TE

BIBILIA TAPU RA,

KOIA TE

KORERO MOTU TAITO

E TE

KOREROMOTU OU.

I KIRITIIA

EI TUATUA RAROTONGA.

LONEDONA:
ROROMIIA E WILLIAM M. WATTS,
NA TE SOCIETI BIBILIA I BERITANI E TE AU ENUA KATOA:
I AKATUPUIA I LONEDONA I TE MATAITI 1804.

1851.

TE AU BUKA I TE KOREROMOTU TAITO RA.

TE BUKA MUA A MOSE RA,

GENESE.

PENE I.

Te anga ra te Atua i te rangi, ma te enua ; e kua anga oki i te apinga roarai i nga rā e ono ra.

I MUATANGANA ra, kua anga iora 1
te Atua i te rangi, e te enua.
Te vai utonga kore ua te enua, kare e 2
marikonga ; e te poiri oki ki rungao i te
moana. Kua akakoukou iora te Vaerua
o te Atua ki rungao i te kiriātai.
Kua tuatua iora te Atua, Ei mārama ; 3
kua mārama iora. Akara akera te Atua 4
i te mārama, e te meitaki ra: e kua aka-
taka iora te Atua i te mārama e te poiri.
E tapa iora te Atua i te mārama, E ao ; 5
e tapa iora aia i te poiri, E po. E aiai
iora, e ao akera, ko te ra tai ïa.
Kua tuatua iora te Atua, Ei reva i 6
rotopu i te vai, e na te reira e vee i te
vai e te vai. Kua anga iora oki te Atua 7
i taua reva ra, vee atura i te vai i raro ake
i taua reva ra, e te vai i rungao i taua
reva ra ; e koia tika atura. E tapa iora 8
te Atua i taua reva ra, E rangi. E aiai
iora, e ao akera, ko te rā rua ïa.
Kua tuatua iora te Atua, Kia uipa te 9
vai i raro ake i te rangi ki te ngai oko-
tai, kia kitea te one marō ; e koia tika
atura. Tapa iora te Atua i te one marō 10
ra, E enua ; e taua vai i uipa ra tapa
iora aia, E tai : akara akera te Atua *i te
reira*, e te meitaki ra.
Kua tuatua iora te Atua, Kia akatupu 11
mai te enua i te ngangaere, e te rakau
rikiriki e ua, e te rakau mamaata e ua
ra, tei roto ia ratou uaorai to ratou ua, i
to ratou tu, ki runga i te enua nei ; e
koia tika atura. Kua akatupu akera oki 12
te enua i te ngangaere, e te rakau rikiriki
e ua, i to ratou tu, e te rakau mamaata e
ua, tei roto ia ratou uaorai to ratou ua, i
to ratou tu: akara akera te Atua *i te
reira*, e te meitaki ra. E aiai iora, e ao 13
akera, ko te rā toru ïa.
Kua tuatua iora te Atua, Ei turama 14
to roto i te reva i te rangi ra, ei akataka i te
ao e te po ; e ei akairo oki, e no te au tua-
tau, e no te au rā, e no te au mataiti : E 15
ei turama to roto i te reva i te rangi ra,
ei akamārama i te enua nei ; e koia tika
16 atura. Kua anga iora te Atua i nga
turama mamaata e rua ra ; ko te turama
maata ra, ei kavana i te ao, e te turama
iti, ei kavana i te po ; e te au etu katoa.
17 E kua tuku iora te Atua i te reira ki
roto i te reva i te rangi ra, ei akamārama
18 i te enua nei ; Ei kavana i te po e te ao,
e ei akataka i te mārama e te poiri :
akara akera te Atua *i te reira*, e te mei-
19 taki ra. E aiai iora, e ao akera, ko te rā
a ïa.
20 Kua tuatua iora te Atua, Kia maata
te mea ora totoro aere ua ki raro i te
moana, e te au manu kia rere ki runga
ake i te enua, ki roto i te reva i te rangi
21 nei. Anga iora oki te Atua i te au teni
mamaata ra, e te au mea ora katoa o te
moana e totoro aere ua e magnanui, i to
ratou tu ; e te au manu peau katoa i to
ratou tu : akara akera te Atua *i te reira*,
22 e te meitaki ra. E kua akameitaki atu-
ra te Atua ia ratou, na ko atura, Kia
anau, e kia maata, e kia ki te moana ra
o te tai ia kotou ; e kia maata oki te
23 manu ki rungao i te enua nei. E aiai
iora, e ao akera, ko te rā rima ïa.
24 Kua tuatua iora te Atua, Kia akatupu
mai te enua i te au mea ora i to ratou
tu, te au puaka, e te au mea totoro, e te
au terio o te enua i to ratou tu ; e koia
25 tika atura. Anga iora oki te Atua i te
au terio o te enua i to ratou tu, e te au
puaka i to ratou tu, e te au mea totoro
katoa ki raro i te one i to ratou tu : akara
akera te Atua *i te reira*, e te meitaki ra.
26 Kua tuatua iora te Atua, E anga tatou
i te tangata i to tatou orai tu, kia aite ki
to tatou orai tu : e kia mana ratou ki
rungao i te au ika o te tai, e ki rungao i
te au manu o te reva, e ki rungao i te
au puaka, e ki rungao i te enua katoa
nei, e ki rungao i te au mea totoro katoa
27 ra, e totoro aere ua i te enua nei. Kua
anga iora oki te Atua i te tangata i tona
uaorai tu ; i anga aia iaia i te tu o te
Atua ra ; i anga aia ia raua ko te tane e
28 te vaine. E kua akameitaki atura te

Atua ia raua, e kua tuatua maira te Atua
kia raua, Kia anau korua, e kia maata
roa, e e akaki i te enua nei, e e akavi; e
kia mana korua ki rungao i te au ika o
te tai, e ki rungao i te au manu o te
reva, e ki rungao i te au mea ora katoa
e totoro aere ua ki rungao i te enua nei.
Kua tuatua iora te Atua, I na, te 29
oronga atu nei au na kotou, i te au rakau
rikiriki katoa e ua ki runga i te enua
katoa nei, e te au rakau mamaata rava-
rai e ua ra, tei roto iaia uaorai tona ua;
ei kai ïa na kotou. E na te au puaka 30
katoa o te enua nei, e na te au manu
katoa o te reva, e na te au mea ora katoa
e totoro aere ua ki runga i te enua nei;
na ratou te au rakau rikiriki mata rava-
rai ei kai; e koia tika atura. Akara 31
akera te Atua i te au mea katoa tana i
anga, e i na, te meitaki roa ra. E aiai
iora, e ao akera, ko te rā ono ïa.

PENE II.

Te Sabati mua. Te tu o te Paradaiso. Kua angaia te vaine e te Atua ra.

OTI roa akera te rangi, e te enua, e 1
to reira katoa ra nuku. Akaoti 2
iora oki te Atua i tana angaanga i te rā
itu ra, i tana i anga ra; e noo ua iora aia
i te rā itu i tana katoa ra angaanga, i
tana i anga ra. E kua akameitaki iora 3
te Atua i te rā itu, e akatapu atura i te
reira; no te mea i reira tona noo ua anga
i tana katoa ra angaanga, i ta te Atua i
anga e rave.
Ko te tuatua teia o te rangi e te enua 4
i to ratou anga angaia ra, i te rā i anga ai
te Atua ra ko Iehova i te enua e te rangi
ra. Kare oki te au rakau katoa o te 5
enua nei i rungao i te enua i reira, kare
oki te au rakau rikiriki katoa o te enua
nei i tupu; kare oki te Atua ra ko Ie-
hova i akatopa mai i te ua ki rungao i te
enua *i reira*, e kare oki e tangata ei tata-
nu i te one. I pupu mai ana ra te kou 6
no roto i te enua, e akamauu katoatoaia
iora te enua. E kua anga iora te Atua 7
ra ko Iehova i te tangata i te one-pueu o
te enua nei, kua akapuangi iora aia i te
a'o ora ki roto i tona putaiu; riro akera
te tangata ei tangata ora.
Kua tanu oki te Atua ra ko Iehova i 8
te kainga i te pae i te itinga o te rā i
Edene ra; e kua tuku iora aia i te ta-
ngata i tana i anga ra ki reira. Kua 9
akatupu oki te Atua ra ko Iehova i te au
rakau taurekareka katoa kia akara, e tei
meitaki ei kai, i taua one ra; e te rakau
o te ora i rotopu i taua kainga ra, e te
rakau e kite ei i te meitaki e te kino.
E kua ta'e maira tetai vai mei roto mai i 10
Edene, e akamauu i taua kainga ra; ei
reira atura te manga anga, e a atura
11 manga. Ko Pisona te ingoa o tetai; ko
tei akapini i te enua katoa ra o Havila, e
12 auro to reira; E auro meitaki to te reira
enua: e poe oki to reira, e te toka sema.
13 E te ingoa o te rua o te vai, ko Gihona
ïa; ko tei akapini i te enua katoa o
14 Kusa ra. E te ingoa o te toru o te vai,
ko Tigerisi ïa; ko tei ta'e tika ki te pae
i te itinga o te rā i Asura ra. E te a o
te vai ko Eupharati ïa.
15 E kua rave iora te Atua ra ko Iehova
i te tangata; tuku iora iaia ki roto i taua
kainga i Edene ra, ei tatanu, e ei tiaki.
16 E kua tuatua maira te Atua ra ko Ie-
hova ki te tangata, na ko maira, E kai
ua koe i to te au rakau katoa o te kainga
17 nei: Kareka i to te rakau e kite ei i te
meitaki e te kino, auraka koe e kai i to
reira; i te rā e kai ei koe i to reira, ka
mate ïa koe.
18 E kua tuatua iora te Atua ra ko Ie-
hova, Kare ïa e meitaki kia noo ua te
tangata koia anake ra; e anga au i tetai
19 tauturu tau nona ra. Kua anga oki te
Atua ra ko Iehova i te au puaka katoa
ra o te enua nei i te one, e te au manu
katoa o te reva; e kua taki mai ia ratou
kia Adamu ra kia kitea tana *ingoa* e
tapa; e ta Adamu *ingoa* e tapa i taua au
mea ora katoa ra, ko tona ingoa rai ïa.
20 I tapa ua rā Adamu i te ingoa no te au
puaka katoa, e to te au manu katoa o te
reva, e to te au terio katoa o te enua
nei; kare roa ra o Adamu tauturu tau i
21 kitea. E kua akatopa iora te Atua ra
ko Iehova i te moe tinainai ki runga ia
Adamu, moe iora aia: kua rave iora aia
i tetai kaokao nona, tuakapi iora i taua
22 ngai ra ki te kiko; E taua kaokao o te
tangata, ta te Atua ra ta Iehova i rave
ra, anga iora ei vaine, e kua arataki
23 maira aia iaia kia Adamu ra. E kua
karanga iorā Adamu, I teianei e ivi teia
no toku nei ivi, e kiko oki no toku nei
kiko: ka tuatuaia aia e, E vaine, no te
mea no roto aia i te tane i te rauka anga
24 mai. E akaruke ei te tangata i tona
metua tane e tona metua vaine, ka piri
atu ei ki tana vaine; e ka riro oki raua
25 ei tino okotai. Te vai taaka ua rā
Adamu, raua katoa ko te vaine, kare ra
raua i akama.

PENE III.

Kua pikikauia te vaine e te ovi ra, e te kai ra aia i te kai raui ra.

1 E PAKARI maata to te ovi i to te
au terio katoa o te enua, i ta te
Atua ra ta Iehova i anga ra; e kua tua-

tua maira aia ki te vaine, Koia ïa, kua
tuatua mai te Atua e, Auraka korua e
kai i to te au rakau katoa o te kainga nei?
E kua karanga atura te vaine ki taua ovi 2
ra, E kai maua i to te au rakau o te
kainga nei; Mari ra o to taua rakau 3
i rotopu i te kainga nei, kua tuatua mai
ïa te Atua e, Auraka korua e kai i to
reira, auraka oki korua e arapaki atu, ka
mate aea korua. Kua tuatua maira taua 4
ovi ra ki te vaine, Kare rava korua e
mate: Kua kite oki te Atua e, i te rā e 5
kai ei korua i to reira, ka puera ïa to
korua mata, e ka riro korua mei te au
atua ra te tu, i te kite i te meitaki e te
kino. E kite akera te vaine e rakau 6
meitaki ei kai, e te taurekareka no te
mata, e te rakau anoano oki kia rauka te
kite; kua rave iora aia i te kai no runga-
o ra, kai iora, apai atura oki ki tana
tane, e kua kai katoa iora oki aia.
Puera akera to raua mata, kite akera 7
raua e, te vai taaka ua ra raua; kua tui
iora raua i te rau suke, ei pareu no raua.
Akarongo akera raua i te reo o te Atua 8
ra o Iehova, iaia i aaere i roto i te kainga
i te maru aiai ra: e kua pipini iorā
Adamu raua ko te vaine i te aroaro o te
Atua ra o Iehova, i roto i te vaorakau
o te kainga ra. Kua kapiki maira te 9
Atua ra ko Iehova kia Adamu, na ko
maira kiaia, Teiea koe? Kua karanga 10
atura aia, Akarongo akera au i to reo i
roto i te kainga nei, e mataku akera au,
ko au i vai taaka ua; e kua pipini ake-
nei au. Kua tuatua maira aia, Naai 11
koe i akakite e, te vai taaka ua ra koe?
Kua kai ainei koe i to te rakau, taku i
karanga atu kia koe e, auraka e kai?
Kua karanga atura te tangata, Na te 12
vaine taau i o mai ei kapiti noku ra, i
oronga mai i to taua rakau kiaku ra, kai
iora au. Kua tuatua maira te Atua ra 13
ko Iehova ki te vaine ra, Eaa koe i aka-
pera'i? Kua karanga atura te vaine ra,
I pikikaa mai te ovi iaku, kai iora au.
Kua tuatua maira te Atua ra ko Iehova 14
ki taua ovi ra, Kia maata roa toou katara
i to te au puaka katoa, e te au terio katoa
o te enua nei, ko koe i akapera ra; ei raro
to kopu totoro ua'i koe, ka kai oki koe i
te one-pueu, e ope roa ake toou puke rā
i te ora anga na. Ka tuku oki au i te ke 15
ia korua ko te vaine, e to uanga e tona
uanga; nana e akaparuparu i to mi-
miti, e naau e akaparuparu i tona poo
avae. Kua tuatua maira aia ki te 16
vaine, E akamaata au i toou mamae ta-
mariki ra; *e* ka anau mai taau tamariki
ma te mamae; e ka kauraro koe ki taau
tane, e ei runga ake aia ia koe. Kua 17
tuatua maira aia kia Adamu, No te mea
kua akarongo koe i te reo o taau vaine
na, e kua kai i to te rakau, i taku i ka-
ranga atu kia koe, i te na ko anga e, Au-
raka koe e kai i to reira: kiā katara te
enua ia koe; e kai koe i to te reira ma te
aue, e ope roa ake toou puke rā i te ora
18 anga na. E ka tupuia ïa e te rakau ta-
ratara e te tataramoa; e ka kai koe i te
19 rakau rikiriki o te enua nei; E kai koe
i *taau* kai ma te pata i te ou ki runga i
to rae, e oki ua atu koe ki raro i te one;
no reira mai oki koe: e one-pueu oki
koe, e ka riro akaou rai koe ei one-pueu.
20 Kua tapa iorā Adamu i to tana vaine
ra ingoa, ko Eva; no te mea, ko te me-
21 tua vaine aia no te tangata ravarai. E
kua anga iora te Atua ra ko Iehova, i te
kakau kiri, no Adamu ma tana vaine, e
kua akakakau maira ia raua.
22 E kua tuatua iora te Atua ra ko Ie-
hova, I na, te tangata nei, kua riro aia
mei tetai o tatou nei, i te kite i te mei-
taki e te kino; e tenana, ko te akatika
aea aia i tona rima, e rave katoa i te *kai* i
runga i te rakau o te ora ra, kai iora, kia
23 ora aia e tuatau ua atu; Kua tuaru atura
te Atua ra ko Iehova iaia ki vao i taua
kainga i Edene ra, e tanu i te one no
24 reira oki aia ra. Kua tuaru atura aia i
te tangata ki vao; kua tuku iora aia i te
au Kerubi, ma te koke mura i te kora-
parapa ua anga, i te pae i te itinga o te
rā i taua kainga i Edene ra, ei tiaki i te
ara i te rakau o te ora ra.

PENE IV.

Te anau anga o Kaina raua ko Abela. Taia a Abela e tona tuakana; kataraia aia i tana ara ra.

1 KITE iorā Adamu i tana vaine ia
Eva; to iora aia, e anau maira ko
Kaina, e kua tuatua akera, E tangata
2 taku i rauka io nei ia Iehova. E anau
akaou iora aia i te teina ko Abela. E
angai mamoe a Abela, e e tangata tatanu
a Kaina.
3 E tae akera ki tetai tuatau, kua apai
aturā Kaina i te kai o te enua ei tusia
4 na Iehova. E kua apai katoa aturā
Abela i to roto i te anaunga mua o tana
ra anana, e tei matu oki i reira. Kite
5 mairā Iehova ia Abela e tana tusia: Ka-
rekā Kaina e tana tusia, kare ïa aia i
kite mai. Riri rava akerā Kaina, e aka-
6 tumatuma atura tona mata. E kua tua-
tua mairā Iehova kia Kaina, Eaa koe i
riri ei? e eaa oki i akatumatuma'i toou
7 mata na? Kia rave koe i te meitaki ra,
kare ainei koe e kiteia mai? e kare i
meitaki ra, *kare ainei* te vai ra te
tarangaara i te ngutupa na? E kau-

raro ra aia ia koe, e ei runga ake koe
iaia.
Kua tuatua mairā Kaina ki tona teina 8
kia Abela: e tae atura raua ki roto i te
kainga ra, tei runga mairā Kaina i tona
teina ia Abela, e kua tamate takiri iora
iaia.
Kua tuatua mairā Iehova kia Kaina, 9
Teiea to teina ko Abela? Kua karanga
atura aia, Kare au i kite: ko au ainei te
tiaki i toku teina? Kua tuatua maira 10
aia, I aa na koe? te kapiki maira te reo
o te toto o toou teina kiaku, mei te one
maira. E tenana, kua kataraia koe e te 11
enua nei, kua amama io nei i tona vaa e
āriki i te toto o toou teina i to rima na.
Kia tanu koe i te one na, kare atura *te* 12
one e akatupu i te kai naau; ka riro koe
ei oro aere ua, e ei koka aere ua, i te
enua na. Kua karanga aturā Kaina kia 13
Iehova, E maata taku utunga, *kare e*
tika iaku kia akakoromaki. I na, kua 14
tuaru mai nei koe iaku i teianei rā, mei
runga mai i te enua nei; e mei mua atu
i toou aroaro na ka ngaro ke atu au; e
ka riro au ei oro aere ua, e ei koka aere
ua, i te enua nei; e te *tangata* katoa e
aravei ua mai iaku nei, ka riro ïa i te ta
mai iaku. Kua tuatua mairā Iehova 15
kiaia, Ko te ta ia Kaina ra, e tataki
ituia tona mate. E kua tuku mairā Ie-
hova i tetai akairo ia Kaina ra, kia kore
roa tetai *tangata* e aravei iaia ra e ta iaia.
Aere ke aturā Kaina mei mua mai i te 16
aroaro o Iehova ra, e noo atura i te enua
ra ko Noda, i te pae i te itinga o te rā i
Edene ra. Kite iorā Kaina i tana vaine; 17
to iora aia, e anau atura ko Enoka: te
akatu ra aia i te oire i reira, tapa iora
aia i te ingoa o taua oire ra kia Enoka,
ki te ingoa o tana tamaiti. E anau 18
akera ta Enoka ko Irada; e anau akera
ta Irada ko Mehuiaela; e anau akera ta
Mehuiaela ko Metusaela; e anau akera
ta Metusaela ko Lameka.
E kua rave iorā Lameka i e toko rua 19
vaine; ko Ada te ingoa o tetai, e ko Zila
te ingoa o tetai. E anau maira ta Ada 20
ko Iabala: ko te momua ïa o te aronga
i noo i te puakapa ra, *ko tei tiaki* i te
puaka ra. Ko Iubala te ingoa o tona 21
teina: ko te momua ïa o te aronga katoa
i akatangi i te kinura, e te koe ra. E 22
anau akera oki ta Zila ko Tubala-kaina,
e taunga ïa i te au taoonga katoa i te
auri, e te veo nei: e te tuaine o Tubala-
kaina ra ko Naama ïa. Kua karanga 23
aturā Lameka ki nga vaine nana ra, E
Ada e Zila, e akarongo mai i toku reo;
e nga vaine a Lameka, e ariu mai i te
taringa i taku tuatua: Kua ta rai oki au
i te tangata kua paruparu na ra au, e
tangata ou *tei mate iaku* ko au i akapa-
24 ruparuia mai: Kia taki itu i te tutaki ia
Kaina ra, ka riro i te tataki itu ngauru e
kia itu ara ia Lameka.
25 Kite akaou iorā Adamu i tana vaine;
e kua anau atura aia, e tamaiti, tapa iora
i tona ingoa ko Seta: *kua tuatua akera*
oki *aia*, Kua akono te Atua i tetai uanga
noku, ei tutaki ia Abela, no te mea kua
26 taia aia e Kaina. E anau akera oki ta
Seta, e tamaiti; e tapa iora aia i tona
ingoa ko Enosa. I reira to te tangata
tapa angaia i te ingoa no Iehova.

PENE V.

Te matenga o te au pateriareka mei ia Adamu mai, e tae rava maira kia Noa.

1 TE tuatua i tataia ia Adamu. Ka
anga ai te Atua i te tangata ra, i
2 anga aia iaia ma to te Atua uaorai tu; I
anga aia ia raua ei tane e ei vaine; e
kua akameitaki maira ia raua, tapa iora
i to raua ingoa e Tangata, i te rā i
angaïa'i raua ra.
3 E okotai akera anere e toru ngauru to
Adamu mataiti i te ora anga: anau
akera tana *e tamaiti* mei iaia uaorai
te tu; kua tau ki tona uaorai tu;
e tapa iora i tona ingoa ko Seta:
4 E to Adamu ra au rā i muri ake i tana
anau anga ia Seta ra, e varu ïa anere ma-
taiti: e anau akera oki te tamariki ta-
5 maroa, e te tamariki tamaine; E to
Adamu ra au rā katoa i te ora anga, e
iva ïa anere e toru ngauru te mataiti: e
mate iora aia.
6 E okotai akera anere e rima ara to
Seta mataiti i te ora anga, anau iora
7 tana, ko Enosa: E noo iorā Seta i muri
ake i tana anau anga ia Enosa ra, e varu
akera anere e itu ara te mataiti; e anau
iora oki te tamariki tamaroa, e te tama-
8 riki tamaine: E to Seta au rā katoa, e
iva ïa anere, okotai ngauru, e rua ara te
mataiti: e mate iora aia.
9 E e iva akera ngauru anga to Enosa
mataiti i te ora anga, anau akera tana,
10 ko Kainana: E noo iorā Enosa i muri
ake i tana anau anga ia Kainana ra, e
varu akera anere, okotai ngauru, e rima
ara te mataiti; e anau iora oki te tamariki
11 tamaroa, e te tamariki tamaine: E to
Enosa au rā katoa, e iva ïa anere, e rima
ara te mataiti: e mate iora aia.
12 E e itu akera ngauru anga to Kainana
mataiti i te ora anga, anau akera tana,
13 ko Maalaleela: E noo iorā Kainana i
muri ake i tana anau anga ia Maalaleela
ra, e varu akera anere, e a ngauru anga
te mataiti; e anau akera oki te tamariki

tamaroa, e te tamariki tamaine: E to 14
Kainana au rā katoa, e iva ïa anere,
okotai ngauru te mataiti: e mate iora aia.
E e ono akera ngauru e rima ara to 15
Maalaleela mataiti i te ora anga, anau
akera tana, ko Iareda: E noo iorā Maa- 16
laleela i muri ake i tana anau anga ia
Iareda ra, e varu akera anere, e toru
ngauru anga te mataiti; e anau akera
oki te tamariki tamaroa, e te tamariki
tamaine: E to Maalaleela au rā katoa, 17
e varu ïa anere, e iva ngauru, e rima ara
te mataiti: e mate iora aia.
E okotai akera anere, e ono ngauru, e 18
rua ara to Iareda mataiti i te ora anga,
anau akera tana, ko Enoka: E noo iorā 19
Iareda i muri ake i tana anau anga ia
Enoka, e varu akera anere te mataiti, e
anau iora te tamariki tamaroa, e te ta-
mariki tamaine: E to Iareda au rā 20
katoa, e iva ïa anere, e ono ngauru, e
rua ara te mataiti: e mate iora aia.
E e ono akera ngauru e rua ara to 21
Enoka mataiti i te ora anga, anau akera
tana, ko Metusela: E kua aaere iorā 22
Enoka raua ko te Atua i muri ake i
tana anau anga ia Metusela ra, e toru
akera anere te mataiti, e anau akera oki
te tamariki tamaroa, e te tamariki ta-
maine: E to Enoka au rā katoa, e toru 23
ïa anere, e ono ngauru anga, e rima ara
te mataiti: E kua aaere oki a Enoka 24
raua ko te Atua; e kare ra aia; kua
apai keia oki aia e te Atua ra.
E okotai akera anere, e varu ngauru, 25
e itu ara to Metusela mataiti i te ora
anga, anau akera tana, ko Lameka: E 26
noo iorā Metusela i muri ake i tana
anau anga ia Lameka ra, e itu akera
anere, e varu ngauru, e rua ara te ma-
taiti; e anau akera oki te tamariki tama-
roa, e te tamariki tamaine: E to Metu- 27
sela au rā katoa, e iva ïa anere, e ono nga-
uru, e iva ara te mataiti: e mate iora aia.
E okotai akera anere, e varu ngauru, e 28
rua ara to Lameka mataiti i te ora anga,
anau akera tana, e tamaiti; E tapa iora 29
aia i tona ingoa ko Noa, na ko akera, Ka
riro teianei *tamaiti* ei akamaru anga no
tatou i to tatou roiroi, e te angaanga a
to tatou nei rima, no te enua i kataraia
e Iehova ra. E noo iorā Lameka i muri 30
ake i tana anau anga ia Noa ra, e rima
akera anere, e iva ngauru, e rima ara te
mataiti, e anau akera oki te tamariki ta-
maroa, e te tamariki tamaine: E to 31
Lameka au rā katoa, e itu ïa anere, e
itu ngauru, e itu ara te mataiti: e mate
iora aia.
E e rima akera o Noa anere i te mataiti: 32
anau akera ta Noa ko Sema, ko Hama, e
ko Iapheta.

PENE VI.

No te ara maata a te tangata ra i tuatuaia' i a Noa e anga i te araka.

1 E MANGANUI rava akera te ta-
ngata ki runga i te enua nei, e ta
2 ratou au tamaine i te anau anga; Kua
akara akera te tamariki a te Atua ra i
te au tamaine a te tangata nei, e te
purotu ra; kua rave iora ratou i ta ra-
3 tou i anoano ra, ei vaine. E kua tuatua
mairā Iehova, Kare rava toku Vaerua
e tauta uaorai ki te tangata nei, e kopapa
oki aia. E teianei, ko tona au rā e toe
nei, okotai ïa anere, e rua ngauru te
4 mataiti. E aronga toa uritumu tei te
enua nei i taua tuatau ra; e muri akera,
kia rave te tamariki a te Atua i te au
tamaine a te tangata ra, anau akera ta
ratou *tamariki, e riro atura* ratou ei
aronga toa, e aronga rongonui ïa i taito
ra.
5 E kite akerā Iehova, e kino maata to
te tangata i te enua nei, e kua kino anake
te au manako katoa, *e* te akakoroanga
katoa o to ratou ngakau i te au rā katoa
6 ra. Kua tataraara iorā Iehova, koia i
anga i te tangata ki runga i te enua nei,
e ongoongo rava akera tona ngakau.
7 Kua tuatua akerā Iehova, E akapou au
i te tangata i angaia e au i runga i te
enua nei; ko te tangata, e te au puaka
katoa, e te au mea totoro ra, e te au
manu o te reva; kua tataraara oki au,
8 ko au i anga ia ratou. Karekā Noa, i
kite aroaia mai aia e Iehova ra.
9 Teia te tuatua ia Noa ra. E tangata
tuatua-tika a Noa, *e* te apa kore i tona
uki; *e* kua aaere a Noa raua ko te Atua.
10 Toko toru a Noa tamariki tamaroa i anau,
11 ko Sema, ko Hama, e ko Iapheta. Kua
kino roa ra te enua i mua i te aroaro o te
Atua; e kua ki te enua i te takinga-
12 kino. E kua akara iora te Atua i te
enua nei, e i na, kua kino roa; kua kino
roa te aerenga o te tangata ravarai i te
enua nei.
13 E kua tuatua maira te Atua ia Noa,
Kua vaitata roa te openga o te tangata
katoatoa ra iaku; kua ki oki te enua i
te takinga-kino ia ratou; e i na, ka
akapou au ia ratou e te enua katoa nei.
14 Ka tarai koe i tetai araka noou, ei
gophera te rakau; *e* e anga koe i te pia
i roto i taua araka ra, e ka amo i roto, e
15 i vao ake, ki te tapou. Teia tona *tu* kia
tarai koe: Ko te roa o taua araka nei,
e toru ïa anere i te kubiti; e te para-
rauare ra, e rima ïa ngauru i te kubiti;
e te teitei ra, e toru ïa ngauru i te
16 kubiti. Ei māramārama *oki* to taua
araka nei taau e anga, kia okotai kubiti

te teitei ki runga i te akaoti anga ra ;
ka tuku oki koe i te pa i te pae o te
araka ; ei taua to raro roa, *e* te rua oki
o te taua, e te toru oki o te taua, taau
ïa e anga. I na oki ! teia au ka apai mai 17
i te vai diluvi ki runga i te enua nei,
kia mate takiri roa te au mea ora e uti i
te a'o i raro ake i te rangi nei, te au
mea katoa o te enua nei ka mate ïa. E 18
akatinamou ra au i taku koreromotu kia
koe ; e ka tae koe ki roto i te araka, ko
koe, e taau tamariki, e taau vaine, e nga
vaine a aau tamariki ra. E te au mea 19
ora katoa o nga mea ravarai, e tataki
rua anakeia, ko taau ïa e arataki *katoa*
ki roto i te araka ra, kia ora ratou ma
koe katoa ra ; ko te toa e te ua : Ko te 20
au manu i to ratou tu tikai, e te au
puaka i to ratou tu tikai, e te au mea
totoro ki runga i te enua nei i to ratou
tu tikai, tataki rua anakeia ïa kia aere
mai kia koe ra, kia ora ratou. E tenana, 21
e rave koe i te au kai katoa i keingaia
nei, e akaputuputu marie kia koe ra ; ei
kai naau, e na ratou katoa ra. Kua pera 22
oki a Noa ; i te au mea katoa ta te Atua
i akaue mai iaia ra, ko tana ïa i rave
marie.

PENE VII.

Te tomo rā Noa ma ki roto i te araka ra : ope akera to te ao nei i te diluvi mari ra tei roto i te araka ra.

KUA tuatua mairā Iehova kia Noa, 1
Ka aere koe ma toou kopu-tangata
katoa ki roto i te araka ; ko koe oki te
tangata tuatua-tika taku i kite i teianei
uki, i mua i toku aroaro. To te au 2
puaka viivii kore katoa ra, kia tataki
itu ïa taau e rave ra, ko te toa ma tana
ua ; e to te au puaka viivii ra, e tataki
rua ïa, ko te toa ma tana ua : To te au 3
manu o te reva ra, e tataki itu katoa
ïa, ko te toa e te ua ; kia ora *to ratou*
anaunga ki runga i te enua katoa nei.
E itu po toe, e akatopa mai ei au i te 4
ua ki runga i te enua nei, e kia rua
takau po, e kia rua takau ao ; e ka
akapou au i te au mea ora katoa i angaia
e au ki rungao i te enua nei. E kua 5
pera oki a Noa i te au mea katoa ta
Iehova i akaue mai iaia ra.

E ono akera o Noa anere i te mataiti, 6
ka rokoia mai ei te enua i te vai diluvi.
Kua tomo aturā Noa, e tana au tama- 7
riki, e tana vaine, e te au vaine katoa a
nga tamariki nana ra, ki roto i te araka,
no taua vai diluvi ra. *E* to te au puaka 8
viivii kore, e te au puaka viivii, e to te
au manu, e te au mea katoa e totoro aere
ki runga i te enua nei, Kua tataki rua 9
anake ïa i te aere kia Noa, ki roto i te
araka, ko te toa e te ua, i ta te Atua i
akaue ia Noa ra.
10 E tae akera ki te po itu ra, ko te vai
11 diluvi maira ïa ki runga i te enua. I te
ono o te anere anga o to Noa mataiti i te
ora anga, i te rua o te marama, e te
ngauru ma itu o te po i taua marama
ra, tei taua po tikai ra, ko te ngaangaa
anga ïa o te au tumu katoa o te moana
maata ra, e kiritiia akera te au ngutupa
12 o te rangi ra : E topa iora te ua ki runga
i te enua nei, e a akera ngauru anga o
13 te po, e a oki ngauru anga o te ao. Tei
taua rā tikai ra to Noa, e nga tamariki
a Noa, ko Sema, ko Hama, e ko Iapheta,
e te vaine a Noa, e te au vaine katoa
toko toru a nga tamariki a Noa ra, tomo
14 anga ki roto i te araka ra ; Ko ratou, e
te au terio katoa i to ratou tu tikai,
e te au puaka katoa i to ratou tu tikai,
e te au mea totoro katoa e totoro aere ua
ki runga i te enua nei i to ratou tu tikai,
e te au manu katoa, e nga mea peau
15 katoa i to ratou tu tikai. Tataki rua
atura to te au mea ora ravarai e uti i te
a'o ra, i te aere katoa anga kia Noa ra,
16 ki roto i te araka. E ko taua au mea i
aere ki roto ra, *i na ko* ratou i te aere,
ko te toa uaorai e te ua uaorai, to te au
mea ora katoa ra, mei ta te Atua i akaue
iaia ra : e na Iehova i popani iaia ki roto.
17 E a akera ngauru anga o te rā, to
taua diluvi ki runga i te enua nei ; e
maata ua atura taua vai ra, e maranga
akera te araka ki runga, e teitei akera ki
18 runga ake i te enua ra. E ririnui roa
maira taua vai ra, e maata rava maira
ki runga i te enua nei ; e mānu ua atura
19 te araka ki runga i te kiriātai. E riri-
nui maata roa maira oki te vai ki rungao
i te enua nei ; ngaromia iora te au
maunga teitei ravarai i raro ake i te
20 rangi katoa nei. Teitei roa atura te vai
i runga ake i te au maunga i ngaromia ra,
21 e okotai ngauru ma rima i te kubiti. E
ope takiri roa akera te au mea ora katoa
i keukeu aere i runga i te enua nei i te
mate, te au manu, e te puaka, e te terio,
e te au mea totoro katoa e totoro aere
ua ki runga i te enua nei, e te tangata
22 katoa : Ko te au mea ora katoa e uti i
te a'o nei, e te au mea katoa i runga i te
23 pae nei, mate iora ïa. Kua pou takiri
rava te au mea ora katoa i runga i te
enua ra, ko te tangata, e te puaka, e te
au mea totoro, e te manu o te reva nei ;
e pou takiri rava akera ïa i runga i te
enua nei : ko Noa anake ra, e taua
aronga i roto katoa i te araka ra, tei toe.
24 E maata rava atura te vai ki runga i te
enua nei, e okotai akera anere e rima
ngauru anga o te po.

PENE VIII.

Te roroma ra te vai, e te aere mairā Noa ma i roto i te araka ra ki vao.

E TE manako ra te Atua ia Noa, e 1
te au mea ora katoa, e te au puaka
katoa i roto katoa i te araka ra: e kua
akaarara iora te Atua i tetai matangi na
runga i te enua, kia mate taua vai ra.
Momaniia iora te au tumu o te moana, 2
e te au ngutupa o te rangi ra, e akakoreia
iora te ua no te rangi mai; E roroma 3
marie atura taua vai ra i runga i te
enua, kare i tivata: e ope akera taua au
rā okotai anere, e rima ngauru ra, kua
iti iora taua vai ra. E tae atura ki te 4
itu o te marama, e te po okotai ngauru
ma itu i taua marama ra, kua iri iora
taua araka ra ki runga i te au maunga
ra i Ararata. Te roroma ua ra te vai e 5
tae rava akera ki te ngauru o te ma-
rama ra, kare i tivata; e kitea iora te
take maunga i te *rā* mua i taua marama
okotai ngauru ra.

E ope roa akera oki te au po e a 6
ngauru ra, kua kiriti akerā Noa i te
māramārama i angaia e ia no taua araka
ra: E kua tuku aia i tetai orebi, ko tei 7
rere atu e kua rere mai, e papa-maro
roa akera te vai i runga i te enua nei.
Kua tuku atura oki aia i tetai kukupa, 8
kia kitea te kore anga o te vai i rungao
i te enua; Kare ra o te kukupa toanga 9
tapuae i kitea, kua oki maira aia ki te
araka kia *Noa* ra, *te vai ua ra* oki te
vai ki rungao i te enua e pini ua ake;
e kua akatika atura aia i tona rima, rave
atura, e totō maira ki roto i te araka
kiaia ra. Kua tatari iora oki aia e po 10
itu akera; e kua tuku akaou atura i
taua kukupa ra ki vao i te araka ra;
E kua oki maira taua kukupa ra i te aiai 11
kiaia ra; e i na, e rau olive paoia tei te
vaa: kite akerā Noa e, kua iti te vai ki
runga i te enua ra. Kua tatari iora oki 12
aia e kia po itu rai; e kua tuku atura
oki i te kukupa; e kare ïa i oki akaou
mai kiaia.

E tae akera ki te ono o te anere okotai 13
ara *o to Noa* mataiti, i te *po* tai o te
marama mua ra, kua papa-maro akera
te vai i runga i te enua ra; e kua kiriti
akerā Noa i te tapoki o te araka, kua
akara iora, e i na, kua marō i rungao i te
enua. E tae akera ki te rua o te ma- 14
rama, e te rua ngauru ma itu o te po i
taua marama ra, kua marō te enua.

E kua tuatua maira te Atua kia Noa, 15
na ko maira, Ka aere ana ki vao i te 16
araka, ko koe, e taau vaine, e aau puke
tamariki, e nga vaine katoa a nga tama-
17 riki aau na. E tuku katoa oki te au
mea ora katoa o nga mea ravarai ra
ki vao, te au manu ra, e te au puaka
ra, e te au mea totoro katoa e totoro
aere ua ki runga i te enua ra; kia nui i
te enua nei, kia anauia, e kia maata
18 ratou ki runga i te enua na. Kua aere
iorā Noa ki vao, e ana puke tamariki, e
tana vaine, e nga vaine a nga tamariki
19 nana, ratou katoa ra. *E* te au terio katoa,
e te au mea totoro katoa, e te au manu
katoa, *e* te au mea katoa e totoro aere
ua ki runga i te enua nei, i to ratou au
tu, kua aere anake ïa ki vao mei roto
mai i taua araka ra.

20 E kua akatu iorā Noa i te atarau na
Iehova; e kua rave iora i to te au puaka
viivii kore katoa ra, e te au manu viivii
kore katoa ra, e kua apai atura i te au
tusia karakaratio ra ki runga i taua
21 atarau ra. E ongi maira oki a Iehova i
te aunga kakara; e kua na ko akerā
Iehova i roto i tona ngakau, Kare rava
au e katara akaou i te enua i te tangata
nei; kino uaorai te manako o te ngakau
tangata mei tona tamariki mea riki anga
mai; kare oki au e ta akaou i te au mea
22 ora katoa, mei taku i rave io nei. I
teianei ra, e vai rai te *tuatau* tanumanga,
e te kokotianga, te anu, e te pukakā, te
akaū, e te paroro, te po, e te ao, e ope
ua ake to te enua nei puke rā.

PENE IX.

Te akameitaki maira te Atua ia Noa, e te papau ra i te koreromotu kiaia, ma ana tamariki ra. Te anuanua.

1 KUA akameitaki maira te Atua ia
Noa e tana au tamariki; kua na ko
maira kia ratou, Kia anau, e kia maata
2 kotou, e akaki i te enua nei. E ka
tukuia te mataku ia kotou, e te ngara-
ngara ia kotou, ki runga i te au terio
katoa o te enua nei, e ki runga i te au
manu katoa o te reva, e ki runga i te au
mea katoa e totoro aere ua ki rungao i te
enua, e ki runga i te au ika katoa o te
3 tai; tei to kotou rima anake ïa. Te au
mea ora katoa e aere nei, ei kai ïa na
kotou; mei te au rakau mata katoa ra,
kua oronga katoaia atu e au na kotou.
4 Ko te kiko ra ma te ora katoa i roto, koia te
5 toto ra, auraka kotou e kai. Kare ua oki
au e kore i te umuumu i te tutaki i to ko-
tou na toto i ora'i kotou; e umuumu
oki au i te reira i te au mea ora katoa
nei, e i te tangata nei; e umuumu oki
au i te tutaki i te ora o te tangata nei,
i te rima o to te tangata katoa uaorai ra
6 taeake. Ko te akamaringi i to te ta-
ngata nei toto, na te tangata *katoa* tona

toto e akamaringi: i anga oki aia i te
tangata ma to te Atua ra tu. Ko kotou 7
ra, kia anau, e kia maata roa; kia ma-
nganui to kotou uanga ki runga i te enua,
e kia maata roa kotou i reira.
Kua tuatua mairai oki te Atua kia 8
Noa, e tana au tamariki katoa ra, na ko
maira, I na, ko au, te akatinamou nei 9
au i taku nei koreromotu kia kotou, e to
kotou uanga a muri atu; E te au mea 10
ora katoa ki ko na kia kotou na, te au
manu ra, e te au puaka ra, e te au terio
katoa i te enua nei ki ko na kia kotou
na; e te au mea ora katoa o te enua mei
roto katoa mai i te araka. Te akatinamou 11
nei au i taku nei koreromotu kia kotou;
e kore roa e ope akaou te au mea ora
katoa i te mate i te vai diluvi; kare oki
e diluvi akaouia e mate roa atu ei te
enua ra. Kua tuatua maira oki te Atua, 12
Teia te akairo o te koreromotu taku e
tuku nei *ei akairo* noku e no kotou, e te
au mea ora katoa ki ko na kia kotou na,
no te au uki katoa e a muri ua atu: Ko 13
taku anuanua i roto i te tumurangi ra,
taku ïa e akono nei, ei akairó no te
koreromotu naku, e to te ao katoa nei.
E kia akatupu au i te tumurangi ki 14
runga ake i te enua nei, e kua kitea te
anuanua ki roto i taua tumurangi ra;
Ei reira au e manako ei i taku korero- 15
motu nei, ko au tetai pae, e ko kotou
tetai pae, e te au mea ora katoa o nga
mea ravarai; e kare rava e vai diluvi
akaouia e ope ei te au mea ora katoa i
te mate ra. Kia anuanuaia oki ki roto 16
i te tumurangi ra, ka akara ïa au, kia
maara au i te koreromotu mutu kore na
te Atua, e te au mea ora katoa o nga
mea ravarai ki runga i te enua nei.
Kua tuatua maira te Atua kia Noa, Ko 17
te akairo koreromotu teia, i akamouia e
au naku, e te au mea ora katoa ki runga
i te enua nei.
E nga tamariki a Noa, mei roto mai 18
i te araka ra, ko Sema ïa, ko Hama ïa,
e ko Iapheta; ko te metua oki a Hama
no Kanaana. Ko nga tamariki toko toru 19
a Noa ra teia; e kua ki katoatoa te enua
katoa ia ratou.
E riro a Noa ei tangata tatanu, e kua 20
tanu iora aia i te kainga vine. E kua 21
inu oki aia i te wina, e kona iora; e vai
taaka ua atura aia ki roto i tona pua-
kapa. Kite akera te metua o Kanaana 22
ra, ko Hama, i tona metua i te vai taaka
ua anga, e kua akakite akera ki nga
tuakana nona i vao ra. Kua rave akerā 23
Sema raua ko Iapheta i te kakau, tuku
akera ki rungao ia raua, e aere kotua
atura ki muri to raua mata, tapoki atura
i to raua metua; e kare raua i kite i te
24 vai taaka ua anga o to raua metua. E
ara akerā Noa i taua wina nana ra, e
kite akera aia i ta te tamaiti openga i
25 rave iaia ra. Kua na ko akera aia, E
kataraiā Kanaana; e riro aia ei tavini
26 akaaka roa no tona ai tuakana. E kua
na ko akera oki aia, E akameitakiia te
Atua o Sema ra ko Iehova; e ka riro
27 oki a Kanaana ei tavini nona. E aka-
maata roa te Atua ia Iapheta, ka noo oki
aia ki roto i te au puakapa o Sema; e ka
riro a Kanaana ei tavini nona.
28 E ka toru akera o Noa anere i te
mataiti e rima ngauru ara i te ora anga,
29 i muri ake i te diluvi ra. E to Noa au
mataiti katoa, e iva ïa anere, e rima
ngauru ara; e mate iora aia.

PENE X.

Te uanga o Noa ra.

1 KO te tuatua teia o te tamariki a Noa
ra, ko Sema, ko Hama, e ko Ia-
pheta: e ta ratou tamariki i anau i muri
ake i te diluvi.
2 Ko ta Iapheta ra tamariki tamaroa;
ko Gomera ïa, e ko Magoga, e ko Madai,
e ko Iavana, e ko Tubala, e ko Meseka,
3 e ko Tirasa. E ko ta Gomera tamariki
tamaroa; ko Asekanaza ïa, e ko Ri-
4 phata, e ko Togarama. E ko ta Iavana
tamariki tamaroa; ko Elisa ïa, e ko Ta-
resisa, *e* ko Kitama, e ko Rodanima.
5 No teianei aronga to te pa enua i motu
ke ra; i to ratou au enua, to ratou ra-
varai au reo ke, to ratou au kopu-tangata
ke, *e* to ratou au iti-tangata ke.
6 E ko ta Hama tamariki tamaroa; ko
Kusa ïa, e ko Mizeraima, e ko Phuta, e
7 ko Kanaana. E ko ta Kusa tamariki
tamaroa; ko Seba ïa, e ko Havila, e ko
Sabata, e ko Raama, e ko Sabateka: e
ta Raama tamariki tamaroa; ko Seba ïa,
8 e ko Dedana. E anau akera ta Kusa ko
Nimeroda: e riro atura aia ei tangata
9 mana i te ao nei. E riro atura aia ei ta-
ngata arumaki ririnui ki mua i te aroaro
o Iehova: koia tei karangaia ra e, Mei ia
Nimeroda arumaki ririnui ki mua i te
10 aroaro o Iehova ra. E te kapuaanga o
tona ra basileia, ko Babela ïa, e ko
Ereka, e ko Akada, e ko Kalane, i te
11 enua ra o Sinara. Mei taua enua ra
aere atura aia ki Asura, e akatu iora ia
Nineve, e i te oire ra, ko Rehobota, e
12 Kala, E Resina i rotopu ia Nineve e
13 Kala: e oire maata te reira ra. To
Mizeraima ra uanga ko te ngati Lu-
da ïa, e te ngati Anumi, e te ngati
14 Lehabi, e te ngati Naphetuhi, E te
ngati Paterusi, e te ngati Kaselui,
nana te Philiseti, e te ngati Kaphatori.

E anau akera ta Kanaana, ko Sidona, 15
ko tana ïa tama mua, e ko Heta, E te 16
ngati Iebusi, e te ngati Amori, e te ngati
Giregasi, E te ngati Hevi, e te ngati 17
Araki, e te ngati Sini, E te ngati Ara- 18
vadi, e te ngati Zemari, e te ngati Ha-
mati: e i muri akera, kua pueurikiriki
ke atura te au kopu-tangata ngati Ka-
naana ra. E to te ngati Kanaana ra 19
kotinga, mei Sidona atu ïa, e tae roa
atura ki Gerara e Gaza; e tae roa atura
ki Sodoma, e Gomora, e Adama, e Ze-
boima, e tae ua maira ki Lasa. Ko ta 20
Hama teia puke tamariki, i to ratou au
kopu-tangata, to ratou reo, to ratou au
enua, *e* to ratou iti tangata.

E *e tamariki* katoa ta Sema, ta te 21
tuakana o Iapheta, e metua oki no te au
tamariki katoa a Ebera ra, Ko ta Sema 22
puke tamariki tamaroa ra; ko Elama
ïa, e ko Asura, e ko Arepakasada, e ko
Luda, e ko Arama. E ta Arama tama- 23
riki tamaroa; ko Uza ïa, e ko Hula, e
ko Getera, e ko Masa. E anau akera ta 24
Arepakasada, ko Sala; e anau akera ta
Sala ko Ebera. E anau akera ta Ebera 25
puke tamariki tamaroa toko rua: ko Pe-
lega te ingoa o tetai, no te mea tei tona
tuatau te kokoti angaia te enua nei;
e ko Iokatana te ingoa o tona tuakana.
E anau akera ta Iokatana ko Alemo- 26
dada, e ko Selepha, e ko Hazaremaveta,
e ko Iera, E ko Adorama, e ko Uzala, 27
e ko Dikela, E ko Obala, e ko Abi- 28
maela, e ko Seba, E ko Ophira, e ko 29
Havila, e ko Iobaba; na Iokatana anake
ïa tamariki. E to ratou nooanga ra mei 30
Mesa atu ïa, e tae ua atura ki te maunga
ra ko Separa, i te pae i te itinga o te rā
ra. Ko ta Sema teia puke tamariki, i 31
to ratou au kopu-tangata, to ratou reo,
to ratou au enua, *e* to ratou iti-tangata.

Ko nga kopu-tangata oki teia o nga 32
tamariki a Noa ra, i to ratou anauanga,
e i to ratou iti-tangata: ia ratou i motu
ke ei te au iti tangata i te enua nei, i
muri ake i te diluvi.

PENE XI.

Te patu ra te tangata ia Babela; e te tuatua ia Sema ra.

OKOTAI ua oki o to te ao katoa nei 1
reo, okotai oki tuatua. E te aere 2
ua *tetai papaki* o ratou, mei te itinga o te
rā mai, e kite atura ratou i tetai ngai
mania ka ua i te enua ra o Sinara; e noo
iora ratou ki reira. E kua tuatua iora 3
ratou ki tetai ki tetai, Taki aere tatou, e
anga i te karakaraea, ka ta'u ei ki te ai.
Ko ta ratou ïa toka ko te karakaraea, e
te hemera ei ngaika na ratou. E kua na 4
ko iora ratou, Taki aere tatou, ka patu i
tetai oire no tatou, e tetai punanga, *kia
tae ua atu* te take ki runga i te rangi ra,
kia kitea to tatou ingoa; ko te pueu-
rikiriki ke ua atu aea tatou e pini ua
ake te enua katoa nei.
5 E kua eke mairā Iehova ki raro e
akara i taua oire ra, e taua punanga ra,
e patuia e te tamariki a te tangata ra.
6 E kua tuatua iorā Iehova, I na, okotai
ua ïa aronga nei, e okotai rai oki reo to
ratou katoa ra; e te rave nei oki ratou
i taua mea nei; e kare rava oki ratou e
kore i te rave i tei akakoroia e ratou ra:
7 Taki aere tatou ki raro, e akatareva ke i
to ratou reo i reira, kia kore tetai e kite
8 i to tetai ra reo. I reira to Iehova aka-
pueurikiriki ke anga ia ratou, ki runga
i te enua katoa e pini ua ake: e aka-
paki akera ratou i te patu i taua oire ra.
9 I tapaia 'i oki tona ingoa ko Babela; no
te mea, i reira to Iehova akatareva ke
anga i te reo o te tangata katoa; e kua
akapueurikiriki ke a Iehova ia ratou,
ki runga i te enua katoa e pini ua ake i
reira.
10 Teia te tuatua ia Sema: Okotai akera
o Sema anere anga i te mataiti, e anau
akera tana, ko Arepakasada, i muri ake
11 i te diluvi ka rua akera mataiti: E ka
rima akera o Sema anere anga i te mataiti
i te ora anga, i muri ake i tana anau anga
ia Arepakasada, e anau akera te tama-
12 riki tamaroa, e te tamariki tamaine. E
ka toru akera ngauru e rima ara to
Arepakasada mataiti i te ora anga, e
13 anau akera tana, ko Sala: E noo iorā
Arepakasada i muri ake i tana anau
anga ia Sala, e a akera anere, e toru ara
te mataiti, e anau akera te tamariki
14 tamaroa, e te tamariki tamaine. E ka
toru akera ngauru to Sala mataiti i te
ora anga, e anau akera tana, ko Ebera:
15 E noo iorā Sala i muri ake i tana anau
anga ia Ebera, e a akera anere, e toru
ara te mataiti, e anau akera te tamariki
16 tamaroa, e te tamariki tamaine. E ka
toru akera ngauru e a ara to Ebera mataiti
i te ora anga, e anau akera tana, ko Pe-
17 lega: E noo iorā Ebera i muri ake i tana
anau anga ia Pelega, e a akera anere, e
toru ngauru te mataiti, e anau iora te
tamariki tamaroa, e te tamariki tamaine.
18 E ka toru akera ngauru to Pelega ma-
taiti i te ora anga, e anau akera tana, ko
19 Reu: Noo iorā Pelega i muri ake i tana
anau anga ia Reu, e rua akera anere, e
iva ara te mataiti, e anau akera te ta-
mariki tamaroa, e te tamariki tamaine.
20 E ka toru akera ngauru, e rua ara, to
Reu mataiti i te ora anga, e anau akera
21 tana, ko Seruga: E noo iorā Reu i muri

ake i tana anau anga ia Seruga, e rua
akera anere, e itu ara te mataiti, e anau
akera te tamariki tamaroa, e te tama-
riki tamaine. E ka toru akera ngauru 22
to Seruga mataiti i te ora anga, e anau
akera tana, ko Nahora: E noo iorā 23
Seruga i muri ake i tana anau anga ia
Nahora, e rua ïa anere te mataiti, e anau
akera te tamariki tamaroa, e te tamariki
tamaine. E ka rua akera ngauru, e iva 24
ara to Nahora mataiti i te ora anga, e
anau akera tana, ko Tera: E noo iorā 25
Nahora i muri ake i tana anau anga ia
Tera, e okotai akera anere, okotai
ngauru ma iva te mataiti, e anau akera
te tamariki tamaroa, e te tamariki ta-
maine. E ka itu akera ngauru anga to 26
Tera mataiti i te ora anga, e anau akera
tana, ko Aberama, *e* ko Nahora, e ko
Harana.

Teia te tuatua ia Tera: E anau akera 27
ta Tera, ko Aberama, *e* ko Nahora, e ko
Harana; e anau akera ta Harana, ko
Lota. E mate atura oki a Harana i 28
mua ake i tona metua ia Tera, i tona
enua tikai i anau ei ra, i Ura ki o te
Kaledea. E kua akaipoipo iorā Abe- 29
rama, e Nahora katoa, i te vaine na
raua: ko Sarai te ingoa o te vaine a
Aberama; e ko Mileka te ingoa o te
vaine a Nahora, e tamaine na Harana,
ko te metua tane ïa o Mileka, e te metua
oki o Iseka. E pa rā Sarai; kare ana 30
tamariki. E kua rave akerā Tera i tana 31
tamaiti ra ia Aberama, e tona mokopuna
ia Lota, te tamaiti a Harana ra, e tana
unonga ia Sarai, i te vaine a tana ta-
maiti ra, a Aberama; kua arataki maira
mei ko te Kaledea mai i Ura ra, e aere
ki te enua ra ki Kanaana; e tae maira
ratou ki Harana, kua noo iora ratou i
reira. E to Tera puke rā nei, e rua ïa 32
anere e rima ara te mataiti; e mate iorā
Tera i Harana.

PENE XII.

I te tuatua a te Atua i akaruke ei Aberama i tona enua, e tae atura ki Kanaana, e tona aerenga ki Aiphiti no te onge.

I TUATUA mai ana oki a Iehova kia 1
Aberama e, E aere ke mai koe i to
enua na, e toou kopu-tangata, e te ngu-
tuare o toou metua, ki te enua taku e
akakite atu kia koe na: E akariro oki 2
au ia koe ei iti-tangata maata, e ka aka-
meitaki au ia koe, e akamaata atu au i
to ingoa; e ka riro koe ei meitaki. E 3
ko te aronga e akameitaki ia koe ra, ko
taku ïa e akameitaki; e ko te akakino ia
koe ra, ko taku ïa e katara: e ei ia koe
e meitaki ei te au kopu-tangata katoa o
4 te ao nei. Aere aturā Aberama, i ta
Iehova i tuatua mai kiaia ra; e aere
katoa atura oki a Lota. E ka itu akera
o Aberama ngauru anga i te mataiti, e
rima ara, ka aere atu ei aia mei Harana
5 atu. E kua arataki aturā Aberama i
tana vaine ia Sarai, e te tamaiti a tona
tuakana ia Lota, ma te au apinga katoa
i rauka ia ratou, e te au tavini *katoa* i
rauka ia ratou i Harana ra; e aere atura
ratou ki te enua ra ki Kanaana; e tae
atura ratou ki te enua ra ki Kanaana.
6 Aere aturā Aberama na roto i taua
enua ra, e tae atura ki te ngai ra ki o
Sekema ra, ki te ale i More ra. *Te noo ra*
te ngati Kanaana i taua enua ra i reira.
7 E kua mama mairā Iehova kia Aberama
ra, e kua tuatua maira, Ka oronga au i
teianei enua no toou ra uanga: kua
akatu iora aia i tetai atarau i reira na
8 Iehova, ko tei mama mai kiaia ra. E
mei reira oki, aere atura aia ki tetai
maunga ki te pae i te itinga o te rā i
Betela, patia iora i tona puakapa *i reira*,
tei te pae i te opunga o te rā i Betela ra,
e tei te pae i te itinga o te rā i Ai ra: e
kua akatu oki aia i tetai atarau na Ie-
hova i reira, e kua tautopa iora aia i te
9 ingoa o Iehova. E riro atura oki a Abe-
rama, i te aere ua anga atu rai ki te pae
i apatonga.
10 E onge oki tei taua enua ra: aere atu-
rā Aberama ki Aiphiti i te purutia anga
i reira; e onge kino oki tei taua enua ra.
11 E vaitata maira Aiphiti iaia kua karanga
atura aia ki tana vaine kia Sarai, I na, e
vaine purotu koe na kia akaraia mai, kua
12 kite au: E riro to Aiphiti i te tuatua,
kia akara mai ratou ia koe, Ko tana
vaine teia; e ka riro ratou i te ta mai
13 iaku, e akaora ra ia koe. E tenana, e
karanga atura koe e, e tuaine koe noku:
kia kiteia mai au *e ratou* ia koe ra; e ora
iora au ia koe.
14 E tae aturā Aberama ki Aiphiti, kua
akara maira to Aiphiti i taua vaine ra,
15 e vaine purotu maata. Kite akera oki
te ui ariki ki o Pharao iaia, e kua
paapaa oki iaia kia Pharao ra: e arata-
kiia atura taua vaine ra ki roto i te are o
16 Pharao ra. E kua takinga-meitakiia
iorā Aberama iaia: e e mamoe tana, e te
au bovi, e te au asini toa, e te tavini
tane, e te tavini vaine, e te au asini ua,
e te au kamela.
17 Kua tuku maira rā Iehova i te mate
maata kia Pharao e tona ngutuare katoa,
18 ia Sarai, i te vaine a Aberama ra. Kua
tiki mairā Pharao ia Aberama, e kua na
ko maira, Eaa koe i akapera mai ei kia-
ku nei? eaa i kore ei koe i tuatua mai
19 kiaku e, e vaine aia naau? Eaa koe

i tuatua mai ei e, E tuaine aia noku, kia
rave au iaia ei vaine naku? E tenana
tera taau vaine, ka rave, ka aere. E 20
kua karanga aturā Pharao ki te au ta-
ngata ra iaia: e kua aere katoa atura
ratou i te aru aere iaia, e tana vaine, e
tana au apinga katoa.

PENE XIII.

Te taka ke anga ia Aberama raua ko Lota, e te aere rā Lota ki Sodoma, e te aere rā Aberama ki Mamera.

E KUA aere mairā Aberama, e tana 1
vaine, ma te au apinga nana ra, e
Lota katoa, mei Aiphiti mai ki te pae i
Apatonga *i Kanaana ra.*
E apinga maata roa to Aberama i te 2
puaka, i te ario, e te auro. E kua aere 3
ua oki aia i tona aerenga, mei Apatonga
mai, e ki Betela roa, ki te ngai i patiaia'i
tona puakapa i muatangana ra, i rotopu
i te va i Betela e Ai; Ki te ngai tana i 4
akatu i te atarau i muatangana ra: e
kua tautopa iorā Aberama i te ingoa
o Iehova i reira.
E ko Lota oki, ko tei aere katoa raua 5
ko Aberama, e mamoe katoa tana, e te
bovi, e te au puakapa. Kare akera raua e 6
o i te enua kia okotai ua ngai i te noo
anga: i te maata oki o ta raua apinga,
kare atura e tika kia kapiti katoa to
raua noo anga. E kua tupu iora oki te 7
tauetonoanga i te au tiaki puaka a Abe-
rama, e te au tiaki puaka a Lota ra. E
te noo ra te ngati Kanaana, e te Perizi i
taua enua ra. E kua tuatua mairā 8
Aberama kia Lota, Teia taku tuatua kia
koe, auraka roa to taua ei tauetonoanga,
e ta toku nei au tangata tiaki *puaka*, e te
au tangata tiaki *puaka* noou ra; okotai
oki o taua kopu-tangata. Kare ainei *te* 9
vai ua iona te enua katoa nei i mua ia
koe? Ka akataka atu ana koe iaku nei;
kia na te pae kaui koe, ko au te na te
pae katau; e kia na te pae katau koe, ko
au te na te pae kaui.
E kua nānā akerā Lota i tona mata ki 10
runga, e kite atura i te ngai maniania
katoa i Ioridana ra, e tae roa atura ki
Zoara, (kare oki Sodoma e Gomora i
mate ia Iehova i reira,) e e ngai meitaki
i te vai e pini ua ake, mei te kainga o
Iehova ra, *e* mei te enua ra mei Aiphiti.
E kua rave iorā Lota i taua ngai mania- 11
nia katoa i Ioridana ra nona, e aere aturā
Lota ki te pae i te itinga o te rā ra. Taka
ke atura raua tetai e tetai. Noo iorā 12
Aberama i taua enua ra i Kanaana; e
noo aturā Lota i te au oire i taua ngai
maniania ra, patia iora i *tona* puakapa i
vaitata i Sodoma. E kino maata ra to 13
te au tangata o Sodoma, e te rave maata
i te ara ki mua i te aroaro o Iehova.
14 E riro aturā Lota, kua tuatua mairā
Iehova kia Aberama, Ka nānā ana i to
mata ki runga i tena ngai taau e noo na,
ka akara, i te pae i apatokerau, e te pae
i apatonga, e te pae i te itinga o te rā ra,
15 e te pae i te opunga o te rā: Ko te reira
katoa ra oki enua taau e akara na, e
orongaia ïa e au noou, e no toou na uanga,
16 e tuatau ua atu. E ka akaaite oki au i
toou na uanga mei te ungaunga-one o te
enua nei; e kia ope te ungaunga-one o te
enua nei i te tatauia e te tangata ra, *ei*
reira katoa toou uanga e ope ei i te tatau-
17 ia. Ka tu, ka aere na te tiroa o taua
enua nei, e na te tipoto; ka oronga oki
18 au i te reira noou. Kua kiriti akerā
Aberama i *tona* puakapa i reira, e aere
atura, e noo atura ki te au ale i Mamera
i vaitata ki Heberona ra; e kua akatu
aia i tetai atarau na Iehova i reira.

PENE XIV.

Te tamaki anga a te ui ariki, e kua apaiiā Lota e tei autu ra; na Aberama aia i akaoki mai ma tana apinga katoa: akameitakiiā Aberama e Melekizedeka ra.

1 TEI taua tuatau ra to te ariki o Sinara
to Ameraphela, *e* te ariki o Elasara
ko Arioka, *e* te ariki o Elama ko Kede-
ralaomera, e te ariki o Goima ko Tidala,
2 Tamaki anga mai i te ariki o Sodoma ia
Bera, e te ariki oki o Gomora ko Beresa,
e te ariki o Adama ko Sinaba, e te ariki
o Zeboima ko Semebera, e te ariki oki o
3 Bela, koia ko Zoara nei. Kua kuku
anake iora ratou i te ngai maniania ra i
4 Sidima, koia te tai taitai nei. Rau-
ngauru akera o ratou mataiti, e rua ara, i
raro ake ia Kederalaomera, e tae akera
ki te ngauru ma toru o te mataiti, kua
5 kaitamaki iora ratou. E tae akera ki te
ngauru ma a o te mataiti, kua aere mairā
Kederalaomera, e te au ariki *i tau mai*
kiaia, kua ta iora i te Rephai i Asterota-
Karenaima, e te Zuzi i Hama ra, e te
6 Emi i Save-kiriataima, E te ngati
Hori i to ratou maunga i Seira, e tae roa
atura ki Ele-parana, i te pae medebara
7 ra. E oki atura ratou, e tae atura ki
Ena-misipata, koia Kadesa nei, e tairipoti
roa akera te enua o te ngati Amaleka, e
to te ngati Amori katoa, i noo i Haze-
zona-tamara.
8 E te ariki o Sodoma, e te ariki o
Gomora, e te ariki o Adama, e te ariki o
Zeboima, e te ariki o Bela, koia ko Zoara
nei, aere katoa atura ki taua ngai mania-
nia ra ki Sidima, e kua akamou i te ta-
9 maki kia ratou, Ki te ariki o Elama kia

Kederalaomera, e te ariki o Goima kia
Tidala, e te ariki o Sinara kia Amera-
phela, e te ariki o Elasara kia Arioka;
toko a ariki ki e toko rima ra. E *kua ki* 10
rava akera taua ngai maniania ra i Sidi-
ma ra, i te vaarua hemera; e ati iora nga
ariki no Sodoma, e no Gomora, e *manga-*
nui tei mate i reira; e oro atura tei toe
ki runga i te maunga. E rave iora *tei* 11
autu i te apinga tini ravarai o to Sodoma,
e to Gomora, e ta ratou kai katoa e ope
roa akera, e aere atura. E te tamaiti a 12
te tuakana o Aberama ra ko Lota, (i So-
doma oki tona nooanga,) e tana katoa ra
au apinga i te aó katoa anga atu, ka aere
ei ratou.
E kua aere maira tetai tangata i ora 13
maira, kua akakite maira kia Aberama
ngati Ebera, i noo i te au ale i o Mamera
ngati Amori ra, e taeake oki no Esekela
raua ko Anera; ko tei kapiti katoa kia
Aberama ra. E kite akerā Aberama e, 14
kua riro tona taeake, kua akaputuputu
iora aia i tona au tangata i apiiia ra, i tei
anau i tona uaorai ngutuare, e toru anere
okotai ngauru e varu ara, e aru atura *i*
te enemi e tae roa atura ki Dana. E kua 15
akataka atura aia i tona au tavini, e
tamaki ia ratou i te po, kua ta roa atura
ia ratou, e aruaru roa atura, e tae atura
ki Hoba, ki te pae kaui i Damaseko ra.
E kua akaoki maira aia i te apinga 16
ravarai, e tona taeake ia Lota, e tana ra
apinga, e te au vaine, e te au tangata ra,
ko tana ïa i akaoki maira.
E i tona oki anga mai mei te tainga 17
mai ia Kederala e ra, e te ui ariki i
kapiti katoa kiaia ra; aere atura te ariki
o Sodoma e aravei atu iaia i te o ra i
Save, koia te o o te ariki ra. E kua apai 18
atura oki te ariki o Salema, ko Mele-
kizedeka, i te areto e te wina: e taunga
oki aia na te Atua teitei. Kua aka- 19
meitaki atura aia iaia, na ko atura, Kia
akameitakiiā Aberama e te Atua teitei,
te Pu o te rangi e te enua nei: E kia 20
akameitakiia oki te Atua teitei, ko tei
tuku mai i toou au enemi ki toou rima
na. Kua tuku mairā *Aberama* i te
ngauru i taua au *apinga* katoa ra nona.
E kua karanga atura taua ariki o Sodo- 21
ma ra kia Aberama, E tuku mai te au
tangata kiaku nei, e tāpu atu i te apinga
ra noou uaorai. E kua tuatua mairā 22
Aberama ki taua ariki o Sodoma ra, Kua
taputou au ki te Atua teitei ra, kia
Iehova, ki te Pu o te rangi e te enua nei,
Kare au e rave ua atu i tetai manga 23
taura iti i te apinga ravarai naau na, e
tae ua atu ki tetai taura itiki tamaka ra,
ko te tuatua aea oki koe, E apinga
maata ta Aberama iaku: Mari ra i tei 24
keingaia e te au tangata ou nei, e te
tuanga a te au tangata i aere katoa ra, ta
Anera, ta Esekola, e ta Mamera; ka
rave ratou i ta ratou tuanga.

PENE XV.

Kua akamaroiroiiā Aberama, e kua akakite mamaoia aia e, ka anau tana e tamaroa, e te ka rokoia e tona uanga i muri ake.

1 E MURI ake i te reira, kua tae maira
te tuatua a Iehova kia Aberama i te
orama ra, i te na ko anga mai e, Auraka
e mataku, e Aberama: ko au toou
2 paruru, *e* taau tutaki maata roa atu. E
kua karanga aturā Aberama, E te Atu, e
Iehova, eaa taau e o mai noku? teia oki
au ka aere ma te tamariki kore, e te
akaaere i toku ngutuare nei, ko Eliezera
3 ïa i Damaseko ra. E kua karanga aturā
Aberama, I na oki au, kare oki e uanga
i o maiia mai e koe; e i na, ko tetai
tamaiti *i anau* i toku nei ngutuare, ka
4 riro iaia taku nei tuanga. E i na, *kua*
tae mai te tuatua a Iehova kiaia, na ko
maira, Kare taau tuanga e riro iaia; ko
tetai ra, no roto i toou uaorai kopu, ka
5 riro iaia taau tuanga. Kua arataki akera
aia iaia i te ngai atea, na ko maira, Ka
akara ana ki runga i te rangi, ka tatau
ana i te au etu, i te tika anga ia koe kia
tatau: e kua tuatua maira aia kiaia,
6 Koia katoa toou na uanga. Kua aka-
rongo atura aia ia Iehova; e kua akono
atura aia i te reira ei tuatua-tika nana.
7 E kua tuatua maira aia kiaia, Ko au ko
Iehova ko tei arataki mai ia koe mei Ura
mai, mei ko i te Kaledea ra, e oronga i
8 teianei enua ei nooanga noou na. Kua
karanga atura ra aia, E te Atu, e Iehova,
eaa te mea e kite ei au e, e rauka iaku?
9 E kua tuatua aia kiaia, Ka taki mai i
tetai bovi ua mataiti toru ra, e tetai
puaka-nio ua mataiti toru, e tetai mamoe
toa mataiti toru ra, e tetai kukupa, e
10 tetai rupe ou, kiaku nei. E kua apai
maira aia i taua au mea katoa ra kiaia, e
kua va'i iora na rotopu, e tuku iora tetai
tapaanga ki tetai pae, e tetai tapaanga ki
tetai pae, e aiteite akera; kareka nga
11 manu ra, kare aia i va'i. E kia to mai
te au manu taae ki rungao i taua au
puaka ra, kua ïia aturā Aberama.
12 E te topa atura te rā ki raro, rokoia
aturā Aberama i te moe tinainai; e i na!
rokoia katoa iora e te koiriria, *e* te poiri
13 maata. Kua tuatua maira aia kia
Aberama, Ka riro tikai toou uanga ei
purutia i te enua no etai ke, e ao ratou
ia ratou, e ka takinga-kinoia mai, e a ka-
toa anere te matāiti, kia kite mai koe.

Kareka taua enua i ao atu ei ratou ra, 14
naku ïa e akava atu; e muri akera, e
aere ke mai ïa ratou ma te apinga maata.
Ka tae ra koe ki o toou ai metua ra ma 15
te au; kia ruaine roa koe ka tanumia'i.
E kia tae ki te a o te uki, ka oki mai ei 16
ratou ki ko nei; kare rai oki i rava roa
te ara a te ngati Amori ra. E topa atura 17
te rā, e poiri atura, e i na, e umu te peke
ua te auai ra, e te turama mura tei na
rotopu i aua nga tapaanga *puaka* ra.
Papau iorā Iehova i te koreromotu kia 18
Aberama i taua rā ra, na ko maira, Kua
oronga au i teianei enua no toou ra uanga,
mei te vai mai i Aiphiti, e tae ua atu ki
te vai maata ra, te vai ra ko Eupharati;
To te ngati Keni, e te Kenize, e te Kada- 19
moni, E te ngati Heta, e te Perizi, e te 20
Rephai, E te ngati Amori, e te ngati 21
Kanaana, e te ngati Giregasi, e te ngati
Iebusi ra.

PENE XVI.

Te oronga rā Sarai ia Hagara ei vaine na Aberama. Te oro ke rā Hagara, e na te Angela a Iehova aia i akaoki mai ki tona pu. To Isemaela anau anga.

KARE a te vaine a Aberama, ko 1
Sarai, *e tamaiti* i anau nana; e e
tavini vaine tona no Aiphiti, ko Hagara
te ingoa. E kua tuatua mairā Sarai kia 2
Aberama, I na, kare akenei i tika ia
Iehova kia anau *tamariki* au; teia taku
tuatua kia koe, e aere atu koe ki toku
tavini vaine nei; peneiake ko te rauka
taku tamariki iaia ra. Kua akarongo
atura oki a Aberama i taua tuatua a
Sarai ra. E raungauru akera o Aberama 3
mataiti i te noo anga i Kanaana, kua
rave akera te vaine a Aberama ko Sarai
i tona tavini vaine Aiphiti ra ia Hagara,
tuku atura ki tana tane ra kia Aberama
ei vaine nana.

E aere atura aia kia Hagara ra, e kua 4
to iora aia; e kite akera aia uaorai e,
kua to aia, riro atura tona pu vaine ei
akavaavaaanga nana. Kua tuatua mairā 5
Sarai kia Aberama, Tei ia koe toku kino;
kua oronga atu oki au i toku tavini vaine
ki roto i to umauma; e kite akenei aia
e, kua nui aia ra, i riro io nei au ei
akavaavaaanga nana. Ei ia Iehova te
akava mai ia koe e iaku. Kua karanga 6
aturā Aberama kia Sarai, I na, tei toou
rima oki to tavini vaine; ka rave koe i
taau e anoano iaia. Kua tinai-mate
aturā Sarai iaia, e oro ke atura aia.

E kitea iora aia e te Angela a Iehova i 7
te pae o tetai punavai i te medebara ra;
i te punavai i te arataa, ka aere ei ki
Sura ra. E kua tuatua maira aia, E 8
Hagara e, te tavini o Sarai ra, mei ea mai
koe? e e aere oki koe ki ea? Kua karanga
atura aia, I oro mai nei au i toku pu vaine
9 ra ia Sarai. E kua tuatua maira te Angela
a Iehova kiaia, Ka oki ki toou pu vaine
ra, ka kauraro marie atu ei koe kiaia.
10 E kua tuatua mairai te Angela a Iehova
kiaia, Ka akamaata roa au i toou uanga,
kia kore roa e tika kia tatau i te maata.
11 Kua tuatua rai oki te Angela a Iehova
kiaia, I na oki koe, kua nui, e e tamaiti
taau e anau, e ko Isemaela tona ingoa
taau e tapa; no te mea, kua akono mai
12 a Iehova i toou na tumatetenga. E ka
riro aia ei tangata momoavao; ka rave
tona rima ki te tangata katoa, e rave oki
to te tangata katoa rima iaia; e ka noo
oki aia ki mua i te mata o tona katoa ra
13 ai taeake. Kua tapa iora aia i te ingoa
o Iehova i tuatua mai kiaia ra, Te kite
maira koe, e te Atua, iaku: kua na ko
iora oki aia, Kua akara katoa ainei au
iaia i ko nei, i muringao i tona akara
14 anga iaku? No reira i tapaia'i taua
ruavai ra, ia Bere-lahai-roi; i na, tei te
va i Kadesa e Bereda.
15 E anau akera ta Aberama ia Hagara, e
tamaiti; e tapa iorā Aberama i te ingoa o
tana tamaiti, ta Hagara i anau ra, ko Ise-
16 maela. E varu akera o Aberama ngauru
anga i te mataiti, e ono ara, i anau ei a Ha-
gara *i te tamaiti* na Aberama, ia Isemaela.

PENE XVII.

Kua papau rai te Atua i te koreromotu kia Aberama. Tapaia tona ingoa ia Aberahama. Kua akatupuia te peritome.

1 E TAE akera ki te iva ngauru ma iva
o to Aberama mataiti, kua mama
mairā Iehova kia Aberama, na ko maira
kiaia, Ko au te Atua Mana katoatoa ra;
e na mua koe i toku aroaro i te aere, e
2 kia apa kore taau. E e papau au i taku
koreromotu kia koe, e e akamaata roa
3 atu au ia koe. E kua tipapa iorā Abe-
rama ki raro te mata; e kua tuatua
4 mairai te Atua kiaia, na ko maira, Ko
au teia, i na, tei ia koe taku nei korero-
motu, e ka riro koe ei metua no te pa
5 enua e manganui. Kare rava oki e
tuatua akaouia ko Aberama toou ingoa,
ko Aberahama ra toou ingoa; kua akariro
oki au ia koe ei metua no te pa enua e
6 manganui. E akamaata roa au ia koe,
e akariro au ia koe ei pa enua *katoa*, e ei
7 ui ariki te ka anau ia koe. E akatinamou
au i taku nei koreromotu kia koe, e toou
ra uanga a muri ake, e ope roa atu to
ratou au uki, ei koreromotu mutu kore;
e ei Atua au noou, e no toou ra uanga a

muri ake. E te enua taau e noo tangata 8
ke ua ana, ko te enua katoatoa ra ko
Kanaana, taku ïa e o atu ei nooanga
noou, e no toou ra uanga i muri ake, e
tuatau ua atu; e ei Atua au no ratou.
E kua tuatua maira te Atua kia 9
Aberahama, E akono tikai koe i taku nei
koreromotu, ko koe, e toou uanga a muri
atu, e ope roa ake to ratou au uki. Teia 10
oki taku nei koreromotu, ko au e ko
kotou, e toou uanga a muri atu, ta kotou
e akono; Ko ta kotou au tamaroa katoa
ra, ka peritomeia ïa. Ko te kiri i mua 11
ra ta kotou e peritome i to kotou na
kopapa; ei akairo no te koreromotu ia
tatou nei. Te au tamariki tamaroa katoa 12
i o kotou na, ka peritomeia ïa kia tae ki
te po varu ra, e ope ua atu to kotou au
uki ra; ko tei anau i roto i te are, e tei
okoia ki te moni, te tangata ke katoa ra,
kare i te uanga noou ra. Ko tei anau i 13
toou uaorai are, e tei okoia ki te moni naau
ra, kia peritomeia ïa e tikai: kia vai rai
taku koreromotu ki runga i to kotou
kopapa, ei koreromotu mutu kore. E te 14
tane peritome koreia ra, ko tei kore i
peritomeia te kiri i mua i tona ra kopapa,
ka tipu keia taua tangata ra i tona iti-
tangata ra; kua atikau aia i taku kore-
romotu nei *i reira*.
E kua tuatua mairai te Atua kia 15
Aberahama, *Kareka* ko taau vaine ra ko
Sarai, auraka koe e kapiki i tona ingoa
ia Sarai, ko Sara ra tona ingoa. E ka 16
akameitaki au iaia, e ka oronga au i
tetai tamaiti iaia naau, e akameitaki rai
oki au iaia, e akariro oki au iaia ei pa
enua; ei ui ariki te ka anau iaia no te pa
enua. Kua tipapa iorā Aberahama i 17
raro te mata, kua kata iora, na ko akera
i roto i tona ngakau, E anau ainei ta tei
anere tona mataiti *tamaiti;* e ka anau
ainei a Sara, ko tei tae ki te iva o te nga-
uru anga o tona mataiti? Kua karanga 18
aturā Aberahama ki te Atua, Kia ora
oki a Isemaela i mua i to aroaro na e!
Kua tuatua maira te Atua, E tamaiti 19
tikai ta taau vaine ta Sara e anau naau;
e naau e tapa i tona ingoa, ko Isaaka; e
ka akatinamou au i taku koreromotu
iaia, no tona uanga a muri atu, ei kore-
romotu mutu kore. Ia Isemaela ra, kua 20
akarongo au ia koe; i na, kua akameitaki
au iaia, e e uua aia, e kia maata roa aia
iaku; ei ui ariki tana e anau tino ngauru
e rua ara, e akariro au iaia ei enua maata.
E akatinamou ra au i taku koreromotu 21
ia Isaaka, ta Sara e anau naau, kia tae ki
teianei tuatau i te mataiti i mua nei.
Akaoti akera aia i tana tuatua kiaia, 22
aere atura te Atua ki runga, akaruke
maira ia Aberahama.

23 Kua rave iorā Aberahama i tana
tamaiti ia Isemaela, e tei anau katoa i
tona ngutuare, e tei oko katoaia ki tana
moni, te au tavini tane katoa i to
Aberahama ngutuare; e peritome iora i
te kiri i mua i to ratou ra kopapa, i taua
rā tikai ra, ta te Atua i tuatua kiaia ra.
24 E iva akera ngauru anga o Aberahama
mataiti e iva ara, i peritomeia'i te kiri i
25 mua i tona kopapa: E tana tamaiti oki
ko Isemaela, okotai akera ona ngauru, e
toru ara te mataiti, i peritomeia'i te kiri i
26 mua i tona ra kopapa. Okotai o raua
rā i peritomeia'i a Aberahama, e tana
27 tamaiti ra ko Isemaela: E te au tangata
katoa no tona are, ko tei anau i te
ngutuare, e tei okoia ki te moni i te
tangata ke ra, i peritome katoaia ïa.

PENE XVIII.

*Nga angela toko toru kua tae kia Abe-
rahama ra; te pou anga o Sodoma,
kua akakite mamaoia ïa kia Aberaha-
ma, e tana pure i to reira.*

1 KUA mama mairā Iehova kiaia i te
au ale i Mamera: te noo ra aia i te
2 ngutupa puakapa i te avatea: Kua nānā
akera oki tona mata ki runga e akara
atura, e i na! e puke tangata toko toru, te
tu ua maira ki mua iaia; e kite akera
aia, oro atura aia e aravei ia ratou ra,
mei te ngutupa puakapa mai, e kua
3 tupou iora aia ki raro i te one, E
karanga atura, E taku Atu e, kia kite aroa-
ia mai au e koe na, te anoano nei au,
auraka e aere ua e akaruke mai ei i toou
4 nei tavini: Teia taku tuatua, e tiki matou
i tetai manga vai, ei orei i to kotou vaevae,
e akaangaroi ua ana kotou ki raro ake i
5 te rakau nei. E ka tiki oki au i tetai
manga kai iti, kia maroiroi ake kotou,
ka aere ei: i tae mai ei oki kotou ki ko
nei ki to kotou nei tavini. E kua tuatua
maira ratou, E akapera taau i tuatua
mai ana.
6 Aere viviki aturā Aberahama ki roto i
te puakapa kia Sara ra, e karanga atura,
Ka oi vave ana i e toru āriki faraoa mei-
7 taki, ka tunu ei ei areto. E oro atura
oki a Aberahama ki te *anana* bovi ra, e
opu maira i tetai kafa meitaki, e te
paruparu, kua tuku atura ki te tavini;
8 kua maoa iora iaia kare i mamia. Kua
rave akera i te bata, ma te u, e taua
kafa i maoa ra, e kua tuku atura ki
mua i to ratou aroaro; e kua tu ua iora
aia i vaitata ia ratou, i raro ake i te
rakau ra; e kua kai akera ratou.
9 Kua tuatua maira ratou kiaia, Teiea
taau vaine ko Sara? E kua karanga
10 atura aia, I na, tei te puakapa nei. E

kua tuatua maira aia, Ka oki mairai au
kia koe na kia oki mai taua tuatau nei
rai; e i na! e tamaitiia ta taau vaine ta
Sara. Te akarongo mairā Sara i taua
tuatua ra, tei te ngutupa puakapa, tei
muri mai iaia. Kua ruaine a Aberahama 11
raua ko Sara, e manganui akera to raua
mataiti, *e* te tuatau tamarikiia'i, kua to-
pa ïa ia Sara. Kua kata iorā Sara ki 12
roto iaia uaorai, na ko akera, Ei rekareka
tamaiti ainei toku, tei ruaine au, e kua
ruaine katoa taku pu nei? E kua 13
tuatua mairā Iehova kia Aberahama,
Eaā Sara i kata'i, i na ko ei e, E tama-
iti ainei taku tei ruaine au? Te vai 14
atura aina tetai mea e kore e tika ia
Iehova? Kia tae ki te tuatau i akonoia
ra, ka oki mai ei au kia koe nei, kia oki
mai taua tuatau nei rai, e e tamaitiia ta
Sara. Kua uuna iorā Sara, na ko maira, 15
Kare au i kata; kua mataku oki aia.
Kua karanga atura aia, Eiaa, kua kata
rai oki koe.

Tu akera aua nga tangata ki runga i 16
reira ra, akara tika atura ki Sodoma: e
kua aere katoa aturā Aberahama i te aru
aere ia ratou. E kua na ko akerā Ie- 17
hova, E uuna ainei au nei ia Aberahama
i taku e rave nei? Ka riro oki a Abera- 18
hama ei enua maata, e te mana, e mei-
taki oki te pa enua katoa o te ao nei
iaia. Kua kite oki au e, e ako rai aia i 19
tana tamariki, e tona ngutuare katoa,
kia akono ratou i te tuatua a Iehova a
muri atu, i te rave anga i te tuatua-tika
e te tuatua-tau; kia apai mai a Iehova
kia Aberahama i tana i tuatua kiaia ra.
Kua tuatua mairā Iehova, No te mea, e 20
aue maata to Sodoma, e to Gomora, e
no te mea kua maata roa ta ratou ara;
E aere ana au ki raro, kia kite i te rave 21
tika anga ratou, mei tei tae roa mai i te
reo kiaku nei; e kare ra, ka kite rai au.
Kua ariu ke atura aua nga tangata ra, e 22
aere tika atura ki Sodoma; tu ua iora rā
Aberahama ki mua ia Iehova.

Kua akavaitata aturā Aberahama, e 23
karanga atura, E akapou katoa aina koe
i te tangata tuatua-tika, e te paieti kore?
Peneiake e rima ngauru ua tangata tua- 24
tua-tika tei taua oire ra; e akapou rai
koe, kare koe e akakore i te ara a to taua
ngai ra, i taua au tangata tuatua-tika e
rima ngauru ī roto ra? Auraka roa oki 25
koe e akapera, e ta katoaia te tangata
tuatua-tika e te paieti kore; e kia okotai
katoa arite i te tangata tuatua-tika e te
paieti kore, auraka rava ïa. Kare ainei
e mea tika ta te Akava i to te ao katoa
nei e rave? E kua tuatua mairā Ie- 26
hova, E rima ngauru tangata tuatua-tika
e kitea e au i roto i taua oire ra ia Sodo-
ma, ka matara iaku te ara a to taua ngai
27 katoa ra ia ratou. E kua karanga aturā
Aberahama, na ko atura, I na, kua ti-
mata io nei au i te tuatua atu ki taku
Atu, e e one-pueu oki au, e te reu ai:
28 Peneiake ko te kore e tae ki te rima o te
ngauru anga i te tangata tuatua-tika ko
te toe ua e rima; ka ta rai koe i taua oire
katoa ra i taua toko rima *e kore* ra? Kua
tuatua maira aia, E a ngauru ma rima te
kitea e au i reira, kare ïa e mate iaku.
29 E kua karanga akaou atura aia kiaia, na
ko atura, Peneiake e a ngauru anga te
kitea atu i reira? Kua tuatua maira aia,
Kare ïa au e rave i taua a ngauru ra.
30 E kua karanga atura aia, Auraka taku
Atu kia riri, kia karanga atu au:
peneiake e toru ua nei ngauru te
kitea atu i reira ra. Kua tuatua maira
aia, E toru ngauru te kitea e au i reira,
31 kare au e rave. Kua karanga atura aia,
I na, kua tuatua ua atu rai au ki taku
Atu; peneiake e rua ngauru te kitea atu
i reira. Kua tuatua maira aia, Kare ïa
32 au e ta i taua rua ngauru ra. E kua
karanga atura aia, Auraka taku Atu kia
riri mai, okotai ua atu aku tuatua toe;
peneiake okotai ua ngauru te kitea atu
i reira. Kua tuatua maira aia, Kare ïa
33 au e ta i taua okotai ngauru ra. Kua
akaoti akerā Iehova i tana tuatua ia
Aberahama, aere atura; e kua oki maira
oki a Aberahama ki tona ngai.

PENE XIX.

Te oo rā Lota i nga angela toko rua; te pou anga o Sodoma; te akaora angaia o Lota, e te utunga a te vaine a Lota ra.

1 E TAE atura nga angela toko rua ki
Sodoma i te aiai; te noo ua rā Lota
i te ngutupa i Sodoma ra: e kite akerā
Lota, kua tu akera ki runga, *e aere mai*
e aravei mai ia raua ra; e kua tupou iora
2 aia i *tona* mata ki raro i te one; E kua
tuatua maira, I na, e taku puke rangati-
ra e, e tapae mai ana korua ki roto i te
are o to korua nei tavini, taku ïa tuatua,
e ka orei to korua vaevae, e ka noo, e
kia ao ra, e tika ïa kia tu ki runga e
aere i to korua tere. Kua karanga atura
raua, Eiaa; ka noo ua ra maua i te ara-
3 taa nei e kia ao. Manono roa maira ra
aia ia raua; e kua tapae atura raua, aere
atura ki roto i tona are; e kua tunu iora
aia i te areto akaopue koreia, akanoonoo
iora i tetai kaingakai na raua, e kua kai
iora raua.
4 Kare ra raua i moe, kua katoatoa
maira te tangata, te tangata o taua oire
ra, te tangata o Sodoma, ko tei ou, e tei
ruaine, kua akapini maira i taua are ra:

E kua kapiki maira kia Lota, na ko 5
maira kiaia, Teiea nga tangata i aere
tika mai kia koe nei i teianei po? Ka
arataki mai ana ia raua ki vao kia matou
nei, kia kite matou ia raua. E aere 6
aturā Lota ki vao kia ratou ra, e kua
topiri maira oki i te ngutupa, E kua 7
karanga atura, Auraka ana, e taku au
taeake, e akapera i *tenana* ravenga kino:
I na, e puke tamaine taku toko rua, kare 8
rai i kite i te tangata; ko taku ïa e ara-
taki mai ki vao kia kotou nei, ka rave ei
kotou i ta kotou e anoano ia raua ra,
taku ïa tuatua kia kotou na: auraka ra
e rave ua atu i eianei puke tangata; i
aere mai ei oki raua kia marumaru i
toku are nei. Kua tuatua maira ratou, 9
Kia atea atu. E kua na ko maira oki,
Na tei purutia ua mai aina e akariro iaia
uaorai e, ei iaia te tuatua? e maata ua
atu ta matou e rave ia koe i teianei, i
tera ra aronga. E kua kononinoni ua
maira ratou ki runga i taua tangata ra,
ia Lota, e akavaitata roa maira e vava'i i
te pa. Kua akatika atura nga tangata 10
ra i to raua rima, kua totō maira ia Lota
ki roto i te are kia raua, e topiri atura i
te pa. Kua akamatapo atura raua i taua 11
aronga tangata i te ngutupa are ra, ko te
tangata rikiriki e te aronga mamaata; e
roiroi rava akera ratou i te kimi anga i
te ngutupa.

Kua karanga atura nga tangata kia 12
Lota, Koai ma ua ake i toou ra i ko nei?
Ko *taau* ra au unonga, e taau ra au ta-
mariki tamaroa, e taau ra au tamaine, ko
taau katoa rai i te oire nei, *e rave*, e
arataki ki vao i taua ngai nei: Te rave 13
nei oki maua i teianei ngai e akapou. E
ara aue maata ta ratou ki mua i te
aroaro o Iehova; e na Iehova maua i
tono mai e akapou i te reira. E aere aturā 14
Lota ki vao, kua karanga atura ki ana
nga unonga, ko tei akaipoipo i ana puke
tamaine, na ko atura, Ka tu e aere ke
kotou ki vao i teianei ngai; ka akapou
oki a Iehova i te oire nei. Mei te taka-
takata ua ra aia i nga unonga nana ra.

E tei te akirata anga ra, kua tuatua 15
raurau maira nga angela kia Lota, na ko
maira, Ka tu ki runga, ka arataki i taau
vaine, e nga tamaine toko rua aau i vai
nei; ko te mate aea oki koe i te matenga
i teianei oire. E te tavarevare ua ra aia, 16
kua opu maira nga tangata ra i tona
rima, e te rima o tana vaine, e te rima
o nga tamaine nana ra, e akaperepere to
Iehova iaia; kua arataki raua iaia ki
vao mai i taua oire ra, tuku atura.

E kia aratakiia ratou e raua ki vao, kua 17
tuatua maira aia, Kia ngakoikoi kia ora
koe; auraka e akara ki muri, eiaa roa e
akaea i *teia* katoa nei ngai atea; e oro ki
18 te maunga, ka pou aea koe. E kua
karanga aturā Lota kia raua, Auraka
19 ana, e taku Atu e: I na, kua aka-
perepereia mai to tavini e koe, e kua
akamaata koe i toou aroa anga mai iaku,
ko koe i akaora iaku nei; kare rai au e
tae ki te maunga, ko te rokoia mai aea
20 au e te kino, mate iora au: I na, teia
oki te oire vaitata, kia oro au ki reira, e
e oire mea ngiti oki; e tuku ake ana koe
iaku ki reira kia ora au: kare aina *i te*
21 *oire* mea ngiti? E kua tuatua maira aia
kiaia, I na, kua akatika atu au i taau
tuatua i tenana, e kare atura taua oire
nei taau i tuatua mai ana e mate iaku:
22 Kia ngakoikoi koe i te oro ki reira *kia*
ora; kia tae oki koe ki reira e tika'i
taku e rave nei. I tapaia te ingoa o
taua oire ra ia Zoara.
23 Kua iti akera te rā ki runga i te enua
24 ra, e kua tae a Lota ki Zoara; I aka-
topa mai ei a Iehova i te teio, e te ai, no
ko ia Iehova, no runga i te rangi ki ru-
25 nga ia Sodoma, e Gomora; Tairipoti
takiri rava akera i aua nga oire ra, e taua
ngai atea katoa ra, e te tangata katoatoa
no aua nga oire ra, e te au mea i tupu ki
runga i te enua ra.
26 E te vaine a *Lota* i muringao iaia ra,
kua akara aia ki muri, e riro atura aia ei
pou tai.
27 Kua tu akerā Aberahama ki runga i
te popongi roa, *e aere atura* ki te ngai i
tuia e ia ki mua i te aroaro o Iehova ra:
28 E kua akara tika atura aia ki Sodoma e
Gomora, e te enua i taua ngai atea katoa
ra, akara atura aia, e i na, peke atura te
auai o taua enua ra ki runga, mei te auai
29 umu ra. Kua manako ra te Atua ia
Aberahama, ka akapou ei aia i aua nga
oire o taua ngai atea ra, e kua tono ke
atura aia ia Lota mei rotopu tikai i taua
pou ra, ka tairipoti ei aia i taua nga oire
i nooia e Lota ra.
30 Kua aere aturā Lota e ana puke
tamaine toko rua mei Zoara atu, noo atu-
ra ki runga i te maunga; e mataku oki
tona kia noo i Zoara: e kua noo atura
aia e ana puke tamaine toko rua i roto i
31 tetai ana. E kua karanga atura te tama
mua ki te teina, Kua ruaine to taua me-
tua tane, e kare roa e tangata i te enua
nei kia aere mai kia taua nei, mei te peu
32 a to te ao katoa nei: Taua e akainu i to
taua metua i te wina, ka moe ei taua iaia
33 kia uangaia to taua metua ia taua. E
kua akainu iora raua i to raua metua *i*
te wina i taua po ra; e aere atura te
tama mua, moe atura i tona metua;
e kare aia i kite ua ake iaia i te moe
34 anga mai, e te tu anga ki runga. E

ao akera kua karanga atura te tama
mua ki te teina, I na, kua moe au
inapo i taku metua, e akainu rai taua
iaia i te wina i teia katoa nei po; ka
aere atu ei koe, ka moe ei, kia uangaia
to taua metua ia taua nei. E kua 35
akainu atura oki raua i to raua metua i te
wina i te reira katoa po; e kua tu akera
te teina ki runga, *aere atura* e moe atura
iaia; e kare aia i kite ua ake iaia i te
moe anga mai, e te tu anga ki runga.
Nui katoa akera nga tamaine toko rua a 36
Lota ra i to raua orai metua tane. E 37
anau atura ta te tama mua ra, e tamaroa,
e tapa iora i tona ingoa ko Moabi: ko
te metua ïa o *te ngati* Moabi e teia noa'i.
E anau atura oki ta te teina, e tamaroa 38
rai, e tapa iora i tona ingoa ko Bene-a-
mi; ko te metua ïa o te ngati Amona e
teia noa'i.

PENE XX.

Te uuna rā Aberahama i tana vaine, kua aratakiiā Sara ki te are o Abimeleka ra: no te tuatua a te Atua kiaia akaokiia maira aia ki tana tane.

E MEI reira mai oki aere aturā 1
Aberahama ki te enua i Apatonga ra,
kua noo aia i rotopu i Kadesa, e Sura, e
kua purutia i Gerara. Kua na ko akera 2
ta Aberahama tuatua i tana vaine ia
Sara, E tuaine aia noku. Kua tono
maira te ariki o Gerara ko Abimeleka i
te karere, e kua arataki atura ia Sara.
Kua aere maira te Atua kia Abimeleka 3
i te rikamoe i te po, kua na ko maira
kiaia, I na, e tangata mate koe na, i te-
nana vaine i taau i arataki mai ana; e
vaine noo tane oki aia. Kare rā Abi- 4
meleka i akavaitata ua atu iaia; e kua
karanga atura aia, E te Atu, e ta katoa
mai aina koe i te enua tuatua-tika?
Kare aina kua tuatua mai aia kiaku e, E 5
tuaine aia noku? e kare aina aia uaorai
i tuatua katoa mai e, E tungane aia no-
ku? e ngakau akakoro kore toku i te
ara, e te apa kore oki toku rima i
taku i rave nei. E kua tuatua maira te 6
Atua kiaia i taua rikamoe ra, Koia ïa,
kua kite au e, kare toou ngakau i aka-
koro i te ara i taau i rave nei; i tāpu ei
oki au ia koe, kia kore koe e ara iaku
nei: no reira oki au i kore ei i tuku atu
ia koe kia rave atu koe iaia. E tenana, 7
ka akaoki atu i te vaine a taua tangata
nei; e peroveta oki aia, e nana e pure ia
koe, e ka ora ïa koe; kia kore ra koe e
akaoki *iaia*, ka mate tikai koe, ko koe,
e toou katoa ra, kia kite mai oki koe.
Kua tu akerā Abimeleka i te popongi 8
roa, kua karanga atura i tona au tavini
katoa, e kua akakite atura kia ratou i
taua au tuatua katoa nei; mataku roa
9 akera taua au tangata ra. Kua tiki
aturā Abimeleka ia Aberahama, na ko
atura kiaia, Eaa taau i rave o ia matou
nei? eaa oki taku nei ara ia koe na, i
apai mai ei koe i te ara maata ki runga
iaku, e toku nei basileia? kare ïa ravenga
10 e tika taau i rave o iaku nei. Kua ka-
ranga atura oki a Abimeleka kia Abera-
hama, Eaa taau i kite, i akapera mai ei
11 koe ra? E kua tuatua mairā Abera-
hama, No te mea i manako au e, kare
roa o teianei ngai e mataku i te Atua; e
ka ta mai ratou iaku i taku vaine nei.
12 E tuaine rai aia noku; e tamaine aia na
toku metua tane, kare ra i te tamaine na
toku metua vaine; riro iora aia ei vaine
13 naku. Ka tono ei te Atua iaku mei te
ngutuare mai o toku ra metua, kua ka-
ranga atura au kiaia nei e, Ko toou ta-
kinga-meitaki iaku nei, ko teia ïa; i te au
ngai katoa e taea atu e taua ra, e tuatua
koe iaku e, E tungane aia noku.
14 Kua rave iorā Abimeleka i te mamoe,
e te bovi, e te tavini tane, e te tavini
vaine, e kua tuku atura kia Aberahama,
e kua akaoki atura oki i tana vaine ia
15 Sara kiaia ra. E kua karanga aturā Abi-
meleka, I na, toku enua, tei mua ïa ia
16 koe; ka noo i taau ngai i anoano ra. E
kua karanga atura aia kia Sara, I na, kua
apaiia e au i te moni ario okotai tausani,
tei toou tungane; i na, ei *oko* kakau tapo-
ki-mata noou, *e* no tei *aru* ia koe nei: e
akoia atu rai oki aia.
17 Kua pure aturā Aberahama ki te
Atua; e kua akaora maira te Atua ia
Abimeleka, e tana vaine, e te au tavini
vaine nona ra, kia tamarikiia ta ratou.
18 Kua akangere roaia oki e Iehova te au kopu
katoa, i te ngutuare o Abimeleka, i te ta-
mariki, no te vaine a Aberahama no Sara.

PENE XXI.

To Isaaka anau anga: tukuiā Hagara raua ko Isemaela e Aberahama kia aere. Te koreromotu a Aberahama raua ko Abimeleka ra.

1 KUA aere mairā Iehova kia Sara i
tana i tuatua maira; e kua akatupu
a Iehova i tana i akakite mai kia Sara ra.
2 Kua to iora oki a Sara, e e tamaiti tana
i anau na Aberahama i tona ruaine anga
ra, i te tuatau ta te Atua i akakite mai-
3 ra. E tapa iorā Aberahama i te ingoa o
tana tamaiti i anau ra, ta Sara i anau
4 nana ra, ko Isaaka. E peritome iora oki
a Aberahama i tana tamaiti ia Isaaka i
te po varu ra, i ta te Atua i akaue mai
kiaia ra.

Kua tae a Aberahama ki te anere o te 5
mataiti, i anau mai ei tana tamaiti ko
Isaaka. E kua na ko akerā Sara, Kua 6
akatupu io nei te Atua i te kata iaku; *e*
ka riro i te kata katoa te aronga ravarai
e akarongo ra. E kua na ko akera oki 7
aia, Naai i tuatua mai kia Aberahama
e, ka akangote a Sara i te tamariki? kua
anau oki tana tamaiti iaku i tona ruaine
anga nei.

E tupu atura taua tamaiti ra i te 8
maata, e akatopaia i te u; e kua aka-
tupu iorā Aberahama i tetai kaingakai
maata i te rā i topa'i te u o Isaaka. E 9
kite akerā Sara i te tamaiti a te vaine
Aiphiti ra a Hagara, tana i anau ia Abe-
rahama, i te aviri anga. E kua tuatua 10
maira aia kia Aberahama, E tuaru ke
atu i teianei vaine tavini e tana tamaiti;
kare oki te tamaiti a teianei vaine tavini
e riro ei tangata tuanga katoa, raua ko te
tamaiti naku nei, ko Isaaka. Ongoongo 11
roa akerā Aberahama i taua tuatua ra,
no taua tamaiti nana ra. Kua tuatua 12
maira ra te Atua kia Aberahama, Aura-
ka koe e ongoongo i te tamaiti ra, e i to
tavini vaine na: e akarongo koe i te reo
o Sara ra, i te au tuatua katoa tana i
tuatua mai kia koe ra; e karangaia ra
toou uanga e no Isaaka. E akariro katoa 13
oki au i te tamaiti a tera ra vaine tavini
ei enua *katoa*, no te mea e uanga *katoa*
aia noou.

E kua tu akerā Aberahama i te po- 14
pongi metua, kua rave akera aia i te kai,
e tetai ue vai, e tuku atura ia Hagara ra,
apai akera ki runga i tona ua, e te ta-
maiti, e tuku atura kia aere ana. E
riro atura aia, aere ua atura na te
medebara ra, na Bere-seba. E ope rava 15
akera te vai i roto i te ue ra; e kua tuku
atura i te tamaiti ki raro ake i tetai
rakau: E aere ke atura aia, e mei te ngai 16
e taea i te kakao ra te roa, e noo iora aia
ki raro tiraa tika atura *iaiu* ra; kua na
ko akera oki aia, Auraka au kia kite i te
matenga o te tamaiti. Noo ua iora aia e
tiraa akera *iaia* ra, e akamaata akera i
tona reo, e aue atura.

E kua akarongo maira te Atua i te reo 17
o taua tamaiti ra; e kua kapiki maira
tetai angela a te Atua i runga i te rangi
kia Hagara, na ko maira kiaia, I aa tika
koe, e Hagara? auraka e mataku; kua
akarongo oki te Atua i te reo o te ta-
maiti i tona ngai iora. Ka tu, e akatu i 18
te tamaiti ki runga, e e mou to rima iaia;
e akariro oki au iaia ei enua maata *katoa*.
Kua akapuera maira te Atua i tona mata, 19
e kite atura aia i tetai ruavai; e aere
atura aia, e akaki atura i te ue ki te vai,
e kua akainu atura i te tamaiti. E kua 20
noo maira te Atua ki taua tamaiti ra, e
tupu atura i te maata, noo atura aia i te
medebara, e kia maata aia, riro atura ei
21 akainana ana. Noo iora aia i te mede-
bara ra i Parana ra: e kua tiki atura
tona metua vaine i tetai vaine nana, no
te enua ra no Aiphiti.

22 I reira ta Abimeleka e te kapena maata
no tona ra nuku ta Phikola, tuatua anga
mai kia Aberahama, i te na ko anga mai
e, Tei ia koe te Atua i te au mea katoa
23 taau e rave nei. E teianei e taputou
koe i te Atua kiaku nei, e kare koe e
pikikaa mai iaku, e i taku tamaiti, e te
tamaiti a taku tamaiti; mei toku nei ra
takinga-meitaki ia koe, e akapera katoa
mai koe kiaku, e te enua *katoa* taau e
24 purutia ua na. E kua karanga aturā
25 Aberahama, E taputou au. E kua ako
aturā Aberahama kia Abimeleka i te
ruavai, kua pou i te aōia e te au tavini o
26 Abimeleka. E kua tuatua mairā Abi-
meleka, Kare au i kite i te aronga i
akapera ra: kare oki koe i akakite mai
kiaku, kare oki au i kite ua ake, e tae
27 roa akenei ki teianei rā. E kua rave
akerā Aberahama i te mamoe, e te bovi,
apai atura na Abimeleka; e kua papau
iora raua i te koreromotu *na raua*.

28 E kua akataka iorā Aberahama i e
itu puke punua mamoe ua no roto i te
29 anana ra. E kua tuatua mairā Abime-
leka kia Aberahama, Eaa tenana puke
punua mamoe ua e itu i akatakaia e koe
30 na? Kua karanga atura aia, Ko taau
ïa e rave mai i toku nei rima, ko nga
punua mamoe nei e itu, kia riro ratou ei
kite noku, e naku i ko i teianei ruavai.
31 *E* no te mea, kua taputou katoa raua
i reira, tapaia iora taua ngai ra ia Bere-
32 seba; I Bere-seba oki ta raua papau
anga i *ta raua* koreromotu: tu akerā
Abimeleka, e te kapena maata no tona
nuku ko Phikola, oki atura ki te enua o
te Philiseti ra.

33 Kua tanu iorā *Aberahama* i te vaora-
kau i Bere-seba, e kua tautopa iora i te
ingoa o Iehova i reira, ko te Atua mutu
kore ra. E purutia anga roa to Abera-
hama i te enua o te Philiseti ra.

PENE XXII.

I te tuatua a Iehova ra te apai rā Abe-
rahama ia Isaaka ei tusia karaka-
ratio; tāpuia ra aia e te Angela a Ie-
hova ra, auraka kia ta.

1 E I muri ake i te reira au mea, kua
timata te Atua ia Aberahama, e
tuatua maira kiaia, E Aberahama e. E
2 kua karanga atura aia, Teia au. E kua
tuatua maira aia, Ka rave i taau tamaiti

i tenana, i taau *tamaiti* okotai ra ko Isaa-
ka, taau e akaperepere na, ka aere ki te
enua ra kia Moria, ka apai mai ei iaia i
reira, ei tusia karakaratio ki runga i tetai
maunga taku e akakite atu kia koe.
E kua tu akerā Aberahama ki runga 3
i te popongi roa ra, e tuku atura te noo-
anga ki runga i te asini nana ra, e pāpā
iora i te vaie no taua tusia karakaratio ra,
arataki katoa atura i e toko rua puke
tangata ou nona ra, e tana tamaiti katoa
ia Isaaka, tu akera, aere atura ki te ngai
ta te Atua i tuatua mai kiaia. E tae 4
akera ki te rā toru ra, kua nānā akerā
Aberahama i tona mata ki runga, e kite
atura i taua ngai ra, tei te atea ke. E 5
kua tuatua mairā Aberahama ki nga
tangata ou nona ra, E noo korua i ko nei
e te asini; e aere maua ma te tamaiti nei
ki ko akera e akamori, ka oki mai ei kia
korua nei. E kua rave iorā Aberahama 6
i te vaie no taua tusia karakaratio ra,
kua tuku atura ki runga i tana tamaiti
ia Isaaka; e kua rave iora i te ai, e te
matipi i tona rima; e aere atura raua
katoa. E kua tuatua mairā Isaaka ki 7
tona metua kia Aberahama, na ko maira,
E taku metua. Kua karanga atura aia,
Teia au, e taku tamaiti. E kua na ko
maira aia, I na te ai e te vaie; teiea ra
te mamoe ei tusia karakaratio ra? Kua 8
karanga aturā Aberahama, E taku tama-
iti, na te Atua uaorai e kimi i tetai ma-
moe, ei tusia karakaratio. Aere ua atu-
ra raua katoa.
E tae atura raua ki te ngai i akakiteia 9
mai e te Atua kiaia ra; kua patu iorā
Aberahama i tetai atarau i reira, e kua
paata marie iora i te vaie, kua ruru atura
i tana tamaiti ia Isaaka, kua tuku atura
iaia ki runga i taua atarau ra ki rungao i
te vaie ra. E kua akatika aturā Abera- 10
hama i tona rima, e kua rave atura i te
matipi e ta i tana tamaiti. Kua kapiki 11
maira te Angela a Iehova i runga i te
rangi kiaia ra, na ko maira, E Abera-
hama e, e Aberahama! Kua karanga
atura aia, Teia au. Kua tuatua maira 12
aia, Auraka koe e tuku ua atu i to rima
ki runga i te tamaiti, auraka roa e rave
ua atu iaia: kua kite oki au i teianei e,
e mataku toou i te Atua, ko koe kare i
karapii i to tamaiti, i to *tamaiti* okotai
roa ra, iaku. E kua nānā akera to Abe- 13
rahama mata ki runga, akara atura, e i
na, tei muri mai *iaia* tetai mamoe toa,
tei roto i te ngangaere, kua ii te tara;
kua tiki aturā Aberahama i taua mamoe
toa ra, e kua apai atura ei tusia karaka-
ratio, ei tutaki i taua tamaiti nana ra.
Tapa iorā Aberahama i te ingoa o taua 14
ngai ra, Iehova-Ire; koia tei tuatuaia ra
i teianei e, Ei te maunga o Iehova e
kitea'i.
15 E kua kapiki maira te Angela a Ie-
hova kia Aberahama i runga i te rangi
16 ra, ko te tu rua ïa, Na ko maira, Te
tuatua nei a Iehova, Kua taputou au iaku
orai, no te mea kua pera mai koe, e kare
akenei koe i karapii i to tamaiti, i to
17 *tamaiti* okotai roa ra, *iaku;* E akamei-
taki roa au ia koe na, e akamaata rava
au i toou uanga, mei te etu o te rangi ra,
e mei te onetea i taatai ra; e ka rauka
te ngutupa *oire* o to ratou au enemi
18 toou ra uanga; E ka meitaki te pa enua
katoa o te ao nei i toou ra uanga; ko koe
19 i akarongo mai i toku reo nei. Oki
mairā Aberahama ki nga tangata ou nona
ra, e tu akera raua ki runga, aere katoa
maira ki Bere-seba; e noo oki a Abera-
hama i Bere-seba.
20 E i muri ake i te reira au mea, kua
tuatua maira tetai kia Aberahama, na ko
maira, I na, kua anau tama katoā Mileka
21 i toou tuakana ra ia Nahora; Ko Huza
tana tama mua, e tona teina oki ko Buza,
22 e ko Kemuela, te metua o Arama, E ko
Keseda, e ko Hazo, e ko Piledasa, e ko
23 Idalapha, e ko Betuela: E kua anau ta
Betuela ko Rebeka. Toko varu ta Mileka
i anau ia Nahora, i te tuakana o Abera-
24 hama ra. E te palake nana, ko Reuma
te ingoa, kua anau katoa tana ko Teba, e
ko Gaama, e ko Taasa, e ko Maaka.

PENE XXIII.

To Sara ra matenga; okoia tetai ngai ei tanumanga, e kua tanumiā Sara i reira.

1 KUA tae to Sara au mataiti, i te ora
anga nei, ki te okotai anere, e rua
ngauru ma itu; ko to Sara ïa au mataiti
2 i te ora anga nei. E mate iorā Sara i
Kiriata-araba, (koia Heberona nei,) i te
enua ra i Kanaana. Kua aere mairā
Aberahama i te mii ia Sara, e aue iaia.
3 E kua tu akerā Aberahama ki runga *i
taua aue nona* i tana *vaine* i mate ra, kua
karanga atura ki te ngati Heta ra, na ko
4 atura, E tangata ke au nei, e te purutia
i roto ia kotou na; e o mai ana i tetai
ngai tanumanga tangata noku i roto ia
kotou na, kia tanu au i taku *vaine* i mate
5 nei, kia ngaro atu i toku mata nei. E
kua tuatua maira te ngati Heta kia Abe-
6 rahama, na ko maira kiaia, Ka aka-
rongo mai ana ia matou nei, e to matou
rangatira e; e tangata maata roa oki koe
i roto ia matou nei: ei roto i tetai mene-
ma meitaki i o matou nei, tanu atu ei
koe i taau *vaine* i mate ra; kare rava
tetai o matou nei e karapii i tona uaorai
menema, kia tanu ake koe i taau *vaine* i

mate ra ki roto. Kua tu akerā Abera- 7
hama ki runga, kua tupou iora aia ki
raro ki mua i te au tangata o te enua, ki
te ngati Heta ra, E kua karanga atura 8
aia kia ratou, na ko atura, Kia tika ia
kotou kia tanu atu au i taku *vaine* i mate
nei kia ngaro atu i toku mata nei; ka
akarongo mai kotou iaku, e tuatua mei-
taki atu kotou ia Epherona, te tamaiti
a Zohara, iaku, Kia tuku mai aia i te 9
ana nona i Makapela, i te openga mai o
te kainga nona ra, noku; e o mai aia i
te reira ei oko i te moni e kia oko na
marie, ei ngai tanumanga tangata noku
i o kotou nei. Te noo rā Epherona i roto 10
i taua ngati Heta ra; e kua tuatua
mairā Epherona ngati Heta kia Abera-
hama, e te akarongo katoa maira te ngati
Heta katoa i tomo na te ngutupa oire
nona ra, na ko maira, Auraka ana, e 11
taku rangatira e, e akarongo mai ana
iaku; i na taua kainga nei, e te ana katoa
i roto ra, te oronga atu nei au noou; i
mua i te aroaro o toku iti-tangata nei, e
oronga atu au noou: ka tanu i taau
vaine i mate na. Kua tupou iorā Abe- 12
rahama ki raro ki mua i te aroaro o te
tangata i taua enua ra: E kua karanga 13
atura aia kia Epherona, kua rongo katoa
te au tangata o taua enua ra, na ko atura,
Kia tika ia koe, teia taku tuatua, e aka-
rongo mai ana koe; e apai atu au i te
moni *naau* i taua kainga ra; e rave mai
oki koe, e ka tanu atu au i taku *vaine* i
mate nei i reira. Kua tuatua mairā 14
Epherona kia Aberahama, na ko maira
kiaia, E taku rangatira, ka akarongo 15
mai ana iaku: *te oko tikai* i teianei kai-
nga e a ïa anere sekela ario; eaa ra oki
te reira ia taua nei? ka tanu i taau *vaine*
i mate na. E kua akarongo aturā Abe- 16
rahama ia Epherona; kua aiteite aturā
Aberahama i te ario na Epherona, tana i
akakite maira, e kua kite katoa te au
ngati Heta ra, e a anere sekela ario, i te
moni raveia e te aronga oko ra.
Akamou tikaia iora taua kainga o 17
Epherona i Makapela ra, i tei anga tika
ki Mamera ra; ko te kainga, e te ana i
roto ra, e te au rakau katoa i roto ra, tei
te pae katoa e pini ua ake, Ei apinga 18
no Aberahama, i mua i te aroaro o te
ngati Heta, i roto i te aronga katoa i tomo
na te ngutupa oire nona ra.
E i muri ake i te reira, kua tanu iorā 19
Aberahama i tana vaine ia Sara i roto i
te ana i te kainga i Makapela, tei anga
tika ki Mamera ra, koia oki Heberona, i
te enua ra i Kanaana. Kua akamou 20
tikaia iora oki e te ngati Heta taua kai-
nga ra, e te ana i roto ra, ei tanumanga
tangata no Aberahama.

PENE XXIV.

Te unga rā Aberahama i tona tavini e kimi i tetai vaine na Isaaka ra; manuia tona tere; to Isaaka akaipo-ipo anga.

1 KUA ruaine a Aberahama, kua ma-
nganui roa tona mataiti: i akamei-
taki ana oki a Iehova ia Aberahama i te
2 au mea katoa ra. Kua karanga aturā
Aberahama ki te tavini pakari i tona ra
ngutuare, tei iaia te tuatua i te au mea
katoa nona ra, Ka tuku mai ana i to rima
3 ki raro ake i taku ūā nei: E akataputou
atu au ia koe ia Iehova, i te Atua o te
rangi, e te Atua o te enua nei, e auraka
koe e rave i tetai vaine na taku tamaiti
no roto i te au tamaine a te ngati Kanaana,
4 taku e noo nei: E aere ra koe ki toku
enua ra, e toku kopu-tangata, ka rave ei
i tetai vaine na taku tamaiti na Isaaka.
5 E kua tuatua maira taua tavini ra
kiaia, Peneiake ko te kore e tika i te
vaine i te aru mai iaku ki teianei enua:
ka akaoki ainei au i taau tamaiti ki te
enua no reira mai koe na?
6 Kua karanga aturā Aberahama, Au-
raka roa koe e akaoki i taku tamaiti ki
7 reira. Na Iehova, na te Atua no te rangi,
ko tei arataki mai iaku mei te ngutuare
mai o toku ra metua, e mei te enua maira
i anau ei au ra, ko tei tuatua mai kiaku,
e kua taputou mai oki kiaku, na ko maira,
Ka oronga au i teianei enua no toou ra
uanga; nana ïa e tono i tana angela na
mua ia koe, e ka rauka ia koe tetai vaine
8 na taku tamaiti i reira. Kia kore ra e
tika i taua vaine ra e aru maira ia koe
na, kare rai koe e apa i taua taputou naku
nei i reira: auraka roa ra koe e akaoki i
9 taku tamaiti ki reira ra. Kua tuku maira
taua tavini ra i tona rima ki raro ake i te
ūā o tona pu o Aberahama, kua taputou
iora i taua tuatua ra.
10 Kua rave taua tavini ra i nga kamela
a tona pu okotai ngauru, aere atura, tei
tona rima oki te au apinga ravarai a tona
pu, tu akera aia, aere atura ki Mesopo-
11 tamia ki te oire o Nahora. E kua aka-
tuturi iora aia i te au kamela ki raro ki
vao mai i taua oire ra, i vaitata ki tetai
ruavai i te aiai, i te tuatau e tae mai ei
te au vaine e uti i te vai.
12 E kua karanga atura aia, E Iehova e,
e te Atua no toku pu no Aberahama e,
te pure nei au ia koe, e akamanuia mai
koe iaku i teianei rā, e takinga-meitaki
13 mai koe i toku pu ia Aberahama. I na,
te tu ua nei au i te ruavai nei; e te aere
mai nei te au tamaine a te au tangata o
14 te oire nei e uti i te vai: E teianei, ko

te vaine taku e karanga atu e, Ka tuku
mai ana taau āriki vai kia inu au; e kia
tuatua mai aia e, Ka inu, e ka akainu
katoa au i te au kamela naau, kia riro
aia i te *vaine* tikai i akonoia e koe na to
tavini na Isaaka; ka kite oki au i reira
e, kua takinga-meitaki mai koe i taku pu.
E i na, kare rai i mutu taua tuatua 15
nana ra, kua aere mairā Rebeka, ta Be-
tuela i anau, ta te tamaiti a Mileka, te
vaine a Nahora, te tuakana o Abera-
hama ra, ma tana āriki vai i runga i tona
pakuivi. E mata meitaki roa to taua 16
tamaine ra, e paretenia, kare oki i kiteia
e te tangata. E aere atura aia ki raro i
taua ruavai ra, e akaki iora i tana āriki
vai, e kua aere maira ki runga. Kua oro 17
atura taua tavini ra kiaia, na ko atura,
O mai ana i tetai manga vai e inu, i te
āriki vai naau na. Kua tuatua maira 18
aia, Ka inu, e tama: kua tuku vave
maira i tana āriki vai ki raro, ki runga i
tona rima, kua akainu maira iaia. E oti 19
akera aia i te akainuia e ia, kua na ko
maira, Ka uti katoa au *i te vai* na te au
kamela naau, e kiā iu anake ratou. Kua 20
riringi nui aia i tana āriki vai ki roto i
te kumete, oro akaou atura ki te ruavai
e uti rai *i te vai*, e kua uti oki na tana
au kamela katoa ra. Te va ua ra taua 21
tangata ra iaia, ma te muteki ua, kia kite
aia i te manuia anga i tona tere, e te kore
anga, ia Iehova ra. E kia inu anake 22
taua au kamela ra e iu iora, kua rave
akera taua tangata ra i te poe auro, e tau
i te afa sekela, e nga tapeka auro e rua
no te rima o taua vaine ra, e tau ïa i
nga *sekela* okotai ngauru; Kua karanga 23
atura aia, E tamaine koe naai? e aka-
kite mai ana koe kiaku. Ka o ainei
matou ki te are o to metua kia moe?
Kua tuatua maira aia kiaia, E tamaine 24
au na Betuela, te tamaiti a Mileka, tana
i anau ia Nahora ra. E kua na ko maira 25
oki aia kiaia ra, E mauku ta matou, e te
kai maata, e ka o oki *i to matou are* kia
moe. Kua tupou iora taua tangata ra ki 26
raro, akamori iora ia Iehova, Na ko 27
atura, Kia akameitakiiā Iehova te Atua
no toku pu no Aberahama, kare akenei
aia i tukumoe i tona takinga-meitaki, e
tana tuatua-mou i toku pu ra: ko au i te
arataa ra, kua arataki mai a Iehova iaku
i te ngutuare o te kopu-tangata o toku
pu ra.
Kua oro atura taua tamaine ra, aka- 28
kite atura ki to te ngutuare o tona
metua vaine ra i taua au tuatua nei. E 29
tungane to Rebeka, ko Labana te ingoa:
e kua oro iorā Labana ki vao ki taua
tangata i te ruavai ra. E kia akara 30
maira aia i taua poe ra, e nga tapeka i
runga i te rima o tona tuaine ra, e kia
akarongo mai aia i te reo o tona tuaine
ra o Rebeka, i te tuatua anga atu e, I na
ko mai taua tangata ra kiaku; kua oro
iora aia ki taua tangata ra; e i na, te tu
ua ra aia i vaitata ki te au kamela i taua
31 ruavai ra. E kua karanga atura aia, Ka
tapae mai ana, e tera tangata i akamei-
takiia e Iehova e; eaa koe e tu ua'i ki
vao? e are teateamamao toku, e vairanga
oki to te au kamela.
32 Kua tomo maira taua tangata ra ki
roto i te are: kua kiriti akera oki i te
nooanga i runga i te au kamela, apai
maira i te mauku, e te kai, na taua au
kamela ra, e te vai ei orei i tona vaevae,
e to te au tangata katoa no tona ra tere.
33 E tukuia atura oki te kai ki mua i tona
aroaro; kua tuatua maira ra aia, Kare
au e kai *vave*, e akakite ana ra au i toku
nei tere. E kua karanga atura aia, Ka
akakite mai.
34 Kua tuatua maira aia, E tavini au no
35 Aberahama. E kua akameitaki roa mai
a Iehova i taua pu noku nei; e kua riro
aia ei tangata maata: e kua oronga mai
aia i te mamoe, e te bovi nana, e te ario,
e te auro, e te tavini tane, e te tavini
36 vaine, e te kamela, e te asini. E e
tamaiti ta taua pu noku nei, na tana
vaine na Sara i anau i toku pu i tona
ruaine anga ra: e kua orongaia e ia tana
37 katoa ra au apinga, tei iaia. E kua aka-
taputou maira toku pu iaku, na ko mai-
ra, Auraka koe e rave i tetai vaine na
taku tamaiti, no te au tamaine a te ngati
Kanaana ra, no ratou te enua taku e noo
38 nei: E aere ra koe ki te ngutuare o toku
metua, e ki toku kopu-tangata ra, ka rave
39 ei i tetai vaine na taku tamaiti. Kua
karanga atura au ki taua pu noku ra,
Peneiake ko te kore taua vaine ra e aru
40 mai iaku. E kua tuatua maira aia kia-
ku, Na Iehova, taku e na mua nei, nana
ïa e tono i tana angela na mua ia koe, ei
akamanuia i toou tere; e ka rauka ia koe
tetai vaine na taku tamaiti, no roto i toku
orai kopu-tangata, e no te ngutuare o
41 toku ra metua. Kare ra koe e apa i taua
taputou naku nei i reira, me tae koe ki
toku kopu-tangata, e kare ratou e oronga
mai *i tetai vaine* kia koe, kare rai koe e
42 apa i taua taputou naku nei i reira. I
nakonei oki, kua tae mai au ki taua rua-
vai akera, e kua na ko oki au, E Iehova
e, te Atua no toku pu no Aberahama,
kia akamanuia mai koe i toku tere taku
43 e aere nei: I na, te tu ua nei au i
teianei ruavai; e teianei, kia aere mai
tetai paretenia e uti *i te vai*, e kia ka-
ranga atu au kiaia e, E o mai ana i tetai
manga vai naku e inu, i te āriki vai naau

na; E kia tuatua mai aia kiaku e, Ka 44
inu, e ka uti katoa au *i te vai* na te au
kamela naau; kia riro aia i te vaine i
akonoia e Iehova, na te tamaiti a toku
pu nei. E kare i mutu taku tuatua i roto 45
iaku uaorai, i na, kua aere mairā Rebeka
ma tana āriki vai i runga i tona ua; aere
atura aia ki raro i taua ruavai ra, kua
uti iora *i te vai:* kua karanga atura au
kiaia, O mai ana e inu au. E kua tuku 46
vave iora aia i tana āriki i runga i tona
ua ra, e kua na ko maira, Ka inu; e ka
akainu katoa atu au i te au kamela naau:
kua inu au; e kua akainu katoa iora aia
i te au kamela. E kua ui atura au kiaia, 47
na ko atura, E tamaine koe naai? Kua
tuatua maira aia, E tamaine *au* na Betu-
ela, te tamaiti a Nahora ra, ta Mileka i
anau iaia ra. Kua tuku atura au i te poe
ki runga i tona putaiu, e nga tapeka ki
runga i tona rima. E tupou iora au ki 48
raro, e akamori atura ia Iehova, e aka-
meitaki atura au ia Iehova i te Atua no
toku pu no Aberahama, ko tei arataki
mai iaku na te ara tika kia rauka te
tamaine a te tuakana o toku pu ra, *ei
vaine* na tana tamaiti. E teianei, kia 49
tika ia kotou i te akono i te takinga-mei-
taki, e te tuatua-mou i toku pu, ka aka-
kite mai; e kare ra, ka akakite mai;
kia ariu au ki te rima katau, e kare ra,
ki te rima kaui.

Kua tuatua mairā Labana raua ko 50
Betuela i reira, na ko maira, Na Iehova
taua tuatua nei; kare oki e tika ia matou
kia tuatua ua atu i te meitaki, e te kino.
I na, tera mai a Rebeka, tei mua i toou 51
aroaro na, ka arataki, ka aere, ei vaine
na te tamaiti a toou pu i ta Iehova i tua-
tua na. E rongo akera te tavini o Abe- 52
rahama i taua tuatua na ratou ra, *kua
tupou iora* aia ki raro i te one, akamori
atura ia Iehova. E kua rave akera taua 53
tavini ra i te poe ario, e te poe auro, e te
kakau, e kua apai atura no Rebeka: kua
apai katoa oki aia i te apinga meitaki no
te tungane, e no te metua vaine nona
ra. Kua kaikai iora ratou i reira, e inu 54
oki, koia e te au tangata katoa nona ra,
e moe iora i taua po ra; e popongi
akera, kia tu ratou ki runga ra, kua ka-
ranga atura aia ra, E tuku ake ana kotou
iaku, e aere au ki toku pu.

Kua tuatua maira tona tungane e te 55
metua vaine nona ra, E vaoo mai ana te
tamaine nei, e noo ana matou i etai puke
rā, kia *po* ngauru; ei reira aia ka aere atu
ei. Kua karanga atura ra aia, Auraka e 56
pupuru iaku, no te mea kua akamanuia
mai a Iehova i toku tere nei; e tuku
ake kotou iaku, ka oki au ki toku pu. E 57
kua tuatua maira ratou, E karanga atu
na matou ki taua tamaine nei, ka ui atu
58 ei kiaia uaorai. E kua karanga atura
ratou kia Rebeka, na ko atura kiaia, E
aere katoa ainei korua ko taua tangata
nei? Kua tuatua maira aia, Ka aere rai
59 au. Kua tuku maira ratou ia Rebeka
to ratou tuaine kia aere, e tona ikiiki, e
taua tavini o Aberahama ra, e tona ra
60 au tangata. E kua akaora maira ratou
ia Rebeka, na ko maira kiaia, Ko to ma-
tou tuaine koe, kia riro koe ei mano tini
kore, e kia riro te ngutupa *oire* o to
ratou au enemi ki toou ra uanga.

61 E kua tu akerā Rebeka, e tona au
tavini vaine, na runga atura ratou i te
au kamela, e aru atura i taua tangata
ra. Rauka iorā Rebeka i taua tavini ra,
e aere atura aia.

62 Kua tae mairā Isaaka i te ara i Bere-
lahai-roi; e noo oki aia i te pae enua i
63 apatonga ra. E kua aere aturā Isaaka
ki vao i te kainga i te aiai e pure; kua
nānā akera tona mata e akara, e i na, te
64 aere maira te au kamela. Kua nānā
akera oki a Rebeka i tona mata, e kite
atura aia ia Isaaka, kua eke iora ki raro
65 mei runga mai i te kamela ra; Kua ka-
ranga atura aia ki taua tavini ra, Koai
tera ra tangata e aere mai na roto mai i
te kainga e aravei ia tatou? Kua tuatua
maira taua tavini ra, Ko toku pu ïa.
Kua rave iora aia i tetai tapoki-mata,
66 kua tapoki iora iaia orai. Kua akakite
atura taua tavini ra kia Isaaka i te au
67 mea katoa tana i rave ra. E kua arataki
aturā Isaaka iaia ki roto i te puakapa o
tona metua vaine o Sara, e akariro atura
aia ia Rebeka ei vaine tikai nana; e e
vaine inangaro oki aia nana ra: e mei-
taki ua akerā Isaaka i muri ake *i te mate-
nga* o tona metua vaine ra.

PENE XXV.

Te uanga o Aberahama ia Ketura; te tua ra aia i tana apinga; tona matenga; te uanga o Isemaela; to Esau raua ko Iakoba anau anga, e to Esau akavaavaa anga i te taoonga mataiapo.

1 KUA akaipoipo akaou aturā Abera-
hama i tetai vaine, ko Ketura tona
2 ingoa. E anau akera tana iaia ko Zime-
rana, e ko Iokasana, e ko Medana, e ko
3 Midiana, e ko Isabaka, e ko Sua. E
anau akera ta Iokasana ko Seba, e ko
Dedana: e ko ta Dedana ra au tamariki,
ko te Asuri ïa, e te Letusi, e te Leumi.
4 E ta Midiana ra tamariki; ko Epha ïa,
e ko Ephera, e ko Hanoka, e ko Abida,
e ko Eledaa. E tamariki anake ïa na
Ketura.
5 Kua apai aturā Aberahama i tana au

apinga katoa na Isaaka. Kareka nga 6
tamariki a Aberahama, a nga palake
nana ra, e apinga ta Aberahama i oronga
atu *kia ratou;* e te ora ra aia i tono ke
ei aia ia ratou ki te pae i te itinga o te
rā ra, kia taka ke ratou i tana tamaiti ia
Isaaka, i te enua i te itinga o te rā.
Teia te au rā o to Aberahama au 7
mataiti i te ora anga nei, okotai anere
e itu ngauru e rima ara i te mataiti.
Unui rava akerā Aberahama, mate rava 8
akera i te ruaine meitaki anga ra; kua
ruaineia te tangata, kua maata roa *tona
mataiti;* e kapiti katoaia atura aia ki
tona uaorai iti-tangata ra. E na nga 9
tamariki nana, na Isaaka raua ko Ise-
maela, aia i tanu ki roto i te ana i Maka-
pela; i te kainga o Epherona te tamaiti
a Zohara ngati Heta ra, ko tei anga tika
ia Mamera ra; I te kainga i okoia e 10
Aberahama i te ngati Heta ra. I reira
to Aberahama tanu angaia, e tana vaine
ia Sara. E mate aturā Aberahama, kua 11
akameitaki maira te Atua i tana tamaiti
ia Isaaka; e noo oki a Isaaka i Bere-
lahai-roi.
Teia te tuatua ia Isemaela, te tamaiti 12
a Aberahama, ta te vaine Aiphiti, ta
Hagara, te tavini o Sara, i anau ia Abera-
hama. Teia oki te ingoa o nga tamariki 13
a Isemaela ra, i to ratou au ingoa, i to
ratou ra anau anga; ta Isemaela tama
mua ra, ko Nebaiota ïa; e ko Kedara, e
ko Adabeela, e ko Mibesama, E ko Mi- 14
sema, e ko Duma, e ko Masa, *E* ko Ha- 15
dara, e ko Tema, *e* ko Ietura, *e* ko Na-
phisa, e ko Kedema: Ko nga tamariki 16
ïa a Isemaela, ko to ratou teia au ingoa,
i to ratou au oire, e to ratou au punanga;
tino ngauru ma rua, e ariki anake i to
ratou au enua. Teia to Isemaela au 17
mataiti i te ora anga, okotai anere e toru
ngauru e itu ara mataiti; unui akera,
mate atura; e kapiti katoaia atura ki
tona uaorai iti-tangata ra. Mei Ha- 18
vila atu to ratou nooanga, *i te arataa*
e aere tika atu ei ki Asura ra, e tae ua
atu ki Sura, i te pae i Aiphiti ra: i topa
oki *tana tuanga* i mua i te aroaro o tona
katoa ra ai taeake.
Teia te tuatua i te tamaiti a Abera- 19
hama ra, ko Isaaka; anau akera ta
Aberahama ko Isaaka. E tae akera ki 20
te a o te ngauru anga o to Isaaka ma-
taiti, rave iora aia ia Rebeka, te tamaine
a Betuela, e ngati Arama no Padana-
arama, e tuaine no Labana ngati Arama
ra, ei vaine nana. E kua pure iorā 21
Isaaka ia Iehova i te vaine nana ra, no
te mea e pa aia; e kua akarongo mairā
Iehova i tana pure, e kua to iora tana
vaine ko Rebeka. E kua keukeu iora 22
nga tamariki i roto iaia; e kua karanga
atura aia, Ko te tu ainei teia, eaa au i
akaperaia mai ei? E aere atura aia e ui
23 kia Iehova. E kua tuatua mairā Iehova
kiaia, E rua katoa iti-tangata i to kopu
na, e ka taka ke aua nga pae tangata e
rua ra mei to kopu maira: e ririnui to
tetai i tetai; e e tatomo te tuakana ki
te teina.
24 E tae akera ki te tuatau e anau ei aia
ra, i na, e maanga tei roto i tona kopu.
25 E ko tei anau mai ana ki vao ra e ta-
ngata muramura ïa, e mei te kakau uru-
uru e pini roa akera; tapa iora ratou i
26 tona ingoa ia Esau. E i muri ake anau
maira te teina, te mou ua ra tona rima i
te poo vaevae o Esau; i tapaia'i tona
ingoa ko Iakoba. Kua tae oki a Isaaka
ki te ono o te ngauru anga o tona mataiti
i anau ei *a Rebeka* ia raua ra.
27 E tupu atura taua nga tamariki ra:
riro aturā Esau ei tangata kite i te aru-
maki venatio, e tangata noo ngangaere;
karekā Iakoba e tangata maru ïa, *e*
28 te noo puakapa. E akaperepere aturā
Isaaka ia Esau, no te mea kua kaki aia
i te venatio nana ra: karekā Rebeka,
29 akaperepere atura aia ia Iakoba ra. Te
tunu rā Iakoba i te kai: kua aere mairā
Esau mei te ngangaere mai, e kua mate
30 i te pongi: E kua tuatua mairā Esau
kia Iakoba, E angai mai koe iaku ki
tenana kai muramura, kua mate oki
31 au; i tapaia'i tona ingoa ko Edoma. E
kua karanga aturā Iakoba, E oko mai
koe i taau taoonga mataiapo i tenana.
32 E kua tuatua mairā Esau, I na, kua
vaitata au i te mate; eaa oki naku
33 teianei taoonga mataiapo? E kua ka-
ranga aturā Iakoba, Ka taputou mai ana
i tenana; e kua taputou maira aia kiaia,
e kua oko maira i tana taoonga mataiapo,
34 tei ia Iakoba maira. Kua apai aturā
Iakoba i te areto e te pipi na Esau; e
kua kai iora aia, e kua inu, tu akera aia
ki runga, e aere atura: akavaavaa aturā
Esau i te taoonga mataiapo ra.

PENE XXVI.

*Te aere rā Isaaka ki Gerara; te aka-
meitaki maira te Atua iaia. Nga
vaine a Esau ra.*

1 E ROKOIA iora taua enua ra e te
onge, eiaa te onge muatangana i tupu
i te tuatau ia Aberahama; e aere aturā
Isaaka ki Gerara, ki te ariki o te Phi-
2 liseti kia Abimeleka. Kua mama maira
oki a Iehova kiaia ra, e kua tuatua
maira e, Auraka e aere ki raro ki Ai-
phiti; ka noo ra koe i te enua taku e
3 akakite atu kia koe na: Ka purutia koe

i teianei enua, e ei vaitatao oki au ia
koe, e ka akameitaki atu au ia koe; e
ka oronga atu oki au i teia katoa nei au
enua noou, e no toou ra uanga; e ka
akatupu au i te taputou i taku i taputou
atu ki toou metua kia Aberahama; E 4
ka akamaata au i toou ra uanga mei te
etu o te rangi ra, e ka oronga au i teia
katoa nei pa enua no toou uanga; e ei
toou ra uanga e meitaki ei te pa enua
katoa o te ao nei: No te mea, kua aka- 5
rongo a Aberahama i toku reo, e kua
akono i taku ikuanga, *e* taku au akau-
enga, *e* taku au akonoanga, e taku
ture.
E noo iorā Isaaka i Gerara: E kua ui 6,7
maira te au tangata no taua ngai ra i
tana vaine ra; e kua karanga atura aia,
E tuaine aia noku: mataku oki aia kia
karanga atu e, E vaine *aia* naku; ko te
taia aea aia e to reira ia Rebeka; e vaine
purotu oki aia. E roa akera aia i reira, 8
te akara ua maira taua ariki o te Phi-
liseti ra ko Abimeleka na roto i te mā-
ramārama, e i na, kite maira aia ia
Isaaka i te aani anga raua ma tana vaine,
ma Rebeka. E kua tiki mairā Abime- 9
leka ia Isaaka, e tuatua maira, E vaine
tikai naau taua vaine nei; eaa oki koe i
tuatua mai ei, E tuaine aia noku? E
kua karanga aturā Isaaka kiaia, No te
mea, i karanga au e, Ko te mate aea au
iaia. E kua tuatua mairā Abimeleka, 10
Eaa koe i pera'i kia matou nei? e moe
uaia oki taau vaine e tetai o te au ta-
ngata nei, ara iora matou ia koe i reira.
E kua ako aturā Abimeleka i te tangata 11
katoa *nona* ra, na ko atura, Ko te ara-
paki ua atu i teianei tangata, e i tana
vaine, e taia takiri ïa.
Kua tanu iorā Isaaka i taua enua ra, 12
e taki tai anere tana i rauka i te ua oko-
tai i taua mataiti ra: kua akameitaki
maira oki a Iehova iaia. E maata atura 13
tana, e tupu ua atura i te maata anga, e
riro atura aia ei tangata maata roa: E 14
anana mamoe oki tana, e te anana bovi,
e manganui oki te tavini: e kua vareae
iora te Philiseti iaia ra. E te au ruavai 15
katoa i koia e te au tavini o tona metua,
i te au rā o tona metua o Aberahama ra,
na te au Philiseti i akaki, e ki roa akera
i te one. E kua tuatua mairā Abime- 16
leka kia Isaaka, E aere ke atu ana koe ia
matou; kua maata roa atura oki koe ia
matou nei.
E mei reira, aere aturā Isaaka, patia 17
iora i te puakapa i te o i Gerara, noo
iora i reira. Kua ko akaou iorā Isaaka i 18
te au ruavai, i koia e ratou i te au rā o
tona metua o Aberahama ra; kia mate a
Aberahama i akakiia'i e te Philiseti ra:
e tapa iora aia i to te reira au ingoa, mei
19 te au ingoa ta tona metua i tapa ra. E
kua ko iora te au tavini o Isaaka i taua
o ra, e kitea iora te punavai mapia i
20 reira. E kua tauetono maira te au tiaki
puaka i Gerara, i te au tiaki *puaka* a
Isaaka, na ko maira, Na matou *tenana*
vai: tapa iora aia i te ingoa o taua rua-
vai ra ia Eseka; no te mea, kua tau-
21 māro mai ratou iaia. Kua ko akaou
ratou i tetai ruavai, e kua tauetono maira
oki ratou i te reira: tapa iora aia i to te
22 reira ingoa ia Sitina. E mei reira kua
aere ke atura aia, e kua ko akaou i tetai
ruavai rai; kare ra ratou i tauetono i te
reira: tapa iora aia i to te reira ingoa
ko Rehobota; kua na ko akera oki aia,
Kua o tatou i teianei ia Iehova, kia tupu
tatou i te maata anga i te enua nei.
23 E mei reira oki aere atura aia ki Bere-
24 seba. E kua mama mairā Iehova kiaia
i taua po ra, na ko maira, Ko au te Atua
o toou metua o Aberahama: auraka e
mataku, tei vaitata katoao au ia koe, e
ka akameitaki atu au ia koe, e akamaata
au i toou ra uanga no toku tavini no
25 Aberahama. Kua patu iora oki aia i
tetai atarau i reira, e kua tautopa iora i
te ingoa o Iehova; e kua patia iora i
tona puakapa i reira; e kua ko iora te
au tavini o Isaaka i te ruavai i reira.
26 Kua aere mairā Abimeleka, e tona oa
ko Ahuzata, e te kapena maata o te nuku
nona ra ko Phikola, kiaia, mei Gerara
27 maira. E kua karanga aturā Isaaka kia
ratou, Eaa kotou i aere mai ei kiaku nei,
te makitakita mai nei oki kotou iaku, e
28 kua tuaru maira kotou iaku? E kua
tuatua maira ratou, Kite pu akenei ma-
tou e, tei ia koe a Iehova: e teianei, te
tuatua nei matou e, ei taputou ta tatou,
ko matou, e ko koe, e papau ana matou
29 i tetai koreromotu kia koe na: E mei ia
matou kare i rave kino ua atu ia koe, e
ko te takinga-meitaki anake ra to matou
ia koe, e kua tuku au ua akenei matou
ia koe; *e* tenana, kua akameitakiia mai
koe e Iehova, auraka katoa koe e takinga-
30 kino ua mai ia matou nei. E kua rave
iora aia i te umutarakai na ratou, e kua
31 kai ratou, e kua inu oki. E tu akera
ratou ki runga i te popongi roa, e kua
taputou iora ratou tetai e tetai: e kua
tuku aturā Isaaka ia ratou kia aere, riro
32 atura ratou ma te au. E kua aere maira
te au tavini o Isaaka i taua rā ra, kua
tuatua maira kiaia i te ruavai i koia e
ratou ra, na ko maira kiaia, Kua kitea
33 te vai e matou. Tapa iora aia i te reira ia
Seba; i tuatuaia'i taua oire ra i teianei
e, ko Bere-seba te ingoa.
34 Ka a atura ngauru anga to Esau ma-

taiti, e kua akaipoipo atura aia i te ta-
maine a Beri ngati Heta ra ia Iudita, e
te tamaine a Elona ngati Heta ra ia
Basemata: E riro atura raua ei mamae 35
ngakau no Isaaka raua ko Rebeka.

PENE XXVII.

Te tono rā Isaaka ia Esau e tiki i te kai tana i kaki ra; to Iakoba rauka pikikaa anga te meitaki o tona metua ra.

E RUAINE akerā Isaaka, e aveave 1
akera tona mata, kare i kite kia
akara, e kua karanga atura aia ki tana
tama mua kia Esau, na ko atura kiaia,
E taku tamaiti. Kua tuatua maira aia
kiaia, Teia au. Kua karanga atura aia, 2
I na, kua ruaine au, kare au e kite i te
rā e mate ei au: E tenana, teia taku 3
tuatua kia koe, e rave koe i to taoonga
ra, i te pia kakao, e te ana naau, e aere
koe ki te ngangaere, e kimi i te venatio
naku; Ka rave ei i te kai kakara naku, 4
taku e kaki nei, ka apai mai ei kiaku nei,
kia kai au; kia akameitaki atu au ia
koe, ka mate atu ei au.
Te akarongo rā Rebeka ia Isaaka, i te 5
tuatua anga atu ki tana tamaiti, kia
Esau. E aere aturā Esau ki te nga-
ngaere e kimi i te venatio, *e* e apai mai.
E kua karanga aturā Rebeka ki tana 6
tamaiti kia Iakoba, na ko atura, I na, i
akarongo atura au i to metua, i te tuatua
anga atu ki toou tuakana kia Esau, i te
na ko anga atu e, E apai mai i te vena- 7
tio, e rave i te kai kakara naku, kia kai
au, e kia akameitaki atu au ia koe ki
mua i te aroaro o Iehova, ka mate atu ei
au. E tenana, e taku tamaiti, e aka- 8
rongo mai koe i toku reo, i taku e akaue
atu kia koe: E tiki koe, e rave mai i e 9
rua punua puaka-nio meitaki, no roto i te
anana akera; e naku e rave ei kai ka-
kara na to metua, tana e kaki ra: E 10
naau e apai ki to metua ra, kia kai aia, e
kia akameitaki mai aia ia koe, ka mate
atu ei aia.
Kua tuatua mairā Iakoba ki tona 11
metua vaine kia Rebeka, I na *oki*, taku
tuakana ko Esau, e tangata uruuru ïa,
e e tangata amore oki au: E riro paa 12
toku metua i te aa mai iaku, e ka riro au
mei te pikikaa iaia; ko te katara te ka
rauka iaku i reira, kare te akameitaki.
Kua karanga atura tona metua vaine 13
kiaia, Ei runga iaku taua katara naau
ra, e taku tamaiti; e akarongo ua mai
koe i toku reo, e tiki koe, e apai mai
kiaku nei. Aere atura aia e tiki, e kua 14
apai maira ki tona metua vaine ra; e
kua rave iora te metua vaine nona ra i te
kai kakara, ta tona metua tane e kaki ra.

15 Kua rave iorā Rebeka i te kakau mei-
taki o tana tama mua o Esau, tei iaia
taua kakau ra tei roto i te are, e kua
akakakau atura i tana tamaiti openga ra
16 ia Iakoba *ki te reira* ra: E kua vaî atura
i tona rima, e te ngai mania o tona kaki,
17 ki te kiri o nga punua puaka-nio ra: Kua
tuku atura aia i taua kai kakara ra, e
te areto, tana i rave ra, ki te rima o tana
tamaiti o Iakoba.
18 E kua aere atura aia ki tona metua
tane ra, na ko atura, E taku metua e.
Kua tuatua maira aia, Teia au; koai
19 koe, e taku tamaiti? Kua karanga aturā
Iakoba ki tona metua tane, Ko au ko
taau tama mua ra ko Esau; kua rave oki
au i taau i akaue mai iaku ra; teia
taku tuatua, ka noo tu ua mai koe ki
runga, e kai i taku venatio, kia aka-
20 meitaki mai koe iaku nei. Kua tuatua
mairā Isaaka ki tana tamaiti, I akapeea
tikai i rauka vave ei ia koe, e taku ta-
maiti? Kua karanga atura aia, No te
mea, na te Atua noou ra, na Iehova, i
21 apai mai kiaku. Kua tuatua mairā Isa-
aka kia Iakoba, E akavaitata mai ana
koe, e taku tamaiti, kia aa au ia koe,
ko taku tamaiti tikai ainei koe ko Esau,
22 me kare. Kua akavaitata aturā Iakoba
ki tona metua kia Isaaka; e kua aa
maira aia iaia, na ko maira, Ko te reo
ra, e reo ïa no Iakoba, kareka te rima, e
23 rima ïa no Esau. Kare akerai aia i kite
iaia, no te mea e rima uruuru tona, mei
te rima o tona tuakana o Esau: e kua
24 akameitaki maira aia iaia. Kua tuatua
mairai aia, Ko taku tamaiti tikai koe
na, ko Esau? Kua karanga atura aia,
25 Ko au ïa. E kua tuatua maira aia, Ka
apai mai kia vaitata kiaku nei, e kai au i
te venatio a taku tamaiti, kia akameitaki
atu au ia koe. Kua apai atura aia i vai-
tata kiaia, e kua kai iora aia; e kua
apai atura aia i te wina nana, e kua inu
26 iora aia. Kua tuatua maira tona metua
ra ko Isaaka kiaia, E akavaitata mai
ana, e ongi mai iaku, e taku tamaiti.
27 E kua akavaitata atura aia kiaia, e ongi
atura: e kite akerā *Isaaka* i te aunga o
tona kakau, kua akameitaki maira aia
iaia, na ko maira, I na, mei te aunga o
te kainga i akameitakiia e Iehova ra,
28 te aunga o taku tamaiti nei: Kia oronga
mai te Atua i te au no te rangi mai kia
koe, e te meitaki o te enua nei, kia
29 maata oki te sitona, e te wina: Kia
kauraro mai te au iti-tangata kia koe, e
kia tupou mai te pa enua kia koe; ei pu
koe ki rungao i toou au taeake, e kia
tatomo mai te tamariki a to metua vaine
kia koe. Ko te katara mai ia koe ra,
kia katara katoaia aia; e ko te aka-

meitaki ia koe ra, kia akameitaki katoaia
mai aia.
E oti akera to Isaaka akameitaki anga 30
mai ia Iakoba, e kare a Iakoba i tae rava
ki vao, mei mua mai i te aroaro o tona
metua ko Isaaka, kua aere maira tona
tuakana ko Esau, mei tona kimi anga
venatio maira. Kua oti katoa oki tana 31
kai kakara i te raveia e ia, e kua apai
maira ki tona metua tane ra, e kua tua-
tua maira ki tona metua tane, Kia tu
mai taku metua, e kai i te venatio a
tana tamaiti nei, kia akameitaki mai koe
iaku nei. E kua karanga atura tona 32
metua tane ra ko Isaaka kiaia, Koai koe
na? Kua tuatua maira aia, Ko au ko
taau tamaiti, ko taau tama mua ra, ko
Esau. Rokoia iorā Isaaka e te mataku 33
maata roa atu, e na ko atura, Koai io nei
aia tei kimi i te venatio, e kua apai mai
i ko nei kiaku nei, e kua kai rai oki au,
ou mai nei koe? koia oki taku i akamei-
taki io nei, e ka akameitakiia oki aia. E 34
rongo akerā Esau i te tuatua a tona
metua ra, kua kapiki ua maira i te aue
maata, e te mamae, e kua tuatua maira
ki tona metua, E akameitaki mai koe
iaku, ko au katoa nei, e taku metua.
Kua karanga atura aia, Kua aere pikikaa 35
mai toou teina i ko nei, e kua riro kiaia
toou meitaki. Kua tuatua maira aia, 36
E tuatua tikaia tona ingoa ko Iakoba,
kare ainei? E tu rua akenei ana pikikaa
anga mai iaku: i rave oki aia i taku
taoonga mataiapo: e.i na, kua riro toku
meitaki kiaia i teianei. E kua tuatua
maira aia, Kare aina koe i vaoo i tetai
meitaki noku? Kua karanga aturā 37
Isaaka kia Esau, na ko atura, I na, kua
akariro au iaia ei pu noou; e tona katoa
ra au taeake, kua tukuia ïa e au ki raro
ake iaia; kua akaangai au iaia i te sitona,
e te wina: e tenana, e taku tamaiti, e
akapeea atu au ia koe? Kua tuatua 38
mairai a Esau ki tona metua, Okotai ua
ra oou meitaki, e taku metua? e akamei-
taki mai koe iaku, ko au katoa nei, e ta-
ku metua. E kua kapiki ua aturā Esau
i tona reo ma te aue. Kua karanga atura 39
tona metua ko Isaaka, na ko atura kiaia,
I na, ko toou nooanga, ei te meitaki o te
enua nei, e te au no te rangi i runga ra.
E i taau ra koke ka ora'i koe, e ei tavini 40
koe no toou teina; te vai atura *te tuatau*
e riro ei te mana kia koe, e aati ei koe i
tana zugo i runga i toou kaki na.
E kua makitakita iorā Esau ia Iakoba, 41
no te meitaki a tona metua i akameitaki
atu iaia ra; e kua na ko akerā Esau i
roto i tona ngakau, Kua vaitata te au rā
aue anga no toku metua nei, ei reira au
e ta ai i toku teina nei ia Iakoba. E i 42
akakiteia mairā Rebeka i te tuatua a
tana tama mua ra ko Esau: kua unga
atura aia e tiki i tana tamaiti openga ra
ia Iakoba, kua karanga atura kiaia, I na,
te rekareka ua ra to tuakana ko Esau ia
43 koe, *kua akakoro aia* e ta ia koe na. E
teianei, e taku tamaiti, e akarongo mai
koe i toku reo; e tu koe, e oro ki Ha-
44 rana, ki toku tungane ra kia Labana; E
noo ua atu ei ki ona i etai rā, kia anga te
45 riri o toou tuakana ra; E kia anga te riri
o toou tuakana ia koe, e kia ngaropoina
iaia taau i rave io nei iaia ra; ei reira au
e tiki atu ei e arataki mai ia koe mei rei-
ra: eaa oki au e ngere ei ia korua ravarai
i te rā okotai?
46 E kua karanga aturā Rebeka kia Isa-
aka, Kua potopoto rava toku ao, i nga
tamaine a Heta nei: kia rave a Iakoba i
te vaine no te au tamaine a Heta, mei te
au vaine o te enua nei, eaa naku te ora?

PENE XXVIII.

No te makitakita o Esau i tonokia 'i a Iakoba kia Padana-arama ra; tana rikamoe.

1 KUA karanga aturā Isaaka kia Iako-
ba, e kua akameitaki atura iaia, e
kua ako atura iaia, e kua na ko atura
iaia, Auraka koe e akaipoipo i te vaine
2 no te au tamaine a Kanaana nei. Ka
tu, e aere ki Padana-arama, ki te ngutu-
are o Betuela, ki te metua tane o to
metua vaine nei; ka akaipoipo ei i tetai
vaine no reira, no te au tamaine a Laba-
na ra, a te tungane a toou metua vaine
3 nei. E kia akameitaki mai te Atua
Mana katoatoa ia koe, e akariro ia koe ei
katiri, kia akamaataia koe, kia riro koe
4 ei au iti-tangata e manganui ua atu; E
kia oronga mai aia i te meitaki o Abe-
rahama ia koe, noou, e no toou katoa ra
uanga; kia rauka ia koe te enua taau
i purutia ua na, ta te Atua i oronga mai
5 no Aberahama. Kua tuku aturā Isaaka
ia Iakoba kia aere; e kua aere atura aia
ki Padana-arama kia Labana ra, te ta-
maiti a Betuela ngati Arama, ki te tu-
ngane o Rebeka, te metua vaine o Ia-
koba raua ko Esau.
6 E kite akerā Esau e, kua akameitaki
a Isaaka ia Iakoba, e kua tono iaia ki
Padana-arama, kia akaipoipo aia i tetai
vaine no reira; e kua ako aia iaia i tana
akameitaki anga iaia ra, i te na ko anga
e, Auraka koe e akaipoipo i te vaine no
7 te au tamaine o Kanaana nei; E kua
akarongo a Iakoba i te metua tane e te
metua vaine, e kua aere ki Padana-ara-
8 ma: E kite akera oki a Esau e, kare
tona metua ra ko Isaaka i taurekareka

ki te au tamaine o Kanaana ra; Aere 9
aturā Esau ki o Isemaela ra, e akaipoipo
atura i te tuaine o Nebaiota ia Mahalata,
te tamaine a Isemaela, te tamaiti a Abe-
rahama ra, ei vaine nana, ei kapiti katoa-
ia i nga vaine ana ra.
Kua aere aturā Iakoba mei Bere-seba, 10
e aere atura ki Harana ra. E kua tae 11
atura aia ki tetai ngai, e noo iora aia i
reira, no te mea kua topa te rā; e kua
rave aia i etai toka i taua ngai ra, e kua
tuku atura ei urunga nona, e kua moe
iora aia i te reira ngai. E e rikamoe oki 12
tana, e i na, e atamoa, kua akatuia ki
runga i te enua nei, e kua tae roa te
kauru o te reira ra ki runga i te rangi:
e i na, te kake ra te au angela a te Atua
ki runga, e te eke maira ki raro, i taua
atamoa ra. E i na, te tu ua mairā Ie- 13
hova i rungao i te reira, e kua tuatua mai-
ra, Ko au ko Iehova, ko te Atua no toou
metua ra no Aberahama, e te Atua no Isa-
aka: ko te enua taau e moe na, e orongaia
e au noou, e no toou ra uanga: E ka 14
riro toou ra uanga mei te ungaunga-one
o te enua nei, e ka tae roa koe ki te opu-
nga o te rā, e te itinga o te rā, e ki apa-
tokerau, e ki apatonga: e ei ia koe, e ei
toou ra uanga, e meitaki ei te au kopu-
tangata ravarai o te ao nei. E i na, tei 15
vaitata au ia koe, e naku koe e tiaki i
toou na au aerenga katoa, e ka akaoki
mairai au ia koe ki teianei enua; kare
oki au e akaruke ia koe, e kia ope roa
taku i akakite kia koe i te akatupuia e
au ra.
Kua itirere akerā Iakoba i tana moe, 16
kua na ko akera. Tei ko nei tikai a Ie-
hova i teianei ngai; kare oki au i kite.
Mataku iora aia, e kua tuatua akera, E 17
ngai mataku maata teia! ko te are teia
no te Atua, e ko te ngutupa teia no te
rangi.
E kua tu akerā Iakoba ki runga i te 18
popongi roa ra, kua rave iora i te toka
tana i tuku ki raro ei urunga nona ra,
kua akatu akera ei tuaau, e kua riringi
iora i te manongi ki rungao. E kua 19
tapa iora aia i te ingoa o taua ngai ra, ko
Betela; kareka te ingoa o taua oire ra i
muatangana, ko Luza ïa. E kua tia 20
iorā Iakoba i te tia, na ko atura, Kia
tika i te Atua e, ei vaitata aia iaku, e kia
tiaki mai aia iaku i toku nei aerenga, e
kia oronga mai i te kai naku e kai, e te
kakau ei kakau, E kia akaoki mai iaku 21
ki te ngutuare o toku metua ma te au;
e Atua noku a Iehova i reira: E ka riro 22
teianei toka taku i akatu io nei ei tuaau
ra, ei are no te Atua: e te ngauru o te au
mea katoa taau e o mai noku nei, ka
apaiia ïa e au naau.

PENE XXIX.

Tae aturā Iakoba ki te ruavai i Harana; kiteia mai aia e Labana ra.

1 AERE ua aturā Iakoba i tona tere,
e tae atura ki te enua o to te itinga
2 o te rā ra. E kua akara iora aia, e i na,
e ruavai tei taua ngai ra, e i na, e puke
anana mamoe e toru i te moe ua anga
i reira, i te pae; no roto i taua ruavai i
akainumia'i te au anana ra: e toka
maata tei rungao i te vaa o taua ruavai
3 ra. Kia tae katoa maira te au anana i
reira ra, e uri ke ei ratou i taua toka i
rungao i te vaa o taua ruavai ra, ka
akainu ei i taua au mamoe ra, ka tuku
akaou ei i te toka ki rungao i te vaa o
4 taua ruavai i tona vairanga ra. Kua
karanga aturā Iakoba kia ratou, E taku
au taeake e, noea kotou na? Kua
tuatua maira ratou, No Harana matou.
5 Kua karanga atura aia kia ratou, Kua
kite aina kotou i te mokopuna o Nahora
ra ia Labana? Kua tuatua maira ratou,
6 Kua kite matou. Kua karanga atura
aia kia ratou, Te ora ra? Kua tuatua
maira ratou, Te ora ra; e i na, tera ake
te tamaine ko Rahela te aere maira ma
7 te mamoe. Kua karanga atu rai aia, I
na, e rā roa, kare oki i tae ki te atianga e
akaputuputuia'i te mamoe; ka akainu ei
i te puaka, ka tuku atu ei kia kaikai
8 ratou. Kua tuatua maira ratou, Kare e
tika, kia tae katoa maira te au anana, *e*
kia uri ke i te toka i rungao i te vaa o te
ruavai nei; ei reira e akainumia'i te
mamoe.
9 Te karangaranga ua ra aia kia ratou,
ko Rahela maira ma te mamoe a tona
10 metua tane; koia rai te tiaki. E tei te
kite anga atu a Iakoba ia Rahela, i te
tamaine a Labana, i te tungane o tona
metua vaine ra, e te mamoe a te tungane
o tona metua vaine, a Labana ra, kua
aere aturā Iakoba i vaitata, e uri ke
atura i te toka i te vaa o te ruavai ra, kua
akainu iora i te mamoe a Labana, a te
11 tungane o tona metua vaine ra. E kua
ongi aturā Iakoba ia Rahela, kapiki
12 atura te reo i te aue. E kua akakite atu
a Iakoba kia Rahela e, no te kopu-tangata
aia o tona metua tane ra, e ko te tamaiti
aia na Rebeka; e kua oro atura aia,
13 akakite atura ki tona metua tane ra. E
kite akerā Labana i te tuatua ia Iakoba,
i te tamaiti a tona tuaine ra, kua oro
maira aia e aravei iaia ra, e takave maira,
e ongi iora, e kua arataki atura ki roto i
tona are. Kua akakite atura aia kia
14 Labana i te au tuatua katoa ra. E kua
tuatua mairā Labana kiaia, E ivi tikai
koe noku, e kiko oki noku. E okotai ake-

ra ona marama tikai i te noo anga iaia ra.
Kua tuatua mairā Labana kia Iakoba, 15
Kia rave ua mai ainei oki koe i taku
angaanga nei, no te mea e taeake koe
noku? E akakite mai koe i taau tutaki.
Toko rua a Labana tamaine: ko Lea te 16
ingoa o te tama mua ra, e ko Rahela te
ingoa o te teina. E mata maki to Lea; 17
karekā Rahela, e purotu ïa i te mata, e
te tu katoa. E te inangaro rā Iakoba ia 18
Rahela; kua karanga atura aia, E tavini
au i ko nei ia koe nei e kia itu ake ma-
taiti, teia taku, ko taau tamaine openga
nei ko Rahela. Kua tuatua mairā La- 19
bana, E mea meitaki kia oronga atu au
iaia naau, auraka au e oronga na tetai
tangata ke atu: e noo taua i ko nei.
Kua tavini aturā Iakoba e itu atura 20
mataiti no Rahela; e no tona inangaro
iaia, riro atura *taua au mataiti ra,* mei
nga rā poto ua nei iaia.
Kua karanga aturā Iakoba kia La- 21
bana, O mai taku vaine, kua ope oki
toku au rā, kia akaipoipo au iaia. E kua 22
akaputuputu mairā Labana i te au tanga-
ta katoa no taua ngai ra, e kua akatupu
iora i tetai kaingakai. E po iora kua 23
rave akera aia i tana tamaine ia Lea, kua
arataki maira kiaia; moe atura aia iaia.
E kua oronga mairā Labana i tona tavini 24
vaine ra ia Zilipa, ei tavini vaine no tana
tamaine ra no Lea. Kia ao ra, e i na, ko 25
Lea: e kua karanga atura aia kia Labana,
Eaa koe i pera mai ei kiaku? kare aina
ko Rahela taku i tavini atu ei kia koe
na? eaa koe i pikikaa mai ei iaku? E 26
kua tuatua mairā Labana, Kare e tika
i to matou enua, kia na mua i te oronga
i te teina, aua te tama mua ra. Ka 27
akaope ana i ta teia ebedoma, e ka
oronga katoa atu matou i tetai naau
katoa, ei tutaki naau, e tavini mairai
koe iaku nei, e kia itu mairai mataiti.
E kua akapera aturā Iakoba, e ope 28
akera iaia tona ebedoma ra: kua oronga
katoa maira aia i tana tamaine ia
Rahela ei vaine nana. E kua oronga 29
mairā Labana i tona tavini vaine ra ia
Bila, ki tana tamaine kia Rahela, ei
tavini vaine nona. E moe katoa atura 30
aia ia Rahela, e e maata tona inangaro
ia Rahela ia Lea: e kua tavini atura aia
ia *Labana* e itu rai mataiti.
E kia akara mairā Iehova e, kare a 31
Lea i inangaroia, kua oronga maira aia i
te tamariki nana; karekā Rahela *te vai*
pa ua ra ïa. E kua to iorā Lea, e anau 32
maira tana, e tamaroa, e tapa iora aia i
tona ingoa ko Reubena: kua na ko
akera oki aia, Kua akara mairai a Iehova
i toku nei mate; e teianei ka inangaro
mai taku tane iaku. E kua to akaou 33
iora aia, e anau maira, e tamaroa; kua
na ko akera, No te mea e, kua akarongo
mairā Iehova, kare au i inangaroia mai,
i oronga katoa mai ei aia i teianei
tamaiti: tapa iora aia i tona ingoa ko
34 Simeona. Kua to akaou iora oki aia, e
anau maira, e tamaroa; kua na ko akera,
E tau roa mai taku tane kiaku i teianei,
no te mea, toko toru akenei aku tamaroa
i anau nana; i tapaia'i tona ingoa ia Levi.
35 Kua to akaou iora oki aia, e anau maira,
e tamaroa; kua na ko akera, E akamei-
taki au ia Iehova i teianei ; i tapa'i aia i
tona ingoa ko Iuda; pa atura aia.

PENE XXX.

Ko Rahela, no te nui kore, i oronga'i tona tavini vaine ra ia Bila kia Iakoba; ta Iakoba tutaki i tana tiaki anga i te anana a Labana.

1 E KITE akerā Rahela e, kare aia i
anau tama ia Iakoba, kua vareae
aturā Rahela i tona tuakana; e kua
karanga atura kia Iakoba, O mai te
2 tamariki naku, ka mate au. Riri akerā
Iakoba ia Rahela; e kua tuatua maira,
Tei iaku ainei ta te Atua ra, tei kore i
3 oronga mai i te tamariki naau? Kua
karanga atura aia, Tera ake toku tavini
ko Bila; e aere atu koe kiaia ra; kia
anau tana ei ikiiki anga naku, kia
4 tamariki katoaia taku iaia ra. Kua tuku
atura aia i tona tavini ia Bila ei vaine
5 nana; e kua moe aturā Iakoba iaia. E
kua to iorā Bila, e anau maira ta Iakoba
6 iaia, e tamaroa. Kua tuatua akerā Ra-
hela, Kua akatika mai te Atua iaku, kua
akarongo katoa mai oki aia i toku reo, e
kua oronga mai i tetai tamaroa naku; i
7 tapa'i aia i tona ingoa ko Dana. Kua to
akaou iora taua tavini o Rahela ra ko
Bila, ko te rua ïa o te tamaiti tana i
8 anau na Iakoba. E kua tuatua akerā
Rahela, E tauetono maata toku nei
tauetono i toku tuakana, e kua riro mai
kiaku: tapa iora aia i tona ingoa ko Na-
phatali.
9 E kite akerā Lea e, kua pa aia, kua
rave akera aia i tona tavini ia Zilipa, e
kua tuku atura iaia kia Iakoba ei vaine
10 *nana.* Kua anau iora ta te tavini o Lea
ra, ta Zilipa, i tetai tamaiti na Iakoba.
11 Kua tuatua akerā Lea, E urupu katoa;
12 i tapa'i aia i tona ingoa ko Gada. Kua
anau iora te tavini o Lea ra ko Zilipa, i
13 tetai tamaiti na Iakoba, ko te rua ïa. E
kua tuatua akerā Lea, E ao toku; ka
tuatua oki te au vaine iaku nei e, E ao
tona: tapa iora aia i tona ingoa ko Asera.
14 Aere aturā Reubena ki vao i te tuatau
kokoti anga sitona ra, e kite atura aia i

te dudai i taua ngai ra, e kua apai maira
ki tona metua vaine ra kia Lea. Kua
tuatua mairā Rahela kia Lea, Tera taku
tuatua, ka o mai koe i etai dudai a to
tamaiti na naku. Kua karanga atura 15
aia kiaia, E iti rai tena, ko taku tane i
raveia e koe na? e rave katoa mairai
koe i te dudai a taku tamaiti nei? Kua
tuatua maira Rahela, Ka moe aia ia koe
i teianei po i te dudai a to tamaiti na.
E kia oki mairā Iakoba i te aiai mei te 16
kainga mai, aere aturā Lea ki vao kia
aravei atu iaia, e kua karanga atura, E
moe koe iaku nei; kua ou tikaia koe e
au i te dudai a taku tamaiti nei. Kua
moe maira aia iaia i taua po ra.

Kua akarongo maira te Atua ia Lea, 17
e kua to iora aia, ko te toko rima ïa o te
tamaiti tana i anau na Iakoba. Kua tua- 18
tua akerā Lea, Kua orongaia mai e te
Atua te tutaki noku, no te mea kua
oronga au i toku tavini na taku tane:
tapa iora aia i tona ingoa ko Isakara.
Kua to akaou iorā Lea, ko te toko ono ïa 19
o te tamaiti tana i anau na Iakoba. E 20
kua tuatua akerā Lea, Kua akaapinga
mai te Atua iaku i te apinga meitaki: e
noo mai taku tane iaku i teianei, no te
mea, toko ono akenei aku tamariki tama-
roa i anau nana: tapa iora aia i tona
ingoa ko Zebuluna. E muri akera, anau 21
iora aia, e tamaine, tapa iora i tona ingoa
ko Dina.

Kua manako maira te Atua ia Rahela; 22
e kua akarongo maira iaia, e kua oronga
maira i te tamariki nana. E kua to iora 23
aia, e anau maira tana, e tamaroa; e kua
tuatua akera aia, Kua akakore io nei te
Atua i te akakino anga iaku nei: Tapa 24
iora aia i tona ingoa ko Iosepha, kua tua-
tua akera oki aia, Kia oronga mairai a
Iehova i tetai tamaiti naku.

E tei te tuatau i anau ei a Iosepha ia 25
Rahela ra, ko ta Iakoba ïa tuatua anga
atu kia Labana e, E tuku ake koe iaku,
e aere au ki toku ra ngai, e ki toku orai
enua. E o mai koe i aku puke vaine, i 26
tavini atu ei au ia koe na, e taku au
tamariki nei oki, kia aere au; kua kite
oki koe i te tu o taku angaanga i rave ia
koe na.

Kua tuatua mairā Labana kiaia, Kia 27
kite aroaia mai au e koe i tenana; kua
kite pu akenei oki au iaku orai e, noou i
akameitaki mai ei a Iehova iaku. Kua 28
tuatua maira aia, E akakite mai koe ki-
aku i taau tutaki, e naku ïa e oronga
atu.

Kua karanga atura aia kiaia, Kua kite 29
oki koe i te tu o toku tavini anga ia koe
na, e taau apinga i te meitaki anga iaku
ra. Kare au i tae mai e apinga iti taau, 30
e kua riro io nei ei mea maata roa; kua
akameitaki mai oki a Iehova ia koe mei
toku aere anga mai: e teianei, aea au e
kimi ei i ta toku uaorai nei ngutuare?
31 Kua tuatua maira aia, Eaa taku e apai
atu naau? Kua karanga atura Iakoba,
Auraka taau e apai mai naku; kia tika
ra ia koe teia tuatua, e tiaki akaou au i
32 te mamoe naau, *e* naku e angai: Ka
aere au na roto i taau anana katoa ako-
nei, ka akataka ke atu ei i te au puaka
tipurepure, e te koinaina katoa, e te
puaka keukeu katoa, no roto i te au ma-
moe ra, e te koinaina e te tipurepure i
roto i te puaka-nio ra; e ka rauka rai ta-
33 ku tutaki. Ei reira e kitea'i te tika
anga o taku nei tuatua, i mua i to aro-
aro na a muri atu, kia aere ake koe ki
runga i taku tutaki; ko te au puaka
kare e tipurepure e te koinaina i roto i
te au puaka-nio ra, e te au puaka keukeu
kore i roto i te au mamoe, e tuatuaia te
34 reira ei mea keia naku. Kua tuatua
mairā Labana, Kua tika, e akapera i taau
i tuatua mai na.
35 Kua akataka ke atura aia i taua rā
ra, i te au puaka-nio toa kotiatia e te
koinaina, e te au puaka-nio ua katoa i
kotiatia e te koinaina, ko te au *puaka*
katoa i teatea i tetai ngai iti, e te au
puaka keukeu katoa i roto i te au mamoe
ra; kua tuku atura ki te rima o tana
36 uaorai tamariki. Kua akataka ke atura
aia iaia, e ia Iakoba, e toru rā e tae mai
ei kia aere: kua tiaki iorā Iakoba i tetai
pae a te anana a Labana ra.
37 Kua rave iorā Iakoba i etai rakau
libene mapuapua ra, e te luza, e te ora-
muna; kua oore toreteatea iora, kia
kitea te teatea i roto i aua nga rakau
38 ra: E kua akatu akera aia i taua au ra-
kau i ooreia e ia ra, ki te pae o te au
āriki vai i akainuia'i *te au anana* ra, ki
mua tikai i te anana kia aere mai taua
anana ra e inu ra; e kia kapiti aere
ratou i reira, me aere mai ratou e inu ra.
39 Kia kapiti aere te anana i mua i taua
au rakau ra, e anau maira te anana i te
anaunga kotiatia, e te tipurepure, e te koi-
40 naina. Kua vee iorā Iakoba i taua au
punua mamoe ra, e kua akaanga aia i
nga mata o te anana ki tei kotiatia, e tei
keukeu i te anana a Labana ra: aka-
taka ke maira aia i tana uaorai anana
kia taka ke, kare ïa i tuku katoa ki roto
41 i te au anana a Labana ra. E me ka-
piti aere tei maroiroi o taua anana ra,
kua tuku iorā Iakoba i te au rakau i
taua au ngai vai ra, ki mua i te mata o taua
au puaka ra, kia kapiti aere ratou *i reira*
42 i taua au rakau ra. Kareka te au puaka
apikepike ra, kare aia i tuku *i taua au*

rakau ra i te reira : riro atura te papaki
apikepike ra kia Labana, e te papaki ma-
roiroi ra, tei ia Iakoba ïa. Tupu atura 43
taua tangata ra i te maata, e manganui
tana puaka, e te tavini vaine, e te tavini
tane, e te kamela, e te asini.

PENE XXXI.

Akaruke poiri aturā Iakoba ia Labana; keiaia iora tona au atua e Rahela; aruia aia e Labana; papau iora raua i te koreromotu i Galeeda.

KITE akera aia i te tuatua a nga 1
tamariki a Labana, i te na ko anga
e, Kua ope roa ta to tatou metua ia Ia-
koba; no roto i ta to tatou metua ra
taua apinga katoa nana akera i rauka'i.
E te akara aturā Iakoba i te mata o La- 2
bana, e i na, kare mei tei muatangana
ra.
E kua tuatua mairā Iehova kia Ia- 3
koba e, Ka oki koe ki te enua o to ai
metua ra, e ki toou ra kopu-tangata; ei
vaitata katoa au ia koe na. Kua unga 4
aturā Iakoba i te tiki ia Rahela raua ko
Lea, *e aere mai* ki te kainga ki te anana
nana ra, E kua karanga atura aia kia 5
raua, Te akara nei au i te mata o to
korua metua tane, kare mei tei mua-
tangana ra; i vaitata katoa iora te Atua
o toku metua kiaku nei. Kua kite oki 6
korua e, kua akaope au i toku maroiroi i
te rave anga i te angaanga a to korua
metua na. Kua pikikaa mai oki to ko- 7
rua metua iaku, e kua ngauru akenei i
te akatu ke anga i taku nei tutaki; kare
ra i tika i te Atua kia kino au iaia. Kia 8
tuatua mai aia e, Ko te mea tipurepure
ko taau ïa tutaki; kua anau maira te au
puaka katoa, e mea tipurepure anake: e
kia tuatua mai aia e, Ko te mea kotiatia
taau ïa tutaki; kua anau maira te au
puaka katoa i te mea kotiatia anake. E 9
kua rave io nei te Atua i te apinga a to
korua metua, e kua oronga mai kiaku
nei. Tei te tuatau i kapiti aere ei te au 10
puaka ra, toku ïa kite anga i te moe *naku*
ra, i nānā akera au i toku mata ki runga, e
i na, *kite atura au* i te au toa i kake ki
runga i te au puaka ra e, e kotiatia, e
te tipurepure, e te koinaina anake. E 11
kua tuatua maira te Angela a te Atua
kiaku i taua moe *naku* ra, *na ko maira,*
E Iakoba e: kua karanga atura au, Teia
au. E kua tuatua maira aia, Ka nānā 12
ana i to mata ki runga, e akara i te au
toa e rere ki runga i te au puaka, e koti-
atia, e te tipurepure, e te koinaina anake;
kua akara oki au i ta Labana i rave ia
koe na. Ko au te Atua i Betela, i te 13
ngai taau i akatainu i te tuaau, i taau oki
i tia mai i te tia kiaku ra: ka tu i tena-
na, e akaruke mai i teianei enua, e ka
oki ki te enua i anau ei koe na.
14 Kua tuatua mairā Rahela raua ko Lea,
na ko maira kiaia, E puapinga iti ake
ainei ta maua i rauka i te are o to maua
15 nei metua? Kare ainei kua akariro aia
ia maua ei tangata ke ke? kua oko oki
aia ia maua, e tana oko ia maua ra, kua
16 pou roa ïa iaia. Ko te au apinga katoa
oki a to maua metua i raveia e te Atua
ra, na tatou ïa, e ta tatou au tamariki;
e tenana, e akono koe i ta te Atua i tua-
tua katoa mai kia koe ra.
17 Kua tu akerā Iakoba ki runga, e kua
tuku akera i tana au tamariki, e nga
vaine nana ra, ki runga i te au kamela;
18 E kua rave aia i te au puaka katoa nana
ra, e te au apinga ravarai i rauka iaia,
koia te au puaka i rauka iaia i Padana-
arama ra, e aere ki tona metua kia
19 Isaaka, ki te enua ra ki Kanaana. Kua
riro aturā Labana e pakoti i te au ma-
moe nana ra. Kua keia iorā Rahela i te
20 au teraphi no tona metua. Aere poiri
atura oki a Iakoba, kare a Labana ngati
Arama ra i kite, kare oki aia i akakite
21 ua atu i taua aerenga nona ra. Riro
atura aia, e tona katoa ra *au apinga;* tu
akera aia ki runga, aere atura na runga i
te vai, e kua ariu atura tona mata ki te
maunga ra ki Gileada.
22 E tae akera ki te po toru, i akakiteia
atu ei a Labana e, kua riro a Iakoba.
23 Kua akaputuputu maira aia i tona kopu-
tangata, e aru atura iaia, e po itu akera
te aerenga; rokoia atura ki runga i te
24 maunga ra i Gileada. Rokoia iorā La-
bana ngati Arama e te Atua i te moe i
te po, e kua tuatua maira kiaia, E mata-
kite ia koe, auraka koe e tuatua ua atu
kia Iakoba i te kino, e te meitaki katoa.
25 Ka rokoia atu ei a Iakoba e Labana
ra, kua patiā Iakoba i tona puakapa ki
runga i te maunga: e kua patia katoa
aturā Labana e tona ra kopu-tangata i
to ratou puakapa ki runga i taua maunga
26 ra ko Gileada. E karanga aturā Laba-
na kia Iakoba, Eaa koe i akapera'i, i
aere poiri mai ei koe, kare au i kite; e
kua riro mai nei oki aku puke tamaine
ia koe, mei te tuikaa i riro i te tamaki
27 ra? Eaa koe i aere poiri ua mai ei, i
aere keia mai ei; e kare i tuatua mai
kiaku, kia tuku mai oki au ia koe ma te
rekareka, e te pee, e te tophe, e te ki-
28 nura? Kare akenei oki i tika ia koe kia
ongi ua au i aku puke tamariki tamaroa,
e aku puke tamariki tamaine. E rave-
29 nga neneva taau i akapera. E tika ua
iaku kia rave kino atu ia kotou na:
kua tuatua maira te Atua o to kotou me-

tua ra kiaku inapo, na ko maira, Kia
matakite ia koe, auraka koe e karanga
ua atu kia Iakoba i te kino, e te meitaki
katoa. E tenana, te rapurapu na koe e 30
aere, no te mea, te anoano na koe i te
ngutuare o toou metua na, eaa ra oki
koe i keia'i i taku au atua nei?
Kua tuatua mairā Iakoba, na ko maira 31
kia Labana, No te mea, i mataku au; i
manako oki au e, ka riro koe i te aō mai
i to puke tamaine nei. Ko te au atua 32
noou na, ko te tangata kia kitea atu tei
iaia ra, kia mate atu ïa. Ka kimi ana
koe i taau na *apinga* i ko nei iaku nei, ki
mua i te aroaro o to tatou nei, *e kitea
atu* ka rave. Kare oki a Iakoba i kite e,
kua keiaia e Rahela.
Kua aere aturā Labana ki roto i te 33
puakapa o Iakoba, e ki roto katoa i te
puakapa o Lea, e te puakapa o nga tavini
vaine ra; kare ra i kitea e ia. Kua aere
maira aia mei roto mai i te puakapa o Lea
ra, e kua tomo atura ki roto i te puakapa o
Rahela ra. Kua raveia aua nga teraphi ra 34
e Rahela, e kua momono ki roto i te noo-
anga kamela, e kua noo iora aia ki rungao.
Kua kimi iorā Labana e pini ua ake taua
puakapa ra, e kare rava i kitea. E kua 35
tuatua maira aia ki tona metua, Auraka
koe e mainaina, e taku pu, i te mea ko
au kare i tu ki runga i mua i toou aroaro
nei; ko te peu oki o te vaine teia i runga
iaku nei. Kua kimi iora aia, kare rai i
kitea aua nga teraphi ra.
E riri akerā Iakoba, e kua akamura 36
maira ia Labana; e kua tuatua mairā
Iakoba kia Labana, na ko maira, Eaa
taku apa? eaa toku kino, i aru viviki
mai ei koe iaku nei? Kua makitoro 37
marie io nei koe i te au apinga katoa
naku nei, *e* eaa taau i kitea i te au api-
nga katoa naau na? Ka tuku mai ana i
ko nei ki mua i te aroaro o to matou nei,
e to kotou na, e na ratou e tuku mai i te
tika tikai ia taua nei. Okotai takau 38
akenei oku mataiti ki ko na ia koe na;
kare rava taau mamoe, e taau puaka-
nio i maemo ta ratou anaunga, kare oki
te au toa o taau ra anana i kaingaia e
au. Ko tei etieti *i te terio* ra, kare ïa 39
au i apai atu kia koe na; naku ïa i tuta-
ki; e ko tei riro i te ao ra, e ko tei riro
oki i te po, kua umuumu mai koe i te
tutaki iaku nei. I mate au i te pukakā 40
i te ao, e te anu i te po; e kare oki aku
e moe. Kua takau tikai toku mataiti i 41
toou na ngutuare; okotai ngauru ma a
oku mataiti i te tavini anga ia koe i nga
tamaine aau na, e ono oku mataiti, no
taau au puaka nei ïa: e kua ngauru oki
oou akatu ke anga i taku nei tutaki.
Naringa ko te Atua o toku metua ra, ko 42
te Atua o Aberahama, e Tei matakuia e
Isaaka, kare i ko nei kiaku nei, kua tuku
uaia mai au e koe i teianei rai ma te pu-
apinga kore. Kua akara maira te Atua
i toku nei mate, e te angaanga a toku
rima, i kauvae mai ei aia *ia koe* inapo
nei.
43 Kua karanga aturā Labana kia Ia-
koba, na ko atura, Ko *eianei* puke ta-
maine, e tamaine ïa naku, e *teianei* au
tamariki, e tamariki ïa naku, e *teianei*
au puaka, e puaka ïa naku; e naku te
au mea ravarai taau e akara na; e tei-
anei, e akapeea au i aua nga tamaine
naku nei, e te au tamariki ta ratou i
44 anau? E tenana, e aere mai, e papau
ana taua i tetai koreromotu na taua, ka
vaoo ei kite no taua.
45 Kua rave akerā Iakoba i tetai toka,
46 akatu akera ei pou. Kua karanga aturā
Iakoba ki tona ai taeake, Ka akaputu-
putu mai ana i te toka; kua tari maira
ratou i te toka, kua akautua maira i te
utuaanga; e kua kaikai iora ratou i reira
47 ki runga i taua utua *toka* ra. E tapaia
iora e Labana ia Iegara-saaduta: karekā
Iakoba, tapa iora aia i te reira ra ia Ga-
48 leeda. Kua tuatua iora oki a Labana,
Ei kite teianei utua *toka* no taua i tei-
anei rā. I tapaia'i te ingoa o te reira ra
49 ia Galeeda: E ia Mizepa; no te mea,
kua tuatua aia e, Kia akara mai a Ie-
hova ia taua, kia taka ke taua tetai e
50 tetai. Kia takinga-kino koe i aku puke
tamaine nei, e kia kapiti koe i etai vaine
ke i aku tamaine nei, *e* kare rava e ta-
ngata ei kite; i na, tera te kite ia taua,
ko te Atua.
51 Kua karanga atu rai a Labana kia Ia-
koba, I na, teianei utua, e i na, *teianei*
pou, i akatuia e au i rotopu ia taua nei;
52 Ei kite teianei utua, e ei kite *teianei* pou,
e kare teianei utua e topa iaku, ka aere
atu ei kia koe ra; e kare oki teianei
utua, e teianei pou e topa ia koe, ka
aere mai ei koe kiaku, mei te mea e ta-
53 kinga-kino ra: Ei te Atua no Aberaha-
ma, e te Atua no Nahora, te Atua o to
raua metua, tei akataka i te tuatua ia
taua nei. Kua taputou iorā Iakoba i
Tei matakuia e tona metua ra e Isaaka.
54 Kua apai iorā Iakoba i te tusia i
runga i taua maunga ra, e kua karanga
atura ki tona ai taeake ra, e kai i taua
kai ra: kua kai iora oki ratou i taua kai
ra, e noo iora ki runga i taua maunga ra
i te reira po.
55 E i te popongi roa, kua tu akerā La-
bana ki runga, kua ongi iora i nga ta-
maroa, e nga tamaine nana ra, e kua
akameitaki maira ia ratou: aere aturā
Labana, oki atura ki tona ngai tikai.

PENE XXXII.

Te orama a Iakoba i Mahanaima; tana tuatua e te apinga i te apai anga kia Esau ra; te kukumi anga o Iakoba ma te angela, e tona upokotu anga; i rauka'i tona ingoa ia Iseraela.

KUA aere ua aturā Iakoba i tona 1
tere i reira, e kua aravei maira te
au angela a te Atua iaia ra. E kite 2
akerā Iakoba ia ratou, kua tuatua akera,
Ko te nuku teia a te Atua: tapa iora aia
i te ingoa o taua ngai ra ko Mahanaima.
I tono anā Iakoba i te karere na mua 3
iaia, ki tona tuakana ra, kia Esau, ki te
enua ra ki Seira, ko te enua ko Edoma
ra. E kua akaue atu aia ia ratou, ka- 4
ranga atura, E na ko atu ki taku ranga-
tira ra kia Esau; Te na ko maira to
tavini ra ko Iakoba, i purutia ua ana au
ki o Labana ra, ko reira au e teia noa 'i:
E e bovi taku, e te asini, e te anana, e 5
te tavini tane, e te tavini vaine; e kua
tono oki au i te tangata e akakite kia
koe, e taku rangatira e, kia kite aroaia
mai au e koe na.
Kua oki maira nga karere ra kia Ia- 6
koba ra, na ko maira, Kua tae atura
matou ki to tuakana ra kia Esau, e te
aere maira oki aia, e te au tangata e a
katoa anere, kia aravei mai ia koe nei.
Mataku roa akerā Iakoba, e kua tu- 7
matetenga: kua vee iora aia i te au ta-
ngata o tona *tere*, e te au anana, e te au
bovi, e te au kamela, e rua motuanga;
Kua tuatua akera oki aia, Kia aere mai 8
a Esau ki tetai motuanga ra, e kia ta i
te reira, e ora atu tetai motuanga ko tei
toe ra.
Kua tuatua iorā Iakoba, E te Atua no 9
toku metua ra no Aberahama, e te Atua
no toku metua oki no Isaaka, e Iehova
e, i tei tuatua mai kiaku e, E oki koe ki
toou ra enua, e toou ra kopu-tangata, e
naku e takinga-meitaki atu ia koe na: E 10
mea ngiti rava au nei i te au takinga-
meitaki katoa, e te tuatua-mou katoa,
taau i akatupu mai ki toou tavini nei; i
na teianei Ioridana oki au ma toku to-
kotoko ra; e teianei, e rua katoa oku
motuanga. Teia taku tuatua, e akaora 11
koe iaku nei, i te rima o toku tuakana,
i te rima o Esau nei; te mataku nei oki
au iaia, ko te aere mai aea aia e ta iaku,
nga metua vaine nei, e nga tamariki
katoa. Kua tuatua mairai koe e, E ta- 12
kinga-meitaki atu rai au ia koe, e ka
akariro au i toou na uanga mei te onetea
i taatai, kare e tika kia tatau ra i te
maata.
E noo ua iora aia i reira i taua po ra, 13
kua rave iora aia i tei tae ua mai ki tona
rima, ei taoonga rima nana ki tona tua-
14 kana ra kia Esau; E rua anere puaka-
nio ua, e rua ngauru puaka-nio toa, e rua
anere mamoe ua, e rua ngauru mamoe
15 toa, E toru ngauru kamela tinana, ma
ta ratou katoa ra au punua, e a ngauru
bovi ua, okotai ngauru bovi toa, e rua
ngauru asini ua, e okotai ngauru punua.
16 E kua tuku atura ki te rima o te au
tavini nona ra, akataka atura i taua
aronga anana ra; kua karanga atura ki
taua au tavini nona ra, E aere kotou na
mua iaku, e akataka ke rai te anana, kia
17 atea tetai e tetai. Kua akaue atura aia
ki tei na mua ra, na ko atura, Kia aravei
mai toku tuakana nei ko Esau ia koe
ra, e kia na ko mai i te ui kia koe e,
E tavini koe noai? e aere ki ea? naai
18 teianei *au puaka* i mua ia koe na? E
karanga atu koe i reira, Na toou tavini
ra na Iakoba; e apinga akau uaia teia
naau, e taku rangatira e Esau e; e i na,
19 tera ake aia tei muri ia matou. Kua
pera katoa oki aia i te akaue atu ki te
rua, e te toru, e te aronga katoa i aru i
taua au anana ra, i karanga atura ra e,
E na ko kotou i te karanga atu kia
20 Esau, kia aravei atu kotou iaia. E e ka-
ranga katoa atu e, I na, tera ake to
tavini ko Iakoba tei muri mai ia matou.
Kua tuatua akera oki aia, E akamaru
ana au iaia i te apinga i te apai anga na
mua, ka kite atu ei au i tona mata i
muri ake; peneiake ko te kite mai aia
21 iaku i reira. Riro atura taua apinga ra
na mua: kareka aia uaorai, noo iora i te
puakapa i taua po ra.
22 Kua tu akera aia ki runga i taua po
ra, kua arataki atura i nga vaine nana
ra, e nga tavini vaine nana, e tana katoa
ra au tamariki tino ngauru ma tai ra, e
aere ki tetai pae *i te kauvai* ra ko Iaboka.
23 Kua arataki atura aia ia ratou, kua tuku
atura ki tetai pae i taua kauvai ra, e
kua apai katoa oki i te au mea katoa
nana ra.
24 Toe iorā Iakoba anake ra; e kua ku-
kumi maira tetai tangata iaia e ao ua
25 akera. E kite akera aia e, kare aia i
rauka iaia, kua moto iora aia i te ūā nona;
ngaoi iora te ūā o Iakoba i tana kukumi
26 anga iaia ra. Kua tuatua maira aia, E
tuku koe iaku, kua ao. Kua karanga
atura aia, Kia kore koe e akameitaki
mai iaku nei, kare au e tuku ia koe.
27 Kua tuatua mairai aia kiaia, Koai toou
ingoa? Kua karanga atura aia, Ko
28 Iakoba. Kua tuatua maira aia, Teia koe,
kare e tuatuaia ia Iakoba, ia Iseraela ra:
mei te ariki ra oki koe i te mana i te
Atua ra, e te tangata nei, e kua upokotu.
29 Kua ui aturā Iakoba, e karanga atura,

E akakite mai ana koe kiaku i toou
ingoa. Kua tuatua maira aia, Eaa koe
i ui mai ei i toku ingoa? kua akameitaki
maira aia iaia i reira. Tapa iorā Iakoba 30
i te ingoa o taua ngai ra ko Peniela: kua
akara oki au i te Atua i *tona* mata e *toku*
mata, e te ora ua nei rai au.
E iaia oki i aere na Peniela, kua iti 31
maira te rā iaia, e akaea iora aia i te ūā
nona ra. I kore ei te tamariki a Iseraela 32
i kai i te uaua maata i raro ake i te ūā,
e tae rava akenei ki teianei rā: no te
mea i motoia te ūā o Iakoba i te uaua
maata ra.

PENE XXXIII.

To Iakoba raua ko Esau aravei anga ma te au.

KUA nānā akerā Iakoba i tona mata 1
ki runga, e akara atura, e i na, te aere
mairā Esau, e te tangata oki e a katoa
anere. Kua akamavete iora aia i te au
tamariki ra, i ta Lea, e ta Rahela, e ta
nga vaine tavini ra. Kua tuku atura aia 2
i nga vaine tavini, e a raua puke tama-
riki, ki mua, e muri ake ko Lea ïa, e ana
puke tamariki, e muri roa ake ko Rahela
ïa raua ko Iosepha. Kua aere atura aia 3
na mua ia ratou, kua tupou iora aia ki
raro i te one, e itu akera tupou anga, e
vaitata rava akera aia ki tona tuakana.
Kua oro mairā Esau e aravei iaia, takave 4
maira iaia i runga i tona kaki, e kua ongi
maira iaia: aue iora raua ravarai. Kua 5
nānā akera tona mata ki runga, kite
maira i nga vaine, e te au tamariki; e
kua tuatua maira, Koai teianei aronga *e
aru* ia koe nei? Kua karanga atura aia,
Ko te au tamariki ïa ta te Atua i oronga
mai na toou tavini nei. Kua aere maira 6
nga vaine tavini, e a raua puke tamariki,
i vaitata, kua tupou iora ki raro. Kua 7
aere katoa maira oki a Lea, e ana puke
tamariki, i vaitata, e kua tupou iora ki
raro: e muri akera, kua aere mairā Io-
sepha raua ko Rahela i vaitata, e kua
tupou iora ki raro. Kua tuatua maira aia, 8
Eaa naau te motuanga ravarai taku i ara-
vei i ko nei? Kua karanga atura aia, Kia
kite aroaia mai au e koe, e taku rangatira.
Kua tuatua mairā Esau, E apinga maata 9
taku, e taku teina; e mou koe i taau ra
naau orai. Kua karanga aturā Iakoba, 10
Eiaa, teia taku tuatua kia koe, kua kite
aroaia mai au e koe ra, e āriki mai koe i
taku nei atinga i toku rima nei; i tae
mai ei au ki mua i toou aroaro nei, mei
te mea e, i aere mai ki mua i te aroaro o
te Atua ra, e kua kite mai koe iaku. E 11
tenana, ka rave mai koe i taku nei atinga
i apaiia mai kia koe nei; no te mea, kua
takinga-meitaki mai te Atua iaku nei, e
no te mea, kua maata taku apinga. Ma-
nono atura aia, e kua rave iora aia.
12 Kua tuatua mairā *Esau*, Taki aere
13 tatou, e na mua au ia koe. Kua karanga
atura aia kiaia, Kua kite oki koe, e taku
rangatira e, e mea apikepike te tamariki,
e e mamoe tinana, e te bovi teia; e kia
rapurapu ua i te taki, e rā okotai ua, ka
14 mate ïa taua anana ravarai nei. Ka aere
koe, e taku rangatira, na mua i toou
tavini nei; e naku *teia* e taki marie atu
i te taki e tau ki te au puaka e na mua
iaku nei, e te au tamariki nei, e tae ua
atu au ki Seira kia koe na, e taku ranga-
15 tira e. Kua tuatua mairā Esau, E vaio
mari au *i tetai papaki* tangata oku i ko
nei ia koe nei. Kua karanga atura aia,
Eaa ïa te reira? ko au, kia kite aroaia
mai au e koe, e taku rangatira e.
16 Kua oki aturā Esau i tona tere ki
17 Seira i taua rā ra. Aere aturā Iakoba
ki Sukota, e akatu iora i te are nona, e
kua anga i te au are no tana au puaka: i
tapaia'i te ingoa o taua ngai ra ia Sukota.
18 Tae ora mairā Iakoba ki te oire ra ki
Sekema, i te enua ra i Kanaana, ka aere
mai ei aia mei Padana-arama maira; e
kua patia iora aia i tona puakapa i mua
19 ake i taua oire ra. E kua oko iora aia i
tetai pae kainga, i taua patia anga pua-
kapa nona ra, i te tamariki a Hamora,
te metua no Sekema ra, i te au moni
20 okotai anere ra. E kua akatu aia i tetai
atarau i reira, e kua tapa iora aia i te
reira ia Eli-Eloe-Iseraela.

PENE XXXIV.

To Dina rave angaia e Sekema, e te umuumu anga atu ia Dina e akaipoipo.

1 AERE atura te tamaine a Lea ra a
Dina, tana i anau ia Iakoba ra, e
2 akara i te au vaine o taua enua ra. E
kite akerā Sekema te tamaiti a Hamora
ngati Hevi ra, e tangata mana no taua enua
ra, iaia, kua opu iora, moe atura iaia, e
3 kua taakaaka iora. Riro atura tona nga-
kau kia Dina ki te tamaine a Iakoba ra,
e inangaro atura aia i taua tamaine ra,
kua tuatua meitaki atura ki taua tamaine
4 ra. Kua karanga atura oki a Sekema ki
tona ra metua kia Hamora, na ko atura,
E tiki koe i taua tamaine nei ei vaine
naku.
5 Kite akerā Iakoba e, kua moe aia i
tana tamaine ia Dina; no te mea ra, tei
te kainga te au tamariki, tei te au puaka
ra; muteki ua iorā Iakoba e tae maira
6 ratou. Aere atura te metua o Sekema
ra ko Hamora kia Iakoba ra, e tuatua
7 kiaia ra. Tei te akarongo anga ratou i

taua tuatua ra, kua aere maira te au
tamariki a Iakoba mei te kainga mai;
kinokino rava akera taua aronga tangata
ra, makitakita roa akera, i tana i rave ia
Iseraela, i te mea viivii, i te tamaine a
Iakoba i moeia ra; kare oki te reira e
tika kia rave.

Kua karangaranga mairā Hamora kia 8
ratou, na ko maira, Kua inangaro roa te
ngakau o taku tamaiti nei ko Sekema i
te tamaine a kotou na; teia taku tuatua
kia kotou, e o mai kotou iaia ei vaine
nana. E e akaipoipo mai kotou i to 9
matou; o mai ta kotou au tamaine na
matou, e rave mai oki kotou i ta matou
au tamaine na kotou: E ka noo mai ko- 10
tou i o matou nei: tei mua oki i to kotou
aroaro te enua nei; ka noo, e ka oko, e
kia apingaia ta kotou i reira. Kua tua- 11
tua mairā Sekema ki te metua tane, e te
au tungane o taua *tamaine* ra, Kia kite
aroaia mai au ki mua i to kotou aroaro
na; e ta kotou e akakite mai kiaku ra,
naku ïa e oronga atu. E akamaata ua 12
mai te ōra e te apinga apai ua, e ta kotou
e tuatua mai kiaku na, naku ïa e oronga
atu: ka o maira i taua tamaine ra ei
vaine naku.

Kua karanga atura ra te tamariki a 13
Iakoba kia Sekema, e tona metua ia Ha-
mora, e tuatua pikikaa atura, no te mea,
kua moe aia i to ratou tuaine ia Dina:
Kua karanga atura kia ratou, Kare e 14
tika ia matou kia akapera, kia oronga i
to matou tuaine ki te tangata peritome
koreia; ka riro oki te reira ei akakino
anga ia matou. Teia ra te mea e akatika 15
atu ei matou i ta kotou: Kia tika ia
kotou kia riro mei ia matou katoa nei te
tu, kia peritomeia te au tane katoa i roto
ia kotou na; E oronga matou i ta matou 16
au tamaine kia kotou i reira, e ka rave
oki matou i ta kotou na au tamaine na
matou, e ka noo matou i o kotou nei, e
ka riro tatou ei iti-tangata okotai. Kia 17
kore ra kotou e akarongo mai kia matou
nei e, e peritomeia kotou; ka rave ma-
tou i ta matou tamaine nei, e e aere
matou. Mareka rava akerā Hamora, e 18
te tamaiti a Hamora ra ko Sekema, i taua
tuatua na ratou ra. Kare akera taua 19
tangata ou ra i tavare i te rave i taua
peu ra, no te mea, kua inangaro aia i
taua tamaine a Iakoba ra: ko koia ra tei
akangateiteiia i te ngutuare katoa o tona
metua ra.

Aere aturā Hamora, e te tamaiti nana 20
ra ko Sekema, ki te ngutupa o to ratou
oire, e kua karangaranga atura ki te au
tangata no to ratou ra oire, na ko atura,
E aronga tangata au teianei aronga i roto 21
ia tatou nei; vaoo kia noo ua ratou i ko
nei i te enua nei, oko ua'i ta ratou oko
anga i reira; e enua maata oki, kare e
kapi ia ratou: e rave oki tatou i ta ratou
au tamaine ei vaine na tatou, e e oronga
atu oki tatou i ta tatou au tamaine na
22 ratou. Teia ra te mea e tika'i i taua
aronga tangata nei kia noo i rotopu ia
tatou, *e* kia riro ei iti-tangata okotai;
kia peritomeia te au tane ravarai i o
tatou nei, mei ia ratou katoa i peritomeia
23 ra. Kare aina e riro mai ta ratou anana,
ta ratou au apinga, e ta ratou au puaka
ravarai kia tatou nei? E akatika ua atu
tatou ia ratou, e ka noo ïa ratou i o tatou
24 nei. Kua akarongo maira te aronga ka-
toa i tomo na te ngutupa o tona oire kia
Hamora, e tana tamaiti ra kia Sekema; e
peritomeia iora te au tane katoa, te aro-
nga ravarai i tomo ki te ngutupa o tona
oire ra.

25 Kia tae ra ki te toru o te rā ra, kia
mamae ratou, kua rave akera e toko rua
o nga tamariki a Iakoba ra, ko Simeona
raua ko Levi, nga tungane o Dina ra, i a
raua koke, tetai e tetai, kua tomo atura
ki roto i te oire, kare i mataku, ta iora i
26 te au tane ravarai e mate roa akera: Ta
iora oki raua ia Hamora, e te tamaiti
nana ra ia Sekema, ki te mata koke, e
rave atura oki ia Dina i roto i te are o
27 Sekema ra, e kua aere maira ki vao. Tei
runga roa maira *tetai papaki* tamariki na
Iakoba ra, i tei taia ra, e tairipoti roa
akera taua oire ra, no te mea, kua moe
28 ratou i to ratou tuaine ra. Kua apai ke
ratou i ta ratou au mamoe, e ta ratou au
bovi, e ta ratou au asini, ko to roto i te
29 oire ra, e to vao katoa ra, E ta ratou
apinga tini ravarai; e ta ratou au vaine,
e ta ratou au tamariki mea riki katoa
ra, akariroia ïa ei tuikaa; e noniia iora
30 *te apinga* ravarai i roto i te are. Kua
tuatua mairā Iakoba kia Simeona raua
ko Levi, Kua tumatetenga roa au ia ko-
rua, i te akariro anga iaku ei mea viivii
i te au tangata o te enua nei, i te ngati
Kanaana, e te Perizi; e no te mea, e iti
au nei, e riro ratou i te uipa e rave
iaku, e ta; mate iora au, e toku katoa
31 nei ngutuare. Kua karanga atura raua,
E rave mai oki aia i to maua tuaine,
mei *te rave* i te akaturi ra?

PENE XXXV.

To Iakoba tono angaia ki Betela, e te akaruke anga i te au idolo i tona ra ngutuare: kua mate a Rahela i te anau tamariki; e to Isaaka matenga.

1 KUA tuatua maira te Atua kia Ia-
koba, Ka tu, ka aere ki Betela, ka
noo atu ei ki reira; ka akatu i tetai

atarau i reira na te Atua, ko tei mama
mai kia koe, ka oro ei koe i te mata o
toou tuakana ra ko Esau. Kua tuatua 2
mairā Iakoba ki tona ngutuare, e te au
tangata katoa ki ona ra, Ka akaruke i
te au atua ke ke i roto ia kotou, ka tāma
ana ia kotou, e kakau oki ki te kakau
ke; E tu tatou, e aere ki Betela; e 3
naku e akatu i tetai atarau i reira na
te Atua, ko tei akarongo mai iaku i
te rā i tumatetenga'i au ra, e ko tei
vaitata mai kiaku i taua aerenga noku
ra. Kua apai atura ratou i te au atua 4
ke ke katoa, ta ratou i mou ra, kia Iako-
ba ra, e te au poe *ruvarai* i roto i to
ratou taringa; e kua uuna iorā Iakoba
ki raro ake i te ale i vaitata ki Sekema.
Riro atura ratou i to ratou tere: rokoia 5
iora taua au oire ra e pini ua ake e te
mataku maata i te Atua ra, kare akerai
ratou e aruaru i te au tamariki na Ia-
koba ra.

Tae aturā Iakoba ki Luza, koia rai 6
Betela, i te enua ra i Kanaana, koia e te
tangata katoa ki ona ra. Kua akatu 7
iora aia i tetai atarau i reira, e tapa
iora i taua ngai ra ia Eli-betela: no te
mea, i mama mai te Atua kiaia i reira,
ka oro ei aia i te mata o tona tuakana
ra. Mate iora te ikiiki ia Rebeka ra ko 8
Debora, e tanumia iora i reira i Betela,
i raro iora, i raro ake i tetai ale; tapaia
iora te ingoa ia Alona-bakuta.

Kua mama akaou mairai te Atua kia 9
Iakoba, i tona oki anga mai mei Padana-
arama maira, e kua akameitaki maira
iaia. Kua tuatua maira te Atua kiaia, Ko 10
Iakoba toou ingoa: kare toou ingoa e tua-
tua akaouia ia Iakoba, ko Iseraela ra toou
ingoa: kua tapa iora aia i tona ingoa ko
Iseraela. Kua tuatua maira te Atua ki- 11
aia, Ko au te Atua Mana katoatoa; ka
akakatiri, e kia maata: e iti-tangata *ka-
toa*, e manganui ua atura te iti-tangata te
ka tupu ia koe, e e ui ariki taau e anau.
E te enua taku i oronga atu kia Abe- 12
rahama, e kia Isaaka, ko taku ïa e o atu
noou, e no toou ra uanga i muri ake ka
o atu ei au i taua enua ra. Riro atura 13
te Atua ki runga, vaoo maira iaia, i
taua ngai tana i tuatua mai kiaia ra.
Kua akatu iorā Iakoba i te tuaau i taua 14
ngai tana i tuatua mai kiaia ra, e tuaau
toka; e kua riringi iora aia i te neseka
ki rungao, e kua riringi katoa oki aia i
te manongi ki rungao. Tapa iorā Ia- 15
koba i te ingoa o taua ngai i tuatua
mai ei te Atua kiaia ra, ia Betela.

Aere atura ratou mei Betela atu; 16
e ngai iti te toe e tae atu ei ki Ephe-
rata; rokoiā Rahela e te mamae anau,
e mamae maata tona i te anau anga
17 mai. E te maata roa ra tona mamae
anau, kua tuatua maira te akaanau
kiaia, Auraka e mataku; ko tetai tama-
18 roa katoa teia naau. E vaitata akera aia i
te rere, mate roa akera oki aia, tapa iora
aia i tona ingoa ko Beni-oni: tapaia iora
ra aia e tona metua tane ia Beniamina:
19 Mate iorā Rahela, e tanumia iora i te
arataa ki Epherata, koia Betelehema
20 nei. Kua akatu iorā Iakoba i tetai pou
toka i te tanumanga ra; koia te pou i
te tanumanga o Rahela ra, e tae roa
akenei ki teianei rā.

21 Aere aturā Iseraela, e kua patia iora
i tona puakapa i tera atu pae i Miga-
22 dala-edera. Te noo rā Iseraela i te
reira enua, i aere ei a Reubena i moe ei
i te palake a tona metua tane ra ia Bila:
e akakiteia mairā Iseraela.

Tino ngauru ma rua au tamariki a Ia-
23 koba: Ko ta Lea ra puke tamariki; ko
Reubena ïa, ko ta Iakoba ïa tama
mua, e ko Simeona, e ko Levi, e ko
24 Iuda, e ko Isakara, e ko Zebuluna: Ko
ta Rahela puke tamariki; ko Iosepha
25 ïa, e ko Beniamina: E ko ta Bila puke
tamariki, ta te tavini vaine o Rahela
26 ra; ko Dana ïa, e ko Naphatali: E ko
ta Zilipa puke tamariki, ta te tavini
vaine o Lea ra; ko Gada ïa, e ko Asera:
ko nga tamariki eia na Iakoba, tana i
anau i Padana-arama ra.

27 Aere aturā Iakoba ki tona metua ra
kia Isaaka ki Mamera ra, ki Kiriata-
araba, koia Heberona nei, ki te ngai i
nooia e Aberahama raua ko Isaaka ra.
28 Kua tae atura to Isaaka au rā ki te
okotai anere e varu ngauru mataiti.
29 Rere takiri akerā Isaaka, mate rava
akera, e kapiti katoaia atura ki tona
uaorai iti-tangata, kua ruaine, e kua
rai roa ona puke rā: e na nga tamariki
ana ra na Esau raua ko Iakoba aia i
tanu.

PENE XXXVI.

Ta Esau au vaine toko toru, e tona aere anga atu ki te maunga ra ko Seira: te tuatua ia Esau.

1 TEIA te tuatua ia Esau, koia oki
2 Edoma. No te au vaine Kanaana
ta Esau puke vaine i te rauka anga;
ko Ada te tamaine a Elona ngati Heta
ra, e ko Aholibama te tamaine a Ana,
te tamaine a Zibeona ngati Hevi ra;
3 E ko Basemata te tamaine a Isemaela,
4 e tuaine no Nebaiota. E anau akera ta
Ada ia Esau, ko Eliphaza ïa; e anau
5 akera oki ta Basemata, ko Reuela; E
anau akera ta Aholibama, ko Ieusa, e
ko Iaalama, e ko Kora: ko nga tama-

riki ïa a Esau, tana i anau i te enua ra
i Kanaana. Kua rave akerā Esau i 6
nga vaine nana, e nga tamariki tama-
roa, e nga tamaine, e te au tangata
katoa o tona ra ngutuare, e tana anana,
e te au puaka katoa nana, e te au
apinga katoa nana ra, i tei rauka iaia i
te enua ra i Kanaana; aere atura aia
ki tetai enua, mei mua atu i te aroaro
o tona teina ra, ko Iakoba. Kare akera 7
oki i tika ia raua kia noo i te ngai oko-
tai, i te maata anga o to raua apinga;
kare raua i o i te enua ta raua i purutia
ua na, i *te rai o* ta raua au puaka.
Noo aturā Esau i te maunga ra i Seira. 8
Ko Esau ra ko Edoma ïa.
Teia oki te tuatua ia Esau, ko te 9
metua o *te ngati* Edoma i te maunga ra
i Seira: Teia te ingoa o te au tamariki 10
tamaroa a Esau ra; ko te tamaiti a te
vaine a Esau ra a Ada, ko Eliphaza
ïa: te tamaiti a te vaine a Esau ra a
Basemata, ko Reuela ïa. Ko ta Eli- 11
phaza ra tamariki, ko Temana ïa, *e* ko
Omara, *e* ko Zepho, e ko Gatama, e ko
Kenaza: E ta te tamaiti a Esau ra 12
palake ta Eliphaza, ko Timena ïa; e
anau maira tana ia Eliphaza, ko Ama-
leka: ko nga mokopuna ïa a te vaine
a Esau ra a Ada. Teia oki nga tama- 13
riki a Reuela; ko Nahata ïa, e ko Zera,
e ko Sama, e ko Miza: ko nga moko-
puna ïa a te vaine a Esau ra a Basemata.
Teia nga tamariki a Aholibama, te 14
tamaine a Ana, te tamaine a Zibeona,
te vaine a Esau ra, ta Esau i anau iaia:
ko Ieusa ïa, e ko Iaalama, e ko Kora.
Teia te aronga kavana *i anau* i te 15
tamariki a Esau ra; ta te tama mua a
Esau ra tamariki ta Eliphaza; ko te
kavana ra ko Temana, te kavana ra ko
Omara, te kavana ra ko Zepho, te ka-
vana ra ko Kenaza, Te kavana ra ko 16
Kora, te kavana ra ko Gatama, te ka-
vana ra ko Amaleka: ko nga kavana ïa
ta Eliphaza *i anau* i te enua ra i
Edoma; ko nga mokopuna oki eia no
Ada. Teia nga tamariki a Reuela te 17
tamaiti a Esau ra; ko te kavana ra ko
Nahata, te kavana ra ko Zera, te ka-
vana ra ko Sama, te kavana ra ko Miza:
ko nga kavana ïa ta Reuela *i anau* i te
enua ra i Edoma: ko nga mokopuna ïa
a te vaine a Esau ra a Basemata.
Teia oki nga tamariki a te vaine a 18
Esau ra a Aholibama; ko te kavana
ra ko Ieusa, te kavana ra ko Iaalama,
te kavana ra ko Kora: ko nga kavana
ïa ta te vaine a Esau ra, ta Aholibama
te tamaine a Ana, *i anau*. Ko nga tama- 19
riki eia a Esau ra, koia oki ko Edoma,
e ko nga kavana teia no ratou.

20 Teia nga tamariki a te ngati Hori ra
ko Seira, ko tei noo ana i te enua ra;
ko Lotana, e ko Sobala, e ko Zibeona,
21 e ko Ana, E ko Disona, e ko Ezera, e
ko Disana: ko nga kavana ngati Hori
ïa, te tamariki na Seira i te enua ra i
22 Edoma. E ta Lotana puke tamariki
ra, ko Hori ïa, e ko Hemana; e ko to
23 Lotana tuaine, ko Timena ïa. Teia
oki nga tamariki a Sobala; ko Alavana
ïa, e ko Manaata, e ko Ebala, *e* ko
24 Sepho, e ko Onama. Teia oki nga ta-
mariki a Zibeona; ko Aia, e ko Ana:
ko taua Ana ra teia i kitea e ia te vai
maanaana i te medebara ra, ka tiaki ei
aia i te au asini a tona metua ra a
25 Zibeona. Teia oki nga tamariki a Ana;
ko Disona, e ko Aholibama, e tamaine
26 na Ana. Teia oki nga tamariki a
Disona; ko Hemedana, e ko Esebana,
27 e ko Itarana, e ko Kerana. Teia nga ta-
mariki a Ezera; ko Bilana, e ko Zaava-
28 na, e ko Akana. Teia nga tamariki a
29 Disana; ko Uza, e ko Arana. Teia
nga kavana ngati Hori ra; ko te kava-
na ra ko Lotana, te kavana ra ko
Sobala, te kavana ra ko Zibeona, te
30 kavana ra ko Ana, Te kavana ra ko
Disona, te kavana ra ko Ezera, te ka-
vana ra ko Disana: ko nga kavana
ngati Hori teia, no to ratou au kavana i
te enua ra i Seira.
31 Teia te au ariki i rauka te au i te
enua ra i Edoma, kare rai e ariki i
rauka te au i runga i te tamariki a
32 Iseraela. Tei ia Bela te tamaiti a
Beora te au i Edoma: e te ingoa o
33 tona oire ko Dinaba ïa. Mate iorā
Bela, tupauia akera aia i te au e Ioba-
34 ba te tamaiti a Zera i Bozara ra. Mate
iorā Iobaba, tupauia akera aia i te au
e Husama no te enua o te ngati Te-
35 mani ra. Mate iorā Husama, tupauia
akera aia i te au e Hadada te tamaiti a
Bedada, i tei ta ia Midiana i te enua ra
i Moabi: e te ingoa o tona ra oire, ko
36 Avita ïa. Mate iorā Hadada, tupauia
akera aia i te au e Samala i Masareka
37 ra. Mate iorā Samala, tupauia akera
aia i te au e Saula i Rehobota *i te pae*
38 vai ra. Mate iorā Saula, tupauia akera
aia i te au e Baala-hana te tamaiti a
39 Akabora ra. Mate iorā Baala-hana te
tamaiti a Akabora, tupauia akera aia i
te au e Hadara: e te ingoa o tona ra
oire, ko Pau ïa: e te ingoa o tana vaine
ra ko Mehetabela, te tamaine a Mate-
40 reda, te tamaine a Mezahaba. Teia te
ingoa o te au kavana ta Esau *i anau*, i
to ratou ra au kopu-tangata, *e* to ratou
ra au ngai, *e* to ratou au ingoa; ko te
kavana ra ko Timena, e te kavana ra

ko Alava, te kavana ra ko Ieteta, Ko 41
te kavana ra ko Aholibama, te kavana
ra ko Ela, te kavana ra ko Pinona, Te 42
kavana ra ko Kenaza, te kavana ra ko
Temana, te kavana ra ko Mibizara, Te 43
kavana ra ko Magidiela, te kavana ra
ko Irama: ko te au kavana ïa i Edoma,
i to ratou ra au kainga, i te enua ta ra-
tou i noo ra. Koia oki ko Esau, ko te
metua o *te ngati* Edoma ra.

PENE XXXVII.

To Iosepha vareae angaia e te au tuakana; e tona oko angaia ki te ngati Isemaela.

NOO iorā Iakoba i te enua i puru- 1
tiaia e tona metua, i te enua ra i
Kanaana. Teia te tuatua ia Iakoba ra. 2
Tae akerā Iosepha ki te ngauru ma itu
o tona mataiti, te tiaki ra aia i te anana,
koia e tona ai tuakana ra; e tamaiti
uaorai aia, tei roto rai i nga tamariki a
Bila, e nga tamariki a Zilipa, nga vaine
a tona metua tane ra: e kua apai oki a
Iosepha i ta ratou tuatua kino ki to
ratou metua ra. E e akaperepere maata 3
to Iseraela ia Iosepha i tana au tama-
riki ravarai, no te mea e tamaiti aia no
tona ruaine anga ra: e kua tui aia i te
tetai kakau tipurepure nona. E kite 4
akera tona ai tuakana e, e akaperepere
maata to ratou metua iaia i te au tua-
kana ravarai nana ra, kua makitakita
maira ratou iaia, e kare i tika ia ratou
kia tuatua maru mai kiaia.

E moe ta Iosepha, e kua akakite 5
atura ki tona ai tuakana: maata roa
maira to ratou makitakita iaia. Kua 6
karanga atura aia kia ratou, E akarongo
mai ana kotou i teianei moe, i moeia
e au nei: I na oki, te ruru ra tatou i te 7
ruru sitona i te kainga, e i na, kua tu
akera taku ra ruru, tu ua maira ki
runga; e i na, kua tu akapini maira ta
kotou au ruru e kako roa ake, e kua
tupou maira ki taku ra ruru. Kua 8
tuatua maira tona au tuakana kiaia, E
mana ainei koe ki rungao ia matou nei?
e riro tika aina koe ei kavana no ma-
tou? Maata rava atura to ratou maki-
takita iaia i nga moe nana, e te tuatua
nana.

Kua moe akaou iora oki aia i tetai 9
moe, e kua akakite atura ki tona ai
tuakana, na ko atura, I na, kua moe
akaou rai au i tetai moe; e i na, ko te
rā, e te marama, e nga etu okotai nga-
uru ma tai ra, tei tupou mai ïa kiaku
nei. Tei te akakite anga atu aia ki 10
tona metua tane, e tona ai tuakana *i te
reira*, kua kauvae maira tona metua
tane iaia, na ko maira kiaia, Eaa tenana
moe i moe ei koe na? Ko au aina, e to
metua vaine, e to ai tuakana, te ka aere
atu ka tupou tika atu ei ki raro i te one,
11 ki mua ia koe na? Kua vareae maira
tona ai tuakana iaia; kareka tona metua
tane, vaoo marie iora i taua tuatua ra.
12 Kua aere atura tona ai tuakana e
tiaki i te mamoe a to ratou metua i Se-
13 kema ra. Kua tuatua mairā Iseraela
kia Iosepha, Kare aina te tiaki ra to ai
tuakana *i te anana* i Sekema? Ka aere
mai, e tono atu au ia koe kia ratou ra.
14 Kua karanga atura aia, Teia au. Kua
tuatua maira aia kiaia, Teia taku tua-
tua kia koe, ka aere ana koe, e akara i
to ai tuakana i te meitaki anga, e te
meitaki anga o te anana; ka oki akaou
mai ei, e akakite mai kiaku i te tuatua.
Kua tono atura aia iaia, mei te o atu
mei Heberona, e tae atura aia ki Se-
kema.
15 E kitea iora aia e tetai tangata, e i
na, te uoa aere ua ra aia i te ngangaere:
kua ui maira taua tangata ra kiaia, na
16 ko maira, Eaa taau e kimi ana? Kua
karanga atura aia, Te kimi nei au i
toku ai tuakana: e akakite mai ana koe
kiaku i ta ratou tiaki anga *i ta ratou au*
17 *anana.* Kua tuatua maira taua tanga-
ta ra, Kua aere ke akenei; kua aka-
rongo oki au ia ratou i te tuatua anga
e, E aere tatou ki Dotana. Kua aru
aturā Iosepha i tona ai tuakana, e
rokoia atura tei Dotana.
18 Kia akara maira ratou iaia i te atea
ke; kare rai aia i vaitata mai ia ratou,
kua kotikoti kupenga iora ratou e ta
19 iaia. Kua karangaranga iora ratou
ratou orai, I na, te aere mai nei taua
20 tangata moemoea ra. E teianei, e aere
mai tatou, e ta iaia, ka akaruke atu ei
ki roto i tetai vaarua, ka karanga atu
ei tatou e, I pou i tetai terio kino; ei
reira tatou e kite ei i tana moe i te
21 tupu anga. Kia akarongo rā Reubena,
kua akaora aia iaia i to ratou rima; e
kua karanga atura, Auraka tatou e ta-
22 mate rava iaia. E kua karanga aturā
Reubena kia ratou, Auraka kia ta'e te
toto; e titiri ra ki raro i teianei vaarua
i te medebara nei, auraka ra e ta; te
akakoro ra aia e akaora iaia i to ratou
rima, ka tono akaou atu ei ki tona me-
tua tane ra.
23 E tae ua mairā Iosepha ki tona au
tuakana ra, kua kiriti iora ratou i to
Iosepha kakau ra, koia oki taua kakau
24 tipurepure *nona* i runga iaia ra; Kua
arataki atura ratou iaia, titiri atura ki
raro i te vaarua: kare ua ra o roto i
taua vaarua ra, kare e vai o roto.

Kua noo iora ratou ki raro e kai i te 25
kai; kua nānā akera to ratou mata ki
runga, kite atura, e i na, tetai pouou
ngati Isemaela, te aere maira mei Gi-
leada mai, ma ta ratou au kamela, kua
teiaa i te nakata, e te zuri, e te luta, te
apai ra ki Aiphiti. Kua karanga aturā 26
Iuda ki tona ai taeake, Eaa ta tatou
puapinga kia ta tatou i to tatou teina,
ka uuna ua atu ei i tona toto? Aere 27
mai, tatou e oko ki te ngati Isemaela,
auraka ra tatou e ta iaia; e teina oki
aia no tatou, ko to tatou ïa kiko aia nei.
Kua akatika maira taua au taeake nona
ra. E tei te aerenga mai taua au ta- 28
ngata oko no Midiana ra i vaitata, kua
totō maira ratou ia Iosepha ki runga
mei raro mai i te vaarua ra, e kua oko
atura ia Iosepha ki te ngati Isemaela,
i nga ario okotai takau ra: kua kave
atura ratou ia Iosepha ki Aiphiti.

Kua oki aturā Reubena ki taua 29
vaarua ra; e i na, kare rā Iosepha i
roto i taua rua ra; kua aae iora aia i tona
kakau. Kua oki maira aia ki tona ai 30
taeake, na ko maira, Kare rai te tamaiti
nei; ko au nei oki e, ka aere tika au
nei kiea?

Kua rave iora ratou i te kakau o Io- 31
sepha ra, ko iora i tetai punua puaka-
nio, e kua takū iora i taua kakau ra ki
roto i te toto ra: Kua akau atura ratou 32
i taua kakau tipurepure, e kua apai
atura ki to ratou metua tane ra, e kua
karanga atura, Kua kitea e matou teia-
nei *kakau*, ka akara koe, ko te kakau
aina o to tamaiti, me kare? Kua kite 33
atura aia i taua *kakau* ra, e kua tuatua
maira, No taku tamaiti te kakau! kua
pou aia i tetai terio kino: kua etieti
roaiā Iosepha! Kua aae iorā Iakoba i 34
tona kakau, kua pareu iora ki te kakau
paoa, aue iora i tana tamaiti e manga-
nui te rā. Kua timata iora tana katoa 35
ra au tamariki tamaroa e te au tamaine
katou i te akapumaana iaia; kare ake-
rai i tika iaia; e kua tuatua maira aia,
E aere roa au ki raro i te vaarua ma
te aue, i taku tamaiti. Aue iora tona
metua iaia. Kua okoia ra aia e to Mi- 36
diana i Aiphiti, tei ia Potiphara, e
tangata taoonga i o Pharao, e kapena
no te vaaeau.

PENE XXXVIII.

Te au tamariki a Iuda, ko Era, ko Onana, e ko Sera; e ko tana vaine ia Tamara.

TEI taua tuatau ra, to Iuda vaoo 1
anga i tona ai taeake, e aere atura
e tapae iora ki o tetai tangata Adulama,
2 ko Hira tona ingoa. E kite aturā Iuda
i tetai tamaine i reira, na tetai ngati
Kanaana ra, ko Sua tona ingoa; e kua
akaipoipo iora aia iaia, e moe atura iaia.
3 Kua to iora oki aia, e anau maira, e
tamaiti; tapa iora aia i tona ingoa ko
4 Era. Kua to akaou iora oki aia, e
anau maira, e tamaiti; tapa iora i tona
5 ingoa ko Onana. Kua anau akaou mai-
rai oki aia i tetai tamaiti; tapa iora i
tona ingoa ko Sela: tei Keziba oki aia,
ka anau ei aia iaia.
6 Kua rave iorā Iuda i tetai vaine na
tana tama mua ra na Era, ko Tamara
7 tona ingoa. E e tangata tuatua kino
taua tama mua a Iuda ra, ko Era, i
mua i te aroaro o Iehova; e mate iora
8 aia ia Iehova. Kua karanga aturā Iuda
kia Onana, Ka tiki e akaipoipo i te
vaine a toou tuakana, ka akaanau tama
9 ei tamariki na toou tuakana. No te
mea ra kua kite a Onana e, kare ïa ta-
mariki e tuatuaia e nana uaorai; kua
akakore aia i te tamariki, kare i aka-
anau ei tamariki na tona tuakana, moe
ua'i aia i taua vaine a te tuakana ra.
10 E mea kino roa ra tana i rave ki mua
i te aroaro o Iehova ra; i tamate
11 katoa atu ei aia iaia. Kua karanga
aturā Iuda ki tana unonga kia Tamara,
E noo takaua i te are o toou metua nei,
e kia pakari taku tamaiti nei ko Sela:
karanga oki aia e, Ko te mate katoa
aea aia, mei ona nga tuakana *i mate* ra.
Aere aturā Tamara, noo atura i te are
o tona metua ra.
12 E manganui akera te rā, mate iora
taua tamaine a Sua ra, te vaine a Iuda;
e mao akera to Iuda aue, e aere atura
aia ki te au tangata pakoti mamoe nona
ra ki Timenata, koia, e tona oa ra ko
13 Hira i Adulama. Kua akakiteia mairā
Tamara, na ko maira, I na, te aere ra
to metua ongoai ki Timenata e pakoti
14 i tana au mamoe ra. Kua kopae atura
aia i tona kakau takaua ra, e kua kakau
iora ki te kakau tapoki, vaî iora iaia
uaorai, noo iora i te ngutupa i Enaima,
i te arataa ki Timenata ra: kua kite
oki aia e, kua pakari a Sela, kare ra aia
15 i o atuia ei vaine nana. E kite aturā
Iuda iaia, kua manako aia e, e vaine
akaturi; kua tapoki oki aia i tona mata.
16 Kua tapae atura aia kiaia ra, kua ka-
ranga atura, Teia taku tuatua kia koe,
o atu au ki ko na kia koe na; kare oki
aia i kite e, ko te unonga ïa nana.
Kua tuatua maira aia, Eaa taau e o
mai naku, kia tukuia mai koe ki ko nei
17 kiaku nei? Kua karanga atura aia, E
akau atu au *kia koe* i tetai punua puaka-
nio no roto i te anana akera. Kua

tuatua maira aia, E oronga mai ainei
koe i tetai apinga ei akairo *naku* e kia
akau mai koe *i taua puaka* ra? Kua 18
karanga atura aia, Eaa taku apinga e
apai atu ei akairo naau? Kua tuatua
maira aia, Toou sigilo, e to tatua na, e
to rakau i to rima na. Kua apai atura
aia *i taua au apinga ra* kiaia, e kua
aere atura ki roto iaia ra, e kua to iora
aia iaia ra. Kua tu akera aia ki runga, 19
aere ke atura, e kopae atura i tona
kakau tapoki ra, e kua kakau iora ki
te kakau vaine takaua nona ra. Kua 20
akau aturā Iuda i taua punua puaka-
nio ra, i te rima o te oa ko te tangata
Adulama ra, kia rave mai aia i te
apinga i mouria e taua vaine ra; kare
ra aia i kitea e ia. Kua ui atura aia ki 21
te au tangata no tona ngai ra, na ko
atura, Teiea te vaine akaturi i Enaima
i te pae arataa ra? Kua tuatua maira
ratou, Kare o ko nei vaine akaturi.
Kua oki maira aia kia Iuda ra, e tua- 22
tua maira, Kare aia i kitea e au; e kua
tuatua maira oki te au tangata no taua
ngai ra, Kare roa e vaine akaturi i tae
mai i ko nei. Kua karanga aturā Iuda, 23
E vaoo ua atu kia mou ua na aia i tana,
ko te akama aea taua: i na, kua akau
oki au i teianei punua puaka-nio, e
kare aia i kitea e koe.
E ope akera nga marama e toru, kua 24
akakiteia mairā Iuda, na ko maira,
Kua akaturi to unonga ra, ko Tamara;
e i na oki, kua mui aia i te akaturi.
Kua karanga aturā Iuda, Ka arataki
mai iaia ki vao nei, kia ta'uia ki te ai.
E kia aratakiia mai aia ki vao, kua 25
tono atura aia i te karere ki te metua
ongoai nona ra, na ko atura, Ko te
tangata nana teianei *au apinga*, i nui ei
au nei: e kua karanga atura oki aia,
Ka akara na, ko taku ïa tuatua kia koe,
e naai taua au mea nei, te sigilo, e te
tatua, e te rakau nei. Kua aaki mairā 26
Iuda *i taua au apinga* ra, e kua tuatua
maira, E tuatua-tika tana i taku; ko
au kare i oronga atu iaia ki taku ta-
maiti nei kia Sela. Kare roa aia i kite
akaou atu iaia.
E tae akera ki te tuatau e anau ei 27
aia ra, e i na, e maanga tei roto i tona
kopu. E tei taua mamae anau anga 28
nona ra, kua tuku maira *tetai i tona*
rima ki vao, kua opu iora te akaanau,
e kua takai i te ao muramura ki runga
i taua rima nona ra, na ko akera, Ka
riro teianei i te tama mua. Kia akaoki 29
ra aia i tona rima, i na, kua anau maira
tetai; kua tuatua akera aia, Eaa koe i
va'i ua mai ei? ei runga ia koe *teianei*
va'inga: i tapaia'i tona ingoa ia Pha-
30 reza. E muri akera kua anau maira
tona taeake, tei iaia te ao muramura i
te rima ra; e i tapaia tona ingoa ia
Zara.

PENE XXXIX.

To Iosepha akateitei angaia i te ngutuare o Potiphara, e tona tuku angaia ki roto i te are tapekānga.

1 KUA apaiia aturā Iosepha ki Ai-
phiti; e na tetai tangata Aiphiti,
ko Potiphara, e tangata taoonga i o
Pharao, e kapena no te vaeau, i oko
mai iaia i te ngati Isemaela, ko tei
2 arataki iaia ki reira. E tei ia Iosepha
rā Iehova, i meitaki ei oki aia; e tei te
are o tona pu o te tangata Aiphiti ra.
3 Te kite ra oki tona pu e, tei iaiā Ie-
hova; e te au mea katoa tana i rave ra,
4 kua akamanuia ïa mai e Iehova: E i
kite aroaia mai a Iosepha e ia, e kua
tavini atu aia iaia: e kua akariro aia
iaia ei akaaere i tona ra ngutuare, e te
apinga ravarai nana ra kua tuku atura
5 ïa aia ki tona rima. E mei tona aka-
riro anga mairai iaia ei akaaere i tona
ra ngutuare, e te *apinga* ravarai nana
ra, kua akameitakiia mai te ngutuare o
taua tangata Aiphiti ra e Iehova ia Io-
sepha; e kua akameitakiia e Iehova te
apinga ravarai nana, to roto i te are, e
6 to vao katoa. Akaruke ua atura aia i
te *apinga* ravarai nana ra kia Iosepha;
kare ua atura aia i akono ua atu i te au
mea katoa nana ra, mari ra i te kai
tana uaorai i kai ra. E purotu oki a
Iosepha i te tu, e te mata meitaki.
7 E i muri ake i te reira, kua akara
maira te mata o te vaine a tona pu ia
Iosepha; e kua tuatua maira, E moe
8 ana taua. Kare ra aia i akatika atu, e
kua karanga atura ki te vaine a taua
pu nona ra, I na oki toku pu, kare rava
aia e akono mai i te au mea katoa iaku
i te are nei, e kua tuku mai aia i te au
9 mea katoa nana ki toku nei rima. E
kare roa e tangata i maata i teianei are
iaku; e kare roa ana apinga i tāpu
iaku, mari ra ko koe, ko te vaine nana
orai: eaa oki au e tika'i kia rave i
tenana kino maata, e te ara i te Atua?
10 Tuatua ua mairai aia kia Iosepha i tera
rā i tera rā, kare rava aia i akarongo
atu iaia e, e moe atu iaia, kare *oki* i piri
11 atu iaia. E i taua au rā ra, aere aturā
Iosepha ki roto i te are e rave i tana
angaanga; e kare rava tetai tangata o
12 taua ngutuare ra i roto. Kua opu
maira taua vaine ra iaia i tona kakau,
na ko maira, E moe ana taua. Kua
akaruke atura aia i tona kakau i tona

rima, e oro maira, e tae maira ki vao.
E kia akara mai aia ra e, kua akaruke 13
aia i tona kakau i tona rima, e kua oro
ki vao, Kua kapiki iora aia ki te au 14
tavini tane nona ra, kua tuatua maira
kia ratou, na ko maira, I na, i arataki
mai nei aia i taua ngati Ebera ki o tatou
nei, ei kanga mai ia tatou! i aere mai
oki aia kiaku nei, e moe iaku, kua
kapiki nui atura au: E kia akarongo 15
maira aia e, kua akamaata au i toku
reo, e kua kapiki, kua akaruke maira
aia i tona kakau kiaku nei, kua oro
iora, e riro ke atura. Kua vaoo iora 16
aia i taua kakau nona ra ki tona pae, e
kia tae maira tona pu ki te are. Kua 17
karanga atura taua vaine ra kiaia, na
ko atura i te tuatua anga atu, Ko te
tavini ngati Ebera nei, taau i arataki
mai ki o tatou nei, i aere mai aia kiaku
e kanga mai iaku: Kia akamaata ra au 18
i toku reo, e kia kapiki, kua akaruke
maira aia i tona kakau kiaku nei, kua
oro ke atura.

E kite akera taua pu nona ra i te 19
tuatua a te vaine, tana i tuatua mai kiaia
ra, i te tuatua e, I pera mai to tavini
kiaku; kua tupu iora tona riri. Kua 20
rave akera taua pu o Iosepha ra iaia, e
kua tuku atura iaia ki roto i te are
tapekānga, ki te ngai i tapekaia'i te au
tangata i tapekaia e te ariki ra: i reira
aia i taua are tapekānga ra.

Tei vaitata rā Iehova ia Iosepha, e 21
kua takinga-meitaki maira iaia, e i
akaperepereia mai aia iaia e te tiaki i
taua are tapekānga ra. E kua tuku 22
maira taua tiaki i te are tapekānga ra,
i te au tangata katoa i tapekaia i roto i
taua are tapekānga ra, kia Iosepha; e
te au mea ravarai ta ratou i rave i reira
ra, na *Iosepha* ïa i rave ei. Kare rava 23
taua tiaki are tapekānga ra i akara ua
atu i te au mea katoa i tona rima ra;
tei iaia oki a Iehova, e tana i rave ra,
na Iehova ïa i akariro ei mea meitaki.

PENE XL.

E puke tavini o Pharao i tapekaia ra, ta raua moe, e ta Iosepha akakite anga i te aiteiteanga.

EMURI akera i teianei au mea, ara 1
iora te raverave-wina, e te rave-
kai a te ariki o Aiphiti, i to raua ra pu,
te ariki o Aiphiti ra. Riri roa akerā 2
Pharao i nga tangata taoonga toko rua
nona ra, i te rangatira raverave-wina, e te
rangatira rave-kai; Kua tuku atura aia 3
ia raua ki roto i te are tiaki a te kapena
vaeau ra, ki roto i te are tapekānga, i
te ngai i tapekaia'i a Iosepha ra. Kua 4
tuku atura te kapena vaeau ia raua kia
Iosepha ra ei tiaki, e nana e raverave ia
raua: vaoo tapeka uaia iora raua i etai
puke rā.
5 E e moe ta raua ravarai, e moe ke
ta tetai, e moe ke ta tetai, okotai rai
po, e e ariteanga tikai to aua nga
moe ra, taua raverave-wina, e te rave-
kai a te ariki o Aiphiti, i roto i taua
are tapekānga raua i te tapeka anga-
6 ia ra. E popongi akera, kua aere
mairā Iosepha ki roto kia raua ra, e
kua akara ia raua, e i na, kua tuma-
7 tetenga raua. Kua ui maira aia ki nga
tangata taoonga o Pharao i roto katoa i
taua are tiaki o tona pu ra, na ko maira,
8 Eaa i kinokino ei to korua mata i teia-
nei rā? Kua karanga atura raua kiaia,
E moe ta maua, e kare rava e tangata
ei akakite mai i te aiteanga. Kua
tuatua mairā Iosepha kia raua, Kare
ainei no ko mai i te Atua ra te au aiteanga
moe? ka akakite mai ana korua kiaku.
9 Kua akakite atura te rangatira rave-
rave-wina ra i tana moe kia Iosepha, na
ko atura kiaia, I na, e vine tei mua
10 iaku, i taua moe naku nei; E toru
mangamanga to taua vine ra: e mei te
mea te kao ra, e te puaia ra; e para
11 atura te kaui vine ra. E tei toku rima
te kapu a Pharao ra; kua rave atura
au i taua au vine ra, kua kumu iora ki
roto i taua kapu a Pharao ra, e kua
tuku atura au i te kapu ki roto i te
12 rima o Pharao. Kua tuatua mairā Io-
sepha kiaia, Teia te ariteanga i te reira:
Aua nga mangamanga e toru ra, e rā ïa
13 e toru nei: Kia po toru ake ka taka ïa
ta Pharao tuatua ia koe, e ka akaoki
ia koe i taau na taoonga: e naau e tuku
i te kapu a Pharao ki roto i tona rima,
mei tei muatangana ko koe tona rave-
14 rave-wina ra. Kia meitaki ra koe ra,
ka akamaara mai koe iaku nei, ka ta-
kinga-meitaki mai ei koe iaku nei, ko
taku ïa tuatua kia koe na; e e akakite
koe kia Pharao iaku nei, kia tukuia au
15 e koe ki vao i teianei are: I keiaia mai
oki au mei te enua o te ngati Ebera; e
kare rava aku e ara i rave i ko nei e
tika'i i ia ratou kia tuku mai iaku ki roto
i te vaarua nei.
16 Kite akera te rangatira rave-kai ra e,
e ariteanga meitaki *tei taua moe ra*, kua
karanga atura aia kia Iosepha, E moe
katoa oki taku, e i na, e puke inaki
kiekie e toru tei runga i toku mimiti:
17 E tei te inaki i runga roao ra, e manga-
nui te kai rikiriki i keu na Pharao; e
kaingaia maira e te au manu i roto rai i
18 te inaki i runga i toku mimiti ra. Kua
tuatua mairā Iosepha, na ko maira,

ia te ariteanga i te reira: Aua nga
ıki e toru ra, e rā ïa e toru nei: Kia 19
toru ake ka taka ïa ta Pharao tuatua
koe, e ka akanonoa aia ia koe ki
nga i te rakau; e na te au manu e
ıi i to kiko i runga ia koe na.
E tae akera ki te toru o te rā, ko te 20
ı anau anga ïa no Pharao, kua akatupu
ra aia i te kaingakai na te au tavini
atoa nona ra; kua akataka iora oki
ia i te tuatua i te rangatira raverave-
vina, e te rangatira rave-kai, i te au
avini nona ra. Kua akaoki aia i te ranga- 21
ira raverave-wina i tana taoonga rave-
ave-wina ra; kia apai rai aia i te kapu
ki te rima o Pharao ra: Kua akanonoa 22
atura ra aia i te rangatira rave-kai, i ta
Iosepha i akakite mai kia raua ra.
Kare akerai taua rangatira raverave- 23
wina ra i akamaara mai ia Iosepha,
ngaropoina atura aia iaia.

PENE XLI.

Nga moe a Pharao ra, e te akakite angaia e Iosepha ra: to Iosepha akateitei angaia, e te tupu anga i nga moe a Pharao.

E OPE akera nga mataiti e rua ra, 1
e moe ta Pharao; e i na, te tu
ua ra aia ki te pae o te vai. E i na, 2
kua aere maira nga bovi ua memeitaki,
e te matu, e itu, mei raro mai i taua
vai ra; e te kaikai ra ratou i te ngai
ngangaere ra. E i na, i muri ake i te 3
reira, kua aere mairai nga bovi ua
kikino, e te ikoke, e itu, mei raro mai-
rai i taua vai ra, e kua tu ua iora ratou
i vaitata i *tetai* au bovi ua i te pae o
taua vai ra. Kua kai iora nga bovi ua 4
kikino, e te ikoke ra, i nga bovi ua
memeitaki e te matu e itu ra, e pou
rava akera. Ara akerā Pharao i reira.
E piri atura tona mata, e moe maira 5
aia, ko te rua ïa: e i na, kua tupu
maira e itu kaui sitona memeitaki, e te
mamaata, ki runga i te tumu okotai.
E i na, i muri ake i te reira, kua tupu 6
maira e itu kaui sitona tupu akenakena,
e kua pāpāia e te maoake ra. E pou 7
rava akera nga kaui mamaata e te mei-
taki e itu ra, i nga kaui tupu akena-
kena ra. Kua ara akerā Pharao, e i
na, e moe.
Kia ao akera, kua tumatetenga akera 8
tona ngakau; e tono atura i te tiki i te
au keretemi katoa, e te au tangata
pakari katoa o Aiphiti ra; e kua aka-
kite aturā Pharao kia ratou i aua nga
moe ana ra; kare rava ra i tika i tetai
kia akakite mai kia Pharao i aua nga
moe ra.

9 Kua karanga atura te rangatira rave-
rave-wina kia Pharao, na ko atura, Kua
maaraia e au taku nei apa i teianei rā:
10 Riri akerā Pharao i nga tavini nona,
iaku, e te rangatira rave-kai, e kua tuku
iora ia maua ki roto i te are tiaki a te
11 kapena vaeau ra: E moe ta maua, ko
au e koia katoa, okotai rai po; nana
tana moe, e naku rai taku, e e arite-
anga tikai to aua nga moe a maua ra.
12 E i reira katoa tetai tangata ou, e ngati
Ebera, e tavini no te kapena vaeau ra:
e kua akakite atura maua kiaia, e kua
akakite maira aia kia maua i te arite-
anga o a maua moe; ta tetai ra moe, e
ta tetai, tana ïa i akakite mai e tau
13 marie akera. E kua tupu tika io nei
oki tana i akakite maira: kua akaoki
mai aia iaku ki taku ra taoonga, e kua
akanonoa aia iaia.
14 Kua tono aturā Pharao i te karere e
tiki ia Iosepha; kua arataki viviki
maira ratou iaia, mei roto mai i te
vaarua ra: e ma akera aia i te varu, e
kakau akera i tona kakau, kua tomo
15 maira aia ki roto kia Pharao ra. Kua
karanga aturā Pharao kia Iosepha, E
moe taku, e kare rava e tangata e tika 'i
kia akakite mai i te ariteanga: kite
akenei oki au i te tuatua ia koe e, me
akakiteia te moe kia koe, e tika ia koe
kia akakite mai i te ariteanga.
16 Kua tuatua mairā Iosepha kia
Pharao, na ko maira, Kare rai iaku nei:
na te Atua ra e tuku mai kia Pharao i
te tuatua au.
17 Kua karanga aturā Pharao kia Iose-
pha, Taua moe naku nei, i na, te tu ua
18 ra au i te pae o te vai ra: E i na, kua
aere maira nga bovi ua memeitaki e te
matu e itu, mei raro mai i taua vai ra;
e te kaikai ua ra ratou i te ngai nganga-
19 ere ra: E i na, i muri ake i te reira,
kua aere mairai nga bovi ua uruuru-
nga, e te kikino roa, e te ikoke, e itu;
kare rava ïa *bovi* i kitea e au i te enua
20 katoa nei i Aiphiti i te kino: Kua kai
iora nga bovi ua kikino e te ikoke i tei
muatangana ra au bovi ua matu e itu
21 ra: E pou akera ratou i te apukuia,
kare i kite e, kua apukuia; ko to ratou
rai oki tu i te kikino, mei tei muata-
ngana ra. Itirere akera au i reira.
22 Kua kite atu rai au i taku moe, e i na, e
itu kaui *sitona* memeitaki, e te mamaata,
i te tupu anga ki runga i te tumu okotai.
23 E i na, i muri ake i te reira, kua tupu
maira e itu rai kaui sitona riorio, *e* te
tupu akenakena *e* kua pāpāia e te mao-
24 ake ra: E pou roa akera nga kaui
sitona memeitaki e itu, i nga kaui si-
tona tupu akenakena ra. E kua akaki-

teia e au ki te au keretemi ra; kare
takiri ra e tangata i tika'i kia akakite
mai kiaku nei.
Kua tuatua mairā Iosepha kia 25
Pharao, Okotai ra ïa nga moe a Pharao
ra: kua akakite mai te Atua kia
Pharao i tana e ka rave. Ko nga bovi 26
ua memeitaki e itu ra, e itu ïa mataiti;
e nga kaui sitona memeitaki e itu ra, e
itu ïa mataiti: okotai rai ïa nga moe nei.
E nga bovi ua kikino, e te ikoke, e itu 27
ra, i tei aere mai i muri ake, e itu ïa
mataiti; e nga kaui sitona tupu ake-
nakena, kua pāpāia e te maoake ra, e
itu ra, e itu ïa mataiti onge. Ko taua 28
tuatua ra teia kua akakiteia atu e au
kia Pharao; ta te Atua e ka rave, kua
akakite maira aia kia Pharao. I na, 29
teia ka tupu nga mataiti mou maata
roa e itu, e pini ua ake te enua katoa
nei ko Aiphiti: E i muri ake i te reira, 30
e ko nga mataiti onge ïa e itu; e ka nga-
rapoina taua mou maata i te enua nei i
Aiphiti; ka pou roa oki te enua i te
onge; Kare rava oki taua mou maata i 31
te enua ra e manakoia, i te onge i muri
ake; ka riro oki i te *onge* maata roa.
Kareka ko te tu rua anga mai i taua 32
moe kia Pharao ra; no te mea kua tika
roa ïa tuatua i te Atua, e kua vaitata i
te akatupuia e te Atua ra. E tenana, 33
ka kimi a Pharao i tetai tangata kite e
te akono meitaki, ka tuku ei iaia ei
rungao i te enua nei ia Aiphiti. Kia 34
akaperā Pharao, e kia akataka aia i
tetai papaki tangata ei akaaere no
runga i te enua nei, ka rave ei i te rima o
te tuanga *o te kai ravarai* o te enua nei
o Aiphiti, i nga mataiti mou e itu nei;
Ka akaputuputu ei ratou i te au kai 35
ravarai no aua nga mataiti memeitaki e
vaitata mai nei; ka vaoo marie ratou i
te sitona i te uipānga, na Pharao e
mou, kia kaiia to ratou i te au oire ra.
E kaiia to te enua i reira, no nga ma- 36
taiti onge e itu e tupu i te enua i
Aiphiti nei; kia kore oki e mate te
enua nei i taua onge nei.
E tuatua meitaki taua tuatua nei ia 37
Pharao, e tona katoa ra au tavini. Kua 38
karanga aturā Pharao ki tona au tavini
ra, E kitea ainei ia tatou tetai tangata
mei iaia nei, tei roto iaia te Vaerua o te
Atua ra? Kua karanga aturā Pharao 39
kia Iosepha, No te mea kua akakite
mai te Atua kia koe i taua tuatua katoa
nei, kare atu e tangata i kite, e te kara-
pe, mei ia koe na: Ei rungao koe i 40
toku nei ngutuare, e ko taau te tuatua
e akarongoia e te au tangata ravarai
noku nei: ei runga au i te terono anake
ra e maata'i ia koe. Kua karanga 41
atura oki a Pharao kia Iosepha, Ka
akara na, kua akariroia koe e au ei ru-
42 ngao i te enua katoa nei i Aiphiti. Kua
rave iorā Pharao i te momono-rima no
runga i tona uaorai rima, kua momono
atura i roto i te rima o Iosepha, e kua
akakakau atura iaia ki te kakau orongā
meitaki roa, e kua tuku atura i te piria-
43 nganaoa auro ki runga i tona kaki. E
kua akanoo iaia ki rungao i te kariota
meitaki roa nona orai mari ra okotai ra;
e kua kapiki aere te tangata na mua
iaia, E tuku i te turi: akariro atura
aia iaia i rungao i taua enua katoa i
44 Aiphiti ra. Kua karanga atu rai a
Pharao kia Iosepha, Ko au ko Pharao,
e kare rava e tangata e apai i te rima
ki runga, e te vaevae, mari ra kia tuatua
koe ra, e pini ua ake te enua katoa nei
45 ko Aiphiti. Kua tapa iorā Pharao i to
Iosepha ingoa, ko Zaphanata-paanea; e
kua oronga atura aia ia Asenata te ta-
maine a Potiphero taunga i Ono ra, ei
vaine nana. Aere aturā Iosepha e pini
ua akera taua enua katoa ra ko Aiphiti.
46 Ka toru akera o Iosepha ngauru anga
i te mataiti, ka tu ei aia ki mua i te
aroaro o te ariki o Aiphiti ra ko Pharao.
Aere aturā Iosepha mei mua atu i te
aroaro o Pharao, takako aere atura i
47 taua enua katoa ra i Aiphiti. Kua
avaria atura taua enua ra *i te kai* i nga
48 mataiti mou e itu ra. Kua akaputuputu
iora aia i to te au kai ravarai i nga
mataiti e itu, i taua enua ra i Aiphiti;
e vaoo marie iora i taua kai ra ki roto i
te au oire: ko te kai no te au kainga, i
vaitata i taua au oire ra e pini ua ake,
ko tana ïa i vaoo ki roto i taua au *oire*
49 ra. Uipa marie akera te sitona ia
Iosepha mei te onetea i taatai ra,
e kare atura aia i tatau *i taua kai ra* i
te maata anga, kare akerai e tika kia
tatau.
50 E kare i tae te tuatau onge ra, i anau
mai ei ta Iosepha puke tamariki tama-
roa toko rua, ta te tamaine a Potiphero
taunga i Ono, ta Asenata, i anau nana
51 ra. Tapa iorā Iosepha i to te tama mua
ra ingoa ko Manase; Kua ngaropoina
oki toku ra au tumatetenga katoa, e te
ngutuare katoa o toku ra metua, iaku, i
52 te Atua. E tapa iora aia i te ingoa o te
toko rua ra, ko Epheraima: Kua aka-
maata mai oki te Atua iaku i te enua i
tumatetenga'i au nei.
53 E ope akera nga mataiti mou e itu i
54 taua enua ra i Aiphiti. Kua tupu maira
nga mataiti onge e itu, ta Iosepha i tua-
tua ra: e kua pini te pa enua katoa i te
onge; kareka te enua ra ko Aiphiti e
55 pini ua ake, e kai ïa te vai ra. E mate

kera te enua katoa ra ko Aiphiti i te
ongi, kua kapiki maira te au tangata
ia Pharao i te kai: kua karanga aturā
Pharao ki to Aiphiti katoa ra, Ka aere
ia Iosepha ra; ko tana e tuatua mai
ia kotou na, ko ta kotou ïa e rave.
Kua pini katoatoa akera taua enua ra i 56
e onge: Kua kiriti akerā Iosepha i te
u are uipānga *kai* ravarai, kua oko
atura i te sitona na to Aiphiti; e maata
rava atura te onge i taua enua ra i
Aiphiti. Kua aere maira to te pa enua 57
ravarai ki Aiphiti kia Iosepha ra, e oko
i te sitona; kua pini oki te pa enua rava-
rai i te onge kino.

PENE XLII.

To Iakoba tono anga i tana au tamariki e oko i te sitona: to ratou kite angaia e Iosepha, e kua akatangata ke maira aia kia ratou.

E KITE akerā Iakoba e, e sitona tei 1
Aiphiti, kua tuatua mairā Iakoba
ki tana au tamariki ra, Eaa kotou e
akara ua'i ki tetai ki tetai? E kua 2
tuatua maira aia, I na, kua rongo ake-
nei au e, e sitona tei Aiphiti; e aere
kotou ki reira, e oko i ta tatou; kia ora
tatou, auraka ra kia mate.
Aere atura nga tuakana o Iosepha tino 3
ngauru ki Aiphiti e oko i te sitona.
Kareka ko to Iosepha teina ko Be- 4
niamina, kare ïa i tono katoaia e Iakoba,
e te ai tuakana; kua tuatua akera aia,
Ko te rokoia aea aia e te kino.
Ko te au tamariki a Iseraela tei aere 5
katoa ma te aronga i aere e oko sitona:
kua onge oki taua enua ra ko Kanaana.
Ko Iosepha oki te kavana o te enua ra, 6
e nana i oko i te sitona ki te tangata ra-
varai o taua enua ra. Kua aere maira
te ai tuakana o Iosepha ra, kua tupou
iora ratou ki raro roa i te one ki mua
iaia. E kia akara aturā Iosepha i te ai 7
tuakana nona ra, kua kite atura aia ia
ratou; kua akatangata ke atura ra aia
ia ratou, e kua tuatua taivaiva atura kia
ratou, na ko atura, Mei ea mai kotou
na? Kua tuatua maira ratou, Mei te
enua ra mei Kanaaha mai, e oko i te kai.
Kite ua rai a Iosepha i taua ai tuakana 8
nona ra, kare ra ratou i kite iaia. Kua 9
manako iorā Iosepha i nga moe nana ia
ratou ra, e kua karanga atura kia ratou,
E aronga mata kotou na; i aere mai
kotou e akara i te au ngai vareakaua o
te enua nei. Kua tuatua maira ratou 10
kiaia, Auraka, e to matou kavana e, i
aere maira toou au tavini nei e oko i te
kai. E tamariki matou ravarai na te 11
tangata okotai; e aronga tiratiratu
matou; kare toou au tavini nei i te
12 mata. Kua karanga atura aia kia
ratou, Kare, i aere maira kotou e aka-
ra i te au ngai vareakaua o te enua nei.
13 Kua tuatua maira ratou, Tino ngauru
ma rua toou au tavini nei, okotai rai
kopu-tangata, e tamariki na te tangata
okotai i te enua ra i Kanaana; e i na,
te openga roa ake, tei to matou metua
14 tane ra i teianei, e kare nei tetai. Kua
karanga atura rā Iosepha kia ratou, Ko
taku rai oki i karanga atu kia kotou na
15 e, E aronga mata kotou: Teia te mea
e kitea'i kotou: Te ora nei a Pharao ra,
kare rava kotou e aere ke, mari ra kia
tae mai to kotou teina openga ra ki ko
16 nei. Ka unga kotou i tetai o kotou
e tiki i to kotou teina, e ka tapekaia
kotou, kia kitea ta kotou tuatua i te
tika anga; e kare ra, te ora nei a
Pharao ra, e mata tika rai kotou na.
17 Kua tuku atura aia ia ratou kia tiaki
naia, e kia po toru.
18 E tae akera ki te po toru ra, kua
karanga aturā Iosepha kia ratou, E
akapera kotou kia ora kotou; te ma-
19 taku nei *oki* au i te Atua: E aronga
tiratiratu kotou na, e vaoo tetai o kotou
kia tapeka uaia na ki roto i te are e ta-
pekaia'i kotou nei; ka aere ei kotou,
ka apai ei i te sitona ki to kotou au
20 ngutuare, no te onge: Ka arataki mai
ana ra i to kotou teina openga ra ki ko
nei kiaku nei, kia riro ta kotou tuatua
ei tuatua-mou; kia kore oki kotou e
mate. E kua pera atura oki ratou.
21 Kua karanga iora ratou ratou orai,
Kua ara tatou i to tatou teina ra; kua
kite oki tatou i te mamae o tona nga-
kau, ka kaku mai ei aia kia tatou ra, e
kare tatou i akarongo atu; i rokoia mai
22 ei tatou e teianei tumatetenga. Kua
tuatua akerā Reubena kia ratou, na ko
akera, Kare ainei ko au tei karanga
atu kia kotou, i te na ko anga e, Auraka
e rave kino i te tamaiti na? e kare
akerai kotou i akarongo mai: i na, i
umuumuia mai ei te oko i tona toto i
23 tenana. Kare ratou i kite e, te rongo
mairā Iosepha *i ta ratou tuatua;* e ta-
ngata oki te akakite i ta ratou tuatua.
24 Kua anga ke maira aia, kua aue iora; e
kua oki akaou atura kia ratou, e kua
karangaranga atura kia ratou, kua rave
atura aia ia Simeona no rotopu ia ratou,
e kua tapeka iora iaia ki mua i to ratou
mata.
25 Kua akaue aturā Iosepha e akaki i ta
ratou au pute ki te sitona, e e akaoki i
ta ratou katoa ra au moni ki roto i ta
ratou au pute, e e oronga atu oki i te
kai no te aerenga: kua pera oki aia kia

ratou. Kua akauta akera ratou i ta 26
ratou sitona ki runga i ta ratou au
asini, aere atura.
E tae akera ki te ngai moe anga, me 27
tatara tetai i tana pute e apai i tetai
manga kai na tana asini, kite akera aia
i tana moni; i na oki, tei roto tei te
vaa o te pute ra. Kua tuatua iora aia 28
ki tona ai taeake, Kua akaokiia mai
taku moni; i na oki, tei roto i taku nei
pute: taravai atura to ratou ngakau, e
rutetetete iora i te mataku, e kua na ko
akera ratou ratou orai, Eaa teia rave-
nga a te Atua ia tatou nei?
E tae rava atura ki te enua ra ki 29
Kanaana ki to ratou metua kia Iakoba
ra, e kua akakite atura kiaia i te au
mea katoa i rokoia mai ei ratou ra, na
ko atura, I tuatua taivaiva maira te 30
tangata, te kavana o taua enua ra, kia
matou, tuatua akera e, e mata matou i
taua enua ra. Kua karanga atura ma- 31
tou kiaia, E aronga tiratiratu matou;
kare matou i te mata: Tino ngauru ma 32
rua matou i to matou kopu-tangata, e
tamariki anake matou na to matou me-
tua tane; kare nei tetai, e te openga roa
ake tei to matou metua, i te enua ra i
Kanaana. Kua tuatua maira taua ta- 33
ngata ra, te kavana o taua enua ra, kia
matou, Teia te mea e kite ei au e
aronga tiratiratu kotou; e vaoo tetai o
kotou i ko nei iaku nei, ka rave *i te
sitona no* te onge o to kotou au ngu-
tuare, ka aere atu ei: Ka arataki mai ei 34
i to kotou teina openga ki ko nei kiaku
nei; e kite ei au e, e aronga tiratiratu
kotou i reira, kare ïa i te mata; ka
tuku atu ei au i to kotou taeake kia
kotou na, ka oko aere ua atu ei kotou i
te enua nei.
E tei te riringi anga ratou i to roto i 35
ta ratou au pute, i na, ta ratou katoa ra
au kou moni, tei roto ïa i ta ratou au
pute; e kite akera ratou, e to ratou
metua tane, i taua au kou moni a ratou
ra, mataku akera ratou. Kua tuatua 36
akera to ratou metua tane ra ko Iakoba
kia ratou, Kua ngere au *i te tamariki*
ia kotou: kare nei a Iosepha, e kare
nei a Simeona, e te umuumu mai nei
oki kotou ia Beniamina: e mea tau
kore iaku taua au mea katoa nei. Kua 37
karanga aturā Reubena ki tona metua
tane, na ko atura, Kia kore au e akaoki
mai iaia kia koe ra, e ta koe i aku akera
puke tamariki tamaroa toko rua: ka
tuku mai iaia ki toku nei rima, naku
rai e akaoki atu iaia kia koe na. Kua 38
tuatua maira aia, Kare taku tamaiti e
tae ki to kotou tere; kua mate oki
tona tuakana, koia anake tei toe io nei:
kia rokoia ua aia e te kino i to kotou
na aerenga, e tae rava toku mimiti
inaina ki te vaarua ma te aue ia kotou.

PENE XLIII.

Ko Iakoba, tuku mamate atura aia i tana tamaiti ra ia Beniamina, e kua kai ratou i te kai i te are o Iosepha.

1 TE maata rava ra te onge i taua
2 enua ra. E pou akera te sitona i
te kaingaia, ta ratou i apai mei Aiphiti
maira, kua tuatua akera to ratou metua
tane kia ratou, Ka aere rai kotou, e oko
3 rai i tetai manga kai na tatou. Kua
karanga aturā Iuda kiaia, na ko atura,
Kua tuatua tika tikai maira taua ta-
ngata ra kia matou nei, na ko maira, Kia
kore to kotou teina *e tae* katoa mai,
kare rava kotou e kite mai i toku nei
4 mata. Kia tuku mai koe i to matou
teina e aere katoa matou ra, ka aere ïa
5 matou ki raro e oko i te kai naau: Kia
kore ra koe e tuku mai *iaia* kia aere,
kare matou e tae ki raro: kua tuatua
mai oki taua tangata ra kia matou e,
Kia kore *e tae* katoa mai to kotou
teina, kare kotou e kite mai i toku
6 mata. Kua tuatua mairā Iseraela,
Eaa kotou i takinga-kino mai ei iaku, i
akakite atu ei kotou i taua tangata ra e,
te noo ra tetai taeake rai no kotou?
7 Kua karanga atura ratou, Kua ui maē
mai taua tangata ra i te tuatua ia ma-
tou, e to matou ra kopu-tangata, na ko
maira, Te ora na to kotou metua tane?
e e taeake *rai* to kotou? e kua akakite
atura matou i taua tuatua ra: kitea
atu e matou e, e tuatua mai aia, E
arataki mai i to kotou teina ki raro nei?
8 Kua karanga aturā Iuda ki tona metua
tane kia Iseraela. Tuku mai ana i
taua tamaiti na kiaku nei, e tu matou e
aere; kia ora oki tatou, auraka kia
mate, ko matou, e ko koe, e ta matou
9 au tamariki. Ei tutaki au iaia; ko au
taau e umuumu mai iaia: kia kore au
e akaoki mai iaia kia koe, ka tuku atu
ei au ki mua i toou aroaro na, ei iaku
10 ïa ara vai ei e tuatau ua atu. Naringa
matou kare i tavare, mei teianei kua
oki mairai matou, ko te tu rua ïa *o te
11 oki anga mai.* Kua tuatua maira to
ratou metua ko Iseraela kia ratou, Ko
te reira ra, teia ta kotou e rave; e rave
kotou i te *kai* memeitaki o te enua nei
i roto i ta kotou au āriki, ka apai ei na
taua tangata ra ei taoonga-rima, i tetai
manga zuri, e tetai manga meli, te
nakata, e te luta, te au betuni, e te au
12 sekadi: Kia taki rua atu *kou* moni kia
apai kotou; e akaoki atu oki i te moni i

a mai i roto i te vaa o ta kotou au
ra ; peneiake e ē ua anga : E rave 13
oki i to kotou teina, e tu, e oki
kotou ki taua tangata ra: E kia 14
a mai kotou ki mua i te aroaro o
tangata e te Atua Mana katoatoa
ia tuku mai aia i tetai tuakana o
, e ia Beniamina nei: e kia ngere
, kua ngere rai ïa.
a rave iora taua au tangata ra i 15
taoonga-rima ra, e kua tataki rua
i te *kou* moni i te rima, e Be-
ina ; tu akera ratou, aere atura ki
iti, tu atura ki mua i te aroaro o
pha ra. E kite akerā Iosepha e, 16
tou katoa ma Beniamina, kua tua-
akera aia ki te akaaere o tona are,
rataki i taua au tangata nei ki te
uare, e ko i te puaka, e ka akono-
; ka kaikai oki te au tangata nei
ku ra kia avatea. Kua pera oki 17
tangata ra ta Iosepha i akaue ra;
rataki aia i taua au tangata ra ki
i te are o Iosepha. E mataku 18
a taua au tangata ra, i te mea ratou
takiia ki roto i te are o Iosepha ;
tuatua akera ratou, No te moni i
kiia i roto i ta tatou au pute i mua-
ana ra i aratakiia mai ei tatou ki ko
kia rauka tana tapepe anga mai ia
, ka opu mai ei ia tatou ka rave
tatou ei tuikaa, e ta tatou au
.
ua aere atura ratou i vaitata ki te 19
ere i taua ngutuare o Iosepha ra,
karangaranga iora kiaia i te pae
upa o taua are ra, Na ko atura, E 20
atou rangatira e, e tere oko kai
to matou i aere mai ei matou i
tangana ra: E tae atura matou ki 21
gai moe anga, ko te tatara angaia ïa
tou i ta matou au pute, e i na, tera
ta matou katoa ra au moni tei roto
vaa o ta matou au pute, e moni aite
atou: e kua akaoki maira matou
reira ra i to matou rima. E e moni 22
ei apai katoaia mai e matou i to
ou rima ei oko kai : kare matou i
i te tangata i tuku i ta matou moni
oto i ta matou au pute. Kua tuatua 23
a aia, Kia ora kotou, auraka e mata-
kua oronga mai to kotou Atua, te
a o to kotou ra metua, i te apinga na
u i roto i ta kotou na au pute: i
ei ta kotou moni iaku nei. Kua
aki maira aia ia Simeona kia ratou
Kua arataki atura taua tangata ra 24
atou ki te are o Iosepha ra, e kua
maira i te vai, ei orei i to ratou
vae ; e kua angai atura oki i ta ratou
sini ki te kai. Kua akonokono iora 25
u i *ta ratou* atinga, e kia tae mai a
Iosepha i te avatea : kite akera oki
ratou e, ei reira ratou e kai ei i te kai.
26 E tae mairā Iosepha ki te ngutuare,
kua apai akera taua atinga ta ratou i
taoi maira kiaia ra, ki roto i te are, e
kua tupou iora ratou ki raro i te one ki
27 mua iaia ra. Kua ui maira aia kia
ratou i te meitaki anga, kua tuatua
maira, Te meitaki ra to kotou metua
tane, te tangata ruaine ta kotou i tua-
28 tua maira? Te ora ra ainei? Kua
karanga atura ratou, Te ora ua rai toou
tavini to matou nei metua tane, te mei-
taki rai. Kua piko iora ratou ki raro,
29 e tupou atura *kiaia*. Kua nānā maira
tona mata, akara maira i tona teina ia
Beniamina, i te tamaiti a tona uaorai
metua vaine, e kua tuatua maira, Ko to
kotou teina openga ra teia, ta kotou i
tuatua mai kiaku ra? e kua tuatua
maira oki aia, Kia aroa mai te Atua ia
30 koe, e taku tamaiti. Kua rapurapu ua
iorā Iosepha; kua aue aroa oki tona
ngakau i tona teina : e kua kimi i te
ngai aue anga ; kua tomo atura ki roto
31 i te pia moe, aue iora i reira. E kua
orei iora i tona mata, e kua aere maira
ki vao, akakoromaki ua iora, e kua ka-
ranga atura, E akanoonoo i te kainga-
32 kai. Kua akanoonoo iora ratou i tana,
koia anake uaorai, e ta ratou, ko ratou
anake o, e ta to Aiphiti, ko tei kaikai i
reira ra, ko ratou anake oki ; kare oki
to Aiphiti i kapiti katoa i ta ratou
kaingakai i ta te ngati Ebera ; e mea
viivii oki te reira i ta to Aiphiti ra.
33 Noo iora ratou ki mua i tona aroaro,
ko te tama mua ana, no te mea koia tei
anau ana, e te tamaiti ou ra, no te mea
koia te openga : kua va ua iora taua au
34 tangata ra, ki tetai ki tetai. Kua tua
akera aia i te kai i mua i tona aroaro na
ratou : kareka ta Beniamina tuanga, e
tau ïa ki nga tuanga e rima katoa i ta
ratou ra. E kua inu oki ratou ma ia
katoa *i te wina*, e rekareka akera
ratou.

PENE XLIV.

Ta Iosepha ravenga i te pupuru anga i te ai tuakana nona ra; kua tāpuiā Beniamina, kare ra i tika ia Iuda kia noo aia.

1 KUA akaue akera aia i te akaaere o
tona are, na ko akera, Ka akaki
ana i te au pute a te au tangata nei ki te
kai, e kia teimaa ratou, ka tuku ei i te
moni ki roto i te vaa pute, tanao, tanao ;
2 E tuku oki i te kapu noku nei, i te
kapu ario nei, ki roto i te vaa pute a te
tamaiti openga ra, e tana katoa ra moni

oko sitona. E kua pera oki aia i ta
Iosepha i tuatua maira.
E ao akera, tukuia atura taua au ta- 3
ngata ra, ko ratou, e ta ratou au asini.
E kia riro ratou ki vao i taua oire ra, 4
kare ra i mamao rava, kua tuatua ake-
rā Iosepha ki taua akaaere o tona are
ra, Ka tu, ka aru i taua au tangata nei;
e rokoia atu ratou e koe ra, e karanga
atu koe kia ratou, Eaa kotou i tutaki
mai ei i te meitaki ki te kino? Kare 5
ainei i te *kapu* i inumia e toku pu ra, e
te mea i kimi ei aia ra? E ravenga
kino ta kotou i rave ra.
E rokoia atura ratou e ia, kua kara- 6
nga atura aia i taua tuatua nei kia
ratou. Kua tuatua maira ra ratou 7
kiaia, E to matou rangatira, eaa i pera
mai ei i te tuatua anga? Auraka rava
oki toou au tavini nei kia pera: I na, 8
te moni, i kitea e matou i roto i te au
vaa pute a matou nei, ta matou ïa i aka-
oki maira kia koe na, mei te enua maira
mei Kanaana: eaa oki matou kia keia i
te ario e te auro i te ngutuare o toou na
pu? Kia kitea *te kapu* tei tetai o to au 9
tavini nei, kia mate roa aia, e kia aka-
riroia matou nei ei tuikaa naau, e to
matou rangatira. Kua karanga atura 10
aia, Kua tika roaia, kia pera ta kotou e
tuatua mai na: tei iaia *taua kapu nei* i
te kitea anga atu, ei tavini aia noku;
kareka kotou na, kare ïa a kotou e ara.
Kua tuku rapurapu iora ratou ravarai 11
i ta ratou au pute ki raro i te one i reira
ra; kua tatara o i taua au pute ra,
tanao, tanao. Kua kimi aere iora aia, 12
na te *pute* a te tama mua ra, e tae ua
atura ki ta te openga ra: kitea iora
taua kapu ra, tei roto i te pute a Be-
niamina ra. Kua aae iora ratou i to 13
ratou kakau, akauta akera ratou ravarai
i te au apainga ki rungao i ta ratou au
asini, oki anake maira ki te oire.
Kua aere mairā Iuda, e tona ai 14
taeake ra ki te ngutuare o Iosepha
ra; tei reira rai oki aia: kua tipapa
iora ratou ki raro i te one ki mua i tona
aroaro. Kua karanga aturā Iosepha 15
kia ratou, Eaa teia ravenga ta kotou i
rave io na? kare kotou i kite e, e riro
te tangata mei iaku nei i te kimi? Kua 16
tuatua mairā Iuda, E taku kavana e,
eaa ta matou kia karanga atu kia koe?
e akapeea oki matou kia tuatua? eaa e
matara'i ia matou kia tuatua? kua
kitea te ara a toou au tavini nei e te
Atua: i na, kua riro matou ei tavini
noou, e taku kavana; matou, ma ia
katoa tei kitea taua kapu nei iaia ra.
Kua karanga atura aia, Auraka roa au 17
kia akapera: ko te tangata ra, tei iaia
taua kapu nei, i te kitea anga, ko toku
ïa tavini; kareka kotou, e aere ua
atu kotou ki to kotou na metua ma te
au.
18 Kua akavaitata mairā Iuda kiaia, e
kua tuatua maira, E taku kavana e, e
tuku mai koe i to tavini i tenana, kia
tuatua i tetai manga tuatua ki roto i
nga taringa oou, e taku kavana e, e
auraka to riri kia tupu maata roa i to
tavini nei: mei ia Pharao katoa oki
19 koe na. Kua ui mai oki koe, e taku
kavana, ki toou au tavini nei, i na ko
mai koe e, E metua tane aina to kotou,
20 e e teina ainei? Kua karanga atura
oki matou kia koe, e taku kavana, E
metua tane to matou, e tangata ruaine,
e e tamaiti oki *tana* no *tona* ruaine anga
ra ïa, e mea openga, e kua mate tona
tuakana, e koia anake tei toe i to raua
metua vaine, e e akaperepere oki aia no
21 tona metua tane. E kua tuatua mai
koe ki toou au tavini nei, Ka arataki
mai iaia ki raro kiaku nei, kia kite atu
22 toku mata iaia. E kua karanga atura
matou kia koe, e taku kavana e, Kare
taua tamaiti ra e tika kia vaio i tona
metua tane: me akaruke aia i tona
metua tane ra, ka mate roa ïa *tona*
23 *metua tane.* E kua tuatua mai koe ki
toou au tavini nei, Kia kore to kotou
teina openga e tae katoa mai, kare
24 kotou e kite akaou mai i toku mata. E
tae atura matou ki toou tavini ra ki
taku metua, kua akakite atura matou
kiaia i te tuatua naau, e taku kavana e.
25 E kua tuatua maira to matou metua,
E aere rai kotou, e oko rai i tetai
26 manga kai na tatou. Kua karanga
atura ra matou, Kare e tika ia matou
kia aere ki raro: kia aere katoa matou
e to matou teina openga, ka aere ïa
matou ki raro: kia kore oki e aere
katoa to matou teina openga ra, kare
matou e kite i te mata o taua tangata
27 ra. Kua tuatua maira toou tavini ra,
ko taku metua, kia matou, Kua kite
kotou e toko rua roa aku *tamariki* i taku
28 ra vaine: E kua aere ke atura oki tetai,
e kua karanga au e, Kua etieti roaia
ïa; e kare rai au i kite iaia, e teia
29 noa'i: E kia arataki katoa atu oki
kotou i teia, e kia rokoia iora aia e te
kino, e tae roa toku mimiti inaina ki te
30 vaarua ma te aue, ia kotou. E teianei,
kia tae ra au ki toou tavini ra ki taku
metua, e kare ra taua tamaiti nei; tei
reira oki tona ora te vairanga, tei te
31 ora o taua *tamaiti* nei; Kia akara mai-
rai aia e, kare ra taua tamaiti nei, ka
riro ïa aia i te mate; tae rava atura te
mimiti inaina o toou tavini ra, o to

ou nei metua, ki te vaarua, ma te
i toou au tavini nei i reira. Kua 32
oki toou tavini nei ei tutaki i taua
iti nei ki taku metua, kua karanga
a e, Kia kore au e akaoki mai iaia
koe na, ei runga iaku te ara a
metua vai ei e tuatau ua atu. E 33
iei, teia taku tuatua kia koe, ko to
ni nei te ka noo ei tavini noou, e
kavana e, ei tutaki ake i taua
iti nei, e tuku atu koe i te tamaiti
kia aere ua ana ki runga ma tona
akana: Eaa oki au e tika'i kia aere 34
ku metua ra, kia kore e tae katoa
amaiti nei? ko te kite pu aea au i
metua i te rokoia anga mai e te
ra.

PENE XLV.

Iosepha akakite anga iaia uaorai ki
na ra ai tuakana; kua akakore aia
ta ratou ara, e kua tuatua kia
tou e aere katoa mai ma te metua
ona ki Aiphiti.

ARE akera i tika ia Iosepha kia 1
akakoromaki i mua i te aronga
a i tu ua mai i vaitata kiaia ra; e
tuatua akera, E tuku i te au ta-
a katoa nei ki vao. Kare rava
a e tangata i noo mai i vaitata kiaia,
kakite atu ei a Iosepha iaia uaorai
ona ai tuakana ra. Kua kakaoa 2
aia; e kua rongo mai to Aiphiti, e
gutuare katoa o Pharao ra. Kua 3
ua mairā Iosepha ki tona ai tuakana
Ko au ko Iosepha; te ora ra toku
ua tane? Kare akerai i tika i te au
ana nona ra kia karanga ua atu
a, i te maata o to ratou koiriria i
tu. Kua tuatua mairā Iosepha ki 4
ai tuakana ra, Ka aere mai ana
ou i vaitata iaku nei. Kua aere
ra ratou i vaitata. Kua tuatua
ra aia, Ko au to kotou teina ra ko
pha, ko ta kotou i oko ki Aiphiti
E tenana, auraka e aue, auraka oki 5
ri ia kotou orai, ko kotou i oko mai
i ko nei; na te Atua oki i tono mai
nei na mua ia kotou, kia ora *te*
gata. Ka rua akenei mataiti onge 6
enua nei, e rima oki mataiti e toe
kare e arote, kare oki e kokoti. I 7
mai ei te Atua iaku na mua ia
ou, kia toe kotou i te ao nei, kia ora
ou, i te ora maata. E teianei, kare 8
otou tei tono mai iaku ki ko nei, na
tua ra; e kua akariro aia iaku ei me-
no Pharao, e ei rangatira ki tona
oa ra ngutuare, e ei kavana oki i te
a katoa ra i Aiphiti. E ngakoikoi 9
kotou, e e aere kotou ki runga ki

toku metua ra, e e karanga atu kotou
kiaia, Te tuatua maira to tamaiti ra ko
Iosepha, Kua akariro te Atua iaku ei
kavana no Aiphiti katoa ra: e aere mai
koe ki raro kiaku nei, auraka e tavare:
10 E ei te enua nei ei Gosena koe e noo
ei, kia vaitata mai koe kiaku nei: ko
koe, ma taau au tamariki, e ta to au
tamariki ra tamariki, e to au mamoe
ra, e to au bovi ra, e taau *apinga* rava-
11 rai: E ei reira au e angai ei ia koe; e
rima oki mataiti onge e toe nei; ko te
rokoia aea koe, e toou ngutuare, e taau
12 katoa ra, e te putaua. E i na, te akara
mai nei to kotou mata, e te mata o toku
teina nei o Beniamina, e ko toku uaorai
teia vaa e karanga atu kia kotou nei.
13 E e akakite kotou ki toku metua i toku
katoa nei kakā i Aiphiti nei, e te au
mea katoa ta kotou i kite ana; e ngakoi-
koi oki kotou i te arataki mai i toku
14 metua ki ko nei. Kua takave maira
aia ki runga i te kaki o tona teina ra
ko Beniamina, kua aue iora; e kua aue
iora oki a Beniamina ki runga i tona
15 kaki. E kua ongi maira oki aia i tona
ai tuakana ravarai ra, e kua aue iora
oki ki rungao ia ratou: e oti akera,
kua karangaranga iora tona ai tuakana
kiaia.
16 E riro akera te rongo ki te ngutuare
o Pharao, i te na ko anga e, kua tae
mai te au tuakana o Iosepha: meitaki
rava akerā Pharao, e tona au tavini.
17 Kua tuatua mairā Pharao kia Iosepha,
E karanga atu koe ki toou ai tuakana
ra, E akapera kotou: e akauta i te
apainga ki runga i ta kotou au puaka,
e aere, e aere ki te enua ra ki Kanaana:
18 E e arataki mai i to kotou metua tane,
e to kotou au ngutuare, e aere mai
kotou ki ko nei kiaku nei: e naku e o
atu i te meitaki o te enua nei o Aiphiti
no kotou, e te meitaki no te enua nei
19 na kotou ïa e kai. E tenana, kua
akaueia koe na, e akapera kotou; e
akaoro katoa atu i te au porotata no te
enua no Aiphiti nei no ta kotou au
tamariki mea riki, e ta kotou au vaine,
e e akauta katoa mai i to kotou metua
20 tane, ka aere mai ei. Auraka oki e
akono i ta kotou apinga; na kotou oki
te au mea memeitaki no te enua katoa
i Aiphiti nei.
21 Kua pera oki taua au tamariki a
Iseraela ra; kua oronga oki a Iosepha
i te au porotata na ratou, i ta Pharao i
tuatua maira, e kua oronga oki i te kai
22 *ei kai* i te arataa ra. Kua oronga oki
aia i te kakau no ratou, taki rua kakau
ki te tangata okotai e pini ua ake ratou
ra; kareka kia Beniamina e rima ïa

ona kakau i orongaia e ia, e toru oki
anere ario. E kua akau atura oki aia 23
na te metua tane, i te au asini okotai
ngauru ma te au mea memeitaki no
Aiphiti ra ki rungao, e nga asini ua
okotai ngauru ma te sitona, e te areto,
e te kinaki katoa ki rungao, na te metua
tane *ei kai* i te arataa ra. Kua tuku 24
atura aia i tona ai tuakana ra, e aere
atura ratou: e kua tuatua oki aia kia
ratou e, Auraka kotou e tauetono aere
i te arataa ra.

Aere atura ratou mei Aiphiti atu, e 25
tae atura ki te enua ra ki Kanaana, ki
to ratou metua tane ra kia Iakoba.
Kua akakite atura ratou kiaia, na ko 26
atura, Te ora rā Iosepha, e koia te
kavana no te enua katoa ra no Aiphiti.
Ngaevaeva iora tona ngakau, e kare aia
i akarongo ia ratou. Kua akakite atura 27
ra ratou kiaia i te au tuatua katoa ta
Iosepha i tuatua mai kia ratou ra: e
kia akara oki aia i te au porotata ta Io-
sepha i akau mai, ei akauta iaia ra, io
akera te a'o o to ratou metua ra o Ia-
koba: Kua tuatua akerā Iseraela, Otira 28
ua; te ora rai taku tamaiti nei ko Io-
sepha: e aere au e akara iaia, ka mate
atu ei au.

PENE XLVI.

To Iakoba akateateamamao angaia kia aere ki Aiphiti ra; kua tae aia ki reira, e kua aravei raua ko Iosepha.

KUA aere mairā Iseraela e tona 1
katoa ra, e tae maira ki Bere-
seba, e kua apai atura i te tusia ki te
Atua o tona ra metua o Isaaka. Kua 2
tuatua maira te Atua kia Iseraela i te
au orama i te po, na ko maira, E Ia-
koba e, e Iakoba. Kua karanga atura
aia, Teia au. Kua tuatua maira aia, 3
Ko au te Atua, ko te Atua no toou
metua ra; auraka e mataku kia aere
ki Aiphiti, e akariro oki au ia koe ei
iti-tangata maata i reira: E aere katoa 4
oki au ma koe ki raro ki Aiphiti; e ka
akaoki mairai au ia koe ki runga nei:
e na Iosepha e topiri i to mata na.

Kua akaruke iorā Iakoba ia Bere- 5
seba: akauta maira te tamariki a Ise-
raela i to ratou metua ia Iakoba, e ta
ratou au tamariki, e ta ratou au vaine,
na runga i te au porotata ra ta Pharao
i akau ei akauta mai iaia. E kua taoi 6
oki i ta ratou au puaka, e ta ratou au
apinga, i rauka ia ratou i te enua i Ka-
naana ra, e kua aere maira ki Aiphiti:
ko Iakoba, ma tona uanga katoa ra:
Tana au tamariki tamaroa, e te au 7
utaro tamaroa nana katoa ra, tana au
tamariki tamaine, e te au utaro tamaine
nana ra, e tona katoa ra uanga, tei
arataki katoaia mai ïa e ia ki Aiphiti.
8 Teia oki te ingoa o taua au tamariki
a Iseraela ra, tei aere ki Aiphiti ra, ko
Iakoba ma tana au tamariki: ko Reu-
9 bena, ko ta Iakoba ïa tama mua. E ta
Reubena au tamariki tamaroa: ko
Hanoka ïa, e ko Palu, e ko Hezerona,
10 e ko Karemi. E ta Simeona au ta-
mariki tamaroa; ko Iemuela ïa, e ko
Iamina, e ko Ohada, e ko Iakina, e ko
Zohara, e ko Saula, e tamaiti na tetai
11 vaine ngati Kanaana ra. E te au tama-
riki tamaroa a Levi ra: ko Geresona
12 ïa, *e* ko Kohata, e ko Merari. E te au
tamariki tamaroa a Iuda ra; ko Era ïa,
e ko Onana, e ko Sela, e ko Phareza, e
ko Zara: mate iorā Era e Onana i te
enua ra i Kanaana. E ta Phareza
puke tamariki tamaroa, ko Hezerona
13 ïa, e ko Hamula. E te au tamariki
tamaroa a Isakara ra; ko Tola ïa, e ko
14 Puva, e ko Ioba, e ko Simerona. E te
au tamariki tamaroa a Zebuluna ra;
ko Sereda ïa, e ko Elona, e ko Ialeela.
15 Ko nga tamariki ïa a Lea ra, ko tana i
anau kia Iakoba i Padana-arama ra, e
te tamaine nana ra ko Dina: ko tona
katoa ra uanga, te tamaroa, e te ta-
maine, e toru ngauru ratou, e toru ara.
16 E te au tamariki tamaroa a Gada ra;
ko Ziphiona ïa, e ko Hagi, *e* ko Suni, e
ko Ezebona, *e* ko Eri, e ko Arodi, e ko
17 Areli. E te au tamariki tamaroa a
Asera ra; ko Iimina ïa, e ko Isua, e ko
Isui, e ko Beria, e to ratou tuaine ko
Sera: e nga tamariki tamaroa a Beria
18 ra; ko Hebera ïa, e ko Malakiela. Ko
ta Zilipa ïa puke tamariki tamaroa, ko
tei orongaia e Labana no tana tamaine
ra no Lea; tino ngauru ratou ma ono,
ko tana ïa i anau kia Iakoba ra.
19 *E* nga tamariki tamaroa a te vaine a
Iakoba ra, a Rahela; ko Iosepha ïa, e
20 ko Beniamina. E anau akera ta Iose-
pha i te enua ra i Aiphiti, ko Manase
ïa, e ko Epheraima, ko ta Asenata ïa,
te tamaine a Potiphero taunga i Ono,
21 i anau kiaia ra. E te au tamariki ta-
maroa a Beniamina; ko Bela ïa, e ko
Bekera, e ko Asebela, *e* ko Gera, e ko
Naamana, *e* ko Ei, e ko Rosi, *e* ko
Mupima, e ko Hupima, e ko Arada.
22 Ko ta Rahela ïa puke tamariki tama-
roa, i anau kia Iakoba ra: tino ngauru
ma a katoa ratou.
23 E ko ta Dana tamaiti, ko Husima
24 ïa. E ko ta Naphatali au tamariki ta-
maroa; ko Iazeela ïa, e ko Guni, e ko
25 Iezera, e ko Silema. Ko ta Bila ïa
puke tamariki tamaroa, ko tei orongaia

ıbana no tana tamaine ra no Ra-
; ko tana teia i anau kia Iakoba
toko itu ratou.
ua aronga ravarai ra i aere mai ki 26
iti, ratou katoa, ko Iakoba ma
i anau ra, auraka nga vaine a te
riki a Iakoba ra, e ono ngauru
e ono ara: E nga tamariki a 27
ha i anau i Aiphiti ra, toko
ïa. Taua aronga katoa no te
-tangata o Iakoba i tae ki Aiphiti
itu ïa ngauru anga.
ıa tono akera aia ïa Iuda i na mua 28
kia Iosepha, kia akateateama-
ıia ïa Gosena; e kua aere maira
ki taua enua ra ki Gosena.
akateateamamao iorā Iosepha i 29
ıriota nona, aere atura ki runga
ravei i tona metua tane ia Iseraela
sena; e kua akakite atura kiaia
naorai, e kua takave atura ki
ı i tona kaki, aue ua iora ki runga
ı kaki, e e roa akera. Kua tua- 30
mairā Iseraela kia Iosepha, I
ei kua tika iaku te mate, ko au i
i to mata na, ko koe e ora na.
karanga aturā Iosepha ki tona ai 31
ına, e to te ngutuare o tona metua
aere au e akakite kia Pharao ra,
anga atu kiaia e, Tera ake toku au
ına, e to te ngutuare o toku me-
i noo i te enua ra i Kanaana ra,
aere mai ratou ki ko nei kiaku
E e tiaki mamoe taua au tangata 32
ko ta ratou ïa taoonga i te angai
puaka; e kua taki mai ratou i ta
i au mamoe, e ta ratou au bovi, e
ı mea katoa na ratou ra. E kia 33
a mai a Pharao kia kotou, e kia
ai e, Eaa ta kotou taoonga? E 34
nga atu kotou i reira, Kua matau
au tavini nei i te angai puaka, mei
atou mea ngiti anga mai e teia
ko matou e to matou ai metua
ı; kia noo oki kotou i te enua
Gosena; e mea viivii oki te tiaki
oe i to Aiphiti.

PENE XLVII.

Iosepha akakite anga i nga tua-
na toko rima kia Pharao ra, e tona
tua katoa ra ko Iakoba: e to
phiti oko anga kai i ta ratou moni,
ı ratou au puaka.

UA aere mairā Iosepha kua aka- 1
kite maira kia Pharao, na ko
a, Tera mai toku metua tane, e
au tuakana, e ta ratou au mamoe,
ratou au bovi, e te *apinga* ravarai
atou, mei te enua mai mei Ka-
a; e i na, tei te enua mai nei

2 ratou tei Gosena. E kua arataki aia
i e toko rima i taua au tuakana nona ra,
e tuku atura ki mua i te aroaro o
3 Pharao. Kua tuatua mairā Pharao
ki taua au tuakana nona ra, Eaa ta
kotou taoonga? Kua karanga atura
ratou kia Pharao, E tiaki mamoe
anake to au tavini nei, ko matou, e to
4 matou ai metua katoa. E kua
karanga rai oki ratou kia Pharao, I
aere mai matou e noo i te enua nei;
kare roa oki e kai na te au mamoe a
toou au tavini nei; e onge maata roa
oki tei te enua ra tei Kanaana: e
teianei, e akatika mai koe, kia noo to
au tavini i te enua akera i Gosena.
5 E kua tuatua akerā Pharao kia Io-
sepha, na ko akera, Teia mai nei toou
metua tane e toou ai tuakana, i aere
mai ratou ki ko nei kia koe nei:
6 Terao te enua ko Aiphiti tei mua i to
aroaro na; ei te ngai meitaki ra koe
akanoo ei i toou metua tane e toou
ai tuakana; ei te enua ei Gosena ratou
noo ei: e te kite ra koe i te tangata
maroiroi i roto ia ratou ra, e akariro i
te reira ei tiaki i te au puaka naku
nei.
7 Kua arataki aturā Iosepha i tona
metua tane ra ia Iakoba ki roto, kua
tuku atura ki mua i te aroaro o Pha-
rao. Kua akaora aturā Iakoba ia
8 Pharao. Kua tuatua mairā Pharao
kia Iakoba, Kaia akenei oou rā i toou
9 au mataiti i te ao nei? Kua karanga
aturā Iakoba kia Pharao, I toku nei
au rā i toku au mataiti i te purutia ua
anga, okotai akenei anere e toru ngau-
ru i te mataiti: e au rā poto oki toku, e
te kino i toku nei au mataiti i te ora
anga nei, kare i taea to toku ai metua
ra au rā i to ratou ra au mataiti i te
10 purutia anga ratou i te ao nei. Kua
akaora aturā Iakoba ia Pharao, e kua
aere maira ki vao mei mua mai i te
aroaro o Pharao.
11 Kua akanoo iorā Iosepha i tona
metua tane, e tona au tuakana, e oronga
atura i te tapere no ratou i taua enua
ra i Aiphiti, i te ngai meitaki ra, i te
enua ra ko Ramese, i ta Pharao oki i
12 akaue maira. Kua angai aturā Iosepha
i tona metua tane, e tona ai tuakana, e
te ngutuare katoa o tona metua, ki te
kai, i tei tau i *to ratou* au kopu-ta-
ngata.
13 E kare rava atura e kai i taua enua
katoa ra; kua onge kino roa oki, e
tumatetenga maata to taua enua ra to
Aiphiti, e to te enua ra to Kanaana i
14 te onge. Uipa marie maira te moni
katoa no taua enua ra no Aiphiti, e to

te enua ra to Kanaana, kia Iosepha, i
te sitona ta ratou i oko maira: e kua
apai aturā Iosepha i taua moni ra ki
roto i te are o Pharao ra. E kore ake- 15
ra oki te moni i taua enua ra i Aiphiti,
e i te enua ra i Kanaana, kua aere
maira to Aiphiti katoa kia Iosepha ra,
kua tuatua maira, O mai te kai na
matou: eaa oki matou kia mate ki mua
i to aroaro na? kua kore takiri oki te
moni. Kua karanga aturā Iosepha, O 16
mai ta kotou au puaka, e naku e o atu
i ta kotou ei oko i ta kotou au puaka,
kua pou oki te moni. Kua taki maira 17
ratou i ta ratou au puaka kia Iosepha
ra: e kua apai aturā Iosepha i te kai
na ratou ei oko i te au ipo, e te au
mamoe, e te au bovi, e te au asini: ei
kai tana e tuku atu na ratou i te reira
mataiti, ei oko i ta ratou au puaka
ravarai.
E ope akera te reira mataiti, *e tae* 18
akera ki tetai mataiti, kua aere maira
ratou kiaia ra, kua tuatua maira, Kare
matou e uuna ia koe, e to matou
kavana e, kua pou te moni; e tena
atu na oki te au puaka tei to matou
kavana; kare takiri e mea toe i teia-
nei, ki mua i te aroaro o taku kavana,
mari ra ko matou uaorai, e to matou
nei enua: Eaa oki matou kia mate ki 19
mua i to aroaro na, ko matou e to matou
enua katoa? E oko mai koe ia matou
nei e to matou enua ei oko kai, e kia
riro atu matou e to matou enua katoa
ei tavini no Pharao: o mai ana i te ua,
kia ora matou, auraka kia mate; e
auraka kia vai tanea ua te enua. Oko 20
na rava akera taua enua katoa ra ko
Aiphiti ia Iosepha no Pharao; kua oko
maira oki to Aiphiti, ko te tangata ko
tona kainga, ko te tangata ko tona
kainga, no te mea, kua ririnui taua
onge ra ki runga ia ratou: riro takiri
atura te enua kia Pharao. Kua apai 21
atura aia i te tangata ravarai ki te au
oire, mei tetai matamata o nga kotinga
o Aiphiti, e tae ua atu ki tetai mata-
mata o te reira. Mari ra, ko to te aro- 22
nga taunga au kainga, tei kore i okoia
e ia; e tuanga oki ta te aronga taunga
ra na Pharao, ko ta ratou ïa kai ko
taua tuanga i o maiia mai e Pharao ra;
i kore ei ratou i oko i to ratou ra au
kainga. Kua karanga aturā Iosepha 23
ki taua au tangata ra, I na, kua okoia
kotou e au i teianei rā, e to kotou enua,
no Pharao: teia te ua na kotou,
ei ruru anga na kotou i taua enua
na. Kia ua ra, e apai mai ïa kotou i 24
te rima o te tuanga na Pharao: ko e a
tuanga ra, na kotou uaorai ïa, ei ua kia
ruru ki runga i te kainga ra, e ei kai
oki na kotou, e to kotou au ngutuare,
e ei kai na ta kotou au tamariki mea
25 riki. Kua tuatua maira ratou, Naau
matou i akaora io nei: kia kite aroaia
mai matou e to matou kavana, e ei
26 tavini matou no Pharao. Kua akariro
atura oki a Iosepha i te reira ei ture,
e tae ua mai ki teianei rā, i te enua ra
i Aiphiti, e na Pharao te rima o te tua-
nga; mari ra to te au kainga o te aro-
nga taunga ra, kare ïa *te reira* i riro
kia Pharao ra.
27 Noo mairā Iseraela i te enua ra i
Aiphiti, i te motia ra ko Gosena; e ei
kainga to ratou i reira, tupu atura oki
ratou i te maata anga, e maata rava
28 atura. Okotai ngauru ma itu to Iako-
ba mataiti i te ora anga i te enua ra i
Aiphiti: e to Iakoba au mataiti i te ao
nei, okotai ïa anere, e a ngauru, e itu
29 ara. E vaitata akera te au rā e mate
ei a Iseraela: kua tiki atura aia i tana
tamaiti ra ia Iosepha, karanga atura
kiaia, Te kite aroaia maira au e koe i
tenana, e tuku mai koe i toou rima ki
raro ake i toku ūā, e takinga-meitaki
mai koe, e ei tuatua-mou taau iaku nei.
Teia taku tuatua kia koe, auraka koe e
30 tanu iaku i Aiphiti nei: Kia okotai
akerai oku vairanga e toku au metua
katoa ra, e e apai ke koe iaku i Aiphiti
nei, ka tanu ei iaku i to ratou tanuma-
nga. Kua tuatua maira aia, Naku ïa e
31 rave i taau i tuatua mai na. Kua kara-
nga atura aia, Ka taputou mai ana.
Kua taputou akera aia. E kua piko iorā
Iseraela ki raro, ki rungao i te pou
roi ra.

PENE XLVIII.

Ko Iosepha, e ana puke tamariki, i te aere anga atu ki tona metua tane maki ra, e tona akameitaki anga i aua nga tamariki ra.

1 E MURI akera i te reira, kua akaki-
teia mairā Iosepha e, I na, kua ma-
ki toou metua tane: kua rave akera aia
i nga tamariki toko rua ana ra, ko Ma-
2 nase raua ko Epheraima. Kua akakiteia
aturā Iakoba, e karangaia atura, Tera
ake to tamaiti ra ko Iosepha, kua aere
mai kia koe: kua akatoatoa iorā Ise-
raela, noo ua iora ki runga i te roi.
3 Kua tuatua mairā Iakoba kia Iosepha,
Kua mama mai te Atua Mana katoatoa
kiaku i Luza, i te enua ra i Kanaana,
4 e kua akameitaki maira iaku, Kua tua-
tua maira kiaku, I na, e uua koe iaku,
e e akamaata au ia koe, e e akariro au
ia koe ei au iti-tangata e manganui ua

e e oronga au i teianei enua no
ra uanga a muri ake ia koe, ei
nga e tuatau ua atu. E teianei, 5
au nga puke tamariki tamaroa,
pheraima raua ko Manase ra,
i anau i te enua nei i Aiphiti,
au i tae mai ki Aiphiti kia
nei, naku ïa; mei ia Reubena
ko Simeona, naku katoa raua. E 6
ra tamariki, e anau i muri ake ia
ra, naau ïa; e e tapaia ratou i te
o to ratou puke tuakana i to ra-
tuanga. Ko au, iaku oki i aere 7
nei Padana maira, mate iorā Ra-
toku pae i te arataa, i te enua ra
aana, e ngai iti oki te reira e tae
Epherata: e kua tanu au iaia i
i te arataa i Epherata ra; koia
etelehema ra.
a akara mairā Iseraela i nga tama- 8
Iosepha ra, e kua tuatua maira,
raua nei? Kua karanga aturā Iose- 9
i tona metua, Ko aku ïa puke tama-
i orongaia mai e te Atua kiaku
Kua karanga atura aia, Ka arataki
na ki ko nei kiaku nei, kia aka-
ki atu au ia raua. Kua avarevare 10
raela mata i te ruaine, kare ake-
a i kite meitaki kia akara. Kua
atura aia ia raua i vaitata kiaia;
ngi maira aia ia raua, e takave
ia raua. Kua tuatua mairā Ise- 11
kia Iosepha, I manako oki au e,
rava au e kite *akaou* i toou na
; e i na, kua akakite katoa mai te
i toou na uanga kiaku nei. Kua 12
aturā Iosepha ia raua i roto i te
ga vaevae nona ra, kua tipapa
ra aia i tona mata ki te one. E 13
ave akerā Iosepha ia raua ravarai,
heraima i tona rima katau ki to
la rima kaui, e ko Manase i tona
kaui ki to Iseraela rima katau, i
avaitata anga atu kiaia. Kua 14
a mairā Iseraela i tona rima ka-
ua tuku maira ki runga i te mi-
Epheraima, te teina ra aia, e
ima kaui ki runga i te mimiti o
se, ko tona ïa anoano e akapera
ma; ko Manase ra te tama mua.
a akameitaki maira aia i *nga* 15
iki a Iosepha ra, e kua tuatua
Ko te Atua, ko ta oku ra metua,
erahama, e ta Isaaka, i na mua i
roaro ra; ko te Atua i angai mai
ei i toku nei ora anga e tae roa
ki teianei rā; Ko te Angela i 16
iaku i te au kikino katoa nei,
ameitaki mai aia i nga tamariki
kia tapaia raua i toku nei ingoa,
ngoa o oku puke metua ra ko
hama, e ko Isaaka; e kia tupu

roa raua i te maata anga i te ao nei.
17 E kite akerā Iosepha e, kua tuku tona
metua i te rima katau ki runga i te mi-
miti o Epheraima, mainaina akera aia;
kua rave akera aia i te rima o tona
metua i runga i te mimiti o Ephe-
raima, e tuku ki runga i te mimiti o
18 Manase ra; Kua karanga aturā Iose-
pha ki tona metua, Auraka e akapera,
e taku metua; teia oki te tama mua:
e tuku koe i to rima katau ki runga i
19 tona mimiti. Kare akerai i tika i tona
metua, e kua tuatua maira, Kua kite
au, e taku tamaiti, kua kite au: ka
riro katoa oki aia ei iti-tangata, e ka
maata katoa oki aia: e maata ra tona
teina iaia, e ka riro tona uanga ei au
20 iti-tangata e manganui. Kua akamei-
taki maira aia ia raua i taua rā ra, na
ko maira, Ko koe *te ka akaikiia* e to
Iseraela ra kia akameitaki ra, e na koia
ïa, Kia akariro te Atua ia koe mei ia
Epheraima, e mei ia Manase ra: kua
tuku atura aia ia Epheraima i mua ia
Manase ra.
21 Kua tuatua mairā Iseraela kia Iose-
pha, I na, teia au ka mate: e riro ra te
Atua ei vaitata ia kotou, e ka akaoki
akaou aia ia kotou ki te enua o to ko-
22 tou ai metua ra. E te oronga atu nei
au i tetai tuanga naau kare ki to ai
tuakana ra, ko tei rauka mai iaku i
taku koke, e i taku ana, i te rima o te
ngati Amori ra.

PENE XLIX.

To Iakoba matenga e te akaora anga i tana au tamariki ra.

1 KUA tiki aturā Iakoba i te au tama-
riki tamaroa nana ra, e karanga
atura, Ka akaputuputu mai, kia aka-
kite atu au kia kotou i te au mea e
rokoia mai ei kotou, kia tae ki te au
2 rā a muri atu. Ka akaputuputu mai,
e te au tamariki a Iakoba, ka akarongo
mai; e e akarongo mai ki to kotou
metua kia Iseraela nei.
3 E Reubena e, ko taku tama mua oki
koe na, toku nei ririnui, e te muata-
ngana o toku nei maroiroi; kua maata
koe i te meitaki, kua maata i te mana:
4 Mei te vai ra koe i te mou kore, kare
rai koe e teitei rava atu; no te mea,
kua tae koe ki runga i te roi o to metua
tane; kua viivii toku roi ia koe; kua
taea te reira e ia.
5 Ko Simeona, e ko Levi, e taeake ïa
raua; e taoonga takinga-kino ta raua
6 puke koke. Auraka koe, e toku vae-
rua, e akao katoa atu i ta raua muna;
auraka koe, e toku kakā, e topiri ua

atu ki to raua kapiti anga: kua tamate
takiri oki raua i te tangata i to raua
riri anga, e kua nanave raua i te kokoti
anga i te uaua vaevae bovi ra. Kia 7
kataraia to raua makitakita, e mea
viviki ïa; e to raua riri, e mea taae ïa:
e mavete raua iaku ia Iakoba nei, e
akapueurikiriki ke au ia raua i Ise-
raela nei.

E Iuda e, ko koe rai, e akameitaki 8
toou ai taeake ia koe: *ka tukuia* to
rima ki runga i te kaki o toou au
enemi; e tupou te tamariki a to metua
tane ki raro i mua ia koe. E punua 9
lionā Iuda: mei te āru mai koe, e taku
tamaiti, kua riro atura koe ki runga:
kia piko aia ki raro mei te liona ra, kia
moe tapapa aia mei te liona tinana ra,
naai aia e akatu ki runga? Kare te 10
sepeta e taka ke ia Iuda, e te akava i
roto i ona vaevae, e tae ua mai te Silo
ra; e koia ta te pa enua e akarongo.
E ere aia i tana asini ki te vine, e te 11
anaunga o tana asini ki te vine meitaki
ra; e tatā aia i tona kakau i te wina, e
tona kakau i rungao ra ki roto i te toto
vine ra: E muramura te mata i te 12
wina, e e teatea te nio i te u.

Ko Zebuluna ra, ka noo aia i taatai 13
ra; i te ngai pai aia ra; e *e tae rava*
tona kotinga ki Zidona.

E asini ririnui a Isakara, e moe i ro- 14
topu i nga koro puaka: Te kite ra oki 15
aia i te akaangaroi anga, e e mea mei-
taki ïa, e te enua ra, e mea manea ïa;
e oronga'i aia i tona pakuivi ei vairanga
apainga, e riro ei aia ei tavini tautaūnga.

Ko Dana ra, e tuku mai aia i te tua- 16
tua-tau ki tona au tangata, mei tetai o
te au kopu o Iseraela nei. Ka riro a 17
Dana ei ovi i te arataa ra, ei kerasete i
te mataara ra, ko te kakati i te vaevae
o te ipo ra, e inga tiraa atura tei rungao
ki raro.

I tiaki ua ana au i te ora naau, e Ieho- 18
va e.

Ko Gada ra, ka eke aia i tetai taka- 19
nava: ka eke ra ratou iaia i muri ake.

Ko Asera ra, *ka riro* tana kai i te 20
mea meitaki roa ra; e te au mea ano-
anoia e te ui ariki ra tana ka oronga ra.

Ko Naphatali ra, e aili tuku uaia 21
kia aere ua ana: ka tuku aia i te tua-
tua memeitaki ra.

Ko Iosepha ra, e tupu ou uua ïa, e 22
tupu ou uua ïa i te pae punavai ra; ko
tei toro te rara na runga i te patu ra:
Maata ua rai tona mamae i te aronga 23
akainana kakao, e kua akainana mai
iaia, e kua makitakita oki iaia: Te vai 24
tika ra tana ana i te ketaketa, e te
marōrō ra *tona* rima e tona kapu-rima
i te ririnui o te *Atua* Mana o Iakoba
ra. No reira maira, no ko i te tiaki ra,
25 te toka o Iseraela, No te Atua o to
metua tane ra, te ka tauturu mai ia
koe ra, no te Mana katoatoa ra, ko te
ka akameitaki mai ia koe ra, te au
meitaki o te rangi i runga ra, te au
meitaki o te moana e vai ua i raro nei,
te au meitaki o te u, e to te kopu.
26 Te au meitaki o to metua tane kua tu
ke ïa i te au meitaki o te maunga tu
anga mou, te au mea anoanoia no te au
tuaivi vairanga mutu kore; kia vai ua
ana ki rungao i te mimiti o Iosepha, e
ei runga i te take upoko o tei taka ke
i tona ra au tuakana.

27 Ko Beniamina ra, ka riro ïa i te ae
mei te luko ra: e pou tana kai i te
popongi roa, e kia po ra ka tua'i i tei
rauka.

28 Ko nga mataiapo teia o Iseraela tino
ngauru ma rua nei; e ko *te tuatua* teia
ta to ratou metua tane i tuatua mai kia
ratou, iaia i akameitaki mai ia ratou;
kua akapini marie aia ia ratou katoa i
te akameitaki, ko te tangata ko tona
meitaki, ko te tangata ko tona meitaki.
29 E kua ikuiku maira aia ia ratou, na ko
maira, Kua vaitata au i te apai katoaia
ki toku ra iti-tangata: e tanu kotou
iaku i vaitata katoao i oku ra puke
metua ki roto i te ana, i te kainga o
30 Epherona ngati Heta ra, Ki roto i te
ana i te kainga i Makapela, i vaitata i
Mamera, i te enua ra i Kanaana; i tei
okoia e Aberahama, ma te kainga
katoa, ia Epherona ngati Heta ra, ei
31 ngai tanumanga tangata. I reira to
ratou tanu manga ia Aberahama, e tana
vaine ra ia Sara; i reira to ratou tanu
manga ia Isaaka, e tana vaine ra ia
Rebeka; e i reira oki toku tanu manga
32 ia Lea. Ko taua kainga ra e te ana ka-
toa i roto ra, e mea oko katoaia ïa i te
tamariki a Heta ra.

33 E oti akera ta Iakoba ikuiku anga i
tana au tamariki, kua mimingi maira
aia i tona vaevae ki runga i te roi, mate
rava akera, e i kapiti katoaia ki tona
au tangata ra.

PENE L.

Te aue anga ia Iakoba, e tona tanu mangaia; to Iosepha akamaru anga i tona ai tuakana, e to Iosepha matenga.

1 KUA tipapa iorā Iosepha ki ru-
nga i te mata o tona metua,
aue ua iora ki runga iaia, e ongi atura
2 iaia. Kua akaue aturā Iosepha i tona
au tavini, i te aronga taunga ra, e miri

na metua; e kua miri iora taua
nga taunga ra ia Iseraela. E ope 3
a te au rā e a ngauru ra; ko te au
a e ope ei i te miri anga: kua aue
to Aiphiti iaia e itu akera ngauru
a o te rā. E ope rava akera taua 4
rā aue anga iaia ra, kua karanga
ā Iosepha ki te ngutuare o Pharao,
o atura, I kite aroaia mai au e ko-
na, teia taku tuatua kia kotou, e
nga atu kotou kia Pharao, e aka-
atu e, Kua akataputou mai toku 5
ua iaku, na ko maira, I na, teia au
nate; ei roto i toku uaorai menema
tanu ei iaku, i taku i ko noku uao-
i te enua ra i Kanaana: e teianei,
ku ake ana koe iaku, e aere au ki
ga e tanu i toku metua tane, e ka
mai au. Kua tuatua mairā Pha- 6
Ka aere ki runga, ka tanu i to
ua tane, i tana i akataputou mai ia
ra.
aere aturā Iosepha ki runga e tanu 7
a metua tane; e te au tavini rava-
o Pharao i te aere katoa anga, te
ga pakari no tona ngutuare, e te
ga pakari katoa no taua enua ra no
hiti, E to te ngutuare katoa o Iose- 8
e tona ai tuakana, e to te ngutuare
na metua tane: ko te au tamariki
e ra, e te au mamoe, e te au bovi,
aooia i te enua ra i Gosena. Ko 9
a kariota katoa oki i te aerenga ki
ga, e te aronga akaoro ipo katoa ra;
upu maata rava oki ratou. E tae 10
a ratou ki te alona o Atada, i tera
Ioridana, i reira to ratou eva anga, e
nga maata roa atu: e aue anga tana
tupu *i reira* i tona metua, e po itu
a. E kite akera to taua enua ra, 11
ngati Kanaana, i taua aue anga i
ona o Atada ra, kua tuatua akera
a, E aue anga maata roa tera ake
Aiphiti ra: i tapaia'i te ingoa i te
i tera pae Ioridana ra, ia Abela-
raima. Kua rave marie atura te 12
amariki *a Iakoba ra* i tana i ikuiku
kia ratou ra: Kua apai marie oki 13
au tamariki iaia ki te enua ra ki
aana, e kua tanu oki iaia ki roto i
na i te kainga i Makapela, i tei
a e Aberahama ma te kainga katoa,
anumanga tangata, ia Epherona
i Heta ra, i vaitata i Mamera ra.
oti akera tona metua tane i te 14
mia e ia, kua oki mairā Iosepha ki
iti; koia, e tona ai tuakana, e te

aronga i aere katoa ki runga i te tanu
manga i tona metua tane.
15 E kite akera te ai tuakana o Iosepha
e, kua mate to ratou metua tane, kua
tuatua akera, Peneiake ko te makita-
kita mai a Iosepha ia tatou, kare e kore
e tutaki mai i ta tatou takinga-kino
16 katoa iaia ra. Kua tono akera ratou i
tetai karere kia Iosepha ra, e karanga
atu e, I iku mai to metua tane, ka
17 mate ei ra, na ko maira, E karanga
atu kotou kia Iosepha, E akakore mai
koe, i tenana, i te apa a to ai tuakana
nei, e to ratou kino; kua takinga-kino
oki ratou ia koe: e teianei, teia ta ma-
tou tuatua kia koe, e akakore mai koe
i te ara a te au tavini o te Atua o toou
metua tane ra. E kua aue iorā Iosepha
i ta ratou pera anga mai kiaia ra.
18 Aere atura oki tona ai tuakana, e ti-
papa iora ki raro ki mua i tona aroaro;
e karanga atura, I na, ei tavini anake
19 matou noou. Kua tuatua mairā Iose-
pha kia ratou, Auraka e mataku: tei
20 iaku ainei ta te Atua? Ko ta kotou i
akakoro ei kino noku, ko ta te Atua ïa
i akakoro ei meitaki, kia tupu iaia *ta
tatou e kite nei,* koia te tangata katoa
nei e manganui i te ora anga i teianei
21 rā. E teianei, auraka e mataku: naku
kotou e angai, e ta kotou au tamariki.
Pera atura aia i te akamaru anga ia
ratou, e kua akapumaana atu ia ratou.
22 Noo ua iorā Iosepha i Aiphiti, koia,
e te ngutuare katoa o tona metua: oko-
tai atura anere e okotai ngauru ara i to
23 Iosepha mataiti i te ora anga. Kua
kite oki a Iosepha i to Epheraima au
mokopuna: e te tamariki katoa a Ma-
kira te tamaiti a Manase ra, i runga
ratou i te ūā o Iosepha i te pakari
anga.
24 Kua karanga aturā Iosepha ki te au
taeake nona ra, Teia au ka mate; e ka
atoro mairai te Atua ia kotou, e nana
kotou e arataki atu mei ko nei atu ki
runga roa i te enua i tana i taputou
mai e, no Aberahama, *e* no Isaaka, e no
25 Iakoba. Kua akataputou aturā Iose-
pha i te au tamariki a Iseraela, na ko
atura, E atoro mairai te Atua ia kotou,
e na kotou e apai katoa i toku nei ivi
26 ki runga mei ko nei atu. Mate iorā
Iosepha, okotai atura anere okotai nga-
uru ara te mataiti; e kua miri iora
ratou iaia, e kua tuku atura ki roto i
te pia i Aiphiti.

TE BUKA RUA A MOSE RA,

EXODO.

PENE I.

Te tamariki a Iseraela i te maata anga, takinga-kino uaia ake e tetai ariki ou.

TEIA oki te ingoa o te au tamariki 1
a Iseraela ra, ko tei aere ki Ai-
phiti; ko te tangata ko tona ra ngutu-
are i te aere katoa anga ratou ma Ia-
koba: Ko Reubena, ko Simeona, ko 2
Levi, e ko Iuda, Ko Isakara, ko 3
Zebuluna, e ko Beniamina, Ko Dana, 4
e ko Naphatali, ko Gada, e ko Asera.
E taua aronga katoa ra, ko to Iakoba 5
ra uanga tikai, e itu ïa ngauru anga:
tei Aiphiti oki a Iosepha. E mate 6
atura oki a Iosepha e tona ai tuakana
katoa, e to taua uki katoa ra. Uua 7
atura te au tamariki a Iseraela, e tupu
atura ki te maata anga, e maata rava
atura, e riro atura ei aronga maroiroi
maata; e ki atura te enua ia ratou.
Kua tupu akera tetai ariki ou i Ai- 8
phiti, kare aia i kite mai ia Iosepha.
Kua tuatua akera aia ki tona au tanga- 9
ta, I na, te au tangata nei, te tamariki
a Iseraela, e manganui ratou, e maroiroi
maata oki to ratou i to tatou nei: Aere 10
mai na, ei ravenga pakari ta tatou ia
ratou, ko te maata aea ratou, ko te ka-
piti katoa atu aea ratou ki to tatou au
enemi, me tupu te tamaki ra, ka tamaki
mai ei ia tatou nei, akaruke iora ratou i
te enua nei. Kua tuku akera ratou i 11
te aronga akaaiteite-angaanga ki runga
ia ratou, ei akateiaa ia ratou i te apai-
nga. Akatu akera ratou i te oire vaira-
nga apinga no Pharao, ko Pitoma, e ko
Ramese. E te maata ra to ratou tinai- 12
mate anga ia ratou, te tupu ra ratou i te
maata anga i reira, e pararauare atura.
Ngarangara atura ratou i te tama-
riki a Iseraela ra. Kua akaapoapoia te 13
tamariki a Iseraela e to Aiphiti ra i te
angaanga ma te takinga-kino maataia:
Potopoto rava atura to ratou a'o ia 14
ratou i te tinai-mate anga, i te ngaika,
e te karakaraea, e te au angaanga katoa
i te kainga ra; e te angaanga ravarai,
ta ratou i akaapoapo mai ia ratou e rave
ra, *i rave ïa* ma te takinga-kinoia mai.

15 Kua karanga atura te ariki o Aiphiti
ki nga akaanau ngati Ebera ra, ko
Sipera te ingoa o tetai, e ko Pua oki te
16 ingoa o tetai; Kua karanga atura oki
aia, Kia rave korua i ta korua na taoo-
nga akaanau i te au vaine ngati Ebera
ra, e akara korua i te abeni; e e tama-
roa ra, e ta korua i te reira; e tamaine
17 ra, e vaio atu ïa kia ora ua na. E ma-
taku ra to nga akaanau i te Atua, kare
akerai i rave i ta te ariki i Aiphiti i tua-
tua mai kia raua ra, vaoo ua atura ra i
te au tamariki tamaroa kia ora ua na.
18 Kua tiki atura te ariki o Aiphiti i nga
akaanau, e kua karanga atura kia raua,
Eaa korua i akapera'i, i akaora'i i te au
19 tamariki tamaroa ra? Kua tuatua
maira nga akaanau kia Pharao, Kare te
au vaine ngati Ebera i aite ki te au
vaine Aiphiti; e aronga maroiroi ra
ratou; rokoia atu e te akaanau ra, kua
20 anau takere. Kua takinga-meitaki
maira te Atua i nga akaanau ra: tupu
atura taua iti-tangata ra i te maata, e
riro atura ei aronga maroiroi maata.
21 E no te mea e mataku to nga akaanau
i te Atua, e kua akamaata maira aia i
22 to ratou ngutuare, I akaue ei a Pharao
i te au tangata katoa nona ra, na ko
atura, Te au tamariki tamaroa katoa
kia anau ra, e rave kotou e titiri ki raro
i te vai, kareka te au tamariki tamaine
ra, ka akaora ïa.

PENE II.

To Mose anau anga, e te akaruke anga-ia ki raro i te vai, e tona akaora angaia e te tamaine a Pharao: no te tangata Aiphiti i mate iaia, i oro ei aia ki Midiana.

1 KUA aere atura tetai tangata no te
ngutuare o Levi, kua akaipoipo
2 atura i tetai tamaine a Levi ra. E kua to
iora taua vaine ra, e anau akera, e tama-
iti: e kite akera aia e, e *tamaiti* purotu,
kua uuna iora aia iaia e toru akera mara-
3 ma. E kare atura e ngaro iaia kia uuna,
kua rave iora aia i tetai araka gome, e kua
amo iora ki te hemera e te tapou, e kua

u iora i taua tamaiti ra ki roto;
o atura ki roto i te ngangaere i te
o te vai ra. Kua tu ua iora te 4
ine nona i te mamao ke, kia kite aia
. i te rave angaia mai.
Kua aere maira te tamaine a Pharao 5
â i taua vai ra; e te aere ua ra te ui
ne nona ra na te pae o te vai; e kite
ra ra aia i taua araka ra ki roto i te
ngaere, kua tono atura i tona tavini
ne e tiki. E kia kiriti akera aia, 6
atura aia i taua tamaiti ra: e i na,
aue iora taua tamaiti varevare ra.
a akera aia iaia, e kua tuatua akera,
tetai teia o te au tamariki a te nga-
Ebera nei. Kua tuatua maira tona 7
ne ki te tamaine a Pharao ra, E
ainei au e tiki i tetai u no te au
ne ngati Ebera, ei ikiiki i tenana
aiti naau? Kua karanga atura te 8
aine a Pharao kiaia, Ka aere. Kua
atura taua vaine ra, kua tiki atura
metua vaine no taua tamaiti ra.
a karanga atura te tamaine a Pharao 9
a, E apai koe e ikiiki i teianei ta-
ti naku, e naku e o atu i taau tu-
. Kua apai atura taua vaine ra i
a tamaiti ra, kua ikiiki atura. Tupu 10
ra taua tamaiti ra, e kua apai maira
iaia ki te tamaine a Pharao, riro
ra aia ei tamaiti nana; tapa atura
i tona ingoa ko Mose; kua tuatua
ra oki aia, Naku aia i rave mai no
i te vai.
ei te reira au rā, kia pakari a 11
se ra, i aere ei aia ki tona ai taeake
kite atura i ta ratou apainga teiaa:
akara atura aia i tetai tangata Ai-
i, te ta ra i tetai i tona au taeake,
ati Ebera. Kua matātua ua iora 12
tetai pae e i tetai pae, e kare rava
a e tangata i kitea e ia, kua ta iora
i taua tangata Aiphiti ra, e kua
a iora ki raro i te one. Kua aere 13
u atura aia i tetai rā, e i na, te
ami ra e toko rua puke tangata
i Ebera ra; e kua karanga atura
i tei ē ra, Eaa koe i moto ei i toou
ngata tupu? Kua tuatua maira 14
Naai koe i akariro ei kavana e ei
ra ia matou nei? te manako na koe
ta mai iaku, mei taau i ta i te Ai-
i ra? Mataku iorā Mose, e kua
a akera, Kua kitea tikaia taua
nei.
kite akerā Pharao i taua mea ra, 15
umuumu maira aia ia Mose e ta.
ke maira rā Mose mei mua mai i
oaro o Pharao, e kua noo atura i te
. ra i Midiana; e kua noo iora aia
nga i te ruavai. Ko tetai taunga ra 16
diana toko itu ana puke tamaine:

e kua aere maira ratou e uti *i te vai*, e
akaki i te au āriki ei akainu i te au ma-
17 moe a to ratou metua tane ra. Kua
aere maira te au tiaki *mamoe*, e kua
tuaru ke ia ratou ra: kua tu akera rā
Mose ki runga e tauturu atura ia ratou,
18 e kua akainu i ta ratou au mamoe. E
tae atura ratou ki to ratou metua tane
ra kia Reuela, kua tuatua maira aia,
Eaa te mea i tae vave mai ei kotou i
19 teianei rā? Kua karanga atura ratou,
Na tetai tangata Aiphiti i tauturu mai
ia matou i taua au tiaki *mamoe* ra; e
nana katoa i uti *i te vai* na matou, e
20 kua akainu akera i te anana. Kua
tuatua maira aia ki taua au tamaine
nana ra, E teiea aia? eaa kotou i aka-
ruke ei i taua tangata ra? kapikiia
21 atura, kia kai i te kai. Tika roa ia
Mo e e noo ki o taua tangata ra: e kua
oronga maira aia i tana tamaine ia
22 Zipora kia Mose. E anau maira
aia ra, e tamaiti; tapa iorā *Mose* i tona
ingoa ko Geresoma; kua tuatua akera
oki aia, E tangata ke au i te enua ke
nei.
23 E roa akera, mate iora taua ariki no
Aiphiti ra; te ngunguru ua ra te tama-
riki a Iseraela i *ta ratou* angaanga
maata; e kua aue oki ratou, e kua tae
roa ki te Atua to ratou aue i *ta ratou*
24 angaanga i te maata. E kua akarongo
maira te Atua i to ratou aue anga; e kua
maara te Atua i tana koreromotu ia
25 Aberahama, ia Isaaka, e ia Iakoba. E
akara maira te Atua i te tamariki a Ise-
raela; e kua kite maira te Atua *ia ratou.*

PENE III.

Ta Mose tiaki anga i te anana a Ietero; te Atua i te mama anga mai kiaia i roto i te pu ngangaere ra, e te tono anga iaia e akaora ia Iseraela.

1 TIAKI aturā Mose i te mamoe a
tona metua ongoai a Ietero taunga
i Midiana ra: e kua taki atura aia i
taua anana ra ki muri i te medebara, e
tae atura ki te maunga o te Atua ra,
2 ki Horeba. Kua mama maira te Ange-
la a Iehova kiaia i roto i te mura ai i
rotopu i tetai pu ngangaere: e kua
akara atura aia, e i na, te mura ua ra
taua pu ngangaere i te ai, e kare taua
3 pu ngangaere ra i pou. Kua tuatua
akerā Mose, E ariu atu na au, e akara
i teianei apinga maata, i te mea i kore
4 ei i ka taua pu ngangaere nei. E kia
akara mairā Iehova e, te ariu atura aia
e akara, kua kapiki maira te Atua
kiaia mei rotopu mai i taua pu nganga-
ere ra, kua tuatua maira, Mose, Mose.

Kua karanga atura aia, Teia au. Kua 5
tuatua maira aia, Auraka koe e aka-
vaitata mai i ko nei; ka kiriti to tamaka
i to vaevae, ko te ngai oki taau e tu mai
ana, e one tapu ïa.

E kua tuatua maira aia, Ko au te 6
Atua o to metua na, te Atua o Abe-
rahama, te Atua o Isaaka, e te Atua o
Iakoba. Kua puroku iorā Mose i tona
mata; i mataku oki aia kia akara atu i
te Atua. Kua tuatua mairā Iehova, 7
Kua akara tikai au i te mate o toku iti-
tangata i Aiphiti; e kua akarongo au i
to ratou aue i to ratou au akaaiteite-
angaanga; kua kite oki au i to ratou
mamae; E i aere mai nei au ki raro nei 8
e akaora ia ratou i te rima o to Aiphiti,
e e arataki ke mai oki ia ratou i taua
enua ra, ki tetai enua meitaki e te
maata, e enua e ta'e a vai ua te u, e te
meli; ki te ngai o te ngati Kanaana, e
te ngati Heta, e te ngati Amori, e te
Perizi, e te ngati Hevi, e te ngati
Iebusi ra. E teianei, i na, kua tae roa 9
mai te aue o te tamariki a Iseraela
ki ko nei iaku nei: e kua akara oki au
i te tinai-mate anga ta to Aiphiti i tinai-
mate ia ratou. E aere mai koe, i tenana, 10
e tono au ia koe kia Pharao ra, e naau
e arataki mai i toku au tangata, i te
tamariki a Iseraela, mei Aiphiti mai.

Kua karanga atura rā Mose ki te 11
Atua, Koai oki au, ka tae ei au kia
Pharao ra, e ka arataki mai ei au i te
tamariki a Iseraela mei Aiphiti mai?
Kua tuatua maira aia, Ei vaitata katoa 12
ïa au ia koe; e teia taau akairo, e kua
tonokia koe e au: Kia ope te au ta-
ngata i te aratakiia mai e koe mei
Aiphiti mai, ei runga tikai i teianei
maunga kotou e akamori ei i te Atua.
Kua karanga aturā Mose ki te Atua, 13
I na, kia tae au ki te tamariki a Iseraela
ra, e kia karanga atu au kia ratou e, I
tonokia mai au e te Atua o to kotou ai
metua kia kotou nei; kia tuatua maira
ratou kiaku e, Koai tona ingoa? e
akapeea atu au kia ratou? Kua tuatua 14
maira te Atua kia Mose, Te vai nei
au, ko au rai e vai nei: e kua
tuatua maira aia, Teia taau e karanga
atu ki te tamariki a Iseraela, Na Te
vai nei au au i tono mai kia kotou
nei.

Kua tuatua mairai oki te Atua kia 15
Mose, E na ko atu koe ki te tamariki
a Iseraela, Na te Atua o to kotou ai
metua ra, ko Iehova, te Atua o Abera-
hama, te Atua o Isaaka, e te Atua o
Iakoba, au i tono mai kia kotou nei:
ko toku ïa ingoa e tuatau ua atu, e ko
toku ïa akakite ki tera uki ki tera uki.

16 E aere koe, e akaputuputu i te aronga
pakari o Iseraela ra, ka karanga atu ei
kia ratou, Kua mama mai te Atua o to
kotou ai metua ra ko Iehova kiaku, ko
te Atua o Aberahama, no Isaaka, e no
Iakoba ra, na ko maira, Ka tutaki tikai
au ia kotou, e ta kotou rave *kino*
17 angaia i Aiphiti: E kua tuatua oki au
e, E arataki au ia kotou mei roto mai i
to kotou mate i Aiphiti ra, ki te enua o
te ngati Kanaana, e te ngati Heta, e te
ngati Amori, e te Perizi, e te ngati
Hevi, e te ngati Iebusi, ki te enua e
18 ta'e a vai ua te u e te meli ra. E ka
akarongo mai ratou i toou reo: e ka
aere koe, ko koe e te aronga pakari o Ise-
raela, ki te ariki o Aiphiti ra, e na ko-
tou e karanga atu kiaia e, Kua mama
mai te Atua o te ngati Ebera ra, ko
Iehova, kia matou nei: e teianei, teia
ta matou tuatua kia koe, e tuku ake
ana koe ia matou, kia aere ana ki te
medebara, e kia po toru i te aerenga,
kia apai matou i te tusia ki to matou
19 Atua kia Iehova ra. Kua kite ra au
e, kare te ariki o Aiphiti e tuku ia ko-
20 tou kia aere, ei rima ririnui ra. E aka-
tika ana au i toku rima, e ta ia Aiphiti
i taku katoa nei au ravenga taka ke
taku ka rave i rotopu iora: e i muri
21 akera, e tuku ei aia ia kotou. E ka
kite aroaia mai taua aronga nei e to
Aiphiti iaku: e kia aere kotou ra, kare
22 ïa e aere ma te ngere: Ka pati ra te
au vaine katoa i tona uaorai tangata
tupu, e i tei noo i tona ngutuare ra, i
te apinga ario, e te apinga auro, e te
kakau; ka tuku ei ki runga i ta kotou
au tamariki tamaroa, e ki runga i ta
kotou au tamaine; pou iora to Aiphiti
ia kotou.

PENE IV.

Te rakau o Mose i te akariro angaia ei ovi, e tona rima i te lepera angaia; to Aarona aravei anga ia Mose, e ta raua tuatua i te akatika angaia e te tangata.

1 KUA karanga atu rai a Mose, na ko
atura, E i na, kare ratou e akatika
mai i taku, kare oki e akarongo mai i
toku reo: ka riro ra ratou i te tuatua
mai e, Kare a Iehova i mama mai kia
2 koe. Kua tuatua mairā Iehova kiaia,
Eaa tena i toou na rima? Kua ka-
3 ranga atura aia, E rakau. Kua tuatua
maira aia, Ka titiri ana ki raro i te one.
Kua titiri iora aia i taua *rakau* ra ki
raro i te one, e riro atura ei ovi; oro ke
4 aturā Mose i taua mea ra. Kua tuatua
mairā Iehova kia Mose, Ka akatika ana
koe i to rima, ka opu i te iku. (Kua

tika akera aia i tona rima, e kua
akera, riro atura ei rakau i roto i
a rima;) Kia akarongo mai ratou e, 5
mama mai te Atua o to ratou ai
tua ra, ko Iehova, te Atua o Abe-
ama, te Atua o Isaaka, e te Atua o
oba, kia koe.
Kua tuatua mairai oki a Iehova kiaia, 6
tuku ana i toou rima ki runga i
umauma. Kua tuku iora aia i
a rima ki runga i tona umauma: e
kiriti akera aia, i na, kua leperaia
a rima nona mei te kiona ra. Kua 7
tua maira oki aia, Ka tuku akaou i
u rima ki runga i toou umauma.
a tuku akaou iora aia i tona rima ki
ga i tona umauma; e kia kiriti
ra aia i te reira i runga i tona uma-
a ra, i na, kua riro akaou mei te kiko
gata katoa ra. Ko ratou oki kia 8
e akatika mai ia koe, e kia kore e
rongo i te reo o tei muatangana ra
iro, ka akatika ratou i te reo o te
iro i muri ake. Kia kore ra ratou 9
katika i te reira puke akairo e rua
arai, e kia kore e akarongo i toou
ei reira koe e rave ei i te vai o te
vai ra, ka riringi ei ki raro i te one
rō: e ka riro taua manga vai taau i
e mai no raro i te kauvai ra, ka
ïa ei toto ki raro i te one marō ra.
Kua karanga aturā Mose kia Iehova, 10
aku Atu, kare au i te tangata vaa
atau, mei ia koe rai i tuatua mai ki
avini nei, e mei muatangana mairai:
o murare oki, e te ngunguau toku.
tuatua mairā Iehova kiaia, Naai 11
ga i te vaa tangata nei? e koai tei
riro *iaia* ei murare, e ei turi, e ei
apuera, e ei matapo? kare ainei ko
o Iehova? E teianei, e aere koe, 12
aitata katoao au i toou vaa, e naku
akite i taau ka tuatua. E kua ka- 13
a atura aia, E taku Atu e, teia taku
ua kia koe, e tono koe i tei tau ia
kia tono ra. Kua tupu akera to 14
va riri ia Mose, e kua tuatua maira
Kare ainā Aarona ngati Levi ra i
akana noou? e tangata vaa tukatau
kua kite au: e i na, te aere maira
e aravei ia koe: e ka rekareka tona
au, kia kite mai aia ia koe. E 15
e karanga atu kiaia, e ka tuku koe
tuatua ki roto i tona vaa: e ei vai-
katoao oki au i toou vaa, e i tona
e naku e akakite kia korua i ta
a e rave ra. E nana e karanga atu 16
tangata i taau ra tuatua: ei vaa
oki aia noou, e ei tupau koe i te
iaia ra. E rave koe i taua rakau 17
to rima, ko taau ïa *tauonga* kia
i te au akairo ra.

18 Aere mairā Mose, oki maira ki te
metua ongoai ra kia Ietero ra, e kua
tuatua maira kiaia, Teia taku tuatua, e
tuku ake ana koe iaku, e oki ana au ki
toku ai taeake i Aiphiti ra, kia kite au
ia ratou i te ora anga. Kua karanga a-
turā Ietero kia Mose, Ka aere, kia ora
na i te aerenga.
19 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose
i Midiana, Ka aere, e oki koe ki Ai-
phiti: kua ope oki te au tangata i kimi
20 mai ia koe ra kia mate. Kua rave
akerā Mose i tana vaine e nga tamariki
ra, e tuku atura ki runga i te asini, oki
atura ki te enua ra ko Aiphiti: kua
apai katoā Mose i te rakau a te Atua
ra i tona rima.
21 E kua tuatua mairai a Iehova kia
Mose, Kia tae akaou koe ki Aiphiti ra,
kia maroiroi koe i te rave i taua au
semeio katoa nei ki mua i te aroaro o
Pharao, taku i tuku atu ki toou rima:
e akaketaketa ua ana ra au i tona nga-
kau, kare rai aia e tuku i te au tangata
22 nei. E naau e karanga atu kia Pharao
e, Te na ko mairā Iehova, E tamaiti
naku Iseraela, ko taku ïa tama mua:
23 Teia taku tuatua kia koe, e tuku mai
koe i taku tamaiti, kia akamori mai aia
iaku: kia kore ra koe e tuku mai iaia,
i na, ka tamate roa au i taau tamaiti, i
taau tama mua ra.
24 E tae akera ki te ngai moe anga i te
arataa ra, kua aravei mairā Iehova iaia,
25 e kua umuumu mai iaia e ta. Kua
rave iorā Zipora i te toka koi, peritome
iora i tana tamaiti ra, e kua titiri ki
raro ki tona pae vaevae, e kua tuatua
26 akera, E tane toto koe naku e. Tuku
atura aia iaia kia aere: no te peritome
oki i tuatua 'i aia e, E tane toto.
27 Kua tuatua anā Iehova kia Aarona
e, E aere koe ki te medebara e aravei
atu ia Mose. Aere atura aia, e aravei
atura iaia i te maunga o te Atua ra, e
28 kua ongi atura iaia. Kua akakite
mairā Mose kia Aarona i te au tuatua
roarai a Iehova ko tei tono iaia ra, e te
au akairo katoa tana i akaue mai kiaia.
29 Aere aturā Mose raua ko Aarona, e
akaputuputu iora i te aronga pakari ka-
30 toa o te tamariki a Iseraela; Kua karanga
aturā Aarona i te au tuatua roarai ta
Iehova i tuatua mai kia Mose ra, e kua
rave i te au akairo ki mua i te aroaro
31 o te au tangata ra. Kua akatika maira
taua aronga tangata ra: e kite akera
ratou e, kua atoro mai a Iehova i te
tamariki a Iseraela, e kua akara mai
aia i to ratou mate, kua tupou iora
ratou ki raro, e kua akamori.

PENE V.

To Pharao akarongo kore anga i te tuatua a Mose raua ko Aarona, e kua akamaata i ta te tangata angaanga.

EI MURI ake *i te reira*, aere 1
aturā Mose raua ko Aarona, e kua
karanga atura kia Pharao, Te na ko
maira te Atua o Iseraela ra ko Iehova, E
tuku i toku au tangata kia aere, e kia
akono ratou i te oroa naku i te medebara
ra. Kua tuatua mairā Pharao, Koai a 2
Iehova, ka akarongo atu ei au i tona
reo, ka tuku atu ei ia Iseraela? Kare
au i kite ia Iehova, kare oki au e tuku
ia Iseraela. Kua karanga atura raua, 3
Kua mama mai te Atua o te ngati
Ebera kia maua: teia ta matou tuatua
kia koe, e tuku ake ana koe ia matou,
e aere matou ki te medebara, e kia po
toru ake i te aerenga, e apai i te tusia
ki to matou Atua kia Iehova ra; ko te
ta mai aea aia ia matou ki te makimate,
e kare ra, ki te koke. Kua 4
tuatua maira te ariki o Aiphiti kia
raua, Eaa korua, ko koe oki e Mose e
ko Aarona, i tavarenga ke ei i te au
tangata nei i ta ratou angaanga? E
aere kotou ki ta kotou au apainga.
Kua tuatua akerā Pharao, I na, kua 5
maata te au tangata o te enua nei i
teianei, e te akapaki nei ratou i ta ratou
apainga ia korua na.
Kua karanga aturā Pharao ki te 6
aronga akaaiteite-angaanga na taua au
tangata ra, e ta ratou au tangata taoonga,
i taua rā ra, na ko atura, Auraka 7
kotou e apai i te tabana na te au tangata
kia anga i te karakaraea, mei tei muatangana
ra: e aere ra ratou e koi aere i
te tabana na ratou uaorai. Ko te tatau 8
tikai ra i te tatau i te karakaraea, ta
ratou i anga i muatangana ra, ta kotou
e tuku atu; auraka kotou e akaiti i te
reira: no te mea kua akatau ratou; i
kaku mai ei ratou, i na ko mai ei ra, E
tuku ake ana ia matou, e aere matou e
apai i te tusia na to matou Atua. Ka 9
akamaata atu rai kotou i te angaanga na
taua aronga tangata ra, kia akono ratou
i te reira; auraka e akono i te tuatua
puapinga kore.
Aere atura te aronga akaaiteite-anga- 10
anga na te au tangata ki vao, e ta ratou
au tangata taoonga, e kua karanga atura
ki te au tangata ra, na ko atura, Te
na ko mairā Pharao, Otira ua au i te
apai atu i te tabana na kotou: Ko ko- 11
tou te aere, e kimi i te tabana i te
ngai e rauka atu ei; kare ra e akaitiia
ta kotou angaanga, e okotai iti ake.
12 Pueurikiriki ke atura te tangata, e
pini ua ake te enua katoa ra ko
Aiphiti, i te koi aere anga i te teita ei
13 tabana. Kua akaapoapo maira te aronga
akaaiteite-angaanga ra *ia ratou*, na
ko maira, E rave akaoti roa ta kotou
angaanga, i akonoia no te au rā katoa
14 nei, mei tei te tabana anga ra. E te au
tangata taoonga ngati Iseraela, ta te
aronga akaaiteite-angaanga a Pharao i
tuku i rungao i to ratou ra, i pāpāia ïa,
e i uiia e, Eaa i kore ei i tika ta kotou
angaanga i te anga i te karakaraea i
akonoia ra i nanai, e nakonei katoa
oki, mei tei muatangana ra?
15 Kua aere atura taua aronga taoonga
ngati Iseraela ra, kua kaku atura kia
Pharao, na ko atura, Eaa koe i akapera
16 mai ei i toou au tavini nei? Kare oki e
tabana i o maiia mai ki toou au tavini
nei, e te tuatua ua maira ratou kia matou
nei, E anga i te karakaraea: e i
na, kua pāpāia toou au tavini nei; tei
17 toou orai ra au tangata te apa. Kua tuatua
maira ra aia, E akatau, kua akatau
kotou; i tuatua mai ei kotou e, E tuku
ake ana ia matou, kia aere e apai i te
18 tusia na Iehova. E tenana, ka aere,
ka rave i te angaanga; kare e apaiia
atu te tabana kia kotou; ko te tatau rai
te tatau o te karakaraea kia tuku mai
kotou.
19 Kite akera taua aronga taoonga ngati
Iseraela ra i te tu o to ratou tumatetenga,
i tei tuatuaia maira e, Kare e akaitiia
ta kotou karakaraea i akonoia no
20 te au rā katoa ra. Kua aravei akera
ratou ia Mose raua ko Aarona, te tu ua
ra raua i te arataa, ia ratou i oki mai
21 mei mua mai ia Pharao ra: E kua tuatua
maira ratou kia raua, Kia akara
mai a Iehova ia korua, ka akava mai
ei; kua akariro io nei korua ia matou
ei mea viivii i mua i te aroaro o Pharao,
e i te aroaro katoa o tona au tavini,
kua tuku korua i te koke ki to ratou
22 rima ei ta mai ia matou. Kua oki
mairā Mose kia Iehova ra, e kua tuatua
maira, E te Atu, eaa koe i takinga-kino
ei i teianei aronga? eaa oki koe i
23 tono ake ei iaku nei? Mei iaku rai oki
i aere atu kia Pharao ra e tuatua ma
toou ra ingoa, kua takinga-kino mai aia
i taua aronga nei; e kare oki toou ititangata
e ora i taau akaora anga.

PENE VI.

Te akakite akaou nei te Atua i te meitaki tana i tuatua mai i muatangana ra.

1 KUA karanga aturā Iehova kia
Mose i reira, Ei teianei koe e kite

ei i taku rave ia Pharao ra: tei te
rima marōrō oki aia e tuku ei ia ratou,
e ei rima marōrō oki e tuaru ke ei aia
ia ratou i tona ra enua. Kua tuatua 2
mairai te Atua kia Mose, na ko maira
kiaia, Ko au ko Iehova: I mama atura 3
oki au kia Aberahama, kia Isaaka, e
kia Iakoba, ko te Atua Mana katoatoa,
kare ra au i kitea e ratou i toku ingoa
nei, ko Iehova. Kua akatinamou ra 4
au i taku ra koreromotu kia ratou, e
oronga atu i te enua ra ko Kanaana kia
ratou, i te enua o to ratou purutia ua
anga i noo tangata ke ei ra. Kua aka- 5
rongo oki au i te ngengeti anga o te tama-
riki a Iseraela, ta to Aiphiti i akaao ua
na; e kua maara oki au i taua korero-
motu naku ra. E tenana, e karanga 6
atu ki te tamariki a Iseraela, Ko au ko
Iehova, e naku kotou e arataki ke mai
i te au apainga a to Aiphiti ra, e e
matara mai kotou iaku i ta ratou akaao
anga mai, e ka akaoraia kotou e au i
toku rima i akatikaia nei, e ma te tu-
taki maata: E ka rave oki au ia kotou 7
ei tangata noku uaorai, e ka riro au ei
Atua no kotou; e ka kite kotou e ko
Iehova au to kotou Atua ra, ko tei ara-
taki ke mai ia kotou i te apainga a to
Aiphiti ra. E ka arataki au ia kotou 8
ki te enua, taku i taputou atu e e oro-
nga no Aberahama, no Isaaka, e no
Iakoba; ko taku ïa e oronga no kotou ei
nooanga: ko au ko Iehova. Kua pera 9
oki a Mose i te karanga anga atu ki te
tamariki a Iseraela ra: no te tumatete-
nga ngakau ra, e te tinai-mate anga, kare
akerai ratou i akarongo mai ia Mose.
Kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 10
na ko maira, Ka aere, ka karanga atu 11
ki te ariki o Aiphiti ra kia Pharao, kia
tuku rai aia i te tamariki a Iseraela ki
vao mai i tona enua. Kua karanga atu- 12
rā Mose ki mua i te aroaro o Iehova,
na ko atura, I na, te tamariki a Iseraela
kare i akarongo mai iaku; eaa oki a
Pharao ka akarongo mai ei kiaku, kare
oki toku i te vaa tukatau?
Kua akaperā Iehova kia Mose raua 13
ko Aarona, e kua tuku mai i te tuatua
kia raua ki te tamariki a Iseraela, e ki te
ariki o Aiphiti ra kia Pharao ra, kia ara-
taki mai raua i te tamariki a Iseraela
mei roto mai i taua enua ra ko Aiphiti.
Teia te au mataiapo tutara. Ko nga 14
tamariki tamaroa a te tama mua a Ise-
raela ra a Reubena, ko Hanoka ïa, e ko
Palu, ko Hezerona, e ko Karemi: ko
nga kopu-tangata teia o Reubena. E 15
ko ta Simeona puke tamariki tamaroa
ra; ko Iemuela ïa, e ko Iamina, e ko
Ohada, e ko Iakina, e ko Zohara, e ko
Saula e tamaiti na tetai vaine ngati
Kanaana: ko nga kopu-tangata teia o
16 Simeona. Teia oki te ingoa o nga
tamariki tamaroa a Levi i to ratou
anau anga; ko Geresona ïa, e ko Ko-
hata, e ko Merari: e to Levi ra au
mataiti i te ora anga nei, okotai ïa
anere, e toru ngauru, e itu ara i te ma-
17 taiti: Ko ta Geresona puke tamariki
tamaroa, i to ratou ra kopu-tangata;
18 ko Libeni ïa, e ko Simi: E ta Kohata
puke tamariki tamaroa ra; ko Amera-
ma ïa, e ko Izahara, e ko Heberona, e
ko Uziela: e to Kohata au mataiti i te
ora anga nei, okotai ïa anere, e toru
19 ngauru, e toru ara i te mataiti: E ta
Merari puke tamariki tamaroa ra; ko
Mahali ïa, e ko Musi: ko nga kopu-ta-
ngata teia o Levi, i to ratou anau anga
20 ra. Kua rave iorā Amerama i te tuaine
o tona metua tane ko Iokebeda ei vaine
nana; i anau akera tana iaia ra ko Aa-
rona, e ko Mose: e to Amerama au
mataiti i te ora anga nei, okotai ïa
anere, e toru ngauru, e itu ara i te
21 mataiti. E ta Izahara puke tamariki
tamaroa ra; ko Kora ïa, e ko Nephega,
22 e ko Zikiri. E ta Uziela puke tamariki
tamaroa ra; ko Misaela ïa, e ko Eli-
23 zapana, e ko Sitiri. Kua rave iorā
Aarona i te tuaine o Naasona ia Elisepa,
te tamaine a Aminadaba, ei vaine nana;
e anau akera tana iaia ra, ko Nadaba,
e ko Abihu, *e* ko Eleazara, e ko Itama-
24 ra. E ta Kora puke tamariki tamaroa
ra; ko Asira ïa, e ko Elekana, e ko
Abiasapa: ko nga kopu-tangata ngati
25 Kora ïa. Kua rave iorā Eleazara
te tamaiti a Aarona *i tetai* i te au ta-
maine a Putiela ei vaine nana; e anau
akera tana iaia ra ko Phinehaza. Ko
nga mataiapo tutara eia o te ngati Levi
26 ra, i to ratou au kopu-tangata ra. Ko
taua Aarona ra teia raua ko Mose ta
Iehova i tuatua maira e, E arataki mai
i te tamariki a Iseraela mei Aiphiti
27 mai, ma to ratou au nuku ra. Ko raua
rai tei karanga atu ki te ariki o Aiphiti
kia Pharao, kia arataki mai i te tama-
riki a Iseraela mei Aiphiti maira: ko
taua Mose rai teia raua ko Aarona.
28 Taua rā ra i tuatua mai ei a Iehova
29 kia Mose i te enua ra ko Aiphiti, Ia Ie-
hova i tuatua mai ei kia Mose ra, ka na
ko mai ei ra e, Ko au ko Iehova: e
karanga atu koe ki te ariki o Aiphiti
ra kia Pharao i te au mea katoa taku i
30 karanga atu kia koe na; E kua kara-
nga atura oki a Mose ki mua i te aro-
aro o Iehova e, I na, kare toku i te vaa
tukatau, eaa oki a Pharao e akarongo
mai ei kiaku?

PENE VII.

To Mose aere anga atu ki mua i te aroaro o Pharao, e te rakau nona i te riro anga ei tanina; e te vai i te akariro angaia ei toto.

IREIRA ta Iehova tuatua anga mai 1
kia Mose, I na, kua akariro au ia
koe ei Atua kia Pharao ra; e toou
tuakana ra ko Aarona ei peroveta ïa
naau. Ko koe te karanga atu i te au 2
mea ravarai taku e akaue kia koe na:
e na toou tuakana na Aarona e karanga
atu kia Pharao, kia tuku aia i te tamariki
a Iseraela ki vao mai i tona enua.
E akaketaketa ra au i te ngakau o 3
Pharao, e ka akamaata au i taku au
akairo, e taku ra au ravenga tu ke i
taua enua ra i Aiphiti. Kare oki a 4
Pharao e akarongo mai kia korua, kia
akatika ra au i toku rima ki rungao ia
Aiphiti, e kia arataki mai au i toku au
nuku, toku iti-tangata, te tamariki a
Iseraela ra, mei roto mai i taua enua ra
i Aiphiti, ma te tutaki maata. E ka 5
kite to Aiphiti e, ko au ko Iehova,
kia akatika atu au i toku rima ki
rungao ia Aiphiti, e kia arataki mai
au i te tamariki a Iseraela mei roto
mai ia ratou ra. E kua pera oki a 6
Mose raua ko Aarona: i ta Iehova i
akaue mai ia raua ra, ko ta raua ïa i
rave. Kua tae a Mose ki te varu o te 7
ngauru anga o tona mataiti, kua tae
oki a Aarona ki te varu o te ngauru
anga o tona mataiti e toru ara, i tuatua'i
raua kia Pharao ra.

Kua tuatua anā Iehova kia Mose 8
raua ko Aarona, kua na ko mai ana,
Kia tuatua mai a Pharao kia korua, 9
kia na ko mai e, E akakite mai ana i
tetai akairo: ei reira koe e tuatua ake
ei kia Aarona e, Ka rave i te rakau
naau, ka titiri ki raro ki mua i te aroaro
o Pharao, *e* ka riro atura ïa ei
tanina. E aere aturā Mose raua ko 10
Aarona ki roto kia Pharao ra, e kua
pera oki raua i ta Iehova i akaue maira:
kua titiri atura oki a Aarona i tana
rakau ra ki raro, ki mua i te aroaro o
Pharao, e ki mua i te aroaro o tona ra
au tavini, e riro atura ïa ei tanina. Kua 11
akaputuputu maira oki a Pharao i te
au tangata pakari, e te aronga purepure:
e mei te reira katoa ta te au
keretemi o Aiphiti i rave i ta ratou ra
purepure. Kua titiri anake oki ratou 12
i ta ratou katoa ra au rakau ki raro, e
riro atura te reira ei tanina anake: kareka
te rakau a Aarona, apuku atura
ïa i taua au rakau na ratou ra. E pa- 13
ketaketa atura te ngakau o Pharao,
kare akera aia i akarongo ia raua; ta
Iehova rai oki i tuatua maira.
14 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
Kua paketaketa te ngakau o Pharao,
15 kare aia e tuku i te au tangata nei. E
aere koe kia Pharao ra kia popongi; i
na, *ei reira* aia e aere ei ki te vai, ei te
pae o te vai koe tiaki ei iaia i te aere
anga mai; e te rakau i akariroia ei ovi
16 ra, e rave katoa atu i to rima. E naau
e karanga atu kiaia e, I tonokia mai au
e te Atua o te ngati Ebera nei, e Iehova,
kia koe na, te tuatua maira, E tuku
mai koe i toku ra au tangata, kia akamori
mai ratou iaku i te medebara ra:
17 e i na, kare rai koe i akarongo mai; Te
na ko mairā Iehova, Teia te mea e kite
ei koe e, ko Iehova au; i na, e ta au i
te vai i te kauvai nei ki te rakau i toku
rima nei, e ka riro taua *vai* nei ei toto;
18 E te ika i raro i taua vai nei, ka mate
ïa, e ka aunga kino taua vai nei; e ka
toanu to Aiphiti kia inu i te vai o te
kauvai nei.
19 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
Ka tuatua ana kia Aarona, E rave i to
rakau, e akatika i toou rima na rungao
i te au vai o Aiphiti nei, ki runga i ta
ratou au vai peka, ki runga i te au
kauvai, e ki runga i te au vai puna, e
ki runga i te au vairanga vai ravarai na
ratou ra, kia riro ïa ei toto; kia pini te
enua katoa nei ko Aiphiti i te toto, i
roto i te au *āriki* rakau ra, e te au *āriki*
20 toka katoa. Kua pera oki a Mose
raua ko Aarona, ta Iehova i akaue
maira: kua tāki iora aia i taua rakau
ra ki runga, ta iora i te vai i taua
kauvai ra, ki mua i te aroaro o Pharao,
e ki mua i te aroaro o tona au tavini;
e riro atura taua vai katoa o te kauvai
21 ra ei toto. Mate iora te ika i raro i
taua vai ra; e kua aunga kino iora taua
vai ra, e kare atura i tika i to Aiphiti
kia inu i te vai i taua kauvai ra; pini
takakaiia ra taua enua ra ko Aiphiti ki
22 te toto. E mei te reira oki ta te au
keretemi o Aiphiti i rave i ta ratou
ravenga ngaro: e paketaketa atura te
ngakau o Pharao, e kare aia i akarongo
ia raua; ta Iehova rai oki i tuatua
23 maira. Ariu ke ua maira rā Pharao,
e oki maira ki tona ngutuare; kare
katoa tona ngakau i akono ua atu i te
24 reira. Kua ko anake iora to Aiphiti
i te rua na te pae o taua kauvai ra i te
vai e inu; kare akerai oki i tika ia ratou
kia inu i te vai i taua kauvai ra.
25 Ka itu akera rā i ope, ka ta ai a Iehova
i taua vai ra.

PENE VIII.

Te rana, e oti akera, ko te kutu, e te rango tu ke, i te akatupu angaia ra.

KUA tuatua mairā Iehova kia Mose, 1
Ka aere kia Pharao ra, e karanga
atu kiaia e, Te na ko mairā Iehova, E
tuku mai koe i toku au tangata, kia
akamori mai ratou iaku. Kia kore koe 2
e tuku mai *ia ratou,* i na, ka taia e au
toou enua katoa ki te rana: E ka na 3
raro mai i te vai te rana e manganui, e
ka aere mai ratou ki runga, e ka tomo
ki roto i to are, e ki roto i to pia moe, e
ki runga i to roi, e ki roto katoa i te
are o to au tavini, e te au tangata noou
ra, e ki roto katoa i te au umu aau, e
ki roto katoa i to au oinga kai ra; E 4
ka tae roa te rana ki runga katoa ia koe,
e ki runga katoa i to au tangata, e ki
runga i toou au tavini ravarai.
Kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 5
Ka tuatua na kia Aarona, Ka akatika
ana i toou rima e toou rakau katoa ki
rungao i te au vai peka, ki rungao i te
au kauvai, e ki rungao i te au vai puna,
kia tae mai te rana ki rungao i te enua
nei i Aiphiti. Kua akatika aturā Aa- 6
rona i tona rima ki rungao i te au vai o
Aiphiti; e kua aere maira te rana ki
runga, e ngaro rava akera taua enua ra
ko Aiphiti. E mei te reira katoa ta te 7
au keretemi i rave i ta ratou ravenga
ngaro, e kua tae mai te rana ki rungao
i taua enua ra ko Aiphiti.
Kua tuatua mairā Pharao kia Mose 8
raua ko Aarona, na ko maira, E tautopa
korua ia Iehova, kia apai ke aia i teianei
rana iaku, e te au tangata noku; e ka
tuku au i te au tangata nei, kia apai
ratou i te tusia na Iehova ra. Kua 9
karanga aturā Mose kia Pharao, Ka
akakite mai ana i te taime kia tautopa
au *ia Iehova* ia koe, e toou au tavini, e
toou au tangata; kia raveia te rana ia
koe na, e toou au are na, kia mate, *e*
kia vaoo ua ki raro i te vai anake ra.
Kua tuatua maira aia, Apopo. Kua 10
karanga atura aia, Ko taau i tuatua mai
na, koia ïa; kia kite oki koe e, kare
rava e aite ki to matou Atua kia Iehova.
Ka riro ke oki te rana i o ou na, e i te 11
au are noou, e i toou au tavini, e te au
tangata noou na; e ei raro i te vai
anake ratou vai ei. Kua aere ke mairā 12
Mose raua ko Aarona ki vao mei mua
mai ia Pharao: kua tautopa aturā
Mose ia Iehova i te rana tana i apai atu
kia Pharao ra. Kua akatika mairā 13
Iehova i te tuatua a Mose; e mate
iora te rana, to te au are, to te au vila,
14 e to te au kainga. Kua akaputuputu
aere ratou i te *rana* kia ututua; e
15 aunga kino atura te enua. Kia akara
akerā Pharao e, kua akaroaia te a'o,
kua akaketaketa rai aia i tona ngakau,
kare akerai i akarongo ia raua; ko ta
Iehova rai oki i tuatua maira.
16 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
Ka tuatua ana kia Aarona, Ka akatika
ana i toou rakau, e ta i te one-pueu o
te enua nei, kia riro ei kutu e pini ua
17 ake te enua katoa nei ko Aiphiti. E
kua pera oki raua; kua akatika iorā
Aarona i tona rima ma tana rakau, kua
ta i te one-pueu o te enua ra, e kua riro
atura ei kutu ki runga i te tangata, e
ki runga katoa i te puaka; kua riro
iora te one-pueu katoa i te enua ra ei
kutu, e pini ua akera taua enua ra ko
18 Aiphiti. E kua akapera iora oki te au
keretemi i te apai katoa mai i te kutu,
i ta ratou ra ravenga ngaro, e kare ake-
ra i tika ia ratou: tei runga oki i te
tangata te kutu, e tei runga katoa i te
19 puaka. Kua tuatua akera te au kere-
temi kia Pharao i reira, Ko te rima
teia no te Atua: te vai ketaketa ua rai
te ngakau o Pharao, kare rai aia i aka-
rongo ia ratou; ko ta Iehova rai oki i
tuatua maira.
20 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
E tu koe ki runga i te popongi roa, e
aere ki mua i te aroaro o Pharao; i na,
te aere maira ki te vai ra, ka karanga
atu ei kiaia, Te na ko mairā Iehova, E
tuku mai koe i toku au tangata, kia
21 akamori mai ratou iaku. Kia kore ra
koe e tuku mai i toku au tangata, i na,
ka apai atu au i te rango tu ke ki
rungao ia koe, e ki rungao i toou au
tavini, e ki rungao i toou ra au tangata,
e ki roto i to au are ra: e ka ki te au
are o to Aiphiti *ki te rango*, e te one
22 katoa e tuia e ratou ra. E ei taua rā
ra, e akataka'i au i te enua nei ko
Gosena, i nooia e toku au tangata ra,
kare rava tetai rango e kitea ki reira;
kia kite oki koe e, ko Iehova au i ro-
23 topu i te enua nei. E ka akataka ke
au i toku au tangata, e toou au tangata:
24 apopo nei rai taua akairo nei. E kua
pera oki a Iehova; e kua aere maira te
urupu maata rango ki roto i te are o
Pharao, e *ki roto* i te au are o tona au
tavini, e ki runga katoao i te enua ra
ko Aiphiti: kino roa akera te enua i te
rango.
25 Kua tuatua mairā Pharao kia Mose
raua ko Aarona, na ko maira, Ka aere,
ka apai i te tusia ki to kotou Atua i ko
26 nei i te enua nei. Kua karanga atura

rā Mose, Kare e tika kia pera; ko ta
matou oki tusia e apai nei na to matou
Atua na Iehova, e mea rikarika ïa i to
Aiphiti nei: i na, ka apai ainei matou
i te tusia rikarika na to Aiphiti nei i
mua tikai i to ratou mata, e kare ainei
ratou e peî mai ia matou ki te toka? E 27
aere ua ana matou ki te medebara, e
kia po toru i te aerenga, ka apai ei
matou i te tusia na to matou Atua na
Iehova, i tana e akaue mai kia matou
ra. Kua tuatua mairā Pharao, E tuku 28
au ia kotou, kia apai kotou i te tusia
na to kotou Atua na Iehova ki te
medebara ra; auraka ra ei ngai mamao
kia aere: e tautopa korua *ia Iehova*
noku. Kua karanga aturā Mose, I na, 29
te aere nei au ki vao, e naku e tautopa
ia Iehova, kia akaruke mai te rango ia
Pharao, *e* tona au tavini, e tona au ta-
ngata, apopo; auraka rā Pharao e piki-
kaa akaou mai, mei te mea kare e tuku
i te au tangata nei kia apai ratou i te
tusia na Iehova ra. Kua aere mairā 30
Mose i reira ki vao mei mua mai ia
Pharao ra, kua tautopa iora ia Iehova.
Kua akatika mairā Iehova i te tuatua 31
a Mose; e kua apai ke atura aia i te
rango ia Pharao ra, *e* tona au tavini,
e tona au tangata; kare rava i toe e
okotai iti ake. Kua akapaketaketa 32
aturā Pharao i tona ngakau, i taua tu-
atau rai, e kare i tuku i taua au tangata
ra kia aere.

PENE IX.

Te rima o Iehova i te rave anga i te au puaka a Pharao kia pou i te mate; to te tangata e te puaka mate i te ee, e te uriia maata.

KUA tuatua mairai a Iehova kia 1
Mose, Ka aere kia Pharao ra, e
karanga atu kiaia e, Te na ko maira te
Atua o te ngati Ebera ra ko Iehova, E
tuku mai koe i toku au tangata, kia
akamori mai ratou iaku. Kia kore ra 2
koe e tuku, kia tāpu rai koe ia ratou,
I na, tei runga te rima o Iehova i te au 3
puaka naau i roto i te kainga, ki runga
i te au ipo, ki runga i te au asini,
ki runga i te au kamela, ki runga
i te au bovi, e ki runga i te au
mamoe; e mate maata roa. E na 4
Iehova e akataka ke i te au puaka a
to Iseraela, e te au puaka a to Aiphi-
ti; e kare rava ta te tamariki a
Iseraela e mate e okotai iti ake. E kua 5
akonoia e Iehova te taime, te tuatua
maira, Apopo taua mea nei e raveia 'i e
Iehova i te enua nei. E ao akera kua 6
rave iorā Iehova i taua mea ra, pou
iora te au puaka a to Aiphiti i te mate;
kareka te au puaka a te tamariki na
Iseraela ra, kare rava ïa i mate e okotai
7 iti ake. Kua unga akerā Pharao i te
karere *e ui*, e i na, kare rava tetai a te
tamariki a Iseraela puaka i mate. E
kua paketaketa atura te ngakau o Pha-
rao, e kare rai aia i tuku i taua au ta-
ngata ra.
8 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose
raua ko Aarona, Ka rave ana i te reu
ai i te kamino ra, kia ki to korua rima,
e na Mose e titiri i taua *reu* ra ki runga
9 i te rangi, ki mua ia Pharao ra; E ka
riro *taua reu* ra ei one-pueu e pini ua
ake te enua nei ko Aiphiti; e riro oki
te reira ei ee, e ka ngaa aere te ee ra ki
runga i te tangata, e ki runga katoa i
te puaka, e pini ua ake te enua nei ko
10 Aiphiti. Kua rave iora raua i te reu
ai i te kamino ra, e tu ua atura ki mua
i te aroaro o Pharao; kua titiri akerā
Mose i te reira ki runga i te rangi;
riro atura ei ee, e kua ngaa aere te ee ki
runga i te tangata, e ki runga katoa i te
11 puaka. Kare akera te au keretemi i
mou i mua i te aroaro o Mose i taua ee
ra; tei runga oki i te au keretemi taua
12 ee ra, e i runga i to Aiphiti ravarai. E
kua akaketaketa aturā Iehova i to
Pharao ngakau e kare akera aia i aka-
rongo ia raua, mei ta Iehova oki i tua-
tua mai kia Mose ra.
13 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
E tu koe ki runga i te popongi roa, ka
tu atu ei ki mua i te aroaro o Pharao,
ka karanga atu ei kiaia, Te na ko maira
te Atua o te ngati Ebera ra ko Iehova,
E tuku mai koe i toku au tangata, kia
14 akamori mai ratou iaku. Ei teianei
oki au e tuku atu ei i taku au mate
katoa nei ki runga ia koe uaorai, e ki
runga i' toou au tavini, e ki runga i
toou au tangata; kia kite oki koe
e, kare oku e aite i te ao katoa nei.
15 Naringa oki au i akatika atu ei i
toku rima, ka ta atu ei ia koe, e
toou au tangata, i te maki-mate, kua
taka ke atu koe i te enua nei i reira:
16 No reira tika rai oki au i vaoo ei ia
koe, ei akakite anga atu ia koe i
toku nei mana, e kia akakiteia toku
17 ingoa e pini ua ake te ao katoa nei. E
tenana, kia akateitei ua na koe ia koe
uaorai i toku nei au tangata, e kare rai
18 e tuku ia ratou; I na, penei apopo, e
akatopa'i au i te barada maata roa,
kare rai ïa *barada* i kitea i Aiphiti nei,
19 mei tupua roa mai, e teia noa 'i. E
tenana, e tiki i te au puaka naau, e te
au mea katoa naau i te kainga, *e* akapu-
tuputu mai ki roto *i te are:* ko te ta-

ngata katoa, e te au puaka *ravarai* e
toe ki vao, kare i taki naia mai ki roto i
te are, ka topaia ïa ratou e te barada, e
ka pou ïa i te mate.
E ko tei mataku i te tuatua a Iehova 20
i te au tavini o Pharao ra, kua akaoro
ïa i tona au tavini, e tana au puaka ki
roto i te au are: Kareka tei kore i 21
akono i te tuatua a Iehova ra, kua vaoo
ïa i tona au tavini e tana au puaka ki
vao.
Kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 22
Ka akatika na i toou rima ki runga i te
rangi, kia baradaia mai e pini ua ake te
enua nei ko Aiphiti, ki runga i te ta-
ngata, e ki runga i te puaka, e ki runga
katoa i te au rakau rikiriki o te kainga
nei, e pini ua ake te enua nei ko Ai-
phiti. Kua akatika aturā Mose i tana 23
rakau ki runga i te rangi; ko te ma-
ngungu maira ia Iehova, e te barada, e
te ai i te oro ua anga na runga i te one:
i akaperā Iehova i te akatopa anga i te
barada ki runga i taua enua ra ko Ai-
phiti. Ko te barada, e te ai i te iro 24
katoa angaia ki taua barada ra, e mea
viviki maata roa: kare rava e aite i taua
enua katoa ra ko Aiphiti, e mei te ta-
ngata angaia mairai. Pou takiri rava 25
to vao, te tangata e te puaka katoa, i te
barada, e pini ua ake taua enua katoa
ra ko Aiphiti; mate iora te au rakau
rikiriki katoa o te enua, e te au rakau
mamaata ravarai o te enua atiati rava
akera ïa, i taua barada ra. Mari ra ko 26
te enua ra ko Gosena, i nooia e te tama-
riki a Iseraela, kare ïa *o reira* e barada.
Kua tono mairā Pharao e tiki ia Mose 27
raua ko Aarona, kua tuatua maira kia
raua, Kua ara au i tenana: e tuatua-
tika ta Iehova, ko au ra tei kino e toku
au tangata. E tautopa korua ia Iehova, 28
kua oti ua oki teianei mangungu maata,
e te barada, e ka tuku au ia kotou, kare
kotou e pupuru akaouia. Kua karanga 29
aturā Mose kiaia, Kia tae roa au ki vao
i te oire nei, e tautopa au ia Iehova, *e*
ka moki te mangungu nei, e ka kore
oki te barada; kia kite oki koe e, no
Iehova te enua nei. Kua kite ra au, 30
kare rai koe, e toou au tavini, e mataku
i te Atua ra ia Iehova. E kua paru- 31
paru te orongā e te kerite; kua ua oki
te kerite, e kua tupu te orongā. Kare- 32
ka te sitona e te olura, kare ïa i paru-
paru; kare rai oki i tupu. Kua aere 33
mairā Mose ki vao i taua oire ra, mei
mua mai ia Pharao ra, e tautopa iora ia
Iehova; e kore akera te mangungu, e
te barada, e te ua ra kare akera i topa
mai ki runga i te enua nei. E kite 34
akerā Pharao e, kua kore te ua, ma te
barada, e te mangungu, kua rave aka-
ou rai aia i te ara, akapaketaketa atura i
tona ngakau; koia, e tona katoa ra au
35 tavini. Mārokiakia atura oki te ngakau
o Pharao, kare oki aia i tuku i te tama-
riki a Iseraela, mei ta Iehova rai oki i
tuatua mai ia Mose ra.

PENE X.

Ko te akeride i te apai angaia mai ki runga i te enua ra, e te poiri i te tuku angaia mai.

1 KUA tuatua mairai a Iehova kia
Mose, Ka aere ki roto kia Pharao
ra: kua akaketaketa oki au i tona nga-
kau, e te ngakau o tona au tavini, kia
akakite atu au i taua au akairo naku
2 nei ki rotopu ia ratou: E kia akakite
oki koe ki nga taringa o taau tamaiti,
e te tamaiti a taau ra tamaiti, i taku i
rave i to Aiphiti, e taku au akairo taku
i rave i rotopu ia ratou; kia kite oki
kotou e, ko au ko Iehova.
3 E aere aturā Mose raua ko Aarona
kia Pharao ra, e kua karanga atura
kiaia, Te na ko maira te Atua o te
ngati Ebera nei ko Iehova, Mei te aa
ra te roa o toou taakaaka kore anga
ia koe uaorai ki mua iaku nei? e tuku
mai koe i toku au tangata, kia akamori
4 mai ratou iaku nei. Kare ra, kia kore
koe e tuku i toku au tangata, i na,
apopo au e apai mai ei i te akeride ki
5 toou enua nei: E ka ngaro te enua ia
ratou, kare e kitea te one nei kia akara:
e ka pou ia ratou te totoenga i vaooia
ra, i tei vaooia e te barada na kotou; e
ka pou ia ratou te au rakau ravarai e
6 tupu i te kainga na kotou: E ka ki to
au are ia ratou, e te au are o toou au
tavini ravarai, e te au are o to Aiphiti
katoa ra; kare ïa *akeride* i kitea e toou
ai metua, e toou ai tupuna, mei to ra-
tou noo anga mairai ki runga i te enua
nei, e tae roa akenei ki teianei rā. Ariu
maira aia, e aere maira ki vao mei mua
mai ia Pharao ra.
7 Kua tuatua akera te au tavini o Pha-
rao kiaia, Mei te aa te roa e riro ei
teianei tangata ei maunu ia tatou nei?
e tuku atu koe i taua aronga tangata
nei, kia akamori ua ana ratou i to ratou
Atua ia Iehova: kare koe i kite e, kua
8 mate Aiphiti nei? Akaoki akaouia ake-
rā Mose raua ko Aarona kia Pharao
ra: e kua tuatua maira aia kia raua,
Ka aere, ka akamori i to kotou Atua
ia Iehova: koai ma ra te ka aere?
9 Kua karanga aturā Mose, E aere ma-
tou ma ta matou tamariki varevare, e
to matou ruaine, ma ta matou au tama-

riki tamaroa, e ta matou au tamaine,
ma ta matou au mamoe, e ta matou au
bovi i te aere anga; e oroa oki ta matou
kia Iehova. Kua tuatua maira aia kia 10
raua, Kia akapera ta Iehova ia kotou,
i te tika anga iaku i te tuku ia kotou
kia aere, ma ta kotou au tamariki vare-
vare: ka akara na; ko te kino oki tei
mua ia kotou: Auraka ïa: e aere ra 11
kotou ko te au tane ra, ka akamori ei
ia Iehova; ko ta kotou i pati maira.
E kua tuaruia maira raua ki vao mei
mua mai i te aroaro o Pharao ra.
Kua tuatua mairā Iehova kia Mose 12
ra, Ka akatika ana i toou rima ki
rungao i te enua i Aiphiti nei i te
akeride, kia tae mai ratou ki rungao i
taua enua nei i Aiphiti, e kia pou ia
ratou te au rakau rikiriki ravarai o te
enua nei, te au mea katoa i toe i te
barada ra. Kua akatika akerā Mose 13
i tana rakau ki rungao i taua enua ra i
Aiphiti, e kua akaarara mairā Iehova i
te maoake ki rungao i taua enua ra e
po atura taua rā ra, e ao akera taua po
ra; *e* tei te ao anga ra, ko te akeride
maira i taua maoake ra. Pini takakai- 14
ia atura te enua ra ko Aiphiti ki te
akeride, e to iora ïa i te au tapere roa-
rai i Aiphiti ra; e mea maata roa:
kare ïa akeride mei muatangana mai, e
kare rai oki a muri atu. Kua pini oki 15
taua enua katoa ra i te reira, e poiri
roa atura te one; ope roa akera te au
rakau rikiriki o te enua ra i te keingaia
e ratou, e te ua katoa o te au rakau i
toe i te barada ra: kare roa e ngai riki-
riki mata i toe ki runga i te au rakau
mamaata, e te au rakau rikiriki o te
enua, e pini ua ake taua enua ra ko
Aiphiti.
Kua tiki rapurapu ua iorā Pharao 16
ia Mose raua ko Aarona; e kua tuatua
maira, Kua ara au i to kotou Atua ia
Iehova, e ia korua. E tenana, teia taku 17
tuatua kia koe, e akakore mai i taua
ara naku nei, okotai roa nei rai, e ka
tautopa korua i to kotou Atua ia Ieho-
va, kia apai ke atu aia i teianei rai
mate iaku nei. Kua aere maira aia ki 18
vao mei mua mai ia Pharao, e kua
tautopa iora ia Iehova. E kua akatu 19
ke aturā Iehova i taua matangi ra ei
tokerau viviki roa, peke ke atura te
akeride i te reira ra, e akatopaia atura
ki raro i te tai muramura ra; kare
ua tetai akeride i toe i taua enua
katoa ra i Aiphiti. Kua akaketaketa 20
iora rā Iehova i te ngakau o Pharao,
e kare rai aia i tuku i te tamariki a
Iseraela.
Kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 21
Ka akatika ana i toou rima ki runga i
te rangi, kia akapoiriia ki rungao i te
enua nei ko Aiphiti, ei poiri e tika kia
22 aa ra. Kua akatika akerā Mose i tona
rima ki runga i te rangi; e poiri pango-
pango iora, e pini ua ake te enua ra ko
23 Aiphiti, e po toru akera: Kare ratou i
kite kia akara ki tetai ki tetai; kare
oki tetai i tu ua ki runga i taua ngai
tana i noo ra, e ope akera nga rā e toru
ra; kareka te au tamariki ravarai a
Iseraela, e mārama ïa to ratou i to ra-
tou au nooanga.
24 Kua tuatua mairā Pharao kia Mose,
na ko maira, Ka aere kotou, ka aka-
mori ia Iehova; e vaoo ra ta kotou au
mamoe, e ta kotou au bovi, e aere katoa
25 oki ta kotou au tamariki. Kua kara-
nga aturā Mose, E tuku katoa mai koe
i te au tusia, e te au tusia karakaratio,
ei tusia na to matou Atua na Iehova.
26 E aere katoa oki ta matou au puaka;
kare rava tetai maikuku e vaooia; ko
te reira oki ta matou e rave ei akamori
anga i to matou Atua ia Iehova; kia
tae roa ra matou ki reira e kite ei i te
tu o ta matou akamori anga ia Iehova.
27 Kua akaketaketa atura rā Iehova i to
Pharao ngakau, e kare rai aia i tuku
28 mai ia ratou. Kua tuatua mairā Pha-
rao kiaia, E aere ke koe, kia matakite
koe, auraka roa koe e kite akaou mai i
toku mata; ei te rā e kite ei koe i toku
29 nei mata, ka mate roa ïa koe. Kua
karanga aturā Mose, E tuatua tika
taau, kare au e kite akaou i toou mata.

PENE XI.

Ko te mate o te au tama mua i te akakite angaia.

1 I TUATUA anā Iehova kia Mose e,
Okotai aku mate toe, kia apai ki
rungao ia Pharao, e ki runga katoa ia
Aiphiti: *e* i muri ake ka tuku mai ïa
aia ia kotou: kia tuku aia *ia kotou*, e
2 riro aia i te tuaru ia kotou ki vao. E
tenana, e karanga atu koe ki nga tari-
nga o te au tangata nei, kia pati te au
tane katoa i to vaitata ia ratou, e te au
vaine katoa i to vaitata ia ratou, i te
3 apinga ario, e te apinga auro. E i kite
aroaia mai teianei aronga e to Aiphiti
nei ia Iehova. Ngateitei rava atura
taua tangata ra ko Mose i taua enua ra
i Aiphiti, ki mua i te aroaro o te au
tavini o Pharao ra, e ki mua i te aro-
aro o te au tangata.
4 Kua karanga aturā Mose, Te na ko
mairā Iehova, Kia turuaipo ra ka aere
5 ei au na rotopu i Aiphiti nei: E ka
ope te au tama mua i te enua i Aiphiti

nei i te mate, mei te tama mua o Pha-
rao e noo ki runga i tona terono, e tae
ua atu ki te tama mua o te vaine tavini
e noo ki muri i te mulo ra; e te anau-
nga mua o te au puaka katoa ra. E 6
ka aue maata to te enua nei to Aiphiti
e pini ua ake, kare ïa *aue* i kitea ana,
e kare oki *e kitea* akaou. Kareka te 7
tamariki a Iseraela e pini ua akera,
kare rava tetai e aoaia mai e te kuri,
ko te tangata e te puaka katoa: kia
kite kotou i te tu o ta Iehova akataka
ke anga i to Aiphiti, e to Iseraela nei.
Ei reira taua au tavini katoa noou nei, 8
ka aere mai ei kiaku ra, ka tupou mai
ei kiaku, ka tuatua mai ei e, E aere ke
koe, e te au tangata katoa i raro ake ia
koe na: ei reira ïa au ka aere ei. Riro
maira aia mei mua mai i te aroaro o
Pharao ma te riri maata. Kua tuatua 9
iorā Iehova kia Mose e, Kare rai a
Pharao e akarongo mai ia korua: kia
akamaataia taku nei au ravenga mana
i taua enua nei i Aiphiti.
E kua rave oki a Mose raua ko Aa- 10
rona i taua au ravenga mana katoa nei
ki mua i te aroaro o Pharao; akaketa-
keta ua atura rā Iehova i te ngakau o
Pharao, e kare akera aia i tuku i te ta-
mariki a Iseraela kia akaruke i tona
enua.

PENE XII.

Te akamatānga o te mataiti i ruri keia ra; te pasa ma tona au peu i te akatupu anga; te matenga o ta Aiphiti au tama mua: kua tuaruia to Iseraela kia akaruke ratou i te enua.

KUA tuatua mairā Iehova kia Mose 1
raua ko Aarona i taua enua ra i
Aiphiti, na ko maira, Ko teianei mara- 2
ma ko te marama mua ïa ia kotou; ko
te akamatānga ïa o te au marama i te
mataiti ia kotou. E karanga atu korua 3
ki te uipānga ngati Iseraela katoa ra,
na ko atu, Kia tae ki te ngauru *o te po*
i teianei marama, e rave te tangata ka-
toa, te aronga ngutuare ra, i tetai are-
nio, okotai ngutuare okotai arenio: E 4
e iti te ngutuare ra *kia rave* i taua
arenio ra, e kapiti katoa atu aia ki tona
tangata tupu i vaitata i tona are; e tau
ei i te maata o te tangata: e tatau
marie kotou i te tangata kia tau, e
pou ei taua arenio ra kia kai. Ei are- 5
nio kino kore ta kotou, ei toa mataiti
okotai ra: no roto i te au mamoe, e
kare ra, no te au puaka-nio, kia rave
kotou: E ere marie kotou i te reira e 6
kia tae ki te ngauru ma a o te po i
teianei marama: e na te maata katoa o
te uipānga ngati Iseraela e ko i te aiai
7 ra. E ka rave ratou i te toto, ka pîpî
ei i nga kopa ngutupa, e te uri i rungao
i te au are, ta ratou e kai i taua *arenio*
8 ra. Ei taua po rai ratou e kai ei i te
kiko, ei mea tunu pakaia ki te ai, ma
te areto akaopue kore ra: *e te rakau*
9 *rikiriki* maramara ka kai ei ratou. Au-
raka roa kia kai ota, eiaa kia tunuia i
te vai, kia tunu pakaia ra ki te ai; *te*
arenio katoatoa, te mimiti e nga vaevae
10 ravarai ra. Auraka rava e akatoeia no
te popongi; e kia toe uaorai tetai papa-
ki kia popongi ake, e ta'u kotou i te
11 reira ki te ai. E akapera oki ta kotou
kai anga ra; kia tatuaia to kotou tau-
kupu, ma te tamaka ki runga i to kotou
vaevae, e to kotou tokotoko i roto i
to kotou rima; e kai rapurapu oki:
12 e pasa ïa na Iehova. Ei taua po nei
oki au e aere ei na rotopu i te enua nei
ko Aiphiti, e ka taia e au te tama mua
o te enua o Aiphiti, ta te tangata e ta
te puaka katoa; e ka tutaki atu au i te
au atua katoa o Aiphiti nei i te utunga:
13 ko au, ko Iehova. E ka riro te toto i
runga i te au are e nooia e kotou, ei
akairo na kotou: e kia akara au i taua
toto ra, e na runga ua au ia kotou, kare
rava oki e makiia i roto ia kotou e
mate ei *kotou*, kia ta au i te enua nei ia
14 Aiphiti. E ka riro taua rā nei ei ma-
nakoanga na kotou; e ka akono kotou
i te reira ei *rā* oroa na Iehova, e ope
roa ake to kotou au uki ra: ei oroa ta
kotou i te reira *rā* ei akonoanga tamou
15 ïa. Kia po itu kotou i te kainga i te
areto akaopue koreia; ei te rā mua ko-
tou ka akaruke ei i te opue i roto i to
kotou au are: ko te kai oki i te areto
akaopueia ra, mei te rā muatangana e
tae ua atu ki te rā itu ra, e tipu keia ïa
16 tangata ia Iseraela nei. Ei uruoaanga
tapu *ta kotou* i te rā mua ra, e ei uruoa-
anga tapu ta kotou i te rā itu ra; aura-
ka roa ei angaanga e raveia i reira,
mari ra *ko te kai* ei kai anga na te ta-
ngata ra, ko te reira anake ra te tika
17 kia raveia e kotou. E ka akono oki ko-
tou i te *oroa* areto akaopue koreia ra;
no te mea ko te rā ïa i arataki mai ei
au i to kotou au nuku, mei te enua
maira n'ei Aiphiti: e tenana, ka akono
ïa kotou i te reira rā, e ope roa ake to
kotou au uki ra, ei akonoanga tamou ïa.
18 Ei te *marama* mua ra, ei te rā okotai
ngauru ma a o taua marama ra i te
aiai, ka kai ei kotou i te areto akaopue
koreia ra, e tae ua atu ki te rā e rua
ngauru ma tai o taua marama ra, i
19 te aiai ra. Auraka roa ei akaopue
e kitea i roto i to kotou au are e kia po

itu ake; ko te kai oki i te mea i aka-
opueia ra, ka tipu keia ïa tangata i te
uipānga Iseraela ra, i te tangata ke, e
te tangata i anau i taua enua ra. Au- 20
raka roa kotou e kai i te mea akaopueia;
ei areto akaopue koreia ta kotou e kai
i to kotou au nooanga ravarai ra.

Kua tiki aturā Mose i te aronga 21
pakari katoa o Iseraela, e kua karanga
atura kia ratou, Ka iki ana kotou, ka
rave ei i ta kotou arenio kia tau ki to
kotou na au kopu-tangata, ka ko ei i te
pasa. E ka rave kotou i tetai ruru 22
isopa, ka tutou ei ki roto i te toto i roto
i te kapu ra, ka tata'i i te uri i rungao
ra, e nga kopa, ki taua toto i roto i te
kapu ra; e auraka roa tetai o kotou e
tomo ki vao i tona ngutupa are e ao ua
ake. Te aere nei oki a Iehova na roto 23
i teianei enua, e ta i to Aiphiti nei; e
kia akara mai aia i taua toto nei ki
runga i te uri, e ki runga i nga kopa
ra, ka aere ua ïā Iehova na rungao i te
reira ngutupa, e kare rava ïa e tuku
mai i te akamate ki roto i to kotou au
are, e ta *ia kotou*. E ka akono rai ko- 24
tou i taua peu nei, ei akonoanga tamou
na kotou, e ta kotou au tamariki. E 25
kia tae kotou ki te enua ta Iehova e
oronga mai no kotou, i tana oki i tua-
tua maira, e akono kotou i taua ravenga
nei i reira. E kia ui mai ta kotou au 26
tamariki kia kotou e, Eaa teianei rave-
nga na kotou? Ei reira kotou e karanga 27
atu ei e, E tusia pasa teia na Iehova,
ko tei aere ua na rungao i te au are o
te tamariki a Iseraela i Aiphiti ra, ka
ta ai aia i to Aiphiti, akaora iora aia i
to tatou au are i reira. Tupou iora te
au tangata ki raro ma te akamori. E 28
aere atura te tamariki a Iseraela, rave
atura i ta Iehova i tuatua mai kia Mose
raua ko Aarona ra; pera atura ratou.

E tae akera ki te turuaipo, kua tā 29
Iehova i te au tama mua katoa i te
enua ra i Aiphiti, mei te tama mua a
Pharao i noo ki runga i tona terono, e
tae ua atura ki te tama mua a te akiree
i roto i te are tapekānga ra; e te
anaunga mua katoa o te au puaka ra.
Kua tu akerā Pharao ki runga i taua 30
po ra, koia, ma tona au tavini ravarai,
e to Aiphiti katoatoa ra; e aue maata
iora tei Aiphiti; kare rava oki e are i
kore ei te tangata mate. Kua tiki 31
atura aia ia Mose raua ko Aarona i te
po, kua karanga atura, Ka tu, ka aere
ke korua i toku au tangata, korua ka-
toa ma te au tamariki a Iseraela; e
aere, e akamori ia Iehova, i ta korua i
tuatua maira. E apai katoa oki ta ko- 32
tou au mamoe, e ta kotou au bovi, i ta
korua i tuatua maira, e e aere; e aka-
33 ora mairai korua iaku. Kua raurau
maira to Aiphiti, kia tuku vaveia taua
aronga i reira ra, kia akaruke mai i
taua enua ra; kua tuatua akera oki ra-
tou e, Kua pou takiri tatou i te mate.
34 Kua rave iora to *Iseraela* i ta ratou
faraoa oi, kare i akaopueia, i vaiia ta
ratou au oinga kai i roto i to ratou
kakau, *tuku akera* ki runga i to ratou
35 pakuivi. Kua akono oki te tamariki a
Iseraela i ta Mose i tuatua mai *kia ra-
tou* ra. I pati ana oki ratou i to Aiphiti
i te apinga ario, e te apinga auro ra,
36 e te kakau: E i aroaia mai oki taua au
tangata ra e to Aiphiti ia Iehova ra, i
oronga mai ei ratou i ta ratou i pati ra.
Pou iora to Aiphiti ia ratou.
37 Kua aere iora te tamariki a Iseraela
mei Ramese ki Sukota; kua ono anere
paa tausani i te tane aere ua, e te tama-
38 riki varevare oki. E te tangata ke ke
katoa e manganui i te iro katoa anga i
to ratou aerenga; ma te mamoe, e te
bovi, e au puaka e manganui ua atu.
39 Kua tunu iora ratou i te areto akaopue
koreia, i te faraoa oi ta ratou i apai mai
mei Aiphiti maira, kare oki i akaopue-
ia; no te mea kua tuaru mai to Aiphiti
ia ratou, kare akera i tika ia ratou kia
tavare, kare oki ratou i roi kai na ratou
orai.
40 E to te tamariki a Iseraela noo anga
i Aiphiti, ka noo ei ratou ra, e a ïa
anere i te mataiti e toru ngauru ara.
41 E ope akera taua au mataiti ra e a
anere e toru ngauru, i taua rā tikai ra,
ko te aere anga ïa o to Iehova au nuku
katoa mei taua enua maira mei Aiphiti.
42 Ko taua po ra teia, e tika kia akono
meitakiia no Iehova, iaia i arataki mai
ia ratou mei te enua maira mei Aiphiti:
ko taua po ra teia e tika kia akono
meitakiia e te tamariki katoa a Iseraela
no Iehova, e ope roa ake to ratou au
uki.
43 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose
raua ko Aarona, Teia te akonoanga no
te pasa nei: Auraka roa te tangata ke
44 e kai i te reira. E te tavini katoa no te
tangata i okoia'i i te moni, kia peritome-
ia ra aia e koe, e tika iaia kia kai i reira.
45 Ko te tangata i purutia ua mai, e te ta-
vini ou uaia ra, auraka katoa ïa e kai.
46 Ei taua are okotai rai kai ei; auraka
roa kotou e apai ke i tetai va'i ki vao i
taua are ra; auraka roa oki tetai ivi
47 kia aatiia e kotou. Ko te uipānga
Iseraela katoa te ka akono i te reira.
48 E te tangata ke kia purutia ua i roto ia
kotou na, e kia anoano aia i te akono i
te pasa a Iehova nei, kia peritomeia te

au tane ravarai ki ona ra, ka akavaitata
mai ei aia, ka akono ei i te reira; ka
riro ïa aia mei te anau tika i taua enua
ra i reira: auraka roa ra tetai tangata
peritome koreia e kai i te reira. Oko- 49
tai rai ïa ture no te tangata uenua, e te
tangata ke katoa e purutia ua i roto ia
kotou na.

Kua akapera anake iora te tamariki 50
a Iseraela: ta Iehova i tuatua mai kia
Mose raua ko Aarona ra, kua pera atu
rai ratou.

Ei taua rā tikai i arataki mai ei a Ie- 51
hova i te tamariki a Iseraela ma to ra-
tou au nuku, mei te enua maira mei
Aiphiti.

PENE XIII.

Te au tama mua a te ngati Iseraela i akatakaia no te Atua; to Iseraela akaruke anga i Aiphiti; to ratou arataki angaia e te Atua i te pou tumurangi i te ao, e te pou ai i te po.

KUA tuatua mairā Iehova kia 1
Mose, na ko maira, Ka akatapu 2
ana i te au tama mua katoa ra noku,
ko tei anau ana i te kopu katoa o te ta-
mariki a Iseraela nei, ta te tangata, e
ta te puaka; noku ïa.

Kua karanga aturā Mose ki taua 3
aronga tangata ra, Akamaara kotou i
teia rā, i tae mai ei kotou mei Aiphiti
mai, mei te ngutuare i tavini ei ra;
kua arataki mai oki a Iehova ia kotou
mei reira mai i te rima marōrō: auraka
roa ei mea akaopueia e kaingaia. I 4
teianei rā i tae mai ei kotou nei i te ma-
rama nei ko Abiba.

E kia aratakiia koe e Iehova ki te 5
enua o te ngati Kanaana, e te ngati
Heta, e te ngati Amori, e te ngati Hevi,
e te ngati Iebusi ra, i tana i taputou
mai i to kotou ai metua ra e, e oronga
mai aia noou, e enua ta'e a vai ua te u
e te meli, ei reira koe e akono ei i teia-
nei ravenga i teianei rai marama. Kia 6
po itu koe i te kainga i te areto aka-
opue koreia ra; e te rā itu ra, e *rā*
oroa ïa no Iehova. Ko te areto aka- 7
opue koreia ra te ka kaiia e kia po itu
ake; auraka roa ei areto akaopueia
kia kitea ia koe, auraka oki ei akaopue
kia kitea ia koe i toou au ngai katoa
ra.

E ka akakite koe ki taau tamaiti i 8
taua rā ra, e karanga atu, No ta Ie-
hova ravenga iaku, ka aere mai ei au
mei Aiphiti mai, *i peraia 'i.* Kia riro 9
taua *peu* nei ei akairo ia koe i runga i
to rima, e ei manakoanga ki mua i to
mata, kia vai rai te ture a Iehova i roto
i to vaa: i arataki mai ei oki a Iehova
ia koe mei Aiphiti mai i te rima marō-
10 rō. E teianei, e akono koe i taua
akonoanga nei kia tae ki te tuatau
tikai, i tera mataiti i tera mataiti.
11 E kia tae koe ia Iehova ki te enua o
te ngati Kanaana, i tana i taputou mai
kia koe, e ki to ai metua ra, e kua
12 oronga maira kia koe, Ei reira koe e
akataka'i i te au tama mua ravarai no
Iehova, e te anaunga mua katoa a te
au puaka ravarai naau ra: no Iehova ïa
13 te au tane. Kareka ta te asini anaunga
mua katoa ra, e oko ïa koe *i te reira* i te
arenio, e kia kore e tika ia koe kia oko,
e aati koe i te kaki i reira; e te au
tama mua tangata ravarai i to au ta-
14 mariki ra, ka oko rai koe. E kia ui
mai to tamaiti kia koe i muri ake, kia
tuatua mai e, Eaa teia? ei reira koe e
karanga atu ei kiaia, Kua arataki mai
a Iehova i to tatou mei Aiphiti mai,
mei te ngutuare i tavini ei ra i te rima
15 marōrō: Ia Pharao oki i tuku mamate
mai i to tatou ra, kua ta iorā Iehova i
te au tama mua ravarai no taua enua
ra no Aiphiti, te tama mua tangata ra,
e te anaunga mua o te au puaka ra; no
reira au i akatusia'i i te anaunga toa
mua *no te au puaka* na Iehova; kareka
taku au tamariki tama mua ra, te oko
16 nei au *i te reira.* Kia riro oki teia ei
akairo i runga i to rima, e ei tarae ki
mua tikai i to mata; i te rima marōrō
oki i arataki mai ei a Iehova i to tatou
mei Aiphiti maira.
17 E tukuia iora e Pharao taua aronga
tangata ra, kare akera te Atua i arataki
ia ratou na te enua o te Philiseti, vai-
tata uaorai te reira; i tuatua oki te
Atua e, Ko te tataraara aea te au ta-
ngata nei, me kite ratou i te tamaki, e
18 ko te oki akaou *aea* ki Aiphiti: Kua
arataki ke atura te Atua i taua au ta-
ngata ra na te medebara i te tai mura-
mura; e aerenga to te tamariki a Ise-
raela mei to te tangata tamaki ra, mei
19 Aiphiti maira. E kua apai katoā
Mose i te au ivi o Iosepha ra; kua aka-
taputou tikai oki aia i te tamariki a
Iseraela, kua karanga atu, E atoro mai-
rai te Atua ia kotou; e na kotou e apai
katoa i toku nei au ivi ki runga.
20 E mei Sukota oki aere maira ratou,
e patia iora i te puakapa i Etama, i te
21 pae o te medebara ra. Kua na mua
oki a Iehova ia ratou i te aere, i te ao
ra, kua na roto i te pou tumurangi, ei
arataki ia ratou na te arataa, e i te po
ra, kua na roto i te pou ai, ei turama no
ratou; me aere i te ao e i te po katoa:
22 Kare rava aia i apai ke i taua pou

tumurangi, i mua i taua aronga, i te ao
ra, e taua pou ai, i te po ra.

PENE XIV.

Ko Pharao i te aruaru anga ia Iseraela, to ratou aere ua anga na rotopu i te tai, kua aruia ratou e to Aiphiti, e mate iora to Aiphiti.

KUA tuatua mairā Iehova kia 1
Mose, na ko maira, Ka tuatua 2
ana ki te tamariki a Iseraela, e ariu
ratou e patia i te puakapa ki mua mai
i Pi-hahirota, i rotopu i Migadola e
te tai, i mua ia Baala-zephona: ei
reira kotou puakapa'i i taatai. E riro 3
oki a Pharao i te tuatua i te tamariki
a Iseraela nei, Kua ii ratou i roto i te
enua; kua kako ratou i te medebara.
E akaketaketa ua atura au i to Pha- 4
rao ngakau, kia aruaru mai aia ia ratou;
e ka akangateiteiia au ki runga ia Pha-
rao, e te nuku katoa nana ra; kia kite
oki to Aiphiti e, ko au ko Iehova. Kua
pera atura oki ratou.
E i akakiteia akera te ariki o Aiphiti 5
e, kua riro roa te au tangata ra; tu ke
atura to Pharao ngakau, e to tona katoa
ra au tavini i taua au tangata nei, e
kua tuatua akera ratou, Eaa teia ra-
venga ia tatou nei, i tuku ei tatou ia
Iseraela nei i to ratou tavini anga ia
tatou nei? Kua akateateamamao iora 6
aia i tona kariota, e kua rave iora i tona
au tangata: Kua rave iora aia i te au 7
kariota i ikiia ra e ono anere, e te au
kariota katoa a to Aiphiti ra, e te
aronga kapena i rungao ia ratou ravarai.
E kua akaketaketa ua aturā Iehova i 8
to taua ariki o Aiphiti ra ngakau to
Pharao, e kua aruaru mai aia i te ta-
mariki a Iseraela; riro mai nei ra te
tamariki a Iseraela ki vao ma te ma-
roiroi maata. Kua aruaru maira to Ai- 9
phiti ia ratou, te au ipo katoa, *e* te au
kariota o Pharao, e te aronga akaoro
ipo nona, e te nuku nana ra; e rokoia
mai, te puakapa ua ra i taatai i Pi-
hahirota, i mua ia Baala-zephona.
E vaitata mairā Pharao; kua nānā 10
akera te tamariki a Iseraela i to ratou
mata ki runga, e i na, te aruia maira
ratou e to Aiphiti; mataku roa akera
ratou: e kua kapiki nui atura te ta-
mariki a Iseraela kia Iehova. E kua 11
tuatua maira ratou kia Mose, No te
mea aina kare o Aiphiti e tanumanga,
i arataki mai ei koe ia matou kia mate
matou i te medebara nei? Eaa koe i
pera mai ei ia matou, i arataki mai ei
ia matou mei Aiphiti mai? Kare aina 12
teia ta matou i karanga atu kia koe i
Aiphiti, ka na ko atu ei e, E vaoo
ua koe ia matou kia tavini ua ana
matou i to Aiphiti? E ngari ake oki
ia matou kia tavini atu i to Aiphiti, i te
mate i te medebara nei.
13 Kua karanga aturā Mose ki taua
aronga tangata ra, Auraka kotou e ma-
taku; e noo ua, e akara i te ora a Ie-
hova, i tana e rave no kotou i teianei
rā; ko tenana Aiphiti ta kotou i akara
na i teianei rā, kare rava kotou e kite
14 akaou atu ia ratou e tuatau ua atu: Na
Iehova oki e tamaki i ta kotou tamaki,
e noo muteki ua kotou.
15 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
Eaa koe i kapiki mai ei kiaku? e ka-
ranga atu ki te tamariki a Iseraela, e
16 aere rai ratou ki mua: Ka tāki ana i to
rakau ki runga, e ka akatika ana i to
rima ki runga i te tai, e va'i: ka aere
ua oki te tamariki a Iseraela na rotopu
17 i te tai na runga i te one marō. E i na,
ka akaketaketa ua atu au i te ngakau o
to Aiphiti, kia aruaru mai ratou na
muri: e ka akangateiteiia au ki runga
ia Pharao, e te nuku katoa nana ra, i
te au kariota nona, e te aronga akaoro
18 ipo nona ra. E ka kite to Aiphiti e,
ko au ko Iehova, kia ngateitei au ia
Pharao, i tona au kariota, e te aronga
akaoro ipo nona ra.
19 E te Angela a te Atua, i na mua i te
nuku o Iseraela ra, kua taoki maira, e
kua aru aere ia ratou; e taua pou
tumurangi i mua ia ratou ra kua taoki
maira, kua tu iora i muri mai ia ratou:
20 Tei rotopu maira *taua tumurangi* ra i
te nuku o Aiphiti, e te nuku o Iseraela;
e tumurangi e te poiri *ki tetai pae*, e e
turama ïa i te po *ki tetai pae;* e kare
rava tetai papaki i vaitata mai ki tetai
e ao ua akera taua po ra.
21 Kua akatika iorā Mose i tona rima
ki rungao i te tai; taka ke atura te tai
ia Iehova i te maoake viviki ra e ao
ua ake taua po ra, e kua akariro atura
aia i te tai, ei one marō, e veveteia
22 iora taua tai ra. Aere ua atura te ta-
mariki a Iseraela na rotopu i te tai na
runga i te one marō; mei te patu ra te
tai ia ratou i te pae katau e te pae
kaui.
23 Kua aruaru maira to Aiphiti na muri
mai ia ratou, e kua aere atura i rotopu
i taua tai ra, te au ipo katoa a Pharao,
tana au kariota, e te au akaoro ipo nona
24 ra. E tae akera ki te araanga popongi
ra, ko to Iehova ïa akara anga atu i te
nuku a to Aiphiti ra, na roto i te pou ai
ra e te tumurangi, e kua tamanamanata
25 atura i taua nuku o Aiphiti ra, E kua
kiriti atura i to ratou au tipi kariota,

teimaa atura kia akaoro; kua tuatua
iora to Aiphiti, Tatou e oro e akaruke
i te ngati Iseraela; te akatika mai nei a
Iehova ia ratou, kia pou to Aiphiti nei.
Kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 26
Ka akatika ana i to rima ki runga i te
tai, kia oki mai te tai ki runga i to
Aiphiti, ei rungao i to ratou au kariota,
e to ratou aronga akaoro ipo ra. Kua 27
akatika iorā Mose i tona rima ki rungao
i te tai, e tei te akirata anga, kua oki
akaou iora taua tai ra i tona ririnui
anga, aravei maira i to Aiphiti i to
ratou oro anga atura: rurungaoroia io-
ra e Iehova to Aiphiti i rotopu i te tai
ra. Kua oki maira oki taua tai ra, e 28
ngaromia iora te au kariota i raro, e
te aronga akaoro ipo, te tangata tini
ravarai o Pharao ra, ko tei aru mai ia
ratou na raro i te tai ra; kare rava i
toe e okotai iti ake. Kareka te tama- 29
riki a Iseraela, kua aere ua ratou na
rotopu i taua tai ra na runga i te one
marō; mei te patu ra te tai ia ratou i
te pae katau e te pae kaui. Kua ora 30
iora to Iseraela ia Iehova i taua rā ra,
i te rima o Aiphiti ra; e kua kite oki
Iseraela i to Aiphiti i te urupae aere
ua anga na taatai, kua mate takiri roa.
Kite akera to Iseraela i te mana maata 31
o Iehova i te rave anga i to Aiphiti ra:
mataku iora te au tangata ia Iehova, e
kua akarongo ia Iehova, e tona tavini
ia Mose.

PENE XV.

Te imene a Mose. Tumatetenga iora to Iseraela i te vai kore.

KUA imene iorā Mose e te tama- 1
riki a Iseraela i teianei imene ia
Iehova, e kua tuatua akera, na ko akera,
E imene au ia Iehova, kua teitei
roa oki aia; ko te ipo e tona akaoro,
tei uriia e ia ki raro i te tai. Ko 2
Iehova toku maroiroi, e toku imene
anga, e kua riro aia ei ora noku:
koia toku Atua, e koia taku e akapaa-
paa; ko to toku metua ïa Atua, e koia
taku e akateitei. E toā Iehova i te 3
tamaki: ko Iehova tona ingoa. Te au 4
kariota o Pharao e tona ra nuku, kua
uriia e ia ki raro i te tai: e te au ka-
pena ikiia nona ra, kua maremoia i te
tai muramura. Kua tapokiia ratou e 5
te moana; e topa iora ratou ki raro roa
i te takere mei te toka ra. Kua kakū, 6
e Iehova, to rima katau i te mana; na
to rima katau, e Iehova, i akaparuparu
i te enemi. Kua uritumuia e koe tei 7
māro mai ia koe, i te maata o toou ra
mana; kua tuku atura koe i toou riri,

8 pou iora ratou mei te teita ra. Teitei
akera te tai ki runga, i te matangi ra o
toou ra riri, tu ua akera te kare ki
runga mei te utua *toka* ra, toka akera
te ngaru ruarua i rotopu i te moana ra.
9 Kua tuatua iora te enemi, Ka aru ïa
au, e rokoia atu e au, ka tua au i te
apinga; ka maa roa toku anoano nei ia
ratou; ka unui au i taku koke, na toku
10 rima ratou e akapou: Pupui iora koe
i toou a'o, kua tapokiia iora ratou e te
tai; mei te toka tapou ra, to ratou topa
11 anga i te moana maata ra. Koai to te
au atua e arite kia koe, e Iehova? koai
tei arite kia koe, ko tei kakā i te tapu
ra, e te mataku roaia kia akameitakiia
12 ra, e te rave i te mea taka ke ra? Kua
akatika iora koe i toou rima katau, e
13 apukuia iora ratou e te enua nei. E
arataki rai koe i te au tangata nei ma
to takinga-meitaki, i tei akaoraia e koe
ra; e arataki rai koe *ia ratou* ki toou
14 ra nooanga tapu i to ririnui. Ka rongo
te tangata, *e* ka rutetetete; ka rokoia
15 to Paletina e te mamae. Ka rokoia te
ui kavana o Edoma e te tumatetenga;
e te aronga mana o Moabi, ka rokoia
ïa e te koiriria; e ka raungara to Ka-
16 naana ravarai ra. Ka rokoia ïa ratou
e te ngarangara e te mataku; *e* no to
mana maata ra ka tu a toka ïa ratou i
te muteki ua anga; e kia tae roa atu
toou au tangata, e Iehova, kia tae roa
17 atu te au tangata i okoia e koe ra. Ko
ratou taau e apai ki roto, e naau ratou
e akamou i te maunga i nooia e koe ra,
i te ngai i akonoia e koe, e Iehova, ei
nooanga noou ra, i te ngai-tapu, e te
18 Atu, ta toou rimà i akamou ra. Ei ia
Iehova te au e tuatau e tuatau ua atu.
19 Kua aere katoa oki te ipo a Pharao,
e te au kariota, e te aronga akaoro ipo
katoa ra ki raro i te tai; e kua akaoki
a Iehova i te tai ki rungao ia ratou;
kareka te tamariki a Iseraela ra, kua
aere ua ïa na rotopu i taua tai ra na
runga i te one marō.
20 Kua rave iorā Miriama peroveta
vaine, e tuaine no Aarona, i te tophe i
tona rima; e kua aru maira te vaine
tini ravarai iaia ki vao ma te tophe e te
mehula.
21 E kua pange atura ta Miriama i ta
ratou *imene anga*, E imene kotou ia
Iehova, kua teitei rava oki aia; ko te
ipo e tona akaoro, tei uriia e ia ki raro
i te tai.
22 Kua arataki mairā Mose i to Iseraela
mei te tai muramura mai, e kua aere
maira ratou ki te medebara ra ki Sura;
e po toru ratou i te aere ua anga i taua
medebara ra, e kare rava e vai i rauka.

Tae akera oki ratou ki Mara, kare 23
akera i tika ia ratou kia inu i to Mara
vai, no te mea te maramara ra; i
tapaia'i tona ingoa ra ia Mara. Kua 24
urutoe iora taua au tangata ra ia Mose,
kua tuatua akera, Eaa ra ta matou kia
inu? Kua aue iora aia kia Iehova; e 25
kua akakite mairā Iehova kiaia i tetai
rakau, e kia titiriia e ia te reira ki raro
i te vai, mangaro atura taua vai ra. I
ko nei tana tuku anga mai i te peu e
te akonoanga na ratou, e i ko nei tana
timata anga ia ratou, Kua tuatua 26
maira, Kia akarongo tikai koe i te reo
o to Atua ra ko Iehova, e kia rave i te
mea e tika iaia ra, e kia akarongo i
tana au akauenga, e kia akono i tana
ra au akonoanga katoa, kare roa au e
tuku ua atu i tetai i taua au maki ra ki
runga ia koe, taku i tuku i rungao i to
Aiphiti ra; ko Iehova oki au, ko toou
ïa rapakau.
E kua aere maira ratou ki Elima, 27
okotai ngauru o reira punavai e rua ara,
e itu ngauru oki tamara: kua puakapa
iora ratou i reira i vaitata i taua au vai
ra.

PENE XVI.

Tae atura to Iseraela ki Sini; aati iora i te pongi, kua o maiia te manu, e te māna, na ratou.

KUA aere maira taua uipānga 1
katoa o te tamariki a Iseraela ra
mei Elima mai, ki te medebara ra ko
Sini, i rotopu i Elima e Sinai, ko te
ngauru ma rima ïa o te rā, i te rua o te
marama o to ratou aere anga mai mei
te enua maira mei Aiphiti. Kua uru- 2
toe iora taua uipānga katoa o te ta-
mariki a Iseraela ra ia Mose raua ko
Aarona, i taua medebara ra: Kua 3
tuatua maira te tamariki a Iseraela kia
raua, Naringa matou i mate i te rima
no Iehova i te enua ra i Aiphiti e, ka
noo ei matou i vaitata i te au āriki
puaka, *e* kua kai *oki* i te kai e kua
merengo roa; i arataki mai nei oki ko-
rua ia matou ki teianei medebara, kia
mate teianei uipānga katoa i te pongi.
Kua tuatua maira oki a Iehova kia 4
Mose, I na, e akatopa atu au i te kai
no runga i te rangi nei na kotou; e na
te tangata e aere ua ki vao i te au rā
katoa ra, ka koi ei i te ka rava i taua
rā ra, ei timata anga atu naku ia ratou,
i to ratou aere anga i taku nei ture, e
te kore anga. Kareka kia tae ki te rā 5
ono ra, e rave meitaki ratou i ta ratou
e apai mai ki roto ra; kia rua mai ïa
tuanga i ta ratou e koi no te au rā ka-
toa ra. Kua tuatua iorā Mose raua ko 6
Aarona ki te au tamariki katoa a Ise-
raela, Kia aiai kotou e kite ei e, na
Iehova kotou i arataki mai mei te
7 enua maira mei Aiphiti: Kia popongi
oki kotou ka kite ei i te kakā o Iehova;
kua akarongo oki aia i ta kotou urutoe-
anga ia Iehova: eaa oki ta maua kia
8 urutoe mai kotou ia maua? E kua
tuatua akerā Mose, *Ka kite pu kotou*
kia aiai, kia oronga mai a Iehova i te
kinaki na kotou e kai, e te areto kia
popongi e kia merengo roa; te akarongo
ra oki a Iehova i ta kotou urutoeanga
ta kotou i urutoe iaia: eaa oki ta maua
nei? kare ta kotou au urutoeanga ia
maua nei, ia Iehova ra.
9 Kua tuatua akerā Mose kia Aarona,
Ka tuatua ana koe ki te uipānga katoa
o te tamariki a Iseraela nei, Ka akavai-
tata mai kotou ki mua i te aroaro o Ie-
hova; kua akarongo oki aia i ta kotou
10 au urutoeanga. Te tuatua rā Aarona
ki taua uipānga katoa o te tamariki a
Iseraela ra, kua anga tika atura ratou
ki te pae i te medebara ra, e i na, kua
kitea te kakā o Iehova i roto i te tumu-
rangi.
11 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
12 na ko maira, Kua akarongo akenei au
i te au urutoeanga a te tamariki a Ise-
raela: e tuatua ana koe kia ratou, e na
ko atu, Kia aiai kotou ka kai ei i te
kinaki, e kia popongi kotou e merengo
ei i te areto; e ka kite kotou e, ko au
to kotou Atua ko Iehova.
13 E aiai iora, ko te manu maira, e
ngaro roa iora taua puakapa ra; e ao
akera, kua topa maira te au e pini ua
14 ake taua puakapa ra. E peke akera
taua au i topa ra, i na, e mea rikiriki
punupunu, tei raro i te one i taua me-
debara ra, e mea rikiriki mei te kephu-
15 ra te tu. E kite akera te tamariki a
Iseraela *i taua mea ra*, tuatua akera
ratou kia ratou orai, Eaa teia? kare oki
ratou i kite i te reira. Kua tuatua
akerā Mose kia ratou, Ko taua kai ra
teia ta Iehova i oronga mai na kotou e
16 kai. Teia ta Iehova tuatua i akaue
maira, E koi te tangata ravarai i te ka
pou iaia kia kai, okotai tangata okotai
omera, e kia tau tikai ki te tangata i
roto i tona puakapa kia tatau ra, ko ta
kotou ïa e rave.
17 Kua pera oki te tamariki a Iseraela,
kua koi ratou, e mea maata ta tetai, e
18 mea iti ta tetai. E kua aite iora i te
omera, kia kore e akamaataia ta tei
koi i te mea maata, e kia kore oki e
akaitiia ta tei koi i te mea iti ra: ko tei
aite ki te tangata ravarai kia kai ra, ko
19 ta ratou ïa i koi mai. Kua tuatua

akerā Mose kia ratou, Auraka roa tetai
tangata e vaoo i tetai va'i no te popongi.
Kare akera ratou i akarongo ia Mose; 20
vaoo iora tetai aronga i tetai va'i no te
popongi, e tungaia iora ïa, aunga kino
atura: riri akerā Mose ia ratou. Kua 21
koi iora ratou i taua *kai* ra i te au
popongi katoa ra, ko te aite ki te tanga-
ta katoa kia kai ra: kia veravera iora
oki te rā ra, kua ta'e ïa. E te rā ono 22
ra, e rua tuanga kai ta ratou i koi i reira,
taki rua omera i te *tangata* okotai: e
kua aere anake maira te aronga ranga-
tira o taua uipānga ra, kua akakite
maira kia Mose. Kua karanga atura 23
ra aia kia ratou, Teia ta Iehova i tua-
tua maira, E rā akaangaroi anga apopo,
e sabati tapu ïa no Iehova: e keu
ta kotou e anoano i te keu, e ka tunu
oki i ta kotou e anoano i te tunu; e
tei toe ra, e vaoo ïa na kotou kia popongi.
Kua vaoo iora ratou i taua mea ra ta 24
Mose i karanga ra, e kia ao ake: kare
ïa i aunga kino, e kare rava e tunga o
roto. Kua karanga aturā Mose, Ka 25
kai, *ei kai no* teianei rā; e rā sabati oki
teia no Iehova: kare ïa e kitea e kotou ki
vao i teianei rā. Ko e ono puke rā ka koi 26
ïa kotou i taua *kai* ra; kareka te rā itu
ra, ko te sabati ïa, kare ïa *e kitea* i reira.
Kua aere ra tetai papaki tangata ki 27
vao i te rā itu ra e koi *i taua kai ra*, kare
rava ra i kitea e ratou. Kua tuatua 28
mairā Iehova kia Mose, Mei te aa te roa
o to kotou akono kore anga i taku au
akauenga, e taku ture? Akara na, no 29
te mea kua oronga mai a Iehova i te
sabati no kotou, i oronga mai ei aia, i te
rā ono nei, i te kai no nga rā e rua
katoa ïa: e noo ua kotou ravarai, ko te
tangata ko tona ngai; auraka roa ei
tangata e aere ki vao i tona ngai i te rā
itu ra. Kua akaangaroi ua iora te ta- 30
ngata i te rā itu. Tapa iora te ngutu- 31
are o Iseraela i te ingoa o taua mea ra,
e Māna: e teatea, mei te ua korio te
tu; e mei te uefa meli ra kia kai.
Kua karanga aturā Mose, Teia te 32
tuatua ta Iehova i akaue mai, E akaki
i tetai omera ki taua *kai* nei, e vaoo e
ope ua atu to kotou au uki ra; kia
kite ratou i te kai taku i angai atu ia
kotou i te medebara, iaku i arataki mai
ia kotou mei te enua maira mei Aiphiti.
Kua tuatua akerā Mose kia Aarona, 33
Ka rave i tetai kapu, ka tuku ei i tetai
omera māna ki roto, ka vaoo ei ki mua
i te aroaro o Iehova, kia vaio ua ana e
ope ua atu to kotou au uki ra: Ko ta 34
Iehova i tuatua mai kia Mose ra, koia
oki ta Aarona i tuku i te pae o *nga
papa* kite ra, kia vaoo ua ana *i reira*.

35 E a ngauru anga o te tamariki a Ise-
raela mataiti i te keinga i te māna, e
tae ua atura ratou ki te enua tangata;
i kai ua ratou i te māna, e tae ua akera
ratou ki te pae o te enua ra o Kanaana.
36 Okotai ngauru omera, okotai ïa epha.

PENE XVII.

*Kua kauvae iora te tangata ia Mose i
te vai kore i Rephidima; no roto i te
mato te vai i te rauka anga: kua re
to Amaleka.*

1 KUA aere anake maira taua uipā-
nga katoa o te tamariki a Ise-
raela, mei te medebara maira mei Sini,
i to ratou au aerenga, i akaueia mai e
Iehova ra, e kua puakapa i Rephidima;
e kare rava o reira e vai na te tangata
2 kia inu. Kua kauvae maira te tangata
ia Mose, e kua tuatua maira, O mai te
vai na matou kia inu. Kua karanga
aturā Mose kia ratou, Eaa kotou i
kauvae mai ei iaku? eaa kotou i akakoko
3 ei ia Iehova? Kua kaki vai ra te tanga-
ta i reira; e kua urutoe ratou ia Mose, e
kua tuatua maira, Eaa koe i arataki mai
ei ia matou mei Aiphiti mai, kia mate
matou, e ta matou au tamariki, e ta
4 matou au puaka i te kaki *vai?* Kua
kapiki aturā Mose kia Iehova, na ko
atura, Akapeea au i teianei aronga?
kare e roa e peî mai ei ratou iaku ki te
5 toka. Kua tuatua mairā Iehova kia
Mose, E aere koe na mua i taua au ta-
ngata nei, ko koe e tetai papaki o te
aronga pakari o Iseraela ra, e apai
katoa i to rakau taau i ta i te vai ra, i
6 toou rima, ka aere ei: I na, ei reira au ei
runga i te mato i Horeba tu atu ei ki
mua ia koe na; e naau e ta i taua
mato ra, e ka ta'e mai te vai mei roto i
reira, ei inumanga na te tangata. E
kua pera oki a Mose ki mua i te aroaro
7 o te aronga pakari o Iseraela ra. Tapa
iora aia i te ingoa o taua ngai ra, ko
Masa, e ko Meriba, no te tauetonoanga
a te tamariki a Iseraela, e no te mea
kua akakoko ratou ia Iehova, i te na
ko anga e, Tei rotopu ainei a Iehova
ia tatou nei, e kare aina?
8 Kua aere maira i reira to Amaleka,
e tamaki i to Iseraela i Rephidima.
9 Kua tuatua akerā Mose kia Iosua, Ka
iki ana i te tangata, ka aere, e tamaki
i to Amaleka: apopo au e tu ei ki ru-
nga roa i te tuaivi, ma te rakau a te
10 Atua i toku rima. Kua pera oki a Iosua
i ta Mose i tuatua kiaia ra, tamaki atura
i to Amaleka; e kua aere aturā Mose,
ko Aarona, e ko Hura, ki runga roa i te
11 tuaivi. E kua apai iorā Mose i tona

rima ki runga ra, te eke ra to Amaleka:
e kua tuku iora aia i tona rima ki raro,
te eke ra to Iseraela. E no te mea te 12
teimaa ra te rima o Mose; kua rave
iora raua i tetai toka, tuku iora ki raro
ake iaia, e kua noo iora aia ki rungao;
e kua mou akerā Aarona raua ko Hura
i tona rima, okotai i tetai pae, okotai oki
i tetai pae; kare akera tona rima i
keukeu e topa ua atura te rā. Pou 13
iorā Amaleka e tona au tangata ia
Iosua i te mata koke.
Kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 14
E tata koe i teianei manga tuatua ki
roto i tetai buka, ei manakoanga, e
tatau atu ki nga taringa o Iosua: E ka
akangaro au ia Amaleka kia kore roa aia
e manakoia i raro ake i te rangi nei.
Kua akatu iorā Mose i tetai atarau, 15
tapa iora i te ingoa, ko IEHOVA NISI.
Kua tuatua akera oki aia, No te rima 16
o Amaleka ki runga i te terono o Ie-
hova, ei tamaki ta Iehova ia Amaleka i
tera uki i tera uki.

PENE XVIII.

Ko Ietero i te aratakianga mai i te vaine e nga tamariki a Mose; no te tuatua a Ietero i akatakā Mose i etai akava ei tauturu iaia.

KITE akera te metua ongoai o Mose 1
ra, ko Ietero taunga i Midiana, i
te au mea katoa ta te Atua i rave ia
Mose ra, e tona ra au tangata i to Ise-
raela, kua arataki mai oki a Iehova
i to Iseraela mei Aiphiti mai; Kua rave 2
iora te metua ongoai o Mose ra, ko Ie-
tero, i te vaine a Mose ia Zipora, i tei
akaokiia maira, E nga tamariki tamaroa 3
nana ra; ko Geresoma te ingoa o tetai;
kua tuatua oki aia e, I noo tangata ke
ua ana au i te enua ke: E ko Eliezera 4
te ingoa o tetai: Ko te Atua oki o toku
metua tei tauturu mai iaku, e kua
akaora iaku i te koke a Pharao: Kua 5
aere maira taua metua ongoai o Mose
ra, ko Ietero, ma te vaine a *Mose*, e nga
tamariki tamaroa nana ra, kia Mose i te
medebara, i te ngai i puakapaia e ia ra,
i vaitata i te maunga ra o te Atua: E 6
kua tuatua maira aia kia Mose, Ko au
teia ko Ietero, ko toou metua ongoai, i
aere mai nei au ia koe, ma taau vaine,
e ana tamariki toko rua katoa ra. Kua 7
aere aturā Mose ki vao, e aravei i te
metua ongoai nona ra, e kua tupou
atura, e ongi atura iaia; e kua ui iora
raua ia raua orai i te ora anga; e kua
totomo iora ki roto i te puakapa. Kua 8
akakite akerā Mose ki te metua ongo-
ai i te au mea ravarai ta Iehova i rave
ia Pharao, e to Aiphiti, no to Iseraela
ra, *e* te au tumatetenga katoa ta ratou i
kite i te aerenga mai, e ta Iehova akaora
9 anga ia ratou ra. Rekareka akerā Ie-
tero i te au takinga-meitaki katoa a
Iehova i to Iseraela, tana i akaora i te
10 rima o to Aiphiti. Kua karanga
aturā Ietero, Kia akameitakiiā Iehova,
i tei akaora ia kotou nei i te rima o to
Aiphiti, e te rima oki o Pharao, e kua
akaora i te au tangata nei i roto i te
11 rima o to Aiphiti. Kua kite atu au i
teianei e, e maata ua aturā Iehova i te
au atua ravarai i taua mea rai i rave
nengonengo mai ei ratou ia ratou ra.
12 Kua apai maira te metua ongoai o
Mose ko Ietero i tetai tusia karakaratio
na te Atua, e tetai au tusia *ke* oki: e
kua aere mairā Aarona, e te aronga
pakari katoa o Iseraela ra, *e* kua kai i
te kai, *ratou* e te metua ongoai o Mose
ra, ki mua i te aroaro o te Atua.
13 E ao akera, kua noo mairā Mose e
akava i te au tangata ra: e kua tu ua
iora te au tangata ki mua ia Mose, mei
14 te popongi mai e aiai ua atura. Kite
akera te metua ongoai o Mose i tana
angaanga ravarai i taua aronga tangata
ra, kua tuatua akera aia, Eaa teia taau
e rave i te aronga tangata nei? eaa koe
e noo ua'i ko koe anake ra, tu ua'i te au
tangata ravarai mei te popongi mai e
15 aiai ua atu? Kua tuatua mairā Mose
ki tona metua ongoai ra, No te mea te
aere maira te tangata kiaku nei e ui i
16 *ta* te Atua ra *tuatua:* E tuatua ta
ratou ra, kua aere mai ratou kiaku nei,
e kua akatau marie iora au i ta tetai e
ta tetai, e kua akakite oki i tei akonoia
17 e te Atua, e tana au ture. Kua kara-
nga atura te metua ongoai o Mose ra
kiaia, Kare e meitaki taau e rave na.
18 Ka mate ua koe, ko koe, e taua
aronga katoa nei: e mea teiaa maata
roa taua mea nei ia koe; kare e
19 tika ia koe anake ra kia rave. Ka
akarongo mai ana i taku nei tuatua,
e ako ua atu au ia koe na, e ka vaitata
mai te Atua ia koe; ei vaa koe no te
tangata ki te Atua ra, e naau e apai i
20 *ta ratou* tuatua ki te Atua ra: E naau
e apii ia ratou i te au akonoanga, e te
au ture, ka akakite ei oki kia ratou i te
ara kia aere ratou, e te angaanga ta
21 ratou e rave. E kimi io na oki koe i te
au tangata maroiroi i roto i te tangata
katoa nei, i tei mataku i te Atua ra, ei
tangata tuatua-tika, *e* te rikarika ki te
morimori apinga; ko taau ïa e akataka
i runga ia ratou, ei rangatira tausani, ei
rangatira anere, ei rangatira rima ngau-
22 ru, e ei rangatira ngauru: Ei ia ratou

te akava i te au tangata nei i te au rā
katoa; ko te tuatua maata katoa ra, e
apai mai ratou *i te reira* kia koe na, te
au tuatua rikiriki katoa ra, na ratou ïa
e akava *i te reira:* māmā iora koe i
reira, kia raverave katoa ratou e koe
katoa ra. Kia tika ia koe i te rave i 23
taua mea nei, e kia tuatua mai te Atua
kia koe *e rave*, ka riro koe i te tu roa i
reira, e ka tae katoa oki teia au tanga-
ta ravarai ki to ratou ra ngai ma te ora.
Kua akarongo iorā Mose i te tuatua 24
a te metua ongoai ra, e kua rave iora i
te au mea katoa taua i tuatua maira.
Kua iki iorā Mose i te au tangata ma- 25
roiroi no rotopu ia Iseraela katoa, kua
akariro atura ei rangatira no te au ta-
ngata, ei rangatira tausani, ei rangatira
anere, ei rangatira rima ngauru, e ei
rangatira ngauru. Na ratou atura i 26
akava i te tangata i te au rā katoa ra:
ko te tuatua ketaketa ra, kua apai kia
Mose, kareka te au tuatua rikiriki
katoa ra, na ratou orai ïa i akava.
Kua tuku ua aturā Mose i te metua 27
ongoai nona i reira; aere atura aia ki
tona orai enua tikai.

PENE XIX.

To Iseraela tae anga ki Sinai: ta te Atua tuatua mai kia ratou, kia teateamamao ratou.

I TE toru o te marama, o to te tama- 1
riki a Iseraela aerenga mai mei te
enua maira mei Aiphiti, ko taua rā rai,
ko to ratou ïa tae anga mai ki te mede-
bara ra ko Sinai: Kua akaruke oki 2
ratou ia Rephidima, e kua tae maira
ki te medebara i Sinai, e kua puakapa
iora ratou i taua medebara ra; e kua
puakapa iora to Iseraela i reira ki mua
atu i te maunga. Aere aturā Mose ki 3
runga ki te Atua ra, kua kapiki mairā
Iehova kiaia i runga i taua maunga ra,
na ko maira, E na ko atu koe ki te ngu-
tuare o Iakoba, e e akakite ki te tama-
riki a Iseraela: Kua kite kotou i taku 4
i rave ki to Aiphiti ra, e kua maranga
kotou iaku na runga i te peau aeto ra,
e kua apai mai ia kotou i ko nei kiaku
uaorai nei. E tenana, kia akarongo 5
tikai kotou i toku reo, e kia akono i
taku ra koreromotu, ka riro ïa kotou ei
apinga akaperepere maata naku, i te au
tangata ravarai ra: noku uaorai oki te
ao katoa nei: E riro rai kotou ei basi- 6
leia taunga naku, e ei iti-tangata tapu.
Ko taau ïa tuatua e karanga atu ki te
tamariki a Iseraela ra.
E kua aere aturā Mose, kua karanga 7
atura ki te aronga pakari o taua aronga
tangata ra, e kua tuku atura i te au
tuatua katoa ta Iehova i tuatua mai
8 kiaia ki mua i to ratou aroaro. E kua
tuatua tai ua maira te tangata ravarai,
na ko maira, Te au *tuatua* ravarai ta
Iehova i tuatua, ka rave ïa matou. E
kua akakite aturā Mose i ta te au ta-
ngata ra tuatua kia Iehova ra.
9 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
I na, e aere atu au kia koe, na roto i
tetai tumurangi patapatatue ra, kia
akarongo te au tangata kia karanga atu
au kia koe, e kia akarongo mairai ia koe
e tuatau ua atu. E kua akakite aturā
Mose i ta te au tangata ra tuatua kia
10 Iehova ra. Kua tuatua mairā Iehova
kia Mose, E aere koe ki te au tangata
ra, e akatapu atu ia ratou akonei, e
apopo, e tatā ratou i to ratou kakau,
11 E kia teateamamao oki ratou kia
tae ki te toru o te rā: ei te rā toru oki
ka eke mai ei a Iehova ki mua tikai i
te mata o te tangata ravarai, ki runga i
12 te maunga nei ko Sinai. E tuku oki
koe i te kotinga e pini ua ake no te ta-
ngata ra, e karanga atu ei, Kia matakite
ia kotou, auraka kotou e aere ki runga
i te maunga nei, auraka oki e akatukia
ua atu i te pae: ko te akatukia i te
maunga nei, ka mate takiri roa ïa:
13 Auraka rava tetai rima e akatukia ua
atu i te reira, ka peî tikaia ra aia ki
te toka, e kare ra, ka ko e mama roaia;
ko te puaka e te tangata katoa, kare ïa
e ora: kia roa te tangi o te pu ra, e
aere ua mai ratou ki runga i te maunga
nei.
14 Kua eke iorā Mose ki raro mei runga
mai i te maunga ra ki te au tangata ra,
e akatapu atura i te au tangata ra; e
kua tatā iora ratou i to ratou kakau.
15 E kua karanga atura aia ki te au ta-
ngata ra, Kia teateamamao kotou i te
rā toru: auraka e akavaitata ki te
vaine.
16 E tae akera ki te toru o te rā i te
popongi, ko te mangungu iora, e te
uira, e tetai tumurangi patapatatue ki
runga i taua maunga ra, e te tangi pu
ra oki e *tangi* maata roa: kua rutete-
tete oki te tangata tini ravarai o te
17 puakapa ra. Kua arataki aturā Mose
i te au tangata ki vao i taua puakapa
ra, kia aravei atu i te Atua; kua tu ua
iora ratou i te ngai i raro ake i taua
18 maunga ra. E auai anake atura taua
maunga ra ko Sinai, no te mea kua eke
mai a Iehova ki rungao i taua *maunga*
ra na roto i te ai: peke ua atura te
auai ki runga, mei te auai umu ra, e
kua ngaueue roa atura taua maunga
19 katoa ra. E te tangi ra taua pu ra, te

tupu ua atura oki i te maata roa anga,
kua karanga aturā Mose, e kua tuatua
maira te Atua kiaia i tetai reo.
Kua eke maira oki a Iehova ki 20
runga i te maunga ra ko Sinai, ki
runga roao i te take maunga: e kua
kapiki mairā Iehova kia Mose, *e aere*
ki runga i te take maunga; e kua aere
aturā Mose ki runga. Kua tuatua 21
mairā Iehova kia Mose, E eke ki raro,
e ako atu i te au tangata ra, ko te tomo
pu mai aea ratou ki roto ia Iehova e
matakitaki, ko te mate aea oki to ratou
e manganui. E e akatapu katoa te 22
aronga taunga, ko tei akavaitata mai
kia Iehova ra, ia ratou uaorai, ko te
riro pu atu aeā Iehova ki runga ia
ratou. Kua karanga aturā Mose kia 23
Iehova, Kare te tangata e tae mai ki te
maunga nei ko Sinai: kua tuatua pu
mai oki koe ia matou, na ko maira, E
tuku i te kotinga e pini ua ake te
maunga nei, e e akatapu. Kua ka- 24
ranga mairā Iehova kiaia, Ka aere,
aere ki raro, e ka aere *akaou* mai ki
runga nei, ko koe, e ko Aarona katoa;
auraka ra te aronga taunga, e te au
tangata ra, e tomo pu ua mai ki roto,
ka aere mai ei ki runga kia Iehova nei,
ko te riro pu atu aea aia ki runga ia
ratou. Kua eke iorā Mose ki raro ki 25
taua au tangata ra, e kua tuatua iora
kia ratou.

PENE XX.

*Te ture a Iehova i te tuku angaia mai:
e to te tangata mataku anga.*

KUA tuatua maira te Atua i teia 1
katoa nei au tuatua, na ko maira,
Ko au toou Atua ra ko Iehova, ko tei 2
arataki mai ia koe mei te enua maira
mei Aiphiti, mei te ngutuare i tavini
ei ra.
Auraka rava toou ei atua ke atu 3
iaku nei.
Auraka rava koe e rapa i te idolo 4
akatikitikiia noou, e te tu no tetai mea
i runga i te rangi ra, e no tetai mea i
raro i te enua nei, e no tetai mea o te
moana i raro ake i te enua ra: Auraka 5
rava koe e tupou ki raro ia ratou,
auraka oki e akamori atu ia ratou; e
Atua vareae oki au ko te Atua noou
nei ko Iehova, i te tutaki anga i te ara
a te aronga metua ki runga i te tama-
riki, e tae ua atu ki te toru e te a o te
uki, kia kore ratou e inangaro mai iaku
ra; E te aroa anga atu i te aronga i 6
inangaro mai iaku, e kua akono i taku
au akauenga, e tausani ua atu.
Auraka koe e akaiki puapinga kore 7
ua i te ingoa o to Atua ra ko Iehova;
kare oki a Iehova e akatika iaia i tei
akaiki puapinga kore ua i tona ra
ingoa.
8 E akamaara i te rā sabati, kia aka-
9 tapuia. E tika ia koe kia angaanga, e
kia rave i taau au angaanga katoa i nga
10 rā e ono ra. Kareka te rā itu ra ko te
sabati ïa no to Atua ra no Iehova;
auraka rava koe e rave i te angaanga
i te reira rā; ko koe, e taau tamaiti, e
taau tamaine, e toou tavini tane, e toou
tavini vaine, e taau au puaka ra, e to
11 tangata ke katoa i o ou ra: E ono oki
o Iehova rā i te anga anga i te rangi
e te enua, te tai, e te au mea katoa i
roto ra; kareka te rā itu ra, akaanga-
roi iora aia *i te reira:* i akameitaki ei
a Iehova i te rā sabati, e akatapu iora
oki i te reira.
12 E akangateitei atu i to metua tane, e
to metua vaine: kia akaroaia toou puke
rā i te enua ta toou Atua ta Iehova e
oronga noou na.
13 Auraka rava koe e ta ua.
14 Auraka rava koe e akaturi.
15 Auraka rava koe e keia.
16 Auraka rava koe kia riro ei kite
pikikaa i to tangata tupu na.
17 Auraka rava koe e morimori i te are
o to tangata tupu, auraka katoa koe e
morimori i te vaine a to tangata tupu,
e tona tavini tane, e tona tavini vaine,
e tana bovi, e tana asini, auraka katoa
i te au mea ravarai a to tangata tupu
ra.
18 Kua kite te tangata ravarai i taua
mangungu ra, e te uira, e te tangi o te
pu ra, e te auai o taua maunga ra: e
kite akera taua aronga tangata ra,
akataka ke atura ratou, tu ua atura i
19 te ngai mamao. E kua tuatua maira
ratou kia Mose, Ko koe te tuatua mai
kia matou, e na matou ïa e akarongo:
auraka ra te Atua e tuatua mai kia
20 matou, ko te mate aea matou. Kua
karanga aturā Mose ki taua aronga ta-
ngata ra, Auraka e mataku: i aere mai
oki te Atua e timata ia kotou, kia vai
rai te mataku iaia i mua i to kotou
mata, kia kore kotou e rave i te ara.
21 Tu ua iora te au tangata i te mamao
ke, e kua akavaitata aturā Mose ki
taua ngai poiri patapatatue, tei reira te
Atua ra.
22 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
E na ko atu koe ki te tamariki a
Iseraela, Kua kite akenei kotou e, kua
karangaranga au kia kotou i runga i
23 te rangi nei. Auraka roa kotou e anga
i te atua ario iaku nei, e te atua auro
auraka rai e anga no kotou.

Ei atarau one taau e akatu naku, ka 24
apai mai ei i taau na au tusia karakara-
tio ki rungao ra, e te tusia au naau ra,
i te mamoe naau, e te bovi naau: i te
au ngai katoa e akamou ei au i toku
ra ingoa, e aere atu ïa au kia koe na i
reira, e ka akameitaki oki au ia koe.
Kia inangaro ra koe i te akatu i te 25
atarau toka naku, auraka ei toka taraiia
kia patu ra; kia tāki ua koe i to toki
ki rungao i te reira, kua viivii ïa ia
koe. Auraka oki koe e na runga i te 26
ara akanukanuka i te aere ki runga i
taku atarau, ko te kitea aea to vai
taaka ua anga i reira.

PENE XXI.

Te ture no te aronga tavini ra; no te ta tangata, te keia tangata, te katara metua; te tutaki aiteite, e te bovi tui.

TEIA oki te au tuatua-tau taau e 1
tuku ki mua ia ratou. Kia oko 2
koe i te tavini Ebera ra, kia ono ona
mataiti i te tavini anga: kia tae ra ki
te itu ra, ka aere ua ïa aia i reira,
auraka e oko. E takaua aia i te aere- 3
nga mai, ei takaua oki aia kia aere ra:
e noo vaine aia *i te aerenga mai*, ka
aere ïa aia ma te vaine katoa *kia aere
ra.* Na tona ra pu i oronga i te vaine 4
nana, e e tamariki tamaroa tana i anau
nana, e kare ra, e tamariki tamaine;
na te pu taua vaine ra ma tana au
tamariki, ka aere ua ra aia koia anake
ra. Kia tuatua pu ua maira taua 5
tavini ra, E anoano au i taku pu, taku
vaine, e taku au tamariki; kare au e
aere ua: Ei reira tona pu e arataki ei 6
iaia ki te au akava ra; e nana oki aia e
arataki ki te ngutupa are, e kare ra, ki
te kopa ra; e na tona pu e ko i tona
taringa e puta atu ki tetai ko; ka tavini
tamou atu ei aia kiaia ra.
E kia oko ua atu te tangata i tana 7
uaorai tamaine ei tavini vaine ra, auraka
tona aerenga kia aere ra e aite ki to te
au tavini tane ra. Kia kore tona pu e 8
tau iaia, tei momoko iaia, e tuku ua
aia iaia kia oko uaia mai i reira: kare
aia e tika kia oko atu iaia ki te tangata
ke ke, no te mea kua pikikaa oki aia
iaia. E kua momoko atu aia iaia na 9
tana tamaiti, mei ta *te metua ra* akono
anga i te tamaine ra, ko tana ïa akono
anga iaia. Kia rave ra aia i tetai vaine 10
ke nana, auraka aia e akaiti i tana kai,
tona kakau, e tei tau iaia i te vaine
akaipoipoia ra: E kia kore aia e rave 11
i te reira nga mea e toru ra nana, ka
aere ua ïa aia auraka ei moni.

12 Ko tei ta i te tangata ra, kia mate aia
13 ra, ka tamate takiri roaia ïa. Kia
kore aia i moetapapa iaia, na te Atua
ra i tuku mai iaia ki tona rima; ka
akakite atu au kia koe i te ngai oro
14 anga nona. Ko te tangata ra, kia rave
i tetai e tamate roa ma te akakoro, e
te pikikaa, mei taku atarau rava ka
15 rave atu ei koe iaia kia mate roa. Ko
tei ta i tona metua tane, e tona metua
vaine, e tamate takiri roaia ïa.
16 Ko tei keia i tetai tangata, e kua oko
atu iaia, e kare ra, tei tona rima aia i
te rokoia anga atu, e tamate takiri
roaia ïa.
17 Ko tei katara i tona metua tane, e tona
metua vaine, e tamate takiri roaia ïa.
18 Kia karo nga tangata *toko rua*, e kia
peî mai tetai i tetai ki te toka, e kia
moto ua ki te rima, kare ra i mate roa,
19 kua akavai ra ki runga i te roi; Kia tu
ra aia ki runga, e kua aere ma te to-
kotoko aere ua, auraka tei moto *iaia*
ra kia mate; e tutaki ra aia i to tetai
ra noo ua anga, e te vairakau oki *iaia* e
kia ora takiri roa.
20 E kia ta te tangata i tona tavini tane,
e kare ra, i tona tavini vaine, i te rakau
pāpā ra, e mate iora aia i roto i tona
21 rima; e akautungaia ïa aia. Kia po
okotai ra e kia rua kare i mate *taua
tavini ra*, kare ïa e akautungaia; e
moni oki aia nana.
22 Kia tupu te karo i te tangata ra, e
tukia atura tetai vaine nui, e maemo
iora tana tamaiti, kare ra e kino *ke:* e
akautungaia ïa aia, kia tau i ta te tane
a taua vaine ra e akaaiteite mai kiaia
ra; ei mua i te aroaro o te aronga
23 akava aia e tutaki mai ei. E e kino
ke rai tei tupu, mei te mate ra, ei mate
24 ïa te utunga, E mata ra, ei mata ïa te
utunga, e nio ra, ei nio ïa te utunga, e
rima ra, ei rima ïa te utunga, e vaevae
25 ra, ei vaevae ïa te utunga, E pakapaka
ai ra, ei pakapaka ai ïa te utunga, e
motu ra, ei motu ïa te utunga, e paru-
paru ra, ei paruparu ïa te utunga.
26 Kia moto te tangata i te mata o tona
tavini tane, e kare ra, te mata o tona
tavini vaine, e po atura; e tuku ïa aia
iaia kia aere ua ana ei tutaki i tona
27 mata. E kia moto oki i te nio o tona
tavini tane, e kare ra, te nio o tona
tavini vaine, e topa iora; ka tuku ïa
aia iaia kia aere ua ana ei tutaki i tona
nio.
28 Kia ko mai te bovi i tetai tangata, e
kare ra, i tetai vaine, e mate iora; e
peîia taua bovi ra ki te toka, e auraka
taua puaka ra e kaingaia; ko te tangata
ra nana taua bovi ra auraka ïa e aka-

apaia. Kua matau ra taua bovi i te 29
ko i muatangana ra, e kua akakiteia te
tangata bovi ra, e kare i tapekaia, e
kua mate te tangata iaia, te tane, e kare
ra, i te vaine; ka peiia taua bovi ra ki
te toka, e ka tamate katoaia te pu.
Kia akaaiteiteia te utunga moni nana, 30
ka o mai ïa aia i tei akaaiteia atu, ei
oko kia ora aia ra. E tamaroa tei koia 31
e *taua bovi* ra, e kare ra, e tamaine, e
akaperaia atu rai aia, teianei rai te tua-
tua-tau iaia. E tavini tane tei koia e 32
taua bovi ra, e kare ra, e tavini vaine; ka
apai ïa aia e toru ngauru sekela ario na
tona ra pu, e kia peiia te bovi ki te toka.

E kia ceu tetai tangata i te rua, e 33
kare ra, kia ko ua tetai tangata i te
rua, e kare i tapoki, e topa iora tetai
bovi ki roto, e kare ra, e asini; Ka apai 34
ïa te tangata rua ra i te moni na te
tangata puaka ei tutaki; e nana taua
puaka i mate ra. E kia paruparu ra 35
ta tetai tangata bovi i ta tetai, e mate
atura; ka oko raua i te bovi i ora, ka
tua'i i te moni; ka tua katoa oki raua
i te bovi i mate ra. Kia kitea meitakiia 36
ra kua matau ïa bovi i te ko i muata-
ngana ra, e kare te pu i tapeka; ka oko
ïa aia ki tetai bovi; ko te *bovi* mate ra
nana ïa.

PENE XXII.

Te ture no te keia, e no te takinga-kino i ta etai ke ra apinga, e tetai au ture ke.

KIA keia te tangata i te bovi, e kare 1
ra, i te mamoe, e ko iora, e kare ra,
e oko atura; kia rima mairai ana bovi ei
tutaki i taua bovi okotai ra, kia a mai
oki ana mamoe ei tutaki i te mamoe
okotai ra. Kia kitea te keia i te vava'i 2
anga *i te are*, e taia iora aia, e mate roa
akera, kare ïa i te ta tangata. Kareka 3
tei runga te rā *i ta ai ra*, e ta tangata
ïa aia i reira, e rave ïa aia i te utunga.
Kare a te *keia* e apinga ra, ka okoia
aia uaorai ei tutaki i tana keia ra.
Rokoia atu te vai ra taua apinga keiaia 4
ra, tei iaia uaorai, te ora ra, e bovi e
bovi ïa, e te asini, e te mamoe oki, kia
taki rua mai tana kia tutaki mai.

Kia pou te kainga, e te kainga vine i 5
tetai tangata, kia tuku aia i tana puaka
ki roto, kia pou ta tetai ra pa'u kai, e
tutaki mai ïa aia i te mea memeitaki
no roto i tona uaorai kainga, e te mea
memeitaki no roto i tona uaorai kainga
vine. Kia ka te ai i roto i te nga- 6
ngaere ra, e pou iora te sitona i uipa
ra, e te sitona tu ua ra, e te kainga;
ko tei tutungi i taua ai ra, ka tutaki
mai ïa aia e kia tutaki na ïa.

7 Kia apai te tangata i te moni e te
apinga ki tetai tangata ei tiaki, e keiaia
iora i roto i te are o taua tangata ra;
kia kitea te keia ra, kia taki rua mai
8 tana e tutaki mai. Kia kore ra e
kitea te keia ra, ka aratakiia mai te
tangata ngutuare ki te aronga akava
ra, *kia kitea* e kua rave ainei tona orai
rima i taua apinga a tona taeake ra.
9 E te au ara katoa ra, mei te bovi ra,
te asini ra, te mamoe ra, te kakau ra, te
au apinga kia ngaro ra, kia tuatua mai
tetai e nana taua *apinga* ra; e apai ïa
ta tetai pae ra tuatua, e ta tetai, ki mua
i te aroaro o te aronga akava; *e* ta te
aronga akava i akaapa ra, kia taki rua
mai tana *apinga* kia apai mai na tona
10 taeake. Kia apai atu te tangata i te
asini na tetai e tiaki, e te bovi, e te
mamoe, e te au puaka katoa oki; e
mate iora, e kare ra, paruparu iora, e
arumaki keia atura, kare e tangata i
11 kite: *Ei reira* tetai e taputou ei ia Ie-
hova i tetai, e kare roa tona rima i rave
i ta tetai ra apinga; e āriki te tangata
apinga ra *i taua taputou nana ra*, e
12 auraka oki aia e tutaki mai. E i keiaia
taua mea ra iaia ra, e rave mai ïa aia i
13 te tutaki na te tangata apinga ra. E i
etietiia ra, ka apai mai aia i te akairo i
taua etieti anga ra, auraka ra aia e rave
mai i te tutaki.
14 E kia ori te tangata i *te apinga* a
tona taeake, e paruparu iora, e mate
roa akera, kare te pu i vaitata, e apai
15 mai ïa aia i te tutaki *i reira*. Tei vai-
tata katoao te pu ra, auraka aia e tutaki
mai *i reira;* e mea ouia ra, no te ou ïa
i tukuia mai ei.
16 Kia akanauru te tangata i te pare-
tenia, kare i momokoia ra, e kua moe
iaia; ka apai aia i te apinga nana, ei
17 vaine tikai nana. Kia kore roa ra e pa
mai tona metua tane iaia *ei vaine* nana,
ka apai ïa aia i te moni e tau ki te ōra
paretenia ra.
18 Auraka roa e vaoo ora ua i te pure-
pure vaine.
19 Ko tei moe i te puaka ra, ka tamate
takiri roaia ïa.
20 Ko tei apai i te tusia na te au atua, kare
kia Iehova anake ra, ka akapou roaia ïa.
21 Auraka koe e takinga-kino i te purutia,
auraka oki e tinai mate atu: e purutia
katoa oki kotou i te enua ra i Aiphiti.
22 Auraka kotou e takinga-kino i te
23 vaine takaua e te matiroeroe: Kia taki-
nga-kino ua ake koe i te reira, kia ka-
piki mai ratou kiaku, ka akarongo
24 tikai au i ta ratou kapiki; Ka otooto
toku riri i reira, ka tamate takiri roa ïa
au ia kotou ki te koke; e ka riro ta

kotou au vaine ei takaua, e ta kotou au
tamariki ei matiroeroe.
Kia apai koe i te moni ori ki te ta- 25
ngata rikiriki tupu i toku nei au ta-
ngata, auraka koe kia riro mei tei umu-
umu i te tutaki ra iaia; auraka kotou
e akateimaa iaia i te tutaki. Kia rave 26
ua atu koe i te kakau o to taeake ei tu-
taki, kia topa te rā ra e akaoki akaou
atu ïa kiaia. Otira ua oki ona tapoki, 27
ko tona ïa kakau ei *vaî* iaia ra; eaa atu
rai oki tona *kakau* kia moe? kia kapiki
mai oki aia kiaku ra, ka akarongo ïa
atu au *iaia;* e aroa oki toku.
Auraka koe e akakino i te au akava, 28
auraka e katara i te kavana i rungao i
to iti-tangata na.
Te popo mua i te au kai naau na, 29
e te vai vine naau ra, auraka koe
e pupuru *i te reira iaku* nei. Taau
au tamariki tama mua ra ka o
mai katoa mai ïa kiaku nei. E pera 30
oki koe *i te anaunga mua* a taau au
bovi, *e* taau au mamoe; kia po itu i te
vairanga ki te tinana ra; kia tae ki te
rā varu ra, ka apai mai koe i te reira
kiaku nei. Ei au tangata tapu kotou 31
noku: e te au puaka katoa kia etietiia
ki te ngangaere ra, auraka kotou e kai;
e akaruke ke atu na te puaka-aoa.

PENE XXIII.

Auraka e tamouia te tuatua pikikaa; e te kite pikikaa; te mataiti vaoo ua, nga oroa e toru, e te Angela te na mua ia ratou kia akarongo ratou.

AURAKA koe e apai aere i te 1
rongo taeke ua; auraka katoa e
kapiti atu i to rima ki to te tangata
kino ei kite pikikaa. Auraka koe e aru 2
i te urupu *tangata* i te kino; auraka
oki koe e aru i te maata i te akava
ànga, ka akaruke ei *i te tuatua-tau* ra.
Auraka oki koe e akatika ē ua i te ta- 3
ngata rikiriki i tana tuatua.
Kia aravei koe i te bovi a to enemi, 4
e te asini, te aere ke ra, ka akaoki ïa
koe i taua *puaka* ra kiaia. Kia kite 5
koe i te asini a to enemi i te vai ua
anga i raro ake i tona apainga, e e
akaruke iaia, e kare e pange atu; ka
pange rai koe ma ia katoa. Auraka 6
koe e ruri ke i ta te tangata rikiriki ra
tuatua i te akava anga. Kia atea ke 7
atu rai koe i te tuatua pikikaa; auraka
e ta i te aronga ara kore e te tuatua-
tika; kare oki au e akatika i te ta-
ngata kino ra. Auraka koe e rave i te 8
tutaki: e po oki te mata o te aronga
kite i te tutaki, e e mingi te tuatua a te
aronga tuatua-tika i te reira. Auraka 9
oki koe e tinai-mate i te tangata ke;
kua kite oki kotou i te ngakau o te ta-
ngata ke, e tangata ke oki kotou i te
enua ra i Aiphiti.
10 E ono o oou mataiti ruru anga ua i
toou enua, e ka akaputuputu oki i tei
11 ua i reira ra: Kareka te itu *o te mataiti*
ra, ka vaoo ua ïa kia noo ua ana; kia
kai te tangata rikiriki i o ou na, e tei
toe ia ratou ra, e vaoo ua atu na te au
puaka o te ngangaere e kai. E aka-
pera katoa koe i toou au kainga vine,
12 *e* toou kainga olive ra. E rave koe i
taau au angaanga i nga rā e ono ra,
kareka te rā itu ra ka akaangaroi ua
koe *i te reira;* kia akaangaroi taau bovi
e te asini naau, e kia maru te tamaiti a
to tavini vaine, e te tangata ke.
13 E te au mea ravarai i karangaia atu
e au kia kotou na, ko ta kotou ïa e ako-
no tikai: auraka ra te ingoa o te au
atua ke ra e akaiki uaia e kotou, auraka
roa e puta mai mei roto i to vaa.
14 E toru aau oroa e akono i te mataiti
15 okotai naku. E akono koe i te oroa
areto akaopue kore ra; kia po itu koe
i te kainga i te areto akaopue koreia ra,
taku i akaue atu kia koe na, i te taime
i akonoia ra, i te marama ra ia Abiba;
taua *marama* ra oki toou aere anga mai
mei Aiphiti maira; e auraka roa tetai
e aere puapinga kore ua mai ki mua i
16 toku aroaro nei: E te oroa o te akaū
ra, i te popo o taau angaanga ra, ko
taau i ruru i te kainga: e te oroa i te
akaputuputu anga *kai* ra, kia tae ki te
openga o te mataiti ra, kia akaputuputu-
ia e koe to roto i te kainga ra, taau i
17 angaanga ra, i roto. E toru o taau au
tane katoa aere anga mai ki mua i te
aroaro o te Atu ra o Iehova i te mataiti
okotai.
18 Auraka koe e apai mai i te toto o
taku ra tusia, ma te areto akaopueia
ra; auraka katoa te tongaua o taku ra
19 kaingakai e vaooia kia ao. Te au mea
memeitaki o te popo o toou na enua, ko
taau ïa e apai mai ki te are o toou Atua
ra o Iehova. Auraka koe e tunu i te
punua puaka-nio i te u o tona ra tinana.
20 I na, te tono nei au i tetai Angela i
mua ia koe, e tiaki ia koe i te arataa
ra, ei arataki oki ia koe i te ngai i ako-
21 noia e au ra. Kia matakite koe iaia,
e akarongo i tona reo; auraka e aka-
koko atu iaia; kare oki aia e akakore i
ta kotou ara; no te mea, tei iaia toku
22 nei ingoa. Kia tika tikai ra ia koe i te
akarongo i tona reo, e i te rave i te au
mea katoa taku e karanga atu *kia koe
na;* ei enemi ïa au no toou au enemi,
e ei ekai oki au i tei ekai mai ia koe

reira. E na mua oki taku Angela ia 23
koe, e arataki oki ia koe ki o te ngati
Amori, e te ngati Heta, e te Perizi, e
te ngati Kanaana, e te ngati Hevi, e te
ngati Iebusi; ko taku ïa e tipu ke atu.
Auraka koe e tupou ki raro i te au atua 24
no ratou ra, auraka e akamori atu ia ra-
tou, auraka oki koe e rave mei ta ratou
e rave ra: e akapou takiri ra koe ia
ratou, e akangaangaa roa i to ratou au
kiikii. Ko to kotou Atua ra ko Ie- 25
hova ta kotou e akamori, kia akameita-
ki mai aia i taau kai, e taau vai; e kia
apai ke atu au i te maki i roto ia koe
na.

Kare rava tetai mea e maemo ua 26
tona anaunga, e kare oki e riro ei aka-
toa, i toou na enua: e tika roa oki
toou au rā iaku. E tono au i te mata- 27
ku iaku na mua ia koe, e naku e akama-
taku i te au tangata ravarai taau ka
aere na; e ka iki mai toou au enemi
katoa i to ratou tua ia koe, iaku. Ka 28
unga oki au i te zeroe na mua ia koe, e
na ratou e arumaki ke atu i te ngati
Hevi, te ngati Kanaana, e te ngati
Heta, i mua ia koe. Kare ra au e 29
akaope ia ratou i te tuaru i mua ia koe
i te mataiti okotai; ko te tanea aea te
enua, e maata roa atura te terio o te
ngangaere i o ou na. Ka tuaru rikiriki 30
ra au ia ratou i mua ia koe na, e kia
maata koe, e kia kapi te enua ia koe.
E naku e tuku i toou kotinga, koia te 31
tai muramura ra e tae roa atu ki te tai
o te Philiseti ra, e mei te medebara ra,
e tae roa atu ki te vai: e tuku oki au i
te tangata katoa o taua enua ra ki toou
ra rima; e naau ratou e tuaru ke atu
na mua ia koe. Auraka koe e papau i 32
te koreromotu kia ratou, e to ratou au
atua katoa: Auraka ratou e noo i toou 33
na enua, ko te ara aea koe iaku ia
ratou; kia akamori oki koe i to ratou
au atua ra, ka riro ïa te reira ei maunu
ia koe.

PENE XXIV.

Ko Mose i tuatuaia mai ka oki akaou ki runga i te maunga.

KUA tuatua maira aia kia Mose, E 1
aere maira koe ki runga nei kia
Iehova ra, ko koe, e ko Aarona, ko
Nadaba, e ko Abihu, e te aronga pa-
kari o Iseraela ra kia itu ngauru; e ei
te atea ke kotou akamori ei. Ko Mose 2
anake oki te ka akavaitata mai kia Ie-
hova ra; auraka ra ratou e akavaitata
mai; auraka katoa te au tangata e kake
katoa mai.

Kua eke iorā Mose, e kua akakite ki 3
te au tangata i te au tuatua katoa a Ie-
hova ra, e te au tuatua-tau katoa; kua
reo tai ua maira te tangata ravarai, na
ko maira, Ko te au tuatua katoa ta Ie-
hova i tuatua maira, ka rave ïa matou.
4 Kua tata iorā Mose i te au tuatua ra-
varai a Iehova ra, e kua tu akera aia
ki runga i te popongi roa, kua akatu
iora i tetai atarau i te tumu o taua
maunga ra, e nga pou okotai ngauru ma
rua, no te au kopu o Iseraela tino
5 ngauru ma rua ra. E kua tono akera
aia i te tangata ou no te tamariki a Ise-
raela ra, ko tei apai i te tusia karaka-
ratio kia Iehova ra, e kua akatusia oki
6 i te bovi, ei tusia au ra. Kua rave
akerā Mose i tetai pae i te toto ra, tuku
iora ki roto i te au kapu; e kua pîpî
atura i tetai pae i te toto ki runga i te
7 atarau. Kua rave akera aia i te buka
koreromotu ra, kua tatau iora ki nga
taringa o te au tangata ra; kua tuatua
maira ratou, Te au mea ravarai ta Ie-
hova i tuatua maira, na matou ïa e
8 rave, e na matou e akarongo. E kua
rave akerā Mose i taua toto ra, kua
pîpî atura ki rungao i taua au tangata
ra, e karanga atura, Ka akara mai ana
i te toto o te koreromotu, ta Iehova i
papau io nei ia kotou no te au tuatua
katoa nei.
9 Aere aturā Mose, e ko Aarona, ko
Nadaba, e ko Abihu, e e itu ngauru o
te aronga pakari o Iseraela, ki runga
10 Kite atura ratou i te Atua o Iseraela;
e mei te patu toka saphira areare ki
raro ake i tona vaevae, e mei te rangi
11 tikai ra te kakānga. E kare ra aia i
akatika ua mai i tona rima ki runga i
taua ui mataiapo tamariki a Iseraela
ra: kite ua'i ratou i te Atua, e kua
kaikai oki ratou, e kua inu katoa oki.
12 Kua tuatua mairā Iehova kia
Mose, E aere mai koe ki runga i
te maunga kiaku nei, noo ei; e ka
tuku atu au i nga papa toka kia koe
ra, ma te ture, e te akauenga i tataia
e au nei; kia apii atu koe ia ratou.
13 Kua tu akerā Mose ki runga, e tona
tauturu ra ko Iosua; e aere aturā
Mose ki runga i te maunga o te Atua
14 ra. Iku iora ra aia i te aronga pakari
ra, Ka tapapa kotou i ku nei ia maua,
o kia oki mai maua kia kotou: e i na
oki, ko Aarona raua ko Hura tei rotopu
ïa ia kotou: e tuatua ta tetai tangata
15 ra, e aere mai aia kia raua ra. E aere
aturā Mose ki runga i te maunga: e
tapokiia maira taua maunga ra e te tu-
16 murangi ra; E vaoo marie iora te
kakā o Iehova ki runga i taua maunga
ra ko Sinai, e ngaro iora i te tumurangi

e po ono akera: e tae akera ki te rā
itu, kua kapiki maira aia kia Mose i
rotopu i taua tumurangi ra. E te tu 17
o te kakā o Iehova ki runga i te take
maunga ra, mei te ai kakai ra ïa ki nga
mata o te tamariki a Iseraela. E kua 18
tomo aturā Mose ki roto roa i taua tu-
murangi ra, e kua kake atura i taua
maunga ra: e e a ngauru anga o Mose
rā, e a ngauru oki po, i rungao i
taua maunga ra.

PENE XXV.

Te apinga i akakiteia mai kia Mose ei Are.

KUA tuatua mairā Iehova kia Mose, 1
na ko maira, E karanga atu koe 2
ki te tamariki a Iseraela, e rave ratou i
te terume noku: ta te tangata ravarai kia
oronga ua mai i te reira ma te ngakau
katoa ra, ta kotou ïa e rave ei terume
noku. Teia te terume ta kotou e rave 3
ia ratou ra; i te auro, e te ario, e te
veo, E te *kakau* kerekere, e te pura- 4
pura, e te muramura, e te vavai, e te
uru puaka-nio, E te kiri rama rapakau 5
muramuraia ra, e te kiri tekesa, e te
rakau ra e sitima, *E* te mori no te 6
lamepa, *e* te rakau kakara no te ma-
nongi tainu ra, e no te tumiama kakara
ra, Te au toka sema, e te au toka ei 7
taroto, no te ephoda, e te kesene. E 8
anga oki ratou i tetai ngai-tapu noku;
kia noo au ki roto ia ratou ra. Mei te 9
tu o te sekene, e te tu o tona katoa ra
au mea, taku i akakite kia koe, e aka-
pera kotou i te anga.

E anga katoa ratou i tetai aruna e 10
sitima te rakau: e rua kubiti e afa
kubiti te roa, e okotai kubiti e afa
kubiti te pararauare, okotai oki kubiti
e afa *kubiti* te teitei. E e vaì oki koe 11
ki te auro meitaki, ko roto e ko vao
taau e vaî, e ka anga oki koe i tetai ei
auro a rungao e pini ua ake. E ka 12
akato oki koe i e a tātai auro no te rei-
ra, ka tuku ei ki nga poo e a ra; e rua
tātai ki tetai pae, e rua oki tātai ki te-
tai pae. E anga oki koe i nga amo i te 13
rakau ra e sitima, ka vaî ei oki i te
reira ki te auro. E momono oki koe i 14
nga amo na roto i te tātai i te pae o te
aruna, ei apai anga i taua aruna ra. Ei 15
roto i nga tātai o te aruna nga amo vaoo
ei; auraka rava e unuiia. E tuku oki 16
koe i *nga papa* kite, taku e apai atu kia
koe, i roto i te aruna. E anga oki koe 17
i tetai tapoki auro meitaki: e rua
kubiti e afa *kubiti* te roa, okotai kubiti
e afa *kubiti* te pararauare. E anga 18
katoa koe i e rua kerubi, ei auro tupa-
kiia kia anga koe, ei nga poo e rua o te
19 tapoki ra. Okotai kerubi ki tetai poo,
e okotai oki kerubi ki tetai poo, taau e
anga: ei rungao i nga poo o te tapoki
20 nga kerubi, kia anga kotou ra. E ka
totoa nga kerubi *i o raua* peau na ru-
ngao, ka tapoki ei i te tapoki ki o raua
peau, e ka anga atu anga mai o raua
aro; ka ariuia oki o nga kerubi ra
21 mata ki runga i te tapoki ra. E ka tuku
koe i te tapoki ki rungao i te aruna;
e ka tuku oki koe i *nga papa* kite taku
e apai atu kia koe na, ki roto i te aruna.
22 E ei reira au e aravei ei ia koe, e ei ru-
ngao i te tapoki i rotopu i nga kerubi,
i rungao i te aruna kite ra, e tuatua'i
au kia koe i te au *tuatua* ravarai taku
e tuku atu kia koe, kia akaue atu i te
tamariki a Iseraela ra.

23 E ka anga koe i tetai kaingakai i te
rakau ra e sitima: kia rua kubiti te
roa, okotai kubiti te pararauare, okotai
24 oki kubiti e afa *kubiti* te teitei. E ka
vaî oki koe ki te auro meitaki ki rungao,
e anga oki i te ei auro e pini ua ake.
25 E akaurupae oki koe e pini ua ake,
okotai ake rima i te teitei; e ki rungao
i taua urupae ra, ei ei auro e pini ua
26 ake taau ïa e anga. E anga oki koe i
nga tātai auro e a, ka tamou ei i te au
tātai i nga poo e a, ki runga i nga
27 vaevae e a ra. *E* i te tapa o taua uru-
pae ra tamou ei koe i nga tātai ra, ei
vairanga amo ei apai anga i taua kai-
28 ngakai ra. Ei sitima te rakau kia
tarai koe i nga amo ra, e ka vaî koe i
te reira ki te auro, ei apai anga i taua
29 kaingakai ra. E anga oki koe i tona au
mereki, e tona au kapu, e tona au kapu
mamaata, e tona au āriki ei riringi anga
ra: ei auro meitaki anake te reira kia
30 anga koe ra. E tuku oki koe i te areto
no te aroaro ki rungao i taua kaingakai
ra, ei mua iaku nei vaoo tamou ei.

31 E anga katoa koe i tetai menure auro
meitaki ra: ei mea tupaki taua menure
ra kia anga koe: tona pu, e te au ma-
ngamanga, *e* te au āriki, *e* te au pona-
pona, e te au tiare, kia okotai rai ïa
32 *manga auro.* Kia ono ake mangama-
nga no roto i nga pae o te reira ra, e
toru mangamanga i tetai pae menure,
e toru mangamanga i tetai pae menure
33 ra: Kia toru ake āriki, mei te sekadi te
tu, ma nga ponapona, e nga tiare, to te
mangamanga okotai ra; e toru oki
āriki mei te sekadi te tu, ma nga pona-
pona e nga tiare, to tetai mangamanga; e
mei te reira katoa oki te au mangamanga
34 e ono no taua menure nei. E to runga
i *te pu o* taua menure nei, kia a ïa
āriki, mei te sekaki te tu, *e* to ratou au

ponapona, e to ratou au tiare: Ko e 35
rua mangamanga ra, okotai ponapona,
i raro ake i te reira, ko e rua oki
mangamanga ra, okotai ponapona, i raro
ake i te reira, e ko e rua oki manga-
manga ra, okotai ponapona, i raro ake
i te reira, ko nga mangamanga e ono ïa
no taua menure ra. Te au ponapona, 36
e te au mangamanga katoa ra kia oko-
tai ïa *manga auro*; taua *menure* katoa
ra, kia okotai rai ïa manga auro meitaki
tupakiia te reira. E ka anga koe i tona 37
au lamepa e itu ra; ei rungao taua au
lamepa ra vai ei, ei akamārama i te au
ngai katoa i mua atu ia ratou ra. E 38
tona au pakoti, e tona au āriki pakoti
katoa ra, ei auro meitaki ïa. Okotai 39
ake taleni auro meitaki to *te menure*, e
taua au mea katoa ra kia anga koe ra.
E akara meitaki ana oki koe kia anga, 40
kia aite ki te tu i akakiteia atu kia koe
i runga i te maunga nei.

PENE XXVI.

Te au tapoki o te sekene i akakiteia ra, nga tapaanga rakau, e te paruru.

E ANGA katoa koe i tetai sekene 1
kia okotai ngauru kakau tapoki,
ei vavai i taviriia ra, ma te kerekere, e
te purapura, e te muramura; *ma* te au
kerubi, ei angaanga na te taunga karape,
me rave koe. Kia rua ngauru e varu 2
ara te kubiti i te roa o taua au tapoki
katoa ra, e kia a oki kubiti i taua tapoki
katoa ra i te pararauare: kia okotai rai
tu aite o taua au tapoki ravarai ra. Ko 3
e rima tapoki ra ka tupaupauia ïa, tetai
e tetai; e ko e rima oki tapoki e tupau-
pau katoaia ïa, tetai e tetai. E anga 4
oki koe i te tātai kerekere i te tapa o te
tapoki, i te tapa i vao i te topiri anga
ra; e akapera katoa i te anga i te tapa
o te tapoki i vao ra, ei topiri anga atu i
tetai. E rima ngauru aau tātai e anga 5
i *te tapa o* tetai tapoki, e ka anga katoa
oki koe i e rima ngauru tātai i te tapa o
tetai tapoki, ko te topiriia ki tetai ra;
kia piri nga *tapoki ra* i taua au tātai
ra. E anga oki koe i e rima ngauru 6
tapeka auro ra, ka topiri ei i te au tapo-
ki ra ki tetai ki tetai, ki taua au tape-
ka ra; kia riro ei sekene okotai.

E anga katoa koe i te kakau tapoki 7
uru puaka-nio ra, ei are i rungao i te
sekene ra; kia okotai ngauru ma tai
kakau tapoki taau e anga. E toru 8
ngauru kubiti i te roa o taua au kakau
tapoki katoa ra, e a oki kubiti o taua au
kakau tapoki katoa ra i te pararauare:
kia tai rai tu aite taua au kakau tapoki
katoa, okotai ngauru ma tai ra. E tu- 9
paupau oki koe i nga kakau tapoki e
rima ra e taka atura ïa, e nga kakau
tapoki e ono ra oki e taka atura te
reira, e ka atuatu koe i te ono o te
10 kakau i te tuapoto atu o te Are ra. E
anga oki koe i te tātai e rima ngauru,
ei te tapa o tetai kakau tapoki ei te tapa
i vao ei topiri anga; e e rima ngauru
oki tātai ei te tapa *i vao* i tetai kakau
tapoki, kia topiriia *nga kakau tapoki*
11 *ra.* E anga oki koe i e rima ngauru
tapeka veo, ka tuku ei i te au tapeka
ki roto i te au tātai, ei topiri anga i
12 taua tapoki ra, kia okotai rai. E te
manga paru i toe i taua au kakau tapo-
ki Are ra, te afa o tetai kakau tapoki
i toe ra, e vaoo ua atu kia tautau ua
13 ana i te tua roa i te sekene ra. E te
kubiti okotai i tetai pae, e te kubiti
okotai oki i tetai pae, tei toe i te roa i
te au kakau tapoki Are ra, e vaoo ua
atu kia tautau ua ana i nga pae sekene
ra, i tetai pae, e i tetai pae, ei paruru.
14 E anga oki koe i tetai tapoki kiri rama
rapakau muramuraia ra no te Are, e
tetai tapoki kiri tekesa ki rungao ra.
15 E tarai oki koe i te tapaanga rakau
sekene i te rakau ra e sitima, e akatu
16 ua ki runga. Kia okotai ngauru kubiti
te roa o te tapaanga rakau okotai ra,
okotai oki kubiti e afa kubiti te para-
rauare o te tapaanga rakau okotai.
17 Kia rua oki auri to te tapaanga rakau
okotai, kia aite tikai te tu tetai e tetai:
e akapera koe i te anga i te au tapa-
anga rakau ravarai no taua sekene ra.
18 E te au tapaanga rakau no te sekene
taau e tarai, e rua ngauru tapaanga ra-
19 kau i to te pae i apatonga ra. E anga
katoa koe i te turanga ario no raro ake
i taua au tapaanga rakau e rua ngauru
ra, kia a ngauru; e rua turanga to te
tapaanga okotai, no nga auri e rua ra,
e e rua turanga to tetai tapaanga, no nga
20 auri e rua ra. E e rua ngauru tapa-
anga rakau no tetai pae sekene ra, no te
21 pae i apatokerau ra: E to te reira oki
au turanga ario e a ngauru ra; e rua
turanga to te tapaanga rakau okotai, e
rua oki turanga to tetai tapaanga rakau.
22 E e ono oki aau tapaanga rakau e tarai
no tetai pae sekene i te pae i te opunga
23 o te rā ra. E tarai oki koe i e rua
tapaanga rakau no nga poo o te sekene,
24 i tetai pae e tetai pae. E tamouia oki
aua nga tapaanga ra ki raro, e tamou
katoaia oki ki runga ki tetai mouranga
ra; mei te reira katoa tetai e tetai; no
25 nga poo ïa aua nga *tapaanga rakau* ra. E
varu ake aua nga tapaanga rakau ra, e
to ratou turanga ario ra, okotai ïa nga-
uru ma ono turanga; e rua turanga i

raro ake i te tapaanga rakau okotai, e
rua oki turanga i raro ake i tetai tapa-
anga rakau.
E tarai oki koe i te tea i te rakau ra 26
e sitima, ko e rima ra, no te au tapa-
anga rakau i tetai pae sekene; E rima 27
oki tea no te au tapaanga rakau i tetai
pae sekene, e e rima oki tea no te au
tapaanga rakau i te papani mai o te se-
kene, i te pae i te opunga o te rā ra.
E te tea i rotopu ra, ko te na rotopu ïa 28
i taua au tapaanga rakau ra, kia tae roa
ïa ki tetai openga e tetai openga ei ta-
mou anga. E vaî oki koe i te au tapa- 29
anga rakau ki te auro, e te au tātai ra
ei auro ïa kia anga, ei momono anga i te
au tea ra; e ka vaî katoa koe i te au
tea ki te auro. E akapera koe i te aka- 30
tu i taua sekene nei, kia aite ki te tu i
akakiteia atu kia koe ki runga i te
maunga ra.
E ka anga oki koe i tetai paruru 31
kerekere, e te purapura, e te muramu-
ra, e te vavai i taviriia ra, te angaanga na
te taunga karape *ki rungao* ra; te au
kerubi kia anga aia ra. E ka akauta 32
koe i te reira ki rungao i nga pou siti-
ma e a, i vaîia ki te auro ra; e ei auro
oki te au tapeka i runga i nga turanga
ario e a ra.
Ka akauta koe i te paruru ki raro 33
ake i te au tapeka *kakau tapoki ra*, ka
apai ei koe i te aruna kite ra i reira i
roto mai i te paruru ra; e taua paruru
ra ta kotou kotinga i te ngai-tapu, e te
ngai-tapu roa atu. E tuku oki koe i te 34
tapoki ki rungao i te aruna kite, i roto i
te ngai-tupu roa atu. E tuku oki koe 35
i te kaingakai ra ki vao atu nei i taua
paruru ra, e te menure i tetai pae kia
aite ki te kaingakai ra, i tetai pae
i apatonga i te sekene ra; ka tuku
koe i te kaingakai i te pae i apatokerau
ra.
Ka anga katoa oki koe i te paruru no 36
te tomoanga i te Are ra, ei kerekere, e
te purapura, e te muramura, e te vavai
taviriia ra, ma te angaanga akamanea
ïa na te tui. E tarai oki koe i e rima 37
puke pou sitima no taua paruru ra, e
vaî oki i te reira ki te auro i vao ra, e ei
auro oki te au tapeka ra; e ka akato
oki koe i e rima turanga veo no aua nga
pou ra.

PENE XXVII.

*Te atarau tutungi anga tusia karaka-
ratio i akakiteia kia Mose ra, e tetai
au mea no te sekene.*

E ANGA katoa koe i tetai atarau e 1
sitima te rakau, e rima kubiti te
roa, e rima oki kubiti te pararauare;
kia aiteite nga aro e a o te atarau;
kareka te teitei e toru ake ïa kubiti.
2 Ka tarai oki koe i nga tara i nga poo e
a ra; kia okotai rai ïa *rakau e te atarau
orai* i aua nga tara ra; e ka vaî koe i te
3 reira ki te veo ra. E anga oki koe i
tona au pani āriki reu, e tona au taipu,
e tona au kapu, e tona au kokai, e tona
au āriki ai: tona au mea ravarai, ei veo
4 anake ïa kia anga koe ra. Ka anga
katoa oki koe i te paata veo kopekape-
ka; ka anga oki koe i e a tātai veo no
nga poo e a i taua mea kopekapeka ra.
5 Ka tuku oki koe i te reira ki raro ake
i te nia ei rotopu tikai i taua atarau ra,
e kia aite tikai taua mea kopekapeka
ra ki te ngai i rotopu i taua atarau ra.
6 E tarai oki koe i nga amo no te
atarau; ei amo sitima, ka vaî ei ki te
7 veo ra. Ka momono oki nga amo na
roto i te au tātai ra, ei nga pae o te
8 atarau nga amo, ei apai anga. Ei tapa-
anga rakau kia puerakaua i roto ra kia
anga koe ra: mei tei akakiteia kia koe
ki runga i te maunga ra, e akapera
ratou i te anga.
9 E rave katoa oki koe i te kezere no
te sekene: to te pae i apatonga ra, ei
paruru vavai i taviriia ra no te kezere,
okotai anere kubiti i te roa, no te tua-
10 poto okotai ïa: E to reira oki au pou
okotai takau, e to ratou au turanga veo
okotai takau; kareka te au tapeka no
taua au pou ra, e te au tatua ra, ei ario
11 ïa. E pera katoa i te tuaroa i te pae i
apatokerau ra, kia okotai anere *kubiti*
te paruru i te roa; e to reira oki au pou
okotai takau, e to ratou au turanga veo
okotai takau; kareka te au tapeka no
taua au pou ra, e te au tatua ra, ei
ario ïa.
12 E to te pararauare o te kezere i
te pae i te opunga o te rā ra, kia
rima ngauru ïa kubiti te paruru *i te
roa:* to te reira oki nga pou okotai ngau-
ru, e to ratou au turanga okotai ngau-
13 ru. E te pararauare o te kezere i te
pae i te itinga o te rā ra, e rima ngauru
14 ïa i te kubiti. Te paruru no tetai pae,
i taua tomoanga ra, kia okotai ïa ngau-
ru ma rima i te kubiti; to reira oki
nga pou e toru, e to ratou au turanga e
15 toru. E te paruru oki no tetai pae,
kia okotai ïa ngauru ma rima *i te
kubiti;* to reira oki nga pou e toru, e to
ratou puke turanga e toru ra.
16 E to te tomoanga i taua kezere nei,
ei paruru ïa, kia okotai takau kubiti
kakau kerekere, e te purapura, e te
muramura, e te vavai i taviriia ra, ma
te angaanga akamanea na te tui; to

reira oki pou e a, e to ratou turanga e a
ra. Ka tatuaia te au pou ravarai e pini 17
ua ake taua kezere nei ki te ario; ei
ario oki to ratou au tapeka, kareka te
au turanga, ei veo ïa. Okotai anere 18
kubiti taua kezere nei i te roa, e rima
ngauru *kubiti* i te pararauare e pini ua
ake, e e rima oki kubiti i te teitei: e
vavai i taviriia ïa, e te turanga o te au
pou ra, e veo ïa. Te au apinga ravarai 19
o te sekene ra, no te au angaanga katoa
ra, e te au titi, e te au titi ravarai no te
kezere ra, ei veo anake ïa.
E akaue oki koe i te tamariki a Ise- 20
raela, kia apai mai ratou i te inu olive
meitaki i reruia ra kia koe na, no te
lamepa, kia ka tamou tikai te lamepa.
I roto i te Are uipānga, i vao mai i te 21
paruru, ki mua atu nei i te *aruna* kite
ra, na Aarona, e tana puke tamariki, e
rave marie i te reira, mei te aiai ra e ao
ua ake, ki mua i te aroaro o Iehova ra:
ei akonoanga tamou teia na te tamariki
a Iseraela, e ope ua atu to ratou au uki.

PENE XXVIII.

Ko Aarona e tana au tamariki i te akataka angaia ei pupu taunga, e to ratou kakau taunga i te anga angaia.

EKAPITI katoa mai kia koe to tua- 1
kana ko Aarona, e tana puke tama-
riki tamaroa katoa, no roto i te tama-
riki a Iseraela, ei rave i te taoonga
taunga i mua iaku, ko Aarona, ko Na-
daba e Abihu, ko Eleazara e ko Itama-
ra, nga tamaroa a Aarona ra. Ka anga 2
oki koe i te kakau tapu no to tuakana
no Aarona, ei inuinu e ei manea. E 3
tuatua oki koe ki te aronga ngakau
pakari ravarai, i tei akakiia e au i te
vaerua kite, kia anga ratou i te kakau
o Aarona, kia akatakaia aia ei rave i te
taoonga taunga ki mua iaku ra. Teia 4
ta ratou kakau e anga; i te kesene, e
te ephoda, e te moili, e te kitana, *e* te
pare tu ke, e te tatua: ko ta ratou ïa
kakau tapu e anga no to tuakana no
Aarona, e no te au tamariki tamaroa
nana ra, kia rave aia i te taoonga taunga
ki mua iaku nei. E rave ratou i te 5
auro, e te *kakau* kerekere, e te pura-
pura, e te muramura, e te vavai. Ka 6
anga ai ratou i taua auro ra, *e te kakau*
kerekere, e te purapura, *e* te muramura,
e te vavai i taviriia ra, ei ephoda, e anga-
anga na te taunga karape. E nga tapoki- 7
pakuivi ra ka tupaupauia ïa ki rungao,
ei nga tapa e rua ka tupaupauia'i. E 8
te tatua manea i rungao i mou ei te
ephoda, kia okotai rai tu apinga i te
anga angaia, e auro rai, te kerekere, e te
purapura, e te muramura, e te vavai i
9 taviriia ra. E rave oki koe i nga toka
sema e rua, ka kokoti ei i te ingoa o te
10 au tamariki a Iseraela ki rungao: Toko
ono puke ingoa ki rungao i tetai toka,
e nga ingoa toe e toko ono ra ki rungao
i tetai toka, *ma te akono* i to ratou anau
11 anga. Mei ta te kokoti toka ra, *mei* tei
kokotiia ki runga i te sigilo ra, taau e
kokoti i te au ingoa o te au tamariki a
Iseraela ki rungao i nga toka ra: e
akamou oki koe i nga *toka* ra ki
12 roto i te āriki auro ra. Ka tuku oki
koe i aua nga toka ra ki rungao i nga
tapoki-pakuivi i taua ephoda ra, ei toka
manakoanga no te tamariki a Iseraela:
e na Aarona e apai i to ratou au ingoa
ki runga i ona nga pakuivi ki mua i te
aroaro o Iehova ei manakoanga.
13 Ka anga oki koe i nga āriki auro ra;
14 E e rua oki pirianganaoa auro meitaki i
nga poo; ei mea koviriviri taau e anga,
e tamou oki koe i nga pirianganaoa ko-
viriviri ki nga āriki ra.
15 E anga oki koe i te kesene tuatua-
tau ra, ma te angaanga a te taunga
karape; mei te angaanga ki runga i te
ephoda taau e anga; ei auro, *e* te kere-
kere, e te purapura, e te muramura, e
te vavai i taviriia, kia anga koe ra.
16 Kia aiteite nga aro e a; kia okotai
angaonu te roa, kia okotai oki angaonu
17 te pararauare, kia tua ruaia oki. E
akamou oki koe i te toka ki roto e kia
piri, kia a tupāti toka; te tupāti *mua ra*,
ei adama ïa, *e* te topazio, e te bereketa;
18 ko te tupāti mua ra ïa: E te rua o te
tupāti ra, ei nepheka ïa, *e* te saphiro, e
19 te ieloma: E te toru o te tupāti ra, ei
20 lesema ïa, *e* te sebu, e te akelema: E te
a o te tupāti ra, ei taresisa ïa, e te sema,
e te isephe: *e* to ratou akamouanga, ei
21 roto ïa i te auro akamou ei. Ei vaira-
nga ingoa taua au toka nei no te tama-
riki a Iseraela, tino ngauru ma rua, ko
to ratou ïa au ingoa; *mei* te kokoti
anga sigilo ra, ko te *toka* ko te ingoa, e
kia tau ki nga kopu tino ngauru ma
rua ra.
22 E anga oki koe i nga pirianganaoa
auro meitaki koviriviri no te kesene i
23 nga poo ra. E anga oki koe i e rua tātai
auro ki runga i te kesene, e e akamou
oki koe i nga tātai auro ra i nga poo
24 kesene ra. E momono oki koe i nga
pirianganaoa auro koviriviri ra ki roto
25 i nga tātai i nga poo kesene ra. E nga
openga i taua nga *pirianganaoa* ko-
viriviri ra, e tuku ïa ki roto i nga āriki
ra, ka akamou ei ki runga i nga tapoki-
pakuivi o te ephoda i te pae i mua ra.
26 E anga rai oki koe i e rua tātai auro,

ka akamou ei i nga poo ki raro i te
kesene ra i te tapa i roto ra, i vaitata i
te ephoda ra. E anga rai koe i e rua 27
tātai auro, ka akamou ei i nga tapoki-
pakuivi o te ephoda ra, i raro ra, i te
pae ki mua, i vaitata i te va'i i tupau-
pauia ki te tatua manea o te ephoda ra.
E tākai oki ratou i nga tātai o te kesene 28
ra, i nga tātai o te ephoda i tetai tākai
kerekere, kia piri ki te tatua manea o
te ephoda, kia kore oki te kesene e taka
ke i te ephoda. E ei runga i te uma- 29
uma o Aarona te ingoa o te tamariki a
Iseraela vai ei ki runga i te kesene
tuatua-tau ra, kia aere aia ki roto i
te ngai-tapu ra, ei manakoanga tamou
ki mua i te aroaro o Iehova ra.

E naau oki e tuku i te Urima e te 30
Tumima ki runga i te kesene tuatua-
tau ra; ei runga i te umauma o Aa-
rona vai ei te reira, kia aere aia ki roto
ki mua ia Iehova ra: ei runga ia Aa-
rona te tuatua-tau i te tamariki a Is-
raela ki runga i tona umauma, ki mua
i te aroaro o Iehova i te au rā katoa ra.

Ka anga oki koe i te moili ephoda, 31
ei *kakau* kerekere anake ïa. Ei rua to 32
te pae ki runga ra i rotopu: e i avereia
te tapa o taua rua ra e pini ua ake, mei
te rua tehera ra, kia kore e motu. E ei 33
remuna taau e anga na runga i te tapa
ki raro ra, ei kerekere, e te purapura, e
te muramura, e pini ua ake taua tapa
ra; e te ove auro i roto i te va *remuna*
e pini ua ake. Okotai ove auro okotai 34
remuna, okotai ove auro okotai remuna,
na runga i te tapa moili, e pini ua ake.
Ei runga ia Aarona te reira, kia rave 35
aia i taua taoonga: kia akarongoia aia
kia aere aia ki roto i te ngai-tapu ki
mua i te aroaro o Iehova ra, e kia aere
mai oki aia ki vao, kia kore aia e mate.

E anga oki koe i tetai tarae auro 36
meitaki ra, ka kokoti ei ki rungao, *mei*
te kokoti sigilo ra, KIA TAPU TO IE-
HOVA. E naau e tamou ki runga i te 37
pare tu ke i tetai tākai kerekere; ei te
pae ki mua i te pare tu ke vaoo ei. Ei 38
runga i te rae o Aarona vaoo ei, kia vai
rai ia Aarona te apa a te tamariki a
Iseraela, i te au mea tapu ta ratou i
akatapu ra, i ta ratou katoa apinga tapu
i orongaia ra; kia vaoo tamou marie
rai ki runga i tona rae, kia kitea mai
ratou e Iehova ra.

E e akamanea koe i taua kitana 39
vavai, e te pare tu ke taau e anga ra, ei
vavai ïa, kareka te tatua ra, ei anga-
anga akamanea ïa na te tui. E anga 40
katoa koe i te kitana no te tamariki a
Aarona, e anga oki koe i te tatua no
ratou, e te pare taau e anga no ratou,
41 ei inuinu e ei manea. E naau e tuku
ki runga i to tuakana ia Aarona, e ki
runga katoa i tana au tamariki; e e
akatainu koe ia ratou, e e akataoonga
oki ia ratou, e e akataka oki ia ratou,
kia rave ratou i te taoonga taunga ki
42 mua iaku nei. E tui oki koe i tetai pi-
ripou vavai ra, ei tapoki ia ratou: mei
te taukupu ra e tae ua atu ki te ūā i te
43 roa ra. Ei runga ïa ia Aarona, e tana
au tamariki, kia aere ratou ki roto i te
Are uipānga ra, e kia akavaitata ratou
ki te atarau, e rave i te taoonga i roto i
te ngai-tapu ra; ko te rave aea oki
ratou i te ara, e ko te mate aea: ei ako-
noanga tamou teia nana, e na tona
uanga a muri ake.

PENE XXIX.

Te au tusia e te au peu, ei akatapu anga i te aronga taunga.

1 TERA taau mea e rave ia ratou, ei
akatapu anga atu ia ratou, kia rave
ratou i te taoonga taunga ki mua iaku
nei: E rave koe i tetai bovi ou, e nga
2 rama kino kore e rua, E te kai akaopue
koreia ra, e te areto akaopue kore iro-
kia ki te inu ra, e te uefa akaopue
kore i tainuia ki te inu; ei faraoa si-
3 tona anake ïa kia anga koe ra. Ka
tuku ei koe i te reira ki roto i te kete
okotai, ka apai mai ei i roto rai i te kete
4 ra, e te bovi e nga rama e rua ra. E ka
arataki mai koe ia Aarona e tana au
tamariki ki te ngutupa o te Are uipā-
5 nga ra, ka paî ei ia ratou ki te vai, Ka
rave ei i te kakau ra, ka akakakau ei
koe ia Aarona ki te kitana, e te moili o
te ephoda, e te ephoda, e te kesene, ka
tamou ei i te ephoda ki runga iaia, i te
6 tatua manea o te ephoda ra. Ka tuku
ei koe i te pare tu ke ki rungao i tona
mimiti, ka tuku ei oki i te korona tapu
7 ki rungao i te pare tu ke. Ei reira koe
e rave ei i te manongi tainu ra, ka riri-
ngi ei ki runga i tona mimiti, ei aka-
8 tainu iaia ra. E arataki mai oki koe i
te au tamariki nana, ka akakakau ei ki
9 te au kitana. Ka akatatua'i koe ia ra-
tou ki te tatua, ko Aarona, e tana au
tamariki, e tuku oki i te pare ki runga
ia ratou; e ka akonoia te taoonga tau-
nga ei peu tikai no ratou: e pera koe i
te akataoonga anga ia Aarona e tana au
tamariki.

10 E taki mai koe i te bovi ki te ngu-
tupa o te Are uipānga ra; e tuku oki
a Aarona e tana au tamariki i to ratou
rima ki runga i te mimiti o taua bovi
11 ra. E naau e ta i taua bovi ra ki mua
i te aroaro o Iehova, i te ngutupa o te

Are uipānga ra. Ka rave ei koe i 12
tetai manga toto o taua bovi ra, ka tuku
ei ki runga i te au tara o te atarau i to
matikao-rima na, ka riringi ei i taua toto
katoa ra ki raro i te tumu o te atarau ra.
Ka rave oki koe i te ekaeka tongaua 13
katoa ki rungao i te au mea i roto ra, e
tei piri ki rungao i te ate ra, e nga
pukuatu ra, e te tongaua e piri ki te
reira ra, ka ta'u ei ki te ai ki runga i te
atarau ra. Kareka te kiko o taua bovi 14
ra, e te kiri, e te repo ra, e ta'u koe *i te*
reira ki te ai i vao mai i te puakapa ra:
e tusia tarangaara ïa.
E rave oki koe i tetai rama ra; e 15
tuku oki a Aarona e tana au tamariki
i to ratou rima ki runga i te mimiti o
taua rama ra. Ka ko oki koe i taua 16
rama ra, e rave oki koe i te toto, ka
pîpî ei e pini ua ake taua atarau ra. E 17
kotikoti rikiriki oki koe i taua rama ra,
ka orei ei i te au mea i roto ra, e nga
vaevae katoa, ka akaputu ei, e taua au
kotinga rikiriki ra, e te mimiti: Ka ta'u 18
ei e kia pou takiri roa taua rama ra ki
runga i te atarau ra: e tusia kara-
karatio na Iehova; ei mea aunga kaka-
ra, e tusia ai ïa, na Iehova.
E rave katoa oki koe i tetai rama; e 19
tuku oki a Aarona e tana au tamariki i
to ratou rima ki rungao i te mimiti o
taua rama ra. Ei reira koe e ko ei i 20
taua rama ra, ka rave ei i tetai manga
toto, ka tuku ei ki runga i te tapa o to
Aarona taringa *katau*, e ki runga i te
tapa o to te au tamariki ra taringa katau,
e ki runga i te matikao maata o to ratou
ra rima katau, e ki runga i te maikao
maata o to ratou ra vaevae katau, ka
pîpî ei i te toto ra ki runga i te atarau
e pini ua ake. E rave oki koe i tetai 21
manga toto i rungao i te atarau ra, e
tetai manga manongi tainu ra, ka pîpî
ei ki runga ia Aarona, e ki runga i tona
kakau, e ki runga i tana au tamariki, e
ki runga katoa i te kakau o taua au ta-
mariki nana ra: tapu atura oki aia, e
tona ra kakau, e tana au tamariki, e te
kakau katoa o te au tamariki nana ra.
E rave oki koe i te matu e te iku o 22
taua rama ra, e te tongaua i rungao i te
au mea i roto ra, e te ekaeka *ki rungao*
i te ate ra, e nga pukuatu ra, e te to-
ngaua e piri ki te reira, e te ua mua
katau ra; e rama akataoonga oki te
reira: E okotai oki areto, okotai oki 23
areto tainuia ra, okotai oki uefa no
roto rai i te kete kai akaopue koreia ra
i mua i te aroaro o Iehova ra: Naau e 24
tuku i taua au mea katoa ra ki roto i te
rima o Aarona, e ki roto i te rima o
taua au tamariki; kia ruruia taua au
mea ra ei tenupe ki mua ia Iehova ra.
25 Ei reira koe e rave ei i taua au mea ra
i to ratou rima, ka ta'u ei ki te ai ki
rungao i te atarau, ki runga i te tusia
karakaratio ra, ei mea aunga kakara ki
mua ia Iehova: e tusia ai ïa na Iehova.
26 E rave oki koe i te uma i te rama aka-
taoonga anga ia Aarona, ka ruru ei ei
tenupe ki mua ia Iehova ra: ko taau ïa
27 tuanga te reira ra. E akatapu koe i te
uma i ruruia ei tenupe, e te ua i apaiia
ki runga ei terume, no te rama i aka-
taoongaia'i a Aarona, e tana au tamariki
28 ra: Na Aarona te reira e na tana au
tamariki ei akonoanga e tuatau ua atu,
ta te tamariki a Iseraela ïa: e terume
te reira: ei terume na te tamariki a Ise-
raela, no ta ratou au tusia au ra, ko ta
ratou ïa terume na Iehova ra.
29 E riro oki te kakau tapu o Aarona ra
no tana au tamariki i muri ake iaia, to
ratou ïa kakau kia akamainuia ratou e
30 kia akataoongaia. *E* te tamariki nana
ko tei pa'u iaia ei taunga ra, kia po itu
aia i te kakau anga i taua *kakau* ra, ka
aere ei aia ki roto i te Are uipānga, ka
rave ei i te taoonga i roto i te ngai-
tapu ra.
31 Ei reira koe ka rave ei i te rama aka-
taoonga ra, ka tunu ei i tona kiko ki
32 roto i tetai ngai tapu. E na Aarona e
na nga tamariki nana e kai i te kiko o
taua rama ra, e te areto i roto i te kete
ra, ei te ngutupa o te Are uipānga ra
33 *kai ei*. Na ratou e kai i te reira,
tei akariroia ïa ei tapokiangaara, ei aka-
taoonga, *e* ei akatapu ia ratou: kare
rava ra tetai tangata ke atu e kai, no te
34 mea e mea tapu ïa. E kia toe tetai
manga i taua kiko akataoonga ra, e te
areto, kia popongi ake, e ta'u koe i taua
va'i i toe ra ki te ai; auraka e keingaia,
35 no te mea e mea tapu. E akapera atu
koe ia Aarona, e nga tamariki nana,
i te au mea katoa taku i akaue atu kia
koe na; kia po itu koe i te akataoonga
36 anga ia ratou. Ei bovi tarangaara taau
e akatusia i te au rā katoa ra, ei tapoki-
angaara; e ka tamā koe i taua atarau
ra; kia oti taau tapokiangaara i te apai
no taua *atarau* ra, ei reira koe akatainu
37 ei i te reira kia tapu. Kia po itu koe i
te apai anga i te tapokiangaara ki runga
i te atarau, kia tapu ïa; e ka riro ei
atarau tapu roa: ko te akatukia ua atu
i taua atarau ra, ka tapu ïa.
38 Teia taau e apai ki rungao i taua
atarau ra; kia rua arenio mataiti oko-
39 tai, auraka ei rā e tukua. Tetai are-
nio, ei te popongi koe apai ei; e tetai
arenio ra, ei te aiai koe apai ei *i te*
40 *reira*: E to tei muatangana arenio ra,

e kapiti atu i tetai omera faraoa i irokia
ki te inu reruia okotai kuata ina; e
tetai kuata ina wina ei neseka. E 41
tetai arenio ra, ei te aiai koe apai ei, *e*
te mineka *katoa* mei taau i apai i te
popongi ra, e te neseka katoa o te reira
ra, e tusia ai aunga kakara ïa na Iehova.
Ei tusia karakaratio tamouia *teia* e ope 42
ua atu to kotou au uki ra, ei te ngutupa
o te Are uipānga ra ki mua i te aroaro
o Iehova; ei reira au e aravei ei ia
kotou, ka tuatua'i oki kia koe. E ei 43
reira au e aravei ei i te tamariki a Ise-
raela, e ka tapu *tana ngai* ra i toku
kakā. E akatapu oki au i te Are uipā- 44
nga ra, e te atarau: e akatapu katoa
oki au ia Aarona e tana au tamariki, kia
rave ratou i te taoonga taunga iaku nei.
E ka noo au i rotopu i te tamariki a 45
Iseraela, e ei Atua au no ratou. E kite 46
oki ratou e, ko au to ratou Atua ko Ie-
hova, ko tei arataki mai ia ratou mei te
enua maira mei Aiphiti, kia noo au i
rotopu ia ratou: ko to ratou ïa Atua
ko au, ko Iehova.

PENE XXX.

No te anga anga i te atarau ei tutungi anga tumiama ra; e te kiura veo ra, e te manongi tainu ra, e te rakau kakara.

E ANGA oki koe i tetai atarau ei 1
tutungi anga tumiama: ei sitima
te rakau kia anga koe ra. Okotai 2
kubiti te roa, okotai oki kubiti te para-
rauare; kia aiteite nga aro e a: kia rua
ra kubiti te teitei: te au tara *katoa*
kia okotai rai ïa *rakau*. E ka vai oki 3
koe ki te auro meitaki, ko rungao, e
tetai pae e tetai pae e pini ua ake, e te
au tara katoa oki; ka anga oki koe i
te ei auro e pini ua ake. E rua oki tā- 4
tai auro taau e anga, *ka akamou ei* ki
raro ake i te ei ra, tetai poo e tetai
poo; to tetai pae, e to tetai pae taau e
anga; ei momonoanga amo oki ei apai.
Ei puke amo sitima taau e tarai, e vai 5
oki i te reira ki te auro. E tuku oki 6
koe i te reira ki mua atu nei i te
paruru i te aruna kite ra, ki mua atu
oki i te tapoki i rungao i te *aruna* kite
ra, ei reira au e aravei ei ia koe ra. E 7
na Aarona e tutungi i te tumiama
kakara ki rungao: i te au popongi
katoa kia rave aia i te au lamepa, ka
tutungi ei aia i te tumiama ki rungao
ra. E kia tutungi oki a Aarona i te 8
au lamepa i te aiai ra, e tutungi rai aia
i te tumiama ki rungao ra, ei tumiama
tamou ki mua i te aroaro o Iehova, e
ope ua atu to kotou au uki ra. Auraka 9
ei tumiama ke e apaiia ki rungao, e te
tusia karakaratio, e te mineka ra; au-
raka oki te neseka kia riringiia ki
10 rungao ra. Na Aarona ra e apai i te
toto o te tusia tarangaara, ei tapokia-
ngaara, okotai mataiti okotai apai anga
ki rungao i nga tara ra, ei tapokia-
ngaara: okotai ra ona apai anga i te
tapokiangaara ki rungao i te mataiti
okotai, e ope roa ake to kotou au uki
ra: e mea tapu roa ïa te reira na Ie-
hova.
11 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
12 na ko maira, Kia tatau koe i te tama-
riki na Iseraela, i te aronga e tatauia
ra, e te maata anga, kia tatauia ratou
ra, ei reira te tangata ravarai e apai
mai ei i tetai *apinga* akaora iaia uaorai
kia Iehova ra; kia kore e makiia to
roto ia ratou, kia tatauia ratou ra.
13 Teia ta ratou e apai mai, ta te aronga
ravarai i tatauia ra, e afa sekela, i te
sekela o te ngai-tapu ra: (tera te sekela
okotai takau gera:) e afa sekela *i te*
tangata okotai; ei terume na Iehova.
14 Taua aronga katoa i tatauia ra, ko tei
tae ki te rua ngauru o tona mataiti e
ara atu oki, ei terume tana e apai kia
15 Iehova ra. Auraka te tangata apinga
e akamaata *i tana*, auraka te tangata
apinga kore e akaiti *i tana*, ei afa
sekela kia apai kotou i te terume na
Iehova ra, ei akaora ia kotou uaorai.
16 Ka rave oki koe i taua moni akaora a
te tamariki a Iseraela ra, ka vaoo ei
no te peu o te Are uipānga ra; ei
manakoanga i te tamariki na Iseraela
ki mua i te aroaro o Iehova ra, ei
akaora ia kotou uaorai.
17 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
18 na ko maira, E anga oki koe i tetai
kiura veo, e ei veo katoa te vaevae, ei
orei anga; ka vaoo ei i te va i te Are
uipānga e te atarau ra, ka tuku oki i
19 te vai ki roto. Kia orei a Aarona e
tana au tamariki i to ratou rima e to
20 ratou vaevae ki reira. Kia aere ratou
ki roto i te Are uipānga, e kia aere
oki ratou ki te atarau e rave i te taoo-
nga ra, kia ta'u i te tusia ai na Iehova
ra; ka orei ratou ki te vai, kia kore
21 oki ratou e mate: Kia orei oki ratou i
to ratou rima e to ratou vaevae, kare
ïa ratou e mate: ei peu mou oki te
reira na ratou, nana e na tona uanga e
tae ua atu i to ratou au uki katoa.
22 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
23 na ko maira, E rave oki koe i te au
rakau kakara i tu ke roa ra, i te mura
meitaki ra kia rima ïa anere *sekela,* e
te kinamo kakara ei afa ua ïa, kia rua
oki anere e e rima ngauru, e te kane

kakara ra kia rua ïa anere e e rima
ngauru, E te kade kia rima ïa anere, i 24
te sekela o te ngai-tapu ra, e okotai
oki ina manongi olive: Ko taau ïa e 25
anga ei manongi tapu akatainu ra, ei
mea iro marieia mei te ravenga a te
iro-manongi ra: ei manongi tapu aka-
tainu anga ïa. E ka akatainu koe i te 26
Are uipānga i te reira, e te aruna kite
ra, E te kaingakai e te au mea katoa 27
no te reira ra, e te menure e te au mea
no te reira, e te atarau tumiama ra, E 28
te atarau tusia karakaratio, e te au
mea katoa no te reira, e te kiura e
tona vaevae; E ka akatapu koe i te 29
reira, kia tapu roa ïa: ko te akatukia
ua atu i te reira, ka tapu ïa. E aka- 30
tainu oki koe ia Aarona e tana au
tamariki, e ka akatapu oki ia ratou,
kia rave ratou i te taoonga taunga iaku
nei. E tuatua oki koe ki te tamariki 31
a Iseraela, e karanga atu, Ei manongi
tapu akatainu anga teia noku, e tae
ua atu i to kotou au uki katoa ra.
Auraka roa teianei *manongi* e riringiia 32
ki rungao i te tino tangata, auraka roa
oki kotou e iro i tetai mei te reira te
tu: e mea tapu ïa, kia tapu rai ia
kotou. Ko te iro i te manongi mei te 33
reira te tu ra, e te tuku i te reira ki
rungao i te tangata ke ra, ka tipu keia
ïa i tona uaorai iti-tangata.
Kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 34
E rave koe i te au rakau kakara ra, i
te natapha, e te sekelata, e te kelebana,
e te libano meitaki ra, ko nga rakau
kakara ra ïa: kia aite katoa te teiaa:
Ko taau ïa e anga ei tumiama, ei mea 35
iro marieia, mei te ravenga a te iro-
manongi ra, kia akataitaiia, ei mea
meitaki *e* te tapu: E ka reru koe i 36
tetai pae i taua rakau ra, e kia unga-
ungātiti, ka tuku ei ki mua i te *aruna*
kite i te Are uipānga ra, i te ngai
taku e aravei ei ia koe ra: ei mea tapu
roa ïa taua mea ra ia kotou. E teianei 37
tumiama taau e anga ra, auraka ta
kotou uaorai e iroia mei te reira te tu;
ei mea tapu ïa te reira ia koe na Ie-
hova. Ko te ka iro *i tana ra* mei te 38
reira te tu, ei ongi anga nana ra, ka
tipu keia ïa i tona iti-tangata.

PENE XXXI.

To Bezaleela raua ko Aholiaba akataka angaia e te Atua, ei anga i te sekene ra; kua ako akaouia ratou kia akono i te sabati, e kua tukuia mai nga papa ture kia Mose.

KUA tuatua mairā Iehova kia Mose, 1
na ko maira, I na, kua taiku 2
akenei au i te tamaiti a Uri, te tamaiti
a Hura, no te kopu o Iuda, i tona ra
3 ingoa ia Bezaleela: E kua akaki au
iaia ki te Vaerua o te Atua, i te pakari,
e te karape, e te kite, e te au angaanga
4 katoa ra, Ei kimi i te angaanga pakari
ra, kia angaanga i te auro, e te ario, e
5 te veo, Ei kokoti oki i te toka, *e* ei
akamou ki roto *i te vairanga ra*, ei
tarai rakau oki, no te au angaanga tini
6 ravarai kia raveia. E i na, kua kapiti ka-
toa atu au ia Aholiaba, te tamaiti a Ahi-
samaka, no te kopu o Dana, kiaia: e kua
tuku au i te pakari ki roto i te ngakau
o te aronga karape katoa ra, kia anga ra-
tou i te au mea ravarai taku i akaue atu
7 kia koe ra: I te Are uipānga ra, e te
aruna kite ra, e te tapoki ki rungao, e
8 te au mea katoa o te Are ra, E te
kaingakai e te au mea no te reira, e te
menure *auro* meitaki ra, e te au mea
katoa no te reira, e te atarau tumiama
9 ra, E te atarau tusia karakaratio ra, e
te au mea ravarai no te reira, e te
10 kiura e tona vaevae, E te au kakau
taoonga ra, e te au kakau tapu no te
taunga ra, no Aarona, e te au kakau
no tana au tamariki, i te rave anga i te
11 taoonga taunga ra, E te manongi aka-
tainu ra, e te tumiama kakara no te
ngai-tapu ra: ko te au mea ravarai
taku i akaue atu kia koe ra, na ratou e
rave.
12 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
13 na ko maira, E tuatua rai oki koe ki
te tamariki a Iseraela, na ko atura, E
akono tikai kotou i toku au sabati; e
akairo oki te reira naku e na kotou, e
ope ua ake te au uki no kotou na; kia
kitea e, ko au nei ko Iehova, tei aka-
14 tapu ia kotou. E teianei, ka akono ïa
kotou i te sabati; e mea tapu oki te
reira ia kotou: e te tangata ravarai e
akakino i te reira *rā*, ka tamate ta-
kiriia ïa: ko tei rave oki i te angaanga
i te reira *rā*, e tipu keia ïa tangata i
15 roto i tona uaorai iti-tangata. E tika
kia rave i te angaanga i nga rā e ono ra;
kareka te itu ra e sabati akaangaroi
angaia, e tapu ïa no Iehova: ko tei
rave i te angaanga i te rā sabati, ka
16 tamate takiriia ïa. E teianei, ka akono
te tamariki na Iseraela i te sabati, e
akariro oki ei akaangaroi anga, e ope ua
ake to ratou au uki, ei koreromotu
17 mutu kore. Ko te akairo ïa naku, e
te tamariki na Iseraela e tuatau ua
atu: po ono oki a Iehova i te anga
anga i te rangi e te enua, e noo ua iora
i te rā itu, e mareka rava atura.
18 E oti akera tana tuatua anga kia
Mose ki runga i te maunga ra ko Sinai,

kua tuku maira aia i nga papa kite ra
kiaia ; e papa toka, i tataia e te rima o
te Atua ra.

PENE XXXII.

Na te tangata i pati, e na Aarona i anga i te kafa auro ra ; kua eke mai a Mose, e no tona riri i taua kafa ra, kua ngaa iaia nga papa ture i o maiia e te Atua.

E KITE akera te au tangata e, kua 1
tavare a Mose, kare rai i aere mai
ki raro mei runga mai i taua maunga
ra, kua uipa maira taua au tangata kia
Aarona ra, kua tuatua maira kiaia, Ka
tu, ka rapa i tetai atua no tatou, ei na
mua ia tatou nei ; kareka taua Mose
nei, ko te tangata i arataki mai ia tatou
mei te enua maira mei Aiphiti, kare
tatou i kite i tona aerenga. Kua ka- 2
ranga aturā Aarona kia ratou, E kiriti
mai ana kotou i te poe auro i te taringa
o ta kotou au vaine, *e* ta kotou au ta-
mariki tamaroa, e ta kotou au tamariki
tamaine, ka apai mai ei kiaku nei. Kua 3
kiriti akera taua au tangata katoa ra i
to ratou au poe auro i to ratou taringa,
e kua apai maira kia Aarona. Kua 4
rave atura oki aia i to ratou ra rima,
akaaite iora aia i te reira ki te toi, e kua
akato iora ei kafa : kua tuatua iora ra-
tou, Teia toou atua, e Iseraela, ko tei
arataki mai ia koe mei te enua maira
mei Aiphiti. E kia akara akerā Aaro- 5
na *i te reira* ra, kua akatu iora aia i
tetai atarau ki mua i taua *kafa* ra ; e
kua akakite aturā Aarona i te tuatua,
na ko atura, E *rā* oroa apopo no Iehova.
E ao akera, kua tu akera ratou i te 6
popongi, e kua apai i te tusia kara-
karatio, e kua apai mai i te tusia au ; e
kua noo te au tangata ki raro e kai e e
inu oki, e kua tu akera ki runga e
ura.
Kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 7
Ka aere, ka eke koe ki raro ; kua kino
oki toou au tangata, taau i arataki mai
mei te enua maira mei Aiphiti : Kua 8
akaruke vave io nei ratou i te arataa
taku i akaue ia ratou : kua anga ratou
i te kafa akato no ratou, e kua akamori
atu i te reira ; e kua apai ratou i te
tusia ki te reira, e kua tuatua e, Teia
toou atua, e Iseraela, ko tei arataki
mai ia koe mei te enua maira mei
Aiphiti. E kua tuatua mairā Iehova 9
kia Mose, Kua akara au i taua iti-ta-
ngata nei, e i na, e au tangata kaki ke-
taketa ratou : E teianei, e vaoo ua ana 10
iaku, kia otooto ua ana toku riri ia
ratou, kia pou ratou iaku ; e ko koe
taku e akariro ei iti-tangata maata.
11 Pure iorā Mose i tona Atua ia Iehova,
na ko atura, Eaa ka otooto ei to riri, e
Iehova, i toou au tangata nei, i taau i
arataki mai mei te enua maira mei Ai-
phiti, ma te mana maata, e ma te rima
12 marōrō ? Eaa e tika'i kia tuatua to Ai-
phiti, i te na ko anga e, I arataki aia ia
ratou kia rokoia e te kino, kia ta aia ia
ratou ki runga i te au maunga, e kia
pou roa ratou i te ao nei ? E akaruke
i taua riri otooto noou na, ruri ke ake
koe i toou manako i te kino no to au
13 tangata nei. E akamaara i to au ta-
vini ia Aberahama ra, *e* ia Isaaka, e ia
Iseraela, taau i taputou atu ia koe
uaorai, e kua karanga atu kia ratou e,
E akamaata au i to kotou uanga e mei
te etu o te rangi ra *te maata*, e taua
enua katoa ra, taku i karanga ra, e oro-
nga ïa au no to kotou na uanga, e na
14 ratou e noo e tuatau ua atu. E kua
ruri ke akerā Iehova i tona manako i
te kino tana i tuatua e, e apai ki rungao
i tona au tangata.
15 Kua ariu mairā Mose, e eke maira
ki raro mei runga mai i taua maunga
ra, ma nga papa kite ra i tona rima :
nga pae e rua ravarai tei tataia i aua
nga papa ra ; tetai pae e tetai pae tei
16 tataia. E angaanga na te Atua aua
nga papa ra, e te tatānga i kokotiia ki
rungao i aua nga papa ra, e mea tataia
ïa e te Atua.
17 E kia akarongo akerā Iosua i te reo
o te au tangata ra i te maeva ua anga,
kua karanga atura aia kia Mose, E
18 maeva tamaki tei te puakapa ra. Kua
tuatua maira ra aia, Kare tera ra i te
reo maeva tamaki, kare oki i te aue
eke anga : e reo pee ra taku e akarongo
nei.
19 E vaitata maira aia i te puakapa,
kite maira aia i taua kafa ra, e te ura
anga : otooto rava akera to Mose riri,
titiri iora i nga papa i tona rima *ki
raro*, ngaangaa roa akera i te tumu o
20 taua maunga ra. Kua rave iora aia i
taua kafa ra i angaia e ratou ra, e kua
ta'u iora ki te ai, reru iora e ungaungā-
titi rava akera, e kua ruru atura ki
raro i te vai, e kua akainu atura i te
tamariki a Iseraela *i taua vai ra.*
21 Kua karanga aturā Mose kia Aarona,
I akapeea mai teianei au tangata kia
koe, i ara maata'i ratou nei ia koe ?
22 Kua tuatua mairā Aarona, Auraka e
akatupu roa i to riri, e toku pu e : kua
kite oki koe e, tei te tuatua kino teia-
23 nei aronga. Kua tuatua mai oki ra-
tou kiaku e, E rapa koe i tetai atua no

tatou, ei na mua ia tatou; kareka taua
Mose nei, ko te tangata i arataki mai
ia tatou mei te enua maira mei Aiphiti,
kare tatou i kite i tona aerenga. Kua 24
karanga atura au kia ratou, E *poe* auro
tona ra, e kiriti mai ïa. Kua apai
maira ratou *i te reira* kiaku nei: kua
titiri atura oki au i te reira ki roto i te
ai, e te aere ua maira teianei kafa. E 25
kia akara akerā Mose e, te ngaei ua ra
te tangata; (na Aarona oki ratou i
akangaei kia pou ratou i to ratou au
enemi;) Kua tu akerā Mose i te ngu- 26
tupa o te puakapa ra, kua tuatua maira,
Koai to Iehova ra? *ko te oro mai ïa*
kiaku nei. Kua uipa katoa maira te
au tamariki ravarai a Levi kiaia. Kua 27
karanga atura aia kia ratou, Te na ko
maira te Atua o Iseraela ra ko Iehova,
Ka akamou ana te tangata ravarai i
tana koke ki tona kaokao, ka aere, e ka
aere mai oki ki tera ngutupa ki tera
ngutupa, e pini ua ake te puakapa
katoa nei, ka ta ai, ko te tangata ko
tona uaorai taeake, ko te tangata ko
tona uaorai oa, ko te tangata ko tona
uaorai tangata tupu. Kua pera te ta- 28
mariki a Levi i ta Mose i tuatua maira:
e mate iora to taua au tangata ra e toru
katoa paa tausani i taua rā ra. Kua 29
karanga aturā Mose, Kua akataka ko-
tou ia kotou orai i teianei rā no Iehova,
i te rave anga te tangata katoa i tana
uaorai tamaiti, e tona uaorai taeake;
kia oronga mai oki aia i tetai meitaki
no kotou i teianei rā.

E popongi akera, kua karanga aturā 30
Mose ki te tangata, E ara maata ta ko-
tou i rave io nei: e teianei e aere au ki
runga kia Iehova ra; peneiake ko te
tapokiia ta kotou ara iaku. Kua oki 31
aturā Mose kia Iehova ra, e karanga
atura, Aue! e ara maata ta te au ta-
ngata i rave io nei, kua rapa i tetai atua
auro no ratou. E teianei, kia tika ia 32
koe i te akakore mai i ta ratou ara, *ka
akakore mai;* e kare ra, teia taku
tuatua kia koe, ko au ra taau e tapa-
rapara atu i roto i taau buka i tataia e
koe ra. Kua tuatua mairā Iehova kia 33
Mose, Ko tei ara ïa iaku nei, ko taku
ïa e taparapara i roto i taku nei buka.
E tenana, ka aere, e arataki i te au ta- 34
ngata *ki te ngai* i karangaia atu e au
kia koe ra; i na, e na mua taku angela
ia koe: kia tae ra ki te rā e tutaki ei
au ra, ei reira au e tutaki ei ia ratou i
ta ratou ra ara. Kua tuku mairā Ie- 35
hova i te au maki i roto i taua au ta-
ngata ra, no te mea kua anga ratou i te
kafa, ta Aarona i anga ra.

PENE XXXIII.

Te akakore nei te Atua e kare e aru i te au tangata, aue iora ratou; kua karangarangā Mose raua ko te Atua, e kua pati a Mose kia kite aia i te kakā o Iehova.

1 KUA tuatua mairā Iehova kia
Mose, Ka aere, e aere atura koe,
ko koe, e te au tangata taau i arataki
mai mei te enua maira mei Aiphiti, ki
te enua taku i taputou atu kia Aberaha-
ma, kia Isaaka, e kia Iakoba, ka na ko
ei au ra e, E oronga au i te reira no
2 toou ra uanga: E naku e tono i te
angela na mua ia koe; e naku e
arumaki ke atu i te ngati Kanaana, e
te ngati Amori, e te ngati Heta, e te
Perizi, e te ngati Hevi, e te ngati Ie-
3 busi: Ki te enua ta'e a vai ua te u e te
meli: kare oki au e tae katoa i toou na
tere; e au tangata kaki ketaketa oki
kotou; ko te pou takiri roa aea kotou
iaku i te arataa na.
4 E kite akera te au tangata i te reira
tuatua kino, kua aue iora ratou; e kare
rava tetai tangata i aao i tona au mea
5 akamanea. Kua tuatua mai ana oki a
Iehova kia Mose, E karanga atu ki te
tamariki a Iseraela, E au tangata kaki
ketaketa kotou: teia au ka aere atu ei
ki rotopu ia koe, e ka pou koe iaku,
kare e mamia: e tenana, ka kopae ana
i to au mea akamanea i rungao ia koe
na, kia kite au i taku ravenga ia koe
6 na. Kua kiriti akera te tamariki a Ise-
raela i to ratou au mea akamanea i te
pae maunga ra ko Horeba.
7 E kua apai aturā Mose i te Are, kua
patia atura ki vao mai i te puakapa, i
te atea ke i taua puakapa ra, e tapa
iora *te ingoa*, Ko te Are uipānga ra.
E te tangata katoa i kimi ia Iehova ra,
kua aere ïa ki vao ki te Are uipānga,
8 i vao mai i te puakapa ra. E kia aere
iorā Mose ki vao ki taua Are ra, kua tu
anake akera te tangata ki runga, tu ua
iora i te au ngutupa o to ratou katoa
au puakapa, akara ua atura ia Mose na
muri, kia tomo roa atu aia ki roto i
9 taua Are ra. E tei te tomo angā Mose
ki roto i taua Are ra, kua eke maira
taua pou tumurangi ra, kua tu ua iora
i te ngutupa o taua Are ra, kua ka-
10 rangaranga iorā *Iehova* kia Mose. E
kia akara akera taua aronga katoa ra i
taua pou tumurangi ra i te tu ua anga
i te ngutupa o taua Are ra, kua tu
anake akera te au tangata katoa ra ki
runga, kua akamori, ko te tangata ka-
toa i te ngutupa o tona uaorai puakapa.

E kua karangaranga ua mai a Iehova 11
kia Mose ko te mata e te mata, mei te
tangata e tuatua ua ki tona taunga. E
i oki mairai aia ki te puakapa ra: ka-
reka te tauturu uaorai, te tamaiti a
Nuna ra, ko Iosua, e tangata ou, kare
ïa i akaruke i te Are.
Kua karanga aturā Mose kia Iehova, 12
I na, te tuatua maira koe kiaku e, E
arataki koe i teianei iti-tangata ki ru-
nga: kare ra koe i akakite mai kiaku i
taau e unga katoa i toku nei *tere*: ia
koe oki i tuatua mai kiaku e, Kua kite
au ia koe i *toou* ingoa, e kua kite aroaia
koe e au. E teianei, teia taku tuatua 13
kia koe, kua kite aroaia au e koe ra, e
akakite mai koe kiaku i toou aerenga,
e kia kite au ia koe, kia kite aroaia au
e koe ra: e akara oki koe e, e iti-tangata
noou teianei iti-tangata. Kua tuatua 14
mairā *Iehova*, E na vaitata katoao au ua-
orai *ia koe*, e ka oronga au i te akaanga-
roi anga noou. Kua karanga aturā *Mose* 15
kiaia, Kia kore koe uaorai e aere katoa
ra, auraka matou e aratakiia i teianei.
Eaa oki te mea e kitea'i e, kua kite aro- 16
aia au ma toou katoa nei au tangata e
koe? Kare aina tei vaitata katoao koe ia
matou nei, e i taka ke ei matou, ko au e
toou nei au tangata, i te tangata ravarai o
te ao nei? E kua tuatua mairā Iehova kia 17
Mose, Ka pera rai au, taau i tuatua mai
ana: kua kite aroaia oki koe e au, kua
kite au ia koe i *toou* ingoa. Kua karanga 18
atura aia, Te pati atu nei au kia koe, e
akakite mai koe kiaku nei i toou kakā.
Kua tuatua maira aia, Ka tuku rai au 19
i te meitaki katoa noku ra na mua ia
koe, e e tutu au i te ingoa o Iehova na
mua ia koe; te aroa nei oki au i taku
e anoano i te aroa, e te takinga-meitaki
nei au i taku e anoano i te takinga-
meitaki. Kua tuatua maira aia, Kare 20
koe e tika kia akara i toku mata; kare
rava oki tetai tangata e ora kia akara
mai iaku. Kua tuatua mairā Iehova, 21
I na, *teianei* te ngai i vaitatao kiaku nei,
ei turanga noou ki runga i te mato nei:
E kia aere toku nei kakā na vaita- 22
tao ra, e tuku atu au ia koe ki roto i te
akapi mato ra, ka tapoki atu ei au ia
koe i toku rima, kia aere au na vaita-
tao: E ka kiriti oki au i toku rima, e 23
ka kite mai koe i toku tua: kareka
toku mata, kare rava ïa e tika kia
akaraia.

PENE XXXIV.

Nga papa toka ou i angaia ra; kua akakiteia maira te ingoa o Iehova; kua pure a Mose kia Iehova kia aru katoa aia; kua oki akaou mai a Mose ma nga papa toka, kua kakā tona kiri mata.

1 KUA tuatua mairā Iehova kia
Mose, Ka tarai ana koe i e rua
papa toka, mei tei muatangana ra te
tu; e naku e tata i te tuatua ki rungao
i aua nga papa ra, i tei *tataia* ki runga
i nga papa i muatangana, taau i aka-
2 ngaangaa ra. E akateateamamao koe
kia popongi, e aere mai koe i te popongi
ki runga i te maunga nei ko Sinai, aka-
kite mai ei ia koe orai iaku i reira ki
3 runga i te take maunga ra. Auraka
rava ra ei tangata e aere katoa mai ki
runga, auraka rava oki tetai tangata
kia kitea mai i taua maunga nei e pini
ua ake; auraka katoa te mamoe e te
bovi e kaikai aere i vaitata i taua mau-
4 nga ra. Kua tarai iora aia i nga papa
toka e rua, mei tei muatangana ra te
tu; e kua tu akerā Mose ki runga i te
popongi roa, aere atura ki rungao i taua
maunga ra ko Sinai, i ta Iehova i
akaue mai iaia ra, e kua taoi katoa i
nga papa toka i tona rima.
5 Kua eke mairā Iehova na roto i te
tumurangi, tu ua iora i reira i vaitata
iaia, e kua tutu maira i te ingoa ra o
6 Iehova. Kua aere iorā Iehova na mua
iaia, kua tutu maira, Ko Iehova, Ko
Iehova, e Atua takinga-meitaki, e te
aroa ua, *e* te akakoromaki maata, e te
7 meitaki maata, e te tuatua-mou, *E* te
vaoo marie i te aroa e tausani ua atu, e
te akakore i te tuatua-tika kore, e te
ara, e te kino; e kare e tuatua *ki te
tangata kino* e, e tangata kino kore, i
te tutaki anga i te ara a te aronga me-
tua ki runga i te tamariki, e ki runga
katoa i te tamariki a te au tamariki ra,
e tae ua atu ki te toru e te a o te uki ra.
8 Kua rapurapu ua iorā Mose, kua tupou
iora aia ki raro i te one, akamori atura;
9 E kua karanga atura aia, Kua kite aroaia
au e koe, e taku Atu, teia taku tuatua,
e aere katoa koe, e taku Atu, ki roto
katoa ia matou; e au tangata kaki ke-
taketa rai oki ratou; e e akakore mai
koe i ta matou tuatua-tika kore, e ta
matou ara, e e rave mai koe ia matou
noou uaorai.
10 E kua tuatua maira aia, I na, e pa-
pau au i te koreromotu: e rave au i te
mea umereia ki mua i te aroaro o toou
au tangata katoa na, kare rai i raveia i
te ao katoa nei, e i roto i te au tangata
katoa; e ka kite te au tangata katoa i
o ou ra i te angaanga a Iehova: e mea
11 tu ke oki taku ka rave ia koe ra. E
akono meitaki koe i taku e akaue atu

kia koe na i teianei rā: I na, e tuaru
ke au i te ngati Amori ki mua ia koe,
e te ngati Kanaana, e te ngati Heta, e te
Perizi, e te ngati Hevi, e te ngati Ie-
busi. Kia matakite ia koe, ko te 12
papau aea koe i te koreromotu i to taua
enua taau e aere na; ko te riro aea
oki ei maunu ia koe na; E akapou ra 13
kotou i ta ratou au atarau, e vava'i i ta
ratou au tiki, e tipu oki i te au Aseto-
reta no ratou; Auraka oki koe e aka- 14
mori i tetai atua ke: e Atua vareae oki
a Iehova, e ingoa vareae oki tona: Ko 15
te papau aea koe i te koreromotu i te
tangata no te reira enua, ko te aere ke
aea ratou i te akaturi aere anga i to
ratou au atua, e e apai i te tusia ki to
ratou au atua, ko te tuatua mai aea
tetai kia koe, e ko te kai aea koe i tana
tusia; Ko te rave aea koe i ta ratou au 16
tamaine *ei vaine* na taau au tamariki
tamaroa, e ko te akaturi aea taua au
tamaine na ratou ra i te aru anga i to
ratou au atua, akatatipa ke atura ra-
tou i taau au tamariki i te kanga anga
i to ratou au atua. Auraka roa koe e 17
anga i tetai atua akato noou.

E akono koe i te oroa kai akaopue 18
kore ra: e kai koe i te kai akaopue
kore e kia po itu, taku i akaue atu kia
koe na, ei te taime akonoia ra, i te
marama ra ko Abiba: no te mea tei te
marama ra ko Abiba toou aere anga
mai mei Aiphiti maira. Te au tamaroa 19
tama mua ra, naku anake ïa, e te toa
anaunga mua o taau au puaka, to te bovi
e to te mamoe. Kareka to te asini 20
anaunga mua, e oko koe *i te reira* i te
mamoe: e kia kore e okoia e koe, e
aati i te kaki. Taau au tamaroa tama
mua katoa ra, e oko koe *i te reira:* e
auraka ra tetai e aere puapinga kore ua
mai ki mua iaku nei ra.

E rave koe i te angaanga i nga rā e 21
ono ra, kareka i te rā itu ra e akaanga-
roi koe i reira: i te tuatau tanu anga e
te kokoti anga, e akaangaroi koe. E te 22
oroa i te ebedoma *itu* ra, i te popo mua
i te akāu sitona ra, e akono koe *i te
reira*, e te oroa uipa anga *kai* i te ope-
nga o te mataiti ra.

Kia tu toru taau au tane katoa i te 23
aere anga mai ki mua i te aroaro o te
Atu ra ko Iehova, te Atua o Iseraela
ra, i te mataiti okotai. E tuaru ke 24
oki au i te au iti-tangata ki mua ia koe,
e e akamaata au i toou na kotinga:
kare rava oki tetai e anoano mai i to
enua, kia aere koe ki runga ki mua i
te aroaro o to Atua ra ko Iehova, tu
toru i te mataiti okotai. Auraka koe 25
e apai mai i te toto o taku ra tusia ma
te akaopue; e auraka roa te tusia i te
26 oroa ra i te pasa e vaioia kia ao. Te
popo o toou na enua i tei para ana, ko
taau ïa e apai mai ki roto i te are o
toou Atua ra ko Iehova. Auraka koe
e tunu i te punua puaka-nio i te u o
te tinana orai.

27 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
E tata koe i taua tuatua nei; ko te tu oki
teia o te tuatua o te koreromotu, taku
28 i papau kia koe, e kia Iseraela nei. E
rua takau ona rā kia Iehova ra, e rua
takau oki po; kare aia i kai i te kai,
kare oki i inu i te vai. E kua tata iora
aia i te tuatua o te koreromotu ra, ko
nga ture okotai ngauru, ki runga i nga
papa ra.

29 E kia eke mai a Mose ki raro mei
runga i te maunga ra ko Sinai, ma nga
papa kite ra e rua i te rima o Mose ra,
tae maira aia ki raro mei runga mai i
taua maunga ra, kare akerā Mose i kite
e, te kakā ra tona kiri mata, koia i ka-
30 rangaranga kiaia ra. E kia akara
akerā Aarona e te tamariki ravarai
a Iseraela ia Mose, i na, te kakā
maira te kiri mata; mataku akera ra-
31 tou kia akavaitata atu kiaia. Kua ka-
piki atura rā Mose kia ratou; kua oki
mairā Aarona e te au kavana ravarai o
te uipānga kiaia ra: e kua karanga-
32 ranga aturā Mose kia ratou. E muri
akera kua akavaitata katoatoa maira te
tamariki a Iseraela ra; e kua tuku iora
aia i te au tuatua katoa kia ratou, ta
Iehova i tuatua mai kiaia i runga i te
33 maunga ra ko Sinai. E oti akera ta
Mose tuatua anga atu kia ratou ra, kua
tuku akera aia i te tapoki ki runga i
34 tona mata. Kareka kia aere a Mose
ki roto ki mua i te aroaro o Iehova e
tuatua kiaia ra, kua kiriti akera aia i
taua tapoki ra, e tae ua maira aia ki
vao; e kia aere maira aia ki vao, kua
tuatua aia ki te tamariki a Iseraela i
35 tei akaueia mai kiaia ra. Kite akera
te tamariki a Iseraela i te mata o Mose,
e te kakā ra te kiri mata o Mose: kua
tuku akaou akerā Mose i te tapoki ki
runga i tona mata, e kia aere aia ki roto
e tuatua kia *Iehova* ra.

PENE XXXV.

Te akakite nei a Mose ki te tangata i ta ratou apinga kia apai ua mai no te sekene; ko Bezaleela raua ko Aholiaba nga taunga ikiia.

1 KUA akaputuputu iorā Mose i te
uipānga katoa ra i te tamariki a
Iseraela, e karanga atura kia ratou, Teia
te tuatua i akaueia mai e Iehova, kia

rave kotou i te reira. E tika kia rave i te 2
angaanga i nga rā e ono ra, kareka te rā
itu ra, ei *rā* tapu ïa no kotou, e sabati
akaangaroi anga no Iehova: ko te rave
i te angaanga i te reira *rā*, ka tamate
ravaia ïa. Auraka roa kotou e ta'u i te 3
ai i te rā sabati i to kotou au are katoa
e pini ua ake.
Kua karanga atu rai a Mose ki te 4
uipānga katoa o te tamariki a Iseraela
ra, na ko maira, Teia ta Iehova tuatua
i akaue mai, na ko maira, E rave kotou 5
i te terume na Iehova no roto ia kotou
orai nei: ko te tangata ngakau oronga, e
apai mai aia i te reira, koia te terume na
Iehova; i te auro, e te ario, e te veo,
E te *kakau* kerekere, e te purapura, e 6
te muramura, e te vavai, e te *uru*
puaka-nio, E te kiri rama i rapakau 7
muramuraia ra, e te kiri tekesa, e te
rakau ra e sitima, E te mori no te 8
lamepa, e te rakau kakara no te ma-
nongi tainu ra, e no te tumiama kakara
ra, E te au toka sema, e te au toka 9
ei taroto, no te ephoda, e te kesene.
E ka aere mai oki te au tangata ngakau 10
pakari katoa i roto ia kotou, e anga i te
au mea ravarai i akaueia mai e Iehova
ra; I te sekene, tona are, e tona ta- 11
poki, tona au tapeka, e tona au tapaa-
nga rakau, tona au tea, tona au pou, e
tona au turanga; I te aruna, e nga 12
amo, te tapoki, e te paruru ei arai ra;
Te kaingakai, e nga amo, e te au mea 13
ravarai no te reira, e te areto o te aro-
aro ra; Te menure oki ei akamārama, 14
e te au mea ravarai no te reira ra, e te
au lamepa e te mori ei turama, E te 15
atarau tumiama ra, e nga amo, e te
manongi akatainu, e te tumiama ka-
kara ra, e te paruru ngutupa no te
tomoanga o te sekene ra; Te atarau 16
tusia karakaratio, e tona paata veo ra,
nga amo, e te au mea ravarai no te
reira ra, te kiura e tona vaevae; Te au 17
paruru kezere ra, te au pou, e te au
turanga, e te paruru no te ngutupa
kezere ra; Te au titi no te sekene, e te 18
au titi no te kezere, e te au taura; Te 19
au kakau taoonga, kia rave i te taoonga
ki roto i te ngai-tapu ra, te kakau tapu
no te taunga ra no Aarona, e te au
kakau no tana au tamariki, no te rave
anga i te taoonga taunga ra.
Aere anake atura taua uipānga ta- 20
mariki a Iseraela mei mua atu i te
aroaro o Mose. E kua aere maira 21
ratou, te tangata katoa i tae tona nga-
kau, te aronga katoa i tika to ratou
ngakau, kua apai maira ratou i te
terume na Iehova, no te angaanga i te
Are uipānga ra, te au peu ravarai oki
no te reira ra, e no te au kakau tapu
22 ra. Ko te tane, e te vaine katoa, tei
tae te ngakau ra, kua aere katoa mai
ïa, kua apai maira i te tapeka, e te
poe, e te momono-rima, e te ei, e api-
nga auro anake; e ko te au tangata
katoa i apai i te tenupe ei tenupe auro
23 anake ta ratou na Iehova. E te aronga
e *kakau* kerekere to ratou, e te pura-
pura, e te muramura, e te vavai, e te *uru*
puaka-nio, e te kiri rama rapakau mura-
muraia, e te kiri tekesa, kua apai mai
24 ïa ratou. E te aronga i apai mai i te
terume ario, e te veo, kua apai mai i te
terume na Iehova; e te aronga e rakau
sitima tei ia ratou, *e tau* i taua anga-
25 anga katoa ra, kua apai mai ïa. E te
au vaine ngakau kamaatu katoa ra,
kua iro to ratou rima i te ao, e kua
apai mai i tei irokia *e ratou* ra, i te *ao*
kerekere, e te purapura, *e* te mura-
26 mura, e te vavai. E te au vaine katoa
i kamaatu, tei tae te ngakau ra, kua
27 taviriviri ratou i te *uru* puaka-nio. E
kua apai maira te aronga kavana i te
au toka sema, e te au toka ei taroto,
28 no te ephoda, e te kesene; E te rakau
kakara e te mori, no te mārama e no te
manongi akatainu ra, e no te tumiama
29 kakara ra. E apinga ngakau tae ta te
tamariki a Iseraela i apai mai na Ie-
hova, te au tane, e te au vaine katoa,
tei anoano te ngakau i te apai mai, no
te au angaanga ravarai ta Iehova i
akaue mai ia Mose kia raveia.
30 Kua karanga aturā Mose ki te ta-
mariki a Iseraela, I na, kua tuatua
akenei a Iehova i te tamaiti a Uri te
tamaiti a Hura, no te kopu o Iuda, i
31 *tona* ingoa, ia Bezaleela; E kua akaki
aia iaia ki te Vaerua o te Atua, i te
karape, te pakari, e te kite i te anga-
32 anga tini ravarai ra; Ei kimi oki i te
angaanga pakari ra, ei rave i te anga-
33 anga auro, e te ario, e te veo; E
kokoti oki i te toka, kia akamouia ki
roto *i te vairanga ra*, ei kokoti rakau
oki, e ei rave i te au angaanga manea
34 ravarai nei. E kua akakite aia iaia
kia apii aia *i etai ke* ra, raua ko Aho-
liaba, te tamaiti a Ahisamaka, no te
35 kopu o Dana ra. Ko tana ïa i akaki i
te pakari ngakau, ei rave i te angaanga
tini ravarai ra, i ta te kokoti *toka* ra, e
ta te taunga karape ra, e ta te aka-
manea *kakau* ra, i te *kakau* kerekere,
e te purapura, *e* te muramura, e te
vavai, e ta te raranga *kakau* ra; tei
rave i te au angaanga ravarai, e tei
kimi i te au ravenga karape.

PENE XXXVI.

Te apinga i uipaia mai kua karea ki te rima o te aronga e rave i te angaanga ra, e kua oti ia ratou te au apinga no te Are i te reira.

KUA rave iorā Bezaleela, e ko 1
Aholiaba, e te au tangata katoa
i karape te ngakau, i ta Iehova i tuku
i te pakari ki roto ra, e te kite ra e
kite ei i te rave i te angaanga katoa no
te ngai-tapu ra, i te au mea katoa ta Ie-
hova i akaue maira. Na Mose oki i 2
tuatua kia Bezaleela e kia Aholiaba, e
te au tangata ravarai i karape te nga-
kau, i ta Iehova i tuku i te pakari ki
roto ra, e te aronga katoa i tae te nga-
kau e aere mai e rave i taua angaanga
ra: E kua tiki maira ratou mei mua i 3
te aroaro o Mose i taua terume katoa
ra, ta te tamariki a Iseraela i apai mai
no taua angaanga ra, no te ngai-tapu
kia rave ra. E kua apai ua maira
ratou i te apinga i tera popongi, i tera
popongi. E taua au tangata pakari 4
katoa, tei rave i te au angaanga katoa
o te ngai-tapu ra, kua aere anake maira
te tangata ravarai, mei te angaanga
mai tana i rave ra; E kua tuatua 5
maira ratou kia Mose, na ko maira, E
apinga maata rava atura ta te au ta-
ngata i apai mai nei, no te angaanga ta
Iehova i akaue maira e rave, e toe ïa.
E kua akaue iorā Mose, e tutu aereia 6
atura e pini ua ake te puakapa, i na
koia e, Otira ua te au tane e te au vaine
katoa i te rave i te terume no te ngai-
tapu ra. Kore akera te au tangata i
apai akaou mai. E apinga maata oki 7
tei rauka, e ope roa te au angaanga
katoa i te oti, e e toe rai.

E taua au tangata ngakau karape 8
katoa ra i tei rave i te angaanga sekene
ra, kua anga iora ratou i te tapoki
vavai i taviriia ra okotai ngauru, e te
kerekere, e te purapura, e te mura-
mura; ma te kerubi e angaanga na te
taunga karape i te rave angaia. Oko- 9
tai takau ma varu kubiti te roa o te
tapoki okotai, e a oki kubiti te para-
rauare o te tapoki okotai; okotai rai
tu aite o taua au tapoki ravarai. Ko e 10
rima tapoki i tupaupauia ïa e ia; e ko
e rima oki tapoki i tupaupauia ïa e ia.
E kua anga iora aia i te tātai kerekere 11
i te tapa o tetai tapoki ra, i te tapa ki
vao i te tupaupauanga ra; i akapera
katoa aia i te anga i te tapa ki vao i
tetai tapoki ra, ei tupaupau anga atu ki
tetai. E rima ngauru ana tātai i anga 12
i *te tapa o* tetai tapoki, e rima ngauru
oki ana tātai i anga i te tapa o tetai
tapoki, ko te tupaupauia ki tetai ra;
ko te tātai i piri ei tetai tapoki ki
13 tetai. Anga iora oki aia i te tapeka
auro e rima ngauru, e kua topiri iora i
taua au tapoki ra tetai ki tetai ki taua
au tapeka ra: riro atura ei sekene
okotai.
14 Anga iora oki aia i te au tapoki *uru*
puaka-nio ei are ki rungao i te sekene
ra; okotai ngauru tapoki i angaia e ia
15 e tai ara. E toru ngauru kubiti i te
tapoki okotai i te roa, e a oki kubiti te
pararauare i te tapoki okotai: okotai
rai tu aite i taua au tapoki ra okotai
16 ngauru ma tai ra. E topiri iora aia i
nga tapoki e rima ra, e taka atura ïa, e
nga tapoki oki e ono ra, e taka ke atura
17 te reira. E anga iora aia i te tātai e
rima ngauru i te tapa i vao i taua
tapoki ra i te topiri anga, e kua anga
katoa aia i te tātai e rima ngauru i te
tapa o tetai tapoki kia topiriia atu ki
18 tetai. E kua anga oki aia i te tapeka
veo e rima ngauru ei topiri i taua are
ra, kia riro ei okotai.
19 Anga iora oki aia i te tapoki kiri
rama rapakau muramuraia no taua
Are ra, e tetai tapoki kiri tekesa ki
rungao.
20 Tarai iora oki aia i te tapaanga rakau
no te sekene, i te rakau ra e sitima,
21 e akatu ua ki runga: Okotai ngauru
kubiti i te roa i te tapaanga rakau
okotai, okotai oki kubiti e afa kubiti i
te pararauare i te tapaanga rakau oko-
22 tai. E rua auri i te tapaanga rakau
okotai, kia aite tikai te tu tetai e tetai;
i akapera aia i te rave i taua au tapaa-
nga rakau ravarai no te sekene ra.
23 Okotai takau ana tapaanga rakau i
tarai no te sekene, i te pae i apatonga:
24 E anga iora oki aia i te turanga ario e
a ngauru no raro ake i nga tapaanga
rakau okotai takau ra; e rua turanga
to te tapaanga okotai no nga auri e rua
ra, e rua oki turanga to te tapaanga
25 okotai no nga auri e rua ra. E anga
iora oki āia i te tapaanga rakau okotai
takau, no tetai pae sekene i te pae i
26 apatokerau ra, E te turanga ario oki e
rua takau; e rua turanga ki raro ake i
te tapaanga okotai, e rua oki turanga i
27 raro ake i tetai tapaanga rakau. Tarai
iora oki aia i nga tapaanga rakau e ono,
no tetai pae sekene, i te pae i te opu-
28 nga o te rā ra. E kua tarai iora aia i
e rua tapaanga rakau no nga poo sekene
29 i tetai pae e tetai pae. E i tamouia te
reira ki raro, e ki runga katoa, i te
mouranga okotai: okotai rai tu i aua
nga *tapaanga rakau ra* i te anga anga

no nga poo e rua ra. E varu oki tapaa- 30
nga rakau; okotai ngauru ma ono oki
turanga, e turanga ario, taki rua tura-
nga i raro ake i te tapaanga rakau
okotai e pini ua ake.
Tarai iora oki aia i te tea sitima; ko 31
e rima ra no te au tapaanga rakau i te-
tai pae sekene, E ko e rima oki tea no 32
te au tapaanga rakau i tetai pae sekene,
e ko e rima oki tea no te au tapaanga
rakau i te sekene i te pae i te opunga o
te rā ra. E i apai roaia e ia tei rotopu 33
ra tea na runga i te au tapaanga rakau,
e tae roa atura ki tetai openga e tetai
openga ei tamou anga. E kua vaî oki 34
aia i te au tapaanga rakau ki te auro, e
auro oki te au tātai tana i anga ei mo-
monoanga no te au tea ra, e kua vaî
katoa oki aia i te au tea ki te auro.
E anga iora oki aia i te paruru, te 35
kerekere, e te purapura, e te mura-
mura, e te vavai i taviriia; ma te ke-
rubi e angaanga na te taunga karape i
te rave angaia ra. Tarai iora aia i nga 36
pou sitima e a no taua *paruru* ra, e vaî
iora ki te auro; e e auro katoa oki te
tapeka; e kua akato iora aia i nga
turanga ario e a no aua nga *pou* ra. E 37
anga katoa iora aia i te paruru *kakau*
kerekere, e te purapura, e te muramu-
ra, e te vavai i taviriia, te angaanga
akamanea na te tui, no te ngutupa Are
ra; E to reira oki nga pou e rima e nga 38
tapeka oki; e kua vai aia i nga mimiti,
e nga tatua, ki te auro: kareka nga
turanga e rima ra, e veo ïa.

PENE XXXVII.

Te aruna i te anga angaia, e te tapoki, e nga kerubi auro e rua ra; te kaingakai, te menure, e te atarau tumiamu.

KUA tarai iorā Bezaleela i te aruna 1
e sitima te rakau; e rua kubiti e
afa *kubiti* te roa, okotai oki kubiti e afa
kubiti te pararauare, okotai oki kubiti
e afa *kubiti* te teitei: E vaî iora aia i 2
roto e i vao ki te auro meitaki, e anga
iora oki i tetai ei auro e pini ua ake.
Kua akato iora aia i te tātai auro e a 3
no nga poo e a ra; e rua tātai i tetai
pae, e rua oki tātai i tetai pae. Kua 4
anga iora oki aia i te amo sitima, e kua
vaî iora ki te auro. Kua momono iora 5
aia i nga amo na roto i te au tātai i
nga pae o te aruna ra, ei apai anga i
taua aruna ra. Anga iora aia i te tapo- 6
ki, e auro meitaki ïa; e rua kubiti e afa
kubiti te roa, okotai oki kubiti e afa
kubiti te pararauare. Anga iora oki 7
aia i nga kerubi auro e rua, i nga poo
e rua o te tapoki ra, e mea tupaki i te
8 angaia e ia: Okotai kerubi i tetai poo,
okotai oki kerubi i tetai poo; ki rungao
i nga poo tapoki e rua nga kerubi tana
9 i anga ra. Te totoa ra nga kerubi i *to
raua* peau na runga, i te tapoki ua anga
i te tapoki i to raua peau, anga atu
anga mai o raua aro; i anga tika nga
mata o aua nga kerubi ra ki te tapoki.
10 E tarai iora aia i te kaingakai e siti-
ma te rakau: e rua kubiti te roa, oko-
tai oki kubiti te pararauare, okotai oki
11 kubiti e afa *kubiti* te teitei: E vaî iora
oki aia i te reira ki te auro meitaki, e
kua anga oki i te ei auro e pini ua ake.
12 E kua akaurupae oki aia i taua *kai-
ngakai* ra e pini ua ake okotai rima i
te pararauare; e kua anga iora oki i te
ei auro no taua urupae ra e kako roa
13 ake. Akato iora aia i te tātai auro e
a, e akamou iora aia i aua nga tātai ra
ki nga poo e a, ki runga i nga vaevae e
14 a ra. I vaitatao i te urupae aua nga
tātai ra, ei momonoanga amo ei apai
15 anga i taua kaingakai ra. Tarai iora
oki aia i nga amo sitima, e vaî iora ki
te auro, ei apai anga i taua kaingakai
16 ra. Anga iora oki aia i te au kapu no
te kaingakai, tona au mereki, e tona au
kapu, e tona au āriki, e te au kapu ma-
maata, ei riringi anga ra, e auro mei-
taki *anake* ïa.
17 Kua anga iora aia i te menure auro
meitaki ra; e mea tupaki taua menure
ra tana i anga ra; tona pu, e te au
mangamanga, te au āriki, te au pona-
pona, e te au tiare, okotai rai ïa *manga*
18 *auro:* E ono oki mangamanga i te ma-
ngamanga anga no roto i nga pae i taua
menure ra; e toru mangamanga i tetai
pae menure, e toru mangamanga i tetai
19 pae menure: E toru āriki to tetai ma-
ngamanga mei te sekadi te tu, ma nga
ponapona, e nga tiare; e toru oki āriki
mei te sekadi te tu i tetai mangamanga,
ma nga ponapona e nga tiare; mei te rei-
ra oki te au mangamanga e ono no taua
20 menure ra. E to runga i *te pu o* taua me-
nure ra e a ïa āriki mei te sekadi te tu, to
ratou au ponapona, e to ratou au tiare:
21 Ko e rua mangamanga ra, okotai pona-
pona i raro ake, ko e rua mangamanga,
okotai ponapona i raro ake, ko e rua
mangamanga, okotai ponapona i raro
ake, ko nga mangamanga ïa e ono i te
mangamanga anga no roto i taua *menure*
22 ra. Te au ponapona, e te au manga-
manga ra, okotai rai ïa *manga auro:* e
taua *menure* katoa ra okotai rai ïa anga-
23 anga auro meitaki tupakiia ra. Anga
iora oki aia i nga lamepa ra e itu ra, e
tona au pakoti, e tona au āriki pakoti,

e auro meitaki *anake* ïa. I te taleni 24
auro meitaki okotai i anga ai aia i te
reira, e te au mea ravarai no te reira
ra.
Anga iora oki aia i te atarau tumia- 25
ma, e sitima te rakau: okotai kubiti te
roa, okotai oki kubiti te pararauare; e
mea aiteite nga aro e a; e rua ra kubiti
te teitei: nga tara *katoa* ra okotai rai
ïa *rakau*. Kua vaî iora oki aia ki te 26
auro meitaki, ko rungao, e te pae katoa
e pini ua ake, e nga tara *katoa* oki: e
kua akaei oki i te ei auro e pini ua ake.
Anga iora aia i nga tātai auro ki raro 27
ake i te ei ra, i tetai poo e tetai poo, i
tetai pae e tetai pae, ei momono anga i
nga amo ei apai. Tarai iora aia i nga 28
amo sitima, e kua vaî iora oki i te reira
ki te auro.
Anga katoa iora oki aia i te manongi 29
tapu akatainu ra, e te tumiama meitaki
kakara ra, mei ta te iro-manongi e
rave ra.

PENE XXXVIII.

Te atarau tusia karakaratio i te anga angaia ra, e te kiura veo e tona vaevae, e te rainga o te apinga i o maiia e te tangata.

ANGA iora oki aia i te atarau tusia 1
karakaratio e sitima te rakau: e
rima kubiti te roa, e rima oki kubiti te
pararauare, kua aiteite nga aro e a; e
toru ra kubiti te teitei. Tarai iora oki 2
aia i nga tara i nga poo e a ra; okotai
rai ïa *rakau* aua nga tara katoa ra; e
vaî iora aia i te reira ki te veo. Anga 3
iora oki aia i te au mea ravarai o te
atarau, i te au pani, e te au taipu, e te
au kapu, *e* te au kokai, e te au ūriki ai:
e veo anake te au ūriki ravarai tana i
anga. Anga iora oki aia i te paata veo 4
kopekapeka no taua atarau ra, i raro
ake i te nia i rotopu tikai i taua *atarau*
ra. Kua akato iora aia i nga tātai e a 5
no nga poo e a i taua paata veo ra, ei
momonoanga amo ra. Kua tarai iora 6
aia i nga amo sitima, vaî iora oki ki te
veo. Kua momono iora aia i nga amo 7
na roto i nga tātai ra, i te tiroa o te
atarau ra, ei apai anga i taua *atarau* ra:
e tapaanga rakau taua *atarau* ra, *e* te
puerakaua i roto i te anga angaia e ia
ra.
Anga iora aia i te kiura veo, e e veo 8
okî te vaevae, i te au akaata o te au vaine
i uipaia, tei uipa i te ngutupa o te Are
uipānga ra.
E nana oki i anga i te kezere: te au 9
paruru vavai i taviriia no te kezere i te
pae i apatonga, okotai anere kubiti *te*
10 *roa; E* to reira au pou okotai takau
ïa, e to ratou au turanga veo okotai
takau; *kareka* te au tapeka, e te au
11 tatua no taua au pou ra, e ario ïa: E to
te pae apatokerau ra *au paruru*, okotai
anere ïa kubiti *te roa*, to reira au pou
okotai takau, e to ratou au turanga veo
okotai takau; *kareka* te au tapeka e te
au tatua no taua au pou ra, e ario ïa:
12 E to te pae i te opunga o te rā ra au
paruru, e rima ngauru ïa kubiti *te roa*,
to reira au pou okotai ngauru, e to ra-
tou au turanga okotai ngauru; *kareka*
te au tapeka, e te au tatua no taua au
13 pou ra, e ario ïa. E to te pae i te iti-
nga o te rā *au paruru* e rima ngauru ïa
14 kubiti *te roa*. Te au paruru i tetai pae
ngutupa ra, okotai ngauru ma rima ïa
kubiti; to reira au pou e toru, e to ra-
15 tou au turanga e toru: E to tetai pae
ngutupa kezere, tetai rima e tetai rima,
e paruru katoa okotai ngauru ma rima
kubiti; to reira nga pou e toru, e to
16 ratou nga turanga e toru. E vavai
taviri anakeia te au paruru kezere e
17 pini ua ake. E te au turanga no te au
pou ra, e veo ïa; *kareka* te au tapeka e
te au tatua i taua au pou ra, e ario ïa;
e te vaî o te au mimiti ra, e ario ïa; i
tatua katoaia te au pou kezere ravarai
18 ki te ario. E te paruru no te ngutupa
o taua kezere ra, i akamaneaia i te mea
kerekere, e te purapura, e te muramu-
ra, e te vavai i taviriia: okotai takau
kubiti te roa, e rima kubiti te teitei, ko
te pararauare rai ïa, i aite katoa ki te
19 au paruru o te kezere ra. E to reira
oki nga pou e a, e to ratou nga turanga
veo e a; *kareka* te au tapeka ra, e ario
ïa; e te vaî o te au mimiti ra, e nga
20 tatua, e ario ïa. E te au titi ravarai
no te sekene, e to te kezere e pini ua
ake, e veo anake ïa.
21 Ko te rainga anga teia o te sekene,
koia te sekene kite ra, tei akaueia e
Mose, e i tukuia ki te ngati Levi i raro
ake ia Itamara te tamaiti a Aarona
22 taunga ra. Na Bezaleela oki, te tamaiti
a Uri, te tamaiti a Hura, no te kopu o
Iuda, i anga i te au mea ravarai ta Ie-
23 hova i akaue mai kia Mose ra. Koia
e Aholiaba, te tamaiti a Ahisamaka,
no te kopu o Dana, e tangata kokoti
toka, e taunga karape, e te akamanea
kakau, i te mea kerekere, e te purapu-
ra, e te muramura, e te vavai.
24 Te auro i pou i taua angaanga ra, te
angaanga katoa no taua ngai-tapu ra,
koia te auro tenupe ra, okotai takau
ma iva i te taleni, e itu anere e toru
ngauru sekela, i te sekela o te ngai-tapu
25 ra. E te ario o te uipānga tangata i

tatauia ra, okotai ïa anere i te taleni,
okotai tausani e itu oki anere e itu
ngauru ma rima i te sekela, i te sekela
o te ngai-tapu ra: Okotai tangata, oko- 26
tai beka, koia te afa sekela nei, i te
sekela o te ngai-tapu ra, i taua aronga
ravarai i aere kia tatauia ra, i tei tae
ki te rua o te ngauru anga o tona ma-
taiti e tei ara atu, e ono anere e toru
ara i te tausani, e rima anere, e rima
ngauru taua aronga ra. E taua au 27
taleni ario okotai anere ra i tei akatoia
ïa ei turanga *no te au tapaanga rakau*
o te ngai-tapu ra, e ei turanga *no te au*
pou o te paruru ra; okotai anere tura-
nga no taua au taleni okotai anere ra,
okotai taleni okotai turanga. E taua 28
au sekela okotai tausani e itu anere e
itu ngauru oki ma rima ra, tei te au
tapeka pou ïa, e tei te vaî i te au mimiti
pou ra, e tei te au tatua i taua au *pou*
ra. E te veo i taua tenupe ra, e itu 29
ngauru ïa taleni, e rua tausani e a anere
sekela. Tei te au turanga te reira no 30
te au kopa no te Are uipānga, e tei te
atarau veo ra, e tona paata veo, e te au
mea ravarai no taua atarau ra; E tei te 31
au turanga oki no te kezere e pini ua
ake, e tei te au kopa no te kezere, e tei
te au titi katoa o te sekene, e tei te au
titi ravarai o te kezere e pini rava ake.

PENE XXXIX.

Te au kakau i angaia no te rave anga i te taoonga i roto i te ngai-tapu ra, te ephoda, te moili, te kitana, te pare, e te tatua. Kua akameitakiia e Mose.

ANGA iora ratou i te kakau taoonga, 1
i te *kakau* kerekere ra, e te pura-
pura, e te muramura, ei rave anga i te
taoonga i te ngai-tapu ra, e kua anga
ratou i te kakau tapu no Aarona: ta
Iehova i akaue mai kia Mose ra. E 2
kua anga oki aia i te ephoda i te auro,
te kerekere, e te purapura, e te mura-
mura, e te vavai i taviriia ra. E tu- 3
paki iora ratou i te auro e pararauare
atura e te angiangi, e kotikoti iora ei
kikau, no te angaanga a te taunga ka-
rape, ei kairo aere ki te kerekere, e te
purapura, e te muramura, e te vavai.
Kua tui iora ratou i te tapoki-pakuivi 4
no taua *ephoda* ra, kia tupaupau kato-
aia atu: tei nga tapa te tupaupau anga.
E te tatua manea i rungao i mou ei te 5
ephoda okotai rai ïa apinga i te anga
angaia, e auro rai, *e* te mea kerekere, e
te purapura, e te muramura, e te vavai
i taviriia ra; ta Iehova i akaue mai
kia Mose ra.
Akamou iora oki ratou i nga toka 6
sema ki roto i te āriki auro ra, *nga*
toka i kokotiia te ingoa o te ta-
mariki na Iseraela ki rungao ra, *mei*
7 te kokoti sigilo ra. Tuku iora aia i te
reira i rungao i nga tapoki-pakuivi o
te ephoda, ei toka manakoanga no te
tamariki a Iseraela; ta Iehova i akaue
mai kia Mose ra.
8 Anga iora aia i te kesene e angaanga
na te taunga karape ra, mei te rave i te
ephoda ra; i te auro, te kerekere, e te
purapura, e te muramura, e te vavai i
9 taviriia ra. E mea tua rua, e kua aite
nga aro e a o te kesene ta ratou i anga:
okotai angaonu te roa, okotai oki anga-
onu te pararauare, e mea tua rua ïa.
10 Akamou iora oki ratou i nga toka ki
roto e a tupāti: tei mua tupāti, e ada-
11 ma ïa, e te topazio, e te bereketa. E te
rua o te tupāti ra, e nepheka ïa, *e* te
12 saphiro, e te ieloma. E te toru o te
tupāti ra, e lesema ïa, *e* te sebu, e te
13 akelema. E te a o te tupāti ra, e tare-
sisa ïa, *e* te sema, e te isephe: tamouia
ïa ki roto i te āriki auro i to ratou aka-
14 mouanga. Okotai ngauru ma rua rai
nga toka ra, kua tau ki te au ingoa o te
tamariki a Iseraela; *e i kokotiia* to ra-
tou au ingoa *mei* te kokoti sigilo ra, ko
te toka ko te ingoa, e tau akera i te au
15 kopu tino ngauru ma rua ra. Anga
iora ratou i nga pirianganaoa auro mei-
taki koviriviri i nga poo o taua kesene
16 ra. Anga iora oki ratou i e rua āriki
auro, e e rua oki tātai auro, e tuku iora
ratou i nga tātai ki nga poo e rua i taua
17 kesene ra. E kua momono akera ra-
tou i nga *pirianganaoa* auro koviriviri
e rua na roto i nga tātai e rua, ki nga
18 poo i taua kesene ra. E nga openga i
taua nga *pirianganaoa* koviriviri ra,
akamouia iora e ratou ki nga āriki e
rua ra, e topiri atura ki nga tapoki-
pakuivi o te ephoda i te pae ki mua ra.
19 Anga iora oki ratou i e rua tātai auro,
tuku iora ki nga tapa i taua kesene ra,
i te tapa i roto, i tei piri ki te ephoda
20 ra. Anga iora oki ratou i e rua rai tā-
tai auro, e akamou iora ki nga tapoki-
pakuivi o te ephoda i raro ra, i te pae
ki mua ra, i vaitata i te ngai i topiriia,
ki runga i te tatua manea o te ephoda
21 ra. E tākai iora ratou i nga tātai o te
kesene ra, ki nga tātai o te ephoda ki
tetai tākai kerekere, kia piri *te kesene*
ki te tatua manea o te ephoda, kia kore
te kesene e taka ke i te ephoda; ta Ie-
hova i akaue mai kia Mose ra.
22 Anga iora aia i te moili ephoda, e
mea rarangaia, *e* te kerekere e pini ua
23 ake. E rua tei rotopu i taua moili ra,
mei te rua tehera ra, *e* i avereia te

tapa o te rua ra, kia kore e ngae.
Kua tui iora oki ratou i te remuna na 24
runga i te tapa o taua moili ra, ki te *ao*
kerekere, e te purapura, e te mura-
mura, *e te vavai* i taviriia ra. Kua 25
anga iora oki ratou i te ove auro
meitaki, e kua akamou iora i taua au
ove ra ki roto i te va remuna, na runga
i te tapa o te moili, na roto i te va o te
au remuna e pini ua ake; Okotai ove 26
okotai remuna, okotai ove okotai re-
muna, na te tapa o taua moili ra e pini
ua ake, kia rave i te taoonga ra; ta
Iehova i akaue mai kia Mose ra.

Anga iora oki ratou i te kitana vavai, 27
e mea rarangaia, no Aarona, e nga ta-
mariki nana ra, E te pare vavai tu ke, 28
e te pare vavai manea ra, e te piripou
vavai i taviriia ra, E te tatua vavai i 29
taviriia, i akamaneaia ki te mea kere-
kere, e te purapura, e te muramura;
ta Iehova i akaue mai kia Mose ra.

Kua anga katoa oki ratou i te tarae 30
no te korona tapu ra, i te auro meitaki
ra, tata iora ratou ki rungao, *mei* te
tuatua i kokotiia ki runga i te sigilo
ra, KIA TAPU TO IEHOVA. Kua tākai 31
iora ratou i tetai tākai kerekere i
rungao, ei tamou anga ki runga i te
pare tu ke i te pae ki runga ra; ta Ie-
hova i akaue mai kia Mose ra.

Oti rava akera taua angaanga sekene 32
ra, i te Are uipānga ra: kua rave oki
te tamariki a Iseraela i te au mea
ravarai ta Iehova i akaue mai kia
Mose; kua akapera rai ratou. Kua 33
apai ratou i te sekene kia Mose; te
are, e te au mea ravarai no te reira,
te au tapeka ra, te au tapaanga rakau
ra, te au tea ra, e te au pou ra, e te au
turanga, E te tapoki kiri rama i rapa- 34
kau muramuraia ra, e te tapoki kiri
tekesa ra, e te paruru ei arai, Te aruna 35
kite ra, e nga amo katoa, e te tapoki,
Te kaingakai, *e* te au mea ravarai no 36
te reira, e te areto o te aroaro ra, Te 37
menure *auro* meitaki, *e* tona au lamepa,
i te au lamepa akanoo meitakiia ra, e
te au mea ravarai no te reira ra, e te
mori ei akamārama, E te atarau auro 38
ra, e te manongi akatainu ra, e te
tumiama kakara ra, e te paruru no te
ngutupa Are ra, Te atarau veo ra, e 39
tona paata veo, nga amo ra, e te au
mea ravarai no te reira, te kiura e tona
vaevae, Te au paruru kezere, te au 40
pou, e te au turanga, e te paruru no te
ngutupa kezere ra, te au taura, e te au
titi, e te au mea katoa no te angaanga
sekene, no to Are uipānga ra, E te au 41
kakau taoonga ei rave i te taoonga i
roto i te ngai-tapu ra, te au kakau tapu
no te taunga ra no Aarona, e te au
kakau no nga tamariki nana, kia rave
42 i te taoonga taunga ra. Te au mea
ravarai ta Iehova i akaue mai kia Mose
ra, ta te tamariki a Iseraela ïa i rave e
43 oti rava akera te au angaanga ra. E
kia akara akerā Mose i taua au anga-
anga katoa ra, i na, kua oti roa i te
raveia e ratou, ta Iehova i tuatua
maira, i akaperaia ïa e ratou i te rave:
e kua akaora mairā Mose ia ratou.

PENE XL.

Te sekene i te akatu angaia ra e te akamainu angaia.

1 KUA tuatua mairā Iehova kia
2 Mose, na ko maira, Ei te rā
mua i te marama mua ra e akatu ei
koe i te sekene, te Are uipānga nei.
3 E naau e tuku i te aruna kite ki roto,
4 ka arai ei te aruna ki te paruru. E
naau e apai i te kaingakai ki roto, e e
akanoonoo oki i te ka akanoonooia ki
rungao ra; e ka apai oki koe i te me-
nure ki roto, ka tuku ei i te au lamepa
5 ki rungao. E tuku oki koe i te atarau
auro no te tumiama ki mua i te aruna
kite ra, e e akauta oki i te paruru no
6 te ngutupa sekene ra. E ka akatu koe
i te atarau tusia karakaratio ki mua
atu i te ngutupa sekene i te Are uipā-
7 nga ra. E e tuku oki koe i te kiura i
te va i te Are uipānga e te atarau ra,
8 ka tuku ei i te vai ki roto. E akatu
oki koe i te kezere e pini ua ake, e
akauta oki i te paruru no te ngutupa
9 kezere ra. E rave oki koe i te mano-
ngi akatainu, ka akatainu ei i te sekene,
e te au mea ravarai i roto ra; e akapera
koe i te akatapu atu, e te au mea
10 ravarai no te reira, kia tapu ïa. E e
akatainu koe i te atarau tusia karaka-
ratio, e te au mea ravarai no te reira, e
akapera i te akatapu i taua atarau ra,
11 kia riro ei atarau tapu roa. E aka-
tainu oki koe i te kiura e tona vaevae,
e akapera koe i te akatapu i te reira.
12 Ka arataki ei koe ia Aarona e tana
au tamariki ki te ngutupa o te Are
uipānga, ka orei ei ia ratou ki te vai.
13 Ka akakakau ei ia Aarona ki te au
kakau tapu, ka akatainu ei, e akapera
koe i te akatapu iaia, kia rave aia i te
14 taoonga taunga iaku nei. E e arataki
katoa koe i nga tamariki nana, ka aka-
15 kakau ei ia ratou ki te kitana. E
akatainu oki koe ia ratou, mei taau i
akatainu i to ratou ra metua, kia rave
ratou i te taoonga taunga iaku nei: ka
riro tika oki to ratou akatainu angaia
ei *akairo no* te taoonga taunga, e vaoo

tamouia ia ratou e ope ua ake to ratou
au uki ra. Akapera atura oki a Mose: 16
te au mea ravarai ta Iehova i akaue
mai kiaia ra, ko tana ïa i rave.
Tei te marama mua, i te rua o te 17
mataiti, tei te *ra* mua o taua marama
ra, i akatuia'i te sekene ki runga. E 18
akatu akerā Mose i te sekene, akamou
iora i te au turanga, e akatu akera i te
au tapaanga rakau, e momono akera i
te au tea, e akatu akera oki i te au pou.
E oora akera aia i te are ki rungao i te 19
sekene, e kua tuku akera oki i te ta-
pokī are ki runga roao; ta Iehova i
akaue mai kia Mose ra.
Kua rave iora aia i *nga papa* kite ra, 20
kua tuku iora ki roto i te aruna; e
momono akera nga amo ki roto i *nga
tātai o* te aruna ra, e tuku atura i te
tapoki ki rungao i te aruna. Kua apai 21
oki aia i te aruna ki roto i te sekene, e
akauta akera i te paruru ki runga, ei
arai, e arai atura i te aruna kite ra; ta
Iehova i akaue mai kia Mose ra.
Tuku iora aia i te kaingakai ki roto 22
i te Are uipānga ra, i te pae o te
sekene i te pae i apatokerau ra, ki vao
atu nei i te paruru ra. Akanoonoo 23
iora oki aia i te areto ki rungao, ma te
akapapa marie, ki mua i te aroaro o Ie-
hova; ta Iehova i akaue mai kia Mose
ra. Tuku iora aia i te menure ki roto 24
i te Are uipānga, i te pae i apatonga o
te sekene ra, aite akera ki te kaingakai
ra. Tutungi iora aia i te lamepa ki 25
mua i te aroaro o Iehova; ta Iehova i
akaue mai kia Mose ra. Tuku iora aia 26
i te atarau auro ki roto i te Are uipā-
nga, ki mua atu i te paruru ra: E 27
kua tutungi iora aia i te tumiama ka-
kara ki rungao ra; ta Iehova i akaue
mai kia Mose ra.

28 E kua akauta akera aia i te paruru i
29 te ngutupa o te sekene ra. Kua tuku
iora aia i te atarau tusia karakaratio,
ki mua atu i te ngutupa sekene o te
Are uipānga ra; ka apai ei aia i te
tusia karakaratio, e te mineka ki ru-
ngao; ta Iehova i akaue mai kia Mose
30 ra. Kua tuku iora oki aia i te kiura i
te va i te Are uipānga e te atarau ra,
e kua tuku iora i te vai ki roto ei orei
31 anga; Kia orei a Mose e ko Aarona e
tana au tamariki i to ratou rima e te
32 vaevae: Kia aere ratou ki roto i te
Are uipānga ra, e kia aere oki ki te
atarau ra, kua orei ïa; ta Iehova i
akaue mai kia Mose ra.
33 Kua akatu akera aia i te kezere i
vao ake i te sekene, e te atarau e pini
rava akera; e kua akauta akera i te
paruru i te ngutupa o taua kezere ra.
Kua oti takiri akera taua angaanga ra
ia Mose.
34 E tapokiia iora te Are uipānga e
tetai tumurangi, e ki akera te sekene i
35 te kakā no Iehova. Kare akera i tika
ia Mose kia aere ki roto i te Are uipā-
nga, no te mea te vai ra te tumurangi
ki rungao, e kua ki oki te sekene i te
kakā no Iehova.
36 E me peke taua tumurangi i runga i
te sekene ra ki runga, kua aere te ta-
mariki a Iseraela i to ratou katoa ra au
37 aerenga: Kia kore ra e peke taua
tumurangi ra ki runga, kare ïa ratou i
aere, kia tae ra ki te rā i peke ei ra *i*
38 *aere ei.* E noo oki taua tumurangi no
Iehova ra ki rungao i te sekene i te ao,
e kia po, riro atura ei ai ki mua i te
mata o te ngutuare ravarai o Iseraela,
i to ratou katoa ra au aerenga.

TE BUKA TORU A MOSE RA,

LEVITIKU.

PENE I.

Te au ture no te tusia karakaratio, no te anana bovi, e no te anana mamoe, e no te manu.

KUA kapiki mairā Iehova kia Mose, 1
e kua tuatua maira kiaia i roto i
2 te Are uipānga, na ko maira, E tuatua
ana koe ki te tamariki a Iseraela, e kara-
nga atu koe kia ratou, Kia apai mai tetai
tangata i o kotou i te korebana kia Ie-
hova, no roto i te au puaka ra, ei
korebana no roto i te bovi, e te mamoe,
3 ta kotou e apai mai. E tusia kara-

karatio tana korebana no roto i te bovi
ra, ei toa kino kore tana e apai mai: ei
te ngutupa o te Are uipānga e apai ei,
kia marekaia mai aia ki mua i te aroaro
o Iehova. E tuku oki aia i tona rima 4
ki runga i te mimiti o taua tusia ka-
rakaratio ra; e ka marekaia mai tana,
ei tapokiangaara nana. E nana e ta i 5
taua bovi ra ki mua i te aroaro o Ie-
hova: e na te au taunga, na te tamariki
a Aarona, e apai mai i te toto, ka pîpî
ei i te toto na runga i te atarau, i vai-
tatao i te ngutupa o te Are uipānga, e
pini rava ake. E nana e oore i taua 6
tusia karakaratio ra, ka kotikoti ei i
tona au kotinga tikai. E na te au ta- 7
mariki a te taunga ra, a Aarona, e tuku
i te ai ki runga i te atarau, ka koroata
marie ei i te vaie ki runga i te ai: E na 8
te au tamariki a Aarona, na te au tau-
nga ra, e akanoo marie i taua au koti-
nga ra, i te mimiti, e te tongaua ra, ki
rungao i te vaie, i runga i te ai, i rungao
i te atarau ra: Kareka to roto ra, e nga 9
vaevae, e orei ïa aia ki te vai; e na
te taunga e ta'u e kia pou takiri ki runga
i te atarau; e tusia karakaratio, e tusia
ai ïa, ei mea aunga kakara na Iehova.
No te anana, no te mamoe, e te pua- 10
ka-nio, tana korebana *e apai*, ei tusia
karakaratio; ei toa kino kore tana e
apai. E nana e ta, i te pae o te atarau 11
ra, i te pae i apatokerau ra, ki mua i te
aroaro o Iehova: e na te au taunga, na
te au tamariki a Aarona, e pîpî i te toto
ki runga i te atarau e pini ua ake. E 12
ka kotikotiia i tona kotinga tikai, te
mimiti oki, e te tongaua: e na te tau-
nga e akonoo marie i te reira ki rungao
i te vaie, i runga i te ai, i rungao i te
atarau ra: Kareka to roto ra, e nga vae- 13
vae, e orei ïa aia ki te vai; ka rave ei
te taunga i te au *va'i* katoa ra, ka ta'u
ei ki runga i te atarau ra: e tusia
karakaratio, e tusia ai ïa, ei mea aunga
kakara na Iehova.
E manu tana korebana tusia karaka- 14
ratio *e apai* na Iehova, ei kukupa tana
korebana kia apai, e kare ra, ei punua
rupe. E na te taunga e apai ki te ata- 15
rau ra, ka kikini ei i te mimiti, ka ta'u ei
ki runga i te atarau; e akata'e oki aia i
te toto i te pae atarau ra: Ka kiriti oki 16
i te kopu ma te mea i roto ra, ka aka-
ruke ei i te pae atarau ra, i te vairanga
reu ra, i te pae i te itinga o te rā ra.
E ka va'i aia i taua *manu* ra ma te 17
peau katoa, auraka ra kia taka ke: e
na te taunga e ta'u ki rungao i te vaie,
i runga i te ai, i runga i te atarau ra:
e tusia karakaratio, e tusia ai ïa, ei mea
aunga kakara na Iehova.

PENE II.

No te mineka, e te popo, kia apaiia ra.

1 KIA anoano te tangata i te apai i
te korebana mineka kia Iehova
ra, ei faraoa pueu tana korebana; e
riringi oki aia i te inu ki rungao, e ka
2 tuku aia i te libano ki rungao. E ka
apai aia i te reira ki te aronga taunga ra,
ki te au tamariki a Aarona ra: e e rave
aia i tetai manga faraoa e kia ki tona
rima, e tetai manga inu, e te libano
auraka kia toe; ka ta'u ei te taunga i
te reira ki runga i te atarau ei manako-
anga, e tusia ai ïa, ei mea aunga kakara
3 na Iehova. E te toenga o taua mineka
ra, na Aarona ïa e tana au tamariki: e
mea tapu roa ïa no te au tusia ai a Ie-
hova ra.
4 E kia apai koe i te korebana mineka
i keuia i te umu ra, ei areto faraoa
pueu akaopue koreia, i irokia ki te
inu, e kare ra, ei uefa akaopue kore i
5 tainuia ra. E e mineka *tunu uaia* ki
runga i te auri taau korebana, ei faraoa
pueu akaopue koreia, i irokia ki te
6 inu. E vava'i koe i te reira, ka riringi
ei i te inu ki rungao: e mineka oki te
7 reira. E e mineka *tunu* faraipaneia
taau korebana, ei faraoa pueu ïa, e te
8 inu. E ka apai koe i te mineka i
peraia te rave kia Iehova ra, ka tuku ei
ki te taunga ra, e nana e apai ki te
9 atarau ra. E ka rave te taunga i tetai
va'i i taua mineka ra ei manakoanga,
ka ta'u ei ki runga i te atarau; e tusia
ai ïa, ei mea aunga kakara na Iehova.
10 E te toenga o te mineka ra, na Aarona
ïa e tana au tamariki: e mea tapu roa
ïa no te au tusia ai na Iehova ra.
11 Auraka roa ei akaopue i to te au
mineka ravarai ta kotou e apai kia Ie-
hova ra: auraka rava oki kotou e ta'u
i te akaopue, e te meli, ei tusia ai na
12 Iehova. Kareka te korebana popo ra,
e tika ia kotou kia apai i te reira na
Iehova; kare ra te reira e ta'uia ki
runga i te atarau ei mea aunga kakara.
13 E akataitai katoa i te au korebana
mineka ravarai naau; auraka roa koe
e akangere i taau au mineka i te tai o
te koreromotu a to Atua ra: ei tai rai
taau e apai i taau au korebana ravarai.
14 E kia apai koe i te mineka popo na
Iehova ra, ei kaui sitona, i tamarōia i
te pae ai, ei sitona meitaki i mimiriia,
taau e apai ei mineka popo naau ra.
15 E tuku oki koe i te inu ki rungao,
e akalibano katoa: e mineka oki te
16 reira. E ka ta'u te taunga i tetai va'i
i taua sitona i mirimiriia ra ei manako-

anga, e tetai manga inu, e te libano
auraka kia toe: e tusia ai ïa na Iehova.

PENE III.

E tusia au tana korebana, no roto i te bovi tana e rave, e te mamoe.

ETUSIA au tana korebana, e no 1
roto i te bovi tana e apai; ei toa
kino kore, e kare ra, ei ua *kino kore*,
tana e apai ki mua i te aroaro o Iehova
ra. E tuku oki aia i tona rima ki 2
runga i te mimiti o taua korebana nana
ra, e ka ta aia i te reira i te ngutupa o
te Are uipānga ra: e na te au taunga
ra, na te tamariki a Aarona, e pîpî i te
toto ki rungao i te atarau e pini ua ake.
E ka apai aia i te tongaua no runga i 3
te ngakau ra, e te tongaua katoa no
runga i te au mea i roto ra, ei tusia ai
na Iehova, no roto i taua tusia au ra,
E nga pukuatu ra, e te tongaua ki 4
rungao, i te îo kaokao ra, e te ekaeka
i rungao i te ate ra; e kiritiia ïa, e nga
pukuatu katoa ra. E na te au tamariki 5
a Aarona e ta'u i te reira ki runga i te
atarau, ei rungao i te tusia karakaratio,
e vaoo i rungao i te vaie i runga i te ai;
e tusia ai ïa, ei mea aunga kakara, na
Iehova.

E korebana no roto i te mamoe ra 6
tana tusia au *e apai* kia Iehova ra; ei
toa kino kore, e kare ra, ei ua *kino
kore* tana e apai. E arenio tana e apai 7
ei korebana nana, e apai aia i te reira
ki mua i te aroaro o Iehova ra; E ka 8
tuku aia i tona rima ki runga i te mimiti
o tana ra korebana, e ka taia te
reira ki mua i te Are uipānga: e na
te au tamariki a Aarona e pîpî i te toto
ki rungao i te atarau e pini ua ake. E 9
ka apai aia i te iku matu katoatoa ra,
ei te ope manu tikai kokoti ei; e te
tongaua no runga i te ngakau ra, e te
tongaua katoa no runga i te au mea i
roto ra, ei tusia ai na Iehova, no roto
i taua tusia au ra, E nga pukuatu ra, e 10
te tongaua ki rungao, i te îo kaokao ra,
e te ekaeka i rungao i te ate ra; e kiritiia
ïa, e nga pukuatu katoa ra; E na te 11
taunga e ta'u i te reira ki runga i te atarau;
e kai ïa no te tusia ai na Iehova.

E e puaka-nio tana korebana, e apai 12
aia i te reira ki mua i te aroaro o Iehova;
E ka tuku aia i tona rima ki 13
runga i te mimiti, e ka taia te reira ki
mua i te Are uipānga: e na te au tamariki
a Aarona e pîpî i te toto ki
rungao i te atarau e pini ua ake. E ka 14
apai aia i te tongaua no runga i te
ngakau ra, e te tongaua katoa no runga
i te au mea i roto ra, ei tusia ai na Iehova,
no roto i taua korebana nana ra,
15 E nga pukuatu ra, e te tongaua ki
rungao, i te îo kaokao ra, e te ekaeka i
rungao i te ate ra; ka kiritiia ïa, e nga
16 pukuatu katoa ra. E na te taunga e
ta'u i te reira ki runga i te atarau; e
kai ïa no te tusia ai ei mea aunga ka-
17 kara: na Iehova anake te tongaua. E
akonoanga tamou ïa, e ope ua ake to
kotou au uki ra, i to kotou au nooanga
katoa, ko te matu, ma te toto, auraka
rava kotou e kai.

PENE IV.

Te tusia akonoia no te ara kitea kore kia apaiia ra.

1 KUA tuatua mairā Iehova kia
2 Mose, na ko maira, E tuatua
ana koe ki te tamariki a Iseraela, e na
ko atu, Kua ara tetai tangata i te kite
kore i te au akauenga katoa a Iehova ra,
kua rave i te au mea kare e tika kia
3 rave ra; Ko te taunga i akamainuia ra
tei rave i te ara, *e* kua araia te au tangata
iaia; e apai mai aia i tetai bovi
ou kino kore kia Iehova, ei tarangaara
4 i tana ara i raveia e ia ra. E taki aia i
taua bovi ra ki te ngutupa o te Are
uipānga ki mua i te aroaro o Iehova;
e tuku oki aia i tona rima ki runga i te
mimiti o taua bovi ra, e ka taia taua
5 bovi ra ki mua i te aroaro o Iehova. E
na taua taunga i akamainuia ra e rave
i tetai manga toto no taua bovi ra, ka
6 apai ei ki roto i te Are uipānga ra: E
na te taunga e tutou i tona maikao-
rima ki roto i taua toto ra, ka pîpî ei i te
toto, e kia taki itu pîpî anga, ki mua
atu nei i te paruru i te ngai-tapu, ki
7 mua i te aroaro o Iehova ra. E tuku
oki te taunga i tetai manga i taua toto
ra ki mua i te aroaro o Iehova, ki
rungao i nga tara o te atarau tumiama
kakara, i roto i te Are uipānga ra;
kareka te toto katoatoa o taua bovi ra,
ka riringi aia *i te reira* ki te tumu o te
atarau tusia karakaratio, i te ngutupa o
8 te Are uipānga ra. Te tongaua katoa
no taua bovi tarangaara ra e kiriti katoaia
ïa, te tongaua ki rungao i te ngakau,
e te tongaua katoa no runga i te
9 au mea i roto ra, E nga pukuatu ra, e
te tongaua ki rungao, i te îo kaokao ra,
e te ekaeka i rungao i te ate; ka kiri-
10 tiia ïa, e nga pukuatu katoa ra; Mei
tei te bovi tusia au i kiritiia ra; e na te
taunga e ta'u i te reira ki runga i te
11 atarau tusia karakaratio ra. Kareka te
kirī o taua bovi ra, e te kiko katoa, e
te mimiti, e nga vaevae, e te ngakau, e

te repo, Taua bovi katoa ra oki, e apaiia 12
ïa ki vao mai i te puakapa i te ngai
viivii kore ra, i te riringianga reu ra, ka
ta'u ei ki te ai i rungao i te vaie: ei te
ngai e riringiia'i te reu ra ka ta'uia'i.

E kua araia te uipānga tamariki a 13
Iseraela katoa ra i te kite kore, e kare
te uipānga ra i kite, e kua rave i tetai
mea i akakoreia i te au akauenga katoa
a Iehova, e kua ara; Kia kitea ra taua 14
ara i raveia e ratou ra, ei reira te uipā-
nga e apai ei i tetai bovi ou ei ta-
rangaara, e na ratou e taki ki mua i te
Are uipānga ra. E na te aronga 15
pakari o te uipānga e tuku i to ratou
rima ki runga i te mimiti o taua bovi
ra, ki mua i te aroaro o Iehova: e ka
taia taua bovi ra ki mua i te aroaro o
Iehova. E na te taunga i akamainuia 16
ra e apai i tetai manga toto no taua
bovi ra ki roto i te Are uipānga: E ka 17
tutou te taunga i tona maikao-rima ki
roto i taua toto ra, ka pipî ei, e kia taki
itu pîpî anga, ki mua atu nei i te paru-
ru, ki mua i te aroaro o Iehova. E 18
tuku oki aia i tetai manga i taua toto
ra ki rungao i te au tara o te atarau i
mua i te aroaro o Iehova, i roto i te Are
uipānga ra, ka riringi ei i te toto katoa-
toa i te tumu o te atarau tusia kara-
karatio, i te ngutupa o te Are uipānga
ra. Ei reira aia e rave ei i te matu 19
katoa nona ra, ka ta'u ei ki runga i te
atarau ra. Kia okotai rai tu ko tana e 20
rave i taua bovi ra, e tana i rave i te
bovi tarangaara ra, e akapera katoa aia
i teia: na te taunga e apai i te tapoki-
angaara na ratou, e ka akakoreia ta ra-
tou ara. E ka apaiia taua bovi ra ki 21
vao mai i te puakapa, e ka ta'uia mei
tei muatangana ra bovi i ta'uia ra: ko
te tarangaara teia na te uipānga.

Kia araia tetai kavana i te kite kore, e 22
kua rave i te mea e kore e tika ki te au
akauenga katoa a tona Atua ra a Iehova
kia rave, e kua ara; Kia kite ra aia i taua 23
ara i raveia e ia ra; ei reira aia e apai
mai ei i te korebana nana, ei puaka-nio,
ei toa kino kore ra. E tuku oki aia i 24
tona rima ki runga i te mimiti o taua
puaka-nio ra, e ka taia te reira i te ngai
ta ratou e ta i te tusia karakaratio ki
mua i te aroaro o Iehova ra; e taranga-
ara oki te reira. E rave oki te taunga 25
i tetai manga i te toto o taua taranga-
ara ra ki runga i tona maikao-rima, ka
tuku ei ki rungao i nga tara i taua ata-
rau tusia karakaratio, ka riringi ei i te
toto ki te tumu o te atarau tusia ka-
rakaratio ra. E ta'u oki aia i te to- 26
ngaua katoa ki runga i te atarau, mei
te tongaua o te tusia au *e ta'uia* ra: na
te taunga e apai i te tapokiangaara nana
i tana ara, e ka akakoreia tana ara.

27 E kua araia tetai o te au tangata
rikiriki ra i te kite kore, e kua rave i
tetai mea i akakoreia i te au akauenga
28 katoa a Iehova, e kua ara; Kia kite ra
aia i taua ara i raveia e ia ra; ei reira
aia e apai mai ei i te korebana nana, ei
puaka-nio, ei ua kino kore, no taua ara
29 i raveia e ia ra. E tuku oki aia i tona
rima ki runga i te mimiti o taua ta-
rangaara ra, e ka taia taua tarangaara
ra i te ngai *i taia'i* te tusia karakaratio
30 ra. E rave oki te taunga i tetai manga
i taua toto ra ki runga i tona maikao-
rima, ka tuku ei ki rungao i nga tara o
te atarau tusia karakaratio ra, ka riri-
ngi ei i te toto katoatoa i te tumu o te
31 atarau. E kiriti takiri oki aia i te to-
ngaua katoa, mei te tongaua o te tusia
au i kiritiia ra; e na te taunga e ta'u
ki runga i te atarau, ei mea aunga ka-
kara na Iehova; e na te taunga e apai i
te tapokiangaara nana, e ka akakoreia
32 tana ara. E kia apai mai aia i tetai
arenio ei tarangaara, ei ua kino kore
33 tana e apai mai. E tuku oki aia i tona
rima ki runga i te mimiti o taua tara-
ngaara ra, e ka taia ei tarangaara, i te
ngai i taia'i te tusia karakaratio ra. E
34 rave oki te taunga i tetai manga i te
toto o taua tarangaara ra ki runga i
tona maikao-rima, ka tuku ei ki rungao
i nga tara o te atarau tusia karakaratio
ra, ka riringi ei i te toto katoatoa i te
35 tumu o te atarau. E kiriti takiri oki
aia i te tongaua katoa, mei te tongaua
o te arenio no te tusia au i kiritiia ra;
e na te taunga e ta'u ki runga i te ata-
rau, e te au tusia ai katoa a Iehova ra:
e na te taunga e apai i te tapokiangaara
i tana ara i raveia e ia ra, e ka akako-
reia tana ara.

PENE V.

Ko te apaiia no te ara ke ke e ma-ngamui.

1 KUA kite te tangata i te tuatua
taputou ra, e kua riro aia ei kite,
e kare aia e akakite i tana i akara e
tana oki i kite ra, kua ara ïa aia, kua
2 apai i te ara ki runga iaia uaorai; E
kua tukia tetai tangata i te mea viivii
ra, mei te terio viivii i mate ra, e te
puaka viivii i mate, e te mea viivii e
totoro aere ua i mate ra, e te ngaro ra
3 iaia, kua viivii ïa aia, kua ara; E kua
tukia *tetai tangata* i te mea viivii no
runga i te tangata nei, i te au mea vii-
vii katoa e viivii ei *te tangata nei*, e te
ngaro ra iaia; kia kite ra aia, kua ē ïa

aia; E kua taputou ua ra tetai tangata, i 4
te tuatua anga o *tona* vaa e, e rave i te
kino, e e rave i te meitaki, i te au mea
katoa e tuatua uaia e te tangata nei ma
te taputou, e te ngaropoina ra taua mea
ra iaia; kia kite ra aia e, kua ara aia i
tetai i taua au mea ra; E kua riro aia 5
ei tangata ara i tetai i taua au mea ra:
e aaki aia i reira i taua ara i raveia e ia
ra: E apai oki aia i tana tutakingaara 6
i tana ara i raveia e ia kia Iehova ra, ei
ua no roto i te anana, ei arenio, e kare
ra, ei puaka-nio, ei tarangaara; e na te
taunga e apai i te tapokiangaara i taua
ara nana ra. E kia kore e tika iaia kia 7
apai mai i te arenio e te puaka-nio, ei
kukupa tana e apai mai kia Iehova kia
rua ake, e kare ra, kia rua ake punua
rupe, no taua ara i raveia e ia ra; ei ta-
rangaara tetai, e ei tusia karakaratio
tetai. E apai akera aia i aua nga *manu* 8
ra ki te taunga, e to te tarangaara ra
tana e apai ana, ka kikini aia i tona
mimiti i te pae i mua i te kaki, auraka
ra e momotu taka ke atu. E ka pîpî 9
aia i tetai manga toto i taua tarangaara
ra ki rungao i te pae o te atarau ra; e
te toenga o te toto ra e akata'e aia *i te*
reira i te tumu o te atarau ra: e ta-
rangaara oki te reira. E apai oki aia i 10
tetai ei tusia karakaratio, mei tei ako-
noia ra: e na te taunga e apai i te tapo-
kiangaara nana, i taua ara i raveia e ia
ra, e ka akakoreia tana ara.

Kia kore ra e tika i taua *tangata* i 11
rave i te ara ra kia apai mai i nga
kukupa e rua, e nga punua rupe e rua
ra, ei faraoa pueu tana e apai mai i tana
korebana, okotai omera, ei tarangaara;
auraka ra aia e riringi i te inu ki ru-
ngao, auraka katoa aia e akalibano;
no te mea e tarangaara ïa. Ka apai ei 12
aia ki te taunga ra, e na te taunga e
rave i tetai manga i tona rima e kia ki,
ei manakoanga, ka ta'u ei ki runga i te
atarau, e te au tusia ai katoa a Iehova
ra; e tarangaara oki te reira. E na te 13
taunga e apai i te tapokiangaara nana, i
tetai i taua au ara i raveia e ia ra, e ka
akakoreia tana ara: e *te toenga o tei*
apaiia ra, na te taunga ïa, mei tei te
mineka katoa ra.

Kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 14
na ko naira, Kua rave tetai tangata i 15
te ara, no te kite kore i ara ai, i te au
mea tapu a Iehova ra; ei rama kino
kore no roto i te anana tei tau ia koe i
te meitaki, *e kare ra*, ei puke sekela
ario i te sekela no te ngai-tapu ei tu-
takingaara, tana e apai kia Iehova ei
tutakingaara: E taua kino i raveia e ia 16
i te au mea tapu ra, ei tutaki tana e
apai mai, e e kapiti rai oki i tetai tua-
nga rima, ka apai ei ki te taunga ra;
e na te taunga e apai i te tapokiangaara
nana, i taua rama tutakingaara ra, e ka
akakoreia tana ara.

17 Kua ara tetai tangata ra, kua rave i
tetai mea i akakoreia e te au akauenga
katoa a Iehova; kare ua rai aia i kite,
kua ara rai aia, e kua apai aia i tana
18 uaorai ara: Ei rama kino kore no roto
i te anana tei tau ia koe i te meitaki ra,
tana e apai ki te taunga ra, ei tutaki-
ngaara; e na te taunga e apai i te tapo-
kiangaara nana i taua ara tana i rave
ma te kite kore ra, e ka akakoreia tana
19 ara. Ko te tutakingaara teia: kua
ara tika oki aia ia Iehova ra.

PENE VI.

Te tutakingaara no te ara i raveia ma te kite ra, nga ture no te au tusia, e te ka apaiia i te akatapu anga taunga ra.

1 KUA tuatua mairā Iehova kia Mose,
2 na ko maira, Kua rave tetai ta-
ngata i te ara, e kua ara aia ia Iehova,
koia i pikikaa i tona ra tangata tupu, i
te apinga i tukuia atu *kiaia*, e kare ra, i
vaooia i *tona* rima, e kare ra, i te apinga
aōia, e kare ra, i te takinga-kino i tona
3 tangata tupu; E te apinga ngaro i
kitea e ia, e kua pikikaa oki aia i te
reira, e te taputou pikikaa ua, i te au
mea katoa i raveia e te tangata nei, e
4 araia iora i te reira; Kua rave i te ara,
e kua araia: e akaoki aia i tana i aō ra,
e tei rauka iaia i te takinga-kino ra, e
te tukuia mai kiaia ei tiaki, e te apinga
5 ngaro i kitea e ia ra, E taua mea katoa
tana i taputou pikikaa ua ra: e akaoki
aia i taua apinga tikai ra, e kapiti atu
rai aia i tetai tuanga rima, ka apai atu
ei ki te tangata nana tikai taua *apinga*
ra, i te rā e apaia'i te tutakingaara nana
6 ra. Ei rama kino kore, e tei tau ia koe
i te meitaki, no roto i te anana, ko
tana ïa tutakingaara e apai ki te taunga
7 ra, ei tutakingaara na Iehova: E na te
taunga e apai i te tapokiangaara nana
ki mua i te aroaro o Iehova; e ka aka-
koreia tana ara i te au mea katoa tana
i rave, i ara ai aia ra.

8 E kua tuatua mairā Iehova kia
9 Mose, na ko maira, E karanga atu koe
kia Aarona e nga tamariki nana, e na
ko atu koe, Teia te ture no te tusia
karakaratio: E vaoo ua te tusia kara-
karatio, kia ka ua ana ki rungao i te
atarau e ao ua ake te po, e ka tutungiia
taua ai ra i te atarau kia ka ki rungao.
10 E ka kakau te taunga i tona kakau

vavai, e ka aao i te piripou vavai ki
rungao i tona kopapa, ka rave ei i te
reu no te tusia karakaratio i pou i te ai
ki runga i te atarau ra, e ka tuku ei ki
te pae o taua atarau ra. Ei reira aia e 11
kiriti ei i taua kakau nona ra, ka aao ei
i te kakau ke, ka apai ei i taua reu ra
ki te ngai viivii kore ki vao mai i te
puakapa ra. E tutungiia taua ai ki 12
runga i te atarau ra, kia ka ki rungao;
kare rava e tamateia: e na te taunga e
ta'u i te vaie ki rungao, i te au popongi
ravarai ra, e akanoo marie ei i te tusia
karakaratio ki rungao; e nana oki e
ta'u i te tongaua no te au tusia au ki
rungao. Ka tamouia taua ai ki runga 13
i te atarau ra kia ka ua ana; kare rava
e tamateia.

Teia oki te ture no te mineka: Na 14
te tamariki a Aarona e apai kia Iehova
ra, ki mua atu i te atarau ra. E rave 15
oki aia i taua faraoa mineka ra, e kia
ki tona rima, e tetai manga o te inu,
e te libano katoa i rungao i taua mineka
ra, ka ta'u ei ki runga i te atarau, ei
manakoanga, ei mea aunga kakara na
Iehova. E te toenga ra, na Aarona e 16
na tana au tamariki e kai; e kai ua ma
te akaopue kore i roto i tetai ngai tapu;
ei roto i te kezere o te Are uipānga
ratou kai ei. Auraka kia keuia ma te 17
akaopue; e mea orongaia e au ei tua-
nga na ratou i taku nei au tusia ai ra;
e mea tapu roa ïa, mei te tarangaara, e
mei te tutakingaara. Ka kai te au 18
tamaroa ravarai no te au tamariki a
Aarona i te reira. Ei akonoanga mou
te reira no te au tusia ai na Iehova,
e ope ua ake to kotou na au uki: ei
aronga tapu anake oki te tukia ua atu i
te reira.

E kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 19
na ko maira, Teia ta Aarona korebana, 20
e ta te au tamariki nana, ta ratou e apai
kia Iehova, kia tae ki te rā e aka-
mainuia'i aia; okotai omera faraoa pueu
ei mineka tamou, e tai pae i te popongi,
e tai pae oki i te aiai. Ei runga i te 21
auri tunuia'i ma te inu; kia oti i
te tunuia, ka apai ei ki roto, kia koti-
kotiia ra, e apaiia'i ei mineka ei mea
aunga kakara na Iehova. E na te ta- 22
maiti nana, na tei akamainuia ei taunga
ei tupau iaia ra, e apai i te reira: e
akonoanga tamou ïa na Iehova; e ta'u
katoatoaia ïa. Te au mineka katoa a 23
te taunga ra ka ta'u takiri roaia ïa ki
te ai; kare rava e keingaia.

Kua tuatua maira oki a Iehova kia 24
Mose, na ko maira, E karanga atu kia 25
Aarona e tana ra au tamariki, e na ko
atu, Teia te ture no te tarangaara:
Ei te ngai i taia'i te tusia karakaratio
ra, *ei reira* te tarangaara e taia'i ki mua
i te aroaro o Iehova: e mea tapu roa
26 ïa. Na te taunga i apai i te tarangaara
e kai; ei tetai ngai tapu ka kai ei, ei
roto i te kezere o te Are uipānga ra.
27 Ko te tukia ua atu i te kiko o te reira
ra e tapu ïa; e kia topata uaia tetai
kakau i to reira toto, e oreiia taua va'i
i topataia ra i roto i tetai ngai tapu ra.
28 E te āriki one i tunuia'i ra, ka akangaa-
ngaaia ïa; kareka kia tunuia i te pani
veo ra, e ukiia taua *pani* ra, e ka oreiia
29 ki te vai. Te au tane roarai no roto i
i te kau taunga ra, ka kai ïa ratou: e
30 mea tapu roa te reira. Te au taranga-
ara ravarai, tei apaiia tetai pae toto ki
roto i te Are uipānga, ei tapokianga-
ara, kare rava ïa e keingaia: i roto i te
ngai-tapu ra, e ta'uia ïa te reira ki te ai.

PENE VII.

*Te ture no te tutakingaara, e no te tu-
sia au, kia apai kia Iehova ra.*

1 TEIA oki te ture no te tutakingaara:
2 e mea tapu roa ïa. Ei te ngai ta
ratou e ta i te tusia karakaratio ra, *ei
reira* ratou e ta ai i te tutakingaara; e
ka pipiia te toto ki rungao i te atarau e
3 pini ua ake. Ka apai aia i te matu ka-
toa i te reira; te iku ra, e te matu i
4 rungao i te au mea i roto ra, E nga
pukuatu ra, e te tongaua ki rungao, i
te îo kaokao ra, e te ekaeka i rungao i
te ate ra; ma nga pukuatu katoa, ka
5 kiritiia ïa: E na te taunga e ta'u ki
runga i te atarau ra, ei tusia ai na Ie-
6 hova: e tutakingaara oki te reira. E
kai te au tane katoa no roto i te kau
taunga i te reira: ei roto ra i tetai ngai
7 tapu ra kai ei: e mea tapu roa ïa. Mei
te tarangaara ra, koia katoa te tutaki-
ngaara; okotai rai ïa ture to te reira:
na te taunga te reira, na tei apai i te
8 reira ei tapokiangaara. E te taunga e
apai i ta te tangata katoa ra tusia kara.
karatio, ko te kiri ra o taua tusia kara-
karatio ra tana i apai ra, na te taunga
9 orai ïa. E te au mineka katoa i taonaia
ki te umu ra, e tei tunuia i roto i te
faraipane, e ki runga i te auri, na te
10 taunga ïa na tei apai ra. E te au
mineka katoa i irokia ki te inu, e te
mea marō katoa, na te au tamariki ra-
varai ïa a Aarona, e kia aite katoa
ratou.
11 Teia oki te ture no te tusia au, ta te
12 tangata e apai kia Iehova ra. Ei aka-
meitaki i apai ei aia i te reira ra, e apai
aia i te areto rikiriki akaopue koreia
e taua tusia akameitaki katoa ra, i iro-

kia ki te inu ra, e te uefa akaopue
koreia i tainuia ki te inu ra, e te areto
faraoa pueu tamarōia, i irokia ki te
inu. Ko taua au areto ra, e te areto 13
akaopue katoa tana e apai ei korebana
nana, e te tusia au akameitaki katoa
nana ra. E tataki tai aia i te apai na 14
Iehova i taua au mea katoa i taua kore-
bana ra, ei terume: na te taunga *oki* te
reira, na tei pîpî i te toto o te tusia au
ra. E te kiko o te tusia au akamei- 15
taki ra, ei taua rā i apaiia'i ra ka kai ei;
auraka roa ei manga mea ngiti e vaooia
ki te popongi. E tia taua tusia tana e 16
apai ra, e e mea apai ua, ei taua rā ra i
apai ei aia i tana tusia ka kai ei: e tika
ra kia kai i te toenga ki te popongi:
Kareka te manga e toe i te kiko o taua 17
tusia ra kia tae ki te po toru ra, e ta'uia
ïa ki te ai. E kia kai uaia tetai manga 18
i te kiko o taua tusia au nana ra i te
po toru, kare e ārikiia, kare oki e ako-
noia *i te tusia* nana na tei apai mai: e
riro ra ei mea viivii, e te tangata i kai
ra ei runga iaia uaorai tana ara. Ko te 19
kiko i tukia i te mea viivii ra, kare ïa
e kaingaia; ka ta'uia ïa ki te ai: kare-
ka te kiko *tusia* ra, ka kai te aronga
viivii kore katoa i te reira. Kareka te 20
tangata i kai i te kiko o te tusia au na
Iehova ra, ma te viivii katoa ki runga
iaia ra, e tipu keia ïa tangata i tona
uaorai iti-tangata. E te tangata i aka- 21
tukia i te mea viivii ra, mei te viivii o
te tangata ra, e te puaka viivii, e te mea
viivii kino roa ra, ka kai ei i te kiko o
te tusia au na Iehova ra, e tipu keia ïa
tangata i tona uaorai iti-tangata.
E kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 22
na ko maira, E karanga atu koe ki te 23
tamariki a Iseraela, e na ko atu, Aura-
ka roa kotou e kai i te tongaua, i to te
bovi, e to te mamoe, e to te puaka-nio.
E te tongaua no te puaka mate ua, e te 24
tongaua no tei etietiia e te terio ra, e
tika kia rave no tetai mea ke; auraka
roa ra kotou e kai. Ko tei kai oki i te 25
tongaua o te puaka, e apaiia ei tusia ai
na Iehova ra, ko taua tangata i kai *i te
reira ra*, ka tipu keia ïa i tona iti-ta-
ngata. Auraka katoa kotou e kai i te 26
toto, i to te manu, e to te puaka, i to
kotou au nooanga ravarai. Ko tei kai 27
i te toto ra, ka tipu keia te reira tangata
i tona iti-tangata.
Kua tuatua maira oki a Iehova kia 28
Mose, na ko maira, E karanga atu koe 29
ki te tamariki a Iseraela, na ko atu, Ko
te apai i tana tusia au kia Iehova ra,
aia uaorai te apai i te korebana no tana
tusia au na Iehova ra. Na tona uaorai 30
rima e apai i te tusia ai na Iehova, ko
te tongaua e te uma, tana ïa ka apai, ko
te uma, kia ruruia ki mua i te aroaro o
31 Iehova ei tenupe. E na te taunga e
ta'u i te tongaua ki runga i te atarau
ra: kareka te uma, na Aarona ïa e tana
32 au tamariki. E te ua mua katau no
ta kotou au tusia au ra, e apai kotou *i
33 te reira* na te taunga ei terume. To te
tamariki a Aarona, tei apai i te toto e
te tongaua no te au tusia au ra, nana
34 taua ua mua katau ra ei tuanga. Kua
rave oki au i te uma i ruruia, e te ua
mua i apaiia ki runga, no te au tusia au
a te tamariki a Iseraela, e kua oronga
au i te reira na te taunga ra na Aarona,
e na tana au tamariki, ei peu vaoo ta-
mouia i roto i te tamariki a Iseraela ra.
35 Ko ta Aarona teia *tuanga* i tona aka-
tainu angaia, e te akatainu angaia o
tana au tamariki, no roto i te au tusia
ai a Iehova, i te rā i akonoia'i ratou ei
36 rave i te taoonga taunga ia Iehova; I
ta Iehova i akaue e na te tamariki a
Iseraela e apai na ratou, i te rā i aka-
mainuia'i ratou ra; ei akonoanga ta-
mou e ope ua ake to ratou au uki ra.
37 Ko te ture teia no te tusia karaka-
ratio, no te mineka, e no te tarangaara,
e no te tutakingaara, e no te akataoo-
38 nga, e no te tusia au ra; Ta Iehova i
akaue mai kia Mose i te maunga ra i
Sinai, i te rā i akaue ei aia i te tamari-
ki a Iseraela e apai i ta ratou au kore-
bana kia Iehova ra, i te medebara ra o
Sinai.

PENE VIII.

Ko Aarona ma nga tamariki ana ra i te akataoonga angaia e Mose ra.

1 KUA tuatua mairā Iehova kia
2 Mose, na ko maira, Ka rave ia
Aarona, e tana katoa ra au tamariki, e
te au kakau ra, e te manongi akatainu
ra, e te bovi no te tarangaara, e nga
rama e rua, e te kete areto akaopue
3 koreia ra; Ka akaputuputu ei i te
uipānga katoa ki te ngutupa o te Are
4 uipānga ra. Kua akapera oki a Mose
i ta Iehova i akaue mai kiaia ra; e kua
putuputu maira te uipānga i te ngu-
5 tupa o te Are uipānga ra. Kua kara-
nga aturā Mose ki taua uipānga ra,
Teia te mea ta Iehova i akaue mai e
6 rave. Kua arataki mairā Mose ia
Aarona e tana au tamariki, e kua orei
7 ia ratou ki te vai. E kua tuku atura
aia i te kitana ki runga iaia, e kua tatua
atura iaia ki te tatua, e kua akakakau
atura iaia ki te moili, e kua tuku akera i
te ephoda ki rungao, topiri atura i te rei-
ra ki te tatua manea o te ephoda, tākai

iora ki reira. E kua tuku atura i te 8
kesene ki runga iaia: e kua tuku atura
i te Urima, e te Tumima ki rungao i te
kesene. Kua tuku atura aia i te pare 9
tu ke ki runga i tona mimiti; e kua tuku
atura i te tarae auro ra, i te pae ki mua i
te korona tapu ki runga i taua pare tu
ke ra; i ta Iehova i akaue mai kia
Mose ra. Kua rave iorā Mose i te 10
manongi akatainu ra, kua akatainu iora
i te sekene, e te au mea katoa i roto ra,
e tapu atura ïa. E kua pipi atura aia 11
i te atarau i taua *manongi* ra, e ka itu
akera pipi anga, e kua akatainu atura
i taua atarau ra, e te au mea katoa no te
reira, e te kiura e tona vaevae, ei aka-
tapu anga atu. Kua riringi atura aia 12
i taua manongi akatainu ra ki rungao i
te mimiti o Aarona, akatainu atura iaia,
kia tapu aia. E kua arataki mairā 13
Mose i nga tamariki a Aarona, e kua
akakakau atura ia ratou ki te kitana, e
kua tatua atura ki te tatua, e kua
tuku atura i te pare ki runga ia
ratou; i ta Iehova i akaue mai kia
Mose ra.

Kua taki maira aia i reira i te bovi 14
ei tarangaara: e kua tuku iorā Aarona,
e tana au tamariki, i to ratou rima ki
runga i te mimiti o taua bovi taranga-
ara ra. E ta atura aia *i te reira;* kua 15
rave iorā Mose i te toto, e kua tuku
akera ki rungao i te au tara o taua
atarau ra i tona maikao-rima e pini ua
ake, mā atura taua atarau ra, e kua riri-
ngi iora aia i te toto i te tumu o taua
atarau ra, tapu atura te reira, ei apai
anga i te tapokiangaara ki rungao. Kua 16
rave iora aia i te tongaua katoa no
runga i te au mea i roto ra, e te ekaeka
i te ate ra, e nga pukuatu ra, e to reira
oki tongaua, e kua ta'u aturā Mose *i te*
reira ki rungao i te atarau ra. Kareka 17
te bovi ra, e te kiri, e te kiko, e te repo
ra, i ta'uia ïa ki te ai ki vao mai i te
puakapa ra, i ta Iehova i akaue mai
kia Mose ra.

Kua taki maira aia i te rama no te 18
tusia karakaratio: e kua tuku iorā
Aarona, e tana au tamariki, i to ratou
rima ki runga i te mimiti o taua rama
ra. E ta atura aia *i te reira;* e kua 19
pîpî aturā Mose i te toto ki rungao i te
atarau e pini ua ake: E kotikotiia 20
iora taua rama ra; e kua ta'u iorā Mose
i te mimiti, e taua au kotinga ra, e te
tongaua. E oreiia iora te ngakau e nga 21
vaevae ra ki te vai, e kua ta'u aturā
Mose i taua rama katoa ra ki rungao i
te atarau: ei tusia karakaratio, ei mea
aunga kakara, ei tusia ai oki na Iehova;
i ta Iehova i akaue mai kia Mose ra.

22 Kua taki maira aia i tetai rama, i te
rama akataoonga ra; e kua tuku iorā
Aarona, e tana au tamariki, i to ratou
rima ki runga i te mimiti o taua rama
23 ra. E oti akera i te taia, kua rave iorā
Mose i tetai manga o te toto, e kua tuku
atura ki runga i te tapa o te taringa
katau o Aarona, ki runga katoa i te
maikao maata o tona rima katau, e ki
runga i te maikao maata o tona vaevae
24 katau ra. E kua arataki mai i nga
tamariki a Aarona i vaitata, kua tuku
aturā Mose i tetai manga toto ki ru-
ngao i to ratou au taringa katau, ki
runga katoa i te maikao maata o to ra-
tou au rima katau, e ki runga i te mai-
kao maata o to ratou au vaevae katau
ra; e kua pîpi aturā Mose i te toto ki
25 rungao i te atarau e pini ua ake. Kua
rave iora aia i te matu, e te iku ra, e te
tongaua katoa ki rungao i te au mea i
roto ra, e te ekaeka i te ate ra, e nga
pukuatu, e to reira tongaua, e te ua
26 mua katau ra: Kua rave iora aia i
tetai areto akaopue koreia ra, e tetai
areto tainuia, e tetai uefa, i roto i
te kete areto akaopue koreia i mua i
te aroaro o Iehova ra, kua tuku iora ki
rungao i te tongaua, e ki rungao i te ua
27 mua katau ra: Kua tuku katoa atura
i te reira ki roto i te rima o Aarona, e
ki roto i te rima o tana au tamariki,
kia ruru ratou i te reira ei tenupe ki
28 mua i te aroaro o Iehova. Kua rave
akerā Mose i taua au mea ra i roto i
to ratou rima, e kua ta'u atura, e te
tusia karakaratio katoa ra, ki rungao i
te atarau: e au mea akataoonga oki te
reira, ei mea aunga kakara: ei tusia ai
29 oki na Iehova. Kareka te uma ra, na
Mose ïa i rave, e kua ruru ei tenupe ki
mua i te aroaro o Iehova; ko ta Mose
ïa tuanga *te reira* i taua rama aka-
taoonga ra: i ta Iehova i akaue mai kia
30 Mose ra. Kua rave iorā Mose i te
manongi tainu ra, e te toto i runga i te
atarau ra, kua pipi atura ki runga ia
Aarona, *e* ki runga i tona au kakau, e
ki runga i tana au tamariki, e ki
runga katoa i te au kakau o tana au
tamariki ra; e tapu aturā Aarona,
e tona au kakau, e tana au tamariki,
e te au kakau o tana katoa ra au tama-
riki.

31 Kua karanga aturā Mose kia Aarona
e te au tamariki nana ra, Ka tunu i te
kiko i te ngutupa o te Are uipāngara;
e ei reira kai ei e te areto ra i roto i te
kete *kai* akataoonga ra, i taku i akaue
ra, ka na ko ei ra e, Na Aarona e tana
32 au tamariki e kai. E te toenga o taua
kiko ra e te areto, e ta'u kotou *i te reira*

ki te ai. E auraka roa kotou e aka- 33
ruke i te ngutupa o te Are uipānga e
kia itu ua atu te rā, kia ope oki te au
rā akataoonga anga ia kotou: kia po itu
oki kotou i te akataoonga anga. Mei 34
tei raveia i teianei rā, ko ta Iehova ïa i
akaue mai e rave rai, ei tapokiangaara
na kotou. E tika'i ia kotou kia noo i 35
te ngutupa o te Are uipānga i te po
e te ao, e kia po itu, ei akono marie
anga i te ikuiku a Iehova, kia kore oki
kotou e mate, ko tei akaueia mai oki ïa
kiaku nei. Kua rave iora oki a 36
Aarona e tana au tamariki i te au
mea katoa ta Iehova i akaue mai ia
Mose.

PENE IX.

Te tarangaara e te tusia karakaratio na Aarona e te tangata katoa; kua ka te tusia i te ai no ko ia Iehova.

E TAE akera ki te po varu ra, kua 1
kapiki aturā Mose kia Aarona, e
tana au tamariki, e te aronga pakari o
Iseraela ra; Kua karanga atura aia kia 2
Aarona, Ka rave koe i tetai kafa ou ei
tarangaara, e tetai rama ei tusia kara-
karatio, auraka ei kino, ka apai ei ki
mua i te aroaro o Iehova. E karanga 3
atu oki koe ki te tamariki a Iseraela, e
na ko atu, E rave kotou i tetai puaka-
nio ei tarangaara; e tetai kafa ma tetai
arenio mataiti okotai, *e* te kino kore, ei
tusia karakaratio; E tetai bovi, e tetai 4
rama, ei tusia au ki mua i te aroaro o
Iehova; e tetai mineka irokia ki te
inu; akonei oki a Iehova e mama mai
ei kia kotou na.
Kua apai maira oki ratou i ta Mose i 5
akaue maira ki mua i te Are uipānga:
kua aere maira taua uipānga katoa ra
i vaitata, e tu iora ki mua i te aroaro o
Iehova. E kua karanga aturā Mose, 6
Teia ta Iehova i akaue mai, e rave
kotou, kia mama mai te kakā o Iehova
ra kia kotou. E kua karanga aturā 7
Mose kia Aarona, E aere koe ki te
atarau ra, ka apai ei i te tarangaara
naau, e te tusia karakaratio naau, ka
tapoki ei i taau ara, e ta te tangata ka-
toa oki: e apai oki i te korebana na te
au tangata, ka tapoki ei i ta ratou ara;
i ta Iehova i akaue maira.
Aere aturā Aarona ki te atarau ra; e 8
oti akera te kafa no tana uaorai tara-
ngaara i te taia, Kua apai maira te ta- 9
mariki a Aarona i te toto kiaia ra; kua
tutou iora aia i tona maikao-rima ki
roto i taua toto ra, e kua tuku atura ki
rungao i te au tara o te atarau, kua
riringi iora i te toto i te tumu o taua
10 atarau ra: Kareka te tongaua, e nga
pukuatu, e te ekaeka i rungao i te ate
o te tarangaara ra, kua ta'u aia *i te reira*
ki runga i te atarau; i ta Iehova i
11 akaue mai kia Mose ra: E kua ta'u aia
i te kiko e te kiri ki te ai, ki vao mai i
12 te puakapa ra. E oti akera te tusia ka-
rakaratio i te taia, kua apai maira te au
tamariki a Aarona i te toto kiaia ra, e
kua pîpî atura aia i te reira ki rungao i
13 te atarau e pini ua ake. E kua apai
maira ratou i te tusia karakaratio kiaia
ra, e nga kotinga, e te mimiti; e kua
ta'u aia *i te reira* ki rungao i te atarau.
14 E oti akera te ngakau e nga vaevae i te
oreiia, kua ta'u katoa atura aia *i te*
reira, ma te tusia karakaratio katoa ra,
ki rungao i te atarau ra.
15 Kua apai maira aia i te korebana a
te au tangata ra: e kua rave iora i te
puaka-nio tarangaara na te au tangata
ra; e oti akera i te taia, kua apai atura
ei tarangaara, mei tei muatangana ra.
16 E kua apai maira aia i te tusia kara-
karatio, e kua apai oki i te reira mei tei
17 akonoia ra. E kua apai maira aia i te
mineka, kua rave iora i tetai manga i
tona rima e ki akera, ta'u atura ki
runga i te atarau, e te tusia karakaratio
18 katoa no taua popongi ra. E oti akera
te bovi e te rama no te tusia au, na te
au tangata ra, i te taia, kua apai maira te
tamariki a Aarona i te toto kiaia ra, e
kua pîpî aia i te reira ki rungao i te
19 atarau e pini ua ake. Kareka te to-
ngaua o te bovi, e to te rama, e te iku
e te *tongaua* no runga *i te au mea i roto*
ra, e nga pukuatu, e te ekaeka i te ate
20 ra: Tuku akera ratou i taua tongaua ra
ki rungao i nga uma, ta'u atura oki aia
i te tongaua ki rungao i te atarau ra:
21 Kareka nga uma ra, e te ua mua katau
ra, kua ruru iorā Aarona *i te reira* ei
tenupe ki mua i te aroaro o Iehova; i
ta Mose i akaue mai.
22 Kua akatikā Aarona i tona rima ki te
au tangata ra, kua akaora atura ia ratou,
e kua aere maira ki raro kia oti ake te ta-
rangaara, e te tusia karakaratio, e te tusia
23 au, i te apaiia e ia ra. E aere aturā Mose
raua ko Aarona ki roto i te Are uipānga,
e kua aere maira ki vao, e kua akaora i te
au tangata ra; e kua kitea maira te
kakā o Iehova e te au tangata ravarai.
24 Kua puroro maira te ai no ko mai ia
Iehova ra, e pou takiri rava akera te
tusia karakaratio, e te tongaua, ki
rungao i te atarau ra; e kite akera te
au tangata ravarai, kua maeva
iora, e kua tipapa ki raro to ratou
mata.

PENE X.

Ko Nadaba raua ko Abihu i te mate anga i te ai: te ture no te kai anga i te au mea tapu.

KUA rave iora nga tamariki a 1
Aarona, ko Nadaba raua ko
Abihu, i te mekete tetai e tetai, e kua
tuku iora i te ai ki rungao, e kua tuku
iora i te tumiama ki rungao, e kua apai
atura i te ai noa ra ki mua i te aroaro
o Iehova, i tei kore i akaueia mai e ia.
Kua puroro maira te ai no ko mai ia 2
Iehova ra, pou takiri iora raua, e mate
iora raua ki mua i te aroaro o Iehova
ra. Kua karanga aturā Mose kia 3
Aarona, Ko ta Iehova teia i tuatua
maira, ka na ko mai ei ra e, Ka aka-
tapuia au e te aronga e akavaitata mai
kiaku ra, e ka akakakāia au ki mua i te
aroaro o te tangata katoatoa ra. Te
muteki ua rā Aarona. Kua karanga 4
aturā Mose kia Misaela raua ko Eliza-
pana, i nga tamariki a te metua o Aa-
rona ra ko Uziela, na ko atura kia raua,
Ka aere mai ana, e apai i to korua taea-
ke i mua i te ngai-tapu nei ki vao mai
i te puakapa. Kua aere atura raua i 5
vaitata, kua apai atura ia raua ki vao
mai i te puakapa i roto i to raua kitana;
i ta Mose i tuatua maira.

Kua karanga aturā Mose kia Aarona, 6
e kia Eleazara, e kia Itamara, i nga
tamariki ana ra, Auraka e kiritiia to
kotou pare, auraka oki e aeae i to kotou
kakau; ka mate aea kotou, e ka rokoia
katoaia aea te au tangata ravarai nei e
te riri: na to kotou ai taeake ra, na
te ngutuare katoa o Iseraela, e aue i
teianei ai i ka, ta Iehova i tutungi nei.
Auraka ra kotou e aere ki vao i te 7
ngutupa o te Are uipānga, ka mate
aea kotou: tei runga oki ia kotou te
manongi akatainu a Iehova ra. Kua
akapera oki ratou i ta Mose i tuatua
maira.

Kua tuatua mairā Iehova kia Aarona, 8
na ko maira, Auraka ei wina e te kava 9
kona e inumia e koe, e taau tamariki
katoa, kia aere kotou ki roto i te Are
uipānga ra, ka mate aea kotou: ei
akonoaanga mou ïa e ope ua ake to
kotou au uki ra; Kia taka ia kotou te 10
mea tapu e te mea tapu kore, e te mea
viivii e te mea viivii kore; E kia apii 11
kotou i te tamariki a Iseraela i te au
akonoangà ravarai ta Iehova i tuatua
mai kia ratou ia Mose ra.

Kua karanga aturā Mose kia Aarona, 12
e kia Eleazara, e kia Itamara, ki nga
tamariki toe nana ra, Ka rave i te
mineka i tei toe i te au tusia ai a Ie-
hova ra, ka kai ei ma te akaopue kore
i te pae atarau ra; e mea tapu roa oki ïa
13 te reira: Ei roto i tetai ngai tapu
kotou kai ei, no te mea ko taau ïa tua-
nga i akonoia, e te tuanga na taau
tamariki i akonoia, no te au tusia ai a
Iehova ra: kua akaueia mai oki au nei.
14 E te uma i ruruia ra, e te ua mua i
apaiia ki runga ra, ka kai kotou *i te
reira* i tetai ngai viivii kore; ko koe, e
taau au tamariki tamaroa, e te au ta-
maine katoa naau; ko taau ïa tuanga i
akonoia, e te tuanga i akonoia na taau
au tamariki, i akatakaia no roto i te au
15 tusia au a te tamariki a Iseraela. Ko
te ua mua i apaiia ki runga ra, e te uma
i ruruia ra, e te au tusia ai, te tongaua
ra, ta ratou e apai mai e ruru ei tenupe
ki mua i te aroaro o Iehova; naau ïa,
e na taau tamariki katoa, ei mea akono
tamouia ïa; i ta Iehova i akaue maira.
16 Kua kimi matatio rā Mose i te
puaka-nio tarangaara, e i na, kua ka i te
ai: e riri akera aia ia Eleazara raua
ko Itamara, i nga tamariki toe a Aa-
17 rona ra, e kua karanga atura aia, Eaa
i kore ei kotou i kai i te tarangaara ki
roto i te ngai tapu ra, e mea tapu roa
oki te reira, e mea orongaia mai oki na
kotou kia maranga ia kotou te ara a te
uipānga, kia apai kotou i te tapoki-
angaara na ratou ki mua i te aroaro o
18 Iehova ra? I na, kare to reira toto i
apaiia ki roto i te ngai-tapu ra; e kai
oki kotou e tika'i i roto i te ngai-tapu
19 ra, taku i karanga atu na. Kua tuatua
mairā Aarona kia Mose, I na, kua
apai ratou i ta ratou tarangaara i teia-
nei rā, e ta ratou tusia karakaratio,
ki mua i te aroaro o Iehova: e kua
rokoia mai au e teianei mea: naringa
au i kai i taua tarangaara nei i teianei
rā, ka riro aina ei mea tau kia Iehova
20 ra? E kite akerā Mose *i te reira*,
maru atura aia.

PENE XI.

Te au mea e tika kia keingaia, e te au mea e kore e tika kia keingaia.

1 KUA tuatua mairā Iehova kia
Mose raua ko Aarona, na
2 ko maira kia raua, E karanga atu
ki te tamariki a Iseraela, e na ko
atu, Teia ta kotou au puaka e kai
no te au puaka ravarai o te enua nei.
3 To te au puaka katoa i ngaa te mai-
kuku ra, e tei va'iia ra te tapuae, *e* tei
tamaru i te kai ra, e kai ïa kotou.
4 Kareka ko tei tamaru ua i te kai ra, e
tei ngaa ua te maikuku ra, auraka ïa

kotou e kai : *mei* te kamela, e tamaru
rai oki aia i te kai, kare ra ona maikuku
i ngaa ; ei mea viivii ïa ia kotou : E te 5
saphana, e tamaru rai oki aia i te kai,
kare ra ona maikuku i ngaa ; ei mea vii-
vii ïa ia kotou : E te aranebeta, e tamaru 6
rai oki aia i te kai, kare ra ona maiku-
ku i ngaa ; ei mea viivii ïa ia kotou : E te 7
puaka-maori, e maikuku ngaa rai oki
tona, te va'iia ra te tapuae, no te mea
ra kare aia e tamaru i te kai, ei mea
viivii ïa ia kotou. Auraka roa kotou e 8
kai i to te reira kiko, auraka oki kotou
e akatukia ua atu i te reira kia mate ra,
ei mea viivii ïa ia kotou.
Teia ta kotou e kai i to te au mea 9
katoa i raro i te tai e te vai ; ko te au
mea katoa i peauia ra, e te poa, ki raro
i te tai, e ki raro i te kauvai, ko ta
kotou ïa e kai. Kareka te au mea ra- 10
varai, to te tai, e to te kauvai, kare e
peau e te poa, to te au mea katoa e
keukeu aere i raro i te tai e te vai, e to
te au mea ora katoa, i raro i te tai e te
vai, ei mea rikarika anake ïa te reira ia
kotou : Ei mea rikarika ïa te reira ia 11
kotou ; auraka roa kotou e kai i te
kiko o te reira ; kia rikarika tikai ra
kotou i te reira kia mate. Ko to te tai 12
e to te vai katoa, kare e peau e te poa
ra, ei mea rikarika ïa ia kotou.
E to te au manu ra, teia ta kotou e 13
rikarika ra ; auraka roa ïa e keingaia,
e mea rikarika ïa : *koia* te aeto, e te
peresa, e te ozeni, E te dae, e te aie i 14
to ratou tu ; E te orebi i to ratou tu ; 15
E te ione, e te takemesa, e te sakapha, 16
e te neza i to ratou tu ; E te kusa, e te 17
salaka, e te ianesupha, E te tenese- 18
meta, e te kate, e te rakama, E te 19
kasida, e te anapha i to ratou tu, e te
dukipata, e te otelepa. Te au manu 20
vaevae a e totoro aere ua ra, ei mea
rikarika ïa ia kotou. Kareka te au 21
manu vaevae a totoro aere ua, e vaevae
ke to ratou ei runga ake nga vaevae *e*
totoro ei ra, ei rere aere anga ki runga
i te enua nei, e kai kotou i te reira :
Teia ta kotou e kai i te reira : ko te 22
akeride i to ratou tu, e te saloma i to
ratou tu, e te karegala i to ratou tu, e
te kagaba i to ratou tu. Kareka te au 23
mea rere vaevae a katoa e totoro aere
ra, ei mea rikarika anake ïa ia kotou.
E e viivii kotou i taua au mea ra : ko 24
te tukia ua atu i te reira au mea kia
mate ra, e viivii ïa e aiai ua atu. E ko 25
tei apai ua atu i tetai i taua au mea ra
kia mate, e orei aia i ona kakau, e
viivii oki aia e aiai ua atu. Te au 26
puaka ravarai i ngaa te maikuku, kare
ra e va'iia te tapuae, e kare oki i tama-
ru i te kai ra, ei mea viivii ïa ia kotou ;
ko te tukia ua atu i te reira *kia mate*
27 ra, e viivii ïa. E te au mea vaevae
matikuku ravarai e aere nei, i roto i
nga mea ora e aere i nga vaevae e a ra,
ei mea viivii anake ïa ia kotou : ko te
tukia ua atu i te reira kia mate ra, e
28 viivii ïa e aiai ua atu. E ko tei apai ua
atu i taua au mea me mate ra, e orei
aia i ona kakau, e viivii ïa e aiai ua
atu ; ei mea viivii ïa te reira ia kotou.
29 Teia katoa te mea viivii ia kotou i to
te au mea e totoro aere ua ki runga i te
enua nei ; ko te keleda, e te kiore, e te
30 kea i to ratou tu, E te anaka, e te
koa, e te moko, e te kometa, e te tenese-
31 meta. E mea viivii anake taua au mea
nei ia kotou, no te au mea e totoro aere
nei : ko te tukia ua atu i te reira kia
32 mate ra, e viivii ïa e aiai ua atu. E te
au mea ravarai i topaia e taua au mea
nei kia mate, e viivii ïa ; mei te kapu
rakau ra, e te kakau, e te kiri, e te
pute, te au āriki katoa i ārikiia te api-
nga ra, e tukuia ïa ki raro i te vai, e
viivii ïa e aiai ua atu ; ei reira e mā ai.
33 Kareka te au āriki one, kia topaia e
taua au mea ra ki roto, ko to roto i taua
āriki ra, e viivii ïa ; e e vava'i kotou i te
34 reira ra. Te au kai katoa e keingaia,
kia ku i te *reira* vai, e viivii ïa ; e te au
mea katoa e inumia i roto i te *reira*
35 āriki, e viivii ïa. E te au mea katoa i
topaia e taua au mea ra kia mate, e
viivii ïa ; mei te umu ra, e te toka
pange pani ra ; e vava'iia ïa ki raro : e
mea viivii ïa, e ka riro oki ei mea viivii
36 ia kotou. Kareka te punavai, e te rua
e vai maata *tei roto*, kare ïa e viivii ;
ko te tukia ua atura i taua au mea ra
37 kia mate, e viivii ïa. E kia topa *tetai*
va'i i taua au mea i mate ra ki runga i
38 te ua e tanumia ra, kare ïa e viivii. E
vai ra tei tukuia ki rungao i taua au ua
ra, ka topaia'i e taua au mea mate ra,
39 ei mea viivii ïa te reira ia kotou. E kia
mate ua tetai o te au puaka e kaingaia
e kotou na ; ko te tukia ua atu i taua
mea mate ua ra, e viivii ïa e aiai ua atu :
40 E ko te kai i taua mea mate ua ra, ka
orei aia i ona kakau, e e viivii ïa e aiai
ua atu : e ko te apai ua i taua mea mate
ua ra, ka orei aia i ona kakau, e e vii-
vii ïa e aiai ua atu.
41 Kareka te au mea e totoro aere ua ki
runga i te enua ra, ei mea rikarika
42 anake ïa ; auraka roa e keingaia. Ko
tei aere ua i raro te kopu ra, e te au
mea vaevae a e aere ua ra, e te vaevae
manganui, i te au mea totoro ravarai e
totoro aere ua ki runga i te enua ra,
auraka roa kotou e kai i te reira ; e mea

rikarika ïa. Auraka rava kotou e aka- 43
riro ia kotou orai ei mea rikarika i te au
mea katoa e totoro aere ua nei, auraka
kotou e akaviivii ia kotou orai i te
reira, kia viivii kotou i taua au mea ra.
Ko au oki to kotou Atua ra ko Iehova; 44
e akatapu oki ia kotou orai, kia tapu
kotou; no te mea te tapu nei au: au-
raka oki kotou e akaviivii ia kotou orai
i te au mea totoro e totoro aere ua ki
runga i te enua ra. Ko au nei oki, ko 45
Iehova, tei arataki mai ia kotou, mei te
enua maira mei Aiphiti, kia riro au ei
Atua no kotou: kia tapu oki kotou, no
te mea te tapu nei au.
Ko te ture teia no te au puaka, e no 46
te au manu, e no te au mea ora e tere
aere ki raro i te tai e te vai, e no te au
mea ravarai e totoro aere ki runga i te
enua nei: Ei akataka anga i te mea 47
viivii e te mea viivii kore, e kia taka
oki te au mea ora e tika kia kai, e te
au mea ora kare e tika kia kai.

PENE XII.

No te viivii o te tangata ra, mei to te vaine i anau ra.

KUA tuatua mairā Iehova kia Mose, 1
na ko maira, E karanga atu koe 2
ki te tamariki a Iseraela, e na ko atu,
Kua to te vaine, e kua anau te tamaiti
ra, e viivii aia i reira e kia po itu; mei
te au rā katoa kia akatakaia aia i tona
maki ra, ko tona ïa viivii anga. E kia 3
tae ki te po varu ra e peritomeia'i te kiri
i mua o taua *tamaiti* ra. Ka noo ua ra 4
aia e kia toru ngauru ma toru i te po, i
te tamā anga iaia uaorai; auraka aia e
akatukia ua atu i te mea tapu, auraka
oki e tomo ki roto i te ngai-tapu, e kia
ope ra te au rā tamā anga iaia ra. E 5
tamaine ra tana e anau ra, kia rua ïa
ona ebedoma i te viivii anga, mei tei
tona akatakaanga ra; e e noo ua aia, e
kia ono ngauru ma ono i te po, i te
tamā anga iaia uaorai. E kia ope tona 6
au rā tamā anga, to te tamaroa ra, e to
te tamaine, e apai mai ei aia i tetai
arenio mataiti okotai ra ki te taunga i
te ngutupa Are uipānga ra, ei tusia
karakaratio, e tetai punua rupe, e kare
ra, tetai kukupa, ei tarangaara. E nana 7
e apai ki mua i te aroaro o Iehova, ei
tapokiangaara nana; ka mā aia i reira
i tona ra viivii anau ra. Ko te ture
teia no te *vaine* kia anau te tamaroa, e
te tamaine. E kia kore e tika iaia kia 8
apai mai i te mamoe, ei kukupa tana e
apai mai kia rua ake; e kare ra, kia
rua ake punua rupe; ei tusia karaka-
ratio tetai, ei tarangaara tetai: e na te
taunga e apai i te tapokiangaara nana,
e ka mā ïa aia.

PENE XIII.

Te ture e te akonoanga na te taunga, e kite ei i te maki ra i te lepera.

1 KUA tuatua mairā Iehova kia Mose
2 raua ko Aarona, na ko maira, E
uaua to tetai tangata, e te paka, e te
titoutou *teatea* ki runga i te kiri ta-
ngata, mei te maki ra e lepera te tu, i
te kiri tangata ra; ka aratakiia *te reira tangata* ki te taunga ra kia Aarona ra,
e kare ra, ki tetai tamaiti taunga nana
3 ra: E na te taunga e akara i taua maki
ra i te kiri tangata: e te teatea ra te
uruuru i taua maki ra, e te oonu ra
taua maki ra ki roto kia akara ra, kare
i te kiri tangata anake ra, ko taua
maki ra ïa e lepera: e na te taunga e
akara iaia, ka tuatua kiaia e, kua viivii.
4 Kareka tei te kiri tangata anake taua
titoutou teatea ra, kare i oonu ki roto
kia akara ra, e kare oki e teatea te
uruuru; ka momani te taunga i taua
tangata maki ra i reira, e kia po itu
5 ake: E kia tae ki te po itu ra e akara
rai te taunga iaia ra; e i na, tei te
vairanga rai taua maki ra i tona akara
anga, kare rai i raa te maki na runga i
te kiri, ei reira te taunga ka momani ei,
6 e kia po itu rai: E kia tae ki te po itu
e akara akaou ei te taunga iaia: e i na,
te auriuri ra taua maki ra, kare ra i
raa te maki na runga i te kiri, ei reira
te taunga e tuatua'i kiaia e, kua mā; e
paka ua; ka tatā ua aia i ona kakau,
7 e mā atura. Kia raa pu ra taua paka
ra ki runga i te kiri, i muri ake i tona
akara angaia e te taunga, kia tuatuaia e
kua mā; ka akara akaouia aia e te
8 taunga i reira: E kite atura te taunga,
e i na, kua raa taua paka ra ki runga i
te kiri, ei reira te taunga e tuatua'i
kiaia e, kua viivii: e lepera ïa.
9 E kia mate tetai tangata i te lepera,
10 e aratakiia aia ki te taunga ra; E na te
taunga e akara *iaia;* e i na, te teatea
ra taua uaua ra ki runga i te kiri, e te
teatea katoa ra te uruuru, e e kiko ou
11 tei roto i taua uaua ra; E lepera ta-
kere ïa ki runga i te kiri tangata, ka
tuatua te taunga ra kiaia e, e *tangata*
viivii; auraka aia e momani iaia, kua
12 viivii oki aia. Kia raa pu ra taua
lepera ra na runga i te kiri ra, e kua
pini roa te kiri o taua tangata maki ra
i te lepera, mei te upoko mai, e tae ua
atu ki raro i te vaevae, i ta te taunga
13 akara anga; E kua akara iora te tau-
nga *iaia*, e i na, kua pini katoatoa tona

kopapa i taua lepera ra, ka tuatua aia
ki taua tangata maki ra e, kua mā;
kua mā oki aia, koia i pini i te teatea.
Kia kitea ra te kiko ou i roto iaia ra, e 14
viivii ïa aia. E na te taunga e akara 15
i taua kiko ou ra, ka tuatua'i kiaia e,
kua viivii; e viivii *oki* taua kiko ou
ra; e lepera ïa te reira. E kia tu ke 16
taua kiko ou ra, e riro atura ei mea
teatea, e aere aia ki te taunga ra; E 17
na te taunga e akara iaia: e i na, kua
riro taua maki ra ei mea teatea; ei
reira te taunga e tuatua'i ki taua ta-
ngata maki ra e, kua mā; kua mā oki
aia.

E e ee to tetai tangata ki runga i 18
tona kiri, e kua ora, Kia tupu ra tetai 19
uaua teatea e te titoutou teatea mura-
mura i taua ngai i eeia ra, e akara ïa te
taunga i te reira; E kia akaraia te 20
reira e te taunga ra, e i na, te tu oonu ra
kia akara, kare i te kiri anake ra, e
kua teatea te uruuru; e tuatua te tau-
nga kiaia e, kua viivii: e maki lepera
ïa, kua tupu i roto i te ee ra. Kia 21
akara ra taua taunga ra, e i na, kare
roa e uruuru teatea ki rungao, e kare
i oonu, tei te kiri ra, e akerekere ra; e
momani te taunga iaia i reira, e kia po
itu ake: Kia raa pu ra ki runga i te 22
kiri, ka tuatua te taunga i reira e, kua
viivii: e maki ïa. Tei te vairanga rai 23
taua titoutou ra, kare i raa, ko taua
vera ee anake ra ïa; ka tuatua te tau-
nga kiaia e, kua mā.

E kia pakapaka te kiri o tetai ta- 24
ngata ki te ai, e e titoutou teatea
muramura, e te teatea, tei roto i te
kiko ora i pakapaka ra; Na te taunga 25
e akara i te reira: e i na, kua teatea te
uruuru i taua titoutou ra, e te oonu ra
kia akara, kare i tei te kiri anake; e
lepera ïa, kua tupu i roto i taua paka-
paka ra: ka tuatua te taunga kiaia e,
kua viivii: e maki lepera ïa. Kia 26
akara ra te taunga i te reira, e i na,
kare roa e uruuru teatea i taua titoutou
ra, e kare oki i oonu, tei te kiri rai, e
akerekere ra; ka momani te taunga
iaia i reira, e kia po itu ake: E akara te 27
taunga iaia ra kia tae ki te po itu: kua
raa pu ki runga i te kiri, ei reira te
taunga e tuatua'i kiaia e, kua viivii: e
maki lepera ïa. Tei te vairanga rai 28
taua titoutou ra, kare i raa ki runga i
te kiri, e te akerekere ra; e paka ïa no
taua pakapaka ra, e tuatua te taunga
kiaia e, kua mā: e vera ïa no taua
pakapaka ra.

E e maki to tetai tangata te tane e 29
te vaine, tei te mimiti, e tei te kumi-
kumi; Na te taunga e akara i taua 30
maki ra: e i na, te oonu ra kia akara,
kare tei te kiri anake ra, e e uruuru
rikiriki *e* te rengarenga tei roto; ka
tuatua te taunga kiaia e, kua viivii; e
nataka ïa, e lepera ki runga i te mimiti,
31 e te kumikumi. E kia akara te taunga
i taua tangata maki ra i te nataka, e i
na, kare i oonu kia akara, tei te kiri
rai, e kare e uruuru kerekere o roto;
e momani te taunga i taua tangata
maki ra i te nataka i reira, e kia po itu
32 ake: E kia tae ki te po itu ra e akara'i
te taunga i taua maki ra: e i na, kare
i raa taua nataka ra, e kare e uruuru
rengarenga o roto ra, e kare taua
33 nataka ra i oonu, tei te kiri rai; E
varuia aia, auraka ra te nataka e
varuia; e na te taunga e momani i
taua tangata nataka ra, e kia po itu
34 rai: E kia tae ki te po itu ra e akara'i
te taunga i taua nataka ra: e i na,
kare taua nataka ra i raa ki runga i te
kiri, e kare oki i oonu kia akara, tei te
kiri rai; ei reira te taunga e tuatua'i
kiaia e, kua mā; ka tatū oki aia i ona
35 kakau, e mā atura ïa. Kia raa pu ra
te nataka i te kiri i muri ake i tona
36 tuatua angaia e, kua mā; Ei reira te
taunga e akara'i, e i na, kua raa te
nataka ki runga i te kiri, auraka te
taunga e kimi i te uruuru rengarenga;
37 kua viivii ïa aia. Te vai ua ra taua
nataka ra, okotai rai te tu i tona akara
anga, e kua tupu te uruuru kerekere i
roto; kua ora ïa nataka, kua mā aia;
e na te taunga e tuatua kiaia e, kua mā.
38 E titoutou teatea tei runga i te kiri o
39 tetai tangata, te tane e te vaine; Na te
taunga e akara; e i na, e titoutou tea-
tea auriuri taua pata ra ki runga i tona
kiri ra; e titoutou ïa, kua tupu ua i te
40 kiri; kua mā aia. E kua ngaoro te
rauru o te tangata ra, kua pakiko ïa
41 aia, kua mā aia. E kua ngaoro te
rauru i tona rae, kua rae pakiko ïa aia,
42 kua mā aia. E e maki teatea amura-
mura tei taua mimiti pakiko e taua rae
pakiko ra; e lepera ïa, kua tupu ki
runga i tona mimiti pakiko ra, e tona
43 rae pakiko ra. E ka akara te taunga i
te reira; e i na, te teatea ra taua maki
ra, e te muramura i te tupu anga i tona
mimiti pakiko ra, e tona rae pakiko ra,
mei te lepera te tu ki runga i te kiri
44 tangata ra; E lepera ïa tangata, kua
viivii ïa; na te taunga e tuatua kiaia e,
kua viivii takiri rava; tei tona mimiti
tona maki.
45 E te tangata i mate i te lepera ra, ka
kapiki ua aia, Kua viivii, kua viivii,
ma te kakau ngaae, e te pare kore, e
46 ma te tapokiia te ngutu i runga. E taua

mate anga katoa nona i te maki ra, e
tuatuaia aia e, kua viivii; koia anake ra
i tona noo anga: ei vao mai i te pua-
kapa aia noo ei.
E kia leperaia tetai kakau, i te ka- 47
kau uru-mamoe, e te kakau orongā;
Tei te ao i te tiroa, e tei te ao i te 48
tipoto; to te orongā, e to te uru-ma-
moe; tei te kiri, e te au mea katoa i
angaia ki te kiri ra; E te rengarenga 49
ra, e te muramura taua ngai i maki i
taua kakau ra, e taua kiri ra, tei te ao
i te tiroa, e tei te ao i te tipoto, e te au
mea katoa *i angaia* ki te kiri ra; e
maki lepera ïa te reira, e ka akakiteia
atu ki te taunga: E kia oti taua maki 50
i te akaraia e te taunga ra, e momani
aia i taua mea maki ra e kia po itu
ake: E kia tae ki te po itu ra, e akara 51
aia i te ngai maki ra: e kua kakai aere
taua maki ra i taua kakau ra, tei te ao
i te tiroa, e tei te ao i te tipoto, e tei te
kiri, e tei te au mea katoa i angaia ki
te kiri ra, e lepera kakai ïa te reira
maki; kua viivii ïa. Ka ta'u aia i 52
taua kakau ra, tei te ao tiroa taua maki
ra, e tei te ao tipoto, tei te uru-mamoe
e te orongā; e tei te au mea katoa *i*
angaia ki te kiri ra: e lepera kakai ïa;
ka ta'uia ïa ki te ai. Kia akara te 53
taunga ra, e i na, kare rai taua maki ra
i kakai i taua kakau ra, kare i te ao
tiroa, kare oki i te ao tipoto, e kare
katoa i te au mea katoa *i angaia* ki te
kiri ra; Ka tuatua taua taunga ra i 54
reira e tatā i taua mea maki ra *ki te*
vai, ka momani ei aia i taua mea ra e
kia po itu rai: E kia akara te taunga i 55
taua ngai maki ra, kia oti i te tatāia ki
te vai: e i na, kare i tu ke taua ngai
maki ra, kare ra i kakai aere taua maki
ra; kua viivii ïa; ka ta'uia ïa ki te ai;
e lepera kakai ïa, me tei te pae ki roto
te pakiko, me tei te pae ki vao. Kia 56
akara ra te taunga, e i na, te akerekere
ra taua maki ra, kia oti i te tatāia *ki te*
vai; ei reira aia e kokoti ke atu ei i
taua *ngai maki* i runga i taua kakau
ra, e i runga i taua kiri ra, e i runga i
te ao tiroa, e i runga i te ao tipoto. E 57
te vai ua mairai taua maki ra kia
akara, ki runga i taua kakau ra, tei te
ao tiroa e tei te ao tipoto, e tei te au
mea katoa *i angaia* ki te kiri; *e lepera*
kakai ïa: ko tei makiia *i te reira* ra,
ka ta'uia ïa apinga ki te ai. Ko te 58
maki ra, ki runga i te ao tiroa, e ki
runga i te ao tipoto o te kakau ra, e ki
runga katoa i te au mea *i angaia* ki te
kiri, i peke me tatāia *ki te vai* ra, e
tatā ïa kia rua tatā anga, mā atura ïa i
reira.
59 Ko te ture teia no te maki ra e
lepera, ki runga i te kakau uru-mamoe
e te orongā, ki runga i te ao tiroa, e te
ao tipoto, e ki runga i te au mea
ravarai *i angaia* ki te kiri ra, *e tika'i*
kia tuatua e, e mea mā, e e mea
viivii.

PENE XIV.

Te au peu e te au tusia e mā ai te lepera ra.

1 KUA tuatua mairā Iehova kia
2 Mose, na ko maira, Teia te ture
no te lepera i te rā tamā anga iaia ra:
Ka aratakiia mai aia ki te taunga ra:
3 Ka aere oki te taunga ki vao mai i te
puakapa; e kua akara te taunga iaia,
e i na, kua ora te maki lepera i taua
4 tangata lepera ra; Ei reira te taunga
e akaue ei iaia, e tiki, ei tamā anga, i
nga manu ora viivii kore kia rua ake,
e te rakau ra e arezi, e te *uru* mura-
5 mura, e te isopa: Ka akaue ei te tau-
nga e, kia tamate ravaia tetai i aua
nga manu ra ki roto i tetai āriki one
6 ki rungao i te vai mapia: Ka rave aia
i te manu i ora ra, e te rakau ra e
arezi, e te *uru* muramura, e te isopa,
ka taruku ei ma te manu ora katoa ki
roto i te toto o te manu i taia i rungao
7 i te vai mapia ra; Ka pîpî ei aia ki
rungao i taua tangata e tamāia i te
lepera ra, e kia itu pîpî anga; ka tua-
tua'i kiaia e, kua mā; ka tuku ei aia
i te manu ora ra kia rere ua ra ki
8 runga i te enua. E ka tatā oki taua
tangata e tamāia ra i ona kakau, ka
varu ei i tona rauru e kia pou takiri
roa, e paî ei aia ki te vai, kia mā aia;
e muri akera ka aere mai aia ki roto i
te puakapa, ei te atea ke ra aia noo ei,
auraka i roto i tona uaorai are, e kia
9 po itu ake. Kia tae ra ki te po itu ra,
e varu takiri aia i tona rauru i tona
mimiti, e te kumikumi, e te tukemata,
e tona uruuru katoatoa tana e varu; e
ka tatā oki aia i ona kakau ki te vai,
e paî oki aia uaorai *ki te vai,* e ka mā
10 ïa aia. E kia tae ki te po varu ra, ka
rave ei aia i nga arenio e rua ra, e
puke toa kino kore, e tetai arenio, e
ua mataiti okotai rai *e* te kino kore,
e te faraoa pueu e toru ake omera ei
mineka, i irokia ki te inu, e te ma-
11 nongi okotai loga. E na te taunga, na
te tamā *iaia* ra, e akakite i taua ta-
ngata e tamāia ra, e taua au mea
ravarai, ki mua i te aroaro o Iehova, i
12 te ngutupa o te Are uipānga ra: E
rave oki te taunga i tetai arenio toa, ka
apai ei ei tutakingaara, e te loga mano-

ngi, ka ruru ei ei tenupe ki mua i te
aroaro o Iehova: Ei te ngai i taia'i te 13
tarangaara e te tusia karakaratio, ki
roto i te ngai tapu ra, e taia'i te arenio;
na te taunga oki te tutakingaara, mei
te tarangaara katoa ra: e mea tapu roa
ïa: Ka rave oki te taunga i tetai ma- 14
nga toto no taua tutakingaara ra, e na
te taunga oki e tuku ki runga i te tapa
o te taringa katau o te tangata e ta-
māia ra, e ki runga katoa i te maikao
maata o tona rima katau, e ki runga
katoa i te matikao nui o tona vaevae
katau ra: Ka rave oki te taunga i taua 15
loga manongi ra, ka riringi ei i tetai
ngai ki roto i te kapu-rima kaui nona
ra; Ka tutou oki te taunga i tona 16
maikao katau i te manongi e vai i roto
i tona kapu-rima kaui ra, ka pîpî ei i
taua manongi ra i tona maikao-rima, e
kia itu pîpî anga, ki mua i te aroaro o
Iehova: E te toenga o taua manga 17
manongi i te rima ra, ka tuku te tau-
nga i to *te reira* ki runga i te tapa o te
taringa katau, e ki runga i te maikao
maata o te rima katau, e ki runga i te
matikao maata o te vaevae katau, o
taua tangata e tamāia ra, ei runga i te
toto o te tutakingaara ra: E te toenga 18
o te manongi i te rima o te taunga ra,
ka riringi aia ki runga i te mimiti o
taua tangata e tamāia ra: e akapera te
taunga i te apai i te tapokiangaara
nana ki mua i te aroaro o Iehova. Ka 19
apai oki te taunga i te tarangaara, ka
tapoki ei i te ara nana, na te ka tamāia
i tona viivii; ei reira ka taia'i te tusia
karakaratio ra; E na te taunga e apai 20
i te tusia karakaratio e te mineka ki
runga i te atarau; na te taunga oki e
apai i te tapokiangaara nana, e ka mā
ïa aia.

Kareka te tangata rikiriki ra, e kare 21
e tika iaia kia apai mai *i te reira;* oko-
tai mai ana arenio e rave mai ei tutaki-
ngaara kia ruruia, ei tapokiangaara
nana, e okotai oki omera faraoa pueu i
irokia ki te inu ei mineka, e *okotai*
oki loga manongi; E e rua ake oki 22
kukupa, e kare ra, kia rua ake punua
rupe, te rauka iaia ra; ei tarangaara
tetai, ei tusia karakaratio tetai. E i te 23
po varu o tona tamā anga, ka apai mai
ei aia i te reira ki te taunga ra, ki te
ngutupa o te Are uipānga, ki mua i te
aroaro o Iehova ra. Ka rave oki te 24
taunga i te arenio tutakingaara, e te
loga manongi, e na te taunga e ruru i
te reira ei tenupe ki mua i te aroaro o
Iehova; Ei reira te arenio tutakingaara 25
ka taia'i, e rave oki te taunga i tetai
manga toto no taua tutakingaara ra, ka
tuku ei ki runga i te tapa o te taringa
katau o te ka tamāia ra, e ki runga i te
maikao maata o tona rima katau, e ki
runga i te matikao maata o tona vae-
26 vae katau ra; E riringi oki te taunga i
tetai manga manongi ki roto i te kapu-
27 rima kaui nona ra; E na te taunga e
pîpî ki tona maikao katau i tetai va'i i
taua manongi i roto i tona rima kaui
ra, e kia itu pîpî anga, ki mua i te
28 aroaro o Iehova; E tuku oki te taunga
i tetai manga i te manongi i roto i tona
rima ki runga i te tapa o te taringa ka-
tau o taua tangata e tamāia ra, e ki
runga i te maikao maata o tona rima
katau, e ki runga i te matikao maata o
tona vaevae katau ra, i te ngai *i tu-*
29 *kuia'i* te toto tutakingaara ra: E te
toenga o te manongi i te rima o te tau-
nga ra, e tuku aia ki runga i te mimiti
o te tangata e tamāia ra, ei tapoki-
angaara nana ki mua i te aroaro o Ie-
30 hova. E ka apai aia i tetai i taua nga
kukupa ra, e kare ra, i tetai punua
31 rupe, ko tei rauka iaia ra; I tei rauka
oki iaia, ei tarangaara tetai, ei tusia
karakaratio tetai, e te mineka katoa
oki: ko te taunga te ka apai i te tapoki-
angaara na te ka tamāia ki mua i te
32 aroaro o Iehova. Ko te ture teia no te
maki lepera, ko tei kore e tika iaia kia
apai i te apinga *mou tikai* no tona tamā
anga ra.

33 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose
34 raua ko Aarona, na ko maira, Kia tae
kotou ki te enua ra ki Kanaana, i taku
e oronga no kotou ei nooanga ra, kia
tuku ra au i te maki lepera ki roto i
tetai are i taua enua ra i nooia e kotou
35 na; Ka aere te tangata are i reira ki te
taunga, e karanga atu ei *kiaia,* Te ma-
nako nei au e, e maki tei te are akera:
36 E na te taunga e akaue e, e akaope mai
te apinga i roto i taua are ra ki vao, ka
aere ei te taunga, ka akara'i i te maki,
kia kore rava oki tetai apinga i roto i
taua are ra e viivii: e i muri ake ka
aere ei te taunga ki roto, e akara'i i
37 taua are ra: E kia akara aia i taua
maki ra, e i na, tei te ngaika te maki i
taua are ra, te vai ra te karavarava
ruaruа, *e* te rengarenga, e te muramura,
e te oonu ra kia akara kare tei te ngai-
38 ka anake ra; Ei reira te taunga ka
aere ei ki vao i taua are ra i te ngu-
tupa o taua are ra, ka momani ei i taua
39 are ra e kia po itu: E ka oki akaou
mai te taunga kia tae ki te po itu ra,
ka akara'i, e i na, kua raa te maki i roto
40 i te ngaika i taua are ra; Ei reira te
taunga ka akaue ei e kiriti ratou i te au
toka tei reira taua maki ra, ka akaruke

ei ratou i taua au *toka* ra ki tetai ngai
viivii ki vao mai i te oire: E nana oki 41
e akaue kia varuia taua are i roto ra e
pini ua ake, ka riringi oki ratou i te
ngaika i varuia e ratou ra ki vao mai i
te oire, ki tetai ngai viivii ra: Ka rave 42
oki ratou i te au toka ke, ei pa'u i te au
toka *i kiritiia* ra; e rave oki ratou i te
ngaika ou, ka amo ei i taua are ra. E 43
kia oki akaou mai te maki, e kia tupu
i taua are ra, kua oti oki te toka i te
apai keia, e kua oti i te varuia te are, e
kua oti i te amoia; Ka aere mairai 44
taua taunga ra e akara, e i na, kua raa
te maki i taua are ra, e lepera kakaiia
tei taua are ra: kua viivii. E ka va- 45
va'iia taua are ra ki raro, te au toka ra,
e te rakau ra, e te ngaika katoa no taua
are ra; ka apaiia ïa ki vao mai i te
oire, ki tetai ngai viivii ra. E tei tomo 46
ki roto i taua are ra i te au rā katoa i
momaniia'i ra, ka viivii ïa aia e aiai ua
atu. E tei moe i roto i taua are ra, e 47
tatā aia i ona kakau; e tei kaikai i roto
i taua are ra, ka tatā aia i ona kakau.
Kia aere ra te taunga ki roto e akara, e 48
i na, kare taua maki ra i raa i taua are
ra, kia oti taua are ra i te amoia; ka
tuatua te taunga i taua are ra i reira,
kua mā, no te mea kua ora taua maki
ra. E tikiia oki nga manu e rua no te 49
tamā anga i taua are ra, e te rakau ra
e arezi, e te *uru* kutekute, e te isopa:
E ka taia tetai manu ki roto i tetai 50
āriki one i rungao i te vai mapia: E rave 51
oki aia i taua rakau ra e arezi, e te
isopa, e te uru kutekute, e te manu ora
ra, ka taku ei ki roto i te toto o te manu
i taia, e ki roto i te vai mapia ra, ka
pîpî ei i taua are ra, e kia itu katoa
pîpî anga; E tamā oki aia i taua are ra 52
ki te toto o taua manu ra, e te vai
mapia, e te manu ora, e te rakau arezi,
e te isopa, e te *ao* kutekute: Kareka 53
te manu ora ra, e tuku aia *i te reira*
kia rere ua na ki vao i te oire, ki te ngai
atea ra; e pera aia i te apai i te tapoki-
angaara no taua are ra; e ka mā ïa.
Ko te ture teia no te au maki lepera 54
ravarai, e te nataka, No te lepera oki ki 55
runga i te kakau, e ki roto i te are, No 56
te uaua oki, e no te paka, e no te titou-
tou: Ei akakite *kia kotou* i te mea
viivii e te mea viivii kore: ko te ture
ïa teia no te lepera.

PENE XV.

Te viivii o te tangata i te maki, e te tamā anga atu.

KUA tuatua mairā Iehova kia Mose 1
raua ko Aarona, na ko maira, E 2
karanga atu korua ki te tamariki a Ise-
raela, e na ko atu kia ratou, E zubi to
tetai tangata i tona kopapa, kua viivii
3 aia i taua zubi nona ra. Teia te tu o
taua viivii nona i taua zubi nona ra;
kia ta'e taua zubi no tona ra tino, e kia
marō te zubi i tona ra tino, te viivii ua
4 ra aia. Te au roi katoa i moeia e te
tangata zubi ra, kua viivii ïa; e e viivii
5 te au mea katoa tana e noo ra. E ko
te tukia ua atu i taua roi nona ra, ka
tatā aia i ona kakau, e ka paî aia ki te
6 vai, e ka viivii ïa e aiai atu. E ko te
noo i te au mea katoa i nooia e taua ta-
ngata zubi ra, ka tatā aia i ona kakau,
e paî oki ki te vai, e ka viivii ïa e aiai
7 atu. E ko te tukia ua atu i te kopapa
o taua tangata zubi ra, ka tatā aia i ona
kakau, e paî ki te vai, e ka viivii ïa e
8 aiai atu. E kia tutua te tangata zubi
ra *i te uavare* ki rungao i te tangata vii-
vii kore ra; ka tatā aia i ona kakau, e
paî oki ki te vai, e ka viivii ïa e aiai
9 atu. E te au nooanga ipo katoa i nooia
10 e taua tangata zubi ra, ka viivii ïa. E
ko te tukia ua atu i tetai mea no raro
ake iaia ra, ka viivii ïa e aiai atu; e ko
te apai ua i taua au mea ra, ka tatā aia
i ona kakau, e paî oki ki te vai, e ka
11 viivii ïa e aiai atu. E te tangata rava-
rai e akatukiaia e taua tangata zubi ra,
kare i oreiia tona rima i te vai, e tatā
aia i ona kakau, e paî oki ki te vai, e
12 ka viivii ïa e aiai atu. E te āriki one
e akatukiaia e taua tangata zubi ra, ka
akangaangaaia ïa: e te au āriki rakau
13 katoa ra, ka oreiia ïa ki te vai. E kia
mā te zubi o taua tangata zubi ra; e
tatau aia i nga rā e itu no te tamā anga
iaia, ka tatā'i i ona kakau, ka paî aia
14 ki te vai mapia, ka mā atu ei. E kia
tae ki te po varu ra ka rave aia i e rua
kukupa, e kare ra, e puke punua rupe
e rua, ka aere mai ei ki mua i te aro-
aro o Iehova i te ngutupa o te Are
uipānga, ka tuku atu ei ki te taunga
15 ra; E na te taunga e apai, ei taranga-
ara tetai, ei tusia karakaratio tetai; ko
te taunga te ka apai i te tapokiangaara
ki mua i te aroaro o Iehova nana, i te
zubi nona ra.
16 E kia rokoia tetai tangata e te isa, ka
paî roa aia iaia orai ki te vai, e ka vii-
17 vii ïa e aiai atu. E te kakau, e te kiri
i topaia e te reira, ka tatāia ïa ki te vai,
e ka viivii ïa e aiai atu.
18 E te vaine i moeia e te tangata, e kia
raveia, ka paî raua ravarai ki te vai, e
ka viivii ïa e aiai ua atu.
19 E te vaine kia zubiia ra, i tona ra
zubi tikai, ka akatakaia aia e kia po
itu; e ko te tukia ua atu iaia ra, ka

viivii ïa e aiai ua atu. E te au mea 20
katoa e moeia e ia i tona akataka ke
angaia ra, ka viivii ïa: e te au mea
katoa e nooia e ia, ka viivii katoa ïa.
E ko te tukia ua atu i tona roi, ka tatā 21
aia i ona kakau, e paî oki ki te vai, e
ka viivii ïa e aiai ua atu. E ko te tukia 22
ua atu i tetai mea i nooia e ia ra, ka
tatā aia i ona kakau, ka paî oki ki te
vai, e ka viivii ïa e aiai ua atu. Tona 23
roi tei tukiaia atu e ia, e tetai mea i
nooia e ia, ka viivii rai aia e aiai ua atu.
E kia moe te tane i tona pae, e kua iri 24
te mea i akatakaia'i aia ki runga iaia, e
viivii aia e kia po itu; e te au roi katoa
tana e moe ra, ka viivii katoa ïa.

E e zubi to te vaine kare i tae ki nga 25
rā akataka anga nona ra, e te vai ua ra
taua zubi ra i topa ua'i tona akataka
anga; ka viivii rai ïa aia i taua au rā
katoa i zubiia'i aia ra, mei tei te au rā
akataka anga nona ra. Te vai rai taua 26
zubi nona ra, ka riro te au roi katoa tana
i moe i taua au rā ra, mei te roi katoa
nona i te akataka anga ra te tu, iaia; e
te au mea katoa e nooia e ia ka viivii ïa,
mei te viivii o te akataka anga nona ra.
E ko tei tukia ua atu i taua au mea ra, 27
ka viivii ïa, e ka tatā aia i ona kakau,
e paî oki ki te vai, e ka viivii ïa e
aiai ua atu. Kia mā ra aia i tona zubi 28
ra, ka tatau aia i nga rā e itu nona, e i
muri ake ka mā ïa aia. E kia tae ki 29
te po varu ra, ka rave ei aia i e rua
kukupa, e kare ra, e puke punua rupe
e rua, ka apai ei ki te taunga ra, ki te
ngutupa Are uipānga ra. E na te taunga 30
e apai i tetai ei tarangaara, e tetai ei tusia
karakaratio; na te taunga e apai i tana
tapokiangaara ki mua i te aroaro o Ie-
hova, i taua zubi ra i viivii ei aia.

E akapera korua i te tamariki a Ise- 31
raela, kia akataka ke ratou i to ratou
mea viivii; kia kore ratou e mate i to
ratou viivii, kia akaviivii ratou i toku
sekene i rotopu ia ratou ra.

Ko te ture teia no te tangata zubi, e 32
no te tangata isa, i tei viivii i te reira
ra; E no te vaine i makiia i tona aka- 33
taka anga, no te tane e no te vaine
katoa i tei zubiia ra, e no te tangata i
moe i vaitata i te vaine i viivii ra.

PENE XVI.

Te tu o to te taunga maata tomo anga ki roto i te ngai-tapu.

KUA tuatua mairā Iehova kia 1
Mose, i muri ake i te matenga o
nga tamariki toko rua a Aarona, ka
apai ei raua *i te ai ke* ki mua i te ara-
aro o Iehova, e mate iora; I tuatua 2
mairā Iehova kia Mose, E karanga atu
koe ki toou tuakana kia Aarona, auraka
aia e aere ua ki roto i te ngai-tapu, ki
roto i te ngai paruruia ki mua atu i te
tapoki i runga i te aruna ra; kia kore
aia e mate: ei roto oki i te tumurangi
3 i rungao i te tapoki e kitea'i au. E
akaperā Aarona kia tomo ki roto i te
ngai-tapu ra; *e rave aia* i tetai bovi ou
ei tarangaara, e tetai rama ei tusia
4 karakaratio. E aao oki aia i te kitana
tapu vavai ra, e aao oki aia i te piripou
vavai, e kia tatuaia oki aia ki te tatua
vavai, e kia pare oki ki te pare vavai
tu ke; e kakau tapu anake te reira; e
paî oki aia ki te vai, ka aao ei i te
5 reira. E rave oki i e rua puaka-nio na
te uipānga tamariki a Iseraela katoa
ei tarangaara, e tetai rama ei tusia ka-
6 rakaratio. E na Aarona e apai i te
bovi tarangaara, nana uaorai ra, ei ta-
pokiangaara nana, e na tona katoa ra
7 ngutuare. E ka rave oki aia i nga
puaka-nio, ka apai ei ki mua i te aroaro
o Iehova, ki te ngutupa Are uipānga
8 ra. E tuku oki a Aarona i te kelero
i aua nga puaka-nio ra; tetai kelero na
Iehova, e tetai kelero no te puaka-nio
9 akaora. E te puaka-nio tei iaia te
kelero na Iehova ra, ka rave mai a
Aarona i te reira e apai ei tarangaara.
10 Kareka te puaka-nio, tei iaia te kelero
no te puaka nio akaora, ka apai ora uaia
ki mua i te aroaro o Iehova ei tapokia-
ngaara, ka tuku ua atu ei kia aere ua
na ki te medebara, ei puaka-nio akaora.
11 Ei reirā Aarona e taki mai ei i te bovi
no te tarangaara nana uaorai, ka apai ei
i te tapokiangaara nana uaorai, e tona
ngutuare; e kia oti taua bovi taranga-
12 ara nana uaorai i te taia, Ei reira aia
e akaki ei i tetai mekete ki te ngarau
ka no runga i te atarau i mua i te aro-
aro o Iehova, e akaki oki ona puke
rima ki te tumiama kakara i akau-
ngaungātitiia ra, ka apai ei ki roto
13 mai i te paruru ra: E tuku oki aia i
taua tumiama ra ki runga i te ai ki
mua i te aroaro o Iehova ra, kia ngaro
te tapoki, i runga i te *aruna* kite ra, ki
te auai o te tumiama, kia kore aia e
14 mate: E rave oki aia i tetai manga i te
toto o taua bovi ra, ka pîpî ei i te ta-
poki ki tona maikao-rima, i te pae i te
itinga o te rā ra; e pîpî oki i te toto ki
tona maikao-rima ki mua atu i te ta-
poki, e kia itu ïa pîpî anga.
15 Ei reira te puaka-nio tarangaara na
te au tangata ra e taia'i, ka apai oki aia
i te toto ki roto mai i te paruru ra, ka
rave ei i to reira toto, mei tana i rave i
te toto o te bovi ra, e pîpî ki runga i te

tapoki *aruna*, e ki mua atu i taua tapoki
ra. Nana e apai i te tapokiangaara no te 16
ngai-tapu ra, no te viivii o te tamariki
a Iseraela, e to ratou kino i ta ratou ara
ravarai; e pera katoa oki aia i te Are
uipānga, e vai ia ratou, i rotopu i to
ratou viivii. Auraka roa ei tangata to 17
roto i te Are uipānga, kia aere aia e
apai i te tapokiangaara ki roto i te
ngai-tapu ra, e tae mairai aia ki vao,
kia oti te tapokiangaara i te apaiia e ia
nana uaorai, e na tona ra ngutuare, e
na te uipānga Iseraela katoa ra. Ei 18
reira aia ka aere ei ki vao ki te atarau i
mua i te aroaro o Iehova, ka apai ei i te
tapokiangaara no te reira; e e rave aia
i te toto bovi, e te toto puaka-nio, ka
tuku ei ki runga i te au tara o te
atarau e pini ua ake. E pîpî oki aia i 19
te toto ki tona maikao-rima ki rungao,
e kia itu ake pîpî anga, ei tamā anga, kia
tapu i te viivii a te tamariki a Iseraela.
E oti akera te tapokiangaara i te 20
apaiia e ia no te ngai-tapu, e no te Are
uipānga, e no te atarau, ka apaiia mai
ei te puaka-nio ora ra: Ka tuku oki a 21
Aarona i ona puke rima e rua ki runga
i te mimiti o taua puaka-nio ora ra, ka
aaki ei i te au ara ravarai a te tamariki
a Iseraela ki runga i te reira, e to ratou
kino katoa i ta ratou au ara ravarai,
ka tuku ei ki rungao i te mimiti o taua
puaka-nio ra, ka tono ei i tetai tangata
tau, e taki ke atu *i taua puaka-nio* ra,
ki te medebara: E na taua puaka-nio 22
ra e apai i ta ratou au ara ravarai ki
runga iaia uaorai, ki te enua motutaa;
ka tukuia taua puaka-nio ra ki roto i te
medebara ra. Ei reirā Aarona e aere 23
ei ki roto i te Are uipānga ra, ka
tatara'i i te au kakau vavai, i tana i
aao ka aere ei aia ki roto i te ngai-tapu
ra, ka vaoo ei i reira: Ka orei oki aia 24
iaia uaorai ki te vai i roto i tetai ngai
tapu, ka aao ei i ona kakau, ka aere
mai ei ki vao, ka apai ei i te tusia kara-
karatio nana uaorai, e te tusia kara-
karatio na te tangata, e apai oki i te
tapokiangaara nana uaorai, e na te ta-
ngata. E ka ta'u aia i te tongaua o te 25
tarangaara ra ki runga i te atarau. E 26
te tangata i tuku i taua puaka-nio ra ei
puaka-nio akaora, ka tatā aia i ona
kakau, e paî oki aia ki te vai, ka aere
mai ei aia ki roto i te puakapa i muri
ake. E te bovi tarangaara, e te puaka- 27
nio tarangaara, i tei apaiia te toto ki
roto i te ngai-tapu ei tapokiangaara ra,
ka apaiia ïa ki vao mai i te puakapa;
e ka ta'uia te kiri, e te kiko, e te repo
katoa, ki te ai. E te tangata e ta'u ra, 28
e tatā aia i ona kakau, e paî oki ki te
vai, ka aere mai ei ki roto i te puakapa
i muri ake.
29 Ei akonoanga vai tamou teia na
kotou: kia tae ki te marama itu ra, e
te ngauru o te *rā* i taua marama ra, ka
taakaaka'i kotou i to kotou au vaerua,
e auraka rava e rave i te angaanga, ma
te tangata uenua, e te tangata ke katoa i
30 purutia ua i roto ia kotou na: Ei te
reira oki rā ka apai ei *te taunga maata*
i te tapokiangaara na kotou, e tamā ia
kotou i ta kotou au ara katoa, kia mā
31 kotou ki mua i te aroaro o Iehova. Ei
sabati akaangaroi anga ïa te reira no
kotou, ei akonoanga tamou kia taaka-
32 aka kotou i to kotou au vaerua. E na
te taunga i akatainuia, e i akataoongaia,
ei tupau i tona metua ra, i te rave anga
i te taoonga taunga ra, *nana* e apai i te
tapokiangaara, e aao oki aia i te kakau
33 vavai, te kakau tapu ra: E apai oki i
te tapokiangaara no te ngai-tapu; e apai
oki i te tapokiangaara no te Are uipā-
nga, e no te atarau, e apai oki aia i te
tapokiangaara na te au taunga, e na te
34 au tangata katoa o te uipānga ra. Ei
akonoanga vaoo tamou teia na kotou,
e, ei tapokiangaara te apaiia, okotai
apai anga i te mataiti okotai, no te au
ara ravarai a te tamariki a Iseraela.
Kua pera oki aia i ta Iehova i akaue
mai kia Mose ra.

PENE XVII.

Te toto o te au puaka i taia ra, e apaiia ki te ngutupa o te Are uipānga ra e tika'i; auraka te toto e keingaia.

1 KUA tuatua mairā Iehova kia
2 Mose, na ko maira, E karanga
atu koe kia Aarona, e nga tamariki
nana ra, e ki te au tamariki ravarai na
Iseraela, e na ko atu koe kia ratou;
Teia te tuatua ta Iehova i akaue maira,
3 na ko maira, To te ngutuare o Iseraela,
kia ta i te bovi, e te mamoe, e te puaka-
nio i roto i te puakapa, e kia ta oki ki
4 vao mai i te puakapa, E kare e taki
ki te ngutupa o te Are uipānga, kia
apaiia tetai korebana na Iehova, ki
mua i te sekene o Iehova ra; ka tape-
peia te reira tangata i te *akata'e* toto,
e toto oki tei ta'e iaia; e tipu keia te
5 reira tangata i tona ra iti-tangata; Kia
apai mai te tamariki a Iseraela i ta
ratou au tusia, ta ratou e ta ua i te au
ngai ke ra, kia taki mai ratou i te reira
kia Iehova, ki te ngutupa o te Are
uipānga ra, ki te taunga, ka apai ei, ei
6 aronga tusia au na Iehova ra. E na te
taunga e pîpî i te toto ki runga i te
atarau a Iehova i te ngutupa o te Are
uipānga ra, e ta'u oki i te tongaua ei

mea aunga kakara na Iehova. Auraka 7
ratou e apai akaou i ta ratou au tusia
na te au demoni, ta ratou e aru akaturi
aere ei ra. Ei akonoanga mou teia na
ratou e ope ua ake to ratou au uki ra.
E karanga atu koe kia ratou, To te 8
ngutuare o Iseraela ra, e to te au tanga-
ta ke e purutia ua i roto ia ratou ra, kia
apai i te tusia karakaratio, e te au tusia
katoa ra, E kare e apai ki te ngutupa o 9
te Are uipānga, ka apai ei kia Iehova ra;
e tipu keia te reira tangata i tona ra iti-
tangata. E to te ngutuare o Iseraela, 10
e to te au tangata ke e purutia ua i roto
ia ratou, kia kai i te toto ra; ka anaana
tikai toku mata i te reira tangata, i tei
kai i te toto ra, e tipu ke atu au iaia i
tona iti-tangata ra. Tei te toto oki te 11
ora e ora'i te au mea *katoa* ra; i akono
ei au i te reira e ko ta kotou ïa e apai
ki runga i te atarau, ei tapokiangaara
na kotou uaorai: ko te toto oki tei riro
ei tapokiangaara na te tangata. I tua- 12
tua'i au ki te tamariki a Iseraela e,
Auraka rava tetai o kotou e kai i te
toto, e auraka katoa te tangata ke e
purutia i roto ia kotou na e kai i te
toto. To te tamariki oki a Iseraela, e 13
to te au tangata ke e purutia i roto ia
ratou, kia arumaki i te puaka e te
manu i tika kia kai ra, e rauka iora;
ka akata'e aia i tona toto ki raro, ka
tapoki ei ki te one. Tei te toto oki te 14
ora o te au mea katoa nei; ko to ratou
ïa ora: i tuatua'i au ki te tamariki a
Iseraela e, Auraka kotou e kai i te toto
o te au mea katoa nei; no te mea ko te
ora ïa o te au mea katoa nei, ko te
toto ra; ko tei kai i te reira, ka tipu
keia ïa. E te tangata e kai i te mea 15
mate ua, e tei etietiia ra, te tangata
uenua e te tangata ke, ka tatā aia i
ona kakau, e ka paî aia ki te vai, ka
viivii ïa aia e aiai ua atu; ei reira aia e
mā ai. Kia kore ra aia e tatā *i ona* 16
kakau, e kia kore aia e paî *ki te vai;*
ei runga iaia tana ara vaoo ei.

PENE XVIII.

Te au akaipoipoanga tau kore a te ngati Kanaana i akakoreia ra.

KUA tuatua mairā Iehova kia 1
Mose, na ko maira, E karanga 2
atu ki te tamariki a Iseraela, e na ko
atu koe kia ratou, Ko au to kotou Atua
ra ko Iehova. Auraka kotou e rave i 3
te au peu o te enua ra o Aiphiti, i ta
kotou i noo ra: e auraka kotou e rave
i te au peu o te enua nei o Kanaana,
taku e arataki ia kotou nei; auraka
katoa kotou e aere i ta ratou au ako-
4 noanga: Ko taku ra au tuatua-tau ta
kotou ïa e rave, e taku ra au akono-
anga ta kotou ïa e tāpu, e na reira
kotou i te aere: ko au to kotou Atua
5 ra ko Iehova. E tāpu oki kotou i taku
au akonoanga, e taku ra au tuatua-tau;
kia akono oki te tangata i te reira ra,
ka ora aia i reira: ko au ko Iehova.
6 Auraka tetai o kotou e akavaitata e
moe i te vaine i piri roa mai kiaia, i te
kopu-tangata ra: ko au ko Iehova.
7 Auraka koe e moe i te vaine a to metua
tane, e toou ra metua vaine mou; au-
raka koe e moe iaia; ko toou ïa metua
8 vaine tikai. Auraka koe e moe i te
vaine a to metua tane: te moe ra oki
9 toou metua tane iaia. Auraka koe e
moe i to tuaine, i te tamaine a to metua
tane, e te tamaine a to metua vaine ra,
ko tei anau i te ngutuare tikai, e ko
tei anau i tetai ngai ke, auraka koe e
10 moe ia ratou. Auraka koe e moe i te
tamaine a to tamaiti, e te tamaine a to
tamaine ra: no roto oki raua ia koe
11 na. I te tamaine a te vaine a to metua
tane, ta to metua tane i anau ra, e
tuaine oki aia noou, auraka koe e moe
12 iaia. Auraka koe e moe i te tuaine o
to metua tane: e tuaine oki aia no to
13 metua tane. Auraka koe e moe i te
tuaine o to metua vaine; e tuaine oki
14 aia no to metua vaine. Auraka koe e
moe i te vaine a te taeake o to metua
tane ra, tana e moe ra: e metua vaine
15 oki aia noou na. Auraka koe e moe i
to unonga vaine ra: e vaine ïa aia na
to tamaiti; auraka koe e moe iaia.
16 Auraka e moe i te vaine a to taeake, te
17 moe ra oki to taeake iaia. Auraka koe
e moe kapipiti i te vaine e te tamaine a
taua vaine ra, e auraka katoa koe e
rave i te tamaine a tana tamaiti, e te
tamaine a tana tamaine ra; te piri ua
18 ra oki ratou iaia: e mea kino ïa. E
auraka koe e moe i te taeake o to vaine,
ka taeko ua'i *i to vaine* i te moe anga
19 iaia, te ora ra *to vaine ra*. Auraka koe
e akavaitata ua atu e moe i te vaine, i te
akataka angaia i tona viivii anga ra.
20 Auraka katoa koe e moe i te vaine na
tetai ke, ka akaviivii ei koe ia koe uao-
rai kiaia.
21 Auraka takiri tetai o toou uanga e
apaiia kia Moloka, auraka koe e akanoa
i te ingoa o toou ra Atua: ko au ko
Iehova.
22 Auraka koe e moe i te tane, mei te
moe i te vaine ra: e mea viivii roa ïa.
23 Auraka koe e akaviivii ia koe uaorai i
te moe anga i te puaka; auraka oki te
vaine e oronga iaia uaorai ki te puaka:
e mea viivii te reira.

Auraka kotou e akaviivii ia kotou 24
uaorai i taua au mea katoa nei; ko te
au mea oki teia i viivii ei te au iti-
tangata taku e vaitata i te tuaru i mua
ia kotou nei: Kua viivii oki te enua: 25
ka tutaki ei au i tana ara ki runga iaia
uaorai, e na te enua uaorai e akaruaki
i tona au tangata ki vao. E tenana, e 26
akono kotou i taku au akonoanga, e
taku ra au tuatua-tau, e auraka rava te
tangata tupu, e te tangata ke katoa e
purutia ua ki roto ia kotou, e rave i
taua au mea viivii katoa nei: (Kua 27
rave oki te au tangata no taua enua ra
i taua au mea viivii katoa ra, ou kotou,
e kua viivii te enua:) Kia kore katoa 28
te enua e akaruaki ia kotou ki vao, kia
akaviivii kotou i taua *enua* ra, mei
tana i akaruaki i te au iti-tangata ki
vao, ou kotou ra. Ko te ka rave oki i 29
taua au mea viivii ra, taua aronga e
rave ra, ka tipu keia ïa i to ratou ra
iti-tangata. E tenana, e akono kotou i 30
taku akonoanga, e auraka rava kotou e
rave ua atu i tetai i taua au peu viivii ra,
i tei raveia i muatangana ra, ou kotou;
auraka oki kotou e akaviivii ia kotou
uaorai i te reira: ko au to kotou Atua
ra ko Iehova.

PENE XIX.

Tetai pae ture i akakite akaouia nei.

KUA tuatua mairā Iehova kia 1
Mose, na ko maira, E karanga 2
atu ki te uipānga katoatoa a te ta-
mariki a Iseraela ra, e na ko atu kia
ratou, Kia tapu kotou, no te mea te
tapu nei oki au, ko to kotou Atua ra
ko Iehova. E akangateitei te tangata 3
katoa i tona metua vaine, e tona
metua tane; e akono oki i toku au
sabati: ko au to kotou Atua ra ko Ie-
hova. Auraka kotou e ariu ki te au 4
idolo, auraka kotou e anga i te au atua
akato: ko au to kotou Atua ra ko Ie-
hova. E kia apai kotou i te tusia au 5
kia Iehova ra, ei apai anga marekaia
mai ta kotou. Ei te rā e apaiia'i e 6
kotou na e kaiia'i, e kare ra, kia popo-
ngi ake: te toe ra tetai va'i kia tae ki
te po toru ra, e ta'uia ki te ai. E kia 7
kai uaia ki te po toru ra, e mea viivii
ïa; kare e marekaia mai. E te tangata 8
i kai ra, ei runga iaia uaorai tana ara
iri ei, no te mea kua akanoa aia i te
mea tapu a Iehova; ka tipu keia te
reira tangata i tona iti-tangata ra.
Kia kokoti kotou ï te mou o to kotou 9
enua na, auraka kotou e kokoti akapou
takiri rava i te poo o ta kotou koro, e
auraka oki kotou e koi i te toenga kai
10 akaū na kotou na. Auraka oki koe e
koi *i te toenga* i to kainga vine ra,
auraka oki koe e koi i te vine i topa i
to kainga vine ra; ka vaoo koe i te
reira na te tangata rikiriki, e na te
uarere: ko au to kotou Atua ra ko
Iehova.
11 Auraka kotou e keia, auraka e tapi-
kipiki, auraka e pikikaa ki tetai ki tetai.
12 Auraka kotou e taputou pikikaa i toku
nei ingoa, i te akanoa anga i te ingoa o
13 toou Atua: ko au ko Iehova. Auraka
koe e takinga-kino i to tangata tupu,
auraka oki e aō: te tutaki a te tangata
i ouia ra, auruka e vaoo i o ou kia ao te
po ra.
14 Auraka koe e akakino i te turi, auraka
oki e tuku i te tukiaanga ki mua i te
matapo, kia mataku ra koe i toou Atua:
ko au ko Iehova.
15 Auraka kotou e akatika i te tuatua-
tika kore i te akava anga: auraka koe
e uri ki te tangata rikiriki, auraka oki
e tatomo atu ki te tangata mamaata:
ka akava koe i to tangata tupu ma te
tuatua-tika ra.
16 Auraka koe e monomono korero aere
na roto i to iti-tangata na: auraka oki
koe e tu ki runga ei tapepe *pikikaa* i to
tangata tupu kia mate: ko au ko Ie-
17 hova. Auraka koe e riri ua i to taeake
i roto i to ngakau; e ako ra koe i to
tangata tupu, auraka e vaoo iaia kia ara
18 ua na. Auraka koe e akaoko, auraka
e akamopuku i te tamariki a toou iti-
tangata na, e aroa ra koe i to tangata
tupu mei toou aroa ia koe uaorai na;
ko au ko Iehova.
19 Ko taku ra au akonoanga ta kotou e
akono. Auraka koe e vaoo ua i taau
au puaka e manganui te tu kia kairo
pu ua na; auraka koe e ruru i taau
koro ki te ua iro uaia ra: auraka oki
koe e kakau ki te kakau orongā e te
uru-mamoe i irokia ra.
20 Ko te moe ua i te vaine tavini, i mo-
mokoia i te tane ra, kare i okoia, kare
oki i tataraia; e pāpāia ïa: kare raua
e mate takiri rava, no te mea kare te
21 vaine i matara. E ka apai taua tangata ra
i tana tutakingaara kia Iehova ra, ki te
ngutupa o te Are uipānga ra, ei rama
22 *tana* tutakingaara *e apai.* E na te taunga
e apai i taua rama tutakingaara ra ei ta-
pokiangaara nana ra ki mua i te aroaro o
Iehova, i tana ara tana i rave ra: e ka
akakoreia tana ara i raveia e ia ra.
23 E kia tae kotou ki te enua, kia tanu
kotou i te au rakau ravarai nei ei kai,
e tuatua kotou i to reira kai e, e mea
peritome koreia ïa: e riro te reira ei
mea peritome koreia ia kotou e kia toru

ake mataiti; kare ïa e kaingaia atu. E 24
kia tae ki te a o te mataiti, e akatapuia'i
to reira au kai katoa ra, ma te akamei-
taki ia Iehova. Kareka kia tae ki te 25
rima o te mataiti ra, ka kai ïa kotou i
to reira au kai ra, kia ua mai oki *taua*
au rakau ra i to ratou ua na kotou: ko
au ko to kotou Atua ra ko Iehova.

Auraka kotou e kai *i te kai* ma te 26
toto: auraka kotou e purepure, e te
akara ki te au tumurangi. Auraka 27
kotou e mangore takatii i te rauru o to
kotou mimiti, auraka oki e rave kino i
to kotou kumikumi. Auraka kotou e 28
kotikoti i to kotou kopapa i te tangata
mate ra; auraka rava oki ei tata i tataia
ki runga ia kotou na: ko au ko Iehova.

Auraka koe e akariro i taau tamaine 29
ei akaturi; ko te riro aea te enua i te
akaturi, e ki akera te enua i te kino.

E akono kotou i toku au sabati, e e 30
akatapu i toku ngai-tapu ra: ko au ko
Iehova.

Auraka kotou e akono i te vaerua 31
kino ra, e auraka e kimi i te purepure,
kia viivii kotou i te reira: ko au ko to
kotou Atua ra ko Iehova.

E tu koe ki runga ki mua i te aro- 32
aro o te upoko inaina, e akangateitei
koe i te tangata metua; E e mataku oki
koe i toou Atua: ko au ko Iehova.

E kia purutia mai te tangata ke i 33
o ou, i to kotou na enua, auraka kotou
e takinga-kino iaia. Kia riro ra te ta- 34
ngata ke e noo i o kotou na mei te
tangata tupu katoa ia kotou, e aroa oki
koe iaia mei te aroa ia koe uaorai; e
tangata ke katoa oki kotou i te enua ra
i Aiphiti: ko au ko to kotou Atua ra
ko Iehova.

Auraka kotou e akatika i te tuatua- 35
tika kore i te akava anga; i te aite
anga i te roa, te teiaa, e te rai. Ei 36
aite-akateiaa tika, ei toka tika, ei epha
tika, e te ina tika, ta kotou: ko au to
kotou Atua ra ko Iehova, ko tei arataki
mai ia kotou mei te enua maira mei
Aiphiti. E teianei e akono kotou i 37
taku ra au akonoanga katoa, e taku au
tuatua-tau katoa, e rave ïa kotou: ko
au ko Iehova.

PENE XX.

E ture no te aronga kanga, kia kore ta ratou peu e raveia.

KUA tuatua mairā Iehova kia Mose, 1
na ko maira, E tuatua rai koe ki 2
te tamariki a Iseraela, Ko te tangata e
apai i tana i anau ra no Moloka, to te
tamariki a Iseraela, e to te aronga ta-
ngata ke ke i purutia i roto ia Iseraela
ra; ka mate roa ïa aia: na te tangata o
3 te enua na e peî ki te toka. Ka ana-
ana tikai toku mata ki te reira tangata,
e tipu ke atu au iaia i tona iti-tangata
ra; no te mea kua akaviivii aia i toku
ngai-tapu, e kua akanoa i toku ingoa
tapu nei, koia i apai i tana i anau ra no
4 Moloka. E kia kore te tangata o te
enua e akara i taua tangata ra, kia apai
aia i tana i anau ra no Moloka, e kare
5 e ta iaia: Ka anaana tikai toku mata
ki taua tangata ra i reira, e tona katoa
ra kopu-tangata, e ka tipu ke atu au
iaia, e te aronga katoa e aru akaturi
aere iaia ra, e to ratou katoa e aru aka-
turi aere ia Moloka ra, i to ratou ra
6 iti-tangata. E te tangata e ariu tika
ki te vaerua kino ra, e te au purepure,
i te aru akaturi aere anga atu ia ratou,
ka anaana tikai toku mata ki te reira
tangata, e ka tipu ke atu au iaia i tona
iti-tangata ra.
7 E tenana, e akatapu ia kotou, kia
tapu: ko au oki to kotou Atua ra ko
8 Iehova. E akono oki kotou i taku ra
au akonoanga, e rave ïa kotou i te reira:
ko au ko Iehova, ko tei akatapu ia ko-
tou na.
9 Ko te katara i tona metua tane, e
tona metua vaine, ka mate roa ïa aia;
kua katara aia i tona metua tane, e tona
metua vaine; ei runga iaia uaorai tona
toto.
10 Ko te moe i ta tetai ke ra vaine, koia
oki te moe ki te vaine a tona tangata
tupu, ko tei moe e ko tei moeia ka ma-
11 mate katoa ïa. E te tangata e moe i
te vaine a tona metua, i ta tona metua
e moe ra, e mamate katoa ïa raua ra-
varai; ei runga ia raua uaorai to raua
12 toto. E kia moe te tangata i tana uao-
rai unonga, ka mamate katoa ïa raua
ravarai: kua rave raua i te mea viivii:
13 ei runga ia raua uaorai to raua toto. E
kia moe te tangata i te tane, mei te
moe i te vaine, kua rave katoa raua i
te mea viivii: ka mamate ïa raua rava-
rai; ei runga ia raua uaorai to raua
14 toto. E kia rave te tangata i te vaine
e tona metua vaine katoa, e ara maata
ïa: ka ta'uia ïa ratou ki te ai, taua tane
ra e raua katoa; kia kore taua kino i
15 roto ia kotou na. E kia moe te tangata
i te puaka ra, ka mate roa ïa aia; ka
16 ta oki kotou i taua puaka ra. E kia
oronga te vaine iaia uaorai ki te puaka
ra, e ta koe i taua vaine ra, e te puaka
katoa ra; ka mamate takiri ïa raua;
ei runga ia raua uaorai to raua toto.
17 E kia rave te tangata i tona uaorai
tuaine, i te tuaine a tona uaorai metua
tane, e te tuaine a tona uaorai metua

vaine, kia moe tikai aia iaia; e mea
kino maata ïa: ka tipu keia ïa raua ki
mua i te mata o to raua uaorai tangata
ra: kua rave aia i tona uaorai tuaine;
ei runga iaia uaorai tana ara. E kia 18
moe te tangata i te vaine i tona akataka
angaia ra, e kua akatika katoa taua
vaine ra; e tipu keia ïa raua ravarai i
to raua iti-tangata ra. Auraka koe e 19
moe i te teina o to metua vaine, e te
tuaine o to metua tane; kua moe oki i
te vaine taeake roa: ei runga ïa ia raua
uaorai ta raua ara. E kia moe te ta- 20
ngata i te vaine a te taeake o tona me-
tua tane ra, ta te taeake o tona metua
tane e moe ra, ei runga ia raua ta raua
ara: ka mate raua ma te tamariki kore.
E kia moe oki te tangata i te vaine a tona 21
taeake, ta tona taeake e moe ra, e mea
viivii ïa: e kare ta raua e tamarikiia.
E akono kotou i taku au akonoanga 22
ravarai ra, e taku katoa ra au tuatua-
tau, e rave ïa kotou: kia kore te enua,
taku e arataki ia kotou kia noo nei, e
akaruaki ia kotou ki vao. Auraka ko- 23
tou e akono i te au akonoanga a te au
tangata, taku e vaitata i te tuaru ke ki
mua ia kotou na; kua rave oki ratou i
taua au mea katoa nei, i akaviivii ei
au ia ratou. Teia ra taku tuatua kia 24
kotou, Ka noo ïa kotou i to ratou enua,
e e oronga ïa au i te reira no kotou ei
nooanga, e enua ta'e a vai ua te u, e te
meli: ko au to kotou Atua ra ko Ie-
hova, ko tei akataka ia kotou i te au
iti-tangata ra. E teianei, e akataka ia 25
kotou i te puaka viivii kore e te viivii,
e te manu viivii e te viivii kore: e aura-
ka kotou e akaviivii ia kotou uaorai i
te puaka, e te manu, e te au mea katoa
e totoro aere na runga i te one nei, taku
i akataka ke atu ia kotou, no te mea
kua viivii. Ei aronga tapu kotou noku: 26
no te mea te tapu nei au ko Iehova, e
kua akataka au ia kotou i te au iti-
tangata ei tangata noku. E teianei, 27
ko te tane vaerua kino, e te vaine vae-
rua kino, e te purepure, ka mate takiri
ïa: ka peîia te reira ki te toka: ei
runga ia ratou uaorai to ratou toto.

PENE XXI.

No te au taunga e to ratou akaipoipo anga.

KUA tuatua mairai a Iehova kia 1
Mose, E karanga atu koe ki te
kau taunga ra ki te tamariki na Aarona,
e na ko atu kia ratou, Auraka rava ko-
tou kia viivii i te tangata mate i o ou
na; Mari ra ko tei piri roa iaia uaorai, 2
mei te metua vaine, e te metua tane, e
te tamaiti, e te tamaine, e te taeake ra,
3 E te tuaine paretenia nona orai, kare
rai i noo tane na; kia viivii ua atu aia
4 i te reira. Auraka ra aia e akaviivii
iaia orai i te akanoa anga iaia orai, e
tangata maata oki aia i rotopu i tona
5 orai iti-tangata. Auraka ratou e ma-
ngore teatea i to ratou mimiti, auraka
oki ratou e varu i to ratou kumikumi,
auraka oki ratou e kotikoti i to ratou
6 kopapa. Ei aronga tapu ratou no to
ratou Atua, auraka ratou e akanoa i te
ingoa o to ratou Atua: no te mea ko
ratou te apai i te au tusia ai a Iehova ra,
i te kai a to ratou Atua ra: kia tapu
7 oki ratou *e tika'i.* Auraka ratou e
akaipoipo i te vaine akaturi, e tei moe
uaia; auraka ta ratou ei vaine akata-
kaia i tana tane ra: e tapu oki aia no
8 tona ra Atua. E teianei, ei tangata
tapu aia ia koe; no te mea te apai nei
aia i ta to Atua ra kai: kia tapu aia ia
koe: no te mea, te tapu nei au ko Ie-
9 hova, ko tei akatapu ia kotou. Kia
akaviivii te tamaine a tetai taunga iaia
uaorai i te akaturi, kua viivii tona me-
tua tane iaia: ka ta'uia aia ki te ai.
10 Ko te taunga maata ra i rotopu i tona
ai taeake, ko tei riringiia te manongi
akatainu ki runga i tona mimiti ra, i
tei akataoongaia ra, i akakakauia ki te
au kakau *tapu* ra, auraka aia e vaoo ua
i tona mimiti, auraka oki e aeae i tona
11 kakau; Auraka oki aia e aere ua atu
ki te pae o te tangata mate, auraka oki
aia e akaviivii iaia uaorai i tona metua
12 tane, e tona metua vaine; Auraka aia
e aere ki vao i te ngai-tapu ra, ko te
viivii aea te ngai-tapu o tona Atua iaia;
te vai rai te korona o te manongi aka-
tainu a tona Atua ra ki rungao iaia: ko
13 au ko Iehova. Ko te paretenia ra
14 tana e akaipoipo ei vaine. I te vaine
takaua ra, e te vaine akatakaia ra, e tei
moe uaia ra, e akaturi, auraka aia e
rave i te reira; ei paretenia no roto i
tona orai tangata ra tana e akaipoipo ei
15 vaine; Ko te viivii aea oki tona uanga
iaia i rotopu i tona iti-tangata ra: naku
oki, na Iehova, i akatapu iaia.
16 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
17 na ko maira, E karanga atu koe kia
Aarona, e na ko atu, Auraka te kino i
toou ra uanga, e ope ua ake to ratou au
uki ra, e akavaitata mai, ei apai mai i
18 te kai a tona Atua. Auraka rava oki
te kino e akavaitata mai; auraka te
tangata matapo, e te pirikoki, e te pu-
19 taiu parara, e te kata. E te tangata
20 vaevae aati, e te rima aati, E te tua
mingi, e te poto ua, e te mata kana, e
tei pakaia ra, e tei uncia, e tei tatūia ra.

Auraka rava tetai kino no te uanga o 21
te taunga ra o Aarona, e akavaitata mai
ei apai i te au tusia ai a Iehova ra: e
kino aia: auraka aia e akavaitata mai
ei apai i te kai a tona ra Atua. Ka 22
kai aia i te kai a tona ra Atua, i te au mea
tapu, e te au mea tapu maata ua atu:
Auraka ra aia e tomo ki roto i te paru- 23
ru ra, auraka oki e akavaitata ki te
atarau ra, no te mea e kino aia; ko te
viivii aea oki te au mea tapu naku ra
iaia; naku oki, na Iehova, i akatapu i
te reira. Kua akakite atura oki a 24
Mose kia Aarona, e ki tana au tamariki,
e ki te tamariki katoa a Iseraela.

PENE XXII.

Te va'i e tau ei te kau taunga kia noo ua, auraka e rave i te mea tapu ra.

KUA tuatua mairā Iehova kia Mose, 1
na ko maira, E karanga atu koe 2
kia Aarona e ki ana puke tamariki, i ta
ratou akataka ke anga i te au mea tapu
a te tamariki a Iseraela, kia kore ratou
e akanoa i toku nei ingoa tapu, *i taua
au mea* ta ratou e akatapu naku ra: ko
au ko Iehova. E karanga atu koe kia 3
ratou, Ko te tangata no to kotou uanga
katoa e ope ua ake to kotou au uki ra,
kia akavaitata atu aia i te au mea tapu,
ta te tamariki a Iseraela e akatapu na
Iehova ra, ma tona viivii ki rungao iaia
ra, ka tipu keia ïa tangata i mua i toku
aroaro nei: ko au ko Iehova. E te ta- 4
ngata no te uanga o Aarona kia riro ei
lepera, e tei zubiia ra, auraka aia e kai i
te au mea tapu ra, kia mā ra aia. E tei
tukia ua atu i tetai mea i viivii i te mea
mate ra, e tei rokoia e te isa; E tei 5
tukia ua atu i tetai mea e totoro aere ua
ra, e viivii ei aia ra, e i te tangata *viivii*
e viivii mai ei aia ra, i tona au mea
viivii katoa; Ko te tangata ra i tukia 6
ana i te reira, e viivii ïa aia e aiai ua
atu, e auraka aia e kai i te au mea tapu,
kia paî ra aia ki te vai. E kia topa te 7
rā ra, kua mā ïa aia i reira, e kai ïa aia
i te au mea tapu i muri ake; no te mea
ko tana ïa kai. I te mea mate ua ra, 8
e tei etietiia ra, auraka aia e akaviivii
iaia uaorai i te keinga i te reira: ko au
ko Iehova. E teianei, e akono ratou i 9
taku ra akonoanga, ko te araia aea ra-
tou, e ko te mate aea, kia akanoa ratou
i te reira ra; naku oki, na Iehova, i
akatapu ia ratou.
Auraka roa te tangata ke e kai i te 10
mea tapu ra: ko tei noo i o te taunga
ra, e te tavini i ouia ra, auraka e kai i
te mea tapu ra. Kia oko ra te taunga 11
i tetai tangata ki te moni, ka kai taua
tangata ra, e tei anau i tona ra ngu-
12 tuare: ka kai ïa ratou i tana kai. Kia
akaipoipo te tamaine a te taunga i tetai
tangata ke, kare aia e kai i te au mea
13 tapu i apaiia ra. E vaine takaua ra
taua tamaine a te taunga ra, e te vaine
i kopaeia ra oki, e kare e tamariki, e
kua oki mai ki te ngutuare o te metua
tane ra, ka kai ïa aia i te kai a tona
metua, mei tei tona ou anga ra: kare
14 rava ra te tangata ke e kai. Kia kai
kite kore ua te tangata i te mea tapu
ra, e kapiti katoa atu aia i tetai tuanga
rima ki taua mea tapu ra, ka apai ka-
15 toa atu ei ki te taunga ra. Auraka oki
ratou e akanoa i te au mea tapu a te
tamariki a Iseraela, ta ratou e apai kia
16 Iehova ra; Auraka oki ratou e aka-
teiaa ia ratou i te utunga o te ara i te
kainga i te au mea tapu ra; naku oki,
na Iehova, i akatapu ia ratou.
17 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
18 na ko maira, Ka karanga atu koe kia
Aarona, e ana puke tamariki, e te ta-
mariki katoa a Iseraela, e na ko atu koe
kia ratou, Kia inangaro to te ngutuare
o Iseraela, e to te tangata ke ke i Ise-
raela, i te apai mai i tana korebana na
te au tia katoa nana, e no te au mea
apai ua katoa nana ra, ta ratou e apai
19 ei tusia karakaratio na Iehova; Ei toa
kino kore kia marekaia mai ei, no roto
i te bovi, no roto i te mamoe, e no
20 roto i te puaka-nio. *Kareka* te au mea
kino ra, auraka kotou e apai *i te reira:*
kare oki te reira e marekaia na kotou.
21 Ko te apai i te tusia au kia Iehova ra,
e akaoti i te tia, e ei mea apai ua, no
roto i te bovi, e no roto i te mamoe, ei
mea kino kore kia marekaia mai ei;
22 auraka roa ei kino. Te matapo ra, e
tei paruparu, e tei vaevae aati, e tei
makiia, e tei pakaia, e tei uneia ra, au-
raka kotou e apai i te reira kia Iehova
ra, auraka oki kia apaiia ki runga i te
23 atarau ei tusia ai na Iehova. E tika ra
te bovi, e te mamoe, e kata, e e mea
ngiti, kia apai ei mea apai ua; kareka
24 ei tia, kare ïa e marekaia mai. Auraka
kotou e apai i tei pāii kia Iehova, e tei
paruparu, e tei aati, e tei tatāia ra;
auraka kotou e akapera i to kotou
25 enua ra. Auraka oki te reira au mea
katoa e apaiia ei kai na to kotou Atua,
kia apaiia mai e te tangata ke ra; kare
te reira e ārikiia mai ia kotou, no te
mea tei roto i taua au mea ra te pe, *e*
te kino *oki* tei roto i te reira.
26 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
27 na ko maira, Kia anau mai te bovi, e
te mamoe, e te puaka-nio, ei te tinana
uaorai te *punua* vaoo ua'i, e kia po itu;

e kia tae ki te po varu ra, e marekaia
ïa mei reira mairai kia apai ei tusia ai
na Iehova. Auraka ra kotou e ta i te 28
bovi *tinana*, e te mamoe *tinana*, e tana
punua katoa i te rā okotai.
E kia apai kotou i te tusia aka- 29
meitaki kia Iehova ra, e apai i te ka
marekaia mai ei ra. Ei taua rā ra kai 30
ei; auraka kotou e vaoo i tetai va'i no
apopo: ko au ko Iehova. E teianei e 31
akono kotou i taku ra au akauenga, e
rave kotou i te reira: ko au ko Iehova.
Auraka katoa kotou e akanoa i toku 32
ingoa tapu nei; e akatapuia ra au i roto
i te tamariki a Iseraela: ko au ko Ie-
hova, tei akatapu ia kotou, Kua arataki 33
mai oki ia kotou mei te enua maira
mei Aiphiti, ei Atua au no kotou: ko au
ko Iehova.

PENE XXIII.

Te au oroa ra, e te tu o te rave anga kia rave.

KUA tuatua mairā Iehova kia Mose, 1
na ko maira, E karanga atu koe 2
ki te tamariki a Iseraela, e na ko atu kia
ratou, Te au oroa a Iehova, ta kotou e
akono ei uruoaanga tapu ra, ko teia
taku au oroa ra.
Ka raveia te angaanga i nga rā e ono 3
ra; kareka te rā itu, i te sabati aka-
angaroi anga ra, ei uruoaanga tapu ïa;
kare rava e angaanga e raveia *i reira*:
ei sabati ïa no Iehova i to kotou au
nooanga katoa ra.
Teia ra te au oroa a Iehova, e au 4
uruoaanga tapu ïa, ta kotou e akono i to
ratou ra tuatau i akonoia ra. I te ma- 5
rama mua, i te *po* okotai ngauru ma a i
taua marama ra, i te aiai, ko te pasa ïa na
Iehova. E te po okotai ngauru ma 6
rima i taua marama ra, ko te oroa are-
to akaopue koreia ïa na Iehova: kia po
itu kotou i te kainga i te areto akaopue
koreia ra. I te rā mua ra, ei uruoaanga 7
tapu ta kotou; auraka rava kotou e rave
i te angaanga *i reira*. E apai ra kotou i te 8
tusia ai na Iehova i taua au rā katoa e
itu ra; ei te rā itu oki tetai uruoaanga
tapu ra; auraka roa kotou e rave i te
angaanga *i reira*.
Kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 9
na ko maira, E karanga atu koe ki te
tamariki a Iseraela, e tuatua koe kia
ratou, Kia tae kotou ki te enua taku e 10
oronga atu nei no kotou, e kua kokoti
kotou i te kai mou ra, e apai mai kotou
i tetai ruru i taua popo o ta kotou kai
akaū ki te taunga ra: E nana e ruru i 11
taua ruru *sitona* ra ki mua i te aroaro
o Iehova, kia marekaia mai na kotou;
kia popongi ake kia oti te sabati ra, e
12 ruruia'i e te taunga te reira. Ei te rā
e ruruia'i te ruru *sitona* ra, e apai ei
kotou i tetai arenio toa mataiti okotai,
e te kino kore, ei tusia karakaratio na
13 Iehova: E tona ra mineka, kia rua ïa
omera faraoa pueu i irokia ki te inu
ra, ei tusia ai aunga kakara na Ie-
hova; e tona neseka wina ra, kia okotai
14 ïa kuata ina. Auraka kotou e kai i te
areto, e te sitona tunu, e te ua ou, e tae
ua atu ki te rā tikai e apai mai ei i te
korebana na to kotou Atua: ei akono-
anga vaoo tamou teia e ope ua ake to
kotou au uki ra, i to kotou au nooanga
katoa ra.
15 E tatau oki kotou i nga sabati mou
e itu; e na taua rā i muri ake i te sabati
ta kotou i apai i te ruru *sitona* e ruru
16 ra, *i te tatau:* E tae ua atu ki te rā i
muri ake i te sabati itu ra, kia rima
ngauru anga te rā ta kotou e tatau; ka
apai ei kotou i tetai mineka ou na Ie-
17 hova. Ka apai mai kotou i nga areto
ruru omera e rua no roto i to kotou
au nooanga, ei *areto* faraoa pueu: e
taonaia ma te akaopue katoa; ei popo
18 na Iehova. Ka apai katoa kotou i nga
arenio mataiti okotai, *e* te kino kore, e
itu ra, e nga areto, e te bovi ou okotai,
e nga rama e rua: ei tusia karakaratio
te reira na Iehova, e to reira mineka, e
to reira au neseka, ei tusia ai aunga
19 kakara ïa na Iehova. Ei reira kotou e
ta ai i tetai puaka-nio ei tarangaara, e
nga arenio mataiti okotai e rua ei tusia
20 au. E na te taunga e ruru i te reira e
te areto popo ra, ei tenupe ki mua i te
aroaro o Iehova, e nga arenio katoa e
rua; e mea tapu te reira na Iehova, na
21 te taunga ïa. Ei uruoaanga tapu ta
kotou e akono i te reira rā; auraka
rava kotou e rave i te angaanga *i te reira*
rā: ei akonoanga vaoo tamou *te reira*
i to kotou au nooanga katoa, e ope ua ake
22 to kotou au uki ra. Kia kokoti kotou i
te kai mou i to kotou na enua, auraka
koe e kokoti akapou takiri i te au poo i
to koro, auraka oki koe e koi aere i te
totoenga kai mou naau na: ka vaoo koe
i te reira na te tangata rikiriki, e na te
tangata ke: ko au ko to kotou Atua ra
ko Iehova.
23 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
24 na ko maira, E karanga atu koe ki te
tamariki a Iseraela, e na ko atu, Kia
tae ki te marama itu ra, i te *rā* mua o
taua marama ra, ei sabati ïa te reira na
kotou, ei akonoanga akatangi pu, ei
25 uruoaanga tapu. Auraka rava kotou e
rave i te angaanga *i te reira rā:* e apai
ra kotou i te tusia ai na Iehova.

Kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 26
na ko maira, Te ngauru *o te rā* o taua 27
marama itu ra, ei rā tapokiangaara ïa;
ei uruoaanga tapu na kotou; e e taa-
kaaka kotou i to kotou au vaerua, e
apai oki i te tusia ai na Iehova ra.
Auraka roa ta kotou ei angaanga e rave 28
i taua rā ra: e rā tapokiangaara oki te
reira, ei apai anga i te tapokiangaara
na kotou ki mua i te aroaro o to kotou
Atua ra ko Iehova. Ko te tangata kare 29
e taakaaka iaia uaorai i te reira rā, e
tipu keia i tona iti-tangata ra. E tei 30
rave i te angaanga i taua rā ra, e mate
te reira tangata iaku i roto i tona iti
tangata. Auraka roa kotou e rave i te 31
angaanga *i te reira rā:* ei akonoanga
vaoo tamou *teia* e ope ua ake to ko-
tou au uki, i to kotou au nooanga ka-
toa ra. Ei sabati akaangaroi anga ïa 32
te reira, e e taakaaka kotou i to kotou
au vaerua: mei te aiai mai *o te rā* iva
i taua marama ra, e tae ua atu ki tetai
aiai, ko ta kotou ïa e akono ei sabati.
Kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 33
na ko maira, E karanga atu koe ki te 34
tamariki a Iseraela, e na ko atu, Ko te
ngauru ma rima o te rā i taua marama
itu ra, ko te oroa patia anga puakapa ïa
na Iehova, e kia po itu. Ei uruoaanga 35
tapu tei te rā mua ra: auraka roa kotou
e rave i te angaanga *i reira.* E apai 36
kotou i te tusia ai na Iehova, e kia po
itu; *e* ei uruoaanga tapu ta kotou i te
rā varu, e ka apai rai i te tusia ai na
Iehova: e rā akatapu anga ïa; auraka
roa kotou e rave i te angaanga *i reira.*
Ko nga oroa eia a Iehova, ta kotou e 37
akono ei au uruoaanga tapu ra, kia
apai i te tusia ai na Iehova; te tusia
karakaratio, e te mineka, i te tusia, e
te au neseka; i to ratou ra rā tikai: E 38
te au sabati katoa o Iehova, e te au
mea oronga ua na kotou, e ta kotou au
tia katoa, e ta kotou apinga apai ua
katoa, ta kotou e oronga na Iehova. E 39
kia tae ki te ngauru ma rima o te rā i
te marama itu ra, kia akaputuputu mai
kotou i te kai o te enua, ei oroa ta
kotou e akono na Iehova, e kia po itu:
ko te rā mua ra ei sabati ïa, e ei sabati
katoa te rā varu ra. Ei te rā muata- 40
ngana e rave ei kotou i te mapura ra-
kau meitaki ra, te mangamanga tamara,
e te au rara rakau ruperupe, e te arebe
i raro i te kauvai; e rekareka kotou ki
mua i te aroaro o to kotou Atua ra ko
Iehova, e kia po itu. Ei oroa ta kotou 41
e akono na Iehova, e kia po itu i te
mataiti okotai. Ei akonoanga vaoo ta-
mouia e ope ua ake to kotou au uki ra;
ei te marama itu ra kotou e akono ei i
42 te reira. Ei roto kotou i te au are
piritanga noo ei e kia po itu; ko to Ise-
raela tikai ra ei roto ïa ei te are pirita-
43 nga noo ei; Kia kite to kotou au uki a
muri atu e, kua akanoo au i te tamariki
a Iseraela ki roto i te are piritanga,
iaku i arataki mai ia ratou mei te enua
maira mei Aiphiti: ko au to kotou
Atua ra ko Iehova.
44 E kua akakite aturā Mose ki te ta-
mariki a Iseraela i te au oroa a Iehova.

PENE XXIV.

Te mori no te au lamepa, te kai o te aroaro ra; te matenga o te tangata akakino ra; e mate te ta tangata, ko te ta puaku e tutaki ua ïa.

1 KUA tuatua mairā Iehova kia
2 Mose, na ko maira, E akaue koe i
te tamariki a Iseraela, e apai mai ratou i
te inu olive meitaki i reruia ra ei aka-
mārama, kia vai marie te au lamepa i
3 te ka anga. Ki vao atu nei i te paruru
i te *aruna* kite ra, i roto i te Are uipā-
nga ra, na Aarona e rave, mei te aiai
mai e ao ua ake, ki mua i te aroaro o
Iehova, auraka e tivata; ei akonoanga
mou *te reira* e ope ua ake to kotou au
4 uki ra. E akapera aia i te rave i te au
lamepa i taua menure *auro* meitaki ra,
ki mua i te aroaro o Iehova, i te au rā
katoa ra.
5 E rave oki koe i te faraoa pueu, ka
tunu ei i nga areto okotai ngauru ma
rua ra; kia rua omera i te areto okotai.
6 E naau e akapapa kia rua akapapa-
anga, taki ono i te akapapaanga okotai,
ei runga i te kaingakai *auro* meitaki ra
7 ki mua i te aroaro o Iehova. E tuku
oki koe i te libano meitaki ki rungao i
nga akapapaanga *areto* ra, ei rungao i
taua areto ra, ei manakoanga, ei tusia
8 ai na Iehova. Na *te taunga* e akapapa
marie i te reira i te au sabati katoa ra,
ki mua i te aroaro o Iehova, auraka e
tukumoe, kia rauka mai *i te rima* o te
tamariki a Iseraela; ei koreromotu
9 mutu kore ïa. Na Aarona, e na tana
au tamariki, taua *areto* ra; na ratou e
kai i roto i tetai ngai tapu: e mea tapu
roa ïa oki te reira nana i te au tusia ai
a Iehova, ei akonoanga vaoo tamouia
ra.
10 Kua aere maira te tamaiti a tetai
vaine ngati Iseraela, e metua tane
Aiphiti te metua tane, i rotopu i te ta-
mariki a Iseraela: kua kukumi iora
taua tamaiti a te vaine ngati Iseraela ra,
e tetai tangata Iseraela, i roto i te pu-
11 akapa; Kua akakino iora taua tamaiti
a te vaine ngati Iseraela ra i te ingoa o

Iehova, kua katara iora. E kua arataki
maira ratou iaia kia Mose ra: (ko Se-
lomi te ingoa o tona metua vaine, e ta-
maine na Diberi, no te kopu o Dana
ra:) Kua tapeka iora ratou iaia, kia 12
akakiteia mai ta Iehova tuatua kia
ratou ra.

Kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 13
na ko maira, Arataki mai ana iaia, i 14
katara ra, ki vao mai i te puakapa: e
na te aronga ravarai i akarongo *iaia*, e
tuku ratou i to ratou au rima ki runga
i tona mimiti, e na te uipānga katoa e
peî iaia ki te toka. E karanga atu koe 15
ki te tamariki a Iseraela, e na ko atu,
Ko tei katara i tona Atua, ei runga
iaia uaorai tana ara. Kareka ko te 16
akakino i te ingoa o Iehova, ka mate
roa ïa; na te uipānga katoa e peî iaia
ki te toka: te tangata ke, e te tangata
uenua katoa, kia akakino aia i te ingoa
o Iehova, ka mate rava ïa.

E tei ta i te tangata ra, ka tamate 17
ravaia ïa. Kareka tei ta i te puaka ra, 18
ka oko ïa; e puaka ra ei puaka ïa. E 19
kia akakino atu tetai tangata ki tetai,
e akapera katoaia mai aia mei tana
katoa i rave ra; E paruparu ra ei paru- 20
paru ïa, e mata ra ei mata ïa, e nio ra
ei nio ïa, mei iaia i akakino atu i tetai
ra, kia akapera katoaia mai aia. E tei 21
ta i te puaka ra, e oko mai ïa aia; ko
tei ta ra i te tangata ra, ka taia ïa. Kia 22
okotai rai a kotou utunga, i ta te tanga-
ta ke, e ta te tangata uenua: ko au ko
to kotou Atua ra ko Iehova.

Kua karanga aturā Mose ki te tama- 23
riki a Iseraela, e arataki ratou i taua
tangata, i katara ra, ki vao mai i te
puakapa, ka peî ei iaia ki te toka. Kua
pera oki te tamariki a Iseraela i ta Ie-
hova i akaue mai kia Mose ra.

PENE XXV.

E akono i te sabati i te itu o te mataiti, e te iubile i te mataiti rima ngauru e tika'i.

KUA tuatua mairā Iehova kia Mose 1
i te maunga ra ko Sinai, na ko
maira, E karanga atu koe ki te tama- 2
riki a Iseraela, e na ko atu kia ratou,
Kia tae kotou ki te enua taku e oronga
atu no kotou nei, ei sabati ta te enua e
akono no Iehova. E ruru koe i te ua i 3
toou kainga e kia ono ake mataiti, e ka
tope koe i taau vine e kia ono mataiti,
e ka akaputuputu mai oki i te ua no te
reira ra; Kia tae ra ki te itu o te ma- 4
taiti ra, ei sabati noo ua ïa no te enua,
na Iehova ïa sabati: auraka koe e ruru
i te ua i toou kainga, auraka oki koe e
5 tope i taau vine. Auraka koe e kokoti
i taau kai mou i tupu ua ra, e auraka
katoa e akiaki i te vine i taau vine tope
koreia ra; e mataiti noo ua *oki* te reira
6 no te enua. Kareka *ko tei tupu ua* i te
enua i taua noo ua anga ra, ei kai ra ïa
na kotou; naau e to tavini tane, e to
tavini vaine, e to tangata i ouia ra, e to
tangata ke e uarere ua i roto ia koe na,
7 E na taau puaka, e te au terio o to enua
ra, ei kai anake ïa na te reira.
8 E tatau oki koe i nga mataiti sabati
e itu, e itu itu anga ïa mataiti; e a ïa
ngauru ma iva mataiti e ope ei aua
9 nga sabati mataiti e itu ra. Ei reira
koe e akatangi ei i te pu tangi maata, ei
te ngauru *o te rā* i te marama itu ra; i
te rā tapokiangaara ra, e akatangi ei
koe i te pu e pini ua ake to kotou enua.
10 E akataka kotou i te mataiti e rima
ngauru ra, ka tutu aere ei e, e matara-
anga no te tangata tini ravarai o te enua
e pini ua ake; ei *mataiti* iubile ïa no
kotou; e ka oki akaou kotou katoa, ko
te tangata ko tona uaorai kainga tikai;
ka oki akaou oki kotou ravarai, ko te
tangata ko tona uaorai kopu-tangata.
11 Ei iubile taua mataiti e rima ngauru ra
no kotou: auraka kotou e ruru i te ua,
auraka oki e kokoti i tei tupu ua i taua
mataiti ra, auraka oki e akiaki *i te vine*
i ta kotou au vine tope koreia ra i reira.
12 E iubile oki te reira; ei mea tapu ïa ia
kotou: e kai ua kotou i to reira kai
13 mei te kainga mai. Kia tae ki taua
mataiti iubile ra, ka oki kotou ravarai,
ko te tangata ko tona uaorai kainga
14 tikai. Kia oko kotou i tetai apinga ki
to tangata tupu, e kia oko atu i to taua
tangata tupu ra noou, auraka kotou e
15 takinga-kino tetai ki tetai; E akono
koe i te mataiti i oti ei te iubile kia oko
koe i to tangata tupu ra, e akono *oki*
aia i te mataiti ua anga kai i oko mai ei
16 aia ia koe: E mataiti manganui *tei toe*
ra, e akamaata koe i te oko, e te iti ra
te mataiti, e akaiti koe i te oko: e ako-
no oki i te au *mataiti* ua anga kai ka
17 oko ei koe. E teianei, auraka kotou e
takinga-kino tetai ki tetai; kia mataku
ra koe i to Atua: ko au oki to kotou
Atua ra, ko Iehova.
18 E teianei, e akono kotou i taku ra
au akonoanga, e e tāpu i taku au tua-
tua-tau, ko ta kotou ïa e rave; kia noo
oki kotou ki runga i te enua ma te au.
19 E manga oki to te enua i reira, e kai
oki kotou e ka merengo, noo ua'i ma
20 te au. E kia karanga mai kotou e, Eaa
ta matou kia kai i te mataiti itu ra?
i na, auraka matou e ruru i te ua, e au-
raka ta matou ei kai e akaputuputuia

mai *i reira:* Naku ïa e akaue atu i te 21
meitaki noku nei ki rungao ia kotou i te
mataiti ono ra, e ka ua te kai *i te reira
mataiti* e e toru ua atu mataiti e pou ei.
Ka ruru oki kotou i te ua i te mataiti 22
varu, e kai ua ra kotou i te kai taito e
tae ua atu ki te mataiti iva; e kia ua
ua mai to te reira *mataiti* i te kai ua
anga kotou i te *kai* taito.
Auraka te enua e oko akariro roaia ra: 23
noku oki te enua; e tangata ke ke oki
kotou, e uarere ua kotou i oku nei. E 24
vaoo ua te enua katoa ta kotou e noo, kia
oko akaouia mairai te enua. Kia rokoia 25
to taeake e te puta ua, e kua oko aia i te-
tai pae i tona kainga, kia aere maira to te
kopu-tangata nona e oko akaou i te reira
ra, e tika ïa iaia kia oko akaou i ta tona
taeake i oko ra. E kare ra ona kia oko 26
akaou *i taua kainga* ra, e tika ra iaia
uaorai kia oko akaou i taua *kainga* ra;
E tatau aia i nga mataiti i topa i te 27
oko anga ra, ka akaoki ei i te *moni* i toe
i te tangata tana i oko *i taua kainga*
ra; ka oki akaou ei aia i tona kainga.
Kia kore ra e tika iaia, kare ana e rauka 28
akaou ei iaia, e vaoo ua atu tei okoia ra
i te rima o tei oko mai, e kia tae ki te
mataiti iubile; kia tae oki ki te iubile
ra, e tukuia mai ïa, kia oki akaou aia
ki tona kainga.
Kia oko te tangata i te are nooanga i 29
roto i te oire i patuia ra, ei taua mataiti
ra i okoia'i ra aia ka oko akaou ei *kia
oko;* kare i ope te mataiti tika tikai
ra, e tika iaia kia oko akaou. Kia kore 30
ra e oko akaouia e ope ua atu te mataiti
tika tikai ra, ka riro taua are i roto i te
oire patuia ra nona roa atu *no te tangata*
i oko, e ope ua ake tona au uki ra; kare
ïa e tukuia kia tae ki te iubile ra.
Kareka te are no te au vila kare i aka- 31
piniia ki te patu ra, ka riro ïa mei te au
kainga o te enua ra: e tika te reira kia
oko akaouia, e e tukuia oki te reira kia
tae ki te iubile. Kareka te au oire o te 32
ngati Levi ra, *e* te au are i taua au oire
no ratou ra, e tika i te ngati Levi kia
oko akaou *i te reira* i te au rā katoa nei.
E kia oko akaou tetai ngati Levi *i te are*, 33
i taua are no tona oire i okoia ra, ka
tukuia mai ïa kia tae ki te iubile ra:
ko te au are oki no te au oire o te ngati
Levi ra, ko to ratou ïa kainga i roto i te
tamariki a Iseraela. Kareka te au kai- 34
nga ki te pae ki vao mai i to ratou au
oire ra, kare ïa e okoia; ko to ratou ïa
kainga kai mūtu te reira.
E kia rokoia to taeake e te puta ua 35
ra, e kua riro aia ei ao i o ou ra; e tau-
turu koe iaia *mei* te tangata ke katoa
ra, e te purutia; kia noo aia i o ou ra.

36 Auraka koe e rave i te tutaki, auraka
e rave i tana; ko toou Atua taau e ma-
taku; kia noo to taeake i o ou ra.
37 Auraka koe e apai i taau moni nana kia
tutakiia mai, auraka oki e apai i taau
38 kai nana kia maata *taau.* Ko au to
kotou Atua ra ko Iehova, tei arataki mai
ia kotou mei te enua maira mei Aiphiti,
kia oronga au i te enua ra ko Kanaana
no kotou, *e* kia riro au ei Atua no kotou.
39 E kia rokoia to taeake e te puta
ua i o ou, e kia oko aia iaia uaorai kia
koe, auraka koe e akaapo iaia mei te
40 tavini ra: Mei te tavini i tutakiia ra, *e*
mei te purutia ra, e noo aia i o ou na; ka
rave ei i taau angaanga, e kia tae ki te
41 mataiti iubile; Ei reira aia e aere ke ei,
koia ma tana au tamariki, e ka oki aia
ki tona orai kopu-tangata tikai; e ki
te ipukarea o tona ai metua ka oki ïa
42 aia ki reira. E tavini oki ratou noku,
taku i arataki mai mei te enua maira
mei Aiphiti: kare ratou e okoia mei te
43 tuikaa ra. Auraka koe e akaapo ki
rungao iaia, ko toou Atua ra taau e
44 mataku. *E oko ra* koe i to tavini tane,
e to tavini vaine i te au etene i vaitata
ia kotou na e pini ua ake; ko ta kotou
ïa tavini tane e oko, e te tavini vaine.
45 E te tamariki katoa no te au tangata
ke e purutia ua i roto ia kotou, e tika
ia kotou kia oko ia ratou, e ta ratou au
tamariki i o ou, i anau i to kotou na
enua; e ka riro ratou ei apinga no
46 kotou. E vaio oki kotou ia ratou no ta
kotou au tamariki i muri ake ia
kotou, mei te apinga kainga tupuna ra;
ei tavini ratou no kotou e tuatau ua
atu: kareka to kotou ai taeake i te ta-
mariki a Iseraela ra, auraka kotou e
akaapo ki runga i to kotou orai ra.
47 E kia riro tetai tangata ke e tei ua-
rere ua i roto ia koe na ei tangata
taoiau, e kia riro to taeake *i noo* i vaitata
iaia ra ei ao, e kia oko aia iaia uaorai
ki tera tangata ke i uarere ua i roto ia
koe na, e kare ra, ki tetai aka o te kopu-
48 tangata o taua tangata ke ra: Kia okoia
aia ra e tika ïa kia oko akaou; e tika
ki tetai taeake nona kia oko akaou
49 iaia: Te taeake o tona metua tane, e
te tamaiti a taua taeake o tona metua
tane ra, e tika ïa kia oko akaou iaia, e
tetai piritanga katoa nona i tona uaorai
kopu-tangata, e tika ïa kia oko akaou
iaia; e kia tika oki iaia ra, e oko ua
50 atu aia iaia uaorai. E akatau oki aia i
te tuatua i te tangata i oko mai iaia ra,
e akono i te mataiti i okoia'i aia ra, e
tae ua atu ki te mataiti iubile: e aka-
tau oki i te moni e oko iaia i taua au
mataiti ra: e akatauia tona taime mei

te tavini i ouia ra. Te manganui ra te 51
mataiti toe, e akatau *tana moni* e akaoki
ei oko iaia i reira, no roto i te moni i
okoia'i aia ra. E te iti ra te mataiti 52
toe e tae ei ki te mataiti iubile, e akatau
rai tana tuatua iaia, ka akaoki ei i te
moni oko iaia kia tau ki tona mataiti
ra. Kia riro aia mei te tavini ouia ra, 53
i te noo anga iaia ra, i tera mataiti i
tera mataiti; auraka ra aia e akaapo-
apo ki runga iaia ki mua i to mata. E 54
kia kore aia e oko akaouia mei te
reira ra, ka aere ua ïa aia kia tae ki te
mataiti iubile, aia, e tana au tamariki
katoa ra. E tavini oki te tamariki a 55
Iseraela noku; ko toku ïa tavini ratou,
taku i arataki mai mei te enua maira
mei Aiphiti: ko au to kotou Atua ra
ko Iehova.

PENE XXVI.

Te meitaki o te akarongo, e te kino o te akarongo kore.

AURAKA kotou e rapa i te au 1
idolo no kotou, e auraka to kotou
ei tiki kotikotiia, e te tiki e akatuia,
auraka oki ei toka taraiia e tanumia i
to kotou enua, ka tupou atu ei kotou
ki raro i te reira: ko au ko to kotou
Atua ra ko Iehova. E akono kotou i 2
taku au sabati, e akatapu oki i toku
ngai-tapu ra: ko au ko Iehova.
Kia akono kotou i taku ra au akono- 3
anga, e kia mou i taku au akauenga, e
kia rave i te reira; E oronga atu au i 4
te ua na kotou i te tuatau tikai ra, e e
kaiia to te enua; e e akaua mai te au
rakau o te enua ra i to ratou ua. E 5
tae ta kotou pāpā anga *sitona* ki te aka-
putuputu anga vine, e tae roa oki te
akaputuputu anga vine ki te ruru anga
ua; e kai oki kotou i ta kotou kai ma
te maata, e ka noo oki i to kotou enua
ma te ora. E naku e oronga atu i te 6
au i to kotou na enua, e moe ua oki
kotou, e kare rava oki tetai e akama-
taku mai *ia kotou*; e naku e akakore
i te au terio kino ra i te enua, e kare
oki to kotou enua e taea e te koke. E 7
ka arumaki ua kotou i to kotou au ene-
mi, e ka inga ratou i te koke ki mua ia
kotou. E ka arumaki *nga tangata* 8
toko rima o kotou na i te *tangata* oko-
tai anere, e okotai anere o kotou na, ka
arumaki ïa i te *tangata* okotai ngauru
i te tausani: e ka inga to kotou au ene-
mi i te koke ki mua ia kotou. Ko ko- 9
tou oki taku e kite, e akatupu au ia
kotou, e ka akamaata roa ia kotou, e
ka akatinamou au i taku koreromotu
ia kotou. E ka kai kotou i te kai 10
takere ra, e ka apai oki i te mea takere
11 ki vao kia o te mea ou. E akatu au i
toku sekene i rotopu ia kotou: e kare
12 toku Vaerua e akaviivii ia kotou. E
aaere oki au i rotopu ia kotou, ei Atua
au no kotou, e ei tangata oki kotou
13 noku. Ko au to kotou Atua ra ko Ie-
hova, ko tei arataki mai ia kotou mei
te enua maira mei Aiphiti, kia kore
kotou e riro ei tuikaa na ratou: e kua
aati au i te tapeka o to kotou zugo, e
kua akatiratiratu au ia kotou.
14 Kia kore ra kotou e akarongo mai
kiaku, e kia kore e akono i teia katoa
15 nei au akauenga; E kia akavaavaa ko-
tou i taku au akonoanga; e kia akavii-
vii to kotou au vaerua i taku au
tuatua-tau, e kare e rave i taku katoa
ra au akauenga, akaatikau iora kotou
16 i taku ra koreromotu: Pera tikai taku
kia kotou i reira, Ka akamate atu au
ia kotou ki te mataku; ki te ane kai
roto, e te vera, ka pou ei te mata, e
mamae ei te ngakau: e ruru puapinga
kore ua kotou i to kotou *au kainga* ki
te ua, na to kotou au enemi oki e kai.
17 Ka anaana atu toku mata ki runga ia
kotou, e ka mate kotou ki mua i to ko-
tou au enemi: e te aronga e makitakita
ia kotou, ka riro ïa no rungao ia kotou;
e kare kotou e arumaki naia ka riro rai
kotou i te ati ua.
18 E kia kore rai kotou e akarongo mai
kiaku i reira, ka tataki itu rava atura
au i to kotou mate i ta kotou au ara i
19 reira. E ka aati au i to kotou ngakau
parau marokiakia na; e akariro au i te
rangi i o kotou na mei te auri ra, e to
20 kotou enua mei te veo: Ka ope puapi-
nga kore ua to kotou maroiroi: kare
oki e tupu to te enua ra kai, e kare oki
te au rakau o te enua na e akaua i to
ratou ua.
21 E te vai tau kore ua rai to kotou
aerenga iaku, e kare rai e akarongo mai
kiaku nei; ka tataki itu atu rai au i te
mate ki rungao ia kotou, kia tau ki ta
22 kotou au ara. Ka tono atu au i te
terio o te ngangaere i rotopu ia kotou,
ka pou ta kotou au tamariki, e pou oki
ta kotou au puaka i te reira, ka iti roa
oki kotou; e to kotou au arataa ra ka
meamea roa ïa.
23 E kia kore rai kotou e āriki i te ako
naku i reira, e aere rai kotou i te aere-
24 nga tau kore iaku ra; E aere katoa ïa
au na te ara tau kore ia kotou i reira, e
ka tataki itu atu rai au i te mate ki
25 runga ia kotou i ta kotou au ara. Ka
apai atu au i te koke ki rungao ia ko-
tou, e akaoko i te rave kino i te korero-
motu *naku* ra: e kia putuputu kotou i

roto i to kotou au oire, ka apai atu au i
te maki-mate i rotopu ia kotou; e ka
tukuia oki kotou ki te rima o te enemi.
26 Kia akakoreia e au i te turu ra i ta
kotou kai, tino ngauru katoa puke
vaine to te umu okotai kia tao i ta
kotou areto, e kia akaoki mai i taua
areto na kotou ra, e aite tikai ïa; ka
kai ei oki kotou, e kare ra e merengo.
27 E kia kore kotou e akarongo mai
kiaku i reira, e aere rai kotou i te aere-
28 nga tau kore iaku; E na te ara tau
kore katoa au ia kotou i reira ma te riri
otooto; e tataki itu atu rai au i te mate
ki runga ia kotou i ta kotou au ara.
29 Ka kai oki kotou i te tino o ta kotou
tamariki tamaroa, e te tino o ta kotou
uaorai au tamaine ka pou ïa ia kotou.
30 Ka pou to kotou au ngai teitei iaku, e
tipuia e au to kotou au kiikii ra, e
akaruke au i to kotou au kopapa ki
rungao i te au kopapa o to kotou au
idolo, e ka akaviivii roa taku Vaerua ia
31 kotou. E ka taitaipakoko au i to kotou
au oire, e akatanea oki au i to kotou au
ngai-tapu, e kare oki au e ongi atu i ta
32 kotou au rakau kakara ra. E ka uri-
tumuia e au te enua: e vavaria ïa e to
33 kotou au enemi i noo i reira ra. E
akapueurikiriki ke au ia kotou i te pa
enua; e arumaki au ia kotou ma te
koke: ka tairipotiia to kotou enua, e
ka tanea to kotou au oire.
34 E sabatiia to te enua i reira i te vai
tanea ua anga, e tei te enua o to kotou
au enemi kotou ra, e noo ua te enua i
35 reira, e sabatiia tona. I te vaoo tanea
katoa anga e noo ua ïa; no te mea kare
ona e noo ua anga i to kotou au sabati
36 ra, ka noo ei kotou ra. E to kotou e
toe i te au enua o to ratou au enemi ra,
e akangaevaeva au i to ratou ngakau,
kia ati ua ratou i te ngaee o te rau *ra-*
kau e peke *i te matangi* ra; ka ati oki
ratou mei te ati i te koke ra; e ka inga
ratou kare e tangata i te arumaki mai.
37 E ka inga ratou ki rungao ia ratou
uaorai, mei te mea e ki mua i te koke,
e kare oki e tangata i arumaki mai: e
kare rava o kotou maroiroi e mou ei ki
38 mua i to kotou au enemi. E mate oki
to kotou i roto i te au etene, e ka pou
takiri kotou i te enua o to kotou au
39 enemi. E to kotou e toe i te au enua
o to kotou au enemi ra, e kakao ua e
mate atu i roto i ta ratou uaorai ara; e
i roto rai i te ara a to ratou ai metua e
kakao ua ratou e mate ua atu.
40 Kia aaki maira ratou i to ratou kino,
e te kino o to ratou ai metua, e ta ratou
ara i ara ai ratou iaku nei, i to ratou
41 aerenga tau kore iaku nei; I aere ei au
i te aerenga tau kore katoa ia ratou, e
i apai ei au ia ratou ki te enua o to ra-
tou au enemi; kia taakaakaia to ratou
ngakau peritome koreia i reira, e kua
āriki ratou i te utunga i ta ratou ara:
42 E akamaara au i taku koreromotu ia
Iakoba i reira, e i taku koreromotu ia
Isaaka katoa, e i taku koreromotu ia
Aberahama, taku katoa ïa e akamaara:
43 e akamaara oki au i te enua ra, I te
enua i vaooia e ratou ra, e tei rauka
tona au sabati i te vaoo tanea ua anga
ra, kare ra ratou: kia āriki ratou i te
utunga i ta ratou ara; no te mea kua
akavaavaa ratou i taku au tuatua-tau,
e no te mea kua akaviivii to ratou vae-
44 rua i taku au akonoanga: Ei reira rai i
te vai ua anga ratou i te enua o to ra-
tou au enemi, kare ra au e akaruke ta-
kiri ia ratou, kare oki toku akaviivii
anga ia ratou e tae ki te akapou takiri
roa ia ratou, e kia kore roa atu taku
koreromotu ia ratou ra: ko au oki to
45 ratou Atua ra ko Iehova. No ratou
ra, ka akamaara rai au i te koreromotu
i *to ratou* ai tupuna, i taku i arataki
mai mei te enua maira mei Aiphiti, i
mua i te mata o te au etene, kia riro
au ei Atua no ratou: ko au ko Iehova.
46 Ko te au akonoanga teia, e te au
tuatua-tau, e te au ture, ta Iehova i
akatau ko te tamariki a Iseraela tetai
pae, i vaitata ki te maunga ra ko Sinai,
i te rima o Mose ra.

PENE XXVII.

No te tia, e no te ngauru o te apinga, e te mea i akatapuia, auraka e oko akaouia ra.

1 KUA tuatua mairā Iehova kia Mose,
2 na ko maira, E karanga atu koe
ki te tamariki a Iseraela, e na ko atu
kia ratou, Kia tia akataka ua atu te ta-
ngata ia Iehova i te tia tangata ra, ei
3 taau akaaiteite anga e tika'i. Tera oki
taau mea e aite ra, to te tane ra, mei te
mataiti e rua ngauru e tae ua atu ki te
ono o te ngauru o tona mataiti, tera
taau aite anga, kia rima ngauru sekela
4 ario, i te sekela o te ngai-tapu ra. Ka-
reka to te vaine ra, tera taau aite anga,
5 kia toru ïa ngauru i te sekela. E to te
mataiti rima e tae ua atu ki te rua o te
ngauru o tona mataiti, tera taau aite
anga, i to te tane, kia rua ngauru sekela,
e to te vaine ra, kia okotai ïa ngauru i
6 te sekela. Kareka to te marama oko-
tai, e tae ua atu ki te rima o tona ma-
taiti, tera taau aite anga *i te reira,* i to
te tane ra, kia rima ïa sekela ario, e to
te vaine ra, tera taau aite anga, kia toru

ïa sekela ario. E to te mataiti e ono 7
ngauru ra, e ara atu: tera taau aite
anga, i to te tane ra, kia okotai ïa ngau-
ru ma rima i te sekela, e to te vaine
ra, kia okotai ïa ngauru i te sekela.
Kia kore ra e tika iaia te reira akaaite 8
anga naau, e akakite aia iaia uaorai ki
mua i te aroaro o te taunga, e na te
taunga e akaaite *i te moni* iaia; ko te
tika iaia i tei tia ra, ko ta te taunga ïa
e akaaite.
E puaka *tei tiaia* ra, i tei tika i te ta- 9
ngata kia apai ei korebana na Iehova
ra, ko te reira au mea katoa i orongaia
mai kia Iehova ra, e tapu anake ïa.
Auraka aia e akatu ke i te reira, auraka 10
e tutakiia, i te mea kino ei *tutaki* i te
mea meitaki, e te mea meitaki ei *tutaki*
i te mea kino; e tutaki ua atu aia i te
puaka ki tetai puaka, ko taua *tutaki* ra,
e tei tutakiia ra, e tapu katoa ïa i reira.
E puaka viivii *taua puaka* ra, tei kore 11
e tika kia apai ei korebana na Iehova,
e akakite aia i taua puaka ra ki mua i
te aroaro o te taunga ra; E na te 12
taunga e akaaite *i te moni* i te reira, i
te mea meitaki e te mea kino; ko taau
ua, ta te taunga, e akaaite ra, ko te reira
rai ïa. Kia anoano ra aia i te oko 13
akaou ra, e kapiti mairai aia i tetai
tuanga rima ki taua *moni* i akaaiteia e
koe ra.
E kia anoano te tangata i te akatapu 14
i tona are no Iehova kia tapu, na te
taunga e akaaite *i te moni* i taua *are* ra,
i te mea meitaki e te mea kino; ta te
taunga e akaaite ra, oti ra ua i reira. E 15
kia anoano taua tangata i akatapu i
taua are ra i te oko akaou, e kapiti mai-
rai aia i tetai tuanga rima, ki taua moni
i akaaiteia e koe ra, e nona atura ïa. E 16
kia anoano te tangata i te akatapu *i
tetai kotinga* i tona kainga tupuna no
Iehova, e akono te reira i taau akaaite
anga i te ua i pini ei kia ruruia ra:
okotai komera kerite ra, kia rima ïa
ngauru i te sekela ario. Tei te mataiti 17
iubile tana akatapu anga i tona kainga,
ko tei akaaiteia e koe ra, oti ra ua i
reira. Kua oti ra te iubile i akatapu ei 18
aia i tona kainga, e akaaite te taunga i
te moni kiaia i nga mataiti e toe ra, e
tae ua atu ki tetai mataiti iubile ra, ka
kiritiia ïa te reira i taua *moni* i akaai-
teia e koe ra. E kia anoano taua ta- 19
ngata i akatapu i taua kainga ra i te
oko akaou, e topiri mairai aia i tetai tua-
nga rima i taua moni i akaaiteia e koe
ra, e nona atura ïa. Kia kore ra aia e 20
oko akaou i taua kainga ra, e kua okoia
e ia tei tetai tangata ke, kare rava ïa e
21 oko akaouia *i reira.* Kia tae ra ki te
iubile ra, ka taka ke ei taua kainga ra,
e tapu ïa no Iehova; e kainga akataka
roaia ïa: ka riro ïa ei apinga no te tau-
nga.
22 E kia akatapu te tangata i te kainga
okoia e ia no Iehova, kare te kainga
23 tupuna nona; Ei reira te taunga e
akaaite mai ei kiaia i te moni taau e
akatau ra, e tae ua atu ki te mataiti
iubile; e ka apai aia *i taua moni* i aka-
aiteia e koe ra, ei mea tapu na Iehova i
24 taua rā ra: *E* kia tae ki te mataiti
iubile ra, e oki taua kainga ra ki te ta-
ngata i okoia atu ei ra, nona tikai taua
kainga tupuna ra.
25 E taau au akaaite anga *moni* katoa
ra, e akono rai ïa i te sekela o te ngai-
tapu ra; okotai takau gera ra okotai ïa
sekela.
26 To te puaka ra anaunga mua, ko Ie-
hova te pu ra, no te mea e anaunga
mua, auraka roa ïa e tangata e akatapu
i te reira; i to te bovi e te mamoe ra;
27 na Iehova te reira. Kareka *te anaunga
mua* o te puaka viivii ra, e tika iaia kia
oko akaou *i te reira,* kia topiri atu rai
aia i tetai tuanga rima *i te moni* i akaai-
teia e koe ra: kia kore ra e oko aka-
ouia ra, e oko uaia ïa i reira *i te moni*
tikai i akaaiteia e koe ra.
28 Kare rava e mea i akataka roaia e te
tangata na Iehova ra, i te au mea katoa
nana nei, i te tangata, e te puaka, e te
koro o tona kainga tupuna, e okoia, e e
oko akaouia ra: ko te mea roarai i aka-
taka roaia na Iehova ra, e mea tapu roa
29 ïa. Kare rava e oko akaouia te au mea
katoa i akataka roaia ra i te tika i te ta-
ngata kia akataka ra; ka mate tikai ra
te reira.
30 E te tuanga ngauru katoa o te enua,
to te ua o te enua, e te kai no te au
rakau ra, na Iehova ïa: kua akatapuia
31 na Iehova. E kia anoano te tangata i
te oko akaou i tana tuanga ngauru; ka
topiri mairai aia i tetai tuanga rima *i te
32 moni e tau* ki te reira. E te tuanga
ngauru no te bovi, e no te mamoe ra, e
te au mea katoa i tatauia ra, e tapu te
33 tuanga ngauru na Iehova. Auraka aia
e akara i te meitaki anga e te kino anga,
auraka oki aia e tutaki: e kia tutaki
aia ra, ko taua *tutaki* ra e tei tutakiia
ra, e tapu katoa ïa; kare e oko akaouia.
34 Ko te au akauenga teia ta Iehova
i akaue mai kia Mose, i te tamariki a
Iseraela, i vaitata i te maunga ra ko
Sinai.

TE BUKA A A MOSE RA,

NUMERO.

PENE I.

I te tuatua a Iehova i tatauia'i to Iseraela ra.

KUA tuatua mairā Iehova kia 1
Mose i te medebara ra i Sinai, i
roto i te Are uipānga ra, i te *rā* mua i
te marama rua, i te rua o to ratou ma-
taiti i te aerenga mai mei te enua mai-
ra mei Aiphiti, na ko maira, Ka tatau 2
korua i te uipānga tamariki a Iseraela
ravarai i te maata anga, i to ratou au
kopu-tangata, i te ngutuare o to ratou
ai metua, i te rainga o te au ingoa, to te
au tane i te maata ra, kia tataki tai;
Ko tei tae ki te takau o *tona* mataiti e 3
tei ara atu, ko tei tika kia aere ki te
tamaki, i Iseraela katoa nei: na korua
ko Aarona e tatau ia ratou i to ratou au
nuku. E kapiti katoa oki te tangata 4
kia korua, tataki tai to te kopu okotai e
pini ua ake; ei mataiapo anake no te
ngutuare o to ratou ai metua. Teia oki 5
te ingoa o te au tangata e tauturu ia
korua ra: to *te kopu o* Reubena ra; ko
Elizura te tamaiti a Sedeura. To *te* 6
kopu o Simeona ra; ko Selumiela te
tamaiti a Zurisadai. To *te kopu o* Iuda 7
ra; ko Naasona te tamaiti a Amina-
daba. To *te kopu o* Isakara ra; ko 8
Netaneela te tamaiti a Zuara. To *te* 9
kopu o Zebuluna ra; ko Eliaba te ta-
maiti a Helona. To te tamariki a Iose- 10
pha: to *te kopu o* Epheraima; ko
Elisama te tamaiti a Amiuda: to *te*
kopu o Manase ra; ko Gamaliela te ta-
maiti a Pedazura. To *te kopu o* Be- 11
niamina ra; ko Abidana te tamaiti a
Gideoni. To *te kopu o* Dana ra; ko 12
Ahiezera te tamaiti a Amisadai. To *te* 13
kopu o Asera ra; ko Pagiela te tamaiti
a Okarana. To *te kopu o* Gada ra; ko 14
Eliasapha te tamaiti a Deuela. To *te* 15
kopu o Naphatali ra; ko Ahira te ta-
maiti a Enana. E aronga ingoa kitea 16
anake ïa teia i te uipānga ra, e aronga
kavana anake ïa i te au kopu o to
ratou ai metua, no runga anake ïa i te
au *pupu* tausani okotai o Iseraela ra.
Kua rave akerā Mose raua ko Aarona 17
i taua au tangata i taiku tikaia i te
18 ingoa: E tae akera ki te *rā* mua o te
marama rua ra, kua akaputuputu maira
ratou i te uipānga katoa ra, e kua aka-
kite maira ratou i to ratou anauanga i
to ratou au kopu-tangata, i te ngutuare
o to ratou ra ai metua, i te rainga o te
au ingoa, kia tatau tataki tai, i tei tae
ki te mataiti okotai takau, e tei ara atu.
19 Ko ta Iehova oki i akaue mai kia Mose
ra, kua pera aia i te tatau ia ratou i te
medebara i Sinai ra.
20 Te tamariki a Reubena te tama mua
a Iseraela ra, i to ratou anauanga, i to
ratou au kopu-tangata, i te ngutuare o
to ratou ai metua, i te rainga o to ratou
au ingoa i tataki taiia ra, te au tane
katoa, ko tei tae ki te mataiti okotai
takau, e tei ara atu, ko te tika anake
21 kia aere ki te tamaki ra; Ko tei tatauia
i te kopu o Reubena ra, e a ïa ngauru
ma ono i te tausani, e rima anere ara.
22 To te tamariki a Simeona, i to ratou
anauanga, i to ratou au kopu-tangata, i
te ngutuare o to ratou ai metua, i te
rainga o te au ingoa i tataki taiia ra,
ko tei tae ki te mataiti okotai takau, e
tei ara atu, te au tane katoa ko te tika
23 anake kia aere ki te tamaki ra; Ko tei
tatauia i te kopu o Simeona ra, e rima
ïa ngauru ma iva i te tausani, e toru
anere ara.
24 To te tamariki a Gada, i to ratou
anauanga, i to ratou au kopu-tangata, i
te ngutuare o to ratou ai metua, i te
rainga o te au ingoa, ko tei tae ki te
mataiti okotai takau, e tei ara atu, ko
te tika anake kia aere ki te tamaki ra;
25 Ko tei tatauia i te kopu o Gada ra, e a
ïa ngauru ma rima i te tausani, e ono
anere, e rima ngauru.
26 To te tamariki a Iuda ra, i to ratou
anauanga, i to ratou au kopu-tangata, i
te ngutuare o to ratou ai metua, i te
rainga o te au ingoa, ko tei tae ki te
mataiti okotai takau, e tei ara atu, ko
te tika anake kia aere ki te tamaki ra;
27 Ko tei tatauia i te kopu o Iuda ra, e
itu ïa ngauru ma a i te tausani, e ono
anere.

To te tamariki a Isakara ra, i to ratou 28
anauanga, i to ratou au kopu-tangata, i
te ngutuare o to ratou ai metua, i te
rainga o te au ingoa, ko tei tae ki te
mataiti okotai takau, e tei ara atu, ko
te tika anake kia aere ki te tamaki ra;
Ko tei tatauia i te kopu o Isakara ra, 29
e rima ïa ngauru e a ara i te tausani, e
a oki anere.

To te tamariki o Zebuluna ra, i to 30
ratou anauanga, i to ratou au kopu-ta-
ngata, i te ngutuare o to ratou ai metua,
i te rainga o te au ingoa, ko tei tae ki
te mataiti okotai takau, e tei ara atu,
ko te tika anake kia aere ki te tamaki
ra; Ko tei tatauia i te kopu o Zebuluna 31
ra, e rima ïa ngauru e itu ara i te
tausani, e a oki anere.

To te tamariki a Iosepha ra, to te 32
tamariki a Epheraima ra, i to ratou
anauanga, i to ratou au kopu-tangata, i
te ngutuare o to ratou ai metua, i te
rainga o te au ingoa, ko tei tae ki te
mataiti okotai takau, e tei ara atu, ko
te tika anake kia aere ki te tamaki ra;
Ko tei tatauia i te kopu o Epheraima 33
ra, e a ïa ngauru i te tausani, e rima
oki anere.

To te tamariki a Manase ra, i to 34
ratou anauanga, i to ratou au kopu-
tangata, i te ngutuare o to ratou ai
metua, i te rainga o te au ingoa, ko tei
tae ki te mataiti okotai takau, e tei ara
atu, ko te tika anake kia aere ki te ta-
maki ra; Ko tei tatauia i te kopu o 35
Manase ra, e toru ïa ngauru e rua ara i
te tausani, e rua oki anere.

To te tamariki a Beniamina ra, i to 36
ratou anauanga, i to ratou au kopu-ta-
ngata, i te ngutuare o to ratou ai metua,
i te rainga o te au ingoa, ko tei tae ki
te mataiti okotai takau, e tei ara atu,
ko te tika anake kia aere ki te tamaki
ra; Ko tei tatauia i te kopu o Benia- 37
mina ra, e toru ïa ngauru e rima ara i
te tausani, e a oki anere.

To te tamariki a Dana ra, i to ratou 38
anauanga, i to ratou au kopu-tangata, i
te ngutuare o to ratou ai metua, i te
rainga o te au ingoa, ko tei tae ki te
mataiti okotai takau, e tei ara atu, ko
te tika anake kia aere ki te tamaki ra;
Ko tei tatauia i te kopu o Dana ra, e 39
ono ïa ngauru e rua ara i te tausani, e
itu oki anere.

To te tamariki a Asera ra, i to ratou 40
anauanga, i to ratou au kopu-tangata, i
te ngutuare o to ratou ai metua, i te
rainga o te au ingoa, ko tei tae ki te
mataiti okotai takau, e tei ara atu, ko
te tika anake kia aere ki te tamaki ra;
Ko tei tatauia i te kopu o Asera ra, e 41
a ïa ngauru e okotai ara i te tausani, e
rima oki anere.

42 To te tamariki a Naphatali, i to ra-
tou anauanga, i to ratou au kopu-tanga-
ta, i te ngutuare o to ratou ai metua, i
te rainga o te au ingoa, ko tei tae ki te
mataiti okotai takau, e tei ara atu, ko
te tika anake kia aere ki te tamaki ra;
43 Ko tei tatauia i te kopu o Naphatali ra,
e rima ïa ngauru e toru ara i te tausani,
e a oki anere.

44 Ko teia te aronga i tatauia ra, i ta
Mose raua ko Aarona i tatau, e nga
kavana katoa o Iseraela, tino ngauru
ma rua: no te ngutuare o to ratou ai
45 metua, taki tai *i te kopu okotai* ra. E
taua aronga i tatauia i te tamariki a
Iseraela, i te ngutuare o to ratou ai
metua, ko tei tae ki te mataiti okotai
takau, e tei ara atu, ko te tika anake
kia aere ki te tamaki i Iseraela ra;
46 Taua aronga katoa i tatauia ra, e ono
ïa anere e toru ara i te tausani, e rima
oki anere, e rima ngauru.

47 Kareka te ngati Levi no te kopu o to
ratou ai metua, kare ïa i tatau katoaia
48 i roto i taua aronga ra. Kua tuatua
mai ana oki a Iehova kia Mose, na ko
49 maira, Auraka koe e tatau i te kopu o
Levi ra, auraka ratou e tatauia i te
maata anga, *i te tatau anga* i te tamari-
50 ki a Iseraela ra: E akono ra koe i te
ngati Levi no runga i te sekene kite ra,
e te au āriki katoa o te reira ra, e te au
mea katoa o te *sekene* ra: na ratou e
apai i te sekene, e tona katoa au peu;
e rave oki ratou i te taoonga i reira, e
patia oki ratou i to ratou puakapa, na
vao ake i te sekene ra e pini rava ake.
51 E kia kiritiia te sekene ra, na te ngati
Levi e rave e tuku ki raro: e kia aka-
tuia te sekene ra, na te ngati Levi e
akatu: e te tangata ke kia akavaitata
52 ra, ka taia ïa. E e patia te tamariki a
Iseraela i to ratou puakapa, ko te ta-
ngata ko tona uaorai puakapa tikai, ko
te tangata ko tona uaorai reva tikai, e
pini ua ake ratou i to ratou au nuku
53 katoa ra. Kareka te ngati Levi ra e
patia i to ratou puakapa, na vao mai i
te sekene kite ra e pini ua ake, ko te
rokoia mai aea te uipānga tamariki a
Iseraela e te riri; e na te ngati Levi
e akono i tei ikuikuia i te sekene
kite ra.

54 Kua pera oki te tamariki a Ise-
raela i te au mea katoa ta Iehova i
akaue mai kia Mose ra, ko ta ratou ïa
i rave.

PENE II.

Te akono anga o te au kopu i to ratou au puakapa.

KUA tuatua mairai a Iehova kia 1
Mose raua ko Aarona, na ko mai-
ra, E patia te tamariki ravarai a Ise- 2
raela i to ratou puakapa, ko te tangata
ko tona reva, e te reva katoa no te ngu-
tuare o tona metua: ei te atea ke ratou e
patia'i e pini ua ake te Are uipānga ra.
Ko te reva o te puakapa o Iuda 3
ra, ei te pae anatole, i te itinga o
te rā, ratou e patia'i, i to ratou au
nuku: e te kapena o te tamariki a
Iuda ra, ko Naasona ïa te tamaiti a
Aminadaba ra. E tona nuku, ko ra- 4
tou oki tei tatauia ra, e itu ïa ngauru e
a ara i te tausani, e ono oki anere. E 5
te puakapa i vaitata iaia *i tetai pae ra*,
ko te kopu ïa o Isakara ra: e te kapena
o te tamariki a Isakara ra, ko Neta-
neela ïa te tamaiti a Zuara ra. E tona 6
nuku, ko ratou oki tei tatauia ra, e
rima ïa ngauru e a ara i te tausani, e a
oki anere. *E tetai pae ra*, ko te kopu 7
ïa o Zebuluna ra: e te kapena o te ta-
mariki a Zebuluna ra, ko Eliaba ïa te
tamaiti a Helona ra. E tona nuku, ko 8
ratou oki tei tatauia ra, e rima ïa ngau-
ru e itu ara i te tausani, e a oki anere.
Te aronga katoa i tatauia i te puakapa 9
o Iuda ra, okotai ïa anere e varu ngau-
ru e ono ara i te tausani, e a oki
anere, i to ratou au nuku. E na mua
ïa ratou kia aere ra.
E te reva o te puakapa o Reubena 10
ra i to ratou au nuku, ei te pae i apa-
tonga ïa: e te kapena o te tamariki a
Reubena ra, ko Elizura ïa te tamaiti a
Sedeura ra. E tona nuku, ko ratou 11
oki tei tatauia ra, e a ïa ngauru e ono
ara i te tausani, e rima oki anere. E 12
te puakapa i vaitata iaia *i tetai pae ra*,
ko te kopu o Simeona ïa: e te kapena
o te tamariki a Simeona ra, ko Selu-
miela ïa te tamaiti a Zurisadai ra. E 13
tona nuku, ko ratou oki tei tatauia ra,
e rima ïa ngauru e iva ara i te tausani,
e toru oki anere. Ei reira, ko te kopu 14
o Gada ïa: e te kapena o te tamariki a
Gada ra, ko Eliasapha ïa te tamaiti a
Deuela. E tona nuku, ko ratou oki 15
tei tatauia ra, e a ïa ngauru e rima ara
i te tausani, e ono oki anere, e rima
ngauru. Ko te aronga katoa i tatauia 16
i te puakapa o Reubena ra, okotai ïa
anere e rima ngauru e tai ara i te tau-
sani, e a oki anere, e rima ngauru, i to
ratou au nuku. Ko te pupu rua ïa ra-
tou kia aere ra.

17 E ko rotopu i etai au puakapa ra, ko
te puakapa ngati Levi ïa ma te Are ui-
pānga katoa i te aere anga ra: mei tei
te puakapa anga ra, e pera katoa ra-
tou i te aere, ko te tangata ko tona
uaorai ngai tikai, i raro ake i tona uao-
rai reva.
18 *E* te reva o te puakapa o Epheraima
i to ratou au nuku, ei te pae ei te opu-
nga o te rā ïa: e te kapena o te tama-
riki a Epheraima ra, ko Elisama ïa te
19 tamaiti a Amiuda ra. E tona nuku,
ko ratou oki tei tatauia ra, e a ïa ngau-
20 ru i te tausani, e rima oki anere. E
vaitata iaia *i tetai pae ra*, ko te kopu o
Manase ïa: e te kapena o te tamariki
a Manase ra, ko Gamaliela ïa te ta-
21 maiti a Pedazura ra. E tona nuku,
ko ratou oki tei tatauia ra, e toru ïa
ngauru e rua ara i te tausani, e rua oki
22 anere. E *tei tetai pae ra*, ko te kopu o
Beniamina ïa: e te kapena o te tama-
riki a Beniamina ra, ko Abidana ïa te
23 tamaiti a Gideoni ra. E tona nuku,
ko ratou oki tei tatauia ra, e toru ïa
ngauru e rima ara i te tausani, e a oki
24 anere. Ko te aronga katoa i tatauia i
te puakapa o Epheraima ra, okotai ïa
anere e varu ara i te tausani, okotai oki
anere, i to ratou au nuku. Ko te pupu
toru ïa ratou kia aere ra.
25 *E* te reva o te puakapa o Dana ra, i
to ratou au nuku, ei te pae i apatokerau
ra ïa: e te kapena o te tamariki a
Dana ra, ko Ahiezera ïa te tamaiti a
26 Amisadai. E tona nuku, ko ratou oki
tei tatauia ra, e ono ïa ngauru e rua
27 ara i te tausani, e itu oki anere. E te
puakapa i vaitata iaia *i tetai pae ra*, ko
te kopu o Asera ïa; e te kapena o te
tamariki a Asera ra, ko Pagiela ïa
28 te tamaiti a Okarana ra. E tona nuku,
ko ratou oki tei tatauia ra, e a ïa ngauru
okotai ara i te tausani, e rima oki
29 anere. E *tei tetai pae ra,* ko te kopu o
Naphatali ïa: e te kapena o te tamariki
a Naphatali ra, ko Ahira ïa te tamaiti
30 a Enana ra. E tona nuku, ko ratou
oki tei tatauia ra, e rima ïa ngauru e
toru ara i te tausani, e a oki anere.
31 Ko te aronga katoa i tatauia i te pua-
kapa o Dana ra, okotai ïa anere e
rima ngauru e itu ara i te tausani, e
ono oki anere. E na muri ratou i te
aere ma to ratou au reva.
32 Ko to te tamariki a Iseraela teia i
tatauia, i na te ngutuare ïa o to ratou
ai metua: taua au puakapa katoa i ta-
tauia ra, to ratou katoa ra au nuku, e
ono ïa anere e toru ara i te tausani, e
33 rima anere, e rima ngauru. Kare ra te
ngati Levi i tatau katoaia i roto i te

tamariki a Iseraela; i ta Iehova i akaue
mai kia Mose ra. Kua pera oki te 34
tamariki a Iseraela i te au mea katoa
ta Iehova i akaue mai kia Mose ra:
kua pera ratou i te puakapa anga i
vaitata i to ratou au reva, e kua pera
oki ratou i te aere anga, ko te tangata
ko tona uaorai kopu-tangata, i te ngu-
tuare o tona ra metua.

PENE III.

Te au taunga e te ngati Levi i te tatau angaia ra.

I TE rā i tuatua mai ei a Iehova kia 1
Mose i te maunga ra i Sinai, teia
nga tamariki a Aarona raua ko Mose
ra. Teia oki te ingoa o te au tamariki 2
a Aarona ra: Ko te tama mua ra ko
Nadaba ïa, e ko Abihu ïa, *e* ko Elea-
zara, e ko Itamara. Ko te ingoa teia 3
o nga tamariki a Aarona, nga taunga i
akatainuia ra, tana i akataoonga ei
kau taunga. Mate iora rā Nadaba 4
raua ko Abihu ki mua i te aroaro o Ie-
hova, ia raua i apai i te ai noa ki mua
i te aroaro o Iehova, i te medebara ra i
Sinai, e kare a raua tamariki: kua rave
iorā Eleazara raua ko Itamara i taua
taoonga taunga ra ki mua i te aroaro o
to raua metua ko Aarona.
Kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 5
na ko maira, Arataki mai i te kopu o 6
Levi ra, ka akakite ei ki mua i te aro-
aro o te taunga ra ko Aarona, kia rave
ratou i te taoonga iaia ra. E na ratou 7
e akono i tana ikuiku ra, e te ikuiku
a te uipānga katoa ra, ki mua i te
Are uipānga ra, e rave i te angaanga o
te sekene ra. E na ratou e tiaki i te 8
au mea ravarai no te Are uipānga ra, e
te ikuiku a te tamariki a Iseraela,
e rave i te angaanga o te sekene ra.
E kave atu koe i te ngati Levi kia 9
Aarona, e ana puke tamariki: tei iaia
anake oki ratou ra no roto i te tamariki
a Iseraela ra. E akataka ra koe ia 10
Aarona e ana puke tamariki, e e akono
ratou i ta ratou taoonga taunga ra: e
te tangata ke kia akavaitata mai, ka
taia ïa.
Kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 11
na ko maira, I na oki, ko au, kua 12
raveia e au te ngati Levi no roto i te
au tamariki a Iseraela, ei pa'u i te
au tama mua ravarai tei anau ana i te
kopu, i roto i te tamariki a Iseraela
ra; e teianei noku uaorai te ngati
Levi. No te mea naku uaorai te au 13
tama mua katoa ra; i taua rā ra oki i
ta ai au i te au tama mua ravarai i te
enua ra i Aiphiti, kua akataka ïa au
i te au tama mua katoa a te ngati
Iseraela naku, ta te tangata ra, e ta te
puaka: naku ïa: ko au ko Iehova.
14 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose
i te medebara ra i Sinai, na ko maira,
15 E tatau ana koe i te tamariki a Levi
ra, i te ngutuare o to ratou ai metua, i
to ratou au kopu-tangata ra: te au ta-
maroa ra, tei tae ki te marama okotai
ra, e tei maata atu, ko taau ïa e tatau.
16 Kua tatau iorā Mose ia ratou i te
tuatua a Iehova ra, koia i akaueia
17 maira. Teia oki taua au tamariki ta-
maroa a Levi, i to ratou au ingoa, ko
Geresona, e ko Kohata, e ko Merari.
18 Teia oki te ingoa o nga tamariki ta-
maroa a Geresona, i to ratou au kopu-
19 tangata; ko Libeni ïa, e ko Simei. E
ta Kohata puke tamariki tamaroa, i to
ratou au kopu-tangata; ko Amerama ïa,
e ko Izehara, ko Heberona, e ko Uziela.
20 E ta Merari puke tamariki tamaroa i
to ratou au kopu-tangata; ko Mahali
ïa, e ko Musi. Ko nga kopu-tangata
ngati Levi ïa, i te ngutuare o to ratou
ai metua.
21 Na Geresona te kopu-tangata ngati
Libeni ra, e te kopu-tangata ngati Simei
ra: ko nga kopu-tangata ngati Gere-
22 sona ïa. Ko tei tatauia i roto ia ratou
ra, ko te au tamaroa ravarai, tei tae ki
te marama okotai e tei maata atu, taua
aronga i tatauia ra, e itu ïa tausani, e
23 rima oki anere. I muri mai i te sekene
i puakapa'i te au kopu-tangata ngati
Geresona i te pae i te opunga o te rā
24 ra. E te mataiapo tutara o te au *kopu-
tangata* ngati Geresona ra, ko Eliasapha
25 ïa te tamaiti a Laela ra. E ta te ta-
mariki a Geresona tiaki anga i te Are
uipānga ra, ko te sekene uaorai ïa e te
Are, tona tapoki, e te paruru o te ngu-
26 tupa o te Are uipānga ra, E te au
paruru o te kezere, e te paruru o te
ngutupa kezere, tei akapini katoa i te
sekene e te atarau, e te au taura ra, no
te au peu katoa *o te sekene ra.*
27 E na Kohata te kopu-tangata ngati
Amerama ra, e te kopu-tangata ngati
Izehara ra, e te kopu-tangata ngati
Heberona ra, e te kopu-tangata ngati
Uziela ra: ko nga kopu-tangata ngati
28 Kohata ïa. Ko tei tatauia i roto i te
au tamaroa katoa, tei tae ki te ma-
rama okotai e tei maata atu, e varu ïa
tausani, e ono oki anere, i tei akono i
29 tei iku naia mai i te ngai-tapu. Ei te
pae sekene i apatonga ra i puakapa'i te
au kopu-tangata o te tamariki a Kohata.
30 Ko te mataiapo tutara o te au kopu-ta-
ngata ngati Kohata ra, ko Elizaphana
31 ïa te tamaiti a Uziela. E ta ratou

tiaki anga ko te aruna ïa, e te kai-
ngakai, e te menure, e nga atarau, e te
au mea o te ngai-tapu i ta ratou i rave
i te taoonga ra, e te paruru, e te au
mea ravarai no te reira. E ko Ele- 32
azara, te tamaiti a Aarona taunga, te
kavana i rungao i taua mataiapo tutara
o te ngati Levi ra, *ei iaia* te akara ki
rungao ia ratou i tei akono i tei iku
naia mai i te ngai-tapu ra.

Na Merari te kopu-tangata ngati 33
Mahali ra, e te kopu-tangata ngati
Musi ra: ko nga kopu-tangata ngati
Merari ïa. Ko tei tatauia i roto ia 34
ratou ra, ko te au tamaroa i tae ki te
marama okotai e tei maata atu, e ono
ïa tausani, e rua oki anere. E te ma- 35
taiapo tutara o te au kopu-tangata o
Merari ra, ko Suriela ïa te tamaiti a
Abihaila: ei te pae sekene i apatokerau
ra ratou i puakapa'i. E ta te au ta- 36
mariki a Merari, ko ta ratou ïa tiaki
anga, ko te au tapaanga rakau o te
sekene, e te au tea, e te au pou, e te
au turanga, e te au peu katoa, e te au
mea ravarai no te reira; E te au pou 37
o te kezere e pini ua ake, e te au tura-
nga, e te au titi, e te au taura.

Kareka te puakapa ki mua ake i te 38
sekene, i te pae anatole i mua tikai i te
Are uipānga, i te pae i te itinga o te rā
ra, ko Mose ïa raua ko Aarona, e tana
au tamariki, i te akono anga i tei iku
naia mai i te ngai-tapu no te tamariki
a Iseraela ra; e te tangata ke kia aka-
vaitata maira, ka taia ïa.

Ko taua aronga ngati Levi katoa i 39
tatauia, i ta Mose raua ko Aarona i
tatau i te akaue a Iehova ra, i to ratou
au kopu-tangata, ko te au tamaroa
katoa i tae ki te marama okotai e tei
maata atu, okotai takau ïa e rua ara i
te tausani.

Kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 40
E tatau koe i te au tamaroa tama mua
ravarai a te tamariki a Iseraela ra, ko
tei tae ki te marama okotai e tei maata
atu, kia kitea to ratou au ingoa i te
maata anga. E rave oki koe i te ngati 41
Levi ra noku, (ko au ko Iehova,) ei
pa'u ïa i te au tama mua katoa a te
tamariki a Iseraela ra; e te au puaka
a te ngati Levi, ei pa'u i te au anaunga
mua o te au puaka katoa a te tamariki
a Iseraela. Kua tatau iorā Mose i te 42
au tama mua ravarai a te tamariki a
Iseraela, i ta Iehova i akaue mai kiaia
ra. E taua au tamaroa tama mua ka- 43
toa ra, i te au ingoa i tatauia ra, i tei
tae ki te marama okotai e tei maata
atu, ko taua aronga i tatauia ratou ra,
e rua ïa ngauru e rua ara i te tausani,
e rua anere, e itu ngauru, e toru
ara.
44 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
45 na ko maira, Ka rave i te ngati Levi ei
pa'u i te au tamaroa tama mua a te
tamariki a Iseraela ra, e te au puaka a
te ngati Levi ei pa'u i te au puaka na
ratou; e noku te ngati Levi: ko au ko
46 Iehova. E *te oko i* te aronga e oko
akaouia ra, i nga anere e rua e itu oki
ngauru e toru ara, i te au tama mua a
te tamariki a Iseraela ra, i tei maata i
47 te au ngati Levi ra; Tataki rima ake
sekela i te tangata okotai, ko taau ïa e
rave, i te sekela o te ngai-tapu kia rave
koe ra: okotai takau gera ra okotai ïa
48 sekela: E te moni e oko akaouia'i taua
aronga i maata i o ratou ra, e apai koe
i te reira kia Aarona e tana au tamariki
49 ra. Kua rave iorā Mose i taua moni
oko ra no te aronga i maata i te rai i
50 tei pa'uia e te ngati Levi ra: Na te au
tama mua a te tamariki a Iseraela ra
taua moni tana i rave ra: okotai tausani
e toru anere e ono ngauru e rima ara *i
te sekela*, i te sekela o te ngai-tapu ra:
51 Kua apai aturā Mose i te moni i taua
aronga i oko akaouia ra kia Aarona e
tana au tamariki, i te tuatua a Iehova
ra, i ta Iehova i akaue mai kia Mose ra.

PENE IV.

*Te au mataiti e te akono anga o te
ngati Levi ra; to ratou tatau anguia.*

1 KUA tuatua mairā Iehova kia
Mose raua ko Aarona, na ko
2 maira, Ka tatau ana i te au tamariki
tamaroa a Kohata i te maata anga i
roto i te au tamariki tamaroa a Levi
ra, i to ratou au kopu-tangata, i te
3 ngutuare o to ratou ai metua, Ko tei
tae ki te toru ngauru o te mataiti, e
tae ua atu ki te rima ngauru anga o te
mataiti, ko te aronga katoa e tika kia
rave i te taoonga ra, ei rave i te anga-
anga i te Are uipānga ra.
4 Tera te angaanga a te au tamariki a
Kohata i roto i te Are uipānga ra, *ko
5 te rave i* te au mea tapu roa ra. Kia
kiriti oki te puakapa ra, ka aere mai a
Aarona, e tana au tamariki, e tuku i te
paruru e arai ra ki raro, e tapoki ei i
6 te aruna kite ki te reira: E e totoa ra-
tou i tetai kakau kiri tekesa na rungao,
ka tuku ei oki ratou i tetai tapoki kakau
kerekere ki rungao *i te reira*, ka mo-
7 mono ei oki nga amo ra. E totoa oki
ratou i tetai kakau kerekere ki rungao
i te kaingakai *no te areto* o te aroaro
ra, ka tuku ei ratou i te au mereki ki
rungao, e te au kapu, e te au āriki, e

te au kapu ei riringi anga ra, ma te
areto *o te arouro*, i vaoo tamouia ra ki
rungao: E ka totoa ratou i tetai kakau 8
muramura ki rungao i te reira, ka ta-
poki ei oki i te reira ki tetai tapoki
kiri tekesa, ka momono ei i nga amo
ra. E ka rave ratou i tetai kakau 9
kerekere, ka tapoki ei i te menure
akamārama, e tona au lamepa, e te au
pakoti, e te au āriki pakoti ra, e te au
āriki inu katoa no te reira, ta ratou e
rave ra: E tuku oki ratou i te reira e 10
te au āriki katoa ra ki roto i tetai ta-
poki kiri tekesa ra, ka tuku ei ki
rungao i te apaianga ra. E ka totoa 11
ratou i tetai kakau kerekere ki rungao
i te atarau auro ra, ka tapoki ei i te
reira ki te tapoki kiri tekesa, ka mo-
mono ei i nga amo ra: E ka rave ratou 12
i te au mea katoa no te taoonga, i
raveia e ratou ki roto i te ngai-tapu ra,
ka tuku ei ki roto i tetai kakau kere-
kere ra, ka vaî ei i te reira ki tetai vaî
kiri tekesa ra, ka tuku ei ki rungao i
te apaianga ra: E rave oki ratou i te 13
reu ai i te atarau ra e apai ke, ka
totoa'i i tetai kakau purapura ki ru-
ngao ra: E tuku oki ratou i te au mea 14
no te reira, ta ratou e rave ra ki rungao,
nga mekete, nga kokai, e nga taipu, e
nga kapu, te au mea ravarai o te atarau
ra; e totoa oki ratou i tetai tapoki kiri
tekesa ki rungao, ka momono ei i nga
amo ra. E kua oti anake te ngai-tapu 15
e te au mea katoa i te ngai-tapu, i te
vaîia e Aarona e ana puke tamariki,
kia kiriti i te puakapa ra; ei reira te
au tamariki a Kohata e aere mai ei e
apai: auraka ra ratou e akatukia ua
atu i te mea-tapu ra, ko te mate aea
ratou. Ko te au apainga teia a te au
tamariki a Kohata i te Are uipānga ra.
E ei te taoonga a Eleazara te tamaiti 16
a Aarona taunga te mori ei turama,
e te tumiama kakara ra, e te mineka i
te au rā katoa ra, e te manongi aka-
tainu ra, te tiaki i te sekene katoa ra,
e te au mea katoa i roto ra, i te ngai-
tapu ra, e te au mea katoa no te
reira.
Kua tuatua mairā Iehova kia Mose 17
raua ko Aarona, na ko maira, Auraka 18
te kopu o te au kopu-tangata ngati
Kohata kia tipu keia i roto i te au ngati
Levi nei: E akapera korua kia ratou, 19
kia ora ratou, auraka kia mate kia aka-
vaitata mai ratou ki te mea-tapu roa
ra: ko Aarona e ana puke tamariki te
ka aere ki roto, ka akataka'i ia ratou
ravarai, ko te tangata ko tana anga-
anga, ko te tangata ko tana uaorai
apainga: Auraka ra ratou e aere ki 20
roto e akara i te tapoki anga i te mea-
tapu ra, ko te mate aea ratou.
21 Kua tuatua mairai a Iehova kia
22 Mose, na ko maira, E tatau katoa i te
au tamariki tamaroa a Geresona ra, i
te maata anga, i te ngutuare o to
ratou ai metua, i to ratou au kopu-
23 tangata: Ko tei tae ki te toru ngauru
o te mataiti, e tae ua atu ki te rima o te
ngauru o te mataiti, ko taau ïa e tatau;
ko te aronga katoa e tika kia rave i te
taoonga ra, kia rave i te angaanga i roto
24 i te Are uipānga ra. Teia te angaanga
a te au kopu-tangata ngati Geresona
25 kia rave ra, e te au apainga: E apai
ratou i te au paruru sekene, e te Are
uipānga ra; te tapoki, e te tapoki *kiri*
tekesa i runga roao ra, e te paruru
26 ngutupa no te Are uipānga ra, E te au
paruru kezere, e te paruru o te ngu-
tupa i te tomoanga *ki roto* i te kezere,
i tei akapini katoa i te sekene e te
atarau ra, e te au taura no te reira, e
te au apinga katoa no te reira, e te au
angaanga katoa i reira; ko ta ratou ïa
27 e rave. Tei ia Aarona e ana puke ta-
mariki te tuatua, e rave ei te au tama-
riki ngati Geresona i ta ratou katoa au
apainga, e i ta ratou au angaanga katoa;
e na kotou e akataka atu ia ratou i ta
ratou katoa ra apainga ma te iku marie
28 atu. Ko ta te au kopu-tangata o te
tamariki a Geresona teia e rave i te Are
uipānga ra: e ta ratou e tiaki ra, tei ia
Itamara te tamaiti a Aarona taunga te
tuatua *i te reira*.
29 *E* te au tamariki tamaroa a Merari,
e tatau oki koe ia ratou i to ratou au
kopu-tangata, i te ngutuare o to ratou
30 ai metua ra: Ko tei tae ki te toru
ngauru o te mataiti, e tae ua atu ki te
rima o te ngauru o te mataiti, ko taau
ïa e tatau, te aronga katoa e tika kia
rave i te taoonga, kia rave i te anga-
31 anga, i te Are uipānga ra. Teia oki te
tuatua i ta ratou apainga, ta ratou katoa
e rave i te Are uipānga ra; ko te au
tapaanga rakau sekene, e te au tea, e
32 te au pou, e te au turanga; E te au
pou o te kezere e pini ua ake, e to
ratou au turanga, e te au titi, e te au
taura, e te au apinga ravarai no te reira
ra, e te angaanga katoa: e ka tatau te
ingoa o te au mea i iku naia mai e na
33 ratou e apai. Ko ta te au kopu-tangata
o te au tamariki a Merari teia e rave, te
au angaanga katoa a ratou i te Are uipā-
nga ra, ei ia Itamara te tamaiti a Aa-
rona taunga oki te tuatua *i te reira*.
34 Kua tatau iorā Mose raua ko Aarona,
e te aronga mamaata o te uipānga ra, i
te au tamariki tamaroa ngati Kohata i

to ratou au kopu-tangata, e te ngutu-
are o to ratou ai metua; Ko tei tae ki 35
te toru ngauru o te mataiti, e tae ua
atu ki te rima o te ngauru o te mataiti,
ko te aronga katoa e tika kia rave i te
taoonga ra, i te angaanga i te Are uipā-
nga ra: E taua aronga i tatauia i to 36
ratou au kopu-tangata, e rua ïa tausani,
e itu anere, e rima ngauru. Ko taua 37
aronga ïa i tatauia ra i to te au kopu-
tangata ngati Kohata ra, ko te aronga
katoa e tika kia rave i te angaanga i
roto i te Are uipānga ra, ko ta Mose
raua ko Aarona i tatau ra, i ta Iehova i
akaue mai ia Mose. E to te tamariki 38
tamaroa a Geresona i tatauia, i to ratou
au kopu-tangata, e te ngutuare o to ra-
tou ai metua, Ko tei tae ki te toru 39
ngauru o te mataiti, e tae ua atu ki te
rima o te ngauru o te mataiti ra, ko te
aronga katoa e tika kia rave i te tao-
onga, i te angaanga i roto i te Are uipā-
nga ra; Ko taua aronga i tatauia, i to 40
ratou au kopu-tangata ra, i te ngu-
tuare o to ratou ai metua, e rua ïa tau-
sani, e ono anere, e toru ngauru. Ko 41
tei tatauia ïa i to te au kopu-tangata o
te au tamariki a Geresona, ko te aronga
katoa e tika kia rave i te angaanga i
roto i te Are uipānga ra, ko ta Mose
raua ko Aarona i tatau, i ta Iehova i
akaue maira.
E tei tatauia no te au kopu-tangata o 42
te au tamariki a Merari ra, i to ratou
au kopu-tangata, i te ngutuare o to ra-
tou ai metua, Ko tei tae ki te toru 43
ngauru o te mataiti, e tae ua atu ki te
rima o te ngauru o te mataiti ra, ko te
aronga katoa e tika kia rave i te tao-
onga, i te angaanga i te Are uipānga ra,
Ko taua aronga i tatauia i to ratou au 44
kopu-tangata, e toru ïa tausani, e rua
anere. Ko taua aronga ïa i tatauia ra 45
i to te au kopu-tangata o te au tamariki
a Merari ra, ko ta Mose raua ko Aa-
rona i tatau, i ta Iehova i tuatua mai ia
Mose.
Ko taua aronga ngati Levi katoa i 46
tatauia ra, ko ta Mose raua ko Aarona,
e te aronga mamaata o Iseraela, i tatau
ra, i to ratou au kopu-tangata, e te
ngutuare o to ratou ai metua, Ko tei 47
tae ki te toru ngauru o te mataiti, e tae
ua atu ki te rima o te ngauru o te ma-
taiti, ko te aronga katoa e tika kia rave
i te angaanga, e kia apai i te au apai-
nga i te Are uipānga ra; Ko taua aro- 48
nga i tatauia ra, e varu ïa tausani, e
rima anere, e varu ngauru. Ko ta Ie- 49
hova i akaue mai ia Mose, i akaperaia
ratou i te tatau, ko te tangata ra ko
tana e rave, e tana ra apainga, e pini ua
ake ratou ra: i peraia ratou i te tatauia
e ia, i ta Iehova i akaue mai kia Mose
ra.

PENE V.

Te aronga lepera e te aronga viivii i te akataka angaia, e te ture no te vareae.

1 KUA tuatua mairā Iehova kia Mose,
2 na ko maira, E karanga atu koe
ki te tamariki a Iseraela, e tuku ratou
i te au lepera katoa, e te aronga katoa i
zubiia ra, e tei viivii i te tangata mate
3 ra, ki vao mai i te puakapa ra: Ko te
tane e te vaine katoa ta kotou e tuku,
e tuku kotou ia ratou ki vao mai i te
puakapa; kia kore to ratou au puakapa,
i nooia e au i rotopu ra, e viivii ia ra-
4 tou. Kua pera oki te tamariki a Ise-
raela, kua tuku ia ratou ki vao mai i te
puakapa: i ta Iehova i tuatua mai kia
Mose ra, ko ta te tamariki a Iseraela ïa
i rave.
5 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
6 na ko maira, E karanga atu koe ki te
tamariki a Iseraela, Kia rave te tane
nei, e kare ra, te vaine, *i te ara,* i te au
ara katoa a te tangata nei, e ara iora
oki ia Iehova, e kua akaapaia taua ta-
7 ngata ra; E aaki ratou i ta ratou ara i
ta ratou i rave ra i reira; e tutaki oki i
taua apa nana ra, *e akaoki aia* i te mea
mou ra, ka topiri katoa'i i tetai tuanga
rima, ka apai atu ei ki *taua tangata*
8 tana i takinga-kino ra. E kare ra o
taua tangata ra e uraura toe, ei rave i
te tutaki no taua takinga-kino ra, e
apai i taua tutaki ra kia Iehova, na te
taunga; e te rama tapokiangaara katoa
te ka apaiia ei tapokiangaara nana ra.
9 E te au terume i te au mea tapu katoa
ta te tamariki a Iseraela e apai mai ki
10 te taunga ra, nana uaorai ïa. E ta te
au tangata katoa ra au mea tapu ra,
nana ïa; e ko ta te tangata e apai mai
ki te taunga, nana uaorai ïa.
11 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
12 na ko maira, E karanga atu koe
ki te tamariki a Iseraela, e na ko atu
kia ratou, Kia aere ke te vaine a
tetai tangata ra, e kia takinga-kino
13 iaia, E i moeia aia e tetai tangata, e ara
iora aia, uunaia iora e ngaro atura, kare
te tane i kite, e kare *i rauka* te kite i
taua ara nana ra, e kare aia i rokoia *i*
14 *te moenga angaia ra;* E kia rokoia aia
e te vareae ngakau, e te vareae ra aia i
tana vaine, e kua ara aia ra; e kia
rokoia aia e te vareae ngakau, e te
vareae ra aia i tana vaine, e kare aia i
15 araia: E arataki taua tangata ra i tana

vaine ki te taunga, e apai katoa oki aia
i tana korebana, e okotai omera faraoa
kerite; auraka aia e tuku i te inu ki
rungao, auraka katoa ei libano e tukuia
ki rungao; e mineka vareae oki te
reira, ei mineka manakoanga ei akakite
i te manako i te ara ra. E na te tau- 16
nga e apai i te reira, ka tuku ei ki mua
i te aroaro o Iehova: Ei reira te taunga 17
ka rave ei i te vai tapu i roto i tetai
kapu one; e te one-pueu no te taua
o te sekene, ka rave te taunga *i te
reira*, ka tuku ei ki roto i taua vai ra:
E tuku oki te taunga i taua vaine ra ki 18
mua i te aroaro o Iehova, ka kiriti ei i
te pare o taua vaine ra, ka tuku ei i te
mineka manakoanga ki roto i tona rima,
i te mineka vareae ra: ka mou ua oki
te taunga i te vai maamaa akakatara ra
ki tona rima: E na te taunga e aka- 19
taputou atu iaia, e karanga aia ki taua
vaine ra, Kare koe i aere ke i to tane
ra, e kare oki i araia i te moe anga i
tetai tangata, auraka toou ei kino i
teianei vai maamaa akakatara ra; Kua 20
aere ke ra koe i to tane ra, e kua ara
koe i te moe anga i tetai tangata, kare
te tane naau ra: E tuku atu te taunga 21
i te taputou akakatara ki taua vaine ra
i reira, e e karanga atu te taunga ki
taua vaine ra, Kia akariro a Iehova ia
koe ei kataraanga, e ei taputouanga i ro-
topu i toou iti-tangata, i te akarariririki
anga atu a Iehova i toou ūā, e te akatupu
anga i toou kopu; Kia tae oki teianei 22
vai akakatara ki roto i toou kopu, ei
akatupu i *toou* kopu, e ei akarariririki i
to ūā. E na taua vaine ra e tuatua
mai e, Amene, amene. E na te taunga 23
e tata i eianei puke katara ki roto i
tetai buka, ka orei atu ei kia mā i taua
vai maamaa ra: E akainu oki aia i 24
taua vaine ra i taua vai maamaa akaka-
tara ra, e ka tae taua vai akakatara ra
ki roto iaia, *ka riro ei* ei maamaa. E 25
rave oki te taunga i te mineka o te
vareae i roto i te rima o taua vaine ra,
ka ruru ei i taua mineka ra ki mua i te
aroaro o Iehova, ka apai ei ki runga i
te atarau ra: Ka rave oki te taunga i 26
tetai manga i taua mineka ra kia ki te
rima, ei manakoanga, ka ta'u ei ki
runga i te atarau ra, ka akainu ei i taua
vaine ra i taua vai ra. E kua akainu 27
iora aia *iaia* i taua vai ra, kua ara tikai
aia ra, kua takinga-kino aia i tana tane
ra, ka riro taua vai akakatara i o i roto
iaia ra, ei mea maamaa i reira, ka tupu
tona kopu, e rariririki oki tona ūā; e ka
riro taua vaine ra ei kataraanga i roto i
tona uaorai iti-tangata. Kia kore ra 28
taua vaine ra e araia, te vai ara kore ua
ra: kare aia e kino i reira, e tamarikiia
rai tana.
29 Ko te ture teia no te vareae, kia aere
ke te vaine i tana tane ra, e araia iora;
30 E kia rokoia oki aia e te vareae nga-
kau, e te vareae ra aia i tana vaine,
e akakite aia i taua vaine ra ki mua i
te aroaro o Iehova i reira, e na te tau-
nga e rave i te au mea katoa i roto
31 i teianei ture iaia. Kare te tane e araia
i reira, ei te vaine ra tana uaorai ara.

PENE VI.

Te au ture na te Nazira; e te tuatua akaora i akakiteia ra.

1 KUA tuatua mairā Iehova kia
2 Mose, na ko maira, E karanga atu
koe ki te tamariki a Iseraela, e na ko
atu kia ratou, Kia akataka tetai tane e
tetai vaine iaia uaorai, e tia i te tia
Nazira, ei akataka anga iaia uaorai no
3 Iehova ra: Kia taka ke iaia te wina e
te kava kona, auraka aia e inu i te
vinega vine e te vinega kava kona, e te
vai katoa no roto i te vine ra, auraka aia
e inu, auraka oki e kai i te vine mata,
4 e te *vine* marō. Te au rā katoa o
tona akataka anga, auraka aia e kai i to
roto i te vine, i te atu vine e tae ua atu
5 ki te kiri ra. Te au rā katoa no tana
tia akataka anga iaia ra, auraka roa e
reta e tae ki runga i tona mimiti; e kia
ope roa te au rā i akataka'i aia iaia
uaorai no Iehova ra, kia tapu aia, e vaio
ua aia i tona makave rauru kia tupu
6 ua na. Te au rā katoa i akatakaia'i aia
no Iehova ra, auraka roa aia e akavai-
7 tata ua atu ki tetai tangata mate. Au-
raka aia e akaviivii iaia uaorai i tona
metua tane, e tona metua vaine, *e* tona
taeake, e tona tuaine, kia mate ra; no
te mea, ko te *akairo* Nazira o tona ra
8 Atua tei runga i tona mimiti. Te au
rā katoa i akatakaia'i aia ra, te tapu ra
9 ïa aia no Iehova. E kia mate vave ua
tetai tangata i vaitata iaia ra, kua viivii
tona mimiti akatakaia i reira; e varu
aia i tona mimiti kia tae ki te rā tamā
10 anga iaia ra, ei te rā itu aia varu ei. E
kia tae ki te rā varu ra e apai mai aia i
e rua puke kukupa, e kare ra, kia rua
punua rupe, ki te taunga, i te ngutupa
11 o te Are uipānga ra: E na te taunga
e apai i tetai ei tarangaara, e tetai ei
tusia karakaratio, nana oki e apai i te
tapokiangaara nana, i te ara i taua *ta-
ngata* i mate ra, e ka akatapu aia i tona
12 mimiti i taua rā ra. E kua oti tetai
arenio mataiti okotai i te apaiia mai e
ia ei tutakingaara, e akataka *akaou* rai
aia i taua au rā Nazira anga nona ra no

Iehova: kare oki tei muatangana ra au
rā e tatauia, no te mea kua viivii taua
peu Nazira nona ra.
Teia te ture na te Nazira, kia ope te 13
au rā katoa o tona Nazira anga; e aka-
kite aia iaia uaorai i te ngutupa o te
Are uipānga ra; E apai mai oki aia i 14
tana korebana kia Iehova ra, okotai
arenio toa mataiti okotai, *e* te kino
kore, ei tusia karakaratio, okotai oki
arenio ua mataiti okotai, *e* te kino kore,
ei tarangaara, e tetai rama kino kore ei
tusia au, E tetai kete kai akaopue kore 15
ra, ei areto faraoa pueu i irokia ki te
inu ra, e te uefa akaopue kore i
tainuia ra, e te mineka no te reira,
e to reira oki neseka ra. E na te 16
taunga e apai mai *i te reira* ki mua i te
aroaro o Iehova ra, e nana e apai i tana
tarangaara, e tana tusia karakaratio: E 17
nana e apai i te rama kia Iehova ra, ei
tusia au, e te kete areto akaopue kore:
e na te taunga katoa e apai i to reira
mineka, e to reira oki neseka ra. Ei 18
reira taua Nazira ra e varu ei i tona
mimiti akatakaia ra i te ngutupa o te
Are uipānga ra, ka rave ei i te rauru o
tona mimiti akatakaia ra, ka tuku ei
ki runga i te ai i raro ake i te tusia au
ra. Ka rave oki te taunga i te ua mua 19
rama i tunuia ra, e tetai areto akaopue
kore ra, e tetai uefa akaopue kore i
roto i te kete ra, ka tuku ei ki roto i te
rima o taua Nazira ra, kia oti ake tona
mimiti akatakaia i te varuia ra: E na 20
te taunga e ruru i te reira ei tenupe ki
mua i te aroaro o Iehova; e mea tapu
te reira na te taunga, e te uma i ruru
katoaia, e te ua mua i apaiia ki runga
ra: e i muri ake *i te reira* e tika te
Nazira kia inu i te wina. Ko te ture 21
teia a te Nazira kia tia ra, *e* no tana
korebana kia Iehova, no tana *peu*
Nazira ra, *ka apai* katoa'i i te rauka ua
mai iaia: ko te tia tana i tia ra ko tana
ïa e rave, kia tau i ta te ture no tana
peu Nazira ra.
Kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 22
na ko maira, E karanga atu kia Aa- 23
rona e ana puke tamariki, e na ko atu,
Ka akapera kotou i te akaora i te tama-
riki a Iseraela, e na ko atu kia ratou, Kia 24
akameitaki mai a Iehova ia koe, e kia
tiaki mai ia koe: Kia akakakā mai a 25
Iehova i tona mata ki runga ia koe, e
kia aroa mai ia koe: Kia nānā mai a 26
Iehova i tona mata ki runga ia koe, e
kia oronga mai i te au ia koe. E aka- 27
pera ratou i te akaiki i toku ingoa ki
runga i te tamariki a Iseraela; e e
akaora ïa au ia ratou.

PENE VII.

Te aronga mamaata ngati Iseraela, e ta ratou i apai i te akatapu anga i te atarau ra.

1 E TAE akera ki te rā i oti ei te
sekene i akatuia e Mose ra, e oti
akera i te akamainuia, e kua akatapuia,
e te apinga tini no te reira ra, e te ata-
rau e te au mea katoa no reira, kua
oti akera i te akamainuia, e kua akata-
2 puia; Kua apai maira te aronga ma-
maata i Iseraela ra *i te korebana*, te
aronga mataiapo i te ngutuare o to
ratou ai metua, te au kavana no te
au kopu ra, ko to rungao i te aronga i
3 tatauia ra: Apai maira ratou i ta ratou
korebana kia Iehova ra, e ono porotata
tapokiia ra, e nga bovi okotai ngauru
ma rua; okotai porotata toko rua ka-
vana, okotai oki bovi okotai *kavana* e
pini ua ake; e kua apai mai ratou i
taua au mea ra ki mua ake i te sekene
4 ra. Kua tuatua mairā Iehova kia
5 Mose, na ko maira, Ka rave *i tenana
au mea* ia ratou, no te au angaanga i te
Are uipānga; e naau e apai atu ki te
ngati Levi ra, kia tau tikai ki ta te au
6 tangata katoa ra angaanga. Kua rave
iorā Mose i taua au porotata ra, e te au
bovi, e apai atura na te au ngati Levi
7 ra. Ko e rua porotata ra, ko e a oki
bovi, tuku atura aia *i te reira* na te au
tamariki a Geresona ra, i ta ratou
8 angaanga: Ko e a porotata ra, e ko e
varu bovi ra, tuku atura aia *i te reira*
na te au tamariki a Merari ra, i ta ra-
tou angaanga, i raro ake ia Itamara, te
9 tamaiti a Aarona taunga ra. Kareka
ki te au tamariki a Kohata ra, kare ua
aia i apai *i ta ratou:* no te mea ko te
angaanga i te ngai-tapu ra ta ratou, e
amo ua ratou *i ta ratou* ki runga i te
pakuivi.
10 Kua apai maira te ui kavana *i ta ra-
tou* no te akatapu anga i te atarau, i te
rā i akatainuia'i, apai katoa maira oki
te ui kavana i ta ratou korebana ki mua
11 i te atarau. Kua tuatua mairā Iehova
kia Mose, E vaoo atu kia apai ua mai
ana ratou i ta ratou korebana, ko te
kavana ko tona rā, e pini ua ake, no te
akatapu anga i te atarau ra.
12 E ko tei apai mai i tana korebana i
te rā mua ra, ko Naasona ïa, te tamaiti
a Aminadaba, *te kavana* o te kopu o
13 Iuda ra: *Tera* tana korebana, okotai
mereki ario, okotai anere e toru ngau-
ru *sekela* kia aite, okotai kapu ario, e
itu ïa ngauru sekela, i te sekela i te
ngai-tapu ra; kua ki katoa i te faraoa

pueu i irokia ki te inu ei mineka:
Okotai kapu auro, okotai ngauru *sekela*, 14
kua ki oki i te tumiama. Okotai bovi 15
ou, okotai rama, okotai arenio mataiti
okotai, ei tusia karakaratio: Okotai 16
puaka-nio ei tarangaara: E rua oki 17
bovi, e rima rama, e rima puaka-nio toa,
e rima arenio mataiti okotai, ei tusia au
ïa: ko ta Naasona te tamaiti a Amina-
daba korebana te reira.

E tae akera ki te rua o te rā, kua 18
apai mairā Netaneela, te tamaiti a
Zuara, te kavana i Isakara ra: *Tera* 19
tana korebana i apai, okotai mereki
ario, okotai anere e toru ngauru *sekela*
kia aite, okotai kapu ario, e itu ïa ngau-
ru sekela, i te sekela i te ngai-tapu ra;
kua ki katoa i te faraoa pueu i irokia
ki te inu ei mineka: Okotai kapu 20
auro, okotai ngauru *sekela*, kua ki i te
tumiama: Okotai bovi ou, okotai rama, 21
okotai arenio mataiti okotai, ei tusia
karakaratio: Okotai puaka-nio ei tara- 22
ngaara: E rua oki bovi, e rima rama, 23
e rima puaka-nio toa, e rima arenio
mataiti okotai, ei tusia au ïa: ko ta
Netaneela te tamaiti a Zuara ïa kore-
bana te reira.

E tae akera ki te toru o te rā, *kua* 24
apai mairā Eliaba, te tamaiti a Helo-
na, te kavana o te tamariki a Zebuluna
ra: *Tera* tana korebana, okotai mereki 25
ario, okotai anere e toru ngauru *sekela*
kia aite, okotai kapu ario, e itu ïa ngau-
ru sekela, i te sekela i te ngai-tapu ra;
kua ki katoa i te faraoa pueu i irokia
ki te inu ei mineka: Okotai kapu 26
auro, okotai ngauru *sekela*, kua ki i te
tumiama: Okotai bovi ou, okotai 27
rama, okotai arenio mataiti okotai, ei
tusia karakaratio: Okotai puaka-nio ei 28
tarangaara: E rua oki bovi, e rima 29
rama, e rima puaka-nio toa, e rima
arenio mataiti okotai, ei tusia au ïa:
ko ta Eliada te tamaiti a Helona ïa
korebana te reira.

E tae akera ki te a o te rā, *kua apai* 30
mairā Elizura, te tamaiti a Sedeura, te
kavana o te tamariki a Reubena: *Tera* 31
tana korebana, okotai mereki ario, oko-
tai anere e toru ngauru *sekela* kia aite,
okotai kapu ario, e itu ïa ngauru sekela,
i te sekela i te ngai-tapu ra; kua ki
katoa i te faraoa pueu i irokia ki te inu
ei mineka: Okotai kapu auro, oko- 32
tai ngauru *sekela*, kua ki oki i te tumia-
ma: Okotai bovi ou, okotai rama, 33
okotai arenio mataiti okotai, ei tusia
karakaratio: Okotai puaka-nio ei tara- 34
ngaara: E rua oki bovi, e rima rama, 35
e rima puaka-nio toa, e rima arenio
mataiti okotai, ei tusia au ïa: ko ta
Elizura te tamaiti a Sedeura ïa kore-
bana te reira.

36 *E* tae akera ki te rima o te rā ra,
kua apai mairā Selumiela, te tamaiti a
Zurisadai, te kavana o te tamariki a
37 Simeona ra: *Tera* tana korebana, oko-
tai mereki ario, okotai anere e toru
ngauru *sekela* kia aite, okotai kapu ario,
e itu ïa ngauru sekela, i te sekela i te
ngai-tapu ra; kua ki katoa i te faraoa
pueu i irokia ki te inu ei mineka:
38 Okotai kapu auro, okotai ngauru *sekela*,
39 kua ki oki i te tumiama: Okotai bovi
ou, okotai rama, okotai arenio mataiti
40 okotai, ei tusia karakaratio: Okotai
41 puaka-nio ei tarangaara: E rua oki
bovi, e rima rama, e rima puaka-nio
toa, e rima arenio mataiti okotai, ei
tusia au ïa: ko ta Selumiela te tamaiti
a Zurisadai ïa korebana te reira.

42 *E* tae akera ki te ono o te rā ra, *kua*
apai mairā Eliasapha, te tamaiti a
Deuela, te kavana o te tamariki a Gada
43 ra: *Tera* tana korebana, okotai mereki
ario, okotai anere e toru ngauru *sekela*
kia aite, okotai kapu ario, e itu ïa ngau-
ru sekela, i te sekela i te ngai-tapu
ra; kua ki katoa i te faraoa pueu i
44 irokia ki te inu ei mineka: Oko-
tai kapu auro, okotai ngauru *sekela*,
45 kua ki oki i te tumiama: Okotai bovi
ou, okotai rama, okotai arenio mataiti
46 okotai, ei tusia karakaratio: Okotai
47 puaka-nio ei tarangaara: E rua oki
bovi, e rima rama, e rima puaka-nio
toa, e rima arenio mataiti okotai, ei tusia
au ïa: ko ta Eliasapha te tamaiti a
Deuela ïa korebana te reira.

48 *E* tae akera ki te itu o te rā ra, *kua*
apai mairā Elisama, te tamaiti a Ami-
uda, te kavana o te tamariki a Ephe-
49 raima ra: *Tera* tana korebana, okotai
mereki ario, okotai anere e toru ngau-
ru *sekela* kia aite, okotai kapu ario, e
itu ïa ngauru sekela, i te sekela i te
ngai-tapu ra; kua ki katoa i te faraoa
pueu i irokia ki te inu ei mineka:
50 Okotai kapu auro, okotai ngauru *seke-*
51 *la*, kua ki oki i te tumiama: Okotai
bovi ou, okotai rama, okotai arenio ma-
52 taiti okotai, ei tusia karakaratio: Oko-
53 tai puaka-nio ei tarangaara: E rua oki
bovi, e rima rama, e rima puaka-nio
toa, e rima arenio mataiti okotai, ei
tusia au ïa: ko ta Elisama te tamaiti
a Amiuda ïa korebana te reira.

54 *E* tae akera ki te varu o te rā ra, *kua*
apai mairā Gamaliela, te tamaiti a Peda-
zura, te kavana o te tamariki a Manase
55 ra: *Tera* tana korebana, okotai mereki
ario, okotai anere e toru ngauru *sekela*
kia aite, okotai kapu ario, e itu ïa ngau-

ru sekela, i te sekela i te ngai-tapu
ra; kua ki katoa i te faraoa pueu i
irokia ki te inu ei mineka: Okotai 56
kapu auro, okotai ngauru *sekela*, kua
ki oki i te tumiama: Okotai bovi ou, 57
okotai rama, okotai arenio mataiti oko-
tai, ei tusia karakaratio: Okotai puaka- 58
nio ei taraangara: E rua oki bovi, e 59
rima rama, e rima puaka-nio toa, e
rima arenio mataiti okotai, ei tusia au
ïa: ko ta Gamaliela te tamaiti a Peda-
zura ïa korebana te reira.

E tae akera ki te iva o te rā ra, *kua* 60
apai mairā Abidana, te tamaiti a Gide-
oni, te kavana o te tamariki a Benia-
mina ra: *Tera* tana korebana, okotai 61
mereki ario, okotai anere e toru ngauru
sekela kia aite, okotai kapu ario, e itu ïa
ngauru sekela, i te sekela i te ngai-tapu
ra; kua ki katoa i te faraoa pueu i irokia
ki te inu ei mineka: Okotai kapu 62
auro, okotai ngauru *sekela*, kua ki oki
i te tumiama: Okotai bovi ou, okotai 63
rama, okotai arenio mataiti okotai, ei
tusia karakaratio: Okotai puaka-nio ei 64
tarangaara: E rua oki bovi, e rima 65
rama, e rima puaka-nio toa, e rima
arenio mataiti okotai, ei tusia au ïa:
ko ta Abidana te tamaiti a Gideoni ïa
korebana te reira.

E tae akera ki te ngauru o te rā ra, 66
kua apai mairā Ahiezera, te tamaiti a
Amisadai, te kavana o te tamariki a
Dana ra: *Tera* tana korebana, okotai 67
mereki ario, okotai anere e toru ngauru
sekela kia aite, okotai kapu ario, e itu
ïa ngauru sekela, i te sekela i te ngai-
tapu ra; kua ki katoa i te faraoa pueu
i irokia ki te inu ei mineka: Oko- 68
tai kapu auro, okotai ngauru *sekela*,
kua ki oki i te tumiama: Okotai bovi 69
ou, okotai rama, okotai arenio mataiti
okotai, ei tusia karakaratio: Okotai 70
puaka-nio ei tarangaara: E rua oki 71
bovi, e rima rama, e rima puaka-nio
toa, e rima arenio mataiti okotai, ei tu-
sia au ïa: ko ta Ahiezera te tamaiti a
Amisadai ïa korebana te reira.

E tae akera ki te ngauru ma tai o te 72
rā ra, *kua apai mairā* Pagiela, te ta-
maiti a Okarana, te kavana o te
tamariki a Asera ra: *Tera* tana 73
korebana, okotai mereki ario, okotai
anere e toru ngauru *sekela* kia aite,
okotai kapu ario, e itu ïa ngauru *sekela*,
i te sekela i te ngai-tapu ra; kua ki
katoa i te faraoa pueu i irokia ki te
inu ei mineka: Okotai kapu auro, 74
okotai ngauru *sekela*, kua ki oki i te
tumiama: Okotai bovi ou, okotai rama, 75
okotai arenio mataiti okotai, ei tusia
karakaratio: Okotai puaka-nio ei tara- 76
77 ngaara: E rua oki bovi, e rima rama,
e rima puaka-nio toa, e rima arenio
mataiti okotai, ei tusia au ïa: ko ta
Pagiela te tamaiti a Okarana ïa kore-
bana te reira.

78 *E* tae akera ki te ngauru ma rua o te
rā ra, *kua apai mairā* Ahira, te tamaiti
a Enana, te kavana o te tamariki a
79 Naphatali ra: *Tera* tana korebana,
okotai mereki ario, okotai anere e toru
ngauru *sekela* kia aite, okotai kapu
ario, e itu ïa ngauru sekela, i te
sekela i te ngai-tapu ra; kua ki katoa
i te faraoa pueu i irokia ki te inu
80 ei mineka: Okotai kapu auro, okotai
ngauru *sekela*, kua ki oki i te tumiama:
81 Okotai bovi ou, okotai rama, okotai
arenio mataiti okotai, ei tusia karakara-
82 tio: Okotai puaka-nio ei tarangaara:
83 E rua bovi, e rima rama, e rima pu-
aka-nio toa, e rima arenio mataiti oko-
tai, ei tusia au ïa: ko ta Ahira te tama-
iti a Enana ïa korebana te reira.

84 Ko nga apinga akatapu atarau ra
teia, i te rā i akatainuia'i, na te aronga
kavana i Iseraela nei; okotai ngauru
ma rua mereki ario, okotai ngauru ma
rua kapu ario, okotai ngauru ma rua
85 kapu auro ra: Taki tai anake anere e
e toru ngauru *sekela* i taua au mereki
ario katoa ra *kia aite*, e e itu anake
ngauru i taua au kapu ra: e taua au
āriki ario katoa ra e rua ïa tausani e a
anere *sekela te aiteiteanga*, i te sekela i
86 te ngai-tapu ra: *E* nga kapu auro oko-
tai ngauru ma rua, i ki i te tumiama
ra, taki tai ngauru anake ïa *i te sekela*
e pini ua ake, i te sekela i te ngai-tapu
ra: *e te aiteiteanga* o taua au kapu auro
katoa ra, okotai ïa anere e rua ngauru
87 *i te sekela*. E te au puaka katoa no
te au tusia karakaratio ra, okotai ngau-
ru ma rua bovi, okotai ngauru ma
rua rama, okotai ngauru ma rua arenio
mataiti okotai ra, e te au mineka oki
no te reira ra; e te au puaka-nio tara-
88 ngaara ra okotai ïa ngauru ma rua. E
te au puaka katoa no te au tusia au ra,
e rua ïa ngauru bovi e a ara, e ono
ngauru rama, e ono ngauru puaka-nio
toa, e ono ngauru arenio mataiti okotai
ra. Ko nga *korebana* akatapu atarau
ra teia, i muri ake i te akatainu angaia
ra.

89 E kua tae iorā Mose ki rotopu i te
Are uipānga e tuatua kia *Iehova* ra,
kua kite aia i te reò i te tuatua anga
mai kiaia i runga i te tapoki i rungao i
te aruna kite, i rotopu i nga kerubi ra;
i reira tana tuatua anga mai kiaia ra.

PENE VIII.

Te tutungi anga i te au lamepa; te akataka anga i te ngati Levi ra, e te roa o ta ratou rave anga i te taoonga.

KUA tuatua mairā Iehova kia Mose, 1
na ko maira, E karanga atu koe 2
kia Aarona, e na ko atu koe kiaia, Ka
tutungi koe i te au lamepa ra, kia
mārama tika atu nga lamepa e itu ra i
mua atu i te menure ra. Kua pera oki 3
a Aarona; kua tutungi aia i nga lamepa
i mua mai i te menure; ta Iehova i
akaue mai kia Mose ra. E auro tupa- 4
kiia taua menure ra i te angaanga, i te
pu e tae ua atu ki te au tiare, e anga-
anga tupaki anake ïa; mei te tu ta Ie-
hova i akakite mai kia Mose ra, i aka-
peraia te menure i te anga.
Kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 5
na ko maira, Ka rave koe i te au ngati 6
Levi i roto i te tamariki a Iseraela nei,
e tamā ia ratou. E akapera oki koe ia 7
ratou, ei tamā anga ia ratou; E pîpî i
te vai tamā ki rungao ia ratou, e varu
oki ratou i to ratou kopapa e pini ua
ake, e tatā oki i o ratou kakau, e mā
ïa ratou i reira. Ka rave ei ratou i te- 8
tai bovi ou, e tona mineka, i te faraoa
pueu i irokia ki te inu ra, e rave
oki koe i tetai bovi ou ei tarangaara.
E arataki oki koe i te ngati Levi ki 9
mua i te Are uipānga ra; e naau e aka-
putuputu katoa mai i te uipānga tama-
riki ravarai a Iseraela ra: E arataki 10
mai oki koe i te ngati Levi ki mua i te
aroaro o Iehova: e ka tuku te tama-
riki a Iseraela i o ratou rima ki rungao
i te ngati Levi ra: E na Aarona e apai 11
i te ngati Levi ki mua i te aroaro o Ie-
hova, ei tenupe na te tamariki a Ise-
raela, ei rave i te angaanga a Iehova.
E tuku oki te ngati Levi i o ratou rima 12
ki rungao i te mimiti o nga bovi ra; e
naau e apai i tetai ei tarangaara, e tetai
ei tusia karakaratio, na Iehova, ei ta-
pokiangaara na te ngati Levi ra. E 13
tuku oki koe i te ngati Levi ki mua i te
aroaro o Aarona, e ki mua i te aroaro o
ana puke tamariki, ka apai ei ia ratou
ei tenupe kia Iehova ra. E akapera 14
koe i te akataka anga i te ngati Levi i
roto i te tamariki a Iseraela ra: noku
oki te ngati Levi. E oti akera ratou i 15
te tamāia e koe, e kua apaiia ei tenupe,
e aere te ngati Levi ki roto e rave i te
angaanga i te Are uipānga ra. Ko to 16
te tamariki a Iseraela oki ratou i apai
roaia mai tei iaku; kua rave au ia ratou
noku uaorai, ei tupau i tei anau ana i te
kopu, i te au tama mua a te au tamariki
17 katoa a Iseraela ra. Noku oki te au
tama mua katoa a te tamariki a Ise-
raela, ta te tangata, e ta te puaka; kua
akatapu au ia ratou noku uaorai, i
te rā i ta ai au i te au tama mua katoa
18 i te enua ra i Aiphiti. I rave ei au i te
ngati Levi ei tupau i te au tama mua
19 ravarai a te tamariki a Iseraela. E
kua oronga au i te ngati Levi i roto i te
tamariki a Iseraela no Aarona, e ana
puke tamariki, ei rave i te angaanga a
te tamariki a Iseraela i roto i te Are
uipānga, e ei apai i te tapokiangaara na
te tamariki a Iseraela: kia kore roa te
mate *e kitea mai* i roto i te tamariki a
Iseraela, kia akavaitata mai te tamariki
20 a Iseraela ki te ngai-tapu ra. Kua pera
oki a Mose raua ko Aarona, e te uipā-
nga tamariki a Iseraela katoa, i te
ngati Levi ra, mei ta Iehova i akaue
mai kia Mose i taua ngati Levi ra; kua
pera te tamariki a Iseraela kia ratou.
21 I tamāia oki te ngati Levi, e kua tatā
ratou i o ratou kakau; e na Aarona i
apai ia ratou ei tenupe ki mua i te aro-
aro o Iehova; e kua apai a Aarona i te
tapokiangaara na ratou ei tamā ia ratou.
22 E i muri akera, aere atura te ngati Levi
ki roto, e rave i ta ratou angaanga i te
Are uipānga, ki mua i te aroaro o Aaro-
na, e ki mua i te aroaro o ana puke ta-
mariki ra: ko ta Iehova i akaue mai
kia Mose i te ngati Levi ra, kua pera
ïa ratou kia ratou.
23 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
24 na ko maira, Teia te *tuatua* i te ngati
Levi; kia tae ki te rua ngauru ma rima
o te mataiti, e kia maata atu oki, ka
aere ei ratou ki roto e rave i te taoonga
25 i te angaanga i te Are uipānga ra. E
kia tae ki te rima o te ngauru o te ma-
taiti, oti ra ua ratou i te rave i taua
taoonga ra, auraka ratou e rave akaou:
26 Ko ratou katoa ra te ka rave i te taoo-
nga, e to ratou ai taeake, i te tiaki anga
i tei iku naia mai i te Are uipānga ra,
auraka ra e rave i te angaanga. E aka-
pera koe i te ngati Levi i tei iku naia
mai kia rave ratou.

PENE IX.

Te pasa i te akatu akaou angaia ra; te tumurangi to ratou arataki.

1 KUA tuatua mairā Iehova kia Mose
i te medebara ra i Sinai, i te ma-
rama mua, i te rua o to ratou mataiti i
te aere anga mai mei te enua maira mei
2 Aiphiti, na ko maira, E akono katoa te
tamariki a Iseraela i te pasa i tona tua-
3 tau i akonoia ra. Ei te rā okotai nga-
uru ma a i teianei marama, ei tona

tuatau tikai ra, ei te aiai kotou e akono
ei: i tona katoa ra au akonoanga, e
tona katoa ra au peu, kia akono kotou
ra. Kua karanga aturā Mose ki te ta- 4
mariki a Iseraela e, e akono i te pasa
ra. E kua akono iora ratou i te pasa i 5
te rā okotai ngauru ma a i te marama
mua ra, i te aiai, i te medebara ra i
Sinai: ko ta Iehova i akaue mai kia
Mose ra, ko ta te tamariki a Iseraela i
rave.

Kua viivii e tokotai puke tangata i 6
tetai tangata mate, kare akera i tika ia
ratou kia akono i te pasa i taua rā ra:
kua aere maira ratou ki mua i te aro-
aro o Mose raua ko Aarona i taua rā
ra; E kua tuatua maira taua au tanga- 7
ta ra kiaia, Kua viivii matou i tetai ta-
ngata mate; eaa ra matou i tāpuia'i, e
auraka e apai i tetai korebana na Iehova,
ko matou e te tamariki a Iseraela katoa,
i tona tuatau tikai ra? Kua karanga 8
aturā Mose kia ratou, E tapapa ua mai
ana kotou, kia kite ra au i ta Iehova
tuatua ia kotou na.

Kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 9
na ko maira, E karanga atu koe ki te 10
tamariki a Iseraela, e na ko atu, I viivii
ua atu tetai tangata o kotou, e to kotou
uki a muri atu, i te tangata mate, e *kia
taa* i te ara tiroa i te ngai mamao ra, e
akono rai ïa i te pasa a Iehova ra. Ei 11
te rā okotai ngauru ma a i te rua o te
marama i te aiai, e akono ei ratou, ei
areto akaopue kore e te rakau maamaa
ka kai ei ratou i te reira. Auraka roa 12
ratou e vaoo i tetai manga no te popo-
ngi, auraka ua oki tetai ivi o te reira ra
kia aatiia e ratou: kia tika katoa te au
akonoanga o te pasa ra kia rave ratou.
Ko te tangata i mā, kare i taa i te ara 13
tiroa, kia kore e akono i te pasa ra, ka
tipu keia ïa tangata i tona iti-tangata;
no te mea kare aia i apai mai i te kore-
bana a Iehova i tona tuatau tikai ra, ei
taua tangata ra *te utunga o* tana ara. E 14
kia uarere ua te tangata ke i roto ia
kotou na, e kua inangaro aia i te akono
i te pasa a Iehova ra; ko te akonoanga
o te pasa ra, e te peu tana e rave kia
tau tikai: kia okotai rai a kotou akono-
anga no te tangata ke, e no te tangata
uenua.

I te rā i akatuia'i te sekene ra, tapo- 15
kiia iora te sekene e te tumurangi, i te
Are kite ra: e po iora mei te ai te tu i
te vai ua anga ki runga i te sekene, e
ao ua ake. Ko te tu uaorai ïa; ko te 16
tumurangi tei tapoki mai *i te ao,* e kia
po, riro atura mei te ai ra te tu. E kia 17
apaiia taua tumurangi i rungao i te
Are ra ki runga, kua aere te tamariki a
Iseraela i reira ra; e te ngai i noo ei
taua tumurangi ra, kua patia te tama-
riki a Iseraela i to ratou puakapa i rei-
18 ra. Tei te akaue a Iehova i aere ei te
tamariki a Iseraela, e tei te akaue a Ie-
hova i patia'i ratou i te puakapa: te vai
ra taua tumurangi ra ki runga i te
sekene ra, e noo ua ratou i roto i te
19 puakapa. E kia noo roa taua tumu-
rangi ra ki rungao i te sekene e manga-
nui te rā ra, kua tiaki te tamariki a
Iseraela i te iku a Iehova, e kare ïa i
20 aere: E etai puke rā ua to taua tumu-
rangi ra i te noo ua anga ki runga i te
sekene ra, okotai rai peu; e noo ua ra-
tou i roto i te puakapa i reira, i ta Ie-
hova oki i akaue maira, e tei te akaue
21 oki a Iehova i aere ei ratou. E koia ka-
toa kia po tai ua taua tumurangi ra i te
noo anga, e ao ake kua apaiia taua
tumurangi ra ki runga, kua aere ïa
ratou i reira; i te ao ra e te po katoa
kua apai anakeia taua tumurangi ra ki
22 runga, kua aere ïa ratou i reira. Kia
noo ua rai taua tumurangi ra ki rungao
i te sekene e po rua atura, e mate atura
te marama, e ope atura oki te mataiti,
kua noo rai te tamariki a Iseraela i roto
i te puakapa, kare ïa i aere: kia apaiia
ra ki runga ra, kua aere ïa ratou i reira.
23 Tei te akaue a Iehova to ratou noo i te
puakapa, e tei te akaue a Iehova to ra-
tou aere: kua tiaki ratou i tei iku naia
mai e Iehova, i te akaue a Iehova ia
Mose ra.

PENE X.

Nga pu ario kia angaia, e te akatangi angaia: te aerenga o te au nuku: ta Mose tuatua kia Hobaba: ta Mose tuatua akaora kia noo e kia aere te puakapa.

1 KUA tuatua mairā Iehova kia Mose,
2 na ko maira, E anga koe i e rua
ake pu ario, ei mea tupakiia kia anga
koe ra, ei akaputuputu anga naau
3 te uipānga, e no te au puakapa oki kia
aere ra. E kia akatangi ratou i aua nga
pu ra, e akaputuputu mai te uipānga
4 katoa kia koe ra, i te ngutupa o te Are
uipānga ra. E kia akatangi ratou i te *pu*
okotai ra, ko te au kavana ïa no rungao
i te au tausani i Iseraela nei, te ka aka-
5 putuputu mai kia koe ra. E tangi aka-
teateamamao ta kotou e akatangi ra, ei
reira te au puakapa i vai i te pae
6 i te itinga o te rā ra ka aere ei. E kia
tae ki te rua o te tangi akateateamamao
ta kotou e akatangi ra, ei reira te au
puakapa i vai i te pae i apatonga ra ka
aere ei: e tangi akateateamamao ta ra-

tou e akatangi i to ratou au aerenga.
Kareka kia akaputuputuia mai te uipā- 7
nga ra, e akatangi rai oki kotou, auraka
ra te tangi akateateamamao ra e akata-
ngiia. Ko nga tamariki a Aarona tau- 8
nga oki te ka akatangi i aua nga pu ra;
ei akonoanga mou ïa te reira na kotou
e ope ua ake to kotou au uki ra. E kia 9
aere kotou ki te tamaki i te enemi i
takinga-kino mai ia kotou i to kotou
enua, e akatangi kotou i te tangi aka-
teateamamao i aua nga pu ra; e ka
manakoia mai kotou ki mua i te aroaro
o to kotou Atua ra o Iehova, e ka aka-
oraia kotou i to kotou au enemi. E te 10
au rā rekareka anga no kotou ra, e i te
au rā kaingakai ra, e to kotou au mara-
ma ou ra, ka akatangi rai kotou i te au
pu, *kia apai kotou* i ta kotou au tusia
karakaratio, e ta kotou au tusia au ra;
e ka riro oki te reira ei manakoanga ia
kotou ki mua i te aroaro o to kotou
Atua ra: ko au to kotou Atua ra ko Ie-
hova.

E tae akera ki te rua ngauru *o te rā* 11
i te rua o te marama ra, e te rua oki o
te mataiti, apaiia akera taua tumurangi
i rungao i te sekene kite ra ki runga.
E kua aere maira te tamariki a Iseraela 12
mei taua medebara maira mei Sinai; e
kua noo iora taua tumurangi ra i te
medebara ra i Parana. Ko te muata- 13
ngana ïa o to ratou aerenga i ta Iehova
i akaue ia Mose ra.

Ko mua ra, ko te reva ïa o te pua- 14
kapa tamariki a Iuda ra i to ratou au
nuku; e to rungao i to ratou nuku, ko
Naasona ïa te tamaiti a Aminadaba.
E to rungao i te nuku ra i te kopu ta- 15
mariki a Isakara ra, ko Netaneela ïa te
tamaiti a Zuara. E to rungao i te 16
nuku ra i te kopu tamariki a Zebuluna
ra, ko Eliaba ïa te tamaiti a Helona.
Tukuia iora te sekene ki raro; e kua 17
aere iora te au tamariki a Geresona, e
te au tamariki a Merari, ma te sekene
katoa i te apai anga.

Kua maranga akera te reva o te 18
puakapa nuku a Reubena i to ratou au
nuku ra; e to rungao i to ratou nuku, ko
Elizura ïa te tamaiti a Sedeura. E to 19
rungao i te nuku ra i te kopu tamariki
a Simeona ra, ko Selumiela ïa te ta-
maiti a Zurisadai. E to rungao i te 20
nuku ra i te kopu tamariki a Gada ra,
ko Eliasapha ïa te tamaiti a Deuela.
Kua aere iora te ngati Kohata ma te 21
ngai-tapu ra i te apai anga; e *tetai pae
ra* kua akatu ratou i te sekene ka ro-
koia mai ei e ratou ra.

E kua maranga akera te reva o te 22
puakapa tamariki a Epheraima ra, i to
ratou au nuku ra; e to rungao i to ratou
nuku, ko Elisama ïa te tamaiti a Ami-
23 uda. E to rungao i te nuku ra i te
kopu tamariki a Manase ra, ko Gama-
24 liela ïa te tamaiti a Pedazura. E to
rungao i te nuku ra i te kopu tamariki
a Beniamina, ko Abidana ïa te tamaiti
a Gideoni.

25 E i muri roa ake i te au puakapa
katoa ra, kua maranga akera te reva o
te puakapa tamariki a Dana ra, i to
ratou au nuku; e to rungao i to ratou
nuku, ko Ahiezera ïa te tamaiti a Ami-
26 sadai. E to rungao i te nuku ra i te
kopu tamariki a Asera ra, ko Pagiela
27 ïa te tamaiti a Okarana. E to rungao
i te nuku ra i te kopu tamariki a
Naphatali ra, ko Ahira ïa te tamaiti a
Enana.

28 I pera to te tamariki a Iseraela
aerenga i to ratou au nuku, ka aere ei
ratou ra.

29 Kua karanga aturā Mose kia Hobaba,
te tamaiti a Reuela ngati Midiana, te
metua ongoai o Mose ra, Te aere nei
matou ki te ngai ta Iehova i tuatua
mai e, E oronga ïa au no kotou: e aere
katoa tatou, e na matou e takinga-
meitaki atu ia koe; e mea meitaki oki
tei tuatuaia maira e Iehova ia Iseraela
30 nei. Kua tuatua maira ra aia kiaia,
Kare au e tae; e aere ra au ki toku
uaorai enua ra, e ki toku kopu-tangata
31 ra. Kua karanga atura aia, Tera taku
tuatua kia koe, auraka koe e akaruke
ia matou; kua kite oki koe *i te ngai e
tau* kia puakapa matou i te medebara
ra, ka riro oki koe ei mata no matou.
32 E kia tika ia koe i te aere katoa ra, e
riro matou i te oronga katoa noou i te
au mea memeitaki, ta Iehova e oronga
mai no matou nei.

33 Aere maira ratou mei te maunga o
Iehova maira, e po toru akera i te
aerenga: e na mua te aruna korero-
motu a Iehova ra ia ratou i taua aere-
nga ra, e toru katoa po, e kimi i tetai
34 akaangaroianga no ratou ra. E tei
runga ia ratou taua tumurangi a Ie-
hova ra i te ao, ia ratou i aere mai mei
te puakapa maira.

35 E kia aere te aruna ra, kua tuatua
akerā Mose, Ka tu ki runga, e Iehova
e, e kia pueurikiriki ke to au enemi;
e te aronga tau kore ia koe ra, kia ati
36 anakeia ïa ki mua ia koe. E kia noo
ra, kua tuatua akera aia, E oki mai koe,
e Iehova, ki te au tausani e manganui o
Iseraela nei.

PENE XI.

Te urutoe anga o te au tangata ra.

KUA urutoe iora ra te tangata, 1
riri akerā Iehova; kua kite oki a
Iehova, e tupu atura tona riri; kua ka
akera te ai a Iehova i rotopu ia ratou,
e pou iora tetai pae i taua puakapa ra.
Kua kapiki maira te tangata kia Mose; 2
e kia pure a Mose kia Iehova ra, ta-
mateia iora taua ai ra. Tapa iora aia 3
i te ingoa i taua ngai ra ia Tabera: no
te mea kua ka te ai a Iehova i roto ia
ratou ra.
E ko taua urupu *tangata ke ke* i roto 4
ia ratou ra, riro rava atura ratou i te
kaki nui: aue akaou atura oki te ta-
mariki a Iseraela, e kua tuatua akera,
Naringa e kiko ta tatou e! Te ma- 5
nako *nei* oki tatou i te ika, ta tatou i
kai ua i *Aiphiti ra*; e te kukuma, e te
meleni, e te kesira, e te oniani, e te
sumi: Kareka i teianei kua marō ka 6
ua tatou; kare rava *o mua* i to tatou
aroaro, mari ra ko teianei māna. Mei 7
te ua keda taua māna ra te tu, e mei
te poe ra te tu *kia akara*. Na te ta- 8
ngata i koi aere, e kua taviri ki roto i
te tavirianga, e kare ra, kua reru ki
roto i te rerunga, e kua tunu pani iora,
e kua anga oki ei areto; e mei te inu
ou ra te tu kia kai. E kia topa 9
mai te au ki runga i te puakapa i te
po ra, kua topa katoa mai taua māna
ra.
E kite akerā Mose e te aue ra te au 10
tangata, i to ratou au kopu-tangata, ko
te tangata ko tona uaorai ngutupa
puakapa, e pini ua ake: e kua tupu
maata oki te riri o Iehova ra; kua riri
katoa iora oki a Mose. Kua karanga 11
aturā Mose kia Iehova, Eaa oki koe i
tuku mai ei i te tumatetenga ki runga
i to tavini nei? Eaa oki au i kore ei i
kite aroaia mai e koe ra, i tuku mai ei
koe i teianei teiaa, i teia katoa nei aro-
nga tangata, ki runga iaku nei? Naku 12
katoa ainei teianei aronga? naku aina
ratou i anau, i tuatua mai ei koe kiaku
e, E apai koe ia ratou ki runga i to
umauma, mei te ikiiki e apai i te kaiu
ra, ki te enua taau i taputou atu ki to
ratou ai metua? Eiea taku kiko e 13
rauka'i kia apai atu na teianei aronga
kia tu ratou? te aue tika mai nei oki
ratou kiaku nei, te tuatua maira e, E
o mai i te kiko na matou e kai. Kare 14
e maranga iaku i teia katoa nei au ta-
ngata ko au anake ra, e maata ua atu
ïa i te teiaa. E pera mairai koe iaku 15
nei, kia mate roa au, ko taku ïa tuatua
kia koe, peneiake te kite aroaia maira
au e koe ra; kia kore oki au e kite i
toku uaorai kino.
16 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose
i reira, Ka akaputuputu mai ana koe
kiaku nei i te tangata kia itu ngauru
no te aronga pakari i Iseraela nei, taau
i kite ra, ei aronga pakari, e ei au tanga-
ta taoonga, no te au tangata nei, e e ara-
taki mai koe ia ratou ki te Are uipā-
nga nei, ei reira ratou tu ua'i e koe
17 katoa ra. Teia au ka eke atu ki raro
na, e tuatua kia koe i reira; e rave oki
au i ta te Vaerua i rungao ia koe, ka
tuku ei ki runga ia ratou: e ei runga
katoa ia ratou taua apainga ra o te au
tangata nei, auraka ei runga ia koe
18 anake ra. E karanga atu koe ki te au
tangata ra, E akatapu ana kotou ia
kotou uaorai no apopo, kia kai kotou i
te kiko; kua aue oki kotou e kua aka-
rongo mai a Iehova, kua tuatua kotou
e, Naringa e kiko ta tatou e! i meitaki
oki tatou i Aiphiti ra; e teian[illegible]
Iehova e oronga mai i te kiko na
19 kotou, kia kai kotou. Kare ra i te rā
okotai i te kainga anga, e nga rā katoa
e rua ra, e nga rā e rima ra, e nga rā
okotai ngauru ra, e nga rā okotai takau
20 ra; E mate ra te marama katoa, e ka
mama mai ki vao i to kotou au putaiu,
e ka iu rava atura kotou; ko kotou i
akatokā ia Iehova i rotopu ia kotou
na, e kua aue kotou ki mua i tona aro-
aro, e kua tuatua e, Eaa tatou i aere
21 mai ei mei Aiphiti maira? Kua kara-
nga aturā Mose, Ko teia au tangata
iaku nei, e ono ïa anere anga o te
tausani tane tangata aere ua; e kua
tuatua mai oki koe e, Naku e oronga
atu i te kiko na ratou, kia kai ratou e
22 kia mate ua atu te marama. Kia ta
katoaia aina te au mamoe e te au bovi
katoa na ratou, e rava ainei? e kia
akaope akeaia mai te au ika katoa o te
23 tai ra na ratou, e rava ainei? Kua
tuatua mairā Iehova kia Mose, Kua
poto aina te rima o Iehova? Ei teianei
koe e kite ei i te tupu anga i taku i
karanga atu kia koe na, e te kore
anga.
24 Kua aere aturā Mose ki vao, kua
akakite atura ki te au tangata i te tua-
tua a Iehova. E kua akaputuputu
maira i te tangata e itu ngauru no roto
i te au tangata pakari i taua aronga ra,
e kua tuku iora ia ratou ki te pae Are
25 e pini ua ake. Kua eke mairā Iehova
ki raro i na roto i te tumurangi, kua
tuatua maira kiaia, kua rave iora i ta
te Vaerua i rungao iaia ra, kua tuku
atura ki taua aronga pakari ra e itu

ngauru, e tei te iri anga te Vaerua ki
rungao ia ratou ra, kua totou iora
ratou, kare ra i pera akaou. Kua toe 26
ra toko rua puke tangata i roto i te
puakapa, ko Eledada tetai te ingoa, ko
Medada te ingoa o tetai: kua iri oki
te Vaerua ki rungao ia raua, (kua ta-
taia oki raua, kare ra raua i tae ki te
Are,) e kua totou iora raua i roto i te
puakapa ra. Kua oro maira tetai ta- 27
maiti, kua akakite maira kia Mose, na
ko maira, Te totou rā Eledada raua ko
Medada i roto i te puakapa akera. E 28
kua tuatua mairā Iosua te tamaiti a
Nuna, e tavini no Mose mei tona ou
anga mai, na ko maira, E taku pu, e
Mose, e akakore atu koe ia ratou.
Kua karanga aturā Mose kiaia, Te 29
vareae ra koe iaku? ko toku ïa ina-
ngaro, ei peroveta ravarai to Iehova ra
tangata e pini ua ake, e kia tuku a Ie-
hova i tona Vaerua ki rungao ia ratou.
Kua aere aturā Mose ki roto i te 30
puakapa, aia e te aronga pakari o
Iseraela.
Kua tuku mairā Iehova i te matangi 31
na tai mai, e *na te reira* i apai mai i te
manu i taua puakapa ra, e mei te ngai
e taea i te rā okotai kia aere, i tetai
pae, e tetai pae, e pini ua ake taua
puakapa ra, ki runga iti ake i te one
ra, e tau paa ki nga kubiti e rua ra.
Po iora te reira rā, e ao akera oki te 32
po, e po atura oki tetai rā, i te au ta-
ngata i te tu anga ki runga, e te rave
anga i te manu: okotai ngauru ana
komera i ki e mea ngiti roa ïa tana: e
kua tauaki iora ratou e pini ua ake
taua puakapa ra. E te kai rai i te kai 33
i to ratou vaa, kare rai i ngaua, kua
tupu akera te riri o Iehova i taua au
tangata ra, e kua ta iorā Iehova i taua
au tangata ra i te mate maata roa. I 34
tapaia'i taua ngai ra i te ingoa ia Kibe-
rota-hataava, no te mea i reira ta
ratou tanu manga i te aronga i kaki.
Kua aere maira taua aronga ra mei 35
Kiberota-hataava mai kia Hazerota;
e kua noo iora ratou i Hazerota.

PENE XII.

To Miriama raua ko Aarona akakino anga ia Mose ra.

E KUA tuatua kino iorā Miriama 1
raua ko Aarona ia Mose, no te
vaine ngati Kusa i tana i akaipoipo ra:
kua akaipoipo oki aia i tetai vaine
ngati Kusa ra. Kua tuatua iora raua, 2
Ia Mose anake ra ainei ta Iehova tua-
tua anga mai? Kare aina aia i tuatua
ia taua katoa nei? Te akarongo mairā
3 Iehova *i taua tuatua ra*. E maru
maata to taua tangata ra to Mose, i to
te tanga'a ravarai o te ao katoa nei.
4 Kua tuatua viviki ua mairā Iehova
kia Mose, e kia Aarona, e kia Miriama
i reira. E aere mai kotou toko toru
katoa ki roto i te Are uipānga. Kua
5 aere anake iora ratou toko toru. Kua
eke mairā Iehova ki raro i na roto i te
pou tumurangi ra, tu iora i te ngutupa
Are ra, kua kapiki maira kia Aarona
raua ko Miriama; kua aere atura oki
6 raua. Kua tuatua maira aia, Ka aka-
rongo mai ana i taku tuatua; E pero-
veta tetai i roto ia kotou, kua matau
au nei ko Iehova i te akakite iaku orai
kiaia i roto i te orama, *e* i te tuatua
7 kiaia i roto i te rikamoe. Kare ra *au*
i pera ki toku tavini nei kia Mose, ko
tei akono meitaki i toku katoa nei ngu-
8 tuare. Te tuatua vaa ua nei au kiaia,
ma te akakite ua; kare ïa i te tuatua
poiri, kia kite pu aia i to Iehova tu:
eaa i kore ei oki korua i mataku i te
tuatua kino i toku tavini ia Mose?
9 Kua tupu akera te riri o Iehova ia
10 raua; riro atura aia. Aere ke atura
taua tumurangi i runga i te Are ra; e i
na, kua leperaia iorā Miriama, mei te
kiona ra *te teatea:* kua akara iorā
Aarona ia Miriama, e i na, kua lepe-
11 raia. Kua tuatua mairā Aarona kia
Mose, Aue, e taku pu e, teia taku tua-
tua kia koe, auraka taua ara i rave ma-
nako kore uaia e maua nei, e i ara'i
maua nei, e vaooia ki runga ia maua:
12 Auraka aia nei kia riro mei te *tamaiti*
mate, i te anau anga mai mei roto mai
i te kopu o te metua vaine, kua pou
13 takere ana tetai pae o te kiko. Kua
kapiki aturā Mose kia Iehova, na ko
atura, E akaora koe iaia i teianei, e te
14 Atua e, ko taku ïa tuatua ia koe. Kua
tuatua mairā Iehova kia Mose, Naringa
i tutua ana tona metua tane i te uavare
ki tona mata, kare ainei aia e akaakama
e kia po itu ake? Kia akataka keia
aia ki vao mai i te puakapa e kia po
15 itu, e ka oki mai ïa aia i reira. Aka-
takaia iorā Miriama ki vao mai i te
puakapa, e po itu akera: e kare taua
aronga ra i aere, kia oki mai a Miriama.
16 E muri akera aere maira taua aronga
ra mei Hazerota mai, e kua patia iora
i te puakapa i te medebara ra i Parana.

PENE XIII.

Te aronga mata i tonokia e tutaka i te enua ra ko Kanaana.

1 KUA tuatua mairā Iehova kia Mose,
2 na ko maira, E tono koe i te tanga-

ta, kia tutaka aere ratou i te enua nei ia
Kanaana, taku e oronga no te tamariki
a Iseraela: tataki tai tangata i te kopu
okotai o to ratou ai metua kia tono koe
ra, ei aronga kavana anake no ratou ra.
3 Kua tono aturā Mose ia ratou mei te
medebara atu, mei Parana, e ui matai-
apo anake no roto i te tamariki a Ise-
4 raela, i ta Iehova i akaue maira. Teia
oki to ratou au ingoa: To te kopu o
Reubena ra, ko Samua ïa te tamaiti a
5 Zakura: To te kopu o Simeona ra, ko
6 Saphata ïa te tamaiti a Hori: To te kopu
o Iuda ra, ko Kaleba ïa te tamaiti a
7 Iephune: To te kopu o Isakara ra, ko
8 Igala ïa te tamaiti a Iosepha: To te
kopu o Epheraima ra, ko Osea ïa te ta-
9 maiti a Nuna: To te kopu o Beniami-
na ra, ko Paleti ïa te tamaiti a Raphu:
10 To te kopu o Zebuluna ra, ko Gadiela
11 ïa te tamaiti a Sodi: To te kopu o
Iosepha, koia te kopu o Manase ra, ko
12 Gadi ïa te tamaiti a Susi: To te kopu
o Dana ra, ko Amiela ïa te tamaiti a
13 Gemali: To te kopu o Asera ra, ko
14 Setura ïa te tamaiti a Mikaela: To te
kopu o Naphatali ra, ko Nahi ïa te ta-
15 maiti a Vopisi: To te kopu o Gada ra,
16 ko Geuela ïa te tamaiti a Maki. Ko
te au ingoa teia o nga tangata i tonokia
e Mose e tutaka aere i te enua ra.
Tapaia iorā Osea, te tamaiti a Nuna
ra, e Mose ia Iosua.
17 Kua tono aturā Mose ia ratou, e tu-
taka aere i te enua ra ko Kanaana, e
kua karanga atura kia ratou, E aere
tika atu na te pae i apatonga ra, e aere
18 roa ki runga i te maunga ra: E akara i
te tu o te enua; e te tangata e noo i
reira, i te maroiroi anga, e te paruparu
anga: i te maata anga, e te iti anga;
19 E to ratou enua e noo ra, i te meitaki
anga, e te kino anga; e te au oire ta ra-
tou e noo ra, i te puakapa aere ua anga,
20 e tei roto i te punanga; E te one oki, i
te ngarungaruā anga, e te pariri anga,
e te rakau angaia e te kore anga: e
akamaroiroi oki kotou, e ka rave katoa
mai i te kai no taua enua ra. Ko te
tuatau e para'i te vine mua taua tua-
tau ra.
21 Kua aere atura ratou, e tutaka aere
i taua enua ra, mei te medebara mai i
Zini e ki Rehoba, i te arataa e aere ei te
22 tangata ki Hamata ra. I na te pae i
apatonga ra ratou i te aere ki runga, e
oki maira na Heberona ra; kite atura
ratou ia Ahimana, e ia Sesai, e ia Tala-
mai i reira, no te uanga o Anaka ra:
(kua oti ana Heberona i te akatuia e
itu akera mataiti *i akatuia'i* Zoana i
23 Aiphiti ra.) E tae maira ratou ki te
riu ra ko Esekola, kua tipu maira i
reira tetai kaui vine ra ma te manga-
manga katoa, e kua taooka maira e toko
rua; e *kua rave katoa maira* i te re-
24 muna, e te suke. Tapaia iora taua
ngai ra i te riu ra ko Esekola, no te
kaui vine ta te tamariki a Iseraela i
tipu i reira.
25 E ope akera te au po e a ngauru ra,
kua oki maira ratou mei te tutaka aere
26 i te enua ra. Oki maira ratou, e kua
aere maira kia Mose, raua ko Aarona
ra, e te uipānga tamariki a Iseraela ka-
toa ra, ki te medebara ra ki Parana, i
Kadesa ra; apai maira oki i te tuatua
kia raua, e te uipānga katoa ra oki, e
kua akakite maira oki i te kai no taua
27 enua ra kia ratou. Kua tuatua maira
ratou kiaia, na ko maira, Tae atura
matou ki te enua taau i tono ia matou
nei; e *e enua* e ta'e a vai tika rai te u e
te meli; teia oki te kai no te reira ra.
28 Kareka te tangata o taua enua ra e
ririnui ïa, e te au oire oki kua patuia, *e*
te maata roa; e kite atura oki matou i
29 te uanga o Anaka i reira. Ko to Ama-
leka tei noo i te pae i apatonga i taua
enua akera; e te ngati Heta, e te ngati
Iebusi ra, e te ngati Amori, tei te
maunga ïa te noo anga: e te ngati Ka-
naana ra, tei taatai ïa, e tei te pae Iori-
30 dana, te noo anga. Karekā Kaleba,
akapapa iora aia i taua aronga tangata
ra ki mua i te aroaro o Mose, na ko
atura, Taki aere tatou i teianei, e rave;
31 ka pou ua ïa ia tatou. Kareka te au
tangata, i aere ma ia katoa ra, kua tua-
tua akera ïa, Kare e tika ia tatou kia
tiki e tamaki i te reira aronga; e riri-
32 nui oki to ratou i to tatou nei. E kua
akakino aere oki ratou i taua enua ta
ratou i tutaka aere ra, na roto i te tama-
riki a Iseraela ra, kua tuatua ratou e,
Taua enua i tutaka aereia e matou nei,
e enua ra e pou to reira tangata *i te
mate*, e te tangata katoa ta matou i
akara i reira, e tangata mamaata anake
33 ïa: E kite atura matou i te au toa uri-
tumu i reira, no te uanga o Anaka no
te au toa uritumu ra: mei te kereteki
rikiriki nei matou i to matou uaorai
akara anga, e to ratou katoa ra akara
anga.

PENE XIV.

*Te tangata i te akataitaia anga i te tua-
tua a te aronga mata ra, mate iora
tei akataitaia mai i te maki-mate, ora
iora tetai pae i te pure a Mose.*

1 KUA akateitei anake iora taua uipā-
nga katoa ra i to ratou reo, ka-

kaoa atura; aue iora te tangata i te
reira po. Kua urutoe iora te tamariki 2
ravarai a Iseraela ia Mose, e ia Aarona:
e kua tuatua maira taua uipānga katoa
ra kia raua, Naringa matou i mate i te
enua ra i Aiphiti e! e teianei oki me-
debara kia mate ua atu matou i ko nei
rai! Eaa oki tatou i aratakiia mai ei e 3
Iehova ki teianei enua, kia mate i te
koke, *e* kia riro ta matou au vaine e ta
matou au tamariki? Kare aina i te
mea meitaki kia oki tatou ki Aiphiti?
Kua tuatua iora ratou ratou uaorai, E 4
akataka ana tatou i tetai arataki *ia ta-*
tou, e oki tatou ki Aiphiti. Kua ti- 5
papa iorā Mose raua ko Aarona i raro
to raua mata, ki mua i te aroaro o te
uipānga tamariki a Iseraela katoa ra.
E ko Iosua te tamaiti a Nuna ra, e 6
ko Kaleba te tamaiti a Iephune, no
taua aronga i tutaka aere i taua enua
ra, aeae iora raua i to raua kakau: E 7
kua karanga atura raua ki te uipānga
tamariki ravarai a Iseraela ra, na ko
atura, Ko te enua ta matou i tutaka
aere ra, e enua meitaki maata roa ïa.
Kia mareka mai a Iehova ia tatou nei, 8
nana tatou e arataki ki taua enua ra, e
nana e oronga mai no tatou; e enua
ta'e a vai ua ïa te u e te meli. Auraka 9
ra kotou e kaitamaki atu kia Iehova,
auraka oki e mataku i te tangata o taua
enua ra, e manga ïa na tatou; kua
aere ke to ratou maru, teiā Iehova tei
ia tatou nei; auraka roa e mataku atu
ia ratou. Kua tuatua iora taua uipā- 10
nga katoatoa ra, e peí ia ratou ki te
toka.
Kua kitea maira te kakā o Iehova ra, i
te Are uipānga ra, ki mua i te au tama-
riki katoa a Iseraela ra. Kua tuatua 11
mairā Iehova kia Mose, Aea ra teianei
aronga e akapaki ei i te akakoko mai
iaku? Aea oki ratou e akarongo mai ei
iaku, i te au akairo katoa taku i rave i
roto ia ratou ra? Ka ta au ia ratou ki te 12
maki-mate, e akangere au ia ratou, e ka
akariro au ia koe ei iti-tangata maata
roa atu, e te ririnui roa, ia ratou nei.
Kua karanga aturā Mose kia Iehova, 13
Ka kitea te reira e to Aiphiti, no roto
ia ratou teianei aronga i te arataki
angaia e koe i toou na ririnui: Ka riro 14
oki ratou i te akakite ki te au tangata o
taua enua nei; kua akarongo *oki* ratou
e, tei rotopu koe, e Iehova, i teianei iti-
tangata, e te kitea nei toou mata, e Ie-
hova, ki mua *tikai* i to ratou mata, e te
vai ra te tumurangi naau ki rungao ia
ratou, e te na mua nei koe ia ratou i te
aere, i roto i te pou tumurangi i te ao, e
i roto i te pou ai i te po. Kia ta oki 15
koe i teia *katoa* nei aronga mei te *tai-*
nga tangata okotai ra, ka riro te pa
enua i kite i to rongo ra i te tuatua, e
16 te na ko anga e, No te mea kare i tika
ia Iehova kia apai i teianei aronga ki te
enua tana i taputou *e, e oronga* no ra-
tou, i ta ai aia ia ratou i te medebara
17 ra. E teianei, teia taku tuatua kia koe,
kia maata te mana o taku Atu, mei
taau oki i tuatua, ka na ko mai ei ra e,
18 E akakoromaki roa to Iehova, e te aroa
maata, *e* te akakore i te tuatua-tika
kore, e te ara, e kare e tuatua *ki te ta-*
ngata kino e, e tangata kino kore; *e*
te tutaki anga i te ara a te aronga me-
tua ki runga i te tamariki, e kia tae ki
19 te toru e te a o te uki ra. Ko toku teia
anoano, e akakore koe i te ara a teianei
iti-tangata, i te aroa maata noou ra,
mei taau oki i akakore i te ara a teia-
nei aronga, mei Aiphiti maira e teia
20 noa'i. Kua tuatua mairā Iehova, Kua
akakore oki au, i taau i tuatua maira:
21 Te ora nei ra au, e ka akakiia te ao ka-
22 toa nei ki te kakā o Iehova, Kare takiri
te au tangata ravarai nei, ko tei kite i
toku ra kakā, e taku ra au akairo, i
taku i rave i Aiphiti, e i te medebara
ra, e ko te ngauru teia o ta ratou aka-
koko anga mai iaku, e kare akenei i
23 akarongo mai i toku reo; Kare takiri
ratou e kite i te enua taku i taputou atu
ki to ratou ai metua ra; kare rava
tetai o taua aronga i akakoko mai iaku
24 ra e kite i taua *enua* ra: Kareka toku
tavini ra ko Kaleba, no te mea e nga-
kau ke tona, e kua aru totomapu mai
aia iaku, e arataki au iaia ki te enua
tana i aere ra; e na toua uanga e noo i
25 reira. E tenana, te noo ra te ngati
Amaleka, e te ngati Kanaana i te o ra:
apopo e ariu e aere ki te medebara, e
tae tika atu ei ki taatai ki te tai mura-
mura ra.
26 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose
27 raua ko Aarona, na ko maira, Mei te aa
ra te roa o *toku akakoromaki anga* i
teianei uipānga tangata kikino, e urutoe
ua iaku nei? Kua kite au i te urutoe a
te tamariki a Iseraela, ta ratou e urutoe
28 ua nei iaku. E karanga atu koe kia
ratou, Te tuatua mairā Iehova, Te ora
nei au ra, ko ta kotou i tuatua io nei ki
roto i toku nei taringa, ka pera rai au ia
29 kotou: Ei teianei medebara to kotou au
kopapa vai ei: ko to kotou katoa i tatauia
ra, ko kotou ravarai e pini ua ake, i tei
tae ki te rua ngauru o te mataiti e tei
30 ara atu, tei urutoe iaku nei, Ko te ka
kore roa e tae ki te enua, taku i tapu-
tou ra e, e noo kotou i reira, mari ra ko
Kaleba te tamaiti a Iephune, e ko Iosua

te tamaiti a Nuna ra. Ko ta kotou ra 31
au tamariki, ta kotou i tuatua ra e, ka
riro, ko taku ïa e arataki ki runga, e ko
ratou te ka kite i te enua ta kotou i
akavaavaa ra. Kareka kotou na, ei 32
teianei medebara to kotou kopapa vai
ei. Ei roto i te medebara ta kotou au 33
tamariki e aere ua'i, e e a ngauru anga
o te mataiti; e mate katoa ratou i ta
kotou akaturi, e kia ope to kotou au
kopapa i te mate i te medebara nei.
Mei te au rā katoa ta kotou i tutaka 34
aere i taua enua ra, te au rā e a ngauru
ra, okotai rā okotai ïa mataiti, ko te
vairanga ïa o *te utunga i* ta kotou ara
ki runga ia kotou, e a katoa ngauru
anga o te mataiti, e ka kite kotou i toku
akaruke anga *ia kotou*. Ko au teia ko 35
Iehova e tuatua nei, e naku tikai e rave
i taua mea nei i teia katoa nei uipānga
tangata kikino, ko tei uipao e māro mai
iaku nei: *e* ei teianei medebara ratou
ka pou ei, e ei reira ratou ka mate ei.
Ko taua aronga tangata i tonokia e 36
Mose e tutaka aere i taua enua ra, ko
tei oki mai ma te tuatua kino i taua
enua ra i te apai anga mai, i urutoe ei
taua uipānga katoa ra iaia, Ko taua 37
aronga tangata i apai mai i te tuatua
kino i taua enua ra, mate takiri iora ïa
i te maki-mate ki mua i te aroaro o Ie-
hova. Karekā Iosua te tamaiti a Nu- 38
na, e ko Kaleba te tamaiti a Iephune
ra, no taua aronga katoa i tutaka aere i
taua enua ra, kua ora ïa.
Kua akakite aturā Mose ki te au ta- 39
mariki katoa a Iseraela i teianei au
tuatua: aue roa atura taua aronga ra.
Kua tu akera ratou ki runga i te 40
popongi roa, aere atura ki runga i te tu-
aivi, kua tuatua akera, Teia oki matou,
i na, e aere matou ki te ngai ta Iehova
i tuatua maira: kua ara oki matou nei.
Kua karanga aturā Mose, Eaa kotou i 41
akatokā'i i te tuatua a Iehova i tenana?
kare tena e tupu. Auraka e tae ki 42
runga, kare oki a Iehova ki ko na i
rotopu ia kotou na; ka mate aea kotou
ki mua i te aroaro o to kotou au enemi.
Tei reira oki te ngati Amaleka, e te 43
ngati Kanaana, *kua riro* ana, ka mate
kotou i te koke: no te mea kua aka-
titima kotou ia Iehova, e kore ei a Ie-
hova e piri atu kia kotou na. Māro 44
atura ra ratou, aere atura ki runga roa
i te maunga ra: kareka te aruna korero-
motu a Iehova, e ko Mose ra, kare ïa i
akaruke i te puakapa. Kua eke maira 45
te ngati Amaleka, e te ngati Kanaana,
i noo i taua maunga ra, pou maira ratou,
ta aere maira ia ratou, e tae rava maira
ki Horama.

PENE XV.

E ture no te mineka e no te neseka, e no te au tusia ra: kua peïia te tangata akono kore i te sabati ki te toka.

1 KUA tuatua mairā Iehova kia
2 Mose, na ko maira, E karanga
atu koe ki te tamariki a Iseraela, e na
ko atu kia ratou, Kia tae kotou ki te
enua, taku e oronga atu no kotou ei
3 nooanga, Kia anoano i te apai i te tusia
ai kia Iehova, te tusia karakaratio, e
kare ra, e tusia akatae tia, e kare ra,
e korebana apai ua, e kare ra, i ta kotou
au oroa tapu ra; no roto i te bovi e no
roto i te mamoe, ei *korebana* aunga
4 kakara na Iehova ra; Ei reira tei apai
i tana korebana kia Iehova ra, e apai
ei i tetai omera faraoa, i irokia ki
te inu okotai kuata ina, ei mineka.
5 E tetai kuata ina wina taau e rave ei
neseka, no te tusia karakaratio, e tetai
6 tusia atu, i te arenio okotai ra. Kare-
ka i te rama ra, kia rua ïa omera fa-
raoa, i irokia ki te inu okotai tua-
nga ina i tua toruia ra, taau ïa e rave
7 ei mineka. E okotai oki tuanga ina
wina i tua toruia ra, taau e apai ei
neseka, ei mea aunga kakara na Iehova
8 ra. E kia rave koe i te bovi, ei tusia
karakaratio, e ei tusia no te akatae
9 tia, e no te tusia au na Iehova: Ko
taua bovi ra, e nga omera faraoa e
toru i irokia ki tetai afa ina inu taau
10 e apai katoa mai ei mineka: E
tetai afa ina wina, taau e apai mai ei
neseka, ei tusia ai aunga kakara na
11 Iehova ra. E ka peraia te bovi okotai,
e te rama okotai, e te mamoe, e
12 te puaka-nio. Mei te tatau anga i ta
kotou i akonokono ra, e akapera rai i te
tatau i taua au mea katoa ta kotou e
13 akonokono ra. E akapera katoa te au
tangata uenua ravarai, kia apai ratou
i te tusia ai aunga kakara na Iehova
14 ra. E kia purutia ua mai te tangata
ke i roto ia kotou na, e te tangata rava-
rai i roto ia kotou, e ope ua ake to kotou
au uki ra, kia inangaro i te apai i te
tusia ai aunga kakara na Iehova; mei
ta kotou e rave ra, ka pera katoa aia.
15 Okotai akonoanga ta kotou ta te uipā-
nga ra, e ta te tangata ke katoa e
purutia ua *i rotopu ia kotou na*, ei ako-
noanga tamou, e ope ua ake to kotou
au uki ra: ko kotou, e te tangata ke
katoa ra, okotai rai aite ki mua i te
16 aroaro o Iehova ra. Okotai rai ture,
okotai rai akonoanga ta kotou, e ta te

tangata ke kia purutia ua i rotopu ia
kotou na.
Kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 17
na ko maira, E karanga atu koe ki te 18
tamariki a Iseraela, e na ko atu kia
ratou, Kia tae kotou ki runga i te enua
taku e arataki ia kotou nei, Kia kai ra 19
kotou i te kai o taua enua ra, *ei reira*
kotou e apai ei i te terume na Iehova.
E apai kotou i tetai areto i ta kotou 20
faraoa oi muatangana ra ei terume; mei
te terume alona, e pera kotou i te apai
ki runga. E apai kotou i tetai terume 21
na Iehova, i ta kotou faraoa oi mua-
tangana ra, e ope ua ake to kotou au
uki ra.
E kua ē kotou ra, e kare i ope teia- 22
nei au akauenga i te akonoia, ta Iehova
i tuatua mai kia Mose ra, I te au mea 23
ravarai ta Iehova i akaue mai kia ko-
tou ia Mose ra, mei te rā mairai i tuatua
mai ei a Iehova *kia Mose*, e ope ua ake
to kotou au uki ra; E *e ara* tei raveia 24
i te kite kore, kare te uipānga i kite
ra, na te uipānga katoa ra e apai i tetai
bovi ou ei tusia karakaratio aunga ka-
kara na Iehova ra, e tona mineka, e
tona neseka, mei tei akonoia ra, e tetai
puaka-nio oki ei tarangaara. E na te 25
taunga e apai i te tapokiangaara na te
uipānga tamariki a Iseraela katoa ra, e
e akakoreia ta ratou ara; e kite kore
ïa: e ka apai mai ratou i ta ratou kore-
bana, ei tusia ai kia Iehova, ma ta ra-
tou tarangaara katoa ki mua i te aroaro
o Iehova ra, i to ratou kite kore: Ko 26
te uipānga tamariki katoa na Iseraela
ra, e te tangata ke katoa i rotopu ia
ratou ra, e akakoreia ïa ara; kare rai
oki i kite to te tangata katoa ra.
E kia ara ua atu te tangata okotai i 27
te kite kore, e apai mai aia i tetai
puaka-nio ua mataiti okotai ei tara-
ngaara. E na te taunga e apai i te 28
tapokiangaara na taua tangata i rave
kite kore ua i te ara ra ki mua i te
aroaro o Iehova, no taua ara kite kore
ra ka apai ei i te tapokiangaara nana, e
ka akakoreia ïa tana ara. Okotai rai a 29
kotou ture i te ara kite kore ra, ta te
ngati Iseraela anau, e ta te tangata ke
katoa e purutia ua i roto ia ratou ra.
Kareka tei rave *i te ara* ma te māro 30
ra, i te tangata uenua, e te tangata ke
katoa, kua akakino aia ia Iehova; ka
tipu keia ïa tangata i tona iti-tangata
ra. No te mea kua akavaavaa aia i te 31
tuatua a Iehova, e kua ara aia i tana
akauenga, e tipu ke roaia ïa tangata;
ei runga iaia uaorai tana ara.
To te tamariki a Iseraela noo anga i 32
te medebara ra, kite iora ratou i tetai
tangata i koi aere i te rakau i te rā
33 sabati ra. E taua aronga i kite iaia i
te koi aere anga i te rakau ra, arataki
maira ratou iaia kia Mose raua ko
Aarona ra, e taua uipānga katoa ra.
34 Kua tapeka iora ratou iaia, no te mea
kare i akakiteia mai i te tu o te rave
35 iaia ra. Kua tuatua mairā Iehova kia
Mose, Ka tamate takiri roaia taua ta-
ngata ra: na te uipānga katoa e peî
iaia ki te toka ki vao mai i te puakapa
36 ra. Kua arataki atura te uipānga
katoa iaia ki vao mai i te puakapa, kua
peî iora iaia ki te toka, e mate rava
akera; ta Iehova i akaue mai kia Mose
ra.
37 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
38 na ko maira, E karanga atu koe ki te
tamariki a Iseraela, e na ko atu kia ra-
tou, e anga ratou i te veruveru ki runga
i te tapa o to ratou kakau, e ope ua ake
to ratou au uki ra; e e tuku ratou i tetai
ri kerekere ki rungao i taua veruveru i
39 te tapa ra: Ei veruveru ta kotou kia
akara kotou i te reira ra, e kia manako
kotou i te au akauenga ravarai a Iehova
ra, e kia rave oki i te reira; e auraka
e aru aere i to kotou uaorai ngakau e
to kotou uaorai mata, i matau ei kotou
40 i te aru akatuui aere; Kia akamaara
kotou, e kia rave oki kotou i taku katoa
au akauenga, e kia tapu kotou no to
41 kotou ra Atua. Ko au to kotou Atua
ko Iehova, ko tei arataki mai ia kotou
mei te enua maira mei Aiphiti, ei Atua
no kotou: ko au to kotou Atua ra ko
Iehova.

PENE XVI.

Te kaitamaki a Kora e tei piri mai kiaia ra, e to ratou mate.

1 KUA rave iorā Kora, te tamaiti a
Izehara, te tamaiti a Kohata, te
tamaiti a Levi ra, e ko Datana e ko
Abirama, nga tamariki a Eliaba, e ko
Ona te tamaiti a Peleta, nga tamariki a
2 Reubena; Kua tu iora ratou ki runga
ki mua i te aroaro o Mose, *ratou* e tetai
pae i te tamariki a Iseraela, e rua katoa
anere e rima ngauru ui mataiapo anake
no taua uipānga ra, e aronga mamaata i
taua uipānga ra, e aronga tangata rongo-
3 nui anake: Kua kapiti maira ratou tei
runga maira ia Mose raua ko Aarona, e
kua tuatua maira kia raua, Te akamaata
rava na korua, no te mea te tapu katoa
nei te uipānga katoa e pini ua ake, e tei
roto a Iehova ia ratou ra; e tenana, eaa
korua i akateitei ei ia korua uaorai, e
akaaka io nei te uipānga o Iehova nei?
4 Kite akerā Mose *i te reira tuatua*,

tipapa iora aia ki raro tona mata: Kua 5
karanga atura aia kia Kora e taua
pouou katoa nona ra, na ko atura, Apo-
po rai a Iehova ka akakite mai ei i tona
ra, e te tangata tapu tikai; e koia tana
e akavaitata mai kiaia ra; nana uaorai
oki e akavaitata kiaia i tana i iki ra.
Teia ta kotou e rave: E rave kotou i 6
te mekete, ko Kora, e tona pouou
katoa; Ka tuku ei i te ai ki roto, ka 7
tuku ei oki i te tumiama ki rungao
apopo ki mua i te aroaro o Iehova; e
te tangata ta Iehova e akataka ra, ko
te tangata tapu ïa: ko kotou tei aka-
maata roa, e tenana au tamariki a Levi
ra. Kua karanga aturā Mose kia 8
Kora, Ka akarongo mai ana kotou, e
te au tamariki a Levi ra: E mea ngiti 9
aina ia kotou, kotou i akatakaia e te
Atua no Iseraela no rotopu i te uipā-
nga Iseraela nei, kia apai aia ia kotou i
vaitata iaia uaorai ra, ei rave i te anga-
anga no te sekene a Iehova ra, e kia tu
kotou ki mua i te aroaro o te uipānga
katoa ei rave i te taoonga no ratou ra?
Kua akavaitata oki aia ia koe, e toou ai 10
taeake ngati Levi katoa *kiaia uaorai:*
e te umuumu katoa nei ainei kotou i te
taoonga taunga nei? I putuputu mai 11
ei kotou, ko koe, e toou katoa pouou ra,
e māro ia Iehova; eaa oki a Aarona i
urutoe ei kotou iaia?

Kua tono aturā Mose i te tangata e 12
tiki ia Datana raua ko Abirama, nga ta-
mariki a Eliaba ra; kua tuatua maira
raua, Kare maua e tae: E mea ngiti 13
aina koe i arataki mai ei ia matou, mei
te enua e ta'e a vai ua te u e te meli, kia
mate matou ia koe i te medebara nei, e
akariro katoa ainei koe ia koe uaorai ei
ariki maata ki runga ia matou nei? E 14
kare rai oki koe i kave ia matou ki te
enua e ta'e a vai ua te u e te meli, e
kare oki i oronga mai i te enua ei noo-
anga, e te kainga vine, no matou; e
akamatapo mai oki koe i teianei au ta-
ngata? Kare matou e tae atu.

Riri rava akerā Mose, e kua karanga 15
atura kia Jehova, Auraka koe e kite
mai i ta ratou mineka: kare rava a
ratou asini i raveia e au, kare rava tetai
o ratou i takinga-kinoia e au. Kua 16
karanga aturā Mose kia Kora, Ei mua
koe e toou ra pouou katoa i te aroaro o
Iehova, ko koe, e ko ratou, e ko Aarona,
apopo: E rave oki te tangata ravarai i 17
tana mekete, ka tuku ei i te tumiama
ki rungao, e e rua anere e rima ngauru
mekete ta kotou e apai mai ki mua i te
aroaro o Iehova, ko te tangata ko tana
uaorai mekete; ko koe oki, e ko Aarona,
ta korua ravarai mekete. Kua rave 18
iora ratou ravarai, ko te tangata ko ta-
na mekete, kua tuku iora i te ai ki roto,
e kua tuku i te tumiama ki rungao;
e kua tu iora ratou ma Mose raua ko
Aarona, i te ngutupa o te Are uipā-
19 nga ra. Kua akaputuputu mairā Kora
i te uipānga katoa ra i reira ia raua ra
i te ngutupa o te Are uipānga ra.

E kua mama maira te kakā o Iehova
20 ki taua uipānga katoa ra. Kua tuatua
mairā Iehova kia Mose raua ko Aarona,
21 na ko maira, Ka akataka ke ana korua
ki vao i teianei uipānga, kia akapou
takiri au ia ratou mei te kamoanga mata
22 nei. Kua tipapa iora raua ki raro to
raua mata, e karanga atura, E te Atua
e, te Atua no te au vaerua o te tangata
ravarai, okotai ainei tangata e rave i te
ara, e ka riri koe ki te uipānga katoa
23 ra? E kua tuatua mairā Iehova kia
24 Mose, na ko maira, E karanga atu koe
ki te uipānga nei, e na ko atu, E aere
ke kotou ki te mamao ke i te puakapa
o Kora, to Datana, e to Abirama.

25 Kua tu akerā Mose, aere atura kia
Datana e Abirama ra, kua aru maira
26 te aronga pakari o Iseraela iaia. Kua
karanga atura aia ki taua uipānga ra,
na ko atura, Teia taku tuatua kia ko-
tou, e aere ke kotou i te au puakapa o
eianei puke tangata kino, auraka e ara-
paki ua atu i tetai mea ngiti a ratou ra,
ka mate aea kotou i ta ratou katoa ra
27 au ara. Kua aere ke anake iora ratou,
to tetai pae e tetai pae i te puakapa o
Kora, to Datana, e to Abirama ra.
Kua aere mairā Datana raua ko Abi-
rama ki vao, tu ua iora i te ngutupa o
to raua au puakapa, e nga vaine, e nga
tamariki tamaroa, e to au tamariki mea
28 riki ra. Kua karanga aturā Mose,
Teia te mea e kite ei kotou e, na Ie-
hova au i tono mai ei rave i teia katoa
nei au angaanga; e kare i to roto i toku
29 uaorai ngakau *i rave ei au:* Kia mate
ua teianei au tangata mei te mate o tē
tangata katoa nei, e kia rokoia ratou e
te mate *maki*, e mei te tangata ravarai
e rokoia e te mate nei, kare ïa au i
30 tonokia mai e Iehova: E mea ou ra ta
Iehova e rave *i teianei*, kia amama te
enua nei i tona vaa, e kia apuku ia ra-
tou, e te apinga tini ravarai na ratou
ra, e topa ora uaorai ratou ki raro i te
vaarua ra; ka kite ïa kotou i reira e,
kua akakoko teianei aronga tangata ia
Iehova.

31 E tei te akaoti anga aia i teia katoa
nei au tuatua, kua ngaa iora te one i
32 raro ake ia ratou ra; Amama iora te
enua i tona vaa, apuku iora ia ratou, e
to ratou au are, e te au tangata ravarai

i kapiti mai kia Kora ra, e te apinga
tini ravarai. Ko ratou, e to - ratou 33
katoa ra, tei topa ora ua ki raro i te
vaarua ra, kapi *akaou* akera te enua ki
runga ia ratou: pou rava akera ratou i
taua uipānga ra. Ati anake iora to Ise- 34
raela katoa e pini ua ake ratou ra, i to
ratou aue; tuatua akera oki ratou, Ka
apuku katoaia aea tatou e te enua nei.
Kua puroro maira te ai mei ko mai ia 35
Iehova ra, pou iora te au tangata, e rua
anere e rima ngauru tei apai i te tu-
miama ra.

Kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 36
na ko maira, E karanga atu koe kia 37
Eleazara te tamaiti a Aarona taunga ra,
e rave aia i te au mekete i roto i te ai
kaka akera, e akapueurikiriki ke atu i
te ai; kua tapu oki taua au *mekete* ra.
E te au mekete o teianei aronga rave 38
ara i mate ei ratou uaorai, e tupaki ra-
tou i te reira kia pararauare, *e* te angi-
angi, ei vaî atarau ra; kua tapu oki te
reira, no te mea kua apaiia e ratou ki
mua i te aroaro o Iehova; ei akairo oki
te reira ra na te tamariki a Iseraela nei.
Kua rave iorā Eleazara taunga i taua 39
au mekete veo ra, tei apaiia e te aronga
i ka i te ai ra; e i akapararauareia te
reira ei vaî i te atarau ra: Ei manako- 40
anga na te tamariki a Iseraela e, auraka
roa tetai tangata ke, kare to te uanga o
Aarona, e akavaitata e apai i te tu-
miama ki mua i te aroaro o Iehova ra,
ko te riro aea aia mei ia Kora, e tona
pouou ra; ta Iehova oki i karanga atu
kiaia ia Mose.

Popongi akera ra, kua urutoe anake 41
iora te uipānga tamariki a Iseraela ia
Mose, raua ko Aarona, tuatua akera,
Kua ta korua i te tangata no Iehova.
E te akaputuputu maira taua uipānga 42
ra ia Mose ra, raua ko Aarona, kua
akara tika atura ratou ki te Are uipā-
nga ra; e i na, te tapokiia ra e taua tu-
murangi ra; e kua kitea maira te
kakā o Iehova ra. E tae mairā Mose 43
raua ko Aarona ki mua i te Are uipā-
nga ra. Kua tuatua mairā Iehova 44
kia Mose, na ko maira, E aere ke korua 45
ki vao i teianei uipānga, e akapou au ia
ratou mei te kamoanga mata nei. E
tipapa iora ra raua ki raro to raua mata.
Kua karanga aturā Mose kia Aarona, 46
Ka rave i tetai mekete, ka tuku ei i te
ai no runga i te atarau ra ki roto, ka
tuku ei oki i te tumiama ki rungao, e
aere viviki oki ki roto i te uipānga ra, e
apai i te tapokiangaara na ratou: kua
riro ana te riri no ko mai ia Iehova ra:
kua tupu te maki-mate. Kua rave 47
iorā Aarona i ta Mose i akaue maira, oro
atura ki rotopu i taua uipānga ra, e i
na, kua tupu' te maki-mate i taua aro-
nga tangata ra; kua tuku akera aia i te
tumiama ki rungao. tapoki atura i te
48 ara a taua aronga tangata ra. Tu iora
ra aia i rotopu i tei mate, e tei ora ra,
49 akakoreia iora taua maki-mate ra. E
te aronga i mate takiri ra i taua maki-
mate ra, okotai ïa ngauru ma a i te tau-
sani, e itu oki anere, e aronga ke oki
50 tei mate i te mea ia Kora ra. E kore
akera taua maki-mate ra; kua oki
mairā Aarona kia Mose ra, ki te ngu-
tupa o te Are uipānga ra.

PENE XVII.

No te au rakau okotai ngauru ma rua,
ko ta Aarona anake ra tei pua.

1 KUA tuatua mairā Iehova kia Mose,
2 na ko maira, E karanga atu koe
ki te tamariki a Iseraela, e e rave oki
koe i te rakau okotai ngauru ma rua:
tataki tai rakau to te ngutuare okotai o
to ratou ra metua, okotai mataiapo no
te ngutuare o to ratou metua, okotai ïa
rakau; e tata koe i tona ingoa ki ru-
3 ngao i tana orai rakau. E tata oki koe
i to Aarona ingoa ki runga i te rakau o
Levi: okotai rakau to te mataiapo oko-
tai no te ngutuare o to ratou metua.
4 E naau e vaoo i taua au *rakau* ra ki
roto i te Are uipānga, ki mua i te
aruna kite ra, i te ngai taku e aravei ia
5 kotou. E te tangata taku e iki ra, ka
riro tana rakau i te pua; e akamutu
atu oki au i te urutoe a te tamariki a
Iseraela, ta ratou i urutoe ia korua
ra.
6 Kua karanga aturā Mose ki te tama-
riki a Iseraela, e kua apai maira to ratou
au mataiapo e pini ua ake i te rakau
kiaia, okotai mataiapo okotai rakau, i
akono rai i te ngutuare o to ratou metua,
okotai ngauru ma rua rakau; e tei roto
katoa te rakau o Aarona i taua au rakau
7 na ratou ra. Kua vaoo iorā Mose i taua
au rakau ra ki mua i te aroaro o Iehova,
8 i roto i te Are kite ra. E ao akera, aere
aturā Mose ki roto i te Are kite ra; e i
na, taua rakau o Aarona ra no te ngu-
tuare o Levi ra, kua pua ïa, e kua pua
tiareia, e te sekadi para oki ki rungao.
9 Kua apai mairā Mose i taua au rakau
katoa ra i mua i te aroaro o Iehova ra
ki vao, ki te au tamariki ravarai a Ise-
raela ra; e kua nanau iora ratou, e kua
rave anake iora ratou, ko te tangata ko
tana rakau, ko te tangata ko tana rakau.
10 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
E apai i te rakau o Aarona ki mua i te
aruna kite, kia vaoo ua na, ei akairo no

teianei aronga tangata meameaau; kia
mutu roa to ratou urutoe anga ki mua
iaku nei, kia kore ratou e mate. Kua 11
pera oki a Mose; ko ta Iehova i akaue
mai iaia, ko tana ïa i rave. Kua tua- 12
tua maira te tamariki a Iseraela kia
Mose, na ko maira, I na, kua mate
matou, kua pou matou, kua ope roa
matou i te pou! Ko tei akavaitata ua 13
atu ki te sekene o Iehova, kua mate ïa:
ka akaope takiri aina matou i te mate?

PENE XVIII.

Tei ikuikuia ki te au taunga e te au ngati Levi ra.

KUA tuatua mairā Iehova kia 1
Aarona, Ei runga ia koe, e aau
puke tamariki, e te ngutuare o toou
metua, te ara i te ngai-tapu nei; ei ru-
nga ia koe, e aau puke tamariki katoa,
te ara i ta kotou na taoonga taunga ra.
E to au taeake katoa no te kopu o Levi 2
ra, te kopu o to metua na, e tiki koe, e
kapiti mai kia koe ra, kia kapiti katoaia
mai ratou kia koe ra, kia tauturu ratou
ia koe; kareka koe e aau puke tama-
riki, *e rave ïa kotou i te angaanga* ki
mua i te Are kite ra. E ka akono ratou 3
i taau e iku ra, e tei ikuia mai i te Are
katoa ra: auraka ra ratou e akavaitata
mai ki te au mea no te ngai-tapu ra, e i
te atarau, ka mate aea kotou, e ratou ka-
toa. E ka kapiti katoaia mai ratou kia 4
koe ra, ka akono ei i tei iku naia mai i
te Are uipānga, no te au angaanga katoa
i te Are ra; e auraka roa ei tangata
ke e akavaitata mai kia kotou. E ei ia 5
kotou te akono anga i tei iku naia mai i
te ngai-tapu, e tei iku naia mai i te ata-
rau ra, kia kore e tupu akaou te riri i te
tamariki a Iseraela ra. I na oki ko au, 6
kua raveia e au to kotou au taeake ngati
Levi, no roto i te tamariki a Iseraela
ra: *e* kua orongaia ratou kia kotou, ei
apinga na Iehova, ei rave i te angaanga
i te Are uipānga ra. E teianei, e akono 7
koe e taau tamariki katoa i te taoonga
taunga ra, i te au mea katoa i te atarau
ra, e i roto mai i te paruru ra, na kotou
oki e rave: kua oronga oki au i te
taoonga taunga ei mea oronga uaia kia
kotou *anake* ra; e te tangata ke e aka-
vaitata maira, ka tamateia ïa.
Kua tuatua mairā Iehova kia Aarona, 8
I na, ei ia koe katoa te akono anga i
taku au terume, kua orongaia e au kia
koe no roto i te au mea tapu katoa a te
tamariki a Iseraela; kua orongaia e au
naau no *to* akatainu angaia, e na taau
tamariki, ei akonoanga vaoo tamou roa
ïa. Ko teia oki taau ra, no roto i te 9
au mea tapu roa no te *tusia* ai ra; no te
au korebana katoa na ratou ra, e ta ra-
tou au mineka katoa, e ta ratou au tara-
ngaara ravarai, e ta ratou au tutakinga-
ara katoa, ta ratou e apai mai kiaku ra,
ei mea tapu roa ïa te reira naau, e nga
10 tamariki aau. Ei roto i te ngai-tapu
roa ra koe ka kai ei i te reira; ko te au
tane katoa ra te ka kai: e mea tapu ïa
11 naau ra. E naau katoa oki teia; ko ta
ratou terume oronga ra, e te au tenupe
katoa a te tamariki a Iseraela ra; kua
orongaia e au naau, e na taau au tama-
riki tamaroa, e taau au tamaine katoa, ei
akonoanga vaoo tamou roa ïa: ko te aro-
nga viivii kore katoa i roto i toou are, e
12 tika ïa kia kai i te reira. Tei meitaki
i te inu ra, e tei meitaki i te wina ra,
e te sitona ra, ta ratou e apai ei popo kia
Iehova ra, kua oronga au i te reira naau.
13 Te au *kai* katoa o to ratou enua e para
ana, ta ratou e apai mai kia Iehova ra,
naau ïa; e tika te aronga viivii kore
katoa o toou ngutuare ra kia kai i te
14 reira. Ko te au mea katoa i akatakaia
15 i Iseraela nei, naau ïa. Ko te au tama
mua o te au mea ora katoa, ta ratou e
apai kia Iehova ra, to te tangata, e to te
au puaka, naau ïa; ko ta te tangata ra
tama mua ra, e oko tikai koe *i te reira,*
e e oko katoa ïa te anaunga mua o te
16 puaka viivii ra. E te aronga e okoia
ra, tei tae ki te marama okotai ra, e
oko koe *i te reira,* kia tau ki taau ra
akaaiteite anga, ki nga sekela ario e
rima ra, i te sekela i te ngai-tapu ra,
17 koia oki nga gera okotai takau. Kare-
ka te anaunga mua o te bovi, e te
anaunga mua o te mamoe, e te anaunga
mua o te puaka-nio ra, auraka koe e
oko *i te reira;* kua tapu ïa; ka pîpî
koe i te toto no te reira ki runga i te
atarau, e ka ta'u i te tongaua ei tusia ai
18 aunga kakara na Iehova ra. Kareka te
kiko ra, naau ïa, mei te uma tenupe ra,
e mei te ua mua katau, naau rai ïa.
19 Te au terume katoa no te au mea tapu
ra, ta te tamariki a Iseraela e apai kia
Iehova ra, kua orongaia e au naau, e
na taau au tamariki tamaroa, e taau au
tamaine katoa ra, ei akonoanga vaoo
tamou roa ïa: ei koreromotu tai mutu
kore te reira naau, e na toou katoa ra
uanga, ki mua i te aroaro o Iehova.
20 Kua tuatua mairā Iehova kia Aarona,
Auraka toou ei kainga i roto i to ratou
enua, auraka toou ei tuanga i roto ia
ratou ra; ko au taau ra tuanga e toou
ra kainga i roto i te tamariki a Iseraela.
21 E i na, kua orangaia e au te ngauru o
te au mea katoa i Iseraela nei, na te
tamariki a Levi, ei tuanga ïa no ta ra-

tou angaanga e rave ra, te angaanga i
te Are uipānga ra. Kare atura oki te 22
tamariki a Iseraela e tika i teianei kia
akavaitata ki te Are uipānga, ko te ara-
ia aea oki ratou, ko te mate aea. Na 23
te ngati Levi oki e rave i te angaanga i
te Are uipānga, e ei runga ia ratou
uaorai oki ta ratou ara; ei akonoanga
vaoo tamou ïa e ope ua ake to kotou au
uki ra; auraka ra to ratou ei tuanga
kainga i roto i te tamariki a Iseraela
ra. Kareka te ngauru a te tamariki a 24
Iseraela, ta ratou e apai ei terume kia
Iehova ra, kua orongaia e au ei tuanga
na te ngati Levi: i karanga atu ei au
kia ratou e, Auraka ta ratou ei tuanga
kainga i roto i te tamariki a Iseraela
nei.

Kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 25
na ko maira, E karanga atu koe ki te 26
ngati Levi, e na ko atu kia ratou, Kia
rauka ia kotou i te tamariki a Iseraela
ta ratou ngauruanga i orongaia e au ei
tuanga na kotou, e apai kotou i tetai
ngauruanga no roto i taua au ngauru-
anga ra, ei terume na Iehova i reira.
E ka riro taua terume na kotou ra, mei 27
te sitona o te alona katoa ra, e mei to
roto i te taomianga vine i ki ra. Ei 28
terume katoa oki ta kotou e apai na
Iehova, i ta kotou katoa au ngauru-
anga e rauka i te tamariki a Iseraela;
e ta Iehova terume no te reira ra, na
kotou e apai ki te taunga ra kia Aarona.
Ei terume ta kotou e apai kia Iehova, 29
no ta kotou apinga orongaia maira, no
roto i tei meitaki ra, te pae i akatapuia
ra. E tenana, e karanga atu koe kia 30
ratou, Kua apai anakeia e kotou tei
meitaki o te reira ra, ka riro ïa te reira
mei to te alona, e mei to roto i te tao-
mianga vine, ki te au ngati Levi ra. E 31
kai oki kotou i te reira i te au ngai ka-
toa ra, kotou e to kotou ngutuare katoa
ra: e tutaki oki te reira na kotou i ta
kotou angaanga i te Are uipānga ra. E 32
kua apai anakeia e kotou tei meitaki i
taua au mea ra, kare ïa kotou e araia i
taua au mea ra i reira; kare oki kotou
e akaviivii i te au mea tapu a te tama-
riki a Iseraela i reira, e kare oki e
mate.

PENE XIX.

*No te vai reu ai no te bovi ua mura-
mura ra.*

KUA tuatua mairā Iehova kia 1
Mose raua ko Aarona, na ko
maira, Teia te akonoanga i te ture ta 2
Iehova i tuatua maira, na ko maira, E
karanga atu ki te tamariki a Iseraela,
e taki mai ratou kia koe i tetai bovi ua
muramura ra, *e* te meitaki, e kare e
kino ra, i tei kore i tukuia te zugo ki
3 rungao ra: E na korua e apai i taua
bovi ra ki te taunga kia Eleazara ra,
kia taki aia ki vao mai i te puakapa ra,
kia taia taua *bovi* ra ki mua i tona aro-
4 aro: E na te taunga ra, na Eleazara, e
rave i tetai manga toto i taua *bovi* ra
ki runga i tona maikao-rima, ka pîpî ei
i taua toto ra, e kia itu pîpî anga, ki
5 mua tikai i te Are uipānga ra: E ka
ta'uia taua bovi ua ra ki mua i tona
aroaro; te kiri, e te kiko, e te toto, e
6 te repo, okotai rai ta'unga: E rave oki
te taunga i te rakau arezi, te isopa, e te
ao muramura, ka titiri ei ki roto i te ai
7 i ta'uia'i taua bovi ua ra. Ei reira te
taunga e tatā'i i ona kakau, ka paî ei i
te vai, e i muri ake ka aere aia ki roto
i te puakapa, e ka viivii ua'i taua tau-
8 nga ra e aiai ua atu. E te tangata
i ta'u i taua *bovi* ra, e tatā aia i ona ka-
kau i te vai, e paî oki i te vai, ka viivii
9 ua'i aia e aiai ua atu. E na tetai ta-
ngata viivii kore e akaputuputu i te
reu o taua bovi ua ra, ka vaoo ei i tetai
ngai viivii kore ki vao mai i te puakapa
ra, e vaoo oki te reira no te vai tamā
ra; ei tarangaara ra, na te uipānga
10 tamariki a Iseraela ra. E te tangata e
akaputuputu i taua reu bovi ua ra, e
tatā aia i ona kakau, e ka viivii ua'i
aia e aiai atu.

Ei akonoanga vaoo tamou teia na te
tamariki a Iseraela, e na te tangata ke
11 i noo i rotopu ia ratou ra. Ko tei aka-
tukia ua atu i te tangata mate ra, ka
12 viivii aia e po itu atu. E tamā aia iaia
uaorai ki taua *vai ra* i te po toru, e te
po itu, ka mā atu ei aia; kia kore ra
aia e tamā iaia uaorai i te po toru, e te
13 po itu ra, kare aia e mā. Ko tei aka-
tukia atu i te kopapa o te tangata kia
mate ra, e kare i tamā iaia uaorai ra,
kua akaviivii aia i te sekene o Iehova;
ka tipu keia ïa tangata i Iseraela nei;
te viivii ra aia no te mea kare i pîpiia
te vai tamā ki rungao iaia, te vai ua ra
tona viivii ki rungao iaia.

14 Teia te ture no te tangata kia mate i
roto i te puakapa ra; ko te aronga ka-
toa i roto i taua puakapa ra, e tei tomo
ua oki ki roto i taua puakapa ra, ka
15 viivii ïa e kia po itu ake. E te au
āriki katoa i vaio ua ra, kare e tapoki i
16 tamouia ki rungao ra, ka viivii ïa. E
tei akatukia ua atu i te tangata i taia i
te koke i te ngai atea ra, e te tangata i
mate ra, e te ivi tangata, e te tanuma-
nga *tangata* ra, ka viivii ïa e kia po
17 itu. Ko tei viivii *i te reira ra*, e rave

ratou i tetai pae i te reu o te *bovi* tara-
ngaara i ta'uia ra, e tuku oki ratou i te
vai mapia ki runga, ki roto i tetai āriki:
E na tetai tangata viivii kore e rave i 18
te isopa, ka taruku ei ki raro i te vai,
ka pîpî ei ki rungao i taua puakapa ra,
e ki rungao i te au āriki katoa, e ki
rungao i te au tangata i reira ra, e ki
rungao i te tangata i akatukia i te ivi
ra, e te tangata i taia, e te tangata mate
oki, e te tanumanga *tangata* ra: Ei te 19
po toru taua tangata viivii kore ra e
pîpî ei i tei viivii, e ei te po itu oki; e
kia tae ki te po itu ra, ka tamā aia
iaia uaorai i reira, ka tatā'i i ona kakau,
ka paî ei aia i te vai, e ka mā ïa aia kia
aiai ake. Ko te tangata ra kia viivii, e 20
kare aia e tamā iaia uaorai, ka tipu keia
ïa tangata i te uipānga nei, no te mea
kua akaviivii aia i te ngai-tapu o Ieho-
va ra: kare te vai tamā ra i pîpîia ki
rungao iaia; te vai viivii ua ra aia. Ei 21
akonoanga vaoo tamou ïa na ratou, e te
tangata i pîpî ki te vai tamā ra, ka tatā
aia i ona kakau; e tei rave ua atu i
taua vai tamā ra, ka viivii aia e aiai atu.
E tei akatukiaia e taua tangata viivii 22
ra, kua viivii ïa: e te tangata e akatu-
kia ua atu *i te reira* ra, ka viivii ïa e
aiai atu.

PENE XX.

Te matenga o Miriama: te vai i te rau-ka anga mai no roto i te mato: to Aarona matenga.

I REIRA to te uipānga tamariki ka- 1
toa a Iseraela tae anga mai ki te
medebara o Zini, i te marama mua ra:
noo iora taua au tangata ra i Kadesa;
e mate iorā Miriama i reira, e i reira
tona tanu mangaia. E kare rava e vai 2
ta taua uipānga ra; e kua akaputuputu
maira ratou ia Mose raua ko Aarona.
Kua tauetono maira te tangata ia Mose, 3
tuatua maira, na ko maira, Naringa
matou i mate katoa ka mate ei to ma-
tou ai taeake ki mua i te aroaro o Ie-
hova ra! Eaa oki korua i arataki mai 4
ei i te uipānga o Iehova *ki ko nei*, ki
teianei medebara, kia mate matou e ta
matou au puaka i ko nei? Eaa oki 5
korua i arataki mai ei ia matou mei
Aiphiti mai, e apai mai ia matou ki ko
nei ki teianei ngai kino? e ngai ua kai
kore, e te suke kore, e te vine kore, e
te remuna kore; e te ngai vai kore oki
kia inu.
E aere aturā Mose raua ko Aarona 6
mei te aroaro atu o taua uipānga ra ki
te ngutupa o te Are uipānga, kua tipa-
pa iora raua i raro to raua mata: e kua
mama maira te kakā o Iehova ra kia
7 raua. Kua tuatua mairā Iehova kia
8 Mose, na ko maira, Ka rave i te rakau
ra, ka akaputuputu mai i te uipānga ra,
ko koe, e toou tuakana ko Aarona, ka
tuatua atu ei ki te mato ki mua tikai i
to ratou mata; e na te reira e tuku mai
i te vai, naau e akata'e mai i te vai na
ratou no roto i taua mato ra, ka akainu
atu ei koe i taua uipānga ra, e ta ratou
9 au puaka. Kua rave iorā Mose i te
rakau i mua i te aroaro o Iehova, tana
10 i akaue mai iaia ra. Kua akaputuputu
iorā Mose raua ko Aarona i te uipānga
ki mua i taua mato ra, e kua karanga
atura aia kia ratou, Ka akarongo mai
ana, e tenana aronga meameaau; e tika
aina ia maua kia apai atu i te vai na
11 kotou no roto i teianei mato? E kua
tāki aturā Mose i tona rima, kua ta
atura i te mato ki tana rakau e rua tai-
nga, kua ta'e maira te vai e mea maata,
kua inu iora taua uipānga ra e ta ratou
au puaka ra.
12 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose
raua ko Aarona, No te mea kare ake-
nei korua i akarongo mai kiaku, kia
akatapuia au ki mua i te aroaro o te
tamariki a Iseraela, kare atura korua
e arataki i teianei uipānga ki te enua
taku e oronga atu no ratou ra.
13 Ko Meriba teianei vai; kua taue-
tono oki te tamariki a Iseraela ia Ieho-
va, e akatapuia aia ia ratou ra.
14 Kua tono aturā Mose i nga veka ki
te ariki o Edoma mei Kadesa atu, *kara-
nga atu e*, Te na ko maira to taeake ko
Iseraela ra, Kua kite koe i to matou
au tumatetenga katoa i rokoia mai ei
15 matou ra: E kua aere to matou ai me-
tua ki Aiphiti, e i Aiphiti to matou
noo anga e roa rava akenei; e kua
takinga-kino mai to Aiphiti ia matou,
16 e to matou ai metua: Ia matou ra i
tautopa atu kia Iehova ra, kua akaro-
ngo mai aia i to matou reo, e kua tono
mai i te angela, e kua arataki mai ia
matou mei Aiphiti maira; e i na, tei
Kadesa matou, tei te oire ïa i te mata-
17 mata o toou enua ra: Teia ta matou
tuatua kia koe, e tuku mai koe ia ma-
tou e na roto matou i toou nei enua i
te aere: kare matou e na roto i te kai-
nga, kare oki e na roto i te au kainga
vine ra, kare oki matou e inu i te vai no
te au punavai ra; e na runga ua matou
i te ara tiroa o te ariki ra: kare matou
e anga ke na te pae katau, e na te pae
18 kaui, e topa ua mai toou ra enua. Kua
tuatua maira Edoma kiaia, Auraka koe
e na roto mai i toku nei enua, ko te
aravei atu aea au ia koe ma te koke.

Kua karanga atura te tamariki a Ise- 19
raela kiaia, E na te ara tiroa ua matou
i te aere: e kia inu au e taku au puaka
i to vai, naku ïa e tutaki: e tuku ua
mai koe iaku kia aere ua na roto *i to*
enua mei te tuitarere ua. Kua tuatua 20
maira aia, Auraka koe e na ko nei mai
te aere. Tei vao maira Edoma e tama-
ki iaia ma te tangata katoa e manganui,
e te rima ririnui. Kare akera i tika 21
ia Edoma i te tuku mai i te ara tiroa
kia aere a Iseraela na roto i tona enua
ra; ariu akerā Iseraela na tetai ara ke.

Kua aere anake maira te tamariki a 22
Iseraela, te uipānga katoa ra, mei Ka-
desa mai, e tae maira ki te maunga ra
ko Hora. Kua tuatua mairā Iehova 23
kia Mose raua ko Aarona i te maunga
ra ko Hora, i te pae o te enua o Edoma
ra, na ko maira, Ka kapiti katoaiā 24
Aarona ki tona iti-tangata: kare oki
aia e tae ki te enua taku e oronga ki te
tamariki a Iseraela ra, no te mea kua
akono ngata korua i taku tuatua i te
vai ra i Meriba. E rave koe ia Aarona 25
e tana tamaiti ia Eleazara, ka arataki
ei ia raua ki runga i te maunga nei ko
Hora: Ka kiriti ei i te au kakau i ru- 26
nga ia Aarona, ka ao ei ki runga i tana
tamaiti ia Eleazara; e ka mate a Aa-
rona i reira, e ka kapiti katoaia atu *ki*
tona orai iti-tangata.

Kua pera oki a Mose i ta Iehova 27
i akaue maira; aere atura oki ratou ki
runga i taua maunga ra ko Hora, ki
mua i te aroaro o taua uipānga katoa
ra. Kua kiriti akerā Mose i te au ka- 28
kau i runga ia Aarona, e kua ao atura
ki runga i tana tamaiti ia Eleazara; e
mate iorā Aarona i reira ki runga i te
take o taua maunga ra: e kua aere
mairā Mose raua ko Eleazara, mei ru-
nga mai i taua maunga ra. E kite 29
akera te uipānga katoa e, kua mate a
Aarona, kua aue iora te ngutuare ka-
toa o Iseraela ia Aarona, e toru akera
ngauru anga o te po.

PENE XXI.

Te ngati Kanaana i te pou anga i Horama. Katia te tangata e te au ovi ra: te ovi veo i te akatu angaia. To Sihona raua ko Oga pou angaia.

E RONGO akera te ngati Kanaana 1
ariki no Arada, i noo i te pae i
apatonga, e te na Atarima maira Ise-
raela te aere; kua tamaki maira aia ia
Iseraela, e riro tuikaa atura tetai pae o
ratou iaia. Kua tia iorā Iseraela ia 2
Iehova ra, karanga atura, Kia tika
tikai ia koe i te tuku mai i teianei aro-
nga ki toku nei rima, ka pou takiri
3 roa to ratou au oire iaku. Kua akaro-
ngo mairā Iehova i te reo o Iseraela, e
kua tuku maira i te ngati Kanaana ra;
pou takiri rava akera ratou e to ratou
au oire: tapa iora ratou i te ingoa o
taua ngai ra ko Horama.

4 Akaruke iora ratou i taua maunga
ra ko Hora, aere iora na te ara tiroa na
te tai muramura ra: e takako i te
enua o Edoma ra: taitaia roa akera te
ngakau o te tangata i taua arataa ra.
5 Kua tuatua kino iora te tangata i te
Atua, e ia Mose, Eaa korua i arataki
mai ei ia matou mei Aiphiti mai kia
mate matou i teianei medebara? kare
oki e areto, kare oki e vai, e kua iu
6 matou i *teianei* kai māmā ua. Kua
tuku mairā Iehova i te au ovi ai i ro-
topu i te au tangata, e kua kakati ratou
i te tangata; e manganui o to Iseraela
i mate takiri rava.

7 Kua aere maira te tangata kia Mose,
kua tuatua maira, Kua ara matou, kua
tuatua kino oki matou ia Iehova, e
ia koe; e tautopa koe ia Iehova kia
apai ke aia i te au ovi ia matou nei.
Kua tautopa iorā Mose *kia Iehova* i
8 taua au tangata ra. Kua tuatua mairā
Iehova kia Mose, E anga koe i tetai
ovi ai ra, ka tamou ei ki runga i tetai
rakau roa, e te tangata ravarai i katia
ra, me akara aia i taua *ovi* ra, ka ora
9 ïa. Kua anga iorā Mose i tetai ovi
veo, tamou akera ki runga i te rakau
roa ra; e te tangata i katia e tetai ovi
ra, kua akara ua aia i taua ovi veo ra,
kua ora ïa.

10 Kua aere maira te tamariki a Ise-
raela, e kua patia iora i te puakapa i
11 Obota. E mei Obota mai oki ratou te
aere, e patia iora i te puakapa i Iie-
abarima, i te medebara i mua mai i
Moabi, i te pae i te itinga o te rā ra.
12 Mei reira oki riro maira ratou, e
patia iora i te puakapa i te o ra i Zareda.
13 Mei reira oki, kua aere iora ratou, e
kua patia iora i te puakapa i tetai pae i
Aranona, ko tei ta'e tika na te medeba-
ra, e na te pae o te ngati Amori ra: ko
Aranona oki te kotinga o Moabi i rotopu
i te *ngati* Moabi e te ngati Amori ra.
14 I tuatuaia'i i roto i te buka tamaki a
Iehova ra e; Kia Vaheba i Supha ra,
e ki te au kauvai i Aranona ra,
15 Ki te paringa o te au kauvai e tae roa
ki te nooanga i Ara, e tei piri tika atu
ki te pae o Moabi.
16 Mei reira oki *aere atu ratou* ki te rua-
vai, ko taua ruavai ra i tuatua'i a Iehova
kia Mose ra e, Ka akaputuputu mai i te
tangata *kiaku nei*, e naku e o atu i te

vai na ratou. Kua imene iorā Iseraela 17
i teianei imene, Ka pupui mai, e te vai,
ki runga! e imene kotou i te reira! E 18
ruavai i koia e te aronga kavana, ta te
aronga mana o te au tangata nei i ko, i
to ratou au rakau, i *te ako a* te akakite
ture ra. Mei te medebara mai oki
kua aere mai ki Matana: Mei Matana 19
oki ki Nahaliela; e mei Nahaliela ki
Bamota: E mei Bamota oki ki te o, i 20
te enua o Moabi, *te ngai i kitea'i* te take
o Pisega, i tei akara tika ki Iesimona.

Kua tono aturā Iseraela i te veka ki 21
te ariki o te ngati Amori ra ko Sihona,
na ko atura, E aere ana au na toou nei 22
enua; kare matou e tapae ua atu ki
roto i te au kainga, e te au kainga vine;
kare oki matou e inu i te vai no te
punavai ra: e na te ara tiroa o te ariki
ra matou te aere ua, e topa ua mai toou
na enua. Kare akerā Sihona i tuku ia 23
Iseraela kia aere na roto i tona enua:
kua akaputuputu iorā Sihona i te ta-
ngata ravarai nona, e kua aere maira ki
vao ki te medebara ra e aravei ia Ise-
raela; e tae maira aia ki Iahaza, e kua
tamaki maira ia Iseraela. Pou iora aia 24
i te taia e Iseraela ki te mata koke, riro
maira tona enua mei Aranona mai, e
tae akera ki Iaboka, i te pae o te tama-
riki a Amona ra; e pakari oki te koti-
nga o te tamariki a Amona. Riro 25
maira to reira au oire ravarai kia Ise-
raela: e noo iora Iseraela i roto i te au
oire katoa o te ngati Amori *ra*; i Hese-
bona e tona katoa ra au vila. Ko te 26
oire ïa ko Hesebona o te ariki o te
ngati Amori ra o Sihona; i tamaki aia
ki tetai ariki o Moabi i muatangana ra,
e i riro maira tona enua katoa kiaia, e
tae rava akera ki Aranona. Koia tei 27
tuatua maseliia ra e,

E aere mai kia patuia Hesebona; e
kia akatuia te oire o Sihona: E ai tei pu- 28
roro mai mei roto mai i Hesebona; e te
mura ai mei roto mai i te oire o Sihona;
i ka ai Ara i Moabi, *e* te aronga mamaa-
ta o te au ngai teitei i Aranona. Aue 29
oki koe, e Moabi e! kua akaruke roaia
koe, e to Kemosa e! kua tuku aia i
tana au tamariki i ora ra, e tana au ta-
maine, kia riro ei tuikaa na te ariki o te
ngati Amori, na Sihona. Kua aka- 30
inana atura matou i te kakao kia ratou,
kua pou Hesebona e tae rava atura ki
Dibona, tairipoti rava akeraia e matou
e tae ua atura ki Nopha, i vaitata ki
Medeba.

Te noo ra oki Iseraela i te enua o te 31
ngati Amori. Kua tono akerā Mose i 32
te tangata e tutaka ia Iaazera, e pou
iora *te reira* ia ratou *e* tona ra au vila,
e tuaru atura i te ngati Amori i reira
ra.
33 E kua ariu akera ratou, e kua aere
iora na te ara tiroa ki Basana, kua aere
maira te ariki o Basana ko Oga e ara-
vei ia ratou, koia ma tona katoa ra au
34 tangata, e tamaki i Ederei. Kua tuatua
mairā Iehova kia Mose, Auraka e ma-
taku iaia: e tuku atu au iaia e tona
katoa ra au tangata ki toou rima, e tona
enua; e mei taau i rave i te ariki o te
ngati Amori ra ia Sihona i noo i Hese-
35 bona ra, e pera katoa koe iaia. Mate
iora aia, e tana au tamaroa, e tona
katoa ra au tangata, ia ratou, kare rava
akera i toe; riro maira tona enua kia
ratou.

PENE XXII.

Te tuatua a Balaka kia Balaama, e tona ra aerenga.

1 KUA aere maira te tamariki a Ise-
raela, kua patia iora i te puakapa
i te au ngai mataataa i Moabi i tera pae
Ioridana, i aite kia Ieriko ra.
2 E kite akerā Balaka, te tamaiti a
Zipora, i te au mea katoa ta Iseraela i
3 rave i te ngati Amori ra. Mataku rava
akera to Moabi i taua aronga tangata ra,
no te mea e toko rai ratou: tu-
matetenga rava akera to Moabi i te
4 tamariki a Iseraela. Kua tuatua akera
Moabi ki te aronga pakari i Midiana
ra, Ka pou rava te au mea katoa i taua
aronga ra, e pini ua ake tatou nei, mei
te ngangaere o te enua e pou i te bovi
nei. Ko Balaka te tamaiti a Zipora
5 te ariki o Moabi i reira. E kua tono
akera aia i te karere kia Balaama te
tamaiti a Beora, ki Petora, i te pae vai
i te enua o te tamariki a tona ra au ta-
ngata ra, e tiki iaia, e karanga atu e, I
na, e urupu tangata tera ake mei Ai-
phiti mai; i na, kua kapi te enua ia
ratou, e tei muao iaku nei ratou i te
6 noo anga: E tenana, teia taku tuatua
kia koe, e aere mai koe, e katara i teia-
nei aronga naku; e ririnui oki to ratou
i toku: peneiake ko te rauka iaku kia
pou ratou iaku, e kia arumaki atu au ia
ratou i te enua nei: kua kite oki au e,
ko tei akameitakiia e koe ra kua meita-
ki ïa, e tei kataraia e koe ra kua ka-
7 tara ïa. Aere atura te aronga pakari o
Moabi, e te aronga pakari o Midiana,
ma te tutaki tauraatua i to ratou rima;
tae atura ratou kia Balaama ra, e kua
karanga atura kiaia i te tuatua a
8 Balaka. Kua tuatua maira aia kia ra-
tou, E moe i ko nei i teianei po, e naku
e akakite kia kotou i te tuatua ta Ie-

hova e tuatua mai kiaku. Noo iora
aua nga kavana o Moabi ra kia Balaa-
ma ra.
Kua aere maira te Atua kia Balaama 9
ra, e kua tuatua maira, Eaa tenana au
tangata kia koe na? Kua karanga 10
aturā Balaama ki te Atua, Na te ariki
o Moabi, na Balaka te tamaiti a Zipora,
i tono mai *ia ratou* kiaku nei, *e tuatua*
mai kiaku e, I na, e urupu tangata tera 11
ake mei Aiphiti mai, e kua kapi te enua
ia ratou; e aere mai koe i tenana e ka-
tara i taua aronga nei naku; peneiake
ko te pou ratou iaku, e kia arumaki ke
atu au ia ratou. Kua tuatua maira te 12
Atua kia Balaama, Auraka koe e aere i
to ratou tere; auraka koe e katara i
taua iti-tangata ra; kua meitaki oki
ratou. Kua tu akerā Balaama ki ru- 13
nga i te popongi ra, kua karanga atura
ki nga kavana no ko ia Balaka ra, Ka
oki ki to kotou na enua: kare oki a Ie-
hova e tuku iaku, kia aere au i to kotou
tere. Kua tu akera taua aronga kava- 14
na o Moabi ra, kua oki maira kia Bala-
ka ra, e kua tuatua maira, Kare a Ba-
laama e keu.
Kua tono akaou aturā Balaka i te 15
aronga kavana, e maata ïa, e te mana
maata atu ïa, i tetai aronga ra. E tae 16
atura ratou kia Balaama ra, e kua ka-
ranga atura kiaia, Te na ko mairā Ba-
laka te tamaiti a Zipora, Auraka roa koe
e akono i te tāpu, e aere mairai koe kia-
ku nei: E akangateitei rava atu oki au ia 17
koe kia maata roa, e taau e tuatua mai
kiaku ra, naku ïa e rave: e tenana,
teia taku tuatua kia koe, e aere mai
koe, e katara i teianei aronga naku.
Kua tuatua mairā Balaama ki taua au 18
tavini o Balaka ra, na ko maira, Oro-
nga ua mai a Balaka i te ario e te auro
naku, e kia ki ua atu tona are, kare rai
e tika iaku kia rave i tetai ngai mea
ngiti e tetai mea maata, mari ra ta taku
Atua ra ta Iehova e tuatua maira. E 19
tenana, teia taku tuatua, ka moe kotou
i ko nei i teianei po, kia kite rai au i ta
Iehova e tuatua mairai kiaku. Kua 20
aere maira te Atua kia Balaama ra i te
po, e kua tuatua maira kiaia, Kia tiki
mai taua au tangata ra ia koe, e tu koe
ki runga, e aere katoa; ko taku ra e
karanga atu kia koe ra, ko te reira
anake ra taau e rave. E popongi akera 21
kua tu akerā Balaama ki runga, tuku
akera te nooanga ki runga i tana asini,
aere katoa atura e taua au kavana o
Moabi ra.
Riri akera te Atua no te mea koia i 22
aere; e kua tu iora te Angela a Iehova
i te arataa e arai iaia. Tei rungao aia i
tana asini, e nga tavini nona toko rua *i*
23 *te aere* katoa ra. Kite atura te asini i
taua Angela a Iehova ra i te tu ua anga
i te arataa ra, ma tana koke i unuiia i
tona rima: kua anga ke akera te asini
ki te ngai atea, akaruke iora i taua ara
ra; kua ta iorā Balaama i te asini e
24 akaariu rai ki taua arataa ra. Kua tu
ra te Angela a Iehova i te arataa i roto-
pu i nga kainga vine, e patu tei teia pae,
25 e e patu tei tera pae. E kite akera te
asini i te Angela a Iehova ra, kua tapae
ua atura aia ki taua patu ra, paîi akera
te vaevae o Balaama i taua patu ra;
26 kua ta akaou iora aia iaia. E aere
atura te Angela a Iehova i vaitata atu,
tu iora i te ngai oiti, kare e tatipaanga
27 to te pae katau e te pae kaui. E kite
akera te asini i te Angela a Iehova, kua
moe aia ki raro i raro ake ia Balaama:
riri rava akerā Balaama, e kua ta iora
28 aia i te asini ki te rakau. Kua akaama-
ma iorā Iehova i te vaa o taua asini ra,
e kua tuatua maira aia kia Balaama, I
akapeea atu au ia koe, i ta ua mai ei koe
29 iaku e toru akenei tainga? Kua kara-
nga aturā Balaama ki taua asini ra, No
te mea kua akakoko mai koe iaku:
naringa e koke tei toku rima e, kua
30 mate roa ïa koe iaku i teianei. Kua
tuatua maira te asini kia Balaama,
Kare ainei au i te asini naau, e kua aka-
oro koe iaku mei *iaku* rai *i riro ei api-*
nga naau, e tae rava akenei ki teianei
rā? kua pera ainei au ia koe i muata-
ngaua ra? Kua karanga atura aia, Kare.
31 Kua akapuera mairā Iehova i te
mata o Balaama i reira, kite atura aia i
te Angela a Iehova i te tu anga i te ara-
taa ra, ma tana koke i unuiia ra i tona
rima: kua tupou iora aia ki raro, e ti-
32 papa iora ki raro tona mata. Kua tua-
tua maira te Angela a Iehova kiaia,
Eaa koe i ta ai i taau asini e ka toru
akenei tainga? i na, i aere oki au e arai
ia koe no te mea e aerenga kino *toou*
33 ki mua iaku nei: Kua kite mai oki te
asini iaku, e ka toru akenei ariu ke
anga iaku; naringa rai aia kare i anga
ke iaku nei, kua mate ïa koe iaku, e
34 kua akaoraia aia e au. Kua karanga
aturā Balaama ki taua Angela a Iehova
ra, Kua ara au: kare oki au i kite e, te
tu ra koe i te arataa e arai iaku, e teia-
nei, e mea kino ia koe ra, ka oki au ki
35 oku ra. Kua tuatua maira te Angela
a Iehova kia Balaama, E aere katoa koe
e taua au tangata nei; e te tuatua taku
e karanga atu kia koe ra, taau ïa e kara-
nga atu, *ko te reira* anake ra. Aere
aturā Balaama ratou ko te au kavana
ki o Balaka ra.

E kite akerā Balaka e te aere mairā 36
Balaama, aere atura aia e aravei iaia ki
tetai oire o Moabi, i te pae o taua enua
ra, i te pae i Aranona. Kua karanga 37
aturā Balaka kia Balaama ra, Kare
ainei au i māro i te tiki ia koe na? eaa
oki koe i kore ei i aere mai kiaku nei?
kare aina e tika roa iaku kia akamaata
ia koe? Kua tuatua mairā Balaama kia 38
Balaka ra, I na, teia mai nei au ia koe
na; eaa ra oki taku tuatua e tika'i iaku
uaorai kia tuatua ua? Ko te tuatua ta
te Atua e tuku mai ki roto i toku
vaa, ko taku ïa e tuatua. Kua aere 39
iorā Balaama raua ko Balaka, e tae
atura ki Kiriata-huzota. Kua ta iorā 40
Balaka i te bovi, e te mamoe, e kua apai
i ta Balaama *tuanga*, e ta te au kavana
katoa tei vaitata orai iaia. E ao akera 41
kua arataki aturā Balaka ia Balaama
ki runga i te au ngai teitei no Baala,
kia kite aia i taua aronga ra e tae ua
atu ki te openga mai i reira.

PENE XXIII.

Te au tusia karakaratio a Balaka ra, e te totou a Balaama ra.

KUA tuatua mairā Balaama kia 1
Balaka, E patu nga atarau e itu
naku i ko nei, e ka akateateamamao
mai oki i nga bovi e itu, e nga rama e
itu, naku i ko nei. Kua pera oki a 2
Balaka i ta Balaama i tuatua maira; e
kua apai akerā Balaka raua ko Balaama
i te bovi e te *rama* ki rungao i taua *au*
atarau *ravarai* ra. Kua tuatua mairā 3
Balaama kia Balaka, Tu io na koe i
vaitata i taau na tusia karakaratio, e
aere ana au: peneiake ko te aere mai a
Iehova e aravei mai iaku; e tana e aka-
kite mai kiaku ra, naku ïa e akakite
atu kia koe na. Aere atura aia ki ru-
nga i te ngai tokoraa ua.
Kua aravei maira te Atua ia Balaa- 4
ma: e kua karanga aturā *Balaama*
kiaia, Kua oti iaku nga atarau e itu, e
kua apaiia e au te bovi e te rama ki
rungao i te *au* atarau *katoa*. Kua tuku 5
mairā Iehova i te tuatua ki roto i te vaa
o Balaama, e kua tuatua maira, Ka oki
koe kia Balaka ra, ka akapera atu koe
kia tuatua. Kua oki atura aia kiaia ra, 6
e i na, te tu ua ra aia i vaitata i tana
tusia karakaratio, koia e te au kavana
katoa o Moabi ra. Kua tuku atura 7
aia i tana maseli, karanga atura,
Na te ariki o Moabi, na Balaka, au i
arataki mai mei Arama mai, mei te
maunga mai i te itinga o te rā ra, *na ko*
maira, E aere mai, e katara ia Iakoba,
e aere mai, e akakino ia Iseraela naku.

8 E akapeea au i te katara i tei kore i ka-
taraia e te Atua ra? e akapeea au i te
akakino i tei kore i akakinoia e Iehova
9 ra? I akara ana au iaia i rungao i te
au mato ra, i akara au iaia i runga i te
au tuaivi ra; i na, e noo taka ke rai
taua aronga ra, kare e kapitiia ki roto i
10 te au iti-tangata ra. Naai e tatau i te
one-pueu o Iakoba, e te rainga o te
tuanga a o Iseraela? Kia riro toku
mate *mei* te mate o te aronga tuatua-
tika, e kia riro toku nei openga mei to-
na!
11 Kua tuatua mairā Balaka kia Balaa-
ma, Kua aa io nei oki koe iaku nei? i
arataki mai oki au ia koe e katara i to-
ku au enemi, e i na, kua akameitaki
12 roa io nei koe *ia ratou*. Kua karanga
atura aia, na ko atura, Auraka au e
akono meitaki, e ko ta Iehova i tuku
mai ki roto i toku vaa ra, ko taku ïa e
13 tuatua? Kua tuatua mairā Balaka
kiaia, E aere mai na ka aere taua ki
tetai ngai ke atu, kia kite koe ia ratou
i reira; ko te openga ua o taua aronga
ra taau ka akara na, kare rai koe e kite
ia ratou ravarai: e ei reira koe e katara'i
ia ratou.
14 Kua arataki atura aia iaia ki te kai-
nga o Zophima ra, ki rungao i Pisega
ra, kua patu iora i nga atarau e itu ra,
e kua apai i te bovi okotai, e te rama
okotai, ki rungao i taua *au* atarau *ra-*
15 *varai* ra. Kua karanga atura aia kia
Balaka, Tu io na koe i vaitata i taau na
tusia karakaratio, e aere ana au ki ko
16 akera e aravei *ia Iehova*. Kua aravei
mairā Iehova ia Balaama, e kua tuku
maira i te tuatua ki roto i tona vaa, e
tuatua maira, Ka oki koe kia Balaka ra,
17 ka akapera atu koe kia tuatua. E tae
maira aia kiaia ra, e i na, te tu ua ra aia
i vaitata i tana tusia karakaratio, e te
au kavana o Moabi i vaitata iaia. Kua
karanga aturā Balaka kiaia, Eaa ta Ie-
18 hova tuatua? Kua tuku atura aia i
tana maseli, karanga atura,
E tu mai koe ki runga, e Balaka, e
akarongo mai; e akarongo mai koe
19 iaku, e te tamaiti a Zipora: Kare te
Atua i te tangata, ka pikikaa mai ei
aia: kare oki i te tamaiti a te tangata,
ka tataraara 'i aia: kua tuatua ainei aia,
e kare rai aia e rave? kua tuatua ainei
aia, e kare rai aia e akatupu i te reira ra?
20 I na, ko te akameitaki tei tukuia mai
kiaku: kua akameitaki oki aia; kare
21 oki i tika iaku kia akakore. Kare o
Iakoba kino i kitea e ia, kare a Iseraela
ara i akaraia e ia: tei i ona tona Atua
ra ko Iehova; e tei rotopu ia ratou
22 te maeva ariki. Na te Atua i arataki

mai ia ratou mei Aiphiti mai: mei te
ririnui reema ra to ratou. Kare rava 23
e purepure ia Iakoba, kare rava e kese-
ma ia Iseraela: ka tuatuaia rā Iakoba,
e Iseraela katoa oki, kareka mei teianei
rai tuatau e, Ko te ravenga a te Atua
e! I na, mei te liona tinana ra taua 24
aronga ra kia tu mai ki runga; e mei
te liona kia tu ra: ko tei kore e moe ki
raro kia kore e pou tei rauka ra i te kei-
ngaia, e kia inumia te toto o tei mate ra.
Kua tuatua mairā Balaka kia Balaa- 25
ma, Auraka e katara atu, e auraka ka-
toa e akaora atu ia ratou. Kua kara- 26
nga aturā Balaama kia Balaka, na ko
atura, Kare au i karanga atu kia koe, i
te na ko anga atu e, Ko te au mea katoa
ta Iehova e tuatua maira, e akapera au
e tika'i? Kua tuatua mairā Balaka kia 27
Balaama, E aere mairai koe, e arataki
au ia koe ki tetai ngai ke atu; peneiake
ko te tika i te Atua e, ei reira koe e ka-
tara atu ei i taua aronga ra. Kua ara- 28
taki aturā Balaka ia Balaama ki runga
i te take o Peora, i aite tika ki Iesimo-
na. Kua karanga aturā Balaama kia 29
Balaka, E patu nga atarau naku e itu
i ko nei, e rave mai oki nga bovi e itu, e
nga rama e itu, naku i ko nei. Kua aka- 30
pera oki a Balaka i ta Balaama i karanga
atura, e kua apai oki i te bovi okotai e
te rama okotai ki runga i taua *au* atarau
ravarai ra.

PENE XXIV.

Te akakite nei a Balaama i te meitaki e rauka ia Iseraela ra.

EKITE akerā Balaama e, e akaora 1
ta Iehova ia Iseraela, kare akera
aia i aere mei tei muatangana ra, e kimi
i te ravenga purepure, kua ariu akera
ra aia i tona mata ki te medebara ra.
Kua nānā akerā Balaama i tona mata 2
ki runga, kite atura ia Iseraela i te pua-
kapa anga, ko te kopu ko tona ngai; e
kua aere maira te Vaerua o te Atua ki
rungao iaia; Kua tuku atura i tana 3
maseli, karanga atura,
Te tuatua nei a Balaama te tamaiti a
Beora, ko te tangata mata puera teia e
tuatua nei; Ko tei akarongo i te tuatua 4
a te Atua teia e tuatua nei; ko tei kite
i te orama o te Mana katoatoa ra; tei
tareuia mai, te puera ua maira te mata:
Ko te manea o to au puakapa, e Iakoba 5
e! *e* to au sekene, e Iseraela e! Mei te 6
ngai mataatаa i te oora angaia; mei te
kainga i te pae vai ra, mei te aloe i ta-
numia e Iehova ra; mei te arezi i te
pae o te vai ra. Ka ta'e mai te vai no 7
roto mai i te āriki a *Iakoba*, e *ka riro*
tona uanga mei te muriavai e manganui
ra; e teitei maata atu to ratou ariki ia
Agaga, e tona basileia e maata rava atu
8 ïa. Ko te Atua, ko tei arataki mai iaia
mei Aiphiti maira; mei te ririnui ree-
ma ra tona: ko te pa enua ra, ko tona
au enemi ra, ka pou ïa iaia; e ka unga-
ungātiti to ratou au ivi; e ka tu ratou
9 e mama rava i tona au kakao. Ka
akaopuku aia, e moe oki ki raro mei te
liona ra, e mei te liona tinana ra; naai
aia e akaara atu? Ko te akameitaki
atu ia koe ra, kia akameitakiia ratou, e
ko te katara atu ia koe ra, kia kataraia
ratou.
10 Tupu akera to Balaka riri ia Balaa-
ma, e kua pakipaki ua akera i tona
uaorai rima; e kua tuatua mairā Ba-
laka kia Balaama ra, I tiki atu ana oki
au ia koe e katara i toku nei au enemi,
e i na, ka toru akenei oou akaora anga
11 *ia ratou* i teianei. E tenana, ka aere
koe ki o ou ra, i manako oki au e aka-
mana roa atu ia koe: kua tūpu rā
Iehova ia koe, auraka kia akangateitei-
12 ia. Kua karanga aturā Balaama kia
Balaka, Kare ainei au i karanga atu ki
to au karere, taau i tono mai kiaku, i
13 te na ko anga e, Oronga ua mai a Ba-
laka i te ario e te auro e kia ki ua atu
tona are, kare rai e tika iaku kia tua-
tua, mari ra ko ta Iehova e tuatua
maira, *kare e tika* ta toku uaorai nga-
kau kia rave i te meitaki e te kino; ko
ta Iehova ra e tuatua maira, ko taku
14 ïa e tuatua? E teianei, i na, teia au ka
aere ki oku ra, aere mai, e akakite atu
au kia koe i ta teianei aronga e rave i
toou ra au tangata i te au rā a muri
15 atu. E kua tuku atura aia i tana ma-
seli, karanga atura,
Te tuatua nei a Balaama te tamaiti
a Beora, ko te tangata mata puera teia
16 e tuatua nei; Ko tei akarongo i te tua-
tua a te Atua teia e tuatu'a nei, e tei
kitea e Tei Teitei ra ko tana ïa i kite,
ko tei kite i te orama a te Mana katoa-
toa ra, ko tei tareuia mai, te puera ua
17 maira te mata: Te kite nei au iaia,
kare ra e tupu vave: te akara nei au
iaia, kare ra i te mea vaitata; e Etu te
ka tae mai mei ko ia Iakoba ra, e ka
tupu tetai Sepeta i Iseraela, ko te ka
ta i nga pae o Moabi ra; e ka akapou
18 i te tamariki ravarai a Seta ra. *E* riro
oki a Edoma ei tuanga *nana*, e tona
enemi ko Seira ka riro katoa ei tuanga
nana; ko Iseraela oki te maata i te
19 ririnui. Ka riro te au ki to Iakoba, ka
pou oki iaia tei toe i te oire ra.
20 E tona akara anga ia Amaleka ra,
kua tuku atura aia i tana maseli, kara-

nga atura, Ko mua ïa Amaleka i te pa
enua: ko tona uanga ka pou takiri ïa.
Kua akara atura oki aia i te ngati 21
Keni ra, e kua tuku atura i tana maseli,
karanga atura, E nooanga ketaketa
toou, e kua apai koe i to koanga ki roto
i te mato. Ka pou ra taua *ngati* Keni 22
ra: e te openga ra, ka apai tuikaaia
koe e Asura ra.
E kua tuku atura aia i tana maseli, 23
karanga atura, Aue! koai te ka ora
kia akatupu te Atua i teia? E au pai 24
te ka tere mai mei te enua maira mei
Kitima, e rave kino ratou ia Asura, e
rave kino oki ratou ia Ebera; e ope
katoa ra ratou uaorai i te mate.
Tu iorā Balaama, aere atura e oki ki 25
tona ngai: e aere atura oki a Balaka i
tona aerenga.

PENE XXV.

Iseraela i te araara anga i te au idolo. Te matenga o Zimeri raua ko Kosibi ia Phenehaza, i akamou ei te taoonga taunga iaia.

NOO iora Iseraela i Sitima, e kua 1
timata iora taua au tangata i te
akaturi ki te au vaine Moabi ra. Kua 2
tiki mai oki taua aronga ra ia ratou e
aere i te *apai anga* tusia na to ratou
au atua: e kua kai oki te au tangata i
ta ratou au tusia, e kua tupou ki raro
i to ratou au atua. Kua topiri akera 3
to Iseraela kia Baala-peora: tupu
akera te riri o Iehova ia Iseraela. Kua 4
tuatua mairā Iehova kia Mose, Ka tiki
i te aronga mamaata ravarai i te au ta-
ngata nei, ka ri ei ki runga ki mua ia
Iehova, ki mua oki i te rā nei, kia
akaanga keia te riri maata o Iehova ia
Iseraela ra. Kua karanga aturā Mose 5
ki te au akava o Iseraela, Ka ta kotou
i te au tangata i topiri atura kia Baala-
peora i tona uaorai papaki, i tona uao-
rai papaki.
E i na, kua aere maira tetai o te 6
tamariki a Iseraela, kua arataki maira
i tetai vaine ngati Midiana ki tona au
taeake, i mua i te mata o Mose, e i
mua i te mata o te uipānga tamariki a
Iseraela katoa ra, te aue anake ra ïa i
te ngutupa Are uipānga ra. E kia 7
akara akerā Phinehaza, te tamaiti a
Eleazara, te tamaiti a Aarona taunga
ra, *i te reira*, kua tu akera aia ki runga
i rotopu i taua uipānga ra, kua rave
iora i te koke i tona rima; Kua aru 8
atura i taua tangata Iseraela ki roto i
te pia moe ra, kua ko atura ia raua
ravarai e tu mama atura, taua tangata
Iseraela ra, e te vaine katoa i te kopu
ra; kore akera te maki-mate i rotopu
9 i te tamariki a Iseraela ra. E taua
aronga i mate takiri roa i taua maki-
mate ra, e rua ïa ngauru e a ara i te
tausani.
10 E kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
11 na ko maira, Kua akaanga ke io nei a
Phinehaza, te tamaiti a Eleazara, te
tamaiti a Aarona taunga ra, i toku riri
i te tamariki a Iseraela, i te maroiroi
nona i rotopu ia ratou noku nei, i kore
ei i pou te tamariki a Iseraela iaku i
12 taua riri noku ra. E tenana, e kara-
nga atu *kiaia*, I na, kua oronga au i
13 taku koreromotu au nona: Nona ïa, e
no tona uanga i muri ake iaia ra, *koia*
te koreromotu ra i te taoonga taunga
ra e tuatua ua atu; no te mea i maroi-
roi aia i tona ra Atua, e kua tapoki i te
14 ara a te tamariki a Iseraela ra. Ko te
ingoa o taua ngati Iseraela i taia ra, ko
tei taia katoaia ma te vaine ngati Mi-
diana ra, ko Zimeri ïa, e tamaiti na
Salu, e mataiapo tutara ki o te ngati
15 Simeona ra. E te ingoa o taua vaine
ngati Midiana i taia ra, ko Kosibi ïa, e
tamaine na Zura; e kavana no tetai
pae tangata, e mataiapo tutara i Midi-
ana ra.
16 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
17 na ko maira, E taeko atu kotou i te
18 ngati Midiana, e rave ka ta; Kua
taeko mai oki ratou ia kotou i ta ratou
au ravenga pikikaa, i ta ratou i pikikaa
io nei ia kotou no te ara i Peora ra, e i
te *vaine* ra ko Kosibi, to ratou ra
tuaine, te tamaine a tetai kavana i Mi-
diana, i tei taia, i te tuatau maki-mate
ra no te ara i Peora ra.

PENE XXVI.

Kua tatauia to Iseraela.

1 E I MURI ake i taua maki-mate ra,
kua tuatua mairā Iehova kia Mose
raua ko Eleazara, te tamaiti a Aarona
2 taunga, na ko maira, Ka tatau ana i te
uipānga tamariki a Iseraela ravarai i
te maata anga, ko tei tae ki te mataiti
e tai takau, e tei ara atu, e pini ua ake
te ngutuare katoa o to ratou ai metua
ra, ko te tika kia aere ki te tamaki i
3 roto ia Iseraela nei. Kua tuatua iorā
Mose raua ko Eleazara taunga ra ia
ratou i te ngai mataataa i o Moabi, i te
pae Ioridana, *i te ngai i aite* kia Ieriko
4 ra, na ko atura, Ko tei tae ki te
mataiti e tai takau, e tei ara atu, *ta ko-
tou ïa e tatau;* ta Iehova oki i akaue
mai kia Mose ra, e taua au tamariki a
Iseraela, tei aere mai mei te enua mai-
ra mei Aiphiti.

Ko Reubena, te tama mua na Ise- 5
raela: ko ta Reubena tamariki; ta
Hanoka ra, ko te kopu-tangata ngati
Hanoka ïa: ta Palu ra, ko te kopu-
tangata ngati Palu ïa: Ta Hezerona 6
ra, ko te kopu-tangata ngati Hezerona
ïa: ta Karemi ra, ko te kopu-tangata
ngati Karemi ïa. Ko nga kopu-tangata 7
ngati Reubena eia: e te aronga i tatau-
ia i roto ia ratou ra, e a ïa ngauru e
toru ara i te tausani, e itu anere, e toru
ngauru. Ko ta Palu tamariki; ko Eli- 8
aba ïa. E ta Eliaba puke tamariki; 9
ko Nemuela, e ko Datana, e ko Abi-
rama: ko nga tangata ingoa kitea teia,
ko Datana e ko Abirama, i roto i te
uipānga ra, ko tei tauetono mai ia Mose
raua ko Aarona i te pupu o Kora ra,
ka tauetono ei ratou ia Iehova ra: E 10
kua amama mai te enua i tona vaa, e
kua apuku ia ratou katoa ma Kora ka
mate ei taua pouou tangata ra, pou
akera te au tangata e rua anere e rima
ngauru i te ai: riro atura ratou ei aka-
raanga. Kare ra te tamariki a Kora i 11
mate.

Nga tamariki a Simeona i to ratou 12
au kopu-tangata: ta Nemuela ra, ko te
kopu-tangata ngati Nemuela ïa: ta Ia-
mina ra, ko te kopu-tangata ngati Ia-
mina ïa: ta Iakino ra, ko te kopu-
tangata ngati Iakino ïa: Ta Zera ra, ko 13
te kopu-tangata ngati Zera ïa: ta Saula
ra, ko te kopu-tangata ngati Saula ïa.
Ko nga kopu-tangata o Simeona eia, e 14
rua ïa ngauru ma rua i te tausani, e rua
oki anere.

Nga tamariki a Gada i to ratou au 15
kopu-tangata: ta Zephona ra, ko te
kopu-tangata ngati Zephona ïa: ta
Hagi ra, ko te kopu-tangata ngati Hagi
ïa: ta Suni ra, ko te kopu-tangata
ngati Suni ïa: Ta Ozini ra, ko te kopu- 16
tangata ngati Ozini ïa: ta Eri ra, ko te
kopu-tangata ngati Eri ïa: Ta Arodi 17
ra, ko te kopu-tangata ngati Arodi ïa:
ta Areli ra, ko te kopu-tangata ngati
Areli ïa. Ko nga kopu-tangata tama- 18
riki a Gada ïa, i tei tatauia i roto ia ra-
tou ra, e a ïa ngauru i te tausani, e
rima anere.

Ta Iuda ra au tamariki, ko Era ïa 19
e ko Onana; mate iorā Era raua ko
Onana i te enua ra i Kanaana. Ko ta 20
Iuda ra au tamariki i to ratou au kopu-
tangata; ta Sela ra, ko te kopu-tangata
ngati Sela ïa: ta Phareza ra, ko te kopu-
tangata ngati Phareza ïa: ta Zera ra,
ko te kopu-tangata ngati Zera ïa: Ta 21
Phareza ra au tamariki ra; ta Heze-
rona ra, ko te kopu-tangata ngati Heze-
rona ïa: ta Hamula ra, ko te kopu-

22 tangata ngati Hamula ïa. Ko nga
kopu-tangata eia o Iuda, i tei tatauia i
roto ia ratou, e itu ngauru e ono ara i
te tausani, e rima anere.

23 Ta Isakara au tamariki i to ratou au
kopu-tangata: ta Tola ra, ko te kopu-
tangata ngati Tola ïa: ta Pua ra, ko te
24 kopu-tangata ngati Pua ïa: Ta Iasuba
ra, ko te kopu-tangata ngati Iasuba ïa:
ta Simirona ra, ko te kopu-tangata ngati
25 Simirona ïa. Ko nga kopu-tangata o
Isakara ra eia, i tei tatauia i roto ia
ratou, e ono ïa ngauru e a ara i te
tausani, e toru anere.

26 Ta Zebuluna au tamariki i to ratou
au kopu-tangata: ta Sereda ra, ko te
kopu-tangata ngati Sereda ïa: ta Elona
ra, ko te kopu-tangata ngati Elona ïa:
ta Ialeela ra, ko te kopu-tangata ngati
27 Ialeela ïa. Ko nga kopu-tangata ngati
Zebuluna ra eia, i tei tatauia i roto ia
ratou ra, e ono ïa ngauru te tausani, e
rima anere.

28 Te au tamariki a Iosepha i to ratou
au kopu-tangata, ko Manase ïa, e ko
29 Epheraima. Ko ta Manase ra tamariki:
ta Makira ra, ko te kopu-tangata ngati
Makira ïa: e anau akera ta Makira ko
Gileada ïa: ta Gileada ra, ko te kopu-
30 tangata ngati Gileada ïa. Teia nga
tamariki a Gileada ra: ta Ieezera ra,
ko te kopu-tangata ngati Ieezera ïa: ta
Heleka ra, ko te kopu-tangata ngati
31 Heleka ïa: Ta Aseriela ra, ko te kopu-
tangata ngati Aseriela ïa: ta Sekema
ra, ko te kopu-tangata ngati Sekema ïa:
32 Ta Semida ra, ko te kopu-tangata ngati
Semida ïa: ta Hepheri ra, ko te kopu-
tangata ngati Hepheri ïa.

33 Kare a Zelophehada te tamaiti a
Hepheri ra tamariki tamaroa, e tamaine
ra: teia oki te ingoa o nga tamaine a
Zelophehada ra, ko Mahala ïa, e ko
Noa, ko Hogela, ko Mileka, e ko
Tireza.

34 Ko nga kopu-tangata eia o Manase,
e tei tatauia i roto ia ratou ra, e rima
ïa ngauru e rua ara i te tausani, e itu
35 anere. Teia nga tamariki a Epheraima
i to ratou au kopu-tangata ra: ta Sutela
ra, ko te kopu-tangata ngati Sutela ïa:
ta Bekera ra, ko te kopu-tangata ngati
Bekera ïa: ta Tahana ra, ko te kopu-
36 tangata ngati Tahana ïa. Teia oki nga
tamariki a Sutela: ta Erana ra, ko te
37 kopu-tangata ngati Erana ïa. Ko nga
kopu-tangata eia o nga tamariki a
Epheraima ra, i tei tatauia i roto ia
ratou ra, e toru ïa ngauru e rua ara i
te tausani, e rima anere.

Ko ta Iosepha ïa au tamariki i to
ratou au kopu-tangata.

Ta Beniamina ra au tamariki i to ratou 38
ra au kopu-tangata: ta Bela ra, ko te
kopu-tangata ngati Bela ïa: ta Asebela
ra, ko te kopu-tangata ngati Asebela
ïa: ta Ahirama ra, ko te kopu-tangata
ngati Ahirama ïa: Ta Suphama ra, ko 39
te kopu-tangata ngati Suphama ïa: ta
Huphama ra, ko te kopu-tangata ngati
Huphama ïa. Nga tamariki a Bela ra, 40
ko Arada ïa, e ko Naamana: *ta Arada
ra,* ko te kopu-tangata ngati Arada ïa:
ta Naamana ra, ko te kopu-tangata
ngati Naamana ïa. Ko nga tamariki 41
a Beniamina ra eia i to ratou au kopu-
tangata: e tei tatauia i roto ia ratou ra,
e a ïa ngauru e rima ara i te tausani, e
ono anere.

Teia nga tamariki a Dana ra i to 42
ratou au kopu-tangata: ta Suama ra,
ko te kopu-tangata ngati Suama ïa.
Ko nga kopu-tangata eia o Dana ra i to
ratou au kopu-tangata. Nga kopu- 43
tangata ngati Suama katoa ra, i tei
tatauia i roto ia ratou ra, e ono ïa
ngauru e a ara i te tausani, e a anere.

Te tamariki a Asera ra i to ratou au 44
kopu-tangata: ta Imena ra, ko te kopu-
tangata ngati Imena ïa: ta Isui ra, ko
te kopu-tangata ngati Isui ïa: ta Beria
ra, ko te kopu-tangata ngati Beria ïa.
Ta te au tamariki a Beria ra: ta 45
Hebera ra, ko te kopu-tangata ngati
Hebera ïa: ta Malekiela ra, ko te kopu-
tangata ngati Malekiela ïa. E te ingoa 46
o te tamaine a Asera ra ko Sara ïa. Ko 47
nga kopu-tangata eia o nga tamariki a
Asera ra, i tei tatauia i roto ia ratou
ra; e rima ïa ngauru e toru ara i te
tausani, e a anere.

Te tamariki a Naphatali i to ratou au 48
kopu-tangata: ta Iazeela ra, ko te kopu-
tangata ngati Iazeela ïa: ta Guni ra, ko
te kopu-tangata ngati Guni ïa: Ta 49
Iezera ra, ko te kopu-tangata ngati
Iezera ïa: ta Silema ra, ko te kopu-
tangata ngati Silema ïa. Ko nga kopu- 50
tangata eia o Naphatali i to ratou au
kopu-tangata: e tei tatauia i roto ia
ratou ra, e a ïa ngauru e rima ara i te
tausani, e a anere.

Ko taua aronga i tatauia teia i te 51
tamariki a Iseraela ra, e ono anere okotai
ara i te tausani, e itu anere, e toru nga-
uru.

E kua tuatua mairā Iehova kia 52
Mose, na ko maira, E tuaia te enua 53
nei no ratou ei nooanga, e akono rai i
te maata anga o te ingoa kia tatau ra.
E aronga maata ra kia maata ïa kainga 54
taau e apai atu, e e aronga iti ra, kia iti
ïa kainga taau e apai atu: e akaariteia
to te tangata katoa ra kainga i apai atu i
55 tei tatauia ki ona ra. Ka tua keleroia
ra taua enua nei: e akono rai i te ingoa
o te au kopu o to ratou ra ai metua ka
56 mou ei ratou ra i to ratou kainga. E
akono rai i te kelero ka tua'i i te enua i
ta tei maata e tei iti.

57 Teia to te ngati Levi i tatauia i to
ratou au kopu-tangata: ta Geresona
ra, ko te kopu-tangata ngati Geresona
ïa: ta Kohata ra, ko te kopu-tangata
ngati Kohata ïa: ta Merari ra, ko te
58 kopu-tangata ngati Merari ïa. Teia nga
kopu-tangata ngati Levi ra: te kopu-
tangata ngati Libeni ra, te kopu-tangata
ngati Heberona ra, te kopu-tangata
ngati Mahali ra, te kopu-tangata ngati
Musi ra, e te kopu-tangata ngati Kora
ra. E anau akera ta Kohata ko Amera-
59 ma. E te ingoa o ta Amerama ra vaine
ko Iokebeda ïa, te tamaine na Levi, ta
Levi i anau i Aiphiti ra; e anau akera
tana ia Amerama, ko Aarona ïa, e ko
Mose, e to raua ra tuaine ko Miriama.
60 Anau akera ta Aarona ra, ko Nadaba
ïa, e ko Abihu, ko Eleazara, e ko Ita-
61 mara ra. E mate iorā Nadaba raua ko
Abihu, ia raua i apai i te ai noa ki mua
62 i te aroaro o Iehova ra. E tei tatauia i
roto ia ratou ra, e tai takau ïa e toru
ara i te tausani, e tamaroa anake, ko tei
tae ki te marama okotai ra e tei maata
atu; kare akera oki ratou i tatauia i te
tamariki a Iseraela ra, no te mea kare
a ratou tuanga *kainga* i o maiia mai i
roto i te tamariki a Iseraela ra.

63 Ko te aronga teia i tatauia e Mose
raua ko Eleazara taunga ra, ko tei tatau
i te tamariki a Iseraela i te ngai mataa-
taa i Moabi ra, i te pae Ioridana *i aite*
64 *ki* Ieriko ra. E kare rava tetai tangata,
ta Mose raua ko Aarona taunga i tatau,
ka tatau ei raua i te tamariki a Iseraela
i te medebara ra ko Sinai, i roto i taua
65 aronga ra. Kua tuatua ana oki a Ie-
hova kia ratou e, Ka mate tikai ratou i
te medebara nei. Kare rava tetai o
ratou i toe, mari ra ko Kaleba te ta-
maiti a Iephune, e ko Iosua te tamaiti
a Nuna ra.

PENE XXVII.

Nga tamaine a Zelophehada i te umu-umu anga i tetai tuanga na ratou; te ture no te kainga. Kua akakiteia e ka mate a Mose; e kua akatakaiā Iosua ei tupau iaia.

1 KUA aere maira nga tamaine a
Zelophehada, te tamaiti a Hephe-
ri, te tamaiti a Gileada, te tamaiti a
Makira, te tamaiti a Manase, no te au
kopu-tangata o Manase, te tamaiti a Io-

sepha: teia oki te ingoa o tana au
tamaine ra; ko Mahala, *e* ko Noa, e ko
Hogela, e ko Mileka, e ko Tireza. Kua 2
tu maira ratou ki mua i te aroaro o
Mose, e ki mua i te aroaro o Eleazara
taunga ra, e ki mua katoa i te aroaro o
te aronga mamaata, e te uipānga katoa
ra, i te ngutupa o te Are uipānga ra,
kua tuatua maira, I mate to matou 3
metua tane i te medebara, kare ra aia i
roto i taua aronga i kapiti katoa i te
urupu o Kora ra, e tauetono ia Iehova
ra; i mate ra aia i tana uaorai ara: e
kare ana tamariki tamaroa. Eaa e ta- 4
ngaroia'i te ingoa o to matou metua
tane i tona kopu-tangata, i te mea kare
ana e tamariki tamaroa? O mai i tetai
tuanga no matou i roto i te au taeake o
to matou metua ra. Kua apai akerā 5
Mose i taua tuatua na ratou ra ki mua
i te aroaro o Iehova.
Kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 6
na ko maira, E tuatua tika ta te au ta- 7
maine a Zelophehada: e apai rai koe i
tetai tuanga kainga no ratou i roto i te
au taeake o to ratou metua tane; e ūē
koe i te kainga o to ratou metua tane
no ratou. E karanga atu oki koe ki te 8
tamariki a Iseraela, e na ko atu, Kia
mate te tangata ra, e kare ana e tama-
roa, e ūē kotou i tona kainga no te ta-
maine. E kare ana e tamaine ra, e 9
apai kotou i tona kainga no tona ra au
taeake i reira. E kare ona e taeake ra, 10
e apai kotou i tona kainga no te au
taeake o tona metua tane ra. E kare 11
o tona metua tane ra e taeake ra, e apai
kotou i tona kainga no tei piri tika mai
kiaia i tona kopu-tangata, e nona atura
taua *kainga* ra; e ei akonoanga tuatua-
tau teia na te tamariki a Iseraela, ko ta
Iehova ïa i akaue mai kia Mose ra.
Kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 12
Ka aere koe ki runga i te maunga nei
ia Abarima, e akara i te enua taku e
oronga no te tamariki a Iseraela nei.
E kia kite koe i te reira ra, ka kapiti 13
katoaia koe, ko koe katoa, ki toou iti-
tangata, mei to tuakana ra mei ia Aa-
rona i kapiti katoaia *ki tona ra.* Kua 14
akatokā oki korua i taku tuatua i te
medebara ra i Zini, i te tauetonoanga a
te uipānga ra, kare oki au i akatapuia *e*
korua ki mua ia ratou i te vai ra: koia
taua vai ra ko Meriba i Kadesa, i te
medebara ra i Zini.
Kua karanga aturā Mose kia Iehova, 15
na ko atura, E tuku koe, e Iehova, e te 16
Atua o te au vaerua o te tangata rava-
rai, i tetai tangata ki rungao i te uipā-
nga nei, Kia aere aia ki vao ki mua ia 17
ratou, e kia oki mai ki roto ki mua ia
ratou, ei arataki oki ia ratou ki vao, e
ei akaoki mai ia ratou ki roto; kia kore
oki e riro te uipānga o Iehova ra mei te
mamoe kare e tiaki ra.
18 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
Ka rave ia Iosua, te tamaiti a Nuna ra,
e tangata ïa tei roto iaia te Vaerua, e
tuku oki koe i toou rima ki rungao iaia;
19 E tuku koe iaia ki mua ia Eleazara
taunga ra, e ki mua i te uipānga katoa
ra; ka ikuiku atu ei koe iaia ki mua i
20 to ratou aroaro; E tuku oki koe i tetai
pae i te rangi noou ra ki runga iaia, kia
akarongo te uipānga tamariki ravarai a
21 Iseraela ra iaia. E tu oki aia ki mua i
te aroaro o Eleazara taunga ra, e nana
e ui *i te tuatua* nana ki mua i te aroaro
o Iehova i te tuatua-tau ra i te Urima
ra; tei iaia te tuatua e tae ei ratou ki
vao, e tei iaia oki te tuatua e aere mai
ei ratou ki roto; koia, e te tamariki
katoa a Iseraela, koia oki te uipānga
ravarai.
22 Kua pera oki a Mose i ta Iehova i
akaue mai kiaia ra: kua rave oki aia
ia Iosua, e kua tuku iaia ki mua ia Ele-
azara taunga ra, e ki mua i te uipānga
23 katoa ra. Kua tuku ra oki aia i ona
rima ki runga iaia, e kua ikuiku mai oki
iaia, ta Iehova i akaue mai ia Mose ra.

PENE XXVIII.

Puke ture akakiteia no te apai anga i te au tusia ra.

1 KUA tuatua mairā Iehova kia Mose,
2 na ko maira, E akaue atu koe ki
te tamariki a Iseraela, e na ko atu koe
kia ratou, Ka akono rai kotou i taku au
korebana, taku kai, ei tusia ai naku, ei
mea aunga kakara naku, e apai mai ïa
kiaku nei i tona tuatau tikai i akonoia
3 ra. E karanga atu koe kia ratou, Teia
te tusia ai ta kotou e apai kia Iehova
ra; e puke arenio mataiti okotai, *e* te
kino kore, e rua, i tera rā, i tera rā, ei
4 tusia karakaratio tamou ïa. Tetai arenio
ra ei te popongi koe ka apai ei, e tetai
5 arenio ei te aiai koe ka apai ei; Okotai
oki omera faraoa, i irokia ki te inu
reruia, okotai kuata ina, ei mineka.
6 E tusia karakaratio tamou ïa, i aka-
tupuia i te maunga ra i Sinai, ei tusia
7 ai aunga kakara na Iehova ra. E te
neseka no te reira ra, okotai kuata ina
to te arenio okotai ra; ei te ngai-tapu
ra ka riringiia'i te wina ki mua ia Ie-
8 hova, ei neseka. E tetai arenio ra, ei
te aiai koe ka apai ei; mei te mineka e
tona neseka i tei te popongi ra, ka apai
ei koe, ei tusia ai aunga kakara na Ie-
hova ra.

Kareka i te rā sabati ra, e tataki rua 9
arenio *kia apai* ei mataiti okotai rai, *e*
te kino kore, kia rua omera faraoa, i
irokia ki te inu, ei mineka, e to reira
oki neseka. Ko te tusia karakaratio *teia* 10
no te au sabati katoa ra, e taka ke rai
te tusia karakaratio tamou ra, e to reira
oki neseka.

E kia tae ki te marama ou ra, e apai 11
kotou i te tusia karakaratio na Iehova;
e rua bovi ou, okotai rama, e itu oki
arenio mataiti okotai, *e* te kino kore;
E toru oki omera faraoa i irokia ki te 12
inu, i te bovi okotai ra, ei mineka; e
rua oki omera faraoa i irokia ki te inu,
i te rama okotai ra, ei mineka; E oko- 13
tai oki omera faraoa i irokia ki te inu,
i te arenio okotai ra, ei mineka; ei
tusia karakaratio aunga kakara, ei tusia
ai na Iehova ra. E te au neseka no te 14
reira ra, ei afa ina wina i te bovi okotai
ra, okotai oki tuanga ina i tua toruia
ra, i te rama okotai ra, e tetai kuata ina
i te arenio okotai ra. Ko te tusia kara-
karatio ïa teia no te au marama katoa,
e ope roa ake te au marama o te mataiti
ra. Okotai oki puaka-nio ei tarangaara 15
ka apaiia kia Iehova ra, e te tusia kara-
karatio tamou katoa, e tana katoa ra
neseka.

E kia tae ki te po okotai ngauru ma 16
a i te marama mua ra, ko te pasa ïa na
Iehova. E te ngauru ma rima o te po 17
i taua marama ra, ko te oroa ra ïa: e
po itu i te kainga i te areto akaopue
kore. Ko te rā mua ra, e uruoaanga 18
tapu ïa; auraka roa kotou e rave i te
angaanga *i reira.* E apai ra kotou i e 19
rua bovi ou, okotai oki rama, e itu
arenio mataiti okotai, ei mea kino kore
anake ia kotou, ei tusia ai, ei tusia ka-
rakaratio na Iehova: E te mineka no 20
te reira ra, ei faraoa ïa, i irokia ki te
inu; e toru omera ta kotou e apai no
te bovi okotai, e rua oki omera no te
rama; Okotai oki omera to te arenio 21
okotai, taau ïa e apai, e pini ua ake aua
nga arenio e itu ra: Okotai oki puaka- 22
nio tarangaara ei tapokiangaara na ko-
tou. E apai kotou i teia, e te tusia kara- 23
karatio no te popongi katoa ra, e tusia
karakaratio tamou oki te reira ra. E 24
pera kotou i te apai i te kai no te tusia
ai i te au rā katoa, e ope roa ake nga rā
e itu ra, ei mea aunga kakara na Ie-
hova: ko te reira, e te tusia karakaratio
tamou katoa ra, e tona oki neseka i te
apai katoa anga. E kia tae ki te po 25
itu ra, ei uruoaanga tapu ta kotou;
auraka rava kotou e rave i te angaanga
i reira.

E kia tae katoa ki te rā popo ra, kia 26
apai mai kotou i te mineka ou kia Ie-
hova ra, kia ope nga ebedoma *e itu* no
kotou ra, ei uruoaanga tapu ta kotou;
auraka rava oki kotou e rave i te anga-
27 anga *i reira*: Ka apai ra kotou i te tusia
karakaratio aunga kakara na Iehova; e
rua bovi ou, okotai rama, e itu arenio
28 mataiti okotai ra; E to te reira oki
mineka faraoa, i irokia ki te inu, e toru
ïa omera i te bovi okotai ra, e rua oki
29 omera i te rama okotai, Okotai oki
omera i te arenio okotai, e ope ua ake
30 aua nga arenio e itu ra; Okotai *oki*
puaka-nio ei tapokiangaara na kotou.
31 Ko te reira ta kotou e apai, e to reira
oki au neseka, auraka rava oki ei kino,
e te tusia karakaratio tamou, e to reira
oki mineka katoa ra.

PENE XXIX.

Te au tusia no te oroa akatangi anga pu ra, te tapokiangaara, e te patia anga puakapa.

1 KIA tae ki te itu o te marama ra,
i te *rā* mua o taua marama ra, ei
uruoaanga tapu ta kotou; auraka rava
kotou e rave i te angaanga *i reira:* e rā
2 akatangi anga pu ïa na kotou. E apai
oki kotou i te bovi ou okotai, *e* te rama
okotai, *e* nga arenio mataiti okotai, *e* te
kino kore, e itu ra; ei tusia karaka-
3 ratio aunga kakara na Iehova: E to
reira oki mineka ei faraoa ïa, i irokia
ki te inu, kia toru omera to te bovi, kia
4 rua omera to te rama, Okotai oki omera
to te arenio okotai, e ope ua ake aua
5 nga arenio e itu ra: Okotai oki puaka-
nio tarangaara, ei tapokiangaara na ko-
6 tou: E te tusia karakaratio no te mara-
ma *ou* katoa ra, e to reira oki mineka,
e te tusia karakaratio tamou ra, e to
reira oki mineka, e to ratou oki au
neseka, mei tei akonoia ra, ei tusia ai
aunga kakara na Iehova.
7 E kia tae ki te ngauru *o te rā* i te
marama itu ra, ei uruoaanga tapu ta
kotou; e taakaaka oki kotou i to kotou
au vaerua; auraka rava kotou e rave i te
8 angaanga *i reira:* Ka apai ra kotou i te
bovi ou okotai, *e* te rama okotai, *e* nga
arenio mataiti okotai e itu ra, ei kino
kore anake rai, ei tusia karakaratio au-
9 nga kakara na Iehova: E to reira oki
mineka ei faraoa ïa, i irokia ki te inu, e
toru omera to te bovi, e rua omera to te
10 rama okotai, Okotai oki omera to te
arenio okotai, e ope ua ake aua nga are-
11 nio e itu ra; Okotai puaka-nio ei tara-
ngaara; te taka ra te tarangaara a te ta-
pokiangaara ra, e te tusia karakaratio

tamou ra, e to reira mineka, e to reira
oki au neseka.
E kia tae ki te rā okotai ngauru ma 12
rima i taua marama itu ra, ei uruoaanga
tapu ta kotou ; auraka rava kotou e rave
i te angaanga, ei oroa ra ta kotou e
akono na Iehova e kia po itu ake: Ka 13
apai oki i te au bovi ou okotai ngauru
ma toru, *e* nga rama oki e rua, *e* te are-
nio mataiti okotai ra okotai ngauru ma
a, ei kino kore ravarai; ei tusia kara-
karatio, ei tusia ai aunga kakara na Ie-
hova ra: E to reira oki au mineka ei 14
faraoa ïa, i irokia ki te inu, e toru
omera to te bovi okotai, e ope ua ake
taua au bovi okotai ngauru ma toru ra,
e rua oki omera to te rama okotai i
aua nga rama e rua ra, Okotai oki ome- 15
ra to te arenio okotai, e ope ua ake taua
au arenio raungauru ma a ra: Okotai 16
oki puaka-nio ei tarangaara; e te tusia
karakaratio tamou katoa ra, *e* to reira
mineka, e to reira neseka.
E kia tae ki te rua o te rā ra, okotai 17
ngauru ma rua *a kotou* bovi ou *e apai,*
e rua oki rama, okotai ngauru ma a
arenio mataiti okotai *e* te kino kore:
E to te reira mineka, e to te reira au 18
neseka, to te au bovi, to nga rama, e
to te au arenio ra, ka akono ïa i te
tatau kia tatauia ratou, mei tei aka-
kiteia ra: Okotai oki puaka-nio ei ta- 19
rangaara; e te tusia karakaratio tamou
katoa ra, e to te reira mineka, e to te
reira au neseka.
E kia tae ki te toru o te rā ra, kia 20
okotai ïa ngauru ma tai bovi, e rua oki
rama, okotai ngauru ma a arenio ma-
taiti okotai *e* te kino kore: E to te 21
reira mineka, e to te reira au neseka,
to te au bovi, to nga rama, e to te au
arenio ra, ka akono ïa i te tatau kia
tatauia ratou, mei tei akakiteia ra:
Okotai oki puaka-nio ei tarangaara; e 22
te tusia karakaratio tamou katoa ra, e
to reira mineka, e to reira neseka.
E kia tae ki te a o te rā, okotai ngau- 23
ru ïa bovi, e rua rama, okotai ngauru
ma a arenio mataiti okotai *e* te kino
kore: *E* to te reira mineka, e to te 24
reira oki au neseka, to te au bovi, to
nga rama, e to te au arenio ra, ka
akono ïa i te tatau kia tatauia ratou,
mei tei akakiteia ra: Okotai oki puaka- 25
nio ei tarangaara; e te tusia karakaratio
tamou katoa ra, *e* to reira mineka, e to
reira neseka.
E kia tae ki te rima o te rā ra, e iva 26
ïa bovi, e rua rama, okotai ngauru ma
a arenio mataiti okotai *e* te kino kore:
E to te reira mineka, e to te reira au 27
neseka, to te au bovi, to nga rama, e to
te au arenio ra, ka akono ïa i te tatau
kia tatauia ratou, mei tei akakiteia ra:
28 Okotai oki puaka-nio ei tarangaara; e
te tusia karakaratio tamou katoa ra, e
to reira mineka, e to reira neseka.
29 E kia tae ki te ono o te rā ra, e varu
ïa bovi, e rua rama, okotai ngauru ma
a arenio mataiti okotai *e* te kino kore:
30 E to te reira mineka, e to te reira au
neseka, to te au bovi, to nga rama, e
to te au arenio ra, ka akono ïa i te
tatau kia tatauia ratou, mei tei aka-
31 kiteia ra: Okotai oki puaka-nio ei ta-
rangaara; e te tusia karakaratio tamou
katoa ra, *e* to reira mineka, e to reira
neseka.
32 E kia tae ki te itu o te rā ra, e itu ïa
bovi, e rua rama, okotai ngauru ma a
arenio mataiti okotai *e* te kino kore:
33 E to te reira mineka, e to te reira au
neseka, to te au bovi, to nga rama, e
to te au arenio ra, ka akono ïa i te
tatau kia tatauia ratou, mei tei aka-
34 kiteia ra: Okotai oki puaka-nio ei ta-
rangaara; e te tusia karakaratio tamou
katoa ra, *e* to reira mineka, e to reira
neseka.
35 *E* kia tae ki te varu o te rā ra, e
uipa anga tapu ïa no kotou, auraka
rava kotou e rave i te angaanga *i reira:*
36 E apai ra kotou i te bovi okotai, *e* te
rama okotai, *e* te au arenio mataiti
okotai, *e* te kino kore, e itu; ei tusia
karakaratio, ei tusia ai aunga kakara
37 na Iehova ra: *E* to te reira mineka, e
to te reira au neseka, to te bovi, to te
rama, e to te au arenio ra, ka akono ïa
i te tatau kia tatauia ratou, mei tei
38 akakiteia ra: Okotai oki puaka-nio ei
tarangaara; e te tusia karakaratio ta-
mou katoa ra, e to reira mineka, e to
reira neseka.
39 Ko te reira ta kotou e apai kia Ie-
hova ra i ta kotou au oroa i akonoia ra,
ko ta kotou ïa tusia karakaratio, e ko
ta kotou ïa mineka, e ko ta kotou ïa
neseka, e ko ta kotou ïa tusia au, te
taka ra ta kotou au tia, e ta kotou au
tusia apai ua ra.
40 E kua akakite aturā Mose ki te ta-
mariki a Iseraela i te au mea ravarai
ta Iehova i akaue mai kia Mose ra.

PENE XXX.

No te au tia kia akono meitakiia e tika'i.

1 KUA karanga aturā Mose ki te
aronga mamaata i te au kopu i
te tamariki a Iseraela, na ko atura,
Teia te tuatua ta Iehova i akaue mai.
2 Kia tia te tangata i te tia ia Iehova ra,
e kia taputou oki i te taputou akamou

iaia uaorai: auraka rava aia e akaatikau
i tana tuatua, e rave aia i te au mea
katoa ta tona vaa i tuatua ra. E kia 3
tia oki te vaine i te tia ia Iehova ra, e
kia tuatua aia e tamou iaia uaorai *e*
rave ra, e tei roto rai aia i te ngutuare
o tona metua tane, e e vaine ou; E kia 4
akarongo tona metua tane i taua tia
nana ra, e tana tuatua akamou iaia
uaorai ra, e kua akatika muteki ua
tona metua tane: ka mou taua au tia
katoa nana ra, e te au tuatua katoa
tana i akamou iaia uaorai ra, ka mou
ïa. Kia kore ra tona metua tane i 5
akatika mai iaia i te rā i kite ei aia ra;
kare rava tetai o tana au tia, e tana
tuatua i tana i tamou iaia uaorai ra, e
mou: e na Iehova e akakore mai i tana
ara, no te mea kare tona metua tane
aia i akatika mai. E tia ta te vaine 6
noo tane ra, e i tuatua tona vaa, e kua
mou aia i tana uaorai tuatua; E kite 7
akera tana tane, kua akatika muteki
ua aia i te rā i akarongo ei aia ra;
ka mou rava tana tia i reira, e te au
tuatua tana i akamou iaia uaorai ra, ka
mou ïa: Kia kore ra tana tane i akatika 8
mai iaia i te rā i kite ei aia ra, e aka-
kore aia i taua tia nana tana i tia ra, e
ta tona vaa i tuatua ra, i tana i tamou
iaia uaorai ra; e na Iehova e akakore
i tana ara. Kareka te tia a te vaine 9
takaua i mate te tane ra, e ta tei aka-
takaia ra, i ta ratou i tamou ia ratou
uaorai ra, ka mou ïa ta ratou. E kia 10
tia te vaine *i te noo anga* i te ngutuare
o te tane ra, e kia tamou iaia uaorai i
te tuatua taputou ra; E kite akera 11
tana tane, kua akatika muteki ua aia,
kare i akakore i tana *tuatua;* e mou
tana au tia katoa i reira, e te au tuatua
ravarai tana i tamou iaia uaorai ra, ka
mou katoa ïa. Kua akakore ra tana 12
tane i *tana tuatua* i te rā i kite ei aia
ra; kare rava te au tuatua katoa no
roto i tona vaa, i tana i tia ra, e tana i
tamou iaia uaorai, e mou *i reira:* kua
akakoreia e tana tane; e na Iehova e
akakore i tana ara. Te au tia katoa, e 13
te au taputou tamou taakaaka iaia ua-
orai ra, e tika i tana tane kia akamou,
e tika oki i tana tane kia akakore.
Kia muteki ua ra tana tane i tera rā 14
i tera rā; kua akamou aia i te au tia
katoa nana i reira, e tana au tuatua
tamou katoa, e vai ki runga iaia ra;
kua akamou oki aia, no te mea kua
muteki ua aia i te rā i kite ei aia ra.
Kua kite takere ana ra aia i *tana* au 15
tia e na muri ake aia i te akakore, ei
runga iaia tana ara vai ei. Ko nga 16
akonoanga eia ta Iehova i akaue mai
kia Mose ra, no te tane e tana vaine,
no te metua tane e tana tamaine ou, i
te are o tona metua ra.

PENE XXXI.

Te pou anga o te ngati Midiana, e te matenga o Balaama: te tua anga i te apinga i rauka i te tamaki ra.

1 KUA tuatua mairā Iehova kia Mose,
2 na ko maira, E tutaki atu koe i
te ngati Midiana i te tamariki a Iseraela
nei: e muri akera ka kapiti katoaia
3 atu koe ki toou ra iti-tangata. Kua
karanga aturā Mose ki te au tangata
ra, na ko atura, Ka rakei ana tetai pa-
paki o kotou na ki te rakei tamaki, e
aere ka tamaki ei ki te *ngati* Midiana,
ka tutaki atu ei i te *ngati* Midiana i te
4 tutaki a Iehova ra. Okotai kopu oko-
tai tausani, ta kotou e tuku ki te ta-
maki, e pini ua ake te au kopu ravarai
5 i Iseraela nei. Ikiia iora taki tai tau-
sani i te kopu okotai no roto i te au
tausani o Iseraela, okotai ngauru e rua
ara i te tausani, ma te rakei tamaki
6 katoa. Kua akaue aturā Mose ia ratou
e aere ki te tamaki, taki tai tausani to
te kopu okotai *e pini ua ake*, ko ratou,
e ko Phineaza te tamaiti a Eleazara
taunga ra, ki te tamaki ra, e nga taoo-
nga tapu ra, koia nga pu, i te rima ei
7 akatangi anga. Tamaki atura ratou ki
te *ngati* Midiana, i ta Iehova i akaue
mai ia Mose ra; e ope rava akera te
8 au tane i te mate ia ratou. E te au
ariki o Midiana tei ta katoaia e ratou i
runga i te aronga i taia ra, ko Evi, e
ko Rekema, e ko Zuri, e ko Hura, e
ko Reba; nga ariki toko rima o Midi-
ana ra: e kua ta katoa oki ratou ia
Balaama te tamaiti a Beora ki te koke.
9 Riro mai nei te au vaine, e te au ta-
mariki mea riki katoa a Midiana ei
tuikaa i te tamariki a Iseraela, ope
rava maira oki ta ratou puaka, e ta
ratou anana, e ta ratou apinga tini
10 ravarai, i te noniia e ratou. E tutungi
atura oki ratou i to ratou au oire katoa,
e te au punanga katoa, i nooia e ratou,
11 ki te ai. Kua noni iora ratou i te au
mea katoa, e te au apinga ravarai, ma
12 te tangata e te puaka katoa. E kua
apai maira ratou i te au tuikaa, e te au
mea i āruia, e te apinga, kia Mose, e
kia Eleazara taunga ra, e ki te uipānga
tamariki a Iseraela, ki te puakapa i
taua ngai mataataa i Moabi ra, i tetai
pae Ioridana *i aite ki* Ieriko ra.
13 Aere aturā Mose, e ko Eleazara tau-
nga, e te aronga mamaata o te uipānga
katoa ra, e aravei atu ia ratou ki vao.

mai i te puakapa ra. E riri aturā 14
Mose ki te aronga rangatira i taua
nuku ra, ki te au kapena tausani, e te
au kapena anere, ko te aere mai mei
te tamaki maira. Kua karanga aturā 15
Mose kia ratou, Kua akaora ravarai
ainei kotou i te au vaine? I na, na 16
ratou i ara ai te tamariki a Iseraela ia
Iehova i te tuatua a Balaama i Peora
ra, rokoia iora te uipānga o Iehova e te
maki-mate. E tenana, e ta i te au 17
tamariki tamaroa ravarai i roto i te au
tamariki na, e ta katoa oki i te au vaine
i kite i te tangata i te moe anga ki te
tane ra. Kareka i te tamariki tamaine, 18
kare i kite i te tane i te moe angaia ra,
e akaora ïa na kotou uaorai. E noo 19
oki kotou ki vao i te puakapa nei e kia
po itu ake: *e* ko tei mate iaia te ta-
ngata ra, e ko tei arapaki oki i te
tangata mate, e tamā aia iaia uaorai,
kia tae ki te po toru, e te po itu rai.
Te au kakau katoa ra, e te au apinga 20
kiri katoa ra, e te au mea katoa i
angaia i te *uru* puaka-nio ra, e te au
mea rakau katoa, e tamā katoa kotou
i te reira.
Kua karanga aturā Eleazara taunga 21
ki te au tangata tamaki mei te tamaki
maira, Teia te akonoanga i te ture ta
Iehova i akaue mai kia Mose: Ko te 22
auro, e te ario, te veo, te auri, te bidila,
e te tapou, Ko te kore e pou i te ai ra, 23
e tuku ïa kotou ki roto i te ai, ka mā
ïa i reira; ka tamāia ra ki te vai tamā
ra: e te kore e tika kia tuku i te ai ra,
ka tuku kotou *i te reira* ki raro i te
vai. E tatā oki kotou i o kotou kakau, 24
kia tae ki te po itu ra, ka mā atu ei, e i
muri ake e tae mai ïa kotou ki roto i te
puakapa nei.
Kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 25
na ko maira, Ka tatau ana koe i te au 26
mea katoa no te āru ra, ko te tangata e
te puaka: ko koe, e ko Eleazara taunga
ra, e te aronga mataiapo tutara no te
uipānga nei: Ka tua'i i te au mea 27
ravarai no te āru ra; kia rua ake
tuanga, ta te aronga i aere ki te tama-
ki, e kua tamaki ra, e ta te uipānga
katoa ra: Ka rave ei koe i te mataiā 28
na Iehova no roto i *te tuanga a* te au
tangata tamaki i aere ki te tamaki, e
rima anere ra, okotai aau *e rave*, i to te
tangata, e to te bovi, e to te asini, e to
te mamoe; Ka rave *i te reira* no roto i 29
ta ratou tuanga, ka apai atu ei kia Ele-
azara taunga ra, ei terume na Iehova.
E ta te tamariki a Iseraela tuanga, ta- 30
taki tai i te rima i te ngauru taau e rave
mai, i to te tangata, to te bovi, to te
asini, e to te mamoe, to te au puaka ka-
toa ra, ka apai atu ei ki te ngati Levi,
tei ia ratou te tiaki i te akonoanga i te
sekene o Iehova ra.
31 Kua pera oki a Mose raua ko Ele-
azara taunga, i ta Iehova i akaue mai
32 kia Mose ra. E taua apinga i āru ra,
i tei toe i ta te au tangata tamaki i rave
maira, e ono ïa anere e itu ngauru e
33 rima ara i te tausani o te mamoe, E itu
ngauru anga e rua ara i te tausani i te
34 bovi, E ono oki ngauru ma tai i te
35 tausani i te asini, E toru oki ngauru e
rua ara i te tausani i te tangata, e vaine
anake ïa kare rai i kite i te tane i te moe
36 angaia ra. E tetai afa, te tuanga a te
aronga i aere ki te tamaki ra, e toru ïa
anere e toru ngauru ma itu i te tausani,
e rima anere, i te mamoe kia tatau ra:
37 E te mataiā a Iehova i taua au mamoe
ra, e ono ïa anere, e itu ngauru, e rima
38 ara ra. E te au bovi ra, e toru ïa ngau-
ru e ono ara i te tausani; e te mataiā
a Iehova no roto i te reira ra, e itu ïa
39 ngauru ma rua. E te au asini ra, e
toru ïa ngauru i te tausani, e rima
anere; e te mataiā a Iehova no roto i te
reira ra, e ono ïa ngauru e okotai ara.
40 E te au tangata ra, okotai ïa ngauru
ma ono i te tausani; e te mataiā a Ie-
hova no roto ia ratou ra, e toru ïa ngau-
41 ru ma rua. E kua apai aturā Mose
i taua mataiā ra, i te terume a Iehova
ra, kia Eleazara taunga ra, ta Iehova
42 i akaue mai kia Mose ra. E to te tua-
nga a te tamariki a Iseraela, ta Mose i
rave i te aronga i aere ki te tamaki ra,
43 I te tuanga a te uipānga, e toru anere e
toru ngauru ma itu i te tausani, e rima
44 anere, i te mamoe, E toru ngauru e ono
45 ara i te tausani i te bovi, E toru oki
ngauru i te tausani, e rima anere, i te
46 asini, Okotai ngauru oki ma ono i te
47 tausani i te tangata; To taua tuanga a te
tamariki a Iseraela ra, kua rave iorā
Mose i to te reira katoa taki tai i te
rima ngauru, i to te tangata, e to te
puaka, e kua tuku atura ki te ngati
Levi ra, tei ia ratou te tiaki i te akono-
anga i te sekene o Iehova: i ta Iehova
i akaue mai kia Mose ra.
48 Kua aere maira te au rangatira no
rungao i te au tausani i taua nuku
ra, te au kapena tausani, e te au
49 kapena anere, kia Mose ra: Kua tua-
tua maira ratou kia Mose, I tatau ana
toou au tavini i te au tangata tamaki i
raro ake ia matou nei, e kare tetai o
50 matou nei i riro. E teianei i apai
mai nei matou i tetai korebana na Ie-
hova, i tei rauka ia matou ra, i te api-
nga auro ra, i te pirianganaoa, e te ta-
peka, te momono-rima, te poe, e te

tatua, ei tapokiangaara na matou ki mua
i te aroaro o Iehova. Kua rave aturā 51
Mose raua ko Eleazara taunga i ta ra-
tou katoa ra au apinga auro i angaia
ra. E te rai o taua auro katoa ra i te 52
terume ta te au kapena tausani, e te au
kapena anere, i apai na Iehova ra, oko-
tai ïa ngauru ma ono i te tausani, e
itu anere, e rima ngauru i te sekela.
Ko ta te au tangata tamaki ïa i rauka, 53
ko te tangata ko tana, ko te tangata ko
tana. Kua rave iorā Mose raua ko 54
Eleazara taunga ra i taua auro a te au
kapena tausani, e te *kapena* anere ra, e
kua apai atura ki roto i te Are uipā-
nga, ei manakoanga i te tamariki a Ise-
raela ki mua i te aroaro o Iehova ra.

PENE XXXII.

Te pati ra te tamariki a Reubena, e te tamariki a Gada, i ta ratou tuanga enua i tetai pae Ioridana: kua akatikaia e Mose, e rauka iora.

E PUAKA maata roa ta te tama- 1
riki a Reubena, e ta te tamariki a
Gada ra: e kite akera ratou i te enua
ra ko Iazera, e te enua ra ko Gileada, e i
na, e ngai puaka taua ngai ra. Kua aere 2
maira te tamariki a Gada, e te tamariki a
Reubena, kua tuatua maira kia Mose
raua ko Eleazara taunga ra, e te aro-
nga mamaata o te uipānga ra, na ko
maira, *Te enua ra,* ko Atarota, e ko 3
Dibona, e ko Iazera, e ko Nimera, e ko
Hesebona, e ko Eleale, e ko Sebama, e
ko Nebo, e ko Beona, I te enua i pou 4
io nei ia Iehova ki mua i te aroaro o
te uipānga *tamariki a* Iseraela nei, e
enua *meitaki* no te puaka, e e puaka
oki ta to au tavini nei. E kua tuatua 5
maira ratou, Kia kite aroaia mai matou
e koe ra, kia orongaia mai taua enua
nei no to au tavini ei nooanga, *e* auraka
matou kia tae ki tetai pae Ioridana nei.
Kua karanga aturā Mose ki te tama- 6
riki a Gada, e te tamariki a Reubena
ra, Ko to kotou ai taeake aina te ka
aere ki te tamaki, e e noo ua kotou i ko
nei? Eaa oki kotou e akataitaia'i i te 7
ngakau o te tamariki a Iseraela i te
aerenga ki te enua i orongaia mai e Ie-
hova no ratou ra? I pera oki to kotou 8
na ai metua, iaku i tono ia ratou mei
Kadesa-barenea atu e tutaka i te enua
ra. Tae atura oki ratou ki te o ra ko 9
Esekola, e kite akera ratou i taua enua
ra, kua akataitaia maira ratou i te nga-
kau o te tamariki a Iseraela, kia kore
ratou e tae ki te enua ta Iehova i oro-
nga mai no ratou. Tupu iora te riri o 10
Iehova i reira, e kua taputou iora aia,

11 na ko akera, Kare rava tetai o te au
tangata mei Aiphiti maira, i tei tae ki
te takau okotai o te mataiti e te ara
atu, e kite i te enua taku i taputou atu
kia Aberahama, kia Isaaka, e kia Ia-
koba ra: no te mea kare ratou i aru
12 totomapu mai iaku ra; Mari ra ko
Kaleba te tamaiti a Iephune ngati
Kenezi ra, e ko Iosua te tamaiti a Nuna
ra: no te mea kua aru totomapu raua
13 ia Iehova ra. Tupu iora te riri o Ie-
hova ia Iseraela, vaoo iora aia ia ratou
kia aere ua ana i roto i te medebara e
a akera ngauru anga i te mataiti, e ope
roa akera te reira uki, i tei akatupu i te
tuatua kino ki mua i te aroaro o Iehova,
14 i te mate. E i na, tupu akenei kotou
ei tupau i to kotou ai metua ra, ei uki
tangata rave ara, ei akamaata rai i te
15 riri viviki o Iehova ia Iseraela. Kia anga
ke oki kotou iaia, ka vaoo akaou rai aia
ia ratou i roto i te medebara; e pou iora
teia aronga katoa nei i te mate ia kotou.
16 Kua akavaitata maira ratou kiaia, e
kua tuatua maira, *E koro matou* i te
kainga i ko nei no ta matou au puaka,
e e akatu matou i te oire no ta matou
17 au tamariki: Kareka matou, ka aere ïa
matou ma te taoonga tamaki katoa na
mua i te tamariki a Iseraela, e tae ua
atu ratou ki to ratou ngai ia matou nei:
ka noo ua ta matou au tamariki i rot
i te au oire i patuia ra, no te tangata oki
18 o taua enua nei. Kare matou e oki ki
to matou au ngutuare, e kia rauka roa
ta te tamariki katoa a Iseraela ra tua-
19 nga. Kare oki matou e noo katoa i
roto ia ratou i tera pae Ioridana; kia
riro mai ta matou tuanga i teia pae
Ioridana, i te pae i te itinga o te rā nei.
20 Kua karanga aturā Mose kia ratou,
Kia pera kotou na, kia na mua kotou
ia Iehova ma te taoonga tamaki katoa i
21 te aerenga ki te tamaki: Kia na mua
kotou katoatoa ia Iehova i te aere ki
tetai pae Ioridana, ma te taoonga tama-
ki katoa, e kia pueurikiriki ke tona au
22 enemi iaia ki vao ra, E pou ake taua
enua ra ki mua i te aroaro o Iehova;
ka oki mai ïa kotou i reira, ma te ara
kore ki mua ia Iehova, e ki mua katoa
ia Iseraela; e no kotou teianei enua ei
nooanga ki mua i te aroaro o Iehova.
23 Kia kore ra kotou e akapera ra, i na,
kua ara ïa kotou ia Iehova ra; kia kite
tikai kotou e, ka rokoia kotou e ta
24 kotou ara. Ka akatu i te oire no ta
kotou au tamariki, e te koro no ta ko-
tou au anana: e te tuatua ta to kotou
25 au vaa i tuatua maira, e rave. Kua
tuatua maira taua tamariki a Gada ra,
e te tamariki a Reubena, kia Mose, na

ko maira, Ka pera toou au tavini i ta
taku pu e akaue mai na. Ta matou au 26
tamariki, ta matou au vaine, te au ana-
na katoa, e te au puaka, ei roto ïa i te
au oire i Gileada: Ka aere ra toou au 27
tavini ki tera pae *vai*, te tangata katoa
ma te taoonga tamaki katoa, ki mua i te
aroaro o Iehova ei tamaki, ta taku pu e
tuatua mai na. Kua ikuiku iorā Mose 28
ia Eleazara taunga, e ia Iosua te tama-
iti a Nuna ra, e te aronga mataiapo tu-
tara no te au kopu tamariki a Iseraela
ra, ia ratou: Kua karanga aturā Mose 29
kia ratou, Kia aere katoa te tamariki a
Gada, e te tamariki a Reubena, te au
tangata ravarai ma te taoonga tamaki,
ma kotou ki mua i te aroaro o Iehova,
ki tetai pae Ioridana, e eke iora te enua
ki mua ia kotou; ei reira kotou ka apai
atu ei i te enua ra ko Gileada no ratou
ei nooanga: Kia kore ra ratou e tae ka- 30
toa ki tetai pae *Ioridana*, ma te taoonga
tamaki katoa, ei roto katoa ia kotou na
ta ratou ra tuanga i te enua ra i Ka-
naana. Kua tuatua maira te tamariki 31
a Gada, e te tamariki a Reubena, na ko
maira, Ko ta Iehova i tuatua mai ki to
au tavini nei, ko ta matou ïa e rave. E 32
na mua matou ia Iehova ma te taoonga
tamaki katoa ki te enua ra ki Kanaana,
ei ko nei ra ta matou ra tuanga i to
matou kainga, ei teia pae Ioridana.
Kua oronga aturā Mose i te basileia o 33
te ariki o te ngati Amori ra, ko Sihona,
e te basileia o te ariki o Basana ra,
ko Oga, no te tamariki a Gada, e no
te tamariki a Reubena, e no tetai
pae i te kopu o Manase te tamaiti
a Iosepha ra; te enua, e te au oire i roto
i te au kotinga ra, *e* te au oire no te
enua e pini ua ake. E kua patu akera 34
te tamariki a Gada *i te oire ra*, ko Di-
bona, e ko Atarota, e ko Aroera, E ko 35
Aterota, ko Sophana, e ko Iazera, e ko
Iogebeha, E ko Bete-nimera, e ko Bete- 36
harana, e aronga oire patu ïa; e *kua*
rave katoa i te koro no te au mamoe.
E kua patu te tamariki a Reubena ia 37
Hesebona, e ko Eleale, e ko Kiriatai-
ma, E ko Nebo, e ko Baala-meona, (kua 38
akaingoa keia taua au *oire* ra,) e ko
Sibema, e kua tapa atura i te ingoa ou
i taua au oire ta ratou i patu ra. E 39
aere atura te tamariki a Makira te ta-
maiti a Manase ra ki Gileada, e pou
iora ïa ia ratou, eke iora te ngati Amo-
ri i noo i reira. Oronga aturā Mose ia 40
Gileada kia Makira te tamaiti a Manase
ra; noo iora i reira. E kua aere iorā 41
Iaira te tamaiti a Manase ra, kua rave
iora i te au vila, tapa iora *te ingoa* ko
Havota-iaira. Kua aere iorā Noba, kua 42
rave iora *i te oire ra* ko Kenata, e to
reira oki au vila, tapa iora oki *i te ingoa*
ko Noba, tona uaorai ingoa.

PENE XXXIII.

Te au aerenga o Iseraela ra e a ngauru ma rua. Kia pou te ngati Kanaana e tika'i.

1 KO te au aerenga teia o te tamariki a
Iseraela, ko tei aere mai mei te
enua maira mei Aiphiti, ma to ratou au
nuku i raro ake ia Mose raua ko Aaro-
2 na ra. E na Mose i tata i te au ngai
i aereia e ratou i to ratou au aerenga i
te akaue a Iehova ra: e teia oki to ra-
tou au aerenga, e ta ratou au ngai i aere
3 ra. Aere maira ratou mei Ramese mai
i te marama mua ra, i te ngauru ma
rima o te rā i taua marama mua ra; i
te pasa ra kia ao akera, to te tamariki a
Iseraela riro anga mai ma te autu ki
mua i te aroaro o to Aiphiti katoatoa
4 ra. Te tanu ra oki to Aiphiti i te au
tama mua ravarai i taia e Iehova i o
ratou ra: e kua pou katoa to ratou au
5 atua ia Iehova. Aere maira te tama-
riki a Iseraela mei Ramese mai, e kua
patia iora i te puakapa i Sukota.
6 Aere maira ratou mei Sukota mai,
patia iora i te puakapa i Etama, i te
7 pae o te medebara ra. Aere maira ra-
tou mei Etama mai, e kua anga akera
ki Pi-hahirota, i vaitata i Baala-ze-
phona: patia iora ratou i te puakapa
8 ki mua atu i Migadola. Aere mai-
ra ratou mei *Pi*-hahirota mai, e na
raro maira i te tai e ki roto i te mede-
bara, e po toru akera i te aerenga na
roto i te medebara ra ko Etama, patia
9 iora i te puakapa i Mara. E mei
Mara maira oki, aere ratou ki Elima:
e punavai tei Elima okotai ngauru ma
rua, e itu ngauru oki tamara; patia
10 iora ratou i te puakapa i reira. Aere
maira ratou mei Elima mai, patia iora
11 i te puakapa i te tai muramura. Aere
maira ratou mei te tai muramura mai,
patia iora i te puakapa i te medebara
12 ra ko Sini. Aere maira ratou mei te
medebara mai ko Sini, patia iora i te
13 puakapa i Dopheka. Aere maira ra-
tou mei Dopheka mai, patia iora i te
14 puakapa i Alusa. Aere maira ratou
mei Alusa mai, patia iora i te puakapa
i Rephidima, kare o reira vai na te ta-
15 ngata kia inu. Aere maira ratou mei
Rephidima mai, patia iora i te puakapa
16 i te medebara ra ko Sinai. Aere mai-
ra ratou mei te medebara ra ko Sinai,
patia iora i te puakapa i Kiberota-
17 hataava. Aere maira ratou mei Kibe-

rota-hataava: patia iora i te puakapa i
Hazerota. Aere maira ratou mei Haze- 18
rota mai, patia iora i te puakapa i
Ritima. Aere maira ratou mei Riti- 19
ma mai, patia iora i te puakapa i
Rimona-pareza. Aere maira ratou mei 20
Rimona-pareza mai, patia iora i te pu-
akapa i Libena. Aere maira ratou mei 21
Libena mai, patia iora i te puakapa i
Risa. Aere maira ratou mei Risa mai, 22
patia iora i te puakapa i Kehelata.
Aere maira ratou mei Kehelata mai, 23
patia iora i te puakapa i te maunga ra
ko Saphera. Aere maira ratou mei te 24
maunga maira ko Saphera, patia iora i
te puakapa i Harada. Aere maira ra- 25
tou mei Harada mai, patia iora i te
puakapa i Makelota. Aere maira ratou 26
mei Makelota mai, patia iora i te pu-
akapa i Tahata. Aere maira ratou 27
mei Tahata mai, patia iora i te puakapa
i Tara. Aere maira ratou mei Tara 28
mai, patia iora i te puakapa i Miteka.
Aere maira ratou mei Miteka mai, 29
patia iora i te puakapa i Hasamona.
Aere maira ratou mei Hasamona mai, 30
patia iora i te puakapa i Moserota.
Aere maira ratou mei Moserota mai, 31
patia iora i te puakapa i Bene-iaakana.
Aere maira ratou mei Bene-iaakana 32
mai, patia iora i te puakapa i Hora-
hagidagada. Aere maira ratou mei 33
Hora-hagidagada mai, patia iora i te
puakapa i Iotabata. Aere maira ratou 34
mei Iotabata mai, patia iora i te pu-
akapa i Aberona. Aere maira ratou 35
mei Aberona mai, patia iora i te pu-
akapa i Eziona-gebera. Aere maira 36
ratou mei Eziona-gebera mai, patia iora
i te puakapa i te medebara ra ko Zini,
koia Kadesa ra. Aere maira ratou 37
mei Kadesa mai, patia iora i te puakapa
i te maunga ra ko Hora, i te pae o te
enua ra ko Edoma.

Aere aturā Aarona taunga i te akaue 38
a Iehova ki rungao i te maunga ra ko
Hora, mate iora aia i reira, i te a o te
ngauru anga o te mataiti o te aere anga
mai o te tamariki a Iseraela mei te
enua maira mei Aiphiti, i te *rā* mua o
te marama rima ra. Kua tae a Aarona 39
ki te anere okotai, e rua oki ngauru e
toru ara, o tona mataiti, i mate ei aia ki
runga i taua maunga ra ko Hora. Kite 40
akera te ngati Kanaana, ariki o Arada
i noo i te pae i apatonga i te enua ra
ko Kanaana ra e, te aere maira te
tamariki a Iseraela ra.

Aere maira ratou mei te maunga 41
maira mei Hora, patia iora i te puakapa
i Zalemona. Aere maira ratou mei 42
Zalemona mai, patia iora i te puakapa

43 i Punona. Aere maira ratou mei Pu-
nona mai, patia iora i te puakapa i
44 Obota. Aere maira ratou mei Obota
mai, patia iora i te puakapa i Ie-abari-
45 ma i te pae o Moabi ra. Aere maira
ratou mei Ie-*abarima* mai, patia iora i
46 te puakapa i Dibona-gada. Aere mai-
ra ratou mei Dibona-gada mai, patia
iora i te puakapa i Alamona-dibilatai-
47 ma. Aere maira ratou mei Alamona-
dibilataima mai, patia iora i te puakapa
i te au maunga ra ko Abarima, ki mua
48 mai *i te maunga ra* ko Nebo: Aere
maira ratou mei taua au maunga maira
mei Abarima mai, patia iora i te pu-
akapa i te ngai mataataa i Moabi ra, i te
49 pae Ioridana *i vaitata i* Ieriko ra. Patia
iora ratou i te puakapa i te pae Iorida-
na, mei Bete-iesimota mai, e tae roa
akera ki Abela-sitima i te ngai mataa-
taa i Moabi ra.

50 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose
i taua ngai mataataa i Moabi ra, i te
pae Ioridana, *i vaitata i* Ieriko ra, na
51 ko maira, E karanga atu koe ki te
tamariki a Iseraela, e na ko atu koe kia
ratou, Kia tae kotou ki tetai pae Iori-
52 dana ki te enua ra ko Kanaana; E
arumaki kotou i to taua enua ra i mua
ia kotou, e kia akangaa roa oki i ta ra-
tou au toka i akatikitikiia ra, e akapou
takiri roa oki kotou i to ratou au idolo
i akatoia ra, e uritumu roa oki kotou i
53 to ratou au ngai teitei ra: E rave oki
kotou i taua enua ra kia noo kotou i
reira; kua oronga oki au i taua enua
54 ra no kotou ei nooanga. E tua kelero
oki i taua enua ra no to kotou ra au
kopu-tangata, ei nooanga; *e* e maata ra,
ei tuanga maata ta kotou e oronga atu,
e e iti ra, ei tuanga iti ta kotou e oro-
nga atu: ei te ngai i rauka iaia i te
kelero ra, ei reira tana *tuanga;* e ako-
no rai i te au kopu o to kotou ra ai
55 metua ka noo ei kotou. Kia kore ra
kotou e arumaki i to taua enua ra i
mua ia kotou ra; ka riro te aronga e
toe ia ratou ra, ei tara i roto i to kotou
mata, e ei tao i roto i to kotou kaokao,
e ka taeko ratou ia kotou i to kotou
56 noo anga i te enua ra. E taku i
manako e rave ia ratou ra, ka riro au i
te akapera atu kia kotou.

PENE XXXIV.

Te au kotinga o te enua i orongaia maira, e te aronga e tua i taua enua ra.

1 KUA tuatua mairā Iehova kia Mose,
2 na ko maira, E akaue atu koe
ki te tamariki a Iseraela, e na ko atu

kia ratou, Tena ka tae kotou ki te enua
ra ko Kanaana, ko te enua e riro ei noo-
anga no kotou, ko Kanaana ïa enua e
tona au kotinga: Ko te openga mai o 3
to kotou pae i te pae i apatonga ra, ei te
medebara ra ïa i Zini i tei piri tika atu
ki Edoma ra, e to kotou kotinga i te
pae i apatonga ra, ko te openga mai ïa
o te tai taitai ra, i te pae i te itinga o
te rā ra: E taua kotinga no kotou i te 4
pae i apatonga ra, e akaapepe ïa ki te
aerenga ki runga *i te maunga ra* ko
Akarabima, e aere tika atu ei ki Zini;
ka aere roa atu ei na Kadesa-barenea, i
te pae i apatonga, e tae roa atu ki
Hazara-adara, ka aere roa atu ei ki
Azamone: E mei Azamone oki e aka- 5
apepe taua pae ra e tae ua atu ki te vai
roa i Aiphiti ra, e te openga o taua
kotinga ra ko te tai ïa. E to kotou 6
kotinga i te pae i te opunga o te rā ra,
ko te tai maata ra ïa te kotinga: ko to
kotou ïa kotinga i te pae i te opunga o
te rā ra. Teia oki to kotou kotinga i 7
te pae i apatokerau ra: mei te tai
maata ra e tae ua atu ki te maunga ra
ko Hora, ta kotou ïa e akairo: Mei 8
te maunga ra oki mei Hora ta kotou ïa
e akairo e tae roa atu ki te tomoanga
ki roto i *te oire* ra ko Hamata; ka aere
roa atu ei taua kotinga ra e ki Zedade:
E tae roa oki taua kotinga ra ki Ziphe- 9
rone, e te openga mai o taua *kotinga* ra
ei Hazara-enana ïa: ko to kotou ïa
kotinga i te pae i apatokerau ra. E to 10
kotou kotinga i te pae i te itinga o te
rā ra, ko ta kotou ïa e akairo, mei
Hazara-enana mai, e tae ua atu ki Se-
phama; Na Sephama oki e tae ua atu 11
ki Ribela taua kotinga ra, na te pae i
te itinga o te rā i Aina; ka eke tika
atu ei taua kotinga ra, e tae ua atu ki
te pae roto ra ko Kinereta, i te pae i te
itinga o te rā ra: E na Ioridana taua 12
kotinga ra i te aere, e ei te tai taitai ra
kokoti mai ei. Ko to kotou ïa enua, e
tona au kotinga e pini ua ake.
Kua akaue aturā Mose ki te tama- 13
riki a Iseraela, na ko atura, Ko te enua
teia e rauka kelero ia kotou, i ta Ieho-
va i akaue mai e e apai no nga kopu e
iva, e no te kopu veenga ra: Ko te 14
kopu ra oki o te tamariki a Reubena, i
te akonoanga i te ngutuare o to ratou
ai metua, e te kopu o te tamariki a
Gada ra, i te akonoanga i te ngutuare
o to ratou ai metua, e te kopu veenga
o Manase ra, kua rauka ïa to ratou
tuanga: Ko nga kopu e rua ra, e te 15
kopu veenga ra, kua rauka ta ratou
tuanga i teia pae Ioridana, i te pae i te
itinga o te rā *i aite ki* Ieriko ra.

16 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
17 na ko maira, Teia te ingoa o te au ta-
ngata te ka tua i te enua no kotou:
Ko Eleazara taunga ra, e ko Iosua te
18 tamaiti a Nuna ra. E kapiti katoa
atu kotou i te mataiapo, okotai kopu
okotai mataiapo, ei tua i taua enua ra.
19 Teia oki te ingoa o taua aronga tangata
ra: To te kopu o Iuda ra, ko Kaleba ïa
20 te tamaiti a Iephune: To te kopu o te
tamariki a Simeona ra, ko Semuela ïa,
21 te tamaiti a Amiuda: To te kopu o
Beniamina ra, ko Elidada ïa, te tamaiti
22 a Kiselona: E te mataiapo o te kopu
o te tamariki a Dana ra, ko Buki ïa,
23 te tamaiti a Iogali: *E* te mataiapo o
te tamariki a Iosepha i te kopu o te
tamariki a Manase ra, ko Haniela ïa, te
24 tamaiti a Ephoda: E te mataiapo o te
kopu o te tamariki a Epheraima ra, ko
Kemuela ïa, te tamaiti a Siphitana:
25 E te mataiapo o te kopu o te tamariki
a Zebuluna ra, ko Elizaphana ïa, te ta-
26 maiti a Paranaka: E te mataiapo o
te kopu o te tamariki a Isakara ra, ko
27 Palatiela ïa, te tamaiti a Azana: E te
mataiapo o te kopu o te tamariki a
Asera ra, ko Ahiuda ïa, te tamaiti a
28 Selomi: E te mataiapo o te kopu o te
tamariki a Naphatali ra, ko Pedahela
29 ïa, te tamaiti a Amiuda. Ko te aro-
nga teia i akaueia e Iehova e tua i ta
te tamariki a Iseraela tuanga i te enua
ra ko Kanaana.

PENE XXXV.

Te au oire o te ngati Levi e te au kainga i vao ake: te au oire akapuanga; e te ture no te ta tangata.

1 KUA tuatua mairā Iehova kia Mose
i te ngai mataatаa i Moabi, i te pae
Ioridana *i aite ki* Ieriko ra, na ko mai-
2 ra, E akaue atu koe i te tamariki a
Iseraela, e apai ratou i te au oire no te
ngati Levi, ei nooanga no roto i ta ra-
tou ra tuanga i rauka ra; e ei kainga
katoa to vao mai i taua au oire *no ratou*
ra ta kotou e apai no te ngati Levi ra.
3 Ei nooanga taua au oire ra no ratou, e
te au kainga i vao ake no ta ratou au
puaka, e te au apinga, e te au puaka
4 ravarai na ratou ra. E te au kainga i
vao mai i te au oire ra, ta kotou e apai
no te ngati Levi ra, kia okotai tausani
ïa i te kubiti ki vao mai i te patu o te
5 oire e pini ua ake. E na kotou e anga
i vao mai i te oire kia rua tausani i te
kubiti, i te pae i te itinga o te rā ra, e
kia rua tausani i te kubiti i te pae i
apatonga, e kia rua tausani i te kubiti
i te pae i te opunga o te rā, e kia rua

tausani i te kubiti i te pae i apatokerau
ra; e ei rotopu oki te oire: ko ta ratou
ïa ei au kainga no vao mai i te au oire.
E akataka oki kotou i e ono puke oire 6
no roto i te au oire ta kotou e apai no
te ngati Levi ra, ei *oire* akapuanga ïa
no te ta tangata, kia oro aia ki reira,
ko te reira au oire e a ngauru ma rua
ta kotou e o atu katoa atu. Ko te au 7
oire katoa ta kotou e apai no te ngati
Levi ra, e a ïa ngauru e varu ara; ko
te reira, e te au kainga katoa i vao ake.
E taua au oire ta kotou e apai no roto 8
i te tuanga a te tamariki a Iseraela ra;
ko ta te aronga e maata to ratou ra, kia
maata ta kotou e apai; ko ta te aronga
ra e iti to ratou ra, kia iti katoa ta ko-
tou e apai: ka akono rai te tangata
ravarai i tana e oronga i roto i tona au
oire no te ngati Levi, kia tau tikai ki
tana tuanga i rauka iaia.
Kua tuatua mairā Iehova kia Mose, 9
na ko maira, E karanga atu ki te tama- 10
riki a Iseraela, e na ko atu kia ratou,
Kia tae kotou ki tetai pae Ioridana ki
te enua ra ko Kanaana; Ei reira kotou 11
ka iki ei i te au oire no kotou ei oire
akapuanga; kia oro te ta tangata i
reira, ko tei mate te tangata iaia kare
aia i kite ra. E ei oire akapuanga te 12
reira ia kotou i te akamopuku; kia
kore te ta tangata e mate, kia tae ra
aia ki mua i te aroaro o te uipānga i te
akava anga ra. Kia ono rai o kotou 13
oire akapuanga i te au oire ta kotou e
apai *no te ngati Levi ra.* Kia toru o 14
kotou oire e oronga i teia pae Ioridana,
e kia toru oki o kotou oire e oronga
i te enua ra i Kanaana, ko te ka
riro ïa ei oire akapuanga. E aua nga 15
oire e ono ra, ei *oire* akapuanga ïa no
te tamariki a Iseraela, e no te ta-
ngata ke, e no te tangata i purutia ua
i roto ia ratou, ei oro anga no te ta-
ngata i mate te tangata iaia ra, e kare
aia i kite.
Kia ta ra aia i *te tangata* ki te tao- 16
nga auri, e mate roa akera aia, e ta
tangata ïa aia: ka tamate ravaia taua
ta tangata ra. E kia pepe *te tangata* 17
iaia i te peî anga i te toka ka mate ei
aia ra, e mate rai oki aia, e ta tangata
ïa aia; ka tamate ravaia taua ta tangata
ra. E kia ta aia i *te tangata* ki tetai 18
taoonga rakau ka mate ei aia ra, e
mate rai oki aia, e ta tangata ïa aia;
ka tamate ravaia taua ta tangata ra.
Na te akamopuku uaorai e ta i taua ta 19
tangata ra: kia aravei atu aia iaia ka ta
ai aia. E kia opara makitakita ua aia 20
i *te tangata* ra, e kia moe tapapa aia e
titiri apaka ua i *tetai mea* iaia, e mate
21 iora aia; E kia moto makitakita ua
iaia ki te rima, e mate iora aia: ko tei
ta iaia ra, ka tamate ravaia ïa; e ta
tangata aia; na te akamopuku e ta i
taua ta tangata ra, kia aravei aia iaia
22 ra. Kia opara pu ua ra aia iaia ma te
makitakita kore, e kia titiri apaka ua i
tetai mea iaia kare aia i moe tapapa
23 *iaia,* E kia peî oki i tetai toka e mate
ei *te tangata* ra, ma te kite kore iaia, e
mate iora aia, no te mea ra kare aia i te
enemi nona, kare oki i kimi i tona kino:
24 Na te uipānga e makitoro marie i te
tuatua i taua tangata i mate ei *te
tangata* ra, e te akamopuku, kia tau i
25 teianei au tuatua-tau: E na te uipānga
e akaora i taua tangata i mate ei *te ta-
ngata* ra i te rima o te akamopuku, e
na te uipānga e akaoki iaia ki te oire
akapuanga nona, tana i oro ra: ei reira
oki aia noo ei e kia mate te taunga
maata ra, i tei akatainuia e te manongi
26 tapu ra. Kia aere ua mai taua tangata
i mate *te tangata* iaia ra ki vao mai i te
kotinga o taua oire akapuanga nona, i
27 tana i oro ra; E rokoia iora aia e te
akamopuku ki vao mai i te kotinga o
taua oire akapuanga nona ra, e kua ta
iora taua akamopuku ra i taua tangata
i mate ei *te tangata* ra; kare aia e ara
28 *i reira:* No te mea e noo tika aia ki
roto i te oire akapuanga nona ra, e kia
mate te taunga maata: kia mate te
taunga maata ra, ka oki ua ïa taua ta-
ngata i mate ei *te tangata* ra ki tona
kainga tikai.
29 Ei akonoanga tuatua-tau teianei au
mea na kotou, e ope ua ake to kotou au
uki ra, i to kotou katoa au nooanga.
30 Ko tei tamate roa i te tangata ra, ka
taia te ta tangata i te vaa o nga kite
ra; kare ra e tika kia ta i te tangata i
31 te kite okotai ra. Auraka oki kotou e
rave i te tutaki kia ora te ta tangata ra,
tei tau iaia te mate ra; ka tamate ra-
32 vaia ra aia. Auraka oki kotou e rave i
te tutaki na te tangata i oro ki te oire
akapuanga nona ra, kia oki akaou aia
ki te enua e noo, kia mate ra te taunga
33 ra. Auraka kotou e akaviivii i te enua
ta kotou e noo ra: e viivii oki te enua i
te ta tangata; kare oki te enua e mā
i taua toto i akata'eia ra, mari ra
i te toto o taua tangata i akata'e
34 ra. E tenana, auraka kotou e aka-
viivii i te enua ta kotou e noo ra, e
taku katoa oki e noo: ka noo oki au
nei ko Iehova i rotopu i te tamariki a
Iseraela.

PENE XXXVI.

E puke ture no te au tamariki tamaine, e kainga to ratou.

KUA aere maira te au mataiapo 1
tutara no te kopu-tangata tamariki a Gileada, te tamaiti a Makira, te tamaiti a Manase ra, no te koputangata tamariki a Iosepha ra, kua tuatua maira kia Mose, e ki mua katoa i te aroaro o te au mataiapo tutara o te
tamariki a Iseraela: Kua tuatua maira 2
ratou, Kua akaue mai a Iehova kia koe, e taku pu e, e tuku kelero mai i te enua no te tamariki a Iseraela ei nooanga; e kua akaue katoaia mai koe e Iehova, e taku pu e, e oronga i te kainga o to matou nei taeake o Zelophehada no te au tamaine nana ra.
E teianei kia akaipoipo ratou i te au 3
tamariki no te au kopu *ke* i te tamariki a Iseraela nei, e apai keia ta ratou ra tuanga i te tuanga a to matou ai metua, e ka kapiti katoaia ki te tuanga o te kopu i ta ratou i akaipoipo atu; riro ke atura ïa i ta matou ra tuanga i
rauka keleroia. E kia tae ki te iubile 4
a te tamariki a Iseraela nei, ka vai rai ta ratou tuanga i te kapiti anga atu ki te tuanga o te kopu i ta ratou i akaipoipo ra: taka ke atura ta ratou tuanga i te tuanga o te kopu o to matou metua ra.
Kua tuku aturā Mose i te tuatua ki 5
te tamariki a Iseraela i ta Iehova i tuatua maira, na ko atura, E tuatua tika ta taua kopu ra ta te tamariki a Iosepha
6 ra. Teia ta Iehova akaue ki te au tamaine a Zelophehada, te na ko maira, E akaipoipo ua atu ratou i ta ratou e anoano ra; ko to te kopu-tangata anake ra to te kopu o to ratou ra metua ta
7 ratou e akaipoipo. Kare atura te tuanga a te tamariki a Iseraela e ūē keia ki tera kopu, ki tera kopu: e tāpu oki te au tamariki katoa a Iseraela i te tu-
8 anga i te kopu o tona ui metua. E te au tamaine katoa, e kainga tona i rotopu i tetai kopu o te tamariki a Iseraela nei, ei vaine aia na tetai tangata no roto i te kopu-tangata ra i te kopu o tona metua tane ra, kia rauka tikai i te tangata ravarai o te tamariki a Iseraela nei te kainga o to ratou ai metua tane.
9 Auraka oki te tuanga kia ūē keia ki tera kopu, ki tera kopu; e tāpu ra te au kopu ravarai i te tamariki a Iseraela nei i to ratou uaorai kainga.
10 E kua pera oki te au tamaine a Zelophehada i ta Iehova i akaue mai kia
11 Mose ra: I akaipoipoia iora oki taua au tamaine a Zelophehada ra, ko Mahala, *e* ko Tireza, e ko Hogela, e ko Mileka, e ko Noa, ki te au tamariki a
12 te taeake o to ratou ra metua tane: I akaipoipoia iora ratou ki roto i te au kopu-tangata a te tamariki a Manase, te tamaiti a Iosepha ra, vaoo marie iora ta ratou tuanga i roto i te kopu ra i te kopu-tangata o to ratou metua tane.
13 Ko te au akauenga teia, e te au tuatua-tau ta Iehova i akaue mai ki te tamariki a Iseraela ia Mose, i te ngai mataataa i Moabi ra, i tetai pae Ioridana *i aite ki* Ieriko ra.

TE BUKA RIMA A MOSE RA,

DEUTERONOMI.

PENE I.

Te akakite akaou nei a Mose i te tuatua a te Atua ia Iseraela, i te akataka anga i tetai aronga taoonga, te tono anga i te aronga tutaka, e te riri o te Atua i to ratou akarongo kore.

KO TE au tuatua teia i ta Mose i 1
tuatua kia Iseraela ravarai, i teia pae Ioridana, i te medebara ra, i te ngai atea i vaitata i Suphe, i rotopu i Parana,
e ko Tophela, e ko Labana, e ko Ha-
2 zerota, e ko Di-zaaba. (Mei Horeba e tae ua atu ki Kadesa-barenea, kia na te maunga ra na Seira i te aere, okotai ngauru nei te po e okotai ara *e tae ei.*)
3 E tae akera ki te a o te ngauru anga o te mataiti, i te ngauru ma tai o te marama ra, e te *rā* mua o taua marama ra, kua karanga aturā Mose ki te tamariki a Iseraela i te au tuatua ravarai ta Iehova i akaue mai iaia *e tuatua* kia ra-

tou ra; I muri ake i tana tainga i te 4
ariki o te ngati Amori ra, ko Sihona, i
noo i Hesebona ra, e ia Oga ariki o
Basana, i noo i Asetarota, *tana i ta* i
Ederei ra; I teia pae Ioridana i te enua 5
ra ko Moabi, ta Mose akakite anga i
teianei ture, na ko atura,
Kua tuatua mai to tatou Atua ra ko 6
Iehova kia tatou i Horeba, na ko maira,
E noo anga roa to kotou i teianei mau-
nga: Ka ariu, ka aere i to kotou aere- 7
nga, ka aere ki te maunga o te ngati
Amori ra, e te au ngai katoa i reirao, i
te ngai maniania ra, *e* te ngai tuaivi ra,
e te ngai o ra; e i te pae i apatonga ra,
e ki taatai; i te enua o te ngati Kanaana,
e ki Lebanona, e tae ua atu ki te vai
maata, te vai ra ko Eupharate. I na, 8
kua tuku au i te enua ki mua i to kotou
aroaro: e aere ki rungao i taua enua ra
e noo, i ta Iehova i taputou atu ki to
kotou ai metua ra, kia Aberahama, kia
Isaaka, e kia Iakoba, e oronga no ratou,
e no to ratou uanga a muri atu. Kua 9
karanga atura oki au kia kotou i reira,
na ko atura, Kare kotou e maranga iaku
anake nei: Kua akamaata mai to kotou 10
Atua ra ko Iehova ia kotou, e i na, mei
te etu o te rangi ra kotou i teianei rā i
te maata. (Kia akamaata mairai te 11
Atua o to kotou ai metua ra ko Iehova
ia kotou, e kia riro te tangata okotai ra
ei tausani, e kia akameitaki mai oki ia
kotou, i tana oki i tuatua mai kia kotou
na!) Eaa e tika'i iaku anake uaorai kia 12
apai i ta kotou mea teiaa, e ta kotou apai-
nga, e ta kotou tauetonoanga? E iki ana 13
kotou i te aronga pakari, e te akono
meitaki, e te kitea, i rotopu i to kotou
na au kopu, e naku e akariro ia ratou
ei kavana ki rungao ia kotou. Kua 14
tuatua maira kotou kiaku, na ko maira,
Ko tenana tuatua taau i tuatua mai na,
e mea meitaki ïa *ia matou nei* kia
akapera. Rave atura au i taua au ta- 15
ngata mamaata ra, *e* te pakari, e te
kitea, i rotopu i to kotou na au kopu,
akariro atura ei kavana ki rungao ia
kotou na, ei kapena no runga i te tau-
sani okotai, e ei kapena no runga i te
anere okotai, e ei kapena no runga i te
rima ngauru, e ei kapena oki no runga
i te ngauru okotai ra, e ei aronga taoo-
nga i roto i to kotou na au kopu. E 16
kua ako atura au i to kotou na au
akava i reira, na ko atura, E akarongo
kotou i te tuatua a to kotou au taeake,
e akatau marie i te tuatua-tika ki te ta-
ngata ma tona taeake, e te tangata ke
katoa ki ona ra. Auraka kotou e 17
akono i te tu o te tangata kia akava
ra; kia okotai rai aite to kotou aka-
rongo i tei iti e tei maa*t*a; auraka ko-
tou e mataku i te mata tangata; na te
Atua oki te *tuku anga* utunga ra; e te
tuatua kare e tika ia kotou na, e apai
mai i ko nei kiaku nei, e naku e akaro-
18 ngo i te reira. E kua akaue oki au ia
kotou i reira i te au mea katoa, ta kotou
e rave.
19 E ia tatou oki i akaruke ia Horeba
ra, kua na roto tatou i taua medebara
maata rikarika ra, i ta kotou i kite, i te
aerenga mai ki te maunga o te ngati
Amori ra, i ta to tatou Atua ta Iehova
i akaue mai kia tatou ra; e tae maira
20 oki tatou ki Kadesa-barenea. Kua ka-
ranga atura au kia kotou, Kua tae mai
kotou ki te maunga o te ngati Amori,
ta to tatou Atua ra ta Iehova e oronga
21 nei no tatou. I na, kua tuku mai to
Atua ra ko Iehova i taua enua nei ki
mua ia koe: ka aere ka noo, ta te Atua
o to ui metua ra ta Iehova i tuatua mai
kia koe na; auraka e mataku, auraka
e taitaia.
22 Kua aere katoatoa maira kotou kiaku
nei, e kua tuatua maira, E tono tatou i
te tangata na mua ia tatou nei, kia tu-
taka ratou i taua enua ra no tatou, ka
apai mai ei i te tuatua kia tatou i ta ta-
tou arataa kia aere, e ta tatou oire e
23 tomo ra. Tika rava akera taua tuatua
ra iaku; e kua iki iora au i te tangata
tino ngauru ma rua no rotopu ia kotou
24 na, i tataki taiia i te kopu okotai: Ariu
atura ratou, e aere atura ki runga i te
maunga, e tae atura ki te o ra ko Ese-
kola; e tutaka atura ratou i te reira ra.
25 E kua rave iora ratou i te kai o taua
enua ra i to ratou rima, e kua apai
maira kia tatou nei; apai maira oki i te
tuatua kia tatou, na ko maira, E enua
meitaki, ta to tatou Atua ta Iehova i
oronga mai no tatou nei.
26 Kare ra i tika ia kotou kia aere ki
runga, kua taitoito ra kotou i te tuatua
27 a to kotou Atua ra ko Iehova. Urutoe
iora kotou i roto i to kotou au puakapa,
e kua tuatua akera, No te mea kua
makitakitā Iehova ia tatou, i arataki
mai ei aia ia tatou mei te enua maira
mei Aiphiti, e tuku ia tatou ki te rima
28 o te ngati Amori kia pou tatou. Eaa
tatou e tika'i kia aere ki runga? tei
akataitaia mai to tatou au taeake i to
tatou ngakau, tei na ko mai e, E au
tangata mamaata e te roroa to ratou i
to tatou nei; e au oire i te mamaata, e
kua patuia ki runga roa i te rangi ra;
e kua kite oki matou i te au tama-
29 riki a Anaka i reira. Kua karanga
atura au kia kotou, Auraka e rutete-
tete, auraka oki e mataku ia ratou.

Na to kotou Atua ra na Iehova, ko tei 30
na mua ia kotou ra, e tamaki i ta
kotou tamaki; mei tana katoa i rave ia
kotou i Aiphiti ki mua tikai i to kotou
uaorai mata: E i te medebara nei, kua 31
kite io nei oki koe i to Atua ra ia Ie-
hova i te apai anga ia koe, mei te
tangata e apai i tana tamaiti, i na te
arataa katoa i aereia mai e kotou na, e
tae rava mai nei kotou ki ko nei. E i 32
taua mea nei, kare kotou i akarongo i
to kotou Atua ra ia Iehova, Ko tei na 33
mua ia kotou na te arataa i te aere, i
na roto i te ai i te po, e na roto i te
tumurangi i te ao, i te kimi anga i te
patia anga puakapa no kotou; ei aka-
kite kia kotou i te ara kia aere ra.
Kua akarongo mairā Iehova i te vara- 34
kau anga o ta kotou tuatua, riri akera,
e kua taputou iora, na ko akera, Kare 35
rava tetai o teianei aronga tangata, o
teianei uki kino, e kite i taua enua
meitaki nei, taku i taputou atu e oro-
nga no to kotou ai metua ra; Mari ra 36
ko Kaleba te tamaiti a Iephune; ka
kite ïa aia, e ka oronga au i te enua
tana i takai ra nona, e no tana au ta-
mariki, no te mea kua aru totomapu
aia ia Iehova. E i riri katoa oki a 37
Iehova kiaku ia kotou, e kua tuatua
maira, Kare katoa oki koe e tae ki
reira. Ko Iosua te tamaiti a Nuna 38
ra e tu ki mua ia koe na, ka tae ïa
ki reira; ko te akamaroiroi atu ïa:
nana oki e akanoo ia Iseraela i reira.
E ta kotou au tamariki, ta kotou i 39
tuatua ra e, ka riro, e ta kotou au
tamariki varevare kare i kite i te mei-
taki e te kino i teianei rā, ko te ka tae
ïa ki reira, e ka oronga au i te *enua* no
ratou, e noo oki ratou i reira. Kareka ko 40
kotou na, ka oki, e aere ki te medebara,
e tae tika atu ei ki te tai muramura
ra. Kua tuatua maira kotou kiaku i 41
reira, kua na ko maira, Kua ara ma-
tou ia Iehova, ka aere matou ki runga
e tamaki, i ta to matou Atua oki ta
Iehova i akaue mai ia matou ra; e kua
rakei iora kotou *ia kotou*, kua rave te
tangata katoa i te taoonga tamaki, tea-
teamamao iora kotou e aere ki runga i
te maunga. Kua tuatua maira rā Ie- 42
hova kiaku, E karanga atu kia ratou,
Auraka e aere ki runga, auraka e ta-
maki atu; kare oki au i ko na i rotopu
ia kotou na, ka pou aea kotou ki mua
i to kotou au enemi. Kua karanga 43
atura oki au kia kotou, e kare akera
kotou i akarongo mai, e kua akatokā
iora i te tuatua a Iehova, e aere atura
ma te māro ki runga i te maunga. Tei 44
vao maira te ngati Amori i noo i taua
maunga ra, e aravei mai ia kotou, e
kua arumaki ua maira ia kotou mei te
debure ra, e pou iora kotou i Seira, e
45 tae ua atura ki Horama. Kua oki
maira kotou, e kua aue iora ki mua i
te aroaro o Iehova; kare rā Iehova i
akarongo mai i to kotou reo, e kare
46 i anga mai i te taringa kia kotou. E
roa akera to kotou noo anga i Kadesa
ra, taua au rā oki ta kotou i noo *i
reira ra.*

PENE II.

Ko te tuatua o to ratou aerenga na te medebara, e tae ua atura ki o te ngati Edoma ra, e te ngati Moabi: to ratou tamaki anga ma Sihona.

1 KUA ariu atura tatou, aere atura
tatou ki te medebara e tae atu ei
ki te tai muramura ra, i ta Iehova i tua-
tua mai kiaku ra. E roa akera to tatou
akapini anga i te maunga ra ko Seira,
2 Kua tuatua mairā Iehova kiaku, na ko
3 maira, Kua roa to kotou akapini anga
i teianei maunga, ka ariu ana ki te pae
4 i apatokerau ra. E akaue atu koe i te
au tangata na, e na ko atu, Teia kotou
ka aere na te pae o to kotou ra ai tae-
ake ko te tamariki a Esau ra, e noo i
Seira nei; e ka riro ratou i te mataku
mai ia kotou: e tenana, e akono mei-
5 taki ana kotou: Auraka e taeko ua atu
ia ratou, kare oki au e oronga ua atu i
to ratou enua no kotou, e mei te ngai i
takaiia e te vaevae te maata; no te
mea kua oronga au i te maunga ra ko
6 Seira no Esau ei nooanga. Ko te ma-
nga ta kotou e kai ra ka oko ïa kotou
ki te moni; e te vai ta kotou e inu ra,
ka oko katoa kotou ia ratou ki te moni.
7 Kua akameitaki mai oki to Atua ra ko
Iehova ia koe i te au mea katoa i ra-
veia e to rima; kua kite oki aia i toou
aerenga na roto i teianei medebara maa-
ta: i vaitata rai to Atua ra ko Iehova
ia koe, e a akenei ngauru anga i te ma-
taiti; kare akenei koe i ngere ua ake i
8 tetai mea ngiti. Kua aere ke maira
tatou, vaoo atura to tatou au taeake i
te tamariki a Esau, i noo i Seira ra; *e*
kua na te ngai mataataa mai tatou mei
Elata, e mei Eziona-gebera mai, kua
anga iora tatou na roto i te medebara
ra i Moabi.
9 Kua tuatua mairā Iehova kiaku,
Auraka e taeko ua atu i to Moabi, au-
raka e tamaki ua atu ia ratou; kare
oki au e oronga ua atu i tetai ngai o to
ratou enua noou ei nooanga; no te mea
kua oronga oki au ia Ara no te tama-
10 riki a Lota ei nooanga. (Te Emi

tei noo i reira i muatangana ra, e aro-
nga mamaata e te manganui *kia tatau*,
e te teitei, mei te ngati Anaka ra; Ko 11
tei tuatua katoaia i te Rephai mei
te ngati Anaka ra, kareka te ngati
Moabi ra, e Emi ta ratou ingoa i tapa.
Te ngati Hori katoa tei noo i Seira i 12
muatangana ra; tupauia iora ratou e
te au tamariki a Esau, kia pou ratou
ia ratou i mua i to ratou aroaro, e kua
noo iora i o ratou ra, mei ia Iseraela
katoa i rave i te enua nona, ta Iehova
i oronga mai kia ratou ra.) E tenana, 13
ka tu, ka aere ki tetai pae i teianei
kauvai i Zereda nei. Aere maira oki
tatou ki tetai pae i taua kauvai ra i
Zereda. E te manga taime i topa i 14
taua aerenga mai o tatou mei Kadesa-
barenea mai, e tae rava maira tatou ki
teia pae i te kauvai ra ko Zereda, e
toru ïa ngauru e varu ara i te mataiti;
e ope roa akera taua uki tangata ta-
maki katoa i roto i te nuku nei i te
mate, i ta Iehova i taputou ia ratou ra.
Tei runga tikai oki te rima o Iehova ia 15
ratou i te tamate takiri anga ia ratou,
i roto i te nuku ra, e pou rava akera
ratou.
E pou takiri rava akera taua aronga 16
tangata tamaki i rotopu i te tangata
nei i te mate, Kua tuatua mairā Ie- 17
hova kiaku, na ko maira, Akonei koe 18
e aere ei na roto ia Ara ra, i te pae i o
Moabi ra: E kia vaitata mai te tama- 19
riki a Amona ia koe, auraka e taeko ua
atu ia ratou, auraka e rave atu; kare
oki au e oronga atu i te enua o te ta-
mariki a Amona ei nooanga noou; no
te mea kua oronga au i te reira ei noo-
anga no te tamariki a Lota ra. (E 20
Rephai katoa teianei enua i te tuatua
anga; e Rephai tei noo taito ra i
reira, kareka te ngati Amona ra, e
Zamazumi ta ratou ingoa i tapa.
E aronga mamaata e te manganui 21
oki *kia tatau* ra, e te teitei, mei te
ngati Anaka ra; i pou iora ra ratou ia
Iehova i mua i to ratou aroaro; tu-
pauia akera ratou ia ratou, e kua noo i
o ratou ra: Mei tana oki i rave i te 22
tamariki a Esau ra, i tei noo i Seira ra,
iaia i ta i te ngati Hori i mua ia ratou
ra; tupauia akera ratou ia ratou i te
noo anga i o ratou ra, e tae rava ake-
nei ki teianei rā: E to Avi i noo i 23
Hazerima, e tae ua atura ki Aza, to
Kaphatori mei Kaphatori mai, tei ta ia
ratou, e kua noo i o ratou ra.) Ka tu, 24
ka taki aere, ka aere ki tetai pae i te
kauvai ra ko Aranona; i na, kua oro-
nga atu au ia Sihona ngati Amori ariki
no Hesebona, e tona ra enua, ki toou
rima; ka timata ana i te rave, e ta-
25 maki atu iaia i te tamaki. Akonei au
e timata i te tuku i te mataku ia koe,
e te ngarangara ia koe ki runga i te pa
enua i raro ake i te rangi katoa nei, ko
te kite i toou rongo, e ka rutetetete, e
te mamae maata ia koe na.
26 Kua tono atura au i te karere, mei
te medebara atu mei Kedemota, kia
Sihona ariki o Hesebona ra, ma te au,
27 i te tuatua anga atu e, E aere ana au
na toou nei enua; e na te ara tiroa ua
au i te aere, kare au e anga ke ua atu
28 ki te pae katau e te pae kaui. *E* ta-
ku kai e kai ra naau e oko mai i te
moni, e te vai taku e inu ra, naau e
oronga mai ei oko moni; *e tuku ua
atu koe iaku* kia aere ua au na *toou nei
29 enua*, mei te tuitarere ua; (Mei ta te
tamariki a Esau i noo i Seira ra, e te
ngati Moabi i noo i Ara ra, i akapera
mai iaku ra;) e tae ua atu au ki tetai
pae Ioridana, ki te enua ta to matou
Atua ta Iehova e oronga mai no matou
30 nei. Kare akera te ariki o Hesebona
ra ko Sihona i tuku ia tatou kia aere
na tona pae: kua akaketaketa atura oki
to Atua ra ko Iehova i tona ra vaerua,
e kua akamārokiakia i tona ngakau,
kia tuku mai aia iaia ki toou rima, mei
31 tei teianei rā. Kua tuatua mairā Ie-
hova kiaku, I na, kua akamata ana au
i te oronga atu ia Sihona, e tona enua,
kia koe; ka timata ana i te rave e noo
32 i taua enua nona ra. Kua aere mairā
Sihona e rave mai ia tatou; koia ma
tona tangata katoatoa e tamaki mai *ia
33 tatou* i Iahaza ra. Kua tuku maira to
tatou Atua ra ko Iehova iaia kia tatou
nei: e kua ta iora tatou iaia, e tana au
tamariki, e tona katoa ra au tangata.
34 Riro maira te au oire ravarai nona ia
tatou i reira, e kua tairiiripoti rava
atura tatou i te tangata, e te au vaine,
e te au tamariki i te au oire katoa ra;
35 kare e korakora toe: Kua rave ra ta-
tou i te au puaka ei apinga na tatou, e
te apinga tini o taua au oire i pou ia
36 tatou ra. Mei Aroera mai i te pae o
te kauvai ra ko Aranona, e te au oire
i te pae o taua kauvai ra, e tae ua
atura ki Gileada, kare rava tetai oire i
ketaketa ia tatou: kua ope roa ake i te
tukuia mai e to tatou Atua e Iehova
37 kia tatou nei: Kareka i te enua o te
tamariki a Amona ra kare koe i tae ua
atu ki reira; e te au ngai katoa i te
pae o te kauvai ra ko Iaboka, e te au
oire i runga i te maunga ra, e te au
ngai katoa oki ta to tatou Atua ta Ie-
hova i tuatua mai e, *auraka*.

PENE III.

Te pou anga o Oga ariki no Basana; e te pure a Mose kia tae katou aia ki Kanaana.

KUA ariu akera tatou i reira, kua 1
aere iora na te arataa ki Basana
ra: kua aere maira te ariki o Basana
ko Oga, koia ma te tangata katoatoa
nona, e tamaki ia tatou i Ederei. Kua 2
tuatua mairā Iehova kiaku, Auraka e
mataku iaia; ka tuku atu au iaia e te
tangata ravarai nona ra, e tona ra enua,
ki to rima na; e mei taau i rave i te
ariki o te ngati Amori ra ia Sihona i
noo i Hesebona ra, e akapera katoa
koe iaia. Kua tuku maira to tatou 3
Atua ra ko Iehova i te ariki o Basana
ia Oga, e tona katoa ra au tangata, ki
to tatou rima; pou iora aia ia tatou
e kare rava akera ona i toe. Rave 4
akera tatou i tona au oire ravarai i
reira, kare rava o ratou oire i toe i te
riro mai ia tatou, e ono ngauru oire ra,
ko te enua katoa ra ko Aragoba, i te
basileia o Oga i Basana ra. E *oire* 5
patuia taua au oire ravarai ra, e patu
teitei, *e* te pa, e te tea *auri;* e manga-
nui oki te oire patu koreia ra. Tairiiri- 6
poti takiri akera ratou ia tatou: mei ta
tatou oki i rave i te ariki o Hesebona
ra ia Sihona, i te akapou rava anga atu
i te tane, e te vaine, e te tamariki, i te
au oire katoa ra. Kareka te au puaka 7
katoa, e te apinga o te au oire ra, kua
rave tatou *i te reira* no tatou uaorai ei
apinga. Riro maira oki ia tatou i rei- 8
ra, mei roto i te rima o nga ariki toko
rua o te ngati Amori ra, te enua i teia
pae Ioridana ra, mei te kauvai maira
ko Aranona, e tae ua atu ki te maunga
ra ko Heremona; (E taua Heremona 9
ra ko Siriona te ingoa i to Sidona ra;
e te ingoa i te ngati Amori ra ko Senira
ïa:) Te au oire ravarai o te ngai atea 10
ra, e Gileada katoa, e Basana katoa ra,
e tae rava atura ki Salaka e Ederei,
nga oire o te basileia o Oga i Basana.
Ko Oga ariki o Basana anake ra tei 11
toe i te au Rephai ra: i na, tona roi, e
roi auri ïa: kare ainei i Raba i o te
tamariki a Amona ra? e iva kubiti te
roa, e a kubiti i te pararauare, i te ku-
biti a te tangata nei. E taua enua nei, 12
i tei rauka ia tatou i reira ra, mei
Aroera mai i te pae o te kauvai ra ko
Aranona, e tetai pae i te maunga ra ko
Gileada, e to reira oki au oire, ko tei
orongaia e au no te ngati Reubena, e
no te ngati Gada ra. E tetai pae i Gi- 13
leada, e Basana katoatoa, i te basileia o
Oga ra, i orongaia e au no tetai veenga
o te kopu o Manase ra, i te enua katoa
ra ko Aragoba, ma Basana katoa oki,
tei tapaia e, ko te enua o te Rephai ra.
14 Pou iora ra te enua katoa ra ko Ara-
goba, e tae ua atura ki te pae o te
Gesuri, e te ngati Maaka, ia Iaira te
tamaiti a Manase ra, tapa iora aia i te
reira i tona uaorai ingoa ia Basana-ha-
vota-iaira e tae rava akenei ki teianei
15 rā. Kua oronga atura oki au ia Gileada
16 kia Makira ra. E mei Gileada mai e
tae ua atu ki te kauvai ra ko Aranona,
i te ngai i roto i taua kauvai ra e tei te
pae uaorai, e tae ua atu ki te kauvai ra
ko Iaboka, i te kotinga o te tamariki a
Amona ra, oronga atura au no te ngati
17 Reubena, e no te ngati Gada ra: E te
ngai mataataa ra, e ko Ioridana, e te
ngai *i reirao,* mei Kinereta mai e tae ua
atu ki te roto i te ngai mataataa ra i te
tai taitai ra, i raro ake i Asedota-pisega
ki te pae i te itinga o te rā ra.
18 Kua akaue atura au ia kotou i reira,
na ko atura, Kua oronga mai to kotou
Atua ra ko Iehova i teianei enua no
kotou ei nooanga; ko to kotou katoa
ra e tika kia aere ki te tamaki ra, e na
mua ïa i to kotou ai taeake i te tama-
riki na Iseraela i te aere, ma te taoo-
19 nga tamaki katoa, ki tera pae ra. Ko
ta kotou au vaine ra, e ta kotou au
tamariki, e ta kotou puaka, (kua kite
oki au e e puaka maata ta kotou,) ka
vaooia i roto i to kotou au oire i oro-
20 ngaia e au no kotou na: E kia akanoo
marie a Iehova i to kotou ai taeake,
mei ia kotou katoa na, kia noo katoa
ratou i te enua ta to kotou Atua ko
Iehova e oronga atu no ratou i tetai
pae Ioridana ra; ei reira kotou ka oki
katoa mai ei ki to kotou katoa ra au
kainga, i taku i oronga atu no kotou
na.
21 Kua akaue atura oki au ia Iosua i
reira, na ko atura, Kua kite pu akenei
to mata i ta to kotou Atua i ta Iehova
i rave i nga ariki toko rua nei; e aka-
pera katoa oki a Iehova ki te au basi-
22 leia ravarai taau e aere nei. Auraka
kotou e mataku ia ratou; na to kotou
Atua oki na Iehova e tamaki i ta kotou
tamaki.
23 E kua pure oki au ia Iehova i reira,
24 na ko atura, E te Atu e, e Iehova, kua
timata io nei oki koe i te akakite mai
ki to tavini nei i toou mana, e to
rima ririnui; teiea oki ïa atua i runga
i te rangi e te ao katoa nei oki e tika'i
kia rave i te angaanga mei taau te tu,
25 e mei to mana oki? E tuku akena

koe iaku ki tera pae, taku ïa tuatua ia
koe, kia kite au i *tenana* enua meitaki
i tera pae Ioridana, tenana maunga
meitaki, e Lebanona oki. Kua riri rā 26
Iehova iaku ia kotou, e kare akerai i
akarongo mai kiaku; e kua tuatua mai
a Iehova kiaku, Oti ra ua; auraka koe
e tuatua akaou mai kiaku i tena. E 27
aere koe ki rungao i te take *maunga* ra
ko Pisega, ka akara tika atu ei to mata
ki te pae i te opunga o te rā ra, e te
pae i apatokerau, e te pae i apatonga, e
te pae i te itinga o te rā, kia kite oki
toou mata na; kare oki koe e tae ki
tetai pae i teianei Ioridana. E ikuiku 28
ra koe ia Iosua, e akapumaana atu, e
akamaroiroi atu iaia; koia oki te aere
na mua i taua aronga tangata nei, e
nana ratou e akanoo i te enua taau e
akara na. Noo ua orai ra tatou i te o 29
i vaitata i Bete-peora.

PENE IV.

Te akamaroiroiia ra te tangata kia akarongo ngoie ra: e toru oire akapuanga i akonoia i teia pae Ioridana.

E TEIANEI, e Iseraela, e akarongo 1
mai i te au akonoanga e te au tua-
tua-tau taku e apii atu kia kotou nei,
e e rave, kia ora kotou, kia tae kotou
ki rungao, e kia rauka te enua, ta te
Atua o to kotou ai metua ta Iehova e
oronga mai no kotou. Auraka kotou 2
e topiri ua mai *i tetai ngai ke* ki teianei
tuatua taku e akaue atu kia kotou na,
auraka oki kotou e akatopa *i tetai ngai*
i taua *tuatua* nei; kia akono oki kotou
i te au akauenga a to kotou Atua ra a
Iehova i taku e akaue atu kia kotou
nei. Kua kite oki to kotou mata i ta 3
Iehova i rave *i te aru* ia Baala-peora ra,
kua ope takiri oki te au tangata katoa
i rotopu ia koe i aru ia Baala-peora i te
mate, i to Atua ra ia Iehova: Kareka 4
kotou ko tei piri tikai ki to kotou Atua
ra kia Iehova, te ora ra ïa kotou rava-
rai i teianei rā. I na, kua akakite atu 5
au kia kotou i te au akonoanga, e te au
tuatua-tau ta taku Atua ta Iehova i
akaue mai iaku ra; ei akono anga na
kotou i te enua ta kotou e aere e rave
nei ei nooanga. E tenana, e akono mei- 6
taki *i taua tuatua na*, e ka rave; ko to
kotou ïa pakari, e to kotou kite, ki mua
i te aroaro o te aronga te ka akarongo i
teianei au akonoanga katoa, ka riro ïa i
te tuatua e, Oti ra ua iti-tangata maata
pakari e te karape ko taua aronga ra.
Teiea oki ïa enua maata, e vaitata mai 7
to ratou atua ia ratou, mei to tatou
Atua ra mei ia Iehova i te au mea katoa

8 ta tatou e *kapiki* atu ei iaia ra? E teiea
ïa enua maata, i tika'i tona au akono-
anga, e te au tuatua-tau, mei teia ka-
toa nei ture taku i tuku atu ki mua i to
kotou aroaro i teianei rā?
9 E akono meitaki ra ia koe uaorai, e
e tiaki i toou uaorai vaerua, ko te nga-
ropoina aea ia koe te au mea i akaraia
e toou orai mata, ko te riro ke ua atu
aea oki taua mea nei i roto i to ngakau
i te au rā katoa o toou ora anga na; e
akakite ra i taua au mea ra ki taau au
10 tamariki, e to au mokopuna: I te rā i
tu ua'i koe ki mua i te aroaro o to
Atua ra ko Iehova i Horeba ra, ka tua-
tua mai ei a Iehova kiaku ra e, Ka
akaputuputu mai i te au tangata na
kiaku nei, e akakite atu au kia ratou i
taku nei tuatua; ei apii anga ia ratou,
kia mataku mai ratou iaku i te au rā
katoa o to ratou ora anga i runga i te
enua nei, e kia apii katoa oki ratou ki
11 ta ratou au tamariki. Kua akavaitata
maira kotou, e kua tu iora i te tumu o
taua maunga ra; e kua mura ua taua
maunga ra i te ai i rotopu roa i te reva
nei, ma te poiri, *e* te tumurangi, e te
12 poiri maata pangopango ra. Kua tua-
tua maira oki a Iehova kia kotou i ro-
topu i taua ai ra; kua kite oki kotou i
te aruru o *tana* tuatua, kare ra e tu i
kitea e kotou; ko te aruru anake ra
13 *ta kotou i akarongo ua.* E kua aka-
kite maira aia kia kotou i tana korero-
motu, tana i tuatua mai kia kotou e
rave, i nga tuatua okotai ngauru ra, e
kua tata iora oki aia i te reira ki rungao
i nga papa toka e rua ra.
14 Kua akaue mairā Iehova iaku i reira
e apii ia kotou i te au akonoanga, e te
au tuatua-tau, ei akono anga na kotou, i
te enua ta kotou e aere e rave nei ei
15 nooanga. E tenana e akono meitaki ia
kotou uaorai; kare oki e tu i kitea e
kotou i te rā i tuatua mai ei a Iehova
16 kia kotou i Horeba i rotopu i te ai: Ko
te kino aea kotou, e kua anga iora i te
idolo tarai no kotou mei te au tiki ka-
toa nei te tu, mei te tane e *mei* te vaine
17 oki; Mei tetai puaka o te enua nei;
mei tetai manu peau e rere i roto i te
18 reva nei; Mei tetai mea e totoro aere
ua na raro i te one nei; mei tetai ika o
19 te moana i raro ake i te enua nei: Kia
akara aea toou mata ki runga i te rangi,
e kite akera koe i te rā, e te marama, e
te au etu, to te rangi katoa ra nuku, ko
te akanauruia aea koe e akamori ia ra-
tou, e kua tavini atura kia ratou, ta
toou Atua ta Iehova i tua aere no te pa
enua katoa i raro ake i te rangi katoa
20 nei. Kua rave mairā Iehova ia kotou,

e kua arataki mai ia kotou mei te ka-
mino auri maira, mei Aiphiti, ei iti-ta-
ngata nona tikai, mei tei teianei rai oki
rā. Riri iora oki a Iehova iaku ia ko- 21
tou, e kua taputou iora e, auraka au e
tae ki tetai pae Ioridana, e auraka e
tae ki taua enua meitaki ra, ta to Atua
ta Iehova e oronga mai noou na ei noo-
anga. E teianei, ei teianei enua au ka 22
mate ei, kare au e tae ki tetai pae Iori-
dana: ka tae ra kotou, e ka noo kotou
i taua enua meitaki ra. Kia matakite 23
ia kotou orai, ko te ngaropoina aea ia
kotou te koreromotu, ta to kotou Atua
ra ta Iehova i papau ia kotou na, ko te
rapa aea kotou i te idolo akatikitikiia
no kotou, mei tetai mea atu te tu, ta to
kotou Atua ra oki ta Iehova i akakore
ra: E ai kakai oki toou Atua ko Ie- 24
hova, e Atua vareae ïa.
E kia anau taau au tamariki, e te au 25
mokopuna, e kua roa to kotou noo anga
i te enua, kia tatipake ra kotou, e kua
rapa iora i te idolo akatikitikiia *no ko-
tou ra,* mei tetai mea atu te tu, e kua
rave kotou i te kino ki mua i te aroaro
o to Atua ra ko Iehova, ei akakoko
anga atu iaia kia riri: Te kapiki nei 26
au i te rangi e te enua, ei kite noku ia
kotou i teianei rā, e, kare e mamia, ka
pou rava atu ei kotou, e taka ke atu i
te enua ta kotou e aere e rave i tetai
pae Ioridana nei, ei nooanga: kare ko-
tou e roaia ki runga i taua *enua* ra, ka
pou takiri ra kotou. E akapueuriki- 27
riki ke oki a Iehova ia kotou ki te pa
enua ra, e toe iora kotou tokoia ua ake
i taua pa enua ra ta Iehova e tuaru atu
ia kotou na. Ei reira kotou e araara'i 28
i te au atua rakau, e te toka, ta te rima
tangata i anga, kare e kite kia akara, e
kare e akarongo, e kare e kai, kare oki
e ongi. Kia kimi ra koe i to Atua ia 29
Iehova i reira, ka kite rai koe *iaia,* kia
kimi koe iaia ma to ngakau katoa, e ma
to vaerua katoa. Kia tumatetenga koe 30
ra, e rokoia iora koe e taua au mea ka-
toa nei a muri atu, kia ariu ra koe ki to
Atua ra kia Iehova, e kia akarongo i
tona reo; Kare aia e akaruke ia koe, 31
kare koe e mate, kare oki aia e akanga-
ropoina i te koreromotu tana i akatina-
mou ma te taputou ki toou ra ai metua;
e Atua aroa ua oki toou ra Atua ko
Iehova. E ui ua ana oki koe i tei 32
muatangana ra au rā, ou io nei koe ra,
mei te rā mairai i anga ai te Atua i te
tangata ki runga i te enua nei ra, e mei
tetai pae rangi e tae ua atu ki tetai pae
rangi ra, i te tupu anga i tetai mea
maata mei teianei, e mei te reira oki i
te akarongo ua anga *i te rongo ra,* I te 33
tangata oki i te akarongo anga ratou i
te reo o te Atua i te tuatua anga mai i
rotopu i te ai, ka ora'i ra, mei taau oki
34 i akarongo ra? E kua tiki aina te Atua
e kua rave mai i tetai iti-tangata mei
rotopu mai i tetai iti-tangata *ke*, ma te
timata anga atu, te akairo, e te piri, e
te tamaki; ma te rima marōrō, e te
rima i akatika ravaia; e te au ravenga
mataku maata, mei ta to Atua ta Ie-
hova i rave ia koe na i Aiphiti ki mua
35 i to mata na? Kia kite oki koe e ko
Iehova te Atua; kare atu, koia anake
36 ra, i kite ei koe. Kua akakite mai aia
kia koe i tona reo mei runga mai i te
rangi ra, ei apii mai ia koe ra; e kua
akakite mai aia kia koe i tana ai maata
ki runga i te enua nei; e kua akarongo
oki koe i tana tuatua mei roto mai i
37 taua ai ra. E no te mea i anoano aia i
to ai metua na, kua rave io nei aia i to
ratou uanga i muri ake ia ratou ra: e
kua arataki mai aia ia koe ki vao ki mua
i tona uaorai mata, i tona ra mana
38 maata, mei Aiphiti maira; Kia tuaru
atu aia i te au enua mamaata, e te riri-
nui to ratou i toou, i mua ia koe ra, kia
arataki aia ia koe ki rungao, kia oronga
mai aia i to ratou enua noou ei nooanga,
39 mei tei teianei rā. E tenana, e aka-
maara meitaki ana to ngakau, kia kite
koe i teianei rā e, ko Iehova anake ra
te Atua ki runga i te rangi, e ki raro
katoa i te enua nei, kare atu *e Atua.*
40 E teianei, e akono koe i tana au akono-
anga, e tana au akauenga taku e akaue
atu kia koe i teianei rā, kia meitaki oki
koe, e to tamariki katoa i muri ake ia
koe na, e kia akaroaia toou na au rā ki
runga i te enua, ta to Atua ta Iehova
e oronga mai noou, e tuatau ua atu.
41 Kua akono iorā Mose i e toru puke
oire i teia pae Ioridana i te pae i te iti-
42 nga o te rā ra; Kia oro te ta tangata ki
reira, ko tei mate te tangata iaia kare i
kite ra, kare oki i makitakita iaia i
muatangana ra, e kua oro ua aia ki te-
43 tai i aua nga oire ra kia ora aia: Ko
Bezera ïa, i te medebara ra, i te ngai
atea, i o te ngati Reubena ra; e ko Ra-
mota i Gileada, i o te ngati Gada ra; e
ko Golana i Basana, i o te ngati Ma-
nase ra.
44 Teia oki taua ture i tukuia e Mose
ki mua i te aroaro o te tamariki a Ise-
45 raela ra: Teia te au tuatua-akakite, e
te au akonoanga, e te au tuatua-tau ta
Mose i karanga atu ki te tamariki a
Iseraela, kia aere mai ratou mei Aiphi-
46 ti maira; I teia pae Ioridana i te o i
vaitata i Bete-peora, i te enua o Sihona
ariki o te ngati Amori, i noo i Hesebona

ra, ta Mose e te tamariki a Iseraela i
ta, kia aere mai ratou mei Aiphiti mai:
Rauka iora ia ratou tona enua, e te 47
enua o te ariki o Basana ra, ko Oga,
nga ariki o te ngati Amori toko rua, i
teia pae Ioridana i te pae i te itinga o
te rā ra; Mei Aroera mai, i te pae o te 48
kauvai ra ko Aranona, e tae ua atura
ki te maunga ra ko Siona, koia Here-
mona ra, E te ngai mataataa katoa i 49
teia pae Ioridana, i te pae i te itinga o
te rā ra, e tae ua atura ki te roto i te
ngai mataataa ra, i raro atu i Asedota-
Pisega ra.

PENE V.

Te koreromotu a te Atua i te aka-tupu angaia i Horeba; e to te tangata mataku anga.

KUA kapiki aturā Mose kia Ise- 1
raela katoatoa, e kua karanga
atura kia ratou, E akarongo mai, e Ise-
raela, i te au akonoanga, e te au tuatua-
tau, taku e karanga atu ki to kotou au
taringa i teianei rā; kia kite oki kotou,
e kia mou piri tikai, e kia rave i taua
au *tuatua* nei. Kua papau mai to tatou 2
Atua ra ko Iehova i te koreromotu kia
tatou i Horeba. Kare a Iehova i papau 3
mai i taua koreromotu nei ki to tatou
ai metua, kia tatou ra, ko tatou ravarai
e ora ua nei i teianei rā. I rotopu 4
tikai i te ai ki runga i te maunga ra ta
Iehova tuatua anga mai kia kotou, i te
mata e te mata, (Tu ua iora au i rotopu 5
ia kotou e Iehova i reira, ei akakite ia
kotou i te tuatua a Iehova; mataku
iora oki kotou i te ai, kare akera oki i
tae ki taua maunga ra;) na ko maira,
Ko au ko toou Atua ra ko Iehova, ko 6
tei arataki mai ia koe mei te enua maira
mei Aiphiti, mei te ngutuare i tavini ei
ra.
Auraka rava toou ei atua ke atu iaku 7
nei.
Auraka rava koe e rapa i te idolo 8
akatikitikiia noou, *e* te tu no tetai mea
i runga i te rangi ra, e no tetai mea i
raro i te enua nei, e no tetai mea o te
moana i raro ake i te enua ra: Auraka 9
rava koe e tupou ki raro ia ratou, au-
raka oki e akamori atu ia ratou: e
Atua vareae oki au ko te Atua noou nei
ko Iehova, i te tutaki anga i te ara a te
aronga metua ki runga i te tamariki, e
tae ua atu ki te toru e te a o te uki, kia
kore ratou e inangaro mai iaku ra; E 10
te aroa anga atu i te aronga i inangaro
mai iaku, e kua akono i taku au akono-
nga, e tausani ua atu.
Auraka koe e akaiki puapinga kore 11
ua i te ingoa o to Atua ra ko Iehova:
kare oki a Iehova e akatika iaia i tei
akaiki puapinga kore ua i tona ra ingoa.
12 E akono i te rā sabati kia akatapuia,
ta to Atua oki ta Iehova i akaue mai ia
13 koe ra. E tika ia koe kia angaanga, o
kia rave i taau au angaanga katoa, i nga
14 rā e ono ra, Kareka te rā itu ra ko to
sabati ïa no to Atua ra no Iehova;
auraka rava koe e rave i te angaanga *i
te reira rā;* ko koe, e taau tamaiti, e
taau tamaine, e toou tavini tane, e toou.
tavini vaine, e taau bovi, e taau asini,
e taau au puaka katoa ra, e to tangata
ke katoa i o ou ra; kia akaangaroi
katoa oki toou tavini tane e to tavini
15 vaine, mei ia koe katoa uaorai. E
akamaara io na oki koe e, e tavini katoa
koe i te enua ra ko Aiphiti, e na to
Atua ra na Iehova koe i arataki mai
mei reira maira, i te rima marōrō, e te
rima i akatikaia ra; i akaue ei to Atua
ra ko Iehova ia koe e, e akono i te rā
sabati.
16 E akangateitei atu i to metua tane, e
to metua vaine, (ta to Atua ra ta Ie-
hova i akaue mai kia koe ra,) kia aka-
roaia toou puke rā, e kia meitaki koe, i
te enua ta toou Atua ta Iehova e oro-
nga noou na.
17 Auraka rava koe e ta ua.
18 Auraka rava koe e akaturi.
19 Auraka rava koe e keia.
20 Auraka rava koe kia riro ei kite pi-
kikaa i to tangata tupu na.
21 Auraka rava koe e morimori i ta
to tangata tupu ra vaine, auraka oki
koe e morimori i te are o to tangata
tupu ra, *e* tona kainga, e tona tavini
tane, e tona tavini vaine, tana bovi, e
tana asini, e te au mea ravarai a to
tangata tupu ra.
22 I tuatua mai a Iehova i taua au tua-
tua nei kia kotou ravarai, ma te reo
maata, i runga i te maunga ra, i rotopu
i te ai, *e* te tumurangi, e te poiri pango-
pango ra; e kua akapaki iora. Tata
iora aia i taua *tuatua* ra ki runga i nga
papa toka e rua ra, e kua tuku maira
kiaku nei.
23 E kite akera kotou i taua reo ra no
roto i taua poiri ra, ka ka ua'i te mau-
nga i te ai ra, kua aere maira kotou
kiaku ra, te aronga ravarai no rungao i
to kotou au kopu ra, e to kotou au ta-
24 ngata pakari ra; E kua tuatua maira
kotou, I na, kua akakite mai to tatou
Atua ra ko Iehova i tona kakā e tona
mana kia tatou nei, e kua akarongo ta-
tou i tona reo no rotopu i te ai; kite pu
akenei tatou i teianei rā e, e tuatua ua
mai te Atua ki te tangata nei, e ora rai.

I teianei ra, eaa oki matou nei kia 25
mate? kia akarongo akaou oki matou
nei i te reo o to matou Atua o Iehova,
ka pou matou i teianei ai maata, e ka
mate matou. Koai oki to te tangata 26
katoa nei i kite i te reo o te Atua ora i
te tuatua anga mai i roto i te ai, mei ia
matou nei, ka ora atu ei? Ko koe te 27
akavaitata atu, ka akarongo atu ei i te
au *tuatua* ravarai ta to tatou Atua ta
Iehova e tuatua mai; e te au *tuatua*
katoa, ta to tatou Atua ta Iehova e
tuatua mai kia koe ra, ko taau ïa e
tuatua mai kia matou; e na matou e
akarongo atu, e na matou e rave. Kua 28
akarongo mairā Iehova i taua au tua-
tua ta kotou i tuatua ra, ia kotou i tua-
tua mai kiaku ra; e kua tuatua mairā
Iehova kiaku, Kua akarongo au i te
tuatua i tuatuaia e te au tangata nei, ta
ratou i tuatua mai kia koe na: e tuatua
tika anake ta ratou i tuatua maira.
Naringa e, ko te tu ïa o to ratou nga- 29
kau i roto ia ratou, kia mataku mai ra-
tou iaku, e kia akono tikai i taku au
akauenga katoa, auraka e tukumoe,
kia meitaki ratou, e ta ratou au tama-
riki e tuatau ua atu! E aere ka ka- 30
ranga atu kia ratou, Ka oki ki to kotou
na au puakapa. Kareka koe na, tu ua 31
mai ana koe i ko nei kiaku nei, e e ka-
ranga atu au kia koe i te au akauenga
katoa, e te au akonoanga, e te au tuatua-
tau, taau e apii atu ia ratou, kia akono
ratou *i te reira* i te enua taku e oronga
atu no ratou ei nooanga. E tenana, e 32
akono kotou, e e rave i ta to kotou
Atua ra ta Iehova i akaue mai ia kotou
na; auraka kotou e anga ke na te pae
katau e na te pae kaui. E aere rai ko- 33
tou na te au arataa katoa ta to kotou
Atua ta Iehova i akaue mai ia kotou
na, kia ora kotou, e *kia* meitaki oki
kotou, e kia akaroaia to kotou au rā ki
runga i te enua te ka nooia e kotou na.

PENE VI.

Kia akonoia ra i orongaia mai ei te ture, e i akamaroiroiia'i oki.

TEIA te au akauenga, te au akono- 1
anga, e te au tuatua-tau, ta to ko-
tou Atua ta Iehova i akaue mai kia
apiiia atu ia kotou, ei akono anga na ko-
tou i te enua ta kotou e aere e rave nei
ei nooanga: Kia mataku oki koe i toou 2
Atua ra ia Iehova, e kia mako tikai i
tana au akonoanga ravarai, e tana au
akauenga, taku e akaue atu kia koe na;
ko koe, e taau tamaiti, e to utaro, i te
au rā katoa o to ora anga na; e kia
akaroaia oki toou na au rā. E aka- 3
rongo mai, e Iseraela, e akono meitaki
kia rave; kia meitaki koe, e kia maata
rava koe, i taua enua ta'e a vai ua te u
e te meli ra, i ta te Atua no toou ai
metua ta Iehova i tuatua mai kia koe ra.
4 E akarongo mai, e Iseraela e: Ko
Iehova to tatou Atua, okotai Iehova.
5 E teianei, e inangaro atu koe i to Atua
ia Iehova ma to ngakau katoa, e ma to
vaerua katoa, e ma to maroiroi katoa.
6 E teianei au tuatua taku e akaue atu
kia koe i teianei rā, ei roto i toou nga-
7 kau vai ei; E ka apii tamou tikai koe
i te reira ki taau au tamariki, ko taau
ïa e tuatua kia noo ua koe i roto i to
are, e kia aere ua koe na te arataa ra,
e kia akāvai koe ra, e kia tu koe ki
8 runga ra. E tākai oki koe i te reira ki
runga i to rima ei akairo; e ei tarae ki
9 mua tikai i to mata na. E tata oki i te
reira ki runga i te au pou o to are ra, e
10 ki runga katoa i to au ngutupa ra. E
kia apaiia koe e to Atua e Iehova ki
runga i te enua tana i taputou atu ki to
ai metua ra, kia Aberahama, kia Isaaka,
e kia Iakoba, e e oronga mai aia noou
ra; e au oire mamaata, e te meitaki,
11 kare i patuia e koe ra; E te au are i ki
i te au mea memeitaki katoa, kare taau
i akaki ra, e te au ruavai i koia, kare
taau i ko ra, te au kainga vine e te olive
kare taau i tanu ra; kia kai ra koe e
12 kia merengo ra; Kia matakite ia koe *i
reira* ko te ngaropoina aea a Iehova ia
koe, tei arataki mai ia koe mei te enua
maira mei Aiphiti, mei te ngutuare i
13 tavini ei ra. Ko to Atua ra ko Iehova
taau e mataku, e koia taau e akamori,
14 ka taputou oki koe i tona ingoa. Au-
raka kotou e aru i te au atua ke, i te au
atua no te au tangata i akapini ia kotou
15 ra; Ko te tupu aea te riri o to Atua ra
o Iehova ia koe, ko te pou aea koe iaia
i runga i te enua na: e Atua vareae oki
to Atua ra ko Iehova i rotopu ia koe
16 na. Auraka kotou e akakoko atu i to
kotou Atua ia Iehova, mei ta kotou i
17 akakoko *iaia* i Masa ra. E mou piri
tikai koe i te au akauenga a to kotou
Atua ra a Iehova, e tana au tuatua-
akakite, e tana au akonoanga, tana i
18 akaue mai kia koe ra. E rave oki koe
i te tuatua-tika e te meitaki ki mua i te
aroaro o Iehova ra; kia meitaki oki
koe, e kia tae oki koe, e kia rauka ia
koe te enua meitaki ta Iehova i tapu-
19 tou atu ki to ai metua ra, I te tuaru
ke anga atu oki i toou katoa au enemi
ki mua ia koe, i ta Iehova oki i tuatua
maira.
20 Kia ui ua mai to tamaiti kia koe a
muri atu, kia na ko mai e, Eaa teianei

au tuatua-akakite, e te au akonoanga,
e te au tuatua-tau, i ta to tatou Atua ta
Iehova i akaue mai kia kotou? Ei 21
reira koe e karanga atu ei ki taau ta-
maiti, E tavini tatou no Pharao i Ai-
phiti; e na Iehova tatou i arataki mai
mei Aiphiti mai i te rima marōrō: E 22
akairo oki ta Iehova i rave, e te piri
maata, e te mate, ki runga i to Aiphiti,
ki runga ia Pharao, e ki runga katoa i
tona ngutuare, ki mua i to tatou mata:
E kua arataki maira aia ia tatou ki vao, 23
kia arataki mai aia ia tatou ki ko nei, *e*
kia oronga mai aia i te enua no tatou i
tana i taputou mai ki to tatou ai metua.
Kua akaue mai a Iehova ia tatou e, e 24
rave i taua au akonoanga katoa nei, *e*
kia mataku tatou i to tatou Atua ia Ie-
hova, kia meitaki tatou i te au rā
katoa, kia akaora aia ia tatou mei teia
oki i teianei rā. Ka riro ïa ei tuatua- 25
tika na tatou; kia akono tatou e kia
rave i taua au akauenga katoa nei ki
mua i te aroaro o to tatou Atua ra o
Iehova, tana i akaue mai kia tatou.

PENE VII.

*Auraka te pa enua e kapiti katouia atu,
ko te tupu aea te akamori i te idolo.*

KIA kavea koe e to Atua ra e Ie- 1
hova ki te enua taau e aere e rave
nei ei nooanga, e kia eke iaia te au
iti-tangata e manganui ki mua ia koe
ra; i te ngati Heta ra, e te ngati Gira-
gasi, e te ngati Amori, e te ngati Ka-
naana, e te Perizi, e te ngati Hevi, e
te ngati Iebusi, e itu katoa vaka *ta-
ngata* mamaata, e te ririnui to ratou i
toou na; Kia tuku mai to Atua ra ko 2
Iehova ia ratou ki mua i to aroaro na;
e ta koe ia ratou, kia pou takiri rava;
auraka koe e papau i te koreromotu
kia ratou, auraka koe e akaperepere
atu ia ratou: Auraka oki koe e akaipo- 3
ipo ia ratou: auraka koe e oronga i
taau tamaine na tana tamaiti; auraka
oki koe e rave i tana tamaine na taau
ra tamaiti. Ka riro oki ratou i te 4
akaanga ke i taau tamaiti, kia kore e
aru mai iaku, kia araara i te au atua
ke ra; tupu iora te riri o Iehova ia
koe, mate vave iora koe i reira. Ka 5
akapera ra kotou ia ratou, ka uritumu
kotou i ta ratou au atarau, e akangaa-
ngaa i to ratou au tiki, ka tipu i te au
Asetoreta, ka ta'u oki i to ratou au
idolo akatikitikiia ra ki te ai. E aro- 6
nga tapu oki koe no to Atua no Iehova;
kua ikiia koe e to Atua ra e Iehova ei
iti-tangata tikai nona uaorai, auraka
atu te au tangata katoa ki runga i te
7 enua nei. Kare to te mea e, e maata
kotou i te au iti-tangata katoa ra, i
inangaro ei a Iehova ia kotou, e i iki ei
ia kotou; e iti oki kotou i te au iti-
8 tangata ravarai ra: No te mea i ina-
ngaro akerā Iehova ia kotou, e kia
akono oki aia i te taputou i tana i tapu-
tou atu ki to kotou ai metua ra, i
arataki mai ei a Iehova ia kotou ma te
rima marōrō, e kua akaora ia kotou i
taua ngutuare i tavini ei ra, i te rima o
9 te ariki o Aiphiti ra o Pharao. E te-
nana, ko to Atua ra ko Iehova, ko te
Atua ïa, kia kite oki koe, ko te Atua
pikikaa kore, ko tei akono tikai i te
koreromotu, e te aroa, ki te aronga i
inangaro iaia, e tei akono i tana au
akauenga, e tausani ua atu te uki ra;
10 Kareka te aronga kare i inangaro iaia
ra, e tutaki akakite pu aia ia ratou ki
te mate takiri rava: kare aia e tavare i
tei makitakita mai iaia ra; ka tutaki
11 akakite pu aia iaia. E teianei, e
akono koe, e e rave i te au akaue-
nga, e te au akonoanga, e te au tuatua-
tau taku e akaue atu kia koe i teia-
nei rā.
12 Kia akarongo oki koe i teianei au
tuatua-tau, e kia akono tikai kia rave i
te reira, e akono to Atua ra ko Iehova
i te koreromotu, e te aroa, tana i tapu-
tou atu ki to ai metua ra, ei ia koe ïa:
13 E akaperepere mai oki aia ia koe, e
akameitaki mai ia koe, e akamaata mai
oki ia koe: ka akameitaki katoa mai
oki aia i taau i anau ra, e te kai a to
enua na; to sitona, e to wina, e to inu,
e ta to au bovi i anau, e te anana a to
au mamoe ra, i runga i te enua tana i
taputou atu i to ai metua ra e, e oronga
14 mai aia noou ra. E maata toou mei-
taki i to te tangata katoa ra: kare rava
tetai tangata i o ou e riro ei pa, e to au
15 puaka rai oki. E na Iehova e akakore
i te au maki katoa ia koe; kare rava e
tuku i te au maki kikino o Aiphiti, i
taau i kite ra, ki runga ia koe; e tuku
ra aia i te reira ki runga i te aronga i
16 makitakita mai ia koe ra. Ka tamate
takiri rava oki koe i te tangata ravarai
ta to Atua ra ta Iehova e tuku mai kia
koe ra; auraka rava to mata e akapere-
pere ia ratou: auraka oki koe e araara
i to ratou au atua; ka riro oki te reira
17 ei maunu ia koe. Kia tuatua koe i
roto i to ngakau e, E enua tangata ma-
maata teia, e iti au; e akapeea ratou e
18 eke ei iaku? Auraka koe e mataku ia
ratou; e akamaara tika ana i ta to
Atua ra ta Iehova i rave ia Pharao, e
19 ia Aiphiti katoa oki; Taua au timata-
anga maata ra ta toou uaorai mata i kite

ra; e te au akairo, e te au piri, e te
rima marōrō, e te rima i akatikaia ra,
i te arataki anga mai to Atua ra ko Ie-
hova ia koe ra: ka pera katoa to Atua
ra ko Iehova i taua aronga katoa taau
e mataku ra. E na to Atua ra na Ie- 20
hova e tono i te zeroe i rotopu ia ratou,
e kia ope rava te aronga i toe, i tei
pipini ia koe ra, i te mate. Auraka 21
koe e ngarangara ia ratou; tei ia koe
oki to Atua ra ko Iehova, e Atua mana
e te matakuia. Na to Atua na Ie- 22
hova e tuaru rikiriki i taua au iti-
tangata ra ki mua ia koe ra; auraka
koe e tairipoti takiri ia ratou, i te aka-
pou anga okotai, ko te maata rava aea
te au terio o te enua ia koe ra. Ka 23
tuku maira to Atua ra ko Iehova ia
ratou kia koe ra, e akapou oki aia ia
ratou ki te mate maata, e pou rava
akera ratou. E ka tuku mai aia i to 24
ratou au ariki ki to rima na; e ka aka-
pou koe i to ratou ingoa i raro ake i te
rangi nei: kare rava tetai tangata e
mou ki mua ia koe ra, e pou ua atu
ratou ia koe. Ka ta'u koe i to ratou 25
au atua akatikitikiia ra ki te ai: aura-
ka koe e noinoi i te ario e te auro i
rungao ia ratou; auraka koe e rave *i
te reira*, ko te iiia aea koe; e mea vii-
vii oki te reira i to Atua ra ia Iehova.
Auraka koe e apai i te mea viivii ki 26
roto i to are, ko te riro aea koe mei te
reira te tu, ko te kataraia aea ra; kia
viivii tikai oki koe, e kia rikarika
tikai i te reira; e mea kataraia ïa oki
te reira.

PENE VIII.

Te akamaroiroi nei a Mose i te tangata kia akono ngoie, i te takinga-meitaki oki a te Atua.

E AKONO meitaki kotou e e rave i 1
te au akauenga ravarai taku e kara-
nga atu kia koe i teianei rā, kia ora oki
kotou, e kia maata, e kia tae kotou, e
kia rauka te enua ta Iehova i taputou
atu ki to kotou ai metua ra. E aka- 2
maara oki koe i te arataa katoa ta to
Atua ta Iehova i arataki ia koe na roto
i te medebara ra, e a akenei ngauru
anga i te mataiti, ei taakaaka anga ia
koe, ei timata anga ia koe, *e* kia kitea i
to roto i toou na ngakau, e taau akono
anga i tana au akauenga, e te kore
anga. E kua taakaaka oki aia ia koe, 3
kua vaoo ua ia koe kia pongi ua ana, e
kua angai aia ia koe ki te māna kitea
koreia e koe ra, kare katoa toou ai me-
tua i kite: ei akakite ia koe e kare o te
areto anake ra te mea e ora'i te tangata
nei, ko te au mea katoa ra no roto mai
i te vaa o Iehova ra, e ora te tangata *i*
4 *te reira*. Kare rai oki toou kakau i
runga ia koe ra i piro, kare oki to vae-
vae i ē, i teianei au mataiti e e a akenei
5 ngauru anga; Kia kite pu tikai oki koe
i roto i toou ngakau; e mei te tangata
e ako nei i tana tamariki, kua pera to
Atua ra ko Iehova i te ako ia koe ra.
6 E teianei e akono koe i te au akauenga
a to Atua ra ko Iehova, kia na tona
arataa i te aere, e kia mataku oki koe
iaia.
7 Te arataki nei oki to Atua ra ko Ie-
hova ia koe ki te enua meitaki ra, ki te
enua kauvai, te au punavai, e te vai
roto ra, no *uta* i te o, e no roto i te
8 maunga, i te pupui anga mai; Ki te
enua sitona, e te kerite, e te vine, e te
suke, e te remuna; ki te enua inu
9 olive, e te meli; Ki te enua e kai ua'i
koe i te kai ma te onge kore, *e* kare e
mea e toe ia koe; ki te enua e auri te
toka ra, e ka rauka ia koe te veo i tona
10 maunga kia ko. Kia kaikai koe ra e
kia merengo, e akameitaki koe i to
Atua ra ia Iehova i reira, i taua enua
meitaki ra tana i oronga mai noou ra.
11 Kia matakite, ko te ngaropoina aea ia
koe to Atua ra ko Iehova, i te akono
kore i tana au akauenga, e tana au tua-
tua-tau e tana au akonoanga, i taku i
12 akaue atu kia koe i teianei rā; Ko te
kaikai aea koe e merengo iora, e kua
akatu i te are memeitaki e kua noo *i*
13 *roto*; E kia maata oki taau au bovi e
taau au mamoe; e kia maata oki taau
ario, e taau auro, e kia maata oki taau
14 apinga katoa ra; Ko te teitei aea to
ngakau na, ngaropoina iora to Atua ra
ko Iehova, ko tei arataki mai ia koe
mei te enua maira mei Aiphiti, mei te
15 ngutuare i tavini ei ra: Ko tei arataki
ia koe na roto i taua medebara maata
mataku, *i ki* i te ovi ai ra e te sekopio,
i te ngai papa marō ra e te vai kore;
ko tei apai mai i te vai naau no roto i
16 te toka tama ra; Ko tei angai ia koe i
te medabara ki te māna ra, kare i kitea
e to ai metua ra, ei taakaaka anga ia
koe, e ei timata anga ia koe, kia mei-
17 taki koe iaia a muri atu; Ko te tuatua
aea koe i roto i toou ngakau ra e, No
toku uaorai ririnui, e toku uaorai ma-
roiroi, i rauka'i taku nei apinga maata.
18 E akamaara ra koe i to Atua ra ia Ie-
hova: nana oki i oronga mai i toou ma-
roiroi e rauka'i taau apinga, kia aka-
tinamou aia i tana koreromotu tana i
taputou atu ki to ai metua ra, mei tei
19 teianei rai oki rā. Kia akangaropoina
ua ra koe i toou Atua ra ia Iehova, e

kia aru atu i tetai au atua ke ra, e kia
araara ia ratou, kia tupou ki raro kia
ratou ra, te akakite pu atu nei au kia
kotou i teianei rā e, ka mate takiri rava
kotou. Mei te au etene ta Iehova e 20
tamate rava nei ki mua i to kotou aro-
aro ra, mei te reira katoa to kotou mate
anga; no te mea kare kotou i akarongo
i te reo o to kotou Atua ra ko Iehova.

PENE IX.

Te akakite nei a Mose i ta ratou aka-koko anga atu i te Atua, kia kore ratou e nengonengo.

E AKARONGO mai ana, e Iseraela 1
e: Akonei koe e aere ei ki tetai
pae Ioridana, kia aere ki roto, *e* kia
rauka ia koe te au iti-tangata mamaata,
e te ririnui to ratou i toou ra; *e* au oire
mamaata, e te patuia ki runga roa i te
rangi ra, E aronga mamaata e te roroa, 2
e tamariki na te ngati Anaka ra, ko
taau i kite ra, e taau i akarongo *i te*
tua ra e, Koai te mou ki mua i te aro-
aro o te tamariki a Anaka! E teianei 3
kia kite mai oki koe e, ko to Atua ra
ko Iehova, te aere na mua ia koe ako-
nei, *mei* te ai kakai ra, nana ratou e
rave akapou, e kia vi ratou ki mua i
to aroaro na: e eke rava ratou ia koe
kare e mamia, e naau e akapou takiri
rava ia ratou, mei ta Iehova i tuatua
mai kia koe na. Kia eke ratou ki mua 4
ia koe i to Atua ra ia Iehova, auraka
koe e tuatua ua i roto i to ngakau na,
ka na ko ei e, No taku nei tuatua-tika
i arataki mai ei a Iehova iaku kia rau-
ka iaku teianei enua: no te tuatua kino
oki o teianei au iti-tangata i tuaru ke
ei a Iehova ia ratou ki mua ia koe na.
Kare no taau ra tuatua-tika, e no te 5
tiratiratu anga o toou ra ngakau, e tae
ei koe ki runga i to ratou ra enua e
noo: no te tuatua kino ra o teianei au
motia e tuaru ke ei to Atua ra ko Ie-
hova ia ratou ki mua i to aroaro, e kia
akatupu oki aia i te tuatua i ta Iehova
i taputou atu ki toou ai metua ra, kia
Aberahama, kia Isaaka, e kia Iakoba.
E tenana, kia kite mai koe na e, kare 6
no taau ra tuatua-tika e oronga'i nei to
Atua ra ko Iehova i teianei enua mei-
taki ei nooanga noou ra; e iti-tangata
kaki ketaketa oki koe na.
Ka akamaara ana, auraka oki kia nga- 7
ropoina ia koe, e i akakoko ana koe i to
Atua ra ia Iehova i riri ei i te medebara
ra: mei te rā mairai i aere ei kotou mei
te enua maira mei Aiphiti, e tae rava mai
nei kotou i ko nei, e aronga meameaau
kotou ia Iehova. E i Horeba katoa 8
oki kua akakoko rai kotou ia Iehova
kia riri, mei mate oki kotou *i reira* i
te maata o to Iehova riri ia kotou na.
9 Iaku oki i aere ki runga i te maunga
e tiki i nga papa toka ra, i nga papa
koreromotu ta Iehova i papau atu ia
kotou ra, noo iora au ki runga i te
maunga e a akera ngauru anga o te ao,
e a oki ngauru o te po, kare rai au i
10 kaikai, kare oki i inu i te vai: Kua
tuku mairā Iehova i nga papa toka e
rua kiaku i reira, i tataia e te rima o
te Atua ra; ko te au tuatua ta Iehova
i tuatua mai kia kotou i runga i te
maunga, i rotopu i te ai, i te rā uruoa-
11 anga ra, *tei tataia* ki rungao ra. E
ope akera nga ao e a ngauru e nga po e
a ngauru ra, kia oronga mai a Iehova i
nga papa toka e rua kiaku ra, i nga
12 papa koreromotu ra, Kua tuatua mairā
Iehova kiaku, Ka tu, ka aere viviki ki
raro; kua kino to au tangata taau i
arataki mai mei Aiphiti maira; kua
tatipake vave io nei ratou i te arataa
taku i akaue ia ratou e, *e na reira;*
kua anga ratou i te tiki akato no ratou.
13 E kua tuatua mairai a Iehova kiaku,
na ko maira, I akara ua ana au i teia-
nei aronga, e i na, e au tangata kaki
14 ketaketa rai: E vaio ua ana koe iaku,
kia tairipoti takiri au ia ratou, e kia ta-
parapara au i to ratou ingoa i raro ake
i te rangi nei: e ka akariro au ia koe
ei iti-tangata maata rava e te maroiroi
15 maata i to ratou ra. Kua anga maira
au, eke maira au ki raro mei runga
mai i taua maunga ra, te ka ua ra te
maunga i te ai: e tei oku rima ra nga
papa koreromotu e rua ra.
16 Kua akara maira au, e i na, kua ara
kotou i to kotou Atua ra ia Iehova, kua
anga kotou i te kafa akato no kotou;
kua akaruke vave iora kotou i te arataa
ta Iehova i akaue mai ia kotou e, *e na*
17 *reira:* Kua rave iora au, kua titiri iora
i nga papa i oku rima ra ki raro, ngaa-
ngaa rava akera ki mua i to kotou mata.
18 Kua tipapa iora au ki raro ki mua ia Ie-
hova, mei tei muatangana ra, e a akera
ngauru anga o te ao, e a oki ngauru
anga o te po; kare au i kaikai, kare
oki i inu i te vai, i ta kotou au ara
katoa i raveia e kotou ra, i te rave anga
i te mea kino ki mua i te aroaro o Ie-
hova, ei akakoko anga atu iaia kia riri.
19 Mataku akera oki au i te riri e te
otooto anga o te riri o Iehova, tana i
riri ia kotou, e e rave tamate rava ia
kotou. Kua akarongo mairā Iehova
20 iaku i reira katoa. Mei mate oki a
Aarona ia Iehova i te maata oki o tona
riri iaia; kua pure katoa ra au ia Aa-

rona i reira. Kua rave iora au i te 21
kafa i ara ai kotou ra, ta kotou i anga
ra, kua ta'u iora ki te ai, reru iora e
ungaungātiti rava akera, mei te one-
pueu ra te tu; e kua titiri atura au i
to reira ungaunga ki raro i te vai no
runga mai i te maunga ra.

Kua akakoko oki kotou ia Iehova e 22
riri atura i Tabera, e i Masa, e i Kibe-
rota-hataava ra. Ka tono ei oki a Ie- 23
hova ia kotou i Kadesa-barenea, ka
tuatua mai ei ra e, Ka aere, ka rave i 24
te enua taku e oronga atu nei no ko-
tou; kua akatokā kotou i te akaue a to
kotou Atua ra a Iehova i reira, kare i
akarongo iaia, kare i akono i tona reo.
Kua meameaau kotou ia Iehova mei te
rā mairai i kite ei au ia kotou na.

Kua tipapa oki au ki raro ki mua i 25
te aroaro o Iehova e e a akera ngauru
anga o te ao, e a oki ngauru o te po,
mei taku i tipapa ki raro *i muatangana*
ra; no te mea e, kua tuatuā Iehova e
akapou takiri aia ia kotou. Kua pure 26
iora au kia Iehova, e karanga atura, E
te Atu e, e Iehova e, auraka koe e
akapou i toou ra au tangata, i taau ra
tuanga, i akaoraia e koe i toou ra
mana; i tei aratakiia mai e koe i te
rima marōrō mei Aiphiti maira. E 27
akamaara ana i to au tavini ra ia
Aberahama, ia Isaaka, e ia Iakoba; au-
raka koe e akara i te māro o teianei
aronga, e to ratou kino, e ta ratou ara:
Ko te tuatua aea to te enua taau i ara- 28
taki mai ia matou mei reira maira e,
No te mea kare akera ratou i maranga
ia Iehova kia apai aia ia ratou ki te
enua tana i akakite mai no ratou ra, e
no te mea kua makitakita aia ia ratou
ra, kua arataki aia ia ratou ki te mede-
bara e ta. E tangata anake rai ratou
noou, e e tuanga oki naau, i taau oki i
arataki mai i to mana maata ra, e to
rima i akatikaia ra.

PENE X.

Kua oronga akaou mai te Atua i nga papa toka i tataia'i te ture ra: kua akoia ratou kia akarongo ngoie.

I REIRA ta Iehova tuatua anga mai 1
kiaku e, Ka tarai ana koe i e rua
papa toka mei tei muatangana ra, ka
aere mai ei ki runga i te maunga kiaku
nei, e anga rai koe i tetai aruna rakau.
E naku e tata i te tuatua ki rungao i 2
aua nga papa ra, i tei *tataia* ki rungao
i nga papa i muatangana taau i vava'i
ra; e naau e tuku i te reira ra ki roto i
te aruna. Anga iora au i tetai aruna 3
sitima, e kua tarai iora au i e rua papa
toka mei tei muatangana ra, aere atura
au ki runga i te maunga, e nga papa
4 katoa i toku rima. Kua tata iora aia *i*
te tuatua ki rungao i aua nga papa ra,
mei tana katoa i tata *ki runga i nga*
toka i muatangana ra; i nga tuatua
okotai ngauru ra, i ta Iehova i tuatua
mai kia kotou i runga i te maunga ra, i
rotopu i te ai ra, i te rā uruoaanga ra;
e kua tuku mairā Iehova i te reira ra
5 kiaku. Kua anga maira au, eke maira
au ki raro mei runga mai i taua mau-
nga ra, kua tuku iora au i nga papa ki
roto i taua aruna i angaia e au ra; kia
vai ua ana i reira i ta Iehova i akaue
mai kiaku ra.
6 Kua aere maira te tamariki a Ise-
raela mei Beerota maira i o te au ta-
mariki a Iaakana ra ki Mosera: mate
iorā Aarona i reira, e i reira tona tanu
mangaia; e ko tana tamaiti ra ko Ele-
azara tei rave i te taoonga taunga ei
7 tupau iaia ra. Mei reira oki i aere atu-
ra ratou ki Gudagoda; e mei Guda-
goda oki tae atura ki Iotabata ra, e
enua kauvai ra.
8 Kua akataka iorā Iehova i reira i te
kopu o Levi ra, kia apai ua ratou i te
aruna koreromotu a Iehova ra, kia tu
oki ki mua ia Iehova e rave i te taoo-
nga nana, e kia akameitaki mai i tona
ingoa, e tae rava akenei ki teianei rā.
9 Kare rava oki o te ngati Levi e tuanga
e te kelero i roto i tona ra ai taeake:
ko Iehova tana tuanga, mei ta to Atua
ra ta Iehova i tuatua mai kiaia ra.
10 I noo ana au ki runga i te maunga
mei tei muatangana ra, ka a akera ngau-
ru anga o te ao, ka a oki ngauru o te
po; e kua akarongo katoa mairai a Ie-
hova iaku i reira, kare akerai a Iehova
11 i akapou rava ia koe. Kua tuatua
mairā Iehova kiaku, Ka tu, ka arataki
i taua aronga tangata nei, kia tae ratou
kia rauka ia ratou te enua, taku i tapu-
tou atu ki to ratou ra ai metua e, e
oronga au no ratou.
12 E teianei, e Iseraela, eaa ta te Atua
oou na ta Iehova i umuumu mai ia koe,
mari ra e, kia mataku koe i to Atua ia
Iehova, *e* kia aere koe na tona ra au
arataa katoa, e kia inangaro koe iaia, e
kia akamori koe i to Atua ra ia Iehova
ma to ngakau katoa, e ma to vaerua
13 katoa; Kia akono tikai koe i te au
akauenga a Iehova, e tana au akono-
anga, i taku e akaue atu kia koe i teia-
14 nei rā, kia meitaki koe ra? I na oki, te
rangi, e te rangi o te au rangi ra, no to
Atua ïa no Iehova, te enua nei oki e te
15 au mea katoa i roto ra. I mareka mai-
rai a Iehova i to ai metua ra, i te aroa

anga mai ia ratou, e kua tae rava ki te
iki i to ratou uanga i muri ake ia ratou
ra, no roto i te tangata katoa ra, koia
oki kotou na, mei tei teianei rā. E te- 16
nana, ka peritome ana i te kiri i mua i
to kotou ngakau ra, oti ra ua i te kaki
ketaketa. Ko te Atua oki, to kotou 17
Atua ra ko Iehova, no te au atua, e te
Atu oki o te au atu; e Atua maata, *e*
te mana, e te mataku, ko tei kore e
akono i te tu o te tangata, e te kore e
rave i te tutaki: Ko tei akatika i ta te 18
matiroeroe, e ta te vaine takaua; e te
aroa oki i te tangata ke, i te oronga
anga i te kai e te kakau nona. E te- 19
nana, e aroa katoa kotou i te tangata
ke; e tangata ke katoa oki kotou i te
enua ra i Aiphiti. Ko to Atua ra ko 20
Iehova taau e mataku, *e* koia taau e
akamori, e koia taau e topiri atu, e ka
taputou koe i tona ingoa. Koia taau 21
paapaaanga, e koia toou Atua, ko tei
rave oki i taua au angaanga maata ma-
taku ra noou i ta to mata oki i kite ra.
Toou ai metua i aere ki raro ki Aiphiti 22
ra, e itu ua nei ngauru anga ratou i rei-
ra: e tenana, kua akariroia koe e to
Atua e Iehova, mei te etu o te rangi ra
te tu i te maata.

PENE XI.

Te akamaroiroiia ra ratou kia akono i te tuatua a te Atua.

E TEIANEI, e inangaro koe i to 1
Atua ia Iehova, e e akono i tana
ikuikuanga, e tana au akonoanga, e
tana au tuatua-tau, e tana au akauenga,
i te au rā katoa ra. Kua kite oki kotou 2
i teianei rā, (kare oki ki ta kotou au
tamariki *taku e karanga atu nei*, ko tei
kore i kite ra, ko tei kore i akara ra,) i
te ako a to kotou Atua ra a Iehova; i
tona mana, tona rima marōrō, e tona
rima i akatikaia ra, E tana au akairo, e 3
tana au angaanga, i raveia e ia i rotopu
i Aiphiti, i te ariki oki o Aiphiti ra ia
Pharao, e tona enua katoa ra; E tana 4
i rave i te nuku o Aiphiti ra; ta ratou
au ipo, e ta ratou au kariota; i te aka-
nina anga aia i te reira i te tai mura-
mura ra; ka aruaru mai ei ratou ia ko-
tou; e te pou takiri anga ratou ia Ie-
hova ra, e tae rava akenei ki teianei
rā; E tana oki i rave ia kotou i te me- 5
debara ra, e tae rava mai nei kotou i ko
nei; E tana oki i rave ia Datana raua 6
ko Abirama, nga tamariki a Eliaba te
tamaiti a Reubena ra; i te enua nei i
te amama anga i tona vaa, e te apuku
anga ia ratou, e to ratou au kopu-ta-
ngata, e to ratou au puakapa, e te au
apinga ravarai no ratou ra, i rotopu ia
7 Iseraela katoa ra: E tenana, kua kite
pu to kotou na au mata i taua angaanga
maata katoa a Iehova tana i rave ra.
8 E akono oki kotou i te au akauenga
ravarai taku e akaue atu kia kotou na i
teianei rā, kia maroiroi kotou, e kia tae
kotou, e kia rauka te enua, ta kotou e
9 aere e rave nei ei nooanga; E kia roa to
kotou au rā ki runga i te enua, ta Iehova
i taputou atu ki to kotou na ai metua e e
oronga aia no ratou, e no to ratou ra
uanga, e enua ta'e a vai ua te u e te
10 meli. Ko te enua nei ta kotou e aere
e rave no kotou nei, kare mei te enua
ra mei Aiphiti, mei reira mai kotou ra,
i ta kotou i ruru i te ua naau, e na to
kotou vaevae i tavai, mei te kainga
11 *tanu anga* rakau rikiriki ra: Ko te
enua ra ta kotou e aere e rave no kotou
nei, e enua maunga ïa, e te o, e inu ua
12 te vai ua no te rangi mai; E enua i
akonoia mai e to Atua ra e Iehova; tei
reira uaorai te mata o to Atua ra o Ie-
hova tei rungao i taua *enua* ra, mei te
momua anga o te mataiti, e tae ua atu
ki te openga o te mataiti ra.
13 Kia akarongo tikai kotou i te au
akauenga taku e akaue atu ia kotou i
teianei rā, kia inangaro kotou i to kotou
Atua ia Iehova, e kia akamori kotou
iaia, ma to kotou ngakau katoa, e ma
14 to kotou vaerua katoa ra, Ei reira au e
oronga atu ei i te ua i to kotou na enua
i tona tuatau tikai, i te ua muatangana,
e te ua openga; kia akaputuputu mai
koe i taau sitona ki roto, e taau vine, e
15 taau inu. E oronga atu oki au i te
ngangaere ki rungao i toou enua na
taau au puaka, kia kaikai koe e kia
16 merengo. Kia matakite ia kotou
uaorai, kia kore to kotou ngakau e vare,
kia kore kotou e tatipake i te araara
anga i te au atua ke ra, e te akamori
17 anga atu ia ratou ra; E kua tupu te
riri o Iehova ia kotou, e momani iora
aia i te rangi e kare rava atura e ua,
e kare akera oki e tupu te kai o te
enua ra; mate vave iora kotou i rungao
i taua enua meitaki ta Iehova e oronga
mai no kotou ra.
18 E teianei e vaio kotou i taua au tua-
tua naku nei ki roto i to kotou ngakau,
e ki roto i to kotou vaerua, e tākai oki
i te reira ki rungao i to kotou rima ei
akairo, e kia riro oki mei te tarae ki
19 mua tikai i to kotou na mata. E apii
oki kotou i te reira ki ta kotou au tama-
riki, i te karangaranga anga i te reira
kia noo ua koe i roto i to are, e kia aere
ua koe na te arataa, e kia akāvai koe, e
20 kia tu oki koe ki runga. E tata oki

koe i te reira ki rungao i te au kopa
ngutupa are noou ra, e ki rungao i to
au ngutupa *oire:* Kia akamaataia to 21
kotou au rā, e te au rā katoa o ta kotou
au tamariki, ki runga i te enua ta Ie-
hova i taputou atu ki to kotou ai metua
ra e oronga no ratou ra; mei te au rā
o te rangi ki runga i te enua nei.
Kia akono tikai oki kotou i teia katoa 22
nei au akauenga taku e akaue atu ia
kotou nei, ma te rave i te reira; kia
inangaro kotou i to kotou Atua ra ia
Iehova, ma te aere i tona katoa ra au
arataa, e te topiri tika anga kiaia ra;
Ka eke teianei au iti-tangata katoa ia 23
Iehova ki mua atu ia kotou na i reira;
e e au enua tangata maata roa, e te
ririnui to ratou i to kotou ra, te ka eke
ïa ia kotou. Ko te au ngai katoa i ta- 24
kaiia e to kotou au vaevae ra, no kotou
ïa; mei te medebara mai, e tae ua atu
ki Lebanona, mei te vai maira ko te vai
Eupharate, e tae ua atu ki te tai i te
opunga o te rā ra, ko ta kotou ïa koti-
nga. Kare rava e tangata e mou ki 25
mua ia kotou na: na to kotou Atua
oki na Iehova e tuku i te mataku ia ko-
tou, e te ngarangara ia kotou, ki runga
i te enua katoa ta kotou e takai ra,
tana i tuatua mai kia kotou na.
I na, te tuku nei au i te meitaki e te 26
katara ki mua ia kotou i teianei rā:
Kia akarongo kotou i te au akauenga a 27
to kotou Atua ra a Iehova taku e akaue
atu kia kotou i teianei rā, ko te meitaki
ïa; E kia kore kotou e akarongo i te 28
au akauenga a to kotou Atua ra a Ie-
hova, kia tatipake ra kotou i te arataa
taku i akaue atu ia kotou i teianei rā,
kia aru atu i te au atua ke, kare i kitea
e kotou ra, ko te katara ïa. E kia 29
kavea koe e to Atua ra e Iehova ki ru-
nga i te enua taau e aere nei e rave
noou ra, ka tuku koe i te meitaki ki
runga i te maunga ra ko Gerizima, e te
katara ra, ei runga ïa i te maunga ra
ko Ebala. Kare aina tei tera pae Iori- 30
dana i te pae i te opunga o te rā ra, i te
enua o te ngati Kanaana, e noo i te ngai
atea i aite ki Gilagala ra, i vaitata i te
au ale i More ra? Ka aere oki ko- 31
tou ki tetai pae Ioridana, kia rauka te
enua ta to kotou Atua ra ta Iehova e
oronga mai no kotou; e ka riro ia ko-
tou taua *enua* ra, e noo oki kotou i
reira. E mako tikai ra kotou i te au 32
akonoanga, e e rave i te au tuatua-tau
katoa taku e tuku atu ki mua i to kotou
aroaro i teianei rā.

PENE XII.

Te au mea katoa a te akamori idolo kia taitaipakoko ravaia e tika'i: kua akakoreia te kai toto.

1 TEIA te au akonoanga, e te au tua-
tua-tau, ta kotou e akono, e e
rave, i te au rā katoa i to kotou ora
anga, i runga i te enua ta te Atua o to
kotou na ai metua ra, ta Iehova, e
2 oronga mai no kotou ei nooanga. E
tairipoti takiri kotou i te au ngai rava-
rai ta te au etene te ka eke ia kotou
nei i araara i to ratou au atua, tei ru-
nga i te maunga teitei ra, e tei runga i
te au tuaivi ra, e tei raro ake i te au
3 rakau marumaru katoa ra: E uritumu
kotou i ta ratou au atarau, e vava'i oki
i to ratou au tiki, e tutungi oki i to ra-
tou au Asetoreta ki te ai; e tipupu oki
kotou i te au tiki akatikitikiia o to
ratou au atua, e e akapou atu i to ra-
4 tou ingoa i taua ngai ra. Auraka ra
kotou kia akapera ki to kotou Atua ra
5 kia Iehova. Ko te ngai ra ta to kotou
Atua ta Iehova e akono i roto i to
kotou au kopu katoa ra ei vairanga no
tona ra ingoa, ko tona ngutuare ta ko-
tou e kimi, e aere tika mai oki kotou
6 ki reira: E apai tikai oki i ta kotou au
tusia karakaratio ki reira, e ta kotou
au tusia ra, e ta kotou ngauruanga, e
te terume o to kotou rima, e ta kotou
au tia, e ta kotou au korebana apai ua
ra, e te anaunga mua o ta kotou au
7 bovi, e ta kotou au mamoe ra: E kai-
kai oki kotou ki reira ki mua i te aro-
aro o to kotou Atua ra o Iehova, e ka
rekareka kotou i te au mea katoa i
raveia e to kotou rima, kotou e to ko-
tou au ngutuare, i te mea kua akamei-
taki to Atua ra ko Iehova ia koe.
8 Kare kotou e rave, mei ta tatou e
rave ua i ko nei ra i teianei rā, ko te
tangata katoa i tei tau i tona uaorai
9 mata. Kare rai oki kotou i tae ki te
ngai akaangaroi anga, e te tuanga ta to
kotou Atua ta Iehova e oronga nei no
10 kotou. Kia tae ra kotou ki tera pae
Ioridana, e kia noo ki te enua ta to
kotou Atua ta Iehova e oronga mai no
kotou na ei nooanga; e kia akaanga aia
i to kotou roiroi i to kotou au enemi
ravarai e pini ua ake, i te noo ua anga
11 kotou ma te au; Ko te ngai ra ta to
kotou Atua ta Iehova e akono i reira,
ei vairanga no tona ra ingoa; e apai
tika kotou i te au mea katoa taku e
akaue atu ia kotou nei ki reira; ta ko-
tou au tusia karakaratio, e ta kotou au
tusia ra; ta kotou ngauruanga, e te

terume o to kotou rima, e ta kotou au
tia anoano katoa, ta kotou e tia ia Ie-
hova ra: E rekareka oki kotou ki mua 12
i te aroaro o to kotou Atua ra ko Ie-
hova; kotou, e ta kotou au tamaroa, e
ta kotou au tamaine, e to kotou au ta-
vini tane, e to kotou au tavini vaine;
e te ngati Levi i o ou ra; no te mea
kare ana tuanga e te kainga i rotopu ia
kotou na.

Kia matakite ia koe uaorai, kia kore 13
koe e apai ua i taau au tusia karaka-
ratio, ki te au ngai katoa taau e akara
ra: Ei te ngai ra ta Iehova e akono i o 14
tetai i toou au kopu na, e apai koe i
taau au tusia karakaratio ki reira, e ei
reira katoa e rave ei i te au mea katoa
taku e karanga atu kia koe nei. E ko 15
ua ra koe, e e kai ua i te puaka i toou
au ngai ravarai, kia inangaro koe ra, i
tei tau i te meitaki ta to Atua ta Ie-
hova i oronga mai noou ra; e kai
katoa te viivii e te viivii kore i te
reira, kareka mei te zabi e te aili:
Auraka ra kotou e kai i te toto; e aka- 16
ta'e kotou i te reira ki raro i te one mei
te vai ra. Auraka koe e kai i o ou ra 17
i te ngauruanga o taau sitona, e taau
wina, e taau inu, e te anaunga mua o
taau au bovi, e taau ra au mamoe, e te
au tia katoa taau i tia ra, e taau au ko-
rebana apai ua ra, e te au terume o to
rima ra: E kai ra koe i te reira ki 18
mua i te aroaro o to Atua ra o Iehova,
i te ngai i akonoia e to Atua ra e Ie-
hova; ko koe, e taau tamaiti, e taau
tamaine, e to tavini tane, e to tavini
vaine, e te ngati Levi i o ou ra; e
rekareka oki koe ki mua i te aroaro o
to Atua ra o Iehova, i te au mea katoa
ta to rima e rave ra. Kia matakite ia 19
koe e, auraka koe e akaruke i te ngati
Levi, i toou katoa ra au rā i runga
i to enua na.

E kia akamaata to Atua ra ko Iehova 20
i toou ra kotinga, i tana oki i tuatua
mai kia koe ra, e kua tuatua akera koe
e, Ka kai au i te puaka, no te mea te
kaki ra koe i te puaka; e tika ia koe
kia kai i te puaka, kia kaki ua atu koe
ra. I mamao roa ia koe taua ngai i 21
akonoia e to Atua ra e Iehova ei vaira-
nga no tona ra ingoa, e tika ia koe kia
ko ua e kia kai i taau ra au bovi, e
taau ra au mamoe, ta Iehova i oronga
mai naau ra, i o ou ra, kia anoano ua
atu koe ra, i taku oki i akaue atu kia
koe na. Mei te zabi e te aili i keingaia 22
ra, ka kai katoa koe i te reira; te viivii
e te viivii kore ka kai katoa ïa i te
reira. Auraka takiri ra koe e kai i te 23
toto: ko te ora oki te toto; kare oki e
tika ia koe kia kai i te ora ma te kiko
24 katoa ra. Auraka rava koe e kai i te
reira; ka akata'e koe i te reira ki raro
25 i te one mei te vai ra. Auraka rava
koe e kai i te reira; kia meitaki koe, e
to tamariki i muri ake ia koe ra, kia
rave koe i te mea tika ki mua i te aro-
26 aro o Iehova ra. Ko te au mea ra i
akatapuia e koe ra, e te au tia naau, e
rave rai koe *i te reira*, e aere i taua
27 ngai i akonoia e Iehova ra: Ka apai
oki koe i taau ra au tusia karakaratio,
te kiko, e te toto katoa, ki runga i te
atarau a to Atua ra a Iehova; e te toto
o te au tusia aau ra, ka riringiia ïa ki
rungao i te atarau a to Atua ra a Ie-
hova; kareka te kiko *no te reira ra* e
28 tika ia koe kia kai. E akono meitaki
ana e e akarongo mai i teianei au tua-
tua ravarai taku e akaue atu kia koe
na, kia meitaki oki koe, e to tamariki i
muri ake ia koe e tuatau ua atu, kia
rave koe i te mea meitaki, e te mea
tika, ki mua i te aroaro o to Atua ra o
Iehova.

29 Kia pou te au iti-tangata ra ki mua
ia koe i to Atua ra ia Iehova, i taau e
aere nei e akangere, e kia tupauia ratou
e koe ra, kia noo koe i to ratou enua
30 ra; E akono meitaki ia koe uaorai, kia
pou ratou i mua i to aroaro ra, kia kore
oki koe e ara i te aru anga atu ia ratou
ra; auraka oki koe e ui ki to ratou au
atua ra, i te tuatua anga e, I akapeea
teianei au iti-tangata i te araara i to
ratou au atua ra? e akapera katoa oki
31 au nei. Auraka oki koe e akapera i
toou Atua ra ia Iehova: kua ope oki
te au mea viivii katoa ta Iehova e ma-
kitakita ra i te raveia e ratou i to ratou
au atua; e kua tae rava i te ta'u i ta
ratou uaorai au tamaroa e te au ta-
maine ki te ai i to ratou au atua ra.

32 Taku e akaue atu kia kotou ra, e
akono tikai i te reira, e rave ïa; auraka
koe e topiri ua atu i tetai va'i, e auraka
oki e akatopa i tetai va'i.

PENE XIII.

E mate takiri rava te aronga i aka-nauru i te akamori idolo e tika'i.

1 KIA tupu ua atu tetai peroveta e te
moemoea i rotopu ia kotou na: e
kia tuku mai aia i te akairo e te piri ia
2 koe ra; E kia tupu tikai taua akairo
ra, e taua piri ra, kua tuatua maira aia
kia koe, kua na ko maira, Taki aere
tatou e aru i te au atua ke nei, (i tei
kore i kitea e koe nei,) e araara tatou i
3 te reira; Auraka koe e akarongo i te
tuatua a te reira peroveta, e te reira

moemoea; te timata ra oki to kotou ra
Atua ko Iehova ia kotou, kia kitea to
kotou inangaro anga i to kotou ra Atua
ia Iehova, ma to kotou ngakau katoa, e
ma to kotou vaerua katoa. Ko to ko- 4
tou Atua ra ko Iehova ta kotou e aru,
e koia ta kotou e mataku, e tana ra au
akauenga te akono, e akarongo oki i
tona reo, e araara oki iaia, e koia ta
kotou e topiri tika atu; E taua pero- 5
veta ra, e taua moemoea ra, ka tamate
takiri ravaia ïa; koia i tuatua e, e aka-
anga ke *ia kotou* i to kotou Atua ra ia
Iehova, ko tei arataki mai ia kotou mei
te enua maira mei Aiphiti, e kua aka-
ora ia koe i taua ngutuare i tavini ei ra,
kia taka ke koe i taua arataa ra ta to
Atua ta Iehova i akaue ia koe e na rei-
ra te aere. Pou atura ia koe i reira te
kino i roto ia kotou.

Kia akanauru poiri mai to taeake ia 6
koe, i te tamaiti a to metua vaine, e
taau uaorai tamaiti, e taau uaorai ta-
maine, e *taau uaorai* vaine, *e moe* i to
keke ra, e toou oa, mei ia koe katoa
uaorai te tu ra, kia tuatua mai e, Taki
aere tatou e araara i te au atua ke, (tei
kore i kitea e koe, ko koe, e to ai metua
katoa ra:) I te au atua no te au tangata 7
e akapini ia koe ra, i tei vaitata ia koe,
e tei te mamao ke, mei *tetai* openga
mai o te enua e tae ua atu ki *tetai*
openga o te enua ra; Auraka koe e 8
akatika, auraka oki e akarongo ua atu
kiaia; auraka koe e akara aroa atu
iaia; auraka koe e akaperepere, auraka
oki e uuna atu iaia: E tamate takiri 9
ra koe iaia; ko toou ana te rima e rave
ana iaia e tamate takiri rava, e muri
ake ko te rima o te tangata ravarai ra.
E peî koe iaia ki te toka kia mate 10
rava; no te mea i aruaru aia ia koe kia
taka ke koe i to Atua ra ia Iehova, tei
arataki mai ia koe mei te enua maira
mei Aiphiti, mei te ngutuare i tavini
ei ra. Kia akarongo katoa to Iseraela 11
ravarai e kia mataku, kia kore rava e
tupu akaou te kino mei te reira te tu i
roto ia kotou na.

Kia akarongo ua atu koe *i te tuatua* 12
i tetai oire ta to Atua ta Iehova i oro-
nga mai noou ei nooanga, i te na ko
anga mai, Kua tupu e tokotai puke 13
tangata kanga i rotopu ia kotou, e kua
akatareva ke i te au tangata o to ratou
oire, i te na ko anga atu e, Taki aere
tatou e araara i te au atua ke, kare i
kitea e kotou na; E ui koe i reira, e 14
makitoro marie, e e ui maei oki; e i na,
e mea mou, *e* kua taka tikai, e kua
raveia te reira mea viivii i rotopu ia
kotou na; Ka tamate takiri rava koe i 15
to te reira oire ki te mata koke, kia
tutuamu rava ïa te reira e to roto ka-
toa ra, e to reira au puaka ki te mata
16 koke. E akaputuputu oki koe i te
apinga tini ravarai o te reira *oire* i roto-
pu i te arataa, ka ta'u ei i taua oire ra
e te apinga tini ravarai ki te ai, ki *mua
i te aroaro o* to Atua ra o Iehova: e kia
riro ua atu ei ututua e tuatau ua atu;
kare rava te reira *oire* e patu akaouia:
17 Auraka rava tetai va'i o taua mea i
kataraia ra kia mouria e to rima na;
kia anga mai a Iehova i te otooto anga
o tona riri, e kia akaperepere mai ia
koe ra, e kia aroa mai ia koe, e kia
akamaata mai ia koe, i tana i taputou
18 atu ki to ai metua ra; Kia akarongo
oki koe i te reo o to Atua ra o Iehova,
ma te akono i tana katoa ra au akaue-
nga taku e akaue atu kia koe i teianei
rā, i te rave anga i te mea tika ki mua
i te aroaro o to Atua ra ko Iehova.

PENE XIV.

*Te au kai e tika'i kia kai, e te kore e
tika kia kai ra. Te ture no te ngau-
ruanga.*

1 E TAMARIKI kotou na to kotou
Atua ra na Iehova; auraka kotou
e kotikoti ia kotou, e auraka oki e ma-
ngore i to kotou rae i te tangata kia
2 mate ra. E aronga tapu oki koe no to
Atua ra no Iehova, e kua iki a Iehova
ia kotou no roto i te au iti-tangata
ravarai o te ao nei, ei iti-tangata tikai
nona uaorai.
3 Auraka rava koe e kai i te mea viivii.
4 Teia te au puaka e tika ia kotou kia
kai ra: ko te bovi, te mamoe, e te
5 puaka-nio, Te aili, e te zabi, e te ke-
mura, e te aku, e te disona, e te teo,
6 e te zemera. E te au puaka maikuku
ngaa katoa, e ngaa rua ua te maikuku
ra, *e* tei tamaru i te kai, i roto i te au
puaka ra, e tika ïa ia kotou kia kai.
7 Teia ra ta kotou e kore e kai no roto i
tei tamaru i te kai ra, e tei ngaa te
maikuku ra: ko te kamela, e te ara-
nebeta, e te saphana; e tamaru ua oki
te reira i te kai, kare ra i ngaa te mai-
kuku; ei mea viivii oki te reira ia
8 kotou. Koia oki te puaka-maori, ngaa
ua tona maikuku, koia ra kare i tama-
ru i te kai, ei mea viivii te reira ia
kotou: auraka rava kotou e kai i te
kiko o te reira, auraka oki e akatukia
ua atu i te reira kia mate ra.
9 Ko to raro i te tai e te vai ra, teia te
tika ia kotou kia kai; ko tei peauia, e
10 tei poaia ra, ka kai ïa kotou: Kareka
te au *ika* peau kore, e te poa kore ra,

kare e tika ia kotou kia kai; ei mea
viivii ïa te reira ia kotou.
E kai kotou i te au manu viivii kore 11
ravarai. Teia ra te kore e tika ia ko- 12
tou kia kai ra: ko te aeto, e te peresa,
e te ozeni, E te raa, e te aie, e te daa, i 13
to ratou tu, E te orebi, i to ratou tu, 14
E te ione, e te takemesa, e te sakapha, 15
e te neza, i to ratou tu, *E* te kusa, 16
e te ianesupha, e te tenesemata, E te 17
kate, e te rakama, e te salaka, E te 18
kasida, e te anapha, i to ratou tu, e te
dukipata, e te otelepa. E te au mea 19
rere katoa e totoro aere ra ei mea viivii
ïa ia kotou; auraka te reira e keingaia.
Kareka te au manu viivii kore katoa 20
ra, e kai ïa kotou *i te reira*.
Auraka kotou e kai i te mea mate ua 21
ra; e apai koe i te reira na te tangata
ke e noo i o ou ra, e nana e kai; e tika
oki ia koe kia oko *i taua mea ra* ki te
tangata ke; kareka koe ra, e iti-tangata
tapu ïa no to Atua ra no Iehova. Au-
raka koe e tunu i te punua puaka-nio i
te u o tona tinana.
Ei ngauruanga taau e oronga i tei 22
tupu i te enua i taau katoa ra ua
i tanu, i tera mataiti, i tera mataiti.
E te ngauruanga no taau ra sitona, 23
no taau ra wina, e no taau ra inu, e te
anaunga mua i to au bovi, e to au
mamoe, e kai koe *i te reira* ki mua i te
aroaro o to Atua ra o Iehova, i te ngai
taua e akono ei vairanga no tona ra
ingoa; kia apii koe, *e* kia mataku i toou
Atua ra ia Iehova i te au rā katoa ra.
Kia mamao ra ia koe taua ngai i 24
akonoia e to Atua ra e Iehova ei vaira-
nga no tona ra ingoa, e kare atura e
tika ia koe kia apai *i taau ngauruanga*,
i te mamao oki o taua ngai ra, kia aka-
meitakiia koe e to Atua e Iehova ra;
E akariro koe *i taua mea ra* ei moni i 25
reira, ka rave ei i taua moni ra i to
rima, ka aere ei ki te ngai i akonoia e
to Atua ra e Iehova: Ka oko ei koe i 26
te au mea katoa taau i anoano ra ki te
moni, i te bovi ra, e te mamoe ra, e te
wina ra, e te kava, e te au mea katoa
atu taau e anoano ra; ka kai ei koe ki
reira ki mua i te aroaro o to Atua ra o
Iehova, e rekareka'i koe, ko koe, e to
ngutuare ra: E te ngati Levi i noo i o 27
ou ra, auraka koe e akaruke iaia; no
te mea kare ana tuanga e te kainga i o
ou ra.
E kia tae ki te openga o te toru o te 28
mataiti, ka apai mai koe i te ngauru-
anga ravarai o taau ra apinga i tupu i
te reira mataiti, ka akaputuputu ei i
roto i toou ra are; E ka aere mai te 29
ngati Levi, no te mea kare ana tuanga
e te kainga i o ou ra, e te tangata ke, e
te matiroeroe, e te vaine takaua katoa
i o ou ra, ka kai e kia merengo: kia
meitaki oki koe i to Atua ra ia Iehova
i te au angaanga katoa ta to rima e
rave na.

PENE XV.

Auraka e umuumu i te ou kia tae ki te itu o te mataiti. Na te Atua te anaunga mua a te au puaka ra.

1 KIA tae ki te openga o te itu o te
mataiti ra, ei tukunga taau *i*
2 *reira*. Tera oki te tu o taua tukunga
ra: Ko te au tangata ou ravarai ra, tei
apai *i te apinga* ki tona tangata tupu
ra, e tuku ua atu aia iaia; auraka aia e
umuumu *i taua apinga ra* i taua ta-
ngata tupu nona ra, i te taeake nona
ra, no te mea, kua tutuia te *mataiti* tu-
3 kunga na Iehova. I te tangata ke ra
e tika ia koe kia umuumu atu, ko taau
uaorai ra i to taeake na to orai rima e
4 tuku ua atu; Mari ra kia kore rava te
aronga apinga kore i o ou ra; e akamei-
taki rava oki a Iehova ia koe i runga i te
enua ta to Atua ra ta Iehova e oronga
5 noou nei ei nooanga: Kia akarongo mei-
taki koe i te reo o to Atua ra o Iehova,
e e akono koe kia rave i teia katoa nei au
akauenga taku e akaue atu kia koe na i
6 teianei rā. E akameitaki mai oki to Atua
ra ko Iehova ia koe, tana oki i tuatua
mai kia koe ra: e apai oki koe *i te api-
nga* na te pa enua e manganui, kare ra
koe e pati *i ta ratou:* e mana oki koe i
runga i te pa enua e manganui, kare ra
ratou e mana i runga ia koe.
7 E tangata apinga kore to roto ia ko-
tou na, no to au taeake ra, tei roto i te
au oire katoa noou ra, i toou na enua
ta to Atua ta Iehova e oronga mai noou,
auraka koe e akamārokiakia i toou
ngakau, e e topiri i to rima, i to taeake
8 apinga kore ra: E oora ua ra koe i to
rima kiaia, e tuku atu oki koe iaia i
tana e inangaro ra, e kia rava tikai.
9 Kia matakite, ko te tuatuaia aea
to roto i to ngakau kino na, ko te kara-
nga aea koe e, Kua vaitata i te itu o te
mataiti, te mataiti tukunga; akara
aroa kore atura koe i to taeake apinga
kore ra, e kare akera koe i oronga ua
atu *i tetai apinga* nana; e kua kapiki
atura aia kia Iehova ia koe, araia iora
10 koe ra. E oronga tikai koe *i te apinga*
nana, e auraka to ngakau e noinoi kia
oronga koe *i te apinga* nana: no reira
oki e akameitaki ei to Atua ra ko Ie-
hova ia koe i taau au angaanga katoa
ra, e to au mea katoa taau e rave ra.

Kare ra oki e kore te ao i runga i te 11
enua na; e teianei, te akaue atu nei au
ia koe, te tuatua nei au, E oora ua koe
i to rima i toou taeake apinga kore, e
tei ngere i runga i to enua na.
E kua okoia mai to taeake, i te ngati 12
Hebera tane e te ngati Hebera vaine,
kia koe, e ka ono akera mataiti i te
tavini anga ia koe ra; kia tae ra ki te
itu o te mataiti, e tuku ua koe iaia kia
aere ke atu i o ou ra. E kia tuku ke 13
atu koe iaia i o ou ra, auraka koe e
tuku puapinga kore ua iaia: Ei tutaki 14
maata taau e apai nana no roto i te au
mamoe, e te sitona naau, e te taomianga
vine naau; ta to Atua ta Iehova i aka-
meitaki mai ia koe, ko taau ïa e oronga
nana. E akamaara oki koe e, e tavini 15
katoa koe i te enua ra i Aiphiti, e kua
akaoraia koe e to Atua ra e Iehova;
i akaue atu ei au kia koe i teianei tua-
tua i teianei rā. Kia tuatua ua maira 16
aia kia koe e, Kare au e akaruke ia
koe; no te mea te inangaro ra aia ia
koe e toou ngutuare, no te mea e mei-
taki aia ia koe; Ka rave koe i tetai ko 17
i reira, ka ko ei i tona taringa ki runga
i te pa, e ei tavini aia noou e tuatau ua
atu. E pera katoa koe i to tavini
vaine ra. Auraka koe e noinoi kia 18
tuku ua atu koe iaia kia aere ke atu i
o ou ra; e tau oki tona meitaki i te ta-
vini anga ia koe ra, e ono akera mataiti, i
te tavini tutaki ua e kia rua ua atu; kia
akameitaki mai oki to Atua ra ko Iehova
ia koe i te au mea katoa taau e rave ra.
Te au anaunga toa mua o taau ra au 19
bovi, e taau ra au mamoe, e akataka ïa
koe na to Atua na Iehova: auraka rava
taau ra au anaunga bovi mua e rave i
te angaanga, e auraka rava te au anau-
nga mua o taau mamoe kia pakotiia.
Naau, e na toou ngutuare e kai i te 20
reira ki mua i te aroaro o to Atua ra o
Iehova, i tera mataiti, i tera mataiti, i
te ngai ta Iehova e akono ra. E kino 21
ra to taua au *puaka* ra, kia pirikoki ra,
e te matapo oki, e te au kino katoa nei
oki, auraka koe e apai i te reira ei tusia
na to Atua na Iehova. E kai ua koe i te 22
reira i roto i toou ra are: *e kai* katoa te
aronga viivii e te viivii kore *i te reira*,
mei te zabi, e te aili ra. Auraka ra 23
koe e kai i te toto; ka riringi koe i te
reira ki raro i te one mei te vai ra.

PENE XVI.

Nga oroa mataiti e toru ra, e ta te tangata e apai kia tae ki nga oroa ra.

E AKONO i te marama ra ia Abiba, 1
e rave rai i te pasa a to Atua ra a
Iehova; ko Abiba oki te marama i
arataki mai ei to Atua ko Iehova ia koe
2 mei Aiphiti mai i te po. E teianei e
apai koe i te pasa na to Atua ra na Ie-
hova, te mamoe e te bovi, ki te ngai ta
Iehova e akono ei vairanga no tona ra
3 ingoa. Auraka koe e kai ma te areto
akaopueia ra; kia po itu ra koe i te
keinga ma te areto akaopue kore, te
areto no te mate ra; i aere rapurapu
ua mai oki koe mei te enua maira mei
Aiphiti, no reira koe ka manako ei i te
rā i aere mai ei koe mei te enua maira
mei Aiphiti, i toou katoa ra au rā i te
4 ora anga nei. Auraka rava ei areto
akaopueia kia kitea i o ou ra, i roto i
toou katoa au kotinga, e ope ua ake nga
rā e itu ra; auraka rava oki ei manga
kiko, i taau i akatusia i te rā mua i te
aiai ra, e vaooia no te popongi ake.
5 Kare e tika ia koe e ko i te pasa i roto
i te au oire katoa noou, ta to Atua ta
6 Iehova e oronga mai noou ra: Ei te
ngai ra ta to Atua ra ta Iehova e akono
ei vairanga no tona ra ingoa, ei reira
koe e ko ei i te pasa, ei te aiai ra, i te
topa anga o te rā ra, i te tuatau taau i
7 aere mai mei Aiphiti maira. Ka tunu
oki koe, e e kai oki i te ngai ta to Atua
ra ta Iehova e akono ra; e tika ra ia
koe kia oki ki to ngutuare kia popongi
8 ake. Ka kai koe i te areto akaopue
koreia i nga rā e ono, e kia tae ki te itu
o te rā ei uruoaanga *tapu* ïa na toou
Atua na Iehova; auraka rava koe e
rave i te angaanga *i reira*.
9 E tatau koe i nga ebedoma e itu ra;
kia akamata koe i te kokoti i te sitona
ra, e mei reira mai i te tatau i nga
10 ebedoma e itu ra. E akono oki koe i
te oroa ebedoma a to Atua ra a Iehova,
ma te apinga oronga ua a to rima ra;
naau e oronga i tei tau ki ta to Atua
ra ta Iehova i akameitaki mai ia koe
11 ra: E rekareka koe ki mua i te aroaro
o to Atua ra o Iehova, ko koe, e taau
tamaiti, e taau tamaine, e to tavini
tane, e to tavini vaine, e te ngati Levi
i o ou ra, e te tangata ke, e te matiroe-
roe, e te vaine takaua i o ou na, i te
ngai i akonoia e to Atua ra e Iehova ei
12 vairanga no tona ra ingoa. E akamaara
oki koe e e tavini koe i Aiphiti ra; e
akamako oki koe i teianei au akono-
anga e e rave.
13 E akono oki koe i te oroa *patia anga*
puakapa e kia po itu, kia oti taau sito-
na e taau wina i te akaputuputuia e koe
14 ki roto ra; E rekareka oki koe i taua
oroa naau ra, a koe, e to tamaiti, e to
tamaine, e to tavini tane, e to tavini
vaine, e te ngati Levi, e te tangata ke,

e te matiroeroe, e te vaine takaua i o
ou ra. Kia po itu koe i te akono anga 15
i te oroa a toou Atua ra a Iehova, i te
ngai i akonoia e Iehova; e akameitaki
mai oki to Atua ra ko Iehova ia koe i
taau katoa ra apinga tini, e te au
angaanga katoa a to rima na, e ka
rekareka tika rai oki koe.
Kia taki toru to te au tane katoa i o 16
ou ra aere akakite anga atu ki mua i te
aroaro o to Atua ra o Iehova i te ma-
taiti okotai, i te ngai tana e akono ra;
ei te oroa areto akaopue kore ra, e te
oroa ebedoma ra, e te oroa *patia anga*
puakapa: e auraka oki ratou e aere
puapinga kore ua ki mua i te aroaro o
Iehova: E oronga ra te tangata ravarai 17
i tei tika iaia ra, i te tau i te meitaki ta
to Atua ra ta Iehova i oronga atu kia
koe ra.
Ei aronga akava e te aronga taoonga 18
taau e akono i to au oire ravarai ra, ta
to Atua ra ta Iehova e oronga mai noou
ra, e pini ua ake to au kopu katoa ra;
e na ratou e akava i te tangata ma te
tuatua-tau tikai ra. Auraka koe e ruri 19
ke i te tuatua-tau ra; auraka koe e
akono i te tu *o te tangata,* auraka oki e
rave i te tutaki; ka po oki te mata o
te aronga pakari i te tutaki, e piko ke
oki te tuatua a te aronga tuatua-tika
ra. Ko te mea tika tikai ra taau e 20
akono, kia ora koe, e kia noo i te enua
ta to Atua ra ta Iehova e oronga mai
noou ra.
Auraka koe e tanu i te rakau katoa 21
nei, ei vaorakau i vaitata i te atarau,
taau e akatu noou na to Atua ra na Ie-
hova. Auraka oki koe e akatu i te tiki 22
naau; e mea riri ïa na to Atua ra na
Iehova.

PENE XVII.

E ta i te au akamori idolo e tika'i; te ravenga i te ture kimingata, e te ikinga ariki.

AURAKA koe e apai i te bovi kino 1
e te mamoe, e te au kino katoa
nei, ei tusia na to Atua na Iehova; e
mea viivii oki te reira na to Atua ra na
Iehova.
Kia kitea uaia atu tetai tangata i o 2
ou ra, i roto i te au oire katoa ta to
Atua ra ta Iehova e oronga noou ra, i
te tane e te vaine, i rave ra i te mea
kino ki mua i te aroaro o to Atua ra o
Iehova, i te akaatikau anga i te korero-
motu nana ra, E kua aere e kua araara 3
i te au atua ke, e kua akamori atu ia
ratou, mei te rā, e te marama, e to te
rangi katoa ra, tei kore i akaueia e au
4 ra; E kua akakiteia mai *taua tuatua*
ra kia koe, e kua akarongo atura koe, e
kua ui meitaki, e i na, e tuatua mou, *e*
kua taka tikai, e kua raveia te reira ra
5 mea viivii i roto ia Iseraela ra: E arataki
mai koe i taua tane ra e taua vaine ra,
i rave i taua mea kino ra, ki to ngutupa
oire ra; ka peî ei i taua tane ra, e taua
vaine ra, ki te toka, e kia mate takiri.
6 Tei te tuatua a nga kite toko rua, e nga
kite toko toru, ka mate ei taua tangata
i tika kia taia ra; *kareka* i te tuatua a
te kite okotai ra, kare ïa aia e tamateia.
7 To nga kite ra te rima e rave ana iaia
kia ta, e i muri ake ko nga rima ïa o te
tangata katoa. Pou atura ia koe i reira
te kino i roto ia kotou.
8 Kia tupu ua atu tetai tuatua kare e
tika ia koe e akaaiteite ra, mei tetai
mate e tetai mate, tetai tuatua e tetai
tuatua, e tetai pāpā e tetai pāpā, e mea
tauetonoia i roto i to au oire ra; e tu
koe i reira e aere ki te ngai i akonoia e
9 to Atua ra e Iehova; E aere tika koe
ka ui ki te kau taunga ra ki te au ngati
Levi ra, e te tangata akava i te reira
tuatau ra; e na ratou e akakite mai
10 ia koe i te utunga tau tikai: E naau e
rave i taua mea ra ta ratou e akakite
kia koe i taua ngai i akonoia e Iehova
ra; e akamako oki koe, e e rave marie
11 i ta ratou e akakite mai kia koe ra: Ko
te tuatua a te ture ta ratou e akakite
mai kia koe ra, e te utunga ta ratou e
tuatua mai kia koe ra, ko taau ïa e
rave; auraka koe e tatipake i taua
tuatua ta ratou e akakite mai kia koe
12 ra, ki te pae katau e te pae kaui. E te
tangata e māro mairai, kare e akarongo
ki te taunga e tu ua i reira ra, i te rave
anga i te taoonga ki mua i te aroaro o
to Atua ra o Iehova, *e kare e akarongo*
i te akava, ka mate te reira tangata;
pou atura ia koe i reira te kino i roto
13 ia Iseraela. Ka riro oki te tangata
ravarai i te akarongo, e te mataku, e
kare atura e māro akaou.
14 Kia tae koe ki te enua ta to Atua ta
Iehova e oronga mai noou ra, e kia
rauka ia koe ra, e kia noo koe i reira, e
kia tuatua koe e, E akaariki au i tetai
ariki ki rungao iaku, mei te pa enua
15 ravarai e akapini iaku nei; Ko ta to
Atua ra ta Iehova e iki ra, ko taau ïa e
akariro ei ariki ki rungao ia koe: ei
tangata no roto i to ai taeake ra taau e
akariro ei ariki ki rungao ia koe; kare
e tika kia akariro i te tangata ke kare
no roto i to ai taeake, ei *ariki* ki rungao
16 ia koe ra. Auraka ra aia e akamaata i
te ipo nana, ko te oki akaou aea te ta-
ngata ki Aiphiti iaia, kia maata rava te

ipo ra: kua tuatua oki a Iehova kia
kotou e, Auraka rava kotou e oki akaou
na te reira arataa. Auraka oki aia e 17
akamaata i te vaine nana, kia kore e
tatipake tona ngakau: auraka katoa
aia e akamaata rava i te ario e te auro
nana. E kia noo aia ki runga i te te- 18
rono o tona ra basileia, ei reira aia e ta-
ta'i i teianei ture nana uaorai ki roto i
tetai buka, no roto *i te buka ture*, e vaoo
i te kau taunga ra i te ngati Levi ra:
E ei iaia uaorai *taua ture* ra vaoo ei, e 19
ka tatau oki aia e ope ua atu tona au rā
i te ora anga nei; kia apii aia *e* kia ma-
taku i tona Atua ra ia Iehova, *e* kia
akono i te au tuatua ravarai o teianei
ture, e teianei au akonoanga, kia raveia:
Kia kore e teitei tona ngakau i tona ai 20
taeake ra; kia kore aia e anga ke i te
akauenga ki te pae katau e te pae kaui;
kia roa oki tona au rā i tona basileia
ra, koia, e tana au tamariki, i rotopu ia
Iseraela ra.

PENE XVIII.

Ko Iehova ta te kau taunga e ta te ngati Levi ra tuanga: te peroveta mei ia Mose te tu i akakite mamaoia mai: te ravenga i te peroveta pikikaa.

TE kau taunga ngati Levi ra, te kopu 1
katoa o Levi ra, auraka ta ratou ei
tuanga kainga i o te ngati Iseraela
ra: ko te au tusia ai a Iehova, ko
te tuanga nana ra, ko ta ratou ïa e
kai. Auraka oki ta ratou ei tuanga 2
kainga i o to ratou au taeake; ko Ie-
hova oki ta ratou ra tuanga, tana oki i
tuatua mai kia ratou ra. Teia ta te kau 3
taunga ra tutaki na te tangata *e o mai*,
na te aronga e apai i te tusia ra, i te
bovi ra, e te mamoe: e o mai ratou i te
ua mua, e nga ngene, e te kopu, na te
taunga: Te popo o te sitona naau, to 4
te wina naau, e te inu naau ra, e te
pakoti anga mua o te au mamoe naau
ra, ko taau ïa e apai nana. Koia oki 5
tei ikiia e to Atua ra e Iehova no roto i
to au kopu katoa na, kia tu ua aia e
rave i te taoonga i te ingoa o Iehova,
koia, e tana au tamariki e tuatau ua
atu.
Kia aere mai tetai ngati Levi mei 6
roto mai i tetai oire oou, i o Iseraela
katoatoa ra, i tana i noo rà, kia aere
mai oki aia ma te inangaro katoa o tona
ngakau ki te ngai e akonoia e Iehova
ra; E rave ïa aia i te taoonga i te ingoa 7
o tona Atua ra o Iehova, mei tona ai
taeake katoa ra, mei te au ngati Levi e
tu ua i reira ki mua i te aroaro o Ie-
hova ra. Kia okotai rai aite ta ratou 8
ra tuanga *kai* kia kai, ma tei rauka ka-
toa *iaia* i tana apinga no nga metua i
okoia ra.
9 Kia tae koe ki te enua ta to Atua ra
ta Iehova e oronga mai noou ra, auraka
koe e apii i te rave i te au mea viivii a
10 taua pa enua ra. Auraka rava tetai
e kitea i rotopu ia kotou e apai i tana
tamaiti e tana tamaine kia na roto i te
ai, auraka ei tauraatua, *e* te akara tu-
murangi, e te purepure, e te akarakara,
11 E te kebere, e tei kimi i te vaerua
kino, e te peu purepure, e tei ui ki tei
12 mate ra. Ko te aronga katoa oki i rave
i te reira au *peu* e aronga viivii ïa na Ie-
hova; e no te reira au mea viivii i tua-
ru ei to Atua ra ko Iehova ia ratou ki
13 mua ia koe ra. Ei toou Atua tika ua-
14 orai koe ei ia Iehova: Ko teianei pa
enua e riro ia koe nei, i akarongo ua
ana ratou i te aronga akara tumurangi,
e te tauraatua; kareka koe ra, kare e
tika i to Atua ra ia Iehova kia pera
koe.
15 E akatupu to Atua ra ko Iehova i
tetai peroveta naau i rotopu ia koe ra, i
tetai i te au taeake noou ra, mei iaku
16 nei; koia taau e akarongo: Mei taau
oki i inangaro i to Atua ra ia Iehova i
Horeba ra, i te rā uruoaanga ra, *taau* i
tuatua ra e, Auraka au kia kite akaou
i te reo o taku Atua ra o Iehova, aura-
ka oki au kia kite akaou i teianei ai
17 maata, kia kore oki au e mate. E kua
tuatua mairā Iehova kiaku, E *tuatua*
18 meitaki ta ratou i tuatua maira. Ka
akatupu au i tetai peroveta na ratou i
to ratou ra ai taeake, mei ia koe na te
tu, e ka tuku au i taku tuatua ki roto i
tona vaa, e nana e karanga atu kia ra-
tou i te au mea ravarai taku e akaue
19 atu iaia ra. E te kore e akarongo mai
i te tuatua naku, tana e tuatua ra i toku
nei ingoa, e akautunga atu ïa au iaia.
20 Kareka te peroveta, e tuatua nengo-
nengo ua i te tuatua ma toku ra ingoa,
kare taku i akaue iaia e, e tuatua, e ko
te tuatua katoa ma te ingoa o te au
21 atua ke ra, ka mate ïa peroveta. E kia
tuatua ua koe i roto i toou uaorai nga-
kau e, Eaa matou e kite ei e, kare ïa
tuatua i tei tuatuaia mai e Iehova ra?
22 Kia tuatua mai te peroveta ma te ingoa
o Iehova ra, e kare o muri ake, kare i
tupu taua tuatua ra, ko te reira taua
mea kare i tuatuaia mai e Iehova ra,
na taua peroveta ïa i tuatua nengone-
ngo ua ra te reira; auraka koe e mataku
iaia.

PENE XIX.

Te au oire akapuanga no te ta kite kore ua i te tangata: ei te tuatua o nga kite toko rua, e kia toko toru, e mate ei te tangata: te utunga o te kite pikikaa.

KIA pou rava te au etene i to Atua 1
ra ia Iehova, no ratou te enua ta
to Atua ta Iehova e oronga mai noou
nei, e tupauia iora ratou e koe ra, noo
iora i to ratou au oire, e i roto i to
ratou au are ra; E akataka koe i e 2
toru puke oire noou ra i rotopu i to
enua, ta to Atua ta Iehova e oronga
mai noou ra ei nooanga. Naau e aka- 3
taka i te kotinga o toou ra enua, ta to
Atua ta Iehova e oronga noou ei noo-
anga, kia toru oki kotinga, ka anga ai
i te arataa kia oro te ta tangata ra ki
reira.
Teia oki te tuatua i te ta tangata e 4
oro ki reira kia ora aia ra: Ko tei ta
kite kore ua i tona tangata tupu, kare
i makitakita iaia i muatangana ra;
Kareka mei *te tangata* kia aere raua 5
ko tona tangata tupu ki te ngai vaora-
kau, e tipu i te rakau ra, e kua aae
akera aia i tona rima i te tarapa, kua
tipu iora i taua rakau ra, manuku
atura te tarapa i te kakau, mou atura
ki runga i tona tangata tupu, mate iora
aia ra; ka oro aia ki tetai i aua nga
oire ra kia ora aia: Ko te aruaru mai 6
aea te akamopuku i taua ta tangata ra,
i te otooto anga o te riri o tona ngakau;
e no te mamao o taua ngai i aereia ra,
rokoia iora aia, ta atura iaia; kare ra
te mate e tau iaia, no te mea kare aia
i makitakita iaia i muatangana ra. I 7
akaue atu ei au ia koe, i te na ko anga
atu e, E akataka koe i e toru puke
oire noou ra. E kia akamaataia toou 8
kotinga e to Atua ra e Iehova, tana oki
i taputou mai i to ai metua ra, e kua
oronga mai i te enua katoa noou, tana
i tuatua mai ki to ai metua ra e, e oro-
nga mai aia; Kia akono koe i teia 9
katoa nei au akauenga e kia rave tikai
i te reira, taku e akaue atu kia koe i
teianei rā; kia inangaro koe i to Atua
ra ia Iehova ma te aere tamou na tona
arataa ra; ka akataka rai koe i e toru
rai puke oire noou, kua taka katoa oki
nga oire e toru nei: Kia kore oki te 10
toto ara kore e ta'e i toou enua ra, ta
to Atua ta Iehova e oronga mai noou ei
nooanga, ko te iri *aea* te toto ki runga
ia koe ra.
Kia makitakita ra tetai tangata ki 11
tona tangata tupu; e kua moetapapa
iaia, e kua tu aia ki runga e ta iaia, e
kua mate takiri iora aia; ka oro ei ki
12 tetai i eianei puke oire; Na te aronga
pakari o tona oire ra e unga i te ta-
ngata e tiki iaia e arataki mai, ka tuku
atu ei iaia ki te rima o te akamopuku,
13 kia mate aia ra. Auraka to mata e
akara aroa atu iaia; e akataka ke ra
koe *i te ara ra* i te toto ara kore ra ia
Iseraela; kia meitaki oki koe ra.
14 Auraka koe e kiriti i te kena kainga
o to taeake, i ta te aronga taito i tanu i
toou na kainga, te ka rauka ia koe i te
enua ta to Atua ra ta Iehova e oronga
mai noou ei nooanga.
15 Kare e tika kia tu ua mai te kite
okotai i te tangata nei no te au kino
katoa e te au ara katoa, i te au ara
ravarai i ara ai aia ra: tei te tuatua a
nga kite toko rua, e tei te tuatua rai a
nga kite toko toru ra, ka riro ei taua
mea ra ei tuatua-mou.
16 Kia tu ua mai te kite pikikaa ki
tetai tangata, e kua tapepe maira iaia i
17 te ara; E tu katoa aua nga tangata, na
raua taua tuatua ra, ki mua ia Iehova,
ki mua i te aroaro o te kau taunga, e
18 te au akava i te reira tuatau; E na te
au akava e akamakitoro marie: e i na,
e kite pikikaa taua kite ra, *e* kua tua-
19 tua pikikaa aia i tona taeake; Mei
tana i manako e rave i tona taeake ra,
e pera katoa kotou iaia: pou atura ia
koe i reira te kino i rotopu ia kotou.
20 Ka riro oki tetai papaki i te kite, e riro
i te mataku; e kare atura e rave akaou
i taua kino ra i rotopu ia kotou na.
21 Auraka to mata e akara aroa atu; i te
mate takiri rava ra kia mate katoa ïa,
e mata ra ei mata katoa ïa, e nio ra ei
nio katoa ïa, e rima ra ei rima katoa
ïa, e vaevae ra ei vaevae katoa ïa.

PENE XX.

Te akamaroiroi a te kau taunga i te tangata kia aere ki te tamaki: te aronga e kore e tika kia aere ki te tamaki: te ravenga i te rave anga i te oire.

1 KIA aere koe e tamaki i to au
enemi, e kite atura koe i te ipo,
e te kariota, te tangata maata rava, e
iti koe ra, auraka e mataku ia ratou;
tei ia koe oki toou ra Atua ko Iehova,
ko tei arataki mai ia koe mei te enua
2 maira mei Aiphiti. E kia vaitata ko-
tou ki te tamaki ra, ei reira te taunga
e aere mai ei i vaitata ki te au tangata,
3 Ka tuatua mai ei kia ratou, E akaro-
ngo mai, e Iseraela e! Kua vaitata ko-
tou ki te tamaki i to kotou au enemi i

teianei rā: auraka rava e taitaia to ko-
tou ngakau, auraka e mataku, e auraka
e rutetetete, auraka e tumatetenga ua
atu ia ratou; Te aere katoa nei oki to 4
kotou Atua ko Iehova e tamaki i to
kotou au enemi, *e* ei akaora ia kotou.
E na te ui rangatira ra e karanga atu 5
ki te au tangata ra, ka na ko atu ei,
Koai te tangata i akatu ana i te are ou
e kare i āi i taua *are* ra? e oki aia e
aere ki tona ngutuare ra, ko te mate
aea aia i te tamaki, e na tetai tangata
ke atu e āi. Koai te tangata i tanu ana 6
i te kainga vine, e kare i kai i to taua
kainga vine ra? ka oki aia e aere ki
tona ngutuare, ko te mate aea aia i te
tamaki, e na tetai tangata ke atu e kai.
Koai te tangata i momoko ana i te 7
vaine, e kare rai i akaipoipo iaia ra?
ka oki aia e aere ki tona ngutuare, ko
te mate aea aia i te tamaki, e na tetai
tangata ke atu e akaipoipo iaia. Ka 8
tuatua akaou rai oki te aronga rangatira
ki te au tangata, e na ko rai ratou,
Koai te tangata i mataku, e kua aka-
taeau te ngakau? e oki aia e aere ki
tona ngutuare, ko te akataeau katoa
aea te ngakau o tona ai taeake mei iaia
katoa ra. E kia akaoti akera ta te 9
aronga rangatira ra tuatua anga ki te
au tangata, ei reira ka akatakaia'i te au
kapena no te au nuku ra, ei na mua i
te au tangata.
Kia aere vaitata koe ki tetai oire e 10
tamaki ra, ei au taau e apai atu. E kia 11
apai mai *taua oire* ra i te tuatua akamoe-
au ra, e kia eeu mai *i te au pa* ra ia koe,
ka riro te au tangata katoa ki roto i
taua *oire* ra ei tavini noou, e ei tautau-
nga naau, i reira. Kia kore ra e aka- 12
tika mai i te au naau ra, e tamaki mai-
rai kia koe, e rave koe i te reira e ta-
maki: E kia tukuia mai e to Atua ra 13
e Iehova taua *oire* ra ki to rima, e ta
koe i te au tane ravarai i roto ra ki te
mata koke; Kareka te au vaine, e te 14
tamariki, e te au puaka, e te au mea
katoa i roto i taua oire ra, *e* te apinga
tini ravarai, ka rave koe naau uaorai;
ka kai oki koe i tei aōia i to au enemi
ra, ta to Atua ta Iehova i oronga mai
kia koe ra. Kia akapera koe ki te au 15
oire katoa i te mamao ke ra, kare i te
au oire no teianei au iti-tangata. Kare- 16
ka to teianei aronga oire ta to Atua ta
Iehova e oronga mai noou ei nooanga,
auraka rava tetai mea e uti i te a'o e
vaoo oraia e koe; Ka akapou takiri 17
rava koe ia ratou, koia te ngati Heta
ra, e te ngati Amori, te ngati Kanaana,
e te Perizi, te ngati Hevi, e te ngati
Iebusi; ta to Atua ra ta Iehova i akaue
18 mai ia koe ra; Ko te akakite mai aea
ratou ia kotou kia rave i ta ratou au mea
viivii katoa i raveia e ratou i to ratou
ra au atua; e ara atura kotou i to ko-
tou Atua ia Iehova ra.
19 Kia roa koe i te akapini anga atu i
tetai oire i te tamaki anga atu kia rauka,
auraka koe e tipu i te au rakau *kai* ki
te tarapa; e riro oki koe i te kai i to
reira, auraka koe e tipu i te reira: e
tangata ainei taua rakau o te kainga ra,
20 kia aravei ia koe i te tamaki anga? Ko
te au rakau ra taau i kite ra, kare te
rakau kai, ko te reira anake ra taau e
tipu, e akapou; e ka akatu koe i te au
punanga tamaki i te oire e tamaki mai
ia koe ra, e kia pou atu.

PENE XXI.

Te ravenga i te ta tangata kare i kitea i te ta: te vaine tuikaa kia akaipoipoia: auraka e akangere i te tama mua a te vaine anoano koreia: te utunga a te tamaiti kanga: te ture no te tangata kia akanonoaia.

1 KIA kitea uaia atu te tangata taia
i te vai ua anga i te kainga, i te
enua ta to Atua ta Iehova e oronga mai
noou ei nooanga, *e* kare i kitea tei ta iaia
2 ra; Ei reira te aronga pakari, e te au
akava i o ou ra e aere, e anga ai i te au
oire i vaitata ki taua tangata i taia ra;
3 E te oire i vaitata atu ki taua tangata i
taia ra; ka rave te aronga pakari o taua
oire ra i tetai kafa ua kare i rave i te
4 angaanga, kare i akazugoia ra; E na te
aronga pakari o taua oire ra e taki i taua
kafa ua ra, ki te kauvai ora roa, kare e
tika kia arote e kia ruru i te ua, ka aka-
taka ke atu ei i te mimiti o taua bovi ra
5 ki raro i taua kauvai ra; E aere mai oki
te kau taunga ra te ngati Levi i vaitata;
ko ratou oki tei ikiia e to Atua ra e Ie-
hova ei rave i te taoonga iaia, ei akaora
i te tangata i te ingoa o Iehova, e tei ia
ratou oki te tuatua i te au taumāroanga
6 ravarai, e te au ara katoa ra: E orei
oki te aronga pakari katoa o taua oire
ra, i vaitata i taua tangata i taia ra, i to
ratou au rima i rungao i taua kafa ua i
tipuia te mimiti ki raro i te kauvai ra:
7 E ka tuatua oki ratou, e na ko mai,
Kare to matou rima i akamaringi i
teianei toto, kare oki to matou mata i
8 kite. E aroa mai koe, e Iehova, i toou
ra au tangata i Iseraela, i akaoraia e
koe ra, auraka oki toou ra au tangata o
Iseraela kia tapepeia *i te akamaringi* i
te toto ara kore ra. E ka akakoreia
taua *ara akamaringi* toto ra ia ratou.
9 Taka ke atura *te ara i te akamaringi*

toto ara kore ra ia koe, kia rave koe i
te mea tika ki mua i te aroaro o Ieho-
va ra.
Kia aere koe ki te tamaki i toou ra 10
au enemi, e kua tukuia mai ratou e to
Atua ra e Iehova ki toou na rima, e
kua riro ratou ei tuikaa naau ra, Kia 11
akara ra koe i tetai vaine purotu i taua
au tuikaa ra, e kua anoano koe i te
akaipoipo iaia ra ei vaine naau; E 12
arataki koe iaia ki toou ngutuare i
reira; ka varu ei aia i tona mimiti, ka
kokoti ei i tona maikuku; E kopae oki 13
aia i te kakau i riro mai ei aia ra, noo
ua'i i toou ra are, aue ei i tona metua
tane e tona metua vaine, e kia okotai
marama tikai: e muri akera, ka akai-
poipo ei koe iaia, ei tane nana, e ei
vaine oki aia naau. Kia kore ra koe e 14
anoano iaia, ka tuku ua atu koe iaia
kia aere i tona aerenga; auraka rava
koe e oko iaia i te moni, auraka oki e
akariro iaia ei tavini, no te mea kua
taakaaka koe iaia.
Toko rua vaine a tetai tangata, e 15
vaine anoanoia tetai, e kare tetai i
anoanoia; e kua anau raua, ko tei ano-
anoia e tei kore i anoanoia ra, i te ta-
mariki nana; e na tei kore i anoanoia
te tamaiti tama mua ra; Kia tuku ra 16
aia i tana apinga ki tana au tamariki
tamaroa ra, kare e tika iaia kia akariro
aia i te tamaiti a tei anoanoia ei ma-
taiapo i mua i te tamaiti a tei kore i
anoanoia ra, ko te mataiapo *tikai* ra:
Ka akono ra aia i te tamaiti a tei kore 17
i anoanoia ra ei mataiapo, i te taki rua
anga i tana tuanga i te apinga ravarai
nana ra; ko te muatangana oki aia o
tona maroiroi; ko ta te tama mua,
nana ïa.
E tamaiti māro, e te upokoango ta 18
tetai tangata ra, kare e akarongo i te
tuatua a tona metua tane, e te tuatua a
tona metua vaine, e kia akoia mai aia
e raua, kare rai e akarongo ia raua: E 19
opu te metua tane e te metua vaine
iaia i reira, ka arataki ei iaia ki vao ki
te aronga pakari i tona oire ra, e ki te
ngutupa o tona ra ngai; Ka karanga 20
atu ei ki te aronga pakari i tona oire,
E tamaiti māro taua tamaiti na maua
nei, e te upokoango, kare aia i akarongo i
to maua reo, e kaimoumou ïa, e te
konā kava. E na te tangata ravarai o 21
tona oire e peî iaia ki te toka, e kia
mate takiri rava aia; pou atura ia koe
i reira te kino i roto ia kotou; kia
akarongo to Iseraela katoa ra e kia
mataku.
Kia rave te tangata i te ara e tau 22
iaia te mate, e kia tamate ravaia aia, e
kua ri atura koe iaia ki runga i te ra-
23 kau; Auraka tona kopapa e vaooia ki
runga i taua rakau ra e kia ao te po ra,
ei taua rā ra koe e tanu ei iaia; kia
kore e viivii to enua ta to Atua ra ta
Iehova e oronga mai noou ei nooanga;
ko te tangata oki i riia ra, kua kataraia
ïa e te Atua.

PENE XXII.

E takinga-meitaki i etai ke e tika'i: ei kakau vaine ta te vaine e kakau e tika'i; ma tetai au ture ke ke oki.

1 AURAKA koe e akara mata ua i te
bovi, e te mamoe, a to taeake i te
aere ke anga, ka vaoo ua atu ei; ka
akaoki mairai koe i te reira ki to
2 taeake ra. E kare to taeake i vaitata
mai ia koe ra, e kare koe i kite iaia, e
taki koe i taua *puaka* ra ki toou ra
ngutuare, ei ia koe ra vaoo ei e kia
kimiia e to taeake ra: e ka akaoki atu
3 koe i te reira ra kiaia. E pera katoa
oki koe i tana asini; e pera oki koe i
tona kakau; e pera katoa oki koe i te
au apinga ravarai a to taeake kia ngaro
iaia ra, e kua kitea e koe ra: auraka
4 koe e uuna i taua mea ra. Auraka
koe e akara mata ua i te asini a to tae-
ake, e te bovi nana, i te topa anga i te
arataa, ka akaruke ua'i; ka pange rai
koe ma ia katoa ka akatu akaou ei ki
runga ra.
5 Auraka te vaine e kakau i te kakau
tane ra; auraka katoa te tane e kakau
i te kakau vaine: ko te aronga ravarai
oki e akapera ra, e aronga viivii ïa i to
Atua ra ia Iehova.
6 Kia kitea uaia te koanga manu i te
arataa ki mua ia koe na, ki runga i te
rakau ra, e ki raro i te one ra, e anau-
nga ra, *e anaunga ïa,* e ua ua ra, *ko te
reira ia,* e te tinana i te noo anga ki
rungao i taua au anaunga ra, e ki ru-
ngao i te au ua ra, auraka koe e rave i
7 te tinana e te anaunga katoa ra; Ka
tuku ra koe i te tinana, ko te anaunga
taau e rave naau *kia rave:* kia meitaki
oki koe, e kia roa toou au rā.
8 Kia patu koe i te are ou ra, ei pa-
ruru taau e anga no rungao, ko te taka
mai aea tetai tangata ki raro, ko te vii-
vii aea to are ia koe i te toto.
9 Auraka koe e ruru i te kainga vine
naau ki te ua ke ke ra; ko te kino aea
tei tupu i te au ua taau i ruru ra, e to
te kainga vine tikai *naau* kia tupu ra.
10 Auraka koe e kapiti i te bovi e te asini
11 kia arote ra. Auraka koe e kakau ki
te kakau irokia ra *mei* te uru-mamoe e
te orongā ra.

O

Ei tapa veruveru taau e anga i nga 12
kautuai e a i to kakau tapoki taau e
tapoki *ia koe* ra.
Kia akaipoipo te tane i te vaine, e 13
kia moe aia iaia, e kua riri aia iaia ra;
E kua tapepe vaa ua aia iaia, e aka- 14
kinoia iora aia iaia, kia tuatua e, Kua
akaipoipo au i teianei vaine, e i toku
rave anga atu iaia ra, kite atura au e
kare aia i te paretenia; Ei reira te 15
metua tane, e te metua vaine o taua
vaine ra, e rave i te *akairo* paretenia o
taua vaine ra, ka apai ei ki te aronga
pakari i te ngutupa o taua oire ra: E 16
na te metua tane o taua vaine ra e ka-
ranga atu ki taua aronga pakari ra,
Kua tuku atu au i taku tamaine ei
vaine na teia nei tangata, e kua riri oki
aia iaia; E i na, kua tapepe vaa ua 17
oki aia *iaia*, i te tuatua anga e, Kua
kitea taau tamaine e au, e kare aia i te
paretenia; teia oki te *akairo* paretenia
o taua tamaine naku ra. Ka akakite
atu ei raua i taua akairo paretenia ra
ki te aronga pakari o taua oire ra. E 18
na te aronga pakari o taua oire ra e
rave i taua tangata ra ka pāpā atu ei,
E akautunga atu ei iaia i te ario e kia 19
okotai anere *sekela*, ka apai mai ei ki te
metua tane o taua vaine ra, no te mea,
kua akakinoia tetai paretenia *ngati* Ise-
raela iaia: ka vaio rai aia ei vaine
nana; *e* kare rava e tika kia kopae aia
iaia e ope rava ake tona au rā *i te ao
nei.* Kia riro ra taua tuatua ra ei tua- 20
tua-mou, *e* kare o taua vaine ra *e akairo*
paretenia i kitea: E kave ratou i taua 21
vaine ra ki te ngutupa o te are o tona
metua tane i reira, e na te au tangata o
tona ra oire e peî iaia ki te toka, e kia
mate takiri rava aia; no te mea e rave-
nga kanga tana i roto ia Iseraela ra,
koia i akapeu vaine akaturi i te ngutu-
are o tona metua ra: pou atura ia koe
i reira te kino i roto ia kotou.
Kia kitea te tangata i te moe anga 22
ki te vaine noo tane ra, ka mate katoa
raua i reira, taua tangata i moe i taua
vaine ra e te vaine katoa ra: pou atura
ia koe i reira te kino i roto ia Iseraela.
Kia momokoia tetai paretenia ki te 23
tane, i rokoia iora aia e tetai tangata i
roto i te oire, e kua moe iora kiaia; E 24
arataki kotou ia raua ravarai ki vao i
te ngutupa o taua oire ra, ka peî ei ko-
tou ia raua ki te toka, e kia mate takiri
raua; taua paretenia ra, no te mea i
roto aia i te oire e kare rai aia i kapiki;
e taua tane ra, no te mea kua moe aia
i te vaine a tona taeake ra: pou atura
ia koe i reira te kino i roto ia kotou.
Kia rokoia atura te paretenia i momo- 25
koia ra e tetai tangata i te ngai motu-
taa ra, e kua opu taua tangata ra iaia,
kua moe iora kiaia; ko taua tane ana-
ke i moe kiaia ra te ka mate i reira:
26 Auraka ra koe e akautunga ua atu i
taua vaine ra; kare oki a taua vaine ra e
ara *e tau ei* te mate: e arite oki *te
reira* ki te tangata e tu ua ki runga e
kua rave e ta ua i tona taeake ra, koia
27 katoa oki te reira: Rokoia atu oki aia
e ia i te ngai motutaa, *e* kua kapiki
ua oki taua paretenia i momokoia ra, e
28 kare e tangata i te akaora iaia. Kia
rokoia atu te vaine paretenia kare i
momokoia e tetai tangata, e kua opu
iaia, e kua moe kiaia, e kitea iora raua;
29 Ka apai taua tangata i moe kiaia i te
ario na te metua tane o taua paretenia
ra i reira, kia rima ngauru *i te sekela*,
e ka akariro i taua vaine ra ei vaine tikai
nana; no te mea kua taakaaka aia iaia,
kare e tika iaia kia kopae i taua vaine
ra e ope ua ake tona au rā *i te ao nei.*
30 Auraka rava te tangata e rave i te vaine
a tona metua tane ra; auraka e eeu
atu i te kakau o tona metua tane.

PENE XXIII.

Te aronga e kapiti e te aronga kare e o i te uipānga ra: auraka ei peu viivii i roto i te nuku: no te tia kia raveia e tika'i.

1 KARE tei tatūia e tei kokotiia e o
ki roto i te uipānga o Iehova ra.
2 Kare te puti e o i te uipānga o Iehova;
e tae ua atu ki te ngauru o te uki ra,
kare ra aia e o i te uipānga o Iehova
3 ra. Kare te ngati Amona e te ngati
Moabi e o i te uipānga o Iehova; tae
ua atu ïa ki te ngauru o te uki, kare
rai ratou e o i te uipānga o Iehova e
4 tuatau ua atu: No te mea kare ratou i
aravei mai ia kotou ma te kai e te vai i
te ara tiroa, ia kotou i aere mai mei
Aiphiti maira; e no te mea kua tutaki
ratou ia Balaama te tamaiti a Beora i
Petora i Mesopotamia ei taumaa ia koe
5 ra. Kare ra to Atua ra ko Iehova i
akarongo ia Balaama; kua akariro ra
to Atua ra ko Iehova i taua taumaa ra
ei meitaki noou, no te mea i aroa to
6 Atua ra ko Iehova ia koe. Auraka
rava koe e kimi i te au no ratou e te
meitaki no ratou, i toou katoa ra au rā
7 e tuatau ua atu. Auraka koe e akavii-
vii i te ngati Edoma; ko toou ïa tae-
ake: auraka koe e akaviivii i to Ai-
phiti; no te mea e purutia oki koe i
8 tona enua ra. Ko ta ratou tamariki e
anau ra, ka o ïa i te uipānga o Iehova,
kia tae ki te toru o te uki ra.

Kia aere te nuku ra e tamaki i to au 9
enemi ra, e akaatea atu koe i te au mea
kino katoa ra i reira. Ko te tangata i 10
viivii i roto ia kotou i te *peu* i tupu i
roto iaia i te po ra, e aere aia ki vao
mai i te puakapa i reira, auraka aia e
oki mai ki roto i te puakapa ra: Kia 11
paî ra aia ki te vai i te aiai; e kia topa
te rā, ei reira aia e tae mai ei ki roto i
te puakapa ra. E ngai tika oki toou 12
ki vao mai i te puakapa ei aere anga
noou ki vao: E ei oe iti oki taau i roto 13
i nga taoonga naau ra; e kia aere ua
atu koe ki vao i toou ra tere, ka ko koe
i te rua i taua *oe* ra, ka ariu ei ka tapo-
ki atu ei i tei mei roto ia koe na: Te 14
aaere ua ra oki to Atua ra ko Iehova
na rotopu i toou na puakapa ei akaora
ia koe, ei tuku mai oki i to au enemi
ki mua i to aroaro ra; kia tapu oki
toou puakapa e tika'i: ko te akara aea
aia i tetai mea viivii i roto ia koe ra, ko
te ariu ke aea aia ia koe.

Auraka koe e akaoki i te tavini ki 15
tona pu, tei oro mai i te rima o tona pu
kia koe ra: Ka noo aia ia koe ra, i tana 16
ngai i anoano *i te noo,* ei roto katoa i
tetai i toou ra au oire i tana uaorai i
meitaki ra: auraka koe e takinga-kino
iaia.

Auraka rava ei akaturi i roto i te au 17
tamaine a Iseraela; auraka katoa oki
ei sodoma i roto i te au tamaroa a Ise-
raela. Auraka koe e apai mai i te tu- 18
taki a te akaturi, e te oko i te kuri, ki
roto i te are o to Atua ra o Iehova ei
tia; e mea viivii ravarai te reira na to
Atua na Iehova.

Auraka koe e apai i te apinga ou ki 19
to taeake ra; i te ou moni, i te ou kai,
e te au mea katoa i apaiia ei ou: Ki te 20
tangata ke ra e tika ia koe kia apai i te
apinga ou; kareka i to taeake ra, au-
raka koe e apai i te apinga ou *kiaia:*
kia akameitaki mai to Atua ra ko Ie-
hova ia koe i te au mea katoa ta to rima
e rave ra, i te enua taau e aere e rave
ei nooanga.

Kia tia koe i te tia ki to Atua ra kia 21
Iehova, auraka koe kia kore e rave i te
reira; ka umuumu tika mai oki to
Atua ra ko Iehova i te reira ia koe; e
riro oki ei ara naau ra. Kia kore ra 22
koe e tia ra, kare te reira e riro ei ara
naau. Ta to vaa i tuatua ra, ko taau 23
ïa e akono e e rave; i te tau tikai ki
taau i tia ki to Atua ra kia Iehova, taua
apinga apai ua ra ta to vaa i tuatua ra.

Kia tae koe ki roto i te kainga vine 24
a to taeake ra, e kai ua atu koe i te
vine e kia merengo koe ra; auraka rava
ra koe e tuku ki roto i te kete naau ra.

25 Kia tae koe ki roto i te sitona tupu a to
taeake ra, e uuti ua atu koe i te ua
sitona i to rima; auraka ra koe e rave
i te matipi i te sitona tupu a to taeake
ra.

PENE XXIV.

No te tuatua kopae i te vaine ra: auraka tei akaipoipo ouia e tae vave ki te tamaki: no te tutaki; no te lepera; no te tuatua-tau; e te takinga-meitaki.

1 KIA akaipoipo te tangata i te vaine
e moe atura kiaia, kare akera taua
vaine ra i kitea aroaia i mua i tona aro-
aro, no te mea kua kitea iora e ia tetai
kino i rungao iaia ra: e tata aia i tetai
tuatua kopae, ka tuku atu ei ki tona
rima, ka tuku ua atu ei aia iaia ki vao i
2 tona are. E riro atura aia ki vao i tona
are, aere atura, riro atura *ei vaine* na te-
3 tai tangata ke. E kia kore katoa taua
tane ou ra e anoano iaia, e kua tata iora i
te tuatua kopae, tuku atura ki tona rima,
e kua tuku atura oki iaia ki vao i tona
are; e kare ra, kia mate ra taua tane
4 ou ra, i rave iaia ei vaine nana; Kare
e tika i taua tane takere-nana ra tei
tuku ua atu iaia ra, kia rave akaou iaia
ei vaine nana, tei akaviiviiia ra; e riro
oki te reira ei mea viivii na Iehova:
auraka oki te enua ta to Atua ra ta Ie-
hova e oronga mai noou ei nooanga ra
kia araia ia koe.
5 Ko te tangata i akaipoipo iora i te
vaine ou, auraka aia e aere ki te tamaki,
auraka oki ei angaanga e tukuia ki
runga iaia; e noo ua ra aia i te ngu-
tuare e kia okotai ake mataiti, kia aka-
rekareka aia i tana vaine i akaipoipoia
e ia ra.
6 Auraka rava e rave i te toka mulo to
raro ake e to rungao ei tutaki; kua
rave oki aia i te mea e ora'i ei tutaki *i
reira.*
7 Kia kitea atu tetai tangata i te keia
anga i tetai o tona ai taeake i te ta-
mariki a Iseraela ra, e kua akariro iaia
ei tavini, e kua oko oki iaia; ka mate
rava ïa taua keia ra; pou atura ia koe
i reira te kino i roto ia kotou.
8 Kia matakite i te maki ra i te lepera,
kia akono meitaki koe, e kia rave marie
i te au mea ravarai ta te kau taunga ra,
ta te ngati Levi, e apii mai ia kotou
ra: ko taku e akaue atu ia ratou ra, ko
9 ta kotou ïa e akamaroiroi e rave. E
akamaara ana koe i ta to Atua i ta Ie-
hova i rave ia Miriama i te arataa ra,
mei Aiphiti mai koe ra.
10 Kia apai koe i te apinga pati i to

taeake ra, auraka koe e tomo ki roto i
tona are e rave i te tutaki nana ra. Ka 11
tapapa ra koe ki vao, e na taua tangata
taau i apai i te apinga pati ra, e apai
mai i te tutaki ki vao kia koe ra. E e 12
putaua taua tangata ra, auraka kia
varea koe e te moe ma te tutaki nana
i to rima na: Ka akaoki ra koe i tana 13
tutaki kia parepare te rā ra, kia moe
aia i tona uaorai kakau, e kia akamei-
taki aia ia koe: e kia akonoia *te reira*
ei tuatua-tika naau ki mua i te aroaro
o to Atua ra o Iehova.

Auraka koe e takinga-kino i te tavini 14
apinga kore e te ao, i ouia ra, to roto i
to ai taeake ra, e to te au tangata ke i
to enua na, i roto i to au oire ra: E 15
tuku atu koe i tana tutaki i te au rā
katoa ra, auraka kia topa te rā, *ka apai
atu ei;* no te mea e ao aia, e te rapu-
rapu maira tona ngakau i te reira; ko
te kapiki aea aia kia Iehova ia koe, e
ko te riro aea ei ara naau.

Auraka te ai metua kia mate ei 16
tutaki i te tamariki; auraka katoa te
tamariki kia mate ei tutaki i te ai
metua; ka mate ra te tangata ravarai i
tana uaorai ara.

Auraka koe e ruri ke i te tuatua-tau 17
a te tangata ke, *e* te matiroeroe, auraka
oki e rave i te kakau o te vaine takaua
ei tutaki; E akamaara ana koe e e 18
tavini katoa koe i Aiphiti, e na to Atua
na Iehova i akaora ia koe i reira: i
akaue atu ei au ia koe e, e akono i
teianei tuatua.

Kia kokoti koe i te kai akaū naau i 19
te enua noou ra, e ngaropoina iora tetai
ruru sitona ia koe i te kainga, auraka
koe e oki e tiki i te reira ra; e vaoo ïa
na te tangata ke, *e* na te matiroeroe, e
na te vaine takaua ra: kia akameitaki
mai oki to Atua ra ko Iehova ia koe i
te au angaanga ravarai a to rima ra.
Kia pāpā koe i to au olive ra, auraka 20
koe e na runga akaou i taua au rara ra:
na te tangata ke *tei toe ra*, *e* na te mati-
roeroe, e na te vaine takaua ra. Kia 21
akiaki koe i te vine i te kainga vine
naau ra, auraka koe e na runga akaou
i tei *toe* ra: na te tangata ke te reira
ra, *e* na te matiroeroe, e na te vaine
takaua ra. E akamaara oki koe e e 22
tavini koe i te enua ra i Aiphiti: i
akaue atu ei au ia koe e, e akono i
teianei tuatua.

PENE XXV.

Auraka kia taki a ngauru e ara atu kia pāpā i te tangata ra: auraka e topiri te vaa o te bovi: te akonoanga a te teina ki te vaine a te tuakana i mate ra: auraka e aite ke ke: to Amaleka kia pou roa atu.

1 KIA tupu te tauetono i te tangata
nei, e kua aere mai ratou e akava;
na te au akava e akava ia ratou, e ka
akatika oki i te tangata tuatua-tika, e
2 akaapa oki i te tangata tuatua-kino. E
kia tau ki taua tangata tuatua-kino ra
kia pāpā, na te akava e akatipapa iaia
ki raro, kia pāpāia aia ki mua i tona
aroaro, e akono rai *i te pāpā anga* i tei
tau ki tana ara.
3 E tika iaia kia tataki a ngauru anga
i te pāpā anga, auraka ra ei ara; ko te
akaara aea aia, e kua akamaata roa i te
pāpā anga, riro iora to taeake ei mea
puapinga kore ki mua i to mata na.
4 Auraka koe e topiri i te vaa o te bovi
e takatakai *i te sitona* ra.
5 E puke taeake tei noo katoa i te noo-
anga okotai, mate iora tetai kare e ta-
mariki, auraka te vaine a tei mate ra e
akaipoipo ke ua ki tetai tangata ke; ko
te taeake o tana tane te ka rave iaia e
akaipoipo iaia ei vaine nana, ka rave ei
6 i ta te taeake o te tane ra iaia. E te
tama mua tana e anau ra, e tangata
kainga ïa ma te ingoa o tona taeake i
mate, kia kore tona ingoa e ngaro i roto
ia Iseraela.
7 Kia kore ra e tika i taua tangata ra,
i te rave i te vaine a tona taeake *i mate*
ra, ei reira te vaine a tona taeake e aere
ei ki te ngutupa ki te aronga pakari ra,
ka karanga atu ei ra, Kare te taeake o
taku tane nei e akatupu i tetai ingoa no
tona taeake i Iseraela nei, kare aia e
rave i te peu tikai a te taeake o taku
8 tane iaku nei. Ei reira te aronga
pakari o tona oire e kapiki atu ei iaia,
ka karanga atu ei kiaia; e kia māro aia
ra e, kia tuatua e, Kare au e rave iaia;
9 Ei reira te vaine a tona taeake ka aere
mai ei kiaia ra ki mua i te aroaro o te
aronga pakari ra, ka kiriti ei i tona
tamaka i tona vaevae, ka tutua'i i te
uavare ki tona mata, ka tuatua'i, ka na
ko ei, E akaperaia te tangata te kore e
10 patu i te are o tona taeake. E ka
tapaia oki te ingoa nona i Iseraela nei,
Ko te ngutuare o te tangata i kiritiia te
tamaka ra.
11 Kia kukumi te tangata ra, tetai e
tetai, e kia aere mai te vaine a tetai e
vavao i tana tane i te rima o tei moto
mai iaia ra, e kua akatika atura i tona
rima e opu atura i te ngai akama nona
12 ra; Ka tipu ke koe i te rima o taua
vaine ra i reira, auraka to mata e akara
aroa mai *iaia.*

Auraka aau ei puke toka ke ke i roto 13
i to pute ra, i te mea maata e te mea
ngiti. Auraka taau ei aite ke ke i roto 14
i to are, i te mea maata e te mea ngiti.
Kia okotai ra aau toka tikai e te mea 15
tika taau ra, e kia okotai oki aau aite
tikai e te mea tika; kia akaroaia toou
au rā ki runga i te enua ta to Atua ra
ta Iehova e oronga mai noou ra. Ko 16
te aronga ravarai oki e akapera, ko tei
rave i te mea tika kore ra, e mea viivii
ïa ratou i to Atua ra ia Iehova.

E akamaara i ta Amaleka i rave ia 17
koe i te ara tiroa, ka aere mai ei koe
mei Aiphiti maira; Iaia i aravei mai ia 18
koe i te ara tiroa ra, e kua ta iora i to
muri ia koe ra, i te aronga ravarai i
apikepike i topa ki muri ra, ka aanu ei
koe, e te roiroi oki; e kare aia i mata-
ku i te Atua. E teianei, kia akanoo- 19
ia koe e to Atua ra e Iehova ma te au i
to au enemi ravarai e pini ua ake, ki
runga i te enua ta to Atua ra ta Iehova
e oronga mai noou, e kua rauka ia koe
ei nooanga, ka tangarongaro koe ia
Amaleka, auraka kia akamaaraia i raro
ake i te rangi nei: auraka *te reira* kia
ngaropoina ia koe.

PENE XXVI.

Te tuatua i aokiia kia apai te tangata i te popo ra: te pure a tei apai mai i te ngauruanga no te matuiti toru; e te koreromotu a te Atua ma te tangata.

E KIA tae koe ki runga i te enua 1
ta to Atua ra ta Iehova e oronga
mai noou ei nooanga, e kua rauka ia
koe, e te noo ra koe i reira ra; Ei reira 2
koe ka rave ei i te popo o te au ua ra-
varai o te enua, ko taau ïa e apai no
toou ra enua ta to Atua ra ta Iehova e
oronga mai noou ra, ka tuku ei ki roto
i te kete, ka aere ei ki te ngai i akonoia
e to Atua ra e Iehova ei vairanga no
tona ra ingoa. E aere tika atu oki koe 3
ki te taunga i te reira tuatau, ka kara-
nga atu ei kiaia e, Te akakite nei au ki
to Atua ra kia Iehova i teianei rā, e tei
te enua mai nei au ta Iehova i taputou
mai ki to tatou ai metua ra e, e oronga
mai aia no tatou nei. E na te taunga e 4
rave mai i te kete i to rima ra, ka tuku
ei ki raro ki mua i te atarau a to Atua
ra a Iehova. E naau e karanga atu, e 5
na ko atu koe ki mua i te aroaro o to
Atua ra o Iehova, E ngati Arama koka
aere ua toku metua tane, aere atura
oki aia ki Aiphiti, purutia ua atura i
reira kare ua i matutanga ra; e riro
atura aia ei enua tangata maata, e te
maroiroi, e te tangata manganui i reira:
6 E kua takinga-kino mai to Aiphiti ia
tatou, e kua akaao mai ia tatou, e kua
tinai-mate mai ia tatou i te angaanga
7 maata: E kia kapiki tatou ki te Atua
o to tatou ai metua ra kia Iehova, kua
akarongo mai a Iehova i to tatou reo, e
kua akara maira i to tatou mate, e ta
tatou angaanga, e to tatou tinai-mate
8 angaia ra: E kua arataki mai oki a Ie-
hova ia tatou mei Aiphiti mai i te rave-
nga marōrō, e ma te rima akatikaia ra,
e te mea mataku maataia ra, e te
9 akairo, e te ravenga i vavaria ra: E
kua arataki mai oki aia ia tatou ki ko
nei, e kua oronga mai i teianei enua no
tatou, i te enua ta'e a vai ua te u e te
10 meli nei: E teianei, i na, i apai mai
nei au i te popo o taua enua nei, taau,
e Iehova, i oronga mai noku nei. E ka
tuku atu koe i te reira ki mua i te aro-
aro o to Atua ra o Iehova: ka akamori
ei ki mua i te aroaro o to Atua ra o Ie-
11 hova: E ka rekareka koe i te au mei-
taki ravarai ta to Atua ta Iehova i o
mai noou, e no to ngutuare ra, ko koe,
e te ngati Levi, e te tangata ke e noo i
o ou ra.
12 Kua akangauruia e koe te au ngauru-
anga ravarai o taau ra apinga no te ma-
taiti toru ra, (ko te mataiti ngauruanga
ïa,) e kua apaiia e koe na te ngati Levi,
na te tangata ke, na te matiroeroe, e na
te vaine takaua, i roto i to au oire, kia
13 kai ratou e kia merengo; Ei reira koe e
tuatua'i ki mua i te aroaro o to Atua ra
o Iehova, Kua akataka keia e au te au
mea tapu i *toku ra* are, e kua orongaia
e au tei te ngati Levi, e tei te tangata
ke, *e* tei te matiroeroe, e tei te vaine
takaua, mei te au akauenga ravarai taau
i akaue mai kiaku ra; kare au i tatipa-
ke i taau au akauenga, kare oki i nga-
14 ropoina iaku: Kare au i kai i te reira i
te aue anga noku; kare oki au i apai
ua atu i tetai ngai no tetai *peu* tapu
kore ra, e kare rava oki i orongaia *no te
peu* kia mate te tangata ra: kua akaro-
ngo ra au i te reo o toku Atua ra ko
Iehova, *e* kua rave au i te au mea katoa
15 taau i akaue mai iaku ra: Ka akara
mai koe ki raro i toou na nooanga tapu,
i runga i te rangi ra, e akameitaki i
toou nei tangata ia Iseraela nei, e te
enua taau i oronga mai no matou, taau
oki i taputou mai ki to matou ai metua
ra; i te enua e ta'e a vai ua te u e te
meli nei.
16 Te akaue nei to Atua ra ko Iehova ia
koe i teianei rā e, ka rave i teianei au
akonoanga e te au tuatua-tau: e teianei
e akono koe, e e rave i te reira ma to

ngakau katoa, e to vaerua katoa. Kua 17
akakite pu koe i nakonei e, ko Iehova
toou Atua, e aere oki koe na tona ara-
taa, e akono oki i tana au akonoanga, e
tana ra au akauenga, e tana ra au tua-
tua-tau, e e akarongo i tona reo: E 18
kua akakite pu oki a Iehova i teianei
rā e, ko koe tona tangata tikai, i tana
oki i tuatua mai kia koe ra: e kia
akono koe i tana ra au akauenga e ope
rava ake; E akateitei aia ia koe i reira 19
ki runga i te pa enua ravarai tana i
anga ra, i te akameitaki angaia, e te
rongo, e te akangateitei; e kia riro koe
ei iti-tangata tapu no to Atua ra no
Iehova, tana oki i tuatua maira.

PENE XXVII.

Te tangata i akaueia e tata i te ture ki runga i te au toka ra: kua akaueia te ka raveia i nga maunga e rua ko Gerizima, e ko Ebala: te au katara te ka tatauia i runga ia Ebala.

KUA akaue aturā Mose e te aronga 1
pakari o Iseraela ra ki te tangata,
na ko atura, E akono kotou i te au
akauenga katoa taku e akaue atu kia
kotou i teianei rā. Kia tae ki te rā e 2
aere ei kotou ki tetai pae Ioridana, ki
runga i te enua ta to Atua ta Iehova e
oronga mai noou ra, e akatu koe i te
toka mamaata, ka amo ei ki te ngaika:
E tata oki koe i te au tuatua katoa i 3
roto i teianei ture ki rungao; kia tae
koe ki tetai pae ra, kia aere ki runga i
te enua ta to Atua ta Iehova e oronga
mai kia koe ra; e enua ta'e a vai ua te
u e te meli; ta te Atua o to ai metua
ta Iehova i tuatua mai kia koe ra. E 4
kia tae kotou ki tetai pae Ioridana ra,
ei reira kotou e akatu ei i taua au toka
ra taku e akaue atu kia kotou i teianei
rā, i te maunga ra ko Ebala, e naau e
amo i taua au *toka* ra ki te ngaika. Ei 5
reira koe ka patu ei i tetai atarau na to
Atua ra na Iehova, ei atarau toka: au-
raka rava koe e tarai i taua *toka* ra ki
te auri. Ka patu koe i te atarau a to 6
Atua ra a Iehova i te toka vai katoa ti-
kai ra, ka apai ei koe i te tusia kara-
karatio a to Atua ra a Iehova ki rungao
ra: E apai katoa oki koe i te tusia au 7
ra, e ei reira koe kai ei, ka rekareka'i
ki mua i te aroaro o to Atua ra ko Ie-
hova. E naau e kokoti meitaki i te au 8
tuatua katoa i teianei ture ki rungao i
taua au toka ra.
Kua karanga aturā Mose, e te kau 9
taunga ngati Levi ra, kia Iseraela rava-
rai ra, na ko atura, Kia matakite, e
akarongo mai, e Iseraela e; kua riro
koe ei iti-tangata no to Atua ra no Ie-
10 hova i teianei rā. E tenana, e akarongo
koe i te reo o to Atua ra o Iehova, e
akono oki i tana au akauenga, e tana
au akonoanga, taku e akaue atu ia koe
i teianei rā.
11 E kua ikuiku aturā Mose i te au
12 tangata i taua rā ra, na ko atura, Teia
te ka tu ki runga i te maunga ra ko
Gerizima, ei akameitaki i te tangata,
kia tae kotou ki tetai pae Ioridana ra;
ko Simeona ïa, e ko Levi, e ko Iuda, e
ko Isakara, e ko Iosepha, e ko Benia-
13 mina: E teia te ka tu ki runga i te
maunga ra ko Ebala ei katara; ko
Reubena ïa, ko Gada, e ko Asera, e ko
Zebuluna, ko Dana, e ko Naphatali.
14 E na te ngati Levi e karanga atu, e na
ko atu, ki te tangata ravarai o Iseraela,
15 ma te reo teitei ra e, Kia kataraia te
tangata e anga i te idolo akatikitikiia,
e tei akatoia ra, i te mea viivii na Ie-
hova ra, e angaanga na te rima o te au
taunga ra, e kua akatu akera ki runga
i te ngai ngaro ra. E na te tangata
ravarai e tuatua mai, e na ko mai e,
16 Amene. Kia kataraia te akavaavaa i
tona metua tane, e tona metua vaine.
E na te tangata ravarai e tuatua mai e,
17 Amene. Kia kataraia te apai ke i te
kena kainga o tona taeake. E na te
tangata ravarai e tuatua mai e, Amene.
18 Kia kataraia te akaanga ke i te matapo
i te arataa ra. E na te tangata ravarai
19 e tuatua mai e, Amene. Kia kataraia
te ūē ke i te tuatua-tau i te tangata ke,
te matiroeroe, e te vaine takaua ra. E
na te tangata ravarai e tuatua mai e,
20 Amene. Kia kataraia te moe ki te
vaine a tona metua tane ra; no te mea
kua eeu aia i te kakau o tona metua
tane. E na te tangata ravarai e tuatua
21 mai e, Amene. Kia kataraia te moe i
te puaka ra. E na te tangata ravarai
22 e tuatua mai e, Amene. Kia kataraia
te moe ki tona uaorai tuaine, i te ta-
maine a tona metua tane, e te tamaine
a tona metua vaine. E na te tangata
23 ravarai e tuatua mai e, Amene. Kia
kataraia te moe ki tona metua ongoai
vaine. E na te tangata ravarai e tua-
24 tua mai e, Amene. Kia kataraia te ta
poiri ua i tona taeake. E na te tangata
25 ravarai e tuatua mai e, Amene. Kia
kataraia te rave i te tutaki e ta i te
tangata ara kore ra. E na te tangata
26 ravarai e tuatua mai e, Amene. Kia
kataraia te kore e akono tamou i te au
tuatua i roto i teianei ture. E na te
tangata ravarai e tuatua mai e, Amene.

PENE XXVIII.

Te meitaki e rauka i te akarongo, e te kino e rauka i te akarongo kore.

KIA tika ia koe i te akarongo i te 1
reo o to Atua ra o Iehova, i te
rave, *e* te akono i te au akauenga rava-
rai nana, taku e akaue atu kia koe i
teianei rā, e akateitei maata to Atua ra
ko Iehova ia koe i reira i te pa enua
ravarai o te ao nei: E ka iri teia katoa 2
nei au meitaki ki runga ia koe, e ka
vai tika rai ia koe, kia akarongo koe i
te reo o to Atua ra o Iehova. E mei- 3
taki koe i roto i te oire, e meitaki koe
i runga i te kainga. E meitaki te 4
uanga o to kopu, e tei tupu i toou ra
enua, e ta to au puaka e anau ra; te
maata anga o to au bovi, e te anana o
to au mamoe. E meitaki taau kete 5
kai, e taau oinga *faraoa*. E meitaki 6
koe kia aere ki roto, e meitaki koe kia
aere ki vao. E to au enemi kia tu mai 7
e rave ia koe, ka mate ratou ia Iehova
ki mua i to mata ra: okotai o ratou
ara kia aere mai e rave ia koe ra, e
taki itu ra *o ratou* ara kia ati na mua
ia koe ra. Na Iehova e akaue i te 8
meitaki naau ki roto i to au are apinga
ra, e te au mea katoa taau e rave ra; e
ka akameitaki aia ia koe ki runga i te
enua ta to Atua ta Iehova e oronga
mai noou ra. Ka akatinamou a Ieho- 9
va ia koe ei iti-tangata tapu nona uao-
rai, i tana oki i taputou mai kia koe
ra, kia akono koe i te au akauenga a to
Atua ra ko Iehova, e kia aere na tona ra
au arataa. E ka kite to te ao katoa 10
nei e, kua tapaia koe i te ingoa o Ieho-
va; e ka mataku ratou ia koe. E na 11
Iehova e akamaata rava i te au mea
memeitaki ra ia koe, i te uanga o to
kopu ra, e ta to au puaka e anau, e te
tupu ki runga i to kainga, i te enua ta
Iehova i taputou ki to ai metua ra e, e
oronga mai aia noou ra. E ka eeu mai 12
a Iehova i tona uipānga apinga meitaki
kia koe ra, koia te rangi, kia oronga
mai aia i te ua i to enua i te tuatau
tikai ra, e kia meitaki te anganga tini
a to rima ra: e ka oronga koe *i te api-
nga* ki te pa enua e manganui, kare ra
koe e pati ua atu. Ka akariro mai oki 13
a Iehova ia koe ei upoko, kare i te iku:
ka riro uaorai koe ki rungao, kare koe
e riro ki raro; kia akarongo koe i te
au akauenga a to Atua ra a Iehova,
taku e akaue atu kia koe i teianei rā,
kia akono e kia rave: Auraka koe e 14
tatipake ki te rima katau e ki te rima
kaui, i te au tuatua katoa taku e akaue
atu kia koe i teianei rā, i te aru anga,
e te araara anga i te au atua ke ra.
15 Kia kore ra koe e akarongo i te reo
o to Atua ra o Iehova: *e* kia kore e
rave, *e* kia kore e akono i tana au aka-
uenga ravarai, e tana au akonoanga,
taku e akaue atu kia koe i teianei rā; ka
iri mai teia katoa nei au kino ki runga
ia koe, e ka vai rai ki runga ia koe na.
16 E kino koe i roto i te oire, e kino koe
17 i runga i te kainga. E kino te kete
18 *kai* naau, e te oinga *faraoa* naau ra. E
kino te uanga o to kopu ra, e tei tupu i
toou enua, te anaunga a to au bovi, e
19 te anana a to au mamoe ra. E kino
koe kia aere mai ki roto, e kino koe kia
20 aere ki vao. Na Iehova e tono mai i
te kino ki runga ia koe, i te tumatete-
nga, e te mate, i te au mea ravarai ta
to rima e opu atu e rave, kia pou koe,
e mate vave iora koe; no te kino o
taau ra au ravenga ko koe i akaruke
21 iaku ra. Ka tuku mai a Iehova i te
maki-mate kia piri mai ki runga ia
koe, kia pou takiri rava koe iaia i
runga i te enua taau e aere e noo i
22 reira. Ka ta mai a Iehova ia koe ki
te ane kai roto, e te tui, e te urupa-
rupa, e te vera maata; e te marōkaua,
e te veravera, e te pueka; e ka aru
aere rai taua *au mate* ra ia koe e kia
23 mate rava atu koe. Ka riro te rangi i
runga i to mimiti ra ei veo; e te enua
24 i raro ake ia koe ra ei auri. E ei one-
pueu e te repo ta Iehova e tuku mai ki
runga i to enua ei ua; ka topa mai te
reira no roto i te reva ki runga ia koe,
25 e kia mate rava atu koe. Ka taia koe
ki mua i to au enemi ia Iehova ra: e
na te ara okotai koe kia aere e tamaki
ia ratou, e taki itu ra oou ara i te ati
anga na mua ia ratou; e ka akapueuri-
kiriki keia koe ki te au basileia katoa
26 o te ao nei. Ka riro to kopapa ei kai
na te au manu ravarai o te reva, e na
te au puaka o te enua nei; e kare
27 rava e tangata e îa atu. Ka ta mai
oki a Iehova ia koe ki te tona Aiphiti
ra, e te ophali, e te paka, e te une, kare
28 oki koe e ora *kia rapakau* ra. Ka ta
mai a Iehova ia koe ki te neneva, e te
29 matapo, e te ngakau poitirere ua: Ka
aa aere ua koe i te avatea, mei te ma-
tapo e aa aere ua i te poiri ra; e kare
e manuia toou au aerenga: e ka aka-
aoia ra koe, e ka auinaia uaorai, i te au
rā katoa nei, e kare rava e tangata e
30 akaora *ia koe*. Ka momoko koe i te
vaine, e na tetai tangata ke e moe kia-
ia: ka akatu koe i te are, kare ra koe
e noo ki roto: ka tanu koe i te kainga
vine, kare ra koe e aaki i to reira vine

ra. Ka taia taau bovi ki mua i to 31
mata, kare ra koe e kai i te reira:
ka āruia taau asini i mua i to mata, e
kare e akaokiia mai naau: ka apai uaia
taau ra au mamoe na to au enemi, e
kare rava e tangata e tiki e rave mai.
Ka kavea taau ra au tamaroa, e taau 32
ra au tamaine, ki te tangata ke ke,
akara ua atu ei to mata ma te aue ia
ratou e po ua atu te rā: kare ra toou
rima e maroiroi *kia akaora*. Te kai a 33
to enua na, e te au angaanga ravarai
aau ra, na tetai iti-tangata ïa kare i
kiteia e koe na e kai; ko te tinai-mate
anake te ka rauka ia koe, e te paîi, i te
au rā katoa ra: E ka nenevaia koe i ta 34
to mata e akara ra, taau ka kite ra.
Ka ta mai a Iehova ia koe ki te tona- 35
repa i to turi, e to vaevae, kare e ora
kia rapakau ra, mei to tapuae mai, e
tae ua atu ki to take mimiti ra. Ka 36
kave a Iehova ia koe, e to ariki katoa
taau i akaariki ki rungao ia koe ra, ki
te enua kare i kitea e koe e to ai metua
katoa ra; ei reira koe ka araara'i i te
au atua ke, i te rakau e te toka. Ka 37
riro oki koe ei vavaranga, ei amuamua-
nga, e ei tuatuaanga, i te pa enua ra-
varai ta Iehova e arataki ia koe na. E 38
ua maata taau e apai ki vao i te kainga,
e ka iti ra taau e apai mai ki roto ra;
ka pou ïa i te akeride. Ka tanu koe i 39
te kainga vine, e ka tope oki, kare ra
koe e inu i te wina, kare oki e akiaki;
na te anue ïa e kai. E olive taau e 40
pini ua ake te au tapere katoa oou ra,
kare ra koe e pani ki te manongi; ka
makaioreia oki to au olive ra. E tama- 41
roa taau e anau, e te tamaine, kare ra
koe e meitaki ia ratou; ka riro oki ra-
tou ei tuikaa. Te au rakau katoa naau 42
ra, e te au kai *katou* a toou enua ra, ka
pou ïa i te akeride. Ko te tangata ke 43
e noo i o ou ra ei runga ïa ia koe, ei
runga ravao ra; e ei raro koe *iaia*, ei
raro roa ra. Ka pati koe iaia, kare ra 44
aia e pati mai ia koe ra; koia te upoko,
ko koe te iku. Ka rokoia mai koe e 45
teia katoa nei au kino, ka aru tikai ia
koe, e ka piri rava kia koe, e kia mate
rava atu koe ra: no te mea kare koe i
akarongo i te reo o to Atua ra o Ieho-
va, ma te akono i tana au akauenga,
e tana au akonoanga, tana i akaue mai
kia koe ra: E ka vai tamou rai taua 46
au *kino* nei ki runga ia koe, e ki runga
katoa i toou uanga, ei akairo, e ei vava-
ranga. No te mea kare koe i akamori 47
i to Atua ra ia Iehova, ma te perepere-
kavana, e ma te rekareka o te ngakau
ra, i te maata oki o te au mea katoa ra;
E teianei, ei tavini koe no toou ra au 48
enemi, ta Iehova e tono mai e rave ia
koe ra, ma te pongi, e te kaki vai, e te
putaua, e te ngere i te au mea katoa
ra: ka tuku oki aia i te zugo auri ki
runga i to kaki, e kia mate rava atu
49 koe iaia. Ka arataki mai a Iehova i
tetai enua mamao mei te openga mai o
te enua ra, mei te rere aeto ra *te viviki
anga*, ei rave ia koe: e enua kare koe
50 e kite i tona reo; E enua mata taae ra,
kare e akono mai i te tangata ruaine,
kare oki e akaperepere i te tamariki
51 ou: E ka kai aia i ta to au puaka i
anau, e te kai a to enua na, e kia pou
rava atu koe: kare aia e akatoe i te
sitona, te wina, e te inu, naau ra; *e* ta
to au bovi i anau, e ta to au anana
mamoe ra, e kia pou rava atu koe iaia.
52 E akapini aia ia koe ki roto i toou au
oire ravarai, e kia ngaoro to au patu
teitei e te ketaketa, taau i irinaki ra,
ki raro, e pini ua ake to enua: ka aka-
pini oki aia ia koe i to au oire ravarai,
e pini ua ake to enua katoa ta to Atua
53 ta Iehova i oronga mai noou ra. Ka
kai oki koe i ta toou uaorai kopapa i
anau, i to au tamariki tamaroa, e to au
tamaine, ta to Atua ta Iehova i oronga
mai noou ra, i taua tamaki ra, e te
mate, i ta to au enemi e akatumatete-
54 nga mai ia koe ra: *E* te tangata aka-
mārū ua, e te apikepike i o ou ra, ka
oronga kino aia ki tona uaorai taeake,
e ki te vaine *e moe* i tona keke, e ki
tana au tamariki tei toe iaia, *i te kai ra*.
55 Kare aia e oronga i ta ratou va'i i taua
au tamariki nana, tana e kai ra: no te
mea kare ana *kai* i toe i taua tamaki
ra, e taua tumatetenga noou ra, e te
mate i to au enemi i to au oire katoa
56 ra. *E* te vaine akamārū ua e te apike-
pike i o ou ra, kare i takai tona vaevae
ki raro i te one, i te apikepike e te aka-
mārū ua, ka oronga kino ïa ki tāna
uaorai tane e moe iaia ra, e tana uao-
57 rai tamaiti, e tana uaorai tamaine, E
ki tana tamaiti ou no roto iaia orai, e
ki tana uaorai tamariki tana tikai i
anau ra; tana e kai poiri ua i taua
tamaki ra, no te mea kare rava e mea
toe i taua tumatetenga ra e te mate, i
58 to au enemi, i to au oire ra. Kia kore
koe e akono, e kia kore e rave i te au
tuatua katoa i teianei ture i tataia i
roto i teianei buka, kia mataku koe i
taua ingoa mataku e te kakā ra, Ko
59 TO ATUA RA KO IEHOVA; E akariro a
Iehova i toou ra au mate, e te au mate
o toou uanga, ei mea vavaria i reira;
e mate maata, e te vairanga roa; e
60 maki maata e te vairanga roa. Ka
apai oki aia i te au maki katoa o Ai-

phiti, i taau i mataku ra, ki runga ia
koe; e ka piri rava te reira ki runga ia
koe. E te au maki katoa, e te au mate 61
katoa kare rai i tataia i roto i teianei
buka ture, ka apai rai a Iehova i te
reira ki runga ia koe, e kia mate rava
atu koe ra. E tokoia ua ake kotou e 62
akatoeia kia tatau ra, ko kotou mei te
etu o te rangi ra i te maata i muata-
ngana ra; no te mea kare koe i aka-
rongo i te reo o to Atua ra o Iehova.
E mei ia Iehova i rekareka ia kotou i te 63
takinga-meitaki anga ia kotou, e te
akamaata ra ia kotou ra, ka riro katoa
a Iehova i te rekareka ia kotou i te
tainga ia kotou, e te akapou anga ia
kotou; ka kika takiriia koe i te enua
taau e aere e noo i reira. Ka aka- 64
puerurikiriki ke a Iehova ia koe i o te
au etene katoa ra, mei tetai openga
mai o te enua ra e tae ua atu ki tetai
ra; e ei reira koe ka araara'i i te au
atua ke, i te rakau e te toka, ko tei
kore i kiteia e koe e to ai metua ra.
Kare oki toou akaeaanga e rauka i taua 65
pa enua ra, kare oki toou takainga vae-
vae e rauka; ka tuku mairā Iehova i
te ngakau ngarepurepu kia koe ra i
reira, e te mata poiri, e te ngakau iriea:
E kare e kitea toou ora; ka mataku 66
ua koe i te po e te ao, kare oki koe e
kite i toou ora: Kia popongi ra, ei 67
reira koe ka tuatua'i e, Naringa e aiai
e! e kia aiai ra oki ka karanga'i koe e,
Naringa e popongi e! no te ngarangara
o toou ngakau taau e ngarangara ra, e
no te au mea ta to mata e akara ra. Ka 68
akaoki akaou a Iehova ia koe ki Ai-
phiti ki runga i te pai, (kareka te
arataa taku i karanga atu kia koe ra,
kare koe e kite akaou i te reira,) e ei
reira kotou e okoia'i ki to kotou au
enemi, ei tavini tane e ei tavini vaine,
kare ua atura te tangata ei oko mai.

PENE XXIX.

Te ako nei a Mose ia ratou kia akarongo ngoie, kia manako i te koreromotu i papauia ra.

KO te au tuatua teia i te korero- 1
motu ta Iehova i akaue ia Mose
e papau ki te tamariki a Iseraela i te
enua ra i Moabi, te taka ra te korero-
motu tana i papau atu kia ratou i
Horeba ra. Kua karanga aturā Mose 2
kia Iseraela ravarai, e kua na ko atura
kia ratou, Kua kite kotou i te au mea
katoa ta Iehova i rave ki mua i to ko-
tou mata i te enua ra ko Aiphiti, kia
Pharao, e tona au tavini katoa, e tona
enua katoatoa ra; I taua au timataanga 3
maata ta toou mata i kite ra, taua au
akairo ra, e taua au semeio mamaata
4 ra: Kare rā Iehova i oronga mai i te
ngakau kite, e te mata kite, e te tari-
nga akarongo, kia kotou, e tae ua ake-
5 nei ki teianei rū. Kua arataki ra au
ia kotou na te medebara, e a akenei
ngauru anga o te mataiti: kare to ko-
tou au kakau i runga ia kotou i piro,
kare oki to tamaka i runga i to vaevae
6 i pe. Kare kotou i kai i te areto; kare
oki kotou i inu i te wina, e te kava
kona: kia kite kotou e, ko au to kotou
7 Atua ra ko Iehova. E tae maira kotou
ki teianei ngai, kua aere mai nā Sihona
ariki no Hesebona, e ko Oga ariki no
Basana, e aravei ia tatou i te tamaki, e
8 pou iora raua ia tatou: Rave iora tatou
i to raua enua, apai atura ei nooanga no
te ngati Reubena, e no te ngati Gada,
9 e no te kopu veenga o Manase ra. E
tenana, e akono kotou i te au tuatua o
teianei koreromotu, e e rave tikai, kia
meitaki kotou i te au mea katoa ta ko-
tou e rave ra.
10 Tei mua kotou ravarai i te aroaro o
to kotou Atua ra ia Iehova te tu anga i
teianei rā; ko te au kapena o to kotou
au kopu, to kotou aronga pakari, e to
kotou aronga rangatira, *e* te au tangata
11 ravarai o Iseraela nei, Ko ta kotou au
tamariki, ta kotou au vaine, e to tanga-
ta ke i roto i toou na puakapa, mei te
pāpā vaie naau ra e tae ua atu ki te uti
12 vai noou ra; Kia o mai koe ki roto i te
koreromotu, koe, e to Atua ra ko Ieho-
va, e ki roto i te taputou nana ta to
Atua ta Iehova e taputou ia koe i tei-
13 anei rā: Kia akatinamou aia ia koe ei
tangata nona uaorai i teianei rū, e ei
Atua aia noou, tana oki i tuatua mai
kia koe, e tana i taputou mai ki to ai
metua, kia Aberahama, kia Isaaka, e
14 kia Iakoba. Kare ra ia kotou anake
ra taku e papau i teianei koreromotu, e
15 teianei taputou; Ko te tangata katoa
ra, ko te tu katoa i roto ia tatou i teia-
nei rā ki mua i te aroaro o to tatou
Atua ko Iehova, e te aronga oki kare i
16 roto katoa ia tatou i teianei rā: Kua
kite oki kotou i to tatou noo anga i te
enua ra i Aiphiti, e i to tatou aere
anga mai na roto i te pa enua i topa ia
17 kotou ra; Kua kite oki kotou i ta ra-
tou au mea viivii, e to ratou au idolo,
te rakau e te toka, te ario e te auro, i
18 roto ia ratou ra; Ko te vai ua aea tetai
tangata, e kare ra, tetai vaine, e tetai
kopu-tangata, e tetai kopu, ia kotou, te
ariu ke ra tona ngakau i to tatou Atua
ra ia Iehova i teianei rā, e oki e aka-
mori i te au atua no taua pa enua ra;

ko te vai ua aea tetai tumu e ua i te mea
kava e te lone i roto ia kotou na; E 19
kia akarongo aia i te au tuatua o teianei
katara, kua tuatua koperepere ua iora i
roto i tona uaorai ngakau, kua na ko
akera, Ka ora rai au, aru ua atu rai au i
te anoano o toku ngakau e e kapiti i te
konā kava ki te kaki nui ra: Kare ravā 20
Iehova e akaperepere iaia, ka otooto ra
to Iehova riri e tona vareae i te reira ta-
ngata, e te au katara ravarai i tataia i
roto i teianei buka, ka vai ïa ki runga
iaia, e ka taparaparā Iehova i tona ingoa
i raro ake i te rangi nei. E ka akataka 21
ke a Iehova iaia i te au kopu ravarai o
Iseraela no te kino, kia tau i te au
katara katoa o te koreromotu i tataia i
roto i teianei buka ture: E na tetai 22
uki a muri ake e tuatua, na ta kotou
tamariki e tupu i muri ake ia kotou, e
na te au tangata ke mei te enua ma-
mao mai, kia akara ratou i te au mate
o te enua, e te au maki ta Iehova i
tuku ki rungao i te reira ra; I te ka 23
anga i te enua katoatoa i te teio e te
tai; kare i ruruia te ua, e kare e mea
i tupu, kare rava oki e ngangaere i
tupu ki rungao; mei te tutuamu anga
ia Sodoma, e ia Gomora, ko Adama e
ko Zeboima, i ta Iehova i tutuamu i
tona riri ka makitakita'i ra: Na te pa 24
enua ravarai e tuatua e, Eaa a Iehova i
akapera mai ei i teianei enua? eaa teia
riri maata i viviki mai ei? Ei reira te 25
tangata e tuatua'i e, No te mea kua
akaruke ratou i te koreromotu a Ieho-
va a te Atua o to ratou ai metua ra,
tana i papau ia ratou, iaia i arataki mai
ia ratou mei te enua maira mei Ai-
phiti: Kua aere oki ratou e kua ara- 26
ara i te au atua ke, e kua akamori ia
ratou, e au atua kite koreia e ratou,
kare oki aia i o mai no ratou: I otooto 27
rava'i to Iehova riri i teianei enua, i
apai mai ei aia i te au katara ravarai i
tataia i roto i teianei buka ki runga i
te reira: Uritumu iorā Iehova ia ratou 28
i to ratou enua, ma te makitakita, e te
riri, e te otooto anga riri, tuaru atura
ia ratou ki te enua ke, mei tei teianei
rā. Te *tuatua* muna ra, tei to tatou 29
Atua ïa tei ia Iehova: ko te *tuatua* ra
i akakiteia mai, na tatou ïa, e ta tatou
au tamariki e tuatau ua atu, kia akono
tatou i te au tuatua katoa i teianei ture.

PENE XXX.

Ko te takinga-meitaki maata i akakiteia nei no tei tataraara ra: e mea taka ua te akauenga: kua tukuia te ora e te mate ki mua ia ratou.

1 E KIA iri mai teia katoa nei au
mea ki runga ia koe, i te meitaki
e te kino, taku i tuku ki mua ia koe
nei, e kia akamaara koe *i te reira* i te
pa enua katoa ta to Atua ta Iehova i
2 tuaru atu ia koe ra, E kua oki maira
koe ki to Atua ra kia Iehova, e kua
akarongo koe i tona reo i te au tuatua
ravarai taku e akaue atu kia koe i teia-
nei rā, ko koe, e to au tamariki, ma to
ngakau katoa, e ma to vaerua katoa;
3 Ka akaoki mai to Atua ra ko Iehova i
toou ra tuikaanga i reira, ka aroa mai
aia ia koe, ka oki mai e ka akaputuputu
mai ei ia koe mei te au enua katoa mai,
ta to Atua ta Iehova i akapueurikiriki
4 ke atu ia koe ra. Tuaru ke uaia atu
rai toou e tae ua atu ki te openga mai
o te rangi ra, ka akaputuputu mai ei
to Atua ra ko Iehova ia koe i reira, ka
5 tiki rai aia ia koe i reira: E ka arataki
mairai to Atua ra ko Iehova ia koe ki
te enua i nooia e to ai metua ra, e naau
e noo i reira; e ka takinga-meitaki aia
ia koe, e ka akamaata mai ia koe kia
6 iti to ai metua ra. E peritome to Atua
ra ko Iehova i to ngakau, e te ngakau
o to uanga, kia inangaro koe i to Atua
ia Iehova, ma to ngakau katoa, e ma to
7 vaerua katoa, kia ora koe. Ka tuku
oki to Atua ra ko Iehova i teia katoa
nei au katara ki rungao i to au enemi,
e ki rungao i te aronga i riri mai ia koe,
8 tei takinga-kino mai ia koe ra. E ka
oki mairai koe, e ka akarongo i te reo o
Iehova, e akono oki i te au akauenga
katoa nana, taku e akaue atu kia koe i
9 teianei rā. E na to Atua na Iehova e
akamanuia rava mai i te au angaanga
katoa a to rima ra: i taau e anau na, e
ta to au puaka e anau, e tei tupu ki
runga i to enua na, kia meitaki koe:
ka rekareka akaou oki a Iehova ia koe
kia meitaki koe, mei iaia i rekareka i to
10 ai metua ra: Kia akarongo koe i te reo
o to Atua ra o Iehova, e kia akono i
tana au akauenga, e tana au akonoanga,
i tataia i roto i teianei buka ture, *e* kia
anga koe ki to Atua ra kia Iehova,
ma to ngakau katoa, e ma to vaerua
katoa.
11 Kare oki teianei akauenga taku e
akaue atu kia koe i teianei rā, i te mea
kitea koreia e koe ra, kare oki tei te
12 mamao ke. Kare i runga i te rangi ka
tuatua'i koe e, Koai to tatou e kake ki
runga i te rangi, ei apai mai i taua *tua-*
tua kia tatou nei, kia akarongo atu
13 tatou e kia akono? Kare oki tei tetai
pae moana mai, ka tuatua'i koe e, Koai
to tatou e ano ki tera pae moana ei apai
mai i taua *tuatua* ra kia tatou nei, e

kia akarongo atu tatou, e kia akono?
Tei vaitata roao ra taua tuatua nei ia 14
koe, tei to vaa, e tei to ngakau, kia
akono oki koe i te reira ra.
I na, kua tuku au i te ora e te mei- 15
taki, i te mate e te kino, ki mua ia koe
i teianei rā; I taku e akaue atu kia koe 16
i teianei rā, kia inangaro koe i to Atua
ra ia Iehova, ma te aere na tona au ara-
taa, e te akono i tana au akauenga, e
tana au akonoanga e tana au tuatua-tau,
ka ora koe, e ka maata rava koe: e ka
akameitaki mai to Atua ra ko Iehova
ia koe, ki runga i te enua taau e aere
e rave nei ei nooanga. Kia anga ke ra 17
to ngakau, e kare koe e akarongo, e
akatareva keia atura koe, akamori atura
i te au atua ke, ka araara atu ei ia ra-
tou; Te akakite atu nei au kia kotou i 18
teianei rā, ka mate tikai kotou, *e* kare
e roa to kotou ra puke rā ki runga i te
enua taau e aere e noo nei, i tetai pae
Ioridana ra. Te kapiki nei au ki te 19
rangi e te enua ei kite noku ia kotou i
teianei rā e, kua tuku au i te ora e te
mate, i te meitaki e te kino, ki mua ia
koe; e tenana, ka rave i te ora, kia ora
koe e toou katoa uanga: Kia inangaro 20
oki koe i to Atua ra ia Iehova, *e* kia
akarongo koe i tona reo, e kia piri atu
koe kiaia; ko toou ïa ora aia, e ko te
roa ïa o toou ra puke rā; kia noo oki
koe i te enua ta Iehova i taputou mai
ki to ai metua ra, kia Aberahama, kia
Isaaka, e kia Iakoba, e oronga no ratou
ra.

PENE XXXI.

Te akamaroiroi nei a Mose i te tangata e ia Iosua katoa ra; e te tuku nei i te ture ki te ngati Levi ra: kua tuku maira te Atua i tetai imene kia Mose; e te ako ia Iosua.

AERE aturā Mose, karanga atura 1
kia Iseraela ravarai i teianei au
tuatua. Na ko atura kia ratou, Okotai 2
akenei oku anere e e rua ngauru i te
mataiti i teianei rā; kare atura e tika
iaku kia aere ki vao, e kia oki mai ki
roto: e kua tuatua mai oki a Iehova
kiaku e, Kare koe e tae ki tetai pae i
teianei Ioridana. Na to Atua na Ie- 3
hova uaorai e na mua ia koe, e nana e
akapou i taua au vaka tangata i mua ia
koe ra, e ka riro to ratou ngai noou; *e*
ko Iosua te ka aere na mua ia koe ra, i
ta Iehova i tuatua maira. E mei ta 4
Iehova i rave i nga ariki o te ngati
Amori ra ia Sihona raua ko Oga, ko tei
pou iaia ra, e to raua ra enua, ka pera
katoa aia ia ratou. Ka tuku mai a Ie- 5
hova ia ratou ki mua i to kotou mata,
kia riro ta kotou rave ia ratou mei te au
akauenga ravarai taku e akaue atu kia
6 kotou na. Kia ketaketa, e kia maroiroi
roa, auraka e ngarangara, auraka rava
e mataku ia ratou: ko to Atua oki ko
Iehova, koia uaorai te aere katoa nei i
vaitata ia koe; kare aia e akaruke ia
koe, kare e taka ke ia koe.
7 Kua kapiki aturā Mose kia Iosua,
kua karanga atura kiaia, ki mua i te
mata o Iseraela ravarai. Kia matutu, e
akamaroiroi; ko koe oki te ka arataki
i teianei aronga, ki te enua ta Iehova i
taputou mai ki to ratou ai metua, e
oronga no ratou; e naau ratou e aka-
8 noo i reira. Ko Iehova uaorai oki te
na mua ia koe; ei vaitata uaorai aia ia
koe, kare aia e akaruke ia koe, e kare e
taka ke ia koe: auraka e ngarangara,
auraka rava e mataku.
9 E kua tata a Mose i teianei ture, e kua
tuku atura ki te kau taunga i te au ta-
mariki a Levi, tei apai i te aruna kore-
romotu a Iehova ra, e ki te aronga pa-
10 kari katoa o Iseraela. Kua akaue
aturā Mose kia ratou, na ko atura, Kia
tae ki te openga o te mataiti itu ra, ki
te uipānga i te mataiti tukunga ra, i
11 te oroa patia anga puakapa ra, Kia tae
katoatoa mai Iseraela ei akakite ia ra-
tou orai ki mua i te aroaro o to Atua ra
o Iehova, i te ngai i akonoia e ia ra, ka
tatau ei koe i teianei ture ki mua i to
12 Iseraela katoa ra, kia kite ratou. E
akaputuputu mai i te au tangata, i te
tane, e te vaine, e te tamariki, e to ta-
ngata ke i roto i to au oire ra, kia aka-
rongo ratou, e kia apii, e kia mataku i to
kotou Atua ra ia Iehova, kia akamako,
e kia rave *oki* i te au tuatua ravarai o
13 teianei ture: Kia akarongo katoa ta ra-
tou au tamariki, kare i kite ra, kia apii,
e kia mataku i to kotou Atua ra ia Ie-
hova, i to kotou noo anga ki runga i te
enua ta kotou e aere nei e noo i tetai
pae Ioridana ra.
14 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
I na, kua vaitata te rā e mate ei koe
ra: e karanga atu kia Iosua, e aere
korua ki roto i te Are uipānga tu ei, kia
tuku atu au i tetai ako kiaia. Aere
aturā Mose raua ko Iosua, tu ua iora
15 raua i roto i te Are uipānga ra. Kua
mama mairā Iehova i roto i te Are i
roto i te pou tumurangi ra: tu ua iora
taua pou tumurangi ra ki rungao i te
ngutupa o te Are ra.
16 Kua tuatua mairā Iehova kia Mose,
I na, ka moe koe e to ai metua katoa;
e tu mai teianei au tangata, e e akaturi
ratou i te au atua ke no te enua ta ra-

tou e aere nei, e e akaruke mai ratou
iaku, e e akatikau ratou i taku korero-
motu i taku i papau kia ratou ra. Ei 17
reira e tupu ei toku riri ia ratou i te
reira rā, e ka akaruke au ia ratou, e ka
puroku au i toku mata ia ratou, e ka pou
ratou, e ka rokoia ratou e te kino, e te
tumatetenga e manganui; e ka riro ra-
tou i te tuatua kia tae ki te reira tuatau
e, Kare ainei no te mea, kare nei to tatou
Atua i rotopu ia tatou nei, i rokoia mai
ei tatou e teianei au kino? Ka puroku ti- 18
kai au i toku mata kia tae ki te reira
rā, no te au kino ravarai i raveia e ra-
tou, ratou i tatipake ki te au atua ke
ra. E teianei, ka tata i teianei imene na 19
kotou, ka apii atu ei ki te tamariki a Ise-
raela: e tuku i te reira ki roto i to ratou
vaa, kia riro teianei imene ei kite noku
ki te tamariki a Iseraela ra. Kia arataki- 20
ia oki ratou e au ki runga i te enua taku i
taputou atu ki to ratou ai metua ra,
e enua ta'e a vai ua te u e te meli ra;
e kua kai anake ratou *i te manga* e kua
merengo, e kua matu; ei reira ratou e
ariu ke ei ki te au atua ke, e ka araara'i
ia ratou, e akakoko mai ei iaku, e aka-
atikau oki i taku nei koreromotu. E 21
kia rokoia ratou e te kino e manganui,
e te tumatetenga, na teianei imene e
akaapa ia ratou mei te kite ra; kare
oki te reira e topa i te vaa o to ratou
uanga; kua kite oki au i to ratou au
manako ta ratou e akakoro nei i teianei
rai, kare rai ratou i apaiia e au ki runga
i te enua taku i taputou ra. Tata iorā 22
Mose i taua imene nei i taua rā ra, e
kua apii atura ki te tamariki a Iseraela.
Kua tuku maira aia i te ako kia Iosua 23
te tamaiti a Nuna ra, na ko maira, Kia
matutu, e e akamaroiroi; naau oki e
kave i te tamariki a Iseraela ki runga i
te enua taku i taputou atu kia ratou; e
ei vaitata katoao au ia koe ra.
E oti akera te au tuatua i roto i teia- 24
nei ture i te tataia e Mose ki roto i tetai
buka, e ope ua akera, Kua akaue aturā 25
Mose i te ngati Levi i tei apai i te aruna
koreromotu a Iehova ra, na ko atura,
E apai i teianei buka ture, e tuku ki 26
te pae o te aruna koreromotu a to kotou
Atua ra a Iehova, kia vai ua ana i reira,
ei kite *noku* ia koe na. Kua kite oki au 27
i taau meameaau, e e kaki ketaketa toou;
i na, ko au i te ora anga i rotopu ia ko-
tou i teianei rā, e kua meameaau rai ko-
tou ia Iehova; ka tanga'i oki kia mate
au ra? Ka akaputuputu mai i te aronga 28
pakari ravarai o to kotou na au kopu, e
to kotou aronga rangatira ra, kia kara-
nga atu au i teianei au tuatua i to ratou
taringa, kia kapiki atu au i te rangi e te
29 enua, ei kite ia ratou. Kua kite oki au
e, kia mate au ra, ka kino rava kotou, e
ka akaruke kotou i te arataa taku i
akaue ia kotou na; e ka rokoia kotou e
te kino, kia tae ki te tuatau openga ra;
no te mea ka rave rai kotou i te kino ki
mua i te aroaro o Iehova, i te akakoko
anga atu iaia kia riri, i ta to kotou rima
30 e rave ra. Kua karanga aturā Mose i
te au tuatua i roto i teianei imene, i te
taringa o te uipānga ravarai o Iseraela,
e ope rava akera.

PENE XXXII.

Te imene a Mose i te akakite anga i te meitaki o te Atua ra.

1 E AKARONGO mai ana, e te rangi
e, e karanga atu na au; e akaro-
ngo mai, e te enua e, i te tuatua a toku
2 vaa. Mei te ua e topa ra taku tuatua
kia topa, e toku reo mei te au e topa-
tapata ra; mei te ua tīāu ki runga i te
ngangaere ra, e mei te ua kavau ki ru-
3 nga i te rakau rikiriki ra: E akakite
oki au i te ingoa o Iehova: e akamaata
4 kotou i to tatou Atua. Ko te Mato *aia*
ko tei tika rava tana angaanga ra; ko
tei tau katoa tona au aerenga; e Atua
tuatua-mou, e te kino kore ra, e tuatua-
tika tana, e te tiratiratu!
5 Kua kino ratou, kare oki to ratou
titoutou i to tana ra au tamariki: e uki
6 māro e te mingi. Te pera ra kotou i te
tutaki ia Iehova, e tera ra au tangata
manako kore, e te pakari kore ra? kare
ainei aia i toou Metua i tei oko ia
koe na? aia tei anga ia koe e tei
7 akatinamou ia koe? Ka akamanako
ana i te au rā taito ra: e akamaara oki
i te au mataiti o tera uki ma tera uki:
ka ui ana ki toou na metua, e nana e
akakite mai kia koe; ki to aronga pa-
kari, e na ratou e tuatua mai kia koe.
8 Ka tua aere ei Tei Teitei i ta te pa
enua ra tuanga, ka akapueurikiriki ke
ei aia i te tamariki a Adamu ra, kua
tuku mai aia i to te tangata nei ko-
tinga, ma te akono i te rainga o te
9 tamariki a Iseraela. Ko ta Iehova ra
tuanga, ko tona uaorai ïa iti-tangata;
10 ko Iakoba tana tuanga kelero. Kua
kite aia iaia i te enua medebara, i te
ngai motutaa rikarika ra: kua arataki
aia iaia, kua ako aia iaia: kua tiaki aia
iaia mei tona uaorai koringo mata.
11 Mei te aeto e erueru i tana koanga, e
kapakapa oki ki runga i tana anaunga,
e kua totoa oki i tona peau, *e* kua rave
akera ia ratou, kua apai ia ratou na
12 runga i tona peau; *Koia katoā* Ie-
hova, koia anake tei arataki ia ratou;

kare atu e Atua ke atu. Kua akaoro 13
akera aia iaia na runga i te au ngai tei-
tei o te enua nei, kia kai aia i te ua o
te au kainga ra; kua angai aia iaia ki te
meli o te mato, e ki te inu no roto i te
toka tama ra; Ki te bata bovi, e te 14
u o te mamoe; ki te anaunga mamoe
matu; ki te rama, e te puaka-nio toa,
o Basana; e te faraoa sitona meitaki
ra; kua inu oki koe i te wina, te toto
kaui vine ra.

Matu atura Iesuruna, e kua takata- 15
kai maira: i taua matu noou ra, to
maata ra, *e* to iu *i te kai ra*, akaruke
iora aia i te Atua i anga iaia ra, kare
akera i akono i te Mato i ora'i aia ra.
Kua akakoko ratou iaia kia vareae i te 16
au *atua* ke ra; kua akakoko ratou iaia
kia riri i te au mea viivii ra. Kua apai 17
ratou i te tusia ki te au demoni, kare
ki te Atua; ki te au atua kare i kitea
e ratou ra, ki te au *atua* ou, no to vai-
tatao ra, kare i matakuia e to kotou ai
metua ra. Ko te Mato i anau ei koe 18
ra, kua maara kore koe *iaia;* ko te
Atua i anga ia koe ra, kua akapoina
koe *iaia*.

Kua akara mairā Iehova, e kua riri 19
iora aia, i te akakoko anga a tana au
tamaroa, e tana au tamaine: Kua tua- 20
tua akera aia, Ka puroku au i toku
mata ia ratou, ka akara ana au i to
ratou openga: e uki māro oki ratou, e
aronga tamariki kare e akarongo o roto
ra. Kua akakoko mai ratou iaku ki 21
te au mea kare te Atua ra; kua aka-
riri mai ratou iaku i to ratou au idolo:
e akakoko oki au ia ratou ki te aronga
kare ua e pu apinga, e akariri au ia
ratou i te iti-tangata kite kore ra. E 22
ai oki tei ka i taua riri noku nei, e ka
ka rai e tae ua atu ki hade i raro roa;
ka pou te enua e tei tupu iaia ra, ka
mura oki nga tumu o te au maunga ra.
Ka uipa ua au i te kino ki runga ia 23
ratou; ka akaope au i taku au kakao
ki runga ia ratou. E ikoke rava *ratou* 24
i te onge, e ka pou i te maki veravera,
e pou maata rikarika ïa: ka tuku atu
oki au i te nio terio ki runga ia ratou,
e te kavangia ovi o te one ra. Ka pou 25
to vao ki te koke, e to roto ki te mata-
ku, ko te tangata ou e te paretenia, te
kaiu, e te tangata rauru inaina. E 26
tuatua au e, Ka akapueurikiriki au ia
ratou, e akangaro takiri ia ratou i o te
tangata nei; Aua i te mataku i te ma- 27
kitakita o te enemi, ko te riro aea to
ratou au enemi ei aronga nengonengo,
ko te tuatua aea ratou e, Na to tatou
rima marōrō, kare a Iehova i rave i
teia.

28 E iti-tangata tuatua taka kore ratou,
29 kare oki e kite o roto ia ratou. Nari-
nga e pakari to ratou kia kite ratou i
teia! e kia manako ratou i to ratou ra
30 openga! E akapeea te tangata okotai
kia arumaki i te okotai tausani, eaa e
ati ei te tangata okotai ngauru anga i
te tausani i nga tangata toko rua nei;
aua ratou i okoia e to ratou orai mato,
31 aua ratou i tukuia e Iehova ra? Kare
oki to ratou mato e tau ki to tatou
Mato, i ta to tatou au enemi uaorai ra
32 tuatua anga. No te vine i Sodoma ta
ratou vine, no te au kainga i Gomora
ra: e vine kavangu ta ratou vine, e
33 kaui kavangia ta ratou; E kavangu
tanina ta ratou wina, e te kavangu taae
no te asepi.

34 Kare ainei tei iaku nei te reira i te
vairanga? *e* kua topiriia ki roto i toku
35 uipānga apinga? Tei iaku oki te riri,
e te tutaki; i te taime i paeke ei to
ratou vaevae: kua vaitata to ratou rā
e mate ei ra, e tei akono tikaia ra no
36 ratou te aere viviki maira ïa. Na Ie-
hova oki e akatika i tona tangata, e
tataraara aia i tona au tavini, kia akara
aia e kua kore to ratou ririnui, e kare
rava i popaniia i roto, kare ua i toe.
37 Ei reira aia e tuatua'i, Teiea to ratou
au atua, te mato ta ratou e irinaki ra,
38 Ko tei kai i te tongaua o ta ratou au
tusia, *e* kua inu i te wina o ta ratou au
neseka? ka tu mai ratou ka tauturu
mai ia kotou; ei akapuanga no kotou.
39 Ka akara mai ana, ko au, ko au teia,
kare atu e Atua mari ra ko au: tei
iaku te ta, e tei iaku te akaora; naku
e akaparuparu, e naku katoa e rapa-
kau; kare rava *e akaora* e ora'i tei
40 toku nei rima. E apai au i toku rima
ki runga i te rangi, ka tuatua'i au, E
41 ora mutu kore toku. Kia akakoi au i
taku koke kanapanapa, e kia rave toku
rima e akautunga, e tutaki atu au i
toku au enemi, e akautunga atu rai au
42 i te aronga inangaro kore iaku ra. E
akakona au i taku au kakao ki te toto,
ei kai oki na taku koke te tangata nei; ki
te toto o tei mate rava e to te tuikaa, i
te upoko o te ui ariki o te enemi.

43 Ka rekareka, e te au etene, *e* tona
katoa au tangata: ka tutaki oki aia i te
toto o tona au tavini, e apai atu aia i te
tutaki i tona au enemi; e aroa ra aia i
tona enua, *e* tona uaorai tangata.

44 E aere aturā Mose e kua karanga
atura i te au tuatua ravarai o teianei
imene ki roto i te taringa o te tangata;
koia, e ko Iosua te tamaiti a Nuna ra.
45 E ope akera teianei au tuatua i te tua-
tuaia e Mose kia Iseraela katoa ra:

Kua karanga atura aia kia ratou, E 46
akamaara tikai i te au tuatua ravarai
taku e karanga atu kia kotou i teianei
rā; e na kotou e akaue atu ki ta kotou
au tamariki, kia akono *e* kia rave i te
au tuatua ravarai i teianei ture. Kare 47
oki teia i te mea puapinga kore kia
kotou; ko to kotou ïa ora; e ko te
mea teia e roa'i to kotou au rā ki runga
i te enua, ta kotou e aere i tetai pae
Ioridana nei e noo.
Kua tuatua mairā Iehova kia Mose 48
i taua rā ra, na ko maira, E aere koe 49
ki runga i te maunga nei ko Abarima,
ki runga i te maunga ra ko Nebo, i te
enua o Moabi ra, i aite ki Ieriko ra;
ka akara'i i te enua ra ko Kanaana,
taku e oronga nei no te tamariki a
Iseraela, ei nooanga. Ka mate atu ei 50
ki runga i tenana maunga taau e aere
ki runga na, e kia kapitiia koe ki toou
ra iti-tangata; mei to tuakana ra mei
ia Aarona i mate ki runga i te maunga
ra, ko Hora, e kapitiia atura ki tona
uaorai iti-tangata; No te mea kua ara 51
korua iaku i roto i te tamariki a Isera-
ela i te vai i Meriba-Kadesa, i te me-
debara ra i Zini; kare akera korua i
akatapu iaku i rotopu i te tamariki a
Iseraela ra. Ka kite ra koe i taua 52
enua nei ki mua *ia koe* ra, kare ra koe
e tae ki rungao i taua enua ra taku
e oronga nei no te tamariki a Iseraela
ra.

PENE XXXIII.

Te au kopu raungauru ma rua i aka-meitakiia ra.

TEIA te akameitaki ta te tangata o 1
te Atua ra ta Mose i akameitaki i
te tamariki a Iseraela, ka mate ei aia
ra. E kua karanga atura aia, 2
Mei Sinai mai a Iehova, e kua mama
maira aia ia ratou i Seira: kua kakā
maira i te maunga ra i Parana, ma te
au urupu tapu ra i te aere mai; *e* no
roto mai i tona rima katau ra te ture
ai no ratou. Koia ïa, kua aroa mai aia 3
i te au tangata; tei toou ra rima te
aronga tapu katoa nona ra: kua noo
ratou ki raro i toou pae vaevae, *e* kua
āriki ratou i taau tuatua, I te ture ta 4
Mose i akaue mai ia tatou, ei tuanga
na te uipānga ra na Iakoba. Koia oki 5
te ariki i Iesuruna, ka putuputu mai
ei te aronga nunui o te au tangata ra,
ko te au kopu o Iseraela ra.
Kia ora Reubena, auraka kia mate; 6
auraka tona tangata kia iti.
E ko teia ta Iuda: e kua tuatua 7
akera, E akarongo mai, e Iehova e, i
te reo o Iuda, e akaoki mai iaia ki tona
iti-tangata: kia rava ona puke rima
iaia uaorai; e ei tauturu koe *iaia* i
tona au enemi.
8 E kua tuatua aia ia Levi, To Tumi-
ma e to Urima, ei to tangata tapu ra
ïa, taau i timata i Masa ra, i taau i
9 kauvae atu i te vai ra i Meriba; Ko
tei tuatua ki tona metua tane e tona
metua vaine, Kare au i akara iaia; ko
tei kore i kite i tona uaorai ai taeake;
e kare i kite i tana uaorai au tamariki;
ko tei akamako i taau tuatua, e kua
10 akono i taau ra koreromotu. Na ratou
e apii ia Iakoba i te tuatua-tau naau
ra, e taau ture ia Iseraela: na ratou e
tuku i te tumiaına ki mua ia koe, e te
tusia karakaratio katoatoa ki runga i
11 to atarau. E akameitaki koe, e Iehova,
i tana katoa ra, kite mai oki koe i te
angaanga a tona rima: ka ta koe i te
taukupu o te aronga e māro mai iaia, e
te aronga i makitakita mai iaia, e au-
raka ratou kia tu akaou.
12 *E* kua tuatua akera aia ia Beniamina,
Ka noo ua tei akaperepereia e Iehova
ma te ora: na *Iehova* aia e tamaru e po
ua atu te rā, ka noo aia i rotopu i nga
pakuivi nona.
13 E kua tuatua akera aia ia Iosepha ra,
Kia akameitakiia tona enua e Iehova, i
te meitaki ra, i te au no te rangi mai,
14 e to te moana i ooraia ki raro ra, I te
au kai memeitaki *i pakari* i te rā ra, e
te au mea memeitaki i tukuia mai e te
15 marama ra, E te au mea memeitaki no
te au maunga taito ra, e te au mea
memeitaki o te tuaivi vairanga mutu
16 kore, E te au mea memeitaki o te enua
e to reira ki katoa ra; e kia iri mai te
akaperepere *nona*, no tei noo i te pu
ngangaere, ki runga i te mimiti o Io-
sepha, e ki runga i te take upoko o tei
17 taka ke i tona ra ai tuakana. *E tau*
tona kakā ki to te bovi toa meitaki rava
nana ra, e tona tara mei te tara o te
reema ra; ka ueketu aia i te tangata i
te reira, e tae ua atu ki te openga o te
enua ra: ko te au ngauru anga o te
tausani te reira o Epheraima, ko te au
tausani oki te reira o Manase ra.
18 E kua tuatua akera aia ia Zebuluna
ra, Ka rekareka, e Zebuluna, i toou
aaere anga; e ko koe oki, e Isakara, i
19 toou au are. Na raua e tiki i te ta-
ngata e aere mai ki te maunga ra; ei
reira ratou e apai ei i te tusia tika: ka
rauka oki ta raua apinga maata i te
moana, e te apinga i ngaro i raro i te
one ra.
20 E kua tuatua akera aia ia Gada, Kia
akameitakiia tei akamaata ia Gada ra:

mei te liona tinana ra tona moetapapa,
e etieti rai i te rima e te take upoko.
Kua akataka aia i tei meitaki ra ngai 21
nona uaorai, no te mea, te reira tona
ngai i vaoia e te tuku ture; e aere ra
aia ma te ui rangatira o te au tangata;
ka akatupu aia i te tuatua-tika a Ie-
hova, e tana au tuatua-tau ia Iseraela
ra.
E kua tuatua akera aia ia Dana, 22
E punua lionā Dana; mei Basana tona
rere anga mai.
E kua tuatua akera aia ia Naphatali 23
ra, Ko Naphatali ra, ko tei mareka i te
takinga-meitaki ra, e kua ki oki i te
meitaki o Iehova ra, ei ia koe a taatai,
e te pae i apatonga ra.
E kua tuatua akera aia ia Asera ra, 24
Ko Asera ra, e meitaki aia i *tana* ra au
tamariki, e kiteia mai aia i rotopu i
tona ra ai taeake; e ku tona vaevae i te
inu. E auri toou tamaka e te veo; e 25
ka akaaiteiteia toou maroiroi kia arite
ki oou puke rā.
Kare e arite ki te Atua o Iesuruna; 26
ko tei na runga i te rangi ra te aere ei
turu ia koe, e na runga oki i te tumu-
rangi ma tona mana. Ko te Atua mutu 27
kore ra ko *toou* ïa punanga; e nga rima
mate kore ra *toou* ïa mou: nana e
tuaru ke i *toou* au enemi ki mua ia koe,
e nana e tuatua e, Ka akapou. Ka noo 28
ua Iseraela, koia anake ra ma te ora;
te punavai o Iakoba ra i te enua sitona
e te wina: ka topatapata mai oki tona
raugi i te au. E ao toou, e Iseraela e! 29
koai tei arite ia koe? e iti-tangata
akaoraia e Iehova! ko toou ïa turu, e
te paruru, e te koke meitaki rava noou
ra! e tatomo mai toou au enemi kia
koe ra: e to ratou au ngai teitei ra,
naau ïa e takatakai.

PENE XXXIV.

Akara akerā Mose i te enua i orongaia maira, e mate atura; kua tupauia aia e Iosua.

AERE aturā Mose mei te ngai 1
mataataa i o Moabi ra ki runga i
te maunga ra ko Nebo, ki runga i te
take o Pisega ra, i aite ki Ieriko ra;
E kua akakite mairā Iehova kiaia i te
enua katoa ra i Gileada, e tae ua atura
2 ki Dana. E te enua katoa o Naphatali
ra, e to Epheraima, e to Manase, e te
enua katoa o Iuda, e tae ua atura ki te
3 tai i te opunga o te rā ra, E te pae i
apatonga ra, e te ngai mataataa ra i te
o i Ieriko ra, i te oire tamara ra, e tae
4 ua atura ki Zoara. Kua tuatua mairā
Iehova kiaia, Ko te enua teia taku i
taputou atu kia Aberahama, kia Isaaka,
e kia Iakoba, i te tuatua anga atu e, E
oronga au i te reira no toou uanga:
kua akakite au kia koe *i taua enua nei*,
kia kite to mata, kare ra koe e tae ki
reira.
5 Kua mate iora te tavini o Iehova ra
ko Mose i reira, i te enua ra i Moabi, i
6 ta Iehova i tuatua maira. E nana aia
i tanu i tetai o, i te enua i Moabi ra, i
vaitatao i Bete-peora: kare rava ra e
tangata i kite i tona tanumanga, e tae
7 rava akenei ki teianei rā. Okotai akera
anere e rua ngauru o Mose ra mataiti i
mate ei aia: kare tona mata i avare-
8 vare, kare oki tona maroiroi i iti. Aue
iora te tamariki a Iseraela ia Mose i
taua ngai mataataa i o Moabi ra e toru
akera ngauru anga o te rā; ope akera
taua au rā aue anga, *e* te akaevaeva
anga ia Mose ra i reira.
9 E ki akerā Iosua te tamaiti a Nuna
ki te vaerua pakari; kua tuku oki a
Mose i tona rima ki runga iaia: e kua
akarongo te tamariki a Iseraela kiaia, e
kua akono ratou i ta Iehova i akaue
mai kia Mose ra.
10 E mei reira mairai kare rava e pero-
veta i tupu i roto ia Iseraela mei ia
Mose te tu, i ta Iehova i kite pu atu i
11 te mata e te mata; I te au akairo katoa
e te au piri, ta Iehova i tono iaia e rave
i te enua ra i Aiphiti, kia Pharao, e
tona au tavini ravarai, e tona enua ka-
12 toa ra; E i taua rima mana katoa ra,
e taua au mea mataku maata katoa ra,
i ta Mose i rave ki mua i te aroaro o
Iseraela katoa ra.

TE

BUKA A IOSUA RA.

PENE I.

Ko Iosua i akonoia e Iehova ei tupau ia Mose ra: ta Iosua tuatua ki te ui rangatira, e ki te ngati Reubena, e te ngati Gada, e te kopu veenga o Manase.

E I muringao i te matenga o te ta- 1
vini o Iehova ra ko Mose, kua
tuatua mairā Iehova kia Iosua te ta-
maiti a Nuna ra, i te tauturu ia Mose
ra, na ko maira, Kua mate akenei toku 2
tavini ko Mose; e teianei ka tu ki ru-
nga, ka aere ki tetai pae Ioridana nei,
ko koe, e teianei au tangata ravarai, ki
te enua taku e oronga atu no ratou, no
te tamariki a Iseraela ra. E te au 3
ngai katoa e takaiia e to kotou tapuae
ra, ko taku ïa e oronga atu no kotou,
ko taku i karanga atu kia Mose ra.
Mei te medebara mai e Lebanona nei, 4
e tae ua atu ki te vai maata ra, ko te
vai ra ko Eupharate, ko te enua katoa
o te ngati Heta ra, ka aere roa atu ei
ki te tai maata ra, ki te pae i te opu-
nga o te rā ra, ko ta kotou ïa kotinga.
Kare rava e tangata e mou ki mua i to 5
aroaro i toou au rā katoa i te ora anga
na; mei iaku i vaitata katoao ia Mose
ra, ei vaitatao oki au ia koe: kare rava
oki au e akaruke atu ia koe, kare oki
e taka ke ia koe. Kia matutu koe, e 6
kia maroiroi; naau oki e tua atu i te
enua ei nooanga no teianei aronga, ko
taku i taputou atu ki to ratou ai metua
ra e, e oronga au no ratou. Kia ma- 7
tutu ra koe, e kia maata rava te ma-
roiroi, kia akono koe e kia rave i te
ture katoa ta taku tavini ta Mose i
akaue ia koe ra; auraka koe e anga ke
i te reira ki te rima katau e te rima
kaui, kia manuia oki koe i toou au
aerenga katoa. Auraka teianei buka 8
ture kia taka ke atu i roto i to vaa;
kia akamaara tikai ra koe i te reira i
te po e te ao, kia akono koe e kia rave
i tei tata katoaia i roto ra: ei reira e
meitaki ei toou aerenga, e ei reira koe
e manuia roa'i. Kare aina au te akaue 9
atu na ia koe? Kia matutu, e kia ma-
roiroi roa, auraka e mataku, auraka
oki e ngarangara, tei vaitata katoao oki
to Atua ko Iehova ia koe i to au aere-
nga katoa ra.
10 Kua akaue aturā Iosua i te aronga
rangatira o te au tangata ra i reira, na
11 ko atura, Ka takai ana i te nuku, e
akaue atu i te tangata, e karanga atu,
E akateateamamao i te kai, e toru rā
toe ka tae ei kotou ki tetai pae Ioridana
nei, e aere kotou ki runga i te enua ta
to kotou Atua ra, ta Iehova, e oronga
mai no kotou na kia rauka.
12 Kua karanga aturā Iosua ki te ngati
Reubena, e te ngati Gada, e te kopu
13 veenga o Manase ra, na ko atura, E
akamaara i te tuatua ta te tavini o Ie-
hova ta Mose i akaue mai kia kotou
na, ko tei tuatua maira e, Kua oronga
mai to kotou Atua ko Iehova i te aka-
angaroianga, e kua oronga i teianei
14 enua no kotou. Ka noo rai ta kotou
au vaine, ta kotou au tamariki, e ta ko-
tou au puaka, i teia pae Ioridana, i te
enua ta Mose i oronga mai no kotou
nei; ka aere ra kotou ko te aronga toa
ririnui mataku kore katoa ra, mei te
tangata tamaki, na mua i to kotou ai
15 taeake, ei tauturu ia ratou: E kia oro-
nga mai a Iehova i te akaangaroianga
no to kotou ai taeake mei *tana i oronga
mai* no kotou na, e kia rauka ia ratou
te enua ta to kotou Atua ta Iehova e
oronga mai no ratou: ei reira kotou ka
oki mai ei ki ta kotou ra tuanga enua
ka kai ei, i ta te tavini o Iehova ta
Mose i oronga mai no kotou, i teia pae
Ioridana i te itinga o te rā nei.
16 Kua tuatua maira ratou kia Iosua,
na ko maira, Ko taau katoa i akaue
mai ia matou ra, ko ta matou ïa e
akono, e te au ngai ravarai taau e tono
ia matou ra, ka aere ïa matou *i reira.*
17 Ka akarongo katoa matou kia koe, mei
ia matou i akarongo i te au tuatua ra-
varai a Mose ra; ei vaitata katoao ra
to Atua ko Iehova ia koe, mei iaia i
18 vaitata katoao ia Mose ra. Ko te aka-
tokā atu i taau tuatua, e kare e akaro-
ngo kia koe i te au tuatua katoa taau i

akaue mai kia matou ra, ka taia ïa: kia
matutu ra koe, e kia maroiroi.

PENE II.

Ko Rahaba i te oo anga, e te akapipini anga i nga tutaka toko rua ra.

I TONO poiri anā Iosua te tamaiti a 1
Nuna ra i e toko rua puke tangata
mei Sitima atu, ei tutaka, karanga
atura, Ka aere, ka tutaka i taua enua
nei e ko Ieriko. E aere atura raua e
tomo atura ki roto i te are o tetai vaine
akaturi ko Rahaba te ingoa, moe iora i
reira. E karangaia atura te ariki o Ie- 2
riko, na koia atura, I na, e puke tanga-
ta tei aere mai ki roto nei i teianei po,
no te tamariki a Iseraela, e tutaka aere
i te enua nei. Kua tono atura te ariki 3
o Ieriko i te karere kia Rahaba, kara-
nga atura, Ka arataki mai ana i nga ta-
ngata i aere mai kia koe na, ko tei tomo
mai ki roto i to are na; i aere mai oki
raua e tutaka i te enua katoa nei. Kua 4
rave iora taua vaine ra i aua nga tanga-
ta toko rua ra, uuna iora ia raua ra, e
kua tuatua maira, E puke tangata rai
oki tei aere mai kiaku nei, kareka te
ngai no reira mai raua ra, kare ïa au i
kite: E te poiri anga io nei, i te topiri 5
anga i te ngutupa nei, aere atura aua
na tangata nei ki vao; kare ra au i
kite i ta raua ngai i aere ra: ka tau-
aru viviki ana, ka rokoia atu ïa e kotou.
Kua oti ra raua i te aratakiia e ia ki 6
rungao i te are, e kua tapokiia raua ki
te orongā i akapapaia e ia ki rungao i
te are ra. Kua aru atura taua au ta- 7
ngata ra ia raua na te arataa e tae atu
ei ki Ioridana, ki te ngai e tito atu ei
ki tetai pae ra; e riro anake atura te
aronga i aru ia raua ra ki vao, topiri
atura ratou i te pa.
Kare rai raua i moe i aere mai ei aia 8
ki rungao i te are kia raua ra; E kua 9
karanga atura aia ki aua nga tangata
ra, Kua kite au e, kua orongaia e Ie-
hova te enua no kotou; e kua rokoia
oki matou e te mataku ia kotou, e kua
raungara anake oki to te enua nei ia
kotou. Kua akarongo ana oki matou 10
e, kua tamarōia e Iehova te tai mura-
mura ia kotou, ia kotou i aere mai mei
Aiphiti ra; e ta kotou oki ravenga i
nga ariki toko rua o te ngati Amori i
tetai pae Ioridana ra, ko Sihona, e ko
Oga, ko tei pou takiri rava ïa ia kotou
ra. Tei to matou rongo anga *i taua* 11
tuatua ra, ngaevaeva ua io nei to matou
ngakau, kare rava e maroiroi i toe ki
roto i te tangata katoa ra ia kotou: ko
to kotou Atua ra oki ko Iehova, ko te
Atua ïa no te rangi i runga ra, e no raro
12 katoa nei no te enua. E teianei, teia
taku tuatua kia korua, e taputou ko-
rua ia Iehova kiaku, e mei iaku i ta-
kinga-meitaki ia korua nei, e takinga-
meitaki katoa mai kotou i te ngutuare
o toku metua nei; e o mai oki korua i
13 tetai akairo tuatua-mou naku, E e
akaora kotou i toku metua tane, e toku
metua vaine, e toku ai tungane, e toku
ai taeake, e to ratou katoa ra, e akaora
14 oki ia matou kia kore e mate. Kua
tuatua maira aua nga tangata ra kiaia,
Ko maua uaorai te tutaki ia kotou, kia
kore ra kotou e aaki i to maua nei
tere: e kia orongaia mai e Iehova te
enua nei no matou, ei takinga-meitaki
e te tuatua-mou ta matou ia koe i reira.
15 Kua tuku iora aia ia raua ki te taura ki
raro i na roto i te māramārama; (tei
rungao oki tona are i te patu o te oire,
e ki runga i taua patu ra tona nooanga;)
16 Kua karanga atura aia kia raua, E aere
korua ki runga i te maunga, ko te ara-
vei mai aea te kimi ia korua; ka pipini
korua i reira e kia po toru ake, kia oki
mai taua aronga kimi ra; ka aere ei
17 korua ki to korua aerenga i reira. Kua
tuatua maira aua nga tangata ra kiaia,
Auraka matou kia araia i taua taputou
nei taau i tuku mai kia maua kia tapu-
18 tou atu kia koe ra. I na, kia tae mai
matou ki te enua nei, e itiki koe i teia-
nei taura muramura ki roto i te māra-
mārama taau i tuku ia maua ki raro ra;
e arataki mai oki koe i to metua tane,
e to metua vaine, e to ai tungane, e te
ngutuare katoa o to metua ra, ki roto i
19 to are nei. Kia tomo ra tetai ki vao
mai i te ngutupa o toou nei are ki roto
i te arataa, nana uaorai tona mate, kare
a matou ara i reira; e kia arapaki ua
maira tetai tangata i to roto i te are kia
koe nei, ei runga ïa ia matou tona mate.
20 E kia aaki oki koe i taua tere no maua
nei, kare maua e ara i reira i taau tapu-
tou taau i akataputou mai ia maua nei.
21 Kua karanga atura aia, Kia pera ta ko-
rua i tuatua mai na. Kua tuku atura
aia ia raua kia aere ana, aere atura
raua: kua itiki iora aia i taua taura
muramura ra i roto i taua māramārama
ra.
22 E aere atura raua, e tae atura ki ru-
nga i te maunga, noo iora i reira e po
toru akera, e oki anake maira te aro-
nga i kimi ra; e kimi aere oki taua
aronga kimi ra na taua ngai katoa i
aereia ra, e kare *raua* i kitea e ratou.
23 Oki maira aua nga tangata toko rua ra,
eke maira mei runga mai i taua mau-
nga ra, e tae maira ki tetai pae *vai*, e

aere maira kia Iosua te tamaiti a Nuna
ra, e akakite maira kiaia i te au mea
katoa i rokoia'i raua ra; Tuatua maira 24
raua kia Iosua, Kua oronga tika mai-
rai a Iehova i taua enua katoa ra ki to
tatou rima; kua raungara rava te ta-
ngata katoa o taua enua ra ia tatou.

PENE III.

Ko Iosua ma i te tae anga ki Ioridana, e te au rangatira i te akakite anga i te aerenga: te veenga i te vai i Ioridana, i tae ei te tangata i tetai pae.

KUA itirere anā Iosua i te popongi 1
roa, e kua tae mai aia ki te pae
Ioridana, koia e te tamariki ravarai a
Iseraela, mei Sitima mai ra, e i moe ana
i reira ka aere atu ei ratou ki tetai pae
ra. E ope akera nga rā e toru ra; kua 2
takai iora te ui rangatira i te nuku: E 3
kua karanga atura ki te tangata, na ko
atura, Kia akara kotou i te aruna kore-
romotu a to kotou Atua ra a Iehova, e
te kau taunga i te ngati Levi ra i te
apai anga i te reira ra, ei reira kotou ka
aere ei, e aru ei i te reira. Ei va ra i 4
rotopu ia kotou e te reira, kia rua tau-
sani i te kubiti kia aite ra, (auraka ko-
tou e akavaitata ki te reira,) kia kite
kotou i te arataa kia aere kotou; kare
rai oki kotou i aere ana na *teianei* ara.
Kua karanga aturā Iosua ki te au ta- 5
ngata, Ka akatapu ana ia kotou; apopo
oki a Iehova e rave ei i te mea taka ke
i rotopu ia kotou na. Kua karanga 6
aturā Iosua ki te kau taunga, na ko
atura, Ka rave ana i te aruna korero-
motu, ka aere ki tetai pae na mua i te
au tangata nei. Kua rave iora ratou i
taua aruna koreromotu ra, aere atura
na mua i te au tangata ra.
I tuatua ana oki a Iehova kia Iosua 7
e, Ei teianei rā au e akamata'i i te aka-
maata ia koe ki mua i te aroaro o Ise-
raela katoa ra, kia kite ratou e, mei
iaku i vaitatao ia Mose ra, ei vaitata
katoao au ia koe. E naau e akaue atu 8
i te kau taunga ra, i tei apai i te aruna
koreromotu ra, e na ko atu e, Kia tae
kotou ki te nia o te vai i Ioridana ra,
ka tu ua kotou ki raro i Ioridana ra.
Kua karanga aturā Iosua ki te tama- 9
riki a Iseraela, Ka aere mai ki ku nei,
e akarongo i te tuatua a to kotou Atua
a Iehova. Kua karanga aturā Iosua, 10
Teia te mea e kite ei kotou e, tei rotopu
te Atua ora ia kotou, e kā tuaru tika
rai aia i te ngati Kanaana, e te ngati
Heta, e te ngati Hevi, e te Perizi, e te
ngati Giregasi, e te ngati Amori, e te
ngati Iebusi, na mua ia kotou, kare e
11 kore. I na, te aere nei te aruna kore-
romotu a te Atu o te ao katoa nei, na
12 mua ia kotou ki Ioridana. I tenana,
ka iki ana i te tangata tino ngauru ma
rua no roto i te au kopu o Iseraela,
okotai kopu okotai tangata e pini ua
13 ake. E kia tu te vaevae o te kau tau-
nga i apai i te aruna a te Atu o te ao
katoa nei a Iehova, ki raro i te vai nei
i Ioridana, *ei reira* taua vai nei ko Iori-
dana, ko tei na uta mai i te ta'e, ka
akataka keia'i, *ei reira* taua *vai* ra e
ututua ua'i.
14 E kia akaruke te au tangata i to ra-
tou au puakapa, e aere ki tetai pae i Iori-
dana ra, e te kau taunga i te apai anga
i te aruna koreromotu na mua i te ta-
15 ngata ra; E tae akera te aronga i apai
i te aruna ki Ioridana, e ku akera te
vaevae o te kau taunga i apai i taua
aruna ra i te nia o te vai, (e pani ua oki
Ioridana i runga i tona au nia katoa i
16 te tuatau mou katoa ra:) I reira te vai
i na uta maira i te tu ua anga, e teitei
ua akera te ututua anga, e ngai mamao
te oire ra ko Adama, i vaitata i Zare-
tana; taka ke atura oki te *vai* i ta'e
tika ki raro i te tai i te ngai mataataa
ra, (koia te tai kavakava ra,) kore akera
ïa, i kokoti keia ïa: aere anake atura te
tangata ki tetai pae i anga tika ki Ie-
17 riko ra. Tu ua iora te kau taunga, ko
tei apai i te aruna koreromotu a Iehova
ra, i rotopu tikai i Ioridana, ki runga i
te one marō ma te turori kore; ka aere
ei te ngati Iseraela katoa ki tetai pae
na runga i te one marō; e ope rava
akera te tangata tini ravarai i te tae ki
tetai pae Ioridana ra.

PENE IV.

Te au toka okotai ngauru ma rua i raveia mai no raro i Ioridana ei ma-nakoanga; e nga toka okotai ngauru ma rua i akatuia i rotopu tikai i Ioridana: kua aere te tangata ki te-tai pae, e kua akatuia nga toka i ra-veia maira i Gilagala.

1 E OPE takiri rava akera te tangata
i te tae ki tetai pae Ioridana ra,
kua tuatua mairā Iehova kia Iosua,
2 na ko maira, Ka iki ana i te tangata
tino ngauru ma rua no roto i te au ta-
ngata nei, okotai kopu okotai tangata e
3 pini ua ake; Ka akaue atu ei kotou ia
ratou, e na ko atu, Ka rave ana kotou
i te toka kia okotai ngauru ma rua, no
rotopu i Ioridana nei, i te ngai i tuia e
te vaevae o te kau taunga ma te turori
kore ra; ka apai katoa'i ki te ngai ta
kotou e moe i teianei po ka vaoo ei.

Kua karanga aturā Iosua ki nga tanga- 4
ta tino ngauru ma rua, ko tana ïa i
akono no roto i te tamariki a Iseraela,
okotai kopu okotai tangata e pini ua
ake: Kua karanga aturā Iosua kia ra- 5
tou, Ka aere kotou ki tetai pae mai na
mua i te aruna a to kotou Atua ra a
Iehova, ki rotopu tikai i Ioridana nei,
ka rave ei kotou ravarai i te toka ki
runga i to kotou pakuivi, kia aite katoa
ki te au kopu o te tamariki a Iseraela
nei kia tatau ra; Kia riro taua mea nei 6
ei akairo no kotou; kia ui mai ta kotou
au tamariki a muri atu, kia tuatua mai
e, Eaa teianei au toka? Ei reira kotou 7
ka karanga atu ei kia ratou, I kokotiia
te vai nei ko Ioridana i mua i te aruna
koreromotu a Iehova ra, ka tae ei na
rotopu i Ioridana, i kokotiia'i te vai
nei ko Ioridana: ei akakite oki teianei
au toka ki te tamariki a Iseraela e tua-
tau ua atu. Kua pera oki te tamariki 8
a Iseraela i ta Iosua i akaue maira;
kua rave iora ratou i te toka okotai nga-
uru ma rua no rotopu i Ioridana, i ta
Iehova i tuatua mai kia Iosua ra, kua
tau ki te au kopu o te tamariki a Ise-
raela kia tatau ra, e kua apai katoa ra-
tou i taua au *toka* ra i ta ratou ngai i
moe ra, e tuku iora ki reira. E puke 9
toka oki ta Iosua i akatu i rotopu i
Ioridana okotai ngauru ma rua, i te
ngai i tuia e te vaevae o te kau taunga
ra, ko tei apai i te aruna koreromotu
ra; e tei reira rai taua au *toka* ra e tae
rava akenei ki teianei rā.

Kua tu ua iora oki te kau taunga i 10
apai i te aruna ra i rotopu i Ioridana, e
kia ope rava te au mea katoa i te raveia
ta Iehova i akaue mai kia Iosua ra e, e
tuatua ki te tangata, i ta Mose i akaue
katoa maira kia Iosua. Aere atura te
tangata ki tetai pae ma te aere viviki.
E ope takiri rava akera te tangata i te 11
tae ki tetai pae, kua aere katoa iora te
kau taunga ma te aruna a Iehova ki
mua i te aroaro o te tangata ra. E te 12
tamariki a Reubena, e te tamariki a
Gada, e te kopu veenga o Manase ra,
na mua atura ratou i te tamariki a Ise-
raela te aere, mei te tangata tamaki,
ki tetai pae ra, ta Mose oki i tuatua
mai kia ratou ra. E a ngauru anga o 13
te tausani i te tangata ma te taoonga
tamaki katoa, tei na mua ia Iehova te
aere ki te tamaki anga i te ngai mataa-
taa i Ieriko ra.

Kua akamaatā Iehova ia Iosua i 14
taua rā ra ki mua i te mata o Iseraela
katoa ra; e mataku iora ratou iaia mei
ia ratou i mataku ia Mose ra, e ope
rava akera ona puke rā i te ora anga

15 nei. Kua tuatua mairā Iehova kia
16 Iosua, na ko maira, E akaue atu i te
kau taunga i apai i te aruna kite ra, e
aere mai ratou ki runga mei rotopu
17 mai i Ioridana. Kua karanga aturā
Iosua ki taua kau taunga ra, na ko
atura, Ka aere mai kotou ki runga nei
18 mei raro mai i Ioridana ra. E tae
maira te kau taunga i apai i te aruna
koreromotu a Iehova ra ki runga, mei
rotopu mai i Ioridana, *e* takai maira te
tapuae o te kau taunga ki runga i te
pae, kua oki akaou maira taua vai ra
ko Ioridana ki tona ngai tikai, e pani
rava atura i runga i tona au nia katoa,
19 mei tei muatangana ra. I te *rā* okotai
ngauru i te marama mua ra to taua au
tangata ra tae anga ki runga mei raro
mai i Ioridana ra, e kua patia iora i te
puakapa i Gilagala i te pae i te itinga
20 o te rā i Ieriko ra. E taua au toka
okotai ngauru ma rua, ta ratou i rave
mai mei raro mai i Ioridana ra, kua
akatu akerā Iosua *i te reira* i Gilagala
21 ra. Kua karanga atura aia ki te tama-
riki a Iseraela, na ko atura, Kia ui
mai ta kotou au tamariki ki to ratou
au metua a muri atu e, Eaa teianei au
22 toka? Ei reira kotou e akakite atu ei
ki ta kotou au tamariki, e karanga atu
ei, I aere mai Iseraela ki teia pae Iori-
23 dana nei na runga i te one marō. Na
to kotou Atua oki na Iehova i tamarō
i taua vai ra ko Ioridana ki mua ia ko-
tou, e tae ua akera kotou ki tetai pae
ra, mei ta to kotou Atua ta Iehova i
rave i te tai muramura ra, tana i tama-
rō ki mua ia tatou e tae ua maira tatou
24 ki tetai pae ra: Kia kite to te ao katoa
nei i te tu o te marōrō o te rima o Ie-
hova; e kia mataku oki kotou i to kotou
Atua ra ia Iehova e tuatau ua atu.

PENE V.

Te ngati Kanaana i te mataku anga: te peritome i akatupu akaouia: te pasa i te akono angaia; e te kore anga i te māna: te mama anga mai o te Angela ei Kapena no te nuku a te Atua.

1 E KITE akera te au ariki katoa o
te ngati Amori i te pae i Ioridana
i te opunga o te rā ra, e te au ariki ka-
toa o te ngati Kanaana i taatai ra e,
kua tamarō a Iehova i te vai ra ko
Ioridana ki mua i te tamariki a Ise-
raela, e tae anake maira matou ki tetai
pae; kua ngaevaeva ua iora to ratou
ngakau, kare rava akera e manga ma-
roiroi i roto ia ratou i te tamariki a
Iseraela.

I reira ta Iehova tuatua anga mai 2
kia Iosua, Ka rave ana i te au matipi
koi, e peritome akaou i te tamariki a
Iseraela, ko te tu rua ïa. Kua rave 3
iorā Iosua i te au matipi koi, peritome
iora i te tamariki a Iseraela i Gibea-
aralota. Teia te mea i peritome ei a 4
Iosua *ia ratou:* ko te au tane ra tei
aere mai mei Aiphiti maira, i te au
tangata tamaki katoa ra, kua ope ïa i te
mate i te arataa i te medebara ra, kia
riro mai ratou mei Aiphiti maira: Ko te 5
au tangata katoa i aere mai mei *Aiphiti*
maira kua peritomeia ïa: kareka te
aronga katoa i anau i te medebara ra, i
te aerenga mai mei Aiphiti maira, kare
ïa i peritomeia ra. Ka a akera o te 6
tamariki a Iseraela ngauru anga i te
mataiti i te aere ua anga i te medebara,
e ope rava akera te au tangata tamaki
katoa i aere mai mei Aiphiti maira i te
mate, no te mea kare ratou i akarongo
i te reo o Iehova ra: ko tei taputouia e
Iehova e, kare rava ratou e kite i te
enua ta Iehova i taputou ki to ratou ai
metua ra e, e oronga mai no tatou, e
enua ta'e a vai ua te u e te meli ra. E 7
ta ratou au tamariki i akatupuia e ia ei
tupau ia ratou ra, ko ta Iosua ïa i peri-
tome, no te mea te vai peritome kore
ua ra ratou, kare rai ratou i peritome
ia ratou i te arataa ra. E ope akera te 8
au tangata katoa i te peritomeia, noo
ua iora ratou i to ratou ngai ki roto i te
puakapa kia ora ratou ra. Kua tuatua 9
mairā Iehova kia Iosua, Kua uri keia e
au te kino o Aiphiti ia kotou i teianei
rā. I tuatuaia taua ngai ra ia Gila-
gala e tae rava akenei ki teianei rā.

Patia iora te tamariki a Iseraela i te 10
puakapa i Gilagala, e kua akono ratou
i te pasa i te rā okotai ngauru ma a o
te marama ra, i te aiai, i te ngai ma-
taataa i Ieriko ra. E kua kai iora ra- 11
tou i te sitona o te enua ra kia popongi
ake taua rā pasa ra, ei areto akaopue
kore, e te tunu paka i taua rā ra. E 12
kai anake iora ratou i te sitona o te
enua ra, kore akera te māna kia popo-
ngi ake; kare atura oki a te tamariki a
Iseraela e māna; kai iora ra ratou i te
kai o taua enua ra o Kanaana i te reira
mataiti.

E taua noo anga o Iosua i vaitata i 13
Ieriko ra, kua nānā akera tona mata,
akara akera, e i na, te tu ua maira te-
tai tangata ki mua iaia ma tana koke i
unuiia i tona rima; kua aere aturā
Iosua kiaia ra, e kua karanga atura
kiaia, No matou aina koe, e no to ma-
tou au enemi ainei? Kua tuatua maira 14
aia, Kare; i aere maira au ei Kapena
no te au nuku a Iehova nei. Kua ti-
papa iorā Iosua ki raro tona mata i te
one, kua akamori atura; e karanga
atura kiaia, Eaa taau tuatua, e taku
15 Atu, ki to tavini nei? Kua tuatua maira
taua Kapena o te nuku a Iehova ra kia
Iosua, Ka tatara ana i to tamaka i to
vaevae iora, e ngai tapu oki taau e tu
mai na. E kua pera oki a Iosua.

PENE VI.

Ko Ieriko i te akapini angaia e te nuku ra: te patu i te ngaoro anga ki raro; te oire i te pou anga; e to Rahaba ma akaora angaia ra.

1 KUA momani ravaia Ieriko, e pini
ua ake, no te tamariki a Iseraela
ra: kare rava e tangata i tae ki vao,
2 kare oki e tangata i tae ki roto. Kua
tuatua mairā Iehova kia Iosua, I na, te
oronga atu nei au ia Ieriko ki to rima
na, e to reira ariki, *e* te au tangata toa
3 ra. E akapini kotou i taua oire nei,
kotou ko te au tangata tamaki ravarai,
tu tai i te akapini anga i te oire. Kia
4 po ono koe i te akapera anga. E nga
taunga oki toko itu ma te pu iubile e
itu i te apai anga na mua i te aruna; e
kia tae ki te rā itu ra, kia itu ïa aka-
pini anga i taua oire ra, ka akatangi ei
5 te kau taunga i taua au pu ra. E kia
akaroa ratou i te *tangi* i taua pu iubile
ra, kia rongo kotou i te tangi o taua pu
ra, ei reira te tangata ravarai ka mae-
va'i ei maeva maata; ei reira te patu o
te oire ka topa pu ua'i ki raro, kia aere
ua te tangata katoa na runga ki muao
iaia uaorai.
6 Kua karanga aturā Iosua te tamaiti
a Nuna ki te kau taunga, na ko atura
kia ratou, Ka rave ana i te aruna kore-
romotu ra, e rave oki nga taunga toko
itu i te pu iubile kia itu ka apai ei na
7 mua i te aruna a Iehova. Kua karanga
atura aia ki te tangata, Ka aere, ka
akapini i te oire, e te tangata taoonga
tamaki ra, e aere aia na mua i te aruna
8 a Iehova. E oti akera ta Iosua tuatua
anga ki te au tangata ra, kua aere iora
nga taunga toko itu ma te pu iubile
katoa e itu na mua ia Iehova, e kua
akatangi iora i taua au pu ra; e na
muri akera te aruna koreromotu a Ie-
9 hova ia ratou. E te tangata ma te
taoonga tamaki katoa tei aere na mua i
te kau taunga i akatangi i te pu ra, e
tetai papaki ra na muri ïa i te aruna te
aere, te aere ua ra *te kau taunga,* te
10 akatangi ra i taua au pu ra. I akaue
anā Iosua ki te au tangata, i tuatua ana
aia *kia ratou*, Auraka kotou e maeva,

auraka to kotou reo kia kitea, auraka
rava to kotou vaa e ki e okotai iti ake,
e kia tae ki te rā e karanga atu ei au
kia kotou e, E maeva; ei reira kotou e
maeva'i. Okotai akera o te aruna a 11
Iehova akapini anga i taua oire ra:
kua aere maira ratou ki te puakapa, e
moe iora ki roto i te puakapa ra. Kua 12
tu akerā Iosua i te popongi akirata, kua
rave iora te kau taunga i te aruna a
Iehova. E nga taunga toko itu ra i 13
nga pu iubile e itu i te apai anga, i te
aere ua anga rai na mua i te aruna a
Iehova, i te akatangi anga i taua au pu
ra; e te tangata taoonga tamaki i te na
mua anga ia ratou, kareka tetai papaki,
kua na muri mai ïa i te aruna a Ieho-
va, *e te kau taunga* i te aere ua anga i
te akatangi anga i te au pu ra. E oko- 14
tai akera oki o ratou akapini anga i
taua oire ra i te rā rua ra, e kua oki
maira ki te puakapa ra: e ono akera
oki o ratou rā i te akapera anga. Kia 15
tae ra ki te rā itu, kua tu akera ratou
ki runga i te akirata anga ra, e kua
pera oki i te akapini i taua oire ra e ka
itu akera akapini anga; ko te reira rā
anake ra te tataki itu anga i te akapini
anga i taua oire ra. E tae akera ki te 16
itu *o te akapini anga*, i te akatangi anga
te kau taunga i te au pu ra, kua kara-
nga aturā Iosua ki te au tangata, Ka
maeva ana; kua oronga mai a Iehova
i taua oire nei kia kotou. Kareka te 17
oire e to roto katoa ra kia anatemaia ïa
na Iehova: ko Rahaba akaturi anake
ra te ka ora, koia e te aronga katoa i
roto i tona are, no te mea, kua uuna
aia i nga karere i tonokia e tatou ra.
Kia matakite ia kotou i tei anatemaia 18
ra, ko te rave aea kotou i tei anatemaia
ra, ko te akariro aea kotou *ia kotou
uaorai* ei aronga anatema katoaia; ka
riro katoa'i te puakapa o Iseraela ei
mea anatemaia, e tumatetenga atura
oki i reira. Kareka te au ario katoa, 19
e te auro, e te au mea veo, e te auri, e
akatapuia ïa na Iehova, e apaiia te
reira ki roto i te uipānga apinga na Ie-
hova ra. Kua maeva iora te au tangata, 20
kia akatangi *te kau taunga* i te au pu
ra; e tei te akarongo anga te au ta-
ngata i te tangi o taua pu ra, kua
maeva iora te tangata ravarai, e mae-
va maata, e topa pu ua iora taua patu
ra ki raro, kua aere atura te tangata
katoa ki roto i te oire, ki mua tikai iaia
uaorai, e rauka ia ratou taua oire ra.
Tapatapai iora ratou i to roto katoa i 21
taua oire ra, i te tane e te vaine, e te
tangata ou e te ruaine, i te bovi e te
mamoe e te asini, ki te mata koke.

22 Kua tuatua ana rā Iosua ki nga tangata
toko rua i tutaka aere i taua enua ra,
E aere korua ki roto i te are o taua
vaine akaturi ra, ka arataki mai ei i
taua vaine ra ki vao, e tona katoa ra,
23 ta korua i taputou atu kiaia ra. Kua
aere atura aua nga tangata ou i tutaka
i te enua ra, e arataki maira ia Rahaba,
e tona metua tane, e tona metua vaine,
e tona au tungane, e tona katoa ra, ki
vao; e kua arataki mai oki i tona ka-
toa ra kopu-tangata ki vao mai ki te
puakapa o Iseraela, vaoo iora i reira.
24 Pou iora taua oire ra i te ta'uia e ratou
ki te ai, e te au mea katoa i roto ra,
mari ra ko te ario, e te auro, e te au
mea veo, e te auri, ko tei tukuia e ratou
ki roto i te uipānga apinga i te are o
25 Iehova ra. Kua akaora iorā Iosua ia
Rahaba akaturi, e te ngutuare katoa o
tona metua tane ra, e tona katoa oki;
e te noo ua nei rai aia i roto ia Iseraela
i teianei rai rā, no te mea kua uuna aia
i nga veka i tonokia e Iosua e tutaka
ia Ieriko ra.
26 Kua akataputou aturā Iosua *ia ra-
tou* i reira, karanga atura, Kia kataraia
te tangata ki mua i te aroaro o Iehova,
ko te tu ki runga e patu i teianei oire
ia Ieriko nei; e akamou aia i te tango
ma *te mate o* te tama mua nana, e ma
tana tamaiti openga ra e akatu ei aia i
27 te au ngutupa. I vaitata katoao a Ie-
hova ia Iosua; e *tutuki* atura tona
rongo e pini ua ake te enua katoa.

PENE VII.

No te ara a Akana i pou ei to Iseraela i to Ai: i tuku keleroia i kitea'i tana ara: tana aaki anga, e tona matenga.

1 KUA rave ra te tamariki a Iseraela
i te ara i taua mea i anatemaia
ra; kua rave oki a Akana te tamaiti
a Karimi, te tamaiti a Zabadi, te tamaiti
a Zera, no te kopu o Iuda, i taua mea
anatemaia ra; e tupu akera te riri o
Iehova i te tamariki a Iseraela.
2 I tono anā Iosua i te tangata ki Ai,
mei Ieriko atu, i vaitata *Ai* ki Bete-
avena, tei te pae i te itinga o te rā i
Betela, e kua tuatua ana aia kia ratou,
i na ko ana e, Ka aere ka atoro aere i
te enua. Kua tae oki taua au tangata
3 ra, e kua atoro aere i Ai. E kua oki
mai ratou kia Iosua ra, e kua tuatua
maira kiaia e, Auraka te tangata katoa e
aere ki runga, kia rua ake tausani, e kia
toru oki, kia aere e rave ia Ai; auraka
e akaroiroi i te tangata ravarai i te *aere
anga* ki reira, tokoia ua ake oki ratou.

Kua aere iora te tangata ki reira e toru 4
paa tausani no roto i taua aronga ra;
ati ua maira ra ratou ki mua i to Ai.
E kua ta ua maira to Ai ia ratou, e 5
toru ngauru e ono ara i te tangata *i*
mate: arumaki ua maira oki ratou ia
ratou mei te ngutupa maira e tae rava
maira ki Sebarima, ki te tainga ia ra-
tou i te eke anga mai ki raro ra; ngae-
vaeva iora te ngakau o te tangata, riro
atura mei te vai ra.
E kua aeae iorā Iosua i ona kakau, 6
kua tipapa iora ki raro i te one ki mua
i te aruna a Iehova e aiai ua atura,
koia e te ui kavana katoa o Iseraela, e
kua tuku oki i te one-pueu ki rungao
i to ratou au mimiti. Kua tuatua iorā 7
Iosua, Aue, e taku Atu e Iehova e!
Eaa koe i arataki mai ei i teia aronga
ki teia pae Ioridana, e oronga ia ma-
tou ki te rima o te ngati Amori, kia
pou matou? Naringa matou i noo ua i
tetai pae Ioridana e, oti ra ua i reira e!
E te Atu e, e akapeea atu au, tei iki te 8
ngati Iseraela i to ratou tua ki to ratou
au enemi? Ka kite oki te ngati Ka- 9
naana, e to te enua katoa, *i taua tuatua*
ra, e ka riro i te takako rava ia matou,
e ka tangaro i to matou ingoa i te ao
nei: e eaa iora oki koe *i reira* i toou
ingoa maata?
Kua tuatua mairā Iehova kia Iosua, 10
Ka tu koe ki runga; eaa taau e tipapa
ua'i ki raro i to mata na? Kua rave to 11
Iseraela i te ara, kua tatipake oki ratou
i te koreromotu naku, taku i akaue
atu kia ratou ra; kua rave oki ratou i
tei anatemaia ra; e kua keia oki ratou,
e kua uuna oki ratou, e kua tuku *i taua*
mea ra i roto i ta ratou uaorai au api-
nga. I kore ei i mou te tamariki a 12
Iseraela ki mua i to ratou au enemi, i
iki ïa ratou i te tua ki mua i to ra-
tou au enemi, no te mea kua anatemaia
ratou; kare rava oki au e piri akaou
atu kia kotou, kia kore kotou e ta i tei
anatemaia i roto ia kotou na. Ka tu, 13
ka akatapu ana i te au tangata ra, ka
karanga atu e, Ka akatapu ana ia ko-
tou orai kia *tapu* apopo; te na ko mai-
ra oki te Atua o Iseraela ko Iehova, E
mea anatemaia tei roto ia kotou, e Ise-
raela e; kare kotou e mou ki mua i te
aroaro o to kotou au enemi, kia *kore*
kotou e apai ke i taua mea anatemaia i
roto ia kotou na: E teianei, kia popo- 14
ngi kotou ka aratakiia mai ei i to kotou
au kopu katoa; e te kopu ta Iehova e
akakite mai, e ta kopu-tangata mai ïa;
e te kopu-tangata ta Iehova e akakite
mai, e ta ngutuare mai ïa; e te ngutu-
are ta Iehova e akakite mai, e tataki
15 tai mai ïa. E tei akakiteia mai, tei
iaia taua mea anatemaia ra, ka ta'uia
ïa ki te ai, koia e tona katoa ra, no te
mea kua akaatikau aia i te koreromotu
a Iehova ra, e no te mea e kino tana i
rave i roto ia Iseraela ra.
16 Kua tu akerā Iosua ki runga i te po-
pongi akirata, kua arataki maira ia Ise-
raela, to ratou au kopu ra; e te kopu
17 o Iuda tei akakiteia mai: E kua ara-
taki maira aia i te au kopu-tangata o
Iuda ra, e te kopu-tangata ra o te nga-
ti Zara tei akakiteia mai: kua arataki
maira aia i taua kopu-tangata ngati
Zara ra, i tataki taiia mai, e ko Zabadi
18 tei akakiteia mai: Kua arataki maira
aia i taua ngutuare nona ra i tataki
taiia mai, e ko Akana te tamaiti a Ka-
rimi, te tamaiti a Zabadi, te tamaiti a
Zera, no te kopu o Iuda, tei akakiteia
19 mai. Kua karanga aturā Iosua kia
Akana, Teia taku tuatua kia koe, e taku
tamaiti, ko te Atua o Iseraela ko Ie-
hova taau e akameitaki atu, e aaki tikai
koe kiaia ra; e akakite mai koe kiaku
i teianei i taau i rave, auraka kia
20 uunaia iaku nei. Kua tuatua mairā
Akana kia Iosua, na ko maira, Kua ara
tika rai au i te Atua o Iseraela ia Ie-
hova, kua rave au i tera, e i tera:
21 Akara iora au i tetai kakau Babulonia
meitaki ra, i roto i taua au apinga no
te āru ra, e te au sekela ario e rua
anere, e tetai manga auro e rima nga-
uru sekela kia aite, e noinoi akera au i
taua apinga ra, e kua rave iora au; e i
na, kua uunaia ki raro i te one i rotopu
i toku akera puakapa, e te ario tei raro
ake.
22 Kua tono aturā Iosua i te au veka,
kua oro atura ratou ki taua puakapa
ra; e i na, *taua au mea ra*, tei roto rai i
tona puakapa ra te uuna angaia, e te
23 ario oki i raro ake. Kua rave maira
ratou i taua au apinga ra ki vao i taua
puakapa ra, e kua apai rava maira kia
Iosua ra, e te tamariki ravarai a Ise-
raela ra, kua tuku iora i te atea ki mua
24 i te aroaro o Iehova. Kua opu iorā
Iosua, e to Iseraela ravarai, ia Akana, te
tamaiti a Zera ra, e te ario, e te kakau,
e te manga auro, e tana au tamariki ta-
maroa, e te au tamaine, e tana au bovi,
e te au asini, e te au mamoe, e te pua-
kapa nona, e te au apinga ravarai nona
ra; e apai atura ki te o o Akora ra.
25 Kua karanga aturā Iosua, Eaa koe i
akatumatetenga mai ei ia tatou nei? ka
tumatetenga katoa koe ia Iehova ako-
nei. Kua peî iora Iseraela ravarai iaia
ki te toka, e kua ta'u ia ratou ki te ai,
26 ma te peî rai ia ratou ki te toka. Kua

akaputuputu iora ratou i te toka e utua
maata ki rungao iaia, *te vai nei rai* e
tae rava mai nei ki teianei rā. Aka-
ruke iorā Iehova i taua riri maata nona
ra. *I* tuatuaia'i taua ngai ra e, Ko te o
o Akora, e tae rava akenei ki teianei
rā.

PENE VIII.

Na te Atua i akamaroiroi ia Iosua: te ravenga i pou ei Ai ra.

KUA tuatua mairā Iehova kia Io- 1
sua, Auraka e mataku, auraka
koe e ngarangara: ka rave koe i te au
tangata tamaki katoa ra, ka tu, ka aere
ki runga ia Ai. I na, kua oronga au i
te ariki o Ai ki to rima, e tona tangata,
e tona oire, e tona enua. E mei taau i 2
rave ia Ieriko e to reira ariki, ko taau
ïa e rave ia Ai e to reira ariki; mari
ra ko te apinga e te au puaka i reira ra,
e rave kotou i te reira ei apinga na ko-
tou uaorai: e tuku koe i te kotipu na
muri mai i taua oire ra.
Kua tu akerā Iosua e te au tangata 3
tamaki ravarai e aere ki runga ia Ai; e
kua iki iorā Iosua i te au tangata toa e
toru ngauru i te tausani, kua tono atura
ia ratou i te po. Kua akaue atura aia 4
ia ratou, na ko atura, I na, ei kotipu ta
kotou i taua oire nei, ei muri mai i te
oire; auraka kotou e akamamao ke atu
i taua oire nei, e noo ra kotou ma te
akonokono, kotou ravarai. Ka aere oki 5
au, ma te tangata ravarai kiaku nei, e
ka akavaitata atu ki taua oire ra; e kia
aere mai ratou ki vao e tamaki ia ma-
tou, mei tei muatangana ra, ka oro ma-
tou ki mua ia ratou. Ka aru mai ra- 6
tou ia matou, e kia taka ke roa mai ra-
tou ia matou i taua oire ra; ka riro oki
ratou i te tuatua e, Kua ati taua aronga
nei ia tatou mei tei muatangana ra: e
kia oro matou ki mua i to ratou aroaro;
Ei reira kotou e titiri ei *ta kotou* koti- 7
pu, ka tu mai ei ka rave i taua oire
nei; ka orongaia mai oki e to kotou
Atua e Iehova ki to kotou rima. E 8
kia rauka mai taua oire ra ia kotou, e
ta'u kotou i taua oire ra ki te ai: ko ta
Iehova oki i akaue mai ko ta kotou ïa
e rave. I na, kua oti kotou i te akaueia
atu e au. Kua tono aturā Iosua ia ratou, 9
e kua aere atura ratou e akamoe, kua
akamoe iora i rotopu i Ai e Betela, i te
pae i te opunga o te rā i Ai: moe iora rā
Iosua ki roto i te au tangata katoa i te
reira po. E kua tu akerā Iosua ki runga 10
i te popongi akirata, kua tatau iora i te
au tangata, aere atura ki runga, koia e
te au kavana o Iseraela, na mua i te
11 tangata, ki Ai. E aere anake atura te
au tangata tamaki katoa tei iaia ra ki
runga, e akavaitata atura, e aere atura
ki mua i taua oire ra, patia iora i te
puakapa i te pae i apatokerau ra i Ai, e
12 o tei rotopu ia ratou e ko Ai. Kua
rave iora aia i te au tangata ra e rima
paa tausani, e tukuia ratou e ia ei ko-
tipu i rotopu ia Betela e Ai, i te pae i
13 te opunga o te rā o taua oire ra. Kua
akanoo iora ratou i te tangata, ko taua
nuku katoa ra i te pae i apatokerau o
taua oire ra, e to ratou au kotipu i te
pae i te opunga o te rā o taua oire ra;
aere aturā Iosua i rotopu i taua o ra i
te reira po.
14 E kia akara maira te ariki o Ai *i te
reira,* kua rapurapu iora ratou, e kua
tu akera i te popongi akirata, kua aere
maira ki vao, koia e te tangata ravarai
nona, te tangata no taua oire ra i te
tuatau i akonoia ra, e tamaki ia Ise-
raela i taua ngai mataataa ra; kare ra
aia i kite e, e kotipu *tei tukuia* iaia ki
15 muri mai i taua oire ra. Kua oro
mairā Iosua e Iseraela katoa na te ara-
taa e tae ei ki te medebara ra, *mei te
16 mea* e kua eke ratou. Kua akaope ka-
toaia maira to Ai katoa ra, ei arumaki
ia ratou, e kua arumaki maira ratou ia
Iosua, e taka ke roa maira ratou i taua
17 oire ra. Kare rava e tangata i toe i
roto i Ai e Betela, riro anake maira ki
vao i te arumaki anga ia Iseraela; e
vaoo iora ratou i te oire kia pueraka
ua na, arumaki maira ia Iseraela.
18 Kua tuatua mairā Iehova kia Iosua,
Ka akatika atu koe i te korare i to rima
io na ki Ai, ka oronga oki au i taua *oire*
ra ki toou rima. Kua akatika aturā
Iosua i te korare i tona rima ki taua
19 oire ra. E tei te akatika anga aia i
tona rima, kua tu viviki ua maira taua
aronga kotipu ra i to ratou ngai, e kua
oro maira, e tomo iora ki roto i te oire,
rave iora; e kua tutungi iora ratou i
20 taua oire ra ki te ai, kare i roa ïa. E
kia akara to Ai ki muri ia ratou, kite
akera ratou, e i na, te kou ua ra te auai
o taua oire ra ki runga i te rangi, e kare
atura o ratou maroiroi kia oro ki tetai
pae e ki tetai pae, e kua anga maira *to
Iseraela* i oro ki te medebara ra ki ru-
nga i te aronga i arumaki mai *ia ratou*
21 ra. Kite akera oki a Iosua e Iseraela
katoa e, kua raveia taua oire ra e te
aronga kotipu ra, e te kou ua ra te auai
o taua oire ra ki runga, kua anga atura
22 ratou e ta i to Ai ra. Kua maringi a
vai ua maira tetai papaki mei roto mai
i te oire ki runga ia ratou, vaoo ua iora
ratou i rotopu ia Iseraela, e tangata tei

tetai pae, e tei tetai pae; kua ta iora
ratou ia ratou, kare rava tetai i vaooia
kia ora. E opu ua iora ratou i te ariki 23
no Ai, e kua taki ora ua maira iaia kia
Iosua ra. E ope takiri akera to Ai i te 24
taia e Iseraela ki roto i te au kainga i te
medebara, i te ngai i arumaki mai ei
ratou ia ratou, e ope rava akera ratou i
te mate i te mata koke, e pou rava atu-
ra ratou, oki atura to Iseraela ravarai
ki Ai, e kua ta atura i te reira ki te
mata koke. E te aronga i mate i taua 25
rā ra, te tane e te vaine katoa ra, okotai
ïa ngauru e rua ara i te tausani, ko to
Ai katoatoa ïa au tangata. Kare ra oki 26
a Iosua i akaoki mai i tona rima tana i
tou i te korare ra, e kia ope rava to Ai
i te pou iaia. Mari ra ko te puaka e 27
te apinga o taua oire ra, ko tei raveia ïa
e Iseraela ei apinga na ratou uaorai, i
te tuatua ta Iehova i akaue mai ia Io-
sua ra. E kua ta'u iorā Iosua ia Ai ki 28
te ai, e akariro atura ei ututua e tuatau
ua atu; ei ngai tanea e tae rava akenei
ki teianei rā. E kua ri atura aia i te 29
ariki o Ai ki runga i tetai rakau e aiai
ua atura: kia topa ra te rā ra, kua
akaue aturā Iosua e tuku ratou i tona
kopapa ki raro mei runga mai i taua
rakau ra, ka titiri atu ei ki te ngutupa
i te tomoanga ki roto i te oire ra; ka
akaputuputu ei te au toka ei utua
maata ki rungao, *te vai ua akera* i teia-
nei rā.

Kua patu iorā Iosua i tetai atarau na 30
te Atua o Iseraela na Iehova ki runga
i te maunga ra ia Ebala; I ta te tavini 31
a Iehova i ta Mose i akaue mai i te ta-
mariki a Iseraela ra, i tei tataia i te
buka ture a Mose ra, ei atarau toka
tarai koreia, i tei kore rava i taraiia e
te tangata i te auri: e kua apai ratou i
te tusia karakaratio ki rungao na Ie-
hova, e kua apai katoa i te tusia au ra.
E kua tata iora aia i te ture a Mose ki 32
runga i te au toka i reira, i tei tataia e
Mose ki mua i te aroaro o te tamariki
a Iseraela. Kua tu iora Iseraela katoa, 33
e to ratou aronga pakari, e te aronga
rangatira, e te au akava, i tetai pae
aruna, e i tetai pae, ki mua i te kau
taunga ngati Levi ra, ko tei apai i te
aruna koreromotu a Iehova ra, ko te
tangata ke e te tangata tupu katoa; ko
tetai pae tei te maunga ra ïa ko Geri-
zima, e tetai pae tei te maunga ïa ko
Ebala ra, ko tei akaueia mai e te tavini
o Iehova ra e Mose; kia akamata ana
ratou i te akaora i te tamariki a Iseraela.
E muri akera, kua tatau iora aia i te 34
au tuatua katoa i roto i te ture ra, i te
akaora e te katara, mei tei tataia i roto
35 i te buka ture ra. Kare rava tetai
tuatua ta Mose i akaue maira i toe i te
tatauia e Iosua ki mua i te aroaro o te
uipānga Iseraela katoa ra; te vaine, e
te tamariki mea riki, e te aronga ke ke
katoa i roto ia ratou ra.

PENE IX.

Te kuku anga o te au ariki e tamaki i to Iseraela ra: te ravenga pikikaa a to Gibeona; e to ratou taao angaia.

1 E KITE akera te au ariki katoa i
teia pae Ioridana, to runga i te
maunga, e to te au o, e to te pae taatai
katoa ra, i te tai maata ra, i vaitata i
Lebanona ra, no te ngati Heta, e no te
ngati Amori, *e* no te ngati Kanaana, *e*
no te Perizi, *e* no te ngati Hevi, e
2 no te ngati Iebusi; Kua uipa akera ratou
ravarai e tamaki ia Iosua, e Iseraela ka-
3 toa, i te kapiti anga okotai. E kite
akera to Gibeona i ta Iosua i rave kia
4 Ieriko ra e kia Ai. Kua akapakari
oki ratou, e kua akatutu karere ratou,
i te aere anga mai, e kua tuku akera i
te pute taito ki rungao i ta ratou au
asini, e te au āriki wina piro e te motu-
5 motu, kua itikitikiia ra; E te tamaka
piro e te pananaki tei to ratou vaevae,
e te kakau piro ki rungao ia ratou; e
ta ratou kai no te momoeo kua marō
6 anake ïa *e* te pueka. Kua aere maira
ratou kia Iosua ra, ki te puakapa i Gila-
gala ra, kua tuatua maira kiaia, e te au
tangata katoa no Iseraela, Mei te enua
mamao mai matou, e teianei e papau
mai kotou i tetai koreromotu kia matou
7 nei. Kua karanga atura to Iseraela ki
taua au ngati Hevi ra, Peneiake no ko
nei kotou i o matou nei, eaa matou e
tika'i kia papau i te koreromotu kia ko-
8 tou na? Kua tuatua maira ratou kia
Iosua, Ei tavini matou noou. Kua kara-
nga aturā Iosua kia ratou, Koai kotou?
9 Mei ea mai kotou? Kua tuatua maira
ratou kiaia, Mei te enua mamao roa
mai to au tavini nei, no te ingoa o to
Atua ra o Iehova; kua akarongo oki
matou i tona rongo, e te au mea ravarai
10 tana i rave i Aiphiti ra; E tana katoa i
rave i nga ariki o te ngati Amori i te-
tai pae Ioridana ra, ia Sihona ariki i
Hesebona, e ia Oga ariki i Basana, i
11 noo i Asetarota ra. No reira to matou
aronga pakari, e te tangata ravarai o to
matou enua, i tuatua mai ei kia matou
e, Ka rave i te kai ei momoeo i to kotou
tere, e aere kotou e aravei atu ia ratou,
ka karanga atu ei e, E tavini matou no
kotou: e teianei e papau mai kotou i
12 tetai koreromotu kia matou nei. Teia-

nei areto i apai maanaia mai e matou
mei roto mai i to matou au are ei kai
na matou, i te rā i anga tika mai ei
matou, e aere mai kia kotou nei; i teia-
nei ra, kua marō, i na, kua pueka; E 13
teianei au āriki wina i akakiia e matou
nei, e mea ou ïa, e i na, kua motumotu;
e to matou nei kakau, e to matou tama-
ka, kua piro, i te roa o te aerenga. Kua 14
rave iora te au tangata o *Iseraela* i ta
ratou kai, kua kai, e kare akera i ui ki
ta Iehova ra tuatua. Kua akamoeau 15
aturā Iosua ia ratou, e kua papau iora
i te koreromotu kia ratou e, e akaora ia
ratou; e kua taputou iora oki te au
mataiapo o taua uipānga ra kia ratou.

E ope akera nga rā e toru, i muri 16
ake i ta ratou papau anga i te korero-
motu kia ratou ra, kite akera ratou e,
no reira orai taua aronga ra e tei o ra-
tou uaorai te noo anga. Aere atura te 17
tamariki a Iseraela, e tae atura ki to
ratou au oire i te rā toru ra. Ko taua
au oire ra, ko Gibeona ïa, e ko Kephi-
ra, e ko Beerota, e ko Kiriata-iearima.
Kare akerai te tamariki a Iseraela i ta 18
ia ratou, no te mea kua taputou te au
mataiapo o te uipānga i te Atua o Ise-
raela ia Iehova ia ratou. Kua urutoe
anake iora te uipānga i te ui mataiapo.
Kua tuatua akera te ui mataiapo ki 19
taua uipānga katoa, Kua taputou ma-
tou i te Atua o Iseraela ia Iehova ia
ratou; kare oki e tika kia rave atu
tatou ia ratou i teianei. E akapera ra 20
tatou ia ratou, ka vaoo ua atu tatou
kia ora, ko te riri̇ia mai aea tatou, i te
taputou ta matou i taputou atu kia
ratou ra. Kua karanga atura te au 21
mataiapo kia ratou, Vaoo ua atu ratou
kia ora: riro atura ratou ei pāpā vaie, e
ei kave vai na te uipānga ravarai, i ta
te au mataiapo i karanga atu kia ratou.

Kua tiki aturā Iosua ia ratou, e kua 22
karanga atura aia kia ratou, na ko atura,
Eaa kotou i pikikaa mai ei ia matou, i
tuatua mai ei e, No te ngai mamao ma-
tou; e tei rotopu ia matou nei kotou
te noo anga? E tenana kua kataraia 23
kotou, kare rava kotou e toe i te aka-
taviniia, ei pāpā vaie, e ei kave vai,
no te are o taku Atua. Kua tuatua 24
maira ratou kia Iosua, na ko maira,
No te mea kua akakite puia mai to au
tavini nei e, kua akaue mai to Atua ra
ko Iehova i tona tavini ia Mose e, e
oronga i te enua katoa nei no kotou, e
e ta i te tangata ravarai o taua enua ra,
kia pou takiri rava ki mua i to kotou
aroaro; mataku rava akera matou ia
kotou, ko te mate aea matou, i pera'i
oki matou nei. E teianei, tei to rima 25
matou nei, i na, ko te tika ia koe e te
meitaki kia rave ra, ko taau ïa e rave
26 ia matou nei. Kua akapera atura aia
kia ratou, akaora iora ia ratou i te rima
o te tamariki a Iseraela, kare akera
27 ratou i ta ia ratou. E akariro aturā
Iosua ia ratou ei pāpā vaie i taua rā
ra, e ei kave vai, na te uipānga katoa
ra, e no te atarau a Iehova, i te ngai
akonoia e ia ra, e tae rava akenei ki
teianei rā.

PENE X.

Nga ariki toko rima i te tamaki anga ia Gibeona; tupaeia to Gibeona e Iosua ma; eketumuia iora to ratou enemi. I te tuatua a Iosua kua noo ua te rā e te marama. Te pou anga o nga ariki tino ngauru ma rua katoa.

1 KITE akera te ariki o Ierusalema
ko Adonizedeka e kua pou Ai ia
Iosua, e kua tairipotiia e ia; e mei
tana i rave ia Ieriko e to reira ariki,
kua pera katoa aia ia Ai e to reira
ariki; e i akamoeau to Gibeona ia Ise-
raela, e te noo ua ra i rotopu ia ratou:
2 Mataku rava akera ratou, no te mea e
oire maata Gibeona, mei te oire ariki
ra te tu, e no te mea e maata te reira
ia Ai, e e tangata toa anake oki to reira
3 tangata. Kua tono akera te ariki o
Ierusalema ra ko Adonizedeka i te
karere ki te ariki o Heberona ra ia
Hohama, e te ariki o Iaremuta ra ia
Pirama, e te ariki o Lakisa ra ia Iaphia,
e te ariki o Egalona ia Debira, kua ka-
4 ranga atura, E aere mai ki runga nei
kiaku nei, e tauturu mai iaku, e ta
tatou ia Gibeona; kua akamoeau oki
to reira ia Iosua, e te tamariki a Ise-
5 raela. Kua uipa iora aua nga ariki o
te ngati Amori toko rima ra, te ariki o
Ierusalema, te ariki o Heberona, te
ariki o Iaremuta, te ariki o Lakisa, e
te ariki o Egalona, aere akera ratou e
to ratou au nuku ravarai, e kua patia
iora i te puakapa i vaitata i Gibeona,
kua tamaki atura.

6 Kua tono maira to Gibeona i te ka-
rere kia Iosua ki te puakapa i Gilagala
ra, tuatua maira, Auraka koe e tavare *i
te tauturu mai* i to au tavini, e aere
viviki mai koe kia matou nei, e tupae
mai ia matou kia ora matou; kua
putuputu rava mai oki te ui ariki rava-
rai o te ngati Amori i noo i runga i te
maunga ra *e tamaki mai* ia matou.
7 Kua aere aturā Iosua mei Gilagala atu,
koia, e te au tangata tamaki katoa, e te
aronga toa uritumu katoa ra.

Kua tuatua mairā Iehova kia Iosua, 8
Auraka koe e mataku ia ratou; kua
oronga oki au ia ratou ki to rima na;
kare rava tetai o ratou e mou ki mua
ia koe ra. Aere iorā Iosua i taua po 9
ra mei Gilagala atu, e ao ua akera roko-
ia putia iora ratou e ia; Eketumuia 10
iora ratou e Iehova ki mua i te aroaro
o Iseraela, e kua ta iora ratou ia ratou,
e pou maata rava i Gibeona ra, e kua
arumaki ia ratou na te arataa e tae
atu ei ki Bete-horona, e tae rava atura
ki Azeka, e Makeda, i te ta aere anga ia
ratou. E i to ratou ati anga na mua i 11
te aroaro o Iseraela ra, *e* te eke atura
ki raro ki Bete-horona, kua akatopa
mairā Iehova i te toka nunui, no runga
mai i te rangi, ki runga ia ratou, e tae
rava atura ki Azeka, mate iora ratou:
e maata tei mate i te toka barada i
tei mate i te taia e te tamariki a Ise-
raela ki te koke.

Kua karanga aturā Iosua kia Iehova 12
i te rā i oronga mai ei a Iehova i te
ngati Amori ki mua i te aroaro o te
tamariki a Iseraela; kua karanga atura
ki mua i te mata o Iseraela ra, E te rā,
ka noo ana koe ki rungao i Gibeona;
e ko koe oki, e te marama, ki rungao
i te o ra ko Aialona. Kua noo ua iora 13
te rā, vai ua iora oki te marama, e oti
ua akera ta ratou akaoko anga atu i to
ratou au enemi. Kare ainei kua tataia
taua *tuatua* nei ki roto i te buka a Ia-
sera? Noo ua iora te rā ki runga i te
rangi, kare i topa vave ki raro e e rā
katoa *tei topa*. Kare rava e rā e aite 14
ki te reira ra mei muatangana mai, e i
muri katoa io nei, i te akarongo angā
Iehova i te reo tangata; na Iehova oki
i tamaki i ta Iseraela tamaki. Kua oki 15
mairā Iosua, e Iseraela katoa, ki te
puakapa i Gilagala.

Kua oro ra aua nga ariki toko rima 16
ra, e te pipini ra ki roto i te ana i Ma-
keda. E kua akakiteia mai a Iosua, i 17
tuatuaia mai, Tera ake nga ariki toko
rima ra kua kitea, kua pipini i roto i
te ana i Makeda. Kua karanga aturā 18
Iosua, Ka uri i te toka mamaata ki
runga i te ngutupa o taua ana ra, ka
tuku ei i te tangata ei tapapa ia ratou.
Auraka ra kotou e noo, e arumaki ra i 19
to kotou au enemi, e ta atu na muri,
auraka e tukuia ki roto i to ratou au
oire; kua orongaia mai oki ratou e to
kotou Atua e Iehova ki to kotou rima.

E kia akaoti akerā Iosua ma te ta- 20
mariki a Iseraela i ta ratou ta akapou
rava anga ia ratou, e pou rava akera
ratou, e tomo atura tei toe ia ratou ki
roto i te au oire i patuia ra; Oki mai- 21
ra te tangata ravarai kia Iosua ki te
puakapa i Makeda i reira ma te au:
kare rava e vaa i tuatua mai ki te ta-
22 mariki a Iseraela. Kua karanga aturā
Iosua, Ka kiriti ana te ngutupa o te
ana, ka arataki mai i aua nga ariki toko
rima i roto i te ana ra ki vao kiaku nei.
23 Kua pera oki ratou, kua arataki maira
ratou i aua nga ariki toko rima ra kiaia,
mei roto mai i te ana ra; te ariki o
Ierusalema, te ariki o Heberona, te
ariki o Iaremuta, te ariki o Lakisa, *e*
24 te ariki o Egalona. E oti akera aua
nga ariki ra i te aratakiia mai e ratou
ki vao kia Iosua ra, kua karanga aturā
Iosua ki te au tangata ravarai o Ise-
raela, e kua na ko atura ki te au kapena
o te aronga tamaki ra ko tei aere katoa
ma ia katoa ra, E aere mai, e takai to
kotou vaevae ki runga i te kaki o eia-
nei nga ariki. Kua akavaitata maira
ratou, e kua takai to ratou vaevae ki
25 runga i to ratou kaki. Kua karanga
aturā Iosua kia ratou, Auraka e mata-
ku, auraka e ngarangara, e akamatutu,
e kia maroiroi roa: ko te tu rai tena
ta Iehova e rave i to kotou au enemi
26 katoa ta kotou e tamaki atu. E muri
akera, kua ta iorā Iosua ia ratou, e
mate rava akera, e kua ri atura ia ra-
tou ki runga i nga rakau e rima ra;
vaoo ua atura ia ratou ki runga i aua
27 nga rakau ra e aiai ua atura. Kia tae
ra ki te topa anga o te rā ra, kua akaue
aturā Iosua *i te tangata*, e kua tuku
iora ratou ia ratou ki raro mei runga
mai i nga rakau ra, e kua titiri atura
ia ratou ki roto i te ana ta ratou i
pipini ra, e kua tuku atura i te au toka
mamaata ra i te ngutupa o taua ana ra,
ko tei vaoo ua rai ïa e tae rava akenei
ki teianei rā.

28 E rauka iora oki Makeda ia Iosua i
taua rā ra, e kua ta iora aia i te reira
ki te mata koke, e to reira ariki, e te
tangata katoa i roto ra, i akapou taki-
riia ïa e ia; kare rava i akatoeia: mei
tana i rave i te ariki o Ieriko ra, kua
pera katoa aia i te ariki o Makeda.
29 Aere aturā Iosua e Iseraela ravarai
mei Makeda atu e ki Libena, e kua
30 tamaki atura ia Libena; E kua tuku
katoa maira oki a Iehova i te reira, e
to reira ariki, ki te rima o Iseraela; e
kua ta iora ratou i te reira ki te mata
koke, e te tangata katoa i roto ra; kare
rava i akatoeia: mei ta ratou i rave i
te ariki o Ieriko ra, kua pera katoa ra-
tou i to reira ariki.

31 E mei Libena oki aere aturā Iosua e
Iseraela ravarai ki Lakisa, patia iora i
te puakapa i reira, tamaki atura ki te

reira; Kua oronga mairā Iehova ia 32
Lakisa ki te rima o Iseraela, rauka
iora ia ratou i te rā rua, e kua ta iora i
te reira e te tangata ravarai i roto ra ki
te mata koke, mei ta ratou katoa i rave
ia Libena ra. Kua aere mai ana te 33
ariki o Gezera ko Horama e tupae ia
Lakisa, pou iora aia e tona katoa ra au
tangata ia Iosua, kare rava ïa i toe
iaia.
E mei Lakisa oki, aere aturā Iosua e 34
Iseraela katoa ra ki Egalona; patia
iora i te puakapa i reira, kua tamaki
atura ki te reira. Rauka iora ia ratou 35
i taua rā ra, e kua ta iora i te reira ki
te mata koke, e te tangata ravarai i roto
ra, pou takiri rava akera ïa iaia i taua
rā ra, mei tana katoa i rave ia Lakisa.
E mei Egalona atu aere aturā Iosua e 36
Iseraela katoa ki Heberona; e kua ta-
maki atura ratou ki te reira. Rauka 37
iora te reira ia ratou, e kua ta iora i te
reira ki te mata koke, e to reira ariki,
e to reira oire ravarai, e te tangata ka-
toa i roto ra; kare rava i akatoeia e ia:
mei tana katoa i rave ia Egalona; kua
akapou takiri ravarai ïa ma te tangata
katoa i roto ra.
Kua oki mairā Iosua e Iseraela ra- 38
varai ki Debira; e kua tamaki iora ki
te reira. E rauka iora te reira iaia, e 39
to reira ariki, e to reira au oire katoa,
i taia e ratou ki te mata koke, akapou
takiri iora i te au tangata katoa i roto
ra; kare rava i akatoeia e ia: mei tana
i rave ia Heberona ra, kua pera katoa
aia ia Debira, e to reira ariki; mei tana
katoa i rave ia Libena ra e to reira ka-
toa ariki.
Tairipoti rava akera to te enua 40
maunga, e to te pae i apatonga ra, ia
Iosua, e to te au ngai mataatea, e to
runga i te au tuaivi, e to ratou au ariki
katoa; kare i akatoeia e ia, pou takiri
rava akera tei uti i te a'o, i ta te Atua
o Iseraela i ta Iehova i akaue maira.
E pou iora ratou ia Iosua mei Kadesa- 41
barenea e tae ua atura ki Gaza, e te
tapere katoa ra ko Gosena, e tae ua
atura ki Gibeona. Okotai rai tairi- 42
poti anga i taua au ariki katoa ra, e to
ratou katoa ra enua ia Iosua, no te mea
na te Atua o Iseraela na Iehova i tama-
ki i ta Iseraela ra tamaki. Oki mairā 43
Iosua e Iseraela katoa ki te puakapa i
Gilagala.

PENE XI.

Manganui te ariki i te pou anga i te vai ra i Meroma. Ko Hazora i te rauka anga e te ka anga i te ai: te vi angaia o taua ngai enua katoa ra; e te pou takiri anga o te ngati Anaka.

1 E KITE akera te ariki o Hazora ko
Iabina *i teianei au mea*, kua tono
atura i te karere ki te ariki o Madona
kia Iobaba, e ki te ariki o Simerona, e
2 te ariki o Akasapha; E te au ariki *i*
noo i te au maunga i te pae i apato-
kerau ra, e te au ngai mataatea ra i te
pae i apatonga i Kinerota ra, e te o ka-
toa ra, e i Naphota-dora i te opunga o
3 te rā ra; *E* te ngati Kanaana katoa i te
itinga o te rā e te opunga o te rā, e te
ngati Amori, e te ngati Heta, e te Pe-
rizi, e te ngati Iebusi i runga i te au
maunga ra, e te ngati Hevi i raro ake
ia Heremona, i te enua ra ko Mizepe.
4 E tei vao maira ratou, ratou e ta ratou
au nuku ravarai, e aronga maata rava,
mei te one taatai ra te tu kia tatau, e
5 te ipo e te kariota e manganui. E uipa
katoa maira taua au ariki ra, kua aere
maira, kua patia katoa maira i te pua-
kapa i te pae roto i Meroma ra, e tama-
6 ki ia Iseraela. E kua tuatua mairā
Iehova kia Iosua, Auraka koe e mataku
ia ratou; penei apopo, kua tuku kato-
aia mai ratou e au ki mua i te aroaro o
Iseraela kua mate rava; e naau e tipu
i te uaua-vaevae o to ratou au ipo, e ka
ta'u i to ratou au kariota ki te ai.
7 Aere aturā Iosua e te au tangata
tamaki ravarai ki ona ra e tamaki ia
ratou i taua roto ra i Meroma; rave
atura ia ratou kare akera i mamia.
8 Kua tuku mairā Iehova ia ratou ki te
rima o to Iseraela, kua ta atura ia ra-
tou, e arumaki atura ia ratou e tae ua
atura ki Sidona maata, e ki Misere-
phota-maima, e te pae i te itinga o te
rā ra e tae ua atura ki te o ra i Mize-
pe; e ta iora ïa ia ratou, kare rava
9 akera i akatoeia e ratou. Kua pera oki
a Iosua i ta Iehova i tuatua mai kiaia;
kua tipu aia i te uaua-vaevae o to ratou
au ipo, e kua ta'u aia i to ratou au ka-
riota ki te ai.
10 Kua oki aturā Iosua i reira, rave
atura ia Hazora, e pou akera, e ta atura
i to reira ariki ki te koke; ko te oire
maata ra oki ko Hazora i te reira au
11 basileia i muatangana. Ta atura oki
ratou i te tangata ravarai i roto ra ki te
mata koke, pou takiri rava akera *ratou*;
kare rava tetai i uti i te a'o ra i vaooia;
e kua tutungi aia ia Hazora ki te ai.
12 E te au oire ravarai o taua au ariki ra,
e te au ariki katoa no reira ra, ko tei
pou rava ïa ia Iosua i te taia ki te mata
koke; *e* pou takiri rava akera ratou

iaia, ta te tavini o Iehova ta Mose i
akaue maira. Kareka te au oire tura- 13
nga tuaivi ra, kare Iseraela i tutungi i
te reira, mari ra ko Hazora tei tutungi'a
e Iosua ra. E te apinga tini ravarai o 14
taua au oire ra, e te au puaka, i raveia
ïa e te tamariki a Iseraela ei apinga na
ratou uaorai; kareka te tangata katoa
ra i taia ïa e ratou ki te mata koke, e
pou rava akera ïa ia ratou, kare rava te-
tai i uti i te a'o ra i vaooia e ratou.
Ko ta Iehova i akaue mai ki tona ta- 15
vini ra kia Mose, ko ta Mose ïa i akaue
mai kia Iosua, e kua pera katoā Iosua;
kare rava e mea i vaooia e ia ta Iehova
i akaue ia Mose.

Rauka iora taua enua katoa ra ia Io- 16
sua, koia te *enua* tuaivi, e to te pae ka-
toa i apatonga ra, e te enua katoa ra ko
Gosena, e te o, e te au ngai mataataa, e
te au maunga o Iseraela, e te o katoa i
reira; Mei te maunga maira ko Halaka 17
tei tae roa ki Seira, e tae rava akera ki
Baala-gada, i te o i Lebanona ra, i raro
ake i te maunga ra ko Heremona: e
to ratou au ariki, pou iora ïa iaia, ta iora
ia ratou e mate rava akera.

E tamaki anga roa ta Iosua i taua 18
au ariki katoa ra. Kare rava tetai oire 19
i akamoe mai i te au i te tamariki a Ise-
raela, mari ra ko te ngati Hevi, ko to
Gibeona; ko te *au oire* katoa ra i rau-
ka tamaki ïa ra. No ko ia Iehova i 20
māro ei to ratou ngakau kia aravei ia
Iseraela i te tamaki, kia pou takiri
rava ratou; kia kore ratou e akapere-
pereia, kia tairipoti rava ra aia ia ratou;
ta Iehova oki i akaue mai ia Mose ra.

I reira ta Iosua rave anga i te ngati 21
Anaka i runga i te au maunga, to He-
berona, *e* to Debira, *e* to Anaba, e to te
au maunga katoa o Iuda ra, e to te au
maunga katoa o Iseraela ra; taitai-
pakoko rava aturā Iosua ia ratou, e to
ratou katoa ra au oire. Kare rava e 22
ngati Anaka i toe i te enua o te tama-
riki a Iseraela: i Gaza anake ra te toe
anga, *e* i Gata, e i Asadoda oki.

Rauka iora taua enua katoa ra ia 23
Iosua, mei ta Iehova oki i tuatua mai
kia Mose ra; e kua tuku akerā Iosua
i te reira ra ei nooanga no to Iseraela,
ta ratou katoa ra au tuanga, e ope rava
akera i to ratou au kopu. Vaoo ua
iora taua enua ra, kore akera te ta-
maki.

PENE XII.

Tukipapaia te au ariki i pou ia Mose raua ko Iosua, i teia pae Ioridana e i tera pae.

1 TEIA te au ariki no taua enua ra tei
taia e te tamariki a Iseraela, e riro
maira to ratou enua ia ratou i tetai pae
Ioridana ra, i te pae i te itinga o te rā
ra, mei te kauvai ra ko Aranona e tae
ua atu ki te maunga ra ko Heremona,
e taua ngai mataataa katoa ra i te pae i
2 te itinga o te rā ra: Ko te ariki o te
ngati Amori ra ko Sihona, tei noo i
Hesebona, *e* koia oki te ariki i Aroera i
te pae o te kauvai ra ko Aranona, e to
roto oki i taua kauvai ra, e tetai pae i
Gileada, e tae rava atura ki te kauvai
ra ko Iaboka, i te kotinga o te tamariki
3 a Amona ra: E te ngai mataataa katoa
ra mei te pae o te tai ra ko Kinerota ki
te pae i te itinga o te rā ra, e tae ua
atura ki te tai o taua ngai atea ra ki te
pae i te itinga o te rā ra i te tai kava-
kava ra, ka aere tika atu ei ki Bete-
iesimota na te pae i apatonga, i raro ake
4 i Asedota-pisega: E te enua o te ariki
o Basana ra ko Oga, e toenga no te au
Rephai, ko tei noo i Asetarota e i
5 Ederei; E koia te ariki i te maunga ra
ko Heremona, e i Salaka, e Basana ka-
toatoa, e tae ua atura ki te kotinga o te
Gesuri, e to te ngati Maaka, e tetai pae
i Gileada, ki te kotinga o Sihona ariki i
6 Hesebona. Ko ratou ïa tei pou i te
tavini o Iehova ra ia Mose, e te tama-
riki a Iseraela; e kua orongaia te reira
e te tavini o Iehova ra e Mose ei noo-
anga no te ngati Reubena, e no te nga-
ti Gada, e no te kopu veenga o Manase
ra.
7 Teia oki te au ariki no te enua i taia
e Iosua, e te tamariki a Iseraela, i teia
pae i Ioridana, i te pae i te opunga o te
rā nei, mei Baala-gada atu i te ngai
mataataa i Lebanona ra, e tae rava atu-
ra ki te maunga ra ko Halaka, tei tae
rava ki Seira ra; ko tei orongaia e Io-
sua no te au kopu o Iseraela ra ei noo-
anga, i ta ratou au kotinga tikai ra;
8 Tei te au maunga ra, e tei te au o ra, e
tei te au ngai akaaka, e tei te ngai tei-
tei, e tei te medebara, e tei te pae i
apatonga to te ngati Heta, *e* to te ngati
Amori, e to te ngati Kanaana, *e* to te
Perizi, *e* to te ngati Hevi, e to te ngati
Iebusi:
9 Te ariki no Ieriko ra, okotai; te
ariki no Ai i vaitata i Betela, okotai;
10 Te ariki no Ierusalema ra, okotai; te
11 ariki no Heberona ra, okotai; Te ariki
no Iaremuta ra, okotai; te ariki no La-
12 kisa ra, okotai; Te ariki no Egalona
ra, okotai; te ariki no Gezera ra, oko-
13 tai; Te ariki no Debira ra, okotai; te
14 ariki no Gedera ra, okotai; Te ariki
no Horama ra, okotai; te ariki no Ara-

da ra, okotai ; Te ariki no Libena ra, 15
okotai ; te ariki no Adulama ra, okotai ;
Te ariki no Makeda ra, okotai ; te ariki 16
no Betela ra, okotai ; Te ariki no Tapua 17
ra, okotai ; te ariki no Hephera ra,
okotai ; Te ariki no Apheka ra, okotai ; 18
te ariki no Lasarona ra, okotai ; Te 19
ariki no Madona ra, okotai ; te ariki no
Hazora ra, okotai ; Te ariki no Simero- 20
na-merona ra, okotai ; te ariki no Aka-
sapha ra, okotai ; Te ariki no Taanaka 21
ra, okotai ; te ariki no Megido ra, oko-
tai ; Te ariki no Kedesa ra, okotai ; te 22
ariki no Iokeneama i Karamela ra, oko-
tai ; Te ariki no Dora i Naphota-dora 23
ra, okotai ; te ariki no Goima i Gilagala
ra, okotai ; Te ariki no Tireza ra, oko- 24
tai : e toru ngauru ma tai katoa au
ariki ra.

PENE XIII.

Te au tapere kare i pou i te akakite angaia ra : nga kena kainga o nga kopu o Reubena, Gada, e te kopu veenga o Manase. Ko Iehova te tuanga a te ngati Levi, i kore ei a ratou tuanga kainga.

E RUAINE akerā Iosua, kua ma- 1
nganui akera tona mataiti ; e kua
tuatua mairā Iehova kiaia ra, Kua ru-
aine koe, kua manganui to mataiti ; e
enua maata roa te toe nei kare rai i
rauka. Teia te enua e toe nei, ko te au 2
tapere katoa o te Philiseti, e to te Ge-
suri ravarai ; Mei Sihora mai i vaitata i 3
Aiphiti ra, e tae ua atu ki te kotinga i
Ekerona i te pae i apatokerau ra, ko te
akonoia e, ko tetai pae Kanaana ïa ; e
nga tapere kavana o te Philiseti ra e
rima ; ta to Gaza ra ; ta to Asedota ;
ta to Asekelona ; ta to Gata, e ta to
Ekerona ra ; e to te ngati Avi katoa
ra : Mei te pae i apatonga ra, te enua 4
katoa o te ngati Kanaana, e ko Meara,
no to Sidona ra, e tae ua atu ki Apheka
ki te kotinga o te ngati Amori ra : E te 5
enua o te Gibeli, e te pae katoa i te iti-
nga o te rā i Lebanona, mei Baala-gada
mai e tae ua atu ki te maunga ra ko
Heremona, i te tomoanga o *te oire ra*
ko Hamata. To runga i te maunga 6
katoa ra, mei Lebanona mai e tae ua
atu ki Miserephota-maima, to Sidona
katoa ra, taku ïa e tuaru atu ki mua i
te aroaro o te tamariki a Iseraela ; e tua
ua ra koe i *te enua* no te tamariki a Ise-
raela ei nooanga, taku i akaue atu ia
koe ra. E tenana, ka tua koe i taua 7
enua nei ei nooanga no te au kopu toko
iva ra, e te kopu veenga o Manase ra.
Ko tei rauka katoa ïa ta ratou tuanga, 8
ta te ngati Reubena, e te ngati Gada,
ta Mose i oronga atu na ratou i tetai
pae Ioridana, i te itinga o te rā ra, tei
orongaia atu e te tavini o Iehova e Mose
9 ra ; Mei Aroera mai i te pae o te kau-
vai ra ko Aranona, e te oire katoa i roto
i taua kauvai ra, e te ngai mataataa ka-
toa i Medeba, e tae ua atura ki Dibona ;
10 E te au oire ravarai o te ariki o te ngati
Amori o Sihona, te ariki i Hesebona, e
tae ua atu ki te kotinga o te tamariki a
11 Amona ra ; E ko Gileada, e te tapere o
te Gesuri, e te ngati Maaka, e te man-
nga katoa ra ko Heremona, e ko Basa-
na katoa, e tae rava atura ki Salaka ;
12 Te basileia katoa o Oga i Basana, ariki
i Asetarota e Ederei, ko te toe ïa o te au
Rephai : kua tuaruia oki ratou, e kua
13 taia e Mose ra. Kare ra te Gesuri e te
ngati Maaka i tuaruia e te tamariki a
Iseraela ra ; te noo nei oki te Gesuri e
te ngati Maaka i rotopu i te ngati Ise-
14 raela i teianei rā. Ko te kopu o Levi
ra, tei kore i apaiia e ia te tuanga, te au
tusia o te Atua o Iseraela ra ko Iehova
i karakaratioia ra, ko ta ratou ïa tuanga,
mei tana i tuatua mai kia ratou ra.
15 Kua tuku aturā Mose *i te tuanga* ki
te kopu ra o te tamariki a Reubena, e
tau akera ki to ratou au kopu-tangata.
16 E to ratou kotinga, ko Aroera ïa i te
pae o te kauvai ra ko Aranona, e te
oire katoa i roto i taua kauvai ra, e taua
ngai mataataa katoa ra i Medeba ra :
17 Ko Hesebona, e tona katoa au oire i
taua ngai mataataa ra ; ko Dibona, e
ko Bamota-baala, e ko Bete-baala-meo-
18 na, E ko Iahaza, e ko Kedemota, e ko
19 Mephata, E ko Kiriataima, e ko Sibema,
e ko Zareta-sara i runga i te maunga i te
20 ngai mataataa, E ko Bete-peora, e ko
Asedota-pisega, e ko Bete-iesimota ;
21 Ko te au oire ravarai o taua ngai ma-
taataa ra, te basileia katoa o te ariki o te
ngati Amori ra ko Sihona, e ariki no
Hesebona, ta Mose i ta, e te ui ariki
katoa no Midiana, ko Evi, e ko Reke-
ma, e ko Zure, e ko Hura, e ko Reba, ko
te ui ariki ïa i o Sihona, e tei te enua te
22 noo anga. E te purepure ra, ko Balaa-
ma te tamaiti a Beora, tei taia e te tama-
riki a Iseraela ki te koke, i roto katoa i
23 te aronga i taia e ratou ra. E to te
tamariki a Reubena kotinga ko Iori-
dana ïa e *to reira* pae. Ko te tuanga ïa
a te tamariki a Reubena i to ratou ra
au kopu-tangata, ma te au oire e te au
vila.
24 E kua tuku aturā Mose i te kopu o
Gada, te au tamariki a Gada ra, *i tetai tuanga*, e tau akera ki to ratou au kopu-
25 tangata. E to ratou kotinga ko Iazera

ïa, e te au oire katoa i Gileada, e tetai
pae i te enua o te tamariki a Amona, e
tae ua atura ki Aroera, i vaitata i
Raba; Mei Hesebona oki e tae rava ake- 26
ra ki Ramata-mizepe, e ki Betonima;
mei Mahanaima oki e tae ua atura ki te
pae ra ki Debira; E to te o ra, ko 27
Bete-arama, e ko Bete-nimera, e ko
Sukota, e ko Zapohona, tetai pae i te
basileia o te ariki o Hesebona ra o Siho-
na, i te pae i Ioridana ra, e tae ua atu
ki te openga o te roto ra i Kinereta, i
tetai pae i Ioridana ra, i te pae i te iti-
nga o te rā ra. Ko ta te tamariki a 28
Gada ïa tuanga, i to ratou ra au kopu-
tangata; te au oire, e te au vila i reira.
E kua tuku atu oki a Mose *i tetai* 29
tuanga na te kopu veenga o Manase ra,
ko ta te kopu veenga o te au tamariki
a Manase, i to ratou au kopu-tangata.
E to ratou tapere ko Basana katoa ïa, 30
mei Mahanaima roa mai, ko te basileia
katoa o te ariki o Basana ra ko Oga, e
te au oire katoa i Iaira, i Basana ra, e
ono ngauru ïa oire; E tetai pae i 31
Gileada, e ko Asetarota, e ko Ederei,
nga oire no te basileia o Oga i Basana,
ko tei orongaia ïa na te tamariki a Ma-
kira te tamaiti a Manase ra, na tetai
pae ra i taua au tamariki na Makira ra,
i to ratou au kopu-tangata.
Ko *nga motia* teia i tuaia e Mose ei 32
nooanga i te ngai mataataa i o Moabi,
i tetai pae i Ioridana, i te pae i te itinga
o te rā i aite ki Ieriko ra.
Kare rā Mose e tuanga i apai na te 33
kopu o Levi ra; ko te Atua o Iseraela
ra ko Iehova, ko ta ratou ïa tuanga, mei
tana i tuatua mai kia ratou ra.

PENE XIV.

Nga kopu toko iva e te kopu veenga, tua keleroia ta ratou tuanga.

TEIA *te au motia* i nooia e te tama- 1
riki na Iseraela i te enua ra ko
Kanaana, ta Eleazara taunga e ta Iosua
te tamaiti a Nuna, e te au mataiapo tu-
tara o te au kopu o te tamariki a Ise-
raela, i tua ei nooanga no ratou; Ko 2
ta nga kopu toko iva e ta te kopu vee-
nga i te tuanga i *tua* keleroia, ta Ie-
hova oki i akaue mai ia Mose ra. Kua 3
oti oki ta nga kopu toko rua ra e ta te
kopu veenga ra tuanga i te orongaia e
Mose i tetai pae Ioridana: kareka te
ngati Levi ra, kare a ratou tuanga *enua*
i orongaia e ia i roto ia ratou. Toko rua 4
oki kopu to te au tamariki a Iosepha
ra, to Manase e to Epheraima, kare
akera ratou i apai i tetai tuanga na te
ngati Levi i taua enua ra, mari ra i te
au oire ei nooanga, ma te au kainga i vao
ake, no ta ratou au puaka, e ta ratou
5 apinga katoa. Ko ta Iehova i akaue
mai ia Mose ra, ko ta te tamariki a Ise-
raela ïa i rave, e te tua ra ratou i taua
enua ra.
6 Kua aere maira te tamariki a Iuda
kia Iosua i Gilagala ra; e kua karanga
aturā Kaleba te tamaiti a Iephune ngati
Kenaza ra kiaia, Kua kite koe i te tua-
tua ta Iehova i tuatua maira kia Mose,
ki te tangata no te Atua ra, ia taua i
7 Kadesa-barenea ra. Kua tae au ki te
a i te ngauru anga o toku mataiti, ka
tono ei te tavini o Iehova ra ko Mose
iaku mei Kadesa-barenea atu e tutaka
aere i te enua; e kua apai mai au i te
tuatua kiaia ra, ko te *manako* ïa o toku
8 ngakau. Kareka toku au taeake, tei
aere katoa matou ra, kua akataitaia ïa
i te ngakau o te tangata: kua aru toto-
mapu tikai ra au i toku Atua ra ia Ie-
9 hova. E kua taputou iora oki a Mose
i taua rā ra, na ko maira, Ka riro tikai
te enua i takatakaiia e to vaevae na ei
nooanga noou, e no to tamariki e tuatau
ua atu; no te mea kua aru totomapu
10 tikai koe i toku Atua ra ia Iehova. E
teianei, i na, kua akaoraia au e Iehova
i tana oki i tuatua maira, e mei taua
tuatua anga mai a Iehova kia Mose i
taua tuatua ra, ka a akenei ïa ngauru
anga i te mataiti e rima ara, i to Iseraela
aaere ua anga i te medebara; e teianei,
i na, ka varu akenei ngauru anga o toku
11 mataiti e rima ara i teianei rā. Te vai
nei rai toku maroiroi ko te tu rai te tu
i teianei rā, e mei tei te rā ka tono ei a
Mose iaku ra; taua maroiroi noku i
reira ra, ko toku rai ïa maroiroi i teia-
nei, no te tamaki ra, e te aere ki vao, e
12 te oki katoa mai ki roto. E teianei ka
o mai i teianei maunga noku, ta Iehova
oki i tuatua mai i taua rā ra, kua aka-
rongo katoa oki koe i taua rā ra. Nga-
ti Anaka uaorai oki te ngati Anaka, e
maata uaorai oki te au oire, *e* te patuia
oki, tei vaitatā Iehova iaku ra, ta Ie-
hova i tuatua maira, ka eke ïa ratou
iaku.
13 E kua akaora mairā Iosua iaia, e kua
oronga maira aia ia Heberona no Kale-
ba te tamaiti a Iephune ra ei nooanga.
14 Riro atura Heberona ei nooanga no
Kaleba te tamaiti a Iephune ngati Ke-
naza ra, e tae ua akenei ki teianei rā,
no te mea kua aru totomapu tikai aia i
te Atua o Iseraela ia Iehova.
15 E te ingoa taito o Heberona nei ko
Kiriata-araba ïa; e tangata maatā
Araba i o te ngati Anaka ra.
Kore akera te tamaki i te enua ra.

PENE XV.

Te kotinga o to Iuda kelero i akakiteia ra: ta Kaleba tuanga, e tona maroiroi. Te ravenga a Oteniela i rauka'i te tamaine a Kaleba ei vaine nana. Te au oire a Iuda.

TEIA te tuanga a te kopu ra a te 1
tamariki a Iuda ra, i to ratou au
kopu-tangata. *To ratou kotinga* i te
pae i apatonga e tae ua atu ki te pae o
Edoma, ko te medebara ra ïa ko Zini,
mei te openga mai ko Temana ra. Ko 2
to ratou ïa kotinga i te pae i apatonga
mei taatai mai i te tai kavakava ra, mei
te ava mairai i te pae i apatonga ra.
E aere ua atura na te pae i apatonga na 3
Maale-akarabima, e tae rava atura ki
Zini, e aere tika atura ki Kadesa-bare-
nea ki te pae i apatonga, e kanokano
atura ki Hezerona, e tae ua atura ki
Adara, e kua takanimo ua iora ki Kara-
kaa. *Mei reira oki* aere rava atura ki 4
Azemona, e te aere roa anga atura ïa ki
te kauvai i Aiphiti ra; e tae ua atura
ki te kotinga ra i te tai. Ko to kotou
ïa kotinga i te pae i apatonga ra.
E te kotinga i te pae i te itinga o te 5
rā ra, ko te tai kavakava ïa e tae ua atu
ki te muri a vai o Ioridana ra: e te ko-
tinga i te pae i apatokerau ra, ko te ava
ïa i te tai *kavakava* ra, e te openga roa
o Ioridana ra: E aere rava atura taua 6
kotinga ra ki Bete-hogala, e toro tika
atura na Bete-araba na te pae i apa-
tokerau; *e mei reira oki* aere rava atu-
ra taua kotinga ra ki te toka o Bohana
te tamaiti a Reubena. Aere rava atu- 7
ra taua kotinga ra mei te o atu i Akora
ra ki Debira, e *mei reira oki* takanimo
atura ki te pae i apatokerau ana tika
atura ki Gilagala, i vaitata ki te kake-
nga ki runga i Adumima, i tetai pae
kauvai i te pae i apatonga ra; e aere ua
atura taua kotinga ra ki te vai ra i Eni-
semese, e kanokano atura ki Eni-rogela.
Aere ua atura oki taua kotinga ra na 8
te o o te tamaiti a Hinoma ra, e tae ua
atura ki te pae i apatonga o te ngati Ie-
busi, koia Ierusalema nei: e aere ua
atura taua kotinga ra ki runga roa i te
take maunga, i te openga mai o te o ra
o Hinoma i te pae i te opunga o te rā
ra, e te openga mai oki o te o o te au Re-
phai ra i te pae i apatokerau ra: E mei 9
te take mai oki o taua maunga ra tāta-
kiia atura taua kotinga ra ki te puna-
vai i Nephatoa ra, e aere roa atura oki
ki te au oire i te maunga ra ko Ephe-
rona; e tātaki roaia atura taua kotinga
ra ki Baala, koia oki Kiriata-iearima
10 ra. E mei Baala oki kua apepe akera
taua kotinga ra ki te pae i te opunga o
te rā e tae ua atura ki te maunga ra ko
Seira, aere atura oki na te maunga ra
ko Iearima i te pae i apatokerau ra,
koia oki Kesalona, e aere tika atura ki
raro ki Bete-semesa, e kanokano ua
11 atura ki Timina. Aere ua atura taua
kotinga ra ki Ekerona ki te pae i apa-
tokerau; e tātakiia atura te kotinga ki
Sikarona, e aere tika atura ki te mau-
nga ra ko Baala, e tae atura ki Iabenela;
e te openga mai o taua kotinga ra ko
taatai ïa.
12 E te kotinga i te pae i te opunga o te
rā ra ko te tai maata ra ïa, e to kotinga
iora. Ko te kotinga teia o te tamariki
a Iuda, i to ratou au kopu-tangata, e
pini ua ake.
13 E kua apai atura aia i tetai tuanga
na Kaleba te tamaiti a Iephune, i roto
katoa i te tamariki a Iuda, ta Iehova
oki i akaue mai ia Iosua ra, ko Kiriata-
araba, (ko Araba oki te metua no
Anaka,) ko Heberona taua *oire* ra.
14 Eke iora nga ngati Anaka toko toru ia
Kaleba, ko Sesai, e ko Ahimana, e ko
15 Talemai, nga tamariki a Anaka. E
mei reira oki, aere atura aia e rave i to
Debira; ko Kiriata-sephera te ingoa o
16 Debira i muatangana ra. Kua tuatua
akerā Kaleba, Ko te rauka iaia Ki-
riata-sephera, e kua pou iaia ra, ko taku
ïa e oronga atu i taku tamaine nei ia
17 Akesa ei vaine nana. Rauka iora taua
oire ra ia Oteniela te tamaiti a Kenaza,
e taeake no Kaleba; e kua oronga
atura aia i tana tamaine ia Akesa ei
18 vaine nana. E tei te aere anga aia *ki
te nguluare*, kua karanga atura aia
kiaia, e pati i tona metua tane i tetai
kotinga kainga; e kua eke iora aia ki
raro mei runga mai i *tana* asini. Kua
tuatua mairā Kaleba kiaia, Eaa toou
19 *anoano, e taku tamaine?* Kua karanga
atura aia, Ka o mai tetai meitaki no-
ku; kua oronga mai oki koe i tetai
kainga noku i te pae i apatonga ra; e o
mai katoa maira nga punavai. Kua
oronga mairā *Kaleba* i tetai *kainga* pu-
navai i runga, e tetai *kainga* punavai i
raro ra.
20 Ko te tuanga teia o te kopu o te ta-
mariki a Iuda ra, i to ratou au kopu-
21 tangata. E te au oire openga ra no te
kopu o te tamariki a Iuda ra, i te pae i
apatonga ra, tei anga tika ki te pae o
Edoma ra, ko Kabezeela ïa, e ko Edera,
22 e ko Iagura, E ko Kina, e ko Dimona,
23 e ko Adada, E ko Kedesa, e ko Hazora,
24 e ko Itanana, *E* ko Zipha, e ko Telema,
25 e ko Bealota, E ko Hazora, ko Hadata,

e ko Keriota-hezerona, koia oki Hazo-
ra; *E* ko Amama, e ko Sema, e ko 26
Molada, E ko Hazara gada, e ko Hese- 27
mona, e ko Bete-paleta, E ko Hazara- 28
suala, e ko Bere-seba, e ko Bizotaia, E 29
ko Baala, e ko Iima, e ko Azema, E ko 30
Elatolada, e ko Kesila, e ko Horama,
E ko Zikelaga, e ko Madamana, e ko 31
Sanasana, E ko Lebaota, e ko Silima, 32
e ko Aina, e ko Rimona; e rua ngauru
ma iva ïa au oire, e te au vila i reirao:
E to te ngai akaaka ra, ko Ese- 33
taola ïa, e ko Zorea, e ko Asana, E 34
ko Zanoa, e ko Eni-ganima, *e* ko Ta-
pua, e ko Enama, *E* ko Iaremuta, 35
e ko Adulama, *e* ko Soko, e ko Azeka,
E ko Saraima, e ko Aditaima, e ko 36
Gedera, e ko Gederotaima; okotai ngau-
ru ma a ïa au oire, e te au vila
i reirao; *E* ko Zenana, e ko Kadasa, 37
e ko Migadala-gada, E ko Dileana, e 38
ko Mizepe, e ko Iokateela, *E* ko 39
Lakisa, e ko Bozekata, e ko Egalona,
E ko Kabona, e ko Lahamasa, e ko 40
Kitalisa, E ko Gederota, *e* ko Bete- 41
dagona, e ko Naama, e ko Makeda;
okotai ngauru ma ono ïa au oire, e
te au vila i reirao; *E* ko Libena, e 42
ko Etera, e ko Asana, E ko Iipita, 43
e ko Asena, e ko Neziba, E ko 44
Keila, e ko Akaziba, e ko Maresa; ko
e iva ïa puke oire, e te au vila
i reirao; *E* ko Ekerona, e to reira au 45
oire e te au vila i reirao; Mei Ekerona 46
oki e tae ua atura ki taatai, te au
oire katoa i vaitata i Asedoda *e* te au
vila i reirao; Ko Asedoda, *e* to reira 47
au oire, e te au vila, *e* ko Gaza, *e* to
reira au oire, e te au vila, e tae ua
atu ki te kauvai i Aiphiti ra; e te
tai maata ra ko *to ratou* ïa kotinga:
E to runga i te maunga ra, ko Samira 48
ïa, e ko Iatira, e ko Soko, E ko Dana, 49
e ko Kiriata-sana, koia oki Debira, E 50
ko Anaba, e ko Esetemo, e ko Anima, E 51
ko Gosena, e ko Holona, e ko Gilo;
okotai ngauru ma tai ïa au oire, e to
reira oki au vila; *E* ko Araba, e ko 52
Duma, e ko Eseana, E ko Ianuma, 53
e ko Bete-tapua, e ko Apheka, E 54
ko Humata, *e* ko Kiriata-araba, koia
oki Heberona, e ko Ziora; ko e iva ïa
puke oire, e to reira oki au vila; *E* 55
ko Maona, *e* ko Karamela, e ko
Zipha, e ko Juta, E ko Iezereela, 56
e ko Iokedeama, e ko Zanoa, *E* ko 57
Kaina, *e* ko Gibea, e ko Timina;
okotai ngauru ïa au oire, e to reira au
vila; *E* ko Haleula, *e* ko Bete-zura, 58
e ko Gedora, E ko Maarata, e ko 59
Bete-anota, e ko Eletekona; e ono ïa
puke oire, e to reira oki au vila; *E* 60
ko Kiriata-baala, koia oki Kiriata-ieari-
ma, e ko Raba; e puke oire e rua ïa,
e to reira oki au vila:
61 To te medebara ra, ko Bete-araba,
62 ko Midina, e ko Sekaka, E ko Niba-
sana, e te oire tai ra, e ko Eni-gedi;
nga oire ïa e ono, e to reira oki au vila.
63 Kareka te ngati Iebusi to Ierusa-
lema ra, kare akerai ratou i eke i te
tamariki a Iuda: te noo ua nei te
ngati Iebusi i Ierusalema i roto katoa i
te tamariki a Iuda, e tae ua akenei ki
teianei rā.

PENE XVI.

Te kotinga o te tamariki a Iosepha i akakiteia ra.

1 E TE kelero a te tamariki a Iosepha
ra kua taka ïa; *ta ratou tuanga* ko
Ioridana ïa i vaitata i Ieriko ra, e tae ua
atu ki te vai i Ieriko, i te pae i te itinga
o te rā ra, ki te medebara, tei mei
Ieriko maira aere ua atura na runga i
2 te maunga ra ko Betela; E mei Betela
oki, aere tika atura ki Luza, e tae rava
3 atura i vaitata ki Areki-atarota, E
kanokano atura oki ki te pae i te opunga
o te rā e vaitata ki Iapheleti e tae
ua atura ki te kotinga o Bete-horona i
raro, e ki Gezera; e mama atura ki
4 taatai. *Tei reira* ta te tamariki a
Iosepha ra tuanga, ta Manase e ta
Epheraima.
5 *Teia* ta te tamariki a Epheraima ra
kotinga, i to ratou au kopu-tangata:
Aere katoa atura te kotinga o ta ratou
tuanga na Atarota-adara, ki te pae i te
itinga o te rā ra, e tae ua atura ki
6 Bete-horona i runga; E kanokano
atura taua kotinga ra ki te tai *maata
ra* na Mikameta i te pae i apatoke-
rau, e *mei reira oki*, takanimo ua iora
taua kotinga ra i te pae i te itinga o te
rā, e tae ua atura ki Taanata-silo, e aere
ua atura ki te pae i te itinga o te rā
7 ra e tae atura ki Ianoa. E mei Ianoa
oki aere ua atura ki raro ki Atarota, e
ki Naarata, e aere roa maira ki Ieriko,
8 e tae tika atura ki Ioridana. *E* mei
Tapua mai aere tika atura taua kotinga
ra ki te pae i te opunga o te rā ra e
tae atura ki te kauvai ra ko Kana;
e mama tika atura ki te tai *maata* ra.
Ko te tuanga ïa a te kopu a te tama-
riki a Epheraima i to ratou kopu-ta-
9 ngata. E te au oire katoa ta te tamariki
a Epheraima i rauka i roto katoa i te
tuanga a te tamariki a Manase ra, te au
10 oire e to reira au vila. Kare rava ra
te ngati Kanaana i noo i Gezera i eke
ia ratou: i noo ei te ngati Kanaana i

rotopu katoa i te ngati Epheraima i teianei rai rā, e noo tavini ra ma te tautaunga.

PENE XVII.

Te tuanga a Manase, e tona kotinga i akakiteia ra.

E TUANGA katoa oki ta te kopu o 1
Manase ra; ko ta Iosepha ïa tama
mua aia; na Makira, na te tama mua
a Manase ra, te metua o Gileada ra:
no te mea e tangata toa aia i rauka'i
iaia Gileada e Basana. Te vai ra ra 2
tetai tuanga na tetai pae tamariki a
Manase, i to ratou au kopu-tangata; i
ta te tamariki a Abiezera, e ta te ta-
mariki a Heleka, e ta te tamariki a
Asriela, e ta te tamariki a Sekema, e
ta te tamariki a Hephera, e ta te ta-
mariki a Semida; ko nga tamariki
tamaroa ïa na Manase te tamaiti a Io-
sepha ra, i to ratou au kopu-tangata.
Karekā Zelophehada te tamaiti a 3
Hephera, te tamaiti a Gileada, te
tamaiti a Makira, te tamaiti a Ma-
nase ra, kare ana e tamaroa, e tamaine
ra: e teia oki te ingoa o taua au ta-
maine nana ra, ko Mahala, e ko Noa,
e ko Hogela, e ko Mileka, e ko Tireza.
Kua aere maira ratou ki mua ia Elea- 4
zara taunga ra, e ia Iosua te tamaiti a
Nuna ra, e te au mataiapo ra, tuatua
maira, Kua akaue mai a Iehova ia
Mose e oronga mai i tetai tuanga na
matou i roto i to matou ai taeake. Kua
orongaia atura tetai tuanga na ratou
i rotopu katoa i ta te au taeake o to
ratou metua, ta Iehova i akaue maira.
Okotai ngauru ta Manase ra tuanga i 5
rauka, *e tuanga* ke rai te enua ra ko
Gileada e Basana, i tetai pae Ioridana
ra; No te mea e tuanga ta te *uanga* 6
tamaine a Manase i roto katoa *i te
tuanga* a tana au *uanga* tamaroa ra,
kareka tetai pae tamariki a Manase ra,
ko te enua ra ko Gileada ta ratou.
E to Manase ra kotinga, ko Asera 7
ïa e ki Mikemeta i vaitata i Sekema;
aere ua atura taua kotinga ra ki o to
Eni-Tapua ra na te pae katau ra. No 8
Manase oki te enua i Tapua; kareka
Tapua i te kotinga o Manase ra, no te
tamariki a Epheraima ïa. E *mei reira* 9
oki eke atura taua kotinga ki raro ki te
kauvai ra ko Kana, tei tetai pae i apa-
tonga i taua kauvai ra, te iropu ua ra
te au oire o Epheraima e te au oire o
Manase ra; tei te pae i apatokerau i
taua kauvai ra taua kotinga o Manase
ra, e mama atura ïa te kotinga ki te
tai *maata ra.* Te pae i apatonga ra, 10
no Epheraima ïa, no Manase te pae i
apatokerau, ko te tai *maata* ra to raua
kotinga: e kua ue roa atura raua kia
Asera i te pae i apatokerau, e kia Isa-
11 kara ra i te pae i te itinga o te rā ra. E
ta Manase i roto i ta Isakara ra, e i
roto i ta Asera ra, ko Bete-seana ïa e
ona puke vila, e ko Ibeleama e ona
puke vila, e to Dora e to reira puke
vila, e to Eni-dora e to reira puke vila,
e to Taanaka e to reira puke vila, e to
Megido e to reira puke vila, e toru ta-
12 pere. Kare ra i eke to te reira au oire
i te tamariki a Manase; kua noo ra te
13 ngati Kanaana i taua enua ra. Kia ma-
roiroi ra te tamariki a Iseraela ra, kua
akariro ratou i te ngati Kanaana ei ta-
vini; kare ra i tuaru ke atu ia ratou.
14 Kua tuatua maira te tamariki a Io-
sepha kia Iosua, na ko maira, Eaa koe
i tataki tai mai ei i ta matou tuanga e
okotai o matou ngai kia noo, e e aronga
maata oki matou, no te mea kua aka-
meitaki a Iehova ia matou e teia noa'i?
15 Kua karanga aturā Iosua kia ratou, E
aronga maata kotou ra, e te iti ra te
maunga ra ko Epheraima ia kotou; ka
aere ki te ngai akaruke ua ra, ka vaere
ei *ei ngai* no kotou uaorai; tera ake te
tapere o te Perizi, e to te Rephai.
16 Kua tuatua maira te tamariki a Io-
sepha ra, Kare e rava taua maunga ra
ia matou; e te au ngati Kanaana ra-
varai e noo i te tapere i raro ake, e
kariota auri to ratou; ko tei *noo* i Bete-
seana e ona puke vila, e tei *noo* i te o
17 ra ko Iezereela. Kua karanga aturā
Iosua ki te ngutuare o Iosepha, kia
Epheraima, e kia Manase ra, na ko
atura, E aronga maata kotou, e te riri-
nui oki to kotou, auraka ta kotou ei
18 tuanga okotai ua ra: No kotou ra te
maunga ra; e rakau uaorai te rakau, ka
marae rai ia kotou; e to te pae katoa
o taua *maunga* ra, no kotou ïa; e
kariota auri uaorai ta ratou, e maroiroi
uaorai ratou, ka eke rai te ngati Ka-
naana ia kotou.

PENE XVIII.

Te Are uipānga i akatuia ra, e te toenga o te enua i akakiteia ra. Te tuanga e te kena kainga o Beniamina, e te au oire.

1 KUA akaputuputu maira te uipā-
nga katoa a te tamariki a Iseraela
i Silo, e kua akatu akera i te Are uipā-
nga i reira. Kua vi iora taua enua ra
ia ratou i reira.
2 Te toe ra nga kopu e itu i roto i te
tamariki a Iseraela, kare rai i rauka ta

ratou tuanga. Kua karanga aturā Io- 3
sua ki te tamariki a Iseraela, Eaa to
kotou roa i tavare ei kotou i te aere e
rave i te enua, ta te Atua o to kotou ai
metua ta Iehova i oronga no kotou na?
Ka iki ana kotou i te tangata no kotou 4
na, tataki toru ake i te kopu *okotai*, e
naku ratou e tono kia aere ratou na roto
i te enua katoa, ka kotikoti ei ei tuanga
na ratou, ka oki mai ei kiaku nei. E 5
itu rai tuanga ta ratou e tua. Ka noo
ua Iuda i ta ratou uaorai tuanga i te
pae i apatonga ra, ka noo ua oki te
ngutuare o Iosepha i to ratou ra ngai i
te pae i apatokerau ra. Kareka te 6
enua *e toe* ra, e kotikoti kotou *i te
reira* e kia itu rai kotinga, ka apai mai
ei *i taua au tu kotinga ra* ki ko nei
kiaku nei, kia tuku oki au i te kelero
na kotou i ko nei, ki mua i te aroaro o
to tatou Atua ra ko Iehova. Kare ra 7
a te ngati Levi e tuanga i roto ia kotou
na; ko te taoonga taunga oki a Iehova
ra, ta ratou ïa tuanga: e ko Gada, e ko
Reubena, e te kopu veenga o Manase
ra, kua rauka oki ta ratou tuanga i te-
tai pae Ioridana, i te pae i te itinga o te
rā ra, ta te tavini o Iehova ta Mose i
oronga mai no ratou ra. Kua tu akera 8
taua au tangata ra, aere atura: kua
ikuiku oki a Iosua ki taua aronga i aere
e kotikoti i taua enua ra, karanga atura,
Ka aere na roto i taua enua nei, ka
kotikoti ei, ka oki mai ei kiaku nei,
kia tuku au i te kelero na kotou i ko
nei ki mua i te aroaro o Iehova i
Silo nei.

Aere atura taua aronga tangata ra e 9
pini ua ake taua enua ra, e kua akairo
iora i te reira ki roto i tetai buka, e
itu atura kotinga ma te au oire ravarai,
e kua oki mai ra ratou kia Iosua ra ki
te puakapa i Silo ra. Kua tuku iorā 10
Iosua i te kelero na ratou ki mua i te
aroaro o Iehova i Silo, tua iorā Iosua i
te enua na te tamariki a Iseraela i reira,
i ta ratou au tuanga.

Kua taka iora te kelero *mua* ra, na te 11
kopu o te tamariki a Beniamina ïa, i to
ratou au kopu-tangata: e te kotinga o
ta ratou tuanga tei rotopu ïa i te tama-
riki a Iuda, e te tamariki a Iosepha.
To ratou kotinga i te pae i apatokerau 12
ra, ko Ioridana ïa, e aere ua atura taua
kotinga ra i vaitata i Ieriko i te pae i
apatokerau ra, aere ua atura na runga i
te maunga i te pae i te opunga o te rā,
e mama atura ki te medebara ra, ko
Bete-avena. Mei reira oki, aere ua 13
atura taua kotinga ra ki Luza, ki tetai
pae i Luza, koia oki Betela, ki te pae i
apatonga ra, e kua eke atura taua ko-
tinga ra ki raro ki Atarota-adara, i vai-
tata i te tuaivi i Bete-horona i raro, i te
14 pae i apatonga ra. E tatākiia atura
taua kotinga ra, e akatakanimoia atura
na te pae tai i apatonga ra, mei taua
tuaivi i mua mei Bete-horona maira, te
pae i apatonga ra; e tona mama anga
atu, tei Kiriata-baala ïa, koia oki Kiria-
ta-iearima, e oire no te tamariki a Iuda:
ko te pae teia i te opunga o te rā ra.
15 E te pae i apatonga ra mei Kiriata-iea-
rima maira ïa, e aere ua atura taua koti-
nga ra ki te pae i te opunga o te rā, e
tae ua atura ki te punavai ra o Nepha-
16 toa; *Mei reira oki*, eke tika atura taua
kotinga ra ki te epenga mai o te mau-
nga i mua mai i te o ra o te tamaiti a
Hinoma, i te o o te Rephai i te pae i
apatokerau ra, eke atura oki na te o ra
ko Hinoma, e tae atura ki Iebusa i te
pae i apatonga ra, eke tika atura oki ki
17 Eni-rogela. E tatākiia atura oki mei
te pae i apatokerau mai, e tae atura ki
Eni-semesa; e aere tika atura ki Geli-
lota, i mua atu i te kakenga ra i o Adu-
mima, e kua eke tika atura ki te toka o
18 Bohana te tamaiti a Reubena, E kano-
kano atura oki ki te pae i apatokerau i
te pae i aite tika ki Araba, e eke tika
19 atura ki Araba; E aere tika atura taua
kotinga ra ki te pae i apatokerau, na te
pae i Bete-hogala: e te mama anga o
taua kotinga ra, ko te ava ïa o te tai
kavakava ra, i te pae i apatokerau ra i
te openga o Ioridana ra. Ko taua ko-
20 tinga ra ïa i te pae i apatonga. E te
kotinga i te pae i te itinga o te rā ra,
ko Ioridana ïa. Ko te tuanga teia a te
tamariki a Beniamina ra, e tona koti-
nga e pini ua ake, i to ratou au kopu-
tangata.

21 E te au oire no taua kopu i te tama-
riki a Beniamina ra, i to ratou au kopu-
tangata, ko Ieriko ïa, e ko Bete-hogala,
22 e te o ra ko Keziza, E ko Bete-araba, e
23 ko Zemaraima, e ko Betela, E ko
24 Avima, e ko Para, e ko Ophera, E ko
Kephara-haamonai, e ko Ophini, e ko
Geba; okotai ngauru ma rua au oire,
25 e to ratou au vila oki: *E* ko Gibeona,
26 e ko Rama, e ko Beerota, E ko Mizepe,
27 e ko Kephira, e ko Moza, E ko Rekema,
28 e ko Irapeela, e ko Tarala, E ko Zela, *e*
ko Elepha, e ko Iebusa, koia oki Ieru-
salema, ko Gibeata, *e* ko Kiriata; okotai
ngauru ma a ïa au oire, e to ratou au vila
oki. Ko ta te au tamariki a Benia-
mina ïa tuanga, i to ratou au kopu-ta-
ngata.

PENE XIX.

Nga tuanga a Simeona, Zebuluna, Isakara, Asera, Naphatali, e Dana, i akakiteia ra.

KUA taka iora te rua o te kelero, na 1
Simeona ïa, na te kopu o te tama-
riki a Simeona ra, i to ratou au kopu-
tangata; e ta ratou tuanga, tei rotopu
ïa i te tuanga a te tamariki a Iuda ra.
Teia ta ratou tuanga, ko Bere-seba, e ko 2
Seba, e ko Molada, E ko Hazara-suala, e 3
ko Bala, e ko Azema, E ko Elatolada, e 4
ko Betula, e ko Horama, E ko Zikelaga, 5
e ko Bete-marakabota, e ko Hazara-
susa, E ko Bete-lebaota, e ko Saruena; 6
okotai ngauru ma toru ïa au oire, e to
ratou au vila: *E* ko Aina, *e* ko Remo- 7
na, e ko Etera, e ko Asana; e a ïa puke
oire, e to ratou au vila oki: E te au 8
vila katoa i vaitata i taua au oire ra e
pini ua ake, e tae ua atu ki Baalata-
beera-ramata i te pae i apatonga ra.
Ko te tuanga teia a te kopu a te tama-
riki a Simeona ra, i to ratou au kopu-
tangata. No roto i te tuanga a te tama- 9
riki a Iuda, ta te tamariki a Simeona
ra tuanga; e maata oki ta te tamariki
a Iuda tuanga ia ratou; i tuaia'i ta te
tamariki a Simeona tuanga i roto i ta
ratou ra.
E kua taka iora te toru o te kelero, na 10
te tamariki a Zebuluna ïa, i to ratou au
kopu-tangata. E kua tae rava atura te
kotinga o ta ratou ra tuanga ki Saridi:
I na Marala to ratou kotinga i te aere 11
na te pae taatai ra, e tae atura ki Da-
baseta, e te kauvai i vaitata i Iokenea-
ma: E mei Saridi oki kotoe tika atura 12
ki runga i te pae i te itinga o te rā ra, i
vaitata i Kiselota-tabora, e *mei reira*
oki aere tika atura ki Daberata, e aere
tika atura ki runga ki Iaphia. E mei 13
reira oki, aere ua atura na te pae i te
itinga o te rā ra na Gita-hephera, e tae
atura ki Ita-kazina; e mama rava atu-
ra ki Remona-metoara-nea. E te ko- 14
tinga i te pae i apatokerau ra te apepe
atura ïa ki Hanatona, e tona mama anga
ra tei te o ra ïa o Iipita-ela: E ko 15
Katata, e ko Nahalala, e ko Simerona,
e ko Idala, e ko Betelehema; okotai
ngauru ma rua ïa au oire, e to reira au
vila. Ko te tuanga teia a te tamariki 16
a Zebuluna i to ratou au kopu-tangata,
ko te au oire, e to reira au vila.
Kua taka iora te a o te kelero, na 17
Isakara ïa, na te tamariki a Isakara i
to ratou au kopu-tangata. E to ratou 18
kotinga, i na Iezereelaia mai ïa, e Kese-
lota, e Sunema, E ko Hapharaima, e 19
20 ko Sihona, e ko Anaarata, E ko Rabita,
21 e ko Kisiona, e ko Abeza, E ko Reme-
ta, e ko Eni-ganima, e ko Eni-hada, e
22 ko Bete-pazeza: E kua tae roa taua
kotinga ra ki Tabora, e Saazima, e
Bete-semesa, e te mama anga o to ratou
kotinga, tei Ioridana ïa; okotai ngauru
ma ono ïa au oire, e to reira au vila.
23 Ko te tuanga teia o te kopu o te tama-
riki a Isakara ra, i to ratou au kopu-
tangata, ko te au oire, e to reira au
vila.
24 E kua taka iora te rima o te kelero,
na te kopu ïa o te tamariki a Asera ra,
25 i to ratou au kopu-tangata. E to ra-
tou kotinga, ko Helekata ïa, e ko Hali,
26 e ko Betena, e ko Akasapha, E ko
Alameleka, e ko Amadi, e ko Miseala,
e tae ua atura ki Karamela, e Siora-
libenata i te pae i te opunga o te rā;
27 E te pae i te itinga o te rā ra, apepe
atura ki Bete-dagona, e tae rava atura
ki Zebuluna, e te o ra ko Iipita-ela; *e*
te pae i apatokerau ra, *aere tika atura*
ïa ki Bete-emeka, e Neiela; e aere ua
28 atura ki Kabula i te pae kaui; E ko
Heberona, e ko Rehoba, e ko Hamona,
e ko Kana, e tae atura ki Sidona maata
29 ra; *E mei reira oki,* apepe atura taua
kotinga ra ki Rama, e ki te oire pakari ra
ko Turia; e akamingi tika atura taua
kotinga ra ki Hosa: e tona mama anga
atu ko te tai *maata* ra ïa, mei te koti-
30 nga oki e tae ua atura ki Akeziba; Ko
Uma katoa oki, e ko Apheka, e ko Re-
hoba; e rua ngauru ma rua ïa au oire,
31 e to reira au vila. Ko te tuanga teia a
te kopu o te tamariki a Asera ra, i to
ratou au kopu-tangata; ko teia au oire,
e to reira au vila.
32 Kua taka iora te ono o te kelero,
na te tamariki a Naphatali ïa, na te
tamariki a Naphatali i to ratou au
33 kopu-tangata. E to ratou kotinga ko
Helepha, *e* na Alona ïa, ki Zaananima,
e ki Adami, *e* ki Nekeba, e ki Iaba-
neela, e tae atura ki Lakuma; e tona
34 mama anga atura, ko Ioridana ïa; E
mei reira oki, apepe tika atura taua
kotinga ra ki Azenota-tabora, i te pae
i te opunga o te rā ra; e mei reira oki,
aere ua atura ïa ki Hukoka, e tae rava
atura ki Zebuluna i te pae i apatonga
ra, e te pae i te opunga o te rā ra e tae
rava atura ki Asera, e kia Iuda i te pae
35 Ioridana i te itinga o te rā ra. E te
au oire i patuia ra, ko Zidima ïa, *e* ko
Zera, e ko Hamata, *e* ko Rakata, e ko
36 Kinereta, E ko Adama, e ko Rama,
37 e ko Hazora, E ko Kedesa, e ko Ede-
38 rei, e ko Eni-hazora, E ko Irona, e ko
Migadala-ela, *e* ko Horema, e ko Bete-

anata, e ko Bete-semesa; okotai ngauru
ma iva au oire, e to reira au vila. Ko 39
te tuanga teia a te kopu o te tamariki
a Naphatali ra i to ratou au kopu-ta-
ngata, ko te au oire ïa, e to reira au
vila.

Kua taka iora te itu o te kelero, na 40
te kopu ïa o te tamariki a Dana ra, i to
ratou au kopu-tangata. E te kotinga 41
o ta ratou tuanga, ko Zora ïa, e ko
Esetaola, e ko Ire-semesa, E ko Sa- 42
alabina, e ko Aialona, e ko Ietela, E 43
ko Elona, e ko Timanata, e ko Eka-
rona, E ko Eleteke, e ko Gibetona, 44
e ko Baalata, E ko Ieluda, e ko Be- 45
ne-bereka, e ko Gata-rimona, E ko 46
Me-iarekona, e ko Rakona, e te tapere
ki mua mai i Iapho. *Iti* iora ta te 47
tamariki a Dana tuanga ia ratou, aere
atura te tamariki a Dana ki runga e
tamaki ia Lesema, e rauka iora, taia
iora ki te mata koke, riro maira ia
ratou, e kua noo iora i reira, tapa iora
i *taua oire ra* ko Lesema, ia Dana, i te
ingoa o to ratou tupuna ra ko Dana.
Ko te tuanga teia a te kopu a te tama- 48
riki a Dana ra, i to ratou au kopu-
tangata; ko *to ratou* teia au oire, e to
reira au vila.

E oti akera te enua i te tuaia e 49
ratou ei nooanga no ratou i to reira au
kotinga, kua oronga akera te tamariki
a Iseraela i tetai tuanga na Iosua te
tamaiti a Nuna i roto ia ratou. Ko ta 50
Iehova i tuatua maira, kua oronga
ratou i te oire tana i pati maira nona,
ko Timenata-sera, i te maunga ra ko
Epheraima: e kua patu aia i taua
oire ra, e kua noo oki i reira.

Ko te au tuanga teia ta Eleazara 51
taunga, e ko Iosua te tamaiti a Nuna,
e te aronga mataiapo tutara no te au
kopu o te tamariki a Iseraela, i tua
kelero i Silo, ki mua i te aroaro o
Iehova, i te ngutupa o te Are uipānga
ra, ei nooanga. Oti akera ia ratou taua
enua ra i te tua.

PENE XX.

Nga oire akapuanga i te akakite angaia ra.

KUA tuatua mairā Iehova kia 1
Iosua, na ko maira, E karanga 2
atu koe ki te tamariki a Iseraela, e na
ko atu, Ka akataka ana i te oire
akapuanga no kotou, i taku oki i ka-
ranga atu kia kotou ia Mose; Kia oro 3
te tangata i ta kite kore ua, e te ano-
ano kore, i te tangata ra, ki reira: ei
akapuanga tei reira no kotou, *kia ora
kotou* i te akamopuku ta tangata ra. E 4
te tangata e oro i tetai o aua nga
ra, ka tu ua aia i te ngutupa i te to
anga ki roto i taua oire ra, ka aka
ei i tana tuatua kia akarongo te aro
pakari o taua oire ra; e na ratou e
ku iaia ki roto i te oire kia ratou
ka oronga mai ei i tetai ngai nona
5 noo aia i rotopu ia ratou ra. E
aru mai te akamopuku ta tangata
iaia, auraka ratou e tuku atu i taua
tangata ra ki tona rima, no te mea k
aia i anoano i te ta i tona tangata tu
kare oki i makitakita iaia i-muatanga
6 ra. E ka noo aia i roto i taua oire
e kia tu aia ki mua i te aroaro o
uipānga, ka akavaia'i ra, e kia mate
taunga maata i te reira tuatau; ei re
taua ta tangata ra e tika'i kia oki
tona uaorai oire, e tona uaorai ngut
are, e te oire mei reira mai aia ka o
ei ra.
7 Kua akataka atura ratou ia Kede
i Galilea ra, i te pae maunga i o Naph
tali ra, e ko Sekema i te pae maunga
o Epheraima ra, e ko Kiriata-araba
koia Heberona, i te pae maunga i
8 Iuda. E tei tetai pae Ioridana i Ierik
ra i te pae i te itinga o te rā ra, aka
taka atura ratou ia Bezera i te mede
bara ra i te ngai mataataa no te kop
o Reubena ra, e ko Ramota i Gilead
no te kopu o Gada ra, e ko Golana
9 Basana no te kopu o Manase ra. K
te au oire teia i akonoia no te tamarik
ravarai a Iseraela ra, e no te tangata
ke ke *katoa* e noo i roto ia ratou ra, kia
oro tei ta kite kore ua i te tangata ra
ki reira, kia kore e mate i te rima o te
akamopuku ta tangata ra, kia tu ra aia
ki mua i te aroaro o te uipānga ra.

PENE XXI.

Te au oire ra e a ngauru ma varu ra i te oronga anguia no te ngati Levi ra.

1 KUA aere maira te aronga ma-
taiapo tutara o te ngati Levi ra
kia Eleazara taunga ra, e kia Iosua te
tamaiti a Nuna ra, e te aronga mata-
iapo tutara no te au kopu o te tama-
2 riki a Iseraela ra; E kua tuatua maira
ratou kia ratou i Silo, i te enua ra ko
Kanaana, na ko maira, Kua akaue
mai a Iehova ia Mose kia orongaia
mai te oire no matou ei nooanga, e to
reira au kainga *katoa* i vao ake, no ta
3 matou au puaka. Kua oronga atura te
tamariki a Iseraela i teianei au oire ma
to reira au kainga *katoa* i vao ake no te
ngati Levi, no roto i ta ratou tuanga, ta
Iehova oki i akaue maira.

E kua taka iora te kelero *mua*, no te 4
au kopu-tangata ngati Kohata ïa;
rauka iora i te kelero ta te ngati Levi,
ta te tamariki Aarona taunga, nga
oire okotai ngauru ma toru no te kopu
o Iuda, e no te kopu o Simeona, e no
te kopu o Beniamina. E tetai pae ta- 5
mariki no taua au ngati Kohata, *rauka
iora ta ratou* i te kelero, okotai ngauru
ïa oire, no te au kopu-tangata o te
kopu o Epheraima, e no te kopu o
Dana, e no te kopu veenga o Manase
ra. E *rauka iora* ta te tamariki a Ge- 6
resona i te kelero, okotai ngauru ma
toru au oire, no roto i te au kopu-
tangata o te kopu o Isakara, e no roto
i te kopu o Asera, e no roto i te kopu
o Naphatali, e no roto i te kopu veenga
o Manase i Basana. E ta te tamariki 7
a Merari i to ratou au kopu-tangata,
okotai ngauru ma rua au oire, no roto i
te kopu o Reubena, e no roto i te kopu
o Gada, e no roto i te kopu o Zebuluna.
Ko ta te tamariki a Iseraela au oire 8
teia i oronga keleroia atu, ma to reira
au kainga *katoa* i vao ake, na te ngati
Levi, ko ta Iehova i akaue mai ia
Mose.

E kua oronga atura ratou i teianei 9
au oire i akakiteia i te ingoa nei, no
roto i te kopu o te tamariki a Iuda ra,
e no roto i te kopu o te tamariki a
Simeona ra; Tei te tamariki a Aarona 10
no te au kopu-tangata ngati Kohata, no
te au tamariki a Levi ra; ko ta ratou
oki te kelero mua ra. Kua apai atura 11
ratou i te oire o te metua o Anaka ra ko
Araba, ma to reira au kainga *katoa* i
vao ake, no ratou, koia oki Heberona,
tei te ngai maunga o Iuda: Kareka te 12
au kainga e te au vila no taua oire ra,
kua orongaia e ratou *te reira*, tei ia
Kaleba te tamaiti a Iephune ïa, ei
tuanga nana. Ko ta ratou ïa i oronga 13
na te tamariki a Aarona taunga, ko
Heberona, ei oire akapuanga no te ta
tangata ra, e to reira au kainga i vao
ake, e ko Libena e to reira au kainga i
vao ake, E ko Iatira e to reira au kai- 14
nga i vao ake, e ko Esetemoa e to reira
au kainga i vao ake, E ko Holona e to 15
reira au kainga i vao ake, e ko Debira
e to reira au kainga i vao ake, E ko 16
Aina e to reira au kainga i vao ake, e
ko Iuta e to reira au kainga i vao ake,
e ko Bete-semesa e to reira au kainga i
vao ake: e iva ïa puke oire no eianei
ïa nga kopu toko rua nei. E no roto i 17
te kopu o Beniamina, ko Gibeona ïa e
to reira au kainga i vao ake, e ko Geba
e to reira au kainga i vao ake, *E* ko 18
Anatota e to reira au kainga i vao ake.

e ko Alamona e to reira au kainga i
19 vao ake: e a ïa puke oire. Te au oire
ravarai no taua au tamariki a Aarona,
te kau taunga ra, okotai ïa ngauru e
toru ara oire e to reira au kainga katoa
i vao ake.

20 E te au kopu-tangata ra i te tamariki
a Kohata, i to ngati Levi i toe i taua au
tamariki a Kohata ra, i rauka katoa to
ratou au oire kelero no roto i te kopu o
21 Epheraima ra. Oronga atura ratou ia
Sekema no ratou, ei oire akapuanga no
te ta tangata ra, e to reira au kainga i
vao ake, i te maunga ra ko Epheraima,
e ko Gezera e to reira au kainga i vao
22 ake, E ko Kibezaima e to reira au
kainga i vao ake, e ko Bete-horona e to
reira au kainga i vao ake: e a ïa
23 puke oire. E no roto i te kopu o Dana
ra, ko Eleteke ïa e to reira au kainga i
vao ake, *e* ko Gibetona e to reira au
24 kainga i vao ake, *E* ko Aialona e to
reira au kainga i vao ake, *e* ko Gata-
rimona e to reira au kainga i vao ake:
25 e a ïa puke oire. E no roto i te kopu
veenga o Manase ra, ko Tanaka ïa e to
reira au kainga i vao ake, e ko Gata-
rimona e to reira au kainga i vao ake:
26 e rua ïa puke oire. Taua au oire
ravarai na, okotai ïa ngauru e to reira
au kainga *katoa* i vao ake, no te au
kopu-tangata i te tamariki a Kohata i
toe ra.

27 E ki te au tamariki a Geresona, no te
au kopu-tangata ngati Levi ra, *oronga
atura ratou* ia Golana i Basana ra, e to
reira au kainga i vao ake, no roto i
tetai pae kopu o Manase ïa, ei oire aka-
puanga no te ta tangata ra, e ko Beese-
tera e to reira au kainga i vao ake: e
28 rua ïa puke oire. E no roto i te kopu o
Isakara ra, ko Kisona ïa e to reira au
kainga i vao ake, *e* ko Dabera e to reira
29 au kainga i vao ake, *E* ko Iaremuta e
to reira au kainga i vao ake, *e* ko Eni-
ganima e to reira au kainga i vao ake:
30 e a ïa puke oire. E no roto i te kopu
o Asera ra, ko Misala ïa e to reira au
kainga i vao ake, *e* ko Abadona e to
31 reira au kainga i vao ake, *E* ko Hela-
kata e to reira au kainga i vao ake, e ko
Rehoba e to reira au kainga i vao ake:
32 e a ïa puke oire. E no roto i te kopu o
Naphatali ra, ko Kedesa ïa i Galilea ra,
ei oire akapuanga no te ta tangata ra,
e to reira au kainga i vao ake, e ko
Hamota-dora e to reira au kainga i vao
ake, e ko Karatana e to reira au kainga
33 i vao ake: e toru ïa puke oire. Te au
oire ravarai no te ngati Geresona i to
ratou kopu-tangata, okotai ngauru e toru
ara oire e to reira au kainga i vao ake.

E ki te au kopu-tangata i te tamariki 34
a Merari ra, tetai pae ngati Levi ra,
oronga atura ratou, no roto i te kopu o
Zebuluna, ia Iokeneama e to reira au
kainga i vao ake, *e* ko Karata e to reira
au kainga i vao ake, *E* ko Dimina e to 35
reira au kainga i vao ake, *e* ko Nahalala
e to reira au kainga i vao ake: e a ïa
puke oire. E no roto i te kopu o Reu- 36
bena, ko Bezera ïa e to reira au kainga
i vao ake, e ko Iaaza e to reira au
kainga i vao ake, E ko Kedemota e to 37
reira au kainga i vao ake, e ko Me-
phaata e to reira au kainga i vao ake:
e a ïa puke oire. E no roto i te kopu o 38
Gada ra, ko Ramota ïa i Gileada, ei
oire akapuanga ïa no te ta tangata ra, e
to reira au kainga i vao ake, e ko Maha-
naima e to reira au kainga i vao ake,
Ko Hesebona e to reira au kainga i vao 39
ake, *e* ko Iazera e to reira au kainga i
vao ake: e a ïa puke oire. E te au 40
oire ravarai o te au tamariki a Merari,
i to ratou au kopu-tangata, i te au kopu-
tangata ngati Levi i toe ra, okotai
ngauru ïa puke oire e rua ara i ta ratou
kelero. Te au oire ravarai o te au 41
ngati Levi i o te tamariki a Iseraela ra,
e a ïa ngauru ma varu taua au oire ra
ma to reira au kainga i vao ake; E au 42
kainga anake rai to teianei au oire i vao
ake, ko te tu ïa o taua au oire ravarai nei.

Kua oronga mai a Iehova i te enua 43
katoa no Iseraela tana i taputou mai ki
to ratou ai metua e, e oronga mai aia;
rauka iora oki te reira ra ia ratou, e kua
noo ki runga. E kua oronga uā Ieho- 44
va i te au no ratou e pini ua ake; mei
tana oki i taputou mai ki to ratou ai
metua: e kare rava tetai o to ratou au
enemi i mou mai ki mua ia ratou; kua
tuku mai oki a Iehova i to ratou au
enemi katoa ki to ratou rima. Kare 45
rava tetai mea meitaki ta Iehova i tua-
tua mai ki te ngutuare o Iseraela i poka:
ope rava akera i te tupu.

PENE XXII.

Nga kopu toko rua e te kopu veenga i te tuku anga atu ki te ngutuare.

KUA tiki aturā Iosua i te ngati 1
Reubena, e te ngati Gada, e te
kopu veenga o Manase ra i reira; E 2
kua karanga atura kia ratou, Kua
akono kotou i te au mea ravarai ta te
tavini o Iehova ra ta Mose i akaue mai
ia kotou: e kua akamako mai oki
kotou i toku reo i te au mea ravarai
taku i akaue atu kia kotou na. Kare 3
rai kotou i akaruke i to kotou ai taeake
i te au rā e manganui akenei e tae rava
mai nei ki teianei rā, kua akono ra ko-
tou i te ikuikuanga i akaueia mai e to
4 kotou Atua e Iehova. E teianei kua
oronga mai to kotou Atua ra ko Iehova
i te akaangaroi ki to kotou ai taeake,
tana oki i tuatua mai kia ratou ra: ka
oki kotou i tenana, e aere ki to kotou au
puakapa, *e* to kotou tuanga enua, ta te
tavini o Iehova ra ta Mose i oronga mai
5 no kotou i tetai pae Ioridana ra. Kia
matakite ra, e akono tikai i te akauenga
e te ture, ta te tavini o Iehova ta Mose
i ikuiku mamate mai ia kotou ra; kia
inangaro rai kotou i to kotou Atua ra ia
Iehova, e kia aere rai na tona katoa au
arataa, e kia akono i tana au akauenga,
e kia piri atu kiaia, e kia araara atu
iaia ma to kotou ngakau katoa, e ma to
6 kotou vaerua katoa. Kua akaora aturā
Iosua ia ratou, e kua tuku atura ia
ratou; aere atura ratou ki to ratou au
7 puakapa. Kua oronga anā Mose *i te
tuanga* na tetai pae i te kopu o Manase
i Basana; kareka ta tetai pae, kua
orongā Iosua *i ta ratou* i roto i to ratou
au taeake i teia pae Ioridana i te pae i
te opunga o te rā nei. E ia Iosua i tuku
katoa ia ratou kia aere ua ra ki to ratou
au puakapa, ka akaora'i aia ia ratou ra:
8 Kua karanga atura aia kia ratou, na ko
atura, Ka oki ana ki to kotou au pua-
kapa ma te apinga maata katoa ra, ma
te puaka e manganui, *e* te ario, e te
auro, e te veo, e te auri, e te kakau
maata na; ka tua'i na to kotou ai
taeake i te apinga aō na to kotou au
enemi.
9 Oki atura te tamariki a Reubena, e
te tamariki a Gada, e te kopu veenga
o Manase ra, aere atura mei Silo atu i
te enua ra i Kanaana, vaoo iora i te
tamariki a Iseraela, aere atura ki te
enua ra ki Gileada, ki te enua tuanga
no ratou ra, i tei tukuia mai no
ratou i te tuatua a Iehova ia Mose.
10 E tae atura ratou ki te pae Iori-
dana, i tei *tiraa tika mai* ki te enua
nei ki Kanaana, kua patu iora te tama-
riki a Reubena, e te tamariki a Gada,
e te kopu veenga o Manase ra, i tetai
atarau i reira, i te pae Ioridana; e
atarau maata e vaoo ua mai kia akara
ra.
11 Kite akera te tamariki a Iseraela i
te rongo e, i na! te tamariki a Reubena,
e te tamariki a Gada, e te kopu veenga
o Manase ra, kua patu i te atarau i te
pae Ioridana ra, i te pae e tiraa tika mai
ki te enua nei ki Kanaana, i te ngai i
12 aereia e te tamariki a Iseraela nei; E
kite akera te tamariki a Iseraela *i te
reira*, kua uruoa iora te uipānga katoa.

a te tamariki a Iseraela i Silo, e aere e
tamaki atu ia ratou. Kua tono atura 13
te tamariki a Iseraela ia Phinehaza te
tamaiti a Eleazara taunga ra, ki te
tamariki a Reubena, e te tamariki a
Gada, e te kopu veenga o Manase ra,
ki te enua ra ki Gileada; E te au 14
mataiapo tutara tino ngauru katoa ra,
okotai ngutuare maata okotai mataiapo
e pini rava ake nga kopu o Iseraela ra;
e mataiapo tutara anake i te ngutuare o
to ratou ai metua, i roto i to Iseraela
katoa ïa au tausani anga.

E tae atura ratou ki te au tamariki a 15
Reubena, e te tamariki a Gada, e te
kopu veenga o Manase ra, ki te enua
ra ki Gileada, e kua karanga atura kia
ratou, na ko atura, Te na ko maira te 16
uipānga katoa o Iehova ra, Eaa tenana
ara i raveia e kotou i te Atua o Iseraela
nei, i anga ke ei kotou i teianei rā kare
akera i aru ia Iehova; kotou i patu i te
atarau na kotou, e kua meameaau kotou
ia Iehova i teianei rā? E iti rai aina 17
ta tatou ara i Peora, tei kore roa i mā i
roto ia tatou nei, mate ua'i te uipānga
a Iehova i te maki-mate e tae ua ake-
nei ki teianei rā, I anga ke ei kotou i te 18
aru anga ia Iehova i teianei rā? Ka
riro oki aia i te riri mai i te uipānga
katoa o te tamariki a Iseraela apopo,
kotou i meameaau mai ia Iehova i teia-
nei rā. E teianei, te viivii na to 19
kotou enua i rauka, e aere kotou ki
tetai pae i te enua i nooia e Iehova, i te
vairanga i te sekene o Iehova; ka rave
i tetai tuanga i rotopu ia matou nei;
auraka ra e meameaau ia Iehova, au-
raka oki e meameaau ia matou, i te
patu anga i te atarau ke na kotou
uaorai, auraka te atarau a to tatou Atua
ra a Iehova anake ra. Kare ainei a 20
Akana te tamaiti a Zera i rave i te ara
i te mea i anatemaia ra, e kare ainei i
rokoia katoaia te uipānga a Iseraela ka-
toa e te riri? Kare oki taua tangata
ra i mate ua koia anake ra i tana ara.

Kua tuatua maira te tamariki a 21
Reubena, e te tamariki a Gada, e te
kopu veenga o Manase, i reira ra, na ko
maira ki taua aronga mamaata i runga
i te au tausani o Iseraela ra, Ko te 22
Atua no te au atua *katoa* ra ko Iehova:
ko te Atua no te au atua *katoa* ra ko Ie-
hova: koia uaorai te kite *i to matou
anoano;* ka kite katoa oki Iseraela. E
meameaau *teianei*, e e akarongo kore
ia Iehova, auraka e akaora ia matou i 23
teianei rā. I patu matou i te atarau
na matou uaorai ei anga ke i te aru
anga ia Iehova, e ei apai anga i te
tusia karakaratio, e te mineka, ki ru-
ngao, e ei apai anga i te tusia au ki
rungao, na Iehova uaorai e umuumu
24 mai; Kare aina no te mataku i pera'i
matou, no te mea i tuatua matou e,
Ka riro ta kotou au tamariki i te tua-
tua mai ki ta matou au tamariki a muri
atu e, Eaā Iehova no kotou, te Atua
25 no Iseraela nei? Kua akariro oki a
Iehova ia Ioridana nei ei kotinga i ro-
topu ia tatou, e tenana au tamariki a
Reubena, e te tamariki na Gada; kare
a kotou puapinga ia Iehova ra: kore
akera ta matou au tamariki e mataku
ia Iehova i taua au tamariki na kotou
26 na. No reira matou i karanga'i e, E
aere tatou e patu i tetai atarau na ta-
tou; auraka ra no te tusia karakara-
27 tio, e no te au tusia katoa ra; Kia riro
ra ei kite no matou e no kotou, e no
to matou au uki a muri atu, kia aka-
mori rai matou ia Iehova, ki mua i tona
aroaro, ma te tusia karakaratio, e te au
tusia, e te tusia au na matou ra; kia kore
ta kotou au tamariki e tuatua mai ki ta
matou au tamariki a muri atu e, Kare
28 a kotou puapinga ia Iehova ra. I tua-
tua oki matou e, Kia *pera* mai ratou i
te tuatua kia matou, e to matou au uki
a muri atu, ei reira e tika'i ia matou
kia karanga atu e, I na, te tu o te ata-
rau a Iehova i ta to matou ai metua i
patu, kare ra no te tusia karakaratio,
e no te au tusia katoa ra, ei kite ra no
29 matou e no kotou. Auraka rava *ïa
tuatua* kia meameaau matou ia Iehova,
e kia anga ke i te aru anga ia Iehova i
teianei rā, i te patu anga i te atarau tusia
karakaratio, *e* te mineka, e no te au tusia,
auraka te atarau a to tatou Atua anake
ra a Iehova ki mua i te sekene nona ra.
30 E kite akerā Phinehaza taunga, e te
aronga mataiapo tutara o te uipānga, e
te aronga mataiapo i runga i te au tau-
sani o Iseraela i kapiti katoaia kiaia
ra, i te tuatua ta te tamariki a Reu-
bena, e te tamariki a Gada, e te ta-
mariki a Manase i tuatua maira, mareka
31 akera ratou. Kua karanga aturā Phi-
nehaza te tamaiti a Eleazara taunga ra,
ki te tamariki a Reubena, e te tamariki
a Gada, e te tamariki a Manase ra,
Kua kite atura matou, tei rotopu a Ie-
hova ia tatou i teianei rā, i te mea
kare kotou i ara ia Iehova i taua ara
nei; kua ora te tamariki a Iseraela ia
kotou i te rima o Iehova.
32 Kua oki mairā Phinehaza te tamaiti
a Eleazara taunga, e te ui mataiapo tu-
tara, mei ko mai i te tamariki a Reu-
bena ra, e te tamariki a Gada, mei te
enua maira mei Gileada, ki te enua nei
ki Kanaana, ki te tamariki a Iseraela,

apai maira i taua tuatua ra kia ratou.
33 Mareka rava akera oki te tamariki a
Iseraela i taua tuatua ra; e kua aka-
meitaki iora te tamariki a Iseraela i te
Atua, kare akerai i tuatua *akaou* e e
aere e tamaki ia ratou, kia pou te enua i
nooia e te tamariki a Reubena, e te ta-
34 mariki a Gada ra. Tapa iora te ta-
mariki a Reubena e te tamariki a Gada *i
te ingoa* o taua atarau ra, ko *Edi*; Ei kite
oki teia no tatou e, ko Iehova te Atua.

PENE XXIII.

*Te ako anga o Iosua i te au tangata
i tona ruaine anga.*

1 E MANGANUI akera te au rā *tei
topa* i muri ake i ta Iehova oronga
anga mai i te au kia Iseraela i to ra-
tou au enemi ravarai e pini ua ake;
e kua ruaine a Iosua, kua ra'i roa tona
2 au rā. Kua tiki aturā Iosua ia Ise-
raela katoa ra, to ratou aronga pakari,
e to ratou aronga mataiapo tutara, e
to ratou aronga akava, e to ratou
aronga rangatira *katoa* ra, e kua ka-
ranga atura kia ratou, Kua ruaine
3 au, kua ra'i toku au rā: Kua kite
oki kotou i te au mea ravarai ta to
kotou Atua ta Iehova i rave i teia ka-
toa nei au iti-tangata no kotou; ko to
kotou Atua ra oki ko Iehova tei tamaki
4 i ta kotou tamaki. I na, kua tua kele-
roia e au teianei au motia i toe nei no
kotou, ei nooanga no to kotou na au
kopu, e te au motia katoa i pou iaku,
mei Ioridana mai e tae rava akenei ki
te tai maata i te opunga o te rā ra.
5 E ka eke ratou i to kotou Atua ra
ia Iehova, ki mua ia kotou, e nana
ratou e tuaru ke atu e ngaro atura i to
kotou mata, e ka riro mai to ratou
enua kia kotou; ta to kotou Atua ta
6 Iehova i tuatua mai kia kotou na. E
tenana, e akamaroiroi kotou i te akono
e te rave i te au mea katoa i tataia i
roto i te buka ture a Mose ra, auraka
kotou e anga ke i te reira ki te pae ka-
7 tau e te pae kaui; Kia kore kotou e iro-
pu ua atu ki taua au iti-tangata nei, ki
te aronga e toe i roto ia kotou nei; au-
raka oki e akaiki ua atu, auraka oki e
taputou i te ingoa o to ratou ra au atua,
auraka oki e araara ia ratou, auraka
oki kotou e tupou ki raro ki mua ia
8 ratou; Kia piri ra kotou ki to kotou
Atua kia Iehova, mei ta kotou rai oki
i pera ua ana e tae rava akenei ki
9 teianei rā. I eke ei te au tangata ma-
maata e te ririnui ki mua ia kotou ia
Iehova; ko kotou ra, kare oki e ta-
ngata i mou mai ki mua ia kotou e tae
10 rava akenei ki teianei rā. Na te ta-
ngata okotai o kotou na e arumaki *i te
tangata katoa e* kia tausani; na to
kotou Atua oki na Iehova e tamaki i ta
kotou tamaki, i tana i tuatua mai kia
11 kotou na. E tenana, kia matakite ia
kotou orai, kia inangaro tikai kotou i
to kotou Atua ia Iehova.
12 Kia oki ua atura kotou ki muri,
kia piri atu ki te toenga o teianei au
iti-tangata tei toe i rotopu ia kotou
nei, ka akaipoipo ei ia ratou, e kapiti
pu ua'i i roto ia ratou, e ratou oki i roto
13 ia kotou; Kare to kotou Atua ra ko
Iehova e tuaru akaou i taua au iti-
tangata nei na mua ia kotou, kia kite
pu tikai oki kotou; kia riro ra ratou
ei kupenga, e ei maunu ia kotou; ei
koko i to kotou kaokao, e ei tara i roto
i to kotou mata; e pou ua atu kotou
i teianei enua meitaki, ta to kotou Atua
ta Iehova i oronga mai no kotou na.
14 E i na, te aere nei au i teianei rā na
te arataa o to te ao katoa nei: kua
kite oki kotou ravarai i roto i to kotou
ngakau, e i roto i to kotou katoa au
vaerua, e kare rava tetai o te au mea
meitaki ta to kotou Atua ta Iehova i
tuatua mai ia kotou i poka; kua ope
rava i te tupu ia kotou, kare rava tetai
15 o te reira i toe. E mei te au mea me-
meitaki ravarai, ta to kotou Atua ta
Iehova i tuatua mai kia kotou, i ope
rava i te tupu ia kotou nei; koia ka-
toa, ka apai mai a Iehova i te au kino
ravarai ki runga ia kotou, e kia pou
kotou iaia i taua enua meitaki nei, ta
to kotou Atua ta Iehova i oronga mai
16 no kotou na. Kia akaatikau kotou i
te koreromotu a to kotou Atua ra a Ie-
hova, tana i akaue mai kia kotou na e,
e akono, e kia aere kotou, e araara i te
au atua ke, e kia tupou kotou ki raro
ki mua ia ratou; ei reira te riri o Ie-
hova e tupu ei ia kotou, e pou vave
iora kotou i taua enua meitaki nei,
tana i oronga mai no kotou na.

PENE XXIV.

*Te tu rua o te ako anga a Iosua i
to Iseraela ra: tetai toka i te akatu
angaia ei kite: te matenga o Iosua e
tona tanu mangaia: te au ivi o Io-
sepha mei Aiphiti mai i te tanu
mangaia: to Eleazara matenga e te
tanu mangaia.*

1 KUA akaputuputu mairai a Iosua
i te au kopu ravarai o Iseraela ki
Sekema, e kua karanga atura ki te
aronga pakari o Iseraela ra, e to ratou
au mataiapo tutara, e to ratou au aka-

va, e to ratou aronga rangatira ra:
kua tu ua maira ratou ki mua i te aro-
aro o te Atua. Kua karanga aturā Io- 2
sua ki taua aronga katoa ra, Te na ko
maira te Atua o Iseraela nei ko Iehova,
Tei tetai pae vai to kotou ai metua i te
noo anga i muatangana ra, ko Tera, te
metua no Aberahama, e te metua oki
no Nahora, e kua araara ratou i te au
atua ke. E naku oki i rave mai i to 3
kotou metua ia Aberahama, mei tetai
pae vai maira, e kua arataki iaia na roto
katoa i te enua katoa nei ko Kanaana,
e kua akamaata au i tona uanga, e kua
oronga oki au i tana ko Isaaka. E kua 4
oronga oki au i ta Isaaka ko Iakoba, e
ko Esau; e kua oronga oki au i te
maunga ra ko Seira no Esau ei noo-
anga nona; aere atura rā Iakoba e
tana au tamariki ki raro ki Aiphiti;
E kua tono atura au ia Mose raua ka- 5
toa ko Aarona, ta atura oki au ia
Aiphiti i te au mate taku i akatupu i
roto ia ratou ra: e i muri ake kua
arataki mai au ia kotou ki vao. E kua 6
arataki mai au i to kotou ai metua
mei Aiphiti mai; e tae maira kotou
ki taatai; e kua aruaru mai to Aiphiti
i to kotou ai metua, ma te kariota
e te ipo, e tae rava maira ki te tai
muramura. E ia ratou i kapiki kia 7
Iehova ra, kua tuku iora aia i te poiri
i rotopu ia kotou e to Aiphiti, e apai
maira i te tai ki rungao ia ratou,
tapoki atura ia ratou; kua kite oki
to kotou mata i taku i rave i to Aiphiti
ra. E roa akera to kotou noo anga i te
medebara ra, Kua arataki maira au ia 8
kotou ki te enua o te ngati Amori, i
tei noo i tetai pae Ioridana ra; e kua
tamaki mai ratou ia kotou ra, e kua
oronga atu au ia ratou ki to kotou
rima, kia rauka to ratou enua ia kotou,
e pou rava akera ratou iaku ki mua i
to kotou aroaro. Kua tu mairā Ba- 9
laka te tamaiti a Zipora ariki no Moabi
ra, e tamaki mai ia Iseraela, e kua
tono atura i te karere e tiki ia Balaama
te tamaiti a Beora, ei katara ia kotou:
Kare akera au i akarongo ia Balaama, 10
akaora ua atu rai aia ia kotou; kua
ora iora kotou iaku i tona rima. E 11
aere maira oki kotou ki tetai pae
Ioridana, e tae maira ki Ieriko; e kua
tamaki maira to Ieriko ia kotou, *e* te
ngati Amori, e te Perizi, e te ngati
Kanaana, e te ngati Heta, e te Gere-
gasi, *e* te ngati Hevi, e te ngati Iebusi;
e kua tuku atura au ia ratou ki roto i
to kotou rima. E kua tono au i te 12
zeroe na mua ia kotou, e eke iora nga
ariki o te ngati Amori toko rua i te
reira i mua ia kotou, kare i ta kotou ra
13 koke e ta kotou ra ana. E kua oronga
au i te enua no kotou kare i anga-
angaia e kotou ra. e te noo na kotou
i roto i te oire kare i patuia e kotou, *e* te
kai na kotou *i te kai* o te kainga vine, e te
kainga olive, kare i tanumia e kotou ra.
14 E tenana, e mataku kotou ia Iehova,
e e akamori oki iaia ma te pikikaa kore,
e ma te tuatua-mou; e akaruke atu i te
au atua ta to kotou ai metua i araara i
tetai pae vai ra, e i Aiphiti oki; e e
15 akamori kotou ia Iehova *anake* ra. E
e mea kino ia kotou kia akamori ia Ie-
hova, e akataka ana kotou i teianei rā i
ta kotou e akamori; e ko te au atua ai-
nei a to kotou ai metua i akamori i te-
tai pae vai ra, e te au atua ainei o te
ngati Amori nei, no ratou te enua ta
kotou e noo nei? Kareka au e toku ra
ngutuare, e akamori ïa matou ia Iehova.
16 Kua tuatua maira taua aronga tanga-
ta ra, na ko maira, Auraka rava ïa tua-
tua ia matou nei i te akaruke ia Iehova,
17 e te akamori i te au atua ke; Ko Ie-
hova oki to matou Atua; koia tei ara-
taki mai ia matou, e to matou aronga
metua, mei te enua maira mei Aiphiti,
mei te ngutuare i tavini ei ra, ko tei
rave oki i taua au akairo mamaata ra ki
mua i to matou mata, ko tei tiaki mai
oki ia matou i te au aerenga ravarai i
aereia e matou ra, e i roto i te au tanga-
ta katoa i ta matou i aere na roto ra.
18 E kua tuaru a Iehova i te tangata rava-
rai na mua ia matou, e te ngati Amori
katoa ra ko tei noo i te enua nei: ko
Iehova katoa oki ta matou e akamori,
koia oki to matou Atua.
19 Kua karanga aturā Iosua ki taua
aronga tangata ra, Kare e tika ia kotou
kia akamori ia Iehova; e Atua tapu
rava oki aia, e Atua vareae; kare aia e
akakoromaki i ta kotou au ara e to ko-
20 tou au kino. Kia akaruke kotou ia
Iehova, e kia akamori i te au atua ke, ei
reira aia e anga mai ei e tuku mai ei i
te kino ki runga ia kotou kia pou kotou,
takinga-meitaki uaorai aia ia kotou i
21 muatangana ra. Kua tuatua maira
taua aronga tangata ra kia Iosua, Aura-
ka, ko Iehova ta matou e akamori.
22 Kua karanga aturā Iosua ki taua aro-
nga tangata ra, Ei kite kotou no kotou
uaorai e, kua rave kotou ia Iehova *ei
Atua*, *e* e akamori kotou iaia *anake* ra.
Kua tuatua maira ratou, *Ko matou* ïa
23 te kite. *Kua karanga atura aia*, Ka
akaruke atu i te au atua ke i roto ia ko-
tou i tenana, e akatae i to kotou ngakau
24 ki te Atua o Iseraela kia Iehova. Kua
tuatua maira taua aronga tangata ra kia

Iosua, E akamori matou i to matou
Atua ia Iehova, e tona te reo ta matou
e akarongo. Kua papau iorā Iosua i te 25
koreromotu ki taua aronga ra i te reira
rā, akariro atura ei ture na ratou, e ei
akonoanga i Sekema.
Kua tata iorā Iosua i teianei au tua- 26
tua ki roto i te buka ture a te Atua
ra; e kua rave iora i tetai toka maata,
e tanu iora i reira i raro ake i tetai ale,
i vaitata i te ngai-tapu o Iehova ra.
Kua karanga aturā Iosua ki te tangata 27
ravarai ra, Ka akara mai ana, ei kite
teianei toka *no te Atua* ia tatou, kua
akarongo oki te reira i te au tuatua ra-
varai ta Iehova i karanga mai kia ta-
tou, e ei kite *teianei toka* ia kotou; ko te
pikikaa aea kotou i to kotou Atua. Kua 28
tuku aturā Iosua i taua aronga tangata
ravarai kia aere ua ana ki to ratou au
kainga ra.
E muri ake i taua au tuatua nei, 29
mate iora taua tavini o Iehova ra, ko te
tamaiti na Nuna ra, ko Iosua; okotai
30 anere okotai ngauru ona mataiti. Kua
tanu iora ratou iaia i te pae o tona uao-
rai kainga i Timenata-sera, i te maunga
ra ko Epheraima, i te pae i apatokerau
31 o te tuaivi ra ko Gaasa. Kua akamori
Iseraela ia Iehova e ope rava akera to
Iosua ra tuatau, e ope rava akera oki te
tuatau o te aronga pakari i toe i te ao i
muri ake ia Iosua ra, ko tei kite i te au
angaanga ravarai ta Iehova i rave ia
Iseraela ra.
32 E te au ivi o Iosepha, i apaiia mai e
te tamariki a Iseraela mei Aiphiti mai-
ra, tanu iora ratou i Sekema, i te pae
kainga i okoia e Iakoba i te au tamariki
a Hamora, te metua no Sekema, i te au
moni ario okotai anere ra: e riro atura
ei kainga no te tamariki a Iosepha ra.
33 Mate iorā Eleazara te tamaiti a Aa-
rona ra, e kua tanu iora ratou iaia i te-
tai tuaivi, i tei orongaia mai na tana
tamaiti na Phinehaza, i te maunga ra
ko Epheraima.

TE

BUKA A TE AU AKAVA RA.

PENE I.

Te takinga-kino o Adoni-bezeka i tuta-kiia ra. Ko Ierusalema, ko Heberona, e tetai au ngai i te rauka anga: kare to Kanaana i ope i te tuaruia.

E MATE iorā Iosua ra, kua ui atura 1
te tamariki a Iseraela kia Iehova,
na ko atura, Koai te ka aere ana e tama-
ki i ta matou tamaki i te ngati Kanaa-
na nei? Kua tuatua mairā Iehova, Ko 2
Iuda te ka aere: i na, kua tuku au i
taua enua nei ki tona rima. Kua kara- 3
nga atura Iuda ki tona taeake kia Si-
meona, E aere katoa mai koe ki taku
nei tuanga, e tamaki tatou i te ngati
Kanaana; e ka aere katoa atu au ki
ko na ki taau na tuanga. Kua aere
katoa maira Simeona. Kua aere atura 4
Iuda ki runga; e kua tuku mairā Ie-
hova i te ngati Kanaana, e te Perizi, ki
to ratou rima; ta iora ratou ia ratou e
okotai ngauru anga o te tausani o ratou
i mate i Bezeka. Kite atura ratou ia 5
Adoni-bezeka i Bezeka; e kua tamaki
atura ratou iaia, e ta iora ratou i te
6 ngati Kanaana, e te Perizi ra. E oro
aturā Adoni-bezeka; e kua aruaru
atura ratou iaia: rauka iora, e kua tipu
iora i ona puke maikao-rima e nga
7 *maikao*-vaevae katoa nona. Kua tua-
tua akerā Adoni-bezeka, Ka itu akenei
ngauru anga o te ariki i koi aere *i ta
ratou kai* i raro ake i te kaingakai naku
ra, ma to ratou au maikao-rima e to
ratou au *maikao*-vaevae i tipuia: mei
taku oki i rave ra, kua pera te Atua i
te tutaki mai iaku. E kua kave atura
ratou iaia ki Ierusalema, e mate iora
aia i reira.
8 Kua tamaki atura te tamariki a Iuda
ia Ierusalema, e rauka iora ïa, ta atura
ki te mata koke, e kua ta'u atura i taua
9 oire ra ki te ai. E muri akera aere
atura te tamariki a Iuda ki raro e ta-
maki i te ngati Kanaana, i noo i te au
maunga, e i te pae i apatonga ra, e te
10 au ngai mataatau ra. E kua aere atura
Iuda e tamaki i te ngati Kanaana i noo
i Heberona ra; ko Kiriata-araba ra to

Heberona ingoa i muatangana ra. Ta
iora ratou ia Sesai, e ia Ahimana, e ia
Talemai. E mei reira oki, aere atura 11
ratou e tamaki i to Debira; ko Kiriata-
sephera ra to Debira ingoa i muatanga-
na ra.
I tuatua oki a Kaleba, Ko te rauka 12
iaia Kiriata-sephera, e kua pou iaia ra,
e oronga atu au i taku tamaine nei ia
Akesa ei vaine nana. E rauka iora taua 13
oire ra ia Oteniela te tamaiti a Kenaza,
te teina openga no Kaleba: e kua oro-
nga atura aia i tana tamaine ra ia
Akesa ei vaine nana. E tei te aere 14
anga aia *ki te ngutuare,* kua karanga
atura aia kiaia, e pati i tona metua tane
i tetai pae kainga: e kua eke iora aia
ki raro mei runga mai i *tana* asini; kua
tuatua mairā Kaleba kiaia, Eaa toou
anoano, e taku tamaine? Kua karanga 15
atura aia kiaia, E o mai tetai meitaki
noku, kua oronga mai oki koe i tetai
kainga noku i te pae i apatonga ra, o
mai katoa mai nga punavai. Kua oro-
nga mairā Kaleba i tetai *kainga* puna-
vai i runga, e tetai *kainga* punavai i
raro ra.
Aere atura to Keni ra au tamariki to 16
te metua ongoai o Mose, mei roto atu i
te oire tamara ra, *ratou* e te tamariki a
Iuda, ki te medebara i Iuda ra i te pae
i apatonga i Arada ra: aere atura ratou,
e noo atura i roto i taua au tangata ra.
Aere atura Iuda raua ko tona tae- 17
ake ko Simeona, e ta atura ratou i te
ngati Kanaana i noo i Zephata, e pou
takiri rava akera ïa *oire.* Tapaia iora
taua oire ra ia Horama. Rauka iora 18
oki ia Iuda ko Gaza e to reira au kai-
nga, e ko Asekelona e to reira au kai-
nga, e ko Ekerona e to reira au kainga.
Tei vaitatā Iehova ia Iuda, e eke iora 19
to te maunga ra iaia; kare ra *i rauka*
iaia kia tuaru i to te ngai mataataa, no
te mea e kariota auri to ratou. E kua 20
oronga ratou ia Heberona no Kaleba, i
ta Mose oki i tuatua maira; e eke iora
iaia nga tamariki a Anaka toko toru.
Kare katoa oki i eke te ngati Ie- 21
busi i noo i Ierusalema i te tamariki a
Beniamina: kua noo ra te ngati Iebusi
e te tamariki a Beniamina katoa i Ie-
rusalema i teianei rai rā.
E aere atura oki te tamariki a Io- 22
sepha ki Betela: e tei vaitata katoa
oki a Iehova ia ratou. Kua tono atura 23
te tamariki a Iosepha i te tangata e
tutaka ia Betela: ko Luza te ingoa o
taua oire ra i muatangana ra. E kite 24
atura te aronga i tutaka ra i tetai ta-
ngata i te aerenga mai ki vao mei roto
mai i taua oire ra, e kua karanga atura
ratou kiaia, E akakite mai koe kia ma-
tou i te tomoanga ki roto i taua oire
nei, ta matou ïa tuatua kia koe, e na
matou e takinga-meitaki atu ia koe.
25 E kia akakiteia mai ratou e ia i te
tomoanga ki roto i taua oire ra, kua ta
iora ratou i taua oire ra ki te mata
koke; tuku ua atura ra ratou i taua
tangata ra e tona katoa ra kopu-tanga-
26 ta. Aere atura taua tangata ra ki te
enua o te ngati Heta ra, e kua patu
iora i tetai oire, tapa iora i tona ingoa
ko Luza; ko te ingoa uaorai ïa e tae
rava akenei ki teianei rā.
27 Kare katoa oki to Bete-seana e tona
au vila i eke ia Manase ra, e to Taa-
naka e tona au vila, e to Dora katoa e
tona au vila, e to Ibeleama katoa e
tona au vila, e to Megido katoa e tona
au vila; noo uaorai ra te ngati Ka-
28 naana i taua enua ra. Kia maroiroi ra
Iseraela ra, kua akariro atura ratou i
te ngati Kanaana ei tautaunga, kare i
eke takiri rava ia ratou.
29 Kare katoa oki te ngati Kanaana i
noo i Gezera i eke ia Epheraima ra:
noo uaorai ra te ngati Kanaana i Ge-
zera i roto ia ratou ra.
30 Kare to Kiterona i eke ia Zebuluna
ra, kare katoa oki to Nahalola: noo
uaorai ra te ngati Kanaana i roto ia
ratou e riro atura ei tautaunga.
31 Kare to Ako i eke ia Asera, e to Si-
dona katoa, e to Ahelaba, e to Akaziba,
e to Heleba, e to Aphika, e to Rehoba:
32 Noo iora ra te ngati Asera i roto i te
ngati Kanaana, i te aronga uenua; kare
oki i eke ia ratou ra.
33 Kare to Bete-semesa, e to Bete-
anata i eke ia Naphatali ra: noo uao-
rai ra ratou i roto i te ngati Kanaana,
i te aronga uenua: riro maira to Bete-
semesa e *to* Bete-anata ei tautaunga
34 na ratou. Paruruia atura te tamariki
a Dana e te ngati Amori i te maunga
ra; kare ïa i tuku kia aere mai ki raro
35 i te o: Noo ua atura te ngati Amori i
te maunga ra ko Herese i Aialona, e i
Saalabima; vi atura ra ratou i te rima
o te tamariki a Iosepha, e riro maira
36 ratou ei tautaunga. E te kotinga o
taua au ngati Amori ra, ko te au ngai
teitei ïa i Akarabima ra, mei Sela atu
e tae ua atu ki runga ra.

PENE II.

Te au mea i tupu i muri ake i te mate-nga o Iosua ra.

1 KUA aere maira tetai karere na
Iehova mei Gilagala mai ki Bo-
kima, e kua tuatua maira, I arataki

mai au ia kotou mei Aiphiti mai, e kua
tae kotou iaku ki te enua, taku i tapu-
tou atu ki to kotou ai metua ra; e kua
tuatua oki au e, Kare rava taku nei
koreromotu ia kotou na e akaatikauia
e au e tuatau ua atu: Auraka ra ko- 2
tou ei akaaiteite anga tuatua i to teia-
nei enua, e vava'i ra kotou i ta ratou
au atarau; kare akenei ra kotou i aka-
rongo i toku reo; eaa kotou i pera'i?
E teianei, teia katoa taku tuatua kia 3
kotou, kare au e tuaru ke atu ia ratou
na mua ia kotou ra, ka riro ra ratou *ei
tara* i to kotou kaokao, e to ratou au
atua ka riro ïa ei maunu ia kotou. E 4
ope akera teia katoa nei au tuatua i te
karangaia e taua karere a Iehova ki te
au tamariki ravarai a Iseraela ra, kua
akateitei atura te tangata katoa i to
ratou reo, aue atura. Tapa iora ratou 5
i taua ngai ra ia Bokima. E kua apai
ratou i te tusia na Iehova i reira.
I te tuku angaia e Iosua taua au 6
tangata ra, aere anake atura te tamari-
ki a Iseraela e noo i te enua, ki tana
uaorai tuanga, ki tana uaorai tuanga, e
pini ua ake taua au tangata ra. Kua 7
akamori oki te tangata ia Iehova e ope
rava akera to Iosua au rā, e ope rava
akera oki te au rā o te aronga pakari
i toe i te ao i muri ake ia Iosua ra, ko
tei kite i te au angaanga mamaata ta
Iehova i rave ia Iseraela ra. E mate 8
iora taua tavini o Iehova ra ko Iosua te
tamaiti a Nuna ra, okotai anere okotai
ngauru ona mataiti. E kua tanu iora 9
ratou iaia i te pae o tona kainga i
Timenata-heresa, i te maunga ra ko
Epheraima, i te pae i apatokerau o te
tuaivi ra ko Gaasa. E ope rava akera 10
oki te reira uki i te kapiti katoaia ki to
ratou ai metua; e tupu akera oki tetai
uki i muri ake ia ratou, kare ïa i kite
ia Iehova, e tana katoa ra au angaanga
i rave ia Iseraela ra. Kua rave iora te 11
tamariki a Iseraela i te kino ki mua i
te mata o Iehova, kua araara i te au
Baala ra: Akaruke atura ratou i te 12
Atua o to ratou ai metua ra ia Iehova,
ko tei arataki mai ia ratou mei te enua
maira mei Aiphiti, e kua aru ratou i te
au atua ke, i te au atua no te au ta-
ngata i vaitata ia ratou e pini ua ake,
kua tupou atura ratou kia ratou, e aka-
koko atura ia Iehova kia riri. Aka- 13
ruke iora ratou ia Iehova, e araara
atura ia Baala e te au Asetoreta ra.
E otooto akera to Iehova riri ia Ise- 14
raela, e kua tuku atura aia ia ratou ki
te rima o te aronga noni, i tei noni mai
ia ratou ra, e kua oko aia ia ratou ki te
rima o to ratou au enemi ra e pini ua
ake; kare rava atura ratou i mou ki
15 mua i to ratou au enemi ra. E te au
ngai katoa ta ratou i aere ra, kua ma-
rōrō te rima o Iehova ia ratou kia kino,
mei ta Iehova i tuatua maira, i tana oki
i taputou mai kia ratou ra; e kua tuma-
tetenga rava ratou ra.
16 Kua akatupu rā Iehova i te au
akava, ko tei akaora ia ratou i te rima
17 o te aronga i noni mai ia ratou. Kare
rai ratou i akarongo ki to ratou au
akava; tatipake atura ra i te aru anga
i te au atua ke ra, e kua tupou atura
kia ratou. Kua pipa ke vave iora ratou
i te arataa i aereia e to ratou ai metua,
tei akono i te au akauenga a Iehova ra;
kare ratou i pera.
18 Kia akatupu oki a Iehova i te au
akava no ratou ra, e tu a Iehova i vai-
tata i taua akava ra, e kua akaora aia
ia ratou i te rima o to ratou au enemi,
e ope ua atu te au rā o taua akava ra,
i tataraara oki a Iehova i to ratou aue
i te aronga i tinai-mate mai ia ratou, e
19 te akaao ia ratou ra. Kia mate ra
taua akava ra, kua oki akaou rai ratou, e
kua rave i te kino, iti ake ta to ratou ai
metua *i rave*, i te aru anga i te au atua
ke, i te araara anga, e te tupou anga ki
raro kia ratou ra; kare ratou i akaruke
i ta ratou ravenga *kino* e to ratou ae-
renga māro.
20 I otooto ei te riri o Iehova ia Ise-
raela; e kua tuatua akera aia, No te
mea kua ara teianei aronga i taku nei
koreromotu i taku i akaue atu ki to
ratou ai metua, e kare akenei i akaro-
21 ngo mai i toku nei reo; Kare atura au
e tuaru i te au iti-tangata i vaooia e
Iosua, ka mate ei aia ra, na mua ia ra-
22 tou; Kia kitea ia ratou ta Iseraela ako-
no anga i te arataa o Iehova, me aere
ratou na reira, mei ta to ratou ai metua
23 i akono ra, e te kore anga. I vaooia'i e
Iehova taua au iti-tangata ra i kore ei i
tuaru vave ia ratou; kare oki ratou i
tukuia mai e ia ki te rima o Iosua.

PENE III.

To Iseraela mate ko ratou i akaipoipo i to Kanaana: ora iora ratou i to ratou au enemi, ia Oteniela, Ehuda, e Samagara.

1 TEIA oki taua au iti-tangata i vaoo-
ia e Iehova ei timata ia Iseraela
ra, ratou ravarai tei kore i kite i te au
2 tamaki katoa i Kanaana ra; Kia kite
katoa oki te au uki tamariki a Iseraela
i te tamaki, te aronga kare rava i kite
3 ra: Ko nga kavana toko rima o te
Philiseti ra, e te ngati Kanaana ra-

varai, e to Sidona ra, e te ngati Hevi
i noo i te *maunga* ra ko Lebanona, mei
te maunga ra ko Baala-heremona e tae
ua atu ki te tomoanga ki roto ia Ha-
mata. Ko ratou taua aronga *i vaooia* 4
ei timata ia Iseraela ra, kia kitea to
ratou akarongo anga i te au akauenga
a Iehova, tana oki i akaue mai ki to
ratou ai metua ia Mose.
Noo iora te tamariki a Iseraela i rotopu 5
i te ngati Kanaana, *e* te ngati Heta, e te
ngati Amori, e te Perizi, e te ngati Hevi,
e te ngati Iebusi: E kua rave ratou i ta 6
ratou au tamaine ei vaine na ratou; e kua
oronga atu i ta ratou au tamaine *ei vaine*
na ta ratou au tamariki tamaroa, e kua
araara i to ratou au atua. Kua rave te 7
tamariki a Iseraela i te kino ki mua i
te mata o Iehova, e kua akangaropoina i
to ratou Atua ia Iehova, e kua araara i
te au Baala e te au Asetoreta ra. I 8
otooto ei te riri o Iehova ia Iseraela, e
kua tuku atura aia ia ratou i te rima o
te ariki o Mesopotamia ra, ko Kusana-
risataima: e ao atura te tamariki a
Iseraela i o Kusana-risataima e varu
akera mataiti.
E kia tautopa te tamariki a Iseraela 9
ia Iehova ra, kua akatupu akerā Iehova
i te akaora no te tamariki a Iseraela,
ko tei akaora ia ratou, *koia* ko Otenie-
la te tamaiti a Kenaza ra, e teina no
Kaleba. E tei runga iaia te Vaerua o 10
Iehova, e kua akatika aia ia Iseraela,
aere atura aia ki te tamaki; e kua
tuku mairā Iehova i te ariki o Arama
ia Kusana-risataima ki tona rima; e ke-
taketa iora tona rima ia Kusana-risatai-
ma. E au iora taua enua ra e a akera 11
ngauru anga o te mataiti. Mate iorā
Oteniela te tamaiti a Kenaza ra.
E kua rave akaou atura te tamariki a 12
Iseraela i te kino ki mua i te mata o
Iehova; e kua akamaroiroi aturā Ie-
hova i te ariki o Moabi ia Egalona *ei*
rave ia Iseraela, no te mea kua rave ra-
tou i te kino ki mua i te mata o Iehova
ra. E kua akaputuputu maira aia i te 13
tamariki a Amona, e ta Amaleka *katoa*,
kiaia ra, kua aere atura e ta ia Iseraela,
e rauka iora ia ratou te oire tamara ra.
Ao atura te tamariki a Iseraela i te 14
ariki o Moabi ra ia Egalona, e okotai
ngauru atura e varu ara i te mataiti ra.
Kia tautopa ra te tamariki a Iseraela ia 15
Iehova ra, kua akatupu iorā Iehova i
tetai akaora kia ratou, ko Ehuda, te ta-
maiti a Gera ra, e ngati Beniamina, e
tangata rima kaui.
E kua akau atura te tamariki a Ise-
raela i te apinga na te ariki o Moabi na
Egalona, i tona rima. I anga ua anā 16
Ehuda i tetai koke mata rua nana, oko-
tai kubiti i te roa: tākaiia iora e ia ki
runga i tona ūā katau i raro ake i tona
17 kakau ra. E apai atura aia i te apinga
ra ki te ariki o Moabi kia Egalona ra;
e tangata matu maata oki a Egalona.
18 E oti akera taua apinga ra i te tukuia e
ia ra, kua tuku atura aia i te au tanga-
ta i apai mai i taua apinga ra kia aere
19 ana. Kareka aia uaorai, i oki akera
ïa i te au idolo akatikitikiia *i vaoo*
i vaitata i Gilagala ra, e kua tua-
tua akera, E tuatua muna taku kia
koe, e *taku* ariki e. Kua tuatua maira
te ariki, Auraka ana e tuatua. Aere
anake atura te aronga ravarai i vaitata
20 iaia ra ki vao. Kua aere aturā Ehuda
kiaia; te noo ua ra aia i roto i tetai pia
puangiangi nona uaorai, koia anake ra.
Kua karanga aturā Ehuda, E tuatua
taku kia koe no ko i te Atua ra. Kua
tu maira aia ki runga i tona nooanga.
21 Kua nanao iorā Ehuda i tona rima
kaui, e kua rave i te koke i tona ūā ka-
tau ra, kua ko atura ki roto i tona ko-
22 pu: Aere katoa atura te koke ma te pu
katoa ki roto, kapi akera te tongaua ki
runga i taua koke ra, kare akera *i rau-*
ka taua koke ra kia unui ki vao i tona
kopu ra; e kua mama oki i muri mai.
23 E kua aere aturā Ehuda ki vao i te
tomoanga, topiri atura i te au pa no
taua pia ra i muri iaia, taviri tamou
24 atura. E riro atura aia, kua aere maira
te au tavini nona ra, kua akara iora, e
i na, kua taviri tamouia te au pa o taua
pia ra; kua tuatua akera ratou, Kua
tapoki aia i ona vaevae i te pia puangia-
25 ngi ra. Kua tapapa iora ratou e taitaia
ua atura *i te roa;* e i na, kare aia i
kiriti i te au pa o taua pia ra; kua rave
iora ratou i te taviri, kua kiriti akera *i*
te au pa; e i na! te takoto ua ra to ra-
tou pu i raro i te one, kua mate takiri
rava.
26 Kua ora atura oki a Ehuda i taua roa
ua anga no ratou ra, kua topa mai te au
idolo akatikitikiia ra i muri, e kua tae
27 rava atura ki Seira. E tei te tae anga
atu aia ra, kua akatangi iora aia i te pu
i te maunga ra ko Epheraima, e kua
eke maira te tamariki a Iseraela, ma ia
katoa ki mua, mei runga mai i taua
28 maunga ra. Kua karanga atura aia kia
ratou, Ka aru mai iaku: kua tuku
mai oki a Iehova i to kotou au enemi
ra i te *ngati* Moabi ki to kotou rima.
Kua aru atura ratou iaia, e rauka iora
te ara i Ioridana, e aere tika atu ei ki
Moabi ra, e kare e tangata i tae na rei-
29 ra ia ratou. Kua tae paa ki te ngauru
i te tausani to Moabi i mate ia ratou i

reira, e tangata mamaata anake e te toa;
kare rava tetai i ora. Eke iora Moabi 30
i te rima o Iseraela i taua rā ra. E au
iora taua enua ra e varu akera ngauru
anga o te mataiti.
E muri ake ia *Ehuda*, ko Samagara 31
te tamaiti a Anata'ïa, mate iora te Phili-
seti iaia e ono ïa anere i te tangata i te
rakau ko bovi; kua ora akera Iseraela
iaia i reira.

PENE IV.

Ko Iseraela i te ora anga ia Debora raua ko Baraka ra. To Sisera matenga ia Iaela.

E MATE iorā Ehuda ra, kua rave 1
akaou iora te tamariki a Iseraela i
te kino ki mua i te mata o Iehova:
Kua tuku ua aturā Iehova ia ratou ki 2
te rima o te ariki o Kanaana ra ko Ia-
bina, i te ariki i Hazora ra; ko Sisera
te kapena o tona nuku, i Haroseta-
goima te noo anga. Kua tautopa atura 3
te tamariki a Iseraela kia Iehova: e iva
oki anere to *Iabina* kariota auri, e
tinai-mate maata rava tana i te tamariki
a Iseraela e rua akera ngauru anga i te
mataiti.
E tetai peroveta vaine ko Debora *te* 4
ingoa, e vaine na Lapidota, ko tei aka-
tika ia Iseraela i reira ra. I raro ake 5
i te tamara a Debora tona nooanga, i te
va i Rama e Betela ra, i te maunga ra
ko Epheraima; e e aere oki te tamariki
a Iseraela iaia ra *e kimi* i te tuatua-tau.
Kua tono atura aia i te karere e tiki ia 6
Baraka te tamaiti a Abinoama i Ke-
desa-naphatali ra, e kua karanga atura
kiaia, Kare ainei kua akaue mai te
Atua o Iseraela nei ko Iehova e, E aere
koe ka akakatoatoa *i te tangata* ki te
maunga ra ko Tabora, e e arataki katoa
i te au tangata okotai ngauru i te tau-
sani no te au tamariki a Naphatali, e
no te au tamariki a Zebuluna; E naku 7
e arataki mai i te kapena o te nuku o
Iabina ia Sisera kia koe nei, ki te kauvai
ra ko Kisona, ma te au kariota, e te ta-
ngata ravarai nona, e naku aia e tuku
atu ki toou na rima? Kua tuatua mai- 8
rā Baraka kiaia, E aere katoa koe ra, e
tae ïa au i reira; kia kore ra koe e
aere katoa ra, kare ïa au e tae. Kua 9
karanga atura aia, E aere katoa ïa au;
kare ra koe e akangateiteiia i taua tere
taau e aere nei; ka riro oki a Iehova i
te oronga ia Sisera ki te rima o tetai
vaine. Kua tu akerā Debora ki runga,
e aere katoa atura raua ko Baraka ki
Kedesa.
E kua akaputuputu mairā Baraka ia 10
Zebuluna e ia Naphatali ki Kedesa; e
aere atura te au tangata ki runga okotai
ngauru i te tausani i te aru anga iaia,
aere katoa atura raua ko Debora ki
11 runga. (No te au tamariki a Hobaba
i te taeake o Mose ra *taua tangata ra*,
ko Hebera ngati Keni ra, e kua aka-
taka ke mai aia i te au ngati Keni ra,
kua patia i tona puakapa i vaitata i te
au ale i Zaanaima i vaitata i Kedesa ra.)
12 E akakiteia aturā Sisera e, kua riro te
tamaiti a Abinoama ra ko Baraka ki
runga i te maunga ra ko Tabora.
13 Kua akaputuputu iorā Sisera i te au
kariota katoa nona ra, e iva anere ka-
riota auri, e te tangata ravarai i ona ra,
mei Haroseta-goima mai, ki te kauvai
14 ra ko Kisona. Kua karanga aturā De-
bora kia Baraka, Ka tu, ko te rā oki
teia e oronga mai ei a Iehova ia Sisera
ki to rima na; kare aina kua riro anā
Iehova na mua ia koe na? Kua eke
iorā Baraka ki raro mei runga mai i
taua maunga ra ko Tabora, e te aronga
tangata okotai ngauru i te tausani i te
15 aru anga iaia ra. Eke iorā Sisera, e te
au kariota katoa *nona*, ia Iehova, e te
nuku katoa *nona i taia* ki te mata koke,
ki mua i te aroaro o Baraka: eke iorā
Sisera ki raro mei runga mai i *tona*
16 kariota, oro ua atura na raro. Arumaki
atura rā Baraka i te au kariota, e te
nuku ra, e tae ua atura ki Haroseta-
goima; pou rava akera taua nuku o
Sisera ra i te mata koke; kare rava
akera tetai tangata i toe.
17 Karekā Sisera ra, i oro ua aia na raro,
e tae atura ki te puakapa a te vaine a
Hebera, ngati Keni ra, a Iaela; e au
oki ta te ariki o Hazora ta Iabina, e te
18 ngutuare o Hebera ngati Keni ra. Aere
aturā Iaela ki vao e aravei atura ia
Sisera, e kua karanga atura kiaia, Ka
tapae mai ana, e taku rangatira e, ka
tapae mai ana i ko nei kiaku nei; au-
raka e mataku. E kua tapae atura aia
kiaia ra ki roto i te puakapa ra, e kua
19 tapoki aia iaia i te kakau. Kua tua-
tua maira aia kiaia, O mai ana te-
tai manga vai naku e inu, kua kaki
vai au. Kua kiriti akera aia i tetai
ue u, kua akainu atura iaia, e kua
20 tapoki atura iaia. Kua tuatua mai-
ra aia kiaia, Tu ua ana koe i roto
i te ngutupa o te puakapa nei; e
kia aere mai te tangata e ui mai kia
koe, e kia tuatua mai e, E tangata aina
to ko na? e karanga atu koe, Kare.
21 Kua rave iora ra taua vaine a Hebera
ra a Iaela i tetai titi puakapa ra, e rave
atura i te amara i tona rima, aere itoro
marie atura kiaia ra, kua patiti atura

i taua titi ra ki roto i te rairai nona ra,
e mou rava atura ki raro i te one ra,
kua tinainai oki aia i te moe, e kua
roiroi; mate takiri rava akera aia. E 22
i na, te aruaru mairā Baraka ia Sisera,
kua aere aturā Iaela ki vao e aravei atu
iaia, e kua karanga atura kiaia, Ka aere
mai, e naku e akakite kia koe i te ta-
ngata taau e kimi na. E aere katoa
maira aia ki roto *i te puakapa* nona ra,
e i na, te vai ua rā Sisera, kua mate
rava, e te titi katoa i roto i tona rairai
ra.
Eke iora te ariki o Kanaana ko Iabina 23
i te Atua i taua rā ra ki mua i te aroaro
o te tamariki a Iseraela ra. Manuia 24
atura te rima o te tamariki a Iseraela,
e kua autu i te ariki o Kanaana ia
Iabina, e pou rava akera taua ariki o
Kanaana ra ko Iabina ia ratou.

PENE V.

Te pee a Debora raua ko Baraka i te ora anga o Iseraela.

KUA imene iorā Debora, e ko Ba- 1
raka te tamaiti a Abinoama, i
taua rā ra, na ko akera,
E akameitaki ia Iehova, ko te au 2
arataki o Iseraela i arataki *i te tamaki*,
e te au tangata oki, ko tei oronga ua ia
ratou uaorai. E akarongo mai kotou, e 3
te ui ariki e: ariu mai i to kotou tari-
nga, e te ui kavana e! ka imene ana au,
ko au nei rai, kia Iehova; ka imene au
ki te Atua o Iseraela kia Iehova.
Ia koe i riro mai mei Seira mai, e 4
Iehova e, ia koe i aere mai mei te au
kainga maira mei Edoma, kua ngaueue
te enua, kua topata oki te au rangi, te
au tumurangi oki, kua topata i te vai!
Kua ta'e te maunga ki mua i te aroaro 5
o Iehova; ko Sinai uaorai ki mua i te
aroaro o Iehova te Atua o Iseraela.
I te au rā o Samagara te tamaiti a 6
Anata ra, i te au rā o Iaela, kua noo
ua te au ara, kua na te au mataara
ngaro ra te tuitarere i te aere. Kua 7
miea te au vila i Iseraela nei, kua miea,
e kia tu maira au ra, ko Debora, kia
tu maira au ei metua vaine i Iseraela
nei. Kua rave ratou i te au atua ou: 8
tei te au ngutupa te tamaki i reira! te
kitea ra aina te korare e te paruru e
okotai iti ake i roto ia Iseraela e a katoa
ngauru anga o te tausani *i reira?*
Te riro nei toku ngakau i te au 9
kavana ia Iseraela nei, ko tei oronga ua
mai ia ratou uaorai i roto i te au ta-
ngata nei. E akameitaki kotou ia Ie-
hova. Ko te aronga i akaoro i te au 10
asini teatea ra, ko tei noo i te akatau
anga tuatua ra, e te aronga i aere ua na
11 te arataa ra, ka tuatua na kotou. No te
maeva o te aronga akainana kakao ra, i
te va i te au ngai utuianga *vai* ra, kua
tuatua ratou i te ravenga tuatua-tika a
Iehova i reira, i tana ravenga tuatua-
tika i te au vila i Iseraela ra: kua aere
to Iehova tangata ki te au ngutupa *o te*
oire i reira.
12 E ara, e ara, e Debora; e ara, e ara,
e imene i te imene: ka tu, e Baraka, ka
arataki i te aronga i akatuikaaia e koe
ra ei tuikaa, e te tamaiti a Abino-
13 ama e. Kua autu iaia te toenga i reira,
koia oki te au tangata, ki runga i te
aronga ririnui, kua autu au ia Iehova ki
14 runga i te aronga toa urituma. No
roto ia Epheraima te aronga i noo *i te*
maunga ra i Amaleka; e i muri ake ia
koe, ko Beniamina ïa i rotopu i to au
tangata ra; e aronga kavana tei aere
mai no ko ia Makira ra, e no ko ia
Zebuluna te aronga i matau i te tata
15 tuatua ra. Tei ia Debora taku ui mata-
iapo i o Isakara ra, mei ia Isakara koia
oki a Baraka; i tonokia aia ki raro ki
te ngai mataatea ra ma te aronga i aru
iaia. E eumiumi maata tei te au ta-
16 pere i o Reubena! Eaa koe i noo ua'i
i roto i *toou* au koro puaka, akarongo
ua'i i te aue o te au anana ra?
e eumiumi maata tei te au tapere i o
17 Reubena ra. *E* ko Gileada, noo ua
atura i tetai pae Ioridana ra; eaa oki
Dana i noo ei i rotopu i te au pai?
Noo ua atura Asera i taatai, e kua
puakapa i roto i te au ava nona ra.
18 Ko Zebuluna raua ko Naphatali, ko
nga tangata ïa i akaruru i te mate, i te
au ngai teitei i te kainga ra.
19 Kua aere maira te ui ariki, kua
tamaki maira! kua tamaki mai te ui
ariki o Kanaana, i Taanaka i te pae o te
vai ra ko Megido; kare rava tetai
20 manga ario iti i riro ia ratou. I na te
rangi mai te au etu i te tamaki! kua
tamaki ratou ia Sisera i to ratou aerenga.
21 Na te kauvai ra na Kisona ratou i
tata'i e riro atura! taua kauvai taito ra,
te kauvai ra ko Kisona! E taku vaerua
e, e aronga mana tei takatakaiia e koe
22 ra. Kua takatakai te maikuku o te au
ipo i reira, i te akaoro pu ua anga o te
aronga ririnui nona ra.
23 E katara kotou ia Meroza, te tuatua
maira te Angela a Iehova, e katara pu
tikai kotou i to reira, no te mea kare
ratou i aere mai e tupae ia Iehova:
e tupae ia Iehova i taua aronga ririnui
ra.
24 Kia maata te meitaki o Iaela i te au
vaine ra, te vaine na Hebera ngati

Keni ra, e maata aia i te meitaki i te
au vaine o te puakapa ra. Kua pati 25
aia i te vai, kua oronga atu aia i te u;
kua apai atu aia i te bata i roto i te
āriki meitaki ra. Kua opu tona rima 26
kaui i te titi, e tona rima katau i te
amara teimaa; kua tutuki aia ia Sisera,
ko te mimiti tana i tutuki; kua patiti
mama rava aia i tona rairai. Kua piko 27
aia i tona pae vaevae; kua topa aia ki
raro, kua moe, kua piko aia i tona pae
vaevae, kua tiraa ïa aia; i te ngai i
piko ei aia ra, kua inga, ko te mate rava
anga rai ïa. Kua akara te metua 28
vaine o Sisera na roto i te māramārama;
kua na roto aia i te ngutupa i te kapiki
anga, Eaa ra te roa o tona kariota i te
aere anga mai e, eaa ra tona au tipi
kariota i tavare ei e? Kua tuatua 29
akera te au oa vaine pakari nona ra,
kua tuatua oki aia kiaia uaorai, Kare 30
aina tei manuia ratou? kare ainei tei
tua akera ratou i te apinga? e kua
tataki tai ra e kua taki rua oki te
vaine i te tangata okotai? ta Sisera ra e
tuanga apinga tumatatini ïa, e tuanga
apinga tumatatini i tuiia ra, *e tuanga
apinga* tumatatini i tuiia e rua katoa
pae, no runga i te kaki o tei noniia ra.
Kia pera te au enemi ravarai noou i 31
te mate, e Iehova e! Kareka te aronga
i inangaro iaia ra *kia riro ïa ratou* mei
te rā kia iti aia ma tona ririnui ra.
Noo ua iora taua enua ra ma te au
e a akera ngauru anga o te mataiti ra.

PENE VI.

Akaaoia to Iseraela e to Midiana ra. Te Angela a Iehova i te mama anga mai kia Gideona, e tana tuatua kiaia.

KUA rave iora te tamariki a Isera- 1
ela i te kino ki mua i te mata o
Iehova ra, e kua tuku aturā Iehova ia
ratou ki te rima o Midiana ka itu akera
mataiti. E ririnui maira te rima o 2
Midiana ia Iseraela; *e* no to Mi-
diana ra, kua ko iora te tamariki na
Iseraela i te pipini anga no ratou, e te au
ana, e te au punanga etaeta *e vai* ki runga
i te au maunga ra. E kua tanu iora 3
te ngati Iseraela *i te kai*, kua aere
mai to Midiana i reira, e to Amaleka,
e to te itinga o te rā ra, kua aere mai oki
ratou e tamaki ia ratou; E kua patia 4
ratou i te puakapa i vaitatao ia ratou, e
kua akapou takiri rava i te kai o te
enua, e tae ua atura ïa ki Gaza, kare
rava e kai i vaooia na Iseraela, kare
rava e mamoe, kare e bovi, kare e asini.
I aere mai oki ratou ki runga ma ta 5
ratou au puaka, e ta ratou au puakapa,
mei te akeride ratou i te maata i te
aere anga mai; kare oki ratou e ta ratou
au kamela e ope kia tatau ra: i aere
mai ratou ki runga i te enua e tairi-
6 poti rava. Putaua maata rava atu-
ra to Iseraela i to Midiana ra, kua
kapiki ra te tamariki a Iseraela kia Ie-
hova.
7 E tei te kapiki anga te tamariki a
Iseraela kia Iehova ra, i to Mi-
8 diana ra, Kua tono mairā Iehova i
tetai peroveta ki te tamariki a Iseraela
ra, ko tei tuatua mai kia ratou e, Te
na ko maira te Atua o Iseraela ra ko
Iehova, I arataki mai au ia kotou mei
Aiphiti maira, e kua aere mai kotou
iaku ki vao mai i te ngutuare i ao ei ra;
9 E kua akaora au ia kotou i te rima o to
Aiphiti, e te rima o te aronga ravarai i
takinga-kino mai ia kotou; e kua tuaru
au ia ratou ki mua ia kotou, e kua
oronga au i to ratou enua no kotou;
10 E kua karanga atu au kia kotou, Ko
au to kotou Atua ra ko Iehova; auraka
kotou e mataku i te au atua o te ngati
Amori, no ratou te enua ta kotou e noo
na: kare akenei ra kotou i akamako
mai i toku reo.
11 Kua aere maira te Angela a Iehova,
e kua noo iora ki raro ake i te ale i Ophe-
ra, i o Ioasa ngati Abiezera: te pāpā ra
tana tamaiti a Gideona i te sitona i te tao-
mianga vine ra, kia ngaro i to Mi-
12 diana ra. Kua mama maira te Angela
a Iehova kiaia, e kua tuatua maira kiaia,
Tei vaitatao a Iehova ia koe, e tenana
13 tangata ririnui *e* te maroiroi ra. Kua
karanga aturā Gideona kiaia, E taku
atu e, tei vaitatā Iehova ia matou ra,
eaa matou i rokoia mai ei i teianei au
mea katoa? teiea oki te au ravenga
taka ke katoa nana ta to matou ai me-
tua i akakite mai kia matou nei, i te na
ko anga e, Kare ainei a Iehova i arataki
mai ia tatou mei Aiphiti mai? i teianei
ra, kua akaruke mai a Iehova ia
matou, e kua tuku ia matou ki te rima
14 o Midiana. Kua akara mairā Iehova
iaia, e kua tuatua maira, Ka aere
ma tenana maroiroi noou na, e naau
e akaora ia Iseraela i te rima o Mi-
diana: kare aina naku koe i tono?
15 Kua karanga atura aia kiaia, E taku
Atu e, e akapeea e ora'i Iseraela iaku?
I na, e kopu-tangata akaaka toku ia
Manase nei, e ko au tei iti rava i te
16 kopu-tangata o toku metua. Kua
tuatua mairā Iehova kiaia, Ei vai-
tata tikai au ia koe, e naau e ta i to
Midiana, mei te mea e tangata okotai
17 nei. Kua karanga atura aia kiaia,
Kua kite aroaia mai au e koe, i teianei

ra e akakite mai koe i tetai akairo *kia*
kite au e, koai koe e tuatua mai iaku
nei. Auraka koe e aere ke, e kia oki 18
mai au kia koe nei, kia apai mai au i
taku nei mineka, e tuku ki mua i to
aroaro na. Kua tuatua maira aia, Ka
noo rai au e kia oki akaou mai koe.
Kua aere iorā Gideona ki roto, kua 19
tunu iora i tetai punua puaka-nio, e te-
tai epha faraoa ei areto akaopue kore;
kua tuku iora i te puaka ki roto i te
kete, e kua tuku i te vai puaka ki roto
i tetai kapu, kua apai atura kiaia i raro
ake i taua ale ra, kua tuku atura *kiaia*.
Kua tuatua maira te Angela a te Atua 20
kiaia, Ka rave mai i te puaka e nga
areto akaopue kore nei, e tuku ki
runga i teianei mato, ka riringi ei i te
vai puaka. E kua pera oki aia. Kua 21
akatika iora te Angela a Iehova i te
rakau i tona rima, kua akatukia
maira i te kauru *rakau* i taua puaka
ra e nga areto akaopue kore ra; e kua
puroro maira te ai no roto i taua mato
ra, pou rava akera te puaka e nga
areto akaopue kore ra: ngaro atura
taua Angela a Iehova ra, kare atura
aia i kite. Kite akerā Gideona e, ko 22
te Angela ïa na Iehova, e kua tuatua
akerā Gideona, Aue, e te Atu, e Ie-
hova e! ko au i kite i te Angela a
Iehova, toku mata e tona mata. Kua 23
tuatua mairā Iehova kiaia, Kia ora
koe; auraka e mataku; kare koe e mate.
Kua patu iorā Gideona i tetai atarau 24
na Iehova i reira, tapa iora i te reira,
Ko Iehova-saloma, *e* te vai ua ra i
teianei rā i Ophera i o te ngati Abie-
zera ra.
Taua po ra oki ta Iehova tuatua 25
anga mai kiaia e, Ka rave koe i te
bovi ou, tetai oki o te bovi mataiti
itu, a to metua *ra*, e akangaangaa i te
atarau a Baala ki raro, te *atarau* a to
metua ra, ka tipu ei i te vaorakau i
vaitatao: Ka patu ei koe i tetai ata- 26
rau na to Atua ra na Iehova ki rungao
i teianei mato, mei tei akonoia ra, ka
rave ei i te rua o te bovi ra, e apai mai
ei tusia karakaratio, e te rakau o te
vaorakau taau e tipu ra *ei vaie*. Kua 27
iki iorā Gideona i nga tangata tino
ngauru no roto i te au tavini nona ra,
kua rave iora aia i ta Iehova i tuatua
mai kiaia ra; e no te mea te mataku
ra aia i te ngutuare o tona metua, e te
au tangata o te oire, kare akera e tika
kia rave i te ao, kua rave atura i te po.
E kia itirere akera te au tangata o 28
te oire i te popongi akirata ra, i na,
kua ngaangaa te atarau a Baala tei raro,
e kua tipuia te vaorakau i vaitatao ra,
e kua apaiia te rua o te bovi ki rungao
29 i te atarau i akatuia ra. Kua tuatua
iora ratou ratou uaorai, Naai ra teia i
rave? Kua kimi iora ratou, kua ui
aere, kua tuatua akera ëtai, Na
Gideona te tamaiti a Ioasa teia i rave.
30 Kua tuatua maira te au tangata o te
oire kia Ioasa, O mai ana to tamaiti
kia mate aia, no te mea kua akangaa-
ngaa aia i te atarau a Baala; e kua
tipu aia i te vaorakau i vaitatao ra.
31 Kua karanga aturā Ioasa ki taua
aronga katoa i tu mai ki mua iaia ra,
Na kotou e akatika ia Baala? Ka
akaora kotou iaia? ko te akatika iaia
ka mate rai aia kia ao: e atua aia ra,
nana rai e akatika iaia uaorai, i te mea,
32 kua akangaangaaia tana atarau. Ta-
paia iora aia ia Ierubaala i taua rā ra,
tona metua i karanga ra e, Na Baala e
akatika iaia uaorai i taua *tangata* ra,
koia i akangaangaa i tana atarau.
33 Kua akaputuputu iora to Midia-
na ravarai, e to Amaleka katoa, e
to te itinga o te rā katoa ra i reira,
e kua aere iora i tetai pae, e kua patia
iora i te puakapa i te o ra ko Iezereela.
34 Kua uru maira te Vaerua o Iehova ia
Gideona, e kua akatangi iora aia i te
pu; e kua akaputuputu maira to
35 Abiezera kiaia ra. Kua tono atura aia
i te au karere i o Manase katoa ra,
e kua akaputuputu katoa mai ra-
tou kiaia ra: e kua tono aia i te karere
ki o Asera, e ki o Zebuluna, e ki o Na-
phatali; e kua aere maira ratou e aravei
ia ratou ra.
36 Kua karanga aturā Gideona ki te
Atua, E akaora tikai koe ia Iseraela i
toku nei rima, mei taau oki i tuatua
37 maira, I na, ka tuku au i te uru ma-
moe ki runga i te alona nei, *e kia aka-*
ra au e, e au to runga i te uru anake
ra, e te marō ua ra te one e pini ua
ake, ka kite ïa au i reira e, ka akaora
koe ia Iseraela i toku nei rima, mei
38 taau oki i tuatua maira. E koia tika
atura oki; e ao akera oki, kua tu ake-
ra aia ki runga i te popongi akirata,
kua kukumu iora i taua uru ra, kua
tatau iora e ki rava akera tetai kapu
39 i te vai no roto i taua uru ra. Kua
karanga aturā Gideona ki te Atua,
Auraka e maata mai to riri iaku nei,
taku ïa tuatua kia koe, okotai aku
tuatua anga toe; okotai aku timata
anga toe i te uru nei: kia marō te
uru, e ei runga i te one te au e pini
40 ua ake. Kua pera oki te Atua i taua
po ra, ko te uru anake ra oki tei marō;
e e au anake to runga i te one e pini
ua ake.

PENE VII.

Te nuku o Gideona i te akaitiangaia ra: te moe a te ngati Midiana; e ta Gideona ravenga i eketumu ei te enemi ra.

KUA tu akerā Ierubaala, koiā 1
Gideona, e te tangata ravarai i
vaitata iaia ra, i te popongi akirata, e
kua patia iora i te puakapa i vaitata
i Ene-Haroda; tei te pae i apato-
kerau iaia te nuku Midiana i te pae
maunga ra ko More, i te o ra. Kua 2
tuatua mairā Iehova kia Gideona,
E maata rava tenana au tangata ia
koe na, kia oronga au i to Midiana i
to ratou rima, ko te nengonengo aea
Iseraela ki mua iaku, ko te tuatua aea
e, I ora au i toku uaorai rima. E te- 3
nana, teia taku tuatua, e tutu atu kia
akarongo mai te au tangata ra, e ka-
ranga atu, Ko tei mataku ra, ko tei
ngarangara ra, ka oki aia ka aere i
tenana, mei te maunga atu nei ko
Gileada. Kua oki atura e rua ïa ngauru
e rua ara i te tausani no roto i taua
aronga ra, toe iora okotai ngauru i te
tausani. Kua tuatua mairā Iehova 4
kia Gideona, E maata rava rai tenana
au tangata: e arataki mai koe ia ratou
ki te pae vai nei, e naku e timata ia ra-
tou i reira, kia kite koe: e taku e ka-
ranga atu kia koe e, E aere katoa teia,
e aere katoa ïa te reira; e taku e ka-
ranga atu kia koe e, Auraka teia e tae
katoa, auraka te reira e tae. Kua ara- 5
taki atura aia i te au tangata ki raro
ki te vai ra, kua tuatua mairā Iehova
kia Gideona, Ko te tangata katoa e miti
ua i te vai ki tona arero ra, mei te
puaka-aoa e miti ra, e akataka ke koe
i te reira; e te au tangata ravarai e
tuku i te turi ki raro ka inu ei. E 6
taua aronga i miti ua ra *tei āū ua ra te
vai* ki te rima *ka topiri ei* ki te vaa, e
toru ïa anere, kareka tetai pae katoa o
taua aronga tangata ra, kua tuku ïa
nga turi ki raro inu ei i taua vai ra.
Kua tuatua mairā Iehova kia Gideona, 7
Ka akaora au ia kotou i te au tangata
e toru anere i miti ua *i te vai ra*, e
e tuku oki au i to Midiana ki toou
rima: e *tetai papaki* tangata ravarai,
ka tuku ïa kia aere ua ana ratou ki
tona ngai, ki tona ngai. Kua rave iora 8
te au tangata i te kai i to ratou rima, e
to ratou au pu; taua aronga tangata
e toru anere anake ra tana i tāpu ra:
tuku atura ra *i tetai papaki* Iseraela
katoa kia aere ua ana te tangata
katoa ki to ratou au puakapa ra. Tei
raroo iaia te nuku Midiana, tei te o.

9 Kua tuatua mairā Iehova kiaia i taua
po ra, Ka tu, ka aere koe ki taua pua-
kapa ra: kua orongaia ïa e au ki to rima.
10 E te mataku ra koe kia aere ki raro *ma te
tangata katoa*, e aere ua ko koe ra, e to
tavini ra ko Phura, ki taua puakapa
11 ra. E ka akarongo koe i ta ratou tua-
tua; e muri ake ka maroiroi ïa to
rima kia aere *ma te tangata katoa* ki
taua puakapa ra. Aere atura aia ki
raro i reira, raua ko tona tavini ra ko
Phura, ki te pae *puakapa* o te au ta-
ngata tamaki, ki te pae o taua puakapa
12 ra. Te tarava ua ra to Midiana e
to Amaleka e to te itinga o te rā
katoa i taua o ra, mei te akeride ra te
maata; e ta ratou au kamela kare e
ope kia tatau, mei te one taatai ra te
13 maata. E tae aturā Gideona *i reira*,
e i na, te akakite ra tetai tangata ki
tetai i *tana* rikamoe, te tuatua ra, I na,
e moe taku, e i na, kua taka mai te-
tai areto kerite ki roto i te nuku
Midiana nei, aere ua maira ki tetai
puakapa, kua pa iora, e topa iora ki
raro, kua tatipoki akera, e tarava ua
iora taua puakapa ra ki raro *i te one.*
14 Kua tuatua akera tetai, na ko iora, Ko
te koke te reira a Gideona, a te tamaiti
a Ioasa ra, e tangata Iseraela; kua oro-
nga te Atua i to Midiana, e te nuku
katoa nei, ki tona rima.
15 E akarongo akerā Gideona i taua
moe ra i te akakite angaia, e te arite
anga, kua akamori aia *i te Atua*, e kua
oki maira ki te nuku o Iseraela, kua
tuatua maira, Ka tu; kua tuku mai
oki a Iehova i te nuku Midiana ki
16 to kotou rima. Kua akataka iora
aia i te au tangata e toru anere ra, kia
toru takanava, kua tuku iora i te pu ki
te rima o te tangata katoa e pini ua
ake, e te kapu, e te lamepa ki roto i
17 taua au kapu ra. E kua karanga atura
aia kia ratou, E akara mai iaku, ka
pera katoa'i; e i na, kia tae au ki te
pae o taua puakapa ra, mei taku e
18 rave ra, e pera katoa kotou. E kia
akatangi au e toku *takanava* katoa ra
i te pu ra, e akatangi katoa kotou i te
pu e pini ua ake taua puakapa katoa
ra, ka karanga atu ei e, *Ko te koke* a
Iehova, e ta Gideona.
19 Kua tae aturā Gideona e te au ta-
ngata okotai anere iaia ra, ki te pae o
taua puakapa ra, i te araanga i rotopu;
kua tuku ouia iora te au tiaki e ratou:
kua akatangi iora ratou i te au pu, e
kua akangaangaa iora i te au kapu i
20 to ratou au rima. E kua akatangi
nga takanava ravarai e toru i te au pu,
e kua akangaangaa i te au kapu, e kua

mou iora i te au lamepa i to ratou
rima kaui, e na to ratou rima katau *i*
mou i te au pu ei akatangi anga; e
kua kapiki atura ratou, Ko te koke a
Iehova, e ta Gideona. Kua tu ua iora 21
ratou ravarai, i tona ngai i tona ngai,
e pini ua ake taua puakapa ra. Rapu
ua iora taua nuku katoa ra; e kua
aue ua iora, e ati ua atura. Kua aka- 22
tangi iora oki ratou i te pu e toru
anere ra, e kua akaariu a Iehova i te
koke a te tangata ravarai ki runga ia
ratou uaorai, e pini ua ake taua nuku
katoa ra; e oro atura taua nuku ra ki
Bete-sita i Zerera, e tae atura *oki* ki
te pae i Abela-mehola i vaitata i Ta-
bata. Kua akaputuputuia iora to Ise- 23
raela no ko ia Naphatali, e no ko
ia Asera, e no ko ia Manase katoa
ra, e kua arumaki atura i to Mi-
diana.
Kua unga aturā Gideona i te ka- 24
rere e pini ua ake te maunga ra ko
Epheraima, e karanga atu e, E aere
mai, ka tamaki i to Midiana, kia
rauka ia kotou te vai ki mua ia ra-
tou, e tae ua atu ki Bete-bara, koia
oki i Ioridana. Kua akaputuputu 25
anake iora to Epheraima katoa ra,
kua rauka iora nga vai ra, ko Bete-
bara e Ioridana. E kua rauka iora 26
ia ratou nga ariki Midiana toko
rua, ko Oreba e ko Zeeba; e kua
ta iora ratou ia Oreba ki runga i te
mato i Oreba, e kua ta ratou ia Zeeba i
te taomianga vine i Zeeba ra; e kua
arumaki atura i to Midiana, e kua
apai maira i nga mimiti o Oreba e
Zeeba kia Gideona ra i tetai pae Iori-
dana ra.

PENE VIII.

Te riri o te ngati Epheraima i te aka-papa angaia: te autu anga o Gideona i tona au enemi: te ephoda i angaia e ia: tona matenga; e to Iseraela oki akaou anga ki te akamori idolo.

KUA tuatua maira to Epheraima 1
kiaia, Eaa koe i pera'i ia matou,
i kore ei koe i tiki mai ia matou, ia
koe i aere e tamaki i to Midiana
ra? Kua akamura rava maira ratou
iaia. Kua karanga atura ra aia kia 2
ratou, Eaa taku puapinga i rave nei
i ta kotou? kare aina te meitaki maata
to te toenga vine a Epheraima i te
vine akaū a Abiezera? Kua tuku 3
mai te Atua i nga ariki Midiana ia
Oreba raua ko Zeeba ki to kotou rima;
eaa oki taku puapinga iti i rauka i ta
kotou na? Atiau iora to ratou riri iaia,
kia karangaia atu e ia te reira tuatua.
4 Tae aturā Gideona ki Ioridana, e
kua aere atura ki tetai pae, koia e te au
tangata e toru anere iaia ra, kua poto-
5 poto rai te a'o, te arumaki ua ra. Kua
karanga atura aia ki te au tangata no
Sukota, Teia taku tuatua kia kotou,
ka o mai ana etai puke areto na te au
tangata e aru mai iaku nei; kua roiroi
oki ratou, e te arumaki nei au i nga
ariki Midiana, ia Zeba raua ko Zala-
6 muna. Kua tuatua maira te aronga
mamaata o Sukota ra, Tei to rima
aina oki nga rima o Zeba raua ko
Zalamuna i tenana, ka oronga atu ei
matou i te kai ki te nuku noou ra?
7 Kua karanga aturā Gideona, I tenana,
kia tukuia mai a Zeba e Zalamuna e
Iehova ki toku rima nei, ka motu-
motu ei to kotou kopapa i te tataramoa,
e te rakau taratara o te medebara nei,
8 iaku. E mei reira oki aere atura aia
ki runga ki Penuela, e kua pera katoa
atu aia i te tuatua anga kia ratou; e
kua tuatua maira te au tangata o
Penuela kiaia, mei ta te au tangata o
9 Sukota i tuatua maira. Kua karanga
atura oki aia ki te au tangata no Pe-
nuela, na ko atura, Kia tae akaou mai
au ma te au ra, ka ngaangaa roa tei-
anei punanga iaku.
10 Tei Karakorā Zeba raua ko Zalamu-
na, e te au nuku katoa no raua ra, kua
tae paa ki te okotai ngauru ma rima i
te tausani, e toenga anake no te nuku
katoa no to te itinga o te rā ra: okotai
anere e rua ngauru i te tausani o te ta-
ngata i inga, ko tei unui i te koke ra.
11 E aere aturā Gideona na roto i te
aronga i noo i te au puakapa ra, i na
Noba e na Iogebea, i te pae i te itinga
o te rā; taia iora taua nuku ra, te noo
12 ponuiaau ua ra oki taua nuku ra. E
kia ati a Zeba e Zalamuna, kua aruaru
atura aia ia raua, e rauka atura aua nga
ariki o Midiana ra, ko Zeba raua ko
Zalamuna; e eketumu atura taua nuku
katoa ra.
13 Kua oki mairā Gideona te tamaiti
a Ioasa mei te tamaki mai, mei te
14 ngai teitei na Heresa mai. E rauka
iora tetai tangata ou no te au tangata i
Sukota ra, e kua ui atura kiaia: e kua
akakite maira aia kiaia i te tu o te aro-
nga mamaata i Sukota ra, e te aronga
pakari i reira, e itu ngauru e itu ara i
15 te tangata. Kua aere maira aia ki taua
aronga tangata i Sukota ra, e kua tua-
tua maira, I na, ia Zeba e ia Zalamuna,
i ta kotou i aviri mai iaku ra, *ta kotou*
i tuatua maira e, Tei to rima aina oki
nga rima o Zeba raua ko Zalamuna i

tenana, ka oronga atu ei matou i te kai
na to au tangata e roiroi na? Kua rave 16
iora aia i te aronga pakari no taua oire
ra, e te tataramoa, e te rakau taratara
o te medebara ra, e kua ako iora aia i to
Sukota ki te reira. E kua vava'i iora aia 17
i te punanga i Penuela ki raro, e kua ta-
mate rava i te au tangata no taua oire ra.

Kua karanga atura aia kia Zeba raua 18
ko Zalamuna, Eaa te tu o nga tangata
ta korua i ta i Tabora ra? Kua tuatua
maira raua, Mei ia koe katoa ratou te
tu, mei te tamariki a te ariki anake ïa.
Kua karanga atura aia, E taeake 19
anake ïa noku, na toku metua vaine i
anau; te ora rā Iehova, kare korua e
mate iaku, naringa korua i akaora ia ra-
tou. Kua karanga atura aia ki tana tama 20
mua ra kia Ietera, Ka tu, ka ta ia raua.
Kare akerai taua tamaiti ra i unui i
tana koke, te mataku ra oki aia, e ta-
maiti ou oki aia. Kua tuatua mairā 21
Zeba raua ko Zalamuna, Ko koe te tu
mai, e ta ia maua; e tau oki to te ta-
ngata maroiroi ki tona pakari. E kua
tu akerā Gideona, kua ta iora ia Zeba
raua ko Zalamuna; e kua rave iora i te
apinga akamanea i runga i te kaki o ta
raua puke kamela.

Kua tuatua maira te au tangata no 22
Iseraela i reira kia Gideona, Ei runga
roao koe ia matou, ko koe e to tamaiti,
e te tamaiti katoa a to tamaiti ra; kua
akaora io nei oki koe ia matou i te rima
o Midiana. Kua karanga aturā Gi- 23
deona kia ratou, Auraka au ei rungao
ia kotou, e auraka katoa taku tamaiti ei
tutara ki rungao ia kotou; ko Iehova
te tutara ki rungao ia kotou. E kua 24
karanga aturā Gideona kia ratou, Oko-
tai ua aku mea e pati atu ia kotou, kia
oronga mai kotou ravarai e pini ua ake
i te au poe *i rauka* ia kotou i te noni
nei; e poe auro oki to ratou, e ngati
Isemaela oki ratou. Kua tuatua maira 25
ratou, Ka oronga ua ïa matou *i te reira*.
Kua oora iora ratou i tetai kakau, e
kua tuku anake iora te tangata i te poe
ki roto, tanao, tanao, *i tei rauka* iaia i
te noni ra. E te aiteanga o taua au poe 26
auro tana i pati ra, okotai ïa tausani e
itu anere *i te sekela* auro; ka taka ke atu
ei te apinga akamanea, e te ei, e te ka-
kau kerekere i runga i nga ariki o Mi-
diana ra, e nga pirianganaoa i runga i
te kaki o nga kamela a raua ra. Kua 27
anga iorā Gideona i tetai ephoda i taua
auro ra, e kua tuku iora ki roto i tona
uaorai oire i Ophera; tatipake atura
Iseraela ravarai, *aere atura* i reira ki
taua mea ra: riro atura taua mea ra ei
maunu no Gideona, e tona ra ngutuare.

28 Vi rava akera Midiana i mua i te
aroaro o te tamariki a Iseraela ra, kare
atura ratou i upokotu akaou: au iora
te enua i te tuatau ia Gideona e a akera
ngauru anga i te mataiti.
29 Kua aere iorā Ierubaala, te tamaiti a
Ioasa, noo iora i tona uaorai ngutuare.
30 E itu ngauru anga a Gideona tamariki
tamaroa, nana uaorai i anau; e manga-
31 nui oki tana vaine. E tamaiti oki tana
i anau i te palake nana i *noo* i Sekema
ra, ko Abimeleka tona ingoa tana i tapa.
32 Mate ruaine roā Gideona, te tamaiti a
Ioasa ra, e tanumia iora ki roto i te me-
nema o tona metua tane ra ko Ioasa i
Ophera, i o te ngati Abiezera ra.
33 E mate aturā Gideona, tatipake aka-
ou atura te tamariki a Iseraela i te aru
anga i te au Baala, e kua akariro atura
34 ia Baala-berita ei atua no ratou. Kare
akera te tamariki a Iseraela i manako i
to ratou Atua ia Iehova, ko tei akaora
ia ratou i te rima o to ratou katoa au
35 enemi e pini ua ake. Kare katoa oki
ratou i takinga-meitaki i te ngutuare o
Ierubaala ra, ko Gideona, i te au taki-
nga-meitaki katoa tana i akakite atu kia
Iseraela ra.

PENE IX.

*Te tainga angaia o te au tamariki ra-
varai a Gideona e Abimeleka, mari ra
ko Iotama: te parabole a Iotama: te
tamaki o Abimeleka e to Sekema. To
Abimeleka matenga, e te tupu anga
o te tuatua a Iotama.*

1 AERE atura oki a Abimeleka, te ta-
maiti a Ierubaala, ki Sekema ki
te au kopu-tangata o tona metua vaine
ra, e kua karangaranga aia kia ratou, e
te kopu-tangata katoa ra i te ngutuare
o te metua tane o tona metua vaine ra,
2 na ko atura, Teia taku tuatua kia ko-
tou, e tuatua ana kotou ki te au tangata
katoa i Sekema nei, kia kite ratou, E
ko tera ainei te mea e meitaki ei kotou,
ko te tamariki ravarai e itu ngauru a
Ierubaala, ko te tutara ïa ki rungao ia
kotou, e ei tutara tangata okotai aina ki
runga ia kotou? E akamaarara oki ko-
tou e, no to kotou ivi au nei, e to kotou
3 kiko. Kua karanga atura te kopu-ta-
ngata o tona metua vaine iaia ki mua i
te au tangata katoa i Sekema, i taua au
tuatua ravarai ra; riro maira to ratou
ngakau kia aru ia Abimeleka; kua
tuatua akera oki ratou, Ko to tatou ïa
4 taeake. Kua apai maira ratou e itu
ngauru moni ario nana no roto i te are
o Baala-berita, e kua ou aturā Abime-
leka i te tangata kanga tarevakaua i

taua *ario* ra, ko tei aru mai ïa iaia ra.
Aere atura aia ki te ngutuare o tona 5
metua tane i Ophera, kua ta iora i tona
ai taeake i te au tamariki a Ierubaala,
e itu *ngauru* i te tangata, ki runga i te
toka okotai ra; toe iora te tamaiti
openga a Ierubaala ko Iotama, pipini
atura oki aia. Kua akaputuputu katoa 6
maira te au tangata katoa i Sekema ra,
e to te ngutuare o Milo katoa ra, e aere
atura, kua akaariki ia Abimeleka, i te
ale e tu i Sekema ra.
E kia akakite atu ratou kia Iotama 7
i te reira tuatua, aere atura aia ki ru-
nga i te maunga ra, ko Gerizima, tu
iora, e kua akateitei maira i tona reo,
kua kapiki maira, tuatua maira kia
ratou, E akarongo mai kiaku, e te au
tangata no Sekema nei, kia akarongo
mai oki te Atua kia kotou na. Aere 8
atura te rakau e akatainu i tetai ariki
ki rungao ia ratou, e kua karanga atu-
ra ratou ki te rakau ra ki te olive, Ei
ariki koe ki rungao ia matou. Kua 9
tuatua maira ra taua rakau olive ra kia
ratou, Ka akaruke oki au i toku nei
inu, e akangateitei ei te Atua e te ta-
ngata katoa, ka aere ei ei takirikiri ki
rungao i te au rakau ra? Kua karanga 10
atura te au rakau ki te suke ra, E aere
mai koe, ei ariki ki rungao ia matou.
Kua tuatua maira ra te suke kia ratou, 11
Ka akaruke oki au i toku nei venevene,
e te ua meitaki rava nei, ka aere atu ei
ei takirikiri ki rungao i te au rakau
ra? Kua karanga atura te au rakau ki 12
te vine, E aere mai koe, ei ariki ki
rungao ia matou. E kua tuatua maira 13
te vine kia ratou, Ka akaruke oki au i
taku nei wina, e mareka'i te Atua e te
tangata, ka aere atu ei ei takirikiri ki
rungao i te au rakau ra? Kua karanga 14
atura te au rakau katoa ki te tataramoa,
E aere mai koe, ei ariki ki rungao ia
matou. Kua tuatua maira taua tata- 15
ramoa ra ki te au rakau ra, E akatainu
tikai ta kotou iaku ei ariki ki rungao ia
kotou na, e aere mai ki roto i toku nei
maru akaruru ei; e kare ra, kia puroro
atu te ai no roto i te tataramoa, e kia
pou atu te au arezi i Lebanona ra. E 16
tenana, e mea tau, e e mea tika tikai ta
kotou i rave io nei i te akaariki anga ia
Abimeleka, e kua takinga-meitaki ko-
tou ia Ierubaala e tona ngutuare, e kua
rave kotou i tei tau ki ta tona rima i rave
ra; (Kua tamaki oki toku metua i ta 17
kotou tamaki, e kua akaruru aia i tona
mate, e kua akaora aia ia kotou i te
rima o Midiana: Kua tu ra kotou ki 18
runga i teianei rū, e tamaki i te are o
toku metua, e kua ta kotou i tana au
tamariki, e itu katoa ngauru anga i te
tangata, ki runga i te toka okotai, e kua
akaariki io nei i te tamaiti a tona tavini
vaine, ia Abimeleka, *ei ariki* ki rungao
i to Sekema, no te mea no to kotou
19 kopu-tangata aia;) E ravenga tau e te
tika ta kotou ia Ierubaala e tona ngu-
tuare i teianei rū, ka rekareka kotou ia
Abimeleka, ka rekareka oki aia ia ko-
20 tou: E kare ra, kia puroro atu te ai no
roto ia Abimeleka, kia pou atu te au ta-
ngata no Sekema, e to te ngutuare no
Milo; e kia puroro mai oki te ai no roto
i te au tangata o Sekema, e te ngutuare o
21 Milo, kia pou a Abimeleka. E oro viviki
aturā Iotama, aere atura ki Beera, i tona
taeake ia Abimeleka, noo atura i reira.
22 E ka toru akera o Abimeleka mataiti
23 i te ariki anga i Iseraela ra, Kua tuku
iora te Atua i te vaerua tau kore i roto
ia Abimeleka, e te au tangata o Sekema
ra: kua taeke ua iora to Sekema i ta
24 ratou tuatua ia Abimeleka; Kia tuta-
kiia te takinga-kino i te au tamariki a
Ierubaala e itu ngauru ra, e kia iri to
ratou toto ki runga i to ratou taeake ia
Abimeleka, tei ta ia ratou, e ki runga
katoa i te au tangata o Sekema, ko tei
tauturu mai iaia i te tainga i taua au
25 taeake nona ra. Kua tuku iora to Se-
kema i te aronga moetapapa iaia ki
runga i te au take maunga; e kua aō
ratou i te au tangata ravarai i na taua
ara ia ratou ra te aere: e akakiteia iorā
26 Abimeleka. Kua aere mairā Gaala te
tamaiti a Ebeda e tona ai taeake katoa,
aere atura ki Sekema; e kua irinaki
27 te au tangata o Sekema kiaia. Aere
atura ratou ki vao ki te au kainga ra,
kua akiaki maira *i te vine* i to ratou au
kainga vine ra, e kua takatakai *i te vine;*
e kua akarekareka ratou, e kua aere
ki roto i te are o to ratou atua, e kua
kaikai, e kua inu *i te wina*, e kua tau-
28 maa oki ia Abimeleka. Kua tuatua
akerā Gaala te tamaiti a Ebeda ra, Koai
a Abimeleka, koai oki a Sekema ka
akarongo atu ei tatou iaia? Kare
ainei aia te tamaiti a Ierubaala, e ko
Zebula, tona tavini? e tavini kotou i
te au tangata o te metua o Sekema ra
ko Hamora; eaa ra oki tatou e tavini
29 atu ei iaia? Naringa teia aronga i raro
ake i toku rima e! *kare e mamia* kua
taka ke a Abimeleka iaku. Kua tuatua
iora aia kia Abimeleka, E akamaata ana
i toou ra nuku, e aere mai ki vao.
30 E kite akera te kavana o te oire ra
ko Zebula i taua tuatua a te tamaiti a
Ebeda ra ko Gaala, riri rava akera aia.
31 E kua unga pikikaa atura aia i te
karere kia Abimeleka, karanga atura,

I na, te tamaiti a Ebeda ra ko Gaala, e
tona ai taeake katoa, tei Sekema mai
nei; e i na te akāū punanga nei ratou
i taua oire nei ia koe. E tenana, ka tu 32
koe ki runga i te po, ko koe e te au
tangata katoa i o ou na, ka moeta-
papa'i i roto i te ngangaere; Ka tu ei 33
koe ki runga i te popongi akirata, i te
iti anga o te rā ra, ka oro viviki mai
ei e tamaki i te oire nei; e i na, kia
aere aia, e te au tangata katoa i ona ra,
ki vao e tamaki ia koe ra, ka rave koe
ia ratou i tei tika ia koe ra.
Kua tu akerā Abimeleka ki runga e 34
te au tangata katoa i ona ra i te po, e
kua tuku iora i te au moetapapa ia
Sekema e a katoa takanava. E aere 35
aturā Gaala te tamaiti a Ebeda ki vao,
tu ua iora i te tomoanga ngutupa o te
oire ra; kua tu akerā Abimeleka, e te
au tangata i ona ra ki runga i taua
moetapapa anga ra. E kite akerā 36
Gaala i taua au tangata ra, kua tuatua
akera aia kia Zebula, I na, e tangata
anake te eke maira ki raro mei runga
mai i te au take maunga. Kua kara-
nga aturā Zebula kiaia, E maru maunga
ïa taau e akara ana mei te tangata *te tu*.
Kua tuatua akaou mairā Gaala, na ko 37
maira, I na, e tangata anake te eke mai-
ra mei runga mai i te au ngai teitei o
te enua ra, e te aere maira oki te taka-
nava okotai na te pae ale i Meonenima.
Kua karanga aturā Zebula kiaia i reira, 38
Teiea iora te tuatua aau ra, taau i tua-
tua ra e, Koai a Abimeleka i akariroia'i
tatou ei ao nona? Kare ainei ko taua
aronga taau i akavaavaa ra i tera ake?
e tenana, teia taku tuatua kia koe, e
aere koe kia ratou e tamaki atu. Aere 39
aturā Gaala ki vao na mua i te au
tangata o Sekema, kua tamaki atura ia
Abimeleka. Kua arumaki mairā Abi- 40
meleka iaia, e ati maira aia ki mua iaia
ra, e manganui te mate e te putaputa,
e tae rava maira ki te tomoanga ngu-
tupa ra. Noo iorā Abimeleka i Aruma, 41
e kua tuaru aturā Zebula ia Gaala ki
vao e tona ai taeake katoa ra, auraka
ratou e noo i Sekema.
E popongi akera kua aere anake ra 42
te au tangata ki vao i te ngai atea; e
kua akakiteia aturā Abimeleka. Kua 43
rave iora kua akataka iora aia i te au
tangata e toru takanava, kua moetapapa
iora i roto i te ngangaere; kia kite aia,
e i na, kua aere mairai te tangata ki
vao mei roto mairai i te oire; kua tu
akera aia ki runga, e kua ta ia ratou.
Kua oro viviki iorā Abimeleka e tona 44
katoa takanava tangata na mua, e kua
tu ua iora i te ngutupa i te tomoanga i
roto i te oire; kua oro iora nga taka-
nava *toe* e rua ra ki taua aronga ravarai
45 i vao ra, e kua ta ia ratou. Kua tamaki
aturā Abimeleka i te oire e po ua atu-
ra taua rā ra; e rauka iora taua oire ra
iaia, e kua ta iora i te au tangata i roto
ra: e akangaangaa atura oki i te oire
ki raro, e kua ruru atura oki ki te tai.
46 E kite akera te au tangata katoa o te
punanga i Sekema *i te reira*, oro atura
ratou ki roto i te akapuanga i te are o
47 te atua ra ko Berita. E akakiteia
aturā Abimeleka e, kua uipa te au ta-
ngata ravarai no te punanga i Sekema.
48 E aere aturā Abimeleka ki runga i te
maunga ra, ko Zalemona, koia e te au
tangata katoa ki ona ra; kua rave iorā
Abimeleka i tetai tapae i tona rima, e
kua tipu iora i tetai rara rakau, e kua
rave iora, kua tuku ki runga i tona
pakuivi, kua karanga atura ki te au ta-
ngata ki ona ra, Te kite maira kotou i
tei raveia e au nei, kia vave e akapera
49 katoa. E kua tipu atura oki te tangata
katoa e pini ua ake i tana rara rakau,
e kua aru maira ia Abimeleka; kua to-
piri iora ki taua punanga ra, e kua tu-
tungi i taua punanga ra ki te ai i te
reira; mate iora te au tangata katoa no
taua punanga i Sekema ra: kua tae paa
ki te tausani i te tane e te vaine katoa
oki.
50 Aere aturā Abimeleka ki Tebeza, e
patia iora i te puakapa i Tebeza, e kua
51 rauka iora. E punanga etaeta ra tei
roto i taua oire ra, e oro atura te au
tane e te au vaine katoa i reira, to taua
oire katoatoa ra oki e ope rava akera,
e kua tamou iora ratou *i te tomoanga* i
muri ia ratou, e kua aere atura ratou
52 ki rungao i taua punanga ra. Kua
aere mairā Abimeleka, kua tamaki
maira i taua punanga ra; e kua aere
iora aia ki te ngutupa o taua punanga
53 ra, e tutungi ki te ai. Kua titiri iora
tetai vaine i tetai manga toka mulo ki
runga i te mimiti o Abimeleka; ngaa-
54 ngaa iora tona katu. Kua tuatua
viviki atura aia ki te tangata ou apai
taoonga *tamaki* nana ra, na ko atura
kiaia, Ka unui te koke aau, e ta mai
iaku, kia kore te tangata e tuatua iaku
e, Na tetai vaine aia i ta. Kua ko
mama ravao ra taua tangata ou nona ra
55 iaia, mate rava akera aia. E kia akara
iora to Iseraela ia Abimeleka e kua
mate, aere atura te tangata ravarai ki
tona uaorai ngai.
56 Kua tutakiia iora e Iehova te taki-
ngakino o Abimeleka, tana i rave i tona
metua tane, koia i ta i te au taeake
nona uaorai e itu katoa ngauru anga;

E te au ravenga kino katoa a te au ta- 57
ngata o Sekema ra, i akairiia ïa e Iehova
ki runga i to ratou uaorai mimiti: e
kua iri mai te katara a Iotama, te ta-
maiti a Ierubaala, ki runga ia ratou ra.

PENE X.

Iseraela i te akaao akaou angaia e te Philiseti, ma te ngati Amona.

E MURI ake ia Abimeleka kua tupu 1
akerā Tola, te tamaiti a Pua, te
tamaiti a Dodo, i te tangata Isakara ra,
ei akaora ia Iseraela; e noo aia i Sa-
mira, i te maunga ra ko Epheraima.
E nana i akatika ia Iseraela e rua akera 2
ngauru e toru ara i te mataiti, mate
iora aia, e tanumia atura i Samira.
E muri ake iaia ra kua tupu akerā 3
Iaira, e ngati Gileada, e kua aka-
tika aia ia Iseraela e rua akera ngauru
anga e rua ara i te mataiti. E toru 4
ngauru ana tamariki tamaroa, e toru
ngauru oki asini ou ta ratou i akaoro, e
toru ngauru oki o ratou vila, ko tei
tuatuaia ra i Havota-iaira e tae ua
akenei ki teianei rā, tei te enua ra i
Gileada. E mate iora oki a Iaira, e 5
tanumia iora i Kamona.
Kua rave akaou iora oki te tamariki 6
a Iseraela i te kino ki mua i te mata o
Iehova, e kua araara i te au Baala, e
te au Asetoreta, e te au atua o
Arama, e te au atua o Sidona, e
te au atua o Moabi, e te au atua o
te tamariki a Amona, e te au atua
o te Philiseti; e kua akaruke ra-
tou ia Iehova, kare ratou i akamori
iaia. Tupu akera te riri o Iehova ia 7
Iseraela, e kua tuku atura aia ia ratou
ki te rima o te Philiseti, e te rima o
te tamariki a Amona ra. Kua taeko 8
ratou e kua tinai-mate i te tamariki a
Iseraela i taua tuatau ra, e okotai nga-
uru e varu ara i te mataiti, te au tama-
riki katoa a Iseraela i tetai pae Ioridana,
i te enua o te ngati Amori i Gileada ra.
E kua aere oki te tamariki a Amona 9
ki tetai pae Ioridana, e tamaki katoa ia
Iuda, e ia Beniamina, e te ngutuare o
Epheraima; tumatetenga maata rava
atura to Iseraela.
Kua kapiki iora te tamariki a Iseraela 10
kia Iehova, na ko atura, Kua ara
matou ia koe, no te mea kua akaruke
matou i to matou Atua, e kua araara
katoa i te au Baala. Kua tuatua 11
mairā Iehova ki te tamariki a Iseraela,
Kare ainei *au i akaora ia kotou* i to Ai-
phiti ra, e te ngati Amori ra, e te ta-
mariki a Amona ra, e te Philiseti ra?
E to Sidona oki, e to Amaleka, e 12
kua tinai-mate mai to Maona ia kotou,
e kua tautopa mai kotou iaku, kua
akaora iora au ia kotou i to ratou rima.
13 Kua akaruke rai kotou iaku, kua araara
i te au atua ke: e teianei kare au e
14 akaora akaou ia kotou. Ka aere, ka
kapiki atu ki te au atua ta kotou i iki
ana; ka akaora'i ratou ia kotou i to
15 kotou tumatetenga ra. Kua karanga
atura te tamariki a Iseraela kia Ieho-
va, Kua ara matou: ka rave koe i taau
e anoano i te rave ia matou nei; teia
ra ta matou tuatua kia koe, ka akaora
ua mai ana koe ia matou i teianei rā.
16 Kua akaruke iora ratou i te au atua ke
i rotopu ia ratou ra, e kua akamori ia
Iehova ra; tangi atura tona ngakau i
te mate maata o Iseraela.
17 Kua uipa te tamariki a Amona, e
kua patia i te puakapa i Gileada, kua
akaputuputu iora oki te tamariki a
Iseraela, e kua patia i te puakapa i
18 Mizepa. Kua tuatua akera te aronga
mamaata i Gileada, ratou ratou uaorai,
Koai te tangata e tiki e tamaki i te ta-
mariki a Amona? ei runga ïa tangata i
to Gileada katoatoa ra.

PENE XI.

Ko Iepheta i te tamaki anga ki te tamariki a Amona ra, e kua pou iaia: tana tia; e tona tumatetenga no taua tia nana ra.

1 E TANGATA ririnui *e* te toa uri-
tumu *te tangata ra* ko Iepheta
ngati Gileada, na Gileada oki a Iepheta
i anau, e tamaiti ra aia na te vaine aka-
2 turi. E puke tamariki tamaroa ta te
vaine *tikai* a Gileada i anau iaia ra; e
pakari akera nga tamaroa a taua vaine
ra, kua tuaru atura ratou ia Iepheta, e
kua karanga atura kiaia, Auraka toou
ei kainga i te ngutuare o to matou nei
metua tane, e tamaiti oki koe na te
3 vaine ke. Oro ke aturā Iepheta i aua
nga taeake nona ra i reira, e noo atura
i te enua ra ko Toba; e uipa maira te
au tangata kanga ia Iepheta ra, e kua
aere katoa oki i tona *au aerenga*.
4 E roa poto akera, kua tamaki mai-
5 ra te tamariki a Amona ia Iseraela. E
taua tamaki anga mai o te tamariki a
Amona ia Iseraela ra, kua aere atura
te aronga pakari i Gileada, e tiki ia Ie-
6 pheta i taua enua ra ko Toba; E kua
karanga atura ratou kia Iepheta, E
aere mai koe ei kapena no matou, e
tamaki tatou i te tamariki a Amona.
7 Kua tuatua mairā Iepheta ki te aronga
pakari o Gileada, Kare aina kotou te
makitakita mai iaku, e kua tuaru ko-

tou iaku i te ngutuare o toku metua ra?
eaa oki kotou i aere mai ei kiaku nei i
tenana, kia rokoia kotou e te tuma-
tetenga? Kua karanga atura taua aro- 8
nga pakari o Gileada ra kia Iepheta,
No reira matou i oki akaou mai ei kia
koe i teianei; kia aere katoa mai koe
e tamaki katoa tatou i te tamariki a
Amona, e ei rungao ia matou, i to
Gileada katoa ra. Kua tuatua mairā 9
Iepheta ki taua aronga pakari o Gileada
ra, Kia akaoki kotou iaku ei tamaki i
te tamariki a Amona, e kia tuku mai a
Iehova ia ratou ki mua i toku aroaro
kia pou, ka riro ainei au ei rungao ia
kotou *i reira?* Kua karanga atura te 10
aronga pakari o Gileada kia Iepheta,
Ei kite a Iehova ia tatou nei, kia kore
matou e akapera i taau i tuatua mai
na. Kua aere katoa mairā Iepheta i 11
reira, koia e te aronga pakari katoa o
Gileada, e kua akariro te au tangata
iaia ei tutara e ei kapena i rungao ia
ratou; e kua akakite iorā Iepheta i te
au tuatua ravarai nana ki mua i te aro-
aro o Iehova i Mizepa.

Kua tono aturā Iepheta i etai ka- 12
rere ki te ariki o te tamariki a Amona,
karanga atura, Eaa taau iaku nei, i
aere mai ei koe iaku nei, e tamaki i
toku nei enua? Kua tuatua maira te 13
ariki o te tamariki a Amona ki te
au karere a Iepheta ra, No te mea kua
riro toku enua ia Iseraela, mei Aranona
maira e ko Iaboka, e tae rava akera ki
Ioridana, ia ratou i aere mai mei Ai-
phiti maira: e teianei, e akaoki ua mai
taua *au tapere* na ma te au. Kua tono 14
akaou aturā Iepheta i te au karere ki
te ariki o te tamariki a Amona: E kua 15
karanga atura kiaia, Te tuatua mairā
Iepheta, Kare Iseraela i rave ua i te
enua o Moabi, e te enua o te tamariki
a Amona: Ia Iseraela ra i aere mai 16
mei Aiphiti ra, e kua na roto mai i te
medebara e kua tae ki te tai muramura
ra, e tae maira ki Kadesa; Kua tono 17
akera Iseraela i te au karere ki te ariki
o Edoma, karanga atura, Teia taku
tuatua kia koe, e tuku ake ana koe
iaku e aere ana au na roto i to enua
na: kare akerai taua ariki o Edoma ra
i akarongo mai. E kua pera oki ratou
i te unga i te au veka ki te ariki o
Moabi, kare akerai aia i akatika; noo
ua iora Iseraela i Kadesa. Kua aere 18
ua iora ratou na roto i te medebara, e
kua akapini akera i te enua o Edoma,
e te enua o Moabi, e kua aere iora na
te pae o te enua o Moabi i te pae i te
itinga o te rā ra; e kua patia iora i te
puakapa i tetai pae i Aranona, kare ra
i tae mai ki roto i te kotinga o Moabi
ra; ko Aranona oki te kotinga o Moa-
19 bi ra. Kua tono akera Iseraela i te au
karere ki te ariki o te ngati Amori ra,
ki te ariki o Hesebona, ia Sihona; kua
karanga atura Iseraela kiaia, Teia ta
matou tuatua kia koe, e tuku ake ana
koe ia matou e na roto matou i toou na
20 enua ki to matou ngai tikai. Mataku
akerā Sihona i te tuku ia Iseraela kia
na runga i tona kotinga; kua aka-
putuputu iora rā Sihona i te au ta-
ngata ravarai nona, kua patia iora i te
puakapa i Iahaza, e kua tamaki maira
21 ia Iseraela. Kua tuku maira te Atua
o Iseraela ko Iehova ia Sihona e tona
katoa au tangata ki te rima o Iseraela,
pou iora ratou; rauka iora te enua ka-
toa o te ngati Amori, ko te tangata ïa
22 no te reira enua, ia Iseraela. Riro
maira te tapere katoa o te ngati Amori
ia ratou, mei Aranona mai e ko Iaboka,
23 mei te medebara mai e ko Ioridana. E
teianei, kua tuaru te Atua o Iseraela
ko Iehova i te ngati Amori ki mua i
tona au tangata ia Iseraela, e ka riro
24 ainei noou? Kare ainei koe e mou i ta
to atua ra i ta Kemosa e oronga mai
noou ra? Koia katoa matou nei, ka
mou matou *i te enua* o te aronga katoa
ta to matou Atua ta Iehova e tuaru na
25 mua ia matou. E meitaki ainei koe
ia Balaka, te tamaiti a Zipora, te ariki
no Moabi ra? I māro mai ainei aia ia
Iseraela, e kua tamaki mai ainei aia ia
26 ratou? Ka toru akenei o Iseraela
anere anga i te mataiti i te noo anga i
Hesebona e to reira au vila ra, e i
Aroera e to reira au vila oki, e i roto
katoa oki i te au oire ravarai i te pae o
Aranona; eaa iora kotou i kore ei i
27 rave i reira? E teianei, kare au i ta-
kinga-kino ia koe, te takinga-kino nei
ra koe iaku, ko koe i tamaki mai iaku
nei: ei te Akava ra, ei ia Iehova, te
tuku mai i te tika tikai ki te tamariki
a Iseraela e te tamariki a Amona ako-
28 nei. Kare akerai te ariki o te tama-
riki a Amona i akarongo i te tuatua a
Iepheta, i te karere i tonokia atu ki-
aia ra.

29 Kua aere maira te Vaerua o Iehova
ki runga ia Iepheta i reira, kua aere
iora aia na Gileada, e na Manase, e
aere atu na Mizepe i Gileada, e mei
Mizepe i Gileada aere ua atura aia i o
30 te tamariki a Amona. Kua tia iorā
Iepheta i te tia kia Iehova ra, e ka-
ranga atura, Kia tuku mai koe i te ta-
31 mariki a Amona ki toku nei rima, Ko
te ka aere mai mei roto mai i toku are
ra e aravei mai iaku, kia oki mai au

ma te ora mei ko i te tamariki a Amo-
na ra, ka riro ïa na Iehova, e kare ra,
ka apaiia e au ei tusia karakaratio.
Aere aturā Iepheta ki te tamariki a 32
Amona e tamaki ia ratou; e kua tuku
mairā Iehova ia ratou ki tona rima.
Ta atura aia ia ratou e pou maata rava 33
mei Aroera atu, e tae ua atura ki Mi-
nita, e tae rava atura oki ki Abela-
keramima, e rua ngauru o te oire. Vi
atura te tamariki a Amona ki mua i te
aroaro o te tamariki a Iseraela.
Kua aere mairā Iepheta ki Mizepa 34
ki tona uaorai ngutuare: e i na! kua
aere maira tana tamaine ki vao e ara-
vei iaia, ma te tophe e te mehula: *e
tamaine* okotai aia *nana;* kare rava ana
e tamaroa, e te tamaine mari ra aia. E 35
kia akara maira aia iaia, kua aeae iora
aia i ona kakau, e kua tuatua maira,
Aue koe, e taku tamaine e! kua aka-
aka rava io nei au ia koe! ko koe tetai
i tumatetenga'i au nei! kua tuatua oki
toku vaa kia Iehova, kare oki e tika
kia akakore. Kua karanga atura aia 36
kiaia, E taku metua, kua tuatua toou
vaa kia Iehova ra, e akapera mai koe
kiaku mei ta to vaa i tuatua ra; kua
akaoko mai oki a Iehova ia koe i to au
enemi, i te tamariki a Amona ra. E 37
kua karanga atura aia ki tona metua
tane, E akatika mai koe i teianei mea;
e tuku ake ana koe iaku, kia aacre ua
au ki runga i te au maunga, e toku au
oa katoa, e aue i taku paretenia anga
nei, e kia rua ake marama. Kua tua- 38
tua maira aia, Ka aere. Kua tuku
atura aia iaia kia aere ua ana i e rua
marama, aere atura aia e tona au oa
katoa, e kua aue i tona paretenia anga
ki runga i te au maunga. E ope akera 39
nga marama e rua ra, kua oki maira
aia ki tona metua tane ra, e kua pera
aia iaia mei tana i tia ra; e kare rava
aia i kite i te tangata. Riro atura oki
ei peu no Iseraela, E aere rai te au ta- 40
maine i Iseraela ra i te au mataiti ka-
toa, e paapaa i te tamaine a Iepheta
ngati Gileada, taki a rā i te mataiti
okotai.

PENE XII.

E tamaki ta te ngati Epheraima e to Gileada. To Iepheta matenga. Te tuatua i tetai aronga akava, ko Ibezana, ko Elona, e ko Abadona.

KUA uipa akera to Epheraima, e 1
aere atura ki te pae i apatokerau
ra, e kua karanga atura kia Iepheta ra,
Eaa koe i aere ei i tamaki ki te ta-
mariki a Amona, e kare i tiki mai ia
matou kia aere katoa? Ka tutungiia e
matou to are ki te ai ki rungao ia koe
2 na. Kua tuatua mairā Iepheta kia ra-
tou, E tamaki maata toku e toku au
tangata i te tamariki a Amona; e iaku
oki i tiki ia kotou ra, kare akerai kotou
3 i akaora iaku i to ratou rima. E kite
akera au kare au i akaoraia mai e kotou
na, kua akaruru ua atura au i toku
mate, e aere atura au e tamaki i te ta-
mariki a Amona, e na Iehova ratou i
tuku mai ki toku nei rima; e tenana
eaa kotou i aere mai ei, e tamaki mai
4 iaku i teianei rā? Kua akaputuputu
iorā Iepheta i to Gileada katoa, kua
tamaki atura ia Epheraima; ta iora to
Gileada ia Epheraima, no te mea kua
karanga ratou e, E aronga akatitima
kotou no Epheraima! tei roto *oki* Gilea-
5 da ia Epheraima e ia Manase. Riro
maira nga ara i te *vai ra* i Ioridana i to
Gileada ki mua ake i *te ngati* Epherai-
ma: e kia tuatua mai to Epheraima i
ora ra e, E tuku ake ana koe iaku ki
tera pae, kua karanga atu to Gileada
kiaia, E ngati Epheraima ainei koe? e
6 kia tuatua mai aia e, Kare; Kua kara-
nga atura ratou kiaia i reira, Ka tuatua
ana koe Shiboleta; e tuatua ra aia Sibo-
leta, no te mea kare e tika iaia kia tua-
tua i te reira: kua opu ratou iaia, e ta
i aua nga ara i Ioridana ra. Pou atura
to Epheraima i te mate i reira, e a atu-
ra ngauru e rua ara i te tausani.
7 Kua akatika iorā Iepheta ia Iseraela
ka ono akera mataiti. Mate iorā Ie-
pheta ngati Gileada i reira, e tanumia
iora ki roto i te au oire i Gileada.
8 E i muri ake iaia ra, ko Ibezana ïa i
9 Betelehema tei akatika ia Iseraela. E
toru ngauru ana tamariki tamaroa, e
toru ngauru oki tamaine; akaipoipo
atura aia i *te au tamaine ki te tane,* no
tetai ngai ke mai, e kua arataki maira i
te au vaine e toru ngauru mei tetai
ngai ke maira, ei *vaine* na te au tama-
roa nana ra. E kua akatika aia ia Ise-
10 raela ka itu akera mataiti. Mate iorā
Ibezana i reira, e tanumia iora i Betele-
hema.
11 E i muri ake iaia ra, ko Elona ngati
Zebuluna ïa tei akatika ia Iseraela;
okotai ngauru ona mataiti i te akatika
12 anga ia Iseraela. Mate iorā Elona nga-
ti Zebuluna, e tanumia iora i Aialona,
i te enua o Zebuluna ra.
13 E i muri ake iaia ra, ko Abadona ïa,
te tamaiti a Hilela, i Piratoni ra, tei
14 akatika ia Iseraela. E a ngauru ana
tamariki tamaroa tikai, e toru ngauru
ana mokopuna, ko tei akaoro i te au
asini ou e itu ngauru ra: kua akatika

aia ia Iseraela e varu akera mataiti.
Mate iorā Abadona, te tamaiti a Hilela, 15
i Piratoni ra, e tanumia iora i Piratoni,
i te enua ra i Epheraima, i te maunga
o te ngati Amaleka.

PENE XIII.

To Philiseti i te takinga-kino anga i to Iseraela; te Angela i te mama anga mai kia Manoa; kua akakite mai te Angela e e tamaiti ta raua ka anau: anau iora ko Samasona.

KUA rave akaou iora te tamariki a 1
Iseraela i te kino ki mua i te
aroaro o Iehova; e kua tuku aturā Ie-
hova ia ratou ki te rima o te Philiseti,
e a akera ngauru anga i te mataiti.
Te noo ra tetai tangata Zora no te 2
kopu-tangata ngati Dana ra, ko Manoa
te ingoa, e pa tana vaine, kare e tama-
riki. Kua mama maira te Angela a 3
Iehova ki taua vaine ra, e kua tuatua
maira kiaia, I na, e pa koe, kare i anau
tama; ka to ra koe, e ka anau taau ta-
maiti. E tenana, teia taku tuatua kia 4
koe, kia matakite, auraka e inu i te
wina e te kava kona, e auraka e kai i te
mea viivii ra: I na oki! ka to koe, e e 5
tamaiti taau e anau; auraka rava ra ei
reta e tae ki runga i tona mimiti: ei
Nazira oki tenana tamaiti na te Atua
mei te kopu mai: e nana e akamata i
te akaora ia Iseraela i te rima o te Phi-
liseti ra.
Kua aere maira taua vaine ra, kua 6
akakite maira ki tana tane, tuatua mai-
ra, E tangata no te Atua tei aere mai
kiaku nei, e tona mata e tau ïa ki te
mata o tetai angela a te Atua ra, e mea
mataku roa: kare ra au i ui kiaia e,
mei ea mai aia, kare oki aia i aaki mai
i tona ingoa: Kua tuatua maira aia 7
kiaku e, I na, ka to koe, e e tamaiti
taau e anau: e teianei, auraka e inu i
te wina e te kava kona, auraka oki e
kai i te mea viivii ra: ei Nazira oki te-
nana tamaiti na te Atua, mei te kopu
mai e tae ua atu ki te rā e mate ei aia
ra.
Kua pure iorā Manoa kia Iehova i 8
reira, karanga atura, E taku Atu e, e
tuku akaou mai koe kia maua nei i taua
tangata no te Atua taau i tono maira,
e akakite mai kia maua i ta maua e
rave i taua tamaiti te ka anau ra.
Kua akarongo maira te Atua i te reo 9
o Manoa ra; e kua oki akaou maira te
Angela a te Atua ki taua vaine ra, ro-
koia mai te noo ra aia ki vao; kare ra
tana tane ko Manoa i reira. Kua oro 10
rapurapu ua maira taua vaine ra, e
akakite maira ki tana tane, kua tuatua
maira kiaia, I na, kua mama mai taua
tangata ra ko tei aere mai kiaku i tetai
11 rā ra. Kua tu akerā Manoa, e kua aru
atura i tana vaine, e tae atura ki taua
tangata ra, e kua karanga atura oki
kiaia, Ko koe ainei te tangata i tuatua
mai ki teianei vaine? Kua tuatua maira
12 aia, Ko au ïa. Kua karanga aturā
Manoa, Kia tupu taua tuatua naau ra,
e akapeea i te akonoanga i taua tama-
13 iti nei? eaa te ravenga iaia? Kua tua-
tua maira te Angela a Iehova kia Ma-
noa, Ko te au tuatua katoa taku i ka-
ranga atu ki teianei vaine, e akono aia
14 *i te reira.* Auraka rava aia e kai i to
runga i te vine ra, auraka aia e inu i te
wina e te kava kona, auraka oki e kai i
te mea viivii ra: ko te au tuatua katoa
taku i karanga atu kiaia, ko tana ïa e
akono.
15 Kua karanga aturā Manoa ki taua
Angela a Iehova ra, Teia taku tuatua
kia koe, ka noo poto ua mai ana koe kia
maua nei, kia taona tetai punua puaka-
16 nio kia maoa naau. Kua tuatua maira
te Angela a Iehova kia Manoa, Pupuru
ua mai koe iaku, kare au e kai i taau
kai; e kia anoano koe i te apai i tetai
tusia karakaratio ra, e apai koe i te rei-
ra kia Iehova e tika'i. Kare oki a
Manoa i kite e, ko te Angela aia na Ie-
17 hova. Kua karanga aturā Manoa ki te
Angela a Iehova, Koai toou ingoa, kia
akangateitei atu oki matou ia koe kia
18 tupu te au tuatua naau? Kua tuatua
maira te Angela a Iehova kiaia, Eaa
koe i pera mai ei i te ui i toku ingoa?
19 e mea muna ïa. Kua rave iorā Manoa
i te punua puaka-nio e te mineka, e kua
apai atura ki runga i te mato na Iehova:
e mea taka ke tei raveia i reira; te
20 akara ua rā Manoa e tana vaine: Kia
peke tika atu oki te mura ai no runga i
te atarau ra ki runga i te rangi, kua
riro katoa atura taua Angela a Iehova
ra ki runga, na roto i taua mura ai no
runga i te atarau ra. E kite akerā
Manoa e tana vaine *i te reira*, kua ti-
21 papa iora raua ki raro i te one. E
kare akerai taua Angela a Iehova ra i
mama akaou mai kia Manoa ra e tana
vaine: kite akerā Manoa i reira ra e,
22 ko te Angela aia na Iehova. Kua tua-
tua akerā Manoa ki tana vaine, Ka riro
taua i te mate rava, no te mea kua
23 akara taua i te Atua. Kua karanga
atura ra tana vaine kiaia, Naringa e
anoano to Iehova ia taua e ta, kare aia
e āriki mai i te tusia karakaratio e te
mineka i to taua nei rima, kare oki aia
e akakite mai kia taua i taua au mea

nei, kare oki e tuatua mai kia taua i
teianei i taua au mea nei.
E anau akera taua vaine ra i te ta- 24
maiti, tapa iora i tona ingoa ko Sama-
sona: e tupu akera taua tamaiti ra, e
kua akameitaki mairā Iehova iaia.
Kua timata maira te Vaerua o Iehova 25
i te akamaroiroi iaia i te puakapa o
Dana ra, i te va i Zora e Esetaola.

PENE XIV.

Ko Samasona i te inangaro anga i te vaine i Timenata ra: te liona i te mate anga iaia i te arataa: te kaingakai akaipoipo anga: tana piri i te tuku anga atu, e te kite angaia e ratou i ta te vaine akanauru anga.

KUA aere aturā Samasona ki raro i 1
Timenata, e kite atura aia i tetai
vaine i Timenata no te au tamaine a te
Philiseti ra. E kua aere maira aia ki 2
runga, akakite maira ki tona metua
tane e tona metua vaine, e kua tuatua
maira, Kite akenei au i tetai vaine i
Timenata no te au tamaine a te Phili-
seti: e teianei, e tiki korua iaia ei vaine
naku. Kua karanga atura tona metua 3
tane e tona metua vaine kiaia, Kare
ainei e vaine i roto i te au tamaine o
toou ra au taeake, e i roto i toku katoa
ra au tangata, ka aere ei koe e rave i te
vaine no roto i te au Philiseti peritome
koreia ra? Kua tuatua mairā Samaso-
na ki tona metua tane, Ka tiki koe iaia
naku, kua tau rava aia iaku. Kare ra 4
tona metua tane e tona metua vaine i
kite e, na Iehova taua mea ra, e te kimi
ra aia i te ravenga i te Philiseti: ko
runga oki te Philiseti ia Iseraela i taua
tuatau ra.
Aere aturā Samasona e tona metua 5
tane e tona metua vaine ki raro ki Ti-
menata, e tae atura ratou ki te au kainga
vine i Timenata ra; e i na, kua ngungu-
ru maira tetai liona ou i te aravei anga
iaia. Kua tae viviki maira te Vaerua o 6
Iehova ki runga iaia, e kua aae atura
aia i taua *liona* ra mei iaia e aae ua i tetai
punua puaka-nio, kare ana taoonga i te
rima; kare ra aia i akakite ki tona me-
tua tane e tona metua vaine i tana i
rave ra. Aere atura aia ki raro e kua 7
karangaranga atura ki taua vaine ra, e
tau tika atura aia ia Samasona. E roa 8
poto akera kua oki maira aia e rave iaia
ei vaine nana, e kua tapae akera aia e
akara i te kopapa o taua liona ra: e i na!
e anana debure e te meli tei roto i taua
liona ra. Kua rave iora aia i te reira 9
i tona rima, kai aere atura; e tae akera
aia ki tona metua tane e tona metua
vaine, kua apai atura aia *i tetai manga*
na raua, e kua kai iora raua: kare ra
aia i akakite kia raua e, no roto taua
meli ra i te liona i te rave angaia
mai e ia.
10 Kua aere iora tona metua tane ki
raro ki taua vaine ra, kua rave iorā
Samasona i te akakai; e peu tikai oki
11 na te au tangata ou i te akapera. E
kia akara maira ratou iaia, kua arataki
maira ratou i te au tangata e toru ngau-
ru ei oa *nona*, kia noo i vaitata iaia.
12 Kua karanga aturā Samasona kia ratou,
E tuku atu ana au i tetai piri ia kotou;
e kia matara ia kotou ra, e kia akakite
mai kotou kiaku i eianei puke rā e itu
no te pokai nei, e apai atu au i te au
kakau tui e toru ngauru, e toru ngauru
13 oki kakau katoatoa; Kia kore ra e tika
ia kotou kia akakite mai kiaku, ka apai
mai kotou i te kakau tui e toru ngauru
noku, e toru ngauru oki kakau katoatoa
ra. Kua tuatua maira ratou kiaia, Ka
tuku mai ana taua piri naau ra, kia
14 kite matou. Kua karanga atura aia
kia ratou, E kai tei rauka mai no roto
i te kaikai ra, e te venevene no roto i te
taae. E toru akera po kare rai i tika
ia ratou kia akakite mai i taua piri ra.
15 E tae akera ki te po itu, kua tuatua
maira ratou ki te vaine a Samasona, E
akanauru ake ana koe i to tane na, kia
akakite mai aia kia tatou i te piri nei;
ka ka aea koe i te ai, e te are katoa o
to metua ia matou: i tiki mai ainei ko-
tou ia matou, kia pou ta matou *apinga*
16 ia kotou? kare ainei? Kua aue iora
te vaine a Samasona ra ki mua iaia, e
kua karanga atura, Te makitakita ra
koe iaku, kare koe i inangaro mai iaku,
kua tuku *oki* koe i te piri ki te au ta-
ngata o toku ra iti, e kare koe i akakite
mai kiaku. Kua tuatua maira aia
kiaia, I na *oki*, toku metua tane e toku
metua vaine kare rai au i akakite kia
17 raua, e ka akakite oki au kia koe? I
aue ana rai aia ki mua iaia i ava nga
rā e itu i to ratou pokai anga ra: e tae
akera ki te itu o te rā kua akakite
maira aia kiaia, no te mea kua raurau
maira aia iaia; e kua akakite akera aia
18 ki tona iti-tangata i taua piri ra. Kua
tuatua ra te au tangata o taua oire ra
kiaia i taua po itu ra, kare rai i topa te
rū, Eaa atu rai te *kai* venevene mari
ra ko te meli? eaa atu rai te apinga
taae mari ra ko te liona? Kua karanga
atura aia kia ratou, Naringa kare kotou
i arote ki te bovi naku ra, kare taku
19 piri e matara ia kotou. Kua tae viviki
maira te Vaerua o Iehova ki runga iaia,
e aere atura aia ki raro ki Asekelona,

kua ta iora i te au tangata no reira e
toru ngauru, e kua rave iora i ta ratou
apinga, kua apai maira i te au kakau
no te aronga i akakite mai i taua piri
ra. Tupu akera oki tona riri, e kua
aere maira ki runga ki te ngutuare o
tona metua tane ra. Kua *orongaia* 20
akera te vaine a Samasona na tona oa,
ko tei akariroia e ia ei taunga nona.

PENE XV.

*Te vaine a Samasona i orongaia na te-
tai ke, i ka ai te sitona ki te ai:
okotai tausani Philiseti i te matenga
ia Samasona i te tanga asini: tona
mate i te kaki vai; e te punavai i te
kiriti angaia i Lehi nana.*

E ROA poto akera, tae akera ki te 1
tuatau mou sitona ra, kua aere
aturā Samasona ki tana vaine ma te
punua puaka-nio; e kua karanga atura,
E aere au ki roto i te pia ki taku vaine
ra. Kare akerai te metua tane nona ra i
tuku iaia ki roto. Kua tuatua maira 2
tona metua tane, I manako au e kua
makitakita rava koe iaia; i oronga'i
au iaia na to oa nei: kare ainei tona
teina te vaine meitaki? teia taku tuatua
kia koe, e rave koe i te reira ei tupau
iaia. Kua tuatua ua akerā Samasona 3
ia ratou, Kare a te Philiseti akakino
anga iaku i teianei, rave kino ua atu
rai au ia ratou ra. Kua aere aturā 4
Samasona, e rauka iora iaia te au suoli
e toru anere, e kua rave iora i te komotu
ai, e kua topiri iora i tetai iku ra ki
tetai iku, e kua tuku iora i te komotu
ai i rotopu i nga iku e rua ra. Kua 5
tutungi iora aia i te au komotu ai e
ka akera, kua tuku atura kia aere ua
ana na roto i te sitona tu ua a te Phili-
seti ra; ka akera te sitona akautuutuaia,
e te sitona tu ua, e te au kainga vine *e* te
olive *katoa, ki te ai.* Kua tuatua akera 6
te Philiseti, Naai teia i rave? Kua tua-
tuaia akera, Na Samasona, na te uno-
nga a te tangata i Timenata ra, no te
mea kua rave aia i te vaine nana, e kua
oronga iaia na tona oa ra. Kua aere
maira te Philiseti ki runga, e kua ta'u
iora iaia e tona metua tane ki te
ai. Kua karanga aturā Samasona kia 7
ratou, E tutaki atu au ia kotou, kotou i
akapera, ka akaea atu ei au. Kua ta iora 8
aia ia ratou e pou akera, e pou maata
rava: e kua eke iora aia ki raro e noo
iora aia i te kapi i te mato ra ko
Etama.

Kua aere iora te Philiseti ki runga, 9
e kua patia iora i te puakapa i Iuda, e
pini akera Lehi ia ratou. Kua karanga 10
atura to Iuda, Eaa kotou i aere mai ei
kia matou nei? Kua tuatua maira ra-
tou, I aere mai matou e ruru ia Sama-
sona, e rave *oki* iaia mei tana i rave
11 mai ia matou ra. Kua aere atura to
Iuda e toru katoa tausani i te tangata
ki taua kapi mato ra ko Etama, kua
karanga atura kia Samasona, Kare koe
i kite e, ko rungao ia tatou nei te Phi-
liseti? eaa tena rave naau ia tatou?
Kua tuatua maira aia kia ratou, Mei ta
ratou i rave iaku nei, kua pera katoa
12 au ia ratou. Kua karanga atura
ratou kiaia, I aere mai matou e ruru
ia koe, kia tuku atu matou ia koe
ki te rima o te Philiseti. Kua
tuatua mairā Samasona kia ratou, E
taputou mai kotou e kare kotou
13 uaorai e rave mai iaku. Kua kara-
nga atura ratou kiaia, na ko atura,
Kare ïa; ka ruru ra matou ia koe, ka
tuku atu ei ia koe ki to ratou rima,
kare ra matou e ta ia koe. Kua ruru
iora ratou iaia i nga taura ou e rua ra,
e kua arataki maira iaia mei taua mato
maira.
14 *E* tae atura aia ki Lehi, kua maeva
iora te Philiseti i te aravei anga iaia:
e kua aere viviki maira te Vaerua o
Iehova ki runga iaia, riro atura nga
taura i runga i tona rima mei te orongā
i ka i te ai ra, matara akera tona ruru i
15 runga i nga rima nona ra. Kitea iora
e ia tetai ivi tanga asini e mea mata, e
kua akatika atura i tona rima, e kua
rave i te reira, kua ta atura i te tangata
okotai katoa tausani i taua *ivi* ra.
16 Kua tuatua akerā Samasona, I te tanga
asini kua marua marua, kua taia e au
te tangata okotai katoa tausani i te
17 tanga o te asini. E oti akera taua tua-
tua nana ra, kua titiri ke atura aia i
taua ivi tanga i roto i tona rima ra;
tapaia iora taua ngai ra ia Ramata-
lehi.
18 E mate rava akera aia i te kaki vai,
e kua tautopa iora ia Iehova, kua ka-
ranga atura, Naau teianei ora maata i
rave io nei i te rima o to tavini nei; e
ka mate ainei oki au i teianei i te kaki
vai, e ka riro atu ei ki te rima
19 o te peritome koreia nei? Kua ki-
riti akera te Atua i tetai puna i
Lehi, e kua ta'e ua maira te vai no
roto i te reira; e kua inu akera aia ra,
kua io akera te a'o, kua ora atura. I ta-
pa'i aia i te ingoa o te reira ko Eni-
hakore, tei *vai* ua ra i Lehi i teianei
rā.
20 Kua akatika iora aia ia Iseraela i te
tuatau o te Philiseti e rua akera nga-
uru anga o te mataiti.

PENE XVI.

Apai aturā Samasona i nga pa i Gaza ra: i te akanauru angā Delila i kitea'i te vairanga o tona ririnui: tona riro anga ki te rima o te Philiseti: to ratou takinga-kino anga iaia; e to ratou mate kapipiti angaia ma ia katoa.

AERE aturā Samasona ki Gaza, 1
kite atura i tetai vaine akaturi
i reira: e kua aere atura kiaia ra. *E* 2
akakiteia atura to Gaza, karanga atura,
Teia mai nei a Samasona. E kua akapini
akera ratou *iaia*, e moetapapa
atura iaia i taua po e ao ua akera i vaitata
i te ngutupa o te oire, kare i mu e
ao ua akera, tuatua akera e, Tei te ao
anga ra ka ta ai tatou iaia. Moe iorā 3
Samasona e turuaipo akera; kua tu
akera aia ki runga i taua turuaipo ra,
kua rave iora i nga pa i te ngutupa o
te oire ma nga pou katoa e rua, kiriti
akera ïa i te reira ma te tea katoa, kua
tuku akera ki runga i ona pakuivi, apai
rava atura ki runga i te take maunga i
vaitata i Heberona.

E i muri ake i te reira kua inangaro 4
aia i tetai vaine i te o ra i Soreka, ko
Delila tona ingoa. Kua aere maira te 5
ui kavana o te Philiseti ki runga kiaia,
e kua tuatua maira kiaia, E akanauru
ake ana koe iaia, kia kite koe i
te vairanga o tona ririnui, e te mea
e rauka'i aia ia matou, kia ruru atu
matou iaia, kia vi aia: e na matou
e oronga atu i te au ario naau, e tataki
tai tausani e okotai oki anere ia matou
roarai. Kua karanga aturā Delila kia 6
Samasona, Teia taku tuatua kia koe, e
akakite mai kiaku i te vairanga o toou
ririnui, e te mea e mou ei koe kia ruru
e vi ei koe. Kua tuatua mairā Sama- 7
sona kiaia, Kia ruru ratou iaku i nga
kiekie mata e itu kare rai i marō, ka
riro au mei te tangata katoa ra i te
paruparu i reira. Kua apai maira 8
taua au kavana o te Philiseti i te kiekie
mata e itu ki runga kiaia ra, kare
rai i marō, e kua ruru iora aia iaia i te
reira. Te moetapapa ua ra te tangata 9
tei roto katoa i te pia o taua vaine ra,
kua karanga atura aia kiaia, E Samasona,
teiao te Philiseti e rave ia koe
na. E motu uaorai taua kiekie ra iaia,
mei te ao iti orongā e motu kia tukia
i te ai ra. Kare atura tona riri i kitea.

Kua karanga aturā Delila kia Sama- 10
sona, I na, kua vare au ia koe, e tuatua
pikikaa taau i tuatua mai kiaku;
e tenana, teia taku tuatua kia koe, e
akakite mai koe kiaku i te mea e mou
11 ei koe kia ruru ra. Kua tuatua maira
aia kiaia, Kia ruru ratou iaku ki nga
taura ou kare rai i raveia ra, ka riro
au mei te tangata katoa ra i te paru-
12 paru i reira. Kua rave iorā Delila i
nga taura ou, e kua ruru iora iaia i te
reira; te moetapapa ua ra te tangata i
roto i te pia, kua karanga atura aia
kiaia, E Samasona, teiao te Philiseti e
rave ia koe na. E kua motu uaorai
aua nga taura i runga i nga rima nona,
mei te ao *tui kakau* ra.
13 Kua karanga aturā Delila ki Samasona,
Te vare ua nei rai au ia koe, e
tuatua pikikaa taau i tuatua mai kiaku
nei: e akakite mai koe kiaku i te mea
e mou ei koe ra. Kua tuatua maira
aia kiaia, Kia raranga katoa koe i nga
makave rauru e itu o toku mimiti nei
14 ki roto i tenana kakau. E kua tākai
iora aia ki runga i taua titi ra, e kua
karanga atura kiaia, E Samasona, teiao
te Philiseti e rave ia koe na. Kua
ara akera aia i taua moe nana ra,
aere ua atura ma te titi o te raranga
anga ra, e te kakau katoa ra.
15 Kua karanga atura aia kiaia, Eaa
koe i tuatua mai ei e, E inangaro
toku ia koe, e kare oki to ngakau iaku
nei? ka toru akenei aau pikikaa anga
mai iaku, e kare rai koe i akakite mai
kiaku i te vairanga o toou na ririnui.
16 E no te mea kua tuatua raurau atura
taua vaine ra kiaia kare e rā e tivata,
i te akaapoapo anga atu iaia, e mate
rava akera tona ngakau i te mana-
17 manata; Kua akakite pu tikai aia
kiaia i tona ngakau katoa, e kua tuatua
maira kiaia, Kare rava e reta i tae
mai ki runga i toku mimiti; e Nazira
oki au na te Atua mei te kopu mai o
toku metua vaine; naringa au i varuia
ra, ka kore taua riri noku nei i reira,
ka riro au mei te tangata katoa nei i
te paruparu i reira.
18 E kite akerā Delila e kua akakite
pu mai aia i tona ngakau katoa kiaia,
kua tono aia i te karere e tiki i te au
kavana o te Philiseti, karanga atura,
E aere mai kotou okotai aerenga toe;
kua akakite pu mai oki aia kiaku i
tona ngakau katoa. Kua aere maira
nga kavana o te Philiseti kiaia ra, ma
te moni katoa i to ratou rima i te apai
19 anga mai. Kua akamoe iora aia iaia
ki runga i ona turi; e kua karanga
atura aia ki tetai tangata, e kua akaue
atura iaia e varu i nga makave rauru
e itu i tona mimiti: e kua timata aia
i te akavi atu iaia, kua riro atura oki
20 taua riri nona ra. Kua karanga atura

aia, E Samasona, teiao te Philiseti e
rave ia koe ra. Kua ara akera aia i
taua moe nona ra, e kua tuatua akera,
E aere rai au ki vao, e akamaroiroi
iaku uaorai mei tei muatangana ra;
kare rai oki aia i kite e, kua akaruke
a Iehova iaia. Kua opu iora te Phi- 21
liseti iaia, e kua nanao atura i ona
mata, e kua kave atura iaia ki raro ki
Gaza ra, e kua tapeka iora iaia ki te
tapeka veo; e kua taviri iora aia *i te*
sitona i roto i te are tapekānga ra.

E kua tupu akaou akera te rauru o 22
tona mimiti i muri ake i te varu an-
gaia ra. Kua akaputuputu iora te au 23
kavana o te Philiseti e apai i tetai
tusia maata na to ratou atua na Da-
gona, e ei rekareka anga oki; te tuatua
ra oki ratou e, Kua tuku mai to tatou
atua i to tatou enemi ia Samasona ki
to tatou nei rima. E kia akara mai te 24
au tangata iaia ra, kua akapaapaa
atura i to ratou atua: kua tuatua ake-
ra oki ratou, Kua tuku mai to tatou
atua i to tatou enemi ki to tatou nei
rima, ko tei ta mai i to tatou e ma-
nganui akenei, e i pou ei oki to tatou
nei enua. E pereperekavana akera 25
to ratou ngakau, kua tuatua akera, E
tiki ia Samasona ei akanavenave ia
tatou. Kua tiki atura ratou ia Sama-
sona i roto i te are tapekānga ra: e
kua riro aia ei takatakata na ratou,
e kua vaio iora ratou iaia i te va
i rotopu i nga pou *o taua are ra.* Kua 26
tuatua akerā Samasona ki te tamaiti i
mou i tona rima ra, Ka tuku iaku,
kia aa ana au i nga pou i mou ei te
are nei, e kia irinaki ua ana au ki
reira. Kua ki rava taua are ra i te 27
tangata, te tane e te vaine, e te reira te
au kavana katoa o te Philiseti; e toru
paa tausani o te tangata i te noo anga
i runga ra, i te tane ma te vaine, te
matakitaki maira ia Samasona i te
akanavenave anga *ia ratou.* Kua tau- 28
topa aturā Samasona ia Iehova, ka-
ranga atura, E taku Atu e Iehova, e
akamaara mai koe iaku, taku ïa pure
ia koe, *i teianei* e akamaroiroi mai
koe iaku nei, taku rai ïa pure ia
koe, okotai *akamaroiroi anga toe* ko
teia anake nei, e te Atua e, kia tu-
taki ana au i te Philiseti nei i oku
nei puke mata i te tutaki okotai. Kua 29
rave iorā Samasona i nga pou e rua i
rotopu i mou ei taua are ra e ko te
mou ïa i etaeta'i ra, tetai i te rima
katau, tetai oki i te rima kaui. E 30
kua tuatua akerā Samasona, Kia mate
ua atu au *i te matenga* o te Philiseti
nei. Kua piko iora aia ki raro *kua*
akaope akera i te riri, topa iora taua
are ra ki raro ki runga i te au kavana,
e te tangata tini ravarai i roto ra. E
maata ua atura te aronga i mate iaia i
taua matenga nona ra, i tei taia e ia
31 i te ora anga ra. Kua aere maira
tona ai taeake e te ngutuare katoa o
tona metua tane ki raro, kua rave iora
iaia, kua apai ki runga, e kua tanu iora
iaia i te va i Zora e Esetaola, i te tanu-
manga o tona metua tane ko Manoa.

E rua akera ngauru anga ona ma-
taiti i te akatika anga ia Iseraela.

PENE XVII.

E idolo akato tei angaia i te moni
keiaia e Mika ra.

1 TE noo ra tetai tangata no te mau-
nga ra no Epheraima, ko Mika te
2 ingoa. Kua tuatua maira aia ki tona
metua vaine, Te au *sekela* ario naau,
okotai tausani e tai anere i raveia ra,
i taau i taumaa ra, e taau i karanga-
ranga ra, ko au oki tei kite, i na, tei
iaku nei taua ario ra; naku i rave.
Kua karanga atura tona metua vaine,
3 Kia ora taku tamaiti ia Iehova. E
kia akaokiia mai e ia taua au *sekela*
ario okotai tausani okotai anere ki
tona metua vaine ra, kua karanga
atura tona metua vaine, Kua akatapu
ravaia ïa e au taua ario nei na Iehova
no taku tamaiti, kia angaia ei idolo
kotikotiia e te akatoia ra; e teianei
ka akaoki au i taua *ario* nei kia koe na.
4 Kua akaoki maira ra aia i taua moni
ra ki tona metua vaine ra: kua rave
iora tona metua vaine i te au *sekela* e
rua anere i taua ario ra, e kua apai
atura ki te akato, e nana atura i anga
ei idolo kotikotiia ra e te akatoia: e
5 vaioia atura i te are o Mika ra. E are
oki to taua tangata ra to Mika no
tona ra atua; e kua anga oki aia i
tetai ephoda, e tetai au teraphi, e kua
akataoonga iora aia i tetai tamaiti nana,
6 e riro atura ei taunga nana. Kare o Ise-
raela ariki i te reira tuatau; e rave ua
iora te tangata katoa i tei tau iaia uaorai.
7 Te noo ra tetai tangata ou mei Betele-
hema-Iuda, mei Iuda mai, e ngati Levi,
8 i noo ua ana ra i reira. E akaruke atura
taua tangata ra i taua oire ra i Bete-
lehema-Iuda, e kimi i te nooanga:
e tae atura aia ki te maunga ra ko
Epheraima, ki te ngutuare o Mika i
9 taua aerenga nona ra. Kua karanga
aturā Mika kiaia, Mei ea mai koe?
Kua tuatua maira aia kiaia, E ngati
Levi au no Betelehema-Iuda mai, e
10 te kimi nei au i te nooanga. Kua

karanga aturā Mika kiaia, E noo koe
i ko nei kiaku nei, ei metua noku e
ei taunga, e naku e apai atu i *nga sekela*
ario naau okotai ngauru i te mataiti
okotai, e te kakau kia pini koe, e te
kai naau ra. Kua aere iora taua ngati
Levi ra *ki roto i te are.* Kua tika rava 11
akera i taua ngati Levi ra i te noo i o
taua tangata ra; riro atura oki taua
tangata ou ra mei te tamaiti nana ra te
tu. Kua akataoonga iorā Mika i taua 12
ngati Levi ra; riro atura taua tangata
ou ra ei taunga nona, e noo oki ki roto
i te are o Mika ra. Kua tuatua akerā 13
Mika i reira, Kua kite au i teianei e, e
takinga-meitaki mai a Iehova iaku, i
te mea e ngati Levi toku ei taunga.

PENE XVIII.

Te ngati Dana i te tono anga nga tangata toko rima e kimi i te nooanga. I te aratua ki Laisa ra keia iora te ngati Dana i nga atua e te taunga o Mika; e kia rauka Laisa ia ratou, akatu iora i aua nga atua ra ei atua no ratou.

KARE o Iseraela ariki i te reira tua- 1
tau; e te kimi ra te kopu ngati
Dana ra i te tuanga enua ei nooanga no
ratou i taua tuatau ra: kare oki a ratou
ravarai e tuanga i rauka i rotopu i te au
kopu o Iseraela, e tae rava akera ki te
reira rā. Kua tono akera te tamariki 2
a Dana i nga tangata toko rima o to
ratou kopu-tangata, e puke tangata maroiroi,
no to ratou ra au tapere, mei
Zora atu, e mei Esetaola, ei tutaka
aere i taua enua ra, e kimi aere: kua
karanga atura ratou kia ratou, Ka aere,
ka tutaka aere i taua enua ra. Tae
atura oki ratou ki te maunga ra ko
Epheraima, i vaitata i taua are o Mika
ra, e moe iora ratou i reira. I taua 3
vaitata anga no ratou i te are o Mika
ra, kite akera ratou i te reo o taua tangata
ou ngati Levi ra: e kua tomo
atura ratou ki roto i reira, e kua karanga
atura kiaia, Naai koe i arataki mai
ki ko nei? eaa taau angaanga ki teianei
ngai? eaa oki taau i ko nei? Kua tua- 4
tua maira aia kia ratou, Te meaia maira
au e Mika; e kua ou aia iaku, e ko au
oki tona taunga. Kua karanga atura 5
ratou kiaia, Teia ta matou tuatua kia
koe, e ui ana koe i te Atua, kia kite
matou i te manuia anga o to matou nei
tere, ta matou e aere nei. Kua tuatua 6
maira te taunga kia ratou, Kia ora kotou
i te aerenga, tena katoū Iehova tei
to kotou tere ta kotou e aere na.
Aere atura aua nga tangata toko 7
rima ra i reira, e tae atura ki Laisa; e
kite atura ratou i to reira au tangata e
te noo ua ra; mei to Sidona katoa ra,
te vai au ua ra e te noo ponuiaau ua
ra, kare e akava e akamataku *ia ratou*
i te enua ra; tei te mamao ke oki
ratou i to Sidona, e kare a ratou e ka-
8 piti anga i te tangata katoa. Kua oki
maira ratou ki Zora e Esetaola ki to
ratou au taeake; e kua karanga atura
to ratou ai taeake kia ratou, Eaa *ta* ko-
9 tou *tuatua?* Kua tuatua maira ratou,
Ka tu, ka aere tatou ki runga e rave i
taua aronga ra: kua akara oki matou i
taua enua ra, e i na, *e enua* meitaki
rava: e te noo ua kotou! auraka e tavare
i te aere, e tomo i taua enua ra, ka
10 rave ei ei nooanga. Kia aere kotou
na, rokoia atu, e aronga noo ponuiaau
ua *taua aronga ra,* e e tapere maata
oki: kua tukuia oki e te Atua ki to
kotou rima; e tei reira te au mea katoa
o te ao nei kare e toe.
11 Riro atura te au tangata no Zora e no
Esetaola, e ono katoa anere no te kopu-
tangata ngati Dana ra, ma te taoonga
12 tamaki katoa. Aere atura ratou ki
runga, e kua patia iora i te puakapa i
vaitata i Kiriata-iearima i Iuda ra; i
tapaia'i taua ngai ra ia Mahane-Dana e
tae rava akenei ki teianei rā: i na *oki,*
13 tei muri mai ia Kiriata-iearima. E mei
reira oki aere atura ratou ki te maunga
ra ko Epheraima, e tae atura ki te are o
14 Mika ra. Kua tuatua akera nga tangata
toko rima ko tei aere e tutaka i
taua enua ra ko Laisa, na ko akera ki
to ratou ai taeake, Kua kite ainei kotou
e, e ephoda tei roto i teianei au
are, e tetai au teraphi, e te idolo kotikotiia,
e te akatoia ra? e tenana, ka aka-
15 maara iora e akapeea kotou. Kua ariu
tika atura ratou i te reira, e tae atura
ki te are o taua tangata ou ngati Levi
ra, ki te are o Mika ra, e kua aroa atu-
16 ra iaia. E tu ua iora te au tangata e
ono katoa anere no te au tamariki a
Dana, ma te taoonga tamaki katoa, i
vaitata i te ngutupa tomoanga ra.
17 Kua aere atura ki runga nga tangata
toko rima ko tei aere e tutaka i taua
enua ra, *e* kua tomo ki roto, *e* kua rave
iora i taua idolo i kotikotiia ra, e te
ephoda, e te au teraphi, e te idolo
akatoia ra, e te tu ua ra taua taunga ra
i vaitata i te tomoanga ra, e te au tangata
e ono anere ma te taoonga tama-
18 ki katoa ra. Tomo atura aua nga tangata
ra ki roto i te are o Mika, e kua
apai maira i taua idolo kotikotiia ra, *e*
te ephoda, e te teraphi, e te idolo akatoia
ra. Kua tuatua maira te taunga ra

kia ratou, Te aa na kotou? Kua kara- 19
nga atura ratou kiaia, E muteki ua
koe; e tapoki i to vaa i to rima; e ka
aere katoa tatou, ei metua koe e ei
taunga no matou: e mea meitaki
aina ei taunga koe no te are o te tanga-
ta okotai ra, e auraka ei taunga no te-
tai kopu, e no tetai ngutuare i Iseraela
nei? E mareka akera te ngakau o taua 20
taunga ra, e kua rave iora aia i te
ephoda, e te au teraphi, e te idolo
kotikotiia ra, e aere katoa atura i roto
i taua au tangata ra. Kua ariu akera 21
ratou e aere atura, e tuku atura i te au
tamariki, e te au puaka, e te au apinga,
na mua ia ratou.

E topa rava maira taua are o Mika 22
ra, tei te mamao ke atura ratou, kua
akapututuputu iora te au tangata no te
au are i vaitata i te are o Mika ra, kua
aru atura i taua au tamariki a Dana ra.
Kua kapiki atura ratou ki taua au ta- 23
mariki a Dana ra: kua ariu maira ratou
i to ratou mata, kua tuatua maira
kia Mika, I aa tika koe, i akaputuputu
mai ei koe *i toou au tangata?* Kua ka- 24
ranga atura aia, Kua raveia e kotou te
au atua i angaia e au noku, e kua aere
kotou e te taunga katoa; eaa atu rai
taku peu toe? eaa oki teia ta kotou i
tuatua mai ei e, I aa tika koe? Kua 25
tuatua maira taua au tamariki a Dana
ra kiaia, Auraka toou reo kia kitea i
roto ia matou nei, ko te rokoia aea koe
e te aronga roto riri, ko te mate aea
koe e to ngutuare katoa oki. Aere ua 26
atura taua au tamariki a Dana ra i to
ratou aerenga; e kia akara akerā Mika
e, e maroiroi maata to ratou i tona, kua
oki maira aia ki tona ngutuare ra.

Kua apai ua atura ratou i taua *au* 27
atua i angaia e Mika ra, e te taunga
nona ra: e tae atura ratou ki Laisa, ki
taua aronga i noo ua ma te ponuiaau
ra; e kua ta atura ia ratou ki te mata
koke, e tutungi iora i te oire ki te ai.
Kare oki e akaora, tei te mamao ke oki 28
Sidona, kare oki a taua aronga kapiti
anga ki te tangata katoa; tei te o oki
Laisa i vaitata i Bete-rehoba. Kua
patu iora oki ratou i taua oire ra, e kua
noo oki ki roto. Tapa iora ratou i te 29
ingoa o taua oire ra ko Dana, ko te
ingoa ïa o to ratou metua ko Dana, i ta
Iseraela i anau ra: ko Laisa ra te ingoa
o taua oire ra i muatangana.

Kua akatu akera te tamariki a Dana 30
i taua idolo i kotikotiia ra no ratou
uaorai; e ko Ionatana, te tamaiti a
Geresoma, te tamaiti a Manase ra, koia
e ko ana puke tamariki tamaroa ra, ko
nga taunga ïa no taua kopu o te ngati
Dana ra, e tae rava akenei ki te rā tui-
31 kaa anga o te enua ra. Kua akatu oki
ratou i taua idolo kotikotiia ra a Mika
i angaia e ia ra, no ratou uaorai, i te vaoo
katoa anga o te are o te Atua i Silo ra.

PENE XIX.

Tetai ngati Levi i te aere anga ki Bete-lehema e tiki i te vaine nana; e to te au tangata o Gibea takinga-kino anga i taua vaine nana ra.

1 TAUA tuatau ariki kore no Iseraela
ra, te noo ra tetai ngati Levi i tetai
pae i te maunga ra ko Epheraima, e
kua rave iora aia i tetai vaine palake
2 nana no Betelehema-Iuda ra. Akaturi
atura taua palake nana ra, e akaruke
maira oki iaia e aere atura ki te ngu-
tuare o tona metua i Betelehema-Iuda
ra, e i reira te noo anga e a akera mara-
3 ma tikai. Kua tu akera tana tane e
aru atura iaia, e tuatua rekareka atu
kiaia, e arataki akaou mai iaia, tona ta-
vini katoa oki *i te aere katoa anga*, e
nga asini oki e rua. Kua arataki atura
taua vaine ra iaia ki roto i te are o tona
metua tane: e kia akara maira taua
metua tane o taua vaine ra iaia, mareka
4 akera aia i te mea i aravei *akaou*. Kua
pupuru iora te metua o te vaine ra, te
metua ongoai nona ra, iaia, noo iora aia
ki ona ra, e po toru akera; kaikai
iora ratou, inu iora oki, e kua moe iora
5 oki i reira. E tae akera ki te po a, kua
tu akera ratou i te popongi metua, kia
tu aia ki runga e aere; kua tuatua
maira te metua tane o taua vaine ra ki
taua unonga nana ra, Ka kai ana i te
kai, e kia maroiroi koe, ka aere ei kotou.
6 Kua noo iora raua katoa ki raro, e kua
kaikai iora, e kua inu oki: kua tuatua
maira te metua tane o taua vaine ra ki
taua tangata ra, Teia taku tuatua kia
koe, e noo kia ao teianei po, e kia re-
7 kareka marie koe. E kia tu taua ta-
ngata ra ki runga e aere, kua pupuru
tona metua ongoai iaia, e kua moe aka-
8 ou iora aia i reira. Kua tu akera aia
ki runga i te popongi roa i te rā rima
ra e aere: kua tuatua maira te metua
tane o taua vaine ra, Teia taku tuatua
kia koe, ka akamaroiroi ia koe kia re-
kareka ake to ngakau na. Kua noo iora
raua e parepare atura te rā, e kua kai-
9 kai oki raua. Kua tu akera taua tanga-
ta ra ki runga e aere, koia e tana palake,
e te tavini katoa nona; kua tuatua
maira tona metua ongoai, te metua
tane o te vaine ra, kiaia, I na, teia taku
tuatua kia koe, kua parepare te rā, ka
noo rai kotou i teianei po: i na, kua

poto roa oki te rā, ka moe i ko nei, e
akarekareka ake oki i to ngakau, e
apopo i te akirata ra, ka aere ei i to ko-
tou aerenga, ki to puakapa roa. Kare 10
akera i *tika* i taua tangata ra kia noo i
te reira po, tu maira ki runga e kua
aere maira, e tae maira ki vaitatao ki
Iebusa, koia oki Ierusalema ra: koia
e te palake nana, e nga asini e rua
ma te nooanga ki rungao, i taua tere
nona ra.

E vaitata maira ratou ia Iebusa ra, 11
kua poto roa te rā; kua tuatua akera
te tavini ki tona pu ra, Teia taku tua-
tua kia koe, e aere mai, tatou e tapae
ki teianei oire o te ngati Iebusi nei, e
moe i reira. Kua karanga atura tona 12
pu ra kiaia, Auraka tatou e tapae ki
te oire tangata ke ke nei, kare e ta-
mariki a Iseraela o reira; ka aere rai
tatou ki *Gibea*. E kua karanga atura 13
aia ki tona tavini, E aere, kia tae tatou
ki tetai i tera ra puke oire, ei Gibea, e
kare ra, ei Rama, ka moe ei tatou.
Aere ua iora ratou, e tae maira ratou i 14
vaitata i Gibea i o Beniamina ra, topa
atura te rā i a ratou. Kua tapae akera 15
ratou i reira, e aere atura ki roto *i
taua oire ra* ia Gibea, e moe: e tae
atura aia ki roto, noo ua iora aia ki
raro i rotopu i te mataara o taua oire
ra: kare rava oki e tangata e arataki
ua atu ia ratou ki roto i te are e moe.

E i na, te aere maira tetai tangata 16
ruaine mei te kainga mai, mei tana rave
anga angaanga, i te aiai ra, no taua
maunga *katoa ra* no Epheraima, e noo
ra aia i *Gibea*: kareka te tangata no
taua ngai ra e ngati Beniamina ïa. E 17
kia nānā akera aia i tona mata ki
runga, kite maira aia i taua tuitarere
ra i te mataara o taua oire ra; kua tua-
tua maira taua tangata ruaine ra, Noea
roa koe? e e aere oki koe ki ea? Kua 18
karanga atura aia kiaia, Mei Betele-
hema-Iuda mai matou, e te aere nei
matou ki tetai pae i te maunga ra ko
Epheraima, no reira *oki* au nei. I
Betelehema-Iuda oki au, e te aere nei
au ki te are o Iehova; e kare rava oki
e tangata e arataki iaku ki roto i te
are. E mauku ra teia na ta matou 19
puke asini e te kai; e kai oki teia e te
wina naku, e na to tavini vaine nei, e
na teianei tangata ou no to au tavini
nei; kare ua e ape toe nei. Kua tua- 20
tua maira taua tangata ruaine ra, Kia
ora koe, ei iaku nei te au mea katoa
naau ra, auraka ra koe e moe ua i te
mataara nei. Kua arataki atura aia ia 21
ratou ki roto i tona are, e kua apai
atura i te kai na nga asini ra; kua orei
iora oki ratou i to ratou au vaevae, e
kua kaikai, e kua inu oki.

22 E te akarekareka ua ra ratou i to
ratou ngakau, i na, te akapiniia maira
taua are ra e te aronga tangata kanga
no taua oire ra, e kua tutuki maira i te
pa, e kua tuatua maira ki te pu o te
are ra, ki taua tangata ruaine ra, na ko
maira, Ka arataki mai ana i te tangata
i tomo atu ki roto i to are na, kia kite
23 matou iaia. E aere atura taua tangata
nona te are ra ki vao kia ratou ra, e
kua karanga atura kia ratou, Teia taku
tuatua kia kotou, auraka, e taku au
taeake, auraka oki kotou e takinga-
kino: kua tomo mai oki teianei tangata
ki roto i toku nei are: auraka rava ïa
24 mea akama e raveia. I na, taku ta-
maine, e paretenia ïa, e te palake nana
ra; ko taku e arataki mai ki vao, ko ta
kotou e taakaakao, ka rave ei kotou i ta
kotou e anoano ia raua ra; kareka i teia-
nei tangata, auraka rava ïa mea akama e
25 raveia. Kare rai taua aronga tangata
ra i akarongo iaia; kua rave iora taua
tangata ra i tana palake, kua arataki
atura kia ratou ra; e kua rave iora ra-
tou iaia, e kua takinga-kino ratou iaia e
ao ua akera te reira po: e tei te akirata
26 ra kua tuku iora ratou iaia. Kua
aere maira taua vaine ra i te akirata
anga ra, e topa iora ki raro i te ngu-
tupa o te are o te tangata, tei reira tana
tane ra; *ko te vai ua anga ïa* e ao rava
27 akera. Tu akera tana tane ki runga
i te popongi, e kua eeu akera i nga pa
o taua are ra, e kua tomo atura ki vao
e aere i tona tere; e i na, te tarava ua
ra taua vaine palake nana ra ki raro, i
te ngutupa o taua are ra, e nga rima
nona te vai ua anga ki rungao i te
28 turuki i taua ngutupa ra. Kua ka-
ranga atura aia kiaia, Ka tu, e aere ta-
tou; kare ra i ki mai. Kua tuku iora
taua tangata ra iaia ki runga i te
asini; tu akera aia, e aere atura ki
tona ra ngai tikai.

29 E tae atura aia ki tona nguturare
tikai, kua rave iora aia i te matipi, kua
opu iora i taua palake nana ra, kotikoti
atura ma te au ivi katoa, okotai nguuru
kotinga e e rua ara, e kua akau atura
30 ki te au tapere katoa i Iseraela ra. Kua
tuatua akera te aronga ravarai i kite,
Kare rai teia i kitea, kare rai i raveia,
mei te rā mai i aere mai ei te tamariki
a Iseraela mei te enua maira mei Ai-
phiti, e tae rava akenei ki teianei rā;
ka akamaara, ka kimi marie, ka aka-
kite mai *i to kotou manako*.

S

PENE XX.

Te uruoa anga a te ngati Iseraela, e ta ratou i akakoro; kare e tika i te ngati Beniamina i te akautunga i te aronga kanga: kua tu rua to tetai pae eke anga ia ratou; ko ratou ra tei pou i muringao.

AERE akera te tamariki a Iseraela, 1
e putuputu maira te uipānga
tangata, mei te tangata okotai, mei
Dana e tae ua atura ki Bere-seba, e te
enua katoa ra ko Gileada, ki mua i te
aroaro o Iehova i Mizepa. Kua aere 2
katoa maira te aronga mataiapo tutara
no roto i te tangata ravarai no te au
kopu katoa o Iseraela, ki *teianei* uruoa-
anga no te au tangata no te Atua ra, e a
oki anere anga o te tausani tangata aere
ua tei unui i te koke. E kite akera te 3
tamariki a Beniamina e, kua aere te ta-
mariki a Iseraela ki Mizepa. Kua tua-
tua maira te tamariki a Iseraela, Ka
akakite mai ana, i akapeeaia teianei
kino i te rave anga ra? Kua karanga 4
atura taua ngati Levi ra, te tane a te
vaine i taia ra, na ko atura, I tapae au
i Gibea i o Beniamina, maua ko taku
palake, e moe: Kua tu maira to Gibea 5
e rave mai iaku, e kua akapini maira i
taua are *i nooia* e au ra i te po: i
umuumu maira ratou iaku e ta, e kua
rave kino iora ratou i taku palake, e
mate rava akera aia. Kua rave iora 6
au i taua palake naku ra, kua kotikoti
iora, e kua akau atura e pini ua ake te
enua i nooia e Iseraela nei: e ravenga
viivii maata akama oki ta ratou i rave
io nei i roto ia Iseraela nei. E i na, e 7
tamariki anake kotou na Iseraela; ei
ko nei kotou ka akakite ei i to kotou
manako, e ta kotou tuatua. Kua tu 8
katoatoa akera te tangata okotai rai tu
anga, e kua tuatua akera, Kare rava
tetai o tatou nei e tae *vave* ki tona
puakapa, kare rava tetai e oki *vave* ki
tona ngutuare. Teia ra ta tatou e rave 9
ia Gibea, e akakelero *ka aere ei tatou*
ka rave ei i te reira. Ka rave oki tatou 10
i te tangata taki tai ngauru to te anere
okotai, e pini ua ake te au kopu ra-
varai o Iseraela nei, e taki tai anere to
te tausani okotai, taki tai oki tausani to
roto i te au tausani okotai ngauru ra,
ei tiki kai na te au tangata nei, kia
rave ratou, kia tae ratou ki Gibea i o
Beniamina ra, i tei tau ki tera ra ra-
venga akama i raveia *e to taua oire ra*
i roto ia Iseraela nei.
Putuputu akera to Iseraela katoa, 11
kapiti akera mei te tangata okotai e
12 rave i taua oire ra. Te tono ua ra te
au kopu o Iseraela i te tangata ki taua
kopu o Beniamina ra e pini ua ake
ratou ra, i te ui anga atu e, Eaa teianei
mea kino i raveia i roto ia kotou nei?
13 E teianei, e tuku mai kotou i taua au
tangata ra, i taua aronga tangata kanga
i Gibea nei, kia ta matou ia ratou kia
mate, kia kore atu te kino i Iseraela
nei. Kare ake rai te tamariki a Benia-
mina i akarongo i te reo o to ratou au
taeake, a te tamariki a Iseraela ra;
14 Kua akaputuputu iora te tamariki a
Beniamina ki Gibea, mei roto mai i te
au oire ra, e aere e tamaki i te tama-
15 riki a Iseraela ra. Tatauia iora oki te
tamariki a Beniamina no roto i te au
oire ra i reira, e rua akera ngauru e
ono ara i te tausani i te tangata tei
unui i te koke, toe iora to Gibea orai;
tatauia iora te reira, e itu ïa anere i te
16 tangata ikiia. E itu anere i te tangata
iki i roto i taua aronga katoa ra, e kaui
te rima: e *tika* ia ratou ravarai kia
maka i te toka ki te rauru okotai, *e*
17 *pa iora*, kare rava e aere ke. Tatauia
iora oki te au tangata Iseraela, auraka
Beniamina, e a ïa anere anga o te tau-
sani tei unui i te koke; e tangata
18 tamaki anake ïa. Kua tu akera te
tamariki a Iseraela, aere atura ki runga
ki Betela, e kua ui atura ki te Atua,
kua karanga atura, Koai te ka aere ana
e tamaki i ta matou tamaki i te tama-
riki a Beniamina? Kua tuatua mairā
Iehova, Ko Iuda te na mua.
19 Kua tu akera te tamariki a Iseraela i
te popongi, e kua patia iora i te pua-
20 kapa i vaitata i Gibea. Aere atura to
Iseraela e tamaki ia Beniamina, kua
akamou iora to Iseraela i te tamaki ia
21 ratou i Gibea. Kua aere maira te ta-
mariki a Beniamina mei roto mai i
Gibea, e pou iora to Iseraela ia ratou,
e inga iora ki raro i te one, e rua ngau-
ru ma rua i te tausani, i te reira rā.
22 Kua akamaroiroi iora taua au tangata
ra, to Iseraela ra, e kua akamou akaou
iora i te tamaki i te ngai ta ratou i
23 akamou i tei muatangana rā. Kua
aere iora te tamariki a Iseraela ki
runga, kua aue iora ki mua i te aroaro
o Iehova e aiai ua atura, e kua ui atura
kia Iehova, kua karanga atura, Ka
aere ainei au e tamaki i te au tama-
riki a toku taeake, a Beniamina? Kua
tuatua mairā Iehova, Ka aere e tamaki
iaia.
24 Kua akavaitata atura te tamariki a
Iseraela ki te tamariki a Beniamina *e*
25 *tamaki*, ko te rua ïa o te rā. Kua
aere maira Beniamina mei roto mai

i Gibea i taua rā rua ra e aravei ia ratou,
pou akaou iora te tamariki a Iseraela
ia ratou, *inga iora* ki raro i te one,
okotai ngauru e varu ara i te tausani i
te tangata, tei unui anake i te koke.
Kua aere anake iora te tamariki a 26
Iseraela e te tangata ravarai ki runga,
e kua tae ki Betela, aue iora, noo ua iora
i reira ki mua i te aroaro o Iehova, e
kua neseteia iora i te reira rā e aiai ua
atura, e kua apai i te tusia karakaratio,
e te tusia au, ki mua i te aroaro o Iehova.
E kua ui atura te tamariki a Iseraela 27
kia Iehova, (tei reira oki te aruna korero-
motu a te Atua i te reira au rā, E ko 28
Phinehaza, te tamaiti a Eleazara, te ta-
maiti a Aarona, tei tu ki mua *i te aruna*
i te reira au rā,) karanga atura, E aere
akaou ainei au e tamaki i te tamariki a
toku taeake a Beniamina, e ka akapaki
ainei au? Kua tuatua mairā Iehova,
Ka aere ki runga; apopo oki au ka
tuku mai ei iaia ki to rima.
Kua akamoe iora Iseraela i te kotipu 29
e pini ua akera Gibea. Aere atura te 30
tamariki a Iseraela ki runga e tamaki
i te tamariki a Beniamina, ko te toru
ïa o te rā, kua akamou iora *i te tamaki*
mei tei muatangana ra e tamaki ia
Gibea. Kua aere maira te tamariki a 31
Beniamina ki vao e tamaki i taua au
tangata ra, e arataki keia iora ratou e
taka ke maira te oire; kua timata oki
ratou i te pūpū i te tangata, *e* kua ta, mei
tei muatangana ra, e toru paa ngauru to
Iseraela i mate ki runga i te au arataa
ra, *te ara* e aere tika atu ei ki Betela te-
tai, e *te ara* e aere tika atu ei ki Gibea i
te ngai atea ra tetai. Kua tuatua akera 32
oki te tamariki a Beniamina, Kua pou
rai ratou ia tatou mei tei muata-
ngana ra. Kua tuatua akera te tamariki
a Iseraela, E oro tatou, kia taka ke
mai ratou ki runga i te arataa ra, kia
topa ke atu te oire. Kua tu anake 33
akera to Iseraela i to ratou au nooanga,
kua akamou iora *i te tamaki* i Baala-
tamara; e kua aere anake maira to Ise-
raela e kotipu ra, mei roto i to ratou
au ngai ra, i te au kainga i Gibea
ra. E mei mua mai i Gibea ra kua 34
aere mai te au tangata iki okotai
ngauru i te tausani no roto ia Ise-
raela ravarai, rikarika rava atura taua
tamaki ra; kare ra *te tamariki a Benia-
mina* i kite i taua kino i vaitata ia
ratou ra. Kua ta iorā Iehova ia Benia- 35
mina ki mua i te aroaro o Iseraela: e
mate iora to Beniamina e rua ngauru ma
rima i te tausani okotai anere ara, i te
tamariki a Iseraela, i te reira rā: e
aronga *tamaki* anake oki tei unui i te
36 koke. E kite akera te tamariki a
Beniamina e kua taia ratou; kua tuku
ua mai oki to Iseraela i te ngati Benia-
mina, *kia arumaki ua mai* ana, no te
mea te irinaki ra ratou i te kotipu i tu-
37 kuia e ratou i vaitata i Gibea ra. Kua
rapurapu ua maira taua aronga kotipu
ra, e oro viviki ua maira ki runga ia
Gibea; kua akaki ua iora ratou, e kua
ta i taua oire katoa ra ki te mata koke.
38 Kua oti te akairo i te akaaiteia e to
Iseraela e taua aronga kotipu ra e, e
ta'u ratou *i te ai* kia maata te auai i te
kou anga ki runga i roto i taua oire ra.
39 E kia oro to Iseraela i taua tamaki anga
ra, kua ta ua maira Beniamina i to
Iseraela e toru paa ngauru o te tangata
i mate rava; kua tuatua akera oki ra-
tou, Kua taia uaia nei rai ratou e tatou
ki raro mei tei te tamaki anga mua-
40 tangana ra. Kia kou ra taua auai ra
ki runga no roto i taua oire ra *mei* te
pou ra *te tu*, kua akara akera to Benia-
mina ki muri ia ratou, e i na, te peke takiri
ra *te ai* o taua oire ra ki runga i te rangi.
41 E kia ariu atu to Iseraela ra, taika rava
akera to Beniamina, kua kite akera oki
42 e kua rokoia ratou e te kino ra. Iki
ua iora ratou *i te tua* i mua i te aroaro
o to Iseraela, i na te arataa e tae atu ei
ki te medebara ra; rokoia uaia iora
oki ratou e te tamaki: e pou iora oki
ratou i rotopu i to roto mai i te au oire.
43 Kua takako iora ratou i to Beniamina
e pini ua ake, *e* kua arumaki atura ia
ratou, *e* kua takatakai marie ua atura ia
ratou, i te pae i aite ki Gibea, i te pae
44 i te itinga o te rā ra. E inga iora to
Beniamina okotai ngauru e varu ara i
45 te tausani, e aronga toa anake ïa. Kua
anga akera tetai pae e oro tika atura
ki te medebara ra, ki te mato ra ko
Rimona: e kua koi iora i te reira i te
arataa e rima akera tausani i te tangata;
e kua aru viviki atura ia ratou e Gido-
ma roa, e kua ta atura i to ratou e rua
46 ïa tausani. E rua ngauru ma rima
atura i te tausani i te tangata to Benia-
mina i mate i te reira rā, tei unui anake
47 i te koke, e aronga toa anake ïa. Te
au tangata ra e ono anere, anga atura,
oro atura ïa ki te medebara i taua mato
ra ko Rimona; e noo iora ki runga i
taua mato ra ko Rimona e a akera ma-
48 rama. Kua oki akaou atura te tamariki
a Iseraela ki te tamariki a Benia-
mina, e kua ta atura ia ratou ki te mata
koke, te au tangata no te au oire, e te
au puaka katoa, e tei rauka katoa i to
ratou; e kua tutungi atura i te au
oire katoa ta ratou i aere ra ki te ai.

PENE XXI.

Te ngati Iseraela i te aue anga i te ngati Beniamina; e ta ratou ravenga e rauka'i i te aronga i toe ra te vaine.

I TAPUTOU ana to Iseraela i Mizepa, 1
i tuatua na e, Auraka rava tetai o
tatou nei e oronga i tana tamaine ei
vaine na to Beniamina. E kua aere 2
maira te au tangata ki Betela, e noo
iora i reira ki mua i te aroaro o te
Atua e aiai ua atura; kua pukaoa ua
atura i to ratou reo ma te aue rava
atura. E kua karanga atura, E te 3
Atua o Iseraela e, e Iehova e, eaa i tupu
ei teia mea ia Iseraela nei i teianei rā,
i ngaro ei tetai kopu o Iseraela nei? E 4
ao akera, kua tu akera te au tangata,
e kua patu iora i tetai atarau i reira, e
kua apai oki i te tusia karakaratio e te
tusia au ra. E kua tuatua akera te 5
tamariki a Iseraela, Koai ma to te au
kopu ravarai o Iseraela, kare i tae mai
ki te uruoaanga kia Iehova nei? *I taputou ua ana* oki ratou i tetai taputou
maata i te aronga kare e tae mai ki
Mizepa kia Iehova ra, i tuatua na *oki
ratou* e, E tamate ravaia aia. E ta- 6
taraara akera te tamariki a Iseraela i to
ratou taeake ia Beniamina ra, e kua
tuatua akera, Kua pou rava tetai kopu
i Iseraela i te tipu keia i teianei rā.
Akapeea ra tatou e rauka'i te vaine na 7
te aronga i toe nei, kua taputou oki ta-
tou ia Iehova e, kare tatou e oronga i
ta tatou au tamaine ei vaine na ratou?
E kua tuatua akera ratou, Koai to te 8
au kopu o Iseraela nei kare i tae mai
ki Mizepa kia Iehova ra? E i na, ko
to Iabesa-gileada tei kore rava i tae mai
ki te puakapa ki te uruoaanga. I ta- 9
tauia oki te au tangata ra, e i na, kare
rava to Iabesa-gileada i reira.

Kua tono atura taua uipānga ra i te 10
tangata okotai ngauru ma rua i te tau-
sani i reira, no roto anake ratou i te
au toa, e akaue atura ia ratou, karanga
atura, Ka aere, ka ta i to Iabesa-gileada
ki te mata koke, e *ta ratou* au vaine e
te tamariki: Tera te mea ta kotou e 11
rave, e ta takiri kotou i te au tane
ravarai, e te au vaine katoa i moeia
e te tangata ra. Kite atura ra- 12
tou i roto i to Iabesa-gileada i te au
paretenia e a anere, kare i moeia e te
tangata, e kua arataki mai ratou ia ra-
tou ki te puakapa i Silo, i te enua ra i
Kanaana. Kua tono atura taua ui- 13
pānga katoa ra i te karere, e kara-
ngaranga ki te tamariki a Beniamina ki
runga i te mato ra ko Rimona, e e aka-
kite atu oki kia ratou e, kua au.
14 Kua oki maira to Beniamina ra i reira, e
kua apai atura ratou i taua au vaine no to
Iabesa-gileada i akaoraia e ratou ra ei
vaine na ratou: iti iora ra kare ratou i tu.
15 Kua tataraara iora te tangata ia
Beniamina, no te mea kua puta iora te
16 au kopu o Iseraela ia Iehova. Kua
tuatua akera te aronga pakari i taua
uipānga ra, E akapeea tatou e rauka'i
te vaine na te aronga i toe akera, kua
mate oki te au vaine i o Beniamina
17 ra? E kua tuatua akera ratou, *E vaoo*
i tetai tuanga na to Beniamina i ora ra,
kia kore oki tetai kopu e ngaro i roto
18 ia Iseraela nei: Kare ra tatou e tika
kia oronga atu i ta tatou au tamaine
ei vaine na ratou; kua taputou oki
te tamariki a Iseraela, e kua tuatua
e, Kia kataraia te oronga i te vaine na
19 Beniamina ra. Kua tuatua akera ra-
tou i reira, I na, e oroa mataiti tei
Silo na Iehova, tei *tetai ngai* i te pae
i apatokerau i Betela ra, tei te arataa
e aere tika atu ei ki Sekema mei Be-
tela mai, i te pae ra i te itinga o te rā
ra, tei te pae i apatonga i Lebona.
20 Kua akaue atura ratou i te au ta-
mariki a Beniamina ra, karanga atura,
E aere kotou, e moetapapa ua i roto i
21 te au kainga vine ra; Ka akara'i, e i
na, kia aere mai te au tamaine no Silo
ki vao e ura i *to ratou* au takanga, ka
aere ei kotou i vao i taua au kainga
vine ra, ka opu ei i te vaine na kotou,
ko tanao, ko tanao, i taua au tamaine
no Silo ra, ka aere ei kotou ki te enua
22 o Beniamina ra. E kia aere mai to
ratou ai metua tane e to ratou au tu-
ngaue e tuatua mai kia matou ra, na
matou e karanga atu kia ratou e, E
aroa kotou ia ratou ia matou nei; no
te mea kare akera matou i akaora i te
vaine a taua au tangata i te tamaki nei,
kare oki a kotou e ara i tenana, no te
mea kare kotou i oronga mai na ratou.
23 E kua pera oki te au tamariki a Benia-
mina ra, kua opu oki i te vaine *na
ratou*, no taua aronga i opukia e ratou
i te ura anga ra, e tu marie akera ratou
ra; e kua aere atura ratou, e kua oki
atura ki to ratou ra enua, e kua akatu
24 i te au oire ra, e kua noo i roto. Mei
reira oki, kua aere anake atura te au
tamariki a Iseraela i reira, ko te
tangata ko tona uaorai kopu, e ki tona
uaorai ngutuare; e aere anake atura
ïa ki to ratou uaorai au kainga e ope
rava akera ratou ra.
25 Kare o Iseraela ariki i te reira au rā:
rave atura te tangata katoa i tei tau
i tona uaorai mata.

TE

BUKA A RUTA.

PENE I.

E oro onge to Elimeleka ki Moabi, mate iora aia e ana puke tamariki katoa i reira: i to Naomi oki anga ki Betelehema, kua tuatua ki nga unonga vaine nana ra e auraka e aru: kare rā Ruta e akaruke iaia.

I TE au rā i te au o te aronga akava 1
ra, e onge tei taua enua ra. Kua
aere atura tetai tangata no Betelehema-
Iuda ki te enua ra ki Moabi, i reira
aia te puakapa anga, koia, e tana vaine,
e ana puke tamariki tamaroa toko rua.
Ko Elimeleka te ingoa o taua tangata 2
ra, e ko Naomi te ingoa o tana vaine,
e te ingoa o nga tamariki nana, ko
Mahalona ïa, e ko Kiliona, no Ephe-
rata i Betelehema-Iuda ra: e tae atu-
ra oki ratou ki te enua ra ko Moabi,
noo iora i reira. E mate iora te tane 3
a Naomi ra ko Elimeleka; toe iora aia,
e nga tamariki nana toko rua. Kua 4
rave iora raua i nga vaine na raua no
te au vaine Moabi ra; ko Orapa te
ingoa o tetai, ko Ruta te ingoa o tetai:
noo iora ratou i reira e okotai paa
ngauru o te mataiti. Mate iorā Ma- 5
halona raua ko Kiliona: ko taua vaine
anake ra tei toe, kua *mate* oki nga
tamariki toko rua rava e te tane katoa
nana ra. Kua tu akera aia ki runga, 6
e nga unonga vaine katoa ana ra, e oki
aia, e akaruke i taua enua ra i Moabi:
i akarongo ana oki aia i taua enua ra
i Moabi e, kua kite mai a Iehova i tona
au tangata, kua oronga mai i te kai na
ratou. Kua aere maira aia akaruke 7
iora i taua ngai ra, koia e nga unonga
vaine katoa toko rua nana ra; kua
aere ua maira ratou na te aratata, te oki
maira ki te enua nei ko Iuda. Kua 8
karanga aturā Naomi ki nga unonga
vaine toko rua nana ra, E ooki ana
korua, e aere ki te ngutuare o to ko-
rua puke metua vaine ra: kia takinga-
meitaki oki a Iehova ia korua, mei ta
korua takinga i tei mate akenei, e iaku
katoa oki. Kia oronga mai oki a Ie- 9
hova i te akaangaroianga no korua i te
ngutuare o ta korua puke tane. E
kua ongi atura aia ia raua; e kua
pukaoa ua atura ratou i to ratou reo
10 ma te aue. Kua tuatua maira raua
kiaia, E *aru* katoa ïa rai maua ia koe i
toou na oki anga ki to au tangata na.
11 Kua karanga aturā Naomi, Ka ooki, e
aku puke unonga e: eaa korua ka aru
mai ei iaku? e tamariki rai ainei to
roto i toku kopu, kia riro ei tane na
12 korua? Ka ooki, e aku puke unonga
e, e aere *oki* korua: kua ruaine oki au,
kare taku e taneia. Kia karanga ua
atu oki au e, e manakoanga toku, e
kia taneia oki taku i teianei po, e kia
anau oki aku puke tamariki tama-
13 roa; E noo ua aina korua e kia pa-
kari raua? e akangere oki korua ia
korua uaorai i te tane ia raua? Aura-
ka, e aku puke unonga e, e tumatete-
nga maata ra toku i to korua, i te
rima o Iehova i rave mai iaku nei.
14 Kua pukaoa iora to ratou reo, aue
akaou iora: kua ongi mairā Orapa i
taua metua ongoai nona ra; karekā
15 Ruta kua piri tikai ïa kiaia. Kua
karanga atura aia, I na, kua oki akenei
to tuakana vaine ki tona au tangata
ra, e ki tona au atua: ka aru katoa atu
16 koe i to tuakana vaine. Kua tuatua
mairā Ruta, Auraka koe e tuatua rau-
rau mai kiaku e akaruke ia koe, *e* kia
oki au i *toku* nei aru anga atu ia koe: i
te ngai taau e aere ra, e aere katoa ïa
au; e te ngai taau e noo ra, e noo
katoa ïa au: ko toou iti-tangata, ko toku
katoa ïa iti-tangata; e toou ra Atua, ko
17 toku ïa Atua: Te ngai e mate ei koe
ra, *ei reira* katoa au e mate ei, e ei
reira katoa au e tanumia'i: kia rave
mai a Iehova kiaku, e kia maata atu
rai, kia tataka taua *i tetai mea ke*
18 *mari ra* i te mate. E kite atura aia
e, kua mūro marie maira aia e aere
katoa i tona tere, kare atura aia e tua-
tua akaou atu kiaia.
19 Aere ua maira oki raua e tae maira
raua ki Betelehema. E tae maira raua
ki Betelehema, keukeu ua iora taua

oire katoa ra ia raua, e kua tuatua
akera te vaine tini, Ko Naomi teia?
Kua karanga atura aia kia ratou, Au- 20
raka au kia tuatuaia ia Naomi, kia
tuatuaia ra au ia Mara; e tumatetenga
maata oki ta te Mana katoatoa i tuku
mai iaku nei. I aere oki au ma te ki, 21
e kua akaoki akaou mai a Iehova iaku
ma te puapinga kore: eaa oki kotou i
karanga mai ei iaku ia Naomi, tei
akaapa mai a Iehova iaku, e kua tuku
mai te Mana katoatoa i te tumatetenga
iaku nei?
Ko to Naomi ïa oki anga mai raua 22
katoa ma tana unonga ngati Moabi ra,
ko Ruta ra, mei taua enua maira mei
Moabi: e tae maira raua ki Betelehema
i te mua o te akaū kerite ra.

PENE II.

Te koi aere rā Ruta i te au kainga o Boaza; kite aroaia mai aia e Boaza, e kua apai i tei rauka iaia kia Naomi.

E TAEAKE to te tane a Naomi, e 1
tangata apinga maata; no te kopu-
tangata o Elimeleka, ko Boaza tona
ingoa. Kua karanga aturā Ruta ngati 2
Moabi kia Naomi, E tuku ake ana koe
iaku ki te kainga, e koi aere i te kerite
na muri atu i *te tangata* e kite aroa ua
mai iaku. Kua tuatua maira aia kiaia,
Ka aere, e taku unonga e. Aere atura 3
aia, e tae atura ki roto i te kainga e koi
aere ua atura i muri i te aronga e kokoti
ra: e tapae ua atura aia i ta Boaza ra
pae i taua kainga ra, no te kopu-tangata
o Elimeleka ra aia: E i na, kua aere 4
mairā Boaza mei Betelehema mai, e
kua tuatua maira ki te aronga e kokoti
ra, Kia ora kotou ia Iehova. E kua
karanga atura ratou kiaia, Kia ora koe
ia Iehova. Kua tuatua mairā Boaza ki 5
tona tavini tei akataoongaia ki rungao i
taua aronga e kokoti ra, Naai teianei
tamaine? Kua karanga atura taua ta- 6
vini i akataoongaia ki rungao i te aro-
nga e kokoti ra, na ko atura, Ko te
vaine Moabi ra teia, ko tei aere katoa
mai raua ko Naomi mei te enua maira
mei Moabi: E kua tuatua maira aia, 7
Teia taku tuatua kia kotou, e tuku
ana kotou iaku kia koi aere ua ana au
na muri i te au kokoti na, na roto i te
au ruru ra: e kua aere maira oki aia, e
i ko nei rai aia mei te popongi mairai,
e teia noa'i, akaangaroi iti uaorai nei
aia ki roto i te are nei.
Kua tuatua mairā Boaza kia Ruta, 8
Te rongo maira koe, e taku tamaine?
Auraka koe e aere e koi aere i roto i te-
tai kainga ke, auraka e aere ke, ka noo
rai i ko nei i vaitata katoao i toku au
9 tavini vaine nei: E akara ua atu oou
mata i te kainga ta ratou e kokoti ra,
ka aru atu ei koe ia ratou; kare kua
oti te au tangata ou nei i te akoia e au
e auraka rava e rave ua atu ia koe? e
kia kaki vai ra koe e aere ua koe ki te
au āriki ra, inu ua atu ei i ta te au ta-
10 vini i tiki ra. Kua tipapa iora aia i
raro tona mata i reira, e kua tupou iora
aia ki raro i te one, e kua karanga atura
kiaia, Eaa au nei i kite aroaia mai ei e
koe, i kite mai ei koe iaku, e vaine ke
11 oki au nei? Kua tuatua mairā Boaza,
na ko maira kiaia, Kua akakite puia
mai au i toou takinga i to metua
ongoai vaine, mei te matenga mairai o
to tane ra: e kua akaruke oki koe i to
metua tane, e to metua vaine ra, e te
enua i anau ei koe ra, e kua aere mai
nei koe ki te aronga kite koreia e koe i
12 muatangana ra. Kia tutaki mai a Ie-
hova i taau angaanga, e kia orongaia
mai taau tutaki maata e te Atua o Ise-
raela nei, e Iehova, taau i aere mai e
13 akaruru i raro ake i tona peau ra. Kua
karanga atura aia, Kia kite aroaia mai-
rai au e koe, e taku pu; kua akamaru
mai oki koe iaku, kua tuatua meitaki
koe i to tavini vaine nei, kore oti au e
aite ki tetai o to au tavini vaine na.
14 Kua tuatua mairā Boaza kiaia, i te
tuatau kaingakai, Aere mai koe i ko nei
kai ei i te areto, e tutou ei i taau ma-
nga kai ki roto i te vinega. Noo iora
aia ki te pae o te aronga e kokoti ra;
kua tuku atura aia i te *sitona* tunu
nana; e kua kai iora aia e pangia
15 akera, e toe iora *te kai.* E kua tu
akera aia ki runga e koi aere rai, kua
akaue mairā Boaza ki te au tangata ou
nona ra, na ko maira, E vaoo ua atu
kotou iaia kia koi aere ua ana na roto
katoa i te au ruru ra, auraka e akaaka-
16 ma ua atu iaia: E akatopa uaorai oki
i etai aoanga rikiriki nona, ka vaoo
ua'i kia koi aere aia *i te reira*, auraka
17 e kauvae ua atu. Koi aere iora aia i
roto i taua kainga ra e aiai ua atura, e
pāpā iora aia i tei koiia e ia ra; e kua
tu aite taua kerite ra ki te epha oko-
tai.
18 Kua rave akera aia *i taua kerite* ra,
e kua oki maira ki roto i te oire: e kua
akakite maira ki tona metua ongoai i
tei koiia e ia ra: e kua apai maira oki
i te kai i toe iaia ka pangia'i aia ra, e
19 kua o ake nana. Kua karanga atura
tona metua ongoai kiaia, Noea koe i te
koi aere anga i nakonei? e ko ea taau
rave angaanga? kia ora ïa tangata i

kite mai ia koe na e. Kua akakite
maira aia ki tona metua ongoai i tana
rave anga angaanga, kua tuatua maira,
Ki o tetai tangata ko Boaza te ingoa
taku rave anga i te angaanga i nakonei.
Kua karanga aturā Naomi ki tana 20
unonga, Kia akameitakiia aia e Iehova,
i tei kore i tivata i te takinga-meitaki
mai i tei ora nei, e tei mate ra. E kua
karanga aturā Naomi kiaia, No to tatou
kopu-tangata taua tangata ra, ko tetai
goela ïa no tatou. Kua tuatua maira 21
taua ngati Moabi ra ko Ruta, I tuatua
mai oki kiaku e, Ei vaitata katoao koe
i toku au tavini nei, kia ope ua atu
taku akaū nei *i te kokotiia* e ratou.
Kua karanga aturā Naomi ki tana 22
unonga kia Ruta, E mea meitaki, e
taku unonga e, kia aere katoa koe e te
au tavini vaine nona ra, kia kore ratou
e aravei ua atu ia koe i roto i tetai
kainga ke. Piri tika atura aia ki te pae 23
o te au tavini vaine o Boaza ra, i te koi
aere anga, e tae ua atu ki te openga o
taua akaū kerite ra, e te akaū sitona
katoa; te noo ra aia i o te metua ongoai
ra.

PENE III.

E mea akoia mai e Naomi i moe ei a Ruta i te tiroroa anga vaevae o Boaza ra: kua akatikā Boaza e e goela aia; e kua o mai aia i e ono aite kerite nana.

KUA karanga atura tona metua 1
ongoai ra ko Naomi kiaia, E taku
unonga e, kare ainei au e kimi i tetai
akaangaroi tikai noou, kia meitaki koe
ra? E teianei, kare ainei no to tatou 2
nei kopu-tangatā Boaza, nona te au ta-
vini vaine taau i aere ra? I na, ei teia-
nei aiai aia e tamā'i i te kerite i te
alona ra. E paî koe *ki te vai*, e pani 3
koe *ki te manongi*, ka kakau ei ki to
kakau na, e e aere oki koe ki raro i te
alona ra: auraka koe kia kitea mai e
taua tangata ra, kia akaoti ra aia i tana
kai anga e tana inu manga. E kia moe 4
aia ki raro ra, e akara tikai koe i taua
ngai tana e moe ra, ka aere atu koe ki
roto, ka eeu ei i te kakau i tona tiroroa
anga vaevae, ka moe ei ki raro; e nana
e akakite mai kia koe i taau e rave.
Kua tuatua maira aia kiaia, Ko nga 5
mea ravarai taau e tuatua mai na, naku
ïa e rave.
Aere atura aia ki raro ki taua alona 6
ra, e kua pera oki aia i te au mea katoa
ta tona metua ongoai i tuatua mai kiaia
ra. E kia kaikai a Boaza, e kia inu oki, 7
e rekareka akera tona ngakau, aere
atura aia e moe atura ki raro i te ope-
nga o tetai utua sitona ra: kua itoro
marie atura aia, kua eeu akera i te ka-
kau i tona tiroroa anga vaevae, e kua
8 moe ki raro. E turuaipo akera, kua
uri akera aia, e i na, e vaine te moe ua
ra i tona tiroroa anga vaevae, tumatete-
9 nga akera taua tangata ra. Kua tua-
tua maira aia, Koai koe? E karanga
atura aia, Ko au to tavini vaine ra ko
Ruta; ka tapoki mai ana i to ta-
vini vaine nei ki to tapa kakau ra; e
10 goela oki koe *noku*. Kua tuatua maira
aia, Kia ora koe ia Iehova, e taku ta-
maine: kua maata oki toou takinga-
meitaki i te openga nei, i tei muata-
ngana ra, ko koe kare i kimi i te tane
tamariki, i te aronga apinga e te aronga
11 apinga kore. E tenana, e taku tamaine,
auraka koe e mataku; e rave tikai ïa
au i taau e anoano ra: kua kite oki to
te oire ravarai noku nei e, e vaine
12 akono meitaki koe. E tuatua-mou rai
oki e, e goela au *noou;* te vai nei ra
tetai goela e piri maata tona *ia koe* i
13 toku. Tiaki ua ana koe i teianei po, e
kia popongi ra, kia tika iaia i te rave i
ta te goela akonoanga ia koe ra, kua
tika ïa, ka rave aia i ta te goela akono-
anga: kia kore ra e tika iaia i te rave
i ta te goela akonoanga ia koe na, te ora
rā Iehova, ko au te rave i ta te goela
akonoanga ia koe i reira: ka moe ki
14 raro e kia ao. Kua moe iora aia i to-
na tiroroa anga vaevae e ao akera: e
kua tu akera aia ki runga kare i kitea
te *mata* tangata. Kua tuatua oki aia
e, Auraka kia kitea e, e vaine tei aere
15 mai ki te alona nei. Kua tuatua mai-
ra oki aia, Apai mai ana i tenana ka-
kau i runga ia koe na, ka āriki mai
ana. E kia āriki mai oki aia i taua
kakau ra, kua aite atura aia i nga *aite*
kerite e ono ra, kua tuku atura ki ru-
nga iaia; oki maira aia ki roto i te oire.
16 E tae mairā *Ruta* ki te metua ongoai
nona ra, kua karanga atura aia, Koai
koe, e taku tamaine? E kua akakite
maira aia kiaia i te au mea ravarai ta
17 taua tangata ra i mea mai kiaia ra. E
kua tuatua maira oki aia, Ko eianei
puke *aite* kerite e ono nei, nana i oronga
mai naku; tuatua mai oki aia e, Aura-
ka koe e aere taoonga-rima kore ua atu
18 ki to metua ongoai ra. Kua karanga
atura aia, Ka noo ua ana, e taku uno-
nga e, kia kite koe i te openga o taua
tuatua nei: kare oki taua tangata ra e
noo ua, e kia ope rava taua tuatua nei i
te akatupuia e ia i teianei rā.

PENE IV.

Te tuatua rā Boaza i te tangata piri tika mai kia Ruta ra ei goela nona; kare e tika iaia: rave akerā Boaza; riro mairā Ruta ei vaine nana; anau akera tana tamaiti ia Obeda te tupuna o Davida.

KUA aere iorā Boaza ki te ngutupa 1
oire, noo iora i reira: e i na, kua
aere maira taua goela i karangaia e
Boaza ra na te pae; kua karanga atura
aia *kiaia*, E tama, e ko mea; ka anga
mai ana, ka noo ana ki raro i ko nei.
Kua anga maira aia, e kua noo iora ki
raro. Kua karanga atura aia ki nga 2
tangata pakari o taua oire ra tino
ngauru ra, na ko atura, Ka noo ana
kotou ki raro i ko nei. E kua noo iora
ratou ki raro. Kua karanga atura aia 3
ki taua goela ra, Ko Naomi, i oki maira
mei te enua maira mei Moabi, te oko
nei aia i te manga kainga o to tatou
taeake o Elimeleka; I manako akenei 4
oki au e, e akakite atu kia koe, e na
ko atu, e oko koe *i taua kainga ra* ki
mua i te aroaro o te tangata *o te oire*
nei, e ki mua i te aroaro o te aronga
pakari i toku nei au tangata. Kia tika
ia koe i te oko ra, ka oko: kia kore ra
e tika ia koe i te oko ra, ka akakite
mai kiaku kia kite au: kare atu oki e
tangata e tau ei kia oko mari ra ko
koe; e ko au oki i muri ake ia koe.
Kua tuatua maira aia, Naku ïa e oko.
Kua karanga aturā Boaza, I te rā e 5
oko ei koe i te kainga i te rima o Na-
omi ra, ko Ruta ngati Moabi katoa ïa,
ko te vaine a tei mate ra, i te oko
katoa angaia e tika'i, kia iri te ingoa
o tei mate ra ki runga i tona kainga.
Kua tuatua taua goela ra i reira, Kare 6
atura e tika iaku kia oko noku, ko te
kino aea toku nei kainga: e oko koe i
toku ra noou; kare e tika iaku nei kia
oko.
Teia oki ta to Iseraela *peu* i mua- 7
tangana ra, i te oko anga, e te o atu o
mai anga oki, kia mou te au tuatua
katoa ra; e kiriti tetai i tona tamaka,
ka tuku atu ei ki tetai: e *riro atura*
te reira ei kite tikai ia Iseraela nei. I 8
tuatua mai ei taua goela kia Boaza ra
e, Ka oko koe *i taua kainga* noou. E
kua kiriti i tona tamaka.
Kua karanga akerā Boaza ki te 9
aronga pakari, e te au tangata katoa ra,
Kua riro kotou ei kite i teianei rā e,
kua oko au ia Naomi i te au mea ra-
varai a Elimeleka, e te au mea katoa a
10 Kiliona e ta Mahalona katoa. Kua
oko katoaia e au te vaine a Mahalona
ko Ruta ngati Moabi, ei vaine naku,
kia iri te ingoa o tei mate ki runga i
tona kainga, kia kore e ngaro te ingoa
o tei mate ra i roto i tona ai taeake, e i
te ngutupa o tona oire: ko kotou nga
11 kite i teianei rā. Kua tuatua maira te
au tangata ravarai i noo i taua ngutupa
oire ra, e te aronga pakari, Ei kite *ïa
matou:* kia akariro a Iehova i tenana
vaine e aere mai ki to are na, mei ia
Rahela e mei ia Lea ra, i nga *vaine* i
maata'i te ngutuare o Iseraela ra; e
kia apinga nuiia koe i Epherata, e kia
12 rongonui koe i Betelehema nei. E kia
riro toou ngutuare mei te ngutuare o
Phareza, ta Tamara i anau ia Iuda ra,
i te tamariki ta Iehova e oronga mai
naau i teianei vaine ou.
13 Kua rave iorā Boaza ia Ruta, riro
maira aia ei vaine nana: e kia moe aia
iaia ra, kua oronga mairā Iehova i te
nui iaia, e anau maira tana e tamaiti.
14 Kua karanga atura te au vaine ra kia
Naomi, Kia akameitakiiā Iehova, koia
kare i akaruke ia koe i teianei rā ma
te goela kore, e ka rongonui tona
15 ingoa i Iseraela nei: E riro aia ei
akapumaana ia koe, e ei tauturu *ia koe*
i to ruaine anga; na to unonga oki, na
tei aroa ia koe ra, e te meitaki maata ia
koe i te tamariki e kia itu ua atu,
16 nana aia i anau. Kua rave iorā Na-
omi i taua tamaiti ra, e tuku akera ki
runga i tona umauma, e riro atura aia
17 ei ikiiki iaia. E na te au vaine tupu
ra i tapa i tona ingoa, tuatua akera,
E utaro ta Naomi kua anau; e tapa
iora ratou i tona ingoa ko Obeda: ko te
metua aia no Iese, i te metua no Da-
vida ra.
18 Teia oki te uanga o Phareza: anau
19 akera ta Phareza ko Hezerona, E anau
akera ta Hezerona ko Rama, e anau
20 akera ta Rama ko Aminadaba, E anau
akera ta Aminadaba ko Naasona, e
anau akera ta Naasona ko Salamona,
21 E anau akera ta Salamona ko Boaza, e
22 anau akera ta Boaza ko Obeda, E
anau akera ta Obeda ko Iese, e anau
akera ta Iese ko Davida.

TE

BUKA TAI A SAMUELA RA.

PENE I.

No Elikana, e nga vaine ana ra, ko Penina raua ko Hana, ko Hana te vaine akaperepere, e vaine pa aia: tana pure, e to Samuela anau anga.

TE noo ra tetai tangata no Rama- 1
taima-zophima, no te maunga ra
no Epheraima, ko Elikana tona ingoa,
e tamaiti na Ierohama, te tamaiti a
Elihu, te tamaiti a Tohu, te tamaiti a
Zuphe no Epherata ra: E toko rua 2
ana puke vaine; ko Hana te ingoa o
tetai, e ko Penina te ingoa o tetai: e
tamariki ta Penina, kare ra a Hana e
tamariki. Kua aere atura taua ta- 3
ngata ra i te au mataiti katoa ki Silo,
mei roto atu i tona oire, e apai i te
tusia, e e akamori ia Iehova Sabaota.
E nga tamariki a Eli toko rua ra, ko
Hophini raua ko Phinehaza, ko nga
taunga ïa no Iehova i reira. E kia 4
apai a Elikana i te tusia ra, kua oronga
aia i te tuanga na tana vaine ra na
Penina, e ta te au tamariki tamaroa
katoa e te au tamaine nana ra: Ka- 5
reka ta Hana ra, e tuanga meitaki ïa
tana i apai *nana;* e *vaine* inangaro a
Hana nana: kua pa oki aia ia Iehova.
E kua akakoko rava mai tona enemi 6
iaia kia mii, i te mea kua pa aia ia
Iehova. I pera rai aia i te au mataiti 7
ravarai kia aere aia ki runga i te are o
Iehova ra, akakoko akera aia iaia; aue
iora aia, e kare akera i kaikai. I 8
reira oki te tane ra ko Elikana i tuatua
ake ei kiaia, E Hana, eaa koe i aue ei?
eaa i kore ei koe i kaikai? eaa i tuma-
tetenga'i to ngakau? kare ainei te mei-
taki maata toku i to te tamariki e kia
tino ngauru ua atu ia koe na?

E oti akera ta ratou kai anga e ta 9
ratou inu manga i Silo, kua tu akerā
Hana ki runga. Te noo ra te taunga
ra ko Eli i runga i te nooanga i te pae
o tetai pou no te nao o Iehova ra.
Kua tumatetenga rava tona ngakau, e 10
kua pure atura kia Iehova, aue rava
atura. Kua tia iora aia i te tia, kua 11
karanga atura, E Iehova Sabaota e,
kia tika ia koe i te akara mai i te mate
o to tavini vaine nei, e kia manako mai
koe iaku, kia kore koe e akapoina i to
tavini vaine nei, kia oronga maira koe
i tetai tamaiti tamaroa na to tavini
vaine nei, ei reira au e oronga'i iaia kia
Iehova, e ope rava ake ona puke rā i te
ao nei, e kare e reta e tae ki runga i
12 tona upoko. Te tamou ua ra aia i te
pure ki mua i te aroaro o Iehova, te
13 akara ua rā Eli i tona vaa. Tei te
ngakau ra ta Hana tuatua anga, i ka-
mutamuta ua tona vaa, kare ra i kitea
tona reo: manako akerā Eli e kua
14 kona aia. Kua karanga aturā Eli
kiaia, Mei te aa te roa o to kona anga?
e kopae ke atu ia koe i taau wina.
15 Kua tuatua mairā Hana, na ko maira,
Kare ïa, e taku pu, e vaine ngakau tai-
taia ua ra au: kare rai au i inu i te
wina e te kava kona, kua riringi ra au
i toku vaerua ki mua i te aroaro o
16 Iehova. Auraka koe e tuatua i to ta-
vini vaine nei e e vaine kanga: no te
maata anga oki o toku nei tumatetenga,
e toku nei aue, taku i tuatua io nei.
17 Kua karanga aturā Eli i reira, na ko
atura, Kia ora koe i to aerenga: e kia
akatika mai oki te Atua no Iseraela i
18 taau i pati atu iaia ra. Kua tuatua
maira aia, Kia kite aroaia mai to ta-
vini vaine nei i mua i to aroaro na.
Kua aere iora taua vaine ra i tona
aerenga, e kua kaikai iora, e kare
atura tona mata *i kinokino ra.*
19 Kua tu akera ratou i te popongi roa,
e kua akamori atura ki mua ia Iehova,
oki maira, e tae maira ki to ratou ngu-
tuare i Rama: e kua kite a Elikana
i tana vaine ia Hana; e kua mana-
20 ko mai oki a Iehova iaia. E to iorā
Hana, e tae akera ki te tuatau tikai ra,
kua anau iora aia e tamaroa, tapa iora
i tona ingoa ko Samuela; *kua tuatua
akera oki aia*, E mea patiia aia e au ia
21 Iehova ra. Aere atura taua tangata ra
ko Elikana, e tona kopu-tangata ra-
varai, ki runga, e apai i te tusia mataiti,
22 e tana oki i tia ra. Kare rā Hana i
tae ki runga; kua tuatua akera oki

aia ki tana tane, Kia topa ake ana te u
i te tamaiti nei, ka apai ei au iaia ki
runga, kia kitea aia ki mua i te aroaro o
Iehova, kia noo aia i reira e tuatau ua
atu. Kua tuatua maira tana tane ra, 23
ko Elikana, kiaia, Tei tau meitaki ia
koe e akapera koe; ka noo e kia aka-
topaia e koe te u iaia; kia akatupu rā
Iehova i tana tuatua. Noo iora taua
vaine ra, angai iora i tana tamaiti e topa
ua atura te u. E kia akatopaia e ia te 24
u ra, kua apai atura aia iaia ki runga, e
nga bovi e toru, e te faraoa okotai epha,
e tetai āriki wina, e kua apai atura iaia
ki te are o Iehova i Silo: e tamaiti ou
rava taua tamaiti ra. Kua ta iora ra- 25
tou i tetai bovi ra, e kua apai akera i
taua tamaiti ra kia Eli; E kua karanga 26
atura aia, E taku pu e, te ora ra koe, e
taku pu, ko au te vaine i tu ua i vaitata
ia koe i ko na, ka pure ei au kia Iehova
ra. I pure oki au i teianei tamaiti; e 27
kua oronga mai a Iehova kiaku i taua
mea ra i taku i pati atu iaia ra: No 28
reira au i oronga atu ei iaia kia Iehova;
no Iehova ïa aia e kia ope rava ona
puke rā i te ora anga nei. Kua aka-
mori iorā *Samuela* ia Iehova i reira ra.

PENE II.

Te imene akameitaki a Hana ra: te akonoanga kino o nga tamariki a Eli: to Samuela rave anga i te tuoonga ia Iehova: ta Eli ako i nga tamariki nana: te totou ia Eli ra.

KUA pure aturā Hana, kua ka- 1
ranga atura, Te rekareka nei toku
ngakau ia Iehova: kua teitei toku tara
ia Iehova; kua akaamamaia toku vaa ki
runga i toku au enemi; no te mea te
rekareka nei au i te ora naau. Kare 2
rava o Iehova e aite i te tapu; kare
rava oki ko koe anake ra: kare tetai
mato e arite ki to tatou Atua. Kua 3
oti ua te tuatua akatietie maata; auraka
te nengonengo kino kia mama mai no
roto mai i to kotou vaa: e Atua kite
oki a Iehova, e koia tei akaaite i te au
mea e raveia nei.
Kua aatiia te ana a te aronga toa, e 4
te aronga kopē ra kua tatuaia ïa ki te
maroiroi. Ko tei ki ra, kua oronga ia ra- 5
tou orai ei ou kai; e tei mate i te pongi
ra, kua noo mareka ua ïa: kua anau
ta te pa e toko itu; e te vaine tamariki
maata ra, kua paruparu ïa.
Ko Iehova tei ta, e koia tei akaora; 6
ko tei apai ki raro i te vaarua, e tei
akatu mai ki runga. Ko Iehova tei 7
akaao, e koia oki tei akataoiau: koia tei
taakaaka, e koia tei akateitei. Koia 8
tei apai i tei akaaka ki runga mei raro
mai i te one ra, *e* te tangata puapinga
kore no runga i te tiringa teita ra,
koia tei akateitei; kia akanoo aia *ia
ratou* i roto i te aronga mamaata, e kia
rauka ia ratou te nooanga akangateitei
ra: na Iehova oki te au tumu o te
enua, e kua tuku aia i *teianei* ao ki rungao
9 ra. Te vaevae o te aronga tapu nona
ra, nana ïa e tiaki, kareka te aronga
kino ra, ei roto ïa i te poiri mate atu ei;
kare rava ta te tangata nei e tupu i te
10 maroiroi ua. Ka akaparuparu ravaia
te au enemi o Iehova; ka uri mai aia
i te mangungu no runga i te rangi ki
runga ia ratou; na Iehova e akava mai
i te enua *e tae ua atu* ki te openga; e
oronga maira aia i te maroiroi ki tona
Ariki, e akateitei aia i te tara o tana e
Akamainu ra.
11 Aere mairā Elikana ki Rama ki tona
uaorai ngutuare i reira; kareka taua
tamaiti ra, rave atura ïa i te angaanga
a Iehova ki mua i te aroaro o te taunga
ra o Eli.
12 E puke tangata kanga nga tamariki
13 a Eli; kare raua i kite ia Iehova. E
ta te kau taunga ra peu i te au tangata
ra, kia apai te tangata i te tusia ra, tei
te tunu anga taua puaka ra, kua aere
maira te tavini o te taunga ma te kokai
14 e toru manga i te rima; Kua ko iora *i
taua kokai ra* ki roto i te āriki, e pani ra,
ko tei reira ïa, e kapu, *ko te reira ïa*, e
tetai apinga ke iora, *ko te reira ïa*, *e* ko
tei mou i taua kokai ra, ko ta te taunga
ïa i rave nana uaorai. Ko ta ratou ïa i
rave i Silo i to Iseraela ravarai i aere
15 mai ki reira ra. E kare rai i tungia e
ratou te tongaua e tae mai ei te tavini
o te taunga ra, e kua tuatua mai
ki te tangata i apai mai i taua tusia ra
e, O mai tetai manga puaka e tunu paka
na te taunga; kare oki aia e rave i taau
16 puaka tunu vai, ei mea mata ra. E
kia tuatua ua atu tetai tangata kiaia e,
E timata ana i te tongaua i te tutungi
e kia pou, mei tei muatangana mairai,
ka rave ei koe i taau ra va'i e inangaro;
e tuatua mai aia i reira e, Auraka; ei
tenana koe ka o mai ei, e kare ra, ka aō
17 ua ïa au. E ara maata ua atura a aua
nga tangata ou ra ki mua i te aroaro o
Iehova; no reira oki i akakino ei te
tangata i te mineka a Iehova ra.
18 Kareka te tamaiti iti ra ko Samuela,
te rave ua ra aia i te angaanga ki mua i
te aroaro o Iehova, ma te ephoda orongū
19 i te kakau anga. Kua tui oki tona
metua vaine i tetai moili iti nona i te au
mataiti katoa ra, e kua apai oki kiaia
ra, kia aere aia ki runga ma tana tane
20 katoa, e apai i te tusia mataiti ra. Kua

akaora mairā Eli ia Elikana, e tana
vaine, e kua tuatua maira, Kia oronga
mai a Iehova i te tamariki naau i teianei
vaine no tana i oronga mai no Iehova
ra. Kua aere anake iora ratou ki tona
uaorai ngai. Kua atoro mairā Iehova 21
ia Hana, e kua to iora aia, e anau
akera ana puke tamaroa toko toru, e
nga tamaine oki toko rua. Tupu akera
oki taua tamaiti ra ko Samuela ki mua
i te aroaro o Iehova ra.
Kua ruaine ravā Eli, e kua kite aia 22
i te au mea katoa i raveia e ana puke
tamariki kia Iseraela katoa ra; e to
raua moe anga i te au vaine i uipa i te
ngutupa o te Are uipānga ra. E kua 23
karanga atura aia kia raua, Eaa korua
i pera'i? kua aakiia mai au e te tangata
katoa nei i ta korua na ravenga kino.
Eiaa, e aku puke tamariki e; kare te 24
rongo meitaki taku i akarongo nei: te
ara nei te au tangata o Iehova ia korua
na. Kia ara tetai tangata i tetai e tika 25
te au akava kia akava i te reira; kareka
kia ara te tangata ia Iehova ra, koai
te akatika iaia *i reira?* Kare ra raua
i akarongo i te reo o to raua metua,
no te mea kua akakoro a Iehova e ta ia
raua. Tupu atura taua tamaiti ra ko 26
Samuela, e i akaperepereia mai e Iehova
e te tangata katoa.
Kua aere maira tetai tangata no te 27
Atua kia Eli ra, e kua tuatua maira
kiaia, Te na ko mairā Iehova, Kua
akakite pu tikai au iaku uaorai ki te
ngutuare o to metua ra, ia ratou i
Aiphiti ra, i te ngutuare o Pharao ra;
E kua iki au iaia no roto i te au kopu o 28
Iseraela katoa ra, ei taunga naku, ei
apai *i te tusia* ki runga i taku atarau,
ei tutungi tumiama, *e* ei kakau i te
ephoda ki mua iaku nei; e kua oronga
au i te au tusia ai katoa a te tamariki
a Iseraela ki te ngutuare o to metua ra.
Eaa kotou i akatokū ua'i i taku tusia, e 29
taku mineka i akaueia e au *i toku* noo-
anga ra: e maata oki toou akangateitei
anga i to nga tamariki iaku nei, aka-
matu ua'i kotou i te au mineka memei-
taki ravarai a toku au tangata a Iseraela
nei? E teianei, te tuatua maira te 30
Atua o Iseraela ra ko Iehova, I tuatua
rai oki au e, e na mua iaku toou ngutuare,
e te ngutuare o toou metua, i te aere e
tuatau ua atu: i teianei ra, te tuatua
mairā Iehova e, Auraka rava ïa; ko tei
akangateitei mai iaku ra, ko taku ïa e
akangateitei atu, kareka tei akavaavaa
mai iaku ra, ka akavaavaaia ïa ratou. I 31
na, te vaitata maira te tuatau, ka tipu
ke au i toou rima, e te rima o te ngu-
tuare o to metua na, e kare rava tetai
tangata e ruaineia i roto i toou ra ngu-
32 tuare. Ka kite oki koe i te tumatetenga
i roto *i toku ra* puakapa i te au mea
katoa e meitaki ei Iseraela nei: kare
rava tetai tangata i to ngutuare e tae ki
33 te ruaine anga e tuatau ua atu. E toou
ra tangata e toe i te tipu keia e au i
taku atarau ra, *e toe ïa* ei akapou i to
mata, e ei akamamae i to ngakau: e
ope takiri oki toou ngutuare katoa
i te mate i to ratou mapu anga ra.
34 E te mea ka rokoia tika mai ei aau nga
tamariki ra ko Hophini raua ko Phi-
nehaza ra, ko taau ïa akairo, ka mate
35 katoa raua i te rā okotai ra. E akatupu
au i tetai taunga pikikaa kore naku ra,
e ka rave aia i tei tau i toku nei ngakau,
e toku nei manako: e naku e patu i te
are mou nona ra; e na mua aia i taku
e akamainu ra i te aere e tuatau ua atu.
36 E ko tei toe i toou ngutuare, ka aere
akaopuku mai ïa ki mua iaia ra, i te
manga ario, e te manga kai, ka tuatua
mai ei e, Teia taku tuatua kia koe, e
tuku ana koe iaku i tetai taoonga a te
kau taunga na, kia kai au i tetai manga
kai ra.

PENE III.

Te akakite mairā Iehova iaia uaorai kia Samuela ra: te pou o te ngutuare o Eli i akakiteia mai: kua akatika uā Eli i te tuatua a Iehova.

1 TE rave ra taua tamaiti ra ko Sa-
muela i te angaanga a Iehova ki
2 mua i te aroaro o Eli. Te iti ra te tua-
tua a Iehova i te reira tuatau; kare
oki e orama putuputu *i reira.* I taua
tuatau ra, te moe ua rā Eli i tona ngai,
kua avarevare tona mata, kare aia i kite
3 kia akara ra; E kare rai i mate te la-
mepa a te Atua i te nao o Iehova, i
vaooia'i te aruna a te Atua ra, kua moe
4 katoa iorā Samuela: Kua kapiki mairā
Iehova kia Samuela: e kua karanga
5 atura aia, Teia au. Kua oro atura aia
kia Eli ra, e kua karanga atura, Teia au;
taau oki i kapiki mai kiaku nei. Kua
tuatua maira aia, Kare au i kapiki atu
kia koe; ka aere ka moe. Kua aere
6 maira aia kua moe. Kua kapiki akaou
mairā Iehova kia Samuela. Kua tu
akerā Samuela ki runga, aere atura kia
Eli ra, e kua karanga atura, Teia au;
kua kapiki mai oki koe kiaku. Kua
tuatua maira aia, Kare au i kapiki atu
kia koe, e taku tamaiti; e aere rai ka
7 moe. Kare oki a Samuela i kite ia
Iehova i reira; kare rai oki te tuatua
8 a Iehova i akakiteia kiaia ra. Kua
kapiki akaou mairā Iehova kia Samuela,
ko te tu toru ïa o te kapiki anga mai.

Kua tu akera aia ki runga, e aere atura
kia Eli ra, kua karanga atura, Teia
au; kua kapiki mairai koe kiaku. Kite
akerā Eli e, ko Iehova tei kapiki mai ki
taua tamaiti ra. E kua tuatua mairā 9
Eli kia Samuela, Ka aere ka moe; e
kia kapikiia mai koe ra, e karanga atu
koe i reira e, E tuatua mai koe, e Ie-
hova e; te akarongo nei oki to tavini.
Kua aere mairā Samuela, kua moe i
tona uaorai ngai. Kua aere mairā Ie- 10
hova, kua tu ua maira, e kua kapiki
mei tei muatangana ra, E Samuela, e
Samuela. Kua karanga aturā Samuela,
E tuatua mai; te akarongo nei oki to
tavini.
Kua tuatua mairā Iehova kia Samu- 11
ela, I na, ka akatupu au i tetai mea i
Iseraela nei, ka poturi nga pukai tari-
nga ravarai o te aronga katoa e akarongo
ra. I taua rā ra, e akatupu ei au *i te* 12
tuatua ia Eli ra, i te au mea katoa i
tuatuaia e au i tona ngutuare: tena
ka raveia e au, e naku rai e akaoti.
Kua tuatua oki au kiaia e, e akava atu 13
au i tona ngutuare e tuatau ua atu; no
te mea, kite uaorai aia i te ara a nga
tamariki nana ra, ko tei akariro ia raua
orai ei mea viivii, kare rai aia i akamura
atu ia raua. E teianei, kua taputou 14
au i te ngutuare o Eli ra e, kare rava
te ara a te ngutuare o Eli e mā i te tu-
sia, e te mineka, e tuatau ua atu.
Moe ua iorā Samuela e ao ua akera, e 15
kua kiriti akera aia i te au pa o te Are
o Iehova. Mataku akerā Samuela kia
akakite atu kia Eli i taua orama ra.
Kua kapiki mairā Eli kia Samuela, 16
na ko maira, E taku tamaiti, e Samuela
e. Kua karanga atura aia, Teia au.
Kua tuatua maira aia, Eaa ta *Iehova* 17
tuatua i tuatua mai kia koe na? Teia
taku tuatua kia koe, auraka koe e uuna
i taua tuatua ra iaku; kia pera mai te
Atua ia koe e kia maata ua atu rai, kia
uuna ua atu koe i tetai tuatua iaku, i te
au tuatua ravarai tana i tuatua mai kia
koe ra. Kua akakite aturā Samuela 18
kiaia i te au mea katoa ra, kare rava e
tuatua i uunaia. Kua tuatua maira
aia, Ko Iehova ïa; kia rave aia i tei
tau iaia uaorai.
Tupu aturā Samuela, e kua vaitata 19
mairā Iehova iaia, e kare rava e tika
iaia kia topa ua atu tetai tuatua nana
ki raro i te one. Kite akera Iseraela 20
ravarai, mei Dana mai e tae ua atura
ki Bere-seba, e, kua riro tikai a Samuela
ei peroveta na Iehova. E kua kitea 21
akaou mairā Iehova i Silo; i Silo oki
ta Iehova akakite anga mai iaia uaorai
kia Samuela i te tuatua a Iehova.

PENE IV.

Te tamaki ra to Iseraela i te Philiseti: riro atura te aruna a Iehova ra: kua taia nga tamariki a Eli, e tona uaorai matenga.

1 TAE maira te tuatua a Samuela kia
Iseraela katoa ra.
Aere atura Iseraela e tamaki i te
Philiseti, e kua patia iora i te puakapa i
Ebenezera: e kua patia iora te Phili-
2 seti i te puakapa i Apheka. Kua
akanoo iora te Philiseti i ta ratou ta-
maki ia Iseraela; e araveitu akera
ratou i te tamaki ra; pou akera Iseraela
ki mua i te aroaro o te Philiseti; mate
iora e a katoa paa tausani *ia ratou* i taua
3 tamaki anga ra. E tae maira te tangata
ki te puakapa ra, kua tuatua akera te
aronga pakari i Iseraela ra, Eaa ra oki
tatou i taia'i e Iehova ki mua i te aroaro
o te Philiseti i teianei rā? E tiki tatou
i te aruna koreromotu a Iehova i Silo ra,
e apai mai i ko nei ia tatou nei, kia na
rotopu ia tatou nei, ei akaora ia tatou i
4 te rima o to tatou au enemi. Kua tono
akera te au tangata i te karere i Silo, e
apai mai i te aruna koreromotu a Iehova
Sabaota ra, e noo i rotopu i nga kerubi
ra: i reira katoa nga tamariki a Eli ra,
ko Hophini raua ko Phinehaza, e
taua aruna koreromotu a te Atua katoa
ra.
5 E tae atura te aruna koreromotu a
Iehova ki roto i te puakapa ra, kua
maeva iora Iseraela katoatoa, e maeva
6 maata, keukeu atura te enua. E kite
akera te Philiseti i te aruruanga o taua
maeva ra, kua tuatua akera ratou, Eaa
ra teianei maeva maata e maoro i te pua-
kapa o te ngati Ebera ra? Kite akera
ratou e, kua tae mai te aruna a Iehova
7 i roto i te puakapa ra. Mataku iora
te Philiseti, e kua tuatua akera oki ra-
tou, E Atua tei aere mai ki roto i taua
puakapa ra. E kua tuatua akera oki
ratou, Aue oki tatou nei e! kare rai
8 teia mei muatangana roa mai. Aue
oki tatou e! ka ora tatou iaai i te rima
o tera ra au atua mana? ko te au atua
ïa i ta i to Aiphiti i taua au maki-mate
9 katoa i te medebara ra. E akamaroiroi,
e akatangata tikai, e te Philiseti e, kia
kore kotou e riro ei ao na te ngati
Ebera, mei ia ratou i riro ei ao na
kotou ra: e akatangata tikai, e tamaki.
10 Kua tamaki maira te Philiseti, e eke
iora Iseraela, oro iora te tangata ravarai
ki to ratou ngutuare: e maata ua atu
taua pou ra: e toru oki ngauru anga o
te tausani to Iseraela au tangata aere

ua i mate ra. Riro atura oki te aruna 11
a te Atua; e nga tamariki a Eli ra,
ko Hophini raua ko Phinehaza, kua
taia.
Kua oro maira tetai tangata no te 12
ngati Beniamina mei te nuku maira, e
tae maira ki Silo i taua rā ra, kua aaeia
ona kakau, e ma te one ki runga i te
mimiti nona ra. E tae maira aia, e i 13
na, te noo rā Eli ki runga i tetai noo-
anga i te pae arataa ra, te tiaki ra *i te*
tuatua: te kurukuru ra oki tona ate i
te aruna a te Atua. E tae maira taua
tangata ra ki roto i te oire ma taua tua-
tua ra, kua pukaoa ua atura to te oire
katoa ra. E kite akerā Eli i te puka- 14
oa anga o te aue ra, kua tuatua akera
aia, Eaa teia maoro e tu te kaunga nei
a te tangata? Kua aere viviki maira
taua tangata ra ki roto, e kua akakite
maira kia Eli. Ka iva akera ngauru 15
anga to Eli mataiti e varu oki ara; kua
avarevare oki tona mata, kare e kite kia
akara. Kua tuatua maira taua tangata 16
ra kia Eli, Mei te nuku mai au, i oro
mai nei au mei roto mai i te nuku i
teianei rā. Kua karanga atura aia, Eaa
te tuatua, e taku tamaiti? Kua tua- 17
tua maira taua tangata ra, na ko maira,
Kua ati Iseraela ki mua i te aroaro o te
Philiseti; e pou maata oki to tatou,
kua mate oki o puke tamariki ra ko
Hophini e ko Phinehaza, e kua riro oki
te aruna a te Atua. E tei te akaiki 18
anga aia i te aruna a te Atua ra, inga
tiraa atura aia ki raro mei runga mai i
taua nooanga ra, i te pae ngutupa ra,
aati iora tona kaki, e mate rava akera:
e tangata ruaine oki aia, e te teimaa.
Ka a akera ona ngauru anga i te mataiti
i te akava anga ia Iseraela ra.
Kua nui tana unonga te vaine a Phi- 19
nehaza, *e kua vaitata* i te anau: e kite
akera aia i te tuatua e, kua riro te aruna
a te Atua, e kua mate tona metua ongo-
ai, e tana tane katoa, rokoia iora aia
e te anau; mamae iora oki aia. E vai- 20
tata akera aia i te mate, kua karanga
atura te au vaine i vaitata iaia ra,
Auraka e mataku; e tamaiti taau kua
anau. Kare ra aia i ki mai, e kare oki
i akono ua mai. Tapa iora aia i taua 21
tamaiti ra ia Ikaboda, na ko akera, Kua
kore te kakā ia Iseraela nei: no te mea
kua riro te aruna a te Atua, e no te me-
tua ongoai, e no te tane nana. Kua 22
tuatua akera oki aia, Kua kore te kakā
ia Iseraela nei: kua riro oki te aruna a
te Atua.

PENE V.

Te Philiseti i te apai anga i te aruna ki te iero o Dagona ra: e to Dagona inga anga ki mua i taua aruna ra: te maki tu ke o te Philiseti.

1 KUA rave maira te Philiseti i te
aruna a te Atua, mei Ebenezera
2 mai e kua apai atura ki Asedoda. E
oti akera te aruna a te Atua i te raveia
e te Philiseti ra, apai atura ratou ki
roto i te are o Dagona, e kua tuku
3 atura ki te pae o Dagona ra. E ao
akera, kua tu akera to Asedoda i te
popongi, e i na, kua ingā Dagona ki
raro, *te tipapa ua ra* te mata ki raro i
te one ki mua i te aruna a Iehova.
Kua rave iora ratou ia Dagona, akatu
akaou akera iaia ki runga i tona tura-
4 nga ra. E ao akera ia ratou i tu ki
runga i te akirata ra, i na, kua ingā
Dagona ki raro, *te tipapa ua ra* te mata
ki raro i te one ki mua i te aruna a Ie-
hova; e te mimiti o Dagona, e nga
kapu-rima ra, kua motu ke ïa, te vai
ua ra i te turuki ngutupa ra; ko *te tino*
5 anake o Dagona ra tei toe. I kore ei te
kau taunga o Dagona, e te aronga katoa
e tomo ki roto i te are o Dagona i Ase-
doda ra, i takai i te turuki o Dagona, e
tae rava akenei ki teianei rā.
6 Kua teiaa maira te rima o Iehova ki
runga i to Asedoda, mate iora ratou
iaia, e kua ta maira aia ia ratou ki te
ophali, ko Asedoda e te au tapere ka-
7 toa i reirao. E kite akera to Asedoda
i te reira, kua tuatua akera ratou, Au-
raka te aruna a te Atua o Iseraela e
vaooia i o tatou nei: kua teiaa tukituki
oki tona rima ki runga ia tatou, e to ta-
8 tou nei atua ia Dagona. Kua unga
atura ratou i te karere, e uipa mai i te
au kavana katoa o te Philiseti ki o ra-
tou ra, e kua karanga atura, Akapeea
tatou i te aruna a te Atua o Iseraela
nei? Kua tuatua maira ratou, E apai
akapini tatou i te aruna a te Atua o
Iseraela e kia tae ki Gata ra. Kua
apai atura ratou i te aruna a te Atua o
9 Iseraela *e tae ua atura ki Gata.* E oti
akera i te apaiia e ratou *ki Gata* ra, tei
runga maira te rima o Iehova i taua
oire ra, e mate maata ua atu *to ratou;*
ta iora oki aia i te au tangata o taua
oire ra, te aronga mamaata e te tangata
rikiriki, mate iora oki ratou i te ophali
10 i roto ra. E kua apai atura ratou i te
aruna a te Atua ki Ekerona. E tae
atura te aruna a te Atua ki Ekerona,
kua aue ua atura to Ekerona, na ko
akera, Kua apai mai ratou i te aruna a

te Atua o Iseraela ki o tatou, e ta ia ta-
tou nei, e to tatou nei au tangata. Kua 11
unga atura ratou i te karere, e uipa
maira i te au kavana katoa o te Phili-
seti, e kua karanga atura, E tuku kotou
i te aruna a te Atua o Iseraela kia oki
akaou ana ki tona ngai tikai, ko te
mate aea tatou e to tatou nei au tangata
iaia: e mate maata oki to taua oire ra e
pini ua ake; teiaa tukituki maira te
rima o te Atua i reira. E te au tanga- 12
ta kare i mate rava ra, kua taia iora ra-
tou ki te ophali; e tae ua atura te aue
o taua oire ra ki runga i te rangi ra.

PENE VI.

Ope akera nga marama e itu ra kua tuatua te Philiseti e akaoki i te aruna, ma te ophali auro e te kiore auro: kua tae te aruna ki o Iosua i Bete-semesa: kua taia te au tangata ko ratou i akara ki roto i te aruna; kua tuatua ratou ki to Kiriata-iearima e tiki mai.

KA itu akera o te aruna a Iehova 1
marama i te enua o te Philiseti
ra. Kua tiki atura te Philiseti i te 2
kau taunga e te au tauraatua, e kua ui
atura, Akapeea tatou i te aruna a Iehova
nei? ka akakite mai ana, e akapeea
tatou i te akaoki ki tona ra ngai tikai.
Kua tuatua maira ratou, Kia akaoki 3
kotou i te aruna a te Atua o Iseraela ra,
auraka e akaoki puapinga kore ua; e
apai ra i tetai tutakingaara nana ra:
peneiake kia ora kotou na, e kite kotou
i reira i te mea i kore ei i apai keia atu
tona rima i runga ia kotou. Kua kara- 4
nga atura ratou, Eaa ta matou tutaki-
ngaara e apai atu nana? Kua tuatua
mai ratou, Ei ophali auro e rima ake, e
te kiore auro oki e rima, kia aite katoa
ki nga kavana o te Philiseti; okotai rai
oki o kotou mate e to kotou au kavana
katoa ra. E tenana, e anga i te tu o to 5
kotou ophali, e te tu o te kiore i pou ei
te enua ra; e akangateitei atu kotou i te
Atua o Iseraela; peneiake aia ko te
akamāmā ake i tona rima i runga ia
kotou, e i runga i to kotou au atua, e to
kotou enua ra. Eaa ïa puapinga kia 6
paketaketa i to kotou ngakau, mei to
Aiphiti e ko Pharao katoa i paketaketa
i to ratou ngakau? *e* kia akatu ke aia i
tana ravenga i rotopu ia ratou ra, kare
ainei kua tuku ratou i taua aronga ra e
riro atura ratou? E tenana ka tarai ko- 7
tou i tetai porotata ou, e ka rave i nga
bovi tinana e rua, kare e zugo i tukuia
ki rungao ra, ka itiki ei nga tinana ki te
porotata, ka taki mai ei i ta raua punua

8 ki roto i te are kia taka ke ra: Ka rave
ei i te aruna a Iehova, ka tuku ei ki
rungao i taua porotata ra; ka tuku ei
nga tu auro ta kotou e apai ei tutaki-
ngaara nana ra ki roto i tetai pia i te
pae ra; ka tuku atu ei kia aere ana.
9 E ka akaïra kotou, e te aere tika atura
na te ara i tona uaorai kotinga ki Bete-
semesa ra, nana teianei kino maata i
rave ia tatou nei: kia kore ra, ka kite
ïa tatou e, kare ïa te rima nona i ta ia
tatou nei; e mea tupu ua ïa ia tatou
nei.
10 Kua pera atura taua au tangata ra;
kua rave iora ratou i nga bovi tinana e
rua, kua itiki atura ki te porotata, e
mopani atura i ta raua punua ki roto i
11 te are: Kua tuku akera ratou i te aru-
na a Iehova ki runga i te porotata, e te
pia kiore auro e te tu o to ratou ophali
12 katoa ra. Aere ua atura nga bovi ti-
nana ra, na te arataa tikai e tae atu ei
ki Bete-semesa ra, aere aue ua atura
nga *bovi* na te ara-metua ra, kare i pipa
ke i te pae katau e te pae kaui; e kua
aru atura nga kavana o te Philiseti ra
na muri atu, e tae ua atura ki te koti-
13 nga i Bete-semesa ra. Te kokoti ra to
Bete-semesa i te sitona akaū ki raro i te
o ra: e kua nānā akera to ratou mata
ki runga, e kite atura i te aruna, mare-
ka rava akera oki ratou i te kite anga
14 atu. Kua aere ua maira te porotata ra
ki roto i te kainga o Iosua, e tangata
Bete-semesa, e kua tu ua iora i reira, e
toka maata oki te reira: kua pāpā iora
ratou i te rakau o taua porotata ra, e
kua apai atura i nga bovi ei tusia kara-
15 karatio na Iehova. Kua tuku iora te
ngati Levi i te aruna a Iehova, e te pia
i vaooia'i nga tu auro ra, ki raro, e kua
tuku ki rungao i taua toka maata ra: e
kua apai to Bete-semesa i te tusia
karakaratio, e kua apai i te au tusia na
16 Iehova i taua rā ra. E kite akera nga
kavana toko rima o te Philiseti ra *i te
reira*, oki atura ratou ki Ekerona i
17 taua rā ra. Teia nga ophali auro ta te
Philiseti i apai ei tutakingaara na Ie-
hova ra; okotai na Asedoda, okotai na
Gaza, okotai na Asekelona, okotai na
18 Gata, okotai na Ekerona; E nga kiore
auro, e aite akera ki te au oire katoa o
te Philiseti, o nga kavana toko rima ra,
i te au oire i patuia e tei kore i patuia
ra, e tae ua atura ki te *toka* maata i o
Abela, ta ratou i vaoo i te aruna a Ie-
hova ki rungao: *te vai ua ra ïa* ki teia-
nei rā i te kainga o Iosua i Bete-semesa
ra.
19 E kua ta iorū *Iehova* i te au tangata
no Bete-semesa, no te mea kua akara

ratou ki roto i te aruna a Iehova; i
taia oki e ia i taua aronga ra e rima
ngauru anga o te tausani e itu ngauru
tangata: e aue iora te tangata i te mea
e pou maata to te tangata i te taia e Ie-
hova. E kua tuatua akera to Bete- 20
semesa, Koai ïa tangata e tika kia mou
ki mua i te aroaro o teianei Atua tapu
ko Iehova? e aere tika aia ki o ai ra
mei ko nei atu i o tatou nei? Kua unga 21
akera ratou i te karere ki to Kiriata-ie-
arima, karanga atura, Kua akaoki mai
te Philiseti i te aruna a Iehova; e aere
mai kotou e apai atu ki ko na kia kotou
na.

PENE VII.

Te ako rā Samuela i te tangata kia tataraara: i tana pure i pou ei te Philiseti ra: to Iseraela au oire i riro ia ratou kua akaokiia mai.

KUA aere maira to Kiriata-iearima 1
e tiki i te aruna a Iehova, e kua
apai atura ki roto i te are o Abinadaba
i runga i te tuaivi ra; e kua akatapu
atura ratou i tana tamaiti ia Eleazara
ei tiaki i te aruna a Iehova ra. E e 2
vairanga roa atura to te aruna a Iehova
i Kiriata-iearima; e rua oki ngauru
anga o te mataiti *i reira.*
E aue iora te ngutuare katoa o Ise-
raela ia Iehova. Kua karanga aturā 3
Samuela ki te ngutuare ravarai o Ise-
raela, na ko atura, Kia ariu mai kotou
kia Iehova ma to kotou ngakau katoa
ra, ka tuku ke atu ei i te au atua ke, e
te au Asetoreta, i rotopu ia kotou na,
e kia akonokono i to kotou ngakau kia
Iehova ra, ka akamori ei iaia anake ra:
ka akaora aia ia kotou i te rima o te
Philiseti i reira. Kua tuku ke atura te 4
tamariki a Iseraela i te au Baala e te
au Asetoreta ra, e kua akamori ia Ie-
hova anake ra.
Kua karanga aturā Samuela, E uipa 5
mai ia Iseraela ravarai i Mizepa, e naku
e pure ia Iehova ia kotou. Kua uipa 6
maira ratou i Mizepa, e kua uti ratou i
te vai, e kua riringi ki mua i te aroaro
o Iehova, e kua neseteia iora i te reira
rā, e kua tuatua akera i reira, Kua ara
matou ia Iehova. E na Samuela e aka-
tika i te tuatua i te tamariki a Iseraela
i Mizepa. E kite akera te Philiseti e 7
kua uipa te tamariki a Iseraela i Mize-
pa, kua aere maira te au kavana o te
Philiseti e tamaki ia Iseraela. Kite
akera te tamariki a Iseraela, mataku
iora ratou i te Philiseti. Kua tuatua 8
maira te tamariki a Iseraela kia Samu-
ela, Auraka koe e tivata i te kapiki ki
to tatou Atua ra kia Iehova ia matou,
kia akaora aia ia tatou i te rima o te
9 Philiseti ra. Kua rave iorā Samuela
i tetai arenio kaiu, e kua apai atura ei
tusia karakaratio katoatoa na Iehova:
e kua kapiki aturā Samuela kia Iehova
ia Iseraela; e kua akarongo mai a Ie-
10 hova iaia. Te apai rā Samuela i taua
tusia karakaratio ra, te vaitata maira te
Philiseti e tamaki ia Iseraela; kua
akakokina mairā Iehova i te mangungu
maata ki runga i te Philiseti i taua rā
ra, raungara atura ratou; taia iora ra-
11 tou ki mua i te aroaro o Iseraela. Aere
atura oki to Iseraela mei roto atu i
Mizepa, e aruaru ua atura i te Philiseti,
e ta atura ia ratou, e topa maira Bete-
12 kara. Kua rave iorā Samuela i tetai
toka, e kua akatu akera ki runga i roto-
pu i Mizepa e ko Sene, tapa iora te
ingoa ko Ebenezera, tuatua akera, Kua
tauturu mai a Iehova ia tatou e teia
noa'i.
13 Vi iora te Philiseti, kare akerai ratou
i tae akaou mai ki te enua o Iseraela
ra: e tei runga to Iehova rima i te
Philiseti e ope rava akera to Samuela
14 au rā. E te au oire o Iseraela i riro i
te Philiseti ra, i akaokiia mai ïa kia
Iseraela, mei Ekerona mai e tae ua
atura ki Gata; e te au tapere no taua
au *oire* ra, kua rauka ïa ia Iseraela i te
rima o te Philiseti ra. E au oki to
15 Iseraela raua ko te ngati Amori. E na
Samuela e akatika i te tuatua ia Ise-
raela e ope rava akera ona au rā i te
16 ora anga nei. Aere atura aia i tera
mataiti tera mataiti i te akapini anga
ia Betela, e ia Gilagala, e ia Mizepa, e
kua akatika i te tuatua ia Iseraela i taua
17 au ngai katoa ra. E *mei reira* oki kua
oki aia ki Rama; i reira oki tona are;
e kua akatika aia i te tuatua ia Ise-
raela i reira; e kua akatu aia i tetai
atarau na Iehova i reira.

PENE VIII.

No te akono kore o nga tamariki a Samuela i pati ei Iseraela i te ariki ra: kua akakite aturā Samuela kia ratou i ta te ariki akonoanga.

1 E RUAINE akerā Samuela, aka-
riro atura aia i ana puke tamariki
2 ei akava ia Iseraela. Ko Ioela te ingoa
o tana tama mua; e ko Abia te ingoa o
tei muri ake: e puke akava oki raua i
3 Bere-seba. Kare ana puke tamariki i
aru i tona rua-tapuae: tatipake atura
raua i te apinga, e kua rave i te tutaki,
4 e kua akamingi i te tuatua-tau. Kua
akaputuputu iora te aronga mamaata

katoa o Iseraela, e kua aere maira ki
Rama kia Samuela ra; E kua tuatua 5
maira ratou kiaia, I na, kua ruaine
koe, e kare aau puke tamariki i aru i
toou ra rua-tapuae; e teianei, e aka-
tika ana koe i tetai ariki no matou, ei
akava ia matou, mei to te pa enua
katoa.

Mainaina akera rā Samuela i ta ra- 6
tou tuatua anga mai e, O mai tetai
ariki no matou, ei tutara ki runga ia
matou nei. E kua pure aturā Samu-
ela ia Iehova. Kua tuatua mairā Ie- 7
hova kia Samuela, E akarongo ua atu
koe i te tuatua a te au tangata na, ta
ratou i tuatua mai kia koe ra: kare oki
ko koe ta ratou i akaruke, kua akaruke
ra ratou iaku, auraka au ei tutara ki
rungao ia ratou. Ko ta ratou rai ïa 8
angaanga mei te rā mairai i arataki mai
ei au ia ratou mei Aiphiti ra, e tae rava
akenei ki teianei rā; kua akaruke rai
oki ratou iaku, e kua akamori i te au
atua ke, e te pera katoa ra ratou ia
koe. E tenana, e akarongo atu koe ki 9
to ratou reo: e ako pu tikai ra koe ia
ratou, e akakite oki kia ratou i te peu
a te ariki kia tutara ki rungao ia ra-
tou ra.

Kua akakite aturā Samuela ki te au 10
tangata, i pati mai iaia i te ariki, i te
au tuatua ravarai a Iehova ra. E kua 11
karanga atura aia, Teia ta te ariki ra
ravenga kia tutara ki rungao ia kotou:
Ka rave aia i ta kotou au tamariki ta-
maroa nona uaorai, *e* no tana ra au
kariota, e no tana ra au ipo; e oro oki
tetai pae na mua i te au kariota nona
ra. E akariro aia *ia ratou* ei kapena 12
ki rungao i te au pupu tausani, e ei
kapena ki runga i te au pupu e rima
ngauru; e ei tatanu i tona kainga, e ei
kokoti i tana kai akaū, e ei tupaki tao-
onga tamaki nana, e te au mea no tana
ra au kariota. Ka rave oki aia i ta 13
kotou au tamaine ei iro rakau kakara,
e ei tunu kai, e ei keu kai. Ka rave 14
oki aia i to kotou kainga memeitaki, e
to kotou au kainga vine, e to kotou au
kainga olive, ka oronga atu ei no tona
au tavini. Ka rave oki aia i te ngauru- 15
anga o ta kotou ua kai ra, e no ta kotou
au kainga vine ra, ka apai ei na te
aronga akataoongaia ki ona ra, e no
tona au tavini. Ka rave oki aia i to 16
kotou au tavini tane, e to kotou au
tavini vaine, e to kotou au tangata ou
memeitaki, e ta kotou au asini, ka
apai ei ei rave i tana uaorai angaanga.
Ka rave oki aia i te ngauruanga o ta 17
kotou au mamoe; e ka riro kotou ei
aronga tavini nona. Ka aue oki kotou 18
i te reira tuatau i to kotou ariki i ta
kotou i iki ra; kare rā Iehova e aka-
rongo mai ia kotou i te reira tuatau.
19 Kare akerai taua au tangata ra i
akarongo i te reo o Samuela; e kua
tuatua akera ratou, Auraka; ei ariki
rai *to matou* i rungao ia matou nei;
20 Kia aiteite katoa matou ki te pa enua
ravarai; kia akatika to matou ariki i
te tuatua ia matou nei, e kia na mua
aia ia matou, ka tamaki ei i ta matou
21 tamaki. Kua akarongo aturā Samuela
i te au tuatua ravarai a taua au ta-
ngata ra, e kua akakite atura aia i taua
22 *tuatua* ra ki mua ia Iehova ra. E kua
tuatua mairā Iehova kia Samuela, Ka
akarongo koe i to ratou reo, e akaariki
i tetai ariki no ratou. Kua karanga
aturā Samuela ki taua au tangata Ise-
raela ra, Ka aere anake ki to kotou au
oire tikai.

PENE IX.

Ko Saula i te tōno angaia e kimi i te au asini a tona metua ra; tona tae anga kia Samuela, to Samuela takinga iaia, e te tuatua tana i akakite maira kiaia no ko mai i te Atua ra.

1 TE noo ra tetai tangata ngati Be-
niamina, ko Kisa te ingoa, e ta-
maiti na Abiela, te tamaiti na Zerora,
te tamaiti na Bekorata, te tamaiti na
Aphia, e ngati Beniamina, e tangata
2 apinga maata. E tamaiti tana, ko
Saula te ingoa, e tangata tau tikai, e
te meitaki: kare e tangata e aite iaia
i o te tamariki a Iseraela i te meitaki:
ko tona pakuivi e runga akera ko tona
ïa ngai i teitei i te au tangata ravarai.
3 Kua ngaro te au asini ua a te metua o
Saula a Kisa. Kua karanga aturā Kisa
ki tana tamaiti kia Saula, E tu koe, e
aere, e kimi i te au asini, e arataki ka-
4 toa atu i tetai o te au tavini nei. Aere
atura aia na te maunga ra ko Ephe-
raima, e na te tapere ra ko Salisa, kare
i kitea atu e raua: mei reira kua aere
iora raua na te tapere ra ko Salima, e
kare oki *i reira:* e kua aere aia na te
tapere o te ngati Beniamina, e kare i
5 kitea e raua. E tae atura raua ki te
tapere ra ko Zuphe, kua karanga aturā
Saula ki tona tavini ra i aere katoa
raua ra, Aere mai taua e oki; ko te
kore aea taku metua *i te manako* i te
asini, e kua eumiumi aia ia taua nei.
6 Kua karanga atura aia kiaia, I na, tei
teianei oire tetai tangata no te Atua, e
tangata akangateiteiia taua tangata ra;
ko tana katoa i tuatua ra e tupu tika
rai ïa: e aere taua ki reira; peneiake

ko te akakite mai aia i to taua arataa
kia aere na reira. Kua karanga aturā 7
Saula ki taua tavini nona ra, Eaa ra ta
taua e apai atu na taua tangata ra, me
aere *taua*? e kua pou oki te kai i ta
taua puke kete, kare a taua e taoonga-
rima kia apai na taua tangata o te Atua
ra: eaa ta taua *puapinga*? Kua tua- 8
tua mairai taua tavini ra kia Saula, na
ko maira, Teia tetai kuata sekela ario
tei iaku nei; ko taku ïa e apai na taua
tangata o te Atua ra, kia akakite mai
aia kia taua i to taua arataa. I mua- 9
tangana ra, kia aere to Iseraela e ui i
te tuatua ki te Atua ra, e pera ïa te
tuatua e, Taki aere tatou ki te akara
akera: e akara oki to te peroveta nei
ingoa i muatangana ra. Kua karanga 10
aturā Saula ki taua tavini nona ra, E
tuatua meitaki tena; e aere taua. Aere
atura raua ki taua oire *i nooia* e taua
tangata no te Atua ra.

Te aere ra raua na runga i te tuaivi 11
ki taua oire ra, kite atura raua i e toko-
tai puke tamaine te aere ra e uti i te
vai, kua karanga atura raua kia ratou,
Tei ko nei aina te akara? Kua tua- 12
tua maira ratou kia raua, na ko maira,
Teia ïa: tei mua atu ïa ia korua: ka
aere viviki, i aere mai oki aia ki te oire
i teianei rā; no te mea e tusia ta te au
tangata i teianei rā ki runga i te ngai
teitei ra: Kia tae tikai korua ki roto i 13
te oire ra, kare aia e riro ki runga i te
ngai teitei e kaikai ra, e kite atu ei
korua iaia; kia tae mai oki aia ka kai
ei te au tangata, no te mea koia tei
akameitaki *i te Atua* i te tusia ra: ka
kai ei te aronga i tuatuaia ra i muri
ake: e tenana ka aere ki runga, ako-
nei korua ka kite atu ei iaia. Aere 14
atura raua ki runga ki roto i taua oire
ra; e tae atura raua ki roto i te oire, i
na, kua aravei mairā Samuela ia raua
i te aere anga ki runga ki taua ngai
teitei ra.

Kua akakite mai ana rā Iehova ki 15
te taringa o Samuela i te rā i mua ake
i taua aerenga mai o Saula ra, na ko
maira, Penei apopo ka tono mai ei au 16
i tetai tangata no ko i te tapere o
Beniamina ki ko nei kia koe nei, e ka
akatainu koe iaia ei tutara ki rungao i
toku iti-tangata ia Iseraela, kia ora
toku au tangata iaia i te rima o te
Philiseti ra: kua akara oki au i toku
au tangata; e kua tae mai to ratou
reo kiaku nei. E kite akerā Samuela 17
ia Saula, kua tuatua mairā Iehova kiaia,
I na, te tangata taku i karanga atu kia
koe na! koia tena ko te ka tutara ki
rungao i toku iti-tangata.

18 Kua aere aturā Saula i vaitata ia
Samuela i te ngutupa *oire* ra, e kua
karanga atura, Teia taku tuatua kia
koe, e akakite mai koe kiaku i te are o
19 te tangata akara ra. Kua tuatua mairā
Samuela kia Saula, na ko maira, Ko
au taua akara ra: ka aere na mua
iaku ki runga ki te ngai teitei akera;
ka kaikai tatou akonei: e apopo, kia
akakiteia atu koe e au te au mea ka-
toa i roto i to ngakau na, ka tuku ïa au
20 ia koe kia aere ana. Kareka te au
asini ua naau i ngaro e po toru akenei,
auraka to ngakau e maaraara i te reira;
kua kitea oki ratou. E naai oki te au
mea katoa i anoanoia e Iseraela nei?
Kare ainei naau, e na te ngutuare ka-
21 toa o to metua ra? Kua karanga
aturā Saula, na ko atura, Kare ainei
au i te ngati Beniamina, no te kopu
mea iti rava ia Iseraela nei? e toku
oki kopu-tangata, *kare ainei* i te mea
iti rava i te au kopu-tangata ravarai i
te kopu o Beniamina ra? eaa oki koe
22 i pera mai ei kiaku nei? Kua rave
aturā Samuela ia Saula raua ma tona
tavini, e kua arataki atura ia raua ki
roto i te pia kaingakai ra, e kua aka-
noo atura ia raua i te nooanga meitaki
i roto i te aronga i tuatuaia, e toru
23 ngauru paa taua aronga ra. Kua ka-
ranga aturā Samuela ki te ta'u-kai ra,
Ka apai mai ana i te manga *kai* taku
i tuku atu kia koe ra, taku i karanga
atu kia koe ra e, E vaoo ke ïa i vaitata
24 ia koe na. Kua rave iora taua ta'u-
kai ra i te ua mua, e to runga katoa ra,
e kua tuku iora ki mua ia Saula ra.
Kua tuatua mairā *Samuela*, I na, tei
mua i to aroaro tei vaooia *naau* ra; ka
kai, i vaooia oki naau tikai, mei te
tuatau i karanga'i au e, Kua tuatuaia
e au te au tangata ra. Kai katoa iorā
Saula raua ma Samuela i taua rā ra.
25 E kia eke maira ratou ki raro mei
runga mai i taua ngai teitei ra ki roto
i te oire, kua karangaranga iorā *Samu-
ela* raua ko Saula ki rungao i te are.
26 Tu akera ratou ki runga i te akirata;
e i te popongi metua, kua kapiki mai-
rā Samuela kia Saula i rungao i te are,
tuatua maira, Ka tu, kia tuku atu au
ia koe kia aere ana. Kua tu akerā
Saula ki runga, e kua aere atura aia e
27 Samuela katoa ki vao. *E* te aere atura
ratou ki te openga mai o te oire ra, kua
tuatua mairā Samuela kia Saula, Ka
tuatua ana i te tavini na, e aere na mua
ia taua, (kua aere ua atura aia na mua,)
e tu iti poto uao ana ra koe, kia aka-
kite atu au kia koe i te tuatua a te
Atua.

PENE X.

Ko Saula i akatainu poiriia e Samuela;
nga akairo e toru i akakiteia ra:
kua akatu keiā Saula: kua totou
aia. Te uipānga i Mizepa: ko Saula
tei ikiia ei ariki: kua tu ke ke te
manako o te au tangata iaia.

KUA rave iorā Samuela i tetai ue 1
manongi, e kua riringi atura ki
rungao i tona mimiti, e kua ongi atura
iaia, karanga atura, Kare ainei kua
akatainu a Iehova ia koe ei tutara ki
rungao i tana tuanga nei? Kia aka- 2
ruke mai koe iaku e aere atu koe
akonei, ka aravei koe i e toko rua puke
tangata i vaitata i te tanumanga o
Rahela i Zeleza, i te pae o Beniamina;
e ka tuatua mai raua kia koe e, Kua
kitea te au asini taau i aere e kimi ra;
e i na, kua kore to toou metua maara-
anga i te au asini, te aue ra ia koe, te
tuatua ra e, Akapeea ra au i taku
tamaiti? E mei reira oki e aere ra 3
koe e kia tae koe ki te ale i o Tabora,
e ka aravei mai ia koe i reira nga
tangata toko toru i to ratou aerenga ki
Betela *e akamori* i te Atua; e puke
punua puaka-nio e toru ta tetai i te
apai anga, e nga areto oki e toru ta
tetai, e āriki wina oki ta tetai i te apai
katoa anga: E aroa mai oki ratou ia 4
koe, e oronga mai ratou i e rua areto
naau; e rave oki koe *i te reira* i to
ratou rima. *E* mei reira *oki* e tae 5
atura koe ki te maunga o te Atua, e
puakapaanga toa tei reira na te Phili-
seti: e kia tae koe ki roto i te oire ra,
ka riro koe i te aravei i tetai pupu
peroveta, i te aerenga mai ki raro, mei
runga mai i taua ngai teitei ra, ma te
nabala, e te tophe, e te koe, e te kinu-
ra, i mua ia ratou; e totou oki ratou:
Ka tae mai oki te Vaerua o Iehova ki 6
runga ia koe ra, ka totou katoa oki
koe e ratou katoa, ka riro oki koe ei
tangata akatu keia. E kia ope teia 7
au akairo i te tupu ia koe ra; ka rave
ei koe i tei tika ia koe ra: tei ia koe
oki te Atua. E aere ra koe ki raro 8
ki Gilagala na mua iaku; e i na, e
aere atu au ki raro kia koe na, e apai
i te tusia karakaratio, *e* ta *oki* i te tusia
au ra: kia po itu koe i te tapapa anga
mai *iaku*, e kia tae atu au kia koe na,
e akakite kia koe i taau e rave ra.

E kia ariu aia e aere e akaruke mai 9
ia Samuela, kua oronga maira te Atua
i te ngakau ke nona: tupu atura oki
taua au akairo katoa ra i taua rā ra.
Tae akera oki raua ki te maunga ra, i 10
na, kua aravei maira tetai pupu pero-
veta iaia; e kua aere mai oki te Vae-
rua o te Atua ki rungao iaia, e kua
11 totou iora aia i rotopu ia ratou. E
kite akera te aronga ravarai i kite iaia
i muatangana ra, e i na, te totou katoa
ra aia i rotopu i te au peroveta ra, kua
tuatua akera ratou ratou uaorai, I
peeaia io nei te tamaiti a Kisa nei?
Tei roto katoā Saula i te au peroveta
12 ra? Kua tuatua akera tetai tangata i
reira, na ko akera, Koai ra to ratou
metua tane? E riro atura ïa ei tuatua-
anga, Tei roto katoā Saula i te au
13 peroveta? E oti akera taua totou
anga ra, aere atura aia ki te ngai tei-
14 tei ra. Kua tuatua maira te taeake o
te metua o Saula kiaia, e te tavini
katoa nona ra, I aere tika oki korua
kiea? Kua karanga atura oki *aia, I*
aere maua e kimi i te au asini: e kare
atura i kitea e maua, aere atura maua
15 kia Samuela ra. Kua tuatua maira te
taeake o te metua o Saula, Teia taku
tuatua kia koe, e akakite mai ana koe
kiaku i ta Samuela i tuatua mai kia
16 korua na. Kua karanga aturā Saula
ki te taeake o tona metua, Kua akakite
pu tikai aia kia maua e kua kitea te au
asini. Kareka te tuatua i te basileia, ta
Samuela i tuatua maira, kare aia i
akakite atu kiaia *i te reira*.

17 Kua akaputuputu mairā Samuela i
te au tangata ki Mizepa, ki mua i te
18 aroaro o Iehova; E kua karanga atura
aia ki te tamariki a Iseraela, Te na ko
maira te Atua o Iseraela ra ko Iehova,
I arataki mai au i to Iseraela mei
Aiphiti mai, e kua akaora au ia kotou
i te rima o to Aiphiti, e i te rima
o te au basileia katoa i tinai-mate mai
19 ia kotou na: E kua akaruke ra kotou
i to kotou Atua i teianei rā, i tei akaora
ia kotou i to kotou au tumatetenga
katoa e to kotou au mate; e kua
karanga kotou kiaia e, *Auraka;* ei
ariki rai to tuku ki rungao ia matou.
E tenana, e akakite kotou ia kotou
uaorai ki mua i te aroaro o Iehova i to
kotou au kopu e to kotou au kopu-
20 tangata. E oti akera te au kopu katoa
o Iseraela i te akavaitataia mai e Sa-
muela, ko te kopu o Beniamina tei
21 akakiteia mai. E oti akera te kopu o
Beniamina i te akavaitata kopu-ta-
ngataia mai e ia, ko te kopu-tangata
o Matari tei akakiteia mai, e akakiteia
maira oki te tamaiti a Kisa ra ko Saula:
e kia kimi ratou iaia kare rava atura
22 aia i kitea. Kua ui akaou rai ratou
kia Iehova i te tae anga mai o taua
tangata ra i reira. E kua tuatua mairā

Iehova, I na, kua pipini aia ki roto i
te au apinga ra. Kua oro atura ratou e 23
arataki mai iaia mei taua ngai ra, e kia
tu mai aia i rotopu i te au tangata ra,
teitei atura aia i te au tangata katoa
ra, ko te pakuivi ra i runga akera
te va'i i teitei. Kua karanga aturā Sa- 24
muela ki te au tangata ravarai, Te
akara nei ainei kotou iaia i tei ikiia e
Iehova ra, kare ona e arite i te au ta-
ngata katoa ra? Kua maeva katoatoa
iora te tangata, kua tuatua maira, Kia
ora te ariki.

Kua akakite aturā Samuela ki te 25
tangata i te au mea tika e tau ki te au
ariki, e kua tata iora ki roto i tetai
buka, e kua vaoo iora ki mua i te aro-
aro o Iehova. Kua tuku aturā Sa-
muela i te au tangata katoa kia aere
ana ki to ratou au ngutuare tikai. Aere 26
aturā Saula ki tona ngutuare i Gibea;
e tetai takanava tangata katoa i te aere
katoa anga, ko tei akataeia to ratou
ngakau e te Atua ra. Kua tuatua akera 27
tetai papaki tangata kanga ra, Eaa ta-
tou e ora'i i te reira tangata? Akavaa-
vaa atura ratou iaia, e kare i apai i te
apinga nana. Kare ra aia i akono ua
atu ia ratou.

PENE XI.

Ko Nahasa ngati Amona i te tamaki anga atu ia Iabesa-gileada; tana tuatua kino ia ratou: kua unga to Iabesa i te karere ki to ratou ai taeake; e kua akaoraia e Saula.

KUA aere maira te ngati Amona 1
ra ko Nahasa ki runga i reira, e
kua patia iora i te puakapa e tamaki
ia Iabesa-gileada; e kua karanga atura
te au tangata ravarai o Iabesa kia Na-
hasa, E papau mai koe i te korero-
motu kia matou nei, e ei tavini matou
noou na. Kua tuatua maira taua ngati 2
Amona ra ko Nahasa kia ratou ra,
Teia te mea e papau ei au *i te korero-
motu* kia kotou, e koiti ana au i to
kotou katoa au mata katau, ei akaki-
no anga ia Iseraela katoa ra. Kua 3
karanga atura te aronga pakari i Iabesa
kiaia, E tuku mai ana koe i nga rā e
itu ake ei akaeaanga kia tono matou i
te veka ki te au tapere katoa ki o Ise-
raela; e kare e tangata i te akaora ia
matou ra, ei reira matou e aere atu ei
ki vao kia koe na. E tae atura nga 4
karere ki Gibea i o Saula ra, kua aka-
kite atura ki te tangata i taua tuatua
ra: kua pukaoa ua atura te tangata
ravarai i to ratou reo ma te aue.
E i na, te aru aere mairā Saula i te 5
au bovi mei te kainga mai; e kua tua-
tua mairā Saula, I aaia te au tangata
nei i aue ei ratou? Kua akakite atura
ratou kiaia i te tuatua a nga tangata
6 no Iabesa ra. E tei te akarongo anga
aia i taua tuatua ra, kua tae maira te
Vaerua o te Atua ki runga ia Saula,
7 tupu rava akera tona riri. Kua rave
iora aia i nga bovi e rua ra, tipupu
iora, akau atura ki te au tapere ravarai
ki o Iseraela i te rima o te karere ra, i
te tuatua anga e, Ko te kore e aru
mai ia Saula e ia Samuela, e akapera
8 katoaia te au bovi nana. Rokoia ake
te tangata ravarai e te mataku ia Ie-
hova ra, e kua aere rotai maira ratou
katoa. E kia tatau aia ia ratou i
Bezeka, e toru ïa anere anga i te tau-
sani i taua au tamariki a Iseraela ra, e
te au tangata o Iuda ra, e toru ïa
ngauru i te tausani.
9 Kua tuatua maira ratou ki nga ka-
rere i aere maira, E karanga atu kotou
ki to Iabesa-gileada, Apopo i te avatea
ra e tauturuia'i kotou. Kua aere maira
aua nga karere ra, e kua akakite maira
ki to Iabesa *i taua tuatua* ra; mareka
10 rava akera ratou. Kua karanga atura
to Iabesa, Apopo matou ka aere atu ei
ki ko na kia kotou na, ka rave mai ei
kotou ia matou i ta kotou e anoano ra.
11 Kia ao akera ra, kua akataka iorā
Saula i taua au tangata ra, e toru akera
takanava; e tae atura ratou ki rotopu
tikai i te puakapa i te araanga popo-
ngi ra, e ta ua atura i to Amona e
avatea ua atura: e te toenga ra, pueu-
rikiriki ke atura ïa, kare ua e toko
rua tangata i kitea atu i te kapiti anga.
12 Kua tuatua akera te tangata kia
Samuela, Teiea te aronga i karanga e,
Ei ariki aina oki a Saula ki rungao ia
tatou? Arataki mai ana ïa aronga ki
13 ko nei, e na matou e ta. Kua tuatua
akerā Saula, Kare rava tetai tangata e
mate i teianei rā: kua akaora oki a
14 Iehova ia Iseraela i teianei rā. Kua
karanga aturā Samuela ki te tangata,
Taki aere tatou ki Gilagala, ka akaou
15 ei i te basileia nei i reira. Aere
anako atura te tangata ki Gila-
gala; e kua akaariki iora ratou ia
Saula i reira ki mua i te aroaro o Ie-
hova i Gilagala; e kua ta ratou i te
tusia au ki mua i te aroaro o Iehova i
reira; e mareka rava aturā Saula e te
au tangata katoa o Iseraela i reira.

PENE XII.

Te akakite nei a Samuela i tana ravenga pikikaa kore e te takinga-kino kore; te akamataku ra aia ia ratou i te

mangungu i te tuatau akaū; e kua akapumaana ia ratou i te aroa o te Atua.

KUA karanga aturā Samuela kia 1
Iseraela katoa, I na, kua aka-
rongo au i to kotou reo i te au mea
ravarai ta kotou i tuatua mai kiaku
ra, kua akaariki oki au i tetai ariki ki
rungao ia kotou. E teianei i na, kua 2
na mua ia kotou te ariki i te aere:
kua ruaine oki au, e kua inainaia toku
mimiti; e te noo ua nei aku puke
tamariki i o kotou nei: e kua na mua
au ia kotou i te aere mei toku ou anga
mairai e tae rava akenei ki teianei rā.
I na, teia au; e akakite mai ana kotou 3
kiaku ki mua i te aroaro o Iehova, e
ki mua oki i te aroaro o tona tangata
i akatainuia ra. Ko taai bovi tei raveia
e au? e ko taai asini tei raveia e au?
e koai taku i akangere atu? koai taku
i takinga-kino atu? e i rave au i te
tutaki i te rima oai ei akapo i toku mata?
Ka akakite mai, e naku e akaoki atu.
Kua tuatua maira ratou, Kare koe i 4
akangere mai ia matou, kare oki koe i
takinga-kino mai ia matou, kare oki
koe i rave i ta te tangata katoa nei
aping a. Kua karanga atura aia kia 5
ratou, Ko Iehova te kite, e tona ta-
ngata i akatainuia nei te kite, ia kotou
i teianei rā e, kare a kotou puapinga i
kitea i roto i toku nei rima. Kua tua-
tua maira ratou, Ko te kite ïa.
Kua karanga aturā Samuela ki te 6
au tangata, Ko Iehova ïa ko tei akono
ia Mose raua ko Aarona, e ko tei ara-
taki mai i to kotou ai metua mei te
enua maira mei Aiphiti. E tenana, 7
tu uaorai ana kotou, kia karangaranga
ua ana au kia kotou, ki mua i te aro-
aro o Iehova, i te au takinga-meitaki
katoa a Iehova ia kotou, e i to kotou ai
metua ra: Tae aturā Iakoba ki Aiphiti, 8
e tautopa atura to kotou ai metua kia
Iehova ra, kua tono aturā Iehova ia
Mose raua ko Aarona, e kua arataki
mai raua i to kotou ai metua mei Aiphiti
mai, e kua akanoo ia ratou ki ko nei.
E ia ratou i akangaropoina i to ratou 9
Atua ia Iehova, kua oko atura aia ia
ratou ki te rima o Sisera, kapena no te
nuku o Hazora; e te rima oki o te
Philiseti, e te rima oki o te ariki o
Moabi, e kua tamaki maira ratou ia
ratou. E kua kapiki atura ratou kia 10
Iehova, karanga atura, Kua ara ma-
tou, no te mea kua akatitima matou ia
Iehova, e kua akamori matou i te au
Baala e te au Asetoreta: i teianei ra,
e akaora ia matou i te rima o to matou
nei au enemi, e e akamori matou ia
11 koe. Kua tono akerā Iehova ia Ieru-
baala, e ia Bedana, e ia Iepheta, e ia
Samuela, e kua akaora iora ia kotou i
te rima o to kotou au enemi e pini ua
12 ake, noo iora kotou ma te ora. Kia
kite io nei ra kotou i te ariki o te tama-
riki a Amona ia Nahasa, i te aerenga
mai e tamaki ia kotou na, kua tuatua
maira kotou kiaku, Auraka; ei ariki
ra *to matou* ki rungao ia matou; e
ariki oki to kotou ko to kotou Atua ra
13 ko Iehova. E tenana, i na taua ariki
i ikiia e kotou na, ta kotou i anoano
na! e i na, kua tuku oki a Iehova i
14 tetai ariki ki rungao ia kotou na. Kia
mataku kotou ia Iehova, e kia aka-
mori kotou iaia, kia akono oki i tona
reo e kare e akatokā i te akauenga a
Iehova, ei reira kotou, e te ariki katoa tei
tutara ki rungao ia kotou, e aru tamou
15 ei i to kotou Atua ra ia Iehova: Kia kore
ra kotou e akamako i te reo o Iehova,
kia akatokā ra kotou i te akauenga a Ie-
hova, ei rungao to Iehova rima ia kotou
i reira, mei to kotou ai metua katoa ra.
16 E teianei, ka tu ua ana kotou, kia
kite i teianei mea maata, ta Iehova
e rave ki muao i to kotou na mata.
17 Kare ainei teia i te tuatau mou sitona
ra? Ka tautopa au ia Iehova, e nana
e tuku mai i te mangungu e te ua; kia
akara kotou e kia kite kotou, e e kino
maata tei raveia e kotou i mua i te
aroaro o Iehova nei, kotou i pati mai
i tetai ariki no kotou na.
18 Kua tautopa aturā Samuela ia Ie-
hova: e kua tuku mairā Iehova i te ma-
ngungu e te ua i taua rā ra: mataku
rava akera te au tangata ravarai ia Ie-
hova e ia Samuela.
19 E kua tuatua maira te au tangata
katoa kia Samuela, E pure koe i to
Atua ra ia Iehova i to au tavini nei,
kia kore matou e mate: kua kapiti
katoa oki matou i *teia* ara ki ta matou
au ara katoa ra, ko matou i pati i tetai
20 ariki no matou nei. Kua karanga
aturā Samuela ki taua au tangata ra,
Auraka e mataku: kua rave rai oki
kotou i taua kino maata katoa nei;
auraka ra kotou e tatipake i to kotou
aru anga ia Iehova; e akamori ra
kotou ia Iehova ma to kotou ngakau
21 katoa ra; Auraka oki kotou e anga ke,
kia aru i te au mea puapinga kore ra,
kare a ratou e puapinga, kare oki e
tika kia akaora; e mea puapinga kore
22 oki te reira. No tona ra ingoa maata
e kore ei a Iehova e akaruke i tona iti-
tangata: kua tika oki ia Iehova i te
akariro ia kotou ei iti-tangata nona.
23 Kareka au nei, auraka rava au e

tukumoe i te pure ia kotou, ka ara ai au
ia Iehova ra; ka apii rai au ia kotou
i te arataa meitaki e te tikaoroua: Kia 24
mataku ra kotou ia Iehova, e akamori
oki iaia ma te tuatua-mou, ma to kotou
ngakau katoa: e akamaara oki i te mea
maata i raveia e ia no kotou na. Kia 25
rave tamou ra kotou i te mea kino ra,
ka pou kotou i te mate, e to kotou
ariki katoa ra.

PENE XIII.

Te iki nei a Saula i te tangata e toru tausani: te Philiseti i te uipa anga e tamaki i to Iseraela ra: to Iseraela tumatetenga: kua roiroi a Saula i te tapapa ia Samuela, e kua apai aia i te tusia karakaratio: kua tae mai a Samuela i reira e kua ako mai iaia.

ARIKI akerā Saula e okotai akera 1
mataiti, e kia rua akera mataiti i
tona ariki anga ki runga ia Iseraela ra,
Kua iki iorā Saula *i te au tangata* o 2
Iseraela e toru tausani nona uaorai;
ko e rua tausani ra, tei ia Saula ïa i
Mikemasa, e i te maunga ra ko Betela;
e tetai tausani ra, tei ia Jonatana ïa
i Gibea i o Beniamina ra; e te toenga
o te tangata ra kua tuku ua atura aia
ia ratou kia aere anake ana ki te ngu-
tuare. Kua ta iorā Ionatana i tetai 3
puakapaanga o te Philiseti i Geba ra, e
kite akera te Philiseti *i taua tuatua
ra.* Kua akatangi iorā Saula i te pu
e pini ua ake taua enua ra, tuatua
akera, Kia akarongo mai te au Ebera.
E kite akera oki to Iseraela ravarai e, 4
kua taia e Saula tetai puakapaanga o
te Philiseti ra, e kua akaviiviiia to Ise-
raela e te Philiseti ra. Kua akaputu-
putu maira te tangata kia Saula i Gila-
gala ra. Kua uipa iora te Philiseti e 5
tamaki ia Iseraela ma te kariota e toru
ngauru i te tausani, e te aronga akaoro
ipo ra e ono ïa tausani, e te tangata ra
mei te one taatai ra te maata; e kua
aere maira ratou, kua patia maira i te
puakapa i Mikemasa, i te pae i te iti-
nga o te rā i Bete-avena. E kia akara 6
akera to Iseraela i to ratou pekapeka,
(tumatetenga oki te tangata,) kua pi-
pini iora te tangata i roto i te ana, e i
roto i te ngangaere, e i roto i te mato,
e i roto i te au ngai teitei, e i roto i te
vaarua. E kua aere atura *tetai pae* 7
ngati Ebera ki tera pae Ioridana, ki te
enua o Gada e Gileada; te noo ua rā
Saula i Gilagala, e kua aru atura te au
tangata katoa iaia ma te rutetetete.
Kua tiaki iora oki aia e po itu akera, 8
ko te taime ïa ta Samuela *i tuatua
maira:* kare rā Samuela i tae mai ki
Gilagala; pueurikiriki ke atura oki te
9 tangata iaia. Kua tuatua akerā Saula,
Ka apai mai ana i tetai tusia karakara-
tio ki ko nei kiaku nei, e te tusia au oki.
E kua apai aia i taua tusia karakaratio
10 ra. E oti akera taua tusia karakara-
tio ra i te apaiia e ia, i na, kua aere
mairā Samuela; aere aturā Saula e
11 aravei iaia, *e* kia aroa atu aia iaia. Kua
tuatua mairā Samuela, I aa ana koe?
Kua karanga aturā Saula, No te mea,
akara atura au kua pueurikiriki ke te
au tangata iaku, e kare koe i tae mai i
nga rā i akonoia ra, e kua putuputu
12 mai oki te Philiseti i Mikemasa; Kua
tuatua akera au, Ka tae rava mai te
Philiseti ki runga iaku i Gilagala, e
kare rai au i pure ia Iehova: kua rave
mamate ua atura oki au, e kua apai au
13 i tetai tusia karakaratio. Kua tuatua
mairā Samuela kia Saula, E ravenga
neneva taau: kare koe i akono i te
akauenga a to Atua ra a Iehova, tana i
akaue mai kia koe ra: *naringa* oki *koe
i akapera*, kua akamou ravā Iehova i
toou au ki runga ia Iseraela e tuatau
14 ua atu. I teianei ra, kare toou au e
mou: kua kimi a Iehova i tetai tangata
nona e tau ki tona uaorai ngakau; e
kua akaue oki a Iehova iaia e, ei kavana
ïa ki rungao i tona iti-tangata; no te
mea, kare akenei koe i akono i ta Iehova
15 i akaue mai kia koe ra. Kua tu akerā
Samuela, akaruke iora i Gilagala, tae
atura ki Gibea i o Beniamina ra. Kua
tatau iorā Saula i te au tangata i ona
ra, e ono paa anere i te tangata.
16 Noo iorā. Saula e tana tamaiti ko
Ionatana, e te au tangata e raua katoa
i Geba i o Beniamina ra: kareka te
Philiseti tei Mikemasa ïa te puakapa
17 anga. Kua aere maira te aronga noni
mei roto mai i te puakapa o te Philiseti e
toru katoa takanava: kua anga akera te-
tai takanava, aere tika atura ki Ophera,
18 ki te enua ra ko Suala: E kua anga tika
atura tetai takanava ki Bete-horona: e
kua anga tika atura tetai takanava ki
te pae i te medebara ra, i na te tapere
i aite tika ki te o ra ko Zeboima.
19 Kare rava e taunga tupaki auri e
pini rava ake te enua katoa o Iseraela;
kua karanga oki te Philiseti e, Ko te
tupaki aea te au Ebera i te koke e te
20 korare: E aere tika ra to Iseraela
katoa i o te Philiseti akakoi ei i tana
auri arote, e tana toi, e tana tarapa, e
21 tana ko one ra; Kua mania oki *ta ratou*
au auri arote i reira, e te toi, e te ko
one, e te au tarapa, e te au ko puaka
22 ra. E tae akera ki te rā tamakianga,

kare rava e koke, e te korare, i te kitea
anga i te rima o te au tangata ravarai,
i aru ia Saula, e ia Ionatana: tei ia
Saula anake ra raua ko te tamaiti nana
ra ko Ionatana, *te reira taoonga* i te
kitea anga. Kua aere maira te puakapa 23
o te Philiseti ki te arataa e tae atu ei ki
Mikemasa.

PENE XIV.

Te puakapa o te Philiseti i te pou anga ia Ionatana raua ko te apai taoonga tamaki nana ra: kua oripu ua te Philiseti: kua aruaru katoaia e Saula ma: te taputou neneva a Saula.

E TAE akera ki tetai rā, kua karanga 1
atura te tamaiti a Saula ra ko Iona-
tana ki te tangata ou apai taoonga nana
ra, Taki aere taua ki tera atu pae, ki te
puakapa o te Philiseti. Kare ra aia i
akakite ua atu ki tona metua. Te noo 2
rā Saula i te openga mai o Gibea, i raro
ake i te remuna, i vaitata i Migerona:
e te au tangata e ono paa anere i piri
kiaia ra; E ko Ahia, te tamaiti a Ahi- 3
tuba, te tuakana no Ikaboda, te tamaiti
a Phinehaza, te tamaiti a Eli taunga
a Iehova i Silo ra, tei kakau i te ephoda.
Kare te au tangata i kite e kua aere a
Ionatana. E puke mato kekeo tei taua 4
arataa i aereia e Ionatana ki te puakapa
o te Philiseti ra, okotai tei tetai pae,
okotai oki tei tetai pae: ko Bozeza te
ingoa o tetai, e ko Sene te ingoa o tetai.
Te ngai kekeo o tetai, anga tika atura 5
ïa ki Mikemasa i te pae i apatokerau
ra: e *te ngai kekeo* o tetai ra, anga tika
maira ïa ki Geba i te pae i apatonga ra.
Kua tuatua mairā Ionatana ki taua 6
tangata ou apai taoonga tamaki nana
ra, Taki aere taua ki te puakapa o
terara au peritome kore: peneiake ko
te rave a Iehova i te angaanga no tatou
nei; kare oki ïa peu ia Iehova i te
akono i te maata e te iti kia akaora ra.
Kua karanga atura taua apai taoonga 7
tamaki nana ra, Ka rave koe i ta to
ngakau e inangaro ra: ka aere ra, i na,
tei vaitata katoa au ia koe i taau e
anoano ra. Kua tuatua mairā Ionatana, 8
I na, te aere nei taua ki taua au tangata
ra, e ka akakite taua ia taua uaorai kia
ratou. Kia tuatua mai ratou kia taua 9
nei, Arika na kia tae atu matou kia
kotou na; ka tu ua taua i reira i to
taua ra ngai, kare taua e aere ki runga
kia ratou ra. Kia tuatua maira ratou 10
e, E aere mai ki runga nei kia matou
nei; e aere ïa taua ki runga i reira: ei
akairo oki te reira na taua e, kua tuku
mai a Iehova ia ratou ki to tatou nei
11 rima. Kua akakite atura raua ia raua
uaorai ki taua puakapa Philiseti ra; e
kua tuatua akera te Philiseti, I na, te
aere maira te Ebera mei roto mai i te au
12 vaarua i pipini ei ratou ra. Kua tuatua
maira to taua puakapa ra kia Ionatana
e te apai taoonga nana ra, na ko maira,
E aere mai ana ki runga nei kia matou
nei, e na matou e akakite atu kia korua
i tetai mea. Kua tuatua mairā Iona-
tana ki taua apai taoonga nana ra, E
aru mai koe iaku ki runga: kua tuku
mai a Iehova ia ratou ki te rima o
13 Iseraela. Kua totoro ua aturā Iona-
tana ki runga i nga rima e nga vaevae,
e te apai taoonga nana ra i te aru anga
iaia: topa iora taua au tangata ra ki
mua i te aroaro o Ionatana; e kua ta
katoa atura taua apai taoonga nana ra
14 na muri iaia ra. E taua pou mua-
tangana ra ta Ionatana e ta te apai
taoonga nana i rave ra, e rua ïa paa
ngauru anga i te tangata, ki runga i te
manga one e aite ki tetai pae ekera *te
maata, e tau ki nga bovi* e rua *kia arote.*
15 Rokoia iora te nuku e te tumatetenga
i te puakapa anga ra, e te tangata ka-
toa: to te punanga ra, e te aronga noni
katoa ra kua rokoia e te tumatetenga;
e kua ngaueue katoa te enua; no ko
mai i te Atua taua tumatetenga ra.
16 Kua akara iora te au tiaki o Saula i
Gibea i o Beniamina ra; e i na, te nga-
eva ua ra taua nuku maata ra, te aka-
17 pueurikiriki aere ua atura ratou. Kua
tuatua akerā Saula ki te aronga i vai-
tata iaia ra, Ka tatau ana kia kitea atu
to tatou i riro ra. E kia tatau oki ratou
ra, i na, kare ua rā Ionatana e te apai
18 taoonga nana ra. Kua karanga aturā
Saula kia Ahia, Ka apai mai ana i te
aruna a te Atua ra. Tei te tamariki a
Iseraela oki te aruna a te Atua i taua
19 tuatau ra. Te karangaranga ua rā
Saula ki te taunga, te maata ua ra te
keukeu i roto i te puakapa Philiseti ra:
kua karanga aturā Saula ki taua taunga
20 ra, Kua oti ua. E kua maeva iorā
Saula e te tangata ravarai i ona ra, e
kua aere anake iora e tamaki; e i na,
ko te au koke o te tangata ravarai kua
ariu anake ïa ki tona orai taeake; e eke
21 maata rava atura. E te Ebera i noo i
o te Philiseti i muatangana ra, tei aere
katoa mai oki ki te puakapa ra, kapiti
katoa maira ki to Iseraela kia Saula
22 raua ko Ionatana ra. E to Iseraela
ravarai i pipini i te maunga ra ko
Epheraima, kite akera ratou e, kua ati
te Philiseti, kua aruaru katoa atura
23 ratou ia ratou i taua tamaki ra. Kua
akaora iorā Iehova ia Iseraela i taua rā

ra: tae rava atura taua tamaki ra ki
Bete-avena.
E tumatetenga to Iseraela i taua rā 24
ra, kua akataputouia oki te tangata ka-
toatoa e Saula, kua tuatua oki aia e,
Kia kataraia te tangata e kaikai e aiai
rava atu, kia tutaki atu au i toku au
enemi. Kare anake atura te tangata i
tongi ua atu i te kai. E tae ua atura 25
oki te tangata katoatoa ki tetai ngai
vaorakau ra; e meli oki to reira, te vai
ua ra ki runga i te one. Kia tae ra te 26
tangata ki roto i taua ngai vaorakau ra,
e i na, te topata ua ra te meli ki raro;
kare rava e tangata i tuku ua ake i tona
rima ki te vaa; kua mataku oki te ta-
ngata i taua taputou ra. Kare rā Iona- 27
tana i kite i tona metua i te tuku anga
mai i taua taputou ra ki te au tangata
ra: e kua ko ua atura aia i te kauru
rakau i tona rima ki roto i tetai meli-
kerio, e kua tuku iora i te rima ki tona
vaa; e kua puera rava atura ona mata.
Kua karanga atura tetai o taua aronga 28
ra, na ko atura, Kua ikuiku mamate
mai to metua i te au tangata nei ma te
taputou, na ko maira, Kia kataraia te
tangata e kai i te kai i teianei rā: i
potopoto ei te a'o o te au tangata nei.
Kua tuatua mairā Ionatana, Kua tu- 29
matetenga te au tangata nei i toku me-
tua: ka akara ua ana, taku ïa tuatua
kia koe, i toku mata kua puera, ko au i
tongi ua ake i tetai manga meli iti nei!
Ka tanga atu ei i te au tangata nei, 30
naringa ratou i kai ua i nakonei *i te kai*
no te āru o to ratou au enemi i rauka ia
ratou ra? kare ainei e maata rava to te
Philiseti mate i reira? E ta aere ua 31
atura ratou i te Philiseti i taua rā ra
mei Mikemasa atu, e tae ua atura ki
Aialona: potopoto rava akera te a'o o
te tangata.
Kua oro ua atura te tangata ki runga 32
i te apinga, kua rave iora i te mamoe, e
te bovi, e te kafa, e kua ta ua iora ki
raro i te one; e kua kai iora te au ta-
ngata *i te puaka* ma te toto katoa ra.
E kua karanga atura ratou kia Saula, 33
na ko atura, I na, kua ara te au tangata
akera ia Iehova, kua kai *i te puaka* ma
te toto. Kua karanga atura aia, Kua
ara kotou: ka akataka mai ana i tetai
toka maata ki ko nei kiaku nei. Kua 34
tuatua akerā Saula, Ka aere ana kotou
i rotopu i te au tangata, ka karanga atu
ei kia ratou, E taki mai te tangata ra-
varai i tana bovi, e tana mamoe, i ko
nei ta ai ka kai ei; auraka kia ara ia
Iehova i te kai anga ma te toto katoa.
Kua taki anake maira te tangata katoa
i ta ratou bovi, i reira te tainga i taua
35 po ra. Kua akatu akerā Saula i tetai
atarau na Iehova, ko te atarau mua ti-
kai teia tana i akatu na Iehova.
36 Kua tuatua akerā Saula, E aere ta-
tou ki raro ki te au Philiseti i teianei
po, ka noni atu ei e ao ua ake, e auraka
rava tetai tangata o ratou kia vaooia.
Kua tuatua maira ratou, E rave koe i
taau e anoano ra. Kua tuatua akera te
taunga, E akavaitata tatou ki te Atua i
37 ko nei. Kua ui aturā Saula ki te Atua,
E aere ainei au ki te Philiseti? ka
tuku ainei koe ia ratou ki te rima o
Iseraela nei? Kare ra aia i tuatua mai
38 kiaia i taua rā ra. Kua karanga aturā
Saula, E akavaitata mai ana kotou, e te
aronga mamaata ravarai o te au tangata
nei; e akara kia kitea teianei ara i teia-
39 nei rā. Te ora ra oki a Iehova i akaora
ia Iseraela nei, tei taku tamaiti uaorai
teianei ara, tei ia Ionatana, ka mate ti-
kai aia. Kare takiri ra tetai o taua au
tangata katoa ra i ki ua mai kiaia ra.
40 Kua karanga atura aia kia Iseraela ka-
toa ra, Ei tetai pae kotou, e ei ia maua
ko taku tamaiti ko Ionatana tetai pae.
Kua tuatua maira te au tangata kia
Saula, Ka rave koe i taau e anoano ra.
41 Kua karanga aturā Saula kia Iehova,
E te Atua o Iseraela e, e tuku mai koe
i te tika. E ko Ionatana raua ko Saula
tei akakiteia mai; kua ora iora te au
42 tangata. Kua tuatua akerā Saula, Ka
tuku ana *i te kelero* ia maua ko taku
tamaiti nei ko Ionatana. E ko Ionata-
na tei akakiteia mai.
43 Kua tuatua akerā Saula kia Ionata-
na, E akakite mai koe kiaku i taau i
rave. Kua akakite aturā Ionatana kia-
ia, kua karanga atura, Kua tongi ua
rai oki au i tetai manga meli mea ngiti
i runga i te kauru o te rakau i toku
44 rima ra, *e* i na, ka mate au. Kua tua-
tua mairā Saula, Kia kore koe e mate,
e Ionatana e, kia pera mai te Atua *kiaku*
45 nei e kia maata atu rai. Kua karanga
atura te au tangata kia Saula, Ka mate
a Ionatana, i rauka'i oki teianei ora
maata i Iseraela nei? Auraka rava ïa:
te ora rā Iehova kare rava tetai rauru
o tona mimiti e topa ki raro i te one;
ko te Atua oki ma ia katoa tei rave i te
angaanga i teianei rā. Kua akaora
iora te au tangata ia Ionatana, e kare
46 akera aia i mate. E aere aturā Saula,
akaruke iora i te Philiseti, aere anake
atura te Philiseti ki o ratou uaorai ra.
47 Rauka iora te taoonga ariki ia Saula
ki runga ia Iseraela, e kua tamaki atura
aia i te au enemi katoa nona e pini ua
ake, ia Moabi, e te au tamariki a
Amona, e ia Edoma, e te au ariki o

Zoba, e te Philiseti: e te au ngai
katoa i aereia e ia ra kua akaanata rai
aia *ia ratou*. Maroiroi atura oki aia, e 48
ta iora aia i to Amaleka, e kua akaora
iora aia ia Iseraela i te rima o te aronga
i takinga-kino ia ratou ra.
Teia nga tamariki tamaroa a Saula 49
ra, ko Ionatana, e ko Isui, e ko Meliki-
sua; teia oki te ingoa o nga tamaine
toko rua nana ra; ko te ingoa o te ta-
ma mua ra, ko Merabi ïa, e te ingoa o
tei muri ake, ko Mikala ïa: E te ingoa 50
o te vaine a Saula ra, ko Ahinoama ïa,
e tamaine na Ahimaaza: e te ingoa o
te kapena o te nuku nana ra, ko Abene-
ra ïa, e tamaiti na tetai metua o Saula
na Nera. E taua metua o Saula ra, ko 51
Kisa ïa, e taua metua o Abenera ra, ko
Nera ïa, e tamaiti ïa na Abiela ra.
E tamaki maata *ta Iseraela* i te Phi- 52
liseti e ope ua ake to Saula ra tuatau:
e kua kite a Saula i te tangata maroiroi
e te toa ra, kua rave aia iaia ei *tangata*
nona.

PENE XV.

Ko Saula i te tono angaia e tamaki ia Amaleka kia pou takiri; kua akaora aia ia Agaga, e tei memeitaki o te au apinga: kua akakite a Samuela i tona akakore angaia; kua taiā Agaga.

KUA karanga aturā Samuela kia 1
Saula, Kua tono mai a Iehova
iaku e akatainu ia koe ei ariki ki ru-
ngao i tona tangata ia Iseraela ra; e
teianei, e akarongo koe i te reo i te au
tuatua a Iehova. Te na ko mairā Ieho- 2
va Sabaota ra, Te manako nei au i ta
Amaleka i rave ia Iseraela nei, tana
moetapapa anga iaia i te arataa ra iaia
i aere mai mei Aiphiti maira. E te- 3
nana, e aere e ta ia Amaleka, e kia pou
takiri rava te au mea katoa na ratou
ra, auraka rava e akaperepere ia ratou;
ka ta katoa ra i te tane, e te vaine, te
tamaiti varevare e te kai u, te bovi e te
mamoe, te kamela e te asini. Kua 4
akaputuputu mairā Saula i te au tanga-
ta i Telaima, e kua tatau iora, e rua
anere anga i te tausani i te tangata
aere ua, e okotai ngauru anga i te
tausani i te tangata no Iuda.
E kua tae aturā Saula ki tetai oire 5
no Amaleka, e kua moetapapa iora ki
raro i te o ra. Kua karanga aturā 6
Saula ki te ngati Keni ra, Aere ke ko-
tou, kia taka ke atu i te ngati Amaleka
nei, ko te mate katoa aea kotou e ratou
katoa ra iaku; kua takinga-meitaki
kotou i te au tamariki ravarai a Iseraela
ka aere mai ei ratou mei Aiphiti maira.
Aere ke atura te ngati Keni mei roto
7 mai i to Amaleka ra. E ta aturā
Saula i to Amaleka mei Havila atu, e
tae ua atura koe ki Sura, i anga tika ki
8 Aiphiti ra. E te ariki o to Amaleka
ra ko Agaga i opu ora uaia e ia, e kua
tairipoti rava atura i te au tangata ka-
9 toa ki te mata koke. Kua akaora atu-
rā Saula e te au tangata ia Agaga, e te
au mamoe memeitaki, e te au bovi, e *te
au puaka* a meitaki akera, e te au are-
nio; e te au mea memeitaki katoa ra,
kare ïa i akapou rava i te reira: ko te
au mea kino katoa ra, e te puapinga
kore ra, kua akapou takiri ravaia ïa.
10 Kua tae maira te tuatua a Iehova kia
11 Samuela i reira, na ko maira, Kua ta-
taraara akenei au, ko au i akaariki ia
Saula: kua anga ke oki aia i te aru
anga mai iaku, kare aia i rave i taku i
akaue atu *iaia* ra. Iriea akerā Samue-
la *i taua tuatua* ra; e kua kapiki atu-
ra aia kia Iehova e ao ua akera te po.
12 E tu akerā Samuela ki runga e aere e
aravei ia Saula i te popongi roa; e aka-
kiteia mairā Samuela, i tuatuaia mai, I
aere mai a Saula ki Karamela, e i na,
kua akatu aia i tetai akairo nona uaorai,
e mei reira oki ariu atura, aere atura
13 ki Gilagala. Aere aturā Samuela kia
Saula ra; e kua tuatua mairā Saula
kiaia, Kia ora koe ia Iehova: kua rave
14 au i ta Iehova i akaue maira. Kua
karanga aturā Samuela, Eaa ra oki
teianei kakina anga mamoe, e te ngu-
nguru anga bovi, taku e rongo nei?
15 Kua karanga aturā Saula, E mea rave-
ia mai e ratou no ko i te ngati Amale-
ka; kua vaoo oki te au tangata nei i te
au mamoe memeitaki, e te au bovi ra,
ei tusia na to Atua ra na Iehova; e te-
tai papaki ra kua pou takiri rava ïa
16 ia matou. Kua karanga aturā Samuela
kia Saula, Arika na, e akakite atu au
kia koe i ta Iehova i tuatua mai kiaku
i teianei po. Kua tuatua maira aia
kiaia, Ka tuatua mai.
17 Kua karanga aturā Samuela, Kare
aina i to akaaka anga ra, i toou orai
akara anga, *i akariroia'i* koe no rungao i
te au kopu o Iseraela nei? e i akatainu
a Iehova ia koe ei ariki ki rungao ia
18 Iseraela? E na Iehova koe i tono i
toou ra tere, e kua tuatua maira, Ka
aere, ka ta i tera ra aronga rave ara i to
Amaleka ra, e kia pou takiri rava, ka
tamaki atu ei ia ratou e kia ope rava
19 atu ratou ra. Eaa oki i kore ei koe i
akarongo i te tuatua a Iehova, i oro atu
ei ki runga i te apinga ra, e kua rave i
te mea kino ki mua i te aroaro o Ie-

hova? Kua tuatua mairā Saula kia 20
Samuela, Koia ïa, kua akamako au i te
reo o Iehova, e kua aere ua na te
ara i tonokia'i au e Iehova ra, kua taoi
mai au i te ariki o to Amaleka ra, ia
Agaga, e kua akapou takiri rava i to
Amaleka. Kua rave ra te au tangata 21
i te apinga, te au mamoe, e te au bovi,
te au apinga memeitaki ra, tei akonoia
e e akapou, ei tusia na to Atua ra na
Iehova i Gilagala ra. E kua karanga 22
aturā Samuela, Tei te tusia karakaratio
e te tusia ta Iehova i pingapingareka,
mei tei te akarongo i te tuatua a Iehova
ra? I na, e meitaki maata tei te akono
i tei te tusia, e *meitaki* maata tei te
akarongo i tei te tongaua rama ra. *Kua* 23
aite katoa te meameaau *ki* te ara ra ki
te purepure, e te māro ki te kino e te
akamori idolo ra. E tenana, kua aka-
ruke koe i te tuatua a Iehova, kua aka-
ruke katoa aia ia koe, auraka koe ei ariki.

Kua tuatua mairā Saula kia Samuela, 24
Kua ara au: kua tatipake au i te
akauenga a Iehova, e te au tuatua
naau ra: ko au i mataku i te au tangata
ra, e kua akarongo i ta ratou tuatua.
E teianei, teia taku tuatua kia koe, e 25
akakore mai koe i taua ara naku nei, e
oki katoa taua, kia akamori ra au ia
Iehova. Kua karanga aturā Samuela 26
kia Saula, Kare au e oki ki toou *tere:*
kua akaruke oki koe i te tuatua a Ie-
hova, e kua akaruke a Iehova ia koe,
auraka koe ei ariki i rungao ia Iseraela
ra. E tei te ariu angā Samuela e aere 27
ra, kua rave iora aia i tona tapa kakau,
e kua ngaae ra. Kua karanga aturā 28
Samuela kiaia, Kua aeae keia mai e
Iehova te basileia o Iseraela ia koe i
teianei rā, e kua orongaia e ia ki tetai
tangata tupu i o ou ra ko tei meitaki
ïa ia koe ra. Kare oki te Maroiroi o 29
Iseraela e pikikaa, kare oki e tataraara;
kare oki aia i te tangata ka tataraara'i
aia. Kua tuatua mairai aia, Kua ara 30
au: teia ra taku tuatua kia koe, kia
akangateiteiia ana au e koe ki mua i te
aronga pakari o toku au tangata nei, e
ki mua i to Iseraela nei, e oki katoa
taua kia akamori au i to Atua ra ia Ie-
hova. Kua oki aturā Samuela raua 31
katoa ko Saula: e kua akamori aturā
Saula ia Iehova.

E kua karanga aturā Samuela, Ka 32
arataki mai kotou i te ariki o to Amaleka
ia Agaga kiaku nei. E kua aere akaieie
ua mairā Agaga. Kua tuatua akera
oki a Agaga, Kua kore tika akenei te
kavangu o te mate. Kua karanga aturā 33
Samuela, Mei te au vaine i akangereia
i te tamariki e to koke naau ra, koia
katoa to metua vaine i roto i te au vaine
katoa ra e ngere katoa ïa i te tamariki.
E kua tipupu iorā Samuela ia Agaga e
motumotu taka ke atura i Gilagala, ki
34 mua i te aroaro o Iehova. Kua oki
mairā Samuela ki Rama, aere atura
oki a Saula ki tona uaorai ngutuare i
35 Gibea i o Saula ra. E kare ravā
Samuela i atoro akaou mai ia Saula
e tae ua atura ki te rā i mate ei
aia ra; kua aue rā Samuela ia Saula:
kua tataraara rā Iehova i te mea kua
akaariki aia ia Saula ei ariki no Ise-
raela.

PENE XVI.

*Samuela i tonokia ki Betelehema e aka-
kiteia e akatainu ia Davida: kua tae
maira te Vaerua o Iehova ki runga
ia Davida, e te vaerua kino ki runga
ia Saula; kua tiki naia mai a Davida
e Saula, ei akatangi kinura ki mua
iaia.*

1 KUA tuatua mairā Iehova kia
Samuela, Mei te aa te roa o toou
ra aue anga ia Saula, tei akarukeia e au
auraka aia ei ariki no Iseraela? Ka
akaki ana i to āriki ki te manongi, e
aere, e tono atu au ia koe kia Iese i
Betelehema ra; kua rauka oki tetai
ariki naku i roto i te au tamariki nana ra.
2 Kua karanga aturā Samuela, Akapeea
au e tika'i kia aere? Kia kite a Saula
ra, ka mate au iaia. Kua tuatua mairā
Iehova, E taki katoa tetai kafa ua i to ri-
ma, ka karanga atu ei e, I aere mai nei au
3 e apai i te tusia na Iehova. E tuatua kia
Iese, e aere katoa mai ki taua tusia ra,
e naku e akakite kia koe i taau e rave;
e ko taku e akakite atu kia koe ra, taau
4 ïa e akatainu naku. E kua pera oki a
Samuela ta Iehova i tuatua maira, e
kua aere aia ki Betelehema. E kua
rutetetete iora te aronga pakari o taua
oire ra i taua aerenga mai nona ra, e
5 kua tuatua maira, E tere au toou? E
kua karanga atura aia, E *tere* au: i
aere mai au e apai i te tusia kia Iehova
ra: ka akatapu ana ia kotou e aere
katoa mai ki te tusia nei. Kua akatapu
iora aia ia Iese e taua au tamariki, e
kua tuatua kia ratou e aere mai ki taua
tusia ra.

6 E tae maira ratou, kua akara atura
aia ia Eliaba, e kua tuatua akera, Ko
ta Iehova tikai teia i akatainu ra, tei
7 mua i tona aroaro. Kua tuatua mairā
Iehova kia Samuela, Auraka e akara i
tona mata, e tona tu i te teitei; no te
mea kua kopacia aia e au: e kare oki
ta Iehova akara anga e tau ki ta te

tangata; e akara oki te tangata ki te tu
i vao ake, karekā Iehova e akara ïa i te
ngakau. Kua karanga aturā Iese kia 8
Abinadaba, e kua tuku maira iaia ki
mua i te aroaro o Samuela. Kua tua-
tua akera aia, Kare katoā Iehova i iki i
teia. Kua tuku mairā Iese ia Sama. 9
Kua tuatua akera aia, Kare katoā Ie-
hova i iki i teia. E kua pera rai a 10
Iese i te tuku mai i tana au tamariki
toko itu ki mua ia Samuela. Kua
karanga aturā Samuela kia Iese, Kare
a Iehova i iki i taua aronga nei. E kua 11
karanga aturā Samuela kia Iese, Kua
ope rava mai nei *taau* au tamariki?
Kua tuatua maira aia, Te toe nei te
openga, e i na, te tiaki ra i te au ma-
moe. Kua karanga aturā Samuela kia
Iese, Ka unga i tetai tiki iaia; auraka
oki tatou e noo ki raro kia tae mai aia
i ko nei. Kua unga atura aia i te ta- 12
ngata, e kua arataki mai iaia ki roto.
E tangata muramura, e te mata meita-
ki, e te tu meitaki kia akara atu. E
kua tuatua mairā Iehova, Ka tu, ka
akatainu iaia; koia oki tena. Kua 13
rave iorā Samuela i taua āriki manongi
ra, e kua akatainu atura iaia i rotopu
i tona ai tuakana ra: e mei taua rā
maira te Vaerua o Iehova i te tae
anga mai ki runga ia Davida. Kua tu
akerā Samuela ki runga, e kua oki
maira ki Rama.
Kua akaruke ra te Vaerua o Iehova 14
ia Saula; e te akakoiriria maira tetai
vaerua kino i tukuia mai e Iehova ra
kiaia. Kua tuatua maira te au tavini 15
o Saula kiaia, I na oki, te akakoiririaia
maira koe e tetai vaerua kino no ko i
te Atua ra: E tuatua ua mai ana koe, 16
e to matou atu, i to au tavini i mua ia
koe nei, e kimi i tetai tangata i kite
meitaki i te akatangi i te kinura: e
kia rokoia mai koe e taua vaerua kino
no ko mai i te Atua ra, ka akatangi ei
ki tona rima, kua ora iora koe i reira.
Kua karanga aturā Saula ki taua au 17
tavini nona ra, E kimi kotou i tetai
tangata i kite meitaki i te akatangi
kinura, arataki mai ei i ku nei kiaku
nei. Kua tuatua maira tetai o taua 18
au tavini ra, na ko maira, I na, kua
kite au i *tetai tangata*, e tamaiti na
Iese i Betelehema, kua kite meitaki
ïa i te akatangi *kinura*, e tangata
maroiroi, e tangata tamaki oki, e e
ravenga karape oki tana, e te tangata
meitaki i te tu o te kopapa ra: e tei
iaia oki a Iehova. Kua tono akerā 19
Saula i te karere kia Iese ra i reira,
kua karanga atura, E tono mai koe i
taau tamaiti ra ia Davida kiaku nei,

20 ko tei *tiaki* i te au mamoe ra. Kua rave
iorā Iese i tetai asini ma te areto, e
tetai āriki wina, e tetai punua puaka-
nio, e kua akau ua atura kia Saula i
te rima o tana tamaiti ra o Davida.
21 Aere aturā Davida kia Saula ra, tu
atura ki mua iaia: e kua akaperepere
rava maira aia iaia; riro atura aia ei
22 apai taoonga tamaki nana ra. Kua
tono akerā Saula i te karere kia Iese
ra, karanga atura, E tuku mai koe ia
Davida kia noo mai aia ki oku nei,
taku ïa tuatua kia koe, e mea akapere-
23 pereia oki aia i mua i toku aroaro. E
kia tae maira te vaerua *kino* no ko mai
i te Atua ra ki runga ia Saula, kua
rave iorā Davida i te kinura, kua aka-
tangi iora ki tona rima: papa rava
akera te manava o Saula, kua meitaki
atura, kua akaruke maira oki taua
vaerua kino ra iaia.

PENE XVII.

Te Philiseti e to Iseraela i te tamaki okaou anga: te akavaaraa angā Golia i te au nuku Iseraela, e kua kai pati mai: kua tika ia Davida e taua raua, e kua mate a Golia iaia.

1 KUA akaputuputu maira te Phi-
liseti i to ratou au nuku i te
tamaki, e uipa maira ratou i Soko i o
Iuda ra; e kua patia iora ratou i te
puakapa i te va i Soko e Azeka, i
2 Ephesa-damima. E kua akaputuputu
katoa oki a Saula ma te au tangata o
Iseraela, e kua patia iora i te puakapa
i vaitata i te o ra ko Ela; e kua aka-
mou iora i te tamaki e tamaki i te
3 Philiseti ra. Te tu maira te Phili-
seti ki runga i te maunga i tetai pae, e
tu atura Iseraela ki runga i te maunga
i tetai pae; e tairua tei rotopu ia
ratou.
4 Kua aere maira tetai toa no te pua-
kapa o te Philiseti ra, ko Golia te in-
goa, no Gata, e ono kubiti e okotai
5 angaonu aia i te roa. E pare veo tei
runga i tona mimiti, e kua kakau ki te
kakau veo tuakapikapi ra, e te teimaa
o taua kakau ra, e rima tausani ïa te
6 sekela veo ra. E te vaî veo ki runga
i tona vaevae, e te paruru veo tei roto-
7 pu i nga pakuivi nona ra. E tana rakau
korare, mei te manora a te raranga
kakau ra ïa; e te katai auri o taua
korare nana ra, e ono anere sekela *te
teimaa:* e kua na mua tetai tangata
8 iaia i te apai anga i te paruru ra. E
kua tu ua maira aia, e kua kapiki
maira ki te au nuku o Iseraela, na ko
maira kia ratou, Eaa kotou i aere mai

ei e akamou i *ta kotou* tamaki? Kare
ainei au i te Philiseti, e e tavini oki
kotou no Saula? Kimi io na kotou
i tetai tangata no kotou, e aere mai aia
ki raro kiaku nei. *E* kia tika iaia e 9
taua iaku e kia mate au iaia, ei tavini
ïa matou no kotou i reira: kia autu
ra au, e kia mate aia iaku ra, ei tavini
kotou no matou i reira, e e rave i ta
matou angaanga. Kua tuatua maira 10
taua Philiseti ra, Kua akavaavaa au i
te au nuku o Iseraela i teianei rā; e o
mai ana tetai tangata, e taua ana
maua. E kite akerā Saula e Iseraela 11
katoa i te tuatua a taua Philiseti ra,
kua taitaia iora ratou, kua maata rava
te mataku.
E tamaiti oki a Davida na taua 12
tangata Epherata i Betelehema-Iuda,
ko Iese tona ingoa, toko varu ana ta-
mariki tamaroa: i tuatuaia taua ta-
ngata ra i te ruaine i te tuatau ia Saula
ra. Aere atura nga tamariki pakari a 13
Iese toko toru e aru atura ia Saula ki
te tamaki; e te ingoa o aua nga ta-
mariki tamaroa toko toru nana i aere
ki te tamaki ra, te tama mua ko Eliaba
ïa, e tei muri ake ko Abinadaba ïa, e
te toko toru ra ko Sama ïa. Ko Da- 14
vida tei muri rava ake; aru atura nga
tamariki pakari toko toru ra ia Saula.
Oki atura rā Davida ki Betelehema e 15
akaangai i te au mamoe a tona metua,
akaruke iora ia Saula. Kua akavai- 16
tata maira taua Philiseti ra i te popo-
ngi e te aiai i te akakite anga iaia
uaorai, e rua takau akera rā. Kua 17
karanga aturā Iese ki tana tamaiti kia
Davida, Ka rave ana koe i tetai epha
i teianei *sitona* tunu na to au tuakana,
e teia oki au areto okotai ngauru, ka
oro ei ki te puakapa ki to au tuakana;
E apai katoa oki i teianei aronga utoka 18
okotai ngauru ki te kapena o *to ratou*
tausani, ka akara'i i to ai tuakana i te
meitaki anga, ka rave mai ei i ta ratou
e tuku maira. Tera oki a Saula, e ra- 19
tou, e to Iseraela katoa ra, tei te o ra
ko Ela, te tamaki ra ki te Philiseti.
Kua tu akerā Davida i te popongi 20
roa, vaoo iora i te au mamoe i te tiaki,
rave iora, e aere atura i ta Iese i akaue
maira iaia; e tae atura aia ki te ko-
tinga, te aere ra te nuku e tamaki, te
maeva ra i te maeva tamaki ra. Kua 21
akanoo oki Iseraela e to Philiseti katoa
i te tamaki, tetai nuku e tetai nuku.
Vaoo iorā Davida i tana apainga i te 22
rima o te tiaki apainga ra, oro atura ki
roto i te nuku, e tae atura, aroa atura
i tona ai tuakana. Te tuatua ua ra aia 23
kia ratou, e i na, te aere maira taua toa
ra, te Philiseti no Gata, ko Golia te
ingoa, mei roto mai i te nuku o te Phi-
liseti, kua tuatua maira i taua au tua-
tua rai: te akarongo aturā Davida.
24 Oro anake iora to Iseraela ravarai, i te
kite anga i taua tangata ra, kua maata
25 rava akera te mataku. Kua tuatua
akera to Iseraela, Te kite ra kotou i
teianei tangata i aere mai ki runga
nei? i aere mai oki aia e akavaavaa ia
Iseraela; e te tangata e mate ei aia
nei, e apinga maata tana i te ariki nei,
e ka oronga oki aia i tana tamaine
nana, e akarangatira ua oki aia i te
ngutuare o tona metua i Iseraela nei.
26 Kua karanga aturā Davida ki te au
tangata i tu ua i vaitata iora, na ko
atura, Akapeeaia te tangata e mate ei
iaia teianei Philiseti, kore akera te
akakino ia Iseraela nei? koai oki tei-
anei Philiseti peritome koreia ra, i
akavaavaa mai ei aia i te au nuku a te
27 Atua ora nei? Kua tuatua iora te ta-
ngata kiaia i teianei tuatua, na ko iora,
Ka akaperaia te tangata i mate iaia
taua *tangata* nei.
28 Te akarongo maira tona tuakana ko
Eliaba iaia i karanga atu ki te au ta-
ngata ra; tupu akera te riri o Eliaba
ia Davida, e kua tuatua maira aia,
Eaa koe i aere mai ei i ko nei? vaoo
iora koe i te au mamoe ra kiaai i te
medebara? kua kite au i toou ra ne-
ngonengo, e te akono kore o toou ra
ngakau; i aere mai oki koe ki raro nei
29 e akara i te tamaki anga. Kua ka-
ranga aturā Davida, I akapeea ua ana
30 au? kare aina e tumu? Kua anga
atura aia ki tetai, e kua pera rai aia i
te tuatua anga ra: e kua pera katoa
mai oki ta te tangata i te tuatua anga
mai.
31 E kitea akera taua tuatua i tua-
tuaia e Davida, kua karanga atura
ratou ki mua i te aroaro o Saula: kua
32 tono maira aia i te karere iaia. Kua
karanga aturā Davida kia Saula, Au-
raka rava te ngakau o tetai tangata e
taitaia ua atu iaia akera; ka aere to
tavini nei e taua ki terara Philiseti.
33 Kua tuatua mairā Saula kia Davida,
Kare koe e tika kia aere e taua ki
terara Philiseti; e tangata ou oki koe,
kareka aia ra, e toa uritumu ïa mei
34 tona ou anga mairai. Kua karanga
aturā Davida kia Saula, I tiaki ana oki
to tavini i te mamoe a tona metua, e
kua aere maira te liona e te daba, e kua
rave i tetai arenio no taua anana ra:
35 Kua aru atura au i te reira e kua ta, e
kua rave mai *i taua arenio* ra no roto i
tona vaa: e kia tu aia e rave mai iaku

ra, kua opu au i te uru tanga ra, e
kua ta, e kua mate rava. Kua mate 36
oki te liona e te daba i to tavini nei; e
ka riro katoa taua Philiseti peritome
koreia ra mei te reira katoa te tu, koia
i akavaavaa mai i te au nuku o te Atua
ora nei. E kua karanga atu rai a Da- 37
vida, Na Iehova, na tei akaora iaku i
te vaevae o te liona, e te vaevae o
te daba, e akaora iaku i te rima o
terara Philiseti. Kua tuatua mairā
Saula kia Davida, Ka aere, e ei vaitata
katoao a Iehova ia koe na.

Kua rakei mairā Saula ia Davida ki 38
tona kakau, e kua tuku maira i te pare
veo ki runga i tona mimiti: e kua aka-
kakau maira iaia ki te kakau tamaki.
E i rungao i taua kakau ra kua tatua 39
mairā Davida i te koke nana ra.
Kua timatamatā Davida i te aere, *kare
akerai i tika:* kare oki aia i matau.
Kua karanga aturā Davida kia Saula,
Kare teia e tika iaku kia aere; kare
oki au i matau. Kua kopae aturā
Davida i te reira. Kua rave iora aia i 40
tana rakau i te rima, e kua rave iora
oki aia i nga toka pateka e rima no raro
i te kauvai, tuku iora ki roto i tetai
āriki a te tiaki mamoe ra i *rave katoaia
mai* e ia; kua akavaitata atura aia ki
taua Philiseti ra ma taua pute toka e te
maka nana i tona rima.

E kua aere maira taua Philiseti ra, e 41
kua akavaitata maira kia Davida; e te
tangata i apai i te paruru ra i te na
mua anga iaia. E kia akara maira 42
taua Philiseti ra, e kite maira ia Da-
vida, kua akavaavaa maira aia iaia: e
tangata ou oki aia, e te mata mura-
mura, e te meitaki. Kua tuatua maira 43
taua Philiseti ra kia Davida. E pua-
ka-aoa ainei oki au nei, e aere mai ei
koe kiaku nei ma te rakau? E kua tao
maira taua Philiseti ra ia Davida i
tona au atua ra. E kua tuatua maira 44
oki taua Philiseti ra kia Davida, Ka
aere mai ana kiaku nei, e naku e tuku
i to kopapa na te au manu o te reva, e
na te au puaka o te ngangaere nei.
Kua karanga aturā Davida ki taua 45
Philiseti ra, Te aere maira koe kiaku
nei ma te koke, e te korare, e te pa-
ruru: te aere atu nei ra au kia koe ma
te ingoa o Iehova Sabaota ra, te Atua
no te au nuku o Iseraela ra, tei aka-
vaavaaia e koe na. Na Iehova koe e 46
tuku mai ki toku rima akonei; e naku
koe e ta, e ka tipu keia e au to mimiti
na; e tuku oki au i te au kopapa o te
nuku Philiseti na te au manu o te reva,
e na te au puaka taae o te enua nei, i
teianei rā; kia kite te ao katoa nei e,

47 e Atua to Iseraela. E ka kite teianei
aronga maata katoa ra e, e tika ia Ie-
hova kia akaora, auraka ua atu ei
koke, auraka ei korare: na Iehova oki
te tamaki, e nana kotou e tuku mai ki
to matou nei rima.

48 E kia tu mai taua Philiseti ra, e kua
aere vaitata maira e aravei ia Davida;
oro viviki atura oki a Davida ki te
nuku e aravei i taua Philiseti ra.
49 Kua tuku iorā Davida i tona rima ki
roto i te pute, kua kiriti akera i tetai
toka, kua maka atura, pa atura ki
runga i te rae o taua Philiseti ra,
ngaro atura te toka ki roto i tona rae;
topa iora aia i raro tona mata ki te one.
50 Inga iora te Philiseti ia Davida i te
maka ma te toka, ta iora i te Philiseti,
mate rava akera aia; kare ra e koke i
51 te rima o Davida. Kua oro aturā Da-
vida, kua tu ua atura ki rungao i taua
Philiseti ra, e kua rave iora i tana
koke, unui akera ki vao i te vaî ra, e
kua tamate rava atura iaia ki taua *koke*
ra, e kua tipu iora i tona mimiti. E
kia akara mai te Philiseti i taua toa no
ratou ra kua mate, ati atura ratou.
52 Kua tu akera to Iseraela e to Iuda, e
kua maeva iora, e kua arumaki atura
i te Philiseti e tae ua atura ki te o, e te
au ngutupa o Ekerona ra. Taūna ua
atura taua au Philiseti i taia ra na te
arataa e aere tika atu ei ki Saarima, e
53 tae ua atu ki Gata e Ekerona ra. E
oki maira te tamariki a Iseraela mei
taua arumaki anga i te Philiseti ra, e
54 kua āru iora i to ratou puakapa. E
kua rave iorā Davida i te mimiti o taua
Philiseti ra, apai atura ki Ierusalema;
kua tuku iora te taoonga tamaki nana
ki roto i tona puakapa.

55 Kite akerā Saula ia Davida i te
aere anga e taua ki taua Philiseti ra,
kua ui atura aia ki te kapena o te
nuku ra kia Abenera, E Abenera, e
tamaiti naai terara tamaiti? Kua tua-
tua mairā Abenera, Te ora ra koe, e
56 *taku* ariki, kare au i kite. Kua ka-
ranga atura te ariki, E ui aere ana
koe, e tamaiti naai taua tamaiti nei.
57 E te oki rā Davida mei te tainga mai i
taua Philiseti ra, kua rave aturā Abe-
nera iaia, kua arataki ki mua i te aro-
aro o Saula, e ma te mimiti katoa o
58 taua Philiseti ra i tona rima. Kua
tuatua mairā Saula kiaia, E terara
tangata ou, e tamaiti koe naai ra? Kua
karanga aturā Davida, E tamaiti na to
tavini ra na Iese i Betelehema ra,

PENE XVIII.

Te ngakau o Ionatana i te riro anga kia Davida, i vareaeia akera e Saula. To Davida akono meitaki anga; e ta Saula ravenga kia mate aia.

EKIA akaoti akera aia i taua tua- 1
tua anga kia Saula ra, piri rava
akera te ngakau o Ionatana ki te nga-
kau o Davida, aroa aturā Ionatana iaia
mei te mea ko tona uaorai vaerua.
Kua rave mairā Saula iaia i taua rā ra, 2
kare akerai i tuku iaia kia aere ua ana
ki te ngutuare o tona metua ra. Kua 3
papau iorā Ionatana raua ko Davida i
tetai koreromotu, no te mea kua ina-
ngaro rava atura aia iaia mei te mea
ko tona uaorai vaerua. Kua tatara 4
akerā Ionatana i tona kakau i runga
iaia uaorai, e kua apai atura kia Da-
vida, te au kakau nona, e te koke
katoa nana, e te ana katoa nana, e te
tatua katoa nona. E kua aere iorā 5
Davida ki te au ngai katoa kia tonokia
e Saula ra, akono tika atura aia: kua
tuku akerā Saula iaia ki runga i te au
tangata tamaki ra, e kiteia maira aia e
te au tangata ravarai, e te au tavini ka-
toa o Saula ra.

E te aere maira ratou, i to Davida 6
oki anga mai mei te tainga mai o taua
Philiseti ra, kua aere maira te au
vaine mei roto mai i te au oire katoa
no Iseraela, ma te pee e te ura, e aravei
atu i te ariki ia Saula, ma te tophe, e
te rekareka, e te au mea akatangi ra.
Kua karanga atura te au vaine i to 7
ratou akatangi anga, na ko atura, Kua
mate ta Saula e kua tausani, kua
ngauru ra te tausani i ta Davida. Riri 8
rava akerā Saula, e mea mainaina nana
taua tuatua ra; e kua tuatua akera aia,
Kua akangauru ratou i ta Davida tau-
sani, e taku ra ko te tausani ua anake
ra ïa: *eaa* atu rai te toe mari ra ko te
au nei? Mei taua rā mairai a Saula i 9
te akara matariki anga ia Davida.

E ao akera tei runga maira te vae- 10
rua kino no ko mai i te Atua ia Saula,
kua totou iora aia i roto i taua are ra:
kua akatangi iora te rima o Davida mei
tei muatangana ra: e tao oki tei te
rima o Saula. Kua vero mairā Saula 11
i taua tao ra; kua tuatua akera oki aia,
E vero au e piri ua atu a Davida ki
runga i te pae are. Kape akera rā
Davida e rua akera kapenga. Ma- 12
taku akerā Saula ia Davida, no te
mea tei iaiā Iehova, e kua akaruke
iora aia ia Saula. No reirā Saula i 13
tuku ke atu ei iaia, e kua akariro atura
iaia ei kapena ki rungao i te tausani
okotai ra, e na mua aia i te au tangata
i te aere ki vao, e te oki mai ki roto.
14 E kua akono meitaki aturā Davida i
tona au aerenga katoa, e tei iaiā Ie-
15 hova. E kia akara mai a Saula e te
akono meitaki roa aia ra, mataku atura
16 aia iaia. Kareka Iseraela e Iuda katoa
ra, te inangaro maira ratou ia Davida,
no te mea i na mua aia ia ratou i te
aere ki vao e te oki mai ki roto.
17 Kua tuatua mairā Saula kia Davida,
I na, ko taku tamaine tama mua ra ko
Merabi, koia taku e oronga atu naau
ei vaine; kia maroiroi ra koe iaku nei,
e karo i te tamaki ia Iehova ra. I tua-
tua ana oki a Saula e, Auraka toku
rima e rave iaia, na te rima ra o te
18 Philiseti e rave iaia. Kua karanga
aturā Davida kia Saula, Koai oki au
nei? e eaa toku nei ora, *e* te kopu-
tangata o toku metua i Iseraela nei, i
akariroia'i au ei unonga na te ariki?
19 Kia tae ra ki te rā e orongaia'i te ta-
maine a Saula ra ia Merabi kia Davida
ra, orongaia atura ïa ei vaine na Ade-
20 riela i Meholati. E kua inangaro oki
te tamaine a Saula ra ko Mikala ia
Davida: e kua akakite atura ratou kia
Saula, e e mea taurekareka atura iaia.
21 E kua tuatua mairā Saula, E oronga au
iaia *ei vaine* nana, kia riro aia ei maunu
iaia, kia rave mai te rima o te Philiseti
iaia. I karanga atu ei a Saula kia
Davida, Ka riro koe i teianei rā ei
unonga naku i *tetai* o raua ra.
22 Kua karanga aturā Saula ki tona au
tavini, *na ko atura*, E karangaranga
poiri atu kotou kia Davida, e na ko
atu, I na, te taurekareka maira te ariki
ia koe, e te inangaro maira tona au ta-
vini ravarai ia koe ra: e teianei ei
23 unonga koe na te ariki nei. Kua ka-
ranga atura te au tavini o Saula i taua
tuatua ra ki te taringa o Davida. E
kua tuatua mairā Davida, E ana nei
ainei kotou e mea iti i te tangata pua-
pinga kore mei iaku nei kia riro ei
24 unonga na te ariki? E kua akakite
maira te au tavini o Saula ra kiaia,
na ko maira, Teia ta Davida tuatua.
25 Kua karanga aturā Saula, E na ko atu
kotou kia Davida, Kare te ariki i ina-
ngaro i te ōra, kareka e kiri i mua no
te Philiseti kia okotai anere ei tutaki
anga atu i te enemi o te ariki ra: te
manako ra oki a Saula kia ingā Da-
26 vida i te rima o te Philiseti ra. E tei
te akakite anga te au tavini ra kia Da-
vida i te reira tuatua, mareka rava
aturā Davida kia akariroia aia ei uno-
nga na te ariki ra, kare ra to au rā i

ope. Kua tu akerā Davida, aere atura 27
aia ma tona au tangata, e kua ta atura
i to te Philiseti e rua anere atura i te
tangata; e kua apai mairā Davida i to
ratou kiri i mua, e kua tuku katoa
atura ratou ki te ariki ra, kia riro oki
aia ei unonga na te ariki. E kua oro-
nga mairā Saula i tana tamaine ia Mi-
kala nana ei vaine. Akara aturā Saula, 28
e kite atura e, te piri mairā Iehova kia
Davida, e te inangaro ra te tamaine a
Saula ra ko Mikala iaia. Maata rava 29
atura to Saula mataku ia Davida; riro
aturā Saula ei enemi no Davida i te au
rā katoa. Kua aere maira te au ka- 30
vana o te Philiseti ki vao i reira; e kia
tae maira ratou, e ravenga karape
maata ta Davida i ta te au tavini ravarai
o Saula ra; tutuki rava atura tona rongo.

PENE XIX.

Ko Ionatana i te akakite anga kia Davida i te akakoro a tona metua e ta ia Davida; kua ora ra aia i ta Ionatana tuatua: kua pou te Philiseti ia Davida; e kua tupu akaou to Saula vareae: kua akaoraiā Davida e tana vaine; e i to Saula aru anga ia Davida e ta, e ravenga tu ke ta te Atua i te akaora.

KUA tuatua mairā Saula ki tana 1
tamaiti kia Ionatana ra, e te au
tavini katoa nona ra, e ta ratou ia Da-
vida. E akaperepere maata ra to te 2
tamaiti a Saula to Ionatana ia Davida:
e kua akakite mairā Ionatana kia Da-
vida, na ko maira, Te anoano nei toku
metua ra ko Saula ia koe e ta: e tei-
anei, teia taku tuatua kia koe, e aka-
maroiroi ia koe uaorai e kia ao ake ei
roto i tetai *ngai* ngaro koe pipini atu
ei, ka noo marie atu ei: E ka aere mai 3
au ki vao, e ei vaitata katoao au i toku
metua ki roto i te kainga i nooia e koe
ra; e naku e tuatua ki toku metua ia
koe ra; e kia kite au i te ka *tupu* ra,
naku ïa e akakite atu kia koe ra.
Kua tuatua meitaki aturā Ionatana 4
ki tona metua ra kia Saula ia Davida,
na ko atura kiaia, Auraka te ariki e
takinga-kino i tona tavini ia Davida;
no te mea kare akenei aia i takinga-
kino ia koe, e no te mea e angaanga
meitaki maata tana *i rave* naau ra:
Kua akaruru ua oki aia i tona orai ora, 5
e kua ta atura i te Philiseti, e e ora
maata ta Iehova i rave no Iseraela ka-
toatoa; kua kite oki koe, e kua reka-
reka oki koe ra: eaa oki koe e ara ai i
te toto ara kore, e ta ara kore ua'i ia
Davida. Kua akarongo mairā Saula i 6
te tuatua a Ionatana: e kua taputou
iorā Saula, Te ora rā Iehova, kare rava
7 aia e taia. Kua kapiki aturā Ionatana
ia Davida, e kua akakite aturā Iona-
tana kiaia i taua au tuatua katoa ra. E
kua arataki mairā Ionatana ia Davida
kia Saula ra, tu iora aia ki mua i tona
aroaro mei tei muatangana ra.
8 Kua tupu akaou iora te tamaki; e
kua aere aturā Davida e kua tamaki ki
te Philiseti, ta atura e kua maata atura
tei pou; e ati ua oki ki mua iaia.
9 Tei runga maira te vaerua kino no
ko mai ia Iehova ra ia Saula, noo ua'i
aia i roto i tona are, ma te tao i tona
rima: e kua akatangi iora to Davida
10 rima *i tana kinura*. Te umuumu
marie rā Saula e ko ia Davida ki taua
tao ra, e kia piri atu ki runga i te pae
are; akamanu ua atura ra aia mei mua
i te aroaro o Saula, e puta atura taua
tao ra ki roto i te pae are ra: oro aturā
11 Davida, e ora atura i te reira po. Kua
tono atura oki a Saula i te au karere
ki te ngutuare o Davida, e moetapapa
iaia, e ta iaia kia popongi ake: kua
akakite maira te vaine a Davida ra ko
Mikala kiaia, na ko maira, Kia kore
koe e oro i teianei po kia ora koe ra,
12 apopo koe e taia'i. Kua tuku iorā
Mikala ia Davida ki raro na roto i te
māramārama; e aere atura aia, e oro
13 atura, e ora atura. E kua rave iorā
Mikala i tetai teraphi, kua tuku iora ki
roto i te roi, e kua tuku iora i te kakau
uru puaka-nio ei urunga nona, e kua
14 tapoki iora ki te kakau. E kia tono
mai a Saula i te tangata e rave ia Da-
vida, kua karanga atura te vaine, Kua
15 mate aia i te maki. Kua tono *akaou*
mairā Saula i te tangata e akara ia
Davida, na ko akera, E apai mai iaia i
ko nei kiaku nei ma te roi katoa, kia ta
16 au iaia. Tei te tomo anga taua aronga
karere ra ki roto ra, i na, te vai ua ra
taua teraphi ra ki runga i te roi, ma te
kakau *uru* puaka-nio ei urunga nona.
17 Kua tuatua mairā Saula kia Mikala, Eaa
koe i pera'i i te pikikaa mai iaku, i tuku
ei koe i toku enemi, e kua ora atura aia?
Kua karanga aturā Mikala kia Saula, I
tuatua mai aia kiaku e, E tuku ake ana
koe iaku; eaa ïa puapinga kia ta atu au
ia koe ra?
18 Riro aturā Davida, e kua ora atura,
aere atura ki Rama kia Samuela ra; e
kua akakite atura kiaia i te au ravenga
a Saula iaia ra. Kua aere atura aia e
19 Samuela katoa, noo atura i Naiota. E
akakiteia mairā Saula, tuatuaia maira, I
20 na Davida, tei Naiota i Rama ra. Kua
tono aturā Saula i te au karere e rave ia
Davida; e kite atura ra ratou i te pupu

peroveta i te totou anga, e ko Samuela
oki to rungao i taua aronga ra, tei runga
maira te Vaerua o te Atua i taua au
karere no Saula ra, totou katoa oki
ratou. E kia akakiteia mai a Saula 21
ra, kua unga atura aia i etai puke
karere ke, e kua totou katoa oki ratou.
E kua tono akaou aturā Saula i te au
karere, ko te tu toru ïa, e kua totou
katoa oki ratou. Kua aere katoa atura 22
aia ki Rama, e tae atura ki te ruavai
maata i Seku ra: kua ui atura aia, e
kua karanga atura, Teieā Samuela raua
ko Davida? Kua tuatua maira *tetai*, I
na, tei Naiota i Rama ra *raua*. E aere 23
atura aia ki reira ki Naiota i Rama ra;
tei runga katoa maira te Vaerua o te
Atua iaia, aere ua atura aia ma te
totou, e tae ua atura aia ki Naiota i
Rama ra. Kua kiriti katoa akera aia i 24
ona kakau ra, e kua totou ua atura aia
ki mua i te aroaro o Samuela; moe ua
iora i te reira rā e te reira po, ma te
kakau kore. Koia tei tuatuaia ra e,
Tei te au peroveta katoa ra oki a Saula?

PENE XX.

Te akaou nei a Davida i te koreromotu kia Ionatana kia ora aia uaorai: ko Davida kare i tae ki te kaingakai i riri ei a Saula ia Ionatana: ta Ionatana raua ko Davida tuatua poroki-roki.

KUA oro mairā Davida mei Naiota 1
mai i Rama ra, e kua aere maira
kia Ionatana ra, e kua tuatua maira,
Eaa taku nei i rave? eaa toku nei kino?
eaa taku nei ara i toou na metua i kimi
mai ei aia iaku nei kia mate? Kua 2
karanga atura aia, Auraka rava ïa;
kare koe e mate: i na, kare a toku
metua e mea e rave i te mea maata e
te mea iti e kore ei i te akakite mai
kiaku; eaa oki toku metua e uuna'i i
terara iaku nei? kare tena. Kua ta- 3
putou iorā Davida, kua tuatua maira,
Kua kite pu tikai toou metua e, te tau-
ia maira au e koe ra, e te tuatua ra aia
e, Aurakā Ionatana kia kite i taua mea
nei, ko te aue aea aia: te ora rā Ie-
hova, e te ora ra koe na, okotai ua ake
takainga vaevae i te atea iaku nei e te
mate.
Kua karanga aturā Ionatana kia 4
Davida, Ko taau e anoano ra, naku
ïa e rave. Kua tuatua mairā Davida 5
kia Ionatana, I na, apopo te marama
ou, e kia tae katoa au ki te kaingakai a
te ariki ra e meitaki ei: e tuku akena
ra koe iaku, kia pipini au i te kainga e
kia tae ki te toru *o te rā* i te aiai ra.
E kia ui ua ake to metua iaku nei, e 6
karanga atu koe e, I tuatua raurau mai
a Davida kiaku *kia tuku atu au iaia*,
kia oro ra aia ki Betelehema ki tona
uaorai oire; e tusia mataiti ta taua
7 kopu-tangata katoa ra i reira. *E* kia
tuatua mai aia ra, E meitaki ïa; kua
ora to tavini nei *i reira:* kia riri roa ra
aia, te akakoro ra aia i te kino *iaku nei*,
8 kia kite mai *oki* koe. E takinga-
meitaki mai oki koe i to tavini nei; kua
kapiti katoa oki koe i to tavini nei kia
koe i tetai koreromotu ia Iehova ra; e
ara tika ra taku ra, ko koe uaorai te ta
mai iaku nei: eaa ïa puapinga kia kave
9 koe iaku ki to metua ra? Kua karanga
aturā Ionatana, Auraka rava ïa te reira;
naringa oki au i kite pu tikai e, te aka-
koro ra toku metua i te rave kino ia
koe, kare ainei au e akakite atu kia
10 koe i te reira? Kua tuatua mairā Da-
vida kia Ionatana, Kia tuatua taivaiva
mai to metua kia koe ra, naai e akakite
11 mai kiaku nei? Kua karanga aturā
Ionatana kia Davida, Taki aere taua ki
te kainga akera. Kua aere iora raua
ravarai ki taua kainga ra.
12 Kua karanga aturā Ionatana kia
Davida, Na te Atua o Iseraela na
Iehova *e akara mai*, e kua unuunu atu
au i toku metua apopo *e* apopo atura,
peneiake ko te meitaki *tona ngu-
tau* ia Davida, kia kore au e tono i
te tangata kia koe, e akakite kia koe ra;
13 Kia pera mai a Iehova, e kia maata ua
atu, kia Ionatana: *e* kia manako *oki* to-
ku metua e e takinga-kino ia koe ra, e
akakite rai au kia koe i reira, e ka tuku
atu au ia koe kia aere ua ana ma te
ora. Kia vaitata mairā Iehova ia koe,
mei iaia i vaitata mai i toku metua ra,
14 Te ora ra au i reira, ei takinga-*meitaki*
taau iaku i te takinga-meitaki a Iehova,
15 kia kore au e mate: E auraka rava oki
kia mutu toou takinga-meitaki i toku
ngutuare, e ope ua atu te au enemi ka-
toa o Davida i te enua katoa nei i te
16 mate ia Iehova. Kua papau iorā Io-
natana *i te koreromotu* i te ngutuare o
Davida, *i te na ko anga e*, Kia umuumu
mai a Iehova *i te tutaki i te reira* i te
17 rima o to Davida au enemi. Kua aka-
taputou akaou aturā Ionatana ia Davida,
no te mea e aroa aia iaia, kua aite ka-
toa oki tona aroa iaia i te aroa iaia uaorai.
18 Kua karanga aturā Ionatana kiaia,
Apopo te marama ou; e no te mea kare
e tangataia toou nooanga, ka riro koe i te
19 uiia. E kia po toru ake toou noo anga,
ka aere viviki ei koe ki raro, e tae ua
atu ki te ngai i pipiniia e koe i te rā i
kimiia'i te angaanga, ka noo atu ei i
20 vaitata i te toka ra ko Ezela. E naku

e akainana atu nga kakao e toru i te
reira pae *toka*, mei te mea e te akainana
ra au ki te akairo. E i na, naku e 21
akaue i tetai tamaiti, *e karanga atu au e*,
Ka aere ka kimi i nga kakao. *E* kia
tuatua pu tikai au ki taua tamaiti ra e,
I na, tei ko nei mai te kakao tei vaitata
mai, ka tiki mai ana; e aere mai koe i
reira: te ora ra oki a Iehova, e ora toou
i reira, kare ïa e kino. Kia na ko ra au 22
ki taua tamaiti ra e, I na, tei ko roa atu
nga kakao; ka aere koe *i reira;* ko Ie-
hova oki tera e tono ia koe ra e aere ke.
E te tuatua ta taua i tuatua ra, i na, ko 23
Iehova tei rotopu ïa ia taua e tuatau ua
atu.

Kua pipini aturā Davida i taua kai- 24
nga ra: e tae akera ki te marama ou
ra, kua noo iora te ariki ki raro e kai
i te kai. Noo iora te ariki i tona 25
uaorai nooanga mei tei muatangana
ra, i te nooanga i te pae are ra:
e kua tu ua akerā Ionatana, e tei
tetai pae a Abenera ia Saula ra: te vai
ua ra to Davida nooanga. Kare 26
rā Saula i tuatua ua mai i te reira
rā: i manako oki aia e, Kua rokoia
aia e tetai mea ke, e kare paa i mā;
koia rai ïa, kare paa i mā. Kia po- 27
pongi ra i te *rā* rua o taua marama
ra, te vai ua ra taua nooanga o
Davida ra: kua tuatua mairā Saula
ki tana tamaiti kia Ionatana, Eaa
te mea i kore ei i tae mai te tamaiti a
Iese ki te kaingakai nei i nanai e teia
katoa rā? Kua karanga aturā Ionatana 28
kia Saula, Kua tuatua raurau mai a
Davida kiaku *e tuku iaia e aere* ki Bete-
lehema: Kua tuatua maira aia, Teia 29
taku tuatua kia koe, e tuku ana koe
iaku; e tusia oki ta to matou kopu-
tangata i taua oire ra; e kua akaue mai
taku tuakana kiaku *e aere* ki reira; e
teianei, kia tika ia koe ra, e tuku koe
iaku, ko taku ïa tuatua kia koe, kia
kite oki au i toku au tuakana. I kore
ei aia i tae mai ki te kaingakai a
te ariki. Kua tupu rava akera 30
to Saula riri ia Ionatana, e kua
tuatua maira aia kiaia, E tera ta-
ngata mā i o kaitamaki e, kare aina kua
kite au e, kua iki koe i terara tamaiti
na Iese ei akakino ia koe uaorai, e ei
akakino kia akama to metua vaine
uaorai? Te noo ra taua tamaiti a Iese i 31
te enua nei kare rava koe e toou ra basi-
leia e akatinamouia. E tenana e tono
i te tangata e arataki mai iaia i ko nei
kiaku nei, kua tau oki aia i te mate. Kua 32
karanga aturā Ionatana ki tona metua kia
Saula, e kua na ko atura kiaia, Eaa aia
ka taia'i? eaa tana ara? Kua vero mairā 33
Saula i tetai tao iaia kia mate; kite
akerā Ionatana e te akakoro tika ra
tona metua e tamate rava ia Davida.
34 Kua tu akerā Ionatana ki runga i taua
kaingakai ra ma te riri maata; kare
rava aia i kai i te manga i taua rā rua o
te marama ra: kua aue iora aia ia
Davida, *e* no te mea kua akaakama mai
tona metua iaia.
35 E popongi akera, aere aturā Ionatana
e tetai tamaiti iti katoa ki taua kainga
ra, i te taime i akaaiteiteia kia Davida
36 ra. E kua karanga atura aia ki taua
tamaiti nana ra, Ka oro, ka kimi i te
kakao taku e akainana atu. Kua oro
iora taua tamaiti ra, kua akainana
atura aia i tetai kakao i mua roa atu i
37 taua *tamaiti* ra. E tae atura taua ta-
maiti ra ki te vairanga o taua kakao i
akainanaia e Ionatana ra, kua kapiki
aturā Ionatana ki taua tamaiti ra, na
ko atura, Kare aina tei ko roa atu te
38 kakao? E kua kapiki atura oki a Iona-
tana ki taua tamaiti ra, Aere viviki, kia
ngakoikoi, aua e tavare. Kua rave
iora taua tamaiti a Ionatana ra i nga
kakao, e kua aere maira ki tona pu ra.
39 Kare ra taua tamaiti ra i kite iti ake;
ko Ionatana anake ra raua ko Davida
40 tei kite i taua mea ra. Kua tuku
aturā Ionatana i taua taoonga nana ra
ki taua tamaiti nona ra, e kua karanga
atura kiaia, Ka aere, ka apai ana ki
roto i te oire.
41 *E* kia riro taua tamaiti ra, kua tu
akerā Davida mei te pae i apatonga ra,
e kua tupou iora ki raro i te one, e ka
toru akera tupou anga: e kua oongi
iora raua ia raua orai, e kua aue iora
raua, e *aue* maata roa ra to Davida.
42 Kua karanga aturā Ionatana kia Da-
vida, Kia ora koe i te aerenga, kua
taputou akenei oki taua ravarai i te
ingoa o Iehova, kua tuatua oki e, Ko
Iehova tei rotopu ia taua nei, e toku
ra uanga, e toou ra uanga e tuatau ua
atu.

Kua tu akera aia e aere atura; e kua
oki mairā Ionatana ki roto i te oire.

PENE XXI.

Rauka iora ia Davida te kai tapu ia Ahimeleka i Noba; tei reira katoā Doega: rauka iora ia Davida te koke a Golia: aere atura ki Gata.

1 AERE aturā Davida ki Noba ki te
taunga ra ki Ahimeleka; ma-
taku ua iorā Ahimeleka i te aravei
anga ia Davida, e kua tuatua maira kia-
ia, Eaa koe *i aere* ua *mai* ei, e kare oou
2 e tangata? Kua karanga aturā Davida

ki te taunga ra kia Ahimeleka, E tua-
tua ta te ariki i akaue mai kiaku nei, e
kua tuatua mai kiaku ra e, Auraka
rava tetai tangata kia kite i tenana tere
taku i tono ia koe nei, tei akaueia atu
koe e au ra: e kua akonoia e au te
ngai e aravei mai ei *toku ra* au tangata
iaku. E teianei, ko taau ra manga *kai* 3
i rauka, ko te apai mai ïa, e rima akera
areto *rikiriki* ra; e kare ra, ko tei vai-
tata ua mai. Kua tuatua maira te tau- 4
nga kia Davida, na ko maira, Kare aku
areto noa i ko nei, kareka e areto tapu,
teia ïa; tei te au tangata ou na, kare i
rave i te vaine ra, *e tika ïa.* Kua ka- 5
ranga aturā Davida ki taua taunga
ra, na ko atura kiaia, Kare oki a
matou vaine e po toru akenei, mei iaku
rai i riro maira, kua tapu oki te āriki
o te au tangata ou nei, e kua tu noa
oki *te areto*, mei te mea e i akatapuia'i
teianei rā i roto i te āriki. Kua tuku 6
maira te taunga i te *areto* tapu nana;
kare atu oki o reira e areto mari ra
ko taua areto o te aroaro ra, ko tei
raveia mai mei mua mai i te aroaro o
Iehova ra, ka tuku atu ei i te areto
maana *i taua vairanga ra*, i te rā i
raveia mai ei tera. Tei reira tetai ta- 7
vini o Saula i taua rā ra, te noo ra ki
mua i te aroaro o Iehova; ko Doega
tona ingoa, e ngati Edoma, ko te ta-
ngata maata i te au tiaki *bovi* a Saula
ra. Kua karanga atura oki a Davida 8
kia Ahimeleka, Kare aau e korare e te
koke i ko nei? kare akenei oki au i
rave mai i taku koke, e taku ra taoonga,
no te mea e tuatua na te ariki kia
ngakoikoi rai te rave. E te tuatua 9
maira te taunga ra, Te koke a te Phi-
liseti ra a Golia taau i ta i te o ra ko
Ela, i na, tera ake ïa, tei muri mai i te
ephoda, kua vaîia ki te kakau; e rave
koe i te reira ra, ka rave; kare atu oki
e *koke* i ko nei, mari ra ko te reira.
Kua karanga aturā Davida, Kare ïa
koke e aite ki te reira; o mai ana
kiaku.

Kua tu akerā Davida ki runga, oro 10
atura i taua rā ra i te mataku ia Saula,
aere atura ki te ariki o Gata ra kia
Akisa. Kua tuatua akera te au tavini 11
o Akisa kiaia, Kare ainei teia ko Da-
vida te ariki o taua enua nei? kare
aina koia teia ta ratou i pee aere i te
ura anga, i te na ko anga e, Kua mate
ta Saula e kua tausani! kua ngauru ra
te tausani i ta Davida? E vaio marie 12
iorā Davida i taua tuatua ra ki roto i
tona ngakau; e mataku rava akera aia
i te ariki o Gata ra ia Akisa. Kua 13
akatu ke iora aia ki mua ia ratou, kua
akaneneva aia iaia uaorai i rotopu ia
ratou ra, kua tata aere iora i nga
ngutupa i te tomoanga ra, e kua aka-
topa ua i te uavare ki runga i tona
14 kumikumi. Kua karanga aturā Akisa
ki tona au tavini, I na, kua nenevaia
tera ra tangata: eaa kotou i arataki
15 mai ei iaia kiaku nei? No te kore e
tangata neneva i oku nei, i arataki
mai ei kotou i tera ake kia akapeu ne-
neva ki mua i toku aroaro nei? e tae
ainei oki tera ake ki roto i toku
are?

PENE XXII.

*Te ako rā Gada ia Davida: kua tape-
peia te kau taunga e Doega: taia
ratou e Saula ra.*

1 AERE ke aturā Davida, pipini atura
ki roto i te ana ra ko Adulama: e
kite akera tona ai tuakana, e te ngu-
tuare katoa o tona metua ra, aere ka-
2 toa atura ratou i reira kiaia ra. E te
au tangata katoa i eketumuia ra, e te
au tangata kai ou, e te aronga katoa i
noongata ra, kapiti katoa atura ïa ki-
aia ra; riro akera aia ei kapena ki
rungao ia ratou: ka a akera anere o
te tangata i te kapiti anga atu ki-
aia ra.
3 Mei reira kua aere aturā Davida
ki Mizepe i o Moabi ra: e kua ka-
ranga atura ki te ariki o Moabi, E
akatika mai koe i taku nei tuatua, e
noo toku metua tane e toku metua
vaine i o kotou nei, kia kite ake ana
au i ta te Atua ravenga iaku nei.
4 Kua kave atura aia ia raua ki mua i
te aroaro o taua ariki o Moabi ra: e
kua noo iora raua ki ona i te tuatau
katoa tei roto a Davida i taua punanga
5 ra. Kua tuatua maira te peroveta ra
ko Gada kia Davida, Auraka koe e noo
i roto i tenana punanga; e aere ke, e
aere ki te enua ra ki Iudea. Aere
aturā Davida e tae atura ki te vaorakau
ra ki Hareta.
6 E kite akerā Saula e, kua kiteā Da-
vida e te au tangata katoa iaia ra, (te
noo ua rā Saula i Gibea i raro ake i
tetai rakau i Rama ma te korare i te
rima, e tona au tangata katoa i te tu
7 ua anga i vaitata iaia ra;) Kua ka-
ranga aturā Saula i reira ki tona au
tangata e tu ua mai i vaitatao iaia ra,
Ka akarongo mai ana, e te au ngati
Beniamina e, e oronga mai ainei te
tamaiti a Iese i te kainga e te kainga
vine no kotou katoa na? e akariro
aina aia ia kotou katoa ei kapena no
runga i te tausani, e ei kapena no

runga i te anere? I kotikoti kupe- 8
nga'i kotou iaku nei, i kore rava'i
tetai *o kotou* nei i akakite mai kiaku
e, kua papau taku tamaiti i te korero-
motu ki te tamaiti a Iese ra! kare
ra tetai o kotou i tangi mai iaku, kare
oki i akakite mai kiaku e kua akakoko
taku tamaiti i toku tavini e moetapapa
iaku nei i teianei rā? Kua tuatua 9
mairā Doega ngati Edoma ra, tei tukuia
ki rungao i te au tavini o Saula ra, na
ko maira, Kua kite au i te tamaiti a
Iese i te aerenga mai ki Noba, ki te
tamaiti a Ahituba kia Ahimeleka ra.
E kua ui aia kia Iehova iaia ra, e kua 10
apai aia i te kai nana, e kua apai oki
i te koke a te Philiseti ra a Golia
nana.

Kua tono atura te ariki i te tiki i 11
taua taunga ra ia Ahimeleka te ta-
maiti a Ahituba ra, e te ngutuare ra-
varai o tona metua, i te kau taunga i
Noba ra: e kua aere katoa maira ra-
tou ki te ariki ra. Kua karanga aturā 12
Saula, E te tamaiti a Ahituba ra, ka
akarongo mai ana. Kua tuatua maira
aia, Teia au, e taku pu. Kua karanga 13
aturā Saula kiaia, Eaa korua i kotikoti
kupenga'i iaku, ko koe e te tamaiti
na Iese, kua oronga koe i te kai nana, e
te koke, e kua ui koe ki te Atua iaia,
ei akamaroiroi iaia, kia moetapapa aia
iaku mei tei teianei rā? Kua tuatua 14
mairā Ahimeleka ki te ariki, na ko
maira, Koai atu oki te tangata akono
meitaki i to au tavini ravarai, mari ra
ko Davida, ko te unonga o te ariki na,
ko te akarongo ua oki kia akaueia aia
e koe ra, e kua akangateiteiia oki
i toou ra ngutuare? I reira ainei 15
toku akamata anga i te ui atu ki te
Atua iaia ra? auraka rava ïa *tuatua*
iaku, auraka te ariki e tuatua e, *e ara*
ta tona tavini, *e* ta te ngutuare katoa o
toku metua: kare rava oki to tavini i
kite i tenana au tuatua, i te iti e te
maata. Kua karanga atura te ariki, 16
Ka mate tikai koe, e Ahimeleka, ko koe
e te ngutuare katoa o to metua ra.
Kua karanga atura te ariki ki te au 17
orooro i tu ua mai i vaitatao iaia ra,
Ka rave, ka ta i te kau taunga a Ie-
hova; no te mea kua tauturu katoa ra-
tou ia Davida, e no te mea kua kite
ratou iaia i te oro anga, e kare i aka-
kite mai kiaku. Kare akera taua au
tavini o te ariki ra i rave ua atu te
rima i te kau taunga a Iehova ra. Kua 18
karanga atura te ariki kia Doega, Ka
ariu koe, ka ta i taua au taunga ra.
Kua ariu atura taua ngati Edoma ra,
ko Doega, kua rave atura i te kau tau-
nga ra, ta atura, e varu akera ngauru e
rima ara i te tangata, ko te aronga e
kakau ki te au ephoda vavai, tei mate
19 iaia i te reira rā. E ko Noba katoa, te
oire o te kau taunga, tei taia e ia ki te
mata koke; ko te tane, e te vaine, te
tamariki, e te kai u katoa, e te bovi, e
te asini, e te mamoe, *kua taia* ki te mata
koke.
20 Kua ora iora tetai tamaiti a Ahimele-
ka te tamaiti a Ahituba, ko Abiatara
te ingoa, e oro atura kia Davida ra.
21 Kua akakite aturā Abiatara kia Da-
vida e, kua pou te kau taunga a Iehova
22 i te taia e Saula. Kua tuatua mairā
Davida kia Abiatara, Kua kite ana au
i taua rā ra, no te mea i reira katoa
taua ngati Edoma ra ko Doega, e e riro
aia i te akakite kia Saula ra: noku i
mate ei te ngutuare katoa o to metua
23 ra. E noo mai koe i ko nei kiaku nei,
auraka e mataku: ko te umuumu mai
ia koe kia mate, kua umuumu mai ïa
iaku kia mate: kareka kiaku nei ka
ora ïa koe.

PENE XXIII.

Te ora ra Keila ia Davida: te aru rā Saula iaia: oro aturā Davida ki te medebara ra ko Zipha: te aaki ra to Zipha iaia kia Saula; kua akaoraia ra aia.

1 KUA akakite maira ratou kia Da-
vida, na ko maira, I na, te Phili-
seti, te tamaki maira ia Keila, e te āru
2 ra i te au alona ra. Kua ui aturā Da-
vida kia Iehova, na ko atura, E aere
ainei au e ta i taua au Philiseti ra?
Kua tuatua mairā Iehova kia Davida,
E aere, ka ta i te au Philiseti, e akaora
3 ia Keila. Kua tuatua maira to Davida
ra au tangata kiaia, I na, te mataku ua
nei tatou i ko nei i Iuda nei: ka tanga'i
oki kia tae tatou ki Keila, e rave i te au
4 nuku Philiseti ra? Kua ui akaou aturā
Davida kia Iehova. E kua tuatua
mairā Iehova kiaia, kua na ko maira,
Ka tu, ka aere ki raro ki Keila ra;
naku oki e tuku mai i te Philiseti ki to
5 rima na. Aere aturā Davida e tona au
tangata ki Keila, e kua tamaki atura ki
te Philiseti, e pou atura ratou e pou
maata ra, e kua taki maira i ta ratou au
6 puaka. Kua ora to Keila ia Davida. E
oro mairā Abiatara, te tamaiti a Ahi-
meleka, kia Davida ki Keila ra, kua
aere maira aia ki raro ma tetai ephoda
i tona rima.
7 E i akakiteia akerā Saula e, kua tae
mairā Davida ki Keila. E kua tuatua
akerā Saula, Kua tukuia maira aia e to

Atua ki toku rima nei; kua mopaniia
aia ki roto, koia i tomo ki roto i te oire
pa e te tea ra. Kua akaputuputu mai- 8
rā Saula i te tangata ravarai ki te ta-
maki, e aere ki raro ki Keila ra, e ta-
maki ia Davida, e tona katoa ra au ta-
ngata ra. Kua kite oki a Davida e, te 9
kimi poiri ua rā Saula *i te ravenga* kia
takinga-kino aia iaia ra; e kua karanga
atura aia ki te taunga ra kia Abiatara,
Ka apai mai ana i te ephoda. Kua ka- 10
ranga aturā Davida, E te Atua o Ise-
raela ra, e Iehova, kua rongo akenei to
tavini nei e, te umuumu rā Saula e
aere mai ki Keila nei, e tae tika mairai
aia e tairipoti rava i teianei oire noku.
E tuku ainei to Keila nei iaku ki tona 11
rima? ka tae mai ainei a Saula ki raro
nei, mei ta to tavini i akarongo akenei?
E te Atua o Iseraela e, e Iehova, teia
taku tuatua kia koe, e akakite mai koe
ki to tavini nei. Kua tuatua mairā Ie-
hova, Ka tae mai aia ki raro nei. Kua 12
karanga aturā Davida, E tuku ainei to
Keila nei iaku, e toku au tangata, ki te
rima o Saula? Kua tuatua mairā Ie-
hova, Ka tuku ïa ratou *ia koe*. Kua 13
tu akerā Davida e tona au tangata, e
ono paa anere, ki runga, e aere ke atu-
ra mei Keila atu, e aere ua atura ki te
ngai aere anga atu. E akakiteia akerā
Saula e, kua akaruke a Davida ia Keila,
e kua ora atura; kua akaruke iora aia i
taua tere nona ra. E noo ua aturā Da- 14
vida i te medebara ra, ki roto i te au
punanga etaeta, e ki runga i tetai mau-
nga i te medebara ra ko Zipha. E
kimi ua oki a Saula iaia i te au rā katoa
ra, kare rai te Atua i oronga iaia ki
tona rima.

Kua kite oki a Davida e, i aere mai 15
a Saula e kimi iaia kia mate: e e noo
rā Davida i te medebara ra i Zipha, i
roto i te vaorakau ra. Kua tu akera te 16
tamaiti a Saula ra ko Ionatana, e aere
atura ki taua vaorakau ra kia Davida,
e kua akamaroiroi atura iaia i te Atua.
Kua karanga atura aia kiaia, Auraka e 17
mataku: kare oki koe e rauka i te rima
o toku metua ra o Saula; ka riro oki
koe ei ariki ki runga ia Iseraela, e ei
raro iti ake au ia koe; kua kite katoa
oki toku metua ra ko Saula i te reira.
Kua papau iora raua i te koreromotu 18
ki mua i te aroaro o Iehova; noo iorā
Davida i roto i te vaorakau, aere mairā
Ionatana ki tona ngutuare.

Kua riro ana to Zipha ki Gibea kia 19
Saula ra, e kua karanga atu e, Kare ai-
nei tei ko akera i o matou a Davida i
te pipini anga i roto i te au punanga
etaeta i roto i te vaorakau, ki runga i te
tuaivi ra ko Hakila, tei te pae i apato-
20 nga i Iesimona? E teianei, e te ariki,
e aere mai koe ki raro, ta to ngakau
oki i inangaro i te aere na; e ei ia ma-
tou nei te tuku atu iaia ki te rima o te
21 ariki na. Kua tuatua mairā Saula,
Kia ora kotou ia Iehova; te aroa mai
22 nei oki kotou iaku. Ka aere ana, taku
ïa tuatua kia kotou, e ui kia kite kotou,
e akara oki kotou i te ngai i matauia e
ia, *e* te aronga i kite iaia i reira: kua
akakiteia mai oki au e, e ravenga paka-
23 ri maata tana. E tenana, e akara ma-
tariki ana kotou; e kitea *tona* au pipini
anga ravarai i matau ei aia i te pipini,
ka oki akaou mai ei kotou kiaku nei
ma te kite pu tikai, e naku ïa e aere e
kotou katoa oki; e tei te enua nei aia
ra, e kimiia aia e au e pini ua ake te au
24 kopu-tangata katoa o Iuda nei. Kua
tu akera ratou, e kua aere maira ki
Zipha na mua ia Saula: karekā Davida
e tona au tangata, tei te medebara ra ïa
tei Maona, tei te ngai mataatau, tei te
pae i apatonga i Iesimona.
25 Kua akakiteia mai oki a Davida e,
kua riro mai anā Saula e tona au ta-
ngata e kimi *iaia;* i aere ei aia ki raro,
i runga i te mato ra, e kua noo iora i te
medebara ra ko Maona ra. E kite
akerā Saula *i te reira,* kua aru iora aia
ia Davida ki taua medebara ra ki
26 Maona ra. Kua aere iorā Saula na
tetai pae maunga, e *te aere ra* oki a
Davida e tona au tangata na tetai pae
maunga: kua rapurapu iorā Davida i
te aere no te mataku ia Saula; kua
akapini oki a Saula ma tona au tanga-
ta ia Davida e tona au tangata e rave ia
27 ratou. Ko te tae anga mai ïa te karere
kia Saula, i te tuatua anga mai e, E
aere viviki mai koe; kua kapi oki te
28 enua i te Philiseti. Kua oki mairā
Saula, kare akera i aruaru ia Davida, e
kua aere atura e tamaki i te Philiseti:
i tapaia'i taua ngai ra ia Sela-hamale-
kota.
29 E mei reira oki aere aturā Davida
ki runga, noo iora ki roto i te au puna-
nga etaeta i Eni-gedi.

PENE XXIV.

*Te takinga-meitaki o Davida ia Saula
i te ana ra i Eni-gedi: kua aaki a
Saula i tana ara; e kia akataputou-
iā Davida e ia, kua oki ki te ngutu-
are.*

1 E KIA oki mairā Saula, mei te aru-
aru anga i te Philiseti ra, kua
akakiteia atura aia, na koia atura, I na,
tei te medebara i Eni-gedi rā Davida.

Kua rave aturā Saula i te au tangata e 2
toru tausani i ikiia no roto ia Iseraela
katoatoa, aere atura e kimi ia Davida
e tona au tangata, i roto i te au mato *i
aereia* e te au puaka-nio momoavao
ra. E kua tae atura aia ki te au are 3
mamoe i te pae arataa ra, tei reira tetai
ana; kua tomo aturā Saula ki roto e
tapoki i tona vaevae. Te noo ua rā
Davida e tona au tangata i roto i te pae
o taua ana ra. Kua tuatua maira to 4
Davida au tangata kiaia, I na, ko te rā
teia ta Iehova i tuatua mai kia koe na e,
I na, naku e tuku atu i to enemi ki roto
i to rima na, kia rave koe i taau e ano-
ano *i te rave* iaia ra. Kua tu akerā
Davida, kua kokoti poiri maira i te
tapa kakau o Saula ra. I muri akera, 5
kua akaapa maira to Davida ngakau
iaia uaorai, koia i kokoti mai i te tapa
kakau o Saula ra. E kua karanga atu- 6
ra aia ki tona ra au tangata, Kia aka-
kore mai oki a Iehova, auraka au kia
pera ki toku pu, ki to Iehova ra tanga-
ta i akatainuia ra, auraka toku rima
kia rave ua atu iaia, ko tei aka-
tainuia oki aia e Iehova ra. E tāpu 7
iorā Davida i tona au tavini i taua
tuatua ra, kare aia i tuku ia ratou
kia tu mai ki runga e rave ia Saula.
Kua tu iorā Saula ki runga *e kia
tomo* ki vao i taua ana ra, e riro
atura.

Kua tu akerā Davida i muri ake, e 8
aere atura ki vao i taua ana ra, e kua
kapiki atura na muri ia Saula, karanga
atura, E taku pu, e te ariki e. E kia
akara mairā Saula ki muri, kua tupou
iorā Davida ki raro tona mata i te one
ra. Kua karanga aturā Davida kia 9
Saula, Eaa koe i akarongo ei i ta te au
tangata na tuatua, ko tei tuatua *kia koe*
e, I na Davida, te kimi maira i te
takinga-kino ia koe? I na, kua kite pu 10
akenei to mata i teianei rā, i tukuia
mai koe e Iehova ki roto i toku rima i
nakonei i roto i te ana nei; e kua tuatua-
ia mai au, e ta ia koe; akaperepere
akera au ia koe: i tuatua oki au e, Kare
rava toku rima e rave ua atu i toku pu;
ko te tangata i akatainuia oki aia na
Iehova. Ka akara mai ana, e taku 11
metua, ka akara mai ana i te tapa o to
kakau i toku rima nei; e akara mai
oki koe ei kite noou, e kare rava oku
kino e te tatipake, e kare aku ara ia
koe, ko au i kokoti mai i to tapa kakau
na e kare i ta ia koe ra; e te aruaru ua
maira koe iaku kia mate. Na Iehova 12
e akataka i te tuatua ia taua, e na Iehova
e tutaki atu ia koe e iaku; kare ra
toku rima e rave ua atu ia koe; Mei 13
tei tuatuaia e te aronga takere ra e, No
roto mai i te tangata kino te kino;
auraka ra toku nei rima e rave ua atu
14 ia koe. I aere mai te ariki o Iseraela
ra e kimi iaai? koai taau e aruaru nei?
15 i te puaka-aoa mate, i te tutua? E
teianei, ei ia Iehova te akava, e
nana e akamakitoro marie ia taua, e
nana e akara, e nana e tuatua i taku
tuatua, e nana e akaora iaku i to rima
na.

16 E ope akera te reira tuatua i te ka-
rangaia e Davida kia Saula ra, kua
tuatua mairā Saula, Ko toou ainei ïa
reo, e taku tamaiti e Davida? Kua
kakaoa ua aturā Saula i tona reo, aue
17 atura. E kua tuatua maira aia kia
Davida, Ko koe te tangata tuatua-tika
kare au: kua takinga-meitaki oki koe
iaku i toku oki takinga-kino ia koe ra.
18 Kua akakite mai oki koe i te tu o toou
takinga-meitaki iaku i teianei rā, ka
tuku atu ei oki a Iehova iaku ki roto i
to rima na, kare koe i ta mai iaku.
19 Koai oki ïa tangata kia rauka tona
enemi iaia, ka tuku ua atu ei kia aere
ua ana ma te ora? Kia takinga-mei-
taki mai oki a Iehova ia koe i toou
20 takinga iaku i teianei rā. E teianei, i
na, kua kite pu tikai au e, e ariki koe, e
ka akatinamou ravaia te basileia o
21 Iseraela nei i to rima na. E teianei,
e taputou mai koe kiaku nei ia Iehova
ra, kare koe e tipu ke atu i toku uanga
i muri ake iaku, e kare koe e akapou i
toku nei ingoa i te ngutuare o toku
22 metua ra. Kua taputou iorā Davida
kia Saula ra. E riro aturā Saula ki
tona ngutuare; karekā Davida e tona
au tangata, oki atura ïa ki runga i te
punanga.

PENE XXV.

Te matenga o Samuela. Te tono rā Davida i te karere kia Nabala. To Nabala takinga-kino anga i te au karere o Davida: i to Abigaila akono anga meitaki i kore ei te kino i akakoroia e Davida no tona ngutuare: riro aia ei vaine na Davida.

1 MATE iorā Samuela i reira; kua
akaputuputu maira Iseraela ka-
toatoa, kua aue iora iaia, e kua tanu
iora iaia i Rama i tona uaorai kainga.
Kua tu akerā Davida, e kua aere iora
ki raro ki te medebara ki Parana
ra.
2 *Te noo ra* tetai tangata no Maona,
tei Karamela tona apinga te vairanga;
e tangata maata roa taua tangata ra, e

toru tausani ana mamoe, e okotai oki
tausani puaka-nio: e te pakoti ra aia i
tana au mamoe i Karamela. Ko Nabala 3
te ingoa o taua tangata ra; ko Abigaila
te ingoa o tana vaine: e vaine kite
meitaki i te tuatua, e te meitaki oki i
te tu: e tangata rotoriri ra te tane, e te
ravenga kikino; no te ngutuare aia no
Kaleba. E kite akerā Davida i roto i 4
te medebara ra e, te pakoti rā Nabala i
te au mamoe nana ra. Kua tono aturā 5
Davida i te au tangata ou tino ngauru
ra, e kua karanga aturā Davida ki taua
au tangata ou ra, E aere kotou ki runga
ki Karamela, e tae atura kotou kia
Nabala ra, e aroa atu kotou iaia i toku
nei ingoa: E karanga atu kotou 6
kiaia i ora ra, Kia ora koe, e kia ora oki
to ngutuare, e kia ora toou katoa ra.
Kite akenei au e, e pakoti *mamoe* tei i 7
o ou ra: ki ko oki te au tiaki *mamoe*
noou na i o matou ra, kare rava matou
i rave kino ua atu ia ratou, e kare rava
oki tetai mea i ngaro i to ratou noo anga
i Karamela. Ka ui ana ki te au ta- 8
ngata ou i o ou nei, e na ratou e akakite
mai kia koe. E teianei e kite aroa mai
koe i te au tangata ou na: e rā meitaki
oki teia i aereia mai e matou nei: teia
taku tuatua kia koe, e o mai ana koe i tei
vaitata ia koe ra na to au tavini nei, e
na to tamaiti na Davida. E tae atura 9
taua au tangata ou o Davida ra, kua
karanga atu rai ratou kia Nabala i taua
tuatua katoa ra i te ingoa o Davida, e
kua muteki iora.

Kua tuatua mairā Nabala ki te au 10
tavini o Davida ra, na ko maira, Koai
oki a Davida? e koai te tamaiti na
Iese? e manganui te tavini i teianei
tuatau ko tei akaruke i to ratou pu.
Ka rave ainei oki au i taku areto, e 11
taku vai, e taku puaka i koia e au na
taku au pakoti *mamoe* nei, ka apai atu
ei na te au tangata i kitea koreia e au *to
ratou ngai* no reira ratou ra? Kua ariu 12
maira taua au tangata ou o Davida ra, e
kua oki maira, e kua aere maira e aka-
kite maira kiaia i taua au tuatua katoa
ra. Kua karanga aturā Davida ki te au 13
tangata nona ra, Ka tatua ana kotou
ravarai i ta kotou koke. E kua tatua
iora ratou ravarai i ta ratou au koke;
kua tatua iora oki a Davida i tana orai
koke: e kua aere atura na muri ia
Davida te au tangata e a paa anere; e
noo iora e rua anere e tiaki i te api-
nga.

Kua karanga atura tetai tangata ou 14
i *o Nabala* ki te vaine a Nabala kia
Abigaila, na ko atura, I na, kua tono
mai a Davida i te au karere mei te
medebara mai, e aroa i to matou nei
15 pu; e kua kauvae aia ia ratou. E
takinga-meitaki ra to taua aronga ta-
ngata ra ia matou, e kare oki matou i
rave kinoia mai, kare rava oki a matou
mea i ngaro i to matou vaitata anga
atu ia ratou, ia matou i noo i te au kai-
16 nga: Mei te patu ra ratou ia matou i
te ao e te po, i to matou noo anga i o
ratou i te tiaki anga i te au mamoe.
17 E tenana, e akono meitaki, e akamaara
oki koe i taau ravenga; kua akakoroia
te kino ki to matou pu, e tona katoa
ngutuare: kareka aia e tangata tuatua
kino maata, kare e tika kia karanga atu
kiaia.
18 Kua rapurapu iorā Abigaila, kua
rave iora i te au areto e rua anere, e
nga āriki wina e rua, e nga mamoe
tao ra e rima, e nga āriki *sitona* tunu
paka e rima, e te au kaui vine marō
okotai anere, e te au kou suke e rua
anere, e kua tuku akera ki runga i te au
19 asini. Kua tuatua maira aia ki tona
au tavini, Ka aere ana na mua iaku; i
na, e na muri atu au ia kotou. Kare
ra aia i akakite ki tana tane kia Nabala.
20 E kua na runga akera aia i tetai asini,
kua eke atura ki raro na tetai tuaivi,
na tetai ara ngaro, e i na, kua eke
maira oki a Davida e tona au tangata
na tetai tuaivi i muao iaia; aravei akera
21 aia ia ratou. I tuatua ua anā Davida, E
tiaki anga puapinga kore taku i tana
au apinga i te medebara nei, e kare
rava akenei tetai i ngaro; i pera
mai aia i te tutaki anga mai i te
22 meitaki ki te kino ra: Kia pera mai
te Atua ki te au enemi o Davida
e kia maata ua atu rai, kia toe ua ake
tetai tane i ona, apopo i te akirata
anga ra.
23 E kite aturā Abigaila ia Davida, kua
rapurapu iora aia, e kua eke iora mei
runga mai i te asini, kua tupou iora ki
raro ki mua ia Davida, e tipapa iora
24 aia ki raro tona mata i te one. Kua
opu iora aia i ona vaevae, e kua karanga
atura, Ei runga iaku, e taku pu, teianei
ara, *ei runga* iaku nei: e karanga ua atu
ana ra to tavini vaine kia koe na, kia kite
mai koe, e akarongo ua mai ana oki
koe i te tuatua a to tavini vaine nei.
25 Auraka to ngakau, e taku pu, e akono
i teianei tangata puapinga kore ia Na-
bala, taku ïa tuatua kia koe: te tau ra
oki aia ki tona ingoa; ko Nabala tona
ingoa, e e tuatua neneva tana: kareka
to tavini vaine nei, kare ïa au i kite i
te au tangata ou o taku pu, i taau i
26 tono maira. E teianei, e taku pu, te
ora rā Iehova, e te ora katoa ra oki

toou vaerua, ko Iehova tei tāpu ia koe
kia kore koe e aere mai *e akamaringi* i
te toto, e kia kore koe e tutaki ia koe
orai ki toou orai rima; e teianei, kia
riro toou au enemi, e te aronga e
inangaro i te takinga-kino atu ia koe, e
taku pu, mei ia Nabala ra. E teianei, 27
kia apaiia teianei atinga, i apaiia mai e
to tavini vaine nei naau, e taku pu, na
te au tangata ou e aru mai i taku pu.
Teia taku tuatua kia koe, e akakore 28
mai i te ara a to tavini vaine nei: ka
riro oki a Iehova i te akatinamou i to
ngutuare, e taku pu; no te mea kua
tamaki koe, e taku pu, i te tamaki a
Iehova ra, kare oki te kino i kitea i roto
ia koe i to au rā katoa ra. Kua tu ua 29
mairai tetai tangata e aruaru ia koe, e
kua kimi oki ia koe kia mate: ka ru-
ruia ra te ora o taku pu ki roto katoa
i te opa ora i o to Atua ra i o Iehova;
kareka te ora o to au enemi, ka ma-
kaia ïa e ia, *mei te mea e*, i na roto i te
kapu-maka ra. E kia ope rava i te 30
akatupuia e Iehova te au meitaki katoa
i tuatuaia mai e ia noou, e taku pu, e
kia akariroia koe e ia ei ariki ki
runga ia Iseraela; Kare oki teia e 31
riro ei irieaanga naau i reira, kare to
ngakau e tumatetenga, e taku pu, i
reira, ko koe kare i akamaringi puapinga
kore ua i te toto, e ko koe oki kare i
tutaki ua ia koe uaorai, e taku pu:
kia pera mairā Iehova i te takinga-
meitaki mai ia koe, e taku pu, ei reira
koe e manako ei i to tavini vaine nei.
Kua tuatua mairā Davida kia Abi- 32
gaila, Kia akameitakiia te Atua o
Iseraela ko Iehova, ko tei tono mai ia
koe i teianei rā kia aravei mai koe
iaku. E kia ora oki koe i taau tuatua 33
meitaki, e kia ora oki koe, ko tei tāpu
mai iaku i teianei rā, kia kore *e ma-
ringi* iaku te toto, e kia kore au e
tutaki iaku uaorai ki toku uaorai rima.
Koia tika rai, te ora ra te Atua o 34
Iseraela ra ko Iehova, ko tei tāpu mai
iaku nei, kia kore koe e rave kinoia
atu, naringa koe kare i aere viviki mai
kia aravei mai iaku nei, kare takiri e
tane toe to Nabala apopo i te akirata
anga. Kua rave mairā Davida i taua 35
atinga i apaiia e taua vaine ra nana, e
kua tuatua maira kiaia, E aere koe ki
to ngutuare ma te au; i na, kua aka-
rongo au i taau tuatua, e kua kiteia
koe e au.
Kua aere mairā Abigaila kia Na- 36
bala ra; e i na, e pokai tana tei roto
i tona uaorai are, mei te pokai a te
ariki ra; kua rekareka oki te ngakau
o Nabala, kua kona oki aia; kare
ake rai aia i tuatua iti ua atu kiaia e
37 ao ua akera. Kia popongi ra, kia peke
taua *kona* wina o Nabala ra, kua aka-
kite atura tana vaine kiaia i taua au
mea ra, mate akera tona ngakau i roto
38 iaia, riro atura aia *mei* te toka ra. E
po ngauru akera, taia iorā Nabala e
Iehova, mate rava akera.
39 E kite akerā Davida e kua mate a
Nabala, kua tuatua akera aia, Kia aka-
meitakiiā Iehova, kua tutaki oki aia
i te takinga-kino a Nabala iaku, e kua
tāpu aia i tona tavini *kia kore e rave* i
te kino: kua akaoki oki a Iehova i to
Nabala kino ki runga i tona uaorai mi-
miti. Kua tono akerā Davida i te
karere e karangaranga kia Abigaila, *e*
40 e rave aia iaia ei vaine nana. E tae
maira taua au tavini o Davida ra kia
Abigaila ra, i Karamela, kua tuatua
maira ratou kiaia, na ko maira, I tono-
kia mai matou e Davida kia koe na, e
41 rave aia ia koe ei vaine nana. Kua
tu akera aia ki runga, e kua tupou iora
i raro tona mata i te one ra, kua ka-
ranga atura, I na, kia riro ua atu to
tavini vaine, ei tavini orei vaevae no te
42 au tavini o taku pu ra. Kua tu akerā
Abigaila ki runga e kua rapurapu iora,
e kua na runga iora i tetai asini, e nga
ui vaine toko rima nona i te aru anga atu
iaia; kua na muri atura aia i te au karere
a Davida ra, riro atura ei vaine nana.
43 Kua rave katoa iora oki a Davida ia
Ahinoama i Iezereela; riro atura raua
44 katoa ei vaine nana. Kua oronga oki
a Saula i tana tamaine ra ia Mikala, i
te vaine na Davida, na Phalati te ta-
maiti a Laisa i Galima ra.

PENE XXVI.

Te takinga-kino ua nei rai a Saula ia Davida. Rauka akaou iorā Saula ia Davida, kare ra i taia, aaki aturā Saula i tana ara, aere atura.

1 KUA aere mairai to Zipha ki Gibea
ra kia Saula, tuatua maira, Kare
ainei a Davida tei te tuaivi ra ko
Hakila, i muao i Iesimona, i te pipini
2 anga? Kua tu akerā Saula i reira, e
aere atura ki raro ki te medebara ra ki
Zipha, e te au tangata i ikiia e toru
katoa tausani no Iseraela *i te aere* ka-
toa *anga;* e kimi ia Davida i te mede-
3 bara ra i Zipha. Kua patia iorā
Saula i te puakapa ki runga i te tuaivi
ra ko Hakila, i te pae arataa i muao i
Iesimona. Te noo ua rā Davida ki roto
i te medebara, kua kite oki aia e, tei
te medebara mai nei a Saula te kimi
4 ra iaia. I tono ana oki a Davida i te

mata, e kua kite pu tikai aia e, kua tae
mai a Saula. Kua tu akerā Davida, 5
kua aere tika maira ki taua ngai i pua-
kapaia e Saula ra: kua kite maira oki
a Davida i to Saula ngai moeanga ra,
e to Abenera te tamaiti a Nera ra te
kapena no taua nuku nana ra: tei
roto i te apinga to Saula moeanga, e te
au tangata *ravarai* i tona pae e pini ua
ake.
Kua karanga aturā Davida i reira 6
kia Ahimeleka ngati Heta ra, e kia
Abisai te tamaiti a Zeruia, e taeake no
Ioaba, na ko atura, Koai te ka tae
katoa ki raro ki te puakapa kia Saula
ra maua katoa? Kua tuatua mairā
Abisai, E aere katoa au. Kua aere 7
mairā Davida raua ko Abisai ki taua
au tangata ra i te po: e i na, te moe
ua rā Saula i roto i te apinga, e te
patia uaia ra tana korare ki raro i te
one i te pae urunga nona ra; e te
takotokoto ua ra oki a Abenera e te
au tangata i tona pae e pini ua ake.
Kua tuatua akerā Abisai kia Davida, 8
Kua tuku mai te Atua i to enemi ki
roto i to rima i teianei rā; teia taku
tuatua kia koe, e tuku mai ana koe, e
ko ua ana au iaia ki te korare e mama
ua atu ki raro i te one, kare au e
tataki rua *i te ko anga.* Kua karanga 9
aturā Davida kia Abisai, Auraka aia
e taia; koai ïa tangata kare e ara
kia tāki tona rima ki runga *e ta* i to
Iehova tangata i akatainuia ra? E 10
kua karanga atu rai a Davida, Te ora rā
Iehova, na Iehova aia e ta; e kare ra,
te vai rai tona rā ka mate atu ei; e
kare ra, e aere aia ki te tamaki, mate
atu ei. Kia tāpu mai oki a Iehova 11
iaku, kia kore au e tāki i toku rima ki
runga e rave i te tangata o Iehova i
akatainuia ra; teia ra taku tuatua
kia koe, ka rave mai ana koe i te ko-
rare i te pae urunga nona ra, e te ue
vai, e aere taua. Kua rave iorā Da- 12
vida i te korare, e te ue vai i te pae
urunga o Saula ra; e aere ua atura
raua, kare tetai i akara mai, kare i
kite, kare oki i ara ua: kua moe oki
ratou ravarai; kua rokoia ratou e te
moe tinainai no ko mai ia Iehova ra.
Aere aturā Davida ki tetai pae, kua 13
tu ua maira ki runga i tetai tuaivi, tei
te atea ke; e ngai roa tei rotopu ia
ratou: Kua kapiki mairā Davida ki te 14
au tangata ra, e kia Abenera te tamaiti
a Nera ra, tuatua maira, Kare ra koe
e tuatua mai, e Abenera? Kua ka-
ranga aturā Abenera, na ko atura,
Koai koe e kapiki ua mai ki te ariki
nei? Kua tuatua mairā Davida kia 15
Abenera, Kare ainei koe i te tangata
toa? koai oki ïa tangata e tau ia koe i
Iseraela na? eaa iora oki koe i kore ei
i tapapa i to pu i te ariki ra? i aere
atu ana oki tetai tangata ki ko na e ta
16 i to pu i te ariki ra. Kare tenana mea
taau i rave ra i te mea meitaki. Te
ora rā Iehova, e tau ia kotou te mate,
no te mea kare akenei kotou i tapapa i
to kotou pu, i ta Iehova tangata i aka-
tainuia ra. E teianei, ka akara mai
ana i te korare a te ariki, e te ue vai i
vaoo i tona pae urunga ra.
17 E te kite rā Saula i to Davida reo, e
kua karanga atura, Toou aina ïa reo,
e taku tamaiti, e Davida? Kua tuatua
mairā Davida, Toku ïa reo, e taku pu,
18 e te ariki. Kua tuatua mairai oki aia,
Eaa koe i aruaru mai ei i to tavini, e
taku pu? I akapeea ana oki au? eaa
19 oki te kino i toku nei rima? E teianei,
teia taku tuatua kia koe, e akarongo
mai ana koe, e taku pu e te ariki, i te
tuatua a to tavini nei. Na Iehova
koe i tuku mai e rave iaku, e āriki mai
aia i tetai tusia: na te tangata anake
ra, kia kataraia ratou ki mua i te aro-
aro o Iehova; kua tuaru oki ratou iaku
i teianei rā, auraka au e noo i te
enua o Iehova, e te tuatua anga mai
e, E aere, e akamori i te au atua ke.
20 E teianei, auraka toku toto kia ta'e
ki raro i te one ki mua i te aroaro o
Iehova: e tere kimi tutua to te ariki
o Iseraela, mei te manu i kimiia ki
runga i te maunga ra.
21 Kua karanga aturā Saula, Kua ara
au: ka oki, e taku tamaiti, e Davida:
kua oti ua taku takinga-kino anga atu
ia koe, no te mea kua akaperepereia
toku ora e koe i teianei rā: i na, e ra-
venga neneva taku, e maata maata ua
22 atura toku ē. Kua tuatua mairā Da-
vida, na ko maira, Ka akara mai ana i
te korare a te ariki na! e akaue i tetai
23 tangata ou e tiki mai. Kia tutaki mai a
Iehova ki te tangata ravarai i tei tau i
te tuatua-tika, e te pikikaa kore nana
ra: i tuku ua mai oki a Iehova ia koe
ki *toku* rima i teianei rā, kare akera
toku rima i rave ua atu i ta Iehova
24 tangata i akatainuia ra. E i na, i aka-
perepere ravaia toou ora e au i nako-
nei ra, kia akaperepere katoaia toku
ora ki mua i te aroaro o Iehova, e kia
akaora aia iaku i te au mate katoa
25 ra. Kua karanga aturā Saula kia Da-
vida, Kia ora koe, e taku tamaiti e
Davida: ko te au mea mamaata taau
e rave ra, e ka riro rai te re ia koe ra.
Aere aturā Davida i tona aerenga, e
kua oki mairā Saula ki tona ra ngai.

PENE XXVII.

Ko Saula, no te mea e kua kite akera e tei Gata a Davida, kare akera i kimi.

KUA manako akerā Davida i roto i 1
tona ngakau, Ka mate rai au i te
rima o Saula i tona atu rā: kare atu rai e
mea meitaki iaku, mari ra kia oro viviki
au ki te enua o te Philiseti kia ora: ei
reirā Saula e akapaki ei i te kimi iaku
i te au tapere katoa o Iseraela nei, ka
ora oki au i tona rima. Kua tu akerā 2
Davida e te au tangata nona e ono
anere, e aere atura ki te ariki o Gata
ra kia Akisa te tamaiti a Maoka ra.
E noo iorā Davida ki o Akisa i Gata 3
ra, koia e tona katoa au tangata, e to
ratou katoa au ngutuare: ko Davida
e ko ana puke vaine toko rua, ko
Ahinoama i Iezereela, e te vaine a Na-
bala, ko Abigaila i Karamela ra. E i 4
akakiteia mairā Saula e, kua riro aturā
Davida ki Gata; kare akera aia i kimi
akaou iaia ra.
Kua karanga aturā Davida kia 5
Akisa ra, Kua kite aroaia mai au e
koe ra, e o mai tetai nooanga noku i
roto i tetai oire i uta ra, kia noo au
i reira: eaa oki e tau 'ei ki to tavini
nei kia noo i o ou na ki roto i te oire
ariki ra? Kua oronga mairā Akisa 6
ia Zikelaga nona i taua rā ra: i riro
mai ei Zikelaga no te au ariki o Iuda e
tae rava akenei ki teianei rā. E to 7
Davida noo anga i te enua o te Phili-
seti ra, okotai mataiti tikai e a oki
marama.
Kua aere iorā Davida e tona au 8
tangata ki runga, kua tamaki atura i to
Gesura, e to Gezere, e te ngati Ama-
leka: ko te aronga enua ïa i taito ra,
mei te ngai i aereia kia aere tika ki
Sura, e tae ua atu koe ki te enua ra ko
Aiphiti. Pou iora taua enua ra ia 9
Davida, kare rava tetai i ora, te tane
e te vaine katoa; e kua rave maira aia
i te mamoe, e te bovi, e te asini, e te
kamela, e te kakau, e kua oki maira kia
Akisa ra. Kua karanga aturā Akisa, 10
Koai tei raveia e kotou i nakonei?
Kua tuatua mairā Davida, Ko to Iuda
i te pae i apatonga ra, e te pae i apa-
tonga o te ngati Ierameeli ra, e te pae
i apatonga o te ngati Keni ra. Kare 11
rava oki e tangata i akaoraia e Davida,
te tane e te vaine katoa, e tika'i kia
apai *i te tuatua* ki Gata, na ko akera,
Ko te aaki aea ia tatou, ko te tuatua
aea e, I pera mai a Davida. Ko tana
iora ïa ravenga iaia i noo i te enua o te
12 Philiseti. Kua akatika iorā Akisa ia
Davida, na ko akera, Kua makitakita
ravaia aia e tona au tangata e Iseraela,
e tenana, ka riro aia ei tavini noku e
tuatau ua atu.

PENE XXVIII.

Ko Saula, no te mea kua akarukeia e te Atua ra, kimi atura i te vaerua kino ei akakite.

1 KUA akaputuputu iora te Phili-
seti i to ratou au nuku i taua au
rā ra e tamaki, e tamaki ia Iseraela.
Kua karanga aturā Akisa kia Davida,
E aere katoa tatou ki te tamaki, ko
koe, e toou au tangata, kia kite pu
2 mai koe. Kua tuatua mairā Davida kia
Akisa, Ka kite ïa koe i ta to tavini e
rave. Kua karanga aturā Akisa kia
Davida, E teianei, e akariro au ia koe
ei tiaki i toku upoko e tuatau ua atu.
3 Kua mate anā Samuela i reira, e i
aue ana oki Iseraela ravarai iaia, e kua
tanu ratou iaia i tona uaorai oire i
Rama. Kua kopae oki a Saula i te
aronga i uruia e te vaerua kino e te
4 purepure i taua enua ra. Kua aka-
putuputu iora te Philiseti, e kua aere
maira, e kua patia maira i te puakapa
i Sunema: e kua akaputuputu mairā
Saula ia Iseraela katoa, e kua patia
5 iora ratou i te puakapa i Gilaboa. E
kia akara akerā Saula i taua nuku o te
Philiseti ra, mataku iora aia, e kua
6 kurukuru rava atura tona ate. E kia
ui atu a Saula kia Iehova ra, kare
ake rai a Iehova i tuatua mai kiaia, i te
moe, e te Urima, e te peroveta.
7 Kua karanga aturā Saula ki tona au
tavini, E kimi kotou i tetai vaine i
uruia e te vaerua kino, kia aere atu au
kiaia ra, ka ui atu ei kiaia. Kua tua-
tua maira tona au tavini kiaia, I na,
tera tetai vaine vaerua kino tei Eni-
8 dora. Kua akatu ke iorā Saula iaia
orai, kua kakau iora ki te kakau ke, e
aere atura ma nga tangata toko rua *i te
aere* katoa *anga*, e tae atura ratou ki
taua vaine ra i te po: e kua karanga
atura aia, Teia taku tuatua kia koe, e
akakite mai koe kiaku i te vaerua kino
na, e apai mai koe i taku e akakite atu
9 kia koe ra. Kua tuatua maira taua
vaine ra kiaia, I na, tei raveia e Saula
ra kua kite oki koe, e kua ta aia i te
aronga i uruia e te vaerua kino e te au
purepure i te enua nei: eaa oki koe i
tuku mai ei i te maunu i toku ora, kia
10 mate au? Kua taputou aturā Saula
iaia ia Iehova ra, na ko atura, Te ora
rā Iehova, kare rava koe e akau-

tungaia i taua mea ra. Kua tuatua 11
maira taua vaine ra, Koai taku e apai
mai kia koe nei? Kua karanga atura
aia, Ko Samuela taau e apai mai.
Kite akera taua vaine ra ia Samuela, 12
kua kapiki maira aia ma te reo maata;
e kua tuatua maira taua vaine ra kia
Saula, na ko maira, Eaa koe i pikikaa
mai ei iaku? ko Saula oki koe na.
Kua karanga atura te ariki kiaia, 13
Auraka koe e mataku; koai oki taau
i akara na? Kua tuatua maira taua
vaine ra kia Saula, Te kite nei au i te
au atua i te kake anga mai ki runga
mei raro mai i te enua ra. Kua ka- 14
ranga atura aia kiaia? Eaa tona tu?
Kua tuatua maira aia, E tangata
ruaine tei kake mai nei; e kua tapo-
kiia aia ki te kakau. Kua kite akerā
Saula e ko Samuela, kua tupou iora
aia i *tona* mata i raro i te one, kua
piko iora aia ki raro. Kua karanga 15
aturā Samuela kia Saula, Eaa ra koe
i akaanaanata mai ei iaku, i tiki mai
ei iaku ki runga nei? Kua tuatua
mairā Saula, E tumatetenga rava toku;
te tamaki maira te au Philiseti nei
iaku, e kua akaruke te Atua iaku, kare
oki i tuatua mai kiaku, e kare oki i te
peroveta, kare oki i te moe nei; no
reira au i kapiki atu ei kia koe, kia
akakite mai koe kiaku i taku e rave ra.
Kua karanga aturā Samuela, Eaa oki 16
koe i ui mai ei kiaku nei, i tei akaruke
a Iehova ia koe, e kua riro ïa ei enemi
noou? I akaperā Iehova uaorai i tana 17
i tuatua mai kiaku ra; e na Iehova e
aeae mai i te basileia i to rima na, e
apai atu ei na to tangata tupu ra na
Davida: Ko koe kare i akarongo i te 18
reo o Iehova, kare oki koe i akatupu i
tona riri viviki i runga ia Amaleka,
no reirā Iehova i rave ei i teianei rā
i taua mea nei. Kare oki ko teia 19
anake nei, ka tuku katoā Iehova ia
Iseraela e ko koe katoa ki roto i te
rima o te Philiseti: e apopo ka kapiti
katoaia mai ei koe e to au tamariki i
oku nei: e na Iehova e tuku i te nuku
o Iseraela ki roto i te rima o te Phili-
seti ra. Kua topa pu ua iorā Saula ki 20
raro i reira ra, tipapa rava atura i runga
i te one ra, ko te maata ïa o tona ma-
taku i te tuatua a Samuela: kare oki e
maroiroi i roto iaia; kare oki aia i kai
i te kai i taua rā ra, e taua po ra.
Kua aere atura taua vaine ra kia 21
Saula ra, e kite akera aia e kua tuma-
tetenga rava aia, e kua karanga atura
kiaia, I na, kua akarongo to tavini
vaine i toou reo, e kua akaruru atura
au i toku mate, e kua akarongo au i
toou reo i taau i tuatua maira kiaku
22 nei. Ei teianei, teia taku tuatua kia
koe, e akarongo katoa mai koe i te reo
o to tavini vaine nei, e tuku atu ana
au i tetai manga kai ki mua i to aroaro
na; ka kai ei kia maroiroi koe, kia
23 aere koe i toou ra aerenga. Kare ra
aia i akatika atu, e kua karanga atura,
Kare au e kai. Ko tona au tavini ra e
taua vaine katoa ra, māro atura; e kua
akarongo atura aia i to ratou reo. Kua
tu akera aia ki runga mei raro mai i te
24 one, e kua noo ki runga i te roi. E
kafa ta taua vaine ra i roto i te are kua
matu; e kua rapurapu aia *i te rave*, e
kua ko iora, kua rave iora i te faraoa,
kua oi iora aia i taua *faraoa* ra ei areto
25 akaopue koreia, tao atura: Kua tuku
iora aia ki mua i te aroaro o Saula, e
ki mua i te aroaro o tona au tavini;
kua kai iora. Tu akera ratou ki runga
i taua po ra, aere ke atura ratou.

PENE XXIX.

Ko Davida i te akaoki angaia e te nuku o te Philiseti ra.

1 KUA akaputuputu maira te Phili-
seti i to ratou katoa ra au nuku
ki Apheka; e te puakapa ua ra te
ngati Iseraela i vaitata i tetai punavai
2 i Iezereela. Te aere ua ra te au ka-
vana o te Philiseti, kua anere e kua
tausani: te aere ua rā Davida e tona
au tangata i na muri mai, ratou ko
3 Akisa. Kua tuatua iora te aronga ka-
vana o te Philiseti, Koai ra teia aronga
Ebera nei? Kua karanga aturā Akisa
ki taua au kavana o te Philiseti ra,
Kare ainei teia ko Davida, te tavini o
Saula, i te ariki o Iseraela, tei iaku nei
te noo anga i te au rā akenei, e nga ma-
taiti akenei, e kare rava akenei ana a
apa i kitea e au, mei reira mairai e tae
4 rava akenei ki teianei rā? Riri rava
akera te au kavana o te Philiseti ra
iaia; kua karanga atura te au kavana
o te Philiseti ra kiaia, E akaoki koe i
teianei tangata, e oki aia ki muri ki te
ngai i vaooia e koe nona, auraka aia e
aere katoa e matou ki te tamaki anga
nei, ko te riro aea aia ei enemi no
tatou i taua tamaki anga ra: e akapeea
oki aia e ongi akaou atu ei ki tona pu?
kare ainei ki te mimiti o teianei aro-
5 nga tangata? Kare ainei teia ia Da-
vida i ta ratou i pee aere i te ura anga,
i te na ko anga e, Kua mate ta Saula
e kua tausani, kua ngauru ra te tausani
i ta Davida?
6 Kua karanga aturā Akisa kia Da-
vida, na ko atura kiaia, Koia ïa, te orā

Iehova ra, kua tika katoa taau ra; e
toou aerenga ki vao, e toou oki aere
anga mai ki roto i teianei nuku, e mea
meitaki ïa iaku nei: kare oki i kitea
e au te kino i roto ia koe na, mei te rā
mairai i aere mai ei koe kiaku nei, e
tae rava akenei ki teianei rā: ko te au
kavana nei ra, kare koe i meitaki ia ra-
tou. E teianei, e oki, e aere ma te au, 7
auraka oki koe kia akamainaina atu i
te au kavana o te Philiseti nei.
Kua tuatua mairā Davida kia Akisa, 8
I aa na ra au? eaa tei kitea i to tavini
nei mei iaku rai i aere mai kia koe na,
e tae rava akenei ki teianei rā, kia
kore oki au e aere katoa e kia tamaki i
te au enemi o taku pu o *taku* ariki?
Kua karanga aturā Akisa, e kua na ko 9
atura kia Davida, Kua kite au e, e
meitaki toou iaku nei mei tetai angela
ïa a te Atua ra: kua tuatua ana ra te
au kavana o te Philiseti ra e, Auraka
aia e aere katoa i te tamaki nei. E 10
tenana, e tu koe i te popongi roa, ko
koe e te au tavini katoa no toou ra pu
i aere katoa maira: e kia tu kotou i te
akirata anga, e kia ao ra, ka aere.
Kua tu akerā Davida e tona au ta- 11
ngata katoa i te popongi metua ra, e
aere ki te enua no te Philiseti. Aere
ua atura te Philiseti ki Iezereela.

PENE XXX.

Ko Zikelaga i te pou anga i te ngati Amaleka: kua aruaruia ratou e Davida e kua rokoia: e apinga maata tei rauka ia Davida.

E TAE aturā Davida e tona au 1
tangata ki Zikelaga kia tae ki te
toru o te rā, *kua kite akera* e kua aere
mai te ngati Amaleka *ki Iuda* ki te
pae i apatonga, e ki Zikelaga, e kua
taia Zikelaga, e kua ta'uia ki te ai;
E kua rave ke atu i te au vaine i roto 2
ra ei tuikaa: kare ratou i ta i te ta-
ngata maata e te tangata iti, kua apai
keia ïa, e kua aere ki to ratou ra
aerenga. Kua tae mairā Davida e 3
tona au tangata ki taua oire ra,
e i na, kua ta'uia ki te ai; e kua
apaiia ta ratou ra au vaine, e ta ratou
ra au tamaroa, e ta ratou au tamaine,
ei tuikaa. Kua akateitei akerā Da- 4
vida e te au tangata ki ona ra i to
ratou reo, kua aue iora, e kare atura o
ratou maroiroi kia aue. Kua riro oki 5
nga vaine a Davida, ko Ahinoama i
Iezereela, e ko Abigaila, te vaine a
Nabala i Karamela. Maata rava akera 6
to Davida tumatetenga; kua tuatua
oki te au tangata e, e peî iaia ki te
toka, no te mea, kua aue ngakau ua
iora te au tangata katoa, ko te tangata
katoa i tana ra au tamaroa, e tana ra au
tamaine: kua akamaroiroi rā Davida
iaia uaorai i tona ra Atua ia Iehova.
7 Kua karanga aturā Davida ki te
taunga ra kia Abiatara, te tamaiti a
Ahimeleka ra, Teia taku tuatua kia
koe, e apai mai ana i te ephoda i ko
nei kiaku nei. Kua apai mairā Abia-
8 tara i te ephoda kia Davida. Kua ui
aturā Davida kia Iehova, karanga
atura, E aru ainei au i teianei taka-
nava, ka rokoia atu e au? Kua tua-
tua maira aia kiaia, E aru: e rokoia
atu rai ïa ratou e koe ra, e ka rauka
9 rai kare e toe. Aere aturā Davida,
koia, e te au tangata e ono katoa anere
i ona ra, e tae atura ki te kauvai ra
ko Besora, *i te ngai* i nooia e te aronga
10 i vaooia ra. Aru atura rā Davida e te
au tangata e a katoa anere: ko e rua
anere ra kua nooia ki muri, kua maata
oki to ratou roiroi, kare atura e tika ia
ratou kia aere na runga i taua kauvai
ra ko Besora.
11 Kite atura ratou i tetai tangata no
Aiphiti i roto i tetai kainga, e kua ara-
taki maira ratou iaia kia Davida ra, e
kua o atu oki ratou i te areto e kua kai
iora; e kua akainu atu ratou iaia ki te
12 vai; Kua o atu oki ratou i tetai manga
suke, e nga kaui vine marō e rua: e kai
iora aia, io akera te a'o; kare oki aia i kai
i te kai, kare oki i inu i te vai, e toru
13 akera po e toru oki ao. Kua karanga
aturā Davida kiaia, Noai koe na? mei
ea mai oki koe? Kua tuatua maira
aia, E tangata au no Aiphiti, e tavini
no tetai ngati Amaleka; e kua aka-
rukeia io nei au e toku pu, no te mea
ka po toru akenei au i te matenga i te
14 maki. Tae atura matou ki te Kereti
i te pae i apatonga ra, *e te pae i apa-
tonga ra* i Iuda, e te pae i apatonga ra,
i Kaleba; e kua ka Zikelaga ia matou
15 ki te ai. Kua karanga aturā Davida
kiaia, E tae ainei au ia koe ki taua
takanava ra? Kua tuatua maira aia,
E taputou mai ana koe i te Atua iaku,
e kare koe e ta mai iaku nei, kare oki
koe e tuku iaku ki te rima o toku pu,
e naku koe e arataki ki taua taka-
nava ra.
16 E tae atura aia iaia ki raro, e i na,
kua kapi te enua katoa ia ratou, te kai-
kai ra, e te inu ra, e te ura ra, no te
maata o te apinga ta ratou i noni ra i
te enua o te Philiseti, e no te enua o
17 Iuda. Kua ta aturā Davida ia ratou
mei taua aiai ra e tae ua atura ki te
aiai i tetai rā; kare rava tetai tangata i

ora, mari ra ko te au tangata ou, e a
anere, ko tei oro na runga i te kamela e
kua ora. Kua rauka maira ia Davida 18
te au mea katoa ta to Amaleka i apai
ke: e nga vaine ana toko rua kua
rauka ïa ia Davida. E kare rava a 19
ratou ra *apinga rikiriki* i toe, i te mea
maata, e te mea ngiti, i te tamaroa e te
tamaine, i te apinga e te au mea katoa
ta ratou i apai katoa ra; rauka anake
iora ia Davida. Kua rave iorā Davida i 20
te au mamoe katoa, e te au bovi *a te ngati*
Amaleka; ko tei ïaia e ratou na mua i
tei rauka *ou* ra, e kua tuatua akera, Ko
ta Davida teia apinga.

Kua oki mairā Davida ki te au tangata 21
e rua anere ra, ko tei roiroi e kare atura
e tika kia aru mai ia Davida, ko tei
akanooia i taua kauvai ra ko Besora:
kua aere atura ratou kia aravei ia
Davida, e aravei akera oki i te au ta-
ngata ki ona ra: e tae mairā Davida i
vaitata ki te au tangata, kua aroa atura
aia ia ratou. Kua tuatua akera te au 22
tangata kikino katoa ra e te akono kore,
ko tei aere katoa i taua tere o Davida
ra, na ko akera, Auraka tatou e apai ua
atu i te au apinga i rauka ia tatou nei,
ko ratou kare i tae katoa, mari ra ko te
tangata ko tana vaine e te tamariki, kia
arataki ke atu ratou e kia riro atu. I 23
reira to Davida tuatua anga e, Auraka
kotou kia pera, e taku au taeake, i ta
Iehova oki i oronga mai no tatou, e
kua tiaki mai ia tatou nei, e kua oronga
mai i te aronga e tamaki mai ia tatou
nei ki roto i to tatou nei rima. Koai 24
oki te ka akarongo atu ia kotou i
tenana? Koia ïa mei te tuanga katoa
o tei aere ki te tamaki ra, e te tuanga
katoa o tei tiaki i te apinga: kia okotai
rai a raua ra tuanga. E mei taua rā 25
maira e tae rava akenei ki teianei rā,
kua akariro aia *i taua tuanga nei* ei
ture, e ei akonoanga na Iseraela.

E tae aturā Davida ki Zikelaga, kua 26
apai aia i tetai pae i tei noniia ra, ki te
aronga pakari o Iuda ra, i te au taunga
nona ra, na ko atura, I na te apinga na
kotou no te noni o te au enemi o Iehova;
Ki to Betela, e to Ramota i te pae i 27
apatonga ra, e to Iatira, E ki to Aroera, 28
e to Siphumota, e to Esetemoa, E to 29
Rakala, e to te au oire o te Ierameeli, e
to te au oire i te au Keni, E to Horama, 30
e to Korasana, e to Ataka, E to Hebe- 31
rona, e te au ngai katoa ta Davida
e tona au tangata i matau i te pi-
pini.

PENE XXXI.

Ko Saula, no te mea kua pou te nuku, e kua mate nga tamariki, ta iora iaia uaorai: kua akaruke to Iseraela i to ratou au oire, e kua nooia e te Philiseti. Kua tiki to Iabesa-gileada i nga kopapa o Saula ma nga tamariki, e kua tanu.

1 KUA tamaki maira te Philiseti ia
Iseraela; ati atura to Iseraela i te
Philiseti, tarava ua iora ki runga i te
maunga ra ko Gilaboa, kua mate rava.
2 Kua aru viviki atura te Philiseti ia
Saula raua ko nga tamariki ana; kua
ta iora te Philiseti ia Ionatana, e ko
Abinadaba, e ko Malekisua, ko nga
3 tamariki a Saula. Riro atura te ta-
maki ia Saula, e kua tu aia i te aronga
akainana kakao; e puta maata tona i
4 taua aronga akainana kakao ra. Kua
karanga aturā Saula ki te apai
taoonga tamaki nana ra, Ka unui ana i
te koke naau ra, e ko mai iaku e kia
mama rava; ko te aere mai aea teianei
aronga peritome koreia, ko te ko mai
aea iaku e mama rava, e ko te takinga-
kino mai aea iaku. Kare akera i tika i
taua apai taoonga tamaki nana ra; kua
maata rava oki tona mataku. Kua rave
iorā Saula i te koke, e kua akainga ua
5 iora aia ki rungao. E kia akara maira
taua apai taoonga nana ra, e kua mate a
Saula, kua akainga ua iora aia ki rungao
6 i tana koke, mate katoa iora. Mate
iorā Saula, e nga tamariki nana toko
toru, e te tangata i apai i te taoonga
tamaki nana, e te au tangata katoa nona,
7 i taua rā ra. E kite maira to Iseraela
i tetai pae i te o ra *o Iezereela* e to tetai
pae i Ioridana, e kua oro to Iseraela, e
kua mate a Saula e ana puke tamariki,
kua akaruke ratou i te au oire, e kua
oro; e kua aere maira te Philiseti, kua
noo iora ki roto.
8 E ao akera, kia aere mai te Philiseti
e tatara i te kakau o te aronga i mate
ra, kua kitea e ratou a Saula, e nga ta-
mariki toko toru ana, kua mate i runga
9 i te maunga ra ko Gilaboa. Kua tipu
maira ratou i tona mimiti, e kua tara-
tara i tona kakau tamaki, e kua tono i te
karere e pini ua ake taua enua o te Phi-
liseti ra, e akakite aere *ki roto* i te are o
to ratou au idolo, e ki o te tangata katoa
10 ra. Kua tuku iora ratou i te taoonga
tamaki nana ra ki roto i te are o te au
Asetoreta; e kua patiti i tona kopapa
ki runga i te patu ra i Bete-sani.
11 Kite akera to Iabesa-gileada i ta te
12 Philiseti i rave ia Saula ra, Kua tu

akera te aronga toa katoa, aere anake
iora e ao ua ake, kua rave maira i te
kopapa o Saula, e nga kopapa o nga
tamariki ana, no runga i te patu ra i
Bete-sani, e kua aere maira ki Iabesa,

13 e kua tutungi ki te ai i reira. Kua
rave iora ratou i to ratou au ivi, e kua
tanu iora ki raro ake i tetai rakau i
Iabesa, kua neseteia iora ratou e po itu.

TE

BUKA RUA A SAMUELA RA.

PENE I.

Ko Davida, no te mea kua kite e kua mate a Saula raua ko Ionatana, aue atura ia raua.

E I muri ake i te matenga o Saula 1
ra, kia oki mairā Davida mei te
tainga o te ngati Amaleka ra, e ka rua
akera o Davida rā i te noo anga i Zike-
laga; E tae akera ki te rā toru, e i na, 2
te aere maira tetai tangata mei te pua-
kapa mai mei ia Saula ra, ma te kakau
ngaengae, e ma te one i runga i tona
mimiti: e tae rava maira aia kia
Davida ra, kua tipapa iora aia ki raro i
te one, tupou iora. Kua tuatua mairā 3
Davida kiaia, Mei ea roa mai koe na?
Kua karanga atura aia kiaia, I ora mai
nei au mei te puakapa Iseraela mai.
Kua tuatua mairā Davida kiaia, I peea 4
tikai? E akakite mai koe kiaku, taku
ïa tuatua kia koe. Kua karanga atura
aia, Kua ope anake te tangata i te ati i
taua tamaki anga ra, e manganui oki
tei topa e kua mate rava: e kua mate
a Saula ma tana tamaiti ra ko Ionatana.
Kua tuatua mairā Davida ki taua 5
tangata ou i tuatua mai kiaia ra, Eaa
oki koe i kite ei e, kua mate a Saula e
tana tamaiti katoa ko Ionatana? Kua 6
karanga atura taua tangata ou i tuatua
kiaia ra, Iaku oki i aere ua atu ki runga
i taua maunga ra ko Gilaboa, i na, te
irinaki ua rā Saula ki runga i tana
korare; e i na, te aru rava maira te au
kariota e te aronga akaoro ipo i vaitata
iaia. E kia akara mai aia ki muri, kite 7
maira aia iaku, e kua kapiki maira
kiaku. Kua karanga atura au, Teia
au. Kua tuatua maira aia kiaku, 8
Koai oki koe na? Kua karanga atura
au kiaia, E ngati Amaleka au. Kua 9
tuatua maira aia kiaku, Teia taku tua-
tua kia koe, e tu ua mai koe ki runga
iaku nei, e ta mai iaku: kua rokoia io

nei au e te mamae, no te mea te vai
tika nei rai toku ora i roto iaku nei.
10 Kua tu ua atura au ki runga iaia, e ta
atura iaia, no te mea kua kite au e
kore aia e ora tei inga aia ra: e kua
rave iora au i te korona i rungao i tona
mimiti, e nga tapeka i tona rima, e kua
apai mai i te reira i ku nei ki toku pu
11 nei. Kua rave iorā Davida i ona kakau,
kua aeae iora: e kua pera katoa te au
12 tangata ravarai iaia ra. Kua tangi
iora ratou, e kua aue iora, kua neseteia
iora e aiai ua atura, ia Saula, e i tana
tamaiti ia Ionatana, e te au tangata no
Iehova, e te ngutuare no Iseraela; no
13 te mea kua inga ratou i te koke.
Kua tuatua mairā Davida ki taua
tangata ou i tuatua mai kiaia ra, Noea
koe na? Kua karanga atura aia, E
tamaiti au na tetai tangata ke, e ngati
14 Amaleka. Kua tuatua mairā Davida
kiaia, Eaa oki koe i kore ei i mataku
kia akatika i to rima e ta i ta Iehova
15 tangata i akataimu ra? Kua tuatua
mairā Davida ki tetai i taua au tangata
ou ra, kua na ko maira, Ka aere i vai-
tata, ka ta. Kua ta iora aia iaia e mate
16 rava akera. Kua tuatua mairā Davida
kiaia, Ei runga ia koe uaorai toou ra
toto, na toou uaorai vaa i akaapa ia koe,
ko koe i karanga ra e, I ta ana au i ta
17 Iehova tangata i akataimu ra.
Kua aue iorā Davida ia Saula, e i
tana tamaiti ia Ionatana, i teianei aue
18 anga: (E kua akaue aia kia apiiia atu
te ana ki te tamariki a Iuda; i na, kua
19 tataia ki roto i te buka a Iasera:)
Te manea o Iseraela i taia ki runga i
to au ngai teitei e! aue ïa aronga riri-
20 nui i inga e! Auraka e karangaia i
Gata; aua e akakite aere i te au arataa
i Asekalona; ko te rekareka aea te au
tamaine a te Philiseti! ko te akapaapaa
aea te au tamaine a te aronga peritome
koreia ra!

Ko kotou, e te au maunga o Gilaboa 21
e, auraka rava ei au, e te ua, i runga ia
kotou, e te au kainga i *rauka'i* te au
terume : no te mea kua akaruke kino
ravaia te paruru o te aronga ririnui i
reira, te paruru o Saula, *mei te mea e*,
kare aia i akatainuia ki te manongi !
Mei te toto mai o te aronga i taia ra, 22
mei te tongaua mai o te aronga mana
ra, kare te ana a Ionatana i tāpuia,
kare oki te koke a Saula i akaoki pua-
pinga kore uaia mai. Ko Saula raua ko 23
Ionatana, kua mataora raua e te tau-
rekareka i to raua ora anga, kare oki i
tataka ke i to raua matenga: viviki
maata to raua i to te aeto ra ; e ririnui
maata to raua i to te liona.
E te au tamaine a Iseraela, ka aue 24
kotou ia Saula, ko tei akakakau ia ko-
tou ki te *kakau* muramura, e te au
memeitaki, ko tei tuku i te akamanea
auro ki runga i to kotou kakau. Aue 25
i te inga o te aronga toa i rotopu i te
tamaki anga e! Aue koe, e Ionatana,
i taia i runga i toou orai au ngai
teitei !
E tumatetenga toku ia koe, e taku 26
taeake e Ionatana e! e mataora maata
toku ia koe : e anoano maata roa toou
iaku, e anoano maata ïa i to te vaine !
Aue i te inga o te aronga toa e! e te 27
taoonga tamaki i akarukeia ra !

PENE II.

Ko Davida i te aerenga ki Heberona, akamainuia akera ei ariki no Iuda ; tana tuatua meitaki ki to Iabesa-gileada. Kua akaarikiiā Iseboseta : e tamaki kino to tona pae tangata e to Davida.

E I muri ake i te reira, kua ui aturā 1
Davida kia Iehova, na ko atura,
E aere ainei au ki tetai i te au oire o
Iuda nei? Kua tuatua mairā Iehova
kiaia, Ka aere ki runga. E kua ui
aturā Davida, E aere tika au kiea?
Kua tuatua maira aia, Ei Heberona.
Aere aturā Davida ki reira, e nga vaine 2
katoa nana toko rua, ko te Iezereela ko
Ahinoama, e ko Abigaila te vaine a
Nabala i Karamela ra. E te au tanga- 3
ta katoa nona, ta Davida i arataki ka-
toa ki runga, ko te tangata ko tona ka-
toa ra kopu-tangata : noo iora ratou i
te au oire ra i Heberona. E kua aere 4
maira te au tangata no Iuda, kua aka-
tainu iora ratou ia Davida i reira, ei
ariki no runga i te ngutuare o Iuda ra.
Kua akakite maira ratou kia Davida,
tuatua maira, To Iabesa-gileada tei tanu
ia Saula ra. Kua tono aturā Davida i 5
te au karere ki te au tangata no Iabesa-
gileada ; e kua karanga atura kia ratou,
Kia akameitakiia mai kotou e Iehova,
i tei akapera i te takinga-meitaki i to
kotou pu ia Saula, e kua tanu oki ko-
6 tou iaia. E teianei kia akakite mai a
Iehova i te takinga-meitaki, e te tuatua-
mou kia kotou : e naku oki e tutaki ia
kotou i teianei takinga-meitaki, no te
7 mea kua pera akenei oki kotou na. E
tenana kia etaeta to kotou rima, e kia
maroiroi kotou : no te mea kua mate
akenei to kotou pu ko Saula, e kua aka-
tainu oki te ngutuare o Iuda iaku ei
ariki ki runga ia ratou.
8 Kua rave iorā Abenera te tamaiti a
Nera, te kapena o te nuku o Saula, ia
Iseboseta e tamaiti na Saula, e kua apai
9 mai iaia ki Mahanaima ; E kua aka-
riro iaia ei ariki no Gileada, e no Asera,
e no Iezereela, e no Epheraima, e no
10 Beniamina, e no Iseraela katoa. Ko
taua tamaiti na Saula ra, ko Iseboseta,
tei te a o te ngauru o tona mataiti i
ariki ei aia ki runga ia Iseraela, e rua
atura nga mataiti i te ariki anga.
Kareka te ngutuare o Iuda, kua aru
11 ratou ia Davida. E taua tuatau i
ariki ei a Davida i Heberona ra ki ru-
nga i te ngutuare o Iuda ra, e itu ïa
mataiti, e ono oki marama.
12 Kua aere aturā Abenera te tamaiti a
Nera ra, e te au tavini o Iseboseta te
tamaiti a Saula ra, mei Mahanaima mai
13 ki Gibeona. E te tamaiti a Zeruia ra ko
Ioaba, e te au tavini o Davida, aere
atura e aravei akera ki te vai i Gibeona
ra : kua noo iora ratou ki raro, tetai ei
tetai pae vai, tetai oki ei tetai pae vai.
14 Kua karanga aturā Abenera kia Ioaba,
E tu mai te au tangata ou nei ki runga,
ka etau ei ki mua ia tatou. Kua tua-
tua mairā Ioaba, Ka tu mai ratou.
15 Kua tu akera ki runga, e aere atura ki
tetai pae i te au tangata o Beniamina
okotai ngauru ma rua, no Iseboseta te
tamaiti a Saula, e te au tavini oki no
16 Davida, okotai ngauru ma rua. Kua
opu iora tetai i to tetai ra mimiti, kua
ko atura i te koke ki roto i te kaokao ;
topa katoatoa iora : tapaia iora taua
ngai ra ia Helekata-hazurima i te pae i
17 Gibeona. *E rā* tamaki maata rava
taua rā ra ; eke iorā Abenera, e te au
tangata katoa ia Iseraela, ki mua i te au
tavini o Davida.
18 Tei reira oki nga tamariki toko toru
a Zeruia ra, ko Ioaba, e ko Abisai, e ko
Asahela ; e vaevae viviki to Asahela
19 mei te zabi o te ngangaere. Kua aru-
aru aturā Asahela ia Abenera ; e i taua
aruaru anga aia ia Abenera ra, kare

rava aia i anga ke ki te pae katau e te
pae kaui. Kua akara akerā Abenera 20
ki muri, e kua karanga akera, *Kare*
ainei koe ia Asahela? Kua tuatua mai-
ra aia, Ko au. Kua karanga aturā 21
Abenera kiaia, Ka tapae ana ki to pae
katau, e kare ra, ki to pae kaui, ka opu
i tetai i te au tamariki na, ka rave ei
i te taoonga tamaki nana ra. Kare
akerā Asahela e tapae ke ua atu i te
aru anga iaia. Kua karanga akaou 22
aturā Abenera kia Asahela, Ka tapae
ana, auraka koe e aru mai iaku nei:
eaa au nei e tika'i kia ta ia koe ki raro
rava i te one ra? eaa oki au e tika'i kia
akara atu i te mata o to tuakana ia
Ioaba? Te māro ra aia kare i tapae 23
ke: kua ko aturā Abenera iaia ki te
makuikui o *tona* korare i taokiia e ia
ki muri ki raro ake i te io kaokao,
mama atura te korare ki muri mai;
topa iora aia i reira, e mate iora i
taua ngai ra: kua tae anake mai te
tangata ki taua ngai i topa'i a Asahela
ki raro e i mate ra, tu anake iora i
reira.

Te aruaru ua rā Ioaba raua ko 24
Abisai ia Abenera; e topa iora te rā ki
raro kia tae ratou ki te tuaivi ra ko
Ama, i muao ia Gia, tei te arataa i te
medebara ra i Gibeona. Kua putu- 25
putu te tamariki a Beniamina i muri
ake ia Abenera, e kua riro ei urupu
okotai, tu ua maira ki runga i tetai
tuaivi. Kua kapiki mairā Abenera kia 26
Ioaba, kua tuatua maira, Ka rave rai i
te koke nei e ta, auraka e mutu? kare
rai koe i kite ka riro ei mea kavangia i
muri ake? aea ra oki koe e tuatua ki te
au tangata nei e oki, auraka e arumaki
i to ratou ai taeake? Kua karanga 27
aturā Ioaba, Te ora ra te Atua, naringa
kare koe i akakoko mai, mei te popongi
mairai, kua oki ïa te tangata, kare e
toe i te arumaki anga i tona taeake.
Kua akatangi iorā Ioaba i te pu, tu 28
anake iora te au tangata: kare atura
ratou i arumaki akaou ia Iseraela, kare
oki e tamaki akaou atu.

Aere aturā Abenera e tona au ta- 29
ngata e ao ua ake taua po ra na te ngai
mataatoa, e na runga atura *i te vai ra*
ko Ioridana; aere atura na Biterona
katoatoa, e kua tae mai ki Mahanaima.
Kua oki rai oki a Ioaba, kare atura i 30
aru ia Abenera: e kia pututuputu te au
tavini ravarai, kua toe iora to Davida
au tangata, okotai ngauru ma iva e ko
Asahela. Kareka te au tavini o Davida, 31
kua taia e ratou e kua mate rava to
Beniamina, e to Abenera, e toru anere 32
e ono ngauru i te tangata. Kua rave

iora ratou ia Asahela, e kua tanu atura
ki roto i te tanumanga o tona metua i
Betelehema. Kua aere ua iorā Ioaba
e tona au tangata e ao ua ake taua po
ra, e ao akera tei Heberona maira
ratou.

PENE III.

Te tupu ra to Davida maroiroi; toko ono ana tamariki i anau i Heberona: kua uri a Abenera kiaia; e kua taia e Ioaba: aue rava aturā Davida ia Abenera.

1 E TAMAKI roa to te ngutuare no
Saula e te ngutuare no Davida;
te tupu ra ra to Davida ririnui, te aere
ra oki to Saula ngutuare i te paruparu.
2 Kua anau oki ta Davida tamariki ta-
maroa i Heberona: e ko tana tama
mua ra, ko Amanona ïa ia Ahinoama e
3 vaine Iezereela; E te rua ra, ko Kilea-
ba ïa ia Abigaila i te vaine a Nabala e
vaine Karamela; e te toru ra, ko Aba-
saloma ïa, te tamaiti a Maaka i te ta-
maine a Talemai, te ariki no Gesura;
4 E te a ra, ko Adonia te tamaiti a
Hagita; e te rima ra, ko Sephatia te
5 tamaiti na Abitala; E te ono ra, ko Ite-
reama ïa ia Egela i te vaine a Davida.
I anau teia ia Davida i Heberona.
6 Tupu atura i te tamaki ra, ko te
ngutuare o Saula tetai pae, e te ngutu-
are o Davida tetai pae, kua akamaroi-
roi iorā Abenera no te ngutuare o
7 Saula ra. E palake ta Saula, ko
Rizepa te ingoa, e tamaine na Aiā;
kua karanga aturā *Iseboseta* kia Abe-
nera, Eaa te mea i tae ei koe ki roto
8 i te palake a toku metua nei? Kua
maata rava atura to Abenera riri i te
tuatua a Iseboseta, e kua tuatua akera,
E mimiti puaka-aoa ainei au nei, ko
tei takinga-meitaki ua nei i te ngutu-
are o to metua na o Saula, e tae ua
mai nei ki teianei rā, i te māro anga
atu ia Iuda ki tona au taeake, e tona
au taunga, e kare i tuku atu ia koe ki
te rima o Davida, i tapepe mai ei koe
iaku i teianei rā i te ara i teianei vaine?
9 Kia pera mai te Atua ia Abenera, e
kia maata mairai, kia kore au, mei ta
Iehova i taputou mai kia Davida ra,
10 kia pera katoa kiaia: I te ruri ke anga
atu i te au i te ngutuare o Saula, e te
akatupu anga i te au o Davida ki
runga ia Iseraela, e ki runga ia Iuda,
mei Dana mai e tae ua atu ki Bere-seba.
11 Kare atura e tika iaia kia karanga ua
atu kia Abenera, no te mea te mataku
ra aia iaia.
12 Kua tono akerā Abenera i te au ka-

rere kia Davida, nana uaorai *i tono ci*,
tuatua akera, Noai te enua nei? *e* te
na ko anga atu, E papau mai ana koe
i te koreromotu naau kiaku nei; e i
na, ko toku rima tei ko na ia koe na, e
arataki ia Iseraela katoa ki ko na kia
koe na. Kua tuatua maira aia, Kua 13
tika: ka papau atu au i te koreromotu
kia koe na: okotai rava ra aku tuatua
e umuumu ia koe na, ko teia ïa. Au-
raka rava koe kia kite mai i toku
mata nei, me aere mai koe kiaku nei,
kia kore koe e arataki katoa mai ia
Mikala i te tamaine a Saula ra. Kua 14
tono aturā Davida i te au karere ki te
tamaiti a Saula ia Iseboseta, karanga
atura, Ka tuku mai ana i taku vaine
ra ia Mikala, i taku i akaipoipo i te au
kiri mua o te Philiseti okotai anere ra.
Kua tono aturā Iseboseta i te karere, 15
kua rave maira iaia i *tana* tane ia Phala-
tiela te tamaiti a Laisa. Kua aere 16
katoa oki tana tane na te arataa, i te
aue aere anga, e tae akera ki Bahurima.
Kua karanga ua aturā Abenera kiaia,
Ka aere, ka oki. E kua oki atura aia.
Kua karanga aturā Abenera ki te 17
aronga pakari i Iseraela, na ko atura, I
kimi oki kotou ia Davida i muatangana
ei ariki i runga ia kotou: E tenana, ka 18
rave. Kua tuatua mai oki a Iehova ia
Davida, na ko maira, Ei te rima o toku
tavini o Davida e akaora'i au i toku
iti-tangata ko Iseraela i roto i te rima
o te Philiseti, e i roto oki i te rima o te
aronga enemi katoa o ratou. Kua 19
pera oki ta Abenera tuatua i te taringa
o to Beniamina: aere atura oki a Abe-
nera e akakite kia Davida i Heberona
i te au mea katoa i meitaki ia Iseraela,
e tei meitaki oki i te ngutuare katoa ia
Beniamina. E tae aturā Abenera kia 20
Davida ra ki Heberona, e te au tangata
katoa okotai takau. E kua rave a
Davida i te kaingakai na Abenera, e
na te au tangata katoa i ona ra. Kua 21
karanga aturā Abenera kia Davida, Ka
tu au e aere, e akaputuputu katoa mai
ia Iseraela ravarai ki taku pu nei ki
te ariki, kia papau ratou i te korero-
motu kia koe nei, e kia mana koe ki
runga i te aronga katoa i anoanoia e to
ngakau na. Kua tuku aturā Davida
ia Abenera; e aere atura aia ma te au.
E i na, te aere maira te au tavini o 22
Davida, ratou katoa ko Ioaba, *i te aru-
maki anga ra* i tetai takanava tangata, e
kua apai katoa maira ratou i te apinga
maata: kare rā Abenera ia Davida ra
i Heberona; kua tuku atu oki aia iaia
kia aere ra, e kua riro aia ma te au.
E tae mairā Ioaba e te nuku katoa ki 23
ona ra, kua karanga atura ratou kia
Ioaba, na ko atura, I ko nei a Abenera
te tamaiti a Nera ra, tei aere mai ki o
te ariki nei, e kua tuku akenei aia iaia
kia aere ana, e kua riro aia ma te au.
24 Kua aere tika aturā Ioaba ki te ariki
ra, kua karanga atura, I aa na koe? i
na oki a Abenera tei aere mai ki ku
nei kia koe nei; eaa ra oki koe i tuku ua
25 atu ei iaia, e kua riro takiri? Kua
kite koe ia Abenera te tamaiti a Nera,
i aere mai aia e pikikaa ia koe, e kia
kite aia i toou na aerenga ki vao, e
toou aerenga mai ki roto, kia kite oki
aia i te au mea katoa taau i rave ra.
26 E kia taka ke mairā Ioaba ia Davida
ra, kua tono akera aia i te au karere kia
Abenera, ko tei akaoki mai iaia mei
te punavai maira mei Sira: kare rava
rā Davida i kite.
27 E tae mairā Abenera ki Heberona,
kua arataki ke aturā Ioaba iaia ki te
ngutupa ra, e tuatua poiri ua atu ei
kiaia, e kua ko iora aia iaia i reira ki
raro ake i te îo kaokao ra, no te
toto o tona taeake o Asahela, mate
iora aia.
28 Kia kite rā Davida a muri atu, kua
tuatua akera aia, Kare rava aku e ara
i mua i te aroaro o Iehova, e taku ba-
sileia katoa e tuatau ua atu, i te toto
29 o Abenera te tamaiti a Nera ra: Kia
vai tikai ïa ki runga i te mimiti o
Ioaba, e ei runga i te ngutuare katoa o
tona metua tane; auraka ra te ngu-
tuare o Ioaba kia kore i te zubi, e te
lepera, e tei akaangaroi ki runga i te
rakau, e tei topa ki te koke, e tei
30 ngere i te kai ra. Kua pera oki
a Ioaba, e ko Abisai i tona tuakana,
kua ta raua ia Abenera, no te mea
kua ta aia i to raua teina ia Asahela ra
i te tamaki anga i Gibeona ra.
31 Kua karanga aturā Davida kia Ioaba,
e te au tangata ravarai iaia ra, Ka aeae
ana i to kotou au kakau, ka tatua ana
ki te kakau paoa, ka aue ei ia Abe-
nera. E na te ariki na Davida i
32 aru mai i te apainga. Kua tanu iora
ratou ia Abenera i Heberona: e kua
akateitei akera te ariki i tona reo, e
kua aue iora i te tanumanga ia Abe-
nera; e kua aue katoa te tangata
33 ravarai. Kua aue iora te ariki ia Abe-
nera, e tuatua akera,
Mate iora ainei a Abenera mei te
34 matenga neneva? Kare oki oou puke
rima i ruruia, kare oou puke vaevae i
tapekaia: mei te tangata e topa nei ki
mua i te aroaro o te au tangata kino ra,
mei te reira katoa koe i toou na inga!
Kua aue akaou iora te tangata ravarai

ki runga iaia. E kia aere mai te ta- 35
ngata katoa e tuatua kia Davida e
kaikai koi vai ake te ao, kua taputou
aturā Davida, karanga atura, Kia pera
mai te Atua kiaku, e kia maata mairai,
kia tongi ua atu au i te areto, e te au
kai katoa ra, e kia topa ua atu te rā.
Kua akara tamou maira te tangata ra- 36
varai *i te reira*, e kua mareka ratou;
ko ta te ariki i rave ra kua mareka
katoa ïa te tangata katoa. Kua kite 37
oki te tangata katoa, e Iseraela katoa,
i taua rā ra, kare no te mea e na te
ariki i akaue i taia'i a Abenera, te ta-
maiti a Nera ra. Kua karanga atu 38
rai te ariki ki tona au tavini, Kare
kotou i kite e, e ariki e e tangata maata
tei topa i Iseraela i teianei rā? E te 39
parukaua nei au i teianei rā, kua aka-
tainuia oki ei ariki; e eianei puke ta-
ngata i nga tamariki a Zeruia, te keta-
keta rava nei: na Iehova e tutaki mai i
te rave i te kino kia tau tikai ki tona
kino.

PENE IV.

Kua taiā Iseboseta, kua tipuia tona mimiti; e kua apaiia kia Davida ra: kua akaue aia kia ta katoaia aua nga ta tangata ra, e kia tanumia te mimiti o Iseboseta.

E KITE akera te tamaiti a Saula e, 1
kua mate a Abenera i Heberona,
paruparu atura tona rima, e to Ise-
raela ravarai kua rokoia ïa e te tumate-
tenga. Toko rua oki o te tamaiti a 2
Saula ra puke tangata, e puke ranga-
tira ïa no runga i nga takanava; ko
Baana te ingoa o tetai, e ko Rekaba
te ingoa o tetai, ko nga tamariki a
Rimona i Berota no te au tamariki a
Beniamina; kua akonoia oki Berota
no Beniamina i reira: Kua oro oki to 3
Berota ki Gitaima, e te noo ra i reira
e tae roa mai ki teianei rā. E tamaiti 4
uaorai oki ta Ionatana, ta te tamaiti a
Saula ra, kua pirikoki *tona* vaevae. E
rima roa ona mataiti ka tae mai ei te
tuatua *i te matenga* o Saula raua ko
Ionatana mei Iezereela maira, kua
rave iora tona ikiiki iaia oro ke atura:
e tei taua oro rapurapu anga nona ra,
kua topa iora aia, e pirikoki atura.
Tapa iora tona ingoa ko Mephiboseta.
Kua aere iora nga tamariki a Rimona 5
i Berota, ko Rekaba e ko Baana, e
kua tae,ki te are o Iseboseta i te ve-
raanga o te rā, te akāvai ra aia ki runga
i tetai roi i te avatea ra. Kua tomo 6
atura raua ki roto i taua are ra, *mei te
mea* te tiki ra raua i te sitona; kua ko
iora raua iaia ki raro ake i te îo kao-
kao; ooro aturā Rekaba e ko Baana
7 tona taeake. Ka aere ei oki raua ki
roto i te are, te moe ra aia ki runga i
tona roi i tona uaorai pia-moe ra, e
kua ta iora raua iaia, mate iora aia,
kua tipu iora raua i tona mimiti, rave
iora raua i tona mimiti, e oro atura na
8 te ngai motutaa i taua po ra. Kua
apai akera raua i te mimiti o Iseboseta
kia Davida ra ki Heberona, e kua ka-
ranga atura ki te ariki, I na te mimiti
o Iseboseta, te tamaiti na Saula i toou
na enemi, ko tei kimi mai ana ia koe
kia mate; kua tutaki a Iehova i teia-
nei rā i taku pu, i te ariki, ia Saula, e
tona katoa uanga.
9 Kua karanga aturā Davida kia Re-
kaba e kia Baana tona taeake, nga
tamariki a Rimona i Berota, na ko
atura kia raua, Mei ia Iehova e ora ra,
ko tei akaora i toku vaerua i te au
10 tumatetenga katoa nei, Ka tuatua mai
ei tetai kiaku ra, ka na ko mai ei ra,
I na, kua mate akenei a Saula, te ma-
nako ra aia e tuatua meitaki tana i
apai mai, kua opu iora au iaia, e ta
iora au iaia i Zikelaga, iaia *i manako
ra e*, e apai atu au i tetai tutaki nana
11 no taua tuatua ra: Ka tanga atu ei
oki, kia mate te tangata meitaki i
nga tangata kino i roto i tona uaorai
are, i runga i tona uaorai roi, kare
ainei au e umuumu atu i tona toto
ia korua, ka ta atu ei ia korua i
12 te enua nei? Kua akaue iorā Davida
i te au tangata ou, kua ta oki ratou
ia raua, kua tipu ke atu i o raua puke
rima, e o raua puke vaevae, kua akauta
akera *ia raua* ki runga i te vai i Hebe-
rona. Kareka te mimiti o Iseboseta,
kua rave ratou *i te reira*, e kua tanu
ki roto i te menema o Abenera i Hebe-
rona ra.

PENE V.

Akamainuiā Davida ei ariki no Iseraela: rauka iora Ierusalema; eke iora oki te Philiseti iaia.

1 KUA aere maira te au kopu ra-
varai o Iseraela kia Davida ra ki
Heberona, e kua karanga atura *kiaia*, na
ko atura, I na matou, ko toou ra ivi
2 ko matou ïa e toou ra kiko. I mua-
tangana ra oki, ka ariki ei a Saula i
runga ia matou ra, ko koe rai tei ara-
taki ia Iseraela ki vao, e naau rai i
akaoki mai ki roto: kua tuatua mai
oki a Iehova kia koe, Naau e angai i
toku iti-tangata ia Iseraela, e ei tutara
3 koe ki runga ia Iseraela. Kua aere

anake maira te aronga pakari o Iseraela
ki te ariki ra ki Heberona; e kua pa-
pau iora te ariki ra ko Davida i tetai
koreromotu ia ratou i Heberona, ki
mua i te aroaro o Iehova; kua akatai-
nu iora ratou ia Davida ei ariki ki
runga ia Iseraela. Ka toru ngauru o 4
Davida mataiti i riro ei te au iaia, e a
oki ngauru anga te mataiti i tona ariki
anga. E itu mataiti e ono marama i 5
te ariki anga ki runga ia Iuda i Hebe-
rona: e i Ierusalema e toru ïa ngauru
e toru ara i te mataiti i te ariki anga
ki runga ia Iseraela ravarai e ia
Iuda ra.

Aere atura te ariki e tona au tangata 6
ki Iérusalema ki te ngati Iebusi i te
aronga uenua ra; e kua tuatua akera
ratou kia Davida, na ko akera, Kare
koe e o mai i ko nei, na te matapo
oki e te pirikoki koe e paruru atu:
i manako oki ratou e, kare a Davida e o i
reira. Rauka iora ra ia Davida te puna- 7
nga etaeta ra ko Ziona; koia oki te oire
o Davida. I tuatua ana oki a Davida i 8
taua rā ra, Ko te ta i te ngati Iebusi,
ka aere ratou na te ara vai *e ta* i te
pirikoki e te matapo, tei makitakitaia
e to Davida ngakau, kua tuatua mai
oki te matapo e te pirikoki, Kare aia e
tae ki roto i te are. Noo iorā Davida 9
i roto i taua punanga ra, e tapaia iora
i te oire o Davida. Kua patu iora oki a
Davida *i te patu* e pini ua ake mei
Milo mai e i roto ra. Tupu aturā Da- 10
vida, aere atura i te maata anga; e ei
vaitata katoao te Atua Sabaota ra ko
Iehova iaia.

Kua tono maira te ariki o Turia ra 11
ko Hirama i te karere kia Davida, ma
te rakau ra e arezi, e te aronga taunga
tarai rakau, e te aronga tarai toka; e
kua patu iora ratou i tetai are no Da-
vida. E kia akarā Davida e kua aka- 12
tinamouia aia e Iehova ei ariki i runga
ia Iseraela, e kua akateitei aia i tona
au no tona ra au tangata no Iseraela;
Kua rave rai a Davida i etai palake rai 13
nana, e te vaine *nana*, i Ierusalema, ka
aere mai ei aia mei Heberona mai: e
kua anau mairai oki te tamaroa e te
tamaine na Davida. Teia oki te au 14
ingoa no tei anau mai nana i Ierusa-
lema; ko Samua, e ko Sobaba, e ko
Natana, e ko Solomona, E ko Ibahara, 15
e ko Elisua, e ko Nephega, e ko Ia-
phia, E ko Elisama, e ko Eliada, e ko 16
Eliphaleta.

E kite akera te Philiseti e, kua aka- 17
tainu ratou ia Davida ei ariki no Ise-
raela, kua aere anake iora te Philiseti
e kimi ia Davida; e kite akerā Davida,
aere atura aia ki raro i te punanga.
18 Tae maira oki te Philiseti i reira, e
kua akamatoa iora ia ratou orai i te o
19 ra ko Rephaima. E kua ui aturā Da-
vida kia Iehova, na ko atura, E aere
ainei au ki runga ki te Philiseti? ka
tuku mai ainei koe ia ratou ki toku
rima nei? Kua tuatua mairā Iehova
kia Davida, Ka aere ki runga: ka tuku
tikai au i te Philiseti ki to rima na.
20 Kua aere iorā Davida ki Baala-pera-
zima, e kua ta iorā Davida ia ratou i
reira, e kua tuatua akera, Kua ngaa-
ngaa rava io nei toku au enemi ia Ie-
hova ki mua iaku, mei te vai e ngaa
ra: tapa iora i te ingoa o taua ngai ra
21 ia Baala-perazima. I reira to ratou
au idolo i te akaruke angaia, e na Da-
vida e na tona au tangata ratou i
apai ke.
22 Kua aere akaou maira oki te Phili-
seti, kua akamatoa iora ia ratou uaorai
23 i te o ra ko Rephaima. E kia ai a Da-
vida kia Iehova, kua tuatua maira aia,
Auraka koe e aere ki runga: e koro-
takanimo koe na muri ia ratou, ka na
ko mai ei i te aere kia ratou na te pae
24 baka ra. E kia akarongo koe i te
ngaee anga i te kauru o taua au baka
ra, ka akamaroiroi koe i reira: ei reira
oki a Iehova e aere ei na mua ia koe,
25 e ta i taua nuku ra i te Philiseti. E
kua perā Davida, i ta Iehova i akaue
mai kiaia ra; kua ta iora i te Philiseti
mei Geba atu e tae ua atura ki Ge-
zera.

PENE VI.

Te manako rā Davida e apai mai i te aruna ra: taiā Uza, akarukeia iora te aruna ki o Obeda-edoma: kua oki kua tiki, e kua apai ki te oire o Davida ma te rekareka maata.

1 KUA akaputuputu iorā Davida i te
au tangata katoa i ikiia no roto
ia Iseraela, e toru ngauru i te tausani.
2 Kua tu akerā Davida, e te au tangata
katoa iaia ra, e kua aere ki Baale i o
Iuda ra, e apai mai i te aruna a te
Atua ra mei reira mai, ko tei tautopaia
tona ingoa te ingoa o Iehova Sabaota,
ko tei noo *i rotopu* i nga kerubi ra.
3 Kua tuku iora ratou i te aruna a te
Atua ki runga i tetai porotata ou, e
kua apai maira mei te are mai o Abi-
nadaba i Gibea ra: e na Uza raua ko
Ahio, nga tamariki a Abinadaba ra, i
4 kave i taua porotata ou ra. E kua apai
maira ratou mei roto mai i te are o
Abinadaba i Gibea ra, *e kua aere ua
iora* na te pae o te aruna a te Atua: e

kua na mua i te arunā Ahio i te aere.
Kua akatangi iorā Davida, ma te ngu- 5
tuare katoa o Iseraela, ki mua ia Ie-
hova, i te au mea *akatangiia, i angaia*
i te rakau berusi, i te kinura, e te
nabala, e te tophe, e te pu, e te sume-
balo.
E tae atura ratou ki te alona o 6
Nakona, kua akatika aturā Uza *i tona*
rima ki te aruna a te Atua, e kua mou
atura; kua turori oki nga bovi. Tupu 7
akera te riri o Iehova ia Uza; taia iora
aia e te Atua i reira no *tana* apa, e
mate rava akera aia i reira i vaitata i
te aruna a te Atua. Mainaina iorā 8
Davida i te mea i taiā Uza e Ie-
hova; tapaia iora te ingoa o taua ngai
ra ia Pereza-uza e tae rava maira ki
teianei rā. Mataku iorā Davida ia 9
Iehova i taua rā ra, e kua tuatua
akera, E akapeea te aruna a Iehova
e tae mai ei kiaku nei? Kare akera 10
i tika ia Davida kia apai aia i te aruna
a Iehova kiaia ki roto i te oire o Da-
vida: kua apai ke aturā Davida ki
roto i te are o Obeda-edoma i Gata ra.
Te vai ua atura taua aruna a Iehova ra 11
i roto i te are o Obeda-edoma i Gata ra,
e toru akera marama: kua akameitaki
iorā Iehova ia Obeda-edoma, e tona
katoa ra ngutuare.
E kua akakiteia maira te ariki rā 12
Davida, i tuatua mai, kua akameitaki
a Iehova i te are o Obeda-edoma, e te
au mea katoa nona ra, no te aruna a te
Atua. Aere aturā Davida, e kua apai
maira i te aruna a te Atua, mei te are
o Obeda-edoma, ki roto rava i te oire
o Davida ma te rekareka. E i aka- 13
peraia oki, kia tae te aronga i apai i te
aruna a Iehova ki te ono o te takainga
kia topa, taia iora e ia te bovi e te
puaka matu. Kua ura iorā Davida ki 14
mua i te aroaro o Iehova ma te maroi-
roi katoa; te tatuaia iorā Davida ki
te ephoda vavai. Kua apai mairā Da- 15
vida, e te ngutuare katoa o Iseraela, i
te aruna a Iehova ma te maeva, e ma
te tangi o te pu ra.
E te apaiia ra te aruna a Iehova ki 16
roto i te oire o Davida ra, te akara ra
te tamaine a Saula ko Mikala na roto
i te māramārama, e kite atura i te
ariki ra ia Davida i te rere anga, e te
ura anga, ki mua i te aroaro o Iehova;
e kua akavaavaa atura aia iaia i roto i
tona ngakau.
Kua apai mai oki ratou i te aruna 17
a Iehova ra, e kua tuku iora ki roto i
tona ngai tikai, i rotopu i te Are i aka-
tuia e Davida no taua *aruna* ra: e kua
apai a Davida i te au tusia kara-
karatio, e te au tusia au ra, ki mua i te
18 aroaro o Iehova ra. E oti akera ia
Davida te au tusia karakaratio, e te
au tusia au, i te apaiia, kua akaora aia
i te tangata i te ingoa o Iehova Sa-
19 baota. Kua tua iora aia i reira na te
tangata katoa, na to Iseraela ravarai,
ki te tane e te vaine katoa, tataki tai
areto ki te tangata okotai, e tetai
manga puaka, e tetai āriki *wina.* Aere
anake atura te tangata ravarai ki te
ngutuare tikai.
20 Kua oki mairā Davida e akaora
i tona uaorai ngutuare. Kua aere
maira te tamaine a Saula ra ko Mi-
kala ki vao kia aravei ia Davida, e
kua karanga atura, Aue te ngateitei
o te ariki o Iseraela i nakonei, ko
tei taratara i tona kakau i nakonei,
ki mua tikai i te mata o te au tavini
vaine nona e, mei tetai o te aronga
tarevakaua e matau i te taratara i tona
21 kakau e! Kua karanga aturā Davida
kia Mikala, I mua i te aroaro o Iehova
i pera atu ei au, tei iki mai iaku aura-
ka to metua, e tona katoa ngutuare, e
kua akono iaku ei ariki no rungao i te
au tangata no Iehova, no Iseraela: e
teianei, ka navenave rai au ki mua i te
22 aroaro o Iehova. E ka maata atu rai
toku kino e te akaaka i toku uaorai
akara anga i teia: kareka te au tavini
vaine taau i tuatua maira, e akangatei-
23 teiia au e ratou. Karekā Mikala te
tamaine a Saula, kare rava ana tama-
riki e mate roa atu ei aia.

PENE VII.

Te akakoro rā Davida e akatu i te are no te Atua: kua akameitakiia tona manako: te meitaki i akakiteia mai no tona uanga: tana pure.

1 TE noo ra te ariki i roto i tona ra
are, e kua oronga mai a Iehova i
te au nona i te au enemi katoa nona e
2 pini ua ake; Kua karanga atura te
ariki ki te peroveta ra kia Natana, Ka
akara ana, te noo nei au i roto i te are
arezi, kareka te aruna a te Atua, te vai
3 nei i roto i te paruru. E kua karanga
aturā Natana ki te ariki, E aere, e rave
i ta toou ngakau i anoano ra; tei ia
4 koe oki a Iehova. Kia tae ra ki te
reira po, kua tae maira te tuatua a Ie-
5 hova kia Natana, na ko maira, Ka
aere, ka karanga atu ki toku tavini kia
Davida, Te na ko mairā Iehova, E
akatu mairai koe i tetai are noku ei
6 nooanga noku? Kare rai oki au i noo
i te are mei iaku rai i arataki mai i te
tamariki a Iseraela mei Aiphiti mai, e

tae rava akenei ki teianei rā; i aaere
ua ra au na roto i te puakapa e na roto i
te sekene. I te au *ngai* katoa ra taku i 7
aaere ua e te au tamariki katoa a Ise-
raela, i tuatua ainei oki au ki tetai i te
au kopu o Iseraela, i taku i akaue atu e
tiaki i toku au tangata ia Iseraela, i
karanga atu ainei oki au e, Eaa i kore
ei kotou i akatu i tetai are arezi noku?
E teianei, e na ko atu koe ki toku ta- 8
vini kia Davida, Te na ko mairā Iehova
Sabaota, No ko koe i te koro mamoe
ra i te rave angaia mai e au, i te aru aere
anga i te au mamoe, ei tutara no ru-
ngao i toku nei au tangata ia Iseraela:
E i vaitata katoao au ia koe i toou au 9
aerenga katoa, e kua tipu keia e au to
au enemi katoa i mua ia koe, e naku
oki i akariro i toou ingoa kia maata,
mei te ingoa katoa o te aronga mamaa-
ta i te ao nei. E akono oki au i tetai 10
ngai no toku ra au tangata no Iseraela,
e naku ratou e tanu, kia noo marie atu
rai ratou i to ratou ngai tikai, kare oki
ratou e peke akaou, kare oki te tama-
riki kikino e taeko akaou mai ia ratou,
mei tei muatangana ra, Mei te tuatau 11
mairai i akono ei au i te aronga akava
no rungao i toku au tangata ia Iseraela,
e i oronga oki au kia koe ra kia noo ua
koe i toou au enemi katoa ra. Te aka-
kite atu nei oki a Iehova kia koe e, na
Iehova e patu i to are na. Kia ope oki 12
toou ra au rā, e kia moe katoa koe e
oou puke metua, ka akatu ei au i
toou uanga i muri ake ia koe ra, no
toou orai kopu, e naku e akamou i to-
na au. Nana e akatu i tetai are no toku 13
nei ingoa, e naku e akatinamou i te te-
rono o tona basileia e tuatau ua atu.
Ei metua au nona, e ei tamaiti aia 14
naku. Kia rave aia i te ara ra, naku
aia e ako atu ki te pāpā tangata nei,
mei tei pāpūia i te tamariki a te tangata
nei: Kareka i toku nei aroa, kare rava 15
ïa au e kiriti takiri atu *i te reira* iaia,
mei iaku i kiriti atu *i te reira* ia Saula,
i taku i tuku ke atu i mua ia koe ra.
E toou are e toou basileia, ka mou ïa 16
ki mua ia koe ra e tuatau ua atu: toou
terono, ka mou ïa e tuatau ua atu. Ko 17
teia katoa nei au tuatua, e teia katoa
nei orama, ko ta Natana i tuatua kia
Davida.
Aere atura te ariki ra ko Davida ki 18
roto, e kua noo ki mua ia Iehova, e
kua tuatua akera, Koai au nei, e taku
Atu e Iehova e, eaa oki toku nei
ngutuare, i arataki mai ei koe iaku e
teia noa'i? E mei te mea oki, e iti rai 19
te reira ia koe, e taku Atu e Iehova,
kua tuatua mairai oki koe i te are o to
tavini e a muri roa atu. Ko ta te ta-
ngata nei ainei ïa peu, e taku Atu e
20 Iehova? E akapeea atu rai ta Davida
tuatua kia koe ra? kua kite oki koe, e
taku Atu e Iehova, i to tavini nei.
21 No taau ra tuatua, e no toou uaorai
ngakau, i rave ei koe i teianei mea ma-
maata, i taau oki i akakite mai ki to
22 tavini nei. E teianei, e maata koe, e
te Atua e Iehova: kare oki oou e aite,
kare atu oki e Atua ko koe anake ra,
ta matou uaorai i rongo i to matou
23 taringa. Koai oki ïa enua i te ao nei,
e tau ki toou na au tangata, kia Ise-
raela nei, tei tikiia e te Atua ei akaora
ei tangata nona uaorai, e ei akamaata i
tona ra ingoa, ei rave oki i te au peu
mamaata e te mataku no ratou, no
toou ra enua, na mua i to au tangata
na, i tei okoia e koe noou uaorai, mei
Aiphiti maira, i te pa enua e to ratou
24 au atua katoa ra. Kua akamouia oki
e koe to au tangata na ko Iseraela, ei
tangata noou e tuatau ua atu: e kua
riro oki koe, e Iehova, ei Atua no ra-
25 tou. E teianei, e te Atua e Iehova, ko
te tuatua i karangaia e koe i to tavini
nei, e i tona ngutuare, e akatinamou
ravaia e tuatau ua atu, e rave oki i taau
26 i tuatua io nei. Kia akamaataia oki
toou ingoa e tuatau ua atu, kia tuatuaia
e, Ko Iehova Sabaota, ko te Atua ïa
no Iseraela: e kia akatinamouia te
ngutuare o to tavini o Davida ki mua
27 ia koe na. Kua akakite mai oki koe,
e Iehova Sabaota, te Atua no Iseraela,
ki to tavini nei, kua tuatua mai e, E
patu au i to are: i tika'i oki i te nga-
kau o to tavini nei kia pure ia koe i
28 teianei pure. E teianei, e taku Atu e
Iehova, ko koe anake te Atua, e tuatua-
mou oki taau tuatua, e kua akakite
mai oki koe i teianei meitaki ki to ta-
29 vini nei: E teianei, kia tika ia koe ra,
e akameitaki mai i te are o to tavini
nei, kia vai marie rai ki mua ia koe e
tuatau ua atu: ko koe oki, e taku Atu
e Iehova, tei tuatua mai: e kia
meitaki rai te are o to tavini, i te
meitaki no ko mai ia koe ra, e tuatau
ua atu.

PENE VIII.

Te Philiseti e te ngati Moabi i te pou anga ia Davida; taia oki a Hadadezera ma to Arama: kua tono mai a Toi i tana tamaiti ma te apinga; te au apinga i rauka ia Davida kua akatakaia e ia na Iehova.

1 E I muri ake i te reira, ta iorā Da-
vida i te Philiseti, vi atura ratou:

riro maira Metega-ama ia Davida i reto i te rima o te Philiseti.
E kua ta iora aia ia Moabi, ko 2
tei akamoeia ki raro i te one ra, akaaite oira aia ia ratou ki te taura;
kua anga iora i nga taura e rua, *tetai* no
te ka mate ra, e tetai oki taura roa no
te ka ora ra. Riro atura to Moabi ei
unga na Davida e kua apai maira i te
taũnga.
Ta iora oki a Davida ia Hadadezera, 3
te tamaiti a Rehoba, te ariki o Zoba, ko
tei aere mai kia rauka tona ngai i te
pae vai ra ko Eupharate. Rauka iora 4
ia Davida *te au kariota* iaia okotai
tausani, e te au tangata akaoro ipo ra e
itu anere, e te au tangata aere ua
okotai takau ïa tausani: e kua tipu
iorā Davida i te au uaua-vaevae o to
ratou au *ipo* kariota, i vaooia ra tei tau
i te au kariota okotai anere ra.
E kia aere mai to Arama i Damaseko 5
e tauturu ia Hadadezera i te ariki o
Zoba, taia iora e Davida i to Arama ra
okotai takau e rua ara i te tausani i te
tangata. Kua tuku iorā Davida i te au 6
tiaki i Arama i Damaseko: riro atura
to Arama ei tavini no Davida, *e* kua apai
mai i te taũnga. Kua ora iorā Davida ia
Iehova i te au aerenga katoa nona ra.
Kua rave akerā Davida i te au paruru 7
auro i runga i te au tavini o Hadadezera, e kua apai maira ki Ierusalema.
E e veo maata ta te ariki ra ta Davida 8
i rave i nga oire o Hadadezera, ko Beta,
e ko Berotai.
Kite akera te ariki o Hamata ko Toi, 9
e kua taia e Davida te nuku katoa o
Hadadezera, Kua tono mairā Toi i tana 10
tamaiti ra ko Iorama ki te ariki ra kia
Davida, e aroa atu iaia, e akaora oki
iaia, no te mea kua tamaki aia ia
Hadadezera, e kua ta iaia, te tamaki
ra oki a Hadadezera ia Toi. E kua
apai katoa oki *a Iorama* i te āriki ario,
e te āriki auro, e te āriki veo: Ko tei 11
akatakaia ïa e te ariki ra e Davida na
Iehova, e te ario, e te auro, i tana i
akataka no te pa enua i eke iaia; No 12
Arama, e no Moabi, e no ko i te tamariki
a Amona, e no ko i te Philiseti, e no ko
ia Ameleka, e no te au apinga a Hadadezera, te tamaiti a Rehoba, i te ariki o
Zoba ra.
Tutuki rava atura to Davida rongo, 13
ka oki mai ei aia mei te tainga i to
Arama ra i te o tai ra, okotai ngauru ma
varu i te tausani. Kua tuku iora aia i 14
te au tiaki i Edoma; e pini rava akera
Edoma i te tukuia e ia te au tiaki, riro
katoa maira to Edoma ravarai ei tavini
o Davida., Kua ora iorā Davida ia
Iehova i te au aerenga katoa nona
ra.
15 Riro maira te au ia Davida ki runga
ia Iseraela katoatoa ra: kua akatupu
aturā Davida i te tuatua-tau e te tuatua-
16 tika ki tona katoa ra au tangata. E te
tamaiti a Zeruia ra ko Ioaba, tei runga
ïa i te nuku ra; e te tamaiti a Ahiluda
ko Iehosaphata, ko te akairo tuatua ïa;
17 E te tamaiti a Ahituba ra ko Zadoka, e
te tamaiti a Abiatara ra ko Ahimeleka,
ko nga taunga ïa: e ko Seraia te tata
18 tuatua: E te tamaiti na Iehoiada ra ko
Benaia, *tei runga ïa* i te Kereti, e te
Peleti, e nga tamariki oki a Davida ra,
ko nga tutara mamaata ïa.

PENE IX.

Te ui rā Davida i te ngutuare o Saula, e kua tiki ia Mephiboseta ra, e kua o atu i to Saula kainga nona.

1 E KUA karanga aturā Davida, Te
noo nei ainei tetai no te ngutuare
o Saula, e tika'i iaku kia takinga-mei-
2 taki ua atu iaia ia Ionatana nei? *Te
noo ra* oki tetai tavini no taua ngutuare
o Saula ra, ko Ziba te ingoa. E kia
tikiia atu aia e aere mai kia Davida, kua
karanga atura te ariki kiaia, Ko Ziba
ainei koe? Kua tuatua maira aia, Ko
3 to tavini nei ïa. Kua karanga atura te
ariki, Te toe nei aina tetai no te ngutuare o Saula, e tika'i iaku kia akakite
atu i te takinga-meitaki o te Atua kiaia?
Kua tuatua mairā Ziba ki te ariki, Te
noo akera tetai tamaiti a Ionatana, kua
4 pirikoki ra nga vaevae. Kua karanga
atura te ariki kiaia, Teiea aia? Kua
tuatua mairā Ziba ki te ariki, I na, tei
te are aia no Makira, te tamaiti a Amiela, i Lo-debara.
5 Kua tono akera te ariki ra ko Davida
i te karere, kua arataki maira iaia mei
roto mai i te are o Makira te tamaiti
6 a Amiela, mei Lo-debara mai. E tae
mairā Mephiboseta te tamaiti a Ionatana, te tamaiti a Saula, kia Davida ra,
kua tipapa iora aia i raro tona mata,
tupou iora. Kua karanga aturā Davida,
E Mephiboseta. Kua tuatua maira aia,
7 I na to tavini! Kua karanga aturā
Davida kiaia, Auraka e mataku: e
takinga-meitaki ua atu rai au ia koe,
no to metua na no Ionatana; e akaoki
oki au i te kainga katoa no to tupuna
na no Saula: ka kaikai oki koe i taku
8 nei kaingakai kare e tivata. Kua tupou iora aia ki raro, kua tuatua akera,
Eaa ra to tavini nei, i akono mai ei koe
i teianei puaka-aoa mate?
9 Kua kapiki atura te ariki ia Ziba, i

te tavini o Saula, e kua karanga atura
kiaia, Kua orongaia e au to Saula, e to
tona katoa ra ngutuare, tei te tamaiti ïa
a to pu. E i tenana, naau, e na to au 10
tamariki, e na to au tavini e tanu i te
kainga nona, ka apai mai ei *i tei ua* ra,
ei kai na te tamaiti a to pu ra; kareka
ko Mephiboseta te tamaiti a to pu ra,
ka kai tamou ïa aia i te kai i taku ra
kaingakai. Okotai ngauru ma rima i
ta Ziba tamariki, e rua ngauru oki i te
tavini. Kua tuatua mairā Ziba ki te 11
ariki, Ko ta taku pu ta te ariki ra i
akaue mai i tona tavini nei, ko ta to
tavini ïa e rave. *Kua na ko atura te
ariki*, Ka kaikai uaorai a Mephibo-
seta i taku kaingakai, mei te mea e
tamaiti na te ariki ra. E tamaiti ou 12
ta Mephiboseta ko Mika te ingoa. E
te aronga katoa i noo i roto i te are o
Ziba, e tavini anake ïa no Mephiboseta.
Kareka ko Mephiboseta, noo atura aia 13
i Ierusalema: kaikai tamou uaorai aia
i te kaingakai a te ariki. Kua pirikoki
oki ona puke vaevae.

PENE X.

Te au karere i tonokia e Davida e aka-papa i te manava o Hanuna ra i te matenga o tona metua, takinga-kinoia ratou, tupu atura te tamaki.

E I muri ake i te reira, mate iora te 1
ariki o te tamariki a Amona, tu-
pauia akera aia i te au e tana tamaiti ra
e Hanuna. Kua tuatua akerā Davida, 2
E takinga-meitaki atu au ia Hanuna te
tamaiti a Nahasa, mei tona metua i
takinga-meitaki mai iaku ra. Kua tono
aturā Davida i tona au tavini ei aka-
pumaana iaia, i tona metua ra. Kua
tae atura te au tavini o Davida ki te
enua o te tamariki a Amona. Kua 3
tuatua maira te au kavana o te tamariki
a Amona ki to ratou ra pu kia Hanuna,
Te akangateitei nei ainā Davida i to
metua i taau na akara anga, koia i tono
mai i te akapumaana ia koe na? Kare
ainei kua tono mai a Davida i tona au
tavini kia koe nei ei tutaka, e ei akara
i taua oire nei e kia uritumuia e ia?
Kua rave akerā Hanuna i aua nga 4
tavini o Davida ra, kua varu iora i
tetai pae kumikumi, kua kokoti iora
oki i o ratou kakau i rotopu i te ūā, e
kua tuku atura kia aere ana. E kia 5
akakiteia mai a Davida, kua tono atura
aia i te karere e aravei ia ratou, kua
maata rava oki te akama o aua nga
tangata ra: e kua karanga atura te
ariki, Ka noo i Ieriko na, e kia tupu to
kotou na kumikumi ka oki mai ei.

6 Te kite ra te tamariki a Amona e,
kua kino ratou ia Davida, kua tono
atura te tamariki a Amona, e kua ou
atura i to Arama o Bete-rehoba, e to
Arama o Zoba, okotai takau te tausani i
te tangata aere ua, okotai oki tausani no
te ariki o Maaka, okotai oki ngauru ma
7 rua i te tausani i to Ise-toba. E kite
akerā Davida *i te reira*, kua tono atura
aia ia Ioaba e te nuku tangata toa rava-
8 rai ra. Kua aere maira te tamariki a
Amona ki vao, kua akamou iora i te
tamaki i te tomoanga ki roto i te ngu-
tupa ra: e to Arama o Zoba, e no Rehoba,
e no Ise-toba, e no Maaka, te taka ke ra
ïa ratou tei roto i te ngai atea.
9 Kia akara akerā Ioaba e kua mou te
tamaki ki mua e ki muri, kua iki iora
aia i te aronga memeitaki i Iseraela ra,
e kua akamou i te tamaki i to Arama.
10 E te toenga o te tangata ra, kua tuku
akera ïa ki raro ake i tona taeake ia
Abisai, kia akamou aia i te tamaki i te
11 tamariki a Amona. E kua tuatua akera
aia, I maroiroi to Arama iaku, e tupae
mai koe iaku: i maroiroi te tamariki a
Amona ia koe, e aere atu ïa au e tupae
12 ia koe na. E akamaroiroi tatou na, e
e akaketaketa no to tatou nei au tangata,
e te au oire o to tatou Atua: e na
Iehova e rave i tei meitaki iaia ra.
13 Kua akavaitata iorā Ioaba e te au
tangata i ona ra e tamaki i to Arama:
14 ati atura ratou na mua iaia. Te akara
maira te tamariki a Amona e te ati ra
to Arama, kua ati katoa oki ratou ki
mua ia Abisai, e kua tomo ki roto i te
oire. Kua oki mairā Ioaba mei *te
arumaki anga i* te tamariki a Amona, e
kua aere maira ki Ierusalema.
15 E kite akera to Arama kua taia ratou
i mua ia Iseraela; kua akaputuputu iora
16 ratou. Kua tono akerā Hadarezera e
kua arataki maira i to Arama i tetai
pae vai ra: e kua aere maira ratou ki
Helama; e ko Sobaka te kapena o te
nuku o Hadarezera, tei na mua ia ratou.
17 E kia akakiteia akerā Davida, kua aka-
putuputu maira aia ia Iseraela ravarai,
kua aere iora aia ki tetai pae Ioridana, e
tae atura ki Helama. E kua akanoo
iora to Arama e tamaki ia Davida, e kua
18 tamaki maira iaia. Ati atura to Arama
i mua ia Iseraela: pou iora te au kariota
o Arama e itu anere ia Davida, e te au
tangata akaoro ipo oki e a katoa ngauru
te tausani, kua ta katoa oki aia ia Soba-
ka i te kapena o to ratou nuku, e mate
19 rava akera i reira. E kite akera te au
ariki katoa i ouia e Hadarezera e kua
taia ratou ki mua ia Iseraela, kua aka-
moeau akera ratou ia Iseraela, e kua

riro atura ei tavini no ratou. Mataku
akera to Arama kia tauturu akaou i te
tamariki a Amona.

PENE XI.

Te tamaki rā Ioaba ia Raba: te akaturi rā Davida i te vaine a Uria ra: ta Davida ravenga kino kia ngaro tana ara.

E OPE akera te mataiti, tae akera 1
ki te tuatau i aere ei te ui ariki *ki
te tamaki*, kua tono akerā Davida ia
Ioaba, e tona au tavini, e ia Iseraela
katoatoa; e kua pou takiri te tamariki
a Amona ia ratou, e kua tamaki atu ia
Raba. Noo atura rā Davida i Ierusalema.
E tae akera ki tetai aiai, kua 2
tu akerā Davida ki runga mei runga
mai i tona roi ra, e kua aaere ua na
runga i te tapoki are o te ariki ra; i
runga i taua tapoki are ra tona kite
anga atu i tetai vaine, te orei ra iaia
uaorai; e *vaine* tu meitaki roa taua
vaine ra kia akara. Kua tono akerā 3
Davida e ui atu i taua vaine ra. Kua
tuatua maira *tetai*, Kare ainei teia ia
Bate-seba i te tamaine a Eliama, i te
vaine na Uria ngati Heta ra? Kua 4
tono akerā Davida i te karere, e kua
rave maira iaia; kua tomo maira aia ki
roto iaia ra, e kua moe atura aia iaia;
e oti akera tona tamā anga iaia uaorai i
tona viivii anga ra, kua oki atura ki tona
ngutuare. Kua to iora taua vaine 5
ra, e kua tono maira kua akakite
maira kia Davida, na ko maira, Kua
nui au.
Kua tono akerā Davida i te karere 6
kia Ioaba, *karanga atura*, E tono mai
ana koe ia Uria ngati Heta ra. Kua
tono maira oki a Ioaba ia Uria kia Davida
ra. E tae mairā Uria kiaia ra, kua ui 7
akerā Davida ia Ioaba, e te akapeea ra
te au tangata, e te akapeea ra te
tamaki. Kua karanga aturā Davida 8
kia Uria, Ka aere ki to are e orei oki
i to vaevae. Kua aere iorā Uria ki
vao mai i taua are o te ariki ra, e te
apaiia ra tetai manga *kai* na muri
na te ariki. Moe ua iora rā Uria i 9
te ngutupa o te are o te ariki ra i rotopu
i te au tavini katoa o tona pu,
kare akera i aere ki raro ki tona ngutuare.
E kia akakiteia ra oki a Da- 10
vida, kia tuatuaia e, Kare akerai a
Uria i tae ki raro ki tona ngutuare,
kua karanga aturā Davida kia Uria,
Kare ainei koe mei te arataa mai? eaa
iora oki koe i kore ei i tae ki to are
na? Kua tuatua mairā Uria kia Da- 11
vida, Te vai ua ra te aruna, e ko Iseraela,
e ko Iuda katoa ki roto i te are
puakapa; e taku pu ra oki ko Ioaba, e
te au tavini o taku pu, te puakapa ua
ra i roto i te ngai atea; e ka tae ainei
oki au ki roto i toku are e kaikai e inu
oki, ka moe ei ki taku vaine? Te ora
ra koe, e te ora ra to vaerua, kare ïa
12 au e pera. Kua karanga aturā Davida
kia Uria, E noo koe i ko nei akonei,
apopo au ka tuku ei ia koe na. Noo
ua iorā Uria i Ierusalema i taua rā ra.
13 E ao akera, kua karanga aturā Davida
kiaia, e kua angai iaia *ki te kai* e kua
akainu oki iaia ki mua i tona aroaro, e
kona iora aia: e aiai akera, aere atura
aia e moe ki runga i tona roi e te au
tavini katoa o tona pu, kare akerai aia
i tae ki raro ki tona ngutuare.
14 E ao akera, kua tata iorā Davida i
tetai leta kia Ioaba, kua tuku atura na
15 Uria e apai. Kua tata iora aia ki roto
i taua leta ra, na ko akera, E tuku ia
Uria ki mua tikai i te tamaki anga ra,
ka oki ei kotou ki muri kia taia aia e
16 kia mate. E oti akera taua oire ra i te
tutakaia e Ioaba, kua tuku atura aia ia
Uria ki tetai ngai, kua kite aia e, e
17 aronga toa anake ïa. Kua tomo atura
to te oire ki vao, e tamaki ia Ioaba;
topa iora tetai pae tangata i te au
tavini o Davida; e kua mate iora oki
a Uria ngati Heta katoa ra.
18 Kua tono akerā Ioaba i te karere,
kua akakite akera kia Davida i te au
19 tuatua katoa o te tamaki; E kua
ikuiku atura i taua karere ra, karanga
atura, Kia ope te au tuatua tamaki i te
20 karangaia atu e koe ki te ariki ra, Kia
tupu ra te riri o te ariki ra, e kia tuatua
mai aia kia koe e, Eaa oki kotou i
akavaitata roa'i ki te oire ka tamaki ei
kotou? kare kotou i kite e akainana
mai ratou *i te kakao* i runga i te patu?
21 Naai oki a Abimeleka te tamaiti a
Ierubaala i ta? kare ainei tetai vaine i
titiri ua mai i tetai manga toka mulo
ki runga iaia mei runga mai i te patu
ra, e mate iora aia i Tebeza? eaa kotou
i aere vaitata roa'i ki taua patu ra? E
karanga atu koe i reira, Ko to tavini
katoa ko Uria ngati Heta, kua mate
katoa ïa.
22 Kua aere iora taua karere ra, e kua
tae, e kua akakite atura kia Davida i te
au tuatua ravarai i tonokia atu ei aia e
23 Ioaba ra. Kua karanga atura taua karere
ra kia Davida, Kua eke matou ia
ratou, kua aere mai oki ratou kia
matou i te ngai atea ra, kua arumakiia
ra e matou e tae ua atura ki te
24 tomoanga i te ngutupa ra. E na te
aronga akainana *i te kakao* i akainana

mai i to au tavini i runga i te patu; e
kua mate tetai papaki i te au tavini o
te ariki, e to tavini ko Uria ngati Heta,
kua mate katoa ïa. Kua karanga aturā 25
Davida ki te karere, E na ko atu koe
kia Ioaba, Auraka taua mea ra kia riro
ei mea kino kia koe na, te mate ua nei
rai te tangata ki te koke; e akake-
taketa ua ana i te tamaki i taua oire
ra, e uritumu atu: e pera koe i te aka-
maroiroi atu iaia.
E kite akera te vaine a Uria e kua 26
mate tana tane ko Uria, kua aue iora
aia i tana tane. E ope akera taua aue 27
anga ra, kua tono akerā Davida i te
karere kua arataki maira iaia ki tona
ngutuare, e riro atura aia ei vaine
nana, e anau maira oki tana, e tamaiti.
E taua mea i raveia e Davida ra, e mea
kino ïa ki mua i te mata o Iehova.

PENE XII.

Te parabole a Natana i te arenio okotai ra: kua tataraarā Davida: kua mate te tamaiti i rauka i te akaturi: to Solomona anau anga: kua rauka ia Davida te oire ko Raba i te tamaki.

KUA tono mairā Iehova ia Natana 1
kia Davida ra. E tae maira aia
kiaia ra, kua karanga atura kiaia, Toko
rua puke tangata i te oire okotai: e
taoiau tetai, e ao tetai. E manganui 2
ua atura ta taua tangata taoiau ra ma-
moe e te bovi: Kareka taua tangata 3
apinga kore ra kare ana, mari ra tetai
arenio iti e ua, i okoia e ia, e kua
angaiia: e tupu katoa atura ma ia
katoa, e tana au tamariki; okotai rai
oki a raua kai, okotai oki kapu kia inu,
e moe ki roto i tona keke, riro atura
mei te tamaine te tu. Kua tapae maira 4
tetai tangata aere ki o taua tangata
taoiau ra, kua akaperepere atura aia i
tana uaorai au mamoe, e tana uaorai
au bovi, ka tao ei na taua tangata i
aere mai kiaia ra; kua rave iora ra i
ta taua tangata apinga kore ra arenio;
kua ta'u iora na taua tangata i aere mai
kiaia ra.
Riri rava akerā Davida i taua tanga- 5
ta ra; e kua tuatua maira aia kia Na-
tana, Te ora rā Iehova, ko te tangata i
pera ra, e tau tikai iaia te mate. E no 6
te mea aia i pera, e kare aia i aroa, ka
akaoki maira aia i taua arenio ra e
kia a. Kua karanga aturā Natana kia 7
Davida, Ko koe rai taua tangata ra.
Te na ko maira te Atua o Iseraela ko
Iehova, I akatainu atura au ia koe ei
ariki no Iseraela, e kua akaora au ia
8 koe i te rima o Saula; E kua oronga
atura au i te ngutuare o to pu ra noou,
e te au vaine katoa a to pu ra, ki roto i
toou keke, e kua oronga atu oki au i te
ngutuare katoa o Iseraela, e to Iuda; e
naringa te reira e iti ra, kua oronga atu
9 rai au i tera mea i tera mea. Eaa oki
koe i akavaavaa'i i te akauenga a Ie-
hova, i rave ei koe i *teianei* kino i mua
i tona aroaro? Kua mate te ngati Heta
ra ko Uria ia koe i te koke, e kua rave
oki koe i tana vaine ei vaine naau, e
kua ta oki koe iaia ki te koke a te ta-
10 mariki a Amona. E i teianei, kare
rava te koke e taka ke i toou are; no
te mea kua akavaavaa mai koe iaku, e
kua rave koe i te vaine a Uria ngati
11 Heta ei vaine naau. Te na ko mairā
Iehova, I na, e akatupu au i te kino ia
koe i roto i toou ra are, e rave oki au i
taau au vaine i mua i to mata na, ka
apai atu ei ki to tangata tupu, e nana e
moe i to au vaine ki mua i te mata o
12 teianei rā. Kua rave poiri oki i taau *i
rave* io nei: ka rave ra au i teia ki mua
ia Iseraela katoa, e ki mua oki i te rā
13 nei. Kua tuatua mairā Davida kia
Natana, Kua ara au ia Iehova. Kua
karanga aturā Natana kia Davida, Kua
akataka keia e Iehova taau ara; kare
14 koe e mate. No te mea ra, no taua
ravenga nei, kua maata rava te mea i
rauka'i i to Iehova au enemi i te aka-
kino, ko te tamaiti naau e anau nei, ka
15 mate takiri ïa. Aere aturā Natana ki
tona ra ngutuare.
Taia maira taua tamaiti ta te vaine a
Uria i anau mai na Davida ra e Iehova,
16 e maata rava iora te maki. Kua pure
iorā Davida i te Atua i taua tamaiti ra;
kua neseteia iora oki a Davida, e kua
aere iora ki roto, moe iora ki raro i te
17 one e ao ua ake. Kua tu iora te aro-
nga pakari i tona are, *aere atura* kiaia
ra, e akatu akera iaia ki runga mei
raro mai i te one ra; kare akera i tika
iaia, e kare oki aia i kai i te manga kia
18 ratou ra. E tae akera ki te rā itu ra,
mate iora taua tamaiti ra. Mataku
akera te au tavini o Davida kia karanga
atu kiaia e, kua mate te tamaiti ra;
kua tuatua akera oki ratou, I na oki, te
ora ra te tamaiti, kia karanga atu tatou
kiaia, kare akerai i akarongo mai i ta
tatou tuatua; ka tanga'i oki i tera ra,
ka maata atu ïa tona aue kia karanga
19 atu tatou kua mate te tamaiti. Kia
akara rā Davida i te au tavini e te
tuatua rikiriki ra, kua manako a Davi-
da e kua mate te tamaiti; e kua tuatua
mairā Davida ki tona au tavini, Kua
mate ainei te tamaiti? Kua karanga

atura ratou, Kua mate aia. Kua tu 20
mairā Davida i reira mei raro mai i te
one ra, kua orei iora, e kua akatainu *ki*
te manongi, kua kopae akera i tona ka-
kau, kakau akera ki te kakau ou, e kua
tomo maira ki roto i te are o Iehova,
kua akamori atura: e mei reira oki,
kua aere iora ki roto i tona uaorai are,
kia karanga atu aia ra, kua tuku maira
ratou i te kai ki mua iaia, e kua kai
iora aia. Kua karanga atura tona au 21
tavini kiaia, Eaa tena taau i rave io na?
te ora ra te tamaiti ra, te neseteia ra
koe e te aue ra oki; e i na, kia mate te
tamaiti ra, kua tu akenei koe ki runga,
e kua kai i te kai. Kua tuatua maira 22
aia, Te ora ra te tamaiti, te neseteia ra
au e te aue ra; kua tuatua oki au e,
Koai tei kite e, kare a Iehova e aroa
mai iaku, kia ora teianei tamaiti? I 23
teianei ra kua mate aia, eaa au kia
neseteia? e tika aina iaku e akaoki
mai iaia ra? Ko au te ka aere atu kiaia
ra, kare ra aia e oki mai kiaku nei.
Kua akapumaana aturā Davida i 24
tana vaine ia Bateseba, e kua aere
atura ki roto iaia ra, e kua moe atura;
e kua anau maira aia, e tamaiti, tapa
iora i tona ingoa ko Solomona: e kua
aroa mairā Iehova iaia. Kua tono 25
akera aia i te peroveta ra ia Natana; e
kua tapa iora i tona ingoa ko Iedidia, no
te mea *te aroa mairā* Iehova *iaia.*
Kua tamaki aturā Ioaba ia Raba no 26
te tamariki a Amona, e rave iora i to te
ariki ra oire.
Kua tono akerā Ioaba i te karere 27
kia Davida, e karanga atu e, Kua ta-
maki au ia Raba, e kua rauka te oire
vai ra iaku. E tenana e akaputuputu 28
koe i te au tangata toe, ka patia'i i te
puakapa i taua oire nei, e rave: ko te
rave aea au i te oire, e ko te tapaia
aea toku ingoa ki reira. Kua akaputu- 29
putu iorā Davida i te tangata ravarai,
e aere atura ki Raba, e tamaki atura,
e rauka iora. Kua rave atura aia i te 30
korona o to ratou ariki i runga i tona
mimiti, okotai taleni auro i te teiaa,
e te au toka memeitaki ra; tukuia
iora ki runga i te mimiti o Davida: e
manganui oki te apinga no roto i taua
oire ra i te apai angaia mai. E kua 31
arataki maira aia i te au tangata i roto
ra ki vao, e tuku atura ki te keke, e te
harese auri, e te tapae auri, e kua
tuku ia ratou kia aere ua na na roto
i te ngai tunānga karakaraea: kua
pera aia ki te au oire ravarai o te
tamariki a Amona. Kua oki mairā
Davida e te tangata katoa ki Ierusa-
lema.

PENE XIII.

Ko Amanona i te inangaro anga ia Tamara, e kukumi iora; tona riri anga iaia, e tuaru iora ki vao; kua taiā Amanona e Abasaloma.

1 EI muri ake i te reira, e tuaine pu-
rotu to te tamaiti a Davida to
Abasaloma, ko Tamara tona ingoa; e
te inangaro ra te tamaiti a Davida ra
2 ko Amanona iaia. E pekapeka maata
to Amanona, akamaki iora aia i taua
tuaine nona ra ia Tamara: no te mea
e paretenia aia, e mea kino ia Amanona
3 kia rave ua atu iaia. E oa ra to Ama-
nona ko Ionadaba te ingoa, e tamaiti
na Simea, e taeake no Davida: e ta-
4 ngata pakari roa oki a Ionadaba. E
kua tuatua maira aia kiaia, Eaa na koe,
i te tamaiti a te ariki na, i ikoke ei i
tera rā i tera rā? auraka koe e akakite
mai kiaku nei? Kua karanga aturā
Amanona kiaia, Te inangaro nei au i
te tuaine o taku taeake nei o Abasa-
5 loma ia Tamara. Kua tuatua mairā
Ionadaba kiaia. Ka akāvai ana koe ki
runga i to roi na, e tapiki maki koe: e
kia aere mai to metua tane e akara ia
koe ra, e karanga atu koe kiaia, Teia
taku tuatua kia koe, e tuku mai ana
koe i toku tuaine nei ia Tamara, e apai
mai i te kai naku, ka rave ei i taua
kai ra i mua iaku nei, kia akara atu
au, ka kai ei au ra, na tona rima *e apai*
mai.
6 Kua moe iorā Amanona ki raro,
kua akatapiki maki iora aia: e kia
aere mai te ariki e akara iaia, kua ka-
ranga aturā Amanona ki te ariki, Teia
taku tuatua kia koe, e tuku mai ana
koe i taku tuaine ia Tamara, kia aere
mai ana, e kia roi i e rua ake areto ri-
kiriki *naku,* kia akara atu au, ka kai
7 ei au, na tona rima *e apai mai.* Kua
tono akerā Davida i te tiki ia Tamara,
kua tuatua akera, Ka aere ana ki te
are o to tungane ra ko Amanona, ka
8 rave ei i te kai nana. Kua aere aturā
Tamara ki te are o tona tungane ra ko
Amanona, *rokoia atu* te moe ua ra aia.
Kua rave iora aia i te faraoa, kua oi
iora, e kua roi i te areto ki mua iaia,
9 e kua tunu iora i taua areto ra. Kua
rave iora aia i te pani, kua riringi iora
ki mua iaia; kare akera aia i kai.
Kua tuatua akerā Amanona, E tuku
atu i te au tangata katoa ki vao. Kua
aere anake atura te au tangata ki vao.
10 Kua karanga aturā Amanona kia Ta-
mara, Ka apai mai ana i te kai ki
roto i te pia nei, kia kai atu au i *ta* to

rima *i rave nei.* Kua rave akerā Ta-
mara i aua nga areto i roiia e ia ra,
kua apai atura ki roto i te pia ki tona
tungane ra kia Amanona. E kia apaiia 11
e ia *aua nga areto ra* nana e kai, kua
opu maira aia iaia, e kua karanga atura,
E aere mai, e moe taua, e taku tuaine.
Kua tuatua maira aia kiaia, Auraka, 12
e taku tungane, auraka koe e rave
māro mai iaku ; kare oki e akape-
raia i Iseraela nei : auraka koe e rave
i teianei mea neneva. E ruri tika oki 13
au i toku nei akama kiea? e riro oki
koe mei tetai o te aronga neneva i
Iseraela nei. E teianei, teia taku tua-
tua kia koe, e karanga atu koe ki te
ariki ; kare oki aia e tāpu iaku ia koe
na. Kare akerai aia i akarongo i tona 14
reo : e no te mea e ririnui tona, rave
iora, moe atura.

Kua maata rava atura to Amanona 15
makitakita iaia i reira ; ko te makita-
kita tana i makitakita iaia ra, kua ma-
ata roa atura i te anoano tana i anoano
iaia ra. E kua karanga aturā Ama-
nona kiaia, Ka tu, ka aere. Kua 16
tuatua maira aia kiaia, Kare e tika
tena : kua pera koe i te tono iaku
ra, e kino maata ïa i taau i rave iaku
nei. Kare akerai aia i akarongo iaia.
Kua kapiki atura aia ki tona tavini tei 17
raverave iaia ra, e kua karanga atura,
Ka tuku atu i tera ra vaine ki vao, ka
tamou atu ei i te pa i murio iaia. Tei 18
runga iaia tetai kakau purepure ; ko te
tu ïa o te kakau o te au tamaine pa-
retenia a te ariki ra. Kua arataki
maira te tavini nona iaia ki vao, e kua
tamou iora i te pa i murio iaia. Kua 19
tuku iorā Tamara i te reu ai ki runga i
tona mimiti, e kua aeae iora i tona
kakau purepure ra, e kua tuku iora i
te rima ki runga i tona mimiti, e kua
aere ua atura ma te aue. Kua tuatua 20
maira tona tungane ko Abasaloma kiaia,
I rave ana to tungane ko Amanona ia
koe? e muteki ua ra koe, e taku tuaine :
e tungane ïa aia noou ; auraka koe e
akono ua atu i tena. Noo meamea ua
iorā Tamara i roto i te are o tona tu-
ngane o Abasaloma.

Kia kite rā Davida i taua au mea 21
katoa nei, maata rava akera tona riri.
Karekā Abasaloma kare akera i karanga 22
ua atu kia Amanona i te tuatua mei-
taki, e te tuatua kino : te makitakita
rā Abasaloma ia Amanona, no te mea
kua rave māro aia i tona tuaine ra ia
Tamara.

E topa akera nga mataiti e rua ra, e 23
pakoti anga mamoe ta Abasaloma i
Baala-hazora, i vaitata i Epheraima :
e kua tiki aturā Abasaloma i te au
24 tamariki ravarai a te ariki ra. Aere
aturā Abasaloma ki te ariki ra, e kua
karanga atura, I na oki, e pakoti anga
mamoe ta to tavini nei ; teia taku
tuatua kia koe, taki aere katoa *tatou*, e
te ariki, e te au tavini nona ra, e to
25 tavini nei. Kua karanga atura te ariki
kia Abasaloma, Auraka, e taku tamaiti,
auraka tatou e akaope i te aere i teia-
nei, ka teimaa aea koe ia matou. Māro
rava atura aia ; kare akera aia i tae,
26 kua akaora maira aia iaia. Kua ka-
ranga aturā Abasaloma, E kare ra,
teia taku tuatua kia koe, e tuku ua mai
koe ia Amanona e aere matou. Kua
tuatua maira te ariki kiaia, Eaa aia ka
27 aru katoa'i? Māro rava aturā Abasalo-
ma, e kua tuku ua mai aia ia Amanona,
e te au tamariki katoa a te ariki ra, kia
aere ua ana.

28 Kua akaue ana oki a Abasaloma i te
au tavini nona, i tuatua ana e, E akara
meitaki ana kotou, e kia rekareka
marie to Amanona ngakau i te wina, e
kia karanga atu au kia kotou e, Ka ta
ia Amanona : ei reira ka ta ai, auraka e
mataku : kare ainei kua akaueia atu
kotou e au? e akamatutu, e akamaroi-
29 roi tikai. Kua pera atura te au tavini o
Abasaloma ra ia Amanona i ta Abasa-
loma oki i akaue maira. Kua tu anake
akera te au tamariki a te ariki ra ki
runga, kake atura ki runga i te mule,
tanao, tanao, e oro atura.

30 Te aere ua ra ratou na te arataa, i
tae atu ei taua tuatua ra kia Davida ra,
na ko atura, Kua ope rava te au ta-
mariki a te ariki ra i te taia e Abasa-
loma, e kare e toe e okotai iti ake.
31 Kua tu akera te ariki ki runga, kua
aeae atura i ona kakau, e kua moe
iora ki raro i te one ; e tu ua maira tona
au tavini ravarai i vaitata ma te kakau
32 ngaengae katoa. Kua karanga aturā
Ionadaba te tamaiti a Simea te taeake o
Davida ra, na ko atura, Auraka koe
e manako, e taku pu, e kua ta akaope
ravaia e ratou te au tangata ou katoa
ra, te au tamariki a te ariki ; ko Ama-
nona anake ra oki tei mate : e mea aka-
koroia ïa e Abasaloma mei te rā mai i
rave māro ei aia i tona tuaine ia Tamara.
33 E tenana, auraka, e taku pu e te ariki,
auraka e kinokino rava to ngakau,
auraka e manako e kua pou takiri te
au tamariki a te ariki i te mate : ko
Amanona anake ra tei mate.

34 Kua oro ke rā Abasaloma. Kua nānā
akera te mata o te tangata ou te tiaki
ra, kua akara akera ki runga, e i na,
te aere maira te tangata e manganui na

te tumu maunga i muri mai iaia ra.
Kua karanga aturā Ionadaba ki te 35
ariki, I na, te aere maira te au tamariki
a te ariki: ko ta to tavini rai i karanga
atu na, koia tera. E tei te akaoti anga 36
aia i taua tuatua nana ra, i na, kua aere
maira te au tamariki a te ariki, kua
akateitei maira i to ratou reo, aue iora;
aue katoa iora te ariki, e te au tavini
katoa oki nona, e aue maata ua atu.
Kua oro rā Abasaloma, e aere atura 37
kia Talamai te tamaiti a Amiuda ra, ki
te ariki o Gesura ra. Te aue ua rā
Davida i tana tamaiti kare e rā i tukua.
Oro aturā Abasaloma, e kua aere ki 38
Gesura ra, ka toru atura mataiti i
reira.
E anoano maata to te ariki ra to 39
Davida e aere kia Abasaloma: kua
papa akera tona manava ia Amanona,
kua mate oki aia.

PENE XIV.

Ko Ioaba, no te mea kua kite akera i to Davida anoano, kua kimi i te ravenga kia akaokiia mai a Abasaloma: tona oki anga mai; tona tu meitaki; e tana au tamariki.

TE kite rā Ioaba, te tamaiti a Zeruia, 1
e *kua riro* te ngakau o te ariki kia
Abasaloma. Kua tono akerā Ioaba i 2
te karere ki Tekoa, e kua arataki maira
i tetai vaine pakari no reira, e kua karanga
atura kiaia, Teia taku tuatua kia
koe, e akatutu vaine akaevaeva koe, e
kakau ki te kakau akaevaeva, auraka e
tainu ia koe ki te manongi, kia riro ra
koe mei te vaine akaevaeva anga roa i
te tangata mate: Ka aere ei ki te ariki 3
ra, e akapera i taau tuatua anga atu
kiaia. Kua tuku ua aturā Ioaba i te
tuatua ki roto i tona vaa.
E kia tuatua taua vaine Tekoa ki te 4
ariki ra, kua tipapa iora aia ki raro i te
one, tupou atura, kua karanga atura, E
tauturu mai, e te ariki e. Kua tuatua 5
maira te ariki kiaia, Te peea ana koe?
Kua karanga atura aia, E vaine takaua
au, kua mate oki taku tane. Toko rua 6
a to tavini vaine tamariki tamaroa, e
kua kukumi iora raua i te kainga, e kare
e tangata ei vavao ia raua, mate rava
akera tetai i te taia e tetai. E i na, 7
tei runga ua maira taua kopu-tangata
ravarai i to tavini vaine nei, e kua tuatua
maira ratou, E tuku ua mai taua
tangata i ta i tona tuakana ra, kia taia
e matou, ei tutaki i tona tuakana i taia
e ia; e ta katoa matou i te tangata
kainga. E tamate rai ratou i taua
ngarau iti naku ra, kare e vaooia tetai
ingoa no taku tane, auraka tana ei toe
8 i te ao nei. E kua tuatua maira te
ariki ki taua vaine ra. Ka aere ki toou
ngutuare, e naku e tuku i te tuatua *ki*
9 *te tangata* ia koe. Kua karanga atura
taua vaine Tekoa ra ki te ariki, E taku
pu e te ariki e, ei runga iaku te ara
vaoo ei, e ei runga i te ngutuare o toku
metua: e auraka te ariki e tona terono
10 kia araia. Kua tuatua maira te ariki,
Ko te tangata e tuatua mai kia koe ra,
e arataki mai koe iaia kiaku nei, kare
11 aia e akaanata akaou mai ia koe. Kua
karanga atura taua vaine ra, Teia taku
tuatua kia koe, e akamaara ana koe, e
te ariki, i toou Atua ra ia Iehova, e
auraka kia tukuia e koe te aronga akamoupuku
i te toto i te ta aere anga, ko
te ta aea ratou i taku tamaiti. Kua
tuatua maira aia, Te ora rā Iehova,
kare rava tetai io rauru o to tamaiti e
topa ki raro i te one.
12 Kua karanga atura taua vaine ra, E
tuatua ua ana to tavini vaine nei i *tetai*
tuatua *iti*, e taku pu e te ariki e. Kua
13 tuatua maira aia, Ka tuatua mai. Kua
karanga atura taua vaine ra, Eaa oki
koe i akapera'i i te manako i te au
tangata o te Atua na? I tenana oki
tuatua ta te ariki e tuatua maira mei
te tangata e apa tana, i te mea kare te
ariki e akaoki mai i tana *tamaiti* i
14 tuaru ra. E mate rai oki tatou, e *ka
riro* mei te vai i maringi ua ki raro i te
one, kare e rauka akaou mai; kare
rava te Atua e akono ua i te tangata,
e kimi rai oki aia i te ravenga, kia
kore tana i tuaru ra e taka ke iaia ra.
15 E teianei, i aere mai nei au e tuatua i
taua tuatua nei ki taku pu ki te ariki
ra, no te mea, kua akamataku mai te
au tangata iaku: kua tuatua akera to
tavini vaine nei, E tuatua ana au ki te
ariki; peneiake ko te akatika mai te
ariki i te tuatua a tona tavini vaine.
16 E riro oki te ariki i te akarongo mai, e
te akaora oki i tona tavini vaine, i te
rima o te tangata i inangaro i te ta
iaku e taku tamaiti katoa, i te tuanga a
17 te Atua nei. E kua tuatua akera oki
to tavini vaine, Ka riro te tuatua a
taku pu a te ariki nei, ei mea maru: e
tau oki taku pu i te ariki ra ki tetai
angela a te Atua ra, i te kite i te mea
meitaki e te mea kino: e ei vaitata to
Atua ra ko Iehova ia koe.
18 Kua tuatua maira te ariki, e kua na
ko maira ki taua vaine ra, Teia taku
tuatua kia koe, auraka koe e uuna iaku
i teianei tuatua taku e ui atu kia koe.
Kua karanga atura taua vaine ra, Ka
tuatua mai koe, e taku pu e te ariki.

Kua tuatua maira te ariki, *Kare* ainei 19
teia katoa te rima o Ioaba ia koe, i teia
katoa nei au *tuatua?* Kua karanga
atura taua vaine ra, na ko atura, Te
ora ra to vaerua, e taku pu e te ariki,
kare i tika i tetai kia anga ke ki te
rima katau e te rima kaui i ta taku pu
ta te ariki i tuatua mai nei: na to ta-
vini oki na Ioaba i ako mai iaku, e
nana i tuku mai i taua au tuatua katoa
nei ki roto i te vaa o to tavini vaine
nei: Ei ruri ke anga i taua tuatua nei, 20
i pera mai ei to tavini ko Ioaba. E pa-
kari ra to taku pu, mei te pakari o te-
tai angela a te Atua, i te kite anga i te
au tuatua katoa i te ao nei.
Kua karanga atura te ariki kia Ioaba, 21
I na, kua tika iaku taua tuatua ra i
teianei: e tenana ka aere, e akaoki
mai i te tangata ou ra ia Abasaloma.
Kua tipapa iorā Ioaba ki raro tona 22
mata i te one, e kua tupou iora, kua
akameitaki atura i te ariki: kua ka-
ranga aturā Ioaba, Kua kite atura
to tavini nei i teianei rā e kua kite aroa-
ia mai au e koe, e taku pu e te ariki,
ko koe, e te ariki, i akatika mai i te
inangaro o to tavini. Riro aturā 23
Ioaba, aere atura ki Gesura, e kua
arataki mai ia Abasaloma ki Ierusa-
lema. Kua tuatua maira te ariki, E 24
ariu aia ki tona ngutuare, auraka ra
aia kia kite mai i toku mata. Kua
oki mairā Abasaloma ki tona uaorai
ngutuare, kare ra i kite i te mata o te
ariki.
Kare ra e tangata i akapaapaaia i 25
Iseraela katoa ra mari ra ko Abasaloma
i te purotu: mei te tapuae mai, e tae
ua atura ki te take upoko ra, kare rava
e kino. E kia pakoti oki aia i tona 26
mimiti ra, e akapera oki aia kia tae ki
te ope mataiti ra, no te teimaa i pakoti
ei aia ra; e kia aite aia i te rauru o
tona mimiti, e rua ïa anere te sekela i
te teimaa i te toka *aite* a te ariki
ra. Ka toru a Abasaloma tamariki 27
i anau, okotai oki tamaine, ko Ta-
mara te ingoa: e vaine tu meitaki taua
vaine ra.
Ka rua akera o Abasaloma mataiti 28
i te noo anga i Ierusalema, kare akerai
i kite i te mata o te ariki ra. Kua 29
tono akerā Abasaloma i te karere kia
Ioaba kia tono ake aia iaia ki te ariki
ra; kare akera aia i tae mai kiaia ra,
e kia tono akaou rai aia i te karere i
te tu rua *o te tono anga mai*, kare aia i
keu mai. Kua tuatua maira aia ki 30
tona au tavini, I na, tera ake te kainga
o Ioaba, tei vaitata ki toku ra, e kerite
oki tei roto ra: ka aere e tutungi ki
te ai. Kua tutungi iora te au tavini o
Abasaloma i taua kainga ra ki te ai.
31 Kua tu mairā Ioaba, kua aere maira
kia Abasaloma ki te ngutuare ra, e
kua tuatua maira kiaia, Eaa to au ta-
vini i tutungi ei i toku nei kainga ki
32 te ai? Kua karanga aturā Abasaloma
kia Ioaba, I na, i tono oki au i te ka-
rere kia koe, i te tuatua anga atu e,
E aere mai ana koe ki ku nei, kia
tono au ia koe ki te ariki ra, e karanga
atu e, Eaa au i aratakiia mai ei mei
Gesura mai? ngari ake au naringa au
i reira e teia noa'i: e tenana kia kite
au i te mata o te ariki ra; e te ara ua
nei rai au, ka rave aia e ta iaku kia
33 mate. Kua aere mairā Ioaba ki te
ariki ra, kua akakite maira kiaia: e
kia tuatuaiā Abasaloma e ia, kua aere
iora aia ki o te ariki ra, kua tupou iora
aia ki te ariki i raro tona mata i te
one: e kua ongi iora te ariki ia Abasa-
loma.

PENE XV.

Ko Abasaloma i te koperepere anga, e te pikikaa anga, i riro ei te au iaia: kua oro a Davida; e kua aere mairā Abasaloma ki Ierusalema.

1 EI muri ake i te reira, kua akatea-
teamamao iorā Abasaloma i te au
kariota, e te au ipo, e te au tangata
oki e rima ngauru ei oro na mua iaia.
2 E kua tu akerā Abasaloma i te popongi
roa, tu ua iora i te pae arataa, e aere
tika atu ei ki te ngutupa ra: e e tua-
tua ta tera ra tangata kia aere mai ki
te ariki ra kia akatakaia, ei reirā
Abasaloma e kapiki atu ei kiaia, e ka-
ranga atu ei e, No teea oire koe? Ei
reira aia e tuatua mai ei e, No tetai i
te au kopu o Iseraela nei to tavini nei.
3 Ei reirā Abasaloma e karanga atu ei
kiaia e, I na, kua meitaki rai taau tua-
tua, e kua tika oki; kare ra e tangata
i akonoia e te ariki ei akarongo ia koe.
4 Kua karanga atu rai oki a Abasaloma,
Naringa au e akariroia ei akava i te
enua nei, e ko te tangata ravarai, e
māroanga tana e te tuatua, kia aere
mai aia kiaku nei, e naku aia e akatika
5 atu! E kia akavaitata mai te tangata
kiaia e tupou, kua rave tika atu tona
6 rima iaia, kua ongi atu. E kua perā
Abasaloma kia Iseraela katoa, kia aere
mai ki te ariki kia akatakaia te tuatua:
kua perā Abasaloma i te keia i te nga-
kau o te tangata o Iseraela.
7 E ope akera nga mataiti e a ngauru
ra, kua tuatua mairā Abasaloma ki te
ariki, Teia taku tuatua kia koe, tuku

ake ana koe iaku e aere au ki Hebe-
rona, ka akono ei i taku i tia ra kia
Iehova. E tia oki ta to tavini i tia ra, 8
iaku i noo i Gesura i Arama, ka tua-
tua'i au ra e, Kia akaoki mai a Iehova
iaku ki Ierusalema ra, e akamori au ia
Iehova i reira. Kua karanga atura te 9
ariki kiaia, Ka aere ma te au. Kua
tu iora aia e aere atura ki Heberona.
Kua tono rā Abasaloma i te au mata 10
ei tutaka e pini ua ake te au kopu ra-
varai o Iseraela, tuatua akera, I te
akarongo anga kotou i te tangi pu ra, ei
reira kotou e karanga'i e, Kua akaari-
kiiā Abasaloma i Heberona ra. E rua 11
oki anere tangata i aru ia Abasaloma
mei Ierusalema atu, ko tei ikiia ïa; i
aere vare ua ra ratou, kare ïa i kite i
te mea *i aere ei*. Kua tono akerā Aba- 12
saloma e tiki ia Ahitophela i Gilo, ko
to Davida ïa ako, i tona ra oire i Gilo,
rokoia atu te akatusia ra i te tusia.
Maroiroi akera taua aronga kotikoti
kupenga ra; te maata rava ra te ta-
ngata no Abasaloma.

Kua aere maira tetai karere kia Da- 13
vida ra, kua tuatua maira, Tera te
ngakau o te au tangata o Iseraela tei
ia Abasaloma. Kua tuatua mairā Da- 14
vida ki te au tavini katoa i kapiti katoa
iaia ra i Ierusalema, Ka tu, e oro ta-
tou; kare oki e ora ia Abasaloma ra;
kia ngakoikoi kotou i te aere, ka ro-
koia vave uaia mai aea tatou e ia, e
rokoia iora tatou e te kino; e ko te
taia mai aea teianei oire ki te mata
koke. Kua karanga atura taua au ta- 15
vini o te ariki ra ki te ariki, I na, *e
rave* to au tavini nei i ta to matou pu i
ta te ariki ra e tuatua maira. Kua 16
aere iora te ariki, e tona katoa ngu-
tuare i muri ake iaia. Vaooia iora
nga vaine palake okotai ngauru ei tiaki
i te are. Riro atura te ariki, e te au 17
tangata katoa i muri ake iaia ra, noo
iora i tetai ngai i te mamao ke ra. E 18
kua aere iora te au tavini katoa nona i
mua iaia ra, e te Kereti katoa ra, e te
Peleti katoa ra, e to Gata katoa, (e ono
ïa anere i te tangata,) ko tei aru mai ïa
iaia mei Gata maira, kua aere ua ïa na
mua i te ariki ra.

Kua tuatua maira te ariki kia Itai i 19
Gata ra, Eaa oki koe i aru mai ei ia
matou nei? ka oki ki toou ra ngai, e
noo ki o te ariki ra: e tangata ke oki
koe, e te tuaru oki. I nanai ua mai 20
oki koe na, e tika aina oki au kia
akauoa aere ua ia koe ki runga e ki
raro i rotopu ia matou nei? i na te aere
ua nei au i toku aerenga; ka oki koe e
akaoki koe i to au taeake: ei ia koe te
21 aroa e te tuatua-mou. Kua karanga
aturā Itai ki te ariki ra, na ko atura,
Te ora rā Iehova, e te ora ra taku pu
te ariki ra, ei taua ngai ra e nooia e
taku pu e te ariki ra, ei te mate e ei te
22 ora, ei reira tikai to tavini nei. Kua
tuatua mairā Davida kia Itai, Ka aere
ana na mua. Kua aere iorā Itai i
Gata na mua, e tona au tangata ra-
varai, e te au tamariki katoa i kapiti
23 mai kiaia ra. E to te au tapere katoa
ra, e te tangata ravarai i to ratou aere
anga, aue iora ratou ma te reo maata:
kua na raro ua atura te ariki uaorai i te
kauvai ra ko Kiderona, e kua aere atura
te au tangata ravarai ki tetai pae *kauvai*
ki te arataa i te medebara ra.

24 E i na, ko Zadoka katoa, e te au
ngati Levi ravarai, i te apai katoa anga
i te aruna o te koreromotu a te Atua;
e kua tuku iora ratou i te aruna a te
Atua ki raro; e kua aere aturā Abia-
tara ki runga e ope rava akera te au
tangata katoa i te riro mei roto mai i
25 taua oire ra. E kua tuatua maira te
ariki kia Zadoka, Ka akaoki ana i te
aruna a te Atua ki roto i te oire; e kite
aroaia mai au e Iehova ra, ka akaoki
mairai ïa aia iaku, e akakite mai ïa
26 kiaku, e tona nooanga: Kia pera maira
aia i te tuatua anga mai *kiaku* e, Kare
oku mataora anga atu ia koe, i na, teia
au, ka rave mai aia iaku i tei inanga-
27 roia e ia. Kua tuatua maira oki te
ariki kia Zadoka taunga ra, Kare ainei
ko koe te akara? Ka oki ki te oire ma
te au, e nga tamariki katoa aau ra; te
tamaiti naau ko Ahimaaza, e ko Io-
28 natana te tamaiti a Abiatara ra. I
na, ka noo rai au i ko nei i te ngai
mataataa i te medebara nei, e kia tae
mai te tuatua no ko na mai ia kotou na
29 kia kite au. Kua akaoki aturā Zadoka
raua ko Abiatara i te aruna a te Atua
ki Ierusalema: noo iora raua i reira.

30 E aere iorā Davida na runga i te
pae *maunga* ra ko Oliveta; aere ua
atura ma te aue, kua tapokiia tona mi-
miti, e te vai ua ra tona vaevae: kua
tapoki iora te au tangata ravarai ki
ona i to ratou mimiti, e kua aere anake
iora ratou ki runga ma te aue.

31 E kua akakite maira tetai kia Da-
vida, na ko maira, Tera katoā Ahi-
tophela tei roto katoa i te aronga i
kotikoti kupenga i o Abasaloma. Kua
karanga aturā Davida, E Iehova e,
teia taku tuatua kia koe, e akariro koe
32 i te ako a Ahitophela ei neneva. E
tae aturā Davida ki runga i te take
maunga ra, te akamori ra aia i te Atua,
i na, ko Husai i Araki, *kua aere maira*

e aravei mai iaia ma te kakau ngangae,
e ma te one ki runga i tona mimiti:
Koia ta Davida i karanga atu e, Kia 33
kapiti katoa mai koe kiaku nei, ka riro
koe ei mea teiaa naku: Kia oki ra koe 34
ki te oire ra, ka karanga atu ei kia
Abasaloma e, Ei tavini au noou, e te
ariki e; *mei* iaku *katoa i riro* ei tavini
no to metua na, ei tavini katoa au
noou: ka riro te ako a Ahitophela i te
ıuri keia e koe i reira. Kare ainei tei 35
ko na katoa nga taunga ko Zadoka raua
ko Abiatara? e te au mea katoa taau e
kite no ko i te are o te ariki ra, ko taau
ïa e akakite atu ki nga taunga kia Za-
doka raua ko Abiatara. I na oki a 36
raua puke tamariki tei i o raua ra oki,
ko Ahimaaza a Zadoka, e ko Ionatana
a Abiatara ra; e akapera kotou ia raua
i te akau mai i te au tuatua ravarai ta
kotou e kite ra. Oki atura te oa o 37
Davida ra ko Husai, ki roto i te oire, e
kua tomo mairā Abasaloma ki roto i
Ierusalema.

PENE XVI.

Te tapepe pikikaa a Ziba ra; e te tuatua kino a Simei ia Davida: te tuatua a Husai; e te ako a Ahitophela.

E TOPA iti ua maira te take *maunga* 1
ia Davida ra, i na, kua aravei ua
mairai te tavini o Mephiboseta ra ko
Ziba iaia, ma nga asini ra e rua, ma te
nooanga katoa ra, e te au areto oki e
rua anere, e te au kaui vine okotai
anere, e te au kaui suke okotai anere,
e okotai oki ue wina. Kua karanga 2
atura te ariki kia Ziba, Eaa te reira?
Kua tuatua mairā Ziba, No te au
tangata o te ariki ra nga asini ei noo
anga, e te au areto, ma te suke ra, ei
kai ïa na te au tangata ou ra; e te
wina ra ei inu manga ïa na te aronga i
paruparu *i te aere anga* i te medebara
ra. Kua karanga atura te ariki, Teiea 3
te tamaiti a to pu ra? Kua tuatua
mairā Ziba ki te ariki ra, I na, tei Ie-
rusalema: te tuatua ra oki aia, Akonei
to Iseraela e akaoki mai ei i te basileia
o toku metua kiaku nei. Kua karanga 4
atura te ariki kia Ziba, I na, tera mai
taau i tei *mouria* e Mephiboseta ra.
Kua tuatua akerā Ziba, Te tupou atu
nei au e, kia kite aroaia mai au e koe,
e taku pu e te ariki e.

E tae atura te ariki ra ko Davida ki 5
Bahurima, i na, kua aere ua maira te-
tai tangata no te kopu o te ngutuare o
Saula, ko Simei te ingoa, te tamaiti a
Gera ra: kua aere maira aia ki vao, e
6 kua akakino aere. Kua peî maira aia
i te toka kia Davida, e te au tavini ka-
toa o te ariki ra o Davida: e te au
tangata ravarai, e te aronga toa katoa,
tei te pae katau e te pae kaui nona ra.
7 Kua tuatua mairā Simei i taua akakino
anga nona ra, E aere, e aere, e tenana
tangata ta tangata e, e tenana tangata
8 kino e: Te akaoki nei a Iehova i te
toto katoa o te ngutuare o Saula ki
runga ia koe, i riro ei te au ia koe ra;
e te tuku nei a Iehova i te basileia ki
te rima o to tamaiti o Abasaloma ra: e
i na, kua rokoia koe e toou orai kino, e
tangata ta tangata oki koe.
9 Kua tuatua mairā Abisai te tamaiti
a Zeruia ki te ariki, Eaa ra teianei
puaka-aoa mate i akakino mai ei i taku
pu i te ariki nei? teia taku tuatua kia
koe, e tuku akena koe iaku e aere au e
10 tipu mai i tona mimiti. Kua karanga
atura te ariki, Eaa atu au ia kotou, e
te au tamariki a Zeruia? E vaoo ua
kia akakino ua mai ana; *peneiake* kua
tuatua mai a Iehova kiaia e, Ka aka-
kino ia Davida. Koai iora te karanga
11 atu e, Eaa koe i pera'i? Kua karanga
aturā Davida kia Abisai, e tona au
tavini katoa, I na, taku tamaiti nei, no
roto iaku uaorai nei, te umuumu mai
nei iaku e ta: ka tanga atu ei i teianei
tangata ngati Beniamina? E vaoo ua
atu, kia akakino ua mai ana; kua tua-
12 tuaia mai aia e Iehova. E riro paā
Iehova i te akara mai i toku nei tuma-
tetenga; ka riro a Iehova i te apai mai
i te meitaki noku akonei i taua akakino
13 nona nei. Te aere ua rā Davida e tona
au tangata na te arataa, te aere katoa
rā Simei na te tumu maunga na reirao,
ma te akakino rai, e ma te peî i te toka
14 kiaia, e ma te titiri ua i te one-pueu. E
kua tae maira te ariki e te au tangata
ravarai, kua roiroi, e kua pupuā iora
i reira.
15 Kua tae mairā Abasaloma, e te au
tangata katoa ra, ko to Iseraela ravarai,
ki Ierusalema, e tei reira katoā Ahito-
16 phela. Kua aere maira taua oa o
Davida ra, ko Husai i Araki ra, kia
Abasaloma, e kua tuatua mairā Husai
kia Abasaloma, Kia ora te ariki! Kia
17 ora te ariki! Kua karanga aturā Aba-
saloma kia Husai, Ko toou takinga-
meitaki aina teia ki to oa na? eaa koe i
18 kore ei i aru i to oa na? Kua tuatua
mairā Husai kia Abasaloma, Auraka;
ko ta Iehova ra, e ta teianei au ta-
ngata, e ta Iseraela katoa i iki ra, koia
19 taku *pu*, e ei i ona ra au noo ei. E
tenana, ei iaai ra oki au, mari ra i te
tamaiti nana uaorai? mei iaku rai oki

i rave ki mua i te aroaro o to metua
na, e pera katoa au ki mua i toou na
aroaro.
Kua karanga aturā Abasaloma kia 20
Ahitophela, Ka akataka ana i ta kotou
tuatua i ta tatou e rave ra. Kua tua- 21
tua mairā Ahitophela kia Abasaloma,
Ka aere ana koe ki roto i te au palake
a to metua, i vaooia e ia io nei ei tiaki
i te are nei; kite akera to Iseraela ka-
toa ia koe e kua ririia koe e to metua
na: ketaketa akera te rima o te au ta-
ngata ravarai i o ou nei. Kua totoa 22
akera ratou i te are kakau ki rungao i
taua are ra; kua tomo aturā Abasa-
loma ki roto i te au palake a tona
metua ra ki mua i te aroaro o to Ise-
raela katoa ra. Ko te ako ta Ahito- 23
phela i ako maira i taua au rā ra, *riro
atura* mei te mea e ui ra i te tuatua a
te Atua: ko te tu katoa ïa i taua ako a
Ahitophela ra, ia Davida, e ia Abasa-
loma katoa ra.

PENE XVII.

Te tuatua a Ahitophela i akarukeia ra: te tuatua a Husai i apaiia kia Davida ra; e to Ahitophela akanonoa anga iaia uaorai.

KUA tuatua mairā Ahitophela kia 1
Abasaloma, E tuku mai koe kia
iki au i te au tangata okotai ngauru i
te tausani e rua ara, e ka tu au e
aruaru ia Davida i teianei po: Ro- 2
koia atu e au aia ra, kua roiroi ra, e
kua parukaua tona rima, e naku e aka-
mataku atu: e ka oro te au tangata ra-
varai ki ona ra; ka ta au i te ariki
anake ra: E ka akaoki mai au i te au 3
tangata katoa kia koe ra: okotai roa
oki aau tangata e kimi, e ope roa'i te
au tangata i te oki mai: au iora to te
au tangata ravarai. E mea meitaki 4
taua tuatua ra ia Abasaloma, e i te
aronga pakari katoa o Iseraela ra.
Kua tuatua mairā Abasaloma, Ka tiki 5
ana ia Husai i Araki katoa ra, e aka-
rongo katoa tatou i te tu o tana tuatua.
Kua aere mairā Husai kia Abasaloma 6
ra, kua karanga aturā Abasaloma kiaia,
na ko atura, Kua akapera maira ta
Ahitophela tuatua; ka akarongo atu
ainei tatou i tana? e kare ra, e aka-
kite maira koe i taau.
Kua tuatua mairā Husai kia Aba- 7
saloma, Ko te tuatua ta Ahitophela i
tuku maira, kare ïa te meitaki i teianei.
Kua tuatua maira oki a Husai, Kua 8
kite oki koe e tangata toa to metua, e
tona katoa au tangata, e kua mamae to
ratou ngakau, mei te daba o te mede-
bara i riro te anaunga ra: e tangata
tamaki oki to metua ra, e kare aia e
moe kapiti ua ki roto i te au tangata
9 ra. I na, kua pipini aia i teianei ki
roto i tetai vaarua, e ki roto i tetai ngai
ke atu, e kia rokoia uaia mai tetai pae
o kotou i te inga i tei muatangana ra,
ei reira te tangata ravarai e akarongo
ra e karanga atu e, Kua taia te au ta-
10 ngata i aru ia Abasaloma nei. E te
tangata toa, i tau tona ngakau ki te
ngakau o te liona ra, ka taikaia ïa:
kua kite oki to Iseraela ravarai e e ta-
ngata toa uritumu toou metua, e toa
maata anake te aronga i aru katoa iaia
11 ra. E teianei, teia taku tuatua, e aka-
putuputu mai ia Iseraela ravarai kia
koe ra, mei Dana e tae ua atu ki Bere-
seba, e mei te one taatai ra kia tatau;
e naau uaorai e aere ki taua tamaki ra.
12 Rokoia atu aia e tatou i te ngai e kitea
atu ei aia ra, topaia iora aia e tatou mei
te au e topa ki runga i te one: e kare
rava aia e te au tangata katoa e kapiti
13 kiaia ra e toe e okotai iti ake. E kia
tomo aia ki roto i te oire, e rave mai to
Iseraela katoa i te taura i taua oire ra,
ka kika'i ki raro i te kauvai, e kia
kore rava atura tetai toka mea ngiti e
14 kitea i reira. Kua tuatua akerā Aba-
saloma e to Iseraela katoa ra, E ngari
ake te tuatua a Husai i Araki i ta Ahi-
tophela ra. Kua akakoroia e Iehova e
akakore i te tuatua meitaki a Ahito-
phela, kia apai mai a Iehova i te kino
ki runga ia Abasaloma ra.
15 Kua karanga aturā Husai ki nga
taunga ra, kia Zadoka raua ko Abia-
tara, I ako ta Ahitophela ako anga ia
Abasaloma e te aronga pakari i Iseraela
nei; e kua pera oki taku ra ako anga.
16 E tenana, e tono viviki i te karere, e
akakite kia Davida, e karanga atu e,
Auraka koe e noo i te ngai mataataa i
te medebara nei i teianei po, e aere
viviki ra ki tetai pae *vai;* ko te apu-
kuia aea te ariki e te au tangata katoa
17 ki ona ra. Te tatari mairā Ionatana
raua ko Ahimaaza i Eni-rogela; kare
rai oki e tika kia kitea raua i te tomo
ua anga ki roto i te oire: kua aere iora
tetai vaine, e kua akakite ia raua;
kua aere iora oki raua kua akakite ki
18 te ariki ra kia Davida. Kitea iora
raua e tetai tamaiti, e kua akakite kia
Abasaloma: aere viviki atura raua e
tae atura ki te are o tetai tangata i
Bahurima, e ruavai tei roto i te paepae
nona ra, kua tomo iora raua ki roto
19 i taua *ruavai* ra. Kua rave iora te
vaine ra i tetai tapoki, kua tapoki iora
i te nia o taua ruavai ra, e kua totoa

iora i te sitona i reruia ra ki runga; e
kare rava ïa mea i kitea. E tae maira 20
nga tavini o Abasaloma ki te are o taua
vaine ra, kua karanga atura, Teieā
Ahimaaza raua ko Ionatana? Kua
tuatua maira taua vaine ra, Tera tei
tera pae vai. E kimiia atura raua, e
kare akera i kitea, kua oki maira ki
Ierusalema. E riro maira ratou, kua 21
aere maira raua ki vao i taua ruavai
ra, e kua aere, kua akakite ki te ariki
ra kia Davida, e kua karanga atura
kia Davida, Ka tu, ka aere viviki ki
tetai pae vai: kua pera oki ta Ahi-
tophela tuatua ia kotou. Kua tu akerā 22
Davida, e te au tangata katoa ki ona
ra, kua aere atura ki tetai pae i Iori-
dana. E ao akera kare rava tetai i
toe i te tae ki tetai pae o Ioridana ra.

E kia akarā Ahitophela e, kare ake- 23
ra tana ako i akonoia, kua tuku iora
te nooanga ki rungao i te asini ra, kua
tu iora, aere atura ki tona are, ki
tona uaorai oire; kua akonokono atura
i tona ngutuare, kua akanonoa iora
iaia uaorai, e mate atura, e tanumia
iora ki roto i te tanumanga o tona me-
tua ra.

Kua tae aturā Davida ki Mahanaima. 24
E kua tae mai oki a Abasaloma ki
tetai pae i Ioridana, koia e to Iseraela
katoa. Kua akariro aturā Abasaloma 25
ia Amasa ei kapena no te nuku ei tu-
pau ia Ioaba: e tamaiti ïa taua Amasa
ra na tetai tangata ko Ietera te ingoa,
e ngati Isemaela, ko tei aere tika kia
Abigaila ki te tamaine a Nahasa, e
tuakana no Zeruia, i te metua vaine o
Ioaba ra. Kua patia iora Iseraela e 26
ko Abasaloma katoa i te puakapa i te
enua ra i Gileada. E tae aturā Da- 27
vida ki Mahanaima, kua apai mairā
Sobi te tamaiti a Nahasa, no Raba no
te tamariki a Amona, e ko Makira te
tamaiti a Amiela i Lo-debara, e ko
Barazilai i Gileada i Rogelima ra, I te 28
au roi, e te kapu, e te āriki karakaraea,
e te sitona, e te kerite, e te faraoa, e te
sitona tunu paka, e te phuli, e te pipi,
e te kuli ra, E te meli, e te bata, e te 29
mamoe, e te u bovi, na Davida, e na te
au tangata *e aere* katoa iaia ra, e kai:
kua tuatua oki ratou, E mate to teianei
au tangata i te aere anga mai na te
medebara i te pongi, e te roiroi, e te
kaki vai.

PENE XVIII.

To Davida akara anga i te nuku nona ra, e te ikuiku mamate anga i te tangata ia Abasaloma: kua tamaki ratou, kua eke to Abasaloma pae, kua taia aia, e kua apaiia mai te tuatua kia Davida: tona aue.

1 KUA tatau iorā Davida i te au ta-
ngata ki ona ra, e kua tuku ake-
ra aia i te kapena tausani, e te kapena
2 anere, ki runga ia ratou. Kua tuku
aturā Davida i te toru o te tuanga o
taua au tangata ra i te rima o Ioaba, e
tetai tuanga ei te rima ïa o Abisai te
tamaiti a Zeruia ra e taeake no Ioaba,
e tetai tuanga ei te rima ïa o Itai i
Gata ra. Kua tuatua maira te ariki
ki te au tangata ra, E aere katoa au
3 nei. Kua karanga atura te au tangata
ra, Auraka koe e tae: kia ati matou
ra, kare ratou e akono mai ia matou;
e pou ua atu te afa o matou i te mate,
kare rai ratou e akono mai: okotai
ngauru ua atu te tausani o matou nei
kia mate, ko koe ra auraka kia mate:
e teianei tera te meitaki, e tauturu
mai koe ia matou no roto i te oire na.
4 Kua tuatua maira te ariki kia ratou,
Ko tei tika ia kotou ra, ko taku ïa.
Kua tu ua iora te ariki i te pae o te
ngutupa ra, e kua aere anake maira te
tangata ki vao e anere iora, e tausani
5 iora. Kua akaue maira te ariki ia
Ioaba, e ia Abisai, e ia Itai, na ko
maira, E akaperepere ana kotou i taua
tangata ou ra ia Abasaloma iaku nei.
Kua rongo te tangata ravarai i taua
ikuiku anga a te ariki ra ki te au kapena
katoa ia Abasaloma ra.
6 Kua aere atura te tangata ki te ngai
atea e tamaki ia Iseraela; riro atura
te tamaki anga i roto i te vaorakau i
7 Epheraima; Taia iora to Iseraela i
reira ki mua i te aroaro o te au tavini
o Davida; e pou maata tei reira i taua
8 rā ra, okotai takau i te tausani. Kua
raapu oki te tamaki anga i taua au ta-
pere katoa ra e pini ua ake: e maata
ua atura tei pou i te vaorakau, i tei
pou i te koke i taua rā ra.
9 Rokoia uaia iorā Abasaloma e te au
tavini o Davida: te noo rā Abasaloma
ki runga i tetai mule, aere atura taua
mule na raro ake i te au rara mamaata
ale ra, ii akera tona mimiti i runga i
taua ale ra, tautau ua iora aia i rotopu
ko te rangi i runga e te one i raro;
aere ke atura taua mule i raro ake
10 iaia ra. Kua kite maira tetai tangata
e kua akakite ia Ioaba, kua tuatua
maira, I na, kua kite au ia Abasaloma
i te tautau ua anga i runga i tetai ale
11 ra. Kua karanga aturā Ioaba ki taua
tangata i tuatua mai kiaia ra, I na oki
koe, kua kite, eaa i kore ei koe i ta

atu ei iaia i reira ki raro i te one?
Kua oronga atu ïa au i nga *sekela* ario
raungauru naau i reira, e tetai tatua.
Kua tuatua maira taua tangata ra kia 12
Ioaba, Rauka ua iaku te au *sekela* ario
e kiā okotai ua atu i te tausani ki roto
i toku nei rima, kare au e tuku i toku
rima e rave ua atu i te tamaiti a te
ariki ra, kua rongo oki matou i te
ariki i te ikuiku anga mai ia koe, e
ia Abisai, e ia Itai, i te karanga anga
mai e, Kia matakite, auraka tetai *e
rave kino* i taua tangata ou ra ia Aba-
saloma. Naringa au i akapera i te 13
pikikaa ra, ko au uaorai ïa tutaki:
kare rava e mea ngaro i te ariki, e riro
katoa oki koe orai i te rave katoa mai
iaku. Kua karanga aturā Ioaba, Kua 14
oti ua au i te tavare ia koe na. Kua
rave iora i nga tao e toru i tona rima,
kua ko atura na roto i te ngakau o
Abasaloma, te ora ua ra aia i roto i
taua ale ra. Kua akapini ua maira 15
nga tangata tino ngauru ko tei apai i
te taoonga *tamaki* a Ioaba ra, kua ta
iora ia Abasaloma e mate atura.
Kua akatangi iorā Ioaba i te pu, 16
kua oki maira te au tangata kare akera
i arumaki ia Iseraela: kua tāpu oki a
Ioaba i te au tangata ra. Kua rave 17
iora ratou ia Abasaloma, e kua uri
atura ki roto i tetai vaarua maata i
roto i taua vaorakau ra; e kua uri
akera i te au toka ki rungao iaia e
utua maata ua atu; ati anake iora Ise-
raela ki te puakapa, ki tonao, ki tonao.
I rave anā Abasaloma, i tona ora anga 18
ra, e kua akatu i tetai menema nona,
tei te ngai mataataa a te ariki ra; kua
tuatua akera oki aia, Kare oki aku e
tamaiti ei akamou i toku nei ingoa:
tapaia iora taua menema ra i tona
uaorai ingoa: te tuatuaia nei oki i
teianei rā, Ko te menema o Abasa-
loma ra.
Kua tuatua mairā Ahimaaza te ta- 19
maiti a Zadoka ra, E tuku ake koe
iaku, e oro ana au, e apai i te tuatua ki
te ariki ra, e kua tutaki mai a Iehova
i tona au enemi. Kua karanga aturā 20
Ioaba kiaia, Auraka koe e apai i te
tuatua i teianei rā, kia tae ra ki tetai
rā e tika ïa kia apai i te tuatua: auraka
ra koe e apai i te tuatua i teianei rā,
no te mea kua mate te tamaiti a te
ariki ra. Kua karanga aturā Ioaba 21
kia Kusi, Ka aere, ka akakite atu ki
te ariki i taau i kite ra. Kua tupou
iorā Kusi ki raro ki mua ia Ioaba, e
kua oro iora. Kua tuatua akaou mairā 22
Ahimaaza te tamaiti a Zadoka kia Ioa-
ba, E tuku ua ana koe iaku, e aru ana
au ia Kusi, e akatika mai koe. Kua
karanga aturā Ioaba, E oro oki koe i
te aa, e taku tamaiti, kare oki aau e
23 tuatua i rauka? E tuku ua ra koe
iaku, e oro ana au. Kua karanga
atura aia, Ka oro. Kua oro a Ahima-
aza na te ngai mataataa, e kua emo
iorā Kusi iaia.
24 Te noo ua rā Davida i rotopu i nga
pa e rua ra: tei rungao te tiaki ra i te
patu tei taua pa ra i runga akera: kua
nānā akera tona mata, kua akara iora,
e i na, e tangata te oro ua maira.
25 Kua kapiki atura te tiaki, kua akakite
ki te ariki. Kua tuatua maira te ariki,
Koia anake ua ra, e tuatua ïa tei tona
vaa. Te ngakoikoi maira *taua tangata*
26 *ra*, e vaitata rava maira. Kua akara
iora te tiaki i tetai tangata te oro
maira; kua kapiki atura te tiaki ki
te tiaki pa, kua karanga atura, I na,
te oro ua maira tetai. E kua tuatua
maira te ariki, E tuatua katoa ïa tei
27 iaia. Kua karanga *akaou* atura taua
tiaki ra, Te manako nei au, ko te oro
o te tangata i mua ra, e tau ïa ki te
oro o Ahimaaza, te tamaiti a Zadoka
ra. Kua tuatua maira te ariki, E ta-
ngata meitaki ïa, te apai maira i te
tuatua meitaki.
28 Kua kapiki aturā Ahimaaza, e kua
karanga atura ki te ariki, Kua au!
Kua tipapa iora ki raro i te one ki mua
i te ariki, kua karanga atura, Kia aka-
meitakiia to Atua ra ko Iehova, ko tei
tuku mai i te au tangata i akateitei i
to ratou rima i taku pu i te ariki ra.
29 Kua tuatua maira te ariki, Te ora ra
te tangata ou ra ko Abasaloma? Kua
karanga aturā Ahimaaza, Ka tono mai
ei a Ioaba i tetai tavini o te ariki ra e
iaku oki to tavini nei, kite atura au e
keukeu maata, kare ra au i kite e eaa
30 ra. Kua tuatua maira te ariki, E ta-
pae ake, e tu ua io na. Kua tapae
akera aia, kua tu ua iora i reira.
31 E i na, kua tae mairā Kusi; kua
tuatua mairā Kusi, E tuatua teia, e
taku pu e te ariki e; kua tutaki mai
oki a Iehova ia koe i teianei rā i te
aronga katoa i tu mai e tamaki ia koe
32 ra. Kua karanga atura te ariki kia
Kusi, Te ora ra te tangata ou ra ko
Abasaloma ra? Kua tuatua mairā
Kusi, Kia riro ua atu te au enemi o
taku pu o te ariki, e te aronga katoa e
tu mai e rave kino ia koe, mei taua
33 tangata ou ra te tu. Kua tumatetenga
iora te ariki, e kua aere atura ki runga
i te pia i runga i te ngutupa ra, aue
iora: kua tuatua ua iora i te aere ua
anga, *Aue koe*, e taku tamaiti, e Abasa-

loma e! e taku tamaiti, e taku tamaiti,
e Abasaloma e! naringa ko au tei mate
ei tupau ia koe, e Abasaloma, e taku
tamaiti, e taku tamaiti e!

PENE XIX.

Te akakore nei a Ioaba i te aue o Davida: te akaoki ra te au tangata i te ariki ki Ierusalema.

E KUA akakiteia aturā Ioaba, I na, 1
te aue ra te ariki, te eva ra ia
Abasaloma. E kua akariroia taua ora 2
no ratou i taua rā ra ei aue anga no te
tangata katoa: rongo akera oki te au
tangata i taua rā ra e, te aue ra te
ariki i te tamaiti nana ra. Kua aere 3
keia ua atura te au tangata i taua rā ra
ki roto i te oire, mei te tangata e oro i
te akama kia ati i te tamaki ra. E 4
kua puroku te ariki i tona mata, e kua
kakaoa ua iora te ariki ma te reo maata,
E taku tamaiti e, e Abasaloma e! e
Abasaloma e! e taku tamaiti, e taku
tamaiti! Kua aere aturā Ioaba ki roto 5
i te are o te ariki ra, e kua karanga
atura, Kua akama to au tavini ravarai
ia koe i teianei rā, ko tei akaora io nei ia
koe, e to au tamaroa, e to au tamaine, e
to au vaine, e to au palake; Ko koe kare 6
inangaro atu i toou au taunga, i anoano
atura koe i to au enemi; kua akakite
pu mai oki koe i teianei rā, e kare koe
i akono mai i te aronga mamaata ia
koe nei, e te au tavini; kua kite oki
au i teianei rā, naringa te ora nei a
Abasaloma, e ko matou nei tei mate
i teianei rā, e mea tika ïa ia koe. E 7
teianei, ka tu ki runga, ka aere ki vao,
ka akapapa i te ngakau o to au tavini:
te taputou nei oki au ia Iehova e, kia
kore koe e tae ki vao ra, kare rava tetai
tangata e toe ia koe i teianei po; e kino
maata oki te reira ia koe i te au mea
katoa i rokoia'i koe ra, mei to mea
ngiti anga mai e teia noa'i. Kua tu 8
maira te ariki kua noo maira i te ngu-
tupa. E akakiteia atura te au tangata
katoa e, i na, te noo maira te ariki i te
ngutupa. Kua aere maira te tangata
ravarai ki mua i te ariki; kua ati
anake oki Iseraela ki tona are, ki tona
are.
Kua tauetono iora te au tangata 9
katoa i te au kopu katoa i Iseraela,
na ko akera, I akaora io nei oki
te ariki ia tatou i te rima o to tatou
au enemi, e nana oki tatou i akaora
i te rima o te Philiseti; e teianei,
kua oro ke aia i te enua nei ia Abasalo-
ma. E ko Abasaloma ra oki, ko tei 10
akatainuia ïa e tatou no runga ia tatou
nei, kua mate ïa i te tamaki. E tei-
anei, eaa i kore ei kotou e tuatua i te
ariki e akaoki mai?
11 Kua tono akera te ariki ra ko Davida
i te karere ki nga taunga ra kia Zadoka
raua ko Abiatara ra, i te tuatua anga e,
E karanga atu ki te aronga pakari i
Iuda ra, na ko atura, Eaa kotou i taope
ei i te akaoki anga mai i te ariki ki tona
are? ko tei tae rava akenei te tuatua a
Iseraela katoa ki te ariki, ki tona are
12 ra. Ko toku ra oki ai taeake, ko
kotou ïa, ko toku ïa ivi, ko toku ïa
kiko: eaa oki kotou i taope ei i te aka-
13 oki mai i te ariki ra? E karanga katoa
atu kia Amasa, Ko toku ïa ivi, e ko
toku ïa kiko, ko koe: kia pera mairai
te Atua kiaku nei, e kia maata mairai,
kia kore koe e akariroia ei kapena no
te nuku i mua i toku aroaro, ei tupau
14 ake ia Ioaba, e tuatau ua atu. Riro
maira te ngakau o te ngati Iuda ravarai
mei *te ngakau o* te tangata okotai ra:
i tono ei ratou i te karere ki te ariki ra,
i tuatua'i e, E oki mai koe e to au
15 tavini katoa ra. Kua oki maira te
ariki, e kua tae ki Ioridana. E kua
aere maira Iuda ki Gilagala, kia aere e
aravei i te ariki ra, e arataki i te ariki
ki tera pae Ioridana.
16 E ko Simei te tamaiti a Gera, e ngati
Beniamina i Bahurima, aere viviki atura
aia, e to Iuda katoa ra, kia aravei i te
17 ariki ra ia Davida. E to Beniamina
okotai tausani katoa: e ko Ziba, e tavini
no te ngutuare o Saula, e ana au
tamariki okotai ngauru ma rima ra, e
te au tavini tai takau ra; e kua na
mua ratou i te ariki ra i te aere na
18 runga i *te vai ra* ko Ioridana. I oeia
oki tetai vaka ei apai i te ngutuare o
te ariki, e te rave oki i ta te ariki e
anoano ra. E tipapa iorā Simei te
tamaiti a Gera ki mua i te aroaro o te
ariki ra, iaia i tae mai ki tetai pae
19 Ioridana; E kua tuatua maira aia ki
te ariki, Auraka taku pu e uri mai i
taku ara ki runga iaku nei, auraka oki
koe e manako i tei rave māroia e to
tavini nei, i te rā ka riro mai ei taku pu
ra te ariki nei, mei Ierusalema maira,
kia akono te ariki *i te reira* i tona nga-
20 kau. Kua kite oki to tavini nei e kua
ara au: e i na, i teianei, ko au to te
nguturare katoa o Iosepha i na mua mai
i teianei rā kia aravei atu i taku pu i te
21 ariki ra. Kua tuatua maira te tamaiti
a Zeruia ra ko Abisai, na ko maira,
Aurakā Simei kia taia i taua mea nei,
koia i akakino i tei akatainuia e Iehova
22 ra? Kua karanga aturā Davida, Eaa
atu au ia kotou, e te au tamariki a

Zeruia, kia riro mai oki kotou ei enemi
noku i teianei rā? E mate ainei oki
tetai tangata i Iseraela i teianei rā?
Kare ainei tei kite au e ko au te ariki i
rungao ia Iseraela i teianei rā? Kua 23
karanga atura te ariki kia Simei i reira,
Kare koe e mate. Kua taputou atura
te ariki kiaia.
Kua aere maira te utaro o Saula ra, 24
ko Mephiboseta, kia aravei i te ariki
ra; kare rai i rapakau i tona vaevae,
kare oki aia i akamanea i tona kumi-
kumi, kare oki i tatā i ona kakau, mei
te rā mai i riro ei te ariki ra, e tae ua
akera ki te rā i oki mai ei ma te au.
Iaia oki i aere mai ki Ierusalema, e aravei 25
i te ariki ra, kua karanga atura te ariki
kiaia, Eaa i kore ei koe i aru mai iaku
ra, e Mephiboseta? Kua tuatua maira 26
aia, E taku pu e te ariki, kua pikikaaia
au e taku tavini nei: kua karanga oki
to tavini e, Ka akauta ana i tetai noo-
anga noku ki runga i te asini ei noo
anga noku, e aere au ki te ariki ra; no
te mea e pirikoki to tavini nei. Kua 27
tapepe pikikaa ra aia i to tavini kia koe,
e taku pu e te ariki: e tau ra taku pu
i te ariki ra, ki tetai angela a te Atua, e
tenana, e rave koe i taau e inangaro ra.
No te mate anake to te ngutuare katoa 28
o toku tupuna ki mua ia koe, e taku pu
e te ariki: e kua akanoo oki koe i to
tavini nei i rotopu katoa i te aronga i
kai i taau orai kaingakai. E tika aina
oki iaku kia karanga akaou atu rai au
ki te ariki? Kua karanga atura te 29
ariki kiaia, Eaa oki koe i tuatua akaou
mai ei i taau tuatua? Teia taku tuatua,
E rave korua ko Ziba e tua i taua
kainga ra. Kua tuatua mairā Mephi- 30
boseta ki te ariki, E rave katoatoa
atu aia, i na, kua tae mai taku pu
te ariki ki tona orai ngutuare ma
te au.
E kua aere mairā Barezilai i Gileada 31
mei Rogelima mai, e aere katoa raua
ma te ariki ki tetai pae Ioridana, kua
arataki atura iaia ki tetai pae Ioridana.
Kua ruaine rava rā Barezilai, kua tae 32
ki te varu o te ngauru anga o te mataiti:
i angai ua ana aia i te ariki iaia i noo i
Mahanaima; e tangata taoiau oki aia.
Kua karanga atura te ariki kia Barezilai, 33
Taki aere katoa taua, e naku koe e angai
i Ierusalema. Kua tuatua mairā Ba- 34
rezilai ki te ariki, Mei te aa ra te roa o
toku nei a'o, ka tae katoa atu ei taua
ko te ariki ki Ierusalema. Kua tae au 35
ki te varu ngauru anga o toku nei ma-
taiti i teianei rā: e kite ainei au i te
meitaki e te kino? e kite ainei oki to
tavini i taku e kai nei e taku e inu nei?
e tika aina oki au kia akarongo i to
imene tane e te imene vaine? Eaa e
tika'i kia riro rai to tavini ei teiaa ki
36 taku pu ki te ariki? E aere katoa to
tavini ma te ariki i tetai ngai iti ki
tetai pae Ioridana: e eaa te ariki e tu-
taki mai ei iaku ki tenana tutaki?
37 Teia taku tuatua kia koe, ka tuku koe
i to tavini, kia oki ua ana, kia mate atu
au i toku uaorai oire, i vaitatao i te
tanumanga o toku metua tane e toku
metua vaine ra. Ka akara ana ra i to
tavini ia Kimihama; koia te ka aere
atu i to tere, e taku pu e te ariki; ka
38 rave ei koe i taau e inangaro iaia. Kua
karanga atura te ariki, Ko Kimihama
te ka aere ko maua katoa, e ko taau e
anoano ra, ko taku ïa e rave iaia: e ko
taau e anoano iaku nei, ko taku ïa e
39 rave ia koe na. Kua aere te tangata
katoatoa ki tetai pae i Ioridana. E tae
atura te ariki ki tetai pae, kua ongi
akera te ariki ia Barezilai, e kua akaora
atura iaia; oki iora aia ki tona ngai.
40 Riro atura te ariki ki Gilagala, e Kimi-
hama katoa i te aere katoa anga: e to
Iuda katoa i te arataki anga i te ariki,
e ko tetai pae o to Iseraela katoa.
41 E i na, kua aere maira to Iseraela
ravarai ki te ariki ra, e kua tuatua
maira ki te ariki, Eaa ra to matou ai
taeake ko to Iuda nei i rave keia ua mai
ei ia koe, e kua arataki mai i te ariki e
tona ngutuare, e te au tangata katoa i o
42 Davida ki teia pae Ioridana? Kua
karanga atura to Iuda katoa ra ki to
Iseraela, No te mea e piri maata to te
ariki ia matou nei: eaa oki kotou i riri
ei i te reira? I kai ana ainei oki matou
i ta te ariki *kai*, e e apinga ainei tana i
43 o mai na matou nei? Kua tuatua
maira to Iseraela ki to Iuda, na ko
maira, Okotai ngauru matou i te piringa
atu i te ariki, e *piri* maata to matou ia
Davida i to kotou: eaa iora oki kotou
i akavaavaa mai ei ia matou nei, kare
akera i akaaiteite katoa ana i te tuatua
ia matou nei e akaoki mai i to tatou
ariki? E viviki maata ra to te tuatua
a to Iuda ki ta to Iseraela.

PENE XX.

Te kaitamaki i rā Seba ia Davida. Ko Amasa i te taingaia e Ioaba: kua tipuia te mimiti o Seba ra.

1 TEI reira tetai tangata kanga, ko
Seba te ingoa, e tamaiti aia na
Bikeri, e ngati Beniamina: kua aka-
tangi iora aia i te pu, e kua tuatua
akera, Kare a tatou tuanga ia Davida,
kare a tatou puapinga i te tamaiti a

Iese: ei te puakapa, e Iseraela e.
Kua akaruke maira to Iseraela katoa 2
ia Davida, e kua aru atura ia Seba te
tamaiti a Bikeri ra: kua piri maira to
Iuda ki to ratou ariki: mei Ioridana
mai e tae rava atura ki Ierusalema.
Tae aturā Davida ki tona ngutuare i 3
Ierusalema, kua rave iora te ariki i nga
palake tino ngauru, tana i vaoo ei
tiaki i te are, kua tuku iora ia ratou ki
roto i te are tapekānga, e kua angai atura
ki te kai, kare ra i aere atu ki roto kia
ratou. Popaniia iora ratou, e kua noo
takaua iora ratou, e tae ua atura ki te
rā i mate ei ra.
Kua karanga atura te ariki kia 4
Amasa, E akaputuputu mai koe i to
Iuda i eianei puke rā e toru nei, e ei
ko nei katoa oki koe. Kua aere aturā 5
Amasa e akaputuputu mai i to Iuda;
roa atura aia, kare akera i akono i nga
rā i akakiteia atu kiaia ra. Kua ka- 6
ranga aturā Davida kia Abisai, I teianei,
ka maata ta Seba te tamaiti a Bikeri
kino e rave ia tatou i ta Abasaloma: i
teianei, ka rave koe i te au tavini o to
pu nei, e arumaki atu, ko te rauka aea
te oire patuia ra iaia, ko te ora atu.
Kua aru atura to Ioaba au tangata iaia, 7
e te Kereti, e te Peleti, e te aronga
toa katoa ra; riro atura ratou mei
Ierusalema atu, e aruaru ia Seba, te
tamaiti a Bikeri ra.
E tae atura ratou ki te toka maata i 8
Gibeona ra, kua aere iorā Amasa na
mua ia ratou. I tatuaia te kakau i
akakakauia e Ioaba ra i tetai tatua,
tei reira tetai koke te akauta uaia ra
ki te kaokao i te vaî ra, e te aere ua ra
aia kua akatopa ua atura aia i taua
vaî ra. Kua karanga aturā Ioaba 9
kia Amasa, Te ora ra koe, e taku teina?
Kua rave akera to Ioaba rima katau i
te kumikumi o Amasa e ongi iaia.
Kare akerā Amasa i kite i te koke i 10
roto i tetai rima o Ioaba; kua puta iora
aia ia *Ioaba* i taua *koke* ra i te îo kao-
kao ra, topa iora te ngakau ki raro i te
one, kare akera i *ko* akaou; mate rava
akera aia.
Kua aruaru aturā Ioaba, raua ko tona
teeake ko Abisai, ia Seba te tamaiti a
Bikeri ra. Kua tu ua iora tetai tangata 11
o Ioaba i vaitata iaia, e kua karanga
atura, Ko tei akatika ia Ioaba, e ko tei
anoano ia Davida ra, *ka aru* aia ia
Ioaba. Te takaviriviri rā Amasa i 12
roto i tona uaorai toto i te pae arataa
ra. I akara ra taua tangata ra e, kua
tu ua te au tangata ravarai ra, kua rave
akera aia ia Amasa, e apai atura ki roto
i te kainga, akaruke iora taua arataa
ra, e kua tapoki atura iaia ki tetai
kakau, te akara atura oki aia e, kia
tae te au tangata katoa kiaia ra, kua tu
13 anake iora. E kia apai keia atura aia
i te arataa ra, kua aere iora te au ta-
ngata ravarai i te aru anga atu ia Ioaba,
e te arumaki anga atu ia Seba te ta-
14 maiti a Bikeri ra. Aere ua aturā *Seba*
na roto i te au kopu ravarai o Iseraela,
e tae ua atura ki Abela-bete-maaka,
e ki to Beerota katoa: e kua aka-
putuputuia ratou, e kua aru atura
iaia ra.
15 Kua aere maira ratou, e kua akapini
iaia i Abela-bete-maaka, e kua akāū
iora ratou i te one i taua oire ra, i mua
mai i te patu i vao ra: kua tutuki iora
te au tangata ravarai o Ioaba i taua
patu ra kia ngaangaa atu ki raro.
16 Kua kapiki ua maira tetai vaine pakari
no roto i taua oire ra i reira, Ka aka-
rongo mai ana, ka akarongo mai ana;
teia taku tuatua kia kotou, e karanga atu
ana kia Ioaba, e aere mai aia ki ko nei,
17 kia karanga atu au kiaia ra. E vai-
tata maira aia kiaia, kua karanga atu-
ra taua vaine ra, Ko Ioaba ainei koe?
Kua tuatua maira aia, Ko au ïa. Kua
karanga atura aia kiaia, Ka akarongo
mai na i te tuatua a to tavini vaine
nei. Kua tuatua maira aia, Te aka-
18 rongo nei au. Kua karanga atura aia,
na ko atura, Matau oki ratou i te tua-
tua i muatangana, i te na ko e, E ui
meitaki ana i Abela; ka akaoti atu ei.
19 *Te noo ua nei* au ma te au *e* te akono
meitaki i Iseraela nei, *e* te kimi mai
nei koe i te oire, e tetai metua vaine i
Iseraela nei, e ta; eaa koe e apuku ei
20 i te tuanga a Iehova? Kua tuatua
mairā Ioaba, na ko maira, Auraka,
auraka au kia pera, kia apuku au *i*
21 *teianei oire* e kia pou. Kare ïa tena:
ko tetai tangata no te maunga ra ko
Epheraima, ko te tamaiti a Bikeri, ko
Seba tona ingoa, kua akateitei io nei
i tona rima i te ariki nei ia Davida:
koia anake te tuku mai, e aere ke ïa
au i te oire nei. Kua karanga atura
taua vaine ra kia Ioaba, I na, ka tiria
mai te mimiti o taua tangata ra ki ko
nei kia koe nei na runga i te patu nei.
22 Aere atura taua vaine ra ma tona
pakari ki te tangata ravarai; e tipuia
iora te mimiti o Seba te tamaiti a Bi-
keri e ratou, e kua titiri atura ki vao
mai kia Ioaba ra. Kua akatangi iora
aia i te pu, kua akaruke maira te ta-
ngata ravarai i taua oire ra, aere atura
ki te ngutuare tikai. Kua oki iorā
Ioaba ki Ierusalema ki te ariki ra.
23 Tei rungā Ioaba i te nuku katoa o

Iseraela: e ko Benaia te tamaiti a
Iehoiada tei runga ïa i te Kereti, e tei
runga i te Peleti: E ko Adorama tei 24
runga ïa i te apinga uipa: e ko Iehosa-
phata te tamaiti a Ahiluda, ko te aka-
kite tuatua ïa: E ko Seva, ko te tata 25
tuatua ïa: e ko Zadoka e ko Abiatara,
ko nga taunga ïa: E ko Ira katoa i 26
Iairi, e tangata maata ïa i o Davida ra.

PENE XXI.

No te onge maata ra i akaoko ei to Gibeona: te au ivi o Saula e to tana au tamariki i te tanu angaia: te ngati Rephai oki kua mate.

E ONGE tei taua tuatau ia Davida 1
ra, tera mataiti, tera mataiti, ka
toru akera mataiti; kua ui aturā Da-
vida kia Iehova. Kua tuatua mairā
Iehova, No Saula, e *tona* ngutuare ta
tangata, koia i ta i to Gibeona ra. Kua 2
tiki atura te ariki ra i to Gibeona, e
kua karanga atura kia ratou; (kare
oki to Gibeona i te tamariki a Iseraela,
e toenga ra no te ngati Amori; kua
taputou oki te tamariki a Iseraela kia
ratou e, *ka akaora:* ko Saula ra no
tona maroiroi i te tamariki a Iseraela
e ta Iuda, kua kimi atura aia ia ratou
e ta.) Kua karanga aturā Davida ki 3
to Gibeona, E akapeea atu au kia ko-
tou? e eaa te tapokiangaara, kia akamei-
taki mai kotou i te tuanga a Iehova
nei? Kua tuatua maira to Gibeona 4
kiaia, Kare matou e rave i te ario e te
auro a Saula, e no tona ngutuare; e
auraka rava tetai tangata o Iseraela nei
kia mate ia koe ia matou nei. Kua
karanga atura aia, Ko ta kotou e tua-
tua maira, ko taku ïa e rave. Kua 5
tuatua maira ratou ki te ariki, Ko te
tangata i *umuumu* ia matou kia pou
ra, ko tei kimi ia matou kia pou rava
i te taia i te au tapere katoa i Iseraela
nei, Ko nga tamariki ra nana kia toko itu 6
ake te tuku mai kia matou nei, kia riia
e matou ki mua ia Iehova i Gibea i o
Saula ra, ta Iehova i iki ra. Kua ka-
ranga atura te ariki, Naku e tuku atu.
Kareka ko Mephiboseta, te tamaiti a 7
Ionatana, te tamaiti a Saula ra, i vaooia
ïa e te ariki; no te taputou a Davida ia
Ionatana te tamaiti a Saula ia Iehova
ra. Kua rave atura te ariki i nga ta- 8
mariki tamaroa a Rizepa i te tamaine a
Aia ra, toko rua tana i anau ia Saula
ra, ko Aramoni raua ko Mephiboseta;
e nga tamariki tamaroa toko rima a *te
tuaine o* Mikala te tamaine a Saula,
tana i anau ia Aderiela te tamaiti a
Barezilai i Meholati ra: Kua tuku 9
atura aia ia ratou ki te rima o to Gibe-
ona, e kua ri atura ratou ia ratou ki
runga i te tuaivi ki mua i te aroaro o
Iehova: mate iora ra ratou toko itu
katoa, i te tuatau akaū te mate anga, i
nga rā mua o te akaū kerite.
10 Kua rave akera te tamaine a Aia ra
ko Rizepa i te kakau paoa, kua totoa
iora nona uaorai ki runga i te mato
ra, mei tei muatangana mai o taua
tuatau mou ra e tae ua atura ki te
topa anga mai o te ua no te rangi mai
ki runga ia ratou, kare rava e manu i
to mai ki runga ia ratou i te ao, e kare
11 oki e terio o te ngangaere i te po. E
kua akakiteia akera kia Davida i ta
Rizepa i rave, ta te tamaine a Aia, te
12 palake a Saula ra. E kua aere aturā
Davida, e kua rave maira i te au ivi o
Saula, e te au ivi o tana tamaiti ra ko
Ionatana, i te au tangata o Iabesa-gi-
leada, ko tei keiaia e ratou i te mataara
i Bete-sani, ka akautaia'i e te Philiseti
ra, ka ta ai te Philiseti ia Saula i Gila-
13 boa ra: Kua apai maira aia i te au ivi
o Saula, e te au ivi o tana tamaiti ra
ko Ionatana; e kua akaputuputu ka-
toa maira ratou i te au ivi o nga ta-
14 ngata i riia ra. Kua tanu iora ratou
i te au ivi o Saula, e to te tamaiti to
Ionatana, i te tapere ra ko Beniamina
i Zela ra, i te tanumanga o tona metua
ra o Kisa: e ko te au mea katoa ta te
ariki i ikuiku maira, ko ta ratou ïa i
rave. E i muri ake i te reira, aka-
rongoia maira ratou e te Atua i taua
enua ra.
15 Te tamaki akaou maira te Philiseti
ia Iseraela; aere aturā Davida ki raro,
e tona katoa au tangata, e kua tamaki
atura i te Philiseti: kua paruparu oki
16 a Davida. E ko Isebi-benoba, e ngati
Rephai, e toru anere *sekela* te veo o
tana korare i te teimaa, e kua tatuaia
aia ki te *koke* ou, kua manako aia e ta
17 ia Davida ra. I turuia maira aia e te
tamaiti a Zeruia e Abisai, e kua ta atu-
ra aia i taua Philiseti ra, e mate rava
akera. Kua taputou atura te au ta-
ngata o Davida kiaia, na ko atura, Kua
oti ua taau i te aru mai ia matou nei i
te tamaki, ko te mate aea ia koe te
lamepa a Iseraela.
18 E i muri akera, kua tamaki akaou
maira te Philiseti i Goba: mate iorā
Sapha ia Sibekai i Husa, e ngati Re-
19 phai. Kua tupu akaou iora te tamaki
i te Philiseti rai i Goba, mate iora *te
taeake* o Golia i Gata ra ia Elihanana
te tamaiti a Iaira-oregima i Betele-
hema, e tau tana korare ki te rakau
maata a te raranga kakau ra.

E kua tupu akaou rai te tamaki i 20
Gata, tei reira tetai tangata roa, e ono
ona maikao i te rima okotai, e ono oki
maikao i te vaevae okotai, tai takau ma
a; e ngati Rephai katoa oki aia. E kia 21
akakino maira aia ia Iseraela, mate
iora aia ia Ionatana te tamaiti a Simea,
e taeake no Davida. Ko eianei puke 22
tangata toko a ta taua ngati Rephai
i anau i Gata ra; e kua mate i te rima
o Davida, e te rima o tona au tavini ra.

PENE XXII.

E salamo akameitaki i te Atua i te ora i orongaia mai e ia.

KUA karanga aturā Davida kia 1
Iehova i te au tuatua o teianei
imene, i te rā i akaoraia'i aia e Iehova
i te rima o tona katoa ra au enemi, e te
rima o Saula: Kua karanga atura aia, 2
Ko Iehova taku mato, e taku punanga,
e toku nei ora: Ko te Atua o toku 3
mato, koia taku ka irinaki atu: taku
paruru, e te tara o toku ora, toku are
teitei, e toku pinanga, toku ora: te
akaora nei koe iaku i te takinga-kino.
E kapiki au ia Iehova, e tau iaia kia 4
akameitakiia; e ka ora iora au i toku
au enemi.
Kua akapiniia au e te ngaru o te 5
mate, mataku rava akera au i te vai
puke o te paieti kore ra; Kua aka- 6
piniia au ki te taura o ade ra; kua
tukuia te maunu o te mate iaku: Kua 7
kapiki au ia Iehova i toku tumate-
tenga ra; kua tautopa au ki taku
Atua: e kua akarongo aia i toku reo
i tona nao ra, kua *tae rava* toku aue ki
roto i tona taringa.
Kua ngaueue iora te enua, e kua 8
rutetetete; kua keukeu iora te au tumu
o te rangi, e kua ngaueue, no te mea
kua riri aia. Kua peke akera te auai 9
no roto i tona putaiu, e te ai kakai
ra no roto i tona vaa; kua ka iora te
ngarau ai i te reira. Kua tuku akaaka 10
katoa mai aia i te rangi, e kua eke
maira; e poiri pangopango tei raro ake
i tona vaevae.
Kua noo aia ki runga i te kerubi, e 11
kua rere: kua kitea aia ki runga i te
peau o te matangi. Kua akapini aia 12
iaia uaorai ki te poiri, ko *tona* ïa noo-
anga, ko te vai poiri, *e* te tumurangi
patapatatue o te rangi ra. No te 13
kakā o tona aroaro, ka atura te ngarau
ai ra.
Kua tuku mairā Iehova i te mangu- 14
ngu i runga i te rangi ra, kua akakite
maira tei Teitei i tona reo. Kua akai- 15
nana iora aia i *tana* kakao e akapueu-
rikiriki ke ia ratou; te uira, ati atura
16 ratou. Kua kitea iora te papa o te
moana i reira, kua kitea iora te au
tumu o te enua, i te akamura anga
mai o Iehova, i te aruru anga i te a'o o
tona riri.
17 Kua itae maira aia *i tona rima* mei
runga mai, kua rave maira iaku; kua
totō maira iaku no raro i te au vai ma-
18 ata ra. Kua akaora akera aia iaku i
toku enemi ririnui ra, i tei makitakita
mai iaku ra; no te mea e ririnui to
19 ratou i toku. Kua rokoia putia au e
ratou i te rā i tumatetenga'i au ra; ko
Iehova ra toku turu.
20 Kua apai katoa aia iaku ki te ngai
atea; kua akaora aia iaku, no te mea
21 te mataora maira aia iaku. Kua tu-
taki mairā Iehova iaku i tei tau i taku
tuatua-tika: kua aite i te viivii kore
o toku rima tana tutaki anga mai iaku:
22 No te mea kua akono au i te au arataa
o Iehova, e kare rai au i akaruke kino
ua i taku Atua.
23 No te mea tei mua tana katoa ra au
tuatua-tau iaku; e tana au ture, kare
24 rai au i akaruke i te reira; E tiratira-
tu katoa toku ki mua iaia, e kua tiaki
25 au iaku orai i toku kino: Kua tutaki
mai a Iehova iaku i tei tau ki te
tuatua-tika naku ra; ko tei tau ki
te viivii kore noku i mua i tona
aroaro.
26 I te tangata e aroa ua ra, e aroa ua
katoa koe: e te tangata tiratiratu ra,
27 e tiratiratu katoa taau. I te tangata e
viivii kore ra, e viivii kore katoa taau;
kareka te tangata ketaketa ra, e riro
28 katoa koe i te māro. Ko te aronga i
tairoia ra e akaoraia ïa e koe ra: tei
runga ra oou 'mata i te aronga nengo-
nengo ra, kia tukuia ïa e koe ki raro.
29 Ko koe rai, e Iehova, toku nei lame-
pa: e akamārama mai oki a Iehova i
30 toku nei poiri. Ia koe rai i mama atu
ei au na roto i te takanava *toa* ra; kua
31 taea te patu e au i taku Atua. Ko te
Atua ra, kua tika rava tona aerenga;
e tuatua timata uaia ta Iehova: ko te
paruru aia ki te aronga katoa e irinaki
iaia ra.
32 Koai tikai te Atua mari ra ko Ie-
hova? koai oki te mato mari ra ko to
33 tatou Atua? Ko te Atua toku ririnui,
e toku mana: ko tei akatikaoru ua i
34 toku arataa. Te akaaite nei aia i toku
vaevae nei ki to te aili; e te aka-
tinamou nei aia i toku *turanga* i te ngai
teitei.
35 Te apii nei aia i toku rima i te ta-
maki: kua aatiia e oku nei rima te

ana veo ra. Kua oronga katoa mai 36
koe kiaku i te paruru ora naau: e na
toou maru i maata'i au. Kua akaatea 37
koe i toku takainga vaevae i raro ake
iaku; kia kore oku vaevae e paeke.
I aruaru atura au i toku au enemi, e 38
kua pou ratou iaku; e kare au i oki, e
ope akera ratou i te pou. Kua pou 39
ratou iaku, e kua taia ratou, e kare
rava akera ratou i tu mai ki runga:
kua topa oki ratou ki raro ake i toku
vaevae. Naau oki au i tatua ki te ma- 40
roiroi i te tamaki: *e* te aronga i tu ki
runga iaku nei, kua tuku akaaka koe ki
raro ake iaku.
E kua oronga mai oki koe i te kaki 41
o toku au enemi; kia pou iaku tei ma-
kitakita mai iaku ra. Kua akara ra- 42
tou, e kare e ora; *kua akara* ia Ieho-
va, e kare aia i ki mai. Pāpā atura 43
au ia ratou, e ungaungātiti rava akera,
mei te one-pueu ra; e takatakaiia e au
mei te vari i te arataa ra, *e* kua oora
atura ia ratou.
I te karo anga o toku au tangata, 44
kua akaora mai koe iaku, *e* kua tukuia
au e koe ki runga i te au etene; ko te
aronga kare i kitea e au ra, ka tavini
ïa iaku. Te pa enua ke ke ra, ka ta- 45
tomo ïa kiaku: tei te kite anga mai
iaku ra, ka akarongo mai ratou iaku.
Te pa enua ke ke ra, ka mae ïa, e ka 46
mataku ratou i roto i to ratou au pu-
nanga ra.
Te ora rā Iehova! e kia akamei- 47
takiia taua Mato noku ra! e kia
akateiteiia te Atua o te mato e ora'i au
ra! Ko te Atua ko tei akaoko mai 48
iaku ra, ko te tuku akaaka mai i te
tangata ki raro ake iaku ra, I te ara- 49
taki anga iaku i toku au enemi ra: e
kua akateitei koe iaku i runga ravao i
tei māro mai iaku; kua akaora koe
iaku i te tangata rotoriri ra. E tei- 50
anei e akameitaki au ia koe, e Iehova,
i rotopu i te au etene ra, e imene aka-
paapaa rai au i toou ingoa. Koia te 51
punanga ora i tona ariki; e te akakite
maira i te aroa ki tei akamainuia e ia,
kia Davida, e tona uanga, e tuatau ua
atu.

PENE XXIII.

Te au tuatua openga, e te imene openga, i talaia e Davida: te au ingoa o to Davida au toa nunui.

TEIA nga tuatua openga a Da- 1
vida.
Ta te tamaiti a Iese ta Davida i tua-
tua; ta te tangata i akateitei ravaia:
tei akatainuia e te Atua o Iakoba; te
atu salamo mataora a Iseraela ra i tua-
2 tua: Te tuatua nei te Vaerua o Iehova
iaku nei, e tei toku vaa nei tana tuatua.
3 Kua tuatua mai te Atua o Iseraela
kiaku nei, ko te Mato o Iseraela tei
tuatua mai,
Ei tuatua-tika ta te tutara ki ru-
ngao i te tangata nei, ko te ka tutara
4 ma te mataku i te Atua ra: Mei te mā-
rama popongi kia iti te rā ra; *mei* te
popongi tumurangi kore, *e te rangi* ma-
kemake ra; *mei* te rakau rikiriki *e tupu*
no roto i te enua ra, i muri ake i te ua
5 ra. Kore uaorai mei te reira toku nei
ngutuare ki mua i te Atua ra; kua
akaaiteite ra aia i te koreromotu mutu
kore iaku nei, e mea akono meitakiia i
te au va'i katoa ra, e kua akatinamouia
ïa; ko toku ïa ora *ko te reira ra*, e
toku katoa ra inangaro, kore uaorai aia
e akatupu *i te reira*.
6 Kareka to Beliala, e tau ratou ra-
varai ki te rakau taratara e akarukeia
ïa, kare e tika kia rave atu ia ratou i
7 te rima: Ko te tangata ra e rave ra,
kia paruruia ïa ki te auri e te pu
korare e tikai; e ka ta'u ravaia ratou
ki te ai i taua ngai ra.
8 Teia te au ingoa o te au tangata toa
ki o Davida ra: Te Takemoni, ko tei
noo i te nooanga, tei maata ïa i rotopu
i nga kapena ra; koia oki ko Adino te
Ezena: *kua tāki iora i tana korare*,
kua ta i te au tangata e varu anere, i
te tainga okotai.
9 E muri ake iaia, ko tetai i aua nga
tangata toa toko toru i o Davida ra, ko
Eleazara te tamaiti a Dodo ra, e ngati
Ahohi, ka akakino ei ratou i te Phili-
seti i akaputuputuia ra i te tamaki, e
10 te ati ra to Iseraela: Kua tu akera aia
ki runga, kua ta i te Philiseti e piri
rava akera tona rima ki te mouranga
koke ra, e kua ngenge tona rima: e
autu maata ta Iehova i rave i taua rā
ra; e aru iora te au tangata iaia e rave
ua i te apinga.
11 E i muri ake iaia, ko Sama te ta-
maiti a Agee te Harari ra. E kua
putuputu te Philiseti i te takanava
okotai, tei reira tetai kainga kua ki i
te kerite: kua ati iora te tangata i te
12 Philiseti. Tu ua iora ra aia i rotopu
i taua kainga ra, kare rava akera i pa,
e kua ta iora i te Philiseti; e autu
maata iora ta Iehova i rave *iaia*.
13 Aere atura nga tangata toko toru
no taua pupu e toru ngauru ra, e tae
atura ki raro kia Davida ra ki te ana a
Adulama, i te tuatau akaū: te puaka-
paia ra te nuku Philiseti i te o ra i
14 Rephaima. Te noo rā Davida i taua

punanga ra, e tei Betelehema te Phili-
seti i te tiaki anga. Kua kaki akerā 15
Davida *i te vai*, e kua tuatua akera,
Naringa tetai e oronga mai i tetai
manga vai, i te ruavai i Betelehema, i
te pae ngutupa ra e! Kua tiki ua 16
atura aua nga tangata toa toko toru ra
na roto ua atu i te nuku Philiseti ra,
e kua uti iora i te vai i taua ruavai i te
pae ngutupa i Betelehema ra, kua
rave maira, e kua apai maira kia Da-
vida ra: kare akera aia i inu, kua ri-
ringi ra ki mua ia Iehova. E kua tua- 17
tua akera aia, Auraka au, e Iehova, kia
akapera; *e inu ainei oki au i* te toto o
eianei puke tangata, ko tei akaruru ua
i to ratou ora i te tiki anga *i teianei
vai?* Kare akera aia i inu. I pera
aua nga tangata toa toko toru ra.
E ko Abisai, te taeake o Ioaba, te 18
tamaiti a Zeruia ra, ko tei maata ïa i
nga tangata toko toru. E kua tāki
akera aia i tana korare ki runga, ta
atura i te au tangata e toru anere;
rauka iora iaia te ingoa i nga tangata
toko toru ra. Ko te tangata ïa i maa- 19
ta i aua nga tangata toko toru ra, riro
atura aia ei kapena i rungao; kare rai
i taea iaia nga tangata toko toru *i
muatangana* ra.
E ko Benaia te tamaiti a Iehoiada, 20
e tamaiti aia na tetai tangata toa i Ka-
bazeela, kua maata katoa tana au ra-
venga; e rua katoa aua puke liona
tuputupua i ta i Moabi: e kua eke aia
ki raro e kua ta rai i tetai liona i roto
i te vaarua i te tuatau kiona. Kua ta 21
oki aia i tetai tangata Aiphiti, e ta-
ngata tu meitaki; e korare oki tei te
rima o taua tangata Aiphiti ra; aere
atura aia kiaia ra, ma te rakau toko-
toko, e kua aō iora taua korare i te
rima o te Aiphiti ra, kua ta atura iaia
ki te korare nana uaorai. I akapera 22
aturā Benaia te tamaiti a Iehoiada, i
rauka'i tona ingoa i nga tangata toa
toko toru nei. Kua maata aia i te au 23
tangata e toru ngauru ra; kare ra i
taea iaia nga tangata toko toru *i mua-
tangana* ra. Tukuia akera aia e Da-
vida no rungao i tona ra pupu vaeau.
Ko Asahela te taeake o Ioaba, koia 24
tetai i nga tangata e toru ngauru ra;
ko Elahanana te tamaiti a Dodo i Bete-
lehema ra, Ko Sama i Harodi, ko 25
Elika i Harodi ra, Ko Heleza i Palito, 26
ko Ira te tamaiti a Ikesa i Tekoa ra,
Ko Abiezera i Anatoti, ko Mebunai i 27
Husa, Ko Zalamona i Ahohi, ko Ma- 28
harai i Netopha, Ko Heleba te tamaiti 29
a Baana i Netopha, ko Itai te tamaiti
a Ribai no ko i Gibea ra no te au
30 tamariki a Beniamina, Ko Benaia i
Piratoni, ko Hidai no ko i nga kau-
31 vai i Gaasa ra, Ko Abi-alabona i
32 Araba, ko Azamaveta i Baraumi, Ko
Eliaba i Saalaboni, no te tamariki a
33 Iasena, ko Ionatana, Ko Sama i Harari,
ko Ahiama te tamaiti a Sarare i Harari,
34 Ko Elipheleta te tamaiti a Ahasabai
i Maaka, ko Eliama te tamaiti a Ahito-
35 phela i Gilo, Ko Hezerai i Karamela, ko
36 Paarai i Arabi ra, Ko Igala te tamaiti a
37 Natana i Zoba, ko Bani i Gada, Ko
Zeleka ngati Amona, ko Nahari i Bee-
roti, e apai taoonga *tamaki* na Ioaba te
38 tamaiti a Zeruia, Ko Ira i Ituri, ko Ga-
39 reba i Ituri, *E* ko Uria ngati Heta: e
toru ngauru ma itu, i te katoatoa
anga.

PENE XXIV.

Te ara a Davida i te tatau anga i te au tangata: te utunga i tukuia mai ki runga i te enua, kua moki te maki-mate i tana tataraara anga: kua akatuia tetai atarau na Iehova ki runga i te alona a Arauna.

1 E KUA tupu akaou akera te riri o
Iehova ia Iseraela, e kua akakokoia
mairā Davida e *tetai enemi* ia ratou,
kia tuatua aia e, Ka tu, ka tatau ia
2 Iseraela e ia Iuda. Kua karanga atura
oki te ariki kia Ioaba i vaitatao iaia ra,
ko te kapena oki no te nuku ra, Ka
aere na roto i te au kopu ravarai o
Iseraela nei, mei Dana e tae ua atu ki
Bere-seba, ka tatau ei i te au tangata,
kia kite au i te rainga o te au tangata.
3 Kua tuatua mairā Ioaba ki te ariki,
Maata ua atu rai te tangata, kia aka-
maata mairai to Atua ra ko Iehova, e
kia riro te tangata okotai ei anere, e kia
kite oki to mata, e taku pu e te ariki, *i
te reira:* eaa ra oki koe i mataora atu
ei i te reira ravenga, e taku pu e te
4 ariki? Tupu atura ra ta te ariki ra
tuatua, kare ta Ioaba, e ta te au kapena
o taua nuku ra. Aere aturā Ioaba e te
au kapena o te nuku ra ki vao mai i
mua i te aroaro o te ariki ra, e tatau i
te au tangata o Iseraela ra.
5 E aere atura ki tetai pae Ioridana,
patia iora i te puakapa i Aroera i te pae
katau o te oire, i rotopu i te kauvai i
6 Gada ra i te pae Iazera. Aere atura
ratou ki Gileada, e te enua ra ko Taa-
tima-hodesi; e tae atura ratou ki
Dana-iaana, e riro atura oki ki Sidona.
7 E kua tae atura ratou ki te punanga
etaeta o Turia ra, e te au oire ravarai o
te ngati Hevi, e te ngati Kanaana; e
aere atura ratou ki Bere-seba ki te pae

i apatonga ra i Iuda ra. E pini rava 8
akera ia ratou taua enua ra, kua tae
maira ki Ierusalema, kua ope akera
nga marama e iva e nga rā oki okotai
takau. Kua tuku mairā Ioaba i te 9
rainga o taua au tangata i tatauia ra ki
te ariki. To Iseraela e varu anere i te
tausani i te tangata toa e koke te tao-
onga; e to Iuda ra e rima ïa anere anga
i te tausani i te tangata.

Kua akaapa maira to Davida ngakau 10
iaia, kua oti akera te au tangata i te
tatauia. Kua karanga aturā Davida
kia Iehova, Kua ara rava au ko au i
akapera: e teianei, teia taku tuatua kia
koe, e Iehova, e akakore mai koe i te
ara a to tavini nei; e ravenga neneva oki
taku i rave io nei. E ao akera oki, kia 11
tu mai a Davida ki runga, kua tae maira
te tuatua a Iehova ki te peroveta ra kia
Gada, ko ta Davida ïa akara, kua tua-
tua maira, Ka aere, e karanga atu kia 12
Davida, Te na ko mairā Iehova, E toru
eia puke mea taku e akakite atu kia
koe, ko tetai taau e rave kia akapera
atu au kia koe. Kua aere mairā Gada 13
kia Davida, e kua akakite maira kiaia,
e kua tuatua maira kiaia, Kia rokoia
mai ainei koe e te onge e kia itu ake
mataiti i to enua nei? e kia toru ainei
oou marama i te oro anga ki mua i toou
au enemi, te arumaki ua maira ratou ia
koe? e kia toru ainei rā maki-mate i
to enua nei? E tenana e akamaara, ka
akara i taku ra tuatua kia akaoki atu
au ki tei tono mai iaku nei. Kua 14
karanga aturā Davida kia Gada, E
iroiro ngata maata toku: e teianei ei te
rima o Iehova tatou; te maata nei tona
aroa: auraka ra au ei te rima o te
tangata nei.

Kua tuku mairā Iehova i te maki- 15
mate ki runga ia Iseraela mei te po-
pongi mai e tae ua atura ki te ati-
anga i akonoia ra; mate iora te tangata
e itu ngauru i te tausani, mei Dana mai
e tae ua akera ki Bere-seba. Kia 16
akatika ra te angela i tona rima kia pou
Ierusalema iaia, kua tataraara iorā
Iehova i taua kino ra, e kua karanga
atura ki te angela i ta i taua au tangata
ra, Kua oti ua: ka tāpu ana i to rima
i tenana. Tei vaitatao te Angela a Ie-
hova ki te alona a Arauna ngati Iebusi
17 ra. E kua karanga aturā Davida kia
Iehova i te kite anga ake aia i taua
angela i ta i te tangata ra, kua na ko
atura, I na, kua ara au, kua rave au i te
kino: kareka i teianei au mamoe, i aa
ua ana ratou? teia taku tuatua kia koe,
ei runga to rima iaku nei, e ei
runga katoa i te ngutuare o toku
metua.
18 Kua aere mairā Gada kia Davida i
taua rā ra, e kua karanga atura kiaia,
Ka aere ki runga, e akatu i tetai atarau
na Iehova i runga i te alona a Arauna
19 ngati Iebusi ra. Aere aturā Davida
ki runga, i ta Gada i tuatua maira, i ta
20 Iehova i akaue maira. Kua akara
mairā Arauna, e kite maira i te ariki e
tona au tavini i te aere anga mai
kiaia, e aere aturā Arauna ki vao,
e kua tupou atura ki te ariki i raro
21 tona mata i te one. Kua karanga
aturā Arauna, Eaa te mea i tae mai ei
koe, e taku pu e te ariki, ki to tavini
nei? Kua tuatua mairā Davida, E oko
i te alona naau nei, e akatu i tetai
atarau na Iehova, kia moki te maki-
22 mate i te tangata nei. Kua karanga
aturā Arauna kia Davida, E rave koe,
e taku pu e te ariki, e apai i taau e
anoano ra: i na, teia te bovi ei tusia
karakaratio, teia oki te au pāpā, e te
au apinga no runga i te au bovi, ei vaie.
23 Ko taua au mea katoa ra ta Arauna,
mei te ariki, i apai ua na te ariki.
E kua karanga aturā Arauna ki te
ariki, Kia kiteia mai oki koe e to
24 Atua e Iehova. Kua tuatua maira
te ariki kia Arauna, Auraka; ei
oko rai au, e oko rava atu ia koe:
auraka taku ei apinga i oko koreia e
au kia apai ei tusia karakaratio na taku
Atua ra na Iehova. Oko aturā Davida
i taua alona ra, e nga bovi, i te au
25 sekela ario e rima ngauru ra. Kua
akatu iorā Davida i tetai atarau na
Iehova i reira, e kua apai i te tusia
karakaratio, e te tusia au ra. Kua
akarongoia akera *ratou* e Iehova i taua
enua ra, moki akera te maki-mate ia
Iseraela.

TE

BUKA MUA A TE AU ARIKI RA.

PENE I.

To Davida ruaine anga ra, e te paruparu anga oki: kua akateitei a Adonia iaia uaorai: kua akaikiiā Solomona ei ariki: kua rokoiā Adonia e te mataku.

KUA ruaine te ariki ra ko Davida, 1
kua maata tona mataiti, e kua
tapoki ratou iaia ki te kakau, kare ra
aia i maana. Kua karanga atura tona 2
au tavini kiaia i reira, Ei vaine ou ei
paretenia te kimiia no taku pu no te
ariki: e kia tu aia ki mua i te aroaro o
te ariki, e e matuapuru aia iaia, e moe
oki aia i tona keke, kia maana taku pu
te ariki ra. Kua kimi iora ratou i tetai 3
vaine ou manea i te au tapere katoa i o
Iseraela, e kitea iora tetai Sunami ko
Abisaga, e kua arataki maira iaia ki te
ariki. E vaine manea rava taua vaine 4
ou ra, e kua matuapuru mai, e kua
raverave *i te kai* na te ariki: kare ra te
ariki i kite atu iaia.
Kua akateitei akerā Adonia te ta- 5
maiti a Hagita ra, tuatua akera, Ko au
te ariki: kua rave akera aia i te au
kariota, e te aronga akaoro ipo, e te au
tangata oki e rima ngauru ei oro na
mua iaia. Kare rava akenei aia i aka-
aueia e tona metua, i te tuatua anga atu
e, Eaa koe i akapera'i? E tangata tu 6
meitaki roa oki aia; i muri ake aia ia
Abasaloma i te anau anga. E kua riro 7
tana au tuatua kia Ioaba te tamaiti a
Zeruia, e kia Abiatara taunga ra, e kua
aru raua, e kua tauturu ia Adonia.
Kareka te taunga ra ko Zadoka, e ko 8
Benaia te tamaiti a Iehoiada, e ko Na-
tana peroveta, e ko Simei, e ko Rei, e te
aronga toa no ko ia Davida ra, kare ïa
i piri kia Adonia ra. Kua ko aturā 9
Adonia ra i te mamoe, e te bovi, e te
puaka matu ra, i te pae toka i Zoheleta,
i vaitata i Eni-rogela, e kua karanga
atura ki tona au taeake ravarai, ki te au
tamariki a te ariki ra, e to Iuda katoa
ra, te au tavini o te ariki ra: Karekā 10
Natana peroveta, e ko Benaia, e te
aronga toa, e tona taeake ko Solomona,
kare i karangaia atu e ia.
11 Kua karanga aturā Natana ki te
metua vaine o Solomona kia Bateseba
i reira, na ko atura, Kare koe i kite e,
kua ariki a Adonia te tamaiti a Hagita
ra, e kare oki to tatou pu ko Davida i
12 kite? E teianei, e aere mai, taku ïa
tuatua kia koe, e ako ua atu au ia koe,
kia ora oki koe, e kia ora oki to tamaiti
13 ko Solomona. E tu koe e aere ki te
ariki ra kia Davida, ka karanga atu ei
koe kiaia, Kare aina koe, e taku pu e
te ariki, tei taputou mai ki to tavini
vaine ra, i te tuatua anga mai e, Ko
taau tamaiti tikai ko Solomona te ka
riro ei ariki i muri ake iaku ra, e koia
te ka noo ki runga i toku nei terono?
14 E teianei, eaā Adonia i ariki ei? I na,
te tuatua ua ra koe ki te ariki ra, ko
au katoa ïa ka aere ki roto i muringao
ia koe, ka akarava atu ei i taau tuatua.
15 Aere aturā Bateseba ki roto ki te
ariki ra ki roto i te pia ra: kua ruaine
rava te ariki; te raverave rā Abisaga i
16 Sunami i ta te ariki ra. Kua tupou
iorā Bateseba ki raro, kua tatomo atura
ki te ariki. Kua tuatua maira te ariki
17 *kiaia,* Eaa toou *anoano?* Kua karanga
atura aia kiaia, E taku pu e, kua ta-
putou koe i to Atua ra ia Iehova ki to
tavini vaine nei, *e kua tuatua mai koe
e,* Ko to tamaiti tikai ko Solomona te
ariki i muri ake iaku ra, e koia te ka
18 noo ki runga i toku nei terono. E
teianei, i na, ko Adonia te ariki; e
kare oki koe i kite, e taku pu e te ariki:
19 E kua ko aia i te bovi e te puaka matu,
e te mamoe e manganui, e kua tuatua
aia i te au tamariki ravarai a te ariki
ra, e ia Abiatara taunga ra, e ia Ioaba
te kapena o te nuku ra: kareka ko to
tavini ko Solomona, kare ïa i tuatuaia
20 mai. E ko koe, e taku pu e te ariki, tei
runga maira te mata o Iseraela katoa ia
koe, kia akakite atu koe kia ratou e,
koai te ka noo ki runga i te terono o
taku pu o te ariki ra i muri ake iaia.
21 Kare ra, kia moe taku pu te ariki ki o

tona ai metua ra, ka riro maua ko taku
tamaiti ko Solomona i te akaapaia mai
i reira.
E i na, te karanga ua atura aia ki te 22
ariki ra, ko Natana peroveta tei tomo ka-
toa mai ki roto ra. E kua karanga atura 23
ratou ki te ariki, na ko atura, I na, teia
oki a Natana peroveta. E tae maira
aia ki roto ki te ariki ra, kua tupou
iora aia ki mua i te ariki i raro te mata
i te one. Kua karanga aturā Natana, 24
E taku pu e te ariki, kua tuatua aina
koe e, Ko Adonia te ariki i muri ake
iaku nei, ko te ka noo ïa ki runga i toku
nei terono? Kua aere atura oki aia 25
ki raro i teianei rā, e kua ko i te bovi, e
te puaka matu, e te mamoe e manganui,
kua tuatuaia e ia te au tamariki ravarai
a te ariki ra, e te au kapena o te nuku ra,
e te taunga ra ko Abiatara; e i na, te kai
ra ratou e te inu ra ki mua i tona aro-
aro, te tuatua ra e, Kia ora te ariki ra
ko Adonia. Kareka to tavini nei, ko 26
au, e ko Zadoka taunga, e ko Benaia te
tamaiti a Iehoiada, e to tavini ra oki ko
Solomona, kare ïa i tikiia mai e ia.
Naau ainei taua tuatua nei, e taku pu 27
e te ariki? e kare oki koe i akakite mai
ki to tavini nei, i te ka noo ki runga i
te terono o taku pu o te ariki ra i muri
ake iaia.
Kua tuatua maira te ariki ra ko 28
Davida, na ko atura, E karanga atu ana
kia Bateseba e aere mai. Kua aere
maira aia ki roto ki mua i te ariki, e
kua tu maira ki mua i te aroaro o te
ariki ra. Kua taputou iora te ariki, na 29
ko akera, Te ora rā Iehova, ko tei
akaora i toku vaerua i te au tumatetenga
katoa ra: Mei taku rai oki i taputou 30
atu kia koe i te Atua o Iseraela ko
Iehova ra, ka tuatua'i au ra e, Ko taau
tamaiti tikai ra ko Solomona te ariki i
muri ake iaku ra, e koia te ka noo
ki runga i toku ra terono ei kauono ake
iaku nei; ka akapera tika rai au i
teianei rā. Kua tupou iorā Bateseba i 31
raro te mata i te one, tatomo atura ki
te ariki, e karanga atura, Kia ora koe,
e taku pu e te ariki ra, e Davida, e
tuatau ua atu.
Kua tuatua maira te ariki ra ko 32
Davida, E karanga atu ana ia Zadoka
taunga, e ia Natana peroveta, e ia
Benaia te tamaiti a Iehoiada. E kua
aere maira ratou ki mua i te aroaro o te
ariki. Kua tuatua maira te ariki kia 33
ratou, E arataki katoa kotou i te au
tavini o to kotou nei pu, ka akanoo atu
ei i taku tamaiti ra ia Solomona ki
runga i taku orai mule, ka arataki atu
ei ki raro ki Gihona: E na Zadoka 34
taunga, e na te peroveta ra na Natana, e
akatainu iaia i reira, ei ariki no Iseraela:
ka akatangi ei kotou ki te pu, ka tua-
tua'i e, Kia ora te ariki ra ko Solomona.
35 Ka aru katoa mai ei kotou i muri iaia,
kia aere mai aia ra, ka noo ei ki runga
i toku nei terono; koia oki te ariki ei
kauono ake iaku nei: koia tei akonoia
e au ra ei tutara ki runga ia Iseraela, e
36 ki runga ia Iuda. Kua karanga aturā
Benaia te tamaiti a Iehoiada ra ki te
ariki, na ko atura, Amene; kia pera
katoa mai oki a Iehova, ko te Atua no
37 taku pu no te ariki ra. *E* mei ia Iehova
i piri mai ki taku pu ki te ariki, kia piri
katoa mai aia kia Solomona, e kia
akamaataia mai tona terono, i to te
terono o taku pu to te ariki ra to
Davida.
38 Aere aturā Zadoka taunga, e te pe-
roveta ra ko Natana, e ko Benaia
te tamaiti a Iehoiada, e te Kereti, e
te Peleti, ki raro, e kua akanoo ia
Solomona ki runga i te mule a te ariki
ra a Davida, e kua arataki iaia ki
39 Gihona. Kua rave akerā Zadoka
taunga i tetai nio manongi no roto
i te Are, e kua akatainu atura ia So-
lomona. Kua akatangi iora ratou i te
pu; e kua karanga atura te au tangata
40 katoa, Kia ora te ariki ra ko Solomona.
Kua aru katoa maira te au tangata
ravarai i muri iaia, e kua akatangi te
au tangata i te koe, e kua rekareka i
te rekareka maata, keukeu atura te
enua i te aruru.
41 Te akarongo ua rā Adonia, e te au
manuiri katoa ki ona ra, kua pangia
akera te kaki i te kai. E kite akerā
Ioaba i te tangi o taua pu ra, kua tua-
tua akera aia, Eaa ra teia mutamuta
42 maata, *e* te keukeu i te oire nei? Te
tuatua ua ra aia, i na, ko Ionatana
maira, te tamaiti a Abiatara taunga ra:
kua karanga aturā Adonia *kiaia*, E
aere mai ki roto nei; e tangata tau
meitaki koe, ka riro taau tuatua i te
43 meitaki. Kua karanga aturā Ionatana
kia Adonia, na ko atura, Kua akariro
tikai to tatou pu te ariki ra ko Davida
44 ia Solomona ei ariki. E kua tono
katoa te ariki ia Zadoka taunga, e te
peroveta ra ia Natana, e ia Benaia te
tamaiti a Iehoiada, e te Kereti, e te
Peleti, e kua akanoo ratou iaia ki
45 runga i te mule a te ariki ra: E na
Zadoka taunga, raua ko Natana peroveta
ra, i akatainu iaia ei ariki i Gihona;
i aere mai ei ratou ma te rekareka,
keukeu atura te oire. Ko taua aruru
46 ïa i kitea e kotou ra. E te noo rā
Solomona ki runga i te terono o te

basileia nei. E kua aere mairai te au 47
tavini o te ariki e akaora i to tatou pu
i te ariki ra ia Davida, i te tuatua anga e,
Kia akameitakiia e te Atua to Solomona
ingoa i toou ra ingoa, e kia akamaataia
tona terono i toou ra terono. Kua tupou
iora te ariki ki raro i rungao i te roi
ra. E kua tuatua katoa maira te ari- 48
ki, Kia akameitakiia mai te Atua o
Iseraela ko Iehova, ko tei oronga mai
i tetai ei noo ki runga i toku nei tero-
no i teianei rā, kua kite io nei oki
toku mata. Rokoia iora te au ma- 49
nuiri katoa i o Adonia ra e te mataku,
kua tu akera ki runga, aere atura, ki
tona aerenga, ki tona aerenga.
Mataku akerā Adonia ia Solomona, 50
kua tu akera, aere atura, tāpu atura i
nga tara o te atarau ra. E akakiteia 51
aturā Solomona, i na koia ra, I na, kua
mataku a Adonia i te ariki ra ia Solo-
mona: i na oki, kua tāpu i nga tara o
te atarau ra, e te tuatua akera e, E
taputou mai te ariki ra ko Solomona
kiaku akonei e, kare aia e ta mai i tona
tavini nei ki te koke. Kua tuatua 52
akerā Solomona, Kia akono meitaki
aia ra, kare rava tetai io rauru ona e
topa ki raro i te one, kia kitea ra tana
ravenga kino, ka mate ïa. Kua tono 53
akera te ariki ra ko Solomona, e kua
tuku maira ratou iaia ki raro mei
runga mai i taua atarau ra. Kua aere
maira aia, e kua tupou ki raro ki mua
i te ariki ra ia Solomona: kua tuatua
mairā Solomona kiaia, E aere ki to
ngutuare.

PENE II.

Te tuatua openga a Davida kia Solomona; e tona ra mate: tupauiā Davida e Solomona: kua taiā Adonia: kua akakoreiā Abiatara i te taoonga taunga: kua akautungaiā Ioaba ma Simei, ki te mate.

TE vaitata maira te rā e mate ei a 1
Davida; e kua ikuiku atura aia i
tana tamaiti ia Solomona, na ko atura,
Te aere nei au na te ara o to te ao ka- 2
toa nei: e tenana, e akamaroiroi, e
akatangata tikai koe; E akono rai i 3
te ikuiku a to Atua ra a Iehova, e
aere na tona au arataa, e akono i tana
au akonoanga, *e* tana au akauenga, e
tana au tuatua-tau, e tana au tuatua-
akakite, mei tei tataia i roto i te ture a
Mose ra, kia manuia koe i taau katoa
e rave ra, e te au ngai katoa taau e
ariu ra: Kia akatupu ravaia e Iehova 4
tana tuatua i tuatua mai iaku ra, ka
na ko mai ei ra e, Kia akono tikai taau
au tamariki i to ratou aerenga, kia aere
ratou na te tuatua-mou ki mua iaku
nei, ma to ratou ngakau katoa, e ma to
ratou vaerua katoa, kare koe e ngere i
te tangata *kia noo* ki runga i te terono i
Iseraela nei; (kua pera maira aia.)
5 Kua kite rai oki koe i ta Ioaba te
tamaiti a Zeruia i rave iaku nei; tana
oki i rave i nga kapena toko rua o te
nuku o Iseraela nei, ia Abenera te ta-
maiti a Nera ra, e ia Amasa te tamaiti
a Ietera, i ta uaia e ia i te au tikai
nei, kua ta'e iora te toto tamaki iaia,
tuku iora aia i te toto tamaki ki runga
i te tatua o tona taukupu, e i runga i
nga tamaka nona i runga i ona vaevae.
6 E tenana, e akono koe i taau ravenga
pakari, auraka oki tona mimiti inaina
7 kia tae au ua atu ki te vaarua ra. E
akakite ra koe i te aroa ki te au ta-
mariki a Barezilai i Gileada ra, ei roto
katoa ratou i te aronga e kaikai i taau
ra kaingakai: kua pera oki to ratou
aere anga mai kiaku, ka oro ei au i to
8 tuakana ia Abasaloma ra. E i na,
tena katoa oki a Simei te tamaiti a
Gera, e ngati Beniamina i Bahurima,
ko tei katara mai iaku ki te katara
kino i te rā i riro ei au ki Mahanaima
ra: kua aere maira aia kua aravei mai
iaku i Ioridana, e kua taputou atura au
kiaia ia Iehova, kua karanga atura au,
Kare koe e tamate ravaia e au ki te
9 koke. E tenana, auraka aia kia noo
tangata ara kore ua na: e tangata pa-
kari oki koe, kua kite koe i taau e
rave iaia ra; kia tae rai tona mimiti
inaina ki te vaarua ma te toto.
10 Moe aturā Davida e tona ai metua
katoa, e tanumia iora ki roto i te oire
11 o Davida. E to Davida au rā i te
ariki anga i Iseraela ra, e a ïa ngauru
anga i te mataiti: e itu ona mataiti
i te ariki anga i Heberona, e toru
ngauru e toru ara i te mataiti, i te
12 ariki anga i Ierusalema. E noo iorā
Solomona ki runga i te terono o tona
metua ra o Davida; e kua akamou ra-
vaia tona ra au.
13 Kua aere mairā Adonia, te tamaiti a
Hagita, ki te metua vaine o Solomona
ra kia Bateseba. E kua karanga atu-
ra aia, I aere au mai ainei koe? Kua
14 tuatua maira aia, E au. Kua tuatua
mairai aia, E manga tuatua taku kia
koe ra. Kua karanga atura aia, E
15 tuatua ua mairai koe. Kua tuatua
maira aia, Kua kite oki koe e, tei iaku
taua au nei, e kua akonoia au nei e
Iseraela katoa e, ei iaku rai taua au
ra: kua ruri keia ra taua au nei, e kua
riro ki toku teina: nana rai oki na

Iehova. E teianei, okotai aku tuatua 16
kia koe na, auraka koe e akakore mai.
Kua karanga atura aia kiaia, E tuatua
ua mairai koe. E kua tuatua maira 17
aia, E karanga atu koe ki te ariki ra
kia Solomona, taku ïa tuatua kia koe,
(kare oki aia e akakore mai i taau,) e o
mai aia i te Sunami ra, ia Abisaga, ei
vaine naku. Kua karanga aturā Ba- 18
teseba, Kua tika; e tuatua rai au i
taau ra ki te ariki ra.

Aere aturā Bateseba ki te ariki ra 19
kia Solomona, e tuatua kiaia i ta Ado-
nia ra. Kua tu akera te ariki ki runga
e aravei atu iaia, e kua tupou iora aia
ki raro ki mua iaia, e kua noo rai ki
runga i tona terono, e kua akaue i te-
tai nooanga kia tukuia mai no te metua
vaine o te ariki ra; kua noo iora aia i
tona rima katau. Kua karanga atura 20
aia, Okotai ua aku tuatua iti taku e
pati ia koe; auraka koe e akakore
mai. Kua tuatua maira te ariki kiaia,
E tuatua mai, e taku metua: kare
oki au e akakore atu i taau. Kua ka- 21
ranga atura aia, E tuku koe i te Su-
nami ra ia Abisaga ki to tuakana ra
kia Adonia, ei vaine *nana*.

Kua tuatua maira te ariki ra ko 22
Solomona ki tona metua vaine, na ko
maira, Eaa oki koe i pati mai ei i te
Sunami ra ia Abisaga na Adonia? ka
pati katoa mai nona i te au, e tuakana
oki aia noku; nona oki, e no Abiatara
taunga ra, e no Ioaba te tamaiti a
Zeruia ra. Kua taputou atura te ariki 23
ra ko Solomona ia Iehova i reira, na ko
atura, Kia mate aia i tuatua'i a Ado-
nia i tenana tuatua, e *kare ra*, kia
pera mai te Atua iaku nei, e kia maata
mairai. E teianei, te ora rā Iehova, 24
tei akatinamou mai iaku nei, e kua
tuku iaku ki runga i te terono o toku
metua nei o Davida, e kua akonokono
i tetai ngutuare noku, mei tana oki i
tuatua maira, akonei a Adonia e mate
ei. Kua akaue atura te ariki ra ko 25
Solomona ia Benaia te tamaiti a Ie-
hoiada: kua ta atura aia iaia e mate
rava akera.

Kua karanga atura te ariki kia 26
Abiatara taunga ra, Ka aere ki Ana-
tota, ki toou orai au kainga; e tau
oki ia koe te mate: kare ra au e ta ia
koe i teianei, no te mea kua apai koe i
te aruna o te Atu o Iehova ki mua i
toku metua ra ia Davida, e no te mea
kua rokoia katoaia koe e te mate i te
au mate katoa o toku metua ra. Opa- 27
ra keia aturā Abiatara e Solomona,
auraka aia ei taunga *maata* na Ie-
hova: kia tupu te tuatua a Iehova,
tana i tuatua i Silo, i te ngutuare o
Eli ra.

28 Kua tae atura te rongo kia Ioaba:
kua aru oki a Ioaba ia Adonia, kare
ra aia i aru ia Abasaloma. Oro aturā
Ioaba ki te Are o Iehova, e kua tāpu
29 i nga tara o te atarau ra. E kua aka-
kiteia atura ki te ariki ra kia Solo-
mona e, Kua oro a Ioaba ki roto i te
Are o Iehova; e i na, tei te pae ata-
rau ra aia. Kua tono akerā Solomona
ia Benaia te tamaiti a Iehoiada, e kua
30 karanga atura, Ka tiki ka ta. E tae
aturā Benaia ki te Are o Iehova ra, e
kua karanga atura kiaia, Te na ko
maira te ariki, E aere mai. Kua tua-
tua maira aia, Eiaa; ei ko nei au mate
ei. Kua aere mairā Benaia, kua aka-
kite maira ki te ariki, na ko maira,
Kua pera mairā Ioaba, e kua na ko
mai oki kiaku.

31 Kua karanga atura te ariki kiaia, E
akapera i tana i tuatua maira, *ei reira*
rai ta ai, *ka rave* ka tanu ei; kia mā
ia koe te toto ara kore i maringi ia
Ioaba, iaku nei, e te are katoa o toku
32 metua. E akaoki a Iehova i tona
toto ki runga i tona uaorai mimiti, koia
i ta i nga tangata toko rua, *e puke ta-
ngata* tuatua-tika e te meitaki maata
i tona uaorai, i tei taia e ia ki te koke,
kare toku metua ko Davida i kite,
koia oki ko Abenera te tamaiti a Nera,
te kapena o te nuku o Iseraela ra, e
ko Amasa te tamaiti a Ietera, te kape-
33 na o te nuku o Iuda. Kia oki mairai
to raua toto ki runga i te mimiti o
Ioaba, ki runga katoa i te mimiti o
tona uanga e tuatau ua atu: kareka
ki runga ia Davida, e tona ra uanga,
e tona ra ngutuare, e tona ra terono,
ei au ïa no ko mai ia Iehova ra e tua-
34 tau ua atu. Kua aere aturā Benaia
te tamaiti a Iehoiada ki runga, kua
rave atura iaia, e kua ta iaia: e kua
tanumia atura ki roto i tona uaorai are
35 i te medebara ra. Tupauia akerā
Ioaba e te ariki ia Benaia te tamaiti a
Iehoiada i runga i te nuku ra: tupauia
akera oki a Abiatara e te ariki ia Za-
doka taunga.

36 Kua tono atura te ariki e kua tiki
ia Simei, e kua karanga atura kiaia,
Ka akatu i tetai are noou i Ierusalema
nei, ka noo ei i reira, e auraka e tomo
37 ki vao i tetai ngai ke. Ko te rā oki e
aere ei koe ki vao, e kua topa ia koe te
kauvai nei ko Kiderona, kia kite pu
tikai koe e, ka mate rava koe ra: ei
runga i toou uaorai mimiti toou ra
38 toto. Kua tuatua mairā Simei ki te
ariki, E tika ïa taua tuatua ra; taau

i tuatua mai na, e taku pu e te ariki,
ka pera rai to tavini. Noo iorā Si-
mei i Ierusalema e manganui akera
te rā.
Kia ope ra nga mataiti e toru ra, kua 39
oro atura nga tavini toko rua o Simei
kia Akisa te tamaiti a Maaka ra, te ari-
ki no Gata. I akakiteia mai a Simei, i
tuatuaia mai, I na, tera nga tavini noou
ra tei Gata. Kua tu akerā Simei, e 40
kua tuku akera i te nooanga ki runga i
tana asini, aere atura ki Gata kia
Akisa ra, e kimi i nga tavini nona:
aere aturā Simei, e kua taoi maira
nga tavini, mei Gata mai. E aka- 41
kiteia akerā Solomona, Ko ko a Simei
i Gata mei Ierusalema atu nei, e kua
oki mai. Kua tono akera te ariki e 42
tiki ia Simei, e kua karanga atura
kiaia, Kare ainei au i akataputou atu
ia koe ia Iehova, e kua akakite pu
tikai au kia koe, ka na ko atu ei au ra
e, Kia kite mai koe, ko te rā e riro ei
koe ki vao, ka aaere ei koe ki tera
ngai ki tera ngai, ka mate tikai koe
ra? ka tuatua mai ei koe ra e, Kua
tika tena tuatua taku e akarongo nei.
Eaa oki koe i kore ei i akono i te tapu- 43
tou a Iehova, e te akauenga taku i
akaue atu kia koe ra? E kua karanga 44
atu rai te ariki kia Simei, Kua kite oki
koe i te au kino katoa, (to ngakau tei
kite,) taau i tuatua ki toku metua ra
kia Davida: te akaoki nei rai a Ie-
hova i taua kino noou ra ki runga i
toou na mimiti; Ka ora rai oki te 45
ariki ra ko Solomona, ka akatinamouia
rai te terono o Davida ki mua i te
aroaro o Iehova, e tuatau ua atu.
Kua akaue akera te ariki ia Benaia 46
te tamaiti a Iehoiada; e aere atura ki
vao, kua ta atura iaia, e mate rava
akera. Kua akatinamouia akera te au
i te rima o Solomona.

PENE III.

To Solomona akaipoipo anga i te tamaine a Pharao: tana apai anga i te tusia i Gibeona, e tana moe: tana tuatua i nga vaine akaturi.

AKAAITEITE akerā Solomona i 1
te tuatua ki te ariki o Aiphiti ia
Pharao, e kua rave akera i te tamaine
a Pharao, e kua arataki maira ki roto
i te oire o Davida, e kia oti akera te
are nona uaorai i te akatuia, e te are
o Iehova, e te patu o Ierusalema e pini
ua ake. Te apai ua ra te tangata i te 2
tusia ki te au ngai teitei, no te mea
kare e are i akatuia no te ingoa o Ie-
hova, e tae ua maira ki taua tuatau ra.

3 Inangaro ua rai a Solomona ia Iehova,
ma te aere i te au akonoanga a tona
metua a Davida; te apai ua ra aia i te
tusia, e te tutungi ua ra i te tumiama
i te au ngai teitei.
4 Aere atura te ariki ki Gibeona e
apai i te tusia i reira; ko te ngai teitei
maata oki ïa: okotai tausani a Solo-
mona tusia karakaratio i apai ki runga
5 i taua atarau ra. I Gibeona to Iehova
mama anga mai kia Solomona i te moe
i te po: kua tuatua maira te Atua, Ka
pati mai i taku e oronga atu naau.
6 Kua karanga aturā Solomona, E ta-
kinga-meitaki maata taau i akakite
mai ki toku metua, ki to tavini kia
Davida, koia oki i aere ki mua ia
koe, i te tuatua-mou, e te tuatua-tika,
e te tiratiratu o te ngakau ia koe;
kua vaooia e koe teianei takinga-mei-
taki maata nona, ko koe i oronga i
tetai tamaiti nana, ei noo ki runga i
7 tona terono, mei tei teianei rai rā. E
teianei, e taku Atua, e Iehova, kua
akariro mai koe i to tavini nei ei ariki ei
kauono ake i toku metua ia Davida; e
tamaiti ua oki au: kare au i kite i te
8 aere ki vao, e i te oki mai ki roto. Tei
rotopu oki to tavini nei i te au tangata
noou, i ikiia e koe ra, e aronga maata,
kare e ope kia tatau, kare oki e tika
9 kia tatau i te maata. E teianei, ei
ngakau kite taau e o mai no to tavini
nei; kia tika kia tuatua ki toou nei
iti-tangata, kia kite au i te meitaki e
te kino; koai oki te tika kia tuatua ki
teianei aronga maata noou ra?
10 Mareka rava akera te Atu, ko Solo-
11 mona i pati i taua mea ra. Kua ka-
ranga atura te Atua kiaia, No te mea
i pati mai koe i taua mea nei, kare koe
i pati mai kia akaroaia toou a'o; kare
oki i pati mai i te apinga maata naau
orai; kare oki i pati mai e kia mate to
au enemi; kua pati maira i te kite
12 kia kite koe i te tuatua-tau ra; I na,
kua tika iaku taau i tuatua mai nei;
i na, te oronga nei au i te ngakau ka-
rape e te kite noou; kare oou e aite i
muao ia koe, e kare rai oou e aite e
13 tupu a muri atu. Teia oki au ka oro-
nga atu i tei kore i patiia mai e koe
ra, i te apinga, e te akangateitei: kare
rava atu tetai o te au ariki ra e aite
14 kia koe i toou katoa ra au rā. Kia
aere koe na toku nei au arataa, e
akono i taku nei au akonoanga, e taku
nei au akauenga, mei to to metua mei ia
Davida i aere ra, e akaroaia e au toou
15 ra au rā i reira. Kua ara akerā Solo-
mona; e i na, e moe *taua mea ra.*
Aere atura aia ki Ierusalema, kua tu

ua iora ki mua ake i te aruna korero-
motu a Iehova, e kua apai i te tusia
karakaratio, e te tusia au, e kua aka-
kaingakai atura na tona au tavini ra-
varai.

Kua aere maira i reira e toko rua 16
puke vaine akaturi ki te ariki ra, kua
tu maira ki mua iaia. Kua karanga 17
atura tetai vaine ra, E taku pu, ko au
ma teianei vaine, okotai o maua are i
te noo anga, e anau akera taku tamaiti
ma tana katoa i roto i taua are ra. E 18
po toru akera taku tamaiti i te anau
anga, kua anau katoa ta teianei vaine:
okotai rai o maua noo anga; kare rava
e tangata ke i roto i taua are ra, ko
maua anake ra i roto i taua are ra.
Mate iora te tamaiti a taua vaine nei 19
i te po; no te mea kua moeia e ia a
rungao. Kua tu maira aia ki runga 20
i te turuaipo, kua rave maira i taku
tamaiti tei taku pae, te moe ua ra to
tavini vaine nei, e kua tuku iora ki roto
i tona uaorai keke, e kua tuku maira
i taua tamaiti mate nana ra ki roto i
toku keke. E kia tu au ki runga i te 21
popongi e angai i taku tamaiti ki te u,
i na, kua mate: kia maara ra au i taua
popongi ra, i na, kare ïa i taku tamaiti,
taku i anau. Kua tuatua maira tetai 22
vaine, Kare; ko te tamaiti ora ra taku,
ko taau tamaiti tei mate. Kua tuatua
maira tetai, Kare; ko tei mate taau
tamaiti, ko tei ora ra taku tamaiti.
Kua pera atura raua ki mua i te aro-
aro o te ariki.

Kua tuatua akera te ariki, Te tuatua 23
maira tetai, Taku teia tamaiti e ora nei;
ko taau tamaiti tei mate: te tuatua
maira oki tetai, Kare; ko taau tamaiti
tei mate, ko taku tamaiti tei ora. Kua 24
karanga atura te ariki, Ka apai mai ana
i tetai koke. Kua apai maira ratou i te
koke ki mua i te aroaro o te ariki. Kua 25
karanga atura te ariki, Ka tipu i te ta-
maiti i ora ra i rotopu, e apai atu i tetai
pae na tetai, e tetai pae na tetai. Kua 26
tuatua maira te vaine nana te tamaiti
ora ra ki te ariki, te aue ra tona nga-
kau i tana tamaiti, e kua tuatua maira,
E taku pu, e tuku atu i te tamaiti ora
kiaia; auraka rava kia taia. Kua tua-
tua maira tetai, Auraka katoa ta taua,
e tipu. Kua karanga atura te ariki, 27
na ko atura, Ka tuku atu i te tamaiti
ora nana, auraka rava e taia: koia te
metua vaine tikai. Kite akera to Ise- 28
raela katoa i taua akava anga a te
ariki ra; kua mataku akera ratou i te
ariki: kua kite oki e, tei roto iaia te
pakari no ko mai i te Atua ra, kia
tuku mai i te tuatua-tau ra.

PENE IV.

Te aronga rangatira mamaata i o Solomona, e te tupu meitaki anga o tona basileia: tona pakari maata.

1 RIRO aturā Solomona ei ariki no Ise-
2 raela katoa. Teia oki te aronga ma-
maata nona ra; Ko Azaria, te tamaiti a
3 Zadoka taunga ra, Ko Eliorepha raua
ko Ahia, nga tamariki a Sisa, e tata
tuatua ïa: ko Iehosaphata te tamaiti
4 a Ahiluda, ko te akakite tuatua ïa: E
ko Benaia te tamaiti a Iehoiada, tei
runga ïa i te nuku ra: e ko Zadoka e
5 ko Abiatara, ko nga taunga ïa: E ko
Azaria te tamaiti a Natana, tei runga
ïa i te aronga i akataoongaia; e ko Za-
buda te tamaiti a Natana, ko te ta-
ngata ïa e maata, e oa tikai *oki* no te
6 ariki: E ko Ahisara, tei runga ïa i te
ngutuare; e ko Adonirama te tamaiti
a Abada, tei runga ïa i te apinga uipa.
7 Tino ngauru ma rua o Solomona
aronga i akataoongaia i runga ia Ise-
raela katoa, ko tei roi i te kai na te
ariki e tona katoa ra ngutuare: ko te
tangata ko tona marama i tona mataiti
8 i te roi anga i te kai. Teia to ratou
ingoa ra: ko te tamaiti a Hura, i te
9 maunga ra ko Epheraima: Ko te ta-
maiti a Dekera, i Makaza, e Sala-
bima, e Bete-semesa, e Eloni-bete-
10 hanana: Ko te tamaiti a Heseda i
Arubota; tei iaia ko Soko, e te tapere
11 katoa ra ko Hephera: Ko te tamaiti
a Abinadaba, i te tapere katoa ra ko
Dora; tei iaia te tamaine a Solomona
12 ko Taphate, ei vaine *nana:* Ko Baana
te tamaiti a Ahiluda; *tei iaia* Taanaka,
e Megido, e ko Bete-seana katoa, i vai-
tata i Zaretana i raro ake i Iezereela,
mei Bete-seana e tae ua atu ki Abela-
13 mehola, e topa maira Iokemeama: Ko
te tamaiti a Gebera, i Ramota-gileada;
tei iaia oki te au oire ra o Iaira te ta-
maiti a Manase ra, i Gileada ra; tei
iaia oki te tapere ra ko Aragoba, i Ba-
sana ra, e ono katoa ngauru anga i te
oire maata, ma te patu e te tea veo ra:
14 Ko Ahinadaba te tamaiti a Ida, *tei iaia*
15 Mahanaima: Tei Naphatali a Ahi-
maaza; e kua rave atura aia i te ta-
maine a Solomona ia Basemata ei
16 vaine *nana:* Ko Bana te tamaiti a
17 Husai, tei Asera, e tei Alota: Ko Ie-
hosaphata te tamaiti a Parua, tei Isa-
18 kara: Ko Simei te tamaiti a Ela, tei
19 Beniamina: Ko Gebera te tamaiti a
Uri, tei te motia ra, tei Gileada ïa, tei
te enua o Sihona ariki o te ngati
Amori, e tei *te enua o* te ariki o Ba-

sana ko Oga; e tera rai tetai kavana
tei te enua.
Ko Iuda, e ko Iseraela, e aronga 20
maata ïa, mei te one taatai ra ïa i te
maata, i te kai anga e te inu anga, e te
akarekareka anga ia ratou.
Tei ia Solomona te au i te pa enua 21
katoa, mei te vai mai e tae ua atu ki te
enua o te Philiseti, e tae ua atu ki te
pae i Aiphiti ra: kua apai mai ratou i
te apinga, e kua tavini iora ratou ia
Solomona, e ope rava akera tona au rā
i te ora anga nei.
Ko ta Solomona kai i te rā okotai 22
ra, e toru ïa ngauru kora faraoa mei-
taki rava, e ono ngauru kora faraoa
akino ake; Okotai ngauru bovi matu 23
ra, e rua ngauru bovi aere ua, okotai
anere mamoe, e te aili, e te zabi, e te
kemura, e te moa akamatuia ra. Tei 24
iaia anake oki te au *i te enua* katoa i
teia pae vai, mei Tiphesa e tae ua atura
ki Gaza, e te au ariki katoa i teia pae
vai; e au oki tona i tona au tavini ra-
varai e pini ua ake. Noo ua iora Iuda 25
raua ko Iseraela ma te au, ko te ta-
ngata katoa i raro ake i tana vine, e
tana suke, mei Dana mai e tae ua atura
ki Bere-seba, e ope rava akera to So-
lomona au rā. E a ngauru tausani 26
a Solomona vairanga ipo no te au
kariota nona, okotai ngauru ma rua i
te tausani i te au tangata akaoro ipo.
E na taua au rangatira ra i kimi i te 27
kai na te ariki ra na Solomona, e na te
aronga katoa i tae mai ki te kaingakai
a te ariki a Solomona, ko te tangata ko
tona marama, kare rava e ape toe. E 28
te kerite e te mauku na te au ipo, e te
au bekare, tei apaiia e ratou ki te
ngai i nooia e te *aronga rangatira* ra,
ko te tangata ko tana, ko te tangata ko
tana.
Kua oronga mai te Atua i te karape, 29
e te kite, kia Solomona, e mea maata
roa, e te maoraora maata o te ngakau,
mei te one taatai ra. Maata rava atura 30
to Solomona karape i to te aronga ka-
toa i te itinga o te rā ra, e to Aiphiti
katoa ra. Maata rava atura tona ka- 31
rape i to te tangata ravarai; i to Etana
i Ezera, e to Hemana, e to Kalakola, e
to Darada, nga tamariki a Mahola:
tutuki atura tona rongo e pini ua ake
te pa enua ravarai. E toru tausani 32
ana maseli i tuatua: okotai tausani
ana sire e rima ara. Kua tuatua oki 33
aia i te rakau, mei te arezi i runga ia
Lebanona, e tae ua atu ki te isopa e
tupu i runga i te patu ra: e kua tua-
tua oki aia i te au puaka, e te au
manu, e te au mea e totoro aere ua ra,
34 e te ika. Kua aere mai oki te tangata
ravarai e akarongo i te *tuatua* pakari a
Solomona, no ko i te ui ariki katoa
o te enua nei, ko tei akarongo i te tua-
tua karape nana ra.

PENE V.

Te aroa rā Hirama ia Solomona, e nana e tiki i te rakau no te iero: te angaanga maata i raveia e Solomona ra.

1 KUA tono maira te ariki o Turia ra
ko Hirama i tona au tavini kia
Solomona ra; kite akera aia i te rongo
e kua akatainuia aia ei ariki ei tupau i
tona metua: i anoano ua ana oki a
2 Hirama ia Davida. Kua tono akerā
Solomona i te karere kia Hirama,
3 karanga atura, Kua kite oki koe e,
kare akera i tika i toku metua ia
Davida kia akatu aia i tetai are no te
ingoa o tona ra Atua no Iehova, no te
mea kua pini takakaiia aia e te tamaki,
e kua tukuia akenei e Iehova *tona au*
4 *enemi* i raro ake i tona tapuae. I teia-
nei ra, kua oronga taku Atua ra ko
Iehova i te au noku e pini ua ake, kare
5 oki e enemi, kare oki e kino. E i na,
te akakoro nei au i tetai are e akatu no
te ingoa o taku Atua no Iehova, ta
Iehova oki i tuatua mai ki toku metua
ra kia Davida, ka tuatua mai ei ra e,
Na to tamaiti, taku e akanoo ki runga
i to terono ei tupau ia koe ra, nana e
6 akatu i te are no toku nei ingoa. E
tenana, e akaue koe *i te tangata* e tipu
i te arezi naku i Lebanona; ka kapiti
katoa atu te au tavini noku ki toou ra
au tavini: e taau apinga e akakite
maira, ko taku ïa e apai atu ki te au
tavini noou ra: kua kite oki koe kare
e tangata i o matou nei e aite ki to
Sidona i te kite i te tipu rakau ra.
7 E kite akerā Hirama i te tuatua a
Solomona, mareka rava akera aia, kua
tuatua akera, Kia akameitakiiā Iehova
i teianei rā, ko tei oronga mai i tetai
tamaiti pakari na Davida *ei ariki* i ru-
8 ngao i teianei aronga maata. Kua
tono akerā Hirama i te karere kia Solo-
mona, tuatua maira, I manako ua ana
au i taau i tono mai i te karere
kiaku nei: kua tika iaku taau i tuatua
maira, naku e rave, i te arezi, e te
9 berusi. Na toku ra au tavini e kika
mai mei Lebanona mai e taatai; e naku
e akapaata na tai e tae ua atu ki te
ngai taau e akakite mai kiaku, ka vaoo
atu ei i reira, ka rave mai ei koe ra:
ka akatika maira koe i toku anoano,
naau e akaangai mai i toku ra au

tangata ki te kai. Kua oronga mairā 10
Hirama i te arezi e te berusi na Solo-
mona, e maa akera tona anoano. Kua 11
apai aturā Solomona, okotai takau
tausani kora sitona na Hirama ei kai
na tona ra ngutuare, okotai takau oki
kora inu reruia: ko tei apaiia ïa e
Solomona kia Hirama, i tera mataiti i
tera mataiti. Kua oronga maira oki 12
a Iehova i te pakari no Solomona, tana
oki i tuatua maira: au iora ta Solomona
raua ko Hirama; e kua papau iora
raua i ta raua koreromotu.
Kua akataka iorā Solomona i te 13
urupu tangata no roto ia Iseraela
katoa; e taua urupu tangata ra, e toru
ïa ngauru i te tausani. Kua tono atura 14
aia ia ratou ki Lebanona, okotai
ngauru i te tausani i te marama oko-
tai, e ope rava ake ratou ra; okotai o
ratou marama i Lebanona, e rua ma-
rama i te ngutuare: e ko Adonirama
to rungao i taua urupu ra. E itu oki 15
ngauru i te tausani to Solomona tangata
e apai i te apainga; e varu ngauru i te
tausani anga i te aronga tarai *toka* i
runga i te maunga; Taka atura to 16
Solomona au tangata akamaroiroi i
rungao i taua angaanga ra, e toru ïa
tausani e toru anere, ko te akakite ïa i
te au tangata i rave i taua angaanga ra.
Kua akaue akera te ariki, e kua rave 17
maira ratou i te toka mamaata, te toka
apinga, e te toka taraiia, ei akamou i
te papa o taua are ra. Kua tarai iora 18
te au rave angaanga a Solomona, e te
au rave angaanga a Hirama, e te au
Gibeli, e kua akonokono i te rakau e
te toka ei akatu i taua are ra.

PENE VI.

Te iero o Solomona i akatuia ra, e te au pia e te apinga i roto ra.

TEI te a o te anere anga e varu 1
ngauru ara o te mataiti, ka aere
mai ei te tamariki a Iseraela mei te
enua maira mei Aiphiti, tei te a ra o
te mataiti i te au o Solomona i runga
ia Iseraela, i te marama ko Zifa, koia
te rua o te marama, i patu ei aia i te
are o Iehova. E taua are i akatuia e 2
te ariki ra e Solomona no Iehova ra,
e ono ïa ngauru i te kubiti i te
roa, e rua ngauru i te pararauare, e
toru ngauru i te kubiti i te teitei. E te 3
tomoanga i mua i te nao i taua are ra,
okotai takau ïa kubiti i te roa, i aite
katoa i te pararauare o te are; te pa-
rarauare okotai ïa ngauru i te kubiti ki
mua atu i taua are ra. E kua anga 4
aia i te māramārama no taua are ra,
kua akamouia ki te mea kopekapeka.
5 Kua anga oki aia i te pia rikiriki e
pini ua ake, kua topiriia ki te pae
patu are e kako rava ake, i to te nao
e to te ngai-tuatua katoa; kua akapia
6 aereia e ia e pini ua ake. Ko te pia
ki ko nei atu, e rima ïa kubiti i te pa-
rarauare, e tei rotopu atu, e ono ïa ku-
biti i te pararauare, e te toru ra, e itu
ïa kubiti i te pararauare: i te pae i
vao mai i taua are ra i akatoe akera
aia i tetai ngai e pini ua ake, kia kore
te au rango e akamouia i roto i te patu
7 o taua are ra. I te patu angaia oki
taua are ra, i patuia ïa ki te toka aka-
maneaia, ou i apaiia mai ei ra: e kare
atura e amara, e te toki, e te au auri
katoa, i te kitea anga *i te kokina* i roto
8 i taua are ra, ka patuia'i ra. Tei tei
rotopu ake pia ra, e tomoanga ïa tei te
pae katau i taua are ra: aere takani-
mo ua atura ratou ki runga e tae atu-
ra ki *te pia* i rotopu ra, e mei taua pia
9 i rotopu ra e tae atura ki te toru ra. I
pera oki aia i te akatu anga i taua are
ra, e oti akera; e kua tapoki i taua are
ra ki te rango e te tapaanga arezi.
10 Kua anga iora oki aia i te au pia e pini
ua ake taua are ra, e rima kubiti i te
teitei: e akairi uaia iora ki rungao i
taua are ra i te rango arezi.
11 Kua tae maira te tuatua a Iehova
12 kia Solomona, na ko maira, I tenana
are taau e akatu ra, i aere koe i taku
ra au akonoanga, e i rave koe i taku
ra tuatua-tau, e kua akamako tikai koe
i taku katoa au akauenga, kia tau to
aerenga ki te reira; ka akatupu au i
taku tuatua ia koe i reira, taku i tuatua
13 ki to metua ra kia Davida. E ka noo
rai au i rotopu i te tamariki a Iseraela,
kare oki au e akaruke i toku ra iti-ta-
ngata ia Iseraela.
14 Kua akatu akerā Solomona i taua
15 are ra, e oti rava akera. E oti akera
te patu o taua are ra i te patuia, kua
vaî akera aia i roto ki te rakau, ki te
au tapaanga rakau arezi, mei te taua
mai i taua are ra e tae rava akera ki
rungao; kareka te taua i raro i taua
are ra, kua tapoki aia *i te reira* ki te
16 tapaanga berusi. Kua tapoki akera
aia i nga pae o taua are ra, ko te taua
i raro e to runga katoa i nga paruru ra
ki te tapaanga arezi, e okotai takau
akera i te kubiti: i rave oki aia i te
reira ei ngai-tuatua i roto ra, *koia oki*
17 ei ngai-tapu rava ra. Toe iora e a
ngauru i te kubiti no te are i vao, no
18 te nao. I akatikitikiia te arezi i te
are i roto ra, ei ponapona, e ei tiare
puera: e arezi anake; kare rava e

toka i kitea. E taua are i roto ra, ko 19
tei akonoia e ia ei ngai-tuatua ra, ei
reira te aruna koreromotu a Iehova vai
ei. Tei mua atu nei pae i taua ngai- 20
tuatua ra, e tai takau ïa kubiti i te
roa, okotai takau oki ïa kubiti i te
pararauare, okotai takau oki kubiti i te
teitei: e kua tapokiia e ia ki te auro
meitaki; e kua tapoki katoa aia i te
atarau arezi. I tapokiia a roto i taua 21
are ra ki te auro meitaki e Solomona:
e kua anga oki aia i te piriangangaoa
auro *no te paruru* ki mua i te ngai-tua-
tua ra; e kua tapokiia te reira ki te
auro. E kua tapoki katoaia taua are 22
katoa ra e ia ki te auro, e oti rava ake-
ra te are; e taua atarau katoa i vaitata
i te ngai-tuatua ra, kua tapoki katoaia
ki te auro.

E i roto i taua ngai-tuatua ra kua 23
anga iora aia i nga kerubi olive e rua,
okotai ngauru te kubiti i te teitei.
Okotai peau i taua kerubi ra, e rima 24
ïa kubiti, e tetai peau i taua kerubi ra,
e rima ïa kubiti; ko te peka o tetai
peau e tae ua atu ki te peka o tetai
peau, okotai ngauru ïa kubiti. Okotai 25
ngauru ïa kubiti to tetai kerubi: oko-
tai rai ariteanga nga kerubi e rua rava-
rai, okotai rai tu. Okotai ngauru 26
kubiti te teitei i te kerubi okotai, e mei
te reira katoa tetai kerubi. Kua tuku 27
akera aia i nga kerubi i rotopu i taua
are i roto ra: e kua totoa akera nga
peau o aua nga kerubi ra, e tukia atura
te peau o tetai i te pae pia, e kua tukia
katoa te peau o tetai kerubi i tetai pae
pia; e kua tukia oki to tetai ra peau
e to tetai i rotopu i taua are ra. E 28
kua tapokiia e ia aua nga kerubi ra ki
te auro. E kua akatikitikiki aereia e ia 29
taua paruru pia ra e mei te kerubi te
tu, e mei te tamara, e te tiare puera,
to roto e to vao katoa ra. E kua ta- 30
pokiia e ia te taua o taua are ra, to
roto e to vao katoa, ki te auro. Kua 31
tarai iora aia i nga pa olive no te to-
moanga i taua ngai-tuatua ra; te
rakau no rungao i nga kopa ngutupa
ra, e rima aiteanga e tau ïa *i taua are
ra.* E nga pa ra e olive ïa; e kua 32
akatikitikiia e ia a rungao ki te ke-
rubi, e te tamara, e te tiare puera ra,
e kua tapoki *i aua nga pa* ra ki te
auro; e kua akaauro katoa ki runga
i nga kerubi, e nga tamara ra. E kua 33
tarai katoa oki aia i nga kopa olive no
te pa o taua nao ra e a aro. E berusi 34
aua nga pa e rua ra: e rua kapaanga i
tetai pa ka eu ei, e rua oki kapaanga
ki tetai pa ka eu ei. Kua akatikitiki 35
iora aia i te kerubi *ki rungao,* e te ta-
mara, e te tiare puera; e kua tapoki
akera i *te reira* ki te auro akaaiteiteia
ki rungao i tei akatikitikiia ra.
36 Kua patu iora aia i te kezere i roto
ra, e toru ïa tupati toka i taraiia ra,
okotai oki tupati rango arezi.
37 Tei te a o te mataiti te tamou angaia
te tango o taua are o Iehova ra, i te
38 marama ra ko Zifa; E tae akera ki te
ngauru ma tai o te mataiti, i te marama
ra ia Bula, koia oki te marama varu
ra, oti rava akera taua are ra kare e
va'i toe, ma tona ra oki tu tikai i ako-
noia ra. E itu akera ona mataiti i te
akatu anga.

PENE VII.

Te akatu rā Solomona i te are nona uaorai, e tetai oki no te tamaine a Pharao ra. Te anguanga i raveia e Hirama.

1 KAREKA i te akatu angā Solomona
i tona uaorai are, okotai ïa ngau-
ru i te mataiti e toru ara. E oti rava
2 akera taua are nona ra. Kua akatu
akera i te are no te vaorakau i Leba-
nona ra: okotai anere kubiti i te roa,
e rima oki ngauru kubiti i te para-
rauare, e toru ngauru kubiti i te teitei,
i tukuia ki rungao i nga pou arezi e a
tupati, e nga tea arezi ki rungao i taua
3 au pou ra. E i tapokiia i rungao i te
arezi i runga i taua au tea i tukuia ki
rungao i te au pou e a ngauru ma
rima ra, okotai ngauru ma rima i te
4 tupati okotai. E toru oki tupati mā-
ramārama, e aua nga tupati e toru ra,
kua anga tikai tetai mūramārama ki
5 tetai māramārama. E te au ngutupa
ravarai, e te au pou no taua au mūra-
mūrama ra, i tarai akaaroaroia; e kua
anga tikai tetai mūramārama ki tetai
6 māramūrama e toru katoa tupati. Kua
anga iora aia i te tomoanga i te au pou
ra; e rima ngauru te kubiti i te roa,
e toru ngauru te kubiti i te pararauare:
tei mua te tomoanga i taua au *pou* ra;
e *tetai pae* pou e te rango patapa-
7 tatue tei mua ïa. E kua anga iora aia
i tetai tomoanga no te terono ei reira
aia akava'i *i te tangata, koia* te tomo-
anga akava anga: e kua tapokiia ki te
arezi mei tetai pae taua e tae rava ake-
ra ki tetai pae.
8 E tona uaorai are e nooia e ia ra, e
pia ïa tei muri mai i taua tomoanga ra,
okotai rai tu angaanga. Kua anga
iora oki a Solomona i tetai are no te
tamaine a Pharao i moeia e ia ra,
okotai rai tu e taua tomoanga nei.
9 E toka memeitaki anake aua nga

are nei, e toka taraiia, i aiteia, kua
kekeia ki te keke, to roto e to vao,
mei te tango mai e tae ua mai ki
runga i te oka ra, e *kua pera katoa* i
vao ake i te paepae maata. E toka 10
memeitaki oki tei taua tango ra, e au
toka mamaata, okotai ngauru te kubiti
i te toka okotai, e varu kubiti i tetai
toka. E i rungao ra, e toka memei- 11
taki ïa, e au toka taraiia, i aiteia, e te
arezi. E te kezere maata i vao ake, e 12
toru ïa tupati toka tarai, okotai tupati
tea arezi, no te kezere i roto i te
are o Iehova ra, e no te tomoanga o
taua are ra.
Kua tono akera te ariki ra ko Solo- 13
mona, kua tiki maira ia Hirama mei
Turia mai. E tamaiti aia na tetai 14
vaine takaua, no te kopu o Naphatali,
no Turia ra te metua tane: ko tei kite
ïa i te rave i te veo; kua ki rava aia i te
karape, e te kite, e kua pikipiki aia i te
rave i te au angaanga veo katoa ra. E
kua aere maira aia ki te ariki ra kia Solo-
mona, e kua rave iora i te au angaanga
katoa nana. Kua akato iora aia i nga 15
pou veo e rua, okotai ngauru ma varu
i te kubiti i te teitei i te pou okotai;
okotai ngauru e rua ara te kubiti te
taura e kako ei te pou okotai. Kua 16
anga iora oki aia i e rua tapoki veo
akatoia ra, e tuku ki rungao i aua nga pou
ra: e rima kubiti te teitei i tetai tapo-
ki, e rima kubiti te teitei i tetai tapoki:
E te au kupenga kopekapeka, e te ei pi- 17
rianganaoa, no aua nga tapoki ra i rungao
i nga pou ra; e itu no tetai tapoki, e
itu oki no tetai tapoki. Kua anga 18
iora oki aia i nga pou, ma te remuna e
rua tupati, no rungao i nga tapoki i vai
i runga i te kauru *o nga pou ra*, i
akapiniia i te kupenga no tetai tapoki;
e kua pera katoa oki i tetai. E nga 19
tapoki i rungao i nga pou ra, e a ïa kubiti,
e angaanga akatiareia i roto i te tomo-
anga ra. E i rungao ra, i te ngai i pue- 20
ngunu i vaitata i te kupenga, i runga i
nga tapoki i vaoo i rungao ei nga pou e
rua ra, e puke tupati remuna ïa; e rua
anere i runga i tetai tapoki, e rua anere
i runga i tetai tapoki. E kua akatu 21
akera aia i nga pou i roto i te tomoanga
o te nao ra; e kua akatu akera aia i te
pou i te pae katau, tapa iora i tona
ingoa ko Iakina; e kua akatu akera aia
i te pou i te pae kaui, tapa iora i tona
ingoa ko Boaza. E tei rungao i aua 22
nga pou ra te angaanga akatiareia:
oti rava akera te angaanga i nga pou ra.
Kua anga oki aia i tetai kiura aka- 23
toia, tetai nia e tae ua atu ki tetai nia,
okotai ngauru ïa kubiti, e mea taka-
puna ïa, e rima kubiti i te teitei; e toru
ngauru te kubiti i te taura e pini ei kia
24 akapini. E i raro ake i taua nia ra, e
ponapona i te akapini anga ïa, okotai
ngauru i te kubiti okotai, i te akapini
anga i taua kiura ra: e rua tupati i
taua au ponapona ra, okotai rai akato
25 angaia, ka akatoia'i *te kiura ra*. Ki
runga i nga bovi okotai ngauru ma rua
te vaio angaia; ko e toru ra, te akara tika
ra ïa ki te pae i apatokerau, ko e toru oki,
te akara tika ra ïa ki te pae i te opunga
o te rā, ko e toru ra, te akara tika ra ïa
ki te pae i apatonga, e ko e toru ra
oki, te akara tika ra ïa ki te pae i te
itinga o te rā ra: kua tukuia taua kiura
i rungao i aua nga *bovi* ra, tei roto
26 anake nga toe ra. E te patapatatue ra,
mei te rima nei rai te pararauare, e
te nia ra, mei te nia kapu ra ïa te tu i
te anga angaia, mei te tiare lili ra.
E rua tausani bato e ki ei.
27 Kua anga katoa oki aia i te turanga
veo okotai ngauru: e a kubiti te roa i
tetai turanga, e a oki kubiti te para-
28 rauare, e toru kubiti te teitei. Teia te
tu o te angaanga i aua nga turanga ra:
te vai ra nga tea, e aronga tea ra tei
29 rotopu ïa i nga tapa ra: E taua aronga
tea i rotopu i nga tapa ra, e liona ïa, e
bovi, e te kerubi: e tei runga i aua
nga tapa ra, i runga ake, e i raro ake
oki i aua nga liona ra, e nga bovi, e puke
30 va'i i topiri meitaki roaia ïa. E a
porotata veo to te turanga okotai, e nga
veo no roto ra: e tei nga poo e a ra, ko
nga vaevae ïa, e vaevae akatoia i raro
ake i taua kiura ra, i te pae o nga to-
31 pirianga katoa ra. E te vaa ra tei
roto ïa i te tapoki, okotai kubiti i te
teitei: kareka te vaa *i vao*, aiteite ake
okotai ïa kubiti, *e* kubiti toianga te
rua, kua aite ki te angaanga o te tu-
ranga: e i vaitata i te vaa ra kua koti-
kotiia ïa e a aro, kare te mea takapuna,
32 e te reira oki au tea. E ko raro ake i
taua au tea ra, ko nga porotata e a ïa; e
kua akamouia nga pu i roto i taua tu-
ranga ra: te teitei o taua porotata ra,
okotai ïa kubiti, e kubiti toianga te rua.
33 E te angaanga i aua nga porotata ra,
mei te angaanga porotata kariota te tu:
ko nga pu i roto ra, e nga momonoanga
ra, e nga tapa i vao ake, e nga tea, e
34 mea akato anakeia ïa. E a oki nga
vaevae tei nga poo e a i taua turanga
ra: e aua nga vaevae ra no te turanga
35 tikai ïa. E to rungao i taua turanga
ra, kua akapiniia ïa ngai, okotai afa
kubiti te teitei: e tei runga tikai i taua
turanga ra, te au mangamanga, e te
36 au tea, te vairanga. E tei runga i te

au tapaanga i rungao i te au mangama-
nga ra, e i runga katoa i te tapa, kua
kokoti iora aia i te kerubi, *e* te liona, e
te tamara, i te au ngai atea ra, e te au
topirianga e pini ua ake. I pera aia i te 37
anga i nga turanga okotai ngauru ra:
okotai rai akato anga, okotai rai aite-
iteanga, okotai rai tu o aua nga mea
katoa ra.
Kua anga iora aia i nga kiura veo 38
okotai ngauru: e a ngauru i te bato i
te kiura okotai: e a kubiti *i te para-
rauare* i te kiura okotai: okotai kiura ki
runga i *tona* turanga okotai, i aua nga
turanga okotai ngauru ra. Kua tuku 39
akera aia i nga turanga e rima ra i te
pae katau o te are ra, e rima oki i te
pae kaui i taua are ra: kua tuku akera
aia i te kiura i te pae katau *i te poo* i te
itinga o te rā ra, e anga tika ki apa-
tonga i taua are ra.
Kua anga katoa oki a Hirama i te au 40
kiura, e te au taipu, e te au kapu. Oti
rava akera ia Hirama te au anganga
katoa tana i rave na te ariki ra na Solo-
mona, no te are o Iehova: Nga pou ra, e 41
nga kapu no runga i nga tapoki i vaoo i
runga i nga pou e rua ra; e nga kupenga
ei tapoki i nga kapu i vaoo i runga i nga
pou ra; E a oki anere i te remuna no nga 42
kupenga e rua ra, e rua tupati remuna
no te kupenga okotai, ei tapoki i nga
kapu e rua no runga i nga pou ra;
E nga turanga okotai ngauru ra, e nga 43
kiura i vaoo i runga i aua nga turanga
okotai ngauru ra; Okotai oki kiura, *e* 44
nga bovi okotai ngauru ma rua i raro
ake i taua kiura ra; E te au pani, e te 45
au taipu, e te au kapu ra: e taua au
mea katoa nei, ta Hirama i anga na te
ariki ra na Solomona, no te are o
Iehova, e veo kakā anake ïa. Tei te 46
ngai mataataa i Ioridana te akato
angaia ïa e te ariki, tei te ngai ka-
rakaraea i te va i Sukota e Zaretana.
E vaoo uaia iora taua au mea ravarai 47
ra e Solomona, *kare i aiteia*, no te
maata, kare oki i kitea te teiaa o taua
veo ra. Anga iora oki a Solomona i te 48
au mea ravarai no te are o Iehova ra:
te atarau auro ra, e te kaingakai auro,
i vaooia'i te areto o te aroaro ra; E 49
nga menure auro meitaki ra, ei te pae
katau e rima, ei te pae kaui e rima, i
mua i te ngai-tuatua ra, e nga tiare, e
nga lamepa, e nga pakoti auro, Nga 50
kapu ra, e nga matipi ra, e nga kapu i
pipiia ra, e nga punu, e te mekete auro
meitaki ra; e nga inere auro, no nga
pa i te are i roto i te ngai-tapu roa ra,
e no nga pa i te are o te nao ra.
Oti rava akera te au anganga katoa 51
i te raveia e te ariki ra e Solomona, no
te are o Iehova. Kua apai mairā So-
lomona i te au mea i akatakaia e tona
metua e Davida; i te ario, e te auro, e
te au kapu, tei tukuia e ia ki roto i te
uipānga apinga no te are o Iehova.

PENE VIII.

Te tomo anga o te iero ta Solomona i akatu ra; tana pure i te tomo anga ra, e tana ra au tusia.

1 KUA akaputuputu mairā Solomona
i te aronga pakari i Iseraela, e to
rungao i te au kopu ra, te au mataiapo
tutara o te tamariki a Iseraela, ki Ieru-
salema, ki te ariki ra kia Solomona, kia
apai mai ratou i te aruna koreromotu a
Iehova, mei roto mai i te oire o Da-
2 vida, koia oki Ziona. Kua uipa maira
te au tangata ravarai o Iseraela ki te
ariki ra kia Solomona, i te oroa, i te
marama ra ia Etanima, koia te mara-
3 ma itu ra. Kua aere maira te aronga
pakari katoa o Iseraela; e kua rave iora
4 te kau taunga i te aruna. E kua apai
maira ratou i te aruna a Iehova, e te
Are uipānga, ki runga, e te au mea
tapu ravarai i roto i taua Are ra; ko
tei apaiia mai ïa e te kau taunga e te
5 ngati Levi. E te ariki ra oki ko Solo-
mona, e Iseraela katoa i te uipa katoa
anga i reira ki mua i te aruna, te apai
ra i te mamoe, e te bovi, ei tusia, kare e
6 tika kia tatau i te maata. E kua apai
maira te kau taunga i te aruna korero-
motu a Iehova ki tona ra vairanga, ki
te ngai-tuatua i te are, ki roto i te ngai-
tapu rava ra, i raro ake i nga peau o
7 nga kerubi ra. Kua oora mai oki nga
kerubi i *o raua* peau e rua ra na runga
i te vairanga aruna, e ngaro oki te
aruna e nga amo katoa ra i nga kerubi.
8 I kitea nga ope amo i roto i te ngai-
tapu rava ra, i mua ake i te ngai-tua-
tua, no te roa, kare ra i kitea i
vao: e te vai ua ra i reira e tae rava
9 akenei ki teianei rā. Kare o roto i
taua aruna ra, mari ra i aua nga papa
toka e rua ra, ta Mose i tuku i reira i
Horeba ra, ka papau ei a Iehova *i te
koreromotu* ki te tamariki a Iseraela,
ka aere mai ei ratou mei te enua maira
mei Aiphiti.
10 E kia riro mai te kau taunga ki vao
i taua ngai-tapu ra, ki rava akera te
11 are o Iehova ki te tumurangi. Kare
atura te kau taunga e mou kia rave i
ta ratou taoonga i taua tumurangi ra;
kua ki oki te are o Iehova ki te kakā
12 o Iehova. Kua tuatua akerā Solo-
mona, I tuatua mai oki a Iehova e, ei

roto i te tumurangi poiri aia noo ei.
Kua akatu tika au i tetai are nooanga 13
noou, ei ngai nooanga tikai noou e tua-
tau ua atu. Kua anga maira te mata 14
o te ariki, kua akaora maira i te ui-
pānga katoa o Iseraela, kua tu ua
maira te uipānga katoa o Iseraela ki
runga; Kua tuatua akera aia, Kia aka- 15
meitakiia te Atua o Iseraela ko Iehova,
ko tei akatupu ua i tona rima i ta tona
uaorai vaa i tuatua ki toku metua kia
Davida, i te na ko anga e, Mei te rā 16
mairai i arataki mai ei au i toku ra au
tangata ia Iseraela mei Aiphiti mai,
kare au i iki i tetai oire i roto i te au
kopu ravarai o Iseraela nei, ei akatu
anga are, kia vaooia toku nei ingoa i
reira; kua iki ra au ia Davida, ei ru-
nga ïa i toku nei au tangata ia Ise-
raela. Ko roto ra i te ngakau o toku 17
metua ra o Davida *te manako*, e akatu
i tetai are no te ingoa o te Atua o Ise-
raela no Iehova. Kua tuatua mairā 18
Iehova ki toku metua kia Davida, No
te mea, ko roto i toou ngakau e akatu
i tetai are no toku nei ingoa, kua tika
taau no te mea ko roto ïa i toou nga-
kau. Auraka ra koe e akatu i taua 19
are nei; na to tamaiti ra, taau e anau
ra, nana e akatu i te are no toku nei
ingoa. E kua tupu io nei ia Iehova te 20
tuatua tana i karanga ra, kua tupu io
nei oki au ei tupau i toku metua ia
Davida, e noo nei au ki runga i te
terono o Iseraela, ta Iehova i tuatua
maira, e kua akatu io nei au i te are no
te ingoa o te Atua o Iseraela no Ie-
hova. E kua akonoia e au tetai vai- 21
ranga no te aruna, tei reira *nga papa*
koreromotu a Iehova ra, tana i papau
ki to tatou ai metua ra, ka arataki mai
ei aia ia ratou mei te enua maira mei
Aiphiti.
Te tu ua rā Solomona ki mua i te 22
atarau a Iehova, ki mua i te aroaro o
te uipānga katoa o Iseraela, te oora
tika atura aia i ona rima ki runga i te
rangi: Kua karanga atura, E te Atua 23
o Iseraela, e Iehova e, kare atu e Atua
e aite kia koe, i runga i te rangi, e i
raro katoa i te enua nei, i te akono i te
koreromotu, e te aroa, ki to au tavini,
ko tei aere i mua ia koe ma to ratou
ngakau katoa; Ko tei akono tikaia e 24
koe taau i tuatua mai ki to tavini ki
toku metua kia Davida: na toou vaa i
tuatua i tei akatupuia e to rima mei tei
teianei rā. E tenana, e te Atua o Ise- 25
raela, e Iehova, e akono rai koe i tei
tuatuaia e koe ki to tavini ki toku me-
tua kia Davida, ka na ko ei ra e, Kare
koe e ngere i te tangata kia noo ki
mua i toku aroaro ki runga i te terono
o Iseraela; kia akono mairai to au
tamariki i to ratou aerenga, e kia tau
to ratou aerenga ki mua iaku, mei ia
26 koe katoa i aere na mua iaku ra. E
teianei, e te Atua o Iseraela, teia taku
tuatua kia koe, kia tupu tikai taau
tuatua i tuatuaia e koe ki toku metua,
ki to tavini kia Davida.
27 Ka noo tika mairai ainei te Atua
ki runga i te enua nei? i na, te rangi nei,
e te rangi o te au rangi ra, kare rai koe
e o; ka tanga'i oki i teianei are i aka-
28 tuia e au nei! E akono maira koe i te
pure a to tavini nei, e tana e pati nei, e
taku Atua, e Iehova, e akarongo mairai
koe i te kapiki e te pure ta to tavini e
29 pure ki mua ia koe i teianei rā: Kia
puera mai o mata i te po e te ao ki
teianei are, ki te ngai taau i tuatua
maira, Ei reira toku ingoa vaooia'i: ka
akarongo mai ei koe i te pure e pureia
30 e to tavini ki teianei ngai, E akarongo
mairai koe i te pure a to tavini, e ta to
au tangata ta Iseraela, kia pure tika mai
ratou ki teianei ngai; e akarongo mai
koe i reira i toou ra nooanga i te rangi
ra, e kia rongo koe ra, e akakore mai i
ta ratou ara.
31 Kia ara tetai tangata i tona tangata
tupu, e akatapu touia atura aia, e kua ta-
putou iora i ko nei, ki mua i to atarau i
32 roto i teianei are: E akarongo mai koe i
runga i te rangi ra i reira, ka tuku mai ei
i te tuatua-tau ki to au tavini nei, i te
akaapa anga mai koe i tei apa ra, e te
uri anga mai i tana ara ki runga i tona
orai mimiti; e te akatika anga mai i
tei tika ra, i te tuku anga mai i tei tau
ki te tuatua-tika nana ra.
33 Kia eke to au tangata ko Iseraela ki
mua i te enemi, no te mea kua ara
ratou ia koe; e kia anga maira kia koe,
e kia aaki i to ingoa, e kua pure, e kua
pati i to ratou anoano kia koe i roto i
34 teianei are: E akarongo mai koe i
runga i te rangi ra i reira, e akakore
mai i te ara a to au tangata ia Ise-
raela, e akaoki mai ia ratou ki te enua
taau i oronga mai ki to ratou ai me-
tua ra.
35 Kia momaniia te rangi ra, e kare e
ua, no te mea kua ara ratou ia koe;
kia pure tika maira ratou ki ko nei ki
teianei ngai, e kia aaki i to ingoa ra, e
kia akaruke i ta ratou ara, kua oti ratou
36 i te tairoia e koe ra: E akarongo mai
koe i runga i te rangi ra i reira, e aka-
kore mai koe i te ara a to au tavini, e a
to au tangata ia Iseraela; e akakite
mai koe kia ratou i te ara meitaki kia
aere ratou ra; ka oronga mai i te ua

ki runga i to enua nei, i tei orongaia
mai e koe ki to au tangata nei ei tu-
anga.
Kia rokoia te enua nei e te onge, te 37
maki-mate, te veravera, te pueka, te
akeride, *e* te anue; *e* kua akapiniia
ratou e to ratou au enemi i te au oire i
to ratou enua; *kia rokoia* e tera mate, e
tera maki; Ko te au pure katoa *e* te au 38
patianga e patiia e te au tangata katoa,
e to au tangata katoa e Iseraela nei, i te
tangata katoa i kite i te kino o tona uaorai
ngakau, e kua oora tika mai i ona puke
rima ki teianei are: Ei reira koe e aka- 39
rongo mai ei i runga i te rangi i te
ngai taau e noo ra, ka akakore mai ei
i te ara, e e rave, e akatau mai oki
koe *i te tuatua* ki te tangata katoa kia
tau ki tona aerenga, ko koe oki te kite
i tona ngakau; ko koe, ko koe anake
ra, tei kite i te ngakau o te tamariki
katoa a te tangata nei: Kia mataku 40
oki ratou ia koe i te au rā katoa i to ra-
tou noo anga i te enua taau i oronga
mai ki to matou nei ai metua ra.
I te tangata ke ra, kare to Iseraela i 41
toou nei au tangata, no toou nei ingoa i
tae mai ei mei te enua mamao maira;
Ka akarongo oki ratou i toou ingoa i 42
te maata, e to rima marōrō, e to rima i
akatikaia ra; kia aere maira aia, e kia
pure tika mai ki teianei are: E aka- 43
rongo mai koe i reira i runga i te
rangi i te ngai taau e noo ra, ka akatika
mai ei i ta taua tangata ke i kapiki ia
koe ra; kia kite to te ao katoa nei i
toou ingoa, kia mataku ia koe, mei toou
katoa ra iti-tangata mei ia Iseraela nei;
kia kite oki ratou i teianei are i aka-
tuia e au nei, e kua tapaia i te ingoa
noou ra.
Kia aere toou iti-tangata e tamaki i 44
to ratou au enemi, na te arataa taau e
tono ia ratou, kia pure maira ratou kia
Iehova ki teianei oire i ikiia e koe ra, e
teianei are i akatuia e au no toou ra
ingoa: E akarongo mai koe i reira, i 45
runga i te rangi ra, i ta ratou pure e ta
ratou i pati ra, e tupae mai koe ia ratou.
Kia ara ratou ia koe, (kare atu oki e 46
tangata e kore ei te ara,) e kua riri
iora koe ia ratou, e kua tuku atu koe
ia ratou ki te enemi, e kua apai tuikaa-
ia atu ratou e ratou ki te enua o te
enemi, ki te *enua* mamao, e kare ra, te
enua vaitata; Kia akamaaraara to ratou 47
ngakau i te enua i apai tuikaaia'i ratou
ra, e kua ariu mai, e kua pure mai ia
koe i taua enua i tuikaa'i ratou ra, kia
tuatua mai e, Kua ara matou, kua
tatipake matou, kua rave matou i te
kino; E kia anga maira ratou kia koe 48
ma to ratou ngakau katoa ra, e ma to
ratou vaerua katoa, i te enua o to ratou
enemi tei apai tuikaa ia ratou, e kua
pure ratou ia koe ma te anga ki to ra-
tou ra enua, i orongaia mai e koe no
to ratou ai metua ra, ki te oire i ikiia
e koe ra, e te are i akatuia e au no
49 toou ra ingoa: E akarongo mai koe i
reira, i runga i te rangi i te ngai taau
e noo ra, i ta ratou pure, e ta ratou i
50 pati ra, e tupae mai koe ia ratou, Ka
akakore mai ei koe i te ara a to au
tangata i ara ai ia koe ra, e te au ara
katoa i riri ei koe ra, e akatupu oki
koe i te aroa i te aronga i apai tuikaa
ia ratou ra, kia aroa mairai ratou ia
51 ratou: Ko toou ra ïa au tangata ko
ratou, e ko taau ïa tuanga, taau oki i
arataki mai mei Aiphiti maira, mei
52 rotopu i te umu auri ra. Kia puera
oou mata i te pure a to tavini, e te
pure a to au tangata ia Iseraela, e
akarongo koe ia' ratou i te au mea ka-
toa ta ratou e tautopa atu ia koe ra.
53 Kua akataka keia ratou e koe mei roto
mai i to te ao katoa nei, ei tuanga naau
orai, taau rai oki i tuatua i to tavini ra
ia Mose, ka arataki mai ei koe i to
matou ai metua mei Aiphiti mai, e
taku Atu e Iehova e.
54 E oti akera ia Solomona i te pure
i teianei pure katoa, e teianei patianga,
kia Iehova ra, kua tu akera aia ki
runga mei mua mai i te atarau a Ieho-
va, mei te tuku anga i te turi ki raro,
e kua oora akera i ona rima ki runga i te
55 rangi. Kua tu iora aia, e kua akaora
maira i te uipānga Iseraela ravarai,
56 ma te reo maata, na ko maira, Kia
akameitakiiā Iehova, kua oronga mai
aia i te au ki tona ra au tangata kia
Iseraela, mei tana oki i tuatua maira;
kare oki tetai reo i topa i te au tuatua
memeitaki katoa tana i tuatua mai
57 i tona tavini ra ia Mose. Ei vaitata
katoa to tatou Atua ko Iehova ia tatou
nei, mei iaia katoa i vaitata mai i to
tatou ai metua ra: auraka rava aia e
vaoo mai ia matou, auraka katoa e
58 akaruke ia matou: E kia akaariu aia
i to matou nei ngakau kiaia uaorai,
kia aere katoa matou na tona katoa au
aerenga, e kia akono i tana ra au
akauenga, e tana ra au akonoanga, e
tana au tuatua-tau, tana i akaue mai i
59 to tatou ai metua ra. E kia vai marie
rai taku nei au tuatua, i pureia e au
ki mua i te aroaro o Iehova ra, i vai-
tata i to tatou Atua ia Iehova i te po e
te ao, kia tupae mai aia i tona tavini,
e to te au tangata nona to Iseraela, i
tei tau ia ratou, i te au rā katoa nei:

Kia kite to te ao katoa nei e ko Iehova 60
anake ra te Atua, kare atu. E aka- 61
tau oki i to kotou ngakau ki to tatou
Atua kia Iehova, kia aere na tana ra
au akonoanga, e kia akono i tana au
akauenga, mei tei teianei rā.

Kua apai te ariki, e Iseraela katoa, i 62
te tusia ki mua i te aroaro o Iehova.
Kua apai aturā Solomona i te au tusia 63
au, tana ïa i apai kia Iehova, okotai
takau ma rua i te tausani i te bovi,
okotai anere e rua ngauru i te tausani
i te mamoe. I pera te ariki e to Ise-
raela katoa i te akatapu anga i te are o
Iehova. I taua rā ra te akatapu angaia 64
e te ariki *te ngai* i rotopu i te kezere i
mua i te are o Iehova: i reira oki te
au tusia karakaratio, e te tusia kai, e
te tongaua no te tusia au ra: no te
mea e iti te atarau veo i mua ia Ie-
hova kia āriki i te au tusia karakaratio,
e te tusia kai, e te tongaua no te tusia
au ra. E oroa ta Solomona i akono i 65
reira, e ko Iseraela katoa i te kai anga,
e aronga maata, mei te tomoanga i Ha-
mata mai e tae ua atura ki te kauvai i
Aiphiti ra, ki mua i te aroaro o to
tatou Atua ko Iehova, po itu, e po itu
mai, okotai ngauru ma a i te rā. E 66
tae akera ki te varu o te rā ra, kua
tuku ua atura aia i te tangata: kua
akameitaki maira ratou i te ariki, e
aere atura ki to ratou au puakapa, ma
te pereperekavana e te rekareka o te
ngakau, i te au meitaki katoa ta Iehova
i rave i tona tavini ia Davida, e ia
Iseraela i tona au tangata.

PENE IX.

Te tu rua anga o to te Atua aere aka-kite anga mai kia Solomona i te orama ra: te au oire tana i o ake kia Hirama: tona takinga i te au ngati Kanaana i toe ra; e tona au pai i te akatere anga ki Ophira.

EOTI akera te are o Iehova i te 1
akatuia e Solomona, e te are o
te ariki, e te au mea katoa ta Solomona
i anoano i te rave, Kua mama mairā 2
Iehova kia Solomona ra, ko te tu rua
ïa i te mama anga mai, mei iaia katoa
i mama mai kiaia i Gibeona. Kua 3
tuatua mairā Iehova kiaia, Kua aka-
rongo au i taau pure e taau pati anga,
i taau i pure mai ki mua iaku ra: kua
akatapuia e au taua are i akatuia e
koe ra, ei reira toku ingoa vaoo ei e
tuatau ua atu; ei reira oki toku mata
e toku ngakau ka vaoo atu ei i te au
rā katoa. Kareka ko koe ra, kia na 4
mua tikai koe iaku i te aere mei to to
metua ra mei to Davida i aere ra, ma
te akono meitaki o te ngakau, e ma te
tiratiratu, i te rave i taku i akaue atu
ia koe ra, kia akono koe i taku ra au
akonoanga, e taku ra au tuatua-tau:
5 Ei reira au ka akamou ei i te terono i
toou ra basileia ki runga ia Iseraela e
tuatau ua atu, taku oki i karanga atu
ki to metua ra kia Davida, ka tuatua'i
au ra e, Kare koe e ngere i te tangata
i te noo ki runga i te terono o Iseraela.
6 Kia anga ke ra kotou, e ta kotou au
tamariki, e kia kore e aru mai iaku, e
kia kore oki e akono mai i taku au akau-
enga, taku ra au akonoanga i tukuia atu
e au ki mua i to kotou aroaro, kia aere
rai kotou e kia akarongo i te au atua ke,
7 e kia akamori ia ratou: Ka tipu keia e
au Iseraela i reira i te enua i orongaia
e au no ratou ra; e teianei are, i aka-
tapuia e au i toku nei ingoa, ka akaruke
keia e au e kia ngaro atu; ka riro oki
Iseraela ei amuamuanga, e ei tuatua-
8 anga, i te tangata ravarai. E teianei
are e teitei nei, ka riro ei vavaranga, e
ei avirianga na te tangata katoa e na
reira te aere; ka riro i te tuatua mai
e, Eaa rā Iehova i akapera mai ei ki
9 teianei enua, e teianei are? Ei reira
e karangaia atu ei e, No te mea kua
akaruke ratou i to ratou Atua ia
Iehova, tei arataki mai i to ratou ai
metua mei te enua maira mei Aiphiti,
e kua opu atu ratou i te au atua ke, e
kua akamori ia ratou, e kua akarongo
ia ratou ra: i apai mai ei a Iehova
i teia katoa nei au kino ki runga ia
ratou.
10 E ope akera te au mataiti okotai
takau ra, e oti akera nga are e rua i
te akatuia e Solomona, i te are o Ie-
11 hova, e te are o te ariki ra, *No te mea*
kua oronga mai te ariki o Turia ra ko
Hirama i te arezi e te berusi, e te
auro, na Solomona, e na akera tona
inangaro, kua apai atura te ariki ra ko
Solomona i te au oire no Hirama, oko-
12 tai takau, i te enua ra i Galilea. Kua
aere mairā Hirama mei Turia mai e
atoro i taua au oire ra i o maiia mai e
Solomona; kare akerai i tau iaia.
13 Kua tuatua akera aia, Eaa teianei au
oire taau i o mai noku nei, e taku tae-
ake? Tapa iora aia i taua au *oire* ra,
ko te enua ra ko Kabula, *te ingoa*
uaorai ïa e tae rava akenei ki teianei
14 rā. Kua akau mairā Hirama i te au
taleni auro na te ariki, okotai anere e
rua ngauru.
15 Teia te mea i akatakaia'i tetai pouou
tangata e Solomona; ei akatu i te are
o Iehova, e te are nona uaorai, e Milo,

e te patu i Ierusalema, e ia Hazora, e
Megido, e Gezera. Kua aere maira te 16
ariki o Aiphiti ra ko Pharao, e kua
rauka Gezera iaia, kua ka i te ai, e
kua pou te ngati Kanaana i noo i
taua oire ra i te taia, e kua oronga
mai no te tamaine no te vaine a Solo-
mona ei ōra; E kua akatu akerā 17
Solomona ia Gezera, e ia Bete-horona
i raro ra, E Baalata, e Tadamora i te 18
medebara, i te enua ra, E te au oire 19
vairanga apinga ravarai na Solomona,
e te au oire no te au kariota, e te au
oire no te aronga akaoro ipo ra, e te au
mea katoa ta Solomona i anoano i te
patu i Ierusalema, e Lebanona, e i te
enua katoa o tona ra basileia. Ko te au 20
tangata katoa i toe ra i te ngati Amori,
te ngati Heta, te Perizi, te ngati
Heva, e te ngati Iebusi, kare to te ta-
mariki a Iseraela, E tamariki ra na te 21
aronga i vaioia i runga i te enua ra,
tei kore i pou i te tamariki a Iseraela,
ko ta Solomona ïa i akataka ei tau-
taūnga e tae rava akenei ki teianei
rā. Kareka te tamariki a Iseraela, 22
kare ratou i akataviniia e Solomona;
ei tangata ïa no te tamaki, ei tavini
nona, ei ui rangatira, e aronga kapena,
ei aronga kavana no te au kariota no-
na, e te akaoro ipo ra. Ko te aronga 23
ïa i maata i te au rangatira i rungao
i te angaanga a Solomona, e rima
anere, e rima oki ngauru, tei ia ratou
te tuatua i te aronga i rave i taua
angaanga ra.

E tae maira te tamaine a Pharao 24
mei te oire mai o Davida ra ki tona ra
are i akatuia e *Solomona* nona ra: kua
akatu akera aia ia Milo i reira.

Ka toru akera o Solomona apai anga 25
i te tusia karakaratio, e te tusia au, ki
runga i te atarau i akatuia e ia na Ie-
hova, i te mataiti okotai; e kua tutungi
aia i te tumiama ki runga i te reira, ki
mua i te aroaro o Iehova. Oti rava
akera taua are ra iaia.

Kua tarai oki a Solomona i te au 26
pai i Eziona-gebera, i vaitata i Elota,
i taatai i te tai muramura, i te enua
ra i Edoma. Kua akaue akerā Hi- 27
rama i tona uaorai au tavini e kapiti
katoa i te au tavini o Solomona ki
runga i te pai, e aronga pai karape *i te
angaanga* moana. E aere atura ratou 28
ki Ophira, e kua rave maira i te auro,
e a anere e rua ngauru i te taleni, e
kua apai maira ki te ariki ra kia Solo-
mona.

PENE X.

Te ariki vaine o Seba i te aere anga mai kia Solomona ra: to Solomona apinga maata roa, e te ngateitei: tona au meitaki.

1 E KITE akera te ariki vaine i Seba
i te rongo ia Solomona i te ingoa o
Iehova, kua aere maira aia e ui kiaia i
2 te tuatua pikipiki ra. Koia ma te
urupu maata rava i te tae anga mai ki
Ierusalema; ma te kamela i te apai
anga mai i te rakau kakara, e te auro
maata ua atu, e te toka memeitaki; e
tae atura aia kia Solomona, kua ka-
rangaranga atura aia iaia i te au tuatua
3 ravarai i roto i tona ngakau. Kua
matara maira ia Solomona te au mea
ravarai tana i ui maira, kare rava *ana*
tuatua ngaro i te ariki tei kore i aka-
4 kiteia atu kiaia. E kite akera taua
ariki vaine i Seba ra i to Solomona
pakari maata, e te are i akatuia e ia,
5 E te kai i tana ra kaingakai, e te no-
noo anga o tona au tavini, e te tu anga
o te aronga i piri kiaia ra, e to ratou
kakau, e te aronga apai kapu nona; e
te kakenga nona i aere ei aia ki runga
ki te are o Iehova; kare atura e vae-
6 rua o roto iaia. Kua karanga atura
aia ki te ariki, E tuatua-mou rai taku
i rongo i toku ra enua, i taau ravenga
7 e toou pakari. Kare ra au i akarongo
i taua au tuatua ra, e kia tae maira au,
e kite pu akenei oku mata nei: e i na,
kare rai te afa i akakiteia mai kiaku
nei: kua maata rava atura toou pakari
e toou mana i tei akarongoia e au ra.
8 E ao to te au tangata noou nei, e ao
to teia au tavini noou, e tu ua rai i vai-
tata ia koe nei, ka akarongo ei i te tua-
9 tua pakari naau ra! Kia akameitakiia
to Atua, ko Iehova, ko tei mataora mai
ia koe, e kua akanoo ia koe ki runga i
te terono o Iseraela nei; no to Iehova
aroa mutu kore ia Iseraela, i akariro ei
aia ia koe ei ariki, ei rave i te tuatua-
tau e te tuatua-tika.
10 E kua oronga atura aia i te auro na
te ariki okotai anere e rua ngauru i te
taleni, e te rakau kakara e mea maata,
e te toka memeitaki: kare atu e rakau
kakara i te maata i tae mai, mari ra ko
tei orongaia mai e te ariki vaine i Seba,
11 ki te ariki ra kia Solomona. E te au
pai katoa o Hirama, i tei uta mai i te
auro mei Ophira mai, kua uta katoa
mai i te rakau ra, i te alamuga, mei
Ophira mairai, e mea maata roa, e te
12 toka memeitaki. Kua rave iora te
ariki i taua rakau ra i te alamuga ei

toko no te are o Iehova, e no tona uao-
rai are, e te kinura, e te nabala, na te
aronga imene ra: kare ïa alamuga i te
tae anga mai, e te kitea anga, e tae
rava akenei ki teianei rā. Kua oronga 13
atura te ariki ra ko Solomona i ta te
ariki vaine i Seba i anoano ra, i te au
mea ravarai tana i pati ra, 'taka atura
ta Solomona i oronga atu kiaia i tei tau
ki te ariki ra. Oki atura aia, aere
atura ki tona uaorai enua, koia ma
tona au tavini.
E te teiaa o te auro i tae mai kia 14
Solomona i te mataiti okotai ra, e ono
ïa anere e ono ngauru ma ono i te
taleni auro: Te taka atura *tei rauka* 15
mai iaia i te aronga i akaputuputu ra,
e ta te aronga i oko i te rakau kakara
ra, e ta te ui ariki i Arabia ra, e te
aronga kavana o te enua ra. Kua 16
anga iora te ariki ra ko Solomona i te
paruru e rua anere, e auro tupakiia;
okotai paruru ra e ono ïa anere *sekela*
auro. *Kua anga iora* oki *aia* i e toru 17
anere paruru, e auro tupakiia; okotai
paruru e toru ïa mina i te auro: kua
tuku akera te ariki i te reira ki roto i
te are i te vaorakau i Lebanona ra.
Kua anga iora te ariki i te terono 18
maata sene ra, e kua vaî ki te auro
meitaki ra. E ono takainga to taua 19
terono ra, e mea takapuna ïa i muri
mai: e te vai ra te mouranga-rima i te
nooanga i tetai pae, e tetai pae, e nga
liona e rua i te tu anga i vaitata i aua
nga mouranga-rima ra. E te au liona 20
okotai ngauru ma rua i tetai pae e tetai
pae i te tu ua anga ki runga i nga ta-
kainga ra e ono ra. Kare rava ïa mea
i te anga angaia i te au basileia katoa
ra. E te au kapu inu ravarai a te 21
ariki ra, a Solomona, e auro anake ïa,
e te au āriki ravarai i te are i te vao-
rakau i Lebanona, e auro meitaki anake
ïa; kare rava e mea ario; kare i ako-
noia ei apinga i te au rā o Solomona ra.
E pai Taresisa to te ariki tei te moana, 22
e te au pai katoa o Hirama i Taresisa
ra; okotai rai riro anga e toru katoa
mataiti; i te apai anga mai i te auro, e
te ario, *e* te sene, e te kuri-tangata, e
te teki.
Tu ke rava atura te ariki ra ko 23
Solomona i te apinga e te pakari i te ui
ariki katoa i te ao nei. Kua kimi 24
maira to te ao katoa nei ia Solomona,
kia akarongo ratou i tana tuatua pakari
i tukuia mai e te Atua ki roto i tona
ngakau. E kua apai ratou, te tangata 25
katoa ra, i tana uaorai taoonga-rima, i
te au mea ario, e te au mea auro, e te
kakau, e te taoonga tamaki, e te rakau
kakara, *e* te ipo, e te mule, ei apinga,
26 to tera mataiti, tera mataiti. Kua
akaputuputu iorā Solomona i te ka-
riota, e te au tangata akaoro ipo; oko-
tai tausani e a anere ona kariota, e
okotai ngauru ma rua i te tausani i te
au tangata akaoro ipo, ko tei akanooia
e ia i roto i te au oire kariota, e i te
27 ariki i Ierusalema. Riro atura te ario
i te ariki, mei te toka ra te tu i Ieru-
salema: e te arezi mei te sukamino i te
28 o ra, i te maata. E aronga ipo tei
apaiia mai mei Aiphiti maira na Solo-
mona; na te urupu tangata oko o te
ariki i rave i taua anana *ipo* ra ma te
29 akono i te oko mou ra. E rauka maira
e kua apaiia maira te kariota okotai
mei Aiphiti mai i te *au sekela* ario e
ono anere, e te ipo ra, okotai ïa anere e
rima ngauru; e mei te reira katoa kia
apaiia mai e ratou na te au ariki ngati
Heta ra, e te au ariki i Arama ra.

PENE XI.

Te au vaine a Solomona; i akamori ei aia i te idolo; i riri ei te Atua: tona au enemi: tona matenga; e tona tupau.

1 INANGARO aturā Solomona i te
vaine ke ke e manganui, ratou ka-
toa e te tamaine a Pharao, ko te vaine
ngati Moabi, e te ngati Amona, te ngati
2 Edoma, te Sidona, te ngati Heta; No
te pa enua ta Iehova i tuatua mai ki
te tamariki a Iseraela ra, Auraka ko-
tou e aere atu ki roto ia ratou ra,
auraka oki ratou e aere atu ki roto ia
kotou na: ka riro i te akaariuia e ra-
tou to kotou ngakau kia aru i to ratou
au atua: kua riro rava to Solomona
3 ngakau kia ratou. E itu anere ana
vaine, e ui ariki anake, e toru anere i
te palake, anga ke atura tona ngakau i
4 taua au vaine nana ra. Tangata me-
tua akera oki a Solomona, kua akaa-
nga keia iora tona ngakau e te au vaine
nana ki te au atua ke: kare akenei
tona ngakau i tau ki tona Atua kia Ie-
hova, mei te ngakau o tona metua ra
5 ko Davida. Kua aru atura oki a Solo-
mona ia Asetoreta, i te atua vaine no
Sidona, e te aru anga atu ia Moloka, i
te idolo viivii a te ngati Amona ra.
6 Kua rave oki a Solomona i te kino i
mua i te aroaro o Iehova, kare akerai i
aru totomapu tikai ia Iehova, mei to tona
7 metua mei to Davida *i aru ra.* Kua
akatu akerā Solomona i tetai ngai tei-
tei no Kemosa, no te idolo viivii o
Moabi ra, ki runga i te tuaivi i mua
atu ia Ierusalema, e no Moloka, i te

idolo viïvii o te tamariki a Amona ra.
E kua pera katoa aia i te au vaine ke 8
nana ra, ko tei tutungi i te tumiama,
e kua apai i te tusia na to ratou uaorai
au atua.
Riri akerā Iehova ia Solomona, no 9
te mea kua anga ke tona ngakau i te
Atua no Iseraela ia Iehova, ka rua
akera oki ona akakite anga mai kiaia,
E kua ikuiku aia iaia i taua au mea 10
nei, e auraka aia e aru i te au atua ke:
kare akerai aia i akono i ta Iehova
i ikuiku mai *kiaia* ra. Kua tuatua 11
mairā Iehova kia Solomona, Ko koe
rai i akapera maira, kare koe i akono
i taku koreromotu, e taku nei au ako-
noanga, i akaueia atu e au ia koe ra,
ka aacia e au teianei basileia ia koe, e
ka oronga au ki toou ra tavini. Kare 12
ra au e akapera i toou nei tuatau, no to
metua no Davida; kia tae ra ki te rima
o to tamaiti ka aae keia'i e au. Kare 13
ra au e aae takiri mai i te basileia
katoa; ka apai ra au i tetai kopu na
to tamaiti, no toku tavini no Davida,
e no Ierusalema i ikiia e au nei.
Kua akatupu akerā Iehova i tetai 14
enemi no Solomona, ko te ngati Edoma
ra ia Hadada: e uanga no te ariki i
Edoma taua *tangata* ra. Ka noo ei 15
oki a Davida i Edoma ra, e riro atura
te kapena o te nuku ra ko Ioaba ki
runga e tanu i te aronga mate ra, kua
oti akera te au tane i Edoma i te taia;
(Ka ono akera oki o Ioaba marama i te 16
noo anga i reira e to Iseraela katoa, e
ope rava akera te au tane i Edoma i te
tipu keia.) Oro aturā Hadada i reira, 17
koia e tetai pae ngati Edoma, e aronga
tavini o tona metua, ma ia katoa ra,
aere anake atura ki Aiphiti; e tamaiti
iti a Hadada i reira. Aere atura ra- 18
tou mei Midiana atu, e tae atura ki
Parana: e kua arataki atura ratou i te
tangata mei Parana atu, aere atura
ki Aiphiti, kia Pharao ki te ariki o
Aiphiti ra; e kua oronga maira aia i te
are nona, e kua akono atura i te kai
nana, e kua oronga i te kainga nona.
Kite puia mai a Hadada e Pharao, e 19
kua oronga atura aia i te taeake o tana
uaorai vaine ei vaine nana, i te tuaine
o te ariki vaine ra ia Tahapene. Anau 20
akera ta taua tuaine o Tahapene i te
tamaiti nana ia Genubata, e topa ua
atura te u ia Tahapene i te ngutuare
o Pharao: kapiti katoa aturā Genu-
bata ki te ngutuare o Pharao, i roto i
te au tamariki a Pharao. Kite akerā 21
Hadada i Aiphiti e kua moe katoā Da-
vida ki o tona ai metua katoa ra, e kua
mate te kapena o te nuku ra ko Ioaba,
kua karanga aturā Hadada kia Pharao,
E tuku akena koe iaku, e aere au ki
22 toku ra enua. Kua tuatua mairā Pha-
rao kiaia, Eaa taau mea toe iaku nei, i
anoano ei koe e aere ki toou ra enua
tikai? Kua karanga atura aia, Kare
rava ïa: e tuku ua ra koe iaku.
23 Kua akatupu akera te Atua i *tetai*
enemi rai nona, i te tamaiti a Eliada ia
Rezona, ko tei akaruke i tona pu i te
24 ariki o Zoba ia Hadadezera: Kua aka-
putuputu iora aia i te tangata kiaia ra,
e riro atura ei kapena no tetai taka-
nava, ka ta ai a Davida ia ratou *i Zoba;*
riro atura ratou ki Damaseko, e kua
noo ratou i reira, e kua au atura ratou
25 i Damaseko. E enemi aia no Iseraela
e ope rava akera to Solomona au rā, te
taka ra te takinga-kino o Hadada: e
kua makitakita aia ia Iseraela, riro
atura aia ei ariki no Arama.
26 E ko Ieroboama te tamaiti a Nebata
no Zereda i Epharata ra, e tavini no
Solomona, ko Zerua te ingoa o tona
metua vaine, e vaine takaua, kua aka-
27 teitei aia i *tona* rima i te ariki. Teia
te mea i akateitei ei aia i *tona* rima i te
ariki: kua akatu a Solomona ia Milo,
e kua patu aia i te au va'i i ngaangaa i
28 te oire o tona metua ra o Davida. E
tangata kaumaiti taua tangata ra ko
Ieroboama: te kite ra oki a Solomona
i te maroiroi o taua tangata ra, kua
akariro atura iaia ei rungao i te apinga
29 uipa i te ngutuare o Iosepha. Tei taua
tuatau ra, te aere uā Ieroboama mei Ie-
rusalema atu, e kua aravei akera te
peroveta ra ko Ahia i Silo iaia i te
arataa; kua kakau aia ki te kakau ou;
30 ko raua anake ra i te ngai atea: Kua
opu akerā Ahia i taua kakau ou i
runga iaia ra, kua aae iora e okotai
31 ngauru e rua ara aenga: Kua karanga
atura aia kia Ieroboama, Ka rave mai
koe e kia okotai ngauru aenga naau
uaorai: te na ko maira oki te Atua o
Iseraela ko Iehova, I na, e aae au i te
basileia i te rima o Solomona ra, ka
tukuia atu e au nga kopu okotai
32 ngauru kia koe: (Okotai ra ona kopu
e toe no toku tavini no Davida, e no
Ierusalema, te oire i ikiia e au no
roto i te au kopu katoa o Iseraela nei:)
33 No te mea kua akaruke ratou iaku, e
kua akamori i te atua vaine o to Si-
dona ia Asetoreta, *e* ia Kemosa i te
atua no Moabi, e ia Moloka i te atua no
te tamariki a Amona, e kare akenei i
aere na toku nei arataa i te akono anga
i tei tika ki mua i oku nei mata, e
taku nei au akonoanga, e taku nei au
tuatua-tau, mei tona metua mei ia

Davida. Kare ra au e rave katoatoa 34
mai i te basileia i tona rima: ei
ariki rai aia i te au rā katoa o tona ora
anga nei, no toku tavini no Davida, i
ikiia e au ra, no te mea kua akono aia i
taku au akauenga, e taku au akonoanga.
E rave ra au i taua basileia nei i te 35
rima o tana tamaiti, e ka oronga atu au
i nga kopu tino ngauru ra kia koe. Ka 36
oronga ra au i tetai kopu no tana
tamaiti, kia vai ua mairai ta toku
tavini ta Davida mori ki mua iaku i
Ierusalema nei, i te oire i ikiia e au
noku orai ei vairanga no toku nei
ingoa. Ko koe taku e ka rave, e ka 37
riro koe ei ariki ki runga katoa i ta to
ngakau e anoano ra; ei ariki oki koe
ki runga ia Iseraela. Ka riro oki kia 38
akarongo mai koe i taku katoa e akaue
ia koe, e kia aere koe i toku ra au arataa,
e kia rave koe i tei tika i toku mata nei,
i te akono anga i taku nei au akonoanga
e taku nei au akauenga, mei ta toku
tavini i rave mei ta Davida, ei vaitata
katoa au ia koe, e naku e patu i te are
mou noou, mei taku i rave i to Davida,
e ka oronga oki ia Iseraela kia koe;
E no reira au e tairo ei i te ngutuare o 39
Davida, auraka ra ei mea mutu kore.
No reirā Solomona i umuumu ei ia Iero- 40
boama e ta; kua tu akerā Ieroboama
e kua oro ki Aiphiti, ki te ariki o
Aiphiti kia Sisaka, noo atura i Aiphiti
e mate aturā Solomona. E te toenga 41
o te tuatua ia Solomona, e te au mea
katoa tana i rave ra, e tona oki pakari,
kare ainei tei tataia ki roto i te buka
angaanga a Solomona? E to Solo- 42
mona tuatau i te ariki anga i Ierusa-
lema ki runga ia Iseraela katoa e a ïa
ngauru i te mataiti. Kua moe iorā 43
Solomona ki o tona ra ai metua, e
tanumia iora aia i roto i te oire o tona
metua ra o Davida; tupauia akera aia
i te au e tana tamaiti ra e Reho-
boama.

PENE XII.

Te uruoa anga o te ngati Iseraela i Sekema e akaariki ia Rehoboama; koia kare i akarongo i te tuatua a te au tangata metua, i akaruke ei nga kopu tino ngauru iaia; akaiki iora ratou ia Ieroboama ei ariki no ratou: te tamaki o Rehoboama i akakoreia e te peroveta.

AERE aturā Rehoboama ki Sekema: 1
kua ope rava oki to Iseraela i te
tae mai ki Sekema e akaariki iaia. E 2
kite akerā Ieroboama te tamaiti a
Nebata i te noo anga i Aiphiti ra; (i
oro oki aia ki reira i mua i te aroaro o
te ariki ra o Solomona, e kua noo oki a
3 Ieroboama i Aiphiti ra;) Kua tono
akera ratou e tiki iaia. Kua aere mairā
Ieroboama e to Iseraela katoa, e tuatua
4 kia Rehoboama, na ko atura, E teiaa
rava to te zugo a to metua i runga ia
matou: e tenana, e akamāmā ake ana
koe i te angaanga maata a to metua, e
te zugo teiaa tana i tuku mai ki runga
ia matou nei, ka tavini atu ei matou
5 ia koe i reira. Kua tuatua maira
aia kia ratou, E aere kotou, e kia
po toru ra, ka oki akaou mai ei
kiaku nei. Aere atura taua aronga
tangata ra.
6 Kua ui akera te ariki ra ko Reho-
boama ki te aronga tangata metua i tu
ki mua i tona metua ia Solomona i te
ora anga ra, na ko akera, Eaa ta ko-
tou tuatua kia karanga atu au ki
7 teianei aronga? Kua tuatua maira
ratou kiaia, na ko maira, Ei tavini koe
no teianei aronga tangata i teianei rā,
ka tavini atu ei koe kia ratou, e kia
karangaranga atu koe kia ratou, e ei
tuatua meitaki taau e karanga atu kia
ratou, ka riro ïa ratou ei tavini noou
8 e tuatau ua atu. Akaruke akera aia i
te tuatua a taua aronga tangata metua
i tuku mai kiaia ra, e kua ui atura ki
te au tangata ou, okotai rai pakari ka-
toa anga ma ia katoa, e ko tei tu oki i
9 mua iaia: Kua karanga atura aia kia
ratou, Eaa ta kotou tuatua, kia karanga
atu tatou ki teianei aronga, ko tei tua-
tua mai kiaku nei, tei na ko mai e, E
akamāmā ana koe i te zugo i tukuia mai
e to metua ki runga ia matou nei?
10 Kua tuatua maira taua aronga tangata
ou ra, okotai rai pakari katoa anga ma
ia katoa ra, na ko maira, E na ko atu
koe ki te au tangata i tuatua mai kia koe
ra, ko tei tuatua mai e, E teiaa maata
to te zugo ta to metua i tuku mai ki
runga ia matou nei, e tamāmā mai koe
i taua zugo ra ia matou nei; e na ko
atu koe kia ratou, Ka maata toku
maikao-rima iti nei i te taukupu o
11 toku metua: Kua tuku rai oki toku
metua i te zugo teiaa ki runga ia kotou,
ka maata rava ra ta kotou zugo iaku;
i pāpā toku metua ia kotou ki te pāpā
tikai, ka pāpā ra au ia kotou ki te
sekopio.
12 Kua aere mairā Ieroboama e te ta-
ngata katoa kia Rehoboama ra i te po
toru, ta te ariki oki i tuatua maira,
ka tuatua mai ei ra e, E oki akaou
13 mai kotou kia tae ki te po toru. Kua
tuatua taivaiva maira te ariki ki taua
aronga tangata ra, akaruke akera oki

aia i te tuatua ta te au tangata me-
tua i tuatua ra; E kua karanga atura 14
aia kia ratou i te tuatua a te au tangata
ou, na ko atura, Kua akateimaa toku
metua i te zugo ki runga ia kotou, e
akamaata ra au i taua zugo no ko-
tou na; i pāpā oki toku metua ia
kotou ki te pāpā tikai, ka pāpā ra au
ia kotou ki te sekopio. Kare atura 15
te ariki i akarongo i taua au tangata
ra: no ko mai oki ia Iehova ra taua mea
nei, kia tupu tana tuatua ta Iehova i
tuatua ia Ahia i Silo ra, kia Ieroboama
te tamaiti a Nebata ra. E kite akera 16
to Iseraela katoa e, kare te ariki i
akarongo mai ia ratou, kua karanga
atura te au tangata ki te ariki ra, na ko
atura, Eaa ta matou puapinga ia Da-
vida nei? kare *a matou* tuanga i te
tamaiti *a* Iese: ei to kotou au puakapa,
e Iseraela e; e tenana, e Davida, e roi
i toou uaorai ngutuare. Aere anake
atura to Iseraela ki to ratou au pua-
kapa. Kareka te tamariki a Iseraela 17
i noo i te au oire i Iuda ra, e au to
Rehoboama ki runga ia ratou. Kua 18
tono akera te ariki ra ko Rehobo-
ama ia Adorama, no runga aia i te
apinga uipa ra; peïia iora aia e to
Iseraela katoa ki te toka, mate rava
akera; kua akamaroiroi iora te ariki
ra ko Rehoboama kia tae aia ki runga
i te kariota, e oro ki Ierusalema.
Kaitamaki iora Iseraela i te ngutuare 19
o Davida, e tae rava akenei ki tei-
anei rā.

Kite akera to Iseraela ravarai e kua 20
oki mai a Ieroboama, kua tono akera i
te tiki iaia e aere mai ki taua uruoa-
anga ra, e kua akaariki iaia ki runga
ia Iseraela katoa: kare rava e tangata i
aru i te ngutuare o Davida, mari ra ko
te kopu o Iuda anake ra.

E tae akerā Rehoboama ki Ierusa- 21
lema, kua akaputuputu maira aia i to
te ngutuare o Iuda, e to te kopu o
Beniamina, okotai anere e varu ngauru
i te tausani, ko te aronga toa i ikiia ïa,
e tamaki i te ngutuare o Iseraela, e
akaoki mai i te au kia Rehoboama te
tamaiti a Solomona ra. Kua tae 22
maira te tuatua a te Atua ki te tangata
no te Atua ra kia Semaia, na ko maira,
E karanga atu ki te ariki o Iuda kia 23
Rehoboama te tamaiti a Solomona ra, e
te ngutuare katoa o Iuda raua ko
Beniamina ra, e te toenga o te au
tangata ra, e na ko atu, Te na ko 24
mairā Iehova, Auraka kotou e tae,
auraka oki e tamaki ki to kotou ai
taeake ki te tamariki a Iseraela; ka
oki te tangata ravarai ki tona orai
ngutuare; naku oki taua mea nei.
Kua akarongo akera ratou i taua
tuatua a Iehova ra; e kua oki ra-
tou kua aere, ta Iehova oki i tuatua
maira.

25 Kua akatu akerā Ieroboama *i te oire
ra* ia Sekema, i te maunga ra i Ephe-
raima, e kua noo oki ki reira; e kua
aere atura aia, e kua akatu akera ia
26 Penuela. Te tuatua ua rā Ieroboama
i roto i tona uaorai ngakau, Ei teianei
ka oki ei te basileia ki te ngutuare o
27 Davida: Kia tae teianei aronga tangata
ki Ierusalema e apai i te tusia ki te
are o Iehova, ka riro i te oki akaou te
ngakau o teianei aronga ki to ratou pu
tikai ra kia Rehoboama, ki te ariki o
Iuda ra, e ka ta ratou iaku, ka oki
akaou atu ei ki te ariki o Iuda kia
28 Rehoboama ra. Kua kimi iora te
ariki i te ravenga, e kua anga iora i
nga kafa auro e rua ra, e kua karanga
atura ki *to Iseraela*, Angaanga maata
ta kotou i te aere ua anga ki Ierusa-
lema; i na to atua, e Iseraela e, ko tei
arataki mai ia koe mei te enua maira
29 mei Aiphiti. Kua tuku iora aia i
tetai i Betela, e kua vaoo iora tetai i
30 Dana. Riro atura taua mea ra ei ara:
aere anake atura te au tangata *e
akamori* i tetai e tae ua atura ki Dana.
31 Kua akatu iora aia i te are *tapu* i te
ngai teitei, e kua akariro i to roto i te
tangata rikiriki ei taunga, kare to te au
32 tamariki a Levi ra. Kua akono aturā
Ieroboama i te oroa, i te varu o te mara-
ma, i te rā okotai ngauru ma rima o taua
marama ra, mei te oroa i Iuda ra; e kua
apai aia *i te tusia* ki runga i te atarau
tana i akatu i Betela ra, ei tusia na nga
kafa i angaia e ia ra, e kua akanoo aia
i te aronga taunga i Betela, no te au
33 ngai teitei tana i akatu ra. Kua apai
aia *i te tusia* ki runga i te atarau i
akatuia e ia i Betela ra, i te rā okotai
ngauru ma rima i te varu o te marama,
koia te marama tei kimiia e tona
uaorai ngakau; e kua akono aia i te
oroa na te tamariki a Iseraela: e kua
apai aia *i te tusia* ki runga i te atarau,
e kua tutungi i te tumiama.

PENE XIII.

*Te rima o Ieroboama i marō, e te ora
i te pure a te perovcta: kua vare
taua peroveta ra i te pikikaa a tetai,
e kua mate i te liona.*

1 E I NA, kua aere maira tetai tangata
no te Atua ki Betela, mei Iuda
mai, i te tuatua na Iehova; te tu ua
rā Ieroboama i te pae atarau ei tutungi

i te tumiama. Kua kapiki atura aia i 2
taua atarau ra, i tuatuaia mai e Iehova,
na ko atura, E tera ra atarau e, e tera
ra atarau, te na ko mairā Iehova, I na, e
anau mai tetai tamaiti i te ngutuare o
Davida, ko Iosia te ingoa; ka apai aia
i te aronga taunga o te au ngai teitei ki
runga ia koe ra, i tei tutungi i te
tumiama ki runga ia koe ra, ka tutu-
ngiia oki te au ivi tangata ki runga ia
koe ra. Kua tuku mairā aia i te akairo 3
i taua rā ra, na ko maira, Teia te akairo
ta Iehova i tuatua maira, I na, ka ngaa
taua atarau nei, e te reu ai e vai i
rungao, ka maringi ïa ki raro.

Kite akera te ariki i te tuatua a te 4
tangata no te Atua, i tei kapiki i te
atarau i Betela ra, kua akatika mairā
Ieroboama i tona rima i runga i taua
atarau ra, tuatua maira, Ka opu ana;
marō atura taua rima i akatikaia e ia
ra, e kare atura i tika kia akaoki mai.
Ngaa iora oki taua atarau ra, e te reu ai 5
i runga i taua atarau ra, kua maringi ïa
ki raro, i te akairo ta te tangata o te Atua
i tuku i te tuatua a Iehova ra. Kua tua- 6
tua maira te ariki, na ko maira ki taua
tangata no te Atua ra, E tautopa atu
koe ki to Atua ra kia Iehova, e pure
koe iaku, kia akaoraia rai toku rima
nei. Kua tautopa atura taua tangata
no te Atua ra kia Iehova, akaoraia
akera te rima o te ariki, riro atura mei
tei muatangana ra. Kua tuatua maira 7
te ariki ki taua tangata no te Atua ra,
Aere katoa taua, ki te are akera, e
kaikai, e tutaki atu oki au ia koe.
Kua karanga atura taua tangata no te 8
Atua ra ki te ariki, Oronga ua mai koe
i tetai pae i te are noou, kare au e tae
atu ki roto, e kare oki au e kaikai, kare
e inu i te vai i teianei ngai; Kua 9
ikuikuia mai oki au e te tuatua a
Iehova, na ko maira, Auraka e kaikai,
auraka e inu i te vai, auraka e oki na
te arataa e aereia e koe ra. Oki atura 10
aia na tetai ara ke, kare i na te ara
tana i aere mai ki Betela ra.

Te noo ra tetai peroveta taito i Be- 11
tela; e kua aere maira te au tamariki
nana, kua akakite maira i te au anga-
anga i raveia e te tangata no te Atua i
Betela i te reira rā: ko te au tuatua
tana i karanga atu ki te ariki ra, kua
akakite katoa ratou ki to ratou metua
i te reira. Kua karanga atura te me- 12
tua kia ratou, I naea akenei oki aia i te
aere? kua kite nga tamariki i te ara i
aereia e taua tangata no te Atua ra,
mei Iuda mai. Kua karanga atura aia 13
ki nga tamariki nana ra, Ka tuku ana i
te nooanga ki runga i te asini naku.
Kua tuku ratou i te nooanga ki runga i
te asini nana: e kua noo aia i rungao,
14 E kua aru atura i te tangata no te
Atua ra, rokoia atu te noo ra ki raro
ake i tetai ale; kua karanga atura aia
kiaia, Ko taua tangata no te Atua ra
ainei koe mei Iuda mai? Kua tuatua
15 maira aia, Ko au. Kua karanga atura
aia, E aere taua ki te ngutuare e kaikai.
16 Kua tuatua maira aia, Kare au e tika
kia aere atu, kare au e tae atu ki roto
i to are; kare au e kaikai, kare oki au e
17 inu i te vai ia koe na i teianei ngai; I
tuatuaia mai oki au e Iehova, i na koia
mai au, Auraka koe e kaikai, auraka e
inu i te vai i reira, auraka oki koe e oki
18 na te ara e aereia e koe ra. Kua
karanga atura aia kiaia, E peroveta
katoa oki au mei ia koe katoa na, e kua
tuatuaia mai au e tetai angela i akaueia
e Iehova, na ko maira, E akaoki mai
iaia ki roto i to are, kia kai aia i te
kai, e kia inu aia i te vai. Kua
19 pikikaa aia iaia. E kua oki atura aia
raua katoa, e kua kaikai aia i roto i
tona are, e kua inu oki i te vai.

20 Te noo katoa ra raua i taua kainga-
kai ra, kua tae maira te tuatua a Iehova
21 ki taua peroveta i akaoki iaia ra: Kua
kapiki maira ki taua tangata no te Atua
mei Iuda maira, na ko maira, Te tua-
tua mairā Iehova, No te mea, kare
akenei koe i akarongo i te tuatua a Ie-
hova, e kare akenei koe i akono i te
ikuiku i ta to Atua ra i ta Iehova i
22 ikuiku mai ia koe ra, Kua oki maira
koe, e kua kai i te kai, e kua inu i te
vai i teianei ngai, ta *Iehova* oki i tua-
tua mai kia koe e, Auraka e kaikai,
auraka e inu i te vai; kare to kopapa
e tae ki te tanumanga o to ai me-
tua ra.

23 E pangia akera aia i te kai, e kua
inu *i te vai*, kua tuku aia i te nooanga
ki runga i te asini nana, na taua pero-
24 veta tana i akaoki maira. E riro atura
aia, kua aravei maira tetai liona iaia i
te arataa, mate atura aia: vaoo ua iora
tona kopapa i te arataa, kua tu iora te
asini i vaitata, e kua tu katoa iora te
25 liona i vaitatao i taua kopapa ra. E i
na, te aere ua ra etai puke tangata na
reira, e kua kite oki i taua kopapa ra i
te vaoo ua anga i te arataa ra, e taua
liona ra i te tu ua anga i vaitatao i taua
kopapa ra: e kua aere maira ratou
kua akakite maira i taua oire ra i nooia
e taua peroveta taito ra.

26 E kite akera taua peroveta i akaoki
mai iaia i te arataa ra, kua tuatua
akera aia, Ko taua tangata no te Atua
ra ïa, ko tei kore i akarongo i te tuatua

a Iehova: i oronga'i a Iehova iaia ki te
liona, i etietiia'i aia, e i mate ei, mei te
tuatua a Iehova tana i tuatua mai kiaia
ra. Kua karanga atura aia ki te au 27
tamariki nana ra, na ko atura, Ka
tuku i te nooanga ki runga i te asini
naku. Kua tuku oki ratou i te nooanga
ki runga. Aere atura aia e rokoia atu 28
te vai ua ra te kopapa i te arataa ra, e
te asini e te liona i te tu katoa anga i
vaitata i taua kopapa ra: kare te kopapa
i kaingaia e te liona, kare oki te asini i
etietiia. Kua rave atura taua peroveta 29
ra i te kopapa o taua tangata no te Atua
ra, kua tuku akera ki runga i te asini,
kua akaoki maira; i aere mai oki taua
peroveta taito ra ki roto i te oire, e aue,
e e tanu iaia. Kua tuku iora aia i 30
taua kopapa nona ra ki roto i tona
uaorai tanumanga; kua aue iora iaia,
na ko akera, E ae oki koe, e taku
taeake e! E oti akera aia i te tanumia 31
e ia ra, kua tuatua maira aia ki te au
tamariki nana ra, na ko maira, Kia
mate au ra, e tanu kotou iaku ki roto
i te tanumanga i tanumia'i te tangata
no te Atua ra; ei te pae toku ra ivi ki
tona: I te tuatua oki tana i kapiki i 32
te tuatua a Iehova i te atarau i Betela,
e te au are katoa i te ngai teitei i roto i
te au oire i Samaria ra, ka ope rave ïa i
te tupu.

E oti akera taua tuatua nei, kare a 33
Ieroboama i akaruke i tana ravenga
kino, kua oki ra e kua rave i to roto i
te tangata rikiriki ei taunga no te au
ngai teitei: ko tei anoano, kua rave
akera e akataoonga iaia, riro atura aia
ei taunga no te au ngai teitei ra. Riro 34
atura taua mea nei ei ara i te ngutuare
o Ieroboama, e akataka keia atura, e
pou rava akera i te ao katoa nei.

PENE XIV.

Ko Ieroboama i te tono poiri anga i tana vaine ki te peroveta ra kia Ahia, e ui i tana tamaiti maki: e tuatua tumatetenga tana i akakite atu kiaia. Te tuatua ia Rehoboama.

I TE reira tuatau, rokoia iora te ta- 1
maiti a Ieroboama ko Abiia e te
maki. Kua tuatua mairā Ieroboama 2
ki tana vaine, Ka tu, taku ïa tuatua kia
koe, ka akatu ke ia koe orai, kia kore
koe e kitea e, ko te vaine a Ieroboama;
e aere koe ki Silo: i na, tei reirā Ahia
peroveta ra, ko tei tuatua mai kiaku ra
e, *ka riro au* ei ariki i runga i teianei au
tangata. E taoi katoa atu i nga areto 3
okotai ngauru i to rima, e te areto
rikiriki, e tetai ūriki meli, ka aere atu
ei kiaia ra: ka akakite mai aia kia koe
4 i te ka tupu i te tamaiti nei. Kua
pera oki taua vaine a Ieroboama ra,
kua tu akera oki aia ki runga, aere
atura ki Silo, e tae atura ki te ngu-
tuare o Ahia. Kare akerai a Ahia e
kite mai kia akara: kua mou oki tona
5 mata i te ruaine anga. Kua tuatua
mairā Iehova kia Ahia, I na, te aere
maira te vaine a Ieroboama e ui kia
koe i tetai mea i tana tamaiti; kua
maki oki aia: e akono meitaki ra i taau
tuatua anga atu kiaia; ka riro oki aia
kia tae mai i te akatutu vaine ke ra.
6 Rongo akerā Ahia i te pakuku o
tona vaevae, i te tomo anga mai i te
ngutupa, kua karanga atura aia, Ka
tomo mai koe, e te vaine a Ieroboama;
eaa oki koe e pikikaa mai ei e vaine ke?
i tonokia mai oki au kia koe ma te *tua-*
7 *tua* tumatetenga. E aere, e karanga
atu kia Ieroboama, Te na ko maira te
Atua o Iseraela ko Iehova, No te mea
kua akateitei au ia koe i rotopu i te au
tangata nei, e kua akariro au ia koe ei
ariki ki rungao i toku au tangata nei ia
8 Iseraela; E kua aaeia mai e au te
basileia i te ngutuare o Davida, e kua
oronga atu kia koe: kare akenei ra
koe i aite ki toku tavini ra kia Davida,
ko tei akono i taku au akauenga, e tei
aru mai iaku ma tona ngakau katoa ra,
i te akono anake anga i tei tau ki toku
9 mata nei; Kua maata ra te kino taau
i rave i te aronga ravarai i na mua ia
koe ra: kua aere oki koe e kua anga i
te au atua ke noou ra, e te idolo i aka-
toia ra, ei akakoko mai iaku kia riri, e
kua akaruke koe iaku ki muri i to tua:
10 I na, i teianei, ka apai mai au i te
kino ki runga i te ngutuare o Ierobo-
ama, e ka tipu keia e au te au tane ki o
Ieroboama, mopani uaia'i e ngaro ua
atu aia i roto ia Iseraela nei: ka vaere
uaia e au te toenga o te ngutuare o
Ieroboama, mei te tangata e vaere i te
11 teita ra, e kare akera. To Ieroboama
kia mate ua i roto i te oire ra, na te
puaka-aoa e kai; e tei mate ua i roto i
te kainga ra, na te manu o te reva e kai:
12 na Iehova oki i karanga. E tenana, ka tu
koe ki runga, e aere ki toou orai ngu-
tuare: *e* kia tae to vaevae ki roto i te
13 oire ra, ka mate te tamaiti. E na to
Iseraela katoatoa e aue iaia, e tanu
oki iaia; koia anake ra oki to Ierobo-
ama e rauka'i te vaarua, no te mea, te
vai ra tetai mea meitaki i roto iaia i
te Atua o Iseraela ia Iehova, i te ngu-
14 tuare o Ieroboama. Ka riro oki a
Iehova i te akatupu i tetai ariki no
Iseraela, motu ke iora te ngutuare o

Ieroboama iaia i taua rā ra: eaa
ra oki, kua vave ua mai! Ka ta oki 15
a Iehova ia Iseraela mei te kakao e
ruruia ki raro i te vai ra, ka kiriti tumu
oki aia ia Iseraela i teianei enua mei-
taki, i orongaia mai e ia ki to ratou ra
ai metua, ka pueurikiriki ke oki ratou
iaia e kia topa mai te vai nei, no te mea
kua akatu ratou i te au Asetoreta, i te
akakoko anga atu ia Iehova kia riri. E 16
ka akaruke aia ia Iseraela no te ara a
Ieroboama, kua ara oki aia, e kua ara
oki Iseraela iaia.

Kua tu akera te vaine a Ieroboama 17
ra, riro atura, e tae atura ki Tireza: *e*
tei te tae anga atu ki te tomoanga ki
roto i te ngutupa ra, mate iora taua
tamaiti ra; Kua tanu iora ratou iaia; 18
e kua aue oki Iseraela katoatoa iaia, i
ta Iehova oki i tuatua maira, i tuatuaia
mai e ia i tona tavini ia Ahia peroveta ra.

E te toenga o te tuatua ia Ieroboama, 19
tana tamaki anga, e te tu o tona au, i
na, kua tataia ki roto i te buka, te tua-
tua no te au rā o te ui ariki o Iseraela
ra. E to Ieroboama au rā i te mou 20
anga i tona au, okotai takau ma rua i te
mataiti: kua moe iora aia ki o tona katoa
ra ai metua, tupauia akera aia i te au
o tana tamaiti ra e Nadaba.

Tei ia Rehoboama te tamaiti a Solo- 21
mona te au i Iuda. Tei te a ngauru
ma tai o te mataiti i riro ei te au ia
Rehoboama, okotai ngauru ma itu ona
mataiti i te ariki anga i Ierusalema, i
te oire i ikiia e Iehova no roto i te au
kopu katoa o Iseraela, ei vairanga no
tona ra ingoa. E te ingoa o tona me-
tua vaine, ko Naama ïa, e ngati Amona.
E rave kino ta Iuda i mua i te aroaro 22
o Iehova, e kua akakoko ratou iaia kia
vareae i te au ara i raveia e ratou ra, e
kua maata rava ta ratou i rave i ta to
ratou ai metua katoa. Kua akatu 23
katoa oki ratou i te au ngai teitei, e te
tiki, e te Asetoreta, ki runga i te au
ngai teitei katoa, e ki raro ake i te au
rakau marumaru katoa ra. E sodoma 24
oki te vai ra i taua enua ra: *e* te rave
anake ra ratou i te au peu viivii a to
te pa enua, i tuaruia e Iehova ki mua
i te aroaro o te tamariki a Iseraela.

E tae akera ki te rima o te mataiti i 25
taua ariki ra ko Rehoboama, kua aere
maira te ariki o Aiphiti ra ko Sisaka ki
Ierusalema e tamaki: E kua apai ke 26
atura i te au apinga no te are o Iehova,
e te au apinga o te are o te ariki ra;
kua akaope rava atura aia; e kua apai
aia i te au paruru auro katoa i angaia e
Solomona ra. Kua anga iora te ariki 27
ko Rehoboama i te au paruru veo
ei tupau, e kua tuku atura ki te rima
o te rangatira o te vaeau, ko tei tiaki i
28 te tomoanga o te are o te ariki ra. E
kua aere te ariki ki roto i te are o
Iehova, na te aronga vaeau i apai, e kua
akaoki mai ki roto i te pia vaeau.
29 E te toenga o te tuatua ia Reho-
boama, e tana katoa i rave, kare ainei
kua tataia ki roto i te buka, te tuatua
30 no te au rā o te ui ariki i Iuda ra? E
tamaki rai ta Rehoboama raua ko Iero-
31 boama, kare i akapaki. Kua moe iorā
Rehoboama ki o tona ra ai metua, e
tanu katoaia ki o tona ra ai metua i te
oire o Davida, e te ingoa o tona metua
vaine, ko Naama ïa, e ngati Amona.
Tupauia iora aia i te au e tana ra tamaiti
e Abiama.

PENE XV.

*Te tuatua i te au o Abiama, Asa, Na-
daba, e ko Baasa ra.*

1 E TAE akera ki te ngauru ma varu
o to te ariki ra o to Ieroboama te
tamaiti a Nebata ra mataiti, i ariki ei a
2 Abiama ki runga ia Iuda. E toru ona
mataiti i te ariki anga i Ierusalema.
Ko Maaka te ingoa o tona metua vaine,
3 e tamaine na Abisaloma. Aere atura
aia na te au ara katoa a tona metua, i
tei raveia e ia i mua ake iaia ra: kare
oki tona ngakau i tau ki tona Atua kia
Iehova ra, mei te ngakau o tona tu-
4 puna o Davida. No Davida ra, kua
oronga maira tona Atua ko Iehova i
tetai lamepa nana i Ierusalema, e kia
akateiteiia tana tamaiti i muri ake iaia,
5 kia akatinamouia Ierusalema: No te
mea kua rave a Davida i te mea tika ki
mua i te aroaro o Iehova, e kare i anga
ke i te au mea ravarai tana i akaue mai
kiaia ra, e ope rava ake ona au rā i te
ora anga nei, mari ra i te tuatua ia
6 Uria ngati Heta ra. E tamaki rai
ta Rehoboama e Ieroboama e ope rava
akera ona au rā.
7 E te toenga o te tuatua ia Abiama, e
te au mea katoa i raveia e ia ra, kare
ainei kua tataia ki roto i te buka, te
tuatua no te au rā o te ui ariki o Iuda
ra? E tamaki oki ta Abiama raua ko
8 Ieroboama. Moe iorā Abiama ki o
tona ra ai metua; kua tanumia iora
aia i te oire o Davida: tupauia akera
aia i te au e tana tamaiti ra e Asa.
9 E tae akera ki te mataiti e tai takau
o te ariki o Iseraela o Ieroboama, i riro
10 ei a Asa ei ariki no Iuda. E rua takau
akera ona mataiti okotai ara i te ariki
anga i Ierusalema. Ko Maaka te
ingoa o tona tupuna vaine, e tama-

ine na Abisaloma. E kua rave a 11
Asa i te mea tika ki mua i te aroaro
o Iehova mei ta tona metua katoa
ra mei ta Davida. Apai ke atura 12
aia i te au sodoma i taua enua ra,
e kua akaruke atura i te au idolo i
angaia e nga metua nona ra. E tona 13
tupuna vaine ko Maaka, kua akangere
aia iaia i te au, no te mea kua anga aia
i tetai idolo no Asetoreta; kua pou
akera ia Asa taua idolo ra, ta'u iora ïa
ki te ai i te pae kauvai ra i Kiderona.
Kare ra i ope te au ngai teitei i te apai 14
keia: kua tika rava ra to Asa ra nga-
kau ia Iehova e ope rava akera ona au
rā. E kua apai maira aia i te au 15
apinga i akatapuia e tona ra metua, e
te au apinga i akatapuia e ia uaorai, i
te *ario* e te auro, e te au āriki, ki roto
i te are o Iehova.

E tamaki rai ta Asa raua ko te ariki 16
o Iseraela ko Baasa, e ope rava akera
to raua au rā. Aere atura oki te ariki 17
o Iseraela ko Baasa e rave ia Iuda,
e kua patu iora ia Rama, kia kore
rava e tangata e tae ki vao, e e aere ki
te ariki o Iuda kia Asa ra. Kua rave 18
iorā Asa i te ario ravarai e te auro i toe
i te au apinga i te are o Iehova, e te
au apinga i te are o te ariki ra, e kua
tuku atura ki te rima o te au tavini
nona ra: e kua akau atura te ariki ra ko
Asa i te reira kia Bene-adada, te tamaiti
a Taberimona, te tamaiti a Heziona ra,
ki te ariki o Arama i noo i Damaseko
ra, na ko atura, Ei koreromotu ta 19
taua, *mei* ta toku metua e toou ra me-
tua; i na, tera mai te apinga naau, i te
ario e te auro; e aere mai, e akaatikau
i te koreromotu naau i te ariki o Ise-
raela ia Baasa ra, kia aere ke aia iaku
nei. Kua akarongo mairā Bene-adada 20
i te ariki ra ia Asa, e kua tono akera
aia i te au kapena o te au nuku nana
ra, e tamaki i te au oire i Iseraela, e ta
iora ratou ia Iiona, e ia Dana, e ia Abe-
la-bete-maaka, e ia Kinerota katoatoa,
e te enua katoa o Naphatali. E kite 21
akerā Baasa *i te reira*, kore akera i te
patu ia Rama, noo iora i Tireza. Kua 22
akakite akera te ariki ko Asa *i tana
tuatua* kia Iuda katoatoa ra; kare te-
tai i vaooia: kua rave akera ratou i te
au toka i Rama, e te rakau i tei patuia
e Baasa ra; *kua rave iora* te ariki ra
ko Asa i te reira, kua patu iora ia
Geba i o Beniamina, e Mizepe.

Te toenga o te au tuatua katoa ia 23
Asa ra, e tona ririnui katoa, e te au
mea katoa i raveia e ia ra, e te au oire
i akatuia e ia ra, kare ainei kua tataia
ki roto i te buka, te tuatua no te au rā
o te au ariki o Iuda ra? E tae akera
ki tona ruaine anga ra maki iora ona
24 puke vaevae. Moe iorā Asa ki o tona
ra ai metua, e tanumia iora ki o tona
ra ai metua i te oire o tona metua ra ko
Davida: tupauia akera aia i te au e
tana ra tamaiti e Iehosaphata.

25 E tae akera ki te rua o te mataiti o
Asa ariki no Iuda ra, i ariki ei a Na-
daba te tamaiti a Ieroboama ki runga
ia Iseraela, e rua akera ona mataiti i te
26 ariki anga ki runga ia Iseraela. Kua
rave iora aia i te kino ki mua i te aro-
aro o Iehova, aere atura na te arataa o
tona metua, e tana ara i ara ai a Ise-
27 raela iaia. E ko Baasa te tamaiti a
Ahia, no te ngutuare o Isakara, kua
kotikoti ›kupenga akera iaia. Mate
iora aia ia Baasa i Gibetona, no te Phi-
liseti ïa *oire;* kua tamaki atura oki a
Nadaba e Iseraela katoa ia Gibetona.
28 Tëi te toru o to Asa ariki no Iuda ma-
taiti, i mate ei aia ia Baasa, e riro akera
29 te au iaia ra. E riro akera aia ei ariki,
ta atura aia i te nguturare, ravarai o
Ieroboama; kare akerai aia i akatoe i
to Ieroboama i uti i te a'o, pou takiri
rava iaia, mei te tuatua oki a Iehova, i
tuatuaia mai e ia i tona tavini ko Ahia
30 i Silo ra: No te ara a Ieroboama i
raveia e ia, e ta Iseraela i rave i te tua-
tua nana ra, i te akakoko oki tana i
akakoko mai i te Atua o Iseraela ia
Iehova kia riri.

31 E te toenga o te tuatua ia Nadaba,
e tana katoa i rave ra, kare ainei
kua tataia i roto i te buka, te tuatua no
32 te au rā o te au ariki o Iseraela? E
tamaki rai ta Asa raua ko Baasa ariki
o Iseraela, e ope rava akera to raua
puke rā.

33 Tei te toru o to Asa ariki no Iuda
mataiti, i riro ei a Baasa te tamaiti a
Ahia ei ariki no Iseraela katoatoa i
Tireza, okotai takau akera mataiti e a
34 ara. Kua rave aia i te kino ki mua i
te aroaro o Iehova, aere atura na te
arataa o Ieroboama, e tana ara i ara ai
Iseraela iaia.

PENE XVI.

*Te totou a Iehu ia Baasa: te au o
Ela i muri ake: te tuatua ia Zi-
meri, Omeri, Tibeni, e Ahaba.*

1 KUA tae maira te tuatua a Iehova
kia Iehu te tamaiti a Hanani ia
2 Baasa, i te na ko anga mai e, No te
mea kua akateitei au ia koe mei raro
mai i te one-pueu ra, e kua akariro au
ia koe ei ariki i runga i toku ra au
tangata ia Iseraela nei; e kua aere koe

na te arataa o Ieroboama, e kua ara
toku au tangata nei ko Iseraela ia koe,
ei akakoko iaku kia riri i taua au ara
na ratou ra: I na, ka apai keia e au 3
te uanga o Baasa, e te uanga o tona ra
ngutuare; e ka akariro au i toou ra
ngutuare mei te ngutuare o Ieroboama
te tamaiti a Nebata ra. To Baasa 4
kia mate i roto i te oire ra, na te
puaka-aoa ïa e kai; e tona rai kia
mate i te kainga ra, na te manu ïa o te
reva e kai.
E te toenga o te tuatua ia Baasa, e 5
tana i rave, e tona ririnui, kare ainei
kua tataia ki roto i te buka, te tuatua
no te au rā o te au ariki o Iseraela?
Kua moe iorā Baasa ki o tona katoa ra ai 6
metua, e tanumia iora i Tireza: tu-
pauia akera aia i te au e tana tamaiti
ra e Ela. I pera mai te tuatua a 7
Iehova i te peroveta ra ko Iehu te
tamaiti a Hanani ia Baasa ra, e tona
katoa ra ngutuare, i te au kino katoa
tana i rave i mua i te aroaro o Iehova,
i te akakoko anga atu iaia kia riri i te
angaanga a tona rima, i te akaaiteite
anga ki te ngutuare o Ieroboama; e no
reira aia i mate ei *i te Atua*.
E tae akera ki te mataiti okotai 8
takau ma ono o Asa ariki no Iuda ra,
i ariki ei a Ela te tamaiti a Baasa ra ki
runga ia Iseraela i Tireza, e rua akera
mataiti. Tona tavini ra oki ko Zimeri, 9
e kapena no tetai pae kariota *nona* ra,
kua kaitamaki akera aia iaia, e te aka-
kona ra aia i te kava i Tireza i roto i
te are o Araza, e akaaere no *tona* ngu-
tuare i Tireza ra. Kua tomo akerā 10
Zimeri ki roto, kua ta atura iaia, e
mate rava akera, i te mataiti okotai
takau ma itu o Asa ariki no Iuda, riro
akera te au iaia uaorai. E tei te riro 11
anga te au iaia, e kua mou aia ki
runga i tona terono, kua ta aia i te
ngutuare katoa o Baasa ra: kare rava
tetai tane i toe i taua kopu-tangata ra,
kare oki e taunga i vaooia. Kua perā 12
Zimeri i taua ngutuare katoa o Baasa
ra, i te tuatua ta Iehova i tuatua mai
kia Baasa ia Iehu peroveta ra; No te 13
au ara katoa a Baasa ra, e te ara a tana
tamaiti ra ko Ela, i raveia e raua ra, i
ara ai oki Iseraela, i akakoko ei oki i te
Atua o Iseraela ko Iehova kia riri i to
ratou au idolo.
E te toenga o te tuatua ia Ela, e te 14
au mea katoa tana i rave ra, kare ainei
kua tataia ki roto i te buka, te tuatua
no te au rā o te ui ariki o Iseraela ra?
Tei te tai takau ma itu o te mataiti 15
o Asa ariki no Iuda ra i ariki ei a Zi-
meri i Tireza, e po itu akera. Te patia
ra to te au tangata ra puakapa i Gibe-
tona, no te Philiseti ïa *oire* i reira.
16 Kite akera taua aronga i roto i te pua-
kapa ra, e i tuatuaia e, Kua kai-
tamaki a Zimeri, e kua ta i te ariki:
kua iki iora to Iseraela katoa ra i te ka-
pena o te nuku ra ia Omeri, ei ariki ki
runga ia Iseraela ki roto i te puakapa, i
17 taua rā ra. Kua aere aturā Omeri e
to Iseraela katoa mei Gibetona atu,
18 kua tamaki atura ia Tireza. Kite
akerā Zimeri kua rauka taua oire ra,
kua aere atura aia ki roto i te punanga
i te are o te ariki ra, kua tutungi iora
aia i taua are o te ariki ra ki runga iaia
19 uaorai i te ai, mate atura, No te ara
tana i rave, ka rave ei aia i te kino ki
mua i te aroaro o Iehova ra, i te aere
anga na te arataa o Ieroboama, e te ara
tana i rave, i ara ai oki Iseraela.
20 E te toenga o te tuatua ia Zimeri, e
te kaitamaki nana ra, kare ainei kua
tataia ki roto i te buka, te tuatua no te
21 au rā o te au ariki o Iseraela ra? Kua
mavete akera Iseraela ki e rua pae, ko
tetai pae ra, aru atura ia Tibeni te
tamaiti a Ginata, e akaariki iaia; e
22 tetai pae ra, aru atura ia Omeri. Autu
iora ra te au tangata i aru ia Tibeni te
tamaiti a Ginata i te au tangata i aru
ia Omeri: e mate iorā Tibeni, riro
atura te au ia Omeri.
23 Tei te toru o te ngauru okotai ara o
Asa ariki no Iuda ra mataiti, i ariki ei
a Omeri ki runga ia Iseraela, okotai
ngauru ma rua mataiti: e ono ona
24 mataiti i te ariki anga i Tireza. Kua
oko aia i te tuaivi ra ko Samaria ia Se-
mera, i nga taleni ario e rua; e kua
akatu akera *i tetai oire* ki runga i taua
tuaivi ra, tapa iora i te ingoa o taua
oire i akatuia e ia ra i te ingoa ia Se-
mera i te pu o taua maunga ra, ko
25 Samaria. Kua rave iora rā Omeri i
te kino i mua i te aroaro o Iehova, kua
maata ua atu rai tona kino i te aronga
26 ravarai i na mua iaia ra. Kua aere
oki aia na te arataa katoa o Ieroboama
te tamaiti a Nebata ra, e tana au ara i
ara ai Iseraela iaia, ei akakoko i te
Atua o Iseraela ko Iehova kia riri i to
ratou au idolo.
27 E te toenga o te tuatua ia Omeri, i
raveia e ia ra, e te mea ririnui nana i
raveia e ia ra, kare ainei kua tataia ki
roto i te buka, te tuatua no te au rā o te
28 au ariki o Iseraela? Moe iorā Omeri
ki o tona ai metua katoa ra, e tanumia
iora i Samaria: tupauia akera aia i te
au e tana tamaiti ra e Ahaba.
29 Tei te mataiti e toru ngauru ma varu
o Asa ariki no Iuda ra, i ariki ei a

Ahaba, te tamaiti a Omeri, i Iseraela
ra: e rua ngauru e rua ara mataiti to
Ahaba, te tamaiti a Omeri, ariki anga
ki runga ia Iseraela i Samaria. Kua 30
rave iorā Ahaba, te tamaiti a Omeri, i
te kino i mua i te aroaro o Iehova,
maata rava atura tana i tei na mua
katoa iaia ra. E mei te mea e, e iti 31
ïa *ara* kia akono aia i te au ara a Iero-
boama te tamaiti a Nebata ra, kua rave
iora aia i te tamaine a te ariki o to
Sidona, a Etebaala, ia Iezebela ei vaine
nana, kua aere atura kua akamori ia
Baala, e kua akarongo iaia. Kua akatu 32
oki aia i tetai atarau na Baala i roto
i te are o Baala i akatuia e ia i Samaria.
Kua anga iora oki a Ahaba i tetai Ase- 33
toreta; maata rava atura to Ahaba
akakoko anga atu i te Atua o Iseraela
ia Iehova kia riri, i to te au ariki
katoa o Iseraela i na mua iaia ra.

Tei tona ra tuatau to Hiela i Betela 34
akatu anga ia Ieriko: kua akamou aia
i te tango o taua *oire* ra i *te matenga o*
tana tama mua ra ia Abirama, e tei *te*
matenga o tana *tama* openga ra ia Se-
guba, i akatu ei aia i te au ngutupa;
mei te tuatua a Iehova, i tuatuaia mai
e Iosua te tamaiti a Nuna ra.

PENE XVII.

Te totou o Elia ia Ahaba ra: kua angaiiā Elia e te manu i Kerita, e oti akera, na te vaine takaua i Zarephata aia i angai: tana ravenga mana i reira.

KUA tuatua mairā Elia i Tisibi, i 1
Gileada, kia Ahaba, Te ora ra te
Atua o Iseraela ko Iehova, taku e tu
ua nei ki mua i tona aroaro, kare e au
ïa, kare oki e ua, i eia nei puke mataiti,
mari ra kia tuatuaia e au ra.

Kua tae maira te tuatua a Iehova 2
kiaia, na ko maira, E aere koe e ariu 3
tika atu ki te itinga o te rā ra, ka pi-
pini atu ei i te pae kauvai ra ko Kerita,
i vaitata i Ioridana. E ka riro oki koe 4
i te inu i taua kauvai ra; e kua aka-
ueia e au te au orebi ei angai ia koe i
reira. Aere atura aia, e kua pera i ta 5
Iehova i tuatua maira: aere atura oki
aia, e kua noo iora i taua kauvai ra i
Kerita, i vaitata i Ioridana. E kua 6
apai maira te orebi i te areto e te
puaka i te popongi, e te areto e te puaka
i te aiai; e kua inu ua aia i taua kauvai ra.

E roa poto akera, marō atura taua 7
kauvai ra, no te mea kare e ua i taua
enua ra. Kua tae maira te tuatua a 8
Iehova kiaia, na ko maira, Ka tu, e 9
aere ki Zarephata i Sidonia, ka noo ei
i reira; i na, kua iku naia e au tetai
vaine takaua i reira nana koe e angai.
10 Kua tu akera aia, aere atura ki Zare-
phata; e tae atura aia ki te ngutupa o
te oire, i na, e vaine takaua, te koi aere
ra i te vaie: kua kapiki atura aia
kiaia, kua karanga atura, E apai mai
ana i tetai manga vai i roto i i te āriki
11 kia inu au, taku ïa tuatua kia koe. E
te aere atura aia e tiki *i taua vai ra*,
kua kapiki atura aia kiaia, e karanga
atura, Apai katoa mai i tetai manga
12 areto i to rima na. Kua tuatua maira
aia, Te ora ra to Atua ko Iehova, kare
rava aku e areto iti, mari ra tetai
manga faraoa okotai rima e ki, tei roto
i te paero, e tetai manga inu i roto i te
āriki: e i na, te koi aere nei au i tetai
manga vaie, ka aere ei au ki roto, ka
tunu ei na maua ma taku tamaiti, ka
13 kai ei maua, ka mate atu ei. Kua
karanga aturā Elia kiaia, Auraka e
mataku; e aere ra e akapera taau i
tuatua ra: e timata ana ra i te rave i
tetai va'i iti naku, ka apai mai ei kiaku
nei, ka rave ei i taau e ta to tamaiti.
14 Te tuatua maira oki te Atua o Iseraela
ko Iehova, Kare te paero faraoa e iti,
kare oki e pou te āriki inu, e tae ua
atu ki te rā e apai mai ei a Iehova i te
15 ua i te enua nei. Kua aere atura aia,
e kua rave i ta Elia i tuatua maira:
kua kai iora aia, e ko *Elia*, e tona
katoa ngutuare, *e manganui akera* te
16 rā. Kare *oki* taua paero faraoa ra i iti,
kare oki te āriki inu i pou, i ta Iehova
oki i tuatua mai ia Elia.
17 E i muri ake i te reira, rokoia iora
te tamaiti a taua vaine ra, te pu vaine
ngutuare, e te maki; e maki maata
tona, kare atura e a'o i toe i roto iaia.
18 Kua tuatua maira aia kia Elia, Eaa
taku ia koe, e te tangata no te Atu
na? i aere mai ainei koe kiaku nei, e
akakite akaou mai i taku nei ara, e kia
19 mate oki taku tamaiti? Kua karanga
atura aia kiaia, O mai ana to ta-
maiti. Kua rave maira aia iaia, tei
runga i tona umauma *te vairanga*, kua
apai atura iaia i tei runga pia i nooia
e ia orai, kua tuku iora iaia ki runga i
20 tona uaorai roi. E kua kapiki atura
aia kia Iehova, kua karanga atura,
E taku Atua, e Iehova e, kua apai
mai oki koe i te kino i te vaine takaua
taku e noo nei, i mate ei tana tamaiti?
21 Kua tipapa akera aia ki runga i taua
tamaiti ra, e ka toru akera ona tipapa
anga, kua kapiki atura kia Iehova, e
karanga atura, E taku Atua, e Iehova
e, teia taku tuatua kia koe, e akaoki mai
koe i te vaerua o teianei tamaiti ki roto

iaia. Kua akarongo mairā Iehova i te 22
reo o Elia ra; e kua oki maira te vae-
rua o taua tamaiti ra iaia, e kua ora
aia. Kua rave akerā Elia i taua ta- 23
maiti ra, kua apai maira ki raro, mei
runga mai i taua pia i runga ra, e ki
roto i te are, e kua apai atura ki tona
metua vaine ra: e kua karanga aturā
Elia, I na, kua ora to tamaiti. Kua 24
tuatua maira taua vaine ra kia Elia,
Ko te mea teia i kite ei au e, e tangata
koe no te Atua, e te tuatua a Iehova i
to vaa, e tuatua-mou ïa.

PENE XVIII.

Tonokiā Elia kia Ahaba: tana tuatua kiaia: te uipa anga i runga i Karamela: tana ua te tusia i ka ua i te ai: te matenga o te au peroveta o Baala; e te ua maata i te rauka anga.

E MANGANUI akera te rā i topa, 1
kua tae maira te tuatua a Iehova
kia Elia, i te toru o te mataiti, na ko
maira, E aere, e akakite ia koe uaorai
kia Ahaba; e naku e apai atu i te ua
ki runga i te enua nei. Kua aere iorā 2
Elia e akakite iaia orai kia Ahaba. Te
maata ra te onge i Samaria ra. Kua 3
karanga aturā Ahaba kia Obadia, ko
te akaaere ïa o tona ngutuare, (Te
maata ra to Obadia ra mataku ia Ie-
hova: Ka ta ai oki a Iezebela i te au 4
peroveta a Iehova ra, kua rave akerā
Obadia i tetai anere peroveta, kua
uuna, taki rima ngauru i roto i te ana
okotai, e kua angai ki te areto e te vai.)
Kua tuatua mairā Ahaba kia Obadia, 5
E aere koe na runga i te enua katoa
nei, e te au punavai ravarai ra, e te au
kauvai katoa; peneiake ko te kitea
atu te ngangaere rikiriki, kia ora te au
ipo, e te au mule, ko te ope takiri aea
te au puaka i te mate. Kua kokoti 6
iora raua i te enua, ka aere ei na ru-
ngao; riro aturā Ahaba na tona ara,
koia anake ra; riro aturā Obadia na
tona ara, koia anake ra.
Te aere ua rā Obadia, e i na, kua 7
aravei akerā Elia iaia, e kua kite akera
aia iaia, kua tipapa iora aia i raro te
mata, kua tuatua akera, Ko toku pu
ra ainei koe ko Elia? Kua tuatua 8
maira aia kiaia, Ko au: e aere, e ka-
ranga atu ki toou pu, I na, *tera ake* a
Elia. Kua karanga atura aia, Eaa ra 9
taku nei ara, i tuku ei koe i to tavini
ki roto i te rima o Ahaba kia mate au?
Te ora ra to Atua ko Iehova, kare rava 10
e enua, kare e basileia i toe, i kore ei
i tonokia te tangata e taku pu, i te kimi
ia koe: e kia tuatua mai ratou e, Kare
ua, kua akataputou atu aia i taua enua
ra, e taua basileia ra, e kare koe i kitea.
11 E tenana, te tuatua maira koe, E aere,
e akakite i toou pu, I na, *tera ake* a Elia.
12 Tei te riro anga au ra, ka riro te Vae-
rua o Iehova i te apai ke ia koe, e
kare e kitea atu e au; e kia aere au e
kia akakite kia Ahaba, e kare aia e
kite ia koe, ka riro aia i te ta mai
iaku: e teianei, i mataku ua ana to
tavini ra *ko au* ia Iehova mei toku ou
13 anga mairai. Kare koe i akakiteia
mai, e taku pu, i taku nei ravenga ka
ta ai a Iezebela i te au peroveta a Ie-
hova, e kua uuna au i tetai anere ta-
ngata i te au peroveta no Iehova, e
rima ngauru i roto i te ana okotai, e
kua angai au ia ratou ki te areto e te
14 vai? E tenana, te tuatua mai na koe
e, E aere, e akakite ki toou pu, I na,
tera ake a Elia; ka riro oki aia i te ta
15 mai iaku. Kua tuatua mairā Elia,
Te ora rā Iehova Sabaota, taku e tu
ua i mua i tona aroaro, ka akakite
tika atu au iaku orai kiaia i teia-
nei rā.
16 Aere aturā Obadia e aravei ia Aha-
ba, e kua akakite kiaia: e kua aere
17 mairā Ahaba e aravei ia Elia. E kia
akarā Ahaba ia Elia, kua tuatua mairā
Ahaba kiaia, Ko koe ainei tei taeko ia
18 Iseraela nei? Kua karanga atura aia,
Kare au tei taeko ia Iseraela; ko koe
ra, e te ngutuare o to metua, ko kotou
i akaruke i te au akauenga a Iehova, e
19 kua aru koe i te au Baala. E tenana, e
tono i te karere e akaputuputu ia Ise-
raela ravarai, e aere mai kiaku nei ki
te maunga nei ki Karamela, e te au
peroveta o Baala e a katoa anere e ri-
ma ngauru, e te au peroveta o Ase-
toreta e a anere, ko tei kaikai i te
20 kaingakai a Iezebela. Kua tono akerā
Ahaba i te karere ki te au tamariki ra-
varai o Iseraela, e kua akaputuputu
mai i te au peroveta ki te maunga
ra ki Karamela.
21 Kua aere mairā Elia ki te au ta-
ngata katoa ra, e kua tuatua maira,
Mei te aa te roa o tenana ekoko rua
anga? ko Iehova te Atua ra, e aru
iaia: ko Baala ra, e aru iaia. Kare
22 akerai te tangata i ki mai kiaia. Kua
tuatua mairā Elia ki te au tangata,
Ko au, ko au anake nei tei toe i te au
peroveta a Iehova; kareka te au pero-
veta a Baala, e a ïa anere e rima ngau-
23 ru. O mai ana e rua bovi na matou,
ka rave ei ratou i tetai bovi na ratou
orai, ka tipupu ei, ka tuku ei ki runga
i te vaie, auraka ra ei ai e tukuia i

raro ake: e naku rai e rave i tetai
bovi, ka tuku ei ki runga i te vaie,
auraka ei ai *i raro ake:* Ka tautopa'i 24
kotou i te ingoa o to kotou au atua, ka
tautopa oki au i te ingoa rai o Iehova:
e te atua e îō mai i *te apai anga mai i*
te ai, koia te Atua. Kua tuatua maira
te au tangata ravarai, na ko maira, E
tuatua meitaki taua tuatua nei. Kua 25
tuatua mairā Elia ki taua au peroveta
o Baala ra, E rave ana kotou i tetai
bovi na kotou, e timata na i te rave
i te reira; e manganui oki kotou; ka
tautopa'i kotou i te ingoa o to kotou
au atua, auraka ra ei ai e tukuia *i raro*
ake. Kua rave iora ratou i taua bovi 26
i o maiia na ratou ra, kua akonokono
iora, kua tautopa iora i te ingoa o
Baala, mei te popongi mai e avatea
atura, i te kapiki ua anga e, E Baala,
e akarongo mai ia matou. Kare rava
ra e reo; kare e ki mai. Kua rere
aere ratou ki runga i taua atarau i
angaia e ratou ra. E avatea akera, 27
kua aviri mairā Elia, kua tuatua maira,
E kapiki reo nui atu: e atua oki aia;
tei te kimi paa i te manako; e kare ra,
tei te angaanga; e kare ra, tei te ara-
taa; *e* kua moe paa aia, e kia akaaraia
e tika'i. Kua kapiki reo nui atura 28
ratou, e kua kotikoti iora ia ratou orai,
ta ratou ïa ravenga, ki te matipi, e te
ko, e kua î ua maira te toto ki runga ia
ratou. E taupeupe akera te rā, kua 29
tamou atura ratou i ta ratou au peu, e
tae ua atura ki te apai anga i te tusia
aiai ra, e kare e reo, kare e îō mai,
kare ratou i akonoia mai.

Kua tuatua mairā Elia ki te au ta- 30
ngata katoa, E aere mai ana ki ku
nei kiaku nei. Kua aere maira te au
tangata ravarai i vaitatao kiaia. Kua
patu akaou iora aia i te atarau a Ie-
hova i ngaangaa ra. Kua rave iorā Elia 31
i nga toka okotai ngauru ma rua, aite
akera ki nga kopu i te tamariki a Ia-
koba, ta Iehova i tuatua maira, na ko
maira e, Ko Iseraela toou ingoa: Kua 32
akatu akera aia i tetai atarau i te ingoa
o Iehova i taua au toka ra; kua akarua-
rua akera aia e pini ua ake taua atarau
ra, e o nga āriki ua e rua sea. Kua 33
koroata iora aia i te vaie, kua kotikoti
iora taua bovi ra, kua tuku akera ki
rungao i taua vaie ra, e kua tuatua
akera, E akaki ana i nga āriki e a ki
te vai, ka riringi ki rungao i te tusia
karakaratio, e ki rungao i te vaie ra.
E kua tuatua maira aia, E pera akaou 34
kia rua. Kua pera akaou ratou kia
rua. Kua tuatua maira aia, E pera
akaou kia toru. Kua pera oki ratou
35 kia toru. Kua ta'e aere ua iora taua
vai ra, e pini ua ake taua atarau ra:
ki rava akera taua rua ra ki te vai.
36 E tae akera ki te apai anga i te tusia
aiai ra, kua akavaitata maira te pero-
veta ra ko Elia, kua karanga atura, E
te Atua no Aberahama, no Isaaka, e
no Iseraela, e Iehova e, e akakite mai
koe i teianei rā, ko koe te Atua i Ise-
raela nei, e ko au toou tavini, e no te
mea kua tuatuaia mai au e koe ra, i
37 rave ei au i taua au mea katoa nei. E
akarongo mai iaku, e Iehova, e aka-
rongo mai, kia kite teianei aronga e
ko koe te Atua ko Iehova, e e akaariu
38 oki koe i to ratou ngakau. Kua topa
maira te ai a Iehova i reira, pou iora
te tusia karakaratio, e te rakau, e te
toka, e te one, e i mitimitiia ra taua
39 vai i roto i te rua ra. E kite akera te
au tangata katoa ra *i te reira,* kua ti-
papa iora ki raro te mata: kua tuatua
akera, Ko Iehova, koia te Atua; ko
40 Iehova, koia te Atua. Kua tuatua
mairā Elia, E opu ana i te au peroveta
a Baala; auraka rava tetai kia ora.
Kua opu iora ratou ia ratou; kua ara-
taki mairā Elia ia ratou ki te kauvai
ra ki Kisona, e kua ta iora ia ratou i
reira.
41 Kua tuatua mairā Elia kia Ahaba,
E aere, e kaikai, e inu oki: e ua maa-
42 ta teia e aruru mai nei. Aere aturā
Ahaba e kaikai e inu oki. Aere aturā
Elia ki runga i te take maunga ra i
Karamela; kua tipapa iora aia ki raro
i te one, kua tuku iora i te mata i ro-
43 topu i nga turi, E kua tuatua maira ki
tona tavini, E aere ki runga i tenana,
e akara tika ki tai. Kua aere iora aia
ki runga, e kua akara, e kua karanga
atura, Kare ua. Kua tuatua maira aia,
E aere e kia itu ua atu i te aerenga.
44 E tae akera ki te itu o te aerenga,
kua karanga atura, I na, e tumurangi
iti te tupu maira no raro maira i te tai,
mei te rima tangata nei te tu. Kua
tuatua maira aia, E aere ki runga, e
karanga atu kia Ahaba, E akonokono
i te kariota naau, e aere ki raro, ko te
45 rokoia aea koe e te ua. E kare ake-
rai i mamia, kua kerekere iora te rangi
i te tumurangi e te matangi, ko te ua
iora oki e mea maata. Kua akaoro iorā
46 Ahaba e tae atura ki Iezereela. Tei
runga maira te rima o Iehova ia Elia;
kua tatua iora aia i tona taukupu, kua
oro iora na mua ia Ahaba, e tae ua
atura ki te tomoanga i roto ia Ieze-
reela.

PENE XIX.

Ko Elia i akamatakuia e Iezebela, oro atura ki te medebara, e kua pati atura i te mate: kua tauturu mai tetai angela iaia i te kai: tae atura aia ki Horeba: kua mama mai te Atua kiaia; e kua tono iaia, e aere e akatainu ia Hazaela, Iehu, e ia Elisaia.

KUA akakite akerā Ahaba kia Ieze- 1
bela i ta Elia i rave; e kua ope
te au peroveta i te taia e ia ki te koke.
Kua tono akerā Iezebela i te karere 2
kia Elia ra, tuatua maira, Kia pera
mai te au atua *kiaku*, e kia maata mai-
rai, kia kore koe e riro mei tetai o ra-
tou penei apopo. E kite akera aia, kua 3
tu akera aia, aere atura kia ora, e tae
atura ki Bere-seba ki o Iuda ra, vaoo
iora i tona tavini i reira. Aere atura 4
aia uaorai na te medebara e okotai
akera rā i te aerenga; aere atura e
kua noo iora ki raro ake i tetai rotema:
kua pati atura i te mate; e tuatua
akera, Kua oti ua; e teianei, e Iehova,
ka rave mai koe iaku; kare oki oku e
meitaki maata i toku ai metua ra. Te 5
akāvai ua ra aia e kua moe ki raro ake
i taua rotema ra, e i na, kua akatukia
ua maira tetai angela iaia, kua na ko
maira kiaia, Ka tu, ka kai. Kua aka- 6
ra iora aia, e i na, *te vai maira* tetai
areto, tei te pae urunga nona ra, kua
tunuia ki runga i te ngarau, e tetai
āriki vai. Kua kai iora aia, e kua inu, e
kua moe akaou atura ki raro. Kua 7
oki akaou maira te Angela a Iehova
kua akatukia akaou maira, ko te tu rua
ïa, e kua tuatua maira, Ka tu, ka kai;
no te mea e ngai mamao roa tei *ako-
noia* naau ra. Kua tu akera aia, kua 8
kai, e kua inu, e kua aere atura i te
maroiroi o taua kai ra e rua takau
akera rā, e e rua takau oki po, *e tae
atura* ki Horeba ki te maunga o te
Atua ra.

Tae atura aia ki reira ki roto i tetai 9
ana, e kua noo iora aia i reira; e i na,
kua tae maira te tuatua a Iehova kiaia,
na ko maira kiaia, Te akapeea ua na
koe i ko na, e Elia? Kua karanga 10
atura aia, Maroiroi ua na au i te Atua
Sabaota ia Iehova: kua akaruke te ta-
mariki a Iseraela i taau ra koreromotu,
kua uri i taau au atarau ki raro, kua
ta i te au peroveta naau ki te koke; e
ko au nei, ko au anake nei tei toe; e te
kimi mai nei ratou iaku nei kia mate.
Kua tuatua maira aia. E aere, ei runga 11
i te maunga tu ua'i ki mua i te aroaro
o Iehova. E i na, kua aere a Iehova
na reirao, ko te matangi maata iora, e
te uriia, i te akangaangaa anga i te au
maunga, e te vava'i anga i te au mato,
ki mua i te aroaro o Iehova; kare rā
Iehova i roto i taua matangi ra: e
muri akera i te matangi, ko te ngaueue
enua iora; kare rā Iehova i roto i taua
12 ngaueue enua ra: E oti akera te ngaue-
ue enua, e ai; kare akerā Iehova i
roto i taua ai ra: e oti akera te ai, e
reo iti poepoe maira.
13 E kite akerā Elia *i taua tuatua nei*,
kua puroku aia i tona mata ki tona ka-
kau, aere atura ki vao, tu ua iora i te
tomoanga ki roto i te ana ra. E i na,
tetai reo maira kiaia, na ko maira, Te
akapeea ua na koe i ko na, e Elia?
14 Kua karanga atura aia, Maroiroi ua
na au i te Atua Sabaota ia Iehova: no
te mea kua akaruke te tamariki a Ise-
raela i taau ra koreromotu, kua uri i
taau au atarau ki raro, e kua ta i te au
peroveta naau ki te koke; e ko au nei,
ko au anake ra tei toe; e te kimi
15 mai nei ratou iaku nei kia mate. Kua
tuatua mairā Iehova kiaia, E aere, ka
oki, mei te medebara atu nei ko Dama-
seko: e kia tae koe *ki reira*, e akatainu
16 koe ia Hazaela ei ariki no Arama: E
akatainu oki koe ia Iehu te tamaiti a
Nimesi, ei ariki no Iseraela: e akatainu
oki koe ia Elisaia te tamaiti a Saphata
no Abela-mehola, ei peroveta ei tupau ia
17 koe ra. E ko tei ora i te koke a Hazaela
ra, na Iehu ïa e ta; ko tei ora i te koke
18 a Iehu ra, na Elisaia ïa e ta. E vaoo
iora au i e itu tausani tangata o Iseraela
noku uaorai, ko tei kore i tuku i te
turi ki raro kia Baala, ko tei kore i
ongi atu te vaa iaia.
19 Aere atura aia, e kite atura ia Elisaia
te tamaiti a Saphata, rokoia atu te
arote ra i nga zugo *bovi* ôkotai ngauru
ma rua; tei iaia oki te ma rua: aere
ua aturā Elia na vaitatao iaia ra, e kua
titiri akera i tona kakau ki rungao iaia.
20 Kua akaruke iora aia i taua au bovi ra,
e kua oro atura na muri ia Elia, e kua
karanga atura, *E aere* ana au e ongi i
toku metua tane e toku metua vaine,
ka aru atu ei ia koe. Kua tuatua
maira aia kiaia, E aere, e oki: i aa atu
21 oki au ia koe? Kua oki atura aia, kua
rave iora i e rua bovi, kua ta iora, e
kua tao iora, no runga te bovi te rakau
ei vaie, e kua apai na te au tangata, e
kai iora ratou. Kua tu akera aia i
reira, kua aru atura ia Elia, piri atura
kiaia.

PENE XX.

To Bene-adada tamaki anga i to Samaria, e to Arama tainga angaia ra: ta te peroveta tuatua kia Ahaba, koia i tuku ua ia Bene-adada.

KUA akaputuputu iora te ariki o 1
Arama ko Bene-adada i te nuku
katoa nana: e toru ngauru ma rua
ariki i te kapiti anga mai kiaia ra, e te
aronga akaoro ipo, e te au kariota: kua
aere maira aia e tamaki ia Samaria,
kia pou iaia. Kua tono mai ana aia i 2
te au karere ki roto i te oire ki te ariki
o Iseraela kia Ahaba ra, ko tei tuatua
mai kiaia e, Te na ko mairā Bene-adada,
To ario e to auro, naku ïa; to au vaine 3
e to au tamariki, *e tae ua atu ki* tei
meitaki rava ra, naku ïa. Kua karanga 4
atura te ariki o Iseraela, na ko atura,
E taku pu e te ariki e, taau oki i tua-
tua mai na, noou katoa au nei, e taku
katoa ra. Kua oki maira taua au 5
karere ra, e kua tuatua maira, Te na ko
mairā Bene-adada, tuatua maira, Kua
tono au i te karere kia koe, e tuatua
kia koe e, E tuku mai koe i to ario, e to
auro, e to au vaine, e to au tama-
riki ra, kiaku nei; Ka tono ra au i 6
toku au tavini kia koe penei apopo, e
ka kimi aere ratou i roto i to are, e i
roto i te are o to au tavini; e tei mata-
ora i to mata, ka rave to ratou rima, e
apai mai.
Kua tiki atura te ariki o Iseraela i 7
te aronga pakari katoa o te enua ra, e
kua karanga atura, E akono meitaki
ana, ko taku ïa tuatua kia kotou, e
akara i taua *tangata* nei te kimi nei i
te kino: kua tono mai oki aia i te karere
i te au vaine naku nei, e taku au tama-
riki, e taku ario, e taku auro; e kare
oki i tāpuia atu e au. Kua tuatua 8
maira te aronga pakari katoa e te
tangata katoatoa kiaia, Auraka e aka-
rongo, auraka e akatika atu. Kua 9
karanga atura aia ki taua au karere a
Bene-adada ra, E karanga atu ki taku
pu ki te ariki, Taau i tono mai ki to ta-
vini nei i muatangana akera, kua tika ïa
iaku: kareka i tena, kare ïa e tika iaku
te reira. Oki atura te au karere ra,
apai atura i taua tuatua ra. Kua tono 10
mairā Bene-adada i te karere kiaia, e
kua tuatua maira, Kia pera mai te au
atua kiaku, e kia maata mairai, kia
toe te kapu-rima one-pueu o Samaria
kia tatau, i te au tangata katoa e aru
iaku. Kua karanga atura te ariki o 11
Iseraela, na ko atura, E karanga atu
ki to kotou pu, Auraka tei akamou i te
taoonga tamaki ra e akatietie mei te
mea te kiriti ra.
12 Kite akerā *Bene-adada* i te reira tua-
tua, te inu ra i te kava ki roto i te au
puakapa, koia katoa ma te au ariki ra,
kua tuatua akera aia ki tona au tavini,
E akamou ana *i te tamaki*. E kua aka-
13 mou iora ratou e rave i taua oire ra. E
i na, kua aere maira tetai peroveta ki te
ariki o Iseraela ra kia Ahaba, tuatua
maira, Te na ko mairā Iehova, Kua kite
ainei koe i teianei aronga i te maata? i
na, e tukuia atu e au ki roto i to rima i
teianei rā; e ka kite oki koe e ko Iehova
14 au. Kua karanga aturā Ahaba, Naai *e
rave?* Kua tuatua maira aia, Te na ko
mairā Iehova, Na te au tangata ou no te
aronga kavana o te au tapere nei. Kua
karanga atura aia, Naai e akamou i te
tamaki? Kua tuatua maira aia, Naau.
15 Kua tatau iora aia i taua au tangata
ou no te aronga kavana o te au tapere
ra, e rua atura anere, e toru ngauru e
rua ara: e oti akera te reira, kua tatau
iora i te au tangata ravarai i to Iseraela
katoa ra, e itu ïa tausani.
16 E avatea akera, kua aere iora ratou
ki vao. Karekā Bene-adada e te au
ariki e toru ngauru ma rua e tauturu
mai iaia, te inu ra ïa i te kava kona i
17 roto i te puakapa. Te au tangata ou
no te aronga kavana o te au tapere ra
te riro ana ki vao; kua tono akerā
Bene-adada *i te akara*, e kua tuatua
maira ratou kiaia, na ko maira, E
tangata tera mei roto mai i Samaria ra.
18 Kua karanga atura aia, I aere au mai
ratou, e rave ora ua ïa; i aere tamaki
19 mai, e rave ora ua ïa rai. Kua aere
maira taua au tangata ou ra no te au
kavana o te au tapere ra, mei roto mai
i te oire, e kua aruia ratou e te nuku.
20 Ta iora ïa, ko te tangata ko tana, e ope
rava akera ratou: oro atura to Arama;
e ko Iseraela i te aruaru anga i murio:
kareka te ariki o Arama ko Bene-adada,
kua ora atura na runga i tetai ipo, e te
21 aronga akaoro ipo katoa ra. Aru ua
atura te ariki o Iseraela i te tainga i te
au ipo e te au kariota, ta iora i to
Arama, e pou maata rava.
22 Kua aere maira te peroveta ki te
ariki o Iseraela, e kua tuatua maira ki-
aia, E aere, e akamaroiroi ia koe uaorai,
e akamaara marie i taau ravenga; kia
tae oki ki tona tuatau, ka tae mai ei te
ariki o Arama e tamaki rai ia koe.
23 Kua karanga atura te au tavini o te
ariki no Suria ra kiaia, E atua no te
maunga to ratou au atua; i maroiroi ei
ratou ia tatou nei, ei te ngai mataataa

ra tatou kia tamaki *akaou*, ka riro ia
tatou te maroiroi i reira. E akapera 24
oki koe, E tuku ke te ui ariki, ratou
katoa i tona ngai, i tona ngai, e tupau
maira i te kapena: Ka tatau *akaou* ei i 25
te tangata e kia aiteite katoa mei tei pou
io nei, ko te ipo rai te ipo, ko te kariota
rai te kariota; ei te ngai mataataa rai
tatou tamaki ei, e ka riro ia tatou te
maroiroi i reira. Kua akarongo atura
aia i ta ratou tuatua, e kua akapera
atura.

E tae akera ki te tuatau tikai, kua 26
tatau iorā Bene-adada i to Arama, e aere
atura ki Apheka, e tamaki ia Iseraela.
Tatauia iora oki te tamariki a Iseraela, 27
e tu akera i te kai, e kua aere e tamaki
ia ratou, kua patia iora te tamariki a
Iseraela i te puakapa e aite akera kia
ratou, mei nga anana rikiriki puaka-nio
e rua ra; kareka to Arama ra, kua ki
ïa te enua.

Kua aere maira te tangata no te 28
Atua, kua tuatua maira ki te ariki no
Iseraela, na ko maira, Te na ko mairā
Iehova, No te mea kua tuatua mai to
Arama e, E atuā Iehova no te maunga,
kare ra aia i te atua no te ngai mataa-
taa, ka tuku katoa atu au i teianei aronga
maata ki roto i to rima na, e ka kite oki
kotou e ko Iehova au. E po itu akera 29
ratou i te vaoo ua anga ki roto i te pua-
kapa, te aite ra tetai e tetai: kia tae ra
ki te po itu, kua akaaravei akera ratou
e tamaki: ta iora te tamariki a Iseraela
i to Arama, okotai anere i te tausani i
te tangata aere ua, i te rā okotai. Kua 30
oro iora te toenga ki te oire ra ko
Apheka; topaia iora taua toenga ra e
te patu, e rua ngauru ma itu i te tau-
sani. Kua oro iora oki a Bene-adada ki
roto i taua oire ra, ki roto i tetai pia ki
roto rava ra.

Kua karanga atura tona au tavini 31
kiaia, I na, kua rongo akenei matou
e, ko te au ariki o te ngutuare
no Iseraela, e ariki aroa ua ïa: e teia
ta matou tuatua kia koe, e rave matou i
te kakau paoa e tatua ia matou, e te
taura ei runga i to matou kaki, ka aere
ei matou ki vao ki te ariki o Iseraela:
peneiake ko te ora koe. Kua tatua 32
iora ratou ki te kakau paoa, e *kua tuku*
i te taura ki runga i to ratou kaki, e
kua aere maira ki te ariki o Iseraela
ra, e kua na ko maira, Te tuatua nei
to tavini ko Bene-adada, Kia ora au.
Kua karanga atura aia, Te ora ra aia?
ko toku ïa taeake. Kua akono marie 33
taua aronga tangata ra, e kua mou vave
akera i tei mei ko iaia ra, e kua tuatua
akera, Ko to taeake ko Bene-adada *te*
ora ra. Kua karanga atura aia, Ka aere
kotou ka arataki mai iaia. Kua aere
mairā Bene-adada kiaia ra; kua tuku
ua maira aia iaia ki runga i te kariota.
34 Kua tuatua mairā *Bene-adada* kiaia, Te
au oire o to metua i raveia e te metua
noku ra, ka akaoki ïa au; e naau e
anga i te arataa noou i Damaseko,
mei tei angaia e toku metua i Samaria
ra. *Kua karanga aturā Ahaba*, Ko taku
ïa koreromotu *ia koe*, ka tuku atu ei au
ia koe. Kua papau iora aia i taua
koreromotu ra iaia, e kua tuku atura
kia aere ana.

35 Kua tuatua maira tetai tangata no te
au tamariki a te peroveta ra ki tetai
tangata, i tuatuaia mai e Iehova, E ta
mai koe iaku, ko taku ïa tuatua kia
koe. E kare atura i tika i taua tangata
36 ra i te ta iaia. Kua karanga atura aia
kiaia, No te mea kare akenei koe i
akarongo i te tuatua a Iehova, i na, kia
riro ke koe iaku nei, ka mate koe i tetai
liona. E kia taka ke atura aia iaia, kua
rokoia iora aia e tetai liona, mate atura
37 aia. Kua aravei atura aia i tetai
tangata, e kua karanga atura, E ta
mai koe iaku, ko taku ïa tuatua kia
koe. Kua ta atura taua tangata ra
iaia, e paruparu atura aia i te tainga
38 anga. Aere atura taua peroveta ra, e
kua tapapa maira i te ariki i te pae
arataa ra, e kua tapoki iora iaia uaorai
kia ngaro ki tetai ri ki runga i te mata
39 ra. Te oro ua maira taua ariki ra na
reirao, kua kapiki atura aia ki te ariki;
kua karanga atura, Kua tae rava to
tavini i rotopu i te tamaki anga ra; e
i na, kua tapae maira tetai tangata,
kua arataki maira i tetai tangata kiaku
nei, kua tuatua maira, E tiaki ana koe
i teianei tangata: e kia ngaro aia ra, ko
koe uaorai te oko, e kare ra, e tutaki
40 mai koe i tetai taleni ario. E i na,
varenga ke akera to tavini i tera mea
i tera mea, kare ua ra taua tangata ra.
Kua tuatua maira te ariki o Iseraela
kiaia, Ko taau rai ïa utunga; naau
41 uaorai i akataka ra. Kua tatara rapu-
rapu iora aia i taua ri i runga i tona
mata ra; kite akera te ariki o Iseraela
42 e, ko tetai ïa o te au peroveta ra. Kua
karanga atura aia kiaia, Te na ko mairā
Iehova, No te mea kua tuku ua ake
nei koe i tetai tangata i roto i *to* rima
na, i akonoia e au kia mate rava, e
tenana, ko koe uaorai te oko iaia, e toou
ra au tangata ei tutaki i tona ra au
43 tangata. Aere atura te ariki o Iseraela
ki tona ngutuare ma te ongoongo e te
riri, e tae atura ki Samaria.

PENE XXI.

Te mainaina o Ahaba i te mea kare a Nabota i pa mai i tona kainga vine ra: i te tuatua pikikaa a Iezebela kua peîiā Nabota ki te toka: te utunga o Ahaba i akakiteia e Elia.

EI muri ake i te reira au mea, kua 1
tupu iora teia: E kainga vine
to Nabota i Iezereela, tei Iezereela,
i vaitata i te are o te ariki o Samaria ra
o Ahaba. Kua karanga aturā Ahaba 2
kia Nabota, na ko atura, O mai ana te
kainga vine noou ra ei kainga rakau
rikiriki noku, no te mea te vaitata nei
ki toku ra are: e naku e o atu i tetai
kainga vine meitaki maata noou ei tutaki;
e te tau ra ia koe te moni, naku e
oko atu e kia oko na marie. Kua tua- 3
tua mairā Nabota kia Ahaba, Kia tāpu
mai a Iehova iaku, auraka au e oronga
atu i te kainga ipukarea o toku ai metua
noou. Kua aere iorā Ahaba ki te 4
ngutuare ma te ongoongo e te riri, no
te tuatua ta Nabota i Iezereela i tuatua
mai kiaia; kua karanga mai oki aia e,
Kare au e pa i te kainga ipukarea no
toku ai metua noou. Kua moe iora
aia ki runga i tona roi, e kua anga ke
tona mata, e kare akera e kai i te
kai.

Kua aere maira tana vaine ko Ieze- 5
bela kiaia ra, kua tuatua maira kiaia,
Eaa ra te mea i tumatetenga'i toou ngakau,
e kare koe e kai i te kai? Kua 6
karanga atura aia kiaia, No te mea kua
tuatua au kia Nabota i Iezereela, kua
karanga atura au kiaia, O mai ana te
kainga vine oou e oko ki te moni; e
kare ra, kia inangaro koe, naku e apai
atu i tetai kainga vine ei oko: e kua
tuatua maira aia, Kare au e pa i toku
kainga vine noou. Kua tuatua maira 7
tana vaine ko Iezebela kiaia, Ko koe
ainei te ariki ki rungao ia Iseraela? ka
tu, ka kai i te kai, e kia rekareka to
ngakau: naku ïa e apai atu i taua kainga
vine o Nabota i Iezereela ra noou.
Kua tata iora aia i te leta i te ingoa o 8
Ahaba, e kua topiri i te topiri nona; *e*
kua akau akera i taua leta ra ki te
aronga pakari, e te aronga mamaata, no
te oire i nooia e Nabota ra. Kua na 9
ko akera aia i te tata i roto i taua
leta ra, E tutu ana i te neseteiānga, ka
tuku ei ia Nabota ki runga ravao i te
au tangata ra: Ka arataki mai ei i e 10
toko rua puke tangata kanga ki mua i
tona aroaro, e na raua e tapepe mai
iaia, ka na ko ei e, Kua akakino koe i
te Atua ma te ariki ra. Ka rave ei ka
apai ki vao, ka peî ei ki te toka, kia
mate.
11 Kua akapera oki te au tangata no
tona oire, te aronga pakari, e te aronga
mamaata i noo i tona oire ra, i ta Iezebela
i akau mai kia ratou, mei tei tataia
i te leta tana i akau kia ratou ra.
12 Kua tutu aere ratou i te neseteiānga, e
kua tuku atura ia Nabota ki runga
13 ravao i taua au tangata ra. Kua aere
maira e toko rua puke tangata kanga, e
kua noo ki mua iaia; kua tuatua akera
aua puke tangata kanga ra ia Nabota, i
te tapepe anga mai iaia ki mua i te
aroaro o te au tangata, na ko maira,
Kua akakino a Nabota i te Atua ma
te ariki ra. Kua apai iora ratou
iaia ki vao mai i taua oire ra, e kua
peî iaia ki te toka, e mate rava akera.
14 Kua tono akera ratou i te veka kia
Iezebela, karanga atura, Kua peîiā Nabota
ki te toka, e kua mate rava.
15 E kite akerā Iezebela e, kua peîiā
Nabota, e kua mate rava, kua karanga
aturā Iezebela kia Ahaba, Ka tu, ka
rave i te kainga vine o Nabota i Iezereela,
tei kore i orongaia mai e ia kia
koe i te moni ra: kare oki a Nabota i
16 ora, kua mate ïa. E kite akerā Ahaba
e, kua mate a Nabota, kua tu akerā
Ahaba ki runga, e aere ki raro e rave i
te kainga vine o Nabota i Iezereela ra.
17 Kua tae maira te tuatua a Iehova
18 kia Elia i Tisibi ra, na ko maira, Ka
tu, ka aere e aravei atu i te ariki o Iseraela
ia Ahaba i Samaria: i na, tei
roto aia i te kainga vine o Nabota ra,
kua aere oki aia ki reira e rave i taua
19 *kainga* ra. E naau e karanga atu
kiaia, na ko atu, Te na ko mairā Iehova,
Kua ta oki koe, e kua rave oki?
E karanga atu rai koe kiaia, e na ko
atu, Te na ko mairā Iehova, I te ngai
i mitimitiia'i te toto o Nabota e te
puaka-aoa ra, e mitimiti katoa'i te
puaka-aoa i toou toto, i toou tikai.
20 Kua karanga aturā Ahaba kia Elia,
Kua kitea au e koe, e toku enemi?
Kua tuatua maira aia, Kua kitea rai
koe e au: no te mea kua oronga koe ia
koe uaorai ei rave i te kino i mua i te
21 aroaro o Iehova. I na, ka apai mai au
i te kino ki runga ia koe na, e ka raveia
e au toou ra uanga, e te au tane *katoa*
na Ahaba ka tipu keia e au, mopani uaia'i
22 aia ra e ngaro ua atu i roto ia Iseraela; E
ka akariro au i toou ra ngutuare mei te
ngutuare o Ieroboama te tamaiti a Nebata
ra, e mei te ngutuare o Baasa te tamaiti
a Ahia ra, i te akakoko oki taau
i akakoko mai *iaku* kia riri, i ara ai
23 oki Iseraela ia koe ra. Ia Iezebela,

kua tuatua mai oki a Iehova *iaia*, na
ko maira, Ka kaiiā Iezebela e te
puaka-aoa i raro ake i te patu i Ieze-
reela. To Ahaba kia mate i roto i te 24
oire ra, na te puaka-aoa ïa e kai; e tei
mate i te kainga ra, na te manu o te
reva e kai. Kare oki a Ahaba e aite, 25
ko tei oronga iaia uaorai ei rave i te
kino i mua i te aroaro o Iehova, i ta te
vaine nana i ta Iezebela i tomatoma ra.
E mea rikarika maata rava tana i rave, 26
i te aru anga i te au idolo ra, mei te au
mea katoa ta te ngati Amori i rave ra,
tei tuaruia e Iehova i mua i te aroaro
o te tamariki a Iseraela ra.
Tei te akarongo anga mai a Ahaba i 27
teianei au tuatua, kua aae iora aia i ona
kakau, kua tuku akera i te kakau paoa
ki runga iaia, e kua neseteia iora, moe
iora ki roto i taua kakau paoa ra, e kua
aere marie iora. Kua tae maira te tua- 28
tua a Iehova kia Elia i Tisibi, na ko
maira, Te kite ra koe i ta Ahaba taa- 29
kaaka anga mai ki mua iaku nei? no te
mea kua taakaaka mai aia ki mua iaku
nei, kare au e apai mai i taua kino nei
i tona tuatau; kia tae ra ki to te ta-
maiti ra tuatau, ka apai mai ei au i
taua kino nei ki runga i tona ngutuare.

PENE XXII.

Te kapiti o Iehosaphata e Ahaba i te tamaki: ko Ahaba i te vavare anga i te au peroveta pikikaa ra: tona matenga i Ramota-gileada i ta Mikaia i karanga ra. Te tuatua ia Iehosaphata.

KA toru akera mataiti ma te ta- 1
maki kore ia Arama raua ko
Iseraela. Kia tae ra ki te toru o te 2
mataiti, kua aere maira te ariki o Iuda
ko Iehosaphata ki raro ki te ariki o
Iseraela. Kua tuatua akera te ariki o 3
Iseraela ki te au tavini nona ra, Kare
kotou i kite e no tatou Ramota-gileada,
e te noo ua nei tatou, kare rai i rave i
te rima o te ariki o Arama? Kua 4
karanga atura aia kia Iehosaphata, E
tae katoa ainei koe ki Ramota-gileada i
te tamaki? Kua tuatua mairā Ieho-
saphata ki te ariki o Iseraela, Tei toou
ra anoano e pera katoa au; tei toou
ra au tangata e pera katoa toku; *e* tei
te aronga ipo naau ra, e pera katoa
taku ra aronga ipo.
Kua tuatua rā Iehosaphata ki te 5
ariki o Iseraela, Ka ui ana ra i ta
Iehova tuatua i tenana, ko taku ïa tua-
tua kia koe. Kua akaputuputu maira 6
te ariki o Iseraela i te au peroveta e a
katoa paa anere i te tangata, e kua ka-
ranga atura kia ratou, Ka aere ainei
au ki Ramota-gileada ki te tamaki, e
auraka ainei? Kua tuatua maira ra-
tou, Ka aere; na te Atu oki e oronga
7 mai ki te rima o te ariki. Kua tuatua
akerā Iehosaphata, Kare atu rai a Ie-
hova e peroveta toe i ko nei, kia ui
8 tatou kiaia ra? Kua tuatua maira te
ariki o Iseraela kia Iehosaphata, Oko-
tai nei tangata i toe, ko Mikaia te
tamaiti a Imela, kia ui rai tatou kia
Iehova iaia: kua makitakita ra au iaia;
kare oki aia e totou meitaki mai iaku
nei, ko te tuatua kino anake ra. Kua
karanga aturā Iehosaphata, Auraka te
ariki e pera mai.
9 Kua karanga atura te ariki o Ise-
raela i tetai rangatira, na ko atura,
Arataki viviki mai ia Mikaia te ta-
10 maiti a Imela ra. Te noo maira te
ariki o Iseraela, e te ariki o Iuda ko
Iehosaphata, ki runga i o raua puke
terono, kua kakau i to raua kakau, tei
te ngai atea i te tomoanga i te ngu-
tupa i Samaria; e te totou anake ra te
11 au peroveta ki mua ia raua. E puke
tara auri oki tei angaia e Zedekia te
tamaiti a Kenaana, e kua tuatua akera,
Te na ko mairā Iehova, Ko taau teia
kia ueketu i to Arama ra, e kia pou
12 atu ratou ia koe. E kua pera te au
peroveta ravarai i te totou, na ko
maira, E aere ki Ramota-gileada e
kia manuia atu; na Iehova oki e tuku
mai ki te rima o te ariki.
13 Ko taua karere ra i aere e tiki ia
Mikaia ra, kua karanga atura kiaia,
na ko atura, I na oki, i ta te au pero-
veta tuatua ki te ariki ra, e meitaki
anake ïa ma te vaa okotai: *e tenana*,
teia taku tuatua kia koe, kia aiteite
katoa taau tuatua ki ta ratou, ei tua-
14 tua meitaki rai. Kua tuatua mairā Mi-
kaia, Te ora rā Iehova, ko ta Iehova e
akakite mai kiaku ra, ko taku ïa e
tuatua.
15 E tae maira aia ki te ariki ra, kua
karanga atura te ariki kiaia, E Mikaia,
e aere ainei tatou ki Ramota-gileada ki
te tamaki, e auraka ainei? Kua tuatua
maira aia, E aere, e kia manuia atu:
na Iehova oki e tuku mai ki te rima o
16 te ariki. Kua karanga atura te ariki
kiaia, Takiia taku akataputou anga atu
ia koe e, ei tuatua-mou anake ra taau
e tuatua mai kiaku nei i te ingoa o
17 Iehova ra. Kua tuatua maira aia,
Akara atura au ia Iseraela ravarai,
kua pueurikiriki ke ki runga i te au
maunga, mei te mamoe kare e tiaki: e
kua tuatua mairā Iehova, Kare o ratou
nei pu: e oki te tangata katoa ki te

nguturare ma te au. Kua karanga 18
atura te ariki o Iseraela kia Iehosa-
phata, Kare au i tuatua kia koe e, kare
aia e totou meitaki mai iaku, ko te
kino anake ra?
Kua tuatua mairai oki aia, E aka- 19
rongo mai ana koe i te tuatua a Ie-
hova: Kua kite au ia Iehova i te noo
anga ki runga i tona ra terono, e to te
rangi katoa ra nuku i te tu ua anga i
vaitata iaia i tona pae katau e tona
pae kaui. E kua ui aturā Iehova, 20
Naai e akanauru atu ia Ahaba, kia aere
aia ki runga e kia inga i Ramota-
gileada? Kua tuatua maira tetai i
tana, e kua tuatua maira oki tetai i
tana. Kua aere maira tetai vaerua, 21
kua tu maira ki mua ia Iehova, e kua
tuatua maira, Naku aia e akanauru
atu. Kua karanga aturā Iehova kiaia, 22
E akapeea? Kua tuatua maira aia, E
aere au ei vaerua pikikaa i roto i te vaa
o te au peroveta katoa nana ra. Kua
karanga atura aia, Naau rai e akana-
uru, ka tupu oki taau: e aere e aka-
pera. E teianei, i na, kua tuku mai a 23
Iehova i te vaerua pikikaa ki roto i te
vaa o taua au peroveta katoatoa naau
nei; e kino oki ta Iehova i akakite mai
ia koe ra.
Kua aere iorā Zedekia te tamaiti a 24
Kenaana i vaitata, kua moto atura ia
Mikaia i te paparinga ra, e kua kara-
nga atura, I naea io nei te Vaerua o
Iehova i te akaruke anga iaku e te ka-
ranga anga atu kia koe? Kua tuatua 25
mairā Mikaia, I na, ka kite koe, kia
tae ki te rā e aere ei koe ki roto i tetai
pia i roto rava ra ka pipini atu ei.
Kua karanga atura te ariki o Iseraela, 26
Ka rave ia Mikaia, e akaoki atu kia
Amona ki te kavana o te oire ra, e kia
Ioasa ki te tamaiti a te ariki; E ka- 27
ranga atu ei, Te na ko maira te ariki,
E tuku ana i teianei *tangata* ki roto i
te are tapekūnga ra, ka angai atu ei
iaia ki te kai a tei tapekaia ra, e te vai
a tei tapekaia ra, e kia oki mai au ma
te au. Kua tuatua mairā Mikaia, Kia 28
oki akaou mai koe ma te au, kare ïa ta
Iehova taku i tuatua na. E kua ka-
ranga atura aia, E akarongo mai, e te
au tangata katoa.
Kua riro atura te ariki o Iseraela, e 29
te ariki o Iuda ko Iehosaphata, ki Ra-
mota-gileada. Kua tuatua maira te 30
ariki o Iseraela kia Iehosaphata, Ka
akatu ke au iaku uaorai, ka aere ei ki
te tamaki; e kakau ra koe ki toou ra
kakau. Kua akatu ke iora te ariki o 31
Iseraela iaia orai, e kua aere atura ki
te tamaki ra. Kua akaue atura te
ariki o Arama, e karanga atura ki te
au kapena kariota e toru ngauru ma
rua iaia ra, Auraka kotou e tamaki ua
atu ki te tangata rikiriki, e tei ma-
maata, mari ra ki te ariki o Iseraela
32 anake ra. E kia akara mai te au
kapena o te au kariota ra ia Iehosa-
phata, kua tuatua akera ratou, Ko te
ariki rai teia o Iseraela ra. Kua ariu
akera ratou e tamaki iaia; kua kaku
33 ua rā Iehosaphata. E kite akera oki
te au kapena o te au kariota ra e, kare aia
i te ariki o Iseraela, kua anga ke maira
ratou, kare akera i aruaru atu iaia.
34 Kua akainana ua iora tetai tangata
i te ana, tu iora te ariki o Iseraela i ro-
topu i te topirianga tapoki-umauma
ra: kua karanga atura aia ki te tangata
akaoro kariota nona ra, E ariu ke atu
koe, ka kave iaku ki vao i te nuku nei;
35 kua mate au. Tupu atura te tamaki
i taua rā ra; kua turuia iora taua ariki
ra i roto i te kariota ra, i te tamaki
anga i to Arama, e aiai iora, mate
atura: e kua ta'e maira te toto mei
roto i te puta i rotopu tikai i taua ka-
36 riota ra. E tae akera ki te topa anga o
te rā ra, e akakite aereia iora taua
nuku ra, na ko iora, *E aere* te tangata
katoa ki tona uaorai oire, e tona uaorai
37 enua. Mate iora taua ariki ra, e tae
atura ki Samaria; tanu iora ratou i
38 taua ariki ra i Samaria. Kua orei
iora ratou i te kariota, e kua orei katoa
oki i te au taoonga tamaki, i taua
vai ra i Samaria; kua mitimiti iora te
au puaka-aoa i te toto nona, i ta Ie-
hova oki i tuatua maira.
39 E te toenga o te tuatua ia Ahaba, e
te au mea katoa i raveia e ia, e te are
sene i angaia e ia, e te au oire katoa i
akatuia e ia, kare ainei kua tataia ki
roto i te buka, te tuatua no te au rā o te
40 ui ariki o Iseraela? Moe iorā Ahaba ki
o tona ai metua; tupauia akera aia i te
au e te tamaiti nana ra e Ahazia.
41 Kia tae ki te a o te mataiti o te ariki
o Iseraela ra o Ahaba, i ariki ei a Ieho-
saphata te tamaiti a Asa ki runga ia
42 Iuda. Tei te toru o te ngauru o to
Iehosaphata mataiti e rima ara i ariki
ei aia: okotai takau ma rima ona ma-
taiti i te ariki anga i Ierusalema. Ko
Azuba te ingoa o te metua vaine nona
43 ra, e tamaine na Silehi. E aere atura
aia na te au arataa katoa o tona metua
o Asa; kare aia i tatipake i te reira, i
te rave anga i te mea tika i mua i te
aroaro o Iehova. Kare ra te au ngai
teitei i akarukeia; te apai ua ra te au
tangata i te tusia, e te tutungi ua ra i
te tumiama, ki runga i te au ngai teitei.

Au akera ta Iehosaphata i te ariki o 44
Iseraela.
E te toenga o te tuatua ia Iehosa- 45
phata, e tona ririnui i akakiteia, e tana
oki tamaki, kare ainei kua tataia ki roto
i te buka, te tuatua no te au rā o te au
ariki o Iuda ra?
Te toenga oki o te aronga sodoma, i 46
tei toe i te tuatau o tona metua o Asa
ra, kua apai keia ïa i taua enua ra.
Kare o Edoma ariki i reira, *ko tetai* 47
tangata ke ra tei akatakaia ei ariki.
Kua tarai oki a Iehosaphata i te pai 48
Taresisa e ano ki Ophira i te auro.
Kare akerai i tae: ngaangaa iora oki
te au pai i Eziona-gebera. Kua tua- 49
tua mairā Ahazia te tamaiti a Ahaba
kia Iehosaphata, E tuku katoa toku
nei au tavini e toou ra ki runga i te
pai. Kare atura i tika ia Iehosaphata.
50 Moe iorā Iehosaphata ki o tona ai
metua, e tanumia iora ki o tona ai me-
tua i roto i te oire o tona ra metua o
Davida; tupauia akera aia i te au e te
tamaiti nana ra e Iehorama.
51 E tae akera ki te mataiti okotai ngau-
ru ma itu o te ariki o Iuda ra o Ieho-
saphata, i ariki ei a Ahazia te tamaiti a
Ahaba ra ki runga ia Iseraela i Sama-
ria, ka rua akera ona mataiti i te ariki
52 anga ki runga ia Iseraela. Kua rave
aia i te kino i mua i te aroaro o Iehova,
aere atura na te arataa o tona metua
tane, e te arataa o tona metua vaine, e
te arataa o Ieroboama te tamaiti a Ne-
53 bata, i ara ai Iseraela ra: Kua tavini
atu oki aia ia Baala, e kua akamori oki
iaia, e kua akakoko atura i te Atua o
Iseraela ia Iehova kia riri, i te au mea
katoa ta tona metua i rave ra.

TE

BUKA RUA A TE AU ARIKI RA.

PENE I.

Te kaitamaki o Moabi. Te tuatua ia Ahazia ariki no Iseraela. Te ravenga mana a Elia.

E MATE aturā Ahaba, kua kaita- 1
maki iora Moabi ia Iseraela. I 2
topa anā Ahazia i na roto i te māramā-
rama i tona pia i runga ra i Samaria, e
kua makia: e kua tono akera aia i te au
karere, e kua karanga atura kia ratou,
E aere, e ui kia Baala-zebuba i te atua
no Ekerona, i toku ora anga i teianei
maki. Kua tuatua maira te Angela a 3
Iehova kia Elia i Tisibi, Ka tu, e aere,
kia aravei atu i te au karere a te ariki
o Samaria, ka karanga atu ei kia ratou,
No te mea kare e Atua i Iseraela nei, i
aere ei kotou e ui ei ki te atua no
Ekerona kia Baala-zebuba? E teianei, 4
te na ko mairā Iehova, Kare koe e eke
mai ki raro i tenana roi taau e moe
ra, ka mate tikai ra koe. Aere aturā
Elia.
Kua oki anake maira nga karere 5
kiaia ra, kua ui atura aia kia ratou,
Eaa kotou i oki mai ei? Kua tuatua 6
maira ratou kiaia, E tangata tei aravei
mai ia matou, e kua tuatua mai kia
matou, Ka aere, ka oki atu ki te ariki
ki tei tono mai ia kotou na, ka karanga
atu ei kiaia, Te na ko mairā Iehova,
No te mea kare e Atua i Iseraela nei, i
tono ei koe i te au karere e ui ki te
atua o Ekerona kia Baala-zebuba? E
tenana, kare koe e eke mai ki raro i
tenana roi taau e moe na, ka mate tikai
7 ra koe. Kua ui atura aia kia ratou,
Eaa te tu o taua tangata i aere mai e
aravei ia kotou na, tei tuatua mai oki
8 kia kotou i taua au tuatua ra. Kua
tuatua maira ratou kiaia, E tangata
uruuru aia, e kua tatuaia tona taukupu
ki te tatua kiri puaka. Kua tuatua
maira aia, Ko Elia i Tisibi.
9 Kua tono akera aia i tetai kapena rima
ngauru, e tona *pupu* rima ngauru ra.
Kua aere atura aia kiaia ra: e i na, te
noo ra aia ki runga i te take maunga
ra. Kua karanga atura aia kiaia, E te
tangata no te Atua e, te tuatua maira
te ariki, E eke mai ana koe ki raro.
10 Kua tuatua mairā Elia, e kua na ko
maira ki taua kapena rima ngauru ra,
E tangata au no te Atua ra, ka riro i
te topa mai te ai no runga i te rangi,
pou iora koe e to rima ngauru ra.
Kua topa maira te ai no te rangi mai,
pou iora aia e tona rima ngauru ra.
11 Kua tono akaou atura aia i tetai ka-

pena rima ngauru, e tona *pupu* rima
ngauru ra. Kua karanga atura aia
kiaia, na ko atura, E te tangata o te
Atua ra, te tuatua maira te ariki, E
eke vave mai koe ki raro nei. Kua 12
tuatua mairā Elia kia ratou, na ko
maira, E tangata au no te Atua ra, e
riro i te topa mai te ai no te rangi mai,
pou iora koe e to rima ngauru ra.
Kua topa maira te ai a te Atua no
te rangi mai, pou iora aia e tona rima
ngauru ra. Kua tono akaou atu rai 13
aia i te toru o te kapena rima ngauru,
e tona *pupu* rima ngauru ra. Kua
aere atura te toru o te kapena rima
ngauru ra ki runga, kua aere oki, kua
tuku i te turi ki raro ki mua ia Elia ra,
kua akateni atura iaia, e kua karanga
atura kiaia, E te tangata no te Atua ra,
teia taku tuatua kia koe, kia ora au, e
teianei rima ngauru, i to au tavini nei,
ia koe: I na, kua topa mai oki te ai 14
no te rangi mai, e pou iora nga
kapena rima ngauru ra, to tetai e to
tetai, e nga rima ngauru katoa ra: e
teianei kia ora au ia koe. Kua tuatua 15
maira te Angela a Iehova kia Elia, E
aere katoa ki raro: auraka e mataku
iaia. Kua tu akera aia ki runga,
aere atura ma ia katoa ki raro ki te
ariki ra.

Kua karanga atura aia kiaia, Te na 16
ko mairā Iehova, No te mea kua tono
koe i te au karere e ui ki te atua no Eke-
rona kia Baala-zebuba, kare ainei no te
kore e Atua i Iseraela nei kia ui koe i
tana tuatua? e tenana, kare koe e
eke mai i tenana roi taau e moe na, ka
mate tikai ra koe. Mate iora oki aia, 17
mei te tuatua a Iehova ta Elia i tuatua
maira. E no te mea kare ana tamaiti,
riro akera te au kia Iehorama ra, i te
rua o te mataiti o Iehorama te tamaiti
a Iehosaphata ariki no Iuda.

E te toenga o te tuatua ia Ahazia ra, 18
te au mea tana i rave ra, kare ainei
kua tataia ïa ki roto i te buka, te tua-
tua no te au rū o te ui ariki o Iseraela
ra?

PENE II.

Ko Elia ka riro ke ra, aru aereia atura e Elisaia; mavete atura Ioridana iaia, aere atura raua ravarai ki tetai pae: raveia maira aia ki runga i te rangi: riro maira te vaerua iaia kia Elisaia; e kua rave katoa aia i te ravenga mana.

TE manako rā Iehova e rave mai ia 1
Elia na roto i tetai puaioio ki runga
i te rangi, kua aere iorā Elia raua ko
2 Elisaia mei Gilagala atu. Kua karanga
aturā Elia kia Elisaia, Ei ko nei koe,
taku ïa tuatua kia koe; te tono nei a
Iehova iaku ki Betela. Kua tuatua
mairā Elisaia, Te ora rā Iehova, e te
ora katoa ra koe uaorai, kare au e aka-
ruke ia koe. Aere atura raua ki Be-
3 tela. Kua aere maira te au tamariki
peroveta i Betela kia Elisaia, e kua
tuatua maira kiaia, Te kite ra aina koe
ka raveia mai to pu e Iehova akonei i
runga i to upoko na? Kua karanga atu-
ra aia, A, kua kite au; e muteki ua ana
4 kotou. Kua karanga aturā Elia kiaia,
E Elisaia, ei ko nei koe, taku ïa tuatua
kia koe; te tono nei oki a Iehova iaku
ki Ieriko. Kua tuatua maira aia, Te
ora rā Iehova, e te ora katoa ra koe
uaorai, kare au e akaruke ia koe. Kua
5 tae atura raua ki Ieriko. Kua aere
maira te au tamariki peroveta i Ieriko
kia Elisaia, e kua tuatua maira kiaia,
Te kite ra aina koe ka raveia mai to pu
e Iehova i teianei rā i runga i to
upoko na? Kua karanga atura aia, A,
kua kite au; e muteki ua ana kotou.
6 Kua karanga atu rai a Elia kiaia, Ei
ko nei koe, taku ïa tuatua kia koe;
te tono nei a Iehova iaku ki Ioridana.
Kua tuatua maira aia, Te ora rā Iehova,
e te ora katoa ra koe uaorai, kare au e
akaruke ia koe. Kua aere kapipiti
7 iora raua. Kua aere iora oki te au
tangata e rima ngauru no te au tama-
riki peroveta, e kua tu ua i te atea ke
ra: te tu ua raua i te pae Ioridana.
8 Kua rave iorā Elia i tona kakau, kua
pokaikai iora, e kua ta iora i taua vai
ra, mavete atura, e kua aere ua iora
raua ki tetai pae na runga i te one
marō.
9 E tae atura raua ki tetai pae, kua
tuatua akerā Elia kia Elisaia, E pati
mai e akapeea atu au ia koe, ka rave
keia atu ei au ra. Kua tuatua mairā
Elisaia, Teia taku tuatua kia koe, Kia
rua mairai taku i tenana vaerua i roto
10 ia koe na. Kua karanga atura aia, E
mea rauka ngata taau i pati mai na:
kia kite mai koe iaku, kia raveia mai
au ra, ka akaperaia mai koe, kia kore
11 ra, kare e akaperaia. Te aere ua ra
raua, karangaranga ua'i, e i na, e kariota
ai, e te au ipo ai, taka ke akera raua;
riro aturā Elia na roto i te puaioio ki
runga i te rangi.
12 Te kite aturā Elisaia, e kua kapiki
atura, E taku metua e! e taku metua!
te kariota o Iseraela e te au akaoro ipo
ra! Kare akera aia i kite akaou atu
iaia; kua rave iora aia i tona uaorai
13 kakau, kua aae rua iora aia. Kua

rave iora aia i te kakau o Elia i topa
maira mei runga mai iaia ra, e kua oki
maira, tu ua iora i te pae Ioridana;
Kua rave iora aia i taua kakau o Elia i 14
topa maira mei runga mai iaia ra, kua
ta iora i taua vai ra, kua tuatua akera
aia, Teiea te Atua o Elia ra ko Iehova?
kia ta iora aia i taua vai ra, mavete
atura: kua aere ua iorā Elisaia ki te-
tai pae. Kia kite ra te au tamariki 15
peroveta iaia, i te akara anga i Ieriko
ra, kua tuatua akera ratou, Te vai ra te
vaerua o Elia i runga ia Elisaia. Kua
aere maira ratou e aravei iaia, e kua
tupou akera ratou orai ki mua iaia ki
raro i te one. Kua tuatua maira ratou 16
kiaia, I na, e rima ngauru teia aronga
tangata maroiroi *i o matou* i to au tavini
nei; e tuku ana koe ia ratou, ko ta
matou ïa tuatua kia koe, kia aere ua
ana e kimi i to pu; peneiake kua apai
keia aia e te Vaerua o Iehova, e kua
tuku uaia ki runga i tetai maunga, e
kare ra, ki roto i tetai o. Kua karanga
atura aia, Auraka e tonokia. E kia 17
tuatua raurau maira iaia, e kua akama
ua iora, kua karanga atura aia, Ka
tono. Kua tono atura ratou i taua
aronga tangata e rima ngauru ra; e kua
kimi iora ratou e po toru akera, kare
ra i kitea. E kia oki akaou maira ra- 18
tou kiaia ra, (tei Ieriko rai aia i te noo
anga,) kua karanga atura aia kia ratou,
Kare au i karanga atu kia kotou,
Auraka e aere?

Kua tuatua maira te au tangata o te 19
oire kia Elisaia, I na oki, teia ta matou
tuatua kia koe, teianei oire, e mea tu-
ranga meitaki, kua kite oki koe, e taku
pu: ko te vai ra tei kino, e te maemo
ua nei te au mea o teianei enua. Kua 20
karanga atura aia, E apai mai i tetai
kumete ou, ka tuku ei i te tai ki roto.
Kua apai maira ratou kiaia. Kua aere 21
iora aia ki taua punavai ra, e kua titiri
atura i te tai ki roto, e kua tuatua
akera, Te na ko mairā Iehova, Kua
akaoraia e au teianei vai; kare atura e
mate e te maemo oki. Kua ora akera 22
taua vai ra e tae rava akenei ki teianei
rā, i te tuatua oki i tuatuaia e Eli-
saia ra.

E mei reira oki riro atura ki Betela; 23
e te aere ua ra aia ki runga na te aratua
ra, kua aere maira te tamariki mei roto
mai i te oire, e kua amuamu maira
kiaia, kua tuatua maira kiaia, E aere
ki runga, e tenana upoko pakiko; e
aere ki runga, e tenana upoko pakiko e.
Kua ariu akera aia ki muri, kua akara 24
atura ia ratou, e kua katara atura i te
ingoa o Iehova. Kua aere maira nga
daba e rua mei roto mai i te ngai vao-
rakau, etieti uaia iora taua aronga ta-
25 mariki e a ngauru ma rua ra. Mei
reira oki aere atura aia ki te maunga ra
ki Karamela, e mei reira oki kua oki
maira ki Samaria.

PENE III.

Te au o Iehorama, e te kaitamaki o Mesa ra: te eketumu o Moabi.

1 E TAE akera ki te ngauru ma varu
o te mataiti o te ariki o Iuda ra o
Iehosaphata, i ariki ei a Iehorama te
tamaiti a Ahaba ra ki runga ia Iseraela
i Samaria; e okotai ngauru ma rua
2 ona mataiti i te ariki anga. Kua rave
oki aia i te kino i mua i te aroaro o
Iehova; kare ra i aiteite ki tona metua
tane e tona metua vaine: kua akaruke
oki aia i te tiki ra ia Baala i angaia e
3 tona ra metua tane. Kua piri ra aia ki
te au ara a Ieroboama te tamaiti a Ne-
bata, i ara ai Iseraela; kare ïa aia i
akaruke i te reira.
4 Kua akau maira te ariki o Moabi ko
Mesa, ko tei angai i te puaka *i te apinga
uipa* na te ariki o Iseraela, okotai oki
anere i te tausani anga i te arenio,
okotai anere oki i te tausani i te mamoe
5 toa, *e* te uru *katoa* ra. Kia mate rā
Ahaba, kua kaitamaki iora te ariki o
6 Moabi i te ariki o Iséraela. Kua
aere iora taua ariki ra ko Iehorama ki
vao mai i Samaria i te reira tuatau, *e*
kua tatau iora ia Iseraela katoatoa.
7 Aere akera aia e kua tono i te veka ki
te ariki o Iuda kia Iehosaphata, karanga
atura, Kua kaitamaki io nei te ariki o
Moabi iaku nei; e tae katoa aina koe
kia aere taua e tamaki ia Moabi? Kua
tuatua maira aia, Ka tae ïa au: kua
tau au ia koe, kua tau toku au'tangata ki
toou ra au tangata, kua tau taku au ipo
8 ki taau ra au ipo. Kua karanga atura
aia, E naea tatou kia aere? Kua tuatua
maira aia, E na te medebara i Edoma ra.
9 Riro atura te ariki o Iseraela, e te
ariki o Iuda, e te ariki o Edoma, kua
aere takanimo ua ra e po itu; kare oki
e vai na te nuku, e na te au puaka e
10 aere katoa ra. Kua tuatua akera te
ariki o Iseraela, Aue! kua akaputuputu
mai a Iehova i eianei puke ariki toko
toru, e tuku atu ia ratou ki roto i te
11 rima o Moabi e! Kua tuatua akerā
Iehosaphata, Kare ainei e peroveta na
Iehova i ko nei, kia ui tatou i ta Iehova
iaia ra? Kua tuatua maira tetai tavini
o te ariki o Iseraela, na ko maira, Teia
oki a Elisaia te tamaiti a Saphata, ko
tei riringi i te vai ki runga i te rima o

Elia ra. Kua tuatua mairā Iehosa- 12
phata, Tei iaia te tuatua a Iehova.
Kua aere iora te ariki o Iseraela, e
Iehosaphata, e te ariki o Edoma, ki raro
kiaia ra. E kua karanga aturā Elisaia 13
ki te ariki o Iseraela, Eaa taku kia koe?
e aere koe ki te au peroveta a to metua
tane ra, e te au peroveta a to metua
vaine. E kua tuatua maira te ariki o
Iseraela kiaia, Eiaa; kua akaputuputu
mai a Iehova i eianei puke ariki toko
toru nei, e tuku ia ratou ki roto i te
rima o Moabi. Kua karanga aturā 14
Elisaia, Te ora rā Iehova Sabaota ra,
taku e tu ua ki mua iaia ra, no te mea
i akono au i te aroaro o te ariki o Iuda
ia Iehosaphata, naringa kare, kare au e
akara atu kia koe, kare e akono ua atu
ia koe. E tenana, e arataki maira i 15
tetai akatangi kinura. E te akatangi
taua akatangi kinura ra, tei runga
maira te rima o Iehova iaia. Kua tuatua 16
maira aia, Te na ko mairā Iehova, E
akaruarua aere ana i teianei o. Te na ko 17
maira oki a Iehova, Kare kotou e kite i
te matangi, kare oki kotou e kite i te
ua; ka ki ra tera ra o ki te vai, kia inu
kotou, e ta kotou au puaka, e te au
bovi katoa na kotou. E mea māmā 18
oki te reira i mua i te mata o Iehova;
ka tuku katoa mai aia i to Moabi ki to
kotou rima. Ka ope rava oki te au 19
oire i patuia i te taia e kotou, e te au
oire katoa i inangaroia ra, ka ope oki
te au rakau memeitaki i te tipuia e
kotou, ka ope oki te au ruavai i te
popaniia, e te au kainga meitaki ra
oki, ka kino ia kotou ki te toka.
E ao akera e apaiia'i te tusia kai, e i na, 20
te ta'e maira te vai na te ara mei
Edoma mai, ki rava akera te enua ki
te vai.
E kite akera to Moabi katoa e kua 21
tae mai te au ariki e tamaki ia ratou,
kua akaputuputu iora ratou, e te aro-
nga katoa e tika kia rakei ki te taoonga
tamaki, e tei pakari atu, e kua tu ua
iora ratou i te kotinga *o to ratou enua.*
Kua tu akera ratou i te popongi rava, 22
te kakā maira te rā ki runga i taua
vai ra, te kite ua ra to Moabi i taua vai
ra i tetai pae, kua muramura mei te
toto ra: Kua tuatua akera ratou, E 23
toto teia: kua ope te au ariki i te
mate, kua ta ratou ia ratou uaorai: e
tenana, e Moabi, ei te noni i te apinga.
E tae atura ratou ki te puakapa o Ise- 24
raela, kua tu maira to Iseraela, kua ta
maira i to Moabi, ati atura ratou i
mua ia ratou: te ta aere ua ratou i to
Moabi e tae ua atura ki *to ratou uao-
rai enua.* Ngaangaa atura te au oire 25
ia ratou, e te au kainga memeitaki ka-
toa ra, kua titiri te tangata ravarai i
te toka ki rungao, tanao, tanao, e ki
atura; e kua akakiia te au ruavai ka-
toa, e te au rakau memeitaki, kua pou
ïa i te tipuia: te au toka ra o Kira-
haraseta tei toe; akapiniia akera e te
aronga maka e pou iora.
26 Kite akera te ariki o Moabi e ta-
maki ririnui, kua rave iora aia i te au
tangata e koke te taoonga e itu anere,
e tipu aere e tae ua atu ki te ariki o
27 Edoma, kare akerai i tika. Kua rave
akera aia i te tama mua nana uaora',
ko te tupau tika mai iaia i te au ra,
kua apai atura iaia ei tusia karakara-
tio ki runga i te patu ra. Otooto rava
akera te riri ia Iseraela; akaruke maira
ratou iaia, oki atura ki *to ratou uaorai*
enua.

PENE IV.

Ko Elisaia i te akamaata anga i te inu a te vaine takaua ra: te takinga-meitaki o te vaine Sunema: tana tamaiti i te rauka anga: e kia mate taua tamaiti ra, kua akaoraia e Elisaia.

1 KUA kapiki ua maira tetai vaine
na tetai i te au tamariki pero-
veta kia Elisaia, tuatua maira, Kua
mate to tavini ko taku tane nei; kua
kite oki koe e, kua mataku to tavini
ia Iehova: e teia mai nei te tangata
nana te ou i tiki mai i aku tamariki
2 toko rua nei ei tavini. Kua karanga
aturā Elisaia kiaia, E akapeea atu au
ia koe? e akakite mai kiaku: eaa
taau i roto i te are? Kua tuatua maira
aia, Kare rava o roto i te are o to tavini
3 vaine, mari ra e pani inu. Kua ka-
ranga atura aia, E aere ua ana koe, e
pati aere i to au tangata tupu katoa ra
i te āriki, auraka ei apinga to roto;
4 auraka kia iti. E kia tae mai koe ki
roto ra, e topiri mai i te pa ia koe e o
puke tamariki, ka akato ei ki roto i
taua au āriki ra, e ko tei ki ra, ka tuku
5 ke atu ïa. Riro atura aia, kua topiri
iora i te pa iaia e nga tamariki ra, ko
tei apai mai *i taua āriki ra* kiaia ra, e
6 nana oki i akato. E ki akera taua
au āriki ra, kua karanga atura aia ki
te tamaiti, E apai mairai tetai āriki.
Kua tuatua maira aia kiaia, Kare atu
rai e āriki. Kore akera taua inu ra.
7 Kua oki maira aia kua akakite ki taua
tangata no te Atua ra. Kua karanga
atura aia, E aere, e oko i te inu, e
kia oko na taua ou ra, e te toenga ra,
naau ïa e na to tamariki.

E tae akera ki tetai rā te aere rā 8
Elisaia ki Sunema, tei reira tetai vaine
taoiau; e kua māro maira aia iaia e
kai i te kai. E muri akera, kia aere
aia na reira ra, kua tapae aia ki roto e
kai i te kai. Kua karanga atura aia 9
ki tana tane, I na, te kite nei au i
teianei tangata e aere putuputu mai
ki o taua nei, e tangata tapu ïa no te
Atua. E akatu taua i tetai pia iti ki 10
runga i te patu nei, taku ïa tuatua kia
koe, e tuku ei taua i tetai roi nona, e
tetai kaingakai, e tetai nooanga, e tetai
lamepa: e kia tae ua mai aia ki o taua
nei, ka tapae mai aia ki reira. E tae 11
akera ki tetai rā, kua aere maira aia ki
reira, e kua tapae akera ki roto i taua
pia ra, e kua moe iora i reira. Kua 12
karanga atura aia ki te tavini nona ra
kia Gehazi, E kapiki atu ana i te
vaine Sunema. E oti akera aia i te
kapikiia e ia, kua tu ua maira ki mua
iaia. Kua karanga atura aia kiaia, E 13
karanga atu koe kiaia e, I na, i aka-
maroiroi ua ana oki koe ia maua i te-
nana akamaroiroi anga; e akapeea
atura maua ia koe? Kia karangaia
atu ainei koe ki te ariki, e te kapena
o te nuku nei ainei? Kua tuatua
maira aia, Te noo nei au i roto i toku
uaorai au tangata nei. Kua tuatua 14
maira aia, E akapeeaia atura aia? Kua
karanga aturā Gehazi, Kare ana e ta-
maiti, e kua ruaine oki te tane. Kua 15
tuatua maira aia, E kapiki atu ana
kiaia. E oti akera aia i te kapikiia atu,
te tu ua maira i te ngutupa. Kua ka- 16
ranga atura aia, Mei teianei, i te tua-
tau i akonoia ra, e tamaiti taau ka
ikiiki. Kua tuatua mairai aia, Aura-
ka, e taku pu, e te tangata o te Atua
ra, auraka ana koe e pikikaa mai i to
tavini vaine nei.
Kua to iora taua vaine ra, e kua 17
anau maira te tamaiti kia tae ki te
tuatau ra, te tuatau i akonoia ra, ta
Elisaia i tuatua mai kiaia ra. E pa- 18
kari akera taua tamaiti ra, e tae akera
ki tetai rā, kua aere iora aia ki vao ki
te metua ra ki te aronga kokoti sitona
ra. Kua karanga atura aia ki te me- 19
tua tane, Toku mimiti, toku mimiti.
Kua karanga atura aia ki tetai tamaiti,
E apai ana ki tona metua vaine ra.
E apaiia atura aia e ia, e tae atura ki 20
tona metua vaine ra, kua noo iora aia
ki runga i te ūā, e avatea akera, mate
iora. Kua aere aia ki runga, kua tuku 21
atura ki runga i te roi o taua tangata
no te Atua ra, topiri atura *i te pa* iaia,
aere atura. Kua kapiki atura aia ki 22
tana tane, karanga atura, E tono mai
koe i tetai i te au tamariki iora, e te-
tai asini, ko taku ïa tuatua kia koe, e
oro ana au ki te tangata no te Atua
23 ra, ka oki mai ei au. Kua tuatua
maira aia, Eaa koe ka aere ei i teianei
rā? Kare teia te marama ou, kare
oki te sabati. Kua karanga atura aia,
24 Ka meitaki rai. Kua tuku atura aia i
te nooanga ki runga i te asini, e kua
karanga atura ki te tavini, Akaoro, kia
viviki, auraka e aere marie, kia tua-
25 tuaia ra e au. Riro atura aia, e tae
atura ki te tangata no te Atua ra, ki te
maunga ra ki Karamela.
E kia akara mai taua tangata no te
Atua ra iaia i te atea ke ra, kua tua-
tua akera aia ki tona tavini kia Gehazi,
I na, tera ake taua vaine Sunema ra:
26 E oro atu ana koe k'a aravei atu, ko
taku ïa tuatua kia koe, ka karanga atu
ei, Te meitaki na koe? te meitaki na to
tane? te meitaki na te tamaiti? Kua
27 tuatua maira aia, Meitaki. Kia tae
ra aia ki te tangata no te Atua ra ki
runga i te maunga ra, kua opu iora aia
i tona vaevae. Kua akavaitata mairā
Gehazi e tute ke atu. Kua tuatua
maira te tangata no te Atua ra, E vaoo
ua atu, e tumatetenga tona i te ma-
mae ngakau; e kua uunaia ïa e Iehova
iaku nei, kare ïa i akakite mai
28 kiaku ra. Kua karanga atura aia,
Naku aina i pati i te tamaiti ia
koe, e taku pu? kare ainei au i ka-
29 ranga atu e, Auraka e pikikaa mai
iaku? Kua tuatua maira aia kia Ge-
hazi i reira, Ka tatua ana i to taukupu,
ka rave ei i te rakau naku ra i to
rima, e aere: kia aravei ua atu koe
i tetai tangata, auraka e aroa atu, e
kia aroa mai tetai ia koe ra, auraka e
ki atu: ka tuku ei i taku rakau ki
runga i te mata o taua tamaiti ra.
30 Kua karanga atura te metua vaine o
taua tamaiti ra, Te ora rā Iehova, e te
ora ra koe uaorai, kare au e akaruke ia
koe. Kua tu akera aia ki runga, e
31 kua aru maira iaia. Riro aturā Ge-
hazi na mua ia raua, e kua tuku atura
i te rakau ki runga i te mata o taua
tamaiti ra; kare ra e reo, kare oki e
rongo anga. Kua oki maira aia e ara-
vei iaia, e kua tuatua maira, na ko
maira, Kare rai i ara te tamaiti ra.
32 E kia tomo a Elisaia ki roto i te are, i
na, kua mate taua tamaiti ra, kua
tukuia kia runga i tona roi.
33 Kua aere atura aia ki roto i reira, e
kua topiri iora i te pa ia raua toko rua,
34 kua pure atura ia Iehova. Aere atura
aia ki runga, e kua tipapa iora ki runga
i taua tamaiti ra, kua topiri akera tona

vaa ki tona vaa, e tona mata ei runga
ïa i tona mata, e tona rima ei runga ïa i
tona rima; e kua tipapa iora ki runga iaia
ra; kua maana akera te tino o taua ta-
maiti ra. Kua oki iora, kua oriori aere 35
ua i roto i te are ra; e kua aere iora oki
ki runga, kua tipapa iora ki rungao
iaïa: kua maretie iora taua tamaiti ra
e itu akera maretie anga, e kua puera
akera te mata o te tamaiti. Kua ka- 36
ranga atura aia kia Gehazi, na ko atura,
E kapiki ana i taua vaine Sunema ra.
Kua kapiki atura aia. E tae maira aia
ki roto kiaia ra, kua karanga atura aia,
E rave ana i to tamaiti. Kua tomo 37
akera aia ki roto, e kua tipapa iora ki
raro i tona vaevae, tupou iora ki raro
i te one, kua rave iora i tana tamaiti,
aere atura ki vao.

Kua tae akaou aturā Elisaia ki 38
Gilagala: e kua onge taua enua ra, te
noo ra te au tamariki peroveta ki mua
iaia: kua karanga atura aia ki te ta-
vini nona ra, Ka tuku ana i te pani
maata ki runga *i te ai*, ka tunu ei i te
kai na te au tamariki peroveta nei.
Kua aere iora tetai ki vao e koi aere i 39
te rakau rikiriki, e kitea iora te poue
ngangaere, kua koi aere iora i te ua
poue ngangaere, e ki akera te kakau,
e kua aere maira kua ruru ki roto i
te pani kai: kare akerai oki ratou i
kite. Kua riringi iora *i taua kai ra* 40
kia kai taua au tangata ra. Te kai
ra ra ratou i taua kai ra, kua kapiki
maira ratou, kua tuatua mairai, E te
tangata no te Atua e, e mate tei roto
i te pani nei. Kare atura e tika ia ra-
tou kia kai. Kua tuatua ua akera aia, 41
E apai mai ana i te faraoa. E kua tuku
iora aia ki roto i te pani; e kua karanga
atura aia, E riringi na te au tangata
nei, kia kai. E kare rava akera e kino
to roto i taua pani ra.

Kua aere maira tetai tangata mei 42
Baala-salisa mai, apai maira i te kai
popô na te tangata o te Atua ra, okotai
takau areto kerite, e te sitona katoa-
toa i roto i tana pute ra. Kua ka-
ranga atura aia, E apai atu na te au
tangata nei, kia kai ratou. Kua tuatua 43
maira te tavini, E akapeea! e tuku
ainei oki au i teia ki mua i te aroaro
o te tangata katoa okotai anere nei?
Kua karanga atura aia, E apai na te
tangata, kia kai ratou; te tuatua mai-
ra oki a Iehova, Ka kai ratou, e ka toe
oki. Kua tuku atura aia *i taua aro-* 44
nga areto ra ki mua ia ratou, e kua
kai iora, e kua toe, ta Iehova oki i
tuatua maira.

PENE V.

Ko Naamana i te ora anga i tona maki ra e lepera, e te piri anga i tana lepera kia Gehazi no tana pikikaa.

1 KO Naamana kapena o te nuku o
te ariki o Arama ra, e tangata maa-
ta aia i tona ra pu, e te akangateitei,
no te mea kua oronga mai a Iehova i
te ora no Arama ra iaia: e tangata
2 toa oki aia, e lepera ra. I aere ua ana
tetai au takanava tangata no Arama ki
vao, e kua rave mai i tetai tamaine iti
no te enua maira no Iseraela ei tuikaa;
tei mua i te aroaro o te vaine a Naa-
3 mana taua *tamaine* ra. Kua ka-
ranga atura aia ki tona pu vaine,
Naringa toku pu i tae ki te pero-
veta i Samaria ra e! ka ora oki
4 tona lepera ra iaia. Kua aere iorā
Naamana ki roto, e kua akakite atu-
ra ki tona pu, karanga atura, Te na
ko maira te tamaine iti no te enua mai
5 o Iseraela. Kua tuatua maira te ariki
o Arama ra, E aere, e aere ua *ki reira*,
e naku e akau i te leta ki te ariki o
Iseraela. Aere atura aia, e kua apai
katoa i nga taleni ario okotai ngauru
i tona rima, e e ono tausani *sekela* auro,
6 okotai oki ngauru i te kakau. Kua
apai atura aia i taua leta ra ki te ariki
o Iseraela, karanga atura, I tenana,
kia tae atu teianei leta kia koe na,
e akaora koe i taku tavini ia Naa-
mana i tona lepera ra; i na, kua
7 tono oki au iaia kia koe na. E oti
akera taua leta ra i te tatauia e te
ariki o Iseraela, kua aae iora i ona
kakau, e kua tuatua akera, E Atua
ainei oki au nei, e tei iaku ainei te
ta e te akaora, i tono mai ei teianei
tangata kiaku nei e akaora i te tangata
i te lepera nei? e teianei, e akamaara
meitaki io na, ko taku ïa tuatua kia
kotou, te kimi nei teianei tangata i te
ara ei tapepe anga mai iaku.
8 Kite akera te tangata no te Atua ra
ko Elisaia e, kua aae te ariki o Iseraela
i ona kakau, kua tono akera aia i te
karere ki te ariki ra, na ko akera, Eaa
koe i aae ei i o kakau na? tuku mai ia
Naamana ki ko nei kiaku nei, ka kite
oki aia e, e peroveta tei Iseraela nei.
9 Kua aere mairā Naamana ma te au
ipo nana, e ma te kariota nona, e kua
tu maira i te ngutupa are o Elisaia ra.
10 Kua tono mairā Elisaia i te karere
kiaia, tuatua maira, Ka aere ka paî e
kia itu paî anga i Ioridana, ka oki
akaou mai toou kiko tikai, e ka mā

koe. Riri akerā Naamana, aere atura, 11
e kua tuatua akera, I na, i manako oki
au e, e aere tika mai aia ki vao kiaku
nei, ka tu mai ei, ka kapiki atu ei i te
ingoa o tona ra Atua ko Iehova, ka
arapaki mai ei tona rima i te ngai *maki*
ra, e akaora i te lepera. Kare ainei 12
ko Abana e ko Pharapara, nga vai i
Damaseko nei, tei maata i te meitaki i
te au vai katoa o Iseraela? kare ainei
e tika kia paî au i reira ka mā atu ei?
Kua ariu akera aia, aere atura ma te
riri. Kua akavaitata maira ra te au 13
tavini nona, e kua tuatua maira, E
taku metua e, naringa ainei ei tuatua
maata ta taua peroveta ra i tuatua mai
kia koe, kare ainei koe e rave *i te
reira?* ka tanga atu ei i tenana tuatua,
Ka paî ka mā atu ei? Kua aere atura 14
aia ki raro, kua paî atura i Ioridana, e
itu akera paî anga, ta te tangata no te
Atua oki i tuatua maira: oki akaou
maira tona kiko mei to te tamaiti ou
ra, mā atura aia.

Kua oki maira aia e tona katoa ra 15
au tangata ki taua tangata no te Atua
ra, e kua aere iora kua tu maira ki
mua i tona aroaro: e kua tuatua maira,
I na, kua kite atura au e, kare rava e
Atua i te ao katoa nei, mari i Iseraela
nei: e teianei, teia taku tuatua kia koe
ra, e rave mai koe i tetai apinga i to
tavini nei. Kua karanga atura aia, 16
Te ora nei a Iehova, taku e tu ua ki
mua i tona aroaro, kare au e rave.
Kua manono ua maira aia e rave; kare
akera i tika iaia. Kua tuatua mairā 17
Naamana, Teia taku tuatua kia koe,
kare aina e tika kia orongaia mai no
to tavini nei, tetai manga one kia teiaa
nga mule e rua nei? kare oki to tavini
e apai akaou i te tusia karakaratio, e te
tusia katoa, ki te au atua ke, mari ra
kia Iehova anake. Teia ra tetai mea 18
e akakore mai a Iehova i te ara a to
tavini nei; kia tae ra toku pu ki roto i
te are o Rimona akamori ei i reira, e
kia irinaki aia ki runga i taku rima
nei, e kua tupou oki au ki raro i roto i
te are o Rimona: kia tupou ra au ki
raro i roto i te are o Rimona ra, e aka-
kore mai a Iehova i te ara a to tavini i
taua mea ra. Kua karanga atura aia 19
kiaia, E aere ma te au. E akaruke
atura aia iaia e topa iora i tetai
ngai iti.

Ko Gehazi ra, te tavini o te tangata 20
no te Atua ra o Elisaia, kua tuatua akera
aia, I na, kua akaperepere io nei taku
pu i tera ra tangata Arama ia Naamana,
kare ake nei oki aia i āriki atu i ta
tona rima i apai maira: te ora nei rā
Iehova, ka oro ana au na muri iaia, kia
21 rauka mai tetai apinga naku. Kua
aru aturā Gehazi ia Naamana. E kia
akara mai a Naamana *iaia* i te oro anga
mai na muri iaia, eke iora aia mei
runga mai i te kariota e aravei iaia, e
kua karanga atura, Te meitaki na?
22 Kua tuatua maira aia, Te meitaki nei:
i tonokia mai au e taku pu, te tuatua
maira, I na, i teianei, kua aere mai nei
nga tangata ou kiaku no te au tamariki
peroveta, mei te maunga mai mei Ephe-
raima: teia taku tuatua kia koe, o mai
ana te taleni ario okotai nei, e nga
23 kakau oki e rua, no raua. Kua tuatua
mairā Naamana, Kia tika ia koe, e rave
mai i nga taleni e rua. Kua manono
maira aia, e kua ruru iora i nga taleni
ario e rua, ki roto i nga pute e rua, e
nga kakau oki e rua, kua tuku atura ki
runga i nga tavini ona toko rua; e kua
24 apai atura raua na mua iaia. Kia tae
ra aia ki te tuaivi ra, kua rave atura
aia *i nga mea* i to raua ra rima, e kua
momono akera ki roto i tetai are; kua
tuku atura i nga tangata ra, riro atura
25 raua. Kua aere iora aia ki roto, tu
ua iora ki mua i tona pu. Kua tuatua
mairā Elisaia kiaia, Mei ea mai koe, e
Gehazi? Kua karanga atura aia, Kare
26 to tavini nei i aere ke. Kua tuatua
maira aia kiaia, Kare i reira katoa toku
ngakau, ka oki mai ei taua tangata ra
mei runga mai i te kariota e aravei ia
koe ra? E taime ainei teia kia rave
i te ario ra, e kia rave i te kakau, e te
kainga olive, e te kainga vine, e te ma-
moe, e te bovi, e te tavini tane, e te
27 tavini vaine? E teianei, te lepera o
Naamana ka piri mai ïa kia koe, e ki
toou ra uanga e tuatau ua atu. Aere
atura aia ki vao mei mua mai i tona
aroaro, e lepera ïa mei te kiona ra.

PENE VI.

Ko Elisaia i te akariro anga i te auri ei mea mānu ua: tona akakite anga i te tuatua muna a te ariki o Arama: tana ravenga i te nuku Arama: te onge kino; e tona orai ora anga i te rima o te ariki o Iseraela.

1 KUA tuatua maira te au tamariki
peroveta kia Elisaia, I na oki
teianei ngai ta matou e noo ua i ko
nei ia koe nei, e ngai kokota ia tatou
2 nei. Teia ta matou tuatua kia koe, e
aere tatou ki Ioridana, ka rave ei i te
rakau, taki tai rakau i te tangata oko-
tai, ka akatu ei tatou i tetai ngai no
tatou i reira ei noo anga. Kua karanga
3 atura aia, E aere kotou. Kua tuatua

maira tetai, Kia tika ia koe, taki aere
katoa tatou. Kua karanga atura aia,
Kua tika, ka aere au. Aere katoa atura 4
oki aia e ratou katoa. E tae atura ra-
tou ki Ioridana, kua tipu iora ratou i
te rakau. Te tipu ra tetai i te rakau, 5
kua topa iora te tapae ki raro i te vai:
kua kapiki ua maira, tuatua maira,
Aue, e taku pu e! e mea ori oki teia.
Kua karanga atura taua tangata o te 6
Atua ra, I ea te topa anga? Kua aka-
kite akera aia i taua ngai kiaia ra.
Kua tipu iora aia i tetai rakau iti, kua
titiri atura ki taua ngai ra; te mānu
ua maira taua auri ra. Kua karanga 7
atura aia i reira, Ka rave. Kua aka-
tika atura aia i tona rima, rave maira.

Kua tamaki maira te ariki o Arama 8
ia Iseraela, e kua akaaiteite akera i te
tuatua ki tona au tavini ra, tuatua
akera, Ei tera ngai, ei tera ngai *patia'i*
toku puakapa. Kua tono akera taua 9
tangata o te Atua ra i te karere ki te
ariki o Iseraela, karanga atura, Kia
matakite, auraka koe e aere na te ngai
i mea ra; kua tae mai oki to Arama
ki raro ki reira. Kua tono atura te 10
ariki o Iseraela i te tangata ki taua
ngai i akakiteia mai e te tangata no te
Atua ra, e kua ako *mamaoia* oki aia, e
kua ora akera aia, kare oki te tu tai, e
kare oki te tu rua ua. Iroiro ngata iora 11
te ngakau o te ariki o Arama i taua
mea ra; kua tiki atura aia i tona au
tavini, e kua karanga atura kia ratou,
Kare kotou e akakite mai kiaku, e
koai ua ake i o tatou tei uriuri ki te
ariki o Iseraela? Kua tuatua maira 12
tetai tavini nona ra, Kare, e taku pu e
te ariki: mari ra ko Elisaia peroveta,
tei Iseraela aia, e nana e akakite ki te
ariki o Iseraela i te tuatua i tuatuaia e
koe i roto i to pia moe ra. Kua ka- 13
ranga atura aia, E aere, e atoro i te
ngai i nooia e ia ra, kia tono au i te tiki
iaia. E kua tuatuaia mai aia, kua na
koia mai, I na, tei Dotana *aia*.

Kua tono akera aia i te ipo, e te ka- 14
riota, e te nuku maata ra: kua aere
iora ratou i te po, e kua akapini akera
i taua oire ra. E kia ara te tavini o te 15
tangata o te Atua ra i te akirata, e aere
atura ki vao, i na, e nuku ma te ipo e
te kariota, te akapini maira i te oire.
Kua karanga atura tona tavini kiaia,
Aue, e taku pu e! akapeea tatou
nei? Kua tuatua maira aia, Auraka 16
e mataku: e maata oki to tatou pae, e
iti to ratou. Kua pure aturā Elisaia, 17
e karanga atura, E Iehova e, teia taku
tuatua kia koe, e akapuera koe i tona
mata kia kite aia. Kua akapuera
akerā Iehova i te mata o taua tangata
ou ra; kite atura aia: e i na, kua ki
te maunga i te ipo e te kariota ai, i te
akapini anga ia Elisaia ra.
18 E kia eke maira ratou ki raro kiaia
ra, kua pure aturā Elisaia kia Iehova,
e karanga atura, E ta mai koe i teianei
au tangata kia matapoia, ko taku ïa
tuatua kia koe. Taia iora ratou ki te
19 matapo, ta Elisaia i tuatua ra. Kua
karanga aturā Elisaia kia ratou, Kare
teia i te arataa, kare oki teia i te oire:
ka aru mai iaku, e naku kotou e arataki
ki te tangata i kimiia e kotou na. Kua
20 arataki ra aia ia ratou ki Samaria. E
tae maira ratou ki roto i Samaria, kua
karanga aturā Elisaia, E Iehova e, e
akapuera koe i te mata o teianei aronga,
kia kite ratou. Kua akapuera akerā
Iehova i to ratou mata, e kite akera
ratou; e i na, tei rotopu i Samaria ra.
21 Kite akera te ariki o Iseraela ia ratou,
kua karanga atura aia kia Elisaia, E
taku metua, ka ta ainei au? ka ta
22 ainei au? Kua tuatua maira aia,
Auraka koe e ta: e ta oki koe i tei tui-
kaa ia koe i te koke naau e te ana
naau? ei kai te tuku mai ki mua i to
ratou aroaro e te vai, kia kai ratou e
kia inu, ka aere ei ki to ratou ra pu.
23 Kua akonokono iora aia i te kai maata
na ratou: e kua kai anake ratou, e kua
inu anake, kua tuku atura ia ratou,
aere atura ki to ratou pu. Kare akera
nga takanava no Arama i tae akaou
mai ki te enua o Iseraela.
24 E i muri ake i te reira, kua akapu-
tuputu iora te ariki o Arama ra ko
Bene-adada i te nuku katoa nona, kua
25 aere atura e tamaki i Samaria. E
onge maata tei Samaria: e i na, kua
tamaki atura ratou i taua *oire* ra, e oko
na akera te mimiti asini i te au ario e
varu ngauru *i te sekelu*, e te a o te
tuanga o te kaba tutae rupe *i te sekela*
26 ario e rima, *i te maata o te onge.* Te
aere ua ra te ariki o Iseraela na runga
i te patu, kua kapiki ua maira tetai
vaine kiaia, tuatua maira, E tauturu
27 mai, e taku pu e te ariki e. Kua
karanga atura aia, Kia kore a Iehova
e tauturu mai ia koe, ei ea taku e tau-
turu ei? ei te alona ainei? e ei te
28 taomianga vine ainei? Kua karanga
atura te ariki kiaia, Eaa tikai koe?
Kua tuatua maira taua vaine ra, Teia-
nei vaine tei tuatua mai kiaku e, O
mai ana te tamaiti naau, e kai tatou
iaia akonei, e apopo tatou ka kai ei i
29 taku. Kua tunu iora matou i taku
tamaiti, e kua kai: kua karanga atura
au kiaia kia popongi ake, O mai ana to

tamaiti e kai tatou iaia; e kua uuna io
nei aia i tana tamaiti. E kite akera 30
te ariki i te tuatua a taua vaine ra, kua
aae iora aia i ona kakau; e kua aere
na runga i te patu, kua akara iora te
au tangata, e i na, e kakau paoa *tona*
tei runga i tona kiri. Kua tuatua 31
akera aia, Kia pera mai te Atua iaku,
e kia maata mairai, kia vaoo mairai te
upoko o Elisaia te tamaiti a Saphata i
runga iaia i teianei rai rā.
Te noo ua rā Elisaia i roto i tona ua- 32
orai are, e te aronga pakari te noo katoa
i ona ra; kua tono akera *te ariki* i te-
tai tangata i vaitata iaia: kare ra i tae
mai taua karere ra kiaia, i karanga'i aia
ki taua aronga pakari ra, *Kare* kotou
i kite e, kua tono mai teianei tamaiti na
te ta tangata i te karere, e rave i toku
nei upoko? E akara meitaki ana, kia
tae mai taua karere ra, e topiri i te pa,
e kia vaoo ua ana aia i reira: kare
aina tei murio iaia te pakuku o te vae-
vae o tona pu? Te karanga ua ra aia 33
kia ratou, i na, kua aere maira te karere
ki raro kiaia: kua tuatua akera aia, I
na, no ko mai ia Iehova ra teianei kino;
eaa atu rai taku kia tiaki ia Iehova?

PENE VII.

Te totou rā Elisaia i te kai maata i Samaria: kua takatakaiia te kavana akarongo kore i raro ake i te vaevae tangata, e mate rava akera.

KUA karanga aturā Elisaia, E 1
akarongo mai ana i te tuatua a
Iehova: te na ko mairā Iehova, Penei
apopo *ka okoia'i* te sea faraoa pueu
i te sekela okotai, e kia rua oki sea
kerite i te sekela okotai, i te ngutupa i
Samaria nei. Kua tuatua maira tetai 2
kavana i reira, tei irinakiia te rima o
te ariki ra, ki te tangata no te Atua ra,
na ko maira, I na, naringā Iehova e
akangutupa aere i te rangi ra, e tika
paa ïa. Kua karanga atura aia, I na,
ka kite o mata, kare ra koe e kai.
Te noo ra nga tangata Iepera toko a 3
tei te tomoanga i te ngutupa ra: e kua
tuatua akera ratou ki tetai ki tetai, Eaa
tatou ka noo ua'i i ko nei kia mate ua
atu tatou? Kia tuatua tatou e, E tomo 4
tatou ki roto i te oire, e onge oki to te
oire, ka mate tatou i reira: e kia noo
tatou i ko nei, ka mate rai tatou. E
tenana, aere mai, e oro tatou ki te
nuku o Arama; kia akaoraia tatou ra,
kua ora ïa; e kia taia tatou ra, ko te
tu rai ïa, ka mate rai. Kua tu akera 5
ratou i te maru aiai, e aere ki te pua-
kapa o Arama ra: kia tae ra ratou ki
te pae o taua puakapa o Arama ra, kare
6 ua e tangata. E aruru kariota, e te
aruru ipo, ta te Atu i akatupu, e mei te
aruru nuku maata ra, kia akarongo
mai te nuku o Arama ra: e kua tuatua
akera ratou ki tetai ki tetai, I na, kua
ou te ariki o Iseraela i te au ariki o te
ngati Heta, e te au ariki o Aiphiti, e
7 aere mai e tamaki ia tatou. Kua tu
akera ratou i taua maru aiai ra, e kua
oro atura, vaoo iora i to ratou au puaka-
pa, e ta ratou au ipo, e ta ratou au asini,
e te puakapa katoa ra i te vaoo ua anga,
8 oro atura kia ora. E tae atura aua
nga lepera ra ki te pae o te puakapa
anga ra, kua tomo akera ratou ki roto i
tetai puakapa, kua kaikai iora e kua inu,
e kua apai i te ario, e te auro, e te ka-
kau, e kua aere kua uuna; e kua oki
maira, e kua tomo ki roto i tetai pua-
kapa, e kua apai katoa iora, e kua aere
kua uuna.
9 Kua tuatua ua akera ratou ratou
uaorai, Kare ta tatou i te mea meitaki,
e rā tuatua meitaki oki teia rā, e te
muteki ua nei tatou: kia noo ua ra
tatou e kia ao, ka rokoia tatou e te
kino: i teianei, taki aere tatou, e aere
e akakite ki te ngutuare o te ariki ra.
10 Kua aere mairai ratou e kua kapiki ki
te tiaki ngutupa o te oire: e kua ka-
ranga atura ratou kia ratou, na ko
atura, Aere atura matou ki te puakapa
o Arama ra, e i na, kare ua e tangata i
reira, kare oki e reo tangata, kareka te
ipo te erekia ra ïa, e te asini i te ere
angaia, e te au puakapa i te vaoo ua
11 anga. Kua kapiki aia ki te au tiaki
ngutupa, e akakite akera ratou ki roto
ki te ngutuare o te ariki ra.
12 Kua tu maira taua ariki ra i te po,
kua tuatua maira ki te au tavini nona
ra, E akakite ana au kia kotou i ta
Arama i rave ia tatou: kua kite oki
ratou e kua mate tatou i te pongi; e
tenana kua akaruke mai ratou i te
puakapa, e kua pipini ratou ki roto i te
kainga, kua na ko akera, Kia akaruke
ratou i te oire, e opu ora ua tatou ia
ratou, ka aere ei ki roto i te oire.
13 Kua karanga atura tetai i taua au
tavini nona ra, na ko atura, Teia taku
tuatua kia koe, ka rave ratou i e rima
o nga ipo e toe nei, tei toe ïa i te *oire*
nei, (i na, mei te maata katoa ratou i Ise-
raela tei toe i te *oire* nei; i na oki, mei
te maata katoa i te Iseraela tei pou ra:)
14 e tono tatou e akara *kia kite*. Kua
rave akera ratou i nga ipo kariota e rua,
ta te ariki ïa i tono e atoro i taua nuku
Arama ra, karanga atura, E aere e
15 akara. Kua aru atura ratou ia ratou

e tae atura ki Ioridana: e i na, kua ki
te arataa i te kakau e te āriki akaru-
keia e to Arama i to ratou rapurapu.
Kua oki maira nga karere, e kua aka-
kite maira ki te ariki. Aere atura te 16
au tangata ki vao, noni iora te puakapa
o Arama. Oko ua akera te sea faraoa
pueu i te sekela okotai, e nga sea kerite
e rua i te sekela okotai, ta Iehova
oki i tuatua maira. Kua akono atura 17
te ariki i taua kavana nona te rima i
irinakiia e ia ra, ei tiaki i te ngutupa:
kua takatakai uaia ra aia e te tangata i
taua ngutupa ra, mate iora aia, ta te
tangata no te Atua i tuatua ra, ko tei
tuatua mai ka aere mai ei te ariki ki
raro kiaia ra. Kua tupu rai mei ta 18
taua tangata o te Atua ra i tuatua ki
te ariki, ka na ko ei ra e, E rua sea
kerite i te sekela okotai, okotai oki sea
faraoa pueu i te sekela okotai, penei
apopo ka okoia'i i te ngutupa i Samaria
nei: Ka tuatua mai ei taua kavana ki 19
te tangata o te Atua ra, ka na ko mai
ei ra e, I na oki, naringā Iehova e aka-
ngutupa aere i te rangi ra, e tika paa ïa:
ka karanga atu ei aia, I na, ka kite oki
o mata, kare ra koe e kai. Tupu atura 20
taua tuatua kiaia ra; takatakaiia iora
aia e te tangata i taua ngutupa ra, mate
rava akera aia.

PENE VIII.

Te vaine Sunema i te akaoki angaia te kainga ra: te matenga o Bene-adada, e te riro anga te au ia Hazaela: te au kino o Iorama, e tona puta anga i to Arama.

I TUATUA anā Elisaia ki taua vaine 1
ra tana i akaora i te tamaiti ra,
karanga atura, Ka tu, ka aere, ko koe
e toou ra ngutuare, ka noo atu ei i taau
ngai e rauka i te noo: e onge oki teia i
tuatuaia e Iehova; te ka tae oki ki
runga i te enua nei e itu ïa mataiti.
Kua tu akera taua vaine ra, e kua 2
akono atura i ta te tangata o te Atua i
tuatua maira: aere atura oki aia e tona
ngutuare katoa, noo atura ki o te
Philiseti e itu akera mataiti. E ope 3
akera aua nga mataiti e itu ra, kua
oki maira taua vaine ra mei te enua
mai o te Philiseti ra: i aere aia e pati
i tona kainga e tona are i te ariki ra.
Te karangaranga ua ra te ariki ki te 4
tavini o te tangata o te Atua ra kia
Gehazi, te tuatua ra, E akakite mai
ana koe i te au mea mamaata ravarai
ta Elisaia i rave ra. Te akakite ra aia 5
ki te ariki i te tangata mate i akaoraia
e ia, e i na, *te aere maira* taua vaine
nana te tamaiti i akaoraia e ia ra, e pati
i te ariki i tona are e te kainga katoa
nona. Kua tuatua mairā Gehazi, E
taku pu e te ariki, teia taua vaine ra,
e teia oki te tamaiti ta Elisaia i akaora
6 ra. Kua ui atura taua ariki ra ki te
vaine, e kua akakite maira oki aia.
Kua akono atura te ariki i tetai tangata
taoonga, karanga atura, E akaoki mai
koe i tana au[illegible]a kia toe, e tei uaia e
taua kainga ra mei te rā mai i akaruke
mai ei aia i te enua nei e teia noa'i.
7 Aere aturā Elisaia ki Damaseko; te
mate ra te ariki o Arama ra ko Bene-
adada i te maki; e tuatuaia atura aia,
na koia atura, Teia mai nei te tangata
8 no te Atua ra. Kua karanga atura te
ariki kia Hazaela, E rave ana koe i
tetai apinga i to rima na, e aere, e
aravei atu i te tangata no te Atua ra,
ka ui ei kiaia *i te tuatua* a Iehova, e
karanga atu, Ka ora ainei au i teianei
9 maki? Kua aere aturā Hazaela e
aravei iaia, e kua apai katoa i tetai
taoonga-rima i te au mea memeitaki
katoa i Damaseko ra, e a ngauru i te
kamela i te apai anga, e kua aere maira,
kua tu ua maira ki mua iaia, e kua
tuatua maira, Ko to tamaiti ra ko
Bene-adada ariki o Arama nei, tei tono
mai iaku kia koe nei, te na ko maira,
10 Ka ora ainei au i teianei maki? Kua
karanga aturā Elisaia kiaia, E aere,
e karanga atu kiaia, Ka ora tika
rai oki koe; kua akakite mairā Ie-
11 hova kiaku ka mate tikai ra aia. Kua
akara atura aia i tona mata, tamou atura
i te akara, e kua akama ua atura aia,
kua aue iora taua tangata o te Atua ra.
12 Kua tuatua mairā Hazaela, Eaa oki
koe i aue ei, e taku pu? Kua karanga
atura aia, No te mea kua kite au i te
kino taau e ka rave i te tamariki a
Iseraela nei: to ratou au punanga
etaeta ka ka ïa ia koe ki te ai, e to ratou
au tangata ou ra ka taia ïa e koe ki te
koke; e ta ratou au tamariki ka pāpāia
ïa e koe e kia ungaungātiti rava, e ta
ratou au vaine nui ra ka tuaki naia e
13 koe ra. Kua tuatua mairā Hazaela,
Eaa to tavini, i te puaka-aoa nei,
e tika'i kia rave aia i tenana mea maata?
Kua karanga aturā Elisaia, Kua akakite
mai a Iehova kiaku e, e ariki koe no Ara-
14 ma nei. Akaruke maira aia ia Elisaia,
aere atura ki tona ra pu; ko tei tuatua
mai kiaia e, I peea mai a Elisaia kia koe?
Kua karanga atura aia, I tuatua mai
15 aia kiaku e, ka ora tikai ïa koe. Kia
ao akera kua rave iora aia i te kakau
patapatatue, kua takū ki raro i te vai,
e kua oora akera ki runga'i tona mata,

mate iora aia: riro akera te au kia
Hazaela ei tupau iaia.
E tae akera ki te rima o te mataiti o 16
Iorama te tamaiti a Ahaba ariki o Ise-
raela, ko Iehosaphata te ariki o Iuda i
reira, i ariki ei a Iehorama te tamaiti a
Iehosaphata ariki no Iuda. Kua tae 17
aia ki te toru ngauru ma rua o tona ra
mataiti i ariki ei aia; e varu akera ona
mataiti i te ariki anga i Ierusalema.
Aere atura aia na te arataa o te ui 18
ariki o Iseraela, mei to te ngutuare o
Ahaba: te tamaine oki a Ahaba tana
vaine: i rave ua ra aia i te kino i mua
i te aroaro o Iehova. Kare rai a Ie- 19
hova i akapou ia Iuda no tona tavini no
Davida, tana oki i tuatua mai kiaia ra
e, e oronga mai i tetai mori kia vai rai
nana, *e* na tana tamariki.
Tei tona au rā to Edoma kaitamaki 20
anga i te rima o Iuda, e kua akaariki i
tetai ariki no ratou orai. Aere aturā 21
Iehorama ki Zaira, e te au kariota ka-
toa ki ona ra: e kua tu akera aia i te po,
ta iora i to Edoma i akapini mai iaia, e
te au kapena o te au kariota: oro atura
te au tangata ki to ratou au puakapa.
Kaitamaki rai Edoma i te rima o Iuda 22
e tae rava akenei ki teianei rā. Kua kai-
tamaki katoa Libena i te reira tuatau.
E te toenga o te tuatua ia Iehorama, 23
e tana katoa i rave ra, kare ainei kua
tataia ki roto i te buka, te tuatua no
te au rā o te au ariki o Iuda? Moe 24
iorā Iehorama ki o tona ai metua, e
tanumia iora ki o tona ai metua rai i te
oire o Davida: tupauia akera i te au e
te tamaiti nana ra e Ahazia.
Tei te ngauru ma rua o te mataiti o 25
Iorama, te tamaiti a Ahaba ariki o Ise-
raela, i ariki ei a Ahazia, te tamaiti a
Iehorama, no Iuda. Tei te mataiti 26
tai takau ma rua to Ahazia i ariki ei
aia: okotai ona mataiti i te ariki anga
i Ierusalema. Ko Atalia te ingoa o
tona metua vaine, e utaro na te ariki o
Iseraela na Omeri. Aere atura oki aia 27
na te arataa o te ngutuare o Ahaba, e
kua rave i te kino i mua i te aroaro o
Iehova, mei te ngutuare o Ahaba: no te
ngutuare aia no Ahaba, e unonga oki aia
nona. Kua kapiti katoa aia ia Iorama, 28
te tamaiti a Ahaba, i te tamaki i te ariki
o Arama ia Hazaela, i Ramota-gileada:
puta iorā Iorama i to Arama ra. Kua 29
oki iora taua ariki ra ko Iorama ki Ieze-
reela, kia akaoraia te au puta i puta'i aia
i to Arama i Rama, ka tamaki ei aia i te
ariki o Arama ia Hazaela. Kua aere iorā
Ahazia te tamaiti a Iehorama ariki no
Iuda, e akara ia Iorama te tamaiti a Aha-
ba i Iezereela, no te mea kua makiia aia.

PENE IX.

Te au o Ahazia, e te kaitamaki a Iehu ra: te matenga kino o Iezebela.

1 KUA karanga aturā Elisaia peroveta
ki tetai i te au tamariki peroveta
ra, e kua na ko atura kiaia, Ka tatua
ana i to taukupu, ka rave ei i teianei
ue manongi i to rima, ka aere ei ki
2 Ramota-gileada: E kia tae koe ki reira,
ka kimi ei ia Iehu te tamaiti a Iehosa-
phata te tamaiti a Nimesi, ka aere koe
ki roto, ka akatu mai koe iaia i rotopu
i te au taeake nona ra, arataki ei ki
3 roto i tetai pia ki roto rava ra; Ka
rave ei i taua ue manongi ra, ka riringi
atu ei ki runga i tona mimiti ra, ka ka-
ranga atu ei, Te na ko mairā Iehova, Te
akatainu nei au ia koe ei ariki no Ise-
raela. Ka eeu ei koe i te pa, ka oro ei,
4 auraka e noo. Aere atura taua tangata
ou ra, taua tangata ou ra te peroveta, ki
5 Ramota-gileada. E tae atura aia ra, i na,
te noo maira te au kapena o te nuku ra;
kua karanga atura aia, E tuatua taku
kia koe, e te kapena. Kua tuatua
mairā Iehu, Kiaai ia matou katoa nei?
Kua karanga atura aia, Kia koe, e te
6 kapena e. Kua tu akera aia, aere atu-
ra ki roto i te are; kua riringi atura
aia i te manongi ki runga i tona mi-
miti, e kua karanga atura kiaia, Te
na ko maira te Atua o Iseraela, ko Ie-
hova, Te akatainu nei au ia koe ei
ariki i runga i te au tangata o Iehova,
7 i runga ia Iseraela. E naau e ta i te
ngutuare o to pu ra o Ahaba, kia tu-
taki au i te toto o toku ra au tavini, to
te au peroveta, e te toto o te au tavini
ravarai o Iehova, i te rima o Iezebela.
8 Ka ope takiri oki te ngutuare o Ahaba
i te pou; ka tipu atu au i te au tane i o
Ahaba, momani uaia'i e kia ngaro i Ise-
9 raela nei: Ka akairo au i te ngutuare
o Ahaba, mei te ngutuare o Ieroboama
te tamaiti a Nebata, e mei te ngutuare
10 o Baasa te tamaiti a Ahia ra: E na te
puaka-aoa e kai ia Iezebela i te kainga
i Iezereela, kare e tanumia. Kua eeu
akera aia i te pa, e kua oro maira.
11 Kua aere mairā Iehu ki vao ki te au
tavini o tona ra pu: kua karanga atura
tetai kiaia, Te meitaki na? eaa tera ra
neneva i aere mai ei kia koe na? Kua
tuatua maira aia kia ratou, Kua kite
kotou i taua tangata nei e tana tuatua.
12 Kua karanga atura ratou, Taeke ua; e
akakite maira i tenana kia matou nei.
Kua tuatua maira aia, Kua akapera
maira aia kiaku, tuatua maira, Te na
ko mairā Iehova, Te akatainu nei au

ia koe ei ariki i runga ia Iseraela.
Kua rave viviki atura te tangata katoa 13
i tona kakau, tonao, tonao, kua tuku
iora ki raro ake iaia i te kakeanga ki
runga ra, kua akatangi iora i te pu,
karanga atura, Ko Iehu te ariki. Kua 14
kotikoti kupenga iorā Iehu, te tamaiti
a Iehosaphata, te tamaiti a Nimesi, *e ta*
ia Iorama. I tiaki ua anā Iorama e
Iseraela katoa ia Ramota-gileada, no te
ariki o Arama no Hazaela. Kua oki 15
ra taua ariki ra ko Iorama ki Iezereela
kia akaoraia aia i te au puta i puta'i
aia i to Arama ra, ka tamaki ei aia i te
ariki o Arama ra ia Hazaela. Kua
tuatua akerā Iehu, Kia tika ia kotou
ra, auraka rava ei tangata kia riro ki
vao mai i teianei oire, kia aere e aka-
kite *i teianei tuatua* i Iezereela. Kua 16
oro iorā Iehu na runga i te kariota,
aere atura ki Iezereela; tei reira oki
a Iorama te noo anga. E kua tae mai
oki te ariki o Iuda ko Ahazia ki raro, e
atoro ia Iorama.

Te tu ra tetai tiaki i runga i te 17
punanga i Iezereela ra, e kua kite aia
i te pouou tangata o Iehu i te aere
anga mai, e kua tuatua akera, E pouou
tangata tera ake. Kua tuatua akerā
Iorama, Ka rave tetai tangata akaoro
ipo, ka unga atu ei kia aravei ia ratou,
ka karanga atu ei e, E *tere* au *tena?*
Aere atura tetai tangata ki runga i te 18
ipo, e aravei atu iaia, e kua karanga
atura, Te na ko maira te ariki, E *tere*
au *tena?* Kua tuatua mairā Iehu, Ei
au oki toou? e na muri mai koe iaku.
Kua tuatua maira taua tiaki ra, na ko
maira, Kua tae rava oki taua karere
kia ratou ra, e kare ua i oki mai. Kua 19
tono atura aia i tetai, ko te toko rua ïa,
na runga i te ipo ra, e kua tae atura
kia ratou ra, karanga atura, Te tuatua
maira te ariki, E *tere* au *tena?* Kua
tuatua mairā Iehu, Ei au oki toou? e
na muri mai koe iaku. Kua tuatua 20
maira taua tiaki ra, na ko maira, Kua
tae katoa aia kia ratou ra, e kare ua i
oki mai: mei te oro o Iehu te tamaiti
a Nimesi ra tona oro; te oro viviki
maira oki.

Kua tuatua akerā Iorama, E akono- 21
kono. Kua akonokonoia iora te kariota
nona ra. Kua aere iora te ariki o Ise-
raela ko Iorama, e te ariki o Iuda ko
Ahazia, na runga i o raua kariota; e
aere raua e aravei ia Iehu, e kua ara-
vei iaia i roto i te kainga o Nabota i
Iezereela ra. E kite akerā Iorama ia 22
Iehu, kua karanga atura aia, E *tere* au
toou, e Iehu? Kua tuatua maira aia,
Eaa tena au, te maata rava ra te aka-
turi e te purepure o to metua vaine ra
23 o Iezebela? Kua akaanga akerā Iorama
i ona rima, kua oro iora, e kua tuatua
akera kia Ahazia, E kotikoti kupenga,
24 e Ahazia e. Kua totō akerā Iehu i te
ao o tana ana ma tona ririnui katoa,
tu iorā Iorama i te tua, mama atura
te kakao na roto i te pukuatu, kua
25 topa iora aia i roto i tona kariota. Kua
karanga aturā *Iehu* ki te kapena nona
kia Bidekara, E rave, e titiri ki roto i
tetai pae i te kainga o Nabota i Ieze-
reela ra: e akamaara oki koe, ia taua
i oro na muri i te metua nona ia Aha-
ba, kua tuku iorā Iehova i teianei
26 apainga ki runga iaia, *na ko akera*, Te
tuatua mairā Iehova, mei taku i kite i
nanai i te toto o Nabota, e te toto o
ana puke tamariki; ka tutaki tikai au
ia koe i roto rai i teianei kainga, ko ta
Iehova ïa tuatua. E tenana e rave ka
titiri iaia ki roto i tenana kainga, ta
27 Iehova oki i tuatua maira. Kia akara
ra te ariki o Iuda ko Ahazia *i te reira*,
kua oro iora aia na te ara o te are o te
kainga ra. Kua aru aturā Iehu iaia,
e kua tuatua akera, Ka ta katoa iaia i
roto i te kariota. *Kua pera atura ratou*
i te kake anga i Gura, i vaitata i Ibe-
leama. Kua oro iora aia ki Megido,
28 mate iora i reira. Apai akera tona au
tavini iaia i roto i te kariota ki Ierusa-
lema, tanumia iora aia ki roto i tona
uaorai tanumanga ki o tona ai metua
29 i te oire o Davida. Tei te mataiti
okotai ngauru ma tai to Iorama te ta-
maiti a Ahaba, i riro ei a Ahazia ei
ariki i runga ia Iuda.
30 E tae mairā Iehu ki Iezereela, kite
akerā Iezebela; kua amo iora i tona
tuke-mata i te peni, e kua akamanea i
tona rauru, e kua akara maira na roto
31 i te māramārama. Te tomo rā Iehu
na te ngutupa, kua tuatua akera aia,
E au ainei to Zimeri tei ta i tona pu?
32 Kua nānā akera tona mata ki runga i
taua māramārama ra, e kua tuatua
akera, Koai, Koai tei toku nei pae?
Kua akara maira e tokotai puke eunu-
33 ka. Kua karanga atura aia, Ka uri
mai iaia ki raro nei. Kua uri maira
ratou iaia ki raro: kua î ua maira
tona toto ki runga i te patu, e ki ru-
nga katoa i te au ipo, ko tei takatakai
34 mai ki runga iaia. Kua tomo akera
aia ki roto, kua kai iora aia e kua inu
oki, e kua tuatua akera, E aere i tena-
na, e akara i taua vaine kataraia nei,
ka tanu atu ei: e tamaine oki aia na
35 te ariki. Kua aere oki ratou e tanu
iaia: e kare rava i kitea, mari ra ko
te ipu katu, e nga tapuae, e nga kapu-

rima. Kua oki akaou maira ratou, 36
kua akakite maira kiaia. Kua tuatua
maira aia, Ko ta Iehova teia tuatua,
tana i tuatua mai i tona tavini ia Elia
i Tisibi ra, ka na ko mai ei ra e, Ei
te tapere ei Iezereela e kai ei te puaka-
aoa i te kopapa o Iezebela: Ka riro 37
oki te ivi o Iezebela mei te teita ki
runga i te kainga i taua tapere ra ko
Iezereela; kare oki ratou e tuatua e,
Teiā Iezebela.

PENE X.

Ko te au tamariki a Ahaba i te mate anga; e te aronga akamori ia Baala i te tainga angaia.

EITU ngauru a Ahaba tamariki 1
tamaroa i Samaria. Kua tata iorā
Iehu i te leta, e kua akau atura ki Sa-
maria, ki te au kavana o Iezereela, ki
te aronga pakari, e te aronga i angai i
te au tamariki a Ahaba, na ko atura,
Tae atura teianei tuatua kia kotou, e 2
tei ko i o kotou te au tamariki a to
kotou pu, e kariota oki tei ko na i o
kotou na, e te ipo, e te oire patuia, e
te taoonga tamaki; E kimi io na ko- 3
tou i tei meitaki, e tei tau, i taua au
tamariki a to kotou pu ra, ka tuku atu
ei ki runga i te terono o tona metua,
ka tamaki ei i te tamaki i te ngutuare
o to kotou pu. Kua maata ra to ratou 4
mataku, e kua tuatua akera, I na, toko
rua oki ariki kare akera i mou ki mua
iaia; ka tanga atu ia tatou nei ka
mou ei? E to rungao i taua ngutuare 5
ra, e to runga oki i te oire, e te aronga
pakari oki, e te aronga i angai *i te au
tamariki a Ahaba*, kua tono akera i te
karere kia Iehu, na ko maira, E tavini
matou noou ra, e taau e tuatua mai kia
matou nei, na matou ïa e rave; kare
matou e akaariki ua atu i te tangata,
naau ra e rave i tei tau i toou mata.
Kua tata *akaou* atura aia kia ratou, 6
ko te rua ïa o te leta, karanga atura,
Noku kotou na, e akorongo mai kotou
i toku nei reo, e tipu ke atu kotou i te
au mimiti o te au tamariki a to kotou
pu, ka aere mai ei kiaku nei i Ieze-
reela nei kia penei apopo. Tera oki
taua au tamariki a te ariki e itu ngau-
ru ra, tei te au tangata mamaata o te
oire tei angai ia ratou. E tae atura 7
taua leta ra kia ratou, kua opu iora
ratou i te au tamariki a te ariki, kua
ta, e itu ngauru tangata, kua aao akera
i te au mimiti ki roto i te āriki, e kua
akau akera ki Iezereela kiaia ra. Kua 8
aere maira tetai karere, kua akakite
maira kiaia, tuatua maira, Kua apai
maira ratou i te au mimiti o te au
tamariki a te ariki. Kua tuatua mai-
ra aia, E vaoo ua atu i te tomoanga
ngutupa ra, kia rua putunga, e kia ao.
9 E ao akera, kua aere iora aia ki vao,
kua tu ua iora, e kua karanga atura ki
te au tangata katoa, E tuatua-tika ta
kotou: i na, kua kotikoti kupenga
oki au i toku ra pu e ta atura iaia:
naai ra teia aronga katoa nei i ta?
10 Kia kite maira kotou i tenana, kare
rava tetai va'i i te tuatua ta Iehova i
tuatua i te ngutuare o Ahaba e topa
ua atu ki raro i te one; kua rave oki
a Iehova i tana i tuatua mai i tona ta-
11 vini ra ia Elia. Kua ta iorā Iehu i
tei toe i te ngutuare o Ahaba i Ieze-
reela, e te aronga mamaata katoa ra, e te
au oa tumanava nona ra, e te au tau-
nga nana, kare rava tetai i vaooia.
12 Kua tu akera aia ki runga, aere atu-
ra ki Samaria: kia tae ra ki te are
13 pakoti anga i te arataa ra, Kua aravei
akerā Iehu i te au taeake o te ariki o
Iuda o Ahazia, e kua karanga atura,
Koai kotou? Kua tuatua maira ratou,
E au taeake matou no Ahazia; e te
aere nei matou ki raro e aroa i te au
tamariki a te ariki, e te au tamariki a
14 te ariki vaine. Kua karanga atura
aia, E opu ora ua ia ratou. Kua opu
ora ua iora ratou, e kua ta ia ratou i
te vaarua o te are pakoti anga, e a
ngauru ma rua tangata; kare takiri
tetai o ratou i vaooia.
15 E riro atura aia, kua kitea e iā Ie-
honadaba te tamaiti a Rekaba, *ko tei
aere mai* e aravei iaia: kua aroa atura
aia iaia, e kua karanga atura kiaia, Te
tau ra ainei toou ra ngakau *ki toku*,
mei toku nei ngakau e tau ki toou
ra ngakau? Kua tuatua mairā Ieho-
nadaba, Koia ïa. Koia tikai'ra, o mai
ana to rima. Kua oronga maira oki
aia i tona rima; e kua tuku maira aia
16 iaia ki runga i te kariota. Kua tuatua
maira aia, E aere mai ana kia kite koe
i toku nei maroiroi ia Iehova. Kua
akanoo iora ratou iaia ki runga i te
17 kariota. E tae atura aia ki Samaria,
kua ta iora aia i ta Ahaba i toe i Sa-
maria, e tairipoti rava akera aia iaia, i
te tuatua oki ta Iehova i tuatua mai
kia Elia ra.
18 Kua akaputuputu iorā Iehu i te ta-
ngata ravarai, e kua karanga atura
kia ratou, Kua akamori itiiti a Ahaba
ia Baala, e maata atura to Iehu aka-
19 mori anga iaia. E tenana, e tiki i te
au peroveta katoa a Baala kiaku nei,
te au tavini katoa nona, e te au taunga
katoa nana; auraka rava kia toe: e

tusia maata oki taku na Baala; *e* ko
tei toe ra, kare ïa e ora. E pikikaa ra
ta Iehu, kia pou takiri te aronga i araara
ara ia Baala iaia. Kua tuatua akerā 20
Iehu, E tutu ana, ei uruoaanga tapu ta
Baala. Kua tutu akera oki ratou.
Kua tono akerā Iehu e pini ua ake 21
Iseraela katoa; e kua ope takiri rava
maira te aronga i araara ia Baala,
kare rava e tangata toe i te tae mai.
Kua aere maira oki ratou ki roto i te
are o Baala, ki rava akera te are o
Baala, mei tetai tara e tae ua atura
ki tetai tara. Kua karanga atura 22
aia ki te tiaki i te pia kakau, E
apai mai i te kakau no te aronga katoa
e araara ia Baala. Kua apai maira
aia i te kakau no ratou. Kua aere 23
iorā Iehu, e ko Iehonadaba te tamaiti
maiti a Rekaba, ki roto i te are o Baala,
la, e kua karanga atura ki te aronga
araara ia Baala, E kimi e akara *kia
kitea e*, kare i ko nei i o kotou nei tetai
tai tavini no Iehova, mari ra ko te
aronga araara ia Baala anake ra.

E kia aere ratou ki roto e apai i 24
te tusia, e te tusia karakaratio, kua
akonoia e Iehu te au tangata e a
takau ki vao, e kua karanga atura,
Kia ora tetai o te au tangata taku
e apai mai ki roto i to kotou rima,
ko te tuku iaia, koia uaorai te tutaki
taki i taua tangata ra. E oti akera 25
taua tusia karakaratio ra i te apaiia,
kua karanga aturā Iehu ki te aronga
toa e te au kapena, E aere ki roto, ka
ta ia ratou, auraka rava tetai kia tae
mai ki vao. Kua ta iora ratou ia ratou
tou ki te mata koke; e kua titiri mai
te au toa e te au kapena *ia ratou* ki
vao, e kua tomo atura ratou ki roto i te
oire i te are o Baala. E kua apai maira 26
ratou i te au tiki no roto i te are o
Baala, e kua tutungi i te reira ki te ai.
E kua akangaangaa iora ratou i te 27
tiki no Baala, e kua vava'i iora ratou
i te are o Baala, e akariroia atura ei
tiringa teita e tae rava akenei ki teianei
nei rā. Pou rava akerā Baala i Iseraela 28
raela ia Iehu.

I te ara ra a Ieroboama te tamaiti a 29
Nebata ra i ara ai Iseraela, ko nga kafa
auro i Betela e i Dana, kare ïa te reira
e akarukeia e Iehu ra. Kua tuatua 30
mairā Iehova kia Iehu, No te mea e
mea meitaki taau i te rave anga i te
mea tika ki mua i toku mata nei, *e* kua
rave koe i te ngutuare o Ahaba i tei
tau i toku ngakau nei, e tae ua atu ki
te a o te uki ra ka noo ei taau ra tamariki
riki ki runga i te terono o Iseraela nei.
Kare akerā Iehu i akono kia aere *mei* 31
tei tau ki te ture a te Atua o Iseraela
a Iehova ma tona ngakau katoa: kare
oki aia i akaruke i te ara a Ieroboama
i ara ai Iseraela ra.

32 I te reira au rā ra to Iehova timata
anga i te tipu ke i nga matamata ia
Iseraela: kua taia oki ratou e Hazaela
33 i te au tapere katoa i Iseraela: Mei
Ioridana mai i te itinga o te rā ra; te
enua katoa ra ko Gileada, ko te ngati
Gada, e te ngati Reubena, e te ngati
Manase, mei Aroera, i te pae o te kauvai
vai ra ko Aranona, e tae ua atu ki
Gileada e Basana.

34 E te toenga o te tuatua ia Iehu, e te
au mea katoa tana i rave ra, e tona ra
maroiroi katoa, kare ainei kua tataia ki
roto i te buka, te tuatua no te au rā o te
35 au ariki o Iseraela? Moe iorā Iehu ki
o tona ra ai metua; kua tanu iora ratou
iaia i Samaria. Tupauia akera aia i te
36 au e tana tamaiti ra e Iehoahaza. E
to Iehu ra au rā i te ariki anga ki runga
ia Iseraela i Samaria, okotai takau ma
varu ïa mataiti.

PENE XI.

Ko Ioasa i te ora anga i te ta a Atalia ra: tona akaariki angaia; e te matenga o Atalia.

1 KITE akerā Atalia te metua vaine
o Ahazia ra e, kua mate tana
tamaiti, kua tu akera aia, e kua pou
iaia i te ta te uanga ariki katoa ra.
2 Karekā Iehoseba, te tamaine a te ariki
ra a Iorama, e tuaine oki no Ahazia ra,
kua rave akera ia Ioasa te tamaiti a
Ahazia, i keiaia e ia no roto i te au
tamariki a te ariki i taia ra; e kua
uuna akera ratou iaia, koia katoa ma
te ikiiki nona, ki roto i tetai pia moe,
3 ia Atalia, kare akerai aia i taia. Ngaro
iora aia ma ia katoa i roto i te are o
Iehova e ono mataiti. Riro akera te
au ia Atalia i taua enua ra.
4 Kia tae ra ki te itu o te mataiti, kua
tono akerā Iehoiada e tiki i te au
kavana o te au anere, e te au kapena,
e te aronga vaeau, e kua arataki mai
ia ratou kiaia ki roto i te are o Iehova,
hova, e kua papau i te koreromotu kia
ratou, e kua tuku i te taputou kia
ratou i roto i te are o Iehova. Kua
akakite akera aia kia ratou i te tamaiti
5 a te ariki. Kua akaue atura aia ia
ratou, karanga atura, Teia ta kotou e
rave: ko te pae toru o kotou o te aronga
nga e tomo mai ki roto i te sabati, ei
tapapa ïa, i te ngai e tapapa'i i te are o
6 te ariki ra; E tetai pae toru, ei te
ngutupa ïa ei Sura; e tetai pae toru,

ei te pa i muri mai i te aronga vaeau:
e akapera kotou i te tapapa i te ngai
e tapapa'i i te are, kia kore e vava'iia.
E kia rua oki tuanga to te aronga katoa 7
o kotou, e aere ki vao i te sabati: na
ratou e tapapa i te ariki i te ngai e
tapapa'i i te are o Iehova. E na 8
kotou e takako rava i te ariki, te
tangata katoa ma te au taoonga i te
rima: e ko tei tomo mai ki roto i taua
tupati tangata ra, kia mate atu ïa: ei
vaitatao kotou i te ariki, kia tomo ki
vao, e kia aere mai ki roto.

Kua akapera te au kapena o te au 9
anere, i ta Iehoiada taunga i akaue
maira e ope ua ake: kua iki iora ratou
i to ratou au tangata, i te tomo mai i
te sabati, e ko tei aere ki vao i te
sabati, ratou katoa, e kua aere maira
kia Iehoiada taunga ra. Kua apai 10
atura taua taunga ra i te au korare, e
te au paruru, a te ariki ra a Davida, ki
te au kapena o te au anere ra, i roto i
te are o Iehova. Kua tu ua iora taua 11
aronga vaeau ra ma te au taoonga ka-
toa i te rima, tanao, tanao, e pini ua
ake te ariki, mei tetai poo are i te pae
katau ra e tae ua atura ki te poo are i
te pae kaui, na te pae atarau e te are
ra. Kua arataki maira aia i te tamaiti 12
a te ariki ra, e kua tuku i te korona ki
runga iaia, e kua *tuku iora* i te ture
kiaia; kua akaariki akera ratou iaia, e
kua akatainu iaia; e kua pokarakara
ratou i te rima, e kua tuatua akera,
Kia ora te ariki.

E kite akerā Atalia i te mutamuta o 13
te au vaeau *e* te tangata, kua aere
maira aia ki te au tangata ki roto i te
are o Iehova: Kua akara iora aia, e 14
i na, te tu ua maira te ariki i te pae
pou, ko te ravenga tikai ïa, e i vaitata
i te ariki ko te aronga mamaata ïa, e te
aronga akatangi i te pu: rekareka
rava akera te tangata katoatoa o te
enua ra, e kua akatangi i te au pu.
Kua aae iorā Atalia i ona kakau, kua
kapiki atura, E kaitamaki, e kaita-
maki. Kua akaue akerā Iehoiada 15
taunga i te au kapena anere, te aronga
rangatira i taua nuku ra, e karanga
atura kia ratou, Arataki atu iaia ki vao
i te tupati tangata ra: e te aru iaia ra,
e ta ki te koke. I tuatua ana oki te
taunga, Auraka aia e taia i roto i te are
o Iehova. Kua opu atura to ratou 16
rima iaia; e tae atura aia ki te arataa
e tomo ei te au ipo i te are o te ariki
ra: taia iora aia i reira.

Kua papau iorā Iehoiada i te ko- 17
reromotu i te ariki raua ko Iehova e
te au tangata ravarai, ei tangata ratou
no Iehova; e *tetai koreromotu* oki i te
18 au tangata e te ariki. Kua tomo atura
te au tangata katoa o te enua ki roto i
te are o Baala, kua vava'i atu i te reira;
i te au atarau e to reira au tiki, kua
vava'i takiri ravaia e ratou; e kua ta
atura i te taunga o Baala ra ko Matana
ki mua i te au atarau ra. Kua aka-
taka iora te taunga ra i te aronga aka-
19 taoongaia i te are o Iehova. Kua rave
akera aia i te au kapena anere, e te au
kavana, e te au vaeau, e te tangata
ravarai o te enua ra, e kua arataki
maira ratou i te ariki ki raro, mei te
are o Iehova maira, e kua na te ngu-
tupa o te vaeau ra te aere ki roto i te
are o te ariki. E kua noo iora aia ki
20 runga i te terono o te ui ariki. Ma-
reka rava akera te tangata katoa o te
enua ra: e te vai au ua ra te oire, mate
ua ake a Atalia ki te koke *i vaitata* i te
21 are o te ariki ra. Tei te itu o to Ioasa
mataiti i ariki ei aia.

PENE XII.

I te ora anga o Iehoiada e au meitaki to Ioasa ra: te tamaki o Hazaela: te apinga i o atuia e Ioasa kiaia: te matenga o Ioasa.

1 E TAE akera ki te itu o te mataiti
i te au o Iehu, i ariki ei a Ioasa;
ka a akera ngauru ona mataiti i te ariki
anga i Ierusalema. Ko Zibia te ingoa
2 o tona metua vaine no Bere-seba. Kua
rave aturā Ioasa i te mea tika i mua i
te aroaro o Iehova, e ope rava ake tona
au rā i apiia'i aia e Iehoiada taunga ra.
3 Kare ra i akarukeia te au ngai teitei
ra: te apai ua ra te au tangata i te
tusia, e te tutungi ra i te tumiama, i te
au ngai teitei ra.
4 Kua karanga aturā Ioasa ki te kau
taunga, Te au moni tapu i apaiia mai
ki roto i te are o Iehova, te moni a te
aronga katoa i tatauia ra, te moni
akaora i te vaerua i akonoia no te ta-
ngata katoa, *e* te moni katoa ta te nga-
kau o te tangata i anoano i te apai mai
5 ki roto i te are o Iehova, Na te kau
taunga e akaputuputu no ratou, te
tangata katoa tana e tau ra; ka rave
akaou ei i te au ngai i ngaangaa i te are
nei, kia kitea atu taua au ngai ngaangaa
6 ra. Tae rava atura ra ki te mataiti oko-
tai takau ma toru *o te au* o te ariki ra
ko Ioasa, kare i oti i te kau taunga ra
taua au ngai ngaangaa i taua are ra.
7 Kua karanga atura taua ariki ra ko
Ioasa ia Iehoiada taunga, e te kau
taunga *katoa* ra, e kua karanga atura
kia ratou, Eaa ra kotou i kore ei i tuā

i te au ngai ngaangaa o te are nei?
Oti ra ua kotou i te rave i te moni i te
au tangata i tau ia kotou na, e tuku
maira kotou i taua *moni* ra kia *tuāia* te
au ngai i ngaangaa i te are nei. Kua 8
akatika akera te kau taunga ra, kua
oti ua ratou i te rave i te moni a te au
tangata ra, e auraka ratou e rave i te
au ngai ngaangaa o te are ra.

Kua rave akerā Iehoiada taunga i 9
tetai pia, e kua ou aia i tetai rua i te
tapoki o taua *pia* ra, kua tuku iora ki
te pae atarau, ki te pae katau kia tomo
mai ki roto i te are o Iehova: e kua
tuku iora te taunga i tiaki i te ngu-
tupa i te au moni katoa, i apaiia mai ki
roto i te are o Iehova, ki roto. E koia 10
rai kia akara ratou e, kua maata te
moni i roto i taua pia ra, kua aere
maira ki runga te tata tuatua a te
ariki, e te taunga maata, kua tatau
iora i te moni i rauka i roto i te are o
Iehova, e kua aao iora ki roto i te au
pute. E oti akera taua moni ra i 11
te tatauia, kua tuku iora ratou ki te
rima o te aronga i rave i taua angaanga
ra, ko tei akara i taua are o Iehova ra:
e pou akera ia ratou i te tutaki aere i
te au taunga tarai rakau, e te aronga
patu, tei rave i te angaanga i taua are
o Iehova ra, E tei te au taunga, e te 12
tarai toka, e tei te oko rakau oki, e te
toka taraiia ra, ei tuā i te au ngai i
ngaangaa i te are o Iehova, e tei te au
mea katoa i okoia ei tuā i taua are ra;
Kare ra ratou i anga no te are o Iehova 13
i te au kapu ario, *e* te au pakoti, *e* te
au kapu, *e* te au pu, *e* te au āriki auro,
e te au āriki ario, i taua moni i apaiia
mai ki roto i te are o Iehova ra: Kua 14
apai ra ratou i te reira na te tangata
rave angaanga, i oti ei i taua *moni* ra te
are o Iehova. Kare ra ratou i akaaite 15
i te tuatua i te au tangata, ta ratou i
tuku atu i taua moni ra ei tutaki na te
rave angaanga: no te mea kua akono
ratou i te mea mou ra. Te moni tuta- 16
kingaara, e te moni tarangaara, kare ïa
i apaiia mai ki roto i te are o Iehova:
na te kau taunga ïa.

Kua aere iora te ariki o Arama ra 17
ko Hazaela ki runga, kua tamaki atura
ia Gata, e rauka iora: kua anga akerā
Hazaela i tona mata e aere ki runga ki
Ierusalema. Kua rave akera te ariki 18
o Iuda ra ko Ioasa i te au mea tapu, ta
Iehosaphata, e ta Iorama, e ta Ahazia,
ta nga ariki o Iuda, nga metua nona, i
akatapu ra, e te au mea tapu katoa
nana orai, e te auro katoa i kitea i roto
i te uipānga apinga i te are o Iehova,
e te are katoa o te ariki, e kua akau
akera ki te ariki o Arama ra kia Ha-
zaela: kua akaruke maira aia i Ieru-
salema.
19 E te toenga o te tuatua ia Ioasa e
tana katoa i rave, kare ainei kua tataia
ki roto i te buka, te tuatua no te au rā
20 o te au ariki o Iuda ra? Kua tu maira
tona au tavini, kua kotikoti kupenga
akera, e kua ta iora ia Ioasa i te are o
21 Milo, ka eke atu ei ki Sila ra. Na
Iozakara te tamaiti a Simeata, e na
Iehozabada te tamaiti a Somera, nga
tavini nona ra, i ta iaia, e mate atura;
tanumia iora aia e ratou ki o tona ai
metua ra i te oire o Davida; tupauia
akera aia i te au e te tamaiti nana ra e
Amazia.

PENE XIII.

Te au kino o Iehoahaza: te au o Ioasa i muri ake. Te matenga o Elisaia; e te tangata mate i te ora anga i tona ivi.

1 TAE akera ki te okotai takau ma
toru o te mataiti o Ioasa, te ta-
maiti a Ahazia, ariki no Iuda ra, i ariki
ei a Iehoahaza, te tamaiti a Iehu, i
runga ia Iseraela i Samaria, okotai
ngauru ma itu ona mataiti *i te ariki*
2 *anga*. Rave atura aia i te kino i mua
i te aroaro o Iehova, aru atura aia i te
ara a Ieroboama te tamaiti a Nebata,
i ara ai Iseraela; kare aia i aka-
3 ruke i te reira. Tupu akera te riri o
Iehova ia Iseraela, e kare aia i tivata
i te tuku ia ratou ki roto i te rima
o te ariki o Arama ra ko Hazaela, e
te rima oki o Bene-adada te tamaiti a
4 Hazaela ra. Kua pati akatenga iorā
Iehoahaza i mua i te aroaro o Iehova,
e kua akarongo mairā Iehova iaia:
no te mea te kite ra aia i to Iseraela
tinai-mate angaia, i ta te ariki o Arama
5 i tinai-mate mai ia ratou. Kua oro-
nga mairā Iehova i tetai akaora no
Iseraela, kua aere iora ratou ki vao
mei raro mai i te rima o Arama ra: noo
iora te tamariki a Iseraela i to ratou
uaorai puakapa, mei tei muatangana
6 ra. Kare ra ratou i akaruke i te ara a
te ngutuare o Ieroboama, i ara ai Ise-
raela, kua na reira ra ratou te aere; e
ko Asetoreta ra, te vai ua ra oki i Sa-
7 maria. E rima ngauru anga anake ua
to te aronga akaoro ipo i vaioia e ia ia
Iehoahaza, e te au kariota oki okotai
ngauru, e te au tangata aere ua ra oko-
tai ïa ngauru anga i te tausani; kua
pou oki ratou i te ariki o Arama ra, e
kua riro ratou iaia mei te one-pueu i te
pāpā anga.

8 E te toenga o te tuatua ia Iehoahaza,
e te au mea katoa tana i rave, e tona
ririnui, kare ainei kua tataia ki roto i
te buka, te tuatua no te au rā o te au
9 ariki o Iseraela ra? Moe iorā Iehoa-
haza ki o tona ra ai metua: e tanumia
iora aia e ratou i Samaria; tupauia
akera aia i te au e te tamaiti nana ra e
Ioasa.

10 Tei te toru ngauru ma itu o te ma-
taiti o te ariki o Iuda o Ioasa, i ariki ei
a Ioasa te tamaiti a Iehoahaza i runga
ia Iseraela i Samaria ra, okotai ngauru
ona mataiti e ono ara *i te ariki anga.*
11 I rave aia i te kino ki mua i te aroaro
o Iehova; kare rava aia i akaruke i te
au ara katoa a Ieroboama, te tamaiti a
Nebata ra, i ara ai Iseraela; kua na
12 reira ra aia te aere. E te toenga o te
tuatua ia Ioasa, e tana katoa i rave ra,
e tona ririnui, i tamaki ei aia ki te
ariki o Iuda kia Amazia ra, kare ainei
kua tataia ki roto i te buka, te tuatua no
te au rā o te au ariki o Iseraela ra?
13 Moe iorā Ioasa ki o tona ai metua, e
kua noo mairā Ieroboama ki runga i
tona ra terono: tanumia iorā Ioasa i
Samaria ki o te ui ariki o Iseraela ra.

14 Rokoia iorā Elisaia e te maki, te maki
i mate ei aia ra. Kua aere atura te
ariki o Iseraela ko Ioasa ki raro kiaia
ra, e kua aue iora ki runga i tona mata,
e kua karanga atura, E taku metua e!
e taku metua e! te kariota o Ise-
raela, e nga akaoro ipo katoa ra.
15 Kua tuatua mairā Elisaia kiaia, E rave
ana i te ana e te au kakao. Kua rave
16 iora aia i te ana e te au kakao. Kua
tuatua maira aia ki te ariki o Iseraela,
Ka tuku ana i to rima ki runga i te
ana. Kua tuku iora aia i tona rima *ki
runga i te ana:* kua tuku iorā Elisaia
i ona rima ki rungao i nga rima o te
17 ariki. Kua tuatua maira aia, E kiriti
ana i te māramārama i te pae i te itinga
o te rā. Kua kiriti akera oki aia. Kua
tuatua mairā Elisaia, E akainana. Kua
akainana atura aia. Kua tuatua maira
aia, E kakao akaora ïa na Iehova, e
kakao ora ïa ia Arama: ka ta oki koe i
to Arama i Apheka e pou atura ia koe.
18 Kua tuatua maira aia, Ka rave i te au
kakao. Kua rave iora aia. Kua tua-
tua maira aia ki te ariki o Iseraela, Ka
ta ki raro i te one. Kua ta iora ka
19 toru akera tainga, oti ra ua. Riri akera
taua tangata no te Atua iaia ra, e kua
tuatua maira, Naringa koe i tataki
rima, e kia taki ono i te tainga; kua
pou takiri rava ïa Arama i te taia e koe
i reira, e teianei e toru ua o Arama
tainga ia koe.

20 Mate iorā Elisaia, e tanumia iora e
ratou. Kua akarato ua mai te au ta-
kanava Moabi i taua enua ra i te mua
21 o te mataiti. Te tanu ra *to Iseraela* i
tetai tangata, i na, kua kite atura ratou
i tetai takanava; kua titiri atura ratou
i taua tangata ra ki roto i te tanumanga
o Elisaia ra; e kia tukuia taua tangata
ra ki raro, e tukia atura i te au ivi o
Elisaia, te ora ua aia ra, e kua tu ua
maira ki runga i tona vaevae.
22 Takinga-kino ua mairai te ariki o
Arama ra ko Hazaela ia Iseraela e ope
23 rava akera te au rā o Iehoahaza; Kua
aroa mairā Iehova ia ratou, e kua tangi
mai ia ratou, e kua akono mai aia ia
ratou, no tana koreromotu ia Abera-
hama, ia Isaaka, e ia Iakoba, e kare rai
aia i akapou ia ratou, kare rai i tuaru
ia ratou i mua i tona mata e teia noa'i.
24 Mate iora te ariki o Arama ra ko Ha-
zaela; tupauia akera aia i te au e te
25 tamaiti nana ra e Bene-adada. Rauka
akaou akera ia Ioasa te tamaiti a Iehoa-
haza i te rima o Bene-adada, te tamaiti
a Hazaela, te au oire i rauka iaia, i te
rima o Iehoahaza i tona metua, i te ta-
maki ra. Ka toru akera ona eke anga
ia Ioasa, e kua rauka akaou maira taua
au oire o Iseraela ra.

PENE XIV.

Te au meitaki o Amazia ra: to Edoma eke anga iaia: tona eke anga ia Ioasa, e tona matenga i tona orai au tangata: tupauia aia e Azaria. Te au kino o Ieroboama: tupauia aia e Zekaria.

1 TEI te rua o te mataiti o Ioasa te
tamaiti a Iehoahaza ariki no Ise-
raela, i riro ei a Amazia te tamaiti a
2 Ioasa ei ariki no Iuda. Kua tae aia
ki te mataiti tai takau ma rima i ariki
ei aia, okotai takau ma iva ona mataiti
i te ariki anga i Ierusalema. Ko Ieho-
adana te ingoa o tona metua vaine no
3 Ierusalema. Kua rave aia i te mea
tika i mua i te aroaro o Iehova, kare
ra i aite ki ta tona metua ki ta Davida:
kua tau ra tana i rave ki ta tona metua
4 ra ki ta Ioasa i rave ra. Kare ra te au
ngai teitei i akarukeia: te apai ua ra te
tangata i te tusia, e te tutungi ua ra i
te tumiama, ki runga i taua au ngai
5 teitei ra. E akatinamouia akera te au
i tona rima, kua ta atura aia i nga
tavini nona, tei ta i tona metua i te
6 ariki ra. Kare ra aia i ta i te au ta-
mariki a taua au ta tangata ra: i tei
tataia oki ki roto i te buka ture a Mose
ra, i ta Iehova i akaue maira, i te na
ko anga mai e, Auraka te metua kia

taia i *te ara a* te tamariki, auraka te
tamariki kia taia i *te ara a* te metua;
ka mate ra te tangata katoa i tana
uaorai ara. Kua ta iora aia i to Edo- 7
ma, okotai ngauru i te tausani i te
tangata i te o tai ra, rauka iora iaia
Sela i te tamaki anga ra, tapa iora te
ingoa ko Iokateela, e tae rava akenei
ki teianei rū.
Kua tono akerū Amazia i te au ka- 8
rere kia Ioasa, te tamaiti a Iehoahaza,
te tamaiti a Iehu ra, ariki no Iseraela
ra, karanga atura, E aere mai, taua e
akarakara i to taua mata. Kua tono 9
maira te ariki o Iseraela ko Ioasa ki te
ariki o Iuda kia Amazia, tuatua maira,
Na tetai rakau taratara i Lebanona i
tono mai i te karere ki tetai arezi i Le-
banona, na ko maira, O mai ana to ta-
maine ei vaine na taku tamaiti: kua
aere ua maira tetai terio momoavao no
Lebanona, takatakaiia iora taua rakau
taratara ra. Kua eke rai oki Edo- 10
ma ia koe, e kua parau to ngakau na;
ka akatietie koe *i te reira*, e noo marie
ua koe i to ngutuare ra; eaa koe e
mūro mai ei kia kino, e kia inga atu
koe, ko koe e Iuda katoa ra?
Kare akerai a Amazia i akarongo. 11
Kua aere iora te ariki o Iseraela ko Ioasa
ki runga; e kua akarakara akera aia
raua ko te ariki o Iuda ko Amazia i to
raua mata i Bete-semesa, i o Iuda ra.
Eke iora Iuda i mua ia Iseraela; e 12
kua oro anake iora ratou, te tangata
katoa ki tona uaorai puakapa. Kua 13
rave iora te ariki o Iseraela ko Ioasa i
te ariki o Iuda ia Amazia te tamaiti a
Ioasa, te tamaiti a Ahazia, i Bete-
semesa, e kua aere maira ki Ierusalema,
e kua vava'i i te patu i Ierusalema, mei
te ngutupa i Epheraima e tae ua atura
ki te ngutupa i te poo patu ra, e a
anere i te kubiti. E kua rave aia i te 14
auro e te ario, e ope rava ake, e te au
āriki katoa i kitea i roto i te are o Ie-
hova, e i roto katoa i te au apinga no te
are o te ariki ra, e te tangata oki, e kua
oki atura ki Samaria.
E te toenga o te tuatua ia Ioasa, tana 15
i rave ra, e tona ririnui, e tana tamaki
anga ki te ariki o Iuda kia Amazia ra,
kare ainei kua tataia ki roto i te buka,
te tuatua no te au rā o te au ariki o
Iseraela? Moe iorā Ioasa ki o tona ra 16
ai metua, e tanumia atura i Samaria ki
o te au ariki o Iseraela ra; tupauia
akera aia i te au e tana tamaiti ra e
Ieroboama.
Te ora ua rū Amazia, te tamaiti a 17
Ioasa, ariki no Iuda, i muri ake i te
matenga o Ioasa te tamaiti a Iehoahaza
ariki no Iseraela ra, okotai ngauru ma
18 rima i te mataiti. E te toenga o te
tuatua ia Amazia ra, kare ainei kua ta-
taia ki roto i te buka, te tuatua no te
19 au rā o te au ariki o Iuda ra? Kua
kotikoti kupenga akera ratou iaia i Ie-
rusalema; kua oro iora aia ki Lakisa;
kua tono atura ra ratou i te tangata na
muri iaia ki Lakisa, ta atura iaia i
20 reira. Kua akauta maira ratou iaia
na runga i te au ipo: tanumia iora aia
i Ierusalema, ki o tona ra ai metua i te
oire o Davida.
21 Kua rave iora to Iuda katoa ia Aza-
ria, okotai ngauru ma ono ona mataiti,
e kua akaariki akera iaia ei tupau i
22 tona metua ia Amazia ra. Kua patu
akera aia ia Elata, e kua akaoki maira
kia Iuda, ka moe ei te ariki ki o tona
ra ai metua.
23 E tae akera ki te okotai ngauru ma
rima o to Amazia, te tamaiti a Ioasa,
ariki o Iuda, mataiti, i ariki ei a Iero-
boama, te tamaiti a Ioasa ariki o Ise-
raela, i Samaria; e a ngauru ma tai
24 ona mataiti *i te ariki anga.* Kua rave
aia i te kino i mua i te aroaro o Iehova:
kare aia i akaruke i te au ara ravarai
a Ieroboama te tamaiti a Nebata, i ara
25 ai Iseraela. Rauka akaou maira iaia
to Iseraela au tapere, mei te tomo-
anga ki roto i *te oire ra* ko Hamata, e
tae ua atu ki te roto i te ngai mataataa
ra, i te tuatua oki a te Atua o Iseraela
ra a Iehova, tana i tuatua mai i tona
tavini ra ia Iona, te tamaiti a Amitai
ra, i te peroveta i Gata-hephera ra.
26 Te kite ra oki a Iehova e, e mate
maata rava to Iseraela; e kare oki *i
kitea* te tangata i te mopaniia, kare
i toe, kare atura o Iseraela e tau-
27 turu. Kare oki a Iehova i tuatua
mai e, e taparapara takiri aia i te
ingoa o Iseraela i raro ake i te rangi
nei: kua ora iora ratou iaia i te rima
o Ieroboama, te tamaiti a Ioasa ra.
28 E te toenga o te tuatua ia Ieroboa-
ma, e tana katoa i rave ra, e tona maroi-
roi, *e* tana tamaki, e te rauka anga
iaia Damaseko, e Hamata, no Iseraela,
no Iuda *oki i muatangana akera*, kare
ainei kua tataia ki roto i te buka, te tua-
tua no te au rā o te au ariki o Iseraela?
29 Moe iorā Ieroboama ki o tona ra ai
metua, i te au ariki o Iseraela; tupauia
akera aia i te au e tana tamaiti ra e
Zekaria.

PENE XV.

Te au meitaki o Azaria ra; e te tuatua no te au o Zekaria ra, e nga ariki o Iseraela toko a.

TEI te mataiti tai takau ma itu o 1
te ariki o Iseraela o Ieroboama, i
ariki ei a Azaria te tamaiti a Amazia
ariki no Iuda ra. Tei te mataiti okotai 2
ngauru ma ono ra, i ariki ei aia, ka rima
akera ngauru ma rua ona mataiti i te
ariki anga i Ierusalema. Ko Iekolia
te ingoa o tona metua vaine no Ierusa-
lema. Kua rave aia i te mea tika ki 3
mua i te aroaro o Iehova, mei ta tona
metua, mei ta Amazia i rave ra. Kare 4
ra te au ngai teitei i akarukeia; te apai
ua ra te tangata i te tusia, e te tutungi
ua ra i te tumiama, ki runga i te au
ngai teitei ra. Taia iora taua ariki 5
ra e Iehova, riro atura aia ei le-
pera e tae ua atura ki te rā i mate ei
aia ra, e kua noo i tetai are ke. E te
tamaiti a te ariki ko Iotama, tei runga
ïa i taua ngutuare ra i te akava anga i
te tangata o taua enua ra.

E te toenga o te tuatua ia Azaria, e 6
tana katoa i rave ra, kare ainei kua
tataia ki roto i te buka, te tuatua no te
au rā o te au ariki o Iuda? Moe iorā 7
Azaria ki o tona ra ai metua; tanumia
atura aia ki o tona ra ai metua i roto i
te oire o Davida; tupauia akera aia i
te au e tana tamaiti ra e Iotama.

Tei te toru ngauru ma varu to te 8
ariki o Iuda, to Azaria, mataiti, i ariki
ei a Zekaria, te tamaiti a Ieroboama, i
runga ia Iseraela, i Samaria, ka ono
akera marama. Kua rave aia i te kino 9
i mua i te aroaro o Iehova, mei ta te ai
metua katoa nona ra; kare aia i aka-
ruke i te au ara a Ieroboama, te tamaiti
a Nebata ra, i ara ai Iseraela ra. Kua 10
kotikoti kupengā Saluma te tamaiti a
Iabesa iaia, e kua ta iora iaia ki mua i
te aroaro o te tangata, e mate atura aia,
riro akera te au iaia orai.

E te toenga o te tuatua ia Zekaria, i 11
na, kua tataia ïa ki roto i te buka, te
tuatua no te au rā o te au ariki o Ise-
raela. Ko te tuatua teia ta Iehova i 12
tuatua mai kia Iehu, ka na ko mai
ei ra, Ka noo to au tamariki ki runga i
te terono o Iseraela e kia tae ua atu ki
te a o te uki ra. Tupu atura oki te reira.

Tei te mataiti e toru ngauru ma iva 13
to te ariki o Iuda to Uzia, (*koia oki a
Azaria,*) i ariki ei a Saluma te tamaiti
a Iabesa; okotai ona marama katoa i
te ariki anga i Samaria. Kua aere oki 14
a Menahema te tamaiti a Gadi ki runga
mei Tireza atu, e tae atura ki Samaria,
kua ta iora ia Saluma, te tamaiti a Ia-
besa, i Samaria, e mate atura, riro
akera oki te au iaia orai.

15 E te toenga o te tuatua ia Saluma, e te
kotikoti kupenga i raveia e ia ra, i na,
kua tataia ïa ki roto i te buka, te tuatua
no te au rā o te au ariki o Iseraela.

16 Kua ta iorā Menahema ia Tiphesa,
e to roto katoa ra, e to reira au ta-
pere mei Tireza mai: no te mea kare
ratou i kiriti mai *i te au ngutupa
kiaia*, no reira aia i ta ai; kua rave aia
i te au vaine nui katoa i reira ra, kua
eere.

17 Tei te toru ngauru ma iva to te ariki
o Iuda to Azaria mataiti, i ariki ei a
Menahema te tamaiti a Gadi ki runga
ia Iseraela, okotai ngauru ona mataiti
18 *i te ariki anga* i Samaria ra. Kua
rave aia i te kino ki mua i te aroaro o
Iehova: kare aia i akaruke i te ara a
Ieroboama, te tamaiti a Nebata, i ara
ai Iseraela ra, e ope rava ake tona au rā
19 ra. Kua aere maira te ariki o Asura
ko Pula e tamaki i taua enua ra: kua
apai aturā Menahema i te au taleni ario
okotai tausani na Pula, kia tauturu mai
aia iaia, e kia akatinamouia te au i tona
20 rima. Kua umuumu aturā Menahema
i taua moni ra i runga ia Iseraela, i te
aronga taoiau katoa ra, e rima ngauru
i te sekela ario i te tangata okotai, e
apai ki te ariki o Asura. Oki atura
taua ariki no Asura ra, kare akera i noo
mai i taua enua ra.

21 E te toenga o te tuatua ia Menahema,
e tana katoa i rave ra, kare ainei kua
tataia ki roto i te buka, te tuatua no te
22 au rā o te au ariki o Iseraela? Moe
iorā Menahema ki o tona ra ai metua;
tupauia akera aia i te au e tana ra ta-
maiti e Pekahia.

23 Tae akera ki te rima o te ngauru o te
mataiti o te ariki o Iuda ra o Azaria
ra, i ariki ei a Pekahia te tamaiti a
Menahema i runga ia Iseraela i Sama-
ria, e rua akera ona mataiti *i te ariki*
24 *anga.* Kua rave aia i te kino i mua i
te aroaro o Iehova; kare aia i akaruke
i te ara a Ieroboama, te tamaiti a Nebata
25 ra, i ara ai Iseraela ra. Ko Peka ra
te tamaiti a Remalia, tetai kapena nona
ra, kua kotikoti kupenga akera iaia ra,
koia e ko Aragoba, e ko Arie, e te au
tangata o Gileada, e rima ngauru ra,
kua ta iora iaia i Samaria i roto i te
punanga o te are o te ariki: mate
rava akera aia, riro akera te au iaia
uaorai.

26 E te toenga o te tuatua ia Pekahia,
e tana katoa i rave ra, i na, kua tataia

ïa ki roto i te buka, te tuatua no te au
rā o te au ariki o Iseraela ra.
Tae akera ki te rima ngauru ma 27
rua o te mataiti o te ariki o Iuda ra o
Azaria, i ariki ei a Peka te tamaiti a
Remalia i runga ia Iseraela i Samaria,
okotai takau akera ona mataiti *i te*
ariki anga. Kua rave aia i te kino i 28
mua i te aroaro o Jehova; kare aia i
akaruke i te au ara a Ieroboama, te
tamaiti a Nebata ra, i ara ai Iseraela ra.
Tei te tuatau o te ariki o Iseraela o 29
Peka, i tae mai ei te ariki o Asura, ko
Tigelata-pilesera, e kua rauka iaia ko
Iiona, e ko Abela-bete-maaka, e ko
Ianoa, e ko Kedesa, e ko Hazora, e ko
Gileada, e ko Galilea, te enua katoa o
Naphatali, e kua apai ia ratou ei tuikaa
ki Asura ra. Kua kotikoti kupenga 30
akerā Hosea te tamaiti a Ela ia Peka
te tamaiti a Remalia, e kua ta atura
iaia, e mate rava akera aia, riro akera
te au iaia uaorai, i te mataiti tai takau
o Iotama te tamaiti a Uzia ra.
E te toenga o te tuatua ia Peka, e tana 31
katoa i rave ra, i na, kua tataia ïa ki
roto i te buka, te tuatua no te au rā o
te au ariki o Iseraela ra.
Tei te rua o te mataiti o te ariki o Ise- 32
raela o Peka te tamaiti a Remalia, i ariki
ei a Iotama te tamaiti a Uzia ariki no
Iuda. Tei te mataiti okotai takau ma 33
rima i ariki ei aia; okotai ngauru ma
ono ona mataiti i te ariki anga i Ierusa-
lema. Ko Ierusa te ingoa o tona metua
vaine, e tamaine na Zadoka. Kua rave 34
aia i te mea tika i mua i te aroaro o
Iehova: kua akono atura aia i ta tona
metua i ta Uzia i rave ra. Kare ra i aka- 35
rukeia te au ngai teitei: te apai ua ra te
tangata i te tusia, e te tutungi ra i te tu-
miama, ki runga i taua au ngai teitei ra.
Nana oki i patu i te ngutupa teitei o te
are o Iehova.
E te toenga o te tuatua ia Iotama, e 36
tana katoa i rave ra, kare ainei kua tataia
ki roto i te buka, te tuatua no te au rā o te
au ariki o Iuda ra? Tei taua tuatau ra 37
ta Iehova timata anga i te tono i te ariki
o Arama ra ia Rezina, e ia Peka te ta-
maiti a Remalia, ei rave ia Iuda. Moe 38
iorā Iotama ki o tona ra ai metua, e ta-
numia iora ki o tona ra ai metua, i
roto i te oire o tona ra tupuna o Davida:
tupauia akera aia i te au e te tamaiti
nana ra e Ahaza.

PENE XVI.

Te au kino o Ahaza, e tana ou anga ia Tigelata-pilesera.

TAE akera ki te ngauru ma itu o 1
Peka te tamaiti a Remalia matai-
ti, i ariki ei a Ahaza te tamaiti a Io-
2 tama ariki no Iuda. Tei te mataiti
okotai takau o Ahaza i ariki ei aia,
okotai ngauru ma ono ona mataiti i te
ariki anga i Ierusalema; kare ra aia
i rave i te mea tika i mua i te aroaro o
tona Atua o Iehova, mei tona tupuna
3 ra mei ia Davida. Aere atura ra aia
na te arataa o te au ariki o Iseraela;
e kua apai atura i tana uaorai tamaiti na
roto i te ai, mei te ravenga rikarika a te
au etene, ko tei tuaruia e Iehova i mua
i te aroaro o te tamariki a Iseraela ra.
4 E kua apai aia i te tusia, e kua tutungi
i te tumiama, ki runga i te au ngai
teitei, e ki runga i te au tuaivi, e ki
raro ake i te au rakau marumaru ka-
toa ra.
5 Kua aere mai te ariki o Arama ra
ko Rezina, e te ariki o Iseraela ra ko
Peka te tamaiti a Remalia ra, e ta-
maki mai ia Ierusalema; e kua tamaki
maira ia Ahaza, kare akerai i autu.
6 Rauka iora Elata i te ariki o Arama
ra ia Rezina i reira no Arama, e te
ngati Iuda i Elata ra, tuaru ke atura
ïa: e kua aere maira to Arama ki
Elata, e kua noo i reira e tae rava
7 akenei ki teianei rā. Kua tono akerā
Ahaza i te au karere ki te ariki o Asu-
ra ra kia Tigelata-pilesera, karanga
atura, Ko to tavini oki au, e to tamai-
ti: e aere mai ana koe e akaora iaku
i te rima o te ariki o Arama, e te rima
oki o te ariki o Iseraela, ko tei tu mai
8 ki runga e tamaki iaku nei. Kua rave
akerā Ahaza i te ario e te auro, i kitea
i roto i te are o Iehova, e i roto i te
uipūnga apinga i te are o te ariki ra, e
kua akau atura ei taoonga-rima na te
9 ariki o Asura ra. Kua akarongo
maira taua ariki o Asura ra kiaia;
kua aere iora oki taua ariki o Asura
ra, kua tamaki iora i Damaseko, e
rauka iora, e kua apai i *te au tangata*
ei tuikaa ki Kira, e kua ta iora ia
Rezina.
10 Kua aere iora taua ariki ra ko
Ahaza ki Damaseko, e aravei i te ariki
o Asura ra ia Tigelata-pilesera, kite
akera aia i te atarau i Damaseko ra;
kua akau akera te ariki ra ko Aha-
za kia Uria taunga ra i te arite-
anga o taua atarau ra, i te tu e tau
11 tikai i te ravenga. Kua akatu akerā
Uria taunga i tetai atarau, e aiteite
tikai te tu i tei akauia mai e te ariki
ra e Ahaza mei Damaseko maira: kua
pera oki a Uria taunga ra i te rave, ka
rokoia mai ei e taua ariki ra e Ahaza
12 mei Damaseko maira. E tae maira
te ariki mei Damaseko maira, kua kite

maira te ariki i taua atarau ra; kua
akavaitata maira te ariki ki taua atarau
ra, e kua apai i te tusia ki rungao.
13 Kua tutungi akera aia i te tusia kara-
karatio nana, e te mineka nana, e kua
riringi i te neseka nana, e kua pîpî i
te toto o tana tusia au ki runga i taua
14 atarau ra. E kua apai maira oki aia
i te atarau veo i mua i te aroaro o Ie-
hova, mei mua mai i taua are ra, mei
rotopu mai i taua atarau *ou* ra e te are
o Iehova, e kua tuku atura ki te pae
i apatokerau i taua atarau *ou* ra.
15 Kua akaue maira te ariki ra ko Ahaza
kia Uria taunga ra, tuatua maira, Ko
te tusia karakaratio popongi te tutungi
ki runga i te atarau maata ra, e te
mineka aiai ra, e te tusia karakaratio
a te ariki ra, e te mineka nana, e te au
tusia karakaratio a te tangata ravarai
o te enua nei, e ta ratou au mineka,
e ta ratou au neseka; ka pîpî ei i te
toto katoa o te au tusia karakaratio ki
rungao, e te toto katoa o te au tusia:
kareka te atarau veo nei, e ui ana au
16 ki reira. Kua perā Uria taunga ra i
tei akaueia mai e te ariki ra e Ahaza.
17 Kokoti keia iora e te ariki ra e Ahaza
i tei runga i te tapa o te au turanga
kiura, e kua tuku keia iora taua kiura
ra; e kua tuku iora i te kiura ki raro
no runga mai i te au bovi veo i raro
akera, e vaooia iora ki runga i te patu
18 toka ra. E te tapoki no te sabati i
angaia e ratou i roto i te are, e te
tomoanga o te ariki i vao mai, i ruri
keia e ia i te are o Iehova, no te ariki
o Asura ra.
19 E te toenga o te tuatua ia Ahaza, i
raveia e ia ra, kare ainei kua tataia
ki roto i te buka, te tuatua no te au
20 rā o te au ariki no Iuda ra? Moe iorā
Ahaza ki o tona ra ai metua, e tanu-
mia iora ki o tona ai metua i roto i te
oire o Davida: tupauia akera aia i te
au e tana tamaiti ra e Hezekia.

PENE XVII.

*Ko Hosea e tona au kino; e to Sama-
ria i te apai ke angaia ei tuikaa:
e au enua ke tei akanooia i Samaria:
ta ratou ravenga ko ratou i pou i te
liona.*

1 TEI te mataiti okotai ngauru ma
rua o te ariki o Iuda o Ahaza,
i ariki ei a Hosea te tamaiti a Ela i
Samaria i runga ia Iseraela, e iva ona
2 mataiti *i te ariki anga*. Kua rave oki
aia i te kino i mua i te aroaro o Iehova,
kare ra mei te au ariki o Iseraela i
3 mua ake iaia ra. Kua aere maira te
ariki o Asura ra ko Salamanasera e
tamaki iaia; riro atura oki a Hosea ei
tavini nona, e kua apai i te taūnga
4 nana. Kitea iora ra ta Hosea koti-
koti kupenga anga i te ariki o Asura
ra; i tono ana oki aia i te karere ki te
ariki o Aiphiti kia So, e kare i apai
mai i te apinga mataiti na te ariki o
Asura: no reira aia i popaniia'i e te
ariki o Asura, e riia'i oki i roto i te
5 are tapekānga. Kua aere iora oki taua
ariki o Asura ra na rotopu i te enua
katoa ra, e kua aere iora ki Samaria, e
kua tamaki atura e toru akera mataiti.
6 E tae akera ki te iva o to Hosea ma-
taiti i rauka'i Samaria i te ariki o
Asura ra, e kua apai keia akera Ise-
raela ki Asura, e kua akanooia ratou i
Hala, e i Habora i te vai i Gozana, e
te au oire o te ngati Madai.
7 I akaperaia'i ratou, no te mea kua
ara te tamariki a Iseraela i to ratou
Atua ia Iehova, ko tei arataki mai ia
ratou mei te enua maira mei Aiphiti,
mei raro mai i te rima o te ariki o
Aiphiti ra o Pharao, e kua mataku oki
8 ratou i te au atua ke, E kua aere oki
na te au ravenga a te pa enua i tuaru
keia e Iehova i mua i te aroaro o te
tamariki a Iseraela, e tei akatupuia e
9 te au ariki o Iseraela ra. Kua rave
poiri ua iora oki te tamariki a Iseraela
i te au mea tika kore i to ratou Atua
ia Iehova, e kua patu iora ratou i te
au ngai teitei i to ratou au oire katoa,
mei te punanga o te au tiaki e tae ua
10 atu ki te oire patuia ra. E kua akatu
akera i te au tiki no ratou, e te au
Asetoreta, i te au tuaivi teitei katoa ra,
e ki raro ake i te au rakau marumaru
11 katoa ra. I reira, ki runga i taua au
ngai teitei katoa ra, ta ratou tutungi
anga i te tumiama, mei te pa enua i
apai keia e Iehova i mua ia ratou; kua
rave ratou i te au mea kino ei akakoko
12 anga atu ia Iehova kia riri. Kua aka-
mori oki ratou i te au idolo, i tei tua-
tuaia mai ratou e Iehova ra e, Auraka
13 kotou e akapera. Kua akakite maira
oki a Iehova kia Iseraela, e kia Iuda, i
te au peroveta katoa, *e* te au akara
katoa ra, na ko maira, E ariu mai
kotou i to kotou au aerenga kino, e
akono i taku ra au akauenga, *e* taku
ra au akonoanga, tei tau ki te ture ka-
toa taku i akaue atu ki to kotou ai
metua, e taku i akau atu kia kotou
i te rima o taku au tavini te au pero-
14 veta ra. Kare rai ratou i akarongo
mai, kua akamāroketaketa ra ratou i
to ratou kaki, mei te kaki o to ratou
ai metua, tei kore i akarongo i to ratou

ra Atua ia Iehova. Kua akaruke 15
oki ratou i tana au akonoanga, e te
koreromotu nana tana i papau ki to
ratou ai metua; e te au tuatua-akakite
nana, tana i akakite kia ratou ra; kua
aru atura ratou i te au mea puapinga
kore, e kua puapinga kore ia ratou, e
kua aru i te pa enua i akapiniia'i ratou,
ko tei ikuikuia mai ratou e Iehova e,
auraka ratou e akapera. Kua akaruke 16
ra ratou i te au akauenga katoa a to
ratou Atua a Iehova, e kua anga i te
tiki i akatoia, i nga kafa e rua ra, e
kua anga oki ratou i te au Asetoreta, e
kua akamori i to te rangi katoa ra, e
kua tavini atura ia Baala. E kua 17
tuku ratou i ta ratou au tamariki
tamaroa e te au tamariki tamaine na
roto i te ai; e na ratou oki te taura-
atua e te purepure, e kua oronga ratou
ia ratou orai ei rave i te kino i mua
i te aroaro o Iehova, ei akakoko iaia
kia riri. I tupu ei te riri maata o 18
Iehova ia Iseraela, e kua akataka ke
atu ia ratou kia ngaro atu; kare i toe,
mari ra ko te kopu o Iuda anake ra.
Kare oki Iuda i akono i te au akaue- 19
nga a to ratou Atua a Iehova, aere atura
ra na te au akonoanga ta Iseraela i aka-
tupu ra. Akaruke takiriia iora te uanga 20
o Iseraela e Iehova, e kua tairo atura ia
ratou, e kua oronga ia ratou ki te
rima o te aronga i rave kino mai, e
peke ke atura ratou i mua i tono aro-
aro. Kua aae maira oki aia i *te* 21
ngati Iseraela i te ngutuare o Da-
vida; e kua akaariki ratou ia Ierobo-
ama te tamaiti a Nebata ra, e na
Ieroboama i tuaru ia Iseraela kia kore
e aru ia Iehova, e kua ara maata rava
ratou iaia. Kua aere oki te tamariki 22
a Iseraela na te au ara katoa a Ierobo-
ama tana i rave ra; kare ïa ratou i
akaruke i te reira. E roa poto akera, 23
akataka ke aturā Iehova ia Iseraela
kia ngaro atu, tana i tuatua mai i tona
au tavini peroveta katoa ra. Riro atu-
ra Iseraela mei roto atu i tona uaorai
enua e tae atura ki Asura, e tae rava
akenei ki teianei rā.

E kua apai maira te ariki no Asura 24
i te tangata no Babulonia, e no Kuta,
e no Ava, e no Hamata, e no Sepha-
ravaima, e kua akanoo i te au oire i
Samaria ra, ei tupau i te tamariki a
Iseraela: riro atura Samaria kia ratou,
e kua noo i to reira au oire. To ratou 25
ra noo anga i reira i muatangana ra,
kare ratou i mataku ia Iehova; i tuku
mai ei a Iehova i te au liona i rotopu ia
ratou, e *manganui* tei mate rava. E kua 26
karanga atura ratou ki te ariki o Asu-
ra, na ko atura, Ko te pa enua i apaiia
e koe e kua akanooia i te au oire i Sa-
maria ra, kare ïa i kite i te peu a te
atua no taua enua ra; i tuku mai ei
aia i te au liona i rotopu ia ratou, e i
na, kua pou ratou i te au *liona*, no te
mea kare ratou i kite i te peu a te
27 atua o taua enua ra. Kua akaue mai-
ra te ariki o Asura ra, na ko maira, E
kave ana i tetai taunga i aratakiia mai
e kotou na mei reira mai; e nana e
noo i reira, e nana ratou e apii i te
ravenga a te atua no taua enua ra.
28 Kua aere maira tetai taunga i reira ta
ratou i arataki mai mei Samaria maira,
e kua noo i Betela, e kua apii aia ia
29 ratou i te mataku ia Iehova. Kua
rapa ra te pa enua katoa i te au atua
no ratou uaorai, e kua tuku ki roto i
taua au ngai teitei ta to Samaria i anga
ra, kua pera to te pa enua katoa i ta
30 ratou au oire i nooia e ratou ra. Kua
rapa akera to Babulonia ia Sukota-
benota, kua rapa akera to Kuta ia
Neregala, kua rapa akera to Hamata
31 ia Asima. Kua rapa akera to Ava ia
Nibahaza e ia Tarataka; kua tutungi
oki to Sepharavaima i ta ratou au
tamariki i te ai na Adarameleka raua
ko Anameleka, nga atua no Sephara-
32 vaima. Kua mataku rai ratou ia Ie-
hova, kua akataoonga ra ratou i to roto
i te tangata rikiriki i o ratou, ei taunga
no te au ngai teitei ra, ko tei apai i te
tusia na ratou ki roto i te au are no
33 taua au ngai teitei ra. Kua mataku
ratou ia Iehova, kua akamori ra i to
ratou orai au atua; mei te peu o te pa
enua no reira mai ratou.
34 Te akono ua ra ratou i te au peu
taito, e tae rava mai ki teia rā, kare
oki a Iehova ta ratou e mataku, kare
oki e rave i tei tau ki te au peu, e te
au akonoanga, e te ture, e te akauenga,
ta Iehova i akaue mai ki te tamariki a
Iakoba, tei tapaia e ia ia Iseraela ra;
35 Tei papauia e Iehova te koreromotu
kia ratou, e tei ikuikuia e ia, ka nakoia
mai e, Auraka kotou e mataku i te au
atua ke, auraka kotou e tupou ki raro
kia ratou, auraka e akamori ia ratou,
36 auraka e apai i te tusia kia ratou: Ko
Iehova ra, ko tei arataki mai ia kotou
mei te enua maira mei Aiphiti, ma te
mana maata, e ma te rima akatikaia
ra, koia ta kotou e mataku, koia ta
kotou e akamori, e apai oki kotou i te
37 tusia nana. E te au peu ra, e te au
akonoanga, e te ture, e te au akaue-
nga, i tataia e ia no kotou, ko ta kotou
ïa e akono, auraka e tivata; auraka
ra kotou e mataku i te au atua ke.

Te koreromotu ra i papauia e au ia 38
kotou ra, auraka kotou e tangaro *i te
reira;* auraka oki e mataku i te au
atua ke. Ko to kotou ra Atua ko Ie- 39
hova, ko ta kotou ïa e mataku, e nana
kotou e akaora i te rima o to kotou au
enemi katoa ra. Kare akerai ratou i 40
akarongo, rave atura ratou i ta ratou au
peu taito ra. Kua mataku to teianei 41
pa enua ia Iehova, e kua akamori oki
i to ratou uaorai au idolo akatikitikiia
ra, mei ta to ratou ai metua ra, kua
pera katoa ta ratou au tamariki, e to
ratou au mokopuna, e tae rava akenei ki
teianei rā.

PENE XVIII.

Te au o Hezekia, e to Senakeriba tamaki anga ia Iuda ra.

E TAE akera ki te toru o to Hosea 1
te tamaiti a Ela ariki no Iseraela
mataiti, i ariki ei a Hezekia, te tamaiti
a Ahaza ariki no Iuda ra. Kua tae 2
aia ki te okotai takau ma rima o tona
mataiti i ariki ei aia, okotai takau ma
iva ona mataiti i te ariki anga i Ierusa-
lema. Ko Abi te ingoa o tona metua
vaine, e tamaine na Zekaria. Kua rave 3
aia i te mea tika i mua i te aroaro o
Iehova, i te au mea katoa ta tona ra
tupuna ta Davida i rave ra. Kua aka- 4
ruke aia i te au ngai teitei, e kua aka-
ngaangaa i te au tiki, e kua tipu i te
au Asetoreta, e kua vava'i oki i te ovi
veo ra i angaia e Mose ra: kua tutungi
oki te tamariki a Iseraela i te tumiama
ki te reira e tae rava akera ki taua au
rā ra: karanga iora oki aia e, E veo
ua tena. Kua irinaki aia i te Atua o 5
Iseraela ia Iehova; kare oki ona e
arite i muri ake iaia i te au ariki katoa
o Iuda ra, kare oki i mua iaia ra.
Kua piri tikai aia kia Iehova, kare aia 6
i akapaki i te aru iaia, kua akono ra
aia i tana au akauenga ta Iehova i
akaue mai ia Mose ra. Tei iaia oki a 7
Iehova; *e* kua manuia tana i te au
ngai katoa i aereia e ia ra; kua kai-
tamaki iora aia i te ariki o Asura ra,
kare aia i akarongo iaia. Kua pou te 8
Philiseti iaia, e tae ua atura ki Gaza,
e to reira oki au tapere, mei te puna-
nga o te aronga tiaki e tae ua atu ki te
oire patuia ra.

E tae akera ki te a o taua ariki ra o 9
Hezekia mataiti, ko te itu ïa o to
Hosea te tamaiti a Ela to te ariki o Ise-
raela mataiti, kua aere maira te ariki o
Asura ko Salamanesera ki Samaria, e
tamaki mai i te reira. E ope akera nga 10
mataiti e toru ra, rauka iora ia ratou:
tei te ono o to Hezekia mataiti, tei te
iva o to te ariki o Iseraela to Hosea
11 mataiti, i rauka'i Samaria. Kua apai
akera te ariki o Asura ia Iseraela ki
Asura, e kua tuku iora ia ratou i Hala,
e i Habora i te vai ra i Gozana, e te
12 au oire katoa o to Madai: No te mea
kare ratou i akarongo i te reo o to ra-
tou Atua o Iehova, kua akaatikau ra i
te koreromotu nana ra, kare ratou i
akarongo, kare oki i rave ua atu i ta
te tavini o Iehova i ta Mose i akaue
maira.

13 Tei te mataiti okotai ngauru ma a o
te ariki ra o Hezekia, i aere mai ei te
ariki o Asura ko Senakeriba, e tamaki
i te au oire katoa i akaketaketaia ra i
14 Iuda, e kua rauka iora. Kua tono
akera te ariki o Iuda ko Hezekia i te
karere ki Lakisa ki te ariki o Asura,
tuatua akera, Kua ē au; ka oki koe,
e taau e tuku ua mai ki runga iaku
nei, naku e akakoromaki. Kua akono
atura te ariki o Asura i te au taleni
ario e toru anere, e te au taleni au-
ro e toru ngauru, na te ariki o Iuda na
15 Hezekia *e kimi.* Kua apai oki a He-
zekia i te ario katoa i kitea i roto i te
are o Iehova, e i roto katoa i te uipā-
16 nga apinga i te are o te ariki ra. I
reira to Hezekia kokoti anga *i te auro
no runga* i te ngutupa o te nao o Iehova,
e te au pou i vaïia e te ariki o Iuda ra
e Hezekia, e kua apai atu na te ariki o
Asura.

17 Kua tono maira te ariki o Asura ia
Taratana, e ia Rabasarisa, e ia Rabasake,
mei Lakisa mai ki te ariki ra kia He-
zekia, ma te nuku maata e tamaki
ia Ierusalema. E aere atura ratou ki
Ierusalema. E tae akera ratou ki
runga, kua tu iora i te pae o te vai ko
ra o te roto ki runga ra, tei te ara me-
tua i te kainga o te tamatangi kakau ra.
18 E kia kapikiia mai te ariki e ratou ra,
kua aere mairā Eliakima te tamaiti a
Hilikia ki vao kia ratou, no runga ïa i
te ngutuare, e ko Sebena tata tuatua
ra, e ko Ioa te tamaiti a Asapha aka-
19 mou tuatua ra. Kua tuatua mairā
Rabasake kia ratou, Ka tuatua ana
kotou kia Hezekia e, Te na ko maira
te ariki maata, te ariki no Asura ra,
Eaa tena irinaki anga i irinaki ei koe
20 na? Te tuatua ra koe e, (e tuatua vaa
ua ra,) E kite *toku* e te ririnui kia
tamaki. E tenana, koai toou irinaki
anga, i kaitamaki mai ei koe iaku nei?
21 I na, i teianei, te irinaki ra koe i tenana
tokotoko kakao aati ia Aiphiti ra, ko
te puta te rima o te tangata kia irinaki
ra, e mama atu: koia te ariki o Aiphiti

ra, ko Pharao, i te aronga katoa e irinaki
kiaia. Kia tuatua maira kotou kiaku 22
e, Te irinaki nei matou ki to matou
Atua kia Iehova: kare ainei aia, nona
te au ngai teitei, e te au atarau i apai
keia e Hezekia ra, tei tuatua oki kia
Iuda e Ierusalema, Ei mua i teianei
atarau i Ierusalema nei kotou akamori
ei? E tenana, teia taku tuatua kia 23
koe, ka tuku ana i te tutaki ki toku pu,
ki te ariki o Asura ra, e naku e oronga
atu i te au ipo naau e rua tausani, penei-
ake ko te tika ia koe kia tuku i te
akaoro ki rungao. E akapeea oki koe 24
e tika'i kia akaanga ke atu i te kapena
okotai, tei iti roa i roto i te au tavini o
toku pu akera, irinaki ua'i koe kia
Aiphiti i te kariota e te aronga akaoro
ipo ra? I aere ua mai ainei oki au, 25
kare nei a Iehova, e rave i teianei ngai
e kia pou? Na Iehova rai i tuatua mai
kiaku e, Ka aere, ka rave i taua enua
nei e kia pou atu.

Kua tuatua mairā Eliakima te ta- 26
maiti a Hilikia, e ko Sebena, e ko Ioa,
kia Rabasake, Ei reo Arama taau e
tuatua mai *kia matou*, ki to au tavini
nei, ta matou ïa tuatua kia koe, kua
kite oki matou; auraka ra e tuatua
mai kia matou i te reo ngati Iuda nei,
ko te rongo aea te taringa o te au
tangata i runga i te patu nei. Kua 27
karanga aturā Rabasake ,kia ratou,
I tono mai ainei toku pu iaku e ka-
ranga atu ki toou pu *anake* ra, e kia
koe oki, i teianei au tuatua? *e* auraka
ki te au tangata e noo ki runga i te
patu ra, kia kai ratou i to ratou orai
repo, e kia inu oki i to ratou orai mimi,
ma kotou katoa ra?

Kua tu ua mairā Rabasake i reira, e 28
kua kapiki nui maira i te reo ngati
Iuda, kua tuatua maira, na ko maira,
E akarongo mai ana i te tuatua a te
ariki maata, te ariki no Asura: Te na 29
ko maira te ariki, Auraka kotou e va-
vare ia Hezekia: kare oki e tika iaia
kia akaora ia kotou i tona rima.
Auraka oki kotou e vavare ia Hezekia 30
e e irinaki ia Iehova, ka na ko mai ei,
Na Iehova tatou e akaora, e kare teia-
nei oire e orongaia ki te rima o te
ariki o Asura ra. Auraka e akarongo 31
ia Hezekia: te na ko maira oki te ariki
no Asura ra, O mai kotou i te apinga
naku, ka uri mai ei kotou kiaku nei, e
kai ua ïa te tangata katoa i tana uorai
vine, e tana uaorai suke, e inu oki te
tangata katoa i te vai no roto i tona orai
puna: E kia tae mai au ra, e arataki ia 32
kotou ki te enua mei to kotou katoa ra
enua: e enua sitona e te wina, e enua
areto e te kainga vine, e enua inu olive
e te meli, e ka ora kotou, kare oki e
mate: auraka ra e akarongo kia Hezekia
kia akanauru mai aia ia kotou, kia na
ko mai e, Na Iehova tatou e akaora.
33 Kua akaora ainei te au atua no te pa
enua ra i to ratou enua i te rima o te
34 ariki o Asura ra? Teiea te au atua no
Hamata, e no Araphada? teiea te au
atua no Sepharavaima? no Hena, e no
Iva? kua akaora ainei ratou ia Samaria
35 i toku nei rima? Koai to te au atua katoa
o te pa enua nei i akaora i to ratou enua i
toku nei rima, ka ora'i Ierusalema ia
36 Iehova i toku nei rima? Kua muteki
ua ra te au tangata, kare rava i ki atu
kiaia; kua akaue mai oki te ariki, na
ko maira e, Auraka rava e ki atu.
37 Kua aere mairā Eliakima te tamaiti a
Hilikia, no runga ïa i taua ngutuare ra,
e ko Sebena tata tuatua ra, e ko Ioa
te tamaiti a Asapha akamou tuatua ra,
kia Hezekia ra, ma te kakau aeaia ra, e
kua akakite maira kiaia i te au tuatua
a Rabasake.

PENE XIX.

Ko Hezekia i te tono anga i te karere kia Isaia ra.

1 E KITE akera te ariki ko Hezekia,
kua aae iora aia i ona kakau, e
kua tapoki iaia orai ki te kakau paoa,
aere atura ki roto i te are o Iehova.
2 Kua tono akera aia ia Eliakima, no
runga i te ngutuare, e ia Sebena tata
tuatua, e tei pakari o te kau taunga
ra, ma te tapokiia ki te kakau paoa,
kia Isaia peroveta, te tamaiti a Amoza
3 ra. Kua karanga atura ratou kiaia,
Te na ko mairā Hezekia, E rū tuma-
tetenga teianei rū, e te akamura, e te
akakino; kua vaitata oki te tamariki i
te anau, e kare e maroiroi e anau mai
4 ei. Peneiake ko te akarongo mai to
Atua ra ko Iehova i te au tuatua katoa
a Rabasake, ta tona ra pu, ta te ariki
no Asura, i tono mai e akakino i te
Atua ora nei; peneiake ko te patoi mai
to Atua ko Iehova i te au tuatua tana
i akarongo ra: e pure oki koe i *taau*
pure i tenana, i te toenga tangata i
kitea nei.
5 Kua aere iora te au tavini o te ariki
6 ra ko Hezekia kia Isaia. E kua tua-
tua mairā Isaia kia ratou, E na ko
atu kotou ki to kotou pu: Te na ko
mairā Iehova, Auraka e mataku i te
au tuatua taau i akarongo akenei, ta te
au tavini o te ariki o Asura i akakino
7 iaku ra. I na, e vaerua *ke* taku e akao
atu ki roto iaia ra, e rongo tana e aka-

rongo, e ka oki aia ki tona orai enua;
ka inga oki aia iaku i te koke i tona
uaorai enua.
E oki aturā Rabasake, rokoia atu te 8
tamaki ra te ariki no Asura kia Libe-
na: kua kite ana oki aia e, kua akaru-
ke mai aia i Lakisa. Kua akakiteia mai- 9
ra aia i reira, na koia maira, I na oki,
te ariki o Kusa ra ko Tiraka, kua aere
mai aia e tamaki ia koe: kua tono akaou
aia i te karere kia Hezekia, na ko atura,
E akapera kotou, kia karanga atu ki te 10
ariki o Iuda ra kia Hezekia ra, e na ko
atu, Auraka koe e vare i to Atua taau
e irinaki na, kia na ko mai e, Kare
Ierusalema e tukuia atu ki te rima o te
ariki o Asura ra. I na, kua akarongo 11
oki koe i ta te au ariki o Asura i rave i
te pa enua katoa ra, kua taitaipakoko
ravaia ïa: e ko koe ainei te ka ora? Kua 12
akaora ainei te au atua o te pa enua i
te aronga i pou i toku ai metua ra; ia
Gozana, e ia Harana, e ia Rezepha, e
te au tamariki i Edena i Telasara?
Teiea iora te ariki no Hamata, e te 13
ariki o Araphada, e te ariki o te oire
ra o Sepharavaima, no Hena, e no
Iva?
Kua āriki mairā Hezekia i taua leta 14
ra i te rima o te au karere ra, e kua
tatau iora: aere aturā Hezekia ki
runga i te are o Iehova ra, e kua oora
atura i te reira ki mua i te aroaro o
Iehova. E kua pure iorā Hezekia ki 15
mua ia Iehova, na ko atura, E te
Atua o Iseraela, e Iehova e, e tei noo i
rotopu i nga kerubi, ko koe te Atua,
ko koe anake ra, no te au basileia katoa
o te ao nei; naau oki te au rangi e te
enua nei i anga. E ariu mai i to tari- 16
nga, e Iehova, e akarongo mai; e aka-
puera mai i to mata, e Iehova, e akara:
e akarongo mai koe i te au tuatua a
Senakeriba tana i akau mai ei akakino
i te Atua ora nei. E tuatua-mou rai, 17
e Iehova, kua tairipotiia te au etene, ma
to ratou enua, e te au ariki no Asura,
E kua titiri i to ratou au atua ki roto 18
i te ai: kare oki ratou i te atua, e mea
angaia e te rima tangata, e rakau e te
toka, i pou ei ia ratou. E teianei, e 19
to matou Atua, e Iehova, ko taku ïa
tuatua kia koe, e akaora koe ia matou
i tona rima, kia kite te au basileia ka-
toa o te ao nei e, ko koe ra te Atua, e
Iehova, ko koe anake.
Kua tono akerā Isaia te tamaiti a 20
Amoza i te karere kia Hezekia, ka-
ranga atura, Te na ko maira te Atua o
Iseraela ko Iehova: Taau i pure mai
iaku nei i te ariki o Asura ia Senake-
riba, kua akarongoia e au. Teia te 21
tuatua ta Iehova i tuatua mai iaia:
Te tamaine paretenia o Ziona tei aka-
vaavaa ia koe, *e* kua kata aviriia koe e
ia; kua takirikiri te tamaine o Ierusa-
22 lema i te upoko ia koe. Koia taau i
akavaavaa mai e i akakino mai? e i
akateitei mai koe i *to* reo iaai ra, e i
akara'i to mata ki runga ra? i Tei
23 Tapu i Iseraela nei. Kua akakino mai
koe i te Atu i te rima o te au karere
naau ra, e kua tuatua e, Kua tae au
ma te maata katoa o taku aronga ka-
riota ki te take rava o te au maunga
ra, ki te pae i Lebanona ra; e kua
motu iaku te au arezi teitei nona, *e* te
au berusi akaperepere nona ra: kua
tomo au ki roto i te nooanga i te ko-
tinga nona ra, te vaorakau o te kainga
24 ruperupe nona ra. Kua koia e au e
kua inu i te vai ke; e kua tamarō au i
toku tapuae i te au vai katoa i Ai-
phiti ra!
25 Kare koe i kite takere e, naku i rave
i te reira? *e* kua akakoroia e au mei
tupua roa mai? e teianei kua akatu-
puia e au, kia riro ia koe te au oire i
26 patuia ei ututua akatanea ra. I riri
iti ei to reira au tangata, kua tumate-
tenga ratou, e kua rere te mauri; kua
riro ratou mei te ngangaere o te kainga
ra, e mei te rakau rikiriki tupu ou ra,
mei te ngangaere i runga i te are; e
mei te sitona paapaa ua, kare i ope i te
27 tupu ra. Ko toou ra noo anga, e toou
ra aere anga ki vao, e toou ra aere anga
mai ki roto, e toou riri iaku ra, kua
28 kiteia e au. No te mea ko toou riri
iaku ra, e taau tuatua akatokā, kua
tae rava mai ïa ki oku nei taringa: ka
tuikau ei au i taku matau i roto i to
putaiu, e taku tavaa ki roto i to tanga,
ka akaoki ei au ia koe na te ara taau i
aere maira.
29 Teia oki taau akairo, Ka kai kotou
i tei tupu ua i teianei mataiti, e i te rua
o te mataiti, i tei tupu i te reira ra; e
kia tae ki te toru o te mataiti, ka ruru
ïa kotou ka kokoti ei, ka tanu ei i te
kainga vine, ka kai ei i te ua o te reira.
30 Ka riro oki te toenga i ora maira no te
ngutuare o Iuda, i te toro te aka ki
31 raro, e ka ua oki ki runga: Ka riro
oki te toenga no Ierusalema atu, e te
aronga i ora ra no te maunga ia Ziona:
na te maroiroi o Iehova Sabaota teia
e rave.
32 I tenana, te na ko mairā Iehova, i
te ariki no Asura ra, Kare aia e tae
mai i roto i teianei oire, kare tana
kakao e akainana mai i reira, kare aia
e aere mai ma te paruru ki mua atu
nei, kare aia i akāū i te one i reira.

Ka oki rai aia na te ara i aereia mai e 33
ia; e kare aia e tae mai ki roto i teia-
nei oire, te pera mairā Iehova; Naku 34
oki e tiaki i teianei oire kia ora, noku
uaorai, e no toku tavini no Da-
vida.
Kua aere iora te Angela a Iehova i 35
taua po ra ki vao, kua ta iora i to te
puakapa o Asura ra, okotai anere, e
varu ngauru ma rima, i te tausani: e
kia tu mai te aronga *i toe* kia popongi
ake, i na, e turuma anake. Riro atura 36
te ariki no Asura ra ko Senakeriba,
aere atura, e oki atura, e noo atura i
Nineve. E te akamori ra aia i roto i 37
te are o tona ra atua o Niseroka, kua
ta iora ana puke tamariki ko Aderame-
leka raua ko Sarezera iaia ki te koke;
oro atura ra raua ki te enua ra ko Ara-
rata. Tupauia akera aia i te au e tana
tamaiti ra e Esarahadona.

PENE XX.

Ko Hezekia, no te mea i akakiteia tona mate, pure iora; e kua akaroaia te a'o: te akairo i o maiia: to te ngati Juda tuikaa anga i akakite mamaoia mai.

TEI taua au rā ra, mate iorā Heze- 1
kia i te maki, e maki mate. Kua
aere maira te peroveta ra ko Isaia te
tamaiti a Amoza kiaia ra, e kua tuatua
maira kiaia, Te na ko mairā Iehova, Ka
akonokono ana i to ngutuare; ka mate
oki koe, kare e ora. Kua ariu akera 2
aia i tona mata ki te pae paruru, e kua
pure kia Iehova, karanga atura, Teia 3
taku tuatua kia koe, e Iehova e, e aka-
maara mai koe iaku i toku nei aerenga
ki mua ia koe ma te tuatua-mou, e ma
te ngakau tiratiratu, e kua rave au i te
mea tika i mua i to mata. Aue iorā
Hezekia, e aue maata. E kare a 4
Isaia i topa tika ki vao i te paepae i
rotopu ra, i tae mai ei te tuatua a
Iehova kiaia, na ko maira, Ka oki, e 5
karanga atu ki te kapena o topu ra iti-
tangata kia Hezekia, Te na ko mairā
Iehova, te Atua o to tupuna ra o Da-
vida, Kua akarongo au i taau pure, kua
kite au i toou roi-mata: i na, ka aka-
ora au ia koe: kia tae ki te po toru ra,
ka aere ei koe ki runga ki te are o
Iehova.• E kapiti katoa atu au i toou 6
ra au rā, okotai ngauru ma rima i te
mataiti: e naku koe e akaora, e teianei
oire katoa, i te rima o te ariki o Asura
ra; e naku e tiaki i teianei oire noku
orai, e no toku tavini no Davida. Kua 7
karanga aturā Isaia, Ka rave i tetai
kou suke ra: kua rave iora ratou, kua
topiri ki runga i taua maki ra, kua
ora aia.
8 Kua tuatua mairā Hezekia kia Isaia,
Eaa te akairo e ka akaoraia au e Ie-
hova; e ka tae au ki runga i te are
o Iehova kia tae ki te po toru ra?
9 Kua karanga aturā Isaia, Teia taau
akairo no ko ia Iehova ra, e ka rave
rai a Iehova i tana i tuatua maira: Ka
aere ainei te maru ata *ki runga i* te
akairo rā akera ki mua e kia topa nga
kotinga okotai ngauru, e ka akaoki
ainei ki muri e kia ngauru te kotinga
10 kia topa? Kua tuatua mairā Hezekia,
E mea māmā ua kia aere te maru ata
ki mua e kia ngauru te kotinga kia
topa: auraka, e akaoki ra te maru ata
ki muri e kia ngauru te kotinga kia
11 topa. Kua kapiki aturā Isaia peroveta
kia Iehova: e kua akaoki maira aia i
taua maru ata ra e okotai ngauru akera
kotinga i topa, kua aere oki ki mua ki
runga i te akairo rā a Ahaza.
12 I reira to Berodaka-baladana te ta-
maiti a Baladana, ariki no Babulonia,
unga anga mai i te leta, ma te apinga
na Hezekia: kua rongo akera e i mate
13 anā Hezekia i te maki. Akarongo
akerā Hezekia ia ratou, e kua akakite
atura i te are vairanga apinga katoa
nana, i te ario, e te auro, e te au rakau
kakara, e te manongi meitaki ra, e te
au are taoonga ravarai nona ra, e te au
mea katoa i kitea i roto i te uipānga
apinga nana: kare rava e apinga i toe i
roto i tona are, e tona katoa ra basileia,
14 i kore i akakiteia e Hezekia ra. Kua
aere mairā Isaia peroveta ki taua ariki
ra kia Hezekia, e kua tuatua maira
kiaia, I peea mai nga tangata nei? mei
ea mai i aere mai ei ratou kia koe nei?
Kua karanga aturā Hezekia, Mei te
enua mamao mai ratou, mei Babulonia
15 mai. Kua tuatua maira aia, Eaa ta
ratou i kite i roto i to are na? Kua
karanga aturā Hezekia, Kua kite ra-
tou i te au mea katoa i roto i toku are
nei: kare takiri rai aku e apinga toe i
te akakiteia e au kia ratou.
16 Kua tuatua mairā Isaia kia Hezekia,
E akarongo mai ana i te tuatua a Ie-
17 hova: I na, te vaitata maira te au rā,
ka ope takiri ei te apinga i roto i to
are, e ta to ai metua i akaputuputu ra,
e tae rava akenei ki teianei rā, i te
apaiia ki Babulonia: kare rava e aka-
18 toeia, te pera mairā Iehova: E to te
au tamariki aau, no roto ia koe ra, taau
e anau ra, na ratou ïa e apai ke; ka
riro oki ratou ei eunuka i te are o te
19 ariki o Babulonia. Kua karanga aturā
Hezekia kia Isaia, E tuatua meitaki ta

Iehova taau i tuatua maira. Kua ka-
ranga atura aia, Kare aina ei au e te
tuatua-mou i toku nei au rā?
E te toenga o te tuatua ia Hezekia, e 20
tona katoa oki maroiroi, e te vai puna i
raveia e ia, e te akata'eanga i tae mai
ei te vai i roto i te oire, kare ainei kua
tataia i roto i te buka, te tuatua no
te au rā o te au ariki no Iuda? Moe 21
iorā Hezekia ki o tona ra ai metua:
tupauia akera aia i te au e tana tamaiti
ra e Manase.

PENE XXI.

Te au o Manase ra, e no Amona: kua taiā Amona, e kua tupauia aia e Iosia.

TEI te mataiti okotai ngauru ma 1
rua i ariki ei a Manase, e rima
ngauru ma rima ona mataiti i te ariki
anga i Ierusalema. Ko Hepheziba te
ingoa o tona metua vaine. Kua rave 2
ra aia i te kino i mua i te aroaro o Ie-
hova, mei te au mea viivii a te pa enua,
ta Iehova i tuaru ke ki mua i te tama-
riki a Iseraela ra. Kua akatu akaou 3
oki aia i te au ngai teitei i vava'iia e
tona metua ra e Hezekia; e kua akatu
aia i te atarau na Baala, e kua anga i
te Asetoreta, mei ta te ariki o Iseraela,
mei ta Ahaba; e kua akamori i te
nuku katoa o te rangi ra, e kua tavini
atura ia ratou. E kua akatu aia i te 4
au atarau i roto i te are o Iehova, tei
tuatuaia maira e Iehova e, Ei Ieru-
salema toku nei ingoa vai ei. Kua 5
akatu oki aia i te au atarau no te nuku
katoa o te rangi, i roto i nga kezere e
rua i te are o Iehova. E kua tuku aia 6
i tana uaorai tamaiti na te ai; e kua
akara oki i te tumurangi, e te akara-
kara, e te taura vaerua kino, e te pure-
pure; e ravenga kino maata tana i mua
i te aroaro o Iehova, ei akakoko *iaia* kia
riri. E kua akatu aia i te idolo koti- 7
kotiia no Asetoreta, nana i anga, ki roto
i te are, ta Iehova oki i tuatua mai kia
Davida, e ki tana tamaiti kia Solo-
mona, Ei roto i teianei are, e i Ierusa-
lema, i ikiia e au no roto i te au kopu
katoa o Iseraela, ka vaoo ei au i toku
nei ingoa e tuatau ua atu: Kare oki 8
au e apai ke akaou i te vaevae o Ise-
raela i te enua i orongaia e au ki to
ratou ai metua; kia akamako ra ratou
e kia rave i te au mea katoa taku i
akaue atu kia ratou ra, e te au mea
katoa a te ture ta toku tavini ta Mose
i ikuiku ia ratou ra. Kare ra ratou i 9
akarongo, e maata ra ta ratou kino i
rave i te pikikaa a Manase ra, i ta te
pa enua ravarai i pou ia Iehova i mua
i te aroaro o te tamariki a Iseraela ra.
10 Kua tuatua mairā Iehova i tona au
tavini i te au peroveta ra, na ko maira,
11 No te mea, na te ariki o Iuda na Ma-
nase i rave i teianei au mea viivii, *e*
kua maata rava te kino tana i rave i ta
te ngati Amori i mua iaia ra, e kua ara
12 katoa Iuda iaia i tona au idolo: E teia-
nei, te na ko maira te Atua o Iseraela
ko Iehova, I na, kua vaitata au i te
apai mai i te kino ki runga ia Ierusa-
lema e ia Iuda, ka poturi nga taringa
ravarai e rua o te aronga katoa e aka-
13 rongo ra. E tataki au i te ao o Sama-
ria ki runga katoa ia Ierusalema, e te
aite o te ngutuare o Ahaba; ka tamā
au ia Ierusalema mei *te tangata* e tamā
i te kapu ra; i te orei anga, e te tati-
14 poki anga i to runga pae ki raro. E
akaruke oki au i te toenga o taku ra
tuanga, e ka tuku atu ia ratou ki te
rima o to ratou ra au enemi; ka riro
ratou ei noninga, ei auinānga na to
15 ratou au enemi; No te mea kua rave
ratou i te kino ki mua iaku nei, e kua
akakoko mai ratou iaku kia riri, mei te
rā mairai i tae mai ei to ratou ai metua
mei Aiphiti mai, e tae rava akenei ki
16 teianei rā. Maata roa atu oki te toto
i maringi ara kore ua ia Manase, e ki
rava akera Ierusalema, mei tetai pae
mai e tae akera ki tetai pae; te taka
ra te ara i ara ai Iuda iaia, i te rave
anga i te kino i mua i te aroaro o
Iehova ra.
17 E te toenga o te tuatua ia Manase,
e tana katoa i rave ra, e te ara i raveia
e ia ra, kare ainei kua tataia ki roto i
te buka, te tuatua no te au rā o te au
18 ariki o Iuda ra? Moe iorā Manase ki
o tona ra ai metua, e tanumia iora ki
roto i te kainga i tona uaorai are, i te
kainga o Uza ra: tupauia akera aia i
te au e tana tamaiti ra e Amona.
19 Tei te mataiti tai takau ma rua
o Amona i ariki ei aia, e rua oki ona
mataiti i te ariki anga i Ierusalema.
Ko Mesulemeta te ingoa o tona metua
vaine, e tamaine na Haruza no Iotaba.
20 Kua rave ra aia i te kino i mua i te aro-
aro o Iehova, mei ta tona metua ra mei
21 ta Manase i rave ra. Aere atura aia na
te arataa i aereia e tona ra metua, e te
au idolo i akamoriia e tona ra metua
kua akamori katoa aia, e kua tavini atu
22 ia ratou: Akaruke iora aia i te Atua o
tona ra ai metua ko Iehova, e kare i
23 aere na to Iehova arataa. Kua koti-
koti kupenga akera te au tavini o
Amona iaia ra, e kua ta iora i te ariki
24 i roto i tona uaorai are. Kua ta atu-

ra ra te au tangata rikiriki ra i te
aronga katoa i kotikoti kupenga i te
ariki ra ia Amona; e kua rave akera
te au tangata rikiriki ra, kua aka-
ariki akera i tana tamaiti ia Iosia ei
tupau iaia.
E te toenga o te tuatua ia Amona 25
tana i rave ra, kare ainei kua tataia
ki roto i te buka, te tuatua no te au rā o
te au ariki o Iuda? Tanumia iora aia 26
ki roto i tona uaorai tanumanga ki roto
i te kainga o Uza ra: tupauia akera aia
i te au e tana tamaiti ra e Iosia.

PENE XXII.

Te au meitaki o Iosia, e tana akono anga i te tuatua a te Atua ra.

TEI te mataiti varu o Iosia i ariki 1
ei aia, e toru ngauru ma tai ona
mataiti i te ariki anga i Ierusalema.
Ko Iedida te ingoa o tona metua vaine,
e tamaine na Adaia no Bosekata. Kua 2
rave aia i te mea tika ki mua i te aro-
aro o Iehova, aru marie atura i te aere-
nga o tona tupuna o Davida, kare i
anga ki te pae katau e te pae kaui.
E tae akera ki te ngauru ma varu o 3
te mataiti o te ariki ra o Iosia, kua tono
akera te ariki ia Saphana, te tamaiti a
Azalia, te tamaiti a Mesulama tata tua-
tua, ki te are no Iehova, karanga atura,
E aere kia Hilikia taunga maata ra, e 4
tatau aia i te ario i apaiia mai ki roto i
te are o Iehova, i tei akaputuputuia e
te aronga tiaki ngutupa i te au tangata
nei: Ka tuku ei ratou ki roto i te rima 5
o te aronga i akamaroiroi i te rave i te
angaanga i te are o Iehova: ka tuku
atu ei ki te aronga i rave i te angaanga
i te are o Iehova, ei tuā i te au ngai
ngaangaa i taua are ra, Ki te au tau- 6
nga tarai are, e te aronga e patu, e te
au tarai toka, ei oko rakau oki, e te
toka taraiia, ei tuā oki i taua are nei.
Kare ra i tatauia te moni i tukuia atu 7
ki to ratou rima, no te mea kua akono
ratou i te mea mou ra.
Kua karanga aturā Hilikia taunga 8
maata kia Saphana tata tuatua, Kua
kitea e au te buka ture i roto i te are o
Iehova. Kua tuku mairā Hilikia i
taua buka ra kia Saphana, e kua tatau
iora aia. Kua aere mairā Saphana tata 9
tuatua ki te ariki ra, kua akakite maira
i taua tuatua ra ki te ariki, na ko
maira, Kua tatauia e to au tavini nei
te moni i kitea i roto i te are, e kua
tukuia ki te rima o te aronga i akama-
roiroi i te angaanga, kia raveia i roto
i te are o Iehova. Kua tuatua mairā 10
Saphana tata tuatua ki te ariki, na ko
maira, E buka ta Hilikia taunga i o
mai kiaku nei. Kua tatau iorā
Saphana ki mua i te aroaro o te
ariki.
11 Kite akera te ariki i te tuatua i roto
i te buka ture ra, kua aae iora aia i ona
12 kakau. Kua akaue atura te ariki ia
Hilikia taunga, e ia Ahikama te tamaiti
a Saphana, e ia Akabora te tamaiti a
Mikaia, e ia Saphana tata tuatua, e ia
Asaia e tavini no te ariki, na ko maira,
13 E aere kotou, ka ui kia Iehova iaku,
e te au tangata, e to Iuda katoa ra, i te
tuatua i roto i teianei buka i kitea io
nei: kua maata oki te riri o Iehova i
te tupu anga ia tatou, no te mea kare
to tatou ai metua i akarongo i te au
tuatua i roto i teianei buka, kia rave i
te au mea katoa i tataia ia tatou *i reira.*
14 Kua aere iorā Hilikia taunga, e ko
Ahikama, e Akabora, e ko Saphana, e
ko Asaia, kia Hulada peroveta vaine
ra, (i te vaine na Saluma te tamaiti a
Tikava, te tamaiti a Harasa, e tiaki ka-
kau.) ko tei noo i tetai pae i Ierusalema,
kua karangaranga iora ratou.
15 Kua tuatua maira aia kia ratou, Te
na ko maira te Atua o Iseraela ko Ie-
hova, E karanga atu kotou ki te tangata
16 i tono mai ia kotou kiaku nei, Te na ko
mairā Iehova, I na, ka apai mai au i te
kino ki runga i teianei ngai, e ki runga
i to reira au tangata ra, ko te au tuatua
ravarai i roto i te buka i tatauia e te
17 ariki o Iuda ra: No te mea kua aka-
ruke ratou iaku, e kua tutungi i te
tumiama na te au atua ke, kia akakoko
mai ratou iaku kia riri i te au angaanga
katoa a to ratou rima; e teianei, ka ka
toku riri i teianei ngai, e kare rava e
18 tamateia. Kareka te ariki o Iuda, tei
tono mai ia kotou e ui kia Iehova, e na
ko atu kotou kiaia, Te na ko maira te
Atua o Iseraela ko Iehova, i te au tua-
19 tua taau i akarongo ra, No te mea kua
maru toou ngakau ra, e kua taakaaka
koe ia koe orai ki mua i te aroaro o
Iehova, i to kite anga i te tuatua i tua-
tuaia e au i teianei ngai, e to ko nei au
tangata, e ka riro ratou i te tanea e te
kataraia, e kua aae koe i o kakau, e kua
aue koe ki mua iaku; kua akarongo
katoa au *ia koe*, te tuatua mairā Iehova.
20 I na, ka kapiti katoaia koe e au ki to ai
metua ra, e ka apaiia koe ki toou
tanumanga ma te au; kare to mata e
kite i te au kino katoa taku e apai
mai ki runga i teianei ngai. E kua
apai maira ratou i taua tuatua ra
ki te ariki ra.

PENE XXIII.

Ko Iosia i te tatau anga i te ture ki te tangata katoa i te nipānga i Ierusalema: te papau akaou anga i te koreromotu; e te akakore anga i te akamori idolo: te pasa i te akono angaia: tona matenga ia Pharao neko.

KUA tono akera te ariki, e kua 1
akaputuputu maira kiaia i te
aronga pakari katoa o Iuda e to Ierusa-
lema. Aere atura te ariki ki runga i 2
te are o Iehova, e te au tangata katoa
no Iuda, e to Ierusalema katoa ra, e te
kau taunga, e te au peroveta, e te ta-
ngata ravarai, mei tei iti e tae ua atu ki
tei maata: e kua tatau atura aia ki roto
i to ratou taringa i te au tuatua katoa i
taua buka koreromotu, i kitea i roto i te
are o Iehova ra. Kua tu ua iora te 3
ariki i te pae pou ra, kua papau iora i
tetai koreromotu ki mua i te aroaro o
Iehova, e aru ia Iehova, e e akono i
tana au akauenga, e tana au tuatua-
akakite, e tana au akonoanga, ma te
ngakau katoa, e te vaerua katoa, e kia
akatinamouia te au tuatua no teianei
koreromotu, i tataia i roto i teianei
buka. E kua akatika atura te au ta-
ngata ravarai i taua koreromotu ra.
Kua akaue atura te ariki i te taunga 4
maata ra ia Hilikia, e te kau taunga
tauturu, e te au tiaki ngutupa, e rave
mai i te au kapu katoa i angaia na
Baala i roto i te nao o Iehova, e ta
Asetoreta, e ta to te nuku katoa o te
rangi ra: e kua tutungi aia i te reira
ki te ai ki vao mai i Ierusalema i roto i
te au kainga i Kiderona, kua apaiia te
reu o te reira ki Betela. Kua akakore 5
oki aia i te au taunga idolo, tei akonoia
e te au ariki no Iuda ei tutungi i te
tumiama ki runga i te au ngai teitei, i
roto i te au oire o Iuda ra, e te au ngai
katoa i vaitata i Ierusalema; e ko tei
tutungi i te tumiama na Baala, ki te
rā, e te marama, e ki te au etu o te ara
o te rā, e to te au nuku katoa o te rangi
ra. Kua rave maira aia ia Asetoreta 6
mei roto i te are o Iehova, ki vao i Ie-
rusalema, ki te kauvai ra ko Kiderona,
e kua tutungi iora ki te ai i taua kau-
vai ra i Kiderona, e kua takatakai iora
e ungangātiti rava akera, kua titiri
aere i te reu na runga i te tanumanga o
te tangata ao ra. Kua vava'i aia i te 7
au are o te au sodoma, i vaitata i te are
o Iehova, i te ngai i rarangaia e te au
vaine te au are no Asetoreta ra. E 8
kua apai ke atura aia i te kau taunga
ravarai i te au oire o Iuda ra, e kua
viivii iaia te au ngai teitei i tutungiia e
te kau taunga te tumiama, mei Geba
mai e tae ua atura ki Bere-seba. Kua
vava'i oki aia i te au ngai teitei i te au
ngutupa ra, i te tomoanga o te ngutupa
o te kavana o te oire ra o Iosua, i te
pae kaui i te ngutupa o te oire ra.
9 Kare oki te au taunga o te au ngai
teitei i akavaitata mai ki te atarau a
Iehova i Ierusalema, kua kai ra ratou
i te areto akaopue kore i rotopu i to
10 ratou ai taeake. E kua viivii iaia To-
pheta, i te o o te tamariki a Hinoma,
kia kore te tangata e apai i tana tama-
roa e tana tamaine i na roto i te ai kia
11 Moleka. E kua apai ke atura aia i te
au ipo i tukuia e te au ariki no Iuda no
te rā, i te tomoanga i te are o Iehova, i
te pia o Natana-meleka eunuka, tei
vao ua ake, e kua tutungi aia i te kari-
12 ota no te rā ra ki te ai. E nga atarau i
vaoo i rungao i te are o Ahaza, tei
angaia e te au ariki o Iuda ra, e nga
atarau i angaia e Manase i roto i nga
kezere e rua i te are o Iehova, kua va-
va'iia ïa e te ariki, e pou atura, e kua
titiri i te reu ki raro i te kauvai ra i
13 Kiderona. E kua viivii katoa i te
ariki nga ngai teitei i muao i Ierusa-
lema, tei te pae katau i te maunga aka-
tareva ke, i akatuia e te ariki o
Iseraela ra e Solomona no Asetoreta, e
idolo viivii no to Sidona, e no Kemosa,
i te idolo viivii no to Moabi, e no Meli-
koma, i te idolo viivii o te tamariki a
14 Amona. E kua vava'i aia i te au tiki
ra, e kua tipu i te au Asetoreta, e kua
akaki i to ratou au ngai ra ki te ivi
tangata.
15 E te atarau oki i vaoo i Betela, i te
ngai teitei i angaia e Ieroboama te
tamaiti a Nebata, i ara ai Iseraela iaia,
taua atarau ra e te ngai teitei katoa ra,
kua vava'iia ïa e ia, e kua tutungi i *te*
idolo no taua ngai teitei ra ki te ai, *e*
kua takatakai e ungaungātiti rava ake-
16 ra, e kua ka katoā Asetoreta iaia. Tei
te ariu anga o Iosia ra, kite atura aia
i te au vairanga tupapaku ki runga i
te maunga ra, e kua akaue akera e tiki
i te au ivi i roto i taua au vairanga
tupapaku ra, e kua tutungi akera ki
runga i te atarau, viivii atura, ta Ie-
hova oki i tuatua maira, ta taua tangata
no te Atua i akakite ra, ko tei akakite
17 mai i taua tuatua nei. Kua tuatua
maira aia, Eaa tera akairo taku i kite
nei? Kua tuatua maira to te oire kiaia,
Ko te tanumanga ïa o te tangata no te
Atua ra, ko tei aere mai mei Iuda mai,
e kua akakite i teianei au mea taau i
rave io nei i te atarau i Betela nei.
18 Kua tuatua maira aia, E vaoo ua ana
ia; auraka rava e tangata e rave ua

atu i tona au ivi. Kua vaoo ua iora 19
ratou i tona au ivi, e te ivi katoa o te
peroveta mei Samaria maira. E te au
are katoa no te au ngai teitei i roto i te
au oire i Samaria, ta te au ariki o Ise-
raela i anga, ei akakoko anga atu *ia*
Iehova kia riri, kua apai keia ïa e Iosia;
e kua rave aia i te reira mei tana katoa
i rave i Betela ra. Kua ta oki aia i te 20
kau taunga ravarai no te au ngai teitei
ki runga i te au atarau i vai ua i reira,
e kua ta'u aia i te ivi tangata ki runga
i taua au *atarau* ra, oki maira aia ki
Ierusalema.

Kua akaue atura te ariki i te tangata 21
ravarai, karanga atura, E akono kotou
i te pasa na to kotou Atua na Iehova,
i tei tataia i roto i teia buka koreromotu
nei. Kare takiri ïa e pasa i akonoia, 22
mei te au rā mai o te au akava ko tei
akava ia Iseraela nei, e te au rā katoa o
te au ariki o Iseraela, e te au ariki no
Iuda. Tei te mataiti okotai ngauru ma 23
varu ra o te ariki ra o Iosia, i akonoia'i
taua pasa nei na Iehova i Ierusalema.

E te au taura vaerua kino, e te au 24
purepure, e te au teraphi, e te au idolo,
e te au mea viivii katoa i kitea i te
enua ra i Iuda e Ierusalema, kua aka-
rukeia ïa e Iosia, kia akatupu aia i te
au tuatua a te ture i tataia i roto i te
buka i kitea e Hilikia taunga i roto i
te are o Iehova ra. Kare takiri ïa ariki 25
e aite iaia mei muatangana mai, tei
ariu kia Iehova ma te ngakau katoa, e
ma te vaerua katoa, e ma te ma-
roiroi katoa, kia tau ki te ture
katoa a Mose ra; kare oki ona e
aite i tupu i muri ake. Kare rā Ie- 26
hova i akaruke i te otooto anga o tona
riri maata, taua riri nona i tupu ia
Iuda ra, no te akakoko anga ta Manase
i akakoko mai iaia ra; Kua tuatua 27
maira oki a Iehova, E apai ke katoa
atu au ia Iuda kia ngaro atu iaku nei,
mei iaku i apai ke atu ia Iseraela, e ka
akaruke au i teianei oire ia Ierusalema
i ikiia e au ra, e te are taku i karanga
ra, Ei reira toku ingoa vaoo ei. E te 28
toenga o te tuatua ia Iosia, e tana ka-
toa i rave ra, kare ainei kua tataia ki
roto i te buka, te tuatua no te au rā o
te au ariki o Iuda ra?

Tei tona ra au rā, to te ariki o Aiphiti 29
to Pharao-neko aere anga ki runga, e
tamaki i te ariki o Asura i te vai ra ko
Eupharate: kua aere iora taua ariki ra
ko Iosia e tamaki iaia; mate iora aia
iaia i Megido ka kite ei aia iaia ra.
Kua uta mate ua tona au tavini iaia 30
ki runga i te kariota mei Megido mai, e
kua apai maira ki Ierusalema, e kua
tanu atura iaia ki roto i tona uaorai
tanumanga. Kua rave akera te ta-
ngata rikiriki ia Iehoahaza te tamaiti a
Iosia ra, e kua akatainu iaia, akariro
atura iaia ei ariki ei tupau i tona
31 ra metua. Tei te mataiti tai takau ma
toru o Iehoahaza i ariki ei aia; e toru
akera ona marama i te ariki anga i
Ierusalema. Ko Hamutala te ingoa o
tona metua vaine, e tamaine na Ieremia
32 i Libena. Kua rave aia i te kino i mua
i te aroaro o Iehova, mei ta te ai metua
33 katoa nona i rave ra. Kua tapeka iorā
Pharao-neko iaia i Ribila i te enua ra
ko Hamata, auraka tona ei au i Ieru-
salema; kua tuku iora i te apinga uipa
ki runga i taua enua ra, okotai anere
34 taleni ario, okotai oki taleni auro. Kua
akariro a Pharao-neko ia Eliakima te
tamaiti a Iosia ei ariki, ei tupau mai i
tona metua ia Iosia ra, e ruri ke akera
i te ingoa ia Iehoiakima, kave ke atura
aia ia Iehoahaza; riro atura aia ki Ai-
35 phiti, mate atura i reira. Kua apai aturā
Iehoiakima i taua ario ra e te auro kia
Pharao; kua tuku akera ra i te apinga
uipa ki runga i te enua, kia tari mai te
ario i akaueia mai e Pharao: kua umu-
umu atura aia i te ario e te auro i te au
tangata o te enua, akono atura i tei
akaaiteiteia ki runga i te tangata katoa
ra ka apai ei na Pharao-neko.

36 Tei te mataiti tai takau ma rima o
Iehoiakima i ariki ei aia; okotai ngau-
ru ma tai ona mataiti i te ariki anga i
Ierusalema. Ko Zebuda te ingoa o
tona metua vaine, e tamaine na Pedaia
37 i Ruma ra. Kua rave aia i te kino i
mua i te aroaro o Iehova mei ta te ai
metua katoa nona ra.

PENE XXIV.

Te au kino o Iehoiakima: to Iehoiakina e to Ierusalema riro tuikua anga ki Babulonia. Te au kino o Zedekia.

1 TEI tona au rā to te ariki o Babu-
lonia to Nebukaneza aerenga mai
ki runga, riro aturā Iehoiakima ei
tavini nona e toru akera mataiti: kua
akaruke iora aia iaia i reira ra, e kua
2 kaitamaki iora. Kua unga mairā Ie-
hova i nga takanava Kaledea, e nga
takanava Arama, e nga takanava Moa-
bi, e nga takanava ngati Amona: kua
tono mai oki aia ia ratou e tamaki
ia Iuda kia pou, i te tuatua ta Ie-
hova i tuatua mai i tona au tavini
3 i te au peroveta ra. E mea akaueia
mairai e Iehova i rokoia mai ei Iuda
i teia, ei apai ke atu *ia ratou* i mua
i tona mata, no te au ara ravarai ta

Manase i rave ra; E no te toto ara kore 4
i maringi iaia: kua ki oki Ierusalema
ki te toto ara kore, kare ïa te reira i
akakoreia e Iehova.
E te toenga o te tuatua ia Iehoia- 5
kima, e tana katoa i rave ra, kare ainei
kua tataia i roto i te buka, te tuatua no
e au rā o te au ariki o Iuda ra? Moe 6
iorā Iehoiakima ki o tona ra ai metua;
tupauia akera aia i te au e tana tamaiti
ra e Iehoiakina. Kare akerai te ariki 7
o Aiphiti i akaruke akaou i tona enua:
kua rauka oki ta te ariki o Aiphiti
apinga i te ariki o Babulonia, mei te
kauvai o Aiphiti maira e tae rava akera
ki te vai ra ko Eupharate.
Tei te mataiti okotai ngauru ma 8
varu o Iehoiakina i ariki ei aia, e toru
akera ona marama i te ariki anga i
Ierusalema. Ko Nehuseta te ingoa o
tona metua vaine, e tamaine na Elena-
tana i Ierusalema ra. Kua rave aia i te 9
kino i mua i te aroaro o Iehova, mei ta
tona ra ai metua katoa i rave. I reira te 10
tae anga mai o te au tavini o te ariki o
Babulonia o Nebukaneza ki Ierusalema,
e kua tamaki iora i taua oire ra. Kua 11
aere maira te ariki o Babulonia ko
Nebukaneza e rave i taua oire ra, e na
tona au tavini i tamaki atu. Kua 12
aere iora te ariki o Iuda ko Iehoiakina
ki vao ki te ariki o Babulonia, koia ma
tona metua vaine, e tona au tavini, e te
au kapena nona ra, e te aronga akataoo-
ngaia ra: riro atura aia ki te ariki o
Babulonia i te varu o te mataiti o
tona ra au. E kua apai ke atura 13
aia i te apinga ravarai o te are o Ie-
hova, e te apinga o te are o te ariki, e
kua tipupuia te au āriki auro katoa
i angaia e te ariki o Iseraela e Solo-
mona i roto i te nao o Iehova, ta Ie-
hova oki i akakite maira. E kua apai 14
keia e ia to Ierusalema katoatoa, e te
aronga mamaata katoa, e te au tangata
toa katoa, okotai ngauru i te tausani,
i te tuikaa, e te au taunga tarai rakau,
e te au tupaki auri katoa; kare akerai
e korakora toe, mari ra ko te aronga
ao ra o te enua ra. E kua apai aia ia 15
Iehoiakina ki Babulonia, e te metua
vaine katoa o te ariki, e nga vaine a te
ariki ra, e te au eunuka, e te aronga
mamaata o te enua ra, ko tei apaiia e
ia ei tuikaa, mei Ierusalema mai e tae
rava akera ki Babulonia. E te aronga 16
taoiau katoa, e itu tausani, okotai oki
tausani taunga tarai rakau e te tupaki
auri, te aronga toa katoa no te tamaki
ra, tei kaveia ïa e te ariki o Babulonia
ei tuikaa ki Babulonia.
Kua akariro atura te ariki o Babu- 17
lonia ia Matania, e taeake no tona me-
tua, ei ariki, ei tupau mai iaia, e kua
ruri ke akera i tona ingoa ia Zedekia.
18 Tei te mataiti tai takau ma tai o Ze-
dekia i ariki ei aia, okotai ngauru ma
tai ona mataiti i te ariki anga i Ierusa-
lema. Ko Hamutala te ingoa o tona
metua vaine, e tamaine na Ieremia i
19 Libena ra. Kua rave aia i te kino i
mua i te aroaro o Iehova, mei ta Ie-
20 hoiakima katoa i rave. Te vai ra oki
te riri o Iehova ia Ierusalema e ia
Iuda, e peke ke atura ratou i mua i
tona aroaro: kua kaitamaki rā Zede-
kia i te ariki o Babulonia.

PENE XXV.

Te pou anga o Ierusalema: te koiti anga o to Zedekia mata, e tona riro anga ki Babulonia. To Gedalia riro anga ei kavana no tei toe i te enua; kia taia aia e Isemaela, kua oro nga toe ki Aiphiti.

1 E TAE akera ki te iva o te mataiti
o tona ra au, tei te ngauru ra o te
marama e te ngauru oki *o te rā* o taua
marama ra, i tae mai ei te ariki o Ba-
bulonia, ko Nebukaneza, koia, ma tona
nuku katoa, e rave ia Ierusalema, e
kua patia iora i te puakapa i reira, e
kua patu iora i te patu i reira e pini
2 ua ake. Ko te tamaki ua anga ïa i
taua oire ra e tae ua atura ki to te ariki
ra ki to Zedekia mataiti okotai ngauru
3 ma tai. E tae akera ki te *a o te* ma-
rama e te iva oki *o te rā*, i maata'i te
onge i taua oire ra, e kare rava e kai
4 na te tangata rikiriki. Ngaangaa atu-
ra taua oire ra, e *kua oro iora* te au
tangata toa ravarai i te po, i na te
ngutupa i rotopu i nga patu e rua, ki
te pae kainga o te ariki ra; (kua aka-
piniia oki taua oire ra e te Kaledea,)
aere tika atura ratou ki te ngai atea.
5 Kua aru atura te nuku o te Kaledea
i te ariki, e rokoia iora i te ngai mataa-
taa i Ieriko ra: pueurikiriki ke atura
6 tona nuku katoa iaia. Kua opu atura
i te ariki, e kua arataki maira ki Ribila
ki te ariki o Babulonia ra; kua tuku
7 ratou i te utunga iaia. Kua ta rava
iora ratou i nga tamariki a Zedekia
ki mua i ona mata, koiti akera i nga
mata o Zedekia, kua tapeka iora iaia
ki te tapeka veo, kave atura iaia ki
Babulonia.
8 E tae akera ki te rima o te marama,
i te *rā* itu o taua marama ra, ko te
ngauru ma iva ïa o te mataiti o te
ariki o Babulonia o Nebukaneza, i tae
ei a Nebuzaradana, kapena no te vaeau,

e tavini no te ariki o Babulonia, ki
Ierusalema. E kua ta'uia iora e ia te
9 are o Iehova, e te are o te ariki, e te
au are katoa i Ierusalema; kua ope
rava te au are mamaata ra i te ka
i te ai iaia. Kua vava'i iora te nu-
10 ku Kaledea ravarai o taua kapena vaeau
ra, i te au patu o Ierusalema e pini ua
ake. E te toenga o te au tangata i
11 vaooia i roto i te oire, e tei riro no te
ariki o Babulonia, te toenga o taua aro-
nga katoa ra, kua apai keia ïa e te ka-
pena o te vaeau e Nebuzaradana.
Kareka te aronga ao, kua vaooia ïa e
12 te kapena o te vaeau, ei tope vine, e ei
tatanu.

E nga pou veo i roto i te are o Ie-
13 hova, e nga turanga, e te kiura veo
i roto i te are o Iehova, kua vava'iia ïa
e te Kaledea, e kua apai i to reira veo
ki Babulonia. E te au pani, e te au
14 taipu, e te au pakoti, e te au kapu, e te
au mea veo katoa ta *te kau taunga* i
rave ra, kua apai keia ïa. E te au
15 āriki ai, e te au kapu, to te au mea
auro, ei auro ïa, e to te ario, ei ario ïa,
ko tei apai keia ïa e te kapena o te au
vaeau ra. Nga pou e rua ra, te kiura
16 okotai, e nga turanga, i angaia e Solo-
mona no te are o Iehova; ko te veo o
taua au mea katoa ra kare ïa e aite.
Okotai ngauru ma varu i te kubiti te
17 teitei i te pou okotai; e te tapoki i
runga, e veo ïa; e te teitei o taua tapoki
ra, e toru ïa kubiti; e te ei, e te re-
muna i rungao i taua tapoki ra e pini
ua ake, e veo anake ïa: e te rua oki
o te pou ra, e te ei katoa, okotai rai tu.

Kua rave atura te kapena o te vaeau
18 i te taunga maata ra ia Seraia, e te tau-
nga tauturu ra ia Zephania, e nga tiaki
ngutupa toko toru: E kua rave iora aia i
19 tetai eunuka i roto i te oire i tukuia ki
rungao i te au tangata tamaki ra, e
nga tangata toko rima e tu ki mua i te
aroaro o te ariki ra, i kitea i roto i te
oire, e te tata tuatua maata no te nuku
ra, ko tei akaputuputu mai i te tangata
rikiriki, e te au tangata oki e ono
ngauru no taua enua ra i kitea i roto i
te oire: Kua rave iorā Nebuzaradana
20 kapena o te vaeau ia ratou, kave atura
ki te ariki o Babulonia ki Ribila:
Kua ta iora te ariki o Babulonia ia ra-
21 tou, pou akera ratou i te mate i Ribila
i te enua ko Hamata. Riro akera
Iuda i te apai keia i to ratou ra enua.

22 Kareka te au tangata i toe i taua
enua ra i Iuda, tei vaooia e te ariki o
Babulonia e Nebukaneza, kua akariro
aia ia Gedalia, te tamaiti a Ahikama,
te tamaiti a Saphana ra, ei kavana.
23 E kite akera te au kapena katoa o te
au nuku, ko ratou e te au tangata e,
kua akariro te ariki o Babulonia ia
Gedalia ei kavana, kua aere maira kia
Gedalia ra ki Mizepa; ko Isemaela te
tamaiti a Netania, e ko Iohanana te
tamaiti a Karea, e ko Seraia te tamaiti
a Tanumeta i Netopha, e ko Iaazania
te tamaiti a tetai ngati Maaka, ko ra-
24 tou e to ratou au tangata. Kua tapu-
tou aturā Gedalia kia ratou, e to
ratou au tangata, e kua karanga atura
kia ratou, Auraka e mataku i te au
tavini o te Kaledea: e noo ua i te
enua, ma te tavini atu ki te ariki o
Babulonia, e meitaki ïa kotou i reira.
25 Kia tae ra ki te itu o te marama, kua
aere mairā Isemaela te tamaiti a Neta-
nia, te tamaiti a Elisama, no te kopu
ariki, e nga tangata katoa tino ngauru
i piri kiaia, kua ta iora ia Gedalia, e
mate atura aia, e te au ngati Iuda, e
26 te Kaledea ki ona ra i Mizepa. Kua
tu akera te tangata ravarai, mei tei iti
e tae ua atu ki tei maata, e te au
kapena o te au nuku, aere atura ki
Aiphiti: kua mataku oki ratou i te
Kaledea.

27 E tae akera ki te toru ngauru ma
itu o te mataiti o te tuikaa anga o te
ariki o Iuda o Iehoiakina, e te okotai
ngauru ma rua o te marama, e te oko-
tai takau ma itu *o te rā* i taua marama
ra, kua akateiteiia te upoko o te ariki
o Iuda o Iehoiakina, i roto mai i te are
tapekānga ra, e te ariki o Babulonia e
Evile-merodaka, i te mataiti i ariki ei
28 aia: Kua tuatua meitaki atura oki aia
kiaia, e kua akateitei akera i tona tero-
no i to te au ariki ki ona i Babulonia;
29 E kua akatu ke aia i ona kakau no te
are tapekānga ra: e kua kai aia i te kai
ki mua iaia e ope rava akera ona au rā
30 i te ora anga nei. E tana ra tuanga
kai, e mea tamou ïa, i orongaia e te
ariki; e mea akono tikaia no te au rā
katoa, e ope rava ake ona au rā i te
ora anga nei.

PARALEIPOMENO BUKA MUA.

PENE I.

Te anauanga mei ia Adamu mai, e tae roa akenei kia Iakoba, e to ratou uanga e tae roa akenei kia Irama.

1,2 ADAMU, Seta, Enosa, Kainana,
3 Maalaleela, Iareda, Enoka, Me-
4 tusela, Lameka, Noa, Sema, Hama, e
Iapheta.
5 Nga tamariki a Iapheta; ko Go-
mera ïa, e ko Magoga, e ko Madai,
e ko Iavana, e ko Tubala, e ko Me-
6 seka, e ko Tirasa. Nga tamariki a
Gomera ra; ko Asekanaza ïa, e ko
7 Riphata, e ko Togarama. Nga ta-
mariki a Iavana ra; ko Elisa ïa, e
ko Taresisa, ko Kitama, e ko Roda-
nima.
8 Nga tamariki a Hama; ko Kusa ïa,
e ko Mizeraima, ko Phuta, e ko Kana-
9 ana. Nga tamariki a Kusa ra; ko
Seba ïa, e ko Havila, e ko Sabata, e ko
Raama, e ko Sabataka: nga tamariki
a Raama ra; ko Seba ïa, e ko Dedana.
10 Anau akera ta Kusa ko Nimeroda:
riro atura aia ei tangata mana i te ao
11 nei. Anau akera ta Mizeraima, ko te
ngati Luda ïa, e te ngati Anumi, e te
ngati Lehabi, e te ngati Naphetuhi,
12 E te ngati Paterusi, e te ngati Kaselui,
(nana te Philiseti,) e te ngati Kapha-
13 tori. Anau akera ta Kanaana, ko
Sidona ko tana ïa tama mua, e ko
14 Heta, Te ngati Iebusi katoa, e te ngati
15 Amori, e te ngati Giregasi, E te ngati
Hevi, e te ngati Araki, e te ngati Sini,
16 E te ngati Aravadi, e te ngati Zemari,
e te ngati Hamati.
17 Nga tamariki a Sema ra; ko Elama
ïa, e ko Asura, e ko Arepakasada, e
ko Luda, e ko Arama, e ko Uza, e ko
Hula, e ko Getera, e ko Meseka.
18 Anau akera ta Arepakasada ko Sala,
19 anau akera ta Sala ko Ebera. Anau
akera ta Ebera puke tamariki toko
rua: ko Pelega te ingoa o tetai, no
te mea tei tona au rā i kokotiia'i
te enua; ko Iokatana te ingoa o tona
20 tuakana. Anau akera ta Iokatana ko
Alemodada, e ko Selepha, e ko Hazare-
21 maveta, e ko Iera, E ko Adorama,
22 e ko Uzala, e ko Dikela, E ko Obala,
23 e ko Abimaela, e ko Seba, E ko
Ophira, e ko Havila, e ko Iobaba; na
Iokatana anake ïa tamariki.
24,25 Sema, Arepakasada, Sala, Ebera,
26 Pelega, Reu, Seruga, Nahora, Tera,
27 Aberama, koia oki Aberahama.
28 Nga tamariki a Aberahama; ko Isa-
29 aka ïa raua ko Isemaela. Teia to ra-
tou au uki: Ta Isemaela tama mua,
ko Nebaiota ïa, e ko Kedara, e ko
30 Adabeela, e ko Mibesama, Ko Mise-
ma, e ko Duma, ko Masa, ko Ha-
31 dara, e ko Tema, Ko Ietura, ko
Naphisa, e ko Kedema. Ko te au
tamariki ïa a Isemaela.
32 E nga tamariki a te palake a Abera-
hama ta Ketura i anau iaia, ko Zime-
rana ïa, e ko Iokasana, e ko Medana, e
ko Midiana, e ko Isabaka, e ko Sua.
E nga tamariki a Iokasana; ko Seba
33 ïa, e ko Dedana. Nga tamariki a
Midiana ra; ko Epha ïa, e ko Ephera,
e ko Hanoka, e ko Abida, e ko Eledaa.
Na Ketura anake ïa au tamariki.
34 Anau akera ta Aberahama ko Isa-
aka. *E* ta Isaaka tamariki; ko Esau ïa
raua ko Iseraela.
35 Nga tamariki a Esau ra; ko Eli-
phaza ïa, ko Reuela, e ko Ieusa, e ko
36 Iaalama, e ko Kora. Ta Eliphaza au
tamariki ra; ko Temana ïa, e ko
Omara, ko Zepho, e ko Gatama, ko
Kenaza, e ko Timena, e ko Amale-
37 ka. Nga tamariki a Reuela ra; ko
Nahata ïa, ko Zera, ko Sama, e ko
Miza.
38 E nga tamariki a Seira ra; ko Lo-
tana ïa, e ko Sobala, e ko Zibeona, e
ko Ana, e ko Disona, e ko Ezera, e
39 ko Disana. E nga tamariki a Lotana
ra; ko Hori ïa, e ko Hemana: e ko to
40 Lotana tuaine, ko Timena ïa. Nga
tamariki a Sobala ra; ko Alavana ïa,
e ko Manaata, e ko Ebala, ko Sepho,
e ko Onama. Nga tamariki a Zibe-

ona ra; ko Aia ïa, e ko Ana. Ko ta 41
Ana ra tamaiti; ko Disona ïa. E ta
Disona puke tamariki; ko Hemerana
ïa, e ko Esebana, e ko Itarana, e ko
Kerana. Nga tamariki a Ezera ra; 42
ko Bilana ïa, e ko Zaavana, ko Akana.
Nga tamariki a Disana; ko Uza ïa, e
ko Arana.
Teia te au ariki i rauka te au i te 43
enua ra i Edoma, kare rai e ariki i
rauka te au i runga i te tamariki a
Iseraela; ko Bela te tamaiti a Beora:
e te ingoa o tona oire ko Dinaba ïa.
E mate aturā Bela ra, tupauia akera 44
aia i te au e Iobaba te tamaiti a Zera i
Bozara ra. E mate aturā Iobaba, tu- 45
pauia akera aia i te au e Husama no
te enua o te ngati Temani. E mate 46
aturā Husama, tupauia akera aia i te
au e Hadada te tamaiti a Bedada; i
tei ta ia Midiana i te enua ra i Moabi;
e te ingoa o tona oire ko Avita ïa. E 47
mate aturā Hadada, tupauia akera aia
i te au e Samala i Masareka ra. E 48
mate aturā Samala, tupauia akera aia
i te au e Saula i Rehobota *i te pae* vai
ra. E mate aturā Saula, tupauia ake- 49
ra aia i te au e Baala-hana te tamaiti
a Akabora ra. E mate aturā Baala- 50
hana, tupauia akera aia i te au e Ha-
dara, e te ingoa o tona oire ko Pau ïa;
e te ingoa o tana vaine ko Mehetabela
ïa, te tamaine na Matereda, te ta-
maine a Mezahaba. E mate aturā 51
Hadara.
Teia te au kavana o Edoma, koia te
kavana ra ko Timena, te kavana ra ko
Alava, te kavana ra ko Ieteta, Te 52
kavana ra ko Aholibama, te kavana ra
ko Ela, te kavana ra ko Pinona, Te 53
kavana ra ko Kenaza, te kavana ra ko
Temana, te kavana ra ko Mibizara,
Te kavana ra ko Magidiela, te kavana 54
ra ko Irama. Ko nga kavana ïa o
Edoma.

PENE II.

Te tamariki a Iseraela: te uanga o Iuda ra.

TEIA te au tamariki a Iseraela; ko 1
Reubena, ko Simeona, ko Levi, e
ko Iuda, ko Isakara, e ko Zebuluna,
Ko Dana, ko Iosepha, e ko Beniamina, 2
ko Naphatali, ko Gada, e ko Asera.
Nga tamariki a Iuda ra; ko Era ïa, 3
e ko Onana, e ko Sela; toko toru ta
te tamaine a Sua ngati Kanaana i anau
kiaia. E ko Era tama mua a Iuda, e
kino tona i mua i te aroaro o Iehova;
e mate iora aia iaia. Anau akera ta 4
te unonga nana ta Tamara iaia, ko
Phareza, e ko Zara. Toko rima a Iuda
tamariki.
5 Nga tamariki a Phareza ra; ko
6 Hezerona ïa, e ko Hamula. Nga ta-
mariki a Zara ra; ko Zimeri ïa, e ko
Etana, e ko Hemana, e ko Kalakola, e
7 ko Dara: toko rima, oti ra ua. E te
tamaiti a Karimi; ko Akana ïa, te ta-
ngata i taeko ia Iseraela, e kua ara iora
8 i nga apinga i taumaaia ïa ra. E ta
9 Etana ïa tamaiti; ko Azaria ïa. E
nga tamariki oki a Hezerona, tana i
anau ra; ko Ierameela ïa, e ko Rama,
10 e ko Kalubai. Anau akera ta Rama
ko Aminadaba; anau akera ta Amina-
daba ko Naasona, e mataiapo tutara
11 ïa ki o te tamariki a Iuda; Anau akera
ta Naasona ko Salamona, anau akera
12 ta Salamona ko Boaza, Anau akera ta
Boaza ko Obeda, anau akera ta Obeda
13 ko Iese, Anau akera ta Iese ko Eliaba,
te tama mua ïa, e ko Abinadaba te toko
14 rua, e ko Simea te toko toru, Ko Neta-
15 neela te toko a, ko Radai te toko rima,
Ko Ozema te toko ono, ko Davida te
16 toko itu: Ko Zeruia raua ko Abigaila
nga tuaine nona. E ta Zeruia puke
tamariki; ko Abisai ïa, e ko Ioaba, e
17 ko Asahela, toko toru. Anau akera ta
Abigaila ko Amasa: e to Amasa metua
tane ko Ietera ngati Isemaela.
18 Anau akera ta Kaleba te tamaiti a
Hezerona *i tana* vaine ia Azuba, e ia
Ieriota: teia nga tamariki tamaroa
nana, ko Iesera, e ko Sobaba, e ko
19 Aradona. E mate aturā Azuba, rave
iorā Kaleba ia Epharata *ei vaine* nana,
20 anau maira tana ko Hura. Anau
maira ta Hura ko Uri, e anau maira ta
Uri ko Bezaleela.
21 E muri akera kua moe iorā Heze-
rona ki te tamaine a Makira, te metua
tane no Gileada, e kua tae aia ki te ono
ngauru o te mataiti i akaipoipo ei aia
22 iaia; anau maira tana ko Seguba. Anau
akera ta Seguba ko Iaira, okotai takau
ma toru ona oire i te enua ra i Gileada.
23 Rauka iora iaia ra Gesura, e Arama, e
nga oire katoa o Iaira, e Kenata, e to
reira katoa au oire, e ono ngauru au
oire ra. No te au tamariki a Makira
te metua o Gileada taua au *oire* katoa
24 ra. E muri ake i te matenga o Heze-
rona i Kaleba-epharata, kua anau iora
te vaine a Hezerona ko Abia, ia Asura,
te metua no Tekoa.
25 Te au tamariki a Ierameela te tama
mua na Hezerona; ko Rama ïa, te tama
mua, e ko Buna, e ko Orena, e ko
26 Ozema, *e* ko Ahia. E vaine ke oki ta
Ierameela, ko Atara te ingoa; ko te
27 metua vaine ïa no Onama. Nga ta-

mariki a Rama te tama mua na Iera-
meela; ko Maaza ïa, e ko Iamina, e ko
Ekera. Nga tamariki a Onama; ko 28
Samai ïa, e ko Iada. Nga tamariki a
Samai ra; ko Nadaba ïa, e ko Abisura.
E te ingoa o te vaine a Abisura, ko 29
Abihaila ïa, anau maira tana ko Ahe-
bana, e ko Molida. Nga tamariki a 30
Nadaba ra; ko Seleda ïa, e ko Apai-
ma: mate aturā Seleda ma te tamariki
kore. E ta Apaima tamaiti; ko Isi ïa. 31
E ta Isi tamaiti; ko Sesana ïa. E te
tamaine a Sesana, ko Ahelai ïa. Nga 32
tamariki oki a Iada, te taeake no Sa-
mai; ko Ietera ïa, e ko Ionatana:
mate aturā Ietera ma te tamariki kore.
Nga tamariki a Ionatana ra; ko Pe- 33
leta ïa, e ko Zaza. Ko nga tamariki ïa
a Ierameela.

Kare a Sesana e tamaiti, e tamaine 34
ra. E tavini ra to Sesana no Aiphiti
ko Iara tona ingoa. Kua oronga mairā 35
Sesana i tana tamaine na tona tavini na
Iara ei vaine, e kua anau maira tana ko
Atai. Anau maira ta Atai ko Natana, 36
anau maira ta Natana ko Zabada,
Anau maira ta Zabada ko Ephalala, 37
anau maira ta Ephalala ko Obeda,
Anau maira ta Obeda ko Iehu, anau 38
maira ta Iehu ko Azaria, Anau maira 39
ta Azaria ko Heleza, anau maira ta
Heleza ko Eleasa, Anau maira ta 40
Eleasā ko Sisamai, anau maira ta Si-
samai ko Saluma, Anau maira ta Sa- 41
luma ko Iekamia, anau maira ta Ieka-
mia ko Elisama.

Nga tamariki a Kaleba te taeake no 42
Ierameela; ko Mesa tana tama mua,
te metua tane no Zipha; e ko Maresa
tana tamaiti te metua no Heberona.
Nga tamariki a Heberona; ko Kora ïa, 43
e ko Tapua, e ko Rekema, e ko Sema.
Anau maira ta Sema ko Rahama, te 44
metua no Iorokoama: anau maira ta
Rekema ko Samai. E ko ta Samai 45
tamaiti, ko Maona ïa; te metuā Ma-
ona no Bete-zura. Anau maira ta 46
te palake a Kaleba ta Epha, ko Ha-
rana ïa, e ko Moza, e ko Gazeza: anau
maira ta Harana ko Gazeza. Nga ta- 47
mariki a Iadai ra; ko Regema ïa, e
ko Iotama, e ko Gesana, e ko Peleta,
e ko Epha, e ko Saapha. Anau maira 48
ta te palake a Kaleba ta Maaka ko
Sebera, e ko Tirahana. Anau katoa 49
maira oki tana ko Saapha, te metua no
Madamana, ko Seva te metua no Maka-
beana, e te metua no Gibea: e te ta-
maine a Kaleba ko Akesa ïa.

Teia nga tamariki a Kaleba te ta- 50
maiti a Hura, te tama mua na Epha-
rata; ko Sobala te metua no Kiriata-
51 iearima, Ko Salama te metua no
Betelehema, ko Harepha te metua
52 no Bete-gadera. E tamariki tama-
roa ta Sobala, ta te metua o Kiriata-
iearima; ko Haroe, *e* tetai pae i te
53 Manaeti. Te au kopu-tangata oki i
Kiriata-iearima; ko te Itare ïa, e te
Pui, e te Sumati, e te Misera: no reira
54 to Zorea e to Esetaola. Te au tama-
riki a Salama; ko Betelehema, e te
Netopha, te Atarota, te ngutuare o
Ioaba, e tetai pae Manaeti, *e* to Zora.
55 E te au kopu-tangata o te aronga tata
tuatua i noo i Iabeza; te Tirati, te Si-
meati, *e* te Sukati. E ngati Keni
anake ïa, na Hemata te metua no te
ngutuare o Rekaba.

PENE III.

Te anauanga mei ia Davida mai, e tae rava ki te au uki e toru ngauru ra.

1 TEIA nga tamariki a Davida, tana
i anau i Heberona: te tama mua
ra, ko Amanona ïa, ia Ahinoama e vaine
Iezereela: te toko rua ra, ko Daniela,
2 ia Abigaila e vaine Karamela: Te toko
toru ra, ko Abasaloma te tamaiti a
Maaka, te tamaine na te ariki o Gesura
na Talemai: te toko a ra, ko Adonia te
3 tamaiti a Hagita: Te toko rima ra, ko
Sephatia ia Abitala: te toko ono ra, ko
4 Itereama, i te vaine nana ia Egela. I
Heberona ïa *puke tamariki* i te anau
anga toko ono; e itu ona mataiti e ono
oki marama i te ariki anga i reira: e
toru ngauru ra ona mataiti e toru ara
5 i te ariki anga i Ierusalema. Teia oki
ana *puke tamariki* i anau i Ierusalema;
ko Simea, e ko Sobaba, e ko Natana, e
ko Solomona, toko a, ia Batesua e ta-
6 maine na Amiela: Ko Ibahara katoa,
7 e ko Elisama, e ko Eliphaleta, E ko
8 Noga, e ko Nephega, e ko Iaphia, E
ko Elisama, e ko Eliada, e ko Eliphe-
9 leta, toko iva. Na Davida anake ïa au
tamariki, te taka ra ta te au palake ta-
mariki, e ko Tamara to ratou tuaine.
10 E te tamaiti a Solomona, ko Rehoboama
ïa, ko tana tamaiti ra ko Abia ïa, ko
tana tamaiti ra ko Asa ïa, ko tana
11 tamaiti ra ko Iehosaphata ïa, Ko tana
tamaiti ra ko Iorama ïa, ko tana ta-
maiti ra ko Ahazia ïa, ko tana tamaiti
12 ra ko Ioasa ïa, Ko tana tamaiti ra ko
Amazia ïa, ko tana tamaiti ra ko Aza-
ria ïa, ko tana tamaiti ra ko Iotama ïa,
13 Ko tana tamaiti ra ko Ahaza ïa, ko
tana tamaiti ra ko Hezekia ïa, ko
14 tana tamaiti ra ko Manase ïa, Ko tana
tamaiti ra ko Amona ïa, ko tana ta-

maiti ra ko Iosia ïa. Ta Iosia ra au 15
tamariki; ko Ioanana te tama mua, te
toko rua ra, ko Iehoiakima ïa, te toko
toru ra, ko Zedekia ïa, te toko a ra, ko
Saluma ïa. E ta Iehoiakima puke ta- 16
mariki; ko tana tamaiti ra, ko Iekonia
ïa, ko tana tamaiti ra, ko Zedekia ïa.
E nga tamariki a Iekonia tape- 17
kaia ra; ko Salatiela tana tamaiti, Ko 18
Malakirama oki, e ko Pedaia, e ko Se-
nazara, ko Iekamia, ko Hosama, e ko
Nedabia. E nga tamariki a Pedaia; 19
ko Zerubabela ïa, e ko Simei; nga
tamariki a Zerubabela ra; ko Mesu-
lama ïa, e ko Hanania, e ko Selomita
tuaine no ratou: E ko Hasuba, e ko 20
Ohela, e ko Berekia, e ko Hesadia, *e*
ko Iusaba-heseda, toko rima. E nga 21
tamariki a Hanania; ko Peletia ïa, e
Iesaia: nga tamariki a Rephaia, nga
tamariki a Aranana, nga tamariki a
Obadia, nga tamariki a Sekania. E 22
nga tamariki a Sekania; ko Semaia ïa:
e te au tamariki a Semaia ra; ko Ha-
tusa ïa, e ko Igeala, e ko Baria, e ko
Nearia, e ko Saphata, toko ono. E 23
nga tamariki a Nearia ra; ko Elioenai
ïa, e ko Hezekia, e ko Azerikama, toko
toru. E nga tamariki a Elioenai; ko 24
Hodaia ïa, e ko Eliasiba, e ko Pelaia, e
ko Akuba, e ko Iohanana, e ko Delaia,
e ko Anani, toko itu.

PENE IV.

Te uanga rai o Iuda ia Kaleba te tamaiti a Hura, e ia Asura te tamaiti a Hezerona. Ko Iabeza e tana pure. Te uanga o Sela, e Simeona. Te pou anga o Gedora, ma te ngati Amaleka i Seira.

TE au tamariki a Iuda ra; ko Pha- 1
reza ïa, ko Hezerona, e ko Karimi,
e ko Hura, e ko Sobala. Anau maira 2
ta Reaia, te tamaiti a Sobala, ko Iahata;
anau maira ta Iahata ko Ahumai, e ko
Lahada. Ko nga kopu-tangata ïa no to
Zorea. Teia to Etama metua; ko Ie- 3
zereela, e ko Isema, e ko Idebasa: e te
ingoa o to ratou tuaine ko Hazelele-
poni: E ko Penuela ïa te metua no 4
Gedora, e ko Ezera te metua no Husa.
Ko nga tamariki ïa a Hura, te tama
mua na Epherata, te metua no Betele-
hema. Toko rua a te metua o Tekoa 5
a Asura vaine, ko Hela e ko Naara.
Anau maira ta Naara kiaia, ko Ahu- 6
zama, e ko Hephera, e ko Temeni, e
ko Ahasetari: ko nga tamariki ïa a
Naara. Nga tamariki a Hela ra; ko 7
Zereta ïa, ko Iezoara, e ko Etenana.
Anau maira ta Koza ko Anuba, e ko 8
Zobeba, e nga kopu-tangata o Aharela
9 te tamaiti a Aruma. E kua maatā
Iabeza i te meitaki i to tona ai taeake:
tapa iora te metua vaine i tona ingoa ko
Iabeza, tuatua akera, Anau mai au
10 iaia ma te aue. Kua tautopa aturā
Iabeza ki te Atua no Iseraela, na ko
atura, Naringa koe e akameitaki roa
mai iaku e, e akamaata mai i toku nei
ngai e, e ei iaku nei to rima e, e tiaki
mai oki koe *iaku* auraka ei kino e, ko
te riro aea ei aue noku e! Kua oro-
nga maira te Atua i tana i pati ra.
11 Anau maira ta te taeake o Sua ta
Keluba ko Mehira, koia te metua no
12 Esetona. Anau maira ta Esetona ko
Bete-rapha, e ko Pasea, e ko Tehina,
te metua no Ire-nahasa. Ko nga ta-
13 ngata teia no Reka. Ko ta Kenaza
puke tamariki; ko Oteniela ïa, e ko
Seraia; e ko ta Oteniela puke tama-
14 riki, ko Hatata. Anau maira ta Meo-
notai ko Ophera: anau maira ta Seraia
ko Ioaba, te metua o to te o ra o te au
taunga, e au taunga rave angaanga oki
15 ratou. Ko nga tamariki a Kaleba te
tamaiti a Iephune; ko Iru ïa, ko Ela,
e ko Naama: e ko nga tamariki a Ela
16 ra; ko Kenaza ïa. Ko ta Iehalelela
puke tamariki; ko Zipa ïa, e ko Zipha,
17 ko Tiria, e ko Asareela. Ko ta Ezera
puke tamariki; ko Ietera ïa, e ko Me-
reda, e ko Ephera, e ko Ialona; e anau
maira tana ko Miriama, e ko Samai, e
18 ko Iseba te metua o Esetemoa. Anau
maira te vaine nana ta Iehudia, ko
Iereda te metua o Gedora, e ko He-
bera te metua o Soko, e ko Iekutiela
te metua o Zanoa. Ko nga tamariki ïa
a Bitia te tamaine a Pharao i raveia e
19 Mereda. E nga tamariki a te vaine
nana na Hodia te tuaine no Nahama, te
metua no Keila i Garami, e ko Esete-
20 moa i Maaka. Nga tamariki a Simona
ra; ko Amanona ïa, e ko Rina, ko
Bene-hana, e ko Tilona. Ko ta Isi ra
puke tamariki; ko Zoheta ïa, e ko
Bene-zoheta.
21 Nga tamariki a Sela te tamaiti a
Iuda ra; ko Era ïa te metua o Leka, e
ko Lada te metua o Maresa, no te au
kopu-tangata o te are o ratou tei anga-
anga i te orongā meitaki ra, no te are
22 o Asebea. E ko Iokima, e te au ta-
ngata no Kozeba, e ko Ioasa, e ko
Sarapha, tei ia ratou te au i Moabi, e
Iasubi-lehema. Mea taito ïa au mea.
23 Ko te aronga potera ïa, ko tei noo i roto
i te au rakau rikiriki e te pae kainga
ra: noo iora ratou i reira i o te ariki
ra, ei rave i tana angaanga.
24 Nga tamariki a Simeona ra; ko Ne-

muela ïa, e ko Iamina, ko Iariba, ko
Zera, ko Saula; Ko tana tamaiti ra 25
ko Saluma ïa, ko tana tamaiti ra ko
Mibesama ïa, ko tana tamaiti ra ko
Misama ïa. E nga tamariki a Mi- 26
sama; ko tana tamaiti ra ko Hamuela
ïa, ko tana tamaiti ra ko Zakura ïa, ko
tana tamaiti ra ko Simei ïa. Okotai 27
ngauru ma ono a Simei tamariki e toko
ono tamaine; kare ra i maata te tama-
riki a tona au taeake, kare oki to ra-
tou au kopu-tangata i maata, mei te
tamariki a Iuda ra. Noo atura ratou 28
i Bere-seba, e i Molada, e i Hazara-
suala, E i Bila, e i Ezema, e i Tolada, 29
E i Betuela, e i Horama, e i Zikelaga, 30
E i Bete-marekabota, e i Hazara-susi- 31
ma, e i Bete-birei, e i Saarima. Ko to
ratou ïa au oire e tae rava akenei ki te
au o Davida. E to ratou au vila, ko 32
Etama, e ko Aina, ko Rimona, e ko
Tokena, e ko Asana, e rima ïa puke
oire. E to ratou au vila katoa i te 33
akapini anga i taua au oire ra, e tae ua
atu ki Baala. Ko to ratou ïa noo anga,
e ko to ratou teia anauanga.

E ko Mesobaba, e ko Iameleka, e ko 34
Iosa te tamaiti a Amazia, E ko Ioela, 35
e ko Iehu te tamaiti a Iosibia, te ta-
maiti a Seraia, te tamaiti a Asiela, E 36
ko Elioenai, e ko Iaakoba, e ko Ieso-
haia, e ko Asaia, e ko Adiela, e ko
Iesimiela, e ko Benaia, E ko Ziza te 37
tamaiti a Siphi, te tamaiti a Alona, te
tamaiti a Iedia, te tamaiti a Simeri, te
tamaiti a Semaia; Ko taua aronga i 38
akakiteia nei te ingoa, e mataiapo
tutara anake ïa i to ratou au kopu-
tangata; e te ngutuare o to ratou ai
metua tupu atura i te maata anga.
Aere atura ratou ki o Gedora i te tomo 39
anga atu, ki te pae i te itinga o te rā ra
i taua o ra, e kimi i te kai na ta ratou
au anana. E kua kite atura ratou i te 40
ngai kai maata e te meitaki, e te enua
takatakaūu, e te noo marie ua, e te
kanga kore; no ko ra i o Hama ra to
reira tangata mei tupua mai. E taua 41
aronga i tataia te ingoa nei, i te au rā o
te ariki o Iuda o Hezekia, kua aere
atura ratou e ta i to ratou puakapa, e
te au are katoa i kitea i reira, e kua
tairipoti rava ia ratou, e tae rava ake-
nei ki teianei rā, e kua noo iora *i reira*
ei tupau ia ratou; no te mea e kai to
reira na ta ratou au anana.

Riro atura oki *tetai pae* o ratou to te 42
tamariki a Simeona, e rima anere ta-
ngata, ki te maunga ra ki Seira, e to
ratou au kapena ko Peletia, e ko Nea-
ria, e ko Rephaia, e ko Uziela, nga
tamariki a Isi. Ta iora ratou i te toe- 43
nga o to Amaleka i ora ra, e kua noo
iora i reira e tae rava akenei ki teia-
nei rā.

PENE V.

Te uanga o Reubena i te tama mua a Iakoba: to Gada e to te kopu veenga o Manase; e to ratou riro tuikaa anga.

1 TE au tamariki a Reubena, te tama
mua a Iseraela, (koia orai oki te
tama mua; no te mea ra, kua akaviivii
aia i te roi o tona metua tane, kua apai
keia te meitaki o te tama mua ra ki te
au tamariki a Iosepha, te tamaiti a Ise-
raela ra: kare oki i na te tama mua kia
2 tatau i te anauanga. Rauka ua te mei-
taki i te anauanga ia Iosepha, kua
maata atura Iuda i tona ra ai taeake, e
i rauka maira te mataiapo tutara iaia.)
3 Te au tamariki a Reubena, te tama
mua a Iseraela; ko Hanoka ïa, e ko
4 Palu, ko Hezerona, e ko Karimi. Te
tamariki a Ioela ra; ko tana tamaiti
ra ko Semaia ïa, ko tana tamaiti ra ko
Goga ïa, ko tana tamaiti ra ko Simei
5 ïa, Ko tana tamaiti ra ko Mika ïa, ko
tana tamaiti ra ko Reaia ïa, ko tana
6 tamaiti ra ko Baala ïa, Ko tana tamaiti
ra ko Beera ïa, ko tei apai *tuikaaia* e te
ariki o Asura e Tigelata-pilesera: ko
7 tei maata ïa i te ngati Reubena. E
tona ra ai taeake i to ratou ra au kopu-
tangata, kia tatauia to ratou uki i te
anauanga, ko Ieiela te mataiapo, e ko
8 Zekaria, E ko Bela te tamaiti a Azaza,
te tamaiti a Sema, te tamaiti a Ioela,
ko tei noo i Aroera ra, e tae ua atura
9 ki Nebo e Baala-meona: E te pae
katoa i te itinga o te rā tei noo katoaia
e ia, e tae ua atu ki te tomoanga atu i
te medebara i te pae o te vai ra ko
Eupharate: kua maata oki ta ratou au
10 puaka i te enua ra i Gileada. E i te
au rā o Saula ra kua tamaki iora ratou
i te Hagara, ko tei inga i to ratou rima:
noo iora ratou i to ratou ra au puakapa,
e pini ua akera *te pae* i te itinga o te rā
i te *enua* ra i Gileada.
11 Noo maira te tamariki a Gada i te
pae i aite kia ratou, i te enua ra i Ba-
12 sana e tae atura ki Salaka: Ko Ioela
te mataiapo, e ko Saphama i muri ake,
o ko Ianai, e ko Saphata, i Basana.
13 E to ratou au taeake no te ngutuare o
to ratou ai metua, ko Mikaela ïa, e ko
Mesulama, e ko Seba, e ko Iorai, e ko
Iakana, e ko Zia, e ko Ebera, toko itu.
14 Teia te au tamariki a Abihaila te ta-
maiti a Huri, te tamaiti a Iaroa, te
tamaiti a Gileada, te tamaiti a Mi-

kaela, te tamaiti a Iesisai, te tamaiti a
Iado, te tamaiti a Buza; Ko Ahi te 15
tamaiti a Abadiela, te tamaiti a Guni,
ko te mataiapo ïa i te ngutuare o to
ratou ai metua. E noo ratou i Gileada 16
i Basana, e to reira au oire, e te au
kainga katoa ra i Sarona, i to ratou au
kotinga. I tatauia ratou ravarai i to 17
ratou anauanga i te au rā o te ariki o
Iuda o Iotama, e te au rā oki o te ariki
o Iseraela o Ieroboama.

Te au tamariki a Reubena, e te ngati 18
Gada, e tetai pae i te kopu o Manase,
e aronga toa anake, e rave rai i te pa-
ruru e te koke, e te akainana ana, e
kua karape i te tamaki, e a ïa ngauru e
a ara i te tausani, e itu oki anere, e ono
ngauru ara, ko tei tae ïa ki te tamaki.
Kua tamaki iora ratou i te Hagara, e 19
ia Ietura, e ia Naphisa, e ia Nadaba.
Kua tauturuia ratou kia rave ia ratou, 20
e kua orongaia maira te Hagara i to
ratou rima, e te aronga katoa i piri mai
ia ratou: kua kapiki atura oki ratou ki
te Atua i taua tamaki anga ra, e kua
kite maira aia ia ratou; no te mea, kua
irinaki ratou iaia. E kua apai ke ratou 21
i ta ratou au puaka; e rima ngauru i
te tausani i te kamela, e rua anere e
rima ngauru i te tausani i te mamoe, e
rua tausani i te asini, okotai anere i te
tausani i te tangata. E manganui 22
oki tei topa ki raro kua mate rava,
no te mea, na te Atua taua tamaki
ra. Noo iora ratou ei tupau ia ra-
tou e tae ua atura ki to ratou uaorai
tuikaa anga.

Noo iora te au tamariki o te kopu 23
veenga o Manase i taua enua ra: mei
Basana e tae ua akera ki Baala-here-
mona, e ki Senira e tae ua atura ki te
maunga ra ki Heremona, e kua maata
atura ratou. Teia oki te aronga ma- 24
taiapo i te ngutuare o to ratou ai me-
tua, ko Ephera, e ko Isi, e ko Eliela, e
ko Azeriela, e ko Ieremia, e ko Hoda-
via, e ko Iadiela, taua aronga mataiapo
ra i te ngutuare o to ratou ra ai metua,
e aronga toa ïa, e aronga rongonui ïa.
Ara iora ra ratou i te Atua o to ratou 25
ai metua, e kua akaturi aere ratou i te
au atua o te au tangata o te enua ra, tei
pou i te Atua ki mua i to ratou aroaro.
Kua akaarara maira te Atua o Iseraela 26
i te ngakau o te ariki no Asura no
Pula, e te ngakau oki o Tigelata-pile-
sera e ariki rai no Asura, apai ke
atura aia ia ratou, i te ngati Reubena,
e te ngati Gada, e te kopu veenga o
Manase, kave atura ia ratou ki Hala,
e ki Habora, e ki Ara, e ki te vai i
Gozana, e tae rava akenei ki teianei rā.

PENE VI.

Te au tamariki a Levi ra ta te kau taunga ra: te au oire no te kau taunga e te ngati Levi.

1 NGA tamariki a Levi ra; ko Gere-
sona ïa, ko Kohata, e ko Merari.
2 Nga tamariki a Kohata ra; ko Ame-
rama, ko Izahara, e ko Heberona, e ko
3 Uziela. Nga tamariki a Amerama ra;
ko Aarona ïa, e ko Mose, e ko Miriama.
Nga tamariki a Aarona ra; ko Nadaba
ïa, e ko Abihu, ko Eleazara, e ko Ita-
4 mara. Anau maira ta Eleazara ko
Phinehaza, anau maira ta Phinehaza
5 ko Abisua, Anau maira ta Abisua ko
Buki, anau maira ta Buki ko Uzi,
6 Anau maira ta Uzi ko Zerahia, anau
7 maira ta Zerahia ko Meraiota, Anau
maira ta Meraiota ko Amaria, anau
8 maira ta Amaria ko Ahituba, Anau
maira ta Ahituba ko Zadoka, anau
9 maira ta Zadoka ko Ahimaaza, Anau
maira ta Ahimaaza ko Azaria, anau
10 maira ta Azaria ko Iohanana, Anau
maira ta Iohanana ko Azaria, koia tei
rave i te taoonga taunga i roto i te are i
akatuia e Solomona i Ierusalema ra:
11 Anau maira ta Azaria ko Amaria, anau
12 maira ta Amaria ko Ahituba, Anau
maira ta Ahituba ko Zadoka, anau
13 maira ta Zadoka ko Saluma, Anau
maira ta Saluma ko Hilikia, anau
14 maira ta Hilikia ko Azaria, Anau
maira ta Azaria ko Seraia, anau maira
15 ta Seraia ko Ieozadaka. Riro aturā
Ieozadaka *ei tuikaa*, ka kavea'i Iuda
ma Ierusalema e Iehova i te rima o
Nebukaneza ra.
16 Ko ta Levi ra puke tamariki; ko
Geresona ïa, e ko Kohata, e ko Merari.
17 Teia oki te ingoa o nga tamariki a Ge-
18 resona; ko Libeni, e ko Simi. Ko nga
tamariki a Kohata ra; ko Amerama ïa,
e ko Izahara, e ko Heberona, e ko Uzi-
19 ela. Ko nga tamariki a Merari ra; ko
Mahali ïa, e ko Musi. Ko nga kopu-
tangata ngati Levi teia i to ratou ra
20 ai metua. Ta Geresona; ko tana ta-
maiti ra ko Libeni ïa, ko tana tamaiti
ra ko Iahata ïa, ko tana tamaiti ra ko
21 Zima ïa, Ko tana tamaiti ra ko Ioa ïa,
ko tana tamaiti ra ko Ido ïa, ko tana
tamaiti ra ko Zera ïa, ko tana tamaiti
22 ra ko Ieaterai ïa. Te au tamariki a
Kohata; ko tana tamaiti ra ko Amina-
daba ïa, ko tana tamaiti ra ko Kora
23 ïa, ko tana tamaiti ra ko Asira ïa, Ko
tana tamaiti ra ko Elekana ïa, ko tana
tamaiti ra ko Ebiasapa ïa, ko tana ta-
24 maiti ra ko Asira ïa, Ko tana tamaiti

ra ko Tahata ïa, ko tana tamaiti ra ko
Uriela ïa, ko tana tamaiti ra ko Uzia
ïa, ko tana tamaiti ra ko Saula ïa. Te 25
tamariki a Elekana; ko Amasai ïa, e
ko Ahimota. *Ko ta* Elikana ïa: ta 26
Elikana ra au tamariki; ko tana tamaiti
ra ko Zophai ïa, ko tana tamaiti ra ko
Nahata ïa, Ko tana tamaiti ra ko Eli- 27
aba ïa, ko tana tamaiti ra ko Iero-
hama ïa, ko tana tamaiti ra, ko Elikana
ïa, *ko tana tamaiti ra, ko Samuela ïa.*
Nga tamariki a Samuela ra; *ko Ioela* 28
te tama mua, e ko tei muri ake ko
Abia ïa. Nga tamariki a Merari; ko 29
Mahali ïa, ko tana tamaiti ra ko Li-
beni ïa, ko tana tamaiti ra ko Simi ïa,
ko tana tamaiti ra ko Uza ïa, Ko tana 30
tamaiti ra ko Simea ïa, ko tana tamaiti
ra ko Hagia ïa, ko tana tamaiti ra ko
Asaia ïa.

Teia oki *te au tangata* ta Davida i 31
akataka i rungao i te angaanga imene i
roto i te are o Iehova, kua vaio uaia
oki te aruna i reira. Kua tavini iora 32
ratou ma te imene ki mua i te sekene
i te Are uipānga ra, e oti rava akera te
are o Iehova i te akatuia i Ierusalema
e Solomona; e mei reira oki rave atu-
ra ratou i ta ratou taoonga i akonoia ra.
Teia oki taua aronga i raverave ra e ta 33
ratou oki au tamariki. To te au ta-
mariki a Kohata: ko Hemana tumu
imene, te tamaiti na Ioela, te tamaiti
na Samuela, Te tamaiti na Elikana, te 34
tamaiti na Ierohama, te tamaiti na
Eliela, te tamaiti na Toa, Te tamaiti 35
na Zuphe, te tamaiti na Elikana, te
tamaiti na Mahata, te tamaiti na Ama-
sai, Te tamaiti na Elekana, te tamaiti 36
na Ioela, te tamaiti na Azaria, te ta-
maiti na Zephania, Te tamaiti na Ta- 37
hata, te tamaiti na Asira, te tamaiti na
Ebiasapa, te tamaiti na Kora, Te ta- 38
maiti a Izahara, te tamaiti a Kohata,
te tamaiti a Levi, te tamaiti a Ise-
raela.

E tona taeake ko Asapha, te tu ua 39
ra ki tona rima katau: ko Asapha te
tamaiti a Berakia, te tamaiti a Simea,
Te tamaiti a Mikaela, te tamaiti a 40
Baaseia, te tamaiti a Malakia, Te ta- 41
maiti a Etini, te tamaiti a Zera, te ta-
maiti a Adaia, Te tamaiti a Etana, te 42
tamaiti a Zima, te tamaiti a Simei, Te 43
tamaiti a Iahata, te tamaiti a Geresona,
te tamaiti a Levi.

To ratou oki ai taeake i te au tama- 44
riki a Merari, *ko tei tu* i te rima kaui
ra: ko Etana te tamaiti a Kisi, te ta-
maiti na Abadi, te tamaiti na Maluka,
Te tamaiti na Hasabia, te tamaiti na 45
Amazia, te tamaiti na Hilikia, Te ta- 46
maiti a Amezi, te tamaiti a Bani, te
47 tamaiti a Samera, Te tamaiti a Ma-
hali, te tamaiti a Musi, te tamaiti a
Merari, te tamaiti a Levi.

48 I akonoia oki to ratou ai taeake te
ngati Levi no te au angaanga katoa o
49 te sekene i te are o te Atua ra. E
apai rā Aarona ma tana tamariki i to
runga i te atarau tusia karakaratio, e
to te atarau tumiama; *e* na ratou te
au angaanga katoa a te ngai-tapu rava
ra, e ei apai oki i te tapokiangaara na
Iseraela, i tei akaueia mai e te tavini o
te Atua ra e Mose.

50 Teia nga tamariki a Aarona; ko
tana tamaiti ra ko Eleazara ïa, ko tana
tamaiti ra ko Phinehaza ïa, ko tana
51 tamaiti ra ko Abisua ïa, Ko tana ta-
maiti ra ko Buki ïa, ko tana tamaiti
ra ko Uzi ïa, ko tana tamaiti ra ko
52 Zeraia ïa, Ko tana tamaiti ra ko
Meraiota ïa, ko tana tamaiti ra ko
Amaria ïa, ko tana tamaiti ra ko Ahi-
53 tuba ïa, Ko tana tamaiti ra ko Zadoka
ïa, ko tana tamaiti ra ko Ahima-
aza ïa.

54 Teia oki te ngai i nooia e te au ta-
mariki a Aarona i to ratou au puna-
nga i to ratou au tapere, te au kopu-
tangata ngati Kohata ra; to ratou
55 oki te tuanga *mua* ra. E kua oro-
ngaia mai ta ratou i te enua o Iuda,
ko Heberona, e to reira au kainga
56 e pini ua ake. Kareka te au kainga i
taua oire ra, e to reira au vila, kua
orongaia ïa kia Kaleba te tamaiti a
57 Iephune ra. E ki te au tamariki a
Aarona kua oronga ratou i te au oire
akapuanga, ko Heberona, e ko Libena,
e to reira au kainga; e ko Iatira, e ko
58 Esetemoa, e to reira au kainga, E ko
Hilena e to reira au kainga, ko Debira
59 e to reira au kainga, E ko Asana e to
reira au kainga, e ko Bete-semesa e to
60 reira au kainga. To *te au oire o* te
kopu o Beniamina; ko Geba e to reira
au kainga, e ko Alemeta e to reira au
kainga, e ko Anatota e to reira au
kainga. To ratou au oire katoa i to
ratou au kopu-tangata, okotai ngauru ïa
ma toru.

61 E te toenga o te au tamariki a Ko-
hata, to te kopu-tangata i te kopu *o
Levi*, okotai ngauru ïa *oire i oronga*
keleroia mai, no roto i *te tuanga o* te
kopu veenga, koia te kopu veenga
62 o Manase ra. E to te au tamariki
a Geresona, i to ratou ra au kopu-
tangata, okotai ngauru ma toru oire *i
orongaia* no roto i te kopu o Isa-
kara, e no roto i te kopu o Asera, e
no roto i te kopu o Naphatali, e no

roto i te kopu o Manase i Basana. To 63
te au tamariki a Merari ra, okotai
ngauru ma rua oire *i oronga* keleroia, i
to ratou ra au kopu-tangata, no roto i
te kopu o Reubena, e no roto i te kopu
o Gada, e no roto i te kopu o Zebuluna.
Kua oronga te tamariki a Iseraela ki 64
te ngati Levi, i taua au oire nei, e to
reira au kainga. I tuku keleroia mai 65
ta ratou no roto i te kopu o te tamariki
a Iuda, e no roto oki i te kopu o te
tamariki a Simeona, e no roto oki i te
kopu o te tamariki a Beniamina, ko
teianei ïa aronga oire, i akaikiia te in-
goa nei.

E oire katoa i to ratou au tapere, to 66
tetai pae kopu-tangata i te au tamariki
a Kohata, no roto i te kopu o Ephe-
raima. Ko Sekema tei orongaia mai 67
no ratou, e oire akapuanga i te maunga
ra i Epheraima, e to reira au kainga;
ko Gezera katoa e to reira au kainga,
E ko Iokemeama e to reira au kainga, 68
e ko Bete-horona e to reira au kainga,
E ko Aialona e to reira au kainga, e ko 69
Gata-rimona e to reira au kainga: E 70
no roto i te kopu veenga o Manase ra;
ko Anera e to reira au kainga, e ko
Bileama e to reira au kainga: no te
kopu-tangata toenga no te au tamariki
a Kohata ïa. *Kua orongaia* no te au 71
tamariki a Geresona; ko Golana i Ba-
sana, no roto i te kopu-tangata o te
kopu veenga o Manase, e to reira au
kainga, e ko Asetarota e to reira au
kainga: E no roto i te kopu o Isakara 72
ra; ko Kedesa e to reira au kainga,
e ko Daberata e to reira au kainga,
E ko Ramota e to reira au kainga, e ko 73
Anema e to reira au kainga: E no roto 74
i te kopu o Asera ra; ko Masala e to
reira au kainga, e ko Abadona e to
reira au kainga, E ko Hukoka e to 75
reira au kainga, e ko Rehoba e to reira
au kainga: E no roto i te kopu o Na- 76
phatali; ko Kedesa i Galilea e to reira
au kainga, e ko Hamona e to reira au
kainga, e ko Kiriataima e to reira au
kainga.

No roto i te kopu o Zebuluna *kua* 77
orongaia no tetai pae o te au tamariki
a Merari, ko Remona e to reira au
kainga, ko Tabora e to reira au kainga:
E tae akera ki tetai pae Ioridana i 78
vaitata i Ieriko, i te pae i te itinga o te
rā i Ioridana ra, *kua orongaia no ratou*
no roto i te kopu o Reubena, ko Bezera
i te medebara e to reira au kainga, e
ko Iahaza e to reira au kainga, Ko 79
Kedemota katoa e to reira au kainga,
e ko Mephaata e to reira au kainga:
E no roto i te kopu o Gada; ko 80
Ramota i Gileada e to reira au kainga,
e ko Mahanaima e to reira au kainga,
81 E ko Hesebona e to reira au kainga, e
ko Iazera e to reira au kainga.

PENE VII.

Te au tamariki a Isakara ra, e na Beniamina; ta Naphatali, ta Epheraima, e ta Asero.

1 NGA tamariki a Isakara ra; ko
Tola ïa, e ko Pua, ko Iasuba, e ko
2 Simerona, toko a. Nga tamariki a
Tola ra; ko Uzi ïa, e ko Rephaia, e ko
Ieriela, e ko Iamai, e ko Ibesama,
e ko Semuela, e aronga mataiapo
ïa i te ngutuare o to ratou metua
ra o Tola: e aronga toa ririnui ïa i to
ratou ra au uki; i te au rā o Davida
ra, okotai takau tausani ma rua ratou,
3 e ono oki anere, kia tatau ra. E te
tamariki a Uzi; ko Izarahia ïa: e nga
tamariki a Izarahia ra; ko Mikaela ïa,
e ko Obadia, e ko Ioela, *e* ko Isia, toko
4 rima: e ui mataiapo anake ïa. E no
roto ia ratou ra, i to ratou ra anauanga,
i te ngutuare o to ratou ra ai metua, e
aronga takanava toa tamaki ïa, e toru
ngauru e ono ara i te tausani: e ma-
nganui oki ta ratou vaine e te tamariki.
5 E to ratou ai taeake i te au kopu-ta-
ngata katoa i o Isakara, e aronga toa
ririnui anake ïa, i te tatau angaia to ra-
tou ra au uki katoa, e varu ïa ngauru
e itu ara i te tausani.
6 Ta Beniamina; ko Bela ïa, e ko
7 Bekera, e ko Iediaela, toko toru. Ko
ta Bela ra tamariki; ko Ezeboha ïa, e
ko Uzi, e ko Uziela, e ko Ierimota, e
ko Iri, toko rima; e ui mataiapo ïa i te
ngutuare o to ratou ai metua, e aronga
toa ririnui i te tatau angaia, i to ratou
ra uki ra, okotai takau ma rua i te
8 tausani, e toru ngauru, e a ara. E nga
tamariki a Bekera ra; ko Zemira ïa, e
ko Ioasa, e ko Eliezera, e ko Elioenai,
e ko Omeri, e ko Ierimota, e ko Abia,
e ko Anatota, e ko Alameta. E tama-
9 riki anake ïa na Bekera. E to ratou
tu i te rainga, i to ratou anauanga i to
ratou au uki; e aronga mataiapo i te
ngutuare o to ratou ai metua, e aronga
toa ririnui, okotai takau ïa i te tausani
10 e rua oki anere. Ta Iediaela tamariki;
ko Bilehana: ko ta Bilehana au tama-
riki; ko Ieusa ïa, e ko Beniamina, e ko
Ehuda, e ko Kenaana, e ko Zetana, e ko
11 Taresisa, e ko Ahisaara. Nga tamariki
anake ïa na Iediaela; e aronga mata-
iapo tutara, e aronga toa ririnui, okotai
ngauru ma itu ïa i te tausani, e rua
oki anere, e tau ïa kia aere ki te ka-

ronga tamaki. Ko Supima oki, e ko 12
Hupima, nga tamariki ïa a Ira; ko
Husima ra, e tamaiti ïa na Ahera.
Nga tamariki a Naphatali ra; ko 13
Iahaziela ïa, e ko Guni, e ko Iezera, e
ko Saluma, nga tamariki ïa na Bila.
Nga tamariki a Manase; ko Aseriela, 14
ta tana vaine ra i anau: anau maira ta
te palake Arama nana ra, ko Makira te
metua o Gileada: Kua akaipoipo iorā 15
Makira i te tuaine no Hupima raua ko
Supima, ei vaine *nana*, ko Maaka tona
ingoa; e te ingoa o te toko rua ko
Zelophehada ïa: e puke tamaine oki
ta Zelophehada. Anau maira te vaine 16
a Makira ra ko Maaka e tamaiti, tapa
iora aia i te ingoa ko Peresa; e te
ingoa o tona taeake, ko Seresa ïa; e
ana puke tamariki ko Ulama e ko
Rakema. E te tamariki a Ulama ra; 17
ko Bedana ïa. Ko nga tamariki teia a
Gileada, te tamaiti a Makira, te tamaiti
a Manase. E tona tuaine ko Hamole- 18
keta, anau maira tana ko Isoda, e ko
Abiezera, e ko Mahala. Ko nga tama- 19
riki a Semida ra; ko Ahiana ïa, e ko
Sekema, e ko Likehi, e ko Aniama.
Ko ta Epheraima au tamariki; ko 20
Sutela ïa, ko tana tamaiti ra ko Bereda
ïa, ko tana tamaiti ra ko Tahata ïa, ko tana
tamaiti ra ko Elada ïa, ko tana tamaiti ra
ko Tahata ïa, Ko tana tamaiti ra ko Za- 21
bada ïa, e ko tana tamaiti ra ko Sutela
ïa, e ko Ezera, e ko Eleada, ko tei taia e
te tangata uenua ra e to Gata, no te mea
i aere mai ratou ki raro e noni i ta
ratou au puaka. Kua aue iora to ratou 22
metua ko Epheraima *ia ratou* e ma-
nganui te rā, e kua aere maira te au
taeake e akarekareka mai iaia. Kua 23
moe iora aia i tana vaine, e kua to iora,
e anau maira e tamaiti, tapa iora i te
ingoa ko Beria, no te mea tei roto i tona
ngutuare te tumatetenga. Ko Sera *te* 24
ingoa o tana tamaine; nana i patu i te
oire ra ko Bete-horona i raro, e to
runga katoa, e ko Uzena-sera. Ko tana 25
tamaiti ra ko Repha ïa, e ko Resepha
oki, ko tana tamaiti ra ko Tela ïa, ko
tana tamaiti ra ko Tahana ïa, Ko tana 26
tamaiti ra ko Laadana ïa, ko tana ta-
maiti ra ko Amiuda ïa, ko tana tamaiti
ra ko Elisama ïa, Ko tana tamaiti ra 27
ko Nona ïa, ko tana tamaiti ra ko
Iosua ïa.
E to ratou au kainga e te au nooanga, 28
ko Betela ïa, e to reira au vila; ko
Naarana oki, tei te itinga o te rā; ko
Gezera oki e to reira au vila, tei te
opunga o te rā; ko Sekema oki e to
reira au vila, e ko Gaza e to reira au
vila: E tei te au pae enua o te tama- 29
riki a Manase, ko Bete-seana ïa e to
reira au vila, ko Taanaka e to reira au
vila, ko Megido e to reira au vila, ko
Dora e to reira au vila. I reira te au
tamariki a Iosepha te tamaiti a Iseraela,
i te noo anga.
30 Te au tamariki a Asera ra; ko
Iimina ïa, e ko Isua, e ko Isuai, e ko
31 Beria, e ko Sera to ratou tuaine. E
nga tamariki a Beria; ko Hebera ïa,
e ko Malakiela, te metua o Birazavita.
32 Anau akera ta Hebera ko Iapheleta, e
ko Somera, e ko Hotama, e ko Sua
33 to ratou tuaine. Ko nga tamariki a
Iapheleta; ko Pasaka ïa, e ko Bimeala,
e ko Asavata. Ko nga tamariki ïa a
34 Iapheleta. Ko nga tamariki a Samera;
ko Ahi ïa, e ko Roga, ko Iehuba, e ko
35 Arama. Ko nga tamariki a tona taeake
a Helema; ko Zopha ïa, e ko Imena, e
36 ko Selesa, e ko Amala. Ko nga tama-
riki a Zopha; ko Sua ïa, e ko Harene-
phara, e ko Suala, e ko Beri, e ko
37 Imera, Ko Bezera, e ko Oda, e ko
Sama, e ko Silesa, e ko Iterana, e ko
38 Beera. Ko nga tamariki a Ietera; ko
Iephune ïa, e ko Pisipa, e ko Ara.
39 Ko nga tamariki a Ula ra; ko Ara ïa, e
40 ko Haniela, e ko Rezia. Ko te au ta-
mariki anake ïa a Asera, e aronga ma-
taiapo i te ngutuare o to ratou ai metua,
e aronga ikiia *e* te toa ririnui, e mataia-
po tutara anake ïa. E te aronga e tau
kia aere ki te karonga tamaki, kia
tatauia to ratou anauanga, okotai takau
ïa ma ono i te tausani i te tangata.

PENE VIII.

Te au tamariki e te aronga mamaata o Beniamiana.

1 ANAU akera ta Beniamina, ko Bela
te tama mua ïa, ko Asebela te
2 toko rua, ko Ahara te toko toru, Ko
Noha te toko a, e ko Rapha te toko
3 rima. Ko nga tamariki a Bela ra; ko
4 Adara ïa, e ko Gera, e ko Abiuda, E
5 ko Abisua, e ko Naamana, e ko Ahoa, E
ko Gera, e ko Sephuphana, e ko Hurama.
6 Ko nga tamariki teia a Ehuda: ko to
Geba teia aronga mataiapo tutara, ko
7 tei apaiia ki Manahata: Ko Naamana,
e ko Ahia, e ko Gera oki, tei apai ia
ratou ra; anau akera tana ko Uza, e ko
8 Ahihuda. Anau akera ta Saharaima
i te enua ra i Moabi, i muri ake i te tuku
anga ia ratou; ko Husima, e ko Baara,
9 nga vaine ïa nana. Anau akera tana i te
vaine nana ia Hodesa, ko Iobaba, e ko
10 Zibia, e ko Mesa, e ko Malekama, E
ko Ieuza, e ko Sakaia, e ko Mirama.
Ko nga tamariki ïa nana, e aronga ma-

taiapo tutara. Anau akera tana ia 11
Husima ko Ahituba, e ko Elepaala.
Ko ta Elepaala puke tamariki; ko 12
Ebera ïa, e ko Misama, e ko Samera;
ko tei patu ia Ono, e ia Loda, e to reira
au vila: Ko Beria katoa, e ko Sema; 13
ko nga mataiapo tutura ïa i to Aialona,
ko tei ati to Gata ia ratou ra: E ko 14
Ahio, ko Sasaka, e ko Ieremota, E 15
ko Zebedaia, e ko Arada, e ko Adera,
E ko Mikaela, e ko Isepa, e ko Ioha, 16
ko nga tamariki ïa a Beria ra; E ko 17
Zebedaia, e ko Mesulama, e ko Hezeki,
e ko Hebera, E ko Isemerai, e ko 18
Iezilia, e ko Iobaba, ko nga tamariki
ïa a Elepaala; E ko Iakima, e ko Zi- 19
keri, e ko Zabadi, E ko Elienai, e ko 20
Zilitai, e ko Eliela, E ko Adaia, e ko 21
Beraia, e ko Simerata, ko nga tamariki
ïa a Simi; E ko Isapana, e ko Ebera, 22
e ko Eliela, E ko Abedona, e ko Zikeri, 23
e ko Hanana, E ko Hanania, e ko 24
Elama, e ko Anetotia, E ko Iphedeia, 25
e ko Penuela, ko te au tamariki ïa na
Sasaka; E ko Sameserai, e ko Seharia, 26
e ko Atalia, E ko Iaresia, e ko Elia, e 27
ko Zikeri, ko te au tamariki ïa a Iero-
hama. E aronga mataiapo tutara teia i 28
to ratou ra anauanga, e aronga mataiapo.
E noo taua aronga nei i Ierusalema.
Te noo rā *Iehiela* i Gibeona, te metua 29
no Gibeona; ko Maaka te ingoa o te
vaine nana ra: E te tama mua nana ra 30
ko Abadona ïa, e ko Zura, e ko Kisa, e
ko Baala, e ko Nadaba, E ko Gedora, 31
e ko Ahio, e ko Zakera. Anau akera 32
ta Mikelota ko Simea. E noo katoa
ratou ki o to ratou ai taeake i Ierusa-
lema, i vaitata i to ratou au taeake.
Anau akera ta Nera ko Kisa, anau 33
akera ta Kisa ko Saula, anau akera ta
Saula ko Ionatana, e ko Malekisua, e
ko Abinadaba, e ko Esebaala. Ko 34
ta Ionatana tamaiti ko Meri-baala;
anau akera ta Meri-baala ko Mika. Ko 35
nga tamariki a Mika ra; ko Pitona ïa,
e ko Meleka, e ko Tarea, e ko
Ahaza. Anau akera ta Ahaza ko 36
Iehoada, anau akera ta Iehoada ko
Alemeta, e ko Azamaveta, e ko
Zimeri; e anau akera ta Zimeri ko
Moza, Anau akera ta Moza ko Bi- 37
nea: ko tana tamaiti ra ko Rapha
ïa, ko tana tamaiti ra ko Eleasa
ïa, ko tana tamaiti ra ko Azela ïa:
Toko ono a Azela tamariki, teia to ra- 38
tou puke ingoa, ko Azerikama, ko
Bokeru, e ko Isemaela, e ko Searia, e
ko Obadia, e ko Hanana. Ko te au
tamariki anake ïa a Azela. E nga ta- 39
mariki a tona taeake a Ezeka, ko
Ulama ïa tana tama mua, ko Ieusa te
toko rua, e ko Elipheleta te toko toru.
40 E aronga toa ririnui anake taua au
tamariki a Ulama ra, e aronga akai-
nana ana, e manganui ta ratou tama-
riki, e te utaro, okotai anere e rima
ngauru. To te au tamariki anake ïa a
Beniamina.

PENE IX.

Te aronga i noo i te enua ra i muri ake i te tuikaa anga.

1 TATAUIA oki Iseraela katoatoa i
to ratou ra anauanga; e i na, kua
tataia iora ratou i roto i te buka a te
au ariki o Iseraela, e o Iuda, ko tei
apai keia ki Babulonia i ta ratou ra ara.
2 Te aronga i noo ana i to ratou ra
enua, i to ratou ra au oire, *ko teia ïa*,
ko to Iseraela, te kau taunga, te ngati
3 Levi, e te au Netini. To te au tama-
riki a Iuda i noo i Ierusalema, e to te
au tamariki a Beniamina, e to te au
tamariki a Epheraima, e ta Manase;
4 Ko Utai ïa te tamaiti a Amiuda, te
tamaiti a Omeri, te tamaiti a Imeri,
te tamaiti a Bani, no te au tamariki a
5 Phareza te tamaiti a Iuda. E to te
Silo ra; ko Asaia te tama mua, e tana
6 ra au tamariki. E to te au tamariki
a Zera ra; ko Ieuela, e to ratou ai
taeake, e ono ïa anere e iva ngauru.
7 To te au tamariki a Beniamina; ko
Salu te tamaiti a Mesulama, te tamaiti
8 a Hodavia, te tamaiti a Hasenua, E
ko Ibeneia te tamaiti a Ierohama, e ko
Ela te tamaiti a Uzi, te tamaiti a Mi-
keri, e ko Mesulama te tamaiti a
Sephatia, te tamaiti a Reuela, te ta-
9 maiti a Ibenia; E to ratou ai taeake,
i to ratou anauanga, e iva ïa anere e
rima ngauru e ono ara. E aronga
mataiapo tutara anake ïa i te ngutuare
o to ratou ai metua.
10 To te aronga taunga ra; ko Iedaia,
11 e ko Ieoiariba, e ko Iakina, E ko
Azaria te tamaiti a Hilikia, te ta-
maiti a Mesulama, te tamaiti a Za-
doka, te tamaiti a Meraiota, te tamaiti a
Ahituba, e kavana ïa i te are o te
12 Atua; E ko Adaia te tamaiti a Iero-
hama, te tamaiti a Pasahura, te ta-
maiti a Malekia, e ko Maasia te tamaiti
a Adiela, te tamaiti a Iazera, te ta-
maiti a Mesulama, te tamaiti a Mesi-
13 lemita, te tamaiti a Imera. Taua
aronga mataiapo ra i te ngutuare o to
ratou ai metua, e to ratou ai taeake,
okotai ïa tausani e itu anere e ono
ngauru; e aronga tangata maroiroi ïa
i te rave anga i te taoonga i te are o te
Atua.

E to te au ngati Levi ra: no te au 14
tamariki a Merari ra; ko Semaia ïa,
te tamaiti a Hasuba, te tamaiti a Aze-
rikama, te tamaiti a Hazabia; E ko 15
Bakabakara, ko Heresa, e ko Galala,
e ko Matania te tamaiti a Mika, te ta-
maiti a Zikeri, te tamaiti a Asapha;
E ko Obadia te tamaiti a Semaia, te 16
tamaiti a Galala, te tamaiti a Iedu-
tuna, e ko Berekia te tamaiti a Asa,
te tamaiti a Elikana, tei noo i te au
vila o te au Netopha. E te aronga tiaki 17
ngutupa; ko Saluma ïa, e ko Akuba,
e ko Talemona, e ko Ahimana, e to ra-
tou ai taeake: ko Saluma ra te ta-
ngata maata. Tei te ngutupa o te ariki 18
ra i te pae i te itinga o te rā ra, nga
tiaki ngutupa: te reira i te au pupu
tamariki a Levi ra. Ko Saluma te 19
tamaiti a Kore, te tamaiti a Ebiasapa,
te tamaiti a Kora, e tona ra au taeake,
no te ngutuare o tona metua, i te ngati
Kora, ko rungao ïa i te rave anga i te
taoonga, e aronga tiaki ngutupa no te
Are: *mei* to ratou ai metua i tiaki i
te tomoanga o te puakapa o Iehova ra.
E ko Phinehaza te tamaiti a Eleazara, 20
te kavana ïa ki rungao ia ratou i mua-
tangana, kua vaitatā Iehova iaia ra.
E ko Zekaria te tamaiti a Meselemia 21
te tiaki ngutupa ïa i te Are uipānga.
Taua aronga katoa i ikiia ei tiaki ngu- 22
tupa ra, e rua ïa anere okotai ngauru
ma rua. I tatauia taua aronga ra i to
ratou anauanga, i to ratou au vila, mei
ta Davida e te akara rā Samuela i
akono i ta ratou ra taoonga. Tei ia 23
ratou atura, e tei ta ratou au tamariki,
te tiaki i te au ngutupa i te are o Ie-
hova, koia te are o te sekene, kua tiaki
pupu ïa. I akanooia te aronga tiaki i 24
nga pae e a *o te icro* ra; tei te pae i
te itinga o te rā, e te opunga o te rā,
tei te pae i apatokerau, e i apatonga.
E to ratou ai taeake *i noo* i to ratou au 25
vila, e aere katoa mai, tataki po itu *ka
aere mai ei*, e akapera ua atu rai ratou.
E taua au ngati Levi ra, ko nga tiaki 26
ngutupa mamaata toko a ra, *kua aka-
nooia i ta ratou* ra taoonga, e tei ru-
ngao i te au pia, e te au vairanga
apinga, i te are o te Atua ra. I aka- 27
pini ei ratou i taua are o te Atua ra i
te noo anga, no te mea tei ia ratou te
tiaki, e te eeu 'anga oki *i te au pa* i te
au popongi katoa ra, tei ia ratou ïa.
E tei tetai pae o ratou te tiaki i te au 28
āriki no te angaanga, kia tatauia kia
apai mai ki roto e ki vao. Kua akonoia 29
oki tetai pae ei tiaki i taua au āriki ra,
e te au apinga katoa o te ngai-tapu
ra, e te faraoa pueu, e te wina, e te
manongi, e te tumiama, e te au rakau
30 kakara. Na te au tamariki a te kau
taunga i anga i te manongi i te rakau
31 kakara. E na Matitia ngati Levi, te
tama mua na Saluma, e ngati Kora,
tei iaia te tiaki i runga i te au mea i
32 tunu paniia ra. E tetai pae taeake o
ratou, o te ngati Kohata, tei runga ïa
i te raverave i te areto o te aroaro, e
te akanoonoo marie anga i te au sa-
33 bati katoa ra. Teia te aronga imene,
e mataiapo metua ngati Levi anake,
tei noo ua i roto i te au pia, kua vaoo
ua ïa ratou, no te mea kua rave uaorai
ratou i te angaanga i te po e te ao.
34 Ko te au mataiapo metua ngati Levi
teia, e aronga mataiapo ïa i to ratou
ra anauanga; kua noo taua aronga ra
i Ierusalema.
35 I Gibeona to te metua tane o Gibe-
ona ra ko Iehiela i te noo anga, ko
36 Maaka te ingoa o te vaine nana. E te
tama mua nana ra ko Abadona ïa, e
ko Zura, e ko Kisa, e ko Baala, e ko
37 Nera, e ko Nadaba, E ko Gedora, e ko
Ahio, e ko Zekaria, e ko Mikelota.
38 Anau akera ta Mikelota ko Simeama;
tei Ierusalema ratou katoa i te noo
anga e to ratou ai taeake katoa ra, i
39 vaitata i to ratou au taeake. Anau
akera ta Nera ko Kisa, anau akera ta
Kisa ko Saula, anau akera ta Saula ko
Ionatana, e ko Malekisua, e ko Abina-
40 daba, e ko Esebaala. Ko ta Ionatana
tamaiti ko Meri-baala ïa, anau akera
41 ta Meri-baala ko Mika. Ko ta Mika
ra puke tamariki ko Pitona ïa, e ko
42 Meleka, e ko Tarea, *e ko Ahaza*. Anau
akera ta Ahaza ko Iara, anau akera
ta Iara ko Alemeta, e ko Azemaveta,
e ko Zimeri; anau akera ta Zimeri ko
43 Moza. Anau akera ta Moza ko Binea;
e ko tana tamaiti ra ko Rephaia ïa, ko
tana tamaiti ra ko Eleasa ïa, ko tana
44 tamaiti ra ko Azela ïa. Toko ono a
Azela tamariki, teia to ratou au ingoa,
ko Azerikama, ko Bokeru, ko Ise-
maela, ko Searia, ko Obadia, e ko
Hanana; ko nga tamariki ïa a Azela.

PENE X.

*E tuatua no te ora anga e no te ma-
tenga katoa o Saula ra.*

1 KUA tamaki maira te Philiseti ia
Iseraela; e kua ati iora to Ise-
raela i te Philiseti, tarava aere ua iora
ki runga i te maunga ra ko Gilaboa,
2 kua mate rava. Kua aruaru viviki
atura te Philiseti ia Saula, e nga ta-
mariki nana; kua ta iora te Philiseti
ia Ionatana, e ko Abinadaba, e ko Ma-

lekisua, nga tamariki ïa a Saula.
Riro atura te tamaki ki runga ia Saula 3
i reira, e kua tu iora aia i te aronga
akainana kakao, puta iora aia i taua
aronga akainana kakao ra. Kua ka- 4
ranga aturā Saula ki te apai taoonga
tamaki nana ra, Ka unui ana i te
koke naau ra, e ko mai iaku i te reira
e kia mama rava; ko te aere mai aea
teianei aronga peritome koreia, e ko te
takinga-kino mai aea iaku. Kare ake-
ra i tika i taua apai taoonga tamaki
nana ra; kua maata rava oki tona ma-
taku. Kua rave iorā Saula i te koke,
e kua akainga ua iora aia ki rungao.
E kia akara maira taua apai taoonga 5
nana ra e kua mate a Saula, kua akai-
nga ua iora aia ki rungao i te koke,
mate iora. Ko Saula, kua mate ïa, e 6
nga tamariki nana toko toru, e te ngu-
tuare katoa nona, okotai rai mate anga.
Kite akera to Iseraela katoa *i noo* i te 7
o ra *o Iezereela*, e kua ati ratou, e
kua mate a Saula e nga tamariki nana,
kua akaruke iora ratou i to ratou au
oire, e kua oro; e kua aere maira te
Philiseti, kua noo iora ki roto.

E ao akera, kia aere mai te Philiseti 8
e tatara i te kakau o te aronga i mate
ra, kua kitea e ratou a Saula e nga
tamariki ana, kua mate i runga i te
maunga ra ko Gilaboa. Kua tara- 9
tara iora ratou i tona kakau, e oti ake-
ra, kua rave iora i tona mimiti, e nga
taoonga tamaki nana ra, e kua tono i
te karere e pini ua ake taua enua o te
Philiseti ra, e akakite aere ki to ra-
tou au idolo ra, e ki te tangata ravarai.
Kua tuku iora ratou i te taoonga ta- 10
maki nana ra ki roto i te are o to
ratou au atua ra, e kua akauta ra-
tou i tona mimiti i roto i te are o
Dagona. Kite akera to Iabesa-gileada 11
i ta te Philiseti i rave ia Saula ra,
Kua tu akera te aronga toa ravarai, 12
e kua rave maira i te kopapa o Saula
ra, e nga kopapa o nga tamariki ana ra,
e kua apai maira ia ratou ki Iabesa,
e kua tanu iora i to ratou au ivi ki
raro ake i tetai ale i Iabesa, e kua ne-
seteia iora e po itu akera.

Mate iorā Saula i tana ara i rave ia 13
Iehova ra, i te akono kore i te tuatua
a Iehova, e te ui ki te taura vaerua
kino; Kare oki aia i ui kia Iehova, i 14
mate ei aia iaia, ruria akera te au ki
te tamaiti a Iese ra kia Davida.

PENE XI.

*Ko Davida i te ariki anga i Hebe-
rona ra: i te maroiroi o Ioaba i
rauka iaia Iebusi: to Davida au
toa nunui.*

1 KUA akaputuputu maira to Ise-
raela katoatoa kia Davida ra ki
Heberona, tuatua maira, I na, ko toou
2 ra ivi ko matou ïa e toou ra kiko. I
muatangana iora oki, ka ariki ei a Sau-
la ra, ko koe tei arataki ia Iseraela ki
vao, e *naau* i akaoki mai ia Iseraela:
e kua tuatua mai oki to Atua ra ko
Iehova kia koe, Naau e angai i toku
iti-tangata ia Iseraela; e ei tutara oki
koe i toku ra iti-tangata ia Iseraela.
3 Kua aere anake maira te aronga pa-
kari o Iseraela ki te ariki ra ki Hebe-
rona; kua papau iorā Davida i tetai
koreromotu ia ratou i Heberona ki mua
i te aroaro o Iehova; kua akatainu
iora ratou ia Davida ei ariki ki runga
ia Iseraela, i te tuatua oki a Iehova ia
Samuela ra.
4 Kua aere iorā Davida e Iseraela ra-
varai ki Ierusalema, koia oki Iebusi;
tei reira te ngati Iebusi, te aronga ue-
5 nua ra, *i te noo anga*. Kua tuatua
maira to Iebusi kia Davida, Kare koe
e aere mai i ko nei. Rauka iora ra te
punanga o Ziona ia Davida, koia oki
6 te oire no Davida. Kua karanga atu-
rā Davida, Ko tei pou ana iaia te ngati
Iebusi ra, ka riro ïa ei maata e te ka-
pena. E ko Ioaba te tamaiti a Zeruia
tei riro ana ki runga, e koia tei maata.
7 Kua noo iorā Davida ki roto i taua
punanga ra; tapaia iora e ratou ko
8 te oire o Davida. Kua patu akera
aia i taua oire ra e pini ua ake, mei
Milo mai e pini ua ake: ko te toenga
ra o taua oire ra, kua patu akaouia ïa
9 e Ioaba. Te tupu ra oki to Davida
mana e maata ua atura: no te mea tei
iaiā Iehova Sabaota.
10 Teia oki nga tangata toa maata i o
Davida ra, ko tei tauturu mai iaia, *ra-
tou* e to Iseraela katoa oki, kia rauka
iaia te basileia, i te akaariki anga atu
iaia, i ta Iehova oki i tuatua mai ia
11 Iseraela ra. Teia oki te tatau anga i
taua aronga toa i o Davida ra; Ko
Iasobeama ngati Hakemoni, ko tei
maata ïa i nga kapena ra: kua tāki
atura i tana korare, ta atura i te *aro-
nga tangata* e toru anere i te tainga
okotai.
12 E muri ake iaia, ko tetai i aua nga
tangata toa toko toru ra, ko Eleazara
13 te tamaiti a Dodo e ngati Ahohi. I

vaitata aia ia Davida i Phasa-damima,
ka putuputu ei te Philiseti ki reira i te
tamaki ra, i reira tetai kotinga kainga
i ki i te kerite; oro atura te tangata i
mua i te aroaro o te Philiseti. Tu 14
iora ratou i roto i taua kainga ra, e
kua akaora atura, ta iora i te Philiseti;
ora rava atura *ratou* ia Iehova, e ora
maata rava atura.

Aere atura e toko toru no taua aro- 15
nga mamaata ra e toru ngauru ra, e
tae atura ki raro kia Davida ra ki te
mato ra, ki te ana a Adulama; te pua-
kapaia ra te nuku Philiseti i te o ra i
Rephaima. Tei roto a Davida i taua 16
punanga ra, e tei Betelehema te Phi-
liseti i te tiaki anga. Kua kaki akerā 17
Davida *i te vai*, e kua tuatua akera,
Naringa tetai e oronga mai i tetai
manga vai i te ruavai i Betelehema, i
te pae ngutupa ra e! Kua tiki ua 18
atura aua nga tangata toko toru ra na
roto ua atura i te nuku Philiseti ra, e
kua uti iora i te vai i taua ruavai i te
pae ngutupa i Betelehema ra, kua rave
maira, e kua apai maira kia Davida
ra; kare akerā Davida i inu, kua riri-
ngi ra ki mua ia Iehova. E kua tua- 19
tua akera aia, Auraka rava au, e taku
Atua, kia akapera; ka inu ainei oki
au i te toto o eianei puke tangata, ko
tei akaruru ua i to ratou mate? Kua
akaruru oki ratou i to ratou mate, i te
apai anga mai *i teianei vai.* Kare ake-
ra aia i inu. I pera aua nga tangata
toa toko toru ra.

E ko Abisai te taeake o Ioaba, ko 20
tei maata ïa i nga tangata toko toru ra:
kua tāki akera aia i tana korare ki
runga, ta atura i te au tangata e toru
anere; rauka iora iaia te ingoa i nga
tangata toko toru ra.

Ko te tangata ïa i maata i aua nga 21
tangata toko toru ra, riro atura aia ei
kapena i rungao; kare rai i taea iaia
nga tangata toko toru *i muatangana* ra.
Ko Benaia te tamaiti a Iehoiada, e 22
tamaiti aia na tetai tangata toa i Kaba-
zeela, kua maata katoa tana au ravenga;
e rua katoa ana puke liona tuputupua
i ta i Moabi: e kua eke aia ki raro e
kua ta rai i tetai liona i roto i te vaarua
i te tuatau kiona. Kua ta oki aia i 23
tetai tangata Aiphiti, e tangata roa, e
rima kubiti te roa; e korare rai oki tei
te rima o taua tangata Aiphiti ra, mei
te menura a te raranga kakau ra; aere
atura aia kiaia ra, ma te rakau toko-
toko, kua aō iora taua korare ra i te
rima o te Aiphiti ra, kua ta atura iaia ki
te korare nana uaorai. I akapera aturā 24
Benaia te tamaiti a Iehoiada, i rauka'i
tona ingoa i nga tangata toa toko toru nei.
25 I na, kua maata rai aia i te au tangata
e toru ngauru ra; kare ra i taea iaia
nga tangata toko toru *i muatangana* ra.
Tukuia akera aia e Davida no runga i
tona ra pupu vaeau.
26 Ko Asahela oki tetai i taua aronga
toa no te nuku ra, e taeake no Ioaba;
ko Elihanana te tamaiti a Dodo i Bete-
27 lehema ra, Ko Samota i Harori, e ko
28 Heleza i Peloni, Ko Ira te tamaiti a
Ikesa i Tekoa ra, ko Abiezera i Anatota,
29 Ko Sibekai i Husai, ko Ilai i Ahohi,
30 Ko Maharai i Netopha, ko Heleda te
31 tamaiti a Baana i Netopha, Ko Itai
te tamaiti a Ribai no ko i Gibea ra, no
te au tamariki a Beniamina, ko Benaia
32 i Piratoni, Ko Hurai no ko i nga kau-
33 vai i Gaasa ra, ko Abiela i Araba, Ko
Azamaveta i Baraumi, ko Eliaba i
34 Saalaboni, Ko nga tamariki a Hasema i
Gizoni, ko Ionatana te tamaiti a Sage
35 i Harari ra, Ko Ahiama te tamaiti a
Sakara i Harari ra, ko Eliphala te ta-
36 maiti a Ura, Ko Hephera i Mekera,
37 ko Ahiia i Peloni, Ko Hezero i Kara-
mela, e ko Naarai te tamaiti a Ezibai
38 ra, Ko Ioela te taeake o Natana ra, ko
39 Mibara te tamaiti a Hageri, Ko Zeleka
ngati Amona, ko Naharai i Beroti, e
apai taoonga tamaki na Ioaba te tamaiti
40 a Zeruia ra, Ko Ira i Ituri, ko Gareba
41 i Ituri, Ko Uria ngati Heta, ko Zabada
42 te tamaiti a Ahalai, Ko Adina te ta-
maiti a Siza e ngati Reubena, tetai ïa
kapena o te ngati Reubena, e te au
43 *tangata* katoa oki e toru ngauru, Ko
Hanana te tamaiti a Maaka, e ko Iosa-
44 phata i Mitini, Ko Uzia i Asetera, ko
Sama e ko Iehiela nga tamariki a Ho-
45 tama i Aroera, Ko Iediaela te tamaiti a
46 Simeri, e tona taeake ko Ioa i Tizi, Ko
Eliela i Mahavi, e ko Ieribai, e ko
Iosavia, nga tamariki a Elanaama, e ko
47 Itema ngati Moabi, Ko Eliela, e ko
Obeda, e ko Iasiela i Mesoba.

PENE XII.

Te aronga i kapiti mai kia Davida ki Zikelaga; e te au tukanava i tae mai kiaia ki Heberona.

1 TEIA te aronga i aere mai ki Zike-
laga kia Davida ra, ka pipini ei
aia ia Saula te tamaiti a Kisa ra: e
aronga toa ratou ko tei tauturu mai
2 *iaia* i te tamaki. To Beniamina ra, i
te au taeake o Saula ra, *ko teianei ïa,*
e ana te taoonga, *e peke* oki te toka *kia
maka, e peke* oki te kakao *kia akainana*
i roto i te ana, e rua rima te katau e te
3 kaui; Ko Ahiezera, ko tei maata ïa, e

ko Ioasa, nga tamariki a Semaa i Gibea;
e ko Iezicla, e ko Peleta, nga tamariki
a Azamaveta; e ko Beraka, e ko Iehu
4 i Anatota, E ko Isemaia i Gibeona, ko
tei ririnui ïa i roto i taua toru ngauru
ra, e i rungao i taua toru ngauru ra; e
ko Ieremia, e ko Iehaziela, e ko Ioha-
5 nana, e ko Iosabada i Gedera, Ko Eluzai,
e ko Ierimota, e ko Bealia, e ko Se-
6 maria, e ko Sephatia i Haruphi, Ko
Elikana, e ko Iesia, e ko Azareela, e
7 ko Ioezera, e ko Iasobeama i Kora, E
ko Ioela, e ko Zebadia, nga tamariki a
8 Ierohama i Gedora. To te ngati Gada
i akataka ia ratou orai *e kua aere mai*
ki runga i te punanga i te medebara
kia Davida ra, e aronga tangata ririnui
ïa, e aronga toa *ko te tau ïa* ki te tamaki,
ko tei mou ïa i te korare e te paruru,
ko tei tau to ratou mata ki te mata lio-
na, e mei te au zabi ki runga i te au
9 maunga ra te viviki; Ko Ezera tei mua,
ko Obadia te toko rua, ko Eliaba te
10 toko toru, Ko Misemana te toko a, ko
11 Ieremia te toko rima, Ko Atai te toko
12 ono, ko Eliela te toko itu, Ko Iohanana
te toko varu, ko Elizabada te toko iva,
13 Ko Ieremia te ngauru, ko Makabanai
14 te ngauru ma tai. Ko te au tamariki
a Gada taua aronga ra, e aronga kapena
no te nuku: ko tei iti ra okotai anere
tana, e ko tei maata ra okotai ana tau-
15 sani. Ko taua aronga ra ïa i aere ki
tetai pae Ioridana i te marama mua
ra, ka pani rava'i te vai i runga i nga
nia ra; pueurikiriki ke atura ia ratou
to te o katoa ra, i te pae i te itinga o
te rā e te opunga o te rā.

16 E tae maira tetai pae i te au tamariki
a Beniamina, e ta Iuda, ki te punanga
17 kia Davida ra. Kua aere aturā Davida
ki vao e aravei ia ratou, e kua karanga
atura kia ratou, na ko atura, E tere au
to kotou e tauturu mai iaku, e tau ka-
toa toku ngakau kia kotou: *i aere maira*
kotou e tuku pikikaa mai iaku ki toku
nei au enemi, kare ra oku e takinga-
kino i toku nei rima, na te Atua o to tatou
ai metua e akara mai, e e tutaki mai.
18 Kua uruia iora te tangata maata i taua
au kapena ra, ko Amasai, e te Vaerua i
reira, *e kua tuatua akera*, Noou *matou
nei*, e Davida, e no toou ra pae, e tenana
tamaiti a Iese e; ei au! ei au toou, ei au
oki to tei tupae mai ia koe ra; ko to
Atua oki tei tauturu mai ia koe. Kua
āriki mairā Davida ia ratou i reira, e
kua akariro ia ratou ei aronga kapena
no te *au* takanava ra.

19 Kua topiri maira tetai pae o Manase
kia Davida, iaia i kapiti katoa ki te
Philiseti e tamaki atu ia Saula ra:
kare ra ratou i tupae ia ratou: i aka-
okiia maira aia e te aronga mamaata o
te Philiseti, ka kimi ei ratou ra, tuatua
akera, Kia kapiti rai aia ki tona pu ra
kia Saula, ko to tatou au mimiti te
20 tutaki. Te aere ua ra aia ki Zikelaga,
kua aere maira no ko i o Manase
ra, ko Adana, e ko Iozabada, e ko
Iediaela, e ko Mikaela, e ko Iozabada,
e ko Eliu, e ko Zilitai, e kapena no te
21 au tausani i o Manase ra. Kua tau-
turu ratou ia Davida i te takanava
ngati Amaleka ra: e aronga toa anake
oki ratou, e au kapena no te nuku ra.
22 Te aere ua maira oki ratou i tera rā i
tera rā e tauturu ia Davida i taua tua-
tau ra, e riro ua atura *tona* ei nuku
maata mei te nuku a te Atua ra.
23 Teia te tu o te rainga o taua au
takanava i aere mai, kua rakeiia no te
tamaki, kia Davida ki Heberona ra,
e ruri te basileia o Saula kiaia, ta Ie-
24 hova i tuatua maira. To te au tama-
riki a Iuda ra, e ono ïa tausani, e varu
anere, ma te korare e te paruru, ma te
25 rakei no te tamaki. To te au tama-
riki a Simeona, e aronga toa e tau ki
te tamaki, e itu ïa tausani, okotai
26 anere. To te au tamariki a Levi ra, e
27 a ïa tausani, e ono anere. E ko Ieho-
iada te arataki i *te ngati* Aarona, e toru
28 ana tausani, e itu anere. E ko Zadoka,
e tangata ou, e toa ririnui, e te au
kapena e rua ngauru e rua ara, no te
29 ngutuare o tona metua tane. To te au
tamariki a Beniamina, te au taeake o
Saula ra, e toru ïa tausani; te tiaki ra
oki te maata o ratou i te ngutuare o
30 Saula ra. To te au tamariki a Ephe-
raima ra, okotai takau ïa tausani, e varu
anere, e aronga toa anake, *e* te rongo-
nui i te ngutuare o to ratou ai metua
31 ra. To te kopu veenga o Manase ra,
okotai ïa ngauru ma varu i te tausani, ko
tei akaikiia to ratou ingoa, e aere mai e
32 akaariki ia Davida. To te au tamariki
a Isakara ra, to ratou aronga mamaata
ra e rua ïa anere, e aronga karape i te
kite, ko tei kite i te ravenga e tau ei ia
Iseraela i taua tuatau ra, e akarongoia
mai oki e to ratou ai taeake katoa ra.
33 To te ngati Zebuluna, ko tei tae ki te
tamaki ra, ko tei kakape i te tamaki, i te
au taoonga tamaki katoa ra, e rima ïa
ngauru i te tausani tei aere mai, ko tei
akono tikai i te tupati ra: kare ïa te
34 aronga ngakau rua. To te ngati Na-
phatali ra, okotai tausani ïa aronga
kapena, e toru ngauru ma itu i te
tausani i te tangata, ma te paruru e te
35 korare. To te ngati Dana ra, e aronga
kakape i te tamaki, e rua ngauru ma

varu i te tausani, e ono oki anere. To 36
te ngati Asera ra, ko tei tae ki te ta-
maki, ko tei kakape i te tamaki ra, e a
ïa ngauru anga i te tausani. E to te 37
ngati Reubena, e te ngati Gada, e te
kopu veenga o Manase, i tetai pae
Ioridana ra, ma te au taoonga tamaki
katoa kia tamaki ra, okotai ïa anere e
rua ngauru i te tausani. Ko taua 38
aronga tamaki katoa nei, ko tei akono
tikai i te tupati ra, tei aere katoa mai
ïa ma te ngakau meitaki ki Heberona,
ei akaariki ia Davida ki runga ia Ise-
raela katoa ra; okotai katoa ïa ngakau
to te toenga o Iseraela ravarai ra, e aka-
ariki rai ia Davida. I reira ratou ia 39
Davida ra, ka toru akera rā, i te kai
anga e te inu anga: e mea akonokonoia
oki e to ratou au taeake na ratou. E 40
te aronga i vaitata mai oki ia ratou ra,
ko Isakara, e ko Zebuluna, e ko Na-
phatali, tei akaoro mai i te kai na runga
i te asini, e te kamela, e te mule, e te
bovi, i te manga, te faraoa, te au kou
suke, e te au kaui vine, e te wina, e te
inu, e te bovi, e te mamoe e manganui:
kua mareka oki Iseraela.

PENE XIII.

Te aruna i te apai angaia mai i Kiriata-iearima: ko Uza i taia, i akarukeia'i te aruna ki o Obeda-edoma.

KUA tuatua iorā Davida ma te au 1
kapena no te au tausani, e no te
au anere, e te rangatira ravarai. Kua 2
karanga aturā Davida ki te uipānga
katoa o Iseraela, Kia tika ia kotou na,
e *te tau ra* ki to tatou Atua kia Iehova,
e tono tatou i te karere ki to tatou au
taeake e pini ua ake, ko tei toe i te
enua katoa i Iseraela nei, e ia ratou
katoa i te kau taunga, e te au ngati
Levi, i to ratou au oire, e te au kainga,
e akapututupu mai ki o tatou nei: E 3
apai mairai tatou i te aruna a to tatou
Atua ki o tatou nei: kare oki tatou i
ui tika ki reira i te tuatau ia Saula.
Kua tuatua maira te uipānga katoa ra 4
e e akapera ratou: e mea tika oki taua
tuatua ra ki te tangata ravarai. Kua 5
akaputuputu katoa mairā Davida ia
Iseraela katoa ra, mei Sihora i Aiphiti
ra, e tae ua atura ki te tomoanga
i te oire ra ko Hamata, e apai
mai i te aruna a te Atua i Kiria ta-
iearima. Kua aere iorā Davida e 6
Iseraela katoa ki runga ki Baala, *koia o ki*
Kiriata-iearima, ki o Iuda ra, e apai
mai i te aruna a te Atua a Iehova, ko
tei noo *i rotopu* i nga kerubi, ko tei tau-
7 topaia tona ingoa *i reira.* Kua akauta
maira ratou i taua aruna a te Atua ra
ki runga i tetai porotata ou, mei roto i
te are o Abinadaba; e na Uza e Ahio i
8 arataki mai i taua porotata ra. Kua
imene nui a Davida e Iseraela katoa ki
mua i te aroaro o te Atua, e kua aka-
tangi iora i te kinura, e te nabala, e te
tophe, e te sumebalo, e te au pu.
9 E tae atura ratou ki te alona a Ki-
dona, kua akatika aturā Uza i tona rima
e mou i te aruna, kua tururirori ïa oki
10 nga bovi. Kua tupu akera te riri o
Iehova ia Uza, e kua ta iora iaia, koia i
tuku i tona rima ki runga i te aruna;
mate rava akera aia i reira ki mua i te
11 aroaro o te Atua. Mainaina iorā
Davida, i te mea kua rave iorā Iehova
ia Uza, i tapaia'i taua ngai ra ia Pereza-
uza, e tae rava akenei ki teianei rā.
12 Kua mataku iorā Davida i te Atua i
taua rā ra, na ko atura, E tika aina
oki kia apai i te aruna a te Atua kiaku
13 nei? Kare akerai a Davida i apai mai
i te aruna ki ona uaorai ki te oire o
Davida, apai ke atura ki te are o Obeda-
14 edoma i Gata ra. Kua vaoo ua iora te
aruna a te Atua i te kopu-tangata o
Obeda-edoma ra i roto i tona are, e toru
akera marama. Kua akameitaki mairā
Iehova i te ngutuare o Obeda-edoma, e
te au mea katoa nana ra.

PENE XIV.

Te takinga-meitaki o Hirama ia Davida: tana au vaine, e te au tamariki: te eke anga o te Philiseti iaia.

1 KUA tono maira te ariki o Turia ra
ko Hirama i te au karere kia Da-
vida, ma te rakau ra e arezi, e te aronga
tarai toka, e te taunga tarai rakau, ei
akatu i tetai are nona.
2 E kia akarā Davida e kua akatina-
mouia aia e Iehova ei ariki ki runga ia
Iseraela, e kua akateitei ravaia tona au
3 no tona ra au tangata no Iseraela; Kua
rave rai a Davida i etai vaine rai *nana*
i Ierusalema, e kua anau mairai ta
Davida tamariki tamaroa e te tamaine.
4 Teia oki te au ingoa o nga tamariki
tana i anau i Ierusalema ra; ko
Samua, e ko Sobaba, ko Natana, e ko
5 Solomona, E ko Ibahara, e ko Elisua,
6 e ko Eliphaleta, E ko Noga, e ko Ne-
7 phega, e ko Iaphia, E ko Elisama, e ko
Beeliada, e ko Elipheleta.
8 E kite akera te Philiseti e kua aka-
tainuiā Davida ei ariki ki runga ia
Iseraela katoa ra, kua aere anake maira
te Philiseti e kimi ia Davida. Kite
akera oki a Davida, kua aere atura e

aravei ia ratou ra. Tae maira oki 9
te Philiseti e kua akamatoa iora ia
ratou uaorai i te o ra ko Rephaima. E 10
kua ui aturā Davida ki te Atua, na ko
atura, Ka aere ainei au ki runga e ta-
maki i te Philiseti? ka tuku mai
ainei koe ia ratou ki toku rima nei?
Kua tuatua mairā Iehova kiaia, E
aere ki runga; ka tuku au ia ratou
ki to rima na. Kua aere atura ra- 11
tou ki runga ki Baala-perazima, e
kua ta iorā Davida ia ratou i reira.
Kua tuatua akerā Davida, Kua ngaa-
ngaa rava io nei toku au enemi i te
Atua i toku nei rima, mei te vai e
ngaa ra: tapa iora i te ingoa o taua ngai
ra ia Baala-perazima. I reira to ratou 12
au atua i te akaruke angaia, kua akaue
aturā Davida, kua ka atura ïa ratou ki
te ai.
Kua aere akaou maira oki te Phili- 13
seti, e kua akamatoa akaou ia ratou
orai i taua o ra. Kua ui akaou aturā 14
Davida ki te Atua; kua tuatua maira
te Atua kiaia, Auraka ratou e aruia; e
anga ke ra koe ia ratou, ka na ko mai
ei i te aere kia ratou na te pae baka ra.
E kia akarongo koe i te ngaee anga i te 15
kauru o taua au baka ra, ka aere ei koe
ka tamaki ei: kua riro oki te Atua kua
na mua ia koe e ta i taua nuku Phili-
seti ra. E kua perā Davida i ta te 16
Atua i akaue mai kiaia ra; e kua ta
iora ratou i te nuku Philiseti ra, mei
Gibeona mai e tae ua atura ki Gezera
ra. Tutuki atura te rongo o Davida e 17
pini ua ake te pa enua ravarai; kua
tuku iorā Iehova i te mataku iaia ki
runga i te pa enua katoa.

PENE XV.

Te aruna i te apai angaia mai ki Ierusalemu mei i o Obeda-edoma mai.

KUA akatu iorā *Davida* i te au are 1
nona i roto i te oire o Davida, e
kua akonokono iora i tetai vairanga no
te aruna a te Atua, e kua patia i tetai
puakapa no te reira.
Kua tuatua akerā Davida, Auraka 2
rava *ei tangata* kia apai i te aruna a te
Atua, mari ra ko te ngati Levi anake:
ko tei ikiia ïa e Iehova ei apai i te
aruna a te Atua, e ei raverave *i mua*
iaia, e tuatau ua atu. Kua akaputu- 3
putu mairā Davida ia Iseraela katoa ki
Ierusalema, e apai mai i te aruna a
Iehova ki tona vairanga, i akonoia e ia
no te reira. Kua akaputuputu mairā 4
Davida i te au tamariki a Aarona, e te
ngati Levi; To te au tamariki a Ko- 5
hata; ko Uriela ko te mataiapo ïa, e
tona ra au taeake okotai anere e rua
6 ngauru: To te au tamariki a Merari
ra; ko Asaia ïa te mataiapo, e tona ra
ai taeake e rua anere e rua ngauru:
7 To te au tamariki a Geresoma ra; ko
Ioela ïa te mataiapo, e tona ai taeake
8 okotai anere e toru ngauru: To te au
tamariki a Elizapana ra; ko Semaia
ïa te mataiapo, e tona ra ai taeake e
9 rua ïa anere: To te au tamariki a He-
berona ra; ko Eliela ïa te mataiapo, e
10 tona ra ai taeake e varu ïa ngauru: To
te au tamariki a Uziela ra; ko Amina-
daba ïa te mataiapo, e tona ra ai taeake
okotai ïa anere okotai ngauru ma rua.
11 Kua tiki aturā Davida i nga taunga ra
ia Zadoka raua ko Abiatara ra, e te au
ngati Levi, ia Uriela, ia Asaia, e ia
Ioela, ia Semaia, e ia Eliela, e ia Ami-
12 nadaba, Kua karanga atura kia ratou,
Kotou te aronga mataiapo tutara ngati
Levi: e akatapu ia kotou orai, kotou e
to kotou ai taeake ra, ka apai mai ei i
te aruna a te Atua o Iseraela a Iehova
ki *te ngai* i akonoia e au no te reira.
13 No te mea kare kotou *i apai ua mai* i
muatangana akera, i akangaa mai ei to
tatou Atua ko Iehova ia tatou nei, no
te mea kare tatou i kimi iaia mei tei
14 akakiteia maira. Kua akatapu iora te
kau taunga e te au ngati Levi ia ratou
orai, kia apai ratou i te aruna a te Atua
o Iseraela a Iehova.
15 Kua apai ua mai oki te au tamariki
a Levi i te aruna a te Atua ma nga amo
ki runga i to ratou pakuivi, i ta Mose
oki i akaue mai i te tuatua a Ie-
hova ra.
16 Kua karanga aturā Davida ki te au
mataiapo ngati Levi ra, e akono ratou
i to ratou ai taeake ei aronga imene
i te akatangi i te au mea i akatangiia
ra, kia akatangi ratou i te nabala, e te
kinura, e te sumebalo, ma te akateitei
17 i te reo ma te rekareka. Kua akataka
iora te ngati Levi ia Hemana te tamaiti
a Ioela ra; e i tona ra au taeake, ko Asa-
pha ïa te tamaiti a Berekia'; e i nga ta-
mariki a Merari to ratou au taeake, ko
18 Etana te tamaiti a Kusaia; E to ra-
tou au taeake i muri ake ia ratou, ko
Zekaria, ko Beni, e ko Iaaziela, e ko
Semiramota, e ko Iehiela, e ko Uni, *e*
ko Eliaba, e ko Benaia, e ko Maaseia,
e ko Matitia, e ko Eliphele, e ko Mike-
neia, e ko Obeda-edoma, e ko Ieiela, e
19 aronga tiaki ngutupa ïa. Te aronga
imene ra, ko Hemana, ko Asapha, e
ko Etana, ei akatangi i te sumebalo veo
20 ra; E ko Zekaria, e ko Aziela, e Semi-
ramota, e ko Iehiela, e ko Uni, e ko
Eliaba, e ko Maaseia, e ko Benaia, ei

nabala akareo vaine ta ratou; E ko 21
Matitia, e ko Eliphele, e ko Mikenia, e
ko Obeda-edoma, e ko Ieiela, e ko
Azazia, ei kinura reo akaaka ta ratou ei
arataki. Ko Kenania e kavana ngati 22
Levi, ei te tumu imene ïa, kua akakite
oki aia i te *tu* imene, no te mea kua
karape aia. E ko Berekia, e ko Elikana, 23
e tiaki ngutupa ïa no te aruna ra. E 24
ko Sebania, e ko Iehosaphata, e ko
Netaneela, e ko Amasai, e ko Zekaria,
e ko Benaia, e ko Eliezera, nga taunga
ra, ko tei akatangi i te pu na mua i te
aruna a te Atua: e ko Obeda-edoma,
e ko Iehia, e tiaki ngutupa ïa no te
aruna.
Kua aere atura oki a Davida, e te 25
aronga pakari o Iseraela, e te au ka-
pena tausani ra, e apai mai i te aruna
koreromotu a Iehova ki runga, ma te
rekareka, i roto i te are o Obeda-edoma.
E no te mea kua tupae mai te Atua i 26
te au ngati Levi ra tei apai mai i te
aruna koreromotu a Iehova ra, kua
apai ratou i nga bovi e itu, e nga rama
e itu, ei tusia. Te kakau rā Davida ki 27
te kakau orongā meitaki, e te au ngati
Levi katoa tei apai mai i taua aruna
ra, e te aronga imene, e ko Kenania,
e tumu imene ma te aronga imene:
tei runga oki ia Davida tetai ephoda
vavai ra. Kua apai maira Iseraela 28
katoa i te aruna koreromotu a Iehova
ra, ma te maeva, e ma te tangi o te
au pu tu ke ke, e ma te au sumebalo, e
kua akatangi ma te au nabala, e te au
kinura. E tae maira te aruna korero- 29
motu a Iehova ki te oire o Davida, te
akara ra te tamaine a Saula ko Mikala,
na roto i tetai māramārama, kite atura
i te ariki ra ko Davida i te ura anga e
te nanave anga *ki mua i te aruna ra:*
kua akavaavaa atura aia iaia i roto i
tona ngakau.

PENE XVI.

Ko Davida i te tuku anga mai i te salamo e akameitaki ia Iehova.

KUA apai maira ratou i te aruna 1
a te Atua, e kua tuku iora ki
rotopu i te Are i akatuia e Davida no
taua *aruna* ra: e kua apai ratou i te
au tusia karakaratio, e te au tusia au,
ki mua i te aroaro o te Atua ra. E oti 2
akera ia Davida te au tusia karakaratio,
e te au tusia au, i te apaiia, kua akaora
aia i te tangata i te ingoa o Iehova.
Kua tua iora aia ki to Iseraela ravarai, 3
ki te tane ma te vaine, i tetai manga
areto, e tetai manga puaka, e tetai
āriki *wina.*

4 Kua akataka iora aia i tetai pae
ngati Levi ei rave i te angaanga ki mua
i te aruna a Iehova, e kia tuatua, e kia
akameitaki, e kia akapaapaa i te Atua
5 no Iseraela ko Iehova: Ko Asapha tei
maata *ia ratou ra*, e ko muri ake iaia,
ko Zekaria ïa, ko Ieiela, e ko Semira-
mota, e ko Iehiela, e ko Matitia, e ko
Eliaba, e ko Benaia, e ko Obeda-edoma:
e ko Ieiela ma te au nabala e te au
kinura; karekā Asapha, kua akatangi
6 ïa i te au sumebalo ra; Ko nga tau-
nga ra ko Benaia raua ko Iahaziela, *te
mou ra ïa* i te au pu ki mua i te aruna
koreromotu a te Atua ra, kare i tuku-
moe.
7 Tei taua rā ra ta Davida tuku anga
i teianei akapaapaa anga muatangaana
ia Iehova, ki roto i te rima o Asapha e
tona ai taeake:
8 E akameitaki ia Iehova, e tautopa i
tona ingoa; e akakite i tana au ravenga
9 ki rotopu i te tangata. E imene iaia,
e imene iaia i te salamo, e tuatua i te
au angaanga taka ke ravarai nana ra.
10 E akapaapaa kotou i te ingoa tapu
nona; kia rekareka te ngakau o te aro-
11 nga i kimi ia Iehova. E kimi ia
Iehova e tona ririnui: e kimi tamou i
12 tona mata. E akamaara i tana au
angaanga taka ke tana i rave ra; i tana
ra au semeio, e te au tuatua-tau a tona
13 vaa; E te uanga o tona tavini o Ise-
raela e, e te au tamariki a Iakoba,
14 i ikiia e ia e. Koia to tatou Atua, ko
Iehova, ko tana tuatua-tau tei te pa
enua katoa ïa.
15 E akamaara rai kotou i tana korero-
motu, aua e tukumoe; te tuatua tana i
akaue maira, e tausani ua atu te uki;
16 *Te koreromotu* tana i papau kia Abera-
17 hama, e tana taputou ia Isaaka; Tana
i akatinamou kia Iakoba ei ture; *e ia*
18 Iseraela ei koreromotu mutu kore, I te
tuatua anga mai e, Ka oronga au i te
enua ra ko Kanaana noou; ei kelero
19 tuanga na kotou; Te iti ra oki kotou
kia tatau, e aronga iti rava, e te ta-
20 ngata ke ke oki, i reira. Ka riro ei
ratou mei tetai iti-tangata atu e tae ua
atura ki tetai iti-tangata, e mei tetai
basileia, e tae ua atura ki tetai papaki
21 tangata; Kare ratou i tukua e ia kia
takinga-kinoia e te tangata ra; e ui
22 ariki oki tei akoia e ia ia ratou, *Ka na
ko ei ra e*, Auraka e akatukia ua mai i
tei akatainuia e au, e taku au peroveta
auraka e takinga-kinoia.
23 E imene ia Iehova, e to te ao katoa
nei; e akakite i te ora nana i tera rā i
24 tera rā. E akakite i tona kakā ki te
au etene, te angaanga taka ke nana ki

te au tangata ravarai. E maata oki a 25
Iehova, e kia maata tona akameitaki
angaia: kia matakuia oki aia, auraka
te au atua katoa. Te au atua ravarai 26
no te au etene ra, e idolo ïa: ko Ie-
hova ra tei anga i te au rangi ra. Te 27
kakā e te akangateitei tei mua ïa i tona
mata; te ririnui e te mataora tei tona
ïa ngai.

E o atu kia Iehova, e te uanga o te 28
au tangata e, e o atu kia Iehova i te
kakā e te ririnui. E o atu kia Iehova 29
i te kakā *e tau* ki tona ra ingoa, e apai
mai i te mineka, e aere mai ki mua
iaia; e akamori ia Iehova ma te aka-
ngateitei tapu. Kia ruketekete kotou 30
ki mua iaia, e te pa enua ravarai ra:
kua akamouia oki teianei ao, kare ïa e
ngaueue. Kia mareka te au rangi ra, 31
e kia rekareka te enua; ka tuatua i
rotopu i te pa enua e, Ko Iehova te
ariki. Kia aruru te tai e tona ki katoa 32
ra; kia pereperekavana te au kainga,
e to roto katoa ra. Ei reira e pingapi- 33
ngareka'i te au rakau o te vaorakau, ki
mua i te aroaro o Iehova, te aere maira
oki aia e akava i te enua nei.

E akapaapaa ia Iehova: e meitaki 34
oki tona; e tu oki tona aroa e rimua.
Ka tuatua'i kotou e, Kia ora matou, e 35
te Atua o to matou ora, e akaputuputu
ia matou, e akaora ia matou i te au
etene, kia akameitaki matou i to ingoa
tapu ra, kia akatietie matou i te aka-
paapaa anga ia koe. Kia akameitakiia 36
te Atua o Iseraela ko Iehova e tuatau,
e tuatau ua atu. Kua tuatua maira te
tangata katoatoa, Amene, e kua aka-
paapaa ia Iehova.

Kua akanooiā Asapha ma tona au 37
taeake e ia ki mua i te aruna korero-
motu a Iehova, ei rave tamou i te anga-
anga ki mua i te aruna, i tei akonoia i
te au rā katoa ra: E ko Obeda-edoma 38
e to ratou ai taeake e ono ngauru ma
varu: ko Obeda-edoma te tamaiti a
Iedutuna raua katoa ko Hosa, ei tiaki
ngutupa ïa: Kareka ko Zadoka taunga, 39
e tona ai taeake taunga, tei mua ïa i te
sekene a Iehova, i te ngai teitei i Gi-
beona, E apai i te tusia karakaratio na 40
Iehova ki rungao i te atarau tusia ka-
rakaratio i te popongi e te aiai, kare e
tukumoe, e mei tei tataia i roto i te
ture a Iehova, tana i akaue ia Iseraela
ra; E tei reira katoā Hemana, e ko 41
Iedutuna, e tetai pae ikiia ra, i akaikiia
te ingoa, ei akameitaki ia Iehova, no te
mea e tu tona aroa e rimua: Ratou katoa 42
ko Hemana e Iedutuna ma te au pu e
te au sumebalo, e te au mea akatangi
na te Atua ra, no te aronga e akatangi
ra. E te au tamariki a Iedutuna, e
43 aronga tiaki ngutupa ïa. Aere atura
te tangata ravarai, ko te tangata ki
tona ra ngutuare: kua oki mairā Da-
vida e akaora i tona ra ngutuare.

PENE XVII.

Te akakoro rā Davida i te akatu i te are o te Atua ra: kua akatikaia te manako, kare ra e tika e nana e akatu: te meitaki i akakiteia mai no tona uanga: tana pure.

1 TE noo rā Davida i roto i tona ra
are, kua tuatua akerā Davida ki
te peroveta ra kia Natana, I na, te noo
nei au i roto i te are arezi, kareka te
aruna koreromotu a Iehova *te vai nei* i
2 roto i te paruru. Kua karanga aturā
Natana kia Davida, Ko ta to ngakau *e
manako* ra, e rave ïa; tei ia koe oki te
3 Atua. Kia tae ra ki te reira po, kua
tae maira te tuatua a te Atua kia Na-
4 tana, na ko maira, E aere, e karanga
atu ki toku tavini kia Davida, Te na ko
mairā Iehova, Auraka koe e akatu i
5 tetai are ei nooanga noku: Kare rai
oki au i noo i te are mei iaku rai i ara-
taki mai ia Iseraela, e tae rava akenei
ki teianei rā; e tika ra au i te aere anga
ki tera puakapa ki tera puakapa, ki tera
6 sekene *ki tera sekene.* I te au *ngai*
katoa ra taku i aaere ua e Iseraela
katoa ra, i tuatua ainei au ki tetai i te
aronga kavana i Iseraela, i taku i akaue
e tiaki i toku ra au tangata, i karanga
atu ainei oki au e, Eaa i kore ei kotou
7 i akatu mai i tetai are arezi noku? E
teianei, e na ko atu koe ki toku tavini
kia Davida, Te na ko mairā Iehova
Sabaota, No ko koe i te koro mamoe ra
i te rave angaia mai e au, i te aru aere
anga i te au mamoe, ei tutara no
rungao i toku ra au tangata ia Iseraela:
8 E i vaitata katoao au ia koe i toou au
aerenga katoa, e kua tipu keia e au to
au enemi katoa i mua ia koe; e kua
akariro oki au i toou ra ingoa kia aite
ki te ingoa o te aronga mamaata i to
9 enua nei. Ka akono oki au i tetai
ngai no toku ra au tangata no Ise-
raela, e naku ratou e tanu, e ka noo
ratou i to ratou ngai tikai, kare oki e
akaumu keia, kare oki te tamariki
kikino e taeko akaou mai mei tei mua-
10 tangana ra, Mei te tuatau mairai i
akono ei au i te aronga akava no rungao
i toku au tangata ia Iseraela; ka vi
oki to au enemi katoa iaku. Te aka-
kite nei rai oki au ia koe, e na Iehova e
11 patu i toou na are. Kia ope oki toou
ra au rā, kia riro koe ki o toou ra ai

metua, ka akatu au i toou ra uanga i
muri ake ia koe, tetai tamaiti naau na;
e naku e akamou i tona au. Nana e 12
akatu i tetai are noku, e naku e akati-
namou i tona terono e tuatau ua atu.
Ei metua au nona, e ei tamaiti aia 13
naku: kare oki toku aroa e kiritiia mai
iaia, mei iaku i kiriti i tei mua ia koe
ra: Ka akatinamou ra au iaia ki roto i 14
toku are nei, e i roto i toku basileia, e
tuatau ua atu: ka akatinamouia oki
tona terono e tuatau ua atu.
Ko teia katoa nei au tuatua, e teia 15
katoa nei orama, ko ta Natana ïa i tua-
tua kia Davida.
Aere atura te ariki ra ko Davida ki 16
roto, e kua noo ki mua ia Iehova, e kua
tuatua akera, Koai au nei, e te Atua e
Iehova e! eaa oki toku nei ngutuare i
arataki mai ei koe iaku e teia noa'i?
E mei te mea oki, e iti rai te reira ia 17
koe, e te Atua e, kua tuatua mairai
koe i te are o to tavini e a muri roa
atu, e kua akonoia au e koe mei te mea
e tangata maata, e te Atua e Iehova e.
Eaa atu rai ta Davida *tuatua* kia koe, 18
i tenana akangateitei *i o maiia* mai ki
to tavini nei? kua kite oki koe i to
tavini nei. E Iehova e, no toou ra 19
tavini, e no toou orai ngakau, i rave ei
koe i teianei mea mamaata, i te akakite
anga mai i taua au mea mamaata katoa
nei. E Iehova e, kare oou e aite, kare 20
atu oki e Atua ko koe anake ra, ta
matou uaorai i rongo i to matou ta-
ringa. Koai oki ïa enua i te ao nei, 21
e tau ki toou na au tangata kia Ise-
raela, tei tikiia e te Atua, ei akaora ei
tangata nona uaorai, kia kitea toou
ingoa maata e te matakuia, i te tuaru
anga atu i te pa enua ki mua i te aro-
aro o toou ra au tangata, i akaoraia e
koe i Aiphiti ra? Kua akariro oki 22
koe i toou ra au tangata ia Iseraela ei
tangata noou orai e tuatau ua atu; e
kua riro oki koe, e Iehova, ei Atua no ra-
tou. E teianei, e Iehova, kia akatinamou- 23
ia rai te tuatua taau i tuatua io nei ki to
tavini nei, e tona ra ngutuare, e tuatau
ua atu, e rave oki i taau i tuatua io nei.
Kia akatinamouia, e kia akamaataia 24
toou ingoa e tuatau ua atu, kia tuatuaia
e, Ko Iehova Sabaota, ko te Atua ïa no
Iseraela, te Atua ïa no Iseraela: e kia
akatinamouia te ngutuare o to tavini o
Davida ki mua ia koe na. Kua aka- 25
kite mai oki koe, e taku Atua, ki to
tavini nei, e naau e patu i te are nona;
i maroiroi ei oki to tavini i te pure ki
mua ia koe. E teianei, e Iehova, ko 26
koe anake te Atua, e kua akakite mai
koe i taua tuatua meitaki nei ki to
27 tavini: E teianei, kia tika ia koe ra, e
akameitaki mai i te are o to tavini nei,
kia vai marie rai ki mua ia koe e tuatau
ua atu; kua akameitaki oki koe, e
Iehova, e ka meitaki rai e tuatau ua
atu.

PENE XVIII.

Te Philiseti e te ngati Moabi i te eke anga ia Davida ra: taia oki a Hadadezera e to Arama: kua tono mai a Tou i tana tamaiti ma te apinga: te au apinga i rauka ia Davida kua akatakaia e ia na Iehova.

1 E I MURI ake i te reira, ta iorā
Davida i te Philiseti, vi atura ra-
tou: riro maira Gata e to reira au vila
i roto i te rima o te Philiseti.
2 E kua ta iora aia ia Moabi; riro
maira to Moabi ei aronga tavini no
Davida, *e* kua tari maira i te taūnga.
3 Kua ta iorā Davida i te ariki o Zoba
ko Hadadezera e tae ua atu ki Hamata,
iaia i aere e akamou i tona au i te pae
4 vai ra ko Eupharate. Rauka iora ia
Davida te au kariota iaia okotai tausani,
e te au tangata akaoro ipo ra e itu tau-
sani, e te au tangata aere ua okotai takau
ïa tausani; e kua tipu iorā Davida i te ua-
ua-vaevae o te au *ipo* kariota ra, i vaooia
ra tei tau i te au kariota okotai anere.
5 E kia aere mai to Arama i Damaseko
e tauturu ia Hadadezera i te ariki o
Zoba, taia iora e Davida to Arama ra,
okotai takau e rua ara i te tausani i te
6 tangata. Kua tuku iorā Davida *i te
au tiaki* i Arama i Damaseko; riro
atura to Arama ei tavini no Davida, *e*
kua apai mai i te taūnga. Kua ora
iorā Davida ia Iehova i te au aerenga
7 katoa nona ra. Kua rave akerā Da-
vida i te au paruru auro i runga i te au
tavini o Hadadezera, e kua apai maira
8 ki Ierusalema. E kua rave maira oki
a Davida i te veo maata no ko no Tiba-
hata, e no Kuna, no nga oire o Hada-
dezera, tei raveia e Solomona ei kiura
veo, e nga pou, e te au āriki veo ra.
9 Kite akera te ariki o Hamata ko
Tou e, kua taia e Davida te nuku katoa
10 o te ariki o Zoba ko Hadadezera; Kua
tono maira i tana tamaiti ko Hadorama
ki te ariki ra kia Davida, e aroa atu iaia,
e akaora oki iaia, no te mea kua tamaki
aia ia Hadadezera, e kua ta iaia; te
tamaki ra oki a Hadadezera ia Tou.
Kua apai mairā Hadorama i te au
āriki auro katoa ma te ario, e te veo.
11 Kua akatakaia te reira e Davida na
Iehova, e te ario, e te auro, i raveia
mai no te pa enua *ke* ra; no Edoma, e

no Moabi, e no ko i te tamariki a
Amona, e no ko i te Philiseti ra, e no
ko ia Amaleka.
Ta iora oki a Abisai te tamaiti a 12
Zeruia i to Edoma i te o tai ra, okotai
ngauru ma varu i te tausani. Kua 13
tuku iora aia i te aronga tiaki i
Edoma; e kua riro maira to Edoma
katoatoa ei tavini no Davida. Kua ora
iorā Davida ia Iehova i te au aerenga
katoa nona ra.
Riro maira te au ia Davida i runga 14
ia Iseraela katoatoa ra, e kua rave aia i
te tuatua-tau e te tuatua-tika i tona
katoa ra au tangata. E te tamaiti a 15
Zeruia ra ko Ioaba, tei runga ïa i te
nuku ra; e te tamaiti a Ahiluda ko
Iehosaphata, ko te akairo tuatua ïa;
E te tamaiti a Ahituba ko Zadoka, e 16
te tamaiti a Abiatara ko Abimeleka, ko
nga taunga ïa, e ko Savasa te tata
tuatua; E te tamaiti a Iehoiada ko 17
Benaia, tei runga ïa i te Kereti, e te
Peleti; e nga tamariki a Davida ko
tei maata ïa, *e noo* i vaitata i te ari-
ki ra.

PENE XIX.

Te au karere a Davida i tonokia e aka-papa i te manava o Hanuna ra: takinga-kinoia ratou; tupu atura te tamaki.

E MURI akera i te reira, mate iora 1
te ariki o te tamariki a Amona ko
Nahasa, tupauia akera aia i te au e
tana tamaiti ra. Kua tuatua akerā 2
Davida, E takinga-meitaki atu au ia
Hanuna te tamaiti a Nahasa, no te mea
kua takinga-meitaki tona metua iaku.
Kua tono aturā Davida i te au karere
ei akapumaana iaia, i tona metua ra.
E kua tae atura nga tavini o Davida ki
te enua o te tamariki a Amona, kia
Hanuna ra, ei akapumaana iaia ra. Kua 3
tuatua maira te au kavana o te tama-
riki a Amona kia Hanuna, Te akanga-
teitei nei ainā Davida i to metua tane
i taau na akara anga, koia i tono mai i
te akapumaana ia koe na? kare aina i te
tere tutaka to taua au tavini nona nei,
e kimi aere oki, e kia uritumuia te enua
nei? Kua rave akerā Hanuna i aua 4
nga tavini o Davida ra, kua varu iora i
te tanga, kua kokoti iora oki i o ratou
kakau i rotopu i te ūā, e kua tuku atura
kia aere ana. Kua aere iora *etai* kua 5
akakite atura kia Davida *i tei raveia* ki
nga tangata ra; kua tono atura aia
i te karere e aravei ia ratou; kua
maata rava oki te akama o aua nga
tangata ra: e kua karanga atura te
ariki, Ka noo i Ieriko na, e kia tupu to
kotou kumikumi, ka oki mai ei.
6 Te kite ra te tamariki a Amona e
kua kino ratou ia Davida; kua akau
akerā Hanuna e te tamariki a Amona i
te au taleni ario okotai tausani, ei ou i
te kariota e te aronga akaoro ipo no
Mesopotamia, e to Arama-maaka, e to
7 Zoba. Kua ou atura ratou i te au
tangata akaoro ipo ra e toru ngauru
ma rua i te tausani, e te ariki o
Maaka, e tona ra au tangata, ko tei
aere mai, e kua patia *i te puakapa* ki
mua ia Medeba. Kua akaputuputu
katoa te tamariki a Amona mei roto
mai i te au oire, e aere mai ki te ta-
8 maki. E kite akerā Davida *i te reira*,
kua tono atura aia ia Ioaba e te nuku
9 tangata toa ravarai ra. Kua aere maira
te tamariki a Amona ki vao, kua aka-
mou iora i te tamaki ki mua i te ngu-
tupa i te oire; kareka te au ariki ra
ko tei aere katoa mai, tei roto ïa i te
kainga ko ratou anake ra.
10 Kia akara akerā Ioaba e kua mou te
tamaki ki mua e ki muri, kua iki iora
aia i te aronga memeitaki i Iseraela ra,
e kua akamou i te tamaki i to Arama.
11 E te toenga o te tangata ra, kua tuku
akera ïa ki raro ake i tona taeake ia
Abisai: e na ratou i akamou ei tamaki
12 i te tamariki a Amona. E kua tuatua
akera aia, I maroiroi to Arama iaku, e
tupae mai koe iaku; i maroiroi ra te
tamariki a Amona ia koe, naku koe e
13 tupae atu. E akamaroiroi, e akaketa-
keta tatou no to tatou nei au tangata, e
te au oire o to tatou Atua; e na Ie-
14 hova e rave i tei meitaki iaia ra. Kua
akavaitata iorā Ioaba e te au tangata i
ona e tamaki i to Arama ra; ati atura
15 ratou na mua iaia. Te akara maira te
tamariki a Amona e te ati ra to Arama,
kua ati katoa oki ratou i mua i te aro-
aro o tona taeake o Abisai, e kua tomo
ki roto i te oire. Kua oki mairā Ioaba
ki Ierusalema.
16 E kite akera to Arama e kua taia
ratou i mua ia Iseraela, kua tono akera
i te au karere e kua arataki maira i to
Arama i tetai pae vai ra: e ko Sopaka
te kapena no te nuku o Hadadezera,
17 tei na mua ia ratou. E kia akakiteia
akerā Davida, kua akaputuputu maira
aia ia Iseraela ravarai ra, e kua aere iora
aia ki tetai pae Ioridana, e tae atura ki
runga ia ratou, e kua akamou iora *i te*
tamaki ia ratou. E akamou akerā
Davida i taua tamaki ra i to Arama ra,
18 kua tamaki maira ratou iaia. Ati
atura ra to Arama i mua ia Iseraela,
pou iora te au kariota o Arama e itu

anere ia Davida, e a oki ngauru i te
tausani i te tangata aere ua; ta rava
atura oki ia Sopaka kapena o te nuku
ra. Kite akera te au tavini o Hada- 19
dezera e, kua taia ratou i mua ia Ise-
raela, kua akamoeau akera ratou ia
Davida, e kua riro atura ei tavini
nona; kare akera i tika i to Arama
i te tauturu akaou i te tamariki a
Amona.

PENE XX.

Ko Raba i te tamaki angaia e Ioaba, e te au tangata roa i te ta rava angaia e te au tavini no Davida.

EOPE akera te mataiti, tae akera 1
ki te tuatau i aere ei te au ariki *ki
te tamaki*, kua arataki aturā Ioaba i te
nuku maata ririnui, taitaipakoko iora
i te enua o te tamariki a Amona, e kua
aere atura e kua tamaki ia Raba. Noo
iorā Davida i Ierusalema. Ta aturā
Ioaba ia Raba, tairipoti rava akera ïa.
Kua rave aturā Davida i te korona o 2
to ratou ariki i runga i tona mimiti,
kite akeraia e, okotai taleni auro i te
teiaa; e te au toka memeitaki i roto ra;
tukuia iora ki runga i te mimiti o
Davida: e mangauni oki te apinga no
roto i taua oire ra te apai angaia mai.
E kua arataki maira aia i te au tangata 3
i roto ra ki vao, e kua tuku atura ki
te keke, e te harese auri, e te tapae.
Kua perā Davida ki te au oire katoa o
te tamariki a Amona. Kua oki mairā
Davida e te tangata katoa ki Ierusa-
lema.
E muri akera, kua tupu iora te ta- 4
maki i Gezera i te Philiseti ra; mate
iorā Sapha ia Sibehai i Husa, e ngati
Rephai: vi iora ratou.
Kua tupu iora oki te tamaki i te 5
Philiseti rai; kua ta iorā Elihanana te
tamaiti a Iaira ia Lahimi, e taeake ïa no
Golia i Gata ra, e tau tana korare ki
te rakau maata a te raranga kakau.
E kua tupu akaou rai te tamaki i 6
Gata, tei reira tetai tangata roa, okotai
takau ma a maikao, taki ono *i te rima
okotai*, taki ono oki *i te vaevae okotai*,
e ngati Rephai katoa oki aia. E kia 7
akakino maira aia ia Iseraela, mate
iora aia ia Ionatana te tamaiti a Simea,
e taeake no Davida. Ko eianei puke 8
tangata ta taua ngati Rephai i anau i
Gata ra; e kua mate i te rima o Da-
vida, e te rima o tona au tavini ra.

PENE XXI.

Te ara a Davida i te tatau anga i te au tangata ra: te utunga i tukuia mai ki runga i te enua: kia tataraara aia i moki ei te maki-mate: kua akatuia tetai atarau na Iehova ki runga i te alona a Arauna.

1 KUA tu maira tetai enemi o Ise-
raela, kua akakoko ia Davida
2 kia tatau aia ia Iseraela. Kua karanga
aturā Davida kia Ioaba e te aronga
mamaata i taua iti-tangata ra, E aere
e tatau ia Iseraela, mei Bere-seba e tae
ua atu ki Dana; ka apai mai ei i taua
tatau ra ki ku nei kiaku nei, kia kite
3 au. Kua tuatua mairā Ioaba, Kia aka-
maata mai a Iehova i tona iti-tangata
e kia riro tetai ei anere: e taku pu e te
ariki, kare ainei ratou i te tavini anake
no taku pu? eaa oki taku pu i anoano
ei i te reira? eaa oki aia i anoano ei i
te akatupu i te ara ia Iseraela nei?
4 Tupu atura ra ta te ariki ra tuatua,
kare ta Ioaba. Riro aturā Ioaba e
pini ua ake Iseraela katoa, e kua oki
maira ki Ierusalema.
5 Kua tuku mairā Ioaba i te rainga o
taua au tangata i tatauia ra kia Davida.
To Iseraela katoatoa ra okotai tausani
ïa i te tausani anga, e okotai anere oki
i te tausani, e koke te taoonga: to Iuda
ra e a ïa anere anga *i te tausani* e itu
oki ngauru tausani ara, e koke te tao-
6 onga. Kare ra Levi e Beniamina i
tatauia i o ratou ra: e *tuatua* viivii ia
Ioaba ta te ariki i akaue maira.
7 Mainaina akera oki te Atua i taua
8 mea ra; i ta ai aia ia Iseraela. Kua
karanga aturā Davida ki te Atua, Kua
ara rava au, ko au i akapera: e teianei,
teia taku tuatua kia koe, e akakore
mai koe i te ara a to tavini nei; e
ravenga neneva oki taku i rave io nei.
9 Kua tuatua mairā Iehova ki te aka-
ra a Davida kia Gada, na ko maira,
10 E aere, e karanga atu kia Davida, e
na ko atu, Te na ko mairā Iehova, E
toru eia puke mea taku e akakite atu
kia koe: ko tetai taau e rave kia aka-
11 pera atu au kia koe. Kua aere mairā
Gada kia Davida, e kua tuatua maira
kiaia, Te na ko mairā Iehova, E rave
12 ana koe, I te onge e kia toru ake ma-
taiti; e kare ra, kia eke koe ki mua i
te aroaro o to au enemi e kia toru ma-
rama to aru angaia e te koke a to au
enemi; e kare ïa, i te koke a Iehova
ra, i te maki ki runga i te enua nei, e
te Angela a Iehova i te ta aere anga e
pini ua ake te au tapere katoa o Ise-

raela nei. E teianei, e akamaara ana
i taku ra tuatua kia akaoki atu au ki tei
tono mai iaku nei. Kua karanga atu- 13
rā Davida kia Gada, E iroiro ngata
maata toku; e teianei ei te rima o Ie-
hova au; te maata nei tona aroa; au-
raka ra au ei te rima o te tangata nei.
Kua tuku mairā Iehova i te maki- 14
mate ki runga ia Iseraela; pou iora to
Iseraela i te mate e itu ngauru i te tau-
sani. Kua tono akera te Atua i tetai 15
angela ki Ierusalema, kia pou iaia ra;
te akapou ra oki aia, kua akara mairā
Iehova, e kua tataraara i taua kino ra,
e kua tuatua maira ki te angela i aka-
pou ra, Kua oti ua, e tāpu ana i to
rima i tenana. Te tu ua ra te Angela a
Iehova i vaitata i te alona a Arauna,
ngati Iebusi ra. Kua nānā akera to 16
Davida mata ki runga, kite akera i te
Angela a Iehova i te tu ua anga *i te va*
i rotopu i te rangi e te enua, ma te
koke i te rima kua unuiia, te aka-
tikaia ra ki runga ia Ierusalema. Kua
tipapa iorā Davida ki raro te mata, e
te aronga pakari katoa, ma te kakau
paoa. Kua karanga aturā Davida ki 17
te Atua, Kare ainei ko au tei akaue i
te au tangata nei kia tatauia? ko au
tei araia e tei rave rai i te kino nei;
kareka i teia au mamoe ra, i aa ua ana
ratou? ei runga iaku nei to rima, e
taku Atua e Iehova, vaoo ei, e ei ru-
nga katoa i te ngutuare o toku metua,
ko taku ïa tuatua kia koe: auraka ra
ei runga i to iti-tangata nei e kia mate
ratou ra.
Kua akaue maira te Angela a Iehova 18
ia Gada kia tuatua aia kia Davida e, e
aere a Davida ki runga ka akatu ei i
tetai atarau na Iehova, i roto i te alona
a Arauna ngati Iebusi ra. Aere aturā 19
Davida i taua tuatua a Gada ra, i tua-
tuaia mai e ia i te ingoa o Iehova.
Kua ariu mairā Arauna, kite maira i 20
te Angela: pipini iora aia e nga tama-
riki katoa toko a ana ra. Te pāpā rā
Arauna i te sitona. Te aere aturā Da- 21
vida kia Arauna, kua akara mairā
Arauna kite maira ia Davida, e kua aere
maira aia mei roto mai i taua alona ra,
e kua tupou maira kia Davida i raro te
mata i te one ra. Kua karanga aturā 22
Davida kia Arauna, E o mai koe i te alo-
na nei kiaku, ei te oko tikai taau ïa e o
mai kiaku, kia akatu au i tetai atarau
ki rungao na Iehova; kia moki te
maki-mate i te tangata nei. Kua tua- 23
tua mairā Arauna kia Davida, E rave
ua atu noou, ka rave ei koe, e taku
pu e te ariki, i tei tau meitaki ki ona
mata ra. I na, kua oronga atu au i te
au bovi ei tusia karakaratio, e te au
pāpā ra ei vaie, e te sitona ei mine-
ka; taua au mea katoa ra taku e oro-
24 nga atu *naau*. Kua karanga atura te
ariki ra ko Davida kia Arauna, Aura-
ka; ei oko tikai ra taku e oronga atu:
kare oki au e rave i taau ra na Iehova,
kare oki au e apai i te au tusia kara-
25 karatio oko kore. Kua oronga aturā
Davida kia Arauna ei oko i taua ngai
ra, e ono anere sekela auro i te teiaa
26 tikai ra. Kua akatu akerā Davida i
tetai atarau na Iehova i reira, e kua
apai i te au tusia karakaratio, e te au
tusia au, e kua tautopa atura ia Ie-
hova; e kua iō maira aia iaia i te ai
no te rangi mai ki rungao i taua ata-
27 rau tusia karakaratio ra. Kua akaue
mairā Iehova i te angela ra; e kua
momono akera aia i tana koke ki roto
i te vaî.
28 I taua tuatau ra, kite akerā Davida
e kua îō mai a Iehova iaia i roto i te
alona a Arauna ngati Iebusi ra, kua
29 apai atura aia i te tusia i reira. Te
sekene oki a Iehova, i angaia e Mose i
te medebara, e te atarau tusia kara-
karatio, tei te ngai teitei ïa i Gibeona
30 i taua tuatau ra. Kare akerai i tika ia
Davida kia aere ki mua i te reira, ka ui
ei ki te Atua: kua mataku oki aia i te
koke a te Angela a Iehova.

PENE XXII.

Ko Davida i te akateateamamao anga i te Iero e akatu.

1 KUA tuatua akerā Davida, Teia te
are o te Atua ra ko Iehova, teia
oki te atarau tusia karakaratio na Ise-
raela.
2 Kua akaue aturā Davida e akaputu-
putu mai i te aronga tangata ke i te
enua ra i Iseraela; e kua tono akera
aia i te tarai toka, ei tarai i te toka ei
3 patu i te are o te Atua ra. Kua ako-
nokono iorā Davida i te auri e ma-
nganui ei nairo no te au'pa i te au
ngutupa, e no te topirianga; e te veo e
4 manganui kare i aiteia; E te arezi
kare e ope kia tatau: to Sidona oki e
to Turia te apai mai i te arezi e manga-
5 nui kia Davida. Te tuatua ra oki a
Davida, Ko taku tamaiti nei ko Solo-
mona, *te vai* ou nei *aia* e te pakari
kore, e te are te ka akatuia nei no Ie-
hova, *ka riro ïa* ei maata, ei teitei, ei
rongonui, e ei kakā, e pini ua ake te pa
enua katoa nei: e teianei ka kopî oki
au i te apinga no te reira. Kua kopî
atura oki a Davida i te apinga maata ka
mate atu ei ra.

Kua tiki atura aia i tana tamaiti ia 6
Solomona i reira, kua ikuiku atura
iaia e akatu i tetai are no te Atua o
Iseraela no Iehova. Kua karanga 7
aturā Davida kia Solomona, E taku
tamaiti, ko au nei rai, ko roto oki i
toku ngakau e akatu i tetai are no te
ingoa o taku Atua no Iehova: Kua 8
tae maira ra te tuatua a Iehova kiaku
nei, na ko maira, E toto maata tei
maringi ia koe, e tamaki maata taau:
auraka koe e akatu i te are no toku
nei ingoa, no te mea e toto maata tei
maringi ia koe ki mua i toku mata ki
runga i te enua nei. I na, ka anau 9
mai tetai tamaiti naau, ka riro aia ei
tangata noo ua; naku oki e oronga i te
au nona e pini ua ake i tona katoa ra
au enemi: ka riro oki tona ingoa i te
tapaia ia Solomona, naku oki e oronga
mai i te au; e te noo ua ia Iseraela i
tona ra au rā. Nana e akatu mai i te- 10
tai are no toku nei ingoa; ei tamaiti
aia naku, ei metua oki au nona; e ka
akatinamou oki au i te terono a tona ra
au ki runga ia Iseraela e tuatau ua atu.
E tenana, e taku tamaiti, ei vaitatā Ie- 11
hova ia koe; kia manuia taau, e e akatu
i te are o to Atua o Iehova, tana oki i
tuatua maira ia koe ra. Kia oronga 12
mairā Iehova i te pakari e te kite kia
koe, e kia ikuiku mai aia ia koe ia
Iseraela, kia akono koe i te ture a to
Atua ra a Iehova. Ei reira e manuia 13
mai ei taau, kia akono tikai koe i te au
akonoanga, e te au tuatua-tau, ta Ie-
hova i ikuiku ia Mose ra ia Iseraela; e
kaumaiti, e akamaroiroi; auraka e ma-
taku, auraka e tumatetenga. I na, i teia- 14
nei, i toku tumatetenga anga ra kua kopî
au *i te apinga* no te are o Iehova, okotai
anere anga i te tausani i te taleni auro,
okotai oki tausani anga i te tausani i te
taleni ario; e te veo e te auri kare ïa e
aite; kua maata rava oki: e te rakau
katoa, e te toka, tei kopîia e au; e
naau e akarava atu i te reira. E te 15
aronga taunga oki e manganui, tena ia
koe ra; i te aronga kite i te tarai
toka e te rakau; e te aronga karape
oki no te au angaanga katoa ra. Tena 16
te auro, te ario, e te veo, e te auri, kare
e tika kia tatau. Ka tu, ka rave, e ei
vaitata katoao a Iehova ia koe.

Kua akaue katoa akerā Davida i te 17
au mataiapo ravarai i Iseraela ra, kia
tauturu mai i tana tamaiti ia Solomona,
na ko maira, Kare ainei tei vaitata 18
katoa to kotou Atua ra ko Iehova ia
kotou? *kare* ainei aia i oronga mai oki
i te au kia kotou e pini ua ake? kua
oronga mai oki aia i to te enua nei ki
roto i toku nei rima; e kua vi te enua
ki mua i te aroaro o Iehova, e ki mua
19 i tona nei iti-tangata. E tenana, e aka-
mou ana i to kotou ngakau e to kotou
vaerua, ei te kimi i to kotou Atua ra ia
Iehova; ka tu i tenana, ka rave kotou
i te ngai-tapu a te Atua ra a Iehova,
kia apaiia mai te aruna koreromotu a
Iehova, e te au āriki *katoa* i akatapuia
na te Atua ra, ki roto i te are, te ka
akatuia no te ingoa o Iehova.

PENE XXIII.

Ko Solomona i te ariki anga, e te tatau i te ngati Levi ra.

1 E RUAINE akerā Davida, e kua
ope ona au rā, kua akaariki aia i
tana tamaiti ia Solomona ki rungao ia
Iseraela.
2 Kua akaputuputu maira aia i te ui
ariki katoa o Iseraela, e te kau taunga,
3 e te au ngati Levi. I tatauia oki te
ngati Levi na tei tae ki te toru ngauru
o te mataiti e runga atu; e te rainga o
to ratou katu, i *te tatau* taki tai anga,
e toru ïa ngauru e varu ara i te
4 tausani. E tai takau ma a i te tausani
no roto i taua aronga ra, ei runga ïa i
te angaanga i te are o Iehova; ko e ono
ra tausani ei aronga rangatira ïa, e ei
5 akava; Ko e a ra tausani ei tiaki ngu-
tupa ïa; ko e a oki tausani ei akamei-
taki ïa ia Iehova i te au taoonga i
angaia e au ei akameitaki.
6 Kua tua pupu iorā Davida ia ratou i
roto i te au tamariki a Levi ra: ko
Geresona, *e* ko Kohata, e ko Merari.
7 To te ngati Geresona; ko Laadana ïa, e
8 ko Simei. Nga tamariki a Laadana;
ko tei maata ko Iehiela ïa, e ko Zetama,
9 e ko Ioela, toko toru. Nga tamariki a
Simei; ko Selomita, e ko Haziela, e
ko Harana, toko toru. Ko nga ranga-
10 tira metua ïa i o Laadana. Nga ta-
mariki oki a Simei; ko Iahata ïa, ko
Zina, e ko Ieusa, e ko Beria. Ko nga
11 tamariki ïa na Simei toko a. Ko
Iahata tei maata, e ko Ziza i muri ake:
ko Ieusa ra e ko Beria, kare e maata
ta raua puke tamariki; okotai oki o
raua ngutuare metua te tatau anga.
12 Ko nga tamariki a Kohata ra; ko
Amerama ïa, ko Izahara, ko Heberona,
13 e ko Uziela, toko a. Ko nga tamariki a
Amerama; ko Aarona, e ko Mose; e
kua akatakaiā Aarona kia akatapu aia
i te au mea tapu rava ra, koia e tana au
tamariki e tuatau ua atu, ei tutungi
i te tumiama i mua i te aroaro o Iehova,
ei rave i te taoonga iaia, e ei akaora *i te
tangata* i tona ra ingoa, e tuatau ua atu.

Karekā Mose te tangata o te Atua ra, 14
no te kopu o Levi ana puke tamariki i
te tatau. Nga tamariki a Mose ra; ko 15
Geresoma ïa, e ko Eliezera. To te au 16
tamariki a Geresoma; ko Sebuela tei
maata. Nga tamariki a Eliezera; ko 17
Rehabia tei maata. Kare atu a Eliezera
e tamariki, kareka te au tamariki a
Rehabia, e manganui ïa. To te au 18
tamariki a Izahara; ko Selomiti tei
maata. To te au tamariki a Heberona; 19
ko Ieria tei maata, ko Amaria te toko
rua, ko Iahaziela te toko toru, e ko
Iekameama te toko a. To te au tama- 20
riki a Uziela; ko Mika tei maata, e ko
Iesia te toko rua.

Ko nga tamariki a Merari; ko Mahali 21
e ko Musi. Ta Mahali puke tamariki;
ko Eleazara e ko Kisa. Mate atura 22
oki a Eleazara, kare ana tamariki tama-
roa, e tamaine ra: raveia iora ratou e to
ratou au taeake e te au tamariki a Kisa.
Nga tamariki a Musi ra; ko Mahali ïa, 23
e ko Edera, e ko Ieremota, toko toru.

Ko nga tamariki ïa a Levi i te ngu- 24
tuare o to ratou ai metua; e aronga
mataiapo tutara, i tatauia to ratou ingoa
i to ratou upoko, ko tei tae ki te mataiti
tai takau ra e ko runga atu, ko tei rave
i te peu i te taoonga i te are o Iehova.
Kua tuatua akera oki a Davida, Kua 25
oronga mai oki te Atua o Iseraela ko
Iehova i te au ki tona iti-tangata, e ka
noo ïa ratou i Ierusalema e tuatau ua
atu: Kare oki te ngati Levi e apai 26
akaou i te sekene e to reira au kapu
katoa, i te peu no te reira. E teianei, i 27
te ikuiku openga a Davida ra, ko te
ngati Levi, ko tei tae ki te mataiti tai
takau, tei tatauia, e ko runga atu: No 28
te mea, ko to ratou turanga tei te rima
ïa o te au tamariki a Aarona i te rave
anga i te taoonga i roto i te are o Iehova;
ei runga i te au kezere, e te au pia, e
kia tamā oki i te au mea tapu katoa, e e
rave oki i te angaanga i te are o te Atua
ra; E *akanoonoo* oki i te areto o te aroaro 29
ra, ei *kimi* oki i te faraoa pueu no te
mineka, e no te kai rikiriki akaopue
kore, ko tei *tunu* auri *uaia*, e tei farai
paniia; e te akono tikai i te tu e te
maata i te arite anga; E kia tu oki i te 30
au popongi katoa, e te au aiai katoa, e
akameitaki e e akapaapaa ia Iehova;
E kia apai ma te tukumoe kore, ki 31
mua i te aroaro o Iehova, i te au tusia
karakaratio katoa na Iehova, i te au
sabati, te au marama ou, e te au oroa
akonoia ra, te tatau anga e tau i tei
akaueia kia ratou ra: E kia akono ra- 32
tou i tei ikuikuia i te Are uipānga, e
tei ikuikuia i te ngai-tapu, e te ikuiku
oki i te au taeake no ratou i te au ta-
mariki a Aarona, i te rave anga i te
taoonga i te are o Iehova.

PENE XXIV.

*Te au tamariki a Aarona tua kele-
roia ra.*

1 TEIA te akataka anga i te au tama-
riki a Aarona. Ko ta Aarona au
tamariki, ko Nadaba ïa, e ko Abihu, e
2 ko Eleazara, e ko Itamara. Mate iorā
Nadaba raua ko Abihu te ora ra te
metua, e kare a raua tamariki: kua
rave iorā Eleazara raua ko Itamara i
3 te taoonga taunga ra. Kua tua marie
iora oki a Davida ia raua, ko Zadoka no
te au tamariki a Eleazara, e ko Ahime-
leka no te au tamariki a Itamara ra, ta
4 raua ïa taoonga ka rave ei raua ra. No
te mea ra kua rai te aronga mataiapo
tei kitea i roto i te au tamariki a Elea-
zara i te au tamariki a Itamara, e *aka-
peraia* i te tuanga: to te au tamariki
a Eleazara okotai ngauru ma ono aro-
nga mataiapo i te are o *to ratou ai*
metua, e to te au tamariki a Itamara e
varu ïa i te ngutuare o to ratou ai me-
5 tua. Tua keleroia iora ratou tetai e
tetai; e aronga kavana no te ngai-tapu,
e te aronga kavana *no te are* o te Atua
ra, no te au tamariki ïa a Eleazara, e
no te au tamariki katoa a Itamara ra.
6 E na Semaia te tamaiti a Netaneela
tata tuatua, ngati Levi ra, i tata ia
ratou i mua i te aroaro o te ariki, e te
ui ariki *katoa*, e ia Zadoka taunga, e
ko Ahimeleka te tamaiti a Abiatara, e
te au mataiapo tutara o te kau taunga
e te ngati Levi: *okotai* ngutuare ma-
taiapo i tataia no Itamara, okotai i to
Eleazara.
7 Rauka maira te kelero mua ia Ieoia-
8 riba, te rua ia Iedaia, Te toru ra ia
9 Harima, te a ra ia Seorima, Te rima
ra ia Malakia, te ono ra ia Miamina,
10 Te itu ra ia Koza, te varu ra ia Abia,
11 Te iva ra ia Iesua, te ngauru ra ia Se-
12 kania, Te ngauru ma tai ra ia Eliasiba,
13 te ngauru ma rua ra ia Iakima, Te
ngauru ma toru ra ia Hupa, te ngauru
14 ma a ra ia Iesebeaba, Te ngauru ma
rima ra ia Bilega, te ngauru ma ono
15 ra ia Imera, Te ngauru ma itu ra ia
Hezira, te ngauru ma varu ra ia
16 Aphese, Te ngauru ma iva ra ia Pe-
tahia, te tai takau ra ia Iehezekela,
17 Te tai takau ma tai ra ia Iakina, te tai
18 takau ma rua ra ia Gamula, Te tai
takau ma toru ra ia Delaia, te tai takau
19 ma a ra ia Maazia. Ko te au pupu
teia i ta ratou akono anga ka aere ei i

te are o Iehova, ko tei tau ïa ia ratou ia
Aarona i to ratou metua, ta te Atua no
Iseraela ta Iehova i akaue mai kiaia ra.
E te toenga o nga tamariki a Levi 20
ko teia ïa: Ko te tamariki a Amerama;
ko Subaela ïa: *e* te tamariki a Subaela
ra; ko Iehedeia. *E ta Itamara ra;* 21
ko Rehabia: to te tamariki a Rehabia
ra; ko Isia tei maata. Ko ta Izara; 22
ko Selomota ïa: to te tamariki a Selo-
mota ra; ko Iahata ïa. Ko nga tama- 23
riki a *Heberona ra;* ko Ieria *te tama
mua*, ko Amaria te toko rua, ko Ia-
haziela te toko toru, ko Iekameama te
toko a. Ko nga tamariki a Uziela ra; 24
ko Mika ïa: to te tamariki a Mika ra;
ko Samira. Ko te taeake o Mika ra, 25
ko Isia ïa: to te tamariki a Isia ra; ko
Zekaria ïa. Ko nga tamariki a Merari 26
ra; ko Mahali ïa, e ko Musi: ko nga
tamariki a Iaazia; ko Beno. Ko nga 27
tamariki a Merari ia Iaazia ra; ko
Beno ïa, e ko Sohama, e ko Zakura, e
ko Iberi. Ko ta Mahali ra; ko Elea- 28
zara ïa, kare ra ana e tamariki. *E* ko 29
Kisa: ko te tamaiti a Kisa ra; ko Iera-
meela. Ko nga tamariki katoa a Musi 30
ra; ko Mahali, e ko Edera, e ko Ieri-
mota. Ko nga tamariki ïa a te ngati
Levi i te ngutuare o to ratou ai metua.
Kua tuku katoa te reira i te kelero 31
mei to ratou ai taeake katoa, i te au
tamariki a Aarona, i mua i te aroaro o
te ariki ra o Davida, e o Zadoka, e o
Ahimeleka, e te au mataiapo tutara o
te kau taunga e te ngati Levi ra, te
aronga mataiapo tutara, e to ratou ai
taeake i muri ake, okotai rai aite.

PENE XXV.

Te au pupu imene tai takau ma a i tatauia ra.

KUA akataka iorā Davida e te au 1
kapena no te nuku ra, *i tetai
papaki* no te angaanga a nga tamariki
a Asapha, e ta Hemana, e ta Iedutuna;
ei imene ma te kinura, e te nabala, e te
sumebalo; e akono oki i te maata o te
aronga e rave ra i ta ratou angaanga.
To te tamariki a Asapha ra; ko Za- 2
kura ïa, e ko Iosepha, e ko Netania, e
ko Asareela, nga tamariki a Asapha:
ei vaitatao ia Asapha ra kia imene aia
i te akakite anga a te ariki ra. To 3
Iedutuna: nga tamariki a Iedutuna ra;
ko Gedalia ïa, e ko Zeri, e ko Iesaia,
ko Hasabia, e ko Matitia, toko ono:
ei vaitatao ratou i to ratou ra metua ia
Iedutuna, iaia i imene ma te kinura, i
te akameitaki anga e te akapaapaa anga
ia Iehova. To Hemana: nga tamariki 4
a Hemana; ko Bukia ïa, ko Matania,
ko Uziela, ko Sebuela, e ko Ierimota,
ko Hanania, ko Hanani, ko Eliata, ko
Gidaleti, e ko Romamiti-ezera, ko Io-
sebekasa, ko Maloti, ko Otira, *e* ko
5 Mahaziota. E puke tamariki anake ïa
na Hemana i te akara a te ariki i te
tuatua a te Atua ra, kia akateitei i te
tara. E kua o mai te Atua i te au
tamariki na Hemana, okotai ngauru ma
6 a tamaroa, toko toru oki tamaine. Kua
topiri mairai taua aronga katoa nei ki
to ratou metua i te imene anga *i roto* i
te are o Iehova, ma te sumebalo, te
nabala, e te kinura, no te akamori
anga i te are o te Atua, i te akakite
anga a te ariki kia Asapha, e kia Ie-
7 dutuna, e kia Hemana. To ratou
maata kia tatau ra, e to ratou ai
taeake katoa ra, ko tei apiiia i te
imene ia Iehova ra, ko te aronga ka-
toa i karape ra, e rua ïa anere, e varu
ngauru, e varu ara.
8 Kua tuku iora ratou i te kelero i to
ratou ra au pupu, te tangata rikiriki e
te aronga mamaata; te tumu korero e
9 te tama karakia katoa. Rauka maira
te kelero mua ra, ei ia Iosepha na Asa-
pha ra: te rua ra, tei ia Gedalia ïa,
koia, ma tana au tamariki, e ona taeake
10 katoa ra, okotai ïa ngauru ma rua: Te
toru ra, tei ia Zakura ïa; *koia, e* tana
au tamariki, e ona taeake ra, okotai
11 ngauru ma rua: Te a ra, tei ia Izeri
ïa, *koia, e* tana au tamariki, e ona tae-
12 ake ra, okotai ngauru ma rua: Te rima
ra, tei ia Netania ïa, *koia, e* tana au
tamariki, e ona taeake ra, okotai ngau-
13 ru ma rua: Te ono ra, tei ia Bukia ïa,
koia, e tana au tamariki, e ona taeake
14 ra, okotai ngauru ma rua: Te itu ra,
tei ia Iesarela ïa, *koia, ma* tana au ta-
mariki, e ona taeake ra, okotai ngauru
15 ma rua: Te varu ra, tei ia Iesaia ïa,
koia, ma tana au tamariki, e ona tae-
16 ake ra, okotai ngauru ma rua: Te iva
ra, tei ia Matania ïa, *koia, ma* tana au
tamariki, e ona taeake ra, okotai ngau-
17 ru ma rua: Te ngauru ra, tei ia Simei
ïa, *koia, ma* tana au tamariki, e ona
18 taeake ra, okotai ngauru ma rua: Te
ngauru ma tai ra, tei ia Azareela ïa,
koia, ma tana au tamariki, e ona tae-
19 ake ra, okotai ngauru ma rua: Te
ngauru ma rua ra, tei ia Hasabia ïa,
koia, ma tana au tamariki, e ona tae-
20 ake ra, okotai ngauru ma rua: Te ngau-
ru ma toru ra, tei ia Subaela ïa, *koia, ma*
tana au tamariki, e ona taeake ra, oko-
21 tai ngauru ma rua: Te ngauru ma a
ra, tei ia Matitia ïa, *koia, ma* tana au
tamariki, e ona taeake ra, okotai

ngauru ma rua: Te ngauru ma rima 22
ra, tei ia Ieremota ïa, *koia, ma* tana
au tamariki, e ona taeake ra, okotai
ngauru ma rua: Te ngauru ma ono 23
ra, tei ia Hanania ïa, *koia, ma* tana
au tamariki, e ona taeake ra, okotai
ngauru ma rua: Te ngauru ma itu ra, 24
tei ia Iosebekasa ïa, *koia, ma* tana au
tamariki, e ona taeake ra, okotai ngau-
ru ma rua: Te ngauru ma varu ra, tei 25
ia Hanani ïa, *koia, ma* tana au tama-
riki, e ona taeake ra, okotai ngauru
ma rua: Te ngauru ma iva ra, tei ia 26
Maloti ïa, *koia, ma* tana au tamariki,
e ona taeake ra, okotai ngauru ma rua:
Te tai takau ra, tei ia Eliata ïa, *koia,* 27
ma tana au tamariki, e ona taeake ra,
okotai ngauru ma rua: Te tai takau 28
ma tai ra, tei ia Otira ïa, *koia, ma* tana
au tamariki, e ona taeake ra, okotai
ngauru ma rua: Te tai takau ma rua 29
ra, tei ia Gidaleti ïa, *koia, ma* tana au
tamariki, e ona taeake ra, okotai ngau-
ru ma rua: Te tai takau ma toru ra, 30
tei ia Mahaziota ïa, *koia, ma* tana au
tamariki, e ona taeake ra, okotai ngau-
ru ma rua: Te tai takau ma a ra, tei 31
ia Romamiti-ezera ïa, *koia, ma* tana
au tamariki, e ona taeake ra, okotai
ngauru ma rua.

PENE XXVI.

Te aronga tiaki ngutupa i te akataka aere angaia ra. Tei te ngati Levi te tiaki i te au apinga o te are o te Atua, te au mea i akatapuia. Te au rangatira ma te au akava.

I TE tuanga i te aronga tiaki ngu- 1
tupa ra: To te ngati Kora ra; ko
Meselemia ïa te tamaiti a Kora, na te
au tamariki a Asapha. Nga tamariki 2
oki a Meselemia; ko Zekaria ïa te tama
mua, ko Iediaela te toko rua, ko Ze-
badia te toko toru, ko Iateniela te toko
a, Ko Elama te toko rima, ko Ieho- 3
hanana te toko ono, ko Elioenai te toko
itu. Nga tamariki oki a Obeda-edo- 4
ma; ko Semaia ïa te tama mua, ko
Iehozabada te toko rua, ko Ioa te
toko toru, e ko Sakara te toko a, e ko
Netaneela te toko rima, Ko Amiela te 5
toko ono, ko Isakara te toko itu, ko
Peulatai te toko varu, kua akamei-
taki oki te Atua iaia. Ko ta te ta- 6
maiti oki ta Semaia, kua anau katoa
te tamariki nana, ko tei mana ïa i te
ngutuare o to ratou metua: e aronga
tangata ririnui ratou. Nga tamariki 7
a Semaia ra; ko Oteni ïa, e ko Re-
phaela, e ko Obeda, *e* ko Elizabada,
e to ratou puke taeake ko Eliu e ko
Semakia, ko nga tangata ririnui ïa.
8 Ko nga tamariki anake ïa a Obeda-
edoma: ko te reira ta Obeda-edoma e
ta ratou tamariki, e to ratou ai taeake,
e ono ngauru e rua ara, ma te ririnui,
e te maroiroi, i te rave anga i te anga-
9 anga. E ko Meselemia ko *tana* au
tamariki e *ona* puke taeake, okotai ïa
ngauru ma varu, e puke tangata riri-
10 nui ïa. E ko Hosa ïa, no te au tama-
riki a Merari ra, e puke tamariki *tana;*
ko Simeri ïa, ko te mataiapo ïa, kare
ra aia i te tama mua, akariroia atura aia
11 e tona metua i te mataiapo; Ko Hili-
kia te toko rua, ko Tebalia te toko
toru, ko Zekaria te toko a: te au ta-
mariki katoa, e te au taeake o Hosa ra,
12 okotai ïa ngauru ma toru: No roto
i teianei aronga te aronga tiaki ngu-
tupa i te tuangaia, *koia* no roto'i te au
tangata nunui ei rave i te angaanga i
te are o Iehova, *tei* anga mai tetai pia
ki tetai ra.
13 Kua tuku iora ratou i te kelero, te
tangata rikiriki e te aronga mamaata i
te ngutuare o to ratou ai metua, i te
14 au ngutupa katoa. Riro maira te ke-
lero *no te ngutupa* i te itinga o te rā ra
kia Selemia; kua tuku iora ratou i te
kelero no tana tamaiti no Zekaria, e
tangata kite i te tuatua; riro maira
15 tana kelero i te pae i apatokerau. I
te pae i apatonga kia Obeda-edoma, e
tei tana au tamariki te are o Asupima.
16 I te pae i te opunga o te rā ra kia Supi-
ma e Hosa ra, e te ngutupa ko Sale-
keta, i te pae ara akateiteiia ra; ko
tei anga mai tetai pia ki tetai ra.
17 Toko ono ngati Levi tei te pae i te iti-
nga o te rā ra, toko a oki tei te pae i
apatokerau ra i te au rā katoa; toko a
oki tei te pae i apatonga ra i te au rā
katoa; e tei Asupima toko rua *e* toko
18 rua. Tei Parabara tei te pae i te opu-
nga o te rā ra, toko a i te arataa ra;
19 toko rua i Parabara ra. Ko te au tua-
nga teia i te au tiaki ngutupa i te au
tamariki a Kora, e te au tamariki a
Merari.
20 E to te ngati Levi ra, ko Ahia ïa
i runga i te au apinga o te are o te
Atua ra, e i te au apinga akatapuia ra.
21 To te au tamariki a Laadana; te au
tamariki a Laadana ngati Geresona,
mataiapo tutara; to Laadana ngati
22 Geresona, ko Iehieli ïa. Ko nga ta-
mariki a Iehieli; ko Zetama ïa, e tona
taeake ko Ioela, tei runga ïa i te au
23 apinga o te are o Iehova. To te ngati
Amerama, te ngati Izahara, to Hebe-
24 rona, *e* te ngati Uziela: E ko Sebuela
te tamaiti a Geresoma, te tamaiti a

Mose ra, tei runga ïa i te au apinga.
E tona ra ai taeake ia Eliezera, ko 25
Rehabia te tamaiti nana, ko tana
tamaiti ra ko Iesaia ïa, ko tana tamaiti
ra ko Iorama ïa, ko tana tamaiti ra
ko Zikeri ïa, ko tana tamaiti ra ko
Selomiti ïa. Ko taua Selomiti ra, e tona 26
ra ai taeake, tei runga ïa i te au apinga
katoa i akatapuia ra, ta te ariki ra ta
Davida, e te au mataiapo tutara, te au
kapena no runga i te au tausani, e to
runga oki i te au anere, e te aronga
mamaata o te nuku, i akatapu ra. No 27
roto i te au apinga i rauka i te tamaki,
tei akatapuia e ratou no te angaanga i
te are o Iehova. E te au mea katoa 28
ta te akara ra ko Samuela, e ta Saula
te tamaiti a Kisa, e ta Abenera te ta-
maiti a Nera, e ta Ioaba te tamaiti a
Zeruia, i akatapu ra, ko taua au apinga
ravarai i akatapuia ra, tei te rima o
Selomiti ïa, e tei tona ra ai taeake.
To te ngati Izahara, ko Kenania e 29
tana ra au tamariki, tei runga ïa ia
Iseraela ei aronga rangatira e ei akava,
i te au tuatua *a te tangata* i vao ra. *E* 30
to te Heberona, ko Hasabia, e tona ai
taeake, e aronga maroiroi, okotai tau-
sani e itu anere, e aronga rangatira ïa i
roto ia Iseraela, i te pae i te opunga o
te rā i Ioridana, i te au angaanga katoa
a Iehova, e te raverave i ta te ariki ra.
I to Heberona ra; ko Ieria tei maata i 31
roto i to Heberona, i te au anauanga o
tona ai metua: ka kimiia'i ratou i te
mataiti e rua takau i te au ia Davida
ra, kitea iora te au tangata maroiroi i
roto ia ratou i Iazera i Gileada. *Koia,* 32
e tona ra ai taeake, e aronga tangata
maroiroi, e rua ïa tausani e itu anere, e
aronga mataiapo tutara, ko tei akari-
roia e te ariki ra e Davida ei kavana i
runga i te ngati Reubena, e te ngati
Gada, e te kopu veenga o Manase, no
te au tuatua katoa a te Atua, e te au
tuatua katoa a te ariki ra.

PENE XXVII.

Te au kapena o te nuku ra, e te aronga mamaata o te au kopu ra, e to runga i te au mea katoa a te ariki uaorai a Davida.

KO te tamariki a Iseraela i tatauia 1
ra, te aronga mataiapo tutara e te
au kapena o te au tausani, e no te au
anere, e to ratou aronga rangatira tei
rave i te angaanga a te ariki ra i te au
pupu; ko tei aere mai ma te akono i
te marama, e kua aere ki vao ma te
akono i te marama e ope rava akera te
au marama katoa o te mataiti nei,
okotai pupu ra, okotai takau ïa ma a
2 i te tausani. To runga i te pupu mua
ra, e te marama mua, ko Iasobeama
ïa te tamaiti na Zabadiela: e tei tona
ra pupu okotai ïa takau ma a i te tau-
3 sani. No te au tamariki a Pereza, ko
te tangata maata ïa i te au kapena o te
nuku katoatoa ra no te marama mua
4 ra. To runga i te pupu i te rua o te
marama ra, ko Dodai ïa, e ngati Aho-
hi; e te rangatira i tona pupu ra ko
Mikilota ïa; e tei tona ra pupu okotai
5 ïa takau ma a i te tausani. Te toru o
te kapena o te nuku no te toru o te
marama, ko Benaia ïa te tamaiti a Ie-
hoiada, e taunga maata: e tei tona ra
pupu okotai ïa takau ma a i te tausani.
6 Ko taua Benaia nei tei maata i te *au
tangata* e toru ngauru, e tei runga rai
aia i taua toru ngauru ra: tei tona ra
oki pupu te tamaiti nana ko Amiza-
7 bada. Te a *o te kapena* no te a oki o
te marama, ko Asahela ïa, e taeake no
Ioaba; e muri ake iaia ko tana tamaiti
ra ko Zebadia: e tei tona ra pupu oko-
8 tai ïa takau ma a i te tausani. Te
rima o te kapena no te marama e rima
ra, ko Samuta ïa ngati Izarahi: e tei
tona ra pupu okotai ïa takau ma a i te
9 tausani. Te ono *o te kapena* no te
marama e ono ra, ko Ira ïa te tamaiti
a Ikesa i Tekoa ra: e tei tona ra pupu
10 okotai ïa takau ma a i te tausani. Te
itu *o te kapena* no te marama e itu ra,
ko Heleza ïa i Peloni, no te au tama-
riki a Epheraima: e tei tona ra pupu
11 okotai ïa takau ma a i te tausani. Te
varu *o te kapena* no te marama varu
ra, ko Sibekai ïa i Husa no te ngati
Zara: e tei tona ra pupu okotai ïa
12 takau ma a i te tausani. Te iva *o te
kapena* no te marama iva ra, ko Abie-
zera ïa, i Anatota, no te ngati Benia-
mina: e tei tona ra pupu okotai ïa
13 takau ma a i te tausani. Te rau-
ngauru *o te kapena* no te marama
ngauru ra, ko Maharai ïa i Netopha,
no te ngati Zara: e tei tona ra pupu
14 okotai ïa takau ma a i te tausani. Te
ngauru ma tai *o te kapena* no te ma-
rama okotai ngauru ma tai ra, ko Be-
naia ïa i Piratoni, no te au tamariki a
Epheraima: e tei tona ra pupu okotai
15 ïa takau ma a i te tausani. Te ngauru
ma rua *o te kapena* no te marama oko-
tai ngauru ma rua ra, ko Heladai ïa i
Netopha, no Oteniela: e tei tona ra
pupu okotai ïa takau ma a i te tausani.
16 *Teia* oki to runga i te au kopu o
Iseraela: te kavana o te ngati Reu-
bena ra, ko Eliezera ïa te tamaiti a
Zikeri: to te ngati Simeona ra, ko

Sephatia ïa te tamaiti a Maaka ra: To 17
te ngati Levi ra, ko Hasabia ïa te ta-
maiti a Kemuela: to Aarona ra, ko
Zadoka ïa: To Iuda ra, ko Eliu ïa, 18
tetai taeake o Davida: to Isakara ra,
ko Omeri ïa te tamaiti a Mikaela: To 19
Zebuluna ra, ko Isamaia ïa te tamaiti
a Obadia: to Naphatali ra, ko Ieri-
mota ïa te tamaiti a Azeriela: To te 20
au tamariki a Epheraima ra, ko Hosea
ïa te tamaiti a Azazia: to te kopu
veenga o Manase ra, ko Ioela ïa te ta-
maiti a Pedaia: To *te kopu* veenga o 21
Manase i Gileada ra, ko Ido ïa te ta-
maiti a Zekaria: to Beniamina ra,
ko Iaasiela ïa te tamaiti a Abenera:
To Dana ra, ko Azareela ïa te tamaiti 22
a Ierohama. Ko nga kavana ïa o te
au kopu o Iseraela.

Kare rā Davida i tatau ia ratou i tei 23
kore i tae ki te takau okotai o tona
mataiti: no te mea kua tuatua mai a
Iehova e, e akamaata mai aia ia Ise-
raela mei te au etu o te rangi ra. Ti- 24
mata iorā Ioaba te tamaiti a Zeruia i
te tatau, kare ra i akaoti, no te mea
kua rokoia iora Iseraela e te riri i te
reira; kare taua tātaunga i tataia ki
roto i te tuatua no te au rā a te ariki
ra a Davida.

E tei runga i te apinga a te ariki ra, 25
ko Azamaveta ïa te tamaiti a Adiela:
e tei runga i te au are vairanga apinga
i roto i te kainga ra, i roto i te au
oire, e te au vila, e i roto i te au
punanga ra, ko Ionatana ïa te ta-
maiti a Uzia: E to runga i te anga- 26
anga i te kainga ko tei kenu i te one
ra, ko Ezeri ïa te tamaiti a Keluba:
To runga i te au kainga vine ra, ko 27
Simei ïa i Rama: kareka to runga i
tei roto i te au kainga vine ra, i roto i
te vairanga wina ra, ko Zabadi ïa i
Siphimi. E to runga i te au rakau 28
olive e te au sukamino i te ngai ma-
taataa ra, ko Baalahanana ïa i Gedera:
e to runga i te au vairanga inu ra, ko
Ioasa ïa: E to runga i te au bovi i angaiia 29
i Sarona, ko Sitaria ïa i Sarona: e to ru-
nga i te au bovi i te au o, ko Saphata ïa
te tamaiti a Adelai: To runga i te au ka- 30
mela ra, ko Obili ïa e ngati Isemaela:
e to runga i te au asini ra, ko Iehedeia
ïa i Meronota: E to runga i te au ma- 31
moe ra, ko Iaziza ïa i Hagari ra. E
aronga rangatira anake taua aronga nei
no te apinga a te ariki ra a Davida.

E tetai metua o Davida ra ko Iona- 32
tana, e tangata ako pakari ïa, e tata
tuatua oki: e ko Iehiela te tamaiti a
Hakemoni, tei iaia nga tamariki a
te ariki ra. E ko Ahitophela ko te 33
ako ïa i te ariki: e ko Husai i Araki,
34 e oa ïa no te ariki: E muri akera ia
Ahitophela, ko Iehoiada ïa te tamaiti a
Benaia, e ko Abiatara: e te kapena o
te nuku o te ariki ra, ko Ioaba ïa.

PENE XXVIII.

Te ikuiku mamate angā Davida i tana tamaiti ia Solomona.

1 KUA akaputuputu mairā Davida i
te aronga mamaata ravarai o Ise-
raela ki Ierusalema, te aronga ma-
maata no te au kopu ra, e te au kapena
no te au takanava, ko tei rave i te
anganga a te ariki, e te au kapena
tausani, e te au kapena anere; e te
aronga katoa i tiaki i te au apinga katoa
a te ariki ra, e te au anana puaka, e
tana au tamariki, e te aronga rangatira
ra, e te aronga toa urituma, e te au
2 tangata toa katoa ra. Kua tu maira te
ariki ra ko Davida ki runga, e kua
tuatua maira, E akarongo mai ana, e
taku au taeake, e taku au tangata e:
Ko roto oki i toku ngakau e e akatu i
tetai are ei vairanga no te aruna ko-
reromotu a Iehova, e ei takainga vae-
vae no to tatou Atua, e kua kopî oki
3 au *i te apinga* no taua are ra: Kua tua-
tua maira te Atua kiaku e, Auraka
koe e akatu i te are no toku nei ingoa,
no te mea e tangata tamaki koe, e kua
4 maringi te toto ia koe. Kua iki maira
ra te Atua o Iseraela ko Iehova iaku ei
ariki i runga ia Iseraela ra e tuatau
ua atu, auraka te are katoa o toku ra
metua: kua iki oki aia ia Iuda ei
tutara; e to te ngutuare o Iuda ra, ko
te ngutuare ïa o taku metua; e to roto
i te au tamariki o taku metua ra, ko
au nei rai tana i anoano e akaariki ki
5 runga ia Iseraela katoa: E to roto i te
au tamariki ravarai naku ra, e manga-
nui oki te tamariki ta Iehova i oronga
mai naku, kua iki aia i taku tamaiti ra
ia Solomona, ei noo ki runga i te terono
o te basileia o Iehova i runga ia Iseraela
6 nei. E kua tuatua maira aia kiaku,
Ko to tamaiti ra ko Solomona te ka
akatu i te are noku, e te au kezere
noku: koia tei ikiia e au ei tamaiti
7 naku, e ei metua oki au nona. Ka
akatinamou oki au i tona basileia e
tuatau ua atu, kia maroiroi aia, mei
teianei rā, i te rave anga i taku ra au
akauenga, e te au tuatua-tau naku ra.
8 E teianei, i mua i te aroaro o Iseraela
katoatoa ra te uipānga a Iehova, to
tatou Atua oki i te akarongo anga mai,
e akono kotou e e kimi i te au akaue-
nga ravarai a to kotou Atua a Iehova:

kia noo rai kotou i taua enua meitaki
nei, ka vaoo ei oki no ta kotou au ta-
mariki ei kainga kai mātu i muri ake
ia kotou e tuatau ua atu. E ko koe 9
oki, e taku tamaiti e Solomona e, kia
kite pu koe i te Atua o to metua nei,
ka akamori ei iaia ma te ngakau mei-
taki rava, e ma te manako tika roa: e
kimi oki a Iehova i te ngakau katoa
ra, e te kite ra aia i te akakoroanga o
te au manako katoa: kia kimi koe iaia
ra, ka kitea atu aia e koe; kia akaruke
ra koe iaia, ka akaruke rava mai aia ia
koe e tuatau ua atu. E tenana, kia 10
matakite; kua iki oki a Iehova ia koe
e akatu i te are no te ngai-tapu; kia
maroiroi, e ka rave.

Kua o aturā Davida ki tana tamaiti 11
ra kia Solomona i te tu o te tomoanga,
e to reira au are, e to reira au vairanga
apinga, e to reira au pia i runga, e to
reira au pia i roto ra, e no te ngai o te
tapoki *aruna* ra. E te tu o te au 12
mea ravarai i rauka iaia, *no ko mai
ïa* i te Vaerua ra, i te au kezere
o te are o Iehova, e no te au pia
katoa e pini ua ake, no te au vairanga
apinga no te are o te Atua, e no te au
vairanga o te au apinga i akatapuia ra:
E te akono anga o te au pupu taunga 13
e te ngati Levi, e te rave anga i te au
angaanga i te are o Iehova, e te au
āriki katoa e raveia i roto i te are o
Iehova. *Kua apai* aia i te auro aiteia 14
no te *au mea* auro, no te au apinga
katoa *e tau* no te angaanga katoa ra;
e te ario aiteia no te au mea ario, no te
au apinga ravarai *e tau* no te angaanga
katoa ra. E to te au menure auro, e 15
to te reira au lamepa auro, kua ako-
noia *te auro* i te aite anga no te au
menure, e no te reira au lamepa: e to
te au menure ario kua aiteia *te ario*, to
te menure, e to te reira au lamepa, *e*
to tei tau i taua au menure ra. *Kua* 16
apai oki aia i te auro aiteia no te au
kaingakai no te areto o te aroaro ra, no
te au kaingakai katoa; e te ario *katoa*
no te au kaingakai ario: E te auro 17
meitaki no te kokai, e no te au kapu
ra, e te au āriki katoa: e no te au
kapu auro ra, akono atura i te aite no
te au kapu ravarai; e no te au kapu
ario katoa ra, akono atura i te aite:
E to te atarau tumiama, e auro mei- 18
taki ïa, akono atura i te aite; e te
auro oki i tau i te tu o te kariota o
nga kerubi, ko tei totoa mai *i to raua
peau*, kia ngaro te aruna koreromotu
a Iehova ra. Ko taua au mea katoa 19
ra, kua akakite pu mai a Iehova *kiaku*
i te tu *tikai* o taua angaanga katoa ra
ki runga i te tuatua tata ra, i *tona*
rima ki runga iaku nei.
20 Kua karanga aturā Davida ki tana
tamaiti ra kia Solomona, E akamaroi-
roi, kia kaumaiti, e e rave: auraka e
mataku, auraka e tumatetenga: *ka
riro* oki te Atua ra ko Iehova, te Atua
noku ra, ei vaitatao ia koe; kare aia e
aere ke, kare e akaruke ia koe, e kia
oti rava atu te au angaanga katoa
no te au peu no te are o Iehova.
21 I na oki, te au pupu taunga e te au
ngati Levi, *tena tei ia koe* ei rave i te
au peu ravarai i te are no te Atua ra:
e no te au angaanga katoa, no te au peu
katoa, te au tangata i tika te ngakau i
te rave, e tei karape i te rave ra, *ka
riro ïa* ei vaitatao ia koe: te aronga
mamaata nei, e te tangata ravarai,
tei ia koe anake *i te rave* i taau e
akaue ra.

PENE XXIX.

*Te reo iku o Davida ki te aronga ma-
maata kia apai i te tusia ra; e te
matenga o Davida.*

1 KUA karanga atu rai te ariki ra ko
Davida ki taua uipānga katoa ra,
Ko taku tamaiti nei ko Solomona, koia
anake ta te Atua i iki ra, *te vai* ou ua
nei *aia* e te pakari kore, te maata nei
oki te angaanga: kare oki taua are nei
no te tangata, no te Atua ra no Ie-
2 hova: Kua kopî oki au *i te apinga* ma
toku maroiroi katoa no te are o taku
Atua, e auro no te *au mea* auro ra, e
te ario no te *au mea* ario ra, e te veo
no te *au mea* veo, e auri no te *au mea*
auri, e rakau oki no te *au mea* rakau
ra; *e* te toka sema, e *te au toka* ei ta-
roto, e au toka kakā e te tu matatini
ra, e te au toka memeitaki katoa ra, e
3 te toka sisa e manganui. E no toku
nei oki anoano i te are o toku Atua, te
vai nei toku ra apinga noku orai, i te
auro e te ario, ko taku ïa e oronga nei
no te are o taku Atua, te taka ra tei
4 kopîia e au no taua are tapu nei, E
toru tausani taleni auro, e auro Ophira,
e itu oki tausani i te taleni ario mei-
taki ra, ei tapoki i taua are ra i roto:
5 Ko te auro ra no te *au mea* auro ra ïa,
e te ario no te *au mea* ario ïa, e no te
au angaanga katoa *e raveia* e te rima o
te aronga taunga ra. E teianei, koai
te tangata e tika iaia kia aere ma te
rima i ki kia Iehova ra i teianei rā?
6 Te ui mataiapo tutara ra, e te aronga
mamaata i runga i te au kopu o Ise-
raela ra, e te au kapena no te au tau-
sani, e no te au anere, e te au rangatira

i te angaanga a te ariki ra, kua oronga
ua mai ïa; E kua apai maira i te auro 7
no te angaanga i te are o te Atua, e
rima tausani i te taleni, okotai ngauru
i te tausani i te dareki, e te ario ra
okotai ïa ngauru i te tausani i te ta-
leni, e te veo ra okotai ïa ngauru ma
varu i te tausani i te taleni, okotai
anere i te tausani i te taleni auri. E 8
te aronga tei ia ratou te toka *memei-
taki* ra, kua oronga ïa no te uipānga
apinga no te are o Iehova, i te rima o
Iehiela te Geresona. Mareka rava 9
akera te tangata i te mea kua oronga
ua ratou; e ma te ngakau meitaki i te
oronga ua anga kia Iehova: mareka
katoa akera te ariki ra ko Davida e
rekareka maata.

Kua akameitaki aturā Davida ia Ie- 10
hova i reira ki mua i te aroaro o taua
uipānga katoa ra: e kua karanga atu-
rā Davida, Kia akameitakiia koe, e
tuatau e tuatau ua atu, e te Atua o to
matou metua o Iseraela, e Iehova.
Tei ia koe, e Iehova, te maata, e te 11
mana, e te kakā, e te autu, e te tapu-
nui: to runga i te rangi ra, e to runga
i te enua, *noou* anake ïa; tei ia koe te
au, e Iehova, e ko koe tei teitei ei
upoko i te au mea katoa nei. No ko 12
na mai ia koe na te apinga e te aka-
ngateitei, e ko koe tei tutara ki rungao
i te au mea-katoa; e tei to rima te
ririnui e te maroiroi; e tei to rima i te
akamaata mai, e te oronga mai i te
maroiroi ki *te tangata* katoa nei. E 13
teianei, e to matou Atua, te akamei-
taki nei matou ia koe, e te akapaapaa
nei i toou ingoa kakā. Koai ra au nei, 14
e eaa toku nei au tangata, e tika'i ia
matou kia apai ua atu mei teianei te
tu? No ko na mai ia koe na te au
mea katoa nei, e no roto i taau ta ma-
tou i apai atu kia koe na. I mua ia 15
koe ra e aronga tangata ke oki matou,
e te purutia, mei to matou ai metua
katoa ra: to matou au rā i te ao nei e
tau ïa ki te ata, kare rava e mouranga.
E to matou Atua, e Iehova e, ko teia 16
katoa nei au apinga, i uipaia e matou
ei akatu i te are noou, no to ingoa tapu
ra, no ko na mai i to rima na, ko koe
uaorai te Pu. Kua kite oki au, e taku 17
Atua, e unuunumou rai koe i te nga-
kau, e e mea mataora naau te tirati-
ratu. Kareka au nei, kua apai ua au i
taua au mea katoa nei ma te tiratiratu
o toku nei ngakau: e teianei, kua kite
au ma te rekareka i to au tangata e
noo nei, i te oronga ua anga *i ta ratou*
kia koe ra. E te Atua no to matou ai 18
metua ra, no Aberahama, no Isaaka, e
no Iseraela, e Iehova, e tamou koe i
teianei ki roto i te akakoroanga o te au
manako ngakau o to au tangata, e tua-
tau ua atu, e akonokono i to ratou
19 ngakau kia koe: E oronga mai oki
koe ki taku tamaiti nei kia Solomona i
te ngakau tika tikai, kia akono aia i
taau au akauenga, taau au tuatua-aka-
kite, e taau au akonoanga; e kia rave
aia e kia akatu i te are i te apinga i
kopîia e au.

20 Kua karanga aturā Davida ki taua
uipānga katoa ra, E teianei, e akamei-
taki i to kotou Atua ra ia Iehova. Kua
akameitaki atura taua uipānga katoa
ra i te Atua o to ratou ai metua ra ia
Iehova, e kua tupou to ratou mimiti
ki raro e kua akamori ia Iehova, e
21 *kua tupou akera* ki te ariki. E ao
akera i taua rā ra, kua ta iora ratou i
te au tusia na Iehova, e kua apai i te
au tusia karakaratio na Iehova, okotai
tausani i te bovi, okotai tausani i te
mamoe toa, okotai oki tausani i te are-
nio, e to ratou au neseka, e te au
tusia katoa e manganui na Iseraela ra-
22 varai: Kua kai iora ratou e kua inu
ki mua i te aroaro o Iehova i taua rā
ra ma te rekareka maata. Kua akaa-
riki akaou akera ratou i te tamaiti a
Davida ia Solomona, ko te tu rua ïa, e
kua akatainu ratou *iaia* i ta Iehova *i
anoano* ei ariki maata, e ko Zadoka ei
23 taunga ïa. Kua noo iorā Solomona ki
runga i te terono a Iehova, ei ariki ei
tupau i tona metua ia Davida, e kua
manuia tana; e kua akarongo maira
24 Iseraela katoatoa iaia. E te aronga
mamaata katoa, e te aronga mana, e te
au tamariki ravarai a te ariki ra a Da-
vida, tei tatomo marie katoa ki te ariki
25 ra kia Solomona. Kua akamaata rava
mairā Iehova ia Solomona i mua i te
aroaro o Iseraela katoa, e kua oronga
maira i te kakā ariki kiaia, kare ïa i
orongaia mai ki tetai ariki no Iseraela
i mua iaia.

26 Pera atura te tamaiti a Iese rā
Davida i te ariki anga i runga ia Ise-
27 raela katoa. E te au rā i ariki ei aia
ki runga ia Iseraela, e rua takau ïa ma-
taiti; e itu ona mataiti i te ariki anga
i Heberona, e toru ngauru ma toru
28 i te ariki anga i Ierusalema. Mate
ruaine ua atura aia, kua ope tona au
rā, ma te apinga maata, e ma te aka-
ngateitei: tupauia akera aia i te au e
te tamaiti nana ra e Solomona.

29 E te au angaanga a te ariki ra a Da-
vida, ko mua e ko muri, i na, kua
tataia ïa i roto i te tuatua a te akara ra
a Samuela, i roto oki i te tuatua a Na-

tana peroveta, e i roto i te tuatua a te
akara ra a Gada; Ma *te tuatua* katoa 30
o tona ra au, e tona ra ririnui, e te au
tuatau i te na runga anga iaia, e te na
runga anga ia Iseraela, e te na runga
anga i te au basileia o te pa enua ra-
varai.

PARALEIPOMENO BUKA RUA.

PENE I.

*Te tusia e te orama na Solomona i Gibe-
ona ra.*

KUA akatinamouia mai te tamaiti 1
a Davida ko Solomona i tona ra
au; tei iaia rai tona Atua ko Iehova,
e kua akamaata rava maira iaia. Kua 2
karanga aturā Solomona kia Iseraela
katoatoa, ki te au kapena no te au tau-
sani, e no te au anere ra, e te au akava,
e te au kavana, i Iseraela katoa ra, e
aronga mataiapo tutara. Kua aere 3
iorā Solomona e te uipānga katoa ki te
ngai teitei i Gibeona; tei reira oki te
Are uipānga o te Atua i angaia e te
tavini o Iehova ra e Mose i te mede-
bara. Kareka te aruna a te Atua kua 4
apaiia mai ïa e Davida mei Kiriata-
iearima, ki *te ngai* i akonoia e Davida
no te reira; kua patia oki aia i tetai
puakapa no te reira i Ierusalema. E 5
te atarau veo i angaia e Bezaleela, te
tamaiti a Uri, te tamaiti a Hura, tei
reira te vairanga ki mua i te sekene o
Iehova; e kua ui aturā Solomona e te
uipānga katoa i reira. Kua aere atura 6
oki a Solomona ki runga ki taua ata-
rau veo ra i mua i te aroaro o Iehova,
e vaoo i te Are uipānga ra, e kua apai
i te tusia karakaratio ki rungao okotai
katoa tausani.

Kua mama maira te Atua kia Solo- 7
mona i taua po ra, e kua tuatua maira
kiaia, Ka pati mai i taku e oronga atu
naau. Kua karanga aturā Solomona 8
ki te Atua, E takinga-meitaki maata
taau i akakite mai ki toku metua kia
Davida, e kua akariro koe iaku ei tu-
pau iaia i te au nei. E teianei, e te 9
Atua e Iehova, kia akatinamouia taau
i tuatua mai ki toku metua ra kia Da-
vida: kua akariro oki koe iaku ei ariki
ki rungao i te tangata nei e tau ki te
one-pueu o te enua nei i te maata. O 10
mai ana i tenana te pakari e te kite
kiaku nei, kia aere au ki vao e kia oki
mai ki roto ki mua i te aroaro o teianei
aronga tangata: e tika oki iaai kia
akava i teianei iti-tangata noou i te
11 maata? Kua tuatua maira te Atua
kia Solomona, No te mea ko te ina-
ngaro ïa o toou ngakau, e kare akenei
koe i pati mai i te apinga maata, te
taoiau, e te akangateitei, e to au enemi
kia mate, e kare oki i pati mai e kia
roa te a'o; kua pati maira koe i te pa-
kari e te kite noou uaorai, kia tika ia
koe i te akava i toku nei au tangata,
tei akaarikiia koe e au ei ariki ki rungao
12 ra; Kua orongaia te pakari e te kite
kia koe ra; ka oronga atu oki au i te
apinga maata, e te taoiau, e te akanga-
teitei, kare e aite to te au ariki i muao
ia koe, kare katoa oki oou e aite a
13 muri atu. Kua oki iorā Solomona
mei taua ngai teitei mai i Gibeona ra
ki Ierusalema, mei mua mai i te Are
uipānga ra, ariki iora aia ki runga ia
Iseraela ra.
14 Kua akaputuputu iorā Solomona i
te kariota e te au tangata akaoro ipo
ra: okotai tausani e a anere ona kari-
ota, okotai ngauru ma rua i te tausani
i te au tangata akaoro ipo, ko tei aka-
nooia e ia i roto i te au oire kariota ra,
15 e i te ariki oki i Ierusalema. Riro
atura te ario e te auro i te ariki mei te
toka ra i Ierusalema; e kua riro te
arezi iaia mei te sukamino i te o ra, i
16 te maata. E aronga ipo ta Solomona
i apaiia mai mei Aiphiti maira, e na te
urupu tangata oko o te ariki i rave i
taua anana *ipo* ra ma te akono i te oko
17 mou ra. Kua tiki mai ratou ki runga
e kua apai mai i te kariota okotai mei
Aiphiti mai, i te au *sekela* ario e ono
anere; e te ipo ra, okotai ïa anere e
rima ngauru: e mei te reira katoa kia
apaiia mai e ratou na te au ariki ngati
Heta ra, e te au ariki i Arama ra.

PENE II.

Te aronga rave angaanga a Solomona i te akatu anga i te iero ra.

KUA akakoro akerā Solomona e 1
akatu i tetai are no te ingoa o Ie-
hova, e tetai are katoa no tona basileia.
Kua tatau iorā Solomona i e itu ngau- 2
ru i te tausani tangata ei apai apai-
nga, e varu oki ngauru tausani tangata
ei tarai *toka* i runga i te maunga,
e toru oki tausani e ono anere ei aka-
maroiroi ia ratou.
Kua tono akerā Solomona i te karere 3
ki te ariki i Turia ra kia Hirama, ka-
ranga atura, Mei taau takinga i toku me-
tua ra ia Davida, e kua akau mai i te
au arezi ei akatu i te are nona ei noo
anga, *e akapera katoa mai koe iaku nei.*
I na oki au, te akatu nei au i tetai are 4
no te ingoa o taku Atua no Iehova, ka
akatapu ei nona ra, ei tutungi anga i
te tumiama ki mua iaia, e no te kai o
te aroaro vaoo tamou ra, e no te tusia
karakaratio i te popongi e te aiai, i te
au sabati, e te au marama ou ra, e no
te au oroa tapu no to matou Atua no
Iehova: *ei akonoanga* na Iseraela teia
e tuatau ua atu. E *are* maata oki taua 5
are e akatuia e au nei, to matou Atua
oki tei maata i te au atua katoa ra. E 6
tika oki iaai kia akatu i te are nona, i
na oki te rangi nei, e te rangi o te au
rangi ra, kare rai aia e o? koai oki au
nei, ka akatu ei au i te are nona, mari
ra ei tutungi anga tumiama ki mua
iaia? E tenana, e tono mai koe i tetai 7
tangata karape i te rave i te auro, e te
ario, e te veo, e te auri, e te *kakau*
purapura, e te muramura, e te kere-
kere, e te kite oki i te kotikoti, *kia*
rave katoa aia e te aronga karape katoa
i oku nei i Iudea nei, e Ierusalema, tei
akaputuputuia e taku metua e Davida.
E akau katoa mai i te au arezi, e te au 8
berusi, e te au alamuga i Lebanona:
kua kite oki au e toou te tangata i kite
i te tipu i te rakau i Lebanona; e i na,
ka kapiti katoa toku ra au tavini ki
toou ra au tavini, Ei akonokono i te 9
rakau naku e kia maata: teia are nei
oki taku e akatu nei, *ka riro* ei are
maata e te tu ke. E i na, ka oronga 10
atu oki au ki toou ra au tavini e tipu i
te rakau ra, okotai takau i te tausani i
te kora sitona reruia, okotai takau i te
tausani i te kora kerite, okotai takau
oki i te tausani i te bato wina, okotai
takau oki i te tausani i te bato inu.
Kua tata maira te ariki o Turia ra 11
ko Hirama i te tuatua, tana i akau kia
Solomona, No te mea e aroa to Iehova
i tona iti-tangata, i akaariki ei aia ia
12 koe ki runga ia ratou. E kua karanga
atu rai a Hirama, Kia akameitakiia te
Atua o Iseraela ko Iehova, ko tei anga
i te rangi e te enua; ko tei oronga mai
i tetai tamaiti pakari ki te ariki ra kia
Davida, tei iaia te karape e te kite, kia
akatu i te are no Iehova, e te are oki
13 no tona basileia. E teianei, kua tono-
kia atu e au tetai tangata karape, e
14 kite maata, ko Hirama-abiu. E ta-
maiti na tetai tamaine a Dana, no
Turia tona metua tane, kua karape i te
rave i te auro, e te ario, te veo, te auri,
te toka, e te rakau, te *kakau* purapura,
te mea kerekere, e te orongā meitaki,
e te muramura; e i te kotikoti oki i te
au kotikotianga katoa ra: e te kimi
oki i te au ravenga katoa kia tuatuaia
mai aia ra, e toou katoa ra oki au
tangata karape, e te au tangata karape
katoa a taku pu ra a to metua a Davida.
15 E teianei, i te sitona ra, e te kerite, te
inu, e te wina ra, i tei tuatuaia mai e
koe, e taku pu, e akau ua mai aia ki
16 tona nei au tavini: E na matou e tipu
mai i te rakau i Lebanona ra, e kia iu
roa koe; e na matou e paata mai kia
koe na tai e ki Iopa; e naau e apai ki
runga ki Ierusalema.
17 Kua tatau iorā Solomona i te au
tangata katoa, *koia* te au tangata ke i
te enua ra i Iseraela nei, mei te tatau
anga i tatauia'i ratou e tona metua e
Davida; e kua kitea iora, okotai anere
e rima ngauru ma toru i te tausani, e
18 ono oki anere. E kua akono atura aia
i to te reira, e itu ïa ngauru i te tausani
ei apai apainga, e varu oki ngauru i te
tausani ei tarai *toka* i runga i te mau-
nga, e toru oki tausani e ono anere i
rungao ei akakite ki te tangata i te
angaanga.

PENE III.

Te turanga e te akatu anga i te iero ra.

1 KUA timata iorā Solomona i te
akatu i te are o Iehova i Ieru-
salema, i te maunga ra ko Moria, i tei
akakitea ki tona metua kia Davida, i
te ngai i akonokonoia e Davida i te
2 alona a Arauna ngati Iebusi ra. I te
rā rua e te marama rua, i te a o te ma-
taiti i ariki ei aia ra, i timata'i aia i te
akatu *i taua are ra.*
3 Tera oki nga tumu i te are o te
Atua ta Solomona ka akatu. Ko te
tiroa i te kubiti ra, mei tei muatangana
aite anga, e ono ngauru i te kubiti, e te

tipoto ra, okotai takau ïa kubiti. E te 4
tiroa o te tomoanga i te tuapoto, kua
aiteite ki te tipoto o te are, okotai takau
i te kubiti, e te teitei ra okotai anere
e okotai takau ïa; e kua vaîia i roto ra
ki te auro meitaki ra. E te are maata 5
ra, kua tapokiia ïa ki te rakau ra ki te
berusi, e kua vaîia ki te auro meitaki;
e te tamara i te kokoti angaia ki rungao
e te pirianganaoa. E akamanea aereia 6
iora taua are ra ki te toka meitaki
maata e te manea; e te auro ra e auro
ïa no Paravaima ra. Kua vaî oki aia i 7
te are ra, te au tea ra, te au pou ra, e
te au paruru ra, e te au pa ra, ki te
auro; e kua kotikoti i te kerubi ki
runga i te au paruru ra.

Kua anga oki aia i te are tapu roa ra, 8
okotai rai aite i te tiroa e te tipoto o
taua are ra, okotai takau i te kubiti;
okotai takau oki kubiti i te tipoto: e
kua vaî oki aia ki te auro meitaki ra, e
ono anere i te taleni. E te teiaa o te 9
nairo ra, e rima ïa ngauru i te sekela
auro ra. E kua vaî oki aia i te au pia
i runga ra ki te auro.

E kua anga iora aia i nga kerubi e 10
rua kotikotiia i roto i te are tapu roa
ra, e kua vaî ïa ki te auro. E ko nga 11
peau o aua nga kerubi ra, okotai takau
ïa i te kubiti i te roa: okotai peau ra e
rima ïa kubiti, e kua taea te pae are:
e tetai peau ra, e rima ïa kubiti, kua
taea ïa te peau o tetai kerubi. E *tetai* 12
peau o tetai kerubi, e rima ïa kubiti, e
kua taea te pae are: e tetai peau e rima
ïa kubiti, e kua tukia te peau o tetai
kerubi. Okotai takau kubiti *i kapi* i 13
te peau o aua nga kerubi ra i te totoa
angaia ra; te tu ua ra raua ki runga i
to raua vaevae, e *te ariu* ra nga mata
ki te are. Kua anga iora oki aia i te 14
paruru kerekere, e te purapura, e te
muramura, e te orongā meitaki; e
anga iora i te kerubi i rungao.

Kua anga iora oki aia ki mua mai i 15
taua are ra i nga pou e rua, e toru
ngauru e rima ara i te kubiti i te roa, e
te tapoki i rungao i aua *nga pou* ra, e
rima ïa kubiti *i te teitei.* Kua anga 16
oki aia i te pirianganaoa, *mei* tei te
ngai-tuatua ra, e kua tuku akera ki
rungao i te kauru o nga pou ra; e kua
anga oki i te au remuna okotai anere,
e kua tuku akera ki rungao i taua au
pirianganaoa ra. Kua akatu akera aia 17
i nga pou ki mua i te nao, okotai tei te
rima katau, okotai oki tei te rima kaui;
e kua tapa iora i te ingoa o tei te rima
katau ia Iakina, e te ingoa o tei te rima
kaui ko Boaza ïa.

PENE IV.

Te atarau veo i te angaangaia e Solomona ra.

1 KUA anga oki aia i tetai atarau veo,
okotai takau kubiti i te tiroa,
okotai takau kubiti i te tipoto, okotai
ngauru oki kubiti i te teitei.
2 Kua anga oki aia i tetai kiura aka-
toia ra, tetai nia e tae ua atu ki tetai
nia, okotai ngauru ïa i te kubiti, e
mea takapuna ïa; e rima kubiti i te
teitei; e toru ngauru te kubiti i te
3 taura e pini ei kia akapini. E i raro
ake i taua *nia* ra e tu bovi anake ïa, e
pini ua ake; okotai kubiti okotai ngauru,
e pini ua ake te kiura ra. E rua tupati
4 bovi, okotai rai akato angaia. Ki ru-
nga i nga bovi tai ngauru ma rua te
vaio angaia; ko e toru ra te akara tika
ra ïa ki te pae i apatokerau, ko e toru
ra te akara tika ra ïa ki te pae i te
opunga o te rā ra, ko e toru ra te
akara tika ra ïa ki te pae i apatonga,
ko e toru ra oki te akara tika ra ïa ki
te pae i te itinga o te rā ra; kua
tukuia taua kiura ra ki rungao i aua
5 nga *bovi* ra, e tei roto anake nga toe. E
te patapatatue ra mei te rima nei rai te
pararauare, e te nia ra mei te nia kapu
ra ïa te tu i te angaangaia, mei te tiare
lili ra. E toru tausani bato e o ki
roto.
6 Kua anga iora aia i nga kiura oko-
tai ngauru, kua tuku akera e rima ki
te rima katau, ko e rima oki ki te rima
kaui, ei orei anga: te au apinga i apaiia
ei tusia karakaratio ra, kua oreiia ïa i
reira; kareka te kiura maata ra ei
orei anga ïa no te kau taunga ra.
7 Kua anga iora oki aia i nga menure
auro okotai ngauru, i to ratou tu tikai,
kua tuku iora ki roto i te nao, ko e
rima ra, ei te rima katau ïa, ko e rima
oki, ei te rima kaui.
8 Kua anga oki aia i te au kaingakai
okotai ngauru, e kua tuku iora ki roto
i te nao, ko e rima ra, ei te pae katau
ïa, ko e rima ra, ei te pae kaui. E kua
anga iora oki i te au kapu auro okotai
anere.
9 Kua anga oki aia i te kezere na te
kau taunga, e te kezere maata ra, e te
au pa no nga kezere ra, e kua tapoki
10 aua nga pa ra ki te veo. Kua tuku
iora aia i te kiura ra i te pae katau i te
poo i te itinga o te rā, e anga tika ki
apatonga ra.
11 Kua anga oki a Hirama i te au pani,
e te au taipu, e te au kapu ra. Kua
akaoti akerā Hirama i te angaanga tana

i rave na te ariki ra na Solomona, no te
are o te Atua: Nga pou e rua ra, e 12
nga kapu ra, e nga tapoki ki rungao i
nga pou e rua ra, e nga angaanga ku-
penga e rua ra, ei tapoki i nga kapu e
rua o te tapoki ra i runga i nga pou ra;
E remuna oki e a anere ra no nga ku- 13
penga e rua ra, e rua tupati remuna no
te kupenga okotai, ei tapoki i nga kapu
i runga i te tapoki i runga i nga pou ra.
Kua anga oki aia i te au turanga *kiura;* 14
e te au kiura oki i rungao. Okotai 15
oki kiura, e te au bovi okotai ngauru
ma rua i raro ake; Te au pani katoa, e 16
te au taipu, e te au kokai, e te au mea
katoa ra, tei angaia e Hirama-abiu i te
veo kakā ra na te ariki na Solomona,
no te are o Iehova. Tei te ngai ma- 17
taataa i Ioridana te akato angaia ïa e te
ariki, tei te ngai karakaraea i te va i
Sukota e Zeredata: Anga iorā Solo- 18
mona i taua au mea katoa ra e manga-
nui: e kare akerai i kite i te veo i te
maata. Anga iorā Solomona i taua au 19
mea ravarai no te are o te Atua ra; e
te atarau auro katoa, e nga kaingakai *i
vaioia'i* te areto o te aroaro ra; E nga 20
menure, e to reira au lamepa e ka ki
mua ake i te ngai-tuatua ra, mei tei
akakiteia ra, e auro meitaki ïa; Nga 21
tiare oki, e te au lamepa, e te au pakoti
auro, e auro meitaki maata ïa; E te au 22
matipi oki, e te au kapu, e te au punu,
e te au āriki ai, e auro meitaki ïa: E te
tomoanga i te are, to reira oki nga pa i
roto ra no te ngai-tapu roa ra, e te au
pa i te are o te nao, e auro ïa.

PENE V.

Te aruna i apaiia ki roto i te ngai-tapu ra: ki rava te iero ki to te Atua ra kakā.

OTI rava akera te au angaanga 1
katoa i te raveia e Solomona, no
te are o Iehova: e kua apai mairā So-
lomona i te au apinga *ravarai* i aka-
takaia e tona metua e Davida; e te
ario, e te auro, e te au apinga katoa ra,
tei tukuia e ia ki roto i te uipānga
apinga no te are o te Atua.

Kua akaputuputu mairā Solomona i 2
te aronga pakari i Iseraela, e to rungao
i te au kopu ra, *e* te au mataiapo tutara
o te tamariki a Iseraela, ki Ierusalema,
kia apai mai ratou i te aruna korero-
motu a Iehova mei roto mai i te oire
o Davida, koia oki Ziona. Kua uipa 3
maira te au tangata Iseraela ravarai
ki te ariki ra, i te oroa ra, koia te ma-
rama itu ra. Kua aere maira te aro- 4
nga pakari katoa o Iseraela; e kua
5 rave iora te ngati Levi i te aruna. E
kua apai maira ratou i te aruna, e te
Are uipānga, ki runga, e te au mea
tapu ravarai i roto i taua Are ra, ko tei
apai katoaia mai ïa ki runga e te kau
6 taunga te ngati Levi. E te ariki ra
oki ko Solomona, e te uipānga Iseraela
katoa i te akakatoatoa anga i reira ki
mua i te aruna, te apai ra i te mamoe,
e te bovi, ei tusia, kare e tika kia tatau
7 i te maata. E kua apai maira te kau
taunga i te aruna koreromotu a Iehova
ki tona ra vairanga, ki te ngai-tuatua i
te are ra, ki roto i te ngai-tapu rava, i
raro ake i nga peau o nga kerubi ra.
8 Kua oora mai oki nga kerubi i *o raua*
peau na runga i te vairanga aruna, e
ngaro oki te aruna e nga amo katoa i
9 nga kerubi. E no te roa o te amo i
kitea uaia'i te openga i taua aruna ra i
mua ake i te ngai-tuatua ra, kare ra e
kitea i vao; e te vai ua ra i reira e tae
10 rava akenei ki teianei rā. Kare o
roto i taua aruna ra mari ra i aua
nga papa e rua ra, ta Mose i tuku
i reira i Horeba ra, ka papau ei a
Iehova *i te koreromotu* ki te tamariki
a Iseraela, ka aere mai ei ratou mei
Aiphiti maira.
11 E kia riro mai te kau taunga ki vao
i taua ngai-tapu ra: kua ope oki te kau
taunga i kitea maira i te akatapuia,
kare oki ratou i tiaki i te pupu *i reira:*
12 E te au ngati Levi, te aronga imene, te
pupu katoa o Asapha, to Hemana, to
Ieduthuna, e ta ratou au tamariki e to
ratou au taeake, kua kakau ki te oro-
ngā meitaki ra, e ma te au sumebalo, e
te au nabala, e te au kinura, i te tu ua
anga i te pae i te itinga o te rā i te ata-
rau ra, e te kau taunga katoa okotai
anere e rua ngauru, ma te au pu i te
13 akatangi anga: Kua kapiti akera te
aronga akatangi pu e te aronga imene
i te reo okotai, i te akapaapaa anga, e
te akameitaki anga ia Iehova: e kia
akateitei akera ratou i te reo ma
te au pu, e te au sumebalo, e te au mea
e akatangiia ra, i te akapaapaa anga ia
Iehova, *i te na ko anga e*, E meitaki
oki tona, ka tu oki tona aroa e ri-
mua; kua ki maira taua are ra ki
14 te tumurangi, te are o Iehova; E
kare atura te kau taunga e mou i te
raverave no taua tumurangi ra: kua
ki oki te are o te Atua ki te kakā o
Iehova.

PENE VI.

Ko Solomona i te akaora anga i te tangata, e te akameitaki anga i te Atua: tana pure i te ainga i te iero.

KUA tuatua mairā Solomona, I tua- 1
tua mai oki a Iehova e, ei roto
i te tumurangi poiri aia noo ei. Kua 2
akatu ra au i te are nooanga noou; ei
ngai nooanga noou e tuatau ua atu.
Kua anga maira te mata o te ariki, 3
kua akaora maira i te uipānga katoa
o Iseraela: kua tu ua maira te uipā-
nga katoa o Iseraela ki runga.
Kua tuatua akera aia, Kia akamei- 4
takiia te Atua o Iseraela ko Iehova,
ko tei akatupu ua i tona rima i ta
tona uaorai vaa i tuatua ki toku metua
kia Davida, i te na ko anga e, Mei te 5
rā mairai i arataki mai ei au i toku ra
iti-tangata mei te enua maira mei Ai-
phiti ra, kare au i iki i tetai oire i roto
i te au kopu ravarai o Iseraela nei ei
akatu anga are, kia vaooia toku nei
ingoa i reira; e kare au i iki ua
atu i tetai tangata ei tutara ki runga
i toku ra tangata ia Iseraela: Kua iki 6
ra au ia Ierusalema; ei reira toku
ingoa vai ei; e kua iki au ia Davida, ei
runga ïa i toku nei au tangata ia Ise-
raela. Ko roto ra i te ngakau o toku 7
metua ra o Davida *te manako*, e akatu
i tetai are no te ingoa o te Atua o Ise-
raela no Iehova. Kua tuatua mairā 8
Iehova ki toku metua kia Davida, No
te mea, ko roto i toou ngakau e akatu
i tetai are no toku nei ingoa, kua tika
taau no te mea ko roto ïa i toou nga-
kau. Auraka ra koe e akatu i taua 9
are nei; na to tamaiti ra, taau e anau
ra, nana e akatu i te are no toku nei
ingoa. Kua tupu io nei ia Iehova te 10
tuatua tana i karanga ra; kua tupu io
nei oki au ei tupau i toku metua ia
Davida, e te noo nei au ki runga i te
terono o Iseraela, ta Iehova i tuatua
maira, e kua akatu io nei au i te are
no te ingoa o te Atua o Iseraela no Ie-
hova. E kua tuku au i te aruna ki roto, 11
tei reira *nga papa* koreromotu a Ie-
hova ra, tana i papau ki te tamariki a
Iseraela ra.
Te tu ua ra aia ki mua i te atarau a 12
Iehova, ki mua i te aroaro o te uipānga
katoa o Iseraela ra, e te oora tika atura
i ona rima: I anga ana oki a Solomona 13
i tetai paata veo, e rima kubiti i te
tiroa, e rima kubiti oki i te tipoto, e
toru kubiti i te teitei, e kua vaooia
i rotopu i te kezere ra; kua tu iora aia
ki runga i te reira, e kua tuku iora i
tona turi ki raro ki mua i te uipānga
katoa o Iseraela ra, e te oora atura aia i
14 ona rima ki runga i te rangi. E kua
karanga atura, E te Atua o Iseraela, e
Iekova e, kare atu e Atua e aite kia
koe i te rangi, e i te enua nei; tei
akono i te koreromotu, e te aroa, ki to
au tavini, ko tei aere i mua ia koe ma
15 to ratou ngakau katoa: Ko tei akono
tikaia e koe taau i tuatua mai ki to ta-
vini ki toku metua kia Davida: na
toou vaa i tuatua i tei akatupuia e
16 to rima mei tei teianei rā. E tenana, e
te Atua o Iseraela, e Iehova, e akono
rai koe i tei tuatuaia e koe ki to ta-
vini ki toku metua kia Davida, ka na
ko ei ra e, Kare koe e ngere i te ta-
ngata kia noo ki mua i toku aroaro ki
runga i te terono o Iseraela; kia akono
mairai to au tamariki i to ratou aere-
nga, e kia tau to ratou aere ki taku
ture, mei ia koe katoa i aere na mua
17 iaku ra. E teianei, e te Atua o Ise-
raela, e Iehova, kia tupu tikai taau
tuatua i tuatuaia e koe ki to tavini kia
Davida.
18 Ka noo tika mairai ainei te Atua ki
o te tangata nei ki runga i te enua? i
na, te rangi nei, e te rangi o te au
rangi ra, kare rai koe e o: ka tanga'i
19 oki i teianei are i akatuia e au nei! E
akono maira koe i te pure a to tavini
nei, e tana e pati nei, e taku Atua,
e Iehova, e akarongo mairai koe i te
kapiki, e te pure, ta to tavini e pure
20 ki mua ia koe: Kia puera mai o mata
i te po e te ao ki teianei are, ki te ngai
taau i tuatua ra e vaieia e koe to ingoa
i reira; ka akarongo mai ei koe i te
pure e pureia e to tavini ki teianei
21 ngai. E akarongo mairai koe i te pure
a to tavini, e ta to au tangata ta Ise-
raela, kia pure tika mai ratou ki teia-
nei ngai; e akarongo mai koe i reira
i toou ra nooanga i te rangi ra, e kia
rongo koe ra, e akakore mai *i ta ra-
tou* ara.
22 Kia ara tetai tangata i tona tangata
tupu, e akataputouia atura aia, e kua
taputou iora i ko nei, ki mua i to atarau
23 i roto i teianei are: E akarongo mai
koe i runga i te rangi ra i reira, ka
tuku mai ei i te tuatua-tau ki to au
tavini nei, i te tutaki anga mai i tei
ara ra, *e* te uri anga mai i taua ara ki
runga i tona orai mimiti; e te akatika
anga mai i tei tika ra, i te tuku anga
mai i tei tau ki te tuatua-tika nana ra.
24 Kia eke to au tangata ko Iseraela ki
mua i te enemi, no te mea kua ara
ratou ia koe; e kia anga maira e kia
aaki i to ingoa, e kua pure ratou e kua

pati i to ratou anoano ki mua i to aro-
aro i teianei are: E akarongo mai koe 25
i runga i te rangi ra i reira, e akakore
mai i te ara a to au tangata ia Iseraela,
e akaoki mai ia ratou ki te enua taau i
oronga mai no ratou e to ratou ra ai
metua.

Kia momaniia te rangi ra, e kare e 26
ua, no te mea kua ara ratou ia koe;
kia pure tika maira ratou ki ko nei ki
teianei ngai, e kia aaki i to ingoa ra, *e*
kia akaruke ratou i ta ratou ara, kua
oti ratou i te tairoia e koe ra: E aka- 27
rongo mai koe i runga i te rangi ra i
reira, e akakore mai i te ara a to au
tavini, e a to au tangata ia Iseraela; e
akakite mai koe kia ratou i te ara mei-
taki kia aere ratou ra; ka oronga mai
ei i te ua ki runga i to enua nei, i tei
orongaia mai e koe ki to au tangata nei
ei tuanga.

Kia rokoia te enua nei e te onge, e 28
te maki-mate, te veravera, e te pueka,
te akeride, e te anue; e kua akapiniia
ratou e to ratou au enemi i te au oire
i to ratou enua; *kia rokoia* e tera mate,
e tera maki; Ko te au pure katoa *e* 29
te au patianga e patiia e te au tangata
katoa, e to au tangata katoa e Iseraela
nei, i te tangata katoa i kite i tona
uaorai mate, e tona uaorai kino, e kua
oora tika mai i ona puke rima ki teianei
are: Ei reira koe e akarongo mai ei i 30
runga i te rangi i te ngai taau e noo ra,
ka akakore ei i te ara, e akaaiteite mai
koe i te tutaki ki te tangata katoa kia
tau ki tona au aerenga, ko koe oki te
kite i tona ngakau; ko koe anake rai
oki te kite i te ngakau o te au tamariki
a te tangata nei: Kia mataku oki ra- 31
tou ia koe, *e* kia aere na to au arataa,
i te au rā katoa i to ratou ora anga ki
runga i te enua taau i oronga mai ki to
matou nei ai metua ra.

I te tangata ke ra, kare to Iseraela i 32
toou nei au tangata, no to ingoa maata
ra i tae mai ei mei te enua mamao
mai, e no to rima marōrō, e to rima i
akatikaia ra; kia aere mai ratou, e kia
pure tika mai ki teianei are: E aka- 33
rongo mai koe i reira i runga i te rangi
i te ngai taau e noo ra, ka akatika mai
ei i ta taua tangata ke ra i kapiki ia
koe ra; kia kite to te ao katoa nei i
toou ingoa, e kia mataku ia koe, mei
toou katoa ra iti-tangata mei ia Ise-
raela nei; kia kite oki ratou i teianei
are i akatuia e au nei, e kua tapaia i te
ingoa noou ra.

Kia aere toou iti-tangata e tamaki i 34
to ratou au enemi, na te arataa taau
e tono ia ratou, kia pure maira ratou
kia koe ki teianei oire i ikiia e koe ra, e
teianei are i akatuia e au no toou ra
35 ingoa: E akarongo mai koe i reira i
runga i te rangi ra i ta ratou pure, e ta
ratou i pati ra, e tupae mai koe ia
ratou.

36 Kia ara ratou ia koe, (kare atu oki e
tangata e kore ei te ara,) e kua riri iora
koe ia ratou, e kua tuku atu koe ia ra-
tou ki te enemi, e kua apai tuikaaia
atu ratou e ratou ki te enua mamao, e
37 kare ra, *te enua* vaitata; Kia akamaara-
ara to ratou ngakau i te enua i apai tui-
kaaia'i ratou ra, e kua ariu mai, e kua
pure mai ia koe i taua enua i tuikaa'i
ratou ra, kia tuatua mai e, Kua ara
matou, kua tatipake matou, kua rave
38 matou i te kino; E kia anga maira
ratou kia koe ma to ratou ngakau katoa
ra, e ma to ratou vaerua katoa, i taua
enua i tuikaa'i ratou ra, e kua apai
tuikaaia e ratou i reira, e kua pure
tika mai ki to ratou nei enua, i orongaia
mai e koe no to ratou ai metua ra, e te
oire i ikiia e koe ra, e te are i akatuia
39 e au no toou ra ingoa: E akarongo mai
koe i reira, i runga i te rangi, i te ngai
taau e noo ra, i ta ratou pure e ta ratou
i pati ra, e tupae mai koe ia ratou, ka
akakore ei koe i te ara a to au tangata
i ara ai ia koe ra.

40 E teianei, e taku Atua, teia taku
tuatua kia koe, e akapuera mai koe i o
mata, e akarongo mai oki o taringa i
41 te pure *i pureia* i teianei ngai: E teia-
nei, ka tu mai, e te Atua, e Iehova, ei
toou akaangaroianga tikai, ko koe e te
aruna o to maroiroi: kia akakakauia
te kau taunga naau, e te Atua, e Ie-
hova, ki te ora, e kia rekareka toou
42 aronga tapu ra i te meitaki. E te
Atua, e Iehova e, auraka kia akaanga
keia te mata o tei akamainuia e koe
ra: e akamaara i te aroa i to tavini ia
Davida.

PENE VII.

E ai no te rangi mai ei akatika i te pure a Solomona.

1 E KIA akaoti akerā Solomona i
tana pure, kua topa maira te ai
no te rangi mai, pou rava akera te
tusia karakaratio, e te au tusia; ki
rava akera te are i te kakā o Iehova.
2 Kare akera te kau taunga i o ki roto i
te are o Iehova, no te mea kua ki te
3 are o Iehova i te kakā o Iehova. E
kite akera te au tamariki katoa a Ise-
raela i te ai i te topa anga mai, e te
kakā o Iehova ki runga i taua are ra,
kua tupou iora to ratou mata ki raro i

te one ki runga i te paepae ra, e kua
akamori, e kua akameitaki ia Iehova,
no te mea, e meitaki tona, e tona aroa
ka tu ïa e rimua.
Kua apai atura te ariki e te au 4
tangata katoa i te au tusia kia Iehova.
Kua apai atura te ariki ra ko Solo- 5
mona i te tusia e tai takau ma rua i te
tausani i te bovi, okotai anere e rua
ngauru i te tausani i te mamoe: i aka-
pera te ariki e te tangata ravarai i te
akatapu i te are o te Atua. Te akono 6
ra te kau taunga i ta ratou taoonga: e
te au ngati Levi ma te au mea tangi na
Iehova ra, i angaia e te ariki ra e Da-
vida, ka imene ei a Davida ia ratou ei
akameitaki ia Iehova, no te mea ko
tona aroa ka tu ïa e rimua: e i mua
mai ia ratou ra, ko te kau taunga ïa i
te akatangi anga i te pu, e ko Iseraela
katoa kua tu ua iora. Kua akatapuia 7
oki e Solomona *te ngai* i rotopu i te
kezere i mua i te are o Iehova: i reira
oki aia i te apai anga i te au tusia kara-
karatio, e te tongaua o te au tusia au
ra, no te mea kare akera e o te au tusia
karakaratio e te au mineka, e te to-
ngaua, i te atarau veo i angaia e Solo-
mona ra.
I reira oki a Solomona e ko Iseraela 8
ravarai, e uipānga maata ua atu, mei
te tomoanga ki roto ia Hamata e tae ua
atura ki te kauvai ra i Aiphiti, i te
akono anga i te oroa e rā itu akera.
Kia tae oki ki te rā varu ra, e uruoa- 9
anga tapu ïa ta ratou; e rā itu atura
te akatapu anga i te atarau ra, e rā itu
oki to te oroa. E tae akera ki te tai 10
takau ma toru o te rā i te marama itu
ra, kua tuku ua atura aia i te au ta-
ngata kia aere ua ana ki to ratou au
puakapa, ma te pereperekavana e te
rekareka o te ngakau, i te au meitaki
ta Iehova i rave ia Davida, e ia Solo-
mona, e ia Iseraela i tona au tangata.
E oti akera te are o Iehova ia Solo- 11
mona, e te are o te ariki; e kua oti
meitaki rava akera iaia te au mea
katoa tei tupu i roto i te ngakau o So-
lomona e rave i te are o Iehova, e tona
katoa ra are. Kua mama mairā Ie- 12
hova kia Solomona i te po, e kua tua-
tua maira kiaia, Kua akarongo au i
taau pure, e kua ikiia e au teianei ngai
noku uaorai ei are tusia. Kia moma- 13
niia e au te rangi e kare atura e ua, e
kia akaue au i te akeride e kai i te
enua, e kia tuku atu au i te maki i
toku ra au tangata; Kia taakaaka mai 14
toku ra iti-tangata, tei tapaia i toku ra
ingoa, ia ratou orai, e kia pure, e kia
kimi mai i toku nei mata, e kua ariu
mai i to ratou au aerenga kino ra; ei
reira au e akarongo ei i runga i te rangi,
e ka akakore au i ta ratou ara, e ka
15 akaora au i to ratou enua. E teianei
ka akapueraia oku mata, e ka akarongo
mai oku taringa i te pure *i pureia* i
16 teianei ngai. I teianei, kua ikiia e au
e kua akatapuia oki teianei are, kia vai
rai toku ingoa i reira e tuatau ua atu;
ei reira oki oku mata e toku ngakau ka
17 vaoo atu ei i te au rā katoa. Kareka
ko koe ra, kia na mua tikai koe iaku i
te aere, mei to to metua ra mei to Da-
vida i aere ra, e kia rave koe i te au
mea katoa taku i akaue atu ia koe ra,
e kia akono i taku au akonoanga e taku
18 ra au tuatua-tau: Ei reira au ka aka-
mou ei i te terono i toou ra basileia,
mei iaku ra oki i akakoreromotu ki to
metua kia Davida, ka na ko ei au ra e,
Kare koe e ngere i te tangata ei tutara
19 ki runga ia Iseraela. Kia anga ke ra
kotou, e kia akaruke mai i taku nei au
akonoanga e taku nei au akauenga i
tukuia atu e au ki mua ia kotou, e kia
aere rai kotou e kia akarongo i te au
20 atua ke, e kia akamori ia ratou: Ka
kiriti tumuia'i ratou e au i reira i toku
enua i orongaia e au no ratou; e teia-
nei are, i akatapuia e au i toku nei
ingoa, ka akaruke keia e au e kia
ngaro atu; e ka akariroia e au ei amu-
amuanga e ei tuatuaanga i te au ta-
21 ngata ravarai. E teianei are e teitei
nei, ka riro ei vavaranga na te tangata
ravarai e na reira te aere; ka riro i te
tuatua mai e, Eaa rā Iehova i akapera
mai ei ki teianei enua, e teianei are?
22 Ei reira e karangaia atu ei e, No te
mea kua akaruke ratou i te Atua o to
ratou ai metua ia Iehova, tei arataki
mai ia ratou mei te enua maira mei
Aiphiti, e kua opu atu ratou i te au
atua ke, e kua akamori ia ratou, e kua
akarongo ia ratou ra; i apai mai ei aia
i teia katoa nei au kino ki runga ia
ratou.

PENE VIII.

Te au are o Solomona: te tamaine a Pharao i apaiia ki tona ra are.

1 EOPE akera te au mataiti okotai
takau ra, kua oti akera ia Solo-
mona te are o Iehova, e te are nona
2 uaorai, Kua patu akerā Solomona i te
au oire i akaokiia mai e Hirama kia
Solomona, e kua akanoo i te tamariki a
3 Iseraela i reira. Kua aere iorā Solo-
mona ki Hamata-zoba, e rauka iora
4 iaia. Kua akatu iora aia ia Tadamora
i te medebara ra, e te au oire vairanga

apinga katoa, i patuia e ia i Hamata.
Kua akatu oki aia ia Bete-horona i 5
runga ra, e ia Bete-horona i raro ra,
ko nga oire akaketaketaia ki te au
patu, *e* te au ngutupa, e te au tea;
E ia Baalata, e te au oire vairanga 6
apinga katoa na Solomona, e te au oire
katoa no te au kariota, e te au oire no
te aronga akaoro ipo ra, e te au mea
katoa ta Solomona i anoano i te patu i
Ierusalema, e i Lebanona, e i te enua
katoa o tona ra basileia.
Ko te au tangata katoa i toe i te 7
ngati Heta, e te ngati Amori, e te
Perizi, e te ngati Heva, e te ngati
Iebusi, kare i to Iseraela ra, E tama- 8
riki ra na te aronga i vaioia i runga i
te enua ra, tei kore i pou i te tamariki
a Iseraela, ko ta Solomona ïa i akataka
ei tautaūnga e tae rava akenei ki
teianei rā. Kareka te tamariki a Ise- 9
raela, kare i akataviniia ratou e Solo-
mona kia rave i tana angaanga; ei
tangata ïa no te tamaki, e ei ui ranga-
tira no te au kapena nona, e ei aronga
kavana no te au kariota, e no te aronga
akaoro ipo nona ra.
E maata i te au rangatira no te ariki 10
ra no Solomona, e rua ïa anere e rima
ngauru, ko tei rungao ïa i te tangata.
Kua arataki mairā Solomona i te ta- 11
maine a Pharao mei roto mai i te oire
o Davida, ki te are i akatuia e ia nona
ra: i karanga oki aia e, Auraka taku
vaine e noo i te are o te ariki o Iseraela
o Davida, no te mea kua tapu ïa *are* i
te aruna a Iehova i tae mai i reira.
Kua apai aturā Solomona i te au 12
tusia karakaratio na Iehova, ki runga i
te atarau a Iehova, i akatuia e ia ki
mua i te tomoanga ra; I te au rā 13
katoa i te apai anga i tei akaueia mai
e Mose, i te au sabati, e te au marama
ou, e te au rā oroa tapu, e toru apai
anga i te mataiti okotai, i te oroa i te
areto akaopue kore, e te oroa no te au
ebedoma, e te oroa no te patia anga
puakapa ra.
Kua akataka atura i tei akonoia e 14
tona metua e Davida i te au pupu tau-
nga i ta ratou ra taoonga, e te ngati
Levi i ta ratou i ikuikuia mai, kia aka-
meitaki e kia rave i ta ratou angaanga i
mua i te aroaro o te kau taunga ra, i
tei akonoia i te au rā katoa ra: e te au
tiaki ngutupa i to ratou ra au pupu, i
te au ngutupa katoa ra: kua pera mai
oki te tangata no te Atua ra ko Davida
i te akaue anga mai. E kare ratou i 15
akaruke i te akaue a te ariki ki te kau
taunga e te au ngati Levi, i te au mea
katoa ra, e te au apinga. Kua oti i te 16
akonoia te au angaanga ravarai a Solo-
mona, mei te rā mairai i akamouia'i te
tango o te are o Iehova, e tae ua atu ki
te akaoti takiri anga ra. Kua oti takiri
rava *oki* te are o Iehova ra.
17 Kua aere aturā Solomona ki Eziona-
gebera, e ki Elota i te pae i taatai ra i
18 te enua ra ko Edoma. Kua akau aturā
Hirama i te au pai nana, i te rima o
tona au tavini, e te aronga karape *i te
angaanga* moana; e kua aere atura ra-
tou e te au tavini katoa o Solomona ki
Ophira, e kua rave maira i te au taleni
auro e a anere e rima ngauru, e kua
apai maira ki te ariki ra kia Solomona.

PENE IX.

Te ariki vaine o Seba i te aere anga mai kia Solomona ra: to Solomona apinga maata roa, e te ngateitei: tona au meitaki; e tona matenga.

1 E KITE akera te ariki vaine i Seba
i te rongo ia Solomona, kua aere
maira aia e ui ia Solomona i te tuatua
pikipiki ki Ierusalema, e ma te urupu
maata rava; ma te kamela i te apai
anga mai i te rakau kakara, e te auro
maata ua atu, e te toka memeitaki: e
tae atura aia kia Solomona ra, kua
karangaranga atura aia iaia i te au tua-
2 tua ravarai i roto i tona ngakau. E
kua matara maira ia Solomona te au
mea ravarai tana i ui maira: kare
rava *ana* tuatua ngaro ia Solomona tei
3 kore i akakiteia atu kiaia. E kite
akera taua ariki vaine i Seba ra i to
Solomona pakari, e te are i akatuia e
4 ia, E te kai i tana ra kaingakai, e te
nonoo anga o tona au tavini, e te tu
anga o te aronga e piri kiaia ra, e
to ratou kakau, e te aronga apai kapu
nona, e to ratou kakau; e te kake-
nga nona i aere ei aia ki runga ki
te are o Iehova; kare atura e vaerua
5 o roto iaia. Kua karanga atura aia ki
te ariki, E tuatua-mou rai taku i rongo
i toku ra enua, i taau ravenga e toou
6 pakari. Kare ra au i akarongo i ta
ratou au tuatua, e kia tae maira au,
e kite pu akenei oku mata nei: e i
na, kare rai te afa o toou pakari i
akakiteia mai kiaku nei; kua maata
7 rai koe i tei akarongoia e au ra. E ao
to te au tangata noou nei, e ao to teia au
tavini noou, e tu ua rai i vaitata ia koe
nei, ka akarongo ei i te tuatua pakari
8 naau ra. Kia akameitakiia to Atua,
ko Iehova, ko tei mataora mai ia koe,
e kua akanoo ia koe ki runga i tona
terono ei ariki na to Atua na Iehova.
No te mea kua aroa to Atua ia Iseraela,

e kia akatinamouia ratou e tuatau ua
atu, i akaariki ei aia ia koe ki runga ia
ratou, ei rave i te tuatua-tau e te tua-
tua-tika.
9 E kua oronga atura aia i te auro
na te ariki okotai anere e rua ngauru
i te taleni, e te rakau kakara e mea
maata, e te toka memeitaki: kare ïa
rakau kakara i kitea mei ta te ariki
vaine i Seba i o mai na te ariki ra
na Solomona.
10 E te au tavini o Hirama, e te au ta-
vini katoa o Solomona, i tei uta mai
i te auro mei Ophira mai, kua uta
katoa mai i te au rakau ra, i te ala-
11 muga, e te toka memeitaki. Kua rave
iora te ariki i taua rakau ra i te
alamuga ei kakenga no te are o Iehova,
e no te are katoa no te ariki, e te
kinura e te nabala, na te aronga imene,
kare ïa *rakau* i kitea mai i taua enua
12 ra i Iuda mei tupua mai. Kua oronga
atura te ariki ra ko Solomona i ta te
ariki vaine i Seba i anoano ra, i te
au mea ravarai tana i pati ra, e maata
rava oki i tana i apai mai na te ariki
ra. Oki atura aia, aere atura ki tona
uaorai enua, koia ma tona au tavini.
13 E te teiaa o te auro i tae mai kia
Solomona i te mataiti okotai ra, e
ono ïa anere e ono ngauru ma ono i
14 te taleni auro; Te taka ra ta te au
tangata oko aere, e ta te aronga i oko ra, i
apai mai. E kua apai maira te au ariki
katoa i Arabia, e te au kavana o te pa
enua, i te auro e te ario kia Solomona.
15 Kua anga iora te ariki ra ko Solomona
i te paruru e rua anere, e auro tu-
pakiia; okotai paruru ra e ono ïa
16 anere *sekela* auro tupakiia. E *kua
anga iora aia* i e toru anere paruru,
e auro tupakiia; e toru anere oki
sekela to te paruru okotai i te auro ra:
kua tuku akera te ariki i te reira
ki roto i te are i te vaorakau i Leba-
nona ra.
17 Kua anga iora te ariki i te terono
18 maata sene ra, e kua vaî ki te auro
meitaki ra. E ono takainga to taua
terono ra, e auro oki te tukuanga
vaevae, kua tamouia ïa ki te terono, e
te mouranga-rima i tetai pae e tetai pae
i te nooanga, e nga liona e rua i te tu
anga i vaitata i aua nga mouranga-rima
19 ra. E te au liona okotai ngauru ma
rua i tetai pae e tetai pae, i te tu ua
anga, ki runga i nga takainga ra e ono
ra. Kare rava ïa mea i te anga angaia
20 i te au basileia katoa ra. E te au
kapu inu ravarai a te ariki ra a Solo-
mona, e auro anake ïa, e te au āriki
ravarai i te are i te vaorakau i Le-
banona, e auro meitaki anake ïa: kare
rava e mea ario; *kare* i akonoia ei
21 apinga i te au rā o Solomona ra. Ko
te au pai o te ariki ra, e te au tavini o
Hirama, tei aere ki Taresisa: e kia
tae ki te toru o te mataiti e oki mai
ei taua au pai Taresisa ra, i te apai
anga mai i te auro, e te ario, *e* te sene, e
te kuri-tangata, e te teki.
22 Tu ke rava atura te ariki ra ko
Solomona i te apinga e te pakari i te ui
23 ariki katoa i te ao nei. Kua kimi
maira te au ariki katoa o te ao nei
ia Solomona, kia akarongo ratou i tana
tuatua pakari i tukuia mai e te Atua
24 ki roto i tona ngakau. E kua apai
ratou, te tangata katoa ra i tana
uaorai taoonga-rima, i te au mea ario,
e te au mea auro, e te kakau, *e* te taoo-
nga tamaki, e te rakau kakara, *e*
te ipo, e te mule, ei apinga, to tera
25 mataiti, tera mataiti. E a tausani a
Solomona vairanga ipo e te kariota,
okotai ngauru ma rua i te tausani
tangata akaoro ipo; ko tei akanooia
e ia i roto i te au oire kariota, e i te
ariki i Ierusalema.
26 Au atura aia ki rungao i te au ariki
katoa, mei te vai mai, e tae ua atura
ki te enua o te Philiseti, e tae ua
27 atura ki te pae i Aiphiti ra. Riro
atura te ario i te ariki, mei te toka ra
te tu i Ierusalema; e te arezi mei te
28 sukamino i te o ra, i te maata. Kua
apai maira ratou i te au ipo kia Solo-
mona mei Aiphiti mai, e mei te pa
enua katoa oki.
29 E te toenga o te tuatua ia Solomona,
mei muatangana mai e tae ua atu ki
te openga, kare ainei kua tataia ki
roto i te buka a Natana peroveta, e
i roto oki i te totou a Ahia i Silo ra, e
i roto i te au orama a Ido akara ra ia
30 Ieroboama te tamaiti a Nebata? E a
ngauru o Solomona mataiti i te ariki
anga i Ierusalema ki runga ia Iseraela
31 katoatoa ra. Moe aturā Solomona ki
o tona ra ai metua, e tanumia iora aia
i roto i te oire o tona metua ra o
Davida: tupauia akera aia i te au e
tana tamaiti ra e Rehoboama.

PENE X.

Te ngati Iseraela i te uipa anga i Sekema e akaariki ia Rehoboama: koia kare i akarongo i te tuatua a te au tangata metua, i akaruke ei nga kopu tino ngauru iaia.

1 AERE aturā Rehoboama ki Sekema:
kua ope rava oki to Iseraela i te
2 tae mai ki Sekema e akaariki iaia. E

kite akerā Ieroboama te tamaiti a
Nebata i Aiphiti, i oro oki aia i reira i
mua i te aroaro o te ariki ra o Solo-
mona, kua oki mairā Ieroboama mei
Aiphiti mai. Kua tono akera ratou 3
e tiki iaia. Kua aere mairā Ieroboama
e to Iseraela katoa, e tuatua kia Reho-
boama, na ko atura, E teiaa rava to 4
te zugo a to metua i runga ia matou ;
e tenana, e akamāmā ake ana koe i te
angaanga maata a to metua, e te zugo
teiaa tana i tuku mai ki runga ia matou
nei, ka tavini atu ei matou ia koe i reira.
Kua tuatua maira aia kia ratou, E oki 5
mairai kotou ki ko nei kiaku nei kia
po toru ake. Aere atura taua aronga
tangata ra.

Kua ui akera te ariki ra ko Reho- 6
boama ki te aronga tangata metua i
tu ki mua i tona metua ia Solomona i
te ora anga ra, na ko akera, Eaa ta
kotou tuatua kia karanga atu au ki
teianei aronga? Kua tuatua maira 7
ratou kiaia, na ko maira, Kia takinga-
meitaki koe i teianei aronga tangata, e
te taurekareka ra taau tuatua kia ratou,
e kia karanga atu koe kia ratou i te
tuatua meitaki, ka riro ïa ratou ei
tavini noou e tuatau ua atu. Akaruke 8
akera aia i te tuatua a taua aronga ta-
ngata metua i tuku mai kiaia ra, e kua
ui atura ki te au tangata ou, okotai rai
pakari katoa anga ma ia katoa, e ko tei
tu oki i mua iaia: Kua karanga atura 9
aia kia ratou, Eaa ta kotou tuatua
kia karanga atu tatou ki teianei aronga,
ko tei tuatua mai kiaku nei, tei na ko
mai e, E akamāmā ana koe i te zugo i
tukuia mai e to metua ki runga ia
matou nei? Kua tuatua maira taua 10
aronga tangata ou ra, okotai rai pakari
katoa anga ma ia katoa ra, na ko
maira, E na ko atu koe ki te au ta-
ngata i tuatua mai kia koe ra, ko tei
tuatua mai e, E teiaa maata to te zugo
ta to metua i tuku mai ki runga ia
matou nei, e tamāmā mai koe *i taua
zugo ra* ia matou nei; e na ko atu koe
kia ratou, Ka maata rava toku *maikao-
rima* iti nei i te taukupu o toku me-
tua: Kua tuku rai oki toku metua i 11
te zugo teiaa ki runga ia kotou, ka
maata rava ra ta kotou zugo iaku: i
pāpā toku metua ia kotou ki te pāpā
tikai, *ka pāpā* ra au *ia kotou* ki te
sekopio.

Kua aere mairā Ieroboama e te ta- 12
ngata katoa kia Rehoboama ra i te po
toru, ta te ariki oki i tuatua maira, ka
tuatua mai ei ra e, E oki akaou mai
kotou kia tae ki te po toru. Kua tua- 13
tua taivaiva maira te ariki kia ratou;
kua akaruke oki te ariki ra ko Reho-
boama i te tuatua a te au tangata
14 metua; E kua karanga atura aia kia
ratou i te tuatua a te aronga ou ra, na
ko atura, Kua akateimaa oki toku me-
tua i te zugo ki runga ia kotou, e
maata rava ra taku i te teiaa: i pāpā
oki toku metua ia kotou ki te pāpā
tikai, *ka pāpā* ra au *ia kotou* ki te
15 sekopio. Kare atura te ariki i aka-
rongo i taua au tangata ra: no ko mai
oki i te Atua ra taua mea nei, kia
akatupu a Iehova i tana tuatua tana i
karanga ia Ahia i Silo ra, kia Ieroboama
16 te tamaiti a Nebata ra. E kite akera
to Iseraela katoa e, kare te ariki i
akarongo mai ia ratou, kua karanga
atura te au tangata ki te ariki ra, na
ko atura, Eaa ta matou puapinga ia
Davida nei? kare *a matou* tuanga i te
tamaiti a Iese: ei to kotou au puakapa,
e Iseraela e: e tenana, e Davida, e roi
i toou uaorai ngutuare. Aere anake
atura to Iseraela ki to ratou au pua-
17 kapa: Kareka te tamariki a Iseraela i
noo i te au oire i Iuda ra, e au to Re-
18 hoboama ki runga ia ratou. Kua
tono akera te ariki ra ko Rehoboama
ia Adorama, no runga aia i te apinga
uipa ra; peïia iora aia e te tamariki a
Iseraela ki te toka, mate rava akera;
kua akamaroiroi iora te ariki ra ko
Rehoboama kia tae aia ki runga i te
19 kariota, e oro ki Ierusalema. Kai-
tamaki iora Iseraela i te ngutuare
o Davida, e tae rava akenei ki teia-
nei rā.

PENE XI.

*Te nuku a Rehoboama i te akaputu-
putu angaia e tamaki ia Iseraela; i
akak[illegible]ia e te Atua: kua akaketa-
ketaia te au oire o Iuda. Te au
ngati Levi e te kau taunga, e te au
tangata meitaki, i te tavaitai anga ki
Ierusalema.*

1 E TAE akerā Rehoboama ki Ieru-
salema, kua akaputuputu iora i
to te ngutuare o Iuda e to Beniamina,
okotai anere e varu ngauru i te tau-
sani, ko te aronga toa i ikiia ïa, e ta-
maki ia Iseraela, e akaoki mai i te au
2 kia Rehoboama. Kua tae maira te
tuatua a Iehova ki te tangata no te
3 Atua kia Semaia, na ko maira, E
karanga atu ki te ariki o Iuda kia
Rehoboama, te tamaiti a Solomona, e
kia Iseraela katoa i o Iuda e i o Benia-
4 mina, e na ko atu, Te na ko mairā
Iehova, Auraka kotou e tae, auraka
oki e tamaki ki to kotou ai taeake;

ka oki te tangata ravarai ki tona orai
ngutuare, naku oki taua mea nei. Kua
akarongo akera ratou i te au tuatua a
Iehova, e kua oki, kare i tamaki ia
Ieroboama.
Noo iorā Rehoboama i Ierusalema, 5
e kua patu i te au oire ei punanga i
Iuda ra. Kua patu aia ia Betele- 6
hema, e ia Etama, e ia Tekoa, E ia 7
Bete-zura, e ia Soko, e ia Adulama, E 8
ia Gata, e ia Maresa, e ia Zipha, E ia 9
Adoraima, e ia Lakisa, e ia Azeka, E 10
ia Zora, e ia Aialona, e ia Heberona, e
aronga oire akaketaketaia i o Iuda ra,
e i o Beniamina. E kua akaketaketa 11
atura aia i te au punanga ra, kua tuku
oki i te aronga kapena i roto i te reira,
e te kai maata, e te inu, e te wina. E 12
kua tuku oki aia i te au paruru e te
au korare i roto i taua au oire ra, e
ketaketa rava atura iaia: tei iaia oki
Iuda e Beniamina.
Kua aere ua maira te kau taunga e 13
te ngati Levi i o Iseraela katoa ra kiaia,
mei to ratou au tapere katoa ra. Kua 14
akaruke iora oki te au ngati Levi i to
ratou au pae, e to ratou au kainga, e
kua aere tika mai ki Iuda e Ierusa-
lema: no te mea kua akarukeia ratou
e Ieroboama e te au tamariki nana,
auraka ratou e rave i te taoonga tau-
nga ia Iehova: E kua akatakaia e ia 15
uaorai te aronga taunga no te au ngai
teitei, e no te au demoni, e no te au kafa
i angaia e ia ra. E te taka atura oki te 16
aronga i akamou i to ratou ngakau i te
kimi i te Atua o Iseraela ia Iehova,
no roto i te au kopu katoa o Iseraela,
ko tei aere katoa ki Ierusalema, e apai
i te tusia ki te Atua o to ratou ai
metua ra kia Iehova. Ketaketa atura 17
te basileia o Iuda ia ratou, maroiroi
atura oki a Rehoboama te tamaiti a
Solomona, e toru akera mataiti: ka
toru akera oki o ratou mataiti i te aere
anga na te arataa o Davida e ia Solo-
mona.
Kua rave iorā Rehoboama ia Maha- 18
lata, te tamaine na Ierimota, te ta-
maiti na Davida, ei vaine nana, *e* ia
Abihaila, te tamaine na Eliaba, te ta-
maiti na Iese; E kua anau te tamariki 19
nana; ko Ieusa, e ko Semaria, e ko
Zahama. E muri ake iaia, kua rave 20
iora ia Maaka, te tamaine na Abasa-
loma; e kua anau maira tana ko Abia,
e ko Atai, e ko Ziza, e ko Selomita.
E maata to Rehoboama inangaro ia 21
Maaka, i te tamaine a Abasaloma, i te
au vaine ravarai nana, e te au palake
nana ra; (okotai ngauru ma varu oki
ana vaine, e ono ngauru i te palake;
okotai takau ma varu oki ana tamariki
tamaroa, e ono ngauru tamaine i
22 anau:) Kua akariro aturā Rehoboama
ia Abia te tamaiti a Maaka ei kavana
maata i te au taeake nona ra: *i ma-*
23 *nako* oki aia e akaariki iaia. E ra-
venga pakari tana, kua tuku atura i
te au tamariki katoa nana ra i te au
tapere katoa e pini rava akera Iudea e
Beniamina, i te au oire katoa i aka-
ketaketaia ra; e kua akataka aia i te
kai e maata ua atura na ratou: e kua
kimi iora aia i te au vaine e manganui
na ratou.

PENE XII.

Ko Rehoboama no te akaruke ia Iehova i tukuia'i ki te rima o Sisaka.

1 E KETAKETA akera te basileia ia
Rehoboama, kua maroiroi akera
aia uaorai, kua akaruke iora aia, e
2 Iseraela katoa, i te ture a Iehova. E
tae akera ki te rima o te mataiti o taua
ariki ra ko Rehoboama, kua aere maira
te ariki o Aiphiti ra ko Sisaka e tamaki
ia Ierusalema, no te mea kua ara ratou
3 ia Iehova. E te au kariota okotai ngau-
ru ma rua i te anere, e ono ngauru i
te tausani i te au tangata akaoro ipo,
e te aronga katoa i aere katoa mai
mei Aiphiti maira, kare e ope kia ta-
tau; to Lubia, to Suki, e to Kusa.
4 E rauka akera iaia te au oire i aka-
ketaketaia i o Iuda ra, e aere maira ki
Ierusalema.
5 Kua aere mairā Semaia peroveta
kia Rehoboama ra, e te ui mataiapo
katoa o Iuda i uipa i Ierusalema ia
Sisaka, e kua karanga atura kia ratou,
Te na ko mairā Iehova, Kua akaruke
kotou iaku, e te akaruke katoa nei au
6 ia kotou i te rima o Sisaka. Kua taa-
kaaka iora te ui mataiapo o Iseraela e
te ariki ia ratou uaorai; e kua tuatua
akera ratou, E tuatua-tika ta Iehova.
7 E kia akara mairā Iehova e, kua taa-
kaaka ia ratou uaorai, kua tae maira te
tuatua a Iehova kia Semaia, na ko maira,
Kua taakaaka ratou ia ratou uaorai; *e
teianei* kare ratou e pou iaku, ka oronga
atura au i tetai manga ora iti no ratou;
kare oki toku riri e maringi rava atu
ki runga ia Ierusalema i te rima o Si-
8 saka. Ka riro ra ratou ei au tavini nona;
kia kite ratou i taku angaanga, e te anga-
anga a te au basileia o te pa enua ra.
9 Kua aere maira te ariki o Aiphiti
ra ko Sisaka ki Ierusalema e tamaki;
e kua apai ke atura i te au apinga o te
are o Iehova, e te au apinga o te are o
te ariki ra; kua akaope rava atura aia:

e kua apai katoa aia i te au paruru
auro i angaia e Solomona. Kua anga 10
iora te ariki ko Rehoboama i te au
paruru veo ei tupau, e kua tuku atura
ki te rima o te rangatira o te vaeau,
ko tei tiaki i te tomoanga o te are o te
ariki ra. E kua aere te ariki ki roto 11
i te are o Iehova, kua tiki mai ïa te
aronga vaeau, e kua akaoki mai ki roto
i te pia vaeau. E kia taakaaka aia iaia 12
uaorai, kua anga ke akerā Iehova i
tona riri iaia, kare akera i rave takiri
mai *iaia* kia mate: e i Iuda katoa ra
oki te tu meitaki katoa ra *i reira.*
Maroiroi akera te ariki ra ko Reho- 13
boama, e au oki tona i Ierusalema.
Tei te a ngauru ma tai o te mataiti i
riro ei te au ia Rehoboama, okotai
ngauru ma itu ona mataiti i te ariki
anga i Ierusalema, i te oire i ikiia e
Iehova no roto i te au kopu katoa o
Iseraela, ei vairanga no tona ra ingoa.
E te ingoa o tona metua vaine, ko
Naama ïa e ngati Amona. E kua rave 14
aia i te kino, no te mea kare tona nga-
kau i akono tikai i te kimi ia Iehova.
E te au tuatua ia Rehoboama, tei 15
muatangana e tae ua atu ki te openga
ra, kare ainei kua tataia ki roto i te
tuatua a Semaia peroveta, e te tuatua
anauanga a Ido akara ra? E tamaki
rai ta Rehoboama raua ko Ieroboama
kare i akapaki. Kua moe iorā Reho- 16
boama ki o tona ra ai metua, e tanu-
mia iora i roto i te oire o Davida; tu-
pauia iora aia i te au e tana tamaiti ra
e Abia.

PENE XIII.

Te au o Abia, e to Ieroboama pou anga iaia.

E TAE akera ki te ngauru ma varu 1
o to te ariki ra to Ieroboama matai-
ti, i ariki ei a Abia ki runga ia Iuda. E 2
toru ona mataiti i te ariki anga i Ieru-
salema. Ko Mikaia te ingoa o tona
metua vaine, e tamaine na Uriela no
Gibea ra. E tamaki oki ta Ieroboama
raua ko Abia. Kua akamou iorā Abia 3
i te tamaki, e nuku tangata tamaki ana-
ke *tona*, e a anere te tausani e aronga
tangata ikiia: kua akamou iorā Ierobo-
ama i te tamaki e rave iaia, e varu ïa
anere anga i te tausani e aronga tangata
ikiia, e aronga toa anake.
Kua tu aturā Abia ki runga i te 4
maunga ra ko Zemaraima, tei te
maunga ra ko Epheraima, e kua ka-
ranga atura, E akarongo mai ana, e
Ieroboama, e Iseraela katoa oki: Kare 5
kotou i kite e, na te Atua no Iseraela
na Iehova i oronga mai i te basileia ra
i runga ia Iseraela no Davida, e tuatau
ua atu, nona, e no tana au tamariki, ei
6 koreromotu tai? E ko Ieroboama te
tamaiti a Nebata, te tavini no Solomona
te tamaiti a Davida ra, kua tu mai ïa
7 kua kaitamaki i tona ra pu. E kua
kapiti katoa mai kiaia te tangata kanga,
e te upokoango, ko tei akamaroiroi ia
ratou orai e tamaki ia Rehoboama te
tamaiti a Solomona ra, te vai ou rā Re-
hoboama e te ngakau pakari kore i
reira, e kare akera aia i mou ki mua ia
8 ratou. E tenana, te manako na kotou
e pou *ia kotou* te basileia o Iehova i te
rima o te au tamariki a Davida; e
aronga maata rai oki kotou, e tei ia
kotou na nga kafa auro, ta Ieroboama
9 i anga ei atua no kotou. Kare ainei
kotou i tuaru ke i te kau taunga na Ie-
hova, te au tamariki a Aarona, e te
ngati Levi, e kua akariro ua io nei ko-
tou *i te tangata* ei au taunga na kotou
mei ta te pa enua *ke* ra? e kia aere
mai te tangata e akataoonga iaia uaorai
ma te bovi ou e nga rama e itu, e
riro ïa ei taunga na *te au mea* kare i te
10 atua ra. Kareka matou nei, ko Iehova
ïa to matou Atua, e kare akenei matou
i akaruke iaia: e te kau taunga, tei
rave i te angaanga na Iehova ra, e
tamariki ïa na Aarona, e *te rave nei*
oki te au ngati Levi i *ta ratou* anga-
11 anga: E te tutungi nei ratou, i te au
popongi katoa nei, e te au aiai katoa nei,
i te tusia karakaratio na Iehova, e te
tumiama kakara ra: e te areto o te
aroaro nei, *te akanoonoo marie nei* ki
runga i te kaingakai *auro* meitaki ra;
e te menure auro e to reira au lamepa
kia tutungiia i te au aiai katoa nei:
te akono nei oki matou i tei ikuikuia
mai e to matou Atua e Iehova; kua
12 akaruke ra kotou iaia. E i na, teia
uaorai te Atua tei ia matou ei kapena,
e te kau taunga katoa nana ma te au
pu e akatangi atu i te tangi akapoitirere
ia kotou. E te au tamariki a Iseraela
e, auraka kotou e tamaki i te Atua o
to kotou ai metua ra ia Iehova; kare
e manuia ta kotou.
13 Kua akaueia ra e Ieroboama te ko-
tipu e na muri mai ia ratou; tei mua
mai oki ratou ia Iuda, e tei muri mai
14 oki ia ratou te kotipu. E kia akara
tika Iuda ki muri, i na, tei mua tetai
tamaki e tei muri tetai; kua kapiki
atura ratou kia Iehova, e kua akatangi
15 iora te kau taunga i te au pu. Kua
maeva iora te au tangata no Iuda; e
te maeva ua ra te au tangata no Iuda,
eke iorā Ieroboama i te Atua, e Ise-

raela katoa, i mua i te aroaro o Abia e
ko Iuda. Ati atura te tamariki a Ise- 16
raela i mua i te aroaro o Iuda; e kua
tuku maira te Atua ia ratou ki roto i
to ratou rima. Kua ta aturā Abia e 17
te au tangata nona, e pou maata ua
atura: e rima anere i te tausani anga
i te tangata ikiia no Iseraela, tei topa
mate takiri rava i reira ra. Vi atura 18
te tamariki a Iseraela i reira; autu atura
te tamariki a Iuda, no te mea, te iri-
naki ra ratou i te Atua o to ratou ai
metua ia Iehova. Kua aru aturā Abia 19
ia Ieroboama, e riro maira iaia *eianei*
puke oire, ko Betela e to reira au vila, e
ko Iesana e to reira au vila, e ko Ephero-
na e to reira au vila. Kare oki a Ierobo- 20
ama i etaeta akaou i te au rā o Abia ra:
taia iora oki aia e Iehova, e mate rava
akera.

Tupu aturā Abia i te etaeta anga, e 21
kua akaipoipo atura i te au vaine okotai
ngauru ma a, e anau maira oki tana au
tamariki tamaroa tai takau ma rua, e te
au tamaine oki okotai ngauru ma ono.

E te toenga o te tuatua ia Abia e 22
tona au aerenga, e tana au tuatua, kua
tataia ïa ki roto i te tuatua a te pero-
veta ra a Ido.

PENE XIV.

Te au o Asa; tona akaruke anga i te au idolo, e te akaketaketa anga i te au oire: to Zera eke anga iaia, koia i kapiki ki tona Atua.

MOE aturā Abia ki o tona ra ai 1
metua, e tanumia iora aia i te
oire o Davida: tupauia akera aia i te
au e tana tamaiti ra e Asa. Au iora
to te enua i tona au rā e okotai ngauru
akera i te mataiti.

Rave aturā Asa i te meitaki e te tika 2
i mua i te aroaro o tona ra Atua o Ie-
hova. Kua apai ke atura aia i te au 3
atarau no te *au atua* ke ra, e te au
ngai teitei, e kua vava'i i te au tiki, e
kua tipu i te au Asetoreta: E kua 4
akaue atura ia Iuda e kimi i te Atua
no to ratou ai metua ia Iehova, e e
akono oki i te ture e te akauenga ra.
E kua apai ke atura aia i te au ngai 5
teitei i roto i te au oire katoa o Iuda,
e te au tiki rā: e au oki to taua basi-
leia ra i mua i tona aroaro. E kua 6
patu oki aia i te au oire akaketaketaia
i Iuda ra; e au oki to taua enua ra,
kare oki ana e tamaki i te reira au
mataiti; no te mea, kua oronga mai a
Iehova i te au nona. I karanga'i aia 7
kia Iuda e, Ka aere tatou e patu i te
au oire nei, e akapini ei ki te patu, e
te punanga, te au ngutupa, e te au tea,
koi vai ake te enua i mua ia tatou nei:
no te mea kua kimi tatou i to tatou
Atua ia Iehova, kua kimi tatou *iaia*, i
oronga mai ei aia i te au no tatou e
pini ua ake. Kua patu iora oki ratou,
e kua manuia oki.

8 E nuku ta Asa i o Iuda e toru ïa
anere i te tausani, e korare te taoonga
e te au paruru; e rua oki anere e varu
ngauru i te tausani i o Beniamina, e
paruru te taoonga e te au ana: e aro-
nga toa uritumu anake ïa.

9 Kua aere mairā Zera i Kusa e
tamaki ia ratou, e te nuku katoa, oko-
tai ngauru i te anere anga i te tausani,
e te au kariota e toru anere; kua aere
10 maira aia ki Maresa. Kua aere aturā
Asa e tamaki iaia, e kua akamou iora
ratou i te tamaki i te o ra ko Zephata
11 i Maresa ra. Kua kapiki aturā Asa ki
tona ra Atua kia Iehova, e kua karanga
atura, E Iehova e, kare te mea rave-
ngata ia koe kia tupae mai i te riri iti
i rotopu i te aronga katoa e manganui:
e tauturu mai ia matou, e to matou
Atua, e Iehova e; te irinaki nei oki
matou ki runga ia koe, e no toou
ingoa e aere atu ei matou e tamaki i
teianei aronga maata. Ko koe to ma-
tou Atua, e Iehova; auraka ta te ta-
12 ngata kia tupu i taau ra. Mate iora
to Kusa ia Iehova i mua i te aroaro
o Asa, e i mua i te aroaro o Iuda; ati
13 atura to Kusa. Kua aru aturā Asa e
te au tangata ravarai ia ratou e tae
atura ki Gerara: e eketumu rava to
Kusa, e kare i etaeta akaou; pou
atura oki ratou i mua ia Iehova, e i
mua i te nuku nana ra; e apinga ma-
ata oki *to taua eke ra* i te riro anga kia
14 ratou. Tairipotiia iora e ratou te au
oire e pini ua ake Gerara ra; kua rokoia
iora oki ratou e te mataku ia Iehova:
noniia iora oki e ratou taua au oire
katoa ra; e apinga maata oki tei kitea
15 i roto ra. Pou iora oki te au vairanga
puaka ia ratou, e kua rave akera i te
au mamoe e te au kamela e manganui,
oki maira ki Ierusalema.

PENE XV.

I te tuatua a Azaria i papau ei a Asa, to Iuda, e to Iseraela e manganui, i te koreromotu i te Atua. Tona tupuna i te akakore angaia; e te apinga tapu i te apai angaia ki roto i te are o te Atua.

1 TEI runga maira te Vaerua o te
Atua ia Azaria te tamaiti a Odeda:
2 Kua aere atura aia e aravei ia Asa, e

kua karanga atura kiaia, E akarongo
mai ana iaku, e Asa, e Iuda ravarai ma
Beniamina: Tei ia kotou a Iehova, ko
kotou i piri mai kiaia ra; kia kimi ko-
tou iaia, ka kitea aia e kotou; kia
akaruke ra kotou iaia, ka akaruke aia
ia kotou. E manganui oki te rā kare 3
o Iseraela Atua tikai, kare e taunga kia
apii mai, kare oki e ture. To ratou ra 4
tumatetenga anga ra, kua ariu ratou
ki te Atua o Iseraela kia Iehova, e kua
kimi ratou kiaia, kitea iora aia e ratou.
Kare oki e au i te reira tuatau, to tei 5
aere ki vao, e to tei aere mai ki roto, e
tumatetenga maata to runga i te ta-
ngata ravarai o te enua nei. Pou iora 6
tetai enua i tetai enua, e tetai oire i te-
tai oire: kua tairoia oki ratou e te
Atua i te au mate katoa. E akama- 7
roiroi ra kotou, auraka kia parukaua
to kotou rima; ka tutakiia oki ta ko-
tou angaanga.
E kite akerā Asa i teianei au tuatua, 8
e te totou na te peroveta ra na Odeda,
kua akamaroiroi iora aia, e kua apai ke
atura i te au idolo viivii no te enua
katoa ra no Iuda e no Beniamina, e no
te au oire i rauka iaia i te maunga ra i
Epheraima, e kua patu akaou iora i te
atarau a Iehova ki mua i te tomoanga
o te are o Iehova: Kua akaputuputu 9
maira aia ia Iuda katoatoa e ia Benia-
mina, e te au tangata ke katoa no
Epheraima mai, e no Manase, e no
Simeona: kua uri ua maira oki ra-
tou kiaia no roto ia Iseraela e ma-
nganui, i te kite anga akera ratou e
te piri maira tona Atua ko Iehova iaia.
Uipa akera ratou i Ierusalema kia tae 10
ki te toru o te marama, i te mataiti
okotai ngauru ma rima i te au o Asa.
E kua apai atura ratou na Iehova i 11
taua rā ra, e itu anere i te bovi, e itu
tausani oki i te mamoe, no roto i te
apinga noniia e ratou ra. Kua papau 12
iora ratou i te koreromotu e kimi i te
Atua o to ratou ai metua ia Iehova,
ma to ratou ngakau katoa, e to ratou
vaerua katoa; E te tangata ravarai 13
kare e kimi i te Atua o Iseraela ia Ie-
hova ka taia ïa, mei tei iti e tae ua atu
ki tei maata, mei te tane e te vaine
katoa. Kua taputou atura ratou ma 14
te reo teitei kia Iehova, e ma te maeva,
e te au pu tu ke ke oki. Mare- 15
ka rava akera Iuda katoatoa i taua ta-
putou ra: kua taputou oki ratou ma
to ratou ngakau katoa, e kua kimi
ratou iaia ma to ratou anoano katoa;
e kua kitea oki aia e ratou: e kua oro-
nga mai a Iehova i te au ia ratou e
pini ua ake.

16 E ko Maaka te tupuna vaine o te
ariki ra o Asa, kua akangere aia iaia i
te au, no te mea kua anga aia i tetai
idolo no Asetoreta; kua pou akera ia
Asa taua idolo nona ra, e kua takatakai
atura, e kua ta'u ki te ai i te pae kau-
17 vai ra i Kiderona. Kare ra i ope te
au ngai teitei i te apai keia i Iseraela:
kua tika rava ra te ngakau o Asa e
18 ope rava akera tona au rā. E kua apai
maira aia i te au apinga i akatapuia
e tona ra metua, e tei akatapuia e ia
uaorai, i te ario e te auro, e te au āriki
19 ra, ki roto i te are o te Atua ra. E kare
atura e tamaki e tae rava akera ki te
mataiti e toru ngauru ma rima i te au
o Asa ra.

PENE XVI.

*To Asa irinaki anga ia Bene-adada:
te ako a Hanani iaia.*

1 E TAE akera ki te mataiti e toru
ngauru ma ono o te au o Asa, kua
aere maira te ariki o Iseraela ko Baasa
e tamaki ia Iuda, e kua patu iora ia
Rama, kia kore rava e tangata e tae ki
vao, e e aere ki roto ki te ariki o Iuda
2 kia Asa ra. Kua rave mairā Asa i te
ario e te auro, no roto i te au apinga i
roto i te are o Iehova, e no roto i te
are o te ariki, e kua akau atura kia
Bene-adada ki te ariki o Arama i noo
3 i Damaseko ra, na ko atura, Ei korero-
motu ta taua mei ta toku metua e toou
ra metua; i na, tera mai te ario e te
auro naau: e aere mai, e akaatikau i
te koreromotu naau i te ariki o Ise-
raela ia Baasa, kia aere ke aia iaku nei.
4 Kua akarongo mairā Bene-adada i te
ariki ra ia Asa, e kua tono akera aia i
te au kapena o te au nuku nana ra, e
tamaki i te au oire i Iseraela, e ta iora
ratou ia Iiona, e ia Dana, e ia Abela-
maima, e te au oire vairanga apinga
5 katoa i Naphatali: E kite akerā Baa-
sa *i te reira*, kua kore akera i te patu
ia Rama, akapaki akera i tana anga-
6 anga. Kua arataki atura te ariki ra
ko Asa ia Iuda katoa ra; kua rave
akera ratou i te au toka i Rama ra, e
te rakau i tei patuia e Baasa ra, *kua
rave iora* i te reira, kua patu iora ia
Geba, e Mizepe.
7 I reira to Hanani akara ra aere anga
mai ki te ariki no Iuda ra kia Asa, e
kua tuatua maira kiaia, No te mea
kua irinaki koe i te ariki o Arama ra,
kare i irinaki i to Atua ia Iehova, e teia-
nei, kua ora te nuku o te ariki o Ara-
8 ma i to rima na. Kare ainei te nuku
maata to Kusa, e to Lubia, e te kari-

ota i te maata, e te aronga akaoro ipo?
no te mea ra kua irinaki koe ia Iehova,
kua tuku maira aia ia ratou ki to rima.
Te uira nei nga mata o Iehova e pini 9
ua ake te ao katoa nei, kia oronga mai
aia i te maroiroi ki te aronga i tika te
ngakau iaia. E ravenga neneva taau
i tenana: e teianei e tamaki rai taau.
Riri akerā Asa i taua akara ra, e kua 10
tuku atura iaia ki roto i te are tapekā-
nga; no taua *tuatua* nei oki aia i riri
ei iaia. Kua takinga-kino maira oki
a Asa i tetai papaki i taua au tangata
ra i te reira tuatau.

E i na, te au tuatua ia Asa, tei mua- 11
tangana e tae ua atu ki te openga, i na,
kua tataia ki roto i te tuatua a te au
ariki o Iuda e no Iseraela ra. E tae 12
akera ki te mataiti e toru ngauru ma
iva i te au o Asa, kua makiia iora tona
vaevae, tupu ua atura tona maki ki
runga, kare ra aia i kimi ia Iehova i
taua maki nona ra, i te aronga rapa-
kau maki ua ra.

Moe iorā Asa ki o tona ra ai metua, 13
mate atura i te a ngauru ma tai o te
mataiti o tona ra au. Kua tanu iora 14
ratou iaia i roto i tona uaorai menema
i paoia e ia nona uaorai i te oire o Da-
vida, kua tuku iora ratou iaia ki runga
i te vairanga, kua oti i te akakiia ki te
rakau kakara, e *te manongi* i tanga
akaputuia i te ravenga a te iro-
manongi ra; e ai maata ua atu tei ka
ia ratou iaia.

PENE XVII.

Te au meitaki o Iehosaphata ra.

TUPAUIA akera aia i te au e tana 1
tamaiti ra e Iehosaphata, e kua
akamaroiroi iora iaia uaorai ia Iseraela.
Kua tuku iora aia i te aronga toa i roto 2
i te au oire katoa i akaketaketaia i Iuda
ra, e kua akanoo oki i te au vaeau i
taua enua ra i Iuda, e te au oire i
Epheraima, i tei rauka i tona metua ia
Asa ra. Tei vaitatao a Iehova ia Ie- 3
hosaphata, no te mea kua akono aia i
te aerenga mua o tona metua ra o Da-
vida, e kare i kimi i te au Baala. Ki- 4
mi atura ra i te Atua o tona metua, e
kua aere i tana au akauenga, kare i te
au ravenga a to Iseraela. Kua aka- 5
tinamou mairā Iehova i te au i tona
rima; e kua oronga mai to Iuda rava-
rai i te apinga na Iehosaphata; e api-
nga maata rava tana, e kua akangateitei
ravaia. Maroiroi akera tona ngakau i 6
te arataa a Iehova: e kua apai keia e
ia te au ngai teitei e te au Asetoreta i
Iuda ra.

7 E tae akera ki te toru o te mataiti o
tona ra au, kua tono akera aia ki te
aronga mamaata i ona ra, kia Benehaila,
e kia Obadia, e kia Zekaria, e kia Ne-
taneela, e kia Mikaia, kia apii i te au
8 oire o Iuda: Ko ratou e te ngati Levi,
ko Semaia, e ko Netania, e ko Zebadia,
e ko Asaela, e ko Semiramota, e ko Ieho-
natana, e ko Adonia, e ko Tobiia, e ko
Toba-adonia, ngati Levi ïa; ratou ka-
toa ko Elisama, e ko Iehorama, nga
9 taunga. E kua apii atura ratou i Iuda,
e tei ia ratou te buka ture a Iehova:
e kua aere ua iora ratou na roto i te
au oire ravarai i Iuda, e kua apii i te
tangata.

10 Rokoia iora te au basileia i te pa
enua katoa e pini ua ake Iuda e
te mataku ia Iehova, e kare akerai
ratou i tamaki mai ia Iehosaphata.
11 Kua apai maira tetai pae Philiseti i te
apinga kia Iehosaphata, e te ario uipa,
e kua apai maira to Arabia i te mamoe
kiaia, e itu tausani, e itu anere i te
rama, e itu oki tausani e itu anere i te
puaka-nio toa.

12 Tupu rava aturā Iehosaphata i te
maata, e kua patu aia i te au punanga,
e te au oire vairanga apinga, i Iuda ra.
13 E angaanga maata oki tana i te au oire
i Iuda ra: kareka te aronga tamaki, te
aronga toa uritumu, tei Ierusalema ïa.
14 Teia oki to ratou rainga kia tatau i te
ngutuare o to ratou ai metua: To te au
kapena no runga i te au tausani o Iuda
ra, ko Adana te kapena; e toru oki anere
i te tausani anga i te aronga toa uritumu
15 i te kapiti katoa anga kiaia. E te ka-
pena i muri ake iaia ra ko Iehohanana
ïa, e tei iaia e rua anere e varu ngauru
16 i te tausani. E muri ake iaia ko Ama-
sia ïa te tamaiti a Zikeri, ko tei oro-
nga ua iaia uaorai no Iehova; e tei
iaia oki te au tangata e rua anere
i te tausani anga, aronga toa uritumu.
17 E to Beniamina, ko Eliada ïa, e toa
uritumu, e tei iaia te au tangata e rua
anere anga i te tausani ma te ana e te
18 paruru. E muri ake iaia ra ko Iehoza-
bada ïa, e tei iaia okotai anere e varu
ngauru i te tausani i te aronga i aka-
19 matauia i te tamaki. E tu teianei
aronga i vaitata i te ariki, te taka atura
tei tukuia e te ariki ki roto i te au
oire i akaketaketaia ra e pini ua ake
Iuda katoa ra.

PENE XVIII.

*Te kapiti anga o Iehosaphata e Ahaba
i te tamaki: ko Ahaba i te vavare
anga i te au peroveta pikikaa: tona*

matenga i Ramota-gileada i ta Mikaia i karanga ra. Te tuatua ia Iehosaphata.

EAPINGA maata e te akangateitei 1
maata to Iehosaphata, e kua topiri
akaipoipo atura aia kia Ahaba. E ope 2
akera etai mataiti ra, aere atura aia ki
Samaria kia Ahaba ra. E manganui
ta Ahaba mamoe e te bovi i ta nana, e
na te au tangata i aru mai iaia ra, e
kua akanauru maira iaia kia tae *katoa*
ki Ramota-gileada. Kua tuatua maira 3
te ariki o Iseraela ra ko Ahaba ki te
ariki o Iuda kia Iehosaphata, E tae
katoa ainei koe ki Ramota-gileada?
Kua karanga atura aia, Tei toou ra
anoano, e pera katoa au; tei toou ra au
tangata e pera katoa toku; ei te tamaki
ra, ei reira katoa tatou.
Kua tuatua rā Iehosaphata ki te 4
ariki o Iseraela, Ka ui ana ra i ta Iehova
tuatua i tenana, ko taku ïa tuatua
kia koe. Kua akaputuputu maira 5
te ariki o Iseraela i te au peroveta e a
katoa anere i te tangata, e kua karanga
atura kia ratou, Ka aere ainei tatou ki
Ramota-gileada ki te tamaki, e auraka
ainei? Kua tuatua maira ratou, Ka
aere, na te Atua oki e oronga mai ki te
rima o te ariki.
Kua tuatua akerā Iehosaphata, Kare 6
atu rai a Iehova e peroveta toe i ko
nei, kia ui tatou kiaia ra? Kua tuatua 7
maira te ariki o Iseraela kia Iehosaphata,
Okotai nei tangata toe kia ui
tatou kia Iehova iaia: kua makitakita
ra au iaia; kare oki aia e totou meitaki
mai iaku nei, ko te tuatua kino anake
uaorai tana e teia noa'i; ko Mikaia te tamaiti
a Imela. Kua karanga aturā Iehosaphata,
Auraka te ariki e pera mai.
Kua karanga atura te ariki o Iseraela 8
i tetai rangatira, na ko atura, Arataki
viviki mai ia Mikaia te tamaiti a Imela
ra. Te noo maira te ariki o Iseraela 9
e te ariki o Iuda ko Iehosaphata, ki
runga i o raua puke terono ra, kua
kakau i to raua kakau, tei te ngai
atea i te tomoanga i te ngutupa i
Samaria ra; e te totou anake ra te au
peroveta ki mua ia raua. E puke 10
tara auri oki tei angaia e Zedekia te
tamaiti a Kenaana, e kua tuatua akera,
Te na ko mairā Iehova, Ko taau teia
kia ueketu i to Arama ra, e kia pou
atu ratou ia koe. E kua pera te au 11
peroveta ravarai i te totou, na ko maira,
E aere ki Ramota-gileada, e kia
manuia atu; na Iehova oki e tuku mai
ki te rima o te ariki.
Ko taua karere ra i aere e tiki ia 12
Mikaia ra, kua karanga atura kiaia,
na ko atura, I na oki, i ta te au peroveta
tuatua ki te ariki ra, e meitaki
anake ïa ma te vaa okotai: e tenana,
teia taku tuatua kia koe, kia aiteite
katoa taau tuatua ki ta ratou, ei tuatua
13 tua meitaki rai. Kua tuatua mairā
Mikaia, Te ora rā Iehova, ko ta taku
Atua e akakite mai *kiaku* ra, ko taku
ïa e tuatua.
14 E tae maira aia ki te ariki ra, kua
karanga atura te ariki kiaia, E Mikaia,
ka aere ainei tatou ki Ramota-gileada
ki te tamaki, e auraka ainei? Kua
tuatua maira aia, E aere kotou ki runga,
e kia manuia atu, ka tukuia mai
15 ïa ratou ki to kotou rima. Kua karanga
atura te ariki kiaia, Takiia taku
akataputou anga atu ia koe e, ei tuatuamou
anake ra taau e tuatua mai kiaku
16 nei i te ingoa o Iehova ra? Kua tuatua
maira aia, Akara atura au ia Iseraela
ravarai, kua pueurikiriki ke ki
runga i te au maunga, mei te mamoe
kare e tiaki: e kua tuatua mairā Iehova,
Kare o ratou nei pu: e oki te
tangata katoa ki te ngutuare ma te au.
17 Kua karanga atura te ariki o Iseraela
kia Iehosaphata, Kare au i tuatua kia
koe e, kare aia e totou meitaki mai
iaku, ko te kino anake ra?
18 Kua tuatua mairai oki aia, E akarongo
mai ana koe i te tuatua a Iehova:
Kua kite au ia Iehova i te noo
anga ki runga i tona ra terono, e to te
rangi katoa ra nuku i te tu ua anga i
19 tona rima katau, e tona rima kaui; E
kua ui aturā Iehova, Naai e akanauru
atu i te ariki o Iseraela ia Ahaba, kia
aere aia ki runga e kia inga i Ramota-gileada?
Kua tuatua maira tetai i
tana, e kua tuatua maira oki tetai i
20 tana. Kua aere maira tetai vaerua,
kua tu maira ki mua ia Iehova, e kua
tuatua maira, Naku aia e akanauru
atu. Kua karanga aturā Iehova kiaia,
21 E akapeea? Kua tuatua maira aia, E
aere au ei vaerua pikikaa i roto i te vaa
o te au peroveta katoa nana ra. Kua
karanga atura aia, Naau rai e akanauru,
ka tupu oki taau; e aere e akapera.
22 E teianei, i na, kua tuku mai a Iehova
i te vaerua pikikaa ki roto i te vaa o
taua au peroveta naau nei; e kino oki
ta Iehova i akakite mai ia koe ra.
23 Kua aere iorā Zedekia te tamaiti a
Kenaana i vaitata, kua moto atura ia
Mikaia i te paparinga ra, e kua karangà
atura, I naea io nei te Vaerua o
Iehova i te akaruke anga iaku e te
24 karanga anga atu kia koe? Kua tuatua
mairā Mikaia, I na, ka kite koe,

kia tae ki te rā e aere ei koe ki roto i
tetai pia i roto rava ra ka pipini atu ei.
Kua karanga atura te ariki o Iseraela, 25
E rave kotou ia Mikaia, e akaoki atu
kia Amona ki te kavana o te oire ra, e
kia Ioasa ki te tamaiti a te ariki: E 26
karanga atu ei, Te na ko maira te ariki,
E tuku ana i teianei *tangata* ki roto i
te are tapekānga ra, ka angai atu ei
iaia ki te kai a tei tapekaia ra, e te vai
a tei tapekaia ra, e kia oki mai au ma
te au. Kua tuatua mairā Mikaia ra, 27
Kia oki akaou mai koe ma te au, kare
ïa ta Iehova taku i tuatua nei. E kua
karanga atura aia, E akarongo mai, e te
au tangata katoa.

Kua riro atura te ariki o Iseraela, e 28
te ariki o Iuda ko Iehosaphata, ki
Ramota-gileada. Kua tuatua maira te 29
ariki o Iseraela kia Iehosaphata, Ka
akatu ke au iaku orai, ka aere ei ki te
tamaki; e kakau ra koe ki toou ra ka-
kau. Kua akatu ke iora te ariki o Ise-
raela iaia orai, e kua aere atura ratou
ki te tamaki ra. Kua oti oki te au 30
kapena o te au kariota e tu i vai-
tata iaia i te ikuikuia e te ariki o
Arama ra, i te na koia atu e, Auraka
kotou e tamaki ua atu ki te tangata
rikiriki, e te tangata maata, mari
ra ki te ariki o Iseraela anake ra. E 31
kia akara mai te au kapena o te au
kariota ra ia Iehosaphata, kua tuatua
akera ratou, Ko te ariki rai teia o Ise-
raela ra. Kua ariu akera ratou e ta-
maki iaia; kua kaku ua rā Iehosa-
phata, e kua tupae mai a Iehova iaia;
e akaanga keia akera ratou e te Atua.
E kite akera oki te au kapena o te au ka- 32
riota ra e, kare aia i te ariki o Iseraela,
kua anga ke maira ratou, kare akera i
aruaru atu iaia.

Kua akainana ua iora tetai tangata 33
i te ana, tu iora te ariki o Iseraela i
rotopu i te topirianga tapoki-umauma
ra: kua karanga atura aia ki te ta-
ngata akaoro kariota ra, E ariu ke atu
koe, e kave iaku ki vao i te nuku nei;
kua mate au. Tupu atura te tamaki 34
i taua rā ra; kua turuia iora te ariki o
Iseraela i roto i te kariota e tamaki rai
i to Arama, e aiai ua atura: e tei te
topa anga o te rā ra, mate iora aia.

PENE XIX.

Ko Iehosaphata tei akamuraia e Iehu peroveta: tana ravenga tau kia meitaki te enua nona ra.

TE oki ra te ariki o Iuda ko Iehosa- 1
phata ki tona ngutuare i Ierusa-
lema ma te au. Kua aere maira te 2
tamaiti a Hanani ko Iehu akara ra, e
aravei iaia, e kua tuatua maira ki te
ariki ra kia Iehosaphata, E tika ainei
kia tauturu koe i te aronga kino; e
anoano rai koe i tei makitakita ia Ie-
hova? i *tupu* ei te riri ia koe no ko
3 mai ia Iehova. Te vai nei rai te au
mea meitaki i roto ia koe ra, ko koe i
apai ke i te au Asetoreta i te enua nei,
e kua akonokonoia oki toou ngakau i te
kimi i te Atua.
4 E kua noo iorā Iehosaphata i Ieru-
salema, e kua oki aia kua aere na roto
i te au tangata, mei Bere-seba e tae ua
atura ki te maunga ra ki Epheraima, e
kua akaoki mai ia ratou ki te Atua o
5 to ratou ai metua kia Iehova. E kua
akono atura aia i te aronga akava i te
enua ra; i te au oire katoa i akaketa-
ketaia i Iuda ra, i tera oire, i tera oire.
6 Kua karanga atura aia ki taua aronga
akava ra, Kia matakite i ta kotou e
rave na; kare na te tangata ta kotou e
akava na, na Iehova ra, tei vaitata oki
aia ia kotou i te tuatua akava anga ra.
7 E tenana, kia vai rai te mataku ia
Iehova ki runga ia kotou, kia mata-
kite, e akono tikai: kare oki e ngai
apa i to tatou Atua ia Iehova, kare e
akono anga i te tu o te tangata, kare e
rave anga tutaki.
8 Kua akono atura oki a Iehosaphata
i tetai papaki i Ierusalema i te au ngati
Levi, e tetai pae taunga, e tetai pae i te
au mataiapo tutara i Iseraela, ei akava
i te tuatua ia Iehova ra, e te tuatua i
tauetonoia, ka oki ei ratou ki Ierusa-
9 lema. E kua ikuiku atura aia ia ratou,
na ko atura, E pera rai kotou ma te
mataku ia Iehova, ma te tuatua-mou,
10 e te ngakau apa kore. Kia apaiia mai
te tuatua a to kotou ai taeake e noo i
roto i to ratou au oire; i te toto e te
toto, e te ture e te akauenga ra, e te au
akonoanga, e te au tuatua-tau ra; e
ako kotou ia ratou kia kore ratou e
tatipake ia Iehova ra, ko te tae mai
aea te riri ki runga ia kotou, e ki
runga katoa i to kotou ai taeake: e
akapera kotou, e kare kotou e tatipake.
11 E i na, ia Amaria i te taunga maata tei
runga ïa ia kotou i te au tuatua ravarai
a Iehova; e ko Zebadia te tamaiti a
Isemaela te kavana i te ngutuare o
Iuda, ei te au tuatua ïa a te ariki ra:
ei aronga rangatira oki te au ngati
Levi ki mua ia kotou. E akamaroiroi,
e ka rave, e ei vaitatā Iehova i te aro-
nga meitaki.

PENE XX.

Te pure a Iehosaphata i te takako angaia e te nuku o te pa enua ra: to ratou matenga ia ratou uaorai, te akara ua ra to Iseraela: te apinga maata i te rauka anga. Te au pai o Iehosaphata i te ngaangaa anga, koia i kapiti kia Ahazia.

E I muri ake oki i te reira, kua aere 1
maira te tamariki a Moabi, e te
tamariki a Amona, ko ratou *e tetai aro-
nga ke oki* kare te ngati Amona, e ta-
maki ia Iehosaphata. Kua aere maira 2
tetai aronga kua akakite maira kia
Iehosaphata, na ko maira, E aronga
maata tera, te tiki maira ia koe mei
tetai pae tai mai mei Arama; e i na,
tei Hazazona-tamara ratou, koia Ene-
gedi. Kua mataku iorā Iehosaphata, 3
e kua akonokono iora e kimi ia Iehova,
e kua tutu aere i te neseteia anga e
pini ua ake Iudea katoa ra. Kua aka- 4
putuputu maira Iuda e kimi ia Iehova
kia *turuia* mai, mei roto mai oki i te
au oire katoa o Iuda to ratou aerenga
mai e kimi ia Iehova.
Kua tu mairā Iehosaphata i roto i te 5
uipānga o Iuda e Ierusalema, i roto i
te are o Iehova, ki mua i te kezere ou
ra, E kua karanga atura, E te Atua o 6
to matou ai metua e, e Iehova e, kare
ainei koe i te Atua i runga i te rangi?
ko tei tutara ki rungao i te au basileia
katoa o te ao nei? *kare* ainei tei to rima
te mana e te ririnui, e kare rava e ta-
ngata e tika kia patoi atu ia koe? Kare 7
ainei ko koe, e to matou Atua, i tuaru
ke i to teianei enua i mua i te aroaro o
to au tangata ia Iseraela, e kua oronga
mai no te uanga o to oa ra ko Abera-
hama, e tuatau ua atu? E kua noo 8
ratou i reira, e kua akatu i te ngai-
tapu i reira no toou ra ingoa, kua tua-
tua e, Kia rokoia mai matou e te kino 9
ra, mei te koke ra, te utunga, e te
maki-mate, e te onge, kia tu matou ki
mua i teianei are, ki mua oki i toou aro-
aro, (tei roto oki i teianei are toou ra
ingoa,) e kia kapiki atu matou kia koe
i to matou ra mate, e akarongo mai
koe i reira, e e tauturu mai. E teia- 10
nei, i na, te tamariki a Amona, e ko
Moabi, e te maunga ra ko Seira, ko tei
kore i akatikaia mai e koe kia rave Ise-
raela, ia ratou i aere mai mei Aiphiti
maira, anga ke maira oki ratou ia ra-
tou, e kare i akapou ia ratou; E i na, 11
te takinga-kino maira ratou ia matou
nei, kua aere maira e tuaru ia matou i
te tuanga naau nei, taau i o mai kia
12 matou nei ei nooanga. Kare ainei koe
e akava ia ratou, e to matou Atua?
kare oki o matou nei ririnui, kia ta-
maki atu i teianei aronga maata, e aere
mai e tamaki ia matou nei; kare oki
matou i kite i te ravenga kia rave: tei
13 runga ia koe ra to matou mata. Te tu
ua ra Iuda katoa ki mua ia Iehova, e
ta ratou au tamariki varevare, ta ratou
au vaine, e ta ratou au tamariki.
14 Kua aere maira te Vaerua o Iehova
ki runga ia Iahaziela, te tamaiti a Zeka-
ria, te tamaiti a Benaia, te tamaiti a
Ieiela, te tamaiti a Matania, e ngati
Levi, no te au tamariki a Asapha, i
15 rotopu i te uipānga ra; E kua tuatua
maira aia, E akarongo mai ana, e Iuda
katoatoa ra, e to Ierusalema, e te ariki
e Iehosaphata: Te na ko mairā Iehova
kia kotou, Auraka kotou e mataku,
auraka oki e tumatetenga i teianei aro-
nga maata; kare na kotou te tamaki,
16 na te Atua ra. Apopo kotou e aere ei
ki raro kia ratou; i na, te na runga
maira ratou i te kakenga ra ko Ziza;
ka rokoia atu e kotou tei te openga
mai o te kauvai ra, i te pae i te mede-
17 bara ra ko Ieruela. Kare kotou e ta-
maki i tenana, e akamou ua kotou, e
tu ua mai kotou, e e akara i te ora a
Iehova i o kotou na; e Iuda, e Ierusa-
lema katoa, auraka e mataku, auraka e
tumatetenga; apopo e aere ei ki vao
ka aravei ia ratou; tei ia kotou oki a
18 Iehova. Kua tupou iora te mimiti o
Iehosaphata ki raro te mata i te one:
kua tipapa maira to Iuda katoatoa, e
to Ierusalema, ki raro i mua i te aroaro
19 o Iehova, ma te akamori ia Iehova. E
te au ngati Levi no te au tamariki a
Kohata, e no te au tamariki a Kora,
kua tu maira ki runga e imene ma te
reo maata teitei ki te Atua no Iseraela
kia Iehova.
20 Kua tu akera ratou ki runga i te
popongi roa, aere atura ki te medebara
ki Tekoa: te aere ua ra ratou, kua tu
ua mairā Iehosaphata, e kua tuatua
maira, E akarongo mai ana, e Iuda, e
to Ierusalema; e akarongo i to kotou
Atua ia Iehova, ka akatinamouia ko-
tou; e akarongo i te au peroveta nana,
21 ka manuia ta kotou. E oti akera tana
tuatua anga ki te au tangata, kua aka-
taka atura i te aronga imene kia Ie-
hova, ei akameitaki ma te akangateitei
tapu, ka aere ei ratou na mua i taua
nuku ra, ka tuatua'i e, E akameitaki ia
Iehova, ka tu oki tona aroa e rimua.
22 E tei te tumu anga ratou i taua
imene ra kia akameitaki *ia Iehova,*
kua tuku a Iehova i te kotipu e rave

i te tamariki a Amona, *e* ia Moabi, e i
te maunga ra i Seira, tei aere mai e
tamaki ia Iuda; e kua ta ia ratou orai.
Kua tamaki atura te tamariki a Amona 23
e Moabi i to te maunga ra to Seira, e
ta e kia pou takiri rava *ratou:* e pou
akera to te maunga ra to Seira, kua
tupae ua atura i te tainga ia ratou orai.
E tae atura to Iuda ki te punanga 24
tiaki anga i te medebara, kua akara
atura ratou i taua aronga maata ra, e i
na, e aronga kopapa mate anake i topaia
ki runga i te one, kare rava i ora. E 25
kia aere a Iehosaphata e te au tangata
ravarai nona e rave i te apinga ra, kua
kitea e ratou i runga i te au kopapa
mate ra e apinga maata rava, e te au
poe memeitaki, ko tei tarataraia ïa e
ratou no ratou orai, kare akera e ma-
ranga i te apai: ka toru akera o ratou
rā i te rave anga i te apinga i te maata.
E tae akera ki te po a kua akaputu- 26
putu akera ratou i te o ra i Beraka; i
reira oki ratou i te akameitaki anga ia
Iehova: i tapaia'i taua ngai ra, i te o
ra, ko Beraka, e tae rava akenei ki
teianei rā.

Kua oki anake maira to Iuda e to 27
Ierusalema, e ko Iehosaphata katoa na
mua ia ratou, e aere ki Ierusalema ma
te rekareka; kua akarekareka mai oki
a Iehova ia ratou i to ratou au enemi.
Kua aere maira oki ratou, ma te au 28
nabala, e te au kinura, e te au pu, ki
Ierusalema, ki te are o Iehova. Rokoia 29
iora te au basileia o te pa enua, e pini
ua ake, e te mataku i te Atua, i te kite
anga ratou e kua tamaki aturā Iehova
i te au enemi o Iseraela. Noo marie 30
iora te basileia o Iehosaphata: kua oro-
nga mai oki tona Atua i te au nona e
pini ua ake.

Au iora to Iehosaphata ki runga ia 31
Iuda: kua tae aia ki te toru ngauru
ma rima o tona mataiti i ariki ei aia,
e okotai takau ma rima ona mataiti
i te ariki anga i Ierusalema. Ko
Azuba te ingoa o te metua vaine nona,
e tamaine na Silehi. E aere atura aia 32
na te arataa o tona metua o Asa; kare
aia i tatipake i te reira, i te rave anga i
te mea tika i mua i te aroaro o Iehova.
Kare ra te au ngai teitei i akarukeia; 33
kare oki te au tangata i akonokono
tikai i to ratou ngakau ki te Atua o to
ratou ai metua ra.

E te toenga o te tuatua ia Iehosa- 34
phata, tei mua e tae ua atu ki te
openga, i na, kua oti i te tataia ki roto
i te tuatua a Iehu te tamaiti a Hanani
ra, ko tei tataia i roto i te tuatua a te
ui ariki o Iseraela.

35 E muri ake i te reira, kua topiri
atura te ariki o Iuda ko Iehosaphata ki
te ariki o Iseraela, kia Ahazia, nana te
36 ravenga kino maata ra: I kapiti aia
kiaia e tarai i te pai e ano ki Taresisa:
kua tarai iora ratou i te pai i Eziona-
37 gebera. Kua totou iorā Eliezera te
tamaiti a Dodava i Maresa ia Iehosa-
phata, tuatua akera, No te mea kua
topiri koe kia Ahazia, kua ngaangaa
taau angaanga ia Iehova. Ngaangaa
atura te au pai, kare atura i tae ki
Taresisa.

PENE XXI.

*Te matenga o Iehosaphata: ko Ieho-
rama i te tainga i tona ra au taeake:
tona au kino. Te totou a Elia i te
tupu anga: to Iehorama matengā ri-
karika, e te tanu mangaia.*

1 MOE iorā Iehosaphata ki o tona ai
metua, e tanumia iora ki o tona
ai metua i roto i te oire o Davida,
tupauia akera aia i te au e te tamaiti
nana ra e Iehorama.
2 E aronga teina oki tona, i te au
tamariki a Iehosaphata, ko Azaria, e
ko Iehiela, e ko Zekaria, e ko Azaria,
e ko Mikaela, e ko Sephatia: e aronga
tamariki anake ïa na te ariki o Iseraela
3 na Iehosaphata. E apinga maata ta to
ratou metua i oronga mai no ratou, i te
ario, e te auro, e te apinga memeitaki,
e te au oire i akaketaketaia i Iuda ra:
kua oronga ra aia i te basileia kia Ieho-
4 rama; no te mea te tama mua aia. E
kia rauka ia Iehorama te basileia o tona
metua, kua akamaroiroi aia iaia uaorai,
e kua ta atura i tona au teina katoa ki
te koke, e tetai aronga mataiapo katoa
i Iseraela ra.
5 Tei te toru ngauru ma rua o to Ieho-
rama mataiti i ariki ei aia; e varu
akera ona mataiti i te ariki anga i Ie-
6 rusalema. Aere atura aia na te arataa
o te ui ariki o Iseraela, mei to te ngu-
tuare o Ahaba: te tamaine oki a Ahaba
tana vaine: i rave ua ra aia i te kino i
7 mua i te aroaro o Iehova. Kare rai a
Iehova i akapou i te ngutuare o Davida,
no te koreromotu i papauia e ia kia Da-
vida, e no te mea kua tuatua mai aia e
oronga mai aia i tetai mori nana, e na
tana au tamariki katoa e tuatau ua atu.
8 Tei tona au rā to Edoma kaitamaki
anga i te rima o Iuda, e kua akaariki i
9 tetai ariki no ratou orai. Kua aere
iorā Iehorama e te ui mataiapo nona, e
te au kariota katoa ki ona ra; e kua tu
iora aia i tē po e kua ta atura i to
Edoma i akapini mai iaia, e te au

kapena o te au kariota. Kaitamaki 10
rai Edoma i te rima o Iuda e tae rava
akenei ki teianei rā. Kua kaitamaki
katoa maira oki Libena i te rima nona
i te reira tuatau; no te mea kua aka-
ruke aia i te Atua o tona ra ai metua ia
Iehova. Kua akatu iora oki aia i te 11
ngai teitei i te au maunga ra i Iuda ra,
e nana i akariro i to Ierusalema ei
akaturi, e kua akaapo katoa oki ia
Iuda.
Kua tae maira tetai leta kiaia na 12
Elia peroveta, na ko maira, Te na ko
maira te Atua o to tupuna ra o Davida
ko Iehova, No te mea kare akenei koe
i aere na te arataa o to metua o Iehosa-
phata, e te arataa o te ariki o Iuda o
Asa, Kua aere ra koe na te arataa o te 13
au ariki o Iseraela, e kua akariro oki ia
Iuda e to Ierusalema katoa kia akaturi,
mei te au akaturianga o te ngutuare o
Ahaba, e kua ta oki i to ai teina no te
ngutuare o to metua ra, tei meitaki
ake ia koe ra; I na, e mate maata ta 14
Iehova e tuku ki runga i to au tangata
nei, e to au tamariki, e to au vaine, e to
au apinga ravarai: E *ka rokoia* koe e 15
te maki maata rava, ka makiia to
kopu; e manganui akera te rā ka
topa'i to ngakau ki vao i te maata o
taua maki ra.
Kua akaaraara akerā Iehova i te 16
ngakau o te Philiseti e tamaki ia Ieho-
rama, e to Arabia katoa oki i vaitata i
to Kusa: E kua aere maira ratou ki 17
Iuda, e kua akangaangaa aere, e kua
apai ke akera i te au mea ravarai o te
are o te ariki ra, e te au tamariki nana,
e te au vaine katoa; kare akerai e ta-
maiti toe nana, mari ra te tamaiti
openga ra ko Iehoahaza. E i muri 18
ake i te reira au mea katoa, taia maira
aia e Iehova i te maki ora kore ki roto
i tona kopu. E roa akera, e ope akera 19
nga mataiti e rua, kua topa iora tona
ngakau ki vao, i taua maki nona ra;
mate iora aia i te maata o te maki ra.
Kare tona au tangata i tutungi i te ai
iaia, mei te tutungi anga i te au metua
nona ra. Kua tae aia ki te toru 20
ngauru ma rua o ona *mataiti* i ariki ei
aia, e varu akera oki ona mataiti i te
ariki anga i Ierusalema. I aere oki aia
ma te anoano koreia, kua tanu ra
ratou iaia i roto i te oire o Davida, kare
ra *i tukuia* ki roto i te menema o te ui
ariki ra.

PENE XXII.

Te ariki ra ko Ahazia i te taingaia e Iehu ra: te uanga ariki ravarai mari ra ko Ioasa i te pou anga ia Atalia; e te riro anga o te au iaia.

1 AKAARIKIIA akera tana tamaiti
openga ra ko Ahazia e to Ierusa-
lema ei tupau mai i *tona metua;* kua
taia oki nga tuakana e te takanava ta-
ngata i aere katoa ratou e to Arabia ki
te puakapa. Riro atura te au ia Ahazia
te tamaiti a Iehorama ariki no Iuda.
2 E rua takau ma rua o to Ahazia mataiti
i ariki ei aia, okotai oki ona mataiti i te
ariki anga i Ierusalema. Ko Atalia te
ingoa o tona metua vaine, e utaro na
3 Omeri. Aere atura oki aia na te au
arataa o te ngutuare o Ahaba: ko tona
metua vaine te ako iaia i te rave i te
4 kino ra. I rave ei aia i te kino i mua
i te aroaro o Iehova, mei te ngutuare o
Ahaba ra: ko ratou oki tei ako iaia i
muri ake i te matenga o tona metua, e
5 mate atura aia uaorai. Kua aite oki
tona aerenga ki ta ratou i ako ra, e kua
kapiti katoa aia ia Iorama, te tamaiti a
Ahaba ariki o Iseraela, i te tamaki i te
ariki o Arama ia Hazaela i Ramota-
gileada: puta iorā Iorama i to Arama
6 ra. E kua oki iora aia ki Iezereela,
kia akaoraia te au puta i puta'i aia i
Rama, ka tamaki ei aia i te ariki o
Arama ia Hazaela. Kua aere iorā
Ahazia te tamaiti a Iehorama ariki no
Iuda, e akara ia Iorama te tamaiti a
Ahaba i Iezereela, no te mea kua
7 makiia aia. Ko to Ahazia ïa mate i
akonoia e te Atua, koia i aere kia
Iorama: tae atura oki aia, kua aere
katoa iora aia e Iorama katoa e tamaki
ia Iehu te tamaiti a Nimesi, tei aka-
tainuia e Iehova e tipu ke i te ngutuare
8 o Ahaba. E te akautunga rā Iehu i
te ngutuare o Ahaba, e kitea iora te ui
ariki o Iuda, e te au tamariki a te au
taeake o Ahazia, ko tei tauturu ia Aha-
9 zia, kua ta atura aia ia ratou. E kua
kimi aia ia Ahazia: e rauka iora aia ia
ratou, (kua pipini oki aia i roto i Sama-
ria,) kua arataki maira iaia kia Iehu:
e mate atura aia i te taia, kua tanu
atura ratou iaia: kua tuatua akera ra-
tou, No te mea e utaro aia na Iehosa-
phata, ko tei kimi ia Iehova ma tona
ngakau katoa ra. Kare oki te ngutuare
o Ahazia e maroiroi kia tāpu i te basileia.
10 Kite akerā Atalia te metua vaine o
Ahazia ra e, kua mate tana tamaiti,
kua tu akera aia, kua pou iaia i te ta
te uanga ariki katoa o te ngutuare o

Iuda. Karekā Iehoseba, te tamaine a 11
te ariki ra, kua rave akera ia Ioasa te
tamaiti a Ahazia, i keiaia e ia no roto i
te au tamariki a te ariki i taia ra, e kua
tuku iaia e te ikiiki katoa nona ki roto
i tetai pia moe. I perā Iehoseba te
tamaine na te ariki ra na Iehorama, te
vaine oki na Iehoiada taunga ra, ko te
tuaine oki aia no Ahazia, i te uuna
anga iaia ia Atalia, kare akera aia i ta
iaia. Ngaro iora aia ma ratou katoa 12
i roto i te are o te Atua e ono mataiti.
Riro akera te au ia Atalia i taua
enua ra.

PENE XXIII.

Manea akera te au mea katoa ia Iehoiada, akaariki akerā ia Ioasa. Te matenga o Atalia.

TAE akera ki te itu o te mataiti, 1
kua akamaroiroi iorā Iehoiada iaia
orai, e kua papau akera i te korero-
motu ki te au kapena no runga i te au
anere ra, ko Azaria te tamaiti a Iero-
hama, e ko Isemaela te tamaiti a Ieho-
hanana, e ko Azaria te tamaiti a Obeda,
e ko Maaseia te tamaiti a Adaia, e ko
Elisaphata te tamaiti a Zikeri. Kua 2
aaere akapini iora ratou i Iudea ra, e
kua akaputuputu mai i te ngati Levi
no roto i te au oire katoa i Iuda, e te
aronga mataiapo tutara i Iseraela, e
kua aere mai ratou ki Ierusalema.
Kua papau iora taua uipānga katoa ra 3
i te koreromotu i te ariki i roto i te are
o te Atua ra. I tuatua ana oki aia kia
ratou, I na, te tamaiti a te ariki, ei
ariki aia, i ta Iehova oki i tuatua mai i
te au tamariki a Davida ra. Teia ta 4
kotou e rave; ko te pae toru o kotou to
te kau taunga, e to te ngati Levi, ko
tei tomo mai ki roto nei i te sabati, ei
tiaki ngutupa ïa; E tetai pae toru ei 5
te are ïa o te ariki ra; e tetai pae toru
ei te ngutupa i raro ïa: e te au tangata
katoa, ei roto ïa i te au kezere o te are
o Iehova. Auraka ra ei tangata e 6
tomo mai ki roto i te are o Iehova,
mari ra ko te kau taunga, e te au ngati
Levi ko tei rave i te angaanga ra; e tae
mai ratou ki roto, no te mea kua tapu
ratou; kareka te tangata ravarai e
akono ïa i te au *pupu* tiaki a Iehova.
Ka tu akapini oki te au ngati Levi i te 7
ariki, ko te tangata ko tana taoonga i
tona rima e pini ua ake; e kia tomo
mai tetai tangata ake ki roto i te are,
ka taia ïa: ei vaitata ra kotou i te
ariki kia tomo mai aia ki roto ra, e kia
tomo aia ki vao. Kua pera oki te au 8
ngati Levi, e Iuda katoa ra, i te rave i
te au mea katoa ta Iehoiada taunga i
tuatua maira, e kua rave te tangata
katoa i tona au tangata i akonoia ko
tei aere mai ki roto i te sabati, e te
aronga katoa e aere ki vao i te sabati:
kare oki a Iehoiada taunga i akatopa i
9 te au pupu ra. Kua apai aturā Ieho-
iada taunga ki te au kapena o te au
anere i te au korare, e te au paruru tu
ke ke, a te ariki ra a Davida, i roto i
10 te are o te Atua. E kua tuku aia i te
tangata ravarai e akapini tikai i te
ariki, ko te tangata ko tana taoonga i
te rima, mei te pae katau o te are e tae
ua atu ki te pae kaui o te are, na te
11 pae atarau e te are ra. Kua arataki
maira ratou i te tamaiti a te ariki, e
kua tuku i te korona ki rungao iaia, e
kua tuku iora i te ture *kiaia* ra; kua
akaariki akera ratou iaia. E na Ieho-
iada e ana puke tamariki i akatainu
iaia; e kua tuatua akera, Kia ora te
ariki.
12 E kite akerā Atalia i te mutamuta o
te tangata i te oro anga e te akapaapaa
anga i te ariki, kua aere maira aia ki
te au tangata ki roto i te are o Iehova:
13 Kua akara iora aia, e i na, te tu ua
maira te ariki ki te pae pou i te tomo-
anga ki roto, e i vaitata i te ariki ko
te aronga mamaata ïa, e te aronga aka-
tangi i te pu: rekareka rava akera te
tangata katoatoa o te enua ra, e kua
akatangi i te pu: e te aronga imene
ma te au mea katoa i akatangi ra, e te
aronga katoa e apii i te imene akapaa-
paa. Kua aae iorā Atalia i ona kakau,
e kua tuatua akera, E kaitamaki, e
14 kaitamaki. Kua arataki mairā Ieho-
iada taunga ra i te au kapena anere tei
tukuia ki runga i te nuku ra, e kua
karanga atura kia ratou, Arataki atu
iaia ki vao i te tupati tangata ra; e te
aru iaia ra, e ta ki te koke. I tuatua
ana oki te taunga, Auraka aia e taia i
15 roto i te are o Iehova. Kua opu atura
to ratou rima iaia: e tae atura aia ki
te arataa e tomo ei te au ipo i te are o
te ariki, kua ta iora ratou iaia i reira.
16 Kua papau iorā Iehoiada i te korero-
motu naua uaorai, e te au tangata
katoa ma te ariki, ei tangata ratou no
17 Iehova. Kua tomo atura te tangata
ravarai ki roto i te are o Baala, e kua
vava'i atu i te reira; ma te au atarau e
to reira au tiki, kua vava'i takiri ra-
vaia e ratou; e kua ta atura i te tau-
nga o Baala ra ko Matana ki mua i te
18 au atarau ra. Kua akataka akerā Ie-
hoiada i te aronga akataoongaia i te are
o Iehova, i te rima o te kau taunga te
au ngati Levi, tei akatakaia e Davida i

roto i te are o Iehova, ei apai i te au
tusia karakaratio na Iehova, i tei tataia
i roto i te ture a Mose, ma te rekareka
e te imene i akonoia e Davida. E kua 19
tuku aia i te aronga tiaki ngutupa i te
au ngutupa i te are o Iehova, kia kore
rava tei viivii e tomo ua atu ki roto.
Kua rave akera aia i te au kapena 20
anere, e te aronga mamaata, e te au
kavana o te au tangata ra, e te tangata
ravarai o te enua, e kua arataki maira
i te ariki ki raro, mei te are o Iehova
maira: e kua na roto ratou i te ngu-
tupa teitei e tae maira ki te are o te
ariki ra, e kua tuku iora ratou i te
ariki ki runga i te terono o te basileia
ra. Mareka rava akera te tangata ka- 21
toa o te enua ra: e te vai au ua ra te
oire, mate ua ake a Atalia ki te koke.

PENE XXIV.

E au meitaki to Ioasa i te ora anga o Iehoiada; e muri akera te tatipake ra e kua taia.

TEI te itu o to Ioasa mataiti i 1
ariki ei aia, e a ngauru oki ona
mataiti i te ariki anga i Ierusalema.
Ko Zibia te ingoa o tona metua vaine
no Bere-seba. Kua rave aturā Ioasa 2
i te mea tika i mua i te aroaro o
Iehova, e ope rava akera te au rā o
Iehoiada taunga ra. Kua rave akerā 3
Iehoiada i nga vaine nana toko rua;
kua anau ana puke tamariki tamaroa e
nga tamaine.

E i muri ake i te reira ko roto i te 4
ngakau o Ioasa e tuā i te are o Iehova.
Kua akaputuputu maira aia i te kau 5
taunga, e te au ngati Levi, e kua ka-
ranga atura kia ratou, E aere kotou ki
te au oire o Iuda, e ori aere i te moni ia
Iseraela katoa ra, ei tuā i te are o to
kotou Atua, i tera mataiti, i tera ma-
taiti; e akamaroiroi oki kotou i te rave
kia oti vave. Kare ra te ngati Levi i
akamaroiroi. Kua karanga atura te 6
ariki ki te *taunga* maata ra kia Ieho-
iada, e kua na ko atura kiaia, Eaa i
kore ei koe i umuumu atu i te au
ngati Levi, e apai mai i te apinga uipa
na Iuda, e na Ierusalema, *i akonoia* e
Mose e te tavini o Iehova, e na te
uipānga o Iseraela, no te Are kite ra?
Na te au tamariki oki a taua vaine 7
paieti kore ra a Atalia i vava'i i te are
o te Atua: e kua apai oki ratou i te au
mea ravarai i akatapuia no te are o Ie-
hova na Baala. E kia akaueia mai ra- 8
tou e te ariki ra, kua tarai iora ratou i
tetai pia, e kua tuku akera ki vao mai i
te ngutupa o te are o Iehova. Kua tutu 9
aere iora ratou na roto ia Iuda e Ieru-
salema katoa, e apai mai i te apinga
uipaia ra kia Iehova, i tei *tukuia atu*
e te tavini o te Atua ra e Mose ki ru-
10 nga ia Iseraela i te medebara ra. Kua
mareka akera te aronga mamaata ka-
toa e te tangata ravarai, e kua apai
mai ki roto, e kua titiri *i ta ratou i*
uipa maira ki roto i te pia e ope akera.
11 E i te tuatau i apaiia mai ei taua
pia ra ki roto ki te aronga taoonga a
te ariki ra i te rima o te ngati Levi,
e kite akera ratou e moni maata, kua
aere maira te tata tuatua a te ariki,
e te tangata taoonga o te taunga maa-
ta ra, kua kiriti akera *i te moni* i
taua pia ra, e kua rave, e kua akaoki
ki te vairanga ra. I pera ratou i tera
rā, i tera rā, e uipa akera te moni e
12 manganui. Kua apai atura te ariki
raua ko Iehoiada i te reira ki te aronga
e rave i te angaanga i te peu i te are o
Iehova ra; e kua tutaki atura i te tau-
nga tarai toka, e te tarai rakau, ei tuā i
te are o Iehova; e te aronga tupaki
auri, e te veo, ei akaketaketa i te are o
13 Iehova ra. Kua maroiroi rai te aro-
nga rave angaanga ra, e kua oti takiri
taua angaanga ra i to ratou rima, riro
atura te are o te Atua ia ratou ra te
ketaketa *takere* rai te ketaketa.
14 E oti akera ia ratou ra, kua apai
maira ratou i te toenga o te moni, ki
mua i te aroaro o te ariki ra e ia Ie-
hoiada; kua anga akera ratou i te reira
ei āriki no te are o Iehova, ei āriki no
te angaanga e te tusia karakaratio; e
te au punu, e te au āriki auro e te ario
ra. E kare akera ratou i tukumoe i
te apai i te au tusia karakaratio i roto
i te are o Iehova, i te au rā katoa o
Iehoiada ra.
15 Ruaine atura rā Iehoiada, e kua ope
ona au rā, i mate ei ra; kua tae aia
ki te anere okotai, e toru ngauru ma-
16 taiti ara, i mate ei ra. Tanumia iora
aia e ratou i te oire o Davida i roto i
te au ariki ra, no te mea e meitaki
tana i rave ia Iseraela i te Atua, e
tona are.
17 E mate aturā Iehoiada, kua aere
maira te aronga mamaata i Iuda ra, e
kua tupou maira ki te ariki. E kua
18 akarongo atura te ariki kia ratou. Kua
akaruke maira ratou i te are o te Atua
o to ratou ai metua o Iehova, e kua
araara i te au Asetoreta, e te au idolo;
rokoia maira Iuda e Ierusalema e te
19 riri i taua ara na ratou ra. Kua tono
mairai aia i te au peroveta kia ratou e
akaoki mai ia ratou kia Iehova; e
kua akakite pu atura ratou i *ta* ra-

tou *ara:* kare ra ratou i tuku mai i
te taringa.
Tei runga ua maira te Vaerua o te 20
Atua ia Zekaria te tamaiti a Iehoiada
taunga ra, te tu ua ra aia i rungao i te
tangata, e kua tuatua maira kia ratou,
Te na ko maira te Atua, Eaa kotou i
tatipake ei i te au akauenga a Iehova,
i kore ei i manuia ta kotou? no te mea
kua akaruke kotou ia Iehova, kua aka-
ruke katoa mai oki aia ia kotou. Kua 21
kotikoti kupenga akera ratou iaia, e
kua peî iora iaia ki te toka, i te akaue-
nga a te ariki, i roto i te kezere i te are
o Iehova. Kare akerai te ariki ra ko 22
Ioasa i maara i te takinga-meitaki a
tona metua a Iehoiada iaia, kua ta oki
aia i tana tamaiti: ko tei tuatua mai
oki i te matenga ra e, Na Iehova *teia*
e akara mai, e e tutaki mai.
E ope akera te mataiti, kua aere 23
maira te nuku o Arama ki runga e ta-
maki iaia: kua tae maira ratou ki
Iuda e Ierusalema, pou rava akera te
aronga mamaata katoa o te au tangata i
te mate i roto i te au tangata ra, kua
akau atura i ta ratou apinga tini ki
te ariki o Damaseko. E nuku iti 24
rava oki to Arama i tae maira,
e nuku maata rava ra ta Iehova
i tuku ki to ratou rima, no te mea
kua akaruke ratou i te Atua o to ratou
ai metua ia Iehova. E kua akautunga
atura ratou ia Ioasa; Akaruke maira 25
oki ratou iaia, kua maata rava tona
au maki, kua kotikoti kupenga akera
nga tavini nona e ta iaia, i te toto oki o
nga tamariki a Iehoiada taunga ra, e
kua ta rava atura ratou iaia ki runga
i tona roi, e mate atura: kua tanu
atura ratou iaia i roto i te oire o Da-
vida, kare ra i tanu i te menema o te
au ariki ra. Teia oki nga tangata i 26
kotikoti kupenga iaia ra: ko Zabada
te tamaiti a te vaine Amona a Sime-
ata; e ko Iehozabada te tamaiti a te
vaine Moabi a Simirita.
Ko tana au tamariki, e te maata o te 27
teiaa *i tukuia* ki runga iaia, e te patu
akaou anga i te are o te Atua, i na,
kua oti i te tataia i roto i te tuatua a
te au ariki. Tupauia akera aia i te au
e te tamaiti nana ra e Amazia.

PENE XXV.

Te au o Amazia, e te pou anga o te ngati Edoma iaia: tona tatipake angaia: tona eke anga ia Ioasa, e tona matenga.

KUA tae a Amazia ki te mataiti 1
tai takau ma rima i ariki ei aia,
okotai takau ma iva ona mataiti i te
ariki anga i Ierusalema. Ko Iehoada-
na te ingoa o tona metua vaine no Ieru-
2 salema. Kua rave aia i te mea tika i
mua i te aroaro o Iehova, kare ra i
tika meitaki rava te ngakau. E aka-
tinamouia akera te au iaia ra, kua ta
atura aia i nga tavini nona, tei ta i
3 tona metua i te ariki ra. Kare ra aia
i ta i ta ratou au tamariki, i tei tataia
oki ki roto i te ture i te buka a Mose,
i ta Iehova i akaue maira, i te na ko
4 anga mai e, Auraka te metua kia taia
i *te ara a* te tamariki, e auraka te
tamariki kia taia i *te ara a* te metua;
ka mate ra te tangata katoa i tana ua-
orai ara.
5 Kua akaputuputu mairā Amazia ia
Iuda, e kua akariro atura ia ratou ei
kapena no runga i te au tausani, e ei
kapena no runga i te au anere, no te
au are o *to ratou* ai metua e pini ua
ake Iuda e Beniamina katoa: e tei
tae ki te mataiti okotai takau e runga
atu, tei tatauia ia, e te kitea anga iora
e toru anere i te tausani anga i te *ta-
ngata* memeitaki, *e tika* kia aere ki te
karo tamaki, ko tei rave i te korare e
6 te paruru. Kua ou atura oki aia
okotai anere i te tausani anga i te ta-
ngata i te aronga toa anake no roto ia
Iseraela, i te au taleni ario okotai
7 anere. Kua aere maira ra tetai tangata
no te Atua kiaia ra, na ko maira, E te
ariki e, auraka te nuku o Iseraela kia
aru ia koe; kare oki a Iehova i tau ia
Iseraela, te au tamariki katoa a Ephe-
8 raima. Kia aere ra koe ra, e pera rai,
e akamaroiroi i tenana tamaki: ka
inga koe i te Atua i mua i te enemi:
e tika oki i te Atua kia tupae mai, e
9 kia akainga ki raro. Kua tuatua mai-
rā Amazia ki taua tangata no te Atua
ra, E akapeea ra matou i te au taleni
ario okotai anere i orongaia atu e au ki
te nuku o Iseraela? Kua karanga
atura te tangata no te Atua ra, E tika
ia Iehova kia akaoki mai e maata ua
10 atu rai. Kua akataka aturā Amazia
ia ratou, *koia* taua aronga mei Ephe-
raima maira, kia oki ki te ngutuare:
riri rava akera ratou ia Iuda, oki atura
ratou ki te ngutuare ma te riri maata.
11 Kua akamaroiroi iorā Amazia iaia
orai, e kua arataki i tona ra au tangata,
aere atura ki te o tai ra, e kua ta atura
i to Seira, okotai ngauru i te tausani.
12 E okotai ngauru oki i te tausani *i vaoo*
ora uaia, kua arataki tuikaaia e te ta-
mariki a Iuda, e kua kave ia ratou ki
runga rava i te mato ra, e kua uri
atura ia ratou ki raro mei runga mai

i taua mato ra, paîi rava akera ratou.
Kareka te aronga toa i akaokiia e Ama- 13
zia ra, kia kore ratou e tae katoa ki te
tamaki, kua aere atura ïa ki te au oire
i Iuda, e Samaria, e tae ua atura ki
Bete-horona, ta iora i te au tangata e
toru tausani, e manganui te apinga i
noniia ra.
E tae mairā Amazia mei te tainga i 14
te ngati Edoma, kua apai katoa maira
i te au atua o te au tamariki o Seira, e
kua akatu akera ia ratou ei atua nona,
e kua tupou iora aia ki raro ki mua ia
ratou, e kua tutungi i te tuniama kia
ratou. Tupu atura te riri o Iehova ia 15
Amazia, e kua tono atura aia i tetai
peroveta kiaia, ko tei karanga atu kiaia
e, Eaa te mea i kimi ei koe i te au atua
o te au tangata, kare i akaora i to ra-
tou uaorai au tangata i toou na rima?
E te tuatua ua ra aia kiaia, kua tuatua 16
maira *te ariki* kiaia, Kua akonoia ainei
koe ei ako i te ariki? ka muteki ana;
eaa koe kia taia'i? Kua muteki ua
iora taua peroveta ra, kua tuatua
akera ra, Kua kite au e kua akakoro
tikai te Atua ia koe kia mate rava,
no te mea ko koe i akapera mai, e
kare i akarongo mai i taku i ako atura.
Kua kimi iora te ariki o Iuda ra ko 17
Amazia i te tuatua, e kua tono akera i
te karere kia Ioasa, te tamaiti a Iehoa-
haza, te tamaiti a Iehu, ariki no Isera-
ela ra, karanga atura, E aere mai, taua e
akarakara i to taua mata. Kua tono 18
maira te ariki o Iseraela ko Ioasa ki te
ariki o Iuda kia Amazia, tuatua maira,
Na tetai rakau faratara i Lebanona i
tono mai i te karere ki tetai arezi i Le-
banona, na ko maira, O mai ana to ta-
maine ei vaine na taku tamaiti: kua
aere ua maira tetai terio momoavao no
Lebanona, takatakaiia iora taua rakau
taratara ra. Te tuatua ua ana koe, I 19
na, kua pou te ngati Edoma iaku; e
kua parau to ngakau na kia akatietie:
e noo marie ua koe i to ngutuare na;
eaa koe e mūro mai ei kia kino, e kia
inga atu koe, ko koe e Iuda katoa rai?
Kare akerai a Amazia i akarongo: 20
no ko mai oki i te Atua kia riro ratou
ki te rima *o to ratou au enemi*, no te
mea te kimi ra ratou i te au atua no
Edoma ra. Kua aere atura te ariki ko 21
Ioasa ki runga, e kua akarakara oki
raua i to raua puke mata, koia e te
ariki o Iuda ko Amazia, i Bete-semesa
i o Iuda ra. Eke iora Iuda i mua ia 22
Iseraela; e kua oro anake iora ratou,
te tangata katoa ki tona uaorai puaka-
pa. Kua rave iora te ariki o Iseraela 23
ko Ioasa i te ariki o Iuda ia Amazia,
te tamaiti a Ioasa, te tamaiti a Ie-
hoahaza, i Bete-semesa, e kua apai
mai ki Ierusalema, e kua vava'i i
te patu i Ierusalema, mei te ngu-
tupa i Epheraima e tae ua atura ki
te ngutupa i te poo patu, e a anere i te
24 kubiti. E *kua rave aia* i te auro e te
ario, e ope rava ake, e te au āriki ka-
toa i kitea i roto i te are o te Atua, tei
Obeda-edoma, e te au apinga o te are o
te ariki ra, e te tangata oki, e kua oki
atura ki Samaria.
25 Te ora ua rā Amazia, te tamaiti a
Ioasa, ariki no Iuda ra, i muri ake te
matenga o Ioasa te tamaiti a Iehoa-
haza ariki no Iseraela ra, okotai ngauru
26 ma rima i te mataiti. E te toenga o te
tuatua ia Amazia ra, tei mua ra e te
openga, i na, kare aina kua tataia i
roto i te tuatua a te ui ariki no Iuda e
no Iseraela?
27 E i muri ake i to Amazia anga ke
anga i te aru anga ia Iehova, kua koti-
koti kupenga iora ratou iaia i Ierusa-
lema; kua oro iora aia ki Lakisa: kua
tono atura ra ratou i te tangata na
muri iaia ki Lakisa, ta atura iaia i rei-
28 ra. Kua akauta maira ratou iaia na
runga i te au ipo; e kua tanu atura iaia
ki o tona ra ai metua i te oire i Iuda.

PENE XXVI.

E au meitaki to Uzia i te tuatau ia Zekaria: tona lepera angaia, koia i rave i te taoonga taunga.

1 KUA rave iora to Iuda katoa ia
Uzia, okotai ngauru ma ono ona
mataiti, e kua akaariki akera iaia, ei
2 tupau i tona metua ia Amazia ra. Kua
patu akera aia ia Elota, e kua akaoki
maira kia Iuda, ka moe ei te ariki ki
o tona ra ai metua.
3 Tei te mataiti okotai ngauru ma ono
ra i ariki ei a Uzia ra, ka rima akera
ngauru ma rua ona mataiti i te ariki
anga i Ierusalema. Ko Iekolia oki te
ingoa o tona metua vaine no Ierusa-
4 lema. Kua rave aia i te mea tika ki
mua i te aroaro o Iehova, mei ta tona
5 metua, mei ta Amazia i rave ra. Te
kimi ra aia i te Atua i te au rā o Ze-
karia ra, ko tei kite i te au orama a te
Atua ra: e te kimi ra aia ia Iehova ra,
kua akamanuia maira te Atua i tana
6 ra. Kua aere atura aia e kua tamaki
atura i te Philiseti, e kua ngaangaa te
patu i Gata iaia, e te patu i Iabene, e
te patu i Asadoda, e kua patu i te au
oire i vaitata ia Asadoda, e i roto i te
7 au Philiseti. Kua tauturu maira te
Atua iaia i te tamaki anga i te Phili-

seti, e te tamaki anga i to Arabia i tei
noo i Gura-baala, e te tamaki anga i
te au Meuni. E kua apai mai te 8
ngati Amona i te apinga na Uzia: e
tutuki atura tona rongo e tae ua atura
ki te tomoanga atu i Aiphiti ra; kua
maroiroi rava oki aia. Kua patu iora 9
oki a Uzia i te au punanga i Ierusa-
lema i te ngutupa i te poo patu ra, e
te ngutupa i te o ra, e i te poo *i taua*
patu ra, e kua akaketaketa oki i te
reira ra. Kua patu oki aia i te au pu- 10
nanga i te medebara, e manganui te
ruavai i koia: e puaka manganui oki
tana, i te au o ra, e te au ngai mataataa
katoa; *e* te aronga tatanu, e te aronga
tope vine i runga i te au maunga, e i
runga ia Karamela: e mea taureka-
reka oki nana te tatanu. E nuku 11
tangata tamaki ta Uzia, ko tei aere ta-
kanava ua ka tamaki ei, ko tei tataia e
te rima o te tata tuatua e Ieiela, e te
kavana ra e Maaseia, tei te rima o
Hanani, tetai kapena a te ariki ra.
Te aronga mataiapo tutara i te tatau 12
anga e rua ïa tausani e ono anere, e aro-
nga toa anake. E ko raro ake i to 13
ratou rima e nuku katoa ïa, e toru
anere ma itu i te tausani e rima oki
anere, e karo tamaki anake ma te
ririnui, ei tupae i te ariki i *tona*
au enemi. Kua kimi iorā Uzia na 14
ratou, na taua nuku katoa ra, i te
au paruru, e te au korare, e te au
pare, e te au tapoki-umauma, e te au
ana, e te au toka maka. Kua anga 15
iora oki aia i Ierusalema i te ravenga i
kimiia e te aronga karape, ka tuku ei
ki runga i te au punanga, e ki runga i
te au ngai i paruruia ra, ka akainana'i
oki te kakao e te toka maata. Tutuki
atura tona rongo ki te pa enua katoa;
i tupae maataia mai oki aia, e keta-
keta ua atura oki aia.

Ketaketa akera ra aia, kua akatei- 16
teiia tona ngakau e mate atura: kua
rave oki aia i te ara i tona Atua ia
Iehova ra, kua aere oki aia ki roto i te
nao o Iehova e tutungi i te tumiama
ki runga i te atarau tumiama ra. Kua 17
aru aturā Azaria taunga iaia, koia e te
kau taunga na Iehova, e varu ngauru
e aronga kaumaiti anake: Kua patoi 18
atura ratou i te ariki ra ia Uzia, e kua
karanga atura kiaia, Kare oki koe *tei*
akonoia ei tutungi i te tumiama na
Iehova, e Uzia, na te kau taunga ra na
te au tamariki a Aarona, ko tei aka-
tapu tikaia ei tutungi i te tumiama: e
aere koe ki vao i tenana ngai-tapu; kua
ara oki koe; kare oki tena *e riro* ei
meitaki noou i te Atua ia Iehova ra.

19 Riri akerā Uzia, e *kua rave iora i*
tetai āriki i tona rima e tutungi rai i
te tumiama: e te riri ua ra aia i te kau
taunga ra, kua tupu iora te lepera k
runga i tona rae i mua i te aroaro o te
kau taunga ra, i roto rai i te are o
Iehova, i vaitata i te atarau tumiama
20 ra. Kua akara atura te taunga maata
ra ko Azaria, e te kau taunga katoa ra,
iaia, e i na, kua leperaia tona rae, kua
turaki atura ratou iaia ki vao; e kua
rapurapu katoa oki aia uaorai i te aere
ki vao, no te mea kua taia aia e Iehova.
21 Riro atura taua ariki ra ko Uzia ei le-
pera e tae ua atura ki te rā i mate ei
aia ra, e kua noo lepera ua ki roto i
tetai are ke; kua akataka keia oki aia
i te are o Iehova: e tana tamaiti ko
Iotama, tei runga ïa i te ngutuare o te
ariki, i te akava anga i te tangata no
taua enua ra.
22 E te toenga o te tuatua ia Uzia, tei
mua e tei muri, kua tataia ïa e Isaia
23 peroveta, te tamaiti a Amoza ra. Moe
iorā Uzia ki o tona ra ai metua; tanu-
mia atura aia ki o tona ra ai metua i
roto i te kainga tanumanga a te au
ariki ra; kua tuatua akera oki ratou,
E lepera aia. Tupauia akera aia i te au
e tana tamaiti ra e Iotama.

PENE XXVII.

Te au meitaki o Iotama, e te pou anga
o te ngati Amona iaia.

1 KUA tae a Iotama ki te mataiti tai
takau ma rima i ariki ei aia;
okotai ngauru ma ono ona mataiti i te
ariki anga i Ierusalema. Ko Ierusa te
ingoa o tona metua vaine, e tamaine na
2 Zadoka. Kua rave aia i te mea tika i
mua i te aroaro o Iehova, mei ta tona
metua mei ta Uzia i rave ra. Kare ra
aia i aere ki roto i te nao o Iehova; e
3 te vai kino ua ra te au tangata. Kua
patu aia i te ngutupa teitei i te are o
Iehova, e ki runga katoa i te patu ra o
Ophela e ngai maata tei patuia e ia.
4 E kua akatu aia i te au oire ki runga i
te au maunga o Iuda, e i roto oki i te
au vaorakau ra, kua patu aia i te au are
tiaki, e te au punanga katoa ra.
5 E kua tamaki oki aia i te ariki o te
ngati Amona, e eke iora ratou iaia. E
kua apai maira te tamariki a Amona i
te au taleni ario okotai anere i taua
mataiti ra, e te au kora sitona okotai
ngauru i te tausani, okotai ngauru oki
i te tausani i te kerite. Kua pera te
tamariki a Amona i te apai mai, i te
6 mataiti rua, e te toru. Mana aturā
Iotama, no te mea kua akonokono aia

i tona arataa i mua i te aroaro o tona
Atua o Iehova.
E te toenga o te tuatua ia Iotama, e 7
te au tamaki katoa nana ra, e tona
au aerenga, i na, kua tataia ïa i roto i
te tuatua a te au ariki o Iseraela e
Iuda. Kua tae aia ki te mataiti tai 8
takau ma rima i ariki ei aia, okotai
ngauru ma ono ona mataiti i te ariki
anga i Ierusalema. Kua moe iorā Io- 9
tama ki o tona ra ai metua, e kua tanu
iora ratou iaia i roto i te oire o Davida:
tupauia akera aia i te au e te tamaiti
nana ra e Ahaza.

PENE XXVIII.

E au kino to Ahaza, e tona eke anga maata ia Arama: i te tuatua a Odeda i akaokiia to Iuda i tuikaaia ra e to Iseraela. Kua tiki a Ahaza i to Asura, kare ra ratou i tauturu mai iaia: i tona tumatetenga kua akamaata aia i tona kino.

KUA tae a Ahaza ki te tai takau i 1
tona mataiti i ariki ei aia, oko-
tai ngauru ma ono ona mataiti i te
ariki anga i Ierusalema; kare ra aia
i rave i te mea tika i mua i te aroaro o
Iehova, mei tona tupuna ra mei ia
Davida; Aere atura ra aia na te ara- 2
taa o te au ariki o Iseraela, e kua anga
oki i te au idolo akatoia na Baala. E 3
kua tutungi aia i te tumiama i te o o
te tamaiti a Hinoma, e kua tutungi i
tana au tamariki i te ai, mei te au mea
rikarika a te au etene, ko tei tuaruia e
Iehova i mua i te aroaro o te tamariki
a Iseraela ra. Kua apai aia i te tusia, 4
e kua tutungi i te tumiama, ki runga i te
au ngai teitei, e ki runga i te au tuaivi,
e ki raro ake i te au rakau marumaru
katoa ra. I tuku ei tona Atua ko 5
Iehova iaia ki te rima o te ariki o
Arama ra; ta atura ratou iaia, e ma-
nganui te tangata i apai tuikaaia e
ratou, e kua apai ki Damaseko ra. E
i tuku katoaia oki aia i te rima o te
ariki o Iseraela, ko tei ta iaia ma te pou
maata ra. Mate iora oki ia Peka te ta- 6
maiti a Remalia i Iuda okotai anere e
rua ngauru i te tausani i te rā okotai,
e aronga toa anake; no te mea kua
akaruke ratou i te Atua o to ratou ai
metua ia Iehova. E na tetai tangata 7
ririnui no Epheraima na Zikeri, i ta-
mate takiri i te tamaiti a te ariki ra ia
Maaseia; e ia Azerikama te kavana o
te are, e ia Elikana i vaitata i te ariki
ra. E na te tamariki a Iseraela i apai 8
tuikaa i to ratou au taeake, e rua anere
i te tausani, i te au vaine, te au tama-
roa, e te au tamaine; e kua rave maira
i ta ratou apinga e mea maata, e kua
apai i te apinga ki Samaria.
9 I reira ra tetai peroveta a Iehova, ko
Odeda te ingoa; e kua aere iora aia e
aravei i taua nuku ra, i to ratou aere-
nga ki Samaria ra, e kua karanga atura
kia ratou, I na, no te mea e riri to te
Atua o to kotou ai metua to Iehova ia
Iuda, i tuku mai ei aia ia ratou ki to
kotou na rima, e kua ta makitakita ua
kotou ia ratou e tae rava atura ki ru-
10 nga i te rangi ra. E tenana te aka-
koro na kotou i te au tamariki a Iuda
e Ierusalema, ei akariro ei tavini tane
e ei tavini vaine no kotou; kare ainei
e ara katoa to roto ia kotou uaorai i to
11 kotou Atua ia Iehova? E tenana, e
akarongo mai ana kotou iaku, e akaoki
rai kotou i tenana au tuikaa, i rave
tuikaaia mai e kotou no roto i to kotou
ai taeake na: tei runga rai oki ia kotou
12 te riri maata o Iehova. Ko tetai pae
ui mataiapo no te au tamariki a Ephe-
raima, ko Azaria te tamaiti a Iehoha-
nana, ko Berekia te tamaiti a Mesile-
mota, e ko Iehizakia te tamaiti a
Saluma, e ko Amasa te tamaiti a Ha-
dalai, kua tu maira ki runga kua patoi
maira i taua aronga i aere mai mei te
13 tamaki maira, E kua tuatua maira kia
ratou, Auraka kotou e arataki mai i
tenana au tuikaa i ko nei; kua maata
oki ta tatou ara i mua i te aroaro o Ie-
hova, te anoano na kotou i te akamaata
mai i to tatou kino e ta tatou ara; kua
maata oki ta tatou ara, e te otooto ra
14 te riri ia Iseraela. Kua akaruke mai-
ra te au toa taoonga tamaki ra i te au
tuikaa e te apinga, ki mua i te aroaro
o te ui mataiapo e taua uipānga katoa
15 ra. Kua tu maira te au tangata i akai-
kiia ra te ingoa, kua rave akera i te
aronga tuikaa, e kua akakakau atura
i te aronga i vai taaka ua ra, no roto i
taua apinga ra; e kua akakakau oki ia
ratou, e kua akatamaka oki ia ratou, e
kua angai e kua akainu ia ratou, e kua
akatainu oki ia ratou, e kua akauta i
te aronga katoa i apikepike ra ki runga
i te au asini, e kua kave ia ratou ki
Ieriko, ki te oire tamara ra, ki to ratou
ra au taeake; e kua oki atura ratou
ki Samaria.
16 I reira to taua ariki ra to Ahaza tono
anga i te karere ki te ui ariki o Asura,
17 kia tupae mai ratou iaia. Kua aere
akaou mai oki te ngati Edoma, e kua
ta ia Iuda, e kua apai keia te au tui-
18 kaa. Kua akaratopuia oki te au
oire i te tapere i raro ra e te Phili-
seti, e to te pae i apatonga i Iuda ra,

e kua rauka ia ratou Bete-semesa, e
Aialona, e Gederota, e Soko ma to
reira au vila, e Timina ma to reira au
vila, e Gimezo ma to reira au vila: e
te noo ra oki i reira. Kua tuku akaa- 19
kaia iora oki Iuda e Iehova, no Ahaza
no te ariki o Iseraela: kua mako kore
oki Iuda iaia, kua maata rava oki tana
ara ia Iehova. Kua aere maira te 20
ariki o Asura ko Tilegata-pilenesera
kiaia, kare ra aia i akaketaketa mai, e
taeko ra iaia. Kua rave iora oki a 21
Ahaza i tetai apinga *no roto* i te are o
Iehova, e *no roto* oki i te are o te ariki
ra, e ta te aronga mataiapo, e kua oro-
nga na te ariki o Asura ra; kare ra aia
i tauturu mai iaia.

E kia rokoia aia e te tumatetenga ra, 22
kua maata rava tana ara ia Iehova i
reira: ko taua ariki ra ko Ahaza teia.
Kua apai oki aia i te tusia ki te au atua 23
no Damaseko, ko tei ta mai iaia ra;
kua tuatua akera oki aia, No te mea
kua tupae mai te au atua o te au ariki
o Arama ra ia ratou, ka apai au i te
tusia kia ratou, kia tupae mai oki
ratou iaku. Riro atura ratou ei mate
nona, e no Iseraela katoa. Kua aka- 24
putuputu mairā Ahaza i te au āriki o
te are o te Atua ra, e kua tipupu oki
i taua au āriki o te are o te Atua ra, e
kua topiri i te au pa o te are o Iehova;
e kua anga aia i te atarau nana uaorai
i te au poo *arataa* katoa i Ierusalema.
E kua anga aia i te ngai teitei i te au 25
oire ravarai o Iuda, ei tutungi anga
tumiama na te au atua ke ra, aka-
riri atura i te Atua o tona ra ai metua
ia Iehova.

E te toenga o te tuatua iaia, e te 26
aerenga katoa nona, ko tei mua e tei
muri, i na, kua tataia i roto i te tuatua
a te au ariki o Iuda e o Iseraela. Moe 27
iorā Ahaza ki o tona ra ai metua, e
tanumia atura e ratou i roto i te oire
ra ia Ierusalema; kare ra ratou i apai
iaia ki roto i te menema o te au ariki
o Iseraela: tupauia akera aia i te au
e tana tamaiti ra e Hezekia.

PENE XXIX.

Te au meitaki o Hezekia, e te akatupu akaou anga i te akamori i te Atua, e te tumā anga i te nao.

TEI te mataiti tai takau ma rima o 1
Hezekia ra i ariki ei aia, okotai
takau ma iva ona mataiti i te ariki
anga i Ierusalema. Ko Abia te ingoa
o tona metua vaine, e tamaine na Ze-
karia. Kua rave aia i te mea tika i 2
mua i aroaro o Iehova, i te au mea
katoa ta tona ra tupuna ta Davida i
rave ra.
3 I te marama mua e te mataiti mua
o tona ra au, kua kiriti akera aia i te
au pa i te are o Iehova, e kua tuā iora.
4 Kua arataki maira aia i te kau taunga
e te au ngati Levi, e kua akaputuputu
maira ia ratou i te arataa i te itinga o
5 te rā ra, E kua karanga atura kia
ratou, E akarongo mai ana iaku, e te
au ngati Levi e! E akatapu ia kotou
orai i tenana, e akatapu oki i te are o
te Atua o to kotou ai metua o Iehova,
e apai ke oki i te mea viivii i roto i te
6 ngai-tapu nei. Kua ara oki to tatou ai
metua, e kua rave i te kino ki mua
i te mata o to tatou Atua o Iehova, e
kua akaruke iaia, e kua anga ke to
ratou mata i te nooanga o Iehova, e
7 kua iki te tua *iaia*. Kua topiri oki
ratou i te au pa o te tomoanga, e kua
tamate i te au lamepa, e kare akenei i
tutungi i te tumiama, e kare oki i apai
i te tusia karakaratio i te ngai-tapu,
8 na te Atua no Iseraela. I rokoia mai
ei Iuda e Ierusalema e te riri o Iehova,
e kua tuku aia ia ratou kia rokoia e te
tumatetenga, e te vavaranga, e te avi-
rianga, ta kotou oki e kite ma to kotou
9 mata na. I na oki, no taua mea nei,
i inga'i to tatou ai metua i te koke; e ta
tatou au tamaroa, e te au tamaine, e ta
tatou au vaine, te vai tuikaa ua ra.
10 E teianei, ko roto ïa i toku nei nga-
kau e papau i te koreromotu i te Atua
o Iseraela ia Iehova, kia akaanga keia
11 tona riri maata ia tatou nei. E taku
au tamariki e, auraka kotou e vare i
tenana: ko kotou oki tei ikiia e Iehova
kia tu kotou ki mua iaia, ei tavini
nona, e ei rave i te taoonga ki mua
iaia, e ei tutungi i te tumiama.
12 Kua tu maira te au ngati Levi, ko
Mahata te tamaiti a Amasai, e ko
Ioela te tamaiti a Azaria, no te au
tamariki ngati Kohata: e to te au ta-
mariki a Merari; ko Kisa te tamaiti
a Abadi, e ko Azaria te tamaiti a Ie-
halele: e to te ngati Geresona; ko
Ioa ïa te tamaiti a Zima, e ko Edena
13 te tamaiti a Ioa ra: E to te au tama-
riki a Elizapha ra; ko Simeri, e ko
Ieiela: e to te au tamariki a Asa-
14 pha; ko Zekaria, e ko Matania: E
to te au tamariki a Hemana; ko Ie-
hiela ïa, e ko Simei: e to te au tama-
riki a Ieduthuna; ko Semaia, e ko
15 Uziela. Kua akaputuputu iora ratou
i to ratou au taeake, e kua akatapu ia
ratou orai, e kua aere mai, i tei akaueia
mai e te ariki, i te tuatua a Iehova,
16 kia mā te are o Iehova. Kua aere

atura te kau taunga ki roto rava i te
are o Iehova, e tamā mai, e kua rave
mai i te mea viivii katoa, i kitea e ra-
tou i roto i te nao o Iehova, i roto i te
kezere i te are o Iehova; kua rave
iora te au ngati Levi e kua apai ki
vao ki te kauvai ra ki Kiderona. I te 17
rā mua o te marama mua ta ratou
akatapu anga, e tae akera ki te rā varu
i taua marama ra, kua tae ratou ki te
tomoanga *o te are* o Iehova: e po varu
akera oki, tapu atura te are o Iehova;
e tae akera ki te rā okotai ngauru ma
ono i te marama mua ra, oti rava akera.
Kua aere atura ratou ki roto ki te 18
ariki ra kia Hezekia, e kua karanga
atura, Kua mā rava ia matou te are
o Iehova, e te atarau tusia karakaratio,
e to te reira au āriki ravarai, e te kai-
ngakai no te areto o te aroaro ra, e to
reira au āriki katoa ra. E te au āriki 19
katoa, ta te ariki ra ta Ahaza i tona ra
au i akanoa ra, ka tatipake ei ra aia,
kua rave matou, e kua akatapu; e i
na, tei mua ïa i te atarau a Iehova.

Kua tu maira te ariki ra ko Heze- 20
kia i te popongi roa, e kua akaputu-
putu mai i te aronga kavana o te oire,
e kua aere ki runga ki te are o Iehova.
E kua apai maira ratou i nga bovi e 21
itu, e nga rama e itu, e nga arenio e
itu, e nga puaka-nio toa e itu, ei tara-
ngaara na te basileia, e na te ngai-
tapu, e na Iuda. E kua akaue aia i te
kau taunga i te au tamariki a Aarona
e apai ei tusia ki runga i te atarau a
Iehova. Kua ko iora ratou i te au 22
bovi, e kua āriki maira te kau taunga i
te toto, e kua pîpî ki runga i te ata-
rau; e kua ko iora oki ratou i te au
rama, e kua pîpî ratou i te toto ki
runga i te atarau; e kua ko oki i nga
arenio, e kua pîpî i te toto ki runga i
te atarau. Kua apai maira ratou i 23
nga puaka-nio toa ra ei tarangaara ki
mua i te aroaro o te ariki e te uipānga
katoa ra: e kua tuku iora ratou i to
ratou rima ki rungao. E kua ko iora 24
te kau taunga, e kua apai i to ratou
toto ki runga i te atarau ei tarangaa-
ra, ei tapokiangaara na Iseraela rava-
rai: kua akaue mai oki te ariki e, na
Iseraela ravarai te tusia karakaratio e
te tarangaara katoa. Kua tuku iora 25
aia i te ngati Levi ki roto i te are o
Iehova ma te au sumebalo, e te au na-
bala, e te au kinura, i tei akaueia mai
e Davida, e ta te akara a te ariki ra ta
Gada, e ta Natana peroveta: ko te tu
ïa o ta Iehova i akaue mai i tana ra au
peroveta. Kua tu ua maira te au 26
ngati Levi, ma taua au mea i akata-
ngiia e Davida ra, e te kau taunga ma
27 te au pu. Kua akaue aturā Hezekia
e apai i te tusia karakaratio ki runga
i te atarau, e tei te timata anga i taua
tusia karakaratio ra *i te apai*, ko te
imene a Iehova i te tumu katoa anga,
ma te au pu *katoa* ra, e te au mea aka-
tangi *i kimiia* e te ariki o Iseraela ra e
28 Davida. Kua akamori atura taua
uipānga katoa ra; e kua imene oki
te aronga imene, e kua tangi oki te
au pu, e oti rava akera taua tusia ka-
rakaratio ra.
29 E oti akera taua au mea i te apaiia
ra, kua tupou iora te ariki e te tangata
ravarai i reira ra ki raro, e kua aka-
30 mori atura. Kua akaue akerā Heze-
kia ariki e te ui mataiapo katoa i te au
ngati Levi, e imene kia Iehova i te au
tuatua a Davida, e ta Asapha akara ra.
Kua imene iora ratou ma te rekareka;
e kua tupou iora to ratou mimiti, kua
31 akamori atura. Kua karanga aturā
Hezekia, na ko atura, Tenana, kua
akataoonga kotou ia kotou uaorai no
Iehova, e akavaitata mai, e apai mai oki
i te au tusia, e te au tusia akameitaki,
ki roto i te are o Iehova nei. Kua apai
maira taua uipānga ra i te au tusia e te
au tusia akameitaki; e te aronga nga-
kau oronga ra, *kua apai ïa* i te au
32 tusia karakaratio. E i te tatau anga
i taua au tusia karakaratio i apaiia mai
e te uipānga ra, e itu ïa ngauru i te
bovi, okotai anere rama, e rua anere
arenio: ei tusia karakaratio anake ïa
33 au mea ra na Iehova. E te au mea i
akatapuia ra, e ono ïa anere i te bovi,
34 e toru tausani i te mamoe. E iti ra
taua aronga taunga ra, kare atura e
ope te au tusia karakaratio i te oore:
i tauturu mai ei te au taeake no ratou,
te au ngati Levi, ia ratou, e oti akera
taua angaanga ra, e kia oti oki *tetai
pae* taunga i te akatapu ia ratou orai:
e tiratiratu maata oki to te ngakau o
te au ngati Levi kia akatapu ia ratou
35 orai, i to te kau taunga. Kua maata
rava oki taua au tusia karakaratio ra,
e te tongaua no te au tusia au ra, e te
au neseka no te au tusia karakaratio
ra. Tika akera te rave anga i te
36 angaanga i te are o Iehova. Mareka
rava akerā Hezekia, e te tangata rava-
rai, i te mea i akateateamamao mai
ei te Atua i taua aronga tangata
ra: kare akerai oki e mamia taua rave
anga ra.

PENE XXX.

E pasa maata tei tutu aereia i te tuatua a Hezekia ra: e te au atarau idolo i te akaruke angaia.

KUA tono akerā Hezekia i te ka- 1
rere kia Iseraela ravarai e kia
Iuda, e kua tata i te leta kia Ephe-
raima raua ko Manase, e aere mai ra-
tou ki te are o Iehova i Ierusalema, e
akono i te pasa a te Atua o Iseraela a
Iehova. Kua oti oki i te uruoa anga 2
tuatua a te ariki, e te ui mataiapo, e
te uipānga katoa, i Ierusalema, e akono
i taua pasa ra kia tae ki te rua o te
marama. Kare akera oki i tika ia ra- 3
tou kia akono i taua tuatau ra, no te
mea kare i rava te kau taunga tei aka-
tapu ia ratou uaorai, kare oki i ope
meitaki mai te au tangata ki Ierusa-
lema. Tika meitaki akera taua tua- 4
tua ra i te mata o te ariki, e i te mata
o te uipānga katoa ra. Kua akakoro 5
akera ratou e tutu aere ia Iseraela
katoa ra, i Bere-seba e tae ua atu ki
Dana ra, e aere mai ratou e akono i te
pasa na te Atua o Iseraela na Iehova,
i Ierusalema ra: kua roa oki to ratou
akono kore anga i tei tataia mai. Kua 6
aere iora te au karere ma te leta na te
ariki e na te ui mataiapo e pini ua ake
Iseraela e Iuda ra, ma te akaue a te
ariki, i te na ko anga atu e, E te au
tamariki a Iseraela e, e anga akaou mai
kia Iehova ki te Atua o Aberahama, no
Isaaka, e no Iseraela, e nana e oki mai
ki te toenga o kotou, i tei ora i te rima
o te ui ariki o Asura ra. Auraka oki 7
kotou kia arite ki to kotou ai metua,
e to kotou ai taeake, ko tei rave i te
ara i te Atua o to ratou ai metua ia
Iehova, i akaruke ei aia ia ratou kia
tanea, ta kotou oki e kite ra. E te- 8
nana, auraka e akapaketaketa i to ko-
tou kaki, mei to kotou ai metua ra; e
oronga mai kotou i te rima kia Iehova,
ka tomo ei ki tona ngai-tapu, i akata-
puia e ia ra e tuatau ua atu; ka aka-
mori ei i to kotou Atua ia Iehova, kia
akaanga ke oki aia i tona riri maata ia
kotou. Kia anga mai oki kotou kia 9
Iehova, ka aroaia mai to kotou ai tae-
ake, ma ta kotou au tamariki, e te aro-
nga i tuikaa'i ratou ra, ka tae akaou
mai oki ratou ki te enua nei: e takinga-
meitaki oki to to kotou Atua to Iehova
e te aroa, kare oki aia e anga ke i *tona*
mata ia kotou, kia oki mai kotou kiaia.
Kua aere iora aua nga karere ra ki tera 10
oire, ki tera oire, na te enua ra ko
Epheraima, e Manase, e tae ua atura
ki Zebuluna: kua kata aviriia maira
11 ratou, e kua taitoitoia maira. Ko te-
tai pae ra o Asera, e to Manase, e to
Zebuluna, kua taakaaka ia ratou orai, e
12 kua aere maira ki Ierusalema. Kareka
ko Iuda, kua oronga mai te rima o te
Atua i te ngakau okotai i te akono i te
akauenga a te ariki e ta te ui mataiapo,
ta Iehova oki i tuatua maira.
13 E aronga maata tei putuputu mai i
Ierusalema e akono i te oroa kai akao-
pue kore, i te rua o te marama, e uipā-
14 nga maata ua atu. Kua tu akera ratou,
e kua apai ke atura i te au atarau i
Ierusalema, e te au atarau tumiama
ravarai, kua apai ke atura, e kua aka-
ruke ki raro i te kauvai ra i Kiderona.
15 E tae akera ki te *rā* okotai ngauru ma
a ra i te marama rua, i ko ei ratou i te
pasa: akama akera te kau taunga e te
au ngati Levi, e kua akatapu iora ia
ratou orai, e kua apai mai i te au tusia
karakaratio ki roto i te are o Iehova.
16 Kua tu ua maira ratou i to ratou
turanga tikai, i tei akakiteia mai, tei
tau ki te ture a te tangata o te Atua ra
a Mose: kua pîpî atura te kau taunga
i te toto, i *tukuia mai* e te rima o te
17 ngati Levi ra. E manganui oki to roto
i taua uipānga ra, kare i akatapuia: i
tukuia'i te ko i te pasa ra ki te ngati
Levi, i te aronga katoa kare i mā ra,
18 kare i akatapuia no Iehova. E manga-
nui oki te tangata, to Epheraima, e to
Manase, to Isakara, e to Zebuluna,
kare ïa i tamā ia ratou uaorai, kua kai
rai ratou i te pasa, tei kore oki e tau i
tei tataia maira. Kua pure rā Hezekia
ia ratou, na ko atura, *Na te Atua* mei-
taki ra na Iehova e akakore mai i te
19 ara, A te aronga i akonokono i to ratou
ngakau i te kimi i te Atua, i te Atua o
to ratou ai metua ia Iehova, kore ua
ratou *i tamāia* i te tamā e tau ki te
20 ngai-tapu nei. Kua akarongo aturā
Iehova ia Hezekia, e kua akaora akera
21 i te au tangata ra. Kua akono atura
te tamariki a Iseraela i tae mai ki Ieru-
salema i te oroa kai akaopue kore ra
ma te rekareka maata, e po itu akera:
kua akameitaki te au ngati Levi e te
kau taunga ia Iehova, i tera rā i tera
rā, ma te au mea i tangi nui ia Iehova
22 ra. Kua tuatua akamaru mairā Heze-
kia ki te au ngati Levi i akakite i te
kite meitaki ia Iehova; kua kai iora
ratou i taua oroa ra e ope rava ake nga
rā e itu ra, ma te apai i te tusia au, e
te aaki anga atu *i te ara* ki te Atua o
to ratou ai metua kia Iehova.
23 Kua uruoa katoa taua aronga maata
katoa ra e akono ïa i nga rā kia itu

mairai; e kua akono oki ratou *i taua*
oroa ra ka itu akera oki rā ma te reka-
reka. Kua apai atura oki te ariki o 24
Iuda ra ko Hezekia i te au bovi okotai
tausani, e te au mamoe oki e itu tau-
sani, na te uipānga tangata; e na te au
mataiapo i oronga i te au bovi okotai
tausani, e te au mamoe oki okotai
ngauru i te tausani, na te uipānga: e
manganui te kau taunga i akatapu ia
ratou uaorai. E te uipānga katoa i 25
Iuda ra, e te kau taunga, e te ngati
Levi, e te uipānga katoa i aere mai no
roto ia Iseraela, e te au tangata ke mei
roto mai i te enua o Iseraela, e tei noo
katoa i Iuda, kua rekareka ïa. E 26
rekareka maata tei Ierusalema: mei ia
Solomona te tamaiti a Davida ariki no
Iseraela mairai, kare ïa e aite i Ierusa-
lema nei.
Kua tu maira te kau taunga, te 27
ngati Levi, e kua akaora i te au ta-
ngata: e kua akarongo mairā *Iehova* i
to ratou reo, e kua tae rava ta ratou
pure ki te nooanga tapu nona i te
rangi ra.

PENE XXXI.

Te au idolo i te akaruke angaia, e te ngati Levi i akonoia ra.

EOTI rava akera te reira, kua 1
aere iora Iseraela katoa i tae mai
i reira ki te au oire i Iuda, e kua vava'i
i te au tiki, e kua tipu i te au Aseto-
reta, e kua uri i te au ngai teitei ki
raro, e te au atarau i Iuda ravarai e
Beniamina ra, e Epheraima katoa oki e
Manase, e pou rava akera ia ratou.
Kua oki anake iora te tamariki a Ise-
raela, te tangata katoa ki to ratou uao-
rai kainga, ki to ratou au oire.
Kua akono atura oki a Hezekia i te 2
au pupu taunga, e te ngati Levi ki ta
ratou ra au angaanga; i te kau taunga
e te ngati Levi i ta ratou rave anga, *ei*
apai i te au tusia karakaratio, e te tusia
au, e rave i te angaanga, ei akameitaki,
e te akapaapaa i te au ngutupa o te
puakapa o Iehova. *Kua akataka iora* 3
oki aia i tetai pae no roto i ta te ariki
uaorai apinga; no te tusia karakaratio,
no te tusia karakaratio popongi e to te
aiai, e no te tusia karakaratio sabati, e
no te au marama ou, e no nga oroa i
akonoia ra, i tei tataia i roto i te ture a
Iehova. E kua akaue atura aia i to 4
Ierusalema e apai mai i ta te kau
taunga, e ta te ngati Levi ra tuanga *na*
ratou, kia akamaroiroi ratou i te ture
a Iehova.
E tae atura taua akauenga ra, kua 5
tari maira te tamariki a Iseraela i te
popo o te sitona, e mea maata, te wina,
e te inu, e te meli, e tei tupu katoa i te
kainga ra; e te ngauru i te au mea
katoa ra, kua tari maira ratou ki roto
6 e manganui. E ko Iuda oki, e te au
tamariki a Iseraela, i noo i roto i te au
oire o Iuda ra, kua apai katoa mai
ratou i te ngauru o te bovi, e te mamoe,
e te ngauru i te au mea tapu ra, i aka-
tapuia na to ratou Atua na Iehova, e
kua akaututua aereia ïa e ratou ra.
7 Tei te toru o te marama te tari angaia
taua au ututua ra, e tae akera ki te
8 itu o te marama i akaoti ei. E tae
mairā Hezekia, e te aronga mamaata, e
kite akera i taua au ututua ra, kua
akameitaki atura ia Iehova, e ia Ise-
9 raela i tona iti-tangata. Kua ui akerā
Hezekia ki te kau taunga e te ngati
10 Levi i taua au ututua ra. E na Aza-
ria taunga maata no te ngutuare o
Zadoka i karanga atu kiaia, na ko
atura, Mei te tari anga mairai *te*
au tangata i te apinga ki roto
i te are o Iehova, e kai maata ta
matou, e e maata oki te toe : kua
akameitaki mai oki a Iehova i tona
tangata; e te toenga, koia teianei mea
maata.
11 Kua akaue aturā Hezekia kia akono-
konoia nga pia apinga i roto i te are o
12 Iehova; kua akonokono oki ratou, E
kua apai maira ratou i te apinga tini i
orongaia maira, e te ngauru, e te au
mea i akatapuia ra ma te pikikaa kore;
e ko Kononia te ngati Levi te kavana i
rungao, e ko tona taeake ko Simei te
13 tauturu. E ko Iehiela, e ko Azazia, e
ko Nahata, e ko Asahela, e ko Ierimota,
e ko Iozabada, e ko Eliela, e ko Ise-
makia, e ko Mahata, e ko Benaia, e
akamaroiroi ïa i raro ake ia Kononia, e
te taeake nona ra ia Simei, ko tei
akaueia mai ïa e te ariki ra e Hezekia,
e te kavana i te are o te Atua ra ko
14 Azaria. E ko Kora, te tamaiti a Ia-
mina, te ngati Levi ra, te tiaki ngu-
tupa i te pae i te itinga o te rā ra, tei
runga ïa i te au apinga oronga ua na te
Atua ra, ei tua i te au apinga a Iehova,
15 e te au mea tapu rava ra. E ei tau-
turu iaia, ko Edene ïa, e ko Miniamina,
e ko Iosua, e ko Semaia, *e* ko Ama-
ria, e ko Sekania; *no ratou* te taoonga
i te apai *i tetai tuanga* na to ratou ai
taeake i roto i te au oire o te kau tau-
nga ra, i to ratou ra au pupu, ko te
16 aronga maata e te aronga iti: E te au
tane ra, e na te toru o te mataiti i te
tatau e ko runga atu, (te aronga i tae
mai ki roto i te are o Iehova taua

tuanga no te reira rū,) no ta ratou
angaanga e rave i to ratou ra au pupu;
Te kau taunga e te au ngati Levi, kua 17
tatauia ïa i te ngutuare o to ratou ai
metua, ko tei tae ki te mataiti tai
takau e ko runga atu, i ta ratou
rave anga i to ratou au pupu; E ta 18
ratou au tamariki katoa ra, ta ratou
au vaine, e ta ratou au tamaroa, e ta
ratou au tamaine, i roto i te uipānga
katoa ra, kua tatau katoaia ïa; no te
aronga i akatapu rava ia ratou orai i ta
ratou au taoonga. E ta te tamariki a 19
Aarona, te kau taunga ra, tei roto i te
au kainga i te au tapere i te pae o to
ratou au oire, i te au oire katoa ra, kua
apai te au tangata i akakiteia te ingoa
ra i *ta ratou* tuanga, ta te aronga tama-
roa i roto i te kau taunga, e te au
ngati Levi i tatau katoaia to ratou anau-
anga i roto ia ratou ra. Kua akaperā 20
Hezekia e pini ua ake Iuda katoa ra,
i te akono anga i te mea meitaki e te
mea tika, e te pikikaa kore, i mua i te
aroaro o tona Atua o Iehova. E te 21
au angaanga ravarai tana i timata
i te rave no te are o te Atua ra,
e no te ture, e no te au akauenga,
i te kimi anga i tona Atua, kua ako-
noia e ia ma te ngakau katoa, i ma-
nuia'i tana ra.

PENE XXXII.

To Senakeriba kaitamaki anga mai ia Ierusalema, e te pou anga o tona nuku. Te maki o Hezekia, e te mea i ora'i aia.

E OTI akera teianei au mea, e kua 1
akatinamouia ïa, kua aere maira
te ariki o Asura ko Senakeriba, e kua
tomo ki roto ia Iuda, kua patia iora i
te puakapa e tamaki i nga oire i akake-
taketaia ra, manako akera e ka rauka
iaia nona orai. E kite akerā Hezekia 2
e tera ake a Senakeriba, e te akakoro
ra aia e tamaki ia Ierusalema, Kua 3
akaaiteite akera aia i te tuatua ki te ui
mataiapo, e te aronga toa, e momani i
te au punavai i vao mai i te oire: e
kua tauturu maira ratou iaia. E ma- 4
nganui oki te tangata tei putuputu mai,
e kua momani atura ratou i te au puna-
vai ravarai, e te kauvai i ta'e tikai na
rotopu i te enua ra, e kua tuatua akera,
Kia maata ainei te vai i te kitea anga,
ka rokoia mai ei e te ui ariki o Asura
ra? Kua akamaroiroi iora oki aia, e 5
kua patu i te patu i ngaangaa ra e ope
ua ake, e kua akatu e tae ua atu ki te
punanga ki runga; e tetai patu ke rai
na vao, e kua akaketaketa iora oki aia
ia Milo i te oire o Davida, e kua anga
oki i te au korare e te au paruru e
6 manganui. Kua akono atura aia i te
kapena no te tamaki i runga i te au
tangata, e kua akaputuputu maira ia
ratou i vaitata iaia i te arataa i te
ngutupa o te oire, e kua tuatua aka-
maru atura aia kia ratou, na ko atura,
7 E akamaroiroi, e kia kaumaiti, auraka
e mataku, auraka e tumatetenga i te
ariki o Asura, e taua aronga maata
katoa e aru iaia ra; tei ia tatou te
8 maata e iti ua tei iaia. E rima ta-
ngata tei iaia; ia tatou nei ra, ko to
tatou Atua ïa ko Iehova, ei tupae ia
tatou, e ei karo i ta tatou tamaki.
Irinaki marie akera te au tangata i
te au tuatua a te ariki o Iuda ra a
Hezekia.
9 E i muri akera i te reira, kua tono
maira te ariki o Asura ra, ko Senake-
riba, i te au tavini nona ki Ierusalema,
(kareka aia uaorai e te aronga mana
katoa nona, *te tamaki ra* ïa ia Lakisa,)
ki te ariki o Iuda kia Hezekia, e kia
Iuda katoa ra, i *noo* i Ierusalema ra,
10 karanga atura, Te na ko maira te
ariki o Asura ko Senakeriba, Te iri-
naki na kotou ki te aa, i noo ei kotou
i roto i te punanga i Ierusalema?
11 Kare ainei ko Hezekia tei akanauru
ia kotou, kia mate kotou i te pongi e te
kaki vai, i te na ko anga e, Na to
tatou Atua na Iehova e akaora ia tatou
12 i te rima o te ariki o Asura? Kare
ainei ko taua Hezekia rai tei apai ke i
te au ngai teitei nona, e tana au atarau,
e kua akaue ia Iuda e ia Ierusalema, i
te na ko anga atu e, Okotai rai a kotou
atarau kia akamori, ka tutungi ei i te
13 tumiama ki rungao i te reira? Kare
kotou i kite i tei raveia e au e toku ai
metua i te tangata ravarai no te pa
enua ra? te tika ra te au atua no taua
pa enua ra kia akaora i to ratou enua
14 i toku rima nei? Koai to te au atua o
taua pa enua i pou takiri i toku ai
metua ra, i tika'i iaia kia akaora i tona
tangata i toku nei rima, ka ora'i kotou
15 i to kotou Atua i toku nei rima? E
tenana, auraka kotou e vare ia Heze-
kia, auraka kia akanauruia i te reira,
auraka e akarongo iaia: kare oki e
atua i to te pa enua, e te au basileia i
tika kia akaora i tona au tangata i toku
nei rima, e te rima oki o toku ai
metua ra: eaa e tika'i i to kotou
Atua kia akaora ia kotou i toku nei
rima?
16 E maata rava maira oki ta tona au
tavini tuatua kino i te Atua ia Iehova,
17 e i tona tavini oki ia Hezekia. E kua

tata oki i te au leta akakino i te Atua o
Iseraela ia Iehova; e te tuatua aka-
kino anga atu iaia, i te na ko anga atu
e, Mei te au atua no te pa enua ke ra
kare i akaora i to ratou au tangata
i toku rima nei, kare katoa te Atua o
Hezekia e akaora i tona iti-tangata i
toku nei rima. Kua kapiki nui atura 18
ratou i te reo ngati Iuda, ki te au
tangata o Ierusalema i runga i te patu
ra, ei akamataku anga ia ratou, e ei
akatumatetenga anga ia ratou; kia
rauka te oire ia ratou. Kua tuatua 19
akakino atura ratou i te Atua o Ie-
rusalema, mei te au atua o to te
pa enua ke, tei angaia e te rima
tangata nei.
E no te reira, kua pure iora te ariki 20
ra ko Hezekia, e te peroveta ra ko Isaia
te tamaiti a Amoza, e kapiki atura ki
runga i te rangi. Kua tono mairā Ie- 21
hova i tetai angela, pou iora te aronga
toa ravarai i te mate, e te aronga mama-
ata, e te au kapena, i te nuku o te
ariki o Asura. Kua oki atura aia ma
te mata akama ki tona uaorai enua.
E tae atura aia ki roto i te are o tona
ra atua, na raua tei na roto mai i tona
uaorai kopu aia i ta ki te koke i reira.
Kua akaora iora oki a Iehova ia Hezekia, 22
e to Ierusalema katoa, i te rima o te
ariki o Asura ko Senakeriba, e te
rima o *te pa enua* katoa, e kua
tiaki ia ratou e pini ua ake. E aro- 23
nga maata oki tei apai mai i te
apinga na Iehova ki Ierusalema, e te
taoonga-rima oki na te ariki o Iuda
na Hezekia: e mei reira oki, aka-
ngateitei uaia atura aia e te pa enua
ravarai kia akara mai.
Tei taua au rā rai oki to Hezekia 24
mate anga i te maki, e maki mate, e
kua pure iora aia ia Iehova: e kua
tuatua maira aia kiaia, e kua tuku
maira aia i te akairo *ora* nona ra.
Kare rā Hezekia i apai i tei tau i 25
taua meitaki *i orongaia mai* nona
ra; parau akera tona ngakau: i
tupu ei te riri iaia, e ia Iuda, e
Ierusalema. Kua taakaaka iora rā 26
Hezekia iaia orai i taua ngakau
parau nona ra, koia, e to Ierusalema
katoa; kare akera ratou i rokoia mai
e te riri o Iehova i te au rā o Heze-
kia ra.
E apinga maata e te kakā maata ta 27
Hezekia: kua anga aia i te vairanga
ario nona, e te auro, e te toka memei-
taki, e te rakau kakara, e te paruru, e
te au mea katoa i mataora'i; E te 28
au are vairanga no te sitona, e te wina,
e te inu; e te au vairanga oki no te
puaka e manganui, e te vairanga no te
29 au anana. Kua akatu oki aia i te au
oire nona uaorai; e manganui te au
anana mamoe e te bovi: e apinga
maata ua atu oki ta te Atua i oronga
30 mai nana. Kua popani iora oki taua
Hezekia nei i te vai i runga i Gihona,
e kua tataki marie maira ki raro
ki te pae i te opunga o te rā i te
oire o Davida. E ta Hezekia katoa
ra au angaanga kua manuia anake
31 ïa. Kareka *i te mea* i te au karere ra
i te aronga mamaata i Babulonia ra,
tei tonokia mai kiaia e ui i te se-
meio i raveia i taua enua ra, i vaooia
iora aia e te Atua ei timata anga iaia,
kia kite i te au mea katoa i roto i
tona ngakau.
32 E te toenga o te tuatua ia Hezekia, e
te meitaki nona, i na, kua tataia ïa i
roto i te orama a Isaia peroveta, te
tamaiti a Amoza ra, *e* i roto i te tua-
tua a te ui ariki o Iuda, e o Iseraela.
33 Moe iorā Hezekia ki o tona ra ai me-
tua, e kua tanu ratou iaia ki roto i te
menema meitaki rava o te au tama-
riki a Davida: e kua akangateitei
atura to Iuda ravarai e to Ierusa-
lema iaia i tona matenga ra. Tupauia
akera aia i te au e te tamaiti nana ra
e Manase.

PENE XXXIII.

Te au kino o Manase ra: kia riro tuikaa aia, i tataraara'i aia, e kua akaokiia mai: te au kino o Amona, e tona matenga.

1 TEI te mataiti okotai ngauru ma
rua i ariki ei a Manase, e rima
ngauru ma rima ona mataiti i te ariki
2 anga i Ierusalema. Kua rave ra aia i
te kino i mua i te aroaro o Iehova, mei
te au mea viivii katoa a te pa enua ke,
ta Iehova i tuaru ki mua i te tamariki
a Iseraela ra.
3 Kua akatu akaou oki aia i te au
ngai teitei i vava'iia e tona metua ra e
Hezekia; e kua akatu aia i te au ata-
rau na Baala, e kua anga oki i te au
Asetoreta, e kua akamori i te nuku ka-
toa o te rangi ra, e kua tavini atura ia
4 ratou ra. Kua akatu oki aia i te au
atarau i roto i te are o Iehova, tei tua-
tuaia mai e Iehova ra e, Ei Ierusalema
toku nei ingoa vaoo ei e tuatau ua atu.
5 Kua akatu oki aia i te au atarau no te
nuku katoa o te rangi ra, i roto i nga
6 kezere e rua i te are o Iehova. Kua tu-
ku oki aia i tana tamariki na te ai i te
o o te tamaiti a Hinoma; e kua akono
aia i te tumurangi, e te akarakara, e te

taura vaerua kino, e te purepure, e te
tauraatua, e ravenga kino maata tana i
mua i te aroaro o Iehova, ei akakoko
iaia kia riri mai. Kua akatu akera oki 7
aia i tetai idolo i akatikitikiia e ia uao-
rai ki roto i te are o te Atua, i tei tua-
tuaia mai e te Atua kia Davida, e ki
tana tamaiti ra kia Solomona, Ei roto
i teianei are, e i Ierusalema, i ikiia e
au i mua i te aroaro o te au kopu
katoa o Iseraela, ka vaoo ei au i toku
nei ingoa e tuatau ua atu: Kare oki au 8
e apai ke akaou i te vaevae o Iseraela
e kia taka ke te enua, i ikiia e au no
to kotou ra au metua; kia akono maira
ratou i te au tuatua ravarai i ikuikuia
atu e au kia ratou ra, i te ture katoa,
e te au akonoanga, e te au tuatua-tau,
ia Mose ra. Kua akatareva ke aturā 9
Manase ia Iuda e to Ierusalema, kia
maata to ratou kino i to te pa enua, i
tairipotiia e Iehova i mua i te aroaro
o te tamariki a Iseraela ra. Kua tua- 10
tua mai oki a Iehova kia Manase, e te
au tangata nona ra: kare akerai ratou
i akarongo mai.

I apai mai ei a Iehova i te au kape- 11
na o te nuku o te ariki o Asura ki ru-
nga ia ratou, ko tei opu ua ia Manase
i roto i te rakau taratara, e kua tapeka
iaia ki te tapeka veo, e kua apai atura
iaia ki Babulonia. Kia tairoia ra aia ra, 12
kua kimi aia i tona Atua ia Iehova ra,
e kua taakaaka rava iaia orai ki mua i
te aroaro o te Atua o tona ra ai metua,
E kua pure oki aia iaia: e kua kiteia 13
mai aia e ia, e kua akarongo maira aia
i tana i pati, e kua akaoki mai aia iaia
ki Ierusalema ki tona uaorai basileia.
Kua kite pu tikai a Manase i reira e,
ko Iehova te Atua.

E muri ake i te reira, kua patu iora 14
aia i te patu ki vao mai i te oire o Da-
vida, i te pae i te opunga o te rā i
Gihona, i te o, e tae ua atura ki te to-
moanga i te ngutupa ika ra, e akapini
rava akera e tae ua atura ki Ophela, e
kua akateitei ravaia ki runga kia tei-
tei, e kua tuku akera i te aronga ka-
pena tamaki ra ki roto i te au oire
akaketaketaia i Iuda katoa ra, E kua 15
apai ke atura aia i te au atua ke, e te
idolo, i roto i te are o Iehova ra, e te
au atarau katoa i akatuia e ia i te mau-
nga o te are o Iehova, e Ierusalema
katoa, e kua akaruke atura ki vao mai
i te oire. Kua patu *akaou* akera aia i 16
te atarau a Iehova, e kua apai i te tu-
sia au ki rungao, e te tusia akameitaki,
e kua akaue ia Iuda e akamori i te
Atua o Iseraela ia Iehova. Te apai ua 17
ra te tangata i te tusia ki runga i te au
ngai teitei, ki to ratou Atua anake ra
kia Iehova.

18 E te toenga o te tuatua ia Manase,
e te pure nana ki tona ra Atua, e te
tuatua oki ta te au akara i tuatua mai
kiaia i te ingoa o te Atua o Iseraela o
Iehova, i na, *kua tataia ïa* i roto i te
19 tuatua a te au ariki o Iseraela. Ko
tana oki pure, e te akarongo angaia;
e tana katoa ra au ara, e te tatipake
anga, e te au ngai i akatuia'i e ia te
au ngai teitei, e te akatu anga i te
au Asetoreta e te au idolo kotiko-
tiia ra, kare aia i taakaakaia ra: i
na, kua tataia i roto i te tuatua a te
au akara ra.

20 Moe iorā Manase ki o tona ra ai
metua, e kua tanu ratou iaia ki roto
i tona uaorai are: tupauia akera aia i
te au e tana tamaiti ra e Amona.

21 Tei te mataiti tai takau ma rua o
Amona i ariki ei aia, e rua oki ona
mataiti i te ariki anga i Ierusalema.
22 Kua rave ra aia i te kino i mua i te
aroaro o Iehova, mei ta tona metua ra
mei ta Manase i rave: kua apai oki
a Amona i te tusia ki te au idolo aka-
tikitiki katoaia i angaia e tona metua
e Manase, e kua tavini atura ia ratou;
23 Kare oki i taakaaka iaia uaorai i mua
i te aroaro o Iehova, mei ta tona metua
mei ta Manase i taakaaka iaia uaorai ra;
kua rave ua aturā Amona i te ara na
24 rungao na rungao. Kua kotikoti kupe-
nga akera tona au tavini iaia, e kua
ta iaia i roto i tona uaorai are.
25 Kua ta atura ra te tangata rikiriki
i te aronga ravarai i kotikoti kupenga
e ta i te ariki ra ia Amona; e kua rave
akera te tangata rikiriki, e kua akaariki
akera i tana tamaiti ia Iosia ei tupau
iaia.

PENE XXXIV.

Te au meitaki o Iosia ra, e te au idolo i te pou anga iaia: te buka ture i te kite angaia; e te koreromotu i te papau angaia.

1 TEI te mataiti varu o Iosia i ariki ei
aia, e toru ngauru ma tai ona ma-
2 taiti i te ariki anga i Ierusalema. Kua
rave aia i te mea tika i mua i te
aroaro o Iehova, e kua aere na te
arataa o tona metua o Davida, kare
i anga ke na te rima katau e na te
rima kaui.

3 Tae akera oki ki te mataiti varu o tona
ra au, i te vai ou anga aia ra, kua timata
aia i te kimi i te Atua o tona tupuna o
Davida: e tae akera ki te mataiti okotai
ngauru ma rua, kua timata atura aia i

te tamā ia Iuda, e ia Ierusalema, i te au
ngai teitei, e te au Asetoreta, e te au ido-
lo akatikitikiia, e te au idolo akatoia ra.
Kua vava'iia oki te au atarau a Baala i 4
mua i tona aroaro; e te au tiki rā i rungao
ra, kua tipuia e ia; e te au Asetoreta, e
te au idolo akatikitikiia, e te au idolo
akatoia, kua akangaangaaia ïa, e kua
takatakaiia e ungaungātiti rava akera,
e kua ruru i rungao i te tanumanga
o te aronga i apai i te tusia kia ra-
tou ra. E kua tutungi oki aia i te au 5
ivi o te au taunga ra ki rungao i ta ra-
tou au atarau, e kua tamā iora ia Iuda
e Ierusalema. E i roto i te au oire o 6
Manase, e Epheraima, e Simeona, e
tae ua atura ki Naphatali, kua kimi
aere rai aia na roto i to ratou au are e
pini ua ake. Kua vava'i oki aia i te au 7
atarau e te au Asetoreta, e kua pāpā i
te au idolo e ungaungātiti rava akera,
e kua tipu i te au tiki rā katoa, e
pini rava akera taua enua katoa ra
ko Iseraela, kua oki maira ki Ieru-
salema.

E tae akera ki te ngauru ma varu o 8
te mataiti o tona ra au, kua mā akera
iaia taua enua ra, e te are, kua tono
akera aia ia Saphana te tamaiti a Aza-
lia, e ia Maaseia kavana o te oire, e
ko Ioa te tamaiti a Ioahaza akairo tua-
tua ra, e tuā i te are o tona ra Atua o
Iehova. E tae atura ratou ki te tau- 9
nga maata ra kia Hilikia, kua tuku
atura ratou i te moni i apaiia mai ki
roto i te are o te Atua, tei akaputupu-
tuia e te au ngati Levi tiaki ngutupa
no ko ia Manase ra e no Epheraima, e
no ko i te toenga ravarai o Iseraela, e
no ko ia Iuda katoa e Beniamina; e
kua oki maira ratou ki Ierusalema.
Kua tuku akera oki ratou ki roto i te 10
rima o te aronga i akamaroiroi i te
angaanga i te are o Iehova, e kua tuku
akera ratou ki te aronga i rave i te
angaanga i te are o Iehova, ei tuā rai
kia etaeta rai te are: Ki te aronga 11
taunga, e te aronga i patu *i te are* ta
ratou i oronga atu, ei oko i te toka
tarai, e te rakau ei tupaupau, e ei tea
no nga are, i vava'iia e te au ariki no
Iuda ra. Rave akera taua au tangata 12
ra i te angaanga ma te pikikaa kore;
e te aronga akamaroiroi ra, ko Iahata
ïa, e ko Obadia, nga ngati Levi, no te
au tamariki a Merari; e ko Zekaria,
e Mesulama, no te au ngati Kohata ïa
ei arataki, e te au ngati Levi katoa i
karape *i te akatangi* i te au mea e aka-
tangiia ra. Kua *tuku katoaia* oki te 13
ngati Levi, ei au tata tuatua, e ei au
rangatira, e ei au tiaki ngutupa, ki ru-
ngao i te aronga apai i te apainga, ei
akamaroiroi, e te au rave angaanga ka-
toa i te au peu ra.
14 Te tiki ra ratou i te moni i apaiia
mai mei roto i te are o Iehova, i kite
atu ei a Hilikia taunga i te buka ture
15 a Iehova i te rima o Mose ra. Kua
karanga aturā Hilikia kia Saphana
tata tuatua, na ko atura, Kua kitea e
au te buka ture i roto i te are o Iehova.
Kua tuku mairā Hilikia i taua buka ra
16 kia Saphana ra. Kua kave aturā Sa-
phana i taua buka ra ki te ariki ra, e
kua karanga atura ki te ariki, na ko
atura, *Te angaanga* katoa i tukuia mai
ki te rima o to au tavini nei, kua ra-
17 veia ïa e ratou. Kua akaputuputu
ratou i te moni i kitea i roto i te are o
Iehova, e kua tukuia atu e ratou ki te
rima o te aronga akamaroiroi, e te
rima o te aronga i rave i te angaanga
18 ra. Kua karanga aturā Saphana tata
tuatua ra ki te ariki, na ko atura, E
buka ta Hilikia taunga i o mai kiaku.
Kua tatau iorā Saphana i mua i te
aroaro o te ariki.
19 E kite akera te ariki i te tuatua i
roto i te ture ra, kua aae iora aia i ona
20 kakau. Kua akaue atura te ariki ia
Hilikia, e ia Ahikama te tamaiti a Sa-
phana, e ia Abadona te tamaiti a Mika,
e ia Saphana tata tuatua, e ia Asaia e
21 tavini no te ariki, na ko atura, E aere,
ka ui kia Iekova iaku, e te aronga i toe
i Iseraela e Iuda katoa, i te au tuatua i
te buka i kitea io nei: te maata ra oki
te riri o Iehova i te maringi anga mai
ki runga ia tatou, no te mea, kare ake-
nei to tatou ai metua i akono i te tuatua
a Iehova, i te rave anga i te au mea
katoa i tataia ki roto i taua buka nei.
22 Kua aere aturā Hilikia e *te aronga*
katoa i tuatuaia mai e te ariki ra, kia
Hulada peroveta vaine ra, (i te vaine a
Saluma te tamaiti a Tikevata, te ta-
maiti a Hasara, e tiaki kakau ra;) i
noo i tetai pae i Ierusalema, e kua
karanga atura ratou kiaia i taua tua-
tua ra.
23 Kua tuatua maira aia kia ratou, Te
na ko maira te Atua o Iseraela ko Ie-
hova, E karanga atu kotou ki te tanga-
24 ta i tono mai ia kotou kiaku nei, Te
na ko mairā Iehova, I na, ka apai mai
au i te kino ki runga i teianei ngai, e
ki runga i to reira au tangata, koia rai
te au taumaa katoa i tataia i roto i te
buka i tatauia e ratou ki mua i te aro-
25 aro o te ariki o Iuda ra: No te mea
kua akaruke ratou iaku, e kua tutungi
i te tumiama na te au atua ke, kia
akakoko mai ratou iaku kia riri i te au

angaanga katoa a to ratou rima; e teia-
nei, ka riringiia atu toku riri ki runga
i teianei ngai, kare e tamateia. Kare- 26
ka te ariki o Iuda, tei tono mai ia
katou e ui kia Iehova, e na ko atu
kotou kiaia, Te na ko maira te Atua
o Iseraela ko Iehova, i te tuatua taau
i akarongo ra, No te mea kua maru 27
toou ngakau, e kua taakaaka koe ia
koe uaorai i mua i te aroaro o te Atua;
i te kite anga i tana tuatua i teianei
ngai, e to ko nei au tangata, e kua
taakaaka koe ia koe uaorai ki mua
iaku nei, e kua aae koe i oou kakau,
e kua aue iora koe ki mua i toku
aroaro nei; kua akarongo katoa au
ia koe, te tuatua mairā Iehova. I na, 28
ka kapiti katoaia koe e au ki to ai me-
tua ra, e ka apaiia koe ki toou tanu-
manga ma te au; kare to mata e kite i
te au kino katoa taku ka apai mai
ki runga i teianei ngai, e ki runga
katoa i to ko nei tangata. Kua apai
mairai ratou i taua tuatua ki te ari-
ki ra.

Kua tono akera te ariki, e akaputu- 29
putu mai i te aronga pakari katoa o
Iuda e to Ierusalema. Aere atura te 30
ariki ki runga i te are o Iehova, e te
au tangata katoa o Iuda, e to Ierusa-
lema, e te kau taunga, e te au ngati
Levi, e te tangata ravarai, mei tei
maata e tae ua atu ki tei iti; kua tatau
iora aia ki roto i to ratou taringa i te
au tuatua ravarai i roto i taua buka
koreromotu, i kitea i roto i te are o
Iehova ra. Te tu ua ra te ariki i tona 31
turanga ra, kua papau iora i te korero-
motu i mua i te aroaro o Iehova, e aru
ia Iehova, e e akono i tana au akaue-
nga, e tana au tuatua-akakite, e tana
au akonoanga, ma te ngakau katoa, e
ma te vaerua katoa, i te akono tika
anga i te au tuatua i te koreromotu, i
tataia i roto i taua buka nei. Kua aka- 32
maroiroi iora aia i to Ierusalema katoa
e noo maira, e Beniamina, e akatika *i
taua tuatua* ra. Kua akono atura to
Ierusalema i te koreromotu a te Atua,
te Atua o to ratou ai metua ra. Kua 33
rave iorā Iosia e kua akaruke i te au
mea viivii katoa o te pa enua no te
tamariki a Iseraela, e kua akamaroiroi
atura i to Iseraela katoa e noo maira
kia akamori, kia akamori oki i to ratou
Atua ia Iehova. Kare akerai ratou i
akapaki i te aru i te Atua o to ratou ai
metua ia Iehova, e ope rava akera ona
au rā.

PENE XXXV.

Ko Iosia i te akono meitaki anga i tetai pasa maata ra: taia aia e Pharao-neko.

1 KUA akono aturā Iosia i te pasa
na Iehova i Ierusalema: e kua
ko ratou i te pasa i te *rā* okotai ngauru
2 ma a i te marama mua ra. Kua tuku
atura aia i te kau taunga ra i ta ratou
au taoonga, e kua akamaroiroi ia ratou
kia rave i te angaanga i te are o Iehova.
3 Kua karanga atura aia ki te ngati Levi,
ko tei akatapuia no Iehova, tei apii ia
Iseraela ravarai, E tuku ana i te aruna
tapu ki roto i te are, i akatuia e Solo-
mona, te tamaiti na Davida ariki no
Iseraela ra: kare atura oki e apai aereia
ki runga i to kotou pakuivi: e rave oki
kotou i ta to kotou Atua i ta Iehova, e
4 ta tona ra au tangata ta Iseraela. Kia
akateateamamao *ia kotou* i te ngutuare
o to kotou ai metua, e to kotou au
pupu, i tei tataia e te ariki o Iseraela e
Davida, e tei tataia e tana tamaiti oki e
5 Solomona. E tu oki kotou i roto i te
ngai-tapu ra, i te akono anga oki i te
tuanga i te ngutuare o te ai metua i to
kotou ai taeake, te tamariki a te au
tangata ra, e i te tuanga i te au kopu-
6 tangata ngati Levi ra. E ko oki kotou
i te pasa, e akatapu ia kotou orai, e
akateateamamao i to kotou ai taeake,
kia mako tikai ratou i te tuatua a Ie-
hova ia Mose ra.
7 Kua oronga aturā Iosia no roto i te
anana, i te au arenio e te au punua
puaka-nio, na te tangata, na te aronga
katoa i tae maira, ei apai anga no taua
pasa ra, ka toru ngauru i te tausani, e
toru tausani oki i te bovi: no roto i ta
8 te ariki uaorai te reira. E te aronga
mamaata ki ona ra, kua oronga ua
katoa ratou ki te tangata, ki te kau
taunga, e ki te au ngati Levi; ko Hili-
kia, e ko Zekaria, e ko Iehiela, nga
kavana ïa i te are o te Atua ra, ko tei
oronga na te kau taunga ra ei apai anga
no taua pasa ra, e rua tausani e ono
9 anere, e toru oki anere i te bovi. Ko
Konania katoa, e ko Semaia e ko Ne-
taneela, nga taeake nona ra, e ko Hasa-
bia, e ko Ieiela, e ko Iozabada, e
rangatira no te ngati Levi, ko tei oro-
nga na te ngati Levi ei apai anga no
taua pasa ra, e rima tausani, e rima
oki anere, i te bovi.
10 Vave akera taua ravenga ra, e te kau
taunga i te tu ua anga i to ratou ngai,
e te au ngati Levi i to ratou ra au
pupu, i ta te ariki oki i akaue maira.

Kua ko iora ratou i te pasa ra, e na te 11
kau taunga i pîpî *i te toto* i to ratou
rima, e na te au ngati Levi i oore.
Kua akataka ke atura ratou i te au 12
tusia karakaratio, kia tika kia oronga
atu i ta te tuanga a te au kopu-tangata
o te au tangata ra, kia apai atu na
Iehova, i tei tataia i roto i te buka a
Mose: e kua pera oki *ratou* i te au
bovi ra. Kua tunu paka iora ratou i 13
te pasa i te ai, i tei akonoia ra: kareka
tetai pae i taua au *tusia* tapu ra, kua
tunu vaiia ïa i roto i te pani, e te pani
maata, e te pani rikiriki, e kua tua
naunau iora ki te tangata ravarai. E 14
oti akera, kua akamaroiroi iora i ta
ratou uaorai, e ta te kau taunga: no te
mea *e angaanga* ta te kau taunga, te
au tamariki a Aarona, te apai ra ïa i te
au tusia karakaratio, e te tongaua, e po
ua atura; akamaroiroi ei te ngati Levi
i ta ratou orai, e ta te kau taunga ra te
tamariki a Aarona. E te aronga imene, 15
te au tamariki a Asapha, tei to ratou ïa
turanga, i tei akaueia mai e Davida, e
ko Asapha, e ko Hemana, e ko Iedu-
tuna te akara a te ariki ra: te *tiaki ra
oki* te au tiaki ngutupa i te au ngutupa
katoa; kare ratou e tika kia akaruke
i ta ratou angaanga, na to ratou ai tae-
ake, te au ngati Levi oki i akonokono i
ta ratou.

Teateamamao rava akera taua anga- 16
anga a Iehova ra i te rā okotai, kia
akono i te pasa, e kia apai i te au tusia
karakaratio ki runga i te atarau a Ie-
hova, i tei akaueia mai e te ariki ra e
Iosia. Akono atura te tamariki a Ise- 17
raela i tae maira i taua pasa ra, i te
reira tuatau, e te oroa i te kai akaopue
kore ra, e po itu akera. Kare ïa e 18
pasa i kitea i Iseraela, mei ia Samuela
peroveta mairai: kare oki te au ariki
katoa o Iseraela i akono i te pasa mei
ta Iosia i akono, e te kau taunga, e te
au ngati Levi, e ta Iuda katoa, e ko
Iseraela i tae maira, e to Ierusalema
katoa oki. Tei te mataiti okotai ngau- 19
ru ma varu i te au o Iosia ra i ako-
noia'i taua pasa nei.

I muri ake i te reira, e manea akera 20
te are ia Iosia, kua aere maira te ariki
o Aiphiti ko Neko ki runga e tamaki
ia Karekemisa, i Eupharate, e kua aere
aturā Iosia e tamaki iaia. Kua tono 21
maira aia i te au karere kiaia, na ko
maira, Eaa taku ia koe, e tenana ariki
no Iuda? kare tei ia koe taku e tamaki
ra i teianei rā, tei tetai ngutuare *ke*
ra: kua akaue mai oki te Atua iaku e
kia ngakoikoi i te rave: auraka koe *e
māro mai* i te Atua, tei iaku nei oki
22 aia, kia kore koe e mate iaia. Kare
akerai a Iosia i anga ke i tona mata
iaia, kua akatu ke iora ra i tona uao-
rai tu, kia tamaki atu aia iaia, kare
akerai i akarongo i te au tuatua a
Neko no ko i te vaa o te Atua ra, kua
aere iora kua tamaki i te o ra i Me-
23 gido. Kua akainana maira te aronga
ana i te ariki ra ia Iosia; kua karanga
atura te ariki ki tona au tavini, E apai
24 ke kotou iaku, kua puta roa au. Kua
rave maira tona au tavini iaia mei roto
mai i taua kariota ra, e kua tuku iora
iaia ki roto i te rua o te kariota nona;
e kua akaoki maira ratou iaia ki Ieru-
salema, mate iora aia, e tanumia iora i
roto i *tetai* menema no tona ra ai
metua. Aue iora Iuda katoa e Ieru-
salema ia Iosia ra.
25 Aue iora oki a Ieremia ia Iosia: e
akaiki rai te au imene tane katoa e te
au imene vaine ia Iosia kia aue ratou, e
tae rava akenei ki teianei rā, e ako-
noanga oki na Iseraela: i na, kua oti
oki i te tataia i roto i te tuatua
aue ra.
26 E te toenga o te tuatua ia Iosia, e te
meitaki nona, mei tei tataia i roto i te
27 ture a Iehova, E tana au angaanga, tei
mua e tei muri, i na, kua tataia i roto
i te buka a te au ariki o Iseraela e
no Iuda.

PENE XXXVI.

*No te au o Iehoahaza, e no Iehoiakima,
no Iehoiakina, e no Zedekia ra.*

1 KUA rave iora to te enua ia Iehoa-
haza te tamaiti a Iosia, e kua
akaariki atura iaia ei tupau i tona
2 metua i Ierusalema. Tei te mataiti
tai takau ma toru o Iehoahaza i ariki
ei aia, e toru oki ona marama i te ariki
3 anga i Ierusalema. E apai keia aia i
Ieruselema e te ariki o Aiphiti, e kua
tuku iora te taūnga ki runga i te enua,
okotai anere taleni ario, okotai oki
4 taleni auro. Kua akariro atura te
ariki o Aiphiti i tona taeake ia Elia-
kima ei ariki no Iuda e Ierusalema, e
ruri akera i tona ingoa ia Iehoiakima.
Kua rave iorā Neko i te tuakana ia
Iehoahaza, e kua apai atura ki Ai-
phiti.
5 Tei te mataiti tai takau ma rima o
Iehoiakima i ariki ei aia, okotai ngau-
ru mai tai ona mataiti i te ariki anga i
Ierusalema; e kua rave aia i te kino i
mua i te aroaro o tona Atua o Iehova.
6 Kua aere maira te ariki o Babulonia ko
Nebukaneza e tamaki iaia, e kua tapeka
iaia ki te tapeka veo, e kua apai ki Ba-

bulonia. E kua apai katoaia e Nebu- 7
kaneza tetai pae apinga no te are o
Iehova ki Babulonia, e kua tuku iora
ki roto i te iero nona i Babulonia.

E te toenga o te tuatua ia Iehoia- 8
kima, e te au mea viivii tana i rave, e
tei kitea i roto iaia, i na, kua tataia ïa i
roto i te tuatua a te au ariki o Iseraela
e no Iuda: tupauia akera aia i te au e
tana tamaiti ra e Iehoiakina.

Tei te mataiti varu ra o Iehoiakina i 9
ariki ei aia, e toru oki ona marama
okotai ngauru rā i te ariki anga i Ieru-
salema: kua rave aia i te kino i mua i
te aroaro o Iehova. E ope akera te 10
mataiti, kua tono maira te ariki ra ko
Nebukaneza i tetai tangata, e kua kave
mai iaia ki Babulonia, e te au apinga
memeitaki no te are o Iehova, e kua
akariro atura i tetai taeake nona ko
Zedekia ei ariki no Iuda e Ieru-
salema.

Tei te mataiti tai takau ma tai o Ze- 11
dekia i ariki ei aia, okotai ngauru ma
tai ona mataiti i te ariki anga i Ieru-
salema. Kua rave aia i te kino i mua 12
i te aroaro o tona Atua o Iehova, kare
oki i taakaaka iaia orai i mua i te pero-
veta ia Ieremia, *i te tuatua anga mai*
no ko i te vaa o Iehova. Kua kaita- 13
maki oki aia i te ariki ra ko Nebuka-
neza, tei akataputou atura iaia i te
Atua: kua akaketaketa iora ra aia i
tona kaki, e kua akamārokiakia atura
i tona ngakau, kare akerai i anga mai
ki te Atua o Iseraela kia Iehova.

Maata rava atura oki ta te kau tau- 14
nga mamaata katoa ra ara, e te au
tangata, i te au ravenga viivii a te
etene; e kua akaviivii i te are o Ie-
hova tei akatapuia e ia i Ierusalema.
Kua tono maira te Atua o to ratou ai 15
metua ko Iehova i te rima o te au
karere nona kia ratou ra, kare i tuku-
moe i te tono anga; no te mea te aroa
ra aia i tona iti-tangata e tona uaorai
nooanga: Kua taitoito ra ratou i te au 16
karere a te Atua, e kua akavaavaa i
tana tuatua, e kua takinga-kino i te au
peroveta nana, e tupu rava akera te
riri o Iehova i tona tangata, e kare
17 rava akera e ravenga e ora'i. I tuku
mai ei aia i te ariki o te Kaledea, tei
ta ua i to ratou au tangata ou ki te
koke, i roto i te are, i to ratou ngai-
tapu, kare rava i aroa i te tangata ou,
e te potiki tamaine ou, i te tangata
metua, e tei piko ki raro i te ruaine:
tuku katoaia atura e ia ki roto i tona
18 rima. E te au āriki katoa o te are o
te Atua, te mea maata e te mea riki-
riki, e te apinga tini no te are o Iehova,
e no te apinga a te ariki, e ta te ui ma-
taiapo katoa, kua apai katoatoaia e ia
19 ki Babulonia. Kua tutungi oki ratou
i te are o te Atua *ki te ai*, e kua vava'i
i te patu i Ierusalema, kua tutungi oki
i te au are ariki ki te ai, e kua vava'i i
20 te au apinga memeitaki ravarai ra. E
te aronga i ora i te koke ra, kua kave
aia ia ratou ki Babulonia; e riro atura
ei tavini nona, e no tana au tamariki,
e tae rava akera ki te au i te basileia
21 ra i Peresia: Kia tupu te tuatua a
Iehova i te vaa o Ieremia, kia vaio
uaia ta taua enua ra sabati; te vai
tanea ua ra oki, te akono rai ïa i te
sabati, e e itu ngauru anga i te ma-
taiti.

22 Tae akera ki te mataiti mua o te
ariki o Peresia ra ko Kuro, kia tupu
te tuatua a Iehova i te vaa o Ieremia,
i akaaraara atu ei a Iehova i te ngakau
o te ariki o Peresia ra o Kuro, kia
tataia tetai *ture*, e kia tutu aereia e
23 pini ua ake tona enua, na ko atura, Te
na ko maira te ariki o Peresia ko Kuro,
Kua oronga mai te Atua no te rangi ko
Iehova i te au basileia katoa o te ao
nei kiaku; e kua ikuiku mai aia iaku
e akatu i tetai are nona i Ierusalema, i
Iuda ra. Koai tei *toe* i roto ia kotou
na i tona au tangata katoa? Kia piri
mai oki tona Atua ra ko Iehova iaia, e
aere aia ki runga.

EZERA.

PENE I.

Te tuatua a Kuro: te akonokono ra te tangata e oki: te au apinga o te iero i te akauoki angaia mai.

TAE akera ki te mataiti mua o te 1
ariki o Peresia ra ko Kuro, kia
tupu te tuatua a Iehova i te vaa o Ie-
remia, i akaaraara atu ei a Iehova i te
ngakau o te ariki o Peresia ra o Kuro,
kia tutu aereia e pini ua ake i tona
basileia, e kia tataia oki, i te na ko
angaia e, Te na ko maira te ariki o Pe- 2
resia ko Kuro, Kua oronga mai te Atua
no te rangi ko Iehova i te au basileia
katoa o te ao nei kiaku; e kua ikuiku
mai aia iaku e akatu i tetai are nona i
Ierusalema, i Iuda ra. Koai tei toe i 3
roto ia kotou i tona katoa au tangata
na? Kia piri mai oki tona Atua iaia,
e aere aia ki runga ki Ierusalema i
Iuda ra, ka akatu ei i te are no te Atua
o Iseraela no Iehova, ko te Atua aia,
i Ierusalema. E tei toe i te au ngai 4
katoa tana i noo ra, e tauturu mai to
reira au tangata iaia, i te ario, e te
auro, e te apinga, e te au puaka, e
tetai apinga apai ua no te are o te Atua
i Ierusalema.
Kua tu maira te ui mataiapo tutara 5
i Iuda e Beniamina, e te kau taunga,
e te au ngati Levi, e te aronga katoa e
akataeia te ngakau e te Atua, e aere
ki runga e akatu i te are o Iehova i
Ierusalema. E kua turu maira to 6
reira ravarai ia ratou e pini ua ake, i
te au āriki ario, i te auro, i te apinga, e
te au puaka, e te au mea meitaki ra,
te taka ra te au mea katoa i apai
uaia ra.
Kua apai maira te ariki ra ko Kuro 7
i te au āriki no roto i te are o Iehova,
i apaiia mai e Nebukaneza mei Ieru-
salema mai, e kua tukuia e ia ki roto
i te are o tona ra au atua; Ko te au 8
apinga ïa ta te ariki o Peresia ta Kuro
i apai mai i te rima o Miteredata te
tiaki apinga, e kua tatau atura ki mua
9 ia Sesebazara, e ariki no Iuda. Teia
taua au mea i tatauia ra: e toru ngauru
kapu auro, okotai tausani kapu ario,
10 okotai takau ma iva matipi; E toru
ngauru āriki auro, e a anere okotai
ngauru āriki ario akino ake, e okotai
11 tausani āriki ke ra. Te katoatoa
anga o taua au āriki auro e te ario ra,
e rima ïa tausani e a anere. Ko taua
au mea katoa ïa ta Sesebazara i apai
mai, ma te *aronga katoa* i tuikaaia ra,
ko tei aere katoa mai ki Ierusalema
mei Babulonia maira.

PENE II.

Te aronga i oki mei Babulonia mai, e ta ratou apinga i uipa.

1 TEIA te au tamariki no taua enua
ra, tei aere mai mei roto mai i te
tuikaa, no te aronga i apai keia ra, ta
Nebukaneza ta te ariki o Babulonia i
apai ke ki Babulonia, e kua aere akaou
maira ki Ierusalema e Iuda, te tangata
2 katoa ki tona oire; Ko tei aere katoa
mai ratou ko Zerubabela, ko Iesua, ko
Nehemia, ko Seraia, ko Reelaia, ko
Moredekai, ko Bilasana, ko Mizipara,
ko Bigavai, ko Rehuma, ko Baana:
Ko te tatau anga ïa o te tangata no
3 Iseraela: Te au tamariki a Parosa, e
rua ïa tausani, okotai anere, e itu ngau-
4 ru ma rua. Te au tamariki a Sephatia,
e toru ïa anere, e itu ngauru ma rua.
5 Te au tamariki a Ara, e itu ïa anere, e
6 itu ngauru ma rima. Te au tamariki
a Pahata-moabi, no te au tamariki a
Iesua, *e* ta Ioaba, e rua ïa tausani, e
7 varu anere, okotai ngauru ma rua. Te
au tamariki a Elama, okotai ïa tausani,
8 e rua anere, e rima ngauru ma a. Te
au tamariki a Zatu, e iva ïa anere, e a
9 ngauru ma rima. Te au tamariki a
Zakai, e itu ïa anere, e ono ngauru.
10 Te au tamariki a Bani, e ono ïa anere,
11 e a ngauru ma rua. Te au tamariki
a Bebai, e ono ïa anere, e rua ngauru
12 ma toru. Te au tamariki a Azagada,
okotai ïa tausani, e rua anere, e rua

ngauru ma rua. Te au tamariki a 13
Adonikama, e ono ïa anere, e ono
ngauru ma ono. Te au tamariki a Bi- 14
gevai, e rua ïa tausani, e rima ngauru
ma ono. Te au tamariki a Adina, e a 15
ïa anere, e rima ngauru ma a. Te au 16
tamariki a Atera, ta Hezekia, e iva ïa
ngauru ma varu. Te au tamariki a 17
Bezai, e toru ïa anere, e rua ngauru
ma toru. Te au tamariki a Iora, oko- 18
tai ïa anere, okotai ngauru ma rua.
Te au tamariki a Hasuma, e rua ïa 19
anere, e rua ngauru ma toru. Te au 20
tamariki a Gibara, e iva ïa ngauru ma
rima. Te au tamariki a Betelehema, 21
okotai ïa anere, e rua ngauru ma toru.
Te au tangata no Netopha, e rima ïa 22
ngauru ma ono. Te au tangata no 23
Anatota, okotai ïa anere, e rua ngauru
ma varu. Te au tamariki a Azama- 24
veta, e a ngauru ma rua. Te au tama- 25
riki a Kiriata-iearima, ta Kephira, e
Beerota, e itu ïa anere, e a ngauru ma
toru. Te au tamariki a Rama e ta 26
Gaba, e ono ïa anere, e rua ngauru ma
tai. Te au tangata no Mikemasa, 27
okotai ïa anere, e rua ngauru ma rua.
Te au tangata no Betela e to Ai, e 28
rua ïa anere, e rua ngauru ma toru.
Te au tamariki a Nebo, e rima ïa 29
ngauru ma rua. Te au tamariki a 30
Magabisa, okotai ïa anere, e rima
ngauru ma ono. Te au tamariki a te- 31
tai Elama ra, okotai ïa tausani, e rua
anere, e rima ngauru ma a. Te au ta- 32
mariki a Harima, e toru ïa anere, e rua
ngauru. Te au tamariki a Loda, ta 33
Hadida, e ta Ono, e itu ïa anere, e
rua ngauru ma rima. Te au tamariki 34
a Ieriko, e toru ïa anere, e a ngauru ma
rima. Te au tamariki a Senaa, e toru ïa 35
tausani, e ono anere, e toru ngauru.

Te kau taunga ra: te au tamariki a 36
Iedaia, no te ngutuare o Iesua, e iva
ïa anere, e itu ngauru ma toru. Te au 37
tamariki a Imera, okotai ïa tausani, e
rima ngauru ma rua. Te au tamariki 38
a Pasahura, okotai ïa tausani, e rua
anere, e a ngauru ma itu. Te au ta- 39
mariki a Harima, okotai ïa tausani,
okotai ngauru ma itu.

Te au ngati Levi: to te au tamariki 40
a Iesua, e Kadimiela, to te au tamariki
a Hodavia, e itu ïa ngauru ma a. Te 41
aronga imene: te au tamariki a Asa-
pha, okotai ïa anere, e rua ngauru
ma varu.

Te au tamariki a te aronga tiaki 42
ngutupa: te au tamariki a Saluma,
te au tamariki a Atera, te au tama-
riki a Talamona, te au tamariki a
Akuba, te au tamariki a Hatita, te au
tamariki a Sobai, ratou katoa, okotai
ïa anere, e toru ngauru ma iva.

43 Te au Netini: te au tamariki a
Ziha, te au tamariki a Hasupha, te au
44 tamariki a Tabaota, Te au tamariki a
Kerosa, te au tamariki a Siaha, te au
45 tamariki a Padona, Te au tamariki a
Lebana, te au tamariki a Hagaba, te
46 au tamariki a Akuba, Te au tama-
riki a Hagaba, te au tamariki a Sa-
47 lamai, te au tamariki a Hanana, Te au
tamariki a Gidela, te au tamariki a
48 Gahara, te au tamariki a Reaia, Te
au tamariki a Rezina, te au tamariki a
49 Nekoda, te au tamariki a Gazama, Te
au tamariki a Uza, te au tamariki a
50 Pasea, te au tamariki a Besai, Te au
tamariki a Asana, te au tamariki a
Meunima, te au tamariki a Nephu-
51 sima, Te au tamariki a Bakabuka, te
au tamariki a Hakupha, te au tamariki
52 a Harahura, Te au tamariki a Baze-
luta, te au tamariki a Mehida, te au
53 tamariki a Haresa, Te au tamariki a
Barakosa, te au tamariki a Sisera, te
54 au tamariki a Tama, Te au tamariki a
Nezia, te au tamariki a Hatipha.

55 Te au tamariki a te au tavini no Solo-
mona: te au tamariki a Sotai, te au
tamariki a Sophereta, te au tamariki a
56 Peruda, Te au tamariki a Iaala, te au
tamariki a Darakona, te au tamariki a
57 Gideli, Te au tamariki a Sephatia, te
au tamariki a Hatila, te au tamariki a
Pokerita, a Zebaima, te au tamariki a
58 Ami. Te au Netini katoa, e te au ta-
mariki a te au tavini no Solomona, e
toru ïa anere, e iva ngauru ma rua.

59 Teia te aronga i aere mai mei Tele-
mela mai, Tele-haresa, Keruba, Adana,
e Imera; kare akera i tika ia ratou
kia akakite mai i te are o to ratou me-
tua tane, e to ratou anauanga, i te
60 kitea anga e no Iseraela ratou: Te au
tamariki a Delaia, te au tamariki a
Tobia, te au tamariki a Nekoda, e ono
ïa anere, e rima ngauru ma rua.

61 Te au tamariki a te kau taunga
ra: te au tamariki a Habia, te au
tamariki a Koza, te au tamariki a
Barezilai; ko tei rave i te vaine no
te au tamaine a Barezilai i Gileada, e
62 tapaia akera i to ratou ingoa: Kimi
iora ratou i ta ratou tuatua i roto i te
aronga i tatauia to ratou anauanga,
kare akerai i kitea: riro atura ratou
mei te mea e kua viivii, kua akataka
63 keia i te taoonga taunga ra. Kua ka-
ranga atura te kavana kia ratou, au-
raka ratou e kai i te au mea tapu rava
ra, e kia tu maira tetai taunga ki runga
ma te Urima e te Tumima.

Te maata anga o taua uipānga ka- 64
toa ra, e a ïa ngauru ma rua i te
tausani, e toru anere, e ono ngauru ;
Te taka ra to ratou au tavini, e to 65
ratou au tavini vaine, to ratou e
itu ïa tausani, e toru anere, e toru
ngauru ma itu; e rua oki anere tane
imene, e te vaine imene, i roto ia ratou
ra. Ta ratou au ipo ra, e itu ïa anere, 66
e toru ngauru ma ono; *e* ta ratou au
mule, e rua ïa anere e a ngauru ma
rima. Ta ratou au kamela, e a ïa 67
anere, e toru ngauru ma rima; te au
asini, e ono ïa tausani, e itu anere, e
rua ngauru.

E tae atura tetai pae i taua au ma- 68
taiapo tutara ra ki te are o Iehova i
Ierusalema, kua oronga ua ratou *i te
apinga* no te are o te Atua kia akatuia
i tona ra ngai: Kua oronga oki ratou i 69
tei tau ia ratou *kia oronga* ki roto i te
uipānga no te angaanga, e ono ngauru
ma tai tausani dareka auro, e rima oki
tausani mina ario, okotai oki anere i te
kakau no te kau taunga.

Kua noo iora te kau taunga, e te au 70
ngati Levi, e tetai pae tangata, e te
aronga imene, e te au tiaki ngutupa, e
te au Netini, i roto i to ratou uaorai
au oire, e to Iseraela katoa i roto i to
ratou uaorai au oire.

PENE III.

Te atarau i te akatu angaia, e te tango o te nao i te akamou angaia ra, ma te maeva rekareka e te aue.

E TAE akera ki te itu o te marama, 1
ko te tamariki a Iseraela i roto i
te au oire, te au tangata ra, kua uipa
katoa maira, mei te tangata okotai, i
Ierusalema. Kua tu mairā Iesua te 2
tamaiti a Iozadaka, e tona ai taeake te
kau taunga, e Zerubabela te tamaiti a
Salatiela, e tona ai taeake, e kua akatu
iora i te atarau a te Atua o Iseraela, ei
apai i te tusia karakaratio ki rungao,
tei tataia i roto i te ture a te tangata o
te Atua ra a Mose.

Kua akatu akera ratou i taua atarau 3
ra ki tona turanga tikai; *te vai ra* oki
te mataku i runga ia ratou, no te au
tangata i taua pa enua ra: e kua apai
ratou i te au tusia karakaratio ki ru-
ngao na Iehova, e tusia karakaratio no
te popongi e no te aiai. Kua akono 4
oki ratou i te oroa patia anga puakapa
ra, tei tataia ra oki, e *kua apai* i te au
tusia karakaratio i tatauia no te au rā
ra, tei akakiteia maira; e tau tikai ki
to te au rā katoa; E i muri ake i te 5
reira, ko te tusia karakaratio tamouia
ïa, to te au marama ou, e to te au oroa
akonoia katoa ra no Iehova i akatapuia
ra, e to ratou ravarai tei apai ua i te au
6 mea oronga uaia ra na Iehova. Mei
te rā mua mai o taua marama itu ra,
kua timata iora ratou i te apai i te
tusia karakaratio na Iehova. Kare ra
te tango o te nao o Iehova i akamouia.
7 Kua apai oki ratou i te moni na te au
taunga tarai toka, e te tarai rakau; e
te kai, e te mea inumia, e te inu, na to
Sidona, e to Turia, kia apai mai ratou
i te arezi i Lebanona ki taatai ra ki
Iopa, ko tei akatikaia mai e te ariki o
Peresia e Kuro kia ratou.
8 E tae akera ki te rua o te mataiti o
to ratou aerenga mai ki te are o te
Atua i Ierusalema, i te rua oki o te
marama, kua timata iorā Zerubabela
te tamaiti a Salatiela, e Iesua te ta-
maiti a Iozadaka, e to ratou ai taeake
i toe i te kau taunga e te au ngati
Levi, e te aronga katoa i aere mai mei
te tuikaa mai ki Ierusalema; e kua
akono atura i te ngati Levi, ko tei tae
ki te takau okotai o te mataiti e runga
atu, i te akamaroiroi i te angaanga i te
9 are o Iehova. Kua tu mairā Iesua *e*
tana au tamariki, e tona ai taeake, ko
Kadamiela e tana au tamariki, te au
tamariki a Iuda, kua tavaitai i te aka-
maroiroi anga i te aronga rave anga-
anga i te are o te Atua: te au tamariki
a Henadada, *e* ta ratou au tamariki, e
to ratou au taeake te ngati Levi.
10 E kia akamou te au taunga i te
tango o te nao o Iehova, kua akanoo
iora ratou i te kau taunga ma to ratou
kakau e te pu katoa ra, e te au ngati
Levi, te au tamariki a Asapha, ma te
au sumebalo, ei akapaapaa ia Iehova,
i tei akonoia e te ariki o Iseraela e Da-
11 vida. Kua imene pupu iora ratou i te
akapaapaa anga, e te akameitaki anga
ia Iehova, no te mea e meitaki *tona*,
e tu oki tona aroa e rimua ia Iseraela.
Maeva atura te tangata katoa, e maeva
maata, i te akameitaki anga ia Iehova,
no te mea kua tamouia te tango o te
12 are o Iehova. E manganui ra to te
kau taunga, e te au ngati Levi, e te
aronga mataiapo tutara, e aronga ta-
ngata metua, tei kite i tei muatangana
are, kia akamouia ra te tango o teianei
are ki mua i to ratou mata, kua aue
atura ma te reo maata; e manganui
13 oki tei maeva nui i te rekareka: Kare
atura te tangata i kite i te reo i maeva
i te rekareka, e te reo aue o te tangata
ra: e maeva maata oki to te tangata, e
kua tae rava te maorooro ki te ma-
mao ke.

PENE IV.

Te au enemi o te ngati Iuda i te tapepe anga ia ratou kia Aretakasaseta: kua akakoreia te patu anga i te are.

KITE akera te au enemi o Iuda e 1
to Beniamina e, te akatu ra te au
tamariki a te tuikaa i te nao no te
Atua o Iseraela no Iehova; Kua aere 2
maira ratou kia Zerubabela, e ki te
aronga mataiapo tutara ra, e kua ka-
ranga atura kia ratou, E angaanga
katoa tatou: te kimi nei oki matou i
to kotou Atua, mei ia kotou katoa na;
e kua apai matou i te tusia nana, mei
te tuatau mairai o te ariki o Asura ra,
ko Esara-hadona, tei arataki mai ia
matou i ku nei. Kua karanga aturā 3
Zerubabela, e ko Iesua, e tetai aronga
mataiapo tutara i Iseraela kia ratou,
Kare a kotou i ko nei kia akatu i te are
no to matou Atua; na matou uaorai e
patu *i te are* no te Atua o Iseraela no
Iehova, i ta te ariki o Peresia ta Kuro
i ikuiku mai ia matou nei. Kua aka- 4
paruparu maira to taua enua ra i te
rima o to Iuda, e kua taeko iora ia ra-
tou i te patu anga ra, E kua tutaki 5
atu oki i te au tangata korero ei aka-
tareva ke *kia kore e tupu* ta ratou i aka-
koro ra, e ope rava akera to te ariki o
Peresia au rā to Kuro, e tae ua atura
ki te au o te ariki o Peresia ra ko
Dariu. E tae akera ki te au o Aha- 6
sueru, i te mua tikai o tona au, kua
tata iora ratou i te tuatua tapepe i to
Iuda e to Ierusalema. E tae akera ki 7
te au rā o Aretekasaseta, kua tata iorā
Biselama, ko Miteredata, ko Tabeela,
e to ratou ui katoa ra, ki te ariki o
Peresia kia Aretekasaseta; i tata reo
Arama ïa, e kua akakiteia te ariteanga
i te reo Arama. Ko Rehuma te ta- 8
ngata mana ra, e ko Simisai tata tua-
tua, ko tei tata i tetai leta i te tapepe
anga ia Ierusalema ki te ariki ra kia
Aretekasaseta, na ko ïa *taua leta* ra:
Kua tata iora te tangata mana ra ko 9
Rehuma, e ko Simisai tata tuatua, e to
ratou ui katoa ra; to Dina, to Aphara-
sateka, to Tarepela, to Apharesa, to
Arekeva, to Babulonia, to Susaneka, to
Dehava, to Elama, E te toenga o te 10
pa enua i apaiia mai e te tangata maata
e te mana ra ko Asenepera, e kua akanoo
i roto i te au oire i Samaria, e te toenga
i teia pae vai, e koia ua atu rai. Teia 11
te tu o taua leta ta ratou i akau atu
kiaia, ki te ariki ra kia Aretekasaseta;
Toou nei au tavini, te au tangata o teia
pae vai, e koia ua atu rai. Kia kite mai 12
koe, e te ariki e, ko te au ngati Iuda i
aere mai ki ko nei kia matou nei, mei ko
na mai ia koe na, kua tae mai ratou ki
Ierusalema nei, e te patu nei i taua
oire kaitamaki e te kino ra, kua aka-
mouia te tango, e te akatu nei i te au
13 patu. Kia kite mai oki koe, e te ariki
e, kia akatuia teianei oire, e kia oti i
te patu, kare ratou e oronga mai i te
telo, te taūnga, e te au peu, iti iora te
14 apinga o te ariki i akonoia ra. E teia-
nei, no ko na mai no te are *o te ariki*
ra to matou meitaki i te rauka anga,
kare oki e tika ia matou kia akara ua
atu i te ariki i te tuku akaaka angaia, i
akaunga atu ei matou *i teianei tuatua*
15 ei akakite ki te ariki; E kia kimiia i
roto i te tuatua tata a to ai metua; e
ka kitea e koe i roto i taua tuatua tata
ra, e kite koe e oire kaitamaki taua
oire nei, e te takinga-kino i te ui ariki
e te pa enua; i roto i taua *oire* ra te
tuatua kaitamaki mei tupua mai i te
akatupu angaia; no reira oki i pou ei
16 taua oire nei. Te akakite nei matou
ki te ariki e, kia akatu *akaouia* teianei
oire, e kia oti akaou te patu, kare rava
aau e tuanga i teianei pae vai.
17 Kua akau akera te ariki i te leta ei
tuatua anga atu i ta te tangata mana
ra i ta Rehuma, e ta Simisai tata tua-
tua, e to ratou ui katoa i noo i Sama-
18 ria, e to te aronga o tera pae vai ra, Kia
ora, e koia ua atu rai. Te leta i akauia
mai e kotou kia matou nei, kua oti i te
akakite puia mai ki mua iaku nei.
19 E kua akaue akenei au, e kua kimiia,
e kua kitea oki e, e *oire* māro teianei
oire mei taito mai i te au ariki, e kua
akatupuia te kaitamaki e te meameaau
20 ra i roto i taua *oire* ra. E ui ariki
mana oki ko runga ia Ierusalema *i mua-
tangana*, e tei ia ratou te au i runga i
te pa enua katoa i tetai pae vai; e kua
orongaia te telo, te taūnga, e te au peu
21 katoa ra, kia ratou. E tenana, e aka-
kite aere i te ture, e kia noo ua taua
aronga tangata ra, auraka taua oire e
akatuia ra, e kia tae atu na tetai ture
22 no ko nei atu iaku nei. E tenana, e
akamaroiroi, e akono kotou i taua tua-
tua nei, auraka kia kore, ko te tupu aea
te ngere i te ui ariki ra.
23 E kia tatauia te leta a te ariki ra
a Aretekasaseta i mua i te aroaro
o Rehuma, e Simisai tata tuatua,
e to ratou ui ra, aere viviki atura
ratou ki Ierusalema ki te ngati Iuda, e
kua akakore atura i *ta* ratou *patu anga*
24 ma te rima e te ririnui: Kore akera
taua angaanga i te are o te Atua i Ie-
rusalema ra. Kore rava akera e tae

ua atura ki te mataiti rua i te au o te
ariki o Peresia ko Dariu.

PENE V.

Te iero i rave akaouia i te tuatua a nga peroveta ra: te leta a Tatanai kia Dariu.

KUA totou iora nga peroveta ra, 1
ko Hagai peroveta e ko Zekaria
te tamaiti a Ido, ki te ngati Iuda i noo
i Iuda e Ierusalema, i te ingoa o te
Atua o Iseraela, kia ratou. Kua tu 2
mairā Zerubabela te tamaiti a Salatiela
ki runga, e ko Iesua te tamaiti a Ioza-
daka, kua timata iora i te patu i te are
o te Atua i Ierusalema: rana ma nga
peroveta a te Atua i te turu anga mai
ia ratou.
I reira te aere anga mai o Tatanai, e 3
kavana no teia pae vai nei, e ko Setara-
bozanai, e to raua ui katoa ra, e kua
tuatua maira kia ratou, Naai i akaue
mai ia kotou e patu i teianei are, e
e tuki *akaou* i teianei patu? Kua aka- 4
kite atura matou kia ratou i te au
ingoa o te aronga i tuki i taua patu ra.
Te akara maira ra te mata o to ratou 5
Atua i te aronga pakari ngati Iuda ra,
e kare atura ratou i akaruke *i taua*
angaanga ra, e tae ua maira te tuatua
kia Dariu. Kua tata iora oki ratou i
tetai leta i taua tuatua nei.
Teia te tu o te leta ta Tatanai ka- 6
vana i teianei pae vai, e ko Setara-
bozanai, e tona ui katoa ra te Aphara-
sateka i teianei pae vai, i akau atu ki
te ariki ra kia Dariu: I na koia te 7
tata i roto i taua leta ra, i akauia e ra-
tou kiaia ra: Ki te ariki ra kia Dariu,
kia ora koe. Kia kite mai koe, e te 8
ariki, e kua aere matou ki te enua ra
ki Iudea, ki te are o te Atua maata,
e tukiia akera ki te toka taraiia, e
te rakau oki i te tuku angaia ki runga
i te patu ra, te rave naunauia ra taua
angaanga nei, e te manuia ra ta to
ratou rima. Kua ui atura matou ki 9
taua aronga pakari ra, karanga atura
matou kia ratou, na ko atura, Naai i
akaue mai ia kotou e akatu i teianei
are, e e tuki i teianei patu? E kua ui 10
atura matou kia ratou i to ratou ingoa,
kia akakite atu kia koe, *e* kia tataia
e matou te ingoa o to ratou aronga
mamaata. E kua akapera maira ratou, 11
i te tuatua anga mai kia matou, na ko
maira, E tavini oki matou no te Atua
o te rangi e te enua, e te patu nei i te
are i patuia i taito roa ra, ta tetai
ariki maata o Iseraela i patu ra, e oti
rava akera. Kia akakokoia atura te 12
Atua o te rangi e to matou ai metua
ra kia riri, kua oronga atura aia ia
ratou ki te rima o te ariki o Babulonia
o Nebukaneza, te Kaledea, ko tei va-
va'i i teianei are, e kua apai ke atura te
13 tangata ki Babulonia. Tae akera ki
te mataiti mua o te ariki o Babulonia
o Kuro, kua tata te ariki ra ko Kuro
i te ture e patu i taua are o te Atua ra.
14 E te au āriki auro e te ario no te are
o te Atua ra, tei raveia e Nebuka-
neza no roto i te iero i Ierusalema, e
kua apai i te reira ki roto i te iero ki
Babulonia, kua raveia te reira e te
ariki ra e Kuro no roto i te iero i
Babulonia, e kua tukuia atu ki *tetai*
tangata ko Sesabazara te ingoa, tei aka-
15 kavanaia e ia ra; E kua karanga atura
kiaia, Ka rave i teianei au āriki, e
aere, e apai ki roto i te iero i Ierusa-
lema, e kia akatuia te are o te Atua
16 i tona ra ngai. Kua aere maira i reira
taua Sesabazara ra, *e* kua akamou i
te tango i te are o te Atua i Ierusa-
lema: e mei reira mairai, e tae rava
akenei ki teianei i te patu ua anga, e
kare oki i oti.
17 E tenana, kia tika, e te ariki, e ki-
miia i roto i te are apinga o te ariki ra,
i Babulonia ra, i te kitea anga e, e ture
tei tukuia mai e te ariki ra e Kuro, e
akatu i taua are o te Atua i Ierusalema
nei; e na te ariki e tuku mai i tana
tuatua i taua mea ra kia matou nei.

PENE VI.

Te tuatua a Dariu, e te iero i te oti anga, e te akatapu angaia.

1 KUA akatupu iora te ariki ra ko
Dariu i tetai ture, e kimi i roto
i te are vairanga tuatua, i te ngai
2 vaoia'i te apinga i Babulonia. E kitea
iora i Akemeta, i te are o te ariki i te
enua o te Madai, tetai pokai tuatua,
e te tuatua i tataia i roto, i te na ko
3 anga e: Tei te mataiti mua o te ariki
ra o Kuro, kua akatupu iora te ariki
ra ko Kuro i tetai ture, i te are o te
Atua i Ierusalema, Kia patuia taua
are ra, te ngai ta ratou i apai i te au
tusia ra, e kia akamou ketaketaia te
tango i taua *are* ra; e ono ngauru te
kubiti i te teitei, e ono ngauru *oki* te
4 kubiti i te tipoto: Kia toru tupati
toka taraiia, e okotai oki tupati rakau
ou: ei ko nei ei te are o te ariki nei
5 te apinga i te oko: Kia akaokiia oki
te au āriki auro e te ario no roto i te
are o te Atua ra, tei raveia mai e Ne-
bukaneza no roto i te iero i Ierusa-
lema, e kua apai mai ki Babulonia

nei, e apai akaouia, ki te iero i Ieru-
salema, ka tuku atu ei ki te ngai
tikai i roto i te are o te Atua ra.
E tenana, e Tatanai, e kavana i tera 6
pae vai, *e* ko Setara-bozanai, e to
korua ui katoa ra i te Apharasateka
ra, i tera pae vai, e aere ke kotou i
taua ngai ra. E vaoo ua atu taua 7
angaanga are no te Atua nei; e vaio
ua atu te kavana o te ngati Iuda, e
te aronga pakari ngati Iuda, kia akatu
ua ana i taua are no te Atua nei i
tona ra ngai. Kua akatupuia oki e 8
au tetai ture, e ta kotou e rave atu
i taua aronga pakari ngati Iuda ra,
i te patu anga i taua are no te Atua
nei: no roto i te apinga a te ariki
ra, i tei uipaia mai i tera pae vai, ka
rave ei i te moni ka tuku atu ei ki taua
au tangata ra, auraka kia akakoreia. E 9
kia oronga tikaia atu ta ratou au mea
anoano i te au rā katoa ra, auraka e ti-
vata, i te au bovi, e te au rama, e te au
arenio, ei tusia karakaratio na te Atua
no te rangi, te sitona, te tai, te wina, e
te inu, i tei akonoia e te kau taunga i
Ierusalema ra: Kia apai ratou i te au 10
tusia aunga kakara ki te Atua no te
rangi, e kia pure oki i te ariki, e tana
au tamariki, kia ora. Teia oki tetai aku 11
ture, ko te tangata e ruri ke i teianei
ture, kia kiritiia te rakau o tona are, e
kia akatuia taua *rakau* ra, kia riia aia ki
rungao, e kia riro ua atu tona are ei ti-
ringa teita no te reira. E na te Atua, na 12
tei akamou i tona ingoa i reira, e
rave i te au ariki e te tangata katoa
kia mate, kia rave to ratou rima, e
kia akakore, *e* kia pou ia ratou taua
are o te Atua i Ierusalema ra. Na-
ku na Dariu i akatupu i taua ture
nei; kia maroiroi te rave kia oti
vave.

Ei reira te kavana o teianei pae 13
vai ko Tatanai, *e* ko Setara-bozanai,
e to raua ui katoa ra, i ta te ariki
ra i ta Dariu i akaue maira, kua
rave naunau iora ïa.

Kua rave iora te aronga pakari 14
ngati Iuda kua patu, e kua manuia
atura ta ratou, i te totou a Hagai
peroveta ra, e ta Zekaria te tamaiti
a Ido ra. Kua patu iora ratou, e oti
rava akera, i te akauenga a te Atua
o Iseraela, e te akauenga oki a Kuro,
e ko Dariu, e ko Aretekasaseta ra
ariki no Peresia. Oti rava akera 15
taua are ra i te rā toru o te mara-
ma ra ko Adara; ko te ono ïa o te
mataiti i te au o te ariki ra o Dariu.

Kua akono atura te tamariki a 16
Iseraela, te kau taunga, te au ngati
Levi, e te toenga o te au tamariki
i tuikaaia ra, i te akatapu anga i te
are o te Atua nei ma te rekareka;
17 E kua apai atura i te akatapu anga
i taua are o te Atua ra, okotai anere
i te bovi, e rua anere i te rama, e
a anere i te arenio; e no te tara-
ngaara na Iseraela ravarai, okotai ïa
ngauru ma rua i te puaka-nio toa,
kua aite ki te tatauanga i te au
18 kopu o Iseraela. Kua akanoo atura
ratou i te kau taunga i ta ratou au
tuanga, e te au ngati Levi i to ra-
tou au pupu, i te angaanga a te Atua
i Ierusalema; mei tei tataia i roto i
te buka a Mose ra.
19 Akono atura te au tamariki i tui-
kaaia ra i te pasa i te *rā* okotai
ngauru ma a i te marama mua ra.
20 Okotai rai oki tamā angaia to te kau
taunga e te ngati Levi, kua inā katoa
ratou, e kua ko i te pasa na te au
tamariki katoa i tuikaaia ra, e na to
ratou ai taeake te kau taunga, e na
21 ratou uaorai. E te tamariki a Ise-
raela, i aere mai mei roto mai i te
tuikaa anga ra, e te aronga katoa i
akataka ke ia ratou orai i te viivii
o te enua etene, kia kimi i te Atua
22 o Iseraela ia Iehova, kua kai ïa, E kua
akono i te oroa i te kai akaopue kore
ra ma te rekareka, e po itu akera:
na Iehova oki ratou i akarekareka
mai, e kua akaariu mai i te ngakau o
te ariki o Asura kia ratou, ei akama-
roiroi mai i to ratou rima i te rave
anga i te angaanga i te are o te Atua,
i te Atua o Iseraela.

PENE VII.

*Ko Ezera i te aere anga ki Ierusa-
lema, e te tuatua a Aretekasaseta.*

1 E I muri ake i teianei au tuatua,
i te au o te ariki o Peresia o
Aretekasaseta, ko Ezera te tamaiti a
Seraia, te tamaiti a Azaria, te ta-
2 maiti a Hilikia, Te tamaiti a Sa-
luma, te tamaiti a Zadoka, te tamaiti
3 a Ahituba, Te tamaiti a Amaria, te
tamaiti a Azaria, te tamaiti a Meraiota,
4 Te tamaiti a Zerahia, te tamaiti a Uzi,
5 te tamaiti a Buki, Te tamaiti a Abisua,
te tamaiti a Phinehasa, te tamaiti a
Eleazara, te tamaiti a Aarona taunga
6 maata ra: Mei Babulonia mai taua
Ezera ra; e tata tuatua karape i te
ture a Mose, i o maiia mai e te Atua
o Iseraela e Iehova: e kua oronga
maira te ariki i te au mea katoa tana i
anoano ra, i tei tau ki te rima o tona
7 Atua ra ko Iehova ki runga iaia. Kua

aere iora ki runga tetai pae i te tamariki
a Iseraela, e to te kau taunga, e te
ngati Levi, e te aronga imene, e te au
tiaki ngutupa, e te au Netini, ki Ieru-
salema, i te itu o te mataiti ia Arete-
kasaseta ariki ra. E kua tae aia ki 8
Ierusalema i te rima o te marama, ko
te itu ïa o to te ariki ra mataiti. Tei 9
te *rā* mua oki o te marama okotai ra
tona aerenga mai mei Babulonia mai,
e tae akera ki te *rā* okotai o te marama
rima ra i tae ei aia ki Ierusalema, i tei
tau ki te rima takinga-meitaki o
tona Atua i runga iaia. Kua akono- 10
kono ua ana oki a Ezera i tona ngakau
e kimi, e e rave, i te ture a Iehova, e
apii oki ia Iseraela i te au akonoanga
e te au tuatua-tau.

Teia te tu o te leta i orongaia mai e 11
te ariki ra e Aretekasaseta kia Ezera
taunga ra, te tata tuatua, e tata i te au
tuatua i akaueia mai e Iehova, e tana
katoa au akonoanga, kia Iseraela:

Ko Aretekasaseta, ariki no te au 12
ariki ra, kia Ezera taunga ra, e tata i
te ture a te Atua no te rangi nei, kia
ora ana, e koia ua atu rai. Teia taku 13
ture e akatupu nei, ko ratou te tangata
ravarai o Iseraela, e te kau taunga
nana, e te au ngati Levi, i toku nei
enua, kia anoano ua i te aere ki runga
ki Ierusalema, e aru ratou ia koe: No 14
te mea kua tonokia koe e te ariki, e
nga tumu korero nona toko itu nei, kia
ui koe i Iuda e Ierusalema, i te ture
a to Atua tei to rima na; E kia apai 15
oki i te ario e te auro, i ta te ariki e ta
te aronga tumu korero nona ra i apai
ua atu ki te Atua o Iseraela, tei Ieru-
salema tona nooanga. E te au ario e 16
te au auro katoa e rauka ia koe i te
enua katoa nei i Babulonia, e te apinga
oronga ua a te tangata nei, e ta te kau
taunga, i apai ua no te are o to ratou
Atua i Ierusalema: *E rave* koe i taua 17
moni ra e oko vave i te au bovi, te au
rama, te au arenio, e to reira mineka,
e te neseka katoa no reira, ka apai ei
ki runga i te atarau i te are o to kotou
Atua i Ierusalema ra. E te toenga o 18
te ario, e te auro, ko taau e maara,
e te au taeake noou ra, e rave *i taua
mea ra*, ko te rave ïa, kia tau ki te
anoano o to kotou Atua. E te au āriki 19
oki i orongaia atu kia koe ra no te
angaanga i te are o to Atua, e tuku *i te
reira* ki mua i te aroaro o te Atua i
Ierusalema. E te toe ra tetai mea e 20
tau no te are o to Atua, e tei tau ia koe
kia oronga atu, kia orongaia mei roto
i te are vairanga apinga a te ariki ra.
Ko au, ko te ariki nei ko Aretekasa- 21
seta, te akatupu nei au i tetai ture ki
te au tiaki apinga katoa i tera pae vai,
e rave kotou i tenana i ta Ezera taunga,
te tata i te ture a te Atua no te rangi,
22 e umuumu atu ia kotou na, E tae ua
atu ki te taleni ario okotai anere, e te
kora sitona okotai anere, e te bato wina
e kia okotai anere, e te bato inu e kia
okotai anere, e te tai oki auraka e
23 akono *i te maata*. E tei ikuikuia
mai e te Atua o te rangi ra, kia rave
vivikiia ïa no te are o te Atua no te
rangi ra: eaa oki i vaooia'i te riri i te
enua o te ariki nei e tana au tamariki?
24 E te akakite atu nei oki matou kia
kotou, kare e tau ki te ture, kia tuku
i te telo, te taūnga, e te au peu, ki ru-
nga i te kau taunga, e te au ngati Levi,
te aronga imene, te au tiaki ngutupa,
te au Netini, e te aronga i rave i te
25 angaanga i taua are o te Atua ra. E
ko koe oki e Ezera, i te pakari oki o
to Atua, i roto i to rima ra, e akataka
koe i te aronga akava, e te kavana, kia
akava ratou i te au tangata i tera pae
vai; te aronga oki i kite i te au ture a to
Atua; e apii atu oki ia ratou i tei kore i
26 kite ra. E te tangata kare e akono i te
ture a to Atua, e te ture a te ariki, kia
akautunga vaveia atu ïa, i te mate ra, e
te tuaru ra, e te noni ra, e te tapeka ra.
27 Kia akameitakiia te Atua o to tatou
ai metua ko Iehova, ko tei tuku mai i
teia *manako* ki roto i te ngakau o te
ariki, e akamanea i te are o Iehova i
28 Ierusalema: E kua akatupu i te ta-
kinga-meitaki iaku i mua i te ariki, e
tona ra au tumu korero, e te aronga
mana katoa i o te ariki ra. Maroiroi
akera oki au, no te mea tei runga iaku
te rima o toku Atua ra o Iehova; e
kua akaputuputu iora oki au i te aronga
mamaata o Iseraela kia aere katoa i
taua tere noku ra.

PENE VIII.

Te au ingoa o te aronga i aru ia Ezera ra: to ratou aerenga, e te tae anga ki Ierusalema.

1 TEIA taua aronga mataiapo tutara
ra, *teia* oki te tuatua anauanga i te
aronga i aere ki runga ko au katoa ra,
mei Babulonia mai, i te au o te ariki
2 ra o Aretekasaseta. To te au tama-
riki a Phineasa ra; ko Geresoma ïa:
to te au tamariki a Itamara; ko Da-
niela ïa: to te au tamariki a Davida
3 ra; ko Hatusa ïa. To te au tamariki
a Sekania ra, to te au tamariki a Pha-
rosa ra; ko Zekaria ïa: koia e te au
tane, i te tatau katoa angaia te anau-

anga, okotai anere e rima ngauru. To 4
te au tamariki a Pahata-moabi ra; ko
Elioenai te tamaiti a Zeraia ïa, koia
e te au tane ra, e rua anere. To te au 5
tamariki a Sekania ra; te tamaiti a
Iahaziela ïa, koia e te au tane ra, e toru
anere. To te au tamariki katoa a 6
Adina ra; ko Ebeda te tamaiti a Iona-
tana ïa, koia e te au tane ra, e rima
ngauru. To te au tamariki a Elama 7
ra; ko Iesaia te tamaiti a Atalia ïa,
koia e te au tane ra, e itu ngauru. To 8
te au tamariki a Sephatia ra; ko Ze-
badaia te tamaiti a Mikaela ïa, koia e
te au tane ra, e varu ngauru. To te au 9
tamariki a Ioaba ra; ko Obadia te ta-
maiti a Iehiela ïa, koia e te au tane ra,
e rua anere okotai ngauru ma varu.
To te au tamariki a Selomita ra; te 10
tamaiti a Iosiphia ïa, koia e te au tane
ra, okotai anere e ono ngauru. To te 11
au tamariki a Bebai ra; ko Zekaria te
tamaiti a Bebai ïa, koia e te au tane ra,
okotai takau ma varu. To te au ta- 12
mariki a Azagada ra; ko Iohana te
tamaiti a Hakatana ïa, koia e te au
tane ra, okotai anere okotai ngauru.
To te au tamariki openga a Adoni- 13
kama, teia to ratou ingoa; ko Eli-
pheleta ïa, ko Ieila, e ko Semaia, ko
ratou e te au tane ra, e ono ngauru.
E to te au tamariki katoa a Bigavai; 14
ko Utai, e ko Zabuda, ko ratou e te au
tane ra, e itu ngauru.
Kua akaputuputu iora au ia ratou 15
ki te pae vai e ta'e tika ki Ahava ra;
po toru matou i te noo anga i reira i
roto i te are piritanga: e kia akara
aereia e au taua au tangata ra, e te kau
taunga, kare atura e tamariki na Levi
i te kitea angaia e au. Kua tono atura 16
au e tiki ia Eliezera, *e* ia Ariela, *e* ia
Semaia, e ia Eli-natana, e ia Iariba, e
ia Eli-natana, e ia Natana, e ia Zeka-
ria, e ia Mesulama, ko nga tangata ma-
maata ïa; e ia Ioiariba, e ia Eli-na-
tana, e puke tangata kite ïa. Kua 17
tono atura au ia ratou ma te tuatua
kia Ido, te mataiapo no te ngai ra no
Kasiphia, e kua akakite atura au i ta
ratou kia karanga atu kia Ido, *e* tona
ai taeake i te au Netini, i te ngai ra i
Kasiphia, e kia arataki mai ratou i te
aronga raverave no te are o to tatou
Atua. E no te takinga-meitaki o to 18
matou Atua i runga ia matou, kua
arataki mai ratou i tetai tangata kite,
no te au tamariki a Mahali, te tamaiti
a Levi, te tamaiti a Iseraela; e ko Se-
rebia, e tana au tamariki, e tona au
taeake, okotai ïa ngauru ma varu; E 19
ko Hasabia, koia e ko Iesaia no te au
tamariki a Merari, tona ra au taeake,
e ta ratou au tamariki, okotai takau;
20 E to te au Netini, i tei akonoia e Da-
vida e te aronga mamaata katoa ra no
te rave i te angaanga a te ngati Levi,
e rua anere e rua ngauru i te Netini:
e kua akakite katoaia to ratou au ingoa.
21 Kua akakite atura au i tetai nese-
teiaanga i reira, i te vai ra ko Ahava,
kia taakaaka matou ia matou uaorai ki
mua i te aroaro o to matou Atua, kia
kimi oki i tetai ara meitaki no matou,
e no ta matou au tamariki, e ta matou
22 au apinga katoa. Akama akera oki au
kia pati atu i te ariki i te takanava toa,
e te au tangata akaoro ipo, ei tauturu
ia matou i te enemi i te arataa ra: no
te mea i tuatua ana matou ki te ariki,
i na ko ana e, Te rima o to matou
Atua tei runga ïa i te aronga katoa i
kimi iaia ei meitaki; *te vai* ra tona
mana e tona riri i te aronga i akaruke
23 iaia. Kua neseteia iora matou, e kua
pati akatenga i to matou Atua i taua
mea ra: e kua akarongoia mai ma-
tou e ia.
24 Kua akataka atura au i tei mamaata
i te kau taunga okotai ngauru ma rua,
ko Serebia, ko Hasabia, ko raua e nga
25 taeake no raua tino ngauru; E kua aite
atura au kia ratou i te ario, e te auro,
e te au āriki ra, ei terume no te are o
to matou Atua, ta te ariki, e ta ona
tumu korero, e te aronga mamaata
nona ra, e ko Iseraela katoa i reira, i
26 oronga maira: Aite atura oki au i roto
i to ratou rima e ono anere e rima ngau-
ru i te taleni ario, e te āriki ario ra
okotai ïa anere taleni, *e* te auro okotai
27 anere i te taleni; Okotai takau oki
kapu auro, okotai tausani i te dareka;
e rua kapu veo kakā meitaki, mei te
28 auro katoa ra te meitaki. Kua kara-
nga atura au kia ratou, Kua tapu kotou
no Iehova; e te au kapu kua tapu ka-
toa ïa; e te ario, e te auro, e apinga
apai uaia ïa na te Atua o to kotou ai
29 metua na Iehova. E akamaroiroi, e
tiaki *i taua au apinga* ra, e kia aite
kotou ki mua i te aroaro o te aronga
mamaata o te kau taunga e te ngati
Levi, e te ui mataiapo tutara i Iseraela
nei, i Ierusalema, i roto i te au pia o te
30 are o Iehova. Kua rave iora te kau
taunga, e te au ngati Levi, i taua ario
ra, e te auro, e te au āriki, kua oti i te
aiteia ra, e apai ki Ierusalema ki te
are o to tatou Atua ra.
31 Akaruke iora matou i taua vai ra ko
Ahava, i te *rā* okotai ngauru ma rua i te
marama mua ra, e aere ki Ierusalema:
tei runga oki ia matou te rima o to ma-

tou Atua, e kua akaora aia ia matou i
te rima o te enemi, e te aronga i moe-
tapapa *ia matou* i te arataa ra. Tae 32
maira oki matou ki Ierusalema, e kua
noo iora e po toru akera.

E tae akera ki te a o te rā, i aiteia'i 33
te ario, e te auro, e te au āriki, i roto
i te are o te Atua, i te rima o Mere-
mota te tamaiti a Uria taunga; i reira
katoā Eleazara te tamaiti a Phinehaza;
ko ratou e ko Iozabada te tamaiti a
Iesua, e ko Noadia te tamaiti a Binui,
e ngati Levi *anake;* Kua ope rava 34
i te tatauia *e* i te aiteia; e kua
tataia taua aiteanga katoa ra i taua rā
tikai ra.

E te au tamariki a te aronga i apai 35
keia ra, ko tei aere mai no te tuikaa
anga ra, kua apai ïa i te tusia karaka-
ratio na te Atua o Iseraela, okotai ngau-
ru ma rua i te au bovi na Iseraela
ravarai, e iva ngauru ma ono i te rama,
e itu ngauru ma itu i te arenio, okotai
ngauru ma rua i te puaka-nio toa, ei
tarangaara: ei tusia karakaratio anake
te reira na Iehova. Kua apai atura 36
ratou i te tuatua a te ariki ra ki te au
kavana tauturu a te ariki ra, e te aro-
nga mana katoa i teianei pae vai: e
kua tauturu mai ratou i te au tangata, e
te are o te Atua ra.

PENE IX.

To Ezera aue anga, e tana pure i te Atua no te tangata ma te auki i te ara.

E OTI akera te reira, kua aere maira 1
te aronga mamaata kiaku nei, kua
tuatua maira, Te au tangata o Iseraela, e
te kau taunga, e te au ngati Levi, kare
i akataka ke ia ratou i te au tangata o te
pa enua nei; *i te rave katoa anga* i to
ratou au mea viivii, i ta te ngati Ka-
naana, te ngati Heta, te Perizi, te ngati
Iebusi, te ngati Amona, te ngati Moabi,
to Aiphiti, e te ngati Amori. Kua rave 2
oki ratou i ta ratou au tamaine na ratou
orai, e na ta ratou au tamariki: e kua
iropu ua te uanga tapu ki te au tangata
no taua pa enua nei; e te aronga ma-
maata e te aronga kavana, tei maata ïa i
taua ara nei. E tei te akarongo anga atu 3
au i te reira tuatua, kua aae au i toku
kakau, e toku moili, e kua uuti au i te
rauru o toku mimiti, e toku kumikumi,
e kua noo iora ma te poitirere. Kua 4
akaputuputuia maira kiaku te aronga
ravarai ko tei rutetetete i te au tuatua
a te Atua o Iseraela, no te ara a te aro-
nga i apai keia ra; noo poitirere ua
iora au e tae ua atura ki *te apai anga i*
te tusia aiai ra.
5 E *i te apai anga* i te tusia aiai ra,
kua tu akera au i taua teiaa noku ra;
kua ngae iora oki toku kakau ra, e toku
moili, kua tuku iora au i oku turi ki
raro, kua oora akera i oku rima ki taku
6 Atua kia Iehova, E kua karanga atura,
E taku Atua e, kua akama au e kua
aringaringa oki, kia nānā ua atu au i
toku mata kia koe, e taku Atua: kua
pani io nei oki ta matou ara ki runga
i *to matou* upoko, e kua tae taua ara
maata na matou nei ki runga i te au
7 rangi. Mei te au rā mairai o to matou
ai metua ra e tae ua akenei ki teianei
rā, kua maata rai ta matou ara; e no
ta matou ara i tukuia'i matou, to ma-
tou au ariki, *e* to matou kau taunga, ki
te rima o te au ariki no te pa enua nei,
ki te koke, ki te tuikaa, e kia noniia, e
8 te mata akama, mei tei teianei rā. E
teianei va'i iti poto ake, kua takinga-
meitaki mai to matou Atua ko Ie-
hova ia matou, i te vaoo ua anga mai
i tetai toenga kia ora, i te oronga anga
mai i tetai mouranga i tona nei ngai
tapu; kua mārama to matou mata i to
matou Atua, e kua oronga mai tetai
manga a'o no matou i to matou tapeka
9 anga nei. E aronga tapekaia oki ma-
tou; kare ra to matou Atua i akaruke
mai ia matou nei i to matou tapeka
anga ra, kua akatupu ra aia i te aroa ia
matou i mua i te au ariki no Peresia,
kia oronga mai i tetai manga a'o no
matou nei, kia akatu i te are o to matou
Atua, e kia meitaki akaou tona au ngai
i pou, e kia oronga mai i te patu no ma-
10 tou i Iuda nei e Ierusalema. E teia-
nei, e to matou Atua, e akapeea atu
oki matou i teianei? kua akaruke oki
11 matou i taau au akauenga, I taau i
akaue mai i to au tavini ra i te au pero-
veta, ka tuatua mai ei ra e, Te enua ta
kotou e aere e noo nei, e enua viivii ïa,
no te viivii o to te pa enua nei, e ta ra-
tou au ravenga rikarika: kua ki rava
oki te reira i ta ratou au ravenga viivii,
mei tetai matamata e tae ua atu ki
12 tetai matamata; E tenana, auraka e
orongaia ta kotou au tamaine ki ta
ratou au tamaroa, auraka oki e rave i
ta ratou au tamaine na ta kotou au ta-
maroa; auraka rava e kimiia te au no
ratou, e te meitaki no ratou, e tuatau
ua atu: kia maroiroi oki kotou, e kia
kai kotou i te meitaki o te enua nei, ka
vaoo ei ei ipukarea no ta kotou au ta-
13 mariki e tuatau ua atu. E teianei tei
iri mai ki runga ia matou i ta matou
nei au ravenga kino, e ta matou nei ara

maata, ko koe oki, e to matou Atua,
kua akaiti koe i *ta matou* utunga, kare
e aite ki ta matou nei ara, e kua oronga
mai oki koe i te ora mei teianei ; E tika 14
ainei oki kia atikau akaou matou i taau
au akauenga, ka akaaiteite ei i te tua-
tua i te aronga *i rave* i teianei au mea
viivii? kare ainei koe e riri mai ia ma-
tou e pou takiri rava matou nei, e kia
kore rava e toe te tangata kia ora? E 15
te Atua o Iseraela, e Iehova e, e tua-
tua-tika taau; te vai nei rai matou,
kua ora, mei tei teianei rā: i na, teia
matou tei mua i to aroaro ma ta matou
au ara *katoa*, no te reira i kore ei ma-
tou nei e mou ki mua ia koe na.

PENE X.

Te tataraara a te au tangata, e te ariu anga ki te meitaki.

EOTI akera te pure a Ezera, e kua 1
aaki aia *i te ara*, ma te aue e ma
te tipapa ua ki raro ki mua i te are o
te Atua, kua akaputuputu maira kiaia no
roto ia Iseraela ra tetai uipānga maata
ua atu, te tane e te vaine, e te tamariki:
e aue maata oki to te tangata. Kua 2
tuatua mairā Sekania te tamaiti a Ie-
hiela, no te au tamariki a Elama, kua
na ko maira kia Ezera, Kua ara matou
i to matou Atua, kua rave i te au vaine
ke no te tangata o te enua nei: e teia-
nei, te vai nei rai te manakoanga no
Iseraela i taua mea nei. E teianei, e 3
papau ana tatou i te koreromotu ki to
tatou Atua, e tuku ke atu i taua au
vaine katoa nei, e ta ratou au tamariki,
taau i tuatua na, e taku pu, e ta te
aronga katoa e rutetetete i te akauenga
a to tatou Atua; e kia akaperaia ïa
mei te tau i te ture ra. Ka tu; e tau 4
oki teianei tuatua ia koe: e na matou
koe e tauturu atu: e akamaroiroi, e rave.
Kua tu akerā Ezera, kua tuku atura 5
te taputou ki tei mamaata i te kau
taunga ra, te ngati Levi, e kia Iseraela
ravarai, e akapera ratou i taua tuatua
ra. Kua taputou iora ratou.
Kua tu mai a Ezera mei mua mai i 6
te are o te Atua ra, e kua aere atura ki
roto i te pia o Iohanana te tamaiti a
Eliasiba: e tae atura ki reira, kare i
kai i te kai, kare i inu i te vai: te aue
ra oki aia i te ara a te aronga i apai
keia ra. Kua akakite aere atura ra- 7
tou i te tuatua ki to Iuda, e Ierusa-
lema, ki te au tamariki katoa no te
tuikaaanga ra, kia akaputuputu mai
ratou ki Ierusalema; E te kore e tae 8
maira e po toru akera, i te tuatua a te
ui mataiapo e te aronga pakari ra, ka
riro tana apinga katoa, e ka akataka keia
aia uaorai i te uipānga o taua aronga
i apai keia ra.
9 Kua putuputu maira to Iuda ravarai
e to Beniamina ki Ierusalema i taua po
toru ra. Tei te iva o te marama, tei te
takau okotai o te *rā* i taua marama ra;
te noo ua ra te au tangata katoa i
roto i te ngai atea o te are o te Atua,
te rutetetete ra i taua mea ra, e te ua
10 maata. Kua tu akera te taunga ra ko
Ezera ki runga, e kua karanga atura
kia ratou, Kua ara kotou, e kua rave i
te au vaine ke, i maata'i te ara a Ise-
11 raela. E tenana, ka aaki *i ta kotou ara*
ki te Atua o to kotou ai metua ra kia
Iehova, e rave oki i tei tau iaia; e aka-
taka ke oki ia kotou orai i te au ta-
ngata o te enua nei, e teianei au vaine
12 ke. Kua tuatua maira taua uipānga
katoa ra, na ko maira, ma te reo maata,
Ko taau rai i tuatua maira, kua tika ia
13 matou kia rave. Te maata nei rai te
tangata, e tuatau ua maata oki teia,
kare matou e tika kia noo ua ki vao,
kare oki teia i te angaanga no te rā
okotai e te rua; e manganui oki matou
14 i rave i taua ara nei. E akataka ana ra
te aronga maata katoa i to matou nei
uipānga, e aere mai oki te aronga katoa
i to matou nei au oire, i rave i te vaine
ke ra, i te taime i akonoia ra, e te aro-
nga pakari katoa no te au oire ravarai,
e to reira au akava, kia ruri keia te
riri maata o to tatou Atua ia tatou nei
i taua ara ra.
15 Ko Ionatana te tamaiti a Asa-
hela anake ra, e ko Iahazia te ta-
maiti a Tikeva, tei rave i taua *anga-
anga* ra: e ko Mesulama, e ko Sa-
betai ngati Levi, te tauturu ia raua.
16 E kua akapera te au tamariki i tuikaaia
ra. Kua akatakaia iora te taunga ra
ko Ezera, e tetai pae i taua aronga ma-
taiapo tutara ra, i te ngutuare o to ratou
ai metua ra, kua akakiteia i te ingoa,
noo iora ratou ki raro i te rā okotai i te
marama okotai ngauru e kimi i taua
17 tuatua ra. E tae akera ki te rā mua i
te marama mua ra, ope rava akera te
au tangata i rave i te vaine ke ra.
18 Kitea iora to roto i te au tamariki a
te kau taunga ra, i tei rave i te vaine ke
ra: to te au tamariki a Iesua, te ta-
maiti a Iozadaka, e tona ai taeake; ko
Maaseia, e ko Eliezera, e ko Iariba, e
19 ko Gedalia. Kua oronga maira ratou
i to ratou rima e tuku ke ratou i ta ra-
tou au vaine: e no te mea kua ara, *kua
apai ratou* i tetai rama no roto i te
20 anana no ta ratou ara. E to te au
tamariki a Imera ra; ko Hanani, e ko

Zebadaia. E to te au tamariki a Ha- 21
rima ra; ko Maaseia, e ko Elia, e ko
Semaia, e ko Iehiela, e ko Uzia. E to 22
te au tamariki a Pasahura; ko Elioe-
nai, ko Maaseia, ko Isemaela, ko Ne-
taneela, ko Iozabada, e ko Elasa. To 23
te ngati Levi katoa; ko Iozabada, e ko
Simei, e ko Kelaia, koia oki ko Kelita,
ko Petaia, ko Iuda, e ko Eliezera. E 24
to te aronga imene katoa; ko Eliasiba:
e to te au tiaki ngutupa; ko Saluma, e
ko Telema, e ko Uri. E to Iseraela 25
katoa ra: to te au tamariki a Parosa;
ko Ramia, e ko Iezia, e ko Malekia, e ko
Miamina, e ko Eleazara, e ko Malekia,
e ko Benaia. E to te au tamariki a 26
Elama; ko Matania, ko Zekaria, e ko
Iehiela, e ko Abadi, e ko Ieremota, e
ko Elia. E to te au tamariki a Zatu; 27
ko Elioenai, ko Eliasiba, ko Matania, e
ko Ieremota, e ko Zabadi, e ko Aziza.
E to te au tamariki a Bebai; ko Ieho- 28
hanana, ko Hanania, ko Zabai, ko
Atalai. E to te au tamariki a Bani; 29
ko Mesulama, ko Maluka, e ko Adaia,
ko Iasuba, e ko Seala, e ko Ramota. E 30
to te au tamariki a Pahata-moabi; ko
Adana, e ko Kelala, ko Benaia, ko Maa-
seia, ko Matania, ko Bezaleela, e ko Bi-
31 nui, e ko Manase. E to te au tamariki
a Harima; ko Eliezera, ko Isiia, ko
32 Malakia, ko Semaia, ko Simeona, Ko Be-
33 niamina, ko Maluka, ko Samaria. To
te au tamariki a Hasuma; ko Matenai,
ko Matata, ko Zabada, ko Elipheleta,
34 ko Ieremai, ko Manase, ko Simei. To
te au tamariki a Bani; ko Maadai, ko
35 Amerama, e ko Uela, Ko Benaia, ko
36 Bedeia, ko Kelu, Ko Vania, ko Mere-
37 mota, ko Eliasiba, Ko Matania, ko
38 Matenai, e ko Iaasau, E ko Bani, e ko
39 Binui, ko Simei, E ko Selemaia, e ko
40 Natana, e ko Adaia, Ko Makenadebai,
41 ko Sasai, ko Sarai, Ko Azareela, e ko
42 Selemia, ko Semaria, Ko Saluma, ko
43 Amaria, ko Iosepha. To te au tamariki
a Nebo; ko Ieiela, ko Matitia, ko Za-
bada, ko Zebina, ko Iadau, e ko Ioela,
44 ko Benaia. E vaine ke anake ta teia-
nei aronga: e tetai pae o ratou, kua
anau ta ratou tamariki i taua au
vaine ra.

NEHEMIA.

PENE I.

Kite akerā Nehemia i te tu o Ierusalema, kua neseteia iora, e kua pure.

TE tuatua a Nehemia te tamaiti a 1
Hakalia ra.
Tae akera ki te marama ra ia Kisi-
leu, i te mataiti okotai takau ra, iaku i
Susana i te are ariki ra, Kua aere 2
mairā Hanani, tetai taeake oku ra, koia
e ko etai tangata no Iuda; kua ui
atura au kia ratou i te au ngati Iuda i
ora ra, ko tei toe i te tuikaa ra, e ia
Ierusalema katoa oki. E kua tuatua 3
maira ratou kiaku, Te toenga, ko tei
toe i te aronga i tuikaa, *i noo ei* i te
enua ra, e tumatetenga maata to ratou,
e te akakino angaia: te vai ngaangaa
ua nei oki te patu o Ierusalema, e te au
ngutupa kua ka i te ai.
E kite akera au i te reira tuatua, 4
kua noo au ki raro ma te aue, e kua
mii ua au i etai puke rā, e kua neseteia
au, e kua pure ki mua i te aroaro o te
5 Atua o te rangi, E kua karanga atura
au, Te pure atu nei au ia koe, e te
Atua no te rangi, e Iehova, e te Atua
maata e te matakuia, ko tei akono i te
koreromotu e te aroa i te aronga i
inangaro iaia, e kua mako i tana au
6 akauenga: E akarongo mai to taringa
i teianei, e akapuera mai oki o mata,
kia rongo koe i te pure a to tavini,
taku e pure ua atu ki mua ia koe i
teianei, i te po e te ao, i te au tamariki
a Iseraela, i to au tavini; e te aaki nei
au i te au ara a te tamariki a Iseraela,
ta matou i rave ia koe nei: ko au e te
ngutuare katoa o toku metua, kua ara
7 katoa ïa. E takinga-kino to matou ia
koe, kare rai i akono i te au akauenga,
e te au akonoanga, e te au tuatua-tau
ra, taau i akaue mai ki to tavini ra kia
8 Mose. Te pure atu nei au kia koe, e
akamaara i te tuatua taau i akaue i to
tavini ra kia Mose, ka na ko ei ra e, I
rave kotou i te kino, e akapueurikiriki

ke atu au ia kotou ki te pa enua: Kia 9
ariu maira ra kotou kiaku ra, e kia
akono mai i taku nei au akauenga, e
kua rave i te reira; akangaoro ua
kotou e tae ua atu ki te openga rava o
te rangi ra, ka akaputuputuia mairai
ratou e au mei reira mai, e ka apai
mairai au ia ratou ki te ngai i ikiia e
au ei vairanga no toku nei ingoa. E 10
teianei, ko toou teianei au tavini, e
toou ïa au tangata, i akaoraia e koe i
toou ra mana maata, e toou rima ma-
rōrō. Te pure nei au kia koe, e te 11
Atu, kia akarongo mai to taringa i te
pure a to tavini nei, e te pure a to au
tavini ra, i tei anoano i te mataku i
toou ra ingoa: e te pati atu nei au ia
koe, e akamanuia mai i ta to tavini i
teianei rā, kia aroaia mai aia e teianei
tangata. E apai kapu oki au na te
ariki.

PENE II.

Te tuatua i te rauka anga ia Nehemia, e kua aere mai ki Ierusalema: kia ako aia, kua rave ratou i te patu, vaoo te enemi kia riri ua mai.

E TAE akera ki te marama ra ia 1
Nisana, i te mataiti tai takau o te
ariki ra o Aretekasaseta, *te vai ra* te
wina ki mua i tona aroaro: kua rave
iora au i taua wina ra, e kua tuku
atura ki te ariki ra. Kare rai *toku
mata* i kinokino ana i mua i tona aro-
aro. Kua tuatua maira te ariki kiaku, 2
Eaa te mea i kinokino ei to mata na,
kare oki koe i maki? e aue ngakau
tena. Mataku rava akera au i reira;
E kua karanga atura ki te ariki, Kia 3
ora te ariki e tuatau ua atu: eaa te
mea e kore ei e kinokino toku mata, te
vai tanea ua ra te oire, te ngai menema
o toku ai metua, e kua ka te au ngu-
tupa i te ai? Kua tuatua maira te 4
ariki kiaku i reira, Eaa taau e pati
mai? Pure atura au i te Atua no te
rangi. E kua karanga atura au ki te 5
ariki, Kia tika i te ariki, e te aroa
maira koe i to tavini nei, e tono koe
iaku ki Iudea, ki te oire o te au me-
nema o toku ai metua ra, kia patu au i
te reira. Kua tuatua maira te ariki 6
kiaku, (te noo katoa ra te ariki vaine i
vaitata,) Mei te aa ra te roa o taua tere
noou ra? e aea koe e oki mai ei? Kua
akakite atura au i *toku* roa, e kua tika
i te ariki i te tono iaku ra. Kua ka- 7
ranga atura oki au ki te ariki, Kia tika
ia koe, e te ariki, ei leta te o mai
kiaku nei na te au kavana i tera pae
vai, kia tuku ratou iaku kia aere ua
8 ana e tae ua atu au ki Iudea ra; E
tetai leta na Asapha i te tiaki i te ngai
vaorakau a te ariki ra, kia oronga mai
aia i te rakau, ei rakau no te au ngu-
tupa o te iero no te are, e no te patu o
te oire, e no te are taku e tomo ki roto
ra. Kua akatika maira te ariki i taku
ra, no te rima takinga-meitaki o toku
Atua i runga iaku ra.
9 E tae atura au ki te au kavana i
tera pae vai, e kua tuku atura au i te
au leta a te ariki ra. I tono ana te ariki
i te aronga kapena o te nuku, e te au
10 tangata akaoro ipo ei kave iaku. Kite
akerā Sanabalata te Horoni, e Tobia
tavini ngati Amona e, tera maira tetai
tangata i aere mai e kimi i te meitaki
o te tamariki a Iseraela, ongoongo rava
akera raua i te reira.
11 Tae atura au ki Ierusalema, e po
12 toru akera au i reira. Kua tu akera
au ki runga i te po, ko au, e ko e toko-
tai tangata katoa; kare rai oki au i
akakite ua atu i tetai tangata i ta toku
Atua i tuku mai ki roto i toku ngakau
kia rave i Ierusalema: e kare oki o
reira e puaka mari ra ko te puaka i
13 nooia e au ra. Aere atura au ki vao
i te po, na te ngutupa o te o ra, na mua
atu rai i te ruavai tanina ra, e tae ua
atura ki te ngutupa repo ra, atoro
akera au i te au patu ngaa ra i Ierusa-
lema, e te au ngutupa i pou i te ai ra.
14 Aere ua atura au e tae ua atura ki te
ngutupa o te punavai ra, e te vaīa te
ariki ra: kare ra e ara e o atu ei te
15 puaka i raroo iaku ra kia aere. Kua
aere iora au i taua po ra na te pae kau-
vai, e kua akara iora i te patu, e kua
oki maira au, e kua tomo na te ngu-
16 tupa o te o ra, e kua oki atura. Kare
oki te au kavana i kite i taku i aere ra,
e taku i rave; kare rai oki au i akakite
ki te ngati Iuda, e te kau taunga, e te
aronga mana, e te au kavana, e te aro-
nga e toe e akamaroiroi i te angaanga.
17 Kua karanga atura au kia ratou,
Te kite ra kotou i to tatou tumate-
tenga, e te vai tanea ua ra Ierusalema,
e kua ka te au ngutupa i te ai; ka aere
tatou e tuki i te patu o Ierusalema, kia
18 kore tatou e akakino akaouia. Kua
akakite atura au i te rima takinga-
meitaki o taku Atua i runga iaku; e
te tuatua oki ta te ariki i tuatua mai
kiaku ra. Kua tuatua maira ratou, E
tu tatou ki runga e patu. Kua akama-
roiroi iora ratou i to ratou rima no
taua *angaanga* meitaki ra.
19 Kite akerā Sanabalata te Horoni, e
Tobia tavini ngati Amona, e ko Ge-
sema te Arabia ra, kua taitoito maira

ratou i a matou, e kua akavaavaa mai ia
matou, e kua na ko maira, Eaa tena
mea ta kotou i rave na? e kaitamaki
ainei kotou i te ariki? Kua karanga 20
atura au kia ratou, na ko atura kia
ratou, Na te Atua o te rangi e aka-
manuia i ta matou nei; e teianei, ka
tu matou ko tona au tavini e patu:
kare rai a kotou tuanga, kare a kotou
puapinga, kare oki e manakoanga, i
Ierusalema nei.

PENE III.

Te au ingoa o te aronga i tuki i te patu ra.

KUA tu akera te taunga maata ra 1
ko Eliasiba ki runga, e tona ra
ai taeake taunga, e kua patu iora i te
ngutupa mamoe ra; kua akatapu iora
ratou, e kua akatu i to reira au pa;
mei te punanga maira o Mea e tae ua
atura ki te punanga o Hananeela, ko ta
ratou ïa i akatapu ra. E vaitatao iaia 2
ra, kua patu iora te au tangata o
Ieriko. E vaitatao ia ratou ra, kua
patu iorā Zakura te tamaiti a Imeri ra.
Kareka te ngutupa ika ra, na te au 3
tamariki ïa a Hasenaa i patu, na ratou
katoa i akamou i to reira nga tea, e
kua akatu i to reira nga pa, to reira
nga loka, e to reira nga tea ra. E 4
vaitatao ia ratou ra, kua patu iorā Mere-
mota, te tamaiti a Uria, te tamaiti a
Kozā. E vaitatao ia ratou ra, kua
patu iorā Mesulama, te tamaiti a Bere-
kia, te tamaiti a Mesezabeela. E vaita-
tao ia ratou ra, kua patu iorā Zadoka te
tamaiti a Baana. E vaitatao ia ratou ra, 5
kua patu iora to Tekoa ra; kare ra to
ratou aronga mamaata i tuku ana i to
ratou kaki ki te angaanga a to ra-
tou Atu.
E te ngutupa taito ra, na Iehoiada 6
te tamaiti a Pasea, e ko Mesulama te
tamaiti a Besodeia, i patu; na ratou i
akamou i to reira nga tea, e kua akatu
i to reira nga pa, e to reira nga loka, e
to reira nga tea ra. E vaitatao ia ratou 7
ra, kua patu iorā Melatia te Gibeona, e
ko Iadona te Meronota, te au tangata no
Gibeona, e no Mizepa, e tae ua atu ki
te terono o te kavana i teianei pae vai.
E vaitatao iaia, kua patu iorā Uziela, 8
te tamaiti a Haraia, e tupaki auro. E
vaitatao iaia, kua patu iorā Hanania
te tamaiti a tetai taunga akaputu vaira-
kau; kua vaooia oki Ierusalema e tae ua
atura ki te patu pararauare ra. E vai- 9
tatao ia ratou ra, kua patu iorā Rephaia,
te tamaiti a Hura, te kavana no tetai
pae Ierusalema. E vaitatao ia ratou ra, 10
kua patu iorā Iedaia, te tamaiti a Ha-
rumapha, i vaitata i tona uaorai are.
E vaitatao iaia, kua patu iorā Hatusa
11 te tamaiti a Hasabenia. Ko Malekia,
te tamaiti a Harema, e ko Hasuba, te
tamaiti a Pahata-moabi, ko tei patu i
te ngai toe, e te punanga o te au umu
12 ra. E vaitatao iaia, kua patu iorā Sa-
luma te tamaiti a Halohesa, te kavana
o tetai pae Ierusalema, koia ma tana
au tamaine.
13 Te ngutupa o te o ra, na Hanuna ïa i
patu, e te au tangata no Zanoa; na
ratou i patu, e kua akatu i to reira
nga pa, to reira nga loka, e to reira nga
tea; e te patu oki okotai tausani i te
kubiti e tae atura ki te ngutupa repo
14 ra. Kareka te ngutupa repo ra, na
Malakia ïa i patu, te tamaiti na Re-
kaba, te kavana no tetai pae i Bete-
hakerema; nana i patu, e kua akatu i
to reira nga pa, to reira nga loka, e to
15 reira nga tea oki. Kareka te ngutupa
o te punavai ra, na Saluna te tamaiti a
Kole-hoze ïa i patu, te kavana o tetai
pae i Mizepa; nana i patu, e kua ta-
poki, e kua akatu i to reira nga pa, to
reira nga loka, e to reira nga tea, e te
patu i te vai ra ko Siloa, i te pae
kainga o te ariki ra, e te arataa e eke
ei ki raro mei te oire mai o Davida.
16 E muri ake iaia, kua patu iorā Nehe-
mia te tamaiti a Azabuka, te kavana o
tetai pae i Bete-zura, mei te *ngai* i
anga tika ki te au menema o Davida, e
tae ua atu ki te vai i angaia ra, e i te are
17 o te aronga toa ra. E muri ake iaia,
kua patu iora te ngati Levi, ko Re-
huma te tamaiti a Bani. E vaitatao
iaia, kua patu iorā Hasabia, te kavana o
18 tetai pae i Keila, i tona ra ngai. E
muri ake iaia, kua patu iora tona
taeake ko Bavai, te tamaiti a Hena-
dada, te kavana o tetai pae i Keila.
19 E vaitatao iaia, kua patu iorā Ezere te
tamaiti a Iesua, te kavana i Mizepa, i
tetai ngai i anga katoa i te kakenga ki
runga i te vairanga taoonga tamaki i te
20 poo ra. E muri ake iaia, kua patu
maroiroi iorā Baruka, te tamaiti a Za-
bai, i te pae i toe, mei taua poo maira,
e tae ua atu ki te ngutupa o te are o
21 Eliasiba taunga maata ra. E muri ake
iaia, kua patu iorā Meremota te tamaiti
a Uria, te tamaiti a Koza, i tetai ngai,
mei te pa o te are o Eliasiba, e tae ua
atura ki te openga mai o taua are o
22 Eliasiba ra. E muri ake iaia, kua patu
iora te kau taunga, te au tangata no te
23 ngai mataataa ra. E muri ake iaia,
kua patu iorā Beniamina raua ko Ha-
suba, i vaitata i to raua are. E muri

ake iaia, kua patu iorā Azaria te tamaiti a Maaseia, te tamaiti a Anania, i
tona pae are. E muri ake iaia, kua 24
patu iorā Binui te tamaiti a Henadada
i tetai ngai, mei te are o Azaria ki te
ngai i mingi maira, e tae ua atura ki te
poo ra. Ko Palala, te tamaiti a Uzai, 25
i anga katoa i te poo e te punanga i
piko tika mai ki vao i te arè teitei o te
ariki, i vaitata ki te paepae o te are
tapekānga ra. E muri ake iaia, ko
Pedaia te tamaiti a Parosa. E te au 26
Netini tei noo i Ophela, *kua patu iora*
i te ngai i anga tika ki te ngutupa yai i
te pae i te itinga o te rā ra, e te punanga i akaārō ua mai ki vao. E 27
muri ake ia ratou ra, kua patu iora to
Tekoa ra i tetai ngai, tei anga tika ki
te punanga maata i akaārō ua mai ki
vao, e tae ua atura ki te patu ki
Ophela. Kua patu iora te kau taunga 28
mei te ngutupa ipo ra i runga maira,
te tangata katoa i vaitata i tona are.
E muri ake ia ratou ra, kua patu iorā 29
Zadoka te tamaiti a Imera, i tei anga
tika ki tona are. E muri ake iaia, kua
patu iorā Semaia, te tamaiti a Sekania,
i te tiaki i te ngutupa i te pae i te
itinga o te rā ra. E muri ake iaia, kua 30
patu iorā Hanani, te tamaiti a Selemia,
e ko Hanuna, te toko ono o te au tamariki a Zalapha, i tetai ngai. E muri
ake ia ratou ra, kua patu iorā Mesulama
te tamaiti a Berekia, i tei anga tika
ki tona pia. E muri ake iaia, kua patu 31
iorā Malekia, te tamaiti a tetai tupaki
auro ra, e tae ua atu ki te ngai o te au
Netini, e to te aronga oko ra, e anga
tika akera ki te ngutupa ra ko Miphekada, e te kakenga ki runga i te poo
ra. E taua kakenga ki runga i te poo 32
ra, e te ngutupa mamoe ra i rotopu
iora, na te aronga tupaki auro e te aronga oko ra i patu.

PENE IV.

Te aviri ra te au enemi, te pure rā Nehemia ma te tapapa.

KITE akerā Sanabalata e, te tuki 1
ra matou i te patu, makitakita
akera aia, e riri rava akera, e kua
aviri maira i te ngati Iuda. Kua ka- 2
ranga atura aia ki mua i tona au taeake,
e te nuku katoa i Samaria, na ko atura,
Te aa ua ra tera ra au ngati Iuda ririiti ra? ka vaooia ainei ratou? ka
apai ainei ratou i te tusia? ka oti ainei
ia ratou i te rā okotai? ka rave akaou
ainei ratou i te au toka i ka i te ai no
roto i te patu ngaangaa ra? *Te tu ua* 3
ra te ngati Amona ra ko Tobia i vaitata
iaia, e kua tuatua akera aia, Kia kake
ua tetai suoli i tera ra patu toka, ta ratou i tuki akera, ka ngaoro ïa ki raro.
4 E akarongo mai, e to matou Atua; kua
akavaavaaia mai oki matou: e akaoki i
te akakino na ratou i runga i to ratou
uaorai mimiti, e tuku atu koe ia ratou
5 kia pou i te enua e tuikaa'i: Auraka
kia tapokiia to ratou kino, auraka kia
taparaparaia ta ratou ara i mua ia koe:
kua akakoko oki ratou kia riri i
6 mua i te aronga tuki patu nei. Kua
tuki ra matou i taua patu ra, te patu
katoa ra kua topiriia mai ïa tetai pae
ra: kua tae oki te ngakau o te tangata
ki taua angaanga ra.
7 Kite akerā Sanabalata, e Tobia, e to
Arabia, e te ngati Amona, e te Asadoda e, kua tukiia te patu i Ierusalema,
e kua vaitata te au ngai i ngaangaa i te
8 popaniia ra, riri rava akera ratou; Kua
kotikoti kupenga akera ratou ravarai, e
aere mai e tamaki ia Ierusalema, e kia
riro taua *angaanga* ra ei mea kino.
9 Kua pure iora ra matou i to matou
Atua, kua akataka i te aronga e tapapa
ia ratou i te po e te ao, *i te mataku* ia
10 ratou. Kua tuatua maira Iuda, Kua
atiau te maroiroi o te aronga apai i te
apainga, e te maata nei te teita; kare
teianei patu e oti ia tatou kia tuki ra.
11 E te tuatua ra oki te au enemi, Kare
ratou e kite, kare oki e akara mai, e tae
ua atu ei tatou ki rotopu tikai ia ratou,
ka ta ai ia ratou, e akakore i taua
12 angaanga ra. Kua aere maira te au
ngati Iuda i noo i vaitata ia ratou, e kua
tuatua maira kia matou, kua ngauru
oki te tuatua anga, Mei te au ngai
katoa *ta kotou e noo* ra ka oki mai ei ia
13 matou nei. Kua akanoo iora au i te
au tangata, i te au ngai i raro i muri
mai i te patu, i te au ngai i runga ake,
kua akanoo oki au *ia ratou*, i *to
ratou* au kopu-tangata, ma to ratou
au koke, to ratou au korare, e to ratou
14 au ana. Kua akara atura au, e kua tu
ki runga, e kua karanga atura ki te
aronga mamaata, e te au kavana, e te
toenga o te au tangata, Auraka kotou e
mataku ia ratou: e akamaara i te Atu,
i te maata e te matakuia ra, ka tamaki
ei kotou *kia ora* to kotou au taeake, ta
kotou au tamaroa, e ta kotou au tamaine, ta kotou au vaine, e to kotou
au are.
15 Kite akera to matou au enemi e
kua kitea e matou, e kua riro ta ratou
tuatua ei mea puapinga kore i te Atua,
kua oki anake atura matou ki te patu,
ko te tangata ko tana angaanga e pini
16 ua ake. Mei te reira rā mairai, tetai

pae tavini oku ra i te ravo anga i te
angaanga, e tetai pae tei mou ua i te
au korare, te au paruru, e te au ana, e
te au tapoki-umauma; e te au kavana
tei muri mai ïa i te ngutuare ra o Iuda.
Te aronga i tuki i runga i te patu ra, e 17
te aronga i apai i te apainga, *e* te aro-
nga i akauta i rungao, kua rave rima
okotai ua i te angaanga, e tetai *rima*
tei rave i te taoonga tamaki. Te aro- 18
nga tuki patu ra, kua riia tana koke ki
tona taukupu ra, ka tuki ei i te patu ra.
E ko tei akatangi i te pu ra tei vaitatao
ïa iaku. Kua karanga atura au ki te 19
aronga mamaata, e te au kavana, e te
toenga o te au tangata, E angaanga
maata, e te tuputupua, e kua taka
ke tatou i runga i te patu nei, tei te
mamao ke rai tetai e tetai. I te ngai 20
ra ka kite ei kotou i te tangi o te pu
ra, e oro mai kotou i reira kia matou
nei: na to tatou Atua e tamaki i ta
tatou tamaki.
Kua tauta iora matou i taua anga- 21
anga ra: e na tetai pae i mou i te au
korare, mei te popongi mai e kia kitea
mai te au etu ra. Kua karanga atura 22
au ki te au tangata i reira, E moe te
tangata katoa e tona tavini i roto i
Ierusalema nei, ei tiaki ia tatou nei
i te po, e kia ao ka rave ei i te anga-
anga. Kare akerai au, e taku au tae- 23
ake, e te au tavini noku, e te au vaeau
i aru mai iaku ra, kare akerai matou i
kiriti i to matou kakau, *aere iora* te
tangata katoa ma tana taoonga *i te*
tiki vai.

PENE V.

Te taitaia ra te ngati Iuda i te mea kua riro ei kaiou: i te ako a Nehemia kua akakoreia taua ou ra.

EAUE maata to te au tangata, e ta 1
ratou au vaine, i to ratou ai tae-
ake i te ngati Iuda. Kua tuatua maira 2
oki tetai pae, E manganui matou, e ta
matou tamariki tamaroa ma te ta-
maine: e kua rave iora matou i te
sitona kia kai matou e kia ora. Kua 3
tuatua maira oki tetai pae, Kua riro
to matou nei au kainga tei te ou, te au
kainga vine, e te au are, kia oko
matou i te sitona, no te onge nei. E 4
kua tuatua maira oki tetai pae, Kua
pati matou i te moni i to matou au
kainga e te au kainga vine, ei taūnga
na te ariki. E i na, okotai oki o ma- 5
tou arite e to matou au taeake, ta
matou au tamariki ma ta ratou katoa
ra au tamariki: e i na, teia matou ka
akariro i ta matou au tamaroa e te au
tamaine ei aronga ao, e kua riro tikai
oki ta matou au tamaine ei aronga ao *i*
teianei rai: kare oki e tika ia matou
kia oko akaou; kua riro oki to matou
au kainga e te au kainga vine, tei ia
etai ke.
6 Kite akera au i to ratou aue, e taua
7 au tuatua ra, riri rava akera au. Kua
akaeatu iora toku ngakau i te ra-
venga, e kua akamura atura au i te
aronga mamaata, e te au kavana, e kua
karanga atura au kia ratou, Te umu-
umu na kotou i te oko, kotou katoa i
to kotou ai taeake. Kua akono iora au
8 i tetai uipānga maata ia ratou. Kua
karanga atura au kia ratou, Kua oko
akaouia e matou, i tei tau katoa ia ma-
tou, to tatou au taeake ngati Iuda, tei
okoia atu ki te au etene; e ka oko
ainei oki kotou i to kotou ai taeake? e
ei roto ia tatou uaorai nei ainei ratou
oko ei? Kua muteki ua iora ratou,
9 kare i ki mai. Kua karanga atura oki
au, Kare te mea meitaki ta kotou e
rave na; kare ainei e tika ia kotou kia
aere ma te mataku i to tatou Atua, no
te akakino anga o te au etene, to tatou
10 au enemi? Ko au katoa oki, *e* toku
ra au taeake, e toku au tavini, e tika
katoa ïa kia umuumu atu i te moni, e
te sitona, ia ratou: e akaruke tatou i
taua peu oko ra, taku ïa tuatua kia
11 kotou. E akaoki ana kia ratou, i teia-
nei rai rā, i to ratou au kainga, to ratou
au kainga vine, to ratou au kainga
olive, e to ratou au are, e okotai anere
o te tuanga o te moni, e te sitona, *e* te
wina, e te inu, ta kotou i umuumu ia
ratou ra, ko taku ïa tuatua kia kotou.
12 Kua tuatua maira ratou, E akaoki
matou, kare atu matou e umuumu i ta
ratou; ka pera matou i taau i tuatua
mai na. Kua karanga atura au ki te
kau taunga, e kua tuku atu au i te
taputou kia ratou e, e akono ratou i
13 taua tuatua ra. Kua ruru au i taku
pareu, e kua karanga atura au, Kia
pera mai te Atua i te ruru i te tangata
ravarai i tona ngutuare, e tana anga-
anga, tei kore i akono i taua tuatua nei,
kia akaperaia aia i te ruru, e kia
riringiia ki vao. Kua tuatua maira
taua uipānga katoa, Amene; e kua
akameitaki ia Iehova. E kua akono
atura te tangata i taua tuatua ra.
14 E mei te tuatau mairai i akonoia i
au nei ei kavana no ratou i te enua ra i
Iuda, mei te mataiti tai takau maira, e
tae ua akera ki te mataiti tai takau e
okotai ngauru ma rua *i te au* i te ariki
ra ia Aretekasaseta, okotai ngauru ma
rua i te mataiti, kare au e taku au tae-

ake katoa i kai i te kai a te kavana.
Kareka te au kavana i muatangana ra, 15
kua teiaaia ïa te tangata ia ratou, e kua
rave ïa i ta ratou, i te areto, e te wina, e
rua takau sekela ario *i te rā okotai;* e
kua akaapoapo katoa te au tavini no ra-
tou ki runga i te au tangata: kare ra au
i akapera, no te mea te mataku ra au i
te Atua. E kua rave tamou oki au i 16
teianei patu, kare oki matou i oko i te
kainga: i putuputu mai oki toku ra au
tavini katoa ki te ngai angaanga. Oko- 17
tai oki anere e rima ngauru ngati Iuda
e te aronga kavana i taku ra kaingakai,
te taka atura tei aere mai kia matou no
te au etene i vaitata maira. Okotai 18
oki bovi, *e* te mamoe meitaki e ono, i
akonoia *naku* no te rā okotai; e te moa
katoa oki i te rave katoa anga naku, e
kua po ngauru katoa ra, e wina ïa e
manganui te tu: e kare au i umuumu
atu i ta te kavana ra kai, no te mea e
teiaa maata tei runga i taua au tangata
nei. E akamaara mai iaku, e taku 19
Atua e, kia meitaki au, mei taku oki i
rave i teianei au tangata.

PENE VI.

Te ravenga a te au enemi ei akataitaia ia ratou: e pakari maata to Nehemia, e te mataku kore.

KITE akerā Sanabalata, e ko To- 1
bia, e te Arabia ra ko Gesema, e
tetai pae enemi katoa ra e, kua tukiia
e au te patu ra, e kare e ngai ngaangaa
ì toe; (kare ra i akatuia e au te au pa i
te tomoanga i reira;) Kua tono mairā 2
Sanabalata raua ko Gesema i te karere
kiaku, na ko maira, E aere mai ki tetai
o te au vila i te ngai mataataa i Ono ra,
ei reira tatou aravei ei. Te manako
takinga-kino ra raua iaku. Kua tono 3
atura au i nga karere kia raua, karanga
atura, E angaanga maata taku e rave
nei, kare e tika iaku kia aere ki raro
na: eaa e tika'i iaku kia akaruke i te
angaanga kia mutu, ka aere atu ei ki
ko na kia kotou na? E ka a akera 4
karere anga mai kiaku nei mei te reira
rai te tu, e kua pera rai oki taku tua-
tua anga atu kia raua ra.

Kua tono mairā Sanabalata i tona 5
tavini kiaku i reira, okotai rai ïa tu, ko
te tu rima ïa, ma te leta i tataraia i te
rima. *Teia* tei tataia i roto i taua *leta* 6
ra: Kua tuatua aereia i te pa enua nei,
e ko Gasemu tei tuatua mai, e kai-
tamaki toou manako e to te au ngati
Iuda: i tuki ei koe i tenana patu, kia
riro koe ei ariki no ratou, i tei tau i
taua au tuatua nei. E kua akatakaia 7
e koe te au peroveta kia tuatua aereia
koe i Ierusalema, e kia tuatua ra e, E
ariki tei Iuda nei: e teianei, ka riro
taua rongo nei i te tuatuaia ki o te ariki
ra. E tenana e aere mai, e akaaiteite
8 ana tatou i te tuatua. Kua tono atura
au i te karere kiaia, na ko atura, Kare
rava ïa au mea i raveia i taau i tuatua
maira, na toou uaorai ngakau tena i
9 kimi. E tuatua akamataku oki ta ra-
tou katoa ia matou, na ko akera, E
akaparuparuia to ratou rima kia kore e
oti *ta ratou* angaanga. E teianei, e
akaketaketa mai, *e te Atua*, i oku nei
rima.

10 Kua aere iora au i reira ki te are o
Semaia te tamaiti a Delaia, te tamaiti a
Mehetabeela, ko tei popaniia i roto ra;
e kua tuatua maira aia, Taki aere taua
i roto i te are o te Atua i roto i te nao
ra, ka topiri ei taua i te au pa o te nao:
ka aere mai oki ratou e ta ia koe; ei te
11 po ratou e aere mai ei e ta ia koe. Kua
karanga atura au, E tika aina ïa ta-
ngata mei iaku nei kia oro? koai ïa
tangata mei iaku nei e oro ki roto i te
nao kia ora? kare au e tomo ki roto.
12 E i na, kite atura au e, kare aia tei
tonokia mai e te Atua; kua ouia ra aia
e Tobia raua ko Sanabalata, i totou
13 mai ei aia i taua tuatua iaku ra. I
ouia ra aia kia mataku au, e kia pera
au, e kia araia, kia rauka ta ratou
tapepe anga mai *iaku*, *e* kia akakinoia
14 au e ratou. E akamaara mai koe, e
taku Atua, ia Tobia raua ko Sanaba-
lata, i ta raua nei au angaanga, e te
peroveta vaine katoa ia Noadia, e tetai
aronga peroveta i anoano i te akama-
taku mai iaku.

15 E tae akera ki te tai takau ma rima
o te *rā i te marama* ra ia Elula, oti
rava akera taua patu ra, e rima ngauru
16 e rua ara i te rā *i oti ei.* E kite akera
to matou au enemi katoa, e kia akara
mai oki te au etene e pini ua ake ia
matou, kua taitaia rava iora ratou i to
ratou uaorai mata: te kite ra oki ratou
e, e mea raveia mai taua angaanga nei e
to matou Atua.

17 E manganui oki ta te aronga ma-
maata i Iuda leta i akau kia Tobia i
taua au rā ra, e ta Tobia oki i tae mai
18 kia ratou. E manganui oki to Iuda i
taputou atu kiaia, no te mea e unonga
aia no Sekania te tamaiti a Ara; e tana
ra tamaiti ko Iohanana, kua rave aia i
te tamaine a Mesulama te tamaiti a
19 Berekia ra *ei vaine nana.* Kua aka-
kite mai oki ratou ki mua iaku i tana
au tuatua meitaki, e taku ra au tuatua
kua apaiia e ratou kiaia. *E* kua akau

mai a Tobia i te au leta ei akamataku
mai iaku.

PENE VII.

Te tiaki ia Ierusalema i tukuia kia Hanani raua ko Hanania. Te aronga i oki mei Babulonia mai.

EOTI akera te patu i te tukiia, e 1
kua mou te au pa iaku, e kua
akonoia te aronga tiaki ngutupa, e te
aronga imene, e te au ngati Levi, Kua 2
tuku atura au i taku taeake ia Hanani,
e ia Hanania i te tiaki i te are o te
ariki ra, i te akamaroiroi ia Ierusalema,
e tangata pikikaa kore oki aia, e te
maata ra tona mataku i te Atua i te
tangata e manganui. Kua karanga 3
atura au kia raua, Auraka kia eeu
vaveia te au pa i Ierusalema nei, e kia
veravera te rā; e te tu ua ra ratou i
vaitata ka topiri ei i te au pa, ka momono
ei i te tea: ka tuku ei i te au
tiaki i to Ierusalema nei, ko te tangata
ko tana tiaki anga, e te tangata katoa
ei tona uaorai pae are *tiaki ei*. Te 4
maata ra oki taua oire e te pararauare,
e iti ra te tangata i roto, e kare te au
are i akatuia.

Kua tuku maira taku Atua *i te ma-* 5
nako ki roto i toku ngakau, e akaputuputu
mai i te aronga mamaata, e te au
kavana, e te au tangata, kia tatauia i
to ratou anauanga. E kua kitea iora
e au tetai tuatua anauanga no te aronga
i aere mai i muatangana ra, e kua
tataia oki ki roto.

Teia te au tamariki no taua enua ra, 6
tei aere mai mei roto mai i te tuikaa,
no te aronga i apai keia ra, ta Nebukaneza
ta te ariki o Babulonia i
apai ke, e kua aere akaou maira ki Ierusalema
e Iudea, te tangata katoa ki
tona oire; Ko tei aere katoa mai ratou 7
ko Zerubabela, ko Iesua, ko Nehemia,
ko Azaria, ko Raamia, ko Nahamani,
ko Moredekai, ko Bilisana, ko
Mizepereta, ko Bigivai, ko Nehuma,
ko Baana: Ko te tatau anga ïa o te
tangata no Iseraela: Te au tamariki a 8
Parosa, e rua ïa tausani, okotai anere,
e itu ngauru ma rua. Te au tamariki 9
a Sephatia, e toru ïa anere, e itu
ngauru ma rua. Te au tamariki a 10
Ara, e ono ïa anere, e rima ngauru ma
rua. Te au tamariki a Pahata-moabi, 11
no te au tamariki a Iesua e Ioaba, e
rua ïa tausani, e varu anere, okotai
ngauru ma varu. Te au tamariki a 12
Elama ra, okotai ïa tausani, e rua
anere, e rima ngauru ma a. Te au ta- 13
mariki a Zatu ra, e varu ïa anere, e a
14 ngauru ma rima. Te au tamariki a
Zakai ra, e itu ïa anere e ono ngauru.
15 Te au tamariki a Binui ra, e ono ïa
16 anere, e a ngauru ma varu. Te au tamariki
a Bebai ra, e ono ïa anere, e rua
17 ngauru ma varu. Te au tamariki a
Azagada ra, e rua ïa tausani, e toru
18 anere, e rua ngauru ma rua. Te au
tamariki a Adonikama ra, e ono ïa
19 anere, e ono ngauru ma itu. Ta au
tamariki a Bigivai ra, e rua ïa tausani,
20 e ono ngauru ma itu. Te au tamariki
a Adina ra, e ono ïa anere, e rima
21 ngauru ma rima. Te au tamariki a
Atera ra, ta Hezekia ra, e iva ngauru
22 ma varu. Te au tamariki a Hasuma
ra, e toru ïa anere, e rua ngauru ma
23 varu. Te au tamariki a Bezai ra, e
24 toru ïa anere, e rua ngauru ma a. Te
au tamariki a Haripha ra, okotai ïa
25 anere, okotai ngauru ma rua. Te au
tamariki a Gibeona ra, e iva ngauru ma
26 rima. Te au tangata no Betelehema,
e no Netopha ra, okotai ïa anere, e
27 varu ngauru ma varu. Te au tangata
no Anatota ra, okotai ïa anere, e rua
28 ngauru ma varu. Te au tangata no
Bete-azamaveta ra, e a ngauru ma rua.
29 Te au tangata no Kiriata-iearima, Kephira,
e Beerota, e itu ïa anere, e a
30 ngauru ma toru. Te au tangata no
Rama, e no Gaba, e ono ïa anere, e
31 rua ngauru ma tai. Te au tangata no
Mikemasa. okotai ïa anere, e rua ngauru
32 ma rua. Te au tangata no Betela, e
no Ai, okotai ïa anere, e rua ngauru
33 ma toru. Te au tangata no Nebo ke,
34 e rima ngauru ma rua. Te au tamariki
a Elama ke, okotai ïa tausani, e
35 rua anere, e rima ngauru ma a. Te au
tamariki a Harima, e toru ïa anere, e
36 rua ngauru. Te au tamariki no Ieriko
ra, e toru ïa anere, e a ngauru ma rima.
37 Te au tamariki no Loda, no Hadida, e
Ono ra, e itu ïa anere, e rua ngauru
38 ma tai. Te au tamariki a Senaa ra, e
toru ïa tausani, e iva anere, e toru
ngauru.

39 Te kau taunga ra: te au tamariki
a Iedaia, no te ngutuare o Iesua
ra, e iva ïa anere, e itu ngauru ma
40 toru. Te au tamariki a Imera ra, okotai
ïa tausani, e rima ngauru ma rua.
41 Te au tamariki a Pasahura, okotai ïa
tausani, e rua anere, e a ngauru
42 ma itu. Te au tamariki a Harima ra,
okotai ïa tausani, okotai ngauru ma
itu.

43 Te au ngati Levi ra: te au tamariki
a Iesua ra, ta Kadamiela, no te au tamariki
a Hodeva, e itu ïa ngauru ma
44 a. Te aronga imene ra: te au tama-

riki a Asapha ra, okotai ïa anere, e a
ngauru ma varu.
45 Te aronga tiaki ngutupa: te au tama-
riki a Saluma, te au tamariki a Atera,
te au tamariki a Talamona, te au ta-
mariki a Akuba, te au tamariki a Ha-
tita, te au tamariki a Sobai, okotai ïa
anere, e toru ngauru ma varu.
46 Te au Netini ra: te au tamariki a
Ziha, te au tamariki a Hasupha, te au
47 tamariki a Tabaota, Te au tamariki a
Kerosa, te au tamariki a Sia, te au ta-
48 mariki a Padona, Te au tamariki a
Lebana, te au tamariki a Hagaba, te
49 au tamariki a Salamai, Te au tamariki
a Hanana, te au tamariki a Gidela, te
50 au tamariki a Gahara, Te au tamariki
a Reaia, te au tamariki a Rezina, te au
51 tamariki a Nekoda, Te au tamariki a
Gazama, te au tamariki a Uza, te au
52 tamariki a Phasea, Te au tamariki a
Besai, te au tamariki a Meunima, te
53 au tamariki a Nephisesima, Te au ta-
mariki a Bakabuka, te au tamariki a
Hakupha, te au tamariki a Harahura,
54 Te au tamariki a Bazalita, te au ta-
mariki a Mehida, te au tamariki a
55 Haresa, Te au tamariki a Barekosa, te
au tamariki a Sisera, te au tamariki a
56 Tama, Te au tamariki a Nezia, te au
tamariki a Hatipha.
57 Te au tamariki a te au tavini o Solo-
mona: te au tamariki a Sotai, te au
tamariki a Sophereta, te au tamariki a
58 Perida, Te au tamariki a Iaala, te au
tamariki a Darakona, te au tamariki a
59 Gidela, Te au tamariki a Sephatia, te
au tamariki a Hatila, te au tamariki a
Pokereta, *e* ta Zebaima, te au tamariki
60 a Amona. Taua au Netini katoa ra, e
te au tamariki katoa a te au tavini o
Solomona, e toru ïa anere, e iva ngauru
ma rua.
61 Teia te aronga i aere mai mei
Tele-mela mai, Tele-haresa, Keruba,
Adona, e Imera: kare ra i tika ia ra-
tou kia akakite mai i te are o to
ratou metua tane, e to ratou anauanga,
62 i te kitea anga e no Iseraela ratou: Te
au tamariki a Delaia, te au tamariki a
Tobia, te au tamariki a Nekoda, e ono
ïa anere, e a ngauru ma rua.
63 E ta te kau taunga ra: te au tama-
riki a Habaia, te au tamariki a Koza,
te au tamariki a Barezilai, ko tei rave i
te tamaine a Barezilai i Gileada ei
vaine *nana*, e tapaia iora i to ratou ra
64 ingoa. Kua kimi iora taua aronga ra
i ta ratou tuatua anauanga i roto i te
aronga i tatauia to ratou anauanga, kare
akerai i kitea: riro atura ratou mei te
aronga viivii, e kua akataka keia i te
65 taoonga taunga. Kua karanga atura
te kavana kia ratou, auraka ratou e kai
i te au mea tapu roa ra, e kia tu maira
tetai taunga ma te Urima e te Tumima.
66 Te maata anga o taua uipānga katoa
ra, e a ïa ngauru ma rua i te tausani, e
67 toru anere, e ono ngauru; Te taka ra te
au tavini tane, e te au tavini vaine, e itu
ïa tausani i te reira, e toru anere, e toru
ngauru ma itu: e to roto ia ratou ra, e
rua ïa anere, e a ngauru ma rima, i te
68 tane imene, e te vaine imene. Ta ra-
tou au ipo ra, e itu ïa anere, e toru
ngauru ma ono: ta ratou au mule, e
69 rua ïa anere, e a ngauru ma rima: Te
au kamela, e a ïa anere, e toru ngauru
ma rima: te au asini, e ono ïa tausani,
e itu anere, e rua ngauru.
70 E kua oronga maira tetai pae ui ma-
taiapo tutara ra *i te apinga* no taua
angaanga ra. Kua oronga maira te
kavana ki roto i te uipānga ra, okotai
tausani dareka auro, e rima ngauru i
te kapu, e rima anere e toru ngauru i
71 te kakau no te kau taunga. E kua
oronga maira oki tetai pae ui mataiapo
tutara ki roto i te uipānga apinga no
taua angaanga ra, e rua ngauru tausani
dareka auro, e rua tausani e rua anere
72 mina ario. E tei orongaia mai e te toe-
nga o te au tangata ra, e rua ngauru ïa
tausani dareka auro, e rua tausani mina
ario, e ono ngauru ma itu i te kakau no
te kau taunga.
73 Te noo ra te kau taunga, e te au
ngati Levi, e te au tiaki ngutupa, e te
aronga imene, e tetai pae tangata, e te
au Netini, e Iseraela katoa oki, i to
ratou au oire; kia tae ra ki te itu o te
marama, tei roto i to ratou au oire, te
tamariki a Iseraela.

PENE VIII.

Te tu o te tatau anga e te akarongo anga i te ture ra. Kua akonoia te oroa patia anga puakapa.

1 E TE tangata ravarai kua akaputu-
putu maira mei te tangata okotai
ki roto i te arataa ki mua atu i te ngu-
tupa vai ra; e kua karanga atura
ratou ki te tata tuatua ra kia Ezera, e
apai mai i te buka ture a Mose, ta Ie-
2 hova i akaue mai kia Iseraela ra. Kua
apai maira te taunga ra ko Ezera i te
ture ki mua i te aroaro o taua uipānga
ra, te tane e te vaine, e te aronga katoa
e kite *i te tuatua* kia tatauia ra, i te rā
3 mua i te marama itu ra. Kua tatau
iora aia i taua *tuatua* ra, i roto i te ara-
taa ki mua atu i te ngutupa vai ra, mei
te popongi mairai e avatea ua atura, ki

mua i te aroaro o te tane e te vaine, e
te aronga katoa e kite ra: *akarongo
tika atura* te taringa o te tangata rava-
rai i taua buka ture ra. Te tu ua ra 4
taua tata tuatua ra ko Ezera ki runga i
tetai paata rakau, i angaia e ratou no
taua mea ra; e tei tona rima katau ko
Matitia ïa te tu anga, e ko Sema, e ko
Anaia, e ko Uria, e ko Hilikia, e ko
Maaseia: e tei tona rima kaui, ko Pe-
daia ïa, e ko Misaela, e ko Malekia, e
ko Hasuma, e ko Hasebadana, ko Ze-
karia, *e* ko Mesulama. Kua eeu akerā 5
Ezera i taua buka ra ki mua i te aroaro
o te tangata ravarai ra; te teitei ra oki
aia i runga i te au tangata ravarai, e tei
te eeu anga aia i taua *buka* ra, kua tu
anake maira te tangata ki runga. Kua 6
akameitaki aturā Ezera i te Atua
maata ra ia Iehova. Kua tuatua maira
te tangata ravarai, ma te tāki i te rima
ki runga, Amene, Amene: kua tupou
iora to ratou mimiti ki raro, e kua aka-
mori ia Iehova ma te mata ki raro i te
one. E ko Iesua, e ko Bani, e ko Se- 7
rebia, ko Iamina, ko Akuba, ko Sabetai,
ko Hodiia, ko Maaseia, ko Kelita, ko
Azaria, ko Iozabada, ko Hanana, ko
Pelaia, e te au ngati Levi, na ratou i
akakite ki te tangata i te ariteanga o
taua ture ra: *te tu ua ra* te tangata i
to ratou ra turanga. Tatau taka mei- 8
taki iora ratou i taua buka ra i te ture
a te Atua, e kua akakite i te ariteanga,
e kite akera ratou i tei tatauia ra.

Kua karanga atura te kavana ra ko 9
Nehemia, e te taunga tata tuatua ra ko
Ezera, e te au ngati Levi tei apii i te
au tangata, ki te tangata katoa ra, E
rā tapu teia no Iehova to kotou Atua
ra; auraka e mii, auraka e aue. Kua
aue oki te tangata ravarai i te kite anga
i te au tuatua a te ture ra. Kua ka- 10
ranga atura aia kia ratou, E aere, e kai
i te kai matu, e inu i te vai mangaro,
ka akau atu ei i tetai tuanga na te
aronga e ngere ra; e rā tapu oki *teia*
no to tatou Atu: auraka e iriea; ko te
rekareka ra no ko ia Iehova ra to kotou
ïa maroiroi. Kua muteki iora te ta- 11
ngata katoa i te au ngati Levi, na ko
atura, Auraka e tuatua, e rā tapu oki
teia; auraka kotou e aue. Kua aere 12
atura te tangata ravarai e kai, e inu oki,
e akau oki i tetai va'i *ki tei ngere ra*, e
rekareka maata oki ratou, no te mea
kua kite ratou i te au tuatua i tuatuaia
mai kia ratou ra.

E tae akera ki te rā rua, kua kuku 13
maira te aronga mataiapo tutara ra no
te au tangata katoa ra, te kau taunga,
e te au ngati Levi ra, kia Ezera tata
tuatua ra, kia kite ratou i te au tuatua
14 i roto i te ture ra. E kitea iora e ratou
tei tataia i roto i te ture, ta Iehova i
akaue mai ia Mose e, kia noo te ta-
mariki a Iseraela i roto i te au are pi-
ritanga e tika'i, i te oroa i te marama
15 itu ra; E kia tutu aere ratou e akakite
i roto i to ratou au oire katoa, e i Ieru-
salema, na ko atura, E aere ki te mau-
nga, e rave mai i te au rara olive,
e te au rara olive ngangaere, e te au
rara maire, e te au rara tamara, e te au
rara rakau maata ra, ei aronga are piri-
tanga mei tei tataia ra.
16 Kua aere atura te tangata ki vao, e
kua apai maira *i taua au mea ra*, e kua
anga iora te tangata katoa i te au are
piritanga no ratou ki runga i to ratou
are, e i roto i to ratou au paepae, e i
roto i te au kezere i te are o te Atua,
e i roto i te arataa i te ngutupa vai ra,
e i roto i te arataa i te ngutupa Ephe-
17 raima. Kua anga iora taua uipānga
katoa ra, i oki mai mei roto i te tuikaa
anga ra, i te au are piritanga, e kua noo
oki i raro ake i taua au are piritanga
ra: kare oki te tamariki a Iseraela i
pera mei te tuatau mairai o Iesua te
tamaiti a Nuna, e tae ua atura ki taua
rā ra. Maata rava akera te rekareka.
18 Tatau iora aia i taua buka ture a te
Atua ra i tera rā i tera rā, mei te rā
mua mai e tae ua atura ki te rā openga
ra. Kua akono atura oki ratou i taua
oroa ra e po itu akera; e tae akera ki
te rā varu ra, ei uruoaanga tapu ïa, i tei
tuatuaia maira.

PENE IX.

Te neseteia anga, e tataraara anga o te au tangata ra: te aaki anga ara a te ngati Levi e te koreromotu anga e akono i te ture.

1 E TAE akera ki te rā tai takau ma
a i taua marama nei, kua kuku
maira te tamariki a Iseraela ma te ne-
seteia, e te kakau paoa; e ma te one i
2 runga ia ratou. Kua akataka atura te
uanga o Iseraela i te au tangata ke
katoa, e kua tu ua iora e kua aaki i ta
ratou au ara, e te au ara a to ratou ai
3 metua. Kua tu ua iora ratou i to ra-
tou turanga, e kua tatau iora i te buka
ture a to ratou Atua a Iehova, tetai
kuata i taua rā ra; e to tetai kuata *rā*
ra, e aaki anga ïa *i ta ratou ara*, e kua
akamori i to ratou Atua ia Iehova.
4 I reira te au ngati Levi, ko Iesua, e
ko Bani, ko Kademiela, ko Sebania, ko
Buni, ko Serebia, ko Bani, *e* ko Ke-
nani, i te tu anga ki runga i te paata

ra, e kua kapiki nui atura ki to ratou
Atua kia Iehova. E te au ngati Levi, 5
ko Iesua, e ko Kademiela, ko Bani, ko
Hasabania, ko Serebia, ko Hodiia, ko
Sebania, *e* ko Petaia, kua tuatua akera,
Ka tu ki runga, e akameitaki i to ko-
tou Atua ia Iehova e tuatau e tuatau
ua atu: kia akameitakiia oki toou ra
ingoa kakā, ko tei teitei rava i runga
rava ra, kare e taea e te akameitaki e
te akapaapaa. Ko koe, ko koe anake 6
ra ko Iehova; naau rai te rangi i anga,
te rangi o te au rangi ra, e to ratou au
nuku katoa ra, te enua, e te au mea
katoa i rungao ra, te tai e te au mea
katoa i roto ra, e naau oki ratou ravarai
i tiaki; e te nuku o te rangi, tei aka-
mori ia koe. Ko koe te Atua ko Ie- 7
hova, ko tei iki ia Aberama, e naau aia
i arataki mai mei Ura mai i o te Kale-
dea, e naau i tapa i tona ingoa ia Abe-
rahama; E kua kite atura koe i tona 8
ngakau i te pikikaa kore ki mua i to
aroaro ra, e kua papau i te koreromotu
kiaia ra, e oronga mai i te enua o te
ngati Kanaana, to te ngati Heta, to te
ngati Amori, e to te Perizi, e to te ngati
Iebusi, e to te Geregasi, e oronga mai
no tona ra uanga, e kua akatupu koe i
taua au tuatua naau ra; no te mea e
tuatua-tika taau: E kua akara koe i 9
te tumatetenga anga o to matou ai me-
tua i Aiphiti, e kua akarongo i to ratou
aue i te tai muramura ra; E kua aka- 10
kite i te au semeio e te au ravenga taka
ke ki runga ia Pharao, e tona katoa ra
au tavini, e ki runga katoa i te tangata
tini o tona enua; kua kite oki koe e, e
ravenga parau ta ratou ia ratou ra.
Rauka iora toou ingoa mei tei teianei
rai rā. Kua mavete iora te tai ia koe 11
ki mua i to ratou aroaro, aere ua atura
ratou na rotopu i te tai ra, i runga i te
one marō; e kua titiri iora koe i te
aronga i takinga-kino mai ia ratou ki
raro i te moana, mei te toka ki raro i
te au vai maata ra. E kua arataki oki 12
koe ia ratou i te pou tumurangi i te ao;
e i te po ra i te pou ai, ei akamārama i
to ratou aratаa kia aere ratou ra. E 13
kua eke mai oki koe ki raro ki runga i
te maunga ra i Sinai, e kua tuatua mai
koe kia ratou i runga i te rangi ra, e
kua oronga mai koe i te au tuatua-tau
tikai no ratou e te au ture mou, te au
akonoanga meitaki, e te au akauenga
ra; E kua akakite mai kia ratou i to 14
sabati tapu ra, e kua tuku mai i te au
akauenga, e te au akonoanga, e te au
ture, i to tavini ra ia Mose; E kua oro- 15
nga mai i te kai no te rangi mai i to ratou
pongi anga, e kia kaki vai ratou, kua
oronga mai i te vai na ratou no roto
i te mato; e kua tuatua mai kia
ratou kia aere ratou ki roto noo ei
i te enua, taau i taputou e oronga mai
no ratou.
16 Kareka ratou, e to matou ai metua, e
ravenga parau ta ratou, e kua akamāro
ketaketa akera i to ratou au kaki, kare
akerai i akarongo i taau au akauenga
17 ra. Kare akerai i mako, kare oki i
akamaara i taau au ravenga taka ke i
raveia e koe i rotopu ia ratou; akamāro
ketaketa akera ra i to ratou au kaki, e
i to ratou meameaau anga kua akono i
tetai kapena kia oki ki to ratou ao anga
ra: kareka koe, e Atua koe, e akakore
mairai i te ara, *e* te aroa ua, e te aka-
perepere mai, kare rava e riri vave, e
te takinga-meitaki maata, kare akerai
18 koe i akaruke mai ia ratou. E kia
anga oki ratou i te kafa akato na ratou,
e kia karanga ra e, Ko to atua teia tei
arataki mai ia koe mei Aiphiti mai, e
maata *rava* akera oki ta ratou au aka-
19 kokoanga *ia koe;* Kare akerai koe i
akaruke ia ratou i te medebara, no toou
aroa tumatatini: kare rai taua pou tu-
murangi ra i akaruke mai ia ratou i te
ao, ei arataki ia ratou na te aratаa; e
te pou ai oki i te po, ei turama no
ratou, i te aratаa ta ratou i aere ra.
20 Kua oronga mai oki koe i toou Vaerua
meitaki ei ako mai ia ratou, e kare oki
i karapiiia e koe taau māna i to ratou
vaa, e kua oronga mai oki koe i te vai ta
21 ratou i kaki. E a ngauru oki oou ma-
taiti i te angai anga mai ia ratou i te
medebara, kare rava ratou i ngere;
kare akerai to ratou kakau i piro, e
22 kare to ratou vaevae i ē. E kua oro-
nga mai oki koe i te au basileia ra e te
pa enua no ratou, kua tua takiriia e koe
tei ia ratou: tei ia ratou te enua o
Sihona, e te enua o te ariki o Hesebona,
23 e te enua o Oga ariki no Basana. E
kua akamaata oki koe i ta ratou au ta-
mariki mei te au etu o te rangi ra, e
kua arataki koe ia ratou ki te enua
taau i tuatua mai ki to ratou ai metua,
24 e aere ratou ki roto noo ei. Kua aere
atura oki te au tamariki ki roto, e kua
noo i taua enua ra, e kua vi iora to te
enua ia koe i mua ia ratou, i te ngati
Kanaana, e kua tuku mai koe ia ratou
i to ratou au rima, to ratou ui ariki, e
te tangata tini o te enua ra, kia rave
25 ratou i ta ratou i anoano ra. E aronga
oire ketaketa tei pou ia ratou, e te enua
kai maata; e kua noo i te au are i ki i
te au mea memeitaki katoa, te au rua-
vai kua oti i te koia, te kainga vine, e
te kainga olive, e te au rakau kai e

manganui: kua kai iora oki ratou, e
merengo akera, e poria atura, mareka
rava akera ratou i to takinga-meitaki
maata ra.
Kare rai ratou i akono, e kua mea-
meaau iora ratou ia koe, akaruke iora i 26
taau ture ki muri i to ratou tua, e kua
ta i te au peroveta naau, tei ako mai ia
ratou, kia anga mai ratou ia koe, maa-
ta ua atura ta ratou akakoko anga *ia
koe* ra. I tuku ei koe ia ratou ki te 27
rima o to ratou au enemi, ko tei taeko
mai ia ratou: kia rokoia ra ratou e te
tumatetenga, kua kapiki atu ratou kia
koe, e kua akarongo mai koe i runga i te
rangi ra: e no to aroa tumatatini, kua
oronga mai koe i te au akaora no ratou,
ko tei akaora ia ratou i te rima o to ra-
tou au enemi. E au iora to ratou, kua 28
oki akaou ratou e rave i te kino ki mua
ia koe: i vaooia'i ratou e koe ki te
rima o to ratou au enemi, tei tutara ki
runga ia ratou: kia oki ra ratou, e kia
kapiki atu kia koe ra, kua akarongo
mai koe i runga i te rangi; e manga-
nui toou akaora anga atu ia ratou, no
toou ra aroa; E kua ako atu oki ia 29
ratou ei akaoki mai ia ratou ki te ture
naau ra: e ravenga parau ra ta ratou,
e kare i akarongo i taau au akauenga
ra, kua ara ra ratou i taau au tuatua-
tau, (kia rave oki te tangata i te reira,
ka ora ïa aia i te reira;) kua kiriti iora
i te pakuivi, e kua akaketaketa i to
ratou kaki, kare akerai i akarongo. E 30
manganui rai toou mataiti i te akakoro-
maki anga ia ratou, e te ako anga oki
ia ratou i te Vaerua noou i te au pero-
veta naau ra; e kare akerai ratou i
ariu mai i te taringa: no reira koe i
tuku ei ia ratou ki roto i te rima o te
au tangata no te pa enua. No toou ra 31
aroa maata, kare akera koe i tairiiri-
poti rava ia ratou, e kare oki i akaruke
ia ratou; e Atua takinga-meitaki oki
koe e te aroa.
E teianei, e to matou Atua, te Atua 32
maata, te ririnui e te matakuia, ko tei
akono i te koreromotu e te aroa ra, au-
raka kia iti ia koe te au tumatetenga
katoa i rokoia mai ei matou nei, to
matou ui ariki, to matou aronga mana,
e to matou kau taunga nei, e to matou
au peroveta, e to matou ai metua, e i
runga katoa i toou ra iti-tangata, mei
te tuatau mairai o te au ariki o Asura
ra e tae rava akenei ki teianei rā. E 33
tuatua-tika taau i te au mea katoa i
apaiia mai ei ki runga ia matou nei;
kua rave oki koe i te tika, kua rave ra
matou i te kino: Kare oki to matou 34
ui ariki, to matou aronga mana, to
matou kau taunga, e to matou ai
metua, i akono i taau ture, kare oki i
akarongo i taau au akauenga, e taau ra
au tuatua-akakite i taau i akakite mai
35 kia ratou ra. Kare oki ratou i aka-
rongo ia koe i to ratou ra basileia, taau,
i to takinga-meitaki maata, i oronga
mai no ratou ra, i roto oki i taua enua
maata e te kai meitaki, taau i tuku mai
ki mua ia ratou ra, kare ua ratou i aka-
36 ruke i ta ratou au ravenga kino. I na
matou i teianei rā *kua riro* ei tavini, e
te enua taau i o mai ki to matou ai me-
tua, kia kai ua ratou i te ua o te reira,
e to reira meitaki, i na, *kua riro* matou
37 ei tavini i taua *enua* nei. E kua ua iora
ïa i te kai maata na te au ariki i tukuia
mai e koe ki runga ia matou nei, no ta
matou nei au ara: e te tutara nei oki
ratou ki runga i to matou nei au ko-
papa, e ta matou nei au puaka, *te rave
nei* i ta ratou i anoano; e tumatetenga
38 maata oki to matou. E no taua au
mea katoa ra kua papau matou i tetai
koreromotu maroiroi, e kua tata; e na
to matou aronga mamaata, te au ngati
Levi, *e* te kau taunga, i topiri.

PENE X.

*Te ingoa o te aronga i akatika i te ko-
reromotu, e te tu o te tuatua.*

1 E TAUA aronga i topiri ra, ko te ka-
vana ïa ko Nehemia, te tamaiti a
2 Hakalia ra, e ko Zidikia, Ko Seraia, ko
3 Azaria, ko Ieremia, Ko Pasahura, ko
4 Amaria, ko Malakiia, Ko Hatusa, ko
5 Sebania, ko Maluka, Ko Harima, ko
6 Meremota, ko Obadia, Ko Daniela, ko
7 Ginetona, ko Baruka, Ko Mesulama,
8 ko Abiia, ko Miamina, Ko Maazia, ko
Bilagai, ko Semaia: ko te kau taunga
9 ïa. E te au ngati Levi ra: ko Iesua
ïa te tamaiti a Azania, ko Binui to te
au tamariki a Henadada, ko Kada-
10 miela; E to ratou ai taeako, ko Seba-
nia, ko Hodia, ko Kelita, ko Pelaia, ko
11 Hanana, Ko Mika, ko Rehoba, ko
12 Hasabia, Ko Zakura, ko Serebia, ko
13 Sebania, Ko Hodia, ko Bani, ko Be-
14 ninu. Te aronga rangatira o te tangata
ra; ko Parosa ïa, ko Pahata-moabi,
15 ko Elama, ko Zatu, ko Bani, Ko Buni,
16 ko Azgada, ko Bebai, Ko Adonia, ko
17 Bigavai, ko Adina, Ko Atera, ko Hizi-
18 kia, ko Azura, Ko Hodia, ko Hasuma,
19 ko Bezai, Ko Haripa, ko Anatota, ko
20 Nebai, Ko Magapiasa, ko Mesulama,
21 ko Hezira, Ko Mesezabeela, ko Zado-
22 ka, ko Iadua, Ko Pelatia, ko Hanana,
23 ko Anaia, Ko Hosea, ko Hanania, ko
24 Hasuba, Ko Halohesa, ko Pileha, ko

Sobeka, Ko Rehuma, ko Hasabana, ko 25
Maaseia, Ko Ahia, ko Hanana, ko 26
Anana, Ko Maluka, ko Harima, ko 27
Baana.
E te toenga o te tangata, te kau 28
taunga ra, te au ngati Levi, te au tiaki
ngutupa, te aronga imene, te au Netini,
e te aronga katoa i akataka ke mai ia
ratou orai i te au tangata no te pa enua
ra, i te ture a te Atua, ta ratou au
vaine, ta ratou au tamariki tamaroa, e
ta ratou au tamaine, te aronga katoa i
kite ra, tei taka te tuatua ia ratou ; Kua 29
topiri atura ratou ki to ratou ai taeake,
ki to ratou aronga mamaata ra, e kua
taputou iora ratou ma te taumaa e, e
aere ratou na te ture a te Atua ra, i tei
tukuia mai e te tavini o te Atua ra e
Mose, e akamako, e e rave i te au
akauenga katoa a to tatou Atu a Iehova,
e tana katoa au tuatua-tau ra, e
tana au akonoanga ; E kare matou e 30
oronga i ta matou au tamaine na te ta-
ngata o te enua, kare oki e rave i ta ra-
tou au tamaine na ta matou au tama-
riki : E kia apai mai te au tangata o te 31
enua i te apinga, e te kai, i te rā sabati,
e oko ra, kare matou e oko i ta ratou i
te sabati, e te rā tapu ra : e vaoo ua
ana oki matou *i te enua* i te mataiti itu
ra, kare oki e umuumu atu i te oko.
Kua akataka oki matou i te au ako- 32
noanga na matou orai e, e oronga matou
i te tuanga toru o te sekela i te au ma-
taiti katoa, no te peu i te are o to ta-
tou Atua ; No te kai o te aroaro, e no 33
te mineka i apai tamouia ra, e no te tusia
karakaratio i apai tamouia, no te au
sabati, no te au marama ou, no te au
oroa akono tamouia ra, e no te au mea
tapu ra, e no te au tarangaara, ei tapoki
i te ara a Iseraela, e no te au angaanga
katoa o te are o to tatou Atua. Kua 34
tuku iora matou i te au kelero i te apai
anga mai i te rakau a te kau taunga,
te au ngati Levi, e te tangata katoa,
kia apaiia mai ki te are o to tatou Atua,
i te au ngutuare o to matou ai metua, i
te tuatau i akonoia ra i te au mataiti
katoa ra, ei tutungi anga ki runga i te
atarau o to tatou Atua o Iehova, i tei
tataia ki roto i te ture ra : E apai mai 35
oki i te popo o to matou enua, e te popo
o te au rakau kai katoa, i te au mataiti
katoa, ki te are o Iehova ; E ta matou 36
au tamaroa tama mua ra, e ta matou
au puaka, mei tei tataia i roto i te ture
ra : te anaunga mua o ta tatou au bovi,
e ta tatou au mamoe, e apai ki te are o
to tatou Atua, ki te kau taunga ko tei
rave i te taoonga i roto i te are o to ta-
tou Atua : E ka apai mai oki matou i 37
te mua o ta matou faraoa oiia ra, e tei
apaiia e matou, e te au ua o te au rakau
ravarai, i te wina, e te inu, ki te kau
taunga ra, ki te au pia no te are o to
tatou Atua ra ; e te ngauru o to tatou
kainga ki te au ngati Levi, kia rave
taua au ngati Levi ra i te ngauru i to
38 matou au oire katoa i tanuia ra. Ka
vaitata katoa oki te taunga e tamaiti
na Aarona ki te au ngati Levi, kia rave
te au ngati Levi i te ngauru : e na te
au ngati Levi e apai mai i te ngauru
no taua ngauru ra ki te are o to tatou
Atua, ki te au pia ra, ki te are uipānga
39 apinga ra. Na te au tamariki a Ise-
raela e te au tamariki a Levi, e apai
mai i te sitona i apaiia ra, te wina ou,
e te inu, ki te au pia ra, tei reira te au
āriki o te ngai-tapu ra, e te kau taunga
e rave ra, e te au tiaki ngutupa, e te
aronga imene ; kare oki matou e aka-
ruke i te are o to tatou Atua.

PENE XI.

Te aronga kavana, te au tangata i aka-tika ua e noo i Ierusalema, e tei iki keleroia ra : e noo ra tetai pae i te au oire ke.

1 NOO iora te aronga kavana no te au
tangata katoa i Ierusalema : e te
au tangata i toe ra kua tuku iora i te
kelero, kia tae mai te ngauru o te ta-
ngata kia noo i roto i te oire tapu i Ie-
rusalema, ko e toko iva ra, ei roto ïa i
2 te au oire ra *noo ei*. Kua akameitaki
maira te tangata i te au tangata katoa i
tei akatika ua mai ratou orai e noo i
Ierusalema.
3 Teia oki taua aronga mamaata i taua
enua ra i noo i Ierusalema : te noo ra
oki te tangata katoa i roto i te au oire o
Iuda, ko te tangata ki tona kainga i
roto i to ratou au oire ; ko Iseraela, te
kau taunga, e te au ngati Levi, e te au
Netini, e te au tamariki a te aronga
4 tavini o Solomona : Te noo ra tetai
pae i te au tamariki a Iuda i Ierusa-
lema, e te au tamariki a Beniamina :
To te au tamariki a Iuda ; ko Ataia te
tamaiti a Uzia, te tamaiti a Zekaria, te
tamaiti a Amaria, te tamaiti a Sepha-
tia, te tamaiti a Mahalaleela, no te au
5 tamariki a Pereza ; E ko Maaseia te
tamaiti a Baruka, te tamaiti a Kola-
hoza, te tamaiti a Hazaia, te tamaiti a
Adaia, te tamaiti a Ioiariba, te tamaiti
6 a Zekaria, te tamaiti a te Silo. Te au
tamariki katoa a Pereza, i noo i Ieru-
salema ra, e a ïa anere, e ono ngauru
7 ma varu i te aronga toa anake. Teia
oki te au tamariki a Beniamina ; ko

Salu te tamaiti a Mesulama, te ta-
maiti a Ioeda, te tamaiti a Pedaia, te
tamaiti a Kolaia, te tamaiti a Maaseia,
te tamaiti a Itiela, te tamaiti a Iesaia.
E muri ake iaia, ko Gabai, ko Salai, e 8
iva ïa anere, e rua ngauru ma varu.
E te tamaiti a Zikeri ko Ioela, to ra- 9
tou ïa akamaroiroi: e te tamaiti a
Senua ra ko Iuda, ko te toko rua ïa i
runga i taua oire ra.
To te kau taunga ra: ko Iedaia te 10
tamaiti a Ioiariba, ko Iakina; Ko Se- 11
raia te tamaiti a Hilikia, te tamaiti a
Mesulama, te tamaiti a Zadoka, te ta-
maiti a Meraiota, te tamaiti a Ahi-
tuba, ko te kavana ïa i te are o te
Atua. E to ratou au taeake i rave i te 12
angaanga i te are ra, e varu ïa anere, e
rua ngauru ma rua: e ko Adaia te ta-
maiti a Ierohama, te tamaiti a Pelalia,
te tamaiti a Amezi, te tamaiti a Zeka-
ria, te tamaiti a Pasahura, te tamaiti a
Malakia, E tona ra ai taeake, e aronga 13
mataiapo tutara ïa, e rua ïa anere, e a
ngauru ma rua: e ko Amasai te ta-
maiti a Azareela, te tamaiti a Ahasai,
te tamaiti a Mesilemota, te tamaiti a
Imera, E to ratou ai taeake, e aronga 14
toa uritumu, okotai ïa anere, e rua
ngauru ma varu: e to ratou akamaroi-
roi ra, ko Zabadiela ïa, te tamaiti a Ha-
gadolima ra. E to te au ngati Levi 15
ra: ko Semaia te tamaiti a Hasuba, te
tamaiti a Azirikama, te tamaiti a Ha-
sabia, te tamaiti a Buni; E ko Sabe- 16
tai, e ko Iozabada, ko nga tangata ma-
maata ïa i o te ngati Levi ra, tei runga
ïa i te au angaanga ki vao atu i te are o
te Atua ra. E ko Matania te tamaiti 17
a Mika, te tamaiti a Zabadi, te tamaiti
a Asapha, ko te arataki ïa i te akamei-
taki e te pure: e ko Bakabukia, ko te
toko rua ïa i roto i tona ra au taeake, e
ko Abada te tamaiti a Samua, te ta-
maiti a Galala, te tamaiti a Iedutuna.
Te au ngati Levi katoa i roto i te 18
oire tapu ra, e rua ïa anere, e varu
ngauru ma a. E te aronga tiaki ngu- 19
tupa ra, ko Akuba, ko Talamona, e to
raua au taeake tei tiaki i te au ngutu-
pa ra, okotai ïa anere, e itu ngauru ma
rua.
E te toenga o Iseraela, to te kau 20
taunga, *e* te au ngati Levi, tei roto ïa i
te au oire katoa o Iuda, ko te tangata
ko tona kainga. Kareka te au Netini, 21
i Ophela ïa te noo anga: e to runga i
taua au Netini ra, ko Ziha ïa raua ko
Gisipa. Te akamaroiroi oki i te au 22
ngati Levi i Ierusalema ra, ko Uzi ïa
te tamaiti a Bani, te tamaiti a Hasa-
bia, te tamaiti a Matania, te tamaiti a
Mika. To te au tamariki a Asapha
ra, te aronga imene i rungao i te anga-
23 anga i te are o te Atua ra. E mea
akaueia oki e te ariki ia ratou, ei tua-
nga ta ratou ta te aronga imene i te au
24 rā katoa ra. E ko Petahia te tamaiti
a Mesezabeela, no te au tamariki a
Zera te tamaiti a Iuda ra, tei te rima
ïa o te ariki i te au tuatua ravarai a te
tangata ra.
25 E *manganui* oki te ngati Iuda i noo
i roto i te au vila i to ratou au kainga,
i Kiriata-araba e to reira au vila, e i
Dibona e to reira au vila, e i Ikabe-
26 zeela e to reira au vila, E i Iesua, e i
27 Molada, e i Bete-pheleta, E i Hazara-
suala, e i Bere-seba e to reira au vila,
28 E i Zikelaga, e i Mekona e to reira au
29 vila, E i Ene-rimona, e i Zarea, e i Iare-
30 muta, I Zanoa, i Adulama, e to reira
au vila, i Lakisa e to reira au kainga, i
Azeka, e to ratou au vila. Noo iora
ratou mei Bere-seba e tae ua atu ki te
31 o i o Hinoma ra. Te au tamariki oki a
Beniamina, mei Geba mai, i Mikema-
32 sa, e Aiia, e Betela, e to ratou au vila, I
33 Anatota, i Noba, i Anania, I Hazora, i
34 Rama, i Gitaima, I Hadida, i Zeboi-
35 ma, i Nebalata, I Loda, e i Ono, *e* te o
o te rave angaanga.
36 E to te au ngati Levi au nooanga tei
Iuda, *e* tei i o Beniamina.

PENE XII.

Te kau taunga e te au ngati Levi i aru mai ia Zerubabela. Te uanga taunga nunui. Te ravenga i te akatapu anga i te au patu; e te angaanga a te kau taunga ma te ngati Levi i roto i te iero.

1 TEIA oki te kau taunga e te au
ngati Levi i aere katoa mai ratou
ko Zerubabela te tamaiti a Salatiela, e
ko Iesua: ko Seraia, ko Ieremia, ko
2 Ezera, Ko Amaria, ko Maluka, ko
3 Hatusa, Ko Sekania, ko Rehuma, ko
4 Meremota, Ko Ido, ko Gineto, ko
5 Abia, Ko Miamina, ko Maadia, ko
6 Bilega, Ko Semaia, e ko Ioiariba, ko
7 Iedaia, Ko Salu, ko Amoka, ko Hili-
kia, ko Iedaia. Ko tei maata i te kau
taunga ra ïa, e to ratou ai taeake, i te
8 au rā o Iesua ra. E te au ngati Levi:
ko Iesua, ko Binui, ko Kademiela, ko
Serebia, ko Iuda, ko Matania, koia e
tona ra au taeake, ko tei runga ïa i te
9 akameitaki anga. E ko Bakabukia, e
ko Uni, *e* to raua puke taeake, ko tei ru-
10 ngao ia ratou i te au *pupu* tiaki. Anau
akera ta Iesua ko Ioiakima, anau akera
ta Ioiakima ko Eliasiba, e anau akera

ta Eliasiba ko Ioiada, Anau akera ta 11
Ioiada ko Ionatana, anau akera ta Io-
natana ko Iadua.
I te au rā o Ioiakima, te kau taunga 12
mataiapo tutara ra: ta Seraia ra, ko
Meraia ïa; ta Ieremia ra, ko Hanania
ïa; Ta Ezera ra, ko Mesulama ïa; ta 13
Amaria ra, ko Iehohanana ïa; Ta Me- 14
liku ra, ko Ionatana ïa; ta Sebania ra,
ko Iosepha ïa; Ta Harima ra, ko Adana 15
ïa; ta Meraiota ra, ko Helekai ïa; Ta 16
Ido ra, ko Zekaria ïa; ta Ginetona ra,
ko Mesulama ïa; Ta Abia ra, ko Zi- 17
keri ïa; ta Miniamina ra, ta Moadia
ra, ko Piletai ïa; Ta Bilega ra, ko 18
Samua ïa; ta Semaia ra, ko Ionatana
ïa; Ta Ioiariba ra, ko Matenai ïa; ta 19
Iedaia ra, ko Uzi ïa; Ta Salai ra, ko 20
Kalai ïa; ta Amoka ra, ko Ebera ïa;
Ta Hilikia ra, ko Hasabia ïa; ta Ie- 21
daia ra, ko Netaneela ïa.
Te au ngati Levi i tataia, i te au rā o 22
Eliasiba, o Ioiada, o Iohanana, e o Ia-
dua, e aronga mataiapo tutara: e te
kau taunga oki, e tae rava akera ki te
au o Dariu i Peresia ra. Te au tama- 23
riki a Levi ra, te aronga mataiapo tu-
tara ra, kua tataia ïa i roto i te buka,
te tuatua no te au rā ra, e tae rava
akera ki te au rā o Iohanana te tamai-
ti a Eliasiba ra. E te aronga mamaata 24
ngati Levi ra: ko Hazabia ïa, ko Sere-
bia, e ko Iesua te tamaiti a Kade-
miela, e to ratou ai taeake ko tei anga
mai kia ratou, ei akapaapaa, *e* ei aka-
meitaki, i te akauenga oki a te tangata
o te Atua ra a Davida, i tera pupu i
tera pupu. Ko Matania ïa, e ko Ba- 25
kabukia, ko Obadia, ko Mesulama, ko
Talamona, ko Akuba, e aronga tiaki
ngutupa ïa, ko tei tiaki i te pupu i te
tomoanga i te au ngutupa ra. *Kua ora* 26
taua aronga ra i te au rā o Ioiakima te
tamaiti a Iesua, te tamaiti a Iozadaka,
e te au rā oki o te kavana ra o Nehe-
mia, e no Ezera taunga tata tuatua ra.
E tae akera ki te akatapu anga i te 27
patu o Ierusalema, kua kimi ratou, e
kua arataki mai i te au ngati Levi, mei
te au ngai katoa *i nooia* e ratou ra, ki
Ierusalema, kia akono ratou i taua aka-
tapu anga ra ma te rekareka, ma te
akameitaki, ma te imene, *ma* te au
sumebalo, te au nabala, e te au kinura.
E te au tamariki a te aronga imene ra, 28
kua akaputuputu mai ratou orai, mei
te ngai mataataa e pini ua ake Ierusa-
lema, e mei te au vila i te au Netopha;
E mei te are ra mei Gilagala, e mei te 29
au kainga i Geba ra e Azamaveta: kua
akatu oki taua aronga imene ra i te au
vila no ratou e pini ua ake Ierusalema.

30 Kua tamā iora te kau taunga e te au
ngati Levi ia ratou uaorai; e kua tamā
iora oki i te au tangata, e te au ngu-
tupa, e te patu.
31 Kua arataki atura au i te ui matai-
apo o Iuda ki runga i taua patu ra, e
kua akataka atura au i e rua *pupu* ma-
maata ei akameitaki, kua aere iora
tetai pupu na runga i te patu na te pae
katau, na te pae ki te ngutupa repo ra:
32 E muri ake ia ratou ra, ko Hosaia, e
33 tetai pae mataiapo no Iuda, E ko Aza-
34 ria, ko Ezera, e ko Mesulama, Ko
Iuda, e ko Beniamina, e ko Semaia, e ko
35 Ieremia, E tetai pae tamariki tamaroa
a te kau taunga ra ma te au pu katoa;
koia ko Zekaria te tamaiti a Ionatana,
te tamaiti a Semaia, te tamaiti a Mata-
nia, te tamaiti a Mikaia, te tamaiti a
36 Zakura, te tamaiti a Asapha: E tona
au taeake, ko Semaia, e ko Azaraela,
ko Milalai, ko Gilalai, ko Maai, ko
Netaneela, e ko Iuda, ko Hanani, ma
te au taoonga akatangiia a te tangata no
te Atua ra a Davida, e ko Ezera tata
37 tuatua tei na mua ia ratou. E tae
akera ki te ngutupa vai puna, tei anga
tika mai kia ratou, kua aere iora ratou
na te ara nukanuka i te oire o Davida,
na runga i te patu, i runga atu i te are
o Davida, e tae ua akera ki te ngutupa
vai i te pae i te itinga o te rā ra.
38 Kua aere iora tetai *pupu* i anga
akera *kia ratou*, ei akameitaki, e ko au
i muri ake ia ratou, e tetai pae o te au
tangata i runga i te patu ra, mei te
punanga o te au umu maira, e tae ua
39 akera ki te patu pararauare ra; E mei
runga mai i te ngutupa i Epheraima
ra, e mei runga mai i te ngutupa ta-
kere, e mei runga mai i te ngutupa
ika ra, e te punanga i o Hananeela, e
te punanga o Mea ra, e tae ua atura
ki te ngutupa mamoe ra: e tu ua akera
ratou i te ngutupa i te are tapekānga
40 ra. Kua tu ua iora aua nga *pupu* e rua
ra ei akameitaki i roto i te are o te
Atua, ko au, e tetai pae o te aronga ka-
41 vana katoa ra: E te kau taunga ra;
ko Eliakima, ko Maaseia, ko Minia-
mina, ko Mikaia, ko Elioenai, ko Ze-
karia, *e* ko Hanania, ma te pu anake;
42 E ko Maaseia, e ko Semaia, e ko Elea-
zara, e ko Uzi, e ko Iehohanana, e ko
Malekia, e ko Elama, e ko Ezera.
E te aronga imene ra kua imene ma
te reo teitei, e ko Iezerahia *to ratou*
43 akamaroiroi. E tusia maata oki tei
apaiia e ratou i taua rā ra, e kua reka-
reka; na te Atua oki ratou i akare-
kareka ma te rekareka maata: kua
mareka katoa te au vaine e te au tama-

riki: e tei te mamao ke ra te reka-
reka o Ierusalema i te akarongo angaia
mai.
Kua akonoia tetai pae i reira no 44
runga i te au pia vairanga apinga ra,
no te au mea i apaiia ra, no te popo e
no te ngauru, ei akaputuputu i roto
i taua au *pia* ra, i to roto i te au kai-
nga i te au oire, te au tuanga i ako-
noia e te ture na te kau taunga, e te au
ngati Levi: rekareka akera oki Iuda
i te mea te tu maira te kau taunga e
te au ngati Levi ra. E kua akono 45
atura te aronga imene e te au tiaki ngu-
tupa ra, i te mea e tau no te akamori
anga i to ratou Atua, e to te tamā anga,
tei akaueia mai e Davida, *e* tana tamai-
ti e Solomona. Tei te au rā oki o Da- 46
vida e Asapha taito ra, *i akonoia'i* te
rangatira o te aronga imene, ei imene
i te akapaapaa e te akameitaki i te
Atua. E kua orongu mai to Iseraela 47
ravarai i te au tuanga, ko te rā ko tana
tuanga i te au rā katoa ra, na te aronga
imene e te au tiaki ngutupa, i te au rā
o Zerubabela, e te au rā o Nehemia:
e *te au mea tapu* ra kua akataka ïa na
te ngati Levi; e kua akataka te ngati
Levi na te au tamariki a Aarona ra.

PENE XIII.

Te kino i tupu ra, e te akakore angaia e Nehemia ra.

KUA tatauia iora i roto i te buka a 1
Mose i taua rā ra, ki te taringa
o te au tangata ra; e kitea iora *te tua-
tua* i te tata angaia i roto e, auraka e
ngati Amona e te ngati Moabi kia o i
roto i te uipānga a te Atua e tuatau
ua atu; No te mea kare ratou i aravei 2
mai i te tamariki a Iseraela ma te kai
e te vai, ou atura ra ia Balaama ei rave
ia ratou, *e* kia taumaa aia ia ratou:
riro atura taua taumaa ra ei meitaki
i to tatou Atua. E kite akera ratou i 3
taua ture ra, kua akataka ke atura ra-
tou i taua aronga maata iropu ua ra
ia Iseraela.
Kare oki te reira *i tupu* ra, tei ia 4
Eliasiba taunga te akamaroiroi i te pia
no te are o to tatou Atua, te piri ra aia
kia Tobia: E kua akonokono oki aia i 5
tetai pia maata nona, e i reira te vaoo
angaia te mineka i muatangana, te tu-
miama, e te au āriki ra, e te ngauru o
te sitona, te wina ou, e te inu, ko tei
akaueia mai na te au ngati Levi, e na
te aronga imene, e te aronga tiaki ngu-
tupa; e te au mea i apaiia na te kau
taunga: Kare ra au i Ierusalema *i rave- 6
ia'i* taua au mea katoa ra. Tae akera oki
ki te mataiti e toru ngauru ma rua o
te ariki o Babulonia ra o Aretekasaseta,
aere atura au ki te ariki ra, e ope akera
tetai au rā, tukuia iora au e te ariki:
7 Kua oki maira au ki Ierusalema, kite
akera au i taua mea kino i raveia e
Eliasiba ra ia Tobia, i te akonokono
anga i tetai pia nona i roto i te kezere
8 i te are o te Atua. Ongoongo rava
akera au: e kua akaruke atura au i
te are apinga a Tobia ki vao mai i te
9 pia. Kua akaue atura au, e kua tamā
maira ratou i te au pia ra; e kua
akaoki maira au i te au āriki o te are o
te Atua, te mineka, e te tumiama.
10 Kite atura oki au i ta te au ngati
Levi au tuanga kare i orongaia atu *kia
ratou:* kua oro anake oki te au ngati
Levi, e te aronga imene, ko tei rave i
te angaanga ra, ki tona kainga ki tona
11 kainga. Kua māro atura au i te
aronga kavana, kua karanga atura, Eaa
te are o te Atua i akarukeia'i? Kua
akaputuputu iora au ia ratou, e kua
tuku atura oki ki to ratou turanga.
12 Kua apai maira to Iuda katoa ra i te
ngauru o te sitona, e te wina ou, e te
inu, ki roto i te au are uipānga ra.
13 Kua akono atura au i te aronga tiaki i
taua uipānga apinga ra, ko Selemia
taunga ra, e ko Zadoka tata tuatua ra,
e to te au ngati Levi ra, ko Pedaia: e
ei vaitata ia ratou ra, ko Hanana te
tamaiti a Zakura, te tamaiti a Mata-
nia: kua manakoia oki ratou e aronga
pikikaa kore, e ta ratou taoonga ei tua
14 *apinga* no to ratou au taeake. E aka-
maara mai koe iaku, e taku Atua, i
teia: auraka koe e taparapara ke atu i
te au takinga-meitaki noku i raveia e
au no te are o taku Atua, e te au anga-
anga no te reira ra.
15 Kite atura au i taua au rā ra *i te
aronga* i takatakai i te au taomianga
wina i te sabati, e te apai anga mai i te
au ruru *sitona*, e te akauta anga i te
apinga ki runga i te au asini; e te
apai anga mai ratou i te rā sabati i te
wina, te ua vine, e te suke, e te au
apainga katoa, ki roto i Ierusalema; e
kua akamura atura au *ia ratou* i te rā
16 i oko ei i te kai ra. E kua apai maira
to Turia i noo i reira ra i te ika, e te au
apinga ke katoa, e kua oko ki te au
tamariki a Iuda i te sabati, i roto rai i
17 Ierusalema. Kua māro atura au i te
aronga mamaata o Iuda ra, e kua
karanga atura au kia ratou, Eaa teianei
mea kino i raveia e kotou nei, i akanoa'i
18 kotou i te rā sabati nei? Kare ainei to
kotou ai metua i akapera, i apai mai
ei to tatou Atua i teia katoa nei au

kino ki runga ia tatou nei, e ki runga i
teianei oire? E te akamaata ra kotou
i te riri *o te Atua* ia Iseraela nei i aka-
noa'i kotou i te sabati nei. E maru- 19
maru akera i nga ngutupa i Ierusalema
i mua ake i te sabati, kua akaue atura
au e kia topiriia nga ngutupa, e iku
atura e auraka e eeu akaouia e kia oti
roa te sabati; e kua tuku atura au i
tetai pae tavini oku ki nga ngutupa ra,
e auraka ei apainga e apaiia mai ki
roto i te rā sabati. Moe iora te aronga 20
oko, e tei oko i te au apinga ravarai ra,
ki vao mai i Ierusalema, kua tu tai e
kua tu rua *i te pera anga*. Kua aka- 21
mura atura au ia ratou, na ko atura,
Eaa kotou i moe ei ki vao mai i te patu
nei? I pera akaou kotou, ka opu toku
rima ia kotou. Mei reira mairai kare
atura ratou i oki mai i te sabati. Kua 22
akaue atura au i te au ngati Levi, e
tamā ia ratou orai, e aere mai ratou *e*
tiaki i nga ngutupa ra, e kia tapu oki
te rā sabati. E akamaara mairai koe
iaku, e taku Atua, i teia katoa, e aka-
perepere mai koe iaku i te maata oki o
toou aroa.

Kite atura oki au i taua au rā ra i te 23
au ngati Iuda, kua akaipoipo i te vaine
Asadoda, *e* to Amona, *e* to Moabi. E 24
tuatua Asadoda oki tetai pae tuatua a
ta ratou au tamariki ra, kare atura e
tika kia tuatua mai i te tuatua a te
ngati Iuda, ta tetai pae ra e ta tetai pae
ra i te tuatua anga. Kua māro atura 25
au, e kua akakino atura au ia ratou, e
kua pāpā au i to tetai pae, e kua utiuti
i to tetai pae rauru, e kua akataputou
atura ia ratou kia taputou i te Atua, *na
ko atura*, Auraka kotou e oronga i ta
kotou au tamaine na ta ratou au tama-
roa, auraka oki e rave i ta ratou au
tamaine na ta kotou au tamaroa, e na
26 kotou uaorai oki. Kare ainei te ariki
o Iseraela ko Solomona i ara i taua au
mea nei? kare ra ona e aite i te ariki i
te pa enua katoa e manganui, e te aka-
perepereia oki e tona Atua, i akariro ei
te Atua iaia ei ariki no Iseraela rava-
rai; kua ara katoaia ra aia i taua au
27 vaine ke ra. Ko kotou ainei ta matou
e akarongo, i te rave anga i teianei
kino maata, e ara atura i to tatou Atua
i te akaipoipo anga i te vaine ke ke?

28 Ko tetai tamaiti ra a Ioiada, te ta-
maiti a Eliasiba taunga maata ra, e
unonga aia no Sanabalata te Horoni;
29 tuaru atura au iaia e riro atura. E
akamaara koe ia ratou, e taku Atua, no
te mea kua viivii te taoonga taunga ia
ratou, e te koreromotu oki a te kau
taunga, e ta te au ngati Levi.

30 Tamā atura au ia ratou i te au ta-
ngata ke ra, e kua akono atura au i te
taoonga a te kau taunga e te au ngati
Levi, ko te tangata ko tana taoonga;
31 E no te apai anga rakau ra i te rā i
akonoia ra, e no te popo ra. E ma-
nako mai koe iaku, e taku Atua e, kia
meitaki oki au.

ESETERA.

PENE I.

Ko Ahasueru i te akatupu anga i te kaingakai, e te ariki vaine kare i tae.

I TE au rā o Ahasueru, ko Aha- 1
sueru teia tei iaia te au i te au enua
okotai anere e rua ngauru ma itu, mei
Inidia mai e tae ua atura ki Kusa:
Tei taua au rā ra, to te ariki to Aha- 2
sueru noo anga ki runga i te terono o
tona ra basileia, i te are ariki ra i
Susana, I te toru o te mataiti o tona ra 3
au, akatupu iora aia i tetai kaingakai
na te aronga mamaata katoa nona, e te
au tavini nona; te mana o to Peresia e
to Madai i mua i tona aroaro, te aronga
nunui, e te au kavana o te au enua:
4 Akakite atura aia i te apinga maata o
tona ra basileia kakā, e te ngateitei o
tona ra tapunui, e manganui te rā,
okotai anere e varu ngauru i te au rā.
5 E ope akera ïa au rā, kua akatupu
iora te ariki i tetai kaingakai e po itu
akera, na te au tangata katoa i kitea i
te are o te ariki i Susana, te aronga
mamaata e te tangata rikiriki, i roto i
te paepae i te kainga i te are o te ariki
6 ra; *Te paruru o taua are ra e kakau*
teatea, *e* te memeitaki, e te kerekere, i

akamouia i te au taura vavai meitaki ra
e te purapura, ki te au tatai ario, e nga
pou toka inuinu: te au nooanga irinaki
anga, e auro ïa, e te ario, i runga i te
taua toka inuinu muramura, e te pura-
pura, e te teatea, e te kerekere. E 7
kua oronga ratou kia inu ki roto i te au
kapu auro, te au kapu ra tu ke tetai e
tetai, e te wina ariki e manganui i tei
tau ki te ariki ra. Kua akonoia te ture 8
i taua inu manga ra; kare i akatinaia:
kua pera oki te ariki ki te aronga katoa
i akataoongaia i tona are, e e akono
ratou i to te tangata katoa ra anoano.
Koia katoa te ariki vaine ko Vaseti, 9
kua akatupu katoa aia i tetai kainga-
kai na te au vaine, *i roto i* te are ariki
no te ariki ra ko Ahasueru.

E tae akera ki te itu o te rā, kia 10
rekareka te ngakau o te ariki ki te
wina, kua akaue atura aia ia
Mehumana, ia Bizeta, ia Hara-
bona, ia Bigeta, e ia Abageta, ia Ze-
tara, e ia Karakasa, i nga eunuka toko
itu, ko tei tavini i mua i te aroaro o te
ariki ra o Ahasueru, E arataki mai i 11
te ariki vaine ra ia Vaseti ki mua i te
ariki ma te korona ariki katoa, e aka-
kite ki te tangata e te ui ariki katoa i
tona meitaki: e purotu oki tona kia
akara atu. Kare akerai te ariki vaine 12
ra ko Vaseti i tae mai i te akaue a te
ariki i te rima o te au eunuka, riri
rava akera te ariki, otooto rava akera
te riri i roto iaia.

Kua karanga atura te ariki ki te au 13
tangata pakari, ko tei kite i te au tua-
tau ra, (i pera oki te ravenga a te ariki
i te aronga katoa i kite i te ture e te
tuatua-tau: Te *noo* vaitata maira iaia 14
ko Karesena, ko Setara, ko Adamata,
ko Taresisa, ko Meresa, ko Maresana, *e*
ko Memukana, e aronga mamaata ïa
toko itu no Peresia, e no Madai, ko tei
kite i te mata o te ariki, e tei ia ratou
oki te taoonga mana i te basileia ra;)
E akapeea tatou i te ariki vaine nei ia 15
Vaseti, i tei tau ki te ture, koia kare
i akono i te tuatua a te ariki ra a Aha-
sueru i te rima o te au eunuka? Kua 16
tuatua mairā Memukana ki mua i te
aroaro o te ariki e te ui ariki ra, Kare
ko te ariki anake ra tei takinga-
kinoia e te ariki vaine e Vaseti, ko te
ui ariki katoa ra, e te au tangata katoa
i te au enua katoa o te ariki nei o Aha-
sueru. Ka riro oki taua ravenga a te 17
ariki vaine nei i te kitea puia e te au
vaine katoa, e ka akavaavaa mai oki
ratou i ta ratou au tane i to ratou mata,
kia kitea te rongo e, kua akaue te
ariki ra ko Ahasueru i te ariki vaine ia
Vaseti kia aratakiia mai ki mua i tona
18 aroaro, e kare akerai aia i tae. *Koia
katoa* te au vaine rangatira i Peresia e
to Madai ko te kite i taua ravenga a te
ariki vaine nei, ka riro i te tuatua i
teianei rā ki te aronga mamaata katoa
i o te ariki nei; *tupu atura* te akavaa-
19 vaa e te riri maata. Kia tika i te
ariki, ei ture ariki tana e akatupu, e
kia tataia oki ki roto i te au ture a to
Peresia e to Madai, kia kore rava e
akakoreia, E aurakā Vaseti e aere *aka-
ou* mai ki mua i te aroaro o te ariki o
Ahasueru; e tuku atu oki te ariki i
tona kainga ariki ra no tetai ko tei
20 meitaki ake iaia. E kia oti te ture a
te ariki tana e akatupu ra i te aka-
kiteia e pini ua ake tona basileia, (e
mea maata oki,) ka riro te au vaine
ravarai i te tatomo marie ki ta ratou
au tane, ko tei mamaata e tei rikiriki.
21 Tau meitaki rai taua tuatua ra i te ari-
ki e te ui ariki katoa ra; e kua akapera
oki te ariki i ta Memukana i tuatua
22 maira: Kua akau akera oki aia i te au
leta ki te au enua katoa o te ariki ra e
pini rava akera taua au enua ra, i te
tuatua i tataia e to reira *enua*, e ki te
au tangata katoa i to ratou uaorai reo
e, kia tutara te au tane katoa ki runga
i tona uaorai ngutuare, e kia tutu
aereia ïa i te reo o te au tangata ka-
toa ra.

PENE II.

Ko Vaseti i akataka keia, tupauia akera e Esetera. E kotikoti kupenga tei akakiteia e Moredekai, e kua tataia taua mea ra ki roto i te tuatua o te au rā.

1 E I MURI ake i teianei au tuatua,
anga akera te riri o te ariki ra o
Ahasueru, kua manako akera aia ia
Vaseti, e tana i rave, e tei akakoroia
2 iaia ra. Kua karanga atura te au ta-
vini o te ariki tei tavini iaia ra, Ei
aronga paretenia ou purotu te kimi na
3 te ariki: E akataka ana ra te ariki i
te au rangatira i te au enua katoa i
tona ra basileia, e na ratou e akaputu-
putu mai i te au paretenia ou purotu
katoa ki te are o te ariki ra i Susana,
ki te are o te au vaine, i raro ake i te
rima o te eunuka a te ariki ra o Hegai,
tei tiaki i te au vaine ra; e kia oro-
ngaia te au peu no to ratou tamā anga:
4 E te vaine i tau meitakiia e te ariki ra,
ei ariki vaine ïa ei tupau ia Vaseti.
Mareka akera te ariki i taua tuatua
ra; e kua pera atura aia.
5 Tei taua are ariki ra ko Susana tetai
ngati Iuda, ko Moredekai te ingoa, e

tamaiti na Iaira, te tamaiti a Simei, te
tamaiti a Kisa, e ngati Beniamina;
Ko tei apai katoaia mei Ierusalema atu 6
i roto i te au tuikaa ra, ratou e te ariki
o Iuda ko Iekonia, tei apai keia e te
ariki o Babulonia ra e Nebukaneza.
E nana i angai ia Hadasa, koia oki ko 7
Esetera, e tamaine na tetai metua
nona, kare oki ona metua tane, kare
oki e metua vaine, e vaine manea i te
tupu anga e te mata reka; ko tei
raveia ïa e Moredekai ei tamaine nana
uaorai, i te matenga o tona metua tane
e te metua vaine ra.
E kitea akera te akauenga a te ariki, 8
e tana ture ra, e manganui oki te vaine
ou i putuputu ki te are ariki ra i
Susana, i te tiakianga ia Hegai, kua
arataki katoaiā Esetera ki te are o te
ariki ra, ki te rima o Hegai ko tei
tiaki i te au vaine ra: Mareka rava 9
akera aia i taua vaine ra, e kiteia aia e
ia; kare akera i roa kua apai atura i
te au peu o te tamā anga, e tana ra au
tuanga i akonoia ra, e nga paretenia
toko itu, no roto i te are o te ariki ra,
i tau kia orongaia atu nona: e kua
tuku atura aia iaia e tana katoa ra au
paretenia ki te *ngai* meitaki rava i te
are o te au vaine ra. Kare a Esetera i 10
aaki i tona iti-tangata, e tona kopu-
tangata: kua oti oki aia i te ikuia e
Moredekai e, auraka aia e aaki. Kare 11
akerā Moredekai i tivata i te aaere ua
anga i te au rā katoa ra i mua ake i te
paepae i te are o te aū vaine ra, kia
kite aia ia Esetera i te meitaki anga e
te ka tupu iaia ra.
Kua oti anake te au marama okotai 12
ngauru ma rua, ko ta te ture ïa tuatua
i te au vaine, e arataki tataki taiia ake
te au vaine ki te ariki ra kia Aha-
sueru: ko te tu ïa o te au rā i ope i te
tamā anga, e ono marama no te mano-
ngi ra e mura, e ono oki marama no te
au rakau kakara, e te au mea i rave
katoaia e te au vaine no te tamā anga
ra. Kia aratakiia te vaine ki te ariki 13
ra, ko tana ra i anoano *i te rave* no
roto i te are o te au vaine ra, e apai ki
te are o te ariki ra, kua orongaia atu
ïa. Kia aiai e aere ei, e kia ao e oki 14
mai ei ki roto i te rua o te are o te au
vaine ra, ki te eunuka a te ariki ra kia
Sasagaza, ko tei tiaki i te au palake:
kare aia e oki akaou ki roto i te ariki
ra, kia kore te ariki e taurekareka
maira iaia, e kia kore te ingoa e akai-
kiia maira.
E tae akera kia Esetera, ki te tamaine 15
a Abihaila e metua no Moredekai, ko
tei rave *iaia* ei tamaine nana ra, i te
aere ki roto i te ariki ra, kare akera aia
i pati, mari ra ko ta te eunuka ra a te
ariki ra ta Hegai, ko tei tiaki i te au
vaine ra, i tuku mai. E i tauia mai a
Esetera ki mua i te aroaro o te aronga
16 ravarai i akara mai iaia ra. Aratakiia
aturā Esetera ki te ariki ra kia Aha-
sueru, ki roto i te are o te ariki ra, i te
marama okotai ngauru, i te marama
ra ia Tebeta, i te itu o te mataiti o
17 tona ra au. Maata rava atura to te
ariki inangaro ia Esetera i te au vaine
ravarai, akaperepereia mai oki aia e ia
e te tauia mai oki i te au paretenia
katoa; i tuku mai ei oki aia i te ko-
rona ariki ki runga i tona mimiti, e
kua akariro iaia ei ariki vaine ei tupau
18 ia Vaseti. Kua akatupu iora te ariki i
tetai kaingakai maata, i te kaingakai a
Esetera, na te ui ariki e te au tavini
katoa nona ra; e kua tuku atura aia i
te akaangaroi ki te au enua, e kua
oronga i te au apinga i tei tau ki te
ariki ra.
19 E kia putuputu akaouia ra te au
paretenia ra, te noo ua mairā More-
20 dekai ki te ngutupa o te ariki ra; Kare
oki a Esetera i aaki i tona iti e tona
kopu-tangata, tei ikuikuia mai aia e
Moredekai ra; e akarongo rai oki a
Esetera i ta Moredekai i akaue mai,
mei iaia katoa i akarongo ka angaiia'i
aia e ia ra.
21 E tei taua au rā ra ia Moredekai i
noo i te ngutupa o te ariki ra, kua riri
iora nga eunuka toko rua a te ariki ra,
e puke tiaki ngutupa, ko Bigatana e ko
Teresa, e kua kimi iora i te ravenga e
22 ta i te ariki ra ia Ahasueru. Kite
akera oki a Moredekai i taua mea ra, e
kua akakite atura ki te ariki vaine ra
kia Esetera; e kua akakite akerā Ese-
tera ki te ariki, e te ingoa *o tona kite*
23 ko Moredekai. E makitoro marieia
iora taua tuatua ra, e kua kitea; riia
atura raua ravarai ki runga i te rakau:
tataia iora ki roto i te buka, te tua-
tua o te au rā, i mua i te aroaro o te
ariki ra.

PENE III.

Ko Hamana i akateiteiia e te ariki, kare ra i taurekarekaia e Moredekai: i tona makitakita iaia i kimi ei aia i te ravenga kia pou rava te ngati Iuda.

1 E I MURI ake i teianei au mea,
kua akamaata maira te ariki ra
ko Ahasueru ia Hamana, te tamaiti a
Hamedata e ngati Agaga, e kua aka-
teitei akera iaia, tuku atura tona noo-

anga i rungao i to te aronga mamaata
ki ona ra. Kua tuturi iora te au 2
tavini ravarai o te ariki, tei *noo* i te
ngutupa o te ariki, ki raro ra, e kua
akangateitei ia Hamana: kua pera oki
ta te ariki i akaue iaia. Kare rā More-
dekai i tuturi ki raro, kare oki i aka-
ngateitei atu. Kua karanga atura te 3
au tavini o te ariki i *noo* i te ngutupa
o te ariki kia Moredekai, Eaa koe i
akaatikau ei i te akauenga a te ariki
ra? E kia tuatua tamou mai ratou 4
kiaia, kare e rā i tukua, e kare akerai
aia i akarongo atu, kua akakite akera
ratou kia Hamana, kia kite ratou i ta
Moredekai au tuatua i te tupu anga:
kua akakite oki aia kia ratou e ngati
Iuda aia. E kite akerā Hamana kare 5
a Moredekai e tuturi ki raro, kare oki
e akangateitei atu iaia, ki rava akerā
Hamana i te riri. E mea akavaavaaia 6
i tona manako kia opu tona rima ia
Moredekai anake ua ra, kua akakiteia
oki aia e ratou i to Moredekai iti-ta-
ngata: umuumu aturā Hamana kia
pou takiri iaia i te mate te ngati Iuda
ravarai e pini ua ake i te basileia katoa
o Ahasueru, ko te au tangata no More-
dekai.

E tae akera ki te marama mua, koia 7
oki te marama ra ia Nisana, i te ma-
taiti okotai ngauru ma rua o te ariki
ra o Ahasueru, kua tuku iora ratou i te
Pura, koia te kelero nei, ki mua ia Ha-
mana i tera rā i tera rā, i tera marama
i tera marama, *e tae akera ki* te ngauru
ma rua ra, koia te marama ra ko Adara.
Kua tuatua mairā Hamana ki te ariki 8
ra kia Ahasueru, Te noo aere nei tetai
papaki tangata, kua pueurikiriki keia
ra i roto i te au tangata i te au enua
katoa i toou nei basileia, e tu ke oki ta
ratou au ture ki ta te tangata katoa
nei; kare oki e akono i te ture a te
ariki nei: kare oki a te ariki puapinga
kia vaooia taua au *tangata* nei. Kia 9
tika i te ariki ra, kia tataia *te tuatua*
kia taia ratou: e naku e apai atu i te
ario e okotai ngauru i te tausani i te
taleni na te aronga e rave i te anga-
anga, ka apai mai ei ki roto i te uipānga
apinga a te ariki ra. Kiriti akera te 10
ariki i te momono-rima nona i runga i
tona rima, e kua tuku atura kia Ha-
mana, te tamaiti a Hamedata te ngati
Agaga, ki te enemi o te ngati Iuda.
Kua karanga atura te ariki kia Ha- 11
mana, Ko te ario kua orongaia ïa naau,
e te au tangata katoa oki, kia rave koe
i taau e anoano ia ratou ra.

Tikiia atura te au tata tuatua a te 12
ariki i reira, i te rā okotai ngauru ma
toru i te marama mua ra, e tataia iora
te au mea katoa ta Hamana i akaue
atu, ki te au kavana tauturu no te
ariki ra, e te au kavana i runga i te au
enua katoa, e te ui rangatira katoa o te
au tangata ravarai i te au enua katoa
ra, i tataia i te reo o te tangata katoa
ra; i tataia ma te ingoa o te ariki ra o
Ahasueru ki rungao, e i akairoia ki te
13 momono-rima o te ariki ra. E akauia
atura te au leta ra e te aronga apai leta
ki te au enua ravarai o te ariki ra, e ta,
kia mate, e kia pou takiri, te au ngati
Iuda ravarai, ko tei ou, e ko tei ruaine,
te au tamariki mea riki, e te au vaine,
i te rā okotai, i te *rā* okotai ngauru
ma toru i te marama okotai ngauru ma
rua ra, koia te marama ra ko Adara, e
14 ei noni oki i ta ratou apinga ra. Ko te
tu ïa o taua tuatua i tataia ra ei ture,
kia akakite aereia ki te au enua katoa,
e te au tangata katoa ra, e akateatea-
mamao ratou kia tae ki taua rā ra.
15 Riro anake atura te aronga apai leta ra,
i rapurapu i te tuatua a te ariki ra, e
tukuia akera taua ture ra i te are o te
ariki ra i Susana. Noo iora te ariki
raua ko Hamana e inu; kareka taua
oire ra ko Susana, kua tumatetengaia ïa.

PENE IV.

Te aue maata o Moredekai e to te ngati Iuda katoa. Te neseteia i akonoia e Esetera e te ngati Iuda.

1 KITE akerā Moredekai i taua au
mea katoa i akatupuia ra, kua
aae iorā Moredekai i ona kakau, e kua
kakau iora ki te kakau paoa e te reu ai,
aere atura i rotopu i te oire, kakaoa ua
2 atura ma te aue maata ua atu; E kua
aere rava maira ki mua tikai i te ngu-
tupa o te ariki ra: kare oki te tangata
e tomo i te ngutupa o te ariki ma te
3 kakau paoa. E te au enua katoa, i tae
atu ei te tuatua e te ture a te ariki ra,
e aue maata to te au ngati Iuda *i reira*,
e te nesetcia, e te aue roi-mata, e te
eva kaku; e manganui te moe ua ma te
kakau paoa e te reu ai.
4 Kua aere atura te ui vaine e te au
eunuka o Esetera, e kua akakite atura
kiaia. Aue rava akera te ariki vaine ra;
e kua akau atura aia i te kakau e aka-
kakau ia Moredekai, ka rave ke mai ei
i tona kakau paoa ra: kare akerai aia i
5 rave atu. Kua karanga aturā Esetera
kia Hataka, tetai eunuka a te ariki,
tei akonoia ei tavini iaia ra, kua tuku
atura te tuatua iaia kia Moredekai, kia
6 kite aia e, eaa tena? e no te aa? Aere

aturā Hataka kia Moredekai ki te
arataa o te oire ra, ki mua i te ngutupa
o te ariki ra. Kua akakite mairā Mo- 7
redekai i taua au mea i rokoia mai ei
aia ra, e te rainga o te moni ta Hamana
i akakite e, nana e apai ki te uipānga
apinga a te ariki ra, kia mate te au
ngati Iuda iaia. Kua oronga maira oki 8
aia i tetai tu o taua ture i tataia i
Susana e ta ia ratou ra, kia akakite atu
aia kia Esetera, e kia akakite pu tikai
atu kiaia, e kia ikuiku mamate atu iaia
kia aere aia ki roto i te ariki ra, kia
pati akatenga atu iaia, e kia akateni
atu iaia, kia ora tona au tangata. Kua 9
aere aturā Hataka, e kua akakite atura
kia Esetera i te au tuatua a More-
dekai.

Kua tuatua *akaou* mairā Esetera kia 10
Hataka, e kua tuku maira kiaia i te
tuatua kia Moredekai, Kua kite te au 11
tavini ravarai o te ariki, e te tangata
katoa no te au enua o te ariki ra, e ture
teia *te vai* nei, e te tangata te tane e te
vaine katoa kia aere ua mai ki te ariki
ra ki te paepae i roto ra, kare i tua-
tuaia, e taia ïa, kia kore te ariki e aka-
tika atu i te sepeta auro kia ora: kare
ra au i tuatuaia mai e aere ki roto ki o
te ariki ra e toru akenei ngauru anga o
te rā. Kua akakite atura ratou kia 12
Moredekai i te au tuatua na Esetera.
Kua karanga aturā Moredekai e na ko 13
atu kia Esetera, Auraka koe e ma-
nako e, ko koe te ka ora i te ngati Iuda
katoa ra, *i te mea tei roto koe* i te are o
te ariki ra. Kia muteki ua rai oki 14
koe i tenana, ka tupu mai te tauturu
no te ngati Iuda e te ora na tetai ngai
ke mai; kareka koe e te ngutuare o to
metua, ka pou ïa; i kite aai e, ko te
mea teia i rauka'i ia koe te au i teianei
tuatau?

Kua tuatua mairā Esetera *kia ratou*, 15
e karanga atu kia Moredekai, E tiki, e 16
akaputuputu mai i te au ngati Iuda
katoa i kitea i Susana nei, e e nesetcia
kotou iaku nei, auraka e kai, auraka
oki e inu, e kia po toru ake, i te po e
te ao: e neseteia katoa au e te au vaine
katoa i oku nei; kare ua atu rai te tau
ki te ture, ka aere rai au ki roto i te
ariki ra: e kia mate au, mate ua atu
au. Aere aturā Moredekai e kua pera 17
aia i ta Esetera i akaue mai iaia ra.

PENE V.

To Esetera aere ua anga atu ki te ariki ra; kiteia maira aia e te ariki: ko te ariki raua ko Hamana tei karangaia e ia kia aere mai ki tana inumanga. To Hamana riri ia Moredekai, e te ringa i akatuia nona i te tuatua a te vaine.

1 E TAE akera ki te toru o te rā, kua
kakau iorā Esetera ki te *kakau*
ariki *nona*, e kua tu ua iora ki te pae-
pae i roto rava i te are o te ariki, i
anga tika mai ki te are o te ariki ra:
te noo maira te ariki ki runga i te
terono ariki i roto i te are o te ariki,
2 tei anga tika ki te ngutupa are ra. E
kia akara mai te ariki i te ariki vaine
ia Esetera i te tu ua anga i roto i te
paepae, kiteia maira aia e ia; e kua
akatika maira te ariki i te sepeta auro
i roto i tona rima kia Esetera, kua aka-
vaitata aturā Esetera, kua akatukia
3 atura i te kauru i taua sepeta ra. Kua
tuatua maira te ariki kiaia, Eaa toou
anoano, e te ariki vaine e Esetera? eaa
taau e pati mai? ka orongaia atu ïa kia
koe e tae ua atu ki tetai veenga i te
4 basileia nei. Kua karanga aturā Ese-
tera, Kia tika i te ariki ra, e aere mai
te ariki, e ko Hamana, akonei ki te
inumanga i akonokonoia e au nana ra.
5 Kua tuatua maira te ariki, E tuatua
ana kia Hamana e akangakoikoi, e aka-
pera i ta Esetera i tuatua maira.
Kua aere atura te ariki raua ko Ha-
mana ki te inumanga ta Esetera i ako-
6 nokono ra. Kua tuatua maira te ariki
kia Esetera i taua inumanga wina ra,
Eaa toou na anoano? ka orongaia atu
ïa kia koe: eaa taau e pati mai? ka
akatikaia ïa e tae ua atu ki tetai veenga
7 o te basileia nei. Kua karanga aturā
Esetera, na ko atura, Toku anoano, e
8 taku e pati; Te kite aroaia maira au e
te ariki ra, e kia tika i te ariki i te oro-
nga mai i toku anoano, e te akatika
mai i taku e pati atu, e aere mairai te
ariki e ko Hamana ki te inumanga
naku e akonokono na raua, e apopo au
e pera'i i ta te ariki i tuatua mai nei.
9 Aere aturā Hamana i taua rā ra ma
te rekareka, e te nanave anga o te nga-
kau; kia akara rā Hamana ia More-
dekai i te ngutupa o te ariki ra, e kare
aia i tu ki runga, e kare oki i keu ua
ake iaia, ki rava akerā Hamana i te
10 riri ia Moredekai. Akakoromito iora
rā Hamana; e tae atura aia ki te ngu-
tuare, kua tono atura i te tiki i te au
11 oa e tana vaine ra ia Zeresa. Kua aka-
kite aturā Hamana i te kakā, te apinga
maata nana, e te maata o tana au ta-
mariki, kia ratou, e te au mea katoa i
akamaataia'i aia e te ariki, e kua akatei-
teiia aia i te au tavini e te ui ariki i o te
12 ariki ra. E kua karanga atura oki a

Hamana, E te ariki vaine katoa ko
Esetera, kare rava ana tangata i tuku
katoa mai ki roto i te inumanga tana i
akonokono na te ariki, mari ra ko au
anake, e kua tuatua katoaia mai au e
aere katoa apopo maua ko te ariki ki
ona ra. Eaa ra to reira puapinga, te 13
akara ua nei au i taua ngati Iuda ra ia
Moredekai i te noo ua anga i te ngu-
tupa o te ariki ra?
Kua tuatua maira tana vaine ra ko 14
Zeresa, e te au oa katoa nona ra, Ei
ringa te akatuia kia rima ngauru i te
kubiti i te teitei, e karanga atu oki ki
te ariki apopo e kia riiā Moredekai ki
rungao; ka aere rekareka ua atu ei
korua ko te ariki i taua inumanga ra.
Mareka rava aturā Hamana i taua tua-
tua ra; e kua akaue atura i taua ringa
ra kia akatuia.

PENE VI.

Ko Ahasueru i te tatau anga i te tuatua i te takinga-meitaki o Moredekai: tona akangateitei angaia mei ta Hamana i tuatua ē ua ki te ariki ra.

KARE rava te ariki i varea e te 1
moe ï taua po ra, kua akaue
atura aia i te buka vairanga tuatua no
te au rā ra kia apaiia mai, e tatauia iora
ïa ki mua i te aroaro o te ariki ra. E 2
kitea iora te tuatua i tataia ra e, na Mo-
redekai i akakite ia Bigatana raua ko
Teresa, nga eunuka a te ariki toko rua,
tei tiaki i te ngutupa ra, tei umuumu
i te ariki ra ia Ahasueru e ta.
Kua ui atura te ariki, Eaa te tutaki 3
e te meitaki i o atuia atu no Moredekai
i te reira? Kua tuatua maira te au ta-
vini o te ariki tei tavini iaia ra, Kare
rava e meitaki i o atuia atu nona.
Kua karanga atura te ariki, Koai tei 4
roto i te paepae? Ko Hamana tei aere
mai ki roto i te paepae ki vao i te are o
te ariki, e tuatua ki te ariki e ri ia
Moredekai ki runga i te ringa i akatuia
e ia nona. Kua tuatua maira te au 5
tavini o te ariki kiaia, I na, ko Ha-
mana te tu ua maira i roto i te paepae.
Kua karanga atura te ariki, E tuku ua
mai ki roto nei. Kua aere mairā Ha- 6
mana ki roto. Kua karanga atura te
ariki kiaia, E akapeeaia atu te tangata
ta te ariki i anoano i te akangateitei
atu? Te manako ra to Hamana nga-
kau, Koai ra ta te ariki i anoano i te
akangateitei mari ra ko au? Kua tua- 7
tua mairā Hamana ki te ariki, Te ta-
ngata i anoanoia e te ariki i te akanga-
teitei, Kia apaiia mai te kakau ariki ta 8
te ariki *i matau* i te kakau ra, e te ipo
ta te ariki *i matau* i te noo, e te korona
ariki i tukuia ki runga i tona mimiti:
9 E tuku oki i taua kakau nei e te ipo ki
te rima o tetai tangata maata rava i te
mana i o te ariki ra, e kia akakakau
ratou i te tangata *ki te reira,* i ta te
ariki i anoano i te akangateitei, e kia
akaoroia i runga i te ipo na roto i te
arataa o te oire, ka kapiki aere ei na
mua iaia e, E akaperaia te tangata ta
10 te ariki i anoano i te akangateitei. Kua
karanga atura te ariki kia Hamana, E
akangakoikoi, ka rave i taua kakau ra,
e te ipo, taau i tuatua ra, ka pera atu
ei ki te ngati Iuda nei kia Moredekai,
te noo ra i te ngutupa o te ariki nei,
auraka rava e akatopa i tetai tuatua
11 taau i tuatua maira. Kua rave aturā
Hamana i taua kakau ra e taua ipo ra,
e kua akakakau atura ia Moredekai, e
kua arataki iaia ki runga i te ipo na roto
i te arataa o te oire ra, e kua kapiki atu-
ra na mua iaia, E akaperaia te tangata
ta te ariki i anoano i te akangateitei ra.
12 Kua aere akaou mairā Moredekai ki
te ngutupa o te ariki ra. Karekā Ha-
mana, aere viviki atura ki tona are ma
te aue e ma te purokuia tona mimiti.
13 Kua akakite aturā Hamana ki tana
vaine kia Zeresa, e te au oa katoa nona
ra, i taua au mea katoa i rokoia mai ei
aia ra. Kua tuatua maira te au ta-
ngata pakari nona, e te vaine katoa nana
ko Zeresa, kiaia, E ngati Iudā More-
dekai, taau i inga ana i mua iaia, kare
aia e rauka ia koe, ka inga ra koe ki
14 mua iaia. E te karangaranga ua ra
ratou kiaia, ko te eunuka maira a te
ariki, e kua rapurapu ua iora i te ara-
taki ia Hamana ki te inumanga i ako-
nokonoia e Esetera ra.

PENE VII.

Te pati rā Esetera kia ora aia ma tona iti-tangata. Riiā Hamana ra i runga i te ringa i akatuia e ia no Moredekai.

1 KUA aere iora te ariki raua ko Ha-
mana e inu ki o te ariki vaine ra
2 ki o Esetera. Kua karanga akaou atu-
ra te ariki kia Esetera i te inumanga
wina i te rā rua ra, Eaa toou anoano, e
te àriki vaine e Esetera? ka orongaia
atu ïa kia koe: eaa taau e pati mai?
ka akatikaia ïa e tae ua atu ki tetai
3 veenga i te basileia nei. Kua tuatua
maira te ariki vaine ko Esetera, kua na
ko maira, Te kite aroaia maira au e koe,
e te ariki e, e kia tika oki i te ariki,
teia toku anoano, kia ora au, teia oki
taku e pati atu, *kia ora* tokū ra au ta-

ngata: Kua oko naia oki matou, ko au 4
e toku ra au tangata kia mate rava, kia
ta ravaia, e kia pou takiri. Naringa
oki matou i okoia ei tavini tane e ei ta-
vini vaine, kua muteki ua ïa au, kua
ngere ra te ariki i reira kare e oko na
ta te enemi kia apai mai. Kua karanga 5
atura te ariki ra ko Ahasueru, kua na
ko atura ki te ariki vaine ra kia Ese-
tera, Koai ïa tangata, e teiea ïa, tei
akakiia tona ngakau e akapera? Kua 6
tuatua mairā Esetera ra, Ko te tangata
ekai ra e te enemi, ko teianei ïa tangata
kino ko Hamana. Mataku rava akerā
Hamana i mua i te aroaro o te ariki e
te ariki vaine ra.

Kua tu akera te ariki i tana inuma- 7
nga wina ra ma te riri, *aere* atura ki
roto i te koro i te are o te ariki ra: kua
tu mairā Hamana kua pati akatenga i
te ariki vaine ia Esetera kia ora; kua
kite iora e te akakoro ra te ariki i te
kino nona. Kua oki maira te ariki mei 8
roto mai i te koro i te are o te ariki ra
ki roto i te ngai inumanga wina ra;
rokoia mai te tipapa ua rā Hamana ki
runga i te roi *i moeia* e Esetera ra. Te
tuatua ua ra te ariki, E rave ainei oki
aia i te ariki vaine i mua i toku aroaro
nei i roto i te are? Tei te mama anga
atu taua tuatua ra mei roto mai i te vaa
o te ariki, kua tapoki atura ratou i to
Hamana mata. Kua karanga atura te- 9
tai eunuka ko Harabona ki mua i te
ariki, I na katoa te ringa e rima ngauru
i te kubiti i te teitei, ta Hamana i aka-
tu no Moredekai, nana te tuatua mei-
taki i te ariki ra, te tu ua ra ïa i roto i
te are o Hamana. Kua karanga atura
te ariki, Ka ri iaia i runga. Kua ri 10
atura ratou ia Hamana ki runga i te
ringa i akatuia e ia no Moredekai. A-
nga akera te riri o te ariki.

PENE VIII.

*Moredekai i te akateiteiia: te au nga-
ti Iuda i te akatika ia ratou uaorai,
e to ratou rekareka maata.*

TEI taua rā ra te oronga angaia mai 1
e te ariki e Ahasueru te ngutuare
o te enemi o te ngati Iuda ko Hamana
ki te ariki vaine kia Esetera. Kua aere
mairā Moredekai ki mua i te aroaro o
te ariki; kua akakite oki a Esetera iaia
e e piri aia nona. Kua kiriti akera te 2
ariki i tona momono-rima i raveia mai
e ia ia Hamana ra, e kua tuku akera kia
Moredekai. Kua tuku akerā Esetera
ia Moredekai ki runga i te ngutuare o
Hamana.

Kua karanga akaou aturā Esetera ki 3
mua i te aroaro o te ariki, e tipapa
marie iora i tona pae vaevae, e kua pati
akatenga atura iaia ma te roi-mata, kia
tuku ke atu aia i te kino *i akatupuia* e
Hamana ngati Agaga ra, e tana ravenga
i akakoroia e ia i te au ngati Iuda.
4 Kua akatika maira te ariki i te sepeta
auro kia Esetera. Kua tu akerā Ese-
tera, tu ua iora ki mua i te aroaro o te
5 ariki; Kua karanga atura, Kia tika i te
ariki ra, e te kite aroaia maira au e ia,
e e mea tika taua tuatua nei i mua i te
aroaro o te ariki, e te mataora maira
aia iaku nei, e tata i te tuatua akakore
i te au tuatua i akakoroia e Hamana te
tamaiti a Hamedata te ngati Agaga ra,
tana i tata ra e kia pou rava te au ngati
Iuda i te mate i te au enua katoa o te
6 ariki ra: Akapeea ra oki au nei e tika'i
kia akakoromaki i te akara anga atu i
kino te ka tae mai ki runga i toku nei
au tangata? e akapeea oki au e tika'i
kia akakoromaki i te akara anga atu i
7 te tainga i toku ra kopu-tangata? Kua
tuatua maira te ariki ra ko Ahasueru
ki te ariki vaine ra kia Esetera, e te
ngati Iuda ra kia Moredekai, I na, kua
orongaia e au te are o Hamana kia
Esetera, e kua riia aia e ratou ki runga
i te ringa ra, no te mea kua akatika
atura aia i tona rima ki runga i te
8 ngati Iuda ra. E tata katoa korua i
ta korua tuatua i anoano i te ngati
Iuda ra, ma te ingoa katoa o te ariki,
e akairo oki i te momono-rima o te
ariki: ko te tuatua oki i tataia ma te
ingoa o te ariki, e kua akairoia ki te
momono-rima o te ariki, kare rava ïa
e tangata e tika'i kia akakore.
9 Tikiia atura oki te au tata tuatua a
te ariki, i te toru o te marama, koia te
marama ra ko Sivana, i te tai takau ma
toru o te *rā;* ko ta Moredekai i akaue
maira ko tei tataia ïa, ki te au ngati
Iuda, e te au rangatira, e te kavana,
ma te au kavana tauturu, i runga i te
au enua ra, mei Inidia mai e tae ua
atura ki Kusa, okotai anere e rua
ngauru ma itu i te enua; ko te au
enua katoa kua tataia i te tuatua tikai,
e ki te au tangata katoa i to ratou reo,
e ki te au ngati Iuda i te tuatua tikai,
10 e i to ratou reo. Kua tata iora aia ma
te ingoa o te ariki ra ko Ahasueru, e
kua akairo atura ki te momono-rima o
te ariki ra, e kua akau atura i taua au
leta ra i te aronga apai leta na runga i
te au ipo, i na runga i te au ipo oro
viviki, *e* te au mule te anau a te ipo ra.
11 Kua orongaia atu e te ariki ki te ngati
Iuda, i roto i te au oire ravarai, kia
akaputuputu ratou, e kia akamaroiroi

ia ratou uaorai kia ora, kia rave e ta,
e kia mate, e kia pou, te aronga toa
katoa i o te au tangata e no te enua ra,
kia opu mai ia ratou, te au tamariki
mea riki, e te au vaine katoa, ei noni
oki i ta ratou apinga ra, Kia okotai rai 12
rā i te au enua katoa o te ariki ra o
Ahasueru, koia te *rā* okotai ngauru
ma toru i te marama okotai ngauru
ma rua, koia te marama ra ko Adara:
E kia akakite aereia te tu o taua ture 13
i tataia ra ki te au enua katoa e ki te
au tangata katoa ra, kia akateateama-
mao te ngati Iuda e kia tae ki taua rā
ra, kia akaoko atu ratou orai i to ratou
au enemi. Riro atura te aronga apai 14
Ieta na runga i te au ipo oro viviki ra,
e te au mule, i akangakoikoi i te tua-
tua a te ariki i te akarapurapu anga
ra. Tukuia akera taua ture ra i te are
o te ariki ra i Susana.

Riro aturā Moredekai ki vao mei 15
mua atu i te aroaro o te ariki ra ma te
kakau ariki *i te kakau anga*, *te kakau*
kerekere e te teatea, e ma te korona
maata auro ra, e ma te kakau orongā
meitaki e te purapura; mareka rava
akera taua oire ra ko Susana e kua re-
kareka. E mārama to te ngati Iuda, e 16
te meitaki, e te rekareka, e te aka-
ngateitei. E tae akera te tuatua e te 17
ture a te ariki ki te au enua katoa, e
te au oire katoa, kua mareka akera te
ngati Iuda e te pingapingareka, te pokai,
e te rā meitaki ïa *no ratou:* e manga-
nui oki te tangata no taua enua ra i
riro mai ei ngati Iuda; rokoia iora oki
ratou e te mataku i te au ngati Iuda.

PENE IX.

Te au enemi o te ngati Iuda i te tai-ngaia ra. Te pokai ia Purima i te akataka angaia.

TAE akera ki te ngauru ma rua o te 1
marama, i te marama ra ko Adara,
i te rā okotai ngauru ma toru o taua
marama ra, kua vaitata *te taime* e
tupu ei te tuatua e te ture a te ariki
ra, i te rā i manako ei te enemi o te
ngati Iuda e vi ïa ia ratou, (riro atura
ra, e ko te ngati Iuda tei mana ki ru-
ngao i te aronga i riri mai ia ratou ra:)
Kua akaputuputu iora te au ngati Iuda 2
i to ratou au oire e pini ua ake i te au
enua katoa o te ariki ra o Ahasueru, e
opu atu to ratou rima i te aronga i
umuumu mai ia ratou kia takinga-ki-
no: e kare rava akera e tangata e
tika'i kia mou i mua ia ratou; kua ro-
koia oki te tangata ravarai e te ma-
taku ia ratou. E te au kavana katoa 3
o te au enua ra, e te au tauturu, e te
au rangatira, e te aronga akataoongaia
i o te ariki ra, kua tauturu ratou i te
au ngati Iuda; no te mea kua rokoia
4 ratou e te mataku ia Moredekai. Maa-
ta atura oki a Moredekai i te are o te
ariki ra, riro atura oki tona rongo e
pini ua ake te au enua katoa ra, tupu
ua atura oki taua tangata ra ko More-
5 dekai i te maata anga. Pou atura te
au enemi o te au ngati Iuda i te taia e
ratou ki te koke, e mate atura, e pou
atura ratou, e kua rave atura i to ratou
anoano i te aronga i makitakita mai ia
6 ratou. E i roto oki i te are o te ariki
ra i Susana, e rima anere o te tangata
7 i tamate ravaia e te au ngati Iuda. E
ko Parasanadata, e ko Dalaphona, e
8 ko Asaphata, E ko Porata, e ko Ada-
9 lia, e ko Aridata, E ko Paramasata, e
ko Arisai, e ko Aridai, e ko Vaiezata,
10 Te au tamariki tino ngauru a Hamana
te tamaiti a Hamedata, te enemi o te
ngati Iuda, kua taia ïa e ratou; kareka
te apinga no taua noni ra, kare to
ratou rima i rave ua atu *i te reira.*
11 Tei taua rā ra, te rainga o tei taia i
te are o te ariki ra i Susana, kua apaiia
12 mai ïa ki mua i te ariki ra. Kua ka-
ranga atura te ariki ki te ariki vaine
kia Esetera, Kua taia e te ngati Iuda
te au tangata e rima anere, e kua mate
takiri rava, i te are o te ariki ra i Su-
sana, e te au tamariki katoa a Hamana
tino ngauru, mei te aa ra ta ratou i
rave i te au enua katoa o te ariki nei?
e tenana, eaa toou anoano? ka akatikaia
atu ïa; eaa taau e pati mai nei? ka
13 raveia ïa. Kua tuatua mairā Esetera,
Kia tika i te ariki ra, e tuku ua atu
koe apopo ki te au ngati Iuda i Susana,
kia pera akaou mei te ture *i raveia* i
nakonei, e ka ri rai te au tamariki a
Hamana tino ngauru katoa ki runga i
14 te ringa ra. Kua akaue atura te ariki
e akapera: tukuia iora te ture i Susa-
na; riia iora te au tamariki a Hamana
15 tino ngauru katoa. Kua akaputuputu
iora te au ngati Iuda i Susana i te rā
okotai ngauru ma a i te marama ra ko
Adara, e kua ta iora i te au tangata e
toru anere i Susana, kareka te apinga
no taua noni ra, kare to ratou rima i
rave ua atu *i te reira.*
16 Kareka tetai papaki ngati Iuda i
roto i te au enua o te ariki ra, kua aka-
putuputu iora, e akamaroiroi ia ratou
orai kia ora, e akaangaroi akera i to
ratou au enemi; mate iora to ratou au
enemi e itu ngauru ma rima i te tausani
ia ratou, kareka te apinga no taua noni
ra, kare to ratou rima i rave ua atu *i*

te reira. E tae akera ki te rā okotai 17
ngauru ma toru i te marama ra ko
Adara, e te ngauru ma a oki o *te rā* i
taua *marama* ra, kua akaangaroi iora
ratou, akariro atura ïa ei rā kaingakai
e te rekareka. Kareka te au ngati 18
Iuda i Susana tei te *rā* okotai ngauru
ma toru to ratou uipānga, e te *rā* okotai
ngauru ma a; e i te *rā* okotai ngauru
ma rima o taua *marama* ra, kua aka-
angaroi iora, akariro atura ei rā kainga-
kai e te rekareka. I akariro ei te au 19
ngati Iuda i noo i te au vila, i roto i
te au oire patu koreia ra, i te rā okotai
ngauru ma a i te marama ra ia Adara,
ei *rā* rekareka, e te kaingakai, ei rā
meitaki, e ei akau anga i te tuanga na
tetai e na tetai.
Tata iorā Moredekai i taua au tuatua 20
nei, e kua akau atura i te au leta ki te
au ngati Iuda ravarai i te au enua ka-
toa o te ariki ra o Ahasueru, ko tei
vaitata e tei te mamao ke, Ei akamou 21
teia i o ratou ra, kia akono ratou i te
rā okotai ngauru ma a, e te ngauru ma
rima o te rā, i te marama ra ko Adara,
i te au mataiti katoa ra; Ko nga rā ïa 22
i rauka'i to te ngati Iuda akaangaroi i
to ratou au enemi, e te marama i aka-
riroia'i to ratou aue ei rekareka, e to
ratou eva ei rā meitaki: kia akariro
ratou i aua nga *rā* ra ei rā kaingakai,
e ei rekareka anga, e ei akau anga i te
tuanga na tetai e na tetai, e kia oro-
ngaia atu te apinga na te aronga ao.
Kua akatika maira te au ngati Iuda e 23
akapera ta ratou i rave ra, mei ta
Moredekai i tata mai kia ratou; No 24
te mea na te enemi o te au ngati Iuda
katoa, na Hamana te tamaiti a Hame-
data e ngati Agaga, i akakoro i to te
ngati Iuda mate, e kua tuku i te Pura,
koia te kelero nei, e rave ia ratou kia
pou, e kia pou takiri rava; Kia tae rā 25
Esetera ki roto i te ariki ra, kua akaue
aia i roto i te au leta e kia akaokiia
mai tana ravenga kino tana i akakoro i
te au ngati Iuda ki runga i tona orai
mimiti, e kia riia aia e tana au tama-
riki ki runga i te ringa ra. Tapa iora 26
ratou i aua nga rā ra ia Purima, no te
tuatua ra ko Pura. E no te au tua-
tua katoa o teianei leta, e te au mea
katoa ta ratou i kite ra, e tei rokoia mai
27 ratou ra, Kua akono oki te au ngati
Iuda, e akatika ratou orai, e to ratou
uanga, e te aronga katoa e kapiti mai
kia ratou e, e akono tikai ratou i aua
nga rā e rua i te au mataiti katoa ra,
kare e akatopaia, mei tei tataia mai e
28 te tuatau *i akonoia* no ratou ra; E kia
manakoia eianei puke rā, e kia ako-
noia, i te au uki katoa ra, i te au kopu-
tangata ravarai, i te au enua katoa, e
te au oire katoa; e auraka rava eianei
puke rā Purima kia topa i te au ngati
Iuda nei, e auraka rava kia ngaropoina
i to ratou ra uanga.
29 Kua tata iora te ariki vaine ra ko
Esetera, te tamaine na Abihaila, e ko
Moredekai ngati Iuda, ma *to raua ra*
mana katoa, ei akatinamou i teia leta
30 rua ia Purima. E kua akau atura aia
i te au leta ki te au ngati Iuda katoa, i
te au enua okotai anere e rua ngauru
ma itu i te basileia o Ahasueru, ma te
31 au tuatua au e te tuatua-mou; Ei
akatinamou i aua puke rā Purima i te
taime *i akonoia* ra, i ta te ngati Iuda ra
i ta Moredekai, e ta te ariki vaine ra i
ta Esetera, i akono no ratou, e ta ratou
orai oki i akakoro no ratou, e to ratou
uanga, te au tuatua i te neseteia anga, e
32 te pure. Mou rava atura taua au tua-
tua Purima ra i te tuatua a Esetera, e
kua tataia ïa i roto i te buka.

PENE X.

Te mana o Ahasueru, e te ngateitei o Moredekai.

1 KUA tuku iora te ariki ra ko Aha-
sueru i te taūnga ki runga i te
2 enua ra, e i te pa enua o te moana. E
te au angaanga katoa a tona ra mana, e
tona ririnui, e te akakite anga i te
maata o Moredekai, ka akateiteiia'i aia
e te ariki ra, kare ainei kua tataia ïa i
roto i te buka, te tuatua no te au rā na
te au ariki no Madai e no Peresia?
3 Te piri ra oki te ngati Iuda ra ko
Moredekai i te ariki ra ia Ahasueru, e
te maata ra oki aia i o te ngati Iuda, e
te kitea maira aia e te rai katoa o tona
ra ai taeake, i te kimi anga i te mei-
taki no tona iti-tangata, e te tuatua
anga i te *tuatua* au ki tona katoa ra
uanga.

TE BUKA A IOBU.

PENE I.

Te apinga nui e te paieti o Iobu; e te takinga-kino o Satani ra: te pou anga o tana apinga ravarai, e tona akameitaki anga i te Atua.

TEI te enua ra ko Uza tetai tangata, 1
ko Iobu te ingoa; e tangata apa
kore, e te tiratiratu, i te mataku anga
i te Atua, e te akaruke anga i te
kino. E anau maira ana puke tama- 2
riki tamaroa toko itu, e nga tamaine
toko toru. E ko ana puke apinga, e itu 3
tausani ïa i te mamoe, e toru tausani
kamela, e okotai tausani i te bovi, e
rima anere asini ua, e te ngutuare
tangata e manganui ua atu; tu
ke atura aia i te maata i to anatole
katoa ra.
Aere iora tana ra au tamariki tama- 4
roa kua akatupu umukai ngutuare,
ratou ravarai i tona orai rā *anau* ra; e
kua tono e tiki i nga tuaine toko toru
no ratou ra, kia kai, e kia inu ma ratou
katoa ra. E ope akera nga rā kaingakai 5
ra, kua tiki aturā Iobu e akatapu ia
ratou, e kua tu akera aia i te popongi
metua, e kua apai i te tusia karakara-
tio na ratou ravarai e pini ua ake: te
karanga ra oki a Iobu, Peneiake kua
ara taua au tamariki naku nei, e kua
akakino i te Atua i to ratou ngakau.
I pera oki a Iobu i te au rā katoa ra.
E tae akera ki tetai rā, kia aere mai 6
te au tamariki a te Atua e akakite ia
ratou uaorai kia Iehova, kua aere
katoa mairā Satani i rotopu ia ratou.
E kua karanga aturā Iehova kia Sa- 7
tani, Mei ea mai koe? Kua tuatua
mairā Satani kia Iehova, na ko maira,
Mei te oriori anga i te enua nei, e
te aaere ua anga i reira. E kua 8
karanga aturā Iehova kia Satani, Kua
akamaara ainei koe i toku tavini ia
Iobu, kare oki ona e aite i runga i te
enua nei, e tangata apa kore e te tira-
tiratu, i te mataku anga i te Atua, e te
akaruke anga i te kino? Kua tuatua 9
mairā Satani kia Iehova, na ko maira,
E mataku oko kore ua ainei a Iobu i
10 te Atua? Kare ainei tei koropiniia aia
e koe, e tona ra are, e tana katoa ra au
mea ravarai e pini ua ake? kua aka-
meitaki koe i ta tona rima i rave ra, e
kua maata tana apinga i te enua nei.
11 Ka akatika ua atura koe i to rima i
tenana, ka rave atu ei i tana e kia ope
rava, kare aia e kore i te akakino ia
12 koe ki mua i to mata. E kua karanga
aturā Iehova kia Satani, I na, ko tana
katoa ra, tei to rima ïa; auraka ra to
rima e rave ua atu iaia orai. Aere
aturā Satani mei te aroaro atu o Ie-
hova.
13 E tae akera ki tetai rā, te kaikai ra
tana au tamariki tamaroa, e tana au
tamaine, e te inu ra i te wina, i te are o
14 to ratou tuakana: Te aere maira tetai
karere kia Iobu, e kua na ko maira,
Te arote ra te au bovi, e te kaikai ra te
15 au asini i vaitatao ia ratou: Kua noni
ua maira te ngati Seba ia ratou, e kua
apai keia; e kua taia e ratou te au ta-
vini ki te mata koke ra; e ko au
anake uaorai tei ora mai nei e akakite
16 kia koe. E te tuatua ua ra aia, te
aere maira tetai, e kua na ko maira,
Kua topa maira te ai a te Atua no te
rangi mai, ka atura te au mamoe, e te
au tavini, e kua pou iora ratou; e ko
au anake uaorai tei ora mai nei e aka-
17 kite kia koe. Te tuatua ua ra aia,
kua aere maira tetai, e kua na ko
maira, Kua akataka iora te Kaledea i
nga takanava e toru, e kua noni iora i
te au kamela, e kua apai ke atura ia
ratou, e kua taia oki te au tangata ou
ki te mata koke; e ko au anake uaorai
18 tei ora mai nei e akakite kia koe. Te
tuatua ua ra aia, kua aere maira tetai,
e kua na ko maira, Te kaikai ra to au
tamariki tamaroa, e to au tamaine, e
te inu ra i te wina, i roto i te are o to
19 ratou tuakana: E i na, ko te matangi
viviki maira na runga mai i te mede-
bara, mou maira i nga poo e a o te are
ra, inga iora ki runga i taua au tangata

ou ra, e mate iora ratou; e ko au anake
uaorai tei ora mai nei e akakite kia
koe.
Kua tu mairā Iobu ki runga i reira, 20
e kua aeae i tona kakau, e kua varu i
tona upoko, e kua akainga iora ki raro
i te one, kua akamori, E kua tuatua 21
akera, I aere taaka ua mai au mei
roto i te kopu o taku metua vaine, e ka
oki taaka ua atu rai au ki reira: na
Iehova i oronga mai, e na Iehova i
rave mai; kia akameitakiia te ingoa o
Iehova. Kare a Iobu i araia i taua au 22
mea katoa nei, e kare oki i akaapa i
te Atua.

PENE II.

Te kimi akaou rā Satani i te ravenga ia Iobu, e te akatupu ra i te maki ki runga iaia. Te ako rā Iobu i tana vaine i tana tuatua kino. Nga oa o Iobu toko toru.

E TAE akera ki tetai rā, kia aere mai 1
te au tamariki a te Atua e akakite
ia ratou uaorai kia Iehova, kua aere
katoa mairā Satani i rotopu ia ratou, e
akakite iaia uaorai kia Iehova. E kua 2
karanga aturā Iehova kia Satani, Mei
ea mai koe? E kua tuatua mairā Sa-
tani kia Iehova, na ko maira, Mei te
oriori anga i te enua nei, e te aaere ua
anga i reira. E kua karanga aturā 3
Iehova kia Satani, Kua akamaara ainei
koe i toku tavini ia Iobu, kare ona e
aite ki runga i te enua nei, e tangata
apa kore, e te tiratiratu, i te mataku
anga i te Atua, e te akaruke anga i te
kino? e te tāpu ua nei rai aia i tona
meitaki, akakoko ua mai ei koe iaku
kia rave arā kore ua atu au iaia kia
mate. Kua tuatua mairā Satani kia 4
Iehova, e kua na ko maira, Ei kiri no
te kiri, e riro oki ta te tangata katoa
ra ei oko i tona ora. Kia akatika ua 5
atura koe i to rima i tenana, ka rave
atu ei i tona ivi e tona kiko, kare aia e
kore i te akakino ia koe ki mua i to
mata. E kua karanga aturā Iehova 6
kia Satani, I na, tei to rima ïa aia;
auraka ra koe e rave i tona ora.
Aere aturā Satani mei te aroaro atu 7
o Iehova, e kua ta atura ia Iobu ki te
ee mamae, mei tona tapuae e tae ua atu
ki tona take upoko. Kua rave iora aia i 8
tetai vānga kapu karaea ei raraku iaia
uaorai; e kua noo iora ki raro i roto i
te reu.
Kua karanga atura tana vaine kiaia, 9
Te tāpu ua nei koe i toou meitaki? ka
akakino atu i te Atua, ka mate atu ei.
Kua tuatua maira aia kiaia, Te tuatua 10
nei koe mei tetai o te au vaine neneva e
tuatua ra. E āriki ainei tatou i te
meitaki mei ko mai i te Atua, e au-
raka tatou e āriki katoa i te kino?
Kare rai te vaa o Iobu i ara i teia katoa
nei au mea.
11 Kia akarongo akera nga oa o Iobu toko
toru ra i taua au kino katoa i rokoia
mai ei aia ra, kua aere anake maira ra-
tou mei to ratou uaorai ngai maira; ko
Eliphaza ngati Temana, e ko Bila-
dada ngati Sua, e ko Zophara i Na-
ama: kua akakoro oki ratou ravarai e
aere mai e tangi iaia, e akapumaana
12 oki iaia. E nānā akera ratou i o ratou
mata i te atea ke, kare i kite e koia,
kua akateitei akera to ratou reo, kua
aue iora; e kua aeae iora ratou ravarai
i te kakau tonao tonao, e kua titiri
akera i te one-pueu ki runga *i te rangi e topa maira* ki runga i to ratou mimiti.
13 Kua nonoo katoa ratou ma ia katoa ki
raro i te one, e itu akera po e itu oki
ao, e kare rava tetai i ki ua atu kiaia:
te kite ra oki ratou e, e tumatetenga
maata *tona*.

PENE III.

Te katara ua rā Iobu i te rā i anau mai ei aia ra, e te maata ra tona anoano ki te vaarua.

1 E MURI ake i te reira, kua amama
akerā Iobu i tona vaa, e kua ka-
2 tara iora i tona rā. E kua tuatua iorā
Iobu, kua na ko akera,
3 Kia kore ua te rā i anau ei au nei, e
te po i tuatuaia'i e, Kua toia e tamaroa.
4 Kia riro taua rā ra ei poiri, auraka te
Atua kia na runga mai i te akono
i te reira, auraka te mārama kia
5 kakā mai ki runga i te reira. Kia ta-
kinokinoia te reira i te poiri e te maru-
mate; kia toakia mai te tumurangi ki
runga i te reira; kia rikarikaia i te rā
6 akapoiriia. Ko taua po ra, kia opukia
ïa e te poiri; auraka kia kapitiia mai
ki te au rā katoa o te mataiti, auraka
kia akaoia mai ki roto i te tatauanga o
7 te au marama. I na, kia vaiavare ua
taua po ra, auraka te reo rekareka kia
8 o mai i reira. Na ratou e katara, na
tei katara i te rā; ratou tei karape i
9 te akaara ia Leviatana. Tona au etu
aiai kia poiri ïa: kia tiaki te reira i te
mārama, e kare ra; e te mārama po-
10 pongi auraka rai e kitea: No te mea
kare i momani i te ngutupa o te kopu
iaku, kare oki i uuna ke atu i te aue i
oku nei mata.
11 Eaa au i kore ei i mate mei roto mai
i te kopu ra? i kore ei au i unui rava

iaku i tae mai ki vao mei roto i te
kopu? Eaa i tauturu mai ei nga turi 12
iaku? e nga u oki, kia ngoteia e au
ra? Kua tiraa ïa au i teianei, e kua 13
muteki ua, kua moe ïa au: e kua aka-
anga i taku roi i reira, *Matou* ma 14
nga ariki, e nga tumu korero o te enua
nei, ko tei patu i te au ngai meamea
no ratou uaorai; *Matou* e te ui ma- 15
taiapo no ratou te auro, tei akaki i to
ratou au are ki te ario: E kare ra, 16
mei te tamaiti tiria ngaro ua ra, kua
kore ïa au; mei te tamaiti varevare,
kare i kite i te mārama. Kua akapaki 17
te aronga kino i te akamanamanata i
reira; e ei reira tei roiroi e akaangaroi
ei. *Ei reira* te aronga i tapekaia e 18
noo mataku kore ua'i i te *ngai* okotai;
kare ratou e akarongo i te reo o te taki-
nga-kino. Tei reira te aronga rikiriki 19
e te aronga nunui; e kua tiama mai
te tavini i tona pu.

Eaa i orongaia mai ei te mārama ki 20
tei tumatetenga ra, e te ora ki tei ma-
mae te ngakau; Ki tei noinoi i te mate, 21
e kare ra; e tei keri ua ra, e iti te keri
i te apinga uunaia ra; Ki tei rekareka 22
maata, *e* kia kite ua ake ratou i te vaa-
rua, kua pereperekavana ïa; Ki te 23
tangata i akangaroia tona arataa, ki tei
koropiniia e te Atua? Kua na mua 24
nei toku aue i taku nei kai, e te mari-
ngi ua nei toku kakaoa anga mei te
vai. Ko taku tikai oki i mataku ra, 25
tei rokoia mai ïa e au, e taku oki i
rikarika ra, ko tei iri mai ïa ki runga
iaku. Kare oku e au, e kare au e 26
muteki ua ana, e kare rai e tukutuku
ua anga iaku; e kua tupu mairai te
tumatetenga.

PENE IV.

Te tuatua a Eliphaza ia Iobu e, no te tuatua kino e mate ei te tangata i te Atua: tana orama.

KUA karanga atura te ngati Tema- 1
na ra ko Eliphaza, na ko atura,
E kinokino ainei koe, kia karanga- 2
ranga ua atu matou kia koe? E tika ra
iaai kia kore e tuatua? I na, e manga- 3
nui tei akoia e koe, e kua akamaroi-
roiia e koe te rima ngavarivari. Kua 4
turuia tei turori ua ra i taau ra tuatua,
e te turi akamārū ua, kua ketaketa ia
koe. I tenana ra, kua rokoia koe e 5
taua mea ra, e kua potopoto toou a'o;
kua akatukia mai ia koe, e kua tuma-
tetenga koe. Kare ainei to mataku *i* 6
te Atua toou irinakianga, *e* toou ma-
nakonakoanga i te apa kore anga o
toou ra au aerenga?

7 Ka akamaaraara ana, ko taku ïa tua-
tua kia koe, Koai ïa tangata ara kore i
mate? Kiea te aronga tuatua-tika i te
8 tipu ke angaia? Mei taku rai oki i
kite, ko tei arote i te kino, e tei ruru i
9 te ara, ko ta ratou rai ïa e kokoti. E
mate ratou i te matangi a te Atua, e i
10 te a'o o tona putaiu e pou ei ratou. Te
ngunguru o te liona, e te reo o te liona
taae, e te nio o te au liona ou, kua aka-
11 atiia ïa. Te mate nei te liona ririnui
i te kai kore, e te au punua a te liona
tinana, kua pueurikiriki keia ïa.
12 E manga tuatua tei apai poiriia mai
kiaku nei, e kite atura taku taringa i
13 tetai ngai mea ngiti o te reira. I te
au manako no te orama i te po ra, ka
rokoia mai ei te tangata nei e te moe
14 tinainai, Rokoia iora au e te mataku,
e te ruketekete, e taku au ivi katoa ra
15 tei ru ua. Kua na mua iaku tetai
vaerua i te aere; te maranga ua ra te
16 ii iaku: Kua tu ua iora, kare ra au
i kite i tona tu: e turuma ra tei mua
i taku mata, kare ua e mu, e te rongo
ra au i tetai reo:
17 E rai ainei ta te tangata nei tuatua-
tika i ta te Atua? e rai ainei to te ta-
ngata nei viivii kore i to Tei anga iaia
18 ra? I na, kare tona au tavini i irina-
kiia e ia; e te karanga nei aia e auouo
19 to tana au angela: Ka tanga atu ei i
te aronga e noo i te are one nei, e to
ratou tumu, ko te one-pueu ïa, tei pa-
ruparu ki mua i te aroaro o te neu?
20 Te pou ua nei ratou mei te popongi mai
e tae ua atu ki te aiai: te mate takiri
nei rai ratou ma te akono koreia atu.
21 Kare ainei e ngaro ua te meitaki i roto
ia ratou? te mate nei ratou, e kare rai
i rauka te kite.

PENE V.

Te kino o te akono kore, e e openga kino to te tangata tuatua kino ra, e e meitaki to tei akono i te ako a te Atua.

1 KA kapiki na i tenana, peneiake ko
te ãē mai tetai ia koe: e ko teiea
taau ka ariu atu i te aronga tapu ra?
2 E mate rai te tangata neneva i te riri,
3 e te auouo e mate ïa i te vareae. Kua
kite au i te neneva i te toro anga i te
aka: kare e roaia ra e, kua akakino
4 atura au i tona nooanga. Tei te atea
ke rai te ora i tana ra au tamariki, e kua
aatiia ratou i te ngutupa, e kare ua e
5 akaora. Te pou ra ta ratou mou i te aro-
nga pongi, e tae rava atu ki tei roto i
te rakau taratara i te āru angaia, e te
apuku uaia nei ra ta ratou apinga e te

kaki vai. Kare oki te maki i to raro 6
i te one-pueu i te tae anga mai, e kare
oki te tumatetenga i to roto i te enua i
te tupu anga mai; I anau mairai te 7
tangata no te tumatetenga, mei te pu-
rapura ai e peke ki runga.
Ka kimi tika au ki te Atua, e ki te 8
Atua au e tuku atu ei i taku tuatua:
Ko tei rave i te au mea mamaata, e te 9
kitea koreia kia kimi, i te au mea
umereia tei kore e pou kia tatau: Ko 10
tei oronga mai i te ua ki runga i te
enua nei, e kua tuku maira i te vai ki
runga i te au kainga: Ei akateitei i te 11
aronga akaaka ki runga; e ei akanga-
teitei i te aronga aue i te ora: Ko tei 12
taruri ke i te kimianga a te aronga
pakari, kare atura to ratou rima e tika
i te rave i ta ratou i akakoro ra. Te 13
taii nei aia i te aronga pakari i to ratou
uaorai pakari: e te akapuapinga kore
nei aia i te akakoroanga a te aronga
pikikaa. Ko te poiri ta ratou e aravei 14
i te ao, e te aa aere ua ra ratou i te
avatea mei tei te po ra. Te akaora nei 15
ra aia i te aronga ao i te koke, i to
ratou vaa, e i te rima o te aronga riri-
nui. No reira i rauka'i to te ao ra 16
manakonakoanga, e te kino ra, te
topiriia nei ïa te vaa.
I na, e ao to te tangata tei akoia 17
mai e te Atua: e tenana, auraka koe e
akavaavaa i te ako a te Mana katoatoa:
Nana oki i akamamae, e nana oki i 18
vaî: nana oki i akaparuparu, e na
tona rima i akaora. Kia taki ono ua 19
atu toou tumatetengaanga, nana koe
e akaora: e *tae ua atu* ki te itu ra,
kare rai te kino e akatukia mai ia koe.
I te onge ra, nana koe e akaora i te 20
mate: e i te tamaki ra, i te mana koke
ra. E uunaia koe i te mate ra i te 21
arero: e kare oki koe e mataku i te pou
kia tae mai. E katangia e koe te pou 22
e te onge: kare oki koe e mataku i te au
terio o te enua nei. E tau noou te au 23
toka o te kainga nei: e e au oki taau i
te au terio o te enua nei. E kite oki 24
koe e e au tei toou puakapa; e atoro
oki koe i toou ngutuare, e kare rai e
tatipake. E kite oki koe e ka maata 25
toou uanga, e taau anau mei te nga-
ngaere o te enua nei. Kia pakari 26
tikai ka tae ei koe ki te vaarua, mei te
ruru sitona i akaputuia i tona tua-
tau.
I na! ko ta matou ïa i kimi io nei, 27
koia tikai teia; ko taau ïa e akarongo
mai, e kia kite oki koe *ei meitaki* noou
uaorai.

PENE VI.

Te akakite nei a Iobu e kare aia i aue ua. Te anoano rai i te mate. Te mamae ra aia i ta te au oa ra tuatua.

1 KUA tuatua mairā Iobu, na ko
maira,
2 Angairi toku mate nei i arite tikaia
nei, e toku tumatetenga nei i kapiti
3 katoaia ki roto i te aite akateiaa e! I
teianei rai oki ka iti ïa te one taatai i te
teiaa: i viviki roa'i taku nei au tuatua.
4 Te au kakao a te Mana katoatoa tei
roto mai nei iaku nei, e na te kavangu
o te reira i pou ei taku vaerua; *e* te
au mea mataku a te Atua te tupati
marie nei ki runga iaku nei.
5 E aue ainei te asini momoavao i te ngai
ngangaere? e e ungā ainei te bovi ki
6 runga i tana kai? E tika ainei te mea
mangarongaro kia kai auraka ei tai? e
te tui nei ainei te numata ua moa?
7 Ko te au mea ra kare rava i tauia atu
e au ra, ko tei riro mai ïa ei kai aue
naku.
8 Angairi i rauka mai taku e pati
nei; angairi oki te Atua e oronga mai i
9 taku e inangaro nei! Angairi i tika i
te Atua i te aati mai iaku; angairi i
tika iaia kia tuku mai i tona rima, e
tipu ke iaku!
10 E vai rai toku rekareka i reira, e
rere ua oki au i te rekareka i te
mate; auraka aia e akaperepere, kare
oki au i uuna i te au tuatua a Tei
Tapu ra.
11 Eaa toku nei ririnui, e manakonako
ei au? eaa toku nei openga, kia akaroa-
12 ia e au toku nei a'o? E ririnui toka
ainei toku nei ririnui? e e kiko veo
13 ainei toku? Aue! kare ua e tauturu
o roto iaku, e te turu iaku nei, kua
akataka keia ïa.
14 E tau te tangi a te oa ki tei makiia
ra: kua akaruke ra aia i te mataku i
15 te Mana katoatoa ra. Kua pikikaa
mai toku aronga taeake mei te peka
vai ra, mei te vai ta'e o te au o ra e
16 mimie ua ra: Ko tei kerepuruia i te
vai toka, e ngaro atura te kiona ki roto
17 ra: I te tuatau i maanaana'i ra, kua
ngaro ïa ratou; kia pukakā ra, kua
18 kore ïa i to ratou vairanga: To ratou
aerenga i te ta'e anga ra, kua mingi ke
ïa; te aere ra ratou ki te kore anga, e
19 ngaro atura; Te au motuanga tangata
no Tema tei akara, e te au takanga ta-
ngata no Seba kua tapapa i te reira:
20 Kua tumatetenga ratou, no te mea, ko
to ratou ïa irinakianga; kua tae ratou

ki reira, e kua akama atura. E teia- 21
nei e mea puapinga kore rai kotou: te
kite nei kotou i *toku* tuku akaaka-
anga, e te mataku na kotou. I tua- 22
tua ana ainei au, Apai mai ana kiaku
nei? e, No roto i ta kotou apinga, e o
mai tetai naku? E, Kia ora au ia 23
kotou i te rima o te enemi? e, Akaora
kotou iaku i te rima o te aronga riri-
nui ra?
E apii mai iaku, e naku e muteki 24
ua: e taku ngai i ē ra, ka akakite mai
kiaku. E mea taka meitaki te au 25
tuatua-tika! teiea ra te tuatua i taka i
ta kotou akamura? Te manako nei 26
ainei kotou e akamura mai i te au tua-
tua ua, te au tuatua oki a tei kore rava
e manakoanga, *e riro* ei matangi ra?
Koia tika rai, te tinai-mate nei kotou 27
i te matiroeroe, e te ko nei kotou *i te*
vaarua no to kotou oa. E tenana, kia 28
tika ia kotou na, ka akara mai iaku;
te mua tikai i to kotou na mata, me
pikikaa au. E ariu mai, ko taku ïa 29
tuatua, auraka e akariroia ei ara; koia
ïa, e ariu akaou mai, ko taku rai tei
tika i taua mea nei. E ara ainei tei 30
toku nei arero? kare ainei au i kite i
te mea kino kia tongi au?

PENE VII.

Te akatika rā Iobu i tona inangaro ki te mate, no te mea e tumatetenga maata tona.

KARE ainei i akonoia to te ta- 1
ngata nei tuatau i te ao nei? e
tona puke rā mei te au rā o tei ouia
ra? Mei te tavini e anoano maata i 2
te maru *aiai* ra, e mei tei ouia ra e ta-
papa i *te tutaki no* tana angaanga:
Koia katoa au, kua tukuia mai te au 3
marama rekareka kore noku, e te au po
noongata tei akonoia mai noku. Kia 4
akāvai au ki raro, kua tuatua au è,
Aea ra au e tu ei ki runga, e kore
atura te po? kua roiroi au i te takau-
riuri ua anga e tae ua atu ki te ao anga
ra. Kua vaiia toku kopapa ki te iro, e 5
te tikipa repo; kua mimiro toku kiri,
e kua pe. E viviki to te au rā noku 6
nei i to te kauta a te raranga kakau ra,
e te ope ua nei ma te manakonakoanga
kore.
E akamaara ana e, ko toku nei ora, 7
e matangi ua ïa: kare oku mata e kite
akaou i te meitaki. Kare oki te mata 8
o tei kite mai iaku ra e akara *akaou*
mai iaku: tei runga maira oou mata
iaku, e kua kore ïa au. Mei te tumu- 9
rangi e peke nei, e kua ngaro; koia
katoa tei eke ki raro i te vaarua, kare

10 e oki mai. Kare aia e oki akaou ki
tona ngutuare, kare rai tona ngai e
11 kite akaou mai iaia. I kore ei au e
tāpu i toku vaa; e tuatua rai au i te
tumatetengaanga o toku vaerua; e ka
aue rai au i te mamaeanga o taku
ngakau.
12 Ko te tai ainei au, e e tanina, i tuku
mai ei koe i te tiaki ki runga iaku?
13 Kia karanga au e, E mareka au i taku
roi nei, e amaru ake taku maki i toku
14 nei moenga; Te akapoitirere maira
koe iaku ki te moe i reira, e te akari-
15 karika maira iaku ki te orama: I ina-
ngaro ei taku vaerua kia kukumiia
mai, *e* kia mate rava, auraka teianei
16 au ivi. Kua iu au; auraka au kia
ora roa atu: Ka tuku ake ana iaku;
kare oki e puapinga toku nei puke
rā.
17 Eaa te tangata nei, i manako nui
mai ei koe iaia? e i akono ei toou nga-
18 kau iaia? I atoro ei koe iaia i te au
popongi katoa ra, i timata mai ei koe
19 iaia kare e tukumoe? Kia aa koe e
ariu ke atu ei iaku nei, *e* e vaoo iaku
kia tuku ua ana au i taku uavare?
20 Kua ara ïa au; e akapeea atu au ia
koe? E tei tiaki i te tangata nei, eaa
oki koe i akatu ei iaku ei pa naau, e
kua riro au ei mea teiaa noku uaorai?
21 Eaa oki koe i kore ei i akakore i taku
nei ara, ka apai ke atu ei i toku nei
kino? Ka moe oki au i tenana ki raro
i te one-pueu; ka kimi oki koe iaku
kia popongi ake, e kare ra au.

PENE VIII.

Te akatika nei a Biladada i te ravenga a te Atua ra.

1 KUA karanga aturā Biladada ngati
Sua, na ko atura,
2 Mei te aa te roa o tenana tuatua
naau? e te au tuatua a to vaa mei te
3 matangi viviki ra? E ruri ke ainei te
Atua i te tuatua-tau? e te ruri ke nei
ainei te Mana katoatoa i te tuatua-tika?
4 Ara ua rai taau au tamariki iaia, e kua
akarukeia ratou e ia no ta ratou ara;
5 Kia tika ra ia koe i te kimi i te Atua i
tenana, e kia pure oki koe ki te Mana
6 katoatoa ra; Angairi e tuatua-tika
taau e te tiratiratu; e riro tikai aia i
te ara mai ia koe i tenana, e e akama-
7 nuia i to nooanga tuatua-tika ra. Mea
ngiti ua rai taau i mua ua nei, ka
maata rava ïa taau i te openga.
8 Ka ui ana, ko taku ïa tuatua kia
koe, i tei muatangana ra uki, e i te
ratou ra ai metua taau e akonokono i
9 te kimi atu: Ko tatou nei oki, no

nanai ua nei ïa, e te kite kore, no te
mea ko to tatou puke rā i te ao nei, *e
tau* ïa ki te ata: Kare ainei na ratou 10
e apii mai ia koe, e akakite mai kia
koe, ka tuku mai ei i tetai aronga tua-
tua no roto i to ratou ngakau?
E tupu ainei te gome auraka ei 11
vari? e tupu ainei te raupo auraka ei
vai? I te vai uriuri anga ra, kare i 12
kokotiia ra, ko tei mimiro vave ana
ïa i te au rakau katoa ra. Koia katoa 13
te aerenga o te aronga ravarai i aka-
ngaropoina i te Atua; e te manako-
nakoanga o te pikikaa ra, e kore ïa:
Ka pe oki tona manakonakoanga, e te 14
are o te tukutukuraonui tona irinakia-
nga. Ka irinaki aia ki tona ra are, 15
kare ra e mou: ka tāpu piri oki aia i
te reira, kare ra e roa i te vairanga ra.
Kare te rā i iti ra, te uriuri ra aia, e 16
te toro ra tona rara na runga i tona
kainga. Ko tei taviri aere tona au 17
aka na runga i te putunga *toka*, *e* kua
kite i te ngai toka. Kia mate aia iaia 18
i tona ra ngai, e riro aia i te uuna iaia,
e te na ko ra e, Kare au i kite ia koe.
I na, ko te manga rekareka teia o tona 19
ra aerenga, e na raro rai i te one tetai
i te tupu.
I na, kare te Atua e akaruke i te 20
tangata apa kore, kare oki aia e mou
atu i te rima o te aronga rave tuatua
kino. E akaki mairai aia i to vaa ki 21
te kata, e to reo ki te rekareka. Ko te 22
aronga e riri mai ia koe ra, e vaîia ïa
ki te akama; e te puakapa o te aronga
kino, e kore rava ïa.

PENE IX.

Kua akatikā Iobu i te Atua; e makiia ra tei meitaki e tei kino katoa; kare e tika kia akaapa i te tangata koia i rokoia e te maki.

KUA tuatua mairā Iobu, na ko 1
maira,
Kua kite au e, koia tika rai te reira 2
ra: akapeea ra e tika'i te tangata nei
i mua i te Atua? Kia inangaro aia i 3
te māro mai iaia, tausani ua atu tana
kare ua a *te tangata nei* e okotai iti
ake. Te pakari o te ngakau, e te 4
mana o te ririnui: koai tei māro atu
iaia, e kua tupu tana? Ko tei apai 5
ke atu i te au maunga, e kare ratou i
kite: ko tei tatipoki ia ratou i tona ra
riri: Ko tei akangaueue i te enua, e 6
taka ke atura i tona vairanga, e kua
ruketekete iora tona au pou: Ko tei 7
akaue i te rā, e kare aia e iti mai; e
kua sigiloia e ia te au etu: Koia 8
anake rai tei oora mai i te au rangi ra;
e tei takai ki runga i te au ngaru
9 o te moana: Ko tei anga ia Uresa,
Oriona, e ia Matariki, e te au pia i te
10 pae i apatonga ra. E ravenga maata
tana i rave ra, kare e kitea kia kimi;
e te au mea umereia, kare e ope
kia tatau.
11 I na, na ki nei aia iaku nei i te aere,
e kare au i kite: e te aere atura, kare
12 ra au i kite iaia. I na, te apai ke nei
aia, e naai e akakore? naai e karanga
13 atu kiaia, Te aa ana koe? Kia kore
te Atua e akaanga ke i tona riri, e
tupou te aronga tauturu nengonengo i
14 raro ake iaia. Ka tanga atu ei iaku
kia karanga atu iaia, ka akataka'i taku
15 aronga tuatua ki mua iaia? Iaia ra, e
tuatua-tika uaorai taku, kare au e ki
atu, ka pure ra au ki taku akava.
16 Angairi au i kapiki, e kua āē maira
aia; kare rai au e akatika e kua aka-
17 rongo mai aia i toku reo. No te mea
te aati nei aia iaku ki te uriia, e te
akamaata ara kore ua maira i taku au
18 puta. Kare aia e vaoo ua iaku kia uti
ua ana i toku a'o, te akaki ua maira
19 oki aia iaku ki te maramara. Kia *tua-
tua au* i te ririnui, i na, *koia* tei riri-
nui: e i te tuatua-tau ra, koai te ka
20 riro mai ei kite naku? Kia akatika
au iaku orai, na toku vaa au e akaapa:
kia karanga iora au, Kare aku ara, na
21 te reira e akakite i toku māro. *Angairi*
kare aku ara, kare rai au e akono iaku
uaorai: ka akavaavaa rai au i toku ora.
22 Ko tetai rai teia, no reira au i tua-
tua'i e, Te mate nei te apa kore, e te
23 aronga kino, iaia. Kia taia viviki
aereia e tetai mate, e kata aia i te
24 timata anga o te aronga ara kore. Kua
orongaia te enua ki te rima o te aronga
kino: te tapoki nei ra aia i nga mata
o to reira ra au akava; e kare ra, teiea
iora, e koai aia *tei pera?*
25 E viviki maata to toku au rā nei i
to te orooro: te rere ke nei te reira, e
26 kare i kitea te meitaki. Kua riro ke
mei te au pai tere viviki: mei te aeto
27 kia rere mai ki runga i *tana* kai. Kia
tuatua oti au e, Ka akangaropoina atu
au i toku maki, ka akatu ke au i taku
mata, e ka akapumaana au *iaku uao-
28 rai;* Te mataku nei au i toku nei au
tumatetenga katoa, kua kite rai au e,
kare koe e tuatua iaku i te ara kore.
29 Kua ara au ra, eaa iora oki te pua-
30 pinga o taku māro anga? Orei ua
rai au iaku ki te vai kiona, e kia
31 tamā au i oku rima ki te pua; E
uriia au e koe ki raro i te kopua vari,
e e akaviiviiia au e toku uaorai kakau.
32 Kare oki *aia* i te tangata mei iaku

nei, ka karanga atu ei au kiaia, *e* kia
aravei katoa maua i te akavaanga.
Kare oki e akaongi ia maua, ka tuku 33
ei i tona rima ki runga ia maua rava-
rai. Kia rave ke ra aia i tana rakau 34
pāpā iaku nei, e auraka au kia rikarika
i te mataku iaia ra: Kua tuatua ïa au 35
i reira, ma te mataku kore iaia; kare
ra mei te reira iaku nei.

PENE X.

Te ui rā Iobu ki te Atua i te mea i maata rava'i tona tumatetenga.

KUA iu rava toku vaerua i toku 1
nei ora anga; ka tuku au iaku
uaorai kia aue ua na; e tuatua rai au
ma te mamae o toku nei vaerua. Ka 2
karanga atu ana au ki te Atua, Auraka
e akaapa ua mai iaku; e akakite mai
koe i te mea i māro mai ei koe iaku
nei. E mea meitaki ainei ia koe kia 3
akateiaa ua mai, *e* kia akavaavaa mai i
te angaanga a to rima na, e kia mā-
rama ia koe te tuatua a te aronga kino?
E mata tangata ainei toou? e mei ta te 4
tangata ainei taau akara anga? Te tau 5
ra ainei toou ra puke rā ki to te ta-
ngata nei puke rā, toou ra au mataiti
ki te au rā o te tangata nei, I ui ei 6
koe i toku nei kino, e i kimi ei koe i
taku nei ara? Kua kite rai koe e kare 7
au i te tangata kino; kare ra e tangata
e ora i tei tae ki toou ra rima.
Na to rima i akaaite iaku, e kua 8
anga iaku, e kua takapini marie; e te
akapou nei rai koe iaku. E akamaara, 9
ko taku ïa tuatua ia koe, e mei te kara-
karaea taau i anga iaku; e e akaoki
akaou ainei koe iaku ki te one-pueu?
Kare ainei koe i riringi iaku nei mei 10
te u ra, e kua tatoka iaku mei te u
toka ra? Kua vaî koe iaku ki te kiri 11
e te kiko, e kua akaketaketa iaku ki
te ivi e te uaua. Ko te ora e te aka- 12
perepere taau i tuku mai kiaku nei, e
no toou tiaki anga i ora'i toku vaerua.
Kua uuna iora koe i taua au mea 13
nei i roto i toou ngakau: kua kite rai
au e tei ia koe rai taua mea nei.
Kia rave au i te ara ra, te akairo 14
maira koe iaku i reira, e kare au e
matara ia koe mei roto i taku ara.
E kino toku ra, e ae oki au; e te vai 15
tuatua-tika nei au, kare au e akateitei
i toku upoko. Kua ki au i te akama;
e teianei, ka akara mai ana koe i toku
maki nei; Te aere nei oki te reira ki te 16
maata anga. Te arumaki mai nei koe
iaku nei mei te liona taae ra: e te aka-
kite akaou maira koe ia koe uaorai ei
mea taka ke ki runga iaku. Te aka- 17
taka akaou nei koe i toou aronga kite
ki runga iaku, e te akamaata maira to
riri otooto ki runga iaku; kua na
rungao na rungao te au nuku tamaki
iaku nei.
18 Eaa oki koe i rave mai ei iaku mei
roto i te kopu? Naringa au i mate e,
e auraka rava tetai mata i kite iaku!
19 Kua riro au i reira mei te mea kare;
e mei roto i te kopu atu toku apai
angaia ki te vaarua.
20 Kare ainei e iti ua oku nei puke rā?
kua oti ua ana, ka vaoo ake ana iaku,
21 kia amaru iti ua ana au, Ka riro atu
ei *ki te ngai* kare e oki akaou mai, ki
te enua poiri oki e te maru-mate:
22 Enua poiri, te poiri tangotango o te
maru-mate; kare ua e marikonga, e e
arite tona mārama ki te poiri tango-
tango.

PENE XI.

Te ako nei a Zophara ia Iobu, i te mea kua akatika aia iaia uaorai. Te aka-kite ra aia i to te Atua maata anga, e te meitaki o te tataraara.

1 KUA karanga aturā Zophara i
Naama, na ko atura,
2 Kare ainei te tuatua maata e kara-
ngaia atu? e akatikaia ainei te tangata
3 vaavaa nunui? E muteki ua ainei te
tangata i taau tuatua-tika kore? e kia
taitoito ua mai koe, kare ainei e tangata
4 ei taakama atu? I tuatua ana oki koe
e, Kua tika taku nei tuatua, e kare
5 oku e viivii i toou na mata. Angairi
ra te Atua e tuatua ua mai, e kia
6 amama ua mai tona vaa ia koe; E kia
akakite mai aia kia koe i te tuatua
ngaro poti o te pakari ra, tei papa rua
ra ïa i te au mea kitea *katoa* ra! e kite
koe i reira e, kua akangaropoina te
Atua i tetai pae o taau ara.
7 E kitea ainei te Atua ia koe kia
kimi? e kitea puia ainei te Mana
8 katoatoa ia koe? Mei te au rangi i te
teitei; e naea taau e rave? E oonu
maata i to ade; eaa taau ngai e kite?
9 E roa rava to te reira aite i to te enua,
e pararauare maata to te reira i to te
10 moana. Nana e opu ra, e kua tapeka,
e kua uipa *ki te akavaanga*, koai tei
11 tika kia patoi atu iaia? Kua kite aia i
te au tangata pikikaa: e te akara katoa
maira aia i te ara; e ana e kare aia e
12 akono mai. Te inangaro ra te tangata
neneva kia manakoia e e pakari tona,
tau uaorai te tangata nei, i tona anau
anga, mei te punua asini momoavao.
13 Kia akateateamamao koe i to ngakau,
e kia akatika atu koe i oou rima

kiaia; E te vai ra te ara i to rima na, e 14
akaruke takiri rava atu ïa, e auraka e
vaoo ua te kino kia vai i toou au pua-
kapa. E nānā koe i to mata ki runga 15
ma te kotuutuu kore i reira; koia ïa,
e maroiroi koe, e kare e mataku: Ka 16
akangaropoina oki koe i *toou* mate, *e*
kia akamaara ra, *e riro ïa* mei te vai
puke i mate vave ra: E riro oki taua 17
tuatau ra i te mārama e iti to te avatea;
tei roto koe i te poiri *i tenana*, e arite
ra koe ki te popongi *i reira*. Kare koe 18
e ngaueue, no te mea te vai ra te
manakonakoanga; te akama ra koe *i*
tenana, ka noo marie ra koe *i reira* ma
te mataku kore. Ka akāvai oki koe 19
ki raro, e kare oki tetai e akamataku-
taku mai; e manganui rai te ka ta-
tomo ki mua i to aroaro. E avarevare 20
te mata o te aronga kino, e kore roa
to ratou akapuanga, *e riro* to ratou
manakonakoanga mei te unui anga vae-
rua ra.

PENE XII.

Te patoi nei a Iobu ia Zophara, e te ako nei iaia.

KUA tuatua mairā Iobu, na ko maira, 1
Ko kotou tika rai nga tangata 2
kite, e *me mate* kotou ra, ko te mate rai
ïa o te pakari. Te kite katoa nei rai 3
au mei ia kotou katoa na; kare au i iti
ia kotou: koai oki tei kore i kite i te-
nana au tuatua? Kua riro au mei tei 4
akavaavaaia e tona ra oa, ko tei kapiki
atu ki te Atua, e kua ūē maira aia iaia:
kua kata aviriia te tangata tuatua-tika,
e te tiratiratu. Mei te lamepa akaru- 5
keia, i te manako o tei noo ponuiaau
ua ra, te tangata i vaitata *tona* vaevae i
te paeke.
Te noo au ua ra te au puakapa o te 6
aronga keia, e te aronga i akakoko atu
i te Atua ra, te vai ngaueue kore ua ra
ïa; e te akaki maira te Atua i to ratou
rima *ki te apinga*. Ka ui ana ra ki te 7
au puaka, e na ratou e apii mai ia koe;
e te au manu o te reva nei, e na ratou
e akakite mai kia koe: E kare ra, ka 8
karanga atu ki te enua, e nana e apii
mai ia koe: e na te au ika o te tai e
akakite mai kia koe. Koai to roto ia 9
ratou ravarai tei kore i kite e, na te
rima o Iehova teia i rave? Tei tona 10
rima te a'o o te au mea ravarai e ora
nei, e te vaerua o te au tangata katoa
nei.
Kare ainei na te taringa nei e timata 11
i te tuatua? e na te vaa e tongi i tana
kai? Tei te aronga taito te pakari; e 12
te kite tei te maata ïa o te au rā ra.
Tei iaia oki te pakari e te ririnui, tei 13
14 iaia oki te ako e te kite. I na, ko tana
i vava'i ra, kare te reira e tika kia
patu akaouia: kia momani aia i te
tangata ki roto, kare rava e matara
15 anga. I na, nana i tāpu i te vai, e mate
akera ïa: nana oki i tuku mai ki vao,
16 e kua nina ravaia te enua. Tei iaia te
ririnui e te pakari: e tei akatatipakeia
17 ra, e tei akatatipake, tei iaia ïa. Te
akariro nei aia i te aronga tumu korero
ei tuikaa, e te aronga akava kua akari-
18 roia ei neneva. Te mana a te au ariki
tei matara iaia, e te tatua nei aia i to
19 ratou taukupu ki te taura. Te akariro
nei aia i te kau taunga ei tuikaa, e te
20 uri nei i te aronga mana ki raro. Te
akakore nei aia i te korero a te aronga
tuatua-mou, e te apai ke nei i te kite o
21 te aronga ruaine ra. Te riringi nei
aia i te akavaavaa ki runga i te aronga
mana, e te tatara nei aia i te tatua o te
22 toa. Te uaki nei aia i te au mea ngaro
ra o te poiri, e te kika nei i te maru-
23 mate ki roto i te mārama. Te aka-
maata nei aia i te au enua, e kua aka-
pou atura: te akapararauare nei aia i
24 te au enua, e kua akaoiti *akaou*. Te
rave ke nei aia i te manako o tei maata
i te au tangata o te enua nei, e kua
akauoa aere aia ia ratou i te medebara
25 aratаa kore. Te aa aere ua ra ratou i
roto i te poiri, e kare e mārama, e kua
tu rori ua ratou iaia mei te konā kava
ra.

PENE XIII.

Te tapepe nei a Iobu i tona au oa i te tuatua pae tai: ko te Atua tona irinakianga: te inangaro ra aia kia kite i tana ara, e te mea i tairo mai ei te Atua iaia.

1 I NA, kua kite taku mata i taua au
mea katoa nei; kua akarongo oki
2 taku taringa, e kua kite. Ko ta kotou
i kite ra, kua kite katoa au: kare au i
iti ia kotou.
3 E karanga tika atura au ki te Mana
katoatoa, e te inangaro nei au ko maua
ko te Atua ka akataka'i i *taku* tuatua.
4 Ko kotou ra, e aronga kimi tuatua pi-
kikaa ïa, e aronga rapakau puapinga
5 kore anake kotou. Angairi oki kotou e
muteki takiri rava atu e! ko to kotou
ïa pakari ko te reira ra.
6 Akarongo mai ana ra kotou i taku
nei tuatua i tenana, e ta toku vaa nei
ka akataka, ta kotou ïa e akarongo
7 mai. Ei tuatua kino ainei ta kotou no
te Atua? e ko te tuatua pikikaa ainei ta
8 kotou e tuatua nona? E akara atu ai-
nei kotou i tona tu? e māro ainei kotou
9 no te Atua? E meitaki ainei kia kimi

matatio mai aia ia kotou? e vare ainei
aia ia kotou, mei te tangata i pikikaaia
nei? E akamura tikaia mai kotou e 10
ia, kia taopa pikikaa atu kotou i te ta-
ngata. Kare ainei kotou e mataku i te 11
mekameka nona? kare ainei kotou e
rokoia e te koiriria iaia? Ta kotou au 12
tuatua i tangaakaputuia ra, e reu ua ïa;
ta kotou au ututua ra, ei ututua vari ïa.

Ka muteki ua ana kotou, e kia tua- 13
tua ana au, na te rokoia au e tetai mea
ke, vaoo atu ïa kia tae mai. E aka- 14
peea oki, ka rave rai au i toku kiko ki
toku nio, e ka tuku rai au i toku ora ki
roto i toku rima? Ta oti mai aia iaku, 15
ka irinaki atu rai au iaia; e akatika ra
au i toku uaorai au aerenga ki mua i
tona aroaro. Ko te ora oki aia noku: 16
kare oki te pikikaa e tae ki mua i tona
aroaro.

E akarongo meitaki mai na kotou i 17
taku tuatua; e taku i akakite atu na,
i to kotou pukai taringa. I na, kua 18
akataka ana au i *taku* tuatua i tenana;
kua kite au e ka akatikaia mairai au.
Koai te tangata te ka taumāro mai iaku 19
ra? e muteki ua ïa au i reira, e mate
ua atu.

Auraka ra koe e rave i nga mea e 20
rua iaku nei; *e* kare au e uuna iaku
uaorai ia koe i reira: Kia atea ke atu 21
to rima iaku nei: e auraka au e mataku
i te mekameka noou ra. Ka kapiki 22
mai ei koe, e naku e io atu: e kare ra,
ko au te kapiki atu, e naau e tuatua
mai kiaku ra. Kua peea te rai o toku 23
kino ma taku ara? Ka akakite mai
iaku kia kite au i toku kino, ma taku
ara. Eaa oki koe i uuna'i i to mata, e 24
i akono mai ei koe iaku ei enemi noou?
E aeae ainei koe i te rau i peke *i te* 25
matangi ra? e arumaki ainei koe i te
kata marō? Te tata nei oki koe i te au 26
mea maramara iaku nei, e te uri maira
i te au ara a toku ou anga ki runga
iaku. Te momono katoa nei koe i oku 27
vaevae ki roto i te patiti, e te akara
matariki nei i toku katoa nei au aere-
nga; te akapini ra koe i oku tapuae ki
te akairo. Kua pou oki au, mei te mea 28
pe ra, mei te kakau i pou i te neu ra.

PENE XIV.

Te pati akatenga nei a Iobu i te aroa o te Atua no te a'o poto o te tangata nei, e te tapapa marie nei aia ki tona tu ke anga.

KO te tangata ta te vaine e anau 1
nei, e iti ua ona puke rā, e te ki
oki i te pekapeka. Te tupu nei aia mei 2
te tiare, e kua motu iora: te rere nei
oki aia mei te ata ra, e kare i mou
3 mai. E akapuera ainei oki koe i oou
mata ki runga i te reira, e e arataki ai-
nei koe iaku ki te akavaanga, e ko koe
4 katoa ra? E rauka iaai te mea viivii
kore no roto i te mea viivii? kare rava
5 ïa. E teianei kua akonoia ona puke
rā, tei ia koe te rainga o tona au ma-
rama, kua akonoia e koe tona au ko-
6 tinga, kare aia e topa mai: E ariu ke
mai koe iaia, kia akaangaroi ana aia,
kia taea tona rā, mei to te tangata i
ouia ra.
7 E manakonakoanga oki tei te rakau
ra e, kia tipuia ra, e pukai taringa
akaou ïa, e kare e kore te mea tupu ou
8 ra. E pakari oti tona aka i raro i te
one, e mate atura te tumu ki runga i te
9 enua; Kia ongi i te vai ra, e tupu
akaou ïa, e e tupu akaou tona au rara
10 mei te rakau tanu ra. Ko te tangata
nei ra, te mate nei ïa, e popo ua iora:
te mate nei oki te tangata, e teiea
iora ïa?
11 *Mei* te vai nei e kore i te roto ra,
e te pou nei te vai puke, e kua marō:
12 Kua pera rai te tangata nei, te moe nei
ki raro, e kare e tu mai: e kia kore
rava te au rangi ra, kare ratou e ara
mai, e kare e akatuia mai, i to ra-
tou moe.
13 Naringa koe e akapipini iaku ki
ade e, angairi koe e uuna iaku, e kia
riro ke toou riri, angairi koe e akataka
i te taime noku, ka maara mai ei iaku
14 nei! Kia mate te tangata nei, ka ora
akaou ainei aia? E tapapa rai au i
oku puke rā i akonoia ra e kia ope, e
tae rava atu ki toku tu ke anga ra.
15 Naau e kapiki mai, e naku e io atu kia
koe: e tangi rai koe ki te angaanga a
to rima ra.
16 Te tatau mai na koe i toku au ta-
kainga i tenana: kare ainei koe i tiaki
17 ua i runga i taku ara? Kua topiriia
taku ara i roto i te pute, e kua tuiia e
koe toku kino.
18 Te maunga i topa ra, te kore nei ïa,
e te uri keia nei te mato i tona vai-
19 ranga. Te pou nei te toka i te vai: e
te pou nei te one enua i te maata o te
vai; e to te tangata nei manakona-
20 koanga te pou katoa nei ia koe. Te
upokotu ua nei rai koe iaia kare e
tukumoe, e riro atura aia: te akatu ke
nei koe i tona mata, e kua tuku atu
21 iaia kia aere na. Kua akangateiteiia
tana au tamariki, e kare aia i kite; e
kua taakaakaia ratou, kare ra aia i
22 kite ua atu. E riro ra tona tino i
runga iaia i te mamae, e tona ra vaerua
i roto iaia i te aue.

PENE XV.

Te tapepe nei a Eliphaza ia Iobu i te paieti kore, koia i akatika iaia orai; te akakite ra aia e, e kino rai to te tangata kino, i ta te aronga taito ra tuatua.

KUA karanga aturā Eliphaza ngati 1
Temana, na ko atura,
Ei manako tarevakaua ainei ta te 2
tangata pakari kia tuatua mai, e e
akaki ua ainei i tona kopu ki te mao-
ake? Ei tuatua puapinga kore ainei 3
tana kia taumāro mai? e i te au tua-
tua apinga kore? Koia ïa, te akapua- 4
pinga kore nei koe i te mataku, e te
akatopa nei koe i te pure ki mua i te
aroaro o te Atua. Na to vaa oki i 5
akakite mai i toou kino, kimi ua'i koe
i te arero o te aronga pakari. Na toou 6
orai vaa koe i akaapa, kare au: koia
ïa, te tapepe nei toou reo ia koe uaorai.
Ko koe ainei to te tangata nei i 7
anau ana? e ko koe ainei tei angaia ou
te au tuaivi nei? Kua akarongo ainei 8
koe i te tuatua muna a te Atua? e te
tāpu nei ainei koe i te pakari noou
uaorai? Eaa taau i kite, e ko matou o 9
nei te kite kore? tei taka ia koe, e
kare o roto ia matou nei? Tei i o 10
matou te aronga taito, e tei inaina te
mimiti, tei maata to ratou au rā i to
toou metua ra. E mea ngiti ainei 11
naau ta te Atua akapumaana anga? te
manga tuatua i tuatua maruia atu kia
koe na? Eaa koe i apai keia'i e to 12
ngakau? e i ukiuki ei o mata ki te aa,
I patoi ei to ngakau i te Atua, e i ma- 13
ringi ua mai ei to tuatua no roto i to
vaa? Eaa oki te tangata nei, ka viivii 14
kore ei aia? e ta te vaine nei i anau, ka
riro ei tana ei tuatua-tika? I na, i 15
tona aronga tapu ra, kare aia i irinaki
atu; kare oki te au rangi ra i te mea
viivii kore ki mua i ona mata. Ka 16
tanga atu ei oki i te mea rikarika e te
viivii ra i te tangata nei, ko tei inu ua
i te kino mei te vai ra!
Ka akarongo mai ana kiaku, e naku 17
e akakite atu kia koe; ko taku i akara
ra, ko taku ïa e akakite atu; I ta te 18
aronga pakari i akakite, no to ratou au
tupuna mai, e kare i uuna: Ko tei 19
orongaia te enua kia ratou anake ra, e
kare e tangata ke i na roto ia ratou.
E tumatetenga to te tangata kino e 20
ope rava ake ona puke rā; e mea kitea
kore ïa to te takinga-kino ra au ma-
taiti. Tei roto i ona taringa te rongo 21
rikarika: ei te autu nei e rokoia putia
uaia'i aia e te akapou. Kare ona ma- 22
nako e ka oki mai aia mei roto mai i te
poiri, e te tapapaia maira aia e te koke.
23 Te koka aere ua ra aia i te *ori* kai, *i te*
na ko anga e, Teiea ua akera? kua kite
aia e te vaitata maira te rā. poiri ki
24 tona rima. E riro na te tumatetenga
e te mamae e akamataku mai iaia; e
re aia ia raua, mei *tei re* i te ariki i tei
25 akonokonoia no te tamaki ra. Te aka-
tika ra oki aia i tona rima e patoi i te
Atua, e te akaketaketa ra iaia orai ki
26 te Mana katoatoa ra. Te oro pu ua
ra aia ki runga iaia ma te kaki *etaeta,*
ma te ngai patapatatue o te paruru
27 nona ra: No te mea kua akaki aia i
tona mata ki te matu, e kua akangene-
ngene i tona taukupu ki te matu.
28 Kua tanea te au oire tana i noo ra, i
roto i te au are noo koreia e te tangata,
29 i tei akonoia ei aronga ututua. Kare
aia e riro ei tangata apinga nui, kare
oki tana apinga e mou mai, kare oki te
meitaki o te reira ra e akapararaua-
30 reia ki runga i te enua nei. Kare aia
e ora mai i taua poiri ra; e riro na te
mura ai e tamarō i tona au rara, e i te
a'o o tona vaa e peke ke ei aia.
31 Auraka tei pikikaaia ra e irinaki ki
te mea puapinga kore: ko te puapinga
32 kore oki tana tutaki. Kare e tae ki
tona tuatau, e tupu ei teia, kare oki
33 tona rara e vaoo mata ua mai. Ka
makaiore tona ua mei te vine ra, e ka
ngaoro tona pua tiare mei te olive ra.
34 E riro te uipānga o te tangata pikikaa
i te ikoke ua, e ka oki te au puakapa o
35 *te rave* tutaki ra i te ai. Kua to ratou
i te kino, e anau maira i te mea pua-
pinga kore, e te akonokono ra to ratou
kopu i te pikikaa.

PENE XVI.

Te akamura nei a Iobu i tona au oa i to ratou tangi kore anga mai iaia: e te akatika nei aia iaia uaorai.

1 KUA tuatua mairā Iobu, na ko
maira,
2 E manganui taku tuatua i akaro-
ngo mei tena katoa na: e aronga
akapumaana manamanata anake kotou
3 na. Ka ope ainei te au tuatua tareva-
kaua? e eaa te mea i ketaketa mai ei
4 koe kia tuatua? E tika katoa iaku
kia tuatua mei ia kotou katoa na:
angairi kotou mei iaku nei, e tika ka-
toa iaku kia akaututua ua i te tuatua
ki runga ia kotou, e kia takirikiri
5 katoa atu i toku mimiti ia kotou. E
riro ra taku vaa i te akamaroiroi atu ia
kotou, e te keukeu anga o toku ngutu
6 i te akamaru atu *i to kotou aue.* Kia

tuatua ra au ra, kare toku mate e
maru: e *kia* akatupua ua au ra, eaa
taku ngai i māmā?
Kua potopoto ra taku a'o iaia i te- 7
nana; kua pou ia koe toku ra iti rava-
rai. Kua natinatiia au e koe, kua 8
riro ïa ei kite: e te tu ua maira te
ikoke noku ei patoi iaku, e te tapepe
maira ki mua tikai i toku mata nei.
Te aeae ra tona riri, e te makitakita 9
maira iaku: te tete maira aia i tona
nio ki runga iaku; te anaana maira
nga mata o toku enemi ki runga iaku.
Kua akaamama ratou i to ratou vaa ki 10
runga iaku; kua papaki akakino
maira ratou i toku paparinga; kua
uipa anake ratou ki runga iaku.
Kua tuku te Atua iaku ki te aronga 11
paieti kore, e kua uri iaku ki roto i te
rima o te aronga kino. Te noo au ua 12
ra au, e kua atiati roaia au iaia: kua
opu mai aia i toku kaki, e kua akau-
ngaungātiti maira aia iaku, e kua
akatu aia iaku ei pa nana. Kua aka- 13
pini maira te aronga akainanana ana
nona iaku, kua momotu taka ke nga
pukuatu noku iaia, e kare e akapere-
pere mai; kua maringi taku au iaia
ki raro i te one. Te āru ua maira aia 14
iaku, kua na rungao tetai ārunga i
tetai ārunga, mei te toa ririnui ra tona
oro anga mai ki runga iaku.
Kua tuiia e au te kakau paoa ki 15
runga i toku nei pakiri, e kua viivii
iaku toku tara ki raro i te one-pueu.
Kua kutekute toku mata i te aue 16
anga, e tei i oku topiri-mata te maru-
mate i te vairanga; Kare ra no te 17
tuatua-tika kore i roto i oku nei rima:
kare oki taku pure i viivii.
E te enua nei e, auraka koe e tapoki 18
i toku nei toto, e auraka ei ngai no
toku aue anga. E teianei, i na, tei te 19
rangi te kite iaku, e tei akono mai
iaku ra, tei runga ïa. Te amuamu 20
maira toku ra au oa iaku: te riringi
atu nei ra oku mata *i te roi-mata* ki te
Atua. Angairi i tika i te tangata nei 21
kia tuatua ki te Atua, mei te tangata
e tuatua ki tona ra oa! Eia ua mai 22
mataiti kia ope, ka aere ei au na te
ara kare e oki mai.

PENE XVII.

No te takinga-kino o te tangata nei i te aronga i makimaki, te tuatua rā Iobu ki te Atua: tei te mate tona manakoanga.

KUA pou toku a'o, kua mutu toku 1
au rā, *kua vave* te vaarua noku.
Kare ainei tei iaku nei te aronga 2
aviri? e *kare ainei* te akara tamou nei
3 toku mata i ta ratou akakoko? Ka
akataka ana i tenana i tetai paruru
noku ia koe na; koai te ka rave mai i
4 toku rima? No te mea kua uunaia
e koe te kite i to ratou ngakau; kare
5 rai koe e akangateitei *ia ratou.* Ko
tei toma i *tona* aronga oa kia keiaia, ka
kore ïa nga mata o ana puke tama-
riki.
6 Kua akariro aia iaku ei tuatuaanga
na te tangata nei; kua riro au ei mea
7 viivii na ratou. Kua aveave oki toku
mata i te aue, e *kua riro* toku nei au
8 melo katoa mei te ata ra. E vava-
riaia teia e te aronga tiratiratu, e tu
oki te aronga ara kore ki runga ei
9 patoi i te pikikaa. E tamou rai te
tangata tuatua-tika i tona arataa, e tei
viivii kore te rima ra, e tupu atu rai
10 *tona* maroiroi i te maata anga. Kare-
ka ko kotou katoa na, okiria kotou,
ka aere i tenana; kare oki e tangata
pakari i kitea e au i roto ia kotou.
11 Kua kore oku puke rā; taku au
akakoroanga, *e* tei manakoia e taku
12 ngakau, kua motu ke ïa. Kua taruri
keia te po ei ao: *e* te mārama kua
13 piri tika mai ïa ki te poiri. Te ma-
nako nei au ki te vaarua, ko toku ïa
are: kua oora au i toku roi i roto i te
14 poiri. Kua tuatua ana au ki te pe,
Ko toku metua tane koe: ki te toke,
Ko toku metua vaine, e ko toku
15 tuaine. Teiea iora toku manakona-
koanga i tenana? ko toku manakona-
koanga ra, koai te ka kite atu i te
16 reira? Ka eke ratou ki raro ki te
ngutupa o te vaarua, i te ngai i ta-
okotai ua'i i te akaangaroianga i te
one.

PENE XVIII.

Te tupepe nei a Biladada ia Iobu i te māro e te akakoromaki kore: te au mate o te tangata kino.

1 KUA karanga aturā Biladada ngati
Sua, na ko atura,
2 Aea ra ta kotou tuatua e mutu ei?
ka akono meitaki, ka karanga atu ei
3 matou. Eaa matou i akariroia'i mei
te puaka, *e* i akavaavaaia'i ki mua i to
4 kotou mata? Te aeae nei aia iaia orai
i tona riri: e akarukeia ainei te enua
noou? e ka akataka keia ainei te mato
i tona vairanga?
5 Ko te mārama oki o te aronga kino,
e tamateia ïa, kare oki te panapana anga
6 o tana ai e kakā mai. E riro te mā-
rama ei poiri i tona puakapa, e tana
mori ki runga iaia ra, e tamateia ïa.

Te aerenga maroiroi nona, e akako- 7
piriia ïa, e riro oki na tana uaorai tua-
tua ako e opara iaia ki raro. Na tona 8
orai vaevae i taei iaia ki te kupenga, e
te aaere ra aia na runga i te ereere. E 9
piritia tona poo vaevae e te vaooni, e
mouia aia e te aronga āru. Kua uunaia 10
te ereere nona ki raro i te one, e tei te
arataa tona ii *i te tuku anga.* E aka- 11
piniia aia e te au mea matakutaku e
pini ua ake, e mei te mea te arumaki
maira, e oro ua atura aia. E pou tona 12
maroiroi i te onge, e te noo maira te
mate ki tona taakaokao. Na te reira 13
e pou ei te ketaketa anga o tona kiri:
na te tama mua o te mate e kai i tona
ririnui. Tana i irinaki ra, e kiriti 14
tumuia ïa i tona ra puakapa, e i te
reira e tae atu ei aia ki te ariki i mata-
kuia ra. Ka vai rai *te mataku* i roto 15
i tona ra puakapa, no te mea, kare ïa
nona: ka ruruia te teio ki rungao i
tona nooanga. E marō tona au aka i 16
raro, e tona rara i runga ra, e tipuia
ïa. E ngaro te manako iaia i runga i 17
te enua nei, e kare ona e ingoa *e vai* i
roto i te arataa. E arumakiia aia mei te 18
mārama atu ki te poiri, e iïa keia aia i
te ao nei. Kare ana e tamaiti, kare e 19
mokopuna i roto i tona iti-tangata,
kare oki e uraura toe i roto i tona ra
au kainga. Ka va ua te au uki e na 20
muri mai *iaia* i tona ra tuatau, mei
tei na mua *iaia* i rokoia e te mataku.
Ko te tu tikai ïa o te nooanga o te 21
tangata kino, e ko te ngai rai teia o tei
kore i kite i te Atua.

PENE XIX.

Te aue nei a Iobu i te takinga-kino o tona au oa iaia: te manako i te Akaora iaia te mea e papa'i tona ngakau.

KUA tuatua mairū Iobu, na ko 1
maira,
Mei te aa ra te roa o tenana aka- 2
ongoongo anga mai i toku vaerua, e e
atiati ei kotou iaku i tenana au tuatua?
Kua ngauru akenei a kotou akakino 3
anga mai iaku: *e* kare ua kotou i akama
ko kotou i akapoturi ua mai iaku. I tati- 4
pake ua rai au, tei iaku uaorai taku tati-
pake te vairanga. Kia inangaro kotou 5
i te akateitei ki runga iaku, e e akakite
iaku i toku kino: Kia kite maira 6
kotou, ko te Atua tei taakaaka mai
iaku, e nana au nei i akapini i tana
kupenga.
I na, te kapiki nei au i te taki- 7
nga-kino, kare ra au i akarongoia mai:
te kapiki nui nei au, kare ra e tuatua-
8 tau. Kua taii aia i toku arataa kare
au e tika kia aere, e kua tuku aia i te
poiri ki runga i toku ra au mataara.
9 Kua kiriti aia i toku kakā i runga iaku
nei, e kua rave aia i te korona i runga i
10 toku upoko. Kua akapou aia iaku
e pini ua ake, e kua kore au nei: e kua
kiriti tumuia toku manakonakoanga
11 mei te rakau ra. Kua tutungi aia i
tona riri ki runga iaku, e kua akariro-
12 ia au e ia mei te au enemi nona. Kua
takiruru maira te au toa nona, e kua
akāū i te arataa no ratou kiaku nei, e
kua moetapapa e pini ua ake toku nei
13 puakapa. Kua akataka ke aia i toku
ra au taeake kia atea ke iaku, e kua
riro toku au taunga ei au tangata ke
14 iaku nei. Kua kore toku ra au ta-
ngata tupu, e kua akangaropoina toku
15 aronga oa matau iaku. Tei noo i
toku ra ngutuare, e toku ra au tavini
vaine, tei tuatua iaku e e tangata ke:
kua riro au e tangata ke i to ratou
16 akara anga. Kua kapiki atu au ki toku
tavini tane, kare ra aia i ki mai; kua
tuatua akarekareka atura toku vaa
17 iaia. Kua riro toku a'o ei mea ke i
taku vaine, aue ua rai au i taku uaorai
18 au tamariki. Kua akavaavaa mai oki
te au tamariki mea riki iaku; kia tu
au ki runga ra, kua tuatua kino mai
19 ratou iaku. Kua akaviivii mai toku au
oa tumanava ravarai iaku; e te aronga
taku i anoano ra, kua akatangata ke
20 ratou iaku. Te piri nei toku ivi ki
toku kiri, e ki toku kiko, e kua ora
io nei au ma toku kiri nio *anake* ra.
21 E aroa mai iaku, e aroa mai iaku,
e taku au oa e; no te mea, ko te rima
22 o te Atua tei akatukia mai iaku. Eaa
kotou i pera'i i te aruaru iaku mei ta
te Atua ra, e kare ainei kotou i ma-
reka i toku tino nei?
23 Angairi taku nei au tuatua i tataia
e! angairi i kokotiia ki runga i te
24 papa e! Ki te toi auri, e te tapou, i te
kokoti angaia ki runga i te mato e tua-
tau ua atu!
25 Kua kite oki au e, te ora ra toku
ra Akaora, e kia tae ki te openga ra ka
tu mai ei aia ki runga i te enua nei:
26 E oti akera taku kiri, kua pou teianei
kopapa, e kore oti taku tino, e akara
27 rai au i te Atua: Ka akara au uaorai
iaia, ko toku ra mata, auraka to tetai
ke ra, te akara; pou ua rai to roto roa
28 iaku nei. Kia karanga ra kotou e, E
naea tatou kia takinga-kino iaia? kua
kitea i reira tetai tapepeanga na kotou
29 iaku nei. Kia mataku oki kotou i te
mata koke: ko te koke oki ta te riri ra

tutuki, kia kite kotou e *te vai ra* te
akavaanga.

PENE XX.

Te akakite nei a Zophara i te tu o te tangata rave ara, e tona openga.

1 KUA karanga aturā Zophara i Na-
ama, na ko atura,
2 No toku manako ka karanga atu ei
au, e no toku rapurapu i roto iaku nei.
3 Kua rongo au i te ako akakino iaku, e
no te ngakau kite noku ra ka tua-
tua'i au.
4 *Kare* ainei koe i kite i teia mei taito
mai, ka akanooia'i te tangata ki runga
5 i te enua nei, E e poto rai te autu anga
o te aronga kino, e to te pikikaa ra
rekareka mei te kamo anga mata nei
6 ïa? Tae ua atu tona nengonengo ki
runga i te rangi, e te tumurangi kia
7 taea ravaia e tona mimiti; E mate
rava aia mei te apinga viivii ra e tua-
tau ua atu : na te aronga i kite iaia e
8 tuatua e, Teiea aia nei? E peke ke
atu aia mei te moe, e kare e kitea kia
kimi: e ngaro rava atura aia mei te
9 orama i te po ra. Te mata i akara iaia,
kare *e akara* akaou atu; kare oki tona
10 ngai e kite akaou atu iaia. E taparu
aere tana au tamariki i te ao, e na tona
uaorai rima e akaoki i ta ratou au
11 apinga. Ki ua rai tona au ivi i te ara
ngaro, ka takoto rai ma ia katoa ki raro
i te one-pueu.
12 Vene ua rai te tuatua kino i tona
vaa, *e* kua uuna aia i te reira i raro ake
13 i tona arero; Akaperepere *oti* aia i te
reira, e kare i akaruke; kua vaoo
14 marie ra i roto i tona vaa: Kua akatu
keia te kai i roto i tona kopu, *e kua*
15 *riro* ei au asepi i roto iaia. Ko te
apinga i apukuia e ia, ka ope ïa i te
ruaki ki vao: na te Atua ïa e akaruaki
16 i te reira mei roto i tona kopu. Ko te
kavangu asepi tana e ngote: e mate aia
17 i te arero o te vipera. Kare aia e kite
i te au matavai, te au kauvai, *e* te ta'e
18 a vai ua anga o te meli, e te bata. Ka
akaoki aia i tana i rauka i te angaanga,
e kare aia e kai: e aite tana e akaoki
ra ki tana apinga i te maata, e kare
19 ona e rekareka anga. No te mea kua
takinga-kino aia, kua akaruke i te ao;
kua rave ua aia i te are kare i akatuia
20 e ia; Kare rava oki aia e kite i te ki
anga o tona kopu, *e* tana kai inangaro
21 kare e akatoeia. No tana kai kare e
toe; i kore ei tana apinga e kimiia'i.
22 I te vai maata anga o tana apinga nui,
e pini tona i reira: e rokoia aia e te au
23 rima akapekapeka ravarai. Te akaki
ra aia i tona kopu, te uri maira *te Atua*
i te otooto anga o tona riri ki runga
iaia, e te kai ra aia, te akatopa ua maira
24 *i taua riri ra* ki runga iaia. Ka oro aia
i te mouranga auri, *e* ka puta mama aia
25 i te ana veo. Kua kiritiia te reira, e
kua riro mai mei roto i te kopapa; e
te koke kanapanapa no roto i tona au;
26 kua rokoia aia e te rikarika. Kua
uunaia nga mea poiri ravarai ei apinga
nana: e pou aia i te ai pupui koreia; *e*
tei vaooia i roto i tona ra puakapa, ka
27 kino ïa. Na te rangi e akakite i tona
kino; e ka tu mai te enua e patoi iaia.
28 E riro ke ïa te apinga o tona are, e e
kore ua ïa i te rā e riri ei *te Atua* ra.
29 Ko te tuanga ïa o te tangata kino i te
Atua ra, e te kelero i akonoia e te Atua
nana.

PENE XXI.

Te patoi nei a Iobu i ta Zophara, i te mea te rauka nei to te paieti kore meitaki i teianei ao.

1 KUA tuatua mairā Iobu, na ko
maira,
2 Akarongo meitaki mai ana kotou i
taku nei tuatua, e ei akapumaana anga
3 teia na kotou. Ka akakoromaki mai
kotou iaku kia karanga atu au; e kia
oti taua tuatua naku nei, ka taitoito
4 mai ei. Kareka au nei, ko te tangata
ainei taku e tuatua nei? angairi *ko te*
reira, eaa ka kore ei i potopoto taku
5 a'o? E akara mai kotou iaku, ka va
atu ei, ka tuku ei te rima ki runga i te
6 vaa. Te rikarika nei au i te maara ua
anga atu, e kua rokoia taku kiko nei e
te rurutakina.
7 Eaa te mea i ora'i te aronga kino nei,
i ruaine ei, e i maata'i i te mana?
8 Kua akatinamouia to ratou uanga ki
mua i to ratou aroaro, ma ratou katoa,
e ta ratou au tamariki ki mua i o
9 ratou mata. *Te vai* au ua ra to ratou
au are kare e mataku anga, kare oki te
10 pāpā a te Atua i runga ia ratou. Te
nui nei ta te bovi toa na ratou, kare e
kore; *e* te anau nei ta ratou bovi ua, e
11 kare tana punua e maemo. Te tuku
nei ratou i ta ratou au tamariki mei te
anana, e te ura nei ta ratou au tama-
12 riki. Te rutu nei ratou i te pa'u e te
kinura, e te rekareka nei ratou i te
13 tangi koe. Te akaope nei ratou i to
ratou puke rā i te meitaki, e mei te
kamo anga mata nei, riro atura ki raro
14 i te vaarua. E kua tuatua ratou ki te
Atua, Kia atea ke atu ia matou nei;
kare oki matou i inangaro i te kite i
15 toou ra au arataa: Eaa te Mana ka-

toatoa, ka tavini atu ei tatou iaia? eaa
oki ta tatou puapinga e rauka, kia pure
atu tatou iaia?
I na, kare tei to ratou uaorai rima 16
to ratou meitaki *i te vairanga*: ei te
atea ke atu te tuatua a te aronga kino
iaku nei. Kua putuputu ainei te mori 17
o te aronga kino i te tamate angaia? e
to ratou mate i te tae anga mai ki
runga ia ratou? ei tona riri e tua'i aia
i te au mate? Kua tu a ngangaere 18
ratou ki mua i te matangi ra, e mei te
ota i apai keia e te uriia ra. Te vaio 19
nei te Atua i tana ara no tana ra au
tamariki: te akautunga maira *te Atua*
iaia, tena aia ka kite. Ka kite tona 20
orai mata i tona mate, e ka inu aia i te
riri o te Mana katoatoa. Eaa oki aia 21
ka rekareka'i i tona ngutuare i muri
ake iaia, tei akaopeia tona au ma-
rama?
Naai e apii atu i te Atua i te 22
kite? tei akatau maira i te utunga i te
aronga teitei.
Te mate nei ra tetai, e kua noo marie 23
te maroiroi, kare rava e mamae, kare
oki e kino. Kua ki te ngai i moe ei 24
tana au anana ki te u, e te maru nei
tona au ivi i te matu. E te mate nei 25
ra tetai ma te ngakau mamae maata,
e kare i topa meitaki tana kai. Oko- 26
tai rai o ratou moe anga ki raro i te
one-pueu, e ka tapokiia ratou e te
toke.
I na, kua kite au i to kotou manako, 27
e te patoi ta kotou e kimi ei mate
noku nei. Te tuatua nei oki kotou, 28
Teiea te are o te ariki *kino*? e teiea
te puakapa nooanga o te aronga kino?
Kare ainei kotou i ui i te aronga i 29
aere na te ara? e *kare ainei* kotou
i kite i ta ratou au akairo e, Te taporo- 30
poroia nei te aronga kino no te rā e
mate ei ra? *e* i te rā tutaki anga ra
ka aratakiia ratou ki vao ra? Naai 31
ra e akakite i tona aerenga ki mua i
tona mata? e naai e tutaki atu iaia
i tana i rave ra? E apaiia atura aia 32
ki te vaarua, e ka tapapaia *tona*
menema. Nga vānga one o te o ra 33
te ka maru i runga iaia, e e aruia aia
e te tangata katoa, mei tei na mua iaia
kare e pou kia tatau. Eaa oki au e 34
pumaana'i i tenana tuatua puapinga
kore, te vai ra oki te pikikaa i ta
kotou tuatua?

PENE XXII.

Te akakite nei a Eliphaza e kare a te Atua puapinga i rauka i te meitaki o te tangata nei: te tapepe nei aia ia Iobu i te ara e manganui, ma te ako iaia kia tataraara.

1 KUA karanga aturā Eliphaza ngati
Temana, na ko atura,
2 E riro ainei ta te tangata nei ei
puapinga i te Atua, mei tei pakari
3 e puapinga iaia uaorai? Te perepere-
kavana nei ainei te Mana katoatoa
i taau ra tuatua-tika? e puapinga ainei
tana, ko koe i akatika oro ua i toou
4 ra au arataa? No te mataku ainei
ia koe e māro mai ei aia ia koe? e
kapiti katoa ainei aia ia koe i te akava-
5 anga? Kare ainei toou i te kino maata?
e taau ra au ara kare e ope kia tatau.
6 Kua rave puapinga kore ua koe i te
tutaki i to taeake, e kua tatara koe i te
7 kakau o te aronga putaua. Kare koe i
akainu i tei kaki ra ki te manga vai, e ka-
8 re koe i pa i te kai na tei pongi. Kareka
te tangata mana ra, tei iaia te enua;
e kua noo te tangata taoiau i reira.
9 Kua akaoki puapinga kore ua koe i
te au vaine takaua, e kua aatiia *e koe*
10 nga rima o te aronga matiroeroe. E
tenana kua akapiniia koe e te ercere,
e kua tamanamanataia koe e te mataku,
11 kare i roaia; E te poiri, kare e utoa
ia koe; ngaromia iora koe e te vai e
manganui.
12 Kare ainei tei te au rangi teitei te
Atua? ka akara ana oki i te teitei o
13 te au etu nunui! E te tuatua maira
koe, Eaa te Atua e kite ei? e tika
ainei iaia kia akava na roto i te tumu-
14 rangi poiri? Te vaîia ra aia e te
tumurangi patapatatue, e kare aia e
kite mai; e te aaere ra aia na rungao
15 i te tua o te rangi ra. Kua akairo
ainei koe i te arataa taito, tei takaiia
16 e te au tangata kikino? Ko tei tipu
keia kare i tae ki te tuatau, kua ninaia
17 to ratou tumu e te vai kava: Ko tei
karanga ki te Atua, Kia atea ke
atu ia matou nei: e eaa ta te Mana
18 katoatoa ravenga ia ratou? Kua
akaki ra aia i to ratou au are ki te
meitaki: ei te atea ke atura ïa te tuatua
19 a te aronga kino iaku nei. Kua akara
te aronga tuatua-tika, e kua rekareka:
e kata oki te aronga ara kore ia ratou.
20 Kua tipu ke ravaia to matou au
enemi, e kua pou to ratou apinga nui
i te ai.
21 Ka akamatau ana koe iaia i tenana,
ka noo ei ma te au: e rokoia mai koe

e te meitaki i reira. E āriki koe i te ture 22
no roto i tona vaa, ko taku ïa tuatua ia
koe, e e vaio marie i tana tuatua i roto
i to ngakau ra. Kia oki akaou koe 23
ki te Mana katoatoa, e patuia koe, ka
tuku ke atu koe i te tuatua kino e kia
atea ke atu i toou ra au puakapa. Ka 24
tangaakaputu koe i te auro mei te
one-pueu i reira, e te *auro* Ophira mei
te toka kauvai ra. E riro oki te 25
Mana katoatoa ei auro naau i reira,
e mei te ario katoa e manganui naau.
E rekareka oki koe i te Mana katoatoa 26
i reira, e nānā oki to mata ki te Atua
ra. Ka pure koe kiaia, e ka akarongo 27
maira aia ia koe, e ka apai atu koe i
taau i tia ra. Ka akakoro koe i tetai 28
mea, e ka akatinamouia te reira naau:
e e kakā mai te mārama ki runga i
toou ra au arataa. Kia akaingaia *te* 29
tangata ki raro, naau e tuatua e, *Te*
vai nei te teitei; e te tangata akaaka
ra, nana ïa e akaora. Ka ora oki te 30
tangata ara iaia; e na te viivii kore o
to rima ra i akaoraia'i aia.

PENE XXIII.

Te anoano nei a Iobu kia tae vave aia ki mua i te aroaro o te Atua, no te mea kua irinaki aia ki tona ra aroa.

KUA tuatua mairā Iobu, na ko 1
maira,
Kua maata rava toku mate i teianei 2
rā: kua rai te teimaa o te rima i runga
iaku i te aue noku. Angairi au i 3
kite i te ngai e kitea aia e au kia
kimi! ka tae ïa au e ki tona nooanga
tikai! Kua akataka ïa au i *taku* 4
tuatua ki mua i tona aroaro, e akaope
rava taku vaa i te tuatua i reira. E 5
kite ïa au i te au tuatua tana ka tuatua
mai iaku i reira, e e taka ïa tana
tuatua anga mai iaku. E taumāro 6
mai ainei aia iaku i *tona* mana maata?
Kare; ka tauturu maira aia iaku. E 7
taumāro te aronga tuatua-tika ma ia
katoa i reira; e e ora ïa au i taku
akava e tuatau ua atu. I na, te aere 8
nei au ki mua, kare ua ra aia *i reira;*
e te oki nei ki muri, kare ra aia i
kitea atu e au: Ki te pae kaui, i te 9
rave anga angaanga nana, kare ra au
i kite: te pipini ra aia ki te pae katau,
kare ra i kitea e au.
Kua kite ra aia i te arataa taku 10
i aere na: kia oti au i te timataia e
ia, e riro au mei te auro i reira. Kua 11
mou toku vaevae ki tona ra takainga,
kua akono au i tona arataa, e kare i
anga ke. Kare au i akaruke i tei 12
akaueia mai e tona vaa; inangaro
maata toku i te tuatua a tona vaa i
13 taku tuanga *kai*. Okotai ua oki ona
manako, e naai aia e ruri ke? e ta tona
vaerua i anoano ra, ko tana ïa e rave.
14 Te rave ra oki aia i tei akakoroia noku
ra: e tei iaia te au mea e manganui
15 mei te reira te tu. I koiriria'i au i
mua i tona aroaro: te mataku nei au
16 kia maara ua atu iaia. Te akataitaia
nei oki te Atua i toku ngakau, e te
akatumatetenga nei te Mana katoatoa
17 iaku: Kare oki au i tipu keia i mua
ake i taua poiri ra, e *kare aia* i tapoki
i te poiri i toku nei mata.

PENE XXIV.

Manganui te tuatua kino kare i akautungaia i teianei ao, te vai atura tona rā.

1 KARE oki te au taime i ngaro i te
Mana katoatoa, no te aa ra te aro-
nga i kite iaia i kore ei i kite i tona
2 rā? Te rave ke nei *etai* i te kena
kainga; te noni ua ra ratou i te au
3 anana, e te angai ra. Te iïa ke nei
ratou i te asini a te matiroeroe, *e* te
rave nei ratou i te bovi a te vaine
4 takaua ei tutaki. Te tute ke nei ratou
i te aronga putaua i te arataa: uipa
akera te ao o te enua i te pipini ia
5 ratou. I na, te aere ra ratou ki ta
ratou angaanga, *mei* te au asini momo-
avao i te medebara; i te tu popongi
anga kia rauka te kai: ko te mede-
bara ta ratou kai, *e* ta te tamariki *oki.*
6 Te kokoti ra ratou i ta ratou sitona
i te kainga: e te koi ra ratou i te
7 kainga vine o te aronga kino. Te aka-
noo kakau kore ua ra ratou i te aronga
putaua, e kare ua e tapoki i te anu.
8 Kua mauu ratou i te ua o te maunga,
e no te tapoki kore i piri ei ki te mato
9 ra. Ei runga i te u e aō ei ratou i
te matiroeroe, e te rave nei ratou i to
10 runga i te ao ra ei tutaki. Te tuku
nei ratou i te aronga putaua kia aere
ma te kakau kore, e kia apai i
11 te ruru sitona ma te pongi ra; Te
taomi nei ratou i te mori i roto i to
ratou au are, te takatakai ra i te vine,
e te mate ra i te kaki vai.
12 Te ngunguru ua nei te tangata mei
roto mai i te oire, e te kakaoa nei te
vaerua o tei puta ra: kare ra te Atua
13 i akono i taua kino ra. Ko te aronga
teia kare i tau ki te mārama; kare
ratou i kite i tona ra au arataa, kare
oki ratou e noo i tona ra au mataara.
14 I te mārama anga e tu ei te ta tangata,

kia mate te ao, e tei putaua, iaia; e
kia po ra kua riro ei keia. E tapapa 15
rai te mata o te akaturi i te poiri, te
na ko ra e, Kare e mata e akara mai
iaku, ka puroku ei i *tona* mata. Kia 16
poiri e vava'i ei ratou i te are, *e* kia
ao kua akangaro aere ratou: kare
ratou i kite i te mārama. *E riro* oki 17
te popongi ei maru-mate ia ratou: e
rokoia iora ratou e te rikarika o te
maru-mate i te kitea anga atu. Mei 18
te apinga mānuā ratou na runga i te
kiriavai; kua kataraia ta ratou tuanga
i te enua nei; kare aia e anga na te
arataa o te au kainga vine.
Te pou nei te vai kiona i te marō e 19
te pukakā, *e* te aronga ara i te vaarua.
E akangaropoina te kopu iaia; ka 20
nanave te toke i te kai anga iaia; kare
rava aia e maara akaouia atu; e ka
aatiia te kino mei te rakau ra.
Kua takinga-kino aia i tei pa, kare i 21
anau tama na: e kare i takinga-
meitaki atu i te vaine takaua. Te kika 22
nei aia i te aronga mana i tona ririnui;
e kia tu aia ki runga ra, kare *e ta-*
ngata e manako i te ora. Te tuku ra 23
aia iaia *kia noo* ponuiaau ua, e kia
anga marie te roi; tei runga ra tona
mata i to ratou au aerenga. Kua aka- 24
teiteiia ratou i tetai manga tuatau
poto ua, e kare ua, e kua tuku akaa-
kaia ratou ki raro; mei te au mea
katoa kua akaputuia ratou *ki roto i*
te menema, e kua kokotiia mei te kaui
sitona ra. E kare i te reira ra, naai 25
e akaapa mai taku, ka akariro ei i
taku tuatua ei mea puapinga kore?

PENE XXV.

Te akakite nei a Biladada, kare te tangata e akatikaia ki mua i te aroaro o te Atua.

KUA karanga aturā Biladada ngati 1
Sua, na ko atura,
Tei iaia te mana e te mataku angaia; 2
tei iaia te akamoeau i te au ngai teitei
nona. E ope ainei te au nuku nana kia 3
tatau? e koai tei kore i itiia e tona
mārama? Eaa oki te tangata nei e 4
tikaia mai ei ki mua i te Atua? e eaa
te mea e mā ai ta te vaine i anau ra?
I na, i te marama nei, kare ïa i kakā 5
mai; e te au etu, kare ïa i te mea
viivii kore ki mua i tona mata: Ka 6
tanga'i oki i te tangata nei, e toke
ïa! e te tamaiti a Adamu, e toke
oki ïa!

PENE XXVI.

Te akamura nei a Iobu ia Biladada i te aroa kore nona ra. E mea kitea korcia te mana o te Atua kia kimi.

1 KUA tuatua mairā Iobu, na ko
maira,
2 Ko te tauturu naau i te tangata
paruparu e? e te ora oki o te rima
3 matutu kore ia koe e? Te ako naau
i te tangata kite kore e? e te taka
meitaki anga oki te tuatua ia koe e?
4 Koai taau i tuatua maira? e toai te
vaerua i riro mai no roto ia koe?
5 Te ruketekete nei te aronga ririnui
i mate i raro ra; te vai, e tei noo i
6 reira. Te vai ua ra ade ki mua iaia,
7 e kare o te mate e tapoki. Kua totoa
atura aia i te pae i apatokerau i rungao
i te atea ka ua, e kua akauta i te enua
8 ki runga i te kore. Kua kou aia i te
vai i roto i te tumurangi patapatatue
nona: e kare taua tumurangi i raro
9 ake i te reira ra i motu. Te uuna nei
aia i te aro o *tona ra* terono, e te tapoki
nei aia i te reira i tona tumurangi.
10 Kua akapini aia i te moana ki te
kotinga, e tae ua atu ki te kore anga
11 o te mārama e te poiri. Kua ruke-
tekete te au pou o te rangi, e kua
12 poitirere, i te akamura nana. Te aka-
marino nei aia i te tai i tona mana,
e no te kite nona i mate ei te *ngaru*
13 teitei. Kua puipui aia i te rangi i te
Vaerua nona; na tona rima i anga
14 i te Ovi rere ra. I na, ko tetai pae
teia o tona ra au aerenga. Ko te tua-
tua koumuumu ua nei tei rongoia
nona! ko te mangungu ra o tona mana,
koai ra te ka kite?

PENE XXVII.

Te akakite pu tikai nei a Iobu i te pikikaa kore o tana ra tuatua: te puapinga kore o to te pikikaa mana-koanga, e te taruri ke anga i to te tangata kino ra meitaki ei kino.

1 TAMOU aturā Iobu i taua tuatua
nana ra, na ko akera,
2 Te ora ra te Atua, ko tei kopae i
taku nei tuatua-tau; e te Mana katoa-
toa, ko tei akamamae mai i toku
3 vaerua; I te vai ua anga o toku ora
i roto iaku nei, e te a'o a te Atua i
4 roto i oku rua putaiu; Kare rava
toku vaa e tuatua i te kino, kare oki
5 taku arero e tuatua pikikaa. Kare
takiri ra au e akatika ia kotou: e mate
ua atu au, kare rai au e pa i te tuatua-

tika naku ra. Taku tuatua-tika taku 6
e tāpu nei, e kare au e pa: kare toku
ngakau e tapepe mai iaku i toku au rā
katoa.
Kia riro toku enemi mei te tangata 7
kino, e tei tu mai ki runga ei patoi
mai iaku, mei te tangata tuatua-tika
kore ra. Eaa oki to te tangata kino 8
manakoanga, rauka ua'i tana apinga,
kia rave mai te Atua i tona vaerua?
E akarongo mai ainei te Atua i tona 9
aue, kia rokoia aia e te tumatetenga?
E akarekareka ainei aia iaia orai i te 10
Mana katoatoa? e tamou ainei aia i te
kapiki atu ki te Atua?
E apii au ia kotou i ta te rima o te 11
Atua *i rave:* kare au e uuna i ta te
Mana katoatoa ra. I na, kua kite 12
kotou ravarai na; eaa oki kotou i riro
ei ei mea puapinga kore anake? Ko 13
ta te tangata kino tuanga teia i te
Atua ra, ko te kelero *teia* te ka rauka
i te takinga-kino i te Mana katoatoa
ra. Kia akamaataia mai tana au tama- 14
riki ra, no te koke ïa; kare oki tona
uanga e merengo i te kai. Ko tona 15
aronga i toe ra, ka riro ratou na te
mate e tanu; e kare tana au vaine
takaua e aue. Akaputuputu ua rai 16
aia i te ario mei te one-pueu ra, e kua
roi i te kakau mei te vari ra; E roi 17
ua oki aia, *e* na te aronga tua-
tua-tika ra e kakau, e na te aronga
ara kore e tua i te ario. Te anga nei 18
aia i tona are mei te neu ra, e mei te
are piritanga i akatuia e te tiaki
ra. E moe te tangata apinga nui ki 19
raro, kare ra aia e kapitiia *ki tona
uaorai:* te akaara ra aia i ona mata,
e kare ra. Te rokoia putia ua ïa mai 20
aia e te au mea rikarika mei te vai
puke ra: ei te po aia e keiaia'i e te uriia.
Te apai keia ra aia e te maoake, e 21
riro ke atura: taitaipakokoia atura
aia i tona ngai. Te titiri viviki ua 22
maira aia *i te mate* ki runga iaia, e kare
e akaperepere: ka oro tika aia mei roto
i tona rima kia ora. E pokarakara 23
ra *te tangata* i to ratou rima iaia, e
e iia keia aia i tona ra ngai ma
te taitoito.

PENE XXVIII.

Te vai nei te kite i te au peu, ko te pakari tikai ra, ko te mataku ïa i te Atua.

E RUA tikai oki to te ario, e e 1
vairanga to te auro i tamāia'i e te
tangata nei; No roto i te enua te auri 2
i te ko angaia, e no roto i te toka te
veo i te akata'e anga mai. Te akaka- 3
kore nei *te tangata* i te poiri, e te
kimi matatio nei aia, e tae rava atu
ki te au toka no roto i te poiri, e te
4 maru-mate. Ei te atea ke i te ngai
tangata i ko ei aia i te vaarua, kua
tautau ua ratou, kua taa ua te vae-
vae: ei te atea ke i te tangata nei kua
5 peke a moari ua ratou. Kareka te
enua nei, no reira te kai i te rauka
anga: ko to raro akera kia uriia mai,
6 kua aite ïa ki te ai. Tei roto i tona
ra au toka te vairanga o te saphira:
7 e tei roto iaia te one auro. Ko te
arataa teia kare i kitea e te manu,
kare oki te mata o te aie i kite ua ake:
8 Kare te au puaka taae i takai ua atu
i reira, *e* te liona kare i aere na rungao.
9 Te tuku nei aia i tona rima ki runga
i te mato pakari; te tatipoki nei aia
i te au maunga ma te tumu katoa.
10 Te kokoti nei aia i te au matavai na
roto i te mato; e te kite ra tona mata
11 i te au mea memeitaki katoa ra. Kua
akakore aia i te ta'e anga o te vai;
e kua tuku i te apinga ngaro ki te
ngai mārama.
12 Eiea ra te pakari e kitea atu ei?
13 e teiea to te kite ra vairanga? Kare
e tangata i kite i te oko i te reira;
kare oki i kitea i te enua o tei ora
14 nei. Te tuatua maira te moana, Kare
i ku nei iaku nei: e te tuatua maira
15 te tai, Kare i ku nei iaku nei. Kare
te auro meitaki e apaiia ei oko i te
reira, kare oki te ario e akateiaaia
16 atu ei tutaki i te reira. Kare te reira
e akaaiteia ki te auro Ophira, ki te
17 sema meitaki, e te saphira. Te auro,
e te kerusitalo, kare ïa e tau i te reira:
kare ïa e okoia i te au poe auro tamāia
18 ra. Eiaa te punga muramura, e te
poe, e taikuia: kua maata oki to te
19 pakari meitaki i to te penini. Kare
oki te topazio i Kusa e akatauia i
te reira, kare oki e oko na ki te auro
meitaki ra.
20 Noea ra te pakari i te tae anga mai?
21 e teiea to te kite vairanga? Kua
uuna keia oki i te au mata o te aronga
katoa e ora nei, e kua tāpuia i te au
22 manu o te reva nei. Te tuatua maira
te pou e te mate, Ko te rongo ta
maua i akarongo akenei i to maua
taringa.
23 Ko te Atua ra tei kite i tona ae-
24 renga, e koia tei kite i tona ngai. E
tae ua atu ki te au openga o te enua
nei, kua akara oki aia, *e* kua kite
aia i to raro ake i te au rangi katoa
25 ra. Iaia i anga i te akateiaa matangi
ra; e kua akatau marie i te vai ki te
26 aite; Iaia i anga i te ture no te ua,

e te aerenga no te uira mangungu ra:
I reira tona akara anga, e kua akakite 27
mai; kua akonokono aia i te reira,
e kua kimi pu tikai. E kua karanga 28
atura aia ki te tangata, I na, ko te
mataku i te Atu ra, ko te pakari
ïa, e te akaruke i te kino ra, ko te
kite ïa.

PENE XXIX.

Te aue nei a Iobu i tona mana maata, e te ngateitei, i muatangana.

KUA tamou ua aturā Iobu i taua 1
tuatua nana ra, na ko atura,
Angairi au i teianei mei tei nga 2
marama i topa akenei e, mei tei te
au rā i tiaki mai ei te Atua iaku nei e;
Ka kakū mai ei tana lamepa ki 3
runga ake i toku upoko, *e* no tona
mārama i aaere ei au na roto i te
poiri; Mei iaku i te au rā o toku ou 4
anga ra, ka vai ei te muna a te Atua
ki runga i toku puakapa; Ka *noo* 5
ei te Mana katoatoa iaku nei, *e* kua
akapini mai taku au tamariki ra iaku;
Ka orei ei au i oku ruatapuae ki te 6
u, e kua maringi a vai ua mai te
mori noku no roto i te au mato ra.
Iaku i aere ki te ngutupa na roto i 7
te oire, *e* kua akanoo i taku nooanga i te
arataa ra; Kua akara mai te au ta- 8
ngata ou iaku, e kua pipini: e kua
tu ua maira te aronga ruaine ki
runga: Kua muteki te au kavana, 9
kare i ki, e kua tapoki i to ratou vaa
ki te rima: Kua tūpu ua te aronga 10
nunui i to ratou reo, e piri ua atura to
ratou arero ki to ratou vaa.
Tei te akarongo anga mai te taringa 11
ra, kua akameitaki maira iaku; tei
te akara anga mai te mata ra, kua riro
ïa ei kite noku: No te mea kua 12
akaora au i te ao kia kapiki mai, te
matiroeroe oki, e tei kore rava ona
e tauturu. Te akaora a tei vaitata 13
i te mate ra, tei iri mai ïa ki runga
iaku: e kua imene ua te ngakau o te
vaine takaua iaku i te rekareka. Kua 14
kakau au i te tuatua-tika, e pini akera
au; e *kua riro* taku tuatua-tau mei
te kakau pu e te korona. Kua riro 15
au ei mata no te matapo, e ei vaevae
au no te pirikoki. Ei metua au no 16
te ao: e te tuatua kare i kiteia e au
ra, kua kimiia ïa e au. Kua aati au 17
i te nio-ponga o te tangata kino, e kua
aōia mai e au te apinga i riro i tona
nio. I tuatua'i au e, Ei roto i toku 18
nei koanga e mate ei au, e ka aka-
maata au i oku puke rā mei te onetea.
Kua toro roa toku ra aka na te pae 19
vai, e kua iri mai te au i runga i
toku au rara e ao ua akera te po.
20 Te vai ou ra toku kakū i roto iaku
nei, e te vai ketaketa ra taku ana i
toku rima.
21 Kua akarongo mai ratou iaku, e kua
tatari mai, e kua muteki kia akoia
22 atu e au ra. Kia oti taku tuatua,
kare ratou i tuatua mai; e kua topata
iora taku tuatua ki runga ia ratou.
23 Kua tapapa mai ratou iaku mei te
tapapa ua ra; e kua amama ua to
ratou vaa *mei tei tapapa* i te ua
24 openga ra. Kia katangia atu ratou
e au ra, kare ïa ratou i manako e e
tika; kare oki ratou i akaruke i te
25 mārama o toku mata. Naku i iki
i to ratou arataa, e ko au tei maata,
e kua noo au mei te ariki i roto i
tona nuku, *e* mei tei akapumaana i te
aronga aue.

PENE XXX.

To Iobu teitei maata e te mana, riro atura ei mea akavaavaa, e te meitaki kua riro ei kino.

1 I TEIANEI ra, ko tei iti to ratou
puke rā i toku nei, tei kata aviri
mai iaku, kare oki to ratou au metua
e tau iaku kia akanoo i roto i te au
2 kuri o te anana naku nei. I te ma-
roiroi oki o to ratou rima eaa ïa
puapinga iaku nei, tei topakā ua
3 te ruaine anga? No te pongi e te
onge i ikoke ua'i ratou; i te ngangau
aere anga i te medebara, te ngai vaia-
4 vare ua, e te mea ua. I te uuti anga
i te malua no roto i te ngangaere,
e te aka retema, ei kai na ratou.
5 Kua tuaru keia ratou i roto *i te ta-
ngata*, kua kapikiia ratou na muri
6 mei te mea e keia; Kia noo i roto i te
au o rikarika ra, *i roto i* te au vaarua
o tè enua, e *i roto i* te au mato ra:
7 I roto i te ngangaere to ratou ungā
aere ua anga; i raro ake i te au rakau
taratara to ratou akaputuputu anga:
8 E tamariki na te neneva, e anau na
te tangata kikino: kua arumaki naia
ratou mei runga atu i te enua nei.
9 Kua amoamoia ra au e ratou i teia-
nei, e kua riro au ei tuatuaanga na
10 ratou. Kua akaviivii mai ratou iaku,
e rere ke ratou iaku, e kare i tukumoe
i te tutua i te uavare i mua i toku
11 aroaro. No te mea kua tatara aia
i tana tavaa, e kua tairo mai iaku,
kua tatara katoa ratou i te tavaa ki
12 mua iaku. E takanga tamariki tei
tu mai i *toku* rima katau ra; te tute
ke nei ratou i oku vaevae, te akāū

nei ratou i te au arataa kia mate au ra.
Kua takinokino aere ratou i toku ara- 13
taa, kua akamaata ratou i toku mate,
kare ua e tauturu ia ratou. Kua oro 14
maira ratou *ki runga iaku*, mei te mea
e na roto i tetai ngaa maata ra: kua
akataka roa maira ia ratou uaorai i
taua mate maata ra. Kua uriia maira 15
te au mea matakutaku ki runga iaku:
kua peke ia ratou toku meitaki mei
te matangi ra: e kua kore te ora noku
mei te tumurangi ra.
E tenana, kua taravai rava toku 16
vaerua i roto iaku; kua rokoia au e te
au rā tumatetenga. Kua koputaputaia 17
toku au ivi i te po nei i roto iaku: e te
ngangau mai iaku ra kare ua e akapaki.
No te ririnui *o toku maki* i riro ei te 18
reira ei kakau noku: *e* kua piri maira
iaku mei te kaki pona. Kua uri aia 19
iaku ki roto i te vari, e kua riro au
mei te one-pueu e te reu. Te kapiki 20
nei au kia koe, kare ra koe e akarongo
mai iaku: te tu nei au ki runga, *kare*
ra koe e akono mai iaku. Kua riro 21
koe ei takinga-kino iaku: i te ririnui
o to rima kua rave viviki maira koe
iaku. Te apai nei koe iaku ki runga i te 22
matangi; te akaoro nei koe iaku *na
rungao*, te akangaevaeva rava nei koe
iaku. Kua kite oki au e ka arataki koe 23
iaku ki te mate, e ki te are i akonoia
no te aronga katoa e ora nei. Kare ra aia 24
e akatika atu i tona rima ki te vaarua,
aue ua'i ratou i taua akapou nana ra.
Kare ainei au i aue i tei rokoia e te 25
tumatetenga? *kare ainei* i mamae toku
ngakau i te aronga putaua? I tapapa 26
oki au i te meitaki, e rokoia iora e
te kino: i tiaki oki au i te mārama,
e rokoia iora e te poiri. Kua ori ua 27
toku ngakau, kare e akaea anga: kua
rokoia au e te au rū makimaki. Te 28
aere nei au ki te kerekere, kare ra e na
te rā; te tu nei au ki runga ei aue ua
i roto i te uipānga. Kua riro au ei 29
taeake no te au teni, e ei oa no te au
ione. Kua kerekere taku kiri i runga 30
iaku nei, e kua ka aku ivi i te vera-
vera. Kua riro katoa taku kinura ei 31
aue, e taku koe *kua riro mei* te reo o
te aronga aue ra.

PENE XXXI.

Te akakite nei a Iobu i te pikikaa kore nana i te au akonoanga e manganui.

KUA papau au i te koreromotu i oku 1
nei mata; eaa ra au ka akara atu
ei ki te paretenia? Eaa oki te tuanga a 2
te Atua no runga mai? e te kelero a te
Mana katoatoa no te ngai teitei mai?
3 Kare ainei i te mate no te aronga
kino? e te mate tu ke no te aronga
4 rave tuatua kino? Kare ainei aia i
kite i toku nei au aerenga, e kua ta-
tauia toku au takainga ravarai?
5 E aerenga tatipake toku ra, e kua
ngakoikoi toku vaevae ki te pikikaa;
6 E akateiaa aia iaku ki roto i te arite
tikai, kia kite te Atua i te pikikaa
7 kore noku ra. I anga ke toku takainga
i te arataa ra, e kua aru taku ngakau i
oku mata, e kua mou tetai mea topata
8 ki runga i oku rima; Kia ruru ua atu
au, e na tetai ke e kai; e kia kiriti
tumuia taku paū kai.
9 Kua vare toku ngakau i te vaine, e
kua moetapapa au i te ngutupa o toku
10 oa; Kia riro taku vaine ei taviri *sitona*
na tetai ke, e kia moeia aia e etai ke.
11 E riro oki te reira e ara maata; e ara
12 *akautungaia e* te aronga akava. E riro
oki te reira ei ai e pou rava atu ei,
e ope roa'i te au mea tupu naku ra i te
kiriti tumuia.
13 I akavaavaa ana au i te tuatua a
toku tavini tane, ma toku tavini vaine,
14 i to ratou māro anga mai iaku; Aka-
peea ra au i reira kia tu mai te Atua?
e kia atoro mai aia, naea au i te kara-
15 nga anga atu kiaia? Kare ainei aia
tei anga iaku i roto i te kopu i anga
katoa iaia? kare ainei okotai *Atua* tei
anga ia maua katoa i roto i te kopu.
16 Naringa au kua akangere i te ao i ta
ratou inangaro, e kua mata nevaneva
te vaine takaua iaku *i te tapapa anga;*
17 E kua kai i taku manga kai ko au
anake uaorai, e kare te matiroeroe i
18 kai katoa i te reira; Mei toku ou anga
ra te angai anga iaia, mei te metua ra,
e mei te kopu mai o toku metua vaine
i te arataki anga iaia;
19 E kua kite au i te tangata i te mate
ua anga i te kakau kore, e te ao i te
20 tapoki kore; E kare tona taukupu i
akameitaki mai iaku, e *kare* aia i ma-
anaana i te uruuru o taku au mamoe;
21 E kua apai au i toku rima ki runga i
te matiroeroe, ka kite ei au i toku ra
22 mana i te ngutupa ra: Kia topa toku
pakuivi i *toku* papa *i reira,* e kia
23 aatiia toku rima i te ponaanga ra. *Kua
riro* oki te mate no ko i te Atua ra ei
mea rikarika naku, e no tona mana
kare i tika iaku *kia rave.*
24 E kua akariro au i te auro ei manako-
anga noku, e kua karanga au ki te auro
mā meitaki ra, *Ko koe* toku irinaki-
25 anga; E kua rekareka au i te mea kua
maata toku apinga, e no te mea kua
maata tei rauka i toku rima;
26 Kua akara au i te rā i tona kakā

anga mai, e te marama i *tona* kakā
aere anga; E kua riro poiri ua atura 27
toku ngakau *i reira*, e kua ongi toku
vaa i toku rima: E riro katoa te reira 28
ei ara *e akautungaia* e te akava: kua
uuna ïa au i reira i te Atua i runga ra.
Kua rekareka ainei au i te mate o 29
tei riri mai iaku ra, e kua akateitei
ainei au iaku uaorai ka rokoia mai ei
aia e te kino ra? Kare oki au i pa i 30
toku vaa kia ara, i te pati anga i te ka-
tara ki runga i tona vaerua.
Kare ainei te au tangata o toku ra 31
puakapa e tuatua e, Koai tei kaki i tana
kai, e kare i merengo ana? Kare te 32
tangata ke i moe ua i te arataa:
kua kiriti au i toku ngutupa ki te
tangata aere i te ara.
E kua tapoki au i taku ara mei ia 33
Adamu, i te uuna anga i toku kino i
roto i toku umauma: Kia rokoia au e 34
te tumatetenga ki mua i te uipānga
maata i reira ra, e kia vi au i te aka-
vaavaa o te au kopu-tangata ra; kia
muteki ua au, *e* auraka e tomo ki vao.
Naringa i akarongo mai tetai i taku! 35
i na taku akairo e, na te Mana katoatoa
e tuatua mai iaku, e na toku enemi
e tata i te tapepeanga *iaku* nei. E 36
tuku tikaia e au ki runga i toku pa-
kuivi, *e* kua akamou ki runga iaku mei
te korona ra. E tatau atu au i te 37
rainga o toku ra au takainga iaia; e
akavaitata atu au iaia ra mei *te aere o*
te ariki ra.
Kua akakino mai toku kainga iaku, 38
e kua aue katoa te au rua arote o te
reira; Kua kai ua au i tona ua e kare 39
e tutaki, e kua potopoto te a'o o te au
tangata kainga iaku: Ei rakau tara- 40
tara te tupu mai auraka ei sitona, e te
ngangaere puapinga kore auraka ei
kerite. Oti ra ua te tuatua a Iobu.

PENE XXXII.

Te riri nei a Eliu ia Iobu, e tona ra puke oa toko toru ra.

AKAPAKI akera aua nga tangata 1
toko toru ra i te tuatua ia Iobu, no
te mea e tangata tuatua-tika aia i tona
uaorai mata. Kua tupu akera te riri o 2
Eliu te tamaiti a Barakela, e ngati Buza,
no te kopu-tangata o Rama; i tupu tona
riri ia Iobu, no te mea kua akatika aia
iaia uaorai kare te Atua. Tupu akera 3
oki tona riri i nga oa nona toko toru,
no te mea kare a ratou *tuatua* i kitea
kia karanga atu, akaapa ua'i ratou ia
Iobu. I tapapa ana oki a Eliu e kia 4
oti ta Iobu tuatua, no te mea ko ratou
tei pakari iaia. Kia akara rā Eliu e 5
kare e tuatua o roto i te vaa o aua nga ta-
ngata toko toru ra, kua tupu akera tona
6 riri. Kua tuatua akerā Eliu te tamaiti
a Barakela, ngati Buza ra, na ko atura,
Te vai ou nei au, e kua pakari rava
kotou; i taitaia'i au, e kua mataku
akera i te akakite atu i toku manako ia
7 kotou. I na ko akera au, Tei te au rā
te tuatua, e na tei rai te mataiti e apii
8 mai i te pakari. E vaerua ra tei roto i
te tangata nei, e na te uru o te Mana
9 katoatoa i kite ei aia. Kare oki tei te
aronga nunui te kite: e *kare* oki te
10 aronga taito i kite i te tuatua-tau. I
karanga atu ei au e, Ka akarongo mai
ana iaku; e akakite katoa atu au i
toku nei manako.
11 I na, i tiaki ua ana au i ta kotou tua-
tua; kua akarongo au i to kotou ma-
nako, ia kotou i kimi marie i ta kotou
12 ka tuatua. E kua akamaaraara au i ta
kotou, e i na, kare tetai o kotou i aka-
muteki ia Iobu, e i tipange atu i tana
13 tuatua: Ko te tuatua aea kotou e, Kua
rauka ia matou te kite; na te Atua aia
14 e opara ki raro, kare te tangata. Kare
oki aia i tuatua tika mai kiaku i *tana*
tuatua; kare oki au e rave i ta kotou
tuatua ei tuatua anga atu kiaia.
15 Kua va ua ratou, kare atura a ratou
tuatua; kua akapaki ta ratou tuatua.
16 Iaku i tapapa ra, no te mea kare ratou
i ki, kua tu ua ra, kare i karanga ua
17 atu; *I na ko akera au e,* Ka akakite
atu rai au i taku ra ngai, e akakite
18 katoa au i toku manako. Kua ki oki
au nei i te tuatua, *e* te rapurapu nei te
19 vaerua i roto iaku nei. I na, toku
kopu mei te wina kare e pupu anga;
kua vaitata i te ngaa mei te ue kiri ou
20 ra. E tuatua ua ana au e kia maru
ake au: ka vevete ana au i oku ngutu,
21 e ka akakite atu. Teia taku tuatua ia
kotou, auraka rava au e kite ua atu i te
tu o te tangata, e auraka au e tuatua
22 taparu ua atu ki te tangata. Kare oki
au i kite i te tuatua taparu atu; kare e
roa e riro ei Tei anga iaku i te apai ke
iaku.

PENE XXXIII.

Te akakite nei a Eliu kia Iobu ei tuatua anga iaia ma te pikikaa kore ei tupau i te Atua; e no to te Atua maata i kore ei aia i akakite ua mai i tana i rave ra ki te tangata nei; kia tataraara i tuku mai ei aia i te orama, te maki, e tetai au mea ke.

1 E TENANA, e Iobu, ka akarongo
mai koe i taku tuatua nei; e te
au tuatua katoa naku nei, ko taau ïa e

akarongo marie mai. I na, kua aka- 2
amama au i toku vaa i teianei, tei roto
i toku vaa toku arero i te tuatua anga.
Tei tika i taku ngakau, ko taku ïa e 3
tuatua: e taku i kite ra, ko ta toku
vaa ïa e tuatua atu ma te apa kore.
Na te Vaerua o te Atua au i anga, e 4
na te a'o o te Mana katoatoa toku ora.
Te tika ra ia koe, ka patoi mai; ka 5
akatupati marie na *i taau tuatua* ki
mua iaku nei, ka tu ketaketa ua mai
na koe. I na, ko taau rai oki i ina- 6
ngaro, ei kauono au na te Atua: e ka-
rakaraea katoa oki au i te anga angaia.
I na, kare koe e mataku mai i toku nei 7
mekameka, kare oki toku rima e teiaa
ki runga ia koe.
Koia tika rai, i tuatua ana koe i roto 8
i oku nei pukai taringa, e kua rongo
au i te aruru o *taau* tuatua, *i te na ko
anga e*, E viivii kore toku, kare e kino, 9
kare aku ara; kare oki e kino i roto
iaku: I na, te kimi ra aia i te tapepe- 10
anga iaku, e enemi au nona i tana tua-
tua anga; Te momono nei aia i oku 11
vaevae ki roto i te patiti, *e* te akara
matariki maira aia i toku nei au aere-
nga ravarai.
I na, kare koe e akatikaia i tenana 12
tuatua, tera taku tuatua kia koe, e
maata to te Atua i te tangata nei. Eaa 13
iora oki koe i māro atu ei iaia? kare
oki aia e akakite mai i te au tuatua
katoa nana. E tataki tai ra ta te Atua 14
tuatua anga mai, e tataki rua oki, kare
ra i akonoia *e te tangata nei*. I na roto 15
i te moe, i te orama i te po ra, kia ro-
koia te tangata e te moe tinainai, i te
takoto ua anga ki runga i te roi; Ei 16
reira aia e akapuata'i i to te tangata nei
taringa, e kua tuku mai i te ako ia ra-
tou, Ei akaariu anga mai nana i te 17
tangata i *tana* angaanga, e kia ngaro
atu te nengonengo o te tangata nei. Te 18
akaora nei aia i tona vaerua i te vaarua,
e tona ora i te riro anga i te koke.
Kua akoia oki aia i te mamae i 19
runga i tona roi, e te katikati anga o
tona ra au ivi kare i tukumoe: Te 20
toanu ua ra tona manava i te kai, e
tona ngakau i te kai meitaki roa. Kua 21
pou tona kiko, kare rava e kitea atu;
e tona au ivi i kitea koreia ra, te tu ua
nei ïa ki vao. Te akavaitata ra oki 22
tona vaerua ki te vaarua, e te ora nona
ki te aronga akapou.
Angairi tei iaia tetai karere, ei aka- 23
kite i te tuatua, taki tai to roto i te
tausani katoa ra, ei akakite ki te ta-
ngata i tona tiratiratu: Ei reira aia e 24
aroa mai ei iaia, e kua karanga e, E
akaora iaia auraka kia tae ki te vaa-
rua: kua kiteia e au te tapokiangaara.
25 E maata oki te poria o tona ra tino i to
te tamariki ra: e oki aia ki te au rā o
26 tona ou anga ra: E pure aia ki te
Atua, e ka aroa mai aia iaia: e akara
oki aia i tona mata ma te rekareka: e
tutaki mai oki aia i te tangata nei i tei
27 tau i te tuatua-tika nana. *E* te akara
maira aia i te tangata nei, e kia ka-
ranga aia e, Kua ara au, e kua aka-
mingi i te mea tika, e kare ua aku
28 puapinga i rauka; E akaora maira aia
i tona vaerua *i reira* kia kore e tae ki
te vaarua, e ka kite tona ora i te
mārama.
29 I na, te rave nei te Atua i taua au
mea katoa nei, kua tu rua, kua tu
30 toru, i te tangata nei, Ei akaoki mai i
tona vaerua mei te vaarua mai, kia
akamāramaia ki te mārama o tei ora
nei.
31 E akono meitaki mai, e Iobu, e aka-
rongo mai iaku: e noo muteki ua mai
32 koe, kia karanga atu au. E te vai na
taau tuatua, ka tuatua mai: e tuatua
koe, te inangaro nei oki au i te akatika
33 ia koe. E kare ra, e akarongo mai koe
iaku; e muteki ua mai koe, e naku e
apii atu ia koe i te pakari.

PENE XXXIV.

Te tapepe nei a Eliu ia Iobu, koia i karanga e, e tuatua-tika kore ta te Atua.

1 KUA tamou iorā Eliu i tana tuatua,
na ko akera,
2 E akarongo mai i taku tuatua, e te
aronga pakari e; e ko kotou oki, e te
aronga kite, ariu mai i to kotou taringa
3 iaku. Ko te taringa oki tei timata i te
4 tuatua, mei te vaa e tongi i te kai. Ka
iki tatou i te tuatua-tau na tatou uao-
rai: kia kite tatou uaorai i tei meitaki.
5 I tuatua ana oki a Iobu e, E tuatua-
tika taku: e kua akaruke te Atua i
6 taku nei tuatua-tau: Ko taua tuatua-
tau naku ra tei akariroia ei pikikaa: e
puta ora kore toku, e kare e ara.
7 Koai ïa tangata e aite kia Iobu, ko tei
8 inu i te akavaavaa mei te vai ra? Te
piri aere ra aia ki te aronga rave tua-
tua kino ra, e te aere ra ma te aronga
9 paieti kore ra. I tuatua ana oki aia e,
Kare a te tangata nei e puapinga, kia
taurekareka aia i te Atua.
10 E tenana, e akarongo mai kotou
iaku, e te au tangata kite ra: kia atea
ke atu te tuatua kino i te Atua; e te
11 ara i te Mana katoatoa. E tutaki atu
oki aia i ta te tangata ra angaanga, e
ei iaia e rauka'i ta te tangata katoa ra

kia tau ki tona ra aerenga. Kare ta- 12
kiri te Atua e rave i te tuatua kino, e
kare oki te Mana katoatoa e taruri ke
i te tuatua-tau. Koai tei poroki mai 13
kiaia i te enua nei? koai tei akonokono
i te ao katoa nei? Naringa tona nga- 14
kau i manako iaia, e tika ïa iaia i te
akaoki i tona vaerua e te a'o nona kiaia
uaorai; Ope roa akera te tangata katoa 15
i te mate, e riro akaou atura te tangata
ei one-pueu.
Te kite ra koe i tenana, e akarongo 16
mai i teia: e anga mai i to taringa ki
te reo o taku nei tuatua. Ei iaia ainei 17
te au i tei makitakita ki te tuatua-tika?
e akaapa ainei koe iaia i tei tika maata
roa ra? Koai tei karanga atu ki te 18
ariki ra, E kanga *koe?* *e* ki te ui ariki
ra, E aronga kino *kotou?* *Ka tanga* 19
atu ei kiaia tei kore e akono mai i te
tu o te ui ariki, ko tei kore i maata i te
akono i te aronga apinga nui iti iora te
aronga putaua? na tona uaorai rima
oki i anga ia ratou ravarai. I te kamo 20
anga mata e mate ei ratou, i te tu-
ruaipo e ngaueue ei te tangata, e kare
akera: e e riro ke atura te aronga
mana, kare e rima. Tei runga oki i to 21
te tangata nei au aerenga ona mata, e
te akara maira aia i tona ra au takainga
ravarai. Kare e poiri, kare e maru- 22
mate, ei pipini anga no te aronga rave
tuatua kino ra. Kare oki aia i roa i 23
te akamaara anga mai i te tangata nei,
ka tae ei aia ki te akavaanga ma te
Atua. E akaungaungātiti aia i te 24
aronga ririnui, kare e kimi anga, e e
akateitei i tetai aronga ke ei tupau ia
ratou. Kua kite oki aia i ta ratou 25
angaanga, kua uriapaka ravaia ratou i
te po ra, paîî iora ratou. No te 26
mea e aronga kino ratou, kua ta aia ia
ratou i te ngai i akaraia e te tangata;
No te mea kua ariu ke ratou mei te 27
aru anga iaia, kare oki i manako i tona
katoa ra au arataa: E kua tae rava 28
maira te aue o te ao kiaia, e kua aka-
rongo aia i te aue o te aronga i tinai-
mateia ra. Kia akamaru maira aia ra, 29
naai e akapekapeka? e kia puroku aia
i *tona* mata, koai tei kite atu? i te
enua katoa ra, e i te tangata oko-
tai: Kia kore e riro te au ki te 30
tangata kanga, ko te taiiia aea te au
tangata.
E mea tika tikai oki kia karanga atu 31
ki te Atua, Kua akoia au, kare au e
ara *akaou:* Ko tei kore i kitea e au ra, 32
e apii mai koe iaku: i rave ana au i te
kino ra, kare au e pera akaou. E akono 33
ainei aia i taau ra i te tutaki anga mai, *i*
te na ko anga e, Tei tika ia koe ra,
e tei kore i tika, auraka taku uaorai?
e tenana ka tuatua ana i taau i kite
34 ra. Kia riro te au tangata kite i te
tuatua mai iaku, e te tangata pakari
35 i te akarongo mai iaku. I tuatua
ua nā Iobu ma te kite kore, e mea
36 pakari kore oki tana tuatua. Teia
toku inangaro, kia timata tikaia ta
Iobu e ope rava akera, koia i akatika
mai i te tuatua a te au tangata kino.
37 Kua kapiti oki aia i te meameaau
ki tana ara, kua pokarakara aia *i ona*
rima i rotopu ia tatou, e kua aka-
maata aia i tana tuatua ki te Atua.

PENE XXXV.

Kare te tangata nei e tika kia akaaite ki te Atua, no te mea, kare te meitaki e te kino e tae kiaia.

1 KUA karanga atura oki a Eliu,
na ko atura,
2 E mea tika ainei teia i toou na ma-
nako, taau i karanga ra e, Kua maata te
tuatua-tika naku ra i ta te Atua?
3 Kua tuatua oki koe e, Eaa toku mei-
taki, *e* eaa taku puapinga, angairi kare
4 au i rave i te ara? Tera oki taku ngai
tuatua e tuku atu kia koe, e to au oa
katoa ki ko na kia koe na.
5 Ka nānā na koe ki te rangi, e ka
akara; ka akara oki ki te au tiao rangi,
6 e teitei maata ïa i toou. Kia rave
koe i te ara ra, kua aa oki koe kiaia?
e te maata ra taau au ara, eaa taau
7 i rave atu iaia? E te tika ra taau
tuatua, eaa taau e o atu nana? e eaa
8 tana e rauka mai i to rima na? Ko
te tangata mei ia koe ra *te ka kino* i
taau ra ara, e te tamaiti a te tangata
te ka meitaki i taau ra tuatua-tika.
9 I te rai takinga-kino te akatupuia
nei te aue *i te tangata* nei: te aue
nei ratou i te rima o te aronga riri-
10 nui. Kare ra tetai e tuatua e, Teiea
te Atua tei anga iaku ra, ko tei oro-
11 nga mai i te imene i te po ra? E
maata tana i apii ia tatou i ta te au
puaka o te enua nei, e e pakari maata
tana i o mai no tatou i to te au manu
12 o te reva nei. Te aue ua ra ratou i
reira, kare ra aia i tuatua mai, no te
nengonengo o te aronga kino.
13 Kare rava oki te Atua e akarongo
i te *pure* puapinga kore, kare oki te
Mana katoatoa e akono mai i te reira.
14 Tuatua ua rai koe e, kare koe e kite
atu iaia; tei mua iaia te tuatua-tau:
15 e tenana, e irinaki koe iaia. I teia-
nei ra, no te mea e puapinga kore
ua te tuku anga mai i tona riri, e
kare i akara matariki mai i te ara:

I amama puapinga kore ua mai ei a 16
Iobu i tona vaa; *e* kua akamaata aia i
tana tuatua ma te kite kore.

PENE XXXVI.

Te akakite nei a Eliu e tuatua-tika te au tuatua a te Atua ra.

KUA karanga atu rai a Eliu, na 1
ko atura,
E akakoromaki iti ua mai koe, e 2
naku e akakite atu e, te vai nei rai *taku*
tuatua no te Atua. Ka tiki roa au i 3
taku kite ki te ngai mamao, e e tuku au
i te tuatua-tika i Tei anga iaku ra.
Kare takiri taku nei tuatua *e riro ei* 4
pikikaa: tei mua ia koe na tei karape
i te kite.
I na te Atua, e ririnui *tona*, e kare 5
tetai e akavaavaaia e ia; e ririnui i
te mana *e* te kite. Kare aia e akaora 6
i te aronga kino: e tuku maira aia
i te tika ki te ao. Kare aia e aka- 7
taka ke i ona mata i te aronga tuatua-
tika ra: tei runga ïa i te terono o
te ui ariki; kua akanoo rava aia ia
ratou e tuatau ua atu, e kua akatei-
teiia ratou. E kia tapekaia *ratou* ki 8
te auri, *e* kua akamouia ki te taura
ra i te mate; Kua akakite aia ia ratou 9
i ta ratou angaanga i reira, e ta ratou
au ara, no te mea kua maata. Kua aka- 10
puata oki aia i to ratou taringa ki
te ako, e kua akaue ia ratou kia oki
mai i te tuatua kino. Kia akarongo 11
mai ratou e kia tavini *kiaia*, e ope
to ratou au rā i te meitaki, e to ratou
au mataiti i te rekareka. Kia kore ra 12
ratou e akarongo ra, e pou ratou i te
koke, e ka mate ratou ma te kite kore.
Ko te pikikaa ngakau ra tei akaputu- 13
putu i te riri: kare ratou e kaku kia
tapekaia ratou e ia. Ei to ratou ou 14
anga ra e mate ei, tei rotopu oki ratou
i te aronga viivii i te ora anga. E 15
akaora aia i te ao i tona maki anga,
e kua akapuata i to ratou taringa i te
tinai-mate anga.
Koia katoa koe, kua apai tika aia ia 16
koe mei te ngai piripiri nei ki te ngai
atea, kare e piripiri o reira; e tei tu-
kuia ki runga i taau ra kaingakai kua
ki ïa i te matu. Kua akatika tikai ra 17
koe i te tuatua a te aronga kino; ka piri
rai taua tuatua ra e te utunga, ki tetai
ki tetai. No te mea, *te vai ra* te riri 18
otooto, *kia matakite*, ko te rave ke aea
aia ia koe i te tainga *okotai:* kia maata
ua atu te oko, kare koe e matara mai i
reira. E manako mai ainei aia i taau 19
ra apinga? *kare*, kare te auro, e te riri-
nui katoa o te mana ra.
20 Auraka e anoano i te po, te riro ke nei
21 oki te au tangata i to ratou ra ngai. Kia
matakite, auraka e anga ki te kino: kua
iki oki koe i te reira, kare i te maki.
22 I na, te akateiteiia te Atua i tona
orai mana: koai tei aite iaia i te apii
23 anga? Naai i akakite iaia i tona ara-
taa? e naai i karanga atu e, Kua rave
24 koe i te kino? E akamaara koe, kia
akamaata rai koe i tana angaanga, tei
25 akaraia e te tangata nei. Te kite nei
te au tangata ravarai i te reira; e kiteia
e te tangata mei te ngai mamao mai.
26 I na, e maata te Atua, kare e kitea e
tatou; te tatauanga o tona au mataiti,
27 kare e tika kia kimi. Nana oki i apai
i te au topata vai ki runga; *e* kua topa
28 maira ei ua, no roto i taua kou ra; Ta
te au tumurangi i akatopa, kua maata
rava maira ki runga i te tangata.
29 Koai te kite i te oora anga o te au
tumurangi, te aruru o tona ra pua-
30 kapa? I na, te oora ra aia i tona māra-
ma na rungao i te reira, e kua tapoki i
31 te takere o te moana. I taua au mea
ra i akava'i aia i te au tangata; kua
oronga mai aia i te manga e kua
32 maata. Te tapoki nei aia i te uira i
nga kapu-rima *nona* ra, e nana e akaue
33 i te ka taia e taua *uira* ra: I te aka-
kite anga atu i tona au oa ki te reira,
te uipānga o tona riri i te aronga kino.

PENE XXXVII.

Kia matakuia te Atua i tana ra au angaanga mana e tika'i.

1 TE ruketekete nei oki taku ngakau
i te reira, e te ngaueue nei e taka
2 ke i tona vairanga. Ka akarongo
marie ana i te kokokina anga o tona
reo, e te aruru i riro mai no roto i tona
3 vaa. Tei raro ake i te rangi katoa nei
te koraparapa anga, tana uira oki ki
4 te au openga o te enua ra. E muri
akera i te reira, kua katakatata iora te
reo: e reo mana tona i te mangungu;
kare ra aia e tāpu i te *uriia* ka aka-
5 rongoia'i tona reo. E mangungu ume-
reia te reo o te Atua; e au mea ma-
maata tana e rave nei, kare e kitea e
6 tatou. Kua tuatua oki aia ki te
kiona, Ei runga koe i te enua nei; e
te ua taa oki, e te ua kutukututu o
7 tona ra ririnui. Kua topiri aia i te
rima o te tangata ravarai; kia kite te
8 tangata ravarai i tana ra angaanga: Ei
reira te au terio e aere ei ki roto i te
au vaarua, e kua noo marie i to ratou
9 ra au ana. No te pae i apatonga te
puaioio i te tae anga mai; e te anu no
10 te pae i apatokerau. I te a'o o te

Atua i toka'i te vai: e te vai para-
rauare i ketaketa'i. Te peke katoa 11
nei oki te tumurangi kerekere i te
rangi marie; te pueurikiriki nei te
tumurangi pararauare i te mārama
nona: Te pera nei ra aia i te tioi i *to* 12
ratou aerenga i tana tuatua: kia rave
ratou i tana i akaue atu ia ratou ra ki
runga i te enua i nooia nei. Ei ako 13
anga atu, e kare ra, no tona enua,
e kare ra, no tona aroa, i apai mai ei aia
i te reira.

E akarongo mai koe i teia, e Iobu; 14
ka noo marie ana, e akamaaraara i te
au angaanga taka ke a te Atua. Kua 15
kite ainei koe i ta te Atua akataka
anga i te reira, e tana akakakā anga i
tana tumurangi ki te uira? Kua kite 16
ainei koe i te aiteite anga i te au
tumurangi, te au angaanga taka ke a
te Kite katoatoa ra? I te mea i maa- 17
naana'i to kakau, kia akanoo marie aia
i te enua i te *matangi* e tonga? Ko 18
koe katoa ainei ma ia i te oora anga i
te rangi, tei māro mei te akaata aka-
toia ra? E apii mai koe ia matou i ta 19
matou e karanga atu kiaia; kare oki
e taka ia matou no te poiri. E aka- 20
kiteia atu ainei aia e te tuatua nei au?
kia tuatua te tangata *kiaia* ra, e riro
aia i te apuku rava ïa. I teianei oki, 21
kare i tika i *te tangata* kia akara i te
mārama kakā i roto i te au tumu-
rangi: kia arara maira te matangi ra,
mā atura ïa. No ko i te pae i apa- 22
tokerau *te kakā mei* te auro: tei te
Atua ra te mekameka matakutaku. I 23
te Mana katoatoa ra, kare i kitea e
tatou kia kimi: tei maata i te mana, e
te tuatua-tau, te maata ua atura te
tuatua-tika nana: kare aia e takinga-
kino. E teianei, kia mataku te ta- 24
ngata iaia e tika'i; kare anake oki aia
e akono mai i tei pakari te ngakau ra.

PENE XXXVIII.

Te tuatua nei te Atua ia Iobu, na ro'o i te puaioio.

KUA tuatua mairā Iehova kia 1
Iobu na roto i te puaioio, na ko
maira,

Koai teia e akapoiri i te ako, i te 2
tuatua anake ra kare i kite ra? Ka 3
tatua ana i to taukupu e akatangata
tikai; e ui ana oki au ia koe, e naau e
akakite mai iaku.

Iea koe iaku i akatumu i te enua 4
nei? ka akakite mai na, peneiake te
kite na koe. Naai i tuku i te au arite- 5
anga? kua kite oki koe na! e naai i
akatika i te taura na rungao? I aka- 6
mouia tona au tango ki runga i te aa?
7 e naai i tuku i te toka kapeutara? Ka
imene katoatoa'i te au etu popongi, e
kua maeva ua te au tamariki a te Atua
i te rekareka.

8 E *naai* i topiri i te moana ki te au
pa, ka maringi mai ei, *mei te mea* no
9 roto i te kopu ra? Iaku i akariro i te
tumurangi ei tapoki nona, e te poiri
10 patapatatue ra ei vaî nona, Iaku oki i
rave i te *ngai* i akonoia e au nona, e
11 kua tuku i te au tamou e te au pa, Ka
tuatua'i e, E tae mai koe ki ku nei,
tira ua: ei ko nei to au ngaru nengo-
nengo e akamutuia'i!

12 Tei toou ra au rā ainei te akaue
angaia e koe te popongi; e kua akakite
atu ainei koe ki te ata ao i tona ngai;
13 Kia opu aia i te au peau o te enua, kia
ruru keia te aronga kino e kia taka ke
14 atu? Kua ruri keia mei te karakaraea
ki te sigilo ra; e kua tu ua mai *te api-*
15 *nga tini* mei tei kakauia ra. Kua
tāpuia to ratou mārama i te aronga
kino, e kua aatiia te rima teitei.

16 Kua taea ainei ia koe te au tumu o
te moana? e kua na raro ainei koe i te
17 aaere anga i te au ngai oonu? Kua
kiritiia ainei te au pa o te mate ia koe?
e kua akara ainei koe i te au ngutupa
18 o te maru-mate ra? Kua kite ainei
koe i te pararauare o te enua? te kite
ra koe, e akakite mai, e ope rava ake.

19 Teiea te aratāa ki te *ngai* i nooia e te
mārama ra? e te poiri oki, teiea tona
20 ngai, Kia arataki koe i te reira ki tona
kotinga, e kia kite koe i te aratāa e tae
21 ei ki tona ngutuare? Kua kite ainei
koe, no te mea kua anau ana koe i
reira? e *no te mea* kua maata roa toou
ra puke rā?

22 Kua tomo ainei koe ki roto i te au
are vairanga o te kiona? e kua akara
ainei koe i te au are vairanga o te
23 barada, Taku i tangaakaputu no te tua-
tau tumatetenga, no te rā tamaki e te
karonga tamaki ra?

24 Na teiea aratāa i tua aereia'i te mā-
rama, e matoa pu ua'i te maoake ki
25 runga i te enua nei? Naai i vevete i
to te vai puke ra aerenga, e te aratāa
26 no te uira mangungu; Kia uaia to te
enua tangata kore, i te medebara, kare
27 o reira e tangata; Ei akamauu i te
enua vai a vare ua, e te tanea; e kia
kao te rakau rikiriki tupu ou ra?

28 E metua ainei to te ua? e naai te au
29 topata au nei i anau? No roto i toai
ra kopu te vai toka? e te kephura no
30 te rangi, naai aia i anau? Kua uunaia
te vai ra mei te toka, e kua mou keta-
keta ravaia te kiriātai.

E mou ainei ia koe te akapumaana 31
o Matariki, e matara ainei te au tapeka
o Oriona? E tika ainei ia koe kia 32
akaiti mai i te au etu o te ara o te rā i
to ratou tuatau? e kia arataki mai ia
Uresa e tana au tamariki? Te kite ra 33
ainei koe i te au ture o te rangi? e naau
ainei i tuku i te rangi ia ratou i runga
i te enua?
E tae ainei to reo ki runga roa i te 34
au tumurangi ra, e ngaro iora koe i te
vai maata i rungao ia koe? E tika 35
ainei ia koe i te akaunga i te uira? e
aere mai ainei ratou, ka tuatua mai ei
kia koe e, Teia matou? Naai i tuku 36
i te pakari i te ngai i roto roa? e naai i
oronga i te kite ki te ngakau? E ope 37
iaai te au tumurangi kia tatau i *tona*
pakari? e maringi iaai te au ue o te
rangi ra, Kia riro te one-pueu ei vari, 38
e kia piriakita te au vavānga one ra?
Naau ainei e arumaki i te kai na te 39
liona? e pangia akera te kaki o te au
liona ou, Kia pipini ratou ki roto i *to* 40
ratou au vaarua, kia noo ki roto i to
ratou ngai e moetapapa'i ra? Naai 41
i kimi i te kai na te orebi, kia aue
tana ra au punua ki te Atua, kia uoa
aere ua ratou no te mea kua ngere i
te kai?

PENE XXXIX.

No te puaka-nio momoavao ra, e no te aili. No te asini momoavao, e no te reema. No te renanima, te ipo, te neza, e te aeto.

KUA kite ainei koe i te tuatau e 1
anau ei te au puaka-nio momo-
avao? naau ainei e tiaki i te au aili kia
anau mai? E tika ainei ia koe kia ta- 2
tau i te rainga o te au marama i akaopeia
e ratou? e te tuatau e anau ei ratou, te
kite ra ainei koe? Kua akamingi 3
maira ia ratou uaorai ki raro, e anau
iora ta ratou au punua, kore akera to
ratou mamae. Maroiroi atura ta ratou 4
au punua, ra'i akera ratou i te ngai atea
ka ua; aere ke atura, e kare e oki akaou
mai kia ratou.
Naai i tuku i te asini momoavao kia 5
aere ua ana? e naai i tatara i te au ta-
peka o te asini momoavao? Tei aka- 6
riroia e au te medebara ei are nona, e
te enua taitai ei nooanga nona. Te 7
kata ua maira aia ki te urupu o te oire,
e te vaa o te arumaki kare aia i akono
mai. Ko te au maunga ko tana ïa one- 8
kai, e te au rakau tupu ou katoa ra tana
i kimi aere.
E riro ainei te reema ei tavini noou, 9
e noo ainei aia ki vaitatao i taau ra vai-
10 ranga kai? E mou ainei te reema ia
koe i te taura ki runga i te rua arote?
e arote ainei aia i te au o i murio ia
11 koe? E irinaki ainei koe iaia, no te
mea e ririnui tona? e tuku ainei koe
12 i taau angaanga kiaia? Te manako ra
ainei koe iaia, ei apai mai i taau ra
sitona *ki te ngutuare*, e ei akaputuputu
ki taau ra vairanga?
13 Te takapakapa navenave o te peau
renanima e! ko te peau ainei, e te uru-
14 uru, o te kasida? Kua tuku aia i tona
ua ki raro i te one, e kua tamaanaana *i*
15 *te reira* ki roto i te one-pueu, E kare i
manako e ka takaiia e te vaevae, e ka
16 ngaangaa i te puaka momoavao. Kua
akono kore aia i tana uaorai anaunga,
mei te mea kare tana: angaanga pua-
17 pinga kore tana i te mataku kore; Na
te Atua oki aia i akangere i te pakari,
kare oki i oronga mai i te kite nona.
18 Kia akamaroiroi ra aia iaia uaorai e
oro, kua kata aia i te ipo ma tona ka-
toa ra akaoro.
19 Naau ainei i oronga i te ririnui ki te
ipo ra? naau ainei i vaî i tona kaki ki
20 te mangungu? Naau ainei i rere ei aia
mei te akeride ra? te maata o tona
21 mapu anga, e mea rikarika ïa. Te eru
ra aia i te o, e te rekareka ra i te riri-
nui: te aere atura e aravei i te rakau
22 tamaki. Te kata ra aia i te mataku, e
kare ua e taitaia; e kare e oki mai i te
23 mata koke ra. E kerekerere *puapinga*
kore ua te pia kakao ki runga iaia, te
24 korare kanapanapa e te tao. Kua
apuku ua i te enua i te akataae e te
riri: kare rai oki e mou kia tangi te
25 pu ra. I te tangi anga o te pu ra, te
na ko ra aia, E tika oki; e te ongi ra i
te tamaki i te ngai mamao, te maeva
o te kau toa, e te aoa-tamaki.
26 Noou ainei te pakari i rere ei te neza
ra, *e* i totoa'i ona peau ki te pae ki apa-
27 tonga ra? E naau ainei i akaue i te
aeto i rere ei ki runga ra, ka anga'i
28 tona koanga ki runga take ra? Ki
runga i te mato tona noo tamou anga,
ki runga i te puku mato ra, e te ngai
29 ketaketa. I reira tana kimi anga i te
kai, te kite ra ona mata i te mamao
30 ke. Na tana au punua oki e ngote i
te toto: e tei te vairanga o tei taia ra,
tei reira aia.

PENE XL.

Te taakaaka nei a Iobu ki mua i te aroaro o te Atua: ta te Atua tuatua kia Iobu: te Behemota.

1 KUA tuatua mairai a Iehova kia
Iobu, na ko maira,

E tika ainei i tei māro mai ki te 2
Mana katoatoa kia apii mai *iaia?* na
tei ako mai i te Atua ra, e tuatua mai.
Kua karanga aturā Iobu kia Iehova, 3
na ko atura,
I na, e viivii toku! e akapeea atu au 4
ia koe? E tapoki ana au i toku vaa ki
toku rima. Okotai akenei aku tuatua 5
anga; kare ra au e tuatua akaou: ka
rua akenei; kare ra au e māro.
Kua tuatua mairā Iehova kia Iobu 6
na roto i te puaioio, na ko maira,
Ka tatua na i to taukupu e akata- 7
ngata tikai: ka ui ana au ia koe; e
naau e tuatua mai iaku. E akakore 8
katoa ainei koe i taku ra tuatua-tau?
E akaapa mai ainei koe iaku, kia aka-
tikaia koe? Kua aite ainei toou rima 9
ki to te Atua? e kua aite ainei toou reo
mangungu ki tona? Ka akamanea ia 10
koe uaorai i tenana ki te mekameka, e
te ngateitei; ka akakakau ia koe uao-
rai ki te kakā, e te meitaki. Ka tuku 11
ana i te otooto anga o to riri: ka akara
i tei nengonengo, ka taakaaka atu ei.
Ka akara i tei nengonengo, ka tuku ei 12
ki raro: e ka takatakai i te aronga kino
ki raro i to ratou ngai. E uuna katoa- 13
toa atu ia ratou i raro i te one-pueu;
e tapoki i to ratou mata i te ngai ngaro.
Ei reira au e aaki atu ei kia koe e, e 14
ora koe i toou uaorai rima katau.
I na oki te Behemota, taku i anga 15
ma koe katoa na; e ngangaere tana i
kai mei ta te bovi ra. I na tei tona 16
taukupu tona maroiroi, e tona ririnui
tei nga uaua ïa o tona kopu. Kua 17
akatika aia i tona iku mei te arezi; *e* te
au uaua o tona ūā, kua taviriviri ka-
toaia ïa. *E tau* tona au ivi ki nga 18
potonga veo pakari: e tau tona au ivi
ki te auri katoatoa. Ko tei maata ïa i 19
te au angaanga a te Atua: e tika i Tei
anga iaia i te akatae atu i tana koke
kiaia. Kua riro oki na te au maunga 20
i akatupu mai i tana kai, e tei reira te
au terio katoa o te enua i te kanga aere
anga. Ei raro ake i te rakau maru- 21
maru tona moe anga, i roto i te raro-
kakao, e te ngai vai. Na te rakau 22
marumaru i tapoki iaia ki to ratou
marumaru; *e* kua akapiniia aia i te
arebe o te kauvai ra. I na, kia puke 23
ua mai te vai ra, kare aia e rapurapu;
kare aia e taitaia, kia viviki ua maira
Ioridana ki tona vaa. *Naai* aia e rave 24
ki mua i ona mata, ka tuikau ei i *tona*
putaiu ki te matau?

PENE XLI.

Te mana o te Atua i te kitea anga i te apinga maata ra i te Leviatana.

1 E RAUKA ainei Leviatana ia koe
kia ii ki te matau? e tika ainei ia
koe kia taomi i tona arero ki raro ki te
2 taura? E tika ainei ia koe kia tui i
tona putaiu ki te taura? e puta ainei
3 tona tanga ia koe ki te tara? E maata
ainei tona taparu anga mai ia koe? e
4 tuatua maru mai ainei aia ia koe? E
papau mai ainei aia i te koreromotu ia
koe? e rave ainei koe iaia ei tavini
5 mou? E amirimiri ainei koe iaia mei
te manu ra? e tapeka ainei koe iaia na
6 to au tamaine ra? Na te au manuiri
ainei e kai iaia? e tua ainei ratou na te
7 aronga oko? E ki ainei tona kiri ia
koe ki te auri akatara? e tona mimiti
8 ki te ko ika? Ka tuku ana i to rima
ki runga iaia, akamaara i te tamaki,
ka akapaki atu ei.
9 I na, e mea puapinga kore kia mana-
konako atu iaia: i te akara anga anake
ra, kare ainei kua taitaia takere ua?
10 Kare rava e toa e tika'i kia akaara
atu: koai ra tei tika kia mou ki mua
11 iaku? E tika iaai kia opu mai iaku
kia akatika atu au *i tana?* To raro
ake i te rangi katoa nei, naku ïa.
12 Kare au e uuna i tona au melo, e
tona ririnui, e te taoonga tamaki mei-
13 taki nona. Naai e eeu i te vaî o tona
kakau? naai e tomo ki roto i nga pa
14 nio e rua nona ra? Naai e eeu i
te pa o tona mata? nga pa nio nona
e pini ua ake e mea rikarika ïa.
15 *Tona* paruru ketaketa ra, ko *tona* ïa
akaparauanga, kua topiri takiriia *mei*
16 te sigilo piri. Kua piri rava ïa tetai
ki tetai, kare ua te matangi e o ki roto
17 ra. Kua akapiriia tetai ki roto i tetai,
kua tapiri pu uaia ratou, e kare ua e
18 tika kia akataka keia. I tona maretia
anga ra, kua pura ïa te ai, e kua tau
ona mata mei nga topiri-mata o te
19 popongi. E rama mura tei puroro mai
no roto i tona vaa, *e* te rere atura te
20 pura ai. E auai tei pupu mai no roto
i ona rua putangiu, mei to te pani kia
21 pupu ra, e *mei* te pani maata ra. E
ka te ngarau i te a'o nona, e mura ai
22 tei puroro mai no roto i tona vaa. Te
noo maira te ririnui i runga i tona
kaki, e te ura maira te taitaia ki mua
23 iaia. Kua akapiri roaia te kiko ngene-
ngene nona: kua piriakita rava ïa te
24 reira; kare rava e ngaueue. E tau
tona pukuatu ki te toka i te ketaketa,
e kua aite ki te toka mulo raro i te

mūro. Kia tu aia ki runga ra, kua 25
mataku te aronga ririnui i reira: *e* no
te rikarika i u aere ua'i ratou. Kare 26
te koke a te tangata i ko atu iaia e
mou: te korare, te tao, e te oto. E 27
ngangaere te auri nei iaia, te veo ra, e
rakau pe ïa. Kare aia e oro i te ka- 28
kao: *e* te toka maka ra, kua riro ïa
iaia mei te ngangaere ra. Kua riro 29
oki te rakau tamaki ei ngangaere *iaia:*
te kata ra aia i te ruru anga i te ko-
rare. E toka kokoi tei raro ake iaia: 30
e au mea makoikoi tana i oora na
runga i te vari. Kua pupu te moana 31
iaia mei te pani ra: *e* kua riro te tai
ra mei te kapu manongi ra iaia. Te 32
inuinu maira te ara i muri ake iaia; e
ana ïa e kua inaina te moana. Kare 33
ona e arite ki runga i te enua nei, tei
angaia e auraka e mataku o roto iaia.
Te akara ra aia i te au mea teitei rava- 34
rai: ko te ariki oki aia i runga i te au
tamariki nengonengo katoa ra.

PENE XLII.

To Iobu tuku akaaka anga ki mua i te arouro o te Atua: to te Atua akatika anga iaia, e te akaapa anga i tona au oa: to Iobu meitaki, te roa anga o tona a'o, e tona matenga.

KUA karanga aturā Iobu kia Ieho- 1
va, na ko atura,
Kua kite au e, e tika ia koe te au 2
mea katoatoa, e kare taau i manako ra
e tika kia akakore. Koai teia e tanga- 3
rongaro i te tuatua i te kite kore?
kua tuatua au i tei kore i kitea e au
ra; e au mea taka ke rava iaku nei,
kare i kitea e au. Tera taku tuatua 4
kia koe, e akarongo mai koe, e naku e
karanga atu: e ui atu au ia koe, e naau
e akakite mai kiaku. I kite akenei au 5
ia koe i te kite taringa nei; i teianei
ra, te akara nei taku mata ia koe; E 6
teianei te akaviivii nei au iaku uaorai,
e te tataraara nei au i raro i te one-
pueu e te reu.
E oti akera taua au tuatua nei i te 7
tuatuaia atu e Iehova kia Iobu, kua
karanga aturā Iehova kia Eliphaza
ngati Temana, Kua tupu toku riri ia
koe, e nga oa katoa noou ra toko rua;
kare oki ta kotou tuatua i tau iaku,
8 mei ta toku tavini mei ta Iobu. E
tenana, ka rave kotou i nga bovi e itu
ra, e nga rama oki e itu, na kotou, ka
aere atu ei ki toku tavini ra kia Iobu,
ka apai ei i tetai tusia karakaratio na
kotou; e na taku tavini na Iobu e pure
ia kotou: koia taku tangata e kite atu;
ko te rave aea au ia kotou *kia tau i ta
kotou* tuatua neneva; kare oki i tau ta
kotou tuatua iaku, mei ta taku tavini
9 mei ta Iobu. Kua aere iorā Eliphaza
ngati Temana, e ko Biladada ngati
Sua, *e* ko Zophara i Naama, e kua pera
i ta Iehova i akaue mai ia ratou ra: e
kua kite mairai a Iehova ia Iobu.
10 Kua ruri ke akerā Iehova i taua
eketumu anga o Iobu ra, kia oti ake
tana pure i nga oa nona ra: e kua ta-
taki rua mairā Iehova i ta Iobu api-
nga i tei rauka iaia i muatangana ra.
11 Kua aere anake maira tona au taeake
katoa kiaia i reira, e tona au tuaine
katoa, e te au oa takere ravarai nona
ra, e kua kai iora i te manga ki ona ra
ki roto i tona orai are: e kua tangi iora
ratou iaia, e kua akarekareka akera
iaia i te au kino katoatoa i apaiia mai e
Iehova ki runga iaia: e kua apai atura
te tangata katoa i tetai manga moni
nana, e tetai poe auro e pini ua akera
ratou katoa ra.
12 Akameitaki roa akerā Iehova i to
Iobu openga i to tona muatangana:
okotai ngauru ma a oki ana tausani i
te mamoe, e ono tausani i te kamela, e
rua tausani i te bovi, okotai tausani
asini ua.
13 Toko itu oki ana puke tamariki ta-
14 maroa, e toko toru tamaine. Tapaia
iora te ingoa o tei mua ra ia Iemi-
ma; e te ingoa o te toko rua ra ia
Kezia; e te ingoa o te toko toru ra ia
15 Kerene-apuka. E kare rava i kitea i
taua enua katoa ra te vaine e tau ki te
au tamaine a Iobu i te memeitaki: e
kua oronga maira to ratou metua tane
i tetai tuanga i roto katoa i to ratou au
16 tungane. E muri ake i te reira, te ora
ua rā Iobu e okotai akera anere e a
ngauru i te mataiti, e kua kite i tana
au tamariki, e te au tamariki katoa a
aua nga tamariki nana ra, e a katoa
17 uki ra. Mate iorā Iobu kua ruaine, e
ma te iu i tona ra puke rā.

TE BUKA SALAMO.

SALAMO I.

EAO to te tangata, kare e aaere i 1
te ako a te paieti kore, kare e tu i
te arataa o te aronga rave ara ra,
kare oki e noo i te nooanga o te aronga
taitoito ra. Ko tei inangaro ra i te 2
ture a Iehova; e tei tana ture tona
manako anga i te po e te ao. E tau 3
aia ki te rakau i tanumia ki te pae
kauvai ra, ko tei ua i tona ra tuatau
tikai, e ko tei kore roa i mae tona rau;
ko tana katoa e rave ra, te meitaki
ra ïa.
Kare mei te reira te aronga kino ra; 4
e tau ïa ki te ota e pueu ua i te ma-
tangi ra. E kore ei e mou te aronga 5
kino i te akavaanga, e te rave ara i te
uipānga o te aronga tuatua-tika ra.
Te tau maira oki a Iehova i te aere- 6
nga o te aronga tuatua-tika ra; kareka
te aerenga o te aronga kino ra, ko te
mate ïa.

SALAMO II.

EAA te au etene i oripu ua'i, e te 1
au tangata nei i manako ei i te
mea puapinga kore? Te tu ra te ui 2
ariki o te enua nei ki runga, e te ka-
piti katoa ra te ui rangatira, e māro ia
Iehova, e tana i akatainu ra, *Te na* 3
ko ra, Tatou e momotu i ta raua ta-
peka e taka ke atu, e akaruke takiri
tatou i ta raua au taura ia tatou nei.
Ko tei noo ki runga i te au rangi ra 4
te ka kata mai; ka taitoitoia ratou e
te Atu. Ei reira aia e tuatua mai ei 5
kia ratou i tona riri, e tumatetenga roa
akera ratou iaia i tona riri maata, *Te* 6
tuatua maira aia, Kua akatainu ra au
i taku ariki i runga i toku maunga
tapu ra, i Ziona.
E akakite atu au i tei akonoia ra; 7
kua tuatua mai a Iehova kiaku e,
Ko taku Tamaiti koe; i nakonei koe i
8 akaanauia'i e au. Ka pati mai kiaku,
e naku e oronga i te au etene ei tuanga
naau, e te au enua openga ei apinga
9 naau. E ngaangaa ratou ia koe i te
pāpā auri, e ungaungātiti roa ia koe
mei te kapu a te potera ra.
10 E tenana, e te ui ariki ra, kia pa-
kari kotou; e āriki i te ako, e te au
11 akava o te enua nei. E akamori ia
Iehova ma te mataku; E rekareka,
12 ma te rutetetete; Ka ongi ana i te
Tamaiti ra, ko te riri aea aia, mate
iora kotou i te arataa ra; kare oki tona
riri e roaia kua tupu; e ao to te aro-
nga e irinaki iaia.

SALAMO III.

E SALAMO NA DAVIDA, IAIA I ORO I TANA
TAMAITI IA ABASALOMA.

1 E IEHOVA e, kua maata toku au
enemi! e manganui tei tu mai ki
2 runga e māro mai iaku! E manganui
tei tuatua iaku nei, Kare roa ona e ora
i te Atua. Sela.
3 Kareka koe, e Iehova, e paruru koe
noku e pini ua ake; ko toku kakā, e
4 naau toku mimiti i akateitei. Te ka-
piki nei toku reo kia Iehova, e te aka-
rongo maira aia iaku i tona maunga
5 tapu ra. Sela. Kua akāvai au ki
raro, e kua moe; e itirere akera oki
au, na Iehova oki au i tauturu mai.
6 Kare au e mataku i te tangata e kia
ngauru ua atu te tausani, ko tei aka-
pini a enemi mai iaku e pini ua ake.
7 Ka tu, e Iehova; kia ora au, e taku
Atua: kua taia e koe te tanga o toku
au enemi katoa, kua aatiia e koe te
8 nio o te aronga kino ra. No ko mai te
ora ia Iehova ra: *te vai ra* toou ra
meitaki ki runga i toou orai ra iti-ta-
ngata. Sela.

SALAMO IV.

NA TE TUMU IMENE, I RUNGA I TE NEGINOTA. E SALAMO NA DAVIDA.

KIA kapiki atu au ra, e akarongo 1
mai, e te Atua, e tei akatika mai
iaku ra; kua akaoraia mai au e koe i
toku tumatetenga anga ra: e aroa mai
iaku, e akarongo mai i taku pure.
Mei te aa te roa, e te tamariki a te 2
tangata na, o *to kotou akariro anga* i
toku nei kakā, ei mea akama? to
kotou inangaro anga i te puapinga
kore, *e* te kimi anga i te pikikaa?
Sela. Kia kite maira kotou, kua 3
ikiia e Iehova te tangata paieti ra nona
uaorai; ka akarongo mai a Iehova kia
kapiki atu au kiaia. Te tupu ra te 4
riri ra, auraka ra e rave i te ara: ka
akaeatu ana i to kotou ngakau, ki
runga i to kotou au roi, akaroau ua'i.
Sela. Ei tusia tuatua-tika ta kotou e 5
apai; ka irinaki atu ei ia Iehova.
Manganui tei tuatua e, Naai e aka- 6
kite mai i te meitaki kia tatou nei?
E nānā mai, e Iehova, i te mārama o
to mata ki runga ia matou nei. Kua 7
oronga mai koe i te rekareka i roto i
toku ngakau, kua maata ïa i to ratou
i te tuatau i akamaataïa'i te sitona e te
wina ra. E akāvai rai au ki raro ma te 8
ora, e ka moe rai oki, no te mea, naau
anake ra, e Iehova, i noo ei au ma
te ora.

SALAMO V.

NA TE TUMU IMENE, I RUNGA I TE NEHILOTA. E SALAMO NA DAVIDA.

E AKARONGO mai, e Iehova, i 1
taku tuatua, e akono mai i toku
nei ngunguru anga: E akarongo mai i 2
toku kapiki anga, e taku ariki, e taku
Atua; te pure atu nei oki au ia koe.
Te kite maira koe, e Iehova, i toku reo 3
i te popongi; ei te popongi au e aka-
taka atu ei *i taku pure* kia koe ma te
tapapa marie.
Kare oki koe i te Atua e mareka mai 4
i te kino; kare oki o te kino ra e noo
anga ia koe. Kare oki te neneva e 5
mou i mua ia koe; te riri ra koe i te
aronga katoa i rave i te mea tika kore
ra. Ka pou te aronga pikikaa ia koe: 6
ko te ta tangata ra, e te tangata pikikaa
ra, ko ta Iehova ïa e rikarika ra.
Kareka au nei, no te aroa maata noou 7
ra, e tae atu rai au ki toou are, ka aka-
mori ei ma te mataku ia koe i to nao
tapu ra.
Ka arataki koe iaku, e Iehova, i taau 8
ra tuatua-tika; no toku au enemi nei,
e akatikaoru ua i to arataa i mua
9 iaku. Kare roa e tuatua-mou o roto
i to ratou vaa; ko te kino anake ra to
roto ia ratou: mei te vaarua turuma i
tuera ua ra to ratou karaponga: *e* na
10 to ratou arero e pikikaa mai. Ei ta-
ngata ara ratou ia koe, e te Atua; e
kia inga ratou i ta ratou orai tuatua;
e no ta ratou ara e manganui e aka-
ruke ke atu koe ia ratou, kua kaita-
maki oki ratou ia koe.
11 Ko te aronga katoa ra e irinaki ia
koe ra, kia rekareka ïa, kia akateitei te
reo i te rekareka auraka kia mutu, no
te mea, ko koe te tiaki ia ratou; e te
aronga *katoa* i inangaro i to ingoa ra,
12 kia rekareka anake ïa ia koe: No te
mea naau oki, e Iehova, i akameitaki
i te tangata tuatua-tika ra, e kua
akapiniia aia e to aroa mei te pa-
ruru ra.

SALAMO VI.

NA TE TUMU IMENE, I RUNGA I TE NEGINOTA, EI REO MARU. E SALAMO NA DAVIDA.

1 AURAKA e akamura mai iaku ma
te riri, e Iehova, auraka e pāpā
2 mai iaku i te riri maata noou ra. E
aroa mai koe iaku, e Iehova, te apike-
pike nei au: e akaora koe iaku, e Ie-
hova, kua mamae oki toku au ivi;
3 Kua tumatetenga roa oki toku vaerua:
aea ra koe *e tauturu mai ei,* e Ie-
hova?
4 E oki mai, e Iehova; kia ora toku
vaerua, kia ora oki au i te aroa noou
5 ra. Kare roa tei mate e akamaara ia
koe; koai oki to ade e akameitaki ia
6 koe? Kua rarangoa au i toku nei
ngengeti ua anga; te mauu nei toku roi
i te au po katoa nei; toku roi-mata te
7 akamauu i toku nei roi; Kua naonao
toku mata i te aue; kua rarangoa au i
rotopu i toku au enemi katoa.
8 Kia atea ke atu kotou, e te aronga i
rave i te kino: kua akarongo mai oki
9 a Iehova i taua reo aue noku nei: Kua
akarongo mai a Iehova i taku i pati
atu, kua āriki mai a Iehova i taku
10 pure. E akama toku au enemi rava-
rai, e e tumatetenga rava, e akaokiia
ratou, e rokoia vaveia e te akama.

SALAMO VII.

E IMENE NA DAVIDA TANA I IMENE KIA IEHOVA, NO TE TUATUA A TE NGATI BENIAMINA RA, A KUSA.

1 E TAKU Atua, e Iehova, te irinaki
nei au ia koe; kia ora au, e aka-

ora iaku i te aronga katoa e takinga-
kino mai iaku nei; Ko te riro aea aia 2
mei te liona i te aeae anga iaku; i te
etieti ungaunga roa anga iaku, e kare e
akaora.
E taku Atua, e Iehova, i akapera au 3
ra, e te vai nei te ara i toku rima;
Kua takinga-kino atu au i toku oa, 4
(kua akaora ra au iaia i tei enemi ara
kore ua iaku nei:) Kia aruaru taua 5
enemi ra ka rave mai iaku; kia taka-
takai aia iaku ki raro i te one, e toku
kakā nei, kia tuku aia ki raro i te vari.
Sela.
Ka tu, e Iehova, ma te riri; ka 6
akateitei ia koe uaorai, i te riri maata o
toku au enemi; ka ara iaku nei; e
akataka ana i te akavaanga. Kia taka- 7
pini mai te au tangata i uipa ra ia koe;
e tenana, e oki koe ki runga i te ngai
teitei ra no ratou. Na Iehova e akava 8
i te au tangata ra: e akava mai koe
iaku, e Iehova, *e* ei iaku ïa tei tau i te
tuatua-tika naku ra, e te pikikaa kore
i roto iaku nei. Kia akamutuia te 9
kino o te aronga kino ra, e akatinamou
ra koe i te aronga tuatua-tika: e Atua
tuatua-tika oki, *koe,* ko tei kimi i te
ngakau, e te manako.
Tei te Atua toku paruru; e akaora aia 10
i te aronga ngakau tiratiratu ra. E 11
akava tuatua-tika te Atua; i kore ei te
Atua i tukutuku i te riri *ki te aronga
kino* ra. Kia kore aia e ariu ra, ka aka- 12
kina aia i tana koke; kua akamingi
aia i tana ana e kua vave. Kua akaaite 13
marieia te rakau e mate ei aia ra: kua
akainana aia i tana au kakao mura ra.
I na! kua to aia i te kino, e kua 14
nui i te kanga; e mea pikikaa ra tana
e anau. Kua ko aia i te rua, e kua 15
oonu; e inga ra aia ki roto i taua rua i
koia e ia orai. Ka oki mai tona kino 16
ki rungao i tona uaorai mimiti; ka
iri mai oki tona rotoriri ki runga i te
take upoko nona uaorai. E akamei- 17
taki au ia Iehova kia tau i te tuatua-
tika nana, e imene akameitaki au i te
ingoa o Tei Teitei ra o Iehova.

SALAMO VIII.

NA TE TUMU IMENE, NA RUNGA I TE GITITA. E SALAMO NA DAVIDA.

E TO matou Atu, e Iehova, Kua 1
teitei to ingoa e pini ua ake te pa
enua katoa nei! e toou ra kakā kua
tukuia e koe ki rungao i te au rangi
ra! No roto i te vaa o te tamariki 2
e te kai u i akono ei koe i te ma-
roiroi no toou au enemi ra, kia muteki
atu te enemi, e te ukeumu ra.

3 Kia akara au i to au rangi i te
angaanga a to maikao-rima na; te ma-
4 rama e te au etu taau i anga ra; Eaa
te tangata nei, i manako mai ei koe
iaia? e ta te tangata nei tamaiti, i
5 akono mai ei koe iaia? I raro iti ake
aia i te au angela i te anga angaia e koe
ra, e kua akakorona koe iaia i te kakā
6 e te mana. Kua akariro koe iaia ei
kavana i te au angaanga a to rima;
kua tukuia e koe te au mea katoa nei
7 ki raro ake i ona vaevae: Te au ma-
moe e te au bovi katoa; e te au puaka
8 katoa o te ngangaere ra, Te au manu
o te reva, e te ika o te tai, tei na te
ara moana i te aere ra.
9 E to matou Atu, e Iehova, kua tei-
tei toou ingoa e pini ua ake te pa enua
katoa nei!

SALAMO IX.

NA TE TUMU IMENE, NA TE AU TAMAROA, EI AKAREO VAINE. E SALAMO NA DAVIDA.

1 E AKAMEITAKI rai au *ia koe*, e
Iehova, i toku ngakau katoa nei;
e akakite au i te au angaanga taka ke
2 katoa naau ra. E rekareka au ma te
umere parua ia koe; e imene aka-
meitaki au i toou ingoa, e Tei Teitei,
3 Ka akaokiia'i toku au enemi ra, kua
inga ratou, e mate atura ki mua i to
4 aroaro ra. Kua akatika mai oki koe i
te tuatua-tau e te tuatua-tika naku ra;
kua noo koe ki runga i te terono ma te
5 akono i te tuatua-tika. I akamura ana
koe i te au etene, kua akapou i te aro-
nga kino; kua tangaro roaia e koe to
6 ratou au ingoa e tuatau ua atu. Kua
pou te au enemi i te taitaipakokoia;
kua tairipotiia e koe te au oire;
kua kore katoa te maara anga ia
ratou!
7 Ka tu rā Iehova e rimua; kua ako-
nokono aia i tona terono ei akava anga.
8 Kua akava oki aia i to te ao nei ma te
tuatua-tika, ka akatika oru ua aia i ta
9 te au tangata ma te apa kore. E aka-
puanga oki a Iehova no te aronga i ta-
kinga-kinoia, e akapuanga i te tuatau
10 tumatetenga. Te aronga i kite i toou
ra ingoa, ka irinaki ïa ia koe; ko
tei kimi oki ia koe ra, e Iehova, ko
tei kore roa ïa e akarukeia e koe ra.
11 E imene akameitaki kia Iehova, tei
noo i Ziona; e akakite i te au tangata
12 ra i tana i rave ra: Ko tei kimi i te
toto ra, ko tei manako ïa ia ratou; e
kare i ngaropoina iaia te aue o tei tai-
roia ra.
13 E aroa mai koe iaku, e Iehova e, ka

akara mai i toku nei tumatetenga i te
aronga i riri mai iaku nei, e tei akatu
mai iaku mei te ngutupa mai o te mate
ra; Kia akaope au i taku akameitaki 14
ia koe i te au ngutupa o te tamaine o
Ziona: e rekareka au i te ora naau ra.
Kua topa te au etene ki roto i te 15
vaarua i koia e ratou: kua ii to ratou
vaevae ki roto i te kupenga i uunaia e
ratou orai. Te kitea rā Iehova i te 16
tuatua-tau tana i rave ra; *e* te taii
anga i te tangata kino i te angaanga i
raveia e tona uaorai rima. Higaiona.
Sela. Ka uriia te tangata kino ki te 17
po, te pa enua ravarai kare i manako
i te Atua ra. Kare oki te tangata 18
rikiriki e akangaropoina roaia atu;
kare oki te irinakianga o te tangata ao
ra e akangere roaia.
Ka tu, e Iehova; auraka kia tupu ta 19
te tangata: kia akavaia te au etene ki
mua i toou orai aroaro. E tuku, e Ie- 20
hova, i te mataku ki runga ia ratou;
kia kite te pa enua e, e tangata ratou.
Sela.

SALAMO X.

EAA koe, e Iehova, i akaatea'i? *eaa* 1
koe i pipini ei i te tuatau tumate-
tenga nei? No te nengonengo o te ta- 2
ngata kino i takinga-kino mai ei aia i
te tangata rikiriki: kua iiia ratou i te
akakoroanga ta ratou i kimi ra. Te 3
akatietie ra te tangata kino i te inanga-
ro o tona ra ngakau, te akameitaki ra
te noinoi apinga i ta Iehova i akaviivii
ra. No te nengonengo i kore ei i kimi 4
te tangata kino *iaia;* kare te Atua i
roto i tona katoa ra au manako. E 5
aerenga manuia anake tona au aere-
nga: taau ra au tuatua-tau, tei runga
roa ïa, kare e utoaia atu; tona katoa
ra au enemi, kua akavaavaa aia ia ra-
tou. Kua tuatua oki aia i roto i tona 6
ngakau, Kare au e ngaueue; kare rai
au e kino e tuatau ua atu. Kua ki tona 7
vaa i te tao, e te pikikaa, e te takinga-
kino: tei raro ake i tona arero te kino e
te tuatua mingi. Te pipini ua ra aia 8
ki roto i te au ngai ngarongaro o te au
vila ra; ei roto i te au vaarua aia i ta
ai i te aronga ara kore: e tiroi mata-
riki poiri ua aia i te aronga ao. E moe- 9
tapapa ra aia mei te liona i roto i tona
rua ra; te moetapapa ra aia, kia rauka
te tangata rikiriki; kua opukia te ta-
ngata rikiriki, kia totō aia iaia ki roto
i tana kupenga. Kua akaopuku rava 10
aia ki raro, kua akaiti iaia uaorai, kia
inga te ao ki roto i tana ra *maunu*
pakari. Kua tuatua oki aia i roto i 11
tona ngakau, Kua ngaropoina ïa i te
Atua; kua uuna ke tona mata; kare
roa teia e akaraia mai.
12 Ka tu, e Iehova; e akateitei i to
rima, e te Atua e! auraka tei tairoia nei
13 e akangaropoina roaia e koe. Eaa te
aronga kino i akavaavaa'i i te Atua?
kua tuatua aia ki roto i tona ngakau e,
14 Kare koe e ui mai. Te akara maira
koe; te kite maira oki koe i te kino, e
te aue, kia tutakiia te reira e to rima
na: e oro te tangata ao ra kia koe; ko
15 koe te tauturu o te matiroeroe. E
aati ana koe i te rima o te paieti kore e
te tangata kino ra: e kimi matatio koe
i tana ravenga kino, e kare atu i toe.
16 Ko Iehova te ariki e tuatau ua atu:
kua pou te aronga etene i tona enua.
17 Kua akarongo mai koe, e Iehova, i te
anoano o tei akaaka ra: kua akatina-
mou koe i to ratou ngakau, kua akaro-
18 ngo to taringa: Kia akaoko atu koe i
te matiroeroe e tei takinga-kinoia, e
auraka te tangata kia tuaru akaouia i
te enua nei.

SALAMO XI.

NA TE TUMU IMENE. *E SALAMO* NA DAVIDA.

1 TE irinaki nei au ia Iehova; eaa
kotou i tuatua mai ei kiaku e, Ka
rere *mei* te manu ki runga i to kotou
2 ra maunga; I na! kua akamingi te
aronga kino i te ana, kua akonokono i
ta ratou kakao ki runga i te ao, ei akai-
nana poiri atu i tei tiratiratu te ngakau
3 ra; Me uritumuia te au tumu ra, e
akapeea atu te tangata tuatua-tika?
4 Ko Iehova, tei roto i tona ra nao
tapu, ko Iehova, tei te rangi tona ra
terono; te akara maira tona mata, *e* te
timata maira tona topiri-mata i te ta-
5 mariki a te tangata nei. Te timata
mairā Iehova i te tangata tuatua-tika:
kareka te tangata kino, e tei inangaro i
te takinga-kino, kua riri roa tona nga-
6 kau *iaia.* E akatopa mai aia i te mura
ai, e te teio, ki runga i te aronga kino
ra, e te uriia maata rikarika; ko te tua-
7 nga ïa i ta ratou kapu. Te inangaro
ra oki a Iehova tuatua-tika ra i te tua-
8 tua-tika: Te akara nei tona mata i te
tangata tiratiratu.

SALAMO XII.

NA TE TUMU IMENE, EI REO MARU. E
SALAMO NA DAVIDA.

1 KIA ora, e Iehova e; kua kore ake-
nei oki te tangata paieti; e te
aronga tuatua-mou ra, kua kore akenei
2 i o te tamariki a te tangata nei. E

tuatua puapinga kore ta ratou e tuatua
nei, ki tetai ki tetai: ma te vaa kope-
repere ua, *e* te ngakau rua ta ratou e
tuatua nei. E akakore anake a Ie- 3
hova i te au vaa koperepere ua; te
arero e tuatua i te tuatua nengonengo
ra: To te aronga e tuatua ra e, Ka 4
tupu ta to tatou arero e tuatua nei; no
tatou uaorai to tatou vaa; koai tei maata
i runga ia tatou nei?
No te takinga-kino i te aronga ao ra, 5
no te kaku anga o te aronga akaaka, e
tu ei au nei, te tuatua mairā Iehova;
ka tuku au *ia ratou* ki te ngai e ora i te
aronga e akaviivii mai ia ratou. E 6
tuatua iro koreia te tuatua a Iehova;
mei te ario i tamāia i roto i te āriki one
ra, i tataki ituia te tamā anga. Naau, 7
e Iehova, e tapapa ia ratou, e tiaki ia
ratou i taua uki nei e tuatau ua atu.
Kia akateiteiia te tangata viivii ra, te 8
ori aere ua ra te aronga kino e pini ua
ake i reira.

SALAMO XIII.

NA TE TUMU IMENE. E SALAMO NA DAVIDA.

MEI te aa ra te roa o to akangaropoi- 1
na anga iaku, e Iehova? e tuatau
ua atu? mei te aa ra te roa o to uuna
anga i to mata iaku nei? Mei te aa te 2
roa o toku eumiumi anga i roto i toku
nei vaerua, ma te mamae e po ua atu
te rā i roto i toku nei ngakau? mei te
aa te roa o to taku enemi akateitei anga
i runga iaku nei?
E akono mai, e akarongo mai iaku, 3
e taku Atua, e Iehova: e akamārama
mai i toku mata, ko te rokoia aea au e
te moe mate ra; Ko te tuatua mai 4
aea toku enemi e, Kua re aia iaku; ko
te rekareka aea toku enemi me turori
au ra.
Te irinaki nei ra au i te aroa noou 5
ra; ka rekareka toku ngakau i te ora
naau ra; Ka imene au kia Iehova, kua 6
takinga-meitaki mai oki aia iaku.

SALAMO XIV.

NA TE TUMU IMENE. *E SALAMO* NA DAVIDA.

TE tuatua ra te neneva i roto i tona 1
ra ngakau, Kare e Atua. Kua
kino ratou, e ta ratou i rave ra, e mea
viivii roa ïa, kare rava tetai i rave ake i
te meitaki. Ko Iehova i runga i te ra- 2
ngi tei akara mai ki raro nei, i runga i
te tamariki a te tangata nei, peneiake
ko te kitea atu tetai tangata kite, tei
kimi i te Atua. Kua ope rava i te 3
aere ke, kua kino anake: kare rava
tetai i rave i te meitaki, e okotai iti ake.

4 Kare rava ainei tei rave i te mea
kino ra i kite? ko tei kai i toku ra au
tangata *mei* te kai anga kai ra, e kare
rava e kapiki ua atu kia Iehova ra.
5 Kua rokoia ratou e te mataku maata i
reira: no te mea tei te uki tangata tua-
6 tua-tika ra te Atua. Kua taakama
kotou i te ako a te akaaka ra; no te
mea ko Iehova tona akapuanga.
7 Naringa i rauka te ora o Iseraela no
roto mai ia Ziona e! kia akaoki mai a
Iehova i tona ra au tangata i tuikaa ra,
ka pereperekavana Iakoba, ka rekareka
oki Iseraela.

SALAMO XV.

E SALAMO NA DAVIDA.

1 KOAI, e Iehova, te ka purutia i
toou ra puakapa? koai te ka noo
i to maunga tapu ra?
2 Ko te tangata aerenga tiratiratu, ko
tei akono i te tuatua-tika ra; e ko
tei tuatua i te tuatua-mou i roto i tona
3 ra ngakau. Ko tei kore i urutoe tona
arero, ko tei kore i takinga-kino i tona
tangata tupu, ko tei kore i āriki i te
4 tuatua kino i tona taunga. Ko tei
akavaavaa i te tangata viivii ra; e
akangateitei ra i te aronga i mataku ia
Iehova: ko tei taputou ra, kino ua'i
5 *aia orai*, kare e taeke ua. Ko tei kore
i tuku i tana moni ki te ou ra; ko tei
kore i rave i te tutaki ei akaapa i te ta-
ngata ara kore ra. Ko tei akapera i
te rave i taua au mea nei, kare e nga-
ueue e tuatau ua atu.

SALAMO XVI.

E PE'E NA DAVIDA.

1 E TIAKI koe iaku, e te Atua e, te
2 irinaki nei oki au ia koe. '*E taku
vaerua*, kua tuatua koe kia Iehova e,
Ko toku Atu koe; kare toku meitaki
3 e tae atu kia koe na; Ko te aronga tapu
ra i te enua nei, e te aronga memei-
taki, ko ratou anake taku e mataora
4 nei. Ka akamaataia to ratou tumate-
tenga, tei rapurapu i te aru i tetai *atua*
ke: ta ratou neseka toto ra, kare au e
apai, kare oki toku vaa e akaiki ua atu
5 i to ratou ingoa. Ko Iehova, ko taku
ïa tuanga, e taku kapu: ko koe tei
6 akono mai i toku nei kelero. Kua topa
akenei taku tuanga i te ngai meitaki;
e te meitaki nei au i toku nei kainga.
7 Ka akameitaki au ia Iehova, ko tei
ako mai iaku; te apii maira toku ma-
8 nako iaku i te po. Kua tuku au ia
Iehova ei mua ua rai iaku; tei toku
9 rima katau *aia* kare au e ngaueue. I

mareka'i toku ngakau, e te rekareka
nei toku kakā; ka moe katoa oki toku
kopapa nei ma te tiaki. Kare oki koe 10
e vaoo i toku vaerua i ade; kare oki
koe e tuku i to Mea Tapu ra kia kite i
te pe. Ka akakite mairai koe iaku i 11
te ara ora; tei mua i to aroaro te ki
anga o te rekareka; tei to rima katau
te pereperekavana e tuatau ua atu.

SALAMO XVII.

E PURE NA DAVIDA.

E AKARONGO mai i te tika, e 1
Iehova, e akono mai koe i taku e
kapiki nei; e akarongo mai i taku
pure no roto i te vaa pikikaa kore.
Ko koe uaorai te tuku mai i te tuatua- 2
tau iaku nei; na to mata e akara i tei
tiratiratu. Kua timata koe i toku 3
ngakau; kua atoro mai koe *iaku* i te
po; kua tamā koe iaku, e kare ua i
kitea e koe ra; kua akakoro au e, au-
raka toku vaa e tatipake. Kareka i ta 4
te tangata nei ravenga, no te tuatua a
to vaa, i matakite ei au i te au aerenga
o te ta tangata ra. E turu mai koe i 5
toku aerenga i toou na au arataa, kia
kore e paeke oku puke vaevae.
Te kapiki nei au ia koe, ka akarongo 6
mairai koe iaku, e te Atua; e ariu mai
to taringa iaku nei, e akarongo mai i
taku tuatua. E akakite i to aroa taki- 7
nga-meitaki i vavaria ra, e tei akaora
i to rima katau te aronga i irinaki *ia
koe,* i tei tu mai ki runga e māro mai
ia ratou. Tiaki mai koe iaku mei te 8
koringo-mata ra; e uuna iaku i raro
ake i to maru peau ra, I te aronga 9
kino ko tei takinga-kino mai iaku nei,
i toku au enemi e akapini mai iaku nei
e ta. Kua pini ratou i to ratou orai 10
tongaua: te tuatua nengonengo maira
to ratou vaa. To matou arataa kua 11
akapiniia e ratou i teianei; te tiroi-
matariki maira kia akatiraa *ia matou*
ki raro i te one: Mei te liona i rapu- 12
rapu i tana kai; e mei te liona ou e
pipini i te ngai ngaro ra.
Ka tu, e Iehova, e akangere atu iaia, 13
e taakaaka atu, kia ora toku vaerua i
te tangata kino, i te koke naau ra: I te 14
rima noou, e Iehova, i te reira papaki
tangata, te tangata o teianei ao, tei te
ora anga nei ta ratou tuanga; tei aka-
kiia to ratou kopu e koe ki to *apinga*
ngaro: kua mareka *ta ratou* au tama-
riki; e te vaooia nei te toenga o ta ra-
tou *apinga* na ta ratou tamariki mea
riki ra. Kareka au nei, ka kite au i 15
to mata ma te tuatua-tika; kia ara au
ra, ka mareka rai au i toku tau anga
atu kia koe.

SALAMO XVIII.

NA TE TUMU IMENE. *E SALAMO* NA TE TAVINI O IEHOVA RA NA DAVIDA, KO TEI KARANGA ATU KIA IEHOVA I TE AU TUATUA O TEIANEI IMENE I TE RĀ I AKAORAIA'I AIA E IEHOVA I TE RIMA O TONA KATOA RA AU ENEMI, E TE RIMA O SAULA: KUA KARANGA ATURA AIA,

1 TE inangaro atu nei au ia koe, e
2 Iehova, e toku maroiroi. Ko Ie-
hova taku mato, e taku punanga, e
toku nei ora; toku Atua, toku mato,
koia taku ka irinaki atu; taku paruru
e te tara o toku ora, toku are teitei.
3 E kapiki au ia Iehova, e tau iaia kia
akameitakiia; e ka ora iora au i
toku au enemi.
4 Kua akapiniia au e te taura o te
mate; mataku rava akera oki au i te
5 vai puke o te paieti kore ra; Kua aka-
piniia au ki te taura o ade ra; kua
6 tukuia te maunu o te mate iaku: Kua
kapiki au kia Iehova i toku tumate-
tenga ra; e kua kapiki atura au ki
taku Atua; e kua akarongo aia i toku
reo i tona nao ra, e kua tae toku aue ki
mua iaia, ki roto i tona taringa.
7 Kua ngaueue iora te enua, e kua
rutetetete; e kua keukeu atura te au
tumu o te maunga, e kua ngaueue, no
8 te mea kua riri aia. Kua peke akera
te auai no roto i tona putaiu, e te ai
kakai ra no roto i tona vaa; kua ka
9 iora te ngarau ai i te reira. Kua tuku
akaaka katoa mai aia i te rangi, e kua
eke maira: e poiri pangopango tei raro
ake i tona vaevae.
10 Kua noo aia ki runga i te kerubi, e
kua rere; rere atura oki aia na runga i
11 te peau o te matangi. Kua akariro
aia i te poiri ei tapoki nona, te vai poiri,
e te tumurangi patapatatue o te rangi
12 ra, tona are e pini ua ake aia ra. No
te kakā o tona aroaro, peke atura te au
tumurangi patapatatue nana ra, te ba-
rada, e te ngarau ai ra.
13 Kua tuku mairā Iehova i te ma-
ngungu i runga i te rangi ra, kua aka-
kite maira Tei Teitei i tona reo, i te
14 barada e te ngarau ai ra. Kua akai-
nana iora aia i tana kakao, e akapueu-
rikiriki ke ia ratou; kua akakora-
parapa atura aia i te uira, ati atura
15 ratou. Kua kitea iora te papa o te
moana i reira, e kua kitea iora te au
tumu o te emua, i to akamura anga mai,
e Iehova, i te aruru anga i te a'o o to
riri.

Kua itae maira aia *i tona rima* mei 16
runga mai, kua rave maira iaku; kua
totō maira iaku no raro i te au vai maata
ra. Kua akaora akera aia iaku i toku 17
enemi ririnui ra, i tei makitakita mai
iaku ra; no te mea, e ririnui to ratou i
toku. Kua rokoia putia au e ratou 18
i te rā i tumatetenga'i au ra; ko Iehova
ra toku turu.

Kua apai katoa aia iaku ki te ngai 19
atea; kua akaora aia iaku, no te mea
te mataora maira aia iaku. Kua tu- 20
taki mairā Iehova iaku i tei tau i taku
tuatua-tika: kua aite i te viivii kore o
toku rima tana tutaki anga mai iaku:
No te mea kua akono au i te au ara- 21
taa o Iehova, e kare rai au i akaruke
kino ua i toku Atua.

No te mea tei mua tana katoa ra au 22
tuatua-tau iaku; e tana au ture, kare
rai au i akaruke i te reira; E tira- 23
tiratu katoa toku ki mua iaia, e kua
tiaki au iaku orai i toku kino: Kua 24
tutaki mai a Iehova iaku i tei tau ki te
tuatua-tika naku ra; ko tei tau ki te
viivii kore o toku nei rima i mua i
tona aroaro.

I te tangata e aroa ua ra, e aroa ua 25
katoa koe; e te tangata tiratiratu ra, e
tiratiratu katoa taau. I te tangata e 26
viivii kore ra, e viivii kore katoa taau;
kareka te tangata ketaketa ra, e riro
katoa koe i te māro. Ko te aronga i 27
tairoia ra, e akaoraia ïa e koe ra: ko te
mata teitei ra, ka tukuia ïa e koe ki
raro.

Ko koe rai te ka tutungi i taku 28
lamepa: e akamūrama mai taku Atua
a Iehova i toku nei poiri. Ia koe 29
rai i mama atu ei au na roto i te taka-
nava *toa* ra; e kua taea te patu e au i
taku Atua. Ko te Atua ra, kua tika 30
rava tona aerenga; e tuatua timata
uaia ta Iehova: ko te paruru aia ki te
aronga katoa e irinaki iaia ra.

Koai tikai te Atua mari ra ko Ie- 31
hova? koai oki te mato mari ra ko to
tatou Atua? Ko te Atua i tatua mai 32
iaku ki te maroiroi, e kua akariro i
toku nei arataa ei mea apa kore. Te 33
akaaite nei aia i toku vaevae nei ki to
te aili; e te akatinamou nei aia i toku
turanga i te ngai teitei.

Te apii nei aia i toku rima i te ta- 34
maki: kua aatiia e oku nei rima te ana
veo ra. Kua oronga katoa mai koe 35
kiaku i te paruru ora naau; e na to
rima katau i tauturu mai iaku; e na
toou maru i maata'i au. Kua akaatea 36
koe i toku takainga vaevae i raro ake
iaku: kia kore oku vaevae e paeke.

I aruaru atura au i toku au enemi, 37
e rokoia atu ratou e au; e kare au i
38 oki, e ope akera ratou i te pou. Kua ta
au ia ratou, e kare atura i tika ia ratou
kia tu mai ki runga: kua topa ratou
39 ki raro ake i toku vaevae. Naau oki
au i tatua ki te maroiroi i te tamaki: *e*
te aronga i tu ki runga iaku nei, kua
tuku akaaka koe ki raro ake iaku.

40 E kua oronga mai oki koe i te kaki
o toku au enemi; kia pou iaku tei ma-
41 kitakita mai iaku ra. Kua kaku ra-
tou, e kare e ora: *kua kaku* kia
42 Iehova, e kare aia i ki mai. Pāpā
atura au ia ratou, e ungaungātiti rava
akera, mei te one-pueu i te matangi
ra; akaruke atura au ia ratou mei te
vari i te arataa ra.

43 I te karo anga o te tangata ra, kua
akaora mai koe iaku, *e* kua tukuia au
e koe ki runga i te au etene; ko te
aronga kare i kitea e au ra, ka tavini
44 ïa iaku. Tei te kite anga mai iaku ra,
ka akarongo mai ratou iaku: te pa
45 enua ke ke ra, ka tatomo ïa kiaku. Te
pa enua ke ke ra, ka mae ïa, e ka ru-
tetetete ratou i roto i to ratou au pu-
nanga ra.

46 Te ora rā Iehova! e kia akamei-
takiia taua Mato noku ra! e kia aka-
47 teiteiia te Atua e ora'i au ra! Ko te
Atua ko tei akaoko mai iaku ra, ko tei
akavi mai i te tangata i raro ake iaku
48 ra, I te akaora anga iaku i toku au
enemi ra: e kua akateitei koe iaku i
runga ravao i tei māro mai iaku; kua
akaora koe iaku i te tangata rotoriri ra.
49 E teianei e akameitaki au ia koe, e
Iehova, i rotopu i te au etene ra, e
imene akapaapaa rai au i toou ingoa.
50 E ora maata tana i oronga mai ki
tona ariki; e te akakite maira aia i
te aroa ki tei akamainuia e ia, kia Da-
vida, e tona uanga, e tuatau ua atu.

SALAMO XIX.

NA TE TUMU IMENE. E SALAMO NA DAVIDA.

1 TE tuatua nei te au rangi i te kakā
o te Atua; e te akakite nei te
2 reva i te angaanga a tona rima. Te apii
nei tetai ao i tetai i te tuatua, te aka-
kite nei oki tetai po i tetai i te kite.
3 Kare e korero, kare e tuatua, kare to
4 ratou reo i kitea. Kua tae ra to ratou
akaaite ki te pa enua katoa, e ta ratou
tuatua ki te kotinga o teianei ao.

Kua akatu aia i to te rā puakapa i
5 roto ia ratou; Ko tei aere mai mei te
tane ou ra mei roto mai i tona ra pia, *e*
mei te tangata maroiroi e rekareka ra
6 kia oro i te oroanga. Mei tetai pae
rangi tona aere anga mai, e tae ua atu

ki tetai pae i tona akapini anga, e kare
rava tetai mea i ngere i tona maana.
Ko te ture a Iehova kare e apa, i te 7
akaariu anga i te vaerua; te tuatua-
akakite a Iehova, e mea mou ïa, e pa-
kari ei te kamakura. Te akonoanga a 8
Iehova, e mea tika ïa, e rekareka'i te
ngakau; te akauenga a Iehova, e mea
viivii kore ïa, e mārama'i te mata nei.
Te mataku ia Iehova, e mea viivii 9
kore ïa, ka tu ïa e rimua; te tuatua-
tau a Iehova, e mea mou ïa, e mea tika
anake ïa. E apinga anoano maataia ïa 10
i to te auro, i te auro maata ra e te
memeitaki; e venereka ïa i to te meli
i te topatapata anga no roto i te meli-
kerio.
Na te reira oki i apii mai i to tavini; 11
tei te akono i te reira te tutaki maata.
Koai oki tei kite i *tana uaorai* au ara? 12
e tamā mai koe iaku i te au *ara* kitea
koreia nei; E tāpu mai koe i to tavini 13
i te *ara* māro; auraka roa te reira
kia kaurunga mai iaku: ei reira au
e meitaki ei, kore akera oki te ara
maata iaku nei. Kia tikaia mai te tua- 14
tua a toku vaa, e te manako o toku
ngakau, i mua i to aroaro, e Iehova, e
toku mato, e toku akaora.

SALAMO XX.

NA TE TUMU IMENE. E SALAMO NA DAVIDA.

KIA akorongoia mai koe e Iehova i 1
te rā tumatetenga; kia akatikaia
mai koe e te ingoa o te Atua o Iakoba;
Kia tuku mai i te tauturu kia koe mei 2
roto mai i te ngai-tapu, e kia akama-
roiroi mai ia koe mei roto mai ia
Ziona; Kia manakoia taau au mineka 3
ravarai, e kia ārikiia taau au tusia ka-
rakaratio. Sela. Kia oronga mai aia i ta 4
to ngakau *i anoano* ra, e kia akatupu i
taau i akakoro ra. Kia rekareka ma- 5
tou i te ora naau, e i te ingoa o to ma-
tou Atua, ka akatu ei matou i te reva:
kia akatikaia mai e Iehova te au mea
katoa taau i pati ra.
Kua kite pu tikai au, e akaorā Ie- 6
hova i tei akamainuia e ia; ka îō mai
aia iaia i te au rangi tapu nona ra, i te
ririnui akaora o tona rima katau ia.
Te irinaki nei tetai pae i te au kariota, 7
e tetai pae i te au ipo; e akaiki ra
matou i te ingoa o to matou Atua ra,
ko Iehova. Kua tukuia ratou ki raro, 8
e kua inga; kua tu ra matou ki runga,
e keta akera te turanga. E akaora, e 9
Iehova; kia akarongo mai te ariki ia
matou kia kapiki atu matou ra.

SALAMO XXI.

NA TE TUMU IMENE. E SALAMO NA DAVIDA.

1 KA rekareka te ariki i te ririnui
noou, e Iehova; e i te ora naau
ra, eaa ua tona rekareka i te maata!
2 Kua oronga mai koe i ta tona ngakau i
anoano ra, e kare koe i tāpu i ta tona
3 vaa i pati ra. Sela. Kua na mua ua koe
iaia ma te apinga meitaki roa ra: kua
tuku koe i te korona auro meitaki ki
4 runga i tona mimiti. Kua pati atura
aia i te ora ia koe, *e* kua oronga mai
koe nona i te au rā roa kare rava e
5 mutu ra. E kakā maata tona i te ora
naau: te ngateitei e te mana tei tukuia
6 mai e koe ki runga iaia. Kua oronga
mai koe i te meitaki mutu kore nona:
kua akarekareka mai koe iaia i te reka-
7 reka o to mata ra. No te mea te iri-
naki nei te ariki ia Iehova, e i te aroa
o Tei Teitei ra, kare rava aia e nga-
ueue.
8 Ka kitea e to rima toou katoa au
enemi: ka kitea e to rima katau tei
9 makitakita ia koe ra. Kia tae ki te
taime e riri ei koe, ka akariro ei koe
ia ratou mei te umu e ka ra: ka apuku
a Iehova ia ratou i te riri nona, ka pou
10 takiri roa oki ratou i te ai. Ka aka-
pouia e koe ta ratou anau i te enua nei,
e to ratou au uanga i roto i te tamariki
11 a te tangata nei: No te mea kua
rauvanangananga ratou i te kino noou;
e takinga-kino ta ratou i akakoro, kare
12 ra i tika. Ka akariroia ratou e koe ei
pa *i taau ra au kakao*, tei akatauia e
koe ki runga i te ao naau ia ratou.
13 Kia akateiteiia koe, e Iehova, i toou
ra ririnui: ka imene matou, e e aka-
paapaa i toou ra mana.

SALAMO XXII.

NA TE TUMU IMENE, I RUNGA I TE AIELETA-SAHARA. E SALAMO NA DAVIDA.

1 E TAKU Atua! e taku Atua! eaa
koe i akaruke mai ei iaku? i atea'i
koe i te tauturu iaku, *e* i te tuatua o
2 toku nei ngunguru anga? E taku
Atua, te kapiki nei au i te ao, kare ra
koe i tuatua mai; e i te po oki, kare ra
3 oku akaea anga ra. Ko koe ra Tei
Tapu ra, e tei noo *i rotopu* i te akamei-
4 takianga o Iseraela. I irinaki ana to
matou ai metua ia koe; kua irinaki
ratou, e kua akaoraia ratou e koe.
5 Kua kapiki ratou ia koe, e kua aka-
oraia; i irinaki ana ia koe, e kare i aka-
ma.
6 E toke ra au nei, kare te tangata; e

akakinoanga na te tangata, e ta te ta-
ngata ïa akavaavaaanga. Te aronga 7
katoa e akara mai iaku nei, te kata
'aviri maira iaku; kua akatiitii ratou i
te ngutu, kua takirikiri ratou i te mi-
miti, *te na ko ra*, I irinaki ana aia ia 8
Iehova, kia ora aia: kia akaora aia
iaia, i na e mataora oki aia nana.
Naau ra au i rave mai mei roto i te 9
kopu: i moe mataku kore ua'i au ia
koe i runga i nga u o toku metua vaine.
Kua tukuia atu au kia koe mei te 10
kopu mai: ko toku Atua oki koe mei
te kopu mairai o toku metua vaine.
Auraka e akamamao ke atu iaku; 11
te vaitata mai nei oki te tumatetenga;
kare atu oki e tauturu. E manganui 12
te bovi i akapini mai iaku: te au *bovi*
ririnui o Basana tei takako mai iaku
nei. Kua amama maira to ratou vaa 13
iaku, *mei* te liona ngunguru ra kia
kimi i te kai. Mei te vai i riringiia 14
ra au, e kua manuku anake toku au
ivi: mei te tapou nei toku ngakau; kua
taravai i roto i toku kopu nei. Kua 15
marō toku maroiroi mei te vānga kapu
karakaraea ra; e kua piri toku arero
ki toku tanga; e kua tuku koe iaku ki
raro i te one mate ra. Kua akapiniia 16
au e te au puaka-aoa: kua takako
roaia e te uipānga tangata kino ra:
kua puta oku puke rima e oku puke
vaevae ia ratou. E rauka iaku kia ta- 17
tau i toku au ivi katoa: te akara ua
maira, te tiroi matariki maira iaku.
Te tua nei ratou i toku au kakau no 18
ratou, e te akatopa kelero nei i toku
pereue.
Auraka koe, e Iehova, e akamamao 19
ke atu *iaku* nei; e toku maroiroi, kia
ngakoikoi mai koe i te tauturu mai
iaku. E akaora koe i toku vaerua i te 20
koke nei; taku akaperepere i te riri o
te puaka-aoa. Kia ora au i te vaa o te 21
liona: i akarongo ana oki koe iaku i
runga i nga tara o te reema ra.
E akakite au i to ingoa i toku ra au 22
taeake: e akapaapaa au ia koe i roto i
te uipānga ra. Ko kotou ko tei ma- 23
taku ia Iehova ra, e akapaapaa kotou
iaia; kotou ravarai te au uanga o Ia-
koba, koia ta kotou e akakakā; e kotou
katoa te au uanga o Iseraela, e mataku
kotou iaia. Kare oki aia i akavaavaa, 24
kare oki i akakino, i te tairoanga o tei
tairoia ra: kare oki i uuna i tona mata
iaia; kia kapiki ra aia kiaia ra, kua
akarongo maira aia. Ko koe taku e 25
akapaapaa i roto i te uipānga maata ra;
ka akatupu au i taku i tia ra i mua i
te aroaro o te aronga e mataku iaia ra.
Ka kai te aronga akaaka e kia mere- 26
ngo: ko tei kimi ia Iehova ra ka aka-
paapaa ratou iaia: ka ora rai to kotou
ngakau e tuatau ua atu.
27 To te au openga katoa o te enua nei,
ka akamaara, e ka ariu mai kia Iehova:
ka ope te au kopu-tangata o te ao nei i
28 te akamori iaia. No Iehova oki te ba-
sileia; e koia te kavana i te pa enua.
29 Ka kai te aronga apinga o te enua nei e
ka akamori: te aronga katoa e tae ki
raro i te one ka tupou ki mua iaia, e
30 tei kore e ora iaia orai. Na tetai pae
uanga e akarongo iaia: e ka tatauia ïa
31 ei uki no te Atu. Ka tae mai ratou, e
e akakite i tana ra tuatua-tika ki tetai
aronga tangata te ka anau mai e, nana
teia i rave.

SALAMO XXIII.

E SALAMO NA DAVIDA.

1 KO Iehova toku tiaki; kare rava
2 au e ngere. Te akamoe nei aia
iaku i te au ngai ngangaere ruperupe
ra; te arataki nei aia iaku na te pae i
3 te vai ta'e marie. E akaoki rai aia i
toku vaerua: e arataki rai iaku na te
au ara tuatua-tika, no tona ra ingoa.
4 E kia aere ua atu au na te o ra o te
maru-mate, kare rai au e mataku i te
kino: tei vaitata katoao koe iaku; to
rakau e to tokotoko tei akapumaana
5 mai iaku. Kua akanoonoo koe i tetai
kaingakai naku ki mua i te aroaro o
toku au enemi; kua akatainu koe i
toku mimiti ki te manongi; te ki nei
6 taku kapu. Ka riro rai te meitaki,
e te aroa, i te aru mai iaku i te au rā
katoa o toku nei ora anga: e ka noo
rai au i roto i te are o Iehova e roa ua
atu *oku* puke rā.

SALAMO XXIV.

E SALAMO NA DAVIDA.

1 NO Iehova te enua, e tona ki katoa
ra; te ao nei, e tei noo i reira.
2 Nana ïa i akatinamou i te reira ki ru-
nga i te au tai, e kua akamou aia i te
reira ki runga i te moana.
3 Naai e kake i te maunga o Iehova?
4 e koai te tu i tona ra ngai tapu? Ko
tei mā te rima, e te ngakau vii-
vii kore; ko tei kore i akaiki i tona
vaerua i te tuatua pikikaa, kare oki i
5 taputou ma te pikikaa. Tona te mei-
taki e rauka mai no ko ia Iehova ra, e
te tuatua-tika no ko i te Atua o tona
6 ra ora. Ko te uki teia i kimi iaia; ko
tei kimi i to mata, e *te Atua o* Iakoba.
Sela.
7 E akateitei ana i to kotou upoko,

e te au ngutupa e! e kia akateitei ka-
toaia kotou, e te au pa vaio ngata e!
kia o atu te ariki kakā ki roto na. Koai 8
teia ariki kakā? Ko Iehova ïa, ko tei
mana e te ririnui; ko Iehova ïa e
mana i te tamaki anga ra.
E akateitei ana i to kotou upoko, e te 9
au ngutupa e! e kia akateiteiia kotou,
e te au pa vaio ngata e! kia o atu te
ariki kakā ki roto na. Koai teia ariki 10
kakā? Ko Iehova Sabaota ïa, koia taua
ariki kakā ra. Sela.

SALAMO XXV.

E SALAMO NA DAVIDA.

TE apai atu nei au i toku vaerua kia 1
koe, e Iehova: E toku Atua, te 2
irinaki atu nei au ia koe; auraka au
kia akama; auraka toku au enemi kia
maeva i runga iaku. Auraka anake 3
oki tei tapapa ia koe ra kia rokoia e te
akama; ko tei rave pikikaa ua i te ara
ra, kia akama atu ïa.
E akakite mai koe kiaku i to au ara- 4
taa, e Iehova; e apii mai koe iaku i
to au aerenga. E arataki koe iaku i te 5
tuatua-mou naau ra, e apii mai oki
iaku; ko koe oki te Atua o toku ora;
te irinaki nei au ia koe e po ua atu te
rā: E akamaara koe i to aroa maata, 6
e Iehova, e toou takinga-meitaki, tei
mei ito mairai. Auraka koe e manako 7
mai i te kino, e te au ara, o toku ou
anga ra; manako maira koe iaku ma
te aroa noou ra, no toou takinga-mei-
taki ra, e Iehova.
Meitaki to Iehova e te tiratiratu ra: 8
e apii mai ei aia i te aronga ara i te
arataa. E arataki aia i te aronga nga- 9
kau maru ma te tuatua-tau; e apii
mai aia i te aronga ngakau maru i
tona orai arataa. Te au aerenga katoa 10
o Iehova, ko te aroa ïa e te tuatua-
mou, ki te aronga i akono i tana kore-
romotu e tana au tuatua-akakite.
Maata ua rai taku nei ara, e Iehova, e 11
akakore mairai koe, i toou ra ingoa.
Koai te tangata i mataku ia Iehova? 12
ka akakite aia kiaia i tana arataa kia
inangaro ra. Ka noo tona vaerua ma 13
te meitaki; e ka riro te enua ki tona
ra uanga. Te tuatua-muna a Iehova 14
ra, tei te aronga ïa i mataku iaia ra; e
ko ratou tana e akakite mai i te korero-
motu nana ra. Te ana ua nei rai toku 15
mata kia Iehova; no te mea e riro aia
i te kiriti mai i toku vaevae i te
maunu ra.
E ariu mai iaku, e aroa mai iaku; 16
e tumatetenga oki toku e te noongata.
Kua maata io nei te mamae o toku 17
ngakau: e akaora koe iaku i toku au
18 tumatetenga nei. E akara mai koe
i toku mate e toku mamae; e e aka-
kore mai koe i taku au ara katoa nei.
19 Ka akara ana i toku au enemi; kua
maata oki ratou: e te viviki maira
20 to ratou makitakita iaku. Tiaki mai
koe i toku vaerua, kia ora oki au ia
koe: auraka au kia rokoia e te akama;
21 te irinaki nei oki au ia koe. Kia ora
au i te apa kore e te tiratiratu: te ma-
nako nei oki au ia koe.
22 E te Atua e, kia ora Iseraela ia koe
i tona katoa ra au tumatetenga.

SALAMO XXVI.

E SALAMO NA DAVIDA.

1 TEI ia koe te tuatua iaku, e Iehova;
i aere ua ana oki au ma te apa
kore: i irinaki ana oki au ia Iehova;
2 kare au e paeke. E unuunumou mai
koe iaku, e timata mai, e Iehova; e
akamakitoro marie mai koe i toku ma-
3 nako e toku ngakau. Ko to takinga-
meitaki ra, tei mua ïa i toku mata: e
i aaere ana au i te tuatua-mou naau ra.
4 Kare au i noo i roto i te au tangata
tarevakaua, kare oki i kapiti i roto i te
5 aronga pikikaa. E mea riri naku te
uipānga tangata ara; kare oki au i noo
6 i roto i te aronga kino. Ka orei au i
oku puke rima i te apa kore; ka aka-
7 pini atu ei au i to atarau, e Iehova: Ka
akakite atu ei ma te reo akameitaki,
ka tatau ei oki i taau katoa ra au
8 angaanga taka ke ra. Kua inangaro
au, e Iehova, i te vairanga o to are, e
te ngai i noo ei toou ra kakā.
9 Auraka kia kapiti katoaia toku vae-
rua ki to te aronga rave ara, e ko au
10 katoa nei ki to te aronga toto ra: *Te
vai ra* te ravenga kino i roto i to ratou
rima; kua ki oki to ratou rima katau
11 i te tutaki. Kareka au nei, te aere
nei au ma te apa kore; e akaora koe
12 iaku, e aroa mai oki iaku. Te takai
nei toku vaevae i te ngai maniania; ka
akameitaki rai au ia Iehova i roto i te
au uipānga ra.

SALAMO XXVII.

E SALAMO NA DAVIDA.

1 KO Iehova toku mārama e toku
ora: koai oki taku e mataku atu?
ko Iehova te maroiroi o toku ora; e
2 mataku oki au iaai? I te aerenga mai
o te au tangata kikino ra, e kai i toku
kiko, toku ra au enemi, e tei māro mai
iaku ra, kua turori iora ratou, inga
3 iora. Patia ua mairai te nuku i te

puakapa iaku nei, kare toku ngakau e
mataku: tupu ua mairai te tamaki
iaku nei, e irinakianga ïa toku i
reira.
Okotai aku mea anoano ia Iehova 4
ra, ko taku ïa e umuumu ua nei; kia
noo rai au i roto i te are o Iehova e ope
roa ake oku puke rā i te ora anga nei,
kia akara au i te meitaki o Iehova, e
kia ui marie au ki roto i tona nao. I te 5
rā tumatetenga oki, e uuna aia iaku i
roto i tona puakapa; e akapipini aia
iaku i roto i te ngai ngaro i tona ra are;
e tuku aia iaku ki runga i te mato. E 6
i teianei aia akateitei ei i toku mimiti,
ki runga i toku nei au enemi e pini
rava ake: e e apai au ki roto i tona ra
are i te tusia rekareka; e imene oki
au, e imene akameitaki oki au ia Iehova.
E akarongo mai, e Iehova, kia ka- 7
piki atu au ma toku reo; e aroa mai
oki koe iaku, e e îō mai koe iaku. *Ia* 8
koe i tuatua mai e, E kimi mai kotou i
toku mata; te karanga ra toku ngakau
kia koe, Ka kimi ïa au i to mata, e Ie-
hova. Auraka koe e uuna ke atu i to 9
mata iaku nei; auraka to tavini e
kopae riri uaia: kua tauturu mai oki
koe iaku; auraka au e akaruke keia,
auraka koe e akatitima iaku, e te Atua
o toku ora. Akaruke ua toku metua 10
tane e toku metua vaine iaku, ei reirā
Iehova e rave mai ei iaku.
E apii mai koe, e Iehova, i toou ra 11
arataa, e arataki iaku na te arataa tikai,
no toku nei au enemi. Auraka koe e 12
oronga iaku ki te inangaro o toku au
enemi: e aronga kite pikikaa oki tei tu
mai e māro iaku, e to tei otooto maira
te takinga-kino.
Te manako nei au e rauka iaku te 13
meitaki o Iehova, i te enua o tei ora
nei. Tiaki ia Iehova: e akamaroiroi; 14
e nana e akamaroiroi mai i to ngakau
ra: e tenana e tiaki rai koe ia Iehova.

SALAMO XXVIII.

E SALAMO NA DAVIDA.

TE kapiki atu nei au kia koe, e 1
toku mato, e Iehova e; auraka
koe e taringa turi mai kiaku; ko te
muteki ua aea koe kiaku ra, ko te riro
aea au mei te aronga i riro ki raro i te
vaarua ra. E akarongo mai koe i te 2
reo o taku patianga, kia pure atu au ia
koe, kia apai au i toku rima ki runga i
to ngai-tuatua tapu ra. Auraka au kia 3
totō uaia ma te aronga kino katoa ra, e
i te aronga i rave i te ara ra, ko tei tua-
tua i te tuatua au ki to ratou tangata
tupu, e *te vai ra* te kino i roto i to
4 ratou ngakau. E tutaki mai koe ia
ratou kia tau i ta ratou angaanga, e
kia tau i te kino ta ratou i rave ra: e
tutaki mai ia ratou kia tau i te anga-
anga a to ratou rima; e akautunga
5 marie atu koe ia ratou. No te mea
kare ratou i akono i te angaanga a
Iehova, e tei raveia e tona rima, ka
tairipoti rava aia ia ratou, e kare e
patu akaouia.
6 Kia akameitakiiā Iehova, kua aka-
7 rongo mai oki aia i taku i pati ra. Ko
Iehova toku maroiroi e toku paruru;
te irinaki nei toku ngakau iaia, e kua
turuia mai au: i maata'i te rekareka o
toku nei ngakau; e akameitaki oki au
iaia i taku imene.
8 Ko Iehova to ratou maroiroi, e e
maroiroi akaora tona i tei akamainuia
9 e ia ra. Kia ora toou ra au tangata, e
kia meitaki taau ra tuanga: e akaangai
oki ia ratou, e kia teitei ua atu ratou e
tuatau ua atu.

SALAMO XXIX.

E SALAMO NA DAVIDA.

1 E O atu kia Iehova, e te aronga
mana e, e o atu kia Iehova te
2 kakā e te ririnui. E o atu kia Iehova
te kakā *e tau* ki tona ingoa; e aka-
mori ia Iehova ma te akangateitei
tapu ra.
3 Tei runga tei te moana te reo o
Iehova: te aruru maira te mangungu
o te Atua kakā ra: ko Iehova tei ru-
4 nga i te moana maata ra. E ririnui to
te reo o Iehova; e mana maata to te
5 reo o Iehova. Te reo o Iehova tei
akangaangaa i te au arezi; na Ie-
hova oki i akangaangaa i te au arezi i
6 Lebanona. E akarere aia ia ratou
mei te kafa; ko Lebanona e ko Siri-
7 ona mei te reema ou ra. Na te reo o
Iehova i akapueurikiriki ke i te mura
8 ai. Na te reo o Iehova i akangaueue i
te medebara; na Iehova i akangaueue
9 i te medebara ra ko Kadesa. No te
reo o Iehova i anau ei te au aili, e i
veravera ua'i te ngai vaorakau; e te au
mea katoa i roto i tona ra nao tei aka-
kite i *tona* kakā.
10 Te noo rā Iehova ki runga i te de-
luvi; te noo ra oki a Iehova ei ariki e
11 tuatau ua atu. Ka oronga mai a Ie-
hova i te maroiroi no tona ra au ta-
ngata; e akameitaki mai a Iehova i
tona au tangata i te au.

SALAMO XXX.

E SALAMO E IMENE I TE AINGA ARE NO DAVIDA.

KA akateitei au ia koe, e Iehova; 1
kua akatu oki koe iaku ki ru-
nga, e kare koe i vaoo ua atu i toku au
enemi kia rekareka ua ana iaku. E 2
taku Atua, e Iehova, i kapiki ua ana
au kia koe; e kua akaora koe iaku.
Kua akaoki mai koe, e Iehova, i toku 3
vaerua mei ade mairai: kua akaora
koe iaku, kia kore au e tae ki raro i te
vaarua ra.
E imene ia Iehova, e te aronga tapu 4
nona e; e akapaapaa i tona tapu,
ei manakoanga. Mei te kamoanga 5
mata nei tona riri *i te poto; ka vai*
ra tona akaperepere ra e mutu
ua atu te a'o: kia tapae ua mai te
aue i te aiai, *ka riro ra* i te rekareka
kia popongi.
I te meitaki anga noku ra, kua tua- 6
tua rai oki au e, Kare au nei e nga-
ueue e tuatau ua atu. No to aka- 7
perepere anga mai, e Iehova, i aka-
tinamou tika'i koe i toku maunga:
kua uuna iora koe i to mata, tuma-
tetenga akera au. Kua kapiki iora 8
au kia koe, e Iehova: e kua pati
akatenga atura au kia Iehova. Eaa 9
te puapinga kia rave mate roaia au;
kia riro roa au ki raro i te vaarua?
e akameitaki ainei te one ia koe? e
akakite ainei i te tuatua-mou naau
ra? E akarongo mai, e Iehova, e 10
aroa mai koe iaku: e Iehova, ei tau-
turu koe noku. Kua akariro koe i 11
te aue noku ra ei rekareka: naau i
tatara i te kakau paoa noku ra, e kua
akakakau mai koe iaku ki te reka-
reka; E teianei, e akameitakiia koe 12
e *taku* kakā; e kare rava e muteki:
e Iehova, e taku Atua, e akameitaki
rai au ia koe e tuatau ua atu.

SALAMO XXXI.

NA TE TUMU IMENE. E SALAMO NA DAVIDA.

TE irinaki nei au kia koe, e Ie- 1
hova; auraka au kia akama e
tuatau ua atu; e akaora iaku i taau
ra tuatua-tika. Ka tuku mai ana 2
i to taringa kiaku nei; kia nga-
koikoi mai koe i te akaora iaku: ei
mato etaeta koe noku, ei are akapu-
anga kia ora au. E mato oki koe 3
noku, e akapuanga oki koe noku:
e no toou ra ingoa, e arataki mai koe,
e e akakite mai kiaku. E totō koe 4
iaku ki vao i te kupenga i uunaia e
ratou noku nei: ko koe oki toku ma-
roiroi.
5 Te tuku atu nei au i toku vaerua
ki to rima: kua akaora koe iaku, e
6 te Atua tuatua-mou, e Iehova. E
aronga riri naku tei akamori i te au
mea pikikaa puapinga kore ra: ka-
reka au nei, tei ia Iehova toku iri-
7 nakianga. Ka pereperekavana au e
ka rekareka au i toou ra aroa: i akara
ana oki koe i toku tumatetengaanga;
kua kite mai koe i toku vaerua i te
8 au mate *noku* nei; Kare oki koe i
momani iaku ki roto i te rima o te
enemi: kua tuku ra koe i toku vae-
vae ki te ngai atea.
9 E aroa mai koe iaku, e Iehova,
kua tumatetenga oki au: kua nao-
nao toku mata i te aue, toku vaerua
10 e toku kopu. Kua potopoto toku a'o
i te aue, e toku au mataiti i te mii:
kua kore roa toku maroiroi i te ara
naku nei, e kua popo toku nei au ivi.
11 Kua riro au ei akakinoanga na toku
au enemi katoa, e maata atu rai ïa
ki toku au tangata tupu, e ei rika-
rikaanga na toku au taunga: te aro-
nga i kite mai iaku i te atea ke ra,
12 kua oro ke ïa iaku. Kua akangaropoi-
naia au mei te tangata mate, kare i
maaraia; kua riro au mei te kapu i
13 ngaangaa ra. Kua rongo oki au i
te akakino a te tangata tini nei: *kua*
akapiniia au e te akamataku e kako
roa ake, ia ratou i akaaiteite i te tua-
tua e rave iaku nei: kua kimi i ta
ratou ravenga kia mate au.
14 Kareka au nei, i irinaki ana au ia
koe, e Iehova: i tuatua ana au e, Ko
15 koe taku Atua. Tei to rima oki
toku au taime: kia ora au ia koe i
toku au enemi, e tei takinga-kino mai
16 iaku nei. Kia kakā mai to mata i
to tavini: kia ora oki au i toou ra
17 aroa. E Iehova e, auraka au kia aka-
ma, te kapiki nei oki au ia koe: kia
akama ra te aronga kino, kia muteki
18 ratou ki roto i te vaarua. Kia aka-
mutekiia te vaa pikikaa, tei tuatua
kino mai i te aronga tuatua-tika ra,
no te nengonengo e no te akavaavaa.
19 Te maata oki o te au mea memei-
taki naau, i tei vaioia e koe no te
aronga i mataku ia koe ra! i tei ako-
noia no te aronga i irinaki ia koe
ra, ki mua i te aroaro o te tamariki
20 a te tangata nei! E uuna koe ia
ratou i te ngai ngaro o to aroaro na,
i te nengonengo anga o te tangata ra:
e akapipini koe ia ratou i roto i *to*
sekene ra, i te tauetono anga o te
21 vaa *tangata* ra. Kia akameitakiiā

Iehova, ko tei akakite mai i tona ta-
kinga-meitaki maata kiaku, *mei te*
mea e, tei roto *au* i te oire akake-
taketaia ra. I tuatua ana oki au i 22
taua rapurapu anga noku ra e, kua
akataka keia au i mua i to mata na;
kua akarongo maira koe i toku nei
reo i te pati anga atu, iaku i kapiki
atu kia koe ra.
Ko Iehova ta kotou e inangaro, 23
e te aronga tapu katoa nona e: te
akaora nei a Iehova i te aronga pi-
kikaa kore, e akautunga nui aia i tei
akanengonengo ra. Kia matutu, e 24
nana e akamaroiroi mai i to kotou
ngakau, ko kotou ravarai, e te aronga
e manakonako atu ia Iehova ra.

SALAMO XXXII.

E PE'E NA DAVIDA.

EAO tona, to te akakoreia tana 1
ara, to tei tapokiia tona kino!
E ao to te tangata, kare i tapepeia 2
e Iehova i te ara, e kare e pikikaa o
roto i tona ngakau.
Iaku i muteki ua ra, kua kino roa 3
oku au ivi, i te ngunguru anga noku
e po au atu te rā. Te teimaa maira 4
oki to rima i runga iaku i te po e
te ao; toku mauu ra, kua riro ïa
mei te marō o te tuatau paroro ra.
Sela. Kua aaki atura au i taku ara 5
kia koe ra; e kare au i uuna i taku
nei apa: i tuatua akera oki au e, E
aaki au i taku ara kia Iehova ra;
e kua akakore mai koe i te kino o taua
ara naku ra. Sela.
No reira e pure atu ei te aronga 6
paieti katoa ra ia koe, i te taime e
kiteia mai ei ra: ko te ka kore roa
ïa e taea e te vai puke maata ra. Ko 7
koe toku pipinianga; ka akaora koe
iaku i te tumatetenga; e akapini mai
koe iaku ki te imene ora. Sela.
E apii atu au ia koe, e akakite 8
atu ei kia koe i taau arataa kia aere
ra; e ako atu au *ia koe;* ei runga
ia koe toku mata *vaoo ei*. Auraka 9
kia aiteia ki te ipo, e te mule, kare o
ratou e kite ra, ko tei akamouia te
tanga ki te tavaa, kare oki e akavaitata
mai kia koe.
E manganui to te aronga kino ra 10
aueanga; kareka tei irinaki ia Iehova
ra, ka pini takakaiia aia e te aroa.
Kia rekareka e kia pereperekavana 11
ia Iehova, kotou e te aronga tuatua-
tika ra; e maeva i te rekareka, ko-
tou katoa, e te aronga i tiratiratu te
ngakau ra.

SALAMO XXXIII.

1 E REKAREKA ia Iehova, e te aro-
nga tuatua-tika e; e tau te akamei-
2 taki i te aronga tiratiratu. E akamei-
taki ia Iehova i te kinura; e imene
3 iaia ki te nabala ao ngauru ra. E imene
iaia ki te imene ou; akatangi meitaki
ana kia tangi nui.
4 E tika te tuatua a Iehova, e te tua-
tua-mou oki tana katoa au angaanga.
5 Inangaro aia i te tuatua-tika e te tua-
tua-tau: te ki nei te enua i te takinga-
6 meitaki o Iehova. Na te tuatua a Ie-
hova i oti ei te au rangi: e to ratou
7 katoa ra nuku i te a'o o tona vaa. Kua
akaputuputu aia i te tai o te moana kia
ututua; kua vaoo aia i te moana ki
roto i te are vairanga.
8 Kia mataku te pa enua ravarai ia
Iehova; kia koiriria to te ao katoa
9 nei iaia: Kua tuatua oki aia, e kua oti
rai; kua akaue aia, e kua mou atura.
10 Te akakore nei a Iehova i te uruoaanga
a te au etene; te akariro nei i tei aka-
koroia e te au tangata ra ei mea pua-
11 pinga kore. Te akakoro a Iehova ra,
ka tu ïa e rimua; te manako o tona
12 ngakau ki tera uki ki tera uki. E ao
to te enua ko Iehova to ratou Atua;
te au tangata i ikiia e ia ei tuanga
nana.
13 Ko Iehova tei akara mai na runga
mai i te rangi; te akara maira i te au
14 tamariki ravarai a te tangata nei: Te
ngai i nooia e ia ra, tana ïa akara anga
15 mai i to te ao katoa nei: Koia anake
ra tei akaarite i to ratou ngakau, e
koia tei kimi matatio mai i ta ratou
16 katoa i rave ra. Kare e ariki i
ora i te rainga o *tona* nuku, kare e
17 tangata maroiroi i ora i te ririnui. E
mea puapinga kore te ipo ei ora;
kare oki *e tangata* e ora i tona ri-
rinui.
18 I na! tei runga to Iehova mata i te
aronga i mataku iaia; i runga i te aro-
19 nga i irinaki i tona ra aroa: E akaora i
to ratou vaerua i te mate, e kia ora oki
20 ratou i te onge ra. Te tapapa nei to
tatou vaerua ia Iehova: ko to tatou ïa
21 tauturu, e to tatou ïa paruru. E reka-
reka oki to tatou ngakau iaia; te iri-
naki nei oki tatou i tona ingoa tapu.
22 Kia vai marie rai to aroa, e Iehova, ki
runga ia matou, mei ia matou nei e iri-
naki atu ia koe ra.

SALAMO XXXIV.

E SALAMO NA DAVIDA, IAIA I AKATU KE IAIA UAORAI KI MUA IA ABIMELEKA; KO TEI TUARU ATU IAIA, E KUA AERE ATURA AIA.

KA akameitaki rai au ia Iehova, kare 1
e tivata; kia vai tamou rai te
akameitaki iaia i roto i toku nei vaa.
E akapaapaa toku vaerua ia Iehova; 2
ka kite te aronga akaaka *i te reira*, e
ka rekareka. E akamaata tatou ia Ie- 3
hova; tatou katoa e akateitei i tona
ingoa.
Kua kimi au ia Iehova, e kua îō 4
maira aia kiaku, e kua akaora iaku i te
au mea katoa taku i mataku ra. Kua 5
akara ratou iaia, e kua akamāramaia
mai, kare oki to ratou au mata i akama.
Kua kapiki atura taua tangata i mate 6
nei, e kua akarongo mairā Iehova, e
kua akaora atura iaia i tona katoa ra
au tumatetenga. Te patia nei te Ange- 7
la a Iehova i te puakapa, e pini ua ake
te aronga i mataku iaia, e kua akaora
ia ratou.
Ka tongi ana kia kite i te meitaki o 8
Iehova! e ao to te tangata i irinaki iaia
ra. E mataku ia Iehova, ko kotou te 9
aronga tapu nona ra! kare oki e ngere
anga to te aronga i mataku iaia ra.
Kua ngere te au liona ou, e kua mate i 10
te pongi; kareka tei kimi ia Iehova ra,
kare rava e ngere i te meitaki.
E aere mai ana, e te au tamariki ra, 11
e akarongo mai iaku; ka apii au ia ko-
tou kia mataku ia Iehova. Koai ïa 12
tangata tei inangaro i te ora, tei anoano
kia kite i te meitaki i *tona* au rā? E 13
tāpu i to arero i te kino, e to vaa au-
raka e tuatua i te tuatua pikikaa. E 14
kopae i te kino, e rave i te meitaki; e
kimi i te au, e aruaru atu.
Tei te aronga tuatua-tika ra to Ie- 15
hova mata, e tei ta ratou kapiki tona
taringa. E mata ke ra to Iehova i te 16
aronga i rave i te kino ra, kia kore roa
e manakoia i te ao nei. Te kapiki nei *te* 17
aronga tuatua-tika, e te akarongo mairā
Iehova, e te akaora nei aia ia ratou i to
ratou au tumatetenga katoa ra. Te 18
vaitata nei a Iehova i te aronga ngakau
paruparu ra; e te akaora nei aia i te
aronga ngakau taitaia. Manganui to 19
te tangata tuatua-tika ra mate; e akao-
raia ra aia e Iehova i taua au mea ka-
toa ra. Nana e tiaki i tona ra au ivi 20
katoa, kare rava tetai e aatiia. Ka mate 21
te aronga kino i te kino: e tei makitakita
i te aronga tuatua-tika ra, ka akaapaia ïa.
E akaorā Iehova i te vaerua o tona ra au 22
tavini: kare oki tetai i irinaki iaia ra
e akaapaia.

SALAMO XXXV.

E SALAMO NA DAVIDA.

1 E AKATIKA mai koe *iaku*, e Ie-
hova, i te aronga i māro mai iaku
nei: tamaki tika atu koe i te aronga i
2 tamaki mai iaku nei. Ka rave ana i
te paruru e te tapoki, ka tu mai ei ki
3 runga ka tauturu mai ei iaku. Ka unui
ana i te korare, ka taii *i te ara* i te aro-
nga e takinga-kino mai iaku; e tuatua
mai ki toku vaerua, Ko au toou ra
ora.
4 Kia raungara e kia akama te aronga
i kimi mai iaku kia mate; kia aka-
okiia ki muri e kia aringaringa te aro-
5 nga i akakoro i te kino noku. Kia
riro ratou mei te ota i mua i te ma-
tangi ra; e na te Angela a Iehova e
6 arumaki *ia ratou.* Kia poiri to ratou
arataa, e te pateka; e na te Angela a
7 Iehova e aruaru atu ia ratou. Kare
oki e ara i tuku ei ratou i te maunu
iaku ki raro i te vaarua; kare oki e
ara i ko ei ratou *i te rua* kia mate au.
8 Ka rokoia aia e te mate manako koreia
ra; koia uaorai te ka ei i te kupenga
tana i tuku ra; ka rokoia aia e taua
mate rai.
9 Ka mareka ra toku vaerua ia Ie-
hova, ka rekareka rai i te ora nana.
10 Ka riro toku au ivi katoa ra i te tuatua
e, E Iehova, koai tei tau kia koe, ko
tei akaora i tei akaaka ra i te tangata
maroiroi maata i tona ra, i tei akaaka,
e te putaua ra, i te āru ra?
11 E aronga kite pikikaa tei tu mai ki
runga, kua tapepe maira iaku i tei
12 kore i kitea e au ra. Kua tutaki mai
ratou i toku meitaki ki te kino, kia
13 akangereia toku vaerua. Ko au nei ra,
ia ratou i mate i te maki ra, kua kakau
au i te kakau paoa: kua taakaaka au i
toku vaerua ma te neseteia: kua oki
ua maira taku pure kua tupu i roto i
14 toku ngakau. Mei te taunga ra, *e*
mei te taeake ra, taku akono anga; mei
tei mii i tona metua vaine i tupou ei au
15 ki raro ma te aue. I toku tumate-
tenga anga ra, te rekareka ra ratou,
e kua uipa akera; kua uipa te aronga
akakino iaku, e kare au i kite; kua
16 aae mai *iaku*, kare oki i tukumoe: I
rotopu i te aronga viivii taparu kai ra,
to ratou pakati anga i to ratou nio
iaku.
17 E te Atu, mei te aa ra te roa o toou
akara ua anga mai? e akaora koe i
toku vaerua i te au mate ta ratou *i*

akakoro ra, taku akaperepere i taua
au liona ou ra. Ka akapaapaa au ia 18
koe i roto i te uipānga maata ra *i
reira;* ka akapaatu au ia koe i rotopu
i te au tangata ririnui. Auraka te au 19
enemi pikikaa noku ra kia rekareka
iaku; *auraka* tei riri ara kore ua iaku
e ukiuki i te mata *iaku*. Kare rava 20
oki a ratou e tuatua au kia tuatua, te
kimi ra ratou i te pikikaa i te aronga
e noo marie ua i te enua ra. Kua 21
amama nui to ratou vaa iaku, *e* kua
tuatua, Eitoa, eitoa, kua kite atura to
matou mata *i ta matou i anoano.*

Kua kite koe, e Iehova, auraka koe 22
e muteki ua: e te Atu, auraka koe e
akamamao ke atu iaku nei. Ka ara, e 23
taku Atua, e akatika mai iaku; e
akaaraara koe, e taku Atu, i taku nei
tuatua. E makitoro mai koe iaku, e 24
taku Atua e Iehova, i te tuatua-tika
naau, e auraka ratou kia rekareka
iaku. Auraka ratou kia tuatua i 25
roto i to ratou ngakau e, Eitoa, ko
to matou ïa anoano! auraka ratou kia
tuatua e, Kua pou aia i te apukuia e
matou. Kia rokoia katoaia ratou e te 26
akama, e kia tumatetenga, tei reka-
reka i toku nei mate; kia vaîia ratou
ki te akama e te kino, tei akateitei ia
ratou uaorai iaku nei.

Kia maeva ra e kia pingapingareka, 27
tei akatika i te tuatua-tika naku nei;
aua ratou e tukumoe i te tuatua e, Kia
akamaataiā Iehova, ko tei mataora i
te meitaki o tona tavini. Ei reira 28
toku vaa ka tuatua'i i te tuatua-tika
naau, e kare rai e tivata i te akapaapaa
ia koe.

SALAMO XXXVI.

NA TE TUMU IMENE. *E SALAMO* NA TE TAVINI O IEHOVA RA NA DAVIDA.

TE tuatua nei te ara a te tangata 1
kino i roto i toku ngakau e,
Kare rava e mataku i te Atua ki
mua i tona ra mata: Te koperepere 2
ua ra aia iaia uaorai i tona uaorai mata;
kare aia i kimi i tona uaorai kino ka
rikarika atu ei: E kino oki tei te 3
tuatua a tona vaa e te pikikaa; kua
kore akenei aia e akono tikai, *e* te rave
i te mea meitaki: Te kimi ra aia i te 4
kino i rungao i tona roi; te māro ra
aia i te arataa kare rava e meitaki ra;
e kare aia e rikarika i te kino.

Kua tae toou takinga-meitaki, e 5
Iehova, ki runga i te au rangi ra; te
tuatua-mou naau ki runga i te au tu-
murangi ra. E tau te tuatua-tika 6
naau ki te au maunga o te Atua ra;
taau ra au tuatua-tau mei te oonu
maata ra! te ora nei te tangata e te
7 puaka katoa ia koe, e Iehova! Te
meitaki o toou ra takinga-meitaki, e te
Atua e! i akaruru ei te au tamariki a
te tangata ki raro ake i te maru o to
8 peau ra. E merengo roa ratou i te
kai meitaki o to are; e inu oki ratou
9 i te kauvai o to rekareka ra. Tei ia
koe oki te tumu o te ora, *e* i toou ra
mārama e kite ei matou i te mā-
rama.

10 E tamou rai koe i to takinga-meitaki
ki te aronga i kite ia koe ra, e te tua-
tua-tika naau ki te aronga i tiratiratu
11 te ngakau ra. Auraka te vaevae o te
nengonengo e akavaitata mai kiaku
nei, auraka te rima o te aronga kino e
12 akakeu mai iaku. I reira te aronga
i rave i te kino i te inga anga: kua
oparaia ratou ki raro, kare oki e tika
kia tu mai ki runga!

SALAMO XXXVII.

E SALAMO NA DAVIDA.

1 AURAKA koe e kinokino i te aro-
nga tuatua kino; auraka e
2 vareae i tei rave i te ara ra; Kare oki
e roa kua motu mei te ngangaere ra, e
mae atura mei te rakau rikiriki rupe-
3 rupe ra. E irinaki kia Iehova, ka
rave ei i te meitaki; e noo koe i te
enua *i reira,* e kare koe e kore i te
4 angaiia mai. Kia mataora oki koe ia
Iehova; e nana e oronga mai i ta to
5 ngakau e anoano ra. E uri atu i to
aerenga ki runga ia Iehova; e irinaki
iaia, e nana e akatupu *i te reira;*
6 Nana e apai mai i to tuatua-tika mei
te mārama, e taau tuatua-tau mei te
7 avatea ra. E akatupua ua ia Iehova,
ma te tiaki marie atu iaia; aua koe e
kinokino i te tangata i manuia'i tona
aerenga, i te tangata i akatupu i te
8 akakoroanga kino ra. Akapakia te
makitakita, e akaruke i te riri otooto:
auraka toou ra kinokino kia tae roa ki
te rave i te mea kino.

9 Ka riro oki te aronga i rave i te kino
ra i te tipu keia; ko te aronga ra i
tapapa ia Iehova ra, ko ratou te
10 ka noo i te enua. E roa poto ake,
e kare ua te tangata kino ra, koia
tika rai, ka akara koe i tona ngai, e
11 kare ua! Kareka te aronga maru ra,
ka noo ïa i te enua, e ka rekareka
12 ratou i te maata o te au ra. Te aka-
koro ra te tangata kino i te kino i te
tangata tuatua-tika, e te pakati ra tona
13 nio iaia: Te kata ra te Atu iaia: te
14 kite ra e, te vaitata maira tona rā. Kua

unui te aronga kino i te koke; kua
akamingi i te ana, kia inga te maru e
te aronga ao ki raro, kia mate tei
tiratiratu te aerenga. Ka puta to 15
ratou orai ngakau ki ta ratou koke, e
k aati uaia ta ratou ana.
ıti uaorai ta te tangata tuatua-tika 16
ra, e ngari ïa i ta te aronga kino apinga,
e kia maata roa atu. Ka aati uaia oki 17
te rima o te aronga kino; e tauturuia
ra te aronga tuatua-tika e Iehova. Te 18
kite mairā Iehova i te au rā o te aronga
apa kore, e ta ratou tuanga e tika ïa i
te vai marie anga: I te tuatau tumate- 19
tenga, kare ratou e akama; e i te tua-
tau onge ra, ka merengo ïa ratou. Ka- 20
reka te aronga kino, ka mate ïa! te au
enemi o Iehova ra, ka tau ïa ki te to-
ngaua arenio ra, ka peke ïa ratou; mei
te auai ka peke ei ratou. E pati te 21
tangata kino ra, e kare e akaoki mai,
e takinga-meitaki ra to te aronga tua-
tua-tika, e e oronga ua mai; Ko tei 22
akameitakiia oki e ïa ra, ka riro ia ra-
tou te enua; kareka ko tei kataraia e ia
ra, ka tipu keia ïa. Kua akatinamouia 23
e Iehova te rua-tapuae o te tangata *mei-
taki*, e te mareka ra aia i tona aerenga.
Inga uaorai aia, kare e topa takiri roa 24
ki raro, no te mea te mou mairā Iehova
i tona rima. I vai ou ana au, e teianei 25
kua ruaine; kare ra au i kite i te ta-
ngata tuatua-tika i te akaruke angaia,
e tona uanga i te pati aere anga i te kai.
Kare aia e akapaki i te takinga-mei- 26
taki, e te oronga ua i ta te pati ra; e
te akameitakiia ra tona uanga.
E akaruke i te kino, ka rave i te 27
meitaki; kia noo ua rai koe e tuatau
ua atu. E mea inangaro oki na Iehova 28
te tuatua-tau, kare oki aia e akaruke i
tona aronga tapu ra. E vai rai ratou
e tuatau ua atu; kareka te uanga o te
aronga kino ra, ka tipu keia ïa. Ka 29
riro te enua no te aronga tuatua-tika,
ka noo tamou rai ratou i reira. E tua- 30
tua karape tei te vaa o te tangata tua-
tua-tika ra, e tuatua-tau tei tona arero
kia tuatua mai. Te ture a tona Atua tei 31
roto ïa i tona ngakau: kare oki tona
vaevae e paeke. Te tiaki ra te tangata 32
kino i te tangata tuatua-tika, te kimi
ra *i te ravenga* e mate ei iaia. Kare rā 33
Iehova e vaoo ua atu iaia i tona rima,
kare oki e akaapa iaia kia akavaia ra.
E tiaki atu ia Iehova, e akono tikai i 34
tona arataa, e nana koe e akateitei kia
rauka ia koe te enua: *e* ka kite koe i
te mate o te aronga kino ra. Kua kite 35
au i te tangata kino i te riro anga ei
akareionga, e te akamaata anga iaia
uaorai mei te rakau maori ruperupe ra:

36 Ngaro rava atura ra aia, e i na, kare
ua! koia tika rai, kimi atu rai au iaia, e
37 kare rava aia i kitea. E akairo ana i
te apa kore, ka akara oki i te tiratiratu;
38 e openga *meitaki* to te tangata au; Ka-
reka te aronga tatipake ra, ka pou
anake ïa; ko te openga o te aronga
39 kino ra ko te tipu keia. Te ora o te
aronga tuatua-tika ra, no ko ïa ia Ie-
hova ra, *koia* to ratou maroiroi i te tua-
40 tau tumatetenga. E tauturu mai a Ie-
hova, e ka akaora aia ia ratou: e akaora
aia ia ratou i te aronga kino ra: e aka-
ora aia ia ratou, no te mea te irinaki
ra ratou iaia.

SALAMO XXXVIII.

E SALAMO NA DAVIDA, EI MANAKO ANGA.

1 E IEHOVA, auraka koe e akamura
mai iaku i toou riri, auraka e pā-
pā mai iaku ma to riri maata ra. Kua
2 mou ra oki to au kakao i roto iaku,
e kua teimaa roa to rima i runga iaku.
3 Kare e ngai paruparu kore i toku nei
kiko i te riri noou ra; kare e akama-
ruanga i toku nei au ivi i taku nei ara.
4 Kua na runga taku nei au ara i toku
mimiti: mei te apainga teimaa kare e
5 maranga iaku nei. Kua aunga kino
toku au puta, *e* kua pe, no toku nei
manako kore.
6 Kua mingi rava au ki raro, kua tu-
matetenga roaia au: te aere ua nei au
7 ma te aue e po ua atu te rā. Kua pini
toku taukupu i te veravera, e kare e ngai
8 paruparu kore i toku nei kopapa. Kua
apikepike au; kua paruparu roa au; te
kakaoa ua nei au i te ngarepurepu anga
9 o toku ngakau. E te Atu e, tena toku
anoano tei mua anake ïa ia koe; kare
oki toku nei ngeneti anga i ngaro ia
10 koe. Kua potopoto toku a'o, kua kore
toku maroiroi: e te mārama i vai i
toku mata nei, kare ua.
11 Toku au oa e tei akaperepereia e au,
kua akaatea ke te turanga i toku maki
nei: e te au tangata tupu nei, tei te
12 atea ke ïa te turanga. E te aronga e
kimi mai iaku nei kia mate, te tuku
nei te maunu *iaku;* ko tei kimi mai
iaku kia kino ra, te tuatua ïa i te tua-
tua kikino, te kimi ra i te pikikaa e po
13 ua atu te rā. Kua riro ra au mei te
turi kare i akarongo; e mei te murare
14 kare i ngae te vaa. Kua riro au mei te
tangata kare e akarongo, e kare e patoia-
15 nga o roto i tona vaa. Ko koe oki, e
Iehova, taku e irinaki nei; naau e
tuatua mai *iaku*, e taku Atu, e taku
Atua.
16 I pera rai au, ko te rekareka aea

ratou iaku, ko te akatietie *aea* ratou
iaku me paeke toku vaevae; Kua vai- 17
tata oki au i te turori, e te vai tamou
nei toku mii ki mua iaku nei. E aaki 18
atu rai au i taku nei ara, e e aue rai au
i toku nei kino. Te maroiroi nei rai 19
toku nei au enemi, te ririnui nei; e
te aronga i makitakita puapinga kore
ua mai iaku nei, kua maata roa ïa. Te 20
tutaki maira ratou i te kino no te mei-
taki; e enemi ratou noku, ko au i aru i
te mea meitaki ra.

Auraka koe e akaruke iaku, e taku 21
Atua, e Iehova; auraka roa koe kia
mamao ke atu iaku: Kia ngakoikoi 22
mai koe, e taku Atu, e taku ora, i te
tauturu iaku.

SALAMO XXXIX.

NA TE TUMU IMENE, NA IEDUTUNA. E SALAMO NA DAVIDA.

I TUATUA ana au e, E akono rai 1
au i toku ra au aerenga, kia kore
toku arero e ara: e vaio rai au i te
tavaa i toku nei vaa, koi vai ake te
tangata kino ki mua iaku nei. Te 2
muteki rava ra au, kare akerai i tuatua
i te mea meitaki, e kua taorioriia toku
mamae. Maana akera toku ngakau i 3
roto iaku, e te akamaara ua ra au, kua
ka akera te ai: *e* kua tuatua iora toku
arero, *na ko akera*,

E akakite mai koe, e Iehova, i toku 4
nei openga, e kua peea te rainga o
toku nei puke rā, kia kite au nei i
toku paruparu. I na! kua akariroia e 5
koe toku nei puke rā ei rima okotai! e
toku nei ora anga mei te puapinga kore
ïa i mua ia koe ra! koia tika, te tangata
ravarai nei i te meitaki anga nei rai, e
puapinga kore anake ïa. Sela.

Koia tika rai, te aruaru nei te ta- 6
ngata ravarai i te ata ua: koia tika
rai, e tauta anga puapinga kore rai
tana: te akaputu ra aia *i te apinga*, e
kare aia i kite *i te tangata* e riro ei
nana. E teianei, e te Atu, eaa taku e 7
tatari nei? tei ia koe anake toku ma-
nakonakoanga. E akaora koe iaku i 8
taku au ara katoa ra; auraka au e
akariroia ei akakinoanga na te neneva.
Kua muteki ua au, kare au e tuatua, 9
no te mea naau i rave mai. E apai 10
ke atu koe i taua pāpā naau ra:
kua rarangoa oki au i te tainga a to
rima. Kia tairo nui koe i te tangata 11
i *tana ra* ara, kua pou roa oki tona
inuinu ia koe mei *te kakau e pou i* te
ane ra: e puapinga kore tika rai to te
tangata katoa nei. Sela.

E akarongo mai i taku pati anga, e 12
Iehova e, e ariu mai i to taringa i taku
kapiki anga: auraka koe e muteki ua
mai i toku nei roi-mata; e tangata ke
oki au nei ia koe; *e* te purutia, mei
13 toku katoa nei ai metua. Ka vaoo iti
ua ana au, kia maroiroi ake, ka riro
atu ei au, ka ngaro atu ei.

SALAMO XL.

NA TE TUMU IMENE. E SALAMO NA DAVIDA.

1 TIAKI marie atura au ia Iehova, e
kua anga maira aia kiaku, e kua
2 akarongo i toku kapiki anga. Kua
totō aia iaku ki vao i taua vaarua rika-
rika ra, no roto i te vari piripiri ra; e
kua tuku aia i toku vaevae ki runga i
te papa, *e* kua akatinamou *oki* i toku
3 au aerenga. E kua tuku mai aia i te
imene ou ki roto i toku nei vaa, e
imene akameitaki i to tatou Atua: e
manganui te ka akara, e ka mataku
iaia, e irinaki oki ratou ia Iehova.
4 E ao to te tangata tei akariro ia
Iehova ei irinakianga nona, e kare i
akono i te nengonengo, e tei tatipake
5 ki te tuatua pikikaa. E manganui, e
taku Atua, e Iehova, te au angaanga
taka ke i raveia e koe ra, e toou ra
manako ia matou nei: kare e tika kia
tatau ua atu ki mua ia koe na; e aka-
kite au, e tuatua oki au *i te reira;* kare
ra e tika kia tatau atu i te maata.
6 Kare koe i inangaro i te tusia e te
mineka; *e kopapa ra ma* nga taringa
puata, ko taau ïa i akono noku: te
tusia karakaratio e te tarangaara kare
7 koe i umuumu mai. Kua karanga
atura au i reira, I na, te aere nei au!
kua tataia te tuatua noku i roto i te
8 pokaikai tuatua ra; E mea tau naku
te rave i toou anoano, e taku Atua; *te
vai nei* oki taau ture tei roto i toku nei
9 ngakau. I tuatua ana au i te tuatua-
tika i roto i te uipānga maata; i na!
kare rava toku vaa i muteki *i te reira*,
10 kua kite *oki* koe, e Iehova. Kare au i
uuna i te tuatua-tika naau i roto i toku
ngakau; kua akakite rai au i to tuatua-
mou e te ora naau, kare au i uuna i to
takinga-meitaki e to tuatua-mou, i te
uipānga maata ra.
11 Auraka koe e apai ke i to aroa ua
iaku, e Iehova e; na to takinga-mei-
taki e to tuatua-mou e tiaki ua mairai
12 iaku. Kua pini takakoia oki au e te
kino kare e ope kia tatau; kua rokoia
au e taku nei au ara, kare e tika kia
nānā ua atu au ki runga ra: kua maata
roa ïa i te rauru o toku nei mimiti; i
taitaia roa'i toku ngakau *i roto* iaku

nei. Kia tika ia koe, e Iehova, e aka- 13
ora iaku: kia ngakoikoi mai, e Iehova,
e tauturu mai iaku. Kia akama ratou, 14
e kia raungara ratou katoa ra, ko tei
kimi mai iaku nei kia mate: kia aka-
okiia ratou e kia aringaringa, tei ina-
ngaro i toku kino. Ko te pou te ka 15
rauka ia ratou ei tutaki i ta ratou mea
akama, ko tei tuatua kiaku nei e, Ei-
toa! Eitoa! Ko te aronga katoa ra i 16
kimi ia koe ra, ka mataora ïa ratou, e
ka rekareka ïa ia koe: *e* te aronga i
inangaro i te ora naau ra, ka tuatua
tamou ïa ratou e, Kia akamaataiā Ie-
hova. Ko au nei ra, kua akaaka au e 17
te puapinga kore; te manako mai nei
ra te Atu iaku: ko koe toku tauturu e
toku ora; auraka e tavare, e taku
Atua.

SALAMO XLI.

NA TE TUMU IMENE. E SALAMO NA DAVIDA.

EAO to tei akono mai i te tangata 1
rikiriki ra: ka akaoraia aia e Ie-
hova i te tuatau tumatetenga ra. Na 2
Iehova aia e tiaki, e akaora oki iaia, e
akameitakiia aia i te enua nei: auraka
ra koe e tuku iaia ki te anoano o tona
au enemi. Na Iehova e akamaroiroi 3
mai iaia i *tona* roi maki ra; e naau e
eeu i tona roi katoa i te maki anga-
ia ra.

Kua tuatua oki au, E Iehova, e aroa 4
mai iaku; e akaora iaku, kua ara oki
au ia koe ra. E tuatua kino ta toku 5
au enemi iaku, Aea ra aia nei ka mate
atu ei, e ngaro atu tona ingoa? E kia 6
aere mai tetai e akara *iaku* ra, kua ta-
pikipiki ua mai tana tuatua: te aka-
putuputu ra tona ngakau i te kino iaia
uaorai; *e* kia riro ke aia ra, e tuatua'i.
Te aronga katoa i makitakita mai iaku 7
ra, te koumuumu katoa iaku; te kimi
ra i te ravenga e kino ei au ra, *na ko
maira*, E kino maata teia e maringi ua 8
mai ki runga iaia, e tena ngai tana i
moe ra, kare ïa e tu akaou mai. E ko 9
toku oa akaperepere nei oki i irinakiia
e au ra, tei kai katoa i taku nei kai,
ko tei akateitei i *tona* poo vaevae
iaku nei.

Ko koe ra, e Iehova, e aroa mai 10
iaku, e akatu iaku ki runga, kia tutaki
atu au ia ratou. Ko te mea teia i kite 11
ei au e, kua akaperepere mai koe iaku,
ko toku enemi nei kare rai aia i maeva
ki runga iaku. Kareka au nei, e tau- 12
turu mai koe iaku i taku nei apa kore,
ka tuku oki koe iaku nei ki mua i to
aroaro e tuatau ua atu.

13 Kia akameitakiia te Atua o Iseraela
ra ko Iehova, mei tupua roa mairai e
tuatau ua atu. Amene, e Amene!

SALAMO XLII.

NA TE TUMU IMENE. E PE'E NA TE TAMARIKI A KORA.

1 MEI te aili e aue aere i te au vai
peka ra, koia katoa toku vaerua i
2 te aue aere anga ia koe, e te Atua e. Te
kaki nei toku vaerua i te Atua, i te Atua
ora ra; aea ra au e tae atu ei, e akakite
atu ei ki mua i te aroaro o te Atua?
3 Toku roi-mata nei, taku ïa kai i te po
e te ao, i tuatua mai ei ratou i te au
4 rā katoa nei, Teiea to Atua na? Te
akamaara nei au i taua au mea ra, e te
riringi nei i toku vaerua i roto iaku
nei: iaku oki i aere ma te tangata
katoa ra, kua aere marie atu matou
ki te are o te Atua ra, ma te reo reka-
reka e te akameitaki; ma te maata
katoa o te tangata i te akono anga i
5 te oroa tapu ra. Eaa koe i taitaia'i,
e taku vaerua? *eaa* oki koe i ngare-
purepu ei i roto iaku nei? e irinaki
i te Atua; ka akameitaki rai au iaia,
tei mua *oki* i tona aroaro te ora.
6 E taku Atua e, kua taitaia toku vae-
rua i roto iaku nei; E teianei, te aka-
maara nei au ia koe mei te enua maira
mei Ioridana; mei ko i te Heremoni, e
7 te maunga ra ko Mizara. Te kapiki
nei tetai moana ki tetai moana i te
aruru anga o to au vai rere; to au kare
katoa ra, e to au ngaru ra, kua na ru-
8 nga ua iaku nei. Ka akaue mairā
Iehova i tona takinga-meitaki i te ao,
e i te po ka vai rai tana imene iaku
nei; taku pure i te Atua e ora'i au
9 nei. Ka tuatua atu au ki te Atua,
E taku mato, eaa koe i akapoina'i
iaku nei? eaa au i aue aere ei i te taki-
10 nga-kino o te enemi nei? Mei te
atiati anga o toku nei au ivi, te akakino
o toku au enemi nei; i tuatua ua mai
ei ratou i te au rā katoa, Teiea to Atua
11 na? Eaa koe i taitaia'i, e toku vaerua?
eaa koe i ngarepurepu ei i roto iaku
nei? e irinaki i te Atua; ka akamei-
taki rai au iaia, ei ora ïa no toku nei
mata, e ei Atua noku.

SALAMO XLIII.

1 EMAKITORO mai koe iaku, e
taku Atua, e akatika mai i taku
tuatua, i te enua aroa kore nei; kia
ora oki au ia koe i te tangata pikikaa e
2 te tuatua-tika kore. Ko koe oki te
Atua o toku nei maroiroi; eaa koe i

akaruke ei iaku? eaa au ka aue aere ei
i te takinga-kino o te enemi nei? E 3
akakite ua mai i to mārama e te tua-
tua-mou; *e* na te reira e arataki iaku
nei; kia aratakiia au e te reira ki to
maunga tapu, e ki to au puakapa ra.
Ei reira au e akavaitata atu ei ki te 4
atarau a te Atua, ki te Atua, toku nei
rekareka maata ua atu: e ka akameitaki
au ia koe ma te kinura, e te Atua, e
taku Atua. Eaa koe i taitaia'i, e taku 5
vaerua? eaa koe i ngarepurepu ei i roto
iaku nei? e irinaki i te Atua; ka aka-
meitaki rai au iaia, ei ora ïa no toku
nei mata, e ei Atua noku.

SALAMO XLIV.

NA TE TUMU IMENE; NA TE TAMARIKI A KORA. E PE'E.

E TE Atua e! kua rongo to matou 1
taringa, kua akakiteia mai matou
e to matou ai metua, i taau i rave i
to ratou puke rā, i te au rā taito ra.
Na to rima i tuaru ke i te au etene, 2
e kua tanu mai koe ia ratou *ei tupuu;*
kua tairipoti koe i taua aronga ra, kua
akatupu ra koe ia ratou. Kare oki 3
i rauka te enua i ta ratou orai koke,
kare oki ratou i ora i to ratou orai
rima; ko toou ra rima katau, e to
rima, e te mārama o to mata; no te
mea kua tau roa koe ia ratou.
E te Atua, ko koe rai toku ariki, 4
e akaue koe i te ora no Iakoba: Ko 5
koe ra ka opara atu ei matou i to ma-
tou au enemi; ka takatakai matou i tei
māro mai i toou ra ingoa: Kare oki au 6
e irinaki i taku orai ana, kare oki au e
ora i taku orai koke. Ko koe tika rai 7
tei akaora ia matou i to matou au
enemi, e ko tei akaakama atu i te aro-
nga i makitakita mai ia matou nei.
Tei te Atua to matou nei akatietie 8
anga e po ua atu te rā, e toou te ingoa ta
matou e akapaapaa kare e vata. Sela.
Kua kopae ra koe, e kua akaakama
mai koe ia matou, e kare ua koe i te 9
aere katoa anga ma to matou au nuku.
Te akaoki nei koe ia matou ki muri 10
i mua i te aroaro o te au enemi, e te
pou nei matou i te aronga e makitakita
mai ia matou nei. Kua tuku koe ia 11
matou, kia pou, mei te mamoe ra, e
kua akangaoro ia matou i roto i te au
etene. Te oko nei koe i toou ra ta- 12
ngata i te apinga kore, e kare oki taau
e maata ra i te oko ia ratou. Kua aka- 13
riro koe ia matou ei akakinoanga na to
matou au tangata tupu, ei akavaavaa-
anga, e ei avirianga, na te aronga e ta-
kako mai ia matou nei. Kua akariro 14
koe ia matou ei tuatuaanga na te au
etene, e ei takirikiri anga upoko na te
15 au tangata nei. Te vai ua nei rai toku
aringaringa ki mua iaku nei, e te tapo-
16 kiia nei au e toku mata akama; I te
reo o te akavaavaa e te akakino; i
mua i te aroaro oki o te enemi ra, e te
ukeumu ra.
17 Kua rokoia mairai matou i taua au
mea katoa ra; kare rava koe i ngaro-
poina ia matou; kare oki i pikikaa i
18 te koreromotu naau ra. Kare to ma-
tou ngakau i oki ki muri *ia koe ra*,
kare oki to matou takainga i tati-
19 pake i toou arataa. Kua akaatiati ra
koe ia matou i te ngai teni ra, e kua
oora koe i te maru-mate ki runga
20 ia matou. Naringa i ngaropoina ia
matou te ingoa o to matou Atua, nari-
nga oki i akatika ana to matou rima ki
21 te atua ke, Kare aina te Atua e kimi i
te reira? tei kitea e ia te au muna-
22 ngaro *katoa* o te ngakau. Noou ra
matou i taia'i i te au rā katoa ra; kua
akonoia mei te mamoe no te mate ra.
23 E ara! eaa koe i moe ei, e te Atu?
ka tu, auraka *matou* e akaruke ta-
24 kiri ravaia! Eaa koe i tapoki ei i
to mata, kua akapoina koe i to matou
tumatetenga, e to matou takinga-
25 kino angaia? Kua tuku akaakaia
matou ki raro i te one: kua piri
to matou kopu ki raro i te enua.
26 Ka tu ki runga, ei tauturu no ma-
tou; e akaora ia matou i te aroa
noou ra.

SALAMO XLV.

NA TE TUMU IMENE, I RUNGA I TE SOSANIMA; NA TE TAMARIKI A KORA. E PE'E; E IMENE NO TEI AKAPEREPEREIA RA.

1 TE pupu nei toku ngakau i te tuatua
meitaki: ka tuatua ana au i tei
akaaiteia e au no te ariki ra; *e riro
oki* toku arero mei te peni o te ta-
ngata tata viviki i te tuatua.
2 E meitaki maata toou i to te ta-
mariki a te tangata nei: kua mari-
ngi te meitaki ki runga i to vaa na;
i tamou ei to te Atua akameitaki ia
3 koe ra. E tatua ana to koke ki to
ūā, e tei ririnui ra, toou ra kalā e
4 toou ra mana; E ma toou ra mana,
ka akaoro ei ma te manuia, ei *aka-
tupu* i te tuatua-mou, e te maru, *e* te
tuatua-tika; e na to rima katau e
5 apii ia koe i te au mea rikarika. Ka
topa te au tangata i raro ia koe! ka
kokoi te au kakao noou ra, i te nga-
kau o te au enemi o te ariki.

To terono, e te Atua, e vai rai e 6
tuatau ua atu: e sepeta tuatua-tika
te sepeta o toou ra basileia. I ina- 7
ngaro koe i te tuatua-tika, e te rika-
rika ra koe i te kino; i akatainu ei
te Atua, to Atua ra, ia koe, ki te ma-
nongi ra o te rekareka e maata rava
atura i toou au oa ra. Ko te mura, e 8
te aloe, e te kuziou, ko toou ïa kakau;
no ko i te au are sene o Mini te
akarekareka maira ratou ia koe. E 9
aronga tamaine no te ui ariki to roto
i tei akaperepereia e koe na; tei to
rima katau te ariki vaine te tu anga
ma te auro Ophira.
E akarongo mai, e tera ra tamaine, 10
e akamaara, e ariu mai i to taringa;
e akapoina atu i toou ra au tangata,
e te ngutuare o to metua ra; Ei reira 11
e riro ei te ngakau o te ariki ki toou
ra meitaki: ko toou ra Atu oki aia,
e akamori rai koe iaia. Na te tamaine 12
a Turia *e apai mai* i te mineka, na
te aronga apinga nui e anoano mai
kia kiteia atu e koe.
Manea maata to te tamaine a te 13
ariki i roto ra: kua akamaneaia tona
kakau i te auro. Ka aratakiia aia 14
ki te ariki ra ma te kakau manea
maata, tona au oa paretenia i te aru
anga iaia, ka aratakiia ratou kia koe.
Ka aratakiia ratou ma te rekareka e 15
te pereperekavana: ka tomo oki ratou
ki roto i te are o te ariki ra. E tu- 16
pauia mai to ai metua ra i te au ta-
mariki naau, ko taau ïa e akaariki i
te pa enua katoa ra.
Ka akariro oki au i to ingoa ra, ei 17
ingoa manakoia, e pini rava ake te
au uki katoa ra; ka akameitaki ei
te au tangata ia koe, e tuatau e tua-
tau ua atu.

SALAMO XLVI.

NA TE TUMU IMENE; NA TE TAMARIKI A KORA. E IMENE AKAREO VAINE.

KO te Atua to tatou akapuanga 1
e te maroiroi, e tauturu vaitata
roa ïa kia rokoia e te tumatetenga: E 2
kore ei tatou e mataku, kia keukeu
te enua, e kia uriia te au maunga
ki raro ki rotopu i te tai: Kia aruru 3
te tai e tikitiki akera, kia ngaueue
te au maunga i tona ngaru. Sela.
E vai *te vai nei*, e na tona au peka 4
vai e akarekareka i te oire o te Atua,
i te ngai-tapu ra i te au puakapa o
Tei Teitei ra. Ko te Atua tei rotopu 5
iaia ra, kare ïa e tarū: na te Atua
ïa e tauturu vave mai. Kua mu- 6
tamuta roa te au etene, kua oripu
ua te au basileia; kua tuku maira i
tona reo, taravai ua iora te enua.
7 Tei ia tatou a Iehova Sabaota ra:
te Atua o Iakoba to tatou akapu-
anga. Sela.
8 E aere mai ana, e akara i ta Ie-
hova i rave, te au ngai i akataneaia
9 e ia i te enua nei. Kua akakore aia
i te tamaki e tae rava akenei ki te
openga enua; kua aati aia i te ana,
e kua tipupu i te korare; e kua ta'uia
10 te kariota ra i te ai. E akatupua
ana, kia kite mai e, ko au te Atua;
ka akateiteiia au i o te au etene, ka
11 akateiteiia au i te enua nei. Tei
ia tatou a Iehova Sabaota ra; te
Atua o Iakoba to tatou akapuanga.
Sela.

SALAMO XLVII.

NA TE TUMU IMENE. E SALAMO NA TE TAMARIKI A KORA.

1 E POKARAKARA ana i to kotou
rima, e te au tangata katoa e:
e maeva i te Atua i te reo akateitei
2 ra: Ko Tei Teitei roa ra, ko Iehova,
te matakuia ïa, ko te ariki maata ïa
3 ki runga i te enua katoa nei. Nana
i tuku i te au tangata i raro ake ia
tatou, e te pa enua i raro ake i to tatou
4 vaevae: Nana i iki i to tatou tua-
nga no tatou, te ngai meitaki a Ia-
koba tana i inangaro ra. Sela.
5 Te kake nei te Atua ma te maeva;
ko Iehova ma te kokina o te pu ra!
6 E imene akapaapaa i te Atua, e imene
akapaapaa; e imene akapaapaa i to
7 tatou ariki, e imene akapaapaa. Ko
te Atua oki te ariki i te enua katoa
nei: ko ta kotou ïa e imene akapaa-
8 paa ma te kite ra. Tei te Atua te
au i runga i te au etene; te noo ra
te Atua ki runga i tona ra terono
9 tapu. *Tei reira* te au kavana o te
au tangata te uipa anga, te au tangata
no te Atua o Aberahama: no te Atua
oki, ko tei akateitei roaia ra, te au
paruru o te enua nei.

SALAMO XLVIII.

E IMENE, E SALAMO NA TE TAMARIKI A KORA.

1 E MAATĀ Iehova, e kia maata
tona akapaapaa angaia, i te oire o
to tatou Atua, i tona ra maunga tapu.
2 Manea to te turanga, e rekarekaanga
no te enua katoa, taua maunga ra
ko Ziona, tei te pae i apatokerau ra,
3 te oire o te ariki maata: I roto i

tona ra au punanga, ko te Atua te
akapuanga i kitea.
I na oki, kua uipa te ui ariki; 4
kua na reira anake i te aere. Kia 5
akara ra ratou, kua va ua iora;
kua tumatetenga iora, riro viviki
atura. Rokoia iora ratou e te rute- 6
tetete i reira; te mamae maata, mei to
te anau tamariki ra. I te matangi ra 7
e maoake e akangaangaa'i koe i te
au pai Taresisa ra. Mei ta ta- 8
tou i akarongo akenei, koia rai ta
tatou i kite, i te oire o Iehova Sa-
baota ra, i te oire o to tatou Atua:
na te Atua ïa e akatinamou e tuatau
ua atu. Sela.
Kua akamaara matou i to aroa taki- 9
nga-meitaki, e te Atua e, i rotopu
i toou uaorai nao. Mei toou katoa ra 10
ingoa, e te Atua, koia katoa te akamei-
taki ia koe e tae ua atu ki te openga o
te enua ra: kua ki oki to rima katau
i te tuatua-tika ra. Kia mareka te 11
maunga ra ko Ziona, kia pingapinga-
reka te au tamaine i Iuda, i te au tua-
tua-tau naau ra.
E akapini ana ia Ziona, ka takako 12
iaia e pini ua ake, ka tatau i to reira au
are teitei. Ka akara meitaki ana i 13
te au patu akaketaketa, e akamaara
i tona au punanga: ei tuatua anga na
kotou i tera atu uki. Ko te Atua nei 14
rai oki to tatou Atua e tuatau e tuatau
ua atu: e arataki rai oki aia ia tatou
e mate ua atu.

SALAMO XLIX.

NA TE TUMU IMENE. E SALAMO NA TE TAMARIKI A KORA.

E AKARONGO i teia, e te au ta- 1
ngata katoa ra, e ariu mai i to
kotou taringa, e to te ao katoa ra; Ko 2
tei akaaka, e tei teitei, ko te aronga
apinga nui, e te aronga ao katoa ra.
Ka tuatua oki toku vaa i te tuatua 3
karape, e te manako anga o toku nga-
kau ra, ei te kite ïa. E tuku au i toku 4
taringa ki te parabole; ka tatara au i
taku tuatua ngaro i runga i te kinura.
Eaa au kia mataku i te au rā kikino 5
nei, kia pini au i te kino o te aronga moe-
tapapa ra? Te aronga i irinaki i ta ra- 6
tou ra apinga, ko tei akatietie i te
maataanga o ta ratou apinga; Kare 7
rava e tika i te tangata kia akaora i
tona taeake, e kare ana tutaki kia apai
ki te Atua e rauka mai ei aia ra; Ko 8
te oko oki o te vaerua, e maata ua atu
ïa, e ko te kore rai ïa e tuatau ua atu;
Kia ora ua mairai aia e tuatau ua atu, 9
e auraka roa kia tae ki te pe. Kua 10
kitea oki e te mate nei te tangata pa-
kari; ko te neneva ra, e te tangata
kite kore, te mate katoa nei ïa, e te
vaooia nei ta ratou apinga ra na etai
11 ke. Ko to ratou manako e *ka vai rai*
to ratou au are e tuatau ua atu; to
ratou au nooanga e tae ua atu ki te au
uki katoa ra; te akatapa ra ratou i to
ratou ingoa i *to ratou* au kainga ra.
12 Kare oki te tangata ma te meitaki
katoa ra e vaoo tamouia; e tau ïa ki
te au puaka, e mate ua ïa.
13 Ko to ratou ïa aerenga nei, to te
aronga neneva ra; e te akatika nei rai
ta ratou tamariki i ta ratou tuatua.
14 Sela. Kua tukuia ratou ki ade mei te
mamoe ra; na te mate ratou e tiaki;
e na te aronga tiratiratu, kia tae ki
te popongi ra, e tutara ki runga ia
ratou; to ratou manea ra, ka pou ïa i
15 te vaarua, i to ratou nooanga. Na te
Atua ra e akaora i toku vaerua i te
ririnui o ade, e ka rave mairai aia
iaku. Sela.
16 Auraka rava koe e mataku kia api-
nga maataia ta tetai, kia akamaataia te
17 manea o tona ra are: Kia mate oki aia
ra, kare ana e apinga e apai; kare oki
18 tona manea e aru iaia ki raro ra. Tona
ora anga ra, kua akameitaki aia iaia
uaorai, e ka akapaapaaia koe, kia rave
19 koe i te meitaki noou uaorai; Ka riro
ra aia ki te uki o tona ra ai metua, ko
te kore rava e kite *akaou* mai i te mā-
20 rama. Ko te tangata, ma te meitaki
katoa ra, e kare aia i kite ra, e tau ïa
ki te au puaka ra, e mate ua ïa.

SALAMO L.

E SALAMO NA ASAPHA.

1 TE Atua maata ra, ko Iehova,
teia e tuatua nei; te kapiki nei i
te enua nei, mei te itinga mai o te rā e
2 tae ua atu ki te topaanga. Mei Ziona
mai, te ngai i tu ke i te manea, ko te
3 Atua ïa i te kakā anga mai. Te aere
maira to tatou Atua, kare e muteki ua;
e ai te ka na mua iaia i te kai aere anga,
e uriia maata te ka akapini mai iaia.
4 Ka kapiki aia ki te au rangi i runga
ra, e te enua nei, ka akava'i i tona au
5 tangata: Kia akaputuputuia mai toku
aronga tapu ki mua iaku, ko tei papau
i te koreromotu kiaku nei ma te tusia.
6 E na te au rangi e akakite mai i tana
tuatua-tika; ko te Atua uaorai oki te
akava. Sela.
7 E akarongo mai, e taku au tangata
e, e naku e karanga atu; e Iseraela e,
e naku e akakite kia koe; ko te Atua,
8 ko toou uaorai Atua, ko au nei. Kare

au e akamura ia koe i taau ra au tusia;
e taau ra au tusia karakaratio i vai ta-
mou ana ki mua iaku nei. Kare au e 9
rave i te bovi no roto i toou are, te
puaka-nio toa no roto i taau anana;
Naku katoa te au terio o te ngangaere 10
ra; te au puaka i runga i te au mau-
nga ra e tausani ua atu. Kua kite au 11
i te au manu katoa o te au maunga ra,
e te au puaka momoavao o te enua ra,
naku ïa. Naringa au i pongi ra, kare 12
au e karanga atu kia koe; noku oki te
ao nei, e tona ki katoa ra. Ka kai 13
ainei au i te kiko bovi, ka inu ainei oki
i te toto puaka-nio? Ko te akamei- 14
taki ra te apai atu ki te Atua, e aka-
tupu oki i taau i tia ra ki Tei Teitei ra.
Ka kapiki mai ei kiaku i te rā tuma- 15
tetenga, naku koe e akaora, ka aka-
meitaki mai ei koe iaku.

Kareka te tangata kino ra, te tuatua 16
maira te Atua, Eaa tika naau kia aka-
kite koe i taku nei au akonoanga? e
kia akaiki oki to vaa na i taku nei
koreromotu? E mea riri oki naau 17
kia apiiia, e kua akaruke koe i taku
tuatua i muri ia koe. Kia akara koe i 18
te keia ra, kua akatika atu koe iaia, e
kua kapiti katoa ki te aronga akaturi
ra. Kua tuku koe i to vaa ki te kino, 19
e te akatupu ra to arero i te pikikaa.
Te noo ra koe ma te akakino i to 20
taeake; te urutoe ra koe i te tamaiti a
toou uaorai metua vaine. Te pera ra 21
koe, e kua muteki ua atu au; te ma-
nako ra koe e mei ia koe katoa na au:
ka akamura au ia koe *i toou ra kino*,
e akataka marie atu au i mua i to
mata na.

E akamaara na kotou i teia, e te 22
aronga akangaropoina ua i te Atua, ko
te aaeia aea *kotou* e au, e kare rava e
akaora. Ko tei apai i te akameitaki 23
ra, kua akapaapaa mai ïa iaku, e ko te
aere na te ara *tikai* ra, ka akakite au
kiaia i te ora a te Atua.

SALAMO LI.

NA TE TUMU IMENE. E SALAMO NA DAVIDA, KIA AERE MAI TE PEROVETA RĀ NATANA KIAIA RA I MURI AKE I TONA AERE ANGA ATU KI ROTO KIA BATESEBA.

EAROA mai koe iaku, e te Atua e, 1
i toou ra takinga-meitaki; no te
maata o toou ra aroa, e taparapara koe
i taku nei au ara. E orei takiri mai 2
koe iaku i toku nei kino; e tamā mai
iaku i taku nei ara. Te aaki nei oki 3
au i taku nei ara, e te vai ua nei rai
toku kino i mua iaku. I mua i to aro- 4
aro, toou anake ra, i ara ai au nei, e i
mua i to mata i rave ei au i teianei
kino: kia tika taau me tuatua koe, kia
5 apa kore taau me akava koe. I na, i
anau mai au ma te ara! e i toia au e
6 taku metua vaine ma te kino. I na,
ko te tuatua-mou no roto ra taau e
inangaro! e akakite mai koe iaku i te
7 pakari i te ngai ngaro ra. E tamā mai
koe iaku i te isopa, ei reira au e mā
ai; e orei koe iaku, e maata'i toku tea-
8 tea i to te kiona. E akakite mai koe
kiaku i te navenave e te rekareka, kia
9 mareka te au ivi i aatiia e koe ra. E
uuna ke atu koe i to mata i taku nei
au ara, e taparapara i toku nei au kino
10 ravarai. E anga ana koe i te ngakau
mā i roto iaku nei, e taku Atua, e
akaou ana oki koe i te vaerua tika tikai
11 i roto iaku nei. Auraka koe e tuaru
iaku i mua i to aroaro nei, auraka oki
e rave ke atu i to Vaerua Tapu iaku
nei.
12 E akaoki mai kiaku i te rekareka
o te ora naau ra; e kia tauturuia mai
13 au e te ngakau oronga ra. *Ei reira* au
e akakite ei ki te aronga tatipake i toou
au arataa, e e akaariuia mai te rave
14 ara ra kia koe. Kia ora au ia koe i te
ara toto ra, e te Atua e, te Atua e ora'i
au nei; *e* na toku vaa e imene nui i
15 taau ra tuatua-tika. E vevete ana koe,
e te Atu, i toku vaa, e na toku vaa e
16 akapaapaa ia koe. Kare oki te tusia
taau i anoano, naringa *ko te reira*, kua
orongaia ïa e au; kare oki koe e taure-
17 kareka i te tusia karakaratio. Ko ta
te Atua tusia ra, ko te ngakau paruparu
ïa; ko te ngakau paruparu, e te aue
ra, kare ua te Atua e akavaavaa *i te
reira*.
18 Ei takinga-meitaki toou ia Ziona, i
te aroa noou ra; e patu oki koe i te au
19 patu i Ierusalema nei. Ei reira koe e
mareka'i i te tusia tuatua-tika, e te
tusia karakaratio katoatoa ra: ei reira
te au bovi e apaiia'i ki runga i taau ra
atarau.

SALAMO LII.

NA TE TUMU IMENE. E PE'E NA DAVIDA; I TO TE NGATI EDOMA RA I TO DOEGA AERE ANGA ATU KIA SAULA RA, E TE TUATUA ANGA ATU E, KUA TAE MAIRĀ DAVIDA KI TE ARE O AHIMELEKA.

1 EAA koe i akatietie ei i te kino, e
tenana tangata mana ra? Ko te
takinga-meitaki o te Atua kare e rā e
2 tivata. Te akakoro ra to arero i te
kino, mei te varu koi i tatipake ra.
3 Ko te kino taau i inangaro ra, kare te
meitaki: te pikikaa ra, kare kia tua-

tua i te tuatua-tika. Sela. Te ina- 4
ngaro ra koe i te au tuatua ravarai e
mate ei ra, e tenana arero pikikaa.
Ka mate takiri rava koe i te Atua; 5
ka rave mai aia, e kiriti ravaia koe i
toou ra puakapa, e ka uritumuia koe i
te enua o te aronga e ora nei. Sela.
Ka kite te aronga tuatua-tika, e ka 6
mataku, ka katangia aia e ratou ra:
I na! ko te tangata teia, kare i akariro 7
i te Atua ei maroiroi nona, irinaki
atura ra i te maata o tona ra apinga, *e*
kua akamaroiroi iaia uaorai i tana tua-
tua kino.
Ko au nei ra, mei te olive ruperupe 8
au i te are o te Atua; te irinaki nei
oki au i te takinga-meitaki o te Atua
ra, e tuatau e tuatau ua atu. E aka- 9
meitaki au ia koe e tuatau ua atu i
taau i rave nei; ka irinaki oki au i toou
ra ingoa; e meitaki oki te reira i mua i
to aronga tapu ra.

SALAMO LIII.

NA TE TUMU IMENE, NA RUNGA I TE MA-
HALATA. E PE'E NA DAVIDA.

TE tuatua ra te neneva i roto i tona 1
ra ngakau, Kare e Atua. Kua
kino ratou, e ta ratou i rave ra, e mea
viivii roa ïa: kare rava tetai i rave ake
i te meitaki. Ko te Atua i runga i te 2
rangi tei akara mai ki raro nei, ki ru-
nga i te tamariki a te tangata nei, pe-
neiake ko te kitea atu tetai tangata
kite, tei kimi i te Atua. Kua ope 3
roa i te aere ke, kua pini ravarai i te
kino; kare rava tetai i rave i te meitaki,
e okotai iti ake.
Kare rava ainei tei rave i te mea kino 4
ra i kite? ko tei kai i toku ra au tangata
mei te kai anga kai ra, kare rava e
kapiki ua atu ki te Atua ra. Kua ro- 5
koia ratou e te mataku maata i te ngai
mataku kore, kua akapueurikiriki oki
te Atua i te ivi o te aronga i akapini
mai ia koe ra; kua taakamaia ratou e
koe, no te mea kua akavaavaaia ratou
e te Atua.
Naringa i rauka te ora o Iseraela no 6
roto mai ia Ziona e! kia akaoki mai
te Atua i tona iti-tangata i tuikaa ra,
ka pereperekavana Iakoba, ka rekareka
oki Iseraela.

SALAMO LIV.

NA TE TUMU IMENE, I RUNGA I TE NE-
GINOTA. E PE'E NA DAVIDA, I TE AERE
ANGA ATU TO ZIPHA RA KIA SAULA, I TE
TUATUA ANGA ATU E, KARE AINEI A
DAVIDA TEI AKAPIPINI IAIA ORAI I O
MATOU RA?

1 E AKAORA mai koe iaku, e te
Atua, i toou ra ingoa, e akatika
2 mai oki koe iaku i toou ra ririnui. E
te Atua e, e akarongo mai i taku pure;
3 e ariu mai to taringa i te tuatua a toku
nei vaa. Kua tu mai oki te au tangata
ke e rave iaku, e te kimi maira te aro-
nga takinga-kino ra iaku kia mate:
kare ratou i tuku i te Atua ki mua ia
ratou. Sela.
4 I na! ko te Atua te tauturu iaku;
tei ia ratou te Atu, tei te aronga e turu
5 mai i toku vaerua. E akaoki mai aia
i te kino ki runga i toku au enemi: e
tipu ke atu koe ia ratou i taau ra tua-
6 tua-mou. Ka apai ua rai au i te tusia
kia koe; ka akameitaki rai au i toou
ra ingoa, e Iehova, e meitaki oki *te*
7 *reira;* Kua akaoraia oki au e koe i te
au tumatetenga katoa nei; e kia akara
toku mata *i te matenga* o toku nei au
enemi.

SALAMO LV.

NA TE TUMU IMENE, I TE NEGINOTA. E
PE'E NA DAVIDA.

1 E ARIU mai i to taringa, e te Atua,
i taku pure; auraka kia puroku i
2 to mata i taku i pati nei; E akono mai
ana kiaku nei, e akarongo mai; te mānu
aere ua nei au i toku pekapeka anga, e te
3 ngunguru nei au, No te reo o te enemi;
no te takinga-kino o te aronga kino: te
uri mai nei ratou i te ara ki runga iaku,
e te akateitei nei ia ratou uaorai ma te
4 riri iaku nei. Kua mamae roa toku
ngakau i roto iaku nei; kua rokoia au
5 e te rikarika mate ra. Kua rokoia au
e te mataku e te rutetetete; e kua ta-
6 poki roaia au e te koiriria. Kua tua-
tua akera au, Naringa tikai e peau toku
mei to te kukupa! e rere ke ïa au i reira
e akaangaroi ei: I na, e rere ke au
7 ki tetai ngai mamao, ka noo ua'i i roto
8 i te medebara. Sela. E aere viviki ïa
au ki te pipinianga, i te matangi viviki
nei i te uriia.
9 E akakore, e te Atu, kia mavete o ra-
tou arero: i kite ana oki au i te taki-
nga-kino e te taumāro i roto i te oire
10 nei. Te akipini nei ratou i te reira, i
te po e te ao, na runga i te au patu ra;
e tei rotopu ra, ko te kino ïa e te aue.
11 Kino maata tei rotopu iaia; kare oki
te pikikaa e te tapikipiki e taka ke i to
12 reira au arataa. Kare oki e enemi tei
akakino mai iaku ra; e tika iaku kia
akakoromaki *i te reira;* kare oki e ta-

ngata e makitakita mai iaku tei aka-
maata ki runga iaku ra, e tika ïa iaku
kia pipini iaia: Ko koe ra, ko te ta- 13
ngata i aite iaku ra; ko taku tangata
mātau, e toku oa. E tuatua memeitaki 14
ta taua i tuatua ra; *e* kua aaere katoa
taua ki te are o te Atua ra. Ka 15
rokoia uaia mai ratou e te mate; e
aere ora ua ratou ki raro i ade ra: e
ara oki tei to ratou au nooanga tei ro-
topu ia ratou.

Kareka au nei ka kapiki au ki te 16
Atua, e na Iehova e akaora iaku. I te 17
aiai, e te popongi, e te avatea, ka pure
ei au, ka kapiki nui au, e ka akarongo
mai aia i toku reo. Kua akaora aia 18
i toku vaerua ma te au, i tei tamaki
mai iaku nei: e manganui oki tei piri
mai kiaku. Ka akarongo mai oki te 19
Atua *iaku,* e ka taakaaka aia ia ratou;
koia ko tei noo mei tupua roa mai.
Sela. No te mea te vai ua mairai to
ratou tu, i kore ei ratou i mataku i te
Atua. Te rave nei tona rima i tei noo 20
au ua i ona ra, kua akaatikau aia i
tana koreromotu *iaia* ra. E pateka 21
maata tona vaa i to te bata ra, e tamaki
ra tei tona ngakau. Tana tuatua e
maru maata ïa i to te manongi ra, *e
tau* ra ki te au koke i unuiia ra.

E tuku koe i taau apainga kia Ie- 22
hova ra, e nana koe e tauturu mai;
kare rava aia e vaoo ua atu i te tangata
tuatua-tika kia akangaueueia ra. Ka- 23
reka i tera, e te Atua, naau e tuku ki
raro i te vaarua o te mate ra: ko te au
tangata toto ra e te pikikaa ra, kare ïa
e tae i rotopu i to ratou ra puke rā ka
mate ei; e irinaki ra au ia koe.

SALAMO LVI.

NA TE TUMU IMENE, I RUNGA I TE IONATA-ELEMA-REHOKIMA. E PE'E NA DAVIDA, I TE OPUKINGA ANGAIA E TE AU PHILISETI I GATA RA.

E AROA mai koe iaku, e te Atua 1
e, e anoano apuku ua to te tangata
nei iaku; te takinga-kino maira aia
iaku i te au rā katoa nei i te tamaki
anga mai. E anoano apuku ua maira 2
to toku au enemi *iaku* i te au rū katoa
nei; e manganui tei tamaki mai iaku,
ma te nengonengo. Kia rokoia au e 3
te mataku ra, ka irinaki au ia koe ra.
Ei roto au i te Atua ka akapaapaa'i 4
au i tana tuatua; ka irinaki au i te
Atua, kare e mataku; eaa ta te kopapa
ua nei puapinga kia rave mai iaku?

Te ruri ke nei ratou i taku nei tua- 5
tua i te au rū katoa nei; to ratou au
manako iaku nei, e kino anake ïa.

6 Te uipa ra ratou, te pipini ra ratou,
te akairo maira ratou i toku ruata-
puae, ka tapapa'i ratou i toku vaerua.
7 Ka ora ainei ratou i te kino? e titiri
atu koe i te au tangata ki raro, ma
8 te riri, e te Atua e. Kua tatauia e koe
toku nei au aerenga; ka tuku ana koe i
toku nei roi-mata ki roto i taau ra āri-
ki: kare ainei i roto i taau ra tuatua?
9 Me kapiki atu au *kia koe na*, ei reira e
oki ei toku au enemi ki muri; kua kite
au i te reira, no te mea tei iaku te Atua.
10 Ei roto au i te Atua ka akapaapaa'i
i *tana* tuatua! ei roto au ia Iehova ka
11 akapaapaa'i i *tana* tuatua! Ka irinaki
au i te Atua, kare au e mataku; eaa
ta te tangata nei puapinga kia rave mai
iaku?
12 Tei runga iaku, e te Atua, taku i tia
ia koe ra; ka apai atu oki au *i taua tia*
13 *ra* kia koe ma te akameitaki. Kua aka-
ora oki koe i toku vaerua i te mate:
kare ainei koe *e akamaroiroi mai* i oku
puke vaevae kia kore e paeke, kia aaere
au ki mua i te Atua i te mārama o te
aronga i ora ra?

SALAMO LVII.

NA TE TUMU IMENE, I RUNGA I TE ALE-TASE-HITA. E PE'E NA DAVIDA, IAIA I ORO IA SAULA I ROTO I TE ANA RA.

1 E AROA mai iaku, e te Atua e, e
aroa mai; te irinaki nei oki toku
vaerua ia koe: ei roto i to maru peau
toku akapuanga, e kia taka ke *teianei*
2 au mea tumatetenga. Ka kapiki au ki
te Atua, ki Tei Teitei ra; ki te Atua ko
tei akatupu *i te au mea katoa* noku.
3 Ka tono mai ïa aia i te veka no te rangi
mai kia ora au, ka akakino atu ei iaia
ko tei anoano i te apuku ua mai iaku.
Sela. Na te Atua e tono ua mai i tona
4 aroa, e tana tuatua-mou. *Te noo nei*
toku vaerua i rotopu i te au liona; te
moe nei au *i rotopu* i te au tangata e ka
ua nei *to ratou riri;* to ratou au nio,
e korare ïa, e te kakao, e to ratou au
5 arero, e koke kokoi ïa. Kia akateiteiia
koe, e te Atua, ki rungao i te au ra-
ngi; toou kakā ki rungao i te enua
6 katoa nei. E kupenga tei tukuia e ra-
tou no toku takainga vaevae; e kua
taakaakaia toku vaerua; e vaarua tei
koia e ratou ki mua iaku: ko ratou
uaorai ra tei topa ki roto. Sela.
7 Kua mou toku ngakau, e te Atua,
kua mou toku ngakau; ka imene au,
8 e e akameitaki rai au. E ara, e toku
kakā; e ara, e te nabala e te kinura!
9 e ara rai au i te popongi akirata! Ka
akameitaki au ia koe, e te Atu, i rotopu

i te au tangata nei; ka imene au ia
koe i rotopu i te au enua. Kua maata 10
oki to aroa e tae ua atu ki te au rangi
ra; e taau tuatua-mou ra e tae ua atu
ki te au tumurangi ra. Kia akateiteiia 11
koe, e te Atua, ki rungao i te au rangi;
toou kakā ki rungao i te enua katoa nei.

SALAMO LVIII.

NA TE TUMU IMENE, I RUNGA I TE ALE-TASEHITA. E PE'E NA DAVIDA.

TE tuatua nei aina kotou i te mea 1
koma kore ra, i te tuatua-tika ti-
kai? te tiratiratu ra ainei ta kotou
akava anga, e te au tamariki a te ta-
ngata nei? Te akakoro ra to kotou 2
ngakau i te mea kino, te akaaiteite
nei i te takinga-kino a to kotou rima
i te enua nei. Te akatitima ra te 3
aronga kino mei te kopu mai; kua
aere ke ratou mei te anau anga mai,
i te tuatua aere anga i te pikikaa!
To ratou kava e tau ïa ki te kava ovi 4
ra, mei to te asepi turi e momani i
tona taringa; Ko tei kore rava e aka- 5
rongo i te reo o te akararata ra, ka-
rape ua rai ta ratou akararata anga.
Atiati koe, e te Atua, i to ratou nio i 6
roto i to ratou vaa; e atiati koe, e Ie-
hova, i te nio ponga o taua au liona
ou ra. Kia roroma ratou mei te 7
vai e roroma nei; *kia riro* tona au
kakao me akatanoia ra, mei te mea e,
kua atiati. Kia riro ratou mei te pu- 8
puraroara e ta'e ra i te aere ke anga:
Mei te maemo a te vaine, kare e kite i
te rā ra. Kare rai to kotou au pani i 9
maana i te rakau taratara ra, ka aka-
pueurikiriki ke aia ia ratou i te puaioio
ra, i te ora ua anga *e* ma te riri.
Ka mareka te tangata tuatua-tika, me 10
kite aia i te akaoko anga ra: me orei
aia i tona vaevae i te toto o te aronga
kino. Ei reira te tangata ka tuatua'i e, 11
E tutaki tika rai ta te aronga tuatua-
tika; e Atua tika rai ko tei akava i te
ao nei.

SALAMO LIX.

NA TE TUMU IMENE, I RUNGA I TE ALE-TASEHITA. E PE'E NA DAVIDA, I TE TONO ANGAIA MAI E SAULA TE KARERE, E TIAKI I TE ARE E TA IAIA.

KIA ora au, e taku Atua, i toku nei 1
au enemi; e akatika mai koe iaku
i tei tu a enemi mai iaku nei. Kia ora 2
au i te aronga i rave i te kino ra, e aka-
ora iaku i te au tangata toto ra. I na, 3
te moetapapa ra ratou iaku kia mate;
kua kuku mai te aronga mana ra iaku:
kare ra no taku ara, e Iehova, kare oki
4 no toku kino. Kare ua e ara te oro ua
maira ratou, te akonokono ra ia ratou
uaorai; e ara ana, e akara mai, ei tau-
5 turu iaku. E ara koe, e te Atua Sa-
baota, e Iehova, e te Atua o Iseraela
e, e tutaki atu i te au etene ravarai:
auraka e akaperepere i taua au rave
ara pikikaa katoa ra. Sela.
6 E oki mai ratou i te aiai; aoa iora
mei te puaka-aoa ra, ka akapini aere
7 ua'i i te oire nei. I na! te puroro nei *te
kino* no roto i to ratou vaa; e koke oki
tei to ratou ngutu: *e te na ko nei ratou*,
8 Koai tei akarongo ra? Ko koe ra, e Ie-
hova, te kata ra koe ia ratou: e taitoito-
9 anga te au etene katoa naau. *No* tona
maroiroi, ka tapapa atu ei au ia koe: ko
te Atua oki toku punanga etaeta.
10 Na te Atua e aroa mai iaku nei, e
tauturu mai iaku: na te Atua e aka-
kite mai i toku au enemi *i te pou anga*.
11 Auraka kia ta ravaia, ko te ngaropoina
aea toku au tangata nei; e akapueuri-
kiriki ke ra koe ia ratou i toou orai
mana; e uri koe ia ratou ki raro, e te
12 Atu, e to matou paruru. I te ara a to
ratou vaa, te tuatua a to ratou au ngutu,
e to ratou nengonego, kia riro atu ra-
tou; e te tao e te pikikaa ta ratou i tua-
13 tua ra. Kia pou, kia pou *ratou* i te riri,
e auraka roa kia toe; kia kite ratou e
tae ua atu ki te openga o te enua nei e,
tei te Atua te au ia Iakoba. Sela.
14 E kia oki mairai ratou i te aiai; aoa
iora mei te puaka-aoa ra, ka akapini
15 aere ua'i i te oire nei. Kia ori aere ua
ratou *e kimi* i te kai, e ao akera te po
16 auraka kia pangia te kaki ra. Kareka
au nei ka imene i te maroiroi noou ra,
ka imene nui au i te popongi i te
aroa noou ra; no te mea ko koe te aka-
puanga noku nei; e te pipinianga i te
17 rā i tumatetenga'i ra. E taku maroi-
roi, ka imene au ia koe na! ko te Atua,
te Atua i aroaia mai ei au ra, ko toku
ïa akapuanga.

SALAMO LX.

NA TE TUMU IMENE, I RUNGA I TE SUSANA-EDUTA. E PE'E NA DAVIDA EI APII ANGA; I TANA TAMAKI ANGA ATU IA ARAMA-NAHARAIMA, IA ARAMA-ZOBA OKI, I REIRĀ IOABA TE OKI ANGA MAI, E TE TAINGA I TO EDOMA RA, OKOTAI NGAURU MA RUA I TE TAUSANI I TE O TAI RA.

1 E TE Atua e, kua akarukeia matou
e koe, e kua pueurikiriki ke ra
matou; i riri ana oki koe, e anga akaou
2 maira koe kia matou nei. Kua ngaueue
te enua ia koe, kua ngaangaa ia koe: e

tuakapi ana koe i taua au ngaangaa ra,
te keukeu nei oki. E au mea teiaa tu- 3
kituki taau i akakite mai i to au tangata
nei; kua akainu koe ia matou i te wina
e turori ei ra. Kua oronga mai koe i 4
tetai reva no te aronga i mataku ia koe,
kia akateiteiia no te tuatua-mou. Sela.
Kia ora tei akaperepereia e koe ra, kia 5
ora i to rima katau, e akarongo mai oki
koe iaku nei.
Te tuatua ra te Atua i roto i te ngai- 6
tapu nona ra e! Ka rekareka'i au, ka tua
au ia Sekema, ka kotikoti oki au i te o
ra i Sukota: Noku Gileada, noku katoa 7
Manase; e ko Epheraima, e maroiroi
ïa no toku upoko; ko Iuda ra, ko taku
ïa tuku ture; Ko Moabi ra, ko taku ïa 8
orooroinga; ka titiri au i toku tamaka
ki runga ia Edoma; ka maeva ana ra
koe, e Philisetia, ki runga iaku.
Naai au e arataki ki taua oire keta- 9
keta ra? naai au e arataki ki Edoma?
Kare ainei koe, e te Atua, ko tei aka- 10
ruke ia matou nei, e kare koe i aere
katoa, e te Atua, i to matou ra au nuku?
O mai ana te tauturu kia matou i te 11
tumatetenga nei; e mea puapinga kore
oki te tauturu tangata nei. E maroiroi 12
matou i te Atua kia rave ra; e nana
e takatakai i to matou au enemi ki
raro.

SALAMO LXI.

NA TE TUMU IMENE, I RUNGA IA NEGINOTA. *E SALAMO* NA DAVIDA.

E AKARONGO mai, e te Atua, i 1
taku i pati nei, e akono mai oki i
taku nei pure. Te kapiki nei au ia koe 2
i te openga o te enua nei, i te poiri pu
ua anga o toku nei ngakau; e arataki
koe iaku ki te mato taea koreia e au i
te teitei. Kua mātauia oki koe ei aka- 3
puanga noku; ei punanga etaeta i te
enemi. Ka noo au i to puakapa e 4
tuatau au atu; ka ora au i raro ake i te
tapoki o nga peau oou ra. Sela. Kua 5
akarongo mai oki koe, e te Atua, i taku
i tia ra, kua oronga mai koe *kiaku* i te
tuanga a te aronga i mataku i toou
ingoa.
Ka akamaata koe i te au rā o te ariki 6
ra; tona au mataiti ki tera uki ki tera
uki. Ka noo aia ki mua i te aroaro o 7
te Atua e tuatau ua atu: e akonokono
koe i te aroa e te tuatua-mou, ei aka-
ora iaia. E pera ua rai au i te imene 8
akapaapaa i toou ra ingoa e tuatau ua
atu; e rave rai au i taku i tia ra i tera
rā i tera rā.

SALAMO LXII.

NA TE TUMU IMENE, NA IEDUTUNA. E SALAMO NA DAVIDA.

1 TE tiaki nei toku vaerua i te Atua
anake: nona mai oki toku ora.
2 Koia anake ra toku papa e toku ora;
toku akapuanga, kare au e ngaueue
3 rava. Mei te aa te roa o to kotou
akakoro anga i te kino i te tangata,
kotou ravarai i te akaungaungātiti roa
anga *iaia*, mei te patu kopupu ua ra,
4 *e* te koro i ngaueue ra? Oti ra ua ta
ratou i kimi, ko te titiri iaia ki raro i
tona ngai teitei: te anoano ra ratou i
te pikikaa; te akameitaki nei to ratou
vaa, te tao ra ra i roto. Sela.
5 E taku vaerua, ko te Atua anake taau
e tiaki: tei iaia oki toku manakoanga.
6 Koia anake ra toku papa e toku ora:
toku akapuanga, kare au e ngaueue.
7 No ko i te Atua ra toku ora e toku
kakā; ko toku ïa puunanga e ketaketa'i,
8 toku akapuanga, ko te Atua ïa. E
irinaki iaia, e te au tangata e, i te au tua-
tau katoa! e riringi i to kotou ngakau
ki mua iaia! ko te Atua *anake* ra to
tatou akapuanga. Sela.
9 E mea puapinga kore anake te au ta-
ngata rikiriki akaaka, *e* te au tangata
teitei ra, e pikikaa ïa; kia tuku kapipiti
katoaia ki roto i te aite akateiaa ra, e
māmā maata to ratou i to te puapinga
10 kore. Auraka e irinaki ki te takinga-
kino, auraka oki e parau i tei noniia
ra: te maata ra te apinga ra, auraka e
11 akamou te ngakau *ki reira*. Okotai
akenei a te Atua tuatua anga; ka rua
akenei oku akarongo anga e, no te Atua
12 te mana! Tei ia koe katoa, e te Atu,
te aroa; e tutaki maira oki koe i te ta-
ngata kia tau i tana i rave ra.

SALAMO LXIII.

E SALAMO NA DAVIDA, IAIA I NOO I TE MEDEBARA I IUDA RA.

1 E TE Atua, ko koe oki toku Atua:
ka kimi vave au ia koe: te kaki
nei toku vaerua ia koe: te anoano nei
toku kopapa ia koe, i te enua marō nei,
2 e te kaki vai, *e* te vai kore, Kia kite
au i to mana e to kakā, mei iaku i kite
3 ia koe i te ngai-tapu ra. E meitaki
maata oki tei to takinga-meitaki i tei te
ora, ka akameitaki ei toku vaa ia koe.
4 Ka pera rai au i te akameitaki ia koe
i toku nei ora anga; ka apai au i oku
5 puke rima i toou ra ingoa. Ka mere-
ngo toku vaerua mei tei te tongaua

e te matu ra, ka akapaapaa oki toku
vaa *ia koe* ma te ngutu rekareka; Kia 6
manako au ia koe i runga i toku
roi, kia akamaara au ia koe i te au
atianga ra.
Ko koe oki tei tauturu mai iaku 7
ra: e teianei ka rekareka au i roto
i to maru peau ra. Te topiri tikai 8
nei toku vaerua kia koe: e te mouia
nei au e to rima katau ra. Ko te 9
aronga ra e kimi mai iaku kia mate
ra, ka riro ïa ratou ki raro roa i te
enua ra. Ka tukuia ratou na te riri- 10
nui o te koke ra; ka riro ratou ei
tuanga na te suoli. Ka rekareka ra 11
te ariki i te Atua: te aronga ravarai
e taputou iaia ra, ka rekareka ïa; e te
vaa o tei tapikipiki ra, ka momaniia ïa.

SALAMO LXIV.

NA TE TUMU IMENE. E SALAMO NA DAVIDA.

ME pure au ra, e te Atua, e aka- 1
rongo mai i toku reo: ei maru-
maru koe noku i te mataku i te
enemi. E akapipini koe iaku i te 2
tuatua muna a te aronga kino ra, te
oripu ua anga a te aronga rave i te
mea tika kore ra; Ko tei akakoi i to 3
ratou arero mei te koke ra; *e* kua aka-
tano i ta ratou au kakao, *koia* te tua-
tua mamae ra; Kia akainana poiri 4
ratou i te aronga apa kore ra: kare e
mamia te akainana ra ratou, kare i
mataku: Te akamaroiroi ra ratou ia 5
ratou uaorai i taua ravenga kino nei;
te akaeatu marie ra ratou i te uuna
anga i *ta ratou* au maunu; kua tuatua
ratou, Kitea teia iaai? Te kimi ra ra- 6
tou i te tuatua kikino, *te na ko ra*,
Kua rauka tikai ta matou i akakoro:
e mea oonu te ngakau e te manako i
roto ia ratou ravarai.
Na te Atua ra e akainana i te kakao 7
ia ratou: puta iora ratou kare e roaia.
Ka iri ta ratou tuatua ki runga ia ratou 8
uaorai; e te aronga katoa i akara mai
ia ratou ra, ka rere ke ïa. Ei reira te 9
tangata katoa ra ka mataku ei, e ka
akakite i te angaanga a te Atua, ka
akono marie oki ratou i tana ravenga.
Ka rekareka te aronga tuatua-tika ra 10
ia Iehova, e ka irinaki iaia; e te aronga
katoa i tiratiratu te ngakau ra, ka aka-
tietie ratou.

SALAMO LXV.

NA TE TUMU IMENE. E SALAMO, E IMENE NA DAVIDA.

TE tiaki marie ra te paapaa ia koe, 1
e te Atua, i Ziona; e tei tiaia ra,
2 ka orongaia atu ïa kia koe ra. E tei
akarongo i te pure ra e, ka tae te ta-
3 ngata ravarai kia koe na. Kua autu
te tuatua kino iaku nei; *kareka* ta
matou au ara, ka tapokiia ïa e koe ra.
4 E ao to te tangata i ikiia e koe, e kua
akavaitataia mai e koe kia noo i roto i
toou ra au paepae: ka mataora ïa
matou i te meitaki no toou ra are, no
toou ra nao tapu.
5 Na te au mea mataku, e te tika ra,
taau, ta te Atua e ora'i matou nei, i
tuatua mai kia matou nei; ko tei iri-
nakiia e to te au openga o te enua
katoa nei, e to te ngai mamao i te moana
6 ra: Ko tei akamou i te au maunga ra
i tona ra ririnui; kua tatuaia aia e te
7 mana: Ko tei akamarino i te aruru o
te tai, te aruru o tona au ngaru ra, e te
8 oripu ua anga o te tangata nei. To te
au ngai openga roa ra, kua rokoia ïa e
te mataku i taau ra au akairo: ko te
aerenga mai o te popongi, e te aiai, kua
akarekarekaia ïa e koe ra.
9 Kua atoro mai koe e kua akamauu i
te enua; kua maata roa i te meitaki
ia koe i te kauvai a te Atua ra, tei ki
i te vai, e meitaki akera ia koe *te enua*
ra, akonokono iora koe i te sitona na
10 ratou. Kua akamauu nui maira koe
i tona au tuaivi ki te vai, kua akata'e
maira koe *i te ua* ki te au rua arote
ra, kua akamaru maira koe i te reira
ki te tua ua ra: kua akameitaki mai
11 koe i tei tupu ra. Te akakorona nei
koe i te mataiti i toou ra meitaki, e te
topatapata maira te meitaki i te au
12 aerenga noou ra; Te topatapata maira
ki runga i te au one-kai i te medebara,
e te rekareka nei te au tuaivi e pini
13 rava ake. Te au kainga nei, kua
kakau ïa ki te au anana mamoe; kua
kapi pu ua oki te au o i te sitona; te
maeva nei i te rekareka, e te imene
nei.

SALAMO LXVI.

NA TE TUMU IMENE. E IMENE, E SALAMO.

1 EMAEVA i te rekareka i te Atua,
2 e te pa enua katoa e; E imene ei
akakakā i tona ingoa: e akariro i *tona*
3 kakā ei akapaapaa anga iaia. E ka-
ranga atu ki te Atua, E au ravenga
mataku taau! no toou ra mana maata
e tatomo mai ei to au enemi ia koe ra.
4 E akamori te pa enua katoa nei ia
koe, ka imene oki ia koe; ka imene i
toou ingoa. Sela.
5 E aere mai e akara i te au angaanga
a te Atua! e mea mataku tana i rave i
6 te tamariki a te tangata nei. Kua aka-

riro aia i te tai nei ei one marō! kua
na raro ua ratou na te moana i te aere
ua! i reira to tatou rekareka anga iaia.
Te mana nei aia i tona ririnui e tuatau 7
ua atu; te akara tamou ra tona mata
i te au etene: auraka te aronga māro
ra e akateitei ia ratou uaorai. Sela.
E te au tangata nei e, e akameitaki 8
i to tatou Atua, kia akarongoia oki te
reo i te akameitaki anga iaia: Ko tei 9
tiaki i to tatou vaerua e ora'i, e kare e
tuku i to tatou vaevae kia ngaueue.
Kua timataia matou e koe, e te Atua 10
e; kua tamāia matou e koe mei te
ario i tamāia ra; Kua arataki koe ia 11
matou ki roto i te kupenga, kua tuku
koe i te apainga teiaa ki runga ia
matou. Naau i akaoro i te tangata 12
na runga i to matou mimiti: kua na
roto matou i te ai e te vai; kua arataki
ra koe ia matou ki te *enua*
apinga.
Ka tomo au i to are ma te tusia 13
karakaratio: ka akatupu au i taku au
tia ia koe ra, Tei tuatuaia e toku 14
ngutu, e ta toku vaa i akakite i toku
tumatetenga anga ra. Te tusia kara- 15
karatio matu ra taku e apai atu kia
koe ra, te rama matu katoa: te bovi e
te puaka-nio, taku ïa e apai. Sela.
E aere mai, e akarongo, ko kotou 16
ravarai e mataku i te Atua ra; e
naku e akakite i tana i rave i toku nei
vaerua. Kua kapiki atura toku vaa 17
iaia, e kua akateitei toku arero iaia;
Naringa ra te akatika ra toku ngakau 18
i te kino, kare au i akarongoia mai e
te Atu. Kua akarongo tikai ra te 19
Atua; kua akono mai i taku i pati
atu. Kia akameitakiia te Atua, koia, 20
kare i kopae i taku nei pure, e tona
aroa iaku nei.

SALAMO LXVII.

NA TE TUMU IMENE, I RUNGA I TE NEGINOTA. E SALAMO, E IMENE.

EAROA mai ia matou, e te Atua e, 1
e akameitaki mai ia matou, e aka-
kakā mai oki i to mata ki runga ia
matou. Sela. Kia kitea to aerenga i 2
te enua nei, te ora naau ki te au etene
katoa ra. Kia akameitaki te au ta- 3
ngata ia koe, e te Atua e! kia aka-
meitaki te tangata katoatoa ia koe!
Kia rekareka te au enua, e kia imene 4
i te rekareka; naau oki e akava i te au
tangata ma te tuatua-tika, e te au
tangata o te enua nei naau e arataki.
Sela. Kia akameitaki te au tangata ia 5
koe, e te Atua e, kia akameitaki te
tangata katoatoa ia koe. *Ei reira* e 6
ua maata mai ei te enua, *e* na te Atua,
na to tatou uaorai Atua, e akameitaki
7 mai ia tatou nei! Ka akameitaki mai-
rai te Atua ia tatou nei, e ka riro te
au openga katoa o te enua ra i te ma-
taku iaia.

SALAMO LXVIII.

NA TE TUMU IMENE. E SALAMO, E IMENE NA DAVIDA.

1 KIA tu mai te Atua, kia akapueu-
rikiriki keia tona au enemi! e te
aronga i makitakita iaia ra, kia rere
2 ke atu ïa i mua i tona mata! Mei te
auai e peke ra, kia peke katoa ratou:
mei te tapou e ta'e i te ai ra, kia pera
to te aronga kino mate i mua i te
3 aroaro o te Atua. Kia rekareka ra te
aronga tuatua-tika; kia perepere-
kavana ki mua i te aroaro o te Atua; e
kia maata to ratou rekareka.
4 E imene i te Atua, e imene akamei-
taki i tona ingoa; e akateitei iaia i tei
akaoro na roto i te au medebara; ko
IA tona ingoa: e rekareka kotou ki
5 mua i tona aroaro. Ko te Metua o te
au matiroeroe, e te Akava o te au
vaine takaua, ko te Atua ïa i tona
6 nooanga tapu. E tuku oki te Atua
i te taki tai i te nguare tangata; *e*
tei tapekaia ki te auri pirianga-
naoa ra, nana ïa e tatara; kareka
tei māro ra, ka noo ïa i te enua
marō.
7 E te Atua e, ia koe i aere na mua
i toou ra au tangata: ia koe i aere na
8 roto i te medebara ra: Sela: Kua
ngaueue te enua, kua taravai oki te au
rangi, i te aroaro o te Atua, ko Sinai
katoa ra, i te aroaro o te Atua, te Atua
9 o Iseraela. Kua maringi maira ia koe
te ua maata, e te Atua e, e te tuanga
10 roiroi naau ra, kua turuia e koe: Kua
noo oki toou ra pupu tangata i rotopu i
te reira; no toou ra meitaki, e te
Atua, i akonokono ei koe i ta te aro-
nga ao.
11 Kua tuku maira te Atu ra i te tua-
tua, e na tetai nuku maata i akakite.
12 Te au ariki o te au nuku ra, kua ati,
kua ati; e tei noo i te ngutuare ra, kua
13 tua i te apinga noni. Moe uaorai ko-
tou ki raro i te pae pakiumu ra, *ka riro
kotou mei* te peau kukupa i tapokiia i
te ario, e *tei tikotikoti aereia* tona uru-
14 uru i te auro rengarenga ra. Kia pueu-
rikiriki ke atura taua au ariki ra i roto
iaia i te Mana katoatoa ra, kua *teateaia*
te reira mei te kiona i Zalemona ra.
15 E maunga Atua te maunga ra
ko Basana; e maunga teitei te mau-

nga ra ko Basana. Eaa kotou i va- 16
reae ei, e te au maunga teitei ra, i
te maunga ta te Atua i anoano ei noo-
anga nona? Ka noo tikai a Iehova *i*
reira e tuatau ua atu. Te au kariota 17
a te Atua ra, e rua ïa ngauru i te tau-
sani; manganui *oki* te tausani anga;
tei rotopu te Atu ia ratou i roto i te
ngai-tapu ra *mei tei* Sinai. Kua riro 18
koe ki runga, kua arataki koe i te tui-
kaa e manganui ra; e kua rauka ia koe
te apinga no te tangata ra; e no te
aronga māro katoa ra, kia noo te
Atua ra ko IA, *i rotopu ia ratou.*

Kia akameitakiia te Atu i tera rā i 19
tera rā, ko tei akateiaa ia matou *i te*
meituki, ko te Atua ïa to matou nei
ora. Sela. Ko to matou nei Atua, 20
ko te Atua ïa e ora'i; no te Atu oki
no Iehova, i ora'i *tatou* i te au mate
nei. Kua ta ra te Atua i te upoko o 21
tona au enemi, te katu rauru o te aro-
nga i aere ua atu rai i ta ratou ara.
Kua tuatua oki te Atu, Ka akaoki mai 22
au *ia ratou* mei Basana maira; e aka-
oki mai au *ia ratou* mei taatai maira
mei te moana; Kia takū koe i to vae- 23
vae ki roto i te toto o te au enemi, *e*
kia mitimiti katoaia te reira e te arero
o to au puaka-aoa ra.

Toou ra au aerenga, e te Atua, te 24
akaraia nei e ratou; te aerenga o taku
Atua, o toku ariki, i te ngai-tapu ra.
Kua na mua te aronga imene, muri- 25
ngao te aronga i akatangi *i te au peu*,
i rotopu i te au paretenia i te akatangi
anga i te tuphe ra: E uipa kotou i te 26
akameitaki i te Atua, e te anau a Ise-
raela, *e akameitaki* i te Atu. Teia oki 27
Beniamina, tangata ou ra, ko to ra-
tou ïa arataki, te au ariki o Iuda to
ratou ïa pupu; te au ariki o Zebuluna;
te au ariki o Naphatali.

Kua akaue ana to Atua i toou ra 28
maroiroi; e akamaroiroi ana, e te
Atua, i taau i rave no matou nei. No 29
toou ra nao i Ierusalema ka apai mai
ei te ui ariki i te apinga naau. E aka- 30
mura atu koe i te terio o te rarokakao
ra, te uipānga o te au bovi toa ra, e te
au bovi ou ra, ko te au tangata ra;
kia tatomo ratou ravarai ma te manga
ario *i te rima:* e akapueurikiriki ke
koe i te aronga i anoano i te tamaki.
E tae mai te aronga nunui mei Aiphiti 31
mai; ka rapurapu mai oki Etiopia i
te oronga i tona rima ki te Atua.

E te au basileia o te ao nei, e imene 32
kotou i te Atua, e imene akameitaki i
te Atu; Sela: Iaia i tei oro na runga i 33
te rangi o te au rangi taito ra; i na, te
tuku maira aia i tona reo, e reo ma-

34 ngungu! E tuku atu i te ririnui ki te
Atua; tei runga ia Iseraela tona mana,
e tei te au tumurangi ra tona ririnui.
35 E mataku maataia te Atua, i tona ngai-
tapu ra; ko te Atua o Iseraela; ko
tei oronga mai i te maroiroi, e te riri-
nui, ki *tona ra* tangata: kia akamei-
takiia te Atua.

SALAMO LXIX.

NA TE TUMU IMENE, I RUNGA IA SOSANIMA.
E SALAMO NA DAVIDA.

1 E AKAORA koe iaku, e te Atua e:
2 te maremo nei au i te vai: Kua
topa au ki raro i te vari ooko, kare
rava e turanga: kua tae au ki te vai
oonu roa; kua na runga iaku te vai
3 puke. Kua potopoto toku a'o i te aue
anga: kua marō toku karaponga: kua
ruarua toku mata i te tiaki anga i taku
4 Atua. E iti te rauru o toku upoko
i te aronga i makitakita ara kore ua
mai iaku; te mana nei toku au enemi
pikikaa i anoano mai iaku nei kia
mate: tei iaku te akaoki i tei kore i
5 raveia e au ra. E te Atua e, kua kite
koe i toku auouo; e taku nei au apa,
6 kare ïa i ngaro ia koe. E tenana, au-
raka noku nei ratou e akama'i, tei
tapapa atu kia koe, e te Atu Sabaota, e
Iehova; auraka noku nei ratou e rau-
ngara'i, tei kimi ia koe, e te Atua o
Iseraela.
7 Noou tikai i akakoromaki ei au i te
akakino; i purokuia'i toku mata i te
8 akama. Kua riro au ei tangata ke ki
toku au taeake nei, e mei te tangata ki-
tea kore ki te au tamariki a toku metua
9 vaine ra. No te mea kua riro roa au i
te maroiroi i to are; te akakino a te
aronga i akakino ia koe ra, kua iri
10 mai ïa ki runga iaku. Kia aue au ra
e *kia taakaaka i toku* vaerua ma te
neseteia, kua akariroia ïa ei akakino
11 anga iaku. Kia kakau au ki te kakau
paoa ra, kua riro au ei tuatuaanga na
12 ratou. Te aronga i noo i te ngutupa
ra tei tuatua akakino mai iaku; *kua*
riro au ei amuamuanga na te aronga
konā kava.
13 Kareka au nei, tei ia koe taku pure,
e Iehova; *ia koe*, e te Atua, i te tuatau
e kiteia mai ei ra; e akarongo mai koe
iaku i te aroa maata noou ra, te tua-
14 tua-mou oki o te ora naau ra. E kiriti
koe iaku i te vari nei kia kore au e
maremo; kia ora au i te aronga i ma-
kitakita mai iaku nei, e i te vai oonu.
15 Auraka te vai puke kia ta'e na ru-
nga iaku; e auraka au kia apukuia e
te moana; auraka te vaarua kia mo-

mani i tona vaa iaku nei. E akaro- 16
ngo mai iaku, e Iehova, e mea meitaki
roa oki te takinga-meitaki noou ra: e
akono mai iaku i te aroa maata noou
ra. Auraka oki koe e uuna i to mata i 17
to tavini nei; te tumatetenga nei oki
au: kia ngakoikoi i te akarongo mai
iaku. E akavaitata mai ki toku vae- 18
rua kia ora; kia ora oki i toku nei au
enemi. Kua kite koe i te akakino 19
iaku, toku akama, e toku aringaringa;
tei mua oki i toou aroaro toku au
enemi katoa ra. Kua paruparu toku 20
ngakau i te akakino; kua vaitata rava
au i te mate: i tapapa oki au i tei aroa
mai, e kare ua; e te akapumaana mai,
kare rava i kitea e au. Kua apai mai 21
ratou i te lone ei kai naku; e i toku
kaki vai anga ra, kua apai mai i te
vinega e inu.

Ka riro ta ratou kaingakai ra ei 22
maunu i mua ia ratou; e te mea i
meitaki ei ratou ei kupenga. Ka avare- 23
vare to ratou mata kare e tika kia
akara; ka ruketekete uaorai oki to
ratou taukupu. Riringi mai i to riri 24
akaoko ra ki runga ia ratou, e kia ro-
koia ratou e te otooto anga o toou ra
riri. Ka riro to ratou au punanga i te 25
tanea; e kare rava e tangataia to ratou
au puakapa. Te takinga-kino nei ra- 26
tou i tei taia e koe ra, e te tuatua aka-
taitaia mai nei ratou i tei paruparu ia
koe ra. E kapiti koe i te ara ki ta ra- 27
tou ra ara: e auraka ratou e o mai ki
taau ra tuatua-tika. Ka taparaparaia 28
ratou i te tuatua a te aronga e ora ra;
kare e tataia i roto i te aronga tuatua-
tika ra.

Kareka au nei, kua akaaka ïa, e te 29
taitaia: na te ora naau, e taku Atua, e
apai iaku ki runga. Ka akapaapaa au 30
i te ingoa o te Atua i te imene; ka
akamaata au iaia i te akameitaki; E 31
mea tau maata to te reira ia Iehova, i
to te bovi tara pakari, *e* te maikuku ra.
Ka kite tei akaaka ra *i te reira* ma te 32
rekareka; to ratou ngakau, to te
kimi i te Atua ra, ka ora ïa. E aka- 33
rongo mai oki a Iehova i te aronga
akaaka ra, e kare oki e akavaavaa i
tona tangata i tapekaia ra. Na te au 34
rangi e na te enua e akapaapaa iaia;
te moana e te au mea katoa e tere
aere i reira. Ka akaora rai oki te 35
Atua ia Ziona, e nana e patu i te au
oire i Iuda ra; ka noo oki ratou i reira,
kia riro kia ratou: Ka riro ïa ki te 36
uanga o tona au tavini, e te aronga i
inangaro i tona ra ingoa te ka noo i
reira.

SALAMO LXX.

NA TE TUMU IMENE. *E SALAMO* NA DAVIDA, EI MANAKO ANGA.

1 KIA ora au ia koe, e te Atua; kia
ngakoikoi, e Iehova, e tauturu
2 mai iaku. Kia akama ratou, e kia
raungara, ko tei kimi mai iaku nei kia
mate: kia akaokiia ratou ki muri, e
kia aringaringa, tei inangaro i toku
3 kino. Ko te akama te ka rauka ia ra-
tou ei tutaki, ko tei tuatua *kiaku* nei e,
4 Eitoa! Eitoa! Ko te aronga katoa
ra i kimi ia koe ra, ka pereperekavana
ïa ratou, e ka rekareka ïa ia koe; e te
aronga i inangaro i te ora naau ra, ka
tuatua ua rai ratou e, Kia akamaataiā
5 Iehova. Ko au nei ra, kua akaaka au,
e te puapinga kore; kia ngakoikoi mai
koe kiaku, e te Atua: ko koe toku
tauturu e toku ora; auraka e tavare, e
Iehova.

SALAMO LXXI.

1 TE irinaki nei au ia koe, e Iehova,
auraka au kia rokoia e te akama
2 e tuatau ua atu. E akaora koe iaku i
te tuatua-tika naau kia ora; e ariu mai
3 koe i to taringa, kia ora au. Ei pu-
nanga etaeta koe noku, kia oro tamou
rai au ki reira: i akaue ana koe kia
akaoraia au; ko toku mato e toku aka-
4 puanga oki koe. E akaora koe iaku, e
te Atua, i te rima o te tangata kino, i
te rima o te tangata tuatua-tika kore e
te takinga-kino.
5 Ko koe toku manakoanga, e taku
Atu; toku irinakianga, e Iehova, mei
6 toku ou anga mairai. I mouria ana au
e koe mei te kopu mai: naau i rave
iaku mei roto mai i te kopu o toku me-
tua vaine ra: ka tamou rai au i te aka-
7 meitaki ia koe. Kua riro au ei vava-
ranga na te tangata e manganui: ko
8 toku punanga etaeta ra koe. Kia ki
oki toku vaa i te akameitaki ia koe, i te
akateitei ia koe, e po ua atu te rā.
9 Auraka e akaruke iaku i te ruaine
anga ra: me paruparu au ra, auraka
10 e taka ke iaku. Te tuatua nei oki
toku au enemi iaku; e te uruoa nei te
11 aronga i kimi mai iaku kia mate. Te
tuatua ra ratou, Kua akarukeia aia e te
Atua; e aruaru, e rave iaia, kare oki e
12 akaora. E te Atua e, auraka koe e
akamamao ke atu iaku; e taku Atua,
kia ngakoikoi i te tauturu iaku.
13 Te au enemi i toku nei vaerua kia
akama, kia pou; kia vaîia ki te aka-
kino e te akama, tei kimi i toku nei

kino. Ka manako rai au *ia koe*, kare 14
e tukumoe, ka akameitaki rai au ia koe
na rungao na rungao. Na toku vaa e 15
akakite i te tuatua-tika naau, te ora
naau, e po ua atu te rā: kare ra e tika
iaku kia tatau i te maata. Ka tamou 16
rai au i te aere i te maroiroi oou, e te
Atu ra, e Iehova! ka akakite au i taau
tuatua-tika, taau anake ra.

Naau, e te Atua, i apii mai iaku 17
mei toku ou anga mai: e kua akakite
au i taau ra au angaanga i umereia e
teia noa'i. Me ruaine oki au, e me 18
inaina toku mimiti, e te Atua e, auraka
koe e akaruke mai iaku, kia akakite
rai au i toou ra mana ki *teianei* uki;
to ririnui ki te tangata ravarai te ka
aere mai. Kua teitei roa oki te tuatua- 19
tika naau, e te Atua, e tei rave i te au
angaanga maata; e te Atua e, koai tei
aite ia koe? I akakite ua mairai koe 20
iaku i te au tumatetenga e manganui,
e te maata; ka akaora akaou mairai
oki koe iaku, e ka akatu akaou mairai
koe iaku mei te au ngai oonu o te
enua ra.

Ka riro koe i te akamaata mairai i 21
taua maata noku nei, e akapumaana
mairai koe iaku e pini ua ake. Ka 22
akameitaki rai au i te tuatua-mou naau
ma te nabala; ka imene au ia koe, e
taku Atua, ma te kinura, e Tei Tapu i
Iseraela nei e. Ka rekareka toku vaa, 23
me imene au ia koe ra; e taku vaerua, i
akaoraia e koe ra. Ka tuatua toku vaa 24
i te tuatua-tika naau e po ua atu te rā;
kua akama oki, kua raungara oki, te
aronga i kimi i toku nei kino.

SALAMO LXXII.

NO SOLOMONA.

E O mai ana, e te Atua, te au tua- 1
tua-tau naau ra na te ariki; e te
tuatua-tika naau ra na te tamaiti a te
ariki. Ka akava aia i to au tangata 2
ma te tuatua-tika, e toou ra aronga
akaaka ma te tuatua-tau. Ka apai te 3
au maunga i te au ki te au tangata, e
te au tuaivi oki, ma te tuatua-tika.
Nana e akataka i te tuatua i tei akaaka 4
i o te au tangata ra; te tamariki a te
aronga apinga kore ra, nana e akaora,
ka atiati takiri rava oki aia i tei taki-
nga-kino ra.

Ka vai rai to ratou mataku ia koe, 5
mei te rā e te marama *e vai nei*, i tera
uki i tera uki. Ka eke mai aia mei te 6
ua ki runga i te ngangaere motu ou ra;
mei te tua ua i akamauu i te enua nei.
I tona ra au rā e ruperupe ei te aronga 7
tuatua-tika; e maata roa oki te au, e
8 ope ua atu te marama. Ka riro aia ei
ariki mei tetai tai e tae ua atu ki tetai
tai, e mei te vai ra e tae ua atu ki te
9 openga o te enua. To te medebara ra,
ka tupou ïa ki raro iaia, e ka mitimiti
10 tona au enemi i te one-pueu. Ka uipa
mai te au ariki no Taresisa e to te pa
enua rikiriki i te apinga; te au ariki
no Seheba e to Seba te ka apai mai i te
11 taoonga-rima. Ka ope.takiri te au
ariki i te tupou ki mua iaia; ka ope
12 akea te pa enua i te tavini kiaia. Ko
tei putaua ra me kapiki maira, nana ïa
e akaora; e tei akaaka ra, e kare ona e
13 tauturu. Ka akaperepere aia i tei
apikepike ra e tei putaua, e akaora oki
aia i te au vaerua o te aronga ao ra.
14 Ka akaora aia i to ratou vaerua i te
takinga-kino e te rotoriri ra, e to ratou
toto, ka riro ïa ei mea apinga nana.
15 E tika aia i te ora anga, e ka oro-
ngaia mai te auro o Seba ra nana; ka
pure tamou oki *te tangata* iaia, ka
akameitaki oki ratou iaia, kare e rā e
16 tukua. E manga sitona okotai rima i
ki i te enua nei, i runga i te take o te
au maunga ra; *e* tei tupu ra ka ngaee
ïa mei ia Lebanona ra; ka ruperupe to
te oire ra mei te rakau rikiriki o te
17 enua nei. Ka vai rai tona ingoa e tua-
tau ua atu: ka vai rai tona ingoa mei te
rā ra: ka meitaki oki *te tangata* iaia, ka
ope akea te pa enua i te akameitaki iaia.
18 Kia akameitakiia te Atua, te Atua o
Iseraela ko Iehova, koia anake ra tei
19 rave i te au mea taka ke ra. Kia aka-
meitakiia oki tona ingoa kakā e tuatau
ua atu: kia akakiia oki te pa enua ra-
varai ki tona kakā; Amene, e Amene.
20 Te au pure a te tamaiti a Iese ra a
Davida, kua ope ïa.

SALAMO LXXIII.

E SALAMO NA ASAPHA.

1 E TAKINGA-MEITAKI tikai to
te Atua ia Iseraela, i te aronga
2 ngakau mā ra. Kareka au nei, kua
vaitata toku vaevae i te paeke; me
3 turori oki toku takainga; Iaku i va-
reae i te aronga neneva, ka kite ei au i
te meitaki o te aronga kino ra.
4 Kare oki o ratou e mamae i te ma-
tenga: *te vai* maroiroi rai to ratou riri-
5 nui. Te tumatetenga o te tangata nei
kare ua ia ratou; kare oki ratou i tai-
6 roia mei to etai aronga tangata. I aka-
piniia'i ratou e te nengonengo mei te
piriangaanaoa; kua vaîia ratou e te taki-
7 nga-kino mei te kakau ra. Kua ngene-
ngene to ratou mata i te matu; te
inangaro o *to ratou* ngakau, e mea anga

kore ïa. Te aviri ra ratou ma te tua- 8
tua kikino; te nengonengo ra ratou i
te tuatua takinga-kino ra. Te patoi ra 9
to ratou vaa i te au rangi ra, te aere ra
to ratou arero i te enua *katoa* nei. E 10
oki rai tona au tangata i ku nei, e te vai
i ki ei *te kapu* tei tatauia no ratou. E 11
te tuatua ra oki ratou, Eaa te Atua e
kite ei? e e kite aina to Tei Teitei ra?

I na, ko te aronga kino teia, e te vai 12
tamou nei rai to ratou meitaki, te tupu
ra i te maata anga ta ratou apinga. E 13
tamā anga puapinga kore tikai toku e
toku nei ngakau, e te orei anga oki i
toku rima i te apa kore: Kua tairoia 14
ra au e po ua atu te rā, e kua pāpāia
kare e popongi e vata. Kia pera oki 15
taku tuatua mei te reira ra, i na! kua
pikikaa ïa au i te uki tamariki naau ra.

Iaku ra i kimi kia kite au i taua mea 16
nei, e mea pikipiki ïa iaku: Kia aere 17
ra au ki roto i te ngai-tapu a te Atua
ra, kite akera au i to ratou openga.
Kua tuku tikaia ratou e koe ki te ngai 18
pateka; kua titiri takiriia ratou e koe
kia mate rava atu. Perepereta ïa to 19
ratou mate e! i pou takiri roa atu ei
ratou i te mataku maata ra. Mei te 20
moemoea kia ara *te tangata* ra, koia
katoa koe, e te Atu; kia tu koe ki
runga ra, ka akaviivii roa atu ei koe i
to ratou ra tu.

Ka taitaia'i toku ngakau, e putaputa 21
akera to roto iaku. Manako kore 22
toku, e te kite kore: mei te puaka
ra au i mua ia koe. Ei ia koe rai au; 23
na to rima katau i mou mai *iaku.* Ka 24
riro rai koe i te arataki iaku i taau ra
tuatua, e te openga iora ka apai koe
iaku ki te ao.

Koai ra toku ki runga i te au rangi 25
ra? kare takiri tetai i te enua nei tei
anoanoia e au, mari ra ko koe? Kia 26
paruparu toku kopapa e toku ngakau
katoa, ko te tauturu rai o toku ngakau,
e taku ra tuanga, ko te Atua ïa, e tua-
tau ua atu. I na oki, te aronga e aka- 27
titima ia koe ra, ka pou ïa: te aronga
oki e akaruke ia koe ra, ka tamate ra-
vaia ïa. E mea meitaki ra iaku kia 28
akavaitata atu ki te Atua: kua irinaki
au i te Atu ra, ia Iehova, kia akakite
rai au i taau katoa ra au angaanga.

SALAMO LXXIV.

E PE'E NA ASAPHA.

EAA koe, e te Atua, i akaruke ta- 1
kiri mai ei *ia matou?* e otooto ua
rai ainei to riri i te mamoe o taau
orai koro? E akamaara mai i taau ra 2
uipānga, i okoia e koe i mutangana ra,
to tuanga aiteia i akaoraia e koe ra: i
teianei maunga ko Ziona, i nooia e
3 koe ra. E takai nui mai koe ki te
ngai i taitaipakoko roaia ra, i te au
takinokinoanga katoa a te enemi i roto
4 i te ngai-tapu ra. Te tuoa nei to au
enemi i te uipānga naau ra: te akatu
5 nei i to ratou au reva ei akairo. Mei
te tangata i kitea i te apai anga i te
6 tapae ki runga i te vaorakau, Kua
vava'i ratou i teianei i te au angaanga
akamanea o te *iero,* ki te toi ma.
7 amara. To ngai-tapu ra, kua ta'u naia
e ratou ki te ai; te vairanga no toou
ra ingoa, kua akaviiviiia ïa *i te tuku*
8 *anga ki raro* i te one ra. I tuatua ra-
tou i roto i to ratou ngakau e, Tatou e
akapou rava ia ratou katoa; kua ka
ia ratou te au ngai uipānga katoa a te
9 Atua i te enua nei. Kare ua ta tatou
au akairo i te kitea anga: kare ua oki e
peroveta, e kare oki e tangata, i ro-
topu ia tatou nei, i kite i te roa anga.
10 Mei te aa ra te roa, e te Atua, i ta te
enemi akakino anga? e akakino tamou
11 rai ainei te enemi i toou ingoa? Eaa
oki koe i akaoki ei i to rima, to rima
katau oki? kua oti ana i to umauma
12 na. *Ko koe* oki, e te Atua, toku ariki
mei tupua mai; ko tei akatupu i te ora
13 i te enua nei. Naau i vee i te tai i to
ririnui; te au mimiti o te au tanina,
kua ngaangaa ïa ia koe i te moana:
14 Naau i akangaangaa i te au mimiti o
Leviatana; e kua oronga koe i te reira
ei kai na te au tangata i te medebara.
15 Naau i akangaangaa i te punavai e te
vai puke ra; naau i tamarō i te au vai
16 mamaata ra. Noou te ao, e noou ka-
toa te po: naau i akonokono i te mā-
17 rama, e te rā. Kua akonoia e koe te
au kotinga ravarai o te enua: te akaū
e te paroro, kua akonoia e koe ra.
18 E akamaara koe i teia, e Iehova, e
kua akakino te enemi; kua akakino
oki te aronga manako kore i toou ra
19 ingoa. Auraka kia orongaia to kukupa
ki te manu taae ra: auraka e akapoina
takiri rava i to au tangata i tairoia ra.
20 E akono ana i te koreromotu ra; ko te
au ngai poiri o te enua nei, kua ki ïa i
21 te nooanga o te takinga-kino ra. Au-
raka tei taakaakaia ra kia oki ma te
akama; kia akapaapaa ra te aronga ao
22 e te putaua i toou ra ingoa. Ka tu, e
te Atua; e akataka ana i taau uaorai
tuatua: e akamaara i ta te manako
kore ra akakino anga ia koe kare e rā
23 i tukua. Auraka te reo o toou au
enemi kia ngaropoina ia koe; te ana
atura te oripu ua anga o tei māro mai
ia koe ra kare i vata.

SALAMO LXXV.

NA TE TUMU IMENE, I RUNGA I TE ALETASEHITA. E SALAMO, E IMENE NA ASAPHA.

TE akameitaki nei matou ia koe, e 1
te Atua, te akameitaki nei matou: na taau au angaanga taka ke i akakite e, te vaitata nei to ingoa.
Rauka akera iaku te tuatau tau ra, 2
ka akava au ma te tiratiratu. Te enua 3
nei e to te enua katoa ra, kua taravai ïa: kua akatinamou ra au i to reira au pou. Sela.
Kua tuatua au ki te aronga kanga 4
akatietie ra, Auraka e akatietie: e te aronga kino ra, Auraka e akateitei i te
tara; Auraka e akateitei i ta kotou 5
tara ki runga roa; *auraka* e tuatua ma
te kaki etaeta. Kare oki no te itinga 6
o te rā, e no te opunga o te rā, kare
oki no apatonga, i teitei ei. Ko te 7
Atua uaorai ra te akava; ko tei taakaaka i tetai, e kua akateitei i tetai.
Tei te rima oki o Iehova tetai kapu, 8
kua ki i te wina muramura, irokia ra, nana e riringi aere i te reira; kareka te ota ra, na te aronga kino katoa o te enua nei e kumu *i te reira* ka inu ei.
Ka va aere ua rai au e tuatau ua atu, e 9
imene akapaapaa au i te Atua o Iakoba.
Ka ope oki te au tara o te aronga 10
kino i te tipu keia e au, ko te au tara o te aronga tuatua-tika ra, ka akateiteiia ïa.

SALAMO LXXVI.

NA TE TUMU IMENE, NA RUNGA I TE NEGINOTA. E SALAMO, E IMENE NA ASAPHA.

KUA kitea te Atua i Iuda: te 1
maata ra tona ingoa i Iseraela.
Tei Salema tona puakapa, e tei Ziona 2
tona nooanga. I reira aia i te atiati 3
anga i te au kakao ana ra, te paruru, e te koke, e te tamaki ra. Sela.
E manea maata toou *e* te meitaki, i 4
to te au maunga *i ki* i te apinga ūru ra.
Te aronga ate nui ra, kua auinaia ïa, te 5
moe ra ratou i ta ratou moe: e kare anake oki to taua au tangata ririnui ra i te kite anga i to ratou rima.
I toou ra akamura anga mai, e te Atua 6
no Iakoba, te kariota e te ipo katoa ra, kua tinainai i te moe.
Ko koe, ko koe tei mataku maataia: 7
e koai te ka mou ki mua i to mata me
riri koe? Kua kitea to tuku anga 8
utunga mei te rangi mai; mataku
akera te enūa, e kua muteki iora, Ka 9
tu mai ei te Atua ki runga e akataka i
te utunga, kia ora te aronga maru katoa i te enua nei. Sela.
10 Ka akameitakiia oki koe i te riri o
te tangata nei; te toenga o taua riri ra
11 naau ïa e tāpu. E tia, e ka akatupu *i taua tia* ra i to kotou Atua ra ia Iehova: e te aronga katoa ki ona ra e pini rava ake, e apai ïa i te taoongarima kiaia i tei tau kia matakuia ra.
12 E kokoti ke aia i te ngakau parau o te ui ariki ra; e mea mataku oki aia na te au ariki o te enua nei.

SALAMO LXXVII.

NA TE TUMU IMENE, NA IEDUTUNA. E SALAMO NA ASAPHA.

1 KUA kapiki toku reo i te Atua:
toku reo *tei kapiki* i te Atua, e
2 kua akarongo maira aia iaku. I toku
rā tumatetenga kua kimi au i te Atu; kare au i tukumoe i te akatika atu i toku rima *kiaia* i te po: kua kopae
3 toku vaerua i te akapumaana. Kua manako au i te Atua, e kua tumatetenga atura: kua aue oki au, e kua rere a mate ua toku vaerua. Sela.
4 Te tāpu ara ua nei koe i toku mata;
te tumatetenga nei au, kare e tika kia
5 tuatua. Te manako nei au i te au rā
taito; te au mataiti i muatangana ra:
6 Te maara nei au i taku imene i te po:
te koreromoko nei au ki toku ngakau; e te akaeatu marie nei toku vaerua:
7 E akarukeia ainei, e te Atu, e tuatau
ua atu? kare roa ainei aia e aroa akaou
8 mai? Kua kore roa ainei tona takingameitaki? kua kore ainei tana i tuatua ra e tae ua atu ki te au uki katoa ra?
9 Kua ngaropoina ainei to te Atua aroa?
kua papani ainei aia i tona aroa i te riri? Sela.
10 Kua tuatua akera au, Ko toku aue
anga teia; e taruri keia ra e te rima
11 katau o Tei Teitei ra. E akamaara
ana au i te angaanga a Iehova: ka akamaara rai au i taau ra angaanga taka
12 ke i taito ra. Ka akamaaraara rai au
i taau ra au angaanga katoa, ka tuatua
13 rai au i taau i rave ra. E te Atua e,
tei te ngai-tapu toou ra arataa; koai te Atua e aite ki *to tatou nei* Atua i te maata?
14 E Atua ravenga taka ke rai koe:
kua akakite koe i toou ra mana i te
15 tangata nei. Na *to* rima i akaora i toou
ra au tangata, te au tamariki a Iakoba e Iosepha. Sela.
16 Kua akara te tai ia koe, e te Atua,
kua akara te tai ia koe, kua rokoia e te mataku: koia ïa, kua ngarangara akera
17 te moana. Kua riringi maira te au

tumurangi i te vai: kua kokina maira
te au rangi: kua ana atu ana maira oki
te au kakao naau ra! I roto i te pua- 18
ioio te aruru o taau ra mangungu!
no te uira i mārama'i te ao nei: ko te
enua uaorai tei ngaueue, e kua rutete-
tete! Ko te tai toou ra arataa, e te 19
moana maata toou ra aerenga; kare
ra toou takainga vaevae i kitea. Kua 20
arataki koe i toou iti-tangata mei te
anana, i te rima o Mose raua ko
Aarona.

SALAMO LXXVIII.

E PE'E NA ASAPHA.

EAKARONGO mai, e toku au ta- 1
ngata, i taku ra ture: e ariu mai
i to kotou taringa ki te tuatua a toku
vaa. Ka tuatua toku vaa i te maseli: 2
ka akakite au i te tuatua pikipiki taito
ra. Ko ta tatou i akarongo e kua kitea, 3
e kua akakite mai to tatou ai metua kia
tatou: Kare *te reira* e uunaia e tatou i 4
ta ratou au tamariki, ka akakite ra
tatou ki tetai uki atu, i te akameitaki
anga ia Iehova, e tona mana, e te anga-
anga taka ke i raveia e ia ra.
Kua tuku mai aia i te tuatua-aka- 5
kite na Iakoba, e kua akono i te ture
na Iseraela, tana i akaue mai i to tatou
ai metua, kia akakite atu ratou ki ta
ratou ra au tamariki: Kia kite te uki i 6
pa'u atu; te au tamariki e anau mai;
kia tu ki runga, e kia akakite atu ratou
ki ta ratou ra au tamariki: Kia aka- 7
riro ratou i te Atua ei irinakianga no
ratou, auraka e akangaropoina i ta te
Atua ra au angaanga, e akono ra ratou
i tana ra au akauenga: E auraka ratou 8
kia aite ki to ratou ra ai metua, ei uki
māroketaketa e te meameaau; e uki
kare i akonokono i to ratou ngakau, e
kare to ratou vaerua i tika tikai i te
Atua.
Te au tamariki a Epheraima, e aro- 9
nga toa e ana te taoonga ra, ko tei iki
maira te tua i te rā tamaki ra, Kare ïa 10
i akono i te koreromotu a te Atua, kare
akera i tika ia ratou kia aere i tana ra
ture: Akapoina atura ratou i tana ra 11
au angaanga, e te au angaanga taka ke
tana i akakite kia ratou: Te au mea 12
taka ke i raveia e ia ki mua i te aroaro
o to ratou ai metua, i te enua ra i Ai-
phiti, i te kainga ra i Zoana:
Kua va'i aia i te tai kia tae ra- 13
tou kia aere; e kua akaututua aia i te
vai, vaoo atura kia auau. I te ao ra, 14
kua arataki aia ia ratou i te tumu-
rangi ra, e te po ra e ao ua ake, i te
mārama ai ïa. Kua akangaangaa aia i 15
nga mato i te medebara, e kua akainu
maira *ki te vai* mei te moana maata ra.
16 Kua akata'e mai aia i te vai peka no
roto i te mato ra, e kua ta'e maira te
vai mei te au kauvai ra.
17 Kua tamou rai ratou i te rave i te
ara iaia, i te akariri anga atu i Tei
18 Teitei i te medebara ra. Kua akakoko
ratou i te Atua i to ratou ngakau, i te
pati anga i te kai ta ratou i kaki ra.
19 Kua tuatua kino oki ratou i te Atua,
kua na ko akera, E tika aina i te Atua
kia akanoonoo mai i te kaingakai i te
20 medebara nei? Ta ua mairai aia i te
mato, e kua maringi ua maira te vai, e
kua ta'e maira *mei* te au vai peka ra, e
tika katoa aina iaia kia oronga mai i te
kai? e rauka ainei iaia te kinaki na
tona au tangata nei?
21 Kite akerā Iehova *i te reira*, kua
riri iora; ka akera te ai ia Iakoba,
22 tupu akera oki te riri ia Iseraela; No
te mea, kare ratou i akarongo i te
Atua, kare oki i irinaki i te ora nana.
23 Kua akaueia ra e ia te au tumurangi i
runga ra, e kua kiritia e ia te au ngu-
24 tupa o te rangi ra; E kua akatopa
ua maira i te māna ki runga ia ratou ei
kai; e te sitona no te au rangi ra tei
25 orongaia mai e ia na ratou: Kua kai te
tangata katoa i te kai a te aronga mana;
kua tuku maira aia i te kai na ratou
e kia merengo tikai.
26 Kua akaarara maira aia i te maoake
mei te rangi mai; e na tona ririnui i
27 akaarara mai i te marangai: Kua aka-
topa maira i te kinaki ki runga ia ra-
tou mei te one-pueu ra, e te manu
28 peau mei te one taatai ra. Kua akatopa
maira aia *i te reira* i rotopu i to ratou
puakapa, e pini rava ake to ratou ra
29 nooanga. Kua kai iora ratou e pangia
rava akera: kua apai mai oki aia i ta
30 ratou i kaki ra. Kare ratou i tāpu i to
ratou kaki: e te vai ua ra ta ratou kai
31 i to ratou vaa, I rokoia mai ei ratou e
te riri o te Atua; mate iora te aronga
matu o ratou ra iaia, e taia iora te ta-
ngata memeitaki o Iseraela.
32 Oti akera taua au mea katoa ra, kua
ara akaou iora ratou, e kare i akarongo
33 i te au angaanga taka ke nana ra. I
akapou ei aia i to ratou au rā i te pua-
pinga kore, e to ratou au mataiti i te tu-
34 matetenga. Kia ta aia ia ratou ra, kua
kimi iora ratou iaia i reira: e kua anga
35 tika mai e kua uiui ki te Atua. Kua
manako akera ratou e, ko te Atua to
ratou mato; e ko te Atua ko Tei Teitei
36 ra, to ratou ïa Ora. Kua koperepere
ua ra to ratou vaa iaia, e kua pikikaa
37 iaia to rotou arere: Kare oki to ratou

ngakau i tau meitaki iaia, kare oki ra-
tou i akono tikai i tana koreromotu.
Koia ra, no te ki i te aroa, kua ta- 38
poki akera *i ta ratou* ara, kare akera i
tamate *ia ratou;* kua akaoki putuputu
ra aia i te riri nona ra, kare oki tona
riri i akaope takiriia: Kua manako 39
oki aia ia ratou e e tangata: e a'o e
peke ua ra, e kare e oki mai. Te pu- 40
tuputu o ta ratou meameaau anga atu
iaia i te medebara e! ta ratou aka-
ongoongo anga atu iaia i te ngai mo-
tutaa e! Koia ïa, kua na rungao na 41
rungao ratou i te akakoko i te Atua,
e kua akaongoongo atu i Tei Tapu i
Iseraela nei. Kare ratou i manako i 42
tona rima, *e* te rā i akaora'i aia ia ra-
tou i te enemi: Te au akairo tana i 43
rave i Aiphiti; e te au angaanga taka
ke nana i te kainga ra i Zoana: I te 44
akariro anga i ta ratou au vai ei toto,
e ta ratou au vai peka ra, kare atura e
tika kia inu. Kua tuku atura i te 45
rango i rotopu ia ratou, e pou iora; e te
rana, e mate atura ratou. Kua oronga 46
oki aia i ta ratou kai na te anue; e ta
ratou i angaanga ra na te akeride. Kua 47
tamate iora aia i ta ratou au vine i te
barada, e ta ratou au sukamino i te
anu. Kua oronga aia i ta ratou au 48
puaka ki te barada, e ta ratou au anana
ki te atituri. Kua uri ua maira i tona 49
riri maata ki runga ia ratou, te riri
maata, e te makitakita, e te tumate-
tenga, i te tono anga mai i te au
angela kikino ra. Kua akamaka aia i 50
te ara no tona riri, kua tuku ua atu aia
ia ratou orai no te mate, kua oronga ua
atu aia ia ratou no te maki-mate ra.
Kua ta aia i te au tama mua ravarai 51
no Aiphiti, te muatangana o to ratou
ririnui i te au puakapa o Hama ra.
Kua arataki ra aia i tona orai tangata 52
mei te mamoe ra, e kua tiaki aia ia
ratou mei te anana i te medebara ra.
Kua arataki aia ia ratou ma te ora, e 53
kare ratou i mataku: kua pou oki to
ratou au enemi i te apukuia e te tai ra.
Kua arataki aia ia ratou ki te pae 54
o tona ra ngai-tapu, ki teianei maunga
i rauka i tona rima katau. Kua tuaru 55
aia i te au etene ki mua ia ratou, e kua
akaaite i te tuanga na ratou ki te taura,
e kua akanoo i te au kopu o Iseraela
i to ratou ra puakapa.
Kua akakoko ra ratou e kua akariri 56
i te Atua, i Tei Teitei ra, e kare i akono
i tana ra tuatua-akakite. Kua akati- 57
tima rai ratou, e kua pikikaa, mei to
ratou ai metua ra; kua oki akaou *i te
tu taito ra* mei te ana i taraia te ao ra.
Kua akariri ratou iaia i to ratou au 58
ngai teitei ra, e kua akavareae atura
59 iaia i to ratou au idolo kotikotiia. Kia
akarongo te Atua *i te reira,* kua riri
iora, e kua akaviivii roa ia Iseraela.
60 E kua akaruke iora aia i te puakapa
i Silo ra, i te Are tana i noo i roto i te
61 tangata nei. Kua tuku atura aia i
te aruna o tona maroiroi ei tuikaa,
e tona kakā ki te rima o te enemi.
62 Kua tuku atu oki aia i tona orai au ta-
ngata no te koke; riri akera oki aia i
63 tana orai tuanga. Pou iora to ratou
au tangata ou i te ai, e kare ta ratou
64 au paretenia i akaipoipoia ra. Kua
inga ta ratou au taunga i te koke, e
kare ta ratou au vaine takaua i aue.
65 E *roa poto akera,* kua ara maira
te Atu mei te ara moe ra, mei te ta-
66 ngata ririnui i maeva i te wina ra. E
kua ta iora i tona au enemi i muri ra:
kua tuku atura te akakino mutu kore
67 kia ratou. Kua akaruke oki aia i te
puakapa o Iosepha; e kare oki i iki i
68 te kopu o Epheraima: I iki akera ra
i te kopu o Iuda, te maunga ra ko
69 Ziona tana i inangaro ra. Kua patu
iora aia i tona ngai-tapu ra mei *te are*
teitei ra, mei te enua tana i akatina-
70 mou e tuatau ua atu. I iki akera aia i
tona tavini ia Davida, tana i rave mai
71 mei te koro mamoe ra; Kua arataki
maira aia iaia mei te aru anga i te au
mamoe i akangote i te u ra, kia angai
aia i tona tangata ia Iakoba, e ia Ise-
72 raela tana ra tuanga. Kua angai aia ia
ratou ma te ngakau apa kore, e kua
arataki aia ia ratou i te karape o tona
rima.

SALAMO LXXIX.

E SALAMO NA ASAPHA.

1 E TE Atua e, tei roto mai nei te
etene i taau ra tuanga; kua aka-
viivii ratou i to nao tapu ra, kua aka-
2 riro ia Ierusalema ei au ututua. Kua
oronga ratou i te au kopapa mate
ra o to au tavini ei kai na te au manu o
te reva nei; te kopapa o to aronga
tapu ra na te au terio o te enua nei.
3 Kua akamaringi ratou i to ratou toto
mei te vai ra e pini ua ake Ierusalema
4 nei, e kare rava e tangata ei tanu. Kua
riro matou ei akakinoanga na to matou
au tangata tupu; e ei akavaavaaanga,
e ei avirianga, na te aronga *ravarai* e
pini ua ake matou nei.
5 Mei te aa ra te roa, e Iehova? ka
akamou riri ua atu rai ainei koe? ka
ka ua rai ainei to vareae mei te ai ra?
6 E riringi mai i to riri ki runga i te au
etene kare i kite ia koe ra, e ki runga i

te au basileia kare i tautopa i toou ra
ingoa: Kua pou oki Iakoba ia ratou, 7
e kua tanea tona nooanga ia ratou.
Auraka e akamaara i ta matou au ara 8
takere ra; na to aroa akaperepere ra e
turu vave mai ia matou; kua tuku
akaaka roaia oki matou nei.
E tauturu mai ia matou, e te Atua e 9
ora'ī matou nei, no te kakā o toou
ingoa: kia ora oki matou i toou ra
ingoa; e tapoki mai oki i ta matou ara.
Eaa e tika'i i te au etene kia tuatua 10
mai e, Teiea to ratou Atua? kia kitea
ra aia i o te au etene ki mua i to matou
nei mata, i te akaoko anga atu i te toto
o to au tavini i akamaringiia ra. Kia 11
tae atu te aue o tei tapekaia ki mua ia
koe; no te maata o toou ra maroiroi, e
akaora koe i te aronga i akonoia no te
mate: Kia taki itu a taau akaoki anga 12
i roto i te umauma o to matou ta-
ngata tupu nei, i te akakino ta ratou i
akakino ua mai ia koe, e te Atu. Ei 13
reira matou ko toou nei au tangata, te
anana oki o taau ra koro, e akamei-
taki ei ia koe e tuatau ua atu; e ta-
mou rai matou i te akameitaki anga
atu ia koe i tera uki i tera uki.

SALAMO LXXX.

NA TE TUMU IMENE, I RUNGA I TE SOSA-NIMA-EDUTA. E SALAMO NA ASAPHA.

E AKARONGO mai, e te Tiaki o 1
Iseraela e, ko tei arataki ia Iose-
pha mei te anana ra: ko tei noo ki
runga i nga kerubi ra, e akakakā mai.
Ki mua i te aroaro o Epheraima, e ko 2
Beniamina, e ko Manase ra, e akama-
roiroi koe, e aere mai e akaora ia ma-
tou. E akaoki mai ia matou, e te 3
Atua e, kia kakā mai oki to mata, e
ka ora ïa matou.
Eaa te roa, e te Atua Sabaota, e Ie- 4
hova, i toou riri anga i te pure a to au
tangata nei? Kua angai koe ia ratou 5
ki te kai roi-mata, e kua tuku mai i te
roi-mata na ratou e inu e kua maata.
Kua akariro koe ia matou ei tauetono- 6
anga na to matou au tangata tupu; e
te kata aviri ua maira to matou au
enemi. E akaoki mai ia matou, e te 7
Atua Sabaota e, kia kakā mai oki to
mata ra, e ka ora ïa matou.
E vine taau i rave mai mei Aiphiti 8
maira; kua vaere koe i te au etene, e
kua tanu iora i te reira. Kua akaatea 9
koe *i te ngai* ki mua i te reira, e kua toro
tona aka, e kua kapi akera te enua.
Kua ngaromia te au maunga i te maru 10
nona, e te au arezi teitei i tona au rara.
Kua toro tona mangamanga ki taatai, e 11
12 tona au rara ki te vai *maata* ra. Eaa
oki koe i vava'i ei i tona au koro, e kua
akiakia e te aronga katoa e aere na
13 te ara? Te ketuia nei e te puaka toa
o te vaorakau ra, e te kaingaia nei e te
au puaka ae o te ngangaere ra.
14 E te Atua Sabaota e, e oki mai, ko ta
matou ïa tuatua kia koe, e akara mai
koe i runga i te rangi kia kite, e atoro
15 mairai koe i taua vine nei; Te rakau
oki i tanumia e to rima katau nei, e te
mangamanga taau i akaetaeta naau
16 uaorai. Kua tipuia ïa, e kua ta'u naia
ki te ai: kua mate ïa i te akamura o to
17 mata ra. Ei runga to rima i te tangata
i to rima katau ra, ei runga i te ta-
maiti a te tangata i akaetaetaia e koe
18 noou uaorai ra. Kare oki matou e
akatitima ia koe i reira: e akamaroiroi
mai ia matou, e na matou e tautopa i
19 toou ra ingoa. E akaoki mai ia matou,
e te Atua Sabaota, e Iehova e, kia kakā
mai to mata ra, e ka ora ïa matou.

SALAMO LXXXI.

NA TE TUMU IMENE, I RUNGA I TE GITITA. *E SALAMO* NA ASAPHA.

1 E IMENE ma te rekareka i te Atua,
i to tatou maroiroi: e imene nui i te
2 Atua o Iakoba. E tumu i te salamo,
e ta i te tuphe, te kinura tangi meitaki,
3 e te nabala. E akatangi i te pu i te
marama ou ra, i te taime i akonoia ra,
4 i te rā oroa tapu no tatou ra: E akono-
anga oki te reira na Iseraela, e ture na
5 te Atua o Iakoba. Akono atura aia i
te reira ei tuatua-akakite ia Iosepha,
iaia i aere atu ki te enua ra ki Aiphiti;
kua akarongo au i te reo i kitea koreia
e au ra:
6 Kua apai ke atura au i te apainga i
tona pakuivi; kua ora iora tona rima
7 *i te rave anga* i te tapora. I toou
tumatetenga ra, kua kapiki mai koe, e
kua akaora atu au ia koe: kua akakite
au kia koe i te mangungu i te ngai
ngaro ra: kua timata au ia koe i te vai
8 ra i Meriba. Sela. E akarongo mai,
e taku iti-tangata, kia akakite atu au
kia koe: naringa Iseraela e akarongo
9 mai iaku e! Auraka ei atua ke i roto
ia koe; auraka koe e akamori i te
10 atua ke. Ko au toou Atua ko Iehova,
ko tei arataki mai ia koe mei te enua ra
mei Aiphiti: e amama tika mai to vaa,
11 e naku e akaki atu. Kare ra toku iti-
tangata i akarongo mai i toku reo, e
12 kare Iseraela i akono mai iaku. Kua
tuku rava atura au ki te ketaketa o to
ratou orai ngakau, *e* kua aere atura ra-
tou i ta ratou uaorai tuatua.

Naringa tikai toku iti-tangata i aka- 13
rongo mai kiaku e, i aere tikai Iseraela
i toku au aratua e! Kare rava e roa kua 14
tuku akaakaia e au to ratou au enemi,
e kua ariu tika au i toku rima ki runga
i tei māro mai ia ratou ra. E tatomo 15
tika te aronga i riri ia Iehova kiaia;
kia vai rai to ratou taime e tuatau ua
atu. Kua angai ïa au ia ratou i reira i 16
te sitona meitaki, e kua akamerengo au
ia koe i te meli no roto i te mato ra.

SALAMO LXXXII.

E SALAMO NA ASAPHA.

TE tu ua ra te Atua i te uipānga o 1
te aronga mana ra; te akava ra
aia i rotopu i te au atua ra.

Mei te aa ra te roa o ta kotou akava 2
anga tika kore, e te akono anga atu i
te tu o te aronga kino ra? Sela. E 3
akatika ana i te aronga ao e te mati-
roeroe ra; e rave i tei tika i te aronga
i takinga-kinoia e te putaua. E aka- 4
ora i te aronga ao e te apinga kore, kia
akaoraia ratou i te rima o te aronga
kino ra. Kare ratou i kite, kare e ma- 5
nako; te aere ua ra ratou na te poiri:
i turori ei te au tumu katoa o te enua
nei. Kua tuatua akera au e, E atua 6
kotou, e tamariki anake kotou na Tei
Teitei. Ka mate ra kotou mei te tangata 7
nei rai, e inga oki kotou mei tetai o te
ui ariki ra.

Ka tu, e te Atua e, e akava i to te 8
ao; ka riro oki te pa enua katoa nei
noou.

SALAMO LXXXIII.

E IMENE, E SALAMO, NA ASAPHA.

AURAKA koe e muteki ua, e te 1
Atua e; auraka koe, e te Atua, e
noo ua, ma te tuatua kore. I na oki, 2
te mutamuta nei to au enemi; e te aro-
nga i riri mai ia koe ra, kua akateitei
i te upoko. Kua kimi ratou i te ravenga 3
pakari i toou ra au tangata, kua akataka
oki ratou i te tuatua i te aronga i uu-
naia e koe ra. Kua tuatua ratou, E 4
aere mai tatou e tipu ke atu, auraka
ratou *kia riro* ei enua; e auraka te
ingoa ra o Iseraela kia manako akaouia
atu. Kua uipa katoatoa i ta ratou tua- 5
tua anga: kua koreromotu ra ratou ia
koe: Te au puakapa o Edoma, e te ngati 6
Isemaela; to Moabi, e to Hagara;
To Gebala, e to Amona, e to Amaleka; 7
to Philiseti, e to Turia katoa ra. Kua 8
kapiti katoa Asura ia ratou: kua riro
ei rima no te au tamariki a Lota ra.
Sela.

9 E akapera koe ia ratou mei *taau i*
rave ia Midiana; mei ia Sisera, mei ia
10 Iabina i te kauvai ra ia Kisona. Mate
iora *oki* ratou i Eni-dora, riro atura ei
11 teita no te enua. E akariro i to ratou
aronga mamaata mei ia Oreba, e mei
ia Zeeba; e to ratou ui ariki ravarai
12 mei ia Zeba, e mei ia Zalamuna; Ko
tei karanga e, Tatou e rave i te au
nooanga o te Atua no tatou uaorai.
13 Akariro koe ia ratou, e taku Atua,
mei te teita ra; mei te ngangaere i
14 mua i te matangi. Mei te vaorakau e
pou i te ai ra, e mei te maunga e mura
15 i te ai; E akapera koe i te aruaru ia
ratou i te uriia noou ra, e akatumate-
16 tenga ia ratou i te puaioio noou ra. E
akaki i to ratou mata ki te akama, kia
kimi ratou i toou ra ingoa, e Iehova.
17 Kia akama ratou e kia raungara e tua-
tau ua atu; kia rokoia ratou e te
18 ngarangara, e kia mate atu: Kia
kite ratou e, ko Iehova toou ingoa,
e ko koe anake Tei Teitei i te enua
katoa nei.

SALAMO LXXXIV.

NA TE TUMU IMENE, I RUNGA I TE GITITA.
E SALAMO NA TE TAMARIKI A KORA.

1 E MEA mataora toou ra au pua-
2 kapa, e Iehova Sabaota! Te ano-
ano nei toku ngakau, e te noinoi nei i
te au paepae o Iehova: te aue nei toku
ngakau e toku kopapa i te Atua ora ra.
3 Kua rauka i te zephura te are nona, e
i te kopekapeka te koanga nona uao-
rai, ei anau anga i tana ra punua; ko
taau ra au atarau, e Iehova Sabaota,
e taku ariki, e taku Atua.
4 E ao to te aronga i noo i toou ra are:
kare ratou e akapaki i te akapaapaa ia
5 koe. Sela. E ao to te au tangata ko
koe to ratou maroiroi ra; tei to ratou
6 ngakau te au arataa. Aere ua ratou na
te o ra ko Baka, kua ko ratou i te
punavai i reira; e na te ua oki e akaki
7 i te au rua. Ka aere rai oki ratou mei
te maroiroi ki te maroiroi, e kitea atura
ratou ki mua i te aroaro o te Atua i
Ziona.
8 E te Atua Sabaota, e Iehova, e aka-
rongo mai i taku pure: e anga mai i
to taringa kiaku nei, e te Atua o Ia-
9 koba e. Sela. E te Atua, to matou
paruru ra, e akara mai ana, e akono
10 mai i tei akatainuia e koe ra. E mei-
taki maata to te rā okotai i roto i te au
paepae noou ra, i to *te au rā* e tausani
ua atu. E anoano maata toku i te tiaki
i te ngutupa i te are o taku Atua, i te
noo i te au puakapa o te aronga kino ra.

E rā oki e te paruru te Atua ra ko Ie- 11
hova: ka oronga mai a Iehova i te
meitaki e te kakā: kare rava ona mei-
taki e tāpu i te aronga aerenga tirati-
ratu ra. E Iehova Sabaota e, e ao to 12
te tangata e irinaki ia koe ra.

SALAMO LXXXV.

NA TE TUMU IMENE. E SALAMO NA TE TAMARIKI A KORA.

KUA takinga-meitaki mai koe, e 1
Iehova, i toou ra enua: kua aka-
oki mai koe i te tuikaa o Iakoba ra.
Kua akakore koe i te ara a to au ta- 2
ngata ra, kua tapoki koe i to ratou au
kino katoa. Sela. Kua akakore koe i 3
toou riri katoa, kua anga ke atura koe i
te otooto anga o toou ra riri. E akaariu 4
koe ia matou, e te Atua e ora'i matou
nei, e akamutu oki koe i to riri ia matou
nei.
Ka riri mai koe ia matou e tuatau 5
ua atu? ka tamou rai koe i to riri i
tera uki i tera uki? Kare ainei koe e 6
akamaroiroi akaou mai ia matou, kia
mareka to au tangata ia koe ra? E 7
akakite mai koe, e Iehova, i toou ra
aroa, e o mai te ora naau ia matou nei.
E akarongo ana au i ta te Atua ra, i 8
ta Iehova, e tuatua mai; e tuatua mai
oki aia i te au ki tona ra au tangata, e
ki tona ra aronga tapu; auraka ra ra-
tou e ariu akaou ki te mea neneva. Te 9
vaitata tika rai te ora nana ki te aronga
i mataku iaia ra, kia noo te kakā i to
tatou nei enua.
Ko te aroa e te tuatua-mou, kua 10
aravei ïa raua; ko te tuatua-tika e te
au, kua oongi raua. Ka tupu mai te 11
tuatua-mou no roto i te enua; ka akara
mai oki te tuatua-tika mei te rangi mai!
Na Iehova oki e oronga mai i te mea 12
meitaki, e ka ua mairai to tatou enua.
Na mua iaia te tuatua-tika i te aere, e 13
nana e arataki kia na te arataa o tona
orai ruatapuae.

SALAMO LXXXVI.

E PURE NA DAVIDA.

EARIU mai i to taringa, e Ie- 1
hova, e akarongo mai iaku: kua
akaaka oki au e te puapinga kore. E 2
tiaki koe i toku vaerua, kua tapu oki
au; kia ora, e taku Atua, to tavini i
irinaki ia koe nei. E aroa mai koe 3
iaku, e te Atu; te kapiki atu nei au ia
koe, kare e rā e tukua. E akareka- 4
reka mai i te vaerua o to tavini; te
apai atu nei au i toku vaerua kia koe,
e taku Atu e. Te meitaki ra oki koe, 5
e te Atu, e kua tika ia koe i te akakore
mai i te ara nei, e te aroa maata i te
6 aronga katoa e kapiki atu ia koe. E
akarongo mai, e Iehova, i taku pure,
e akono mai i te reo o taku patianga.
7 I te rā e tumatetenga'i au ra e kapiki
rai au ia koe ra; ka akarongo mai oki
koe iaku nei.
8 Kare oou e aite, e te Atu, i roto i te
au atua ra, kare oki *e angaanga* e arite
9 ki taau ra angaanga. Te pa enua ra-
varai i angaia e koe ra, ka tae mai ïa e
akamori ia koe, e te Atu, ka akakakā'i
10 i toou ra ingoa. E maata oki koe, e
te angaanga taka ke taau e rave ra:
ko koe te Atua, ko koe anake ra.
11 E apii mai koe, e Iehova, i toou ra
arataa, kia aere au i taau ra tuatua-
mou; kia tavaitai toku ngakau i te
12 mataku anga i to ingoa. Ka aka-
meitaki rai au ia koe, e te Atu ra, e
taku Atua, ma toku ngakau katoa ra;
e akakakā rai au i to ingoa e tuatau ua
13 atu. Kua maata oki toou aroa iaku;
kua akaora oki koe iaku i ade i raro
roa ra.
14 E te Atua e, kua tu mai te aronga
nengonengo ki runga iaku; e te uipānga
o te aronga takinga-kino tei kimi mai
iaku kia mate; kare oki ratou i tuku
15 ia koe ki mua ia ratou ra. Ko koe
ra, e te Atu, e Atua takinga-meitaki
koe e te aroa, te akakoromaki roa,
e maata oki i te tangi e te tuatua-
16 mou. E akono mairai koe iaku, e e
aroa mai; o mai ana toou ra maroiroi
ki to tavini nei, kia ora oki te tamaiti
17 a to tavini vaine nei. E akakite mai
koe i tetai akairo ei meitaki noku, kia
kite mai te aronga i makitakita mai
iaku nei, ka akama atu ei; ko koe oki,
e Iehova, tei tauturu mai iaku, e tei
akapumaana mai iaku.

SALAMO LXXXVII.

E SALAMO, E IMENE NA TE TAMARIKI A KORA.

1 TE tumu nona ra, tei runga ïa i te
2 au maunga tapu ra. Te maata
ra to Iehova inangaro i te au ngutupa
o Ziona, i te au puakapa katoa o Ia-
3 koba ra. E au mea kakā tei tuatuaia
mai ia koe, e te oire o te Atua ra e.
Sela.
4 Ka akaiki au ia Rahaba, e ia Babu-
lonia, i te aronga i kite iaku ra; i na,
ko Philisetia, e ko Turia, ratou katoa
ko Kusa; I reira teia i te anau anga.
5 E ia Ziona ra, ka riro i te tuatuaia e, I
reira teianei tangata, e tera tangata,
i te anau anga: e nana oki, na Tei

Teitei, e akatinamou iaia. Ka akaki- 6
teia e Iehova i te tata anga i te au ta-
ngata, I reira teianei tangata i te anau
anga. Sela. Ka imene oki ratou mei 7
tei rere ua i te rekareka, *ka tuatua'i
e*, Ko toku au tumu katoa, tei roto ïa
ia koe ra.

SALAMO LXXXVIII.

E SALAMO, E IMENE NA TE TAMARIKI A KORA. NA TE TUMU IMENE, I RUNGA I TE MAHALATA LEANOTA. E PE'E NA HEMANA NGATI EZERA RA.

E IEHOVA e, te Atua e ora'i au 1
nei! te kapiki nei au ia koe i te
po e te ao. Kia tae atu taku pure ki 2
mua ia koe na: e ariu mai i to taringa
ki toku nei aue. Kua ki oki toku 3
vaerua i te tumatetenga, e kua vaitata
roa au ki ade. Kua tatauia au nei no 4
te aronga e riro ki te vaarua; mei te
tangata au kare rava e maroiroi: Tei 5
rotopu i te aronga mate toku moenga;
mei te aronga taia ra e moe i te vaarua
ra, tei kore e manako akaouia e koe ra,
e tei tipu keia e to rima ra. Kua tuku 6
koe iaku i roto i te vaarua oonu roa ra;
i roto i te ngai poiri, i te au ngai oonu.
Te taomi nui nei to riri ki runga iaku 7
nei, e kua akataitaia mai koe *iaku* ki
taau au kare katoa ra. Sela. Kua 8
tuku mamao ke atu koe i te aronga i
kite mai iaku ra; kua akariro koe iaku
ei mea rikarika na ratou: kua mo-
mani roaia au, kare e tika kia aere ki
vao. Kua ruarua toku mata i te rai 9
maki: te kapiki nei au ia koe, e Ie-
hova, kare e rā e tukua; te akatika
atu nei au i oku rima kia koe.

Ka akakite mai ainei koe i *taau ra* 10
ravenga taka ke ki te aronga i mate ra?
na tei mate ra ainei e tu mai e aka-
meitaki ia koe ra? Sela. Ka aka- 11
kiteia ainei toou takinga-meitaki i roto
i te vaarua ra? taau ra tuatua-mou i
roto i te ngai e pou ei? Ka kitea ainei 12
taau ra angaanga taka ke i roto i te
poiri? e taau ra tuatua-tika i te enua
e ngaropoti ei ra?

Te kapiki nui nei au ia koe, e Ie- 13
hova; ei te popongi taku pure e tae
atu ei ia koe. Eaa koe i akaruke ei i 14
toku vaerua, e Iehova? *eaa* koe i
uuna'i i to mata iaku nei? E mate 15
toku, e te paruparu, mei *toku* ou anga
mairai; i akakoromaki ana au i te
mataku no ko na ia koe na; te tumate-
tenga roa nei rai au. Kua na rungao 16
to riri viviki ra iaku; kua tipu keia
au i te au ravenga mataku naau. Kua 17
akapini mai ratou iaku mei te vai ra, e
po ua atu te rā; kua takako ravaia au
18 e te reira. Ko tei aroa mai *iaku* ra, e
te taunga, kua tuku keia ïa e koe ra;
tei kite mai iaku ra, tei roto ïa i te
poiri.

SALAMO LXXXIX.

E PE'E NA ETANA NGATI EZERA RA.

1 KA imene au i te aroa o Iehova e
tuatau ua atu: na toku vaa e
akakite i te tuatua-mou naau, i tera
2 uki i tera uki. Kua tuatua oki au e,
Ka tika te aroa i te vai marie anga:
tei te au rangi tikai ra taau ra tuatua-
3 mou i te akatinamou angaia: Kua pa-
pauia e au te koreromotu i tei ikiia e
au ra, kua taputou au i toku tavini ra
4 ia Davida, E akatinamou rai au i toou
ra uanga e tuatau ua atu, e e patu au
i toou ra terono e tae ua atu ki te au
uki katoa. Sela.
5 E na te au rangi e akameitaki i taau
ra ravenga taka ke, e Iehova; taau ra
tuatua-mou i roto i te uipānga o te
6 aronga tapu. Koai oki to te au rangi
ra, e aite kia Iehova? *koai* tei arite
kia Iehova, i rotopu i te au tamariki a
7 tei mana ra? E Atua mataku roaia i
te uipānga o te aronga tapu ra, e kia
akataeaaia e te aronga i akapini iaia ra.
8 E te Atua Sabaota, e Iehova, koai tei
aite ia koe? e mana *toou*, e Iehova, e
te akapiniia ra koe e taau ra tuatua-
9 mou. Tei ia koe te au i te tikitiki
anga o te moana; kia tupu tona kare,
10 naau e akamarino. Kua atiati koe ia
Rahaba, mei tei taia ïa ra; na to rima
marōrō i akapueurikiriki ke i to au
11 enemi. Naau te au rangi nei, naau
katoa te enua; te ao e tona ki katoa
12 ra, naau i anga. Ko apatokerau, e ko
apatonga, naau i anga: ko Tabora, e ko
Heremona, tei imene nui i toou ra
13 ingoa. E rima marōrō toou, e ririnui
14 tei to rima: e teitei to rima katau. Ko
te tuatua-tika ra, e te tuatua-tau, ko
te tumu ïa o toou ra terono: ko te
aroa ra, e te tuatua-mou, te ka na mua
ïa i to mata.
15 E ao to te au tangata i kite i te reo
rekareka ra: e aaere rai ratou, e Ie-
16 hova, i te mārama o to mata ra: E
rekareka ratou i to ingoa e po ua atu
te rā, e ka teitei ratou i te tuatua-tika
17 naau ra. Ko koe oki te kakā o to ra-
tou maroiroi; e na te akaperepere aau
18 ra e teitei ei to matou tara. Ko Ie-
hova oki to matou paruru; e Tei
Tapu i Iseraela nei, ko to matou ïa
ariki.
19 I reira taau tuatua orama anga mai

i to Mea Tapu ra, e kua tuatua
maira, Kua tuku au i te tauturu ki
runga i tei mana ra; kua akateitei au i
tei ikiia *e au* no roto i te au tangata
nei. Kua kitea e au toku tavini ko Da- 20
vida; kua akamainu au iaia i toku ma-
nongi tapu ra. Na toku uaorai rima aia 21
e akatinamou, na toku uaorai rima oki
aia e akamaroiroi. Kare roa te enemi 22
e umuumu i tana; kare oki aia e kino
i te tangata kino. Ka pāpāia e au tona 23
au enemi ki mua i tona mata; ka taia e
au te aronga i makitakita mai iaia ra.
Ei iaia te tuatua-mou naku e toku 24
aroa *vai ei;* e teitei oki tona tara i
toku nei ingoa. Ka tuku au i tona 25
rima *kaui* ki runga i te tai, e tona rima
katau ki runga i te vai. E kapiki mai 26
aia iaku e, Ko toku Metua koe, taku
Atua, e te mato e ora'i au ra. Ka 27
akariro au iaia ei tama mua *naku,* kia
teitei aia i te au ariki o te enua nei.
Ka vaoo rai au i toku aroa iaia e tua- 28
tau ua atu; e taku koreromotu iaia ra,
ka akatinamouia ïa. Ka akamou au i 29
tona ra uanga e tuatau ua atu; e tona
terono, mei te au rā o te au rangi ra ïa.
Kia akaruke tana au tamariki i taku 30
ture, e kare i aere na taku ra tuatua-
tau; Kia akaatikau ratou i taku ra 31
akonoanga, e kare i akono i taku ra au
akauenga, Ka tutaki atu au i ta ratou 32
ara ki te rakau, e to ratou kino ki te
kavivi: Ko toku ra takinga-meitaki, 33
kare ïa e apai keia iaia, kare oki te
tuatua-mou naku ra e poka. Taku 34
koreromotu kare e akaatikauia e au,
kare oki e ruri ke i tei na roto mai i
toku vaa. Okotai akenei oku taputou 35
anga i toku uaorai tapu e, Kare au e
pikikaa ia Davida: Ka vai rai tona 36
uanga e tuatau ua atu, e tona terono
mei te rā ïa ki mua iaku ra. Ka aka- 37
mouia ïa e tuatau ua atu mei te ma-
rama; e *mei* te kite pikikaa kore ki
runga i te rangi ra. Sela.
I teianei ra, kua akaruke koe, e kua 38
akaviivii, kua riri koe i taau i aka-
mainu ra. Kua akakore koe i te ko- 39
reromotu i to tavini nei; kua akaviivii
koe i tona korona i raro i te one. Kua 40
vava'i koe i te au koro katoa nana, kua
uritumuia e koe tona au punanga eta-
eta. Te āruia ra aia e te aronga katoa 41
e aere na te arataa; kua riro aia ei
akakinoanga na tona ra au tangata tupu.
Kua akateitei koe i te rima katau o tei 42
māro mai iaia; kua akarekareka koe i
tona katoa ra au enemi. Kua akamania 43
rai koe i te mata o tana koke, e kare
atura aia e mou i te tamaki anga ra.
Kua akakore koe i tona kakā, e kua 44
tiria e koe tona terono ki raro i te one.
45 Kua akapoto koe i te au rā o tona ou
anga; kua vaî koe iaia ki te akama.
Sela.
46 Mei te aa ra te roa, e Iehova, o toou
pipini anga? e ka ua rai ainei to riri
47 mei te ai? E akamaara i te poto o
toku nei taime: eaa oki koe i anga ai i
te au tangata ravarai ei mea puapinga
48 kore? Koai te tangata e ora e kare e
kite i te mate? ka ora tona vaerua i te
49 rima o ade? Sela. Teiea, e te Atu, to
au takinga-meitaki takere ra, taau i ta-
putou i te tuatua-mou naau kia Davida
50 ra? E akamaara, e te Atu, i te aka-
kino anga i to au tavini nei; tei runga i
toku umauma *te akakino* a te tangata
51 nei e manganui: Ta to au enemi i aka-
kino mai, e Iehova, ko tei akakino i te
ruatapuae o tei akamainuia e koe ra.
52 Kia akameitakiiā Iehova e tuatau ua
atu. Amene, e Amene.

SALAMO XC.

TE PURE A TE TANGATA O TE ATUA RA
A MOSE.

1 E TE Atu, ko koe to matou akapu-
2 anga i tera uki i tera uki. Kare
ua te au maunga nei i anau, kare oki te
enua e te ao katoa nei i angaia e koe ra,
ko koe rai koe, e te Atua, mei tupua
roa mai e tuatau ua atu.
3 Te akaoki nei koe i te tangata ki te
mate; te tuatua ra oki koe, E oki, e te
4 tamariki a te tangata na. Ia koe ra
oki, okotai tausani ua atu i te mataiti, e
tau ïa ki te rā okotai i topa ra; e *mei*
5 te araanga i te po ra. Te riro nei ratou
ia koe mei te riro vai puke ra; *mei* te
varea moe ra ratou: i te popongi ra,
6 mei te ngangaere e tupu ra ratou; Ko
tei kao, e tei tupu i te popongi ra; i te
aiai ra, kua tipuia, e kua mae atura.
7 Koia teia kua pou matou i toou riri,
e kua ngarangara matou i toou maki-
8 takita. Kua tuku koe i ta matou ara
ki mua ia koe; ta matou apa ngaro i
9 roto i te mārama o to mata ra. Kua
topa akenei to matou au rā katoa i toou
ra riri: Kua pou to matou au mataiti
10 mei te manako ra: Te au rā o to ma-
tou au mataiti, e itu ïa ngauru i te ma-
taiti; e kia tae ki te varu i te ngauru i
te mataiti i te maroiroi, *e riro* ra taua
maroiroi ra ei roiroi e ei taitaia anga;
kare oki e mamia, motu ke atura, rere
atura matou.
11 Koai ra tei kite i te vivikianga o toou
ra riri, e toou ra makitakita, mei te
12 mataku *e tau* ia koe ra? E apii mai
ia matou i te tatau i to matou puke rā,

kia riro to matou ngakau ki te pa-
kari.
E ariu mai koe, e Iehova, aea ra 13
ïa? e akaongi mai koe i to au tavini
nei. E akamataora vave mai koe ia 14
matou i toou ra aroa, kia mareka matou,
e kia pereperekavana, i to matou katoa
nei au rā *toe*. E akarekareka mai ia 15
matou e kia aite ki te au rā i tumate-
tenga'i matou ra; te au mataiti i aka-
koromaki ei matou i te kino ra. E 16
akakite mai i taau ra angaanga ki to au
tavini nei, e toou ra kakā ki ta ratou
ra tamariki. Kia vai mairai te aka- 17
perepere o to matou nei Atua, o Iehova,
ki runga ia matou nei, e te angaanga a
to matou nei rima, e akatinamou koe ki
runga ia matou; koia ïa, te angaanga a
to matou rima, e akatinamou koe i te
reira.

SALAMO XCI.

KO tei noo i raro ake i te tapoki o 1
Tei Teitei ra, ka moe aia i raro
ake i te maru o te Mana katoatoa ra.
Te tuatua nei au kia Iehova, Ko *koe* 2
toku akapuanga, e toku pinanga; taku
Atua, e taku i irinaki nei. Nana tika 3
rai koe e akaora i te maunu a te kimi
manu ra, i te maki-mate kino ra. Ka 4
tapoki aia ia koe i tona ra uruuru, e ka
ora koe i raro ake i ona puke peau: ko
tana ra tuatua-mou, ko *toou* ïa paruru,
e te tapoki. Kare koe e mataku i tei 5
matakuia i te po ra; te kakao e rere i
te ao ra; Te maki-mate e aere ua i te 6
poiri ra; te pou e pou ei i te avatea
ra. E tausani te ka topa i to pae, e 7
ngauru atura ïa te tausani i to rima
katau: kare ra e vaitata mai kia koe.
Ko to mata anake ra te ka akara, e ka 8
kite koe i te tutaki a te aronga kino.
No te mea kua akariro koe ia Ie- 9
hova ei akapuanga, Tei Teitei ra ei
nooanga ora ra; Kare rava koe e rokoia 10
e te kino, kare oki te maki-mate ra e
akavaitata mai ki toou ra puakapa. Ka 11
ikuiku oki aia i tana au angela ia koe,
ei tiaki ia koe i toou au aerenga katoa
ra. Ka mou oki ratou ia koe i *to ratou* 12
ra rima, ko te tukia ua atu aea koe i
to vaevae ki te toka. Ka takai ua atu 13
koe ki runga i te liona tane, e te asepi;
i te liona ou, e te tanina, taau ka taka-
takai.
No te mea te inangaro maira aia 14
iaku, ka akaora au iaia: ka akateitei
au iaia ki runga, no te mea te kite ra
aia i toku ra ingoa. E kapiki mai aia 15
iaku ra, e naku e karanga atu kiaia; ei
vaitatao au iaia kia rokoia e te tuma-
tetenga; e akaora atu au iaia, e aka-
16 ngateitei atu au iaia. Ka akamataora
atu au iaia i te a'o roa, e akakite au
kiaia i te ora naku.

SALAMO XCII.

E SALAMO, E IMENE, NO TE RĀ SABATI.

1 E MEA meitaki te akameitaki ia
Iehova, e te imene akameitaki i
2 to ingoa, e Tei Teitei e: I te akakite i
to takinga-meitaki i te popongi, e te
tuatua-mou naau i te au aiai *katoa* ra;
3 Ki runga i te mea ao okotai ngauru ra,
e te nabala, ki runga i te kinura tangi
meitaki ra.
4 Te akarekareka maira oki koe iaku,
e Iehova, i taau i rave ra: ka umere
parua au i te angaanga a to rima.
5 Kare rai te maata o taau ra angaanga,
e Iehova! te oonu maata o toou ra ma-
6 nako! Kare ra te tangata manako
kore i kite, e te neneva ra, kare aia
i akono i teia.
7 Me tupu te aronga kino mei te nga-
ngaere, e me ruperupe katoa te aronga
i rave i te kino ra; i *ruperupe* ïa, kia
8 tipu akaruke takiri roaia ra. E ko
koe, e Iehova, e tika koe i te teitei
9 anga e tuatau ua atu. I na oki, to au
enemi, e Iehova, i na to au enemi, ka
pou ïa; te aronga katoa i rave i te kino
ra, ka akapueurikiriki keia ra.
10 Ko toku nei ra tara, ka akateiteiia
ïa e koe mei to te reema ra: kua
11 akatainuia au i te manongi ou. Ka
kite toku mata i toku au enemi *i te*
inga anga; ka akarongo toku taringa i
te pou o te aronga kino, i tu mai e
māro mai iaku ra.
12 Ka ruperupe te tangata tuatua-tika
mei te tamara ra; ka tupu ïa mei te
13 arezi i Lebanona ra. Ko tei tanumia
i roto i te are o Iehova ra, ka ruperupe
14 ïa i te au paepae o to tatou Atua: Ka
ua rai ïa e tae ua atu ki te ruaine
anga ra; ka ki i te tapou, e e vai ota
15 ua ra: E akakite anga atu e, e tira-
tiratu ta toku mato, ta Iehova, e kare
rava e tuatua-tika kore o roto iaia.

SALAMO XCIII.

1 KO Iehova te ariki, kua akakakauia
ki te mana: kua akakakauiā Ie-
hova ki te ririnui; kua tatua aia iaia
uaorai: kua mou oki te ao nei, kare rava
2 e ngaueue. Kua akamouia ana toou
terono mei tupua roa mai: mei taito
mairai koe.
3 Te teitei nei te au ngaru, e Iehova,
te teitei nei te reo o te au ngaru ra; e

taua au ngaru ra, te teitei nei te ati-
anga. Ko Iehova, i te ngai teitei ra, e 4
ririnui tona i to te aruru o te tai ra, te
au ngaru maata o te moana ra. Ko 5
taau tuatua-akakite ra, e tuatua-mou
tikai ïa; ko te tapu tei tau ki toou ra
are, e Iehova, e ope roa ake te au rā
katoa ra.

SALAMO XCIV.

E TE Atua ra, e Iehova, ko tei aka- 1
oko ra, e te Atua, ko tei akaoko
ra, e akakakā mai. E aere koe ki ru- 2
nga, e te akava o te enua nei: e tuku
mai i te tutaki ki tei nengonengo ra.
E Iehova, mei te aa te roa o to te ta- 3
ngata kikino, mei te aa te roa o to te
tangata kikino akateitei?
E tuatua ua ainei ratou, e akakite 4
ua ainei, i te tuatua ketaketa? ka ope
ainei te aronga tuatua kikino ra i te
akatietie ua ana? Ko toou uaorai au 5
tangata, e Iehova, ta ratou e tinai-
mate nei; e te takinga-kino nei i taau
ra tuanga. Te ta rava nei ratou i te 6
vaine takaua e te tangata ke, e te ta-
mate takiri nei ratou i te aronga mati-
roeroe, E te tuatua nei ratou, Kare a 7
Iehova e akara mai; kare te Atua o
Iakoba e akono mai.
Kia kite mai kotou, e tei maata i te 8
kite kore i te tangata nei; ko kotou
oki, e te au neneva na, aea kotou e kite
ei? Kare ainei tei anga i te taringa 9
nei e akarongo? kare ainei tei anga
i te mata nei e akara? Ko tei pāpā i te 10
au etene ra, kare ainei e ako mai? ko
tei akakite i te tangata nei i te karape,
kare ainei e kite? Te kite nei a Ie- 11
hova i te au manako o te tangata nei e,
e mea puapinga kore anake ïa.
E ao to te tangata, taau i ako, e Ie- 12
hova, taau i apii i roto i taau ra ture;
Kia rauka iaia te akaangaroianga i te 13
rā tumatetenga, kia oti te vaarua i te
koia no te tangata kino ra; Kare oki a 14
Iehova e akaruke i tona au tangata,
kare e kopae i tana ra tuanga. E ariu 15
te utunga ki te tuatua-tika: e te aronga
ravarai e tiratiratu te ngakau ra, te ka
aru i te reira.
Koai te akatika iaku i te aronga e 16
rave i te kino ra? koai te tu ki runga e
akatika iaku i te aronga takinga-kino
ra? Aurakā Iehova i tauturu mai 17
iaku, kua noo takere toku vaerua ki te
ngai muteki ua. Iaku i karanga ra, 18
Te paeke nei toku vaevae, kua turu
mai to takinga-meitaki iaku, e Iehova.
I rotopu i toku nei manako mirimiri- 19
ngata i roto iaku nei, na to akapu-
maana e akarekareka mai i toku vae-
rua.
20 Ka tauoaoa ainei koe ma te terono
tuatua kino, ko tei akatika i te takinga-
21 kino na runga i te ture ra? Te kapiti
maira ratou e rave i te tangata tuatua-
tika kia mate, e te akaapa nei i te toto
22 o te ara kore ra. Ko Iehova ra toku
tauturu; e ko toku Atua te mato
23 o toku nei punanga. Nana e apai
mai i to ratou kino ki runga ia ratou
uaorai, e ka tipu ke atu aia ia ratou
ma ta ratou ara katoa; na to ma-
tou Atua, na Iehova, ratou e tipu ke
atu.

SALAMO XCV.

1 TATOU, e imene ia Iehova: e
imene nui i te mato e ora'i tatou
2 nei. E aere tatou ki mua i tona aroaro
ma te akameitaki, ma te salamo e
imene nui atu ei iaia.
3 E Atua maata oki a Iehova, e Ariki
maata i runga i te au atua katoa ra.
4 Tei tona rima te ngai oonu o te enua
nei: e te teiteianga o te au maunga
5 ra, nona ïa. Nana te tai, nana oki i
anga: e na tona rima i anga te one
marō.
6 E aere mai tatou, e akamori ma te
tupou ki raro; e tuturi tatou ki mua i
te aroaro o tei anga ia tatou nei ia Ie-
7 hova: Koia oki to tatou Atua, ko ta-
tou oki te au tangata o tana ra koro, te
au mamoe o tona rima.
Kia tika ia kotou i teianei rā i te
8 akarongo i tona reo, Auraka e aka-
mārokiakia i to kotou ngakau, mei
tei te akakoko anga ra; mei tei te ti-
9 mata anga, i te medebara ra; I ta to
kotou ai metua timata anga mai iaku
ra, kua akakoko mai iaku, kite ua'i
10 ratou i taku ra au angaanga. Ka a
akera ngauru anga oku mataiti i te
ongoongo anga i taua uki ra, e kua
tuatua akera au, E aronga ngakau apa
ratou, e kare ratou i kite i toku ra au
11 aerenga; Ko tei taputouia e au i toku
riri anga ra e, auraka roa ratou kia o i
toku ra akaangaroianga.

SALAMO XCVI.

1 E IMENE ia Iehova i te imene ou:
e imene ia Iehova, e te pa enua
2 katoa nei. E imene ia Iehova, e aka-
meitaki i tona ingoa; e akakite i te ora
3 nana i tera rā i tera rā. E akakite
i tona kakā i rotopu i te au etene; tana
ra au angaanga taka ke i roto i te au
tangata katoa ra.

E maata oki a Iehova, e kia maata 4
tona akapaapaa angaia: Kia matakuia
oki aia, auraka te au atua katoa. Te 5
au atua ravarai o te au etene ra, e idolo
ïa: ko Iehova ra tei anga i te au rangi
ra. Te kakā e te akangateitei tei mua i 6
tona mata; te ririnui, e te manea, tei
tona ïa ngai-tapu.

O atu kia Iehova, e te uanga o te au 7
tangata e, o atu kia Iehova te kakā e
te ririnui. O atu kia Iehova te kakā 8
e tau ki tona ra ingoa: ei taoonga-rima
te apai mai me tomo ki tona ra au pae-
pae. E akamori ia Iehova ma te aka- 9
ngateitei tapu ra; kia rutetetete kotou
ki mua iaia, e te pa enua ravarai ra:
Ka tuatua i rotopu i te pa enua e, ko 10
Iehova te ariki: e akamou katoaia
teianei ao, kare ïa e ngaueue. Te
akava aia i te au tangata ma te tuatua-
tika.

Kia mareka te au rangi ra, e kia re- 11
kareka te enua, kia aruru te tai e tona
ki katoa ra. Kia pereperekavana te 12
au kainga e to roto katoa ra; ei reira
e pingapingareka'i te au rakau katoa o
te vaorakau ra, Ki mua i te aroaro o 13
Iehova; te aere maira oki aia, te aere
maira oki aia, e akava i te enua nei:
e akava aia i to te ao nei ma te tuatua-
tika, e te au tangata ra ma te tuatua-
mou nana ra.

SALAMO XCVII.

KO Iehova te ariki; kia rekareka 1
te enua; e te au enua rikiriki e
manganui ra, kia mareka ïa. Te taka- 2
koia ra aia e te au tumurangi e te
poiri: ko te tuatua-tika ra, e te tuatua-
tau, ko te tumu ïa o tona terono. Te 3
aere ra te ai na mua iaia, e te ka ra
tona au enemi e pini ua ake. Kua 4
mārama te enua i tona ra uira: kite
akera te enua, rutetetete iora. Kua 5
taravai te au maunga mei te tapou i
te aroaro o Iehova, i te aroaro o te
Atu o te enua katoa ra. Te akakite 6
maira te au rangi i te tuatua-tika nana,
e te kite ra te tangata ravarai i tona
kakā.

Kia akama te aronga ravarai i aka- 7
mori i te au atua akatikitikiia ra; ko
tei nengonengo i to ratou uaorai au
idolo: e akamori iaia, e te au atua
katoa ra! Kua rongo Ziona, e kua re- 8
kareka; e te pingapingareka nei te au
tamaine o Iuda, i te tuatua-tau naau, e
Iehova. E teitei maata toou, e Iehova, 9
i te pa enua katoa nei: tei runga rava
koe i te au atua katoa ra.

Ko kotou, tei inangaro ia Iehova, kia 10
rikarika i te kino ra; te tiaki ra aia i
te vaerua o tona aronga tapu ra; te
akaora ra aia ia ratou i te rima o te aro-
11 nga kino ra. Kua ruruia te mārama
na te aronga tuatua-tika ra, e te reka-
reka na te aronga e tiratiratu te ngakau
12 ra. E rekareka kotou, e te aronga tua-
tua-tika, ia Iehova; e akapaapaa i tona
tapu ei manakoanga.

SALAMO XCVIII.

E SALAMO.

1 EIMENE ia Iehova i te imene ou;
e au mea taka ke oki tei raveia e
ia: no tona uaorai rima katau, e tona
2 rima tapu, i riro mai ei te re iaia. Kua
akakite mairā Iehova i te ora nana; ki
mua i te mata o te au etene ra, te aka-
kite angaia te tuatua-tika nana ra.
3 Tona aroa, e tana tuatua-mou, kua ma-
nakoia e ia i te ngutuare o Iseraela:
kua kite te au openga katoa o te enua
i te ora a to tatou Atua.
4 Kia aruru te enua katoa i te akamei-
taki ia Iehova; kia puroro te reo
rekareka, e maeva, ma te akameitaki i
5 te imene. E imene ia Iehova ma te
kinura; ma te kinura e te reo imene.
6 Ma te au pu e te tangi o te supheri, te
kokina anga i te akameitaki i te Ariki
ra, ia Iehova.
7 Kia aruru te tai e tona ki katoa, te
8 ao, e tei noo ki rungao. Kia poka-
rakara te au vai i *to ratou* rima: kia
9 maeva katoatoa te au maunga, Ki mua
i te aroaro o Iehova; te aere maira
oki aia e akava i te enua: ka akava
aia i to te ao, ma te tuatua-tika, e te
au tangata, ma te tiratiratu.

SALAMO XCIX.

1 KO Iehova te ariki; kia rutetetete
te au tangata! te noo ra aia *ki
runga* i nga kerubi: kia keukeu te
2 enua. Te maata nei a Iehova i
Ziona; e teitei roa tona i to te tangata
3 katoa ra. Kia akameitaki ratou i to
ingoa maata e te mataku; e tapu *oki*
4 te reira, e te mana. Te inangaro ra te
ariki i te tuatua-tau; te akatinamou ra
koe i te tiratiratu; te tuatua-tau e te
tuatua-tika taau i rave i o Iakoba ra.
5 E akateitei ana i to tatou Atua ra, ia
Iehova, ei tona ra takainga-vaevae
akamori ei, te tapu ra *oki* aia.
6 Ko Mose raua ko Aarona, i roto i te
kau taunga nana, e ko Samuela, i roto
i te aronga i kapiki i tona ra ingoa; ia
ratou i kapiki ia Iehova ra, kua tuatua
7 maira aia kia ratou. I roto i te pou

tumurangi ra tana tuatua anga mai kia
ratou; kua akono ratou i tana au tua-
tua-akakite, e te akonoanga, tana i
tuku mai kia ratou. Naau, e to matou 8
Atua, e Iehova, i tuatua mai kia
ratou; e Atua akakore ara koe ia
ratou, tutaki ua'i koe *ia ratou* i ta
ratou ra ravenga kino. E akateitei 9
ana i to tatou Atua ia Iehova, e ei tona
ra maunga tapu akamori ei: te tapu ra
oki to tatou Atua ko Iehova.

SALAMO C.

E SALAMO AKAMEITAKI.

KIA aruru te enua katoa i te aka- 1
meitaki ia Iehova. E akamori 2
ia Iehova ma te rekareka; e aere mai
ki mua i tona aroaro ma te imene. Kia 3
kite kotou ko Iehova anake ra te
Atua: nana tatou i anga, e nona oki
tatou: e aronga tangata nona, e te
mamoe no tana ra koro.

E tomo ki tona au ngutupa ma te 4
akameitaki; tona ra au paepae ma te
imene akameitaki: e akapaapaa kotou
iaia, e akameitaki i tona ingoa. E 5
meitaki oki to Iehova; e tona aroa, ka
tu ïa e rimua: e tana ra tuatua-mou, ki
tera uki ki tera uki.

SALAMO CI.

E SALAMO NA DAVIDA.

KA imene au i te aroa e te tuatua- 1
tau: ka imene au ia koe, e
Iehova.

Ka akono au i te arataa apa kore; 2
aea ra koe ka aere mai ei kiaku nei?
ka aaere ua au ma te ngakau apa kore i
roto i toku uaorai nei ngutuare. Kare 3
au e tuku i tetai mea kino ki mua i
toku mata; e riri ïa au i te ravenga a
tei tatipake ra; kare oki te reira e piri
mai kiaku nei. Te tangata ngakau 4
māro ra, ka akataka keia ïa i oku nei;
kare au e kite atu i te tangata kino.
Ka tipu keia e au tei urutoe poiri ua i 5
tona ra tangata tupu; ko te mata aka-
teitei e te ngakau parau, kare rava au
e akakoromaki iaia. Ei runga toku 6
mata i te aronga pikikaa kore i te
enua nei, kia noo ratou i oku nei: ko
te tangata aerenga apa kore ra, ko
toku ïa tavini. Ko tei rave i te piki- 7
kaa ra, kare ïa e noo i toku nei are:
ko tei tuatua i te tuatua tapikipiki,
kare ïa e mou ki mua i toku mata.
Ka pou *tetai pae o* te aronga kino nei 8
i te tipu keia e au i te au popongi
katoa nei, e ope rava akera i te oire
o Iehova nei te aronga i rave i te
mea kino ra.

SALAMO CII.

E PURE NA TE TANGATA E AUE RA, KIA ROKOIA E TE TUMATETENGA RA, E TE RIRINGI RA I TANA TUATUA TAITAIA KI MUA I TE AROARO O IEHOVA.

1 E IEHOVA e, e akarongo mai i
taku pure, kia tae atu oki toku
2 reo kia koe ra. Auraka koe e uuna i
to mata iaku i te rā e tumatetenga'i au
ra; e ariu mai to taringa kiaku nei: i
te rā e kapiki atu ei au ra, e akarongo
vave mai koe iaku.
3 Kua ngaro oki oku nei puke rā mei
te auai ra, e kua ka oku nei au ivi mei
4 te vaie marō ra. Kua taia toku nga-
kau, e kua mae mei te ngangaere ra;
kua ngaropoina oki iaku taku nei
5 kaingakai. Kua piri toku au ivi ki
6 toku nei kiri i toku aue ua anga. Mei
te kate o te medabara ra au; mei te
7 kusa o te ngai motutaa ra. Te tapapa
nei au, e mei te manu iti ra au, koia
anake ra ki runga i te are.
8 Te akakino mai nei toku au enemi
iaku e po ua atu te rā; no te maata
o te riri iaku, kua taputou ratou iaku:
9 No te mea te kai nei au i te reu mei te
kai ra, e kua irokia taku e inu nei ki te
10 roi-mata, No toou ra makitakita e toou
ra riri: Kua apai oki koe iaku ki
11 runga, ei akaruke anga ki raro. Mei
te maru-ata e peke ra toku nei au rā,
e kua mae au mei te ngangaere ra.
12 Kareka koe, e Iehova, ka tu koe e
rimua, e te manako anga ia koe i tera
13 uki i tera uki. Ka riro koe i te tu
mai ki runga e aroa ia Ziona: no te
mea, ko te tuatau e kiteia mai ei aia ra,
koia oki te tuatau i akonoia ra, kua tae.
14 Te pingapingareka nei oki to au tavini
i te au toka nona nei, e te tangi nei i
15 to reira one ra. Ei reira te au etene e
mataku ei i to ingoa, e Iehova, e te au
ariki katoa o te ao nei i toou ra kakā;
16 Kia patu a Iehova ia Ziona, kia kitea
17 mai aia ma tona uaorai kakā; E ako-
noia e ia te pure a tei putaua, e kare e
18 akavaavaa i ta ratou pure. Kia tataia
teia no tetai uki atu, kia akapaapaa te
19 aronga te ka angaia ra ia Iehova: No
te mea kua akara mai aia ki raro i tona
ngai-tapu teitei ra; i runga i te rangi
to Iehova akara anga mai i te enua
20 nei; E akarongo i te ngunguru anga o
tei tapekaia ra: kia tuku i te aronga i
21 akonoia no te mate: Kia akakiteia to
Iehova ingoa i Ziona, e te akameitaki
22 iaia i Ierusalema; Kia uipa katoatoa

mai te au tangata ra, e te au basileia, e
akamori ia Iehova.
Kua akakore mai aia i toku maroiroi 23
i te aratas ra, kua akapoto aia i oku
puke rā, Kua tuatua iora au, E taku 24
Atua, auraka au e apai keia i rotopu i
toku nei au rā; *e vai rai oki* toou ra
mataiti e ope roa ake te au uki katoa
ra. Naau i akamou te enua, i taito 25
roa ra; te au rangi oki, na toou ïa rima
i anga. Ka riro ra te reira i te pou, e 26
toe ra koe: e ka piro ratou ravarai mei
te kakau ra: ka kopaeia ratou e koe mei
te kakau ra: kopae ua rai ratou, Ko 27
koe rai koe, e kare rava toou ra ma-
taiti e ope. Ka akamouia te au tama- 28
riki a to au tavini, e to ratou ra uanga
ka akatinamouia ki mua ia koe ra.

SALAMO CIII.

E SALAMO NA DAVIDA.

E AKAMEITAKI ia Iehova, e taku 1
vaerua; e to roto katoa iaku nei, i
tona ra ingoa tapu. E akameitaki ia 2
Iehova, e taku vaerua, e auraka tona
katoa ra au takinga-meitaki e akangaro-
poinaia: Koia tei akakore i taau katoa 3
ra au apa; ko tei akaora i toou katoa
ra au maki; Ko tei akaora ia koe i te 4
mate; ko tei akakorona ia koe i te ta-
kinga-meitaki e te aroa; Ko tei akame- 5
rengo i toou ruaine anga ki te meitaki,
kia akaouia rai koe mei te aeto ra.
Te rave rā Iehova i te tuatua-tika, 6
e te tuatua-tau, ki te aronga katoa i
takinga-kinoia ra. Kua akakite aia i 7
tona au aerenga kia Mose; tana au
angaanga ki te tamariki a Iseraela.
E aroa e te takinga-meitaki to Iehova; 8
kare e riri vave, te maata ra te aroa.
Kare aia e tamou i te akamura mai: 9
kare oki e vaoo māro *i tona riri* e tua-
tau ua atu.
Kare akenei aia i akaoko mai ia 10
tatou e kia aite ki ta tatou au ara; kare
oki i tutaki mai ia tatou e kia aite ki
to tatou au kino. Mei te teitei o te 11
au rangi i runga i te enua nei, mei
te reira te maata o tona aroa i te aronga
i mataku iaia ra. Mei te itinga o te 12
rā e taka ke i te opunga o te rā ra, ko
tana ïa akataka ke anga i ta tatou
au ara ia tatou nei. Mei te aroa o te 13
metua ki *tana ra* au tamariki, ko to
Iehova ïa aroa ki te aronga i mataku
iaia ra.
Kua kite oki aia i to tatou tu; te 14
manako ra aia e, e one tatou nei. I te 15
tangata nei, e tau tona au rū ki te nga-
ngaere nei; mei te tiare i roto i te
ngangaere ra tona ruperupe anga. Kua 16
arara oki te matangi na rungao ra, kua
kore ïa, e tona ngai *i tupu ei* ra, kare e
kite akaou iaia.
17 Kareka te aroa o Iehova, mei tupua
roa mai ïa, e ka tu e rimua ki te aro-
nga i mataku iaia ra, e tana ra tuatua-
tika ki te tamariki a te au tamariki;
18 Ki te aronga i akono i tana ra korero-
motu, e tei akamaara i tana ra au
19 ikuikuanga e rave ra. Kua akamou
a Iehova i tona ra terono ki runga i te
au rangi; e kua kauraro te au mea
katoa nei i tona ra basileia.
20 E akameitaki ia Iehova, e te au
angela nana e, ko tei maata i te riri-
nui, *e* kua akono i tana akauenga, i
te akarongo anga i tona reo kia tuatua.
21 E akameitaki ia Iehova, e tona katoa
ra au nuku; te au tavini nona ra,
22 ko tei rave i tana i inangaro ra. E
akameitaki ia Iehova, e tana katoa ra
au angaanga, i te au ngai katoa ra i
tona ra au; e akameitaki ia Iehova, e
taku vaerua.

SALAMO CIV.

1 E AKAMEITAKI ia Iehova, e
taku vaerua. E taku Atua, e Ie-
hova, ko koe tei maata roa; kua vaîia
koe ki te kakā e te mana.
2 I te akakakau anga ia koe uaorai ki
te mārama mei te kakau ra: i te oora
anga i te au rangi ra mei te paruru.
3 I te rangorango anga i tona ra au pia
ki te vai: i te rave anga i te au tumu-
rangi ei kariota nona: i te aaere anga
na runga i te peau ra o te matangi:
4 I te akariro anga i te au angela nana
ra *mei* te matangi, e te au tavini nona
5 *mei* te ai mura. Nana i akamou i te
tumu o te enua, kia kore roa e ngaueue
e tuatau ua atu.
6 Kua tapoki oki koe i te reira ki te
moana mei te kakau ra: tu iora te
au vai i runga atu i te au maunga.
7 Kia akamuraia e koe ra, rere atura;
i te kokina o to mangungu ra, kua
8 ngakoikoi atura i te aere. Kua kake
ratou i te au maunga, kua eke ratou
i te au o, ki te ngai i akonoia e koe no
9 ratou ra. E kotinga tei akonoia e
koe, kare ïa e topa ia ratou: kare e
oki akaou mai e akanina i te enua.
10 Kua tuku mai koe i te au vai pupui
ei vai peka, ko tei ta'e aere na roto
11 i te va o te au maunga ra: I reira te
au terio o te enua nei i te inu manga;
te au asini momoavao i te akapangia
12 anga i to ratou kakī. I vaitatao te au
manu o te reva i te noo anga, ko tei
13 tangi i roto i te au rara ra. Te aka-
mauu nei koe i te au tuaivi no roto

i toou ra au pia; te ki nei te enua i
taau i akaua mai.
Te akatupu nei koe i te ngangaere 14
na te au puaka, e te rakau rikiriki na
te tangata: te rauka nei te kai no
roto i te enua; E te wina, e rekareka'i 15
te ngakau o te tangata nei, te ma-
nongi, e inuinu ei tona mata, e te areto,
e maroiroi ei te ngakau tangata nei.
Te au rakau o Iehova ra, kua pakari 16
ïa; te au arezi i Lebanona ra, tana i
tanu ra; Tei koangaia e te au manu 17
ra: te au berusi ra, to te kasida ra are;
Te au maunga teitei ra, no te puaka- 18
nio momoavao ïa; te au mato ra, e aka-
puanga ïa no te saphana.
Kua anga aia i te marama no te tua- 19
tau i akonoia ra: kua kite oki te rā
i tona topa anga. Naau i apai mai i 20
te poiri, e kua po iora; ei reira te au
terio katoa o te vaorakau ra e totoro
mai ei: Te au liona ou i te ngunguru 21
aere anga i te kai, e te kimi anga i ta
ratou kai i te Atua. Kua iti maira te 22
rā, kua oki ratou, e kua moe i roto i to
ratou au vaarua: Kua aere iora te 23
tangata ki te angaanga nana, e tana e
rave ra, e aiai atu.
Tumatatini taau ra angaanga, e Ie- 24
hova e! e au ravenga pakari anake rai
taau: kua ki te enua nei i taau ra
apinga. E tenana oki tai maata e te 25
pararauare, tei reira te au mea totoro
aere ua ra, kare e ope kia tatau ra; te
au mea rikiriki ra, e te mamaata katoa
ra. Tei reira te au pai i te tere aere 26
anga: *e* taua Leviatana ra taau i anga
i te tarekareka aere anga. Te tiaki 27
anake ra te reira ia koe ra, kia rauka
ta ratou kai i te tuatau tikai ra. Ko 28
taau i oronga ra, ko ta ratou ïa i rave:
kua eeu koe i to rima ra, kua ki ïa
ratou i te meitaki: Kua puroku koe i 29
to mata ra, tumatetenga ïa to ratou:
kua rave mai koe i to ratou a'o, kua
mate ratou, e kua oki akaou ki to ratou
ra one. Kua tono maira koe i to Vae- 30
rua, kua angaia ratou: e kua rave
akaou koe i te aro o te enua.
E vai rai te kakā o Iehova e 31
tuatau ua atu; te rekareka nei a Ie-
hova i tana uaorai ra angaanga. Kua 32
akara ua aia ki te enua, kua rutetetete
ïa; kua akatukia ua aia i te au maunga
ra, kua peke te auai ki runga. Te ora 33
nei au ra, ka imene rai au kia Iehova;
te vai nei au ra, ka imene akameitaki
au i taku Atua. Kia pereperekavana 34
aia i toku maaraara anga; ka reka-
reka oki au ia Iehova. Te aronga rave 35
ara ra, ka pou ïa i te enua nei; e te
aronga kikino ra, kare rava ïa: e aka-
paapaa ia Iehova, e taku vaerua e.
Alelu Ia.

SALAMO CV.

1 E AKAMEITAKI ia Iehova; e
kapiki i tona ingoa; e akakite i
tana i rave ki rotopu i te au tangata.
2 E imene iaia, e imene iaia i te salamo;
e tuatua i te au angaanga taka ke
3 ravarai nana ra. E akapaapaa kotou i
tona ra ingoa tapu: kia rekareka te
ngakau o te aronga i kimi ia Iehova
4 ra. E kimi ia Iehova, e tona ra riri-
5 nui; e kimi tamou i tona mata. E
akamaaraara i tana au angaanga taka
ke tana i rave ra; tana ra au ravenga
taka ke, e te au tuatua-tau a tona vaa;
6 E te uanga o tona tavini o Abera-
hama e, e te au tamariki a Iakoba i
ikiia e ia e!
7 Koia to tatou Atua ko Iehova; tei te
pa enua katoa ïa tana ra au tuatua-tau.
8 E tamou aia i tona manako i tana ra ko-
reromotu; te tuatua tana i akaue mai-
9 ra e tausani ua atu te uki; Te *korero-
motu* tana i papau ia Aberahama, e
10 tana i taputou ia Isaaka; Tana i akati-
namou ia Iakoba ei akonoanga; ia Ise-
11 raela, ei koreromotu mutu kore, Ka tua-
tua'i ra e, Ka oronga atu au i te enua
ra ko Kanaana noou, ei kelero tuanga na
12 kotou; I to ratou iti anga ra, kare i
maata kia tatau ra, te varavara ra,
13 e te tangata ke ke oki i reira. To ra-
tou aere anga ra, mei tetai vaka *tangata*
e tae ua atura ki tetai vaka tangata,
mei tetai basileia e tae atura ki tetai
14 papaki tangata: Kare ratou i tukua
e ia kia takinga-kinoia e te tangata ra;
e ui ariki oki tei akoia e ia ia ratou,
15 *ka na ko ei ra e*, Auraka e akatukia
ua mai i tei akatainuia e au, e taku
ra au peroveta, auraka e takinga-ki-
noia.
16 Iaia i apai mai i te onge ki runga
i te enua ra; kua akakore atura i te
17 au kai katoa ra: Kua tonokia ana
tetai tangata i reira i mua ia ratou, ko
18 Iosepha, kua okoia ïa ei tavini: I ma-
mae tona vaevae i te tapeka, kua puta
19 oki aia i te auri; E tae akera ki te
tuatau i tupu ei tana tuatua; kua ti-
20 mataia aia e te tuatua a Iehova. Kua
tono akera te ariki i te karere e tatara
iaia; te kavana o te au tangata ra,
21 tei tuku iaia: Kua akariro atura aia
iaia ei rangatira i tona ra ngutuare, ei
iaia anake ra te tuatua i tana katoa
22 ra au apinga; Kia tapeka aia i tona
ra ui ariki kia anoano ra, e kia akakite
ki tona aronga pakari i te tuatua ka-

rape. Riro atura oki a Iseraela ki 23
Aiphiti, e kua noo a Iakoba i te enua o
Hama ra. I reira aia i te akamaata roa 24
anga i tona tangata, e maroiroi atura
ratou i to ratou au enemi. Akaariu 25
aturaia to rotou ngakau kia makitakita
i tona ra au tangata, *e* kia pikikaa i tona
au tavini.
Kua tono akera aia i tona tavini ia 26
Mose, *e* ia Aarona i ikiia e ia. Na 27
raua i akakite i tana au akairo i rotopu
ia ratou, e te au ravenga taka ke i te
enua o Hama ra. Kua tuku atura aia 28
i te poiri, e kua poiri iora, e kare ratou
i taitoito mai i tana tuatua. Kua 29
akariro aia i ta ratou au vai ei toto;
pou iora to ratou au ika i te mate. Ki 30
rava akera to ratou enua i te rana; i
roto roa i te au pia o te ui ariki ki o
ratou ra. Kua akaue akera aia, e kua 31
aere maira te au rango; *e* te kutu e
pini akera to ratou enua. Kua akariro 32
akera aia i ta ratou ua ei barada, *e* te
kanapanapa anga uira i to ratou enua.
Kua ta atura aia i ta ratou au vine 33
e te au suke; e kua atiati akera i te
au rakau o to ratou ra enua. Kua 34
tuatua aia, e kua aere maira te akeride;
e te anue, kare e ope kia tatau,
Ko tei kai pou takiri i te au rakau 35
rikiriki o to ratou ra enua, e pou rava
akera te au ua *katoa* o to ratou au kainga
ra.
Kua ta oki aia i te au tama mua ra- 36
varai o to ratou ra enua; te mua tikai
o to ratou ririnui. Kua arataki mai 37
aia ia ratou ma te ario e te auro; e
kare rava tetai i apikepike i to ratou
katoa ra au kopu. Kua rekareka Ai- 38
phiti i to ratou riro anga; kua rokoia
oki ratou e te mataku ia ratou. Kua 39
oora aia i tetai tumurangi ei marumaru,
e tetai ai ei mārama i te po.
Kua pati mai ratou, e kua apai mai 40
aia i te manu, e kua merengo ratou
iaia i te kai o te rangi. Kua va'i aia i 41
te mato, e kua maringi maira te vai;
kua ta'e a vai aere ua atura na te au
ngai marō ra! I manako ra oki aia i 42
tana tuatua tapu ki tona tavini kia
Aberahama: I arataki mai ei aia i 43
tona au tangata ma te rekareka; tei
ikiia e ia ma te imene ra. Kua oro- 44
nga maira aia i te pa enua o te au
etene kia ratou, e kua riro maira kia
ratou ta te au tangata ra angaanga: Kia 45
akono ratou i tana ra au akonoanga,
e kia akarongo i tana ra au ture. Alelu
Ia.

SALAMO CVI.

1 ALELU Ia. E akapaapaa ia Iehova;
e meitaki oki tona; e tu oki tona
2 aroa e rimua. E tika iaai kia akaiki i
te au ravenga mana a Iehova? e ope
3 iaai tona meitaki kia akakite? E ao
to te aronga i akono i te tuatua-tau;
i tei rave i te tuatua-tika kare e tuku-
4 moe. E akamaara mai koe iaku, e
Iehova, i te akaperepere *naau*, i toou
ra au tangata tikai: kite mai oki koe
5 iaku i te ora naau ra; Kia kite oki au
i te meitaki o te aronga i ikiia e koe
ra; kia rekareka oki au i te rekareka
a to iti-tangata ra, kia akapaapaa *katoa*
au ma taau ra tuanga.
6 Kua ara matou ma to matou ai me-
tua katoa ra; kua rave matou i te
kino, kua rave matou i te mea tika
7 kore. Kare to matou ai metua i ma-
nako i to au angaanga taka ke i Ai-
phiti; kare ratou i akamaara i te maata
anga o toou ra au aroa, kua akakoko
ra ratou *iaia* i taatai, i te tai mura-
8 mura ra. Kua akaora ra aia ia ratou i
tona ra ingoa, kia kitea oki tona mana
9 maata. Kua akamura aia i te tai mu-
ramura, e kua marō atura: e kua ara-
taki aia ia ratou na te moana ra, mei te
10 mea e kua na te medebara. Kua aka-
ora aia ia ratou i te rima o tei makita-
kita mai *ia ratou* ra, e kua ora iora ra-
11 tou iaia i te rima o te enemi ra. Nga-
romia iora to ratou au enemi i te tai;
12 kare takiri tetai o ratou i toe. Kua
akatika ratou i tana tuatua i reira, kua
imene akameitaki ratou iaia.
13 Ngaropoina vave atura ia ratou tana
au angaanga; kare i tiaki i tana tua-
14 tua. Kua maata rava atura to ra-
tou kaki i te medebara, e kua timata
atu i te Atua i te ngai motutaa ra.
15 Kua akatika atura aia i ta ratou i pati
ra, kua tuku maira ra i te ikoke i to
16 ratou vaerua. Kua vareae oki ratou ia
Mose i roto i te puakapa ra, *e* ia Aa-
17 rona i akatapuia e Iehova ra. Kua
amama te enua e kua apuku ia Data-
na, e tangaro iora te pouou o Abirama.
18 Kua ka iora te ai i rotopu i to ratou
pououanga, kua ka akera te aronga ki-
kino i te ai.
19 I Horeba ta ratou anga anga i te
kafa, e kua akamori atura i te tu i aka-
20 toia ra. Kua akariro oki ratou i to
ratou kakā ei tu no te bovi e kai i te
21 ngangaere ra. Kua ngaropoina ia ra-
tou te Atua i akaora ia ratou ra; ko
tei rave i te au mea nunui i Aiphiti;
22 Te au angaanga taka ke i te enua o

Hama ra; te au mea matakutaku i te
tai muramura ra. I tuatua mai ei aia 23
e, e tamate rava aia ia ratou, aua tana
i iki ra ko Mose, i tu mai i te va ki
mua iaia, ei akatioi ke i taua riri aka-
pou nona ra.
Kua akavaavaa atura ratou i te enua 24
meitaki ra, kare akera i akarongo i
tana tuatua: Kua urutoe ra ratou i 25
to ratou au puakapa, kare akera i aka-
rongo i te reo o Iehova. I akatika 26
atu ei oki aia i tona rima ia ratou, kia
inga ratou i te medebara; E kia inga 27
to ratou uanga i roto i te au etene ra, e
kia pueurikiriki ke ratou iaia i te pa
enua ra.
Kua kapiti oki ratou kia Baala-pe- 28
ora, e kua kai oki i te tusia a tei mate
ra. Ko ta ratou ïa akakoko anga atu 29
iaia kia riri, i ta ratou ra ravenga;
rokoia iora ratou e te maki-mate. Kua 30
tu mairā Phinehasa, kua akaoko *i taua
apa ra,* kore akera taua maki-mate
ra. Riro atura te reira ei tuatua-tika 31
nana, i tera uki i tera uki, e tuatau ua
atu.
Kua akariri oki ratou iaia i te vai o 32
Meriba, e rokoia iorā Mose e te kino
ia ratou: Kua akaongoongo oki ratou 33
i tona ngakau, i kino ei te tuatua a
tona vaa.
Kare oki i pou ia ratou to te pa 34
enua, ta Iehova i tuatua mai kia ratou
ra: Kua iropu ua ra ratou i roto i te 35
au etene ra, e kua apii i ta ratou au
ravenga ra. Kua akamori oki ratou i 36
to ratou au idolo; e riro atura ei
maunu no ratou. Kua akatusia ratou 37
i ta ratou au tamariki tamaroa e ta
ratou au tamaine na te au demoni:
Maringi ua atura te toto ara kore ia 38
ratou; te toto o ta ratou au tamariki
tamaroa e ta ratou au tamaine, ta ra-
tou i akatusia na te au idolo i Kanaana:
viivii akera taua enua ra i te toto: E 39
kua viivii ratou i ta ratou orai au
angaanga, e kua akaturi aere i ta ra-
tou uaorai ra au peu.
I tupu ei oki te riri o Iehova i tona 40
uaorai au tangata, e kua akaviivii atura
i tana uaorai tuanga. E kua oronga 41
atura aia ia ratou i te rima o te au
etene; e te aronga i makitakita mai ia
ratou ra tei tutara ki runga ia ratou.
Kua akaaoia ratou e to ratou au enemi, 42
e kua akakauraroia ratou i to ratou
rima. Tuatini akera tana akaora anga 43
ia ratou; e kua akariri ua mairai ratou
iaia i ta ratou tuatua, e kua tuku aka-
akaia ratou i to ratou kino. Kua ako- 44
no mairai aia i to ratou tumatetenga,
kia kite aia i to ratou kapiki: Kua 45
akamaara rai aia i tana koreromotu ia
ratou, e kua tataraara aia no tona ra
46 aroa maata. Kua akatupu aia i te aroa
ia ratou, i te aronga katoa i apai ia
ratou ei tuikaa.
47 E akaora ia matou, e to matou
Atua, e Iehova e, e akaputuputu ia
matou mei roto atu i te au etene ra,
kia akameitaki matou i to ingoa tapu
ra, kia rekareka matou i te akapaapaa
anga ia koe ra.
48 Kia akameitakiia te Atua o Iseraela
ia Iehova, mei tupua mairai e tuatau
ua atu; e tuatua mai oki te tangata
katoatoa ra, Amene. Alelu Ia.

SALAMO CVII.

1 E AKAMEITAKI ia Iehova: e
meitaki oki tona, ka tu oki tona
2 aroa e rimua. Kia pera tei akaoraia e
Iehova, i tei akaoraia e ia i te rima o
3 te enemi ra; E kua akaputuputu mai
ia ratou mei te au enua mai; mei te
itinga o te rā e mei te opunga o te rā,
mei apatokerau mai e mei apatonga.
4 I uoa ua ana ratou na te medebara,
na te arataa vaiavare ua: kare i kitea
5 e ratou tetai oire ei nooanga. Ma te
pongi e te kaki vai, kua ngaeva ua to
6 ratou vaerua i roto ia ratou. Kua ka-
piki ra ratou ia Iehova i to ratou tu-
matetenga ra, *e* kua akaora iora aia ia
7 ratou i to ratou au mate ra. Kua ara-
taki oki aia ia ratou i te arataa tikai
ra, e tae atura ratou ki te oire nooanga
8 ra. Kia akameitaki *oki* ratou ia Iehova
i tona ra aroa, e te au angaanga taka
ke nana i te tamariki a te tangata nei.
9 Ko te mate oki i te kaki vai, kua aka-
merengoia ïa e ia, e tei aati i te pongi
ra, kua akakiia ïa e ia ki te meitaki.
10 Ko tei noo i roto i te poiri e te maru-
mate, i tapekaia ki te auri, e te tuma-
11 tetenga; No te mea kua taitoito ratou
i te tuatua a te Atua, e kua akatokā i
12 te ako a Tei Teitei. I tuku akaaka'i
oki aia i to ratou ngakau i te roiroi;
inga iora ratou ki raro e kare rava e
13 tauturu. I to ratou tumatetenga ra
kua kapiki ratou ia Iehova, *e* kua aka-
ora aia ia ratou i to ratou au mate ra.
14 Kua arataki maira aia ia ratou mei
roto i te poiri e te maru-mate, e kua
atiati taka ke atura i to ratou au ta-
15 peka. Kia akameitaki *oki* ratou ia
Iehova i tona ra aroa, e te au anga-
anga taka ke nana i te tamariki a te
16 tangata nei. Kua ngaangaa oki iaia te
au pa veo; e kua tipu keia e ia te au
tea auri.
17 Te aronga neneva ra no ta ratou ara

i rave ra, e ta ratou ra tuatua kino, i
makiia'i: Te rikarika ra ratou i te au 18
kai katoa ra, e te vaitata maira te ngu-
tupa o te mate ia ratou. I to ratou 19
tumatetenga ra kua kapiki ratou ia
Iehova, *e* kua akaora aia ia ratou i to
ratou ra au mate. Kua tuku maira 20
aia i tana tuatua e kua ora iora ratou,
e kua ora akera ratou iaia i to ratou ra
au mate. Kia akameitaki *oki* ratou ia 21
Iehova i tona ra aroa, e te au anga-
anga taka ke nana i te tamariki a te
tangata nei. E akatusia ratou i te 22
tusia akameitaki, e e akakite ratou i
tana au angaanga ma te imene.

Te aronga i na tai te aere i na runga 23
i te au pai ra, tei te moana maata ra ta
ratou ra taoonga, Ko ratou tei kite i te 24
angaanga a Iehova, e tana ïa ravenga
taka ke i te moana ra. Kua akaue oki 25
aia, e kua tupu maira te uriia, e teitei
roa maira te kare. E kake atura ratou 26
ki runga i te rangi, kua eke ki raro i
te oonu; taravai rava akera to ratou
ngakau i te tumatetenga. Kua anini e 27
kua turorirori ratou mei te tangata
konā kava ra, e ope rava akera ta ra-
tou ravenga. I to ratou tumatetenga 28
ra, kua kapiki ratou ia Iehova, e kua
akaora aia ia ratou i to ratou ra au
mate. Kua akariro aia i taua uriia 29
ra ei marino; e tona au kare ra, kua
akamutekiia ïa. Kua mareka ratou no 30
te mea kua marino *te tai;* e kua apai
aia ia ratou ki to ratou tapaeanga i
anoano ra. Kia akameitaki *oki* ratou 31
ia Iehova i tona ra aroa, e te au anga-
anga taka ke nana i te tamariki a te 32
tangata nei. E akateitei ratou iaia i
roto i te uipānga o te tangata ra, e
akapaapaa iaia i roto i te uipānga o te
aronga pakari ra.

Te akariro nei aia i te vai puke ei 33
medebara, e te vai mapia ra ei ngai
papa-marō; Te kainga uua ra ei one 34
pariri, no te ara a te aronga i noo i
reira. Te akariro nei aia i te mede- 35
bara ei vai puna; e te ngai one marō
ra ei vai mapia. E kua akanoo aia i 36
tei mate i te pongi ra i reira, kia ako-
nokono ratou i tetai oire nooanga; E 37
kia ruru i te ua i te kainga, e kia tanu
i te kainga vine, kia ua mai te kai e
kia maata. Kua akameitaki oki aia ia 38
ratou ra, kua maata roa ratou i reira, e
kare ua ta ratou au puaka e tukua
uaia kia iti. Te oki akaou ra ratou 39
ki te iti anga, e kua taakaakaia, i te
takinga-kino, te tumatetenga, e te aue.
Kua akavaavaa aia i te ui ariki, e kia 40
uoa aere ua ana ratou na te medebara
arataa kore ra. Te akateitei nei ra aia 41
i te putaua mei roto mai i te maki ra, e
te akariro nei i *tona* kopu-tangata mei
42 te anana ra. Ka kite mai te aro-
nga tiratiratu *i teia* ma te rekareka,
e momani anake ïa oki te kino i tona
43 vaa. Ko tei pakari ra, e ko tei akono i
teianei au mea, ka kite ratou i te aroa
takinga-meitaki o Iehova ra.

SALAMO CVIII.

E IMENE, E SALAMO NA DAVIDA.

1 KUA mou toku ngakau, e te Atua;
ka imene au, e e akameitaki rai
2 au ma toku kakā katoa ra. E ara, e te
nabala, e te kinura! i te popongi aki-
3 rata e ara rai au. Ka akameitaki au
ia koe, e Iehova, i rotopu i te au ta-
ngata; ka imene au ia koe i rotopu i te
4 pa enua. Kua maata oki to aroa e tae
ua atu ki te au rangi ra: e taau tuatua-
mou ra e tae ua atu ki te au tumu-
5 rangi ra. Kia akateiteiia koe, e te
Atua, ki rungao i te au rangi; e toou
kakā ki rungao i te enua katoa nei.
6 Kia ora tei akaperepereia e koe ra;
kia ora oki i to rima katau ra, e aka-
rongo mai oki koe iaku nei.
7 Te tuatua ra te Atua i roto i te ngai-
tapu nona ra e! Ka rekareka'i au, ka
tua au ia Sikema, ka kotikoti oki au i
8 te o ra i Sukota: Noku Gileada, noku
katoa Manase; e ko Epheraima, e ma-
roiroi ïa no toku upoko; ko Iuda ra,
9 ko taku ïa tuku ture; Ko Moabi ra,
ko taku ïa orooroinga; ka titiri au i
toku tamaka ki runga ia Edoma; ka
maeva ïa au ki runga ia Philisetia.
10 Naai au e arataki ki taua oire keta-
keta ra? naai au e arataki ki Edoma?
11 Kare ainei *koe*, e te Atua, ko tei aka-
ruke ia matou nei, e kare koe i aere
katoa, e te Atua, i to matou ra au nuku?
12 O mai ana te tauturu kia matou i te
tumatetenga nei; e mea puapinga kore
13 oki te tauturu tangata nei. E maroiroi
matou i te Atua kia rave ra; e nana e
takatakai i to matou au enemi ki raro.

SALAMO CIX.

NA TE TUMU IMENE. E SALAMO NA DAVIDA.

1 E TE Atua, e tei akameitakiia e au
nei, auraka koe e muteki ua mai;
2 No te mea, te amama ua maira te vaa
o te tangata kino, e te vaa o te pikikaa,
iaku; kua tuatua kino mai iaku nei
3 ma te arero pikikaa. Kua takako mai
ratou iaku i te tuatua makitakita, e
kua tamaki ara kore ua mai iaku nei.
4 No toku nei aroa i enemi mai ei ratou

iaku; kareka au nei, ei te pure au.
5 Kua pera ratou i te tutaki mai i te
kino iaku no *toku nei* takinga-meitaki,
e te makitakita no toku nei aroa.
6 E akanoo koe i tetai tangata kino ki
runga iaia, e kia tu mai a Satani i tona
7 rima katau. Me akavaia aia, kia akaa-
paia aia, e kia riro tana pure ei ara.
8 Kia akaitiia tona au rā, *e* tana taoonga,
9 kia riro ïa ki tetai ke. Kia riro tana
au tamariki ei matiroeroe, e tana vaine
10 ei takaua. Kia riro tana au tamariki
i te uoa aere ua e te oriori *kai*, kia
ngaki onge ratou i to ratou au ngai
11 tanea ra. Kia ope roa tana apinga i te
aōia e te tangata ou, e kia pou oki tana
angaanga i te noniia e te tangata ke.
12 Auraka roa tetai kia takinga-meitaki
mai iaia, e tana katoa ra au matiroeroe,
13 auraka rava kia aroaia mai. Kia tipu
keia atu tona katoa ra au uanga; kia
taparaparaia to ratou ingoa i te uki a
14 muri nei. Te au ara a tona ra ai metua
kia manakoia e Iehova, e auraka te ara
a tona metua vaine kia taparaparaia.
15 Kia vai marie rai ki mua i te aroaro o
Iehova, kia tangaro takiriia te manako
16 iaia i te enua nei; No te mea kare aia i
manako e takinga-meitaki, kua takinga-
kino ra aia i te tangata ao e te putaua,
e kia mate roa iaia tei paruparu te
17 ngakau. Koia ra i inangaro i te ka-
tara, kia iri mairai te reira ki runga
iaia: koia oki kare i inangaro i te mei-
18 taki ra, kia taka ke atu ïa iaia. E
mei iaia i vaî iaia uaorai ki te katara
mei te kakau ra, kia o tikai ïa te reira
mei te vai ki roto i tona ngakau, e mei
19 te inu ki roto i tona au ivi. Kia vai
tikai ïa ki runga iaia mei te kakau i
vaîia'i aia ra, e mei te tatua i tatuaia'i
20 aia kare i tivata ra. Ei tutaki teia na
Iehova i toku ra au enemi; na te aro-
nga i tuatua kino mai i toku nei
vaerua.
21 Ko koe ra, e taku Atu, e Iehova,
e akatika mai koe iaku i toou ra ingoa:
e akaora koe iaku i te takinga-meitaki
22 maata noou ra. E akaaka oki toku e
te putaua, e kua paruparu toku ngakau
23 i roto iaku nei. Kua riro au mei te
ata e peke ra: te taa aere ua nei au
24 mei te akeride nei. Kua paruparu oku
nei puke turi i te neseteia, e kua kore
25 te matu o toku kopapa. Kua riro au
ei akakinoanga na ratou; te tiroi ma-
tariki maira ratou iaku; te takirikiri
ra te mimiti!
26 E tauturu mai koe iaku, e taku
Atua, e Iehova e: e akaora koe iaku i
27 toou ra aroa: Kia kite oki ratou e, ko
to rima teia, *e* naau, e Iehova, i rave i
28 teia. Kia katara mai ratou, ei akaora
taau; kia tu mai ratou ki runga, kia
akaakamaia atu ratou; ko to tavini
29 nei ra, kia akarekarekaia mai ïa. Kia
vaîia toku ra au enemi ki te akama, e
kia tapokiia ratou i te aringaringa mei
30 te kakau ra. E akameitaki maata roa
au ia Iehova i toku nei vaa; e aka-
paapaa au iaia i rotopu i te tangata
31 tini ra: No te mea e tu aia i te rima
katau o tei akaaka ra, e akaora *iaia* i te
aronga e akaapa mai i tona vaerua.

SALAMO CX.

E SALAMO NA DAVIDA.

1 KUA karanga atu ā Iehova ki toku
Atu, Ka noo koe ki toku rima
katau nei, e kia akariroia e au to au
2 enemi ei pange vaevae noou. E akatae
atu a Iehova i te sepeta o toou ririnui
mei Ziona atu nei, e ariki oki koe i
3 rotopu i to au enemi ra. E puareinga
roa to toou ra au tangata, i te rā o toou
ra mana, ma te akangateitei tapu ra;
toou ra uanga, mei te au ïa o te kopu o
te popongi.
4 Kua taputou a Iehova, kare e tata-
raara, E taunga koe e tuatau ua atu,
mei ia Melekizedeka te tu.
5 Na te Atu i to rima katau ra, e ta i
6 te ui ariki, i te rā e riri ei aia ra; Ka
akava aia i o te au etene ra, *e* kia ki ua
atu *te enua* i te tangata mate; ka ta oki
aia i tei maata no te pa enua e manga-
7 nui. Ka inu oki aia i te kauvai na te
pae arataa: no reira aia ka akateitei ei
i te upoko ki runga.

SALAMO CXI.

1 ALELU Ia. Ka akameitaki au ia
Iehova ma te ngakau katoa, i roto
i te kapitianga o te aronga tiratiratu, e
te uipānga ra.
2 E angaanga maata ta Iehova; e mea
kimiia e te aronga e mataora i te reira
3 ra. E angaanga meitaki tana e te kakā,
ka tu oki tana tuatua-tika e rimua.
4 Kua akariro oki aia i tana au angaanga
taka ke ei manakoanga; e takinga-
meitaki maata e te aroa to Iehova.
5 Kua oronga mai aia i te kai ki te aro-
nga i mataku iaia ra; ka manako ta-
6 mou rai aia i tana ra koreromotu. Kua
akakite mai aia ki tona ra au tangata i
tana ra ravenga mana, i te oronga anga
mai i te tuanga a te au etene na ratou.
7 Ko te tuatua-mou e te tuatua-tau, ko
te au angaanga ïa a tona rima; *e* ko
tana au ikuikuanga, e mea mou anake
8 ïa: Ka mou rai te reira e tuatau ua

atu; *No te mea* i raveia ma te tuatua-
mou e te tiratiratu. Kua akau mai aia 9
i te ora no tona ra au tangata; kua
akaue aia i tana ra koreromotu *kia mou*
e tuatau ua atu: e ingoa tapu oki e te
matakuia tona.
Ko te akamataanga o tė pakari ra, 10
koia te mataku ia Iehova ra: e kite
maata to te aronga ravarai i akono i te
reira; e tika te akapaapaa iaia i te vai
marie anga.

SALAMO CXII.

ALELU Ia. E ao to te tangata i 1
mataku ia Iehova, tei rekareka
maata i tana ra au akauenga. E mana 2
oki tona uanga i te enua nei; e meitaki
oki te uki a te aronga tiratiratu ra. E 3
apinga nui tei tona are, e te taongaia: e
tika oki tana tuatua-tika i te vai marie
anga. Ei te poiri nei e iti mai ei te 4
mārama ki te aronga tiratiratu; te
takinga-meitaki, e te aroa, e te tuatua-
tika. E takinga-meitaki to te tangata 5
meitaki e te oronga; e rave aia i tana
au peu ra ma te akono. Kare oki aia e 6
ngaueue e tuatau ua atu; ka manakoia
te aronga tuatua-tika e tuatau ua atu.
Kare aia e mataku i te rongo kino ra; 7
kua mou tona ngakau i te irinaki anga
ia Iehova. Kua akatinamouia tona 8
ngakau kare e mataku, e kite ua atu
aia i *te inga anga o* tona au enemi.
Kua tua marie aia *i tana apinga*, kua 9
oronga aia ki te aronga ao; e tika tana
tuatua-tika i te vai marie anga; ka
akateiteiia tona tara ma te paapaa ra.
Ka kite te tangata kino ma te aue, ka 10
pakati aia i tona nio e ngaro atura: te
irinakianga o te aronga kino ra, ka
pou ïa.

SALAMO CXIII.

ALELU Ia. Akapaapaa, e te au 1
tavini o Iehova, e akapaapaa i te
ingoa o Iehova. Kia akapaapaaia te 2
ingoa o Iehova, i teianei, e e tuatatau
ua atu. Mei te itinga mai o te rā e 3
tae ua atu ki tona opunga, kia aka-
paapaaia te ingoa o Iehova.
E teitei to Iehova i to te pa enua 4
ravarai, tona kakā i to te au rangi ra.
Koai tei tau ki to tatou Atua kia Ie- 5
hova? ko tei noo i te ngai teitei. Te 6
tuku akaaka nei ra aia *iaia orai* i te
akara anga mai ki raro, ki runga i te au
rangi, e ki runga i te enua. Te aka- 7
teitei nei aia i te akaaka ra no raro
mai i te one ra, kua akateitei i tei
putaua no raro i te tiringa teita; I te 8
akanoo anga *iaia* i rotopu i te aronga
mamaata ra, i rotopu i te aronga ma-
9 maata ra i tona uaorai iti-tangata. Ko
tei akanoo i te vaine anau tama kore i
te ngutuare ra, ei metua vaine reka-
reka i *tana* ra au tamariki. Ale-
lu Ia.

SALAMO CXIV.

1 IA Iseraela i aere maira mei Aiphiti
mai; te ngutuare o Iakoba mei
roto i te aronga tangata reo ke ra;
2 Riro atura Iuda ei mea tapu nona;
Iseraela, tona mana anga.
3 Kua kite te tai, e kua rere ke; ko
4 Ioridana, kua oki atura ki muri! Kua
rere te au maunga mei te rama ra,
te au tuaivi mei te anaunga o te
anana ra.
5 Eaa tikai koe, e te tai, i rere ke ei
koe? e Ioridana, i oki ei koe ki muri?
6 E te au maunga, i rererere ei mei te
rama ra? te au tuaivi, mei te anaunga
o te anana ra?
7 Kia ngaueue koe, e te enua e, i te
aroaro o te Atu ra; i te aroaro o te
8 Atua o Iakoba: Ko tei akariro i te
mato ei vai puna, te toka tama ra ei vai
mapia.

SALAMO CXV.

1 AURAKA kia matou nei, e Iehova,
auraka kia matou nei; e tuku
atura te kakā ki toou orai ingoa, no
toou ra aroa, *e* taau ra tuatua-mou.
2 Eaa e tika'i kia tuatua mai te etene e,
3 Teiea to ratou Atua i tenana? Tei te
rangi ra to matou Atua, i te rave anga
4 i tana i anoano ra. Ko to ratou ra au
idolo ario e te auro, e angaanga ïa na
5 te rima tangata nei. E vaa to ratou,
kare ra e tuatua; e mata to ratou, kare
6 ra e akara; E taringa to ratou, kare
ra e akarongo; e putaiu to ratou, kare
7 ra e ongi; E rima to ratou, kare ra e
rave; e vaevae to ratou, kare ra e
aere; Kare rava oki to ratou kara-
8 ponga e tika kia tuatua. Ko te aro-
nga i anga ia ratou, okotai o ratou tu ma
ratou ra, e te aronga katoa i irinaki ia
ratou.
9 E Iseraela e, e irinaki koe ia Ie-
hova: koia to ratou tauturu e to ratou
10 paruru. E te ngutuare o Aarona e, e
irinaki koe ia Iehova: koia to ratou
11 tauturu e to ratou paruru. Ko kotou
tei mataku ia Iehova, e irinaki ia Ie-
hova: koia to ratou tauturu e to ratou
12 paruru. Kua manako mai a Iehova ia
tatou, ka akaora aia *ia tatou;* ka aka-

ora aia i te ngutuare o Iseraela; ka
akaora aia i te ngutuare o Aarona. Ka 13
akaora aia i te aronga i mataku ia Ie-
hova, i te aronga rikiriki e te aronga
mamaata katoa ra.
Ka akamaata ua mai a Iehova ia 14
kotou; ko kotou, e ta kotou au tama-
riki. Kua akameitakiia kotou e 15
Iehova, i tei anga i te au rangi e te
enua nei. Te au rangi ra, na Iehova ïa 16
au rangi; kareka te enua nei, kua oro-
nga mai aia na te tamariki a te ta-
ngata nei.
Kare oki tei mate e akapaapaa mai 17
ia Iehova; e te aronga katoa e riro ki
raro ki te ngai muteki ra. Ka aka- 18
meitaki ra matou ia Iehova, i teianei, e
e tuatau ua atu. Alelu Ia.

SALAMO CXVI.

E INANGARO toku ia Iehova, 1
koia i akarongo mai i toku reo, *e*
taku i pati atu. No te mea kua ariu 2
mai tona taringa kiaku nei, e kapiki rai
au *iaia* e mutu ua atu toku nei a'o.
I akapiniia au e te au taura o te mate; 3
i rokoia au e te au tumatetenga o ade:
i rokoia au e te tumatetenga e te
mamae. Kua kapiki iora au i te ingoa 4
o Iehova; E Iehova e, te pati atu nei
au kia koe, e akaora koe i toku vaerua.
Ko te takinga-meitaki e te tuatua-tika 5
ta Iehova; e aroa oki to to tatou Atua.
E tiaki mai a Iehova i te aronga vare- 6
vare: i tuku akaakaia au, e kua akaora
aia iaku.
E oki, e taku vaerua, ki toou ra akaa- 7
ngaroianga, kua takinga-meitaki mai
oki a Iehova ia koe. Kua akaora 8
koe i toku vaerua i te mate, toku mata
i te roi-mata, *e* toku vaevae kia kore
e inga. E aaere rai au ki mua ia 9
Iehova, i te enua o te aronga e ora
nei. Kua akarongo au, tuatua ua 10
rai au e, Kua maata roa io nei
toku mate: Kua tuatua au i toku 11
rapurapu anga ra, E pikikaa anake to
te tangata nei.
Eaa ra taku e apai atu na Iehova, i 12
te au takinga-meitaki katoa nona iaku
nei? Ko te kapu ora taku ïa e apai ki 13
runga, ka kapiki ei i te ingoa o Iehova.
Ka akatupu au i taku i tia ia Iehova, i 14
teianei ki mua i te aroaro o tona katoa
ra au tangata. E mea apinga i mua i 15
te aroaro o Iehova te mate o tona ra
aronga tapu.
Koia tika rai, e Iehova, no te mea ko 16
au to tavini, to tavini, te tamaiti a to
tavini vaine, kua matara ia koe toku
nei au tapeka. Ka apai au i tetai tusia 17
akameitaki kia koe, ka kapiki ei au i
18 te ingoa o Iehova. Ka akatupu au i
taku i tia ia Iehova, i teianei ki mua i
19 te aroaro o tona katoa ra au tangata, I
roto i te au paepae i te are o Ie-
hova ra; i rotopu ia koe, e Ierusalema
e. Alelu Ia.

SALAMO CXVII.

1 E AKAPAAPAA ia Iehova, e te
pa enua katoa e: e akapaapaa
2 iaia, e te au tangata katoa na. Taki-
nga-meitaki maata tona ia tatou nei,
e te tuatua-mou a Iehova, ka tu ïa e
rimua. Alelu Ia.

SALAMO CXVIII.

1 E AKAMEITAKI ia Iehova, e
meitaki oki tona: ka tu oki tona
2 aroa e rimua. Kia pera Iseraela i
teianei, ka tu oki tona aroa e rimua.
3 Kia pera te ngutuare o Aarona i
teianei, ka tu oki tona aroa e rimua.
4 Kia pera te aronga i mataku ia Ie-
hova i teianei, ka tu oki tona aroa e
rimua.
5 Iaku i rokoia e te tumatetenga ra,
kua kapiki au ia Iehova; kua akaro-
ngo mairā Iehova iaku, *e kua tuku*
6 *iaku* i te ngai atea. Tei iaku a Ie-
hova, kare au e mataku; eaa ta te
7 tangata kia rave mai iaku? Tei iaku
a Iehova ei tauturu iaku ra, ka kite
au i *te inga anga o* te aronga i ma-
8 kitakita mai iaku ra. E mea mei-
taki te irinaki ia Iehova, i te irinaki
9 i te tangata nei. E mea meitaki te
irinaki ia Iehova, i te irinaki i te ui
ariki ra.
10 Kua akapini mai te au etene katoa
iaku; no te ingoa ra o Iehova, pou
11 iora ïa iaku. Kua na rungao oki, e
kua na rungao i te akapini iaku; no te
ingoa ra o Iehova, pou iora ïa iaku.
12 Kua akapini mai ratou iaku mei te
debure ra: mei te ai ngangaere ra,
kare akera e mamia, mate iora: no te
ingoa oki o Iehova, pou iora ïa iaku.
13 Kua turaki nui mai koe iaku kia inga
14 au; na Iehova ra au i tupae mai. Ko
toku ïa maroiroi, e ko taku ïa imene, ko
Iehova; kua riro mai oki aia ei ora
noku.
15 Te reo rekareka e te ora tei te au
puakapa o te aronga tuatua-tika ra:
e ravenga maroiroi tei te rima katau
16 o Iehova. E teitei to te rima katau
o Iehova: e ravenga maroiroi tei te
17 rima katau o Iehova. Kare au e mate;
ka ora ra au, ka tuatua akaou rai au

i te angaanga a Iehova. Kua pāpā 18
nui mairai a Iehova iaku nei, kare
ra aia i tuku ua iaku no te mate.
Ka kiriti ana iaku i te au ngutupa 19
tuatua-tika; ka tomo au na reira, e
akameitaki au ia Iehova. Ko te ngu- 20
tupa teia no Iehova; e na reira te
aronga tuatua-tika i te tomo. E aka- 21
meitaki au ia koe; kua akarongo
mai oki koe iaku, e kua riro koe ei ora
noku.
Ko te toka i akarukeia e te aronga 22
patu are ra, ko tei akariroia ei toka
tiavā. Ko ta Iehova teia i rave; e mea 23
vavai ia *oki* i mua i to tatou nei mata.
Ko te rā teia i akonoia e Iehova; 24
ka rekareka tatou e ka perepereka-
vana i te reira ra. Kia ora i teianei, 25
e Iehova, te pati atu nei au; te pati
atu nei au, e akameitaki mai i teianei,
e Iehova e. Kia ora aia ko tei aere 26
mai ma te ingoa o Iehova: te akaora
atu nei matou ia kotou mei roto atu
i te are o Iehova. Ko te Atua ra, ko 27
Iehova ïa, ko tei akamārama mai ia
tatou nei: ka tākai ana i te tusia ki
te taura ki runga i te au tara o te ata-
rau nei.
Ko taku Atua koe, ka akameitaki 28
rai au ia koe; ko taku Atu, ka aka-
teitei rai au ia koe. E akameitaki ia 29
Iehova; e meitaki oki tona; ka tu oki
tona aroa e rimua.

SALAMO CXIX.

E AO to te aronga apa kore i te 1
aratau, ko tei aaere na te ture a
Iehova. E ao to tei akono i tana au 2
tuatua-akakite, ko tei kimi iaia ma te
ngakau katoa. Kare oki ratou i rave i 3
te ara: kua aere ratou na tona ra au
arataa. Kua akaue mai koe, kia akono 4
tikai matou i taau au ikuikuanga.
Naringa i tano tikai toku nei au ae- 5
renga i te akono marie anga i taau au
akonoanga! Ei reira au kare e aka- 6
ma'i, kia akono au i taau ra au akau-
enga katoa. E akameitaki au ia koe 7
ma te ngakau tiratiratu, kia kite au
i taau ra akatauanga tuatua-tika. Ka 8
akono au i taau ra au akonoanga; au-
raka e akaruke takiri mai iaku.
E akapeea te tangata ou i te tamā anga 9
i tona arataa? i te akono marie anga kia
tau ki taau ra tuatua. Kua kimi au ia 10
koe ma toku ngakau katoa: auraka au
kia tatipake i taau ra au akauenga.
Kua uuna au i taau tuatua ki roto 11
i toku ngakau, kia kore au e ara ia koe
ra. Kua akameitakiia koe, e Iehova! 12
e apii mai koe iaku i taau ra au ako-
13 noanga. Te akakite nei toku ngutu
i te au tuatua-tau katoa no roto i toou
14 ra vaa. Te rekareka nei au i te arataa
o taau au tuatua-akakite, e iti rava
15 to te apinga tini ravarai: Ka aka-
maara rai au i taau ra au ikuikuanga,
16 e akono rai au i taau ra au arataa. Ka
rekareka au i taau ra au akonoanga;
kare rava e ngaropoina iaku taau
tuatua.
17 Kite meitaki mai koe i to tavini nei,
kia ora au, e kia akono au i taau tua-
18 tua. E akapuera mai koe i oku nei
mata, kia kite au i te au mea taka ke i
19 roto i taau ra ture. E tangata ke au
i te enua nei, auraka e uuna i taau ra
20 au akauenga iaku nei. Kua taravai
toku vaerua i te inangaro anga i taau
ra au tuatua-tau kare e rā e tukua.
21 Kua akamura koe i te aronga nengo-
nengo i tei kataraia ra, ko tei aka-
22 ruke i taau au akauenga. E akataka
ke koe i te akakino e te akavaavaa
iaku nei; kua akono oki au i taau au
23 tuatua-akakite. Kia noo te ui ariki e
tuatua kino iaku ra, ka akamaara rai
24 to tavini i taau ra au akonoanga. Ko
taau au tuatua-akakite, ko taku ïa e
mataora, tei ako mai iaku.
25 Te piri nei toku vaerua ki te one;
e akamaroiroi mai koe iaku i taau i
26 tuatua maira. Kua akakite au i toku
au aerenga, e kua akarongo mai koe
iaku; e apii mairai koe iaku i taau
27 ra au akonoanga. E akakite mai koe
kiaku i te arataa i ikuikuia e koe ra,
kia tuatua au i te au angaanga taka ke
28 naau ra. Kua taravai toku ngakau i
te aue: e akamaroiroi mai koe iaku
29 i taau i tuatua maira. E akamamao
ke atu i te arataa pikikaa iaku, tuku
30 aroa mai koe iaku i taau ra ture. Kua
anoano au i te arataa tuatua-mou:
taau ra au tuatua-tau, kua tukuia ïa
31 *ki mua iaku*. Kua piriakita au ki
taau au tuatua-akakite: e Iehova,
32 auraka au kia taakamaia. Ka oro au
na te arataa taau i akaue maira,
kia akamaoraoraia e koe toku nei
ngakau.
33 E apii mai koe iaku, e Iehova, i te
arataa ra o taau au akonoanga, e ka
akonoia e au *e tae ua atu* ki te openga
34 ra. E apii mai koe iaku, kia akono
au i taau ture, ka akono rai au i te reira
35 ma te ngakau katoa ra. E arataki koe
iaku na te arataa ra o taau au akauenga;
36 e mea mataora oki naku te reira. E
akaariu i toku ngakau ki taau au tua-
tua-akakite, e auraka ki te noinoi
37 apinga. E akaariu ke i toku mata kia
kore e akara i te mea puapinga kore;

akamaroiroi koe iaku i toou ra arataa.
E akatinamou koe i taau tuatua ki 38
to tavini nei, tei mataku ia koe ra.
E akaoki ke atu koe i te akakino taku 39
e mataku nei; te meitaki nei oki taau
au tuatua-tau *iaku nei.* I na! te 40
anoano nei au i taau ra au ikuikuanga;
e akamaroiroi mai iaku i te tuatua-tika
naau ra.
E akatae mai to aroa kiaku nei, e 41
Iehova: i te ora naau, i taau oki i
tuatua maira. Ei reira au nei e tika'i 42
kia patoi atu i tei akakino mai iaku
nei: no te mea te irinaki nei au i taau
tuatua. Auraka e kiriti takiriia te 43
tuatua-mou i toku nei vaa; te irinaki
nei au i te au tuatua-tau naau ra. Ka 44
akono tamou rai au i taau ra ture, e
tuatau, e tuatau ua atu. Ei reira au 45
e aere mateatea ua'i, kia kimi au i
taau au ikuikuanga. Ka tuatua katoa 46
oki au i taau au tuatua-akakite ki mua
i te aroaro o te ui ariki, kare oki au
e akama. Ka mataora rai au i taau 47
ra au akauenga, tei inangaroia e au
nei. E akatika atu au i oku puke rima 48
ki taau au akauenga, taku i inangaro
nei; ka akamaara rai au i taau ra au
akonoanga.
E akamaara i taau tuatua ki to 49
tavini nei, i taau i akariro ei irinaki-
anga noku ra. Ko toku teia pumaana 50
kia mate au ra; na taau tuatua oki
i akamaroiroi iaku. E taitoito maata 51
to te aronga nengonengo iaku ra; kare
ra au i ariu ke mai i taau ra ture.
Te manako nei au i taau ra au tuatua- 52
tau taito, e Iehova, e kua akapumaana
au iaku orai. Kua rokoia au e te 53
koiriria i te aronga kino, ko tei aka-
ruke i taau ture. Ko taau ra au akono- 54
anga, ko taku ïa imene, i te are o toku
tuitarere anga nei. Te manako nei 55
au i toou ra ingoa, e Iehova, i te po;
e kua akono au i taau ra ture. Ko 56
toku ïa *maru*, ko au i akono i taau ra
au ikuikuanga.
Ko *koe* taku nei tuanga, e Iehova; 57
kua akakoro au e akono i taau tuatua.
Te umuumu nei au ma te ngakau katoa 58
nei kia kite mai koe iaku; e aroa mai
iaku i taau i tuatua maira. Kua ma- 59
nako au i toku au aerenga, e kua
akaoki i oku puke vaevae ki taau au
tuatua-akakite. Te ngakoikoi nei au, 60
kare i tavare, i te akono anga i taau
ra au akauenga. Kua akapiniia au e 61
te maunu a te aronga kino, kare rai
i ngaropoina taau ture iaku nei. Ei 62
te turuaipo au e tu ei ki runga e aka-
meitaki ia koe, no taau au akatauanga
tuatua-tika. E tangata tau oki au 63
ki te aronga ravarai e mataku ia koe
ra; e te aronga e akono i taau ra au
64 ikuikuanga. Kua ki te enua nei, e
Iehova, i te takinga-meitaki oou na:
e apii mai koe iaku i taau ra au ako-
noanga.
65 Te takinga-meitaki nei koe i to
tavini, e Iehova, i taau oki i tuatua
66 maira. E akakite mai koe kiaku i te
akono meitaki e te karape: te irinaki
nei oki au i taau ra au akauenga.
67 Kare au i maki ra, kua aere ke au;
i teianei ra te akono nei au i taau tua-
68 tua. E meitaki toou, e te takinga-
meitaki; e apii mai iaku i taau ra au
69 akonoanga. Kua akatupu te aronga
nengonengo i te tuatua pikikaa iaku:
te akono nei ra au ma te ngakau katoa
70 i taau ra au ikuikuanga. Kua matu
to ratou ngakau mei te tongaua: te
pingapingareka nei ra au i taau ture.
71 Meitaki akera au ko au i maki ra,
no te mea kua kite akera au i taau
72 ra au akonoanga. Meitaki maata to
te ture a to vaa ra iaku, i te auro e te
ario e kia tausani ua atu.
73 Na to rima au i anga e kua akaaite i
toku tu: e apii mai koe iaku kia kite au
74 i taau ra au akauenga. Ko te aronga
i mataku ia koe ra, ka rekareka ïa
kia akara mai iaku, no te mea kua iri-
75 naki au i taau tuatua. Kua kite au,
e Iehova, e tuatua-tika taau ra au tua-
tua-tau, e no te tuatua-mou naau ra i
76 tairo mai ei koe iaku ra. E teianei
kia riro toou aroa ei akamaru mai iaku,
i taau oki i tuatua mai ki to tavini nei.
77 Kia riro mai oki to aroa maata ra iaku,
kia ora au; kua mataora oki au i taau
78 ture. Kia akama atu te aronga ne-
ngonengo; kua takinga-kino ua mai
ratou iaku; te manako ua nei ra au
79 i taau ra au ikuikuanga. Ko te aro-
nga i mataku ia koe ra tei ariu mai
kiaku nei; e tei kite i taau au tuatua-
80 akakite. Kia apa kore toku ngakau
i taau ra au akonoanga, kia kore rava
au e akama.
81 Kua ngaeva ua toku vaerua i te ora
naau; te irinaki nei ra au i taau tuatua.
82 Te poepoe nei toku mata i taau tuatua;
i te na ko anga e, Aea koe e akamaru
83 mai ei iaku? Mei te ue kiri i roto i te
auai ra au; kare rai i ngaropoina taau
84 ra au akonoanga iaku. Takiia o to
tavini nei au rā? aea ra koe e akau-
tunga mai ei i tei takinga-kino mai
85 iaku? Kua ko te aronga nengonengo
i te vaarua iaku: ko tei kore *e akono*
86 i taau ra ture. E tuatua-mou anake
taau ra au akauenga; kua takinga-
kino ara kore ua mai ratou iaku; turu

mai koe iaku. Me pou takiriia au 87
e ratou i te ao nei, kare ra au i aka-
ruke i taau ra au ikuikuanga. E aka- 88
maroiroi mai koe iaku i te aroa noou
ra: kia akono au i te tuatua-akakite
a to vaa na.
Ka tu koe, e Iehova, e rimua: te 89
akatinamouia ra taau tuatua i te au
rangi ra. *E vai rai* te tuatua-mou 90
naau i tera uki i tera uki: kua aka-
tinamou koe i te enua, e te vai marie
nei. Taau i akono ra, te vai ua 91
nei ra ïa e tae rava akenei ki teia-
nei rā; e tavini anake te au mea *i
angaia* ra noou. Auraka au i pinga- 92
pingareka i taau ra ture, kua mate ïa
au i toku tumatetenga anga ra. Kare 93
takiri e ngaropoina iaku taau au ikui-
kuanga; kua akamaroiroiia au e koe
i te reira. Noou au nei; akaora iaku, 94
te kimi nei oki au i taau ra au ikuiku-
anga. Te tapapa maira te aronga kino 95
kia mate au ia ratou: te akamaara nei
ra au i taau au tuatua-akakite. Kua 96
kitea e au te openga o te au mea me-
meitaki katoa nei; ko taau ra akau-
enga, te pararauare maata roa ra ïa.
Te maata rava nei toku inangaro i 97
taau ra ture! ko toku ïa maaraaraanga
i te au rā katoa nei. E kite maata 98
toku ia koe i te au akauenga naau ra,
i to toku au enemi ra; e tika oki i te
vai marie anga i vaitata iaku. E kite 99
maata toku i to taku au orometua ka-
toa ra: no te mea te akaeatu nei au i
taau au tuatua-akakite. E kite maata 100
toku i to te aronga taito ra; no te
mea te akono nei au i taau ra au
ikuikuanga. Te tāpu nei au i oku 101
puke vaevae i te au arataa kikino
ravarai, kia akono au i taau tuatua.
Kare au i akaruke i taau ra au tua- 102
tua-tau: no te mea kua apii mai koe
iaku. Ko te vene o taau nei tuatua i 103
toku nei tongi anga e! *e venereka ïa
to te reira* i to te meli i toku nei vaa.
No taau ra au ikuikuanga i rauka'i 104
iaku te kite; i rikarika'i au i te au
arataa pikikaa ravarai.
E lamepa taau tuatua i toku nei 105
vaevae, e turama no toku nei ara-
taa. Kua taputou au, e e akono au i 106
te reira ra, e akono rai au i te au
akatauanga tuatua-tika naau ra. E 107
mate maata toku: e akamaroiroi mai
koe iaku, e Iehova, i taau i tuatua
maira. Te pure atu nei au ia koe, e 108
Iehova, e āriki mai koe i ta toku vaa
e oronga ua atu nei, e apii mai koe
iaku i taau ra au tuatua-tau. Tei 109
toku rima nei toku vaerua, kare i tu-
kumoe: kare rai i ngaropoina iaku
110 taau ture. Kua tuku te aronga kino i
te maunu iaku; kare rai au i tatipake
111 i taau ra au ikuikuanga. Te inangaro
nei au i taau au tuatua-akakite ei
tuanga naku e tuatau ua atu; ko ta
112 toku ngakau oki ïa rekarekaanga. Te
akaariu nei au i toku ngakau kia rave
tamou i taau ra au akonoanga, *e tae
ua atu ki* te openga.
113 Te rikarika nei au i te au manako
ekoko ra, te inangaro nei ra au i taau
114 ture. Ko toku akapuanga koe e toku
paruru; te irinaki nei au i taau tua-
115 tua. Kia atea ke atu kotou iaku nei,
e te aronga ravenga kino ra, ka akono
rai au i te au akauenga a taku Atua.
116 E mou mai koe iaku i taau i tuatua
maira, kia ora au; e auraka au kia
117 akama i taku e irinaki nei. E tāpu
mai koe iaku, ka ora ïa au i reira; ei
reira au e akono tamou ei i taau au
118 akonoanga. Te aronga ravarai i aka-
ruke i taau ra au akonoanga, kua ta-
katakaiia e koe ki raro: e mea pua-
119 pinga kore oki to ratou pikikaa. Kua
akakoreia e koe te aronga kino katoa
o te enua nei *mei* te ota: i inangaro
atu ei au i taau ra au tuatua-akakite.
120 Te rutetetete nei toku kopapa i te
mataku ia koe, e te mataku nei au i
taau ra au tuatua-tau.
121 Kua akatupu au i te tuatua-tau e
te tika; auraka e akaruke ua iaku ki
122 te aronga takinga-kino mai. Ei tu-
taki koe no to tavini kia meitaki aia;
auraka te nengonengo e takinga-kino
123 mai iaku. Kua poepoe toku mata i te
ora naau, e i te tuatua o taau ra tua-
124 tua-tika. Ko taau e rave i to tavini
nei, kia tau ïa ki toou ra aroa; e apii
mai oki iaku i taau ra au akonoanga.
125 Ko to tavini oki au; e apii mai iaku,
kia kite au i taau ra au tuatua-aka-
126 kite. Ko te taime teia, e Iehova,
kia angaanga koe: kua akakore *oki*
127 ratou i taau ture. I maata'i toku
inangaro i taau au akauenga, i to te
128 auro, i te auro i mā meitaki ra. I
manako ei au i *taau* ra au ikuikuanga
katoa, e mea tika anake; te rikarika
nei ra au i te au arataa pikikaa ra-
varai.
129 E mea vavaria taau ra au tuatua-
akakite; i akono ei oki toku vaerua i
130 te reira. Tei te eeu anga o taau ra
tuatua e mārama'i, e kite ei te tangata
131 kamakura ra. Kua amama au i toku
vaa e nga akera; kua anoano oki au
132 i taau au akauenga. E akono mai
koe iaku, e aroa mai oki iaku, mei
taau ra oki i mātau i te aronga i ina-
133 ngaro mai i toou ra ingoa. E akaai-

teite ana koe i toku aerenga ki taau
ra tuatua; e auraka rava e kino kia
akaapo mai ki runga iaku. E akaora 134
koe iaku i te takinga-kino o te ta-
ngata nei; ei reira au e akono ei i
taau ra au ikuikuanga. E akakakā 135
mai i to mata ki runga i to tavini nei;
e apii mai oki i taau ra au akonoanga.
Te maringi a vai ua nei toku roi- 136
mata, no te mea kare ratou i akono i
taau ra ture.

E tuatua tika taau, e Iehova, e te 137
tiratiratu oki taau ra au tuatua-tau.
E tuatua-tika taau au tuatua-akakite 138
taau i akaue maira, e e tuatua-mou
anake ïa. Kua pou roa au i toku nei 139
maroiroi, no te mea kua akapoina
toku au enemi i taau tuatua. E tua- 140
tua mā meitaki roa taau tuatua; i
inangaro ei oki to tavini i te reira.
Iti ua rai au, e te akavaavaaia, kare 141
rai i ngaropoina iaku taau au ikuiku-
anga. Ko taau ra tuatua-tika, e tua- 142
tua-tika mutu kore ïa; e taau ra ture,
ko te tuatua-mou ïa. Kua rokoia au 143
e te tumatetenga e te mamae: te ma-
taora nei ra au i taau ra au akauenga.
Te tikaanga o taau ra au tuatua-aka- 144
kite, e mea mutu kore ïa; e apii mai
iaku *i te reira* kia ora au.

Te kapiki nei au ma te ngakau ka- 145
toa ra; e akarongo mai, e Iehova: e
akono au i taau ra au akonoanga. Te 146
kapiki nei au ia koe: e akaora koe
iaku; e e akono ïa au i taau ra au
tuatua-akakite. Kua tu au ki runga 147
kare rai i ao, e kua kapiki atu: te
irinaki nei au i taau tuatua. Kua 148
ara ana toku mata i te au araanga *po*
ra, kia akamaara au i taau ra tuatua.
E akarongo mai i toku reo, i toou ra 149
oki aroa; e Iehova, e akamaroiroi
mai koe iaku i taau ra au tuatua-tau.
Te vaitata mai nei te aronga e aru i 150
te kino ra; te aronga i mamao ke i
taau ra ture. Te vaitata maira oki 151
koe, e Iehova, e te au akauenga ka-
toa naau ra, e tuatua-mou ïa. Kua 152
kite takere ana au i taau ra au tua-
tua-akakite, e kua akatinamouia e koe
e tuatau ua atu.

E akara mai koe i toku nei mate, e 153
e akaora iaku; kare oki taau ture i
ngaropoina iaku. E akatika mai 154
koe i taku nei tuatua, e e akaora
iaku; e akamaroiroi mai koe iaku i
taau tuatua. E mea mamao te ora i 155
te aronga kino ra; kare oki ratou e
kimi i taau ra au akonoanga. Te 156
maata nei toou aroa, e Iehova: e aka-
maroiroi mai koe iaku i taau ra au
tuatua-tau. E manganui te takinga- 157
kino iaku, e e akaenemi mai; kare
ra au i akaruke i taau au tuatua-aka-
158 kite. Kua akara au i te aronga i rave
i te ara, e kua aue oki au; no te mea
159 kare ratou i akono i taau tuatua. E
akamaara mai i toku nei anoano i
taau ra au ikuikuanga: e akamaroi-
roi mai koe iaku i toou ra aroa, e Ie-
160 hova. E tuatua-mou taau mei mua-
tangana mai, e taau ra au akatauanga
tuatua-tika katoa, *e vai rai ïa* e tuatau
ua atu.

161 Kua takinga-kino ara kore ua mai
te ui ariki iaku; te mataku nei ra
162 toku ngakau i taau tuatua. Te reka-
reka nei au i taau tuatua, mei te ta-
163 ngata i kitea e ia te apinga maata. E
rikarika toku e te makitakita i te
tuatua pikikaa; *kareka* taau ture, ko
164 taku ïa i inangaro. Taki itu aku
akameitaki anga ia koe i te rā okotai,
i taau ra tuatua-tika i akatauia ra.
165 E au maata to te aronga i inangaro
i taau ture; kare o ratou e turorianga.
166 I tiaki ua ana au i te ora naau, e Ie-
hova; e kua akono au i taau ra au
167 akauenga. Te akono nei toku vaerua
i taau au tuatua-akakite: inangaro
168 maata toku i te reira. Ko taau ra au
ikuikuanga, e taau ra au tuatua-aka-
kite, kua akonoia e au; ko toku nei au
aerenga katoa oki, tei mua ïa ia koe ra.

169 Kia tae atu toku reo kia koe, e Ie-
hova, e apii mai koe iaku i taau ra
170 tuatua. Kia tae oki taku pati anga i
mua ia koe; kia ora oki au i taau i tua-
171 tua maira. E akameitaki ua atu
toku vaa, kia apiiia au e koe i taau
172 ra au akonoanga. Ka tuatua nui
toku arero i taau ra tuatua; e mea
tika oki te au akauenga katoa naau
173 ra. E tauturu to rima iaku; e mea
174 ikiia e au taau ra au ikuikuanga. Te
anoano nei au i te ora naau, e Iehova;
e taau ra ture, e mea mataora ïa naku.
175 Kia ora taku vaerua, kia akameitaki
ia koe ra; e na taau ra au tuatua-tau
176 e tauturu mai iaku. Kua aere ke au
mei te mamoe i ngaro ra; e kimi koe
i to tavini; kare oki i ngaropoina iaku
taau ra au akauenga.

SALAMO CXX.

E IMENE AKANUKANUKA.

1 I TOKU tumatetenga ra, kua kapiki
atura au ia Iehova, e kua tuatua
2 maira aia kiaku. E Iehova, kia ora
toku vaerua i te vaa pikikaa, *e* te
3 arero taeke ua. Akapeeaia atu koe,
e te vaa pikikaa? akapeeaia atu koe,
4 e te arero taeke ua? *E tau te reira* ki

te kakao kokoi a te aronga ririnui, e
te ngarau retama e ka ra.
Aue oki au nei e, ko au e purutia 5
i Meseka, ko au e noo i te puakapa i
Kedara! E noo anga roa toku i roto 6
i te aronga kare e tau ki te au: E au 7
taku; kia tuatua ra au, e tamaki ta
ratou.

SALAMO CXXI.

E IMENE AKANUKANUKA.

E AKARA ainei toku mata ki te au 1
tuaivi? e rauka ainei te tauturu
iaku i reira? No ko ia Iehova ra te 2
tauturu iaku, ko tei anga i te au rangi
e te enua.
Kare aia e tuku ua i to vaevae kia 3
paeke ua ana: kare tei tiaki ia koe e
varea e te moe: I na, ko tei tiaki ia 4
Iseraela ra, kare ïa e varea e te moe,
kare oki e moe. Ko Iehova te tiaki ia 5
koe: ko Iehova to maru i to rima
katau ra. Kare koe e taia i te rā i te 6
ao, e te marama i te po.
Na Iehova koe e tiaki i te au kino 7
katoa ra; nana e tapapa i to vaerua.
Na Iehova e tiaki i to aere anga atu, e 8
to oki anga mai, i teianei, e tuatau ua
atu.

SALAMO CXXII.

E IMENE AKANUKANUKA.

MAREKA rava akera au e te aro- 1
nga katoa i tuatua mai kiaku e,
Taki aere tatou ki te are o Iehova. E 2
tu o matou vaevae i roto i to au ngu-
tupa, e Ierusalema e. I patuia Ierusa- 3
lema mei te oire, topiri akitaia *te au*
are ra. I reira te au kopu kia aere ki 4
runga ra; te au kopu a Iehova, ki te
tuatua-akakite na Iseraela, e akamei-
taki i te ingoa o Iehova. I reira te 5
au terono akava ra i te akamou angaia,
te au terono o te ngutuare o Da-
vida.
E pure ia Ierusalema kia au; e 6
meitaki to te aronga i inangaro ia koe.
Ei au to roto i toou ra au patu; ei 7
meitaki to roto i toou ra au punanga.
No toku ra ai taeake, e no toku ra au 8
oa, i tuatua'i au i teianei, Ei au to roto
ia koe ra. No te are o to tatou Atua 9
ra o Iehova, ka kimi ei au i te meitaki
noou ra.

SALAMO CXXIII.

E IMENE AKANUKANUKA.

TE nānā atu nei au i toku mata kia 1
koe, e tei noo ki runga i te au
2 rangi ra. I na! mei te mata o te au
tavini *e akara* i te rima o to ratou ra
au pu: mei te mata o te tavini vaine
e akara i te rima o tona pu vaine ra;
koia katoa to tatou mata *i te akara*
anga ki to tatou Atua kia Iehova ra, e
kia aroa mai aia ia tatou nei.
3 E aroa mai ia matou, e Iehova, e
aroa mai ia matou: kua akaki roaia
4 matou ki te tuatua akakino. Kua
akaki roaia to matou vaerua ki te aka-
kino a te aronga noo ponuiaau ua, ki
te akatokā o te aronga nengone-
ngo ra.

LAMO CXXIV.

E IMENE AKANUKANUKA. NA DAVIDA.

1 AURAKĀ Iehova i ko nei katoa ia
tatou nei, kia pera mai oki Ise-
2 raela: Aurakā Iehova i ko nei katoa
ia tatou nei, ka tu mai ei te tangata e
3 māro mai ia tatou nei; Kua apuku ora
uaia tatou e ratou ra i reira, i te
otooto anga o to ratou riri ia tatou.
4 Kua nina uaia tatou e te vai i reira,
kua na rungao ia tatou taua vai puke
5 ra i te ta'e anga; Kua na rungao ia
tatou taua vai nengonengo ra i te oro i
reira.
6 Kia akameitakiiā Iehova, ko tei
kore i oronga ia tatou ei kai na to
7 ratou ra nio. E tau tatou ki te manu
i ora i te ereere a te ere manu ra;
kua motu te ere, e kua ora io nei tatou.
8 Tei te ingoa o Iehova to tatou tau-
turu, ko tei anga i te au rangi e te
enua nei.

SALAMO CXXV.

E IMENE AKANUKANUKA.

1 TE aronga i irinaki ia Iehova ra, ka
vai ïa mei te maunga ra mei ia
Ziona, kare e keukeu e tuatau ua atu.
2 *Mei* te au maunga ra e akapini ia Ie-
rusalema ra, koia katoā Iehova i te
akapini anga i tona tangata, i teianei,
3 e tuatau ua atu. Kare te rakau a te
aronga kino e vaoo tamouia ki runga i
te tuanga a te aronga tuatua-tika ra;
ko te akatika ua atu aea te aronga tua-
tua-tika i to ratou rima ki te ara.
4 E takinga-meitaki to Iehova ki te
aronga memeitaki ra, ki te aronga e
5 tiratiratu te ngakau ra. Ko te aronga
ra e ariu ke ki to ratou au ara mingi
ra, okotai rai o ratou arataki angaia e
Iehova e te aronga rave ara ra: ei au
ra to Iseraela.

SALAMO CXXVI.

E IMENE AKANUKANUKA.

I TE akakore angaia e Iehova te 1
tuikaānga o Ziona, e tau tatou ki te
aronga moemoeaia. Ki akera to tatou 2
vaa i te kata i reira, e to tatou arero i
te rekareka; kua tuatua akera to roto
i te etene ra, E angaanga maata ta Ie-
hova i rave ia ratou nei. E angaanga 3
maata ta Iehova i rave ia matou nei: i
rekareka'i matou nei.
E akaoki mairai, e Iehova, i to 4
matou ra au tuikaa, mei te au vai ta'e
i apatonga ra. Ko tei ruru ma te roi- 5
mata ra, ka kokoti ïa ma te rekareka.
Ko tei aere oki ma te aue ra, i te apai 6
aere anga i te ua e ruru aere ra, ka oki
akaou mairai ïa ma te rekareka, i te
apai katoa anga mai i tana ra au
ruru.

SALAMO CXXVII.

E IMENE AKANUKANUKA. NA SOLOMONA.

KIA kore a Iehova e patu i te are 1
ra, e angaanga puapinga kore ta
te aronga i patu ra: kia kore a Iehova
e tiaki i te oire ra, e ara anga puapinga
kore to te tiaki ra. E mea puapinga 2
kore ia kotou kia tu ki runga i te
popongi ra, *e* kia po roa ra ka moe ei,
kai ua rai te kai aue ra; e oronga mai
oki aia i te moe ki tona ra aronga
akaperepere.
I na, te tamariki ra, e tuanga ïa no 3
ko ia Iehova ra; ta te kopu i anau ra,
e tutaki ïa. Mei te kakao i te rima o 4
te aronga ririnui ra, koia katoa te
tamariki o te ou anga ra. E ao to te 5
tangata i ki tona pia kakao ia ratou!
kare ratou e rokoia e te akama, ei
te ngutupa ra ka pou ei *to ratou* au
enemi.

SALAMO CXXVIII.

E IMENE AKANUKANUKA.

E AO to te aronga katoa i mataku 1
ia Iehova; ko tei aere na tona ra
au arataa. Ka kai tikai koe i ta to rima 2
i angaanga ra; e ao toou, e ka meitaki
taau. Ka riro taau vaine i toou ra 3
pae are, mei te vine uua ra; *e* taau au
tamariki i te akapini anga i taau ra
kaingakai, mei te olive tupu ou ïa.
I na, i akaperaia to taua tangata ra 4
meitaki, to tei mataku ia Iehova ra.
Na Iehova koe e akameitaki, mei ko 5
mai i Ziona ra; ka kite oki koe i te
meitaki anga o Ierusalema, e ope ua
6 atu toou ra puke rā. Ka kite oki koe
i te tamariki a to tamariki ra, te au
oki i runga ia Iseraela.

SALAMO CXXIX.

E IMENE AKANUKANUKA.

1 E TUMATETENGA maata toku
ia ratou mei toku ou anga mairai,
2 kia pera mai Iseraela i teianei. E
tumatetenga maata toku ia ratou mei
toku ou anga mairai, kare ra au i riro
3 ia ratou. Kua arote te aronga arote
ra na runga i toku tua, kua akaroa
oki i ta ratou au rua arote.
4 Na Iehova tuatua-tika ra, i kokoti
akataka ke i te taura o te aronga kino
5 ra. Te aronga ravarai i riri ia Ziona
ra, kia akama ïa, e kia akaokiia ki
6 muri. Kia riro ratou mei te nga-
ngaere i runga i te are ra, i tei kore
7 i tupu ra, i mae ei ra: Ko tei kore i
ki te rima o te aronga kokoti ra, e te
umauma oki o te aronga e akaputu-
8 putu i te ruru ra. Kare oki te aronga
e na reirao e tuatua e, Kia ora kotou
ia Iehova; te akaora atu nei matou ia
kotou i te ingoa o Iehova.

SALAMO CXXX.

E IMENE AKANUKANUKA.

1 NO roto i te ngai oonu toku kapiki
2 anga atu ia koe, e Iehova: E
taku Atu, e akarongo mai i toku reo;
e ariu mai to taringa i taku e pati atu.
3 Naringa koe, e Iehova, e akairo ana i
te au ara nei, e te Atu, koai te ka
4 mou? Tei ia koe ra te akakore i te
ara, kia matakuia oki koe ra.
5 Te tiaki nei au ia Iehova, toku vae-
rua teia e tiaki nei, e te irinaki nei au
6 ki tana tuatua: *Te tiaki nei* toku vae-
rua i te Atu, e iti to te au *vaeau* e tiaki
i te popongi ra: *koia rai ïa*, e iti to te
7 au *vaeau* e tiaki i te popongi ra. Kia
irinaki Iseraela ia Iehova; tei ia Ie-
hova oki te aroa, e tei iaia oki te ora
8 maata roa ra. E riro aia i te aka-
ora ia Iseraela i tana katoa ra au
ara.

SALAMO CXXXI.

E IMENE AKANUKANUKA. NA DAVIDA.

1 E IEHOVA, kare toku ngakau i
nengonengo, kare oki toku mata
i akateitei; kare oki au i umuumu i te
au mea mamaata, i te au mea i teitei
2 roa atu iaku nei. Koia tikai, kua tuku
akaaka oki au, e kua akanā iaku orai;
mei te tamaiti i topa te u o te metua

vaine ra au: mei te tamaiti i topa te u
ra toku nei vaerua. Kia irinaki rai 3
Iseraela ia Iehova, i teianei, e tuatau
ua atu.

SALAMO CXXXII.

E IMENE AKANUKANUKA.

E IEHOVA, e akamanako mai ia 1
Davida, e tona katoa ra au tuma-
tetenga; Iaia i taputou kia Iehova, *e* 2
kua tia i Tei Mana i o Iakoba, Kare 3
rai au e tomo i te puakapa ra, i toku
are, kare oki au e aere ki runga i toku
roi; Kare au e oronga i te moe ki toku 4
mata, te tiromoe ki toku topiri-mata:
Kia kitea ra e au tetai ngai no Iehova, 5
tetai nooanga no Tei Mana i o Iakoba
nei.

I na, kua akarongo akenei tatou i 6
Epherata; kua kite akenei tatou i te
au kainga i Ieari ra. Taki aere tatou 7
ki roto i tona ra puakapa; tatou e aka-
mori i tona pae vaevae. Ka tu, e Ie- 8
hova, *ka tomo* ki roto i to akaangaroi-
anga; ko koe e te aruna o to maroiroi.
Kia akakakauia te au taunga naau ki 9
te tuatua-tika, e kia maeva toou aronga
tapu ra i te rekareka.

No to tavini nei, no Davida, auraka 10
koe e akaanga ke i te mata o tei aka-
mainuia e koe ra. E tuatua-mou ta 11
Iehova i taputou kia Davida, kare rava
oki aia e ariu ke i taua mea ra, No te
uanga o to kopu taku e tuku ki runga
i to terono. Kia akono mai taau ra au 12
tamariki i taku koreromotu, e taku au
tuatua-akakite, taku e apii atu ia ratou,
ka noo katoa ta ratou au tamariki ki
runga i to terono e tuatau ua atu.

Kua iki oki a Iehova ia Ziona, kua 13
inangaro aia ei nooanga nona:

Ko toku akaangaroianga teia e tua- 14
tau ua atu; ei ko nei au noo ei, ko toku
ïa inangaro. Ka akameitaki roa au i 15
te au kai nana: ka merengo tona au
tangata rikiriki i te kai iaku. E aka- 16
kakau rai au i tona au taunga ki te
ora, ka imene nui oki tona aronga tapu
ra i te rekareka. Ei reira au e aka- 17
tupu ei i te tara o Davida; kua akono
au i tetai lamepa no tei akatainuia e au
ra. E akakakau au i tona au enemi ki 18
te akama; e kakā ra tona korona i
runga iaia uaorai.

SALAMO CXXXIII.

E IMENE AKANUKANUKA. NA DAVIDA.

I NA oki, te meitaki e te mataora, 1
kia noo katoa te au taeake ma te
tau tikai! E tau ki te manongi mei- 2
taki roa ra i runga i te mimiti, ko tei
ta'e tika ki raro i te kumikumi, te
kumikumi o Aarona; tei ta'e tikai ki
3 raro ki te kaki o tona kakau: E tau ïa
ki te au *i topa ki runga* ia Heremona;
tei topa ki runga i te au maunga i
Ziona ra; i reirā Iehova te akaue anga
i te meitaki, i te ora mutu kore.

SALAMO CXXXIV.

E IMENE AKANUKANUKA.

1 I NA kotou, e te au tavini o Iehova,
e akameitaki anake kotou ia Iehova,
te aronga i tu i roto i te are o Iehova i
2 te po ra. E apai to kotou au rima ki
runga ki te ngai-tapu ra, ka akamei-
3 taki ei ia Iehova. Kia akameitaki mai
a Iehova ia koe, mei ko mai i Ziona ra,
ko tei anga i te au rangi e te enua nei.

SALAMO CXXXV.

1 ALELU Ia. E akapaapaa i te
ingoa o Iehova; e te au tavini o
2 Iehova, e akapaapaa. Kotou, ko tei tu
mai ki roto i te are o Iehova; ki roto
i te au paepae no te are o to tatou
3 Atua. E akapaapaa ia Iehova, e mei-
taki oki to Iehova; e imene i tona ra
ingoa, e mea mataora oki.

4 Kua iki oki a Iehova ia Iakoba nona
orai, ia Iseraela ei apinga akaperepere
5 nana. Kua kite oki au e e maatā Ie-
hova, e kua maata to tatou Atu i te au
6 atua ravarai. Te rave nei a Iehova i
tana katoa i anoano ra, ki runga i te au
rangi, e te enua nei, i te tai, e te au
7 ngai oonu katoa ra. Nana i akapeke i
te kou ki runga mei te openga mai o te
enua ra; kua tuku mai aia i te uira
ma te ua; kua apai mai aia i te ma-
tangi no roto i tona ra au uipānga.
8 Nana i ta i te au tama mua i Aiphiti;
ta te tangata e ta te au puaka katoa:
9 Kua tuku mai aia i te semeio e te
akairo i rotopu ia koe, e Aiphiti, ki
runga ia Pharao e tona au tavini katoa.
10 Ko tei ta i te au etene e manganui, e
11 kua ta i te au ariki mana ra; Ko Si-
hona, ariki no te Amori ra, e ia Oga,
ariki no Basana; e to te au basileia
12 katoa i Kanaana ra; E kua oronga
maira i to ratou enua ei tuanga; ei
tuanga na tona ra au tangata na Ise-
raela.

13 Toou ra ingoa, e Iehova, ka tu ïa e
rimua; te manakoanga ia koe, e Ie-
14 hova, i tera uki i tera uki. E akatikā
Iehova i tona ra tangata; e tataraara
aia i tona ra au tavini.
15 Te au idolo no te etene, e ario ïa e te

auro, e angaanga na te rima tangata.
E vaa to ratou, kare ra e tuatua; e 16
mata to ratou, kare ra e akara; E 17
taringa to ratou, kare ra e akarongo;
kare oki e a'o o roto i to ratou vaa.
Ko te aronga i anga ia ratou, okotai o 18
ratou tu ma ratou; te aronga katoa i
irinaki ia ratou ra.
E akameitaki ia Iehova, e te ngu- 19
tuare o Iseraela; e akameitaki ia Ie-
hova, e te ngutuare o Aarona; E aka- 20
meitaki ia Iehova, e te ngutuare o
Levi; e akameitaki ia Iehova, kotou,
ko tei mataku ia Iehova ra. Kia aka- 21
meitakiiā Iehova na Ziona atu nei, ko
tei noo i Ierusalema. Alelu Ia.

SALAMO CXXXVI.

E AKAMEITAKI ia Iehova, e 1
meitaki oki tona: ka tu oki tona
aroa e rimua. E akameitaki i te Atua 2
no te au atua ra: ka tu oki tona aroa
e rimua. E akameitaki i te Atu o te 3
au atu ra: ka tu oki tona aroa e rimua:
Iaia, nana anake te au ravenga taka ke 4
roa: ka tu oki tona aroa e rimua: Iaia, 5
ko tei anga i te au rangi i *tona* ra pa-
kari: ka tu oki tona aroa e rimua. Ko 6
tei oora i te enua na runga i te moana:
ka tu oki tona aroa e rimua. Ko tei 7
anga i nga turama mamaata ra: ka tu
oki tona aroa e rimua: I te rā ei ka- 8
vana i te ao ra: ka tu oki tona aroa e
rimua: I te marama e te au etu ei 9
kavana i te po: ka tu oki tona aroa e
rimua. Ko tei ta i te au tama mua i 10
Aiphiti ra: ka tu oki tona aroa e
rimua: E kua arataki maira ia Ise- 11
raela mei roto ia ratou: ka tu oki tona
aroa e rimua: Ma te rima marōrō e 12
te rima akatikaia: ka tu oki tona aroa
e rimua. Ko tei va'i rua i te tai mura- 13
mura ra: ka tu oki tona aroa e rimua:
E kua arataki ia Iseraela na roto ra: 14
ka tu oki tona aroa e rimua. Kua 15
ruru ngaoro atura ra ia Pharao, e tana
ra nuku i te tai muramura ra: ka tu
oki tona aroa e rimua. Ko tei arataki 16
i tona ra au tangata na roto i te mede-
bara: ka tu oki tona aroa e rimua.
Ko tei ta i te au ariki mana ra: ka tu 17
oki tona aroa e rimua. E kua tamate 18
rava i te ui ariki mamaata: ka tu oki
tona aroa e rimua: Ko Sihona, ariki 19
no te Amori: ka tu oki tona aroa e
rimua: E ko Oga, ariki no Basana: 20
ka tu oki tona aroa e rimua: E kua 21
oronga i to ratou enua ei tuanga: ka tu
oki tona aroa e rimua: Ei tuanga na 22
tona ra tavini na Iseraela: ka tu oki
tona aroa e rimua. Kua manako mai 23
aia ia tatou i to tatou akaaka anga: ka
24 tu oki tona aroa e rimua. E kua
akaora ia tatou i to tatou au enemi:
25 ka tu oki tona aroa e rimua. Nana
i oronga mai i te kai ki te au mea ka-
toa nei: ka tu oki tona aroa e rimua.
26 E akameitaki i te Atua o te au rangi
ra: ka tu oki tona aroa e rimua.

SALAMO CXXXVII.

1 I TE pae vai ra i Babulonia to matou
noo anga ki raro, e kua aue iora
2 matou i te manako anga ia Ziona. Ki
runga i te au arebe, i rotopu iora, te
akauta angaia to matou au kinura:
3 I reira te aronga i tuikaa'i matou ra, i
te akaue anga i te imene; e te aronga
i riro mai ei matou, *tei pati* i te reka-
reka, *na ko mairai*, E imene mai ana
i tetai imene no Ziona.
4 Eaa matou e tika'i kia imene i te
5 imene a Iehova i te enua ke nei? E
Ierusalema, kia ngaropoina koe iaku,
kia ngaropoina katoa i toku rima katau
6 nei *tana taoonga*. Kia piri toku arero
ki toku vaa nei, kia kore au e manako
ia koe: kia kore au e akateitei ia Ieru-
salema ei mea rekareka maata naku.
7 Akamaara, e Iehova, i te au tama-
riki a Edoma, ko tei tuatua i te rā *ka
tumatetenga'i* Ierusalema, Ka uritumu
ana, ka uritumu ana, e tae rava atura
8 ki te papa. E te tamaine a Babulonia,
ko te ka akataneaia e, e ao tona to te
tutaki atu ia koe mei taau i rave mai ia
9 matou nei. E ao tona to te rave i taau
au tamariki varevare, e kua pāpā ua
ki runga i te mato ra.

SALAMO CXXXVIII.

E SALAMO NA DAVIDA.

1 E AKAMEITAKI au ia koe ma
toku ngakau katoa nei; e imene
akameitaki au ia koe ki mua i te aro-
2 aro o te au atua. E akamori tika atu
au i to nao tapu ra, ka akameitaki atu
ei i toou ingoa, no toou aroa e no taau
tuatua-mou; kua akamaata oki koe i
taau tuatua e kua maata i to ingoa ka-
3 toa ra. I te rā i kapiki atu ei au ra,
kua tuatua mai koe kiaku; kua oronga
mai koe i te maroiroi ki toku vaerua.
4 Ka ope te au ariki katoa o te enua
nei i te akameitaki ia koe, e Iehova;
5 kia kite ratou i te tuatua a to vaa. Ka
imene ratou i te au aratau o Iehova;
6 e kakā maata oki to Iehova. Teitei
ua rai a Iehova, ka akono mairai aia i
tei akaaka; kareka te nengonengo ra,
ei te mamao ke aia e akara mai ei.

Me aere ua au na roto i te tumate- 7
tenga ra, ka akamaroiroiia mai au e koe
ra, na to rima e tāpu i te riri o toku
au enemi ra; e na to rima katau orai
e akaora iaku. Na Iehova e akatupu 8
mai *i teia* iaku nei: ka tu, e Iehova,
to aroa e rimua: auraka ana koe e
akaruke i te angaanga a to rima.

SALAMO CXXXIX.

NA TE TUMU IMENE. E SALAMO NA DAVIDA.

E IEHOVA, kua unuunumouia au 1
e koe, e kua kitea oki au. Kua 2
kite koe i toku noo anga ki raro, e toku
tu anga ki runga; kua kite koe i toku
nei manako i te atea ke. Kua unu- 3
unumou tikai koe i toku aerenga e toku
moe anga ki raro, e kua kite koe i toku
au aerenga katoa nei. Kare rava oki 4
e tuatua o roto i toku vaa, i toe i te
kitea puia e koe, e Iehova. Kua aka- 5
piniia au e koe i muri e i mua, e kua
tuku koe i to rima ki runga iaku. E 6
mea taka ke ïa iaku taua kite ra; kare
e taea e au i te teitei.

E aere tika au nei kiea *e ngaro ei* i 7
to vaerua? e rere tika au kiea *e ngaro
atu ei* i to mata? Kia kake au ki ru- 8
nga i te au rangi ra, tei reira koe!
kia totoa oki au i toku roi i ade, i na,
tei reira koe! Kia rave au i te peau o 9
te popongi, ka noo ei i te openga mai o
te tai ra: Na to rima e arataki iaku i 10
reira, e na to rima katau e mou mai
iaku. Kia tuatua oki au e, Na te 11
poiri e tapoki mai iaku, ka riro tikai
te po ei mārama i te akapini anga
iaku; Kare ra e mea e ngaro ia koe 12
i te poiri; *ia koe ra,* okotai ra tu kakā
to te po e to te ao; okotai rai tu te
poiri e te mārama.

Naau i anga i to roto iaku ra: naau 13
i tapoki iaku i roto i te kopu o toku
metua vaine ra. Ka akameitaki au ia 14
koe, e mea mataku *e* te taka ke oki
toku anga angaia: e mea vavaria taau
au angaanga, kua kite pu tikai oki toku
vaerua. Toku nei kopapa kare ïa i 15
ngaro ia koe, ka angaia'i au i te ngai
ngaro ra, i rave maneaia i te ngai aka-
aka o te enua nei. Kua kite oki to 16
mata i toku tu, i toku vai oti kore anga
ra; e kua tataia *toku au melo* katoa,
i te au rā *katoa* i te rave angaia, e kare
ua tetai i taua au mea ra *i oti.* Ko te 17
meitaki o to au manako iaku nei, e te
Atua e! te maata roa anga kia ta-
tauia e! Kia tatauia e au ra, e maata 18
ïa te reira i te one *taatai;* kia ara au
ra, te vaitata ua rai au ia koe!

Ka mate tika rai te aronga kino 19
ia koe, e te Atua; e teianei ka aere
ke kotou iaku nei, e te au tangata
20 toto e. Ko tei māro mai ia koe ma
te tuatua kino; ko toou ra au enemi,
tei akateitei puapinga kore ua ia ra-
21 tou uaorai. Kare ainei tei riri au i
te aronga i riri mai ia koe, e Iehova?
e te atata nei au i te aronga i tu mai e
22 māro ia koe? E makitakita maata
toku ia ratou, e makitakita maata roa;
23 e enemi tikai ïa ratou noku. E unu-
unumou mai koe iaku, e te Atua, kia
kite oki koe i toku ngakau; e timata
mai iaku, e kia kite koe i toku ma-
24 nako: E akara mai i te aerenga kino e
vai nei i roto iaku nei, e e arataki koe
iaku i te arataa e tika i te vai marie
anga *te meitaki ra.*

SALAMO CXL.

NA TE TUMU IMENE. E SALAMO NA DAVIDA.

1 KIA ora au ia koe, e Iehova, i te
tangata kino ra; e akaora koe
2 iaku i te tangata takinga-kino; Ko tei
kimi i te kino i roto i te ngakau; ko
tei kuku i te au rā katoa nei i te ta-
3 maki. Kua akakokoi ratou i to ratou
arero mei to te ovi ra; te kavangu
asepi tei roto i to ratou ngutu. Sela.
4 E tapapa koe iaku, e Iehova, i te rima
o te tangata kino; kia ora oki au ia
koe i te tangata takinga-kino; ko tei
5 akakoro i te taii i toku vaevae. Kua
tuku te aronga nengonengo i te maunu
iaku, e te taura; kua oora ratou i te
kupenga i te pae arataa; kua tuku i te
ereere iaku. Sela.
6 Kua tuatua oki au kia Iehova, Ko
taku Atua koe; e akarongo mai, e Ie-
7 hova, i te reo o taku pati anga. E taku
Atu, e Iehova, toku Ora ririnui ra,
kua tapoki koe i toku mimiti i te rā
8 tamaki ra. Auraka koe e akatika, e
Iehova, i te inangaro o te aronga kino
ra; auraka ta ratou kimi anga ravenga
kino kia tupu, ko te akateitei *aea*
9 ratou ia ratou uaorai. Sela. Ko te
mimiti o tei akapini mai iaku nei,
kia tapokiia ratou ki te kino o to
10 ratou uaorai vaa. Ka topa mai te
ngarau mura ki runga ia ratou; ka ti-
tiriia ratou ki roto i te ai; ki roto
i te au vaarua oonu ra; kia kore e tu
11 akaou mai. Auraka te tangata tuatua
kino e akatinamouia ki runga i te enua
nei; e aruaru te kino i te tangata taki-
nga-kino ra kia mate takiri atu.
12 Kua kite oki au e tauturu mai a Ie-
hova i te tuatua a te tangata akaaka,
13 te tuatua-tau a te aronga ao. Na te
aronga tuatua-tika e akameitaki i toou

ra ingoa; te aronga tiratiratu te ka
noo ki mua i to aroaro.

SALAMO CXLI.

E SALAMO NA DAVIDA.

E IEHOVA, te kapiki atu nei au ia 1
koe; e ngakoikoi mai koe iaku
nei; kia kapiki au ia koe ra, e aka-
rongo mai koe i toku reo. Kia ana 2
atu taku pure ki mua ia koe *mei* te
tumiama ra; te apai anga o toku rima
ki runga *mei* te mineka aiai ra. E 3
tuku mai koe, e Iehova, i te tiaki i
toku nei vaa, ei tiaki i te ngutupa o
toku nei ngutu. Auraka toku ngakau 4
kia tae ki te mea kino ra, ka rave ei
i te angaanga kikino, ma te au tangata
i rave i te mea kino ra; e ta ratou au
kai memeitaki ra, auraka rava au e kai
ua atu.
Ka pāpā mai te tangata tuatua-tika 5
ra iaku, e mea takinga-meitaki ra ïa;
ka akamura mai oki aia iaku ra, *ka
riro ïa mei* te manongi meitaki ra,
kare toku mimiti e paruparu *i te reira:*
ka pure rai oki au me rokoia ratou e te
tumatetenga ra. Kia uriia to ratou au 6
akava na runga i te ngai tokatoka ra, ei
reira ratou e akarongo mai ei i taku
nei tuatua, e mea meitaki oki te reira.
Mei te tangata kia tipu e kia pāpā *i te* 7
vaie ki runga i te enua nei, kua pueu-
rikiriki ke to matou au ivi i te nia o te
rua nei.
Tei ia koe ra, e te Atu, e Iehova, 8
toku mata; te irinaki nei au ia koe;
auraka toku vaerua kia akaruke taki-
riia. Kia ora au i te maunu ta ratou i 9
tuku mai iaku ra; e te au ere a te aro-
nga i rave i te kino ra. Kia inga katoa
atu te aronga kino ra i roto i ta ratou
orai au kupenga; kareka au nei, kia
aere ua atu ïa *ma te ora.*

SALAMO CXLII.

E PE'E NA DAVIDA, E PURE NANA I ROTO I
TE ANA RA.

E KAPIKI au ma toku reo ia Ie- 1
hova; ma toku reo i te pati anga
atu kia Iehova. E riringi ua atu au i 2
toku manako ki mua i tona aroaro; e
akakite au kiaia i toku tumatetenga. I 3
te tumatetenga roa o toku vaerua i roto
iaku nei, te kite ra koe i toku aerenga
i reira. I roto i te arataa taku i aere
ra, kua tuku poiriia e ratou tetai
maunu iaku i reira. Kua ariu au ki te 4
rima katau e kua akara, kare rava ra e
tangata i kite mai iaku: kare rava oku
e oroanga; kare rava tetai i akono mai
5 i toku vaerua. Kua kapiki atura au ia
koe, e Iehova, *i reira;* kua karanga
atura au, Ko koe toku akapuanga,
taku ra tuanga i te enua o te aronga
e ora nei.
6 E akono mai koe i taku e kapiki
nei, kua tuku akaaka roaia oki au
nei: e akaora koe iaku i te aronga ta-
kinga-kino mai iaku nei; e ririnui oki
7 to ratou i toku. Kia ora toku vaerua i
te are tapekānga nei, kia akameitaki
au i toou ra ingoa. *Ei reira* te aro-
nga tuatua-tika, e akapini mai ei iaku
nei, kia pera mai toou takinga-meitaki
iaku nei.

SALAMO CXLIII.

E SALAMO NA DAVIDA.

1 E IEHOVA, e akarongo mai i taku
nei pure; e ariu mai i to taringa
ki taku e pati nei: e akarongo mai
iaku i taau ra tuatua-mou, *e* taau ra
2 tuatua-tika. Auraka e akava mai i to
tavini nei; kare rava oki tetai o te
aronga e ora nei e akatikaia i mua i to
3 aroaro. Kua takinga-kino mai te ene-
mi i toku nei vaerua; kua tukiparu
roaia au ki raro i te one; kua akanoo
aia iaku i roto i te poiri, mei te aronga
4 i mate takere ra. I tumatetenga roa'i
toku vaerua i roto iaku nei; kua tupu-
tupuā toku ngakau i roto iaku nei.
5 Te manako nei au i te tuatau taito ra;
te akamaaraara nei au i taau ra au
angaanga katoa; te akaeatu ua nei au
6 i te au angaanga a to rima ra. Te
akatika nei au i toku rima kia koe ra;
te anoano nei toku vaerua ia koe mei te
enua papa-marō ra. Sela.
7 E akarongo vave mai koe iaku, e
Iehova; kua taravai toku vaerua: au-
raka koe e uuna i to mata iaku; kua
tau oki au ki te aronga e riro ki raro i
8 te rua ra. E akakite mai koe iaku i to
aroa i te popongi; te irinaki nei oki au
ia koe: e akakite mai koe kiaku i toku
arataa kia aere ra; te apai atu nei oki
9 au i toku vaerua kia koe. E akaora
koe iaku i toku au enemi, e Iehova; e
10 pipini atu au i roto ia koe ra. E apii
mai koe iaku kia rave au i to inangaro;
ko koe oki taku Atua: e meitaki to
toou Vaerua; e arataki koe iaku na
11 te enua o te aronga tiratiratu. E aka-
maroiroi mai koe iaku, e Iehova, i toou
ra ingoa; no taau ra tuatua-tika e tu-
ku koe i toku vaerua i te tumatetenga
12 nei. E tipu ke atu oki i toku au enemi
i te aroa noou ra, e akapou oki i te aro-
nga katoa i takinga-kino mai i toku
vaerua: ko au oki toou tavini.

SALAMO CXLIV.

E SALAMO NA DAVIDA.

KIA akameitakiiā Iehova, toku 1
akapuanga, ko tei apii mai i toku
rima i te tamaki, oku maikao-rima i
te tamaki anga ra. Ko toku meitaki, 2
e toku punanga; toku are teitei, e te
akaora iaku; toku paruru, e taku e iri-
naki nei; ko tei akavi i toku au ta-
ngata i raro iaku nei. E Iehova, eaa 3
te tangata nei i kite mai ei koe iaia?
te tamaiti a te tangata i akono ei koe
iaia? E tau te tangata ki te pua- 4
pinga kore; tona au rā mei te ata e
peke ra.
E Iehova, e tuku akaaka mai te au 5
rangi ra, ka eke mai ei; e akatukia ua
atu i te au maunga, e ka peke te auai.
E tuku mai i te uira, kia pueurikiriki 6
ke ratou; e akainana i te au kakao
naau, kia pou atu ratou. E akatika 7
mai i to rima no runga mai, e opu mai
e akaora iaku i te vai maata nei; i te
rima o te au tangata ke ke ra: E tua- 8
tua puapinga kore oki tei to ratou vaa,
e to ratou rima katau, e rima katau ïa
no te pikikaa.
Ka imene au i te imene ou ia koe, e 9
te Atua e; e imene akameitaki au ia
koe i te nabala ao ngauru ra. Ko koe 10
tei oronga mai i te ora no te au ariki,
ko tei akaora i tona tavini ia Davida
i te koke e mate ei ra. E opu mai e 11
akaora iaku i te rima o te au tangata
ke ke ra; e tuatua puapinga kore oki
tei to ratou vaa, e to ratou rima katau,
e rima katau ïa no te pikikaa.
Kia riro ta matou au tamariki i to 12
ratou ou anga ra, mei te rakau tupu
meitaki ra; ta matou au tamaine, mei
te toka i te kapeu tara ra, i akama-
neaia mei to te are ariki ra. Kia ki to 13
matou au are vairanga apinga ki tera
apinga tera apinga: kia riro ta matou
au anana ei tausani ua atu, kia ngauru
oki te tausani i to matou au arataa:
Kia ririnui ta matou au bovi i te anga- 14
anga; auraka e vava'i anga mai ki
roto, auraka ei ati anga ki vao; auraka
ei aue anga i to matou au arataa. E ao 15
to te aronga, mei te reira te tu: e ao to
te aronga, ko Iehova to ratou Atua.

SALAMO CXLV.

E SALAMO AKAMEITAKI NA DAVIDA.

EAKATEITEI au ia koe, e taku 1
Atua, e te ariki; ka akameitaki
rai au i toou ra ingoa e tuatau e tua-
tau ua atu. Ka akameitaki rai au ia 2
koe i te au rā katoa nei; ka akapaapaa
au i to ingoa e tuatau e tuatau ua
3 atu. E maatā Iehova e kia akapaapaa
maataia; kare oki tona maata e kitea
4 kia kimi. E akameitakiia taau au
angaanga mei tetai uki e tae ua atu ki
tetai, e na ratou e akakite i taau ra
5 angaanga mana. E tuatua au i te nga-
teitei kakā o toou ra mana, e taau ra
6 au ravenga taka ke. E tuatua ratou
i te ririnui anga o taau au ravenga
mataku, ka akakite oki au i toou maata
7 anga. E tuatua rai ratou i te manako-
anga o toou ra meitaki maata, ka imene
nui oki i taau ra tuatua-tika.
8 E takinga-meitaki e te aroa to Ie-
hova; kare e riri vave, e te akapere-
9 pere maata. Takinga-meitaki to Ie-
hova ki te tangata ravarai; e *te vai ra*
tona aroa akaperepere ki runga i tana
10 katoa ra au angaanga. Ka akapaapaa
taau katoa ra au angaanga ia koe, e
Iehova, e na toou aronga tapu e aka-
11 meitaki ia koe. E tuatua ratou i te
kakā o toou ra basileia, e karanga-
12 ranga ua oki i toou ra ririnui, I te aka-
kite anga ki te tamariki a te tangata
nei i tona ra mana, e te mana kakā o
13 tona ra basileia. Ko toou ra basileia,
e basileia mutu kore ïa, e toou ra
mana, ka tae ïa ki te au uki ravarai.
14 Te mou rā Iehova i te aronga katoa
e inga ra; kua akatu i te aronga katoa
15 e piko ki raro. Te akara nei te mata
o te au mea katoa nei ia koe, e te oro-
nga maira koe i te kai na ratou i te
16 tuatau tikai. Te oora nei koe i to
rima, e te akamerengo nei i te kaki o
17 te au mea ora katoa nei. E tuatua-
tika ta Iehova i tona katoa ra au aere-
nga: e te takinga-meitaki i tana katoa
18 ra au angaanga. Te vaitata mairā Ie-
hova i te aronga i kapiki atu iaia, i te
aronga i kapiki atu iaia ma te pikikaa
19 kore. E akatika aia i te anoano o te
aronga i mataku iaia; ka akarongo mai
aia i ta ratou kapiki, e ka akaora oki
20 aia ia ratou. Te tapapa nei a Iehova i
te aronga katoa i inangaro iaia; kareka
te aronga kino katoa ra, ka akapouia ïa
e ia.
21 Ka tuatua toku vaa ma te akapaa-
paa ia Iehova; e kia akameitaki te
tangata ravarai i tona ra ingoa tapu e
tuatatau ua atu.

SALAMO CXLVI.

1 ALELU Ia. E akameitaki ia Ie-
2 hova, e toku vaerua. E akapaa-
paa au ia Iehova koi vai ake toku ora:
ka imene au i taku Atua koi vai ake

au nei. Auraka e irinaki ki te ui 3
ariki, i te tamaiti a te tangata nei, kare
oki ona ora. Te riro nei oki tona 4
vaerua, te oki nei aia ki tona ra one;
kore rava atura tana i akakoro i taua
rā ra. E ao tona tei te Atua o Iakoba 5
te tauturu iaia; tei tona Atua tei ia
Iehova tona irinakianga.
Ko tei anga i te au rangi e te enua, 6
te tai, e te au mea katoa i roto ra; ko
tei akono i te tuatua-mou e tuatau ua
atu; Ko tei akatika mai i te aronga i 7
takinga-kinoia; ko tei oronga mai i te
kai na tei pongi ra. Ko Iehova tei
tatara i tei tapekaia ra; Ko Iehova tei 8
akapuera i *te mata o* tei matapo ra; ko
Iehova tei akatu i tei taakaakaia ra;
ko Iehova tei inangaro i te aronga
tuatua-tika ra. Te tiaki nei a Iehova 9
i te aronga tangata ke ke ra, te tauturu
nei aia i te matiroeroe e te vaine ta-
kaua ra, kareka te aerenga o te aronga
kino ra, e tatipoki roaia ïa.
Ka vai ariki mairai a Iehova e tua- 10
tau ua atu; ko to Atua, e Ziona, e tae
ua atu ki te au uki katoa ra. Alelu Ia.

SALAMO CXLVII.

ALELU Ia. E mea meitaki oki te 1
imene akameitaki i to tatou Atua;
e mea mataora oki ïa; e mea tau te
akameitaki. Ko Iehova tei patu ia 2
Ierusalema; nana e akaputuputu i to
Iseraela i pueurikiriki ke ra. Kua 3
rapakau aia i te aronga ngakau paru-
paru ra, e kua tākai i to ratou au puta.
Kua ope te au etu i te tatauia e ia; 4
nana i tapa i to ratou katoa ra au ingoa.
E maata to tatou Atu, e te mana 5
maata; tona kite, e mea kitea koreia
kia kimi. Te tauturu nei a Iehova i 6
tei akaaka ra, te titiri nei ra i te aro-
nga kino ki raro i te one.
E imene ma te akameitaki ia Ie- 7
hova; e imene ma te kinura i to tatou
Atua; Ko tei tapoki i te rangi ki te 8
au tumurangi ra: ko tei akono i te ua
no te enua. Ko tei akatupu i te nga-
ngaere ki runga i te au maunga: Te 9
angai nei aia i te au puaka ki te kai, *e*
ta te orebi ou e kapiki atu *iaia* ra.
Kare aia e rekareka i te maroiroi o te 10
ipo ra; kare aia e mareka i te vaevae
tangata ra. E tau rā Iehova ki te aro- 11
nga e mataku iaia ra, ki te aronga e
irinaki ki tona aroa.
E akameitaki ia Iehova, e Ierusa- 12
lema; e akapaapaa i to Atua, e Ziona.
Koia tei akaketaketa i te au tea o toou 13
ra au ngutupa; *e* kua akameitaki i
taau au tamariki i roto ia koe. Nana i 14
akatupu i te au i toou ra au kotinga; *e*
kua akamerengo ia koe ki te sitona
15 meitaki maata. Kua akau aia i tana
tuatua i te enua nei: te oro viviki nei
16 tana tuatua. Kua oronga mai aia i te
kiona mei te uru-mamoe ra; te akapu-
eurikiriki ke nei i te kephura mei te
17 reu ai ra. Kua uri ua aia i tona vai
toka ngaangaa ra ki raro: koai tei mou
18 ki mua i te anu nana? Kua tuku mai
aia i tana tuatua, e kua taravai iora
ratou; kua akaarara maira aia i te ma-
19 tangi, kua ta'e iora te vai. Kua aka-
kite aia i tana tuatua kia Iakoba; i
tana au akonoanga e tana au tuatua-
20 tau kia Iseraela. Kare aia i pera ki te
pa enua ravarai: e *tana* ra au tuatua-
tau, kare ïa ratou i kite. Alelu Ia.

SALAMO CXLVIII.

1 ALELU Ia. E akameitaki ia Ie-
hova i te au rangi ra: e aka-
meitaki kotou katoa, *ko tei noo* i runga
2 ra. E akameitaki iaia, kotou katoa, e
te au angela; e akameitaki iaia, ko
kotou ravarai, e te au nuku nona ra.
3 E akameitaki iaia, e te rā, e te ma-
rama: e akameitaki iaia, e te au etu
4 mārama. E akameitaki iaia, e te
rangi o te au rangi ra; e ko kotou, e te
5 au vai i rungao i te au rangi ra. Ko
te reira te akapaapaa i te ingoa o Ie-
hova; kua tuatua oki aia, e oti iora
6 ratou i te angaia: Kua akamou oki
aia ia ratou e kia mou e tuatatau
ua atu; kua akaaiteite aia i te ako-
noanga e kare rava ratou e tatipake.
7 E akameitaki ia Iehova i runga i te
enua nei: te au tanina ra, e te au ngai
8 oonu katoa; Te ai, e te barada; te
kiona, e te kou ra; te matangi uriia
9 ra, e akatupu i tana ra tuatua; Te au
maunga, e te au tuaivi katoa; te au
10 rakau kai ra, e te au arezi katoa; Te
au terio, e te au puaka ravarai; Te au
mea totoro aere ua ra, e te manu
11 peau; Te au ariki o te enua nei, e te
tangata katoa; te aronga mana, e te
12 au akava katoa o te enua; Te au ta-
ngata ou, e te au paretenia; te au ta-
13 ngata metua, e te au tamariki ra: Ko
te reira te akameitaki i te ingoa o
Iehova; tona anake ra oki te ingoa
kia akateitei; tei runga roao tona kakā
14 i te enua nei, e te au rangi ra. Koia i
akateitei i te tara o tona tangata, koia
tei akameitakiia e tona aronga tapu
katoa; koia oki tona ra au tangata
akaperepere, te tamariki a Iseraela.
Alelu Ia.

SALAMO CXLIX.

ALELU Ia. E imene i te imene ou 1
ia Iehova; e akapaapaa iaia i te
uipānga o te aronga tapu ra. Kia 2
rekareka Iseraela i Tei anga iaia ra;
kia rekareka te tamariki a Ziona i to
ratou Ariki. Kia akapaapaa ratou i 3
tona ingoa ma te ura; kia imene
ratou iaia ma te tuphe, e te kinura.

Te tau rā Iehova i tona tangata; 4
e akamanea aia i tei akaaka ra ki te
ora. Kia rekareka te aronga tapu ma 5
te kakā; kia imene nui ratou i runga
i to ratou au roi; Ei to ratou vaa te 6
akangateitei i te Atua; e ei koke ma-
tarua i to ratou rima; Ei akaoko atu 7
i te au etene ra; ei tutaki atu i te au
tangata ra; Ei ruru i to ratou au 8
ariki ki te piriangamaoa, e to ratou
aronga mana ki te tapeka auri: Ei 9
akautunga atu ia ratou i tei tataia ra:
ko te akangateitei teia no te aronga
tapu katoa nona ra. Alelu Ia.

SALAMO CL.

1 ALELU Ia. E akapaapaa i te Atua
i tona uaorai tapu: e akapaapaa
2 iaia i te reva mana nona ra. E aka-
paapaa iaia i tana ra au ravenga mana;
e akapaapaa iaia i tona mana maata
3 meitaki ra. E akapaapaa iaia ma te
tangi o te pu ra: e akapaapaa iaia ma
4 te nabala e te kinura. E akapaapaa
iaia ma te tuphe e te ura; e akapaapaa
5 iaia ki te mea ao e te koe. E aka-
paapaa iaia ma te sumebalo tangi
maru; e akapaapaa iaia ma te sume-
6 balo tangi teitei. Ko tei uti i te a'o ra,
kia akapaapaa anake ïa ia Iehova.
Alelu Ia.

TE MASELI A SOLOMONA.

PENE I.

Te akoia nei te tangata kia akono i te tuatua, e kia mataku i te Atua.

TE maseli a te ariki o Iseraela, a 1
Solomona, te tamaiti a Davida;
Kia kite i te pakari, e te ako; ei aka- 2
kite i te au tuatua kite; Kia ārikiia ta 3
te pakari i apii mai, te tuatua-tika, e
te tuatua-tau, e te apa kore; E o atu 4
te pakari ki te kamakura; te kite, e
te akono meitaki, ki te tangata ou.
E riro te tangata pakari i te akarongo, 5
e e tupu te kite, e rauka te kite
tikai i te tangata akono meitaki; E 6
kite ei i te maseli, e te aiteite anga;
te reo o te aronga pakari, e ta ratou
tuatua pikipiki.

Ko te akamataanga o te kite ra, ko 7
te mataku ïa ia Iehova; ko te pakari
ra e te ako ra, ko tei akavaavaaia ïa e
te neneva.

E akarongo mai, e taku tamaiti, ki 8
te apii a to metua tane, e auraka e aka-
ruke i te ture a to metua vaine ra:
9 *E riro* oki te reira ei pare manea ki
runga i to upoko ra, e ei piriangamaoa
10 *auro* ki runga i to kaki na. E taku
tamaiti, kia akanauruia mai koe e te
aronga rave ara ra, auraka koe e
11 akatika atu. Kia tuatua mai ratou e,
Taki aere tatou, tatou e tapapa i te ta-
ngata kia mate, tatou e moetapapa ki
te aronga ara kore e kare e tumu;
12 Tatou e apuku ora ua ia ratou, mei ia
ade ra; kia pou takiri, mei te aronga
13 e riro ki te vaarua ra; E kitea e
tatou te apinga meitaki roa ra, e ki to
14 tatou au are i te apinga āru; Ei ku
nei katoa tatou; kia okotai rai pute
15 apinga na tatou katoa ra: E taku
tamaiti, auraka koe e kapiti katoa ki
to ratou mataara; kiritia mai to vae-
16 vae i taua aerenga no ratou ra: Te
oro ra oki to ratou vaevae ki te kino, e
te rapurapu ra ratou i te akamaringi
17 toto. Totoa anga puapinga kore to te
kupenga ki mua i te mata o te manu
18 ra: Ko te reira ra aronga, te tapapa
nei ïa ki to ratou uaorai toto: te tuku
nei ratou i te creere kia mate ratou
19 uaorai. Ko te tu ïa o te aronga katoa

e morimori i te apinga; e riro ke oki
te aronga i rauka ta ratou ra.
Te kapiki nui nei te pakari ki te 20
ngai atea ra; te puroro maira tona reo
ki te au arataa. I rotopu i te uipānga 21
mutamuta ra aia i te kapiki ua anga,
i te tomoanga i te au ngutupa; ki roto
i te oire i te akakite anga aia i tana
tuatua, *i te na ko anga e,* Mei te aa te 22
roa, e te aronga kite kore, e inangaro
ei kotou i te tuatua puapinga kore ra?
e ko kotou te aronga akavaavaa, e reka-
reka'i i te akavaavaa, e te aronga ne-
neva ra, i te inangaro kore anga i te
kite? E ariu mai kotou i taku e ako 23
atu nei: i na, e riringi ua atu au i taku
vaerua ia kotou, e akakite pu tikai au
ia kotou i taku nei tuatua. No te 24
mea kua kapiki atu au, e kare i tika ia
kotou; kua akatika atu au i toku
rima, e kare rava e tangata i akono
mai; Kua ope ra taku i ako atu i te 25
akarukeia e kotou, e kare i akono mai
i taku i akaapa atu: E kata katoa au 26
kia rokoia kotou e te kino ra; e tai-
toito atu au, kia rokoia kotou e ta
kotou e mataku ra; Kia rokoia kotou 27
e ta kotou e mataku mei te uriia ra,
kia oro mai to kotou tumatetenga mei te
puaioio ra; e rokoia iora kotou e te
mate e te mamae maata. Ei reira 28
ratou e kapiki mai ei iaku, kare ra au
e ki atu; e kimi vave mai ei ratou
iaku, kare ra ratou e kite mai iaku:
Ko ratou oki kare i inangaro i te kite, 29
e kare i anoano i te mataku ia Iehova:
Kare i anga mai ki taku tuatua; kua 30
ope ra taku i ako atu i te akavaavaaia e
ratou. E teianei, e kai ratou i tei 31
tupu i to ratou uaorai aerenga, e ka iu
oki ratou i ta ratou uaorai i akakoro
ra. Ka mate oki te aronga manako 32
kore ko ratou i tatipake ra, e na te
irinakianga o te aronga neneva ra
ratou e akapou. Ko tei akarongo mai 33
iaku ra, ka noo marie ua ïa ma te ora;
e akaea ua aia ma te mataku kore i te
kino.

PENE II.

Ko tei rauka te kite tikai ra e riro i te akono i te paieti.

E TAKU tamaiti, kia āriki mai koe 1
i taku nei tuatua, e kia vaio marie
i taku au akauenga ia koe; Kia ariu 2
mai koe i to taringa ki te pakari, *e* kia
kimi marie to ngakau i te kite ra; Kia 3
kapiki nui koe i te kite, *e* kia akateitei
i to reo *kia rauka* te kite ra; Kia kimi 4
pu tikai koe iaia mei te ario ra, e kia
makitoro marie koe iaia, mei te apinga
5 uunaia ra: Ei reira koe e kite ei i te
mataku ia Iehova, e e rauka ia koe te
6 kite i te Atua. Ko Iehova oki tei
oronga mai i te pakari: no roto i tona
7 vaa te kite e te karape. Te vaoo ua
ra aia i te ora no te aronga tiratiratu;
e paruru *aia* no te aronga aerenga apa
8 kore ra. Ko tei tapapa i te au ma-
taara o te tuatua-tau ra, te tiaki ra oki
aia i te aerenga o tona ra aronga tapu.
9 Ei reira koe e kite ei i te tuatua-tika e
te tuatua-tau, e te tiratiratu; te au
10 mataara memeitaki katoa ra. Kia o
mai te pakari ki roto i to ngakau na, e
kia riro te kite ei mea mataora i to vae-
11 rua ra; Na te akono meitaki e tapapa
ia koe *i reira; e* na te kite e tiaki
12 ia koe; Kia ora koe i te arataa o
te tangata kino ra, i te tangata e tua-
13 tua i te tuatua akatoatoa ra; Ko tei
akaruke i te arataa tiratiratu ra, *e* kua
14 na te ara poiri te aere; Ko tei reka-
reka i te rave anga i te kino, *e* kua
navenave i te akatoatoaanga a te ta-
15 ngata kino; Ko tei māro i to ratou au
aerenga, e te mingi ra to ratou arataa:
16 Kia ora oki koe i te vaine ke ra, i te
17 akaturi, nana te tuatua taparu; Ko
tei akatitima i te tiaki *iaia* i tona ou
anga ra, e kua ngaropoina iaia te kore-
18 romotu a tona ra Atua. Te eke ra
oki tona are ki raro i te mate; e tona
au arataa ki raro i te au turuma.
19 Kare rava tei aere ki ona ra e oki
mai, kare takiri e tae ki te ara ora.
20 E tenana, e na te ara o te ta-
ngata memeitaki te aere, e akono
marie i te ara o te aronga tuatua-tika
21 ra. Na te aronga tiratiratu oki e noo
i te enua, e te aronga apa kore te ka
22 akatinamouia ki reira; Ka tipu keia
ra te aronga kino i te enua nei, e
te aronga rave ara ra, ka kiriti tu-
muia ïa.

PENE III.

Te ako nei a Solomona kia akono, e kia akarongo.

1 E TAKU tamaiti, auraka e akanga-
ropoina i taku nei ture; e kia
akono marie toou ngakau i taku nei au
2 akauenga: E au rā roa oki, e te au
mataiti ora, e te au, ta te reira e kapiti
3 katoa mai kia koe ra. Auraka rava te
aroa e te tuatua-mou e taka ke ia koe
ra: e ri piri tikai ki runga i to kaki
na; e tata oki i te reira ki runga i te
4 papa o toou ngakau: E kite aroaia
mai koe i reira, e te manako meitaki
maataia mai, ki mua i te aroaro o te
5 Atua e te tangata katoa nei. E iri-

naki kia Iehova ma to ngakau katoa
ra; auraka ra e irinaki ki toou uaorai
kite. Auraka e akangaropoina iaia i 6
toou katoa ra au aerenga; e nana e
akakite kia koe i toou ra au arataa.
Auraka koe kia pakari i toou uaorai 7
mata: ko Iehova ra taau e mataku,
ka akaruke ei i te kino. Ko te ora ïa 8
no toou ra au uaua, ko te matu ïa no
toou ra au ivi. E akangateitei atu ia 9
Iehova i taau ra au apinga, e te mataiā
o taau katoa ra apinga kia tupu: Ka 10
ki rava te au are vairanga apinga oou
ra i reira, e ki oki taau au āriki i te
wina ou e maringi ua atu. Auraka 11
koe e akavaavaa, e taku tamaiti, i te
ako a Iehova, auraka oki e noongata i
tana pāpā anga mai. Ko tei akapere- 12
pereia e Iehova ra, ko tana ïa e pāpā
mai; mei te metua i te tamaiti, tana i
akaperepere ra.

E ao to te tangata i kitea iaia te 13
pakari, e te tangata i rauka iaia te kite
ra: Ko te apinga oki i oko na'i aia ra, e 14
meitaki maata ïa i to te ario; e kia
maata oki aia ra, *e meitaki maata ïa* i
to te auro meitaki ra. E meitaki 15
maata tona i to te poe: e te au mea
katoa i inangaroia e koe ra, kare rava
ïa e aite kiaia. E au rā roa tei tona 16
rima katau; te apinga nui e te aka-
ngateitei, tei te rima kaui ïa. Tona 17
au arataa, e arataa mataora ïa; e e au
tei tona ra au aerenga katoa. Ko te 18
rakau ora aia i te aronga e opu iaia: e
ko tei tāpu iaia, e ao tona. Kua aka- 19
mou a Iehova i te tumu o te enua nei i
te pakari; kua akatinamou aia i te au
rangi i te kite. Na tona kite i puroro 20
mai ei te moana, e i topatapata mai ei
te au o te au rangi ra.

E taku tamaiti, auraka roa teia 21
kia ngaro ke atu i to mata; e
tāpu koe i te pakari meitaki e te
akono; Ko te ora ïa no toou ra vaerua, 22
e ko te apinga manea ïa ki runga i
toou ra kaki. Ei reira koe e aere 23
ua'i na toou ra arataa ma te ora, e kare
to vaevae e turori. Kia moe koe ki 24
raro ra, kare ïa e mataku: koia ïa,
ka moe ua koe ki raro, e e rekareka
taau moe. Me viviki mai te akama- 25
taku, auraka e mataku; e te tairipoti
anga o te aronga kino kia vaitata mai:
Ko Iehova oki toou irinakianga, e 26
nana e tiaki i to vaevae kia kore e pi-
ritia.

Auraka koe e tāpu i te meitaki i te 27
tangata e tau iaia ra, e tei to rima
rai *taua meitaki ra* kia o atu. Auraka 28
koe e karanga ki to tangata tupu ra,
E aere, e oki akaou mai, apopo au e
o atu ei *kia koe* ra; e te vai ra oki
29 taua mea ra tei ia koe. Auraka koe
e kimi i te kino i to tangata tupu ra,
te noo meitaki ua ra oki aia ki vaitata
30 ia koe. Auraka koe e māro ua atu
ki te tangata kare e ara ra: e kare aia
i takinga-kino mai ia koe ra.
31 Auraka koe e vareae i te tangata
takinga-kino, e auraka e aere na tona
32 katoa ra au arataa: E mea viivii oki
na Iehova te aronga māro ra, tei te
33 aronga tuatua-tika ra tana muna. Tei
te are o te aronga kino te katara a
Iehova: te akameitaki ra aia i te noo-
34 anga o te aronga tuatua-tika ra. Te
akavaavaa nei aia i te aronga e aka-
vaavaa: kareka te aronga akaaka, te
35 kite aroa nei aia *ia ratou*. E rauka te
kakā i te aronga pakari; ko te akatei-
tei anga o te aronga neneva ra, ko te
akama ïa.

PENE IV.

Te ako nei a Solomona i te au tuatua tana i kite ki tona ra metua.

1 E AKARONGO mai, e te au tama-
riki ra, i te ako a te metua tane;
e akono marie mai kia rauka ia kotou
2 te kite. Ko te tuatua meitaki oki
taku e akakite atu kia kotou; auraka
3 kotou e akaruke i taku nei ture. E
tamaiti *moekau* oki au na toku ra
metua tane; te akaperepere e te anau
tai, i mua i te aroaro o toku ra metua
4 vaine. E kua apii mai aia iaku, e
kua na ko maira, E tāpu marie to
ngakau i taku nei tuatua; e akono
i taku au akauenga, e ora oki koe i
5 reira. E aruaru i te pakari, e aruaru i
te kite: auraka e ngaropoina; auraka
e ariu ke i te tuatua a toku vaa nei.
6 Auraka e akaruke iaia, e nana e ta-
papa ia koe: kia inangaro marie koe
7 iaia, e nana koe e tiaki. Ko te pa-
kari rai te mea meitaki; e aruaru i
te pakari: e te au mea katoa e rauka
8 ia koe ra, e aruaru rai i te kite. E
akateitei koe iaia, e nana e akateitei
ia koe; e takave koe iaia, e nana e
9 akangateitei atu ia koe. Nana e oro-
nga mai i te pare manea no to upoko
na: e korona kakā tana e tuku mai ki
runga ia koe ra.
10 E akarongo mai, e taku tamaiti,
e āriki mai i taku nei tuatua; e e riro
toou ra au mataiti i te maata i te ora
11 anga nei. Ko te mataara o te pakari
taku e apii atu ia koe nei; te arataki
nei au ia koe na te au ara tika ra.
12 Kare e kopiri toou vaevae me aere;
e kia oro ua koe, kare koe e turori.

E mou piri tikai i te ako; auraka roa 13
e tukua: e tāpu marie i te reira; ko
toou ïa ora. Auraka e ē ua atu i te 14
arataa o te aronga kino ra, auraka oki
e aere na te arataa o te au tangata
kino ra. Kia ataata i te reira; eiaa 15
e tikoti ua atu na rungao; e ariu ke
atu; e aere ke. Kia kore oki ratou 16
e rave i te mea kino ra, kare ratou
e varea e te moe; kua ngere ïa ratou i
te moe, kia kore e inga *tetai tangata* ia
ratou ra. Ko te kai a te tangata kino 17
ra ta ratou e kai, e te wina a te ta-
kinga-kino ra ta ratou e inu. Ko te 18
arataa oki o te aronga tuatua-tika ra,
e tau ïa ki te mārama kakā ra, ko
tei tupu ua te kakā anga e tae ua atu
ki te avatea tikai ra. Ko te arataa 19
ra o te aronga kino ra, e tau ïa ki te
poiri; kare ratou i kite i ta ratou e
turori ra.
E taku tamaiti, e akono meitaki mai 20
i taku nei au tuatua; e ariu mai i to
taringa ki taku e tuatua nei. Auraka te 21
reira e ngaro ke i to mata na: e tāpu ma-
rie ra i te reira ki roto rava i to nga-
kau na. Ko te ora oki te reira ki te 22
aronga i kite atu ia ratou ra, e ora
oki to ratou au kopapa katoa i te reira.
I te au mea katoa taau ka tapapa ra, kia 23
maata taau tapapa anga i to ngakau;
ko te tumu oki te reira o te ora. Te 24
māro o te vaa ra, e tuku ke atu ïa
ia koe ra; e te vaa ketaketa, e aka-
atea ke atu ïa ia koe ra. E akara 25
tika atu to mata *ki mua ia koe*, e anga
i to topiri-mata ki mua atu ia koe.
E akamaara meitaki i te arataa o to 26
vaevae, e e akatinamouia toou katoa
ra au aerenga. Auraka e tapaepae 27
ki te pae katau e te pae kaui: e tāpu
ra i to vaevae, auraka ei kino.

PENE V.

Te akamatutu nei a Solomona i te aronga e vare i te tuatua a te aronga akaturi.

E TAKU tamaiti, e akono mai i 1
toku nei pakari, e ariu mai i to
taringa ki toku nei kite; Kia tāpu 2
marie i *toou ra* akono, e kia vai marie
oki te kite i toou ra vaa. Te topata 3
ua maira oki te meli na te vaa o te
vaine akaturi; e maata ua atu te pa-
teka o tona vaa i to te manongi ra:
E kavangu ra tona openga mei te lone; 4
mei te koke matarua ra te kokoi. Te 5
eke nei tona vaevae ki raro i te mate;
te piri nei tona tapuae ki ade. Ko 6
te akamaara aea koe i te ara ora; te
tu ke ra tona aerenga, kare e kitea e
koe.
7 E tenana, e te au tamariki, e aka-
rongo mai iaku, e auraka e akaruke i
8 te tuatua a toku vaa. Kia atea ke
atu toou aerenga iaia; auraka e aka-
vaitata atu ki te ngutupa o tona are:
9 Ko te riro atu aea toou ra inuinu kia
etai ke ra, e toou ra au mataiti ki te
10 takinga-kino ra: Ko te nanave aea
te tangata ke i taau ra apinga, e *ko te
riro aea* taau ra angaanga ki te are
11 o te tangata ke ra; E tae akera ki te
openga, kua mii ua iora koe, kia ngao
koe, e kia ikoke roa to kopapa i te
12 maki, E kua na ko iora koe, Eaa
ra au i makitakita'i i te apii? e taku
13 ngakau i akavaavaa'i i te ako? E i kore
ei i akarongo i te reo o tei apii mai
iaku, e kare i ariu i taku taringa ki tei
14 ako mai iaku ra? Me rokoia oki au e te
au kino katoa ra, i rotopu i te uipānga
e te akaputuputuanga ra.
15 E inu i te vai i taau uaorai āriki, e
te vai ta'e ra no roto i taau uaorai
16 puna. Kia ta'e aere ua na vao taau
vai pupui ua, e *taau* au vai peka, na
17 roto i te au arataa. E vaoo te reira
naau anake uaorai, auraka ei tangata
18 ke ke *e rave* katoa. Kia akameita-
kiia taau vai puna: e kia rekareka
19 koe i te vaine o toou ou anga ra. *Kia
riro aia* mei te aili te inangaro! e mei
te iale te manea! kia mataora ua rai
koe i nga u nona; e kia mareka ta-
20 mou koe i tona inangaro. Eaa oki
koe, e taku tamaiti, i taurekareka'i ki
te akaturi, e i takavekave ei ki runga
21 i te vaine ke? Tei mua oki i te mata
o Iehova to te tangata nei aerenga, e te
akamaaraara ra aia i tona katoa ra
22 au aerenga. Te ii nei te rave ara i
tana ra au ara, e kua mou aia i te
23 taura o tona ra kino. E mate aia
koia kare i apiiia, e no te rai neneva
ra, aere ke atura.

PENE VI.

Auraka te akatau, e te kanga, e te tau kore, e te taitoito.

1 KIA riro koe, e taku tamaiti, ei
tutaki no to oa ra; *e* kua tuku
2 koe i to rima ia etai ke; Kua ii koe
i te tuatua a to vaa; kua mou koe i
3 ta to vaa i tuatua ra: E akapera, e
taku tamaiti, kia ora koe, tei te rima
oki koe o to oa ra; e aere, ka taakaaka
ia koe uaorai, e tuatua raurau atu koe
4 ki to oa na. Auraka to mata e moe,
auraka oki to topiri-mata e varea e
5 te moe; Ka oro, mei te zabi *e oro ke* i

te maunu ra, e mei te manu i te ereere
a te kimi manu ra.
Ka aere ana *ka akara* i te ro, e te- 6
nana tangata moe ua; ka akamaara
i tana ravenga, kia pakari koe: Kare 7
oki ona arataki, *kare* e tutara, *kare*
e akamatutu; Te roi ra i tana kai i te 8
tuatau tikai ra, *e* kia mou ra e aka-
putuputu ei aia i tana kai. Mei te aa 9
te roa o toou na moe, e tenana tangata
moe ua? aea koe e ara ai i taau moe?
Ei manga moe iti rai, ei akāvai anga 10
iti rai, e tapeka iti ua atu rai te rima
ei manga moe rai! E rokoia mai 11
koe e te putaua mei te tuitarere ra, e
toou ra ngere anga mei te tangata tao-
onga tamaki ra.
Ko te tangata puapinga kore ra, te 12
tangata kanga ra, te aere ra ïa ma
te vaa ketaketa ua. E kamokamo ua 13
oki tona mata, e akairo mai tona vae-
vae, e apii mai tona rima; Te aka- 14
koro ra tona ngakau i te tuatua kino;
kare aia e akapaki i te kimi i te kino;
te akatupu ra aia i te karo. E rokoia 15
uaia mai aia e te mate, kare e roaia;
mei te kamoanga mata ra, mate rava
akera aia, e kare roa e ora.
Eia nga mea e ono ra ta Iehova e 16
riri nei, e te itu oki, e mea viivii katoa
ïa na tona vaerua: Ko te mata teitei, 17
te arero pikikaa, e te rima i maringi
ei te toto ara kore ra; Ko te nga- 18
kau i akakoro i te tuatua kino ra, te
vaevae e oro viviki e rave i te kino,
Te kite pikikaa, e tuatua i te tuatua 19
pikikaa ra, e ko tei akatupu i te karo
i rotopu i te au taeake ra.
E tāpu meitaki, e taku tamaiti, 20
i te akaue a to metua tane, e auraka e
akaruke i te ture a to metua vaine:
E mou piri tika ua rai i te reira ki 21
roto i to ngakau; e akaei marie i te
reira ki runga i to kaki. Kia aere koe 22
ra, na taua mea ra koe e arataki; kia
moe koe ra, nana koe e tiaki; e kia
ara koe ra, nana e tuatua mai kia koe.
E lamepa oki te akauenga, e turama 23
oki te ture; e te ako i te apii anga,
ko te ara ora ïa: Ei tāpu ia koe i te 24
vaine kino; i te arero taparu o te
vaine ke ra. Auraka to ngakau kia 25
inangaro ki tona ra meitaki; e auraka
koe kia riro ki tona ra akara anga mai.
No te vaine akaturi oki i ope ei te 26
kai; kareka te vaine moikea ra, te
aruaru maira ïa ki te apinga maata ra
ki te vaerua. E tika ainei i te tangata 27
kia tuku i te ai ki roto i tona uma-
uma, e kare ainei e ka tona kakau?
E tika ainei i te tangata kia aere na 28
runga i te ngarau ka ra, e kare ainei
29 tona vaevae e pakapaka? Koia katoa
tei akavaitata atu ki te vaine na tetai
ke; ko tei rave ua atu iaia kare e
30 tuatuaia i te ara kore. Kare e aka-
rukeia te keia, kia keia ei akapangia i
31 tona kaki kia mate i te pongi ra; Kia
kitea ra, e tataki itu ïa tana kia akaoki
mai; e ope rava tei tona ra are i te
32 apai mai: Ko tei akaturi i te vaine
ra, e neneva maata ïa; ko tei akapera
33 ra, kua ta ïa i tona uaorai vaerua. Ko
te puta, e te akama, te ka rauka iaia;
kare oki te akakino iaia e orei keia.
34 Viviki maata oki to te tangata riri i te
vareae; kare aia e akaperepere i te rā
35 e tutaki ei ra. Kare aia e rave i te
apinga akaora; kare oki e maru, kia
apaiia atu te apinga e kia maata ua
atu.

PENE VII.

Te akamaroiroi nei a Solomona, kia tau meitaki te tangata i te akono meitaki.

1 E TAKU tamaiti, e akono mai i
taku nei tuatua, e vaoo marie oki
i taku nei au akauenga ki ko na kia koe
2 na. E akono i taku nei au akauenga,
e ora ïa koe; e taku nei ture mei to
3 koringo-mata ra. E ri ki runga i
o maikao-rima ra, e tata ki runga i te
4 papa ra o to ngakau na. E karanga
atu koe ki te pakari ra, Ko taku tuaine
koe; e karanga koe ki te kite ra e,
5 no *toou ra* ïa kopu-tangata; Kia tāpu
raua ia koe i te vaine ke, i te vaine
ke ra e taparu tana tuatua.
6 *Iaku i tu ua* i te māramārama i
toku ra are, kua akara atura au na
roto i te ngutupa māramārama noku
7 ra; Kite atura au i rotopu i te aronga
kite kore ra; akara atura au i rotopu
i te au tangata ou ra, i tetai tangata
8 ou manako kore; Te aere ua ra aia
na te aratāa i vaitatao i tona ngai; e te
aere marie ra aia na te ara e tae atu
9 ei ki tona are; I te mareureu anga,
i te aiai ra, *e* te poiri rava anga *oki* o
10 te po ra: E i na, kua aravei maira taua
vaine ra iaia, *e* te kakau o te akaturi
ra te kakau, e te pakari oki o te nga-
11 kau. (E vaine tuatua maata, e te ako
ngata, kare tona vaevae e mou i te
12 ngutuare; Roa iti ake tei te ngai atea,
roa iti ake tei te aratāa, e ei te au poo
13 are ra aia, e tapapa mai ei.) Kua opu
maira aia iaia, e kua ongi maira, kua
na ko maira kiaia, ma te mata akama
14 kore, E tusia au tei iaku; i apai ana
15 au i te tia naku i teianei rā. I aere
mai ei au kia aravei atu ia koe ra, e

kimi marie ia koe, e kua kitea atura
koe e au. Kua akamanea au i taku 16
roi ki te mea manea, i te āriki roi, i te
kakau meitaki no Aiphiti ra. Kua 17
takakara au i taku roi ki te mura, te
aloe, e te kinamo. E aere mai taua, 18
e akaope rava te inangaro e ao ua ake:
taua e akanavenave marie ki runga
ia taua uaorai. Kare ra oki *taku* tane 19
ki te ngutuare, kua aere ki te ara
mamao. Kua taoi te pute ario i te 20
rima: kia tae ki te marama ou aia e
oki mai ei ki te ngutuare.

No te rai o tana ra tuatua kopere- 21
pere ua, vare ua atura aia; no te aka-
rekareka maata o tona vaa, riro atura
aia. Aru ua atura aia i reira ra, mei 22
te bovi e aere ki te tainga ra, e mei
te kanga i tapekaia ra ki te pāpāanga.
E puta ua atura tona ate ki te ko; 23
mei te manu e rere ki te erere ra,
kare oki i kite e, kia mate aia *i tu-
kuia'i*.

E tenana, e te au tamariki, e akaro- 24
ngo mai iaku i teianei, e akono mai i te
tuatua i toku nei vaa. Auraka rava to 25
ngakau e tapae ua atu i tona raarataa;
auraka koe e aere ke na tona ra au ma-
taara. E manganui te inga iaia ma te 26
paruparu: e aronga maroiroi rai e ma-
nganui tei mate takiri iaia. Tei te 27
arataa e tae ei ki ade ra tona are, e tae
rava atu ki raro ki te vairanga o te
mate ra.

PENE VIII.

*Te tu o te kite tikai e te akonoanga mei-
taki tika ra.*

KARE ainei te kapiki nei te pa- 1
kari? e te akateitei nei te kite i
tona reo? Tei runga i te au ngai tei- 2
tei, ki te pae arataa ra, i te tutaki anga
o te au ara, te tu ua anga aia. Tei te 3
au ngutupa maata ra, ka tomo atu ei
ki roto i te oire ra, tei te au tomoanga
ngutupa *iti* rai oki, te kapiki ua anga
aia, Kia kotou rai, e te au tangata nei, 4
taku e kapiki atu; *kia kotou*, e te au
tamariki a te tangata nei, toku reo *i te
kapiki anga atu*. E te au kite kore e, 5
kia kite i te pakari: e te au neneva e,
ei ngakau mārama to kotou. E aka- 6
rongo mai; ko te tuatua memeitaki
oki taku e karanga atu; e te tuatua
tiratiratu oki ta toku vaa e tuatua.
E tuatua oki taku vaa i te tuatua-mou; 7
e riro oki te pikikaa ei mea rikarika
na taku vaa. Te au tuatua a toku nei 8
vaa, e tuatua-tika anake ïa; kare rava
o reira e piko, kare e māro. E tuatua 9
taka anake ïa ki tei kite ra, e te ti-
ratiratu oki, i te aronga i rauka te
kite ra.
10 Kia maata te āriki mai i taku nei
ako i to te ario; e te kite oki i to
11 te auro meitaki roa ra. E meitaki
maata oki to te pakari i to te au poe; e
te au mea katoa i inangaroia ra, kare
12 ïa e arite i te reira. Ko au nei ko te
pakari, te noo nei au ki o te akono mei-
taki, e te rauka nei te kite i te au ra-
13 venga karape. Mataku *toku* ia Iehova,
te rikarika nei au i te kino; te ngakau
parau, e te akamaata, e te aerenga
kino, e te vaa māro, ko taku ïa e rika-
14 rika nei. Tei iaku nei te tuatua, e te
pakari tikai; tei iaku te kite, tei iaku
15 te ririnui. Noku i ariki ei te au ariki,
e i akatupu ei te ui ariki ra i te tua-
16 tua-tika. Noku i tutara'i te ui ariki
ra, e te aronga mana, te au akava ka-
17 toa o te enua nei. Te inangaro nei au
i te aronga e inangaro mai iaku ra; e
tei kimi vave mai iaku ra, e kite ïa ra-
18 tou iaku. Tei iaku te apinga maata, e
te akangateitei; te apinga vaio ngata, e
19 te tuatua-tika. E ua meitaki maata
tei iaku i to te auro, i to te auro mei-
taki roa ra; e taku nei apinga i te ario
20 mā meitaki ra. Te arataki nei au na
te ara tuatua-tika ra, na rotopu i te au
21 arataa tuatua-tau ra: Kia akamaata
au i te apinga a te aronga i inangaro
mai iaku ra; e ta ratou au vairanga e
akakiia e au.
22 Ia Iehova ra au i akamata'i aia i
tana angaanga; ou tana au angaanga,
23 mei taito mairai. Kua akatainuia au
mei taito mairai; ou te akamata anga
i te angaanga nei, ou te enua nei.
24 Kare oki e tai ra, i vai ana au; kare
oki e au punavai maata i te pupui
25 anga; Kare i tatumuia te au maunga,
26 kare oki te au tuaivi, i vai ana au; Kare
oki aia i anga i te enua, e te au ngai
atea, e te ungaungā one muatangana
27 o te ao nei. Iaia i tamou i te au rangi
ra, tei reira au: iaia i akairo takapuna
28 i te moana: Iaia i akamou i te au tu-
murangi i runga ra: iaia i akamatutu
29 i te au tumu o te moana: Iaia i akono
i te kotinga o te tai ra, kia kore taua
tai ra e na rungao i te ngai tana i tou
ra: iaia i akono i te au tumu o te
30 enua ra: Tei vaitaita katoa uaorai au
iaia i reira mei te tamaiti angai ra: e
te mataora ua ra au i te au rā katoa ra,
i te rekareka tamou marie anga ki mua
31 i tona aroaro; I te rekareka marie
anga i te enua e nooia e te tangata nei;
o tei te au tamariki a te tangata ra
toku mataora anga.
32 E tenana, e akarongo mai iaku, e te

au tamariki e; e ao oki to te aronga e
akono mai i toku nei au aerenga. E 33
akarongo mai i te ako, kia pakari, au-
raka rava e anga ke *i te reira*. E ao to 34
te tangata e akarongo mai iaku ra, ko
tei tapapa marie i te au rā katoa i te
au ngutupa noku ra, ko tei tiaki marie
i nga pou ngutupa noku ra. Ko tei 35
kite mai iaku ra, kua kite ïa aia i te
ora, e akaperepereia mai oki aia e Ie-
hova. Ko tei tareva ke ra iaku nei, 36
kua takinga-kino ïa i tona uaorai vae-
rua; te aronga katoa i makitakita mai
iaku nei, kua inangaro ïa i te mate.

PENE IX.

Te tu e te meitaki o te akono meitaki, e te kino o te akono kore.

KUA akatu te pakari i tona are, 1
kua tarai aia i nga pou nona e
itu ra: Kua ko aia i tana au puaka; 2
kua irokia e ia tana wina; kua āriki-
riki katoa aia i tana kaingakai. Te 3
unga nei aia i tona au tavini vaine
ei karere aere i te tangata; te kapiki
nei aia i te au ngai teitei o te oire, Ko 4
tei auouo ra, e ariu mai aia ki ku
nei; ko tei kite kore ra, te karanga
atura aia kiaia, E aere mai, e kai i 5
taku nei kai, e inu oki i te wina i
irokia e au ra. E akaruke i te aronga 6
neneva, kia ora; e na te ara kite i te
aere. Ko tei ako atu i te akavaavaa 7
ra, ka rauka iaia te akama; e ko tei
akamura atu i te tangata kino ra, e titou-
tou tana. Auraka e ako atu i te aka- 8
vaavaa ra, ka ririia mai aea koe e ia:
e ako ra i te tangata pakari, e ka
akaperepereia mai koe e ia. E apii 9
atu i te tangata pakari, e e tupu tona
pakari: e apii i te tangata tuatua-tika;
e e tupu tona kite. Ko te akamata- 10
anga o te pakari ra, ko te mataku ïa ia
Iehova: e te kite i te au mea tapu ra,
ko te kite ïa. E maata rava oki oou 11
puke rā iaku, e e kapiti katoaia mai
kia koe tetai aronga mataiti i te ora
anga ra. Kia pakari koe ra, noou 12
uaorai toou pakari; e kia taitoito mai
koe ra, ko koe uaorai te kino *i te*
reira.

E tuatua maata tei te vaine neneva: 13
e manako kore *tona*, e te kite kore ra.
Te noo ua ra aia ki te ngutupa o tona 14
are, ki runga i te nooanga, i te au
ngai teitei o te oire ra, Ei kapiki atu ki 15
te aronga e aere ua na te aratàa; ko
tei aere na to ratou au ara tika ra: Ko 16
tei auouo ra, e ariu mai aia ki ku nei:
e te tangata kite kore ra, te karanga ra
aia kiaia, E mangaro to te vai keiaia 17

ra; e te manga i *kai* poiriia ra, e mei-
18 taki ïa. Kare aia i kite e turuma mate
rava tei reira; *e* tei raro rava tana
tei ade.

PENE X.

Teianei pene, e tae ua atu ki te takau ma rima, no te meitaki ïa, e no te kino.

1 TE au Maseli na Solomona.
E tamaiti kite ra, e rekarekaanga ïa
na te metua tane: kareka te tamaiti
neneva ra, e aueanga ïa na tona metua
2 vaine. E apinga rauka anga kino ra,
kare ïa e puapinga e rauka: kareka te
mea tika ra, e ora oki te mate *i te reira.*
3 Kare te vaerua o te aronga tuatua-
tika e paeua ia Iehova: kareka te api-
nga a te aronga kino ra, e ravea keia
4 ïa e ia. E putaua tona to tei angaanga
ma te rima akatau: kareka te rima
5 o te maroiroi ra, e apingaia ïa. Ko tei
akaputuputu i te tuatau mou ra, e
tamaiti pakari ïa: ko tei moe ua i te
mou ra, e tamaiti akatupu akama ïa.
6 *Te vai ra* te meitaki ki runga i te
upoko o te tuatua-tika ra: te tapokiia
ra te vaa o te aronga kino e te takinga-
7 kino. E akameitakiia te aronga tua-
tua-tika kia maaraia ra: kareka te
ingoa o te aronga kino ra, ka pe ïa.
8 Tei pakari te ngakau ra, e āriki mai ïa
i te akauenga: kareka te neneva tua-
9 tua ua ra, ka inga ïa. Tei apa kore
tona aerenga, te aere ra ïa ma te ma-
taku kore: ko tei akamingi ra i tona
10 aerenga, e akakiteia ïa. Ko tei kamo-
kamo i tona mata, kua akatupu ïa i te
aue: kareka te neneva tuatua ua ra,
11 ka inga ïa. Te vaa o te tangata tua-
tua-tika ra, e punavai ïa no te ora: te
tapokiia ra te vaa o te aronga kino ra e
12 te takinga-kino. Na te riri e akatupu
i te taumāro; kareka te aroa ra, e ta-
13 poki ïa i te au ara katoa ra. Tei te vaa
o te tangata kite ra te tuatua pakari
i te kitea anga: e *te vai ra* te pāpā no
14 te tua o te neneva ra. Te akaputu ra
te aronga pakari i te kite: ko te mate
ra tei vaitata mai i te vaa o te neneva.
15 Te apinga a te tangata taoiau ra, ko
tona ïa oire matutu: ko te mate ra o
te aronga ao ra, ko to ratou ïa putaua.
16 No te ora te angaanga a te aronga tua-
tua-tika ra: ko te apinga a te aro-
nga kino kia rauka ra, no te ara ïa.
17 Ko tei tāpu i te apii ra, tei te ara ora
ïa: ko tei akaruke ra i te ako ra, kua
18 aere ke ïa. Ko tei tapokipoki i te ma-
kitakita ra, e vaa pikikaa *tona:* ko tei
tuatua ra i te tuatua akakino ra, e

neneva ïa. Te maata ra i te tuatua ra, 19
kare e kore te ara: ko tei tāpu ra i
tona vaa, e pakari tona. Te arero o te 20
aronga tuatua-tika ra, mei te ario ta-
māia ra ïa: kareka te ngakau o te
aronga kino ra, kare ïa e puapinga. E 21
manganui te akaangaiia e te vaa o te
aronga-tuatua-tika ra: te mate ua nei
ra te neneva i te kite kore. Na Ie- 22
hova te meitaki i apinga'i te apinga,
kare oki e kapiti katoaia mai te kino i
te reira. Mei te neneva e navenave 23
i te rave anga i te mea kino ra: koia
katoa *te rave i* te meitaki ra i te ta-
ngata kite. Ka rokoia mai te tangata 24
kino i tana e mataku ra: e akatikaia
maira te inangaro o te aronga tuatua-
tika ra. Mei te puaioio e peke ra, 25
koia katoa te tangata kino, kare ra ïa:
e akatinamouia ra te tangata tuatua-
tika e tuatau ua atu. Mei te vinega 26
i te nio ra, e mei te auai i te mata ra,
koia katoa te tangata moe ua i te aro-
nga i tono iaia ra. Tei te mataku ia 27
Iehova e roa'i *to te tangata nei* puke
rā: e akapotoia ra te mataiti o te
aronga kino. Ta te aronga tuatua- 28
tika e tapapa ra, e rekareka ïa *openga*:
ko tei irinakiia ra e te aronga kino ra,
ka kore ïa. E punanga ketaketa te 29
arataa o Iehova no te aronga apa kore:
ko te mate ra to te aronga i rave i te
tuatua kino ra. Kare rava te aronga 30
tuatua-tika ra e ngaueue: kare ra te
aronga kino e noo ki te enua. Te tua- 31
tua pakari tei tukuia mai e te vaa o te
tangata tuatua tika ra: ko te arero ra
o te tangata māro ra, e kokoti keia ïa.
Kua kite te vaa o te aronga tuatua- 32
tika ra i te tuatua e tau ei ra: ko te
vaa ra o te aronga kino ra, e māro ïa.

PENE XI.

E MEA viivii na Iehova te aite tau 1
kore ra: kareka te toka tika ra, e
mea tau ïa iaia. Kua tupu te ngakau 2
parau ra, tei muringao te akama: tei te
aronga akaaka ra te pakari. Na te 3
tuatua-tika a te aronga tiratiratu ra
ratou e arataki: e mate ra te aronga
rave ara ra i te māro. Kare e puapi- 4
nga to te apinga i te rā e riri ei ra:
kareka te tuatua-tika ra, e ora ïa *i te*
reira kare e mate. Na te tuatua-tika 5
a te tangata apa kore ra e akatika-
oru ua i tona arataa: e inga ra te ta-
ngata kino i tona uaorai kino. E ora 6
te aronga tiratiratu i ta ratou tuatua-
tika: e ii ra te aronga rave ara i to
ratou uaorai kino. Kia mate te ta- 7
ngata kino ra, ka kore tana i manako
ra: e tei tapapaia ra e te aronga tua-
8 tua-tika kore ra, e kore ïa. E aka-
oraia te tangata tuatua-tika i te tumate-
tenga: e kauonoia maira aia e te
9 tangata kino ra. Te mate nei te au
taunga o te tangata pikikaa ra i *tona*
uaorai vaa: te ora nei ra te aronga
10 tuatua-tika ra i te kite. Kia meitaki
te aronga tuatua-tika ra, te rekareka
ra te oire: kia mate ra te aronga kino
11 ra, kua maeva *anake* ïa. E teitei te
oire i te akaora a te aronga tiratiratu:
te tatipokiia nei ra i te vaa o te aronga
12 kino. Te tangata pakari kore ra, e
akavaavaa aia i tona tangata tupu: ka-
reka te tangata kite ra, e muteki ua ïa.
13 E akakite aere rai te tangata mono-
mono korero i te tuatua muna: kareka
te tangata ngakau pikikaa kore ra,
14 e uuna ïa. No te ako kore ra, e inga'i
te tangata: kia maata ra te aronga ako
15 ra, ko te ora ïa. Ko tei riro ei tutaki
i tetai ke ra, ka pekapeka ïa: ko tei
kore ra e tau iaia te tutaki, kua ora ïa.
16 E tāpu ra te vaine akono meitaki i te
ngateitei: e te aronga ririnui, e tāpu ïa
17 i te apinga ra. Te takinga-meitaki nei
te tangata aroa i tona uaorai vaerua:
kareka te ngakau kino ra, te takinga-
18 kino ïa i tona uaorai kopapa. Te
angaanga nei te tangata kino i te anga-
anga pikikaa: ko tei ruru ra i te
tuatua-tika ra, e tutaki tika ïa *tana*.
19 Mei te tuatua-tika e *arataki i te ta-*
ngata ki te ora: koia katoa tei aruaru
ki te kino ra, *te rapurapu ra ïa* ki te
20 mate. Ko tei māro te ngakau ra, e
mea viivii ïa na Iehova; ko tei apa
kore ra te aerenga ra, e mea mataora
21 ïa nana. *Tuikau ua* te rima tetai ki
tetai, kare e kore te tangata kino i te
akautungaia: ka ora ra te uanga o te
22 aronga tuatua-tika. *Mei* te poe auro
ki roto i te putaiu o te puaka ra, koia
te vaine mata meitaki e kare e akono
23 ra. E meitaki anake tei inangaroia e
te aronga tuatua-tika ra: ko tei tapa-
paia ra e te aronga kino ra, ko te riri
24 ïa. E oronga rai tetai, e te maata ra
tana i te tupu anga: e karapii kino rai
25 tetai, *e riro atura* ei putaua. Te ta-
ngata oronga ra, e matu ïa: e tei
tamauu ki te vai ra, ka tamauu katoaia
26 mai aia. Ko tei tāpu i te sitona ra,
e kataraia ïa e te tangata: *e iri maira*
te akameitaki ki runga i te upoko o te
27 tangata e oko mai. Ko tei kimi marie
i te meitaki *kia rave ra*, e kiteia mai
ïa: ko tei kimi ra i te kino ra, ka ro-
28 koia mai ïa aia e te reira. Ko tei iri-
naki ki tana apinga, ka inga ïa: kareka
te tuatua-tika ra, ka ruperupe ïa mei

te rara ra. Ko tei tamanamanata i 29
tona uaorai ngutuare, ko te matangi
tana e rauka: *e riro* oki te neneva ei
tavini no te ngakau pakari. Te ua 30
o te aronga tuatua-tika ra, e rakau ora
ïa: e tei rauka iaia te vaerua ra, e
pakari tona. I na, e tutakiia mai te 31
tangata tuatua-tika i te enua nei; ka
tanga atu ei ki te tangata kino, e te
rave ara.

PENE XII.

KO tei inangaro i te apii ra, kua 1
inangaro ïa i te kite: ko tei ma-
kitakita i te ako ra, *te vai* manako kore
ua ra ïa. E akaperepereia mai te ta- 2
ngata meitaki e Iehova ra: e akaapa
ra aia i te tangata i kimi i te tuatua
kino. Kare e tangata e akatinamouia 3
i te tuatua kino: kare ra te aka o te
aronga tuatua-tika e akakeuia. Te 4
vaine akono meitaki ra, e korona ïa no
tana ra tane: ko tei akatupu ra i te
akama ra, ko te pe ïa o tona ivi. Te 5
au manako o te aronga tuatua-tika ra,
e mea tau ïa: ko tei kimiia ra e te
aronga kino ra, e pikikaa ïa. Te au 6
tuatua a te aronga kino ra, e tapapa
toto ïa: e ora ra ratou i te vaa o te
aronga tiratiratu ra. E tairipotiia te 7
aronga kino, e kare ua ra: ka mou ra
te are o te aronga tuatua-tika. E aka- 8
meitakiia te tangata e kia tau ki tona
ra pakari: ko te ngakau ketaketa
ra, e akavaavaaia ïa. E meitaki to 9
tei akaviiviiia, e ei tavini tona, i tei
akateitei ra, e kare ana e kai. E 10
akono rai te tangata tuatua-tika ra
i tana ra puaka kia ora: ko te aroa ra
o te aronga kino ra, ko te takinga-
kino ïa. Ko tei tanu i tona kainga, e 11
maata tana kai: ko tei aru aere ra i te
mea puapinga kore, e neneva ïa. Te 12
morimori nei te tangata kino i te ku-
penga a te paieti kore: e tupu ra *te kai*
i te aka a te aronga tuatua tika ra. Te ii 13
nei te tangata kino i te ara a *tona* vaa:
e ora maira te tangata tuatua-tika i te
tumatetenga. E rauka to te tangata 14
nei meitaki i te ua o *tona* vaa: e tuta-
kiia mai te angaanga a te rima tangata
nei kiaia. E mea tika te aerenga o te 15
neneva i tona uaorai mata: ko tei aka-
rongo ra i te ako ra, e pakari *tona*. E 16
akakite ua mai te neneva i tona riri i
reira ra: ko te tangata akono ra, e ta-
poki ïa i te akama. Ko tei tuatua i te 17
tuatua-mou ra, e akakite mai ïa i te
tuatua-tika: kareka te kite pikikaa ra,
ko te pikikaa *tana e tuatua*. Te ta- 18
ngata vaa karea ua ra, e tau ïa ki te
koputaputa koke ra: ko te arero ra o
te aronga pakari ra, mei te vairakau ïa.
19 Te vaa tuatua-mou ra, ka akatinamouia
ïa e tuatau ua atu; kareka te arero
pikikaa ra, mei te kamoanga mata ua
20 ïa. E pikikaa tei te ngakau o te aro-
nga e kimi i te kino: te aronga ra i
akatau i te tuatua au ra, e rekareka ïa.
21 Kare e rokoia e te tumatetenga te ta-
ngata tuatua-tika ra; ka ki ra te ta-
22 ngata kino i te kino. E mea viivii na
Iehova te vaa pikikaa; ko tei rave ra
i te tuatua-mou ra, e mea mataora ïa
23 ratou nana. Ko te tangata akono ra,
e vaio marie aia i *tona* kite: ko te
ngakau ra o te neneva ra, e akakite ua
24 mai ïa i te neneva. Te rima o te ma-
roiroi ra, e mana ïa: ko te akatau ra,
25 ka tautaūnga ïa. E aue tei te ngakau
o te tangata ra, e piko ïa ki raro: oko-
tai rava ra tuatua meitaki ra, rekareka
26 akera ïa. E meitaki maata to te ta-
ngata tuatua-tika i to tona ra tangata
tupu: te vare nei ra te aronga kino i to
27 ratou aerenga. Kare te tangata akatau
e tao i tei rauka iaia i tana arumaki
anga: ko te apinga ra o te tangata
28 maroiroi ra, e mea meitaki ïa. Tei te
arataa tuatua-tika ra te ora: kare oki
e mate i te reira arataa.

PENE XIII.

1 E *AKONO* te tamaiti pakari i te
apii a te metua tane ra: kare ra
2 te akavaavaa e akono i te ako. E kai
te tangata i te meitaki i te ua o te vaa:
kareka te vaerua o te aronga rave ara
3 ra, ko te takinga-kino ïa. Ko tei ta-
papa i tona vaa, kua tiaki ïa i tona
ora: ko tei amama ua ra i tona vaa, e
4 mate tona. Te inangaro ua ra te vae-
rua o te tangata moe ua, kare ra ana:
kareka ko te vaerua o te akamaroiroi
5 ra, ka akamatuia ïa. Te tangata tua-
tua-tika ra, e riri aia i te tuatua piki-
kaa: e viivii ra to te tangata kino, e e
6 riro ïa i te akama. Ko te tuatua-tika
te tāpu i te aronga apa kore i to ratou
aerenga: e tatipokiia ra te rave ara e
7 te kino. Te pikikaa nei tetai mei te
mea e tangata apinga, e kare ana: te
akapeu putaua nei oki tetai, e te maatā
8 ra tana apinga. Te oko e ora'i te ta-
ngata nei, ko tona ïa apinga: kareka te
tangata ao ra, kare ïa e kite i te aka-
9 kino. Te mārama o te aronga tuatua-
tika ra, e rekareka ïa: kareka te la-
mepa o te aronga kino ra, ka tamateia
10 ïa. Ko te ngakau parau anake te mea
e tupu ei te karo: kareka te aronga i
akarongo i te ako ra, te reira te pakari.

Te apinga *i rauka* i te ravenga puapi- 11
nga kore ra, ka iti ïa: ko tei rauka ra
i te rima *opu tikai* ra, ka maata ïa.
Kia tavareia te *apinga* tapapaia ra, e 12
aati te manava: kia tupu ra te mea
inangaroia ra, *e tau ïa* ki te rakau ora.
Ko tei akavaavaa i te tuatua ra, e aka- 13
pouia ïa: ko tei mataku ra i te akaue-
nga ra, ka tutakiia ïa. Te ture a te 14
aronga pakari, e tumu ïa no te ora: e
akaariu ke atu ei i te ereere o te mate.
E akapereperea mai te tuatua pakari 15
meitaki ra: ko te aerenga ra o te aro-
nga rave ara ra, e mea manamanata ïa.
E angaanga te tangata akono katoa ma 16
te kite: kareka te neneva ra, e akapueu
ïa i *tana tuatua* neneva. E tupu te 17
pekapeka i te karere tuatua kino ra:
kareka te karere pikikaa kore ra, *e tau*
'a ki te ora. Te putaua e te akama, 18
tei te tangata kare e tika kia apiiia ra:
ko tei akono i te ako ra, ka akangatei-
teiia ïa. Te rauka anga mai i tei ina- 19
ngaroia ra, e mea meitaki ïa i te nga-
kau nei: e te akaruke i te mea kino
ra, e mea viivii ïa na te neneva. Ko 20
tei kapiti katoa i tona aerenga ki to te
aronga pakari ra, ka pakari katoa ïa:
ko tei kapiti ra ki te aronga neneva ra,
e mate ïa. Te arumaki nei te kino i te 21
aronga rave ara: ko te meitaki ra te
ka orongaia ki te aronga tuatua-tika
ra. Te vaooia nei te kainga o te ta- 22
ngata meitaki no te tamariki a te
au tamariki ra: e te vaooia nei te api-
nga a te tangata ara na te aronga tua-
tua-tika. Te kainga o te ao i tanumia 23
ra, tei maata ïa i te kai: ko tetai pae
ra, no te kite kore ra, tei rokoia e te
kino. Ko tei vaoo ua te pāpā ra, kua 24
riri ïa i tana tamaiti: ko tei aroa ra iaia,
e ako ïa iaia i reira ra. E kai te ta- 25
ngata tuatua-tika e kia pangia te kaki:
e paeua ra te kopu o te aronga kino.

PENE XIV.

TE patu ra te vaine pakari ra i tona 1
ra are: kareka te neneva ra, te
rave ra tona rima e vava'i ki raro. Ko 2
tei aere ma te tiratiratu ra, te mataku
ra ïa ia Iehova: ko tei akamingi ra i
tona aerenga, kua akavaavaa ïa iaia.
E rakau nengonengo tei te vaa o te 3
neneva ra: te ora ra te aronga pakari
i to ratou vaa. Kare e bovi ra, kare ïa 4
i repo te vairanga: tei te ririnui ra o
te bovi ra te apinga maata. Kare te 5
kite tuatua-mou ra e pikikaa: kareka
te kite pikikaa ra, ko te pikikaa *anake*
ra ïa tana e tuatua. Te kimi ra te 6
akavaavaa i te pakari, e kare *e kitea*: e
rauka ngoie ra te kite i te tangata
7 akono. Kia atea atu koe i te aroaro o
te tangata neneva ra, kare ra te vaa
8 kite i te kitea angaia e koe ra. Kia
kite aia i tona aerenga, ko te pakari ïa
o te tangata akono ra: ko te tuatua
neneva ra a te aronga neneva ra, e pi-
9 kikaa ïa. Te kata ra te aronga neneva
ra i te ara: tei i o ra te aronga tirati-
10 ratu ra te kiteia mai. Te kite ra te
ngakau i tona uaorai kino: kare oki e
tika i tetai ke kia rave katoa mai i tona
11 rekareka. E vava'iia te are o te aronga
kino: e ruperupe ra te puakapa o te
12 aronga tiratiratu. E ana rai te tangata
i te arataa e, e mea tika i tona ra ma-
nako; ko te openga ra o taua arataa ra,
13 ko te mate ïa. Kata ua rai te tangata
te aue ra te ngakau; e te openga o taua
14 kata ra, ko te aue ïa. E iu te ngakau
akatitima ra i tana uaorai ravenga: e
te tangata meitaki ra *i tei tupu* iaia
15 uaorai. Te akarongo ra te kite kore i
te au tuatua katoa ra: te akara mei-
taki ra te tangata akono ra i tona ta-
16 kainga. Te mataku ra te tangata pa-
kari, e te akaruke ra i te kino: te rave
nengonengo ua ra te neneva ra ma te
17 mataku kore. Te tangata rotoriri ra,
e ravenga neneva tana: e te tangata i
kimi i te ravenga kino ra, te ririia ra
18 ïa. Te rave nei te kite kore i te mea
neneva ei tuanga: kareka te tangata
akono ra, kua akakoronaia ïa ki te
19 kite. Te tupou nei te tangata kino ki
mua i te aroaro o te tangata meitaki: e
te aronga kino ra i te ngutupa o te
20 aronga tuatua-tika. Te ririia ra te ao
e tona uaorai tangata tupu: e manga-
21 nui ra te oa o te aronga apinga. Ko tei
akaviivii i tona ra oa, kua ara ïa: ko
tei takinga-meitaki ra i te ao ra, e mei-
22 taki tona. Kare ainei e tatipake tei
kimi i te kino ra? ko tei kimi ra i te
mea meitaki ra, *no ratou* te aroa e te
23 tuatua-mou. E puapinga anake rai tei
te au angaanga katoa ra: tei te tuatua
24 vaa ua ra te putaua. Te apinga te ko-
rona ïa o te aronga pakari: ko ta te ne-
25 neva ra apinga, ko te neneva ïa. E ora te
vaerua i te kite tuatua-mou ra: kareka
te *kite* pikikaa ra, e pikikaa taua e tua-
26 tua. Tei te mataku i te Atua te ma-
nako matutu: e riro oki aia ei akapu-
27 anga no tana ra au tamariki. Te ma-
taku ia Iehova ra, e tumu ïa no te
ora, e akaariu ke atu ei i te ereere
28 o te mate. Tei te maata o te tangata
te ngateitei o te ariki: e tei te tangata
29 kore to te ariki ïa mate. Ko tei kore
e riri vave ra, e kite maata tona: ko
tei rapurapu ra te ngakau ra, kua aka-

teitei ïa i te tuatua neneva. Tei te 30
maki kore o te ngakau, ko to te kopapa
ïa ora: kareka te vareae, ko to te ivi
ïa pe. Ko tei takinga-kino i te ao ra, 31
kua akakino ïa i Tei anga iaia: ko tei
takinga-meitaki ra i te ao ra, kua aka-
ngateitei ïa iaia. Te tuaru keia nei te 32
tangata kino ma tona katoa ra kino: e
irinakianga ra to te tangata tuatua-tika
i te mate anga ra. Te vai ra te pakari 33
ki roto i te ngakau o te tangata kite
ra: e i rotopu i te aronga neneva ra,
e mea kitea ua ïa. E teitei te enua i 34
te tuatua-tika: tei te kino ra i akaki-
noia'i te tangata nei. Te tavini pakari 35
ra, te akaperepereia ra ïa e te ariki:
ko tona riri ra, tei iaia ra tei akatupu
i te akama ra.

PENE XV.

KO te tuatua maru ra tei akaanga 1
ke i te riri: kareka te tuatua
akakoko ra, ko te riri ïa te tupu. E 2
riro te kite ra ei mea apinga i te vaa o
te tangata pakari ra: kareka te vaa o
te neneva ra, te akamaringi ua ra ïa i
te tuatua neneva. Tei te au ngai katoa 3
nei to Iehova mata, i te akara anga i te
kino e te meitaki. Ko te arero tuatua 4
meitaki ra, e rakau ora ïa: kareka te
arero tuatua kino ra, e mea mamae ïa
no te vaerua. E akaviivii te neneva 5
i te apii a tona metua tane: ko tei
akono i te ako ra, e pakari tona. E 6
apinga maata tei te are o te tangata
tuatua-tika ra: e manamanata ra tei
te apinga a te tangata kino. Te aka- 7
pueurikiriki nei te vaa o te aronga
pakari i te kite: kare ra i pera te
ngakau o te neneva ra. Te tusia a te 8
ronga kino ra, e mea rikarika ïa na
Iehova: ko te pure ra a te aronga tira-
tiratu ra, e mea tau ïa nana. Te rika- 9
rika rā Iehova i te aerenga o te tangata
kino: ko tei aru ra i te tuatua-tika ra,
te akaperepere ra aia *iaia*. Te tangata 10
e akaruke i te mataara ra, e mate tona
kia akoia mai: ko tei riri i te ako ra, e
mate rava ïa. *Te vai ua ra* ade e te 11
mate ki mua i te aroaro o Iehova: ka
tanga atu ei te ngakau o te tamariki a
te tangata nei. Kare te akavaavaa e 12
mareka mai ki tei ako mai iaia ra:
kare oki aia e aere ki o te aronga
pakari. Tei te rekareka o te ngakau 13
e meitaki ei te mata: kia aue ra te
ngakau ra e kinokino ei te vaerua. Te 14
kimi ra te ngakau o te tangata kite ra
i te kite: ko te vaa o te neneva ra, te
kai ra ïa i te tuatua neneva. E rā 15
kino anake to te tangata maki ra:
kareka tei meitaki te ngakau ra, e
16 pokai tamou ïa tana. Iti ua rai *taau*
ma te mataku rai ia Iehova ra, e mei-
taki ïa i te apinga maata roa ma te
17 pekapeka. Meitaki ïa kai anga i te
rukou anake ra ma te aroa, i te bovi
18 matu ma te riri. Te tangata rotoriri
ra, e akatupu ïa i te karo: ko tei kore
ra e rapurapu i te riri ra, e au ïa karo
19 iaia. Te mataara o te tangata akatau
ra, mei te koro rakau taratara ra ïa:
ko te mataara ra o te aronga tiratiratu
20 ra, mei te arataa metua ra ïa. E reka-
reka te metua tane i te tamaiti pakari
ra: ko te tangata neneva ra, e aka-
21 vaavaa ïa i te metua vaine. E mea
rekareka te tuatua neneva i te tangata
pakari kore ra: kareka te tangata kite
22 ra, ka tiratiratu tona ra aerenga. Kare
e uruoaanga tuatua ra, kare tei aka-
koroia e tupu: kia maata ra te aro-
23 nga ako ra, kua mou ïa. E rekareka
te tangata i te tuatua a tona vaa: te
tuatua oki *i tuatuaia* i te tuatau e tau
24 ei, e meitaki roa ïa. Tei runga te ma-
taara ora i te tangata pakari ra, kia
25 akaruke aia ia ade i raro ra. Te are o
te aronga parau ra, e akangaangaaia ïa
e Iehova: e akamou ra aia i te kotinga
26 *kainga* o te vaine takaua ra. Te rika-
rika rā Iehova i te manako o te ta-
ngata kino: e mea tau ra *nana* te tua-
27 tua a te aronga viivii kore. Ko tei
morimori ua i te apinga ra, kua aka-
pekapeka ïa i tona ngutuare: ko tei
makitakita ra i te tutaki ra, ka ora ïa.
28 Te kimi ra te ngakau o te aronga tua-
tua-tika ra *i te tuatua* kia tuatua:
kareka te vaa o te aronga kino, kua
29 riringi ua mai i te tuatua kino. Tei
te mamao ke a Iehova i te aronga
kino: e akarongo maira aia i te pure a
30 te aronga tuatua-tika. Te rekareka
nei te ngakau me mārama te mata: e
matuia te ivi i te rongo meitaki ra.
31 Te taringa e akarongo i te ako ora ra,
e tika ïa i te noo anga i roto i te aronga
32 pakari ra. Ko tei akaruke i te apii ra,
kua akavaavaa ïa i tona uaorai vaerua:
ko tei akarongo ra i te ako ra, te rauka
33 ra ïa te kite. Ko te mataku ia Iehova
ta te pakari i apii mai; e kia na mua
te akaaka *e rauka'i* te ngateitei.

PENE XVI.

1 TE teateamamao o te ngakau, tei te
tangata ïa: ko te tuatua a te vaa
2 ra, no ko ïa ia Iehova ra. Te mā
anake ra to te tangata nei au aerenga
i tona uaorai mata: te kimi matatio
3 rā Iehova i te vaerua. E tuku atu i

taau angaanga kia Iehova ra, e ka aka-
tinamouia taau i akakoro ra. Kua 4
angā Iehova i te au mea katoa nei
nona uaorai, e te aronga kino katoa
no te rā kino ra. Te rikarika rā 5
Iehova i te aronga katoa i parau te
ngakau ra: *tuikau ua rai* te rima,
kare aia e kore i te akautungaia. Te 6
tamāia nei te ara e te aroa e te tuatua-
mou: e te akaruke nei *te tangata* i te
kino i te mataku ia Iehova. Kua tau 7
anake to te tangata nei aerenga kia Ie-
hova ra, kua akaongi aia i tona au
enemi kiaia ra. E ngari ake te apinga 8
iti poepoe ma te tuatua tika ra, i te
apinga maata rava ra ma te tika kore.
Te kimi ra te ngakau tangata i tona 9
aerenga: na Iehova ra e akakite i tona
takainga. Ei tuatua taka meitaki to te 10
vaa o te ariki *e tika'i*, kia kore e tati-
pake tona vaa kia tuku i te utunga.
Te akairo tika e te aite, no ko ïa ia Ie- 11
hova ra: te au toka katoa o te pute
ra, nana ïa. Kia rikarika te ui ariki 12
ra i te tuatua kino *e tika'i*: tei te tua-
tua-tika oki e mou ei te terono. Te 13
vaa tuatua-tika ra ta te ui ariki e tau
atu *e tika'i*; e kia inangaro marie ra-
tou i te aronga i tika te tuatua e tika'i.
E tau te riri o te ariki ra ki te karere 14
ta tangata: e maru ra i te tangata
pakari. Tei te mārama o te mata o te 15
ariki ra te ora; e tau oki tona aka-
perepere anga mai ki te tumurangi ua
openga ra. Kare ainei te pakari te 16
meitaki maata kia rauka i to te auro?
e te mea inangaroia ko te kite kia
rauka, auraka te ario? Te arataa o te 17
aronga tiratiratu ra, ko te akaruke ïa
i te tuatua kino: ko tei akono i tona
arataa, kua akaora ïa i tona uaorai vae-
rua. Ko te parau to te mate ra na 18
mua, e te ngakau nengonengo ra, to te
inga ïa na mua. Mea meitaki kia 19
akaaka te ngakau e te aronga akaaka
katoa ra, i te tua i te apinga ma te
aronga parau katoa ra. Ko tei pakari 20
i *tana* akonoanga, e rauka iaia te mei-
taki: e ao ra tona, to tei irinaki kia
Iehova. Ko tei akono ra, e karangaia 21
i te tangata ngakau pakari: e no te
meitaki o *tona* vaa e tupu ei te kite.
Ko tei rauka iaia te pakari ra, e puna- 22
vai ïa no te ora; ko te apii ra a te aro-
nga neneva ra, e tuatua neneva ïa.
Na te ngakau o te tangata pakari e 23
akakite ki te vaa i te akono, e na *te
reira* e akakite ki te vaa i te kite. *E* 24
tau te tuatua meitaki ki te topatapata
meli ra, e vene i te vaerua nei, e ora
oki to te ivi. E ana rai te tangata i te 25
arataa e, e mea tika; ko te openga ra
26 o taua arataa ra, ko te mate ïa. Ko te
tangata i rave i te angaanga ra, i anga-
anga ïa nona uaorai; na tona uaorai
27 vaa oki i umuumu mai kiaia: Te ta-
ngata kanga ra, te keri ra ïa i te kino;
28 e tei tona vaa te ai i te mura anga. E
akatupu rai te tangata māro i te taue-
tono: e na te koumuumu tuatua ra, e
akataka ke i te aronga taunga tuma-
29 nava. Ko te tangata takinga-kino ra,
e vare tona oa iaia, e kua arataki iaia
30 na te arataa kare e meitaki: E topiri
aia i tona mata ei kimi anga i te tuatua
mingi: kua kakati *oki* i tona ngutu, *e*
31 kua rave iora i taua kino ra. E korona
kakā te upoko inaina, kia rokoia atu
32 tei te arataa tuatua-tika ra. Tei kore
e rapurapu i te riri ra, e meitaki maata
tona i to te aronga ririnui; e tei vi
tona uaorai vaerua, i tei pou iaia te
33 oire. Kua tukuia te kelero ki roto i te
āriki; tei ia Iehova anake ra te aka-
taka anga.

PENE XVII.

1 E NGARI ake te manga kai mea
ngiti marō ma te au, i te are i ki
2 i te tusia ma te karo. Te tavini pa-
kari ra, e tutara ïa ki runga i te tamaiti
kanga ra, e tu oki i te tuanga e te au
3 taeake ra. Ko te zarepha to te ario e
te kura to te auro: ko Iehova ra tei
4 timata i te ngakau. E akarongo te
tangata rave ara i te vaa pikikaa; e
ariu oki te tangata pikikaa i tona ta-
5 ringa ki te arero kino. Ko tei aka-
vaavaa i te ao ra, kua akakino ïa i Tei
anga iaia ra: *e* ko tei rekareka i te
kino ra, kare e karangaia e kare e ara.
6 E korona no te tangata pakari te au
utaro; e te kakā o te tamariki ra, ko
7 to ratou ïa metua. Kare te tuatua
meitaki e tau i te neneva: ka tanga
atu ei te vaa pikikaa ki te ariki ra.
8 Te apinga oronga ua ra, *mei* te toka
meitaki ïa i te mata o tei rave: te au
ngai katoa tana i ariu ra, kua meitaki ïa.
9 Ko tei tapoki i te ara ra, kua aruaru kia
tauia mai ïa: ko tei akakite ra i te tua-
tua ra, e taka ke te taunga tumanava
10 iaia. E meitaki to te ako i te tangata
pakari ra, i te pāpā i te neneva e kia
11 anere ua atu *te tainga*. Ko te meameaau
anake ra tei kimiia e te tangata kino:
e tonokia mai oki te karere manava
12 kino kiaia ra. E ngari ake te tangata
kia aravei i te daba i riro tona au
punua ra, *i te aravei* i te neneva ma
13 tona ra neneva. Ko tei tutaki te mei-
taki ki te kino ra, kare te kino e taka
14 ke i tona ra are. *E tau* te akamata-

anga karo ki te ngaa anga vai ra: e
akaruke ra i te karo ra, ka tupu aea te
riri. Ko tei akatika i te tangata kino 15
ra, e ko tei akaara i te tangata tuatua-
tika ra, e mea viivii katoa raua na
Iehova. Eaa te puapinga o te moni ki 16
te rima o te neneva ra? kia rauka
ainei te pakari? kare oki *tona* ngakau
e tau i te reira. E aroa mairai te tau- 17
nga i te au tuatau katoa ra, i anau
maira te taeake no te tuatau e tuma-
tetenga'i ra. Ko te tangata kare e 18
kite ra, e rave ïa i te rima, riro atura
ei tutaki no tona ra oa. Ko tei ina- 19
ngaro i te karo ra, kua inangaro ïa i te
ara: ko tei akateitei i tona ngutupa,
kua kimi ïa i te mate. Te ngakau 20
māro ra, kare te meitaki i kitea e ia: e
te arero ketaketa ra, e rokoia ïa e te
kino. E neneva tana i anau ra, ko te 21
aue tana e rauka: e te metua o te
kanga ra, kare ona rekareka anga. E 22
meitaki to te ngakau rekareka *mei* te
vairakau ra: e marō ra te ivi i te
ngakau taitaia. E rave te tangata kino 23
i te apinga no roto i te umauma ra, kia
akamingi aia i te aerenga o te tuatua-
tau. Tei mua i te aroaro o te tangata 24
kite ra te pakari: kareka te mata o te
neneva ra, tei te openga mai ïa o te
enua. Te tamaiti neneva ra, e aueanga 25
ïa na te metua tane, e te mamae oki no
tei anau mai iaia ra. Kia akautunga 26
atu i te tangata tuatua-tika ra, kare ïa
i te mea meitaki; *e kare rai e meitaki*
kia moto atu i te aronga tutara i *ta ra-
tou* tuatua-tika. Ko tei kore e rapu- 27
rapu i te tuatua ra, kua rauká iaia te
kite: ko te tangata kite ra, e ngakau
meitaki tona. Ko te neneva katoa ra 28
oki, kia muteki ua, e karangaia ïa i te
tangata pakari: *e* tei topiri marie i
tona vaa, *e karangaia ïa* i te ta-
ngata kite.

PENE XVIII.

KO tei tau kore i tetai ke, kua keta- 1
keta ra i *tona uaorai* manako;
kua makitakita aia ki te au tuatua pa-
kari katoa ra. Kare te neneva ra e 2
mareka i te kite, kia kitea ra *te manako*
i roto i tona uaorai ngakau. Kua tae 3
mai te tangata kino ra, kua tae katoa
mai te akavaavaa; e te akama *kia tae,
kua tae katoa ïa* te akakino. *Mei* te 4
moana te tuatua o te vaa tangata; ko
te punavai o te pakari ra, *mei* te matā-
vai e ta'e ra. Kare e meitaki kia kite 5
atu i te mata o te tangata kino, kia
akainga atu te tangata tuatua-tika i te
akavaanga. Na te vaa o te neneva aia 6
i arataki ki roto i te taumāroanga; e na
tona uaorai vaa i karanga atu kia taia
7 mai. Te vaa o te neneva ra, ko tona
ïa mate: tona vaa te ereere *e mou ei*
8 tona vaerua. E kai venevene ïa te
tuatua a te monomono korero ra, aere
rava atura ki raro rava i te kopu ra.
9 Ko tei akatau i tana ra angaanga, e
10 taeake ïa no te kaimoumou. Te ingoa
o Iehova ra, e punanga ketaketa ïa: te
oro nei te aronga tuatua-tika ki reira,
11 e kua ora iora. To te tangata apinga
nui ra apinga, ko tona ïa oire ketaketa,
e mei te patu teitei ra ïa i tona
12 manakoanga. Kare rai i mate ra te
parau ra te ngakau tangata, ko te
akaaka ra to te akangateitei ra na
13 mua. Ko tei tuatua vave mai e kare
i akakiteia atu, e neneva tona, e ka
14 akama ïa aia. E akakoromaki te
vaerua tangata i tona ra mate; kia
puta ra te vaerua ra e tika iaai kia
15 akakoromaki i te reira? Te rauka ra
i te ngakau o te tangata akono ra te
kite; e te kimi ra te taringa o te ta-
16 ngata pakari i te kite. Na te taoonga-
rima o te tangata ra e akamaka i tona
ara, i tae atu ei aia ki mua i te aroaro
17 o te aronga mana. Ko tei na mua i
te akakite i tana tuatua, e *ana nei e* te
tika ra *tana;* te aere maira ra tei
18 patoi iaia, ei reira aia e kitea'i. Na te
kelero e akakore i te taumāro, e na
te reira e vavao i te aronga mana.
19 Te taeake ra kia riri, *e tau ïa* i te
oire ketaketa; e *to ratou* taumāroa-
nga, e tau i te tamou *auri* o te puna-
20 nga ra. E ki te kopu o te tangata i
te ua o tona vaa: e pangia tona kaki
21 i ta tona vaa e akatupu. Tei te arero
te mate e te ora te vairanga: e te
aronga e tau i te reira na ratou e kai.
22 Ko tei rauka iaia te vaine ra, e meitaki
rai tana i rauka, e akaperepereia mai
23 aia e Iehova. E akarekareka rai ta te
ao: kareka te tangata apinga, e tua-
24 tua taivaiva ïa tana. Ko te tangata
i takinga-meitaki ia etai ke ra, e tau-
ngaia ïa tona; te vai nei ra te oa e piri
meitaki tona i to te taeake.

PENE XIX.

1 E MEITAKI to te ao tei aere ma
te apa kore, i tei mingi tana tua-
2 tua, e tei neneva rai oki. Kare oki
te mea meitaki kia kore te vaerua e
kite; ko tei rapurapu oki *tona* vaevae
3 i te aere, kua ara ïa. Na te neneva o
te tangata i akamingi i tona aerenga;
e kua riri iora tona ngakau ia Iehova.
4 E apinga maata ra, e manganui ïa i te

taunga: e akarukeia ra te ao e tona
ra tangata tupu. Kare te kite piki- 5
kaa ra e akangereia i te utunga; e tei
tuatua i te tuatua pikikaa ra, kare ïa
e ora. E manganui tei aruaru kia 6
kiteia mai e te ariki ra: e e taunga
anake te tangata katoa nei no te
tangata oronga. Kare te au taeake 7
ravarai o te ao e tau atu iaia; ka
tanga atu ei ki tona au taunga, *kare
ainei* ratou e akaatea ke atu iaia? e
aru rai aia *ia ratou* ma te tuatua, kare
ra ratou *e akono mai.* Tei rauka iaia 8
te pakari ra, kua aroa aia i tona uaorai
vaerua: ko tei tāpu marie i te kite ra,
ka rauka iaia te meitaki. Kare te 9
kite pikikaa ra e akangereia i te utu-
nga; e tei tuatua i te tuatua pikikaa
ra, ka mate ïa. Kare te taoiau e tau 10
i te neneva; ka tanga atu ei ki te
tavini kia tutara aia ki runga i te ui
ariki ra. Na te akono o te tangata i 11
kore ei i riri vave; ko tona ïa meitaki,
koia i akakore i te ara. Mei te ngu- 12
nguru o te liona te riri o te ariki: ko
tona ra akaperepere, mei te au ïa i
runga i te ngangaere. Ko te tamaiti 13
neneva ra, ko te tumatetenga ïa o tona
metua tane; e te vaine rotoriri, e
are tuturu ïa kare i tukumoe. Te are 14
e te apinga, e ipukarea ïa no ko mai i
nga metua: kareka te vaine akono
meitaki ra, no ko ïa ia Iehova ra. Ko 15
tei akatau ra, e rokoia e te moe tinai-
nai; e te tangata maromaroā ra, ka
mate ïa i te pongi. Ko tei akono i te 16
akauenga ra, kua akono ïa i tona uao-
rai vaerua: ko tei kore e mako i tona
aerenga, ka mate ïa. Ko tei aroa i te 17
ao ra, kua oronga aia i te apinga na
Iehova; e nana rai e tutaki mai iaia i
taua mea ra. E ako atu i to tamaiti 18
koi vai ake te manakoanga; e auraka
to ngakau kia inangaro i tona mate.
Te tangata rotoriri maata ra, e mate 19
ïa; kia akaora koe iaia, kia pera
akaou rai koe e tika'i. E akarongo i te 20
ako, e āriki i te apii, kia pakari koe
i toou openga. E manganui te manako 21
i roto i te ngakau o te tangata; ko te
akakoro a Iehova ra te ka mou. Ko 22
te manea o te tangata ra, ko tona ia
takinga-meitaki: e meitaki to te ta-
ngata putaua i te tangata pikikaa.
Ko tei mataku ia Iehova, no ratou te 23
ora; ka vai merengo ua rai ratou;
kare e rokoia e te kino. E tuku te 24
tangata akatau i tona rima ki roto i te
kapu, kare ra e rave e akaoki ki tona
vaa. E pāpā i te akavaavaa, e pakari 25
te kite kore i reira: e ako atu i te
tangata kite ra, e rauka tona kite *i*
26 *reira.* Ko tei keia i ta te metua tane
ra, *e* tei tuaru ke i te metua vaine, e
tamaiti akatupu ïa i te akama e te
27 akakino. Ka oti ana, e taku tamaiti,
i te akarongo i te apii e tatipake ei te
28 tuatua kite. E akavaavaa te kite
tangata kino ra i te tuatua-tau: e te
apuku ua ra te vaa o te tangata kino ra
29 i te kino. Te vaooia ra te utunga no
te aronga akavaavaa, e te pāpā no te
tua o te aronga neneva ra.

PENE XX.

1 E AKAVAAVAA tei te wina, e
kanga maata tei te kava kona:
kare i te tangata pakari tei vare i te
2 reira. Te mataku i te ariki ra, mei te
ngunguru ïa o te liona: ko tei aka-
koko atu iaia kia riri ra, kua ara aia
3 i tona orai vaerua. E paapaa te ta-
ngata me akaruke i te taumāro: ka-
reka te aronga neneva katoa ra, ka riri
4 rai ratou. Kare te moe ua e arote i
te tuatau anu; e ori ra aia i te tuatau
5 mou ra, e kare *tana e rauka.* Te
manako i roto i te ngakau tangata, *mei*
te moana ïa; e rauka maira taua
6 *manako* ra i te tangata kite. E ma-
nganui te tangata i tuatua i to ratou
uaorai takinga-meitaki: i te tangata
7 tuatua-mou ra, kitea iaai? E aere
rai te tangata tuatua-tika ma te piki-
kaa kore: e meitaki tana au tamariki
8 i muri ake. Kia noo te ariki ki runga
i te terono akavaanga ra, ka pueuriki-
9 riki te au kino katoa i tona mata. Koai
te tika kia karanga e, Kua mā toku
ngakau iaku, kua tamā au iaku uaorai
10 i taku nei ara? Te au toka e manga-
nui te tu, *e* te au aite e manganui te
tu, e mea rikarika katoa ïa na Iehova.
11 E tae ua atu ki te tamariki i te kite
angaia i ta ratou ra au ravenga; i te
meitaki anga, e te tika anga i te ako-
12 noanga. Te taringa e akarongo ra, e
te mata e akara ra, na Iehova raua
13 katoa ïa i anga. Auraka e inangaro ki
te moe, ka rokoia aea koe e te putaua;
e akapuera ana i to mata, e maata ïa
14 taau kai. Te tuatua maira tei *aere
mai* e oko ra, E mea kino, e mea
kino ; kia riro ke ra aia ra, ei reira e
15 akatietie ei. Te vai ra te auro, e te
au poe e manganui: ko te vaa kite ra,
16 ko te poe meitaki roa ïa. Ka rave i
te kakau o tei riro ei tutaki i tetai, e
tana ra apinga no te kai ou tangata ke
17 ke ra. E mea meitaki na te tangata te
kai pikikaa; ko muri akera, e ki
18 tona vaa i te one. Kia rai te ui e
taka'i tei manakoia ra; e kia akakito

meitakiia mai ka rave ei i te tamaki.
Ko te taoi tuatua ra, kua akakite aere 19
i te tuatua ngaro: e teianei, auraka e
ki atu i tei taparu mai i tona vaa.
Ko tei tao i tona metua tane e tona 20
metua vaine, ka tamateia tona lamepa
ki roto i te poiri pangopango ra. E 21
rauka viviki ua mai *ta etai* tuanga i te
muatangana ra; kare ra te openga e
akameitakiia. Auraka e karanga e, 22
E tutaki atu au i taua kino nei; e
tapapa marie ra ia Iehova, e nana koe
e akaora. E mea rikarika na Iehova 23
te au toka tu ke ke; e te aite pikikaa
ra, kare ïa i te mea meitaki. Na Ie- 24
hova oki to te tangata nei aerenga;
koai oki te tangata i kite i tona uaorai
aratāa? E ara te tangata kia rapurapu 25
tona vaa i te mea tapu ra; e kia oti te
tia ka ui ei. E pueurikiriki ke te aro- 26
nga kino i te ariki pakari, e kua apai
i te porotata na runga ia ratou. Te 27
vaerua o te tangata nei, ko te lamepa
ïa na Iehova, ei makitoro marie i te
au mea katoa i roto i te ngakau ra.
Te aroa e te tuatua mou i ora'i te 28
ariki; i mou ei oki tona terono i te
aroa. Ko te ririnui te inuinu o te ta- 29
ngata ou ra; ko te inaina o te upoko
ra, ko te akamanea ïa o te aronga
pakari. Tei te ngaa o te maki ra e 30
peke ei te kino, koia katoa te pāpā i
te au ngai katoa i roto i te nga-
kau ra.

PENE XXI.

E AU matāvai te ngakau o te 1
ariki i te rima o Iehova, te aka-
ariu ra aia ki tana ngai i inangaro.
E mea tika anake rai te au aerenga 2
o te tangata nei i tona orai mata: te
kimi matatio rā Iehova i te ngakau.
Tei te akono i te tuatua-tika, e te 3
tuatua-tau, ko te mea meitaki maata
ïa ia Iehova i to te tusia. Te mata 4
teitei, e te ngakau parau, *e* te lamepa
o te aronga kino, e ara *anake* ïa. Te 5
kimiaanga o te aronga maroiroi ra,
tei runga ïa i te apinga maata: ka-
reka ta te aronga rapurapu ua ra, tei
te putaua ïa. Te apinga i rauka i te 6
arero pikikaa, e mea puapinga kore i
akapueu keia na te aronga e kimi i
te mate. Na tei āruia e te aronga 7
kino ratou e akamataku; no te mea,
kare e tika ia ratou kia rave i te tuatua-
tau. Te aerenga o te tangata ra, e 8
mea mingimingi ïa e te tu ke: kareka
te tangata viivii kore, te tika ra tana
tuatua. E mea meitaki te noo i te 9
ākapi-tara ki runga i te taua are ra,
i *te noo i* te are maata ma te vaine
10 kavauvau. Te inangaro ra te ngakau
o te tangata kino i te mea kino; kare
oki tona tangata tupu e kiteia mai e ia.
11 Kia akautungaia te akavaavaa, te
pakari ra te aronga manako kore; e
kia akoia atu te tangata pakari ra, te
12 rauka ra iaia te kite. Te akamaara
marie ra te tangata tuatua-tika i te
are o te tangata kino, te tairipoti anga
o te aronga kino no te tuatua kino.
13 Ko tei popani i tona taringa i te aue
o te ao ra, e aue katoa aia uaorai, e kare
14 e akarongoia mai. E anga te riri i te
apinga apai poiri uaia, e te tutaki kave
15 poiri ua ra, e *anga ïa* riri maata. E
mea rekareka na te aronga tuatua-
tika kia rave i te tuatua-tau; ko te
16 mate ra to te aronga rave ara ra. Ko
te tangata kia akaruke i te aratāa o te
kite ra, ei te uipānga aia o te aronga
17 mate ra noo ei. Ko tei aruaru i te
mea navenave ra, *ka riro* ei tangata
apinga kore; ko tei inangaro i te wina,
18 e te inu ra, kare aia e apingaia. *E
riro* te tangata kino ei oko no te aronga
tuatua-tika; e te rave ara no te aro-
19 nga tiratiratu. E mea meitaki kia
noo ua ki te enua motutaa, i *te noo
20 ki o* te vaine tamaki e te rotoriri. Ko
te apinga meitaki roa ra, e te ma-
nongi, tei te nooanga o te aronga pa-
kari ra: kareka te tangata neneva
21 ra, e pou rava ïa iaia. Ko tei aruaru
i te tuatua-tika e te aroa, e rauka iaia
te ora, te tuatua-tika, e te ngateitei.
22 E taea te oire o te aronga ririnui e te
tangata pakari, e kua uri i tona pa-
23 ruru ketaketa ki raro. Ko tei tapapa
marie i tona vaa e tona arero, kua
tapapa aia i tona uaorai ngakau kia
24 kore e rokoia e te tumatetenga. Ko
te parau, *e* te akavaavaa māro tona
ingoa, to tei otooto ua mai tona riri
25 ngakau parau. E mate te akatau i
tona uaorai inangaro; no te mea kare
tona rima e tika kia rave i te anga-
26 anga. Te noinoi ua ra aia e po ua
atu; e oronga ra te tangata tuatua-
27 tika e kare e tāpu. Te tusia a te
aronga kino, e mea viivii ïa; ka tanga
atu ei kia apaiia mai ma te manako
28 kino? E mate te kite pikikaa ra;
na te tangata akarongo ua oki e akakite
29 i te tuatua-tika. E akaketaketa te ta-
ngata kino i tona mata: kareka te tira-
tiratu ra, e akonokono aia i tona aerenga.
30 Kare e pakari, kare e kite, kare e tua-
31 tua kimiia, *e tupu ei* ia Iehova. Kua
akonoia te ipo no te rā tamaki: ko
te re ra, no ko ïa ia Iehova ra.

PENE XXII.

KO te ingoa tei meitaki i te apinga 1
maata ra; *e* te kite meitakiia
mai i te ario e te auro ra. Ka aravei 2
rai te tangata apinga e te tangata
apinga kore katoa: na Iehova ratou
katoa ïa i anga. E kite mamao te ta- 3
ngata akono i te kino, e kua pipini
iora; te aere ua atura te kite kore, e
mate atura. Te tutaki o te taakaaka 4
e te mataku ia Iehova, ko te apinga
nui ïa, ko te ngateitei ïa, ko te ora ïa.
Ko te rakau taratara *e* te ereere, tei te 5
arataa o te aronga ketaketa: ko te tapa-
pa ra i tona ngakau, e riro aia i te atea ke
atu. E apii i te tamaiti i te arataa e 6
tika'i iaia kia aere ra; e kia pakari aia
ra, kare e akaruke i taua *aratua* ra.
Te tutara ra te tangata apinga i te 7
ao; e *kua riro* te ori ei tavini no tei
oriia. Ko tei ruru i te kino ra, ko 8
te puapinga kore tana e kokoti; e pou
oki aia i te rakau o tona ra riri. E 9
akameitakiia te tangata oronga; no te
mea e oronga aia i tana kai na te ao.
E tuaru ke atu i te akavaavaa, e riro 10
katoa te taumāro i reira; kore akera
ïa te karo e te akakino. Ko tei ina- 11
ngaro i te ngakau mā ra, no te vaa
reka nona ra *e riro ei* te ariki ei taunga
nona. Te tiaki ra te mata o Iehova 12
i te kite; e tairipoti ra aia i te tuatua
a te rave ara. Te tuatua ra te tangata 13
akatau, E liona tera tei vao akera,
ka mate au i te arataa. E vaarua 14
oonu te vaa o te vaine akaturi: ko tei
ririia e Iehova ra, ko te inga ïa ki
roto ra. Kua mou rava te neneva ki 15
roto i te ngakau o te tamariki: na te
pāpā ra, na te ako, e akataka ke atu
iaia. Ko tei takinga-kino i te ao kia 16
apingaia tana uaorai, *e* tei apai *i te api-
nga* na te aronga apinga nui, *e rokoia
tikaia e* te putaua.
E ariu mai i to taringa, e akarongo 17
mai i te tuatua a te aronga pakari, e
tavaitai oki i to ngakau i toku nei kite.
E mea mataora oki kia mou piri tikai 18
koe i te reira ki roto i to ngakau na;
e kia vaio ua mai *oki* ki roto i to vaa
na. Kia irinaki rai koe ia Iehova, i 19
akakite atu ei au ia koe, ia koe tikai,
i teianei au tuatua i teianei rā. Kare 20
ainei au i tata ana i te tuatua meitaki
ia koe ra, i te tuatua ako ra e te kite:
I te akakite anga atu kia koe i te taka 21
meitaki anga o te tuatua-mou ra;
kia akakite atu koe i te tuatua-mou ki
te aronga e tono mai i te karere ia
koe ra?
22 Auraka e rave i ta te tangata pu-
taua, no te mea e putaua aia; e tei
maki ra, auraka kia takinga-kinoia i
23 te ngutupa: Na Iehova oki e akatika
mai *ia ratou* i ta ratou tuatua, e e āru
aia i te vaerua o te aronga i āru i ta
24 ratou. Auraka e akataunga atu ki te
tangata rotoriri; e auraka e piri katoa
atu ki te aerenga o te tangata riri ma-
25 ata ra: Ko te apii katoa aea koe i tona
aerenga, e mou iora to ngakau i te
26 ereere. Auraka e kapiti katoa ki roto
i te aronga e mou te rima ra; ki roto
i te aronga e riro ei tutaki no te kai
27 ou ra. Kare aau kia apai ei oko ra,
eaa oki to roi i raro ake ia koe ra e
28 raveia'i? Auraka e kiriti i te kena
kainga taito ra, ta to au metua i tuku
29 ra. Te akara ra koe i te tangata i
maroiroi i tana taoonga? ei mua i te
aroaro o te ui ariki aia e tu ei; kare
aia e tu ki mua i te aroaro o te aronga
tarevakaua ra.

PENE XXIII.

1 KIA noo koe e te kavana katoa ki
te kaingakai ra, ka akamanako
marie i tei tukuia mai ki mua i to
2 aroaro na: Te akavaitata ua ra oki
koe i te matipi ki to karaponga me kai
3 maata rava koe: Auraka e kaki atu i
tana ra au kai memeitaki ra; e kai
4 pikikaa *anake* oki te reira. Auraka
e akaope i te ririnui ki te apinga kia
maata; auraka e irinaki ki toou uaorai
5 pakari. Ka anaana rai koe i o mata
ki runga i te mea e kare nei ïa? te
rave nei oki te reira i te peau; te rere
ke nei mei te aeto ki runga i te rangi
6 ra. Auraka koe e kai i te manga a te
karapii, auraka koe e kaki i tana ra
7 au kai memeitaki ra. Ko tona ra
manako i roto i tona ngakau, ko koia
uaorai ïa: e riro aia i te karanga mai
e, Ka kai, ka inu; kare ra tona nga-
8 kau i tae kia koe. Taua manga mea
ngiti taau i kai ra, e ruakiia ïa e koe
ki vao; moumou atura taau tuatua
9 akameitaki ra. Auraka e tuatua ki
mua i te aroaro o te neneva ra; e riro
aia i te akavaavaa i te tuatua pakari
10 naau ra. Auraka e kiriti i te kena
kainga taito ra: auraka e kai i te
11 kainga o te aronga matiroeroe; Ko to
ratou oki Akaora, e ririnui *tona; e*
nana e akatika i ta ratou tuatua ia koe
12 ra. E tavaitai i to ngakau ki te apii,
13 e to taringa ki te tuatua kite ra. Au-
raka e tāpu i te ako ki te tamaiti: kia
pāpā koe iaia ki te rakau ra, kare ïa
14 aia e mate. Kua pāpā koe iaia ki te

rakau ra, kua ora tona vaerua ia koe
e kare e tae ki ade.
E taku tamaiti e, kia pakari toou ra 15
ngakau, ka rekareka ïa toku ngakau,
toku uaorai nei rai. Ka rekareka to 16
roto iaku nei, kia tuatua toou vaa i te
tuatua tiratiratu. Auraka to ngakau e 17
vareae i te aronga rave ara: *kia noo
ra* ma te mataku ia Iehova e po ua
atu te rā; Te vai ra oki te openga, 18
kare oki taau e irinaki ra e akakoreia.
E akarongo mai, e taku tamaiti, kia 19
pakari koe, e e arataki i to ngakau
na te arataa. Auraka koe e kapiti 20
katoa ki te aronga i kona i te wina ra:
ki roto i te aronga e kaituauau i te
puaka. Ko te konā kava oki, e te 21
kaki nui ra, ka putaua ïa; e na te moe
ua e akakakau mai ki te kakau ngae-
ngae. E akarongo mai i to metua tane 22
i anau ei koe ra, e auraka e akavaavaa
i to metua vaine me ruaine aia ra.
E oko i te tuatua-mou, e auraka rava 23
e oko akaouia atu; te pakari, e te ako,
e te kite. E rekareka maata ïa te 24
metua o te tangata tuatua-tika ra; e
tei anau i te tamaiti pakari, e rekareka
katoa ïa iaia. E rekareka to metua 25
tane e to metua vaine, e tei anau ia koe
ra, ka rekareka ïa. O mai na to nga- 26
kau kiaku nei, e taku tamaiti e; e akara
marie oki to mata i toku nei au arataa.
E tau oki te vaine akaturi ki te vaarua 27
oonu; e te vaine ke ra, *mei* te vaarua
piripiri ïa. Te moetapapa ra oki aia, 28
mei te mea kia rauka te apinga ra;
e manganui to roto i te tangata nei i
araia iaia.
Koai tei aue nei? koai tei mii? koai 29
tei taumāro? koai tei vaavaanunui?
koai tei paruparu ara kore ua? toai te
mata kutekute? Te aronga noo roa 30
i te *inu anga* wina ra; ko tei uipa e
inu i te wina irokia ra. Auraka e 31
akara i te wina kia muramura mai,
kia panapana i roto i te kapu ra, e
topa ngoie iora ki raro. Kia tae oki 32
ki te openga ra, e tau tona kakati ki to
te ovi, rato atura oki tona kava mei to
te zephoni ra. E riro oki to mata i te 33
akara i te vaine ke; e tupu oki te
manako kino ki roto i to ngakau na.
E riro oki koe mei te tangata i moe ki 34
rotopu i te moana ra; mei tei moe ki
runga i te kauru tira ra. *E riro koe i* 35
te karanga e, Kua pāpā mai ratou iaku,
kare ra au i mate; kua ta mai ratou
iaku, kare ra au i rongo ana; kia ara
na au ra, e kimi atu rai au.

PENE XXIV.

1 AURAKA koe e vareae i te tangata
kino, auraka koe e inangaro i te
2 kapiti kia ratou. Te kimi ra oki to
ratou ngakau i te mate, e te tuatua nei
3 to ratou vaa i te takinga-kino. E pa-
tuia te are i te pakari; e e akatina-
4 mouia i te kite: E ki oki te au pia
ra i te kite ki te au apinga memeitaki
5 katoa i inangaroia ra. E ririnui to te
tangata pakari, e te tangata kite, e aere
6 ïa tona maroiroi i te maata. E tenana,
kia rai te kimi anga i te tuatua pakari,
ka rave ei koe i te tamaki: tei te
maata i te kimi i te tuatua ra te ora.
7 E teitei to te tuatua pakari, kare e taea
e te neneva ra: kare aia e tika kia
8 tuatua i te ngutupa ra. Ko tei aka-
tupu i te ravenga kino ra, e karangaia
aia i te tumu no te kimi i te kino ra.
9 Te manako neneva ra, e ara ïa; e mea
viivii ra na te tangata nei te akavaa-
10 vaa. Kia potopoto to a'o i te rā i eke
11 ei ra, kua iti roa toou maroiroi. E
akaora i te aronga i aratakiia e ta; te
aronga i vaitata i te mate ra: kia kore
12 ra koe e rave, Kia karanga koe e, I
na, kare matou i kite iaia; kare ainei
tei kimi matatio i te ngakau nei e
akamanako? *kare ainei* tei tiaki mai
i to vaerua ra e kite? *kare ainei* aia e
akautunga mai i te tangata nei i tana
13 ra angaanga? E kai i te meli, e taku
tamaiti, no te mea e *manga* meitaki;
e te melikerio, *no te mea* te vene ra ïa
14 i to kaki: Koia katoa te kite i te tua-
tua pakari ki toou ra vaerua, kia rauka
ia koe ra: te vai ra oki te openga, kare
oki taau e irinaki ra e akakoreia.
15 Auraka koe e moetapapa, e tera ra
tangata kino, i te ngutuare o te tuatua-
tika ra; auraka koe e tamoana i tona
16 akaangaroianga: Kia taki itu ua atu
te inga anga o te tangata tuatua-tika,
e tu akaou mai aia; e nina roaia ra te
17 aronga kino e te kino. Auraka koe e
rekareka kia inga to enemi ra, e kia
turori ua aia, auraka to ngakau kia
18 rekareka: Ko te akara mai aeā Iehova,
ko te kinokino aea aia, e kua ruri ke
akera tona riri i runga iaia ra *ki runga*
19 *ia koe*. Auraka koe e ongoongo i te
aronga kino, auraka oki koe e vareae
20 i te aronga tuatua kino ra: Kare oki o
te tangata kino ra tutaki *meitaki; e* te
lamepa o te aronga kino ra, ka tama-
21 teia ïa. E taku tamaiti, ko Iehova
taau e mataku, e te ariki: auraka e
kapiti ki te aronga e akatupu i te peu
22 ke ke ra; E rokoia uaia mai to ratou

mate, kare e roaia; koai oki te kite
i to ratou mate no ko mai ia raua ra?
Teia katoa te au mea a te aronga pa- 23
kari:
Kare te mea meitaki kia akono i te
tu o te tangata i te akava anga. Ko 24
tei karanga ki te tangata kino ra, E
tangata tuatua-tika koe; e kataraia
aia e te tangata, to te pa enua te ka
akaviivii iaia: Ko te aronga ra i aka- 25
mura *iaia*, e taurekarekaia atu ïa, e
ka tae mai te meitaki maata ki runga
ia ratou. E ongiia te putaiu *o te reira* 26
tangata, ko tei tuatua mai i te tuatua
meitaki ra. E akateateamamao i taau 27
ra angaanga ki vao, ka akatau marie ei
kia tau taau ki te kainga; ka akatu ei
i toou are i muri ake. Auraka koe kia 28
riro ei kite taeke ua i to tangata tupu
ra; *auraka* to vaa kia pikikaa *i tetai*
ke. Auraka e karanga e, Mei tana i 29
rave mai kiaku nei, e pera katoa au
kiaia; e tutaki atu au i taua tangata
nei i tana ra angaanga. Iaku i aere 30
ake na roto i te kainga o te tangata
akatau ra, e na roto i te kainga vine
o te tangata kite kore; I na, kua 31
ngaromia rava i te ngangaere, e kua
kapi i te mauku mangeo, e kua ngaoro
te patu toka ra ki raro. E kite akera au 32
ra, kua maara marie iora au; akara
atura au, rauka iora te ako iaku:
Ei manga moe iti rai, ei akāvai anga 33
iti rai, e tapeka iti ua atu rai te rima,
ei manga moe rai; E rokoia mai koe 34
e te putaua mei te tuitarere ra; e
toou ra ngerenga mei te tangata ta-
oonga tamaki ra.

PENE XXV.

E tuatua no te ui ariki, e no te au mea e tupu ei te kino ra.

TEIA katoa nga maseli a Solomona 1
i akaputuia e te au tangata no te
ariki o Iuda ra ko Hezekia.
E kakā te Atua kia uuna i te tuatua: 2
e kakā ra te ariki kia kimi matatio i
te tuatua ra. I te teitei ra, tei te 3
rangi ïa, e te oonu ra, tei te enua ïa,
e te ngakau o te ui ariki ra, e mea
taea kore *katoa* ïa. E akataka ke ana 4
te ota i te ario ra, rauka iora te ario
tikai i te tangata i akataka ra: E 5
akataka ke ana te tangata kino i te
aroaro o te ariki ra, e ka tinamouia
iora tona terono e te tuatua-tika. Au- 6
raka e akapaapaa ia koe uaorai ki mua
i te aroaro o te ariki ra, auraka koe e
tu ki to te aronga nunui ra turanga:
E mea meitaki oki kia karangaia mai 7
koe, Ka aere mai ana ki runga nei;
i te tukuia koe ki raro ki mua i te
aroaro o te ariki ra, ta to mata e akara
8 ra. Auraka e rapurapu ana i te
akatupu i te taumāro ra: e akapeea
oki koe kia tae ki te openga ra, me
taakamaia koe e to tangata tupu
9 ra? E akataka marie ua atu koe i
taau tuatua ki to tangata tupu ra,
auraka koe e aaki i *tana* ra tuatua
10 muna ki tetai ke: Ko te taakama
mai aea tei akarongo ra ia koe, e kare
atura e ngaro te akakino ia koe ra.
11 Mei te lemoni auro i roto i te vai-
ranga ario ra, ko te tuatua ïa me tua-
12 tuaia i te taime tikai ra. *Mei* te
poe auro ra, e te apinga manea auro
meitaki ra, *koia* te ako tangata pa-
13 kari ki te taringa akarongo ra. Mei
te anuanu kiona i te tuatau akaū
ra, *koia* te karere meitaki i te ta-
ngata i tono iaia ra; meitaki akera
14 te ngakau o tona pu iaia. *Mei* te
tumurangi, e te matangi kare e ua
ra, *koia* tei akatietie puapinga kore
ua i *tana i karanga* e ka oronga.
15 E maru mai te kavana i te akakoro-
maki roa; e e atiati te ivi i te arero
16 maru. Kua kitea ainei te meli ia koe?
ko te pangia nei rai te pangia kia kai,
ko te ki rava aea to *kopu*, ko te ruaki
17 aea ki vao. Auraka e aere putuputu
ki te ngutuare o to tangata tupu ra, ko
te iu aea aia ia koe, e kua riri iora ia
18 koe. E rupo ïa, e koke ïa, e ana keo-
keo ïa, tei riro ei kite pikikaa i tona ra
19 tangata tupu. *E tu a* nio ati, e te vae-
vae ngaoi, te irinaki ki te kite pikikaa
20 i te tuatau e tumatetenga'i ra. *Mei*
tei kiriti i te kakau i te rā anu ra; *e*
mei te vinega *i riringiia* ki runga i te
natarona ra, koia te tumu i te amu i te
21 tangata ngakau tumatetenga ra. Te
pongi ra to enemi, e akaangai atu ki te
kai; te kaki ra oki aia, e akainu atu ki
22 te vai; Kua akaputu oki koe i te
ngarau ka ki runga i tona upoko i
reira; e na Iehova e tutaki mai ia koe
23 ra. *Mei* te matangi ra e akarua, e
topa'i te ua ra, koia katoa te arero
koumuumu ra, *e tupu ei* te mata riri
24 ra. E mea meitaki te noo i te ākapi-
tara ki runga i te taua are ra, i *te noo i*
te are maata ma te vaine kavauvau.
25 *Mei* te vai anu i te tangata i kaki ra,
koia te tuatua meitaki mei te enua ma-
26 mao mai. *Mei* te punavai i taveuia
ra, e *mei* te vai pupui e tarepoa ra, *koia*
te tangata tuatua-tika kia inga ki mua
27 i te aroaro o te tangata kino ra. Kare
te mea meitaki kia kai maata i te meli;
koia katoa, te kimi i tona orai kakā,
28 *kare ïa* i te kakā. *Mei* te oire koro

kore *e* te ngaangaa ra, *koia katoa* te
tangata kare i akavi i tona uaorai
vaerua.

PENE XXVI.

E tuatua no te neneva, e no te aronga moe ua.

MEI te kiona i te tuatau akaū ra, 1
e mei te ua i te mou ra, koia
katoa te ngateitei kare e tau i te
neneva ra. Mei te zephura e rere 2
aere ua ra, mei te kopekapeka e okioki
ua mairai, koia te tao ara kore ra kare
e tae ua mai. Ko te taura pāpā ra, no 3
te ipo ïa, te tavaa, no te asini ïa, ko te
rakau ra, no te tua ïa o te neneva ra.
Auraka e akatau katoa atu i taau tua- 4
tua ki te neneva ra i tana ra tuatua
neneva, ko te riro katoa atu aea koe
mei iaia katoa te tu. E akatau katoa 5
atu i taau tuatua ki te neneva ra i tana
ra tuatua neneva, ko te riro aea aia ei
tangata pakari i tona ra manako anga.
Mei te tangata pirikoki ra, te inu ra i 6
te takinga-kino, *koia* tei tono i te ne-
neva ei apai i *tana* tuatua. *Mei* te 7
vaevae o te pirikoki e paruparu ra,
koia katoa te maseli i te vaa o te ne-
neva ra. Mei te tangata e ri piri i te 8
toka ki roto i te kapu maka ra, koia
katoa te tangata e akangateitei atu i te
neneva ra. *Mei* te rakau taratara i te 9
rima o te konā kava ra, koia katoa te
maseli i te vaa o te aronga neneva ra.
Na Tei maata, tei anga i te au mea 10
katoa, nana oki i tutaki i te neneva, e
nana rai i tutaki i te aronga tareva ke.
Mei te kuri e oki ki tona ra ruaki, 11
koia katoa te neneva e oki rai ki tana
tuatua neneva. Te akara ra koe i te 12
tangata i pakari i tona uaorai manako
anga? e manakonakoanga ake to te ne-
neva i tona. Te na ko maira te tangata 13
akatau, E liona tei te arataa akera; e
liona taae tei te ara metua. *Mei* te pa 14
e takataka ua ki runga i tona ra ingere,
te pera katoa ra te tangata akatau ki
runga i tona ra roi. E tuku te tangata 15
akatau i tona rima ki roto i te kapu, e
mea roiroi ra nana kia apai i taua *rima*
ra ki te vaa. E pakari maata to te ta- 16
ngata moe ua ra i tona uaorai manako
anga, i nga tangata katoa toko itu tei
tika ia ratou te tuatua meitaki ra.
Mei tei opu ua i te taringa o te kuri ra, 17
koia tei tapae ua atu ki ta tetai ke ra
karo anga. Mei te tangata neneva ra, 18
pei aere ei te komotu ai, *e* te ana e
mate ei ra: Koia te tangata i pikikaa i 19
tona ra tangata tupu ka tuatua atu ei e,
Kare ainei taku i te takatakata? Kare 20
e vaie ra, e mate ïa ai: e kare oki e
taoi tuatua ra, e kore katoa te karo.
21 *Mei* te vaie ki runga i te ngarau ka ra, e
mei te rakau ki runga i te ai; koia ka-
toa te tangata māro ra, kia akatupu i te
22 karo ra. E kai venevene ïa te tuatua
a te monomono korero; aere rava
23 atura ki raro roa i te kopu ra. *Mei* te
ota ario i tukuia ki runga i te āriki
karakaraea ra, *koia* te vaa koperepere,
24 e te ngakau kino. Ko tei riri ra, te
pikikaa ra ïa tona vaa, e te vaoo ra i te
25 pikikaa ki roto iaia; Kia tuatua mei-
taki mai i tana tuatua, auraka e aka-
rongo atu; *te vai ra* oki ki roto i tona
26 ngakau e itu tuatua viivii. Ko tei
tapoki i te riri i te pikikaa, e akakite
puia tona kino ki mua i te uipānga
27 *katoa*. Ko tei ko i te vaarua ra, koia
uaorai te ka topa ki roto: e oki mai
oki te toka ki runga i te tangata i aka-
28 taka ra. E riri te arero pikikaa ki te
aronga i takinga-kinoia e ia ra, e ko te
mate te tupu i te vaa akarekareka
ua ra.

PENE XXVII.

E tuatua no te tangata inangaro iaia uaorai, e no te inangaro mou.

1 AURAKA koe e akatietie i to
apopo; kare oki koe i kite i te
2 ka tupu i te rā okotai nei rai. Na
tetai ke koe e akapaapaa, auraka toou
uaorai vaa; ei tangata ke, auraka na
3 toou uaorai vaa; Teimaa to te toka,
teimaa katoa to te one; teimaa maata
ra to te riri o te neneva i aua nga mea
4 katoa e rua ra. Takinga-kino to te
makitakita, e te riri ra, mei te *ua* kava
ïa; koai ra te tangata e mou i mua i
5 te vareae? E ngari ake te kauvae
akakite ateaia mai, i te inangaro kia
6 uuna ïa. E mea meitaki te putaputa
no te taunga; ko te ongiongi o te
7 enemi ra, e mea pikikaa ïa. Tei
pangia te kaki ra, e akaviivii ïa i te
melikerio; ko tei pongi ra, kava
8 uaorai e vene ïa iaia. Mei te manu
kia akaruke i tona koanga, koia katoa
9 te tangata kia akaruke i tona ngai. E
rekareka te ngakau i te manongi e te
takakara; e pera rai te tuatua maru a
10 te tangata nei ki tona ra oa. Auraka
e akaruke i to oa, e te oa o to metua
tane; kia kore koe e tae ki te are o to
taukana i te rā e eke ei ra; e ngari
ake oki to te tangata tupu kia vaitata
11 mai, i te tuakana i te atea ke ra. E
taku tamaiti, kia pakari koe, kia reka-
reka toku ngakau, kia tika iaku kia
patoi atu i tei akakino mai iaku nei.

E akara mamao ua tei akono ra i te 12
kino, *e* kua pipini iora: te aere ua
atura te kite kore, *e* mate atura. Ka 13
rave i te kakau o tei riro ei tutaki i
tetai, e tana ra apinga no tei kai ou
vaine ke ra. Ko tei akamaata te reo, 14
e te tu vave anga i te popongi metua i
te akameitaki anga i tona taunga, e
akariroia ïa ei katara nona. *E are* 15
kare e akapaki i te tuturu i te rā
uriia ra, e te vaine kavauvau ra, oko-
tai rai ïa. Ko tei uuna iaia kua uuna 16
i te matangi, e te manongi o tona rima
katau, ko tei akakite *iaia uaorai.* Na 17
te auri i akakina i te auri; e na te ta-
ngata e akakina i te mata o tona tau-
nga. Ko tei tiaki i te suke ra, e kai 18
ïa i te ua no rungao; e ko tei tiaki i
tona pu, e akangateiteiia ïa. Mei te 19
mata *e tau* i te mata i raro i te vai ra,
koia katoa te ngakau tangata *i te tau*
anga ki to tetai. Ko ade e te mate 20
kare rava e iu anga; koia katoa te
mata tangata, kare katoa ïa e iu. Mei 21
te zarepha *e timata* i te ario, e te
kura i te auro; *kua timata* katoaia te
tangata i te vaa e akapaapaa mai iaia
ra. Reru ua koe i te neneva ki te 22
auri, e te sitona katoa ki roto i te
āriki ra, kare e taka ke te tuatua ne-
neva iaia.

Ka akara meitaki ana kia kite koe i 23
te tu i to anana mamoe, e akono mei-
taki oki i *taau* au bovi: Kare oki te 24
apinga maata e vaoo ngata mai; e te
korona, ka riro ainei ki te au uki
katoa? Te kao ra te ngangaere, e te 25
kitea maira te rakau tupu ou, e kua
akaputuputuia te rakau rikiriki o te
maunga. Te au punua mamoe ra, ei 26
kakau ïa noou ra; e te puaka-nio toa
ra, ei oko ïa i te kainga *noou.* E rava 27
te u o te puaka-nio ua ei kai naau, ei
kai oki na to ngutuare katoa ra, e ei
kai oki na to au tavini vaine katoa ra.

PENE XXVIII.

E tuatua no te tangata kino, e no te akono meitaki.

TE ati ua ra te tangata kino, kare e 1
tangata i te arumaki mai: kua
tu a liona ra te aronga tuatua-tika i te
mataku kore. E takinokino au tei 2
taua enua ra, e manganui tona
ariki; ei tangata akono meitaki ra,
oki atura ïa ki te akono anga tikai.
E kavana putaua tei takinga-kino i te 3
ao ra, e *tau ïa* i te uriia maata kare e
manga e toe ra. Te aronga i akaruke 4
i te ture ra, kua akapaapaa ïa i te aro-
nga kino: ko tei akono ra i te ture
5 ra, kua patoi ïa ia ratou. Kare te
aronga kanga e kite i te tuatua-tau
ra; ko te aronga ra i kimi ia Iehova
6 ra: e kite ïa i te au mea katoa ra. E
ngari to te ao tei aere ma te apa kore
ra, i tei upokoango *tona* aerenga,
7 maata ua atu ei te apinga. Ko tei
akono i te ture ra, e tamaiti pakari ïa:
ko te oa ra o te kaituauau ra, kua ta-
8 akama ïa i tona metua tane. Ko tei
akamaata i tona apinga i te rave tutaki
e te oko tika kore ra, kua akamaata
9 aia na tei takinga-meitaki i te ao. Ko
tei ariu ke i tona taringa kia kore e
kite i te ture, *e riro* tana pure ei mea
10 viivii. Ko tei akatatipake i te ta-
ngata tiratiratu ra kia aere na te ara
kino ra, koia uaorai te ka inga ki roto
i tona uaorai vaarua: ko te meitaki ra
11 tei rauka i te aronga apa kore ra. Te
pakari ra te tangata apinga i tona
uaorai manako anga, kua akamaki-
toro marieia ra aia e te ao kite ra.
12 Kia rekareka te aronga tuatua-tika ra,
kua meitaki rava ïa: kia teitei te
aronga kino ra, kua pipini te tangata
13 *i reira.* Ko tei tapoki i tana ara, kare
ïa e manuia: ko tei aaki ra e kua
14 akaruke, e aroaia ïa. E ao to te ta-
ngata kare i tivata i te mataku ra;
ko tei akaketaketa ra i tona ngakau,
15 e rokoia ïa e te kino. *Mei* te liona
ngunguru ra, e te daba mate pongi ra,
koia te kavana akono ngata ki runga i
16 te au tangata rikiriki. Ko te ariki
kite kore ra, e takinga-kino maata ïa:
ko tei kore ra e noinoi i te apinga ra,
17 e roa ïa ona puke rā. Ko te tangata
teiaa i te toto nana i akamaringi ra,
te oro ra ïa ki te vaarua, auraka aia
18 kia opukia mai e te tangata ra. Ko
tei aere ma te apa kore ra, e ora ïa;
ko tei akaupokoango ra i *tona* aere-
19 nga, e topa pu ua ïa i reira ra. Ko
tei tanu i tona kainga, e rai ïa tana kai:
ko tei piri aere ra ki te tarevakaua
20 ra, e rai ïa tona putaua. Ko te tangata
pikikaa kore ra, te maata ra tona mei-
taki; ko tei rapurapu ra i te aka-
putu i te apinga kia maata, kare e kore
21 te ara. Kia akono i te tu o te ta-
ngata *i te akara anga*, kare ïa te mea
meitaki; okotai rava manga kai iti
kia apai atu ki *te reira* tangata, e ara
22 aia. Te tangata mata noanoa, te ra-
purapu ra ïa kia maata te apinga;
kare ra aia i kite e, ka rokoia mai aia
23 e te putaua. Ko tei kauvae atu i te
tangata ra, e kite aroaia mairai aia i
muri ake, i tei taparu atu tona arero
24 *kiaia.* Ko tei keia i ta te metua tane,
e ta te metua vaine, ka karanga'i e,

kare i te ara: e tau aia kia kapiti ki
te aronga ta tangata ra. Te tangata 25
ngakau akatietie ra, kua akatupu aia
i te tamaki: ko tei irinaki ra kia Ie-
hova, e akamatuia ïa. Ko tei irinaki 26
ki tona uaorai ngakau, e neneva ïa:
ko tei akapakari marie ra i tona ae-
renga, e ora ïa. Ko tei oronga i ta te 27
ao ra, kare aia e ngere: ko tei uuna
i tona mata *ia ratou* ra, e maata te
katara e iri ki runga iaia. Kia aka- 28
teiteiia te aronga kino, te pipini nei
te tangata: kia mate ra ratou, te maa-
ta ra te aronga tuatua-tika.

PENE XXIX.

E tuatua no te tangata akono mei-taki, e no te riri, e no te tauetono.

KO tei ako putuputuia, *e* kua aka- 1
ketaketa iora i te kaki, e viviki
mai tona mate, e kare e ravenga e
ora'i. Kia akamaataia te aronga tua- 2
tua-tika ra, kua rekareka te tangata:
kia tutara ra te tangata kino ra, kua
aue anake te tangata. Ko tei ina- 3
ngaro i te tuatua pakari, kua akare-
kareka aia i tona metua tane: ko te
tauoaoa ra i te vaine akaturi, kua kai-
moumou aia i *tona* apinga. E aka- 4
tinamouia te enua i te tuatua-tau a te
ariki: ko tei rave ra i te ou ra, kua
tairipotiia e ia. Ko tei tuatua akare- 5
kareka ua atu i tona ra tangata tupu,
kua totoa aia i te kupenga ei taii i
tona vaevae. E ii te tangata kino i 6
tana uaorai ara: e imene ra te tangata
tuatua-tika, e e rekareka iora. E 7
akono te tangata tuatua-tika ra i ta
te ao ra tuatua: kare ra te tangata
kino ra e kite ua atu *i te reira.* Te 8
aronga akavaavaa ra, e tupu te kino
ia ratou ki roto i te oire: na te aro-
nga pakari ra e akaoki i taua riri ra.
Kia taumāro te tangata pakari i te 9
neneva ra, riri ua atu kia riri, kata
ua atu oki kia kata, kare e akaea-
anga. E riri te ta tangata ki te aro- 10
nga apa kore: e kimi ra te aronga
tiratiratu *kia ora* te vaerua. E akaope 11
te neneva i tona manako ki vao: kare-
ka te tangata pakari, e tāpu ïa e kia
roa iti ake. Ko te kavana kia aka- 12
rongo i te tuatua pikikaa ra, *e riro*
tona katoa ra au tavini i te kino. E 13
aravei te ao e te tangata takinga-kino:
na Iehova i akamārama i to raua ka-
toa ra mata. Te ariki ko tei akava i 14
te ao ma te tuatua-mou, e akatinamouia
tona terono e tuatau ua atu. Na te 15
pāpā e na te ako e akapakari atu: ko
te tamaiti ra kia akaruke takiriia ra,
16 e riro te metua vaine i te akama. Te
maata ra te aronga kino i te tupu anga,
te maata katoa ra te ara: e kite ra te
aronga tuatua-tika ra i to ratou inga.
17 E ako atu koe i to tamaiti, e mareka
koe iaia i reira; koia rai ïa, e rekareka
18 to ngakau iaia. Kare e oramaia mai,
e akono kore ïa tangata i reira: e ao
19 ra tona, to tei akono i te ture ra. Kare
ïa tavini e akarongo i te reo, tei kite i
20 *i taua reo ra* e kare e ki mai. Te kite
ra koe i taua tangata rapurapu ua kia
tuatua ra? manakonako roa ake tei
21 te neneva ra i tei iaia. Ko tei rave
akaperepere i tona tavini mei te mea
ngiti aṅga mairai, e riro aia i te akono
22 atu iaia ei tamaiti i te openga ake. E
akatupu te tangata rotoriri i te karo, e
te tangata riri maata ra, e maata ïa
23 tana ara. E inga te tangata i tona
uaorai parau: e akangateiteiia ra te
24 tangata ngakau akaaka. Ko tei kapiti
i ta te keia ra, kua riri aia ki tona orai
vaerua: te kite ra aia i te taputou anga
25 ra, kare ra e aaki. E rokoia e te ii tei
mataku i te tangata ra: ko tei irinaki
26 ia Iehova ra, e ora ïa. E manganui
tei aruaru kia kiteia mai e te kavana ra:
no ko maira ia Iehova ra ta te tangata
27 nei tuatua-tau. Te tangata tuatua-tika
kore ra, e mea viivii ïa i te aronga tua-
tua-tika: e tei tiratiratu i *tona* aerenga,
e mea viivii ïa i te tangata tuatua
kino ra.

PENE XXX.

Te tuatua no Agura, tona akarongo, e te pure nana ra.

1 TE tuatua a Agura te tamaiti a
Iake, *koia* te totou, ta taua tangata
i akakite atu kia Itiela ra, kia Itiela
oki raua ko Ukala.
2 E manako kore maata toku i to te
tangata *katoa*, e kare oki toku kite e
3 tau i to te tangata nei. Kare oki au i
apiiia mai i te tuatua pakari, *kare* oki
4 au i kite i te au mea tapu ra. Koai
tei tae ki runga i te rangi? e tei eke
mai? koai tei akaputuputu i te mata-
ngi ki roto i tona rima? koai tei kou i
te moana ki roto i te kakau ra? koai
tei akatinamou i te au openga katoa o
te enua nei? koai tona ingoa, e te ingoa
katoa o tana tamaiti? kua kite ainei
5 koe? E viivii kore anake to te au tua-
tua a te Atua ra; e paruru aia no te
6 aronga e irinaki kiaia ra. Auraka koe
e kapiti atu i tetai tuatua ki tana, ko
te kauvae mai aea aia ia koe, e kua
kitea iora e pikikaa taau.
7 E rua aku mea inangaro ia koe, *e te*
Atua e; te ora nei au ra, auraka koe e

tāpu *i te reira* iaku : E akataka ke atu 8
koe i te tuatua puapinga kore e te
pikikaa iaku nei: auraka e tukuia mai
te putaua e te apinga nui iaku nei : e
akaangai mai koe iaku ki te kai e tau
iaku ra : Ko te ki ua aea oki au, e kua 9
uuna iora au *ia koe,* ko te karanga *aea*
oki au e, Koai a Iehova? e ko te pu-
taua aea oki au, e kua keia iora au,
e ko te akaiki *puapinga kore* ua *aea* au
i te ingoa o taku Atua ra.
Auraka e tapepe atu i te tavini ki 10
tona pu, ko te tao mai aea aia ia koe, e
kua kitea iora e, e ara taau.
Te vai ra te uki e tao i to ratou me- 11
tua tane, kare oki e akameitaki i to
ratou metua vaine: E uki *oki* tei mā i 12
to ratou uaorai manako anga, kare ra i
oreiia to ratou ra viivii: E uki ra, aue 13
te teitei o to ratou mata e, e to ratou
topiri-mata i te apai teitei angaia e!
E uki ra, *e tau* to ratou nio i te koke, 14
e to ratou nio ponga ra *mei* te matipi
ïa, kia pou te ao i te enua nei, e te
aronga putaua i roto i te tangata ka-
toa nei.
Toko rua a te oluke puke tamaine, *e* 15
kapiki ua, O mai, o mai.
E toru eia mea e vai nei kare rai e
iu ; *e te vai nei rai* te a, kare rai i kara-
nga mai e, Kua oti ua : Ko ade; e te 16
kopu pa ; te enua kare i iu i te vai ;
e te ai, kare rava e karanga e, Kua
oti ua.
Te mata e taitoito i te metua tane, e 17
kua akavaavaa te ako a te metua vaine,
na te orebi o te o e pao mai ki vao, e
na te anau a te aeto e kai.
E toru oku nei mea kitea kore ; e 18
te a oki kare rai i kitea e au : Te 19
aerenga o te aeto kia na roto i te reva
nei ; te aerenga o te ovi kia na runga
i te mato ra; te aerenga o te pai kia
na rotopu roa i te moana, e te akono-
anga o te tangata i te paretenia.
Teia *katoa* te akonoanga o te vaine 20
akaturi : kua kai iora e kua orei i te
vaa, e kua na ko akera, Kare aku ara
i rave.
E toru eia mea e ngaueue ei te enua 21
nei ; e *te vai nei rai oki* te a, kare ka-
toa e meitaki : I te tavini kia akariroia 22
ei ariki ; e te neneva kia ki aia i te
kai ; E te vaine ririia kia akaipoipoia ; e 23
te tavini vaine kia riro ei kauono i tona
pu vaine ra.
E a eia mea riki poepoe *e vai* nei, te 24
maata nei ra to ratou pakari : Te ro 25
na, kare ra o ratou e ririnui, te aka-
putu nei ra ratou i ta ratou kai i te
tuatau mou ra ; Te saphana, kare ra- 26
tou i te aronga matutu, te anga nei ra
ratou i to ratou au are ki roto i te
27 mato ; Te akeride ra, kare oki o ratou
ariki, e akapupu ra ratou ravarai kia
28 aere ra ; E mou te tukutukuraonui i
nga rima *nona,* e tei roto aia i te are
o te ui ariki.
29 E toru eia mea e aere meitaki nei ;
e *te vai nei* te a, e mea manea roa te
30 aerenga : Ko te liona, ko tei ririnui ïa
i te au terio katoa ra, kare rava e anga
31 ke kia akaaravei ra ; Te ipo tamaki
ra ; e te puaka-nio toa ra ; e te ariki
tei iaia te tangata.
32 Kua rave koe i te tuatua neneva no
te parau noou ra, e kua manako koe i
te kino ra, *ka topiri* i to vaa ki to
33 rima. Mei te u kia taviriia ra e rau-
ka'i te bata ra ; e te putaiu kia romiia
ra e ta'e ei te toto ; koia katoa kia
māro i te akakoko atu ka tupu ei te
karo.

PENE XXXI.

Te ako a Lemuela kia akono meitaki, eiaa e rave i te kino ra.

1 TE tuatua a te ariki ra a Lemuela.
Te tuatua totou ta tona metua
vaine i apii atu kiaia.
2 E peea atu au, e taku tamaiti ? e
peea, e te tamaiti o taku kopu nei ? e
3 peea, e te tamaiti o taku tia e ? Au-
raka e oronga i toou ra ririnui ki te
vaine, e taau ra akonoanga ki te mea
4 e mate ei te au ariki ra. Kare e tau
i te ui ariki, e Lemuela e, kare e tau
i te ui ariki i te inu i te wina ; e te
5 aronga mana i te kava kona : Ko te
inu aea ratou, e ko te ngaropoina te
ture, e kua akamingi ke iora i te tua-
tua a te tangata i takinga-kinoia ra.
6 E apai i te kava kona ki te tangata i
vaitata i te mate, e te wina na te tangata
7 i mamae te ngakau ra. Ka inu aia ka
akangaropoina'i i tona putaua, e au-
raka e manako akaou i tona mamae.
8 E amama i to vaa i te tuatua a te ta-
ngata kare e tika kia tuatua ra ; i te
9 tangata katoa i vaitata i te mate ra. E
amama i to vaa, e akava ma te tuatua-
tika, e akatika i te ao e te putaua.
10 Koai te *tangata* kua kitea e ia te
vaine akono meitaki ra? kare te au poe
11 nei e tau iaia. Te irinaki ra te ngakau
o tana tane ra iaia, kare rava oki aia e
12 akangerëia i te apinga. E riro aia i te
takinga-meitaki mai iaia e kare e taki-
13 nga-kino, e mutu ua atu tona a'o. Te
kimi ra aia i te uru puaka, e te orongū,
e te rave rekareka ra tona rima i te
14 angaanga. E tau aia ki te pai a te
aronga oko ra ; no te *enua* mamao mai

tana kai kia apai mai. Kare rai i ao 15
tika i tu ei aia ki runga, e kua apai i
te kai na to te ngutuare, e tetai tua-
nga na te au tavini vaine. Te manako 16
ra aia ki te kainga, e kua oko; kua
tanu i te kainga vine i tei raveia e tona
rima. Kua tatua aia i tona taukupu 17
ki te maroiroi, e te akamatutu ra aia i
tona rima. Te kite ra aia e te meitaki 18
ra tana i rave ra; kare oki tona mori e
tamateia i te po. Te tāpu ra tona rima 19
i te kisura; e te mou ra tona kapu-
rima i te pheleke. E oora aia i ona 20
puke rima ki te ao; e kua akatika ua
i tona rima ki te putaua ra. Kare aia 21
i ngarangara i tona ngutuare i te *tua-
tau* kiona ra; kua tataki rua anake ïa
i te kakau e pini ua ake ratou ra. Te 22
anga ra aia i te ūriki roi manea nona
uaorai; e vavai oki tona kakau i tu-
kuia ki te vairakau uriuri. Te kitea 23
uaia ra tana tane i roto i te au ngutupa
ra; kia noo aia ki rotopu i te ui ma-
24 taiapo o te enua ra. Kua anga aia i
te orongā e kua oko; e te purekau, e
25 kua oko atu ki te aronga oko ra. Te
maroiroi e te ngateitei tona kakau; e
26 rekareka oki aia a muri atu. E tuatua
tona vaa i te pakari; e te ture ra i te
27 takinga-meitaki tei tona arero. E
akara aia i te akonoanga o tona ngu-
tuare, e kare i kai i te manga i rauka i
28 te akatau ra. E tu tana au tamariki
ma te akaora iaia; e tana tane *katoa*,
29 ma te akapaapaa iaia: E manganui te
vaine akono meitaki, ko koe ra tei tu
30 ke ia ratou katoa. E mutu rai te ma-
nea; e te purotu, e kore ïa: ko te
vaine ra e mataku ia Iehova ra, e aka-
31 paapaaia ïa. E orongaia atu tei raveia
e tona rima; e akapaapaa mai tei ra-
veia e ia i te au ngutupa ra.

KOHELETA,

KOIA OKI TE OROMETUA.

PENE I.

*E mea puapinga kore ta te tangata ka-
toa nei akono anga.*

TE au tuatua a te Orometua ra, a te 1
tamaiti a Davida, te ariki i Ieru-
salema ra.
Te tuatua nei te Orometua. E pua- 2
pinga kore maata *teia*; e mea puapi-
nga kore maata; e mea puapinga kore
anake rai. Eaa ta te tangata nei pua- 3
pinga i rauka i tana katoa ra au anga-
anga, tana e tauta ua nei i raro ake i
teianei rā? Te kore nei tetai uki, e te 4
kitea maira tetai uki: kareka te enua
nei, te vai ua nei rai ïa. Te iti nei oki 5
te rā, e te opu nei rai oki te rā ki raro,
e te viviki ra ki te ngai i iti mai ei aia
ra: Te tere ua ra aia na te pae ki 6
apatonga, e mei reira oki kua oki
maira ki te pae ki apatokerau. Te
orooro akapini aere ua nei rai te mata-
ngi, e mei reira oki kua orooro akapini
akaou rai taua matangi ra. Te ta'e 7
nei te au kauvai katoa nei ki roto i te
tai; kare ra te tai e maringi ke ua atu;
te ngai no reira mai te au kauvai ra,
te oki akaou nei ratou ki taua ngai
8 rai. Te au mea katoa e *pera* ta ratou
angaanga i te maata; kare rava e
tangata e tika'i kia tatau ra; kare
oki te mata e iraira i te akara anga
atu, kare oki te taringa e ki kia aka-
rongo atu.
9 Eaa taua mea i tupu i muatangana
ra, mari ra i teia e tupu akaou nei?
Eaa taua mea i raveia ra, mari ra ko
teia e rave akaouia nei? kare rava e
10 mea ou i raro ake i te rā nei. Te vai
nei ainei te mea e tika'i kia karanga e,
Ka akara na, e mea ou teia? kua pera
rai taua mea nei i muatangana, i te au
11 tuatau taito ra ou tatou nei. Kare nei
ra te maaraanga i te au mea taito ra,
kare katoa e maaraanga i te au mea e
tupu a muri ake, i te aronga e kitea
mai a muri atu.
12 Ko au nei, ko te ariki no Iseraela, i
13 Ierusalema, ko te Orometua ïa. E
kua tavaitai marie toku ngakau i te
kimi, e te makitoro marie ma te pa-
kari oki, i te au mea katoa i raveia i
raro ake i teianei rangi: ko taua anga-
anga kino nei teia i o maiia mai e te
Atua i te au tamariki a te tangata
nei, kia roiroi ratou i te rave anga.
14 Kua maaraia e au te au angaanga

katoa i raveia i raro ake i te rā nei; e
i na, e mea puapinga kore anake, e *mei
te mea e* te kai ra i te matangi. Ko tei 15
aupeupe ra, kare ïa e rauka i te aka-
tika: kare oki tei kore ra e tika kia
tatau. Kua karangaranga ana au i 16
taku ngakau, e kua na ko iora, I na,
kua akamaataia au, e kua topa iaku i
te pakari te aronga katoa i na mua
iaku i te noo ki Ierusalema; e maata
oki te pakari e te kite i rauka i toku
ngakau. Kua tavaitai marie oki au i 17
toku ngakau kia kite i te pakari, e kia
kite oki i ta te neneva e te auouo: e
kite iora oki au i te reira e, te kai ra
i te matangi. Te maata ra oki te pa- 18
kari, te maata katoa ra te manamanata,
e ko tei akamaata i *tona* kite ra, kua
akamaata ïa i te aue.

PENE II.

*Ta te tangata nei kimi anga i te mei-
taki, e mea openga kore ïa.*

KUA karanga iora au ki toku uao- 1
rai ngakau, Aere mai, e timata
ana i te rekareka, e kimi oki i te nave-
nave: e i na, e puapinga kore katoa te
reira. Kua karanga atura au ki te 2
kata, Kua nenevaia koe: e te rekareka,
Eaa ïa puapinga?
Kua ui au ki toku uaorai ngakau 3
e, ei runga au i te wina, te arata-
kiia ra toku ngakau e te pakari; e ei
te kanga au, kia kite oki au i taua
meitaki ra, e angaanga ua'i te tamariki
a te tangata nei i raro ake i teianei
rangi, e ope rava ake to ratou puke rā
i te ora anga nei. Kua rave au i te 4
au angaanga nunui; kua akatu au i
tetai aronga are; kua tanu au i te kai-
nga vine: Kua rave au i te kainga 5
manea noku, e te ngai vaorakau, e kua
tanu i te au rakau kai e manganui *te
tu* ki roto; Kua ko oki au i etai vaa- 6
rua no te vai, ei tamauu i te au rakau
tupu ou i tanumia ra: Kua rauka iaku 7
te tavini tane e te tavini vaine, e *e ta-
vini rai toku* i anau ki roto i toku ra
are; e manganui taku anana bovi e te
mamoe, e iti ta te au tangata katoa i
noo i Ierusalema i mua iaku nei: Kua 8
akaputuputu oki au i te ario e te auro,
e te au apinga manea na te ui ariki, e
no te au enua; kua tiki oki au i te
tane imene e te vaine imene, e i tei
inangaroia e te tamariki a te tangata
ra, te vaine oki, e te au palake ra.
Riro atura au ei tangata maata, e te 9
apinga maata taku i te aronga katoa i
noo i Ierusalema i mua iaku ra; e te
vai nei oki taua pakari noku ra iaku

10 nei. E ko tei inangaroia e toku mata
ra, kare ïa i tāpuia e au; kare au i
akangere i taku ngakau i te au mea
katoa e rekareka'i ra; kua rekareka
oki taku ngakau i te au mea katoa i
raveia e au ra: oti ra ua taku i rauka ko
te reira i taua au angaanga katoa naku
11 ra. Kia maara ra au i taua au anga-
anga i raveia e taku rima ra, e te au
angaanga katoa i raveia e au ra, i na,
e mea puapinga kore anake, e te kai
i te matangi, kare rava oki e puapinga
i raro ake i te rā nei.
12 Kua ariu akera au e akamaara i te
pakari, e te neneva, e te auouo; e ariki
tei na mua ra, eaa ta te tangata nei *e
rauka* tei na muri, mari ra ko tei ra-
13 veia e ia ra? E kite akera au e te
tu ke ra te pakari i te neneva, mei
14 te mārama e tu ke i te poiri nei. Ko
te tangata pakari ra, tei te mimiti tona
mata; te aaere ua ra te neneva na roto
i te poiri: kua kite rai oki au e, okotai
rai openga to te tangata katoa ra.
15 Kua na ko iora au i roto i toku nga-
kau: Okotai rai tu openga to te neneva
e toku uaorai, eaa iora te puapinga o
toku nei pakari? te karanga ra au i
roto i taku ngakau, E puapinga kore
16 katoa to te reira. Kare oki e tamou
tikaia te manako anga, to te tangata
pakari e to te neneva; e ope rava oki
te au mea *e vai nei* i te akangaropo-
inaia i te au rā a muri nei; e peea to
te tangata pakari nei matenga? mei to
17 te neneva katoa ra. Mainaina atura au
i teianei ora anga; no te mea te kino-
kino nei au i te angaanga i raveia *e au* i
raro ake i teianei rā; e mea puapinga
kore anake rai e te kai i te matangi.
18 Mainaina roa akera au i taku ra au
angaanga i angaangaia e au i raro ake i
teianei rā; no te mea teia au ka vaio i
taua au mea ra na te tangata e na muri
19 mai iaku nei; E koai oki tei kite iaia
e e tangata pakari, e e neneva? e riro
ra aia ei pu i taku katoa nei angaanga
i rave pakariia e au i raro ake i teianei
rā. E mea puapinga kore katoa to te
20 reira. Kua maara iora au e akaruke i
te manako i te au angaanga katoa i
raveia ra, taku i rave i raro ake i te
21 rā nei. Te angaanga ra oki tetai ma
te pakari, e te kite, e te karape; ko
tetai ra ko tei kore i tauta i te rave,
tana ïa i vaio ei tuanga nana. E mea
puapinga kore katoa te reira, e te kino
22 maata. Eaa iora ta te tangata i tana
katoa ra au angaanga, e te manama-
nata o tona ra ngakau, i rave ua'i aia i
te angaanga i raro ake i te rā nei?
23 E aue anake tei tona katoa ra au rā, e

te mamae i tana ra au angaanga, e te
po katoa ra kare tona ngakau e mei-
taki i te moe. E mea puapinga kore
katoa tei te reira.
Kare ainei e meitaki no te tangata 24
nei kia kaikai, e kia inu, e kia kite
tona ngakau i te meitaki i tana ra
angaanga? E te kite nei oki au e na
te rima ïa o te Atua i oronga mai.
Koai oki *te tangata* e tika'i kia kai, e 25
kia rave i tona inangaro, mari ra ko au
nei? Ko te tangata oki i meitaki ki 26
mua i tona aroaro, te oronga ra *te
Atua* i te pakari, e te kite, e te reka-
reka: i te rave ara ra, kua akono aia i
te angaanga ra, i te akaputuputu, vaoo
kia ututua ua, kia apai atu aia na taua
tangata i meitaki ki mua i te Atua.
E mea puapinga kore katoa te reira e
te kai ua i te matangi.

PENE III.

Te kimi anga o te tangata i te meitaki i teianei akono anga, e mea puapinga kore ïa.

E TUATAU to te au mea katoa nei, 1
e e taime to te au akakoroanga
katoa i raro ake i te rangi nei: E taime 2
to te anau, e e taime to te mate; e
taime to te tanu, e e taime to te kiriti
i tei tanumia ra; E taime to te ta, e e 3
taime to te akaora; e taime to te vava'i
ki raro, e e taime to te patu ki runga
ra; E taime to te aue, e e taime to te 4
kata; e taime to te mii, e e taime to te
ura; E taime to te akaruke i te toka, 5
e e taime to te akaputuputu i te toka;
e taime to te takave, e e taime to te
takave kore; E taime to te rauka 6
anga, e e taime to te riro anga; e
taime to te tūpu, e e taime to te aka-
ruke; E taime to te aae, e e taime to 7
te pananaki; e taime to te muteki ua,
e e taime to te tuatua; E taime to te 8
aroa, e e taime to te riri; e taime to
te tamaki, e e taime to te akamoeau.
Eaa ta te rave angaanga puapinga i 9
rauka i tana angaanga? Kua kite au i 10
te angaanga i akonoia e te Atua na te
tamariki a te tangata nei, kia tauta rai
ratou i te reira. Kua akamanea aia i te 11
au mea katoa i te tuatau tikai ra, e kua
tuku aia i *te manako i* to teianei ao ki
roto i to ratou ngakau; i kore ei te ta-
ngata i kite i te angaanga a te Atua,
mei te akamataanga mai e tae ua atu ki
te openga. Kite akera au e, kare atu e 12
meitaki i taua au mea ra, mari ra kia
rekareka *te tangata* e kia takinga-mei-
taki i te ora anga nei. Kareka ra kia 13
kaikai anake ra te tangata e kia inu, e
kia rave aia i te meitaki no tana katoa
ra au angaanga; e mea o maiia mai ïa
14 e te Atua. Te kite nei oki au e, ko ta
te Atua e rave ra, ka tu ïa e rimua;
kare e tika tetai mea ngiti kia topiri
katoa atu, e kare katoa e tika tetai
mea ngiti kia rave mai: kua pera oki
te Atua kia mataku *te tangata* iaia.
15 Te mea i tupu i muatangana ra, kua
tupu ïa i teianei; e te tupu a muri atu,
kua tupu takere ana ïa; te akaoki
maira oki te Atua i tei tupu takere ana.
16 Kua akara rai oki au i raro ake i te
rā nei i te ngai akavaanga, *e te vai ra*
te tuatua kino i reira; e te ngai tua-
tua-tika ra, *e* tei reira te tuatua kino
17 *i te vairanga.* Kua na ko iora au ki
roto i toku ngakau, E riro te Atua i te
akava mai i te aronga tuatua-tika e te
aronga kino katoa ra: no te mea e tua-
tau to te au mea katoa i akakoroia ra,
e to te au angaanga katoa ra.
18 Kua na ko iora au ki roto i toku
ngakau i te tu o te tamariki a te tangata
nei, te timata nei te Atua ia ratou, kia
kite ratou e kua tau ratou uaorai nei
19 ki te puaka. Okotai rai tu openga to
te tamariki a te tangata nei e to te
puaka katoa ra; okotai o ratou rokoia
angaia mai: te mate nei tetai, e te
pera katoa nei tetai i te mate; okotai
oki o ratou katoa ra a'o; e kare atura
te tangata i tu ke i te puaka; e mea
20 puapinga kore anake rai. Te aere
nei ratou katoa ki te ngai okotai;
no te one-pueu anake nei ratou, e te
oki anake nei ratou ki te one-pueu rai.
21 Koai te kite i te vaerua tangata e riro
ki runga ra? e te vaerua o te puaka e
22 riro ki raro i te one ra? Te kite nei
oki au e, kare atu e mea meitaki i te
tangata nei, mari ra kia rekareka aia
i tana ra au angaanga; ko te reira oki
tana tuanga *i akonoia*: naai oki aia e
akaoki mai e akara i te au mea e tupu
i muri ake kia riro aia ra?

PENE IV.

No te takinga-kino i maata'i te kino i te tangata nei.

1 TE oki ra au te akamaara ra i te au
takinga-kino katoa i raveia i raro
ake i te rā nei: e i na, te roi-mata o te
aronga i takinga-kinoia ra, kare ra o
ratou e akapumaana: e te mana oki
tei te pae takinga-kino ra*;* kare ra
o ratou e akapumaana.
2 Kua akameitaki iora au i tei
mate ra, tei mate takere ana, i te
aronga e ora nei, ko e ora e teia
3 noa'i. Ko tera ra tei maata i te mei-

taki i to raua katoa, ko tei kore i anau
mai, ko tei kore i kite i te anga-
anga kino i raveia i raro ake i te rā
nei.
4 Kua akara iora au i te au mea katoa
i raveia, e te au angaanga tika katoa
ra; kua vareae katoaia oki te reira e
te tangata tupu nei. E mea puapinga
kore katoa te reira e te kai i te ma-
tangi.
5 E tapeka ua te neneva i ona puke
rima, e kua kai i tona uaorai kopapa.
6 E ngari ake te rima okotai kia ki i te
manga *ma* te au, i nga rima katoa e
rua kia ki *ma* te pekapeka e te kai i te
matangi ra.
7 Kua maara akaou rai au i te mea
puapinga kore i raro ake i te rā nei.
8 Te noo ua ra tetai tangata *koia anake
ra* kare e tokorua; kare ana tamaiti,
kare oki e taeake; kare rava ra e ope-
nga i tana katoa ra angaanga, kare roa
oki tona mata e iraira i te apinga:
kare oki *e karanga* e, Naai ra teia i
angaangaia e au nei, e te akangere nei
i toku uaorai vaerua i te au mea mei-
taki? E mea puapinga kore katoa
oki te reira, e te angaanga kino
roa.
9 E meitaki nga tangata toko rua
i te takitai; no te mea e tutaki mei-
10 taki ta raua i ta raua angaanga. Kia
inga oki tetai ra, na te tokorua e rave
e akatu ki runga; te tangata okotai
ra kia inga ra, e ae oki aia, kare
oki *ona* e tokorua ei akatu iaia ki ru-
11 nga. Nga tangata toko rua oki kia moe
ra, e maana ïa; eaa ra oki e maana'i te
12 takitai? Maroiroi maata to te tangata
kia rave mai i tetai ra, e tika ia raua
katoa kia rave atu iaia ra; e te
taura e toru enui ra, kare ïa e motu
vave.
13 E ngari oki te tamaiti ao ra ma te
pakari i te ariki ruaine ma te neneva
ra, te kore roa e akarongo mai i te
14 ako ra. Mei roto mai aia i te are ta-
pekānga ra i akaarikiia'i, anau ao mai
oki aia i tona uaorai ra basileia tikai.
15 To te enua katoa e ora nei, tei aere na
raro ake i teianei rā, ko taku ïa i kite
i te aru anga atu i te tokorua o te
ariki ou, ko tei vaitata i te tu mai ei
16 kauono iaia. Kare e ope anga to te
tangata, te aronga e aere na mua ia
ratou ra; te aronga ra e aere mai na
murio kare e rekareka tikai iaia. E
mea puapinga kore katoa teia, e te kai
i te matangi ra.

PENE V.

E matakite i te rave anga i te tuatua tareva ke i te akono anga i te tuatua a te Atua ra.

1 E MATAKITE i to vaevae kia aere
ki te are o te Atua ra; e kia rapu-
rapu koe i te akarongo ra, auraka *kia
rapurapu* i te apai i te tusia a te ne-
neva ra; kare oki ratou i maara e, te
rave ra ratou i te kino.
2 Auraka to vaa kia viviki, auraka kia
rapurapu ua to ngakau kia tuatua i te
tuatua ki mua i te aroaro o te Atua:
tei te rangi oki te Atua, tei te enua
nei oki koe: kia mea ngiti oki taau
3 tuatua *kia tuatua*. Mei te moemoea
no te rai o te angaanga e tupu ei; *i
kitea'i* oki te reo o te neneva ra i *tana*
4 tuatua maata. Kia tia koe i te tia ki
te Atua ra, e akamaroiroi i te akatae;
kare oki aia e mareka i te neneva ra;
5 e tenana e apai i taau i tia ra. E
ngari oki kia kore koe e tia, ko te tia
6 aea koe e kare e akatae. Auraka to
kopapa kia ara i to vaa; e auraka koe
e karanga ki te karere *a te Atua* ra,
Kua ē teia. Eaa te mea kia akariri
atu oki i te Atua ki toou ra reo, e kia
akakore aia i te angaanga a to rima
7 ra? Mei te moe putuputu ra oki, e
mea puapinga kore ïa, koia katoa
te tuatua nei kia akamaataia ra;
e tenana, ko te Atua taau e ma-
taku.
8 Kia akara koe i te ao i te takinga-
kino angaia ra, e te ruri ke anga i te
tuatua-tau e te tuatua-tika i te enua
nei, auraka koe e poitirere roa i taua
mea ra; ko tei teitei ra oki tei akara i
taua tangata teitei ra; e ko tei tu ke
rava i te teitei ra *tei akara* ia raua
katoa.
9 Ko tei tupu ki runga i te enua ra,
na te tangata katoa ïa: ko te ariki oki
10 no roto rai i te kainga ra tana kai. Ko
tei inangaro i te ario ra, kare ïa e
mareka i te ario; e tei inangaro i te
apinga nui ra, *kare ïa e mareka* i te
apinga e kia maata ra. E mea puapi-
11 nga kore katoa te reira ra. Te maata ra
te apinga, te maata katoa ra te aronga
i kai: e eaa ta te aronga apinga ra pua-
pinga, mari ra ko te mata te akara ua
12 atu? E meitaki te moe o te tangata
rave angaanga ra, iti oti, e rai oti, tana
kai: no te ki kopu ra o te tangata api-
nga nui ra i ngere ei aia i te moe.
13 E kino maata tei kitea iaku i raro ake
i teianei rā, i te apinga nui i vaooia ei
14 kino no te pu ra. Te pou nei oki taua

apinga ra i te angaanga kino: e e ta-
maiti tana e anau ra, e kare rava ana
puapinga e vaoo i tona rima. Mei 15
iaia oki i anau taaka ua mai mei roto i
te kopu mai o tona metua vaine ra; e
pera aia kia oki ra, mei iaia oki i aere
maira; kare oki ana puapinga i tana
angaanga i rave ra, e tika'i iaia kia taoi
katoa atu i tona rima. Teia katoa oki 16
tetai kino mamae, koia e oki ua ra
mei iaia katoa i aere maira: eaa oki
tana i rauka, tei angaanga no te ma-
tangi ra? E kia akaope ua aia i nga 17
rā nona i te kaikai ma te poiri, e ma
te aue maata oki, ma te mamae, e ma
te manamanata.

I na taku i kite nei: e mea mei- 18
taki, e te tau oki *i te tangata nei,* kia
kaikai, e kia inu, e kia rave aia i te
meitaki i te au angaanga katoa tana i
rave i raro ake i te rā nei, e kia ope
rava ake ona puke rā i o maiia mai e
te Atua nona ra: ko tana oki teia
tuanga; Ko te tangata katoa ta te 19
Atua i oronga mai i te apinga nui e te
meitaki ra, kua oronga katoa mai ïa i
te kai i taua mea ra; e rave aia i
tana tuanga, ka rekareka'i i tana
ra angaanga: e mea o maiia mai ïa e
te Atua. Kare aia e maata rava i te 20
maara i tona ra puke rā i te ora anga
nei, kia oronga mai te Atua i te reka-
reka ki roto i tona ngakau.

PENE VI.

*Te puapinga kore o te apinga akapu-
tuia, e kare i raveia ra.*

TE vai nei tetai kino i kitea e au i 1
raro ake i teianei rā; e apinga
maata oki i te tangata nei: I te ta- 2
ngata, ta te Atua i oronga mai i te api-
nga nui, e te meitaki, e te ngateitei, e
kua ope rava ta tona vaerua i ina-
ngaro, kare e toe: kare ra te Atua i
oronga mai i te meitaki nona e tika'i
kia kai i taua mea ra, kua nanave ra te
tangata ke i te kai i te reira. E mea
puapinga kore katoa te reira, e te
maki mamae. Kia anere ua atu 3
ta te reira tangata tamariki, e roa
ua atu ona mataiti i te ao nei;
maata oti ona puke rā i te ora anga
nei, e kare rai tona ngakau e mareka
i te meitaki, e kare ona e tanumanga;
teia taku tuatua, ko te maemo nei, e
ngari ake ïa i te reira tangata. Aere 4
puapinga kore ua mai oki aia, e riro
atura na te poiri, e kua tapokiia tona
ingoa i te poiri; Kare rai oki i kite i 5
te rā, e kare *e mea* i kitea: e akaea
anga ake tona i to tetai. E kia rua 6
ua atu ona tausani i te mataiti, kare
rava ona e rekareka: kare ainei te
tangata katoa nei e aere ki te ngai
okotai?
7 No te vaa ta te tangata katoa nei
angaanga; kare rava ra e pangia tona
8 kaki. Eaa iora ta te tangata pakari
puapinga i tu ke i ta te neneva ra? e
ta te ao, i kite i te *akono i tona* ae-
renga ki rotopu i te aronga e ora nei?
9 E ngari ake tei rauka ua mai, i te
apeape ke anga o te manako; e mea
puapinga kore katoa te reira, e te kai i
te matangi.
10 Te au mea i vai nei kua tapa
takereia te ingoa, e kua kitea oki
te tu o te tangata nei: auraka oki
aia e taumāro mai ki tei maata tona
11 ririnui i tona. E manganui te au mea,
e maata'i te puapinga kore, eaa ta te
12 tangata nei puapinga e rauka? Koai
oki te kite i te mea e meitaki ei te ta-
ngata i te ora anga, i nga rū katoa i
tona ora anga puapinga kore nei, tei
peke ke ua mei te ata ra? e tika oki
iaai kia akakite atu ki te tangata i te
ka tupu i muri ake iaia, i raro ake i te
rā nei?

PENE VII.

*Te tuatua no te rongo meitaki, te aka-
koromaki, e te kite.*

1 E MEITAKI maata to te ingoa
meitaki i to te manongi meitaki
ra; e te rā e mate ei ra i te rā anau
anga.
2 E mea meitaki te aere ki te are aue
anga, i te aere ki te are kaingakai; ko te
openga oki te reira o te tangata katoa ra;
e riro oki te aronga i ora i te akamaara
3 *i te reira.* E ngari ake te aue i te
kata; e meitaki oki te ngakau i te
4 mata aue. Tei te are aue ra te nga-
kau o te tangata pakari; ko te ngakau
ra o te neneva ra, tei te are rekareka
5 ïa. E mea meitaki kia akarongo i te
akamura a te tangata pakari ra, i te
akarongo i te pe'e a te aronga neneva
6 ra. Mei te rakau taratara e pata-
patatā i raro ake i te pani ra, koia te
kata o te neneva ra: e mea puapinga
kore katoa oki te reira.
7 E akanenevaia oki te tangata pa-
kari i te takinga-kino; e tatipake ra
8 te ngakau i te apinga taparu. E ngari
ake te openga ra i te akamataanga ra;
e mea meitaki te tangata ngakau
akakoromaki i te tangata ngakau pa-
9 rau ra. Auraka kia rapurapu ua to
ngakau i te riri: tei te manava o te
neneva ra te riri i te vai marie
10 anga. Auraka koe e karanga e, Eaa

te mea i meitaki ei tei muatangana ra
au rā i teianei *au rā?* kare oki koe i
ui meitaki i te reira tuatua.
E mea meitaki te pakari ma te 11
tuanga, e mea puapinga ïa i te aronga
e akara i te rā nei; E akapuanga oki 12
tei te pakari, e akapuanga tei te moni;
teia ra te meitaki o te pakari, na taua
pakari oki e oronga mai i te ora i te
aronga pu ra. E akamaara i te au 13
angaanga a te Atua: e tika iaai kia
akatika i tana i akamingi ra? E reka- 14
reka i te rā meitaki ra; e akamaaraara
ra i te rā e tumatetenga'i ra: kua tuku
vaitataia teia e te Atua ki vaitatao i
tera, kia kore te tangata e kite i
tei vaitata i te iri mai ki runga
iaia ra.
Teia ravarai nei taku mea i kite i te 15
au rā puapinga kore noku nei: e ta-
ngata tuatua-tika tei mate i tana ra
tuatua-tika; e te roa nei te *a'o* o te
tangata kino i tana ra tuatua kino:
Auraka koe e maata ua i te ketaketa 16
kia tika, auraka oki e akapakari maata
rava; eaa oki taau puapinga kia ta ia
koe uaorai? Auraka e akamaata rava 17
te kino, auraka oki kia nenevaia; eaa
oki koe *e rapurapu* ei i te mate kare i
tae ki to tuatau tikai? E meitaki toou 18
kia mou piri tika koe i teia, e auraka
to rima e pa i te reira: ko tei mataku i
te Atua ra, e ora ïa i nga *kino* ravarai.
Matutu maata ta te pakari i o mai na 19
te aronga i pakari ra, i ta nga kavana
tino ngauru ki roto i te oire ra. Kare 20
takiri e tangata tuatua-tika i te enua
nei, ko tei rave i te tuatua meitaki, e
kare rava e ara. Auraka koe e akono 21
i te au tuatua katoa i tuatuaia ra; ko
te kite aea koe i to tavini i te akakino
anga ia koe. Kua kite oki to ngakau 22
na, e manganui taau akakino anga i
etai ke.
I timata meitaki ana au i taua au 23
tuatua katoa nei: i karanga oki au e,
Kia pakari oki au; kua taka ke rava ra
iaku: Tei te mamao ke ïa, e te oonu 24
maata oki, e kitea iaai ra?
Kua tavaitai oki au i toku ngakau 25
kia kite, e kia kimi e kia kite i te
pakari, e te mea i tupu ei *te au mea
katoa nei,* kia kite oki te kino o te tua-
tua neneva ra, e te neneva a te aronga
neneva: E kite iora au e mea kino 26
maata rava e iti te mate nei, te vaine
ngakau ereere e te kupenga; tona rima,
e pirianganaoa ïa: ko tei meitaki ki
mua i te aroaro o te Atua ra, e ora ïa
iaia; e riro ra te tangata ara iaia.
I na, te na ko nei te Orometua, teia 27
taku i kite *i te akaaiteite anga* i tetai
tuatua ki tetai, kia kitea te mea i tupu
28 ei ra; E te kimi ua nei rai taku vaerua
i teianei, kare ra i kitea; okotai aku
tangata i kite ki roto i nga tangata
katoa okotai tausani; kareka te vaine
okotai roa ra, kare ïa i kitea ki roto i
29 te reira katoa ra. I na, teia anake ra
tei kitea e au e, kua anga te Atua i te
tangata ma te tiratiratu, kua kimi ra
ratou i te kino e manganui.

PENE VIII.

*Kia akateiteiia te ariki e tika'i, e akono
katoa i to te Atua inanguro.*

1 KOAI tei aite ki te tangata pakari?
koai tei kite i te aiteanga o te
au mea *katoa* nei? e kakā te mata
tangata i te pakari; e oki mai ei te
akama kore i tona ra mata.
2 *Teia* taku *tuatua kia koe,* E akono
i te akauenga a te ariki, no te taputou
3 oki a te Atua. Auraka e aere mei
mua mai i tona aroaro ma te tuma-
tetenga: auraka e māro ua atu i te
mea kino ra; te rave ra oki aia i tana
4 i inangaro. Tei te tuatua a te ariki te
mana; e koai te karanga atu kiaia e,
Eaa na koe?
5 Ko tei akono i te akauenga ra, kare
ïa e kite i te kino: e akono rai oki te
ngakau o te tangata pakari i te taime
6 e te tuatua-tau. Te vai ra oki te taime
e tau ei te au mea katoa i aka-
koroia ra; e mate maata ra to te ta-
7 ngata i te reira; Koia kare i kite i te
au mea e tupu ra: e tika oki iaai kia
akakite atu iaia i te au mea te ka
tupu ra?
8 Kare o te tangata nei mana ki runga
i te vaerua kia tāpu i taua vaerua ra;
kare oki e mana i te rā e mate ei ra:
kare rava e oroanga i te reira tamaki;
kare oki te aronga rave ara ra e ora i te
reira.
9 Kua ope te reira i te kiteia e au, o
kua tavaitai au i toku ngakau i te au
angaanga katoa i raveia i raro ake i te
rā nei; e i tetai tuatau te tutara ra tetai
tangata ki rungao i tetai, ei mate nona
10 uaorai: E kua kite oki au i te aronga
kino i te tanu angaia, e ngaro atura;
mei te ngai tapu atu ratou i te riro
anga, ngaropoina atura i roto rai i te
oire ta ratou i akapera ra: e mea pua-
pinga kore katoa oki te reira.
11 No te mea kare te utunga no te
tuatua kino ra i tuku vaveia atu, i
māro ketaketa'i te ngakau o te tama-
riki a te tangata nei i te rave i te kino
12 ra. Rave ua rai te rave ara e ka
unere ua atu *i te rave anga,* e rea ua

atu rai *ona puke rā;* kua kite ra au e
meitaki to te aronga i mataku i te
Atua, tei mataku ki mua i tona aroaro:
Kare ra o te aronga kino e meitaki, 13
kare oki *ona* puke rā e akaroaia, *mari*
ra mei to te ata ra; koia kare i ma-
taku ki mua i te aroaro o te Atua ra.
Teia katoa tetai mea puapinga kore 14
i raveia i te ao nei: te vai nei te aro-
nga tuatua-tika, i rokoia mai i tei tau
i te angaanga a te aronga kino ra; e te
aronga kino, i rokoia mai i tei tau i te
angaanga a te aronga tuatua-tika ra:
kua na ko iora au, E puapinga kore
katoa ïa. Kua akameitaki atura au i 15
te rekareka; kare oki o te tangata nei
meitaki i raro ake i te rā nei, mari ra
kia kai, e kia inu, ka rekareka'i: ko
tei vaioia mai ïa nana i tana ra rave
anga angaanga, koi vai ake ona puke rā
i te ora anga nei, ta te Atua i oronga
mai nona i raro ake i te rā nei.
Kia tavaitai ra toku ngakau kia kite 16
i te pakari, e kia kite oki au i te au
angaanga i raveia i te ao nei; (kare
oki i te ao, e kare oki i te po, to tetai
mata e kite i te moe:) E te kite ra oki 17
au, i te au angaanga katoa a te Atua ra,
kare i kitea e te tangata nei, te au anga-
anga katoa i raveia i raro ake i te rā
nei: e kimi ua atu rai te tangata kia
kite, kare rai e kitea e ia; koia rai,
kia akamaaraara ua te tangata pakari
kia kite, kare rai e kitea e ia.

PENE IX.

Okotai aite to te tangata kino nei ope-nga, e to te tangata meitaki, i teia-nei ao.

KUA tavaitai marie au i toku nga- 1
kau ki taua au mea katoa nei, e
taua au mea katoa nei tei kimi tikaia
ïa e au ra. *Kite akera au e,* te aronga
tuatua-tika e te aronga pakari, e ta ra-
tou katoa ra au angaanga, tei te rima ïa
o te Atua; kare ra e tangata e kite i te
inangaro e te inangaro kore, i te au
mea katoa ki mua ia ratou ra. Okotai 2
rai aite to te tangata katoa nei *kia*
rokoia mai; okotai rai tu rave i te ta-
ngata tuatua-tika, e te tangata kino; i
te tangata meitaki, i te tangata i mā, e
te tangata viivii; i te tangata tusia, e
te tangata tusia kore: ta te tangata
meitaki *kia rokoia mai,* koia katoa ta te
rave ara: ta te tangata e tao ra, e te
tangata e mataku kia tao ra. Teia te 3
kino i te au mea katoa i raveia i raro
ake i te rā nei, i te mea okotai rai aite
to te tangata katoa ra kia rokoia mai:
te ki nei oki to te tamariki a te tangata
nei ngakau i te kino, *te vai* ra oki te
tuatua neneva ki roto i to ratou nga-
kau i te ora anga nei, e oti akera, *aere*
4 *atura ratou* ki te aronga i mate ra. Te
kapiti ra aia i roto i te aronga katoa i
ora ra, e manakonakoanga tona; e
ngari ake to te kuri kia ora ra i to te
5 liona kia mate. Kua kite oki te aro-
nga e ora nei e ka mate ratou: kare
ra a te aronga i mate ra e tuatua i
kitea: kare oki a ratou tutaki toe *i te*
enua nei; kua akangaropoinaia oki ra-
6 tou. To ratou aroa, e to ratou riri, e
to ratou vareae, kua kore anake ïa;
kare oki a ratou e tuanga e tuatau ua
atu i te au mea katoa i raveia i raro
ake i te rā nei.
7 Ka aere i toou aerenga, ka kai i
taau kai ma te rekareka; ka inu ei i
taau wina ma te pereperekavana o te
ngakau; kua ārikiia oki taau anga-
8 anga e te Atua i tenana. Kia vai tea-
tea ua mairai toou kakau; e auraka to
9 upoko e ngere i te manongi ra. E noo
ki to vaine ra ma te rekareka, e ina-
ngaro koe iaia e kia ope roa te au
rā o toou na ora anga puapinga kore,
toou na oki au rā puapinga kore ta *te*
Atua i oronga mai noou i raro ake i te
rā nei: ko taau ïa tuanga i te ora
anga nei, e i taau ra au angaanga, i
10 raveia e koe i raro ake i te rā nei. Ko
tei kitea e koe ta to rima e rave ra, ka
rave ma to ririnui ra; kare oki e anga-
anga, kare e kimianga, kare oki e kite,
kare oki e pakari, i roto i te vaarua
taau e aere na.
11 E manganui oki toku kite anga i te
ao nei e, kare tei te *ravae* viviki te emo
e emo ei, e kare tei te maroiroi *e riro ei*
te re, e kare tei te aronga pakari te kai,
e kare tei te aronga kite meitaki te
apinga, e kare tei te karape te kiteia
mai; e tuatau ra, e te manuia ua, to te
12 tangata katoa ra. Kare rava e tangata
i kite i tona ra tuatau: mei te ika i
rauka ki roto i te kupenga kino ra, e te
manu kia rauka i te ereere ra, ko to te
tamariki a te tangata ïa mou anga i te
ereere i te tuatau kino ra, me rokoia
putia uaia mai ratou.
13 Teia ra taku tuatua pakari i kite i
raro ake i te rā nei, e mea maata oki i
14 toku *manako anga: Te vai ra* tetai
oire iti, e te tangata ki roto kare e
tokorai; kua aere maira tetai ariki
maata e rave, e kua patu iora aia i te
15 patu maata ei rave anga: Te noo ra
tetai tangata pakari, e ao ra, ki roto; e
ora iora taua oire ra i te pakari nona:
kare ra e tangata i manako mai i taua
16 tangata ao ra. Kua karanga iora au e,

E meitaki to te pakari i to te ririnui;
ko te pakari ra o te ao ra, e akavaa-
vaaia ïa, e kare e akono tikaia tana
tuatua. E akono marieia te tuatua 17
maru a te aronga pakari ra, i te vaavaa
nunui ua a te kavana neneva ra. E 18
mea meitaki te pakari i te taoonga
tamaki: okotai ra tangata rave ara ra,
e meitaki maata tei kore iaia.

PENE X.

E tuatua no te akono meitaki, e no te akono kino.

NO te rango mate i kino ei *e* i pirau 1
ei te manongi a te tangata iro-
manongi ra; *koia katoa* te manga tua-
tua neneva okotai ra i te tangata ro-
ngonui i te pakari *e* te ngateitei.
Te ngakau o te tangata pakari, tei 2
tona rima katau ïa; te ngakau o te
neneva ra, tei tona kaui ïa. E kia 3
aere ua taua neneva ra na te arataa ra,
te ngere ua ra aia i te pakari, e kua
karanga ki te tangata katoa e, kua ne-
neva aia.
Kia tupu te riri o te tangata tutara 4
ia koe ra, auraka e akaruke i to ngai;
tei te tuku maru ua oki e anga ai te
riri maata rava. Teia oki tetai kino 5
i kitea e au i raro ake i te rā nei, e
ē ïa no te ariki uaorai: Te akateitei 6
roaia nei te neneva ra, e te noo nei
te aronga apinga nui ki te ngai akaaka.
Kua kite au i te aronga tavini i te 7
na runga anga i te ipo, e te ui ariki
i te aere ua anga na raro i te enua mei
te tavini.
Ko tei ko i te vaarua ra, nana uao- 8
rai e topa ki roto; e tei vava'i i te koro
ra, e kakatiia aia e te ovi. Ko tei apai 9
ke i te toka ra, e paruparu aia i te
reira, *e* ko tei pāpā i te vaie ra, e riro
i te pepe. Te mania ra te auri, e kare 10
i akakinaia te mata ra, kia akamaata
aia i te ririnui i reira; na te pakari
ra e akakite mai i te ravenga. Kua 11
kakati ua mai te ovi, kare i akareka-
rekaia: kare e puapinga to te akare-
kareka i reira. E kiteia mai te tuatua 12
a te tangata pakari; na te vaa ra o te
neneva ra e apuku iaia uaorai. Ne- 13
neva te akamataanga o te tuatua o tona
vaa, e te openga o tana tuatua, ko te
neneva kino ïa. E akamaataia ta te 14
neneva ra tuatua; kare oki e tangata i
kite i te tupu a muri ake: e tika oki
iaai kia akakite iaia i te ka tupu a
muri ake? Te roiroi ra te neneva i tana 15
uaorai angaanga; kare oki aia i kite
i te arataa kia aere ki te oire.
E tamaiti mea ngiti toou ra ariki, e 16
tera ra enua, e ae oki koe, e te kaikai
ra te au ariki ki o ou ra i te popongi.
17 E ao toou, e tera ra enua, tei riro toou
ariki ei tamaiti na te aronga mana, kia
kaikai te au ariki ki o ou ra i te tua-
tau tikai ra, ei akamatutu, auraka
18 ei akakonānga! Tei te akaruke ta-
kiri e pe ei te are, e tei te akatau o te
19 rima ra e tuturu ei te are. I akonoia
te kaingakai ei *akatupu i* te kata, e
rekareka te aronga e ora nei i te wina:
tei te moni ra e rauka'i taua au mea
katoa ra.
20 Auraka e tao i te ariki, auraka i roto
i toou manako, auraka oki e tao i te
tangata mana i roto i toou ra pia moe:
na tetai manu o te reva e apai i taua
reo ra, e na tetai mea peau ra e aka-
kite i taua tuatua ra.

PENE XI.

Te akono meitaki, e te oronga, e te manako i te mate e te akavaanga, i akatikaia nei.

1 E TITIRI i taau sitona ki runga i te
vai; e manganui akera te rā i
2 topa, rauka *akaou* atura ia koe. E apai
ua atu te tuanga ki nga tangata toko
itu, e ki e toko varu ua atu; kare oki
koe i kite i te kino te ka tupu ki runga
3 i te enua nei. Te ki ra te au tumu-
rangi i te ua, e topa mai ïa ki runga i
te enua nei: e kia inga te rakau ki te
pae ki apatonga ra, e te pae ki apa-
tokerau ra, ki taua ngai i topaia ra, ka
vai rai taua rakau i reira ra.
4 Ko tei tiaki i te matangi ra, kare
aia e ruru i te ua; e ko tei akara
i te tumurangi ra, kare aia e kokoti.
5 Mei ia koe kare i kite i te aerenga
o te vaerua ra, *e te tupu anga o* te ivi
ki roto i te kopu nui ra; kare katoa
koe i kite i ta te Atua ra angaanga,
tana ravenga i te au mea katoa nei.
6 Ei te popongi ka ruru ei i taau ua,
e ei te aiai auraka e tāpu ua i to rima:
kare oki koe i kite i te ka tupu, me
ko teia, me ko tera, peneiake ko te
meitaki kapipiti katoa ra.
7 E mea meitaki tika rai te mārama,
e mea mataora te mata kia akara i te
8 rā ra: Rai ua atura to te tangata nei
au mataiti i te noo anga, *e* kia reka-
reka aia i taua au *mataiti* katoa ra; e
akamaaraara aia i te au rā poiri, ka
maata rai oki te reira; *ko te riro oki*
tei toe ra ei mea puapinga kore anake
9 ïa. Ka rekareka, e tenana tangata ou,
i toou na ou anga, e kia rekareka oki
to ngakau i te au rā o toou na ou anga;
e aere ua koe na te au arataa na toou

uaorai ngakau, *e aruaru* oki i ta to
mata e inangaro ra; e apaiia ra koe
e te Atua ki te akavaanga i taua au
mea katoa ra, kia kite mai oki koe.
10 E teianei e akataka ke atu i te mea
e pekapeka'i to ngakau, e akataka ke
atu oki i te mea e kino ei to kopapa;
te tamariki mea riki anga ra oki e
te ou anga, e mea puapinga kore ïa.

PENE XII.

Ei te ou anga o te tangata nei akamaara'i i Tei anga iaia ra: nga kino o te ruaine anga: tei tika kia akono.

1 E TENANA e akamanako i Tei
anga ia koe i to ou anga ra, kare
i tae ki te au rā kino ra, e kare i tae
ki te au mataiti, e karanga'i koe ra e,
2 Kare rava oku e mataora anga: E
kare rai te rā e te mārama, e te marama,
e te au etu, i poiri, e kare rai i
oki te au tumurangi i te ua i mao ra:
3 *E kare rai i tae* ki te rā e ruketekete
ei te aronga i tiaki i te are, e piko ei
oki te aronga maroiroi ra ki raro; e
kore ei oki te au tavini e taviri ra, no
te mea kua iti, e tei na roto i te māramārama
i te akara ra, kua popaniia ïa
4 i te poiri; E kua topiriia nga ngutupa
i te arataa ra, e kare i kitea te
aruru o te taviri anga ra; kia tu ua
ki runga i te tangi o te manu ra, e
kua tuku akaakaia te au tamaine
5 atu pe'e ra; Kia mataku i te *au
ngai* teitei, e kia matakuia te arataa
ra; kia ruperupe oki te sekadi ra,
e teiaa oki te kereteki ra, e te kaki
ra, e kore roa ïa; kia riro te tangata
ki tona nooanga roa, e kia aere te
aronga aue ra na roto i te au arataa:
6 E kare rai te taura ario i tuku paruparuia,
e kare te kapu auro i ngaa, e
kare te ue i ngaa i te punavai ra, e kare
7 te porotata i ngaa i te āriki. Ei reira
te one-pueu e oki ei ki raro i te enua
no reira aia ra, e oki ra te vaerua ki
te Atua i oronga maira.
8 Te tuatua nei te Orometua, E mea
puapinga kore maata teia; e mea
puapinga kore te au mea katoa nei.
9 Te maata ra te pakari o te Orometua,
te maata ra tana apii anga ki te
tangata kia kite; e kua kimi tikai, e
kua akamakitoro marie aia, kua akapapa
marie i te maseli e manganui.
10 Kua kimi te Orometua kia kitea te
tuatua te ka ārikiia ra: e ko tei tataia
ra, e mea tiratiratu ïa, *e* te tua-
11 tua-mou. E tau te tuatua a te aronga
pakari ra ki te ko, e mei te nairo akamou
meitakiia ra; te aronga e uipa
ra, kua akonoia ïa e te tiaki okotai
12 ra. E teianei kia akarongo koe, e
taku tamaiti, ia ratou: kia akapapa
tini i te buka ra, kare e akaeaanga, e
roiroi te kopapa ra kia maata te kimi
i te tuatua.
13 E akarongo ana tatou i te akaotianga
o taua au tuatua katoa nei; Ko
te Atua te mataku atu, e akono oki
i tana au akauenga: ko ta te tangata
14 katoa ïa e pini ua ake. E apai oki
te Atua i te au tuatua katoatoa ki to
akavaanga, e te au mea ngaro katoa
ra, te au mea meitaki, e te kino katoa
ra.

TE SIRE A SOLOMONA.

PENE I.

1 TE sire tu ke a Solomona.
2 Kia ongi mai aia iaku ki te ongi o
tona vaa: ko to inangaro oki tei
3 meitaki maata i to te wina ra. Mei te
aunga rai oki o to manongi meitaki
ra, ko toou ïa ingoa, manongi maringi
ïa, i inangaro mai ei te au paretenia
4 ra ia koe. E totō koe iaku, ka aru
rai matou ia koe: kua arataki te ariki
iaku ki tona ra au pia. E rekareka
matou, e pingapingareka oki ia koe;
e manako rai matou i toou inangaro,
e iti *te manako* i te wina; te aronga
tiratiratu tei inangaro ia koe.
5 Kerekere toku, e tupu meitaki ra,
e te au tamaine i Ierusalema e; mei
te au puakapa i Kedara, mei te au
6 paruru o Solomona. Auraka ra e
akara mai iaku, i te mea kua kerekere

au, i te mea kua akatu keia au e te
rā. Kua riri mai te au tamariki a
toku metua vaine iaku; kua tuku mai-
ra ratou i te tiaki i te au kainga vine
ra iaku: kare ra au i tiaki i toku
uaorai kainga vine. E akakite mai 7
iaku, e tei akaperepereia e taku vaerua
e, i taau angai anga *i te anana naau ra ;*
e taau akaangaroi anga i te avatea ra.
Eaa oki au e tika'i kia uoa aere ua ki
roto i te au anana a to au oa ra?
Kare koe i kite, e tera ra vaine tu ke 8
i te purotu i te au vaine katoa ra, e aere
koe na te ruatapuae o te anana ra, ka
akaangai i taau ra au punua puaka-
nio ki te pae puakapa o te aronga
tiaki ra.
Te akaaite nei au ia koe, e taku aka- 9
perepere e, ki tetai ipo i te kariota a
Pharao ra. Manea to to paparinga i 10
te tupati *poe* ra, e to kaki i te ei *auro*
ra. E anga ra matou i te ei auro noou 11
ra, e te au poe ario katoa ra.
Te noo ra te ariki i tana ra kainga- 12
kai, te aunga atura te narido noku ra.
E ruru mura taku akaperepere nei 13
noku; ei runga i taku umauma aia
moe ei e ao ua ake. E putunga tiare 14
kaphara taku akaperepere nei, no te
au kainga vine i Eni-gedi.
I na, e manea toou, e taku akapere- 15
pere e! i na, e manea toou, e mata ku-
kupa toou ra.
I na, te manea ra koe, e taku aka- 16
perepere e! te meitaki ra, e to tatou
roi totoaia nei, i te uriuri *meitaki* e!
E arezi te tea o to tatou are, e e berusi 17
to tatou au kao.

PENE II.

E TIARE au no Sarona; e mea 1
lili ua oki no te au o ra!
Mei te lili i rotopu i te au rakau ta- 2
ratara ra, koia katoa taku akaperepere
i rotopu i te au vaine ra.
Mei te lemoni i rotopu i te au ra- 3
kau o te vaorakau ra, koia katoa taku
akaperepere nei i rotopu i te au ta-
ngata ra: te inangaro nei au i te noo ki
raro ake i tona marumaru, te vene
nei oki tana kai iaku kia kai ra. I 4
arataki ana aia iaku ki te are wina,
e tana reva *i ooraia* ki rungao iaku, ko
te inangaro ïa. E akamatutu mai 5
iaku ki te vine; e tauturu mai ki te
lemoni; te mate ua nei rai au i te
inangaro. Tei raro ake tona rima 6
kaui i taku-upoko, e te takave nei tona
rima katau ki runga iaku.
Te ako atu nei au ia kotou, e te au 7
tamaine i Ierusalema, i te au zabi, e te
au aili o te ngangaere ra, auraka kotou
e akaitirere, auraka oki e akaara, i
taku akaperepere nei, e kia inangaro
ua aia uaorai.
8 Te reo no taku akaperepere nei! I
na, te rere aere maira aia na runga i te
au maunga, te rere aere maira na ru-
9 nga i te au tuaivi. E tau taku aka-
perepere nei ki te zabi, e te aili ou:
i na, kua tu ua maira aia ki muri mai i
to matou patu ra; kua akara mai na
roto i te māramārama; kua akakite
iaia uaorai na roto i te kopekapeka
10 *māramārama* ra. Kua tuatua maira
taku akaperepere, na ko maira kiaku,
Ka tu, e taku akaperepere e, e taku
11 purotu e, ka aere mai: I na oki, kua
kore akenei te tuatau paroro; kua
12 mao te ua, kua kore; Te kitea maira
te tiare ki runga i te enua nei; kua
tae ki te tangi anga o *te manu* ra, e te
kitea nei te tangi o te kukupa ki to
13 tatou nei enua; Te kao nei te suke i
tona ua puku, e te aunga nei te tiare o
te vine nei: ka tu, e taku akapere-
14 pere, e taku purotu, e aere mai; E
taku kukupa e, *kia kite atu au* ia koe
na roto i te kapi mato ra, na roto i te
ngai pipiniia i te au mato ra, kia kite
oki au i to mata na, kia akarongo oki
au i to reo na; e maru oki tei to reo,
e te meitaki oki to mata.
15 Ka opu ana i te au suoli, i te au
suoli mea ngiti ra, i kino ei te au vine
ra: kua pua tiareia oki ta tatou au
16 vine. Noku oki taku akaperepere,
e nona katoa oki au nei: te kaikai ra
17 aia i rotopu i te au lili ra. Kia ao, e
kia peke ke atu te maruao, e oki mai,
e taku akaperepere e; kia riro koe mei
te zabi, e mei te aili ou, ki runga i te
au maunga ra i Betera.

PENE III.

1 IAKU *i moe* i te po, ki runga i taku
roi ra, kua kimi au iaia i tei akapere-
pereia e taku vaerua ra; kua kimi au
2 iaia, kare ra aia i kitea atu e au. E tu
au e aere na roto i te oire; na roto i
te au aratua, e na te au ara metua ra,
e kimi au iaia i tei akaperepereia e
taku vaerua ra: kua kimi au iaia, kare
3 ra aia i kitea atu e au. E kitea iora
au e te aronga tiaki i to ratou akapini
anga i te oire; *kua na ko atura au,*
Kua kite ainei kotou iaia i tei akapere-
4 pereia e taku vaerua nei? Kare akera
ratou i topa tikai iaku ra, kite atura
au iaia i tei akaperepereia e taku vae-
rua ra. Kua tāpu atura au iaia, o
kare akera au i pa, arataki roa atura

au iaia ki te ngutuare o taku metua
vaine, ki roto i te pia nona no tei to
iakura.
Te ako atu nei au ia kotou, e te au 5
tamaine i Ierusalema, i te au zabi, e te
au aili o te ngangaere ra, auraka kotou
e akaitirere, auraka e akaara, i *taku*
akaperepere nei, e kia inangaro ua aia
uaorai.
Eaa teia mei te medebara mai, mei 6
te au pou auai, i takakaraia ki te mura
ra, ma te tumiama, *e* te au vairakau
katoa a te aronga oko ra? I na! e roi 7
apaapai ïa no Solomona: te akapiniia
ra e te kau tangata maroiroi e oko-
toru, e aronga toa anake no Iseraela.
E koke anake ta ratou taoonga, e aro- 8
nga maroiroi i te tamaki; tei te ūā
anake ta ratou au koke *i te vai ua*
anga, no te matakutaku i te po ra.
Na te ariki ra na Solomona i anga 9
nona uaorai taua roi nei, no Lebanona
te rakau. E ario anake te au pou i 10
angaia e ia ra, e auro te turanga, e pu-
rapura te pute, kua totoaia tei rotopu
ra ngai ki te inangaro, na te au ta-
maine i Ierusalema. Ka aere ana, e 11
te au tamaine a Ziona, ka akara i te
ariki ra ia Solomona, ma te korona ta
te metua vaine i akakorona mai iaia, i
te rā i akaipoipoia'i aia ra, i te rā i
rekareka'i tona ngakau ra.

PENE IV.

I NA! te manea ra koe, e taku aka- 1
perepere e; i na! te manea ra koe;
e nga mata oou, i raro ake i to makave
rauru ra, e tau ïa ki to te kukupa ra:
to rauru, *e tau ïa ki* te anana puaka-
nio, e vai aere i te maunga ra i Gile-
ada. E aite to nio ra ki te anana 2
mamoe pakoti ouia, i te aere anga mai
mei raro mai i te orei anga ra; ko tei
tataki rua anake te punua ra, e kare
rava tetai o ratou i ngere ra. E tau to 3
ngutu ki te ao kutekute ra, e to reo
ra tei navenave. Mei te vānga re-
muna ra toou ïa puke paparinga i raro
ake i to makave rauru ra. E tau to 4
kaki ki te punanga o Davida, i patuia
ei vairanga taoonga tamaki; okotai
tausani i te paruru i akautaia ki reira,
e taoonga anake no te aronga ririnui ra.
E aite toou puke u ra ki nga aili ou 5
e rua ra, e maanga na te zabi, tei roto
i te lili te kaikai anga. Kia ao ra kia 6
peke ke atu te maruao, ei runga au i te
maunga mura nei, e te tuaivi tumiama
nei. Manea toou e pini ua ake, e taku 7
akaperepere e; kare rava oou e ti-
toutou.

8 *E aere mai* kiaku nei, e *taku* vaine,
e akaruke ia Lebanona, e aere mai
kiaku nei, e akaruke ia Lebanona. Na
te take o Amana i te akara mai, na
te take o Senira, e Heremona; na te
au nooanga o te au liona, na te au
9 maunga o te nemera. Kua riro taku
ngakau ia koe, e taku tuaine, e *taku*
vaine; kua riro taku ngakau ia koe i
to mata na, okotai rava ra, i te piria-
10 nganaoa okotai o to kaki na. E manea
maata tei to inangaro, e taku tuaine,
taku vaine e! e meitaki maata tei to
inangaro i to te wina! e te aunga o to
manongi i te au takakara katoa ra!
11 To vaa na, e *taku* vaine e, mei te meli-
kerio i te topata anga mai: e meli e te
u tei raro ake i to arero; e te aunga o
to kakau na, e tau ïa ki te aunga o Le-
12 banona. E kainga koropiniia taku
tuaine, *taku* vaine; e vai puipui popa-
13 niia, e punavai sigiloia. E kainga re-
muna tei tanumia e koe ra, e te ua
memeitaki ra, te kaphara, e te narido;
14 Te narido, e te karakema, te kane, e te
kinamo, e te au rakau tumiama katoa
ra; te mura e te aloe, e te au rakau
15 kakara katoa ra: Te punavai o taua
kainga nei, e tumu ïa no te vai ora,
mei Lebanona te ta'e anga mai.
16 Ka ara, e te matangi ra e te akarua
e! e arara katoa mai koe, e te tonga
ra! ei angiangi mai ki runga i taku
kainga nei, kia kitea tona kakara i te
maringi anga mai. Kia tomo mai
taku akaperepere ki roto i tona nei
kainga, e kia kai aia i te kai memei-
taki no reira.

PENE V.

1 KUA tae mai au ki roto i taku kai-
nga nei, e taku tuaine, e *taku*
vaine e; kua akaputuputu au i taku
mura, e taku rakau kakara ra; kua
kai au i taku melikerio e te meli:
kua inu au i taku wina ma te u katoa
ra. E kai, e *aku* au oa e, e inu oki;
koia rai ïa, e inu nui, e *aku* au aka-
perepere e!
2 Te moe ra au, kareka toku ngakau,
te ara ua ra ïa; e reo no taku akape-
repere! te topāpā ra, *kua karanga*
maira, Ka kiriti ake ana iaku, e taku
tuaine, e taku akaperepere; e taku
kukupa, e taku manea: kua ki oki
toku mimiti i te au, taku makave rau-
ru ra i te topatapata *au* o te po ra.
3 Kua kopae au i toku kakau, eaa e
tika'i kia kakau *akaou?* kua orei au i
toku vaevae, eaa e tika'i kia tarepo
4 *akaou?* Kua momono maira taku

akaperepere i tona rima na te vaarua
pa ra, tangi atura taku ngakau iaia.
Kua tu akera au e kiriti *i te pa* ki taua 5
akaperepere noku ra; te topata ua ra
te mura no runga i toku rima, e te mura
kakara maata no runga i toku maikao-
rima ra, ki runga i te mouranga o te loka
ra. Kua kiriti akera au ki taua aka- 6
perepere noku ra; kare ra taku aka-
perepere, kua riro ïa; kare atura oku
vaerua *i te manako anga atu* i tana
tuatua: kua kimi au iaia, kare atura
aia i kitea atu e au: kua kapiki oki au
iaia, kare ra aia i tuatua mai. Kitea 7
iora au e te au tiaki i to ratou akapini
anga i te oire; kua pāpā mai ratou
iaku, *e* kua paruparu iora au; kua
aō mai te aronga tiaki patu i te arai-
mata noku. Teia tāku ako ia kotou, e 8
te au tamaine i Ierusalema nei, Penei-
ake ko te kitea atu e kotou taua akape-
repere noku nei, eaa ta kotou e karanga
atu kiaia? Te mate nei au i te inangaro.
Eaa te ngai meitaki tu ke i taua 9
akaperepere noou ra i to *tetai ke* ra
akaperepere, e tera ra vaine i tu ke i te
meitaki i te au vaine katoa nei? eaa te
ngai tu ke i taua akaperepere noou ra i
to *tetai ke* ra akaperepere, i pera mai
ei koe i te porokiroki ia matou nei?
E teatea to taua akaperepere noku 10
nei, e te muramura oki, koia tei tu ke
i te tangata katoa e okotai ngauru i te
tausani. Tona upoko ra, *mei* te auro 11
meitaki roa ra ïa, tona au makave rau-
ru i te mingimingi, mei te orebi i
te kerekere ra; Ona mata ra, mei to te 12
kukupa ïa kia oreiia ki te u ra, e te
noo marie anga ki te nia o te kauvai
ra: Ko nga paparinga nona ra, e ta- 13
numanga tiare kakara ra ïa; ko nga
ngutu ona ra, mei te lili *kutekute* ïa,
ma te manongi ra e mura i te topata-
pata anga. Ko nga rima nona ra, e 14
tapeka auro ïa i akapiniia ki te tare-
sisa: tona kopapa ra, e sene kakā ïa,
i tarotoia ki te saphira; Nga vaevae 15
ra, e pou toka inuinu ïa, i akamouia
ki runga i te turanga auro meitaki ra:
tona mata e tau kia Lebanona, e mea
akaieie mei te arezi ra. Tona vaa, e 16
meitaki maata rava ïa, kua pini takiri
rava aia i te meitaki. Ko te tu ïa o
taua akaperepere noku ra; e ko te tu
ïa o toku nei oa, e te au tamaine i Ie-
rusalema e.

PENE VI.

TEIEA atura taua akaperepere no- 1
ou ra, e tera ra vaine i tu ke i te
meitaki i te au vaine katoa nei? i tapae
tika akenei kiea taua akaperepere noou
ra, kia kimi katoa matou e koe katoa
oki?
2 Aere atura taku akaperepere nei ki
roto i tona ra kainga, ki te au tanu-
manga rakau kakara ra, e kaikai i roto
i te au kainga ra, e koi aere oki i te
3 au lili. No taku akaperepere au nei, e
noku oki taku akaperepere: tei rotopu
aia i te au lili i te kaikai anga.
4 Manea maata toou, e taku akapere-
pere e, mei ia Tireza, *e* te tau maataia,
mei ia Ierusalema, *e* te matakuia, mei
5 te *nuku* reva ra. E ariu ke atu na to
mata iaku nei, kua riro oki au ki ko
na: to rauru, e tau ïa ki te anana
puaka-nio, e vai aere i te maunga ra
6 ko Gileada. E tau to nio ra ki te
anana mamoe, i te aere anga mai mei
raro mai i te orei anga ra, ko tei tataki
rua anake te punua ra, e kare rava
7 tetai o ratou i ngere. Mei te vānga
remuna ra, koia oou paparinga ra i
raro ake i to makave rauru ra.
8 Okotoru ariki vaine *ki roto i toku
akera ure*, okoa oki palake, e te pare-
9 tenia oki kare i tatauia. Koia anake
nei ra taku kukupa, taku manea; ko
te akaperepereia o tona metua vaine,
ko tei akameitakiia e tei anau mai iaia
ra. Kua akara mai te au vaine iaia, e
kua akameitaki mai iaia, te au ariki
vaine, e te au palake, e kua akapaapaa
mai ratou iaia.
10 Koai teia e akara nei mei te popongi
ra, mei te marama te manea, mei te
rā te kakā, mei te *nuku* reva ra te ma-
takuia?
11 Aere atura au ki raro ki roto i te
kainga betuni, e atoro i te kai a te o
ra; kia kite atu i te vine i te ruperupe
anga, te remuna i te pua tiare angaia.
12 Kare ra au i kite, kua riro takere au i
taku ngakau, mei te kariota o Ami-
nadiba ra.
13 Ka oki mai, ka oki mai, e te vaine
Sulami e; ka oki mai, ka oki mai, kia
akara atu matou ia koe.
E akara kotou i te vaine Sulami ki
te aa? Mei te mea *te akara ra matou*
i te au pupu o nga nuku e rua ra.

PENE VII.

1 TE manea o to vaevae, i roto i te
tamaka ra, e teianei tamaine ariki
e! Mei te poe ra te paupauanga o nga
ūā noou ra, i angaia e te rima karape
2 meitaki ra. To pito ra, *mei* te kapu
taviri meitakiia ra, i ki i te wina iro-
kia ra: to kopu ra, e tau ïa ki te
putunga sitona ra, i akapiniia ki te

lili ra. Nga u noou, e tau ïa ki nga 3
aili ou e rua, e maanga na te zabi. To 4
kaki ra, e tau ïa ki te punanga sene;
to mata ra, *mei* nga vai vairanga ika i
Hesebona ra, i te pae ngutupa ki Be-
te-rabimi; to putaiu ra, mei te punanga
i Lebanona, i anga tika mai ki Da-
maseko ra. To upoko i runga ia koe 5
ra, e tau ïa kia Karamela; e to au
putiki ra, mei te purapura ïa; e kua
mou te ariki ki roto i te au makave ra.
Toou oki tu i te manea, e te meitaki e, 6
e *taku* akaperepere e, kia meitaki!
Toou ra teitei, e tau ïa ki te rakau ra e 7
tamara, e nga u noou ra, e tau ïa ki te
kaui *vine* ra. Kua na ko akera au, E 8
kake au ki taua tamara nei, e mou au
ki tona mangamanga: koia rai ïa, e
riro to u mei te au kaui vine ra, e te
aunga o to a'o ra, mei te lemoni ïa;
E to vaa ra, mei te wina meitaki ra ïa, 9
na taku akaperepere, tei topa meitaki
ua ki raro ra, tei tere ua na roto i te
vaa o tei moe ua ra. No taku akapere- 10
pere au nei, e tei iaku nei tona ina-
ngaro.
E aere mai, e taku akaperepere e, 11
ka aere taua ki roto i te kainga ra: ei
roto i te au vila taua noo ei. Ei te 12
popongi roa taua ka aere ei ki te au
kainga vine ra; e akara taua i te vine
i te ruperupe anga, te vine ou i te
ua anga, e te remuna i te pua angaia:
ei reira au e akakite atu ei ia koe i
toku nei inangaro. Te aunga maira te 13
au dudai, e tei to tatou au ngutupa te
au *kai* memeitaki katoa ra: te mea ou
e te mea taito, kua vaooia e au naau, e
taku akaperepere e.

PENE VIII.

ANGAIRI koe mei taku tungane 1
e, ko tei ngote i te u o taku me-
tua vaine e! ka kitea'i koe e au ki vao
ra, kua oongi ua au ia koe, kare au e
akakinoia i reira. E arataki au ia koe, 2
e apai au ia koe ki roto i te are o taku
metua vaine ra, nana e apii mai iaku
ra: kua akainu ïa au ia koe ki te wina
takakaraia ra, no te vai o toku nei re-
muna. Tei raro ake tona rima kaui i 3
toku upoko, e te takave nei tona rima
katau ki runga iaku.

4 Te ako atu nei au ia kotou, e te au
tamaine i Ierusalema nei, auraka kotou
e akaitirere, auraka e akaara, i *taku*
akaperepere nei, e kia inangaro ua aia
uaorai.
5 Koai teia e aere mai mei te mede-
bara, irinaki ua'i ki runga i tei aka-
perepereia e ia ra?
I raro ake i tera ra lemoni toku
akatu anga ia koe ki runga: i reira
koe te anau angaia mai e to metua
vaine: i reira koe te anau angaia mai e
tei to ia koe ra.
6 E akamou koe iaku ei sigilo ki
runga i to ngakau na, ei sigilo ki ru-
ngao i o puke rima ra: e viviki
maata to te inangaro mei to te mate
ra; tangi kore to te vareae mei to te
vaarua ra: tona mura e mura ai ïa,
7 mei te uira o Iehova ra. Maata
ua rai te vai, kare te inangaro e mate
kia pi, kare katoa e mate i te vai
puke: kia oronga te tangata i te au
apinga katoa o tona ra are, ei oko i te
inangaro, e akavaavaa ravaia mai aia.
8 E teina iti to matou, e kare tona u i
puku: akapeea tatou i taua teina iti no
matou nei, me karangaia mai aia *e*
9 *akaipoipo* ra? Kia akatauia aia ki te
koro ra, e patu tatou i tetai punanga
ario ki rungao: e kia akatauia aia ki
te pa, e popani tatou iaia ki te rakau
ra ki te arezi.
10 Ko au uaorai nei te koro, e oku
puke u nei, e puke punanga ïa; i kite
aroaia mai ei au ki mua i tona mata.
11 E kainga vine to Solomona ki Baala-
hamona; kua ou aia i taua kainga vine
ra ki te aronga tiaki, *e* te oko i taua
kai ra kia apai mai, tataki tai tausani
12 ario ta te tangata okotai ra. Noku
taua kainga vine nei, tei ia koe atura i
tenana, e Solomona, okotai tausani *aku*
moni ario i rauka; e rua anere oki te
tutaki ta te aronga i tiaki i te kai o te
reira ra.
13 E tei noo ki roto i te au kainga ra
e, te akarongo nei *taku* au oa i to reo
ra: kia rongo katoa atu oki au *i to*
reo ra.
14 Kia ngakoikoi mai, e taku akapere-
pere e, kia riro koe mei te zabi, e mei
te aili ou, ki runga i te au maunga
rakau kakara ra.

TE BUKA A TE PEROVETA RA A

ISAIA.

PENE I.

Te akoia nei te au tangata o Ziona, ko ratou i akakoko ia Iehova.

TE orama a Isaia, te tamaiti a 1
Amoza, tana i kite, ia Iuda, e Ie-
rusalema, i te au rā o Uzia, Iotama,
Ahaza, *e* Hezekia, i te ui ariki no
Iuda ra.
E akarongo mai, e te au rangi e, e 2
ariu mai i to taringa, e te enua e! ko
Iehova oki teia e tuatua nei: Kua
angai au i te tamariki, e kua maata
ratou iaku, ko ratou ra, kua akaruke
mairai ïa iaku. Kua kite te bovi i 3
tona pu, e te asini i te vairanga kai a
tona ra pu: kare ra Iseraela i kite;
kare oki toku ra au tangata i akama-
nako. Aue ïa enua ara e! e iti-tangata 4
teiaa i te kino! e uanga rave tuatua
kino! e tamariki akatupu kino! kua
akaruke ratou ia Iehova; kua akaviivii
ratou i Tei Tapu i Iseraela nei; kua
oki rava ki muri. Kia pāpā akaouia 5
ainei kotou? ka akamaata ainei kotou
i te akatitima? kua makiia te upoko
katoa ra, e te ngakau katoa ra kua pa-
ruparu. Mei te tapuae e tae ua atu 6
ki te upoko ra, kare rava e ngai ora; e
puta *anake* ra, e te putoto, e te maki
ou; kare i romiia, kare i tākaiia, kare
oki i maoroia ki te manongi. Kua 7
tanea to kotou enua; to kotou au oire,
kua ta'u naia ki te ai; to kotou enua,
kua kaingaia e te tangata ke ke ki
mua tikai i to kotou mata; kua tanea
oki, mei tei taitaipakokoia e te tangata
ke ke. Toe uaorai nei te tamaine a 8
Ziona, mei te are piritanga i roto i te
kainga vine ra, mei te are tiaki i roto i
te koro kukuma, mei te oire i koro-
piniia i te tamaki ra. Aurakā Iehova 9
Sabaota ra i vaoo i tetai toenga iti
rava, kua riro tatou mei ia Sodoma,
e kua arite tatou ia Gomora ra.
Ka akarongo mai i te tuatua a Ie- 10
hova, e te ui kavana o Sodoma e! ka
ariu mai i to kotou taringa ki te ture
a to tatou Atua, e te au tangata o Go-
11 mora e! Te tuatua mairā Iehova,
Eaa taku puapinga i ta kotou au tusia
e manganui? kua iu au i te au tusia
rama karakaratio ra, e te tongaua o te
au puaka i angaiia ra: e te toto bovi,
e to te au arenio, e to te au puaka-nio
12 ra, kare au e mareka atu. Kia aere
mai kotou ei akakite ki mua i toku
aroaro nei, naai i umuumu i te reira
i to kotou na rima, kia takai kotou i
13 toku ra au paepae? Auraka e apai
akaou mai i te au mineka puapinga
kore; te rakau kakara ra, e mea viivii
ïa naku; te au marama ou, e te au
sabati, te uruoaanga tapu i tutu ae-
reia, e te au rā i akatapuia, kare e tika
14 iaku kia akakoromaki i te kino. Ta
kotou au marama ou ra, e ta kotou au
oroa akatakaia ra, kua riri roa taku
vaerua *i te reira;* e apainga teiaa ïa
naku; kua roiroi au i te apai anga.
15 Kia oora mai oki i to kotou rima,
e puroku au i oku mata ia kotou; e
kia akamaata kotou i te au pure, kare
au e akarongo atu; kua ki oki to ko-
16 tou rima i te toto. E orei ia kotou
kia mā kotou; e tuku ke atu i te kino
ta kotou e rave ra ki mua i oku nei
mata; kua oti ana i te rave i te kino:
17 E apii i te rave i te meitaki; e kimi i
te tuatua-tau; e akaora i tei takinga-
kinoia ra; e akatika i ta te matiroeroe;
e tauturu i te vaine takaua ra.
18 E tenana, te tuatua mairā Iehova, e
akatikatika ana tatou i te tuatua: aite
ua rai ta kotou au ara ki te mea kute-
kute ra, e teatea ïa mei te kiona ra;
muramura ua rai mei te mea ekoeko
ra, e riro ïa mei te uru-mamoe ra *te*
19 *teatea.* Kia tika ia kotou, e kia aka-
rongo ra, e kai ïa kotou i te meitaki o
20 te enua nei: Kia kore ra e tika ia ko-
tou ra, e kia patoi mai, ka pou kotou i
te koke: te tuatua maira oki te vaa o
Iehova.
21 Aue oki te oire tuatua-tika, i riro ïa
ei akaturi e! i ki ana i te tuatua-tau
ra; tei roto iaia te tuatua-tika te vai-
ranga; i teianei ra, e aronga ta ta-
22 ngata ïa. Kua riro taau ario ei ota;

e taau wina, kua irokia ki te vai: E 23
akono ngata to au ariki ra, e aronga
kapiti no te keia; te inangaro anake
ra ki te apinga, e te kimi ra i te tutaki;
kare ratou i akatika i ta te matiroeroe,
e kare te tuatua a te vaine takaua e
tae atu ki mua ia ratou.
E teianei, te tuatua maira te Atu ra, 24
ko Iehova Sabaota, Tei Ririnui i Ise-
raela nei: Aue! e anga taku riri i te
aronga i māro mai iaku nei, e tutaki
marie atu au i toku au enemi: E aka- 25
oki atura au i toku rima ki runga ia
koe; e tamā takiri atu au i te ota ia
koe, e akataka ke rai au i te mea e
kino ei koe ra. E akaoki mai au i to 26
au akava ra mei tei muatangana ra, e
te au tumu korero naau ra mei tei te
akamataanga ra: e muri ake i te reira,
ka tapaia koe e, Te oire tuatua-tika ra,
Te oire pikikaa kore ra. E akaoraia 27
Ziona i te tuatua-tau, e tana i akaariuia
maira i te tuatua tika. Okotai rai pou 28
anga to te aronga kaitamaki e te rave
ara ra; e te aronga i akaruke ia Ie-
hova ra, e pou ïa. E akama oki kotou 29
i te au ale ta kotou i anoano ra, e ari-
ngaringa kotou i te au kainga ta kotou
i iki ra. Ka riro kotou mei te ale i 30
mae te rau ra, e mei te kainga vai kore
ra. E riro tei maroiroi mei te mauku
ra, e tana i angaanga ra mei te pura ai;
raua katoa i te ka katoa anga, e kare
rava e tamateia atu.

PENE II.

Te meitaki o te au rā openga, e te tapu-nui o to Iehova akava anga.

TE tuatua ta Isaia, te tamaiti a 1
Amoza ra, i kite, ia Iuda, e Ie-
rusalema.
E riro kia tae ki te au rā openga ra, 2
e akatinamouia'i te maunga ra o te are
o Iehova ki runga i te take o te au
maunga ra; e akateiteiia ïa ki rungao
i te au tuaivi ra; e putuputu ua mai-
rai te au etene katoa ra ki reira. E 3
manganui te tangata e aere ma te tua-
tua e, Aere mai, ka aere tatou ki ru-
nga i te maunga o Iehova, ki te are o
te Atua o Iakoba; e nana e apii mai
ia tatou i tona au aerenga; e ka aere
tatou na tona ra au arataa. I na Ziona
atu oki te ture i te riro anga atu, e te
tuatua a Iehova, i na Ierusalema atu
ïa. Nana e akava i rotopu i te au 4
etene, e e akataka i te tuatua i ro-
topu i te tangata katoa e manganui;
e tupaki oki ratou i ta ratou au koke
ei auri arote, e ta ratou au korare ra, ei
tipi tope ïa: kare tetai enua e tamaki
mai ki tetai enua i te koke, kare oki
ratou e apii akaou i te tamaki.
5 E te ngutuare o Iakoba e! e aere
mai kotou, taki aere tatou na te mā-
rama o Iehova.
6 Kua akaruke tikai koe i toou au ta-
ngata, i te ngutuare o Iakoba, no te mea
kua ki ratou *i te au peu* no anatole
mai; e i te au purepure, mei to te Phi-
liseti ra; e kua akaaiteite ratou i te
tuatua i te tamariki tangata ke ke ra.
7 Kua ki oki to ratou enua i te ario e te
auro: kare oki e ope ta ratou au api-
nga; e kua ki oki to ratou enua i te
ipo, kare rai oki e ope ta ratou au ka-
8 riota. Kua ki oki to ratou enua i te
idolo; te tupou ra ratou ki raro i te
angaanga a to ratou uaorai rima, i ta
to ratou uaorai maikao-rima i anga.
9 E kua tukuia te tangata rikiriki ki
raro; e kua taakaakaia te tangata
taoiau; kare ra koe e akakore i ta
ratou ara.
10 Ka aere ki roto i te mato, ka pipini
atu ei koe ki raro i te one-pueu, i te
mataku ia Iehova, e i te kakā o tona
11 tapunui. Te mata teitei o te tangata
nei, e taakaakaia ïa, e te teitei o te ta-
ngata nei, e tukuia ïa ki raro, e ko Ie-
hova anake ra te ka akateiteiia i te
reira rā.
12 E rā oki to Iehova Sabaota, kare ïa
e tau i tei parau e tei teitei; e te au
mea katoa i akateiteiia, e tuku aka-
13 akaia ïa ki raro. E kare e tau i te au
arezi i Lebanona, i te roroa e tei aka-
teiteiia ra; e kare e tau i te au ale o
14 Basana ra. E kare e tau i te au
maunga teitei, e kare e tau i te au
15 tuaivi tei teitei ra. E kare e tau i te
au punanga i akateiteiia ra, e kare e
tau i te au patu i akaketaketaia ra.
16 E kare e tau i te au pai i Taresisa, e
kare e tau i te au angaanga manea i
17 inangaroia ra. E tukuia te parau o
te tangata ra ki raro, e te teitei o te ta-
ngata ra, e taakaakaia ïa; e ko Iehova
anake ra te ka akateiteiia i te reira rā.
18 E te au idolo ra, e ngaro ke roa ïa iaia.
19 E ka aere oki ratou ki roto i te au
anaanā mato ra, e ki roto i te au vaarua
o te enua nei, no te mataku ia Iehova,
e te kakā o tona ra tapunui, kia tu
mai aia e akaruketekete i te enua nei
20 i te mataku. E kia tae i te reira rā,
e titiri ei te tangata i tona au idolo
ario, e tona au idolo auro, tana uaorai i
anga ei akamori anga nona uaorai, na
21 te kiore e na te peka; Ka aere ei ki
roto i te au ākapi mato, e ki roto i te
ruarua mato ra: no te mataku ia Ie-
hova, e i te kakā o tona ra tapunui,

kia tu mai aia e akaruketekete i te
enua nei i te mataku. Kua oti ana *i* 22
te irinaki ki te tangata, tei te ruaputaiu
oki tona a'o: eaa oki aia ka manakoia
atu ei?

PENE III.

Te mate maata e tupu i te ara.

INA oki, ko te Atu ra, ko Iehova 1
Sabaota, te akataka ke nei i te au
tokotoko e te au turu, ia Ierusalema e ia
Iuda; te turu areto nei kia ope, e te turu
vai nei e ope rava ake; Te tangata riri- 2
nui, e te tangata toa; te akava, e te pe-
roveta; te taura-atua, e te tangata
ruaine; Te rangatira rima ngauru ra, e 3
te tangata mana; te tumu korero oki,
te taunga karape, e te koumuumu ka-
rape. E akariro au i te tamariki ei ui 4
ariki no ratou, e te varevare ei kavana
no ratou. E takinga-kinoia te tangata 5
tetai ki tetai, te tangata katoa i tona
uaorai tangata tupu; e akateitei te
tamariki i runga i te tangata ruaine,
e te tarevakaua i tei teitei.
Kia opu te tangata i tona taeake, 6
no te ngutuare o tona ra metua, *ka
na ko atu ei e,* Ka aere mai koe ei ariki
no matou, e kakau oki toou; e ei
to rima teianei mate: E i te reira rā 7
aia e taputou atu ei, i te na ko anga atu,
Kare takiri au e riro ei akaora; kare
ua e manga, kare oki e kakau, i toku
kainga: auraka au e akariroia ei ka-
vana no te au tangata nei. Te turori- 8
rori nei oki Ierusalema, e te inga nei
Iuda: no te mea, te tau kore nei to
ratou arero, e ta ratou au ravenga, ia
Iehova, ei akariri atu i nga mata o tona
kakā. Te akaapa nei to ratou uaorai 9
mata ia ratou: te akakite pu nei oki
i ta ratou ara mei ia Sodoma ra; kare
ratou i uuna; e ae oki to ratou vae-
rua! na ratou uaorai oki i kimi i to
ratou mate.
E karanga atu ki te aronga tuatua- 10
tika ra e, e meitaki ïa *to ratou;* e kai
oki ratou i te ua i ta ratou i rave ra.
E ae oki te tangata kino ra: e mate 11
ïa *tona:* ka tukuia mai te tutaki a tona
rima iaia.
Ko toku nei iti-tangata, e tamariki 12
tei takinga-kino ia ratou, e vaine tei
kavana ia ratou. E toku iti-tangata
e, na toou au arataki i arataki ke ia
koe, e na ratou i akakore i te arataa o
to aronga i aere i te ara.
Kua tu a Iehova e akatika *i tana,* 13
kua tu aia ki runga e akava i te au
tangata. Ei te akava angā Iehova e 14
aravei ei i te aronga pakari o tona ra
iti-tangata, e to ratou ui ariki; ka-
reka kotou, kua pou te kainga vine ia
kotou; tei to kotou au are te apinga aō
15 a te tangata rikiriki ra. Eaa tika
kotou, i takinga-kino ei i toku au ta-
ngata, e i uuki ei i te mata o te ta-
ngata rikiriki? te tuatua maira te Atu
ra, ko Iehova Sabaota.
16 Kua tuatua maira oki a Iehova, No
te mea kua ngakau parau te au tamaine
a Ziona, e kua aere ma te akaroroa i
te kaki, e ma te mata kaipaipa ra, e
titorangi ua te aerenga ra, e te kere-
kerere anga to ratou vaevae *me aere:*
17 E akapakiko ei te Atu i te take upoko
o te au tamaine a Ziona, e na Iehova e
18 akakite i to ratou akama. E kia tae
ki taua rā ra, ka ravea keia'i e te Atu
ra te mea manea o te au tatua vaevae
ra, e te kakau kupenga ra, e te au
19 tarae marama nikau ra: Te au poe
taringa akatautau ra, te au tatua rima
20 ra, e te au tapoki-mata ra; Te au
tākai upoko ra, te au pirianganaoa vae-
vae ra, e te au tatua ra, e te au pia taka-
kara ra, e te au peu akapopo marie ra;
21 Te au momono-rima ra, e te au poe pu-
22 taiu ra: Te au kakau akamanea ra, e
te au pona; te au kakau pu ua ra, e
23 te au pute rikiriki ra; Te au akaata
ra, e te au kakau auaro memeitaki; te
au puvaavaa ra, e te au vaî mata ma-
24 maata ra. E kauonoia te kakara ra ki
te ee pirau; e kauonoia oki te tatua
meitaki ra ki te taura; e kauonoia te
rauru iri ra ki te pakiko; e kauonoia
te kakau pu ra ki te kakau paoa; te
akairo tungiia ki te ai ra ei kauono i te
purotu.
25 E inga toou au tangata ra i te koke;
e toou au toa uritumu ra i te tamaki
26 ra. E tona au ngutupa, ka aue e ka
mii; e ka noo meamea ua aia ki raro
i te one.

PENE IV.

E riro Ziona ei akapuanga.

1 EKIA tae ki taua rā ra, ka opu
mai ei nga vaine toko itu i te
tane okotai, ka na ko mai ei, E kai
matou i ta matou uaorai kai, e e kakau
matou i to matou uaorai kakau; ko
to ingoa ua ra te tapa mai ki runga
ia matou nei; e apai ke atu i te aka-
kino ia matou.
2 E i taua rā ra e riro ei te Atava o
Iehova ra, ei manea e te kakā; e tei
tupu i runga i te enua ra, ei mea aka-
ieie, e ei meitaki, i to Iseraela i ora
3 maira. E riro oki tei toe i Ziona ra, e
tei noo i Ierusalema ra, i te tuatuaia

e e tapu: te aronga ravarai i tataia i
roto i te aronga ora i Ierusalema ra.
Kia ope i te oreiia e te Atu te viivii o 4
te au tamaine a Ziona ra; e kia apai
keia te toto o Ierusalema i rotopu iaia
ra, i te vaerua tuatua-tau, e te vaerua
ai ra; Ei reirā Iehova e anga ai ki 5
runga i te au ngai ravarai i te maunga
ra i Ziona, e ki runga katoa i te au ui-
pānga nona ra, i te tumurangi i te ao
ra, e te auai; e te kakā o te ai mura i
te po: e *e riro te reira* ei tapoki ki
runga i taua kakā katoa ra. E riro oki 6
tetai puakapa ei tamaru anga i te ao i
te vera; e ei oroanga, e ei akapuanga,
i te uriia e te ua ra.

PENE V.

Te parabole o te kainga vine o Iehova: te ara maata a tona iti-tangata, e ta ratou utunga.

I TEIANEI e imene au ki taku aka- 1
perepere, i tetai imene a taku aka-
perepere no tona kainga vine ra.
E kainga vine to taku akaperepere
ki runga i tetai maunga ruperupe ra.
Kua ko aere iora aia, e kua akaope 2
iora i te au toka ki vao, e kua tanu iora
i te vine meitaki: e kua akatu aia i te
are tiaki i rotopu, e kua pao iora i te
vairanga wina i roto: i manako iora
aia e ka ua mai i te vine tikai, e vine
kava ra tei uaia mai.
E teianei, e to Ierusalema, e te au 3
tangata no Iuda, e akataka ana kotou i
te tuatua iaku e taua kainga vine noku
nei, ko taku ïa tuatua ia kotou. Eaa 4
ua atu te ravenga toe i taua kainga
vine noku ra, mari ra i taku i rave
ra? eaa iora, iaku i manakonako i te
vine tikai i te ua anga mai, i ua mai ei
i te vine kava ra?
E teianei, e akakite atu au ia kotou 5
i taku e ka rave ki taua kainga vine
noku nei: e apai ke au i te koro, kia
pou rava i te kaingaia; e vava'i au
i te patu, kia takatakaiia ki raro ra;
E akatanea roa au i te reira; kare e 6
topetopeia, kare oki e kenuia; e tupuia
ra te rakau taratara e te tataramoa i
roto ra; e akaue oki au i te au tumu-
rangi, auraka ratou e ua mai i te ua i
rungao.
Ko taua kainga vine o Iehova Saba- 7
ota ra, ko te ngutuare ïa o Iseraela, e
te au tangata no Iuda ra, ko tana ïa
pāu rakau mataora: kua tapapa oki
aia i te tuatua-tau, e i na, e ta tangata;
i te tuatua-tika, e i na, ko te aue ra!
E ae oki ia kotou, to tei kapiti atu i 8
te are ki te are, to tei kapiti atu i tetai
kainga ki tetai kainga, e kare atu e
ngai toe, toe uaorai kotou anake ua ra
9 i rotopu i te enua ra. *Kua akakite
mai* a Iehova Sabaota ra ki toku nei
taringa: E riro tikai te au are e ma-
nganui i te tanea, manganui tei nunui
10 e tei manea, kare ïa e tangataia. Kia
ngauru ua atura te ekera i te kainga
vine, okotai ua bato *wina* te ka rauka
mai, e okotai komera te ua, e epha
okotai te ka rauka mai.
11 E ae oki te aronga e tu vave i te
popongi ra, kia aruaru atu ki te kava
kona; ko tei noo roa i te aiai kia vera
12 ratou i te wina. E ko te kinura e te
nabala, te pa'u, e te koe, e te wina, tei
to ratou ïa au pokai; kareka te rave-
nga a Iehova, kare ratou i akono, e te
angaanga a tona rima, kare ïa ratou i
akara.
13 I riro tuikaa'i toku ra iti-tangata i
te kite kore; e kua mate to ratou aro-
nga taoiau i te paeua, e te tangata
tini i o ratou, kua mate ïa i te kaki
14 vai. I maata'i to ade kaki, e i amama
ua'i tona vaa kare e aite; e kua eke
anake atura to ratou aronga mana, e to
ratou au tangata tini, e te urupu ka-
ravau, e koia ko tei rekareka i roto iaia
15 ra. E te tangata rikiriki, kua tukuia
ki raro; e te tangata maata, kua taa-
kaakaia; e te mata teitei oki, kua tu-
16 kuia ki raro: E ko Iehova Sabaota ra
te akateiteiia i te tuatua-tau, e akata-
puia te Atua, ko Tei Tapu ra, i te tua-
17 tua-tika. Ei reira te au arenio e kai
aere ua'i, e na te au *anana* ke e kai i
te au ngai tanea o te aronga apinga
nui ra.
18 E ae oki ia ratou, to tei totō i te
kino i te taura o te ara ra, e te utunga
19 i te taura porotata ra: Ko tei karanga
e, Kia rapurapu aia, kia akavave aia
i tana angaanga kia kite tatou: e kia
tupu vave te tuatua a Tei Tapu i Ise-
raela nei, kia tae mai ïa, kia kite tatou.
20 E ae oki ia ratou, to tei tuatua i te
kino ra e meitaki, e te meitaki ra e
kino; tei tuatua i te poiri ra e mārama,
e te mārama e poiri; tei tuatua i te
maamaa ra e vene, e te vene ra e
21 maamaa. E ae oki ia ratou, to tei
karape i to ratou uaorai mata, e tei pa-
kari i to ratou uaorai manako anga!
22 E ae oki ia ratou, to tei ririnui i te
inu wina ra, e tei maroiroi kia iro i te
23 kava kona ra: Ko tei akatika i te aro-
nga ara no te oko, e tei akakore i te
tuatua-tika a te aronga tuatua-tika ra!
24 E teianei, mei te ngangaere e pou i
te ai ra, e mei te mauku e pou i te ai
mura ra; ka riro katoa oki to ratou

tumu mei te mea pe ra, e to ratou pua,
e peke ïa ki runga mei te one-pueu ra:
no te mea kua akaviivii ratou i te
ture a Iehova Sabaota ra, e kua akaruke
i te tuatua a Tei Tapu i Iseraela nei.
No reira i ka ai te riri o Iehova ki tona 25
ra iti-tangata, e kua akatika aia i tona
rima ia ratou, kua ta iora aia ia ratou:
e kua ngaueue iora te maunga, riro
atura to ratou au kopapa mei te teita
i rotopu i te au arataa ra. Kare akerai
tona riri i anga ke, te akatika ua mai-
rai oki tona rima.
E akatu oki aia i tetai reva no te pa 26
enua mamao ra, e mitimiti aia ia ratou
i to te openga mai o te enua ra; e i
na, e aere mai ratou ma te viviki maa-
ta: Kare rava tetai o ratou i roiroi, 27
kare oki i arara aere; kare ua tetai i
tirotiromoe, kare oki i moe; kare to
ratou tatua taukupu i matara, e kare
oki te itiki o to ratou au tamaka i
matara. Kua makukui roa ïa ta ratou 28
au kakao, e kua akamingiia ta ratou
ana; te matikao o ta ratou au ipo ra, e
manakoia ïa e toka tama ra, e to ratou
au porotata ra, mei te puaioio ïa. To 29
ratou ngunguru anga, e tau ïa ki to te
liona tinana ra; e mei te au liona ou
kia ngunguru ratou: e ngunguru, ka
aō ei ratou i te kai; e na ratou e apai
ke, e kare ua e rauka akaou mai. Kia 30
tae ki taua rā ra e aruru mai ei ratou,
mei te aruru o te tai ra: e kia akara
oki tetai ki raro i te one, i na, e poiri
tumatetenga, kua ave oki te mūrama i
te rangi poiri ra.

PENE VI.

Kua akara orama aturā Isaia i te kakā o Iehova: to te tangata tu māro ketuketa: e toenga ua te ka ora.

I TE mataiti i mate ei te ariki ra ko 1
Uzia, akara atura au i te Atu, i te
noo anga ki runga i te terono teitei, e
tei runga roa, e kua ki oki te nao i tona
ra aveave. Te tu ua ra nga seraphi i 2
vaitata iaia, taki ono o ratou katoa ra
peau; ko e rua ra, ei tapoki ïa i tona
mata, ko e rua ra, ei tapoki ïa i tona
vaevae, ko e rua ra, ei rere anga ïa.
E kua kapiki iora ki tetai ki tetai, na 3
ko akera, E tapu, e tapu, e tapu, to
Iehova Sabaota; kua ki te ao katoa
nei i tona kakā. Kua ngaueue iora 4
nga pange turuki i te reo o tona
kapiki anga, ki akera oki te are i te
auai.
Kua tuatua akera oki au, E ae oki 5
au nei! kùa mate au e, e tangata vaa
viivii oki au, e te noo nei au i rotopu i
te tangata vaa viivii; kua akara oki
oku mata nei i te ariki, ia Iehova Sa-
6 baota ra. Kua rere maira tetai seraphi
kiaku nei, e tei tona rima tetai nga-
rau ka, i raveia mai e ia i te piringoi
7 mei runga maira i te atarau ra: Kua
akatukia maira ki taku vaa, na ko
maira, I na, kua akatukia teia i to
ngutu; kua akataka keia to kino, e kua
akakoreia taau ara.
8 Kua akarongo atura au i te reo o te
Atu, i te na ko anga e, Koai taku e
tono? koai te ka aere no tatou? Kua
karanga atura au, I na, teia au; ko au
9 taau e tono. Kua tuatua maira aia,
Ka aere, ka karanga atu ki teianei aro-
nga: E akarongo rai kotou, kare ra e
kite; e akara rai oki kotou, kare ra e
10 utoa. E akamatorutoru i te ngakau o
teianei aronga; e akateimaa i o ratou
taringa, e e topiri i o ratou mata; ko
te akara aea o ratou mata, e ko te
rongo aea o ratou taringa, ko te kite
aea o ratou ngakau, e ko te akaariuia
mai, e ko te akaoraia aea oki ratou.
11 Kua karanga atura au e, Mei te aa te
roa, e te Atu e? Kua tuatua maira
aia, Kia pou rava te au oire e kare
rava e tangata, e te au are e kia kore
rava e tangata *i roto*, e kia tanea rava
12 te enua ra; Kia apai ke ravaia e Iehova
te au tangata, ka maata oki te tanea i
rotopu tikai i te enua.
13 Toe ua rai oki te ngauru *o te tangata
ra,* ka pou akaou rai oki te reira i te
mate: mei te ale ra, e te aluna, tipu
uaia ra ki raro, te toe ra tona tumu: *e
riro* taua tumu ra e uanga tapu.

PENE VII.

Kare te akakoroanga o nga ariki o Iseraela ma Arama e manuia: te tuatua totou i te Mesia: no Asura te mate o to Iuda.

1 I TE au rā o Ahaza, te tamaiti a
Iotama, te tamaiti a Uzia, ariki no
Iuda, kua aere maira te ariki no Arama
ko Rezina, e ko Peka te tamaiti a Re-
malia, ariki no Iseraela, e kaitamaki
kia Ierusalema, kare akera i rauka ia
2 raua. E kua akakiteia te ngutuare o
Davida, i te na ko anga e, Kua tautu-
ruia Arama e Epheraima: te ngaueue
ua ra tona ngakau, e te ngakau o
tona au tangata ra, mei te au rakau
o te vaorakau i ngaueue ua i te mata-
ngi ra.
3 Kua tuatua mairā Iehova kia Isaia,
E aere koe i tenana e aravei ia
Ahaza, ko koe ma to tamaiti ra ia

Sare-iasuba, ki te openga mai o te vai
ko ra o te roto ki runga ra, ki te aratua
o te kainga o te tamatangi kakau ra;
E karanga atu oki koe kiaia, Kia ma- 4
takite, e akatupua ua; auraka e ma-
taku, auraka oki e parukaua to nga-
kau, i nga aveave o eianei puke ko-
motu ka nei, i te riri maata o Rezina,
ma Arama, e to te tamaiti a Remalia
ra. No te mea kua akakoro Arama i 5
te kino ia koe, Epheraima, e te ta-
maiti a Remalia, i te na ko anga e,
Aere mai ka aere tatou ki runga e 6
rave ia Iuda, e tamanamanata atu, e
kokoti mai i tetai pae no tatou uao-
rai; e ko te tamaiti a Tabeala nei, ta
tatou ïa e akaiki, ei ariki i reira: Te 7
na ko maira te Atu ra ko Iehova,
Kare ïa e mou, kare oki e tupu.
Upoko ua rai Damaseko no Arama, 8
upoko ua rai oki Rezina no Dama-
seko; kare e ope te mataiti okotoru
ma rima, e ngaangaa'i Epheraima,
kare atura e karangaia e tangata:
Upoko ua rai oki Samaria no Ephe- 9
raima, upoko ua rai te tamaiti a Re-
malia no Samaria. Kia kore kotou e
akarongo ra, kare rava kotou e akati-
namouia.

Kua tuatua akaou maira oki a Ie- 10
hova kia Ahaza, na ko maira, E pati 11
koe i tetai akairo ki to Atua ra kia Ie-
hova; e pati ki raro roa ra, e kare ra,
ei runga rava. Kua karanga aturā 12
Ahaza, Kare au e pati, kare oki au e
akakoko atu ia Iehova.

Kua tuatua maira aia, E tenana, e 13
akarongo mai, e te ngutuare o Davida
e; E apinga iti ainei kia tamanama-
nata kotou i te tangata, ka tamanama-
nata katoa'i kotou i taku Atua? E 14
tenana, na te Atu uaorai e oronga i
tetai akairo no kotou; i na, e nui te
paretenia, e e tamaiti tana e anau, e e
tapaia tona ingoa ko Imanuela. Kia 15
kite aia i te kopae atu i te kino, e te
rave i te meitaki, e kai ei aia i te bata,
e te meli. Kare oki te tamaiti e kite 16
i te kopae i te kino e te rave i te mei-
taki, e akarukeia'i taua enua, taau
i akapou ra, e nga ariki toko rua
nona ra.

E rokoia mairai koe e Iehova, e toou 17
katoa ra au tangata, e te ngutuare
katoa o toou ra metua, i te au rā kare i
kitea mai, e mei te rā mairai i aka-
ruke ei Epheraima ia Iuda ra; *koia*
te ariki o Asura. E i taua rā ra, e 18
mitimiti ei a Iehova ki te rango, i te
openga mai o te au kauvai i Aiphiti ra,
e te debure, i te enua ra i Asura: E 19
tae anake mai oki ratou, e ka to anake
ratou ki rungao i te aronga o i aka-
rukeia ra, e ki roto i te au ruarua
mato ra, e ki runga i te au rakau tara-
tara ra, e ki runga i te ngangaere ra.
20 Kia tae ki taua rā ra, e varu ei te Atu
ki te varu ouia ra, ki te au tangata i
tetai pae vai ra, ki te ariki no Asura
ra, i te upoko, e te uruuru vaevae; e
te kumikumi katoa ra, i te pakoko
21 katoa anga. E kia tae ki taua rā ra,
kia angai te tangata i te tinana bovi ou
okotai ua ra, e nga mamoe e rua ra;
22 No te rai o te u ta ratou e o maira, e
kai ei aia i te bata: ko te bata oki e te
meli ta ratou katoa e kai, ko tei toe i
23 rotopu i te enua nei. E te au kainga
vine katoa ra, okotai tausani te vine ki
roto, okotai oki tausani i te manga
ario e oko na'i ra, e riro ïa, kia tae ki
te reira rā, ei rakau taratara, e ei
24 tataramoa. Ma te kakao katoa e te
ana kia aere mai ratou ki reira; e riro
oki te enua katoa ra, ei rakau taratara
25 e ei tataramoa. E te au tuaivi katoa
e tika kia kenu i te ko one ra, kare koe
e tae ki reira i te mataku i te rakau
taratara e te tataramoa ra; e riro ïa
ra, ei aerenga no te bovi; ei takatakai-
anga oki no te au mamoe.

PENE VIII.

Te totou ia Damaseko e Samaria: ko Iehova te akapuanga o tei mataku iaia: te mate o tei akamori idolo.

1 KUA tuatua mairā Iehova kiaku,
Ka rave koe i tetai tataanga
maata, ka tata'i ki rungao ki te peni a
te tangata ra, Mahera-salala-hasa-baza.
2 Kua rave atura au i nga kite pikikaa
kore ra, ko Uria taunga ra, e ia Ze-
3 karia te tamaiti a Ieberekia ra. E
aere atura au ki te peroveta vaine ra;
e nui iora aia, e anau maira e tamaiti.
Kua tuatua mairā Iehova kiaku, Ko
Mahera-salala-hasa-baza taau ingoa
4 kia tapa iaia. Kare oki taua tamaiti
ra e kite i te tuatua e, E pa e, e
ake e, e apai keia'i te apinga o
Damaseko, e te apinga o Samaria,
ki mua i te aroaro o te ariki no
Asura ra.
5 Kua tuatua akaou mairai a Iehova
6 kiaku, na ko maira, No te mea kua
akaruke teianei aronga i te vai i Siloa,
tei ta'e marie ra, e kua paapaa ia Re-
7 zina, e te tamaiti a Remalia ra; E
teianei, i na, te apai maira te Atu ki
rungao ia ratou, te vai o te kauvai ra,
tei ririnui, e tei viviki, koia te ariki
no Asura, e tona katoa ra kakā: e e
puke aia na runga i tona au kauvai

rikiriki katoa ra, e e maringi katoa
ïa na rungao i tona au nia ra: E na 8
roto aia ia Iuda i te aere; i te puke aere
anga, e te tamoana katoa anga, e taea
roaia te kaki; e tae te totoa anga o
ona peau ki te pararauare roa o toou
enua, e Imanuela e!
E akataae mai kotou, e te au ta- 9
ngata na, e ka atiatiia kotou; e ariu
mai i te taringa, e to te pa enua ma-
mao katoa ra: e rakei ia kotou, e
ka atiatiia kotou; e rakei ia kotou, e
ka atiatiia kotou: E kimi marie i te 10
tuatua, e riro ra ei mea puapinga
kore; e tuatua kotou i te tuatua,
kare ra e mou: tei ia matou oki te
Atua.
Kua na ko maira oki a Iehova 11
kiaku, ma te rima ririnui, e kua ako
maira iaku e, auraka au e aere na te
arataa o teianei aronga, na ko maira,
Auraka kotou e karanga e, E kotikoti 12
kupenga, i te au mea ta teianei au ta-
ngata e karanga nei e, E kotikoti ku-
penga; auraka oki kotou e mataku i
ta ratou e mataku ra, auraka oki e
ngarangara. Ko Iehova Sabaota ra, 13
ta kotou e akatapu; koia oki ta kotou
e mataku, e ta kotou e ngarangara. E 14
riro oki aia ei akapuanga; ei toka
tukiaanga ra, e ei mato turorianga ki
nga ngutuare e rua o Iseraela ra; ei
maunu e ei ereere i to Ierusalema. E 15
manganui te ka turori i te reira, e e
inga, e paruparu, e ii, e e rauka.
Ka ruru ana i te tuatua-akakite, ka 16
sigilo ana i te ture, no taku au pipi.
E tatari oki au ia Iehova, ko tei 17
uuna i tona mata i te ngutuare no Ia-
koba, e manakonako rai au iaia. I 18
na, ko au, e te au tamariki ta Iehova i
oronga mai naku ra, ei au akairo oki
e ei umereanga i Iseraela nei; na Ie-
hova Sabaota ra, ko tei noo i te
maunga ra i Ziona. E kia tuatua 19
mai ratou kia kotou, E kimi atu ki te
au taura vaerua kino, e ki te au pure-
pure, kia ratou oki tei kiokio mai, e
ko tei mutamuta ra; auraka ainei te
tangata e kimi tika atu ki to ratou
Atua? *e kimi atu ainei* i ta tei ora ki
tei mate?
Ei te ture, ei te tuatua-akakite: 20
kia kore ta ratou tuatua e tau ki te
reira tuatua, kare atura e mārama i o
ratou. E aere ra ratou na rotopu i te 21
enua nei, ma te tinai-mate e te pongi;
e kia mate ratou i te pongi ra, e maki-
takita maata ia ratou uaorai, ka tao ei
ratou i to ratou ariki, e to ratou ra
Atua; e ka akara oki ki runga. E 22
ka akara oki ratou ki te enua nei; e i
na, e tumatetenga e te poiri; e poiri
patapatatue, e ka tuaruia ki roto i te
poiri.
23 Kare oki e vaooia te poiri i te ngai i
tumatetenga ana *i muatangana*: mei
iaia oki i taakaaka i muatangana i te
enua o *Zebuluna*, e te enua o Napha-
tali; koia oki, i te openga ra, kua
akangateitei ïa aia i te aerenga i taatai,
i tera pae Ioridana, ko Galilea i o te
etene ra.

PENE IX.

Te meitaki e tupu i te au o te Mesia ra: to Iseraela mate i to ratou ngakau parau, te pikikaa, e te māro.

1 TE aronga i aere ua na te poiri ra,
kua akara ïa i te mārama maata:
te aronga i noo ki te ngai maru-mate,
2 kua itiia ratou e te mārama. Kua
akamaata koe i taua enua ra, i tei
kore i akamaataia te rekareka; *e teianei
ra,* te rekareka ra ratou ki mua ia
koe mei te rekareka i te tuatau mou
ra, mei te rekareka oki o te aronga e
3 tua i te apinga noni ra. Ko te zugo o
tana ra apainga, te rakau ki runga i
tona pakuivi, te rakau o tei taao mai
iaia ra, kua aatiia e koe, mei tei te rā
4 *i mate ei* Midiana ra. I riro ei te au
tamaka o te aronga i akatamakaia ra i
te tamaki, e te au kakau i akatakaviriia
i roto i te toto ra, no te ai; ei vaie ta'u
anga ai ïa.
5 Kua anau mai oki tetai tama na
tatou, kua orongaia mai tetai tamaroa
na tatou: ei runga i tona ra pakuivi
te au vai ei: e tapaia tona ingoa ia
Umere, Tumu korero, te Atua Mana,
te Metua no te tuatau mutu kore, te
6 Ariki no te au. Kare e mutu te
tupu anga o *tona* ra basileia, e *tona* au,
e noo aia ki runga i te terono o Da-
vida, e ki runga i tona ra basileia, ei
akatinamou, e ei akamatutu i te reira,
ma te tuatua-tau, e te tuatua-tika, i
teianei, e tuatau ua atu. Na te ma-
roiroi o Iehova Sabaota e rave i te
reira.
7 E manga tuatua ta te Atu i tono kia
Iakoba, e kua iri ki runga ia Iseraela.
8 Ka kite oki te au tangata ravarai, ko
Epheraima, e to Samaria katoa, ma te
ngakau parau e te akateitei, i te na ko
9 anga e, Kua ngaoro oki te karakaraea
ki raro, ei toka tarai ra ta tatou e
patu: kua tipuia te sukamino, *e tanu*
10 ra tatou i te arezi ei tupau. E aka-
tupu katoa mai ei a Iehova i te au
enemi o Rezina ei rave iaia, e nana e
11 akarakei tamaki i tona au enemi: To

Arama i mua, e te Philiseti i muri;
ka apuku rava akera ratou ia Iseraela
ma te vaa amama ua. Kare akerai
tona riri i anga ke, te akatika ua mai-
rai oki tona rima.
Kare oki te au tangata nei i anga 12
mai kiaia i tei pāpā mai ia ratou ra;
kare oki ratou i kimi ia Iehova Sa-
baota ra. E tipu ke atu ei a Iehova ia 13
Iseraela nei, i te upoko, e te iku, i te
rara tamara, e te mauku, i te rā oko-
tai. Ko te tangata metua, e te ta- 14
ngata akangateiteiia, ko te upoko ïa; e
te peroveta e apii i te tuatua pikikaa
ra, ko te iku ïa. Na te au arataki o 15
teianei au tangata ratou i arataki ke:
e ko tei aratakiia ra e ratou, e pou
katoa ïa. E teianei kare te Atu e re- 16
kareka i to ratou au tangata ou, kare
oki aia e aroa i ta ratou au tamariki
matiroeroe, e te au vaine takaua ra;
no te mea e aronga pikikaa anake
ratou, e te rave tuatua kino ra, e tua-
tua neneva anake kare e vaa toe.
Kare akerai tona riri i anga ke, te
akatika ua mairai oki tona rima.
Te ka nei oki te kino mei te ai ra: 17
e pou te rakau taratara e te tatara-
moa; e e mura oki ki te vaorakau
piripiri ra; e peke oki ratou ki runga
mei te kou auai ra. No te riri o Ie- 18
hova Sabaota ra i pakapaka'i te enua
nei, e riro oki te tangata nei mei te
vaie no te ai ra· kare oki te tangata e
akaperepere e tae ua atu ki tona
taeake. Ka āru aia ki te pae katau, e 19
e pongi rai; e kai oki i te pae kaui,
kare ra e pangia te kaki: e kai oki te
tangata ravarai i te kiko o tona uaorai
rima: Ko Manase ia Epheraima; e 20
ko Epheraima ia Manase: e kapiti ra
raua i te rave ia Iuda. Kare akerai
tona riri i anga ke, te akatika ua mai-
rai oki tona rima.

PENE X.

E totou i to Senakeriba kaitamaki ia Iuda, e tona mate viviki.

EAE oki to tei akatu i te ture kino 1
ra, to te au tata tuatua tei tata i
te tuatua takinga-kino ra; Ei akatare- 2
vake anga atu i te aronga putaua i te
tuatua-tau, ei akangere atu i te mea
tika i te aronga ao o toku nei iti-ta-
ngata; kia riro te au vaine takaua ei
apinga na ratou, e kia noni oki ratou i
ta te au matiroeroe. E akapeea ra 3
kotou kia tae ki te rā e rokoia atu ei
ra, e i te mate e tae mai mei te ngai
mamao mai? e oro tika kotou kiaai
kia tauturuia mai? e eiea kotou e
vaoo ei i to kotou ra au tangata nu-
4 nui? Kia kore ratou e taakaaka ki
raro i te aronga i tapekaia, ka inga
ratou e te aronga i taia katoa ra. Kare
akerai tona riri i anga ke, te akatika
ua mairai oki tona rima.
5 Aue to te tangata Asura e, te rakau
o toku nei riri e, e no toku nei riri te
6 rakau i vai i tona ra rima! E akaunga
atu au iaia ki te enua pikikaa ra, e
porokiroki atu au iaia ki te aronga
ririia e au ra; kia akaputuputu aia i
te aronga tamaki, e kia apai ke i tei
noniia ra; e kia takatakai aia ia ratou
ki raro mei te vari o te au arataa ra.
7 Kare ra aia i pera i te manako, e kare
i pera te akakoroanga o tona ngakau;
kareka te ta, tei tona ïa ngakau, e kia
8 tipu i te au enua kare e iti. Te tuatua
maira oki aia, Kare ainei toku nei ui
9 rangatira ei ui ariki anake rai? Kare
ainei Kalano i aite kia Karekemisa?
kare ainei Hamata e aite kia Arepada?
kare ainei Samaria e aite kia Dama-
10 seko? Mei toku rima i rave i te au
basileia idolo, e to ratou au tiki ra, ko
tei meitaki i to Ierusalema e to Sama-
11 ria; Mei taku oki i rave i to Samaria
e tona ra au idolo, kare ainei au e aka-
pera katoa atu kia Ierusalema e tona
katoa ra au tiki?
12 E riro ra, kia ope te au angaanga
katoa a te Atu i te raveia e ia ki runga
i te maunga ra ko Ziona, e ki runga ia
Ierusalema, e tutaki ei au i tei tupu i
te ngakau parau o te ariki no Asura, e
te akara anga nengonengo o tona mata.
13 Kua tuatua oki aia e, No taku rima'
ririnui i tika'i iaku i te rave, e no toku
nei karape; kua pakari oki au: kua
apai keia e au te kena kainga o te au
enua ra, kua noniia e au ta ratou api-
nga i akaputuputu ra; e mei te toa
ririnui ra, kua tuku oki au i te aronga
14 i noo *i te enua ra* ki raro: Kua kitea
e toku rima te apinga o te au tangata,
mei te koanga *i kitea ra;* e mei te ta-
ngata i akaputu i te ua manu i aka-
rukeia ra, kua pera katoa taku akapu-
tuputu anga i ta te pa enua katoa;
kare ua tetai i akakapakapa ua ake te
peau, e i amama ua ake te vaa,
15 e i kiokio ua mai oki. E akatei-
tei ainei te tapae ki tei rave e tipu? e
akateitei ainei te keke ki tei rave iaia
e keke? mei te mea e, na te rakau
pāpā e takirikiri ki tei apai iaia ra;
mei te mea oki, na te rakau e apai i te
mea rakau kore.
16 E teianei na te Atu, na Iehova Sa-
baota ra, e apai atu ei i te ikoke ki
runga i te aronga poria nona ra, e ki

raro ake i tona kakā e tutungi ei aia i
te ka anga, mei te ai vera ra. E riro 17
te Mārama o Iseraela ra ei ai, e Tei
Tapu nona ra ei ai mura: e ta'u rava
aia, e e akapou i tana rakau taratara, e
tana au tataramoa ra, i te rā okotai.
E tei manea oki no tona vaorakau, e 18
no tona kainga ua meitaki ra, mei te
vaerua e tae ua atu ki te kopapa, te ka
pou ïa iaia: e ka roroe oki ïa, mei te
tangata maki i rorocia nei. E ko te 19
toenga rakau o tona vaorakau ra, e iti ïa,
e ope ua ake i tetai tamaiti iti kia tata.
E kia tae ki taua rā ra, kare te toenga 20
o Iseraela ra, e tei ora i te ngutuare o
Iakoba, e irinaki akaou i tei ta mai ia
ratou; e irinaki ra ratou ia Iehova,
i Tei Tapu i Iseraela nei, ma te piki-
kaa kore. E oki maira tetai toenga, 21
tetai toenga no Iakoba, ki te Atua ki
Tei Mana ra. Arite ua rai toou au 22
tangata, e Iseraela e, ki te one i taatai,
e toenga ua te ka oki mai. Te akao-
tianga i akakoroia ra kua maringi ua i
te tuatua-tika: Taua akaotianga i aka- 23
koroia ra, na te Atu ra, na Iehova Sa-
baota, e rave i rotopu i te enua ka-
toa nei.
E teianei, te na ko maira te Atu ra 24
ko Iehova Sabaota, Auraka e mataku,
e taku iti-tangata, i noo ki Ziona
ra, i te tangata Asura ra: e ta
mairai aia ia koe ki te rakau, e apai
aia i tana rakau ki runga ia koe, mei ta
Aiphiti ra. E kia rakoau itio ra e 25
anga atura taua riri otooto ra, e
toku riri i to ratou mate. Na Iehova 26
Sabaota ra e apai i tetai ta ki runga
iaia, mei te tainga ia Midiana, ki te
mato ra ki Oreba: *e riro* oki te rakau
nana ki runga i te tai ra, e apai aia i
te reira ki runga, mei tei Aiphiti ra.
E kia tae ki taua rā ra, e apai keia'i 27
tana apainga i to pakuivi, e tana zugo
i runga i to kaki ra; e kua akakoreia
oki te zugo no te akatainu anga ra.
Tei Aiata mai nei aia; i na roto 28
atura aia ia Migirona te aere; ei
Mikemasa vaoo ei aia i tana au
apainga; Kua topa ia ratou te ngai 29
o iti; ei Geba ratou e moe ei; kua
raungara Rama; kua ati Gibea o
Saula. E akateitei i toou reo, e te 30
tamaine a Galima e: e akarongo mai,
e Laisa e, e Anaia e, e Anatota e!
Kua aere Mademena; kua ati to 31
Gebima. Ei Noba aia noo ei akonei; 32
e ruru aia i tona rima ki te maunga i
te tamaine a Ziona, ki te maunga ra o
Ierusalema.
I na, na te Atu ra, na Iehova Sa- 33
baota ra, e tipu i te mangamanga ma
te aruru maata; e kokotiia oki te aro-
nga roroa ki raro, e taakaakaia te aro-
34 nga teitei. E tipupu oki aia i te ngai
piri o te vaorakau ra ki te auri, e inga
Lebanona i te rima marōrō.

PENE XI.

Te au meitaki o te Mesia: to te au etene tuatua angaia, e to Iseraela akaoki angaia.

1 E TUPU tetai tupu ou no roto i te
tumu ra o Iese; e no roto mai i
tona au aka e tupu mai ei tetai uri
2 uua. Ka noo ua mairai te Vaerua o
Iehova ki runga iaia, te Vaerua o te
pakari e no te karape; te Vaerua o te
ako e no te mana; te Vaerua no te
3 kite, e no te mataku ia Iehova. E
maata oki tona kite i te mataku ia
Iehova; kare aia e akava ua i ta ona
mata i akara ra, kare katoa e akatika
4 ua i ta ona taringa i akarongo ra: I te
tuatua-tika ra ka akava mai ei aia i te
aronga ao ra, e akatika oki aia ma te
tuatua-tau, no te aronga maru o te
enua nei: e ta aia i te enua nei i te
rakau ra i tona vaa, e i te a'o o tona
vaa e tamate ei aia i te tangata kino:
5 E te tuatua-tika ra, ko te tatua ïa o
tona taukupu; e te tuatua-mou ra, ko
tona ïa ruru manava.
6 Ei reira te luko e noo katoa'i raua
ko te arenio; e te nemera e te punua
puaka-nio, e kapiti katoa ïa ki te moe
anga; e te kafa, e te liona ou, e te
bovi angaiia ra, okotai rai kapiti anga
mai; e na tetai tamaiti mea ngiti e
7 arataki. Te bovi ua ra e te daba
tinana ra, *okotai* rai ïa one-kai; okotai
rai moe anga to te anaunga: e kai oki
te liona i te ngangaere mei te bovi
8 katoa ra. E kanga ua te tamaiti kai u
ki te vaarua o te asepi, e ki runga i te
koanga o te zepho ra e tuku ei te
tamaiti i topa ake te u i tona rima.
9 Kare ratou e kanga, kare oki e mea e
mate ei, i toku katoa nei maunga
tapu: no te mea, ka ki te enua i te
kite ia Iehova, mei te vairanga tai e
ki i te tai ra.
10 E kia tae ki taua rā ra, ko taua aka
o Iese ra tei tu ki runga ei reva no
te tangata, te ka kimiia ïa e te pa
enua: e kakā marie oki tona aka-
angaroianga ra.
11 E i te reira rā, e akatika akaou ei te
Atu i tona rima e akaora i te toenga o
tona iti-tangata, ko tei toe i Asura ra,
e i Aiphiti, e i Patarosa, e i Kusa,
e i Elama, e i Sinara, e i Hamata, e i
12 te au enua o te moana ra. E akatu

aia i tetai reva ki runga no te pa enua
ra, e e akaputuputu mai aia i to Ise-
raela i tuaruia ra, e kapiti mai oki to
Iuda i akapueurikiriki keia ra, mei
nga openga mai o te enua e a katoa
ra. E topa te vareae o Epheraima, e 13
te au enemi i o Iuda e tipu keia:
kare Epheraima e vareae ia Iuda, kare
oki Iuda e riri ia Epheraima. E rere 14
ratou ki runga i te ua o te Philiseti ki
te pae i te opunga o te rā ra; e pou
katoa oki te au tamariki no te itinga o
te rā ra ia ratou; e rave oki to ratou
rima ia Edoma raua ko Moabi; e aka-
rongo mai oki te tamariki a Amona ia
ratou. E akapou rava oki a Iehova i 15
te arero i te tai i Aiphiti ra, e ruru
katoa aia i tona rima ki runga i te vai
ra i tana matangi viviki maata ra, e ka
ta aia i te reira ra kia itu ta'eanga ra; e
na runga uaorai ratou i te aere kare e
mauu te vaevae. E e vai ra te arataa 16
tika no te toenga o tona ra au tangata,
ko tei toe i Asura ra; mei to Iseraela
i te rā i aere mai ei aia mei Aiphiti
maira.

PENE XII.

E akameitaki te aronga akarongo i te Atua.

KIA tae ki taua rā ra, e tuatua'i koe, 1
E akameitaki au ia koe, e Ie-
hova: i riri mai oki koe iaku ra, kua
anga keia ra toou riri, e kua akapu-
maana mai koe iaku. I na, ko toku 2
ora, ko te Atua ïa; e irinaki au, e
kare au e mataku :. ko toku oki ïa ma-
tutu, e toku ïa imeneanga, ko te Atu ra
ko Iehova; e kua riro mai aia ei ora
noku. E ka uti kotou i te vai ma te 3
rekareka no roto i te au punavai ora
ra. E i te reira rā ka tuatua'i kotou, 4
E akameitaki kotou ia Iehova, e ka-
piki atu ki tona ingoa, e akakite ki
te tangata tana au ravenga, e akakite
marie kotou e kua akateiteiia tona
ingoa. E imene kotou ia Iehova; i 5
te ravenga meitaki tu ke tana i rave
ra: kua kitea ïa te reira i te ao
katoa nei. E kapiki nui, e maeva, e 6
tei noo i Ziona ra e: te maata ra oki
Tei Tapu i Iseraela nei i rotopu ia
koe ra.

PENE XIII.

To Babulonia pou anga.

TE tuatua ia Babulonia, ta Isaia te 1
tamaiti a Amoza i kite.
Ei runga i te maunga rakau kore 2
ka akatu ei i te reva, ka akateitei ei i
te reo kia ratou, ka kamo atu ei i te
rima: kia tomo ratou ki te au ngutupa
3 o te ui ariki. I akaue ana au i te kau
toa noku i akatakaia ra, e kua karanga
au ki toku aronga maroiroi no toku
riri, i te aronga nengonengo akatietie
4 noku ra. Te mutamutaanga o te
aronga ki runga i te maunga, mei te
mea e papaki maata ra! e maoroanga
no te au basileia oripu ua ra, no te au
etene i akaputuputu ki te ngai okotai!
na Iehova Sabaota ra e akaputuputu
5 i te nuku katoa ra kia tamaki. Mei
te enua mamao mai ratou, mei te piri-
tanga rangi mai, ko Iehova e te au
taoonga tamaki no tona ra riri, ei rave
i te enua katoa nei kia pou.
6 Ka aue ana kotou; kua vaitata oki
te rā o Iehova; ei mate no ko mai i te
7 Mana katoatoa me tae mai. No reira
e parukaua'i te au rima katoa, e tu a
8 vai oki te ngakau o te tangata katoa; E
rokoia mai ratou e te mataku; e opukia
mai ratou e te mamae e te aue; mei
to te vaine anau ra to ratou mamae;
e va ua ratou ia ratou uaorai; *e aite
oki* to ratou mata mei te mura ai ra.
9 I na, te vaitata mai te rā o Ie-
hova! e *rā* tangi kore e te riri oto-
oto, e te riri anga kore; kia tanea ta-
kiri te enua ra; e te au tangata ara
i roto iaia ra, ka akapou ravaia ïa e ia.
10 Te au etu oki no te rangi ra, e to
reira au pupu, kare ïa e mārama mai;
ka akapoiriia te rā i tona aere mai
anga, kare oki te marama e pa mai i
11 tona mārama. E tutaki atu au i teia-
nei ao i *tona* kino, e te aronga kino i
ta ratou ara; e akakore au i te nengo-
nengo o te aronga parau, e e taakaaka
au i te akateitei o te aronga akamataku
12 ra. E akariro au i te tangata nei ei
mea apinga maata i te auro ra; i te
tangata okotai nei rai i te toka auro
13 no Ophira ra. E akangaueue oki au i
te au rangi ra, e ka ruketekete te enua
kia taka ke i tona vairanga, i te riri o
Iehova Sabaota ra, e i te rā e mura'i
14 tona riri. E riro oki ratou mei te
zabi arumakiia ra, mei te mamoe e
kare e tangata i te akaputuputu mai:
e anga anake ratou ki to ratou uaorai;
e ati anake ratou, te tangata katoa ra,
15 ki tona uaorai enua. Te au tangata
katoa kia rokoia atu, e ko mama ra-
vaia ïa; e tei pipini ra, e inga anake
16 ïa i te koke. E tuparuia ta ratou au
tamariki kai u ki mua i to ratou mata;
e āruia to ratou au kainga, e kuku-
miia oki ta ratou au vaine.
17 I na, te akatu nei au i to Madai ei
rave ia ratou, ko te ka kore e akono
i te ario; e kare oki ratou e rekareka

i te auro. E taia te au tangata mapu 18
i te ana e ungaunga atu; e to roto
i te kopu ra kare ratou e aroa; kare
oki to ratou mata e tangi ua atu ki
te tamariki. E ko Babulonia, te 19
manea o te au basileia ra, te meitaki
o te parau o te Kaledea ra, ka arite
ïa ia Sodoma e Gomora ra, tei tutua-
muia e te Atua. Kare e tangata aka- 20
ouia, kare oki e nooia i tera uki i tera
uki: kare oki te Arabia e patia i tona
puakapa i reira; kare oki te au tiaki
mamoe e anga i te koro mamoe i reira.
Ei reira ra te au terio no te ngangaere 21
e moe ei; e ki oki to ratou au are i
te lulu; ei reira oki te punua ione e
noo ei; e e rererere oki te au puaka-
nio momoavao ki reira. E aoa ua te 22
au kuri momoavao ki roto i te au kainga
ariki ra, e te au teni i to ratou au
are manea ra. Kua vaitata oki tona
tuatau, e kare tona au rā e akama-
maoia.

PENE XIV.

To Iseraela akaoki angaia mai e te Atua, to Babulonia pou, to Asura eke, e to Philisetia mate, i akakiteia mai.

E AROA oki a Iehova ia Iakoba, 1
e e iki akaou rai aia ia Iseraela,
e ka akanoo oki aia ia ratou ki runga
i to ratou uaorai enua: e e kapiti ka-
toa mai oki te tangata ke ke ia ratou
ra, e e piri mai oki ki te ngutuare o Iako-
ba. E rave oki te au tangata ia ratou, e 2
arataki atu ki to ratou ngai tikai ra: e
ka riro oki ratou no te ngutuare o Ise-
raela, ei tavini tane e ei tavini vaine,
i te enua o Iehova ra: e ka akatuikaa
atu ratou i te aronga i tei akatuikaa
mai ia ratou ra; e tutara oki ratou ki
rungao i te aronga i takinga-kino mai
ia ratou.

E kia tae ki te rā e akaanga'i a Ie- 3
hova i toou ra roiroi, e toou ra mataku,
e te angaanga maata i tukuia mai ki
runga ia koe ra, Ka atu atu ei koe i 4
teianei pe'e i te ariki no Babulonia, ka
na ko ei e, Aue te tangata takinga-
kino i kore e! te umuumu auro i kore
e! Te rakau a te tangata ara kua 5
aatiia e Iehova, te sepeta a te au ka-
vana ra; Ko tei ta riri rava i te au 6
tangata, ma te ta akapaki kore; ko tei
kavana ki runga i te pa enua ma te
riri, ko tei rave kino nei, *e* kare e
akaperepere. Kua noo pomuiaau ua te 7
ao katoa nei, kua akaanga te roi; kua
puroro ua mai to ratou reo imene.
Koia rai ïa, ko te au berusi *teia* e 8
rekareka nei ia koe, *e* te au arezi o
Lebanona, *i te na ko anga e,* Mei toou
taakaaka angaia, kare ua e tipu i tae
9 mai kia matou nei. Ko ade i raro ra te
akakeuia nei ia koe, kia aravei ia
koe, i toou aerenga atu; noou i akaara'i
aia i te aronga mana i mate ra, te
aronga nunui katoa o te enua nei ra;
te akatutu anake ra te au ariki o te
10 pa enua i to ratou au terono. E tua-
tua anake mai ratou, e na ko mai ïa
ia koe, Ko koe nei oki, kua riro katoa
koe mei ia matou nei i te parukaua?
11 kua akaaiteia koe kia matou nei? Kua
tukuia toou parau ki raro i te vaarua,
te aruru oki o to au nabala ra: kua
totoaia te pe i raro ake ia koe, e kua
12 tapokiia koe ki te toke. Ko toou oki
topa mei te rangi mai, e te Etu kakā,
tamaiti a te popongi e! ko toou oki
tipu angaia ki raro roa i te one, e tei
13 akavi aere i te pa enua e! Kua ka-
ranga ra koe i roto i toou ngakau e, E
kake atu au ki runga roa i te rangi ra,
ki runga ake i te au etu o te Atua e
akateitei ei au i toku terono; e noo
au ki runga i te maunga uipānga ra,
ki te au ngai mamao ki te pae ki apa-
14 tokerau: E kake atu au ki runga ake i
te au tumurangi; kia aite au i Tei
15 Teitei ra. E tukuia ra koe ki raro
roa i te po, ki te pae oonu rava o te
16 vaarua ra. Te aronga e kite ia koe ra,
ka akara matariki ua maira ia koe, ka
akamaara tikai ia koe, *ka na ko ei e,* Ko
te tangata ainei teia i ruketekete ei te
enua katoa nei, i ngaueue ei te au
17 basileia? I riro ei te ao nei mei te
medebara, e i pou takiri ei te au oire;
kare takiri i tuku i tona au tuikaa kia
18 aere ua na te kainga? Te au ariki
katoa o te pa enua ra, te taravarava
anake ra ki raro ma te manea, i tona
19 menema i tona menema. Kua aka-
rukeia ra koe ki vao mai i to vaarua
ra, mei te rara rakau i akaviiviiia ra;
i vaiia ki tei taia ra, ki tei puta i te
koke ra, i tei riro ki raro ki te au toka
o te vaarua ra; mei te ivi i takata-
20 kaiia e te vaevae ra. Kare koe e
kapiti katoaia kia ratou i te tanuma-
nga, no te mea, kua pou ia koe toou
uaorai enua, toou uaorai au tangata
kua taia e koe: kare rava te uanga
o te aronga rave tuatua kino e aka-
21 paatuia. E akateateamamao i te ta i
tana au tamariki i te ara a to ratou au
metua ra; ko te tu aea ratou ki ru-
nga e rave i te enua *no ratou;* ko
te ki aea te ao nei i te oire ia ratou.
22 Te tuatua maira oki a Iehova Sa-
baota, E tu au e rave ia ratou; e tipu

ke atu i te ingoa i Babulonia nei, e
nga toenga; te tama, e te mokopuna:
te tuatua mairā Iehova. E e akariro 23
au iaia ei nooanga no te kephoda rà, e
ei vai punapuna anake: e pakoko takiri
au iaia ki te pakoko o te mate, te tua-
tua mairā Iehova Sabaota ra.
Kua taputou oki a Iehova Sabaota 24
ra, na ko maira, Ko taku oki i maara
ra, ko te reira te ka tupu; e ko taku
i akakoro ra, ko te reira te ka mou:
Kia pou te ngati Asura i toku nei 25
enua, e kia takatakaiia aia ki runga
i toku ra au maunga i raro ake i te
vaevae: ei reira tana zugo i runga ia
ratou e taka ke ei, e e kore ei tana
apainga i runga i to ratou pakuivi. Ko 26
te tuatua teia i akakoroia no te pa
enua katoa nei: teia oki te rima i aka-
tikaia ra na rungao i te au enua katoa
ra. Kua akakoro oki a Iehova Sa- 27
baota ra, e naai oki e akakore? tona rai
te rima i akatikaia, e naai e akaoki
mai?
Te mataiti i mate ei te ariki ra ko 28
Ahaza i akakiteia mai teianei tuatua:
Auraka e rekareka, e Philisetia, e 29
pini ua ake koe na, i te mea kua aati
te rakau i pāpā ia koe ra: e zepho oki
te ka tupu na roto i te ovi ra, e tona
uanga ei ovi rere aere ïa mei te ai ra.
E kaikai te ao kino ra, e e moe reka ua 30
te tangata putaua ra: ka ta ra au i
toou ra tumu ki te onge, e te totoenga
noou ra, e taia ïa. E raungara, e te 31
ngutupa e, kia pukaoa, e te oire e; aue
koe, e Philisetia katoatoa e, kua ta-
ravai rava! e auai tei peke mai mei
apatokerau, e kare ua tetai i taka ke i
roto i tona nuku ra.
Eaa te ka karangaia atu ki te au ka- 32
rere a te pa enua nei? Kua akatina-
mouia Ziona e Iehova, e rauka te aka-
puanga no te aronga ao o tona ra au
tangata ki reira.

PENE XV. XVI.

*To Moabi rokoia anga e te tumate-
tenga.*

TE tuatua ia Moabi ra. 1
Koia tika rai, i te po tamaki, i pou ta-
kiri ei Ara i Moabi; koia tika rai, i te
po tamaki, i pou takiri ei Kira i Moabi.
Te aere akera ratou ki te marae, e ki 2
Dibona, ki te au ngai teitei, aue ei: e
aue Moabi ia Nebo, e ia Medeba:
kua mangore anakeia to ratou upoko,
kua varu anakeia te au kumikumi. I 3
tona ra au aratаa kua kakau ratou i te
kakau paoa: ki runga i tona ra au are,
e ki roto i tona ra au ngai atea, kua
kakaoa anake ratou; kua eke akaou
4 ki raro ma te aue. Kua aue kapi-
ki ua Hesebona, e ko Eleale: kua ro-
ngoia to ratou reo ki Iahaza: te au
toa akatara katoa i Moabi i te kaku
katoa anga; kua tumatetenga roa tona
5 vaerua i roto iaia. Te aue nei toku
ngakau ia Moabi; tona aronga i ati e
tae ua atu ki Zoara ki Egelata-Selisia:
te kake ra ratou i te kakenga i Luita
ma te aue; i te ara i Horonaima kua
6 tumu ratou i te eva eketumu ra. Te
au vai oki i Nimerima, kua kore ïa:
kua mae oki te mauku, kua pou te
ngangaere, kare ua e mea ruperupe
7 toe. E teianei ta ratou apinga maata
i rauka ra, e te au mea i akaputuputu
marieia e ratou, kua apai naia ki tera
8 pae o te riu arebe ra. Kua pini ta-
kako ravaia oki te kotinga o Moabi i
te eva kaku; kua tae rava tona ngu-
nguru ki Egelaima; e tona kakaoa ki
9 Bere-Elima. Ki ua rai oki te au vai
i Dimona i te toto: e maata rai oki
taku e apai ki runga ia Dimona, te
au liona ki runga i to Moabi i ora ra,
e ki runga katoa i tei toe i te enua
nei.

1 EAKAUNGA atu i te punua ma-
moe ki te kavana o te enua ra,
mei Sela atu ki te medebara ra, ki te
2 maunga ra o te tamaine a Ziona. Mei
te manu i taviuia i te koanga, e rere
aere ua ra, ka pera katoa oki te au ta-
maine a Moabi ki te ngai aereia i
3 Aranona ra, *i te na ko anga e*, E tuku
atu i te ako; ka kimi i te tuatua-tau;
e akariro i toou marumaru mei te po i
te avatea nei rai; e uuna i tei tu-
aruia ra; auraka e aaki i tei oro ra:
4 To Moabi i akarukeia ra, kia noo ua
ana ïa kia koe na; ei paruru koe no
ratou i te ta aere ra. Kua kore akenei
oki te takinga-kino; kua kore te ta
aere; ko tei takatakai mai *ia tatou* ki
5 raro na, kua takoreia i te enua nei. E
akatinamouia oki te terono i te aroa: e
noo oki tetai ki rungao ma te tuatua-
mou, i te puakapa o Davida, tetai
Akava te ka kimi marie i te tuatua-
tau, e te ka akatupu i te tuatua-tika.
6 I akarongo ana tatou i te parau no
Moabi; e ngakau parau maata *tona:*
tona akateitei, e te ngakau parau, e
tona riri: e mea puapinga kore ra tana
7 pikikaa. No reira e kakaoa'i Moabi
no Moabi, ka kakaoa'i *taua enua* katoa
ra; e aue kotou no te au tumu no
Kira-haraseta; kua taia tika oki ra-
8 tou. Kua mae aere oki te au kainga

o Hesebona: te vine no Sibema, kua
aatiia e te ui mataiapo o te pa enua ra
te au rara memeitaki nona ra, tei tae
tika ki Iazera, tei tae roa ki te mede-
bara: kua toro ua atura tona au rara e
tae ua atura ki tetai pae tai ra. E teia- 9
nei e aue au mei te aue o Iazera i te
vine i Sibema: e tamauu au ia koe i
toku roi-mata, e Hesebona e, e Eleale e:
kua rokoia oki toou mou e toou mou
vine e te aoa tamaki. E kua rave keia 10
te rekareka, e te pereperekavana i te
kainga uua ra; kare ratou e imene, e
kare oki e maeva ki roto i te kainga
vine ra: kare te takatakai e takatakai
i te wina i roto i te au āriki ra: kua
akakore akenei au i te maeva. E teia- 11
nei, ka tangi toku ngakau nei mei *te
tangi* kinura ra ia Moabi, e to roto
iaku nei ia Kira-haraseta. Ka riro oki 12
e kia akakite ua rai Moabi iaia orai, *e*
kia akaroiroi aia iaia orai ki runga i te
ngai teitei, e kia tomo aia ki roto i tona
uaorai ngai tapu e pure, kare ra e ma-
nuia.

Teia te tuatua i tuatuaia e Iehova ia 13
Moabi i muatangana; I teianei ra, kua 14
tuatua mairā Iehova, na ko maira, Kia
oti nga mataiti e toru ra, mei te mata-
iti o tei ouia ra, e akaitiia'i te aronga
nunui o Moabi, ma *tona* urupu maata
katoatoa ra; ka riro oki te totoenga e
tokoiti ua, *e* te matutu kore.

PENE XVII.

Te totou ia Damaseko, e Epheraima: ka okotai o raua mate, no te mea i kapitiia ta raua tuatua: ko Iuda ra te ka ora.

TE tuatua ia Damaseko ra. 1
I na, ka apai keia Damaseko ra e
kare atura e oire, ka riro ra ei ututua
puapinga kore. Ka akaruke roaia te 2
au oire o Aroera: ka vaooia na te au
anana, e moe ratou ki raro, e kare ua e
tangata e akamataku atu. E kore oki 3
te punanga i Epheraima, e te au i Da-
maseko ra, e te toenga o Arama ra: e
riro oki ratou mei te kakā o te au ta-
mariki a Iseraela, te tuatua mairā
Iehova Sabaota ra.

E kia tae ki taua rā ra, e iti ei te 4
kakā o Iakoba, e riro oki te poria o
tona kopapa ei ikoke. E riro oki mei 5
te tangata kia akaputuputu i te sitona
ra, e kua kokoti maira tona rima i te
au kaui sitona; ka riro ïa mei te koi
aere anga i te au kaui sitona i te o ra i
Rephaima. E manga toenga te ka 6
vaooia, mei tei te ruru anga olive ra,
taki rua ake e taki toru ake mea ua ki
runga i te tamoko o te rara teitei roa
ra; taki a oki e taki rima ki runga i
te au rara uua ra; te tuatua maira te
Atua o Iseraela ko Iehova.
7 I te reira rā e akono ei te tangata i
Tei anga iaia ra, e akara'i oki ona mata
8 ki Tei Tapu i Iseraela ra. Kare aia e
akono i te au atarau i te angaanga a
tona rima, kare oki e akara i ta tona
uaorai maikao-rima i anga ra, e te au
Asetoreta ra, e te au tiki rā ra.
9 I te reira rā e riro ei te au oire i
akaketaketaia ra mei tei akarukeia i
te ngangaere, e i te vaorakau teitei,
ko tei akarukeia e ratou ki mua i te
aroaro o te tamariki a Iseraela ra: e
10 ka tanea rava akera ïa. No te mea
kua akangaropoina koe i te Atua e
ora'i koe ra, e kare koe i akamaara i te
papa e maroiroi ei koe ra: kia tanu
koe i te rakau manea ra, e kia tanu oki
11 i te kopura no tetai *one* ke ra: Aka-
pini ua rai koe *i te reira* ki te koro
i te rā i tanu ei koe ra; e pua ua rai
taau i tanu ra i te popongi; ka riro ke
ra te mou i te rā e rauka'i, e *e riro* ïa
ei aue anga kore.
12 Aue te aruru o te urupu tangata e
manganui ua atu, mei te aruru tai ra
to ratou aruru anga; te aruru o te pa
enua e, mei te aruru o te tai maata ra
13 to ratou aruru. E aruru ua rai te pa
enua mei te aruru o te tai maata ra: e
kauvae maira aia ia ratou, e e oro ke
atu ratou; e akapueuia ratou mei te
ota i runga i te tuaivi ki mua i te ma-
tangi ra, e mei te teita ra ki mua i te
14 puaioio ra. I te aiai ra, i na, e tu-
matetenga! kare oki e ao ra, e kare ua
ratou! Ko te tuanga teia a te aronga
i takinga-kino ia tatou; ko te tuanga
teia a te aronga i āru ia tatou nei.

PENE XVIII.

E pou to Kusa i te Atua.

1 E KOE, e te enua tamaru peau e!
ki tera atu pae i te au vai i Kusa
2 ra e: Ko tei akaunga i te au karere
na te moana ra, na runga i te vaka
gome na runga i te kiriavai ra e, *i te na
ko anga e,* Ka aere, e tera ra au karere
viviki e, ki te enua ririnui e te toa,
i te au tangata taae mei taito maira e
teia noa'i; ki te enua mana maata, e
tei takatakai ki raro, i tei kotia tona
3 enua i te vai ra. Ko kotou katoa, ko
tei noo i te ao nei, e tei noo ki te enua
nei, kia akatuia te reva ki runga i te

maunga, ka akara kotou ! e kia akata-
ngiia te pu ra, ka akarongo kotou !
Kua na ko mai oki a Iehova kiaku, 4
E noo uaorai au, e e akono marie, i
toku nooanga tikai; *e riro au* mei te
mārama kakā me iti te rā, mei te tumu-
rangi kou i te veravera akaū ra.
Kare e tae ki te mou, kua kore te pua 5
tiare anga ra, e kua riro te pua ei vine
para aere ra, ei reira aia e kokoti ei i
te au mangamanga ki te matipi, e e
tipu aia i te au atava ka apai ke atu.
E akaruke katoaia ratou na te au manu 6
taae o te maunga ra, e na te au puaka
taae o te enua ra; e kai oki te au
manu taae i te reira e ope ua atu te
mou ra, e kai oki te au puaka taae
o te enua i te reira e ope ua atu te
onge.
E i te reira tuatau e apaiia'i te atinga 7
kia Iehova Sabaota ra, na te enua
ririnui e te toa, na te enua taae mei
taito mai e teia noa'i; i te enua mana
maata, e te takatakai ki raro, ko tei
kotia oki tona enua i te vai ra; ki te
ngai o te ingoa o Iehova Sabaota ra, ki
te maunga ra ko Ziona.

PENE XIX.

To Aiphiti tumatetenga: te neneva o tona ui ariki: to ratou tuatua angaia ei tangata no te Atua: te tuatua meitaki ia Aiphiti, Asura, e Iseraela.

TE tuatua ia Aiphiti ra. 1
I na, ka akaoro a Iehova na runga i
te tumurangi tere viviki, e ka aere ki
raro ki Aiphiti; e rutetetete te au
idolo i Aiphiti ki mua i tona aroaro, e
tu a vai oki te ngakau o Aiphiti i roto
iaia. E akarakei tamaki au i to Ai- 2
phiti i to Aiphiti: e tamaki oki ratou
ko te tangata ko tona uaorai taeake, ko
te tangata ko tona uaorai tangata tupu:
tetai oire ki tetai oire, tetai basileia ki
tetai basileia. E parukaua te ngakau 3
o Aiphiti i roto iaia; e e akakore oki
au i tana tuatua ako; ka kimi oki ra-
tou ki te au idolo, e te taura vaerua
kino ra, e ki te au akarakara etu ra, e
te au purepure. E oronga ra au i to Ai- 4
phiti ki tetai pu takinga-kino, e na tetai
ariki taae e tutara ki runga ia ratou,
te tuatua maira te Atu ra ko Iehova
Sabaota ra.
Ei reira te tai e akakoreia'i, e mate 5
oki te vai, e e papa-marō. E kaakaa 6
te au ta'eanga vai ra; te au vai ko i
Aiphiti ra, e pou e marō rava akera:
te au kakao e te mauku, ka mate ïa.

7 Te au kainga ngangaere i te pae vai ra,
tei te nia vai ra, e tei ruruia ki te pae
vai ra, e kenakena ïa, e riro ke ïa, e
8 kore rava akera. E mii oki te aronga
ravakai, e te aronga katoa i titiri i te
matau ki roto i te vai ra, ka aue ïa;
e te aronga i tuku i te kupenga ki raro
9 i te vai ra, e apikepike ïa. E te aro-
nga e anga i te orongā i peruia ra, e
riro i te tumatetenga, e te aronga e ra-
ranga i te kakau teatea ra.
10 E vava'iia tona ra au pou, te aronga
rave angaanga i ouia ra, e taitaia ïa te
11 ngakau. Te ui ariki oki no Zoana, e
neneva ïa; te tangata pakari i taua au
tumu korero no Pharao ra, kua riro *ta
ratou* tuatua ei mea puapinga kore:
eaa e tika'i ia kotou kia karanga atu
kia Pharao, E tama au na te tangata
karape, e tama na te au ariki taito ra?
12 E tenana, teiea toou aronga pakari ra?
na ratou e akakite mai kia koe i tenana,
me te kite ra ratou uaorai, i ta Iehova
Sabaota ra i akakoro ia Aiphiti ra.
13 Kua riro te ui ariki no Zoana ei aro-
nga neneva; kua vare te ui ariki o
Nopha; na te aronga nunui i tona ka-
toa ra au kopu i tareva ke ei to Aiphiti.
14 Kua irokia e Iehova ki roto ia ratou
te ngakau māroketaketa ua: e na ra-
tou i akatareva ke ia Aiphiti i tana au
angaanga katoa, mei te konā kava e
15 turori aere i tona ruaki anga. E kare
ua a Aiphiti e angaanga, e tika'i i te
upoko, e te iku, te mangamanga, e te
16 mauku, kia rave ra. I te reira rā e
riro ei to Aiphiti mei te vaine ra: e
rutetetete ratou, e e mataku, i te ruru
anga o te rima o Iehova Sabaota ra,
tana oki e ruru ki runga ia ratou ra.
17 Ka riro oki te enua ra o Iuda ei
matakuanga na to Aiphiti, kua taiku
anakeia ra, kua mataku ïa ratou, no te
akakoro a Iehova Sabaota ra, tana i
akakoro iaia ra.
18 I te reira rā, e riro 'nga oire e rima
ra i te enua ra i Aiphiti, i te tuatua
anga i te reo Kanaana, e te taputou
anga atu kia Iehova Sabaota ra; e
tapaia oki tetai *o aua nga oire ra*, Ko
19 te oire ïa o te Rā ra. Kia tae ki taua
rā ra, ei atarau ta Iehova ki rotopu i
te enua ra i Aiphiti, e tetai pou na
Iehova i te pae o te reira ki vaitata
20 uaorai; Ei akairo oki te reira, e ei kite
na Iehova Sabaota ra, i taua enua ra i
Aiphiti; e ia ratou i kapiki ia Iehova i
te aronga i takinga-kino maira, kua
tono atu aia i tetai akaora, e tetai aka-
21 tika, e kua akaora aia ia ratou. E
akakite mai oki a Iehova iaia uaorai ki
to Aiphiti, e kite oki to Aiphiti ia Ie-

hova, kia tae ki taua rā ra, e akamori
oki ratou *iaia* **ma te tusiá e ma te mi-**
neka; e tia oki ratou i te tia ia Iehova,
e ka akatae oki *i te reira.* **E ta oki 22**
a Iehova i to Aiphiti: e ta oki e nana
oki e akaora; e ariu oki ratou kia Ie-
hova, e nana e akarongo mai i ta ratou
e pati ra, e ka akaora ïa ratou.
Ei arataa metua kia tae ki taua rā 23
ra, mei Aiphiti e tae ua atu ki Asura;
e aere mai oki to Asura ki Aiphiti, *e*
aere **oki to Aiphiti ki Asura; e kapiti**
oki to Aiphiti ki to Asura i te akamori
anga. Kia tae ki taua rā ra, e riro ei 24
Iseraela e, ko te tokotoru ïa, ratou
katoa ko Aiphiti e ko Asura, ei mei-
taki i rotopu i te enua nei. Na Iehova 25
Sabaota ra e akaora, i te na ko anga e,
Kia ora toku ra iti-tangata to Aiphiti,
e to Asura te angaanga a taku rima, e
to Iseraela taku ra tuanga.

PENE XX.

To Aiphiti, e to Kusa akatuikaa angaia.

I TE mataiti i aere ei a Taratana ki 1
Asadoda, (i tonokia aia e te ariki •
no Asura ra e Saragona,) kua tamaki
iora aia ia Asadoda, e rauka akera; I 2
reira ta Iehova tuatua anga mai ia
Isaia te tamaiti a Amoza ra, na ko
maira, E aere e tatara i te kakau paoa
i to taukupu ra, e kiriti oki i to ta-
maka i to vaevae ra. E kua pera
atura aia, i te aere taaka ua anga, ma
te tamaka kore. E kua tuatua mairā 3
Iehova, Mei taku tavini mei ia Isaia i
aere taaka ua, e ma te tamaka kore, ei
akairo ïa te reira, e ei vavaranga oki,
no nga mataiti e toru ra, no Aiphiti, e
no Kusa: E pera te ariki no Asura i te 4
arataki i te au tuikaa o Aiphiti, e to
Kusa i eke ra, te aronga ou e te ruaine,
ma te taaka ua e te tamaka kore, ma
te tapoki kore i muri, te mea i akama'i
to Aiphiti. E mataku oki e e akama 5
ratou i to Kusa i ta ratou i irinaki ra,
e ia Aiphiti i ta ratou i akatietie ra.
E i te reira rā ka tuatua'i to taua enua 6
ra, I na, ko te tu ïa o to tatou irinaki-
anga, i tei oroia atu e tatou e tauturu
mai, kia ora tatou i te ariki no Asura
ra: e akapeea ra oki tatou e ora'i?

PENE XXI.

Te tuatua ia Babulonia, ia Duma, e ia Arabia.

TE tuatua no te medebara o te 1
tai ra.
Mei te puaioio i apatonga ra i te oro
anga mai; te aere maira aia mei te
medebara, mei te enua rikarika maira.
2 E orama rikarika tei akakiteia mai
kiaku nei; te āru aere nei te āru, te
ta aere nei oki te ta tangata ra. E
aere ki runga, e Elama e; e akamou i
te tamaki, e Madai e; kua akakore au
3 i te aue anga katoa ra. E teianei kua
pini toku taukupu i te mamae: kua
rokoia au e te mamae, mei te mamae
akaanau tamariki ra: kua akarukete-
keteia au, kare e tika kia akarongo:
kua akapekapekaia mai au, kare e
4 tika kia akara. Kua ruri keia toku
ngakau, kua rokoia au e te rikarika:
te aiai inangaroia e au ra, kua aka-
5 riroia ei mea mataku naku. Kua vave
te kaingakai, kua akanooia te tiaki, kua
kaikai, kua inu: ka tu, e te ui ariki
e; e akamainu i te paruru tamaki.
6 Kua na ko maira oki te Atu kiaku,
Ka aere, ka akanoo i te mata ta-
maki; ko tana i kite ra, e akakite
7 mai aia. Kite atura aia i te au taka-
nava ipo ra kua tataki rua, te au ta-
kanava asini, *e* te au takanava kamela;
e kua akarongo marie ua atura aia.
8 Kua kapiki ua maira aia *mei* te liona
ra, E taku atu e, te tapapa nei au e po
ua atu te rā, e tu oki au i toku tiaki
anga nei, e ao ua ake te au po katoa
9 nei: E i na, te aere anake maira teia:
e aronga takanava tangata, te au ipo
ra, kua tataki rua ïa. E kua karanga
maira aia, na ko maira, Kua pou, kua
pou Babulonia! e tona au atua idolo
katoa, kua akaungaungātiti roaia ki
raro i te one.
10 Aue taku e pāpā nei e! e te sitona
i taku alona nei e! ko taku oki i kite
ia Iehova Sabaota ra, te Atua o Ise-
raela ra, ko taku i akakite atu kia
kotou na.
11 Te tuatua ia Duma ra.
Te kapiki ua maira tetai kiaku no
Seira mai, E te tiaki ra e, eaa to teia-
nei po? e te tiaki ra e, eaa to teianei
12 po? Kua tuatua maira taua tiaki ra,
Kua vaitata te ao, e te po katoa oki;
kua inangaro kotou i te ui mai, ka ui
mai kotou: e ariu, e oki mai.
13 Te tuatua ia Arabia ra.
Ei roto i te rarorakau i Arabia ko-
tou ka moe ei, e tera ra pouou tangata
14 no Dedana ra e. Ei vai te apai atu
na tei kaki ra, e to te enua ra e to
Tema e, ei kai te apai atu ki tei oro ra.
15 Kua ati oki ratou i te mata koke, i te
mata o te koke i kiritiia ra; e ki mua
i te ana i akamingiia ra, e ki mua oki
i te aroaro o te tamaki rikarika ra.
16 Kua na ko maira oki te Atu kiaku,

Kare e ope te mataiti, mei te mataiti o
tei ouia ra, e kore ei te manea katoa o
Kedara ra: E te toenga o te au tangata 17
ana ra, te au tangata maroiroi i Kedara
ra, ka akaitiia ïa: ko Iehova oki, te
Atua no Iseraela, tei tuatua mai.

PENE XXII.

Te kino o Ierusalema ka tamaki mai ei to Asura: to Sebena akakore angaia, e tona tupau angaia e Eliakima.

TE tuatua o te o orama ra. 1
Eaa tikai koe i tenana, i ope ei toou
katoa i te kake ki rungao i te au are?
Ko koe oki ko tei kapi i te koma ra, te 2
oire vaavaa nunui e, te oire rekareka e!
kare oki toou tangata i taia ra, i taia i te
koke; kare oki i mate i te tamaki. Kua 3
ope rava to au kavana katoa i te ati, kua
ope ra ratou i te riia kare ra na te aro-
nga ana; te aronga katoa i kitea i roto
ia koe ra, kua mou katoa ïa; e te aro-
nga katoa i oro mai mei te ngai mamao
mai. I tuatua'i oki au e, E anga ke 4
kotou iaku; ka aue ua ana au i te aue
maata, auraka e māro i te akarekareka
mai iaku, i te mate anga o te tamaine a
toku ra iti-tangata.
E rā karavau anga, e te takatakai 5
anga ki raro, e te oripu ua anga; no
ko mai i te Atu ra, ia Iehova Sabaota
ra, i te o orama ra: te kakaoa anga i
runga i te au patu ra, e te kapiki
anga ki te au maunga ra. Te apai 6
akera Elama i te pia ana ra, ma te
kariota e te aronga akaoro ipo ra, e kua
kiriti Kira i te vaî o te paruru tamaki
ra. Kua ki oki toou au o memeitaki 7
i te kariota, e ei te ngutupa te aronga
akaoro ipo i tupati marie ei.
E kua apai keia te paruru mata o 8
Iuda, e kua akara oki koe, i taua rā ra,
ki te putunga taoonga tamaki ki te are
o te vaorakau ra. E te au ngai i ngaa- 9
ngaa i te oire o Davida, kua kite kotou
e e manganui: e kua akaputuputu oki
kotou i te vai no te puna i raro ra.
E kua tatau kotou i te au are i Ieru- 10
salema ra, e kua vava'i oki kotou i te
au are ei akaketaketa i te patu. Kua 11
ko kotou i tetai puna ki rotopu i nga
patu e rua ra, ei *āriki* vai no te puna
taito ra: kare ra kotou i akara kiaia i
tei rave i taua mea nei; e ko tei akono
i te reira i taito ra, kare kotou i kite
iaia.
Kua kapiki ra te Atu ra ko Iehova 12
Sabaota ra, i taua rā ra, ki te aue e ki
te mii; ki te mangore i te upoko, e
13 kia kakau i te kakau paoa. E i na, ko
te rekareka e te pereperekavana, te
tainga anga bovi, e te ko anga mamoe,
e kai anga puaka, e te inu manga
wina! e kai tatou, e e inu oki; apopo
oki tatou e mate ei!
14 Kua akakite mai a Iehova Sabaota ra
ki oku taringa nei; Kare takiri taua
ara na kotou nei e matara e mate ua
atu kotou, te tuatua maira te Atu ra
ko Iehova Sabaota.
15 Te na ko maira te Atu ra, ko Ie-
hova Sabaota, Ka aere, aere koe ki te
tangata mou apinga ra, kia Sebena, tei
runga oki aia i te ngutuare nei, *ka ka-
ranga atu ei kiaia,*
16 Eaa taau ki ku nei? e koai oki toou
ki ku nei, i pao ei koe i te menema
noou ki ku nei? tei pao ra oki aia i te
menema nona ki runga take ra, ko tei
paopao i te nooanga nona i roto i te
17 mato ra! I na, ka titiri takiriia koe e
Iehova ki vao ma te viviki maata, ka
18 opu nui rava aia ia koe, E takirikiri
aia ia koe, ka titiri ke atu ei, mei te
toka *i makaia,* ki te ngai atea ra: ei
reira koe e mate ei, e ei reira *e vaooia'i*
taau au kariota manea; e koe, te mea
19 e akama'i te ngutuare o to atu ra. E
tuaru ke atu au ia koe i toou ra
ngai, e totōia koe ki raro i to tura-
nga ra.
20 E i te reira rā e karanga atu ei au ki
toku tavini, kia Eliakima, te tamaiti a
21 Hilikia: E akakakau au iaia ki te ka-
kau noou, e akamatutu au iaia ki te
tatua noou ra; e toou ra au taku e
tuku atu ki tona rima; e riro oki aia
ei metua no to Ierusalema, e no te
22 ngutuare o Iuda. E naku e tuku i te
taviri o te ngutuare o Davida ki runga
i tona pakuivi; nana e eeu, e kare e
topiriia; e nana e topiri, e kare rava e
23 eeuia. E naku aia e tamou mei te
nairo i te ngai pakari; e riro oki aia ei
terono kakā i te ngutuare o tona me-
24 tua: E akautaia te kakā katoa o te
ngutuare o tona metua ki runga iaia;
te uanga e te uri, te au kapu rikiriki
katoa, e te au kapu pararauare ra, e
tae ua atu ki te au kapu oonu katoa.
25 Te na ko mairā Iehova Sabaota ra,
Ei taua rā ra, taua nairo i patitiia ki te
ngai pakari ra, e apai keia ïa; e tipuia
ïa, e ka inga atu ki raro; e tei akautaia
ki rungao ra, e kokoti keia ïa: na Ie-
hova oki i tuatua mai.

PENE XXIII.

Te pou anga maata o Turia ra.

1 TE tuatua ia Turia ra.

Ka aue, e te au pai i Taresisa e, kua
pou oki; kare e are toe, e kare rai e
tomo anga ki roto! no ko mai i te enua
ra no Kitima te akakite angaia mai kia
ratou. Ka muteki na, e tei noo i te 2
motu; e tei akakiia e te aronga oko no
Sidona, kia na tai ra. Te ua o Sihora, 3
ki rotopu i te vai maata ra; te mou o
te vai ra, ko tana ïa apinga uipa; riro
atura aia ei okoanga na te pa enua.
Kia akama koe, e Sidona e! i tuatua 4
ana oki te moana, te punanga o te
moana, na ko maira, Kare au i ma-
mae; e kare au i anau tama na; e
kare i angai tamariki, *e kare* i rāpu i
te au paretenia. Mei tei te rongo ia 5
Aiphiti ra, ka mamae rava'i ratou i te
rongo ia Turia ra. E aere tika kotou 6
ki Taresisa, ka aue kotou, e tei noo i te
motu e. Ko to kotou ainei teianei 7
oire i rekarekaia ra, i vai ana mei ito
mai? te apai keia ra aia e tona uao-
rai vaevae kia purutia aere i te ngai
mamao.

Koai tei akakoro i teianei tuatua ia 8
Turia nei, ki te *oire* i tua i te korona;
tona au tangata oko, ei ui ariki anake
ïa, tona aronga oko aere, ko ratou te ui
rangatira o te enua nei? Na Iehova 9
Sabaota i akakoro; kia viivii te nengo-
nengo o te au mea manea katoa; ei
akavaavaa i te aronga mana katoatoa
o te enua nei. Akanina i to enua, mei 10
tei *ninaia* e te vai ra, e te tamaine a
Taresisa e: kare rava oki e mouranga
toe. Kua akatika aia i tona rima ki ru- 11
nga i te tai, kua akangaueue aia i te au
basileia: kua tuatuā Iehova ia Kana-
ana, kia vava'iia tona au punanga. Kua 12
tuatua oki aia, Kua oti ana koe i te
rekareka, e tenana paretenia takinga-
kinoia, e te tamaine a Sidona: ka tu,
ka aere atu ki Kitima, kare rai oki koe
e mou i reira.

I na oki te enua o te Kaledea; kare 13
ïa aronga i karangaia e tangata i mua-
tangana, e aronga kokaua i te mede-
bara, i akamouia ratou e to Asura ra:
kua patu ratou i to ratou au puna-
nga; kua vava'i ratou i tona ra au are
ariki; kua tutuamu rava ratou iaia.
Ka aue kotou, e te au pai i Taresisa 14
e, kua pou takiri oki to kotou aka-
puanga.

E kia tae i te reira rā, ka akangaro- 15
poinaia'i Turia e kia ope te au mataiti
e itu ngauru ra, mei te au rā o te ariki
okotai ra: e kia ope ra taua au mataiti
e itu ngauru ra, e atu ei Turia i te
pe'e, mei ta te vaine akaturi ra. Ka 16
rave i te kinura, ka aere ei na roto i te
oire, e tera ra vaine akaturi akangaro-
poina roaia e; ka akatangi meitaki i
te au ao; kia manganui te pe'e, kia
17 manako akaouia koe. E kia ope te au
mataiti e itu ngauru ra, e atoro mai a
Iehova ia Turia; e oki aia ki tona ra
oko anga apinga, e akaturi katoa atu
aia ki te au basileia katoa ra, i te pa
18 enua *katoa* o te ao nei. E tana ra au
apinga e tana mea e rauka i te oko, e
tapu ïa na Iehova: kare e akaputupu-
tuia, e kare oki e vaioia i te vairanga;
e riro ra tana e rauka na ratou na tei
noo ki mua ia Iehova, ei manga kia
rava, e te kakau inuinu.

PENE XXIV.

Te tuatua no te mate o to Iseraela i te ariki o Babulonia.

1 INA, te riringi nei a Iehova i te
enua, e kia pou rava; te tatipoti
rava nei, e te akapueurikiriki i tona
2 tangata. E riro oki, mei ta te tangata
ra, ka pera rai ta te taunga; mei ta te
tavini tane ra, ka pera rai ta te pu;
mei ta te tavini vaine ra, ka pera rai ta
te rangatira vaine; mei ta te tangata
e oko atura, ka pera rai ta te oko mai-
ra; mei ta te tangata ori apinga ra, ka
pera rai ta te o atu; mei ta te tangata
3 ou ra, ka pera rai ta tei ouia ra. Kua
uriapaka ravaia te enua, e kua pou i
te āruia; na Iehova oki teia i tuatua.
4 Kua aue te enua, kua mae; kua paru-
paru to te ao, kua mae; kua paruparu
te aronga teitei o te enua nei.
5 Kua viivii te enua i raro ake i tona
au tangata ra; kua ara oki ratou i te
ture ra; kua ruri keia tei akonoia ra;
kua akaatikauia te koreromotu mutu
6 kore ra. I pou ei te enua i te katara;
e kua akautungaia te aronga e noo ki
reira: i ope roa'i te tangata o te enua
nei i te ka i te ai; e te tangata i vaoo-
7 ia ra, kare e toko rai. Kua mii te
wina ou, te takupe nei te vine; te aro-
nga katoa i rekareka te ngakau ra,
8 kua aue ïa. Kua kore te *tangi* reka-
reka o te pa'u ra; te mutamuta o te
aronga i rekareka ra, kua kore ïa; te
tangi rekareka o te kinura, kua kore.
9 Kare ratou e inu i te wina ma te pe'e;
te kava kona, kua maamaa ïa i te aro-
10 nga i inu ra. Kua vava'iia te oire ta-
nea ki raro: kua popaniia te au are
11 katoa, kare e tomoia. E kakunga
wina tei te au arataa; kua kore roa te
rekareka; te pereperekavana o te enua,
12 kua riro ke ïa. Ko te tanea ua te api-
nga toe i te oire nei; e kua tutukiia
13 te pa ki raro ma te kokina maata. Ka
akaperaia oki ki rotopu i te enua ra,

ki rotopu i te au tangata ra; mei te
olive i ruruia ra; mei te koi aere anga
ra, kia oti te mou vine ra.
Ka akateitei ra raton i to ratou reo, 14
ka imene ei; i te tapunui o Iehova ka
maeva'i ratou mei te moana mai. E 15
teianei, e akakakā kotou ia Iehova i te
au ngai ai ra, i te pa enua o te moana,
i te ingoa o te Atua o Iseraela ko Ie-
hova. Mei te kotinga roa mai o te 16
enua to tatou akarongo anga i te imene,
E paapaa anga to Tei Tuatua-tika e!
Kua na ko atura au, Taku mate e!
taku mate e! E ae oki au e! te āru
aere nei rai te aronga āru; koia ïa, te
āru apinga aere nei rai te aronga āru.
Ko te mataku, e te vaarua, e te ereere, 17
tei runga ïa ia koe, e to te enua nei e.
E e riro oki, ko tei oro i te reo akama- 18
taku ra, ka topa ïa ki roto i te vaarua;
e tei ora i te vaarua ra, ka piri ïa i te
ereere: e kua akatueruia te au ngutupa
o te rangi ra, e kua ngaueue te tumu o
te enua nei. Kua akangaueue roaia 19
te enua nei, kua akapueurikiriki ta-
kiri ravaia te enua nei, kua akarukete-
kete maata ravaia te enua. Kua arara 20
aere te enua mei te konā kava ra, e te
keukeu ki tera ngai, ki tera ngai, mei
te roi tautau ra; te vai teiaa nei oki
tana ara ki runga iaia; e inga oki aia, e
kare e tu akaou mai.
E kia tae i te reira rā, e akautungā 21
Iehova i te nuku o te rangi i runga
ra, e te ui ariki o te enua ra ki ru-
nga i te enua nei. E akaputuia mai 22
ratou katoa ra, mei tei tapekaia ra i
roto i te vaarua ra; e popani takiriia
ratou ki roto i te are tapekānga ra;
e kia ope nga rā e manganui e atoroia
mai ei ratou. Ka rokoia te marama e 23
te tumatetenga, e te rā oki e te akama,
kia riro te au ia Iehova Sabaota ra i te
maunga ra ko Ziona, e i Ierusalema,
ma te kakā ki mua i te aroaro o te aro-
nga taito nona ra.

PENE XXV.

Te akameitaki ra te peroveta i te Atua, no te meitaki te ka rauka kia tae i te au rā openga, e no te pou o Moabi.

E IEHOVA e, ko toku Atua oki 1
koe; e akateitei au ia koe, e aka-
meitaki au i toou ingoa; e au mea taka
ke oki taau i rave; te au tuatua ta-
kere *naau* ra, e tuatua pikikaa kore
anake ïa, *e* te tuatua-mou. Kua aka- 2
riro oki koe i te oire ei ututua; te
oire i akaketaketaia ra ei mea ngaangaa
ua: te are ariki o te au tangata ke,
kia kore rava ei oire; kare rava e patu
3 akaouia ra. E teianei e akakakā te
aronga ririnui ia koe; te oire o te pa
enua rikarika ra, e mataku ïa ia koe.
4 Kua riro oki koe ei punanga no te ta-
ngata rikiriki; ei punanga no tei ngere
i tona pini anga ra; ei akapuanga i te
uriia ra; ei marumaru i te veravera
rā; i te riri o tei matakuia ra, mei te
5 uriia ki runga i te patu ra. Mei te pu-
kakā i te enua vera ra, e akakore rai koe
i te mutamuta o te au tangata ke;
mei te pukakā i te marumaru tu-
murangi patapatatue ra, te pe'e reka-
reka o tei matakuia ra i te akakore
angaia.
6 Ei reirā Iehova Sabaota ra e rave ei
na te tangata katoa, i teianei maunga,
i tetai pokai, e kai memeitaki ra, te
kaingakai wina i runga i te ota; e kai
matu roa ra, te wina i runga i te ota i
7 akaareare meitakiia ra. E ei teianei
maunga aia e akakore ei i te tapoki i
tapokiia'i te mata o te tangata katoa
ra, e te vaî i rarangaia i rungao i te au
8 enua katoa ra. Nana e akakore rava
i te mate e tuatau ua atu; e na te Atu
ra na Iehova e orei i te roi-mata i te
au mata ravarai; e akakore aia i te
akakino i tona iti-tangata i te enua ka-
toa nei: na Iehova oki *teia* i tuatua
nei.
9 Kia tae i taua rā ra, e pera'i ratou e,
I na, ko to tatou Atua teia; kua ta-
papa tatou kiaia, e ka akaora aia ia
tatou: ko Iehova teia; ta tatou i ta-
papa na; e rekareka tatou, e kia pere-
perekavana oki i te ora nana.
10 E i teianei maunga e vai marie ei te
rima o Iehova; e takatakaiia ra Moabi i
tona ra ngai, mei te ngangaere i takata-
11 kaiia ei taru. E akatika aia i tona rima
i rotopu ia ratou, mei tei akatika *i tona
rima* kia kau: e nana oki e tuku i to
ratou ngakau parau ki raro, e te rave-
12 nga pikikaa katoa a to ratou rima. E
te punanga i taau patu teitei ra, nana
e tuku ki raro, kia taakaaka roaia; e
aite ki te one, ki te one-pueu.

PENE XXVI.

E akapaapaa ia Iehova ma te rekareka.

1 KIA tae i te reira rā e imeneia'i
teianei imene i te enua ra i Iuda;
E oire ketaketa to tatou; ko te ora ta
te Atua e akono, ei patu, e ei paruru.
2 Ka eeu na kotou i te au pa, kia tomo
mai te enua tuatua-tika, i tei tāpu i te
3 tuatua-mou ra, ki roto. Ko tei nga-
ueue kore te manako ra, taau ïa e

tiaki, *e* ei au nuingangare *tona*, koia i
irinaki ia koe. E irinaki kotou ia Ie- 4
hova e tuatau ua atu: ko Ia tika rai
oki a Iehova, e Mato mutu kore ïa.
Kua taakaaka oki aia i te aronga 5
nooanga teitei: te oire teitei ra, ko
tana ïa i tuku ki raro; kua tuku aia i
te reira ki raro rava i te one; kua aka-
arite aia i te reira ki te one-pueu. E 6
takatakaiia te reira e te vaevae; te
vaevae o te aronga ao, te tapuvae o te
aronga apinga kore.
E aerenga tiratiratu to te aronga 7
tuatua-tika; kua akatikaoru ua koe,
e Tei Tika e, i te aerenga o te aronga
tuatua-tika. Tei te arataa o taau ra 8
tuatua-tau matou, e Iehova e, i te ta-
papa anga ia koe; i toou ra ingoa, e
kia akamaara matou ia koe ra, ko te
inangaro ïa o to matou vaerua. Taku 9
vaerua tei inangaro ia koe i te po ra;
koia ïa, ko taku vaerua i roto roa ra
tei kimi ia koe i te popongi roa ra:
kia *kitea* taau au tuatua-tau i te enua
nei, te apii ra to te ao nei i te tuatua-
tika *i reira*. Kia akaperepereia te ta- 10
ngata kino, kare aia e apii i te tuatua-
tika: ei te enua tiratiratu ra aia e
rave ei i te tuatua-tika kore, kare rai
aia e akono i te tapunui o Iehova.
E Iehova e, kua apai takere anaia to 11
rima ki runga, kare ra ratou e akara:
e kite ra ratou ma te akama; na *toou*
matutu i *toou* au tangata ra, e na te
ai oki a toou au enemi, ratou e aka-
pou. E Iehova e, kua akono rai koe i 12
te au no matou: ta matou au angaanga
katoa oki, naau rai i rave no matou. E 13
to matou Atua, e Iehova, e aronga atu
ke, kare koe, i tei kavana mai ia matou
nei: ko koe anake ra, ko toou ingoa, ta
matou e akapaapaa. Kua mate ratou, 14
kare rava e ora; e turuma anake ra,
kare ratou e tu mai ki runga: kua tiki
mai oki koe, e kua rave akamate
roaia ratou; e kua akakore roa koe i
te manakoanga ia ratou.
Kua akamaata koe i te enua nei, e 15
Iehova e, kua akamaata koe i te enua
nei: kua akakakāia koe: kua akaatea
koe i te au kotinga katoa o te enua
nei. E Iehova e, i te pini anga ra to 16
ratou kimi anga ia koe ra; kua pati
ratou ma te taakaaka ra *i reira, te iri*
ra te ako naau ki runga ia ratou. Mei 17
te vaine nui ra, kia vaitata i te anau
ra, kua rokoia e te mamae ra, kua
aue ua i tona mamae anga; kua pera
rai oki matou, *i to matou* taka ke anga
i to aroaro, e Iehova e. Kua to oki 18
matou; kua mamae matou; kua tu a
matangi ua ta matou i anau; kare i
rauka te ora ia matou i te enua nei,
kare oki to te ao nei i anau mai.
19 Toou ra aronga mate, e ora ïa, *to*
ratou kopapa mate, e tu akaou ïa: e
ara, e imene, e tei noo ki te one-pueu:
mei te au o te ngangaere ra, toou ra
au, ka akapuaki mai oki te enua i te
aronga i mate ra.
20 E aere mai, e taku iti-tangata e, e
tomo ki roto i to au pia ra, e topiri
marie i toou au pa ia koe: e pipini
ei koe i tetai manga taime iti kia oko-
tai ake kamoanga mata, kia ngaro ke
21 atu taua riri otooto nei. I na oki, te
aere mairā Iehova mei tona ra ngai, e
tutaki i to te enua nei i ta ratou ara;
e na te enua e akakite mai i te toto i
roto iaia ra, e kare oki aia e ta-
poki akaou i tona au tangata i
taia ra.

PENE XXVII.

To te Atua tiaki anga i tona kainga vine.

1 KIA tae ki taua rā ra e tutaki ei
a Iehova, ki te koke māro, e te
maata, e te pakari, nona ra, ia Le-
viatana, i te ovi rere ra, e ia Leviatana,
te ovi mingimingi ra, e ka ta oki aia
i te tanina i raro i te moana ra.
2 I te reira rā, i te kainga vine i aka-
3 perepereia nei, e imene kotou: Ko au,
ko Iehova, e tiaki iaia nei: e ta-
mauu au iaia ki te vai kare e tukua:
e tiaki au iaia i te po e te ao nei, kia
4 kore e rave kinoia. Kare e makitakita
o roto iaku: naringa e tamaki ta tatou
ko te rakau taratara e te tataramoa!
e oro pu ua atu au ki runga i te
reira, e ka kapipiti katoa ïa iaku.
5 Kia opu ra tetai iaku ei akapuanga, ka
ongi mai aia iaku; ka ongi mairai
aia iaku.
6 I te au rā a muri atu e toro ei to
aka o Iakoba: e kao oki Iseraela, e e
pua oki, e kapi te enua katoa nei i
7 *tona* ua. Kua ta ainei aia iaia, mei
tana i ta i tei ta iaia ra? kua arite
ainei tona tainga mei to tei ta mai
8 iaia ra? I taumāro rikiriki rai koe
iaia i tona tuku ke angaia: i te rā
maoake oki aia i apai ke ei *iaia* i tana
9 matangi viviki: Ko te mea teia e mā
ai te ara a Iakoba; ko teia anake ra te
openga, ko te apai ke anga i tana ara:
kia akariro aia i te au toka roarai o te
atarau ra, mei te ngaika i pueurikiriki
ke ra; kare e tu akaou te au Asetoreta
e te au tiki rā.
10 E riro ra te oire akaketaketaia ra i te
tanea; ei kainga akarukeia ra, e

vaioia mei te medebara; ei reira te
kafa e kaikai aere ei, ei reira rai moe
ei; e kai aere oki aia i te au rakau
tupu ou i reira. Kia mae tona au ma- 11
ngamanga, e aatiia ïa: e aronga vaine
te ka aere mai ka ta'u ei ki te ai. E
aronga kite kore rai ratou: e kore ei
Tei anga ia ratou e aroa ia ratou, e ko
Tei anga ia ratou, kare e akaperepere
mai ia ratou.
E kia tae ki taua rā ra, ei koi anga 12
olive ta Iehova, mei te mangaanga o
te vai ra e tae ua atu ki te kauvai
i Aiphiti ra, e e koi aere aia tataki
tai ia kotou, e te au tamariki a Ise-
raela e. E kia tae ki taua rā ra, e 13
akatangiia'i te pu maata ra, e ko tei
vaitata i te mate i te enua ra o Asura
te ka aere mai, e ko tei akapuecuriki-
rikiia i te enua ra i Aiphiti, e aka-
mori oki ratou ia Iehova, i te maunga
tapu ra i Ierusalema.

PENE XXVIII.

E mate maata to te aronga takeo ra i Epheraima: ko te Mesia i akakiteia ei pange i Ziona: e mate to te aronga akarongo kore.

EAE oki to te korona akaparau 1
o te aronga i kona i Epheraima, e
te tiare mae ua ra o to ratou tu manea
kakā; to te aronga i te openga mai o
te o tutupu meitaki ra, o tei nenevaia
i te wina ra. I na, tei te Atu te ta- 2
ngata maroiroi okotai, e te ririnui, e
arite aia ki te uriia ua toka, te uriia
akapou, mei te vai puke ririnui ra i te
maringi viviki anga mai, e titiri rava
aia *ia ratou* ki raro i te one i *tona* rima.
E takatakaiia te korona akaparau o te 3
aronga kona i Epheraima ki raro ake i
te vaevae: E riro oki te tiare mae ua 4
o to ratou tu manea kakā ra, i te ope-
nga mai o te o tutupu meitaki ra, mei te
suke rere to mua o mua akaū ra; na
te kite uaia e tetai, i te vai ua anga ki
tona rima, kua pou takere i te apukuia.
Kia tae ki taua rā ra e riro ei a 5
Iehova Sabaota ra ei korona kakā, e
ei tarae manea, i te toenga o tona ra
iti-tangata; E ei vaerua tuatua-tau 6
oki i te aronga i noo i te akatau anga
tuatua ra, e ei maroiroi no te aronga
i akaoki i te tamaki ki te ngutupa ra.
Kua ē rai oki te reira i te wina; e 7
kua arara aere i te kava kona; kua ē rai
te taunga e te peroveta katoa i te kava
kona; kua vi ratou i te wina; kua
arara aere ratou i te kava kona; kua
ē ratou i te orama; kua turori i te
akatau anga tuatua. Kua ki te au 8
kaingakai katoa i te ruaki, *e* te au mea
viivii, kare e ngai toe.
9 E apii aia iaai kia kite? e koai ïa
aronga tana e akakarape kia kite i te
rongo? i te *tamariki* i topa te u ra, te
10 kore e paria te u ia ratou. Kua na
rungao oki te akauenga i te akauenga,
kua na rungao te akauenga i te aka-
uenga; kua na rungao te ture i te ture,
na rungao te ture i te ture; ki ku nei
tetai va'i iti, ki ko atu tetai va'i iti.
11 Koia tikai, ei vaa murare, e te reo
ke ke, ka tuatua'i aia ki teianei iti-
12 tangata; No te mea i tuatua ana aia
ia ratou e, Teia te akaeaanga, e aka-
noo kotou i tei roiroi; teia te aka-
angaroianga; kare ra ratou i akaro-
13 ngo. Ka riro ra te tuatua a Iehova
kia ratou, kia na rungao te akauenga i
te akauenga, na rungao te akauenga i
te akauenga; kia na rungao te ture
i te ture, na rungao te ture i te ture;
ki ku nei tetai va'i iti, ki ko atu tetai
va'i iti; kia inga tiraa aere ua atu
rai ratou ki muri, e kia aati, e kia ii,
e kia rauka.
14 E teianei ka akarongo mai kotou,
e te aronga taitoito, i te tuatua a Ie-
hova, kotou tei kavana i teianei aronga,
15 ko tei *noo* i Ierusalema nei. No te
mea kua tuatua kotou e, E korero-
motu ta matou e te mate, e kua akatau
ta matou tuatua ia ade; kia na rotopu
tikai taua mate maata ra te aere, kare
ïa e akavaitata mai ia matou nei: kua
akariro oki matou i te pikikaa ei pu-
nanga, e kua pipini matou i raro ake
16 i te taeke ua: E teianei te na ko maira
te Atu ra ko Iehova, I na, te akamou
nei au i tetai toka i Ziona ei pange,
e toka timataia, e toka meitaki maata
i te kapeu tara, e pange ngaueue kore:
ko tei akarongo ra, kare ïa e rapu-
17 rapu. E arite atu au i te tuatua-tau
ki te tataura, e te tuatua-tika ra ki
te arite tautau; e pakoko uaia te pu-
nanga pikikaa e te ua toka; e te pi-
piniangaa ra, e ngaromia ua ïa e te vai.
18 E ko ta kotou koreromotu e te mate
ra, e akaatikauia ïa, e ta kotou tuatua
akatau ia ade ra, kare ïa e mou; kia
na rotopu tikai taua mate maata ra
te aere, e takatakaiia kotou ki raro
19 e te reira. Kua na rotopu anake te
aere ra, kua opukia ïa kotou: i tera
popongi i tera popongi, e na rotopu
rai ïa te aere, i te po, e te ao:
20 e rikarikaia te rongo anake ra. E
poto oki te roi kia akatika te ta-
ngata ki rungao; kua aoaoa te tapoki
21 kare e pini kia moe ki roto. Ka tu
mai oki a Iehova mei tei te maunga ra

i Perazima, ka riri aia mei tei te o ra
i Gibeona; kia rave aia i tana anga-
anga, tana angaanga tu ke ra; e kia
akatupu aia i tana ravenga, tana ra-
venga tu ke ra. E teianei ra, auraka 22
kotou e akavaavaa, ka akaketaketaia
aea to kotou au ruru: e tuatua akapou
i akakoroia taku i akarongo akenei, i
te Atu ra, ia Iehova Sabaota, i teia ka-
toa nei enua.
E anga mai i to kotou taringa, e 23
akarongo mai i toku reo; ka akono
tikai, ka akarongo mai ei i taku tua-
tua. E arote ainei te tangata arote e 24
po ua atu te rā kia ruru i te ua? e
kenu ua rai ainei, e e akaungaunga i
te vānga one o tona enua? Manea 25
akera te one iaia, kare ainei aia e ruru
aere i te kuze, e kua titiri aere
i te kumina, e kua ruru oki i
te sitona ma te arite, e te kerite
e te olura, ki tona ngai ki tona ngai?
Na tona Atua oki i ako marie mai iaia 26
kia akono, *e* kua apii mai kiaia. Kare 27
oki te kuze i pāpāia ki te porotata
pāpā; kare oki te porotata i aka-
takaia ki runga i te kumina; e pā-
pāia ra te kuze ki te rakau, e te
kumina ki te pāpā ra. Kia reru uaia 28
te sitona e tika'i; no te mea kare aia
e pāpā tamou mai i te reira ra, e e
akaungaunga i te tipi o tana ra poro-
tata; kare oki e akaparuparu i tana ra
au puaka. No ko katoa teia ia Iehova 29
Sabaota ra, tana te tuatua umere
maataia, *e* te ravenga maata.

PENE XXIX.

E mate maata to Ierusalema ra: te pou anga o tona au enemi, e tona akaora angaia.

EAE oki Ariela e, Ariela e, te oire 1
i nooia e Davida e! ei mataiti
rai te mataiti, ka akono atu rai te au
oroa. E tinai-mate rai au ia Ariela; 2
e vai oki te aue e te mii *ki reira;* ka
riro rai oki te reira ei Ariela iaku nei.
E akapini au ia koe i te puakapa; e e 3
rave akapini au ia koe i te koro; e
akāū oki au i te punanga ia koe. E 4
tuku akaakaia koe ki raro rava, mei
te mea no raro mai i te repo taau tuatua
anga mai; e rikiriki mai toou reo mei
raro mai i te one-pueu ra, e mei raro
mai i te one toou reo, mei to te taura
vaerua kino ra, e ei raro koe i te one-
pueu koumuumu ua mai ei kia tuatua.
Kareka te urupu maata o to au 5
enemi ra, e riro ïa mei te ungaungā one
mea ngiti ra, e te maata katoa o taua
aronga e mataku roaia ra, mei te ota ïa i
akapueu keia ra: e kare te reira e roaia,
6 i te kamoanga mata nei rai. E atoroia
mai koe e Iehova Sabaota ra, ma te
mangungu, e te ngaruerue enua, e te
reo maata; ma te uriia, e te tipi, e te
7 mura o te ai kakai ra. Mei te moe
oki, mei te rikamoe i te po ra, *mei te
reira katoa* te tangata katoa o te pa
enua ra, ko tei tamaki ia Ariela; te
aronga katoa e tamaki atu, e tei ta-
kinga-kino atu iaia, e te punanga katoa
8 nona ra. Mei te mate pongi kia ro-
koia e te moemoea, e ana ra aia e, te
kaikai ra; kia ara maira, kare ua e
pangia tona kaki: mei te tangata e
kaki vai ra kia rokoia e te moemoea, e
ana ra aia e, te inu ra aia; kia ara
maira, i na, kua uti ua te manava, e kua
maata rai te kaki vai: e pera rai te
tangata katoa o te pa enua ra, ko tei
tamaki ki te maunga ra kia Ziona.
9 Ka nonoo ana kotou, kia va ua ana;
akanavenave kotou, e kia akamatapoia
mai: kua kona ratou, kare ra i te
wina; kua turorirori ratou, kare ra i
10 te kava kona. Kua riringi oki a Ie-
hova i te vaerua moe maata ki rungao
ia kotou na, e kua tapiri aia i to kotou
mata, te au peroveta; e to kotou
mimiti, to te au akara ra, tana ïa i ta-
11 poki. E kua riro taua orama katoa ra
mei te tuatua ki roto i te buka i topiriia
ra ia kotou, tei tukuia atu ki te ta-
ngata kite i te tatau tuatua ra, ka na
ko atu ei, Ka tatau ana koe i teia,
taku ïa tuatua kia koe: e te tuatua
maira aia, Kare e rauka iaku; no te
12 mea kua topiriia. E kia tukuia oki
taua buka ra ki te tangata kite kore i
te tatau tuatua, ka na ko atu ei e, Ka
tatau mai ana koe i teia, taku ïa tuatua
kia koe: te tuatua maira aia, Kare au i
apiiia i te tatau tuatua.
13 I tuatua mai ei te Atu, No te mea te
topiri mai nei teianei aronga iaku i to
ratou vaa, e te akameitaki maira to
ratou ngutu iaku, tei te atea ke ra to
ratou ngakau iaku nei; e to ratou ma-
taku iaku nei, e mea apii uaia i te tua-
14 tua a te tangata anake ra: E teianei,
i na, e rave atu rai au i te ravenga va-
variaia i teianei aronga, e ravenga
vavariaia, e te poitirere; kare atu
oki te karape o to ratou aronga karape
ra, e te kite o to ratou aronga akono
ra, e ngaro ke ïa.
15 E ae oki to ratou to tei kimi i te
mea oonu e uuna i *ta ratou* ravenga ia
Iehova, tei te poiri ta ratou angaanga,
e ko te akapera e, Naai tatou e akara
16 mai? koai te kite mai ia tatou? Te
aronga manako ketaketa e! e aka-

ariteia ainei te potera ki te karaea? e
tuatua ainei oki te angaanga ki te
taunga, Kare aia i anga iaku? e tuatua
ainei tei angaia ki tei anga iaia, Kare
ona e kite?
Ka roa ainei ka kore ei e arite Le- 17
banona ki te kainga ua maata, e e ma-
nakoia'i te kainga ua maata ra ei enua
rarorakau ra? Kia tae ki te reira rā e 18
akarongo ei te turi i te tuatua o te
buka, e mei roto mai i te kareureu, e
te poiri, e kite ei te mata o te aronga
matapo tikai ra. E akamaata te aronga 19
maru i *to ratou* rekareka ia Iehova, e
rere ua te tangata putaua i te reka-
reka i Tei Tapu ia Iseraela ra. Ko 20
tei rikarikaia ra oki, kua kore ïa; kua
pou oki te taitoito, e ko tei aruaru i te
kino ra, kua tipu keia ïa. Ko tei 21
akaapa i te tangata i te tuatua, e kua
tuku oki i te ereere i tei ako mai i te
ngutupa ra, e kua akatatipake puapi-
nga kore ua i te aronga tuatua-tika ra.
E teianei, te na ko mairā Iehova ki 22
te ngutuare o Iakoba ra, ko tei akaora
ia Aberahama ra, Kare Iakoba e
akama akaou, kare oki e tea akaou tona
rae. Kia kite oki tana au tamariki i 23
te angaanga a toku rima i rotopu ia
ratou ra, e riro na ratou uaorai e aka-
tapu i toku nei ingoa; e e akatapu
ratou i Tei Tapu i o Iakoba ra, e
ruketekete oki ratou i te Atua o Ise-
raela ra. E te aronga i ē te ngakau 24
ra e rauka te kite i reira, e te aronga
i upokoango ra, e akarongo ïa i te ako.

PENE XXX.

E mea kino te akono kore i ta te Atua tuatua: e meitaki to tei akono: to Asura pou anga.

TE tuatua mairā Iehova, E ae oki te 1
tamariki meameaau e, tei aka-
taka i te tuatua ra e kare ra iaku nei;
ko tei riringi i te neseka e kare ra ta
toku Vaerua; kia na rungao te ara i te
ara: Ko tei aere oki e aere ki raro ki 2
Aiphiti, e kare i ui mai i toku nei vaa;
kia akamaroiroi ratou ia ratou uaorai i
te maroiroi o Pharao, e kia irinaki ki
raro ake i te maru ra i Aiphiti. E 3
riro ra te maroiroi o Pharao ei akama
no kotou; e *to kotou* irinaki i te maru
ra ia Aiphiti ei tumatetenga *no kotou.*
Tei Zoana oki to ratou ui ariki, e ta 4
ratou au karere, kua tae ïa ki Hanesa.
Akama anake iora ratou i taua aronga 5
ra, kare oki a ratou puapinga e rauka
i reira, kare oki ratou *e riro mai* ei
tauturu, e ei meitaki, ei mea akama ra,
e ei akakino *ia ratou.*

6 Te tuatua no te au puaka i te
pae i apatonga:
Na rotopu i te enua eke e te mamae
maata, no reira mai te liona tinana ra,
e te liona taae ra, e te vipera, e te ovi
ai rere aere ra, ei runga i te pakuivi o
te au punua asini i apai ei ratou i ta
ratou apinga, e ta ratou apinga memei-
taki ki runga i te puku o te kamela,
na taua au tangata i puapinga kore ei
7 ratou ra. E kou ua Aiphiti, e tauturu
puapinga kore ua ratou: i tuatua'i au i
te reira, Ko Rahaba akatau.
8 Ka aere ana, ka tata ki runga i te
papa ki mua ia ratou, e e tata i te *leta*
ra ki roto i tetai buka; ka vaoo ei no
te au rā a muri atu, ei kite e tuatau ua
9 atu. E aronga meameaau teianei aro-
nga, e tamariki pikikaa, e tamariki
10 akarongo kore i te ture a Iehova. Ko
tei tuatua ki te au akara ra, Auraka e
akara; e i te aronga e orama ta ratou
ra, Auraka e akakite mai i te mea tika
ra; ei tuatua koperepere ua ra ta kotou
e tuatua mai kia matou nei, ei tuatua
11 pikikaa te akakite mai: E anga ke
atu kotou i tenana aerenga; e tatipake
i tenana mataara, e akangaro ke
atu i Tei Tapu i Iseraela ia matou
nei.
12 I na ko mai ei Tei Tapu i Iseraela
nei, No te mea kua akaviivii kotou i
teianei tuatua; e kua irinaki kotou ki
te takinga-kino, e te tareva ke; e kua
13 irinaki takiri ua i te reira. E teianei,
e riro teianei kino ia kotou na, mei te
ngaa i vaitata i te ngaoro ra, mei te
patu teitei kia kopupu mai, ko te kore
e roaia kua ngaa, mei te kamoanga mata
14 nei rai. E vava'iia ïa, mei te tangata
e vava'i i te kapu potera ra; tei aka-
ungaunga ravaia e ia, kare aia i aka-
perepere: e kare ua e kitea ake tetai
vānga i te au vānga katoa ra e tika'i
kia āriki mai i tetai manga ai i te
paaki umu ra, e taipu mai oki tetai
manga vai i roto i te puna ra.
15 Te na ko maira oki te Atu ra ko
Iehova, Tei Tapu i Iseraela nei; Tei
te ariu mai kotou ma te noo ua e ora'i
kotou; tei te akatupua ua e te irinaki
e maroiroi ei kotou; kare akera i tika
16 ia kotou: Kua tuatua ra kotou e, Au-
raka; ei runga ra matou i te ipo e oro
atu ei; e teianei, e oro rai kotou: Na
runga matou i te *ipo* oro viviki ra; e
teianei, e viviki katoa ratou ko te aru-
17 maki ia kotou. *E ati ua* tetai tausani
i te akamura o te tangata okotai; e ati
oki kotou i te akamura o nga tangata
toko rima; e toe rikiriki ua ake kotou
mei te reva ki runga i te take maunga,

e mei te akairo ki runga i tetai
tuaivi ra.
E tapapa rā Iehova, kia takinga- 18
meitaki aia ia kotou, e e tu aia ki runga
kia aroa aia ia kotou: e Atua tuatua-
tau oki a Iehova: e ao to ratou katoa
tei tapapa marie iaia ra. Ka noo 19
tika rai te au tangata i Ziona ki Ierusa-
lema: kare kotou e aue ua rai; tei te
kakunga o to kotou reo e maata roa'i
tona aroa; tei te akarongo anga mai
aia ra, nana ïa e āē mai ia kotou. Oro- 20
nga ua mairai a Iehova ia kotou i te
kai aue, e te vai o te takinga-kino,
kare ra to kotou au orometua e pipini
akaou, e kite ra to kotou mata i to
kotou au orometua: E na to kotou 21
taringa e akarongo i tetai manga tua-
tua i muri mai ia kotou, i te na ko
anga, Teia te ara, e na reira te aere;
kia anga kotou i te pae katau, e kia
anga kotou i te pae kaui. E viivii oki 22
ia kotou te vaî o to kotou au idolo ario
akatikitikiia ra, e te akamanea o to
kotou au tiki auro akatoia ra: e aka-
ruke kotou i te reira, ei mea viivii ïa;
ka karanga atu kotou i te reira, Kia
atea ke atu ïa.
Ei reira aia e oronga mai ei i te ua 23
no ta kotou au ua, ta kotou e ruru i te
enua ra; e te kai e tupu ki runga i te
enua ra, e riro ïa ei meitaki e ei
maata: i taua rā ra e kaikai ei ta
kotou au puaka i te ngai atea ra. E 24
na te au bovi e te au asini, e arote i te
enua ra, e kai i te kai rapakauia ra, i
tamāia ki te petuo e te ruru. E riro 25
oki ki runga i te au maunga teitei
katoa, e tei runga i te au tuaivi teitei
katoa, te au peka vai *e* te aronga mata
vai, kia tae ki te rā pou maata, e
inga'i te au punanga ra. E e riro oki 26
te mārama o te marama mei te mārama
o te rā, e te mārama o te rā ra, ka
taki itu ïa, mei te mārama o nga rā e
itu katoa ra; i te rā e vaî ei a Iehova
i te paruparu o tona ra au tangata, e
kia akaora aia i te maki o ta ratou
pāpāanga ra.
I na, te aere maira te ingoa o Iehova 27
mei te ngai mamao mai, te ka ra tona
riri, e kua maata ua atura te auai:
kua ki tona vaa i te riri akaoko, e mei
te ai kakai ra tona arero: E tau tona 28
a'o ki te vai puke e maringi ua ra, e
taea ravaia ïa te kaki i rotopu iora; e
ruru aia i te pa enua i te petuo o te
mate, *e vavoia* oki ki roto i te vaa o te
au tangata ra tetai tavaa, ei arataki ke
atu *ia ratou*. E imene ra ta kotou, 29
mei tei te po e akonoia te ravenga
tapu; e te rekareka o te ngakau ra,
mei te mea kia aere ma te vivo katoa
ra, kia aere ki te maunga o Iehova ra,
30 ki te mato o Iseraela ra. E na Ie-
hova e akakite i te reo kakā nona kia
rongoia, e kia kitea oki te tuku anga
mai o tona rima, ma te otooto anga o
te riri, e ma te mura o te ai kakai ra,
ma te ua maata, te uriia, e te ua toka
31 ra. I te reo oki o Iehova e pāpāia to
Asura ki raro: nana *aia* e pāpā i te
32 rakau. E te au ngai katoa e na reira
te rakau akonoia i te aere, ta Iehova
ka akanoo marie ki runga iaia ra, e
kapiti katoaia ki te pa'u e te kinura: e
ma te tamaki oripu ua tana e tamaki
33 atu kiaia ra. Mei taito maira oki te
akataka angaia o Topheta; koia ïa, no
te ariki oki i akatakaia: kua akaoonu
ravaia, kua akaateaia oki: e putunga
ai e te vaie maata ua atu; na te a'o o
Iehova, mei te teio e ta'e ra, e tu-
tungi atu.

PENE XXXI.

To Iseraela mate, ko ratou i irinaki kia Aiphiti: e ora Ziona ia Iehova: e akarukeia te au idolo: ko Asura ka pou i te koke.

1 EAE oki ïa aronga e aere ki Ai-
phiti kia tauturuia mai; e kua
akairi ki runga i te ipo ei turu, e kua
irinaki ki te kariota, no te mea e ma-
nganui; e ki runga i te tangata aka-
oro ipo, no te mea e ririnui; kare ra e
akara ki Tei Tapu i Iseraela nei, e
2 kare e kimi atu ia Iehova ra. E pa-
kari rai oki tona, e e tuku mai aia i te
kino, kare aia e akaoki i tana tuatua:
e riro aia i te tu mai e rave i te ngu-
tuare tuatua kino ra, e rave oki i tei
tauturu mai i te aronga rave tuatua
3 kino ra. Ko to Aiphiti ra, e tangata
ïa, e kare i te Atua; e ta ratou au ipo
ra, e kiko ïa, e kare ïa i te vaerua:
kia akatikā Iehova i tona rima, e ta-
pepa te tauturu, e e inga tei tauturuia
mai; pou katoatoa akera ratou i te
mate.
4 Kua na ko mai oki a Iehova kiaku
nei, Mei te liona e ngunguru ra, e te
liona ou oki, ki rungao i tana ra kai,
putuputu ua maira te au tiaki mamoe
e manganui e rave iaia, kare takiri aia
e mataku i to ratou reo, e kare oki e
vi i ta ratou koma anga: ka pera rai
to te Atua Sabaota ra to Iehova eke
anga mai e tamaki no te maunga ra no
5 Ziona, e no to reira tuaivi. Mei te au
manu e akakoukou *i ta ratou anau-
nga*, e pera katoā Iehova Sabaota i te
tiaki anga ia Ierusalema, i te tiaki

anga oki kia ora; i te rere anga atu ki
mua e akaora *iaia* ra. E oki akaou 6
kotou kiaia tei akaruke takiriia e
kotou, e te au tamariki a Ise-
raela e.
E riro kia tae ki taua rā ra, e aka- 7
ruke ei te tangata katoa i tona au idolo
ario, e tona au idolo auro, ta to kotou
uaorai rima i anga no kotou kia ara.
E ka inga to Asura i te koke, kare ra i 8
ta te tangata; i te koke oki Nana, na
tei kore i te tangata nei, e pou ei aia.
E oro oki aia i te mata koke ra, e e
taaoia tona au tangata ou i ikiia ra.
E no te rai mataku ra e aere atu ei aia 9
ki tona punanga pakari ra; e tuma-
tetenga roa te ui rangatira nona i te
reva ra, te tuatua mairā Iehova, tei
Ziona tana ai, e tona umu ra tei Ieru-
salema.

PENE XXXII.

E basileia meitaki to te Mesia.

INA, e tutara mai tetai ariki ma te 1
tuatua-tika ra, e e kavana oki te
ui ariki ra ma te tuatua-tau. E riro 2
oki tetai tangata mei te punanga i te
uriia ra, mei te pipinianga i te ma-
tangi maata ra; mei te au vai ta'e i te
ngai keremarō ra, mei te marumaru o
tetai mato maata i te enua papa-marō
ra. E kare e poiri te mata o te aronga 3
i kite; e te taringa o te aronga e aka-
rongo ra, e akarongo ïa. E te ngakau 4
rai oki o te aronga rapurapu ua ra, e
rauka katoa te kite; e te arero o te
murare ra, e tuatua meitaki ïa e te
tika. Kare oki te tangata kino e tua- 5
tua akaouia i te takinga-meitaki; e te
manava kino e kore e tuatuaia i te oro-
nga. E tuatua ua rai oki te tangata 6
kino i te tuatua kino, e kimi rai oki
tona ngakau i te ara; i te rave anga i
te pikikaa, e te tuatua akaapa anga atu
ia Iehova; kia ngere ua rai te vaerua o
tei pongi ra, e kia akatiki aia i tei kaki
ra i te manga vai ra. Kareka te ma- 7
nava kino ra, e ravenga kino tana: to
akakoro ra i te tuatua takinga-kino ra;
kia ii te ao i te tuatua pikikaa, e te ta-
ngata rikiriki, kia tuatua aia i te tuatua-
tau. Kareka te tangata oronga ra, e aka- 8
koro rai i te tuatua oronga; e akatina-
mouia oki aia i taua tuatua oronga ra.
E te au vaine, e noo ponuiaau ua ra, 9
ka tu, ka akarongo mai i toku reo; e
te au tamaine mataku kore ua ra, ka
ariu te taringa ki taku tuatua. Kia 10
topa iti ua ake ei te mataiti e akamana-
manataia i kotou, e te au vaine mataku
kore ra: kua kore oki to te vine ra,
kare e tae te akaputuputu anga. Kia 11
ruketekete, e kotou, e tei noo rekareka
ua e; kia tumatetenga, tei noo mataku
kore ua e: ka taratara i te kakau, kia
vai taaka ua; e tatua i *to kotou* tau-
12 kupu. Kua papaki ratou i te umauma,
no te kainga manea ra, no te vine ua
13 meitaki ra. Ki runga i te enua o toku
ra iti-tangata e tupu ei te rakau tara-
tara *e* te tataramoa; koia tika, na ru-
nga rai i te au are rekareka ravarai ra,
14 i te oire rekareka ra. Ka akarukeia
oki te are ariki; te apinga nui o te oire
ra, ka akaruke uaia; te tuaivi e te are
tiaki anga e riro ei au ana e tuatau ua
atu; ei rekarekaanga no te asini mo-
moavao, ei kaingakai na te au anana;
15 E kia riringiia mai te Vaerua no runga
mai ki runga ia tatou nei: ei reira te
medebara e riro ei ei kainga ua mei-
taki, e ka manakoia te kainga ua mei-
16 taki ra, ei raurakau. E noo te
tuatua-tau i te medebara i reira, e te
tuatua-tika ra, e noo ïa ki roto i te
17 kainga ua meitaki ra. E ko ta te
tuatua-tika angaanga, ko te au ïa; e te
openga o te tuatua-tika ra, ko te peka-
peka kore ïa, e te mataku kore, e
18 tuatau ua atu. E noo oki toku ra iti-
tangata ki roto i te are au nuingangare,
e te nooanga mataku kore, e te ngai
19 kanga koreia mai; E topa mai oki te
ua toka, i te inga anga o te rarorakau
ki raro; e e tuku akaaka ravaia oki te
20 oire ki raro. E ao to kotou to tei
ruru i te ua na te au ngai vai katoa ra;
e kua akaunga atu i te vaevae o te bovi
ma te asini *ki reira.*

PENE XXXIII.

Te mate o te au enemi o to te Atua ra iti-tangata, e te meitaki o tei irinaki iaia.

1 EAE oki koe, e tei āru aere, e kare
koe i āruia mai; e tei aō ra, e
kare koe i aōia mai! kia oti taau āru
anga ra, ei reira koe e āruia mai ei;
kia roiroi koe i te aō aere, e aō mai ei
2 ratou ia koe ra. E Iehova e, e aroa
mai koe ia matou; te tapapa nei ma-
tou ia koe; ei rima koe no ratou i te
au popongi katoa nei; ei ora oki no
3 matou i te tuatau taitaia ra. Kua
oro anake te tangata i te reo rikarika
ra; ia koe i tu mai ki runga ra, pueu-
4 rikiriki ke atura ïa te pa enua. E
akaputuputuia ra ta kotou apinga pou,
mei te akaputuputu anga o te anue ra;
mei te akeride e oro atu e oro mai, ko
to ratou ïa oro ki runga i te reira.
5 Kua akateiteiiā Iehova; tei runga oki
aia te noo anga: kua akaki aia ia Ziona

i te tuatua-tau e te tuatua-tika. Koia 6
rai te mou o toou ra tuatau, ko te
maata ïa o te ora, te pakari, e te kite;
ko te mataku ia Iehova, ko tona ïa
apinga nui. I na oki to ratou Ariela! 7
kua ngongoro ua te aue ki vao: kua
maata te aue o te au karere akamoeau.
Kua tanea te au ara metua; kua kore 8
e aereia e te tangata; kua akaatikau
aia i te koreromotu; kua akaviivii i
te au oire, e kare aia e akono ua atu i
te tangata. Te aue ua ra te enua; 9
kua maeaea: kua akama Lebanona;
kua mae ua: kua riro Sarona mei te
medebara; e kua akataraa Basana e
Karamela.

Te tuatua mairā Iehova, Ei teianei au 10
e tu ei; ei teianei au e akangateiteiia'i:
ei teianei au e akateitei ei iaku uaorai
ki runga. E nui kotou i te ota, e teita 11
ta kotou e anau mai: ko to kotou
uaorai riri te ai e pou ei kotou na. E 12
riro oki te au tangata *mei* te ta'uanga
ngaika ra: *mei* te rakau taratara i
tipuia, e pou akera i te ai.

E akarongo mai ana, e to te atea ke 13
ra, i taku i rave; e aaki mai kotou, e
tei vaitata nei, i toku nei mana. Kua 14
mataku te aronga ara i Ziona; kua ro-
koia te aronga pikikaa e te ruketekete.
Koai to tatou e tika kia noo i te ai ka-
kai ra? koai to tatou e tika kia noo i
te ai mate kore?

Ko tei aere ma te tuatua-tika ra, e 15
ko tei tiratiratu tana tuatua; ko tei
akaviivii i te apinga i rauka i te taki-
nga-kino; ko tei ruru i ona rima i te
ou pikikaa ra; ko tei popani i ona ta-
ringa i te taiku anga toto ra; e ko tei
topiri i ona mata i te kite anga i te kino
ra: Koia te ka noo ki te au ngai tei- 16
tei ra; ko te pinanga mato ra, ko tona
ïa pinanga; e orongaia mai tana kai;
kare e kore tana vai.

E kite o mata i te ariki ma tona ka- 17
tona ra manea: e kite oki ratou i te au
enua mamao ra. E akamaaraara to 18
ngakau i te rikarika *i topa ra.* Teiea
te tata tuatua ra? teiea te rave i te
apinga uipa ra? teiea te tatau i te au
are punanga ra. Kare koe e kite akaou 19
i taua aronga taae ra, taua aronga tua-
tua oonu kare e tika ia koe kia akaro-
ngo ra; te reo murare kare e rongoia
atu. Akara koe ia Ziona, te oire no ta 20
tatou au oroa tapu ra; kia kite o mata
ia Ierusalema i te nooanga au, i te
puakapa ngaueue kore: e kare tetai o
tona au titi e kiriti akaouia, e kare
rava tona au taura katoa ra e motu.
Ka riro rā Iehova tapukakā ra ei au 21
vai ta'e no tatou i reira, ei kauvai pa-
rarauare; kare te pai ma te oe e tae na
reira, kare oki te pai maata e na reira
22 te akatere. Ko Iehova oki to tatou
akava; ko Iehova ta tatou tuku ture;
ko Iehova to tatou ariki; nana tatou e
23 akaora. Kua mataratara toou au
taura; kare oki to ratou tira e mou ia
ratou; kare e rauka ia ratou kia uti i
te kie: ei reira te apinga pou e manga-
nui i tuaia'i; na te pirikoki i āru ua i
24 te apinga pou ra. Kare oki to reira e
karanga e, Kua maki au: te au ta-
ngata e noo i reira, kua apai keia *ta
ratou* ara.

PENE XXXIV.

*Te pou anga o te au enemi o te au ta-
ngata no te Atua i akakiteia mai,
e te meitaki o te aronga i irinaki
iaia.*

1 E AKAVAITATA mai, e te pa enua
e, ka akarongo mai: e akono mai,
e te au tangata e: kia akarongo mai te
enua, ma tona ki katoa ra; te ao, e tei
2 tupu katoa i reira. *Te vai nei* oki te
riri o Iehova ki runga i te pa enua ra-
varai, e *tona* riri maata, tei runga ïa
i to ratou ra nuku katoatoa ra: kua
akatakaia ratou e ia no te mate, kua
3 tukuia ratou kia taia. E to ratou i
taia ra e akaruke ua atuia ïa; e i to
ratou au ivi ra e peke ei te aunga kino
ki runga, e e ta'e a vai ua te au mau-
4 nga i to ratou toto. E kore rai to te
rangi ra nuku katoa ra; e pokaikaiia
te rangi mei te tuatua *i pokaikaiia ra:*
e to ratou au nuku katoa ra e topa, mei
te rau vine i topa ra, e mei te rau para
o te suke ra.

5 Ka kona taku koke i runga i te ra-
ngi: i na, e topa ki runga ia Edoma,
ki runga i te aronga i akatakaia e au
6 no te mate. Kua ki te koke a Iehova i
te toto; kua inuinu i te tongaua; i te
toto o te au arenio e te au puaka-nio, i
te matu o te pukuatu o te au rama ra:
e tusia oki ta Iehova i Bozara, e e tai-
nga maata oki i te enua ra i Edoma.
7 Okotai rai topa anga to ratou e te au
reema katoa ra, te au bovi e te au bovi
toa katoa ra; e kona to ratou enua i te
toto ra, e e ngarungarua to ratou one i
8 te matu. E rā akaoko anga oki ta
Iehova, e mataiti tutaki anga ei aka-
tika ia Ziona.

9 E riro tona ra aronga kauvai ei ta-
pou, e tona one-pueu ei teio, e e riro
10 oki tona enua ei tapou mura. Kare e
tamateia i te po e te ao; e tika tona
auai i te peke anga ki runga e tuatau
ua atu: e vai tanea ua ra aia, i tera uki

i tera uki: kare e aereia e te tangata e
tuatau ua atu. Ko te kate e te kephoda 11
te ka noo i reira; e i reira rai noo ei
te lulu e te orebi: e akatika aia i te
tataura akatanea na runga iaia ra, e
ka tuku oki te au toka aite o te puapi-
nga kore *i reira.* E te aronga nunui i 12
ona ra, kare ïa kia karanga atu ratou ei
kavana *ki runga ia ratou*; e te ui ariki
i ona ra, e riro ïa i te kore roa. E tu- 13
puia tona au are ariki i te rakau tara-
tara ra; te mauku mangeo, e te tata-
ramoa, i roto i tona ra au pinanga: e
riro oki ei nooanga no te au teni, ei
paepae no te au tamaine a te ione ra.
E aravei te au puaka taae o te nganga- 14
ere e te au kuri momoavao *i reira*; ka
kapiki oki te puaka-nio toa uruuru ki
tona tokorua i reira; ei reira katoa
te lulu e to ei, e kitea iora tona aka-
angaroianga *i reira.* Ei reira oki te 15
ovi rere e koanga'i, ka tuku ei i tona
ua, ka akapana'i, e ka akaputuputu *i te*
anau i raro ake i tona maru; e riro
katoa te au aeto ra i te putuputu i
reira, ka tataki rua ratou ravarai e
pini ua ake.
E kimi ana kotou i te tuatua a Ie- 16
hova, e tatau marie: kare rava tetai o
teia e ngaro ke; e kare rava tetai ua e
ngere i te toa: na tona vaa oki i tua-
tua mai, e na tona Vaerua uaorai ratou
i akaputuputu. Kua tuku akera aia i 17
te kelero no ratou, e na tona rima oki i
tataura i ta ratou tuanga: e riro ia ra-
tou e tuatau ua atu, e noo rai ratou i
reira i tera uki i tera uki.

PENE XXXV.

E tuatau meitaki tei akakite mamaoia mai.

TE medebara, e te ngai vaiavare ua, 1
e rekareka ïa no ratou ra; e reka-
reka rai te enua ngangaere, e e pua oki
mei te tiare. E maata ïa i te pua tiare 2
anga, e rere ua i te rekareka e te
imene: e orongaia mai nona te kakā o
Lebanona; te manea o Karamela, e o
Sarona; e kite te reira i te kakā o Ie-
hova, te manea o to tatou Atua. E 3
akaketaketa na kotou i te rima apike-
pike, e e akapakari kotou i te turi ru
ua ra. E karanga atu kotou ki te 4
ngakau taitaia, Kia maroiroi; auraka e
mataku: i na to kotou Atua: e tae
mai ïa te akaoko; te tutaki a te Atua
ra: koia orai te aere mai, e akaora ia
kotou.
Ei reira e akapueraia'i te mata o te 5
matapo ra, e e akaputataia'i te taringa
o te turi ra. Ei reira te pirikoki e 6
rererere aere ei mei te aili, e imene
mai oki te vaa o te murare: e pupu
oki te vai na te medebara, e te au mata
7 vai i te ngai tuamarō ra. E riro te vai
pikikaa ua ei roto, e te enua keremarō
ra ei vai pupui: i te nooanga o te au
teni ra, i te ngai i moe ei, e tupu ei te
8 mauku e te gome ra. Ei reira oki
tetai ara metua, e tetai arataa oki, e
karangaia oki te reira, I te arataa tapu;
kare rava e tangata viivii e na reira te
aere; e riro ra no ratou, no tei aere i te
ara ra; auouo ua rai ratou ra, kare ïa
9 e tatipake. Kare o reira e liona; kare
oki e puaka taae e tae mai i reira, kare
rava tetai e kitea atu ki te reira ngai:
10 ko tei okoia ra te na reira te aere. E
ko tei akaoraia e Iehova te ka oki mai,
e tae mai ratou ki Ziona ma te imene,
e te rekareka mutu kore i runga i to
ratou upoko: e rauka ia ratou te reka-
reka e te pereperekavana, ko te aue ra,
e te mii, e rere ke atu ïa.

PENE XXXVI.

To Senakeriba tamaki anga mai i Iudea.

1 TAE akera i te mataiti okotai ngau-
ru ma a o te ariki ra o Hezekia,
kua aere maira te ariki no Asura ra, ko
Senakeriba, e tamaki i te au oire rava-
rai i Iuda i akaketaketaia ra, e rauka
2 iora. Kua tono akera te ariki o Asura
ra ia Rabasake, mei Lakisa mai, ki te
ariki ra kia Hezekia, ma te nuku
maata, ki Ierusalema. E kua tu iora i
te pae o te vai ko ra o te roto ki runga
ra, tei te ara metua i te kainga o te ta-
3 matangi kakau ra. Kua aere mairā
Eliakima te tamaiti a Hilikia ki vao
kiaia ra, no runga ïa i te ngutuare, e
ko Sebena tata tuatua ra, e ko Ioa te
tamaiti a Asapha akamou tuatua ra.
4 Kua tuatua mairā Rabasake kia ra-
tou, Ka tuatua ana kotou kia Heze-
kia, Te na ko maira te ariki maata,
5 te ariki no Asura ra, Eaa tena irinaki-
anga i irinaki ei koe na? *Te tuatua ra*
koe e, Teia taku tuatua, (e tuatua vaa
ua ra,) E kite *toku* e te ririnui kia ta-
maki. E tenana, koai toou irinaki-
anga, i kaitamaki mai ei koe iaku nei?
6 I na, te irinaki ra koe i tenana toko-
toko kakao aati ia Aiphiti ra; ko te
puta te rima o te tangata kia irinaki ra,
e mama atu: koia te ariki o Aiphiti
ra, ko Pharao, i te aronga katoa i iri-
7 naki iaia. Kia tuatua maira koe
kiaku e, Te irinaki nei matou ki to ma-
tou Atua kia Iehova: kare ainei aia,
nona te au ngai teitei, e te au atarau, i

apai keia e Hezekia ra, tei tuatua oki
kia Iuda e Ierusalema, Ei mua i teia-
nei atarau kotou akamori ei? E te- 8
nana, teia taku tuatua kia koe, ka tuku
ana i te tutaki ki toku pu, ki te ariki o
Asura ra, e naku e oronga atu i te au
ipo naau e rua tausani, peneiake ko te
tika ia koe kia tuku i te akaoro ki ru-
ngao. E akapeea oki koe e tika'i kia 9
akaanga ke atu i te kapena okotai, tei
iti roa i roto i te au tavini o toku pu
akera, irinaki ua'i koe ia Aiphiti i te
kariota e te aronga akaoro ipo ra? I 10
aere ua mai ainei oki au, kare nei a
Iehova, e rave i teianei enua kia pou?
Na Iehova rai i tuatua mai kiaku e,
Ka aere, ka rave i taua enua nei, e kia
pou atu.

Kua tuatua mairā Eliakima, e ko 11
Sebena, e ko Ioa, kia Rabasake, Ei reo
Arama taau e tuatua mai *kia matou*,
ki to au tavini nei, ta matou ïa tuatua
kia koe; kua kite oki matou; auraka
ra e tuatua mai kia matou i te reo
ngati Iuda nei, *ko te rongo aea* te
ta ringa o te au tangata i runga i te
patu nei. Kua karanga aturā Raba- 12
sake *kia ratou*, I tono mai ainei toku
pu iaku e karanga atu ki toou pu anake
ra, e kia koe oki, i teianei au tuatua?
e auraka ki te au tangata e noo ki
runga i te patu ra, kia kai ratou i to
ratou uaorai repo, e kia inu i to ratou
uaorai mimi, ma kotou katoa ra?

Kua tu ua mairā Rabasake i reira, 13
e kua kapiki nui maira i te reo ngati
Iuda, na ko maira, E akarongo mai
ana i te tuatua a te ariki maata, te
ariki no Asura: Te na ko maira te 14
ariki, Auraka kotou e vavare ia Heze-
kia: kare oki e tika iaia kia akaora
ia kotou. Auraka oki kotou e vavare 15
ia Hezekia e e irinaki ia Iehova, ka na
ko mai ei, Na Iehova tatou e akaora,
kare teianei oire e orongaia ki te rima
o te ariki o Asura ra. Auraka e aka- 16
rongo ia Hezekia: te na ko maira oki
te ariki no Asura ra, O mai kotou i te
apinga naku, ka uri mai ei kotou kia-
ku nei; e kai ua ïa te tangata katoa i
tana uaorai vine, e tana uaorai suke, e
inu oki te tangata katoa i te vai no
roto i tona uaorai puna: E kia tae mai 17
au ra, e arataki ia kotou ki te enua mei
to kotou katoa ra enua; e enua sitona
e te wina, e enua areto e te kainga
vine: Ko te akanauru aeā Hezekia ia 18
kotou, kia na ko mai e, Na Iehova
tatou e akaora. Kua akaora ainei te
au atua o te pa enua ra i to ratou enua
i te rima o te ariki o Asura ra? Teiea 19
te au atua no Hamata, e no Araphada?
teiea te au atua no Sepharavaima? kua
akaora ainei ratou ia Samaria i toku
20 nei rima? Koai to te au atua katoa o
te pa enua nei i akaora i to ratou enua
i toku nei rima, ka ora'i Ierusalema ia
21 Iehova i toku nei rima? Kua muteki
ua ra ratou, e kare rava i ki atu kiaia;
kua akaue mai oki te ariki, na ko
22 maira e, Auraka rava e ki atu. Kua
aere mairā Eliakima te tamaiti a Hili-
kia, no runga ïa i taua ngutuare ra, ko
Sebena tata tuatua ra, e ko Ioa te ta-
maiti a Asapha akamou tuatua ra, kia
Hezekia ra, ma te kakau aeaia ra, e
kua akakite maira kiaia i te au tuatua
a Rabasake.

PENE XXXVII.

Ko Hezekia i te tono anga i te karere kia Isaia: to Asura taia angaia e te Angela a Iehova.

1 E KITE akera te ariki ra ko Heze-
kia, kua aae iora aia i ona kakau,
e kua tapoki iaia orai ki te kakau paoa,
aere atura ki roto i te are o Iehova.
2 Kua tono akera aia ia Eliakima, no
runga i te ngutuare, e ia Sebena tata
tuatua, e tei pakari o te kau taunga ra,
ma te tapokiia ki te kakau paoa, kia
Isaia peroveta, te tamaiti a Amoza ra.
3 Kua karanga atura ratou kiaia, Te na
ko mairā Hezekia, E rā tumatetenga
teianei rā, e te akamura, e te akakino:
kua vaitata oki te tamariki i te anau, e
4 kare e maroiroi e anau mai ei. Pe-
neiake ko te akarongo mai to Atua ra
ko Iehova i te au tuatua a Rabasake,
ta tona ra pu, ta te ariki no Asura, i
tono mai e akakino i te Atua ora nei;
peneiake ko te patoi mai to Atua ko
Iehova i te au tuatua tana i akarongo
ra: e pure oki koe i *taau* pure i te-
nana, i te toenga tangata i kitea nei.
5 Kua aere iora te au tavini o te ariki
6 ra ko Hezekia kia Isaia. E kua tua-
tua mairā Isaia kia ratou, E na ko atu
kotou ki to kotou pu; Te na ko mairā
Iehova, Auraka e mataku i te au tua-
tua taau i akarongo akenei, ta te au
tavini o te ariki o Asura i akakino iaku
7 ra. I na, e vaerua *ke* taku e akao atu
ki roto iaia ra, e rongo tana e akarongo,
e ka oki aia ki tona uaorai enua; ka
inga oki aia iaku i te koke i tona uao-
rai enua.
8 E oki aturā Rabasake, rokoia atu
te tamaki ra te ariki no Asura kia Li-
bena: kua kite ana oki aia e kua aka-
9 ruke mai aia i Lakisa. Kua akakiteia
maira aia i reira, i na koia maira, Ko
te ariki o Kusa ra, ko Tiraka, kua

aere mai aia e tamaki ia koe: e kite
akera aia, kua tono atura aia i te ka-
rere kia Hezekia, na ko atura, E aka- 10
pera kotou, kia karanga atu ki te ariki
o Iuda ra kia Hezekia ra, e na ko atu,
Auraka koe e vare i to Atua taau i
irinaki na, kia na ko mai e, Kare Ieru-
salema e tukuia atu ki te rima o te
ariki o Asura ra. I na, kua akarongo 11
oki koe i ta te au ariki o Asura i rave
i te pa enua katoa ra, kua taitaipakoko
ravaia ïa: e ko koe ainei te ka ora?
Kua akaora ainei te au atua o te pa 12
enua i te aronga i pou i toku ai metua
ra; ia Gozana, e ia Harana, e ia Reze-
pha, e te au tamariki i Edena i Telasara?
Teiea iora te ariki no Hamata, e te 13
ariki o Araphada, e te ariki o te oire
ra o Sepharavaima, no Hena, e no
Iva?

Kua āriki mairā Hezekia i taua leta 14
ra i te rima o te au karere ra, e kua
tatau iora: aere aturā Hezekia ki ru-
nga i te are o Iehova ra, e kua oora
atura i te reira ki mua i te aroaro o
Iehova. E kua pure iorā Hezekia 15
kia Iehova, na ko atura, E te Atua o 16
Iseraela, e Iehova Sabaota e, e tei noo
ki rotopu i nga kerubi, ko koe te Atua,
ko koe anake ra, no te au basileia ka-
toa o te ao nei; naau oki te au rangi e
te enua nei i anga. E ariu mai i to 17
taringa, e Iehova, e akarongo mai; e
akapuera mai i to mata, e Iehova, e
akara: e akarongo mai koe i te au
tuatua katoa a Senakeriba, tana i akau
mai ei akakino i te Atua ora nei. E 18
tuatua-mou rai, e Iehova, kua tairipo-
tiia te au etene, ma to ratou enua, e te
au ariki no Asura, E kua titiri i to 19
ratou au atua ki roto i te ai; kare oki
ratou i te atua, e mea angaia ïa e te
rima tangata, e rakau e te toka, i pou
ei ia ratou. E teianei, e to matou 20
Atua, e Iehova, e akaora koe ia matou
i tona rima, kia kite te au basileia ka-
toa o te ao nei e, ko Iehova koe, ko
koe anake ra.

Kua tono akerā Isaia te tamaiti a 21
Amoza i te karere kia Hezekia, kara-
nga atura, Te na ko maira te Atua o
Iseraela ko Iehova, Taau i pure mai
iaku nei i te ariki o Asura ia Sena-
keriba: Teia te tuatua ta Iehova i 22
tuatua mai iaia ra:

Te tamaine paretenia a Ziona tei
akavaavaa ia koe, kua kata aviriia koe
e ia; kua takirikiri te tamaine a Ieru-
salema i te upoko ia koe. Koai taau i 23
akavaavaa mai e i akakino mai? e i
akateitei mai koe i *to* reo iaai ra, e i
akara'i to mata ki runga ra? i Tei

24 Tapu i Iseraela nei. Kua akakino
mai koe i te Atu i te rima o te au ta-
vini noou ra, e kua tuatua e, Kua tae
au ma te maata katoa o taku aronga
kariota ki te take rava o te au maunga
ra, ki te pae i Lebanona ra; e kua
motu iaku te au arezi teitei nona, *e* te
au berusi akaperepere nona ra: kua
tomo au ki roto i te ngai teitei i te
kotinga nona ra, te vaorakau o te kai-
25 nga ruperupe nona ra. Kua koia e
au e kua inu i te vai; e kua tamarō
au i toku tapuae i te au vai katoa i
Aiphiti ra!
26 Kare koe i kite takere e, naku i rave
i te reira? *e* kua akakoroia e au, mei
tupua roa mai? e teianei kua akatupuia
e au, kia riro ia koe te au oire i patuia
27 ei ututua akatanea ra. I riri iti ei to
reira au tangata; kua tumatetenga ra-
tou e kua rere te mauri; kua riro ra-
tou mei te ngangaere o te kainga ra,
e mei te rakau rikiriki tupu ou ra;
mei te ngangaere i runga i te are; e
mei te sitona paapaa ua, kare i ope i te
28 tupu ra. Ko toou ra noo anga, e toou
ra aere anga ki vao, e toou ra aere
anga mai ki roto, e toou riri iaku ra,
29 kua kiteia e au. No te mea ko toou
riri iaku ra, e taau ra tuatua akatokā,
kua tae rava mai ïa ki oku nei taringa:
ka tuikau ei au i taku matau i roto i
to putaiu, e taku tavaa ki roto i to
tanga, ka akaoki ei au ia koe na te ara
taau i aere maira.
30 Teia oki taau akairo, Ka kai kotou
i tei tupu ua i teianei mataiti, e i te
rua o te mataiti, i tei tupu i te reira
ra; e kia tae ki te toru o te mataiti,
ka ruru ïa kotou ka kokoti ei, ka tanu
ei i te kainga vine, ka kai ei i te ua o
31 te reira. Ka riro oki te toenga i ora
maira no te ngutuare o Iuda, i te toro
te aka ki raro, e ka ua oki ki runga:
32 Ka riro oki te toenga no Ierusalema
atu, e te aronga i ora ra no te maunga
ia Ziona: na te maroiroi o Iehova Sa-
baota teia e rave.
33 I tenana, te na ko mairā Iehova, i te
ariki no Asura ra, Kare aia e tae mai
ki roto i teianei oire; kare tana kakao
e akainana mai i reira, kare aia e aere
mai ma te paruru ki mua atu nei, e
34 kare oki e akāū i te one i reira. Ka
oki rai aia na te ara i aereia mai
e ia; e kare aia e tae mai ki roto i
teianei oire, te tuatua mairā Iehova.
35 Naku oki e tiaki i teianei oire kia
ora, noku uaorai, e no toku tavini no
Davida.
36 Kua aere iora te Angela a Iehova ki
vao, kua ta iora i to te puakapa o

Asura ra, okotai anere, e varu ngauru
ma rima, i te tausani: e kia tu mai te
aronga *i toe* kia popongi ake, i na, e
turuma anake.
Kiro atura te ariki o Asura ra ko 37
Senakeriba, aere atura, e oki atura, e
noo atura i Nineve. E te akamori ra 38
aia i roto i te are o tona ra atua o
Niseroka, kua ta iora ana puke tama-
riki ko Aderameleka raua ko Sarezera
iaia ki te koke; oro atura ra raua ki
te enua ra ko Ararata. Tupauia akera
aia i te au e tana tamaiti ra e Esara-
hadona.

PENE XXXVIII.

To Hezekia akaoru angaia e Iehova i te maki: tana imene akameitaki i te Atua.

TEI taua au rā ra, mate iorā He- 1
zekia i te maki, e maki mate.
Kua aere maira te peroveta ra ko Isaia
te tamaiti a Amoza kiaia ra, e kua tua-
tua maira kiaia, Te na ko mairā Ie-
hova, Ka akonokono ana i to ngutuare;
ka mate oki koe, kare e ora. Kua ariu 2
akerā Hezekia i tona mata ki te pae
paruru, e kua pure iora kia Iehova, E 3
kua na ko atura, Teia taku tuatua kia
koe, e Iehova e, e akamaara mai koe
iaku i toku nei aerenga ki mua ia koe
ma te tuatua-mou, e ma te ngakau
tiratiratu, e kua rave au i te mea tika
i mua i to mata. Aue iorā Hezekia, e
aue maata.
Ei reira te tae anga mai o te tuatua 4
a Iehova kia Isaia, na ko maira, Ka 5
aere, ka karanga atu kia Hezekia, Te
na ko mairā Iehova, te Atua o to
tupuna ra o Davida, Kua akarongo au
i taau pure, kua kite au i toou roi-
mata: i na, e kapiti katoa atu au ki
toou ra au rā, okotai ngauru ma rima
i te mataiti: E naku koe e akaora, e 6
teianei oire katoa, i te rima o te ariki
o Asura ra; e naku e tiaki i teianei
oire. Teia taau akairo no ko ia Iehova 7
ra, e ka rave rai a Iehova i tana i tua-
tua maira: I na, te akaoki nei au i te 8
maru ata ki runga i te akairo rā, tei
topaia e te rā i te akairo rā o Ahaza, e
kia okotai ngauru ake akairo taku e
akaoki. Kua oki maira te rā ki muri
okotai ngauru akera akairo, i te au
akairo i topaia e ia ra.
Te tuatua a te ariki o Iuda ra a 9
Hezekia i tata, iaia i maki ra, e kua
ora iora i taua maki nona ra:
Kua tuatua oki au e, Ei rotopu tikai 10
i oku puke rā, e tomo ei au i te ngu-
tupa o ade; kua ngere au i te toenga o
11 toku ra au mataiti. I karanga ana oki
au e, Kare au e kite akaou ia Iehova,
ia Iehova oki i te enua o te aronga i ora
nei: kare au e kite akaou i te tangata
nei, ma te aronga e noo i te ao nei.
12 Kua kiritia toku nei nooanga, e kua
akataka keia iaku nei, mei te puakapa
o te tiaki mamoe ra: kua atuatuia e au
toku ora mei ta te raranga kakau ra:
kua kokotiia au e ia i te dela: rā tai
13 uaia au ia koe ra. I akatupua na au e
ao ua akera, mei te liona ra aia i te
atiati anga i toku nei au ivi: rā tai
14 uaia au ia koe ra. Mei te susa, mei
te agura i nanunanu ei au: i aue ua·
oki au mei te kukupa ra: kua era ua
oku mata *i te nānā ua anga* ki runga:
e Iehova, kua mate au: e tauturu mai
koe iaku.
15 E akapeea atu au? kua tuatua mai
oki aia kiaku, e nana uaorai i rave.
Toku nei puke mataiti toe, e aere
marie rai au, no te mamae maata o
16 toku vaerua nei. E te Atu, no teia-
nei au mea e ora'i *te tangata,* tei taua
au mea anake rai te ora o toku nei
vaerua: kua akakore oki koe i toku
maki, e kua akaora mai koe iaku.
17 I na, kua akariroia toku mamae maata
ei au: kua tangi maira koe i toku vae-
rua i roto i te vaarua mate: e kua aka-
ruke koe i taku au ara katoa nei ki
18 muri mai i to tua ra. Kare oki te
vaarua e akameitaki mai ia koe, *kare
oki* e tika i te mate kia akapaapaa mai
ia koe: kare te aronga e aere ki raro
i te vaarua ra e manakonako ki te
19 tuatua-mou naau ra. Na tei ora, na
tei ora, nana e akameitaki ia koe, mei
iaku nei i teianei rā: na te metua e
akakite ki te tamariki i taau ra tuatua-
20 mou. *Kua rave* a Iehova i te akaora
iaku: e imene ei tatou i taku au imene,
e ope ua ake te au rā katoa o to tatou
ora anga nei i roto i te are o Iehova.
21 Kua tuatua anā Isaia, E rave ratou
i tetai kou suke, e ka topiri *i te reira*
ki runga i te maki, e ka ora ïa aia.
22 I tuatua ana oki a Hezekia, Eaa te
akairo e ka tae au ki runga i te are o
Iehova?

PENE XXXIX.

Te au veka i tonokia mai kia Hezekia: to Hezekia nengonengo: te tuikaa anga i akakitcia.

1 I REIRA to Merodaka-baladana,
te tamaiti a Baladana, ariki no
Babulonia, unga anga mai i te leta
ma te apinga na Hezekia: kua rongo
akera oki aia e i mate ana aia i te

maki, e kua ora iora. Mareka rava 2
akerā Hezekia ia ratou, e kua akakite
atura aia kia ratou i te are vairanga
apinga nona, i te ario, e te auro, e te
au rakau kakara, e te manongi mei-
taki ra, e te au are taoonga ravarai
nona ra, e te au mea katoa i kitea i
roto i te uipānga apinga nana: kare
rava e apinga i toe i roto i tona are,
e tona katoa ra basileia, i kore i aka-
kiteia e Hezekia ra.
Kua aere mairā Isaia peroveta ki 3
taua ariki ra kia Hezekia, e kua tua-
tua maira kiaia, I peea mai nga tangata
nei? mei ea mai i aere mai ei ratou kia
koe nei? Kua karanga aturā Hezekia,
Mei te enua mamao mai ratou, mei
Babulonia mai, i tae mai ei kiaku
nei. Kua tuatua maira aia, Eaa ta 4
ratou i kite i roto i to are na? Kua
karanga aturā Hezekia, Kua kite ra-
tou i te au mea katoa i roto i toku are
nei: kare takiri rai aku e apinga toe i
te akakiteia e au kia ratou.
Kua tuatua mairā Isaia kia Heze- 5
kia, E akarongo mai ana i te tuatua a
Iehova Sabaota: I na, te vaitata maira 6
te au rā, ka ope takiri ei te apinga i
roto i to are, e ta to ai metua i aka-
putuputu ra, e tae rava akenei ki teia-
nei rā, i te apaiia ki Babulonia: e kare
rava e akatoeia, te tuatua mairā Iehova.
E to te au tamariki aau, no roto ia koe 7
ra, taau e anau ra, na ratou ïa e apai
ke; e ka riro oki ratou ei eunuka i te
are o te ariki o Babulonia. Kua ka- 8
ranga aturā Hezekia kia Isaia, E tua-
tua meitaki ta Iehova, taau i tuatua
maira. E kua karanga atura aia, Ei
au oki, e te tuatua-mou, i toku nei
puke rā.

PENE XL.

Te evangelia i tutuia: te karere o te Atu, e tona aerenga mai: te tapunui o Iehova.

E AKAPUMAANA kotou, e aka- 1
pumaana kotou i toku ra au ta-
ngata, te tuatua maira to kotou Atua.
E tuatua maru atu kotou kia Ierusa- 2
lema, e karanga atu kiaia, Kua ope
tona tamaki anga e kua akakoreia tana
ara: kua rauka oki iaia i te rima o Ie-
hova *te tutaki*, kua papa rua te aite i
tana ra au ara ravarai.
E reo o tetai i te tutu aere anga i te 3
medebara; E akameitaki i te arataa o
Iehova: e akatika ua i te medebara i
tetai ara metua no to tatou Atua. Kia 4
ope te au o i te akakiia, e kia ope te au
maunga e te au tuaivi i te taakaakaia:
e akatika uaia te ara mingi, e te au ngai
pukupuku ra *e akariroia* ei mea ma-
5 niania ua. E akakiteia mai te kakā o
Iehova, ka okotai rai kitenga to te ta-
ngata ravarai: ko te vaa oki o Iehova
tei tuatua mai.
6 Te na ko maira tetai reo, Ka kapiki.
Kua karanga atura au, Eaa taku e
kapiki? E ngangaere te tangata katoa
nei, e tona manea, mei te tiare ïa o te
7 kainga nei. Te mae ua nei te nga-
ngaere, te maeaea nei te tiare, te arara
maira oki te a'o o Iehova ki rungao ra:
8 e ngangaere tika rai te tangata nei. Te
mae nei te ngangaere, te maeaea nei te
tiare: kareka te tuatua a to tatou
Atua, e tu ïa e rimua.
9 E kake koe ki runga i te maunga
teitei, e tei apai mai i te tuatua mei-
taki ki Ziona nei; ka akateitei na i
toou reo ma te ririnui, e tei apai mai i
te tuatua meitaki ki Ierusalema nei:
ka akateitei na, auraka e mataku; ka
karanga atu ki te au oire o Iuda, Ka
10 akara na i to kotou Atua! I na, e
aere mai te Atu ra ko Iehova ma te
mana, e na tona uaorai rima e akatupu
i tana: i na, tei iaia uaorai tana tutaki,
e tana angaanga ra tei mua ïa i tona
11 aroaro. E angai aia i tana anana mei
te tiaki mamoe ra: e akaputu aia i te
au punua i tona rima, e ei runga *ratou*
i tona umauma kia apai, e e arataki
marie aia i te au tinana akangote
punua ra.
12 Koai tei aite i te moana i tona kapu-
rima; e kua anga oki i te rangi i te
angaonu; e kua akao oki i te one-pueu
o te enua nei ki roto i te aite; e kua
aite i te au maunga ra i te aite akateiaa
ra, e te au tuaivi ra i te aite tautau?
13 Koai tei aite i te Vaerua o Iehova; mei
te mea koia tona tumu korero i apii
14 atu ei kiaia? Koia koai ka akaaiteite
ei i te tuatua, e *naai* aia i apii mai, e i
akakite mai i te arataa tuatua-tau ra;
e i akakite mai iaia i te pakari, e i aka-
kite mai iaia i te aratāa o te karape?
15 I na, e tau te pa enua nei mei te to-
pata okotai no roto i te bakete, e kua
manakoia mei te ungaungā one ki runga
i te aite tautau ra: i na, te pa enua
nei, mei te ungaungā one okotai kia
16 rave aia ra. Kare oki Lebanona e
rava ei vaie; e to reira au puaka, kare
17 e rava ei tusia karakaratio. E tau te
pa enua katoa mei te mea kare ra ki
mua iaia; e iti ïa i tona manako i to
te kore ua, e te puapinga kore.
18 Koai ta kotou e akaaite ki te Atua?
19 eaa ta kotou tu kia akatau kiaia? Te
akato nei te rave angaanga i te tiki, e

te vaî nei te taunga ki te auro, e te
anga nei i te piriangananoa ario. Ko 20
tei ngere i te terume no te putaua, te
iki ra ïa i te rakau pe kore; kua kimi
iora i te taunga karape, e anga i te-
tai tiki akatikitikiia e kore e nga-
ueue ra.
Kare kotou i kite? kare rai kotou i 21
akarongo? kare kotou i akakiteia mai
mei te akamata anga mai? kare kotou
i kite mei te akatumu anga mai o te
enua nei? Nana na tei noo ki rungao 22
i te tua o te enua nei, e mei te kereteki
ua te aronga e noo i reira ra *iaia*; ko
tei totoa i te rangi mei te kakau pa-
ruru ra, e kua oora oki i te reira mei
te puakapa ei nooanga; Ko tei aka- 23
riro i te ui ariki ei mea puapinga
kore: ei mea tarevakaua te au akava
o te enua nei iaia. Kare oki ratou 24
i tanu tikaia, kare i ruru tikaia, kare
to ratou aka i toro tika ki raro i te
one ra: e kare rai aia i pupui tika ki
runga ia ratou ra, kua mae takere
ratou: e kua riro ke atura ratou i te
puaioio, mei te ota ra.
Koai ta kotou e akaaite mai kiaku 25
nei? e aite au nei iaai? te tuatua
maira Tei Tapu ra. Ka nānā na i to 26
kotou mata ki runga, ka akara: naai
te reira i anga? te arataki ra aia i taua
au nuku ra ki vao ma te tatauia:
kua tapa anakeia to ratou au ingoa e
ia; no *tona ra* ririnui, e te mana
maata, i kore ei tetai i ngaro.
Eaa iora oki koe i tuatua'i, e Ia- 27
koba, e i na ko mai ei, e Iseraela e,
Kua ngaro toku nei aerenga ia Iehova,
e kua kopaeia taku nei tuatua e taku
Atua? Kare koe i kite? kare koe i 28
akarongo? e mutu kore to te Atua ra,
ko Iehova, ko tei anga i te enua e tae
ua atu ki te openga ra; kare aia e
paruparu, e kare oki e roiroi; kare oki
tona kite e kitea me kimi. Te oronga 29
nei aia i te maroiroi no tei paruparu;
e te akamaata nei aia i te maroiroi no
tei apikepike. E potopoto te a'o o te 30
aronga mapu, e mate oki i te roiroi, e
te au tangata ou, e inga takiri roa ïa
ki raro: Ko te aronga ra e tapapa ia 31
Iehova, e rauka ïa te maroiroi ou; e
rere ratou ki runga i te peau mei to te
au aeto ra; e oro ratou e kare e roi-
roi; e aere atu rai oki ratou, e kare ïa
e potopoto te a'o.

PENE XLI.

Te ako mairā Iehova i tona au tangata, i tona aroa ia ratou, e te puapinga kore o te au idolo.

1 KA akarongo muteki ua mai ana
iaku nei, e te pa enua taatai e;
kia akamaroiroi mai te au tangata i te
maroiroi ou: kia akavaitata mai ra-
tou; ka tuatua mai ei; e akavaitata
2 tatou ka akatau ei i te tuatua. Koai
tei akatupu i te *tangata* tuatua-tika i
te pae i te itinga o te rā, tana oki i
karanga e aru iaia? kua tuku aia i te
au enua kiaia, e kua eke te au ariki
iaia, kua riro ta ratou koke mei te one-
pueu iaia, e mei te ota puia keia ta
3 ratou ana. Kua arumaki ra aia ia
ratou; e kua aere ua ra ma te ora; i
na te ara kare i takaiia e tona vaevae.
4 Naai i akonokono e kua rave oki?
nana na tei tuatua ki te au uki mei te
akamata anga mairai; ko au ïa ko
Iehova, te muatangana, e tei te aka-
openga, ko au nei rai.
5 Kua akara te au enua taatai, e kua
mataku; kua ruketekete te au openga
o te enua nei; kua akavaitata mai
6 ratou; e kua aere mai. Kua tauturu
ratou ravarai i tona uaorai tangata
tupu; e kua tuatua ki tona taeake, E
7 akamaroiroi. Kua akamaroiroi maira
te akatikitiki rakau i te tupaki auro;
ko tei tamaniania i te amara i te tupa-
kipaki ki runga i te pange ra; te tua-
tua ra aia e, E mea meitaki te tapou
nei: e kua patiti ra aia ki te nairo, kia
kore e akakeuia.
8 Ko koe ra, e Iseraela e, ko toku ïa
tavini; ko koe oki, e Iakoba, taku ïa i
iki, te uanga o toku oa o Aberahama:
9 Ko taku ïa i rave mai mei te openga
mai o te enua ra; e kua kapiki atu ia
koe mei tona kotinga roa mairai; e
kua karanga atu au kia koe, Ko toku
tavini koe; kua ikiia koe e au, kare
10 oki au e akaruke ia koe. Auraka e
mataku, te vaitata katoao au ia koe:
auraka e taitaia, ko au oki toou Atua:
e akamaroiroi au ia koe; koia ïa, e
tauturu au ia koe; koia ïa, e mou au
ia koe i toku rima katau tuatua-tika
11 ra. I na, te aronga ravarai i riri mai
ia koe ra, e akama ïa, e akatumate-
tengaia; ka riro ratou ei puapinga
kore; tei māro mai ia koe ra, e pou
12 ïa. Naau ratou e kimi, kare ra ratou
e kitea atu e koe, te au tangata i māro
mai ia koe ra: e riro ratou mei te mea
kare ra, e mei te puapinga kore, te au
13 tangata i tamaki mai ia koe ra. Ko
au oki to Atua ra, ko Iehova, ko tei
akamaroiroi i to rima katau ra; ko tei
tuatua atu ia koe e, Auraka e ma-
taku, naku koe e tauturu.
14 Auraka e mataku, e tera ra toke e
Iakoba; e ko kotou, te aronga paru-

paru o Iseraela e; te na ko mairā
Iehova, Ko au toou tauturu, e toou ra
Akaora, ko Tei Tapu i Iseraela nei.
I na, ka akariro au ia koe ei porotata 15
pāpā sitona ou, ma te nio taratara: e
naau e pāpā i te au maunga, e unga-
unga roa akera, 'e naau e akariro i te au
tuaivi mei te ota ra. Naau ratou e 16
ruru, e ka puia keia ratou e te ma-
tangi; e na te puaioio ratou e aka-
pueu ke: e rekareka ra koe ia Ie-
hova; e rere ua koe i te rekareka i
Tei Tapu i Iseraela nei. Te ao, e te 17
aronga apinga kore kua kimi i te vai, e
kare ra, te pakapaka ua ra to ratou
arero i te kaki vai: Naku na Iehova e
akono atu ia ratou; e kare au, te Atua
o Iseraela, e akaruke ia ratou: Naku 18
e ko i te au ta'eanga vai i te au ngai
teitei ra, e te vai pupui i rotopu i te au
o ra: e akariro au i te medebara ei
punavai, e te enua keremarō ra ei vai
pupui ua ra. E akatupu au i te are- 19
zi i te medebara, te sitima, te maire,
e te rakau mori; e tanu oki au i te
berusi, i te enua marō ra, te paina, e
te tasura, i te tanu anga okotai; Kia 20
akara ratou, e kia kite, e kia aka-
maaraara, e kia kite pu tikai e, na te
rima o Iehova teia i rave, e na Tei
Tapu i Iseraela nei i anga.
E tuku mai i ta kotou tuatua, te 21
tuatua mairā Iehova; e akakite mai i
ta kotou *tuatua* ketaketa, te pera maira
te ariki o Iakoba. E akavaitata mai 22
ratou, ka akakite mai kia tatou i te au
mea te ka tupu: te au mea taito ta
ratou e akakite mai eaa ïa, kia kimi
oki tatou, e kia kitea te openga o te
reira au mea; e kare ra, e akakite
mai i te au mea te ka tupu a muri atu.
E akakite mai i te au mea te ka tupu 23
a muri nei, e kite ei matou e, e atua
kotou: koia ïa, ka rave i te mea mei-
taki, e kare ra, ka rave i te kino, kia
tumatetenga matou, e kia mataku
katoa oki. I na, e iti rai kotou i te 24
puapinga kore; e ta kotou e rave ra, e
iti ïa i te puapinga kore rai; e viivii
maata tona to tei inangaro ia ko-
tou na.
Kua akatu au i tetai no te pae i 25
apatokerau ra, e nana e aere mai; e
kapiki mai aia i toku nei ingoa mei te
itinga mai o te rā ra: e takatakai aia
ki runga i te ui ariki ra, mei te ngaika
ra; mei te potera e takatakai i te kara-
karaea ra. Naai i akakite mai mei te 26
akamata anga mairai, e kite ei tatou
nei? mei muatangana mai oki, kia
karanga atu tatou e, Kua tika ïa?
Kare rava tetai i akakite mamao mai;
kare rava tetai i tuatua mai; koia ïa,
kare rava tetai i kite i ta kotou tuatua.
27 Ko au ana tei *tuatua* kia Ziona, I na,
i na ratou nei: e kua oronga i te
karere tuatua rekareka kia Ierusalema.
28 Kua akara iora au e, kare e tangata;
e ki roto oki ia ratou ra, e kare ua e
tumu korero, iaku i ui atu ia ratou, e
29 tika kia tuatua mai. I na, e mea pua-
pinga kore anake ratou, ta ratou anga-
anga e mea puapinga kore rai; to
ratou au idolo i akatoia ra, e matangi
ïa, e te tarevakaua.

PENE XLII.

*To te Mesia akono anga meitaki i mua
i to te ao nei: kua akoia te tangata
no te akarongo kore.*

1 KA akara ana i toku tavini, taku
e tauturu nei; tei ikiia e au ra,
kua rekareka rava toku ngakau *iaia;*
kua tukuia e au toku Vaerua ki runga
iaia: nana e tuku atu i te tuatua-tau
2 ki te au etene. Kare oki aia e kapiki,
e kare e akateitei, kare oki e akakite
ua i tona reo kia rongoia i te aratas.
3 Te kakao paruparu ra, kare aia e aati;
e te lamepa matemate ra, kare aia e
tinai; e kia akatupu ravaia e ia te
4 tuatua-tau *nana.* Kare aia e apike-
pike, e kare rai e paruparu, e kia aka-
tinamouia e ia te tuatua-tau i te enua
nei: e tatari mai oki te pa enua taatai
i tana ture.
5 Te na ko maira te Atua ra, ko Ie-
hova, ko tei anga i te au rangi ra, e ko
tei oora i te reira; ko tei totoa oki i
te enua, e tei tupu ki rungao ra; ko
tei oronga mai i te a'o no te au tangata
i rungao ra, e te vaerua no te aronga e
6 aere i reira: Ko au ko Iehova, tei
kapiki atu ia koe i te tuatua-tika: e
naku e tāpu i to rima; e tiaki oki au
ia koe, e e oronga ia koe ei koreromotu
na te au tangata, ei turama no te etene:
7 Ei akapuera i te mata o te matapo:
kia tukua mai te tuikaa i tapekaia ra;
te aronga i noo i te poiri mei roto mai
i te are tapekānga ra.
8 Ko au ko Iehova; ko toku ïa ingoa;
kare au e oronga i toku ra kakā no
tetai ke, e te akameitaki iaku ra no te
9 au idolo akatikitikiia ra. Tei muata-
ngana iora au tuatua, i na, kua tupu ïa
te reira; e te akakite nei au i te tua-
tua ou: kare i tupu, te akakite atea
nei au ia kotou *i te reira.*
10 E imene i te imene ou kia Iehova;
te akameitaki iaia mei te openga mai
o te enua ra; ko kotou ko tei aere ki
te moana, e to reira ki katoa ra; te

au enua taatai ra, e tei noo i reira.
Kia kapiki nui te medebara e to reira 11
au oire; te au vila i nooia e Kedara
ra: ka imene mai oki te aronga i noo
i Sela ra: ka maeva oki ratou i runga
i te au take maunga ra. Ka oronga 12
ratou i te kakā kia Iehova, e ka akakite
ratou i tona meitaki ki te au enua taa-
tai ra.

E aere rai a Iehova mei te tangata 13
ririnui ra; e akatupu aia i *tona* riri
mei te tangata tamaki ra; e kapiki
nui aia; e e aoa oki; e e akakite aia i
tona ririnui i tona ra au enemi:

E muteki anga roa akenei toku; 14
kua akatupua akenei au; kua tāpu au
iaku uaorai: e kapiki nui au mei te
vaine kia anau ra; e utiuti naunau au
i toku a'o, e e akaea rai oki. E 15
akatanea au i te au maunga e te au
tuaivi, e te au ngangaere katoa ki ru-
ngao, e mae ïa iaku; e akariro au i te
au kauvai ei enua papa-marō, e e ta-
marō oki au i te au punavai. E ara- 16
taki au i te matapo na te ara kare i
kitea e ratou ra; na te au ara kare i
kitea e ratou ra, e akatae rai au ia ra-
tou na reira: e akariro au i te poiri ei
mārama ki mua ia ratou, e te au ara
mingimingi ra ei tikaoru ua: e pera
au ia ratou, e kare au e akaruke ia
ratou. Kua oki ratou ki muri, kua 17
mate i te akama, ko tei irinaki ki te
au idolo akatikitikiia ra; ko tei ka-
ranga atu ki te au idolo akatoia ra, Ko
kotou to matou atua.

Ka akarongo mai na, ko kotou, e te 18
aronga taringa turi e; e akara mata-
riki mai, ko kotou, e te aronga matapo,
kia kite kotou. Koai atu tei matapo, 19
mari ra ko toku tavini nei? e tei turi,
mari ra ko tei tonokia atu e au, i taku
karere nei? koai atu tei matapo, mari
ra ko tei apa kore nei? e tei matapo,
mari ra ko te tavini o Iehova nei?
Te kite ra oki koe i te au mea e ma- 20
nganui, kare ra i utoa; te puata ua
ra nga taringa, kare ra i akarongo. Te 21
mataora maira rā Iehova no tana uao-
rai tuatua-tika; nana e akamaata e
nana e akateitei i te ture. Ko teianei 22
ra aronga, kua pou ïa, e kua āruia;
kua mou anake ratou ki roto i te rua,
e kua uunaia ki roto i te are tapekā-
nga; kua riro ratou mei te apinga noni
e kare e akaora; mei te mea āruia ra, e
kare tetai e karanga e, E akaoki.

Koai to kotou e akarongo i teianei? 23
ko te ka akono, e e akarongo a muri
atu? Naai i oronga ia Iakoba ei apinga 24
noni, e ia Iseraela no te aronga āru?
kare ainei a Iehova; i ara ai tatou ra?
nona te au arataa kare i tika ia ratou
i te aere, e nana te ture i akono koreia
25 e ratou ra? No reira aia i riringi mai
ei i te veravera o tona riri ki runga
iaia; e te ririnui o te tamaki: akapiniia
akera aia i te ai mura, kare ra aia i
akono *i te reira;* ka akera aia, kare ra
aia i akamanako.

PENE XLIII.

*Te akapumaana mai nei te Atua i to-
na iti-tangata: to te tangata kino
maata, e to te Atua aroa ua, kua
akakiteia.*

1 TEIANEI ra, te na ko mairā Ie-
hova; ko tei anga ia koe, e Ia-
koba; e ko tei akaaite ia koe, e Ise-
raela: Auraka e mataku, kua akaoraia
koe e au; naku i tapa i toou ingoa na;
2 noku koe. Kia aere koe na raro i te
moana, ei vaitata rai au ia koe; e kia
na raro i te vai ta'e, kare koe e ninaia;
kia aere koe na roto i te ai, kare koe e
pakapaka; kare oki te mura ai e mou
3 mai ki runga ia koe. Ko au oki toou
Atua, ko Iehova; Tei Tapu i Iseraela
nei, ko toou ïa Akaora: kua oronga
au ia Aiphiti ei oko ia koe; ko Kusa,
4 e ko Seba, ei tutaki noou. No te mea
e apinga tumanava koe ki mua i oku
mata, kua akateiteiia koe; no toku
inangaro ia koe, i oronga'i au i te au
tangata ei tutaki noou, e te au enua
5 ei ora noou. Auraka koe e mataku;
ei vaitata rai au ia koe: e arataki mai
au i toou uanga mei te itinga o te rā
mai; e akaputuputu mai au ia koe
6 mei te opunga o te rā mai; E karanga
atu au kia apatokerau, Ka tuku mai;
e kia apatonga, Auraka e tāpuia: e
arataki mai i taku au tamariki tama-
roa mei te au ngai mamao mai, e taku
au tamaine mei te au openga mai o te
7 enua nei; Te aronga katoa i tapaia i
toku nei ingoa: ko tei angaia e au kia
kakā au ra; naku i akaaite i tona tu;
8 e naku rai i anga. E arataki mai i te
aronga matapo, mata ua rai to ratou; e
te turi, taringa ua rai to ratou.
9 Kia putuputu te pa enua katoa, e
kia takiruru mai te au tangata katoa.
Koai to rotopu ia ratou e akakite mai
i teia, e akakite mai i te au mea taito?
e tuku mai ana i to ratou aronga kite
kia akatikaia ratou: kia akarongoia ta
ratou e kia karangaia, E tuatua-mou.
10 Te tuatua mairā Iehova, Ko kotou
toku kite, e toku tavini i ikiia e au
ra: kia kite kotou, e kia akarongo
mai iaku, e kia kite e, ko Au ïa.
Kare e Atua i angaia i mua iaku, e

ko muri ake iaku, kare rai ïa. Ko au, 11
ko au nei ko Iehova; kare rava oki e
Akaora mari ra ko au. Kua akakite 12
au, e kua akaora oki au, ko au tei aka-
kite, e kare oki tetai *atua* ke i rotopu
ia kotou: e tenana, ko kotou toku
kite e, ko au te Atua, te tuatua mairā
Iehova. Ou te taime nei, ko Au 13
rai ïa; e kare rava e akaora i tei tae
ki toku rima: e rave rai au, e naai
e akakore?

Te na ko mairā Iehova, to kotou 14
Akaora, Tei Tapu i Iseraela nei: No
kotou i unga'i au i te karere ki Babu-
lonia, e naku i vava'i i te au arai keta-
keta katoa nona ra ki raro, e te au
Kaledea e rekareka i to ratou au pai
ra. Ko au ko Iehova, ko Tei Tapu 15
ki o kotou nei, ko tei anga ia Iseraela,
ko to kotou Ariki. Te na ko mairā 16
Iehova, ko tei anga i te ara na raro i te
tai, e te arataa na te moana maata ra;
Ko tei arataki mai i te kariota e te 17
ipo, te nuku, e te urupu toa maata ra;
okotai o ratou oropapa anga ki raro;
kare e tu akaou mai: i tamateia iora
ratou, e mate atura mei te vavai *mori*
ra: Auraka e manakoia tei muata- 18
ngana ra au mea, e tei taito ra au
peu, auraka e akonoia atu: I na, e 19
mea ou taku e rave nei; i teianei rai
e tupu ei; e kare ainei kotou e akono
i te reira? koia ïa, i te medebara e
anga ai au i tetai arataa; e tetai aro-
nga vai ta'e i te enua marō. Na te 20
au terio o te vaorakau e akangateitei
mai iaku, te au teni, e te au tamaine o
te ione ra: no te mea kua oronga au i
te vai i te medebara, te vai ta'e i te
ngai papa-marō ra, ei vai no toku ra
iti-tangata, i ikiia e au ra. I angaia e 21
au teia iti-tangata nei noku uaorai; na
ratou e akameitaki mai iaku.

Kare ra koe i tautopa mai iaku, e 22
Iakoba e, e kua akamaromaroa rai koe
iaku, e Iseraela. Kare koe i apai mai i 23
te arenio o taau tusia karakaratio iaku
nei; kare oki koe i akateitei mai iaku
i taau ra au tusia: kare au i akateiaa
ia koe i te mineka, e kare oki i aka-
roiroi ia koe *i te umuumu anga atu* i
te tumiama. Kare koe i oko i te to 24
venevene naku i te moni; e kare oki
au i akaiuia e koe i te tongaua o taau
au tusia: kua akateiaa maira koe iaku
i taau ra au ara; kua akaroiroi mai
koe iaku i toou kino. Ko au, ko au 25
nei rai, ko tei taparapara i taau ra au
tuatua kino noku uaorai, e kare oki au
e manako akaou i taau ra au ara.

E akakitekite mai kia maara atu 26
au: kia aite katoa i ta taua akavaanga:
e akakite mai *i taau tuatua,* kia tikaia
27 mai oki koe. Ko to metua maata tei
araia; e to au orometua ra, kua ara ïa
28 iaku nei. I viivii ei iaku te aronga
nunui o te ngai-tapu, i tuku atu ei au
ia Iakoba ei mea taumaaia, e ia Ise-
raela, kia akakinoia.

PENE XLIV.

E mea puapinga kore te idolo.

1 E AKARONGO mai ana ra, e taku
tavini e Iakoba; e Iseraela i ikiia
2 e au ra: Te na ko mairā Iehova, ko
tei anga ia koe na, ko tei akatupu ia
koe, mei te kopu mairai nana koe i
tauturu; Auraka koe e mataku, e taku
tavini, e Iakoba: e ko koe oki, e Iesu-
3 runa, i taku i iki ra. E riringi oki au
i te vai ki rungao i tei kaki ra, e te
vai ta'e ki runga i te enua keremarō
ra: e riringi atu au i toku Vaerua ki
rungao i toou uanga ra; e te ora naku
4 ra ki rungao i taau anau. E e tutupu
oki ratou i rotopu i te ngangaere ra,
5 mei te au arebe i te pae vai ra. E
tuatua mai tetai, No Iehova au; e e
tapaia tetai i te ingoa o Iakoba; e e
tata to tetai ra rima, No Iehova; e e
paapaa tetai i to Iseraela ra ingoa.
6 Te na ko maira te ariki o Iseraela
ra, ko Iehova, e tona Akaora, ko Ie-
hova Sabaota ra; Ko au te muata-
ngana, e ko au oki te akaopenga; e
7 kare atu Atua mari ra ko au. Koai
tei akakite, mei iaku nei? kia akakite
aia, e kia akonokono aia i taua mea
noku nei, mei te tuatau mairai i aka-
noo ei au i taua aronga taito ra: i te
au tuatua e tupu nei i teianei, e te ka
tupu a muri ake, na ratou e akakite
8 mai kia ratou nei. Auraka kotou e
mataku, auraka e taitaia: kare ainei
au tei akakite kia koe mei muatangana
mairai? e kua akakite rai oki au, ko
kotou rai toku kite. Te taka atura
ainei te Atua mari ra ko au? kare rava
atu oki e mato ke; kare roa i kitea
atu e au.
9 E puapinga kore anake to te aronga
i rave i te idolo akatikitikiia ra; e ta
ratou au mea mataora ra, kare ïa e pua-
pinga; ko ratou uaorai te kite ia ratou;
kare ratou i akara, kare oki i kite, kia
10 akama ratou. Koai tei anga i tetai
atua, e kua akato i te tiki ra, e kare ïa
11 e puapinga? I na, e akama anake te
aronga katoa i kapiti kiaia ra; e ta-
ngata ua oki te aronga taunga katoa ra:
kia putuputu anake mai ratou; kia tu
mai ratou ki runga; e riro ïa i te ma-
taku, e akama katoatoa ïa.

Kua anga iora te taunga i te toki; 12
kua raverave iora i roto i te ngarau; e
akamanea iora ki te amara; kua anga
iora i te reira i tona rima ririnui: kua
pongi iora aia, kore akera tona matutu:
kare akera aia i inu vai, aati akera te
manava. Kua akatika iora te kape- 13
neta i te tataura; kua tata iora i tona
tu ki te mea keokeo; kua anga iora ki
te toi ra: e kua akaarite marie oki ki
te kamepa; kua anga iora mei te ta-
ngata te tu; mei to te tangata nei tu
manea; kia vai marie ua rai ki roto i
te are. Kua tipu iora i te arezi nana 14
uaorai, kua rave oki i te terezi, e te
ale; e kua rave iora oki i te au rakau
nana uaorai no roto i te vaorakau; kua
tanu oki aia i te arana, e na te ua e
akatupu. Kia riro oki ei vaie na te 15
tangata: kua rave oki i te reira ei
murumuru iaia uaorai; kua ta'u iora i
te umu, kua tunu i te areto: kua anga
iora oki aia i te atua, kua akamori
atura; kua anga iora i te idolo kotiko-
tiia ra, e kua tupou ki raro i te reira.
Kua ta'u oki aia i tetai pae ki te ai; 16
na runga i tetai pae kua kai aia i te
puaka; kua tunu iora oki aia i te kai
tunu, e pangia akera tona kaki; kua
murumuru iaia uaorai, e kua na ko
akera, Oti ra oki, kua maana atura au,
kua kite au i te ai. Ko te toenga ra, 17
kua anga iora ïa ei atua, ei idolo koti-
kotiia nona: tupou iora aia ki raro i te
reira, kua akamori atura; e kua pure
atura i te reira, e kua na ko atura,
Kia ora au ia koe; ko koe oki toku
atua.

Kare ratou i kite, kare i utoa; kua 18
piri oki to ratou mata i kore ei ratou i
kite; to ratou ngakau i kore ei i utoa.
Kare oki tetai i maara ua ake i tona 19
ngakau: kare i utoa, kare oki i kite kia
tuatua e, Kua ta'uia e au tetai pae ki
te ai; kua tunu oki au i te areto ki
runga i te ngarau; kua tunu oki au
i te puaka, e kua kai: e anga ainei au
i te pae toe ei mea viivii? e tupou ainei
au ki raro i te tumu rakau nei? Te 20
kai ra aia i te reu ai: te arataki keia ra
aia e te ngakau vare ua, i kore ei i
tika'i iaia kia akaora i tona vaerua, e
kia tuatua e, Kare ainei te tuatua piki-
kaa tei toku rima katau nei?

E akamaara i teianei au mea, e Ia- 21
koba, e Iseraela; ko toku tavini oki
koe: naku koe i anga; ei tavini koe
noku: e Iseraela, kare koe e ngaro
iaku. Kua akakoreia e au taau au ara 22
mei te tumurangi, e toou au kino mei
te tumurangi patapatatue: e oki mai
iaku nei, kua okoia koe e au. Ka 23
imene kotou, e te au rangi e, na Iehova
oki i rave: e maeva kotou, e te au
ngai akaaka o te enua nei: kia puroro
ua mai te imene ia kotou, e te au
maunga; e ko koe oki e te vaorakau, e
te au rakau katoa i roto ra: kua oko
oki a Iehova ia Iakoba, e kua akamei-
takiia aia i Iseraela.
24 Te na ko mairā Iehova, toou Aka-
ora; ko tei anga ia koe mei te kopu
mairai: Ko au ko Iehova ko tei anga i
te au mea katoa ra; ko au anake tei
oora i te au rangi; naku uaorai i totoa i
25 te enua; Ko tei akapekapeka i te au
akairo a te aronga pikikaa ra, e kua
akariro i te aronga tauraatua ei ne-
neva; ko tei akaoki i te aronga pakari
ki muri, e kua akariro i to ratou kite
26 ei neneva; Ko tei akatinamou i te
tuatua a tona tavini, e kua akatupu oki
i te ako a tana ra au karere; ko tei
tuatua ia Ierusalema, E tangataia koe;
e i te au oire o Iuda, E patuia kotou, e
tona ra au ngai pou naku e akatu
27 akaou: Ko tei karanga atu ki te mo-
ana, Kia marō koe, naku e tamarō
28 i toou au vai: Ko tei tuatua ia Kuro
ra, *Koia* taku tiaki; nana ïa e akatupu
i toku anoano katoa: i te na ko anga
atu ia Ierusalema, Ka patuia koe na;
e i te nao ra, E akamouia taau ra
pange.

PENE XLV.

Ko Kuro tei tuatuaia e Iehova ei rave i tana anganga.

1 TE na ko nei a Iehova ki tei aka-
tainuia e ia ra, kia Kuro, tei tā-
puia e au i tona rima katau ra; kia
eke te pa enua iaku ki mua i tona aro-
aro, e kia matara iaku te taukupu o te
ui ariki ra; kia kiritiia te au pa eeu
rua ki mua iaia, e kare oki te au pa e
2 topiriia: Ko au te na mua ia koe i te
aere, e naku e akamarena ua i te au
ngai pukupuku ra: e akangaangaa rava
au i te au pa veo ra; e te au auri ta-
3 mou pa ra, naku ïa e tipupu atu. E
oronga atu au ia koe i te au apinga no
te poiri, e te au apinga i uuna ravaia
ki raro i te ngai ngarongaro ra; kia
kite oki koe e, ko au ko Iehova; ko te
Atua no Iseraela, tei tapa i toou ingoa.
4 No toku tavini, no Iakoba, e no Ise-
raela taku i iki ra, i tapaia koe e au
i toou ingoa: kua paapaa rai au i to
ingoa, kore ua rai koe i kite iaku nei.
5 Ko au ko Iehova, e kare atu; kare
atu Atua mari ra ko au: naku koe i
tatua, kore ua rai koe i kite iaku nei;
6 Kia kite ratou mei te itinga o te rā ra,

e mei te opunga mai o te rā, e kare
atu, ko au anake ra; ko Iehova au, e
kare atu; Naku te mārama i rave, e 7
naku i akatupu i te poiri: naku i aka-
moe i te au, e naku katoa te kino i anga:
naku, na Iehova, i rave i taua au mea
katoa nei. Kia topata mai no runga 8
mai, e te au rangi e; e kia riringi mai
oki te au tumurangi i te tuatua-tika:
kia eeu oki te enua, e kia tupu mai te
ora, e kia tupu te tuatua-tika i tenana;
naku, na Iehova, i anga i te reira.
Aue tona, to tei māro ki Tei anga 9
iaia ra! tetai vānga kapu potera no
tetai au vānga kapu potera i te one nei.
E karanga atu ainei te karakaraea ki
te potera, Eaa taau e anga na? e taau
ra angaanga *e tuatua* ainei, Kare ona
rima? Aue tona, to tei karanga atu 10
ki te metua tane, Eaa taau e akaanau
mai? e ki te *metua* vaine, Eaa taau e
anau nei?
Te na ko mairā Iehova, Tei Tapu i 11
Iseraela nei, e Tei anga iaia; E ui mai
ainei kotou iaku i te au mea e tupu i
taku au tamariki nei? e te angaanga a
toku rima, e akaue mai ainei kotou
iaku? Naku uaorai te enua nei i anga, 12
e te tangata katoa i rungao, naku rai
i anga: e na toku uaorai rima i oora
i te rangi; e naku i akaue i to
reira au nuku ravarai ra. Kua akatu 13
au iaia i te tuatua-tika, e e aka-
tika ua au i tona katoa ra au arataa:
nana e patu i toku oire, e nana e tuku
i taku au tuikaa; kare ra to te oko, e
kare to te tutaki: te tuatua mairā Ie-
hova Sabaota ra. Te na ko mairā Ie- 14
hova, Te apinga no Aiphiti, e te oko na
Kusa, e to Seba tangata teitei ra, te
ka aere mai kia koe ra, ei tangata
noou: e aru ratou ia koe; ma te piri-
anganaoa katoa i te aru anga: e tupou
ratou ki raro i mua ia koe; e pati aka-
tenga atu ratou ia koe, *i te na ko anga
atu e*, Tei ia koe tika rai te Atua, e
kare atu; kare atu Atua.
Koia tika rai, e Atua tangaro koe ia 15
koe uaorai, e te Atua no Iseraela, e te
Akaora e! Ka akama ratou, e ka tu- 16
matetenga, ratou ravarai ra: e aere
anake ratou ma te rapu ua tei tarai i te
idolo. E ora ra Iseraela ia Iehova, i 17
te ora mutu kore ra: kare kotou e
akama, e kare e tumatetenga, e tuatau
e tuatau ua atu. Te na ko maira oki 18
a Iehova, ko tei anga i te au rangi ra;
koia te Atua, ko tei akaaite i te enua
e nana i anga; nana i akatinamou,
kare ra aia i anga ei mea puapinga kore
ua; kua anga ra aia kia tangataia: Ko
au ko Iehova, e kare atu. Kare au 19
i tuatua i te ngai ngaro, i te ngai poiri
o te enua nei: kare au i tuatua ki te
uanga o Iakoba, E kimi puapinga kore
ua mai kotou iaku. Ko au ko Iehova,
ko tei tuatua i te tuatua-tika, te aka-
kite nei au i te au mea tiratiratu.
20 E akaputu mai kotou, e aere mai; e
uipa katoa mai, e tei ora mai no roto i
te pa enua ra: e kamakura to te aronga
i apai aere i te idolo rakau; ko tei pure
ki te atua kare e tika kia akaora mai.
21 E akakite aere, kia akavaitata mai
ratou; koia ïa, kia tavaitai oki i ta
ratou tuatua anga ra: koai tei akakite
mai i taua tuatua nei mei ito mai?
koai tei akakite mai mei taua tuatau
mairai? kare ainei ko au nei ko Iehova,
e kare atu e Atua ko au anake ra? e
Atua tuatua-tika e te Akaora; kare
22 atu mari ra ko au. E akara mai kotou
iaku, kia ora, e te au openga mai o te
enua ra: ko au oki te Atua, e kare
23 atu. Kua taputou au iaku uaorai; kua
riro te tuatua no roto i toku nei vaa:
e tuatua-tika, e kare rava e oki mai;
E tuturi te au turi katoa ki raro ki
mua iaku, e taputou te au vaa katoa
24 ra. Ka riro i te na ko ra e, Tei ia
Iehova anake ra te tuatua-tika, e te
maroiroi noku: e e aere mai aia kiaia;
ka akama anake ra te aronga katoa i
25 riri mai iaia ra. Ei ia Iehova te au
uanga katoa o Iseraela e tikaia mai ei,
e ka akatietie ei.

PENE XLVI.

Te kino anga o Babulonia e tona au idolo: to Iehova akaora anga i tona ra au tangata: kare te idolo e aite iaia.

1 TE piko rā Bela ki raro; kua tupou
a Nebo: kua akautaia to ratou
au idolo ki runga i te puaka, e ki
runga i te au beme; e tei apai aereia
e kotou ra kua akautaia ki runga, ei
apainga teiaa na te au *puaka* roiroi
2 ra. Kua tupou ratou, kua piko anake
ki raro; kare atura e tika ia ratou kia
akaora i *ta ratou* apainga ra, kua riro
katoa ratou uaorai ei tuikaa.
3 E akarongo mai iaku, e te ngutuare
o Iakoba; e kotou ravarai, e te toenga
o te ngutuare o Iseraela; tei ikiiki
aereia *e au* mei te kopu mairai; e tei
4 apaiia mei te anau anga mairai: E
ruaine ua atu rai *kotou*, ko au nei rai
au; e tae ua atu ki te inaina anga
o *to kotou* upoko, naku *kotou* e apai;
naku i anga, e maranga kotou iaku;
naku rai oki *kotou* e apai, e naku e
akaora.

Koai ta kotou e akatau mai iaku, e 5
kia aite *iaku?* e akaaite kotou iaku
kiaai, kia aiteite maua? Te riringi ua 6
ra ratou i te auro no roto i te pute, e
te akaaite nei ra ratou i te ario ki te
aite tautau; te ou nei i te taunga
auro, e kua anga iora aia i te reira ei
atua: te tupou nei ratou ki raro, e kua
akamori atura. Kua taoka ratou iaia 7
ki runga i te pakuivi; kua apai aere;
kua akatu oki ratou iaia ki tona ngai,
e kua tu ua maira aia; kare aia e aka-
ruke i tona ra turanga: e kia kapiki
ua atu tetai kiaia, kare ra aia e iō
mai; kare e tika kia akaora iaia i tona
ra tumatetenga.

Ka akamanako i te reira, e e akata- 8
ngata oki: ka akataka ana i te ma-
nako, kotou e te aronga ara e! E 9
akamaara i tei muatangana ra au mea i
tei taito ra; ko au oki te Atua, e kare
atu; ko au te Atua, e kare atu e aite
iaku nei: I te akakite anga i te openga 10
mei te muatangana mairai, e mei te au
tuatau taito mairai i te au mea e kare
i tupu ra: i te na ko anga e, Ko taku
te tuatua te ka mou, e tei inangaroia e
au ra, ko taku ïa e rave: I te kapiki 11
anga atu i te aeto mei te itinga o te
rā mai, te tangata i akonoia e au ra,
mei te enua mamao mai: kua tuatua
oki au, e naku rai e akatupu; kua
akakoro rai au, e naku ïa e rave.

E akarongo mai iaku, e te aronga 12
ngakau ketaketa; ko tei atea ke i te
tuatua-tika ra: Te akavaitata nei au i 13
te tuatua-tika naku ra; kare oki e
mamao ke; e te ora naku, kare ïa e
tavarevareia: e oronga oki au i te
ora i Ziona, no Iseraela toku nei
kakā.

PENE XLVII.

To Iehova tutaki anga i to Babulonia.

KA eke mai, ka noo ki raro i te 1
one-pueu, e te tamaine paretenia
o Babulonia; e noo ki raro i te one,
auraka ei terono, e te tamaine o te
Kaledea: kare atura koe e tuatuaia i
te aneane e te paruparu. Ka rave i te 2
taviri, ka taviri i te sitona: ka kiriti i te
vai o to makave rauru, ka tataki ana i
to kakau ki runga; vaoo ua nga vaevae;
e na raro i te vai te aere. Ka eeuia 3
koe kia vai taaka ua, e kitea toou aka-
ma: ko au uaorai te tutaki atu, e kare
rava au e akaperepere i te tangata.
Ko to tatou Akaora, ko Iehova Sabaota 4
tona ingoa, Tei Tapu i Iseraela nei. E 5
noo muteki ua; e aere koe ki roto i
te poiri, e te tamaine o te Kaledea:
kare oki koe e tuatua akaouia e, Ko te
ariki vaine o te au basileia ra.
6 I riri ana au ki toku ra iti-tangata;
kua viivii atura taku ra tuanga iaku, e
kua tuku atura au ia ratou ki to rima:
kare roa ratou i aroaia mai e koe; kua
akateiaa tukituki ra koe i taau zugo ki
7 runga i te ruaine ra. E kua na ko
akera koe, E vai ariki vaine ua au nei
e tuatau ua atu: kare to ngakau i
maara meitaki i te reira ra; kare koe
8 i manako i to reira openga ra. E te-
nana, e akarongo maira i teia, e tei
akarekareka ua ra, ko tei noo varea-
au ua; ko tei tuatua i roto i to ngakau
na e, Ko au nei, e kare atu mari ra ko
au; kare au e noo vaine takaua, kare
au e kite i te tamariki i te ngaro ke
9 anga: E rokoia maira koe i eianei
puke mea e rua, mei te kamoanga
mata nei, i te rā okotai nei, te au ta-
mariki i te ngaro ke anga, e te noo
vaine takaua anga: e rokoia uaia mai
koe kare e raveraveaia; maata oti taau
au peu purepure, e rai ua rai oki taau
10 au ravenga kebere. Kua irinaki ra
koe ki taau tuatua kino: kua na ko
oki koe, Kare au i kitea mai. Kua
tareva ke ïa koe i to pakari, e toou ra
kite; i tuatua'i koe ki roto i to nga-
kau ra, Ko au nei ïa, e kare atu ko au
11 anake nei rai. E tenana, e rokoia
mai koe e te kino; kare koe e kite i te
peke anga atu: e rokoia mai oki koe e
te mea manamanata; kare rava e
matara ia koe: e rokoia vaveia mai
oki koe e te pou maata, kare ra koe e
kite.
12 Ka tamou ana i to au kebere, e te
akamaata katoa anga o to au peu pure-
pure, taau i tauta ana mei to tamariki
anga mairai: peneiake ko te puapi-
ngaia taau; peneiake ko te maroiroi
13 koe. Kua roiroi koe i te maata anga o
taau tuatua: ko tei akara i te au rangi
ra, tei akara matariki i te au etu ra,
ko tei akakite atea mai i te au mara-
ma ou nei, kia tu maira ratou i tenana
e akaora ia koe, i te au mea i rokoia
14 mai ei koe ra. I na, e tu a teita ua
ratou; e ka ratou i te ai; kare ratou
e ora ia ratou uaorai i te ririnui o te
ai mura ra: kare ïa e ngarau ei mu-
rumuru; *kare* roa e manga ai kia noo
15 ki vaitatao. Ko te tu ïa o teianei
aronga ia koe, i taau i rave katoa i
te angaanga ra; i taau i kapiti i te
oko anga mei to ou anga mairai. Ka
aere anake ra ratou ki tona ngai, ki
tona ngai; kare rava tetai e akaora ia
koe.

PENE XLVIII.

E akaorā Iehova i tona au tangata no tona ra ingoa.

E AKARONGO mai i teia, e te 1
nguturare o Iakoba; kotou, e tei
tapaia i te ingoa ra ia Iseraela; e tei no
te tumu vai ra o Iuda i te ta'e anga mai;
tei taputou i te ingoa o Iehova, e ko tei
akaiki i te Atua no Iseraela; kare ra
ma te tuatua-mou, e kare rai ma te
tuatua-tika. No te oire tapu ratou i 2
ta ratou uaorai tuatua anga, e te iri-
naki ra ratou i te Atua no Iseraela;
ko Iehova Sabaota ra, tona ingoa. Kua 3
akakite au i tei muatangana ra au mea
mei te akamataanga mairai; e riro
atura ïa no roto i toku nei vaa; e kua
akakite oki au i te reira; kua rave
viviki oki au *i te reira*, e tupu atura
ïa. No te mea kua kite au i toou māro; 4
e uaua auri toou kaki; e toou rae, e veo
ïa; I akakite atu ei au ia koe mei te 5
akamataanga mairai; kare te reira i
tupu, i akakite atu ei au ia koe ra: ko
te karanga aea koe, Na taku idolo te
reira i rave; e na toku tiki kotikotiia,
e toku tiki i akatoia ra i akaue i te
reira. Ko taau oki i akarongo ra; ka 6
akara na i taua au mea katoa ra; kare
ainei kotou e akakite *i te reira?* mei
teianei tuatau kua akakite atu au ia
koe i te au tuatua ou, ko tei uunaia ra,
e kare koe i kite i te reira. Kua angaia 7
ra i teianei, e kare mei te akamataanga
mai; kare rai oki koe i rongo i te
reira mei ito mai; ko te karanga aea
koe e, I na, kua kite ana au i te reira.
Koia ïa, kare oki koe i akarongo; kare 8
oki koe i kite; kare oki i taito roa te
putata anga o to taringa: kua kite
oki au e e riro koe i te pikikaa, e kua
tapaia koe ia Meameaau mei te kopu
mairai.

No toku ingoa nei ra e tavare ei au i 9
toku riri; e no te akameitaki iaku e
tāpu ei au *i te reira* ia koe; kia kore
au e tipu takiri atu ia koe ra. I na, i 10
tamā ana au ia koe, kare ra mei te ario
ra; kua timata au ia koe ki roto i te
umu o te maki ra. Noku uaorai, noku 11
uaorai, i akapera'i au; eaa e tika'i kia
akakinoia'i *toku nei ingoa?* kare rava
au e oronga i toku nei kakā ki tetai ke.

E akarongo mai iaku, e Iakoba, e 12
Iseraela, i tei tuatuaia e au ra: ko au
nei ïa: ko au te muatangana; ko au
rai te akaopenga. Na toku rima i aka- 13
tumu i te enua, na toku rima katau i
totoa i te au rangi: kia kapiki atu au
kia ratou, kua tu katoatoa maira ratou.
14 E uipa mai kotou ravarai, e akarongo
mai: koai to ratou i akakite mai i teia-
nei au mea? Ko tei anoanoia e Iehova
ra, te ka rave i tona inangaro kia
Babulonia, e tona te rima *e iri* ki
15 runga i te Kaledea ra. Ko au, ko au
tei tuatua; koia rai, ko au tei kapiki
atu iaia; naku aia i arataki mai; e e
riro tona aerenga i te manuia.

16 E akavaitata mai kiakū nei, e aka-
rongo mai kotou i teia: kare au i tua-
tua ngaro ana mei ito mairai: i te
tuatau i tupu ei, tei reira au; e teia-
nei, kua tono mai te Atu ra ko Iehova
17 iaku, e tona Vaerua. Te na ko mairā
Iehova, toou Akaora, Tei Tapu i Ise-
raela nei: Ko au toou Atua ra ko
Iehova, ko tei akakite ia koe i te mea
e puapinga'i koe na; ko tei arataki ia
koe na te arataa e tau ei kia aere koe
18 ra. Angairi koe i akarongo mai ki te
au akauenga naku! kua riro ïa toou au
mei te vai ta'e ra; e taau tuatua-tika
19 mei te ngaru moana ra: E toou uanga
ra, mei te one *taatai* ra ïa; e ta to
kopu i anau ra, mei ta tona katoa ra
ïa kopu; kare i tipu keia; kare oki
tona ingoa i akakoreia i mua iaku
nei.

20 E aere mai kotou mei roto i Babu-
lonia; e rere mai mei *te enua o* te Ka-
ledea; ka akakite *i te reira* ma te reo
imene; e tuatua i te reira; *e* kia pu-
roro atu te reo i te openga mai o te
enua ra; e tuatua kotou, Kua akaorā
21 Iehova i tona tavini ia Iakoba. Kare
ratou i kaki vai i te au medebara ra tei
aratakiia ratou e ia: kua akata'e mai
aia i te vai no roto i te mato no ratou:
kua vava'i iora aia i te mato, koîi ua
22 maira te vai. Te tuatua mairā Iehova,
Kare rava o te aronga rave ara ra e au.

PENE XLIX.

To te Mesia akaruke angaia e te ngati Iuda: tona tonokia anga ki o te etene: to te Atua arou maata ki tona iti-tangata.

1 E AKARONGO mai iaku, e te pa
enua taatai e; e akono mai, e te
au tangata i te atea ke ra; kua tuatua
mairā Iehova iaku mei te kopu mairai;
kua taiku aia i toku ingoa mei toku
2 anau anga mairai. Kua akariro aia i
toku vaa ei koke kokoi; kua uuna aia
iaku ki roto i te maru o tona rima; e
kua akariro aia iaku ei kakao akainu-
inuia: kua uuna aia iaku ki roto i tona
3 pia kakao. E kua tuatua maira aia
kiaku, Ko toku tavini koe: e Iseraela,
4 noou e akameitakiia'i au nei. Kua

karanga atura au, Roiroi puapinga
kore toku, kua akaope puapinga kore
ua au i toku matutu, e ei mea tare-
vakaua: tei ia Iehova ra taku tuatua,
e taku tutaki, tei taku Atua ïa.
E teianei, te tuatua mairā Iehova, 5
ko tei akatupu mai iaku mei te kopu
mai ei tavini nona, ei akaoki mai ia
Iakoba kiaia ra, kia kore Iseraela e
akakatoatoaia maira, e manea rai au i
te mata o Iehova; e ka riro mai toku
Atua ra ei paapaaanga naku. Kua 6
tuatua mairai aia kiaku, E mea ngiti
tena ia koe, ko koe i riro mai ei tavini
noku, ei akatupu i te au kopu o Iakoba,
e ei akaoki mai i tei akatoeia i o Ise-
raela: e oronga katoa au ia koe ei
turama no te etene, ei ora naku e tae
ua atu ki te openga mai o te enua nei.
Te na ko mairā Iehova, te Akaora o 7
Iseraela, Tei Tapu iaia ra, i tei aka-
vaavaaia e te tangata ra, i tei akavii-
viiia e te enua ra, i tei tavini i te au
kavana ra: E tu mai te au ariki kia
akara mai *iaia* ra; e te ui ariki katoa
e akamori mai *iaia*; no Iehova nana te
tuatua-mou ra, no Tei Tapu i Iseraela
nei. koia oki tei iki ia koe ra.
Te na ko mairā Iehova, Kua aka- 8
rongo au ia koe i te taime tau ra; kua
tauturu au ia koe i te rā e ora'i ra: e
naku e akaora ia koe, e oronga au ia
koe ei koreromotu na te au tangata
nei; ei akāū aere i te enua, kia aka-
nooia te au kainga i akaruke uaia ra;
Kia tuatua koe ki te aronga i tapekaia 9
ra, Ka aere ki vao; to roto i te poiri,
Ka akakite mai ia kotou. E kai aere
ratou na te pae arataa; e ki rungao i
te au tuaivi katoa, ko ta ratou ïa one-
kai. Kare ratou e pongi, kare oki e 10
kaki vai; kare oki ratou e taia i te
veravera, e te rā: na tei aroa ia ratou
ratou e arataki, e nana e taki aere ia
ratou ki te au punavai pupui ua ra.
E anga oki au i te arataa na runga i te 11
au maunga ravarai noku ra, e ka
akāūia taku ra au ara metua. I na, 12
e aere mai teia mei te enua mamao
mai: e i na, no apatokerau teia, e no
te opunga o te rā ra: e teia no te enua
ra o te ngati Sini. Ka imene, e te au 13
rangi e; ka rekareka, e te enua e; e te
au maunga, kia puroro ua mai te imene:
kua akapumaana mai a Iehova i tona ra
iti-tangata, e tona aronga i maki ra, kua
aroa mai aia *ia ratou*.
Kua tuatua ra Ziona, Kua akaruke 14
mai a Iehova iaku; e kua akanga-
ropoina mai toku Atu iaku. E tika ai- 15
nei i te vaine kia akangaropoina i tana
tamaiti kaiu, e kare atura e tangi ki te
tamaiti a tona uaorai kopu? a, e tika ia
ratou kia akangaropoina, kare ra au e
16 akangaropoina ia koe. I na, kua tata
au ia koe ki runga i *oku* kapu-rima; e
te vai ua maira to au patu ki mua iaku
17 nei. E rapurapu ua mai taau au ta-
mariki; te aronga i pou ei, e i tanea'i
koe ra, e aere ua ratou ki vao mei roto
ia koe.
18 Ka nānā ana to mata, ka akarau
aere e pini ua ake; kua akaputuputu
anake mai teianei aronga, e aere mai
kia koe ra. Te tuatua mairā Iehova,
Te ora nei au, e akakakau ia koe ia
ratou ravarai ra, mei te mea akamanea
ra; e ka akamou aere ia ratou *ki
runga ia koe*, mei te vaine akaipoipo ou
19 ra. Toou oki au ngai tanea, e tei aka-
rukeia ra, e to enua i pou ra, ei teia-
nei ïa e piripiri ei no te rai o te tangata;
e te aronga i pou ei koe ra, ka akama-
20 mao keia ïa. Te au tamariki tamaroa,
i ngere ei koe, e tuatua mairai ratou ki
roto i oou ra pukai taringa; Kua riro
teianei ngai ei *ngai* piripiri iaku; e
21 akaatea ana iaku kia noo au. E riro
oki koe i te tuatua ki roto i to ngakau
ra, Naai i akaanau mai i teianei aronga
naku? kua ngere oki au i te tamariki,
e noongata roa akera; e tuikaa oki, e
te tuaruia; naai teia i rāpu? I na, toe
iora ko au anake; koea ua akera teia
aronga nei?
22 Te na ko maira te Atu ra ko Iehova,
I na, e apai au i toku rima ki runga i
te pa enua ra, e akateitei au i taku
reva ki runga i te au tangata ra: e e
apai mai ratou i to au tamariki ki roto
i *to ratou* umauma, e to au tamaine na
runga i *to ratou* pakuivi i te apai anga.
23 E te au ariki e riro ei akaangai noou,
e ta ratou au vaine ei metua vaine aka-
angai naau: e tupou ratou ki raro *to
ratou* mata i te enua ia koe ra, e miti-
miti ratou i te one-pueu o toou vaevae
ra; e kite oki koe e ko Iehova au:
kare oki ratou e akama tei tatari
iaku nei.
24 E rauka mai ainei te apinga noni
kia riro i te tangata ririnui? e ka aka-
25 oraia ainei tei riro tikai ei tuikaa? Te
na ko maira rā Iehova, Te au tuikaa i
riro i te tangata ririnui, e riro akaou
mai ïa; e te apinga noni i rauka i te
tangata taae ra, e rauka akaou mai ïa:
ko te aronga oki e māro mai ia koe ra,
naku e māro atu; e naku e akaora i to
26 au tamariki. E naku e akaangai i tei
takinga-kino ia koe ra i to ratou uaorai
kiko; e kona ratou i to ratou uaorai
toto mei te *kona* wina ou ra: e kite oki
te tangata katoa e, ko au toou ra

Akaora ko Iehova, e ko Tei Mana i
Iakoba nei, ko te Akaora ïa ia koe.

PENE L.

To te ngati Iuda kopae angaia no te akarongo kore: ko te Atua te irinakianga tikai.

TE na ko mairā Iehova, Teiea te 1
tuatua kopae a to kotou metua
vaine, i tuku ke atu ei au iaia ra? e
koai to roto i taku aronga kai ou ra, tei
apai atu au ia kotou ei ou? I na, no
ta kotou au ara i apaiia'i kotou ei ou;
e no ta kotou tuatua kino i tukua keia'i
to kotou metua vaine. Eaa te mea i 2
kore ei te tangata, iaku i aere ra? iaku
i kapiki ra, i kore ei tetai i îō mai?
Kua poto ainei toku rima e kare e tika
kia akaora? e kare ainei oku e mana
kia akaora? I na, i taku akamura
anga, kua marō te moana iaku: e akariro
oki au i te au vai ei ngai papamarō;
kua pirau ta ratou ika i te vai
kore, e mate atura i te kaki vai. Te 3
akakakau nei au i te rangi ki te kerekere,
e te tapoki nei ia ratou ki te kakau
paoa.

Kua oronga mai te Atu ra ko Ie- 4
hova kiaku i te arero o te aronga i
apiiia; kia tika iaku kia tauturu atu
i tei roiroi ki te tuatua: te akaara nei
aia iaku i tera popongi, i tera popongi:
te akaara nei aia i toku taringa, kia
akarongo au mei te aronga i apiiia ra.
Kua akaputata te Atu ra ko Iehova i 5
toku taringa, e kare oki au i akarongo
ngata; kare oki au i kotoe ki muri.
Kua tuku ua atu au i taku tua ki te 6
aronga i pāpā mai, e oku paparinga ki
te aronga i utiuti i te kumikumi: kare
au i uuna ke atu i toku mata i te akavaavaa,
e i te tutua uavare. E tau- 7
turu mairai te Atu ra ko Iehova iaku;
i kore ei au i akama: i akaketaketa'i
au i taku mata mei te toka tama ra;
kua kite oki au e kare au e akama.
Ko te akatika mai iaku nei, te vaitata 8
nei ïa; koai te ka māro mai iaku? tu
katoa mai aia maua katoa: koai taku
enemi? kia akavaitata mai aia iaku
nei. I na, na te Atu ra na Iehova e 9
tauturu mairai iaku; koai te akaapa
mai iaku nei? i na, e piro anake ratou
mei te kakau nei; e pou ratou i te
neu.

Koai to roto ia kotou e mataku ia 10
Iehova; tei akarongo i te reo o tona
tavini, ko tei aaere ua na te poiri, e
kare e mārama? e irinaki aia i te
ingoa o Iehova, o kia akaea aia ki ru-
nga i tona Atua. I na, ko kotou roa- 11
rai ko tei tutungi i te ai, tei akapini ia
kotou uaorai ki te rama ra; e aere
kotou i te mārama o ta kotou ai, e i te
rama i tutungiia e kotou na. Teia ta
kotou e rauka i toku rima nei: e moe
kotou ki raro ma te aue ra.

PENE LI.

Te akakiteia nei a Aberahama ei akaraanga, kia irinaki te ngati Iuda i te Atua i te meitaki tana i tuatua no ratou.

1 E AKARONGO mai kotou iaku, e
tei aruaru ki te tuatua-tika, e tei
kimi ia Iehova ra: ka akara ana ki te
mato i paoia mai ei kotou na, e ki
te tipoko i te vaarua i koia mai ei
2 kotou. Ka akara ana ki to kotou
metua tane kia Aberahama, e kia Sara
i anau mai ei kotou na: okotaï ua aia
iaku i kapiki atu ei; kua akaora ra au
3 iaia, e kua akamaata au iaia. E aroa
oki a Iehova ia Ziona; te au ngai
tanea katoa ki ona ra, nana ïa e aroa;
e nana e akariro atura i tona ngai medebara
mei ia Edene, e tona ngai papamarō
ra mei te kainga o Iehova; e
kitea te rekareka, e te pereperekavana
i roto iaia; te akameitaki, e te reo
imene ra.
4 E akono mai iaku, e toku aronga
tangata e; e anga mai i to kotou taringa,
e toku iti-tangata e: na ko nei
atu oki te ture iaku nei, e akamou oki
au i te tuatua-tau naku ei turama no
5 te au tangata. Kua vaitata te tuatua-
tika naku ra; te ora naku kua riro
atura; e na toku rima e tuku i
te tuatua-tau ki te au tangata; e
tapapa mai te au enua taatai iaku,
e irinaki mai oki ratou i toku nei
6 rima. Ka nānā ana to kotou mata
ki runga i te au rangi, ka akara oki ki
raro ki runga i te enua nei: e peke ke
oki te rangi mei te auai, e piro oki
te enua mei te kakau ra, e pera
rai to tei noo i reira i te mate katoa
anga; kareka te ora naku, e tika ïa i
te vai ranga, e kare oki te tuatua-tika
naku ra e poka.
7 E akarongo mai iaku, e te aronga i
kite i te tuatua-tika ra, e te aronga tei
to kotou ngakau te ture naku ra; au-
raka kotou e mataku i te akakino a te
tangata, auraka oki kotou e tumatete-
8 nga i ta ratou taitoito. E pou oki
ratou i te neu mei te kakau ra, e kai-
ngaia ratou e te ane mei te uruuru ma-
moe ra: kareka te tuatua-tika naku
ra, e tika ïa i te vai ranga, e te ora naku
ra, ki tera uki ki tera uki.

Ka ara, ka ara, ka akakakau ana ki te 9
ririnui, e te rima o Iehova e: ka ara,
mei tei te au rā i taito ra, i te au uki ta-
kere ra. Kare aina ko koe tei ta ia Raha-
ba, i puta'i oki te tanina ra? Kare ainei 10
ko koe tei tamarō i te tai, i te tai moana
maata ra; ko tei akariro i te tai moana
maata ra ei arataa, ei aerenga no te aro-
nga i akaoraia ra? E oki akaou mai- 11
rai oki tei okoia e Iehova, ka aere mai
ei ki Ziona ma te imene ra; e te reka-
reka mutu kore i runga i to ratou
upoko: e rauka ia ratou te rekareka e
te pereperekavana; ko te mii ra, e te
aue, e rere ke atu ïa.
Ko au, ko au nei rai, tei akapumaana 12
ia kotou: koai oki koe i mataku ei
koe i te tangata te ka mate, e te tamaiti a
te tangata nei, te ka riro ei ngangaere ua
ra? Ka akangaropoina'i oki koe i tei 13
anga ia koe ra ia Iehova, ko tei totoa
i te au rangi ra, e kua akatumu oki i
te enua; e i mataku ua rai koe, e kare
e rā e tukua, i te riri viviki o te taki-
nga-kino ra, mei te mea e kua vaitata
aia i te rave mai e ta? e tenana, teiea
iora te riri viviki o taua takinga-kino
ra? Kare e roaia kua matara te tui- 14
kaa; kare oki aia e mate i roto i te
vaarua; kare rai oki e ngere i te kai.
Ko au oki to Atua ra ko Iehova; ko 15
tei akamarino i te tai kia aruru tona
au ngaru ra: ko Iehova Sabaota ra
tona ingoa. E kua tuku au i taku 16
tuatua ki roto i to vaa na, e kua ta-
poki au ia koe i te marumaru o toku
rima nei; kia patia koe i te au rangi, e
kia akatumu i te enua; e kia tuatua
kia Ziona, Ko koe toku ra iti-tangata.
Ka ara, ka ara; e tu ki runga, e 17
Ierusalema! ko tei inu i te rima o Ie-
hova i te kapu o tona ra riri viviki;
kua tae ki te ota o te kapu rurutakina
i te inumia e koe, kua tatau oki koe *i
te reira.* Kare rava tetai ei arataki 18
iaia i te au tamariki ravarai tana i
anau ra; kare rava tetai ei mou i tona
rima i te au tamariki katoa tana i
rāpu ra. Kua rokoia koe i eianei 19
puke mea e rua; naai koe e tangi
atu? ko te pou e te mate, te onge e
te koke: naai? naku rai koe e akapu-
maana atu. Kua rere a mate ua ra to 20
au tamaroa ki raro, te tarava aere ua
ra i te openga mai o te au arataa ka-
toa ra, mei te bovi momoavao i te ku-
penga ra: kua ki ratou i te riri viviki
o Iehova, i te akamura a toou ra Atua.
E teianei e akarongo mai koe i teia, 21
e tei makiia ra, e tei kona ra, kare ra i
te wina: Te na ko maira to Atu ra ko 22
Iehova, e to Atua ra tei akatika mai i
te tuatua a tona ra iti-tangata; I na,
ka rave mai au i te kapu rurutakina i
to rima na, te ota o te kapu ra o toku
riri viviki; kare rava koe e inu akaou
23 i te reira. E tuku ra au i te reira ki
te rima o te aronga i takinga-kino mai
ia koe ra; ko tei tuatua mai ia koe e,
Ka piko ki raro, kia aere matou na
rungao: e kua tuku koe i to tua ki
raro mei te one, e mei te arataa, i te
aronga i aere na reira.

PENE LII.

Te meitaki maata o te au tangata i okoia e te Atua: to ratou rekareka i te akarongo anga i te tuatua meitaki.

1 KA ara, ka ara; ka kakau ana i to
ririnui, e Ziona: ka kakau ana i
to kakau manea, e Ierusalema, e tera
ra oire tapu e: oti ra ua oki te tomo
mai ki roto ia koe ra, te peritome kore,
2 e te viivii. Ka ruru ana i te one-
pueu ia koe ra; ka tu ki runga, ka
noo ei *ki to nooanga*, e Ierusalema: e
tatara ana ia koe i te ri ki runga i to
kaki na, e tera ra tamaine tuikaa a
3 Ziona ra e. Te na ko maira oki a Ie-
hova, I oko kotou ia kotou uaorai i te
puapinga kore; ka oko akaouia rai
4 kotou kare ra i te moni. Te na ko
maira oki te Atu ra ko Iehova, I aere
oki toku ra iti-tangata ki Aiphiti i
muatangana e purutia ki reira: e kua
takinga-kinoia ratou e to Asura ra i te
5 openga nei. E tenana, te na ko mairā
Iehova, eaa taku i ko nei i riro pua-
pinga kore ua'i toku ra iti-tangata?
te aoa ra te aronga e tutara ki runga
ia ratou, te tuatua mairā Iehova; e te
akakino tukumoe koreia nei toku nei
6 ingoa i te au rā katoa. E teianei, e kite
toku ra iti-tangata i toku nei ingoa; e
teianei, *e kite ratou* kia tae i te reira
rā e, ko au ïa, ko tei tuatua maira: i
na, ko au.
7 Te manea o te vaevae o te karere ki
runga i te maunga, o tei apai mai i te
tuatua meitaki ra, o tei tutu aere i te au
ra; o tei apai mai i te tuatua mei-
taki ra, o tei tutu aere i te ora
ra; o tei tuatua mai kia Ziona, Tei to
8 Atua ra te au! Ka akateitei to au
tiaki i *to ratou* reo; e maeva katoatoa
to ratou reo; e akara oki ratou te
mata e te mata, kia akaoki mai a Ie-
hova ia Ziona.
9 Kia puroro ua atu *te rekareka;* kia
maeva katoatoa, e te au ngai pou i
Ierusalema: kua akapumaana oki a
Iehova i tona iti-tangata; kua akaora

aia ia Ierusalema. Kua kuku a Ie- 10
hova i tona rima tapu ki mua i te mata
o te pa enua katoa ra; e ka kite te au
openga katoa o te enua ra i te ora a to
tatou Atua.
Ka aere kotou, ka aere kotou, ka 11
aere kotou ki vao; auraka e arapaki
ua atu i tetai mea viivii ra; e aere
kotou ki vao mei rotopu mai iaia ra;
kia mā kotou, e tei apai i te au āriki a
Iehova ra. Kare ra kotou e aere ra- 12
purapu ua; kare rai e ati aere: ko
Iehova oki te ka na mua ia kotou; e
te Atua no Iseraela te ka na muri mai
ia kotou.
I na, e manuia toku tavini; ka aka- 13
teiteiia aia, ka apaiia aia ki runga, e e
akateitei rava akeraia. E aronga 14
maata tei va ua ia koe: kua tu ke oki
te akakinoanga i tona mata i to te ta-
ngata katoa ra, e tona tu i to te tama-
riki a te tangata nei: Ka pîpî katoa 15
oki aia i te au enua e manganui; e to-
piri oki te au ariki i to ratou vaa ki
mua iaia: e akara oki ratou i tei kore
i akakiteia atu ia ratou ra; e tei kore
i rongoia e ratou ra, ko ta ratou ïa e
kite.

PENE LIII.

To te Mesia mate anga ei tarangaara.

KOAI tei akarongo i ta matou tua- 1
tua? e koai tei akakiteia mai i
te rima o Iehova?
Mei te tupu ou paruparu ra oki aia 2
i te tupu anga i mua ia ratou, e mei te
aka i te one marō ra: kare ona tu e te
manea, ka kite atu ei tatou iaia; kare
oki *ona* tu manea, ka inangaro atu ei
tatou iaia. Kua akavaavaaia aia, e 3
kua kopaeia e te tangata; e tangata
aue, e kua mātau oki i te tumatetenga:
e kua puroku *te tangata* i *to ratou*
mata iaia; i akavaavaaia aia, e kare
aia i manako meitakiia e tatou nei.
Kua rave tika ra aia i to tatou paru- 4
paru, e kua maranga iaia to tatou aue;
i manako ra tatou e, e tainga utunga
tona, i pāpāia e te Atua, e i tairoia ra.
Kua koia ra aia no ta tatou au ara ra, 5
kua akaparuparuia aia no to tatou au
kino: e te pāpā i auia'i to tatou, tei
runga ïa iaia; e no tona au puta i
ora'i tatou. Kua aere ke anake tatou 6
mei te mamoe ra; kua anga tatou ka-
toa, ko te tangata ko tona uaorai ara; e
kua akairi a Iehova ki runga iaia i *te*
utunga o ta tatou katoa nei au ara.
Kua takinga-kinoia oki aia, e kua 7
tinai-mateia aia, kare ra tona vaa i ki
atu: i aratakiia aia mei te arenio ki te
tainga, e mei te mamoe e muteki ki
mua i te aroaro o tei pakoti i tona uru
ra, kare katoa oki tona vaa i tuatua
8 mai. Kare i tāpuia, kare rai i akau-
tungaia, i apai keia'i aia ra: e naai tona
uki e akakite? i tipu keia oki aia i te
enua o te aronga e ora nei; no te ara
9 a toku iti-tangata i taiaia'i aia. Kua
akatakaia tona vaarua ki o te aronga
kino ra, tei te tangata apinga ra aia
ka mate ei ra; kare oki ana tuatua
kino i rave, kare katoa e pikikaa o roto
i tona vaa.
10 Kua tika ra ia Iehova i te akaparu-
paru iaia; kua akamamae aia *iaia;*
kia akariroia ra tona vaerua ei tuta-
kingaara, e uanga tana e kite, e aka-
roa aia i *tona* au rā, e te inangaro o Ie-
11 hova, e manuia ïa i tona rima. I te
mamae o tona vaerua, e kite ïa aia *i te*
openga, e e mareka rava: no tona uao-
rai kite ka akatika'i toku tavini tuatua-
tika i te tangata e manganui; ka apai
12 oki aia i ta ratou au ara. E teianei e
tua atu oki au *i tetai tuanga* nana ma
te aronga nunui katoa; e tua aia i te
apinga noni ma te aronga mana; no te
mea kua riringi aia i tona vaerua e tae
ua atura ki te mate: e kua kapiti ka-
toaia aia e te aronga rave ara ra; e
kua apai aia i te ara a te tangata e ma-
nganui, e nana oki i pure no te aronga
rave ara ra.

PENE LIV.

E maata to to te Atua iti-tangata i o te etene.

1 KA maeva, e tei pa, kare i anau e;
kia puroro ua te reo maeva, e
kapiki nui, e tei kore i mamae i te ta-
mariki e: kua maata oki ta te takaua
ra tamariki i ta te vaine noo tane ra
2 tamariki, te tuatua mairā Iehova. E
akaatea ana to turanga puakapa; kia
totōia te paruru o to nooanga ki te
atea ke: auraka e taporoporo; e aka-
roa i to au taura, e akamou piri tikai i
3 to au titi. E tupu oki koe i te maata,
i te pae katau, e te pae kaui; e nooia
te pa enua e toou ra uanga, e tangataia
4 oki te au oire tanea ra ia ratou. Au-
raka e mataku; kare oki koe e akama:
auraka oki e tumatetenga; kare oki koe
e akaakamaia: e akangaropoina oki
koe i te akama i to ou anga ra; e te
akakino i to takaua anga ra, kare ïa
5 koe e manako akaou *i te reira*. Ko
Tei anga oki ia koe ra, ko to tane ïa;
ko Iehova Sabaota tona ingoa; e to
Akaora ra, ko Tei Tapu ïa i Iseraela

nei; e tapaia aia Te Atua o te au enua
katoa nei.
Mei te vaine akarukeia, e kua aue 6
tona ngakau, kua kapiki a Iehova ia
koe ra: te vaine oki i akaipoipo i te ou
anga ra, e akarukeia iora, te tuatua
maira to Atua ra: I te kamoanga 7
mata iti nei i akaruke ei au ia koe; e
akaputu maira au ia koe ma te aroa
maata. I te otooto anga riri i uuna'i 8
au i toku mata ia koe i te kamoanga
mata okotai, i te aroa mutu kore ra e
aroa atu ei au ia koe; te tuatua maira
to Akaora ra ko Iehova. *Mei* te vai ia 9
Noa ra teia iaku nei: mei taku oki i
taputou i te vai ia Noa ra, e kare e
nina akaouia te enua ra; koia katoa
taku i taputou ia koe ra, e kare au e
riri, kare oki e kauvae ia koe na. E 10
taka ke oti te au maunga, e ngaueue
oti te au tuaivi; kare ra toku takinga-
meitaki ia koe e taka ke, e te korero-
motu au naku ra, kare ïa e ngaueue; te
tuatua maira tei aroa mai ia koe ra, ko
Iehova.
E tei maki, e tei pāpāia e te uriia, e 11
kare e akapumaanaia; i na, e akamou
au i taau au toka ki te ngaika manea,
e taau ra au pange ki te saphira; Ei 12
kadekade taau au pukupuku punanga
kia anga au, e toou ra au pa, ei akade
ïa; e taau ra au kotinga ravarai, ei
toka memeitaki ïa. E te au tamariki 13
katoa naau ra e apiiia e Iehova; e ei
au nuingangare to te au tamariki naau
ra. E akatinamouia koe i te tuatua- 14
tika: ei te atea ke te takinga-kino ia
koe; kare oki koe e mataku; e i te
rikarika, kare oki te reira e akavaitata
mai ia koe ra. I na, me uipa ratou, 15
kare ïa iaku nei: ko tei uipa e rave ia
koe ra, e uri mai ïa ia koe. I na, te 16
tupaki auri ra, naku ïa i anga, ko tei
pupui i te ngarau e ka akera, e kua
anga iora i te taoonga i tana uaorai
angaanga; e naku oki i anga i te aka-
pou ra kia pou. Te taoonga ra noou i 17
angaia'i ra, kare ïa e manuia; e te au
vaa katoa e patoi ia koe, i te akava-
anga ra, naau ïa e akaapa atu. Ko te
tuanga teia o te au tavini o Iehova; e
tei iaku ta ratou tuatua-tika, te tuatua
mairā Iehova.

PENE LV.

Te ako mai nei te peroveta i to te ao kia akarongo i te Mesia ra.

E TE aronga katoa i kaki ra e! ka 1
aere mai ki te vai nei; e te aro-
nga moni kore ra, ka aere mai, e oko,
e e kai; koia ïa, e aere mai, e oko ua i
te wina e te u, auraka ei moni, auraka
2 oki ei oko. Eaa kotou i oronga atu ei i
te moni i te mea manga kore? e ta ko-
tou angaanga i te mea merengo kore?
ka akarongo meitaki mai ana iaku, ka
kai ei i te mea meitaki; e kia mareka
3 to kotou vaerua i te kai matu ra. E
akaariu mai i to kotou taringa, ka aere
mai ei kiaku nei: e akarongo mai, e ora
ïa to kotou vaerua; e naku e papau i
te koreromotu mutu kore ia kotou, i te
au takinga-meitaki ia Davida ra, i te
mea pikikaa kore ra.
4 I na, kua oronga au iaia ei Kite no
te au tangata nei, ei Arataki, e ei Ka-
5 vana no te au tangata nei. I na, te
enua kitea koreia e koe ra, naau ïa e
karanga atu, e te enua kare i kite ia
koe ra, te ka oro mai ïa ia koe ra; no
to Atua no Iehova, e no Tei Tapu i
Iseraela nei; ko koe oki tana i aka-
teitei.
6 E kimi kotou ia Iehova, koi kitea
ake aia, e kapiki kotou iaia, koi vaitata
7 mai aia: Kia akaruke te tangata kino
i tona aerenga, e te tangata tuatua-
tika kore i tona manako: ka oki ei aia
kia Iehova, e nana aia e aroa mai; e
ki to tatou Atua, te maata ra oki iaia
te akakore i te ara.
8 Kare oki toku ra au manako i to ko-
tou ra au manako, kare oki to kotou
ra au aerenga i toku ra au aerenga, te
9 tuatua mairā Iehova. *Mei* te rangi nei
oki e teitei maata tona i to te enua,
koia katoa toku ra au aerenga e teitei i
to kotou ra au aerenga, e toku ra au
10 manako i to kotou ra au manako. Mei
te ua e topa nei, e mei te kioria, no ru-
nga mai i te rangi ra, e kare i oki aka-
ou ki reira, kua tamauu ra i te enua, e
kua akatupu ra, e kua akauua mai oki
i tana, i rauka'i oki te ua i te aronga e
ruru, e te kai i te aronga e kai ra:
11 Koia katoa taku tuatua no roto i toku
nei vaa; kare e oki puapinga kore ua
mai kiaku nei, e tupu ra tei akakoroia
e au ra; e manuia oki te mea i akaue
atu ei au ra.
12 E aere kotou ma te rekareka, e ara-
takiia kotou ma te au: e akapuroro ua
mai te au maunga e te au tuaivi i te
imene rekareka na mua ia kotou, e te
au rakau katoa o te kainga ra, e pokara
13 ïa *to ratou* rima. E kauonoia te rakau
taratara i te berusi; e kauonoia oki te
tataramoa ki te maire: e riro oki ei
vavariaanga na Iehova, ei akairo mutu
kore, ko te kore rava e akakoreia ra.

PENE LVI.

Te ako mai nei te peroveta i te tangata kia akono meitaki.

TE na ko mairā Iehova, E akono i 1
te tuatua-tau, e rave i te tuatua-
tika: kua vaitata mai oki te ora naku
i te tae mai, e te tuatua-tika naku i te
akakiteia mai. E ao to te tangata e 2
rave i teia, e te tamaiti a te tangata kia
tāpu tikai i te reira; ko tei akono i te
sabati, e kare te reira i viivii iaia ra,
tei tāpu i tona rima auraka takiri e
rave i te kino. E auraka te tamaiti a 3
te tangata ke ra, ko tei piri kia Iehova
ra, e tuatua, i te na ko anga e, Kua
akataka ke ravaia au e Iehova i tona
ra iti-tangata: auraka katoa te eunuka
e karanga e, I na, e rakau marō au.
Te na ko maira oki a Iehova ki te au 4
eunuka, ko tei akono i toku ra au
sabati, e ko tei rave i tei tauia e au
ra, e kua tāpu piri i te koreromotu
naku ra: Ko taku ïa e oronga ki roto i 5
toku nei are, e ki roto i taku nei au
patu, i te tuanga e te ingoa, ko tei
meitaki ïa i te au tamaroa e te au
tamaine: e ingoa mutu kore taku e o
atu no ratou, kare rava e tipu keia. E 6
te au tamariki o te tangata ke, ko tei
piri kia Iehova ra, ei akamori iaia, e
kia inangaro oki i te ingoa o Iehova,
kia riro ei au tavini nona; te aronga
katoa e akono i te sabati, kare te reira
i viivii ia ratou, e ko tei tāpu piri i
taku koreromotu; Ko ratou rai oki 7
taku e arataki ki toku maunga tapu
ra, e akarekareka au ia ratou i roto i
toku are pure anga: e marekaia mai
ta ratou au tusia karakaratio, e ta
ratou tusia, ki runga i taku atarau; e
tapaia oki toku are, I te are pure anga
no te tangata ravarai.
Te tuatua maira te Atu ra ko Iehova, 8
ko tei akaputuputu mai i te ngati Ise-
raela i akarukeia ra, E akaputu mai-
rai au i tetai papaki ke rai kiaia ra,
auraka tei oti i te akaputuia kiaia ra.
E kotou, e te au terio ravarai o te 9
kainga ra, e aere mai ka kai; kotou e
te au terio katoa o te vaorakau ra. E 10
aronga tiaki matapo tona: e aronga
kamakura anake, e kuri muteki ua
anake, kare e aoa; e moe ua, *e* te
akāvai ki raro, *e* te inangaro moe
anake. Koia ïa, e kaki nui to teianei 11
au kuri; kare rai i kite i te pangia
anga o te kaki; e aronga tiaki kare i
kite i te apii atu; kua anga anake ra-
tou ki to ratou uaorai arataa; te ta-
ngata ki tana ra apinga, mei tona uaorai
12 ngai. E aere mai e tupo wina ta tatou;
tatou e akakona ia tatou uaorai ki te
kava kona; e mei teianei rā, mei te
reira katoa apopo i te maata, e kia
maata ua atu rai.

PENE LVII.

Mate anga meitaki to te aronga tua-tua-tika: to Iuda māro anga i te akamori idolo: e meitaki to tei tataraara: e kino to te aronga kino.

1 TE mate nei te tangata tuatua-tika,
e kare rava tetai e akamanako; e
te apai keia nei te tangata takinga-
meitaki, e kare e tangata i kite e, no te
kino *te ka tupu* i apai keia'i te tangata
2 tuatua-tika. E aere ïa aia ma te au;
e akaangaroi ratou ki runga i to ratou
roi, ko tei na te ara tikaoru ua te
aere.
3 E akavaitata mai ana ra kotou i ko
nei, e te au tama a te vaine purepure
ra, e te uanga o te tane akaturi, e te
4 vaine akaturi. Koai ta kotou i aviri
na? *e* i akaaita'i kotou i te vaa, *e* i
atoro ei te arero? Kare aina kotou i
te tamariki meameaau, e uanga piki-
5 kaa? I te akaneneva anga ia kotou
uaorai i te idolo i raro ake i te au rakau
ruperupe katoa ra; *e* te ta anga i te au
tamariki ki roto i te au o ra, ki raro ake
6 i te ngaangaa mato ra? Tei te au *toka*
manianía o te o ra taau tuanga; ko te
reira, ko te reira taau ïa tuanga: ko te
reira taau i riringi atu i te neseka, e
taau i apai i te mineka. E rekareka
7 ainei au i te reira au mea? Tei runga
i te maunga teitei roa te apai angaia e
koe to roi: e kua tae rava koe ki reira,
8 i te apai anga i te tusia. Tei muri
mai i te pa, e te kopa ngutupa ra, te
vaoo angaia e koe toou manakoanga:
kua akakite koe ia koe uaorai *ki tetai
ke* kare iaku, kua riro ki runga; kua
akamaata koe i to roi; e kua akatau
koe *i te koreromotu* ia ratou; kua ina-
ngaro oki koe i to ratou roi; *e* kua
9 akono i te ngai. Kua apai koe i te
manongi no te ariki ra; e kua aka-
maata koe i to au manongi meitaki ra:
e kua tono ke rava koe i taau au ka-
rere, e kua taakaaka koe ia koe uaorai
10 e tae ua atu ki ade. Kua roiroi koe i
toou ra aerenga mamao: kare ra koe i
karanga e, Kare atura e manakonako-
anga: kua rauka ia koe te mea i ora'i
to rima, i kore ei koe i paruparu roa.
11 Koai oki tena i mataku ei koe na? e
koai taau i tumatetenga ra, i pikikaa
mai ei koe, e kare i akamaara mai

iaku, kare oki i akaeatu i to ngakau
na? kare ainei no te mea e muteki
anga roa akenei toku, i kore ei koe i
mataku mai iaku? E akakite ra au i 12
te tuatua-tika naau ra, e taau ra au
angaanga; kare ra aau e puapinga i te
reira. Me aue koe ra, na te uipānga 13
idolo naau ra e akaora ia koe; e peke
ke ra ratou ravarai i te matangi; e
pueu ke ïa i te a'o: ko tei irinaki maira
kiaku ra, nona ïa te enua, e koia te ka
noo ki toku maunga tapu ra.

E ka tuatua akeraia, E akāū kotou, 14
e akāū kotou *i te one*, e anga i te ara;
e apai ke i te tukiaanga i te ara o toku
ra iti-tangata. Te na ko maira oki 15
Tei Teitei, e Tei akateiteiia, ko tei noo
i te *ao* mutu kore, ko Tapu tona ingoa
ra: Ei te ngai teitei e te tapu au e noo
ei, e ei iaia oki tei tataraara, e tei
akaaka te vaerua ra, ei akamatutu i te
vaerua o tei akaaka ra, e ei akamaroi-
roi oki i te ngakau o tei tataraara.
Kare oki au e māro ua rai e tuatau ua 16
atu, kare oki au e akamou ua atu rai i
toku riri: ko te kore takiri aea te vae-
rua ki mua iaku, e te au vaerua i angaia
e au ra.

No tana ra ara morimori apinga i 17
riri ei au, e kua pāpā atura au iaia:
kua uuna au iaku uaorai, e riri akera
au; aere ua atura aia ma te ketaketa
na te arataa o tona uaorai ngakau.
Kua kite au i tona au aerenga, e naku 18
aia e akaora: e naku aia e arataki, e e
akaoki atu au i te pumaana nona, e
tona katoa ra aronga i aue ra. Naku 19
i anga i ta te vaa e ua ra; ei au, ei au
no tei te atea ke ra, e no tei vaitata
mai, te tuatua mairā Iehova; e naku
aia e akaora. E tau ra te aronga kino ra 20
ki te tai oripu ua nei; kare rava oki e
akaea anga; na tona au ngaru oki e
akapeke i te vari, e te repo. Kare 21
rava o te aronga kino ra e au, te tua-
tua maira taku Atua.

PENE LVIII.

Te akono anga pikikaa i te au ravenga: e meitaki to tei tataraara e tei akono i te sabati.

E KAPIKI nui, auraka e taporo- 1
poro: e akateitei i to reo mei te
pu ra, ka akakite ki toku ra iti-
tangata i ta ratou tuatua kino, e te
ngutuare o Iakoba i ta ratou au ara.
Ko au nei ra, te kimi maira ïa ratou, i 2
tera rā, i tera rā; e kia kite oki ratou i
toku ra au aerenga, ko to ratou ïa ina-
ngaro; mei te enua i rave i te tuatua-
tika ra, e kare i akaruke i te akonoanga
a tona ra Atua: te ui maira oki ratou
iaku i te akonoanga o te tuatua-tika ra;
e mea inangaro na ratou i te akavaitata
atu ki te Atua.

3 Eaa matou i neseteia'i, e kare koe i
akara mai? i akamamae ei i to matou
vaerua, e kare koe i akono mai? I na,
i te rā e neseteia'i kotou ra, te reka-
reka ra kotou: e ta kotou angaanga *i*
akaue kia raveia ra, kua umuumu ko-
4 tou e kia ope rava. I na, te neseteia na
kotou ei māroanga, e ei tauetonoanga,
e kia moto kotou i te rima kukumu
takinga-kino; auraka kotou e akapera
i te neseteia mei tei teianei rā, i te aka-
teitei anga i to kotou reo ki runga roa
5 ra. Mei te reira ainei te neseteia ina-
ngaroia e au ra; e rā e taakaaka'i te
tangata i tona vaerua? kia tupou tona
upoko ki raro mei te agemona, e kia
toatoa i te kakau paoa ma te reu umu
ei roi nona? E karanga ainei koe e, ko
te reira te neseteia, e e rā tau na Iehova?
6 Kare ainei teia te nesetia taku i ina-
ngaro ra? kia tatara i te au ruru o te
kino; kia akakore i te apainga teiaa ra,
kia akaoraia tei takinga-kinoia, e kia
aatiia e kotou te au zugo ravarai?
7 Kare ainei kia tuaia taau kai na te
aronga i pongi ra, e kia arataki i te ao
i takinga-kinoia ra ki te ngutuare, kia
kite koe i te putaua, kia akakakau koe
iaia, e auraka koe e uuna ia koe uaorai
8 i toou uaorai kopapa? Ei reira toou
mārama e puroro mai ei mei te popongi
ra; e e tupu viviki mai ei toou ora: e
na mua oki taau tuatua-tika ia koe te
aere; *e* te kakā o Iehova te ka na
9 muri mai ia koe ra. E kapiki koe i
reira, e ka îō mai a Iehova; e kaku
koe, e ka tuatua mai aia, I na, teia
Au.

Kia akakore koe i te zugo i rotopu ia
koe ra, i te tounga i te rima, e te tua-
10 tua kino ra; Kia riro ua atu toou vae-
rua ki tei pongi ra, e pangia akera te
kaki o tei rokoia e te tumatetenga ra;
ei reira toou mārama e iti mai ei i roto
i te poiri, e ka tu a avatea toou poiri.
11 E arataki a Iehova ia koe i reira kare e
tukumoe, e nana e akamerengo i to
vaerua i te onge kino maata, e nana e
akamatutu i toou au ivi: e riro oki
koe mei te kainga i tamauu meitakiia
ki te vai ra; e mei te punavai, tei kore
12 rava tona vai e mate ra. E na toou
ra uanga e patu akaou i te au ngai
ngaoro taito ra: e patu akaou koe i te
au tango o te au uki e manganui; e e
tapaia koe e, ko te Akairiiri patu nga-
oro ra, te Rave akaou i te arataa e
nooia ra.

Kia tāpu koe i to vaevae i te sabati 13
i te rave anga i toou uaorai inangaro i
toku rā tapu; e kia karanga koe i te
sabati e, ei *rā* inangaroia, te mea tapu
no Iehova, e mea meitaki; e kia aka-
meitaki koe i te reira, i te rave kore i
taau ra au peu, kare e kimi i toou ra
anoano, e kare e tuatua i *taau uaorai*
tuatua: E rekareka koe ia Iehova i 14
reira: e naku koe e akanoo ki runga i
te au ngai teitei o te enua nei, e e
angai ia koe ki te tuanga a toou metua
ra a Iakoba: ko te vaa oki o Iehova
tei tuatua mai.

PENE LIX.

E mate maata to te aronga ara: tei te Atua anake te ora.

INA, kare te rima o Iehova i poto i 1
kore ei e tika iaia kia akaora; kare
oki tona taringa i turi, i kore ei e tika
kia akarongo. Na ta kotou ra au ara i 2
akataka ke ia kotou e to kotou Atua,
e na ta kotou tuatua kino i uuna'i aia i
tona mata ia kotou, i kore ei aia i aka-
rongo mai. Kua viivii oki to kotou 3
rima i te toto, e to kotou maikao-rima
i te kino; kua tuatua pikikaa to kotou
vaa, kua nanu ua to kotou arero i te
tuatua kino. Kare rava tetai i aruaru 4
i te tuatua-tika, e kare rava tetai i
māro i te tuatua-mou: te irinaki ra
ratou i te puapinga kore, e te tuatua
ra i te pikikaa; te nui ra ratou i te
kino, e te anau maira i te ara. Te aka- 5
pana ra ratou i te ua zephoni; e te
raranga ra ratou i te pungaverevere o
te tukutukuraonui: ko tei kai i to
ratou ua, e mate ïa; e i tei ngaa ra
kua puroro maira te vipera. Kare to 6
ratou pungaverevere e riro ei pena,
kare oki ratou e pini i ta ratou anga-
anga kia tapoki; ta ratou au angaanga,
e angaanga kino ïa, e te angaanga
o te takinga-kino, tei roto ïa i o ratou
rima. Te ooro nei to ratou vaevae ki 7
te kino, e te rapurapu nei ratou i te
akamaringi i te toto ara kore ra: to
ratou manako ra, e manako kino anake
ïa; ko te pou, e te mate, tei to ratou
ïa au aerenga. Ko te ara au ra, kare 8
ïa ratou i kite; e kare rava e tuatua-
tau i to ratou au aerenga; kua anga
ratou i te au ara mingi no ratou uao-
rai: ko tei na reira te aere ra, kare ïa
i kite i te au.

I taka ke roa atu ei te tuatua-tau ia 9
matou nei, e kare nei rai matou e rokoia
e te tuatua-tika: te tapapa nei matou ki
te mārama, e i na, e poiri; te kakā, *e*
te aere ua nei ra matou na roto i te

10 poiri. Te aa ua nei matou ki te patu,
mei te matapo ra; e te aa aere nei
matou mei te mea e, kare e mata; te
turorirori ua nei matou i te avatea mei
te po ra; mei te aronga e mate ua i te
11 ngai kai maata. Te ngunguru nei
matou katoa mei te daba ra, e te aue
ua nei matou nei mei te kukupa ra:
te tapapa nei matou ki te tuatua-tau
ra, e kare akera; i te ora oki, *e* tei te
12 atea ke atu rai ia matou nei. Kua
maata oki ta matou au ara ki mua ia
koe, e te tapepe mai nei ta matou au
ara ia matou: e tei ia matou nei rai ta
matou au ara; e te kite nei matou i to
matou au kino.
13 Kua meameaau matou, e kua piki-
kaa ia Iehova; e kua oki ki muri
kare i aru i to matou Atua: kua tuatua
i te tuatua kino, e te akatitima; kua kimi
e kua tuatua ma te ngakau, i te tuatua
14 pikikaa. E kua oki te tuatua-tau ra ki
muri, e te tu ua ra te tuatua-tika i te
atea ke: kua turori ua oki te tuatua-
mou i te arataa; e kare akera e tika i te
tuatua tiratiratu ra kia tomo mai.
15 Koia ïa, kua kore ua te tuatua-mou;
e ko tei akaruke i te kino ra, ko tei pou
ïa i te āru.
Kua akara mairā Iehova, e riri iora
16 aia, no te mea, kare e tuatua-tau. Kua
akara iora aia e kare e tangata, va ua
iora i te akatika kore: kua rave iora
tona uaorai rima i te ora nana; e na
tana uaorai tuatua-tika i tauturu iaia.
17 E kua aao iora aia i te tuatua-tika ei
paruru umauma ra, e te pare ra o te
ora tei runga i tona upoko; kua kakau
iora aia i te kakau akaoko ei kakau
nona, e kua vaî iora iaia uaorai ki te
18 matutu mei te kakau pu ra. Mei ta
ratou i rave ra, ka pera rai tana kia tu-
taki ra, ei riri otooto to tona aronga
ekai ra; ei oko to te au enemi nona
ra; e tutaki atu rai aia i te au enua
19 taatai ra. E mataku oki to te opunga
o te rā i te ingoa o Iehova, e to te iti-
nga o te rā ra i tona kakā: kia tae
mai te enemi mei te vai puke ra, na te
Vaerua o Iehova e akatu i tetai reva
20 kiaia ra. E tae maira oki te Akaora
ki Ziona, e kia ratou tei akaruke i te
kino ki o Iakoba; te tuatua mairā Ie-
21 hova. Kareka au nei, te tuatua mairā
Iehova, teia taku koreromotu ia ratou:
Toku Vaerua i rungao ia koe na, e
taku tuatua i tukuia e au ki roto i to
vaa na, kare *te reira* e taka ke mei
roto i to vaa ra, e te vaa katoa o toou
ra uanga, e te vaa katoa o to ratou ra
uanga, te tuatua mairā Iehova, i teianei
e tuatau ua atu.

PENE LX.

Te inuinu o to te Atua iti-tangata.

KA tu ki runga, kia mārama koe, 1
kua tae mai oki toou mārama, e
kua iti mai te kakā o Iehova ki runga
ia koe. I na oki, e tapokiia oki te 2
enua nei e te poiri, e te au tangata i te
poiri tangotango ra: e iti mairā Iehova
ki runga ia koe, e kitea ua ïa mai oki
tona kakā ki runga ia koe ra. E aere 3
mai oki te pa enua ki toou ra mārama,
e te au ariki oki ki te kakā o toou ra
kake anga ki runga.
Ka nānā ana to mata ki runga e 4
akara e pini ua ake; kua putuputu ka-
toatoa mai ratou, e aere mai ratou kia
koe ra: e tae mai to au tamariki tama-
roa mei te ngai mamao mai, e to au
tamaine e apai taokupuia mai ïa. Ei 5
reira koe e kite ei, e e rekareka oki, e
ruketekete oki to ngakau, e ka aka-
maataia; ka akaariuia mai oki te
maata o te moana kia koe ra; ka tae
mai te au apinga no te au enua kia koe
ra. E kapi koe i te rai o te kamela, 6
te au kamela ou no Midiana e no
Epha; ko ratou katoa to Seba i te
aere anga mai: e apai mai ratou i te
auro e te tumiama; e ka akakite ratou
i te akameitaki ia Iehova. E akaputu- 7
putu anakeia mai te au anana i Kedara
ia koe; e riro oki te au rama i Ne-
baiota ia koe: e tae ratou ki runga i
taku atarau ma te marekaia mai, e
toku are manea, naku rai e aka-
manea.
Koai ra teia e tere nei mei te tumu- 8
rangi? e mei te aronga kukupa *e rere*
i to ratou au vaarua ra? E tapapa 9
mai te au enua taatai iaku, e te au pai
o Taresisa i mua, i te apai anga mai i
to au tamariki mei te ngai mamao
mai; ta ratou ario, e ta ratou auro
katoa ra; no te ingoa o toou Atua ra,
ko Iehova, e no Tei Tapu i Ise-
raela, kua akamanea oki aia ia
koe.
E na te au tamariki a te au tangata 10
ke ra e patu i taau au patu, e e rave-
raveia mai koe e to ratou au ariki ra:
i pāpā oki au ia koe i toku riri nei, i
toku takinga-meitaki ra e aroa atu ei
au ia koe. E amama ua to au ngutupa 11
kare e tukumoe; i te po e te ao
katoa kare e topiriia: kia apai mai
ratou i te apinga o te pa enua kia koe,
e kia aratakiia mai to ratou au ariki.
Ko te enua ra, e te basileia ra, kare e 12
kauraro ia koe ra, e mate ïa; koia ïa,
e akatanea ravaia ïa au enua. Te 13
kakā o Lebanona, te ka tae mai ïa kia
koe, te berusi, te paina, e te tasura
katoa; ei akamanea i toku ngai-tapu
ra; e e akakakā au i toku takainga
14 vaevae. E te au tamariki a te aronga
i takinga-kino mai ia koe ra, te ka
aere mai ma te tupou ki raro ki mua
ia koe ra; e te aronga katoa i akavii-
vii mai ia koe ra, ko te ka tipapa mai
ïa ki raro i to tapuae: e tapa oki ra-
tou ia koe, Ko te oire no Iehova;
ko te Ziona o Tei Tapu i Iseraela
nei.
15 Ko koe i akarukeia ra, e i ririia oki,
kare akera e tangata i aere na rotopu
ia koe ra, e akariro au ia koe ei aka-
teiteianga mutu kore, e ei rekareka-
16 anga, i tera uki, i tera uki. E ngote
rai koe i te u o te pa enua ra, e ngote
koe i te u o te au ariki ra; e kite oki
koe e ko au nei toou Ora, ko Iehova;
e ko tei Akaora ia koe ra, ko Tei
17 Mana ïa ki o Iakoba nei. E kauonoia
mai e au te veo ki te auro; e kauonoia
mai e au te auri ki te ario; e kauonoia
mai te rakau ki te veo; e kauonoia
mai te toka ki te auri: e akariro au i
toou au akara ei au; e taau au telona
ei tuatua-tika.
18 Kare te takinga-kino e kitea akaouia
i toou ra enua, te pou, e te mate, i roto
i toou ra kotinga; e tapa ra koe i taau
ra au patu, Ko te ora ïa; e toou ra au
19 ngutupa, Ko te akameitaki ïa. Kare
te rā e riro akaou ei mārama noou i te
ao; e kare rai te marama e akamā-
rama mai ia koe ki te mārama: e riro
rā Iehova ei mārama mutu kore noou,
e toou Atua ra, ko toou ïa manea.
20 Kare toou rā e opu akaou; e kare oki
toou marama e mate akaou: e riro oki
a Iehova ei mārama mutu kore noou,
e toou au rā aue ra, e ope rava ïa.
21 *E riro* oki toou ra au tangata ei aro-
nga tuatua-tika anake: e noo oki ratou
i te enua e tuatau ua atu: ko te uri ïa
i tanumia e au ra, e angaanga ïa na
22 taku rima, kia akakakāia au ra. E
riro te mea ngiti okotai ei tausani; e
ko tei mea ngiti poepoe ra, *e riro* ïa ei
enua maroiroi: naku, na Iehova,
e akarapurapu i te reira i tona
tuatau.

PENE LXI.

To te Mesia tu: te meitaki e te akono-anga o te aronga akarongo.

1 TEI runga iaku te Vaerua o te Atu
ra o Iehova; no te mea na Iehova
au i akatainu, ei akakite i te tuatua
rekareka ki tei tairoia ra; kua tono

mai aia iaku ei vaî i te aronga ngakau
paruparu, ei tutu aere i te ora ki te
tuikaa, e ei eeu i te are tapekānga i tei
tapekaia ra; Ei tutu aere i te mataiti 2
inangaroia e Iehova, e te rā akaoko
anga na to tatou Atua; ei akapumaana
i te aronga ravarai i mii ra; Ei akare- 3
kareka i te aronga i aue i Ziona, ei oro-
nga atu no ratou te manea ei pau i te
reu ai, te manongi ra o te rekareka no
te aue; te kakau pu ra i te akamei-
taki no te vaerua akaroeroe; ka ta-
paia ratou, Ko te au rakau tuatua-
tika, ei paū rakau na Iehova, kia aka-
kakāia aia.
E na ratou e patu i te au ngai nga- 4
oro taito ra, e patu akaou oki i te au
ngai tanea takere ra; e akamanea oki
i te au oire i tanea ra, tei pou i tera
uki i tera uki. E na te tangata ke ke 5
e tu mai e angai i ta kotou au anana;
e te au tamariki a te tangata ke ra *te
riro* ei tanu-kai, e ei tope vine, na ko-
tou. E tapaia kotou, I te kau taunga 6
na Iehova: e tapaia kotou, I te au
tavini o to tatou Atua: e kai kotou
i te meitaki o te au enua nei, e aka-
tietie kotou i to ratou ra kakā.
E pokirua mai ta kotou ei pau i to 7
kotou akama; e rekareka ratou i ta
ratou tuanga *ei pau* i te tumatetenga: e
pokiruaia mai to ratou *meitaki* i to ra-
tou ra enua; e riro te rekareka mutu
kore ia ratou. Ko au ko Iehova tei 8
inangaro i te tuatua-tau, e mea maki-
takita naku te mea āru e te takinga-
kino: e naku e oronga atu i ta ratou
tutaki ma te tuatua-mou, e ei korero-
motu mutu kore taku e papau atu kia
ratou: E vavariaia to ratou au uanga 9
i rotopu i te pa enua ra, e ta ratou e
anau ra i rotopu i te au tangata ra: e
tuatua mai te aronga katoa e akara ia
ratou e, ko ratou te au tamariki i aka-
meitakiia e Iehova.
E rekareka maata au ia Iehova; e 10
rere ua taku vaerua i te rekareka i
taku Atua; kua akakakau mai oki aia
iaku i te kakau ra i te ora; kua tapoki
aia iaku i te kakau pu ra i te tuatua-
tika; mei te tane akaipoipo ou e aka-
manea iaia orai ki te mea manea, e mei
te vaine akaipoipo ou e akamanea iaia
uaorai ki te au poe ra. Mei te enua 11
nei oki e akakao mai i tana au mea
tupu ou ra, e mei te kainga nei e aka-
tupu i te au mea i ruruia i roto iaia;
ka pera katoa ta te Atu ra ta Iehova
akatupu anga mai i te tuatua-tika,
e te akameitaki, ki mua i te pa enua
katoa ra.

PENE LXII.

To te peroveta inangaro maata kia rai to te Atua iti-tangata: te au tiaki.

1 NO Ziona nei i kore ei au e muteki
ua'i, e no Ierusalema nei i kore ei
au e noo ua'i, e kia puroro atu tana
tuatua-tika mei te mea kakā; e te ora
2 nona mei te turama e mura ra. E kite
te pa enua i te tuatua-tika naau ra, e
te au ariki katoa i toou ra kakā: e
e tapaia koe i tetai ingoa ou, na te vaa
3 o Iehova e tapa. E riro oki koe ei
korona manea i te rima o Iehova, ei
pare ariki i te rima o toou Atua ra.
4 Kare koe e tapa akaouia atu, E tei
akarukeia e; kare oki toou enua e
tuatua akaouia, E tei tanea e: e tapaia
ra koe, E te mea mataora naku; e toou
enua, Tei akaipoipoia ra; ka mataora
oki a Iehova ia koe, e e akaipoipoia toou
5 enua. *Mei* te tangata ou oki e akai-
poipo i te paretenia nei, e akaipoipo
katoa to au tamariki tamaroa ra ia
koe: e mei te tane akaipoipo ou e
rekareka i *tana* vaine, e rekareka'i to
Atua ra ia koe.
6 Kua tukuia e au te tiaki ki runga i
to au patu, e Ierusalema, e po ua atu
te rā, e ao ua ake te po, kare ratou e
muteki ua: e kotou oki tei akapaapaa
i te ingoa o Iehova, auraka kotou e
7 muteki ua: E auraka e vaoo iaia kia
noo ua ana, e kia akatinamou aia, e
kia akariro aia ia Ierusalema ei aka-
8 meitakianga i te ao nei. I taputôu
anā Iehova i tona rima katau, e i tona
rima mana, Kare rava au e oronga
akaou i taau sitona ei kai na toou au
enemi; e kare oki te au tamariki a te
tangata ke ra e inu akaou i taau wina,
9 tei roiia e koe ra. Ko te aronga ra e
kokoti i te reira, ko te ka kai ïa, ka
akameitaki ei ia Iehova; e te aronga
e koi aere i te *vine* ra, ko te ka inu
rai ïa i roto i toku au paepae tapu ra.
10 Ka aere kotou, ka aere kotou na roto
i te au ngutupa; e akateateamamao ana
i te ara no te au tangata ra; e akāū ki
runga, e akāū i te aratāa ki runga; au-
raka ei tokatoka; e akatu i tetai reva ki
11 runga no te au tangata ra. I na, kua
akakiteia e Iehova, kua tae ki te openga
mai o te enua nei: E karanga atu ko-
tou ki te tamaine a Ziona, I na, te
aere maira toou Ora; i na, tei iaia
uaorai tana tutaki, e tana angaanga ra,
12 tei mua ïa i tona aroaro. E tapaia
oki ratou, I te aronga tapu, tei okoia
e Iehova ra: e e tapaia oki koe, I

tei kimiia ra, Te oire kare i akaru-
keia ra.

PENE LXIII.

To te enemi pou anga i te Mesia ra.

KOAI teia i aere mai mei Edoma 1
mai? mei Bozara mai ma te ka-
kau tukuia? Teia ko tei manea i tona ka-
kau, i te aere anga ma te maata o tona
ririnui? Ko au ïa, ko tei tuatua i te tua-
tua-tika, ko tei mana kia akaora ra. Eaa 2
i kutekute ei toou kakau? e mei to te
tangata i takatakai i te taomianga wina
toou ra kakau? Ko au anake rai tei 3
takatakai i te taomianga wina; kareka
te au tangata ra, kare rava ïa, ko au
anake ra: kua takatakai oki au ia ra-
tou ma toku riri: e kua takatakai au
ia ratou ma toku riri akaoko ra; i îi
ua mai ei to ratou toto ki runga i toku
kakau; e kua avaava iaku toku kakau
katoa nei. No te mea tei toku ngakau 4
te rā akaoko anga, e kua tae ki te ma-
taiti o tei okoia e au ra. Kua akara 5
iora au, e kare rava e tauturu; e kua
va ua iora au, no te mea, kare rava e
toko: i rauka'i i toku uaorai rima te
ora naku; e na toku uaorai riri i turu
mai iaku. Kua takatakai au i te au 6
tangata i toku riri, e atiati akera ra-
tou iaku i toku ra riri akaoko; ma-
ringi iora to ratou toto iaku ki raro i
te one.
Ko te aroa o Iehova taku e akaiki 7
ra, te akameitaki ia Iehova, i te au
mea katoa ta Iehova i oronga mai no
tatou; e te takinga-meitaki maata ki
te ngutuare o Iseraela, tana i oronga
no ratou ra, no tona aroa, e te takinga-
meitaki maata nona ra. I tuatua oki 8
aia e, E iti-tangata rai oki ratou noku,
e tamariki ïa kare e pikikaa mai;
riro atura aia ei Akaora no ratou. I 9
to ratou katoa ra au mate kare aia i te
enemi, na te angela ra o tona aroaro
ratou i akaora; no tona inangaro e
tona tangi i oko ei aia ia ratou; e nana
ratou i apai, e kua maranga ratou iaia,
i te au rā katoa mei ito mairai. Kua 10
meameaau ra ratou, e kua akariri i
tona Vaerua Tapu: riro iora aia ei
enemi no ratou, *e* kua tamaki maira ia
ratou.
Kua akamaara ra aia i te au rā taito 11
ra, ko Mose, *e* tona iti-tangata, *i te na
ko anga e,* Teiea aia i arataki mai ia
ratou mei raro mai i te tai ra, e te tiaki
katoa o tana ra anana? teiea oki aia i
tei tuku i tona Vaerua Tapu ki roto
iaia ra? I te arataki anga i te rima 12
katau o Mose, i tona uaorai rima kakā;
i te vevete anga i te moana na mua ia
ratou, kia akariro aia i tona ingoa ei
13 *ingoa* ngaro kore? I te arataki anga
ia ratou na te moana? mei te ipo i te
14 medebara ra, kare ratou i turori. Mei
te puaka e eke ki raro i te o ra, na te
Vaerua o Iehova i akaanga i tona roi:
i pera toou arataki anga i toou iti-ta-
ngata, kia riro toou ei ingoa kakā ia
koe.
15 Ka akara mai na koe mei te rangi
mai, ka akara mai mei toou hooanga
tapu e te kakā: teiea toou ra maroiroi
e to ririnui? te tangi o toou ngakau, e
toou aroa iaku nei, kua tāpuia ainei?
16 Ko koe rai to matou Metua, kore ua
atu a Aberahama i te kite mai ia ma-
tou nei, e kore ua oki a Iseraela i te
akono mai ia matou: ko koe, e Ie-
hova, ko to matou ïa Metua, ko to
matou ïa Akaora; mei tupua roa mai
17 toou ingoa. Eaa koe, e Iehova e, i
akatareva ke ei ia matou i toou ra au
arataa? eaa koe i akapaetaeta'i i to
matou ngakau kia kore e mataku ia
koe? e oki mai i to au tavini nei, i te
18 au kopu oki o taau ra tuanga. E noo
anga poto ua to toou ra au tangata
tapu: kua takatakaiia toou ngai-tapu
19 e to matou aronga enemi. Kua roa
akenei matou *mei te mea e* kare koe i
te kavana no matou nei; mei te aronga
kare i tapaia i toou ra ingoa.

PENE LXIV.

Te pure ra te au tangata o te Atua kia mārama.

1 ANGAIRI koe e aae mai i te rangi,
ka eke mai ei; kia ta'e mai te
au maunga ki raro ki mua i to aroaro
2 na! Mei te vaie rikiriki marō e ka i te
ai, mei te vai e pupu i te ai; ei aka-
kite i to ingoa ki to au enemi ra, kia
ruketekete te pa enua ki mua i to aro-
3 aro ra. Ia koe oki i rave i te au mea
mataku ra, kare i manakoia e matou;
kua eke maira koe, kua ta'e te au
maunga ki raro ki mua i to aroaro na.
4 Mei taito mairai kare i akarongoia,
kare i kiteia e te taringa, kare i aka-
raia e te mata, tetai atua ke mari ra
ko koe, i te rave akapera anga na tei
5 tapapa iaia ra. E aravei rai koe i tei
rekareka e tei rave i te tuatua-tika; ko
ratou tei akamaara ia koe i toou ra au
aerenga: i na, kua riri koe, kua ara
oki matou: no te reira au mea kare e
6 mutu, ka ora ïa matou. Mei te apinga
viivii ra oki matou katoa nei; e ta
matou katoa ra tuatua-tika mei te ka-
kau i akarukeia ra; kua mae anake

matou mei te rau rakau ra, e kua puia
keia akenei matou e ta matou au ara,
mei *te mea i puia* e te matangi ra.
Kare rava e tangata e kapiki ki toou 7
ra ingoa, ko tei akamaroiroi iaia uao-
rai e tāpu ia koe: i uuna ke atu ei koe
i to mata ia matou nei, e kua akapou
rava koe ia matou i te ririnui i to ma-
tou au kino.

E tenana ra, e Iehova e, ko koe rai 8
to matou Metua; e karakaraea matou,
e ko koe tei anga ia matou; e anga-
anga anake matou na to rima. Au- 9
raka e akaope rava i to riri, e Iehova,
auraka oki e akamaara tamou ua mai i
to matou kino: i na, ka akara mai na,
ta matou ïa tuatua ia koe; e iti-ta-
ngata anake oki matou noou. Kua 10
riro to au oire tapu ra ei medebara,
kua riro Ziona ei medebara, kua tanea
Ierusalema. To matou are tapu e te 11
manea, ta to matou au metua i aka-
mori ia koe i roto ra, kua ka rava ïa i
te ai; e te au mea katoa ta matou i
inangaro ra, kua pou rava ïa. E noo 12
ua ainei koe i teianei au mea, e Ie-
hova? e muteki ua ainei koe, ka aka-
maata ua mai ei te mate ki runga ia
matou nei?

PENE LXV.

To te etene riro anga ei iti-tangata no Iehova: to Iuda kopae angaia no te akarongo kore: te mate o te aronga kino, e te meitaki o te aronga meitaki: Ierusalema ou.

KUA akarongo au i te aronga kare 1
i ui *iaku;* kua kitea au e te aro-
nga kare i kimi iaku: i tuatua ana oki
au e, I na ko au, I na ko au, ki te
enua kare i tapaia i toku nei ingoa. I 2
akatika ua ana au i oku rima e po ua
akenei te rā ki te aronga meameaau,
ko tei aere na te arataa meitaki kore,
i ta ratou uaorai i kimi ra; Ki te aro- 3
nga i akaongoongo mai iaku ki mua
tikai i toku nei mata kare i tukumoe;
ko tei apai i te tusia i roto i te koro
ra, e te tutungi anga oki i te rakau
kakara ki runga i te toka karakaraea
ra: Ko tei noo ki roto i te au vaarua, 4
e ko tei moe ki roto i te au menema,
ko tei kai i te kiko puaka maori ra, e
te vai o te au mea viivii tei roto ïa i ta
ratou au kapu ra: Ko tei tuatua, Kia 5
atea ke atu koe; auraka e akavaitata
mai iaku; e tapu maata oki toku i
toou. E auai ratou i roto i toku pu-
taiu, e ai ka ua rai e po ua atu te rā.

I na, kua tataia i mua i toku aroaro: 6
oti ra ua ana au i te muteki ua, e
tutaki ra au, e tutaki atu ki roto i to
7 ratou uaorai umauma, I to kotou au
kino, e te au kino o to kotou ra au
metua katoa, te tuatua mairā Iehova;
ko tei tutungi i te rakau kakara ki
runga i te au maunga, e kua akakino
iaku ki runga i te au tuaivi: e teianei,
e akaaite atu au ki roto i to ratou
umauma, i te utunga o ta ratou anga-
anga taito ra.

8 Te na ko mairā Iehova, Mei te
wina ou i kitea i roto i te kaui vine ra,
e kua karanga iora tetai, Auraka e
rave kinoia; *te rai ra* oki te meitaki
tei roto: e pera rai au i toku ra au
tavini, kia kore ratou e pou takiri iaku.
9 E arataki mai au i tetai uanga no ko ia
Iakoba ra, e tetai e noo i te maunga
noku ra no ko ia Iuda ra: e e riro *te
enua* ki tei ikiia e au ra, e na toku
10 aronga tavini e noo ki reira. E riro
oki Sarona ei koro no te au anana, e
te o ra o Akora, ei moeanga no te au
bovi: na toku ra iti-tangata tei kimi
mai iaku ra.

11 Ko kotou ra, ko tei akaruke ia Ie-
hova, *e* kua akangaropoina i toku ra
maunga tapu, *e* kua ārikiriki i te kai-
ngakai na Gada, e kua akaki i te ne-
12 seka na Meni. E teianei, ko kotou
taku e tatau no te koke; e piko anake
kotou ki raro kia taia: no te mea,
iaku i kapiki atu, kare akera kotou i
îō mai; iaku oki i karanga atu, kare
ra kotou i akarongo mai: kua rave ra
kotou i te kino ki mua i toku mata
nei, e kua iki ra kotou i tei inangaro
koreia e au ra.

13 E teianei te na ko maira te Atu ra
ko Iehova, I na, e kaikai toku aronga
tavini, e pongi ra kotou; i na, e inu
toku ra aronga tavini, e mate ra kotou
i te kaki vai: i na, e rekareka toku ra
14 aronga tavini, e akama ra kotou: I na,
e imene toku au tavini i te rekareka
ngakau ra, e pukaoa ra kotou i te
mamae ngakau ra, e evakaku oki i te
15 atiati anga o te vaerua. Ka vaoo oki
kotou i to kotou ingoa ei katara i toku
ra aronga ikiia: na te Atu ra oki na
Iehova kotou e ta: ka tapa aia i tona
16 au tavini i tetai ingoa ke. Ko tei
akaora oki iaia uaorai i te enua nei, ka
akaora aia iaia uaorai ki te Atua tua-
tua-mou ra; e ko tei taputou i te enua
nei, e taputou ïa i te Atua tuatua-mou
ra; no te mea kua ngaropoina te au
mea pekapeka i muatangana, kua uuna
keia ïa oki i mua i oku mata.

17 I na oki, te anga nei au i te rangi ou
e te enua ou: kare oki tei muata-
ngana ra e maaraia, kare e akama-

nako akaouia atu. E rekareka ra ko- 18
tou, e e rere ua i te rekareka e tuatau
ua atu, i taku e anga nei: i na oki, te
anga nei au ia Ierusalema ei akapaa-
paaanga, e tona ra iti-tangata ei reka-
rekaaanga. E rekareka maata oki au 19
ia Ierusalema, e e pingapingareka au i
toku ra iti-tangata: kare oki e kitea
akaouia i roto iaia, te reo aue, e te reo
evakaku. Kare e kitea akaouia ki 20
reira te tamaiti no nga rā *iti ua*, e te
tangata metua, kare i akaopeia tona
au rā: e tamariki ua tei mate i te ma-
taiti okotai anere ra; e te tangata rave
ara tei mate i te mataiti okotai anere
ra, e kataraia ïa. E patu ratou i te au 21
are, e na ratou uaorai e noo; e na
ratou e tanu i te au kainga vine, ka
kai ei i te kai i reira. Kare ratou e 22
patu, e na tetai ke e noo; kare ratou e
tanu, e na tetai ke e kai: mei te au rā
o te rakau nei te au rā o toku ra iti-ta-
ngata; e rekareka tei ikiia e au ra, i
te angaanga a to ratou uaorai rima.
Kare ratou e angaanga puapinga kore 23
ua; kare e anau tamariki kia mate
vave ua: e uanga oki ratou i akamei-
takiia mai e Iehova, ratou e ta ratou
katoa ra au tamariki. E riro oki ïa, 24
ou ratou e kapiki mai ei, kua îō takere
atu au; e te tuatua ua maira ratou, te
akarongo ra au. Ko te luko e te are- 25
nio okotai rai kai katoa anga, e kai oki
te liona i te ngangaere mei te bovi ra:
kareka te ovi, ko te one-pueu tana kai.
Kare ratou e kanga, kare oki e mea e
mate ei i toku katoa nei maunga tapu,
te tuatua mairā Iehova.

PENE LXVI.

E akamori ia Iehova ma te ngakau e tika'i, e auraka e aruaru ravenga ua: e rekareka to tei akaaka: e mate maata to tei kino, e tei māro.

TE na ko mairā Iehova: Ko te au 1
rangi toku terono, e te enua nei
ko toku takainga vaevae: teiea tena
are ta kotou e akatu na noku? e teiea
taua ngai akaangaroianga noku ra?
Na toku rima oki i anga i taua au mea 2
katoa nei; e i vai ana oki taua au mea
katoa ra, te tuatua mairā Iehova: teia ra
taku tangata e akara atu, ko tei akaaka,
e tei tataraara te ngakau, e tei rukete-
kete i taku tuatua. Ko tei ta i te bovi 3
ra, kua ta ïa i te tangata; te akatusia i
te arenio ra, kua tipu ïa i te mimiti o
te kuri; ko tei apai i te mineka ra, *kua
apai* ïa i te toto puaka maori: ko tei
tutungi i te tumiama, e idolo tana e
akameitaki; ko ratou uaorai tei iki i
to ratou uaorai aerenga; e te rekareka
ra to ratou ngakau i ta ratou au mea
4 viivii. E iki katoa au i to ratou ra au
mea tumatetenga; e ta ratou e mataku
ra, ko taku ïa e apai mai ki runga ia
ratou; no te mea ko au tei kapiki atu,
e kare rava tetai i îō mai, ko au tei
karanga atu, e kare rava ratou i akaro-
ngo mai: kua rave ra ratou i te kino
ki mua i oku mata, e kua iki ra ratou i
tei inangaro koreia e au ra.
5 E akarongo mai i te tuatua a Iehova,
e tei ruketekete i tana tuatua: Ko to
kotou au taeake, i riri mai ia kotou ra,
ko tei titiri ia kotou ki vao no toku
nei ingoa, tei karanga e, Kia akaka-
kāiā Iehova: e kitea maira aia ei reka-
rekaaanga no kotou, kareka ratou, e
6 akama ïa. E reo i te mutamuta ua
anga no roto i te oire! e reo no roto
i te nao! te reo o Iehova i te tutaki
anga i tona au enemi!
7 Ou aia i mamae mai ei, kua anau
takere; *e* kare i mamae tika, kua anau
8 tana e tamaroa. Koai tei akarongo
akenei i te tuatua mei teianei? koai tei
kite i te au mea mei teianei te tu? e
enua katoa ainei tei mamae i te rā
okotai? e anau ainei te enua katoatoa
i te kamoanga mata nei? tei te mamae
anga ra oki i anau mai ei ta Ziona au
9 tamariki. E akavaitata ainei oki au
ki te anau, e auraka e akaanau rava?
te tuatua mairā Iehova: e akaanau
ainei au, ka papani atu ei? te tuatua
maira to Atua.
10 E rekareka kotou ma Ierusalema
katoa, e rere ua kotou i te rekareka
iaia, kotou, e te aronga katoa e aroa
iaia ra: kia maata to kotou rekareka
iaia, kotou katoa ko tei aue iaia ra;
11 Kia ngote kotou, e kia pangia te kaki i
te u ra i te akapumaana nana ra; kia
akate mai kotou i te u, ka rekareka'i
12 i te maata o tona ra kakā. Te na ko
maira oki a Iehova: I na, te totoa nei
au i te au ki runga iaia mei te vai ra,
e te apinga a te au enua mei te vai
ta'e ra: e ngote kotou *i te u*, e apai
taokupu aereia; e ki runga i nga turi
13 kotou e akatutuia'i. Mei tei akapu-
maanaia e tona ra metua vaine, ko
toku ïa akapumaana ia kotou; ei Ie-
rusalema oki kotou e akapumaanaia'i.
14 E kite oki kotou, e rekareka oki to ko-
tou ngakau, e ruperupe oki to kotou
aronga ivi mei te rakau rikiriki mata
ra: e kitea te rima o Iehova e tona ra
au tavini, e riri ra aia i tona ra au
enemi.
15 I na oki, te aere mairā Iehova ma
te ai ra, e tona ra au kariota mei te

puaioio ra, e akapuangi mai i tona riri
ma te veravera maata; e te akamura
nana ma te mura ai ra. E taumāro 16
mai oki a Iehova i te ai, e ma te koke
katoa nana ki runga i te tangata katoa
ra, e ka manganui ta Iehova tangata
taia.
Ko ratou ko tei akatapu ia ratou 17
uaorai, e kua tamā ia ratou uaorai, ki
roto i te au koro ra, i te aru anga i te
mea okotai, ki rotopu i te aronga i kai
i te puaka maori, e te mea viivii ra, e
te kiore ngangaere ra; okotai o ratou
akapou angaia, te tuatua mairā Iehova.
Ko au nei ra, kua tae mai oki ta ra- 18
tou ravenga, e to ratou manako ra, *ki
mua iaku nei*; e akaputuputu mai au
i te au enua ravarai, e te au reo katoa;
e ka aere mai oki ratou, ka kite oki ra-
tou i toku ra kakā. E tuku atu au i 19
te akairo ia ratou, e te aronga i ora
maira, taku ïa e akaunga ki te au enua
ra, ki Taresisa, ki Pula, ki Luda akai-
naina ana ra, ki Tubala e ki Iavana,
ki nga enua mamao i taatai ra; ki tei
kore i akarongo i toku ingoa, e kare i
kite i toku ra kakā: e na ratou e aka-
kite i toku ra kakā ki rotopu i te au
20 etene. E na ratou e apai mai i to ko-
tou au taeake katoa, mei te au enua
katoa, ei mineka na Iehova: na runga
i te au ipo, e te au kariota, e te au po-
rotata ra, e te au mule, e te au bekare
ra, ki toku maunga tapu ra, ki Ierusa-
lema, te tuatua mairā Iehova, mei te au
tamariki a Iseraela i apai mai i te mi-
neka ki roto i te āriki viivii kore i te
21 are o Iehova. Ko to roto katoa ia ra-
tou taku ïa e rave, ei kau taunga, *e* ei
au ngati Levi, te tuatua mairā Iehova.
22 Mei te rangi ou nei oki, e te enua
ou, taku e anga, e vai ua mai ki mua
iaku nei, te tuatua mairā Iehova, ka
pera rai to kotou uanga, e to kotou ingoa,
23 i te vai ua anga. E mei tetai marama
ou oki e tae ua atu ki tetai marama ou,
e mei tetai sabati e tae ua atu ki tetai
sabati, ko te aere anga mai ïa o te ta-
ngata katoatoa, ka akamori ei ki mua i
24 toku aroaro, te tuatua mairā Iehova. E
aere oki ratou ki vao ka akara'i i te au
ivi o te tangata i meameaau mai iaku:
kare oki to ratou tunga e mate, e to
ratou ai kare e tamateia; e riro oki
ratou ei rikarikaanga na te tangata
katoa.

TE TUATUA A TE PEROVETA RA A

IEREMIA.

PENE I.

*To Ieremia akataka angaia ki te anga-
anga peroveta, e te tuatua i tona
tuuturu angaia i te rave anga.*

TE tuatua a Ieremia, te tamaiti a 1
Hilikia, tetai o te kau taunga i
Anatota, i te enua o Beniamina ra: I 2
tae mai te tuatua a Iehova kiaia i te
au rā o Iosia, te tamaiti a Amona,
ariki no Iuda, i te mataiti okotai nga-
uru ma toru o tona au. I tae mai oki 3
i te au rā o Iehoiakima, te tamaiti a
Iosia, ariki no Iuda, e ope ua atu te
mataiti okotai ngauru ma tai i te au o
Zedekia, te tamaiti a Iosia, ariki no
Iuda, e tae roa akera i te apai tuikaa
anga ia Ierusalema i te marama e rima
ra.
4 I reira te tuatua a Iehova i te tae
anga mai kiaku nei, i te na ko anga
5 mai, Kare koe i angaia e au i roto i te
kopu, i kite ei au ia koe; e kare koe i
topa ki vao i te kopu ra, i akatakaia'i
koe e au; kua akonoia koe e au, ei
6 peroveta no te pa enua. Kua karanga
atura au, Aue! e taku Atu e Iehova e!
i na, kare au i kite i te tuatua: e ta-
7 maiti ua oki au nei. Kua tuatua
mairā Iehova kiaku, Aua koe e kara-
nga e, E tamaiti ua au: ko te aronga
ravarai taku e tono ia koe ra, ko taau
ïa e aere; e ko te au mea katoa taku e
akaue kia koe ra, ko taau ïa e tuatua.
8 Auraka e mataku i to ratou mata: ei
vaitata katoao au ia koe ei akaora ia
9 koe, te tuatua mairā Iehova. Kua
akatika mairā Iehova i tona rima, e
kua akatukia maira i toku vaa: e kua

tuatua mairā Iehova kiaku, I na, kua
tuku atu au i taku tuatua ki roto i to
vaa. Ka akara na, kua tuku atu au ia 10
koe i teianei rā ki rungao i te pa enua,
e te au basileia ra, kia kiriti tumu, e
kia vava'i ki raro, e kia pou, e kia uri
ki raro, kia akatu, e kia tanu.
Kua tae maira oki te tuatua a Ie- 11
hova kiaku nei, i te na ko anga mai:
Eaa taau e akara ra, e Ieremia? E
kua karanga atura au, E rara sekadi
taku e akara nei. E kua tuatua mairā 12
Iehova kiaku, Kua tika taau i akara ra:
e akarapurapu oki au i te akatupu i
taku nei tuatua. Kua tae maira oki te 13
tuatua a Iehova kiaku nei, ko te tu
rua ïa, i te na ko anga mai, Eaa taau e
akara ra? e kua karanga atura au, Te
akara nei au i tetai pani, te pupu ua
maira; e kua anga mai te vaa mei
apatokerau mai. Kua tuatua mairā 14
Iehova kiaku, Mei apatokerau mairai e
pupu mai ei te kino ki runga i to te
enua katoa na. I na oki, e kapiki atu 15
au ki te au kopu-tangata katoa o te au
basileia i apatokerau, te tuatua mairā
Iehova; ka aere mai ratou, ka akatu
ei i to ratou terono, tonao, tonao, i te
tomoanga o te au ngutupa i Ierusa-
lema ra, e ki rungao i to reira au patu
e pini ua ake, e ki rungao i te au oire
ravarai o Iuda. E e akakite atu au i 16
taku utunga ia ratou, no ta ratou au
tuatua kino katoa ra; ko tei akaruke
iaku, e kua ta'u i te au rakau kakara ki
te au atua ke, e kua akamori oki ratou
i te angaanga a to ratou uaorai rima.
E tenana, ka tatua ana koe i toou 17
taokupu, ka tu, ka karanga atu kia ra-
tou i te au mea katoa taku e akaue atu
kia koe na: auraka koe e taitaia i to
ratou mata, ko te akatumatetengaia
aea koe e au ki mua ia ratou. E i na, 18
kua akariroia koe e au i teianei rā, mei
te oire i akaketaketaia, e mei te pou
auri, e mei te patu veo i te enua katoa
nei; i te au ariki o Iuda, tona ui mata-
iapo, tona ra kau taunga, e te au ta-
ngata o te enua ra; E tamaki mai oki 19
ratou ia koe, e kare ra koe e rauka ia
ratou; tei ia koe oki au, ei akaora ia
koe, te tuatua mairā Iehova.

PENE II.

*Te tuatua nei te Atua i tona ra au ta-
ngata i tona ra takinga-meitaki: ko
to ratou kino te tumu o to ratou au
mate.*

E KUA tae mairai te tuatua a Ie- 1
hova kiaku nei, na ko maira, Ka 2
aere, ka kapiki atu i te taringa o to Ie-
rusalema, ka karanga atu, Te na ko
mairā Iehova, Te akamaara nei au ia
koe, te takinga-meitaki i toou ou anga,
te inangaro anga i toou akaipoipo anga-
ia ra, ia koe i aru aere iaku na te me-
debara ra, na te enua kare i tanumia
3 ra: E mea tapu Iseraela na Iehova *i
reira*, te popo o tana mea tupu ra: ko
tei kai i te reira ra, kua ara ïa; kua
rokoia ratou e te kino, te tuatua mairā
Iehova.
4 E akarongo mai i te tuatua a Iehova,
e te ngutuare o Iakoba, e te au kopu-
tangata katoatoa o te ngutuare o Ise-
5 raela e: Te na ko mairā Iehova, Eaa
taku ara i kitea e to kotou au metua
iaku nei, i akaatea roa atu ei ratou
iaku, e i aru aere ei i te mea puapinga
kore, e riro atura ei mea puapinga
6 kore. Kare oki ratou i tuatua e, Teiea
a Iehova, i tei arataki mai ia matou
mei te enua mairā mei Aiphiti; tei
arataki ia matou na roto i te medebara
ra, na roto i te enua kai kore, e te rua-
rua, na roto i te enua marō ka ua, e te
maru-mate, na roto i te enua aere koreia
e te tangata, e tei kore i nooia e te ta-
7 ngata. I arataki mai oki au ia kotou
ki te enua kai maata; kia kai kotou i
te kai o te reira, e te meitaki o te
reira; e tae maira kotou ki reira ra,
viivii iora toku enua ia kotou, e kua
akariro atura kotou i taku tuanga ei
8 mea rikarika. Kare te kau taunga i
karanga e, Teiea a Iehova? e te aronga
oki i mou i te ture ra, kare i kite mai
iaku: kua ara katoa te au tiaki iaku
nei, e kua totou te au peroveta ia
Baala, e kua aru aere atura i te au
9 mea puapinga kore. E teianei, te tua-
tua mairā Iehova, E māro atu rai au
ia kotou; e te au tamariki a ta kotou
10 au tamariki, taku ïa e māro atu. E
aere atura kotou ki te au enua o te
ngati Kitima ra, ka akara'i; e tono oki
i te karere ki Kedara, ka akamaara
tikai e, ka akara, i te kitea anga atu
11 tetai mea mei teia te tu. Kua oko
ainei tetai enua i to ratou atua? kare
oki ratou i te Atua? kareka toku iti-
tangata, kua oko ratou i to ratou kakā i
12 te mea kare ua e puapinga. Kia iti-
mangamanga kotou, e te au rangi e, i
taua mea ra, kia koiriria, e kia rau-
ngara roa kotou, te tuatua mairā Ie-
13 hova. No te mea, ka rua akenei ara
i raveia e toku iti-tangata nei; kua
akaruke akenei ratou iaku, te tumu o
te vai ora; e kua pao i te au āriki vai
no ratou uaorai, e au āriki ngaangaa
ïa, kare e mou te vai ki roto.
14 E tavini ainei Iseraela, e anau ainei

aia i te ngutuare uaorai? Eaa iora aia
i riro ei ei noninga? Kua ngunguru 15
mai te au liona ou ra ki runga iaia,
kua tuku mai i to ratou reo; e kua
akatanеaia e ratou tona enua: kua
ta'u naia tona au oire ki te ai, e kare ua
e tangata. Kua pou oki toou take 16
upoku i te au tamariki a Nopha, ma
Tahapene. Kare ainei naau uaorai te 17
ara i akaperaia'i koe, no te mea kua
akaruke koe i to Atua ra ia Iehova, iaia
i arataki ia koe na te arataa? E teia- 18
nei, eaa taau i te arataa *e tae atu ei* ki
Aiphiti, kia inu i te vai ra ia Sihora? e
eaa oki taau i te arataa *e tae atu ei* ki
Asura ra, kia inu i te vai o taua vai ra?
Na toou uaorai kino e ako ia koe, e na 19
taau kotoeanga ki muri e akamura mai
ia koe: kia kite mai koe e kia akara e,
e mea kino maata, e te mamae, ko koe
i akaruke i toou ra Atua ia Iehova; e
kare oou mataku iaku nei i roto ia koe
na, te tuatua maira te Atu ra ko Ie-
hova Sabaota. Kua aati takere ana 20
koe i taau zugo, e kua motu keia e
koe te au tapeka ia koe ra; e kua tua-
tua koe, Kare au e akarongo atu; kua
riro ra koe i runga i te au tuaivi katoa,
e i raro ake i te au rakau ruperupe ra-
varai, i te akaturi aere anga. Kua 21
tanu oki au ia koe ei vine meitaki, ei
kopura meitaki tikai: eaa io nei koe i
akariroia'i ei rara kino no tetai vine
ke? Orei ua ra koe ia koe uaorai ki te 22
natarona, e rave atu rai te pua e kia
maata, kua akairoia rai tocu kino ki
mua iaku, te tuatua maira te Atu ra ko
Iehova? Eaa e tika'i ia koe kia ka- 23
ranga e, Kare oku e viivii? kare au i
aru aere i te au Baala? ka akara ana i
toou aerenga ki roto i te o ra; kia kite
koe i taau i rave ra: *mei* te bekari
viviki i oro aere i tona au aerenga,
Mei te asini momoavao i mātau i te 24
medebara, no tona inangaro i ongiongi
ei aia i te matangi; i tona ra tuatau,
naai e akaoki mai? kare anake ratou e
akaroiroi ia ratou uaorai i te kimi anga
atu iaia; i tona ra marama e kitea aia
e ratou. Auraka e pa i to vaevae kia 25
kiritia te tamaka, e to karaponga i te
kaki vai: kua tuatua ra koe e, Kare ua
e manakonakoanga: kua inangaro oki
au i te tangata ke ke, e e aru rai au ia
ratou. Mei te keia i akama me kitea 26
ra, kua akama katoa te ngutuare o
Iseraela; ko ratou, to ratou ui ariki,
to ratou ui mataiapo, e to ratou kau
taunga, ma to ratou au peroveta. I te 27
tuatua anga atu ki te rakau e, Ko koe
toku metua tane; e ki te toka nei,
Naau au i anau: kua iki oki ratou i to
ratou tua kiaku, e kare te aro: i te
tuatau ra i rokoia'i ratou e te kino, ka
tuatua mai ei ratou e, Ka tu koe ki
28 runga, ka akaora ia matou nei. Teiea
ra toou au atua taau i anga ra? ko ra-
tou te tu ki runga e akaora ia koe i
toou tuatau kino ra; kua aiteite oki
toou au atua, e Iuda e, ki toou au oire
29 i te maata. Eaa kotou e ketaketa mai
ei kiaku nei? kua ara anake oki kotou
30 iaku, te tuatua mairā Iehova. E pāpā
anga puapinga kore taku i ta kotou au
tamariki; kare ua ratou i akarongo
mai i te ako: kua pou ta kotou au
peroveta i ta kotou uaorai koke, mei te
pou liona ra.
31 E tera ra uki tangata e! ka akara
mai i te tuatua a Iehova. I riro ainei
au ei medebara ia Iseraela? ei enua
poiri ainei? eaa oki i tuatua mai ei
toku iti-tangata, E aronga titima ma-
tou, kare matou e oki akaou atu ia
32 koe na? E ngaropoina ainei i te pare-
tenia tana peu akamanea, e te vaine
akaipoipo ou tona tatua? kua akanga-
ropoina ra toku iti-tangata iaku, i te
33 au rā kare e ope kia tatau. Eaa koe e
akameitaki ei i toou aerenga i te kimi
anga i te inangaro? e kua apii katoa
koe i te aronga kino i toou au aerenga.
34 Kua kitea oki te toto ki runga i to
tapa kakau, te toto o te aronga ao ara
kore ra: kare ra i kitea e au i te kimi
oonu anga, i runga ra i teia aronga
35 ravarai. Kua tuatua ra koe e, No te
mea kare aku ara e riro aia i te aka-
anga ke i tona riri iaku nei. I na, e
akava atu au ia koe na, no te mea kua
36 tuatua koe e, Kare aku ara. Eaa koe
i koka aere ua'i i te taruri ke anga i
toou aerenga? ka akama rai koe ia
Aiphiti, mei ia koe i akama ia Asura
37 ra. Koia ïa, ka aere atu koe mei ko
nei atu ma nga rima oou ki runga i
toou mimiti: kua akarukeia oki e Ie-
hova taau i irinaki na, e kare koe e
manuia ia ratou.

PENE III.

Okotai rai aite to Iuda akamori idolo i to Iseraela: te akoia nei raua ravarai kia tataraara kia aroaia mai: te kino i tupu i te ara: tei te Atua ra te ora.

1 TE tuatuaia nei, Kia kopae atu
tetai tane i tana vaine, e kia aere
ke aia iaia, e riro atura na tetai tane
ke, e oki akaou mai aina aia kiaia?
kare ainei e viivii rava te reira enua?
kua akaturi aere ra koe ki te au tane e
manganui, e oki akaou maira koe kiaku

nei, te tuatua mairā Iehova. Ka nānā 2
ana i to mata i te au ngai teitei, ka
akara i te ngai i kore ei koe i moeia'i.
I noo ua ana koe i te au arataa i te
tiaki ua anga mei te Arabia i te mede-
bara ra; kua viivii rava te enua i to
akaturi, e to kino. I kore ei oki te ua 3
i paria mai, e kare rai te ua openga; e
tei ia koe te rae o te vaine akaturi ra,
e mea tau kore ia koe te akama. Kare 4
ainei koe mei ko nei atu e kapiki mai
kiaku e, E taku metua, ko koe te tiaki
i toku ou anga ra? Ka akamouriri 5
ainei aia e tuatau ua atu? e tamouia
ainei e kare e mutu? i na, kua tuatua
oki koe, e kua rave i te kino i tika ia
koe kia rave ra.

Kua tuatua mairai oki a Iehova iaku 6
i te au rā o te ariki ra o Iosia, Kua kite
ainei koe i ta Iseraela akatitima i rave?
Kua aere akenei aia ki runga i te au
maunga teitei katoa ra, e ki raro i te
au rakau ruperupe ravarai, e kua aka-
turi ki reira. E kia ope teia au mea 7
katoa nei i te raveia e ia, karanga
atura au e, Ka oki mai na koe kiaku
nei. Kare ra aia i oki mai. E kua
kite oki tona tuakana pikikaa ra ko
Iuda. E kite akera au, no te māro o 8
Iseraela akatitima i te akaturi i kopae
atu ei au iaia, e i tuku atu ei iaia i te
tuatua kopae; kare rai tona tuakana
pikikaa ko Iuda i mataku, kua aere ra
e kua rave katoa aia uaorai i te peu aka-
turi. E viivii roa akera te enua i te 9
rongonui o tana akaturi, e kua akaturi
aere ki te toka e ki te rakau. E oti 10
roa akera, kare rai tona tuakana pikikaa
ko Iuda i oki mai kiaku ma tona nga-
kau katoa, ma te pikikaa ra, te tuatua
mairā Iehova. E kua tuatua mai a 11
Iehova kiaku, E ngari ake ta te aka-
titima ra, ta Iseraela akatika anga iaia
uaorai, i ta Iuda pikikaa ra.

Ka aere ka tutu aere i teianei tua- 12
tua ki te pae ki apatokerau, ka na ko
atu ei. Ka oki mai koe, e Iseraela
akatitima e, te tuatua mairā Iehova;
e kare au e akatopa atu i toku riri ki
runga ia kotou; e aroa oki toku, te
tuatua mairā Iehova, kare au e aka-
mouriri e tuatau ua atu. E aaki maira 13
koe i toou kino e, kua ara rai koe i
toou Atua ra ia Iehova, e kua koka
aere ua koe ma te au tangata ke, ki
raro ake i te au rakau ruperupe katoa-
toa; e kare akenei kotou i akarongo
i toku reo, te tuatua mairā Iehova.
Ka oki mai, e te au tamariki akati- 14
tima e; te tuatua mairā Iehova, aka-
ruke ua rai au ia kotou, ka rave rai au
ia kotou, tataki tai i te oire, e tataki
rua i te kopu-tangata, ka arataki ei au
15 ia kotou ki Ziona. E e oronga atu au
i te tiaki no kotou e tau ki toku uaorai
ngakau, ko te ka angai ia kotou ki te
16 kite e te pakari. E kia akamaataia ra
kotou, e kia rai ki runga i te enua ra,
i taua au rā ra, te tuatua mairā Iehova,
kare ratou e tuatua akaou, Te aruna o
ta Iehova koreromotu; kare oki e tupu
ki roto i to ratou ngakau; kare oki
ratou e maaraia atu; kare oki e atoro
17 akaouia; kare rai e anga akaouia. I
te reira tuatau e tapaia'i Ierusalema,
Ko te terono o Iehova; e uipa ana-
keia te pa enua ki reira, ki Ierusalema,
ki te ingoa o Iehova ra: kare oki
ratou e aru akaou i te ketaketa o to
18 ratou uaorai ngakau kino. I te reira
au rā e aere atu ei te ngutuare o Iuda
ma te ngutuare o Iseraela, e aere kapi-
piti mai raua, mei te enua maira i apa-
tokerau, ki te enua i akanooia e au to
19 kotou ai metua ra. Kua karanga ra au
e, Eaa e tika'i iaku kia tuku mai ia
koe ki rotopu i te au tamariki ra? ka
oronga atu ei i taua enua inangaroia
noou ra, te tuanga meitaki roa atu o te
pa enua ra? e kua tuatua iora au e,
Ka kapiki mai koe kiaku nei, E taku
Metua e; e kare koe e anga ke i te aru
20 anga mai iaku nei. Koia ïa, mei te
vaine i akaruke pikikaa i tana tane, kua
pera rai ta kotou pikikaa anga mai
iaku nei, e te ngutuare o Iseraela e, te
21 tuatua mairā Iehova. E reo tei kitea
i runga i te au ngai teitei, te aue, e te
pure anga, o te au tamariki a Iseraela:
no te mea kua akamingi ratou i to
ratou aerenga, kua akangaropoina
22 ratou i to ratou Atua ia Iehova. E
oki mai kotou, e te au tamariki akati-
tima e, ka akaoraia e au to kotou aka-
titima anga. I na, te aere atu nei
matou ia koe, ko to matou Atua oki
23 koe, ko Iehova. E pikikaá tika rai to
te au tuaivi, e to te au maunga ra e
manganui ua atu; tei to tatou Atua
tikai ra, tei ia Iehova, te ora o Iseraela.
24 Na te mea akama i akapou i te apinga
a to matou ai metua mei to matou ou
anga mairai; ta ratou mamoe ma te
bovi; ta ratou au tamaroa, e ta ratou
25 au tamaine. Te moe nei matou ki
raro ma to matou akama, e te tapokiia
nei matou e to matou uaorai aringa-
ringa: no te mea kua ara akenei
matou i to matou Atua ra ia Iehova;
ko matou e to matou au metua, mei to
matou ou anga mairai, e tae rava ake-
nei ki teianei rā, e kare akenei i aka-
rongo i te reo o to matou Atua ra o
Iehova.

PENE IV.

Te akoia nei kia tataraara: te tu o te au mate te ka tupu i akakiteia: e aue anga no te au mate o Iuda.

KIA tika ia koe, E Iseraela e, i te 1
oki mai, ka oki mai koe kiaku
nei, te tuatua mairā Iehova: e kia tika
ia koe i te tuku ke atu i taau au mea
viivii, i mua i toku aroaro nei, kare
koe e uoa aere i reira. E kia taputou 2
ra koe, Te ora rā Iehova, ma te tuatua-mou,
te tuatua-tau, e te tuatua-tika;
e akameitaki mai ei te pa enua
ia ratou uaorai iaia i reira, e iaia rai e
akatietie ei ratou.
Te na ko maira oki a Iehova, ki te 3
au tangata no Iuda, e to Ierusalema, E
kenu kotou i to kotou one ou ra, e auraka
e ruru i te ua ki roto i te rakau
taratara. Ka peretome ana ia kotou 4
uaorai no Iehova, e ka rave ke atu i te
kiri mua o to kotou ngakau, e te au
tangata no Iuda, e to Ierusalema: ko
te otooto ua atu aea toku riri mei te ai
ra, e ka iora, kare e rauka kia pi
mai, no te kino o ta kotou au ravenga.
E akakite kotou i Iuda, e tutu aere 5
i Ierusalema; e na ko atu, Ka akatangi
ana kotou i te pu i te enua nei: e
kapiki nui, ka na ko atu ei, Ka akaputuputu
ia kotou uaorai, e taki aere
tatou ki roto i te au oire i akaketaketaia
ra. Ka akatu ana i te reva i 6
Ziona; ka ati, auraka e akatutu mai;
teia oki au ka apai mai i te kino mei
apatokerau mai, e te mate maata.
Kua riro mai te liona no roto i tona 7
ngai ngangaere ra: tei te ara maira te
ta i te pa enua; kua akaruke aia i
tona ngai ei akatanea i toou enua; ka
tamoanaia toou au oire, kare roa e
tangataia. Ka akakakau ana kotou 8
ki te kakau paoa i te reira, e papaki
ana i te umauma, ka aue ei; no te
mea kare te riri maata o Iehova i akaanga
keia ia tatou nei. E te tuatua 9
mairā Iehova, kia tae ki taua rā ra, e
mate ei te ngakau o te ariki, e te ngakau
o te ui ariki; e ka tumatetenga te
kau taunga, e ka va ua te au peroveta.
Kua karanga atura au, Aue! e te 10
Atu e Iehova e! kua akatareva ke
rava koe i teianei au tangata, e Ierusalema
katoa, i te na ko anga e, Ei au to
kotou: e kua taea ravaia te vaerua e
te koke.
I te reira tuatau e tuatuaia'i ki teia- 11
nei au tangata, e ki Ierusalema; E matangi
veravera no ko i te au tuaivi i te
medebara, i te ara o te tamaine a toku
iti-tangata, kare oki *te matangi* tairiiri
12 ota e te tamā; E matangi maata rava
ra mei reira mai te ka tae mai ïa iaku
nei; ei teianei oki e akakite atu ei au
13 i taku akaapa anga kia ratou. I na,
mei te tumurangi aia kia aere mai,
mei te puaioio ra tona au kariota: e
viviki roa tona au ipo i to te au aeto
ra, e ae oki ia tatou! kua pou oki
14 tatou. E tamā na i to ngakau i te
kino, e Ierusalema e, kia ora koe. Mei
te aa te roa o to manako kino i te vai
15 ua anga ki roto ia koe ra? E reo oki
tei kapiki mai mei Dana maira, e te
akakite ua maira i te mate mei te
16 maunga maira i Epheraima. E akakite
kotou ki te pa enua; i na! e
akakite atu ia Ierusalema; te aere
maira te au mata *tamaki* mei te enua
mamao mai, e kapiki nui ratou i te au
17 oire o Iuda. E koropini ratou iaia
mei te au tiaki kainga ra; no te mea
kua meameaau maira aia iaku nei, te
18 tuatua mairā Iehova. No toou aerenga
e taau i rave ra i rokoia'i koe i teia au
mea nei; ko te tu ïa o toou kino; e
mea maramara oki: no te mea kua
tae rava atu ki to ngakau.
19 E taku ngakau, e taku ngakau e!
kua mamae, kua tae rava ki te paruru
o toku ngakau, kua ori ua toku ngakau
ki roto iaku nei, kare e tika iaku kia
muteki ua, no te mea, kua kite koe, e
toku vaerua, i te tangi anga o te pu, *e*
20 te aoa tamaki. Ko te mate na rungao
i te mate i te akakite angaia, kua pou
takiri te enua katoatoa; kare e mamia,
kua pou toku au are puakapa; e toku
au paruru kakau, mei te kamo anga
21 mata ïa. Mei te aa ra te roa o toku
akara anga atu i te reva? e te akarongo
oki i te tangi anga o te pu?
22 Kua nenevaia oki toku iti-tangata;
kare ratou i kite mai iaku; e tamariki
auouo ratou, kare oki o ratou kite:
kua pakari ratou i te rave i te kino,
kareka te rave i te meitaki, kare ua o
ratou kite.
23 Akara iora au i te enua, e i na! e
utonga kore, kare e marikonga! te au
rangi oki, e kare ua o ratou māramа.
24 Akara iora au i te au maunga, e i na!
te ngaueue ra, e te keukeu rava ra te
25 au tuaivi katoa ra. Akara iora au, e i
na! kare ua e tangata; e kua rere ke
26 te au manu katoa o te reva nei. Akara
iora au, e i na! te enua i ua meitaki
ana ra, kua riro ïa ei medebara, e kua
ope akea tona au oire i te ngaangaa, ki

mua i te aroaro o Iehova, ki mua oki i
te otooto anga o tona riri.
Te na ko maira oki a Iehova, Ka 27
riro te enua katoatoa nei i te tanea,
kare ra au e akaope takiri. Ko te mea 28
teia ka aue ei te enua nei, e kerekere ei
oki te au rangi i runga ra; kua tuatua
oki au, kua akakoro au, e kare au e
tataraara, e kare au e oki. I te muta- 29
mutaanga o te au akaoro ipo ra, e te
au toa ana ra, e ati ei te au oire rava-
rai; e oro ratou ki roto i te au vaora-
kau poiri ra; e kake ki runga i te au
mato ra; e ope te au oire i te akaru-
keia, kare rava e tangata e noo ki roto.
E ko koe, e tei pou e! e akapeea ua 30
akera koe? kakau ua rai koe ki te
kakau kutekute ra, akamanea ua rai
koe ki te manea auro, akamaata ua
rai koe i o mata ki te pene; e mea
puapinga kore toou akamanea anga ia
koe uaorai; ka akaviivii mai taau au
tane ia koe, ka kimi rai ratou ia koe e
ta. I akarongo ana au i te aue mei to 31
te vaine i rokoia e te mamae anau ra,
mei te aue o tei anau i tana tama mua
ra; te aue o te tamaine a Ziona, te eva
ua ra, te ikape ra i tona rima. *I te na
ko anga e,* E ae oki au nei e! te taitaia
ua nei toku vaerua i te aronga ta
tangata nei.

PENE V.

Te akaoko a te Atua i te tangata, i to ratou kite kore, te akamori idolo, te akaviivii i te tuatua a te Atua, te pikikaa, te takinga-kino, e te akatika i te au peroveta pikikaa.

KA oro ana kotou na roto i te au 1
arataa o Ierusalema nei, ka aka-
ra'i i tenana kia kite, ka kimi oki i
tona au ngai atea ra, peneiake ko te
kitea ia kotou te tangata e okotai ua
ake, tei rave i te tuatua-tau, e ko tei
kimi i te tuatua-mou; e naku e aka-
kore i tana ara. Tuatua ua rai ratou 2
e, Te ora rā Iehova, e taputou piki-
kaa rai ta ratou. E Iehova e, kare 3
ainei o mata tei runga i te tuatua-mou?
kua pāpā akenei koe ia ratou, kare ra
ratou i aue; kua akapou koe ia ratou,
kare ra i tika ia ratou kia āriki mai i
te ako: kua akamāro keta ua ratou i
to ratou mata e ngari ake te mato;
kare i tika ia ratou i te oki mai. I 4
karanga akera au e, Koia tika rai, e
aronga ao ratou; e kua nenevaia; i
kore ei i kite i te arataa o Iehova, e te
tuatua-tau a to ratou Atua. E aere au 5
ki te au tangata nunui, ka tuatua au
kia ratou; kua kite ïa ratou i te arataa
o Iehova, te tuatua-tau a to ratou
Atua: kua aati takiri ra ratou i te
zugo, kua motu ia ratou te au taura
6 tapeka. E teianei ka mate ratou i te
liona no te vaorakau; e pou ratou i
te luko aiai; e na tetai nemera e ta-
papa i to ratou au oire: te tangata ka-
toa e tomo ki vao ra, e acae uaia ïa: no
te mea kua manganui ua atura ta ratou
tareva ke anga, e kua akamaataia to
7 ratou kotoe anga ki muri. Eaa e
tika'i iaku kia akakore i taua ara naau
nei? kua akaruke taau au tamariki
iaku nei, e kua taputou *i te au mea ke*
kare i te Atua ra: iaku oki i angai ia
ratou e ki roa akera, kua akaturi atura
ratou i reira, e kononinoni iora e kua
manomano ki roto i te au are o te au
8 vaine akaturi ra. *Kua aite* ratou i te
popongi ki te ipo toa i angaiia ra: i te
miti anga te tangata katoa i te vaine a
9 tona tangata tupu. Auraka ainei au
e tutaki atu i teianei au mea? te tua-
tua mairā Iehova; e auraka ainei toku
vaerua e akaoko atu i te enua mei teia
te tu?
10 E kake kotou na runga i tona au
koro e akapou; auraka ra e akaope
rava; e apai ke atu i tona au rara, no
11 te mea, kare ïa i ta Iehova. E ravenga
pikikaa maata oki ta raua katoa kiaku
nei, raua ko te ngutuare o Iseraela, e
o Iuda katoa; te tuatua mairā Iehova.
12 Kua uuna akenei ratou ïa Iehova, i te
na ko anga e, Kare ïa aia; kare oki
tatou e rokoia e te kino, kare rai oki
tatou nei e kite i te koke ma te onge:
13 E riro ra te au peroveta ei matangi ua,
e kare e tuatua o roto ia ratou; ka
14 akaperaia oki ratou uaorai. I na ko
mai ei te Atua Sabaota ra ko Iehova,
No te mea kua pera mai ta kotou tua-
tua, i na, e akariro au i taku tuatua i
roto i toou vaa na ei ai, e teianei au
tangata ei vaie, ka pou oki ratou i te
15 reira. I na, te arataki mai nei au i
tetai enua mamao ei rave ia kotou, e
te ngutuare o Iseraela, te tuatua mairā
Iehova; e enua ririnui, e enua taito;
e enua kare koe e kite i tona reo, e
kare koe e rongo i ta ratou me tuatua
16 mai. Mei te vaarua turuma amama
ua ra to ratou pia kakao, e tangata
17 ririnui anake ratou. E pou ia ratou
taau mou, e taau areto, te ka kainga
tikaia e to au tamaroa e to au tamaine:
e pou ia ratou taau au anana mamoe, e
taau au anana bovi: e pou ia ratou
taau au vine, e taau au suke: e pou ia
ratou toou oire akaketaketaia ra, taau
18 e irinaki na, i te koke. Kareka i taua
au rā ra, te tuatua mairā Iehova, kare

au e akaope takiri ia kotou. E riro 19
oki me tuatua mai kotou e, No te aa i
pera mai ei to tatou Atua ra ko Iehova
ia tatou nei? ei reira koe ka karanga
atu ei kia ratou ra, Mei ia kotou i aka-
ruke mai iaku ra, e kua akamori i te au
atua ke i to kotou uaorai enua, e pera
rai kotou i te tavini anga i te ta-
ngata ke ke i tetai enua kare to kotou
uaorai.

E akakite kotou i teia i te ngutuare 20
o Iakoba, e tutu aere oki i Iuda ra, i
ta na ko anga e, E akarongo mai ana 21
kotou i teia, e te iti-tangata neneva e,
o te kite kore; e mata to ratou, kare
ra e akara: e taringa to ratou, kare ra
e akarongo mai: Te tuatua mairā Ie- 22
hova, Kare ainei kotou e mataku mai
iaku nei? kare ainei kotou e rukete-
kete ki mua i toku aroaro? ko tei
akono i te one ei kotinga no te tai, i
te akonoanga mutu kore, e kare aia e
na runga i te reira: atuatu ua maira
te au ngaru, kare rai e rauka; aruru
ua maira ratou, kare ra ratou e na ru-
ngao i te reira. Kareka teianei au ta- 23
ngata, e ngakau akatitima, e te mea-
meaau to ratou; kua akatitima ratou,
e kua aere ke. Kare oki ratou e tua- 24
tua ma to ratou ngakau, Tatou ka ma-
taku i to tatou Atua ra ia Iehova i
tenana, ko tei oronga mai i te ua no
tatou i tona tuatau, ko te ua mua, e te
ua openga ra: te au ebedoma akaū i
akonoia ra, ko tana ïa i vaoo no tatou.
Kua akatareva keia ra taua au mea ra 25
e to kotou au kino, e no ta kotou ra au
ara i tāpu ei te meitaki ia kotou. Kua 26
kitea atura oki te aronga kikino i ro-
topu i toku iti-tangata: ko tei moe-
tapapa marie mei tei tuku i te maunu
ra; te akamoe ra ratou i te ere, te opu
ra ratou i te tangata. Mei te paata i 27
ki i te manu ra, kua ki katoa to ratou
au are i te pikikaa: i riro ei ratou ei
aronga nunui, e te apinga maata; Kua 28
poria ratou, kua inuinu: koia ïa, kua
taopa ua ta ratou tuatua i te tangata
kino: kare ra ratou i akatika i te tua-
tua, te tuatua a te matiroeroe, e te
manuia rai ta ratou; kare ra te tua-
tua-tika a te aronga apinga kore i aka-
tikaia e ratou. Auraka ainei au e 29
tutaki atu i teianei au mea? te tuatua
mairā Iehova; kare ainei toku vae-
rua e akaoko atu i te enua mei teia
te tu?

E mea vavaranga e te rikarika tei 30
raveia i te enua nei; Kua totou piki- 31
kaa te au peroveta; e i ta ratou e
tutara'i te kau taunga; e mea inangaro
oki na toku iti-tangata kia pera: e
akapeea ra kotou kia tae ki te ope-
nga ra?

PENE VI.

Te nuku i tonokia mai e rave ia Iuda, no te mea kua maata te ara: kua akamaroiroiia te peroveta e te Atua.

1 EATI kotou, e te au tamariki a
Beniamina, mei rotopu atu i Ie-
rusalema, ei Tekoa akatangi ei i te pu,
ei Bete-akerema ta'u ei i te ai ei aka-
iro: kua kitea oki te kino i te aerenga
mai mei apatokerau mai, e pou maata
2 ua atu. E akapou au i te tamaine a
Ziona, te *vaine* purotu e te paruparu.
3 E aere mai te au tiaki, ma ta ratou au
anana, kiaia ra; e ka patia ratou i te au
are puakapa e pini ua ake iaia ra; ka
angai aere ratou ki tona ngai ki tona
4 ngai. E akateateamamao kotou i te
tamaki iaia; e tu, ka taki aere tatou
ki runga i te avatea nei; aue oki tatou
e! kua taa oki te rā, kua roroa oki te
5 ata aiai nei. Ka tu, ka taki aere tatou i te
po, tatou e vava'i i tona au are ariki ra.
6 Kua na ko mai oki a Iehova Sabaota, Ka
tipu kotou i te au rakau; e akāū atu i te-
tai ngai teitei ia Ierusalema: ko te oire
teia te ka tutakiia; tei roto oki iaia te
7 au takinga-kino ravarai. Mei te puna-
vai e pupui ua mai i tona vai, kua
pera aia i tona kino i te pupui ua mai
anga: ko te takinga-kino e te āru tei
akarongoia i roto iaia ra; ko te ma-
mae, e te pāpā, tei mua ïa i toku aroaro
8 nei kare i tukumoe. E āriki mai koe
i te ako, e Ierusalema e, ko te taka ke
aea toku Vaerua ia koe; ko te akata-
nea aea au ia koe, ei enua noo koreia.
9 Te na ko mairā Iehova Sabaota; e aki
takiri ratou i te toenga o Iseraela
mei te vine; ka akaoki mai i to rima,
mei te tangata aki vine, ki te au kete
10 ra. Koai taku e tuatua, e taku e ako
atu, kia akarongo mai ratou? i na, kua
peritome koreia to ratou taringa, kare
e tika ia ratou i te akarongo mai: i na,
e mea akakinoia na ratou te tuatua a
Iehova; kare ratou e rekareka i te
11 reira. I ki roa'i au i te riri otooto o
Iehova; kua roiroi au i te tāpu ua
anga: e riringi atu au ki runga i te au
tamariki i te au ngai atea, e ki runga i
te uipānga o te au tangata ou katoa
ra: e riro oki te tane ma te vaine ka-
toa, te tangata metua, e tei ope rava
12 tona au rā. E e riro to ratou au are
ia etai ke, te au kainga e ta ratou au
vaine katoa; ka akatika atu oki au i
toku rima ki runga ia ratou e noo i te
13 enua, te tuatua mairā Iehova. Mei

tei iti oki i o ratou e tae ua atu ki tei
nunui i o ratou, kua ope roa ki te
morimori apinga; e mei te peroveta e
tae ua atu ki te taunga, kua rave
anake i te mea pikikaa. E kua akaora 14
pakiri ua ratou i te puta o te tamaine
a toku iti-tangata, i te na ko anga e,
Ei au, ei au; e kare ua e au. I akama 15
ainei ratou ka rave ei ratou i te mea
viivii ra? kare, kare takiri ratou i
akama; kare ratou i kite i te akama:
E teianei e inga ratou ma te aronga i
inga ra: i te tuatau e tutakiia atu ei
ratou e au, e oparaia ïa ratou ki raro,
te tuatua mairā Iehova.

Te na ko mairā Iehova, Ka tu ua 16
kotou ki te au arataa, ka akara'i; ka
ui ei ki te au arataa taito ra, i te
ara meitaki, e kia na reira te aere, e
kitea ia kotou te akangaroianga no to
kotou vaerua. Kua tuatua iora ra
ratou, Kare matou e ano. Kua tuku 17
oki au i tetai aronga tiaki ki rungao ia
kotou, *i te na ko anga e,* Ka akarongo
mai na i te tangi o te pu. Kua tuatua
iora ra ratou, Kare matou e akarongo
atu. E teianei, ka akarongo mai, e te 18
pa enua, e kia kite, e tenana uipānga,
i te au mea i rotopu ia ratou. Ka 19
akarongo mai, e te enua e; i na, e
apai mai au i te kino ki rungao i teia-
nei iti-tangata, te ua oki o to ratou
uaorai manakoanga; kare oki ratou i
akarongo mai i taku tuatua, e taku nei
ture, kua akaruke ra i te reira. Eaa 20
te puapinga o te rakau kakara i riro
mai kiaku nei mei Seba mai, e te to
venevene mei te enua mamao mai? ta
kotou au tusia karakaratio, kare ïa e
tau, e kare ua au e rekareka i ta kotou
au tusia. I na ko mai ei oki a Iehova, 21
I na, e tuku au i te tukiaanga ki mua
i teianei au tangata, e ka tukia te au
metua ma te au tamariki i te reira;
ka okotai rai matenga o te tangata
tupu ma tona oa. Te na ko mairā 22
Iehova, I na, te aere maira tetai aro-
nga tangata mei te enua mai i apatoke-
rau, e enua maata oki te ka akatuia
mai mei te openga mai o te enua nei;
E mou ratou i te ara ma te tao; e taae 23
ratou, kare e tangi; e aruru to ratou
reo mei te tai ra; na runga *anake* mai
ratou i te ipo mei te kau toa i tupati
marie; ei tamaki mai ia koe, e te ta-
maine a Ziona e. Ko te rongo anake 24
ra te akarongoia e tatou, kua parukaua
to tatou rima; kua rokoia e te tuma-
tetenga, mei to te vaine e anau ra te
mamae. Auraka e aere ki te kainga, 25
aua e aere na te arataa ra; no te koke
oki o te enemi, e mea mataku e pini
26 ua ake. E te tamaine a taku iti-ta
ngata e, ka kakau ana koe ki te ka-
kau paoa, ka akatakaviri ei ki raro i
te reu ai: ka aue ei mei te aue ta-
maiti okotai ra, ei aue mamae maata
tikai ra: ka tae viviki mai oki te āru
ki runga ia tatou.
27 Kua akariro au ia koe ei timata, e ei
tutaka i rotopu i toku iti-tangata, kia
kite oki koe, e kia timataia to ratou
28 aerenga. E aronga akatitima kino
anake ratou, i te monomono korero
aere anga; e veo ua e te auri; e
29 aronga takinokino ratou ravarai: Kua
ka te pupui; kua pou te manga tapou
i te ai. E puapinga kore ta te tamā
kia tamā; kare oki te aronga kino i
30 akataka keia ra. E ario akarukeia, ko
ta ratou ïa e tapa ia ratou, kua aka-
rukeia oki ratou e Iehova.

PENE VII.

*Te akoia nei te tangata kia tata-
raara: kua akamuraia ratou i te
keia, te ngakau parau, te takinga-
kino, te akamori idolo, e te ravenga
viivii.*

1 TE tuatua i tae mai kia Ieremia, no
ko mai ia Iehova ra, i te na ko
2 anga mai e, Ka tu ua ana koe i te ngu-
tupa o te are o Iehova, e ei reira koe e
akakite ei i teianei tuatua, ka na ko
atu ei,

Ka akarongo mai ana i te tuatua a
Iehova, e to Iuda ravarai, ko tei tomo
mai na roto i teianei au ngutupa e aka-
3 mori ia Iehova. Te na ko maira te
Atua no Iseraela ra ko Iehova Sabaota,
Ka akameitaki ana i to kotou aerenga
e ta kotou ravenga, e ka akanooia ko-
4 tou e au ki teianei ngai. Auraka
kotou e irinaki ki te tuatua pikikaa,
i te na ko anga mai e, Te nao o
Iehova, Te nao o Iehova, Te nao o
5 Iehova, teia. Kia akameitaki tikai
kotou i to kotou aerenga e ta kotou
ravenga; kia rave tikai kotou i te tua-
tua-tau, i te tangata nei e tona tangata
6 tupu; Kare e takinga-kino i te tangata
ke, te matiroeroe, ma te vaine takaua
ra; e kare e akamaringi i te toto ara
kore i teianei ngai; kare oki e aru aere
7 i te au atua ke i kino ei kotou na: E
akanoo au ia kotou i teianei ngai i
reira, i te enua taku e oronga atu ki to
kotou au metua ra, e tuatau e tuatau ua
8 atu. I na, te irinaki nei kotou i te
9 tuatua pikikaa, kare e puapinga. E
keia ainei kotou, e ta ua i te tangata, e
e akaturi, e e taputou pikikaa, e e tu-
tungi i te rakau kakara kia Baala, e e

aru aere i te au atua ke, tei kore i kitea
e kotou; Ka aere mai ei, ka tu mai ei, 10
ki mua i toku aroaro nei, ki roto i teia-
nei are, i tapaia i toku nei ingoa, ka
tuatua mai ei, Kua akaoraia matou nei,
kia rave rai i taua au mea viivii katoa
nei? Kua riro ainei teianei are, tei 11
tapaia i toku nei ingoa, ei ana no te
aronga keia i to kotou na mata? i na,
ko au uaorai tei kite, te tuatua mairā
Iehova. Ka aere ra kotou i teianei ki 12
toku ra ngai, ki Silo, tei vaooia e au
toku ingoa i muatangana, ka akara'i i
taku i rave i te reira, no te ara a toku
iti-tangata a Iseraela. E teianei, no 13
te mea kua rave kotou i taua au
ravenga katoa nei, te tuatua mairā
Iehova, e kua tuatua au ia kotou, i te
tu popongi anga ka tuatua'i, e kare ra
kotou i akarongo mai; e kua kapiki
atura au ia kotou, kare ra kotou i îō
mai; Ka rave ei au ki te are, i tapaia i 14
toku nei ingoa, ta kotou e irinaki na, e
ki te ngai i orongaia e au no kotou, e
no to kotou au metua ra, mei taku i
rave ia Silo ra. E ka tuaru atu au ia 15
kotou i mua i toku aroaro nei, mei
taku i tuaru i to kotou au taeake
ravarai, te uanga katoatoa no Ephe-
raima.

E teianei, auraka koe e pure i teia- 16
nei iti-tangata, auraka koe e apai atu i
tetai kapiki e tetai pure no ratou,
auraka rai e pati mai kiaku nei; kare
oki au e akarongo atu ia koe. Kare 17
ainei koe i akara i ta ratou e rave ana
i roto i te au oire o Iuda, e i te au
arataa i Ierusalema? Te koi aere ra 18
te au tamariki i te vaie, te ta'u ra te
au metua tane i te ai, e te oi ra te au
vaine ra i te faraoa, ei areto na te ariki
vaine o te au rangi ra, e ei riringi atu
oki i te neseka ki te au atua ke, ei
akakoko mai iaku kia riri au. Ko au 19
ainei ta ratou i akakoko mai, te tuatua
mairā Iehova? kare ainei ko ratou
uaorai, kia akama to ratou uaorai
mata? I na ko mai ei te Atu ra ko 20
Iehova, I na, toku nei riri, e toku nei
riri akaoko, ka riringiia ki rungao i
teianei ngai, ki runga i te tangata, e ki
runga i te puaka, e ki runga i te au
rakau kainga, e ki runga i te au kai i
te enua ra; ka ka oki te reira, e kare
rava e tamateia.

Te na ko mairā Iehova Sabaota, te 21
Atua no Iseraela ra, E kapiti katoa
atu i ta kotou tusia karakaratio i ta
kotou au tusia ra, e ka kai i te kiko ra.
Kare oki au i karanga atu ki to kotou 22
au metua, e kare i akaue kia ratou, i
te rā i arataki mai ei au ia ratou mei
te enua maira mei Aiphiti, i te tuatua
no te au tusia karakaratio, e te au
23 tusia ra; Teia ra te tuatua taku i
karanga atu kia ratou, i te na ko anga
e, Ka akarongo mai kotou i toku nei
reo, ka riro ei au ei Atua no kotou, e
ka riro ïa kotou ei iti-tangata noku:
ka aere kotou na te au aerenga katoa
taku e akaue kia kotou, kia meitaki
24 oki kotou na. Kare ra ratou i aka-
rongo mai, kare oki i anga mai i to
ratou taringa, kua aere ra ratou i te
tuatua, *e* te manako o to ratou uaorai
ngakau kino, e kua kotoe atura ki
25 muri, e kare *i aere* ki mua. Mei te rā
mairai i tae mai ei to kotou au metua,
mei te enua maira mei Aiphiti, e tae
rava akenei ki teianei rā, taku tono
anga atu i toku katoa ra au tavini te
au peroveta, i te tu popongi anga i tera
rā, i tera rā, e te tono anga atu *ia*
26 *ratou:* Kare ra ratou i akarongo mai
iaku, kare oki i anga mai i to ratou
taringa, kua akaketaketa ra ratou i to
ratou kaki: e kino maata ta ratou i
27 rave i ta to ratou au metua ra. Ka
tuatua ua atu rai koe i teia katoa nei
au tuatua kia ratou; kare ra ratou e
akarongo mai ia koe: ka kapiki ua atu
rai oki koe ia ratou; kare ra ratou e
28 ki mai. E teianei, e karanga atu koe
kia ratou, Ko te enua teia tei kore i
akarongo i te reo o to ratou Atua ra ko
Iehova; kare oki i āriki i te ako: kua
kore te tuatua-mou, e kua akataka keia
ïa i to ratou vaa.
29 Ka mangore ana i to rauru, e ka
titiri ke atu, ka akatupu ana i te aue i
te au ngai teitei; no te mea kua aka-
rukeia e Iehova, e kua tuaruia, te uki
30 tangata o tona ra riri. Kua rave oki
te au tamariki a Iuda i te kino ki mua
i toku mata nei, te tuatua mairā Ie-
hova: kua tuku ratou i ta ratou au
mea viivii ki roto i te are i tapaia i
31 toku nei ingoa, ei akaviivii atu. Kua
akatu oki ratou i te au ngai teitei i
Topheta, i te o o te tamaiti a Hinoma,
ei ta'u anga i ta ratou au tamariki
tamaroa e te au tamaine ki te ai; i tei
kore i akaueia e au ra, kare oki te
32 reira i o ki toku ngakau. E teianei,
I na, te vaitata maira te au rā, te tua-
tua mairā Iehova, e kore ei te reira e
tuatuaia ia Topheta, e te o o te tamaiti
a Hinoma, ko te o tainga ra: e ka
tanu ratou *i te tangata* ki Topheta, e
33 kapi roa akera kare e ngai toe. E riro
oki te au ivi o teianei iti-tangata ei kai
na te au manu o te reva, e na te au
puaka o te enua nei; e kare tetai e îia
34 atu. E e akakoreia e au i te au oire o

Iuda, e i te au arataa i Ierusalema ra,
te reo rekareka, e te reo perepere-
kavana, te reo o te tane ou, e te reo o
e vaine akaipoipo ou ra: ka riro oki
e enua i te tanea.

PENE VIII.

Te akaapaia nei te tangata i te tata-raara kore: kua akakiteia ta ratou utunga: e aueanga no te au mate.

TE tuatua mairā Iehova, kia tae ki 1
te reira tuatau, ka apai mai ei ra-
tou i te au ivi o te au ariki no Iuda, e
te au ivi no te ui ariki, e te au ivi no te
kau taunga, e te au ivi no te au pero-
veta, e te au ivi o to Ierusalema ra, i
to ratou au menema. E tauaki uaia ïa 2
au *ivi* i te rā, e te marama, e te nuku
katoa o te rangi ra; i ta ratou i ina-
ngaro ra, e ta ratou i akamori ra, e ta
ratou i aru aere ra, e ta ratou i kimi
ra, e ta ratou i tupou ana ki raro ra:
kare e akaputuputuia, kare oki e ta-
numia; ka riro ra ei teita ki runga i te
enua. E ko te mate te ka inangaroia, 3
kare te ora, e te toenga ravarai o teia-
nei ngutuare kino, i tei toe aere i te au
ngai katoa taku i tuaru ia ratou, te tua-
tua mairā Iehova Sabaota.
E karanga atu rai koe kia ratou, Te 4
na ko mairā Iehova; E inga ainei
ratou ki raro, e kare e tu akaou ki
runga? e ariu ke atu ainei, e kare e
oki mai? Eaa oki teianei iti-tangata no 5
Ierusalema i kotoe ki muri, i te kotoe-
anga mutu kore? kua mou piri tikai
ratou ki te pikikaa: kare i tika ia ra-
tou i te oki mai. I akarongo atura au 6
e kua kite au; kare ra i tika ta ratou
tuatua: kare akera tetai i tataraara i
tona kino, i te na ko anga e, I aa ua
ana au? kua anga anake ratou ravarai
i tona uaorai aerenga, mei te ipo e oro
pu ua ki roto i te tamakianga. Kua 7
kite oki te kasida o te reva nei i tona
tuatau i akonoia; te akono ra oki te
kukupa, e te susa, e te agura, i to
ratou tuatau e aere mai ei; kare ra
toku iti-tangata i kite i te tuatua-tau
a Iehova. Eaa kotou i tuatua'i e, E 8
pakari to matou, e tei ia matou te ture
a Iehova? koia tika, i na, e angaanga
puapinga kore rai tana, e puapinga
kore te peni a te tata tuatua. Kua 9
akama te aronga pakari, kua tumate-
tenga, e kua rauka; i na! kua kopae
ratou i te tuatua a Iehova; e te pakari
ra, eaa to roto ia ratou? E teianei, e 10
oronga au i ta ratou au vaine na etai
ke, to ratou au kainga no te aronga e
noo i reira; no te mea, mei tei iti ra e
tae ua atu ki tei maata, kua riro roa atu
ratou ravarai ki te morimori apinga,
mei te peroveta e tae ua atu ki te tau-
11 nga, kua pini katoatoa i te pikikaa. E
kua akaora pakiri ua ratou i te puta o
te tamaine o toku iti-tangata, i te na
ko anga e, Ei au, ei au; e kare ua e
12 au. I akama ainei ratou ko ratou i
rave i te mea viivii? kare; kare rava
oki ratou i akama, kare ratou i kite
i te akama: e teianei, e inga ratou
ma te aronga e inga ra: i te tuatau
e tutakiia atu ei ratou e au ra, e
oparaia ratou ki raro, te tuatua mairā
Iehova.
13 Te tuatua mairā Iehova, E akapou
takiri au ia ratou; kare e ua to runga
i te vine, kare rai e suke to runga i te
suke, ka mae katoa oki te rau; e ka
tuku atu au ia ratou ki te ka na ru-
14 ngao ia ratou te aere. Eaa tatou nei
e noo ua'i? ka uipa ia kotou uaorai, ka
aere ei tatou ki roto i te au oire aka-
ketaketaia, ka noo muteki ua'i tatou i
reira: kua akamuteki uaia mai tatou e
to tatou Atua ra e Iehova, e kua oro-
nga mai i te vai kavangu kia inu tatou,
no te mea kua ara tatou ia Iehova.
15 Kua tatari tatou ki te au, e kare rava
e meitaki; i te tuatau akaora, e i na,
16 ko te tumatetenga! Kua kitea maira
te mapu anga o tana au ipo mei Dana
mai: kua ngaueue te enua katoa i te
reo o te aue anga o tana au *ipo* ririnui;
kua tae mai oki ratou, e kua pou ia
ratou te enua; e te au mea katoa i
reira; te oire, ma ratou katoa e noo i
17 roto. I na oki, te tono nei au i te ovi
ia kotou, e zephoni ïa, tei kore e aka-
rongo i te akarekareka, e e kakati
mai ratou ia kotou, te tuatua mairā
Iehova.
18 Kua riro te rekareka i roto iaku nei
ei aue; toku ngakau i roto iaku nei
19 kua taitaia. I na, ko te reo aue o te
tamaine a toku ra iti-tangata, mei te
au enua mamao mai: Kare ainei a
Iehova i Ziona? kare ainei tona ariki
i roto iaia ra? no te aa ratou i akakoko
mai ei iaku i to ratou au idolo koti-
kotiia ra, e te au mea puapinga kore no
20 tetai ngai ke mai? Kua kore akenei
te mou, e kua topa akenei te akaū,
21 kare ra tatou nei i ora. No te mamae
o te tamaine o toku iti-tangata i mamae
rava'i au; kua akaevaeva au; kua ro-
22 koia au e te tumatetenga. Kare ainei
e vairakau i Gileada? kare ainei o
reira e taunga? eaa te mea i kore ei i
ora te maki o te tamaine a toku ra iti-
tangata?

PENE IX.

Te akaapa nei te tangata i te kunga, e te pikikau, e te akarongo kore.

ANGAIRI ei vai toku upoko nei, e 1
oku mata nei ei punavai roi-
mata, kia aue ua ana au i te po e te ao
i tei taia i te tamaine a toku ra iti-
tangata! Angairi ei are piritanga toku 2
i te medebara mei to te tangata tuita-
rere; kia akaruke atu au i toku iti-
tangata, kia aere ke atu! no te mea e
aronga akaturi anake ratou; e uipānga
tangata pikikaa. E kua akamingi ra- 3
tou i to ratou arero *mei* te ana ra, i te
au tuatua pikikaa: kare ra ratou i
ririnui i te tuatua-mou i runga i te
enua nei; te ana atura ratou mei tetai
kino e tae ua atu ki tetai kino, e kare
akera ratou i kite iaku, te tuatua mairā
Iehova. Kia matakite te tangata ra- 4
varai i tona uaorai tangata tupu, e
auraka oki e irinaki ki tona uaorai
taeake: no te mea e pikikaa tikai te
au taeake ravarai, e aaere oki te au
tangata tupu ravarai ma te monomono
korero. E pikikaa oki te tangata ra- 5
varai i tona uaorai tangata tupu, kare
oki e tuatua i te tuatua-mou: kua aka-
mātau oki ratou i to ratou arero i te
tuatua pikikaa; kua akaroiroi ratou ia
ratou uaorai i te rave anga i te kino.
Tei rotopu i te pikikaa toou na noo- 6
anga; no te pikikaa i kore ei i tika ia
ratou kia kite mai iaku nei, te tuatua
mairā Iehova. I na ko mai ei a Ie- 7
hova Sabaota, I na, e akataravai au ia
ratou, e e timata ia ratou; e akapeea
atu oki au i te tamaine a toku iti-
tangata nei? Mei te kakao i mate ei 8
ra to ratou arero; ko tei tuatua i te
pikikaa: ma te vaa, kua tuatua aia i te
au ki tona tangata tupu, kareka ma te
ngakau ra, te moetapapa ra ïa iaia. Te 9
tuatua mairā Iehova, Auraka ainei au e
tutaki atu ia ratou i taua au mea nei?
auraka ainei toku Vaerua e akaoko atu
i te enua mei te reira te tu? No te au 10
maunga e akatupu ei au i te aue, e te
mii, e no te au ngai one kai i te mede-
bara ra i te pee tangi; no te mea kua
pou te reira i te ai, e kare ua e tangata
e na reira te aere; kare rai i kite i te
aue anga o te au puaka; mei te au
manu o te reva e tae ua atu ki te au
puaka, kua rere ke anake ïa; kua
aere. E akariro au ia Ierusalema ei 11
au ututua, ei vaarua no te au teni; e
akariro au i te au oire o Iuda ei tanea,
kare rava e tangataia. Koai te ta- 12
ngata pakari, e kite i teia? e tei tua-
tuaia atu e te vaa o Iehova, tei tika
iaia kia akakite, i te mea i pou ei te
enua, *e* i akatanea ravaia'i mei te me-
debara, kare e tangata e na reira te
13 aere? E kua tuatua mairā Iehova, No
te mea kua akaruke ratou i taku nei
ture, taku i tuku atu ki mua ia ratou,
e kare oki i akarongo i toku nei reo, e
14 kare oki i na reira te aere; Kua aru
aere ra i te au manako o to ratou uao-
rai ngakau, e i te au Baala, ta to ratou
15 ai metua i apii mai ia ratou: I na ko
mai ei a Iehova Sabaota, te Atua no
Iseraela; I na, e angai atu au ia ratou,
teia iti-tangata nei, ki te rakau maa-
maa, e e akainu atu ia ratou ki te vai
16 kavangu. E akapuerikiriki ke au ia
ratou ki rotopu i te pa enua, ko tei
kore i kitea e ratou, e to ratou ai me-
tua katoa: e e unga atu au i te koke
ei aru ia ratou, e kia pou ratou iaku
nei.
17 Te na ko mairā Iehova Sabaota, E
akamaara na kotou, e e kapiki atu i te
au vaine aue ra, kia aere mai ratou; e
e tiki atu i te aronga karape, kia aere
18 mai ratou: E kia rapurapu ratou i te
tumu i te pee tangi ia tatou nei, kia
eeke te roi-mata i to tatou nei mata, e
kia koîî te vai i to tatou topiri mata.
19 Te kitea ra oki te reo aue mei Ziona
mai; Kare ra e eke ia tatou e! kua
maata to tatou tumatetenga; no te mea
kua akarukeia e tatou te enua, kua
vava'iia oki e ratou to tatou au are.
20 E teianei ka akarongo mai kotou, e te
au vaine e, i te tuatua a Iehova, e kia
āriki mai to kotou taringa i te tuatua a
tona vaa; e apii oki i ta kotou au
tamaine i te eva, e te au vaine katoa i
tona uaorai tangata tupu i te pee tangi.
21 No te mea kua kake mai te mate na
runga i to tatou māramārama, kua tomo
ki roto i to tatou au are ariki ra, kia
tipu keia te au tamariki ki vao, te au
22 tangata ou i te au aratua. E tuatua,
Te na ko mairā Iehova, E inga te au
kopapa tangata ki raro, mei te teita ki
rungao i te enua, e mei tei topa i te
rima o te tangata kokoti *sitona* ra, e
kare oki e tangata i te koi aere.
23 Te na ko mairā Iehova, Auraka tei
pakari ra e akatietie i tona pakari, au-
raka oki tei ririnui e akatietie i tona
ririnui, auraka oki tei apinga nuiia ra
24 e akatietie i tona apinga nui: Ko tei
akatietie ra, teia tana e akatietie, koia i
kite, e kua kite tikai aia iaku nei e, ko
Iehova au, ko tei rave i te takinga-mei-
taki, te tuatua-tau, e te tuatua-tika, ki
runga i te enua nei: ko taku ïa au
mea inangaro, te tuatua mairā Iehova,

I na, te tuatua mairā Iehova, te vai- 25
tata mai nei te au rā, e tutaki atu ei
au i to te peritome ravarai, e to te pe-
ritome kore katoa oki; Ia Aiphiti, e ia 26
Iuda, e ia Edoma, e te au tamariki a
Amona, e ia Moabi, e ia ratou katoa e
varu i to ratou parata, ko tei noo i te
medebara: e peretome kare anakeia
oki to taua au enua katoa ra, e e nga-
kau peretome kore katoa oki to te ngu-
tuare katoatoa o Iseraela.

PENE X.

E kore roa te au idolo e tau ia Iehova kia ariteia ra: te pou anga o te are puakapa: te au tiaki auouo; e te anana kino i te pueurikiriki anga.

E AKARONGO mai i te tuatua ta 1
Iehova e tuatua nei kia kotou, e
te ngutuare o Iseraela e: Te na ko 2
mairā Iehova, Auraka kotou e apii i to
te au etene ra aerenga, e auraka e ma-
taku i te au akairo o te rangi ra; kua
mataku oki te au etene i te reira. E 3
akonoanga puapinga kore anake ta te
au tangata ra: e rakau tipuia no roto
i te vaorakau ra, te angaanga ïa a nga
rima o te taunga ki te tapae. Kua 4
akamanea oki ratou i te reira ki te
ario e te auro; kua akamou oki ratou i
te reira ki te nairo e te amara, kia
kore e ngaueue. Kua tu ua mei te 5
rakau tamara, kare ra e tuatua mai:
e apapai aereia ratou e tika'i, kare oki
e tika ia ratou kia aere ua. Auraka e
mataku atu ia ratou, kare oki e tika
ia ratou kia takinga-kino mai; kare
rai oki o roto ia ratou kia takinga-mei-
taki mai. Kare oki oou e aite, e Ie- 6
hova e; te maata ra koe, e te maata
ra toou ingoa i te mana. Koai tei kore 7
e mataku ia koe, e te ariki o te pa
enua e? e mea tau ïa oki ia koe; kare
oki tetai, i to ratou aronga pakari ka-
toa i te pa enua ra, e to ratou au basi-
leia katoa, e aite kia koe. Kua auouo 8
ua ratou ravarai, e te neneva: e apii
anga puapinga kore to te rakau. E 9
ario tupakiia tei apaiia mai mei Tare-
sisa mai, e te auro mei Uphaza mai, te
angaanga a te taunga, e a nga rima
oki o te taunga akato ra: e kakau
uriuri e te kerekere to ratou: te
angaanga anake ïa a te aronga ka-
rape. Ko Iehova ra te Atua mou, 10
koia te Atua ora, e te Ariki au mutu
kore: i tona riri e ruketekete ei te
enua, kare e tika kia akaruru mai
te pa enua i tona riri maata. E aka- 11
pera ta kotou tuatua anga atu kia
ratou, Ko te au atua kare i anga i
te au rangi ma te enua nei, e pou
anake ïa i runga i te enua nei, e i raro
12 ake i teianei au rangi. Nana i anga te
enua i tona mana, e nana i akamou te
ao katoa nei i tona ra pakari, e i tona
13 kite i totoa'i aia i te au rangi ra. Kua
tuatua anake tona reo, kua maata ua
atu te vai ki runga i te au rangi, e
akapeke mai aia i te mauu mei te
openga mai o te enua nei; e nana
e akatupu i te uira ma te ua, e kua
apai mai aia i te matangi no roto i
14 tona au vairanga. Kua auouo anake
te au tangata i te kite kore, kua aka-
ma te au taunga akato ravarai i te
tiki: e pikikaa oki tona idolo akatoia
15 ra, kare oki e a'o o roto ia ratou. E
puapinga kore ua ratou, e angaanga
na te tareva ke: i tè tuatau e tutaki-
16 ia'i ratou ra, ka pou ïa ratou. Kare
te tuanga a Iakoba i aite ki te reira:
ko te Taunga oki aia no te au mea
katoa; e ko Iseraela te aite o tana
tuanga: ko Iehova Sabaota tona ingoa.
17 E akaputu na i taau au apinga i te
enua nei, e tei noo ki roto i te puna-
18 nga e. Te na ko maira oki a Iehova;
I na! e maka au i te tangata no teia-
nei enua ki te *maka anga* okotai, e
e tairo oki au ia ratou, e ka kite oki
ratou.
19 E ae oki au, i toku maki e! kua
mamae toku puta: kua tuatua akera
au e, E maki tikai oki teia, e kia aka-
20 koromaki au e tika'i. Toku are pua-
kapa, kua pou ïa, e kua motumotu
taku au taura ravarai; kua aere ke
atu na aku tamariki iaku nei, e kare
nei ratou: kare ua tetai kia patia
akaou i toku are puakapa, e kia akatu
21 i toku paruru. Kua auouo te au tiaki,
e kare akera i kimi ia Iehova: i kore ei
ratou i manuia'i, e ta ratou anana ka-
22 toatoa kua pueurikiriki keia. I na, te
aruru o te rongo kua tae maira, e muta-
muta maata ua atu mei te enua maira
mei apatokerau, ei akatanea i te au
oire o Iuda, ei vaarua no te au teni.
23 Kua kite oki au, e Iehova e, e kare
tei te tangata uaorai tona aerenga:
kare tei te tangata e aere nei, i te
akono i tona uaorai takainga tapuae.
24 E pāpā mai iaku, e Iehova e, ma te
tuatua-tau ra, auraka ma to riri, ko
25 te kore roa aea au ia koe. Ka riringi
atu koe i to riri otooto ki runga i te pa
enua, tei kore i kite ia koe, e ki runga
i te au kopu-tangata kare i kapiki ki
toou ingoa: kua pou oki a Iakoba i te
kaingaia e ratou, kua pou takiri, e kua
akatanea ratou i tona nooanga.

PENE XI.

Te koreromotu a te Atua, e te akono kore angaia e ratou ra: to ratou, e to te au tangata Anatota, rokoia anga e te kino, ko ratou i kotikoti kupenga ia Ieremia.

TE tuatua i tae mai kia Ieremia no 1
ko ia Iehova ra, na ko maira, Ka 2
akarongo mai ana kotou i te tuatua o
teianei koreromotu, e karanga atu koe
ki te au tangata no Iuda, e ki te aro-
nga e noo i Ierusalema; E ka karanga 3
atu koe kia ratou, Te na ko maira te
Atua no Iseraela ra ko Iehova, Kia
kataraia te tangata tei kore e akarongo
i te tuatua o teianei koreromotu, Taku 4
i akaue atu ki to kotou ai metua i te
rā i arataki mai ei au ia ratou mei te
enua maira mei Aiphiti, mei roto mai
i te umu auri, ka na ko atu ei, E aka-
rongo mai i toku reo, e ka rave oki i
te au mea katoa taku e akaue atu ia
kotou ra: e riro ïa kotou ei iti-ta-
ngata noku i reira, e e riro oki au ei
Atua no kotou: Kia akatupu oki au i 5
te taputou taku i taputou atu ki to
kotou ai metua ra, e oronga au ia
ratou i te enua e ta'e a vai ua te u e te
meli mei tei teianei rā. Te āē atura
au, e na ko atura, Amene, e Iehova.
E kua tuatua mairā Iehova kiaku, E 6
tutu aere koe i teia katoa nei au tua-
tua i te au oire o Iuda, e i te au arataa
i Ierusalema, i te na ko anga e, E aka-
rongo mai kotou i te au tuatua o teia-
nei koreromotu, ka rave ei. I tuatua 7
raurau atura oki au ki to kotou ai
metua i te rā i arataki mai ei au ia
ratou mei te enua maira mei Aiphiti,
e tae roa akenei ki teianei rā, i te tu
popongi anga, ka tuatua raurau atu ei,
i te na ko anga e, Ka akarongo mai
kotou i toku reo. Kare ra ratou i 8
akarongo, kare oki i anga mai i to ratou
taringa, kua aere ra ratou katoa na te
ketaketa o to ratou uaorai ngakau
kino: i apai mai ei au i te au tuatua
katoa o teianei koreromotu, taku i
akaue atu e rave; kare ra ratou i
rave.
E kua tuatua mairā Iehova kiaku 9
nei, E kotivaka tei kitea i roto i te au
tangata no Iuda, e i roto i tei noo i Ie-
rusalema. Kua oki akaou atu ratou 10
ki te au ara a to ratou ai metua taito,
tei kore i tika kia akarongo mai i taku
au tuatua; e kua aru aere ratou i te
au atua ke ei akatavini atu ia ratou:
kua akaatikau te ngutuare o Iseraela,
e te ngutuare o Iuda, i taku nei kore-
romotu, taku i papau atu ki to ratou ai
11 metua ra. I na ko mai ei a Iehova, I
na, teia au ka tuku atu i te kino ki ru-
nga ia ratou, kare oki ratou e ora kia
oro; e kia kapiki ua mai oki ratou
kiaku, kare au e akarongo atu ia ratou.
12 Ei reira e aere ei te au oire o Iuda e
tei noo i Ierusalema, e kapiki atu ki
te au atua ta ratou i tutungi atu i te
rakau kakara ra: kare takiri ra ratou
e ora ia ratou i to ratou tuatau kino.
13 Kua aite oki toou au atua ki toou au
oire i te rainga, e mei te rainga o te au
arataa i Ierusalema, te au atarau taau
i akatu no taua mea akama ra, e au
atarau tutungi anga rakau kakara ia
14 Baala. E teianei, auraka koe e pure
no taua au tangata nei, auraka e kapiki,
e auraka oki e pati akatenga no ratou:
kare oki au e akarongo mē kapiki mai
15 ratou kiaku i to ratou kino ra. Eaa
ta taku akaperepere ra puapinga ki roto
i toku nei are, e kua rave aia i te au
peu kino e manganui, e kua riro ke ïa
te kiko tapu ia koe ra? ia koe i rave i
te kino ra, te akatietie ra koe i reira.
16 E olive ruperupe, *e* te manea, *e* te ua
meitaki, ko toou ïa ingoa ia Iehova:
ma te reo aruru maata kua tau aia i
te ai ki runga i te reira, e kua atiatiia
17 tona au rara. Na Iehova Sabaota tei
tanu ia koe ra, i akakite mai i te kino
noou, no te kino i te ngutuare o Ise-
raela, e te ngutuare o Iuda, ta ratou i
rave ia ratou uaorai, i te akakoko anga
mai iaku, i te tutungi anga i te rakau
kakara kia Baala.
18 Kua akakite mairā Iehova iaku, e
kite akera au: kua akakite maira oki
19 koe iaku i ta ratou au ravenga. Mei
te arenio rarata ua ra au kia aratakiia e
ta; e kare au i kite e te akakoro maira
ratou e rave iaku, *i te na ko anga e,*
Tatou ka tipu i te rakau ma te ua ka-
toa i rungao, e akataka ke atu tatou
iaia i te enua o tei ora nei, kia kore e
2 maara akaonia atu tona ingoa. Ko
koe ra, e Iehova Sabaota e, ko tei
akava ma te tuatua-tika ra, tei kimi
matatio i te manako, e te ngakau, e
kite au i toou riri akaoko ia ratou: no
te mea kua akakite atu na au i taku
21 tuatua kia koe. E teianei, te na ko
mairā Iehova i te au tangata no Ana-
tota, ko tei aruaru ia koe e ta, i te na
ko anga e, Auraka koe e totou i te
ingoa o Iehova, ka mate aea koe i to
22 matou nei rima: I na ko mai ei a Ie-
hova Sabaota, I na, e tutaki atu au ia
ratou: e mate te au tangata ou i te
koke; ta ratou au tamariki tamaroa, e
te au tamaine, ka mate ïa i te onge:

Kare ua o ratou uraura e toe: e apai 23
mai oki au i te kino ki rungao i te au
tangata o Anatota, ko te mataiti ïa e
tutakiia'i ratou ra.

PENE XII.

Te pure a Ieremia ia ratou, e to ratou mate i muri ake.

E TUATUA-TIKA taau, e Iehova 1
e, e akatika ua maira koe, kia
tuatua ua atu au kia koe, kia tuatua
ua au ia koe i *te tu o* te tuatua-tau
naau: no te aa i manuia'i te aerenga o
te aronga kino? e noo rekareka ua
ainei te aronga katoa i rave i te peu
pikikaa maata? Naau ratou i tanu, e 2
kua toro oki to ratou aka: kua tupu
oki ratou, koia ïa, kua ua mai ratou i
te ua; kua vaitata koe i to ratou vaa,
kua mamao ra i to ratou manako. Ko 3
koe ra, e Iehova, kua kite ïa iaku nei:
kua akara mai koe iaku, e kua timata
koe i toku ngakau e tei ia koe rai: e
totō mai koe ia ratou mei te mamoe no
te tainga ra, e e akataka atu koe ia
ratou no te rā tainga ra. Mei te aa te 4
roa o to te enua aue anga, e e mae ei
te ngangaere i te au kainga ravarai, no
te ara a te aronga e noo ki reira? kua
pou te au puaka, e te au manu; ko ra-
tou i na ko mai ei, kare aia e kite i to
matou openga.
I roiroi ra koe i te oro anga ko koe 5
e te aronga oro ua ra, eaa e tika'i ia koe
kia taemoemo ma te au ipo ra? e te
noo rekareka na koe i te enua au ra, e
akapeea ra koe me puke a Ioridana?
Ko to au taeake katoa oki, e te ngutu- 6
are o to metua ra, ko ratou katoa tei
pikikaa mai ia koe; koia ïa, ko ratou
tei kapiki nui aere mai ki murio ia
koe: auraka e akarongo atu ia ratou,
kia tuatua meitaki mai ratou kia koe.
Kua akaruke au i toku are, e kua 7
vaoo ua au i taku ra tuanga; kua oro-
nga au i tei akaperepere roaia e taku
vaerua i te rima o tona au enemi. Kua 8
riro taku tuanga nei mei te liona i roto
i te vaorakau ra kiaku; kua akateitei
mai aia i tona reo kiaku nei: i riri atu
ei au iaia. Mei te huaina taae taku 9
tuanga iaku nei; te au manu taae
e pini ua ake iaia, ka aere mai kotou;
e akaputuputu katoa mai, e te au pu-
aka o te ngangaere ra, ka aere mai e
kai. Kua pou toku kainga vine i te 10
aronga tiaki e manganui, kua taka-
takaiia e ratou taku tuanga i raro ake
i te vaevae, kua akariro ratou i taku
tuanga inangaro ei medebara atea ka ua.
11 Kua akataneaia e ratou te reira, e no
tona tu atea ka ua ra i aue ei aia iaku;
kua akataneaia oki te enua katoatoa,
kare ra e tangata e akaeatu i tona nga-
12 kau. Kua tae mai te aronga āru i ru-
nga i te au ngai teitei katoa i te mede-
bara: ka kai aere oki te koke a Ie-
hova mei tetai matamata o te enua e
tae ua atu ki tetai matamata o te enua:
kare rava oki e au to te tangata katoa.
13 I ruru ana ratou i te sitona, e tatara-
moa ra ta ratou e kokoti: kare a ratou
puapinga e rauka i to ratou roiroi; e
akama oki ratou i tei rauka ia kotou,
14 no te riri maata o Iehova. Te na ko
mairā Iehova ki toku au tangata tupu
takinga-kino katoa nei, ko tei ta i te
tuanga i akanooia e au toku ra iti-ta-
ngata ko Iseraela; I na, e kiriti tumu
atu au ia ratou i to ratou enua ra, e e
kiriti mairai au i te ngutuare o Iuda
15 mei roto mai ia ratou ra. E oti akera
ratou i te kiritiia e au ra, e oki au, e e
aroa akaou atu rai ia ratou, e e akaoki
mai au ia ratou, ko te tangata ki tana
tuanga, ko te tangata ki tona uaorai
16 enua. E kia tika ia ratou i te apii
tikai i te aerenga o toku iti-tangata, e
kia taputou i toku ingoa, Te ora rā Ie-
hova, mei ta ratou i apii mai i toku iti-
tangata kia taputou kia Baala ra; ei
reira ratou e patuia'i ki rotopu i toku
17 iti-tangata. Kia kore ra ratou e aka-
rongo ra, e kiriti tumu atu au i taua
enua ra, e kia pou takiri ratou, te tua-
tua mairā Iehova.

PENE XIII.

I te tatua kino kua akakiteia to ratou akakino angaia: no ta ratou au ara e manganui i akaapa roaia ra.

1 KUA na ko mairā Iehova kiaku, Ka
aere ka tiki i tetai tatua orongā
noou, ka tatua na i to taukupu, auraka
2 ra e takū ki te vai. E tiki atura au i
taua tatua ra, i ta Iehova i tuatua maira,
e kua tatua iora au i toku taukupu.
3 Kua tae maira te tuatua a Iehova ki-
aku nei, ko te tu rua ïa, i te na ko
4 anga mai, Ka rave i te tatua ra i rauka
ia koe ra, tei to taukupu ra, e ka tu,
ka aere ki Eupharate, ka uuna atu ei
ki reira ki roto i tetai vaarua mato.
5 Aere atura oki au, e kua uuna iora i te
reira ki te pae i Eupharate, mei ta Ie-
6 hova i akaue mai kiaku nei. E ope
akera te au rā e manganui, kua tuatua
mairā Iehova kiaku nei, Ka tu, ka
aere ki Eupharate, ka rave mai i te ta-
tua taku i karanga atu kia koe e uuna

i reira. Kua aere atura au ki Eupha- 7
rate, e kua keri iora, e kua rave mai i
te tatua i te ngai i uunaia'i e au ra, e i
na, kua kino taua tatua ra, kare ua e
puapinga. E kua tae maira te tuatua 8
a Iehova kiaku nei, i te na ko anga e,
Te na ko mairā Iehova, ka pera rai 9
taku akakino anga i te nengonengo o
Iuda, e te nengonengo maata o Ierusa-
lema. Ko teianei iti-tangata kino, tei 10
kore e tika kia akarongo i taku tuatua,
ko tei aere na te ketaketa anga o to ra-
tou uaorai ngakau, e ko tei aru aere i
te au atua ke, kia tavini atu ia ratou, e
kia akamori atu ia ratou ra, e riro ra-
tou mei teianei tatua, tei kore rava ïa
e puapinga. Mei te tatua nei oki e 11
piri ki runga i te taukupu tangata nei,
kua pera rai taku topiri anga mai iaku
nei i te ngutuare katoa o Iseraela, e te
ngutuare o Iuda, te tuatua mairā Ie-
hova; kia riro mai ratou ei iti-tangata
noku, e ei ingoa, e ei akameitaki, e ei
akamanea: kare ra ratou i akarongo
mai.
Teia oki tetai tuatua taau e akakite 12
kia ratou; Te na ko maira te Atua no
Iseraela ra ko Iehova, E akakiia te
au āriki katoa i te wina: e e riro ra-
tou i te tuatua kia koe, Kare ainei
matou uaorai i kite pu tikai e, ka aka-
kiia te au āriki katoa i te wina? Ei 13
reira koe ka karanga atu ei kia ratou,
Te na ko mairā Iehova, I na, e akaki
atu au i te aronga ravarai e noo ki teia-
nei enua, e te au ariki e noo ki runga
i te terono o Davida, e te kau taunga,
e te au peroveta, e te aronga katoa e
noo i Ierusalema, ki te kona. E e titiri 14
pu ua au i tetai ki runga i tetai, ko te
au metua ma nga tamariki katoa, te
tuatua mairā Iehova: kare au e tangi
atu, e kare au e akaperepere, kare rava
au e aroa atu, e kia pou takiri ratou.
E akarongo mai kotou, e kia ariu 15
mai te taringa; e auraka e akateitei:
kua tuatua mai oki a Iehova. O atu 16
te kakā i to kotou Atua ra ia Iehova,
ko te akapoiri mai aea aia, e ko te tu-
rorirori aea to kotou vaevae ki runga i
te au maunga poiri ra, e ko te tatari aea
kotou i te mārama, akariroia iora e ia
ei maru-mate, akapoiri kerekere atura.
Kia kore ra kotou e akarongo mai i te 17
reira, ka iriea taku vaerua i te ngai
ngarongaro i to kotou ngakau parau;
e ka aue ua atu taku mata, ma te roi-
mata i te maringi anga, no te mea kua
riro tuikaa atura te anana a Iehova.
E karanga atura ki te ariki, e ki te ariki 18
vaine, Ka taakaaka korua, e ka noo ki
raro; ka tukuia oki ki raro, mei runga i
to korua upoko, te korona o to korua
19 akamanea. Ka popaniia oki te au oire i
apatonga, e kare ua tetai e va'i: e ara-
taki tuikaaia Iuda, ko ratou katoatoa te
20 ka arataki tuikaaia. Ka nānā ana to
kotou mata ki runga, ka akara ia ratou
ko tei aere mai mei apatokerau mai:
teiea te anana i orongaia atu ia koe ra,
21 te anana manea naau ra? Ka akapeea
koe kia tutaki mai aia ia koe na? kua
apii oki koe ia ratou ei kapena, e ei
rangatira i rungao ia koe na: kare
ainei koe e rokoia e te mamae mei to
te vaine anau ra?
22 E kia tuatua koe ki roto i to nga-
kau ra, Eaa au i rokoia'i i teianei au
mea? No te rai o toou kino, i eeuia'i
to pareu, e i aunaia'i *te tapoki o* to poo
23 vaevae. E tika ainei i te tangata Kusa
kia akatu ke i tona kiri, e te ne-
mera i tona au kotuutuu, ei reira e
tika'i ia kotou kia rave i te meitaki,
24 ko tei mātau i te rave i te kino. E
teianei e akapueurikiriki ke atu au ia
ratou, mei te ota i pueu ke i te mata-
25 ngi o te medebara ra. Ko taau teia
kelero, e taau ïa tuanga, i akaariteia e
au, te tuatua mairā Iehova: no te mea
kua akangaropoina mai koe iaku nei,
26 e kua irinaki ki te pikikaa. E teianei
e eeu atu au i toou na pareu ki mua ia
27 koe, kia kitea toou akama. Kua kite
au i taau akaturi anga, e taau miti-
miti anga, te akakoro anga o taau aka-
turi anga, ki runga i te au tuaivi i te
au kainga, *e* taau au peu viivii. E ae
oki koe, e Ierusalema e, kare ainei
e tika ia koe kia tamāia? Aea
atura ïa?

PENE XIV.

No te onge maata ra, e kare a Iehova e akarongo ua atu ia ratou.

1 TE tuatua na Iehova i tae mai kia
Ieremia, no te onge.
2 Kua aue Iuda, e kua paruparu tona au
ngutupa; kua kerekere roa ki te one
rava; e te aue o Ierusalema, kua riro
3 atura ïa ki runga. Kua unga oki te au
tangata nunui i ta ratou au tamariki ki
te vai; e tae atura ki te au puna ra,
kare ua e vai i kitea; kua ooki maira
ratou ma te āriki ua; kua akama iora
ratou, e kua tumatetenga, e puroku atu-
4 ra i to ratou mimiti. No te mea kua
ngaangaa ua te one, kare oki e ua i te
enua nei; kua akama te aronga arote,
5 kua tapoki iora i to ratou mimiti. Kia
anau akera oki te aili i roto i te kainga,
akaruke iora *i tana punua*, no te mea
6 kare e ngangaere. E kua tu ua te au

asini momoavao ki runga i te au ngai
teitei, kua ongiongi ratou i te matangi
mei te au teni; kua aninia to ratou
mata, no te mea kare e ngangaere.
Akaapa ua mairai to matou kino ia 7
matou nei, e Iehova e, e angaanga koe,
no toou uaorai ingoa: kua manganui
akenei to matou kotoe anga ki muri;
kua ara akenei matou ia koe. E te 8
manakoanga o Iseraela e, tona Akaora
i te tuatau tumatetenga e, eaa koe e
akatangata ke ua i te enua nei? e mei
te tangata tuitarere e tapae ua mai e
moe i te po okotai ua. Eaa koe e arite 9
ei ki te tangata poitirere ua, mei te
tangata mana e kare e rauka i te aka-
ora? tei rotopu rai oki koe ia matou
nei, e Iehova e, e kua akaikiia toou
ingoa ki runga ia matou; auraka koe e
akaruke ia matou.
Te na ko mairā Iehova ki teianei 10
iti-tangata, E inangaro koka aere pera
to ratou, e kare akenei ratou i tāpu i to
ratou vaevae, i kore ei a Iehova i kite
mai ia ratou; ka akamaara ra aia i to
ratou kino i teianei, e e tutaki mai aia
i ta ratou au ara. I tuatua mai ei a 11
Iehova kiaku, Auraka koe e pure no
teianei iti-tangata kia meitaka *ratou.*
Kia neseteia ratou ra, kare au e aka- 12
rongo i ta ratou kapiki; e kia apai mai
ratou i te tusia karakaratio, e te mi-
neka, kare au e āriki atu i te reira: i
te koke ra, e i te onge, e i te maki-
mate, e akapou roa'i au ia ratou.
Kua karanga atura au e, Aue, e te 13
Atu e Iehova e! i na, te tuatua maira
te au peroveta kia ratou e, Kare kotou
e kite i te koke, e kare rai kotou e ro-
koia e te onge; ko te au nuingangare
ra taku e oronga atu ia kotou i teianei
ngai. E kua tuatua mairā Iehova 14
kiaku, E pikikaa ta te au peroveta i
totou i toku nei ingoa: kare au i tono
ia ratou, e kare i akaue atu ia ratou, e
kare rai au i karanga ua atu kia ratou:
e orama pikikaa, e te kesema, e te mea
puapinga kore, e te pikikaa o to ratou
uaorai ngakau. ko ta ratou ïa i totou
mai ia kotou. I na ko mai ei a Ie- 15
hova i te au peroveta, tei totou i toku
nei ingoa, e kare au i tono ia ratou, na
ratou uaorai i tuatua e, Kare e tae mai
te koke e te onge ki teianei enua; I te
koke rai, e te onge, e pou ei taua au
peroveta ra. E te au tangata ta ratou 16
i totou ra, e titiriia ki vao i te au
arataa i Ierusalema, no te onge, e te
koke; e kare o ratou kia tanu ia ra-
tou; ko ratou, e ta ratou au vaine, e
ta ratou au tamariki tamaroa, e ta ra-
tou au tamaine: e riringi atu oki au i
17 to ratou kino ki runga ia ratou. Teia
rai taau tuatua ka karanga atu ei kia
ratou; Kia eke ua te roi-mata i toku
mata, i te po e te ao, e auraka rava e
akapaki: no te mea kua paruparu te
tamaine paretenia o toku iti-tangata i
te paruparu maata, i te tainga mamae
18 maata. Kia aere au na te au kainga,
i na, te aronga i taia i te koke! e kia
tomo au ki roto i te oire, i na, te aro-
nga i pae ua i te onge! koia ïa, te oko
aere ua oki te taunga e te peroveta i
runga i te enua nei, e kare rai i
kite.
19 Kua akaruke takiri ainei koe ia
Iuda? kua akaviivii rava ainei to Vae-
rua ia Ziona? eaa koe i pāpā'i ia matou,
e kare ua o matou e akaora? kua tatari
matou ki te au, e kare ua e meitaki;
e i te tuatau e ora'i ra, e i na, ko te
20 mataku! Te aaki nei matou, e Iehova,
i to matou au kino, *e* te ara a to matou
ai metua ra: kua ara akenei matou ia
21 koe. Auraka koe e akaviivii mai, no
toou ra ingoa, auraka koe e akakino i
te terono o toou kakā: e akamaaraara,
e auraka koe e akaatikau i taau kore-
22 romotu ia matou. Te vai ra ainei to
roto i te au mea puapinga kore o te
etene e tika kia tuku mai i te ua? E
na te au rangi ainei e oronga mai i te
tua ua? kare ainei ko koe, e to matou
Atua, e Iehova? i tapapa'i matou ia
koe; no te mea naau teia katoa nei au
mea i rave.

PENE XV.

Te akaruke roa anga, e te au mate o te ngati Iuda.

1 E KUA tuatua mairā Iehova kiaku
nei; Tu ua mai a Mose ma Sa-
muela ki mua i toku aroaro nei, kare
toku manako e tau atu ki teianei iti-
tangata: e tuaru atu ia ratou i mua i
toku aroaro, e kia aere ke atu ratou.
2 E riro ïa, kia tuatua mai ratou ia koe
ra e, E aere matou keia? ei reira koe
ka karanga atu ei kia ratou, Te na ko
mairā Iehova; To te mate ra, ei te
mate ïa; e to te koke ra, ei te koke
ïa; e to te onge ra, ei te onge ïa; e to
3 te tuikaa ra, ei te tuikaa ïa. E a aku
mea e tuku ki runga ia ratou, te tuatua
mairā Iehova; ko te koke ei ta, e te
au kuri ei kika aere, e te au manu o te
reva, e te au puaka o te enua, ei kai e
4 k'ia pou. E e tuku atu au ia ratou kia
akaanataia i te au basileia katoa o te
enua nei, no Manase, te tamaiti a Heze-
kia, ariki no Iuda, i tana oki i rave i
5 Ierusalema ra. Koai oki te ka aroa

atu ia koe, e Ierusalema e? e naai e
tangi atu ia koe? e naai e tapae ua atu
e ui i toou ra meitaki? Kua akaruke 6
akenei koe iaku, te tuatua mairā Ie-
hova, kua oki koe ki muri: no reira au
i akatika'i i toku rima ki runga ia koe,
e akapou atu ia koe; kua roiroi oki au
i te aroa anga. E i roto i te eu ngu- 7
tupa o te enua ra, i akapueu atu ei au
ia ratou ki te tairi; kua akangere atu
au *ia ratou* i te tamariki, kua akapou
atu au i toku iti-tangata, kare oki ra-
tou i ariu mai i to ratou au aerenga.
Kua maata oki ta ratou au vaine takaua 8
ki mua iaku nei, e iti te one i taatai:
kua aratakiia mai e au ki runga ia ra-
tou, ki runga oki i te *oire* metua, tetai
tangata ou ra, ko tei noni aere i te ava-
tea ua ra: kua akatopa vivikiia e au ki
runga iaia te tumatetenga e te mataku.
Ko tei anau e kua taki itu, te paru- 9
paru ra ïa: kua unui roa tona vaerua;
kua opu tona rā i te vai ua anga o te
ao; kua akama aia e kua aringaringa:
e te toenga o ratou ra, naku e oronga
atu no te koke ki mua i te aroaro o to
ratou au enemi, te tuatua mairā Ie-
hova.

E ae oki au e, e taku metua vaine! 10
ko koe i anau mai iaku ei tangata
kakaro, ei tangata taumāro tuatua ki
te enua katoatoa! kare oki au i tuku
atu i taku moni ei ou, kare rai te au
tangata i tuku mai i te moni kiaku ei
ou; e te tao anake ra ratou iaku.
Kua tuatua mairā Iehova, Kare ainei 11
au i akaora ia koe kia meitaki? kare
ainei koe i tikaia e au i te enemi, i te
tuatau kino, e i te tuatau mate?

E rauka ainei te auri kia aati, te 12
auri i apatokerau, e te veo? Taau ra 13
apinga, e taau ra au putunga apinga,
taku ïa e oronga atu ei apinga noni,
kare no te oko, no taau ra au ara
ravarai, i toou ra au kotinga katoa.
E akariro au ia koe ei tavini no toou 14
au enemi ki te enua kitea koreia e koe
ra: kua tutungiia oki te ai i toku riri,
te ka ka i runga ia kotou.

Ko koe tei kite, e Iehova e: e aka- 15
maara mai koe iaku, e e atoro mai
iaku nei! e akaoko mai koe i te aronga
e takinga-kino mai iaku ra; auraka au
e ravea keia i te roa anga o toou riri:
noou oki i akakoromaki ei au i te aka-
kino, kia kite mai koe. Kua kitea 16
taau au tuatua, e kua kai atura au; e
ko taau tuatua, ko toku ïa rekareka
anga, e te pereperekavana anga o toku
ngakau: kua tapaia oki au i toou ra
ingoa, e te Atua Sabaota ra, e Iehova e.
Kare au i noo i te uipānga o te aronga 17
akavaavaa, kare oki au i rekareka;
no toou rima i noo ua ana ko au
anake ua: kua akaki mairai koe iaku
18 nei ki te makitakita maata. Eaa toku
nei mamae i kore ei i mutu, e toku
puta e mea ora kore, kare e tika kia
akaora? e riro ainei koe iaku nei
mei te kauvai pikikaa? te vai mou
kore?

19 E tenana, te na ko mairā Iehova,
Kia oki mai koe, ei reira au e akaoki
mai ia koe, *e* ka tu koe ki mua i toku
aroaro nei: e kia akataka koe i te
meitaki e te kino, e riro koe ei vaa ti-
kai noku i reira: kia oki maira ratou
kia koe; auraka ra koe e oki atu kia
20 ratou. E e akariro au ia koe ki teia-
nei iti-tangata, ei patu veo akaketa-
ketaia ra: e tamaki ua mai ratou kia
koe ra, kare ra koe e rauka ia ratou:
no te mea ko au tei vaitata ia koe ei
akaora ia koe, e e ora koe iaku, te tua-
21 tua mairā Iehova. E e ora oki koe
iaku i te rima o te aronga kino, e e
akaora atu au ia koe i roto i te rima o
te aronga rikarika ra.

PENE XVI.

*Kino maata to te ngati Iuda i to ratou
au metua ra: to ratou akaoki
angaia mai mei te tuikaa maira: to
te pa enua ariu anga kia Iehova
i to ratou au idolo pikikaa.*

1 E KUA tae maira oki te tuatua na
Iehova kiaku nei, na ko maira,
2 Auraka koe e akaipoipo i te vaine, e
auraka taau ei tamariki tamaroa e te
3 tamaine i teianei ngai. Te na ko
maira oki a Iehova, i te au tamariki
tamaroa e te au tamaine, tei anau i
teianei ngai; e to ratou au metua
vaine i anau mai ei ratou ra, e to ratou
au metua tane i anau ei ratou ra i teia-
4 nei enua; I te au mate mamae e mate
ei ratou; kare ratou e aueia; kare oki e
tanumia; e riro ra ratou ei teita ki
runga i te enua nei: e pou oki ratou
i te koke, e te onge; e e riro to ratou
au kopapa ei kai na te au manu o te
reva, e na te au puaka o te enua.

5 Te na ko maira oki a Iehova, Au-
raka koe e tomo i te are aue ra, auraka
rai koe e aere e tangi, e e aue ia ratou:
no te mea, kua rave keia e au taku au
i teianei iti-tangata, te tuatua mairā
Iehova, te takinga-meitaki, e te aroa.
6 E mate te aronga nunui e te aronga
rikiriki i teianei enua: kare ratou e
tanumia, e kare oki e aueia atu, kare
tetai e tapatapai iaia uaorai, e kare oki
7 e mangoreia te upoko no ratou: E

kare oki ratou e vava'i i te areto no te
akaevaeva, ei akarekareka iaia i tei
mate ra; e kare oki ratou e akainu atu
ia ratou ki te kapu o te rekareka no
tona metua tane, e no tona metua
vaine.
8 Auraka koe e tomo i te are kaingakai, ka noo katoa'i ma ratou katoa, i te
9 kaikai anga, e te inu anga. Te na ko
maira oki a Iehova Sabaota, te Atua o
Iseraela; I na, teia au ka akakore i
teianei ngai, ki mua i to kotou nei
mata, e i to kotou nei au rā, te reo
rekareka, e te reo maevakata, te reo
no te tane akaipoipo ou, e te reo no te
vaine akaipoipo ou.
10 E oti akera teianei au tuatua i te
akakiteia atu e koe ki teia iti-tangata
nei, e kia tuatua mai ratou kia koe e,
No te aā Iehova i akakite mai ei i
taua kino maata katoa nei no matou?
eaa to matou kino? eaa ta matou ara
i raveia e matou i to matou Atua ia
11 Iehova? Ei reira koe ka karanga atu
ei kia ratou, No te mea kua akaruke
mai to kotou ai metua iaku, te tuatua
mairā Iehova, e kua aru aere i te au
atua ke, e kua tavini atu ia ratou, e
kua akamori atura ia ratou, e kua akaruke akenei iaku, e kare i akono i taku
12 ture: E kino maata ta kotou i rave i
ta to kotou ai metua ra; i na oki,
kotou ravarai i te aru aere anga i te
ketaketa o tona uaorai ngakau kino, ko
au nei ra, kare ïa kotou i akarongo
13 mai. E teianei, e tuaru atu au ia
kotou i teianei enua, ki te enua kitea
koreia e kotou, ko kotou, e to kotou ai
metua katoa ra; e ei reira kotou ka
tavini atu ei ki te au atua ke i te po e
te ao; kare au e akaperepere atu ia
kotou i reira.
14 E tenana, i na, e tae mai te au rā,
te tuatua mairā Iehova, kare e tuatua
akaouia, Te ora rā Iehova, ko tei arataki mai i te tamariki a Iseraela mei te
15 enua maira mei Aiphiti; Kareka ra,
Te ora rā Iehova, ko tei arataki mai i
te tamariki a Iseraela mei te enua i
apatokerau mai, e mei te au enua
katoa tana i tuaru ia ratou: e akaoki
mairai oki au ia ratou ki to ratou
enua, taku i oronga atu no to ratou ai
metua ra.
16 I na, e unga atu au i te au ravakai
e manganui, te tuatua mairā Iehova, *e*
ka tautai ratou ia ratou; e i muri ake,
e unga atu au i te aronga arumaki e
manganui, e ka arumaki ratou ia
ratou, na runga i te au maunga ravarai, e na runga i te au tuaivi katoa, e
17 na roto i te au vaarua mato ra. Tei
runga oki oku mata i to ratou au aerenga katoa: kare ratou i ngaro ki
mua i toku aroaro nei; kare oki to
18 ratou kino i ngaro i oku nei mata. E
na mua au i te tataki rua i te tutaki i
to ratou au kino, e ta ratou au ara: no
te mea kua viivii toku enua ia ratou, e
kua akaki ratou i taku tuanga i te au
kopapa o ta ratou au mea viivii, e te
19 rikarika. E Iehova e, toku ririnui,
e toku akapuanga, toku punanga i te
rā tumatetenga; e tae roa mai te pa
enua kia koe mei te au openga mai o
te enua, ka na ko mai ei e, E pikikaa
tikai ta to matou ai metua ra, e tarevakaua, e te puapinga kore ta ratou.
20 Ei tangata ainei te anga i te atua, e
21 kare i te atua ratou uaorai? E teianei, i na, i toku apii anga atu ia ratou
i teianei, e akakite atu au ia ratou i
toku rima e toku mana; e e kite
ratou e, ko Iehova toku nei ingoa.

PENE XVII.

Te tuikaa anga o te ngati Iuda i ta ratou au ara: tei te irinaki kia Iehova te meitaki: no te Atua te ora: te akonoanga e tau i te sabati.

1 KUA tataia te ara a Iuda ki te
peni auri, e ki te keokeo semira:
kua kotikotiia ïa ki runga i te papa o
to ratou ngakau, e ki runga katoa i te
2 au tara o ta kotou au atarau; E te
maara ua nei rai ta ratou au tamariki
i ta ratou au atarau, e to ratou au
Asetoreta ra, i rotopu i te au rakau
ruperupe, i runga i te au tuaivi teitei
3 ra. E toku maunga e, to apinga i roto
i te kainga e, e to au apinga katoa, ko
taku ïa e oronga atu ei apinga noni; e
to au ngai teitei e ara ai ra, i toou au ko-
4 tinga katoa. E ko koe, ka akaruke
koe i taau tuanga, taku i oronga atu
naau; e e akariro au ia koe ei tavini
na toou au enemi, i te enua kitea koreia e koe na: no te mea kua ka te ai
ia kotou i toku nei riri, e kare ua atu
e mutu te ka anga.
5 Te na ko mairā Iehova, Kia kataraia te tangata e irinaki ki te tangata ra, ko tei akariro i te tangata ei
rima nona, e tei akaruke tona ngakau
6 ia Iehova. E riro aia mei tei vai
taaka ua i te ngai motutaa ra, kare i
kite i te meitaki me tae mai; ka noo
ua ra aia i te ngai veravera o te medebara, i te enua taitai, tei kore i nooia
7 ra. E ao to te tangata e irinaki kia
Iehova, e ko Iehova tona manakoanga.
8 E riro oki aia mei te rakau i tanumia i

te pae vai ra, ko tei akatoro i tona au
aka na te pae kauvai, kare i kite i te
veravera i te tae anga mai; ka vai
kerekere ua mairai tona rau; e kare
e akono i te mataiti ua kore ra, e kare
oki e tukumoe i te uua mai.
E pikikaa maata to te ngakau i te 9
au mea katoa nei, e kua kino takiri:
koai te kite? Ko au ko Iehova, tei 10
kimi matatio i te ngakau, tei timata i
te manako; kia oronga atu au ki te
tangata katoa ra i tei tau i tona ra au
aerenga, tei tau i te ua o tana e rave
ra. *Mei* te kera e parai ki runga i te 11
ua, e kare tana i tuku ra, koia te ta-
ngata i rauka te apinga, e kare ra te
rauka anga tika: i rotopu i tona au rā
e akaruke ei aia i taua au mea ra,
e i tona openga ra, e riro ïa ei
neneva.
E terono kakū i akateiteiia mei mua- 12
tangana mairai, to tatou ïa ngai-tapu.
Te irinakianga o Iseraela, ko Iehova 13
ïa: ko te aronga katoa e akaruke ia
koe ra, e akama ïa, e te akaruke iaku
ra, e tataia ki runga i te enua nei, no te
mea kua akaruke ratou ia Iehova, i
te tumu o te vai ora. Rapakau mai 14
koe iaku, e Iehova, e ka meitaki ïa au;
e akaora mai koe iaku, e ka ora ïa
au: ko koe oki tei akapaapaaia e au
nei.
I na, te tuatua maira ratou nei iaku, 15
Teiea te tuatua na Iehova? tukua mai
ïa i tenana. Kare oki au i akakave ke 16
iaku uaorai i te angai anga i murio ia
koe ra: kare rai au i inangaro i te rā
e mate ei ra, kua kite oki koe: to roto
oki i toku nei vaa, tei mua tika ïa i to
aroaro. Auraka koe e riro ei mea ma- 17
taku iaku: ko toku akapuanga oki
koe i te rā e kino ei ra. Kia taaka- 18
maia te aronga takinga-kino mai iaku
ra, auraka ra au kia taakamaia: kia
akamatakuia ratou, auraka ra au kia
akamatakuia: e tuku mai koe ki
runga ia ratou taua rā kino ra, e kia
pou rava ratou i te mate poki-
rua ra.
Kua na ko mairā Iehova iaku; Ka 19
aere ki te ngutupa o te au tamariki o te
au tangata nei, tu ua'i, i tei tomoia mai
e te ui ariki o Iuda, kia aere mai ki
roto ra, tei tomoia atu e ratou kia aere
ki vao ra, e i te au ngutupa katoa i
Ierusalema: E karanga atu koe kia 20
ratou, E akarongo mai kotou i te tua-
tua a Iehova, e te au ariki o Iuda e, e
to Iuda katoa ra, e kotou katoa to Ie-
rusalema, tei na teianei au ngutupa te
tomo: Te na ko mairā Iehova; E ma- 21
takite ia kotou, auraka ei apainga e
apaiia i te rā sabati, auraka e apaiia
mai na roto i te au ngutupa i Ierusa-
22 lema nei: Auraka oki ei apainga e
apaiia mai no roto i to kotou au are i
te rā sabati; auraka oki kotou e rave
i te au angaanga katoa ra, kia tapu ra
te rā sabati ia kotou, taku oki i akaue
23 atu ki to kotou au metua ra: Kare ra
ratou i akarongo, kare oki i ariu mai i
to ratou taringa, akaketaketa iora ra
ratou i to ratou kaki, kia kore e
akarongo, e kia kore e āriki i te ako.
24 E riro oki, kia akorongo marie maira
kotou iaku, te tuatua mairā Iehova, e
kia kore e apai mai i te apainga na
roto i te au ngutupa o teianei oire i te
rā sabati, kia tapu ra ia kotou te rā
sabati, e kare roa e angaanga i raveia
25 i reira: E au ariki, e te ui mataiapo,
te ka tomo mai na te au ngutupa o
teianei oire i reira, i te noo anga ki
runga i te terono o Davida, e te oro
anga na runga i te au kariota, e na
runga i te au ipo, ko ratou, e te aronga
nunui katoa, te au tangata no Iuda, e
tei noo i Ierusalema; e e vai rai oki
26 teianei oire e tuatau ua atu. E tae
mai oki te tangata no roto i te au oire
o Iuda, e no te pae i vaitatao i Ierusa-
lema, e no te enua o Beniamina, e no
te ngai atea, e no te au maunga, e no
apatonga, i te apai anga mai i te au
tusia karakaratio, e te au tusia, e te au
mineka, e te tumiama, e te apai anga
mai i te tusia akameitaki, ki te are o
27 Iehova. Kia kore ra kotou e akarongo
mai iaku ra, e kia akatapu i te rā
sabati, auraka e apai i te apainga, ka
tomo ei i te au ngutupa i Ierusalema
i te rā sabati; ei reira au e tutungi ei i
te ai i tona au ngutupa, e pou oki te
au are ariki i Ierusalema i te reira, e
kare oki e tamateia.

PENE XVIII.

Te mana o te Atua i akakiteia i te angaanga a te potera: ta Iuda utu-nga, e ta Ieremia pure.

1 TE tuatua no ko ia Iehova i tae mai
kia Ieremia ra, i te na ko anga
mai e,
2 Ka tu, ka aere ki raro ki te are o te
potera ra, ei reira au e akakite atu ei ia
3 koe i taku nei tuatua. Kua aere atura
au ki raro i te are o te potera ra, e i
na, te anga ra aia i tetai mea ki runga
4 i te au porotata ra. Kino iora te kapu
karakaraea i angaia e ia i te rima o te
potera ra: kua rave akaou iora aia, ei
kapu ke ïa, ta te potera uaorai i ina-
5 ngaro kia anga ra. E kua tae maira

te tuatua a Iehova kiaku nei, na ko
maira,
Kare ainei e tika iaku kia rave, mei 6
ta teianei potera, ia kotou, e te ngutu-
are o Iseraela e, te tuatua mairā Ie-
hova? I na, mei te karakaraea i roto
i te rima o te potera, koia katoa kotou
i toku nei rima, e te ngutuare o Ise-
raela e. Kia tuatua au i tetai enua, e 7
tetai basileia, i te kiriti tumu anga, e
te vava'i anga ki raro, e te akapou
anga; Kia ariu ke maira taua enua, i 8
tuatuaia e au ra, i to ratou ra kino, e
tataraara au i taua kino i manakoia e
au e tuku ki reira ra. E kia tuatua 9
au i tetai enua, e tetai basileia, i te
patu anga ki runga, e te tanu anga;
Kia rave ra aia i te kino ki mua i toku 10
aroaro, kia kore e akarongo mai ki toku
reo, e tataraara au i taua meitaki ra
taku i tuatua e rave kia meitaki aia ra.
E teianei, teia taku tuatua, e kara- 11
nga atu ki te au tangata no Iuda, e te
aronga e noo ki Ierusalema, e na ko
atu, Te na ko mairā Iehova, I na, te
akakoro nei au i te kino ia kotou, e te
kimi nei au i te ravenga ia kotou: e
ariu mai kotou, ko te tangata katoa i
tona uaorai aerenga kino, e akamei-
taki ana i to kotou au aerenga e ta ko-
tou au ravenga. Kua tuatua maira ra- 12
tou, Kare ïa o reira manakoanga; e
aru ra matou i to matou uaorai ma-
nako, e rave matou katoa i te inangaro
o tona uaorai ngakau kino. E teianei, 13
te na ko mairā Iehova, Ka ui ki te pa
enua i tenana, koai tei akarongo i te au
mea mei teia te tu? e mea rikarika
rava tei raveia e te paretenia a Iseraela
nei. E kore ainei te kiona o Lebanona 14
i runga i te mato i te kainga? e marō
ainei te kauvai rikiriki ta'e anuanu ra?
Kua akangaropoina ra toku iti-ta- 15
ngata iaku, kua tutungi ratou i te ra-
kau kakara i te mea puapinga kore:
kua akaturori ratou ia ratou i to ratou
aerenga, i te au aerenga taito; kia
aere ua na te au mataara, te arataa
kare i akāūia ra. Kia akariroia to ra- 16
tou enua ei mea tanea, e ei akavaavaa-
anga mutu kore: e va ua te tangata
katoa me aere na te pae, e e takirikiri
oki i tona upoko. Mei te matangi ra e 17
maoake, ka akapueu au ia ratou ki mua
i te enemi; ko te tua taku e akakite
atu kia ratou, kare te aro, i te rā e
eke ei ratou ra.
Kua na ko iora ratou, Ka taki aere 18
tatou, ka kimi i te ravenga ia Ieremia;
kare oki te taunga e ngere i te ture, e
te tangata pakari i te ako, e te peroveta
i te tuatua; aere mai tatou, ka ta·iaia
i te arero, auraka tatou e akono ua atu
i tana tuatua.
19 E akono mai iaku, e Iehova e, e aka-
rongo mai i te reo o taku au enemi nei.
20 E tutakiia mai ainei te meitaki i te
kino? kua ko ra ratou i te vaarua no
toku vaerua. Akamanako mai koe i
toku tu anga ki mua ia koe, ei tuatua
i te meitaki no ratou, ei akaanga ke
21 atu i toou riri ia ratou. E teïanei, e
tuku atu koe i ta ratou au tamariki no
te onge, e kia tukuia oki ratou ki te
ririnui o te koke: kia akangereia ta
ratou au vaine i te tamariki, e kia ta-
kaua ratou; kia tukuia to ratou au ta-
ngata ki te mate, e kia taia to ratou
au tangata ou i te koke i te tamaki
22 anga. Kia akarongoia te aue i to ratou
au are, kia tuku viviki mai koe i tetai
urupu toa ki runga ia ratou: no te
mea kua ko ratou i te vaarua kia rauka
au, e kua tuku poiri ratou i te ereere
23 *kia ii* taku vaevae. Kua kite ua ana
ra koe, e Iehova e, i ta ratou au tuatua
katoa iaku nei, kia mate au; auraka
koe e akakore i to ratou kino, e ta ratou
ara i mua i to aroaro ra, auraka e ta-
para keia; kia tatipokiia ra ratou ki
raro ki mua ia koe ra; i te tuatau e
riri ei koe ra, e rave koe ia ratou.

PENE XIX.

Te pou o Ierusalema i kitea i te kapu a te potera i ngaa ra.

1 TE na ko mairā Iehova; Ka aere ka
tiki i tetai āriki one na te potera,
e tetai papaki tangata pakari no roto i
te au tangata nei, e tetai aronga pakari
2 katoa no roto i te kau taunga ra. Ka
aere ei koe ki te o o te tamaiti a Hi-
noma, ki mua mai i te ngutupa potera
ra, e naau e akakite ki reira i te au
tuatua taku e karanga atu kia koe ra.
3 E karanga atu koe, E akarongo mai i
te tuatua a Iehova, e te au ariki o
Iuda e, e tei noo i Ierusalema ra: Te
na ko maira te Atua o Iseraela ra, ko
Iehova Sabaota; I na, ka apai mai au
i te kino ki runga i teianei ngai, e po-
turi nga taringa o te aronga katoa e
4 akarongo ra. No te mea kua akaruke
mai ratou iaku, e kua akaviivii ratou i
teianei ngai, e kua tutungi i te rakau
kakara i reira no te au atua ke, kare i
kitea e ratou, ko ratou, e to ratou au
metua, e te au ariki no Iuda; e kua
akaki i teianei ngai i te toto o te aro-
5 nga ara kore; Kua akatu oki i te au
ngai teitei o Baala, ei ta'u anga i ta ra-
tou au tamariki i te ai, ei tusia karaka-
ratio na Baala, i tei kore i akaueia e

au ra, e kare i tuatua ua ake, kare oki
i tupu i toku nei ngakau. E teianei, i 6
na, te vaitata maira te au rā, te tua-
tua mairā Iehova, kare teianei ngai e
karanga akaouia Ko Topheta, e Te o o
te tamaiti a Hinoma, Ko te o tainga ra.
E akakore oki au i te tuatua a Iuda, e 7
ta Ierusalema, i teianei ngai; e inga
oki ratou iaku i te koke ki mua i to
ratou au enemi, e i te rima oki o te
aronga i kimi mai ia ratou kia mate:
e ka oronga oki au i to ratou au ko-
papa ei kai na te au manu o te reva, e
na te au puaka o te enua nei. E aka- 8
riro oki au i teianei oire ei tanea, e ei
akavaavaaanga: te aronga e na reira
te aere te ka va ua, e ka akavaavaa i
tona ra au mate katoa. E e akaangai 9
au ia ratou ki te kiko o ta ratou au
tamariki tamaroa, e te kiko o ta ratou
au tamaine; e kai oki ratou katoa i te
kiko o tona uaorai oa, i taua eke ra,
taua koropini anga ra, ta to ratou au
enemi, e te aronga i kimi mai ia ratou
kia mate, i akapini mai ia ratou. Ei 10
reira koe ka akangaa'i i taua āriki ra
ki mua i te aroaro o te aronga i aere
ma koe katoa ra; Ka karanga atu ei 11
koe kia ratou, Te na ko mairā Iehova
Sabaota: ka pera rai au i te akangaa-
ngaa anga i teianei iti-tangata, e teia-
nei oire, mei tana i akangaangaa i te
āriki a te potera ra, ko tei kore rava e
tika kia anga akaou ra; e tanu oki ra-
tou i Topheta, e kapi akera, kare e o
kia tanu. E pera taku e rave i teia- 12
nei ngai, e tei noo katoa i reira, te tua-
tua mairā Iehova, e kia riro ua atu
teianei oire mei ia Topheta. E te au 13
are o Ierusalema, e te au are o te ui
ariki no Iuda, e riro ïa mei taua ngai
ra, mei ia Topheta, i te viivii; e te au
are katoa i tungia te rakau kakara, i to
ratou taua ki rungao ra, no te au nuku
katoa o te rangi ra, e te riringi anga i
te au neseka na te au atua ke ra.
Kua aere mairā Ieremia mei To- 14
pheta mai, ki te ngai ta Iehova i tono
atu iaia e totou ra; e tu ua maira
ki roto i te kezere o te are o Iehova;
e kua tuatua maira ki te tangata ka-
toa ra, Te na ko maira te Atua no Ise- 15
raela ra, ko Iehova Sabaota, I na, ka
apai mai au i te au kino katoa ki ru-
ngao i teianei oire, e te au oire katoa
no reira ra, tei akakiteia atu e au iaia
ra; no te mea kua akaketaketa io nei
ratou i to ratou kaki, kia kore e aka-
rongo mai i taku nei tuatua.

PENE XX.

Pasahura, no te mea i moto ia Ieremia, i tapaia'i te ingoa ou: tona mate i akakiteia: to Ieremia aue anga i te au kino tana i kite i te rave anga i tana angaanga.

1 AKARONGO akera te taunga ra ko
Pasahura, te tamaiti a Imera, ko
te kavana oki aia o te are o Iehova, i
te au tuatua ta Ieremia i totou ra:
2 Kua ta iorā Pasahura i te peroveta ra
ia Ieremia, e tuku atura iaia ki roto i
te patiti, i te ngutupa teitei i o Benia-
mina ra, i vaitatao i te are o Iehova.
3 E ao akera, tukuia iorā Ieremia e
Pasahura mei roto mai i te patiti ra.
Kua karanga aturā Ieremia iaia i reira,
Kua tapaia toou ingoa e Iehova, auraka
ia Pasahura, ko Mataku-takapini ra.
4 Te na ko maira oki a Iehova, I na, ka
akariro au ia koe ei mataku anga naau
uaorai, e na to au oa katoa ra; e inga
oki ratou i te koke a to ratou au enemi,
ka akara oki o mata: e e oronga oki
au ia Iuda ravarai ra i te rima o te
ariki no Babulonia, e nana ratou e
apai ki Babulonia ei tuikaa, e e ta oki
5 ia ratou ki te koke. E naku e oronga
i te ririnui o teianei oire, e tana au
angaanga katoa ra, e tona au mea me-
meitaki katoa ra, e te au apinga katoa
o te au ariki no Iuda; ko taku ïa e
oronga ki roto i te rima o to ratou au
enemi, te ka āru ia ratou, ka rave oki
ia ratou, e ka apai ia ratou ki Babu-
6 lonia. E ko koe oki, e Pasahura e, e
te aronga katoa e noo i to are ra, e aere
anake ïa ei tuikaa: e tomo oki koe ki
Babulonia, e ei reira koe e mate ei, e
ei reira koe e tanumia'i, ko koe, e to
au oa katoa, te aronga oki taau i totou
atu ma te pikikaa.
7 Kua akanauru mai koe iaku, e Ie-
hova e, e kua vare iora au: ko koe tei
ririnui iaku, e ko taau atura tei tupu;
kua riro au ei kataanga i te au rā ka-
toa nei, e te aviri maira te tangata
8 katoa iaku nei. Mei te tuatau oki i
tuatua'i au, iaku i aue, e i kapiki i te
takinga-kino, e te ārunga ra, kua aka-
riroia te tuatua a Iehova ei akakino-
anga iaku, e ei akavaavaaanga i te au
9 rā katoa. Karanga iora ra au e, kare
au e akaiki iaia, e kare au e tuatua
akaou i tona ra ingoa; riro atura ra
mei te ai ka i roto i toku ngakau ra,
kua popaniia ki roto i toku ra au ivi;
roiroi akera au i te akakoromaki ua
anga, e kare atura e tika *kia aka-
tupua ua.*

Kua akarongo oki au i te akakino- 10
anga o te tangata katoa e manganui, e
te mataku e pini ua ake. *Te na ko
ra ratou,* E akakite mai koe, e na
matou rai e akakite atu. Te tapapa
anake maira taku au oa ra i toku
inga anga: *te na ko ra ratou,* Pe-
neiake ko te akanauruia aia, ka autu
ei tatou iaia, ka akamoupuku atu ei
tatou iaia. Tei iaku rā Iehova, ei toa 11
rikarikaia ïa; e riro ei te aronga
takinga-kino iaku ra i te turori, kare
oki ratou e autu: kua akama roa ratou,
kare oki ta ratou i manuia: ei akama
mutu kore *to ratou,* kare e ngaro. E 12
Iehova Sabaota ra e, ko tei timata i te
aronga tuatua-tika ra, ko tei akara i
te manako i roto, e te ngakau ra; kia
kite au i to riri akaoko ki runga ia
ratou: kua tuku ua oki au i taku tua-
tua kia koe ra.

Ka imene ia Iehova, ka akapaapaa 13
ia Iehova, no te mea, kua akaora aia i
te vaerua o tei akaaka, i te rima o te
takinga-kino ra. Kia kataraia te rā i 14
anau mai ei au ra: auraka te rā i anau
mai ei taku metua vaine iaku ra kia
akameitakiia: Kia kataraia te tangata 15
ko tei akakite ki taku metua tane, i te
na ko atu e, Kua anau mai taau e
tamaroa; ei akarekareka nui anga atu
iaia. Kia riro te reira tangata mei te 16
au oire i tatipokiia e Iehova, e kare i
tataraara: kia kite aia i te aue i te
popongi, e te aoa i te avatea. Koia 17
kare i ta iaku i roto i te kopu; e kia
riro taku metua vaine ei vaarua noku,
e kia vai ua rai tona kopu i te nui anga
iaku. Eaa te mea i anau mai ei au 18
mei roto mai i te kopu ra, kia kite i te
roiroi e te aue, e kia ope rava oku puke
rū i te akama?

PENE XXI.

Te ui nei a Zedekia i te openga o taua tamaki ra: e pini maata tei akakite mamaoia mai.

TE tuatua i tae mai kia Ieremia, no 1
ko mai ia Iehova ra, ka tono atu
ei te ariki ra ko Zedekia ia Pasahura,
te tamaiti a Melakia, e ia Zephania, te
tamaiti a Maaseia taunga ra, kiaia, i te
na ko anga atu e,

Teia taku tuatua kia koe, Ka ui atu 2
koe kia Iehova ia matou nei; no te mea,
te tamaki nei te ariki o Babulonia ko
Nebukanesa ia matou nei; peneiake
ko te rave mai a Iehova ia matou i
tana katoa ra au ravenga taka ke, e kia
oki atu aia ia matou nei.

Kua tuatua mairā Ieremia kia ratou, 3
4 E na ko atu kotou kia Zedekia: Te na
ko maira te Atua o Iseraela ra, ko Ie-
hova, I na, e ruri ke au i te au taoonga
tamaki i roto i to kotou rima, ta kotou
e tamaki atu ki te ariki o Babulonia, e
ki to Kaledea ra, tei na vao mai i te au
patu ra i te akapini mai ia kotou, e
akaputuputu au ia ratou ki rotopu i
5 teianei oire. Ko au uaorai te tamaki
atu ia kotou, ma te rima akatikaia, e
ma te rima marōrō, ma te riri, e ma te
riri otooto, e ma te riri viviki maata.
6 E ta oki au i to teianei oire, i te ta-
ngata e te puaka: ka mate oki ratou i
7 te maki ririnui. E muri ake i te reira,
te tuatua mairā Iehova, ko te ariki o
Iuda ra ko Zedekia, e tona ra au ta-
vini, e te au tangata, e tei toe i te oire
nei, no te maki-mate, e no te koke, e
no te onge, taku ïa e tuku atu i te rima
o te ariki o Babulonia, ia Nebukanesa,
e te rima o to ratou au enemi, e te
rima o te aronga i kimi mai ia ratou
kia mate; e nana ratou e ta ki te mata
koke; kare rava aia e aroa ia ra-
tou, kare e akaperepere, kare oki e
tangi atu.

8 E karanga atu koe ki teianei iti-
tangata, Te na ko mairā Iehova; I na,
te tuku nei au i te ara ora ki mua ia
9 kotou, e te ara mate. Ko te noo ki
roto i teianei oire, e mate ïa i te koke,
e te onge, e te maki-mate: e te aere ra
ki vao, e kua oronga iaia uaorai ki te
rima o te Kaledea e akapini mai ia ko-
tou ra, e ora ïa aia, e riro tona ora ei
10 apinga nana. Kua tuku oki au i toku
mata ki runga i teianei oire kia kino,
auraka kia meitaki, te tuatua mairā
Iehova: e tukuia te reira ki te rima o
te ariki o Babulonia, e ka ta'u aia i te
reira ki te ai.

11 Kareka te are o te ariki o Iuda ra,
E akarongo mai kotou i te tuatua a
12 Iehova; E te ngutuare o Davida, te na
ko mairā Iehova, Ka rave na i te tua-
tua-tau i te popongi ra, ka akaora atu
i tei āruia i te rima o te takinga-kino
ra; ko te riro atu aea taku riri otooto
mei te ai ra, e ka atura, e kare e ta-
mate, no te kino o ta kotou au ravenga
13 ra. I na, kare au e tau ia koe, e tei
noo i te o ra, te mato i te ngai mataa-
taa, te tuatua mairā Iehova; ko kotou
ko tei karanga e, Koai te ka eke mai
ki raro ia tatou nei? naai e tomo mai i
14 to tatou au are? E tutaki atu au ia
kotou kia tau i ta kotou ravenga, te
tuatua mairā Iehova: e tutungi au i
te ai i tona ra vaorakau, e e pou katoa-
toa oki ïa e pini ua ake.

PENE XXII.

Te akoia nei kia tataraara: te utunga a Saluma raua ko Konia.

KUA na ko mairā Iehova, Aere ki 1
raro ki te are o te ariki o Iuda,
ka karanga atu ei koe i teianei tuatua ki
reira, Ka na ko atu ei, 2
E akarongo mai i te tuatua a Iehova,
e te ariki o Iuda e, tei noo ki runga i
te terono o Davida, ko koe, e to au
tavini, e to au tangata, tei na teianei
au ngutupa i te tomo ra: Te na ko 3
mairā Iehova, Ka rave ana i te tuatua-
tau, e te tuatua-tika, ka akaora atu i
tei pou i te āru i te rima o te takinga-
kino; e te tangata ke, e te matiroeroe,
e te vaine takaua, auraka e tinai-mateia
atu, auraka e takinga-kinoia atu, au-
raka oki te toto ara kore kia maringi
i teianei ngai. Kia rave tikai oki ko- 4
tou i teianei tuatua, e ui ariki te ka
tomo na roto i te au ngutupa o teianei
are, e te noo anga ki runga i te terono
o Davida, e te oro anga na runga i te
au kariota, e i runga i te au ipo, koia
ma tona katoa ra au tavini, e tona ka-
toa ra au tangata. Kia kore ra kotou 5
e akarongo mai i teianei au tuatua, te
tuatua mairā Iehova, kua taputou au
iaku uaorai, e riro tikai teianei are i te
tanea. Te na ko maira oki a Iehova, i 6
te are o te ariki o Iuda ra, Ko Gileada
koe iaku nei, te upoko o Lebanona ra;
e akariro tikaia ra koe e au ei mede-
bara, ei au oire noo koreia. E naku e 7
akonokono atu i te akapou ia koe ra,
ko te tangata ravarai ma tana taoonga;
e na ratou e tipu i te au arezi inangaro
naau ra, e uri atu oki ki roto i te ai. E 8
manganui te enua te ka aere na vaita-
tao i teianei oire, ma te tuatua te
tangata ravarai ki tona tangata tupu,
Eaa i pera'i Iehova i te rave i teianei
oire maata? Ei reira ratou e karanga- 9
ia atu ei, No te mea, kua akaruke ratou
i te koreromotu a to ratou Atua, a Ie-
hova, e kua akamori i te au atua ke, e
kua tavini atura ia ratou.
Auraka kotou e aue ki tei mate ra, 10
auraka e tangi iaia: kia maata ra te
aue i tei riro ke ra: kare oki aia e oki
akaou mai, e te enua i anau ei aia ra,
kare ïa e kite. Te na ko maira oki a 11
Iehova ia Saluma, i te tamaiti a Iosia,
ariki no Iuda ra, ko tei riro iaia te au
ei tupau i tona metua, ia Iosia ra, ko
tei riro atu mei ko nei atu; Kare aia
e oki akaou mai ki ku nei. Taua 12
ngai ra i arataki tuikaaia atu ei
aia e ratou ra, ei reira aia e mate ei,
kare aia e kite akaou mai i teianei
enua.
13 Aue tona, to tei akatu i tona are ma
te tuatua-tika kore, e tona au pia ki
runga ra ma te tau kore, ko tei akaue
i tona tangata tupu kia rave ua i te
angaanga, kare e oko, kare oki e tutaki
14 atu iaia i tana angaanga; Ko tei kara-
nga e, e akatu au i tetai are maata
noku uaorai, e te au pia pararauare i
runga; e te tarai anga i te māramā-
rama nona uaorai, e te akaapapa anga
ki runga ki te arezi; e te amo anga
15 ki te muramura. E noo ariki ua rai
ainei koe, ko koe i akatu ke *i toou are* i
te arezi? kare ainei toou metua i kai-
kai, e i inu oki, e kua rave i te tuatua-
tau, e te tuatua-tika? meitaki atura
16 oki aia i reira; Kua akatika aia i te
tuatua a te aronga ao, e tei putaua ra,
meitaki akera ïa i reira: kare ainei
teia te kite mai iaku ra? te tuatua mai-
17 rā Iehova. Kareka oou mata, e toou
ngakau, tei runga anake ïa i te au mea i
noinoiia e koe ra, e tei runga rai i te
toto ara kore kia maringi, e tei runga
i te takinga-kino, e tei runga i te āru,
18 kia raveia. I na ko mai ei a Iehova
kia Iehoiakima, i te tamaiti a Iosia,
ariki o Iuda, Kare ratou e aue iaia, *i te
na ko anga e*, Aue, e taku taeake! Aue,
e *taku* tuaine e! kare oki ratou e aue
iaia, *i te na ko anga e*, Aue, e te Atu e,
19 Aue tona manea e. Mei te tanu anga
i te asini tona tanumanga, e kika uaia,
e akarukeia atu ki vao mai i te au
ngutupa o Ierusalema.
20 Ka aere ki runga ki Lebanona, ka
kapiki ua'i; e ei runga ia Basana, aka-
teitei ei i to reo, ka kapiki ua atu ei ki
runga ia Abarima: te aronga katoa i
inangaro mai ia koe ra, kua pou anake
21 ïa. Kua karanga atu oki au ia koe i
to meitaki anga ra, kua tuatua maira
koe, Kare au e akarongo atu. Ko
toou ïa tu rai mei toou ou anga mai,
kare oki koe i akarongo mai i toku
22 reo. E pou to au tiaki i te matangi, e
te aronga i inangaro mai ia koe ra, e
riro keia ïa ei tuikaa; ei reira tikai
koe e akama'i, e e aringaringa'i oki, i
23 toou au kino katoa. E to Lebanona
e, ko tei anga i to koanga ki roto i te
au arezi ra, kare ra e tangi ia koe kia
rokoia mai koe e te mamae, e mamae
24 mei to te vaine anau ra. Te tuatua
mairā Iehova, Te ora nei au ra, riro
uā Konia, te tamaiti a Iehoiakima,
ariki no Iuda, ei sigilo ki runga i toku
rima katau, e kiritia koe e au i reira;
25 E e oronga atu au ia koe ki te rima o
te aronga i kimi mai ia koe kia mate,

e te rima katoa o te aronga *no ratou* te
mata taau e mataku ra; i te rima oki
o te ariki o Babulonia ko Nebukanesa
ra, e i te rima katoa o te Kaledea.
E titiri ke atu au ia koe, e to metua 26
vaine nana koe i anau ra, ki tetai enua
ke, kare kotou i anau i reira; e ei reira
kotou e mate ei. Kareka te enua ta 27
ratou i inangaro kia oki maira, kare
ratou e oki mai ki reira. E idolo 28
ngaangaa ainei, e te akaviiviiia, teianei
tangata ko Konia? e e āriki inangaro
koreia ainei aia? eaa ra oki ratou i
titiri keia'i, koia e tona uanga katoa ra,
e kua uriia ki runga i te enua kare i
kitea e ratou? E te enua e! e te enua 29
e! e te enua e! e akarongo mai i te
tuatua a Iehova. Te na ko mairā Ie- 30
hova, E tata kotou i teianei tangata, ei
anau tama kore, ei tangata kare e
manuia i tona ra au rā: kare rava oki
tona uanga e manuia, ma te noo ki
runga i te terono o Davida, e te tutara
akaou anga ki runga ia Iuda.

PENE XXIII.

Ka tutakiia te au tiaki kino: ka akaputuputuia ra te anana: te Rara tuatua-tika: e tuatua ako, e te mataku, no te au peroveta pikikaa.

AUE te au tiaki, e tei akapou, e kua 1
akapueurikiriki, i te au mamoe
taku e angai ra, te tuatua mairā Ie-
hova! Te na ko maira oki te Atua no 2
Iseraela, ko Iehova, i te aronga tiaki,
tei angai i toku ra au tangata; Kua
akapueurikiriki kotou i taku anana, e
kua îa keia, e kare kotou i atoro ua
atu ia ratou: i na! ka tutaki atu au ia
kotou i te kino ta kotou i rave, te tua-
tua mairā Iehova.
E akaputuputu maira au i te totoe- 3
nga o taku anana, i te au enua katoa
i iaia atu ei ratou e au ra, e akaoki
mai au ia ratou ki ta ratou uaorai
koro; e ka riro oki ratou i te tupu e
maata ua atura. E tuku oki au i te 4
tiaki ki rungao ia ratou, te ka angai ia
ratou ra: kare atura ratou e mataku
akaou, kare oki e tumatetenga, e kare
oki tetai e ngaro, te tuatua mairā Ie-
hova. I na, e tae maira te au rā, te 5
tuatua mairā Iehova, e akatupu ei au i
tetai Rara tuatua-tika no Davida, e e
tutara oki tetai ariki, e e manuia, e ka
rave i te tuatua-tau, e te tuatua-tika, i
te enua nei. I tona ra au rā e ora ai 6
Iuda, e e noo mataku kore ei Iseraela:
e teia oki te ingoa e tapaia nona, Ko IE-
HOVA TA TATOU TUATUA-TIKA RA. E 7
teianei, i na, te tuatua mairā Iehova,
e tae maira te au rā, e kore ei ratou e
tuatua akaou e, Te ora rā Iehova, ko
tei arataki mai i te tamariki a Iseraela,
8 mei te enua ra i Aiphiti: Kareka, te
ora rā Iehova, ko tei apai mai, e kua
arataki, i te uanga o te ngutuare o
Iseraela, mei te enua i te pae i apato-
kerau ra, e mei te au enua katoa i
tuaruia atu ei ratou e au ra, ka noo
oki ratou ki runga i to ratou uaorai
enua.
9 No te au peroveta i paruparu rava'i
toku ngakau i roto iaku nei, e kua
ruketekete toku au ivi katoa nei; kua
riro au mei te tangata i kona ra, e mei
te tangata i vi rava i te wina ra, no Ie-
hova, e te au tuatua tapu nana ra.
10 Kua ki oki te enua nei i te aronga
akaturi; e no te taputou *pikikaa* i aue
ei te enua; kua marō te au ngai nga
ngaere o te medebara; kua kino to
ratou aerenga, e kare oki to ratou riri-
11 nui i tika. Te peroveta katoa, e te
taunga,kua kanga anake ïa; te kite
nei au i to ratou kino i roto i toku are
12 nei, te tuatua mairā Iehova. E teia-
nei, e riro to ratou arataa mei te ngai
pateka i roto i te poiri, e arumakiia
ratou, e e inga i reira: e apai mai oki
au i te kino ki runga ia ratou, te ma-
taiti oki i tutakiia'i ratou, te tuatua
13 mairā Iehova. Kua kite oki au i te
mea neneva i te au peroveta i Samaria
ra; kua totou oki ratou ia Baala, e
kua akatareva ke ratou i toku ra iti-
14 tangata ia Iseraela. Kua kite oki au i
te mea rikarika i te au peroveta i Ie-
rusalema: i te rave anga i te akaturi,
e te aere anga ma te pikikaa, kua
akamaroiroi ratou i te rima o te aro-
nga rave kino, e kare atura te tangata
e ariu mai i tona ra kino; kua riro
anake ratou mei ia Sodoma iaku, e tei
15 noo i reira mei ia Gomora. E teianei,
te na ko mairā Iehova Sabaota, i te au
peroveta ra; I na, e angai au ia ratou
ki te lone, e o atu te vai kavangu no
ratou, ei inuanga: no te mea, na te au
peroveta i Ierusalema te riro anga atu
te tuatua kanga, e pini ua akenei te
enua katoa nei.
16 Te na ko mairā Iehova Sabaota, Au-
raka e akarongo atu i te tuatua a te au
peroveta, ko tei totou ia kotou: tei
akapikikaa ia kotou ki te mea puapi-
nga kore: kua tuatua i te orama no to
ratou uaorai ngakau, e kare i to roto
17 i te vaa o Iehova. I te tuatua ua anga
atu ki te aronga i akavaavaa mai iaku
ra, kua tuatua mai a Iehova e, Ei au
to kotou; te aaere ua ra te tangata
katoa i te inangaro o tona uaorai nga-

kau, ka na ko ua'i ratou e, Kare kotou
e rokoia e te kino. Koai oki tei noo i 18
te uruoaanga a Iehova, e kua akara
atu, e kua akarongo atu, i tana tuatua?
koai tei akono tikai i tana tuatua e
kua akarongo atu? I na, te puaioio a 19
Iehova, te riro atura ma te viviki, e
puaioio akapou maata rava: ei runga i
te mimiti o te aronga kino ra e topa
viviki atu ei. Kare te riri o Iehova e 20
oki, e kia raveia e ia, e kia akatupuia
e ia, te au akakoroanga o tona ngakau;
kia tae ki te au rā openga ra e kite pu
tikai kotou i te reira. Kare au i tono 21
i taua au peroveta ra, na ratou uaorai
i oro ua: kare au i karanga atu kia
ratou, na ratou uaorai i totou ua:
Angairi ra ratou i noo i toku ra uruoa- 22
anga ra, e i akakite i taku tuatua ki
toku ra iti-tangata, kua akaariuia ra-
tou i to ratou ra aerenga kino, e te
kino ta ratou i rave ra, i reira.

E Atua vaitata ainei au, te tuatua 23
mairā Iehova, e kare te Atua no te
atea ke ra? E tika iaai kia uuna iaia 24
uaorai i te au ngai ngaro ra, e kia kore
e kitea atu e au ra? te tuatua mairā
Iehova. Kare ainei tei kapi te au ra-
ngi e te enua katoa iaku nei? te tuatua
mairā Iehova. Kua kite au i ta te au 25
peroveta i karanga ra, tei totou pikikaa
ua ma toku ra ingoa, i te na ko anga e,
E moe taku, e moe taku. Mei te aa 26
ra te roa *o te reira* i te vai ua anga ki
roto i te ngakau o te au peroveta, tei
totou mai i te pikikaa? e au peroveta
oki no te pikikaa o to ratou uaorai
ngakau ra. Te manako ra kia aka- 27
ngaropoina toku iti-tangata i toku nei
ingoa, i ta ratou au moe, ta ratou ra-
varai e akakite ra ki tona uaorai ta-
ngata tupu, mei to ratou ai metua i
akangaropoina i toku ingoa ia Baala.
E moe ta te peroveta ra, e akakite 28
mai aia i tana ei moe; e tei iaia taku
ra tuatua, e tuatua aia i taua tuatua
naku ra ma te tika. Eaa to te ota i te
sitona ra? te tuatua mairā Iehova.
Kare ainei taku tuatua nei mei te ai? te 29
tuatua mairā Iehova; e mei te amara,
i pueurikiriki ei te mato ra? E teia- 30
nei, i na, kua riri au ki te au peroveta,
te tuatua mairā Iehova, tei keia mai i
taku tuatua, ko te tangata ko tona
uaorai tangata tupu. I na, kua riri 31
au i te au peroveta, te tuatua mairā
Iehova, tei akapateka i to ratou arero,
ka na ko ei e, Te tuatua maira. I na, 32
kua riri au i te au peroveta moe piki-
kaa ra, te tuatua mairā Iehova, ko
tei akakite i te reira ra, e kua akata-
reva ke i toku ra iti-tangata, i ta
ratou pikikaa, e ta ratou akatietie
anga; kare ra au i tono ia ratou, kare
oki i akaue ua atu ia ratou: kare
rava oki teianei iti-tangata e puapi-
ngaia ia ratou, te tuatua mairā Iehova.
33 E kia ui mai teianei iti-tangata ia
koe, e tetai peroveta, e tetai taunga,
kia na ko mai e, Eaa te apainga na Ie-
hova? e na ko koe ia ratou i reira,
Eaa ïa apainga? e akaruke atu au
34 ia kotou, te tuatua mairā Iehova. E
te peroveta, e te taunga, e te au ta-
ngata ra, e tuatua mai, Te apainga na
Iehova; e tutaki atu au i taua tangata
35 ra, e tona katoa ra nguare. E na ko
anake kotou kia tuatua, ko te tangata
ko tona uaorai tangata tupu, ko te
tangata ko tona uaorai taeake; Kua
akapeea mairā Iehova? Eaa ta Iehova
36 tuatua? Kareka te apainga na Ie-
hova, auraka kotou e taiku akaou i te
reira; ko ta te tangata ra tuatua, ko
tana ïa apainga; kua ruri ke oki kotou
i te tuatua a te Atua ora ra, i ta to tatou
37 Atua ra, ta Iehova Sabaota ra. E na
ko atu koe ki te peroveta ra, I peea
mairā Iehova ia koe ra? Eaa ta
38 Iehova tuatua? I mūro ra kotou i te
tuatua e, Te apainga na Iehova; te
na ko mairā Iehova i te reira, No te
mea te tuatua ra kotou i teianei tua-
tua, Te apainga na Iehova, tono ua
rai au i te karere kia kotou, i te na
ko anga atu e, Auraka kotou e tuatua
39 e, Te apainga na Iehova; E teianei,
I na, ko au nei, ka akangaropoina ta-
kiri au ia kotou, ka akaruke atu ei au
ia kotou; e te oire taku i oronga atu
ia kotou, e to kotou ai metua ra, e
40 taka ke atu ïa i toku mata nei. E
tuku mai oki au i te akakino mutu
kore ki runga ia kotou, e te akama
mutu kore, kare rava e ngaro ra.

PENE XXIV.

Te akakite nei e akaokiia mai te tuikaa, i te akairo ra i te suke meitaki e te kino.

1 KUA akakite mairā Iehova iaku, e
i na, e puke āriki suke e rua, kua
tukuia mai i mua mai i te nao o Ie-
hova ra, i muri ake i to te ariki no
Babulonia to Nebukanesa apai tui-
kaa anga ia Iekonia, te tamaiti a
Iehoiakima, ariki no Iuda ra, e te
ui ariki katoa no Iuda, e te aronga
tarai rakau, e te aronga tupaki
auri, mei Ierusalema atu, e kua arata-
2 kiia atura ratou ki Babulonia. Tetai
āriki suke ra, e mea meitaki roa ïa,
mei te suke para vave ra: e tetai

āriki suke, e mea kino roa ïa, kare e
tika kia kai i te kino ra. Kua tuatua 3
mairā Iehova iaku, Eaa taau e akara
na, e Ieremia? kua karanga atura au,
E suke; te suke meitaki ra, e mea
meitaki roa ïa; e te mea kino ra, e
mea kino roa ïa, kare e tika kia kai i te
kino. I reira te tae anga mai i te 4
tuatua a Iehova kiaku nei, na ko
maira, Te na ko maira te Atua o Ise- 5
raela ra ko Iehova; Mei teianei au
suke meitaki nei, ka pera toku kite
anga i te au tuikaa no Iuda, i ungaia e
au mei ko nei atu i te enua o te Kale-
dea, kia meitaki ratou. E akatano au 6
i oku mata ki runga ia ratou kia mei-
taki, e akaoki mai au ia ratou ki teia-
nei enua; e patu au ia ratou ki runga,
e kare e tuku ki raro; e tanu au ia
ratou, e kare e kiriti. E oronga au ia 7
ratou i te ngakau e kite mai ei iaku ra
e, ko au ko Iehova: e riro oki ratou
ei iti-tangata noku, e riro oki au ei
Atua no ratou; ka ariu mai oki
ratou iaku ma te ngakau katoa ra.
Kareka ra te au suke kikino ra, e kore 8
e tika kia kai i te kino, te na ko mairā
Iehova, Mei te reira taku akariro
anga i te ariki no Iuda ra ia Zedekia, e
te ui ariki ki ona ra, e te toenga o
Ierusalema, tei akatoeia ki runga i te
enua nei, e tei noo katoa i te enua i
Aiphiti: E tuku atu au ia ratou no 9
te manamanata, e te kino, i te au basi-
leia katoa o te ao nei, kia riro ei aka-
kinoanga, e ei amuamuanga, e ei tua-
tuaanga, e ei taoanga, i te au ngai
katoa taku i tuaru atu ia ratou ra.
E akaunga atu oki au i te koke i roto 10
ia ratou, e te onge, e te maki-mate; e
pou rava atu ratou i runga i te enua
nei, tei orongoia e au no ratou, e no to
ratou ra au metua.

PENE XXV.

Te ako nei a Ieremia i te ngati Iuda i to ratou akarongo kore i te au peroveta: te au mataiti e itu ngauru o to ratou tuikaa anga i akakiteia, e te pou anga o Babulonia.

TE tuatua i tae mai kia Ieremia i te 1
au tangata katoa no Iuda ra, i te
mataiti a o Iehoiakima, te tamaiti
a Iosia, ariki no Iuda, ko te mataiti
mua ra o te ariki o Babulonia ra ko
Nebukanesa;
I ta te peroveta ra i ta Ieremia i 2
karanga atu ki te au tangata katoa o
Iuda ra, e to Ierusalema katoa ra, i te
na ko anga e, Mei te mataiti okotai 3
ngauru ma toru mai o Iosia, te tamaiti
a Amona, ariki no Iuda, e tae rava
akenei ki teianei rā, ko te tai takau
ma toru teia o te mataiti, ko te tae
anga mai ïa o te tuatua a Iehova iaku,
e kua karanga atura au ia kotou, i te
tu popongi anga, e te tuatua anga;
4 kare ra kotou i akarongo mai. Kua
tono mai oki a Iehova i tona katoa ra
au tavini i te au peroveta ia kotou, i te
tu popongi anga, e te tono anga; kare
ra kotou i akarongo, e kare i ariu mai
5 i to kotou taringa kia akarongo: I te
na ko anga atu e, Ka ariu mai ana
kotou katoa i tenana i tona ra aerenga
kino, e te kino o ta kotou ravenga ra,
ka noo ei kotou i te enua nei, ta Ie
hova i oronga mai no kotou, e no to
kotou ai metua, e tuatau, e tuatau ua
6 atu. E auraka e aru aere i te au atua
ke, i te tavini anga atu ia ratou, e te
akamori anga atu ia ratou; e auraka
e akakoko mai iaku kia riri i te au
angaanga a to kotou rima ra, e kare
oki au e rave kino ua atu ia kotou.
7 Kare ra kotou i akarongo mai iaku, te
tuatua mairā Iehova, kia akakoko mai
kotou iaku kia riri i te au angaanga a
to kotou rima ra, kia kino atu kotou.
8 E teianei, te na ko mairā Iehova Sa-
baota; No te mea kare kotou i akaro-
9 ngo mai i taku tuatua nei, I na, e tono
atu au, e rave mai i te au kopu-tangata
katoa i te pae ki apatokerau ra, te tua-
tua mairā Iehova, e toku tavini katoa,
i te ariki o Babulonia, ia Nebukanesa,
e arataki mai au ia ratou ki runga i
teianei enua, e ki runga i tei noo i
reira, e ki runga i teia katoa nei au
enua, e pini ua ake, e akapou roaia
ratou, e akariro oki au ia ratou ei vava-
ranga, e ei akavaavaaanga, e ei tanea,
10 e tuatau ua atu. E e apai keia e au te
reo rekareka ia ratou, e te reo maeva-
kata, e te reo o te tane akaipoipo ou, e
te reo o te vaine akaipoipo ou, te aruru
taviri sitona, e te mārama o te mori
11 ra. E riro te enua katoa nei i te tanea,
e ka riro ei vavaranga; e riro oki
taua au enua nei ei tavini no te ariki o
Babulonia, e kia itu ngauru i te ma-
12 taiti. E riro oki ïa, kia ope aua nga
mataiti e itu ngauru ra, e tutaki atu
au i te ariki no Babulonia, e taua enua
ra, te tuatua mairā Iehova, i ta ratou
ara, e te enua o te Kaledea, e akariro
atu au i te reira ei tanea e tuatau ua
13 atu. E e akatae atu au ki runga i
taua enua ra, te au tuatua katoa taku
i tuatua i te reira ra, te au tuatua
katoa i tataia ki roto i teianei buka,
tei totouia e Ieremia, i te pa enua
14 katoa ra. No te mea ka taaoia ratou

e te au enua e manganui, e te au ariki
nunui katoa ra, e tutaki atu oki au ia
ratou e kia aite i ta ratou angaanga, e
kia aite ki tei raveia e to ratou uaorai
rima.
Te na ko maira oki te Atua o Ise- 15
raela ko Iehova iaku nei; ka rave
mai na i te kapu wina o teianei riri
otooto i toku rima nei, ka akainu
atu ei i te au enua katoa, taku e
tono atu ia koe ra kia ratou: Ka 16
inu oki ratou, e ka turorirori, e ka
nenevaia, i te koke taku e akaunga atu
ki roto ia ratou. Kua rave atura au 17
i te kapu i te rima o Iehova, e kua
akainu atura au i te au enua katoa, i
ta Iehova i tono iaku ra: Ia Ierusa- 18
lema, e te au oire o Iuda ra, e te au
ariki, e te ui ariki no reira, kia aka-
taneaia atu ratou, e ei vavaranga, e ei
akavaavaaanga, e ei katara, mei tei
teianei rai rā. Ko te ariki o Aiphiti 19
ra ko Pharao, e tona au tavini, e te ui
ariki ki ona ra, e te tangata katoa
nona; E te au tangata katoa i irokia 20
ra, e te au ariki katoa o te enua ra o
Uza, e te au ariki katoa o te enua o te
Philiseti, e ia Asekelona, e ia Gaza, e
ia Ekerona, e te toenga no Asedoda,
Ia Edoma, e ia Moabi, e te au tama- 21
riki a Amona; E te au ariki katoa i 22
Turia ra, e te au ariki katoa i Sidona,
e te au ariki i te enua i taatai ra; Ia 23
Dedana ra, e ia Tema ra, e ia Buza ra,
e te aronga katoa e varu i to ratou
parata, E te au ariki katoa i Arabia 24
ra, e te au ariki katoa no te aronga i
iro uaia, tei noo i te medebara ra; E te 25
au ariki katoa i Zimeri, e te au ariki
katoa i Elama ra, e te au ariki katoa i
Media, E te au ariki katoa i te pae i 26
apatokerau ra, tei vaitata mai e tei ma-
mao ra, tetai e tetai, e te au basileia ka-
toa o te ao nei, ki runga i te enua nei:
e na muri ia ratou te ariki o Sesaka i
te inu. E ka karanga atu koe kia ratou, 27
Te na ko mairā Iehova Sabaota ra, te
Atua o Iseraela, Ka inu kotou, e kia
kona, e kia ruaki, e kia inga atu, e au-
raka e tu akaou mai, i te koke taku e
akaunga atu ki roto ia kotou na. E 28
kia kore e tika ia ratou kia rave mai i
te kapu i to rima ra e inu, e karanga
atu koe kia ratou i reira, Te na ko
mairā Iehova Sabaota ra, E inu tika
rai kotou. I na, te akamata nei au i te 29
apai mai i te kino ki runga i te oire i
tapaia i toku nei ingoa, e ko kotou ai-
nei te ka kore roa atu e akautungaia?
Kare oki kotou e kore i te akautunga-
ia; e kapiki atu oki au i te koke kia
na runga i tei noo i te enua katoa
nei, te tuatua mairā Iehova Sabao-
ta ra.
30 E totou atu oki koe kia ratou i teia-
nei au tuatua katoa, e na ko atu koe
kia ratou,
E ngunguru a Iehova no runga mai,
e mei tona ra nooanga tapu e tuku mai
ei aia i tona reo; e ngunguru nui mai
aia ki runga i tona nooanga; e maeva
aia, mei tei takatakai *i te vine ra*, i te
31 au tangata katoa o te enua nei. E
aruru te ka tae ki te openga o te enua
ra; e taumāroanga ta Iehova i te au
enua ra, e akava oki aia i te au tangata
katoa ra; e tuku atu aia i te aronga
kino i te koke, te tuatua mairā Iehova.
32 Te na ko mairā Iehova Sabaota ra; I
na, ka riro atura te kino mei tetai
enua e tae atura ki tetai enua, e akatu-
puia tetai puaioio maata, mei te ope-
33 nga mai o te enua ra. E ko tei mate
ia Iehova ra, kia tae ki te reira rā, e
riro ïa mei tetai openga mai o te enua, e
tae ua atu ki tetai openga o te enua
ra; kare ratou e tangiia, e kare e aka-
putuia, e kare e tanumia; e riro ra ei
34 teita ki runga i te enua nei. Ka aue,
e te au tiaki, e pukaoa, e ko kotou oki,
e te aronga nunui o te anana nei, ei
roto *i te reu ai* kotou takaviriviri ei;
ko to kotou au rā e mate ei ra, kua ope
ïa; e e akapueurikiriki ke atu au ia
kotou; e ka topa oki kotou ra mei te
35 āriki inangaroia ra. Kare e ngai e oro
ei to te aronga tiaki, kare oki e aka-
puanga to te aronga nunui o te anana
36 ra. E reo aue no te aronga tiaki, e te
pukaoa no te aronga nunui o te anana
ra; no te mea kua kino ia Iehova ta
37 ratou i kai ra. E te au nooanga au ra,
kua pou ïa, no te riri maata o Iehova.
38 Kua akaruke aia i tona pinanga, mei te
liona ou ra, kua tanea oki to ratou
enua i te ririnui o te takinga-kino ra,
e no tona ra riri otooto.

PENE XXVI.

Me mate a Ieremia, koia i akakite i te tuatua a te Atua ma te pikikaa kore.

1 I TE akamatānga o te au o Iehoia-
kima, te tamaiti a Iosia ra, ariki no
Iuda, i tae mai ei teianei tuatua, no ko
2 ia Iehova ra, i te na ko anga e, Te na
ko mairā Iehova, Tu ua na koe ki roto
i te kezere i te are o Iehova, ka kara-
nga atu ei ki te au oire katoa i Iuda
ra, tei aere mai e akamori i roto i te
are o Iehova ra, i te au tuatua katoa
taku e akaue atu ia koe ra e tuatua kia
ratou; auraka tetai tuatua e akatoeia:
3 Peneiake ratou ko te akarongo mai, e

ko te ariu mai te tangata katoa i tona
uaorai aerenga kino, kia tataraara oki
au i te kino taku e akakoro nei e rave
ia ratou, no te kino o ta ratou ravenga.
E karanga atu koe kia ratou, Te na ko 4
mairā Iehova; Kia kore e tika ia ko-
tou i te akarongo mai iaku ra, e aere
i taku nei ture, i tukuia atu e au ki
mua ia kotou. E akarongo i te tuatua 5
a toku au tavini i te au peroveta ra,
taku i tono atu ia kotou, ma te tu po-
pongi anga e kua tono, kare ra kotou i
akarongo ra; E akariro au i teianei 6
are mei ia Silo i reira, e e akariro au i
teianei oire ei katara i te au enua ka-
toa o te ao nei.
Te akarongo maira oki te kau tau- 7
nga, e te au peroveta, e te tangata ka-
toa ra, ia Ieremia, i te tuatua anga i teia-
nei au tuatua i roto i te are o Iehova.
E ope akera te au tuatua katoa, ta Ie- 8
hova i akaue mai ia Ieremia ra, i te
tuatuaia e ia i te tangata katoa ra, kua
opu atura te kau taunga, e te au pero-
veta, e te tangata katoa, iaia, na ko atu-
ra, Ka mate takiri koe na. Eaa koe 9
i totou ei i te ingoa o Iehova, i te na
ko anga mai e, E riro teianei are mei
ia Silo, e teianei oire i te tanea, kare e
tangataia? Putuputu maira te ta-
ngata katoa ia Ieremia ra ki roto i te
are o Iehova. Kite akera te ui ariki 10
o Iuda i teianei au mea, aere atura ra-
tou, mei te are o te ariki ra, ki te are o
Iehova, e kua noo iora i te tomoanga i
te ngutupa ou i te are o Iehova. E 11
kua tuatua maira te kau taunga, e te
au peroveta, ki te ui ariki ra, e te ta-
ngata katoa ra, na ko atura, E tau teia-
nei tangata i te mate; koia i totou i
teianei oire i ta kotou i akarongo i to
kotou taringa. Kua tuatua mairā Ie- 12
remia ki taua ui ariki ra, e te tangata
katoa ra, na ko maira, Ko Iehova tei
tono mai iaku kia totou au i teianei
are, e teianei oire, i te au tuatua katoa
ta kotou i akarongo ra. I teianei ra, 13
ka akameitaki ana kotou i to kotou au
aerenga, e ta kotou au ravenga ra, ka
akarongo ei i te reo o to kotou Atua ra
o Iehova; e tataraarā Iehova i reira i
te kino tana i akakite mai ia kotou ra.
Kareka au nei, i na, tei to kotou ïa 14
rima au; ka rave kotou i tei meitaki,
e tei tika, i to kotou na mata, iaku nei.
Kia kite pu tikai kotou, e kia mate au 15
ia kotou ra, e iri tikai te toto ara kore
ki runga ia kotou, e ki runga katoa i
teianei oire, e ki runga katoa i tei noo i
reira ra: koia tika rai, kua tonokia mai
au e Iehova ia kotou, kia tuatua au i
teia katoa nei au tuatua i to kotou ra

16 taringa. Kua karanga atura te ui ariki,
ma te tangata katoa, ki taua kau tau-
nga ra, e te au peroveta, Kare teianei
tangata e tau i te mate; kua tuatua
mai oki aia ia tatou i te ingoa o to ta-
17 tou Atua, o Iehova. Kua tu maira
oki e tokotai no te aronga pakari o te
enua ra, e kua tuatua maira ki taua
uipānga tangata katoa ra, na ko maira.
18 Ko Mika te Moresi, tei totou i te au
rā o Hezekia ra, ariki no Iuda ra, e
kua tuatua ki te au tangata katoa no
Iuda, na ko maira, Te na ko mairā
Iehova Sabaota ra, E aroteia Ziona
mei te kainga ra, e riro oki Ierusalema
ei au ututua, e te maunga ra i te are
19 nei, mei te au ngai vaorakau teitei. I
tamate rava ainei te ariki o Iuda ko
Hezekia, e to Iuda katoa ra, iaia? kare
ainei aia i mataku ia Iehova, e kua
pure marie ki mua i te aroaro o Iehova
ra, e kua tataraara iorā Iehova i taua
kino tana i tuatua mai ia ratou ra?
Te rave nei ra tatou i te kino maata i
to tatou uaorai au vaerua.
20 Tera katoa tetai tangata i totou ma
te ingoa o Iehova, ko Uriia, te tamaiti
a Semaia ra, no Kiriata-iearima; totou
iora aia i teianei oire, e teianei enua,
mei te au tuatua katoa a Ieremia ra.
21 Kite akera te ariki ra ko Iehoiakima,
e te aronga nunui katoa nona ra, e te
ui ariki katoa ra, i taua au tuatua nana
ra, kua kimi atura te ariki iaia e ta;
kite akerā Uriia, mataku iora, oro atu-
22 ra, e tae atura ki Aiphiti. Kua tono
atura ra te ariki ra ko Iehoiakima i te
tangata ki Aiphiti, ia Elenatana, te
tamaiti a Akabora, e nga tangata ke ke
katoa *i te aere katoa anga* ki Aiphiti.
23 Kua arataki maira ratou ia Uriia mei
Aiphiti maira, e kua apai atura iaia ki
te ariki ra kia Iehoiakima, e kua ta
atura aia iaia ki te koke, e kua uri ua
atura i tona kopapa ki roto i te tanu-
24 manga tangata rikiriki ra. Tei ia Ie-
remia ra te rima o Ahikama, te tama-
iti a Saphana, kia kore aia e tukuia
atu ki te rima o te tangata kia ta mai
iaia ra.

PENE XXVII.

Te pou o te ui ariki i akakiteia i te zugo e te au tapeka.

1 I TE akamatānga o te au o Iehoia-
kima, te tamaiti a Iosia, ariki no
Iuda, i tae mai ei teianei tuatua kia Ie-
remia, no ko ia Iehova ra, na ko
maira,
2 Te na ko mairā Iehova kiaku, Ka
anga koe i tetai ruru, e tetai au zu-

go, ka momono ei i te reira ki runga i
to kaki na. Ka akau atu ei i te reira 3
ki te ariki no Edoma, e te ariki no
Moabi, e te ariki o te au tamariki a
Amona, e te ariki no Turia, e te ariki
no Sidona, i te rima o te au karere i
aere mai ki Ierusalema nei, ki te ariki
o Iuda, kia Zedekia ra. E poroaki atu 4
koe ia ratou kia tuatua ki to ratou ra
au pu, Te na ko mairā Iehova Sabaota
ra, te Atua no Iseraela; E na ko atu
kotou i to kotou ra au pu; Naku i 5
anga te enua nei, te tangata, e te puaka
katoa ki runga i te enua ra, i te mana
maata noku, e toku rima i akatikaia
ra; e naku i oronga ki tei tau i toku
nei mata. E teianei, kua orongaia e 6
au teia katoa nei au enua i te rima o
toku tavini, i te ariki o Babulonia, ia
Nebukanesa, e te au puaka katoa o te
kainga, tei orongaia e au ei apinga nana.
E ka tavini te au enua katoa iaia, e 7
tana tamaiti, e tana atu oki tamaiti, e
tae ua atu ki te tuatau no tona uaorai
enua, ei reira ratou e taaoia'i e te au
enua e manganui, e te au ariki nunui
e manganui ra. E riro ïa, ko te enua 8
e te basileia e kore e akarongo iaia ra,
i te ariki o Babulonia, ia Nebukanesa
ra, e kare e pa to ratou kaki ki te zugo
o te ariki o Babulonia, e tutaki atu au
i te reira enua, i te koke, e te onge,
e te maki-mate, te tuatua mairā Ie-
hova, e pou roa akera ratou i tona
rima. E tenana, auraka kotou e aka- 9
rongo i ta kotou au peroveta, e ta ko-
tou au tauraatua, e te aronga moe, e
ta kotou au akara etu, e ta kotou au
purepure, ko tei tuatua ia kotou, i te
na ko anga e, Auraka kotou e tavini atu
ki te ariki o Babulonia: No te mea e 10
pikikaa ta ratou i totou mai ia kotou
na, kia taka ke roa kotou i to kotou
enua, e kia tuaru keia kotou e au ra,
e kia mate atu kotou.
Ko te au enua ra e tuku mai i to 11
ratou kaki ki raro ake i te zugo o te
ariki o Babulonia, e kua tavini oki
iaia, e vaoo uaia rai ratou e au ki to
ratou uaorai enua, te tuatua mairā
Iehova, e na ratou e tanu, e na ratou e
noo i reira.
Kua karanga atura oki au ki te ariki 12
o Iuda ia Zedekia, i taua au tuatua
katoa nei, na ko atura, Tuku mai na i
to kotou kaki ki te zugo o te ariki o
Babulonia, i te tavini anga atu iaia, e
tona ra au tangata, kia ora. Eaa kotou 13
i anoano ei ki te mate, ko koe ma to
au tangata katoa ra, i te koke, e te
onge, e te maki-mate ra, mei ta Iehova
oki i karanga i te enua e kore e tavini
14 atu ki te ariki o Babulonia? Auraka
oki kotou e akarongo i te tuatua a te
au peroveta i tuatua mai kia kotou e,
tei na ko mai e, Auraka kotou e tavini
atu ki te ariki no Babulonia; pikikaa
ta ratou i totou mai kia kotou na.
15 Kare oki au i tono ia ratou, te tuatua
mairā Iehova; te totou pikikaa ua ra
ratou i toku nei ingoa, kia tuaru keia
atu kotou e au, e kia mate atu kotou,
ko kotou, e taua au peroveta i totou
mai kia kotou na.
16 Kua karanga atura oki au ki te kau
taunga, e ki taua au tangata katoa ra,
na ko atura, Te na ko mairā Iehova,
Auraka e akarongo atu i te tuatua a ta
kotou au peroveta, tei totou atu kia
kotou ra, i te na ko anga atu e, I na,
te au āriki o te are o Iehova e akaoki
vaveia mai ïa i tenana, mei Babulonia
mai: pikikaa oki ta ratou i totou atu
17 kia kotou. Auraka e akarongo atu ia
ratou: ka tavini atu ki te ariki o Ba-
bulonia, kia ora: eaa oki teianei oire e
18 akataneaia'i? E peroveta ratou ra, e
tei ia ratou te tuatua a Iehova ra; e
pure ratou i tenana kia Iehova Sabaota
ra, kia kore e apaiia te au āriki i toe i
roto i te are o Iehova, e i roto i te are
o te ariki o Iuda, e i roto katoa i Ieru-
19 salema, ki Babulonia. Te na ko maira
oki a Iehova Sabaota ra, i te au pou
ra, e te ima ra, e te au turanga ra,
e te toenga o te au āriki ra, i vaooia
20 ki roto i te oire nei, Tei kore i apai
katoaia e te ariki o Babulonia e Nebu-
kanesa ra, ka apai tuikaa'i aia ia Ie-
konia, te tamaiti a Iehoiakima, ariki
no Iuda, mei Ierusalema atu e Babu-
lonia roa ra, e te aronga nunui katoa
21 no Iuda, e no Ierusalema ra: Te na
ko maira oki a Iehova Sabaota ra, te
Atua no Iseraela, i te au āriki i toe i
roto i te are o Iehova, e i te are o te
22 ariki o Iuda, e i Ierusalema; E apaiia
ïa ki Babulonia, e ei reira ratou vai ei,
e tae ua atu ki te rā e atoro atu ei au
ia ratou, te tuatua mairā Iehova; ei
reira au e rave mai ei ia ratou, e aka-
oki mai ia ratou ki teianei ngai.

PENE XXVIII.

*Te totou pikikaa a Hanania e, e aka-
okiia mai te au kapu ma Iekonia:
to Hanania mate.*

1 TEI taua mataiti ra oki, i te aka-
matūnga o te au o Zedekia, ariki
no Iuda, i te a o te mataiti, e te rima
o te marama, i tuatua mai ei a Hana-
nia, te tamaiti a Azura ra, e peroveta
i Gibeona, kiaku, i roto i te are o Ie-

hova, ki mua i te aroaro o te kau tau-
nga, e te tangata katoa ra, na ko
maira, Te na ko mairā Iehova Saba- 2
ota ra, te Atua o Iseraela, na ko maira,
Kua aatiia e au te zugo a te ariki o
Babulonia. E rua tikai mataiti toe e 3
akaoki mai ei au ki teianei ngai i te au
āriki katoa o te are o Iehova, ta te
ariki o Babulonia ta Nebukanesa i
rave mei ko nei atu, e apai atura ki
Babulonia: E ko Iekonia, te tamaiti 4
a Iehoiakima, ariki no Iuda, e te au
tuikaa katoa o Iuda, tei tae ki Babu-
lonia, taku ïa e akaoki mai ki teianei
ngai, te tuatua mairā Iehova; e aati
oki au i te zugo a te ariki o Babu-
lonia.
Kua karanga aturā Ieremia pero- 5
veta ra ki te peroveta ra kia Hanania,
ki mua i te aroaro o te kau taunga, e
ki mua i te aroaro o te tangata katoa, i
tu ua mai i roto i te are o Iehova,
Kua karanga atura oki te peroveta ra 6
ko Ieremia, Amene; kia pera mai a
Iehova, kia akatika mai a Iehova i
taau au tuatua taau i totou mai, kia
akaoki mairai i te au āriki no te are o
Iehova, e te au tuikaa katoa i Babu-
lonia, ki teianei ngai. Akarongo mai 7
ana ra koe i teianei tuatua taku e ka-
ranga atu nei i to taringa, e i te
taringa o te au tangata katoa nei; Te 8
au peroveta i muatangana ra, ou au
nei, ou oki koe, mei taito mairai, kua
totou ïa i te au enua e manganui, e i
te au basileia nunui ra, i te tamaki
oki, e te kino, e te maki-mate. Te 9
peroveta kia totou mai i te tuatua au
ra, kia tupu te tuatua a taua peroveta
ra, e kitea meitakiia'i taua peroveta
ra, e na Iehova tikai aia i tono mai.
Kua rave atura taua peroveta ra ko 10
Hanania i te zugo i runga i te kaki o
te peroveta o Ieremia, kua aati iora.
E kua karanga aturā Hanania ki mua 11
i te aroaro o te tangata katoa ra, na ko
atura, Te na ko mairā Iehova, Mei te
reira taku aati i te zugo a te ariki o
Babulonia, a Nebukanesa ra, i runga i
te kaki o te pa enua katoa i eianei
puke mataiti e rua nei. Aere atura
taua peroveta rā Ieremia i tona ae-
renga.
I reira te tae anga mai o te tuatua a 12
Iehova kia Ieremia ra, kia oti te zugo
i te aatiia e te peroveta ra e Hanania,
i runga i te kaki o te peroveta ra o
Ieremia, na ko maira, Aere ka karanga 13
atu kia Hanania, e na ko atu, Te na
ko mairā Iehova, Kua aatiia e koe te
zugo rakau, ei zugo auri ra taau e
anga ei tupau. Te na ko maira oki a 14
Iehova Sabaota ra, te Atua no Ise-
raela; Kua tuku au i te zugo auri ki
runga i te kaki o teianei au enua ka-
toa, kia tavini atu ratou ki te ariki o
Babulonia ia Nebukanesa ra; e e tavini
ratou iaia: e kua oronga katoa atu au i
te au puaka o te ngangaere ra nana.
15 Kua karanga atura te peroveta ra
ko Ieremia, ki te peroveta ra ko Ha-
nania, Ka akarongo mai ana, e Ha-
nania e; Kare a Iehova i tono mai ia
koe ra: kua akairi ra koe i teianei iti-
16 tangata ki runga i te pikikaa. I na
ko mai ei a Iehova, I na, ka akaruke
au ia koe i runga i te enua nei; ei
teianei mataiti koe e mate ei, ko koe
i tuatua i te meameaau ia Iehova.
17 Mate atura taua peroveta ra ko Ha-
nania i taua mataiti ra, i te itu o te
marama ra.

PENE XXIX.

Te tono nei a Ieremia i te leta i te au tuikaa i Babulonia, ei akakite anga i te mate rikarika o nga peroveta pikikaa ko Ahaba raua ko Zedekia.

1 TEIA te au tuatua i te leta a te pe-
roveta ra a Ieremia i akau, mei
Ierusalema atu, ki te toenga o te aronga
pakari o te au tuikaa ra, e te kau tau-
nga, ma te au peroveta, e te tangata
katoa, i apai tuikaaia e Nebukanesa ki
2 Babulonia, mei Ierusalema atu; I
muri ake i te riro anga o te ariki ra
ko Iekonia, ma te ariki vaine, e te au
eunuka, e te ui ariki o Iuda, e to
Ierusalema, e te aronga tarai rakau
ra, e te aronga tupaki auri, mei Ieru-
3 salema atu; I te rima o Elasa, te
tamaiti a Saphana, e o Gemaria, te
tamaiti a Hilikia ra, i ta te ariki o
Iuda ta Zedekia i akaunga ki Babu-
lonia, ki te ariki o Babulonia ia Nebu-
kanesa ra, na ko akera,
4 Te na ko mairā Iehova Sabaota ra,
te Atua o Iseraela, ki te au tuikaa
katoa ra, ki taku i akaue kia apai
tuikaaia ki Babulonia, mei Ierusalema
5 atu nei; E akatu kotou i te are, e ka
noo ki roto, e tanu oki i te kainga, ka
6 kai ei i te kai o te reira ra; E rave i
te vaine, e akaanau tama i te tamariki
tamaroa, e te tamaine; e rave oki i te
vaine na ta kotou au tamariki, e oro-
nga oki i ta kotou au tamaine na te
tane, kia anau mai oki ta ratou, i te
tamaroa e te tamaine; e kia rai oki
7 kotou i reira, auraka kia iti. E kimi
oki kotou i te au no taua oire ra, tei
apai tuikaaia kotou e au ra i reira, e e
pure kia Iehova i te reira; ko to te

reira au, ko to kotou katoa rai ïa au.
Te na ko maira oki a Iehova Sabaota 8
ra, te Atua o Iseraela; Auraka ta
kotou au peroveta i roto ia kotou ra, e
ta kotou au tauraatua, e pikikaa mai
ia kotou, auraka oki kotou e akarongo
i to kotou aronga moe, ta kotou e aka-
moe ra. E pikikaa oki ta ratou i te- 9
tou ia kotou i toku nei ingoa, kare au i
tono ia ratou, te tuatua mairā Iehova.
Te na ko maira oki a Iehova, Kia ope 10
nga mataiti e itu ngauru i Babulonia
ra, e atoro atu ei au ia kotou, e e aka-
tupu au i taku tuatua meitaki ia kotou
i reira, i te akaoki anga mai ia kotou
ki teianei ngai. Kua kite oki au i te 11
au akakoroanga taku i akakoro ia ko-
tou nei, te tuatua mairā Iehova, e
akakoroanga au ïa, kare to te kino, kia
oronga atu au i ta kotou i manako ra
i to kotou openga. E kapiki mai oki 12
kotou iaku, e aere oki kotou e pure
mai iaku, e naku e akarongo atu ia
kotou. E kimi mai oki kotou iaku, e 13
kitea au e kotou, kia kimi mai kotou
iaku ma te ngakau katoa ra. E kitea 14
au e kotou, te tuatua mairā Iehova: e
e ruri ke au i taua tuikaa anga no
kotou ra, e akaputuputu mai au ia
kotou, mei te au enua katoa mai, e mei
te au ngai katoa i tuaruia atu ei kotou
e au ra, te tuatua mairā Iehova; e
arataki akaou mai au ia kotou ki taua
ngai i tuku atu ei au ia kotou kia apai
tuikaaia ra.

No te mea, kua tuatua mai kotou e, 15
Kua akutupu io nei a Iehova i te
au peroveta na tatou ki Babulonia nei;
Te na ko mairā Iehova i te ariki e 16
noo ki runga i te terono o Davida, e i
te au tangata katoa e noo i teianei oire,
i to kotou au taeake, kare i riro katoa i
tenana tuikaa anga ra: Te na ko 17
mairā Iehova Sabaota ra, I na, ka
akaunga atu au i te koke ki runga ia
ratou, te onge, e te maki-mate; e
akariro au ia ratou mei te suke kino
roa ra, tei kore e tika kia kai i te kino.
E aru atu au ia ratou i te koke, te 18
onge, e te maki-mate; e tuku atu au
ia ratou no te manamanata i te au
basileia katoa i te ao nei, ei taoanga, e
ei vavaranga, e ei akavaavaaanga, e ei
akakinoanga, i te au enua katoa ra,
tei tuaruia atu ratou e au ra; Ratou 19
kare i akarongo mai ki taku nei tua-
tua, te tuatua mairā Iehova, iaku oki
i tono atu i toku au tavini i te au pero-
veta, ma te tu popongi oki, e te tono
anga atu, kare ra kotou i akarongo ra,
te tuatua mairā Iehova. E tenana, e 20
akarongo mai kotou i te tuatua a Ie-
hova, e to te tuikaa katoa ra, tei tono-
kia e au ki Babulonia mei Ierusalema
21 atu nei: Te na ko mairā Iehova Sa-
baota ra, te Atua no Iseraela, ia
Ahaba, te tamaiti a Kolaia ra, e ia
Zedekia, te tamaiti a Maaseia, tei
totou atu ia kotou i te tuatua pikikaa
i toku nei ingoa ra; I na, e tuku atu
au ia raua ki te rima o te ariki o Babu-
lonia, kia Nebukanesa ra; e nana
22 raua e ta ki mua i to kotou mata; E
no raua ka raveia'i te tuatua akakino
e te au tuikaa katoa o Iuda i Babu-
lonia ra, i te na ko anga e, Kia akari-
roia koe e Iehova mei ia Zedekia, e
mei ia Ahaba, i tei tunuia e te ariki o
23 Babulonia ki te ai. No te mea kua
rave raua i te tuatua neneva i Ise-
raela nei, e kua akaturi i te au vaine a
to raua tangata tupu ra, e kua tuatua
i te tuatua pikikaa i toku nei ingoa,
kare oki au i akaue atu ia raua; kua
kite oki au, ko au uaorai te kite, te
tuatua mairā Iehova.
24 E ka karanga katoa atu koe kia
Semaia te Nehelemi ra, e na ko atu,
25 Te na ko mairā Iehova Sabaota ra, te
Atua no Iseraela, na ko maira, No te
mea kua akau koe i te au leta i toou
uaorai ingoa, ki te au tangata katoa i
noo i Ierusalema, e kia Zephania, te
tamaiti a Maaseia taunga ra, e te kau
taunga katoa ra, i te na ko anga e,
26 Kua akariro a Iehova ia koe ei taunga
ei tupau ia Iehoiada taunga ra, kia riro
kotou ei aronga toroa i te are o Ie-
hova, ko te nenevaia oki tetai tangata
atu, e ko te karanga iaia uaorai e
peroveta, kia tuku atu koe iaia ki roto
i te patiti ra, e ki roto i te
27 are tapekānga. E tenana, eaa koe
i kore ei i akamura atu ia Ieremia
no Anatota, ko tei akariro iaia uaorai
28 ei peroveta kia kotou na? No te mea
kua akau mai aia i te tuatua kia
matou ki Babulonia, i te na ko anga
mai e, E roa te tuatau: e patu kotou
i te are, ka noo ei ki roto; e tanu oki
i te kainga, ka kai ei i te ua o te reira.
29 Kua tatau iora te taunga ra ko Zepha-
nia i taua leta ra ki mua i te aroaro o
30 te peroveta ra ko Ieremia. I tae mai
ei te tuatua a Iehova kia Ieremia, i te
31 na ko anga mai, E tono atu koe ki to
te au tuikaa katoa ra, ka na ko atu ei,
Te na ko mairā Iehova ia Semaia te
Nehelemi ra; No te mea kua totou
atu a Semaia kia kotou na, kare oki au
i tono iaia ra, e nona kotou i irinaki ei
32 ki te tuatua pikikaa ra: E teianei, te
na ko mairā Iehova, I na, e tutaki atu
au ia Semaia te Nehelemi ra, e tona ra

uanga: e kare rava tetai tangata nona
e noo ki rotopu i teianei iti-tangata;
kare oki aia e kite i te meitaki taku e
rave i toku nei au tangata, te tuatua
mairā Iehova; no te mea kua tuatua
aia i te meameaau ia Iehova nei.

PENE XXX.

Te akakite nei te Atua kia Ieremia i te oki anga o te au tuikaa.

TE tuatua no ko ia Iehova ra i tae 1
mai kia Ieremia ra, na ko maira,
Te na ko mairā Iehova, te Atua no 2
Iseraela, na ko maira, Ka tata koe i te
au tuatua katoa taku e karanga atu
kia koe ra ki roto i te buka. I na 3
oki, e tae maira te au rā, te tuatua
mairā Iehova, e ruri ke ei au i te
tuikaa anga o toku ra iti-tangata, ia
Iseraela, e ia Iuda, te tuatua mairā
Iehova; e akaoki mai au ia ratou ki
te enua i orongaia e au ki to ratou
au metua ra, e na ratou e noo i
reira.
Teia oki te au tuatua ta Iehova i 4
tuatua ia Iseraela, e ia Iuda.
Te na ko maira oki a Iehova; e reo 5
rurutakina tei akarongoia e tatou, e
mataku, e kare e au. Ka ui ana i 6
tenana, ka akara, e anau mai ainei
oki te tane? eaa ra oki au i kite ei i te
tangata katoa, ma te rima i runga i
te taukupu, mei tei te mamae anau
ra, e te au mata katoa i te purautea
anga. Aue! e *rā* maata taua rā ra, 7
kare rava e aite: ko te tuatau mana-
manata ïa no Iakoba; e ora ra aia i te
reira ra. E riro ïa, kia tae ki taua rā 8
ra, te tuatua mairā Iehova Sabaota ra,
e aati au i tona zugo i runga i to kaki
na, e to au tapeka e atiati keia e au, e
kare oki te au tangata ke e taao akaou
mai iaia. E tavini oki ratou ki to 9
ratou Atua ra kia Iehova, e ki to ratou
ariki ia Davida, taku e akatu ki runga
no ratou ra.
E tenana, auraka koe e mataku, e 10
toku tavini, e Iakoba e, te tuatua
mairā Iehova: auraka oki koe e ma-
taku, e Iseraela e; i na oki, naku koe
e akaora i te ngai mamao ra, e to
uanga, mei te enua mai i tuikaa'i ratou
ra; e oki mai a Iakoba, e e akaanga i
te roi, e e noo marie, e kare e tangata
e akamataku mai. No te mea tei ia 11
koe au nei, te tuatua mairā Iehova, ei
akaora ia koe: akaope roa'i au i te
au enua katoa tei akapueurikiriki keia
atu koe e au ra, kare au e rave akaope
ia koe: e ako atura au ia koe ma te
tuatua-tau, kare ra e tuku uaia koe
ma te ako kore.
12 Te na ko mairā Iehova, e paruparu
ora kore toou, e puta maata toou.
13 Kare ua e akatikatika i taau tuatua ei
akaora ia koe; kare e vairakau e ora'i
14 koe na. Kua akangaropoinaia koe e
te aronga katoa i inangaro ia koe ra;
kare ratou i kimi ia koe; kua ta o i
au ia koe ki te ta o te enemi, te pūpū o
te taae, no te maata o toou ra kino; *e*
15 taau ra au ara kua akamaataia. Eaa
koe i aue ei i toou ra paruparu? kare
toou maki e ora; no te rai o toou ra
kino; e kua akamaataia taau ra
au ara, i rave ei au i taua au mea
16 ra ia koe. Ko te aronga katoa ra i
pou ei koe ra, e pou katoa ïa; e ope
roa oki to au enemi katoa i te akatui-
kaaia; e te aronga i noni ei taau ra, e
riro katoa ratou ei apinga noni, e ko
tei āru ia koe ra, ko te ka orongaia ïa
17 e au kia āruia. E akaoki mai oki au i
te ora noou, e naku e akaora i toou au
puta, te tuatua mairā Iehova; no te
mea kua tapaia koe e ratou, E mea aka-
rukeia, ko Ziona teia tei kore i akonoia
e tetai.
18 Te na ko mairā Iehova; I na, e ruri
ke au i te tuikaa anga o te au puakapa
o Iakoba ra, e tona ra au nooanga te
ka aroaia e au; e patuia oki te oire ki
runga i tona uaorai tuaivi, e akatuia te
19 are ariki, ko te tu takere rai te tu. E
no roto ia ratou te akameitaki i te pu-
roro anga mai, e te reo no te aronga
akarekareka ra: e naku oki ratou e
akamaata, kare ïa ratou e iti; e naku
ratou e akangateitei atu, e kare ïa ratou
20 e varavara. E riro ta ratou au tama-
riki ra mei tei muatangana ra, e aka-
tinamouia to ratou uipānga ki mua
iaku nei, e te aronga i takinga-kino
21 mai ia ratou, naku ïa e tutaki. E to
ratou Akangateitei Okotai ra, no roto
ïa ia ratou uaorai, e to ratou Kavana,
no roto rai ïa ia ratou uaorai i te tupu
anga; e naku aia e akatae mai, e e
akavaitata mai aia kiaku nei: koai oki
teia tei akatae mai i tona ngakau kia
akavaitata mai iaku nei? te tuatua
22 mairā Iehova. E ei tangata kotou
noku, e ei Atua au no kotou.
23 I na, te puaioio a Iehova te riro
atura ma te viviki, e puaioio pou
maata ua atu: ei runga i te mimiti
o te aronga kino e topa viviki ei.
24 Kare te riri maata o Iehova e oki
mai, e kia rave aia, e kia akatupu
aia, i tei akakoroia e tona ngakau:
kia tae ki te au rā openga ra e kite
tika'i kotou i te reira.

PENE XXXI.

To Iseraela oki anga mai i te akakite angaia ra: te koreromotu ou, e mea mou ïa.

EI taua tuatau ra, te tuatua mairā 1
Iehova, e riro ei au ei Atua no te
au kopu-tangata katoa o Iseraela, e ei
tangata ratou noku.
Te na ko mairā Iehova, Ko Iseraela, e 2
au tangata i toe i te koke, i kite aroaia
ratou i te medebara, iaku i aere ei akaa-
nga i to ratou roi. Kua kiteia e au 3
Iehova, mei taito mairai, *na ko maira,*
Koia ïa, kua inangaroia oki koe e au i te
inangaro mutu kore ra; i akatae mai ei
au ia koe i te aroa takinga-meitaki. E 4
patu akaou au ia koe, e e patuia koe, e
te paretenia ra e Iseraela e: e aka-
manea akaouia koe ma te au tuphe
naau ra, ka aere katoa'i i te ura anga e
te aronga akarekareka ra. E tanu 5
akaou koe i te kainga vine ki runga i
te au maunga i Samaria: ka tanu te
aronga tatanu, ka kai anoanoa oki *i tei*
ua ra. Ka tae oki te rā, ka kapiki ei te 6
aronga tiaki i runga i te maunga ra i
Epheraima, Ka tu kotou, ka aere tatou
ki Ziona, ki to tatou Atua ra, kia Ie-
hova. Te na ko maira oki a Iehova, 7
Ka imene ma te rekareka ia Iakoba,
ka maeva i rotopu i tei maata i te pa
enua ra: tutu aere ua kotou, akamei-
taki rai kotou, e na ko, E Iehova e, e
akaora i to iti-tangata, i te toenga o
Iseraela. I na, e arataki mai au ia 8
ratou mei te enua i apatokerau mai, e
akaputuputu mai au ia ratou mei te
au openga mai o te enua ra; ko ratou,
e te matapo, e te pirikoki katoa ra,
te vaine nui, e tei rokoia katoaia e te
mamae ra: e aronga maata te ka oki
mai ki ku nei. E aere mai ratou ma 9
te aue, e ma te pure katoa ra ratou,
kia arataki mai au: e arataki au ia ra-
tou ki te au vai peka ra, e na te ara
maniania, kare ïa ratou e turori i reira:
kua riro oki au ei metua no Iseraela,
e ko Epheraima, ko taku ïa tama
mua.
Akarongo mai i te tuatua a Ie- 10
hova, e te pa enua e, e akakite kotou
ki te au enua taatai ra, ka na ko atu
ei, Ko tei akapueu ia Iseraela, nana ïa 11
e akaputuputu iaia, e nana aia e tiaki,
mei te tiaki ra e tiaki i tana ra anana.
Kua akaora oki a Iehova ia Iakoba, e
kua okoia aia e ia i te rima o tei ririnui
iaia ra. E aere mai oki ratou, e imene 12
oki ratou, i te au ngai teitei i Ziona, e
maringi ua mai ratou i te takinga-
meitaki a Iehova, i te sitona, e te wina
ou, e te inu, e te au punua a te anana,
e ta te au bovi: e riro oki to ratou vae-
rua mei te kainga i tamauu meitakiia
i te vai ra; e kare oki ratou e paru-
13 paru akaou. Ei reira te paretenia e
rekareka'i i te ura anga, e te au tangata
ou ma tei ruaine katoa ra: e akariro
oki au i to ratou aue ei rekareka, e
akapumaana oki au ia ratou, e aka-
rekareka oki au ia ratou i to ratou aue
14 ra. E akamerengo oki au i te vaerua
o te kau taunga i te matu, e pangia te
kaki o toku au tangata i te meitaki
naku, te tuatua mairā Iehova.
15 Te na ko mairā Iehova, e reo tei
kitea i Rama, te aue e te mii maata
roa; ko Rahela i te iriea anga i tana au
tamariki, e kare rava akera i na i ana
tamariki, no te mea kare nei ratou.
16 Te na ko mairā Iehova, Ka tūpu
na to reo i te aue, e to mata i te roi-
mata na: e tutakiia mai oki taau anga-
anga ra, te tuatua mairā Iehova; e oki
17 mai ïa ratou i te enua o te enemi. Te
vai na te manako anga tei toou openga,
te tuatua mairā Iehova, e oki mai oki
to au tamariki ki to ratou uaorai ko-
tinga.
18 Kua akarongo oki au ia Epheraima
i te aue anga iaia uaorai; *kua na ko*
akera, Kua ako mai koe iaku, e kua
akoia au, mei te bovi kare i tamātauia
ra: e akaariu koe iaku, e kua akaariuia
ïa au *i reira,* ko koe oki toku Atua ko
19 Iehova. Oti akera oki toku akaariu
angaia, kua tataraara iora au; e oti
akera toku apii angaia, kua papaki iora
au i taku ūā: akama akera au, koia ïa,
kua aringaringa oki, no te mea kua
apai au i te akakino o toku ou anga ra.
20 E tamaiti akaperepere ainei a Ephe-
raima naku? e tamaiti inangaroia ainei
aia? mei taku oki tuatua anga atu iaia,
kua manako tamou atu rai au iaia: e
teianei, kua tangi toku ngakau iaia; e
aroa atu rai au iaia, te tuatua mairā
Iehova.
21 Ka akatu ana i te akairo arataa ra
naau, ei rakau roa taau e akatu: ka
anga na to ngakau ki te arataa, te ara
i aereia e koe ra: ka oki, e te paretenia
ra e Iseraela, ka oki ki teia au oire
22 noou ra. Mei te aa te roa o tenana
ekoko, e tera ra tamaine kotoe ki muri
e? te rave nei a Iehova i tetai mea ou
i te enua nei, E pini te tane i te vaine.
23 Te na ko mairā Iehova Sabaota ra, te
Atua no Iseraela; E tuatua akaou ra-
tou i teianei tuatua i te enua o Iuda, e
i tona ra au oire, kia akaoki mai au i
to ratou tuikaa anga ra; Kia ora na

koe ia Iehova, e te Nooanga tuatua-
tika e, te Maunga tapu ra e. Ka noo 24
oki Iuda i reira, e te au oire katoa ra,
te aronga tanu-kai, e te aronga katoa i
tiaki i te anana ra. Kua akamerengo 25
oki au i te vaerua i roiroi ra, e kua
akapangia oki au i te au vaerua katoa
i paruparu ra. Kua itirere akera au i 26
reira, e kua nānā akera; e kua anga
marie akera taua moe noku ra.

I na, e tae maira te au rā, te tuatua 27
mairā Iehova, e ruru atu ei au i te
ngutuare o Iseraela, e te ngutuare o
Iuda, i te uanga o te tangata, e te uanga
o te puaka. E riro oki mei iaku i 28
tapapa ia ratou, ei kiriti, e ei vava'i ki
raro, ei uritumu, e ei akapou, e ei
akatumatetenga; ka tiaki katoa au ia
ratou, ei patu, e ei tanu, te tuatua
mairā Iehova.

I te reira au rā, kare ratou e ka- 29
ranga akaou e, Kua kai te au metua i
te vine kava, e kua mania te nio o te
tamariki. E mate ra te tangata katoa 30
i tana uaorai ara: te tangata katoa i
kai i taua vine kava ra, tona uaorai te
nio e mania ra.

I na, e tae maira te au rā, te tuatua 31
mairā Iehova, e papau ei au i te ngu-
tuare o Iseraela, e te ngutuare o Iuda,
i tetai koreromotu ou: Auraka mei te 32
koreromotu taku i papau i to ratou ra
au metua, i te rā i rave ei au i to ratou
rima, e arataki mai ia ratou mei te
enua maira mei Aiphiti; e kua akaa-
tikauia iora e ratou taua koreromotu
naku ra, akaruke iora au ia ratou, te
tuatua mairā Iehova: Teia ra te kore- 33
romotu taku e papau i te ngutuare o
Iseraela, i muri ake i te reira au rā, te
tuatua mairā Iehova, E tuku au i taku
ture ki roto ia ratou, e tataia e au ki
runga i to ratou ngakau; e e riro au ei
Atua no ratou, e riro oki ratou ei ta-
ngata noku. Kare oki ratou e apii 34
akaou, ko te tangata ko tona tangata
tupu, ko te tangata ko tona taeake, i
te na ko anga atu e, Kia kite kotou
ia Iehova: e kite katoatoa oki ratou
iaku, ko tei mea ngiti i o ratou, e tae
ua atu ki tei maata i o ratou, te tuatua
mairā Iehova: e akakore oki au i ta
ratou ara, e kare au e manako akaou i
to ratou kino.

Te na ko mairā Iehova, ko tei tuku 35
i te rā ei mārama no te ao, e te au
akonoanga o te marama, ma te au etu,
ei mārama no te po; ko tei akamarino
i te tai kia aruru tona au ngaru ra;
ko Iehova Sabaota ra tona ingoa: Kia 36
taka ke atu teianei au akonoanga i mua
iaku nei, te tuatua mairā Iehova, ei
reira katoa e kore ei te uanga o Ise-
raela i mua iaku nei, e kare atura ïa e
37 vaka tangata e tuatau ua atu. Te na
ko mairā Iehova; Kia tika te rangi ki
runga ra kia aite, e kia kitea te tumu
o te enua nei ki raro kia kimi, ei reira
au e akaruke ei i te uanga katoa o Ise-
raela, no te au mea katoa ta ratou i
rave ra, te tuatua mairā Iehova.
38 I na, e tae maira te au rā, te tuatua
mairā Iehova, e patu akaouia'i te oire
nei no Iehova, mei te punanga o Hana-
neela e tae atu ki te pa ki te poo patu
39 ra. E tataki tikaia te taura aite ra, i
te tika ua anga, na runga i te tuaivi ra
40 o Gareba, e akapiniia Goata, E taua
o kopapa mate katoa ra, e te reu ai, e
te au kainga katoa, e tae ua atu ki te
kauvai ra ki Kiderona, e tae ua atu ki
te poo patu i te ngutupa ipo, i te pae i
te itinga o te rā ra, e tapu ïa no Ie-
hova; kare e kiritiia, e kare oki e uri-
tumu akaouia e tuatau ua atu.

PENE XXXII.

Ko Ieremia i te tapeka angaia e te ariki ra e Zedekia: to te ngati Iuda tuikaa anga i akakite akaouia, e to ratou akaoki angaia mai.

1 TE tuatua i tae mai kia Ieremia no
ko ia Iehova ra, i te mataiti oko-
tai ngauru o Zedekia ariki no Iuda, i te
ngauru ra e ma varu o te mataiti o
Nebukanesa ra:
2 Te akapini ua ra te nuku o te ariki
o Babulonia ia Ierusalema i reira: te
tapekaia ra te peroveta ra ko Ieremia
ki roto i te kezere o te are tapekānga
ra, i roto i te are o te ariki o Iuda.
3 Kua tapekaia oki aia e te ariki o Iuda
e Zedekia, na ko atura, Eaa oki koe i
totou ei, e i na ko mai ei e, Te na ko
mairā Iehova, I na, ka tuku atu au i
teianei oire ki roto i te rima o te ariki
4 o Babulonia, e rauka oki iaia; Kare
oki te ariki o Iuda ra ko Zedekia e ora
i te rima o te Kaledea, e tuku tikaia ra
aia ki te rima o te ariki o Babulonia, e
tuatua atu aia kiaia, tona vaa ki tona
vaa, e na tona mata e akara atu i tona
5 atu mata; E nana e arataki ia Zedekia
ki Babulonia, e ei reira aia noo ei e kia
atoroia atu e au ra, te tuatua mairā
Iehova: tamaki ua atu kotou ki te
Kaledea, kare rai kotou e manuia.
6 Kua tuatua mairā Ieremia, I tae
maira te tuatua a Iehova kiaku nei, na
7 ko maira, I na, Hanameela, te tamaiti
a Saluma, i to metua ra, te ka aere
mai kia koe ra, e ka na ko mai e, E oko
koe i te kainga noku i Anatota: i te

ture oki i te oko akaou anga ra, e tau
ïa ia koe kia oko ra. Kua aere mairā 8
Hanameela, te tamaiti na toku ra me-
tua, kiaku nei, ta Iehova oki i tuatua
maira, ki roto i te kezere o te are ta-
pekānga ra, e kua na ko maira kiaku,
Teia taku tuatua kia koe, e oko koe i
te kainga noku i Anatota, i te enua o
Beniamina: taua tuanga ra oki, e te
oko katoa, tei tau ïa ia koe kia oko;
e oko koe noou uaorai: kite akera au e,
na Iehova ïa tuatua. Oko atura au i 9
taua kainga ra i Anatota ia Hanameela,
i te tamaiti a toku metua ra, e kua
akaaite atura au i te moni, e okotai
ngauru ma itu i te sekela ario. Kua 10
tata atura au ki roto i tetai tuatua, e
kua sigiloia iora, e akatakaia iora au i
te aronga kite ei kite, e kua akaaite
iora au i te moni ki roto i te aite tau-
tau. Kua rave iora au i te tuatua oko 11
ra, i tei sigiloia ra, i tei tau i te ture, e
to reira akonoanga, e tei kore i sigiloia.
Kua tuku atura i taua tuatua oko ra 12
kia Baruka, te tamaiti a Neria, te ta-
maiti a Maaseia, ki mua i te aroaro o
Hanameela, i te tamaiti a toku metua
ra, e ki mua katoa oki i te aroaro o te
aronga i kite ra, tei tataia ki roto i te
tuatua oko ra, ki mua katoa oki i te
aroaro o te au ngati Iuda katoa ra, tei
noo ki roto i te kezere o te are tape-
kānga ra. E kua ako atura au ia Ba- 13
ruka ki mua i to ratou mata, na ko
atura, Te na ko mairā Iehova Sabaota 14
ra, te Atua no Iseraela; Ka rave na i
nga tuatua i tataia nei, i teianei tuatua
oko, tei sigiloia, e teianei tuatua, tei
kore i sigiloia; ka tuku ei ki roto i
tetai āriki karakaraea, kia vaio ngata e
kia manganui ua atu te rā. Te na ko 15
maira oki a Iehova Sabaota ra, te
Atua no Iseraela; E rauka akaou mai-
rai te are, e te kainga, e te kainga vine
i teianei rai enua.

Pure atura au kia Iehova, i muri 16
ake te tuatua oko i te tuku angaia e au
kia Baruka, te tamaiti a Neria ra, e
kua na ko atura, Aue, e te Atu e! e 17
Iehova! I na, naau te rangi nei i anga,
e te enua, i te mana maata noou ra, e
to rima i akatikaia ra; kare rava e
mea rave ngata ia koe: Ko tei akakite 18
i te aroa *ki te tangata* e tausani ua atu,
e ko tei tutaki i te ara a te au metua
ra ki runga i te umauma o ta ratou au
tamariki i muri ia ratou ra: ko te
Atua Maata, ko tei Ririnui, ko Iehova
Sabaota ra, ko tona ïa ingoa; Ko tei 19
maata kia tuatua ra, e te ravenga rau
ra: ko tei puera ua to mata ki runga i
te au aerenga katoa o te tamariki a te
tangata nei: ei akautunga i te tangata
katoa, kia tau marie i tona aerenga,
20 kia tau i te ua o tana i rave ra: Ko
tei akakite i te semeio e te ravenga
taka ke i te enua ra i Aiphiti, e tae
rava akenei ki teianei rā, e ia Iseraela
nei, e te tangata *katoa* ra; e kua rauka
21 ia koe te ingoa, mei tei teianei rā; E
kua arataki mai koe i to au tangata ia
Iseraela mei te enua maira mei Aiphiti,
ma te semeio, e te ravenga taka ke, e
ma te rima ririnui, e te rima akatikaia
22 ra, e te rikarika maata; E kua oronga
i teianei enua no ratou, taau i taputou
atu i to ratou au metua e e oronga no
ratou, e enua ta'e a vai ua te u e te
23 meli; E kua tomo ratou ki roto, e kua
noo ki reira; kare ra ratou i akarongo
i to reo, kare oki i aaere i taau ra ture;
e te au mea katoa taau i akaue ia ratou
e rave, kare ïa ratou i rave: i tuku
mai ei koe i teianei au kino katoa kia
24 iri ki runga ia ratou. I na, kua tae ta
ratou ravenga *tamaki* ki te oire nei e
rave, e kua tukuia te oire ki te rima o
te Kaledea tei kaitamaki maira, i te
koke, e te onge, e te maki-mate: e
taau oki i karanga ra, kua tupu ïa; e i
25 na, te kite ra oki koe. E kua tuatua
maira koe kiaku, e te Atu, e Iehova
e; E oko koe i te kainga i te moni, e
akataka oki i te kite *ei kite*; e kua
orongaia te oire ki te rima o te Kale-
dea.
26 I reira te tuatua a Iehova i te tae
anga mai kia Ieremia ra, na ko maira,
27 I na, ko au ko Iehova, te Atua no te
tangata katoa nei; te vai ra ainei tetai
28 mea e kare e tika iaku kia rave ra? E
teianei, te na ko mairā Iehova, I na, e
oronga au i teianei oire ki te rima o te
Kaledea, e ki te rima o te ariki o Ba-
bulonia, ko Nebukanesa ra, e rauka oki
29 iaia: E na te Kaledea, e tamaki mai
ki teianei oire, e aere mai, e ta'u oki i
teianei oire ki te ai, e kia ka atu; e te
au are katoa, tei ta'uia e ratou i te ra-
kau kakara na Baala ki rungao ra, e
kua riringi oki i te neseka na te au
atua ke, ei akakoko mai iaku kia riri.
30 I rave ua ana oki te tamariki a Ise-
raela, e te tamariki a Iuda, i te mea
kino anake ra ki mua iaku nei, mei to
ratou ou anga mairai: ko te akakoko
anake ra iaku kia riri, ta te tamariki
a Iseraela i rave i to ratou rima, te
31 tuatua mairā Iehova. Toku riri, e
toku riri otooto ra, ta teianei oire i
akatupu io nei, mei te rā mairai i aka-
tu ei ratou i te reira, e tae ua akenei ki
teianei rā, kia akataka keia e au ra i
32 mua i toku mata nei. I te au kino ka-

toa oki a te tamariki a Iseraela, e te
tamariki a Iuda, ta ratou i rave, ei
akakoko mai iaku kia riri; ratou, to
ratou au ariki, to ratou ui ariki, to ra-
tou kau taunga, e to ratou au peroveta
ra, e te au tangata o Iuda, e tei noo i
Ierusalema. Kua iki mai oki ratou i 33
te tua iaku nei, kare te aro; e iaku
oki i apii ia ratou, ma te tu popongi
anga, e te apii anga atu, kare ra ratou i
akarongo mai, ka āriki mai ei i te ako.
E kua akatu mai ratou i to ratou mea 34
viivii ki roto i te are i tapaia i toku nei
ingoa, kia viivii atu te reira. E kua 35
akatu ratou i te au ngai teitei o Baala,
i te o o te tamaiti a Hinoma, ei akatae
anga atu i ta ratou au tamaroa e ta ra-
tou au tamaine kia Moleka; i tei kore
i akaueia e au, kare oki i o ki roto i
toku nei ngakau; rave iora ratou i te
reira mea viivii kia araia Iuda.

I teianei ra, te na ko maira te Atua o 36
Iseraela, ko Iehova, i teianei oire, ta
kotou e karanga nei e, Kua tukuia atu
ki te rima o te ariki o Babulonia, i te
koke, e te onge, e te maki-mate; I na, 37
e akaputuputu mai au ia ratou mei te
au enua katoa mai i tuaruia atu ei ra-
tou e au i te riri noku ra, e te riri oto-
oto noku ra, e te riri maata ra; e ara-
taki mai au ia ratou ki teianei ngai, e
akanoo au ia ratou i ku nei, ma te ora:
Ei tangata oki ratou noku, e ei Atua 38
au no ratou: E oronga atu au i te nga- 39
kau okotai no ratou, e te aerenga oko-
tai, kia mataku mai ratou iaku i te au
rā katoa, kia meitaki ratou, e ta ratou
tamariki i muri ake ia ratou: E papau 40
au i te koremotu mutu kore ia ratou,
e kare oki au e ariu ke ia ratou ra, kia
takinga-meitaki ia ratou ra; e tuku
oki au i te mataku iaku ki roto i to ra-
tou ngakau, e kare oki ratou e akaruke
mai iaku ra. E e rekareka au ki ru- 41
nga ia ratou i te takinga-meitaki anga
atu ia ratou, e tanu tikai au ia ratou
ki teianei enua, ma toku ngakau katoa,
e ma toku vaerua katoa. Te na ko 42
maira oki a Iehova, Mei iaku i apai
mai i teianei kino maata katoa ki ru-
nga i teianei iti-tangata, e apai katoa
mai oki au ki runga ia ratou i te au
meitaki katoa taku i karanga ia ratou
ra. E okoia te au kainga i teianei 43
enua, ta kotou i karanga na e, Kua
tanea, kare e tangata, kare oki e puaka;
kua tukuia atu ki te rima o te Kaledea.
E kainga rai ta te tangata nei e oko ki 44
te moni, e te tuatua katoa i te tata
angaia, e te sigilo anga, e te akataka
anga i te kite *ei kite*, i te enua o Beni-
amina, e i vaitata katoa uaorai i Ieru-
salema, e te au oire o Iuda, e te au
oire i te maunga, e te au oire katoa i
te ngai akaaka, e te au oire katoa i te
pae i apatonga: e ruri ke oki au i to
ratou tuikaa anga, te tuatua mairā Ie-
hova.

PENE XXXIII.

Te akakite nei te Atua i te au tuikaa e akaoki meitakiia maira: te Rara tuatua-tika.

1 TEIAE maira oki te tuatua a Iehova
kia Ieremia, ko te tu rua ïa, te
tapeka uaia ra aia ki roto i te kezere o
te are tapekānga, na ko maira,
2 Te na ko mairā Iehova, ko Tei anga
i te reira ra, ko Iehova tei akaaite i te
reira, e tei akatinamou i te reira;
3 ko Iehova tona ingoa; E kapiki mai
kiaku, e naku e îō atu kia koe, e e ra-
venga maata taku e akakite atu kia
koe, e te taea kore, kare i kitea e koe
4 ra. Te na ko maira oki te Atua o
Iseraela ko Iehova, i te au are o
teianei oire, e i te au are o te au ari-
ki o Iuda, tei ngaangaa i te au ravenga
5 tamaki, e te koke; Te aere maira ra-
tou e tatamaki ki te au Kaledea, ka riro
ra i te akaki i te reira ki te au kopapa
tangata mate; i tei taia e au i toku riri,
e te riri otooto noku nei, i uuna'i oki
au i toku mata i teianei oire, no to ra-
6 tou au kino katoa. I na, ka apai mai
au i te meitaki, e te ora, e naku ratou
e akaora, e akakite ua atu au i te au
nuingangare no ratou, e te tuatua-mou.
7 E naku e akaoki mai i to Iuda i tuikaa
ra, e te au tuikaa o Iseraela; e e patu
au ia ratou mei tei muatangana ra.
8 E ka tamā au ia ratou i to ratou au
kino katoa ra, i ara ai ratou iaku nei; e
akakore oki au i to ratou katoa au kino,
i ara ai ratou ra, e i tatipake ua'i ratou
9 iaku nei. E riro te reira ei ingoa re-
kareka iaku nei, ei akameitaki, e ei
akangateitei, i te au enua katoa o te ao
nei, te ka akarongo i te au meitaki ka-
toa taku e rave no ratou ra: e riro ra-
tou i te mataku e te ruketekete, i to
au meitaki katoa ra, e te au mea ma-
nuia katoa ra, taku e rave no te reira
10 ra. Te na ko mairā Iehova; Ka aka-
rongo akaouia i teianei ngai, i ta kotou
i karanga ra e, Kua tanea, kare e ta-
ngata, e kare oki e puaka, i te au oire
o Iuda nei, e te au arataa i Ierusalema,
tei vai tanea ua, kare e tangata, e kare
11 oki e nooia, e kare oki e puaka, Te
reo rekareka, e te reo pereperekavana,
te reo o te tane akaipoipo ou, e te reo o
te vaine akaipoipo ou, te reo o te aro-
nga i tuatua e, E akameitaki ia Ie-

hova Sabaota ra: e meitaki oki to Ie-
hova; e tu oki tona aroa e rimua: e
to te aronga i apai mai i te tusia aka-
meitaki ki roto i te are o Iehova. E
akaoki mai oki au i te tuikaa o teianei
enua, mei tei muatangana ra, te tuatua
mairā Iehova. Te na ko mairā Iehova 12
Sabaota ra; E riro akaou i teianei ngai,
i tei tanea nei, kare e tangata, e kare
oki e puaka, e i te au oire katoa nei,
ei nooanga no te aronga tiaki mamoe,
e ei *ngai* akamoe aere anga i te au anana
ra. I roto i te au oire no te au mau- 13
nga, i roto i te au oire no te ngai aka-
aka, e i roto i te au oire i te pae i apa-
tonga, e i roto i te enua o Beniamina,
e i roto i te au ngai i vaitatao i Ieru-
salema, e i roto i te au oire o Iuda ra,
e na reira rai te au anana te aere, na
roto i te rima o tei tatau ra, te tuatua
mairā Iehova.

I na, e tae mai te au rā, te tuatua 14
mairā Iehova, e akatupu ei au i taua
mea meitaki ra, taku i akakite i te
ngutuare o Iseraela, e te ngutuare o
Iuda. I te reira au rā, e i te reira 15
tuatau, e akatupu ei au no Davida, i
te Rara tuatua-tika ra; e nana e rave
i te tuatua-tau, e te tuatua-tika, i te
enua nei. I te reira au rā e ora'i Iuda, 16
e e noo ponuiaau ua mai oki Ierusa-
lema: teia oki *te ingoa* e tapaia nona,
Ko IEHOVA TA TATOU TUATUA-TIKA
RA. Te na ko maira oki a Iehova; 17
Kare ravā Davida e ngere i te tangata
ei noo ki runga i te terono i te ngu-
tuare o Iseraela; Kare oki e ngere te 18
kau taunga ngati Levi i te tangata i
mua iaku nei, ei apai i te tusia karaka-
ratio, e te tutungi i te mineka, e te aka-
tusia marie ua anga, i te au rā katoa.

E kua tae maira te tuatua a Iehova 19
kia Ieremia, kua tuatua maira,

Te na ko mairā Iehova; Kia tika ia 20
kotou kia akaatikau i taku nei korero-
motu i te ao nei, e taku nei korero-
motu i te po nei, e auraka ua atu ei ao
e te po i to raua tuatau; Ei reira taku 21
koreromotu ki toku tavini nei kia Da-
vida e akaatikau katoaia'i, e ngere ei
oki aia i te tamaiti i te noo anga ki
runga i tona terono ei ariki; e te kau
taunga ngati Levi, toku aronga tavini.
Mei te nuku o te rangi kare e ope kia 22
tatau ra, e te one taatai kare e tika kia
aite ra: mei te reira toku akamaata
anga i te uanga o taku tavini ra o Da-
vida, e te au ngati Levi e tavini mai
iaku nei.

Kua tae maira oki te tuatua a Ie- 23
hova kia Ieremia, na ko maira,

Kare ainei koe i kite i ta teianei au 24
tangata e tuatua nei, i te na ko anga
mai? Nga kopu e rua nei i ikiia e
Iehova ra, ratou tei akarukeia e ia. E
kua akavaavaa ratou i toku ra au ta-
ngata, mei te mea kare ratou e riro
akaou ei enua tangata ki mua ia ra-
tou ra.
25 Te na ko mairā Iehova; Kua kore
taku nei koreromotu i te ao e te po
nei, e kua kore iaku te au akonoanga o
26 te rangi e te enua; Ei reira au e aka-
ruke ei i te uanga o Iakoba, e to te
tavini noku ra, to Davida, e kare atura
au e rave i tona uanga ei au kavana ki
runga i te uanga o Aberahama, e to
Isaaka, e to Iakoba: e akaoki mai au i
to ratou i tuikaa ra, e aroaia ratou e
au ra.

PENE XXXIV.

Te akakite nei a Ieremia kia Zedekia e e riro aia e te oire katoa ra.

1 TE tuatua i tae mai kia Ieremia no
ko ia Iehova ra, ka tamaki mai ei
te ariki o Babulonia, ko Nebukanesa,
e te nuku katoa nana, e te au basileia
katoa o te ao nei i raro ake iaia ra, e te
tangata katoa oki, kia Ierusalema, e te
au oire katoa no reira ra, i te tuatua
anga mai,
2 Te na ko maira te Atua o Iseraela
ra, ko Iehova, ka aere ka karanga atu
kia Zedekia, ariki no Iuda, e na ko
atu koe kiaia ra, Te na ko mairā Ie-
hova, I na, e tuku au i teianei oire ki
roto i te rima o te ariki o Babulonia, e
3 nana e ta'u ki te ai. Kare koe e ora i
tona rima, e opu tikaia ra koe, e tu-
kuia koe ki roto i tona rima; e akara
oki o mata i nga mata o te ariki o Ba-
bulonia, e nana e tuatua mai, tona vaa
ki toou vaa, e riro oki koe ki Babu-
4 lonia. E akarongo mai na ra, e te
ariki o Iuda, e Zedekia, i te tuatua na
Iehova; te na ko mairā Iehova ia koe,
5 Kare koe e mate i te koke: E mate
au ua koe, e ma te tutungi anga ai o to
ai metua ra, te au ariki i muatangana,
ou io nei koe, e akapera ratou i te tu-
tungi i te ai ia koe ra; ka aue ei ia
koe ra, *ma te tuatua e,* Aue, e te atu
e! kua tuatua oki au i taua tuatua
6 nei, te tuatua mairā Iehova. E kua
karanga atura te peroveta ra ko Iere-
mia ki te ariki o Iuda ra kia Zedekia,
i teia katoa nei au tuatua i Ierusalema,
7 Ka tamaki mai ei te nuku o te ariki o
Babulonia ra ia Ierusalema, e te au
oire toe katoa i Iuda ra; ia Lakisa, e
ia Azeka; ko nga totoenga ïa teia o te

au oire o Iuda ra, e au oire akaketa-
ketaia.
Te tuatua i tae mai kia Ieremia, no 8
ko mai ia Iehova ra, i muri ake i te
papau angaia e te ariki ra e Zedekia i
te koreromotu ki te au tangata katoa i
Ierusalema, kia tutuia te tuku ua ia
ratou; Kia tuku ua atu te tangata 9
katoa i tona tavini tane, e te tangata i
tona tavini vaine, kia aere ua ana, i te
ngati Ebera tane, e te ngati Ebera vaine
ra; auraka e umuumu atu i te angaanga
ia ratou, i tona taeake ngati Iuda ra.
E kua akarongo anake maira te ui 10
ariki, e te tangata katoa, i tei akatauia
i taua koreromotu ra, e tuku anake te
tangata katoa i tona tavini tane, e tona
tavini vaine, kia aere ua ana, e kare
atura e umuumu akaou atu i te anga-
anga ia ratou, kua akarongo ratou, e
kua tuku atura ia ratou. Kua oki 11
akaou ra ratou i muri ake, e kua aka-
oki i taua au tavini tane, e te au tavini
vaine, i tei tukuia e ratou ra, kia aere
ua na; e kua taao atura ia ratou, ei
tavini tane, e ei tavini vaine. I tae 12
mai ei te tuatua a Iehova kia Ieremia,
no ko mai ia Iehova ra, na ko maira,
Te na ko maira te Atua o Iseraela, ko 13
Iehova, E koreromotu taku i papau i
to kotou ra au metua, i te rā i arataki
mai ei au ia ratou, mei te enua maira
mei Aiphiti, mei te are i tavini ei ra,
na ko atura, Kia ope nga mataiti e itu 14
ra, ka tuku ua kotou te tangata katoa
i tona uaorai taeake ngati Ebera ra,
tei okoia atu ia koe ra, ka ono akera
ona mataiti i te tavini anga ia koe ra, e
tuku ua atu koe iaia i reira kia aere ua
ana. Kare ra to kotou au metua i
akarongo mai iaku, kare oki i ariu mai
i to ratou taringa. E ia kotou oki i 15
ariu io nei i nakonei, e kua rave kotou
i te mea tika i toku nei akara anga, i
te akakite anga atu i te tangata tupu
katoa ra i te tuku ua, e kua papau
kotou i te koreromotu ki mua iaku i
te are i tapaia i toku nei ingoa: Kua 16
oki iora kotou, e kua viivii ia kotou
taua ingoa noku ra, kua rave akaou
te tangata katoa i tona tavini tane, e te
tangata katoa i tona tavini vaine, tei
tuku uaia e kotou kia rave ua i to
ratou uaorai inangaro; e kua taao atu
ia ratou, ei tavini tane, e ei tavini vaine,
no kotou na. E teianei, te na ko 17
mairā Iehova, Kare kotou i akarongo
mai iaku ra, i te akakite anga atu i te
tuku ua te tangata katoa i tona taeake,
e tona ra tangata tupu: i na, te aka-
kite nei au i te tuku ua ia kotou, te
tuatua mairā Iehova, ki te koke ra,
e te maki-mate ra, e te onge ra; e
tuku atu au ia kotou i te manamanata
18 i te au basileia katoa o te ao nei. E
tuku atu au i te au tangata, i ara i te
koreromotu naku ra, tei kore i akono i
te tuatua o taua koreromotu ra, ta
ratou i papau ki mua iaku nei, ka va'i
ei ratou i te kafa i rotopu, e kua aere
19 na rotopu i nga tapānga ra; Te au
ariki no Iuda e te au ariki no Ierusa-
lema, e te au eunuka, e te kau taunga,
e te tangata katoa o te enua ra, tei
aere na rotopu i nga tapānga kafa ra;
20 E tuku atu au ia ratou ki te rima o to
ratou au enemi, ki te rima o te aronga
i kimi mai ia ratou kia mate: e riro
oki to ratou au kopapa ei kai na te au
manu o te reva nei, e na te au puaka o
21 te enua nei. E te ariki no Iuda ko
Zedekia, e te ui ariki katoa ki ona ra,
e orongaia e au ki roto i te rima o to
ratou au enemi, e ki roto i te rima o
te aronga e kimi mai ia ratou kia
mate, e ki roto i te rima o te nuku o te
ariki o Babulonia, tei riro atura ki
22 runga ra ia kotou nei. I na, naku e
akaue, te tuatua mairā Iehova, e aka-
oki mai au ia ratou ki teianei oire; e
na ratou e tamaki mai i te reira, e ka
rauka ia ratou, e ka tutungi iora ki te
ai; e akatanea katoa oki au i te au oire
o Iuda, e kare rava e nooia.

PENE XXXV.

Te akaapa nei a Ieremia i te ngati Iuda akarongo kore i te akarongo o te ngati Rekabi.

1 TE tuatua i tae mai kia Ieremia, no
ko ia Iehova ra, i te au rā o Ieho-
iakima, te tamaiti a Iosia ra, ariki no
Iuda, na ko maira,
2 Ka aere ki te are o te ngati Rekabi,
ka karanga atu ei kia ratou, e arataki
mai oki ia ratou ki roto i te are o Ie-
hova, ki roto i tetai pia ra, ka oronga
3 atu ei i te wina na ratou kia inu. Kua
arataki maira au ia Iaazania, te ta-
maiti a Ieremia, te tamaiti a Haba-
zinia ra, e tona au taeake, e te au
tamariki ravarai nana, e te ngutuare
4 katoatoa o te ngati Rekabi ra. I ara-
taki mai au ia ratou ki roto i te are o
Iehova, ki roto i te pia o te au tamariki
a Hanana, te tamaiti a Igedalia, e ta-
ngata no te Atua, ki vaitatao i te pia
o te ui ariki ra, ki runga ake i te pia
o Maaseia, te tamaiti a Saluma, tiaki
5 ngutupa ra. Kua tuku atura au i te
au kapu i ki i te wina, ki mua i te
aroaro o te au tamariki o te ngutuare o
te ngati Rekabi, e te au kapu rikiriki

katoa, e kua karanga atura au kia ra-
tou, Ka inu kotou i te wina. Kua tua- 6
tua maira ratou, Kare matou e inu i
te wina: ko Ionadaba te tamaiti a Re-
kabi, to matou metua ra, tei poroaki
mai ia matou, na ko maira, Auraka
kotou e inu i te wina, kotou, e ta kotou
au tamariki, e tuatau ua atu: Auraka 7
oki kotou e patu i te are, auraka e ruru
i te ua, auraka oki e tanu kainga vine,
auraka oki o reira ia kotou; ei roto ra
kotou i te puakapa noo ei, e ope ua atu
to kotou puke rā, kia rai to kotou au
rā i te ora anga i runga i te enua, ta
kotou i noo tangata ke ke ua ana.
Kua akarongo oki matou i te reo o 8
Ionadaba, te tamaiti a Rekabi, to ma-
tou metua ra, i te au mea katoa tana i
poroaki mai ia matou, kia kore e inu
i te wina i to matou au rā katoa nei,
ko matou, ta matou au vaine, ta matou
au tamaroa, e ta matou au tamaine;
Kare oki i patu i te are ei nooanga no 9
matou: kare oki o matou kainga vine,
kare oki e koro, e kare e ua rakau:
Noo ua ana ra matou ki roto i te pua- 10
kapa, e kua akarongo, e kua rave, i te
au mea katoa ta to matou metua, ta
Ionadaba, i poroaki mai ia matou.
Kia tae maira te ariki o Babulonia ra, 11
ko Nebukanesa, ki teianei enua, kua na
ko akera matou, Ka aere mai, ka aere
tatou ki Ierusalema no te nuku oki o
te Kaledea, e no te nuku katoa o
Suria; i noo ei matou i Ierusalema
nei.
Kua tae maira te tuatua a Iehova 12
kia Ieremia ra i reira, na ko maira,
Te na ko mairā Iehova Sabaota ra, te 13
Atua no Iseraela, Ka aere ka karanga
atu ki te au tangata no Iuda, e to Ieru-
salema ra, Kare ainei kotou e āriki i
te ako, ka akarongo mai ei i taku nei
tuatua? te tuatua mairā Iehova. I te 14
au tuatua a Ionadaba, te tamaiti a
Rekabi, tana i poroaki ki te au tama-
riki nana ra, e auraka e inu i te wina
ra, kua akonoia ïa; kare oki ratou i
inu e tae rava akenei ki teianei rā, kua
akarongo ratou i te iku a to ratou me-
tua ra; ko au katoa oki tei karanga
atu kia kotou, ma te tu popongi anga,
e te tuatua anga atu, kare ra kotou i
akarongo mai iaku. Kua tono atu oki 15
au i te au tavini katoa noku ra, i te au
peroveta, i te tu popongi anga, e te
tono anga atu, i te na ko anga atu e, E
ariu mai na kotou, te tangata katoa i
tona ra aerenga kino, e akameitaki
ana i ta kotou e rave ra, auraka e aru
i te au atua ke, i te tavini anga ia
ratou; ka noo ei ki te enua i orongaia
e au no kotou, e no to kotou au metua
ra; kare ra kotou i ariu mai i to
kotou taringa, kare oki i akarongo mai
16 iaku. No te mea, te au tamariki a
Ionadaba, te tamaiti a Rekabi, kua
akono i te iku a to ratou metua, tana i
iku mai ia ratou ra; kare ra teianei
17 aronga i akarongo mai iaku nei: E
tenana, te na ko maira te Atua Sa-
baota ra, ko Iehova, te Atua o Ise-
raela; I na, ka apai mai au i te au
kino katoa ki runga ia Iuda, e ki runga
i to Ierusalema katoa ra, i taku i tua-
tua ia ratou ra; no te mea kua tuatua
au ia ratou e kare ra ratou i akarongo
mai, kua kapiki atu au ia ratou, kare
ra ratou i îō mai.
18 Kua karanga aturā Ieremia ki te
ngutuare o te ngati Rekabi ra, Te na
ko mairā Iehova Sabaota ra, te Atua o
Iseraela; No te mea, kua akarongo
kotou i te iku a to kotou metua ra a
Ionadaba, e kua akono i te au poroaki
katoa nana ra, e kua rave i te au mea
19 katoa tana i akaue mai ia kotou; E
teianei, te na ko mairā Iehova Sabaota
ra, te Atua o Iseraela, Kare ravā Iona-
daba te tamaiti a Rekabi e ngere i te
tangata i te tu anga ki mua iaku e
tuatau ua atu.

PENE XXXVI.

Te akaue nei a Ieremia ia Baruka kia tata i te totou nana ra: kua ta'u naia te pokaikai tuatua e te ariki: tana utunga: e pokaikai ke tei tataia.

1 E TAE akera ki te a o te mataiti o
Iehoiakima, te tamaiti a Iosia,
ariki no Iuda ra, i tae mai ei teianei
tuatua kia Ieremia, no ko ia Iehova ra,
na ko maira,
2 Ka rave ana koe i tetai buka pokai-
kai ra, ka tata'i i te au tuatua katoa
taku i karanga atu kia koe ra, ia Ise-
raela, ki rungao, e ia Iuda, e i te au
enua katoa, mei te rā mairai i tuatua
atu ei au ia koe ra, mei te au rā mai o
Iosia ra, e tae ua maira ki teianei rā.
3 Peneiake ko te akarongo mai te ngu-
tuare o Iuda i te au kino katoa i aka-
koroia e au e tuku ki runga ia ratou
ra, e ko te oki mai ratou, te tangata
katoa i tona ra aerenga kino, kia aka-
kore atu au i to ratou kino e ta ratou
4 ara. Kua karanga aturā Ieremia kia
Baruka, te tamaiti a Neria ra: kua
tata iorā Baruka i te vaa o Ieremia i te
au tuatua katoa a Iehova i tuatua mai
kiaia ra, ki runga i taua buka pokaikai
5 ra. Kua karanga aturā Ieremia kia
Baruka, na ko atura, Kua tapekaia au,

kare au e tika kia aere ki roto i te are
o Iehova: Ko koe ra te aere, ka tatau 6
ei i te pokaikai, taau i tata i toku nei
vaa, i te au tuatua a Iehova, i te tari-
nga o te au tangata, ki roto i te are o
Iehova, i te rā neseteia anga; e i te
au taringa o to Iuda katoa ra, tei aere
mai mei roto mai i to ratou au oire, e
tatau katoa atu koe kia ratou. Penei- 7
ake ratou ko te tuku akaaka mai i ta
ratou pure ki mua i te aroaro o Iehova,
e ko te ariu mai oki, te tangata katoa
i tona ra aerenga kino: e riri maata
oki, e te riri otooto, ta Iehova e tuatua
nei i teianei aronga tangata. Kua 8
pera oki a Baruka, te tamaiti a Neria
ra, i ta te peroveta ra, ta Ieremia, i
akaue mai kiaia ra, i te tatau anga i
roto i te buka i te au tuatua a Iehova,
i roto i te are o Iehova ra. E tae 9
akera ki te mataiti rima o Iehoiakima,
te tamaiti a Iosia ra, ariki no Iuda, e
te iva o te marama, i akakite aere ei
ki to Ierusalema katoa, e te au ta-
ngata katoa i aere mai mei roto i te
au oire o Iuda, i te neseteia anga, i
mua ia Iehova, i Ierusalema. Kua 10
tatau iorā Baruka i roto i taua buka ra
i te au tuatua a Ieremia, i roto i te
are o Iehova, i te pia o Gemaria, te ta-
maiti a Saphana tata tuatua ra, i roto i
te kezere teitei ra, i te tomoanga i te
ngutupa ou i te are o Iehova,
i te taringa o te au tangata ka-
toa ra.
E akarongo akerā Mikaia, te ta- 11
maiti a Gemaria, te tamaiti a Saphana,
i te au tuatua katoa a Iehova, i roto i
taua buka ra. Aere atura aia ki raro 12
i te are o te ariki ra, e ki roto i te pia
o te tata tuatua ra; e i na, tei reira
anake te ui ariki i te noo anga, ko
Elisama tata tuatua ra, e ko Delaia, te
tamaiti a Semaia ra, e ko Elanatana,
te tamaiti a Akabora, e ko Gemaria,
te tamaiti a Saphana, e ko Zedekia, te
tamaiti a Anania, e te ui ariki katoa
ra. Kua akakite aturā Mikaia kia 13
ratou i te au tuatua katoa tana i aka-
rongo ra, ka tatau ei a Baruka i taua
buka ra, i te taringa o te au tangata
ra. Kua tono akera te ui ariki katoa 14
ia Iehudi, te tamaiti a Netania, te ta-
maiti a Selamia, te tamaiti a Kusi, kia
Baruka, e karanga atu e, Te pokaikai
taau i tatau i te taringa o te au tangata
ra, ka rave ïa i to rima, ka aere mai.
Kua rave iorā Baruka, te tamaiti a
Neria, i taua pokaikai ra i tona rima,
e kua aere maira kia ratou ra: Kua 15
karanga atura ratou kiaia, Ka noo ana
ki raro, ka tatau mai ei i to matou
nei taringa. Kua tatau iorā Baruka
16 i to ratou taringa. E ope akera taua
tuatua ra i te akarongoia e ratou ra,
kua mataku ua iora ratou tetai e tetai:
e kua karanga atura kia Baruka, E
riro matou i te akakite ki te ariki i
17 teia katoa nei au tuatua. Kua ui
maira ratou kia Baruka, na ko maira,
Ka akakite mai na koe kia matou i te-
nana; i akapeea koe i te tata anga i
18 teianei au tuatua i tona vaa? Kua
karanga aturā Baruka kia ratou, Tona
uaorai vaa tei tuatua mai i teia katoa
nei au tuatua, e kua tata atura au ki
19 te inika ki runga i te buka. Kua tua-
tua maira taua ui ariki ra kia Baruka,
Ka aere ka pipini, korua ko Ieremia, e
auraka e tangata e kite i to korua ngai.
20 Aere atura ratou ki roto i te ariki
ra, ki roto i te kezere; vaio iora taua
pokaikai ra ki roto i te pia o Elisama,
i te tata tuatua ra; e kua akakite atura
i taua au tuatua katoa ra i te tari-
21 nga o te ariki ra. Kua tono akera te
ariki ia Iehudi e tiki i taua pokaikai
ra; kua rave iora aia i roto i te pia o
Elisama tata tuatua ra; e kua tatau
a Iehudi i te taringa o te ariki ra, e
i te taringa o te ui ariki katoa i tu ki
22 vaitatao i te ariki ra. Te noo ua ra te
ariki ki roto i te pia no te tuatau anu
ra, i te iva o te marama, e te ka ua
maira te ai i te vairanga ai ki mua
23 iaia. E ope akera nga takiato tuatua e
toru e e a i te tatauia e Iehudi, kua ko-
koti iora aia ki te matipi a te tata tua-
tua ra, e kua titiri ki runga i te ai e
vai ua mai i te vairanga ai ra, e ope
roa akera taua pokaikai ra i te ka i te ai
24 e vai ua i te vairanga ai ra. Kare ra
taua ariki ra, e te au tavini katoa nona
ra, tei akarongo i taua au tuatua katoa
ra, i mataku, kare oki i aae i to ratou
25 kakau. Pati akatenga atura oki Ela-
natana, e Delaia, e Gemaria, i te ariki
ra, e auraka e tungia taua pokaikai ra
ki te ai; kare rava aia i akarongo ia
26 ratou. Kua akaue atura te ariki ia Ie-
rameela, te tamaiti a te ariki ra, e ia Se-
raia, te tamaiti a Azeriela, e ia Selemia,
te tamaiti a Abedeela, e rave ia Baruka
tata tuatua ra, e te peroveta ra ko Ie-
remia: kua uuna rā Iehova ia raua.
27 E kua tae maira te tuatua a Iehova
kia Ieremia, i muri ake i te pokaikai i
te tutungi angaia e te ariki, e te au
tuatua i tataia e Baruka i te vaa o
28 Ieremia, na ko maira, Ka rave rai
koe i tetai pokaikai rai, ka tata'i ki
rungao i te au tuatua katoa i tataia i
muatangana, i tei rungao i tei muata-
ngana ra pokaikai, i tei tutungiia e te

ariki o Iuda, e Iehoiakima ra. E ka- 29
ranga atu oki ki te ariki o Iuda, kia
Iehoiakima, Te na ko mairā Iehova,
Kua tungia e koe taua pokaikai nei,
kua na ko maira, Eaa koe i tata'i ki
rungao? e i na ko ei oki, e aere mairai
te ariki o Babulonia, e e pou roa teia-
nei enua iaia, e e kore iaia te tangata
e te puaka katoa oki i reira? E teia- 30
nei, te na ko mairā Iehova, i te ariki o
Iuda ia Iehoiakima, Kare rava ona e
okotai iti ake e noo ki runga i te te-
rono o Davida; e akaruke keia tona
kopapa mate, kia vai ua ana i te vera-
vera i te ao, e te anu i te po. E tu- 31
taki atu au iaia, e tona katoa ra uanga,
e tona katoa ra au tavini, i ta ratou
ara; e apai mai oki au ki runga ia
ratou, e ki runga katoa i to Ierusalema,
e ki rungao i te au tangata no Iuda,
i te au kino katoa taku i tuatua ia
ratou ra, kare ra ratou i akarongo
mai.
Kua rave iorā Ieremia i tetai pokai- 32
kai ke, e kua tuku atura kia Baruka,
te tamaiti a Neria tata tuatua ra: kua
tata iora aia ki runga i te reira i te
vaa o Ieremia, i te au tuatua katoa no
te buka, ta te ariki o Iuda ta Iehoia-
kima i tutungi ki te ai: e kapiti ka-
toaia mai oki te tuatua i reira, mei te
reira rai te tu e manganui.

PENE XXXVII.

*I akaruke te tamaki no te mea te vai-
tata maira to Aiphiti: kua tiki naiā
Ieremia e Zedekia, ko tei akakite
mai e, ka oki mai te Kaledea: kua
eke a Zedekia e kua tapekaia.*

TUPAUIA akera te au o Konia, te 1
tamaiti a Iehoiakima e te ariki ra
ia Zedekia, te tamaiti a Iosia ra, tei
akaarikiia e te ariki o Babulonia e
Nebukanesa, ei ariki no te enua ra no
Iuda. Kare ra aia, e tona au tavini 2
katoa, e te au tangata katoa o te enua,
i akarongo i te au tuatua a Iehova,
tana i tuatua i te peroveta ra ia Iere-
mia. Kua tono akera te ariki ra ko 3
Zedekia ia Ieukala, te tamaiti a Sele-
mia, e ia Zephania, te tamaiti a Maa-
seia taunga ra, ki te peroveta ra, kia
Ieremia, na ko atura, Ka pure koe i
tenana i to tatou Atua ra ia Iehova ia
tatou nei. Te aere ua mairā Ieremia 4
ki roto, e te tomo ua ra ki vao, i taua
au tangata ra: kare oki aia i tapekaia
e ratou ki roto i te are tapekānga.
Kua aere mai oki te nuku o Pharao 5
mei Aiphiti mai: akarongo akera te
Kaledea e akapini ia Ierusalema, i te
rongo ia ratou, akaruke maira ratou ia
Ierusalema.
6 Kua tae maira te tuatua a Iehova ki
te peroveta ra kia Ieremia i reira, na
7 ko maira, Te na ko maira te Atua o
Iseraela ra, ko Iehova; E na ko atu
kotou ki te ariki o Iuda, tei tono mai ia
kotou kiaku nei, e ui iaku ra; I na,
taua nuku no Pharao, tei aere mai e
tauturu ia kotou ra, e oki ïa ki to
8 ratou ra enua, ki Aiphiti. E oki akaou
mai oki te Kaledea e tamaki i teianei
oire, e rave i te reira, e na ratou e
9 tutungi ki te ai. Te na ko mairā Ie-
hova; Auraka kotou e vare, i te na ko
anga e, Ka akaruke takiri te Kaledea
ia tatou: kare oki ratou e aere ke.
10 Angairi rai i pou roa te nuku katoa o
te Kaledea ia kotou, i te tamaki anga
mai ia kotou ra, toe iora te aronga
putaputa anake i roto ia ratou ra, e tu
mairai te tangata katoa ra ki runga, i
roto i tona puakapa, e tutungi i teianei
oire ki te ai.
11 E kia riro atura te nuku o te Kale-
dea mei mua mai i Ierusalema i te
12 mataku i te nuku o Pharao, Aere
aturā Ieremia mei Ierusalema atu, i
aere atura ki te enua o Beniamina, kia
rauka tana tuanga i reira i rotopu i te
13 au tangata ra. E tae atura aia ki te
ngutupa ki o Beniamina ra, tei reira
tetai kapena no te aronga vaeau, ko
Iriia te ingoa, te tamaiti na Selemia,
te tamaiti a Hanania; kua opu iora aia
ia Ieremia peroveta, e kua na ko atura,
14 Te aere ra koe ki o te Kaledea. Kua
tuatua mairā Ieremia, E pikikaa tena;
kare au e aere ki o te Kaledea. Kare
akera ra aia i akarongo iaia: kua rave
iorā Iriia ia Ieremia, e kua arataki
15 atura ki te ui ariki ra. Te riri ra te
ui ariki ia Ieremia, e kua pāpā iora
iaia, e kua tuku atura iaia ki roto i te
are tapekānga, i te are o Ionatana tata
tuatua ra: ko tei akariroia ïa e ratou
ei are tapekānga ra.
16 E tae aturā Ieremia ki roto i te are
tapekānga ra, e ki roto i te au pia riki-
riki ra, e manganui akera to Ieremia
17 au rā i reira; Kua tono atura te ariki
ra ko Zedekia, e kua arataki maira
iaia: kua ui poiri ua atura te ariki
kiaia i roto i tona ra are, na ko atura.
E tuatua ainei tena no ko mai ia Ie-
hova ra? kua tuatua mairā Ieremia,
E tuatua ïa: kua tuatua mai oki aia, E
tukuia atu koe ki roto i te rima o te
18 ariki no Babulonia. Kua karanga atu-
rā Ieremia ki te ariki ra kia Zedekia,
Eaa taku nei ara ia koe ra, e toou au
tavini ra, e teianei katoa au tangata,

i uri ua'i kotou iaku ki roto i te are
tapekānga? Teica iora ta kotou au 19
peroveta tei totou ia kotou na, i te na
ko anga atu e, Kare te ariki o Babu-
lonia e tae mai e rave ia kotou, e teia-
nei enua? E tenana, e akarongo mai, 20
ko taku teia tuatua kia koe, e taku
atu, e te ariki: kia kiteia mai taku
pati anga i tenana ki mua ia koe ra;
auraka koe e akaoki iaku ki roto i te
are o Ionatana tata tuatua ra, ka mate
aea au i reira. Kua akaue atura te 21
ariki ra ko Zedekia, kia tuku ratou ia
Ieremia ki roto i te kezere o te are ta-
pekānga, e kia oronga mai ratou i te
areto okotai nana, no te rā okotai, no
roto i te arataa o te tunu-kai ra, e kia
ope roa te au areto o te oire i te pou.
Noo iorā Ieremia ki roto i te kezere o
te are tapekānga ra.

PENE XXXVIII.

I tapepe pikikaaiā Ieremia i tapekaia'i ki roto i te vaarua vari: i te tuatua a Ebede-meleka i tukuia'i aia ki vao: tana tuatua ki te ariki.

KUA akarongo a Sephatia, te ta- 1
maiti a Matana, e Gedalia, te ta-
maiti a Pasahura, e Ieukala, te tamaiti a
Selemia, e Pasahura, te tamaiti a Male-
kia, i te au tuatua ta Ieremia i tuatua
ki te tangata katoa ra, i te na ko anga e,
Te na ko mairā Iehova, Ko tei toe ki 2
roto i teianei oire, e mate ïa i te koke, i
te onge, e te maki-mate: ko tei aere ra
ki o te Kaledea ra, e ora ïa; e riro oki
tona ora ei apinga nona, e ora ïa aia. Te 3
na ko mairā Iehova, E oronga tika ïa
teianei oire ki roto i te rima o te nuku
o te ariki o Babulonia, ka rave oki
ratou i te reira. I karanga atu ei te ui 4
ariki ki te ariki ra, Kia mate atu teia-
nei tangata e tika'i, ta matou ïa tuatua
kia koe: no te mea nona i paruparu ei
te rima o te aronga toa i toe i te oire
nei, e te rima o te tangata katoa nei,
koia i pera i te tuatua anga mai kia
ratou: kare oki teianei tangata i kimi i
te meitaki no teianei iti-tangata, ko te
kino ra. Kua tuatua maira taua ariki 5
ra ko Zedekia i reira, I na aia, tei to
kotou rima ïa: kare oki a te ariki tua-
tua kia ketaketa kotou. Kua rave 6
iora ratou ia Ieremia, e kua uri atura
iaia ki roto i te vaarua, ki o te tamaiti
a te ariki ra, ki o Malekia, tei roto i te
kezere o te are tapekānga ra: i tatau-
raiā Ieremia e ratou i te tuku anga ki
raro ra: kare e vai i roto i taua vaa-
rua ra, e vari anake ra: topa iorā Ie-
remia ki roto i taua vari ra.

7 Akarongo akera te ngati Kusa ra
ko Ebede-meleka, tetai o te au eunuka,
i roto i te are o taua ariki ra, e kua uri
ratou ia Ieremia ki raro i te vaarua;
te noo ua ra te ariki i te ngutupa ki o
8 Beniamina ra; Kua aere iorā Ebede-
meleka ki vao i te are o te ariki ra, e
kua karanga atura ki te ariki, na ko
9 atura, E taku atu e te ariki, e takinga-
kino to teianei au tangata i te au mea
katoa ta ratou i rave i te peroveta nei
ia Ieremia, tei uriia e ratou ki roto i te
vaarua; e mate takiri oki aia i reira i
te pongi, kare atura o te oire nei e
10 manga. Kua akaue atura te ariki ia
Ebede-meleka te ngati Kusa ra, na ko
atura, E rave katoa koe i te tangata
kia toru ake ngauru, ka uuti mai ei i
te peroveta ra ia Ieremia ki runga mei
roto mai i te vaarua ra, ka mate aea
11 aia. Kua rave aturā Ebede-meleka i
taua au tangata ra, aere atura ki roto
i te are o te ariki ra, i raro ake i te pia
apinga ra; kua rave iora i te kakau
motumotu, e te ngaengae, e kua tataura
iora i te tuku anga ki raro kia Ieremia
12 ki roto i te vaarua ra. Kua karanga
aturā Ebede-meleka ngati Kusa kia
Ieremia, Ka tuku ana i tenana aeae-
nga kakau e te motumotu ra ki raro
ake i to keke ra, ki raro ake i te taura
13 ra: Kua pera aturā Ieremia. Kua
uuti iora ratou ia Ieremia ki runga i
taua taura ra, rave akera iaia mei roto
mai i taua vaarua ra: noo ua iorā
Ieremia ki roto i te kezere i taua are
tapekānga ra.
14 Kua tono akera te ariki ra ko Zede-
kia, e kua arataki maira i te peroveta
ra ia Ieremia kiaia uaorai, ki roto i te
toru o te tomoanga, ki roto i te are o
Iehova. Kua tuatua maira te ariki
kia Ieremia ra, Ka ui au kia koe i
tetai mea; auraka koe e uuna iaku.
15 Kua karanga aturā Ieremia kia Zede-
kia, Kia akakite atu au kia koe ra,
kare ainei koe e tamate rava mai iaku?
e kia ako atu au ia koe ra, kare koe e
16 akarongo mai iaku. Kua taputou poiri
ua ra te ariki ra ko Zedekia kia Iere-
mia, na ko atura, Te ora rā Iehova, tei
anga i to taua nei vaerua, kare au e ta
ia koe, kare oki au e tuku atu ia koe ki
te rima o teianei au tangata, tei kimi
17 mai ia koe kia mate. Kua karanga
aturā Ieremia kia Zedekia, Te na ko
maira te Atua Sabaota ra, ko Iehova,
te Atua o Iseraela; Kia tika ia koe kia
aere atu ki te ui ariki ki o te ariki o
Babulonia, e ora to vaerua i reira, e
kare teianei oire e ka i te ai i reira;
ka ora oki koe, e to kopu-tangata katoa

ra: Kia kore ra e tika ia koe kia aere 18
atu ki te ui ariki ki o te ariki o Babu-
lonia, e tukuia teianei oire i reira ki te
rima o te Kaledea, e na ratou e tu-
tungi ki te ai, e kare rai oki koe
e ora i to ratou rima. Kua tuatua 19
maira te ariki ra ko Zedekia kia Iere-
mia, Te mataku nei au i te au ngati
Iuda i uri ki o te Kaledea, ko te
tukuia aea au e ratou ki to ratou ra
rima, e ko te akainainaia aea au e
ratou. Kua karanga aturā Ieremia, 20
Kare ratou e tuku *ia koe*. E aka-
rongo mai ana koe i tenana i te reo o
Iehova, taku e karanga atu kia koe
nei: e meitaki ïa toou i reira ra, e ka
ora oki toou vaerua. Kia kore ra e 21
tika ia koe kia aere, teia ta Iehova tua-
tua i akakite mai iaku nei: I na oki, 22
te au vaine katoa i toe ki roto i te are
o te ariki o Iuda, e aratakiia mai ïa ki
te ui ariki ki o te ariki o Babulonia, e
na ko mai oki taua au *vaine* ra, Na to
au oa akaperepere koe i akakoko, e
kua tupu ta ratou ia koe: kua piritia
to vaevae ki raro i te vari ra, e kua
kotoe akenei ratou ki muri. E ara- 23
taki mai oki ratou i taau au vaine
katoa, e taau au tamariki ki te Ka-
ledea: kare katoa koe e ora i to ratou
rima, e rauka ra koe i te rima o te
ariki o Babulonia: e noou e ka ai teia-
nei oire ki te ai. Kua tuatua mairā 24
Zedekia kia Ieremia i reira ra, Auraka
rava teianei au tuatua e akakiteia ki te
tangata katoa nei, e kare oki koe e
mate. Kia kite ra te ui ariki nei, e i 25
tuatua ua ana taua, e kia aere mai ra-
tou kia koe ra, e kia tuatua mai e, E
akakite mai kia matou i taau i tuatua
ki te ariki ra, auraka e uuna ia matou
nei, kare oki koe e mate ia matou; e
ta te ariki oki i tuatua mai kia koe ra:
Ei reira koe ka karanga atu ei kia ra- 26
tou, I tuku akaaka ua atura au i taku
pati anga ki mua i te aroaro o te ariki
ra, e auraka aia e akaoki iaku ki te
are o Ionatana, kia mate i reira. Kua 27
aere anake maira te ui ariki kia Iere-
mia ra, e kua ui maira kiaia: e kua
akakite atura aia kia ratou i taua au
tuatua katoa nei, mei ta te ariki i
akaue mai *kiaia* ra. Akaruke maira
ratou iaia: kare oki taua mea ra i
kitea. Noo ua aturā Ieremia ki roto 28
i te kezere o te are tapekānga ra, e tae
ua atura ki te rā i rave ia'i Ierusalema:
e i reira oki aia i te rave anga ia Ieru-
salema ra.

PENE XXXIX.

Ierusalema i pou: Zedekia i akamatapoia, e apaiia ki Babulonia, ma te tangata katoa i te riro tuikaa anga: te tuatua ia Ebede-meleka.

1 TAE akera ki te iva o te mataiti o te
ariki o Iuda ra o Zedekia, e te
ngauru o te marama, i tae mai ei te
ariki o Babulonia ra ko Nebukanesa, e
te nuku katoa nana, ki Ierusalema, e
2 kua akapini maira. *E* tae akera ki to
Zedekia ra mataiti okotai ngauru ma
tai, i te a o te marama, i te iva oki o te
rā i taua marama ra, i ngaangaa'i taua
3 oire ra. Kua tomo iora te ui ariki
katoa ki o te ariki o Babulonia ra ki
roto, e kua noo iora ki te ngutupa i
rotopu ra, Ko Neregala-sarezara, ko
Samagara-nebo, ko Saresikima, te ra-
ngatira o te au eunuka, ko Neregala-
sarezala, te rangatira o te au magoi,
e te aronga katoa i toe i te ui ariki ki
o te ariki o Babulonia ra.
4 E kite akera te ariki o Iuda ra ko
Zedekia, e te au toa katoa ra, ia ratou,
ati iora ratou, aere atura ki vao mai i
taua oire ra i te po, na te kainga o te
ariki ra, na te ngutupa i rotopu i nga
patu e rua ra: aere atura aia na te pae
5 o te ngai mataataa ra. Kua arumaki
atura te nuku o te Kaledea ia ratou, e
rokoia aturā Zedekia ki te ngai mataa-
taa i Ieriko ra: kua opu iora ratou iaia,
e kua arataki maira ratou iaia ki te
ariki o Babulonia kia Nebukanesa, i
Ribila, i te enua o Hamata ra; e kua
6 akautunga atura aia kiaia. Kua ta
iora te ariki o Babulonia i nga tama-
riki a Zedekia i Ribila, ki mua tikai i
ona mata: kua ta katoa iora te ariki o
Babulonia i te ui ariki katoa o Iuda ra.
7 E kua koiti akera aia i nga mata o
Zedekia, e kua tapeka iora aia iaia ki
te tapeka veo, e apai iaia ki Babulonia
8 ra. Kua tutungi iora te Kaledea i te
are o te ariki, e te au are o te au ta-
ngata ra, ki te ai, e kua vava'i iora i te
9 au patu i Ierusalema. E te toenga o
te tangata tei toe i roto i te oire, e te
aronga i aere takere atura kiaia ra, e te
aronga katoa i toe i taua au tangata ra,
apaiia atura e te kapena o te aronga
vaeau e Nebuzaradana ki Babulonia.
10 Ko te au tangata rikiriki ra, tei kore
rava a ratou, kua vaooia ïa e te kapena
o te aronga vaeau e Nebuzaradana, i te
enua ra i Iuda, e kua oronga mai oki i
te au kainga vine, e te au kainga katoa,
no ratou i taua rā ra.
11 Kua poroaki maira oki te ariki o
Babulonia ra ko Nebukanesa ki te ka-

pena o te aronga vaeau ra kia Nebu-
zaradana, ia Ieremia, na ko maira,
Ka rave koe iaia, ka akara meitaki atu 12
iaia, auraka rava e takinga-kino atu;
ko tana ra e tuatua mai kia koe ra, e
pera atu koe kiaia. Kua tono akera te 13
kapena o te aronga vaeau ra ko Nebu-
zaradana, e ko Nebu-sabana, te ranga-
tira o te au eunuka, e ko Nerezala-
sarezara, te rangatira o te au magoi, e
te ui ariki katoa ki o te ariki o Babu-
lonia; Kua tono oki ratou e kua rave 14
maira ia Ieremia, mei roto mai i te ke-
zere o te are tapekānga ra, e kua tuku
atura iaia kia Gedalia, te tamaiti a
Ahikama, te tamaiti a Saphana, kia
arataki iaia ki te ngutuare: noo ua
iora aia i rotopu i te au tangata ra.
Tae maira oki te tuatua a Iehova kia 15
Ieremia, i tona tapeka angaia ki roto i
te kezere o te are tapekānga ra, na ko
maira, Aere ka karanga atu kia Ebede- 16
meleka ngati Kusa, na ko atu, Te na
ko mairā Iehova Sabaota ra, te Atua o
Iseraela; I na, ka akatupu au i taku
tuatua ki runga i teianei oire kia kino,
auraka kia meitaki; e ka tupu ïa oki
ki mua i to aroaro i taua rā ra. E 17
akaora ra au ia koe i taua rā ra, te
tuatua mairā Iehova: kare oki koe e
orongaia atu ki te rima o te au tangata
taau i mataku ra. E akaora tikai oki 18
au ia koe, e kare koe e inga i te koke,
e riro ra toou ora ei apinga noou: no
te mea kua irinaki koe iaku nei, te tua-
tua mairā Iehova.

PENE XL.

*I tukuiā Ieremia e te Kapena ra e Ne-
buzaradana; kua aere ki Gedalia;
kua uipa katoa mai te ngati Iuda i
toe kiaia: kare te kotikoti kupenga
a Isemaela i akatikaia e Gedalia.*

TE tuatua i tae mai kia Ieremia ra, 1
no ko mai ia Iehova ra, kia oti
aia i te tukuia e te kapena vaeau e
Nebuzaradana i Rama ra; i te rauka
anga ra, i tapeka katoaia oki aia i te
pirianganaoa i rotopu i te aronga tui-
kaa katoa ra i Ierusalema e Iuda,
ko tei apaiia ki Babulonia ra.
Kua rave iora te kapena vaeau ia 2
Ieremia, e kua na ko atura kiaia, Na
to Atua ra na Iehova i tuatua mai i
teianei kino ki teianei ngai. E kua 3
apai mai oki a Iehova, e kua rave mai
i tana i tuatua maira: no te mea kua
ara kotou ia Iehova ra, e kare i aka-
rongo i tona reo, i rokoia mai ei kotou
i teianei mea. E tenana, i na, kua 4
tukuia koe e au i te au pirianganaoa i
runga i to rima na i teianei rā. E
mea meitaki ia koe ra kia aere katoa
taua ki Babulonia, ka aere mai; e
naku e akara meitaki atu kia koe ra:
e mea kino ia koe kia aere katoa taua
ki Babulonia, auraka: i na, te vai ua
ra te enua katoa ki mua ia koe ra: ko
tei meitaki ia koe ra, e tei tau ia koe
5 ra kia aere, ka aere ki reira. E kare
akera aia i oki, *kua karanga atura
aia,* Ka oki mari kia Gedalia, te ta-
maiti a Ahikama, te tamaiti a
Saphana, tei akariroia e te ariki
o Babulonia ei kavana ki runga i
te au oire i Iuda nei, ka noo atu ei ki
ona ra ki rotopu i te au tangata nei: e
kare ra, ko te ngai i tau ia koe i te
aere, ka aere. Kua oronga maira te
kapena o te aronga vaeau i te manga
nana, e tetai apinga, e kua tuku ua
6 atura iaia. Aere atura oki a Ieremia
kia Gedalia, te tamaiti a Ahikama, ki
Mizepe; noo iora ki ona ra, i rotopu
i te au tangata i vaooia ki runga i te
enua ra.
7 Akarongo akera te au kapena o te
au nuku i noo ki te ngai atea ra, ratou
e to ratou katoa ra au tangata e, kua
akariroiā Gedalia e te ariki o Babu-
lonia ei kavana no te enua, e kua
tukuia kiaia te au tane, e te au vaine,
e te tamariki, e tetai pae tangata riki-
riki no te enua ra, tei kore i apai ka-
8 toaia ki Babulonia; Kua aere maira
ratou ki Mizepe, kia Gedalia ra, ko
Isemaela oki, te tamaiti a Netania ra,
e ko Ioanana, e ko Ionatana, nga ta-
mariki a Karea ra, e ko Seraia, te ta-
maiti a Tanumeta, e nga tamariki a
Ephai i Netopha, e ko Iezania, te
tamaiti a tetai ngati Maaka, ko ratou,
9 e to ratou au tangata. Kua taputou
aturā Gedalia, te tamaiti a Ahikama,
te tamaiti a Saphana, kia ratou, e to
ratou au tangata, na ko atura, Aura-
ka e mataku i te tavini atu ki te au
Kaledea: e noo ua i te enua nei, ma
te tavini atu i te ariki o Babulonia, e
10 meitaki ïa kotou i reira. Kareka au
nei, i na, ei Mizepe au noo ei, ei ta-
vini no te au Kaledea, te ka aere mai
ki o tatou nei: kareka kotou, e aka-
putuputu mai kotou i te wina, e te kai
mou ra, e te inu olive, ka tuku ei ki
roto i ta kotou au vairanga ra, ka noo
ua'i ki roto i to kotou au oire i rauka
11 ia kotou ra. Kia akarongo oki te au
ngati Iuda katoa i Moabi, e i roto i te
au tamariki a Amona, e i Edoma oki,
e tei noo i te au enua katoa ra, e kua
orongaia e te ariki o Babulonia tetai
toenga no Iuda, e kua akariro aia ia

Gedalia, te tamaiti a Ahikama, te ta-
maiti a Saphana, ei kavana ki runga ia
ratou; Kua oki anake maira te au 12
ngati Iuda, mei te au ngai katoa maira
i tuaruia atu ei ratou ra, e kua aere
maira ki te enua ra ki Iudea, kia Geda-
lia ki Mizepe ra, e kua akaputuputu
iora i te wina e te au kai mou ra e
manganui.

Kua aere katoa mairā Ioanana, te 13
tamaiti a Karea, e te au kapena no te
nuku i noo i te ngai atea ra, kia Geda-
lia, ki Mizepe ra, E kua karanga 14
atura kiaia, Te kite meitaki ra ainei
koe, e kua tono mai te ariki o te ta-
mariki a Amona ra, ko Baalisa, ia Ise-
maela, te tamaiti a Netania, e ta ia
koe kia mate? Kare akerā Gedalia,
te tamaiti a Ahikama, i akarongo atu
ia ratou. Kua karanga poiri aturā 15
Ioanana, te tamaiti a Karea, kia Geda-
lia, i Mizepe, na ko atura, Teia taku
tuatua kia koe, e tuku ake ana koe iaku,
ka aere au e ta ia Isemaela, te tamaiti
a Netania ra, e kare rava e tangata e
kite: eaa aia ka ta mai ei ia koe, e
puerikiriki ke atura te au ngati Iuda
katoa, te aronga i putuputu mai ia
koe ra, e te toenga o Iuda kia pou?
Kua tuatua mairā Gedalia, te tamaiti 16
a Ahikama, kia Ioanana, te tamaiti a
Karea ra, Auraka rava koe e pera: no
te mea e tuatua pikikaa taau ia Ise-
maela.

PENE XLI.

Ko Gedalia e te au toa ki ona i te mate anga ia Isemaela; i akaoraia ra te aronga i riro tuikaa iaia.

E TAE akera ki te itu o te ma- 1
rama, i aere mai ei Isemaela, te
tamaiti a Netania, te tamaiti a Eli-
sama, no te kopu ariki ra, e te aronga
nunui ki o te ariki ra, tino ngauru
puke tangata ma ia katoa ra, kia Ge-
dalia, te tamaiti a Ahikama, ki Mi-
zepe; e kua kai iora ratou katoa i te
manga i Mizepe. Kua tu mairā Ise- 2
maela, te tamaiti a Netania ra, e nga
tangata katoa tino ngauru tei iaia ra,
kua ta iora ia Gedalia, te tamaiti a
Ahikama, te tamaiti a Saphana, i te
koke, e mate roa akera aia, tei akari-
roia e te ariki o Babulonia ei kavana
ki runga i te enua ra. E te au ngati 3
Iuda katoa ki ona ra, ki o Gedalia ra,
i Mizepe, e te au Kaledea i kitea i reira
ra, te aronga toa, ko tei taia katoa ïa e
Isemaela. E tae akera ki te po rua 4
i taua tainga nana ia Gedalia ra, e
kare e tangata i kite ra, Te aere 5
maira tetai aronga tangata, mei Se-
kema mai, e mei Silo mai, e mei Sa-
maria mai, e oko a puke tangata ra, ma
te tanga varuia ra, e ma te kakau
aeaia, e ma te tapatapaiia ratou uao-
rai, ma te mineka e te tumiama i to
ratou rima, ei apai mai ki te are o
6 Iehova. Kua aere iorā Isemaela, te
tamaiti a Netania ra, mei Mizepe atu
e akaaravei ia ratou, aere marie ua
atura ma te aue: e kia aravei atura
aia ia ratou, kua karanga atura aia
kia ratou, Aere mai kia Gedalia, te
7 tamaiti a Ahikama ra. E tae atura
ratou ki rotopu i taua oire ra, kua ta
iorā Isemaela, te tamaiti a Netania ra,
ia ratou, *e kua uri* ki roto i te vaarua,
koia ma te au tangata katoa tei iaia
8 ra. Kitea iora nga tangata tino
ngauru, no roto ia ratou, tei tuatua
mai kia Isemaela, Auraka matou e
taia: e apinga oki ta matou i roto i te
au kainga ra, i te sitona, e te kerite, e
te inu olive, e te meli. Kore akera
aia e rave, kare i ta ia ratou i roto i
9 to ratou au taeake ra. Taua vaarua ra
ta Isemaela i uri i te au kopapa mate
tana i ta, no Gedalia ïa, e mea angaia
ïa e te ariki e Asa, i te mataku
i te ariki o Iseraela ko Baasa ra:
ko tei akakiia ïa e Isemaela, te tamaiti
a Netania, ki te aronga i taia] ra.
10 Arataki tuikaaia atura te totoenga
ravarai o te tangata i Mizepe e Ise-
maela, te au tamaine a te ariki ra, e te
au tangata katoa i toe i Mizepe ra, i
tei tukuia atu e te kapena vaeau e
Nebuzaradana kia Gedalia, te tamaiti
a Ahikama, ei tiaki: ko Isemaela, te
tamaiti a Netania, tei arataki tuikaa
ia ratou, e riro atura aia kia aere
atu ki o te au tamariki a Amona ra.
11 Akarongo akerā Ioanana, te tamaiti
a Karea, e te au kapena katoa o te au
nuku tei iaia ra, i te au kino katoa i
raveia e Isemaela te tamaiti a Neta-
12 nia ra, Kua rave atura oki ratou i te
au tangata katoa, aere atura e
tamaki ia Isemaela, te tamaiti
a Netania ra, e rokoia atura aia i te
13 vai maata i Gibeona ra. Kite akera
taua au tangata katoa i Isemaela ra ia
Ioanana, te tamaiti a Karea, e te au
kapena katoa o te au nuku tei iaia, re-
14 kareka akerā ratou. Kua ariu anake
atura te au tangata katoa, ta Isemaela
i arataki tuikaa mai mei Mizepe atu,
oki atura kia Ioanana, te tamaiti a
15 Karea ra. Ora atura rā Isemaela, te
tamaiti a Netania, i te rima o Ioanana,
e nga tangata katoa oki toko varu, aere
atura ki te au tamariki a Amona.
16 Kua rave akera oki a Ioanana, te ta-

maiti a Karea, e te au kapena
katoa o te au nuku ki ona, i te
toenga ravarai o te tangata i rauka
mai iaia ia Isemaela, te tamaiti a
Netania, i Mizepe, i muri ake i te
tainga ia Gedalia, te tamaiti a Ahi-
kama, i te aronga maroiroi no te ta-
maki ra, ma te au vaine, e te au tama-
riki, e te au eunuka, tana i akaoki mai
mei Gibeona mai: Aere atura ratou e 17
noo atura ki te nooanga o Kimihama,
i vaitatao i Betelehema, i te arataa e
aere ei ki Aiphiti, No te Kaledea: te 18
mataku ra oki ratou ia ratou, no te
mea, kua tā Isemaela, te tamaiti a
Netania, ia Gedalia, te tamaiti a
Ahikama, tei akariroia e te ariki o
Babulonia ei kavana no te enua ra.

PENE XLII.

Ko Ioonana ma i te tuatua anga ia Ieremia e ui i te Atua ia ratou; e ui pipikaa ua ra ta ratou.

KUA akavaitata maira oki te au ka- 1
pena katoa o te au nuku ra, e ko
Ioanana, te tamaiti a Karea, e ko Ieza-
nia, te tamaiti a Hosaia, e te tangata
katoa, mei tei iti e tae ua atu ki tei
maata, E kua karanga atu ki te pero- 2
veta ra kia Ieremia. Teia ta matou
tuatua kia koe, kia kiteia mai e koe ta
matou pati anga, e pure oki koe ki to
Atua ra kia Iehova, ia matou nei, e i te
toenga katoa nei; (kua iti oki matou, e
toe nei, rai ua'i matou, te kite ua nei
oki o mata;) Kia akakite mai to Atua 3
ra ko Iehova i te arataa kia aere ma-
tou, e te mea e tau ia matou kia rave
ra. Kua karanga atura te peroveta ra 4
ko Ieremia kia ratou, kua akarongo
oki au; i na, naku e pure ki to kotou
Atua ra kia Iehova, i ta kotou i tuatua
maira; e ko ta Iehova e tuatua mai
kiaku ra, ko taku ïa e akakite atu kia
kotou, e kare rava ïa mea e vaooia e
au. Kua karanga atura ratou kia Iere- 5
mia, Ei kite tikai a Iehova e te piki-
kaa kore i rotopu ia tatou nei, e
ko ta to Atua ra ta Iehova e tono mai
ia koe e akakite kia matou nei, kia
kore ra matou e pera. I te mei- 6
taki e te kino katoa, e akarongo rai
matou i te reo o to matou Atua ra ia
Iehova, ta matou e tono atu ia koe nei;
kia meitaki oki matou, kia akarongo
i te reo o to matou Atua ra ko Iehova.
E ope akera nga po okotai ngauru ra, 7
kua tae maira te tuatua a Iehova kia
Ieremia ra. Kua kapiki atura aia 8
ia Ioanana, te tamaiti a Karea ra, e
te au kapena katoa o te au nuku ki
ona ra, e te au tangata katoa oki, mei
9 tei iti e tae ua atu ki tei maata, E kua
karanga atura kia ratou, Te na ko maira
te Atua o Iseraela ra, ko Iehova, i ta
kotou i tono iaku nei ei akakite i ta
kotou pati anga ki mua i tona aroaro;
10 I tika ia kotou i te noo ki teianei enua,
e patuia kotou e au ki runga, e kare e
tuku ki raro; e tanumia kotou e au, e
kare e kiriti: kua tataraara oki au i te
11 kino taku i raveo ia kotou nei. Au-
raka e mataku i te ariki o Babulonia,
ta kotou e mataku ra; auraka aia e
matakuia atu, te tuatua mairā Iehova:
ei vaitata oki au ia kotou, ei akaora, e
12 kia ora kotou i tona rima. E akakite
atu oki au i te aroa ia kotou, kia aroa
mai aia ia kotou, e ka akaoki aia ia ko-
13 tou i to kotou uaorai enua. Kia kara-
nga ra kotou e, Kare matou e noo i
teianei enua, e kare e akarongo i te reo
14 o to kotou Atua ra, o Iehova, Kia na
ko ra, Eiaa; e aere rai matou ki te
enua ra ki Aiphiti, kia kore matou e
kite i te tamaki, kia kore oki kia aka-
rongo i te tangi o te pu ra, kia kore
oki e mate i te pongi; ei reira matou
15 e noo ei: E teianei ka akarongo mai,
e te toenga o Iuda e, i te tuatua a Ie-
hova, Te na ko mairā Iehova Sabaota
ra, te Atua o Iseraela; Kia māro rai
kotou e anga rai to kotou mata e aere
ki Aiphiti, e aere rai ki reira noo ei;
16 E riro ïa kotou i te rokoia atu e taua
koke ra ta kotou e mataku ra, i te
enua ra i Aiphiti; e taua onge ra, ta
kotou e mataku ra, te ka aru aere i
vaitatao ia kotou ki reira ki Aiphiti;
17 e ei reira kotou e mate ei. E riro
oki te tangata katoa, ko tei ariu i
to ratou mata e aere ki Aiphiti noo
ei, i te mate i te koke, e te onge,
e te maki-mate: kare rava tetai e
toe, e kare rava e ora i te kino taku e
18 apai ki rungao ia ratou. Te na ko
maira oki a Iehova Sabaota ra, te Atua
o Iseraela; Mei toku riri, e toku riri
otooto i riringiia ki rungao i tei
noo i Ierusalema; e riringi katoaia
toku riri otooto ki runga ia kotou
kia tae kotou ki Aiphiti: e riro oki
kotou ei kataraanga, e ei vava-
ranga, e ei taoanga, e ei akakino-
anga; e kare rava kotou e kite akaou i
19 teianei ngai. I te tuatua a Iehova ia
kotou, e te toenga o Iuda; Auraka ko-
tou e aere ki Aiphiti: kia kite pu
tikai kotou, kua akakite ua atu oki au
20 kia kotou i teianei rā. Kua pikikaa
ra kotou i to kotou uaorai vaerua; na
kotou oki i tono iaku ki to kotou Atua
ra kia Iehova, e kua na ko mai, E

pure koe ki to matou Atua ra kia Ie-
hova ia matou; e te au mea katoa ta
to matou Atua ra ta Iehova i tuatua
maira, ko taau ïa e akakite mai kia
matou, e ko ta matou ïa e rave. E 21
kua akakite atu au kia kotou i teianei
nā; kare ra kotou e akarongo i te reo
o to kotou Atua ra, o Iehova, e te au
mea katoa oki tana i tono iaku kia ko-
tou. E teianei, kia kite pu tikai kotou 22
e, e mate kotou i te koke, e te onge, e
te maki-mate, i tenana ngai ta kotou e
inangaro na e aere kia noo.

PENE XLIII.

Ioanana i te akarongo kore anga i te tuatua a Ieremia ra.

HOPE akera ta Ieremia tuatua 1
anga i te tangata katoa ra, i te au
tuatua katoa a to ratou Atua, a Iehova,
i tonokia mai ei aia e to ratou Atua ra
e Iehova, i teia katoa nei au tuatua;
Kua tuatua mairā Azaria, te tamaiti a 2
Hosaia, e ko Ioanana, te tamaiti a
Karea, e te au tangata ngakau parau
katoa ra, i te na ko anga kia Ieremia
ra, E pikikaa taau i tuatua mai: kare
to matou Atua ra, ko Iehova, i tono
mai ia koe kia tuatua mai e, Auraka
kotou e aere ki Aiphiti ka noo ei i
reira: Ko Baruka ra, te tamaiti a Ne- 3
ria ra, te akakoko ïa ia koe ia matou
nei, kia tukuia matou ki te rima o te
Kaledea, kia mate matou ia ratou, e
kia apai tuikaa ia matou ki Babu-
lonia. Karo akerā Ioanana, to tama- 4
iti a Karea ra, e te au kapena katoa
o te au nuku ra, e te tangata katoa ra,
i akarongo i te reo o Iehova, kia noo
ua i te enua ra o Iuda. Kua rave 5
akerā Ioanana, te tamaiti a Karea ra,
e te au kapena katoa o te au nuku ra,
i te toenga ravarai o Iuda, ko tei oki
mai mei te au enua katoa i tuaruia atu
ei ratou ra, kia noo ki te enua ra i
Iuda; I te au tane, e te au vaine, e te 6
au tamariki, e te au tamaine a te ariki
ra, e te au tangata katoa i vaooia e te
kapena o te au vaeau ra e Nebusara-
dana, ia Gedalia, te tamaiti a Ahi-
kama, te tamaiti a Saphana, e te pero-
veta ra ko Ieremia, e ko Baruka, te
tamaiti a Neria ra. Tomo iora ratou 7
i te enua ra ia Aiphiti: kare oki ra-
tou i akarongo i te reo o Iehova: e tae
atura ratou ki Tahapene.
Kua tae maira te tuatua a Iehova 8
kia Ieremia i Tahapene, na ko maira,
Ka rave koe i etai toka maata i to rima 9
na, ka uuna'i ki roto i te karakaraea
ra, i te umu karakaraea, i te tomoanga
i te are o Pharao, i Tahapene, ki mua
i te aroaro o te au tangata o Iuda ra,
10 Ka karanga atu ei koe kia ratou, Te
na ko mairā Iehova Sabaota ra, te
Atua o Iseraela; I na, e tono au e
arataki mai i toku tavini i te ariki
o Babulonia ra ia Nebukanesa, e
akamou au i tona terono ki runga i
eianei puke toka i uunaia e au nei; e
nana e totoa i te āriki terono na rungao
11 ra. E kia aere mai aia, ka ta aia i te
enua nei i Aiphiti; i to te mate ra, ei
te mate ïa; e to te tuikaa ra, ei te tui-
kaa ïa; e to te koke ra, ei te koke ïa.
12 E tutungi oki au i te ai ki roto i te are
o te au atua o Aiphiti; e nana ratou
e ta'u ki te ai, e ka apai tuikaa aia ia
ratou: e kakau oki aia i taua enua ra ia
Aiphiti, mei te tiaki mamoe e kakau
i tona ra kakau; ka aere atu ei aia
13 mei reira atu ma te au. E nana e va-
va'i i te au tiki i roto i te are rū ra, i
te enua ra i Aiphiti; e te au are o te
au atua i Aiphiti ra, nana ïa e ta'u ki
te ai.

PENE XLIV.

Te akakite nei a Ieremia i te au ara a te ngati Iuda, e te mate o ratou tei rave māro i te ara i Aiphiti: to Aiphiti pou.

1 TE tuatua i tae mai kia Ieremia,
no te au ngati Iuda katoa i noo
i te enua ra i Aiphiti, tei noo i Mi-
gadola, e i Tahapene, e i Nopha, e i te
enua ra i Patero, na ko maira,
2 Te na ko mairā Iehova Sabaota ra,
te Atua o Iseraela; kua akara kotou i
te au kino katoa taku i apai mai ki
runga ia Ierusalema, e te au oire katoa
i Iuda ra; i na oki ratou, kua riro ei
tanea i teianei rū, e kare rava e tangata
3 i noo i reira, No ta ratou ara i raveia,
ei akakoko mai iaku kia riri ra, i
te aere anga atu e tutungi i te rakau
kakara ei akamori anga i te au atua
ke, kare i kitea e ratou ra; ko ratou,
ko kotou, e to kotou au metua ra.
4 Kua tono katoa atu oki au i toku au
tavini katoa ia kotou ra, i te au pero-
veta ra, i te tu popongi anga ra, e te
tono anga atu, i te na ko anga atu,
Auraka ana kotou e rave i teianei mea
viivii maata, taku i makitakita ra.
5 Kare ra ratou i akarongo mai, kare i
anga mai i to ratou taringa, kia oki
mai i to ratou kino ra, e auraka e tu-
tungi i te rakau kakara i te au atua ke
6 ra. I riringiia atu ei te riri otooto
noku e te riri noku ra, e kua ka te au
oire i Iuda ra, e te au arataa i Ierusa-
lema; e kua pou roa ratou, e kua tanea,

mei tei teianei rai rā. E teianei, te 7
na ko maira te Atua Sabaota ra, ko
Iehova, te Atua no Iseraela, Eaa kotou
i rave ei i teianei kino maata i to kotou
au vaerua, i te kokoti ke anga atu i te
tane ma te vaine, i te tamaiti mea ngiti
e te kai u, i roto ia Iuda nei, e kare
tetai e akatoeia: Ta kotou i akakoko 8
mai iaku kia riri i te angaanga a to ko-
tou rima, i te tutungi anga i te rakau
kakara no te au atua ke i te enua ra i
Aiphiti, ta kotou i aere e noo ra; kia
akataka keia kotou, e kia riro kotou
ei taoanga, e ei akakinoanga, i ro-
topu i te au enua katoa o te ao nei?
Kua ngaro ainei ia kotou te kino o 9
to kotou au metua ra, e te kino o te
au ariki o Iuda, e te kino o ta ratou
au vaine ra, e to kotou uaorai kino, e
te kino o ta kotou au vaine, i raveia e
ratou i te enua ra i Iuda, e i roto i te
au arataa i Ierusalema ra? Kare rai 10
ratou i akaaka e tae roa akenei ki teia-
nei rā, kare oki ratou i mataku, kare
oki i aaere i taku nei ture, e taku nei
au akonoanga, taku i tuku atu ki mua
ia kotou, e ki mua katoa i to kotou au
metua ra. E teianei, te na ko mairā 11
Iehova Sabaota ra, te Atua no Ise-
raela; I na, ka anga atu au i toku
mata ia kotou kia kino, e kia tipu ke
atu ia Iuda katoa ra. E rave oki au 12
i te toenga o Iuda, i tei anga i to ratou
mata e aere ki te enua ra ki Aiphiti, e
noo i reira, e pou ratou ravarai i te
enua ra i Aiphiti; e inga ratou i
te koke, e pou oki ratou i te
onge, mei tei iti e tae ua atu ki tei
maata; e mate ratou i te koke e te
onge: e riro oki ratou ei kataraanga, e
ei vavaranga, e ei taoanga, e ei aka-
kinoanga. E naku e tutaki i tei noo i 13
te enua i Aiphiti, mei taku i tutaki ia
Ierusalema, i te koke, e te onge, e te
maki-mate ra: Kare rava oki to roto 14
i te toenga o Iuda ra e ora, kare e toe,
i tei aere mai e noo ki ku nei ki te
enua nei i Aiphiti, ka oki ei ki te enua
ra i Iuda, ta to ratou ngakau i ma-
nako e, e oki ki reira noo ei: kare rava
oki tetai e oki, mari ra te aronga e oro.
Kua tuatua anake maira te au tane, 15
i tei kite e kua tutungi ta ratou au vaine
i te rakau kakara i te au atua ke ra,
e te au vaine katoa oki i tu mai ki
vaitata iora, e urupu maata, te au ta-
ngata katoa oki i noo ki te enua ra i
Aiphiti, i Patero ra, kia Ieremia, na
ko maira, Ko te tuatua taau i tuatua 16
mai kia matou i te ingoa o Iehova ra,
kare matou e akarongo atu ia koe ra.
Ka rave tika rai matou i tei riro atu 17
no roto i to matou vaa, i te tutungi
anga i te rakau kakara ki te ariki
vaine o te rangi ra, e te riringi anga i
te neseka nana, mei ta matou rai oki i
rave, matou e to matou au metua, to
matou au ariki, e to matou ui ariki
ra, i te au oire o Iuda e te au arataa
i Ierusalema ra: ka maata'i ta matou
kai e te meitaki oki, e kare i kite i
18 te kino. Mei to matou akaruke anga
i taua tutungi anga rakau kakara na
te ariki vaine o te rangi ra, e te riringi
anga i te neseka nana ra, e ngere ana
to matou i te au mea katoa nei, e kua
19 pou matou i te koke, e te onge. E ia
matou oki i tutungi i te rakau kakara
no te ariki vaine o te rangi ra, e i
riringi oki i te neseka nana, ko matou
anake ra ainei tei rave i te areto nana,
e kare ta matou au tane katoa, i te
akamori anga iaia, e te riringi anga i
te neseka nana?
20 Kua karanga aturā Ieremia ki te
tangata katoa i reira ra, ki te au tane,
e te au vaine, te au tangata ka[illegible]
oki i tuatua mai kiaia ra, na ko
21 atura, I te rakau kakara ta kotou i
tutungi i te au oire i Iuda ra, e i te
au arataa i Ierusalema ra, kotou, e to
kotou au metua, e to kotou au ariki,
e to kotou ui ariki ra, e te au tangata
no te enua ra, kare ainei a Iehova i
akamaara i te reira? e *kare* ainei i
22 tupu i tona ngakau? Kare akera ... i
tika ia Iehova kia akakoromaki i
te kino o ta kotou au ravenga, te au
mea viivii ta kotou i rave ra; i riro
ei to kotou enua i te tanea, e ei vava-
ranga, e ei taoanga, e kare i nooia, mei
23 tei teianei rā. No te mea kua tutungi
kotou i te rakau kakara, e no te mea
kua ara kotou ia Iehova, e kare i aka-
rongo i te reo o Iehova, e kare i aaere
i tana ra ture, e tana ra akonoanga, e
tana ra au tuatua-akakite, i rokoia
mai ei kotou i teianei kino, mei tei
teianei rā.
24 Kua karanga atu rai a Ieremia ki
te au tangata katoa, e te au vaine
katoa, E akarongo mai kotou i te tua-
tua a Iehova, e to Iuda katoa, i te enua
25 ra i Aiphiti ra: Te na ko mairā Ie-
hova Sabaota ra, te Atua o Iseraela,
tuatua maira; ko kotou, e ta kotou
au vaine katoa, na to kotou rai vaa i
tuatua ra, e na to kotou rima i rave
ra, ka na ko mai ei ra e, Ka rave tikai
matou i ta matou i tia ra, tei tiaia o ma-
tou ra, e tutungi i te rakau kakara no
te ariki vaine o te rangi ra, e e riringi
i ta matou neseka nana; e riro tikai
kotou i te rave i ta kotou i tia ra, e

akatupu ïa i ta kotou i tia ra. E teia- 26
nei, e akarongo mai kotou i te tuatua a
Iehova, e to Iuda katoa e noo i te enua
ra i Aiphiti; I na, kua taputou au i
toku nei ingoa maata, te tuatua mairā
Iehova, kare rava toku nei ingoa e
tuatua akaouia e te vaa o tetai tangata
no Iuda, i te na ko anga e, Te ora ra
te Atu ra ko Iehova, e pini ua ake te
enua katoa nei i Aiphiti. I na, e ta- 27
papa au ia ratou kia kino, auraka kia
meitaki: e pou oki te tangata katoa
no Iuda i noo i Aiphiti ra, i te koke,
e te onge, e ope roa akera ratou. E 28
te aronga i ora i te koke ra, ko te ka
oki atu mei te enua atu i Aiphiti nei,
ki te enua ra ki Iuda, e aronga iti ïa
kia tatau ra, e kite oki te totoenga
tangata katoa o Iuda, tei aere mai ki
te enua nei ki Aiphiti, e noo i reira,
i te tuatua te ka tupu ra, ko taku ra,
e ko ta ratou. E ko teia ta kotou 29
akairo, te tuatua mairā Iehova, e ka
tutaki au ia kotou i teianei ngai, kia
kite oki kotou e, e tupu tikai taku
tuatua ia kotou nei, kia kino ra: Te 30
na ko mairā Iehova, I na, e tuku au i
te ariki o Aiphiti ra ia Pharao-ho-
phara, ki roto i te rima o tona ra au
enemi, e ki roto i te rima o te aronga
e kimi mai iaia kia mate ra; mei iaku
oki i tuku i te ariki o Iuda ia Zede-
kia, ki roto i te rima o te ariki o Ba-
bulonia ia Nebukanesa, i tona ra en-
mi, i tei kimi iaia kia mate ra.

PENE XLV.

Te mataku rā Baruka, kua akapu-maana rā Ieremia iaia.

TE tuatua ta te peroveta ra ta Iere- 1
mia i karanga atu kia Baruka, te
tamaiti a Neria, kia oti ake teianei
tuatua i te tataia e ia ki roto i tetai
buka i te vaa o Ieremia, i te a o te
mataiti o Iehoiakima, te tamaiti a Iosia,
ariki no Iuda, na ko maira, Te na ko 2
maira te Atua o Iseraela ko Iehova ia
koe, e Baruka; I tuatua ana oki koe 3
e, E ae oki au nei e! kua kapiti katoa
mai a Iehova i te mii ki toku mamae
nei; kua roiroi au i toku ngengeti ua
anga, e kare oku e akaeaanga i kitea.
E na ko atu koe kiaia, Te na ko mairā 4
Iehova; I na, ko taku i patu ra, ko
taku ïa e vava'i ki raro, e ko taku i
tanu ra, ko taku ïa e kiriti, koia te
enua katoa nei. Te kimi ra ainei koe 5
i te *meitaki* maata noou uaorai? Au-
raka e kimiia: i na oki, te apai mai
nei au i te kino ki runga i te tangata
katoa ra, te tuatua mairā Iehova: e
oronga atura au i te ora noou ei api-
nga, i te au ngai katoa taau e aere na.

PENE XLVI.

Te akakite nei a Ieremia i te pou o te nuku o Pharao i Eupharate: te pou o Aiphiti ia Nebukanesa: kua akapumaanaia Iakoba.

1 TE tuatua a Iehova i tae mai kia
Ieremia, no te pa enua ra;
2 No Aiphiti ra, no te nuku a te ariki
o Aiphiti ra ko Pharao-neko, i te pae
vai ra i Eupharate i Karekemia ra,
tei taia e te ariki o Babulonia e Ne-
bukanesa, i te mataiti a o Iehoiakima,
te tamaiti a Iosia, ariki no Iuda ra.
3 Ka akonokono ana i te megani e te
4 paruru, ka akavaitata ki te tamaki. Ka
ri ana i te au ipo; e kake kotou, e te aro-
nga akaoro ipo ra, ka tu ua atu ei ma *to*
kotou au pare; ka akainuinu ei i te au
korare, ka kakau na i te kakau tamaki.
5 Eaa te mea i te akara anga atu au kua
mataku ratou? kua oki ki muri, e te
aronga ririnui, kua taia ïa ki raro, kua
ati viviki ra, kare i akara ki muri:
kua akapiniia e te mataku, te tuatua
6 mairā Iehova. Auraka tei viviki ra e
oro ke, auraka tei ririnui e ora; tei te
pae i apatokerau ra; i te nia o te vai
ra ko Eupharate, kua turori ratou, e
7 kua inga. Koai teia e akakiki mai
mei te vai, tei oro viviki ua mai tona
8 vai mei te vai puke ra? Ko Aiphiti
tei akakiki mei te vai; e tei oro viviki
ua mai tona vai mei te vai puke ra;
kua na ko aia, E kake atu au, kia
ninaia te enua iaku, e akapou au i te
9 oire, e tei noo katoa i reira. Ka kake
ana i te au ipo; kia akataae kotou, e te
au kariota; e tuku mai i te aronga
ririnui, ko Kusa, e ko Phuta, i tei
rave i te paruru ra; e te ngati Luda,
10 ko tei karape i te akainana ana ra. Ko
te rā ra teia no te Atu no Iehova Sa-
baota, e rā akaoko anga ra, kia aka-
oko atu aia i tona ra au enemi: ka
kai oki te koke, ka iu, e ka kona i to
ratou toto: e tusia oki ta te Atu ra,
ta Iehova Sabaota ra, i te enua i te
pae i apatokerau, i te pae vai i Eupha-
11 rate ra. Ka aere ki runga ki Gilea-
da, ka rave ei i te vairakau, e te
tamaine paretenia a Aiphiti ra: e mea
puapinga kore taau rave anga i te
vairakau e manganui; kare oou e ora.
12 Kua kite te pa enua i toou akama
anga, e kua ki te enua i toou reo aue:
kua turori oki te toa i te toa, kua inga
kapipiti raua.

Te tuatua ta Iehova i tuatua mai 13
ki te peroveta ra kia Ieremia, no te
aerenga mai o te ariki o Babulonia ra ko
Nebukanesa, e ta i te enua ra i Aiphiti.
E akakite kotou i Aiphiti, e akakite 14
pu i Migadola, e akakite pu i Nopha,
e Tahapene, e karanga atu kotou, Takai
ketaketa na, ka akateateamamao ia
koe uaorai; kua akapou oki te koke e
pini ua ake koe nei. Eaa te mea e 15
turakiia'i to au tangata ririnui ra?
kare akera ratou i mou, no te mea na
Iehova ratou i opara ki raro. E ma- 16
nganui tana i akaturori, e kua inga rai
tetai ki runga i tetai: i tuatua'i ratou
e, Ka tu, aere mai ka aere ki to tatou
ra au tangata, e ki to tatou enua i
anau ei ra, i te koke akapou nei. Kua 17
kapiki atura ratou i reira, Ko te ariki
o Aiphiti ra ko Pharao, kua pou; kua
topa tona tuatau i akonoia ra. Te ora 18
nei au, te tuatua maira te Ariki, nona
te ingoa ko Iehova Sabaota ra, Koia
ïa, mei ia Tabora i rotopu i te au
maunga ra, e mei ia Karamela i taatai,
e aere mai aia. Ka akateateamamao 19
ana i taau au apinga no te tuikaaanga,
e te tamaine i noo i Aiphiti ra: e riro
oki Nopha i te tanea, e pou, e kare
rava e nooia. Kua tu a bovi ua ou 20
manea ua atu Aiphiti, te aere maira
ra te mate, mei te pae i apatokerau
mai, i te aere anga mai. E tau tona 21
ra au tangata ouia i roto iaia ra i te
bovi akamatuia ra; kua ariu ke ra oki
te reira katoa ra, kua ati katoatoa ra,
kare rava i mou mai; no te mea kua
tae ki to ratou rā e mate ei ra; e te
tuatau e tutakiia'i ratou ra. E riro te 22
tangi o tona reo mei to te ovi; ka aere
oki ratou ma te nuku tamaki, e ma te
au tapae ka aere atu ei ratou iaia, mei
te aronga pari rakau ra. Ka tipu ra- 23
tou i te vaorakau nana, te tuatua mairā
Iehova, kore ua ra e ope kia kimi; e
maata oki ratou i to te akeride, te kore
e ope kia tatau ra. Kua taakamaia te 24
tamaine o Aiphiti; kua orongaia atu ki
te rima o te tangata i te pae i apatoke-
rau ra. Kua tuatua mairā Iehova Sa- 25
baota ra, te Atua o Iseraela; I na, e
tutaki au ia Amona i No ra, e ia Pha-
rao, e ia Aiphiti, e tona katoa ra au
atua, e to ratou au ariki; koia oki a
Pharao, e te aronga katoa e irinaki
iaia: E tuku atu au ia ratou ki te 26
rima o te aronga i kimi mai ia ratou
kia mate; ki te rima o te ariki o Ba-
bulonia o Nebukanesa, e te rima o
tona au tavini; e tangataia ra te reira
a muri ake, mei tei te au rā taito ra,
te tuatua mairā Iehova.
27 Auraka ra koe e mataku, e taku ta-
vini e Iakoba e, auraka katoa koe e tai-
taia, e Iseraela e: e i na, e akaora au
ia koe mei te ngai mamao mai, e toou
ra uanga mei te enua mai i tuikaa'i
ratou; e oki mai oki Iakoba, ka
akaea marie ei, e e noo mataku kore ua,
28 kare oki tetai e akamataku mai. Au-
raka koe e mataku, e taku tavini e
Iakoba, te tuatua mairā Iehova: ei
vaitata katoa uaorai au ia koe; rave
akaope uaorai au i te pa enua katoa i
taku i tuaru atu ia koe ra, kare ra au
e rave akaope ia koe, e ako ra au ia
koe ma te tuatua-tau, kare oki au e
tuku ua ia koe ma te ako kore.

PENE XLVII.

Te pou roa anga o to Philiseti ra.

1 TE tuatua a Iehova i tae mai ki te
peroveta ra, kia Ieremia, i te Phili-
seti, kare Gaza i taia e Pharao ra.
2 Te na ko mairā Iehova: I na, e vai
te puke maira mei te pae i apatokerau
ra, e riro ei vai puke maata, e ninaia
te enua, e te au mea katoa i rungao ra;
i te oire, e te aronga katoa e noo i
reira; ei reira e aue ei te au tangata, e
te aronga katoa e noo i te enua nei, e
3 pukaoa ïa, I te pakuku o te takatakai
anga vaevae o tana au *ipo* ririnui ra, i
te aruru o te au kariota ra, te kutu-
kututu o te porotata ra, kare te au
metua e akara mai ki muri ki te ta-
mariki ra, no te paruparu o *to ratou*
4 rima; No te rā e tae mai nei e pou
roa'i to te Philiseti, kia tipu keia te au
tauturu i toe i Turia e Sidona: e pou
oki te Philiseti ia Iehova, te toenga
5 o te enua o Kaphatori. Kua rokoia
Gaza e te katu pakiko; kua tipu keia
Asekalona, e te toenga o to ratou o
ra: aea koe e akapaki ei i te tapatapai
6 ia koe uaorai? E te koke a Iehova e,
aea ra koe e noo marie ei? ka oki ki
roto i to vaî, ka akaea na, ka noo.
7 Eaa e tika'i kia noo marie, i tei poroa-
kiia e Iehova ra, ia Asekelona, e i te
pae taatai ra? kua akonoia ïa e ia i
reira.

PENE XLVIII.

Te akautunga anga ia Moabi no to ratou kino ra; e akaoraia ra i te au rā openga.

1 NO Moabi.
Te na ko mairā Iehova Sabaota ra,
te Atua o Iseraela; E ae oki Nebo e!
kua pou: kua tumatetenga Kiriataima,

kua rauka: kua tumatetenga Misigaba,
e kua mataku oki. Kare Moabi e 2
akameitaki akaouia i Hesebona; kua
akakoro oki ratou i te kino nona: *kua
na ko e,* Taki aere tatou e kokoti ke
atu tatou iaia, auraka e karangaia atu e
tangata. E ko koe katoa e Mademena:
e akamutekiia ïa, e aruia koe e te koke
ra. E reo aue mei Horonaima mai, i 3
te pou e te mate maata. Kua pou 4
Moabi; te kitea ra te aue o te tama-
riki nana. Koia ïa, i te kakenga i Luita, 5
e kake ei ma te aue ua atu rai; i te
ekenga i Horonaima, kua rongo te ene-
mi i te aue pou. Ka ati kotou, kia 6
ora kotou, kia riro ua atu kotou mei
te taaka ua i te medebara ra. No te 7
mea te irinaki ra koe ki taau angaanga
e to apinga, e rauka katoa koe: e riro
Kemosa ei tuikaa, te kau taunga nana,
e te ui ariki katoa ki ona ra. E tae 8
mai te āru ki te au oire katoa ra, kare
tetai oire e ora: e pou katoa te o, e
pou te ngai mataataa, ta Iehova rai oki
i tuatua maira. O atu te peau kia 9
Moabi, kia rere ke atu aia ra: kia
tanea atu tona au oire, auraka rava ei
tangata to roto ra. Kia kataraia tei 10
rave i te angaanga a Iehova ma te ma-
romaroā, kia kataraia tei tāpu i tana
koke i te toto. I nianiaau ua ana 11
Moabi mei tona ou anga mairai, kua
noo ua aia ki runga i tana ota, kare oki
aia i pukao keia, ki tera āriki, ki tera
āriki, kare oki aia i riro ei tuikaa: i
mou ei tona tu ki roto iaia, kare tona
kakara i akatu keia. E teianei, i na, e 12
tae mai te au rā, te tuatua mairā Ie-
hova, e tono atu ei au i te aronga aka-
ta'e, e akata'e ke atu ratou iaia, e kia
pou rava tana au āriki, e kia ngaangaa
tana au ue. E akama oki Moabi ia 13
Kemosa, mei te ngutuare o Iseraela i
akama i to ratou irinakianga ia Betela.
Eaa oki kotou i tuatua'i e, Te maroiroi 14
nei matou, e tangata ririnui i te ta-
maki? Kua āruia Moabi, e kua peke 15
tona au oire ki runga, e te au tangata
ou ikiia nona ra, kua riro ki raro ki te
tainga, te tuatua maira te Ariki, ko
Iehova Sabaota ra tona ingoa. Te 16
vaitata ra te tumatetenga o Moabi i te
tae mai, e te viviki maira tona mate.
Ka aue iaia, e te aronga katoa e aka- 17
pini mai iaia nei; e ko kotou katoa oki
i tei kite i tona ingoa, ka tuatua, Aue
te rakau maroiroi i atiati e! te rakau
manea e! Ka eke mai na ki raro i 18
toou na parau, ka noo ki runga i te one
marō, e tera ra tamaine i noo i Di-
bona; te kake atura te āru ia Moabi e
rave ia koe, e nana e vava'i i to akapu-
19 anga ketaketa ra. Tu ua ki te pae ara-
taa, ka akara'i, e tei noo i Aroera; e i
tei ati ra ka ui atu, e te vaine i ora
maira, ka na ko atu ei, Kua aaia?
20 Kua tumatetenga Moabi, no te mea
kua ngaangaa aia ki raro: ka kakaoa
kotou, ka aue; e akakite kotou ki
21 Aranona e, kua pou rava Moabi. Kua
riro mai te tuatua-tau ki runga i te
enua mataataa ra, ki runga ia Holona,
e ki runga ia Iahaza, e ki runga ia Me-
22 phata, E ki runga ia Dibona, e ki ru-
nga ia Nebo, e ki runga ia Bete-dibela-
23 taima, E ki runga ia Kiriataima, e ki
runga ia Bete-gamula, e ki runga ia
24 Bete-meona, E ki runga ia Keriota, e
ki runga ia Bozara, e ki runga i te au
oire katoa i te enua ra i Moabi, tei te
25 mamao ke, e tei vaitata mai. Kua
kokoti keia te tara o Moabi, e kua
aatiia tona rima, te tuatua mairā Ie-
26 hova. Akakona ua atu kotou iaia: no
te mea kua akamaata aia iaia uaorai ia
Iehova; kia takaviri ua Moabi i tona
ruaki anga, kia riro katoa oki aia ei
27 avirianga. Kare ainei Iseraela i riro
ei avirianga naau? rokoia atu ainei aia
tei roto i te au keia? mei te tuatau i
tuatua'i koe iaia, kua takirikiri koe i to
28 mimiti. Ka akaruke i te au oire, ei
roto i te mato noo ei, e te au tangata
no Moabi, e kia riro mei te kukupa,
tei anga i tona koanga i te nia o te
vaarua ra.
29 Kua akarongo matou i te nengone-
ngo o Moabi, nengonengo maata ua
atu tona; tona akamaata, e tona aka-
teitei, tona akaparau, e te teitei o tona
30 ngakau. Kua kite au i tona riri, te
tuatua mairā Iehova; kare ra e pera,
kare rai e pera i te tupu tana pikikaa.
31 E teianei e kakaoa au ia Moabi, e aue
au ia Moabi katoatoa ra; e mii au i te
32 au tangata i Kira-haraseta. E aue au
ia koe i te aue ia Iazera, e te vine i
Sibema: kua toro to au rara ki te pae
tai ra; kua tae rava te reira ki te tai i
Iazera; kua rokoia taau mou e te vine
33 akaū i te noni. Kua apai keia te
rekareka e te pereperekavana i te kai-
nga uua, i te enua oki o Moabi; e te
wina no te taomi anga ra, kua akako-
reia e au ra: kare tetai e takatakai
ma te maeva; e te maeva kare atura
34 te maeva. Kua akateitei i to ratou
reo, mei te aue anga mai o Hesebona,
e tae ua atu ki Eleale, e ki Iahaza;
mei Zoara e tae ua atu ki Horanaima,
mei te bovi ua mataiti toru ra: e te
35 au vai i Nimirima, kua pou ïa. E
akakore oki au i Moabi, te tuatua
mairā Iehova, i tei apai tusia ki runga

i te ngai teitei ra, e tei tutungi i te
rakau kakara no tona ra au atua. E 36
teianei e tangi toku ngakau ia Moabi
mei te vivo ra, e tangi a vivo ua toku
ngakau i te au tangata o Kira-haraseta:
no te mea, ko te apinga i rauka iaia ra,
kua pou ïa. Kare e upoko toe i te 37
mangoreia, kare e kumikumi toe i te
varuia: tei runga i te au rima katoa te
tapatapai, e tei runga i te au taukupu
te kakau paoa. Tei runga i te au ta- 38
poki are o Moabi, e i roto i te au arataa
katoa ra, ko te aue anake ra ïa: kua
akangaangaa au ia Moabi, mei te kapu
kare i inangaroia, te tuatua mairā Ie-
hova. Aue te ngaangaa nona ki raro 39
e! ta ratou ïa e pukaoa maira; aue te
iki a Moabi i te tua ma te akama e!
e riro oki Moabi ei aviriangа, e ei ma-
takuanga, na te tangata katoa e pini ua
ake iaia ra. Te na ko maira oki a Ie- 40
hova; i na, e rere aia mei te aeto ra,
ka totoa'i tona peau ki runga ia Moabi.
Kua pou te au oire, kua poitirere te au 41
punanga, e riro oki te aronga ririnui i
te reira rā i Moabi, mei te ngakau o te
vaine kia rokoia e te anau ra. E pou 42
oki Moabi, kare atura ïa e tangata, no
te mea kua akateitei aia iaia uaorai ia
Iehova ra. Te mataku, e te vaarua, e 43
te ereere, tei runga ïa ia koe, e tei noo
i Moabi e! te tuatua mairā Iehova. Ko 44
te oro i te mataku ra, e topa ïa ki roto
i te vaarua; e ko tei kake mai i roto i
te vaarua ra, e mou ïa i te ereere: e
akatae atu au ki runga iaia, koia oki
Moabi, te mataiti e tutakiia'i ratou, te
tuatua mairā Iehova. Tu ua maira te 45
aronga i oro ki raro ake i te maru o
Hesebona no te maroiroi; puroro ua
maira te ai mei roto mai i Hesebona,
e te mura ai mei roto mai i Sihona, e
ka pou te pae o Moabi, e te ngai teitei
o te au tamariki vaavaa nunui. E ae 46
oki koe, e Moabi e! kua mate te au
tangata o Kemosa: kua apai tuikaaia e
ratou taau au tamaroa, kua riro katoa
oki to au tamaine ei tuikaa. E ruri ke 47
ra au i te tuikaaanga o Moabi, kia tae
ki te au rā openga ra, te tuatua mairā
Iehova. Oti ra ua te tuatua-tau ia
Moabi.

PENE XLIX.

Ta Amona, Edoma, Damaseko, Kedara, Hazora, e Elama, utunga.

NO te au tamariki a Amona. 1
Te na ko mairā Iehova; Kare ainei
a Iseraela e tamariki? kare ainei ona
e tangata kainga? Eaa iora oki a
Milekoma i noo ei i te enua ra o Gada?
e tona ra au tangata i noo ei i tona au
2 oire? E teianei, i na, te tae maira te
au rā, te tuatua mairā Iehova, e
kitea'i iaku i Raba, ki o te au tamariki
a Amona, te aoa tamaki; e riro oki
aia ei ututua tanea; e ka tana au ta-
maine i te ai; e riro oki Iseraela ei
tangata kainga no ratou, tei riro ei
tangata kainga nona ra, te tuatua
3 mairā Iehova. Ka kakaoa, e Hese-
bona e, kua pou oki Ai: ka aue
kotou, e te au tamaine i Raba, ka
kakau kotou i te kakau paoa, ka aue
ei, ka oro aere ua'i na roto i te au
koro; e riro oki a Milekoma ei tuikaa,
e te kau taunga nana, e te ui ariki
4 katoa ki ona ra. Eaa oki koe i aka-
tietie ei i te o ra? toou o ta'e a vai ua
ra, e tera ra tamaine akatitima, e iri-
naki i tana ra apinga, *e ko te karanga*
5 *e,* Koai te ka tae mai kiaku nei? I na,
e apai mai au i te mataku ki runga ia
koe, te tuatua maira te Atu ko Iehova
Sabaota ra, no ko i te aronga katoa e
akapini mai ia koe ra; e arumakiia te
tangata katoa i mua atu iaia, e kare
6 tetai e akaoki mai i tei ati ra. E muri
akera i te reira, e ruri ke au i te tui-
kaaanga o te tamariki a Amona ra, te
tuatua mairā Iehova.
7 No Edoma.
Te na ko mairā Iehova Sabaota ra,
Kua kore ainei te pakari i Temana?
kua kore ainei te tuatua i te aronga
akono ra? kua ngaro ke ainei to ratou
8 pakari? Ka rere, ka iki te tua, ei te
ngai oonu noo ei, e tei noo i Dedana e;
ko te tumatetenga oki o Esau te ka
tukuia e au ki runga iaia, koia te tua-
tau o toku tutaki anga atu iaia ra.
9 Kia tae mai te aronga aki vine kia
koe ra, kare ainei ratou e akatoe i te
totoenga vine? e keia *tei aere mai* i te
po ra, *kare* ainei ratou e āru e kia
10 pangia te kaki? Kua vaoo taaka ua
ra au ia Esau, kua eeuia e au tona ra
au pipinianga, e kare aia e ngaro kia
pipini: kua kino tona uanga, e tona ra
au taeake, e tona ra au tangata tupu,
11 e kua kore aia! Ka vaoo i taau au
matiroeroe, ka akaoraia ratou e au, e
taau au vaine takaua, kia irinaki ratou
12 iaku. Te na ko maira oki a Iehova,
I na, te aronga kare i akautungaia kia
inu i taua kapu ra, kua inu tikaia ra-
tou; e akakore rava ainei taau
utunga? Kare koe e ngere i te utunga,
13 e inu tika rai koe ra. Kua taputou
oki au iaku uaorai, te tuatua mairā Ie
hova, e riro Bozara ei vavaranga, e ei
akakinoanga, ei pou oki, e ei taoanga,

e riro tona katoa au oire ei ngai aka-
ruke tamouia. Akarongo akenei au i 14
te rongo no ko ia Iehova ra, e kua
tonokia tetai karere ki te pa enua, E
akaputuputu mai kotou, e aere mai
ki runga iaia; koia ïa, ka tu ki runga
e tamaki. I na oki, ka iti koe iaku i 15
rotopu i te pa enua nei, *e* te akavaa-
vaaia i rotopu i te au tangata ra. Kua 16
vare koe i toou ra mataku angaia, e
te parau o to ngakau, e tei noo ki roto
i te akapi mato ra, e tei ia koe te teitei
o te tuaivi ra: anga ua koe i to
koanga ki runga mei to te aeto ra, e
tukuia koe e au ki raro i reira, te tua-
tua mairā Iehova. E riro oki Edoma 17
ei vavaranga, e te au tangata katoa
kia aere na reira ra, e poitirere ïa: e
aviri oki i tona ra au mate katoa.
Mei tei te uritumu anga ia Sodoma e 18
ia Gomora, e te au ngai i reirao, te
tuatua mairā Iehova, kare rava e ta-
ngata e noo i reira, e kare oki ta te ta-
ngata nei tamaiti e purutia i reira. I 19
na, mei te liona i te puke anga o
Ioridana, ka aere mai ei aia ki taua
nooanga ketaketa ra: e kamo oki toku
mata e oro ke ua aia iaku mei reira
atu: koai oki te tangata ikiia ra·kia
akono atu au ki runga i te reira?
koai oki tei tau iaku nei? e koai te
tika kia aravei mai iaku? koai oki
taua tiaki ra te ka mou ki mua iaku
nei? E teianei e akarongo mai kotou 20
i te tuatua na Iehova, i tuatuaia e ia
ia Edoma: e tana au akakoroanga i
akakoroia e ia i te au tangata o Te-
mana: koia ïa, ko tei iti rava i roto i
te anana ra, te ka kika ia ratou: koia
ïa, e akatanea aia i to ratou au nooanga
ma ratou katoa. Te ngaueue nei te 21
enua i te aruru o to ratou ingaanga;
ko te aue ra, kua akarongoia te aruru
ki te tai kutekute ra. I na, e kake aia 22
ki runga e rere mei te aeto ra, e totoa
aia i tona peau na runga ia Bozara: e
i taua rā ra, e riro te ngakau o te aro-
nga ririnui i Edoma, mei te nga-
kau o te vaine kia rokoia e te
anau ra.

No Damaseko. 23

Kua tumatetenga Hamata e ko Are-
phada: no te mea kua akarongo ratou
i te rongo kino ra: kua taravai ratou:
kua ori ua te tai, kare e tika kia akaea
ra. Kua paruparu Damaseko; kua 24
ariu aia e oro ra, kua rokoia aia e te
mataku; kua opukia aia e te mamae,
e te aue, mei to te vaine kia rokoia e te
anau ra. Aue, kare e vaooia te oire 25
rongonui e! te oire rekareka naku e!
E teianei e inga tona au tangata ou ki 26
roto i tona au arataa, e tona katoa ra
au tangata tamaki, e tipu keia ïa i
taua rā ra, te tuatua mairā Iehova
27 Sabaota ra. E tutungi au i te ai i
te patu o Damaseko ra, e ka
pou te au are ariki o Bene-
adada.

28 No Kedara, e te au basileia i Ha-
zora, te ka taia e te ariki o Babulonia e
Nebukanesa.

Te na ko mairā Iehova, Ka tu
kotou, ka aere ki runga ki Kedara, e
kia noniia te au tangata o te itinga o te
29 rā. E raveia e ratou to ratou au pua-
kapa, e te au anana; ta ratou au paruru,
e ta ratou au āriki ra, e ta ratou au ka-
mela, ka raveia e ratou na ratou uao-
rai; e kapiki oki ratou ia ratou, Te
30 mataku e pini ua ake. Ka rere, e kia
atea ke atu kotou; ei te ngai ngaro-
ngaro noo ei, e tei noo i Hazora ra: te
tuatua mairā Iehova; kua akakoro te
ariki o Babulonia ko Nebukanesa i te
akakoroanga ia kotou, e kua kimi aia i
31 te ravenga ia kotou. Ka tu, ka aere
ki runga i te enua noo ponuiaau ua, e
tei noo ma te mataku kore, te tuatua
mairā Iehova: kare oki o ratou pa,
kare oki e tamou pa; te taka ke ra to
32 ratou noo anga. E riro ta ratou au
kamela ei apinga noni, e te maata anga
o ta ratou au puaka ei mea āruia, e
akapueu ke atu au ia ratou i nga rua
matangi katoa ra, te aronga e varu i
to ratou parata; mei te au ngai katoa
mai to ratou mate kia apai mai au ra,
33 te tuatua mairā Iehova. E riro
Hazora ei nooanga no te au teni, kia
tanea e tuatau ua atu: kare rava e ta-
ngata e noo i reira, kare oki tetai ta-
maiti a te tangata e purutia i
reira.

34 Te tuatua a Iehova i tae mai ki te
peroveta ra kia Ieremia, ia Elama i
te akamatānga o te au o te ariki o
Iuda ra ko Zedekia, na ko maira,
35 Te na ko mairā Iehova Sabaota ra,
I na, e aati au i te ana o Elama, ko te
36 maata ïa o to ratou ririnui. E apai
mai au i nga matangi e a ki runga ia
Elama, no nga openga e a o te rangi
ra; e akapueurikiriki ke au ia ratou
i taua au matangi katoa ra: e kare
rava e enua, e kore ei e taea e to
37 Elama i akarukeia ra. E akamataku
oki au ia Elama ki mua i te aroaro o to
ratou au enemi, e ki mua oki i te aro-
aro o te aronga e kimi mai ia ratou
kia mate ra; e apai mai au i te kino
ki runga ia ratou, te viviki oki o toku
nei riri, te tuatua mairā Iehova; e
unga atu au i te koke na muri ia ratou,

e kia pou takiri ratou iaku: E akatu 38
au i taku terono i Elama, e akapou au
i te ariki e te ui ariki katoa i reira,
te tuatua mairā Iehova.
E riro ïa ra i te au rā openga ra, 39
e ruri ke au i te tuikaa anga o Elama,
te tuatua mairā Iehova.

PENE L.

Ko Babulonia i te akautungaia ei taoko anga atu: to Iseraela akaora angaia.

TE tuatua i tuatuaia e Iehova ia 1
Babulonia, e te enua ra o te Ka-
ledea, i te peroveta ra ko Ieremia.
E akakite kotou ki rotopu i te pa 2
enua, e tutu aere, e akatu i te reva ki
runga ra, e tutu aere, auraka e uuna:
ka tuatua e, Kua rauka Babulonia,
kua tumatetenga Bela, kua ngaangaa
Merodaka, tona au idolo, kua tuma-
tetenga ïa, e kua ungaungā titi te au
tiki nona ra. Te aere mai nei tetai 3
enua mei te pae i apatokerau e rave
iaia, ka akatanea i tona enua, kare e
tangata e noo i reira; ko te tangata,
e tae ua atu ki te puaka katoa, ka riro,
ka aere.
I te reira au rā, e i te reira tuatau, 4
te tuatua mairā Iehova, e tae mai ei
te tamariki a Iseraela, ko ratou e te
tamariki a Iuda katoa, e aere ua ratou
ma te aue kia aere ra, i te kimi anga
i to ratou Atua ra ia Iehova. E ui 5
ratou i te ara ki Ziona, ma te ariu to
ratou mata ki reira, *e te na ko anga
e*, Aere mai, tatou e topiri atu kia
Iehova, i tetai koreromotu mutu kore
na tatou, tei kore rava e ngaro ra. E 6
mamoe ngaro toku ra iti-tangata: na
to ratou au tiaki i arataki ke ia ratou,
kua akaanga ke ratou ia ratou ki runga
i te au maunga; kua aere ratou ki
tera maunga, ki tera tuaivi, e kua nga-
ropoina ia ratou to ratou akaeaanga.
Kua pou ratou e te aronga ravarai i 7
kite ia ratou ra, e kua tuatua to ratou
au enemi, Kare a tatou ara, no te mea
kua ara ratou ia Iehova, i te nooanga
tuatua-tika ra, ia Iehova oki, te irinaki-
anga o to ratou au metua ra.
E aere ke kotou mei roto atu i Ba- 8
bulonia, e aere ke i te enua o te Ka-
ledea, e kia riro mei te puaka-nio toa
ki mua i te au anana ra. I na oki, e 9
uipānga enua nunui no te enua i te
pae i apatokerau, taku e akatu, e e
arataki mai ki runga ia Babulonia:
e tupati marie oki ratou kia rave iaia,
e rauka oki aia ia ratou i reira: to
ratou au ana ra, mei to te toa pakari
ra, kare e oki puapinga kore ua mai.
10 E riro oki te Kaledea ei apinga noni:
e iu te aronga katoa e noni iaia ra, te
11 tuatua mairā Iehova. No te mea kua
rekareka kotou, no te mea kua aka-
tietie, e te aronga i ta i taku tuanga,
no te mea kua poria anake kotou mei
te bovi ua e kai ngangaere ra, e kua
12 aue mei te ipo toa *e aue* ra; E tuma-
tetenga maata to kotou metua vaine,
e akama tei anau ia kotou: i na, ei
openga mai aia no te pa enua ra, ei
medebara, ei enua papa-marō, ei enua
13 motutaa. Kare ïa e nooia i te riri o
Iehova, e riro ra i te tanea rava: te
aronga katoa e aere na vaitatao ia
Babulonia e riro i te va ua, e te aviri,
14 i tona katoa ra au mate. Akatupati
marie kotou e rave ia Babulonia e pini
ua ake: e kotou ravarai tei akamingi
i te ana ra, ka ana iaia, auraka e ta-
poroporo i te kakao: no te mea kua
15 ara aia ia Iehova ra. Ka maeva i
runga iaia e pini ua ake: kua oronga
aia i tona rima: kua ngaoro tona au
patu: kua uriia tana koro ki raro: no
te mea e akaoko anga na Iehova: tu-
taki marie atu iaia; mei tana oki i
rave maira, e pera katoa kotou kiaia.
16 E tipu i te ruru ua i Babulonia, e tei
rave i te kokoti i te tuatau mou ra:
no te mata koke akapou, i ariu ei
ratou katoa ki tona uaorai au tangata, e
oro oki ratou katoa ki tona uaorai enua.
17 E anana mamoe akapueu keia Ise-
raela, kua pueurikiriki keia e te au
liona: kua pou ana oki aia i te ariki o
Asura ra, e ko teia tei rave i te openga
nei, kua ngangau i tona au ivi ra, koia
te ariki o Babulonia ra, ko Nebukanesa.
18 E teianei, te na ko mairā Iehova Sa-
baota te Atua o Iseraela, I na, e tu-
taki au i te ariki o Babulonia, e tona
enua, mei taku oki i tutaki i te ariki
19 o Asura ra; E akaoki maira au ia
Iseraela ki tona uaorai nooanga, ei
runga aia ia Karamela kai ei, e ei Ba-
sana; e ei runga i te maunga ra i
Epheraima, e ei Gileada, e merengo
20 ei tona vaerua. I te reira au rā, e i te
reira tuatau, te tuatua mairā Iehova,
e kimiia'i te kino o Iseraela, e kare ra,
e te ara a Iuda, e kare e kitea: e aka-
kore oki au i ta ratou ara i tei vaooia e
au ra.
21 Ka aere ki runga i te enua ra ko
Merataima, e ki runga i tei noo i
Pekoda: e akatanea, e akapou rava, i
muri ia ratou, te tuatua mairā Iehova,
ka rave i te au mea katoa taku i akaue
22 atu ia koe ra. E aruru tamaki tei te
enua nei; e te pou maata rava ra

Aue te amara o te ao katoa nei, i te 23
tipu keia, e te ngaangaa rava e! aue,
ko Babulonia i riro ei vavaranga no
te pa enua ra e! Kua tuku oki au 24
i te ereere ia koe, e rauka iora koe,
e Babulonia, i to vare anga ra: kua
kitea koe, e kua rauka katoa koe, no
te mea kua māro koe ia Iehova ra.
Kua maeu ia Iehova te vairanga taoo- 25
nga tamaki nana ra, e kua rave mai i
te taoonga no tona ra riri otooto: e
angaanga oki ta te Atu, ta Iehova
Sabaota ra, i te enua o te Kaledea ra.
E aere mai kotou iaia mei te openga 26
roa mai, kiriti kotou i tona au are vai-
ranga kai: e akāū iaia ki runga vaoo
kia ututua ra, e kia pou takiri aia ra:
auraka roa tana ei toe. Ta i te au 27
bovi toa ravarai nana; e tuku atu ïa
ki raro kia taia: e ae oki ia ratou! kua
tae oki i to ratou rā, te tuatau e tuta-
kaia'i ratou. Te reo o te aronga i oro, 28
e kua ora mei te enua mai i Babulonia
ra, e akakite i te riri akaoko o to
tatou Atua o Iehova i Ziona, te aka-
oko i tona ra nao. Akaputuputu mai 29
te aronga ana i Babulonia: kotou ka-
toa tei akamingi i te ana ra, ka patia
na i te puakapa iaia e pini ua ake,
auraka roa tona kia ora atu: tutaki
marie atu kia tau i tana ra angaanga;
e mei tana katoa i rave ra, e pera katoa
iaia: no te mea e ngakau parau tona
ia Iehova ra, i Tei Tapu i Iseraela nei.
E teianei, ka inga tona ra au tangata 30
ou i te au arataa nona ra; e te au ta-
ngata tamaki katoa nona ra, e tipu
keia ïa i taua rā ra, te tuatua mairā
Iehova. I na, kare au e tau ia koe 31
ina, e tera ra nengonengo maata e, te
tuatua maira te Atu ko Iehova Sa-
baota ra: kua tae oki toou ra rā, te
tuatau e tutakiia'i koe e au ra. E 32
turori oki tei parau ra, e inga, e kare
rava e akatu iaia: e tutungi au i te
ai ki roto i tona ra au oire, e pou oki e
pini ua ake iaia ra.

Te na ko mairā Iehova Sabaota ra, 33
I taotaomi uaia te tamariki a Iseraela
e te tamariki a Iuda katoa ra: ko tei
rave ia ratou ei tuikaa ra, kua tāpu
rava ïa e kare rava i tuku ia ratou.
E ririnui to ratou Akaora ra, ko Ie- 34
hova Sabaota ra tona ingoa: nana e
akatika rava mai i ta ratou tuatua, e
kia noo marie ua te enua nei, e kia
ruketekete to Babulonia. Ei koke 35
to rungao i te Kaledea, te tuatua mairā
Iehova, ei runga katoa i tei noo i Ba-
bulonia; ei runga i tona ra ui ariki,
ei runga i tona ra aronga pakari. Ei 36
koke to runga i te au tangata pikikaa,
e e tu a neneva ua ratou: ei koke to
runga i tona au tangata ririnui, e
37 na ratou e mataku ua; Ei koke to
runga i ta ratou au ipo, ei runga katoa
i ta ratou au kariota, ei runga katoa
i te aronga iropu ua i roto iaia ra, e
riro ïa ratou mei te vaine ra; ei koke
to runga i tona au apinga ra, e pou ïa
38 te reira i te āru; E mate tana au vai,
e marō ïa ratou: no te mea e enua
tiki kotikotiia ra, e te akaneneva ua ra
39 ia ratou uaorai i to *ratou* au idolo. E
teianei e noo te au puaka taae o te
ngangaere, ratou katoa ma te au puaka
momoavao *i reira*, e te au tamaine a
te ione te ka noo katoa i roto iaia:
kare rava e tangata akaouia e tuatau
ua atu, kare e nooia i tera uki, i tera
40 uki. Mei ta te Atua i tatipoki ia
Sodoma e ia Gomora, e *te au oire* katoa
i reira ra, te tuatua mairā Iehova,
kare rava e tangata e noo i reira: e te
tamaiti a te tangata, kare rava e pu-
41 rutia ua atu i reira. I na, e iti-tangata
te ka tae mai no apatokerau mai, e
enua maata, e te au ariki no te enua
mamao i te arangaranga katoa anga
42 mai e manganui: Ka mou piriakita
ratou i te ana, e te korare: e taae
ratou, kare e aroa mai: e aruru to ra-
tou reo mei te tai ra, ei runga i te ipo
ratou akaoro ei, ma te tupati marie
mei te tangata tamaki ra, ei rave ia
koe ra, e te tamaine a Babulonia ra.
43 Kua akarongo te ariki o Babulonia i
te rongo ia ratou, paruparu iora ona
rima: kua rokoia aia e te tumatetenga,
e te mamae, mei to te vaine anau ra.
44 I na, mei te liona i te pukenga o Iori-
dana, kia aere mai aia ki te noonga
ketaketa ra: e kamo oki toku mata,
e ka oro oki ratou na runga iaia. Koai
oki te tangata ikiia ra kia akono atu
au ei rave iaia? koai oki tei tau iaku
nei? e koai te tika kia aravei mai
iaku? koai oki taua tiaki ra te ka mou
45 ki mua iaku nei? E teianei e aka-
rongo mai kotou i te tuatua a Iehova,
i akakoroia e ia ia Babulonia; e tana
akakoroanga i akakoroia e ia i te enua o
te Kaledea ra: na tei iti rava i roto
i taua anana ra e kika ia ratou: e aka-
tanea oki aia i to ratou au nooanga
46 ma ratou katoa ra. I te reo ra, Kua
rauka Babulonia, kua ngaueue te
enua, e kua akarongoia te aue i te pa
enua ra.

PENE LI.

*Te riri maata o te Atua ia Babulonia,
ei taoko ia Iseraela.*

TE na ko mairā Iehova, I na, e 1
akatupu au i tetai matangi mate
ia Babulonia, e te aronga katoa e noo
i roto iaia ra, ko tei tu e māro mai
iaku ra. E tono au i te aronga tairiiri 2
ki Babulonia ra, e na ratou aia e tai-
riiri, e e riringi atu i tona enua: e rave
ra ratou iaia e pini ua ake, i taua rā kino
ra. E akamingi te tangata ana i tana 3
ana ki te tangata ana ra, e kiaia rai e
tu ki runga ma te rakei tamaki: au-
raka e akaperepere i te au tangata ou
nona ra; e rave akapou rava kotou i
te nuku katoa nana ra. E pera tei 4
taia i te inga aere i te enua o te Kale-
dea, tei ko akamama ravaia i te au
arataa nona ra. Kare oki Iseraela i 6
akarukeia, e Iuda katoa, e tona ra
Atua, e Iehova Sabaota ra; ki ua'i to
ratou enua i te ara i Tei Tapu i Ise-
raela nei. E rere ke atu kotou mei 6
roto mai i Babulonia, kia ora te ta-
ngata katoa iaia uaorai: kia kore
kotou e tipu keia i taua kino nona ra,
ko te tuatau oki teia o te akaoko anga
na Iehova; e nana e tuku atu i tana
utunga. E kapu auro Babulonia i te 7
rima o Iehova, i te akakona anga atu i
te enua katoa ra; kua inu te pa enua i
tana wina ra, e neneva'i te pa enua ra.
Kare e mamia, kua inga Babulonia e 8
kua pou: ka kakaoa kotou iaia, ka
rave i te vairakau i te mamae nona,
peneiake aia ko te ora. Ka akaora 9
tika matou ia Babulonia, kare ra aia i
ora: ka vaoo atu iaia, taki aere tatou
katoa ki tona uaorai enua: kua tae rava
oki tana utunga ki runga i te au rangi
ra, e kua apaiia ki runga e tae rava atu
ei ki te reva ra. Kua tukuia mai e 10
Iehova ta tatou tuatua-tika ra: ka
aere mai tatou e akakite i Ziona nei, i
te angaanga a to tatou Atua a Iehova.
Ka akakina i te au kakao, ka akaki i 11
te au paruru tamaki: kua akaarara
mai a Iehova i te vaerua o te au ariki
ngati Madai ra: ko tana oki i akakoro
ia Babulonia nei, e akapou rava ïa;
ko te taokoanga ïa oki na Iehova, te
taokoanga i tona ra nao. Ei te pae 12
patu i Babulonia akatu ei i te reva, e
akaketaketa i te tiaki, e tuku i te
vaeau, e akataka ana i te aronga moe-
tapapa: mei ta Iehova oki i akakoro
ra, kua pera aia i tana i tuatua ra, ki
tei noo i Babulonia. E tei noo i te 13
nia o te au vai e manganui, e tei maata
ua atu taau ra apinga, kua tae toou ra
openga, e te arite o toou noinoi anga
apinga. Kua taputou a Iehova Sa- 14
baota ra iaia uaorai, E akaki au ia koe
ki te tangata mei te anue, e ka maeva
15 ratou ki runga ia koe. Kua anga aia i
te enua i tona ra mana, kua akatina-
mou aia i te ao nei i tona ra pakari, e
kua totoa aia i te rangi i te karape
16 nona. Kia tuku mai aia i *tona* reo, e
aruru anga vai tei runga i te rangi ra,
e te akapeke nei aia i te kou mei te
openga maira o te enua ra; te anga nei
aia i te uira e te ua, e te tuku maira
aia i te matangi no roto i tona ra au
17 vairanga ra. Kua riro te tangata ka-
toa nei ei neneva i tona kite, e kua
taakamaia te au taunga katoa i te tiki
kotikotiia ra: e pikikaa tona tiki aka-
toia ra, kare oki e a'o o roto ia ratou.
18 E mea puapinga kore ratou, e anga-
anga na te aronga tareva ke; kia tae
ki te tuatau e tutakiia'i ratou ra, e pou
19 ïa. Kare te tuanga a Iakoba e tau i
te reira; ko te Taunga oki aia no te
au mea katoa nei: e ko *Iseraela* te
aite o tana tuanga: ko Iehova Sabaota
tona ingoa.
20 E tapae tamaki koe noku, e au
taoonga tamaki, ei ia koe e akapueuri-
kiriki ei au i te pa enua; ei ia koe ra
21 e pou ei iaku te au basileia; Ei ia koe
e akapueurikiriki ei au i te ipo e tei
noo ki rungao ra; ei ia koe e akapueu-
rikiriki ei au i te kariota e tona akaoro
22 katoa ra; Ei ia koe oki e akapueuriki-
riki ei au i te tane e te vaine; ei ia
koe ra e akapueurikiriki ei au i tei pa-
kari e tei ou; ei ia koe ra e akapueuri-
kiriki ei au i te tane ou e te paretenia;
23 Ei ia koe e akapueurikiriki ei au i te
tiaki e tana anana; ei ia koe ra e aka-
pueurikiriki ei au i te arote e te zugo
puaka nana; ei ia koe ra e akapueuriki-
riki ei au i te au kapena e te au kavana.
24 E taoko atu au ia Babulonia, e tei noo
katoa i Kaledea, i te au kino katoa ta
ratou i rave ia Ziona, ki mua i to
kotou mata, te tuatua mairā Iehova.
25 I na, kare au e tau ia koe, e tera ra
maunga akatareva ke e, i tei akapou i
te enua katoa ra, te tuatua mairā Ie-
hova: e akatika au i toku rima ki runga
ia koe ra, e akataka atu au ia koe na
runga i te mato ra, e akariro au ia koe
26 ei maunga ka: Kare oki tetai toka ka-
peutara ra e rauka ia ratou ki ko na ia
koe ra, e tetai toka no te pange ra; e
vai tanea rava ra koe e tuatau ua atu,
27 te tuatua mairā Iehova. E akatu
kotou i tetai reva i te enua nei, e aka-
tangi i tetai pu i te pa enua ra, e
akateateamamao i te au enua e rave
iaia, e akaputuputu i te au basileia
e rave iaia, ko Ararata, e ko Mini, e
ko Asekenaza; e akataka na i tetai
kapena e rave iaia, ka tuku maina i te

au ipo mei te anue uruuru ra. Ka 28
akateateamamao i te pa enua na e rave
iaia, te au ariki ngati Madai, to ratou
au kapena, e to reira au kavana, e te
enua katoa no tona ra au. Ka ruke- 29
tekete oki taua enua nei, e ka aue:
ko ta Iehova oki i akakoro ia Babu-
lonia nei, e ope ïa i te tupu, ei aka-
tanea i te enua ra ia Babulonia, au-
raka ei tangata. Kua kore te aronga 30
ririnui o Babulonia e tamaki, kua noo
anake i te punanga: kua kore to ratou
ririnui; kua riro ratou mei te vaine
ra: kua ka tona au are, e kua aatiia
tona au tea. E oro tetai taoi leta e 31
akaaravei atu i tetai taoi leta, e tetai
karere e akaaravei atu i tetai karere, e
akakite ki te ariki o Babulonia, e kua
riro tetai pae o tona oire; E kua ro- 32
koia uaia te au tomoanga, e kua ka te
au kakao i te ai, e kua tumatetenga te
au tangata tamaki. Te na ko maira 33
oki a Iehova Sabaota ra, te Atua o
Iseraela, e tau te tamaine ra a Babu-
lonia i te alona, te tuatau teia e pā-
pāia'i aia: kia rakoitio e rokoia mai ei
aia e te tuatau akaū ra.

Na te ariki o Babulonia na Nebuka- 34
nesa i kai iaku, e kua pou rava au;
kua riro aü iaia mei te āriki kare o
roto ra; kua apuku aia iaku mei te
tanina ra, kua akaki aia i tona kopu i
te kai memeitaki naku nei, e kua aka-
ruke aia iaku. Te takinga-kino i 35
raveia kiaku ki taku kopapa nei, ei
runga ïa ia Babulonia, ka pera mai tei
noo i Ziona ra; e taku toto nei, ei
runga ïa i tei noo i Kaledea, ka pera
mai Ierusalema ra. E teianei, te na
ko mairā Iehova, I na, ka akatika 36
au i taau tuatua, ka taoko au i te riri
i iri mai ki runga ia koe ra; e akamarō
atu au i te tai nona, e tamarō au i
tona au punavai. E riro Babulonia ei 37
au ututua, ei nooanga no te au teni; e
ei vavaranga, ei avirianga, e kare e ta-
ngataia. E ngunguru katoa ratou mei 38
te liona: e mei te anau liona i te aka-
tutu anga ia ratou uaorai. Kia maana 39
ratou e akatupu ei au i ta ratou au
kaingakai, e akakona au ia ratou, kia
rekareka ratou, e kia moe i te moe-
anga mutu kore, e kare e ara akaou, te
tuatua mairā Iehova. E arataki au ia 40
ratou mei te punua mamoe ki te tainga
ra; mei te rama e te puaka-nio toa
katoa ra. Aue te riro anga o Sesaka e! 41
aue te poitirere o tei akameitakiia e te
enua katoa nei e! aue a Babulonia e
riro ei avirianga i te pa enua e! Kua 42
tae mai te tai ki runga ia Babulonia:
kua ninaia aia i te rai o tona au ngaru.

43 Kua riro tona au oire i te tanea, e
enua papa-marō, e e medebara; e enua
e kare rava e tangata e noo i reira, e
kare rava ta te tangata nei tamaiti e na
44 reira te aere. E tutaki atu au ia Bela
i Babulonia, e akaruaki mai au na tona
vaa i tei apukuia e ia: kare oki te au
enua e uipa akaou mai kiaia ra: e te
patu katoa oki o Babulonia ka ngaoro
45 ïa. Aere kotou ki vao mei rotopu mai
iaia, e taku iti-tangata e; kia ora oki
te tangata katoa iaia uaorai, i te riri
46 viviki o Iehova ra. E ko te taitaia aea
to kotou ngakau, e ko te mataku aea, i
te rongo i akarongoia i te enua nei, e
tae mai te rongo i teia mataiti, e i muri
ake i *tera* mataiti, e rongo e te takinga-
kino, ki runga i te enua nei, tetai ka-
47 vana i tetai kavana. E teianei, i na, e
tae maira te au rā, e tutaki atu ei au i
te au idolo i Babulonia, e rokoia tona
au enua katoa i te tumatetenga, e inga
aere ua oki tona aronga i taia i roto iaia
48 ra. Ei reira te au rangi e te enua ka-
toa, e to roto katoa ia ratou ra, e imene
ei ia Babulonia: na te pae i apatokerau
mai oki e tae mai te āru iaia, te tuatua
49 mairā Iehova. Mei ia Babulonia i
inga'i i tei mate i Iseraela nei, koia katoa
tei Babulonia to te enua katoa nei i te
50 inga anga. Ko kotou ko tei ora i te
koke ra, ka aere, auraka e tu ua; e
akamanako ia Iehova i te atea ke ra, e
akamanako katoa ia Ierusalema i roto i
51 to ngakau. Kua akama matou, no te
mea kua akarongo matou i te akakino
ra: kua ngaro to matou mata i te aka-
ma, no te mea kua tomokia mai e te
tangata ke ke te au ngai tapu i te are o
52 Iehova. E teianei, i na, te tuatua
mairā Iehova, e tae maira te au rā, e
tutaki atu ei au i tona au idolo: e ngu-
nguru ua te aronga i puta ra e pini ua
53 ake tona ra enua. Taea ua te au rangi
ia Babulonia, akapakari ua tona puna-
nga e teitei ua ake, naku e tuku mai te
au āru iaia; te tuatua mairā Iehova.
54 E reo aue mei Babulonia mai, e te pou
maata mei te enua mai o te Kaledea.
55 No te mea kua pou Babulonia ia Ie-
hova, e te akakore nei te aruru maata
iaia ra, aruru ua'i tona au ngaru mei
te tai maata ra, e varovaro ua maira
56 to ratou tangi; Kua tae mai oki te
āru iaia, ia Babulonia, e tona au ta-
ngata ririnui kua riro, kua ope rava ta
ratou au ana i te aatiia; e Atua taoko
57 oki a Iehova, e nana e taoko marie. E
akakona atu au i tona ui ariki e tona
aronga pakari, e tona ra au kapena, e
te au kavana, e tona aronga ririnui: e
moe oki ratou i te moe anga mutu

kore, kare e ara akaou mai, te tuatua
maira te ariki, ko Iehova Sabaota ra
tona ingoa. Te na ko mairā Iehova 58
Sabaota, Te patu pararauare i Babu-
lonia, e uritumu takiriia ïa, e tona au
ngutupa teitei, e ka ïa i te ai; anga-
anga pu apinga kore atura ta te aro-
nga i rave, roiroi anga puapinga kore
to te au tangata no te ai: e ka roiroi
ratou.
Te tuatua a te peroveta ra a Iere- 59
mia, i akaue atu ia Seraia, te tamaiti
a Neria, te tamaiti a Maaseia, iaia i
aere ma te ariki o Iuda ra ia Zedekia
ki Babulonia ra, i te a o te mataiti o
tona ra au. E ariki noo marie oki taua
Seraia ra.
Kua tata iorā Ieremia ki roto i te 60
buka okotai, i te au kino katoa e apaiia
mai ki runga ia Babulonia, teia katoa
nei au tuatua i tataia nei no Babulonia.
Kua karanga aturā Ieremia kia Seraia, 61
Kia tae koe ki Babulonia ra, ka akara
oki koe, e ka tatau koe, i teianei au tua-
tua katoa, Ei reira koe ka tuatua'i e, 62
E Iehova, kua tuatua ana koe i teianei
ngai, e tipu ke atu, e auraka rava tetai
e toe i reira, mei te tangata e tae ua
atu ki te puaka, kia tanea ra te reira e
tuatau ua atu. E ope akera taua tua- 63
tua i te tatauia e koe ra, ka ri ei koe i
tetai toka ki rungao, ka tiora atu ei ki
rotopu i te Eupharate: Ka tuatua'i koe 64
e, Ka pera to Babulonia tomo anga, e
kare e tu akaou mai, no te kino taku
e apai ki runga iaia ra: e roiroi oki ra-
tou. Oti ra ua te tuatua a Ieremia.

PENE LII.

Te meameaau anga o Zedekia, e Ieru-salema i te pou anga: te veo e tetai au mea o te iero i te apai angaia ki Babulonia.

TEI te mataiti e rua ngauru ma tai 1
o Zedekia i ariki ei aia, okotai
ngauru ma tai ona mataiti i te ariki
anga i Ierusalema. Ko Hamutala te
ingoa o tona metua vaine, e tamaine
na Ieremia ra, no Libena. Kua rave 2
oki aia i te kino ki mua i te aroaro o
Iehova, mei te au mea katoa ta Iehoia-
kima i rave ra. I akaperaia oki, no te 3
riri o Iehova ia Iuda e ia Ierusalema, e
kia akaruke keia atu ratou e ia mei
mua i tona aroaro, kaitamaki iora oki
a Zedekia i te ariki o Babulonia.
E tae akera ki te iva o te mataiti o 4
te au nona, i te ngauru o te marama, e
te ngauru oki *o te rā*, i taua marama
ra, i tae mai ei te ariki o Babulonia,
ko Nebukanesa, koia e te nuku katoa
nona, ki Ierusalema, e kua patia iora i
te puakapa i reira, e kua patu iora i te
5 patu i reira e pini ua ake. Akapiniia
iora taua oire ra e tae akera ki te ma-
taiti okotai ngauru ma tai o te ariki ra
6 o Zedekia. I te a o te marama, e te
iva *o te rā* i taua marama ra, te maata
ra te onge i taua oire ra, e kare rava e
manga ta te tangata o te enua ra.
7 Ngaangaa iora te oire, ati anake atura
te au tangata tamaki, akaruke maira
taua oire ra i te po, i na te ngutupa i
rotopu i nga patu e rua ra, i te pae o
te kainga o te ariki ra; (tei mua mai
te Kaledea i taua oire ra e pini ua
ake:) aere atura oki ratou na te ngai
8 mataataa. Kua arumaki maira ra te
nuku o te Kaledea i te ariki, e rauka
iorā Zedekia i te au ngai mataataa i
Ieriko ra; pueurikiriki ke atura tona
9 nuku katoa iaia. E kua opu iora ra-
tou i te ariki, e kua arataki maira ki
Ribila, ki te ariki o Babulonia ra, i te
enua o Hamata; e kua tuku maira aia
10 i te utunga iaia. Kua ta iora te ariki
o Babulonia i nga tamariki a Zedekia
ra ki mua i ona mata: e kua ta iora oki
aia i te ui ariki katoa o Iuda i Ribila
11 ra. E kua koiti akera aia i nga mata
o Zedekia ra; e kua tapeka iaia ki te
tapeka veo ra, e kua apai atura te ariki
o Babulonia iaia ki Babulonia, e kua
tuku atura iaia ki roto i te are tape-
kānga e tae ua atura ki te rā i mate ei
aia ra.
12 E i te rima o te marama, i te ngauru
o te rā i taua marama ra, i te mataiti
okotai ngauru ma iva i te au o te ariki
o Babulonia ra ko Nebukanesa, i tae
mai ei te kapena no te vaeau ra ko
Nebuzaradana, ko tei tu i mua i te aro-
aro o te ariki o Babulonia, ki Ierusa-
13 lema. E kua tungia te are o Iehova,
e te are o te ariki; e te au are katoa i
Ierusalema, e te au are katoa o te aro-
nga nunui ra, kua tungia e ia ki te ai:
14 E kua vava'i te nuku katoa o te Kale-
dea ki o te kapena o te aronga vaeau, i
te au patu katoa i Ierusalema e pini ua
15 ake. E to te au tangata rikiriki ra, e
te toenga o te au tangata i roto i te oire,
e te aronga i uri, i tei uri ana ki o te
ariki o Babulonia, te totoenga o taua
aronga maata ra, ko tei apai tuikaaia ïa
e te kapena o te vaeau e Nebuzaradana.
16 Kareka tetai pae o te au tangata riki-
riki ra no taua enua ra, kua vaooia ïa e
te kapena o te vaeau ra e Nebuzara-
17 dana, ei tope vine, e ei tatanu. E nga
pou veo i roto i te are o Iehova, e nga
vairanga, e te ima veo i roto i te are o
Iehova, kua vava'iia ïa e te Kaledea, e

kua ope to reira veo i te apaiia ki Ba-
bulonia. E te au pani, e te au taipu, e 18
te au pakoti, e te au kapu, e te au
punu, e te au āriki veo katoa ra, i ta
ratou i raverave ra, ko tei apai keia ïa.
E te au besani, e te au āriki ai, e te au 19
kapu, e te au pani, e te au vairanga
mori, e te au punu, e te au kapu; to te
au mea auro ra, ei auro ïa, e to te au
mea ario, ei ario ïa, ko ta te kapena o
te vaeau i apai ke. Nga pou e rua ra, 20
e te ima okotai, e nga bovi veo okotai
ngauru ma rua, i raro ake i aua nga
vairanga ra, i angaia e te ariki e Solo-
mona no te are o Iehova: te veo no
taua au āriki katoa nei, kare ïa e arite.
Nga pou oki, okotai ngauru ma varu i 21
te kubiti i te teitei i te pou okotai; e
te taura e pini ei taua pou ra, okotai
ngauru ïa e ma rua i te kubiti; e a
maikao-rima taua *pou* ra i te patapata-
tue: te puerakaua ra i roto. E te ta- 22
poki i runga ra, e veo ïa; e te teitei o
te tapoki okotai ra, e rima ïa kubiti; e
kupenga e te remuna ki runga i taua
tapoki ra e pini ua ake, e veo anake ïa.
E mei te reira katoa te rua i nga pou,
e remuna katoa ïa. E iva ngauru e 23
ono ara aua nga remuna i anga ki nga
rua matangi katoa ra; okotai anere
remuna ki runga i taua kupenga ra e
pini ua ake. Kua rave iora te kapena 24
o te vaeau ra i te taunga maata ra ia
Seraia, e te taunga tauturu ra ia Ze-
phania, e nga tiaki ngutupa ra toko
toru: Kua rave aia i tetai eunuka no 25
roto i te oire ra, tei tukuia i runga i te
au tangata tamaki ra; e nga tangata
toko itu o ratou tei akara i te mata o
te ariki ra, tei kitea i roto i te oire; e
te tata tuatua maata no te nuku ra, ko
tei akaputuputu mai i te tangata o te
enua ra; e te au tangata katoa e ono
ngauru no taua enua ra, i kitea i rotopu
26 i taua oire ra. Ko ta te kapena oki o
te vaeau ta Nebuzaradana i rave, e kua
arataki atura ia ratou ki te ariki o Ba-
27 bulonia ki Ribila. Kua ta iora te ariki
o Babulonia ia ratou, e mate rava akera
i Ribila, i te enua o Hamata. Apai
keia atura Iuda ei tuikaa i tona uao-
rai enua.
28 Teia nga tangata i apai tuikaaia e
Nebukanesa: i te mataiti itu ra, e toru
tausani e rua ngauru ma toru ngati
29 Iuda: I te mataiti okotai ngauru ma
varu o Nebukanesa ra, kua apai tui-
kaa aia i te au tangata e varu anere, e
toru ngauru ma rua mei Ierusalema:
30 I te mataiti e rua ngauru ma toru o
Nebukanesa, i apai tuikaaia'i e te ka-
pena o te vaeau ra ko Nebuzaradana,
te au tangata e itu anere e a ngauru
ma rima, e ngati Iuda: e taua au ta-
ngata katoa ra, e a ïa tausani e ono oki
anere.
31 E tae akera ki te toru ngauru ma itu
o te tuikaa anga o te ariki o Iuda ko
Iehoiakina, i te ngauru ma rua o te
marama, *e te rā* e rua ngauru ma rima
i taua marama ra, kua akateitei maira
te ariki o Babulonia ra ko Evili-mero-
daka, i te mataiti i ariki ei aia ra, i te
mimiti o te ariki o Iuda ia Iehoiakina,
e kua tuku iaia ki vao i te are tapekā-
32 nga ra, E kua tuatua meitaki atura
aia kiaia, e kua akateitei akera aia i
tona terono i to te au ariki terono ki
33 ona i Babulonia, E kua kopae atura i
tona kakau no te tapekānga ra: e kua
kai aia i te manga ki mua i tona aroaro
e ope roa ake ona puke rā i te ora anga
34 nei. E tana ra tuanga kai, e tuanga
tamou ïa, i orongaia kiaia e te ariki o
Babulonia, ko te rā ko te tuanga, e tae
ua atu ki tona rā e mate ei, te au rā
katoa o tona ora anga nei.

TE AUE O IEREMIA.

PENE I.

Te tumatetenga anga o Ierusalema, te aaki nei i tana ara maata.

AUE te noo miea ua o te oire e, tei 1
ki ana i te tangata e! kua riro ïa
mei te vaine takaua, tei maata i rotopu
i te au enua ra! ko tei ariki vaine i ro-
topu i te au motia ra, kua riro ïa ei
tautaūnga!
2 E aue maata tona i te po nei, e *te*
vai ra tona roi-mata ki runga i tona pa-

paringa: kare rava e akapumaana i te
aronga katoa i inangaro mai iaia ra: e
pikikaa anake ta te au oa nona, kua
riro ratou ei enemi nona.
Kua riro Iuda ei tuikaa no te taki- 3
nga-kino, e no te angaanga maata: te
noo ra aia ki roto i te au etene, e kare
e akaeaanga e kitea e ia: rokoia uaia
mai aia i roto i te tumatetenga e te
aronga ravarai i takinga-kino ra.
Kua aue to Ziona au arataa, no te 4
mea kare tetai e tae mai ki te au oroa
tapu ra: kua tanea te au ngutupa ka-
toa nona ra: kua mii tona aronga tau-
nga, kua tumatetenga te aronga pare-
tenia nona, e kua mamae aia.
Ko tona aronga enemi, ko tei upoko- 5
tu ïa, e tona ra au ekai, ko tei manuia
ïa; no te mea ko Iehova tei akatuma-
tetenga mai iaia no te maata o tana ra
au ara: kua riro tana au tamariki ki
te tuikaa anga ki mua i te aroaro o te
enemi.
E te manea o te tamaine a Ziona ra, 6
kua ope ïa i te riro ke: kua riro tona
ui ariki mei te aili kare roa a ratou e
kai, e kua riro ma te maroiroi kore ki
mua i te aroaro o te arumaki ra.
Kua maara Ierusalema i te au rā i 7
mate ei, e i tumatetenga'i aia ra, i te
au mea i inangaroia nana i te au rā i
muatangana, ka topa'i tona au tangata
ki roto i te rima ò te enemi, kare ona
e tauturu: kua akara mai te au enemi
iaia, kua kata aviri mai ratou i tona
au mate.
E ara maata ta Ierusalema i rave; no 8
reira aia i akataka keia'i: te aronga
katoa i akapaatu iaia ra, kua akaviivii
atu iaia, no te mea kua kite ratou i
tona vai taaka ua; koia katoa uaorai tei
mii ua, e kua ariu ki muri.
Te vai ra tona viivii ki tona tapa ka- 9
kau; kare ra aia i manako i tona ope-
nga; i tuku akaaka ravaia'i aia ki raro:
e kare ona e akapumaana. Ka akara
mai, e Iehova, i toku nei tumatetenga:
no te mea kua akateitei te enemi.
Kua oora te enemi i tona rima na 10
rungao i te au mea i inangaroia nana:
kua kite oki aia i te au etene i te tomo
anga ki roto i tona ra ngai-tapu, i tei
akaueia e koe e, auraka e tomo ua atu
ki roto i toou ra uipānga.
Kua mii tona au tangata katoa, kua 11
kimi ratou i te manga; kua oronga ra-
tou i ta ratou mea inangaro ei oko kai
ei akaoki mai i te vaerua: ka akara
mai e Iehova, ka akamanako mai; no
te mea kua riro au ei mea viivii.
E puapinga kore ainei na kotou ra- 12
varai, tei aere na te ara? e nānā mai,
e akara, i te tu o te aue e tau i toku
nei aue, i tei akairiia mai ki runga
iaku nei, i ta Iehova i akatumatetenga
mai *iaku*, i te rā i otooto mai ei tona riri.
13 Kua tuku maira aia i te ai no runga
mai ki roto i toku nei au ivi, e kua vi
ratou i te reira: kua totoa mai aia i te
kupenga no toku vaevae, kua akaoki
aia iaku ki muri: kua akamiea ua mai
aia iaku, kua rere a mate ua e po ua
atu te rā.
14 Te zugo o taku ara nei, kua tamouia
ïa e tona uaorai rima: kua taviriia ïa;
kua tae ki runga i toku kaki; kua
tuku aia i te ririnui noku ra ki raro,
kua orongaia au e te Atu ki to ratou
rima, kare e tika iaku kia tu ki runga.
15 Kua akavaavaa mai te Atu i toku
aronga ririnui katoa i rotopu iaku nei:
kua kapiki aia i te uipānga i runga
iaku nei, kia paì toku au tangata ou
nei: kua takatakaiia e te Atu *mei tei*
te taomi anga wina ra, i te tamaine pa-
retenia a Iuda nei.
16 Ko te au mea teia i aue ei au nei;
toku mata, toku mata te maringi a vai
ua nei, no te mea ko te akapumaana,
te akaoki mai i toku vaerua, tei te atea
ke ïa iaku: kua miea ua taku au ta-
mariki ra, no te mea kua autu te
enemi.
17 Kua oora mai Ziona i ona rima, kare
ra ona e akapumaana: kua ikuiku a
Iehova i te tuatua ia Iakoba ki tona
au enemi e akapini mai iaia ra, kua
riro Ierusalema mei te mea viivii i ro-
topu ia ratou ra.
18 E tuatua-tika ta Iehova; no te mea
kua patoi au i tona vaa: e akarongo
mai, ko taku ïa tuatua kia kotou, e te
au tangata katoa nei, e akara mai i
toku nei aue: toku au paretenia, e
toku au tangata ou, kua riro ïa ei tui-
kaa.
19 Kua kapiki au ki tei inangaro mai
iaku ra, kua pikikaa maira ratou iaku:
toku kau taunga e toku au tangata pa-
kari, kua unui ravaia i roto i te oire, i
te kimi anga i te kai na ratou uaorai ei
akaoki mai i to ratou vaerua.
20 Ka akara mai, e Iehova; no te mea
e mate toku: kua ori ua toku manava;
kua ruri ke toku ngakau i roto iaku
nei: no te mea kua maata toku mea-
meaau anga: na te koke e akangere
mai i te atea ke ra, e tei te ngutuare
nei, ko te mate ïa.
21 Kua akarongo ratou iaku i te nge-
ngeti anga: kare ra e akapumaana
iaku ra: kua akarongo toku au enemi
katoa i toku nei tumatetenga; e kua
rekareka ratou i te mea naau i rave: e

tuku maira koe i te rā i akakiteia mai
e koe ra, kia riro ratou mei iaku katoa
nei.
Kia tae mai to ratou au kino katoa 22
ki mua ia koe ra; ka rave atu ei ia ra-
tou, mei taau i rave mai iaku nei i
taku nei au ara katoa: kua maata rava
nei toku ngengeti anga, e toku ngakau
nei kua taitaia rava.

PENE II.

Te aue nei te peroveta ia Ierusalema: e kimi ra i te aroa.

AUE te akapoiri anga o te Atu i te 1
tamaine a Ziona i te riri nona e!
kua uri mai aia mei te rangi e raro
roa i te enua nei i te manea o Iseraela,
kare oki i maara i tona takainga vae-
vae i te rā riri nona e!
Kua apuku uaia e te Atu ma te aroa 2
kore i te au nooanga ravarai o Iakoba
ra: kua uritumu aia ki raro ma te riri
i te au akapuanga ketaketa o te ta-
maine a Iuda; kua tuku rava aia *ia
ratou* ki raro i te one: kua viivii iaia
te basileia e te ui ariki i reira.
Kua kokoti ke atu aia ma te riri 3
otooto i te au tara katoatoa o Iseraela:
kua akaariu ke aia i tona rima katau i
te aroaro o te enemi, e kua ka iora ki
o Iakoba mei te ai mura akapou e pini
ua ake.
Kua akamingi aia i tana ana mei te 4
ekai: e kua akatano maira i tona rima
katau e aite ki te enemi, kua ta iora
aia i te au mea katoa inangaroia e te
mata ra i te puakapa o te tamaine a
Ziona: kua riringi mai aia i tona riri
otooto mei te ai ra.
I riro maira te Atu mei te enemi: 5
kua apuku aia ia Iseraela, kua apuku
aia i tona katoa ra au are ariki: e kua
uritumu aia i te au punanga ketaketa
nona, e kua akamaata aia i te aue e te
mii i te tamaine a Iuda.
Kua vava'i aia i tana koro mei to te 6
kainga ra: kua akakore i tona ngai
uipānga: kua akangaro ravā Iehova
i Ziona nei, i te au oroa tapu, e te
sabati, e i te otooto anga o tona riri,
kua akaviivii aia i te ariki ma te
taunga.
Kua akaruke te Atu i tana atarau, 7
e kua akavaavaa aia i tona ngai-tapu;
kua oronga mai aia ki roto i te rima o
te enemi i te au patu o tona ra au are
ariki; kua mutamuta ratou ki roto i
te are o Iehova, mei tei te rā oroa
tapu ra.
Kua manako a Iehova e vava'i i te 8
patu o te tamaine a Ziona; kua aka-
tika oki aia i te tataura, kare aia
akaoki i tona rima i te akapou anga:
i aue ei te patu e te koro iaia; okotai o
raua mii anga.
9 Kua topa rava tona au pa ki raro i
te one; kua vava'i aia e kua aati i tona
au tea: tona ariki e tona ui ariki ra,
tei rotopu ïa i te au etene: kare e
ture; kare oki a te au peroveta nona e
orama i kitea ia Iehova ra.
10 Te noo ua ra ratou ki raro i te one,
te muteki ua ra te aronga pakari o te
tamaine a Ziona: kua āū ratou i te
one-pueu ki runga i to ratou upoko; e
kua tatua ia ratou uaorai i te kakau
paoa: te tupou nei te au paretenia o
Ierusalema i to ratou mimiti ki raro i
te one.
11 Kua poepoe toku mata i te roi-
mata, kua ngarepurepu toku ngakau,
kua riringiia taku ate ki raro i te one,
no te pou o te tamaine a toku nei au
tangata; te rere a mate ua oki te
varevare e te kai u ki roto i te au ara-
taa o te oire nei.
12 Te tuatua nei ratou ki to ratou
au metua vaine, Teiea te sitona e te
wina? te rere a mate ua ra ratou mei
tei puta i roto i te au arataa o te oire
nei, e kua unui akera to ratou vaerua
ki roto i te umauma o to ratou metua
vaine.
13 Eaa taku kia akakite atu kia koe?
eaa taku kia akaaite atu ia koe, e tera
ra tamaine a Ierusalema e? e akatau
atu au ia koe ki te aa, kia akapumaana
atu au ia koe, e tera ra tamaine pare-
tenia a Ziona e? mei te moana toou
na pou i te maata: koai te rapakau ia
koe?
14 Kua akara to au peroveta i te mea
puapinga kore e te neneva noou: kare
ratou i akakite mai i taau ara kia
ruri keia toou tuikaa anga; kua akara
ra ratou i te apainga puapinga kore
noou ra, ei tuaru anga.
15 Te aronga katoa e aere na te ara nei
te pokarakara nei to ratou rima ia koe
ra; te aviri nei ratou, e te takirikiri
nei i to ratou upoko, ki te tamaine a
Ierusalema, *te na ko ra,* Ko taua oire
ainei teia i karangaia nei i te tu ke
roa i te manea, e rekarekaanga no te
ao katoa?
16 Kua amama anake te vaa o to au
enemi ia koe: kua aviri e kua pakati i
to ratou nio: kua karanga ratou e,
Kua apuku uaia aia e tatou: koia ïa,
ko to tatou teia rā i tapapa ra; kua
rauka ia tatou, kua kitea.
17 Kua rave a Iehova i tana i akakoro
ra; kua akatupu aia i tana tuatua i tei

akaueia e ia i te au rā i muatangana: kua uritumuia ïa e ia ma te aroa kore: e kua rekareka te enemi iaia ki runga ia koe, e kua teitei iaia te tara o to au ekai.

Kua kapiki to ratou ngakau ki 'te 18
Atu, E te patu o te tamaine a Ziona, kia maringi a kauvai ua te roi-mata i te po e te ao: auraka koe e akaanga-roi; auraka te tamaine a to mata ra e akapaki.

Ka tu, ka kapiki nui i te po: i te 19
momua o te ara anga ra, riringi a vai ua i to ngakau ki mua i te mata o te Atu: ka akateitei na i to rima kiaia, kia ora oki to au tamariki varevare ra, ko tei mate ua i te pongi i te openga mai o te au arataa katoa nei.

Ka akara mai na, e Iehova, e aka- 20
manako i taau i akapera maira. E kai ainei te vaine i ta ratou i anau ra, i te tamariki ikiikiia e te rima? E taia ainei te taunga ma te peroveta ki roto i te ngai-tapu o te Atu ra?

Ko te tamaiti iti e te ruaine i te moe 21
anga ki raro i te one i te au arataa ra: kua inga taku au paretenia e taku au tangata ou ra i te koke: i te rā i riri ei koe ra kua ta koe; e kua tamate rava koe ma te aroa kore.

Kua kapiki koe, mei tei te rā ako- 22
noia ra, ki toku au mea rikarika ra e pini ua ake; e tae akera ki te rā i riri ei a Iehova ra, kare i ora, e kare i toe: ko tei ikiikiia e au ra, e kua pakari iaku ra, kua pou ïa i toku enemi.

PENE III.

Te mii nei te peroveta i te tu o te tangata, e te ako nei aia ia ratou kia akatupua na; e te irinaki i te aroa o te Atua, ko ratou i arouia mai ana i muatangana.

KO au te tangata i kite i te mate 1
i te rakau o tona riri. Kua ara- 2
taki aia iaku e kua apai *iaku* na roto i te
poiri, e kare na te mārama. Koia ïa, 3
kua anga akaou maira aia i tona rima e rave iaku e ope ua atu te rā.

Kua akapou mai aia i toku kiko e 4
toku kiri; e kua akaati aia i toku au
ivi. Kua patu mai aia i runga iaku, 5
e kua ta mai i *toku* upoko, e te mamae
nei. Kua akanoo aia iaku ki te au 6
ngai poiri, mei te aronga i mate ta-
kere ana ra. Kua koropini mai aia 7
iaku, e kare atura au e tae ki vao: kua akateiaa mai aia i taku piriangan-aoa nei.

E kia kaku atu au e kia kapiki 8
maata, kua popani aia i taku pure ki
9 vao. Kua arai aia i taku arataa ki te
toka taraiia ra, e kua akamingi aia i
taku arataa.
10 E daba moetapapa mai aia iaku, e
liona i roto i te au ngai pipini anga.
11 Kua akaanga ke aia i toku ra au ara-
taa, e kua aae mai iaku; kua akamea-
12 mea ua mai aia iaku. Kua akamingi
aia i tana ana e kua akatu iaku ei pa
no te kakao.
13 Kua akatae rava aia i te au kakao
no tona pia ki roto i taku pukuatu ra.
14 E aviriangа au no toku au tangata
katoa; ko to ratou ïa amuamuanga e
15 po na atu te rā. Kua akaki mai aia
iaku ki te mea maamaa, e kua akakona
aia iaku ki te mea kavangu ra.
16 Kua aati oki aia i taku nio ki te
kirikiri, kua tapoki aia iaku i te reu
17 ai. Kua akataka ke atura koe i toku
vaerua i te au: e te meitaki ra, kua
18 ngaro ïa iaku. Kua karanga iora au,
Kua kore toku matutu e toku irinaki-
anga ia Iehova:
19 Te manako anga i toku nei maki e
toku nei tumatetenga, e lone ïa e te
20 kavangu. Te maara nei rai toku vae-
rua i te reira, e kua akapikoia ki raro
21 i roto iaku. Teia ra ta taku ngakau e
maara nei, e teianei e manakonako
anga toku.
22 No te aroa tini o Iehova i kore ei
tatou i pou, no te mea kare tona tangi
23 e mutu. E mea ou i te au popongi
katoa nei: to tuatua-mou, e mea maata
24 ïa. Ko Iehova taku nei tuanga, te
pera nei taku vaerua; no reira au i
irinaki atu ei iaia.
25 Meitaki to Iehova kia ratou tei ta-
papa iaia ra, ki te vaerua i kimi iaia
26 ra. Meitaki oki kia manakonako atu
rai, e kia tiaki marie, i te ora na Ie-
27 hova. E meitaki no te tangata kia
apai i te zugo i tona ou anga ra.
28 Te noo meamea ua aia ma te muteki,
no te mea kua tukuia ïa e ia ki runga
29 iaia. Kua tuku ua atu aia i tona vaa
ki raro i te one-pueu; peneiake e ma-
30 nakonakoanga. Kua oronga ua atu aia
i tona paparinga ki tei ta mai: kua
akakiia aia ki te akakino.
31 Kare oki te Atu e akaruke e tuatau
32 ua atu: Tuku ua mai aia i te mate, e
aroa mairai aia, e kia tau ki te maata
33 anga o tona aroa. Kare oki aia e tuku
inangaro mai i te mate, e te aue ki te
tamariki a te tangata nei.
34 I te takatakai anga ki raro ake i te
vaevae te aronga ravarai i tapekaia i
35 te enua nei. I te ruri ke anga i te
tuatua-tau a te tangata nei ki mua i te

aroaro o Tei Teitei ra, I te akakore i 36
ta te tangata nei tuatua, kare te Atu e
kite mai i te reira.
Koai teia e tuatua nei e kua tupu 37
iora, tei kore i akaueia e te Atu?
Kare no roto i te vaa o Tei Teitei e tae 38
mai ei te meitaki e te kino. Eaa i 39
kinokino ei te tangata ora nei? te ta-
ngata i te utunga o tana ara. E kimi 40
tatou, e e unuunumou marie, i to
tatou au aerenga, ka oki ei kia Iehova
ra. Tatou e apai i o tatou ngakau, ma 41
o tatou rima ki te Atua i runga i te
rangi ra. Kua ara matou, e kua mea- 42
meaau; kare koe i akakore mai; Kua 43
tapoki koe ia matou i to riri, e kua aru-
maki mai: kua ta koe, kare koe i
tangi mai. Kua tapoki koe ia koe 44
uaorai ki te tumurangi, kia kore te
pure e tae atu ki roto ra. Kua aka- 45
riro koe ia matou ei para, e te mea
akarukeia, i rotopu i te au tangata nei.
Kua amama te vaa o to matou au 46
enemi katoa ia matou nei. Kua ro- 47
koia matou e te mataku e te ereere, te
tanea, e te akapou. Te maringi a 48
kauvai ua nei toku mata i te pou o te
tamaine a toku iti-tangata. Te ta'e ua 49
nei toku mata, kare i tukumoe, kare i
tivata, E kia akara mai a Iehova ki 50
raro, kia akono mai i runga i te rangi ra.
No taku mata nei i mamae ei toku 51
ngakau i te au tamaine katoa o toku
nei oire. Te aronga i enemi ua mai 52
iaku nei kare e ara ra, kua arumaki
ua mai iaku mei te manu ra. Kua 53
tipu ratou i toku ora i roto i te
vaarua, e kua uri mai i te toka ki
runga iaku. Kua ta'e te vai na runga 54
i toku mimiti; kua na ko akera au,
Kua tipu keia au. Kua kapiki au i 55
to ingoa, e Iehova, mei roto i te
vaarua ra ki raro: Kua akarongo oki 56
koe i toku reo: auraka koe e ariu ke
i to taringa i toku nei ngengeti anga, i
toku nei kapiki. Kua akavaitata mai 57
koe i te rā ka kapiki atu ei au ia koe
ra: kua tuatua mai koe, Auraka e ma-
taku. Kua akatika koe, e te Atu, i te 58
au tuatua a toku vaerua; kua oko oki
koe i toku ora. Kua akara mai koe, 59
e Iehova, i toku takinga-kino angaia, e
akatika mai koe i taku tuatua. Kua 60
akara mai koe i ta ratou au akamou-
pukuanga katoa ra, to ratou au mana-
koanga iaku nei. Kua akarongo koe 61
i ta ratou akakino, e Iehova, ta ratou
au manakoanga katoa iaku nei; Te 62
vaa o tei akaenemi mai iaku, e ta
ratou akakoroanga iaku nei e po ua
atu te rā. Ka akara ana i to ratou 63
noo anga ki raro, e to ratou tu anga ki
64 runga, ko au rai to ratou amu. E tu-
taki mai koe ia ratou, e Iehova, kia
65 tau i tei raveia e to ratou rima. E
oronga koe i te ngakau māro no ratou,
66 ei ia ratou te katara naau. E aru-
maki koe ia ratou ma te riri, kia pou
atu ratou ia koe i raro ake i te aù
rangi o Iehova.

PENE IV.

Te aueia nei Ziona e te aakiia nei tana ara: te tuatua ia Edoma.

1 AUE te auro i moneneu ua e! e te
auro meitaki rava ra i te tu ke
e! te au toka tapu ra i te akaruke aere
i te openga mai o te au arataa katoa
2 e! Te au tamariki memeitaki a Ziona,
e tau ki te auro meitaki roa ra, aue,
kua manakoia mei te āriki one i
3 angaia e te rima o te potera ra! Te
oronga nei oki te au tanina ra i te u,
te akangote nei i ta ratou au punua:
riro atura ra te tamaine a toku iti-ta-
ngata nei ei aroa kore, mei te au ione
4 o te medebara. Kua piri te arero o
te kaiu ki tona vaa i te kaki vai: kua
pati te au tamariki i te kai, e kare
5 rava e tangata e o atu na ratou. Te
aronga i kai i te manga memeitaki ra,
tei rere a mate ua i roto i te au arataa
ra: ko tei pakari i te kakau anga i te
muramura ra, kua tiraa ua ïa ki runga
6 i te tiringa teita. Kua akamaataia te
mate o te tamaine a toku nei au ta-
ngata, i te utunga a Sodoma, ko tei
uritumu uaia mei te kamo anga mata
7 nei, kare i raveia e te rima nei. Tona
au Nazira ra, e viivii kore ïa i to te
kiona, e teatea maata to ratou i to te u
nei, e kutekute maata to ratou tino i
to te peninima, e te inuinu mei to te
8 saphira ïa: *I teianei* e kerekere maata
to ratou mata i to te poiri, e kare ratou
i kitea i te au arataa nei: kua piri to
ratou kiri ki to ratou ivi, kua mimi-
9 roia, e kua riro mei te rakau ra. E
ngari ake to tei taia i te koke nei, i tei
mate ua i te onge; kua unui uaia oki
teianei aronga, i koputa roaia, no te
mea kua ngere i te manga o te enua
10 nei. Na te rima o te vaine tangi nei
i tunu i ta ratou uaorai tamariki, kua
riro ïa ei kai na ratou i te pou anga i
te tamaine a toku nei iti-tangata.
11 Kua akatupu a Iehova i te riri akaoko
nana, kua riringi ua aia i te viviki o
tona riri; e kua tutungi i te ai i Ziona,
12 e kua pou tona au tumu ra. Kare oki
te au ariki o te enua ma to tei noo i te
ao katoa nei i manako e, e o te ekai e
te au enemi ki roto i te au ngutupa i

Ierusalema. No te ara teia a tona ra 13
au peroveta, e te kino o tona ra kau
taunga, ko tei akamaringi ki rotopu
iaia ra i te toto o te aronga tuatua-
tika ra. Kua uoa aere ua ratou ki 14
roto i te au arataa mei te matapo, kua
akaviivii oki ratou ia ratou uaorai i te
toto, e kare ua atura to ratou kakau e
tika kia arapaki ua atu. Kia atea atu, 15
e te aronga viivii, kua kapiki mai
ratou kia ratou; kia atea atu, kia
atea atu, auraka e akatukia; e
kia rere ke ratou e kia ori ua,
kua na ko maira to roto i te etene
ra, Kare ratou e oki e noo. Kua aka- 16
pueu te mata o Iehova ia ratou, e kare
rava e akono akaou ia ratou; kare oki
ratou i akangateitei i te aroaro o te kau
taunga, e kare i kite ua atu i te aronga
pakari. Kareka matou nei, kua poe- 17
poe to matou mata *i te tiaki anga* i to
matou tauturu puapinga kore; i to
matou tapapa anga, kua tapapa matou
ki te enua kare e tika i te akaora ia
matou. Kua moetapapa ratou i to 18
matou aerenga, e kare atura e tika kia
aere na roto i to matou au arataa; te
vaitata maira to matou openga; kua
ope to matou puke rā; kua tae ki to
matou openga. E viviki maata to tei 19
arumaki ia matou i to te au aeto o te
au rangi ra, kua arumaki mai ratou ia
matou ki runga i te au maunga, e i
roto i te medebara to ratou moetapapa
anga ia matou. Te a'o o to matou rua 20
putaiu nei, tei akatainuia e Iehova ra,
tei rauka i roto i to ratou au vaarua
ra; ei raro ake i tona marumaru, ta
matou i karanga ra e, e ora'i matou i
roto i te pa enua nei. Kia rekareka, 21
e kia pereperekavana marie, e te
tamaine a Edoma e, i tei noo ki te enua
ra o Uza; e tae katoa taua kapu nei ia
koe, e riro oki koe i te akakonaia e ka
vai taaka ua. Kua rava atura taau 22
utunga, e te tamaine a Ziona, kare aia
e apai tuikaa akaou ia koe, e tutaki
mai aia i toou kino, e te tamaine a
Edoma e, no taau ara, e apai tuikaa ei
aia ia koe.

PENE V.

E pure e e akakite anga i te mate maata ma te akaaka.

1 AKAMANAKO mai, e Iehova, i
tei iri mai ki runga ia matou
nei! e akono mai, e akara mai i to
2 matou akakino. Kua ruri keia to
matou tuanga tei ia etai ke, e to matou
3 au are tei te tangata ke ke. E aronga
matiroeroe matou, kare e metua tane,
to matou au metua vaine mei te au
4 vaine takaua. Ei moni e inu ei matou
i to matou vai, e no te oko i riro mai
5 ei ta matou vaie. Ma *te zugo* i runga
i o matou kaki te takinga-kinoia nei
matou; te angaanga nei matou kare e
6 akaeaanga. Kua oronga matou i te
rima ki to Aiphiti, e ki to Asura, kia
7 pangia oki matou i te kai. Kua rave
oki to matou au metua i te ara, e kare
nei; e tei runga ia matou ta ratou au
8 ara. E tavini tei tutara ki runga ia
matou, e kare rava e akaora e ora'i i
9 to ratou rima. Te rauka nei ta matou
kai ma te kitea kore te ora, no te koke
10 i te medebara. Kua kerekere to matou
pakiri mei te paakiumu ra, no te onge
11 paka na. Te au vaine i Ziona kua
kukumi uaia e ratou; te au paretenia
12 i te au oire i Iuda ra. Kua riia ki
runga te ui ariki ki te rima: kare i
13 akangateiteiia te aronga pakari: Kua
rave ratou i te au tangata ou ei taviri
sitona, e kua inga te tamariki ki raro
14 ake i te vaie. Kua kore te au tangata
pakari i te ngutupa, te au tangata ou
15 i ta ratou i akatangi ra. To matou
rekareka ngakau ra, kua kore ïa; kua
riro to matou ura anga, ei aue anga.
16 Te korona o to matou upoko, kua topa
ïa: e ae oki tatou, kua ara oki tatou.
17 No reira i taitaia'i to tatou ngakau, no
teianei au mea i ave ei to tatou mata;
18 No te maunga ra ko Ziona, ko tei
tanea ra ïa, e kua aere ua te suoli na
19 rungao. Kareka koe, e Iehova, e tika
koe i te noo anga e tuatau ua atu; e
20 toou terono, i tera uki, i tera uki. Eaa
koe e akangaropoina tamou ua mai ia
matou nei? e akaroa ua ainei koe i
21 toou akaruke anga mai ia matou? E
akaariu koe ia matou ia koe, e Iehova,
kua ariu ïa matou i reira; akaou mai
koe i to matou puke rā mei tei taito
22 ra. Kua akaruke takiri mai oki koe
ia matou nei; e riri maata ua atu toou
ia matou nei.

TE BUKA A TE PEROVETA RA A

EZEKIELA.

PENE I.

Te tuatau i totou ei a Ezekiela i Kebara, e te orama tana i kite i nga Kerubi ra, nga porotata e a, e te kakā o Iehova.

E TAE akera ki te toru ngauru o 1
te mataiti, e te a *o te marama*, e
te rima oki *o te rā* i taua marama ra,
tei rotopu au i te au tuikaa i te vai ra
i Kebara, kiritia akera te rangi, e kite
atura au i te orama a te Atua. I te 2
rima *o te rā* i taua marama ra, ko te
mataiti rima ïa o te tuikaa anga o te
ariki ra ko Iehoiakima, Ko te tae pu 3
tika anga mai ïa o te tuatua a Iehova
kia Ezekiela, te tamaiti a Buzi, taunga
ra, i te enua o te Kaledea, i te vai ra
ko Kebara; e tei runga maira te rima
o Iehova iaia i reira.

E kua akara iora au, e i na, e pua- 4
ioio i te tae anga mai no te pae i apa-
tokerau ra, tetai tumurangi maata, e
te ai i te taviriviri katoa anga ki roto
iaia orai, e te kakū e pini ua ake i te
reira, e i rotopu ra mei te Kasemala te
tu, i rotopu i taua ai ra. E mei ro- 5
topu mai i te reira mei nga mea ora
e a ra te tu. Teia oki to ratou tu;
mei to te tangata nei rai to ratou tu.
Taki a anake rai o ratou mata, taki a 6
oki o ratou peau e pini ua ake. E to 7
ratou vaevae, e vaevae tikaoru ua ïa:
e to ratou maikao-vaevae ra, mei to te
maikao-vaevae o te kafa ra ïa: e mei
te veo akakakūia ra to ratou tu i te
purapura anga mai. E rima tangata 8
oki *to ratou* i raro ake i o ratou peau,
i nga pae katoa e a ra; e tei ia ratou
katoa toko a ra o ratou puke mata ma
o ratou peau. Topiriia iora to ratou 9
peau ki tetai ki tetai; kare ratou i
aririu kia aere; aere tika ua ratou
ravarai ra na mua. E te tu o to ratou 10
au mata, e mata tangata to ratou ka-
toa toko a ra, e te mata liona i te pae
katau: e e mata bovi ïa i te pae kaui;
e te mata aeto to ratou katoa toko a
11 ra. Ko te tu ïa o to ratou au mata;
e to ratou au peau i te totoa anga ki
runga ra; e rua ake peau o ratou ra-
varai i te piri anga ki tetai ki tetai,
e ko e rua oki ei tapoki ïa i o ratou
12 tino. E aere tika ua ratou ravarai ra
na mua: ta te vaerua i aere ra, kua
aere katoa ratou; kare i ariu kia aere
13 ratou ra. E te tu o aua nga mea ora
ra, e tau to ratou tu ki te ngarau ai
e mura ra, e mei te tu o te au lamepa
ra: kua peke ki runga, e kua oki
mai ki raro, na roto i aua nga mea
ora ra; e mea kakū oki taua ai ra, e
kua koraparapa maira te uira no roto
14 i taua ai ra. Kua oro iora aua nga
mea ora ra, e kua oki maira mei te
korapa anga uira ra te tu.
15 Te akara ua ra au i aua nga mea ora
ra, e i na, e porotata tei runga i te enua
nei i te pae o aua nga mea ora ra, e
16 nga aro katoa e a ra. E te tu o taua
nga porotata ra, e ta ratou angaanga,
mei te taresisa te tu: e okotai o ratou
arite e a katoa ra: e to ratou tu e ta
ratou angaanga, mei te mea e, e poro-
17 tata i rotopu i tetai porotata. E kia
aere ratou ra, na runga i nga pae katoa
e a ra kia aere: kare oki ratou e ariu
18 kia aere. E to ratou au tatua ra, e
to ratou teitei, e mea matakutaku; e to
ratou au tatua ra, kua ki ïa i te mata
19 e pini ua ake ratou e a katoa ra. E
kia aere aua nga mea ora ra, kua aere
katoa nga porotata i vaitatao; e kia
apaiia nga mea ora ki runga i te enua
nei, kua apai katoaia nga porotata ki
20 runga. E te au ngai katoa i aereia e
te vaerua ra, kua aere katoa ratou, i
reira oki te vaerua i te aere anga; kua
apai katoaia nga porotata i vaitatao:
tei roto oki te vaerua o taua nga mea
21 ora ra i te au porotata ra. Kia aere
tera aronga, kua aere katoa teia; e kia
tu ua tera aronga, kua tu katoa teia;
e kia apaiia tera aronga ki runga i te
enua nei, kua apai katoaia nga poro-

tata i vaitatao; tei roto oki te vaerua
o taua nga mea ora ra i te au poro-
tata.
E mei te reva nei te tu i te vairanga 22
mai i runga ake i te mimiti o aua nga
mea ora ra, mei te kereke rikarikaia
ra te tu, i te oora angaia na runga ake
i to ratou upoko. E ko raro ake i taua 23
reva ra, te tika ua ra to ratou peau ki
tetai ki tetai: taki rua anake rai to ra-
tou ei tapoki *i to ratou tino* i teia pae,
e taki rua oki to ratou ei tapoki i to
ratou tino i tera pae. E kia aere ra- 24
tou ra, kua akarongo au i te aruru o to
ratou au peau, mei te aruru o te tai
maata ra, mei te reo o te Mana katoa-
toa ra, te reo tuatua mei te maoro o
tetai nuku ra: kia tu ua ratou ra, kua
tuku ratou i o ratou peau. E tetai 25
reo maira no roto i te reva i runga ake
i to ratou upoko, kia tu ua ratou, *e*
kua tuku i o ratou peau.
E ko runga i te reva ki runga i to ra- 26
tou au upoko ra, mei tetai terono te tu,
mei te toka saphira te tu: e i runga
ake te tu o te terono ra, e arite anga
mei te tu o te tangata i rungao i te
reira. Kua akara iora au mei te kase- 27
mala te tu, mei te tu o te ai ra e pini
ua ake i roto i te reira ra; mei tona
taukupu e runga akera, e mei tona tau-
kupu e raro iora, akara atura au e mei
te ai te tu, e kua pini akera aia i te
kakā. Mei te tu o te anuanua e vai i 28
roto i te tumurangi i te rā ua nei, ko
te tu ïa o te kakā e pini ua ake. Ko
te tu ïa teia o te arite anga o te kakā
o Iehova. E tei te kite anga atu au
ra, kua tipapa iora au ki raro te mata,
e kua akarongo atura au i te reo o tetai
i tuatua maira.

PENE II.

To Ezekiela tono angaia, e te tuatua i apiiia atu: te pokaikai tuatua totou.

EKUA tuatua maira aia kiaku, E 1
te tamaiti a te tangata na, tu ua
mai to vaevae, e e karanga atu au kia
koe. E kua tomo maira te vaerua ki 2
roto iaku, iaia i tuatua mai kiaku ra, e
kua akatu maira aia iaku i toku vae-
vae, e kua akarongo atura au iaia i tei
tuatua mai kiaku ra. E kua tuatua 3
maira aia kiaku, E te tamaiti a te ta-
ngata na, te tono nei au ia koe ki te
tamariki a Iseraela, ki te enua mea-
meaau, tei meameaau mai iaku ra: ko
ratou e to ratou ai metua tei ara iaku,
e tae rava akenei ki teianei rā. E 4
puke tamariki uouomatoa oki ratou, e
te ngakau ketaketa. Te tono nei au ia
koe kia ratou; e ka karanga atu koe
kia ratou, Te na ko maira te Atu ra
5 ko Iehova. E ko ratou, to ratou aka-
rongo anga, e te kore anga, (e ngutu-
are meameaau rai oki ratou,) e kite
rai ratou e, e peroveta tei noo ana i
rotopu ia ratou.
6 E ko koe, e te tamaiti a te tangata
na, auraka e mataku atu ia ratou, au-
raka oki e mataku i ta ratou tuatua,
tei ia koe oti te au rakau taratara e te
tataramoa, e kua noo koe ki rotopu i te
au sekopio: auraka e mataku i ta ra-
tou tuatua, auraka oki e kukaravi i to
ratou mata, e ngutuare meameaau rai
7 oki ratou. E ko taku nei au tuatua
taau e karanga atu kia ratou, to ratou
akarongo anga, e te kore anga: e aro-
8 nga meameaau oki ratou. Ko koe ra,
e te tamaiti a te tangata na, e akarongo
mai koe i taku e karanga atu kia koe
nei; Auraka koe e meameaau, mei taua
ngutuare meameaau nei: ka akaama-
ma mai koe i to vaa, e ka kai i taku e o
atu kia koe ra.
9 E i taku akara ua anga, e i na, e
rima tei tukuia mai kiaku nei; e i na,
10 e pokaikai tuatua tei roto; E kua oora
maira aia i te reira ki mua iaku nei;
e kua tataia i roto e i vao: ko te eva-
kaku, e te mii, e te aue, tei tataia i
roto ra.

PENE III.

Kua kai a Ezekiela i te pokaikai tuatua ra, kua akamaroiroiia aia e te Atua.

1 KUA tuatua maira oki aia kiaku,
E te tamaiti a te tangata na, ka
kai i tei kitea e koe ra; ka kai i teia-
nei pokaikai, ka aere ei ka tuatua'i ki
2 te ngutuare o Iseraela. Kua aka-
amama atura au i toku vaa, e kua aka-
angai maira aia iaku i taua pokaikai
3 ra. Kua tuatua maira oki aia kiaku,
E te tamaiti a te tangata na, kia kei-
ngaia e to kopu, e ka akaki i to nga-
kau ki teianei pokaikai, taku e o atu
kia koe ra. Kua kai iora au; e mei
te meli te tu i toku nei vaa i te vene-
reka.
4 E kua tuatua maira aia kiaku, E te
tamaiti a te tangata na, ka tu koe ka
aere ki te ngutuare o Iseraela, ka ka-
ranga atu ei i taku nei au tuatua kia
5 ratou. Kare oki koe i tonokia atu ki
te aronga tuatua ke ke, e te reo marō-
kiakia, ki te ngutuare ra o Iseraela;
6 Kare oki ki te au tangata e manganui
ma te tuatua ke ke, e te reo marokia-

kia, tei kore i kitea e koe ta ratou au
tuatua. Angairi au i tono atu ia koe
kia ratou ra, kua akarongo mai ana ïa
ia koe. Kare ra te ngutuare o Iseraela 7
e akarongo mai ia koe; kare oki ratou
e akarongo mai iaku ra: kua uouo-
matoa anake ra oki te ngutuare o Ise-
raela, e te ngakau mārokiakia. I na, 8
kua akamaroiroi au i toou na mata i to
ratou au mata, e toou rae kia maroiroi
i to ratou au rae. Mei te semira ra, 9
ketaketa maata tona i to te toka tama
ra, toou ïa rae i te akapakari angaia e
au ra: auraka e mataku, auraka oki e
kakaravi i to ratou mata, e ngutuare
meameaau oki ratou.

E kua tuatua mairai aia kiaku, E te 10
tamaiti a te tangata na, ko te au tua-
tua katoa naku taku e karanga atu
kia koe ra, ka āriki mai i roto i to
ngakau na, e akarongo mai oki to ta-
ringa. Ka tu koe ka aere ki te aronga 11
tuikaa ra, ki te au tamariki o to au
tangata na, ka karanga atu ei kia ra-
tou, ka akakite atu ei kia ratou, Te na
ko maira te Atu ra ko Iehova, to ratou
akarongo anga e te kore anga.

Kua apai akera te vaerua iaku, ki 12
runga, e kua akarongo atura au i te
reo ngaueue maata i muri ake iaku, *i
te na ko anga,* Kia akameitakiia te
kakā o Iehova mei tona ngai atu. *Aka-* 13
rongo katoa atura *au* i te aruru peau o
nga mea ora ra, tei tukia ki tetai ki
tetai, e te aruru o nga porotata i vai-
tata iora, e te aruru o te mea ngaueue
maataia ra. Kua apai akera te vaerua 14
iaku ki runga, e kua apai ke atura
iaku, aere atura au ma te tumatetenga
e te kinokino o toku ngakau; te ririnui
maira te rima o Iehova ki runga iaku
nei.

Tae atura au ki taua aronga tuikaa 15
ra i Tela-abiba, ko tei noo ki te pae
vai ra ko Kebara, noo atura au i te
ngai ta ratou i noo ra; noo atura au i
rotopu ia ratou ma te tumatetenga, e
po itu akera. E ope akera aua nga po 16
e itu ra, i tae mai ei te tuatua a Iehova
iaku nei, na ko maira, E te tamaiti a 17
te tangata na, kua akariro au ia koe ei
tiaki ki te ngutuare o Iseraela nei: e
teianei e akarongo mai koe i te tuatua
i toku nei vaa, e na ko nei atu koe iaku
nei i te ako ia ratou. Kia tuatua oki 18
au ki te tangata kino ra, E mate tikai
koe, e kare koe e ako atu, e kare e ka-
ranga atu, ei ako anga atu i te tangata
kino i tona ra aerenga kino, e kia ora
aia ra; e mate atura taua tangata kino
ra i tana ra ara; e umuumu maira au
i te oko i tona toto ia koe ra. Kia 19
ako ra koe i te tangata kino ra, e kare
aia i ariu mai i tona ra kino, e i te
aerenga kino nona ra, ka mate aia i
tana ra ara, kua akaora ra koe ia koe
20 uaorai. E te tangata tuatua-tika ra,
kia ariu maira i tana ra tuatua-tika, e
kua rave iora i te ara, e kua tuku au i
te turorianga ki mua iaia ra, e mate
iora aia, no te mea kare koe i ako atu
iaia; ka mate ïa aia i tana ra ara, e
kare e manakoia te tuatua-tika i ra-
veia e ia ra; e umuumu maira au i te
21 oko i tona toto ia koe ra. Kia ako ra
koe i te tangata tuatua-tika, kia kore
te tangata tuatua-tika e rave i te ara
ra, e kare akera aia e rave i te ara ra,
ka ora ïa aia, no te mea kua akoia aia:
kua ora katoa oki koe ia koe uaorai.
22 Tei runga maira te rima o Iehova
iaku i reira; e kua tuatua maira kia-
ku, Ka tu, ka aere ki te ngai mataataa,
ei reira au e karangaranga atu ei kia
23 koe. Kua tu akera au, e kua aere ki
te ngai mataataa ra: e i na, te tu ua
maira te kakā o Iehova i reira, mei te
kakā taku i kite i te vai ra i Kebara: e
24 kua inga iora au ki raro te mata. Kua
tomo maira te vaerua ki roto iaku i
reira, e kua akatu maira iaku i toku
vaevae, e kua tuatua maira aia iaku,
na ko maira, Ka aere, ka popani ia
25 koe orai ki roto i to are na. E ko
koe oki, e te tamaiti a te tangata na,
i na, ka tuku ratou i te ruru ki ru-
nga ia koe, e ka ruruia koe i te reira,
e auraka koe e tae ki vao i rotopu ia
26 ratou ra: E naku e topiri i to arero i
to tanga i runga ra, e ka riro koe ei
murare, kia kore koe e ako atu ia
ratou ra; e ngutuare meameaau oki
27 ratou. Kia tuatua atura au kia koe
ra, naku e kiriti i to vaa, e naau e
karanga atu kia ratou, Te na ko maira
te Atu ra ko Iehova; Ko tei akarongo
ra, vaoo kia akarongo ua maira: ko tei
kore ra, vaoo ïa kia kore ua ra: e ngu-
tuare meameaau oki ratou.

PENE IV.

Te akakite nei te peroveta i te tu o to Ierusalema koropini angaia, e te onge maata te ka tupu i reira.

1 KO koe oki, e te tamaiti a te ta-
ngata na, e rave koe i tetai toka
karakaraea, ka tuku ei ki mua ia koe
ra, ka kotikoti ei i te oire ra ko Ieru-
2 salema ki rungao: Ka akapini ei i te
reira, ka patu ei i tetai punanga ta-
maki ki muao ra, ka āū ei i tetai
ngai teitei ki mua i te reira; ka patia
atu ei oki i te puakapa, ka tuku ei

oki te au tutuki e pini ua ake. Ka
3 rave ei oki koe i tetai manga auri
parūrū ka akatu ei koro auri i rotopu i
taua oire ra e ko koe: ka anga atu ei i
to mata ki te reira, e naau e akapini i
te reira, naau rai oki e kai tamaki atu
i te reira. E akairo ïa te reira na te
ngutuare o Iseraela. Ka moe oki koe,
4 ei raro to kaokao kaui ra, ka tuku ei i
te ara a te ngutuare o Iseraela i ru-
ngao: e ope rava ake te au rā taau e
moe i te reira pae, ko taau ïa akakoro-
maki anga i ta ratou au ara. Kua
5 tuku atu oki au ki runga ia koe i te au
mataiti o ta ratou ara, e kia aite ki te
tatau anga i nga rā e toru anere e iva
ngauru ra: ko taau ïa akakoromaki
anga i te ara a te ngutuare o Iseraela
ra. E ope akera te reira, ka moe
6 akaou koe, ei raro to kaokao katau,
kia a ngauru oou rā i te akakoromaki
anga i te ara a te ngutuare o Iuda:
okotai rā okotai rai ïa mataiti i te
akono angaia e au ia koe ra. E tenana,
7 ka anga koe i to mata ki te akapini
anga ia Ierusalema, ka vaoo tapoki
koreia toou rima, e ka totou koe i te
reira. E i na, naku e tuku i te tapeka
8 ki runga ia koe, kare oki koe e taka-
viri ki tetai pae ki tetai pae, e kia ope
te au rā tamaki anga naau ra.

Ka rave katoa oki koe i te sitona e
9 te kerite naau, e te pola, e te odesi, e
te dekeni, e te kesemi, ka ao ei ki roto
i te āriki okotai, ka akariro ei i te
reira ei areto naau, e kia aite ki te
tatau anga o nga rā noou i te moe anga
ki raro to kaokao ra; e toru anere e
iva ngauru oou rā i te kai anga i te
reira. E taau ra manga kia kai ra,
10 okotai takau ïa sekela i te rā okotai,
kia aite ra: ei tera tuatau tera tuatau,
ka kai ei koe. E inu katoa oki koe i
11 te vai ma te aite, te ono o te tuanga
o te ina ra: ei tera tuatau, tera tua-
tau, ka inu ei koe. E kai oki koe i
12 tetai areto kerite, e ei tutae tangata te
vaie kia tunu koe ki mua i to ratou
aroaro. Kua tuatua mairā Iehova,
13 Mei te reira te tamariki a Iseraela i te
kai anga i ta ratou manga viivii i ro-
topu i te au etene, taku e ïia atu ia ra-
tou ra. Kua karanga atura au i reira,
14 E te Atu e Iehova! i na, kare toku
vaerua i viivii ana: ko te mea mate
ua ra oki, e tei aeaeia ra, kare rai au i
kai mei toku ou anga mairai e teia noa'i
oki: kare oki te puaka viivii i tae mai
ki roto i toku nei vaa. Kua tuatua
15 maira aia kiaku i reira, I na, kua tuku
atu au i te tutae bovi kia koe, auraka
to te tangata, ka tunu ei koe i taau kai
16 i te reira. E kua tuatua mairai oki
aia kiaku, E te tamaiti a te tangata na,
i na, e aati au i te tauturu ra i te kai i
Ierusalema: e kai oki ratou i te kai
ma te aite, e te taporoporo; e inu oki
ratou i te vai ma te aite, e ma te va
17 ua: Kia ngere atu rai ratou i te kai
e te vai, e kia va ua atu ki tetai ki
tetai, e kia kakao ua atu ratou i ta ratou
ara.

PENE V.

Te utunga a Ierusalema no to ratou meameuau anga ra.

1 EKO koe, e te tamaiti a te tangata
na, ka rave koe i tetai apinga ko-
koi, i tetai reza na te varu tanga ra,
ka varu ei i to mimiti na, e i to kumi-
kumi, ka rave ei i tetai aite akateiaa
2 ei aite, e ei tua, i taua *rauru* ra. E
te toru o te tuanga ra, naau e tau
ki te ai i rotopu i taua oire ra, kia
ope nga rā akapini anga ra: ka
rave ei oki koe i tetai i taua nga
tuanga e toru ra, ka reru aere ei ki te
matipi: e tetai toru o te tuanga ra,
naau e akapueu ki te matangi; e na-
ku e unui i te koke na muri ia ratou.
3 Ka rave oki koe i tetai pae o ratou,
auraka e rainga kia tatau, ka ri ei ki
4 roto i to tapa kakau. Ka rave akaou
ei oki koe i tetai pae o ratou, ka titiri
atu ei ki roto i te ai, kia ka atu i roto
i te ai; e riro oki i te tae mai te ai
no roto ia ratou ki te ngutuare katoa
o Iseraela.
5 Te na ko maira te Atu ra ko Ie-
hova; Ko Ierusalema teia: kua tuku
oki au iaia ki rotopu i te au etene, e te
6 akapiniia nei aia e te pa enua nei. Kua
rai tana taruri ke anga i te au tuatua-
tau naku ei kino, e iti to te au etene
ra, e taku nei au akonoanga, e iti to te
pa enua ra e pini ua ake aia ra: kua
akaruke ratou i te au tuatua-tau naku
ra, e kare ratou i aaere na taku nei
7 au akonoanga. E teianei, te na ko
maira te Atu ra ko Iehova, No te mea
kua akamaataia kotou i to te au enua
e akapini mai ia kotou na, e kare i
aaere i taku nei au akonoanga, e kare
i akono i taku nei au tuatua-tau, kare
oki kotou i rave i te au tuatua-tau,
mei ta te au enua e akapini ia kotou
8 na; E teianei, te na ko maira te Atu
ra ko Iehova; I na, ko au, ko au nei
rai, tei patoi ia koe, e naku e akau-
tunga atu i rotopu ia koe, ki mua i te
9 aroaro o te au enua nei. E naku e
rave i roto ia koe i tei kore i raveia
e au ra, e kare oki au e pera i te rave
akaou, no taau ra au mea viivii rava-

rai ra. E teianei e kai te au metua i 10
te tamariki i roto ia koe na, e kai oki
te au tamariki i te au metua; e naku
e akautunga atu i to roto ia koe; e toou
aronga ravarai i toe ra, naku ïa e aka-
pueurikiriki ki te au matangi katoa
ra. E teianei, te ora nei au, te tuatua 11
maira te Atu ra ko Iehova; No te
mea kua akaviivii mai koe i toku nei
ngai-tapu, i taau katoa ra au mea viivii,
e taau katoa ra au mea kikino, e rave au
ia kotou e akaiti, e kare toku mata e aka-
perepere, e kare rava oki au e aroa atu.
E te toru o te tuanga ia koe ra, ka 12
mate ïa i te maki-mate ra, e pou oki
i te onge i rotopu ia koe na: e te toru
oki o te tuanga ra, e inga ïa i te koke
e pini ua ake koe na; e te toru oki
o te tuanga, naku ïa e akapueuriki-
riki ki te au matangi katoa ra, e naku
e unui i te koke na muri ia ratou. E 13
pera au i te akatupu i toku nei riri,
e e akairi au i taku riri otooto ki
runga ia ratou, e mareka akera oki
au: e kite ïa ratou e, naku na Iehova
i karanga atu ma taku ririnui katoa
ra, kia akatupuia taku riri otooto ki
runga ia ratou. E akariro atu oki 14
au ia koe ei enua pou, e ei akakino-
anga i rotopu i te pa enua e akapini
mai ia koe ra, ki mua i te aroaro o te
aronga katoa e na reira te aere. E riro 15
oki ïa ei akakinoanga, e ei amuamu-
anga, e ei akoanga, e ei vavaranga,
na te pa enua e akapini mai ia koe
ra, kia akatupu au i te tuatua-tau
ki runga ia koe, ma te riri, ma te
riri otooto, e ma te akamura viviki
atu. Ko au teia ko Iehova e tuatua
nei. Kia akaunga atu au i te au ka- 16
kao kikino ra i te onge ki runga ia
ratou, ka mate ei ratou ra, ko taku ïa
e akaunga atu kia pou kotou: e aka-
maata au i te onge ki runga ia kotou,
e ta kotou tauturu ra, ko te areto, naku
ïa e aati. E unga atu au i te onge ki 17
runga ia kotou, e te au puaka kikino,
e na te reira e akangere ia koe; e te
maki-mate, e te toto, te ka na roto
ia koe; e apai mai oki au i te koke
ki runga ia koe. Ko au teia ko Iehova
e tuatua nei.

PENE VI.

Ierusalema i akaokoia i to ratou akamori idolo: e ora tetai toenga: e aue no te au mate.

KUA tae maira oki te tuatua a 1
Iehova kiaku nei, na ko maira,
E te tamaiti a te tangata na, ka anga 2
atu i to mata ki te au maunga i Ise-
raela nei, ka totou atu ei ia ratou,
3 Ka na ko atu ei, E te au maunga i
Iseraela nei, ka akarongo mai i te tua-
tua a te Atu ra a Iehova; Te na ko
maira te Atu ra ko Iehova ki te au
maunga, e ki te au tuaivi, ki te au
kauvai ra, e te au o ra: I na, ko au,
ko au nei rai, e apai mai au i te koke
ki runga ia kotou, e e akakore au i ta
4 kotou au ngai teitei. E tanea ta kotou
au atarau, e ta kotou au tiki rā, e ngaa-
ngaa ïa: e akainga oki au i to kotou
aronga i taia ki mua i te aroaro o to
5 kotou au idolo. E tuku oki au i te
au turuma o te tamariki a Iseraela
ki mua i to ratou au idolo; e aka-
pueurikiriki au i to kotou au ivi e
6 pini ua ake ta kotou au atarau. I to
kotou au nooanga katoa ra e pou te au
oire, e tanea oki te au ngai teitei; kia
pou oki ta kotou au atarau e kia tanea
atu, e kia ngaangaa oki to kotou au
idolo e kia kore atu, e kia tipupuia
to kotou au tiki rā, e kia akaruke
7 ravaia ta kotou au angaanga. E inga
oki te aronga taia i rotopu ia kotou, e
kite oki kotou e ko Iehova au.
8 E akatoe ra au i tetai toenga, kia
ora tetai pae o kotou i te koke i roto
i te au etene, kia pueurikiriki ke kotou
9 ki te pa enua ra. E to kotou e ora
ra, e akamaara mai ïa iaku i rotopu
i te au etene e apai tuikaaia'i ratou
ra, no te mea kua paruparu au i to
ratou ngakau akaturi, tei akaruke
iaku, e i to ratou au mata, tei riro
ki te akaturi aere ki to ratou au idolo:
e akaviivii oki ratou ia ratou uaorai i
te au kino ta ratou i rave ra, i to ratou
10 au mea viivii katoa ra. E kite oki
ratou e ko Iehova au, *e* kare taku te
tuatua puapinga kore, i taua kino nei
taku e akatupu ia ratou ra.
11 Te na ko maira te Atu ra ko Ie-
hova; Ka papaki i to rima, ka taka-
takai i to vaevae, ka karanga atu ei,
Aue oki te au mea viivii kikino katoa
ra a te ngutuare o Iseraela e! e inga
oki ratou i te koke, te onge, e te
12 maki-mate. To te mamao ra, ka mate
ïa i te maki-mate; e ko tei vaitata
ra, e inga ïa i te koke; e ko tei toe
ra, e kua akapiniia, ka mate ïa i te
onge: e pera au i te akatupu anga i
13 toku riri otooto ki runga ia ratou. Ei
reira kotou e kite ei e ko Iehova au,
kia iro katoaia to ratou aronga taia i
roto i to ratou au idolo, e pini ua ake
ta ratou au atarau, ki runga i te au
tuaivi teitei, *e* te au take katoa o te au
maunga ra, e ki raro ake i te au rakau
ruperupe katoa ra, e ki raro ake oki i

te au ale nunui katoa ra, ki te ngai ta
ratou i apai i te rakau kakara ki to
ratou au idolo ravarai ra. Ka akatika 14
atu oki au i toku rima ki runga ia
ratou, e ka akariro au i te enua ei
tanea, e ei vavaranga, e iti to te mede-
bara i Dibelata, i to to ratou au nooanga
ravarai ra: e kite ïa ratou e ko Iehova
au.

PENE VII.

Te pou rava anga o Iseraela, e te mate maata o te aronga i ora atu.

EKUA tae maira te tuatua a Iehova 1
iaku nei, na ko maira, Te na ko 2
katoa maira, e te tamaiti a te tangata
na, te Atu ra ko Iehova, ki te enua o
Iseraela ra; E openga teia, e openga,
kua tae maira ki runga i nga poo ka-
toa e a o te enua nei. Tei runga ia 3
koe te openga i tenana, e e akatano
atu au i taku riri ki runga ia koe, e e
akava au ia koe i tei tau i toou ra au
aerenga, e e akaoko atu au i taau katoa
ra au tuatua viivii ia koe. Kare oki 4
taku mata e akaperepere ia koe, e kare
oki au e aroa atu: e akaoko ra au i
toou ra au aerenga ia koe, e taau ra
au mea viivii i vai i rotopu ia koe
ra: ka kite oki kotou e ko Iehova au.
Te na ko maira te Atu ra ko Ie- 5
hova, E kino, e kino anake, i na, kua
tae mai. E openga teia kua tae 6
maira, kua tae maira te openga: te
moetapapa maira te reira ia koe; i na,
kua tae maira. Kua tae te popongi ia 7
koe, e tei noo i te enua nei e: kua tae
te tuatau, te rā tumatetenga, e kare te
aruru akaou anga o te au maunga ra,
tei vaitata mai. Teia au ka riringi atu 8
i toku riri otooto ki runga ia koe ra,
kare e roaia, e e akaope i taku riri ki
runga ia koe: e e akava au ia koe i
tei tau i toou ra au aerenga, e akaoko
atu au i taau katoa ra au mea viivii ki
runga ia koe. Kare oki toku mata e 9
akaperepere, kare oki au e aroa atu: e
akaoko atu au ia koe i tei tau i toou ra
au aerenga, e taau ra au mea viivii i
vai i rotopu ia koe ra; ka kite
oki kotou e, ko au teia ko Iehova
tei pāpā nei.
I na, ko taua rā nei, i na, kua tae: 10
kua topa akenei te popongi; kua puaia
te rakau, kua kaoia te nengonengo.
Kua riro te tangi kore ei rakau kino: 11
kare oki ratou ra, kare oki te tini o
ratou, kare oki to ratou katoa ra, *e
toe:* kare oki ratou e aueia. Kua 12
tae maira te tuatau, te vaitata maira
te rā: auraka tei oko atu e rekareka,
auraka tei riro tana ra e mii: te vai
nei oki te riri otooto ki runga i tona
13 tini katoa ra. Kare oki tei oko ra e
oki mai ki tana i oko ra, toe ua'i ratou
i roto i te aronga e ora ra: no te ta-
ngata tini katoa nei oki teianei orama,
kare e oki mai; kare oki tetai e tika
kia akaketaketa iaia orai i tona kino
14 i te ora anga nei. Kua akatangi
ratou i te pu, kia teateamamao katoa-
toa; kare ra tetai i aere ki te ta-
maki: *te vai ra* oki toku riri otooto
15 ki runga i tona tini ravarai. Tei vao
te koke, ko te maki-mate ra e te onge
tei roto: tei vao i te kainga ra, ka
mate ïa i te koke; e tei roto i te oire
ra, ka pou ïa i te onge e te maki-
16 mate. Ko te aronga ra e ora ra, ko te
ka ora ïa, e riro ïa i runga i te au
maunga ra, mei te kukupa o te o ra, i
te aue katoatoa anga i te ara, tanao,
17 tanao. E riro te au rima katoa i te
ngavarivari, e te au turi katoa mei te
18 vai ra te paruka ua. E tatua ratou ia
ratou uaorai ki te kakau paoa, e e
tapokiia ratou e te rikarika; e te
akama tei runga i to ratou au mata
ravarai, e te rauru kore ki runga i
19 to ratou au mimiti katoa. E akaruke
ratou i ta ratou ario ki roto i te ara-
taa, e riro oki ta ratou auro mei te mea
viivii ra: kare oki ratou e ora i ta
ratou ario, e ta ratou auro, i te rā o to
Iehova riri otooto ra: kare oki to
ratou vaerua e mareka i te reira, e
kare oki e ki to ratou kopu i te reira:
ko te turorianga oki te reira no ta
20 ratou ra ara. Kareka te meitaki o
tona mea akamanea, kua tuku aia i te
reira ei mea tapunui: kua anga ra
ratou i te au tiki o ta ratou au mea
viivii, *e* ta ratou au mea rikarika i
reira: i akariro ei au i te reira ei mea
21 viivii ia ratou. E e oronga atu au i
te reira ki te rima o te au tangata ke
ei apinga noni, e ki te aronga kino o te
enua nei ei ārunga; e ka viivii te
22 reira ia ratou. E ariu ke oki au i
toku mata ia ratou, e ka viivii taku
ngai ngaro ia ratou: na te aronga āru
oki e tomo ki roto i te reira, ka aka-
23 viivii ei. E anga koe i tetai pirianga-
naoa: kua ki oki te enua i te ara
toto, kua ki oki te oire i te takinga-
24 kino. E apai mai oki au i tei kino o
te aronga etene, e na ratou e noo ki to
ratou au are: e akakore au i te nengo-
nengo o te aronga ririnui ra; e e aka-
25 viiviiia to ratou au ngai tapu ra. Te
aere maira te mate; e ka kimi ratou i
26 te au, e kare ua ra. E tae mai te
tumatetenga na rungao i te tumate-
tenga, e te rongo na rungao i te rongo; ei

reira ratou e kimi ei i te orama ki te
peroveta; e ngaro ra te ture i te
taunga, e te ako i te aronga pakari ra.
Ka aue te ariki, e vaîia oki te tamaiti 27
a te ariki ki te poitirere, e akaanataia
oki te rima o te au tangata o te enua
ra: e rave oki au ia ratou i tei tau i
to ratou aerenga, e mei ta ratou au
akava anga ra, ko taku ïa e akava atu
ia ratou; ka kite oki ratou e ko Iehova
au.

PENE VIII.

Te orama a te idolo akavareae: te au mea viivii i rave poiriia ra: to te Atua riri i to ratou akamori idolo.

E TAE akera ki te ono o te mataiti, 1
i te ono *o te marama*, e te *po* rima
i taua marama ra, iaku i noo ua i roto
i toku are, te noo katoa maira te au
tangata pakari o Iuda i mua iaku, ro-
koia iora au i reira e te rima o te Atu
ra o Iehova. Kua akara iora au, e i 2
na, e aite mei te ai ra te tu, mei tona
taukupu e ko raro, mei te ai ra, mei
tona taukupu oki e ko runga, mei te
kakā te tu, mei te kasemala te tu.
Kua tuku maira oki aia mei te rima 3
te tu, e kua opu maira iaku ki tetai
makave rauru no toku nei mimiti; kua
apai akera te vaerua iaku ki runga i
rotopu i te rangi e te enua nei, e kua
apai akera iaku i te orama a te Atua
ki Ierusalema, ki te pa o te ngutupa i
roto ra, i tei anga tika ki te pae i apato-
kerau ra; tei reira te nooanga o te
idolo akavareae ra, i tei akakoko kia
vareae. E i na, tei reira te kakā o 4
te Atua o Iseraela, mei te orama taku
i kite i te ngai mataatāa ra.
E kua tuatua maira aia kiaku nei, E 5
te tamaiti a te tangata na, ka nānā na i
to mata ki te pae i apatokerau ra. Kua
nānā akera au i toku mata ki te pae i
apatokerau, e i na, i te ngutupa o te
atarau ra, ki te pae i apatokerau ra,
teianei idolo akavareae ra, i te tomo-
anga ra. Kua tuatua maira oki aia 6
kiaku, E te tamaiti a te tangata na, te
kite ra koe i ta ratou e rave nei? te au
mea viivii maata ta te ngutuare o Ise-
raela i rave i teianei ngai, kia akaruke
rava au i toku ngai-tapu nei? e ariu
akaou ra koe, e kite atu rai koe i te
au mea viivii maata roa ra. E kua 7
arataki maira aia iaku ki te ngutupa o
te kezere ra; e kia akara iora au ra,
e i na, e vaarua tei roto i te patu ra.
E kua tuatua maira aia kiaku, E te 8
tamaiti a te tangata na, ka ko ana ki
roto i te patu ra: e kia koia e au ki
roto i taua patu ra, i na, e ngutupa.
9 Kua tuatua maira oki aia kiaku, Ka
aere ki roto, ka akara i te au mea kino
10 viivii ta ratou i rave i ko nei. Aere
atura au ki roto, e kite atura; e i na,
te au aite anga ravarai o te au mea
totoro aere, e te au puaka viivii, e te au
idolo ravarai o te ngutuare o Iseraela,
i te kotikoti angaia ki runga i te patu
11 e pini ua ake. Kua tu ua maira oki
ki mua ia ratou nga tangata e itu
ngauru o te aronga pakari o Iseraela, e
ko Iaazania te tamaiti a Saphana i te
tu ua anga i rotopu ia ratou, e āriki
tumiama anake tei te rima o taua au
tangata ravarai ra, peke atura te tumu-
rangi tumiama patapatatue ra ki
12 runga. E kua tuatua maira aia
kiaku, E te tamaiti a te tangata na,
kua kite ainei koe i ta te aronga pakari
o te ngutuare o Iseraela i rave nei i
te poiri, te au tangata ravarai i roto i
te au pia tiki nona ra? te karanga ra
oki ratou, Kare a Iehova e akara mai
ia tatou; kua akaruke a Iehova i te
enua nei.
13 E kua tuatua maira aia kiaku nei,
E ariu akaou ake koe, ka kite atu rai
koe i te au mea viivii maata rava, e
14 ngari ake ta ratou e rave nei. Kua
arataki maira aia iaku i reira ki te pa
o te ngutupa o te are o Iehova, i te pae
i apatokerau ra; e i na, e aronga vaine
tei noo i reira i te aue anga ia Tamuza.
15 E kua tuatua maira aia kiaku, Kua
kite ainei koe, e te tamaiti a te tangata
na? e ariu akaou ake koe, ka kite atu
rai koe i te au mea viivii maata rava, e
16 ngari ake teia. E kua arataki maira
aia iaku ki roto i te kezere i roto ra, i
te are o Iehova, e i na, tei te ngutupa
o te nao o Iehova, i rotopu i te tomo-
anga e te atarau ra, nga tangata tai
takau ma rima, ma to ratou tua i te
iki angaia ki te nao o Iehova, e to ra-
tou mata i te ariu anga ki te itinga o
te rā ra; e te akamori ra ratou i te rā
i te pae i te itinga o te rā ra.
17 E kua tuatua maira aia kiaku, Kua
kite ainei koe, e te tamaiti a te tangata
na? E mea māmā ainei i te ngutuare
o Iuda kia rave ratou i te au mea viivii
ta ratou i rave i ko nei? kua akaki oki
ratou i te enua ki te takinga-kino, e
kua oki mai e akakoko mai iaku kia
riri; e i na, te tuku nei ratou i te rara
18 rakau ki to ratou putaiu. E teianei,
e rave katoa oki au ma te riri otooto:
kare toku mata e akaperepere, kare oki
au e tangi atu: e tae ua mai to ratou
aue maata i roto i toku taringa nei,
kare au e akarongo atu ia ratou.

PENE IX.

Te ora o tetai pae, e te mate o tetai pae i akakite oramaia mai.

KUA kapiki katoa maira aia i te 1
reo maata ki roto i oku taringa,
na ko maira, Ka akavaitata mai ana i
te aronga i poroaki ia'i teianei oire, te
tangata ravarai ma tona taoonga ta ta-
ngata ra i tona rima. E i na, te aere 2
maira nga tangata toko ono i na te ara
i te ngutupa i runga ra, e anga tika ki
te pae i apatokerau ra, te tangata rava-
rai ma tona taoonga ta tangata ra i tona
rima; e tera tetai i rotopu ia ratou ra,
e orongā te kakau, ma te āriki inika a
te tata tuatua ra i tona kaokao: aere
anake atura ratou ki roto, tu iora ki te
pae o te atarau veo ra. Riro atura te 3
kakā o te Atua o Iseraela mei runga i
te vairanga i runga i te kerubi ra, ki
te turuki o te are ra. Kua kapiki
atura aia ki te tangata i kakau ki te
orongā ra, tei iaia te āriki inika a te
tata tuatua i tona kakao; E kua ka- 4
ranga aturā Iehova kiaia, Ka aere na
rotopu i te oire, na rotopu i Ierusalema,
ka tuku ei i te akairo ki runga i te rae
o te au tangata i aue ua, e kua kapiki
ua, i te au mea viivii katoa i raveia i
roto ra.

Kua karanga atura oki aia ki tetai 5
pae, ko au tei akarongo, Ka aere kotou
na muri iaia na roto i te oire, ka ta ai:
auraka to kotou mata e akaperepere,
auraka oki kotou e aroa: E ta ua i te 6
ruaine *e* te mapu, i te paretenia e te
tamariki mea riki, e te vaine: auraka
ra e akavaitata ua atu ki tetai tangata
tei runga iaia te akairo ra; e akamata
ana i ko nei na toku ngai-tapu nei.
Kua akamata atura ratou i te au ta-
ngata pakari ki mua i te are ra. Kua 7
karanga atura aia kia ratou, Ka aka-
viivii atu i te are, e ka akaki i te au
kezere ki te aronga i taia: ka aere
kotou. Aere atura ratou, e kua ta i
roto i te oire.

E te ta ua ra ratou ia ratou, e te toe 8
ra au, kua tipapa iora au ki raro taku
mata, e kua kapiki atura au, na ko
atura, Aue, e te Atu ra e Iehova! e
akapou rava ainei koe i te toenga o
Iseraela, i toou riringi anga i to riri
otooto ki runga ia Ierusalema? E kua 9
tuatua maira aia kiaku, Te ara a te
ngutuare o Iseraela e o Iuda, kua
maata rava ïa, e kua ki te enua i te
toto, kua ki oki te oire i te māro: te
karanga nei oki ratou e, Kua akaruke
a Iehova i te enua nei, e kare a Iehova
10 e akara mai. E teianei, ko au nei,
kare taku mata e akaperepere, kare
oki au e aroa atu, e tutaki ra au i to
ratou aerenga ki runga i to ratou mi-
11 miti. E i na, taua tangata i te kakau
orongā ra, nana te āriki inika i tona
kakao ra, kua akakite maira i te tua-
tua, na ko maira, Kua akapera au mei
taau i akaue mai iaku ra.

PENE X.

Te orama o te ngarau ka i te tiria anga i roto i te oire, e te orama o nga kerubi.

1 KUA akara iora au, e i na, i roto i
te reva i runga ake i te upoko o
nga kerubi, te vai ua maira mei te
toka saphira i runga ake, mei te terono
2 te tu i te arite anga. E kua tuatua
maira aia ki te tangata i kakau ki te
orongā ra, na ko maira, Ka aere na
rotopu i nga porotata ra, i raro ake i
te kerubi, ka akaki ei i to rima ki te
ngarau ka i rotopu i nga kerubi ra, ka
titiri aere ei na runga i te oire. Aere
atura aia ki roto i mua i toku mata
3 nei. Te tu ua ra nga kerubi ki te pae
katau i te are ra, ka aere ei taua ta-
ngata ra ki roto; e te ki ra te kezere
4 i roto i te tumurangi ra. E kua aere
atura te kakā o Iehova mei te kerubi
atu, i runga ake i te turuki o te are;
kua ki oki te are i te tumurangi, kua
ki oki te kezere i te inuinu o te kakā o
5 Iehova. E te aruru o nga peau o te
au kerubi te rongoia ra ia, e tae rava
atura ki te kezere ki vao ra, mei te reo
o te Mana katoatoa ra kia tuatua aia
6 ra. E riro atura oki, iaia i akaue i te
tangata i kakau ki te orongā ra, ka na
ko ei ra e, Ka rave i te ai i rotopu i
nga porotata ra, i rotopu i nga kerubi;
kua aere atura aia ki roto, e kua tu
7 ua iora ki te pae o nga porotata ra. E
kua akatika iora tetai kerubi i tona
rima i rotopu i nga kerubi ra, ki te ai
i rotopu i nga kerubi, e kua rave iora,
kua tuku akera ki te rima o tei kakau
ki te orongā ra: kua rave iora aia, e
aere atura ki vao.
8 E te kitea ra mei te rima tangata ra
te tu to nga kerubi i raro ake i nga
9 peau ra. E iaku oki i akara ra, i na, e
a katoa porotata tei te pae o nga ke-
rubi, tetai porotata ki te pae o tetai
kerubi, e tetai porotata ki te pae o tetai
kerubi: e te tu o aua nga porotata ra,
10 mei te toka taresisa ra ïa. E to ratou ra
au tu, okotai rai o ratou ravarai tu e a
ra, mei te mea e porotata tei roto i tetai
11 porotata. Kia aere ratou ra, kua na

runga i nga pae katoa e a te aere; kare
ratou i aririu kia aere, te ngai i aka-
raia e te upoko ra, kua aru anake ra-
tou ki reira; kare ratou i ariu kia
aere. E to ratou kopapa katoa, e to 12
ratou mokotua, e to ratou rima, e to
ratou au peau, e te au porotata, kua ki
anake i te mata e pini ua ake, e nga
porotata no ratou e a ra. Kareka te 13
au porotata ra, akarongo atura au i
te kapiki kia ratou, E te porotata e!
Taki a anake rai mata to ratou katoa 14
ra: tei muatangana iora mata, e mata
kerubi ïa, e te rua o te mata, e mata
tangata ïa, e te toru ra, e mata liona
ïa, e te a ra, e mata aeto ïa. E apaiia 15
akera taua nga kerubi ra ki runga. Ko
taua mea ora ra teia taku i kite i te
vai ra i Kebara. E kia aere iora te au 16
kerubi, kua aere katoa te au porotata
na vaitatao ia ratou: e kia totoa iora
te au kerubi i to ratou au peau e rere
ki runga i te enua nei, kare taua au
porotata ra i taka i vaitata iora. Kia 17
tu ua ratou ra, kua tu katoa teia: e
kia marangaranga ratou ki runga, kua
marangaranga katoa teia: tei roto oki
ia ratou te vaerua o taua mea ora ra.
Aere ke atura te kakā o Iehova mei 18
runga mai i te turuki are, tu ua iora ki
runga i te au kerubi. Kua totoa 19
akera te au kerubi i to ratou au peau,
e kua rere atura ki runga i te enua nei,
ki mua i taku mata nei: e kia aere
ratou ki vao, ko te au porotata katoa i
vaitatao; e kua tu iora ki te pa o te
ngutupa i te itinga o te rā i te are o
Iehova; e te kakā o te Atua o Iseraela
tei runga ake ia ratou. Ko taua mea 20
ora teia taku i kite i raro ake i te Atua
o Iseraela i te pae vai ra ko Kebara;
e kua kite oki au e kerubi ratou. Taki 21
a anake rai mata to ratou katoa ra,
taki a anake oki peau; e te tu o nga
rima o te tangata nei tei raro ake i to
ratou au peau. E te tu o to ratou au 22
mata, ko nga mata rai ïa taku i kite i
te vai ra i Kebara, ko to ratou ïa tu e
ko ratou uaorai oki ïa: e aere tikaoru
ua ratou katoa ra ki mua.

PENE XI.

Te māro o te aronga tutara, tu ratou ara, e to ratou mate: ko tei riro ana ei tuikaa te ka aroaia mai.

KUA akatu akera te vaerua iaku 1
ki runga, e kua arataki maira
iaku ki te ngutupa ki te pae i te itinga
o te rā i te are o Iehova, tei anga ki te
pae i te itinga o te rā ra; e i na, tei te
pa i taua ngutupa ra nga tangata oko-
tai takau ma rima; e kua kite katoa
au ia Iaazania, te tamaiti a Azura, i
rotopu ia ratou, e ko Pelatia, te tama-
iti a Benaia, e ui ariki ïa ki o te au
2 tangata ra. Kua tuatua maira aia kia-
ku i reira, E te tamaiti a te tangata na,
ko te au tangata teia i kimi i te kino
ra, e ko tei ako i teianei oire i te tuatua
3 kino: Ko tei karanga e, Kare i vaitata;
tatou e patu i te are: ko teianei *oire*,
ko te pani ïa, ko tatou ra te manga.
4 E tenana, ka totou atu koe kia ratou,
totou, e te tamaiti a te tangata na.
5 Kua topa maira te Vaerua o Iehova ki
runga iaku, e kua tuatua maira kiaku,
Ka tuatua; Te na ko mairā Iehova;
Kua na ko oki kotou, e te ngutuare o
Iseraela: kua kite oki au i te au mea i
tupu i roto i to kotou manako, *kare e*
6 toe. Kua akamaata kotou i to kotou
aronga i taia i teianei oire, e kua aka-
ki kotou i tona au arataa ki te aronga
7 taia. E teianei, te na ko maira te Atu
ra ko Iehova; To kotou aronga i taia i
vaooia e kotou i rotopu iora, ko ratou
te manga, e teianei *oire* te pani; e ara-
taki ra au ia kotou ki vao mei rotopu
8 mai i te reira ra. I mataku ana oki
kotou i te koke; e ei koke taku e
apai mai ki runga ia kotou, te tuatua
9 maira te Atu ra ko Iehova. Naku ko-
tou e arataki mai ki vao mei rotopu
mai i te reira ra, ka tuku atu ei ia
kotou ki te rima o te tangata ke ke ra,
e e tuku atu au i te utunga ki runga ia
10 kotou na. Ka inga kotou i te koke;
ei te matamata o Iseraela au e akava
atu ei ia kotou; e kite oki kotou e ko
11 Iehova au. Kare teianei *oire* e riro ei
pani na kotou, kare oki kotou e riro
ei manga i roto ra; ei te matamata o
12 Iseraela au e akava atu ei ia kotou: E
kite oki kotou e ko Iehova au: no te
mea kare kotou i aaere na taku nei au
akonoanga, e kare oki i rave i taku au
tuatua-tau, kua rave ra i ta te au etene
ra au peu e akapini mai ia kotou
nei.
13 E kia totou iora au ra, mate iora
Pelatia te tamaiti a Benaia. Tipapa
iora au ki raro taku mata, e kua ka-
piki atura au ma te reo maata, e kua
na ko atura, Aue, e te Atu, e Iehova! e
akaope takiri ainei koe i te toenga o
14 Iseraela nei? Kua tae akaou maira te
tuatua a Iehova kiaku nei, na ko maira,
15 E te tamaiti a te tangata na, to au tae-
ake, to au taeake kopu-tangata ra, e te
ngutuare katoatoa o Iseraela e ope
rava ake, ko tei tuatuaia mai ïa e to
Ierusalema, Kia atea ke atu kotou ia
Iehova nei; kua orongaia mai teianei

enua no matou ei nooanga. E tenana, 16
e karanga atu e, Te na ko maira te
Atu ra ko Iehova; Akaruke ke ua atu
rai au ia ratou i roto i te au etene ra,
akapueurikiriki ke ua atu rai au ia
ratou i roto i te au enua ra, e riro oki
au ei ngai-tapu iti no ratou ra, i taua
au enua ra ta ratou e aere ra.
E tenana, e karanga atu, Te na ko 17
maira te Atu ra ko Iehova: Naku ko-
tou e akaputuputu mai mei roto i te au
tangata ra, e e akakatoatoa mai ia ko-
tou mei roto i te au enua i pueurikiriki
ke ei kotou ra, e naku e oronga atu i te
enua o Iseraela ia kotou. E e aere mai 18
ratou ki reira, e na ratou e apai ke atu i
tona au mea kino ravarai i reira, e tona
au mea viivii ravarai i reira. E naku 19
e oronga atu i te ngakau okotai no ra-
tou, e naku e tuku i te vaerua ou ki
roto ia kotou, e naku e kiriti i te nga-
kau toka i roto ia ratou, e naku e oro-
nga atu i te ngakau maru ia ratou:
Kia aaere ratou na taku nei au akono- 20
anga, e kia akono i taku nei au tuatua-
tau, ka rave ei: e ei tangata ratou
noku, e ei Atua au no ratou. Kareka 21
ko tei aru aere to ratou ngakau i te
ngakau o to ratou au mea kino ra, e ta
ratou au mea viivii ra, e tutaki atu au
i to ratou aerenga ki runga i to ratou
uaorai mimiti, te tuatua maira te Atu
ra ko Iehova.
Kua akateitei akera nga kerubi i to 22
ratou au peau i reira, e te au porotata i
vaitatao ia ratou; e tei runga ake te
kakā o te Atua o Iseraela ia ratou ra.
Riro atura te kakā o Iehova mei ro- 23
topu atu i te oire ra, e kua tu ua iora
ki runga i te maunga i te pae i te iti-
nga o te rā i taua oire ra. E kua rave 24
maira te vaerua iaku ki runga, e kua
apai iaku ki te enua o te Kaledea, ki to
te aronga tuikaa ra, i roto i te orama o
te Vaerua o te Atua ra. Riro atura
taua orama i kitea e au ra ki runga.
Kua akakite atura au ki to te aronga 25
tuikaa ra i te au tuatua katoa ta Iehova
i akakite mai iaku ra.

PENE XII.

Te akakite nei te Peroveta i to Zedekia tuikaa anga: i te kai anga e te inu anga ma te ruketekete, te akakite ra aia i te pou o te ngati Iuda.

KUA tae mairai oki te tuatua a Ie- 1
hova kiaku nei, na ko maira, E te 2
tamaiti a te tangata na, te noo ra koe i
rotopu i te ngutuare meameaau ra, e
mata to ratou kia akara, e kare i akara;
e taringa to ratou kia akarongo, e
kare i akarongo: e ngutuare meamea-
3 au oki ratou. E tenana, ko koe e te
tamaiti a te tangata na, e akateatea-
mamao i te apinga naau kia aere ra, ka
aere ei koe i te ao nei ki mua i to ra-
tou mata; ka akaruke ei koe i toou ra
ngaï, ka aere ei ki tetai ngai, ki mua i
to ratou mata: peneiake ratou ko te
akamanako, meameaau ua'i taua ngu-
4 tuare no ratou ra. Ei reira oki koe e
apai ei i taau ra apinga ei apinga peke
i te ao nei ki mua i to ratou mata: ei
te aiai koe e aere ei ki mua i to ratou
mata, mei te aerenga o te aronga tei
5 riro ei tuikaa. E ko koe i na roto i te
patu ki mua i to ratou mata, ka na
6 reira'i i te apai. Ei mua i to ratou
mata koe ka apai ei *i to apinga* i runga
i *to* pakuivi, ei te kareureu anga ra
koe ka apai ei: ka vaî koe i to mata,
auraka koe kia kite i te one: kua aka-
riro oki au ia koe ei akairo i te ngutu-
7 are o Iseraela. E kua akapera au, mei
tei akaueia mai au ra: kua apai au i
taku apinga i te ao, mei te mea e ei
apinga no te peke, e aiai akera, kua
ko iora au na roto i te patu i toku
rima; kua apai oki au i te kareureu
anga ra, kua apai au na runga i *toku*
pakuivi i mua i to ratou mata.
8 E ao akera, kua tae maira te tuatua
9 a Iehova kiaku nei, na ko maira, E te
tamaiti a te tangata na, kare ainei te
ngutuare o Iseraela, te ngutuare mea-
meaau ra, i tuatua mai kia koe e, Te
10 aa ua ana koe? E karanga atu koe
kia ratou, Te na ko maira te Atu ra ko
Iehova; Teianei apainga, no te ariki
ïa no Ierusalema, e te ngutuare katoa
11 o Iseraela i rotopu ia ratou ra. E
karanga atu, Ko au ta kotou akairo:
mei taku i rave ra, e akaperaia mai
ratou: e aere ïa ratou, e riro oki ratou
12 ei tuikaa. E na te ariki i rotopu ia
ratou e apai na runga i *tona* pakuivi i
te kareureu anga, ka aere ei ki vao:
ka ko ratou na roto i te patu, kia na
reira i te apai ki vao: ka vaî aia i
tona mata, kia kore e kite tona mata i
13 te one. E tuku oki au i taku kupenga
ki runga iaia, e piritia oki aia i taku
ererere: e e apai au iaia ki Babulonia,
i te enua o te Kaledea; kare ra aia e
14 kite, e mate ua atu rai aia i reira. E
te aronga katoa e topiri mai iaia ei
tauturu, e te au pupu katoa nona ra,
naku ïa e akapueurikiriki ki te au ma-
tangi katoa ra; e naku e unui i te
15 koke i murio ia ratou ra. E kite oki
ratou e ko Iehova au, kia akapueu-
rikiriki au ia ratou ki roto i te au etene
katoa, e kia ruru au ia ratou ki roto i

te au enua katoa ra. E akatoe ra au i 16
tetai pae o ratou kare e rainga, i te
koke ra, i te onge ra, e i te maki-mate
ra; kia akakite ratou i ta ratou au
mea viivii ravarai i rotopu i te au etene
ta ratou e aere ra; e kite oki ratou e
ko Iehova au.
E kua tae maira oki te tuatua a Ie- 17
hova kiaku nei, na ko maira, E te ta- 18
maiti a te tangata na, ka kai koe i taau
kai ma te ruketekete, e inu koe i taau
vai ma te tumatetenga e te koiriria;
Ka karanga atu ei ki te au tangata o 19
te enua nei, Te na ko maira te Atu ra
ko Iehova i to Ierusalema, i te enua o
Iseraela; E kai ratou i ta ratou kai
ma te koiriria, e e inu i ta ratou vai
ma te tumatetenga, kia tanea to ratou
enua, e auraka rava to roto ra, no te
takinga-kino o te aronga katoa e noo i
reira. E te au oire tangata ra, e riro 20
ïa i te tamoanaia, e riro oki te enua i
te tanea; e kite oki kotou e ko Ie-
hova au.
E kua tae maira te tuatua a Iehova 21
kiaku nei, na ko maira, E te tamaiti 22
a te tangata na, eaa taua maseli na
kotou na i te enua o Iseraela nei, i tei
na koia ra e, Kua akaroaia te tuatau
ra, kua kore anake te au orama. E 23
tenana, e karanga atu koe kia ratou,
Te na ko maira te Atu ra ko Iehova;
E akakore au i taua maseli nei, kare
oki ratou e rave akaou i te reira ei
maseli i Iseraela nei; e karanga atu
ra kia ratou, Te vaitata nei te tuatau,
e te openga o te au orama ravarai.
Kare rava oki e kitea akaou te orama 24
puapinga kore, e te kesema pikikaa, i
roto i te ngutuare o Iseraela. Ko au 25
oki ko Iehova: naku e tuatua, e te
tuatua taku e tuatua ra, ka tupu ïa;
kare ïa e akaroa akaouia: ei to kotou
nei oki au rā, e tera ra ngutuare mea-
meaau e, e tuatua'i au i te tuatua, e
naku e akatupu, te tuatua maira te
Atu ra ko Iehova.
Kua tae akaou maira te tuatua a 26
Iehova kiaku nei, na ko maira, E te 27
tamaiti a te tangata na, I na, te tuatua
nei te ngutuare o Iseraela, Te orama
tana i kite ra, no te au rā ïa e manga-
nui ua atu, e tei te mamao ke ra te
tuatau tana e totou ra. E tenana, e 28
karanga atu kia ratou, Te na ko maira
te Atu ra ko Iehova; Kare tetai o
taku nei au tuatua e akaroa akaouia,
ko te tuatua ra taku e tuatua, e aka-
tupuia ïa, te tuatua maira te Atu ra
ko Iehova.

PENE XIII.

Te au peroveta pikikaa i akaapaia ra, ma te au peroveta vaine akarekareka ra.

1 KUA tae maira oki te tuatua a
Iehova kiaku nei, na ko maira,
2 E te tamaiti a te tangata na, ka totou
koe ki te au peroveta i Iseraela nei i
tei totou ra, e karanga atu ki te aro-
nga i totou i to roto i to ratou uaorai
ngakau, Akarongo mai kotou i te tua-
3 tua a Iehova; Te na ko maira te
Atu ra ko Iehova; E mate to te au
peroveta neneva, i tei aru i to ratou
uaorai vaerua, e kare ua a ratou mea i
4 kitea! E Iseraela e, e aite to au pero-
veta ki te au suoli i te ngai motutaa
5 ra. Kare kotou i aere ki roto i te au
ngai ngaa, kare oki i rave akaou i te
koro, kia mou te ngutuare o Iseraela i
te tamaki anga ra, i te rā o Iehova.
6 Te mea puapinga kore ta ratou i kite,
e te kesema pikikaa, i te na ko anga e,
Te tuatua mairā Iehova, e kare oki a
Iehova i tono ia ratou: e te akatupu
ra ratou i te manako e e tupu ta ratou
tuatua.
7 Kare ainei te orama puapinga kore
ta kotou i kite ra, e te kesema pikikaa
ta kotou i tuatua ra, ta kotou oki i
karanga ana e, Te tuatua mairā Ie-
8 hova, e kare rai oki au i tuatua? E
teianei, te na ko maira te Atu ra ko
Iehova; No te mea e tuatua puapinga
kore ta kotou, e ko te pikikaa ta kotou
i kite, e teianei, i na, kare au e tau ia
kotou, te tuatua maira te Atu ra ko
9 Iehova. E ka riro toku rima ki runga
i te au peroveta i tei akara i te mea
puapinga kore, e tei akatupu i te
kesema pikikaa: kare ratou e o ki
roto i te uipānga o toku nei au tangata,
kare oki ratou e tataia i roto i te tata
anga a te ngutuare o Iseraela, kare oki
ratou e o ki te enua o Iseraela; e kite
oki kotou e ko te Atu ra au ko Ie-
10 hova. No te mea, koia ïa, no te mea,
kua pikikaa ratou i toku ra au ta-
ngata, i te na ko anga e, Ei au; e
kare ua e au; e na tetai i patu i te
patu, e na tetai i peî ki te *ngaika* kare
11 i naneia ra: E karanga atu ki te aro-
nga i peî ki te *ngaika* nane koreia ra,
e topa ïa; e riro i te ua maataia; e
ko kotou, e te au ua toka maata, e
topa ïa; e ngaangaa ïa i te matangi
12 maata. E i na, kia ngaangaa taua
patu ra, kare ainei kotou e akaperaia
mai e, Teiea iora te ngaika ta kotou i
13 peî ra? E teianei, te na ko maira te

Atu ra ko Iehova; E ngaangaa ïa iaku
i te matangi uriia i te riri otooto noku
ra; e riro i te ua maataia i te riri noku
ra, e te ua toka maata ma te riri
otooto ra, kia pou rava. E naku e 14
akangaangaa i te patu ta kotou i peî ki
te *ngaika* nane koreia ra, e naku e
tuku rava ki raro i te one, e kia kitea
ua atu te tango ra; e ka topa ïa, e ko
kotou te ka pou i rotopu iora: e kite
oki kotou e ko Iehova au. E pera au 15
i te akatupu i toku riri otooto ki runga
i taua patu ra, e ki runga i te aronga i
peî ki te *ngaika* nane koreia ra, ka
karanga atu ei kia kotou, Kua kore
taua patu nei, e te aronga katoa i peî
ra. *Koia* te au peroveta a Iseraela 16
nei, ko tei totou ia Ierusalema nei, e
ko tei akara i te au orama au nona, e
kare rava e au, te tuatua maira te Atu
ra ko Iehova.
Ka ariu katoa atu oki koe i to mata, 17
e te tamaiti a te tangata na, ki te au
tamaine a to au tangata nei, ko tei to-
tou i ta to ratou uaorai ngakau; ka
totou atu oki koe ia ratou; Ka kara- 18
nga atu ei, Te na ko maira te Atu ra
ko Iehova; E mate to te au vaine i
tui i te au urunga i raro ake i te au poo
rima ravarai, e ko tei anga i te vaî
upoko no te au tangata katoa, ei aru-
maki anga i te vaerua! E arumaki
rai kotou i te au vaerua o toku nei au
tangata, e e akaora ainei kotou i te au
vaerua *e aere* mai kia kotou na? E 19
akaviivii ainei kotou iaku i rotopu i
toku au tangata, i te rima kerite oko-
tai, e i te vavānga areto ra, kia mate
atu te au vaerua kare e tau te mate, e
kia ora oki te au vaerua kare e tau ia
ratou te ora, i ta kotou pikikaa anga i
toku au tangata e akarongo i te pikikaa
nei? E teianei, te na ko maira te Atu 20
ra ko Iehova; I na, kare au e tau i ta
kotou au urunga, ta kotou i arumaki ua
ana i te au vaerua e vare atura ratou,
naku e aae i te reira i to kotou au poo
rima, ka tuku atu ei i taua au vaerua
ra, te au vaerua oki ta kotou i arumaki
na e vare atura. E aae katoa oki au 21
i to kotou au vaî, e kia ora mai toku
au tangata i to kotou rima, kare oki
ratou e vaooia i roto i to kotou rima
kia arumakiia; e kite oki kotou e ko
Iehova au. No te mea, kua taitaia te 22
ngakau o te aronga tuatua-tika ia ko-
tou i te pikikaa, i tei kore i akataitai-
aia e au ra; e kua akaketaketa kotou i
te rima o te aronga kino, kia kore aia e
ariu mai i tona aerenga kino ra, i te
tuatua anga e ka ora aia: E teianei, 23
kare kotou e akara akaou i te mea pua-
pinga kore, e kare e rave i te kesema:
ka akaora oki au i toku au tangata i to
kotou na rima: ka kite oki kotou e ko
Iehova au.

PENE XIV.

Te pikikaa o tetai pae i akakiteia, e to ratou mate.

1 EKUA aere maira tetai pae i te
aronga pakari o Iseraela, e kua noo
2 maira i mua iaku. E kua tae maira
te tuatua a Iehova kiaku nei, na ko
3 maira, E te tamaiti a te tangata na,
kua akatu teianei aronga tangata i te
au idolo ki roto i to ratou ngakau, e
kua tuku i te turorianga o ta ratou ara
ki mua i to ratou mata: e tika ainei
4 au kia uiia mai e ratou? E teianei,
e karanga atu koe kia ratou, e na ko
atu kia ratou, Te na ko maira te Atu
ra ko Iehova; Te au tangata katoa no
te ngutuare o Iseraela nei, i tei akatu
i tona au idolo ki roto i tona ngakau,
e kua tuku i te turorianga ra o tana
ara ki mua i tona mata, e kua aere
maira ki te peroveta ra, ko au ko Ie-
hova te ka tuatua atu kiaia i tei aere
maira i te maata anga o tona ra au
5 idolo; Kia ii te ngutuare o Iseraela
i to ratou uaorai ngakau, no te mea
kua taka ke anake ratou iaku i to
ratou au idolo.
6 E teianei e karanga atu ki te ngutu-
are o Iseraela, Te na ko maira te Atu
ra ko Iehova, Ka tataraara, ka ariu ke
mai i to kotou au idolo; e ka ariu ke
mai i to kotou mata i to kotou katoa
7 ra au mea viivii ra. Te au tangata
katoa oki no te ngutuare o Iseraela,
e to te tangata ke katoa i noo ua i Ise-
raela nei, ko tei akataka ke iaku ra,
e kua akatu i tona au idolo ki roto
i tona ra ngakau, e kua tuku i te tu-
rorianga ra o tana ra ara ki mua i
tona mata, e kua aere maira ki te pero-
veta e ui iaia iaku nei, naku uaorai,
8 na Iehova, e tuatua atu kiaia: E
anga oki au i taku mata ki te reira
tangata, e e akariro au iaia ei akairo,
e ei tuatuaanga, e e tipu ke atu au iaia
i rotopu i toku nei au tangata; e kite
9 oki kotou e ko Iehova au. E kia vare
te peroveta i taua tuatua tana i tuatua
ra, naku na Iehova i vare ei taua pero-
veta ra, e akatika atu oki au i toku
rima ki runga iaia, e akakore oki au
iaia i rotopu i toku nei au tangata ia
10 Iseraela. E na ratou e apai i te utu-
nga o ta ratou ara: te utunga o te ara
a te peroveta ra, okotai rai ïa e te
utunga o te ara a te tangata i kimi i te
11 tuatua *kiaia* ra; Kia kore te ngutuare

o Iseraela e akatitima akaou iaku nei
e kia kore oki ratou e viivii akaou i ta
ratou katoa ra au ara; kia riro ra
ratou ei tangata noku, e kia riro au
ei Atua no ratou, te tuatua maira te
Atu ra ko Iehova.
Kua tae maira oki te tuatua a Ie- 12
hova kiaku nei, na ko maira, E te 13
tamaiti a te tangata na, kia rave te
enua i te ara iaku nei, e kua maata
rava te ara, e akatika au i toku rima
i reira ki runga i te reira *enua*, e e
aati au i to reira tauturu ra, i te kai,
e ka apai atu au i te onge i rungao ra,
e akakore oki au i to reira tangata e te
puaka katoa ra: E te noo ra eianei 14
puke tangata toko toru i reira, ko Noa,
ko Daniela, e ko Iobu, ko to ratou
uaorai vaerua te ka ora i ta ratou ra
tuatua-tika, te tuatua maira te Atu
ra ko Iehova. Kia tuku atu au i te 15
au puaka taae na roto i te reira enua,
e pou iora ia ratou, e riro iora te reira
ei tanea, e kare atura e tangata e na
reira te aere no taua au puaka ra: E 16
tei reira taua nga tangata toko toru
ra, te na ko maira te Atu ra ko Iehova,
Te ora nei au ra, kare te au tamariki
tamaroa, e te au tamariki tamaine, e
ora ia ratou; ko ratou uaorai te ka ora,
e tanea ra taua enua ra. E kia apai 17
mai au i te koke ki runga i te reira
enua, ka karanga'i e, E te koke, ka
aere na roto i teianei enua; e pou roa
akera te tangata e te puaka katoa iaku:
E tei reira taua nga tangata toko 18
toru nei, te na ko maira te Atu ra ko
Iehova, Te ora nei au ra, kare te au
tamariki tamaroa, e te au tamariki ta-
maine, e ora ia ratou, ko ratou anake
uaorai ra te ka ora. E kia apai atu 19
au i te maki-mate ki runga i taua enua
ra, e kia riringi a toto ua atu au i toku
riri otooto ki rungao, kia pou rava
atu te tangata e te puaka katoa ra:
E te noo rā Noa, *e* ko Daniela, e ko 20
Iobu, i reira, te na ko maira te Atu
ra ko Iehova, Te ora nei au ra, kare te
tamaroa, e te tamaine, e ora ia ratou,
ko to ratou uaorai vaerua te ka ora
i ta ratou ra tuatua-tika. E teianei, 21
te na ko maira te Atu ra ko Iehova;
ka tanga atu ei i nga mate katoa naku
e a katoa ra kia apai atu au ki runga
ia Ierusalema, i te koke, e te onge, e
te puaka taae, e te maki-mate, kia
pou rava te tangata e te puaka katoa
oki. E i na, e toe rai tetai toenga i 22
reira, te ka aratakiia mai ïa, i te au
tamaroa, e te au tamaine katoa ra: e i
na, e aere mai ratou kia kotou na, e
kite oki kotou i to ratou aerenga, e ta
ratou ravenga: e e akapumaanaaia
kotou i te au kino taku i apai ki runga
ia Ierusalema, i te au mea katoa taku
23 i apai ki runga iaia ra. E na ratou e
akapumaana mai ia kotou, kia akara
kotou i to ratou aerenga, e ta ratou
ravenga: e kite oki kotou e, kare au
i rave ara kore ua taku i rave iaia
ra, te tuatua maira te Atu ra ko Ie-
hova.

PENE XV.

*To Ierusalema akaruke angaia, i kitea
i te tau kore o te rara vine ki te
angaanga.*

1 KUA tae maira oki te tuatua a Ie-
hova kiaku nei, na ko maira,
2 E te tamaiti a te tangata na, Eaa te
meitaki o te rakau nei, o te vine, i te
au rakau katoa nei, i te rara rakau
i roto i te au rakau o te vaorakau ra?
3 E rauka ainei i te reira te rakau e oti
ei te angaanga? e rave ainei te tangata
i te reira ei titi e akauta anga apinga
4 ki rungao? I na, e titiriia oki ki
runga i te ai ei vaie; e pou akera
tetai pae e tetai pae i te ai, e ka atura
oki te ngai i rotopu. Eaa te angaanga
5 e oti ei i te reira? I na oki i te vai
katoatoa anga ra, kare e angaanga e
oti i te reira: ka tanga atu ei oki kia
pou i te ai ra e ka atura, e riro ainei i
te raveia ei angaanga?
6 E teianei, te na ko maira te Atu
ra ko Iehova; Mei te rakau ra e vine
i roto i te au rakau i te ngai vaorakau
ra, i orongaia e au no te ai ei vaie ra,
e pera katoa au i te oronga i to Ieru-
7 salema. E anga au i taku mata ki
runga ia ratou; e akaruke ratou i tetai
ai, e pou iora ratou i tetai ai, e kite
oki kotou e ko Iehova au, kia anga
8 au i toku mata ki runga ia ratou. E
tuku atu au i te enua nei kia tanea, no
te mea kua rave ratou i te ara, te tua-
tua maira te Atu ra ko Iehova.

PENE XVI.

*To Ierusalema tu i kitea i te tamaiti
anau ou akarukeia, e to te Atua
aroa iaia.*

1 KUA tae maira oki te tuatua a Ie-
2 hova kiaku nei, na ko maira, E
te tamaiti a te tangata na, e akakite
atu koe kia Ierusalema i tana ra au
3 mea viivii, E karanga atu, Te na ko
maira te Atu ra ko Iehova kia Ierusa-
lema; Toou ra tupu anga e toou ra
anau anga, no te enua ra ïa no Ka-
naana: e ngati Amori to metua tane,

e ngati Heta to metua vaine. Kareka 4
toou ra anau anga, i te rā i anau
mai ei koe ra, kare i tūia toou pito, e
kare oki i oreiia ki te vai kia mā koe;
kare oki i akataitaiia, kare oki i vaîia.
Kare oki e mata i aroa mai ia koe, 5
ka akapera mai ei kia koe ra, i te ta-
kinga-meitaki anga mai ia koe ra; i
akaruke uaia ra koe ki vao i te ngai
atea ka ua ra, kia akavaavaaia koe, i te
rā i anau mai ei koe ra. E iaku i 6
aere na vaitatao ia koe ra, e kite atura
ia koe i te viivii anga i roto i toou orai
toto, kua karanga atura au kia koe
i roto i toou orai toto ra, Kia ora; koia
rai ïa, ko au tei karanga atu kia koe
i roto i toou orai toto, Kia ora. E 7
kua akariro au ia koe e manganui ua
atura mei te kao tini o te kainga nei, e
kua tupu iora koe, e kua maata, e
riro atura koe i te manea roa atu: kua
puku oki to u, e kua tupu to rauru,
e kakau kore oki toou e te vai taaka
ua. Ko au ra tei aere na vaitatao ia 8
koe, e kua akara au ia koe, e i na, toou
na tuatau, e tuatau inangaroia; kua
oora oki au i toku tapa kakau ki runga
ia koe, e kua tapoki atura i toou vai
taaka ua anga: e kua taputou atura au
ia koe ra, e kua papau iora au i tetai
koreromotu ia koe ra, te tuatua maira
te Atu ra ko Iehova, riro maira oki
koe noku. Kua orei iora au ia koe ki 9
te vai; e mā roa akera to toto ra iaku,
e kua akamainu atura ia koe ki te
manongi. E kua akakakau ia koe ki te 10
kakau tata, e kua akatamaka ia koe
ki te kiri tekesa, e kua vaî oki ia koe
ki te orongā meitaki, e kua tapoki ia
koe ki te silika. E kua akamanea ia 11
koe ki te peu akamanea, e kua tuku
i nga tatua ki runga i oou rima, e te
pirianganaoa ki runga i to kaki. E 12
kua momono akera i te poe ki roto i
to putaiu, e nga poe taringa ki roto i
o taringa, e tetai korona manea ki
runga i to upoko. Manea akera koe 13
i te auro e te ario; e orongā meitaki
oki toou kakau, e te silika, e te kakau
tata; ko te faraoa meitaki, e te meli,
e te inu, ko taau ïa kai: e manea
maata oki toou, e riro atura koe ei
basileia. Tutuki atura toou rongo ki 14
te au etene i toou meitaki; kua mei-
taki rava oki, no te meitaki taku i tuku
ki runga ia koe ra, te tuatua maira te
Atu ra ko Iehova.

Kua irinaki ra koe ki toou orai mei- 15
taki, e kua akaturi aere koe no toou
rongonui, e kua riringi ua atu koe i to
akaturi anga ki te aronga katoa i na
reira te aere; nona ua ïa. Kua rave 16
oki koe i toou kakau, e kua akamanea
i te au ngai teitei *ki te kakau* e ma-
nganui te tu, e kua akaturi i rungao:
kare e tika kia aere *ki reira*, kare oki
17 e peraia. Kua rave oki koe i toou ra
au poe memeitaki, i toku auro e toku
ario, taku i oronga atu noou, e kua
anga koe i te tu tangata noou uaorai, e
18 kua akaturi ia ratou, E kua rave koe i
toou kakau tata, e kua tapoki ia ra-
tou: e kua tuku oki koe i taku mano-
ngi, e taku rakau kakara, ki mua ia
19 ratou. E taku kai oki taku i o atu kia
koe ra, i te faraoa meitaki, e te inu, e te
meli, taku i akaangai atu ia koe ra, kua
tuku katoa koe i te reira ki mua ia ra-
tou ei takakara, e kua tupu oki te
reira, te tuatua maira te Atu ra ko
20 Iehova. E kua rave koe i to au tama-
roa, e to au tamaine, i taau i anau iaku
nei, e kua akatusia koe i te reira ia
ratou kia pou rava. E iti ainei taua
21 au akaturi anga naau nei, I ta ai koe i
taku au tamariki ra; e kua tuku koe ia
ratou kia aere na roto i te ai ia ratou ra?
22 Kare oki koe i akamaara, *i te rave anga*
i taau au peu viivii katoa ra, e taau
au akaturi anga ra, i te au rā i to ou
anga ra, ia koe i vai taaka ua ra, e kare
e kakau, *e* te vai viivii ua ra i roto i
23 toou orai toto. E i muri ake i toou ra
au kino katoa, (e mate, e mate toou!
te tuatua maira te Atu ra ko Iehova;)
24 Kua patu io nei oki koe i tetai ngai
teitei noou, e kua anga koe i te ngai
teitei noou ra i roto i te au arataa oire
25 katoa ra. Kua patu koe i toou ra ngai
teitei i te openga arataa katoa ra, e
naau i akaviiviiia'i taua meitaki noou
ra, e kua vevete koe i oou vaevae ki te
aronga ravarai e na reira te aere ra, e
kua akamaata koe i to akaturi anga.
26 Kua akaturi oki koe ki to Aiphiti
ki to au tangata tupu, e aronga tino
maata ra; e kua akamaata i to akaturi
anga ra, ei akakoko mai iaku kia riri
27 ra. E teianei, i na, kua akatika atu i
toku rima ki runga ia koe, e kua akaiti
i taau ra tuanga i akonoia ra, e kua
tuku atu au ia koe ki te inangaro o te
aronga i riri mai ia koe ra, ki te au
tamaine a te Philiseti, ko tei akama i
28 taau ra peu akaturi. Kua akaturi ka-
toa oki koe ki to Asura ra, no te mea
kare koe i iu; koia ïa, kua akaturi koe
29 ia ratou, e kare rai koe i iu. Kua aka-
maata oki koe i to akaturi anga i te
enua ra i Kanaana, e kua tae rava
ki to te Kaledea; e kare rai oki koe i
30 iu i te reira. Te maroiroi kore o
to ngakau e, te tuatua maira te Atu
ra ko Iehova, ko koe i rave i taua au

mea katoa nei, i te angaanga a te
vaine akaturi akareionga; Ko koe oki 31
i patu i to ngai teitei i te upoko mai o
te au arataa katoa ra, e kua anga i to
ngai teitei i roto i te au arataa oire ka-
toa ra; kare oki koe mei te vaine aka-
turi ra, ko koe i akavaavaa i te oko;
Mei te vaine mou ra e akaturi ua ra, 32
ko tei rave i te tangata ke ke ra kare
te tane tikai! E oko ta te tangata nei 33
e apai na te au akaturi katoa ra: ko
koe ra tei oronga i taau apinga ki te
aronga i inangaro mai ia koe, ei tutaki
anga atu ia ratou, kia aere mai ratou
kia koe e pini ua ake i taau akaturi
anga. Kare oki koe i aite i taau aka- 34
turi anga ki te au vaine katoa, kare
oki tetai i aru ia koe i te akaturi
anga: ko koe i oronga i te tutaki e
kare oki koe i tutakiia mai, i tu ke
ei taau.

E teianei, e tera ra akaturi, e akaro- 35
ngo mai i te tuatua a Iehova: Te na 36
ko maira te Atu ra ko Iehova; No te
mea, kua maringi ua mai taau mea
viivii, e kua kitea toou vai taaka ua
anga i taau ra akaturi anga ki te aro-
nga inangaro mai ia koe ra, e i te au
idolo katoa o taau au mea viivii ra,
e te toto o to au tamariki, taau i oronga
no ratou; E teianei, i na, e akaputu- 37
putu au i te aronga katoa i inangaro ia
koe ra, ko ratou taau i mataora ra, e
te aronga ravarai taau i inangaro ra, e
te aronga ravarai taau i makitakita ra;
e akaputuputu mai au ia ratou ki ru-
nga ia koe ra e pini ua ake, e e eeu au i
to vai taaka ua anga ia ratou e, kia
kite roa ratou i to vai taaka ua anga.
E akautunga atu oki au ia koe ki te 38
utunga a te vaine akaturi, e tei akama-
ringi i te toto ra; e oronga atu au ia
koe i te toto akaoko e te vareae. E 39
tuku atu oki au ia koe ki to ratou
rima, e na ratou e akangaangaa i toou
ra ngai teitei, e vava'i oki i to au ngai
teitei ra: e na ratou e tatara i to au
kakau ra, ka rave ei i to au apinga
memeitaki ra, ka akaruke ua atu ei ia
koe, ma te vai taaka ua, e te tapoki
kore. E na ratou e arataki mai i tetai 40
pupu tangata ei rave ia koe, e na ratou
e peî ia koe ki te toka, e e ko mama
rava atu ia koe ki ta ratou au koke. E 41
na ratou e tutungi i to au are ki te ai,
ka akaoko atu ei ia koe ki mua i te
aroaro o te au vaine e manganui: e
naku e akakore i taau akaturi aere
anga, kare oki koe e oronga akaou i te
tutaki. Ka akamutu ei au i te riri 42
otooto noku ia koe ra, e akaruke atu ei
i te vareae noku ia koe ra, ka noo ua'i
43 au, e kare au e riri akaou. No te mea
kare koe i akamaara i te au rā o toou
ou anga ra, kua akariri maira koe
iaku i taua au mea katoa nei; i na, i
teianei, e tutaki atu au i toou aerenga
ki runga i to upoko na, te tuatua maira
te Atu ra ko Iehova: e kare koe e rave
i teianei mea kino i taau ra au mea
viivii katoa ra.

44 I na, te aronga ravarai e tuatua i te
maseli, e tuatua katoa ratou i teianei
maseli ia koe, i te na ko anga e, Mei te
metua vaine ra, *koia katoa* te tamaine.
45 Ko koe te tamaine a to metua vaine, i
tei akaviivii i tana tane, e tana au ta-
mariki; e te teina oki koe o to au tua-
kana, tei akaviivii i ta ratou au tane, e
ta ratou au tamariki: e ngati Heta to
kotou metua vaine, e ngati Amori to
46 kotou metua tane. E ko to tuakana
ra, ko Samaria ïa, koia e tana au ta-
maine i noo i to rima kaui ra: e to
teina ra, i tei noo i to rima katau ra,
ko Sodoma ïa, e tana au tamaine.
47 Kare ra koe i aru aere i to ratou au
aerenga, e kare koe i rave mei ta ratou
au ravenga viivii ra: e mea ngiti poe-
poe rava ïa ra *te reira,* kua maata roa
ra toou kino i to ratou, i to au aerenga
katoa ra.

48 Te tuatua maira te Atu ra ko Ie-
hova, Te ora nei au, kare to teina ra
ko Sodoma i rave, koia e tana au ta-
maine, mei taau i rave ra, ko koe e
49 taau au tamaine. I na, teia te kino o
to teina ra ko Sodoma, ko te ngakau-
parau, ko te kai maata, e te noo po-
nuiaau ua ra, ko tona ïa, e to tana ra
au tamaine; kare ra aia i tauturu mai i
50 te rima o te ao e te putaua. Nengone-
ngo akera ratou, e kua rave i te mea
viivii ki mua iaku nei: no reira au i
apai ke atu ei ia ratou, i tei tau ki
taku i akara ra.

51 Kare oki ta Samaria au ara i rave i
aite ki ta tetai pae i taau ra; kua aka-
maata ra koe i taau ra au mea viivii, e
iti ta ratou, e kua akatika koe i ta to
au tuakana ra i to au mea viivii katoa
52 taau i rave ra. Ko koe oki, ko tei
akava i to ai tuakana, ei runga ia koe
uaorai toou akama, i taau ra au ara
taau i rave ma te viivii maata e iti ta
ratou ra: e ngari ake to ratou meitaki
i toou ra: e teianei, kia tumatetenga
atu koe, e kia vai rai to akama ki ru-
nga ia koe ra, ko koe i akatika i toou
ra ai tuakana.

53 Kia akaoki maira au i to ratou tui-
kaa anga, i te tuikaa anga o Sodoma e
tana au tamaine, e te tuikaa anga o
Samaria e taua ra au tamaine, ei reira

au e akaoki mai ei i toou ra tuikaa anga
i rotopu ia ratou ra. Kia vai rai toou 54
akama ki runga ia koe, e kia tumate-
tenga koe i te au mea katoa taau i
rave ra, ko koe i akapumaana ia ratou.
Kia oki to au taeake, ko Sodoma e 55
tana au tamaine, ki tona tu i muata-
ngana, e kia oki Samaria e tana au ta-
maine ki to ratou tu i muatangana, ei
reira koe e to au tamaine e oki ei ki
to kotou tu i muatangana. Kare oki to 56
teina ra ko Sodoma i akaiki ua ake i
to vaa i te rā i ngakau parau ei koe
ra. Kare rai i kitea toou ra kino, i te 57
tuatau i akakinoia'i koe e te au tamaine
o Suria ra, e te aronga katoa e akapini
mai iaia ra, i te au tamaine a te Phili-
seti, tei akaviivii mai ia koe e pini ua
ake. Kareka toou ra au kino, e toou 58
ra au mea viivii, kua akakoromaki koe
i te reira, te tuatua mairā Iehova. Te 59
na ko maira oki te Atu ra ko Iehova;
E akapera katoa au ia koe mei taau i
rave ra, ko tei akavaavaa i te taputou i
te akaatikau anga i te koreromotu. E 60
akamaara ra au i taku koreromotu ia
koe i toou ra ou anga, e naku e aka-
mou i tetai koreromotu mutu kore ia
koe ra. Ei reira koe e akamaara'i i 61
toou ra au aerenga, e ka akama koe,
kia āriki atu koe i to puke taeake, to
tuakana e to teina: e naku e oronga
atu kia koe ei puke tamaine, auraka ra
i te koreromotu naau ra. E akamou 62
oki au i taku nei koreromotu ia koe
na; e kite oki koe e ko Iehova au.
Kia akamaara oki koe e kia tumatete- 63
nga, e auraka to vaa e tuatua akaou i
te akama noou ra, kia anga toku riri
ia koe i te au mea katoa taau i rave
ra, te tuatua maira te Atu ra ko Ie-
hova.

PENE XVII.

*Te parabole o nga aeto e rua e te vine
i akakiteia nei.*

KUA tae maira oki te tuatua a Ie- 1
hova kiaku nei, na ko maira, E 2
te tamaiti a te tangata na, ka tuku ana
i tetai piri, e ka tuatua i tetai maseli,
ki te ngutuare ra ia Iseraela; Ka kara- 3
nga atu ei, Te na ko maira te Atu ra
ko Iehova; Tetai aeto maata, ma nga
peau maata, e te roroa, e te ki i te
uruuru, e manganui oki te tu, tei aere
mai ki Lebanona, e kua rave oki i te
rara teitei roa o te arezi: Kua tope 4
oki aia i te kauru o nga rara tupu ou
ra, e kua apai atura ki te enua oko ra;
tuku iora aia i te reira ki roto i te
oire o te aronga oko ra. Kua rave 5
iora oki aia i tetai kopura no taua
enua ra, e kua tanu iora ki roto i te
kainga uua ra; kua tuku iora aia ki
vaitatao i te vai maata ra, kua tanu a
6 arebe ua ra. Tupu atura, riro akera
ei vine akaaka toro aere ua ra, i tei
toro mai tona au rara kiaia ra, e tona
au aka tei raro ake iaia: riro atura te
reira ei vine, e kua tupu tona au rara,
7 e tupu akera te kata. E te vai atura
tetai aeto maata, ma te peau maata, e
te uruuru e manganui: e i na, kua
ariu atura taua vine nei i tona au aka
kiaia ra, e toro atura tona au rara
kiaia, kia tamauu aia i te reira na te
8 ruarua o te tanumanga ra. I tanumia
ki te ngai one meitaki ra ki te pae o te
vai maata ra, kia toro oki te au rara,
e kia ua oki te ua ra, kia riro oki ei
vine meitaki ra.
9 E karanga atu koe, Te na ko maira
te Atu ra ko Iehova; Ka tupu ainei?
Kare ainei e kiriti tumuia tona au aka,
ka kokoti ke atu ei i tona ua, kia mae
atura? ko te rau tupu ou ra te ka mae,
kare ra *e raveia* e te rima ririnui, e
kare ra e rainga te tangata, kia kiriti
10 tumuia. E i na, tanu oti ïa, ka tupu
ainei? kare ainei e mae takiri, kia
akatukia uaia ake e te maoake ra, tona
uaorai tupu anga e mae ei ka mae
rai i tona uaorai ruarua i tupu
ei ra.
11 Kua tae maira oki te tuatua a Iehova
12 kiaku nei, na ko maira, Ka karanga
atu ki tenana ngutuare meameaau ra,
Kare ainei kotou i kite i teia? e ka-
ranga atu *kia ratou*, I na, kua tae mai
te ariki o Babulonia ki Ierusalema
nei, e kua rave aia i tona ariki, e tona
ui ariki katoa, e kua riro katoa ratou
13 ma ia ki Babulonia; E kua rave
akera i te uanga o te ariki ra, e kua
papau i te koreromotu iaia ra, e kua
akataputou atura iaia ra: kua rave
katoa oki aia i te aronga tutara o te
14 enua nei: Kia riro taua basileia nei i
te akaaka rava, kia kore e tika kia aka-
teitei, kia mou marie ra i te akono
15 anga i te koreromotu nana ra. Kua
meameaau ra aia kiaia, i te tono anga
i tana au karere ki Aiphiti, kia oro-
nga mai ratou i te au ipo e te tangata
e manganui nona. E tupu ainei tana?
e ora ainei aia i tei akapera ra? e
akaatikau ainei oki aia i taua korero-
16 motu ra, e kia ora atu? Te tuatua
maira te Atu ra ko Iehova, Te ora nei
au ra, ei te ngai tikai *i nooia* e te ariki,
i tei akariro iaia ei ariki ra, nana te
taputou i akavaavaaia e ia ra, e nana
te koreromotu i akaatikauia e ia ra, ei

iaia rai ei rotopu ia Babulonia aia e
mate ei. Kare oki aia e manuia ia 17
Pharao, e tana nuku ririnui, e te
urupu maata, i te tamaki anga i te
āū anga i te ngai teitei ki runga, e te
patu anga i te punanga, kia pou te ta-
ngata e manganui ra: No te mea kua 18
akavaavaa aia i te taputou i te akaati-
kau anga i te koreromotu, e i na, kua
oronga aia i tona rima, e kua rave oki
aia i taua au mea katoa nei, kare oki aia
e ora. E teianei, te na ko maira te 19
Atu ra ko Iehova; Te ora nei au,
taua taputou naku tana i akavaavaa
ra, e taku koreromotu tana i akaatikau
ra, e tutaki atu ïa au i te reira ki
runga i tona uaorai mimiti. E oora 20
au i taku kupenga ki runga iaia, e e
mou aia ki roto i taku ereere, e naku
aia e arataki ki Babulonia, e ei reira
au e māro atu ei iaia i tana ara i rave
iaku nei. E te aronga ati katoa nona 21
ra, e te aronga pupu katoa nona ra, e
inga ïa i te koke; e te aronga i toe ra,
e akapueurikirikiia ïa ki nga matangi
katoa ra: e kite oki kotou e ko au teia
ko Iehova e tuatua nei.

Te na ko maira te Atu ra ko Ie- 22
hova; E rave katoa au i to runga i te
rara teitei, i te arezi teitei ra, ka tanu
ei; e tope oki au i te kauru o tona ra
au rara ou, i tei paruparu ra, ka tanu
ei ki runga i tetai maunga teitei e te
roa. Ki runga i tetai maunga teitei i 23
Iseraela nei au tanu ei i te reira: e
tupu tona au rara, e ua oki te ua i ru-
ngao, e riro oki ei arezi meitaki: e noo
oki te au manu peau tu ke ke ravarai
nei ki raro ake; ei roto i te maru-
maru o tona ra au rara ratou noo ei.
E kite oki te au rakau ravarai o te 24
kainga ra, e naku na Iehova i tuku
akaaka i te rakau teitei, *e* kua akatei-
tei i te rakau akaaka, *e* kua akamarō i
te rakau mata, e kua akaruperupe i
te rakau marō: ko au teia ko Iehova e
tuatua nei, e naku e rave.

PENE XVIII.

Te akaapa nei te Atua i te parabole o te vine kava ra: te akakite nei aia i te tikaanga o tana tuatua, e te ako nei kia tataraara.

E KUA tae maira oki te tuatua a 1
Iehova kiaku nei, na ko maira,
Eaa te mea i tuatua'i kotou i teianei 2
maseli i te enua o Iseraela nei, i na ko
ei e, Kua kai te au metua i te vine
kava, e kua mania te nio o te tama-
riki? Te tuatua maira te Atu ra ko 3
Iehova, Te ora nei au, kare kotou e
tau kia tuatua akaou i taua maseli i
4 Iseraela nei. I na, noku anake te au
vaerua ravarai nei, mei te vaerua o te
metua ra, koia katoa te vaerua o te ta-
maiti, noku katoa ïa: ko te vaerua e
rave i te ara ra, ko te ka mate ïa.
5 Ei tuatua-tika ra ta te tangata nei, e
kua rave i te mea tau ra e te mea tika,
6 Kare aia i kaikai ki runga i te au mau-
nga, e kare i nānā tona mata ki te au
idolo o te ngutuare o Iseraela nei, e
kare oki i rave i te vaine a tona ta-
ngata tupu, e kare i akavaitata ki te
7 vaine i akatakaia ra, E kare i taki-
nga-kino i tetai, *e* kua akaoki mai i te
ou ki te kai ou ra, kare i āru i ta tetai
i te aroa kore, kua oronga ra i
tana kai na tei pongi ra, e kua tapoki
8 i te putaua ki te kakau ra; Kare i oro-
nga i tana apinga ei ou, kare oki i rave
i tei ouia ra, e kua unui mai i tona
rima i te kino, e kua rave i te tuatua-
tau tikai ki tera tangata ki tera ta-
9 ngata, Kua aaere ra i taku ra au ako-
noanga, e kua akono i taku ra au tua-
tua-tau, kia tika tana i rave; e tuatua-
tika tana, e ora tika rai ïa aia, te tua-
tua maira te Atu ra ko Iehova.
10 Kia anau ra tana tamaiti e āru api-
nga, e ta tangata, e ko tei rave mei
11 teia katoa nei au mea ra te tu, E kare
oki i rave i tetai i taua au mea *memei-
taki* ra; kua kaikai ra ki runga i te au
maunga ra, e kua rave aia i te vaine a
12 tona ra tangata tupu, Kua takinga-
kino ra i te ao e te putaua, kua āru oki
ma te aroa kore, kare i akaoki mai i te
ou, e kua nānā tona mata ki te au idolo,
13 *e* kua rave i te au mea viivii ra, Kua
oronga i tana apinga ei ou, e kua rave
oki i tei ouia ra: e ora ainei aia? kare
aia e ora: kua rave aia i taua au mea
viivii katoa ra; ka mate tikai ïa aia;
tei runga iaia uaorai tona toto.
14 Koia oki, kia anau maira tana tama-
iti, e kua kite aia i te au ara katoa ta
tona metua i rave ra, e kua manako
aia, e kare aia e akapera i te rave,
15 Kare i kaikai ki runga i te au maunga,
kare i nānā tona mata ki te au idolo o
te ngutuare o Iseraela, e kare aia i
rave i te vaine a tona ra tangata tupu,
16 Kare i takinga-kino i tetai, kare i rave
i te ou, kare oki i āru ma te aroa kore,
kua oronga ra i tana kai i tei pongi ra,
e kua tapoki i te putaua ki te kakau,
17 Kua akaoki mai i tona rima i runga i te
ao, kare oki i rave i te ou, e te mea ou-
ia ra, kua rave ra i taku ra au tuatua-
tau, *e* kua aaere i taku ra au akono-
anga; kare aia e mate i te ara a tona
18 metua ra, e ora tika ïa aia. *Kareka*

ko tona metua, no te mea e takinga-
kino aroa kore tona, e kua āru i ta
tona ra taeake ma te aroa kore, e kua
rave i te mea meitaki kore i roto i
tona ra au tangata, i na oki, ka mate
aia i tana ra ara.
Te karanga nei ra kotou e, Eaa nei 19
oki? kare ainei ta te metua nei ara tei
runga tei te tamaiti? Kua rave te ta-
maiti i te tuatua-tau, e te tuatua-tika, *e*
kua akono i te au akonoanga katoa
naku ra, e kua rave i te reira ra, e ora
tika ïa aia. Ko te vaerua e rave i te 20
ara ra, ko te ka mate ïa. Kare te ta-
maiti e apai i te ara a te metua, e kare
oki te metua e apai i te ara a te ta-
maiti: te tuatua-tika a te tangata tua-
tua-tika ra, ei runga ïa iaia, e te kino
o te tangata kino ra, ei runga ïa iaia.
Kia ariu maira te tangata kino i te au 21
ara katoa tana i rave ra, e kua akono i
taku katoa ra au ture, e kua rave i te
tuatua-tau e te tuatua-tika, e ora tika
ïa aia, kare ïa aia e mate. E te au 22
ara katoa tana i rave ra, kare ïa e taiku
akaouia atu kiaia: ei roto i te tuatua-
tika tana i rave ra, e ora ïa aia. E 23
manga rekareka mea ngiti ake ainei
toku i te mate o te tangata kino? te
tuatua maira te Atu ra ko Iehova: *e*
auraka ainei kia ariu mai aia i tona ra
au arataa kia ora? Kia ariu ke ra te 24
tangata tuatua-tika i te tuatua-tika
nana, *e* kua rave iora i te kino, *e* kua
rave i te au mea viivii katoa, mei tei
raveia e te tangata kino ra, e ora ainei
aia? te au tuatua-tika katoa i raveia e
ia ra, kare ïa e taikuia: ei roto i tana
ra tatipake i tatipake ei aia ra, ei roto
oki i tana ra ara i ara'i aia ra, ei roto i
te reira ka mate ei aia.
E te karanga na oki kotou e, Kare 25
te akonoanga o te Atu nei i aiteite. E
akarongo mai ana, e te ngutuare o Ise-
raela nei: Ko taku ainei te akonoanga
kare i aiteite? kare ainei ko ta kotou
te akonoanga kare i aiteite? Kia ariu 26
ke te tangata tuatua-tika i te tuatua-
tika nana ra, e kua rave i te kino ra, e
kua mate aia i roto i te reira; i te
kino tana i rave ra, ka mate ei aia. E 27
kia ariu mai oki te tangata kino i tona
ra kino, i raveia e ia ra, e kua rave i
te tuatua-tau, e te tuatua-tika, e ora
ïa tona vaerua iaia orai. No te mea 28
kua akamaara aia, e kua ariu ke mai, i
te au ara katoa tana i rave ra, e ora
tika ïa aia, kare ïa aia e mate. E te 29
tuatua maira te ngutuare o Iseraela,
Kare te akonoanga o te Atu ra i aite-
ite. E te ngutuare o Iseraela e, kare
ainei i aiteite taku nei akonoanga?
kare ainei ko ta kotou te akonoanga
30 kare i aiteite? E teianei e akava atu
au ia kotou, e te ngutuare o Iseraela,
kotou ravarai i tei tau i to kotou au
aerenga, te tuatua maira te Atu ra ko
Iehova. Ka tataraara, e e ariu mai i
ta kotou katoa ra au ara, e auraka
kotou kia inga i to kotou au kino ra.
31 E akaruke ke atu i ta kotou au ara
katoa ra, i ara'i kotou na; e akanga-
kau ou, e te vaerua ou: eaa oki kotou
i inangaro ei ki te mate, e te ngutuare
32 o Iseraela? Kare rava oki oku e ma-
reka anga i te mate o te tangata e mate
ra, te tuatua maira te Atu ra ko Ie-
hova: e tenana, e ariu mai, kia ora.

PENE XIX.

E aué anga i te aronga tutara, i te parabole o nga punua liona i rauka i te vaarua ra, e ia Ierusalema i te vine kiriti tumuia ra.

1 E RAVE oki koe i tetai aue anga i
2 te ui ariki o Iseraela, E karanga
atu,
Eaa to metua vaine? E liona ti-
nana: kua moe aia ki raro i rotopu i
te au liona, i rotopu i te au liona ou,
3 kua angai aia i tana anaunga. Okotai
oki ana punua i pakari iaia; e riro
atura aia ei liona ou, e kua apii aia i
te aō kai aere; kua pou te tangata iaia.
4 Kite akera te pa enua i tona rongo; e
rauka iora aia ki roto i ta ratou vaa-
rua, e kua arataki atura ratou iaia ma
te piriangaпaoa ki te enua ra ko Ai-
5 phiti. E kite akera aia i tana tatari
anga e, kua kore tana i manakonako
ra, kua rave akera aia i tetai punua
nana, e akariro atura iaia ei liona ou.
6 Kua aere ua iora aia ki runga ki raro,
na rotopu i te au liona, riro atura aia
ei liona ou, e kua apii aia i te aō kai
7 aere; kua pou te tangata iaia. E kua
kite aia i to ratou au are ariki tanea, e
kua pou to ratou au oire iaia; tanea
atura te enua, e tona ki katoa ra, i te
8 reo ngunguru nona ra. Kua tamaki
maira te au enua iaia e pini ua ake
mei roto i te au matakeinanga ra, e
kua totoa iora i ta ratou kupenga ki
runga iaia: rauka iora aia i roto i ta
9 ratou vaarua. Kua tuku iora ratou
iaia ki roto i te ngai tiaki anga ma te
piriangaпaoa, e kua arataki maira iaia
ki te ariki o Babulonia: kua arataki
atura ratou iaia ki roto i te au ngai
ketaketa, kia kore tona reo kia kitea
akaou ki runga i te au maunga o Ise-
raela.
10 Kua tau toou metua vaine ki te vine

mei ia koe rai te tu, i tanumia ki te pae
vai, e ua maata tona, e te ki i te manga-
manga, no te rai vai ra. E rara ketaketa 11
oki tona, ei sepeta no te aronga e tutara
ra; e kua teitei aia ki runga ake i roto
i te au rara nunui ra, e te teitei maira
aia kia akaraia mai ma tona au rara e
manganui. I kiriti tumuia ra aia ma te 12
riti otooto, e kua uriia ki raro i te one,
e kua marō tona ua i te maoake: kua
aati oki te au rara ketaketa nona, e
kua marō; kua pou ïa i te ai. E teia- 13
nei, kua tanumia aia i te medebara, i
te enua marō, e te kaki vai. E kua 14
riro atu na te ai no roto i tetai rakau o
te au rara nona ra, e kua pou oki tona
ua, e kare oki ona e rara ketaketa, ei
sepeta e tutara'i ra. Ko taua aue
anga teia, e ka riro ua atu oki ei aue
anga.

PENE XX.

Te patoi nei te Atua i te ui a te aronga pakari i Iseraela ra: te akakite ra aia i ta ratou au ara, e to ratou aka-oki angaia mai.

E TAE akera ki te itu o te mataiti, 1
e te rima *o te marama*, e te ngauru
o te rā i taua marama ra, kua aere
maira tetai pae o te aronga pakari i
Iseraela nei e ui ia Iehova, e kua noo
maira i mua iaku. E kua tae maira 2
te tuatua a Iehova kiaku nei, na ko
maira, E te tamaiti a te tangata na, e 3
karanga atu ki te aronga pakari i Ise-
raela nei, e na ko atu kia ratou, Te na
ko maira te Atu ra ko Iehova, I aere
mai ainei kotou e ui iaku nei? Te
tuatua maira te Atu ra ko Iehova, Te
ora nei au ra, kare au e uiia mai e
kotou.

Ka akava ainei koe ia ratou? ka 4
akava ainei koe, e te tamaiti a te ta-
ngata na? e akakite atu kia ratou i
te au mea viivii a to ratou au metua:
Ka karanga atu ei kia ratou, Te na 5
ko maira te Atu ra ko Iehova; I te
rā i iki ei au ia Iseraela, ka taputou
ei au i te uanga i te ngutuare o Iako-
ba, ka akakite atu ei au iaku uaorai
kia ratou i te enua ra i Aiphiti, ia-
ku oki i taputou atu ia ratou ra, ka
na ko ei ra e, Ko au ko Iehova,
to kotou Atua ra; I te reira rā ka ta- 6
putou atu ei au ia ratou e arataki
mai ia ratou mei te enua ra mei
Aiphiti, ki te enua i kimiia e au no
ratou ra, i tei ta'e a vai ua te u e te
meli, ko te kakā ïa o te au enua rava-
rai: I reira au i te karanga anga atu 7
kia ratou e, E akaruke kotou ko te
tangata katoa ra i te au mea viivii o
tona uaorai mata, auraka e akaviivii ia
kotou ki te au idolo no Aiphiti ra: ko
8 au ko Iehova, to kotou Atua ra. Kua
meameaau maira ratou iaku, e kare i
tika kia akarongo mai iaku, kare oki
ratou te tangata katoa ra i akaruke i
te au mea viivii o to ratou mata, e
kare i akaruke i te au idolo no Aiphiti
ra: kua tuatua akera au, E riringi
atu au i toku riri otooto ki runga ia
ratou, kia tupu ta toku riri ia ratou i
9 rotopu i te enua ra i Aiphiti. No toku
uaorai ra ingoa taku i rave, kia kore e
viivii i mua i te mata o te au etene, i
nooia e ratou ra, i taku i akakite atu
ia ratou iaku uaorai ki mua i to ratou
mata, i te arataki anga mai ia ratou
mei te enua maira mei Aiphiti.
10 E kua arataki mai au ia ratou mei
te enua ra mei Aiphiti, e kua arataki
11 ia ratou ki te medebara ra. E kua
oronga atu au i taku au akonoanga kia
ratou, e kua akakite atu au i taku nei
au tuatua-tau kia ratou, i tei akonoia e
12 te tangata ra, e ora ïa aia i te reira. E
kua oronga katoa oki au i taku au sa-
bati, ei akairo i rotopu ia ratou e iaku
oki, kia kite ratou e, naku, na Iehova,
13 i akatapu ia ratou. Kua meameaau
maira te ngutuare o Iseraela iaku i te
medebara, kare ratou i aaere na taku
nei au akonoanga, e kua akavaavaa
ratou i taku ra au tuatua-tau, i tei
akonoia e te tangata ra, e ora ïa aia i te
reira; e taku au sabati, kua akaviivii
ravaia ïa e ratou. Kua tuatua iora au,
e riringi atu au i toku riri otooto ki
runga ia ratou i roto i te medebara,
14 kia pou atu ratou. No toku uaorai ra
ingoa taku i rave, kia kore e viivii i
mua i te aroaro o te au etene, i tei ara-
takiia mai ratou e au ki vao, i mua i
15 to ratou mata. Kua taputou katoa
atura oki au ia ratou i roto i te me-
debara e, kare au e arataki mai ia
ratou ki te enua taku i oronga atu no
ratou, i tei ta'e a vai ua te u e te meli,
16 ko te kakā ïa o te au enua ravarai; No
te mea, kua akavaavaa ratou i taku ra
au tuatua-tau, e kare i aaere i taku
nei au akonoanga, kua akaviivii ra ra-
tou i taku au sabati: kua aru aere oki
17 to ratou ngakau i to ratou au idolo. Kua
akaperepere ra toku mata ia ratou,
kare i akapou ia ratou, kare oki au i
akaope takiri ia ratou i roto i te me-
debara.
18 Kua tuatua ra au ki ta ratou au ta-
mariki i roto i te medebara, Auraka
kotou e aru aere i te au akonoanga a
to kotou au metua, auraka oki e akono
i ta ratou au tuatua-tau, e auraka e

akaviivii ia kotou i to ratou au idolo:
Ko au ko Iehova, ko to kotou Atua; e 19
aaere kotou na taku ra au akonoanga,
e akono i taku ra au tuatua-tau, ka
rave ei i te reira; E akatapu oki i taku 20
au sabati; e riro ratou ei akairo i ro-
topu ia kotou e iaku, kia kite oki ko-
tou e, ko au ko Iehova, ko to kotou
Atua ra. Kua meameaau ra te au 21
tamariki ra iaku: kare ratou i aaere
na taku ra au akonoanga, kare oki i
akono i taku ra au tuatua-tau, ka rave
ei, i tei akonoia e te tangata nei, e ora
ïa aia i te reira; kua viivii taku au
sabati ia ratou: kua tuatua iora au, e
riringi atu au i toku riri otooto ki rü-
nga ia ratou, kia tupu ta toku riri ia
ratou i roto i te medebara. Kua tāpu 22
ra au i taku rima, e no toku uaorai
ingoa, taku i rave, kia kore e viivii i
mua i te aroaro o te au etene, i tei ara-
takiia mai ratou e au ki vao, i mua i to
ratou mata.

Kua taputou oki au ia ratou i roto 23
i te medebara e, e akapueurikiriki
ia ratou ki roto i te au etene, e e aka-
ngaoro ia ratou i roto i te pa enua
ra; No te mea kare ratou i rave i taku 24
ra au tuatua-tau, kua akavaavaa ra ra-
tou i taku ra au akonoanga, e kua aka-
viivii i taku ra au sabati, e kua riro to
ratou mata ki te au idolo o to ratou au
metua ra. No reira au i tuku ua atu 25
ei ia ratou *kia rave* i te au akonoanga
meitaki kore, e te au tuatua-tau, kare
oki ratou e ora i te reira ra; E kia 26
akaviivii ia ratou uaorai i ta ratou au
atinga, ko ratou i tuku i ta ratou au
tama mua ravarai i na roto ua i te ai,
kia tanea ratou iaku, kia kite oki ratou
e ko Iehova au.

E teianei, e karanga atu ki te ngu- 27
tuare o Iseraela, e te tamaiti a te
tangata na, e karanga atu kia ratou,
Te na ko maira te Atu ra ko Iehova;
Teia rai oki tetai mea i akakino mai
ei to kotou au metua iaku ra, ko ra-
tou i rave i te ara iaku nei. Kia tae 28
mai oki ratou ki te enua, taku i tapu-
tou ia ratou e oronga no ratou ra, kua
akara ratou i te au tuaivi teitei katoa,
e te au rakau marumaru katoa, kua apai
ratou i ta ratou au tusia ki reira, e ei
reira ta ratou au korebana akakoko i te
apai angaia, e ei reira ta ratou rakau
kakara i te tuku angaia, e ei reira ta
ratou neseka i te riringi angaia. E kua 29
karanga atura au kia ratou, Eaa te-
nana ngai teitei ta kotou e aere na? e
kua tapaia tona ingoa ko Bama, e tae
rava akenei ki teianei rā.

E tenana, e karanga atu ki te ngu- 30
tuare o Iseraela, Te na ko maira te
Atu ra ko Iehova; Kua viivii ainei
kotou mei to kotou ai metua katoa
ra? e kua akaturi aere ainei kotou
mei ta ratou au peu viivii ra? Ko
31 kotou ra i apai i ta kotou au atinga
ra, ko kotou oki i tuku i ta kotou au
tamariki kia na roto i te ai ra, kua
akaviivii kotou ia kotou uaorai i to
kotou au idolo ravarai, e tae rava ake-
nei ki teianei rā: e e uiia mai ainei
au e kotou, e te ngutuare o Iseraela?
Te tuatua maira te Atu ra ko Iehova,
Te ora nei au ra, kare au e uiia e
32 kotou. E tei tupu i roto i to kotou
ngakau na, kare ïa e riro i reira, ta
kotou i tuatua na e, E riro matou mei
te au etene, mei te au kopu-tangata
o te pa enua ra, i te akamori anga i te
33 rakau, e te toka. Te tuatua maira
te Atu ra ko Iehova, Te ora nei au ra,
ei Ariki au ki runga ia kotou ma te
rima ririnui, e ma te rima akatikaia,
e ma te riri otooto i te riringi anga
34 atu: E arataki mai au ia kotou mei
roto mai i te au tangata ra, e e aka-
putuputu mai au ia kotou mei te au
enua i pueurikiriki ei kotou ra, ma
te rima ririnui, e ma te rima akati-
kaia, e ma te riri otooto i te riringi
35 anga atu. E arataki au ia kotou ki
roto i te medebara o te au tangata ra,
e ei reira au e māro atu ei ia kotou,
36 to kotou mata e toku. Mei iaku i
māro atu ki to kotou ai metua i roto
i te medebara i te enua ra i Aiphiti, e
pera au i te māro anga ia kotou, te
37 tuatua maira te Atu ra ko Iehova. E
tuku au ia kotou kia na raro i te
rakau ra, e e arataki mai au ia kotou
ki roto i te tapeka o te koreromotu.
38 E akataka ke au i te aronga meameaau
i roto ia kotou na, e tei rave i te ara
iaku nei: e arataki mai au ia ratou
mei te enua mai ta ratou i noo ra, kare
ra ratou e tae ki te enua o Iseraela:
e kite oki kotou e ko Iehova au.
39 Kareka kotou, e te ngutuare o Ise-
raela, te na ko maira te Atu ra ko
Iehova; Ka aere kotou, e akamori
te tangata katoa i tona au idolo, e a
muri atu oki, kia kore kotou e aka-
rongo mai iaku: auraka ra kotou e
akaviivii akaou i toku nei ingoa tapu, i
ta kotou au atinga, e to kotou au idolo.
40 Ei roto oki i taku maunga tapu, i tetai
maunga teitei i Iseraela ra, te tuatua
maira te Atu ra ko Iehova, ei reira te
ngutuare ravarai o Iseraela e akamori
iaku, ratou ravarai i runga i te enua
nei: ei reira au e kite atu ei ia ratou, e ei
reira au e rave ei i ta kotou au atinga, e

te popo o ta kotou i apai, e te au mea
tapu katoa na kotou ra. Kotou, e 41
ta kotou takakara ra, e kiteia atu
e au, kia arataki mai au ia kotou
mei roto mai i te au tangata ra, e kia
akaputuputu mai au ia kotou, mei te
au enua i pueurikiriki ei kotou na;
e e akatapuia au ia kotou ki mua i te
au etene ra. E kite oki kotou e ko 42
Iehova au, kia arataki mai au ia kotou
ki te enua o Iseraela, ki te enua taku i
taputou atu e, e oronga no to kotou
au metua. Ei reira kotou e akama- 43
ara'i i to kotou au aerenga, e ta ko-
tou au ravenga katoa, i viivii ei ko-
tou; e ka akaviivii ia kotou uaorai
ki mua i to kotou uaorai mata i to
kotou au kino ravarai ta kotou i rave
ra. E kite oki kotou e ko Iehova au, 44
kia rave atu au ia kotou i toku nei
ingoa, auraka kia tau i to kotou au
aerenga kino, auraka oki kia tau i ta
kotou ravenga kino, e te ngutuare o
Iseraela, te tuatua maira te Atu ra ko
Iehova.

E kua tae mairai te tuatua a Iehova 45
kiaku nei, na ko maira, E te tamaiti 46
a te tangata na, ka anga ana i to mata
ki te pae i apatonga, ka tuku atu ei
i taau tuatua ki te pae i apatonga, ka
totou atu ei ki te vaorakau o te kainga
ki te pae i apatonga ra; Ka karanga 47
atu ei ki te vaorakau ki te pae i apa-
tonga ra, E akarongo mai i te tuatua a
Iehova; Te na ko maira te Atu ra ko
Iehova; I na, e tutungi au i te ai ki
roto ia koe ra, e pou oki te au rakau
mata katoa i roto ia koe ra, e te au
rakau marō katoa ra: te pura ai e
mura ra, kare ïa e tamateia, e ope oki
te au mata katoa i te ka i reira, mei te
pae i apatonga e tae ua atu ki te pae i
apatokerau. E kite oki te tangata katoa 48
e, naku na Iehova i tutungi: kare oki
e tamateia. Kua karanga atura au 49
e, Aue, e te Atu ra e Iehova! te tua-
tua nei ratou iaku, Kare ainei te ma-
seli tana e tuatua nei.

PENE XXI.

*Te totou nei a Ezekiela ia Iuda e Ie-
rusalema katoa ma te akairo ra e
aue: te koke kokoi kanapanapa no
te basileia katoatoa, e no te ngati
Amona.*

EKUA tae maira te tuatua a Ie- 1
hova kiaku nei, na ko maira, E 2
te tamaiti a te tangata na, e anga i to
mata ki te pae ki Ierusalema, ka tuku
atu ei *i taau tuatua* ki te pae i te au
ngai tapu ra, ka totou atu ei ki te enua
3 o Iseraela nei, Ka karanga atu ei ki te
enua o Iseraela, Te na ko mairā Iehova;
I na, kare au e tau ia koe, e ka unui au
i taku koke i tona vaî, e ka tipu ke au
i te aronga tuatua-tika e te aronga
4 kino i roto ia koe na. E tenana e tipu
keia e au te aronga tuatua-tika e te
aronga kino i roto ia koe na, e riro
taku koke i teianei, i unuiia i tona
ra vaî, i te rave i te tangata ravarai,
mei te pae i apatonga e tae ua atu
5 ki te pae i apatokerau: E kite oki
te tangata katoa e, kua unuiia e au, e
Iehova, taku koke i roto i te vaî ra,
6 kare rava e oki akaou ki reira. Ko
koe ra, e te tamaiti a te tangata na, ka
ngengete ana ma te atiati to taukupu;
e ma te tumatetenga maata, ka nge-
7 ngete ei, ki mua i to ratou mata. E
riro oki, kia tuatua mai ratou kia koe
ra, Eaa koe e ngengete ua'i? e karanga
atu koe, I tera ra rongo; no te mea
te aere maira: e ngaevaeva te au nga-
kau katoa ra, e ngavarivari te au
rima katoa ra, e rere a mate oki te au
vaerua katoa ra, e paruparu oki te au
turi katoa ra *mei* te vai ra: i na, te
aere maira, e riro oki i te tupu, te tua-
tua maira te Atu ra ko Iehova.
8 Kua tae mairai oki te tuatua a Ie-
9 hova kiaku nei, na ko maira, E te
tamaiti a te tangata na, ka totou atu,
e karanga atu, Te na ko mairā Iehova;
Ka tuatua ana, E koke, e koke, kua aka-
10 kinaia, e kua akakakāia: Kua aka-
kinaia kia maata tona pou; kua aka-
kakāia kia kanapanapa mai: e tika
ainei kia akarekareka tatou? kua aka-
vaavaaia te sepeta a taku tamaiti, *mei*
11 te au rakau katoa ra. Kua apaiia oki
kia akakakāia, kia mou rimaia: kua
akakinaia taua koke nei, e kua aka-
kakāia, kia orongaia atu ki te rima o
12 te ta. Ka aue, e e kakaoa, e te ta-
maiti a te tangata na: e riro oki te
reira ki runga i toku ra au tangata, ei
runga i te ui ariki katoa o Iseraela:
te matakutaku i te koke e riro ki ru-
nga i toku ra au tangata: e teianei,
13 ka papaki ana i *to* ūā. E timataanga
oki teia, ka akapeea ra me akavaavaa *te
koke* i te sepeta? kare e vaooia, te
14 tuatua maira te Atu ra ko Iehova. E
tenana, e te tamaiti a te tangata na,
ka totou koe, ka pokarakara'i i oou
rima, e kia tu toru te pokirua anga o
te koke, te koke no te aronga i taia:
te koke no te aronga nunui i taia, tei
tae rava ki roto i to ratou au pia uuna.
15 Kia ngaevaeva to ratou ngakau, e kia
maata to ratou pou, i tuku ei au i te
keokeo koke ra ki to ratou katoa ra au

ngutupa: aue! kua akakakāia, *e* kua
akakinaia, ei ta. Ka aere koe na te au 16
arataa ra, ei te pae katau, *e* na te pae
kaui, ei te ngai i angaia atu to mata
na. E pokarakara katoa au i oku 17
rima, e e anga taku riri otooto iaku:
ko au ko Iehova tei tuatua nei.

Kua tae maira oki te tuatua a Ie- 18
hova kiaku nei, na ko maira, E aka- 19
taka katoa koe, e te tamaiti a te ta-
ngata na, i e rua ara, kia tae mai te
koke a te ariki o Babulonia: no te
enua okotai raua ravarai kia aere
mai: ka akataka ana oki koe i tetai
ngai, ei te manga anga o te ara e tae
ei ki te oire. E akataka i tetai ara e 20
tae mai ei te koke ki Raba ki o te
tamariki a Amona, e ki Iuda i Ierusa-
lema akaketaketaia ra. Kua tu ua 21
oki te ariki o Babulonia ki te manga
anga o te ara ra, ka manga mai ei nga
ara e rua ra, i te rave anga i te ke-
sema: kua kapiti aia i te au kakao
nona ra, kua ui ki te au tiki, kua akara
oki ki te ate. Tei tona rima katau te 22
kesema no Ierusalema, kia akataka i
te aronga tutuki, kia tuatua te vaa i
te tainga ra, kia akateitei i te reo ma
te maeva, kia tuku oki te au tutuki ki
nga ngutupa, kia akāū i te one, kia
patu i te punanga. E riro ra ia ratou 23
mei te mea e, e kesema pikikaa i to
ratou mata, i te aronga i taputou i te
taputou ra: e riro ra aia i te akamaara
i te ara, kia rauka ratou. E teianei, te 24
na ko maira te Atu ra ko Iehova; No
te mea, kua akamaaraia to kotou kino,
i ta kotou au ara i kitea ra, e te kitea
ra ta kotou au ara i ta kotou au rave-
nga katoa; no te mea kua maaraia
kotou, ka riro ua kotou i te rima.

E ko koe, e tenana kanga, te ariki 25
kino i Iseraela nei, kua tae ki toou rā,
te tuatau e akaoti ei te kino. Te na 26
ko maira te Atu ra ko Iehova; Ka apai
ke atu i te pare ariki, kiriti i te ko-
rona: ko teia, kare teia: ka akateitei i
tei akaaka, e ka taakaaka i tei teitei.
Naku e taruri ke, taruri ke, taruri ke, 27
i te reira, e ka kore roa ïa te reira, e
kia tae mai aia ra te pu tikai ra; e
naku e oronga atu nona.

E ko koe oki, e te tamaiti a te ta- 28
ngata na, ka totou koe, ka karanga atu,
Te na ko maira te Atu ra ko Iehova i
te ngati Amona, e ta ratou akakino;
ka karanga atu oki koe, Te koke, te
koke, kua unuiia: kua akakakūia ei ta,
e ei akapou i tona kanapanapa anga
ra: Te akara ra ratou i te mea pua- 29
pinga kore ia koe ra, e te kimi ra ratou
i te pikikaa ia koe, ei tuku ia koe ki
runga i te kaki o tei taia ra, o te aronga
kino ra, tei tae to ratou rā, te tuatau e
30 akaoti ei to ratou kino. E akaoki
ainei au *i te reira* ki roto i tona vaî?
ei te ngai i angaia'i koe ra, i te enua i
anauia'i koe ra, e akava ei au ia koe
31 ra. E e iringi atu au i toku riri
akaoko ki runga ia koe ra, e pupui atu
au i te ai ra i toku riri otooto ki runga
ia koe, ka tuku atu ei ia koe ki te
rima o te au tangata taae, *e* te kite i te
32 ta. E riro koe ei vaie no te ai ra; e
ka vaoo ua to toto i rotopu i te enua
ra; kare koe e maara akaouia:
ko au oki ko Iehova e tuatua
nei.

PENE XXII.

Te au ara a Ierusalema, e tana utu-nga: te kino o te au peroveta, te kau taunga, te au ariki, e te tangata katoa.

1 E KUA tae maira te tuatua a Ie-
hova kiaku nei, na ko maira,
2 E tenana, ko koe, e te tamaiti a te
tangata, ka akava atu ainei koe, ka
akava atu ainei koe, i te oire toto nei,
ka akakite atu ei kiaia i tona ra au
3 mea viivii ravarai? E karanga atu
ana koe, Te na ko maira te Atu ra ko
Iehova; Te akamaringi nei te oire i te
toto i rotopu iaia uaorai, kia vave mai
tona tuatau, e te rapa nei i te au idolo
4 ei akaviivii iaia orai i te reira. Kua
ara koe i te toto i maringi ia koe ra,
e kua viivii koe i toou au idolo taau
i rapa na; e naau i akavaitata mai i
toou ra au rā, e kua tae oki ki toou ra
au mataiti: i akariro ei au ia koe ei
akakinoanga na te au etene, e ei aviri-
5 anga na te au enua katoa ra. Te aro-
nga i vaitata, ma to te atea ke katoa,
te ka aviri mai ia koe, e tei viivii *to*
ingoa na, e tei maata te pekapeka ua
6 anga. I na, te au ariki o Iseraela, te
tangata katoa ma tona ra ririnui i roto
ia koe ra, i te akamaringi anga i te toto
7 ra. I roto rai ia koe ra ta ratou aka-
vaavaa anga i te metua tane e te
metua vaine: i roto rai ia koe ra kua
rave pikikaa ratou i te tangata ke: i
roto rai ia koe ra ta ratou tinai-mate
anga i te matiroeroe e te vaine takaua.
8 Kua akavaavaa koe i taku au mea
tapu ra, e kua viivii taku au sabati ia
9 koe. Tei roto ia koe te au tangata
monomono korero kia maringi te toto
ia ratou: e i roto ia koe rai ta ratou
kaikai anga ki runga i te au maunga:
i roto ia koe rai ta ratou rave anga i te
10 mea akama ra. I roto ia koe rai ta

ratou ceu anga i te ngai akama a to
ratou metua tane: i roto ia koe rai ta
ratou tuku akaaka anga i te vaine i
akataka keia ra. E kua rave tetai i 11
te mea viivii i te vaine a tona tangata
tupu; e kua rave kino oki tetai e kua
akaviivii i te tamaine a tana vaine uao-
rai; e i roto ia koe rai tetai i te tuku
akaaka anga i tona tuaine, i te tamaine
a tona metua tane. I roto ia koe rai 12
ta ratou rave anga i te ou kia akama-
ringi i te toto ra; kua rave koe i te
kai ou, e te akamaata, e kua rauka
taau i to tangata tupu ra i te āru, e
kua akangaropoina koe iaku, te tuatua
maira te Atu ra ko Iehova. I na, i 13
tenana, kua papaki au i toku rima, i
taau apinga rauka anga pikikaa, e te
toto i maringi i roto ia koe ra. E tika 14
ainei to ngakau kia akakoromaki, e
ketaketa ainei to rima, kia tae ki te
au rā e rave atu ei au ia koe ra? ko
au teia e tuatua nei, ko Iehova, e naku
ïa e rave. E akapueurikiriki au ia 15
koe i roto i te au etene, e akangaoro au
ia koe i roto i te au enua ra, e e aka-
pou au i toou viivii i roto ia koe ra.
E tuanga taau i roto ia koe uaorai ki 16
mua i te aroaro o te au etene, e kite oki
koe e ko Iehova au.

Kua tae maira oki te tuatua a Ie- 17
hova kiaku nei, na ko maira, E te 18
tamaiti a te tangata na, kua riro te
ngutuare o Iseraela ei ota iaku, e veo
anake ratou, e te bidila, e te auri, e te
tapou, i roto i te kura, e ota ario *anake*
ratou. E teianei, te na ko maira te 19
Atu ra ko Iehova, No te mea kua riro
anake kotou ei ota, i na, e akaputu-
putu au ia kotou i rotopu ia Ierusa-
lema. *Mei* ta ratou e akaputuputu i 20
te ario, e te veo, e te auri, e te tapou,
e te bidila, ki rotopu i te kura, ka
pupui ei i te ai i rungao kia ta'e; ka
pera au i te akaputuputu *ia kotou* i
taku riri nei, e taku riri otooto, ka
vaoo atu ei *ia kotou ki reira* kia ta'e
kotou. Koia ïa, e akaputuputu au ia 21
kotou, e pupui au ki runga ia kotou i
te ai ra i taku riri nei, e ta'e oki kotou
i rotopu i te reira. Mei te ario e ta'e 22
i rotopu i te kura ra, e ta'e katoa kotou
i rotopu i te reira; ka kite oki kotou
e, naku, na Iehova, i riringi atu
i taku riri otooto ki runga ia ko-
tou na.

Kua tae maira oki te tuatua a 23
Iehova kiaku nei, na ko maira, E te 24
tamaiti a te tangata na, ka karanga atu
koe kiaia, Ko koe taua enua kare i ta-
māia ra, e kare i topaia e te ua i te
rā akaokoanga ra. Te kotikoti kupe- 25
nga maira tona au peroveta i roto iaia
ra; mei te liona ngunguru ra ratou kia
aō i te kai ra: kua pou ia ratou te
au vaerua: kua riro ia ratou te apinga,
e te au mea memeitaki ra; e no
ratou i rai ei tona au vaine takaua i
26 roto iaia ra. Kua rave kino tona kau
taunga i taku nei ture, e kua akavii-
vii i taku au mea tapu: kare ratou i
akataka ke i te mea tapu e te mea
noa, kare oki ratou i akakite i *te ngai
i tu ke ei* te mea viivii e te mea mā,
kua puroku i o ratou mata i taku au
sabati, e kua akaviiviiia au i rotopu
27 ia ratou. Tona ra ui ariki i roto iaia
ra, e tau ïa ki te au luko e aō i te kai
ra, kia maringi te toto, kia pou te au
vaerua, *e* kia rauka ta ratou apinga i
28 te pikikaa. E kua amo tona ra au
peroveta ki te *ngaika* nane koreia no
ratou, i te akara anga i te puapinga
kore, e te akakite anga ia ratou i te
kesema pikikaa, i te tuatua anga e,
Te na ko maira te Atu ra ko Iehova,
e kare oki a Iehova i tuatua ua ake.
29 Kua akareionga te au tangata o te
enua na, e kua noni aere ua, e kua
akaanatā i te ao e te putaua, koia ïa,
kua akareionga tika kore ua ratou i te
30 tangata ke. Kua kimi oki au i tetai
tangata i rotopu ia ratou e akairiiri i
te ngai ngaoro ra, e kia tu mai aia i
roto i te ngai ngaa i mua iaku i taua
enua ra, kia kore au e akapou atu:
31 kare ra tetai i kitea e au. I riringi
atu ei au i toku riri otooto ki runga ia
ratou; kua pou ratou iaku i te ai ra i
taku riri maata: ko to ratou uaorai
aerenga taku i tutaki atu ki runga i to
ratou uaorai upoko, te tuatua maira te
Atu ra ko Iehova.

PENE XXIII.

*Te akamori idolo a to Samaria, e to
Iuda katoa ra: ta raua utunga.*

1 KUA tae maira oki te tuatua a Ie-
2 hova kiaku nei, na ko maira, E
te tamaiti a te tangata na, toko rua
vaine, e puke tamaine na te metua
3 vaine okotai ra: Kua akaturi iora raua
i Aiphiti; i to raua ou anga ra te aka-
turi anga, i reira te roromi anga i o
raua puke u, e i reira ta ratou roromi
anga i nga komata u o to raua pare-
4 tenia anga. E to raua ra puke ingoa,
ko Ahola te tama mua, e ko Aholiba
tona teina: naku oki raua, anau tama
iora raua i te au tamaroa e te au ta-
maine. E to raua ingoa, ko Ahola, ko
Samaria ïa, e ko Aholiba ra, ko Ierusa-

lema ïa. I te noo anga iaku ra kua 5
akaturi iorā Ahola; e kua riro tona
ngakau ki tana au tane inangaro ra, ki
to Asura te au tangata tupu *nona* ra,
Ko tei kakau i te kakau kerekere, i te 6
au kapena, e te au kavana, e au tangata
ou taurekareka anake ïa, e au tangata
ipo e akaoro ki runga i te ipo ra. Kua 7
akaturi iora aia ia ratou, ia ratou ra-
varai, te au tangata ikiia i to Asura ra,
e tei riro tona ngakau ia ratou ra: e
kua viivii aia i to ratou au idolo rava-
rai. Kare oki aia i akaruke i tana peu 8
akaturi mei Aiphiti mai: kua moeia
oki aia e ratou i tona ou anga, na ra-
tou oki i roromi i nga u o tona parete-
nia anga, e kua maringi maira ta ratou
peu akaturi ki runga iaia. I tuku atu 9
ei au iaia ki te rima o tana au tane
inangaro, ki te rima o to Asura ra, tei
riro tona ngakau ia ratou ra. Na ra- 10
tou i akakite i tona vai taaka ua anga:
kua rave ratou i tana au tamaroa e tana
au tamaine, e kua ta iora iaia ki te koke:
riro atura oki tona rongo i rotopu i te
au vaine; no te mea kua akautunga
ratou iaia.

Kite atura tona teina ko Aholiba, 11
kua maata atura tona akakino anga iaia
uaorai i tona inangaro tika kore i to
tetai, e i tana ra au peu akaturi, kua
maata ïa i ta tona ra tuakana au peu
akaturi. Riro atura tona ngakau ki to 12
Asura, ki tona ra au tangata tupu, e
au kapena, e te au kavana, ma te ka-
kau akaieie maata, e au tangata ipo, e
akaoro ki runga i te au ipo, e au ta-
ngata ou taurekareka anake ïa. Kite 13
atura au e kua viivii aia, kua arataa
okotai raua ravarai. Kua akamaata 14
maira oki aia i tana peu akaturi: kia
akara oki aia i te au tangata i te tata
angaia ki runga i te patu, e au aite
anga no te Kaledea i te tata angaia ki
te muramura, Ma te tatuaia te tau- 15
kupu ki te tatua, e ma te au pare
akaave ra ki runga i to ratou upoko, e
ui ariki anake kia akara atu, mei to Ba-
bulonia e to Kaledea, to ratou enua i
anauia'i ra: E tei te akara anga i tona 16
mata, riro atura tona ngakau kia ratou,
kua unga atura te au karere kia ratou
ki Kaledea. E kua aere maira to Ba- 17
bulonia kiaia ra, ki roto i te roi ina-
ngaro ra, e kua akaviivii ratou iaia ki
ta ratou peu akaturi, e viivii atura aia
ia ratou, e taka ke roa atura tona nga-
kau ia ratou. E kua akakite aia i tana 18
peu akaturi, e kua akakite i tona taaka
ua anga: e kua taka ke atura oki taku
ngakau iaia, mei taku ngakau oki i
taka ke i tona tuakana ra. Kua aka- 19
maata oki aia i tana akaturi anga, i te
akamaara akaou anga i te au rā i te
ou anga nona ra, iaia oki i akaturi aere
20 i te enua ra i Aiphiti. No te mea kua
riro tona ngakau, tei ta ratou au tane,
tei *tau* to ratou kiko ki te kiko asini, e
to ratou eke ki te eke toa ipo ra.
21 E teianei, ko koe i oki rua ki te kino
o toou ou anga ra, ka roromi ei to Ai-
phiti i nga komata u noou, e kua rave
22 ia koe i toou ou anga ra; E teianei, e
Aholiba, te na ko maira te Atu ra ko
Iehova, I na, e akatu au i taau au tane
inangaro ki runga ei tamaki ia koe, i tei
taka ke to ngakau ia ratou ra, e arataki
mai au ia ratou ei tamaki ia koe e pini
23 ua ake; To Babulonia, e to Kaledea
ravarai, ko Pekoda, e ko Soa, e ko Koa,
e to Asura ravarai ma ratou katoa ra:
e aronga ou taurekareka anake ïa ra-
tou, e aronga kapena, e te au kavana, e
aronga mataiapo tutara e te rongonui,
e tei runga anake i te au ipo te akaoro
24 anga. E aere mai ratou ki runga ia
koe ma te kariota tamaki, e te kariota
apinga, e te au porotata ra, e ma te
urupu tangata ra, te ka akonokono i
te korare, e te paruru, e te pare kotaa,
ei tamaki ia koe e pini ua ake: e tuku
oki au i te tuatua-tau ki mua ia ratou,
e na ratou e akava ia koe i ta ratou ra
25 akava anga. E ariu au i taku vareae
kia koe, e rave viviki mai oki ratou ia
koe: e rave ke atu ratou i to putaiu, e
nga taringa oou ra; e toou aronga i toe
ra, ka inga ïa i te koke: e rave ratou i
taau au tamaroa e taau au tamaine; e
26 tei toe i oou ra, ka pou ïa i te ai. E
tatara ratou i oou kakau, e ka aō ratou
27 i toou aronga poe memeitaki. E aka-
pera au i te akakore i taau ra kanga
maata ia koe ra, e taau ra peu akaturi
no Aiphiti mai: kare oki koe e nānā i
to mata kia ratou, e kare e manako
28 akaou atu ia Aiphiti. Te na ko maira
oki te Atu ra ko Iehova; I na, e tuku
atu au ia koe ki roto i te rima o te aro-
nga i makitakitaia e koe ra, ki roto i te
rima o te aronga i taka ke ei to ngakau
29 ia ratou ra: E rave ratou ia koe ma te
riri, e rave anake oki ratou i taau i
angaanga ra, ka vaoo taaka ua atu ei ia
koe ma te kakau kore: e kitea uaia te
taaka ua anga o taau au peu akaturi,
taau kanga ma taau au peu akaturi ka-
30 toa ra. E akapera atu ei au kia koe,
no te mea kua aru koe i te au etene i
te akaturi anga, no te mea kua viivii
31 koe i to ratou au idolo. Kua aere koe
na te ara o to tuakana; no reira au ka
tuku atu ei i tana kapu ki to rima.
32 Te na ko maira te Atu ra ko Iehova,

E inu koe i te kapu a to tuakana, e
mea oonu e te maata, e riro oki koe ei
kataanga, e ei aviriangai; e mea ranea
maata taua *kapu* ra. E ki koe i te 33
mea takeo e te aue, i te kapu tumatete-
nga e te pou, i te kapu a to tuakana a
Samaria. E inu rava oki koe e ka 34
mitimiti i te para, ka ngangau oki koe
i te vāvānga o te reira, e ka kiriti aka-
ruke koe i oou uaorai puke u; ko au
oki teia e tuatua nei, te tuatua maira
te Atu ra ko Iehova. E teianei, te na 35
ko maira te Atu ra ko Iehova; No te
mea kua akangaropoina koe iaku, e
kua akaruke iaku i muri i to tua, e
tenana, e akakoromaki katoa koe i
taau kanga, ma taau ra au peu aka-
turi.

Kua tuatua maira oki a Iehova ki- 36
aku, E te tamaiti a te tangata, ka
akava ainei koe ia Ahola raua ko Aho-
liba? e akakite ua atu koe kia raua i
ta raua au mea viivii; No te mea kua 37
akaturi raua, e toto oki tei to raua
rima, e kua akaturi raua i to raua au
idolo; e ta raua au tamaroa ta raua i
anau iaku nei, ta raua i tuku kia na
roto i te ai ia ratou ra, kia pou rava.
Teia oki tetai mea ta raua i rave mai 38
iaku: kua akaviivii raua i taku ngai-
tapu i te rā okotai, e kua akakino i
taku au sabati: Kia oti oki ta raua au 39
tamariki i te taia no to raua au idolo,
kua aere maira raua ki roto i toku
ngai-tapu i taua rā ra, kia viivii te rei-
ra; e i na, kua akapera raua i rotopu
i taku are. E mei reira oki, kua tiki 40
korua i te tangata kia aere mai mei te
ngai mamao mai, kua tonokia atu te
karere kia ratou; e i na, kua aere mai
ratou: no ratou koe i orei ei ia koe
uaorai, e kua amo i o mata ki te pene,
e kua akamanea ia koe uaorai ki te au
mea manea, E kua noo koe ki runga i 41
te roi manea, ma te kaingakai kua oti
i te ārikiriki ki muao, i tei vaooia e
koe taku tumiama e taku manongi ki
rungao. E tei iaia oki te reo o te 42
urupu vareaau ua ra: e kua arataki
katoaia mai te au tangata maori ma
to Sabea katoa no te medebara; ko tei
tuku i te tatua ki runga i o ratou rima,
e te korona manea ki runga i to ratou
mimiti. Kua tuatua iora au *kiaia* ki 43
tei pakari i te akaturi anga, E akaturi
ainei ratou i teianei iaia nei, iaia nei
rai? Kua aere atu rai ratou ki roto iaia 44
ra, mei te aronga kia aere ki roto i te
vaine akaturi: kua pera ratou i te aere
ki roto ia Ahola raua ko Aholiba, i nga
vaine kanga ra. E na te au tangata 45
tuatua-tika e akava ia raua, mei te
akava anga vaine akaturi ra, e mei te
akava anga vaine akamaringi toto ra, e
puke akaturi oki raua, e e toto tei to
46 raua rima. Te na ko maira oki te Atu
ra ko Iehova; E arataki mai au i
tetai urupu ki runga ia raua, e naku e
oronga ia raua kia apai keia, e kia
47 āruia. E na taua urupu ra e peî ia
raua ki te toka, e e tipupu ia raua ki
te koke; e ta oki ratou i ta raua au
tamaroa, e ta raua au tamaine, e ta'u
48 oki i to raua au are ki te ai. E aka-
pera au i te akakore anga i te kanga i
te enua nei, kia kite te au vaine rava-
rai e, auraka e aite i te kanga mei ta
49 korua ra. E tutaki mai ratou i ta ko-
rua kanga ki runga ia korua uaorai, e
na korua rai e akakoromaki i te au
ara a to korua au idolo: e kite oki ko-
tou e, ko te Atu ra au ko Iehova.

PENE XXIV.

Te akakiteia nei te pou o Ierusalema i te parabole i te pani pupu ra: ko Ezekiela kare i aue i tana vaine i mate ra, i kitea'i te mate maata ua atu o te ngati Iuda.

1 EI te iva o te mataiti, e te ngauru
o te marama, e te ngauru oki *o te*
rā i taua marama ra, i tae mai ei te
tuatua a Iehova kiaku nei, na ko mai-
2 ra, E te tamaiti a te tangata na, ka
tata na koe i te ingoa o te rā nei, o
teianei rā tikai: kua akanoo oki te
ariki o Babulonia i te tamaki ia Ieru-
3 salema i teianei rai rā. Ka tuku atu i
tetai maseli ki te ngutuare meameaau
nei, e karanga atu kia ratou, Te na ko
maira te Atu ra ko Iehova; Ka
akauta ana i tetai pani, ka akauta ana,
4 ka riringi i te vai ki roto ra. E akapu-
tuputu i tana au kotinga ki roto ra, i
te au kotinga memeitaki ra; i te ūā
muri e te ua mua, ka akaki ki te au
5 ivi memeitaki ra. Ka rave i tei mei-
taki tikai o te anana ra, ka ata'i oki te
au ivi i raro ake, kia pupu tikai, e kia
tunu ratou i tona au ivi i roto ra.
6 E teianei, te na ko maira te Atu ra
ko Iehova; Aue te oire toto e, te pani
na te repo i te vai katoa anga i roto ra,
kare tona repo i peke ki vao! kiriti ta-
taki tai maira nga kotinga; auraka kia
7 topaia i te kelero. Te vai ua ra oki
tona toto i roto iaia; kua tuku iora aia
i te reira ki runga pu i te mato ra;
kare akera aia i riringi ki raro i te one,
kia tapokiia a rungao ki te one-pueu;
8 Kia tupu mai te riri otooto kia akaoko
atu ïa; kua tuku au i tona toto ki
runga pu i te mato ra, kia kore kia

tapokiia. E teianei, te na ko maira te 9
Atu ra ko Iehova; Aue te oire toto e!
e akamaata ua atura au i te putunga
vaie no te ai. E uri rai i te vaie ki 10
rungao, ka ta'u i te ai, kia pou te kiko,
e iro tikai ki te vairakau, e kia ka oki
te au ivi ki te ai. Ka tuku ua atu ei 11
ma te apinga kore to roto ra ki runga i
te ngarau, e kia veravera te veo, e kia
ka, e kia ta'e tona viivii i roto ra, kia
pou roa tona repo ra. Kua potopoto 12
tona a'o i te pikikaa, kare ra tona repo
maata i peke ki vao mei roto iaia ra,
tona repo i roto i te ai. E kanga tei 13
taua viivii noou ra: no te mea kua tika
iaku i te tamā ia koe, kare ra i tika ia
koe kia tamāia, kare koe e tamā aka-
ouia, e kia akairi atu au i taku riri oto-
oto ki runga ia koe ra. Naku tikai 14
oki na Iehova i tuatua, e tupu ïa te
reira, naku oki e rave; kare au e oki
ki muri, kare oki au e akaperepere, e
kare rai au e tataraara; ka akava ratou
ia koe kia tau ki toou ra au aerenga, e
ki taau ra au ravenga, te tuatua maira
te Atu ra ko Iehova.
Kua tae mairai oki te tuatua a Ie- 15
hova kiaku nei, na ko maira, E te 16
tamaiti a te tangata na, i na, teia au
ka rave ke i te inangaro o to mata i
te tainga okotai ra, auraka ra koe e
eva, auraka rai koe e aue, e auraka e
maringi to roi-mata. Aue muteki ua 17
koe, auraka e akaevaeva i te aronga i
mate, tākaikai i to pare ki runga ia koe,
e aoao i o vaevae ki te tamaka, auraka
e tapoki i *o* ngutu, e auraka koe e kai i
te manga a te aronga aue ra. Kua 18
tuatua au ki te au tangata i te
popongi: e aiai iora mate atura taku
vaine; e ao akera kua pera au i tei
akaueia mai au ra.
Kua tuatua maira te au tangata 19
kiaku ra, Kare ainei koe e akakite mai
i te aiteite anga o teianei au mea ia
matou nei, i pera'i koe na? E kua 20
karanga atura au kia ratou, Kua tae
maira te tuatua a Iehova kiaku nei,
na ko maira, Ka tuatua ana ki te ngu- 21
tuare o Iseraela, Te na ko maira te Atu
ra ko Iehova; I na, e akaviivii au i
taku ngai-tapu, te meitaki o to kotou
ririnui, te inangaro o to kotou mata, e
tei akaperepereia e to kotou ngakau;
e ta kotou au tamaroa, e ta kotou au
tamaine, i vaooia e kotou na, e inga ïa
i te koke. E akapera oki kotou mei 22
taku i rave ra: auraka kotou e tapoki i
to kotou ngutu, e auraka e kai i te
manga a te aronga aue ra. Ei runga i 23
to kotou mimiti to kotou au pare, e ei
runga i to kotou vaevae to kotou au
tamaka; auraka kotou e akaevaeva, e
auraka e aue; ka kakao ua ra kotou i
ta kotou au ara, e ka mii ua kotou ki
24 tetai ki tetai. Kua pera oki a Ezekiela
i te riro anga ei akairo na kotou; e
mei te au mea katoa tana i rave ra, ka
akapera rai kotou: e kia tupu teianei
tuatua e kite ei kotou e, ko te Atu ra
au ko Iehova.
25 Ko koe katoa oki, e te tamaiti a te
tangata na, kare ainei e riro i te rā ka
rave atu ei au i to ratou ririnui, te
rekareka o to ratou kakā, te inangaro
o to ratou mata, e tei inangaroia e to
ratou ngakau, ta ratou au tamaroa, e
26 ta ratou au tamaine, Na tei ora mai i
taua rā ra e aere mai kia koe ra, ka
27 akakite ua'i ki *to* taringa? I taua rā
ra e ngae ei to vaa ki tei ora maira, e
ka tuatua koe, e kare e murare akaou:
e riro oki koe ei akairo na ratou; e ka
kite ratou e ko Iehova au.

PENE XXV.

Te riri o te Atua ki te ngati Amona, te ngati Moabi, te ngati Edoma, e te Philiseti, ko ratou i takinga-kino i te ngati Iuda.

1 KUA tae maira oki te tuatua a
Iehova kiaku nei, na ko maira,
2 E te tamaiti a te tangata na, ka anga
ana i to mata ki te ngati Amona, ka
3 totou atu ei ia ratou; Ka karanga
atu ei ki te ngati Amona, Ka akarongo
mai ana i te tuatua a te Atu ra a Ie-
hova: Te na ko maira te Atu ra ko
Iehova; No te mea kua tuatua koe,
Eitoa, ki taku ngai-tapu nei, ka aka-
viiviiia'i ra, e ki te enua o Iseraela, ka
akataneaia'i ra; e ki te ngutuare o
4 Iuda, ka riro ei ratou ei tuikaa ra; E
tenana, i na, e tuku atu au ia koe ki te
au tangata no te itinga o te rā ei kainga
no ratou, e na ratou e akatu i to ratou
au punanga ra i roto ia koe, e anga oki
i to ratou au ngai e noo ei i roto ia
koe; na ratou e kai i taau kai, e na
5 ratou e inu i taau u. E akariro au ia
Raba ei are Kamela, e te ngati Amona
ei moeanga no te au anana ra: ka kite
6 oki kotou e ko Iehova au. Te na ko
maira oki te Atu ra ko Iehova; No te
mea, kua pokarakara koe i *to* rima, e
kua takatakai te vaevae, e kua reka-
reka to ngakau ma to riri katoa i te
7 enua nei ia Iseraela; E tenana, i na,
e akatika atu au i toku rima ki runga
ia koe, e tuku au ia koe ei apinga no te
au etene; e tipu ke atu au ia koe i o te
au tangata nei, e e akakore atu au ia
koe i roto i te au enua nei: e akapou

atu au ia koe; ka kite oki koe e ko
Iehova au.
Te na ko maira te Atu ra ko Iehova; 8
No te mea, te tuatua nei Moabi e ko
Seira, I na, kua okotai rai aite te ngu-
tuare o Iuda, e te au etene katoa ra;
E teianei, i na, e kiritia e au te kaokao 9
o Moabi na tona ra au oire, na te au
oire i tona ra kotinga, te manea o te
enua ra ko Bete-iesimota, ko Baala-
meona, e ko Kiriataima, Ko taku ïa 10
e oronga atu no te au tangata o te
itinga o te rā, ma te ngati Amona, ei
kainga *no ratou,* kia kore te ngati
Amona e manako akouia i roto i te au
enua ra. E naku e tuku atu i te 11
utunga ki runga ia Moabi; ka kite
oki ratou e ko Iehova au.
Te na ko maira te Atu ra ko Iehova; 12
No te mea, kua akamoupuku aroa kore
ua Edoma i te ngutuare o Iuda, e kua
maata te ara, e te tutaki anga atu ia
ratou; E teianei, te na ko maira te Atu 13
ra ko Iehova; E akatika katoa atu au
i toku rima ki runga ia Edoma, e e
tipu ke atu au i te tangata e te puaka
katoa i reira; e akatanea atu au i te
reira mei Temana mai; e ko ratou oki
ko to Dedana, ka inga ïa i te koke. E 14
e tuku au i toku riri akaoko ki runga
ia Edoma i te rima o toku au tangata
nei ia Iseraela: e ka rave ratou i roto
ia Edoma kia tau ki toku nei riri, e
toku nei riri otooto; ka kite oki ratou
i taku nei akaoko, te tuatua maira te
Atu ra ko Iehova.
Te na ko maira te Atu ra ko Iehova; 15
No te mea e akamoupuku ta te Phili-
seti, e kua rave ta ratou akamoupuku
anga ma te ngakau riri, kia pou roa, no
te riri taito ra; E teianei, te na ko 16
maira te Atu ra ko Iehova; I na, e
akatika atu au i toku rima ki runga i
te Philiseti, e e tipu ke atu au i te
Kereti, e e akapou atu au i te toenga i
taatai ra. E e tutaki maata rava au ia 17
ratou, ma te akamura ririnui; e kite
oki ratou e ko Iehova au, kia tuku atu
au i toku riri akaoko ki runga ia ra-
tou ra.

PENE XXVI.

Te akamatakuia nei Turia i tana tuatua kino ia Ierusalema: ko Nebukanesa tei akonoia e akapou iaia: e aueanga i tona inga anga.

E TAE akera ki te ngauru ma tai 1
o te mataiti, i te *rā* tai o te ma-
rama ra, i tae mai ei te tuatua a
Iehova kiaku nei, na ko maira, E te 2
tamaiti a te tangata na, No te mea
kua tuatua Turia ia Ierusalema, Eitoa,
kua ngaangaa ïa aia, *ko te oire oki* tei
tona au ngutupa te *uipānga* tangata:
kua ariu mai ïa kiaku nei: ko au te
3 ka ki, kua tanea oki aia: E teianei, te
na ko maira te Atu ra ko Iehova, I na,
kare au e tau ia koe, e Turia e, e naku
e tuku mai i te au enua e manganui ki
runga ia koe, mei te tai e atuatu ua
4 mai i tona ngaru. E ngaangaa te au
patu i Turia ia ratou, e ka rurungaoro
tona ra au punanga: e naku e pakoko
i te one-pueu i runga iaia, e ka aka-
riro au iaia mei te ngai i runga roa i te
5 mato ra. Ka riro aia ei ngai tauraki
anga kupenga i rotopu i te moana ra:
ko au oki tei karanga, te tuatua maira
te Atu ra ko Iehova: e riro oki aia ei
6 nonianga no te pa enua. E tana ra au
tamaine i roto i te kainga ra, e taia ïa
ki te koke; e kite oki ratou e ko Ie-
hova au.
7 Te na ko maira oki te Atu ra ko
Iehova; I na, e arataki mai au i te
ariki o Babulonia ia Nebukanesa ki
runga ia Turia, e ariki no te au ariki
ra, mei te pae i apatonga ra, ma te au
ipo, e te au kariota, ma te au tangata
ipo, e te au takanava, e te tangata e
8 manganui ra. Ka ta aia i to au ta-
maine i roto i te kainga ra ki te koke:
ka anga oki aia i tetai punanga ki mua
ia koe, e ka akāū i te one ki mua ia
koe, e tāki oki aia i te paruru ki mua
9 ia koe. E tuku oki aia i te au tutuki
ki to au patu ra, e vava'i oki aia i to
10 au punanga ki tona au tapae. E nga-
romia koe i te one-pueu i te maata o
tana ra au ipo: e ngaueue to au patu i
te aruru o te au tangata ipo, e te au
porotata, e te au kariota ra, kia akao
aia ki roto i to au ngutupa ra, mei te
tangata e tomo ki roto i te oire kia
11 akangaangaaia ra. E takatakaiia to
au arataa katoa e te maikuku o tana
ra au ipo: ka ta aia i to au tangata ki
te koke, e to au punanga ketaketa ra,
12 ka ngaoro ïa ki raro i te one. Ka āru
pu ua oki ratou i to au apinga ra, ka
noni oki i to au apinga oko ra: ka
vava'i ratou i to au patu ki raro, ka
akapou oki i to au are manea: e to au
toka, e to rakau, e te one-pueu noou
ra, ka tukuia e ratou ki raro i te
13 moana. E te reo o taau aronga pe'e
ra e akakoreia e au; kare oki te tangi
14 o to au kinura e kitea akaouia. E
akariro au ia koe mei te ngai i runga
roa i te mato ra: e riro oki koe ei *ngai*
tauraki anga kupenga; kare koe e
patu akaouia: ko au oki ko Iehova tei
karanga, te tuatua maira te Atu ra ko
Iehova.

Te na ko maira te Atu ra ko Iehova 15
kia Turia; Kare ainei te au motu e
ngaueue i te aruru o toou inga anga,
kia aue te aronga i puta, kia taia aere
uaia i rotopu ia koe na? Ka eke anake 16
te au ariki o te moana ki raro mei
runga i to ratou au terono, ka kopae i
to ratou au kakau, ka tuku ke atu i to
ratou au kakau tata: ka kakau oki ia
ratou uaorai ki te ruketekete; ka noo
ratou ki raro i te one, ka ruketekete
ua kare e akapaki, e ka tumatetenga
ia koe. E tuporo ratou i te pe'e tangi 17
ia koe, ka na ko atu ei kia koe, Aue
toou mate e, tei nooia e te aronga aere
ki te moana, e te oire rongonui e, tei
ririnui i roto i te moana, koia e tona
vaiu tangata, tei matakuia e te aronga
ravarai e aere mai ki reira ra e! Ei 18
teianei e ruketekete ei te pa enua i te
rā e inga'i koe ra; ka tumatetenga te
pa enua o te moana kia ngaro koe ra.
Te na ko maira oki te Atu ra ko Ieho- 19
va; Kia akariro au ia koe ei oire tanea
ra, mei te au oire tangata kore ra; kia
apai mai au i te moana ki runga ia
koe, e ngaro atura koe i te vai maata
ra; Kia tuku au ia koe ki raro e te 20
aronga katoa i riro ki te vaarua ra, ki
te au tangata taito ra, e ka tuku ia koe
ki te ngai akaaka o te enua nei, ki te
au ngai tanea i taito ra, ma te aronga i
riro ki raro i te vaarua ra, e auraka
koe kia tangataia; e kia akono au i te
manea i te enua o te aronga e ora nei;
E akariro au ia koe ei mea matakuia, 21
e kore akera oki koe: kia kimi uaia
koe na, kare koe e kitea akaouia e
tuatau ua atu, te tuatua maira te Atu
ra ko Iehova.

PENE XXVII.

Te apinga maata o Turia ra, e tona taitaipakoko anguia.

KUA tae maira oki te tuatua a Ie- 1
hova kiaku nei, na ko maira. E 2
tenana, e te tamaiti a te tangata na, ka
atu koe i tetai pe'e tangi ia Turia;
Ka karanga atu ei kia Turia, E tei noo 3
i te tuku anga na tai ra, ko te tangata
oko na te au tangata o te pa enua e
manganui ra, Te na ko maira te Atu
ra ko Iehova; E Turia e, kua karanga
oki koe e, Kua meitaki rava au i te
purotu. Tei rotopu i te moana toou 4
ra au kotinga, kua akamanea ravaia
koe i te purotu e tei patu ia koe ra. E 5
berusi anake toou au rakau *pai*, no
Senira i te pari angaia e ratou: kua
rave ratou i te au arezi no Lebanona ei
tira pai naau. E ale no Basana taau 6
aronga oe i te tarai angaia e ratou;
kua anga ratou i toou au nooanga ki te
sene i tarotoia ki te tasura no te enua
7 o te Kitima ra. Te orongā meitaki e
te tata no Aiphiti mai, tei ooraia ei kie
naau; te kakau kerekere, e te uriuri,
no te au enua o Elisa, ko toou ïa ta-
8 poki. Te au tangata no Sidona e no
Aravada, ko te oe ïa ia koe: toou aro-
nga pakari i roto ia koe, e Turia e, ko
9 toou ïa au pailoti. Te aronga taito no
Gebala, e te aronga karape no reira
ra, ko toou ïa totamu i roto ia koe na:
te au pai katoa o te moana, e to ratou
aonga pai katoa ra, ko roto ïa ia koe e
10 oko i taau ra okoanga. To Peresia, e
to Luda, e to Phuta, ko roto ïa i toou
nuku, ko toou ïa au tangata tamaki:
na ratou i akauta i te paruru e te pare-
kotaa i roto ia koe; na ratou i akakite
11 i toou ra mekameka. Te au tangata
no Aravada e toou katoa ra nuku, tei
runga ïa i toou ra patu e pini ua ake, e
tei roto te au Gamadi i toou ra au
punanga: kua akauta ratou i to ratou
au paruru ki runga i to au patu e pini
ua ake, kua manea rava koe ia ratou.
12 Ko Taresisa taau tangata oko, no te rai
o *toou* ra au apinga tumatatini; i te
ario, te auri, te bidila, e te tapou, kua
13 oko ratou i taau au okoanga. Ko Ia-
vana, ko Tubala, e ko Meseka, ko taau
ïa aronga oko: kua apai ratou i te ta-
ngata, e te au āriki veo, ki taau ra oko-
14 anga. To te ngutuare o Togarama tei
taki i te au ipo ma te au tangata ipo, e
15 te au mule, ki taau ra okoanga. Te
au tangata no Dedana, ko taau ïa aro-
nga oko; e manganui te pa enua, e
aronga oko anake ïa i to rima: kua o
mai ratou i te tara puaka, te sene, e te
16 eboni, ei taoonga-rima kia koe. Ko
Siria taau tangata oko, no te rai o te
au mea i angaia e koe ra; i te nepheka,
e te kakau kerekere, e te kakau tata,
e te orongā meitaki, e te punga mura-
mura, e te kadakada, ko ta ratou ïa i
17 apai mai ki taau ra okoanga. Ko Iuda,
ma te enua o Iseraela, ko taau ia aro-
nga oko: i te sitona no Minita, e te
panaga, e te meli, e te mori, e te bala-
ma, ko ta ratou ïa i apai mai ki taau
18 okoanga. Ko Damaseko taau ra ta-
ngata oko, i te rai o te au mea i angaia
e koe ra, e te maata o te au apinga nui
katoa ra; i te wina Helebona, e te
19 uru-mamoe teatea ra. Kua apai mai
Dana raua ko Iavana i te ao iro ki
taau okoanga, e tei taau okoanga te
auri tupakiia, te kade, e te kalamu
20 ra. Ko Dedana taau tangata oko i te
kakau akaieie no te aronga akaoro ipo

ra. Ko Arabia, e te au ariki katoa o 21
Kedara, e aronga oko anake ratou i to
rima, i te au punua mamoe, e te au
mamoe toa, e te au puaka-nio: ko taau
ïa aronga oko i te reira. Te au tangata 22
oko no Seba, e no Rama, ko taau ïa
aronga oko, i te au rakau i tu ke rava
i te kakara ra, e te au toka memeitaki
ravarai ra, e te auro, ta ratou ïa i oko
aere i taau ra au okoanga. Ko Ka- 23
rana, e ko Kane, e ko Edena, te au
tangata oko no Seba, ko Asura, e ko
Kilemada, taau ïa aronga oko. Ko 24
ratou taau aronga oko i te au apinga
memeitaki ra, i te kakau kerekere, e
te angatā ra, e te au pia kakau me-
meitaki ra, i ruruia ki te taura, e e
arezi te rakau, i roto i taau ra au api-
nga oko. Kua akapaapaaia koe e te 25
au pai no Taresisa i taau ra okoanga,
kua akakiia oki koe e manea rava
akera i rotopu i te moana.

Kua oe ravaia koe e to aronga oe ra 26
ki raro i te vai maata ra: kua ngaangaa
koe i te maoake i rotopu i te moana
ra. To apinga nui, e taau ra au oko- 27
anga, taau apinga oko ra, toou aronga
aonga pai, e taau ra au pailoti, taau
aronga totamu, e te aronga i oko aere i
taau ra au apinga, e toou aronga tangata
tamaki ravarai, i roto ia koe ra, e i
roto i to uipānga ravarai i rotopu ia
koe ra, e inga anake ïa i rotopu i te
moana i te rā e inga'i koe ra. I te 28
aruru aue o to au pailoti e ngaueue ei
te au kainga i vaitatao ra. E te aro- 29
nga ravarai e rave i te oe ra, te aonga
pai, e te au pailoti katoa o te tai ra, e
eke anake mai ïa ki raro mei runga
mai i to ratou au pai, e ka tu ua ratou
i taatai; E ka akakite nui ratou i to 30
ratou reo ia koe, ma te aue maata, ma
te ūū i te one ki runga i to ratou au
mimiti, e ka takaviri ia ratou uaorai i
roto i te reu: E mangore teatea rava 31
ia ratou uaorai ia koe, e ka tatua ra-
tou ki te kakau paoa, e aue oki ratou
ia koe ma te mamae te ngakau, e ma
te mii maata. E atu oki ratou i te 32
pe'e tangi i to ratou aue anga ia koe,
ma te mii ua ki runga ia koe, *i te na
ko anga e*, Koai ïa oire e aite kia
Turia, e aite ki tei pou i rotopu i te
moana ra? Ka utaia'i taau ra au api- 33
nga mei te au tai maira, kua akamere-
ngo koe i te au tangata e manganui;
no te maata o taau ra apinga, e te
apinga oko naau ra, i apingaia'i te au
ariki katoa o te enua nei. I te tuatau 34
e akangaangaaia'i e te tai i roto i te
oonu anga o te moana, ka topa anake
taau apinga oko, ma toou uipānga
35 katoa i rotopu ia koe ra. Ka tumate-
tenga te au tangata katoa o te pa enua
ia koe, e to ratou au ariki ka rokoia e
te mataku maata, ka purautea ua to
36 ratou au mata. Ka riro te aronga oko
i rotopu i te au tangata i te akaviivii ia
koe; ka riro koe ei rikarikaanga, e
ka puapinga kore koe e tuatau ua atu.

PENE XXVIII.

Te Atua i te tutaki anga i te ariki o Turia i te ngakau parau: e aue anga i tona kakā i ngaro i te ara: te mate o Sidona, e to Iseraela oki mai anga.

1 KUA tae mairai oki te tuatua a Ie-
2 hova kiaku nei, na ko maira, E te
tamaiti a te tangata na, e karanga atu
koe ki te ariki o Turia ra, Te na ko
maira te Atu ra ko Iehova; No te
mea, kua akateiteiia toou ra ngakau, e
kua tuatua koe e, E Atua au, te noo
nei au i te nooanga o te Atua, i rotopu
i te moana ra; e tangata ra koe, e kare
i te Atua, akamou ua'i koe i to ngakau
3 mei te ngakau o te Atua ra. I na, e
pakari maata toou i to Daniela; kare
rava e tuatua muna e tika ia ratou kia
4 uuna ia koe: No toou ra pakari e toou
ra kite i rauka'i taau ra apinga nui, i
rauka'i te auro e te ario i roto i taau ra
5 uipānga apinga: No te maata o toou
pakari, e taau oko anga i maata'i taau
apinga, e no to apinga nui i teitei ei toou
6 ngakau: E teianei, te na ko maira te
Atu ra ko Iehova; No te mea, kua aka-
mou koe i toou ngakau mei te ngakau
7 o te Atua ra; E teianei, i na, e arataki
mai au i te tangata ke ke, tei rikarikaia
e te pa enua, ki runga ia koe: e na
ratou e unui i ta ratou au koke ki te
manea o taua pakari noou ra, e na ra-
8 tou e akaviivii i toou kakā. E arataki
mai ratou ia koe ki raro i te vaarua ra,
e mate oki koe i te mate o te aronga i
9 taia i rotopu i te moana. E tuatua
mairai ainei koe, E Atua au, ki mua
i te aroaro o tei ta mai ia koe ra? e
tangata oki koe, e kare i te Atua, i te
10 rima o tei ta mai ia koe ra. Ka mate
koe i te matenga o te aronga peritome
koreia i te rima tangata ke ke ra: ko
au oki tei karanga, te tuatua maira te
Atu ra ko Iehova.
11 Kua tae mairai oki te tuatua a Ie-
12 hova kiaku nei, na ko maira, E te ta-
maiti a te tangata na, ka atu ana koe
i tetai pe'e tangi i te ariki o Turia ra, e
karanga atu kiaia, Te na ko maira te
Atu ra ko Iehova; E sigilo kotikoti
tu ke roaia koe, kua ki koe i te pa-

kari, e kua manea rava i te purotu.
I Edena koe i te kainga o te Atua ra; 13
te au toka memeitaki ravarai ra tei
runga ake ia koe, te adama, te topazio,
e te ieloma, te taresisa, te sema, e te
isephe, te saphira, te nepheka, e te
bereketa, ma te auro: te angaanga
anga o to au pa'u e to au koe tei ako-
noia i roto ia koe i te rā i angaia'i koe
na. Ko koe te kerubi tamaru aka- 14
mainuia ra: e naku koe i akanoo:
no runga koe i te maunga tapu o te
Atua ra, e kua aaere ua koe na roto i
te au toka ai ra. I tika tikai koe i 15
toou na au aerenga mei te rā mairai i
angaia'i koe ra, e kia kitea uaia atu
te kino i roto ia koe ra. No te maata 16
o taau au apinga oko i akakiia'i koe e
ratou i rotopu ki te takinga-kino, e
kua ara koe na: ka titiri atu ei au ia
koe mei runga i te maunga o te Atua
mei te apinga viivii: ka akapou atu
oki au ia koe, e te kerubi tamaru ra,
mei rotopu mai i te au toka ai ra. Ko 17
toou purotu te mea i parau ei toou
ngakau ra, ko toou kakā te mea i vii-
vii ei toou ra pakari: ka titiri atu au
ia koe ki raro i te one, ka tuku au ia
koe ki mua i te aroaro o te ui ariki,
kia akara mai ratou ia koe. No te 18
maata o toou ra au kino, e no te tika
kore o taau ra oko anga, i viivii ei
toou ra ngai-tapu: ka apai mai ei au
i te ai no roto ia koe ra, e ka pou koe i
te reira, e ka akariro au ia koe ei reu
ki runga i te enua nei, ki mua i te
aroaro o te aronga ravarai e akara mai
ia koe ra. To roto i te au tangata 19
katoa nei i kite ia koe ra, ka va
ua ratou ia koe: ka riro oki koe ei
mea rikarikaia, e kare rava oki koe e
tuatau ua atu.

Kua tae mairai oki te tuatua a 20
Iehova kiaku nei, na ko maira, E te 21
tamaiti a te tangata na, ka anga atu
koe i to mata kia Sidona, e ka totou
atu koe i te reira, E ka karanga atu, 22
Te na ko maira te Atu ra ko Iehova;
I na, kare au e tau ia koe, e Sidona;
e ka akakakāia au i rotopu ia koe ra:
e kite oki ratou e ko Iehova au, kia
tuku au i te utunga i roto iaia, e kia
akatapuia au i roto iaia ra. E akaunga 23
atu oki au i te maki-mate ki roto iaia,
e te toto ki roto i tona ra au arataa;
e inga oki te aronga puta i roto
iaia ki te koke, kia tae mai ki runga
iaia e pini ua ake; ka kite oki ratou e
ko Iehova au.

E kare atura o te ngutuare o Ise- 24
raela ei rakau putaputa, e te mea
taratara e mamae ei ra e pini ua ake
ratou ra, i tei akavaavaa mai ia
ratou; ka kite oki ratou e ko te Atu
25 ra au ko Iehova. Te na ko maira te
Atu ra ko Iehova; Kia akaputuputu
mai au i te ngutuare o Iseraela mei
roto mai i te au tangata i pueurikiriki
ke ei ratou ra, ei reira au e akatapuia'i
e ratou ki mua i te aroaro o te au
etene, e noo oki ratou ki to ratou uao-
rai enua, taku i oronga no toku tavini
26 no Iakoba. E noo ponuiaau ua ra
oki ratou i reira, e patu oki ratou i te
are, e tanu oki i te kainga vine; koia
ïa, ka noo ratou ma te mataku kore,
kia oti iaku i te akautunga atu ia ratou
katoatoa i akavaavaa mai ia ratou e
pini ua ake; e kite oki ratou e ko au
to ratou Atua ko Iehova.

PENE XXIX.

Te tutaki anga atu ia Pharao i tana pikikaa ia Iseraela: te pou anga o Aiphiti, e te meitaki akaou anga kia ope nga mataiti e a ngauru: te apinga o Aiphiti ta Nebukanesa tutaki: ka akaokiia Iseraela.

1 I TE mataiti okotai ngauru ra, e
te ngauru oki *o te marama*, e te
ngauru ma rua o te rā o taua marama
ra, i tae mai ei te tuatua a Iehova
2 kiaku nei, na ko maira, E te tamaiti
a te tangata na, ka anga koe i to mata
ki te ariki o Aiphiti ia Pharao, e ka
totou atu iaia, e i to Aiphiti katoatoa
3 ra: E tuatua, e e karanga atu, Te
na ko maira te Atu ra ko Iehova; I
na, kare au e tau ia koe, e te ariki o
Aiphiti, e Pharao, i te teni maata e
moe i raro i tona au kauvai, i tei
karanga ra e, Noku uaorai toku kau-
4 vai, naku oki i anga noku uaorai. E
tuikau au i etai matau ki roto i to
tanga ra, e naku e tapiri mai i te au
ika o to au kauvai ra ki runga i to au
poa, e e takitaki mai au ia koe ki
runga mei raro mai i to au kauvai ra,
e piri oki te au ika ravarai o to au
kauvai ra ki runga i to au poa ra.
5 E naku koe e akaruke ki te medebara,
ko koe e te au ika katoa no to au kau-
vai ra; ka inga koe ki te au ngai atea
ra, kare koe e apaiia ki te ngai okotai,
e kare e akaputuia: kua oronga au ia
koe ei kai na te au puaka o te enua
nei, e na te au manu o te rangi.
6 E kite oki to Aiphiti ravarai ra e ko
Iehova au, no te mea kua riro ratou ei
tokotoko kakao ki te ngutuare o Ise-
7 raela. Ka rave ei ratou i to rima,
aati iora koe, e motu katoa atura to

ratou pakuivi; e ia ratou i irinaki ki
runga ia koe, aati iora koe, ngaoi atura
to ratou taukupu ia koe.
E teianei, te na ko maira te Atu ra 8
ko Iehova: I na, e apai mai au i te
koke ki runga ia koe, e ka tipu ke atu
au i te tangata e te puaka i roto ia
koe ra. Ka riro oki te enua ra ko 9
Aiphiti i te tanea e te pou; e kite
oki ratou e ko Iehova au: no te mea
kua karanga aia e, Noku te kauvai,
naku i anga. E teianei, i na, kare au 10
e tau ia koe, e to aronga kauvai, e ka
akatanea takiri au i te enua ra ko
Aiphiti e kia pou rava, mei te puna-
nga o Siene e tae ua atu ki te koti-
nga o Kusa ra. Kare rava e vaevae 11
tangata e tae na roto i te reira ra, e
kare te vaevae puaka e tae na roto i te
reira, kare oki e tangataia e kia a ngau-
ru ua atu i te mataiti. E akatanea 12
au i te enua ia Aiphiti i roto i te au
enua i tanea katoa ra, e tona au oire i
roto i te au oire i pou katoa ra, e kia
a rava atu i te ngauru i te mataiti i
te tanea anga: e akapueurikiriki ke
atu au i to Aiphiti ki te au enua, e e
akangaoro rikiriki aere au ia ratou na
te pa enua ra.
Te na ko maira ra te Atu ra ko Ie- 13
hova; Kia ope aua nga mataiti e a
ngauru ra, e akaputuputu mai ei au i
to Aiphiti, mei roto i te au tangata i
pueurikiriki ke ei ratou ra. E naku 14
e arataki akaou mai i to Aiphiti i tui-
kaa ra, e ka akaoki mai au ia ratou ki
te enua o Patarosa, ki te enua i noo ei
ratou ra; e ka riro ratou ei basileia
akaaka i reira. Ka tu ke te reira i te 15
akaaka i te au basileia *katoa* ra, kare
oki te reira e akateitei akaou iaia uao-
rai ki runga i te au enua ra: naku
oki ratou e akaiti, kia kore ratou e
tutara akaou ki runga i te au enua.
Kare oki te reira e riro akaou ei iri- 16
nakianga no te ngutuare ra no Ise-
raela, i te akatupu anga i te manako i
ta ratou ara, kia aru mai ratou ia ratou
ra: e kite ra ratou e, ko au te Atu ra
ko Iehova.
E tae akera ki te takau ma itu o te 17
mataiti, i te *marama* muatangana ra,
i te *rā* tai oki o taua marama ra, i tae
mai ei te tuatua a Iehova kiaku nei, na
ko maira, E te tamaiti a te tangata 18
na, e angaanga maata ta te ariki o
Babulonia ta Nebukanesa i akaue ki
tona nuku e rave ia Turia ra, kare e
mimiti toe i te pakiko, kare e pakuivi
toe i te pakikokiko: kare ra ana ma
tona nuku katoa e tutaki i rauka ia
Turia ra, i te angaanga tana i rave i
19 reira. E teianei, te na ko maira te
Atu ra ko Iehova, I na, e oronga atu
au i te enua ra ia Aiphiti ki te ariki o
Babulonia kia Nebukanesa; e ka rave
aia i tona tini, ka āru oki aia i tana
apinga, e ka noni aia i tana noninga;
ei tutaki te reira i tona ra nuku.
20 Kua oronga au i te enua ra ko Aiphiti
nona, no tana angaanga tana i tauta i
te reira, no te mea naku ta ratou i rave
ra, te tuatua maira te Atu ra ko
Iehova.
21 I taua rā ra e akatupu au i te tara o
te ngutuare o Iseraela, e naku e o
atu kia koe i te vaa amama i ro-
topu ia ratou; e kite oki ratou e ko
Iehova au.

PENE XXX.

To Aiphiti i te pou takiri anga, e to tei tauturu mai iaia ra: i akamaroiroiia te nuku Babulonia kia pou te nuku Aiphiti.

1 KUA tae mairai oki te tuatua a
Iehova kiaku nei, na ko maira,
2 E te tamaiti a te tangata na, ka totou,
ka karanga atu ei, Te na ko maira te
Atu ra ko Iehova; Ka aue kotou, E
3 ae oki to taua rā ra! No te mea kua
vaitata taua rā nei, kua vaitata oki te
rā o Iehova ra, e rā tapokipoki ïa; e
4 riro ïa ei tuatau no te au etene. E tae
mai oki te koke ki runga ia Aiphiti, e
mamae maata tei Kusa, kia inga tei
taia i Aiphiti, e ka rave keia e ratou
5 tona tini, e kiriti tumuia aia. Ko
Kusa, e ko Phuta, e ko Luda, e te
au tangata irokia ravarai, e ko Kuba, e
te au tangata no te enua i koreromotu
maira, ka inga ïa ma ratou katoa ki
te koke.
6 Te na ko mairā Iehova, Te aronga e
tauturu ia Aiphiti ra, e inga ïa; e te
ririnui nengonengo nona ra, e tukuia ïa
ki raro: mei te punanga i Siene ratou
i te inga anga i te koke i roto iaia ra,
te tuatua maira te Atu ra ko Iehova.
7 E tanea oki ratou i rotopu i te au enua
i tanea ra, e tona au oire ei rotopu
katoa i te au oire i tamoana uaia
8 ra. Ka kite oki ratou e ko Iehova au,
kia tuku au i te ai ki roto ia Aiphiti,
e kia ope tona au tauturu i te aka-
9 pouia. E i taua rā ra e riro atu ei
iaku nei te au karere na runga i te
pai ei akamataku i to Kusa vareaau
ua ra, e rokoia mai ratou e te mamae
maata, mei to te rā o Aiphiti ra; i na
oki, te vaitata maira.
10 Te na ko maira te Atu ra ko Ie-
hova: E akakore au i te tini o Aiphiti

i te rima o te ariki o Babulonia o
Nebukanesa. Koia e tona katoa ra 11
au tangata, ko tei matakuia e te
pa enua ra, te ka aratakiia mai ïa ei
akapou i taua enua ra: e unui ratou i ta
ratou koke ia Aiphiti, e akaki oki i te
enua ki tei taia. E tamarō oki au i te 12
au kauvai, ka oko atu ei i te enua ki
roto i te rima o te aronga kino ra: ka
akatanea oki au i taua enua ra, e to
roto katoa i te reira ra, i te rima o te
tangata ke ke: ko au teia ko Iehova e
tuatua nei.
Te na ko maira te Atu ra ko Ie- 13
hova; E akapou au i te au idolo, e e
akakore au i te au tiki, i Nopha ra; e
kare atura e arikiia to te enua ra to
Aiphiti: e naku e akatupu i te ma-
taku i te enua ra i Aiphiti. E aka- 14
tanea oki au ia Patarosa, e e tuku au i
te ai i Zoana, e e akautunga atu au
ia No. E riringi atu oki au i toku 15
riri otooto ki runga ia Sini, te ririnui o
Aiphiti ra; e e tipu ke atu au i te
tini o No. E e tuku au i te ai ki roto 16
ia Aiphiti: e mamae maata to Sini,
e ngaangaa oki No, e tumatetenga No-
pha i te au rā katoa. Te au tangata 17
ou i Avena e i Pibeseta, te ka inga ïa
i te koke: e aua nga *oire* ra te ka riro
ïa ei tuikaa. E akapoiriia oki te ao 18
i Teapenesa, kia aati au i te au zugo o
Aiphiti i reira: e tona ra ririnui ne-
ngonengo ra, e akakoreia ïa i roto
iaia ra: kareka aia ra, ka tapokiia aia
e te tumurangi, e ka riro tana au ta-
maine ei tuikaa. E akapera au i te 19
tuku anga i te utunga ki runga ia Ai-
phiti: e kite oki ratou e ko Iehe-
va au.
E tae akera ki te mataiti okotai 20
ngauru ma tai ra, e te *marama* mua
ra, e te *rā* itu i taua marama ra, i tae
mai ei te tuatua a Iehova kiaku nei,
na ko maira, E te tamaiti a te tangata 21
na, kua aati au i te rima o te ariki o
Aiphiti ra o Pharao; e i na, kare ïa e
vaiia ei akaora, kare e tākaiia e tetai
tākai ra, ei akaketaketa e mou ei te
koke ra. E teianei, te na ko maira te 22
Atu ra ko Iehova; I na, kare au e
tau i te ariki o Aiphiti ra ia Pharao,
e aati au i ona puke rima, i tei keta-
keta e tei paruparu katoaia ra; e
topa oki iaku te koke i tona rima. E 23
akapueurikiriki ke atu au i to Aiphiti
ki roto i te au enua ra, e akangaoro
aere au ia ratou na roto i te pa kainga
ra. E akamaroiroi au i nga rima o te 24
ariki o Babulonia, e e tuku au i taku
koke ki roto i tona rima: e aati ra au
i nga rima o Pharao, e e ngunguru ua
aia ki mua iaia i te ngunguru o te
25 *tangata* puta mate ra. E akamaroi-
roi au i nga rima o te ariki o Babu-
lonia, e topa ra nga rima o Pharao
ki raro; e kite oki ratou e ko Iehova
au, kia tuku au i taku koke ki roto i
te rima o te ariki o Babulonia, e ka
akatika aia i te reira ki runga i te
26 enua ra ia Aiphiti. E e akapueu-
rikiriki ke atu au i to Aiphiti ki roto
i te au enua ra, e e akangaoro aere au
ia ratou na roto i te pa kainga ra; e
kite oki ratou e ko Iehova au.

PENE XXXI.

Te akakite nei kia Pharao i te meitaki o te Ngati Asuria, e tona mate no te ngakau parau.

1 E TAE akera ki te mataiti okotai
ngauru ma tai, e te toru *o te ma-*
rama, e te *rā* mua o taua marama ra,
i tae mai ei te tuatua a Iehova kiaku
2 nei, na ko maira, E te tamaiti a te
tangata na, e karanga atu ki te ariki o
Aiphiti ra kia Pharao, e te tini nona
ra; Kua aite koe kiaai i te maata?
3 I na, e arezi i Lebanona te Asura
ma te rara manea, e te marumaru,
e te teitei i te turanga; e tona tamoko,
tei rotopu ïa i te au rara patapatatue
4 ra. Na te vai aia i akamaata, na te vai
oonu aia i akateitei ki runga roa, ma
tona au kauvai i te ta'e aere anga na
tona tanuanga e pini ua ake, e kua
tuku maira i tona au kauvai rikiriki
ki te au rakau katoa o te kainga ra.
5 I akateiteiia'i tona roa ki runga, e
kua tu ke i te au rakau katoa o te
kainga ra, e kua akamaataia tona
au rara, e kua tupu oki tona au rara
i te roa i te rai vai i tona toro anga atu.
6 I roto i tona au rara te au manu katoa
o te reva nei i te koanga anga, e i raro
ake i tona au rara te au puaka katoa
o te kainga nei i te anau anga, e i raro
ake i tona marumaru te au enua nunui
7 katoa i te noo anga. Manea akera aia
i tona maata anga, e te roa oki o tona
au rara: tei tona aka oki te vai maata.
8 Te au arezi i roto i te kainga o te Atua
kare aia i ngaro ia ratou: kare te au
berusi e aite ki te au atava nona, e
kare te au aremoni e aite ki te au rara
nona; kare oki e rakau i roto i te
kainga o te Atua e arite iaia i te ma-
9 nea. Kua akamanea roa au iaia i te
rai rara: e kua vareae oki te au rakau
katoa o Edena, i roto i te kainga o te
Atua ra, iaia.
10 E teianei, te na ko maira te Atu

ra ko Iehova; No te mea, kua aka-
teitei koe ia koe uaorai ki runga roa,
e kua akamama atu aia i tona tamoko i
rotopu i te au rara patapatatue, e kua
parau tona ngakau i tona teitei anga;
I tuku atu ei au iaia ki roto i te rima 11
o tei ririnui o te au etene ra, e ka riro
nana e rave nui mai iaia: kua tuaru
au iaia ki vao no tana ra ara. E na 12
te au tangata ke ke, ko tei matakuia e
te pa enua nei, i tipu iaia ki raro, e
kua akaruke atu iaia: ki runga i te
au maunga e ki raro i te au o ravarai
i te topa anga tona au rara, e kua
atiatiia tona au atava e te au kauvai
katoa o te enua nei: e te au tangata
katoa o te enua nei, kua eke anake ïa
ki raro mei roto i tona marumaru, e
kua akaruke iaia. Ei runga i taua 13
kino anga nona ra e noo ei te au manu
katoa o te reva nei, e riro oki te au
puaka katoa o te kainga nei ki runga i
tona au rara: Kia kore te au rakau 14
ravarai o te pae vai e akateitei ia ratou
uaorai i to ratou teitei anga, e auraka
e akatae atu i to ratou tamoko ki ro-
topu i te au atava patapatatue ra,
auraka katoa to ratou au rakau e tu ki
runga i to ratou teitei, te au *rakau*
katoa oki e inu i te vai: kua tuku
anakeia oki ratou no te mate, ki te
au ngai akaaka i te enua nei, i ro-
topu i te au tamariki a te tangata
nei, e te aronga e riro ki raro i te vaa-
rua ra.

Te na ko maira te Atu ra ko Ie- 15
hova; I te rā i riro ei aia ki raro
i te vaarua ra, kua akatupu au i tetai
aue: kua tapoki au i te moana iaia,
e kua tāpu au i te au vai puke
o te reira, mou iora oki te au vai nu-
nui ra: e naku i akaevaeva'i Lebanona
iaia, e kua aue te au rakau katoa o te
kainga nei iaia. Kua ngaueue te au 16
enua iaku i te aruru o tona ingaanga,
iaku i titiri iaia ki raro i ade, e te aro-
nga katoa e eke ki raro i te vaarua ra:
e te au rakau katoa i Edena, tei ikiia
e tei memeitaki i Lebanona, te au
rakau ravarai e inu i te vai ra, reka-
reka akera i te au ngai akaaka o te
enua nei. Ko ratou ma ia katoa i te 17
tae anga atu ki raro i ade ra ki te aro-
nga i taia i te koke ra, e *te aronga i riro*
ei rima nona tei noo ana i raro ake i
tona marumaru i rotopu i te au etene
katoa ra.

E aite koe iaai i te manea e te ma- 18
ata i roto i te au rakau katoa i Edena?
e tukuia maira koe ki raro e te au
rakau katoa i Edena ki te au ngai
akaaka i te enua nei: ei rotopu i te
aronga peretome koreia koe takoto
ua'i, e te aronga i taia i te koke ra.
Ko Pharao teia e tona tini ravarai, te
tuatua maira te Atu ra ko Iehova.

PENE XXXII.

E aue anga ia Aiphiti i te pou anga i te koke a Babulonia.

1 E TAE akera ki te mataiti okotai
ngauru ma rua, i te ngauru ma
rua o te marama, e te *rā* tai o taua
marama ra, i tae mai ei te tuatua a
2 Iehova kiaku nei, na ko maira, E te
tamaiti a te tangata na, ka atu ana koe
i tetai pe'e tangi no te ariki o Aiphiti
ia Pharao, e na ko atu kiaia, Kua arite
koe ki te liona ou o te au enua nei, e mei
te teni koe i raro i te tai ra; kua rere
ua mai koe mei roto i to au kauvai
ra, e kua taveu koe i te vai ki to vae-
vae, e kua tarepoa to ratou au kauvai.
3 Te na ko maira te Atu ra ko Iehova,
E teianei, e oora au i taku kupenga ki
runga ia koe ra ma te urupu tangata
e manganui; e na ratou koe e totō mai
4 ki runga i roto i taku kupenga. Ei
reira au e vaoo ei ia koe ki runga i te
enua, e akaruke au ia koe ki te ngai
atea ra, e naku e akato i te au manu
katoa o te reva ki runga ia koe, e ka
akaki au i te au puaka o te enua katoa
5 nei ia koe. E e tuku au i to kiko ki
runga i te au maunga, e akaki oki i te
6 au o ki toou ra teitei. E akamauu
oki au i te enua i kau ei koe ra ki
toou ra toto, e tae roa atu ki te au
maunga, e ki oki te au kauvai ra ia
7 koe. Ka tapoki au i te rangi, kia ta-
mate au ia koe ra, e akapoiri oki i
tona ra au etu; e tapoki au i te rā ki
te tumurangi, e kare oki te marama
8 e pa mai i tona mārama. Te au mea
mārama kakā ravarai o te rangi ra, ka
akapoiriia e au i runga ia koe; e tuku
oki au i te poiri ki runga i to enua, te
9 tuatua maira te Atu ra ko Iehova. E
e akaanatā atu au i te ngakau o te ta-
ngata e manganui, kia tae toou mate
iaku i rotopu i te pa enua ra, i roto i te
10 au enua kare i kitea e koe ra. E naku
e akatumatetenga i te au tangata e
manganui ia koe ra, e mataku rikarika
to ratou au ariki ia koe ra, kia aka-
koraparapa au i taku koke ki mua
ia ratou; e ruketekete oki ratou kare
e tivata, te tangata katoa oki i te ora
nona uaorai, i te rā e inga'i koe ra.
11 Te na ko maira oki te Atu ra ko
Iehova; E tae mai te koke a te ariki o
12 Babulonia ki runga ia koe. I te au
koke a te aronga ririnui ra e inga'i to

tini ra iaku, te aronga i rikarikaia e te
pa enua nei, ratou ravarai: e takino
oki ratou i te nengonengo o Aiphiti. e
tona tini katoatoa ra, e pou anake ïa.
E pou rava oki tana au puaka i te pae 13
o te au vai maata ra iaku; kare oki te
reira e taveu akaouia e te vaevae ta-
ngata, kare oki e taveu akaouia e te
maikuku puaka. E emi to ratou au 14
vai iaku i reira, e ka ta'e to ratou
au kauvai iaku mei te mori ra, te
tuatua maira te Atu ra ko Iehova.
Kia akatanea atu au i te enua ra ia 15
Aiphiti, e kia kore rava akera te au
mea katoa ra i roto; kia ope rava
tei noo i reira i te taia e au, ei reira
ratou e kite ei ko Iehova au.
Ko te pe'e aue teia kia aue ra- 16
tou iaia: te au tamaine o te pa enua
te ka aue iaia: ka aue ratou iaia,
koia oki Aiphiti, e tona tini ravarai,
te tuatua maira te Atu ra ko Iehova.
E tae akera ki te mataiti okotai ngau- 17
ru ma rua, e te *rā* okotai ngauru ma
rima i taua marama ra, i tae mai ei te
tuatua a Iehova kiaku nei, na ko
maira, E te tamaiti a te tangata na, 18
e aue koe i te tini o Aiphiti, ka
opara atu ei ia ratou ki raro, koia,
ma te au tamaine o te au enua rongo-
nui ra, ki te au ngai akaaka o te
enua nei, e te aronga katoa e riro ki
raro i te vaarua ra, *ma te na ko e*,
Kua tu ke roa atu koe iaai i te pu- 19
rotu? ka eke ana ki raro, e kia akatiraaia
koe e te aronga peritome koreia. E inga 20
ratou i rotopu i te aronga i taia i te
koke ra: kua tukuia atu aia no te koke:
e kika ke atu iaia e tona tini katoatoa
ra. Ko tei maroiroi i roto i taua aro- 21
nga ririnui ra, te ka karanga atu iaia, e
tona au tauturu i rotopu i ade ra: kua
eke ratou ki raro, te takoto peritome
koreia ra ratou, i taia i te koke ra.
Tei reira Asura e tona tini ravarai: 22
te akapini ra tona au tanumanga iaia,
e aronga taia anakeia ïa, i inga i te
koke ra. Ko tei tukuia to ratou tanu- 23
manga ki te pae o te vaarua ra, e tona
tini tei te pae ïa i tona tanumanga e
pini ua ake: e aronga taia anakeia, i
inga i te koke ra; ko tei akatupu i te
mataku i te enua o te aronga e ora nei.
Tei reira Elama e tona tini ravarai ra, 24
i te akapini anga i tona ra tanumanga,
e aronga taia anakeia, i inga i te koke
ra, ko tei riro ki raro ma te peritome
koreia ki te ngai akaaka i te enua nei,
ko tei akatupu i te mataku ia ratou i
te enua o te aronga e ora nei; kua apai
ra ratou i to ratou akama, e te aronga
katoa e riro ki raro i te vaarua ra.
25 Kua tuku ratou i tetai roi nona i ro-
topu i tei taia ma tona tini ravarai:
kua akapiniia aia e tona au tanuma-
nga: e aronga peritome kore anakeia,
i taia i te koke: akatupu ua'i ratou i
te mataku ia ratou i te enua o te aro-
nga e ora nei, kua apai ra ratou i to
ratou akama, e te aronga katoa i riro
ki raro i te vaarua ra: kua tukuia aia i
rotopu i te aronga i taia ra.
26 Tei reira Meseka, Tubala, e tona
tini ravarai ra: kua akapiniia aia e
tona ra au tanumanga: e aronga peri-
tome kore anakeia, i taia i te koke,
akatupu ua'i ratou i te mataku ia ratou
27 i te enua o te aronga e ora nei. Kare
oki ratou e moe ki raro ma te aronga
mana katoa ra, to te peritome kore i
inga ra, ko tei riro ki raro ia ade ma ta
ratou taoonga tamaki katoa ra: e kua
pange ratou i to ratou au mimiti ki ta
ratou au koke, ka vai ra ta ratou ara ki
runga i to ratou au ivi, mataku uaia'i
ratou e te aronga mana i te enua o te
28 aronga e ora nei. E atiatiia koe i ro-
topu i te aronga peritome koreia, ka
takoto katoa koe ki raro e te aronga i
taia i te koke ra.
29 Teia oki Edoma, tona au ariki, e te
ui ariki katoa nona, ko tei tuku katoa-
ia ma to ratou ririnui ki raro, e te aro-
nga i taia i te koke ra: ka takotokoto ra-
tou ki raro ma te aronga peritome kore-
ia, e te aronga i riro ki raro i te vaarua
30 ra. Tei reira te ui ariki no te pae i
apatokerau ra, ratou ravarai, e to Sido-
na katoatoa ra, ko tei riro ki raro ma te
aronga i taiaia ra; ma to ratou ma-
taku angaia ma te akama i to ratou
ririnui; e te vai peritome koreia ra
ratou e te aronga i taia i te koke ra, e
kua apai i to ratou akama ma te
aronga katoa i riro ki raro i te vaa-
rua ra.
31 E kite katoā Pharao ia ratou, e ka
akapumaanaia aia i tona tini ravarai
ra, ko Pharao e te nuku katoa nona i taia
i te koke ra, te tuatua maira te Atu ra
32 ko Iehova. I akatupu ana au i te ma-
taku iaia i te enua o te aronga e ora
nei, e tukuia ra aia ki rotopu i te aro-
nga peritome koreia, i tei taia i te koke
ra, koiā Pharao e te tini katoa nona, te
tuatua maira te Atu ra ko Iehova.

PENE XXXIII.

Te akoia nei te au tiaki kia akono meitaki; e te akakiteia nei te tika anga i ta te Atua akono anga: e mate to te aronga akarongo ua kare i rave.

KUA tae mairai oki te tuatua a Ie- 1
hova kiaku nei, na ko maira, E 2
te tamaiti a te tangata na, e karanga
atu ki te au tamariki a to au tangata
na, e na ko atu kia ratou, Kia apai mai
au i te koke ki runga i te enua ra, e
kua rave akera to te enua i tetai ta-
ngata no roto i to ratou ra kotinga, e
kua akataka iora iaia ei tiaki ia ratou:
E te kite ra aia i te koke i te aere anga 3
mai ki runga i taua enua ra, e kua aka-
tangi iora i te pu, ei ako i taua au ta-
ngata ra; Ko tei rongo tikai i te tangi 4
anga o te pu ra, e kare akera aia i ako-
nokono; e kua tae maira te koke, e
riro atura aia, ei runga tona toto i tona
uaorai mimiti: Kua rongo aia i te ta- 5
ngi anga o te pu ra, e kare akera aia i
akonokono; ei runga iaia uaorai tona
toto. Ko tei akonokono ra, ka ora aia
iaia orai. Kia akara ra te tiaki i te 6
koke i te aere anga mai, e kare i aka-
tangi i te pu ra, e kare i akoia taua au
tangata ra; e kua tae maira oki taua
koke ra, e riro atura tetai tangata no
roto ia ratou, kua riro aia i roto i ta-
na ara; e umuumu ra au i tona toto
ki te rima o taua tiaki ra.

Ko koe oki, E te tamaiti a te tangata 7
na, kua akataka au ia koe ei tiaki i te
ngutuare o Iseraela; e tenana e aka-
rongo mai koe i te tuatua i toku nei
vaa, ka na ko nei atu ei iaku nei i te
ako ia ratou. Kia karanga atu au ki 8
te tangata kino. E tera ra tangata
kino, ka mate tikai koe; kia kore koe
e tuatua i te ako anga atu i taua *ta-
ngata* kino i tona aerenga ra, ka mate
rai taua tangata kino ra i roto i tana ra
ara, e umuumu ra au i tona toto i toou
ra rima. Kia ako ra koe i taua tangata 9
kino ra i tona aerenga kia ariu mai aia
i te reira ra; e kare aia i ariu mai i
taua aerenga nona ra, ka mate aia i
roto i tana uaorai ara; kua ora ra koe
ia koe uaorai.

Ko koe oki, e te tamaiti a te ta- 10
ngata na, e karanga atu ki te ngutuare
o Iseraela; Te akapera nei kotou, i te
na ko anga e, Te vai nei ta matou au
ara e to matou nei au kino ki runga ia
matou nei, e kua kakao ua matou i
roto i te reira, eaa iora oki matou e
ora'i? E karanga atu kia ratou, Te 11
tuatua maira te Atu ra ko Iehova, Te
ora nei au, kare rava oku e mareka
anga i te mate o te tangata kino ra;
kia ariu maira te tangata kino i tona
aerenga kia ora: e ariu mai kotou,
e ariu mai kotou i to kotou au aere-
nga kino; eaa oki kotou i inangaro ei
ki te mate, e te ngutuare o Iseraela e?

12 E teianei, ko koe, e te tamaiti a te
tangata na, e karanga atu ki te au ta-
mariki a toou au tangata, Kare te ta-
ngata tuatua-tika e ora i tana uaorai
tuatua-tika i te rā e ara ai aia ra: e te
kino oki o te tangata kino ra, kare aia
e inga i te reira i te rā e ariu mai ei
aia i te kino nona ra, kare katoa oki e
tika i te tangata tuatua-tika kia ora i
13 te rā e ara ai aia ra. Kia tuatua au ki
te tangata tuatua-tika ra, E ora tika
rai aia; e kia irinaki aia ki runga i
tana uaorai tuatua-tika, e kua rave iora
i te kino, kare e manakoia te au tuatua-
tika katoa nana ra; no tona ra kino
tana i rave ra, ka mate aia i te reira:
14 E kia karanga atu au ki te tangata
kino ra, E mate tika rai koe na; kia
ariu maira aia i tona ra kino, e kia rave
15 i te mea tau e te mea tika; Kia aka-
oki mai te tangata kino i te ou pou, kia
tutaki mai i tana i keia ra, *e* kia aere
na te au akonoanga e ora'i, ma te rave
kore i te kino ra; ka ora tika rai aia,
16 kare ïa e mate. Te au ara katoa tana
i rave ra, kare ïa e taiku akaouia kia-
ia: kua rave aia i te mea tau e te mea
17 tika; ka ora tika rai aia. E te tuatua
ra te au tamariki a toou nei au ta-
ngata, Kare te akonoanga o te Atu i
aiteite, kareka ratou, to ratou te ako-
18 noanga kare i aiteite. Kia anga ke te
tangata tuatua-tika i tana ra tuatua-
tika, e kua rave iora i te kino, ka mate
19 ïa aia i te reira. E kia anga mai te ta-
ngata kino i tona ra kino, e kua rave i
te mea tau e te mea tika, ka ora ïa aia
20 i te reira. E te tuatua na kotou e,
Kare te akonoanga o te Atu e aiteite.
Kotou e te ngutuare o Iseraela e, e
akautunga atu au ia kotou ravarai kia
tau i tona uaorai aerenga.

21 E tae akera ki te mataiti okotai
ngauru ma rua i to tatou tuikaa anga
ra, e te ngauru oki *o te marama*, e te
rima oki *o te rā* i taua marama ra, te
aere maira tetai tangata i ora mai, mei
roto mai i Ierusalema kiaku nei, na ko
22 maira, Kua taia taua oire ra. Tei
runga maira te rima o Iehova iaku nei
i te aiai ake, ou i aere mai ei taua
tangata i ora maira; e kua kiriti aia i
toku vaa, e tae ua maira aia kiaku
nei i te popongi; e kua kiritia oki
toku vaa, e kare atura au i mu-
rare.

23 E kua tae maira oki te tuatua a Ie-
24 hova kiaku nei, na ko maira, E te
tamaiti a te tangata na, te aronga i
noo i tera ra au ngai pou i te enua o
Iseraela ra, te karanga nei ratou, te na
ko nei, Okotai uā Aberahama, e tei

iaia taua enua nei: kua toko rai ra
tatou; kua orongaia mai taua enua nei
no tatou ei kainga kai mātu. E teia- 25
nei, e karanga atu kia ratou, Te na
ko maira te Atu ra ko Iehova; Te kai
ra kotou ma te toto, e te nānā nei to
kotou au mata ki to kotou au idolo, e
te maringi ra te toto ia kotou: e ka
riro ainei te enua ia kotou? Te tu ua 26
ra kotou ki runga i ta kotou koke, te
rave na kotou i te mea viivii, e te rave
anake ra kotou i te vaine a tona uaorai
tangata tupu: e ka riro ainei te enua
ia kotou? E akapera taau tuatua kia 27
ratou, Te na ko maira te Atu ra ko
Iehova; Te ora nei au ra, te aronga i
roto i te au ngai pou ra, ka inga ïa i te
koke, e tei te ngai atea aia ra, e oro-
nga ïa au iaia na te au terio kia pou;
e to roto i te punanga ketaketa ra, e to
roto i te au ana ra, ka mate ïa i te
maki-mate. E akariro oki au i taua 28
enua ra ei ngai pou, e te tanea, e tona
maroiroi nengonengo ra, ka mutu ïa,
ka vai tanea uaia te au maunga o Ise-
raela, kare rava e tangata e aere na
rungao. Ei reira ratou e kite ei e 29
ko Iehova au, kia akariroia e au taua
enua ra ei ngai pou, e te tanea, no ta
ratou au mea viivii ravarai i raveia e
ratou ra.
E ko koe oki, e te tamaiti a te ta- 30
ngata na, te koumuumu ua ra te au
tamariki a to au tangata ra ia koe, i te
pae patu ra e te au ngutupa are ra, e
te tuatua ra ki tetai ki tetai, te tangata
katoa ki tona uaorai taeake, i te na ko
anga e, Ka taki aere, ko kotou na, e
akarongo i te tuatua no ko mai ia Ie-
hova ra. E te aere maira ratou kia 31
koe mei toku iti-tangata i aere maira,
e te noo ra ratou ki mua ia koe ra
mei toku iti-tangata katoa ra, e te aka-
rongo ra ratou i to au tuatua, kare ra
ratou e rave i taua au *tuatua* ra: te
maata ra to ratou aroa vaa, te riro
atura ra to ratou ngakau ki ta ratou
apinga. E i na, kua riro koe mei te 32
pe'e inangaro maataia no ratou ra, e
mei te tangata reo meitaki ra, e tei
tika kia akatangi meitaki i te apinga
tangi ra: te akarongo ra oki ratou i
taau au tuatua, kare ra ratou e rave i
taua au *tuatua* ra. Kia tupu ra te 33
reira ra, (i na, e tupu mairai,)
ei reira ratou e kite ei e, e pe-
roveta tei tae mai i rotopu ia ra-
tou ra.

PENE XXXIV.

Te akoia nei te au tiaki mamoe: to ratou mate i te Atua, e tona akonoanga i tana anana: te basileia o te Mesia i totouia.

1 E KUA tae maira te tuatua a Ie-
2 hova kiaku nei, na ko maira, E
te tamaiti a te tangata na, ka totou
koe i te au tiaki mamoe ia Iseraela, ka
totou, e ka karanga atu kia ratou, Te
na ko maira te Atu ra ko Iehova ki te
au tiaki mamoe; E ae oki to te au
tiaki mamoe o Iseraela tei angai ia
ratou uaorai! auraka ainei te au tiaki
3 mamoe e angai i te au anana? Te kai
ra kotou i te matu, e te akakakau nei
ia kotou ki te uru, e te ta nei kotou i
tei angaiia ra: kare ra kotou e
4 angai i te anana. Ko tei paruparu ra,
kare kotou i akamaroiroi, e tei makiia
ra, kare kotou i rapakau, e tei aati,
kare kotou i tākai, e tei akapueuriki-
riki keia ra, kare kotou i akaoki mai,
kare oki kotou i kimi i tei ngaro ra,
kua kavana ra kotou ia ratou ma te
5 takinga-kino e te aroa kore. I pueu-
rikiriki ke ei ratou, no te mea kare
e tiaki mamoe: e kua riro ratou ei
kai na te au terio katoa o te ngangaere
ra, ka pueurikiriki ke ei ratou ra.
6 Kua uoa aere ua te au mamoe naku
na runga i te au maunga katoa ra, e
ki runga i te au tuaivi teitei ravarai
ra: koia ïa, kua pueurikiriki taku
anana na runga i te tua enua katoatoa
ra, e kare ua tetai i aru aere, e kare ua
i kimi *ia ratou*.
7 E teianei, e te au tiaki mamoe, e
akarongo mai kotou i te tuatua a Ie-
8 hova; Te tuatua maira te Atu ra ko
Iehova, Te ora nei au ra, no te mea
kua riro taku anana ei aōnga, e kua
riro taku anana ei kai, na te au terio
katoa o te ngangaere ra, no te mea
kare e tiaki mamoe, kare oki taku au
tiaki mamoe i kimi i taku anana, kua
angai ra te au tiaki mamoe ia ratou
uaorai, e kare i angai i taku anana;
9 E teianei, E te au tiaki mamoe, e
akarongo mai kotou i te tuatua a
10 Iehova; Te na ko maira te Atu ra ko
Iehova, I na, kare au e tau i te au
tiaki mamoe; e umuumu au i taku
anana i to ratou rima, e akakore oki
au i ta ratou akaangai anga i taua
anana nei; kare oki te au tiaki mamoe
e akaangai akaou ia ratou uaorai;
e akaora oki au i taku anana i to
ratou vaa, e auraka kia riro ei kai na
ratou.

Te na ko maira oki te Atu ra ko 11
Iehova; I na, naku, naku uaorai nei e
aru aere i taku au mamoe, e e kimi
oki ia ratou. Mei te tiaki mamoe e 12
kimi i tana anana i te rā i noo ei aia i
rotopu i tana au mamoe kia pueuriki-
riki ke ra; e pera katoa au i te kimi i
taku au mamoe, e ka akaora ia ratou i
te au ngai katoa i pueurikiriki ke ei
ratou i te rā tapokipoki e te poiri.
E arataki mai au ia ratou ki vao mai i 13
te au tangata ra, e e akaputuputu mai
au ia ratou mei te pa enua mai, e e
arataki mai au ia ratou ki to ratou
uaorai enua, ka akaangai ei au ia ratou
ki runga i te au maunga o Iseraela, ki
te pae o te au kauvai ra, e te au ngai
katoa i nooia i te enua nei. E 14
akaangai au ia ratou i roto i te one kai
meitaki ra, e ei runga i te au maunga
teitei o Iseraela to ratou koro: ei reira
ratou e moe ei i roto i te koro meitaki,
e ei roto i te one kai e matu ei ratou
ka kaikai ei ki runga i te au maunga o
Iseraela. Naku e akaangai i ta'u 15
anana, e naku rai e akamoe ia ratou ki
raro, te tuatua maira te Atu ra ko
Iehova. Naku e kimi i tei ngaro ra, e 16
e akaoki mai i tei īïa keia, e e tākai-
kai i tei aati ra, e e akamaroiroi i tei
maki ra: kareka tei matu e tei keta-
keta, naku ïa e ta, e naku e angai ia
ratou i te tuatua-tau.

Kareka kotou, e taku anana, te na 17
ko maira te Atu ra ko Iehova; I na,
naku e akatau i te tuatua i rotopu i
tetai puaka e tetai puaka, i rotopu i te
mamoe toa e te puaka-nio toa ra. E 18
mea ngiti ainei ia kotou tena one kai
meitaki i pou ia kotou, ka takatakai ei
kotou i te toenga o ta kotou one kai ki
to kotou vaevae ra? e te vai areare i
inumia e kotou, ka taveu ei kotou i te
toenga ki to kotou vaevae ra? E 19
taku anana nei, te kai nei ratou i
ta kotou i takatakai ki to kotou
vaevae; e tei taveuia e to kotou vae-
vae ta ratou e inu nei.

E teianei, te na ko maira te Atu ra 20
ko Iehova kia ratou; I na, ko au, ko
au nei rai te ka akatau i te tuatua i
rotopu i te puaka matu e te puaka
ikoke. No te mea te tute nei kotou 21
ki te kaokao e te pakuivi, e kua tui i
tei makiia ki to kotou tara, e pueu-
rikiriki ke atu ei ratou ia kotou. E 22
teianei, e akaora au i taku anana, e
kare ratou e riro akaou ei noninga;
e naku e akatau i te tuatua i rotopu i
tetai puaka e tetai puaka. E naku e 23
tuku i te tiaki mamoe okotai ki runga
ia ratou, e nana ratou e angai, ko toku
tavini nei ko Davida; nana ratou o
angai, e koia te ka riro ei tiaki mamoe
24 no ratou. E ko au nei ko Iehova te
ka riro ei Atua no ratou, e toku tavini
ko Davida ei ariki ïa i rotopu ia
ratou; ko au ko Iehova tei tuatua.
25 E e papau au i tetai koreromotu au ia
ratou, e naku e akakore i te au puaka
taae ki runga i te enua nei: e ka noo
meitaki ua ratou ki te medebara, e ka
26 moe oki i roto i te vaorakau. E aka-
riro au ia ratou, e te au ngai i vaitatao
ki toku maunga tapu e pini ua ake,
ei meitaki; e naku e akatopa i te tua
ua i tona tuatau; e riro ïa ei tua ua
27 akameitaki. E oronga mai te rakau o
te o ra i tona ua, e e akatupu mai te
enua i tona, e ka noo mataku kore ua
ratou ki to ratou enua, e kite oki ratou
e ko Iehova au, kia aatiia e au te
au tapeka ra i to ratou zugo, e kia
akaoraia ratou e au i te rima o te aro-
nga i akariro ia ratou ei tavini no
28 ratou uaorai. E kare atura ratou e
riro akaou ei noninga no te au etene,
kare oki ratou e pou i te terio o te
enua; e noo ra ratou ma te ora, e
kare rava tetai e akamataku mai *ia*
29 *ratou.* E naku e akatupu i tetai uri
rongonui no ratou, e kare ratou e mate
akaou i te pongi i taua enua ra, kare
oki ratou e akakoromaki akaou i te
30 akakino o te au etene ra. Ka kite ïa
ratou i reira e, ko au ko to ratou Atua
ra ko Iehova, tei vaitatao ia ratou, e
ko ratou toku au tangata, te ngutuare
o Iseraela, te tuatua maira te Atu ra
31 ko Iehova. Ko kotou oki taku
anana, te anana o taku nei one kai, e
tangata kotou noku, *e* ko au to kotou
Atua, te tuatua maira te Atu ra ko
Iehova.

PENE XXXV.

Te tutakiia nei Edoma i to ratou riri ki te ngati Iseraela.

1 KUA tae maira oki te tuatua a
Iehova kiaku nei, na ko maira,
2 E te tamaiti a te tangata na, ariu i to
mata ki runga i te maunga ra ia Seira,
3 e ka totou atu i te reira, E karanga
atu ki te reira, Te na ko maira te Atu
ra ko Iehova; I na, kare au e tau ia
koe, e te maunga e Seira, e naku e
akatika atu i toku rima ki runga ia
koe, e e akariro au ia koe ei ngai pou
4 e te tanea. E pou to au oire iaku, e
ka riro koe i te tanea, ka kite oki koe
5 e ko Iehova au. No te mea e riri
tamou toou, e kua maringi ia koe *te*
toto o te tamariki o Iseraela i te riri-

nui o te koke ra, i to ratou tuatau i
tumatetenga'i ra, i te tuatau i akaoti-
ia'i *to ratou* kino ra. E teianei, te 6
tuatua maira te Atu ra ko Iehova, Te
ora nei au ra, e akonokono atu au ia
koe no te toto, e ei toto te ka aru aere
ia koe: ko koe kare i rikarika i te toto
ra, e teianei, ei toto te ka aru aere ia
koe. E akapera au i te akariro anga 7
i te maunga ra ko Seira ei ngai pou e
te tanea, e naku e tipu ke atu i tei aere
ki vao e tei oki mai. E naku e akaki 8
i tona au maunga ki tona aronga i taia
ra: na runga i to au tuaivi ra, e na
roto i to au o ra, e na raro i to au
kauvai ravarai, e inga aere ei tei taia i
te koke ra. E akariro au ia koe ei 9
ngai tanea e tuatau ua atu, e toou au
oire kare ïa e oki mai: ka kite oki ko-
tou e ko Iehova au. No te mea kua 10
tuatua koe, noku eianei enua tangata e
rua nei, e eianei puke enua e rua, e na
tatou e noo: e tei reira oki a Iehova.
E teianei, te tuatua maira te Atu ra 11
ko Iehova, Te ora nei au, e rave oki au
e kia aite ki toou riri, e mei toou
vareae, taau i rave ana no toou maki-
takita kia ratou; e akakite oki au
iaku uaorai ki rotopu ia ratou, kia
akava atu au ia koe ra. Ka kite oki 12
koe e ko Iehova au, *e* kua aka-
rongo au i taau au tuatua akakino
katoa taau i tuatua i te au maunga o
Iseraela, i te na ko anga e, Kua aka-
taneaia te reira, kua omaiia mai no
tatou kia pou. Kua akatietie mai oki 13
kotou ki runga iaku ma to koto vaa,
e kua akamaata kotou i ta kotou au
tuatua ki runga iaku: ko au tei aka-
rongo. Te na ko maira te Atu ra ko 14
Iehova; Kia rekareka te enua katoa-
toa, e akatanea atu ei au ia koe. Mei 15
ia koe i rekareka i te tuanga o te ngu-
tuare o Iseraela ra, no te mea kua pou,
e akapera katoa atu au kia koe: e pou
katoa koe, e te maunga ra e Seira, e
ko Edoma ravarai, e ope rava ake: e
kite oki ratou e ko Iehova au.

PENE XXXVI.

Te enua o Iseraela kua akapumaanaia i te tuatua meitaki: kua kopaeia Iseraela no te ara, e ka akaoki aroa uaia mai: te meitaki o te basileia o te Mesia.

E KO koe oki, e te tamaiti a te 1
tangata na, e totou katoa koe ki
te au maunga o Iseraela, e karanga
atu, E te au maunga o Iseraela, e aka-
rongo mai i te tuatua a Iehova: Te na 2
ko maira te Atu ra ko Iehova; no te
mea kua tuatua te enemi ia kotou e,
Eitoa, tei ia tatou katoa te au ngai tei-
3 tei taito ra ei nooanga: E teianei, ka
totou koe, ka karanga atu, Te na ko
maira te Atu ra ko Iehova, No te mea
kua tanea, e kua apukuia kotou e pini
ua ake, kia riro kotou ei apinga no te
toenga o te au etene nei, e kua taoi
aereia kotou e te vaa o te aronga vaa
karea ra, e kua akakinoia e te tangata
4 nei: E teianei, e te au maunga o Ise-
raela nei, e akarongo mai i te tuatua a
te Atu ra a Iehova; Te na ko maira
te Atu ra ko Iehova ki te au maunga,
e ki te au tuaivi, ki te au kauvai, e ki
te au o, ki te au ngai tanea ra, e ki te
au oire akarukeia ra, tei riro ei noni-
nga, e ei maevakataanga, na te toenga
5 o te au etene e akapini maira; E teia-
nei, te na ko maira te Atu ra ko Ie-
hova; Koia tika rai, i te ai o taku riri
i tuatua'i au i te toenga o te au etene
nei, e ia Edoma katoatoa, ko tei
akairo i toku enua no ratou uaorai ei
nooanga, ma te ngakau katoa i te
rekareka anga, ma te manako akavii-
vii, kia akaruke ravaia mai ei noni-
6 nga. E teianei, e totou i te enua ra
ia Iseraela, e karanga atu ki te au
maunga, e ki te au tuaivi, ki te au
kauvai, e ki te au o, Te na ko maira
te Atu ra ko Iehova; I na, kua tua-
tua au ma te vareae e ma te riri oto-
oto, no te mea, kua akakoromaki kotou
7 i te akakino o te au etene: E teianei,
te na ko maira te Atu ra ko Iehova,
Kua taputou au, Koia tika rai, e
riro te au etene e akapini mai ia kotou
i te akakoromaki i to ratou uaorai
akakino.
8 Kareka kotou, e te au maunga o Ise-
raela, e riro to kotou au rara i te toro,
e ua mai oki kotou i to kotou ua na
toku au tangata na Iseraela, kua vai-
9 tata rava oki ratou i te oki mai. I na
oki, no kotou au nei, e ariu atu oki au
ia kotou, e ka tatanuia oki kotou, e ka
10 ruruia. E naku e akamaata i te ta-
ngata ia kotou, i te ngutuare katoatoa
o Iseraela e ope rava ake: e tangataia
te au oire, e te au ngai pou, e patuia
11 ïa: E akamaata oki au i te tangata e te
puaka ia kotou; e ka maata ratou e ka
anau aere: e akanoo au ia kotou mei
to kotou tu taito ra, e maata toku
takinga-meitaki ia kotou i teianei i tei
to kotou akamataanga ra: ka kite oki
12 kotou e ko Iehova au. Ei tangata ra
taku e tuku kia na runga ua ana ia
kotou te aere, i toku ra au tangata ia
Iseraela; e riro koe ia ratou, e ei
tuanga koe no ratou, kare koe e aka-

ngere akaou ia ratou. Te na ko maira 13
te Atu ra ko Iehova; No te mea te
tuatua nei ratou ia kotou, Ko te *enua*
kai tangata ra ko koe, e kua aka-
ngereia e koe toou au vaka tangata.
E teianei, kare e pou akaou te tangata 14
ia koe, e toou au vaka tangata, kare ïa e
inga akaou ia koe, te tuatua maira te
Atu ra ko Iehova. Ko te akakino a 15
te au etene ra, kare e akarongo akaou-
ja i roto ia koe ra iaku, kare oki koe e
akakoromaki akaou i ta te au tangata
nei akaviivii anga, kare oki toou au
vaka tangata e inga akaou ia koe,
te tuatua maira te Atu ra ko Ie-
hova.

Kua tae maira oki te tuatua a Ie- 16
hova kiaku nei, na ko maira, E te 17
tamaiti a te tangata na, i te noo anga i
te ngutuare o Iseraela ki to ratou uao-
rai enua, kua viivii te reira ia ratou i
to ratou uaorai aerenga e i ta ratou au
ravenga; kua aite to ratou aerenga ki
mua iaku ra mei te viivii o te vaine i
tukua keia ra. I riringi atu ei au i 18
toku riri otooto ki runga ia ratou, i te
toto i maringi ia ratou ki runga i te
enua nei, e no te mea kua viivii te reira
ia ratou i to ratou au idolo: E kua 19
akapueurikiriki atu au ia ratou i ro-
topu i te au etene, e kua ruru aere ia
ratou na roto i te au enua ra: mei tei
tau i to ratou aerenga e ta ratou ra-
venga i akautunga atu ei au ia ratou.
E tae atura ratou ki rotopu i te au 20
etene, i aereia e ratou ra, kua viivii
toku ingoa tapu ia ratou i reira, ia
ratou i tuatua mai kia ratou e, Ko te
au tangata teia no Iehova, e kua aere
ke mai ratou i tona enua.

Kua tangi ra au *ia ratou* no toku ra 21
ingoa tapu, ta te ngutuare o Iseraela i
akaviivii i rotopu i te au etene, i te ngai
i aereia e ratou ra. E teianei, e ka- 22
ranga atu ki te ngutuare o Iseraela, Te
na ko maira te Atu ra ko Iehova; kare
no kotou i akapera'i au, e te ngutuare
o Iseraela, no toku nei ra ingoa tapu,
i tei akaviiviiia e kotou i rotopu i te
au etene, i te ngai i aereia e kotou na.
E akatapu oki au i toku ingoa maata, i 23
tei akaviiviiia i rotopu i te au etene, i
tei viivii ia kotou i rotopu ia ratou; e
kite oki te au etene e ko Iehova au, te
tuatua maira te Atu ra ko Iehova, kia
akatapuia au i roto ia kotou ki mua i
to ratou mata. E rave mai oki au ia 24
kotou mei roto mai i te au etene ra, e
e akaputuputu au ia kotou mei roto
mai i te au enua katoa ra, e e ara-
taki au ia kotou ki to kotou uaorai
enua.

25 Ei reira au e pîpî ei i te vai areare
ki runga ia kotou, e mā akera kotou:
ka tamā oki au ia kotou i to kotou au
viivii katoa, e i to kotou au idolo rava-
26 rai. Ei ngakau ou taku e o atu ia
kotou na, e ei vaerua ou taku e tuku
ki roto ia kotou: e naku e kiriti i te
ngakau toka i roto i to kotou tino, e
naku e oronga i te ngakau maru ia
27 kotou. E naku e tuku i toku vaerua
ki roto ia kotou, kia aere kotou na taku
ra au akonoanga, e ka akono kotou i
taku ra au tuatua-tau, e na kotou e
28 rave. Ka noo oki kotou ki runga i te
enua taku i o atu no to kotou ai metua
ra; e ei tangata kotou noku, e ei Atua
29 oki au no kotou. E naku kotou e aka-
ora i to kotou au mea viivii ravarai: e
naku e kapiki ki te sitona, e naku e
akamaata i te reira, e kare au e tuku
30 atu i te onge ki runga ia kotou. E
naku e akamaata i te ua o te rakau, e
tei tupu i te kainga ra, kia kore kotou
e akakino akaouia e te au etene i te
31 onge. Ei reira kotou e akamaara'i i to
kotou uaorai au aerenga kino, e ta
kotou au ravenga tei kore i meitaki,
ka akaviivii oki kotou ia kotou uaorai
no to kotou au kino, e no ta kotou au
32 mea viivii. Kare ra no kotou i pera'i
au nei, te tuatua maira te Atu ra ko
Iehova, kia kite mai oki kotou: kia
akama oki kotou, e kia tumatetenga i
to kotou uaorai au aerenga, e te ngu-
33 tuare o Iseraela e. Te na ko maira te
Atu ra ko Iehova, i te rā e mā ai kotou
iaku i to kotou au kino ravarai, ka
akanoo au *ia kotou* ki roto i te au oire,
34 e ka patuia te au ngai pou. E te enua
tanea ra, e tanuia ïa, ko tei vai tanea
uaia oki ki mua i nga mata o te aro-
35 nga ravarai i na reira i te aere. E ka
tuatua ratou e, Ko taua enua nei tei
vai tanea ua ra, kua riro ïa mei te
kainga ra mei ia Edena; e te au oire
i pou, e i tanea, e i kino roa na, kua
36 koroia ïa, e kua tangataia. Ei reira te
au etene i toe ia kotou e pini ua ake e
kite ei e, naku na Iehova i patu i te au
ngai i kino ra, e i tanu i tei tanea ra:
ko au ko Iehova e tuatua nei, e naku e
37 rave. Te na ko maira te Atu ra ko Ie-
hova; E kimiia ra au e te ngutuare o
Iseraela, kia akapera au ia ratou ra; e
akamaata oki au i te tangata ia ratou
38 mei te anana ra. Mei te anana tapu
ra, mei te anana i Ierusalema i te au
oroa tapu nona ra; mei te reira te au
oire i pou e ki i te anana tangata nei:
e kite oki ratou e ko Iehova au.

PENE XXXVII.

I te tuakaouanga o te au ivi marō, i tupu ei te manako o Iseraela e ka oki akaou ratou ka tangata: to Iseraela ma Iuda kapiti anga: te tuatua no te basileia o te Mesia.

TEI runga maira te rima o Iehova 1
iaku e kua apaiia au i te Vaerua
o Iehova ra, e kua tuku iora iaku ki
raro i rotopu i tetai o i ki i te ivi marō,
E kua arataki aia iaku na vaitatao i te 2
reira e pini rava ake: e i na, e manga-
nui i roto i taua o atea ka ua ra; e i
na, kua marō takiri. E kua tuatua 3
maira aia kiaku, E te tamaiti a te ta-
ngata na, e ora ainei teianei au ivi? E
kua karanga atura au, E te Atu ra e
Iehova, ko koe oki te kite. E kua 4
tuatua maira aia kiaku, Ka totou ki
runga i teianei au ivi, ka karanga atu
ei kia ratou, E teianei au ivi marō, e
akarongo mai i te tuatua a Iehova. Te 5
na ko maira te Atu ra ko Iehova ki
teianei au ivi; I na, e tuku au i te a'o
ki roto ia kotou, e e ora ïa kotou: E 6
naku e tuku i te uaua ki runga ia ko-
tou, e naku e akatupu i te kiko ki ru-
nga ia kotou, e e tapoki ia kotou ki te
kiri, e tuku oki i te a'o ki roto ia ko-
tou, e e ora ïa kotou: e kite oki kotou
e ko Iehova au.
Kua totou atura au mei tei akaueia 7
mai au ra: e te totou ua ra au ra, ko
te aruru maira, e i na, e keukeu anga,
e te momoko ra te au ivi, te ivi ki
tona ivi. E i taua akara ua anga noku 8
ra, i na, te tupu ua maira te uaua, e te
kiko, ki runga ia ratou, e kua tapoki
maira te kiri na rungao ia ratou: kare
ra e a'o o roto ia ratou. Kua tuatua 9
maira aia kiaku i reira, Ka totou koe
ki te a'o, ka totou, e te tamaiti a te
tangata na, ka karanga atu koe ki te
a'o ra, Te na ko maira te Atu ra ko
Iehova; Ka aere mai, e te a'o e, mei
nga matangi mai e a ra, e akapuangi
mai ki runga i te aronga i mate nei,
kia ora ratou. Kua totou atura au 10
i tana i akaue mai kiaku ra, e kua
aere maira te a'o ki roto ia ratou ra, e
kua ora iora ratou, e kua tu maira
te vaevae ki runga, e nuku maata rava
atura.
Kua tuatua maira aia kiaku i reira, 11
E te tamaiti a te tangata na, ko teia-
nei aronga ivi, ko te ngutuare katoatoa
ïa o Iseraela: te tuatua nei ratou, I
na, kua marō to tatou au ivi, e kua
kore to tatou manakonakoanga; ko
tatou nei oki, kua tipu keia ïa. E 12
teianei, ka totou koe, e karanga atu
kia ratou, Te na ko maira te Atu ra
ko Iehova; I na, e taku au tangata e,
e uaki au i to kotou au vaarua, e e
arataki mai au ia kotou mei raro mai i
to kotou au vaarua, e e arataki au ia
13 kotou ki te enua o Iseraela. E kite
oki kotou e ko Iehova au, kia eeu au i
to kotou au vaarua, e taku au tangata,
e kia arataki mai au ia kotou mei raro
14 mai i to kotou au vaarua ra; E naku
e tuku i taku Vaerua ki roto ia kotou,
e e ora ïa kotou, e naku e akamou ia
kotou ki to kotou uaorai enua: ei
reira kotou e kite ei e, naku na Ie-
hova i tuatua, e naku oki i rave, te
tuatua mairā Iehova.
15 Kua tae maira oki te tuatua a Ie-
16 hova kiaku nei, na ko maira, Ko koe
oki, e te tamaiti a te tangata na, ka
rave koe i tetai rakau naau, ka tata'i
ki rungao, Na Iuda, e na te au tama-
riki a Iseraela, tona aronga oa: anga
akera oki, ka rave ei i tetai rakau ke,
ka tata'i ki rungao, Na Iosepha, te ra-
kau na Epheraima, e te ngutuare ra-
17 varai o Iseraela, te au oa nona ra: Ka
pa'u atu ei ki tetai ki tetai kia okotai
rai rakau; e ka riro raua ei okotai i
18 roto i to rima na. E kia tuatua mai te
au tamariki a toou au tangata ra kia
koe, kia na ko mai, Kare ainei koe e
akakite mai kia matou, eaa tena kia
19 koe na? E karanga atu koe kia ratou,
Te na ko maira te Atu ra ko Iehova;
I na, e rave au i te rakau a Iosepha i
roto i te rima o Epheraima, e nga
kopu o Iseraela, i tona au oa, ka tuku
atu ei ia ratou kiaia, ki te rakau a
Iuda, ka akariro atu ei ia ratou ei ra-
kau okotai, ka riro oki ei okotai i toku
nei rima.
20 E aua nga rakau i tataia e koe ki
rungao ra, ei roto ïa i to rima ki mua
21 i to ratou mata, Ka karanga atu ei
kia ratou, Te na ko maira te Atu ra ko
Iehova; I na, e rave mai au i te au
tamariki a Iseraela mei roto mai i te
au etene i riro atu ei ratou ra, e naku
ratou e akaputuputu mai i te au ngai
katoa ra, e ka arataki ia ratou ki to
22 ratou uaorai enua: E naku e akariro
ia ratou ei vaka tangata okotai ki ru-
nga i te enua nei, ki runga i te au
maunga i Iseraela nei; e ka okotai
oki ariki ei ariki no ratou ravarai: e
kare oki e riro akaou e kia rua vaka
tangata, e kare e vee akaouia kia rua
23 basileia. Kare ratou e akaviivii akaou
ia ratou uaorai ki to ratou au idolo, e
ta ratou au meu viivii, e ta ratou au
ara katoa ra: naku ra e akaora ia ra-

tou i to ratou au oki anga ki muri, i
ara ai ratou ra, e naku e tamā ia ratou:
e ei tangata ratou noku, e ei Atua oki
au no ratou. E ko taku tavini ko Da- 24
vida, ei ariki ïa ki runga ia ratou: e
okotai rai tiaki ki runga ia ratou rava-
rai: e aaere oki ratou na taku ra au
tuatua-tau, e ka akono ratou i taku ra
au akonoanga, ka rave oki i te reira.
E noo oki ratou ki te enua i orongaia 25
e au no taku tavini no Iakoba, tei noo-
ia e to kotou ai metua ra; ka noo ra-
tou ki reira, ko ratou e ta ratou au ta-
mariki, e te tamariki a ta ratou ra au
tamariki e tuatau ua atu: e taku tavini
ko Davida, ko to ratou ïa ariki e tuatau
ua atu. E papau oki au i tetai kore- 26
romotu au ia ratou, ka riro ïa ei ko-
reromotu mutu kore ia ratou: e naku
ratou e akanoo, e naku ratou e aka-
maata, e naku e tuku i taku ngai-tapu
i rotopu ia ratou e tuatau ua atu. Ei 27
i o ratou taku sekene vai ei: e ei Atua
au no ratou, e ei tangata ratou noku.
E kite oki te au etene e, naku na Ie- 28
hova e akatapu ia Iseraela, kia vai
marie taku ngai-tapu i rotopu ia ratou
e tuatau ua atu.

PENE XXXVIII.

Te nuku, e te makitakita o Goga, e ta te Atua tutaki anga atu iaia.

KUA tae maira oki te tuatua a Ie- 1
hova kiaku nei, na ko maira, E te 2
tamaiti a te tangata na, e anga i to mata
kia Goga i te enua o Magoga, ki te
ariki o Rosa, Meseka, e Tubala, ka to-
tou atu ei kiaia, Ka karanga atu ei, 3
Te na ko maira te Atu ra ko Iehova;
I na, kare au e tau ia koe, e Goga e,
e te ariki o Rosa, Meseka, e Tubala ra.
E e akaoki au ia koe ki muri, e mo- 4
mono au i tetai aronga matau ki roto i
to tanga na; ka arataki mai ei ia koe,
e toou nuku katoatoa ra, i te au ipo,
ma te au tangata ipo ra, ratou ravarai
ma te kakau tu ke tu ke, e urupu
maata ma te paruru e te megena, e ma
te koke anake te mouranga: Ko Pe- 5
resia, Kusa, e Phuta, ma ratou ka-
toa ra; ma te megena anake e te pare-
kotaa: Ko Gomera, e tona ra au mo- 6
tuanga ravarai; te ngutuare o Toga-
rama no te pae i apatokerau ra, e tona
ra au motuanga ravarai: ko koe ma
te au tangata maata. Ka akateatea- 7
mamao, e akateateamamao ia koe
uaorai, ko koe, e toou tini ravarai i
putuputu mai kia koe ra, e ka riro
koe ei tiaki no ratou. E kia topa te 8
au rā e manganui e atoroia mai ei koe:
e i te au mataiti openga ka aere mai ei
koe ki roto i te enua i akaokiia mai
mei te koke maira, i akaputuputuia
mai mei roto i te au tangata e manga-
nui, ki runga i te au maunga o Ise-
raela i vai tanea ua ana: kua akaokiia
maira te reira mei roto mai i te au
tangata ra, e ka noo ratou ma te ora e
9 ope rava ake. Ka tu a uriia toou kake
anga ki runga me aere mai koe, ka
riro koe mei te tumurangi e ngaro ei
te enua ra, ko koe, e toou ra au mo-
tuanga ravarai, e te au tangata e
manganui i te kapiti katoa anga kia
koe ra.
10 Te na ko maira te Atu ra ko Iehova,
e riro okotai rai tupu anga tetai aronga
mea ki roto i to ngakau, e riro oki koe
11 i te manako i te mea kino. E ka riro
koe i te tuatua e, E aere au ki runga
ki te enua vila koro koreia ra; e aere
au ki te aronga noo ponuiaau ua ra, ko
tei noo ma te ora, ko tei noo anakeia
ma te patu kore, kare o ratou tea, kare
12 oki e pa, Kia āru i te ārunga, e kia
noni i te noninga, e kia ariu i to rima
ra ki runga i te au ngai tanea kia ta-
ngataia ra, e ki runga i te au tangata i
akaputuputuia mai mei roto i te au
enua ra, e puaka ta ratou ma te api-
nga, e kua noo i rotopu i te enua ra.
13 Ko Seba, e ko Dedana, e te aronga oko
no Taresisa, e te au vila katoa i reira
ra, te ka tuatua mai ïa kia koe, I aere
mai koe ei āru apinga? kua akaputu-
putu mai ainei koe i to au tangata ei
noni apinga? ei apai i te ario e te auro,
ei taki puaka, e ei *apai* apinga, e ei
āru i te ārunga maata.
14 E tenana, e te tamaiti a te tangata
na, ka totou, e karanga atu kia Goga,
Te na ko maira te Atu ra ko Iehova;
I taua rā ra kia noo toku au tangata
ra ko Iseraela ma te mataku kore,
15 kare ainei koe i kite? E ka aere mai
koe mei toou ra ngai, mei te pae i apa-
tokerau, ko koe, e te au tangata e ma-
nganui ma koe katoa ra, ma te akaoro
anake na runga i te ipo, e urupu maata,
16 e nuku ririnui: E ka aere koe ki ru-
nga ki toku ra au tangata ia Iseraela,
mei te tumurangi e ngaro ei te enua
ra; ei te au rā openga e tupu ei, e
naku koe e arataki ki runga i toku
enua, kia kite te au etene iaku, kia
akatapuia mai au ia koe ra, e Goga, ki
mua i to ratou mata.
17 Te na ko maira te Atu ra ko Ie-
hova, Kare ainei ko koe tei tuatuaia e
au i taito ra, i toku ra au tavini i te
au peroveta i Iseraela nei, ko tei totou
i taua au rā ra i taua au mataiti nei, e

e arataki mai au ia koe ki runga ia
ratou? E kia tae ki taua tuatau ra, i 18
te rā e aere ei a Goga ki runga i te
enua o Iseraela, te tuatua maira te
Atu ra ko Iehova, e kake katoa mai ïa
toku riri otooto ki toku nei mata. No 19
te mea i toku vareae, *e* i te ai o toku
riri i tuatua'i au, Koia tika rai, e nga-
ueue maata tei te enua ra ia Iseraela
kia tae ki taua rā ra; E ngaueue oki 20
te au ika o te tai, e te au manu o te
reva, e te au puaka o te enua, e te au
mea katoa e totoro aere i runga i te
enua nei, e te au tangata katoa ki ru-
nga i te tua enua nei, ki mua i toku
aroaro; e uriia te au maunga ki raro, e
te au ngai teitei, e topa ïa, e te au patu
ravarai, e ngaoro ïa ki raro i te one. E 21
naku e kapiki ki te koke ei rave iaia,
e pini ua ake toku au maunga ka-
toa nei, te tuatua maira te Atu ra ko
Iehova: te koke a tera tangata tera
tangata, ei rave ïa i tona uaorai taeake.
E taumāro atu au iaia ra ma te maki- 22
mate e te toto; e naku e akatopa i te
ua maata, e te ua toka mamaata, te ai
oki, e te teio, ki runga iaia, e ki
runga i te au motuanga nona ra, e ki
runga i te au tangata e manganui tei
iaia ra. E akapera au i te akamaata iaku 23
uaorai, e te akatapu iaku uaorai; e kite-
ia oki au e te mata o te au enua e ma-
nganui; e kite oki ratou e ko Iehova au.

PENE XXXIX.

Te mate o Goga i te Atua, e te tanu manga ia i Hamona-goga ra: to Iseraela akaora angaia.

E TEIANEI, ko koe, e te tamaiti 1
a te tangata na, e totou ia Goga,
e karanga atu, Te na ko maira te Atu ra
ko Iehova; I na, kare au e tau ia koe, e
Goga, e te ariki o Rosa, Meseka, e
Tubala: E naku koe e akaariu ke, e 2
naku koe e arataki ke, e naku koe e
taki mai ki runga mei te pae i apato-
kerau mai, e e apai au ia koe ki runga i
te au maunga i Iseraela nei: E ta oki 3
au i to ana i to rima kaui e topa atu,
e naku e akatopa i to au kakao i to
rima katau ra. Ka inga koe ki runga 4
i te au maunga i Iseraela nei, ko koe,
e toou au motuanga ravarai, e te au
tangata katoa i oou ra; e e oronga atu
au ia koe na te au manu taae o te au
peau ravarai nei, e na te au terio o
te enua, kia pou. E inga koe ki runga 5
i te tua o te enua ra, naku oki i ka-
ranga, te tuatua maira te Atu ra ko
Iehova. E akaunga atu au i te ai ki 6
runga ia Magoga, e i roto i te aronga
e noo vareaau ua ra i te pae taatai
ra: ka kite oki ratou e ko Iehova au.
7 E pera au i te akakite i taku ingoa
tapu ki rotopu i toku au tangata ra ia
Iseraela; kare oki e tika iaku kia aka-
viivii akaouia toku ingoa tapu: ka
kite oki te au etene e ko Iehova au,
ko Tei Tapu i Iseraela nei.
8 I na kua tae, e kua raveia, te tuatua
maira te Atu ra ko Iehova; ko taua
9 rā teia taku i karanga ra. E na te
aronga i noo i te au oire i Iseraela e
aere ki vao e ka tutungi i te au taoo-
nga tamaki ra ki te ai kia ka, i te
paruru, e te megena, e te au ana, e te
au kakao, e te au tokotoko, e te au
korare, e na ratou e tutungi ki te ai e
10 kia itu ua atu te mataiti: Kare oki
ratou e rave i te vaie no te ngangaere
ra, kare oki e tipu i to te vaorakau
ra; e tutungi oki ratou i te au taoonga
tamaki ra ki te ai: e na ratou e āru
atu i tei āru mai ia ratou, e ka noni
atu oki i tei noni mai ia ratou, te tua-
tua maira te Atu ra ko Iehova.
11 E kia tae ki taua rā ra, e oronga
atu ei au i tetai ngai i reira no Goga
ei tanumanga i Iseraela nei, i te o i
aereia e te tangata i te pae tai i te
itinga o te rā ra: e ka topiri *te pu-
tangiu* o te aronga e aere; ei reira
ratou e tanu ei ia Goga, e tona tini
ravarai: e na ratou e tapa *i te reira,*
12 I te o o Hamona-goga. E itu oki o
te ngutuare o Iseraela marama i te
tanu anga ia ratou, kia tamā ratou
13 i taua enua ra. Na te tangata ravarai
oki o te enua e tanu; e riro oki ei
rongonui no ratou i te rā i akaka-
kāia'i au ra, te tuatua maira te Atu
14 ra ko Iehova. E na ratou e akataka
i tetai aronga tangata kare e tukumoe
i te aere na roto i taua enua ra, kia
tanu, ma te aronga e aere, i te aronga
i toe i runga i te tua enua ra, ei tamā
anga atu: kia ope nga marama e itu
15 ka kimi ei ratou. E na te au tangata
aere, tei aere na roto i taua enua ra, kia
akara tetai i te ivi tangata ra, e akatu
aia i tetai akairo i vaitatao, e kia tanu-
mia e te aronga tanu i te o ra o Ha-
16 mona-goga. E tapaia oki te ingoa
o te oire ko Hamona. E pera ra-
tou i te tamā anga atu i te enua.
17 E ko koe oki, e te tamaiti a te
tangata na, te na ko maira te Atu ra
ko Iehova; E karanga atu koe ki te
au manu peau ravarai, e te au terio
katoa o te enua ra, E akaputuputu
mai kotou, e aere mai; e akaputu-
putu kotou e pini ua ake ki taku nei
tusia i akatusiaia e au na kotou, e

tusia maata ki runga i te au maunga i
Iseraela nei, kia kai kotou i te kiko,
e kia inu kotou i te toto. Ka kai kotou 18
i te kiko o te aronga mana, ka inu oki
i te toto o te ui ariki o te enua nei,
to te au rama, e te au punua mamoe, te
au puaka-nio toa, ma te au bovi ra, e
mea angai anakeia no Basana. E 19
kai oki kotou i te matu e pangia rava
akera, e inu oki kotou i te toto e kona
rava akera, i taku nei tusia tei aka-
tusiaia e au na kotou. E pangia oki 20
kotou ki taku nei kaingakai, i te ipo
e tei noo i rungao, i te aronga mana,
e te au tangata tamaki katoa, te tua-
tua maira te Atu ra ko Iehova.
E naku e tuku i te kakā noku ki 21
rotopu i te au etene ra, ka kite oki te
au etene katoa i taku nei tuatua-tau i
raveia e au ra, e taku rima i tukuia
e au ki runga ia ratou. Ka kite oki 22
te ngutuare o Iseraela e, ko au to ra-
tou Atua ko Iehova mei te reira rā
ua atu rai. Ka kite oki te au etene e, 23
no to ratou kino e riro ei te ngutuare o
Iseraela ei tuikaa: no te mea kua
tatipake ratou iaku i puroku ei au
i toku mata ia ratou, e kua tuku atu
au ia ratou ki roto i te rima o to ratou
au enemi: e inga katoatoa akera ratou
i te koke. Kua akaaite oki au i taku 24
i rave ia ratou ki to ratou viivii e ta
ratou au ara, e kua puroku au i toku
mata ia ratou.
E teianei, te na ko maira te Atu ra ko 25
Iehova; Ei teianei au e akaoki mai ei
i te tuikaa anga o Iakoba, e aroa oki
au i te ngutuare ravarai o Iseraela,
ka vareae oki au no toku ingoa tapu;
Kua akakoromaki oki ratou i to ratou 26
akakino angaia, e ta ratou au ara
katoa i ara ai ratou iaku nei, ka noo
ponuiaau ua'i ratou ki to ratou ra enua,
e kare e tangata i akamataku mai.
Kia akaokiia mai ratou e au no roto 27
i te au tangata ra, e kia akaputupu-
tuia mai ratou e au mei te au enua
mai o to ratou au enemi, e kia akata-
puia mai au ia ratou ki mua i te aioaro
o te au enua e maganui ra; Ei reira 28
ratou e kite ei e, ko to ratou Atua ra
au ko Iehova, ko tei tuku atu ia ratou
kia arataki tuikaaia ki rotopu i te au
etene ra: kua akaputuputu maira au
ia ratou ki to ratou uaorai enua, e
kare oki tetai o ratou e vaio akaouia
i reira. Kare oki au e puroku akaou 29
i toku mata ia ratou: i riringiia oki
e au toku vaerua ki runga i te ngu-
tuare o Iseraela, te tuatua maira te
Atu ra ko Iehova.

PENE XL.

Te orama ra i te iero ou.

1 I TE mataiti takau ma rima i to
matou tuikaaanga, i te akamata-
anga o taua marama ra, e te mataiti
okotai ngauru ma a i muri ngao i te
tainga anga i taua oire ra, tei runga
maira te rima o Iehova iaku i taua
rā tikai ra, e kua arataki iaku ki reira.
2 I te orama a te Atua i te arataki anga
aia iaku ki te enua o Iseraela, e kua
tuku iora iaku ki runga i tetai maunga
teitei roa ra, e mei te mea e e tu no
tetai oire tei vaitatao, tei te pae i apa-
3 tonga ra. E kua arataki aia iaku ki
reira, e i na, *tei reira* tetai tangata,
mei te veo aia te tu i te akara anga
atu, e ma te ao orongā i tona rima, e
tetai kakao aite; e te tu ua maira i
4 roto i te ngutupa. E kua tuatua maira
taua tangata ra kiaku, E te tamaiti a
te tangata na, ka akara ana to mata,
e akarongo oki to taringa, ka akamou
ei to ngakau, ki runga i te au mea
katoa taku e akakite atu kia koe ra;
no reira oki koe i aratakiia mai ei i
ku nei kia akakite atu au kia koe
ra: e te au mea katoa taau e kite ra,
ko te akakite atu ïa ki te ngutuare o
Iseraela.
5 E i na, e patu tei vao mai i te are
e pini ua ake, e tei te rima o taua ta-
ngata ra, e kakao aite ïa e ono kubiti
te roa, nga kubiti ïa e te rima okotai;
kua aite akera aia i te atea i taua patu
ra, okotai ïa kakao; e te teitei oki,
6 okotai kakao. Kua aere maira aia
ki te ngutupa i anga tika ki te iti-
nga o te rā ra, e kua kake akera
na runga i to reira ara akanukanuka
ra, e kua aite atura i te turuki ngu-
tupa ra, okotai ïa kakao i te para-
rauare, e tetai turuki oki, okotai rai
7 kakao i te pararauare. E te au pia
rikiriki *katoa* ra, okotai ïa kakao i te
roa, e okotai oki kakao i te pararauare;
e te va i rotopu i te au pia rikiriki ra,
e rima ïa kubiti; e te turuki ngutupa
i te pae i te tomoanga o te ngutupa
8 i roto ra, okotai ïa kakao. Kua aite
katoa aia i te tomoanga o te ngutupa
9 i roto ra, okotai ïa kakao. Kua aite
atura aia i te tomoanga o te ngutupa
ra, e varu ïa kubiti; e nga pou ra, e
rua ïa kubiti; e te tomoanga o taua
10 ngutupa ra, tei te pae ki roto ra ïa. E
nga pia rikiriki no te ngutupa i te pae
i te itinga o te rā ra, e toru i teia pae,
e toru oki i tera pae; okotai rai aite
te reira e toru katoa ra: e nga pou

oki, okotai rai aite i teia pae, e i tera
pae. Kua aite iora aia i te pararauare 11
i te tomoanga i te ngutupa ra, okotai
ïa ngauru i te kubiti; *e* te roa o te
ngutupa ra, okotai ngauru ma toru ïa
kubiti. Te ngai i muao i taua au pia 12
rikiriki ra, okotai ïa kubiti i teia pae,
okotai oki kubiti i taua ngai ra i tera
pae: e te au pia rikiriki ra, e ono ïa
kubiti i teia pae, e ono oki kubiti i
tera pae. Kua aite atura aia i te ngu- 13
tupa, mei te tapoki i tetai pia rikiriki,
ki te tapoki o tetai: okotai takau ma
rima i te kubiti i te pararauare; kua
aiteite tetai pa ki tetai pa. Kua anga 14
iora oki aia i nga pou, e ono ngauru
i te kubiti, e tae rava atu ki te pou o
te paepae e pini ua ake te ngutupa
ra. E mei te aro o te ngutupa i te 15
tomoanga ra, ki te aro o te tomoanga
o te ngutupa i roto ra, e rima ïa ngauru
i te kubiti. E aronga māramārama ko- 16
kotaua to te au pia rikiriki, e to te au
pou i reira i te pae ki roto i te ngutupa
e pini ua ake; e māramārama katoa
to te au poretiko i te pae ki roto ra e
pini ua ake: e te tamara anake ki
runga i te au pou ra.

Kua arataki atura aia iaku i reira ra 17
ki roto i te paepae ki vao ra; e i na,
e aronga pia, e te taua toka kua oti
i te tukiia no taua paepae ra e pini
ua ake: e toru ngauru i te pia i taua
patu ra. E te taua toka, i te pae o te 18
au ngutupa, i na te tiroa i taua au
ngutupa ra, ko te taua toka ïa ki raro.
Kua aite iora aia i te pararauare na te 19
pae ki mua i te ngutupa ki raro ra, e
te pae ki mua i te paepae ki roto i te
pae ki vao, okotai ïa anere i te kubiti
i te pae ki te itinga o te rā e te pae ki
apatokerau ra.

E te ngutupa o te paepae ki vao, tei 20
anga ki te pae ki apatokerau, kua aite
iora aia i tona roa, e tona pararauare
katoa. E nga pia rikiriki oki no reira 21
ra, e toru ïa i teia pae, e toru oki i
tera pae; e nga pou oki no reira ra,
e nga poretiko no reira, okotai rai
aite e tei muatangana ra ngutupa: e
rima ngauru te kubiti i te roa, e te
pararauare ra, okotai takau ma rima
ïa kubiti. E to reira au māramārama, 22
e to reira au poretiko, e to reira au
tamara, okotai rai aite e te ngutupa
i anga ki te itinga o te rā ra; e itu
nuka e tae ei ratou ki runga kia aere;
e to reira au poretiko, tei te pae ïa ki
mua. E te ngutupa o te paepae ki 23
roto ra, kua anga tika atu ki te ngu-
tupa ki te pae ki apatokerau ra, e ki
te itinga o te rā ra; kua aite iora aia
mei tetai ngutupa ki tetai ngutupa,
okotai anere i te kubiti.

24 E oti akera, kua arataki atura aia
iaku ki te pae ki apatonga, e i na, e
ngutupa tei te pae ki apatonga: kua
aite iora aia i to reira au pou, e to
reira au poretiko, taua nga aite rai *te*
25 *aite.* E māramārama oki to reira, e to
reira au poretiko, e pini ua ake, mei te
au māramārama katoa ra: e rima nga-
uru kubiti i te roa, e rua ngauru ma
26 rima kubiti i te pararauare. E te au
nuka e tae ei ki runga ra, e itu ïa, e
nga poretiko no reira ra, tei te pae ïa
ki mua: e tamara oki to te reira, oko-
tai i teia pae, okotai oki i tera pae, ki
27 runga i nga pou i reira ra. E ngutupa
oki to te paepae i roto ra i te pae ki
apatonga ra: kua aite iora aia mei
tetai ngutupa ki tetai ngutupa, okotai
anere i te kubiti.

28 Kua arataki atura aia iaku ki te
paepae ki roto ra, ki te ngutupa i te
pae ki apatonga ra: kua aite iora aia
i te ngutupa i te pae ki apatonga ra,
29 taua aite rai *te aite*; E to reira au pia
rikiriki ra, e to reira au pou ra, e to
reira au poretiko ra, taua aite rai *te*
aite: e māramārama oki to roto, e i
roto katoa i te au poretiko, e pini ua
ake: e rima ngauru ïa kubiti i te roa,
e rua ngauru ma rima kubiti i te para-
30 rauare. E nga poretiko e pini ua ake,
e rua ngauru ma rima ïa kubiti i te
31 roa, e rima kubiti i te pararauare. E
to reira au poretiko ra, tei te paepae
ki vao ïa; e tei to reira ra au pou tetai
au tamara: e te kake anga ki runga
ra, e varu ïa nuka.

32 Kua arataki atura aia iaku ki te pae-
pae ki roto i te pae ki te itinga o te rā
ra: e kua aite iora aia i te ngutupa,
33 taua nga aite rai *te aite.* E to reira au
pia rikiriki, e to reira au pou, e to reira
au poretiko, taua nga aite rai *te aite:*
e māramārama to roto, e i roto i to
reira au poretiko, e pini ua ake: e rima
ngauru kubiti i te roa, e rua ngauru
34 ma rima kubiti i te pararauare. E
to reira au poretiko ra, tei te pae ki
te paepae ki vao ïa; e puke tamara
tei runga i to reira au pou i teia pae e
tera pae: e te kake anga ki runga ra, e
varu ïa nuka.

35 E kua arataki atura aia iaku ki te
ngutupa ki te pae ki apatokerau, e kua
36 aite iora, taua nga aite rai *te aite;* To
reira au pia rikiriki ra, to reira au pou,
e to reira au poretiko, e to reira au mā-
ramārama oki, e pini ua ake: e rima
ngauru kubiti i te roa, e te pararauare,
37 e rua ngauru ma rima ïa kubiti. E to

reira au pou ra, tei te pae ïa i te pae-
pae ki vao ra: e puke tamara oki tei
runga i to reira au pou ra, i teia pae e
tera pae: e to reira kake anga ki runga
ra, e varu ïa nuka. Kareka te au pia, 38
e to reira au tomoanga ra, na te au pou
o te au ngutupa ra ïa, i reira te tusia
karakaratio i te orei angaia.
E tei te tomoanga o te ngutupa ra, 39
ko nga kaingakai ïa e rua i teia pae, e
rua oki kaingakai i tera pae, ei ko anga
i te tusia karakaratio, e te tarangaara,
e te tutakingaara, ki rungao. E tei te 40
pae ki vao mai, i te aerenga ki runga
ki te tomoanga i te ngutupa ki te pae
i apatokerau ra, e rua ïa puke kainga-
kai; e tei tetai pae ra, i te tomoanga i
te ngutupa ra, e rua rai ïa puke kainga-
kai. E a puke kaingakai i teia pae, e 41
a oki kaingakai i tera pae, i te pae ngu-
tupa ra; e varu ïa puke kaingakai, ei
ko anga *i ta ratou au tusia* ki rungao.
E nga kaingakai e a no te tusia kara- 42
karatio, e toka tarai ïa, okotai kubiti e
e afa kubiti i te roa, okotai oki kubiti
e e afa kubiti i te pararauare, okotai
oki kubiti i te teitei: e kua vaooia e
ratou ki rungao te au apinga i ko ei
ratou i te au tusia karakaratio e te au
tusia katoa ra. E aronga matau oko- 43
tai rima i te pararauare i akamouia i te
pae ki roto ra e pini ua ake: e tei ru-
nga i taua au kaingakai ra te kiko o te
korebana.
E tei vao mai i te ngutupa i roto ra, 44
te au pia no te aronga imene ki roto i
te paepae ki roto ra, ki te pae i te ngu-
tupa i apatokerau; e anga tika ïa ki te
pae i apatonga: okotai oki ki te pae
ngutupa i te itinga o te rā ra, e anga
tika ïa ki te pae i apatokerau. E kua 45
tuatua maira aia kiaku, Teianei pia,
tei te pae ki apatonga te akara anga,
no te kau taunga ïa, tei ia ratou te
akono anga i te are nei, E te pia, tei te 46
pae i apatokerau te akara anga, no te
kau taunga ïa, tei ia ratou te akono
anga i te atarau: koia nga tamariki a
Zadoka, no roto i te au tamariki a Levi
ra, tei tae ki vaitata kia Iehova ra, ei
raverave iaia ra. Kua aite akera aia i 47
te paepae, okotai anere kubiti i te roa,
okotai anere kubiti i te pararauare, kua
aiteite te roa e te pararauare; e tei
mua oki te atarau i te iero.
E kua arataki maira aia iaku ki te 48
tomoanga o te are ra, e kua aite iora
nga pou o te tomoanga, e rima kubiti i
teia pae, e rima oki kubiti i tera pae: e
te pararauare o te pa ra, e toru ïa ku-
biti i teia pae, e toru oki kubiti i tera
pae. E te roa o te tomoanga, okotai 49
takau ïa i te kubiti, e te pararauare,
okotai ngauru ma tai ïa te kubiti:
e kua arataki maira aia iaku na te ara
nukanuka i kake ei ratou ki runga ra:
e puke pou oki tei te pae i te au
pou, okotai i teia pae, okotai oki i tera
pae.

PENE XLI.

Te au aite, te au pia, e te au mea aka-manea o te iero ra.

1 E MURI akera, kua arataki maira
aia iaku ki te nao, e kua aite iora
i te au pou, e ono kubiti i te pararau-
are i teia pae, e ono oki kubiti i te pa-
rarauare i tera pae, ko te pararauare
2 ïa o te Are. E te pararauare o taua
pa ra, okotai ngauru ïa te kubiti; e nga
pae i taua pa ra, e rima ïa kubiti i teia
pae, e rima oki kubiti i tera pae: e
kua aite akera aia i te roa o te reira, e
a ïa ngauru i te kubiti; e te pararau-
are ra, e rua ïa ngauru i te kubiti.
3 Kua aere atura aia ki roto, e kua
aite iora i te pou no te pa, e rua ïa ku-
biti; e te pa ra, e ono ïa kubiti; e te
pararauare o taua pa ra, e itu ïa kubiti.
4 Kua aite iora aia i te roa o te reira,
okotai takau ïa kubiti; e te pararauare,
okotai takau ïa kubiti, ki muao i te nao
ra: e kua tuatua maira aia kiaku, Ko
te ngai-tapu roa ra teia.
5 E kua aite iora aia i te patu i taua
are ra, e ono ïa kubiti; e te pararau-
are o te au pia i te pae ra, e a ïa ku-
biti, e pini ua ake taua are katoa ra.
6 E taua nga pia i te pae ra, ki rungao
tetai i tetai, e toru pa, e toru ngauru i
te pa okotai; e kua akaoia ki roto i te
patu i te are no te au pia i te pae e
pini ua ake, kia mou ratou, kare ra o
7 ratou mou i taua patu are ra. Te
akapararauareia ra taua aerenga ki
runga i taua au pia i te pae ra i te aka-
amingi aere anga: te aere ra oki ki te
pararauare anga taua aerenga o te are
ra e pini ua ake i te aere ki runga ra:
pararauare atura oki taua are ra ki ru-
nga e aere atura ki te maata anga, mei
te pia i raro roa ra i te aere ua anga na
rotopu e tae atura ki tei runga roa ra.
8 Kua akara atura oki au i te teitei o
taua are ra e pini ua ake: ko nga
tumu o te au pia i te pae ra, okotai ïa
kakao katoatoa, *koia oki* e ono kubiti
9 nui. Te patapatatue o te patu no te
au pia i te tua ki vao ra, e rima ïa
kubiti, e te toe ra, ko te ngai ïa o te au
10 pia o te tua ki roto ra. E te va i ro-
topu i taua au pia ra, okotai takau ïa

kubiti i te pararauare e pini ua ake
taua are ra, tetai pae, e tetai pae. E te 11
au pa no te au pia i te pae ra, tei te
pae i akatoeia ïa, tei te pae ki apato-
kerau tetai pa, e tei te pae ki apatonga
tetai pa: e te pararauare o te ngai
i akatoeia ra, e rima ïa kubiti e pini
ua ake.

Ko te patu ra ki mua i te ngai i aka- 12
taka keia ra i te openga i te pae ki te
opunga o te rā ra, e itu ïa ngauru anga
i te kubiti i te pararauare; e te koro
o te ngai i patuia ra, e rima ïa kubiti
i te patapatatue e pini ua ake, e te roa
o te reira ra, e iva ïa ngauru anga i te
kubiti. E kua aite atura aia i taua are 13
ra, okotai ïa anere i te kubiti i te
roa; e te ngai i akataka keia ra, e
tei patuia ra, e te au koro katoa ra,
okotai ïa anere i te kubiti i te roa.
E te pararauare o te aro o taua are 14
ra, e te ngai i akataka keia ra ki te
pae i te itinga o te rā ra, okotai ïa
anere i te kubiti. E kua aite iora aia 15
i te roa o te patu ki mua i te ngai aka-
taka keia ra, e tei muri mai oki, e te
au taua rua i teia pae, e tera pae, oko-
tai ïa anere i te kubiti, e te nao ki roto
ra, e te au tomoanga o te paepae ra;
Nga kopa ngutupa ra, e te au māra- 16
mārama kokotaua, e te au taua rua e
pini ua ake nga pa e toru ki mua atu
i te au ngutupa, kua tapokiia ki te
rakau e pini ua ake, mei raro i te
one e tae rava atura ki runga i te au
māramārama, e kua tapokiia te au
māramārama.

Ki te ngai ki rungao i te pa, e tae 17
rava atu ki te are ki roto, e ki vao, e
te pae patu ravarai e pini ua ake, ko
roto e ko vao katoa, i te aite anga, E 18
au kerubi tei angaia, e te au tamara,
ei tamara tei tukuia i rotopu, e kerubi
tei tetai pae, e kerubi ki tetai pae; e
rua oki mata to te kerubi okotai; E 19
mata tangata tei anga tika ki te tamara
ki tetai pae, e e mata liona tei anga
tika ki te tamara ki tetai pae: ki
runga i taua are katoa ra te rave anga-
ia e pini ua ake. Mei raro i te one e 20
tae rava atu ki runga i te ngutupa
taua au kerubi, e te au tamara, i te
rave angaia, e *ki runga* oki i te patu o
te nao. Kua akaaroia nga pou o te 21
nao e a aro; e ko mua i te ngai-tapu
ra, okotai rai aite i te akara anga atu i
tetai e tetai.

E te atarau rakau ra, e toru ïa ku- 22
biti i te teitei, e te roa oki o te reira, e
rua ïa kubiti; e nga poo o te reira ra,
e tona roa, e nga urupae ra, e rakau
ïa: e kua tuatua maira aia kiaku, Ko
te kaingakai teia ki mua i te aroaro o
Iehova.
23 E rua oki ngutupa to te nao e te
24 ngai-tapu. Taki rua oki pa ki te pa
okotai, e aatu tetai e aatu tetai; e rua
pa ki tei mua ngutupa, e rua oki pa
25 ki tei muri. E rapaia iora ki runga i
taua nga pa o te nao ra, tetai aronga
kerubi, e te au tamara, mei tei rapaia
ki runga i te au patu ra; e nga tea
rakau ki rungao i te tomoanga ki vao.
26 E te au māramārama kokotaua, e te
au tamara i teia pae e tera pae,
tei nga pae o te au tomoanga, e
tei te au pia i te pae o te are ra, e te
au tea katoa oki.

PENE XLII.

Te au pia no te kau taunga ra, e to reira ra au peu.

1 KUA arataki atura aia iaku ki te
paepae ki vao ra, te arataa kia
aere ki te pae ki apatokerau ra: e kua
arataki maira aia iaku ki roto i te pia
ki mua mai i te ngai i akatakaia ra, ki
mua oki i te patu ki te pae ki apato-
2 kerau ra. Okotai anere i te kubiti te
roa ki mua i te ngutupa ki te pae ki
apatokerau, e rima ngauru i te kubiti
3 te pararauare. Ki mua mai *i nga
kubiti* etai takau no te paepae ki roto
ra, e ki mua mai i te taua toka no te
paepae ki vao ra, tetai taua rua i te
tutaki anga ki tetai taua rua, e toru
4 pa. E ki mua mai i te au pia ra, e
arataa ïa, okotai ngauru i te kubiti te
pararauare ki roto ra, e te ara oki
okotai kubiti, tei te pae ki apatokerau
5 to reira ra au ngutupa. Te poto ra te
au pia i runga ra, kua pou oki to ratou
ngai i te au taua rua, i to rotopu e to
6 raro roa oki, i taua are ra. E toru oki
o ratou *pa*, kare ra e pou mei te au
pou o te au paepae ra, i maata'i to *te
are* piripiri i reira i to raro roa, e to
7 rotopu mei te one mai. Ko te patu
ra ki vao ki mua mai i te au pia ra, ki
te pae ki te paepae ki vao ki te pae ki
mua i te au pia ra, e rima ngauru ïa
8 kubiti i te roa. Te roa o te au pia i
roto i te paepae ki vao ra, e rima
ngauru ïa kubiti: e i na, ko mua i
9 te nao ra, okotai anere ïa kubiti. E
tei te pae ki raro i taua au pia nei, ko
te tomoanga ïa ki te pae ki te itinga o
te rā ra, kia na te paepae ki vao ra te
aere.
10 Tei roto i te patapatatue o te patu i
te paepae ki te pae ki te itinga o te rā
ra, ki mua mai i te ngai i akataka keia
ra, e ki mua oki i te are, te au pia.

E te arataa ki mua maira, mei te au 11
pia katoa ki te pae ki apatokerau ra,
okotai rai tu i te roa, okotai rai tu i te
pararauare: e to reira au tomo-
anga ki vao, okotai rai tu, e okotai rai
tu i te au pa mei te reira katoa ra.
E mei te reira rai te au pa o te au pia 12
ra ki te pae ki apatonga ra, e pa tei te
openga mai o te arataa ra, te arataa ki
mua mai i te patu ra kia akara tika ki
te pae ki te itinga o te rā ra, kia na
reira te aere ra.

Kua tuatua maira aia kiaku, Te au 13
pia ki te pae ki apatokerau, e te au pia
ki te pae ki apatonga ra, ki mua i te
ngai i akataka keia ra, e pia tapu
anake ïa, ei reira te kau taunga e aka-
vaitata kia Iehova e kai ei i te au mea
tapu roa ra: ei reira vaio ei te au mea
tapu roa ra, te mineka, te tarangaara, e
te tutakingaara; e ngai-tapu oki taua
ngai ra. Kia tomo te kau taunga ki 14
roto ra, auraka ratou o aere ki vao i
taua ngai-tapu ra ki te paepae ki vao
ra, ei reira ra ratou vaio ei i to ratou
au kakau, i ta ratou i rave i te
taoonga ra; kua tapu oki te reira;
ka kakau ei i te kakau ke ke, ka
aere atu ei ki te au mea a te tangata
katoa.

E ope akera te are i roto i te aiteia 15
e ia, kua arataki maira aia iaku ki te
ngutupa e akara tika ki te pae ki te
itinga o te rā ra, e kua aite iora i te
reira e pini ua ake. Aite iora aia i te 16
pae ki te itinga o te rā ra ki te kakao
aite ra, e rima anere ïa i te kakao, ki
te kakao aite e pini ua ake. Aite iora 17
aia i te pae ki apatokerau, e rima
anere i te kakao, ki te kakao aite e
pini ua ake. Aite iora aia i te pae ki 18
apatonga, e rima anere i te kakao, ki te
kakao aite ra.

Ariu akera aia ki te pae ki te opu- 19
nga o te rā ra, kua aite iora, e rima
anere i te kakao, ki te kakao aite ra.
Aite iora i te reira i nga pae e a: e 20
koro oki to te reira e pini ua ake, e
rima anere *kakao* i te tiroa, e rima oki
anere i te tipoto, ei akataka anga
atu i te ngai-tapu ra e te ngai noa.

PENE XLIII.

Te oki anga mai o te kakā no ko i te Atua ra ki roto i te iero: te akoia nei kia tataraara e kia akono i te ture: te au akonoanga no te atarau.

KUA arataki atura aia iaku ki te 1
ngutupa, te ngutupa e akara tika
ki te itinga o te rā ra: E i na, te aere 2
maira te kakā o te Atua o Iseraela,
mei te pae i te itinga o te rā mai: e
tona reo, kua aite ia ki te aruru vai
e manganui ra: e kua mārama te enua i
3 te kakā nona ra. E te tu o te orama
taku i kite ra, mei te tu o te orama i
kitea e au, iaku i aere mai e rave aka-
pou i te oire nei: e te orama ra, ko te
tu ïa o te orama taku i kite ki te pae
vai ra ko Kebara; e kua tipapa
4 iora au ki raro te mata. E kua tae
maira te kakā o Iehova ki roto i te
are na te ngutupa e akara tika atu ki
5 te pae ki te itinga o te rā ra. E kua
rave maira te vaerua iaku, e kua apai
maira iaku ki roto i te paepae ki roto
ra; e i na, kua ki akera te are i te
6 kakā o Iehova. Akarongo atura au
i tetai i te tuatua anga mai kiaku i
roto i te are; te tu ua maira taua
7 tangata ra ki toku pae: E kua tua-
tua maira aia kiaku, E te tamaiti a
te tangata na, ko te vairanga teia o
toku nei terono, e te takainga teia o
toku nei tapuae, ei ko nei au e noo ei
ki rotopu i te tamariki a Iseraela e
tuatau ua atu, kare oki te ngutuare o
Iseraela e akaviivii akaou i toku
ingoa tapu, ko ratou, e to ratou au
ariki, i ta ratou akaturi anga, e i te au
turuma o to ratou au ariki ki runga i
8 to ratou au ngai teitei. Ko ratou i
akapiri i to ratou turuki ki te pae i
toku turuki, e to ratou kopa ki te pae
i toku kopa, e e patu tei rotopu iaku e
ratou, viivii atura toku ingoa tapu ia
ratou i ta ratou au mea viivii i raveia
e ratou: i akāpou ei au ia ratou i toku
9 riri. Teianei ra, kia tuku ke atu
ratou i ta ratou au akaturi anga, e te
au turuma o to ratou au ariki kia
atea ke atu iaku nei, ko au te ka
noo ki rotopu ia ratou i reira e tuatau
ua atu.

10 Ko koe, e te tamaiti a te tangata
na, ka akakite i teianei are ki te ngu-
tuare o Iseraela, kia akama ratou i ta
ratou au ara, e na ratou e aite i te tu
11 *o taua are ra.* E kia akama ratou i
te au mea katoa i raveia e ratou ra,
ka akakite atu ei kia ratou i te tu o te
are, e tona aite, e tona au tomoanga ki
vao, e tona au tomoanga ki roto, e
tona au tu ravarai, e to reira au ako-
noanga katoa, e to reira au peu katoa,
e to reira au ture katoa: ka tata oki
koe i te reira ki mua i to ratou mata,
kia akono ratou i tona au peu katoa-
toa, e tona au akonoanga ravarai, e kia
12 rave oki i te reira. Ko te ture teia o
te are; Ki runga i te take o te maunga
i tona kotinga e pini ua ake, e mea

tapu rava ïa. I na, ko te ture ïa o
taua are nei.
Teia oki te aite i te atarau i te ku- 13
biti ra: Te kubiti ra, okotai ïa kubiti
e te rima okotai; tei raro pae ra, oko-
tai ïa kubiti, okotai oki kubiti i te
pararauare, e tona urupae i te tapa o
te reira e pini ua ake, okotai ïa
angaonu: ko te ngai a rungao teia o
te atarau. E mei raro i te one ra e 14
tae akera ki te nuka ki raro ra, e rua
ïa kubiti, okotai oki kubiti i te para-
rauare; e mei te nuka iti e tae akera
ki te nuka maata ra, e a ïa kubiti,
okotai oki kubiti i te pararauare. E 15
te atarau ra, e a ïa kubiti; e mei te
atarau ra e i runga ra, kia a ïa tara.
E taua atarau ra, okotai ngauru ma 16
rua ïa *kubiti* i te roa, okotai ngauru
ma rua i te pararauare, okotai rai aite
i te reira i nga aro katoa e a ra. E te 17
nuka ra, okotai ngauru ma a ïa *kubiti*
i te roa, okotai ngauru ma a oki i te
pararauare, i nga aro katoa e a o te
reira ra; e te ei i rungao i te reira ra,
ei afa kubiti ïa: e te pae ki raro i te
reira ra, okotai ïa kubiti e pini ua ake;
e tona ara nukanuka ra, e akara tika ïa
ki te itinga o te rā ra.
E kua tuatua maira aia kiaku, E te 18
tamaiti a te tangata na. te na ko maira
te Atu ra ko Iehova; Teia te au ako-
noanga no te atarau ra, i te rā e
angaia'i ra te reira e ratou ra, ei apai
anga tusia karakaratio ki rungao ra, e
ei pîpî anga toto ki rungao ra. Ei 19
reira koe ka o atu ei ki te kau taunga
ra ki te ngati Levi ra, no te uanga o
Zadoka, ko tei akavaitata mai iaku ra
ei raverave iaku ra, te tuatua maira te
Atu ra ko Iehova, i tetai bovi ou ei
tarangaara. E rave oki koe i te toto 20
no te reira, ka tuku atu ei ki runga i
nga tara e a ra, e ki runga i nga poo
e a o te nuka ra, e ki runga i te ei ra e
pini ua ake: e akapera koe i te tamā
anga atu i te reira, e te akameitaki
anga atu. E naau rai e rave i te bovi 21
tarangaara, e nana te reira e tau ki te
ai ki te ngai o te are i akonoia ra, ki
vao mai i te ngai-tapu ra. E i te po 22
rua ra, ka apai koe i tetai punua pua-
ka-nio ma te kino kore ei tarangaara;
e tamā oki ratou i te atarau mei ta
ratou i tamā ki te bovi ra. E kia oti 23
i te tamāia e koe, ka apai koe i tetai
bovi ou kino kore, e tetai rama kino
kore no roto i te anana ra. E naau e 24
apai i te reira ki mua i te aroaro o
Iehova, e na te kau taunga e titiri i te
tai ki rungao i te reira, e na ratou e
apai i te reira ei tusia karakaratio na
25 Iehova. Kia po itu koe i te akapena
anga i te puaka-nio ei tarangaara, taki
tai i te au rā katoa ra: e akapena katoa
ratou i tetai bovi ou, e tetai rama no
26 roto i te anana, auraka ei kino. Kia
po itu ratou i te akameitaki anga i te
atarau, e te tamā anga i te reira; e
akatapu oki ratou ia ratou uaorai.
27 E ope akera taua au rā ra, kia tae
ki te rā varu, e ko mua atu, na te
kau taunga e apai i ta kotou au tusia
karakaratio ki runga i te atarau,
ma ta kotou au tusia au katoa ra; e
naku kotou e kite atu, te tuatua maira
te Atu ra ko Iehova.

PENE XLIV.

Te ngutupa i te itinga o te rā ra, no te ariki anake ïa: te au akonoanga na te kau taunga.

1 KUA akaoki maira aia iaku i reira
ra na te ara i te ngutupa i te ngai-
tapu ki vao ra e akara tika atu ki te iti-
2 nga o te rā ra; e kua topiriia. E kua
tuatua mairā Iehova kiaku; Ka topiriia
teianei pa, kare e eeuia, kare rava e
tangata e tomo na reira; no te mea
kua na reira te Atua o Iseraela ko Ie-
hova i te tomo, no reira ka topiriia'i.
3 No te ariki ïa; na te ariki e noo ki
reira e kai i te manga ki mua i te aro-
aro o Iehova; na te tomoanga i te
ngutupa aia i te tomo, e na reira oki
aia kia oki ki vao.
4 E kua arataki maira aia iaku na te
ara ki te ngutupa ki te pae ki apatoke-
rau ki mua i te are ra: kua akara
iora au, e i na, kua ki te are o Iehova
i te kakā o Iehova: e kua tipapa
5 iora au ki raro taku mata. E kua tua-
tua mairā Iehova kiaku, E te tamaiti
a te tangata na, ka akono meitaki ana,
e akara to mata, e akarongo oki to
taringa, i te au mea katoa taku e kara-
nga atu kia koe, i te au akonoanga ra-
varai i te are o Iehova, e te au ture
katoa no reira; ka akairo meitaki ana
i te au tomoanga ki roto i te are, e te
au tomoanga ki vao katoa o te ngai-
6 tapu ra. E karanga atu koe ki te aro-
nga meameaau, ki te ngutuare o Ise-
raela, Te na ko maira te Atu ra ko Ie-
hova; kua oti ana kotou i ta kotou
7 au mea viivii katoa ra, Ko kotou i ara-
taki mai i te tangata ke ke peritome
kore ia te ngakau, e te peritome kore
katoa i te kopapa, kia noo ki roto i to-
ku ngai-tapu, e kia viivii atu te reira,
koia toku are nei, ka apai ei kotou i
taku kai ra, te tongaua e te toto, e kua
akaatikau ratou i taku koreromotu ra i

ta kotou au mea viivii katoa ra. Kare 8
oki kotou i akono i tei ikuikuia mai
i taku au mea tapu ra: kua tuku ra
kotou i tetai aronga tiaki i tei ikuikuia
e au i taku ngai-tapu ra no kotou
uaorai.

Te na ko maira te Atu ra ko Iehova; 9
Auraka ei tangata ke, kare i perito-
meia te ngakau, kare oki i peritomeia
te kopapa ra, e tomo ki roto i toku
ngai-tapu ra, e te au tangata ke ke
katoa i roto i te tamariki a Iseraela.
E ko te ngati Levi ra, ko tei akaatea 10
ke rava iaku nei, ka tatipake ei Ise-
raela, tei tatipake iaku i te aru anga i
to ratou au idolo; na ratou rai e apai i
ta ratou uaorai ara. Ei au tavini ra 11
ratou ki roto i toku ngai-tapu nei, i te
tiaki anga ki te au ngutupa o te are, e
te raverave anga i to te are: na ra-
tou e ko i te tusia karakaratio, e te
tusia, na te tangata, e ei mua ratou i to
ratou aroaro tu ei, ei raverave i ta
ratou. No te mea na ratou i rave- 12
rave i ta ratou ki mua i to ratou au
idolo, e na ratou maira i rokoia'i te
ngutuare o Iseraela e te ara; i tapu-
tou ei au ia ratou, te tuatua maira
te Atu ra ko Iehova, e na ratou rai e
apai i ta ratou ara. Kare oki ratou e 13
akavaitata mai kiaku, i te rave anga i
te toroa taunga iaku nei, kare rai e
akavaitata ki tetai o taku au mea tapu
katoa nei, ki roto i te ngai-tapu roa
ra: ei runga ra ia ratou uaorai to ra-
tou akama vai ei, e ta ratou au mea
viivii i raveia e ratou ra. E akariro 14
ra au ia ratou ei aronga tiaki i tei
iku naia i te are, i te au angaanga
katoa i reira ra, e te au mea katoa e
raveia i reira. Kareka te kau taunga, 15
te ngati Levi ra, te au tamariki a Za-
doka, tei tiaki i tei iku naia i toku
ngai-tapu ra, ka tatipake ei te au
tamariki a Iseraela iaku ra, ko ratou
te ka akavaitata mai ïa iaku, ei rave-
rave iaku nei; e ei mua ratou iaku tu
ei, ei apai mai i te tongaua e te toto
iaku nei, te tuatua maira te Atu ra
ko Iehova. E tomo ratou ki roto i 16
toku ngai-tapu, e akavaitata mai oki
ratou ki taku kaingakai, ei raverave
iaku nei, e tiaki oki ratou i taku
ikuiku.
17
E riro ra, kia tomo ratou ki roto i
te au ngutupa o te paepae ki roto ra,
ei kakau orongā to ratou au kakau; au-
raka rava ei uru-mamoe e tae ki runga
ia ratou, kia raverave ratou i roto i te
au ngutupa i te paepae ki roto ra, e ko 18
roto katoa ra. Ei pare orongā to ratou
ki runga i to ratou upoko, e ei piripou
orongā ki to ratou taukupu; auraka ra-
tou e tatua ua atu i te mea e pata'i te
19 ou ra. E kia aere ratou ki te paepae ki
vao, *koia oki* te paepae ki vao ki te au
tangata ra, e kiriti ratou i te au kakau
i raverave ei ratou ra, ka tuku ei ki
roto i te au pia tapu ra, ka kakau ei
ratou i tetai aronga kakau ke ra; au-
raka oki ratou e akatapu i te au ta-
20 ngata i taua kakau no ratou ra. Au-
raka oki ratou e varu i to ratou au
upoko, auraka oki e akaroroa i to ratou
rauru; e pakoti ua ra ratou i to ratou
21 au mimiti. Auraka rava te kau taunga
ravarai e inu i te wina, kia tomo ratou
22 ki roto i te paepae ki roto ra. Auraka
oki ratou e rave i tetai vaine takaua, e
tei kopaeia ra, ei vaine na ratou: ei
paretenia ra ta ratou e rave no te
uanga o te ngutuare o Iseraela, e te
vaine takaua e taunga tana tane i mua-
23 tangana. E na ratou e apii i toku ra
au tangata i te *tu ke anga* i tei tapu e
tei noa ra, e akakite oki kia kite ratou
24 i tei viivii e tei mā. E i te tauetono-
anga, ko ratou te ka tu ki runga i te
akava anga; e akava oki ratou kia tau
ki taku ra au akavaanga: e akono oki
ratou i taku au ture, e taku au akono-
anga i toku au uipānga katoa ra, e
akatapu oki ratou i toku au sabati.
25 E auraka ratou e akavaitata ua atu ki
te tangata mate, ka viivii aea ratou:
kareka i te metua tane, e te metua
vaine, e te tamaroa, e te tamaine, e te
teina, e te tuaine kare i moe i te tane,
e tika ïa kia akaviivii ia ratou uaorai.
26 E oti akera aia i te tamāia, e tatau
27 atu rai ratou i nga rā e itu ra. E i te
rā e aere ei aia ki roto i te ngai-tapu
ra, ki te paepae ki roto ra, ei raverave
ki roto i te ngai-tapu ra, e apai aia i
tana tarangaara, te tuatua maira te
28 Atu ra ko Iehova. E e riro ïa ei tua-
nga na ratou: ko au oki ta ratou tua-
nga: auraka kotou e oronga atu i tetai
tuanga na ratou i Iseraela nei: ko au
29 ta ratou tuanga. E kai ratou i te
mineka, e te tarangaara, e te tutakī-
ngaara; e te au mea katoa i akatapu-
30 ia ra i Iseraela nei, na ratou ïa. E ko
mua o te au popo kai katoatoa ra, e te
au terume ravarai a *te tangata* katoa,
teia terume tera terume a kotou ra, na
te kau taunga ïa: e na kotou e oronga
atu i ta kotou faraoa muatangana i oiia
ra na te taunga, kia akairi mai aia i te
31 ora ki runga i toou ra are. Auraka te
taunga e kai i te mea mate ua, e tei
aeaeia ra, i te moa e te puaka katoa
oki.

PENE XLV.

Te manga enua i akonoia no te ngai-tapu, no te oire, e no te ariki: te au akonoanga na te ariki.

E KIA tua kelero kotou i te enua ei 1
nooanga, e apai kotou i tetai te-
rume na Iehova, i tetai tuanga tapu i
taua enua nei: i te roa ra, okotai takau
ma rima ïa tausani i te *kubiti*, e te pa-
rarauare, okotai ngauru ïa tausani. E
mea tapu oki teia e pini ua ake tona au
kotinga katoa. E no roto oki i te reira, 2
e rima anere *kubiti i te roa*, no te ngai-
tapu ïa, e rima anere oki *i te pararau-
are*, okotai rai aiteite e pini ua ake; e
rima ngauru oki i te kubiti ei ngai
atea e pini ua ake. Ko tenana te aite 3
kia aite koe i te roa okotai takau ma
rima i te tausani, okotai ngauru oki i
te tausani i te pararauare: e ei roto oki
i te reira te ngai-tapu, te ngai-tapu roa
ra. Taua *tuanga* tapu o te enua nei, 4
no te kau taunga ïa, te au tavini o te
ngai-tapu, ko tei akavaitata i te rave-
rave ia Iehova: ei turanga no to ratou
au are, ei ngai-tapu oki no te are tapu.
Okotai takau ma rima oki i te tausani 5
i te roa, e okotai ngauru i te tausani i
te pararauare, no te ngati Levi, no te
au tavini o te are, no ratou uaorai ei
nooanga, ei puke pia oki okotai takau.
E na kotou e akataka i te noo anga i 6
te oire, e rima tausani i te pararauare,
okotai takau ma rima tausani i te roa,
ki mua mai i te terume ra i te *tu-
anga* tapu ra: no te ngutuare katoa
ïa o Iseraela. E *ei tuanga* oki ta te 7
ariki i teia pae e tera pae i te terume
ra i te *tuanga* tapu, e i te tuanga no te
oire ki mua i te terume i te *tuanga*
tapu ra, e te tuanga no te oire, ki te
pae ki te opunga o te rā aere ua'i ki te
pae ki te opunga o te rā ra, e te pae ki
te itinga o te rā aere ua'i ki te pae ki
te itinga o te rā ra: e te roa ra, ei mua
mai ïa i tetai i taua nga tuanga ra, mei
te kotinga ki te pae ki te opunga o te
rā ra, e tae ua atu ki te kotinga ki te
pae ki te itinga o te rā ra. Ei te enua 8
ei Iseraela nei tona kainga kai mātu:
e kare te au ariki i oku e akareionga
akaou i toku au tangata; e e oronga ra-
tou i te *pae toe* o te enua no te ngutuare
o Iseraela kia tau i to ratou au kopu.
Te na ko maira te Atu ra ko Ie- 9
hova; Kua oti ana kotou, e te au ariki
o Iseraela: ka akataka ke atu i te rave
kino, e te āru, ka rave ana i te tuatua-
tau e te tuatua-tika, e apai ke atu i ta
kotou takinga-kino i toku ra au ta-
ngata, te tuatua maira te Atu ra ko
10 Iehova. Ei aite tau ta kotou aite, e
11 te epha tau, e te bato tau. Kia oko-
tai rai aite te epha e te bato, ko te
ngauru o te tuanga, kia tuaia te
omera, ko te bato ïa, e te epha katoa,
ko te ngauru ïa o te tuanga o te
omera: kia na te omera kia aite kia
12 tau ki reira. E te sekela, okotai takau
ïa gera: e tai takau sekela, tai takau
ma rima sekela, tai ngauru ma rima
sekela, ko ta kotou ïa mina.
13 Teia te terume kia apai kotou; ko
te ono o te tuanga i te epha no roto i te
omera sitona, ka oronga oki kotou i te
ono o te tuanga i te epha no roto i
14 te omera kerite. Kareka te akonoa-
nga no te inu, te bato inu ra, ko te
ngauru o te bato no roto i te kora, *oko-
tai kora*, okotai ngauru ïa i te bato;
okotai oki omera okotai ngauru ïa i te
15 bato: E te punua mamoe okotai no
roto i te anana e rua anere, no roto i
te au one kai e matu ei i Iseraela ra;
ei mineka, e ei tusia karakaratio, e ei
tusia au, ei topokiangaara no ratou, te
tuatua maira te Atu ra ko Iehova.
16 Na te tangata tini katoatoa e apai i
teianei terume e te ariki katoa i Ise-
17 raela nei. Ei te ariki oki te apai i te au
tusia karakaratio, e te au mineka, e
te au neseka, i te au oroa ra, e te au
marama ou, e te au sabati, i te au uipā-
nga tapu katoa o te ngutuare o Ise-
raela: nana e akapena i te tarangaara,
e te mineka, e te tusia karakaratio, ei
tapokiangaara no te ngutuare o Iseraela.
18 Te na ko maira te Atu ra ko Ie-
hova; I te *marama* mua ra, i te *rā*
mua o taua marama ra, ka rave ei koe
i tetai bovi ou e te kino kore, ka tamā ai
19 i te ngai-tapu ra: E na te taunga e
rave i tetai pae toto i te tarangaara ra,
ka tuku atu ei ki runga i nga pou o
te are ra, e ki runga i nga poo e a o te
nuka i te atarau ra, e ki runga oki i
nga kopa ngutupa i te paepae ki roto
20 ra. E akapera katoa oki koe i te po itu
i taua marama ra, no te aronga ravarai
i tatipake ra, e no tei kamakura ra:
e akapera kotou i te akaongi anga i
taua are ra.
21 I te *marama* mua ra, e te po okotai
ngauru ma a i taua marama ra, ei pasa
ta kotou, e itu rā i taua kaingakai ra;
ko te areto akaopue koreia, ko ta
22 kotou ïa e kai. E i taua rā ra, e aka-
pena te ariki i tetai bovi tarangaara
nana uaorai e na te tangata katoatoa
23 o te enua nei. E i nga rā e itu i taua
kaingakai ra, ka akapena aia i tetai
tusia karakaratio na Iehova, taki itu

bovi, taki itu rama kino kore, i te rā
okotai, e ope akera aua nga rā e itu
ra: e tetai punua puaka-nio i te au rā
katoa ei tarangaara. E akapena oki 24
aia i te mineka okotai epha no te bovi,
okotai oki epha no te rama, okotai oki
ina inu no te epha okotai. I te itu 25
o te *marama,* e te po okotai ngauru ma
rima i taua marama ra, e akapera ka-
toa oki aia i te rave i taua kaingakai
ra i aua nga po e itu ra, i tei tau i te
tarangaara, tei tau i te tusia karakara-
tio, e tei tau i te mineka, e tei tau i te
inu ra.

PENE XLVI.

Te au akonoanga no te ariki i tona akamori anga i te Atua, e no te au tangata.

TE na ko maira te Atu ra ko Ie- 1
hova; Te ngutupa i te paepae ki
roto e akara tika atu ki te pae ki te
itinga o te rā ra, e topiri tikaia ïa
i nga rā angaanga e ono ra; i te rā
sabati ra, e kiritiia ïa, e i te rā no te
marama ou ra, e kiritiia ïa. Na te 2
ara i te tomoanga o taua ngutupa ra te
ariki i te tomo i te pae ki vao ra, e
ei te kopa ngutupa ra aia tu ei, e na te
kau taunga e akapena i tana tusia ka-
rakaratio, e tana tusia au, e ei te turu-
ki ngutupa aia akamori ei; ka aere
ei aia ra; kare ra e topiri vaveia te
pa e aiai ua atu. E te tangata tini o 3
te enua ra, ei te tomoanga i teianei
ngutupa e akamori ei ki mua i te aro-
aro o Iehova, i te au sabati, e i te au
marama ou ra. E te tusia karakaratio 4
ta te ariki ka apai mai kia Iehova i te
rā sabati, e ono punua mamoe kino
kore, e te rama kino kore ra. E te 5
mineka ra, okotai epha i te rama, e te
mineka no te au punua mamoe ra,
tei iaia uaorai ïa, okotai oki ina inu
i te epha okotai. E i te rā no te ma- 6
rama ou ra, okotai ïa bovi ou kino
kore, e nga punua mamoe e ono, e te
rama okotai: e mea kino kore anake
ïa. E nana e akapena i te mineka, oko- 7
tai epha i te bovi, okotai oki epha i te
rama, e to te au punua mamoe ra, ko
te rauka ua ïa i te rima ra, okotai oki
ina inu i te epha okotai. E kia tomo 8
te ariki ra, na te ara i te tomoanga o
taua ngutupa ra aia i te aere ki roto
ra, e na reira rai aia kia oki ra.
Kia aere maira te au tangata o te 9
enua ki mua i te aroaro o Iehova i te
au uipānga tapu ra, ko tei tomo mai
na te ngutupa i te pae ki apatokerau
ra kia akamori, e na te ngutupa aia
i te pae ki apatonga kia aere ki vao
ra; e ko tei tomo mai na te ngutupa i
te pae ki apatonga ra, e na te ngutupa
i te pae ki apatokerau aia kia aere ki
vao: auraka aia kia na te ngutupa
tana i aere maira i te oki, e na tetai
10 pae ra aia i te aere ki vao. E ko tei
ariki i rotopu ia ratou ra, kia okotai
rai tomo anga kia tomo ratou ra; e
kia aere ratou ra, ka aere katoa ïa.
11 E i te au kaingakai ra, e i te au uipā-
nga tapu ra, te mineka ra, okotai ïa
epha no te bovi okotai, okotai oki epha
no te rama okotai, kareka te au punua
mamoe ra, tei iaia uaorai ïa, okotai
12 oki ina inu i te epha okotai. Kia aka-
pena oki te ariki i tetai tusia kara-
karatio apai ua, e tetai tusia au, e mea
apai ua na Iehova, e kiritiia te pa e
akara tika ki te itinga o te rā ra nona,
e nana e akapena i tana tusia kara-
karatio, e tana au tusia au, mei tana
rai i rave i te rā sabati; ei reira aia e
aere ei, e riro atura aia e topiriia'i te
13 pa. E ka akapena koe i tetai tusia
karakaratio na Iehova i te au rā katoa
ra, e punua mamoe mataiti okotai e te
kino kore, e akapena koe i te reira i te
14 au popongi katoa. E akapena katoa
koe i tetai mineka i te au popongi ka-
toa ra, i te ono o te tuanga i te epha,
e te toru o te tuanga i te ina inu ra, ei
pìpì i te faraoa pueu ra, ei mineka na
15 Iehova, ei akonoanga tamou ïa. E
akapera ratou i te akapena anga i te
punua mamoe, e te mineka, e te inu,
i te au popongi katoa, ei tusia kara-
karatio apai tamou ïa.
16 Te na ko maira te Atu ra ko Iehova;
kia oronga te ariki i tetai apinga na
tetai tamaiti ana ra, e riro ïa mea ei
tuanga na tana tamaiti ra, ei kainga
kai mātu ïa taua tuanga ra no ratou.
17 Kia oronga ra aia i tetai pae i te tua-
nga nona ki tetai tavini ona ra, ei
iaia atu rai ïa, e tae rava atu ki te
Iubile; ei reira e oki akaou mai ei ki
te ariki ra: e riro ra tana tuanga i o
atu na tana ra au tamariki, no ratou
18 rava. Auraka ra te ariki e rave i to te
au tangata ra tuanga i te tuaru anga
atu ia ratou i taua tuanga no ratou ra, e
oronga ra aia i tona uaorai tuanga ei tua-
nga no tana au tamariki: kia kore toku
au tangata kia pueurikiriki ke ratou
ravarai i runga i tona uaorai tuanga.
19 E kua arataki maira aia iaku na te
tomoanga i te pae ngutupa ra, ki roto
i te au pia tapu no te kau taunga ra,
e akara tika ki te pae ki apatokerau
ra: e i na, tei reira tetai ngai tei nga
20 pae e rua i te opunga o te rā ra. Kua
tuatua maira aia kiaku, Ko te ngai

teia e tunu ei te kau taunga i te tutaki-
ngaara, e te tarangaara, ei reira oki ratou
e keu ei i te mineka; kia kore ratou
e apai ki roto i te paepae ki vao ra,
ka akatapu ei i te au tangata ra. Kua 21
arataki maira aia iaku ki roto i te pae-
pae ki vao, e kua arataki aia iaku
na nga poo e a o taua paepae ra, e i
na, e paepae katoa tei taua nga poo e
a o te paepae ra. E puke paepae tei 22
topiriia mai ki nga poo e a o te paepae
ra, e a ngauru i te roa, e toru ngauru
i te pararauare: e taua nga poo e a
ra, okotai rai aite. E pa *are* oki tei 23
roto i reira e pini ua ake, e a katoa
e pini ua ake, i patuia ma te tunuanga
i raro ake i taua nga pa *are* ra e pini
ua ake. Kua tuatua maira aia iaku, 24
Ko te au ngai teia no te aronga e
tunu, ei reira te au tavini o te are
nei tunu ei i te au tusia na te ta-
ngata ra.

PENE XLVII.

Te orama o te vai tapu, e te meitaki no taua vai ra: te tua kelero anga i te enua.

E MURI akera kua arataki akaou 1
maira aia iaku ki te ngutupa o te
are ra; e i na, e vai te ta'e maira na
raro mai i te turuki o te are i te pae ki
te itinga o te rā ra: te aro oki o taua
are ra, tei te pae ïa ki te itinga o te
rā, e te ta'e maira te vai na raro ake i
te pae katau i taua are ra, i te pae ki
apatonga i te atarau ra. Kua ara- 2
taki maira aia iaku na te ngutupa i te
pae ki apatokerau, kua arataki atura
iaku i te ara ki vao ra i te ngutupa ki
vao i te ara e akara tika atu ki te pae
ki te itinga o te rā ra; e i na, e vai
te ta'e ra na te pae katau. E kia riro 3
atura te tangata, tei tona rima te ao,
ki te pae ki te itinga o te rā ra, kua
aite iora aia e okotai akera tausani i te
kubiti; e kua arataki iora aia iaku na
raro i taua vai ra; e kua taea te puku
vaevae e te vai. E kua aite iora aia e oko- 4
tai akera tausani, e kua arataki iora iaku
na raro i taua vai ra; kua tonga turi te
vai. Kua aite iora aia e okotai akera
tausani, e kua arataki iora iaku na raro;
e kua tae akera ki te taukupu te vai.
Kua aite akaou iora aia, e okotai atura 5
tausani, *e kua riro atura* ei kauvai
kare atura e tika iaku kia aere: kua
teitei oki taua vai ra, e vai e tika kia
kau aere, e kauvai kare e taea kia
aere. E kua tuatua maira aia kiaku, 6
E te tamaiti a te tangata na, kua akara
ainei koe? Kua arataki maira aia iaku
i reira, e kua akaoki atura iaku na te
7 nia o taua kauvai ra. E kia oki iora
au, e i na, e manganui te rakau tei te
nia o taua kauvai ra, tei teia pae e tei
8 tera pae. E kua tuatua maira aia
kiaku, Te ta'e tika nei teianei vai ki te
enua ki te pae ki te itinga o te rā ra,
e tae atura ki raro ki te ngai atea, e
riro atura ki roto i te tai, e kua tae
atura ki roto i te tai ra, e ora ïa taua
9 tai ra. E riro ïa e ko te au mea katoa
e ora ra, e tei keukeu ra, ki te au ngai
katoa i taea e taua kauvai ra, e
ora anake ïa: e riro te ika i te maata
maata rava atu, no te mea e tae teia-
nei vai ki reira, e na te reira e akaora,
e ora oki te au mea katoa i taea
10 e taua kauvai ra. E riro oki ïa, te au
ravakai i te tu aere ua ki runga i te
reira mei Enegedi e tae rava atu ki
Enegalaima; e riro ïa ei *ngai* tauaki
anga kupenga; e riro oki ta ratou ika
i to ratou uaorai tu, mei te ika katoa o
11 te tai maata ra, e maata ua atu. Ka-
reka te au ngai varivari no reira, e
tona au ngai ruarua ra, kare ïa e ora;
12 e akariroia ïa ei tai. E i te pae
kauvai ra ki runga i te nia o te reira,
i teia pae e tera pae, e tupu ei te au
rakau katoa ei manga, kare oki tona
rau e mae, kare oki tona ua e pou:
ei ua ou ta te reira e ua mai i tona au
marama ra, no te mea i na te ngai-
tapu mai to ratou vai i te ta'e anga
mai: e riro oki to reira ua ei manga, e
tona rau ei vairakau.
13 Te na ko maira te Atu ra ko Iehova;
Teia te kotinga, kia noo kotou ki taua
enua nei, i te au kopu raungauru ma
rua i Iseraela nei: kia rua o Iosepha
14 tuanga. Ka noo katoatoa oki kotou i
taua *enua* ra, i taku oki i taputou
e oronga i te reira ki to kotou ai metua
ra: ka riro oki taua enua nei ei tuanga
no kotou.
15 Teia oki te kotinga o taua enua ra ki
te pae ki apatokerau ra, mei te tai
maata ra, e te ara ki Hetelona e aere
16 atura ki Zedada; Hamata, Berota, Si-
beraima, i rotopu mai i te kotinga i
Damaseko e te kotinga i Hamata; Ha-
zara-katikona i te pae kotinga ra i
17 Haurana. E te kotinga mei te tai mai,
ko Hazara-enana ïa, i te kotinga i Da-
maseko, e Zaphona ki te pae ki apato-
kerau, e te kotinga ra i Hamata. Ko
18 te pae i apatokerau ïa. E te pae i te
itinga o te rā ra, na Haurana kotou i te
aite, e na Damaseko, e na Gileada, e
na te enua o Iseraela i te *pae* Ioridana,
mei te kotinga mai e tae ua atu ki tetai
i te pae ki te itinga o te rā ra. Ko te

pae ïa i te itinga o te rā ra. E te 19
pae i apatonga ra, mei Tamara mai
e tae rava atu ki te vai taumāro ra i
Kadesa, e tae rava atu ki te kauvai i te
tai maata ra. Ko te pae apatonga ïa i
te pae ki apatonga. E te pae ki te 20
opunga o te rā ra, ko te tai maata ïa,
mei te kotinga e tae rava atu ki te ngai
e aere ki Hamata ra. Ko te pae teia
ki te opunga o te rā ra.

E na kotou e tua i taua enua nei no 21
kotou, kia tau i te au kopu o Iseraela
nei. E ka tua kelero kotou i te reira 22
ei nooanga no kotou nei, e no te au
tangata ke ke katoa e kaiau aere i ro-
topu ia kotou, te ka anau tama i rotopu
ia kotou: e riro oki ratou ia kotou mei
te mea anau tikai i roto i te au ta-
mariki a Iseraela; ei tuanga katoa to
ratou i o kotou, i roto i te au kopu i
Iseraela nei. E riro oki, ei te kopu 23
nooia e taua tangata ke ra, ei reira
oki tana tuanga kia oronga kotou na,
te tuatua maira te Atu ra ko Iehova.

PENE XLVIII.

Te au tuanga na nga kopu raunga-uru ma rua, no te ngai-tapu, no te oire, e no te ariki: te au ngutupa o te oire.

TEIA te au ingoa o te au kopu ra. 1
Mei te openga i te pae ki apatoke-
rau e tae ua atu ki uta kia na Hete-
lona, aere atu ei te tangata ki Hamata,
Hazara-enana, te kotinga i Damaseko
i te pae ki apatokerau ra, ki te enua ra
i Hamata, ko nga kotinga oki teia
nona i te pae ki te itinga, *ma te* opu-
nga o te rā ra; no Dana okotai. E na 2
te kotinga o Dana, mei te pae ki te
itinga e tae rava atu ki te pae ki te
opunga o te rā ra, no Asera okotai. E 3
na te kotinga o Asera, mei te pae ki te
itinga e tae rava atu ki te pae ki te
opunga o te rā ra, no Naphatali okotai.
E na te kotinga o Naphatali, mei te 4
pae ki te itinga e tae rava atu ki te
pae ki te opunga o te rā ra, no Manase
okotai. E na te kotinga o Manase, 5
mei te pae ki te itinga e tae rava atu ki
te pae ki te opunga o te rā ra, no
Epheraima okotai. E na te kotinga o 6
Epheraima, mei te pae ki te itinga e tae
rava atu ki te pae ki te opunga o te rā
ra, no Reubena okotai. E na te koti- 7
nga o Rubena, mei te pae ki te itinga
e tae rava atu ki te pae ki te opunga
o te rā ra, no Iuda okotai.

E na te kotinga o Iuda, mei te pae ki 8
te itinga e tae rava atu ki te pae ki te
opunga o te rā ra, ei reira te terume ta
kotou e apai okotai takau ma rima tau
sani i te pararauare, e te roa oki me
tetai o te au tuanga katoa ïa, mei te
pae ki te itinga e tae rava atu ki te
pae ki te opunga o te rā ra: e te are
9 tapu ra, ei rotopu ïa i te reira. Te te-
rume ta kotou e apai ia Iehova ra, oko-
tai takau ma rima ïa tausani i te roa,
okotai oki ngauru tausani i te pararau-
10 are. No ratou oki taua terume tapu
nei no te kau taunga, i te pae ki apa-
tokerau ra, okotai takau ma rima tau-
sani *i te roa*, e te pae ki te opunga o te
rā ra, okotai ngauru tausani i te para-
rauare, e te pae ki te itinga o te rā ra,
okotai ngauru tausani i te pararauare,
e te pae ki apatonga ra, okotai takau
ma rima tausani i te roa: e te are tapu
11 o Iehova, ei rotopu ïa i te reira. No
te kau taunga akatapuia ra *te reira* i
te au tamariki a Zadoka; ko tei akono
i te ikuiku naku ra, tei kore i tatipake
ka tatipake ei te au tamariki a Iseraela
ra, mei te au ngati Levi i tatipake ra.
12 E taua terume o te enua i apaiia nei,
e riro ïa ei mea tapu rava no ratou, na
13 te kotinga o te ngati Levi ra. E ki
mua mai i te kotinga o te kau taunga
ra, ko to te ngati Levi ïa, okotai takau
ma rima tausani i te roa, okotai oki
ngauru tausani i te pararauare: i te
roa katoa ra, okotai takau ma rima ïa
tausani, e te pararauare, okotai ïa nga-
14 uru tausani. Auraka oki ratou e oko
i te reira, auraka e okooko, auraka oki
e taka ke te popo o taua enua ra: e
mea tapu oki na Iehova.
15 E nga tausani e rima i toe i te para-
rauare ra, ki mua mai i nga tausani
okotai takau ma rima ra, ei *ngai* noa ïa
no te oire, ei nooanga, e ei ngai atea:
e te oire ra, ei rotopu ïa i te reira. Teia
16 oki te au aite o te reira; i te pae ki apa-
tokerau, e a ïa tausani e rima anere, e te
pae ki apatonga ra, e a ïa tausani e rima
anere, e te pae ki te itinga o te rā ra, e a
ïa tausani e rima anere, e te pae ki te
opunga o te rā ra, e a ïa tausani e rima
17 anere. E te ngai atea o taua oire ra, e
rua anere e rima ngauru ki te pae ki
apatokerau, e rua oki anere e rima
ngauru ki te pae ki apatonga ra, e rua
oki anere e rima ngauru ki te pae ki te
itinga o te rā ra, e rua oki anere e
rima ngauru ki te pae ki te opunga
18 o te rā ra. E te toenga o te roa ki
mua mai i te terume tapu ra, okotai
ngauru tausani ki te pae ki te itinga o
te rā ra, okotai oki ngauru tausani ki
te pae ki te opunga o te rā ra: e ei
mua mai ïa te reira i te terume tapu
ra, e tei tupu i reira ra, e riro ia ei kai

na te aronga e akaangai i te oire ra.
E te aronga e akaangai i te oire ra, e 19
akaangai ïa no roto i te au kopu katoa
o Iseraela. Taua terume katoa ra, oko- 20
tai takau ma rima ïa i te tausani, okotai
takau oki ma rima i te tausani ki tetai
pae: e a aro to taua terume tapu ra kia
apai kotou, ma te tuanga katoa ra no
te oire.

E te toenga ra, no te ariki ïa, i teia e 21
i tera pae i te terume tapu ra, e te
tuanga ra no te oire, ki mua mai i te
okotai takau ma rima tausani no te
terume, ki te kotinga ki te pae ki te
itinga o te rā ra, e te pae ki te opunga
o te rā ra, ki mua mai i te okotai ta-
kau ma rima tausani ki te kotinga ki te
pae ki te opunga o te rā ra, ki mua
mai i te au tuanga o te ariki ra: e
riro oki te reira ei terume tapu; e te
ngai-tapu no taua are ra, ei rotopu ïa.
Mei te tuanga mai o te ngati Levi ra, 22
e mei te tuanga mai o te oire i rotopu
ra, no te ariki ïa; i rotopu i te kotinga
o Iuda, e te kotinga o Beniamina, ko
to te ariki ïa.

Kareka te toenga o taua au kopu ra, 23
mei te pae ki te itinga e tae rava atu ki
te opunga o te rā ra, no Beniamina
okotai. E na te kotinga o Beniamina, 24
mei te pae ki te itinga e tae rava atu ki
te opunga o te rā ra, no Simeona oko-
tai. E na te kotinga o Simeona, mei 25
te pae ki te itinga e tae rava atu ki te
pae ki te opunga o te rā ra, no Isakara
okotai. E na te kotinga o Isakara, 26
mei te pae ki te itinga e tae rava atu
ki te pae ki te opunga o te rā ra, no
27 Zebuluna okotai. E na te kotinga o
Zebuluna, mei te pae ki te itinga e tae
rava atu ki te pae ki te opunga o te rā
28 ra, no Gada okotai. E na te kotinga
o Gada, ki te pae ki apatonga ra, mei
Tamara roa mai taua kotinga ra e tae
rava atu ki te vai taumāro ki Kadesa,
e tae rava atu ki te kauvai ki te tai
29 maata ra. Ko ta kotou teianei enua
e tua kelero ki te au kopu o Iseraela ei
nooanga, e teia oki ta ratou au tuanga,
te tuatua maira te Atu ra ko Iehova.
30 Teia te au tomoanga ki vao i taua
oire ra, tei te pae ki apatokerau ra, e a
31 ïa tausani e rima ïa anere aite. E *tupa-
ia* oki te au ngutupa o te oire i te au
ingoa o te au kopu o Iseraela: e toru
ngutupa i te pae ki apatokerau ra;
okotai ngutupa no Beniamina, okotai
ngutupa no Iuda, okotai ngutupa no
32 Levi. E ei te pae ki te itinga o te rā
ra, e a ïa tausani e rima anere: e nga
ngutupa e toru ra, okotai ngutupa no
Iosepha, okotai ngutupa no Beniamina,
33 okotai ngutupa no Dana: E ei te pae
ki apatonga ra, e a ïa tausani e rima
anere aite: e nga ngutupa e toru ra,
okotai ngutupa no Simeona, okotai
ngutupa no Izakara, okotai ngutupa no
34 Zebuluna. E ei te pae ki te opunga o
te rā ra, e a ïa tausani e rima anere, *e*
nga ngutupa e toru ra, okotai ngutupa
no Gada, okotai ngutupa no Asera,
35 okotai ngutupa no Naphatali. Okotai
ngauru ma varu i te tausani i te *aite*
kia akapini ra: e te ingoa o taua oire
ra mei taua rā maira, TEI REIRĀ
IEHOVA.

TE BUKA A DANIELA RA.

PENE I.

To Iehoiakima arataki tuikaa angaia ki Babulonia, te tuatua ia Daniela, Anania, Misaela, e Azaria.

I TE toru o te mataiti i te au o te 1
ariki o Iuda ko Iehoiakima, i tae
mai ei te ariki o Babulonia ko Nebu-
kanesa ki Ierusalema, e kua akapini
akera *ki te nuku.* E kua tuku atura 2
te Atu i te ariki o Iuda ia Iehoiakima
ki tona rima, e tetai pae o te au kapu
no te are o te Atua: ko tana ïa i apai
ki te enua ra ko Sinara, ki roto i te are
o tona ra atua; e kua apai oki aia i
taua au kapu ra ki roto i te are vai-
ranga apinga no tona atua.
3 Kua karanga akera te ariki kia
Asepenaza i tei maata i rungao i te
aronga taoonga nona ra, kia arataki
mai aia i e tokotai i te au tamariki a
Iseraela, to te au tamariki a te ariki, e
4 to te aronga nunui katoa ra; I te au
tamariki kino kore, ko tei meitaki i te

akara anga atu, ko tei karape i te au
kite katoa, e tei pikipiki i te kite, e te
ngakau mārama i te au mea i apiiia
ra, e tei tika kia noo ki roto i te are o
te ariki ra, e tei tika kia apiiia atu te
reo e te au peu i kitea e te au Kaledea
ra. Kua akataka iora te ariki i te 5
tuanga kai na ratou no te au rā katoa,
no roto i ta te ariki uaorai, e no te
wina oki tana i inu ra: kia akapera i
te angai ia ratou e kia toru ua atu ma-
taiti, e kia ope ka tu atu ei ratou ki
mua i te aroaro o te ariki ra. E ko 6
Daniela tetai i roto i taua au tamariki
a Iuda, ko Hanania, ko Misaela, e ko
Azaria; Ko tei tapaia te ingoa e tei 7
maata o te aronga taoonga ra: kua
tapaiā Daniela ra, ko Beletesazara ïa;
e ko Hanania ra, ko Sadaraka ïa; e
ko Misaela ra, ko Meseka ïa; e ko
Azaria ra, ko Abedenego ïa.
Te manako ra te ngakau o Daniela 8
e, auraka aia e viivii i taua tuanga kai
a te ariki ra, e i te wina tana i inu ra:
i akatu ei aia ki tei maata i taua aronga
taoonga ra e, auraka aia e akaviivii iaia
uaorai. Kua akariroia akerā Daniela 9
e te Atua ei tangata akaperepere maa-
taia e tei maata i taua aronga taoo-
nga ra. Kua karanga atura tei maata 10
i taua aronga taoonga ra kia Daniela,
Te mataku nei au i taku atu i te ariki
ra, ko tei akataka i ta kotou kai e ta
kotou e inu: ko te akara mai aea aia i
to kotou mata i te tu kino anga, kare i
aite ki te au tamariki okotai rai o ko-
tou uki ra? ko toku mimiti te ka umu-
umuia mai e te ariki ei *pau* ia kotou i
reira, Kua karanga aturā Daniela kia 11
Melezara, i ta tei maata i te aronga
taoonga i tuku ki runga ia Daniela,
Hanania, Misaela, e ia Azaria ra,
Teia taku tuatua kia koe, Ka timata 12
ua mai ana i to au tavini nei, e kia po
ngauru ake; ei pipi ta ratou e o mai na
matou e kai, e ei vai oki te inu. Ka 13
akara mai ei koe i to matou mata ki
mua i to aroaro na, e te mata katoa o
te au tamariki e kai i te tuanga kai a
te ariki ra: e taau e kite ra, e akapera
koe ki to au tavini nei. Kua akarongo 14
atura aia ia ratou i taua tuatua ra, e
kua timata iora ia ratou e po ngauru
akera. E ope akera aua nga po oko- 15
tai ngauru ra, te vai meitaki ra to
ratou mata kia akaraia atu, e te poria
oki i te tino i to te au tamariki katoa
ra tei kai i te tuanga a te ariki ra.
Kua rave iorā Melezara i taua tuanga 16
kai na ratou ra, e te wina i akonoia
kia inu ratou; e kua o maira i te pipi
na ratou.

17 E ko aua nga tamariki toko a nei,
kua oronga maira te Atua i te kite no
ratou, e te pikipiki, i te au mea katoa
i apiiia, e te pakari: e kite oki to
Daniela i te au orama katoa e te au
18 moe. E ope akera nga rā i karangaia
e te ariki e aratakiia mai ei ratou ra,
kua arataki maira tei maata i te aronga
taoonga ra ia ratou ki mua i te aroaro
19 o Nebukanesa ra. Kua karangaranga
iora ratou ma te ariki; kare rava
tetai i kitea i rotopu ia ratou ravarai e
aite ia Daniela, Hanania, Misaela, e
Azaria ra: i tu atu ei ratou ki mua i
20 te aroaro o te ariki ra. E te au tua-
tua pakari katoa e te kite, ta te ariki i
ui kia ratou ra, kite atura aia e kua
tu ke e kua papa ngauru to ratou kite i
to te au magoi ravarai, e to te au
akara etu, e pini ua ake tona basileia
21 katoa ra. Te ora ua rā Daniela e tae
rava atu ki te mataiti mua o te ariki ra
ko Kuro.

PENE II.

Kare te moe a Nebukanesa i kitea e te au Kaledea, kua akakiteia e Daniela ra.

1 E TAE akera ki te rua o te mataiti
i te au o Nebukanesa, kua kite
iorā Nebukanesa i tetai moe, tumate-
tenga roa akera tona vaerua, itirere
2 akera aia i taua moe nana ra. Kua
akaue atura te ariki i reira e karanga
atu ki te au magoi, e te au akara etu, e
te au purepure, e te au Kaledea, kia
akakite mai ki te ariki i taua moe nana
ra. E kua aere maira ratou e kua tu
maira ki mua i te aroaro o te ariki.
3 E kua karanga atura te ariki kia ra-
tou, E moe taku i moe ana, e kua
tumatetenga toku vaerua kia kite au i
4 taua moe ra. Kua tuatua maira te au
Kaledea ki te ariki i te reo Arama,
E te ariki e, kia ora koe e tuatua ua
atu: ka akakite mai ana koe ki to au
tavini nei i tenana moe, e na matou e
5 akakite atu i te aiteanga. Kua ka-
ranga atura te ariki, na ko atura
ki te au Kaledea ra, Teia taku tua-
tua, kia kore kotou e akakite mai
kiaku i taua moe nei, e te aiteanga
katoa ra, ka tipupuia kotou, e e aka-
riroia to kotou au are ei tiringa teita.
6 Kia akakite maira kotou i taua moe
nei, e te aiteanga katoa ra, e apinga
ta kotou e rauka iaku nei, e te tutaki,
e te ngateitei maata: e tenana, e aka-
kite mai kotou kiaku i taua moe nei e
7 te aiteanga katoa. Kua tuatua maira
ratou, na ko maira, Ka akakite mai
ana te ariki ki tona au tavini nei i tana

moe, e na matou e akakite atu i te
aiteanga. Kua karanga atura te ariki, 8
Kua kite tikai au e, ko te taime ta
kotou e anoano kia rauka, no te mea
kua kite kotou i tei akonoia e au ra.
Kia kore ra kotou e akakite mai kiaku 9
i taua moe nei, kare atu e tuatua ia
kotou: no te mea kua akakoro kotou i
te tuatua pikikaa e te kino e tuatua ki
mua iaku nei, e kia topa atu taua tua-
tau nei: e tenana, e akakite mai kotou
i taua moe ra, e kite ïa au i reira e, ka
tika ia kotou kia akakite mai i te aite-
anga.

Kua tuatua maira te au Kaledea ki 10
mua i te ariki, na ko maira, Kare rava
ïa e tangata i runga i te ao katoa nei e
tika kia akakite atu i ta te ariki ra tua-
tua: kare oki e ariki, e te mataiapo,
kare oki e kavana, i ui i te tuatua mei
tena te tu, ki te au magoi, e te au
akara etu, e te au Kaledea. E tuatua 11
tu ke roa tena ta te ariki i umuumu
mai na, e kare rava ïa tangata e tika'i
kia akakite atu i te reira ki mua i te
ariki, mari ra ko te au atua, ko tei
kore i noo i te kopapa tangata nei.
No taua tuatua nei i riri ei te ariki, e 12
otooto roa akera te riri, e kua akaue
atura kia taia te aronga pakari ravarai
i Babulonia. Riro atura taua tuatua 13
ra kia taia te aronga pakari; kua kimi
atura ratou ia Daniela e tona au oa ra
kia taia.

Kua ui meitaki ua aturā Daniela, 14
ma te akono meitaki, ki te kapena o
te au tiaki i te ariki ra ia Arioka, ko
tei aere e ta i te aronga pakari i Babu-
lonia. E kua karanga atura aia ki 15
taua kapena o te ariki ra ia Arioka, na
ko atura, Eaa teianei tuatua i akarapu-
rapu uaia'i e te ariki? Kua akakite
akerā Arioka kia Daniela i taua tua-
tua ra. E kua aere aturā Daniela ki 16
roto e kua pati atura ki te ariki kia
tuku ua mai aia i tetai manga taime, e
nana e akakite atu ki te ariki i taua
ariteanga ra. Kua aere iorā Daniela 17
ki tona uaorai ngutuare, e kua akakite
atura i taua tuatua ra kia Hanania,
Misaela, e Azaria, i nga oa nona ra.
Kia pati akatenga ratou ki te Atua no 18
te rangi, kia aroaia mai i taua tuatua
ngaro ra; e kia kore a Daniela e taia,
e tona au oa, ma te au tangata pakari
katoa i Babulonia.

Akakiteia maira taua tuatua ngaro 19
ra kia Daniela i te orama i te po ra.
Kua akameitaki aturā Daniela i te
Atua o te rangi. Kua karanga aturā
Daniela, na ko atura,

Kia akameitakiia to te Atua ra ingoa 20
e tuatatau ua atu: tei iaia oki te pakari
21 e te ririnui: Tei iaia oki te akatu ke i
te au taime e te au tuatau, tei iaia oki
te tuku i te au ariki ki raro, e tei iaia
oki te akatu i te au ariki ki runga: ko
tei oronga mai i te pakari ki te aronga
i pakari, e te kite ki te aronga i rauka
22 ia ratou te kite: Te akakite nei aia i
te au mea oonu e te munangaro: koia
tei kite i to roto i te poiri, e tei iaia te
23 mārama i te vai ranga. Te akameitaki
nei au ia koe, e te akapaapaa nei au ia
koe, e te Atua o toku ai metua, ko tei
oronga mai i te kite e te ririnui noku, e
kua akakite mai koe kiaku i ta matou
i pati atu kia koe ra: kua akakite mai
oki koe kia matou i ta te ariki ra
tuatua.

24 Aere aturā Daniela ki roto kia
Arioka ra, tei akonoia e te ariki ei ta i
te aronga pakari i Babulonia ra: aere
atura aia, e kua na ko atura kiaia;
Auraka e ta i te aronga pakari i Babu-
lonia: ko au taau e arataki ki mua i te
aroaro o te ariki ra, e naku e akakite
25 i te aiteanga ki te ariki. Kua rapu-
rapu aturā Arioka i te arataki ia
Daniela ki mua i te aroaro o te Ariki
ra, e kua na ko atura kiaia, Kua kitea
e au tetai tangata no te au tuikaa no
Iuda ra, e nana e akakite i te aite-
26 anga ki te ariki. Kua tuatua maira te
ariki kia Daniela, ko Beletesazara te
ingoa, na ko maira, E tika ainei ia koe
kia akakite mai kiaku i te moe taku i
27 kite ra, e te aiteanga katoa? Kua
karanga aturā Daniela ki mua i te
aroaro o te ariki, na ko atura, Taua
tuatua ngaro ra ta te ariki i umuumu
maira, kare te aronga pakari, e te aro-
nga akara etu, e te aronga magoi, e te
aronga purepure, e tika kia akakite ki
28 te ariki; E Atua ra tei te rangi, ko tei
akakite mai ïa i te au tuatua ngaro, ko
tei akakite mai ïa ki te ariki ra kia
Nebukanesa, i te ka tupu i te au rā
openga ra. Ko te moe naau ra, e te
rika a to upoko i runga i to roi ra,
29 ko teianei ïa; Ko koe ra, e te ariki, i
tupu toou manako i runga i to roi na,
i te au mea e tupu a muri atu; e koia
ko tei akakite mai i te au tuatua ngaro
ra, kua akakite ïa kia koe i te au mea
30 e tupu a muri atu. Kareka au nei,
kare teianei tuatua ngaro i akakiteia
mai kiaku nei, no te mea, te maata
nei toku pakari i to te aronga katoa e
ora nei, kia akakiteia ra te aiteanga ki
te ariki ra, e kia kite oki koe i toou
manako i roto i to ngakau na.

31 Te kite ra koe, e te ariki, e i na,
tetai tiki maata. Ko taua tiki maata

ra, tei tu ke tona kakā, kua tu maira
ïa ki mua ia koe; e mea rikarika oki
tona tu. Te upoko o taua tiki nei, e 32
auro meitaki ïa, tona umauma e nga
rima nona, e ario ïa, tona kopu e nga
ūā nona, e veo ïa, Nga vaevae nona ra, 33
e auri ïa, e nga tapuae nona ra, e auri
tetai pae, e karakaraea oki tetai pae.
Te akara ua ra koe e kokotiia maira 34
tetai toka kare ra e rima, tei tutuki
maira ki runga i nga vaevae auri e te
karakaraea i taua tiki ra, e pueuriki-
riki roa akera. Pueurikiriki katoa 35
atura te auri, te karakaraea, te veo, te
ario, e te auro, e riro atura mei te ota
i te au alona akaū; pueu ke atura i te
matangi, e kare atura o ratou e vaira-
nga i kitea: e riro atura te toka, i
tutuki i taua tiki ra, ei maunga maata,
e kapi roa akera te ao katoa nei. Ko 36
taua moe ra ïa, e na matou rai e aka-
kite i te aiteanga o taua *moe* ra ki mua
i te aroaro o te ariki ra.

Ko koe, e te ariki, e ariki ïa no te 37
au ariki ra: kua oronga mai oki te
Atua no te rangi i te basileia noou, te
mana, e te riinui, e te kakā. E te au 38
ngai katoa i nooia e te tamariki a te
tangata nei, te au puaka o te ngangaere,
e te au manu o te reva, kua orongaia e
ia ki roto i to rima, e kua akariro aia
ia koe ei tutara ki runga ia ratou katoa
ra. Ko koe taua upoko auro nei. E 39
i muri ake ia koe e tupu ei tetai basi-
leia ke, e iti ake ïa ia koe, e tetai basi-
leia, ko te toru ïa, e veo ïa, ko te ka
tutara ïa ki runga i te ao katoa nei. E 40
te a o te basileia, e riro ïa i te maroi-
roi mei te auri ra: e mei te mea e
pueurikiriki e e paruparu te au mea
katoa i te auri, na te reira e akapueu-
rikiriki e e akaparuparu, mei te au
mea katoa e pueurikiriki e e paruparu
i te auri. E mei taau i kite ra i nga 41
tapuae e te au maikao, e karakaraea
potera tetai pae, e auri oki tetai pae, e
vevete ïa taua basileia ra, ka vai rai ra
te maroiroi auri ki roto, mei taau oki i
kite ra i te auri i iro katoaia ki te
karakaraea nane ra. E mei nga mai- 42
kao-vaevae ra, e auri tetai pae, e kara-
karaea tetai pae, koia katoa taua basi-
leia nei, e riro i te maroiroi tetai pae,
e ngaangaa tetai pae. E mei taau oki 43
i kite i te auri e kua irokia ki te kara-
karaea nane, e riro ratou ki te iropu
ua ki te uanga o te tangata nei: kare
ra ratou e piri ki tetai ki tetai, mei te
auri nei kare e iro ki te karakaraea. E 44
i te au rā o taua au ariki ra, e akatupu
ei te Atua no te rangi i tetai basileia,
te ka kore rava e akakoreia e tuatau
ua atu: kare oki taua basileia ra e
riro i etai ke, e riro na te reira e aka-
pueurikiriki e e akapou i taua au basi-
leia katoa ra, ka vai rai tera e tuatau ua
45 atu. Mei taau oki i kite ra e, i kokoti
uaia mai taua toka ra no roto i te
maunga kare e rima, e na te reira e
akapueurikiriki i te auri, te veo, te
karakaraea, te ario, e te auro; te aka-
kite maira te Atua maata ki te ariki i
te au mea e tupu a muri atu: e mea
tika tikai oki taua moe nei, e te pi-
kikaa kore oki tona aiteanga.

46 Tipapa iorā Nebukanesa ki raro te
mata, akamori atura ia Daniela, e kua
akaue atura kia apai ratou i tetai mi-
47 neka e te neseka kiaia. Kua tuatua
maira te ariki kia Daniela, na ko mai-
ra, Koia tika rai, e Atua to kotou Atua
no te au atua nei, e te Atu no te au
ariki nei, e te akakite oki i te tuatua
ngaro, i tika'i ia koe kia akakite mai i
48 teianei tuatua ngaro. Kua akamaata
atura te ariki ia Daniela, e kua oronga
atura i te apinga maata nana, e akariro
atura iaia ei tutara ki runga i te mata-
keinanga katoa o Babulonia, e koia
atura te kavana maata ki runga i te
aronga pakari katoa i Babulonia ra.
49 Kua karanga aturā Daniela ki te ariki,
e kua tuku atura aia ia Sadaraka, Me-
seka, e Abedenego, ei runga ïa i te au
tuatua katoa i te matakeinanga i Ba-
bulonia ra: karekā Daniela, *noo* atura
ïa ki roto i te ngutupa o te ariki ra.

PENE III.

To Nebukanesa akatu anga i te tiki auro i Dura ra: to Sadaraka ma tiria angaia ki roto i te umu ai, e to ratou akaora angaia e te Atua.

1 ANGA iora te ariki ra ko Nebuka-
nesa i tetai tiki auro, e ono nga-
uru te kubiti i te teitei, e ono oki ku-
biti i te pararauare: kua akatu akera
aia i te reira ki te ngai mataataa ra i
Dura, i te matakeinanga ra i Babu-
2 lonia. Kua tono akera te ariki ra ko
Nebukanesa e akaputuputu mai i te au
ariki, te au kavana, e te au kapena, te
au akava, te aronga mou apinga, te au
tumu korero, te aronga akaaere, e te
aronga tutara katoa i te au matakei-
nanga ra, e aere mai ki te akatapu
anga i te tiki i akatuia e te ariki ra e
3 Nebukanesa. Kua akaputuputu maira
i reira te au ariki, te au kavana, e te au
kapena, te au akava, te aronga mou
apinga, te au tumu korero, te aronga
akaaere, e te aronga tutara katoa i te
au matakeinanga ra, i te akatapu anga

i te tiki i akatuia e te ariki ra e Nebu-
kanesa; e kua tu iora ratou ki mua i
taua tiki i akatuia e Nebukanesa ra.
Kua kapiki nui maira i reira te orooro, 4
Te akaueia atu ana kotou, e te au ta-
ngata na, e te au enua na, e te au reo
ke ke katoa ra, Kia rongo ua akera ko- 5
tou i te tangi o te pu, te vivo, te ki-
nura, te sabaka, te nabala, te sume-
phonia, e te au mea katoa i akatangiia
ra, e tipapa kotou ki raro i reira ka
akamori ei i te tiki auro i akatuia e te
ariki ra e Nebukanesa: E ko te kore e 6
tipapa ki raro ka akamori ei, ei taua
ora ra aia e titiriia'i ki roto i te umu ai
kakā ra. E tae akera ki te tuatau i 7
kite ei te au tangata katoa i te tangi o
te pu, te vivo, te kinura, te sabaka, te
nabala, e te au mea katoa i akatangiia
ra, kua tipapa iora te au tangata katoa
ki raro, te au enua, e te au reo ke ke
katoa, e kua akamori atura i te tiki
auro ta te ariki ra ta Nebukanesa i
akatu ra.

Kua akavaitata maira tetai pae Ka- 8
ledea i reira, kua tapepe maira i te
ngati Iuda. Kua tuatua maira ratou, 9
na ko maira ki te ariki ra kia Nebuka-
nesa, E te ariki e, kia ora koe e tua-
tau ua atu. Kua akatu koe i tetai 10
ture, e te ariki, e te tangata ravarai i
kite i te tangi o te pu, te vivo, te ki-
nura, te sabaka, te nabala, e te sume-
phonia, e te au mea katoa i akatangiia
ra, ko te tipapa ïa ki raro ka akamori
ei i te tiki auro ra: E ko te kore e 11
tipapa ki raro ka akamori ei, ka titiriia
ïa ki roto i te umu ai kakā ra. Teia 12
oki e tokotai puke ngati Iuda i tukuia
e koe ki runga i te akonoanga o te ma-
takeinanga ra o Babulonia, ko Sada-
raka, ko Meseka, e ko Abedenego, kare
aua nga tangata nei i akono ia koe,
e te ariki, kare ratou i araara i toou
ra au atua, kare oki i akamori i te
tiki auro taau i akatu ra.

Kua akaue aturā Nebukanesa, ma te 13
makitakita e te riri otooto ra, kia taki
mai ia Sadaraka, Meseka, e Abedenego.
Kua taki maira ratou i reira i aua nga
tangata ra ki mua i te aroaro o te
ariki. Kua tuatua mairā Nebukanesa, 14
na ko maira kia ratou, E tuatua-tika
ainei, e Sadaraka, e Meseka, e Abede-
nego, e kare kotou e araara i toku nei
au atua, kare oki e akamori i te tiki
auro taku i akatu ra? E tenana, kia 15
rongo kotou i te tangi o te pu, te vivo,
te kinura, te sabaka, te nabala, e te
sumephonia, e te au mea katoa i aka-
tangiia ra, te tipapa ra kotou ki raro,
te akamori ra i te tiki i angaia e au
nei; *kua tika ïa*: kia kore ra kotou e
akamori ra, ei taua ora ra kotou ka
titiriia'i ki roto i te umu ai kakā ra, e
koai taua Atua ra te ka akaora ia ko-
16 tou i toku nei rima? Kua karanga
aturā Sadaraka, Meseka, e Abedenego,
na ko atura, ki taua ariki ra, Kare ua
matou i taitaia i te karanga anga atu
kia koe i tenana tuatua, e Nebukanesa
17 e! Me pera oki, e tika ïa i to matou
Atua, ta matou e akamori nei, i te
akaora ia matou i te umu ai kakā ra,
e nana rai matou e akaora i to rima, e
18 te ariki. Kore oti, kare rai matou
e araara i toou ra au atua, kia kite mai
koe, e te ariki, kare oki e akamori i te
tiki auro i akatuia e koe ra.

19 Ki roa akerā Nebukanesa i te riri
maata i reira, e tu ke atura tona mata,
ia Sadaraka, Meseka, e Abedenego:
kua karanga atura aia, akaue atura,
kia ta'u ratou i te umu ra e kia taki
itu te ta'u anga i te au ta'u anga katoa
20 ra. E kua akaue atura aia i tei ririnui
i te au tangata i tona nuku ra e ri ia
Sadaraka, Meseka, e Abedenego, ka
titiri ei ki roto i te umu ai kakā ra.
21 Riia iora aua nga tangata ra, ma to
ratou kakau pu, to ratou au pare, to
ratou au pona, e to ratou au kakau ka-
toa ra, e kua titiriia iora ki roto i te
22 umu ai kakā ra. E no te mea kua
viviki te akaue a te ariki, e kua maata
rava te kakā o te umu, mate rava
akera aua nga tangata ra, ko tei rave
ia Sadaraka, Meseka, e Abedenego, i
23 te mura ai ra. Ko eianei ra puke ta-
ngata toko toru, ko Sadaraka, ko Me-
seka, e ko Abedenego, topa iora ïa ki
raro ma te riia ki rotopu i taua umu ai
kakā ra.

24 Kua itimangamanga iora te ariki ra
ko Nebukanesa i reira, e kua tu viviki
ua maira ki runga, kua tuatua maira,
e kua na ko maira, ki te au tumu ko-
rero nona ra, Kare ainei toko toru a
tatou puke tangata riia i titiri ki roto i
te ai? Kua karanga atura ratou, na
ko atura, ki te ariki, E te ariki, e tua-
25 tua-mou. Kua tuatua maira aia, na
ko maira, I na, te kite nei au i te au
tangata toko a ma te ri kore, i te aere
ua anga na roto i te ai, kare ua ratou i
kino; e te tu o te toko a, mei te Ta-
maiti ïa a te Atua ra.

26 Kua akavaitata aturā Nebukanesa ki
te vaa o taua umu ai kakā ra, kua ka-
ranga atura, e kua na ko atura, E Sa-
daraka, e Meseka, e Abedenego, nga
tavini o te Atua teitei rava, ka aere
mai ki vao, ka aere mai i ku nei. Kua
aere mairā Sadaraka, Meseka, e Abe-

denego, ki vao mei rotopu mai i te ai
ra. E putuputu maira te au ariki, te 27
au kavana, e te au kapena, e te au
tumu korero o te ariki ra, kua akara
iora i aua nga tangata ra, e kare o te ai
e mana ki runga i o ratou kopapa, kare
rava oki tetai io rauru o to ratou mi-
miti i ka, kare oki to ratou au kakau i
tu ke, kare oki te aunga ai i piri mai
ki runga ia ratou. Kua tuatua iorā 28
Nebukanesa, na ko akera, Kia akamei-
takiia te Atua no Sadaraka, no Me-
seka, e no Abedenego, ko tei tono mai
i tana angela, e kua akaora i ona puke
tavini i irinaki iaia ra, e kua akatu ke
akenei i ta te ariki ra tuatua, e kua
oronga ua mai i to ratou kopapa kia
kore ratou e araara, kia kore oki e
akamori i tetai atua ke, mari ra ko to
ratou uaorai Atua. E teianei, te akatu 29
nei au i tetai ture, E te au tangata, te
enua, e te au reo ke ke katoa ra, kia
tuatua akakino mai i te Atua no Sada-
raka, no Meseka, e no Abedenego, e
tipupuia ïa, e akariroia ïa to ratou au
are ei tiringa teita: no te mea kare
atu atua e tika'i kia akaora mei teia-
nei te tu.

Kua akateitei iora te ariki ia Sada- 30
raka, Meseka, e Abedenego, i taua
matakeinanga ra i Babulonia.

PENE IV.

Te akakite rā Nebukanesa i te mutu kore anga i te basileia o te Atua: tana moe, e te aiteanga i akakiteia e Daniela.

TE ariki ra ko Nebukanesa ki te au 1
tangata katoa ra, te au enua, e te
au reo ke ke, i te noo aere anga ki te
ao katoa nei: Ei au nuingangare to
kotou. E mea meitaki i toku manako 2
kia akakite i te au akairo e te au se-
meio i raveia e te Atua teitei iaku
nei. Aue te maata o tana ra au aka- 3
iro! aue te ririnui o tana ra au semeio!
tona basileia e basileia mutu kore ïa,
e tona ra au ki tera uki ki tera uki.

Ko au nei ko Nebukanesa, te noo 4
ponuiaau ua ra ki roto i toku ra are, e
te meitaki ua ra au ki roto i toku ra
kainga ariki: E kua kite au i tetai 5
moe e rokoia iora au e te mataku, e
tumatetenga roa akera au i te au ma-
nako i runga i toku roi e te rika a
toku upoko ra. I akatu ei au i tetai 6
ture e arataki mai i te aronga pakari
katoa i Babulonia ki mua iaku nei, kia
akakite mai ratou kiaku i te aiteanga
i taua moe ra. Kua aere maira i reira 7
te au magoi, te au akara etu, te au
Kaledea, e te au purepure: e kua aka-
kite atura au i taua moe ra kia ratou;
kare ra ratou i akakite mai kiaku i te
8 aiteanga i te reira ra. E i te openga
iora, kua aere mairā Daniela ki mua
iaku, ko Beletesazara tona ingoa, mei
te ingoa ïa o toku atua, e no te mea tei
roto iaia te vaerua o te Atua tapu ra:
e kua akakite atura au i taua moe nei
kiaia.
9 E Beletesazara, te kavana o te au
magoi ra, no te mea kua kite au e tei
roto ia koe te vaerua o te Atua tapu
ra, e kare koe e kimingata i te au tua-
tua ngaro katoa ra, ka akakite mai ana
koe kiaku i te orama i taua moe naku
i kitea e au ra, e te aiteanga katoa ra.
10 Teia te tu o te orama o toku upoko ki
runga i toku roi; Akara atura au, e
i na, e rakau tei rotopu i te enua, e tei-
11 tei maata roa tona. Tupu atura taua
rakau ra, e pakari atura, e kua taea
rava te rangi e tona teitei, e kitea uaia
kia akara e tae ua atu ki te openga o
12 te enua katoa nei. E mea manea tona
rau, kua maata tona ua, e tei roto iaia
te kai o te au mea katoa: te au puaka
o te enua nei tei raro ake i tona maru-
maru, e tei runga i tona au rara te au
manu o te reva nei, e ko tei keingaia
13 ïa e te au mea katoa nei. Kua akara
iora au i taua orama upoko noku ra i
runga i toku roi, e i na, e tiaki, e mea
tapu ïa, ko tei eke mai ki raro mei te
14 rangi mai; Kua kapiki nui maira aia,
e kua na ko maira, Ka tua ana te ra-
kau ki raro, ka tipupu ei i tona au
rara, ka rurungaoro i tona rau, ka
akapueurikiriki i tona ua: kia aere ke
oki te au puaka i raro ake iaia, e te au
15 manu i runga i tona au rara. Ka vaoo
ra te tumu i te aka ki raro i te one, ma
te ruru auri oki e te veo, i roto i te
ngangaere paruparu o te kainga ra; e
kia akamauuia aia i te au no te rangi;
e tana tuanga, ei rotopu ïa i te au pu-
16 aka i te ngangaere o te enua nei: Kia
akatu keia tona ngakau auraka ei *nga-*
kau tangata, e ei ngakau puaka tei tu-
kuia mai kiaia; e kia itu ua atu tuatau
17 i te na runga anga iaia ra. Na te au
tiaki teianei tuatua, e teia akauenga,
na te tuatua ïa a te aronga tapu ra:
kia kite te aronga e ora nei, e e mana
to Tei Teitei ra i te basileia o te ta-
ngata nei, e te oronga nei aia i te reira
ki tana tangata inangaro, e te tuku nei
18 i te aronga akaaka roa ki rungao. Ko
taku teianei moe ta te ariki ta Nebu-
kanesa i kite. E tenana, e Beletesa-
zara e, ka akakite mai koe i tona
aiteanga, kare oki te aronga pakari

katoa i toku ra basileia e tika kia aka-
kite mai i te aiteanga: ko koe ra ka
tika ïa, no te mea tei roto ia koe te
vaerua o te Atua tapu ra.
Tumatetenga iorā Daniela, ko Bele- 19
tesazara tetai ingoa, e okotai akera ora,
taitaia akera aia i tona manako. Kua
tuatua maira te ariki, na ko maira, E
Beletesazara, auraka e taitaia i te moe
nei, e tona aiteanga katoa ra. Kua
karanga aturā Beletesazara, na ko
atura, E taku atu, ei te aronga i riri
mai ia koe ra taua moe nei, e te aite-
anga ra, ei toou ïa au enemi. Te ra- 20
kau taau i kite ra, ko tei tupu, e pa-
kari atura, e kua taea te rangi i tona
teitei, e tei kitea uaia e tae ua atu ki
te enua katoa nei: Tei manea tona rau, 21
e kua maata tona ua, e tei roto iaia te
kai na te au mea katoa; e kua maru-
maru te au puaka o te enua ki raro
ake i te reira, e tei runga i tona au ra-
ra te nooanga o te au manu o te reva:
Ko koe taua *rakau* nei, e te ariki, kua 22
tupu koe, e kua pakari: kua tupu koe
i te maata, e kua taea te rangi ra, e toou
ra au i te openga mai o te enua nei. E 23
ko koe oki, e te ariki, i kite i tetai tiaki,
i tetai mea tapu ra, i te eke anga mai
mei runga mai i te rangi ra, e te na ko
anga mai, Ka tua ana i te rakau ki
raro, ka akakore atu; ka vaoo ra te
tumu i te aka ki raro i te one, ma te
ruru auri oki e te veo, i roto i te nga-
ngaere paruparu o te kainga ra; e kia
tamauuia i te au o te rangi, e ei te au
puaka o te enua nei tana tuanga, e kia
itu ua atu tuatau i te na runga anga
iaia; Teia te aiteanga, e te ariki e, e 24
teia oki te akakoroanga a Tei Teitei,
tei rokoia mai ïa taku atu te ariki ra.
E îia ratou ia koe i rotopu i te tangata 25
nei, e riro toou nooanga i rotopu i te
au puaka o te enua nei, e akaangai oki
ratou ia koe ki te ngangaere mei te
au bovi ra, e akamauu ratou ia koe
ki te au o te rangi ra, e kia itu ua
atu te tuatau i te na runga anga ia
koe ra, kia kite koe e, tei te Teitei
te au i te basileia o te tangata nei, e
nana e oronga ki tana ra tangata ina-
ngaro. E ko ratou oki i karanga e 26
vaoo te tumu rakau i te aka ra; e
riro noou tikai taua basileia noou nei,
kia kite ra koe e, tei te au rangi te
au. E teianei, e te ariki, ka āriki 27
mai na koe i taku nei ako, e aka-
ruke ke atu i taau nei au ara i te
rave anga i te tuatua-tika ra, e toou
au kino i te aroa anga i te ao; pe-
neiake ko te roao toou ra meitaki i
reira.

28 I rokoia taua ariki ra ko Nebuka-
29 nesa e taua au mea katoa nei. E ope
akera nga marama okotai ngauru ma
rua, te aaere ra aia i rungao i te are
30 ariki i te basileia i Babulonia. Kua
tuatua iora taua ariki ra, na ko akera,
Kare ainei teia ko Babulonia maata,
i patuia e au nei ei are no te basileia,
i te mana o toku nei ririnui, e kia
ngateitei atura toku mekameka nei.
31 Te vai rai taua tuatua ra i te vaa o
taua ariki ra, kua topa maira tetai reo
no te rangi mai, *na ko maira,* E te
ariki, e Nebukanesa, ko koe teia i
tuatuaia nei; Kua riro ke toou ra
32 basileia. Ka îia ke atu ratou ia koe i
rotopu i te tangata nei, e riro toou
nooanga i rotopu i te au puaka o te
enua nei: e akaangai ratou ia koe
ki te ngangaere mei te bovi nei, e kia
itu ua atu te tuatau i te na runga
anga ia koe, e kia kite koe e, tei te
Teitei te au i te basileia o te tangata
nei, e kua oronga aia i te reira ki taua
33 ra tangata inangaro. Tupu atura taua
tuatua nei ia Nebukanesa i taua ora
rai: îia keia aia i rotopu i te tangata
nei, e kua kai i te ngangaere mei te
bovi ra, e kua kū tona kopapa i te au
o te rangi, e tupu atura tona uruuru
mei to te aeto ra, e tona maikuku mei
to te manu ra.
34 E ope akera taua au rā ra, kua nūnā
atura au ko Nebukanesa i toku mata
ki runga i te rangi, e kua oki akaou
maira toku kite kiaku nei, e kua aka-
meitaki atura au i Tei Teitei ra, e
kua akapaapaa au e kua akakite atura
au iaia i tei tika i te ora anga e tuatau
ua atu, e tona au ei au mutu kore ïa,
e tona basileia ki tera uki ki tera uki:
35 E tei noo i te enua katoa nei, tei ma-
nakoia ei mea puapinga kore: e te
rave nei aia i tana inangaro i rotopu
i te nuku o te rangi, e i tei noo i te
enua nei: kare e tika i tetai kia tūpu
atu i tona rima, kare oki e karanga
ua atu kiaia e, Te akapeea ua ana
36 koe? I taua tuatau rai i oki mai ei
toku manako kiaku nei; e te kakā
o toku ra basileia, te ngateitei noku ra,
e toku manea, i te oki anga mai kiaku
ra; e kua kimi mai oki toku aronga
tumu korero, e taku ui mataiapo,
kiaku: e kua akatinamouia iora au i
toku ra basileia, e kua akamaataia
37 mai toku nei mekameka. E teianei,
te akapaapaa nei au, ko Nebukanesa,
te akamaata nei, e te akangateitei nei,
i te Ariki o te rangi, e tuatua-mou
anake te au angaanga nana, e mea tau
oki tona ra au aerenga: e tei aaere

ma te ngakau parau ra, e tika iaia kia
taakaaka.

PENE V.

Te kaingakai a te ariki ra a Belesazara na te aronga mana ki ona ra: te potonga rima i te kite angaia i te tata anga: kare te tuatua i kitea e te au magoi: kua akakiteia e Daniela.

KUA akatupu iora te ariki ra ko 1
Belesazara i tetai kaingakai
maata, na te ui mataiapo ki ona ra okotai
tausani, e kua inu iora i te wina ki
mua i taua tausani ra. I te inu ma- 2
nga i taua wina ra, kua akaue akerā
Belesazara e apai mai i te au kapu
auro e te ario, i raveia mai e tona
metua e Nebukanesa, no roto i te iero
i Ierusalema; ei inu manga na te
ariki, e na te ui mataiapo katoa ki
ona, e na te au vaine nana, ma tana
au palake. E kua apai maira ratou 3
i reira te au kapu auro i raveia mai no
roto i te iero, i te are o te Atua i Ie-
rusalema; e kua inu iora te ariki, e
te ui mataiapo ki ona ra, e te au vaine
nana, ma tana au palake. Kua inu 4
ratou i te wina, e kua akapaapaa i te
au atua auro, e te ario, te veo, te auri,
te rakau, e te toka.
Tei taua ora ra te tae anga mai te 5
maikao-rima tangata ra, i te tata anga
ki mua mai i te lamepa ki runga i te
ngaika i te patu i te are o te ariki
ra: e kua kite oki te ariki i taua po-
tonga rima e tata ra. Tu ke atura 6
te mata o te ariki i reira, e tumatenga
akera aia i tona manako, kua mata-
ratara ua nga paupauanga taukupu
nona ra, e kua pāpā iora ona turi ki
tetai ki tetai. Kua kapiki nui atura 7
te ariki e arataki mai i te au akara etu,
te au Kaledea, e te au purepure. Kua
karanga atura te ariki, na ko atura,
ki te aronga pakari i Babulonia, Ko te
tatau i teianei tuatua, e e akakite mai
i te aiteanga, e akakakauia ïa ki te
kakau muramura, e te pirianganaoa
auro ki runga i tona kaki, e riro oki
aia i te tokotoru i te mana anga i te
basileia nei. Kua aere maira i reira 8
te aronga pakari katoa i o te ariki ra:
e kare akera i tika ia ratou kia tatau
i tei tataia ra, e te akakite i te aiteanga
ki te ariki.
Taitaia maata roa atura taua ariki 9
ra ko Belesazara i reira, e tu ke atura
tona mata, e tumatetenga pu ua oki te
ui mataiapo ki ona ra. Ko te ariki 10
vaine ra, no te tuatua a te ariki e ta te
ui mataiapo ki ona ra, kua aere maira
ki roto i te are kaingakai: kua tuatua
maira taua ariki vaine ra, na ko maira,
E te ariki, kia ora koe e tuatau ua
atu: auraka koe e taitaia i toou ma-
nako, auraka oki kia tu ke to mata
11 na: Tera ake tetai tangata tei toou
nei basileia, tei roto iaia te vaerua o te
Atua tapu ra; e kitea iora te mārama,
e te kite, e te pakari, mei te pakari o
te au atua ra, i te au rā o toou metua
ra; ta te ariki ta Nebukanesa toou
metua, ta te ariki oki ta toou metua,
i akariro ei kavana no te au magoi,
te au akara etu, te au Kaledea, e te au
12 purepure; No te mea te kitea ra te
vaerua meitaki, e te kite, e te karape,
i te akakite anga i te aiteanga moe,
e te tatara anga i te au tuatua ekoko,
i roto i taua Daniela ra, ko tei tapaia
e te ariki ra, ko Beletesazara: e teia-
nei, ko Daniela te tiki atu, e nana e
akakite mai i te aiteanga.
13 I aratakiia mairā Daniela i reira
ki mua i te ariki ra. Kua karanga
atura te ariki, na ko atura, kia Da-
niela, Ko koe ainei taua Daniela no te
au tamariki o Iuda i tuikaa ra, ko tei
arataki naia mai e taku metua e te
14 ariki mei Iuda mai? Rongo akenei
oki au ia koe, e tei roto ia koe te vae-
rua o te au atua, e te kitea ra te mā-
rama, e te kite, e te pakari meitaki,
15 ki roto ia koe. E teianei, kua arata-
kiia mai te aronga pakari, e te au akara
etu, ki mua iaku nei, kia tatau ratou i
tei tataia nei, e akakite mai oki kiaku
i te aiteanga; kare akera i tika ia ratou
kia akakite mai kiaku i te aiteanga
16 i taua mea nei; Rongo akenei ra au
ia koe, e e tika ia koe kia akakite mai
i te au aiteanga, e kia akataka i te au
tuatua ekoko: e teianei, kia tika ia
koe kia tatau i tei tataia nei, e kia
akakite mai kiaku i te aiteanga, ka
akakakauia koe ki te kakau muramura,
e te pirianganaoa auro ki runga i to
kaki, e ko te tokotoru koe i te mana i
teianei basileia.
17 Kua tuatua mairā Daniela, na ko
maira, ki mua i taua ariki ra, Ei ia
koe uaorai taau apinga, e taau ra au
tutaki e apai atu ïa na tetai ke, e tatau
ra au i tei tataia nei ki te ariki, e e
18 akakite atu kiaia i te aiteanga. Ko
koe na, e te ariki, kua oronga mai te
Atua teitei i tetai basileia, e te tapu-
nui, e te kakā, e te ngateitei, ki to
19 metua ra kia Nebukanesa: E no te
tapunui tana i oronga mai nona ra,
kua ruketekete te au tangata katoa, te
pa enua, e te au reo ke ke, e kua ma-

takutaku, ki mua iaia ra: ko tana i
inangaro ra kua ta; e ko tana i ina-
ngaro ra kua akaora; e ko tana i ina-
ngaro ra kua akateitei ki runga; e ko
tana i inangaro ra kua tukuia ki raro.
Kia teitei ra tona ngakau, e kia mā- 20
rokiakia tona ngakau i te nengonengo,
kua tukuia aia ki raro i te terono
ariki nona ra, e kua ravea keia iora
e ratou tona kakā: E i ïia keia atu aia 21
i rotopu i te tamariki a te tangata
nei; e kua akariroia tona ngakau mei
to te puaka, e tei rotopu i te au asini
momoavao tona noo anga: kua aka-
angai akera ratou iaia ki te ngangaere
mei te bovi ra, e kua kū tona kopapa
i te au o te rangi ra; e kite akera
aia e tei te Atua teitei te au i te basi-
leia o te tangata nei, e nana e tuku
i tana tangata inangaro ra ki rungao.
E ko koe oki, e te tamaiti nana, e Bele- 22
sazara, kare oki koe i taakaaka i toou
ngakau, kite ua'i koe i taua au mea
katoa nei; Kua akateitei ra koe ia 23
koe uaorai i te Atu o te rangi ra; e
kua apai mai ratou i te au kapu o tona
are ki mua ia koe, e kua inu koe, e
te ui mataiapo i oou nei, to au vaine
e to au palake, i te wina i roto ra;
e kua akameitaki koe i te au atua ario,
e te auro, te veo, te auri, te rakau,
e te toka, ko tei kore i akara, kare
oki i akarongo, kare oki i kite: e te
Atua tei roto i tona rima to a'o, e tei
iaia toou katoa ra au aerenga, kare koe
i akakakā iaia:

I reira taua potonga rima i te apai 24
ke angaia i mua iaia ra; e teia te tua-
tua i tataia maira. E teia te tuatua 25
i tataia ra, MENE, MENE, TEKELE,
UPERESINE. Teia te aite anga i taua 26
mea nei: MENE; Kua tatauia e te
Atua to basileia, e kua akaoti. Te- 27
kele; Kua aiteia koe ki te aite, e kare
i tika. Peresi; Kua tuaia toou ba- 28
sileia, e kua orongaia ki to Madai, e
ki to Peresia. Kua akaue aturā Bele- 29
sazara i reira, e kua akakakau atura
ratou ia Daniela ki te kakau mura-
mura, e tetai pirianganaoa auro ki
runga i tona kaki, e kua tutu aere
atura ratou iaia e ko te tokotoru aia
i te mana anga i taua basileia ra.

I taua po rai, taia ïa iora taua ariki 30
o te Kaledea ra ko Belesazara. Riro 31
atura taua basileia ra ia Dariu, te
ngati Madai, kua tae ki te ono ngauru
ma rua o tona ra mataiti.

PENE VI.

To Daniela akateitei angaia: to te aronga mana kotikoti kupenga anga mai iaia kia mate: kua tiria aia ki roto i te vaarua liona, e kua akaoraia e te Atua.

1 E MEA meitaki ia Dariu kia akatu
aia i nga kavana okotai anere e
rua ngauru ki runga i taua basileia
ra, ei runga ïa ratou i taua basileia
2 katoa ra. Ei runga ia ratou ra nga
akaaere ïa toko toru; e ko ratou nei
ko Daniela tei mua: kia apai mai te
au kavana i ta ratou tuatua kia ratou,
e auraka kia ngere te ariki ra.
3 Akateiteiia aturā Daniela ki runga
i te au akaaere e te au kavana, no te
mea e ngakau meitaki roa tei roto iaia;
te manako ra oki te ariki e tuku iaia
4 ki runga i taua basileia katoa ra. Kua
kimi iora nga akaaere e te au kavana
i tetai tapepeanga ia Daniela i taua
basileia ra; kare akera i kitea ia ratou
te tapepe anga atu, e te kino; no te
mea e tuatua pikikaa kore tana, kare
roa oki e tatipake e te kino i kitea
5 iaia. Kua tuatua akera taua au ta-
ngata i reira ra, Kare rava a tatou tape-
peanga e kitea i taua Daniela nei,
mari ra ei te ture a tona uaorai Atua
6 e rauka'i. Kua akaputuputu iora aua
nga akaaere e te au kavana ki o te
ariki ra, e kua na ko atura kiaia, E
te ariki ra e Dariu, kia ora koe e tua-
7 tau ua atu. I tuatua ana nga aka-
aere ravarai o te basileia nei, e te au
kavana, e te ui ariki, te au tumu ko-
rero, e te au kapena, e akatu i tetai
ture ariki, e kia riro oki ei ture mou, e
ko te tangata kia pati i tana patianga
ki tetai atua ke, e tetai tangata ke,
mari ra kia koe ra, e te ariki, e titiriia
ïa ki roto i te vaarua o te au liona ra.
8 E teianei, e te ariki, e akamou koe
i taua ture nei, e tata oki i to ingoa
ki tei tataia nei, kia kore e taruri keia,
mei te ture a to Madai e to Peresia,
9 kare e taruri keia ra. Kua tata atura
te ariki ra ko Dariu i tona ingoa
ki taua tuatua i tataia ra e taua
ture ra.
10 Kite ua rai a Daniela e kua akairoia
taua tuatua i tataia ra, kua aere atura
aia ki roto i tona are; e te vai tuera
ua ra te au māramārama o tona pia ki
te pae ki Ierusalema, tuturi iora aia ki
raro, tutoru tuturi anga i te rā okotai,
e kua pure iora e kua akameitaki i tona
Atua, mei tana oki i rave i muata-
11 ngana ra. Kua akaputuputu maira

taua au tangata ra, e kua kite atura ia
Daniela i te pure anga, e te pati anga
atu, ki mua i tona Atua. Kua akavai- 12
tata iora ratou i reira, e kua tuatua
iora ki mua i te ariki ra i taua ture a
te ariki ra; Kare ainei koe i akairo
i tetai ture ra, e te tangata ravarai e
pati *i tana patianga* ki tetai atua ke,
e tetai tangata oki, mari ra ia koe, e te
ariki, e kare e ope nga rā e toru nga-
uru ra, e titiriia ïa ki roto i te vaarua
o te au liona ra? Kua tuatua maira
te ariki, na ko maira, Kua tinamouia ïa
tuatua, mei te ture a to Madai e to
Peresia, ko tei kore e taruri keia ra.
Kua karanga atura ratou, na ko atura, 13
ki mua i taua ariki ra, Ko Daniela, no
te tamariki o Iuda i tuikaa ra, kare ïa
i akono ia koe, e te ariki, e te ture i
akairoia e koe, tutoru oki ana pure
anga i te rā okotai. Akarongo akera 14
te ariki i taua tuatua ra, kua kinokino
roa iora iaia uaorai, e kua riro takiri
tona ngakau ia Daniela e akaora iaia,
e kua tauta iora aia e topa ua atura te
rā i te akaora anga iaia. Kua aka- 15
putuputu maira teianei au tangata i
reira ra ki te ariki, e kua karanga
atura ki te ariki, Kia kite mai koe,
e te ariki, ko te ture a to Madai e to
Peresia, ko teia ïa, Kare rava e ture, e
kare rava e tuatua, i akamouia e te
ariki ra, e tika kia akatu ke. Kua 16
akaue akera te ariki, e kua arataki
maira ratou ia Daniela, e kua titiri
atura ki roto i te vaarua o te au liona.
Kua tuatua maira te ariki, na ko maira
kia Daniela, Ko toou Atua, taau i aka-
mori tamou ra, nana koe e akaora. E 17
kua apaiia maira tetai toka e kua tu-
kuia iora ki runga i te vaa o taua vaa-
rua ra; e kua sigiloia e te ariki ki tana
uaorai sigilo, e ki te sigilo a te ui ma-
taiapo ki ona ra, kia kore e taruri
keia te ture ia Daniela.

Kua aere atura te ariki i reira ra ki 18
tona orai are ariki, e ao akera te reira
po i te neseteia anga: kare oki i ara-
takiia mai tana au palake ki mua iaia:
kare ua akera aia i varea i te moe.
Kua tu akera te ariki ki runga i te po- 19
pongi metua tikai, e kua aere viviki
atura ki te vaarua o te au liona. E kia 20
tae atura aia ki taua vaarua ra, kua
kapiki atura kia Daniela ma te reo ta-
ngi: kua karanga atura te ariki, na ko
atura, kia Daniela, E Daniela, e te
tavini o te Atua ora ra, Kua tika ainei
i toou Atua, taau i akamori tamou ana,
i te akaora ia koe i te au liona? Kua 21
tuatua mairā Daniela ki te ariki, E te
ariki e, kia ora koe e tuatau ua atu.

22 Kua tono mai taku Atua i tana angela,
e kua topiri i te vaa o te au liona, e
kare ua ratou i rave kino mai iaku: no
te mea te kitea ra te ara kore i roto
iaku nei ki mua i tona aroaro; e ki
mua katoa ia koe, e te ariki, kare oki
23 au i rave ana i te kino. Rekareka
rava akera te ariki i reira, e kua akaue
atura kia raveia mai a Daniela ki ru-
nga mei raro mai i taua vaarua ra. E
kua raveia mairā Daniela ki runga mei
raro mai i taua vaarua ra, e kare rava e
pakiko i kitea i runga iaia, no te mea
kua akarongo aia i tona ra Atua.
24 E kua akaue atura te ariki, e kua
arataki maira ratou i taua aronga ta-
ngata ra i tapepe ia Daniela, kua titiri
atura ratou *ia ratou* ki roto i te vaarua
o te au liona, ko ratou ma ta ratou au
tamariki, e ta ratou au vaine; e kare
akera ratou i tae ki raro i te takere o
te vaarua, noniia maira ratou e te au
liona, ungaungā titi roa akera to ratou
au ivi.
25 Kua tata atura te ariki ra ko Dariu
i reira ra ki te au tangata katoa, te pa
enua, e te au reo e noo ki te enua katoa
26 nei; Ei au nuingangare to kotou. Te
akatu nei au i tetai ture, E kia ruketе-
kete te tangata e pini ua ake i toku nei
basileia, e kia matakutaku, ki mua i te
aroaro o te Atua o Daniela; koia te
Atua e ora nei, e kare e ngaueue e tua-
tau ua atu, kare roa oki tona basileia e
kore, e mana oki tona e tae rava atu
27 ki te openga. Te akaora nei aia, e te
tuku nei kia aere, e te rave nei aia i te
semeio, e te mea umereia ki runga i te
rangi, e te enua katoa nei, ko tei aka-
ora ia Daniela i te ririnui o te au liona.
28 Meitaki atura taua Daniela nei i te au
o Dariu, e i te au o Kuro te Peresia.

PENE VII.

Te orama a Daniela i nga terio e a, e no te basileia o te Atua: kua akakiteia mai te aiteanga o tana moe.

1 I TE mataiti mua o te ariki o Babu-
lonia ra ko Belesazara, e moe ta
Daniela i kite, e te orama upoko
nona ra ki runga i tona roi: e kua tata
iora aia i taua moe ra, e kua akakite
atura i te tumu i taua au tuatua ra.
2 Kua tuatua iorā Daniela, na ko akera,
Akara atura au i taua orama naku i te
po ra, e i na, kua puroro ua maira nga
matangi o te rangi e a katoa ra ki ru-
3 nga i te tai maata ra. E kua aere
maira nga puaka nunui e a mei raro
mai i te tai ra, e tu ke anake to ratou

ki tetai ki tetai. Ko tei mua ra mei te 4
liona ïa, e puke peau aeto tona: te
akara ua ra au e ope akera nga peau e
peke ei ki runga mei raro i te enua nei, i
te utiutiia, e kua akatuia akera ki ru-
nga i nga vaevae mei te tangata, e e
ngakau tangata tei orongaia atu kiaia.
E i na, e puaka ke maira, ko te rua ïa, 5
mei te daba te tu, nana orai i akatu i
tetai kaokao ki runga, e toru ivi kaokao
i te vaa i rotopu i nga nio ra: kua ka-
ranga atura ratou kiaia, Ka tu, ka kai
i te kiko e kia maata. E oti akera te 6
reira, te akara iora au, e i na, e mea ke
maira, mei te nemera, e a ona peau
manu ki runga i tona tua; e a oki mi-
miti to taua puaka ra; e mana oki tei
orongaia nona. E oti akera te reira, 7
kite atura au i te orama i te po ra, e i
na, ko te a ïa o nga puaka, e mea ma-
taku e te rikarikaia, e te ririnui maata;
e nio maata auri tona: kua kai oki aia
e kua akaungaungā titi, e kua taka-
takai i te toenga ki raro ake i tona
vaevae, e tu ke oki tona i to te au
puaka ravarai i muatangana ra; oko-
tai ngauru oki ona tara. Kua akamaa- 8
raara iora au i taua aronga tara ra, e i
na, kua tupu maira tetai tara mea
ngiti i rotopu ia ratou, ki mua akera
i te reira kiriti tumuia akera nga tara
i muatangana ra e toru: e i na, e mata
tei teianei tara mei te mata o te ta-
ngata ra, e te vaa oki i te tuatua anga
i te tuatua maata.

Te akara ra au, e kua akanooia iora 9
te au terono, e kua noo maira To te
au rā taito ra, ko tei tau tona ka-
kau ki te kiona i te teatea, e te rauru o
tona upoko mei te uru-mamoe meitaki
ra ïa: e mura ai tona terono, e tona
porotata ra, e ai kakā ïa. Puroro ua 10
maira te ai taravai mei mua mai iaia:
e kua tausani oki te tausani anga i te
tavini anga kiaia, e kua ngauru oki
te tausani anga i te manotini i te tu
anga ki mua iaia: kua noo iora te
akava anga, e kua eenia te au buka.
Kua akara iora au e no te tuatua 11
maata i tuatuaia e taua tara ra; akara
iora au, e i taia ïa taua puaka ra, e
pou akera tona kopapa, e orongaia
atura ki te mura ai kakā ra. Kareka 12
i tetai pae i taua au puaka ra, kua
ravea keia akera to ratou mana: i
akaroaia ra to ratou ora anga i tetai
tuatau e tetai taime. Akara iora au 13
i taua orama i te po ra, e i na, *tetai*
mei te Tamaiti a te tangata ra i te
aere anga mai na roto i te au tiao ra-
ngi ra; e kua aere maira ki To te au
rā taito ra, e kua akavaitata iora ra-
14 tou ki mua iaia. E kua orongaia
maira te mana, e te kakā, e te basileia
nona, kia tavini atu te au tangata ka-
toa, te pa enua, e te au reo, kiaia:
tona mana, e mana mutu kore ïa, kare
ïa e kore, e tona basileia, kare ïa e
pou.
15 Ko au, ko Daniela nei, kua taitaia
toku vaerua i roto i te kopapa nei, e
kua pekapeka au i te au orama upoko
16 noku ra. Kua akavaitata atura au ki
tetai o ratou i tu ua maira, e kua ui
atura au iaia i te aiteanga i taua au
mea katoa nei. Kua tuatua maira aia
kiaku i reira, e kua akakite mai kiaku
17 i te aiteanga o taua au mea nei. Ko
aua nga puaka nunui e a nei, e puke
ariki ïa toko a, te ka tu mai ïa ki runga
18 mei raro mai i te enua nei. Ko te aro-
nga tapu ra no Tei Teitei ra te ka rave
i taua basileia nei, e no ratou rava atu
te basileia, e tuatau, e tuatau ua atu.
19 Inangaro atura au i reira kia kite i te
aiteanga o te a o aua nga puaka ra, ko
tei tu ke ia ratou ravarai, e mea rika-
rika roa, e nio auri oki tona, e tona
maikuku, e veo ïa; ko tei kai, e kua
akaungaungā titi, e kua takatakai i te
20 toenga ki tona vaevae; E nga tara
okotai ngauru ki runga i tona mimiti
ra, e tetai oki tei tupu ra, e topa iora e
toru ki mua i te reira ra; taua tara
oki e mata tona ra, e te vaa i te tuatua
anga i te tuatua maata roa ra, ko tei
maroiroi maata tona tu i to te au oa
21 katoa nona ra. Te akara ua ra au, e
kua kaitamaki maira taua tara nei ki
te aronga tapu ra, e mana atura aia ki
22 runga ia ratou; E kia tae maira To te
au rā taito ra, e kua tukuia mai te
akava anga ki te aronga tapu no Tei
Teitei ra: kua tae akera oki ki te tua-
tau e riro ei te basileia ki te aronga
tapu ra.
23 Kua na ko maira aia, ko te a o te
puaka, ko te a ïa o te basileia i te enua
nei, e tu ke oki tona i to te au basileia
katoa ra, e pou oki te ao katoa nei i te
reira, ka takatakai oki ki raro, e ka
24 akaungaungā titi oki. E nga tara oko-
tai ngauru no roto i teianei basileia, e
puke ariki ïa tino ngauru te ka tupu
ra: e i muri ake ia ratou e tupu ei
tetai; e tu ke oki tona i to tei muata-
ngana ra, e toko toru ariki te ka mate
25 iaia. E ka tuatua aia i te tuatua aka-
kino ki Tei Teitei ra, e tamanamanata
oki aia i te aronga tapu no Tei Teitei
ra, e manako oki e tururi ke i te au
taime, e te au ture: e tukuia mai oki
ratou, e okotai akera tuatau, e nga taa-
26 tau oki, e te vaenga o tetai tuatau. E

nooia ra te akava anga, ka rave ke oki
ratou i tona mana, ei akapou, e ei aka-
kore e tae rava atu ki te openga. E 27
te basileia e te mana, e te maata katoa
o te basileia i raro ake i te rangi katoa
nei, ko te ka orongaia ïa ki te au ta-
ngata ra ki te aronga tapu no Tei Tei-
tei, tona basileia e basileia mutu kore
ïa, e ope oki te au kavana katoa i te
tavini mai e te akarongo iaia. Ko te 28
openga teia o taua tuatua nei. Kareka
au nei ko Daniela, taitaia roa akera au
i toku ra au manako, e tu ke atura
taku mata iaku nei: vaio iora au i taua
tuatua nei ki roto i toku ngakau.

PENE VIII.

Te orama a Daniela i te rama e te puaka-nio toa ra.

I TE toru o te mataiti i te au o te 1
ariki ra ko Belesazara, kua mama
maira tetai orama kiaku, kia Daniela
nei, i muri ake i tei mama mai kiaku
i tei muatangana *o tona au.* Kite 2
akera au i tetai orama; i roto au i te
are ariki ra i Susana i taua kite anga
noku ra, i te matakeinanga ra i Elama;
kite akera au i te orama, e tei te pae
kauvai ra au ia Ulai. Kua nānā akera 3
au i taku mata, e kite akera au, e i na,
te tu ua maira ki mua mai i taua kau-
vai ra tetai rama e rua ona tara, e puke
tara teitei; e teitei roa ra to tetai i
tetai, e ko tei teitei ra, i muri ake ïa
tona tupu anga. Kite atura au i taua 4
rama ra i te oparapara anga ki te pae
ki te opunga o te rā ra, e te pae ki
apatokerau, e te pae ki apatonga; e
kare rava e puaka ke e mou ki mua
iaia, kare rava oki e akaora i tona riri-
nui; kua rave ua ra aia i tona uaorai
inangaro, e tupu atura aia ki te maata
anga. E te maaraara ua ra au, e i na, 5
te aere maira tetai puaka-nio toa mei te
pae i te opunga o te rā ra, na runga ua
i te enua e kare akera i tukia ki te
one ra: e tara tu ke to taua puaka-nio
ra, tei rotopu i te va mata ra. Kua 6
aere maira aia ki taua rama tara rua
ra, taku i kite i te tu anga ki mua mai
i te kauvai ra, e kua oro viviki ua
atura aia ki runga iaia i te otooto anga
o tona ririnui. Kite atura au iaia i te 7
tae anga ki vaitatao i taua rama ra,
e kua tupu atura tona riri iaia, tui
atura i taua rama ra, e aati atura nga
tara ona e rua ra: e kare rava e riri
to te rama e mou ei ki mua iaia, kua
opara ra aia iaia ki raro i te one, e
kua takatakai ki rungao iaia: e kare
o te rama e akaora i tona riri. Tupu 8
atura taua puaka-nio toa ra i te maata
anga; e kia ririnui aia ra, aatiia iora
te tara maata ra; e i monokia mai i
nga tara tu ke e a ra, i anga ki nga
9 matangi e a o te rangi ra. Kua tupu
maira tetai tara mea ngiti no roto i
tetai o ratou ra, ko tei tupu e maata
ua atura i te pae ki apatonga, e te pae
ki te itinga o te rā ra, e te pae *ki te*
10 *enua* mataora ra. Tupu atura oki e
taea ravaia te nuku o te rangi ra; e
kua titiri maira i tetai pae o taua
nuku ra e te au etu ki raro i te one, e
kua takatakai iora ki runga ia ratou.
11 Kua akamaata atura aia iaia uaorai i
te ariki o taua nuku ra, akakoreia
iora e ia te *tusia* no te au rā ra, e tona
12 ngai-tapu ra, kua uriia ïa ki raro. E
kua tukuia atura te nuku, e *te tusia* no
te au rā ra, no te ara, e kua akaruke
aia i te tuatua-mou ki raro i te one, e
kua rave oki aia, e manuia atura.
13 Kua akarongo atura au i tetai ta-
ngata tapu i te tuatua anga, e kua ka-
ranga atura oki tetai tangata tapu ki
taua tangata *tapu* i tuatua ra, Mei te
aa ra te roa o te orama no *te tusia* o
te au rā nei, e te ara akatanea ra, e
orongaia'i te ngai-tapu, e te nuku, kia
takatakaiia ki raro ake i te vaevae?
14 Kua tuatua maira aia kiaku, E rua
tausani e toru anere i te rā; ei reira te
ngai-tapu e tamā ia'i.
15 E kite akera au, ko Daniela, i taua
orama ra, e kia kimi oki au i te aite-
anga, i na, te tu ua maira ki mua iaku
16 mei te tangata te tu i reira. E kua
akarongo atura au i te reo tangata i ro-
topu *i nga nia* kauvai ra ia Ulai, i te
kapiki anga, e te na ko anga e, E Ga-
beriela, e akataka ana koe kia kite tei-
17 anei *tangata* i te orama nei. Kua
akavaitata maira aia ki te ngai i tuia
e au ra; e tae maira aia, kua mataku
iora au, e kua tipapa iora au taku
mata ki raro: kua tuatua maira ra aia
kiaku, Kia kite mai oki koe, e te tama-
iti a te tangata; ei te tuatau openga *e*
18 *tupu ei* taua orama nei. E te tuatua
ua maira aia kiaku ra, inga tumate-
tenga iora au taku maata ki raro i te
enua: kia akatukia maira ra aia iaku,
19 e kua akatu iaku ki runga. E kua
tuatua maira aia, I na, e akakite atu
au ia koe i te ka tupu i te openga ti-
kai o taua riri akaoko ra; i te tuatau
oki i akonoia ra, ko te openga iora ïa.
20 Ko te rama taau i akara ma nga
tara e rua ra, ko nga ariki ïa no Madai
21 e no Peresia. E ko te puaka-nio toa
uruuru ra, ko te ariki ïa no Iavana: e
te tara maata i rotopu i te va mata ra,

ko te ariki muatangana ïa. E aatiia 22
iora te reira, e monokia iora e a katoa
ra, ko nga basileia ïa e a e tu mai no
roto i taua enua ra, kare ra i tona
mana. E i te openga mai o to ratou 23
basileia, kia rava te aronga ara ra, e
tu mai ei tetai ariki ma te mata toa, e
te kite oki i te au mea e vare ei ra.
E ririnui maata tona, kare ra i te riri 24
nona uaorai, e riro oki tana akapou
anga ei mea umere ïa, e ka manuia, e
ka rave atu rai; e pou oki iaia te aro-
nga maroiroi, e te aronga tapu ra.
E no tona pakari e tupu ei te pikikaa i 25
tona rima; E akamaata oki tona uao-
rai ngakau iaia uaorai, e manganui te
ka pou iaia i te au: e tu mai oki aia e
māro ki te Ariki o te au ariki; e
aatiia ra aia e kare e rima. E te 26
orama o te aiai ra e te popongi i aka-
kiteia'i ra, e tuatua-mou ïa: e teianei
e kokapi ana koe i taua orama nei, e
roa oki tona au rā. Rere a mate ua 27
iora au ko Daniela, e makiia iora au i
etai puke rā; e muri akera kua tu
akera au, e kua rave i te angaanga a
te ariki ra; e va ua iora au i taua
orama ra, kare ra e tangata i
kite.

PENE IX.

To Daniela taakaaka anga, e te pure anga kia akaoraia Ierusalema: ta Gaberiela tuatua kiaia.

I TE mataiti mua o Dariu te tamaiti 1
a Ahasueru, no te uanga o Madai,
ko tei akaarikiia ki runga i te basileia
o te Kaledea; I te mataiti mua o tona 2
ra au, i kite ei au nei ko Daniela i te
au buka ra i te raingaanga i te au ma-
taiti, i tae mai ei te tuatua a Iehova ki
te peroveta ra kia Ieremia, e kia itu
ake ngauru anga i te mataiti i te tanea
anga o Ierusalema e ope ei. Kua anga 3
atura au i taku mata ki te Atu ra ki
te Atua, i te kimi anga i te pure e te
pati anga, i te neseteia anga e te kakau
paoa, e te reu ai: Kua pure atura au 4
ki taku Atua ra kia Iehova, e kua
aaki atura au, na ko atura, E te Atu, e
te Atua maata e te matakuia, i te
akono marie anga i te koreromotu, e te
aroa i te aronga inangaro mai iaia ra,
e ia ratou oki tei akono i tana ra au
akauenga; Kua ara matou, e kua 5
kino matou, e kua kanga matou, e kua
meameaau matou, koia oki i te aka-
ruke anga i taau ra au akauenga, e
taau ra au tuatua-tau: Kare akenei 6
oki matou i akarongo ki to au tavini ki
te au peroveta ra, ko tei tuatua mai i
toou ingoa ki to matou au ariki, e to
matou ui ariki, e to matou au metua, e
7 te tangata katoa o te enua nei. Tei ia
koe, e te Atu e, te tuatua-tika, kareka
matou nei, ko te mata aringaringa ïa,
mei tei teianei rai rā; i te au tangata
o Iuda, e tei noo i Ierusalema, e to
Iseraela ravarai e vaitata nei, e to te
atea ke, i te au enua katoa i tuaruia'i
ratou e koe, no to ratou kino i raveia e
8 ratou ia koe ra. E te Atu e, no
matou rai te mata aringaringa, to ma-
tou au ariki, to matou ui ariki, ma to
matou ai metua, no te mea kua ara
9 matou ia koe ra. Tei te Atu ra, tei
to matou Atua, te aroa e te akakore
anga *i te au ara*, meameaau ua'i matou
10 iaia; Kare akenei matou i akarongo i
te reo o to matou Atua ra ko Iehova,
kia aaere na tana au ture, tana i tuku
mai ki mua i to matou aroaro, i te
rima o tona au tavini te au peroveta
11 ra. Koia tika rai, ko Iseraela katoa-
toa tei ara i te ture naau ra, i te aere
ke anga, kia kore ratou e akarongo i to
reo; i maringi mai ei te katara ki ru-
nga ia matou nei, e te taputou i tataia
ki roto i te ture a te tavini o te Atua ra
a Mose, no te mea kua ara matou iaia.
12 Kua akatinamou oki aia i tana au tua-
tua, tana i tuatua mai kia matou nei,
e ki to matou au akava tei akava mai
ia matou ra, i te apai anga mai i teia-
nei kino maata ki runga ia matou nei:
kare rava oki e rave anga i raro ake i
te rangi katoa nei, mei te rave ia Ieru-
13 salema ra. Mei tei tataia ki roto i te
ture a Mose ra, ko teia katoa nei ïa au
kino i te iri anga mai ki runga ia
matou nei: kare ra matou i pure ana
ki mua i te aroaro o to matou Atua ra
ko Iehova, kia ariu ke matou i to
matou au kino, e kia kite i taau ra
14 tuatua-mou. I tapapa'i oki a Iehova
ki runga i taua kino nei, e i tuku mai
ei ki runga ia matou nei: e tuatua-
tika anake oki ta to matou Atua ta Ie-
hova i te au angaanga katoa tana i
rave nei: kare akenei oki matou i aka-
rongo i tona reo.
15 E teianei, e te Atu, e to matou Atua,
ko tei arataki mai i to au tangata mei
te enua maira mei Aiphiti, ma te rima
ririnui, e kua rongonui ia koe toou
ingoa, mei tei teianei rā; kua ara
16 matou, kua rave matou i te kino. E
te Atu, i tei tau oki ki taau katoa ra
au tuatua-tika, te pati akatenga atu
nei au ia koe, kia ariu keia oki to
riri e to riri otooto i toou ra oire i Ie-
rusalema, i to maunga tapu ra; no te
mea, no ta matou nei au ara, e no te au

ara a to matou nei ai metua, ko Ieru-
salema, e toou ra au tangata tei riro
ei akakinoanga na te aronga katoa e
akapini mai ia matou nei. E teianei, e 17
to matou Atua, e akarongo mai koe i
te pure a to tavini nei, e tana e pati
nei: no te Atu nei oki, e akakakā mai
koe i to mata ki runga i to ngai-tapu i
tanea nei. E taku Atua e, e ariu mai 18
i to taringa, e akarongo mai, e aka-
puera i o mata, e akara mai i to
matou pou anga, e te oire i tapaia i
toou nei ingoa: kare oki no ta matou
tuatua-tika i pure atu ei matou ia
koe, no toou ra aroa maata. E te 19
Atu, e akarongo mai; e te Atu, e
akakore mai *i te ara;* e te Atu, e
akono mai e e rave; auraka e tavare-
vare, noou uaorai, e taku Atua: no te
mea kua tapaia toou oire, e toou ra au
tangata, i toou uaorai ingoa.

Te tuatua ua ra au, e te pure ua ra, 20
e te aaki ua ra au i taku nei ara, e te
ara a toku au tangata nei a Iseraela, e
te akakite ra au i taku pati anga ki
mua i te aroaro o taku Atua ko Ie-
hova, no te maunga tapu o taku
Atua; Koia rai, te tuatua ua ra au i 21
taua pure ra, ko taua tangata ra ko
Gaberiela, ko taku oki i kite i te
orama i muatangana, kua akangakoi-
koiia mai, e kua tae maira kiaku nei
i te tuatau i te mineka aiai ra. E kua 22
akakite maira aia kiaku, e kua tuatua
maira aia, na ko maira, E Daniela, i
aere mai nei au i tenana e oronga mai
i te karape e te kite kia koe. I te 23
akamata anga i te pure naau ra i riro
mai ei te tuatua, e kua aere mai nei au
e akakite kia koe; no te mea kua
akaperepere maataia koe, e teianei
kia kite koe i taua tuatua nei, e aka-
maara oki i te orama. E itu ngau- 24
ru anga i te ebedoma i akonoia i
toou ra au tangata, e toou ra oire
tapu, ei papani anga atu i te ta-
tipakeanga, ei akaoti anga atu i te
au ara, e ei tapoki anga atu i te kino,
e ei akao anga mai i te tuatua-tika
mutu kore ra, ei popani anga atu i te
orama e te totou ra, e ei akatainu
anga atu i Tei Tapu ra. E teianei kia 25
kite koe, e kia taka tikai, mei te riro
anga o te tuatua, i te rave akaou e te
patu ia Ierusalema e tae rava atu ki te
Mesia te Ariki ra, e itu ïa ebedoma, e
nga ebedoma oki e ono ngauru ma
rua; e patu akaouia oki te arataa e te
koro i te tuatau pekapeka ra. E ope 26
akera nga ebedoma e ono ngauru
ma rua e tipu keia'i te Mesia, kare ra
nona uaorai: no reira te au tangata o
te ariki e aere maira e akapou ei i te
oire e te ngai-tapu; e motu ke atu
oki ratou mei te riro vai puke ra, kua
akonoia oki taua au pou ra e ope
27 rava akera te tamaki. E akatinamou
oki aia i te koreromotu ki te *tangata* e
manganui e okotai akera ebedoma: e i
rotopu oki i taua ebedoma ra e aka-
kore ei aia i te tusia e te mineka, e
riro ei roto i te iero taua mea rikarika
e akatanea ra; e tukuia oki te reira
no te pou e tae ua atu ki te openga i
akonoia ra.

PENE X.

To Daniela taakaaka anga iaia uaorai, e tona kite anga i tetai orama: tona tumatetenga, e to te angela akapumaana anga mai iaia.

1 I TE toru o te mataiti o te ariki o
Peresia ra o Kuro, i akakiteia mai
ei tetai tuatua kia Daniela, ko tei
tapaia ko Beletesazara; e tuatua-mou
rai taua tuatua ra, ko te taime ra i
akonoia ra, te roa ra ïa: kua kite oki
aia i taua mea ra, e kua taka iaia taua
2 orama ra. I taua au rā ra i mii ua
ana au nei ko Daniela e e ka toru
3 atura ebedoma katoatoa ra. Kare au
i kai ana i te kai memeitaki, kare oki
e puaka e te wina i o mai ki roto i
taku vaa, kare oki au i akatainu iaku
uaorai, e ope akera nga ebedoma e
4 toru katoa ra. E i te rā e rua ngauru
ma a o te marama mua ra, iaku i noo
ki te pae o te kauvai maata ra ko Tige-
5 risi: Kua nānā akera au i taku mata
i reira, e kua akara atura au, e i na, e
tangata, kua kakauia ki te orongā, e kua
tatuaia tona taukupu ki te auro mei-
6 taki no Uphaza: Kua aite tona kopapa
ki te taresisa, e mei te uira tona mata,
e nga mata nona ra mei te lamepa ai
ra, nga rima oki e nga vaevae nona ra,
mei te veo akakakāia ra ïa, e te aruru
o tana tuatua anga, mei te aruru ïa
7 o tetai urupu maata ra. Ko au anake
nei ko Daniela tei kite i taua orama
nei: Kare oki te au tangata i vaitatao
iaku ra i kite i taua orama nei; rokoia
iora ra ratou e te mataku maata, e kua
8 oro atura e pipini. Toe iora ko au
anake ra, e kite atura au i taua orama
maata nei, e kare atura e riri toe i roto
iaku nei: riro atura oki toku meitaki
ra mei te mea pe ra, e kare rava oki
9 e riri i toe. Kua akarongo ra au i te
aruru o tana tuatua: e i toku akarongo
anga i te aruru o tana tuatua, inga
tumatetenga iora au taku mata ki raro,
taku mata oki ki te one.

E i na, kua akatukia maira tetai rima 10
iaku, tei akatu mai iaku ki runga aku
turi ma aku kapu rima. E kua tua- 11
tua maira aia kiaku, E Daniela, e te
tangata akaperepere maataia ra, kia
kite mai koe i te tuatua taku e karanga
atu kia koe na, ka tu tikai koe ki
runga: i tonokia mai oki au ia koe
nei i teianei. E oti akera tana tuatua
anga i taua tuatua ra kiaku nei, tu ua
iora au ma te ruketekete. Kua tuatua 12
maira aia kiaku i reira, Auraka e ma-
taku, e Daniela: mei te rā muatangana
mairai oki, ia koe i tuku ei i toou
ngakau i te kimi anga i te kite ra, e te
taakaaka anga ia koe uaorai ki mua i
te aroaro o toou Atua, kua akarongoia
taau au tuatua, e no taua tuatua naau
ra i tae mai ei au nei. Ko te ariki ra 13
o te basileia ra o Peresia tei patoi mai
iaku e ka rua akenei ngauru ma tai i
te rā: e i na, ko Mikaela, tetai ariki
maata, tei aere mai e tauturu iaku; i
roa'i oki au ki reira ki o te au ariki no
Peresia ra. I aere mai ei oki au i 14
tenana e akakite kia koe i te ka tupu
ki runga i to au tangata i te au rā
openga ra: *e manganui* oki nga rā e
tupu ei taua orama nei.

E oti akera tana tuatua anga mai 15
kiaku i taua au tuatua nei, Kua anga
atura au i taku mata ki te one, e riro
atura au ei murare. E i na, kua aka- 16
tukia mai tetai mei te tamaiti a te
tangata nei te tu i taku ngutu: matara
akera toku reo i reira, e kua tuatua
iora au, na ko atura ki tei tu ua mai ki
mua iaku ra, E taku Atu, kua oki mai
te aue ki runga iaku i teianei orama, e
kare atura oku e manga riri e vai nei.
Eaa oki e tika'i i te tavini o taku Atu 17
nei, kia karangaranga atu ki taku Atu
nei? kareka au nei, kare rava oku
manga riri i toe i roto iaku nei, e kare
rava e manga a'o toe i roto iaku nei.
Kua akatukia akaou maira aia mei te 18
tangata te tu ra iaku, e kua akamaroi-
roi maira iaku. E kua tuatua maira, 19
Auraka e mataku, e tera ra tangata
akaperepere maataia ra: kia ora na
koe, e akamaroiroi, koia ïa, e akama-
roiroi. E oti akera tana tuatua anga
mai kiaku ra, kua maroiroi iora au, e
kua karanga atura, E tuatua ua mai
koe, e taku Atu, kua akamaroiroi mai
oki koe iaku. Kua tuatua maira aia, 20
Kua kite ainei koe i toku aerenga i
aere mai ei au ia koe nei? e teianei,
teia au ka oki e tamaki ki te ariki no
Peresia: e kia riro au ra, i na, e riro i
te aere mai te ariki no Iavana. E aka- 21
kite atura ra au kia koe i tei tataia i
roto i te tuatua-mou i tataia ra: e kare
rava e tauturu mai iaku i teianei au
tuatua, mari ra ko to kotou ariki, ko
Mikaela,

PENE XI.

To Peresia pou i te ariki o Iavana i akakiteia nei: te koreromotu i papauia, e te tamaki anga, i nga ariki apatokerau ma apatonga: te kaitamaki e te takinga-kino o te au 'o Roma ra.

1 ITAKU oki i tu i vaitatao, i te ma-
taiti mua o Dariu te ngati Madai,
ei akatinamou, e ei akamaroiroi atu.
2 E teianei, e akakite atu au ia koe i te
tuatua-mou. I na, e toko toru rai ariki
te ka tu mai ki runga i Peresia; e te
toko a ra, e apinga maata roa tana i ta
ratou katoa ra: e i te maroiroi nona, no
tana apinga maata, e akaaraara'i aia i te
au *tangata* katoatoa ei tamaki i te basi-
3 leia o Iavana. Ei reira e tu mai ei
tetai ariki ririnui, e e tutara aia ma te
mana maata, ka rave oki aia i tana
4 uaorai i inangaro. Kia akatinamouia
ra aia, e pueurikiriki ei tona basileia,
e ka tuaia ki nga matangi e a o te
rangi ra; kare ra no tona uaorai uanga,
kare ra e aite ki tona mana ka tutara'i
aia ra: e kiriti tumuia oki tona basi-
leia no tetai aronga ke atu rai kare
ratou nei.
5 Ka ririnui oki te ariki no apatonga,
e *tetai* o te ui ariki ki ona ra, e riro oki
tona re iaia ra, e koia atura te ka
tutara; *e riro oki* tona mana ei mana
6 maata. E kia ope etai au mataiti e
uipa ei ratou ra: e riro oki te tamaine
a te ariki i apatonga ra i te aere mai
ki te ariki no apatokerau ra e papau i
tetai koreromotu, kare ra te mana o te
rima e tāpuia e ia, kare oki aia e mou,
kare oki tona uanga: e tukua keia ra
aia, e te aronga i arataki mai iaia, e
tana katoa i anau ra, e koia katoa ko
tei tauturu mai iaia i taua au tua-
tau ra.
7 No te uri ra no te aka nona tetai i te
tu anga mai ei tupau iaia, te ka aere
mai ma te nuku katoa, e tomo oki ki
roto i te punanga o te ariki i apatoke-
rau, e rave oki aia ia ratou, e e riro te
8 re iaia. E to ratou au atua, e te au
tiki i akatoia ra e to ratou au āriki
ario memeitaki e te auro, ko tana ïa e
apai tuikaa atu ki Aiphiti ra, e ka rai
tona au mataiti i te tutara anga i to te
9 ariki i apatokerau ra. E kia tae aia ki
te basileia o te ariki i apatonga, ka oki
mai aia ki tona uaorai enua.

Ko tana au tamariki ra, e akaaraa- 10
raia oki ratou, e urupu toa maata ta
ratou e akaputuputu: e tae mairai
tetai, e maringi ua mai ïa, e aere atura
oki na rotopu, ei reira aia e oki ei ka
tamaki e tae rava atu ki tona punanga.
Ka tupu oki te riri o te ariki i apa- 11
tonga, e e aere mai aia ki vao e tamaki
kiaia, ki te ariki oki i apatokerau ra,
e urupu maata tana e akamou i te
tamaki kiaia; e tukuia ra taua urupu
ra ki roto i tona rima. E kia apai ke- 12
ia e ia taua urupu ra, e akateiteiia tona
ngakau, e manganui atura te tausani
anga te ka inga iaia, kare ra e riro ei
maroiroi nona. E oki mai oki te ariki 13
i apatokerau, ma te urupu maata roa
e iti tei muatangana kia akamou *i te
tamaki* ra, kia topa etai au mataiti
ra e tae mai ei aia ma te nuku maata e
te apinga maata. E i te reira au tua- 14
tau e manganui te ka tu mai ki runga
e tamaki ki te ariki i apatonga ra: e
te au tamariki o te aronga āru o toou
au tangata ra te ka akateitei ia ratou
uaorai, ei akatinamou i taua orama
ra; e inga ra ratou. E tae mai oki te 15
ariki i apatokerau ra, e akāū oki i te
one kia teitei, e rave oki i te au oire i
koroia ra, e te au rima i apatonga ra, e
te au tangata ikiia nona ra, kare ïa e
mou mai, kare oki e maroiroi e mou
mai ei ra. Ko te ka aere maira e 16
tamaki iaia, e rave aia i tana uaorai i
inangaro, e kare rava e tangata e mou
ki mua iaia: ka mou ra aia ki te enua
inuinu ra, te ka pou ravaia i tona
rima.

E riro katoa oki aia i te anga i tona 17
mata e akao atu ma te ririnui o tona
basileia katoa, koia ma te aronga tira-
tiratu katoa ra; e akapera oki aia; ka
oronga oki aia i te tamaine o te au
vaine ra nana, ei takinokino iaia; kare
oki aia e mou *i tona pae,* e kare oki e
riro nona. E muri ake i te reira e ariu 18
ei aia i tona mata ki te au enua motu,
e manganui te ka pou iaia; na tetai
tangata mana ra e akakore i taua aka-
kino i uriia ki runga iaia, e apai maira
aia i te akakino ki runga iaia uaorai.
Ei reira aia e ariu ei i tona mata ki te 19
au punanga i tona uaorai enua: e tu-
rori ra aia e inga atu, e kare e kitea.

Ei reira e tu mai ei tetai ei tupau 20
iaia, ko te ka tono i tetai umuumu
apinga aere i te inuinu o taua basileia
ra, e ope akera etai puke rā e mate
roa'i aia, kare ra i te riri, e kare rai
oki i te tamaki.

E tu mai oki ei tupau iaia ra tetai 21
tangata akaviiviiia ra, kare e orongaia
atu e ratou te ngateitei o te basileia
kiaia: e aere au ua maira aia, e e rau-
22 ka iaia te basileia i te taparu. E i te
ririnui vai puke ra e ngaromia'i ratou
ki mua iaia, e ka atiatiia; koia tika
rai, ma te ariki katoa i akakorero-
23 motuia ra. E muri ake i te korero-
motu i papauia kiaia ra e pikikaa mai
ei aia ra: e kake mai oki aia, e riro
oki ki te maroiroi ma nga tangata toko
24 iti ua. E tomo ua aia ki roto i te
enua au ua e te ruperupe; ka rave oki
aia i tei kore i raveia e tona metua, e
nga metua o tona ra metua; ko te
apinga āru, e te apinga noni, e te au
apinga nui, ko tana ïa e titiri aere i ro-
topu ia ratou: e akakoro oki aia i
tana ravenga i te au punanga ketaketa
25 ra e tae atura ki tetai tuatau. E aka-
araara oki aia i tona ririnui, e tona
maroiroi ki te ariki i apatonga ma te
nuku maata; e ka akaaraaraia taua
ariki i apatonga ra e tamaki ma te
nuku maata ua atu e te ririnui; kare
ra aia e mou mai; e riro oki ratou i
te akakoro i ta ratou ravenga iaia.
26 Koia ïa, na tei kai i tana ra kai e ta
iaia; e e nina uaia tana ra nuku, e
27 tei taia e manganui ka inga ki raro. E
ko te manako o nga ariki toko rua nei,
ko te takinga-kino ïa, e tuatua oki
raua i te tuatua pikikaa i te kaingakai
okotai ra; kare ra e manuia: kia tae
oki ki te tuatau i akonoia ra, ko te
28 openga iora ïa. Ei reira aia e oki ei
ki tona uaorai enua ma te apinga nui; e
no te mea tei te akakore tona ngakau i
te koreromotu tapu ra; ka riro aia i te
rave i tona oki anga atu ki tona uaorai
enua.

29 E i te tuatau i akonoia ra e oki
akaou ei aia ki te pae ki apatonga ra;
kare ra e riro mei tei muatangana, e
30 mei tei muri ake oki. Ko te au pai
oki no Kitima te ka aere mai e tamaki
iaia: e riro oki aia i te kinokino, e ka
oki, e ka riri rava atura ki te korero-
motu tapu ra: e kia oki ra e akatupu
ei; e kapiti oki aia i tana tuatua ki te
aronga e akaruke i te koreromotu tapu
31 ra. E muri ake iaia ra e tu mai ei te
au nuku ra, e na ratou e akaviivii i te
ngai-tapu i ririnui ei ra, e ka akakore i
te *tusia* no te au rā ra, ka tuku mai ei
i te mea rikarika e tanea'i ra ki roto.
32 E te aronga e ara i te koreromotu ra e
riro i te kino maata i te taparu ra: ko
te aronga ra i kite i to ratou Atua ra,
e riro i te maroiroi, e te rave oki *i te
33 ravenga.* E te aronga pakari o te ta-
ngata e manganui te ka apiiia e ratou
ka inga ra ratou i te koke, e te mura

ai, e i te tuikaa anga, e i te noni anga,
e *manganui* te rā. E kia inga ratou 34
ra, e turuia mai ratou i te turu mea
ngiti ua: e manganui ra te ka piri mai
ia ratou ma te taparu ua. E inga oki 35
tetai pae i taua aronga pakari ra, ei ti-
mata anga atura ia ratou, e ei tamā
atu, e ei akateatea ia ratou, e tae ua
atu ki te tuatau openga ra: no te mea
te vai ra taua tuatau i akonoia ra. Ko 36
te ariki ra, e rave aia i tana uaorai i
inangaro; e akateitei oki aia iaia uao-
rai, e akamaata oki iaia uaorai kia tu
ke i te au atua katoa, e tuatua aia i te
au tuatua variaia i te Atua no te au
atua ra, e riro oki i te manuia, e kia
ope rava te riri i te akatupuia: ko tei
akonoia ra, ko te ka rave tikaia ïa.
Kare aia e akono i te Atua o tona ra ai 37
metua, e te inangaro o te vaine; kare
aia e akono i te au atua katoa ra: e
akamaata oki aia iaia uaorai kia tu ke
i te au mea katoa ra. I tona ra ngai 38
aia e akangateitei ei i te atua o te au
punanga ra: e atua oki tei kore i kitea
e tona ra ai metua, ko tana ïa e aka-
ngateitei, ma te auro, e te ario, e te au
toka memeitaki, e te au mea inangaroia
ra. Ka akapera oki aia i te akono i te 39
au punanga ketaketa roa ra, ma te
atua ke katoa, ko tana ïa e akakite
aere, e ka akamaata atu oki i te kakā:
e akamana atu aia ia ratou ki runga i
te *tangata* e manganui, ka tua oki i te
enua kia apingaia.

Kia tae ra ki te tuatau openga e 40
opara mai ei te ariki i apatonga ra
iaia: e aereia maira aia e te ariki no
apatokerau ra, mei te puaioio ra, ma te
kariota, ma te tangata akaoro ipo ra, e
ma te kai katoa e manganui; e akao
katoa atu ki roto i te au matakeinanga,
e maringi ua atu e ka na roto i te
aere. E akao katoa oki aia ki roto i te 41
enua inuinu ra, e manganui *te enua* te
ka uritumuia atu; ko teia ra te ka
ora i taua rima nona ra, koia oki ko
Edoma, e ko Moabi, e te maata oki o
te au tamariki o Amona. E akatika 42
katoa ra oki aia i tona rima na runga i
te pa enua: e kare oki te enua ra ko
Aiphiti e ora. E mana ra aia ki runga 43
i te au apinga auro, e te ario, e ki
runga oki i te au apinga memeitaki
ravarai o Aiphiti ra: ko to Lubi, e to
Etiopia, tei tona takainga vaevae ïa. E 44
pekapeka ra aia i te tuatua no te itinga o
te rā mai e no apatokerau: i aere ei aia
ma te riri maata kia pou, e kia ngaro
rava atu te tangata e manganui. E 45
tatangi oki aia i te puakapa o tona are
ariki ki rotopu i nga tai ra ki runga i
te maunga tapu kakā ra; e tae ra aia
ki tona uaorai openga, e kare rava ona
e tauturu.

PENE XII.

Ko Mikaela te ka akaora ia Iseraela i to ratou au mea tumatetenga: nga tuatau i akakiteia mai kia Daniela.

1 I TE reira ra tuatau e tu mai ei te
ariki maata ra ko Mikaela, ko tei
tu mai ei tika no te tamariki a toou ra
au tangata: e i reira te tuatau mana-
manata, kare e aite mei te tupu anga
mai o te enua ra e tae rava atu ki taua
tuatau ra: e i taua tuatau ra e ora'i
toou au tangata, te aronga ravarai i
kitea e kua tataia ki roto i te buka ra.
2 E manganui to tei moe ki raro i te
one-pueu o te enua nei e ara mai, ei te
ora mutu kore tetai pae, e tetai pae ra,
ei te akama ïa, e te akavaavaa mutu
3 kore. E te aronga i apii ra, e kakā
mai ïa mei te kakā o te rangi ra; e ko
tei akaariu i te tangata e manganui ki
te tuatua-tika ra, mei te au etu ïa, e
4 tuatau e tuatau ua atu. Ko koe na ra,
e Daniela, e popani i teianei au tuatua,
e sigilo atu i te buka e tae ua atu ki
te tuatau openga ra: e manganui te ka
oro ki runga e ki raro, e tupu atura
te kite i te maata anga.
5 Kua akara atura au nei, ko Daniela,
e i na, te tu ua maira i e toko rua rai,
tei teianei nia kauvai tetai i te tu
6 anga, e tei tera nia kauvai tetai. E
kua tuatua maira tetai ki te tangata i
kakau ki te orongā, ki runga ake aia i
taua kauvai ra, Mei te aa te roa e
taea'i te openga o teianei au mea i
7 umereia nei? Akarongo atura oki au i
te tangata i kakau ki te orongā i runga
ake i taua kauvai ra, iaia i tataki i tona
rima katau e tona rima kaui ki runga i
te rangi, ka tuputou ei iaia i tei ora ra
e tuatau ua atu, e okotai rai tuatau, e
nga tuatau oki, e te vaenga o tetai tua-
tau; e kia ope rava te akapueuriki-
riki ke anga o te aronga tapu ra, e ope
ei teianei au tuatua i te tupu.
8 Te akarongo atura au, kare ra au i
kite, e kua karanga atura au i reira, E
te Atu, eaa ra te openga i teianei au
9 mea? E kua tuatua maira aia, Ka
aere, e Daniela: kua popaniia taua
tuatua nei, e kua sigiloia e tae ua atu
10 ki te tuatau openga ra. E manganui
te ka tamāia, e ka akateateaia, e ka
timataia oki; e rave ra te aronga kino
i te kino; kare oki tetai o te aronga
kino e kite, e kite ra te aronga pa-
11 kari. E mei te tuatau e apai keia'i

te tusia no te au rā ra, e e akatuia'i te
mea rikarika e tanea'i ra, e riro okotai
tausani e rua anere e iva ngauru i te
rā. E ao ra tona to te tapapa marie, e 12
tae rava atu ki te okotai tausani e toru
13 ngauru ma 'rima i te rā. E aere ra
koe i toou ra aerenga, e tae ua atu ki
te openga: ka akaangaroi oki koe, e
ka tu atu rai koe i to kelero i te ope-
nga o te au rā ra.

TE BUKA A HOSEA.

PENE I.

Te akakite nei a Hosea i te riri o te Atua i te akatitima i te akaaipoipo anga ia Gomera: nga tamariki ana iaia, e te aiteanga o to ratou ingoa.

TE tuatua a Iehova i tae mai ia 1
Hosea, te tamaiti a Beeri, i te au
rā o Uzia, Iotama, Ahaza, *e* Hezekia,
e au ariki no Iuda; e i te au rā oki
o Ieroboama, te tamaiti a Ioasa, ariki
no Iseraela.
Te akamataanga o te tuatua a Ie- 2
hova ia Hosea ra. E kua tuatua
mairā Iehova kia Hosea, Ka aere, ka
rave i tetai vaine akaturi naau, ma te
tamariki akaturi: kua akaturi maata
oki te enua nei, i te akaruke anga ia
Iehova.
Kua aere atura aia e kua rave atura 3
ia Gomera, i te tamaine a Dibilaima;
kua to iora aia, e anau maira e ta-
maroa. Kua tuatua mairā Iehova 4
kiaia, Kia tapaia tona ingoa ia Ieze-
reela; kia roa itio oki, kua akaoko
atu au i te toto o Iezereela ki runga
i te ngutuare o Iehu, e akakore rava
oki i te basileia o te ngutuare o Ise-
raela. E kia tae ki taua rā ra, ka 5
aati ei au i te ana o Iseraela i te o o
Iezereela.
Kua to akaou iora oki aia e anau 6
maira e tamaine. E kua tuatua mairā
Iehova kiaia, Kia tapaia tona ingoa
ia Lo-ruhama: kare oki au e aroa
akaou i te ngutuare o Iseraela; e
apai ke ravaia ra ratou e au. Kareka 7
te ngutuare o Iuda, e aroa ïa au, e e
akaora au ia ratou, i to ratou Atua
ra ia Iehova; kare ra au e akaora ia
ratou i te ana, e te koke, e te tamaki,
e te ipo, e te akaoro ipo ra.
E akatopa iora aia i te u ia Lo-ru- 8
hama, kua to iora, e anau maira e ta-
9 maroa. Kua tuatua mairā *Iehova,*
Kia tapaia tona ingoa ia Lo-ami: kare
oki kotou i toku ra au tangata, kare
10 oki au i *te Atua* no kotou. I te tatau
anga ra i te tamariki a Iseraela, e riro
ïa mei te one taatai ra, tei kore e tika
kia arite e kia tatau ra: e riro oki
ei te ngai i karangaia atu ei ratou ra
e, Kare kotou i te tangata noku, ka
riro ïa ratou i te karangaia i reira
11 e, E tamariki na te Atua ora ra. Ei
reira te au tamariki a Iuda e te au
tamariki a Iseraela e akaputuputu ei,
ka akataka atu ei i tetai upoko no
ratou, ka aere mai ei ratou mei te
enua maira: e riro oki te rā o Ieze-
reela i te maata.

PENE II.

Te akamori idolo o te tangata, e te akaoko a te Atua i te reira; e tana tuatua aroa ia ratou.

1 E KARANGA atu kotou ki to ko-
tou au taeake, E Ami e; e to
2 kotou au tuaine, E Ruhama e. E
māro atu i to kotou metua vaine, e
māro atu: kare oki aia i te vaine naku,
kare katoa au i te tane nana: kia
tuku ke atu aia i tana ra au akaturi
anga i mua i tona aroaro, e tana ra au
akaturi anga mei rotopu i nga u nona
3 ra; Ko te taratara aea au i *tona kakau*
e vaoo taaka ua iora aia, e kua vaoo
uao iaia mei tei te rā i anau mai ei
aia ra, e kua akariro iaia mei te mede-
bara, e kia riro oki aia mei te enua
marō, e mate iora aia iaku i te pukā.
4 Kare oki au e aroa i tana au tamariki;
no te mea e tamariki akaturi ratou.
5 Kua akaturi oki to ratou metua vaine:
ko tei to ia ratou ra, kua rave ïa i te
peu akama: kua tuatua oki aia, E aru
au i tei inangaro mai iaku ra, ko tei
oronga mai i te manga naku, e te vai

naku, taku uru-mamoe e taku orongā,
taku manongi e taku e inu nei.
E teianei, e koropini au iaia ki te 6
rakau taratara, e patu au *iaia* i te patu,
kia kore aia e kite i tona aerenga
atu. E aru aere oki aia i te aronga i 7
inangaro mai iaia, kare ra ratou e
rokoia atu e ia; e kimi oki aia ia ratou,
kare ra e kitea e ia: ei reira aia ka tua-
tua'i e, oki akaou au ki taku tane
metua ra; e meitaki oki toku i reira
i teianei. Kare oki aia i kite e ko au 8
tei o atu kiaia, i te sitona, e te wina,
e te manongi, e kua akamaata i tana
ario e te auro, anga iora ratou ei Baala.
E teianei e oki akaou au e rave ke 9
i taku sitona i tona taime, e taku wina
i tona tuatau, e rave mai oki au i taku
uru-mamoe, e taku orongā, i tapokiia'i
tona vai taaka ua anga. E ei teianei 10
au e akakite atu ei i tona akama ki
mua i nga mata o te aronga e inangaro
mai iaia, e kare rava tetai e akaora
iaia i toku rima nei. E akakore ka- 11
toa oki au i tona au mea rekareka
ravarai, tona ra au rā oroa, tona au
marama ou, e tona au sabati, e tona au
oroa tapu ravarai. E mate te au vine 12
nana, e te au suke nana, iaku, tana i
tuatua mai e, Ko taku teia oko, i ta te
aronga i inangaro mai iaku ra i oronga
mai: e akariro au i te reira ei vao-
rakau, e na te au puaka o te enua e
kai i te reira. E tutaki atu au ki 13
runga iaia i te au rā o te au Baala,
ka tutungi ei ratou i te rakau kakara
no ratou, ka akamanea'i aia iaia orai
ki te poe taringa, e te ei kaki nona, e
kua aru atura aia i te aronga i ina-
ngaro mai iaia, e kua akangaropoina
iaku, te tuatua mairā Iehova.
E tenana, i na, e akanauru atura au 14
iaia, e e arataki au iaia ki te medebara,
ka tuatua maru atu ei au iaia. E 15
oronga oki au i te au kainga vine nona
i reira, e te o o Akora ei ngutupa ma-
nakonako anga: e ei reira aia imene
ei, mei tei te au rā i tona ou anga
ra, e mei tei te rā i aere mai ei aia
mei te enua ra i Aiphiti. E riro oki 16
i taua rā ra, te tuatua mairā Iehova,
ka kapiki mai ei koe iaku, e Taku
Tane e, e kare koe e kapiki akaou mai
iaku ia Baali. E rave ke au i te au 17
ingoa o Baali i roto i tona vaa, kare
oki to ratou ingoa e akamaara akaouia
atu. E i taua rā ra e papau ei au i 18
tetai koreromotu no ratou i te au
terio o te enua nei, e i te au manu o te
reva ra, e te au mea totoro aere i runga
i te enua: e e aati au i te ana, e te
koke, e te tamaki, i te enua nei, e
19 akamoe atu au ia ratou ma te ora. E
akaau atu au ia koe naku, e tuatau ua
atu: koia tikai, e akaau atu au ia
koe naku ma te tuatua-tika, e te tua-
tua-tau, e ma te akaperepere maata, e
20 ma te aroa. E akaau atu oki au ia
koe naku ma te pikikaa kore: e ka
21 kite koe ia Iehova. E riro oki, i taua
rā ra, e akarongo au, te tuatua mairā
Iehova, e akarongo au i te au rangi,
22 e na te reira e akarongo i te enua: E
akarongo oki te enua i te sitona, e te
wina, e te inu *olive*; e na te reira e aka-
23 rongo ia Iezereela. E ruru au iaia
i te enua nei naku uaorai; e akapere-
pere oki au iaia i tei kore i akapere-
pereia ra: e karanga atu au ki te aro-
nga kare te tangata noku ra, Ko toku
ra ïa au tangata; e na ratou e tuatua
mai, *Ko koe* to matou Atua.

PENE III.

Te akakite nei te Atua i te eke maata o Iseraela i muao i to ratou akaoki angaia mai.

1 KUA tuatua mairā Iehova iaku i
reira, Ka aere rai, ka inangaro
atu i te vaine i inangaroia e te oa, e
akaturi rai, mei te inangaro o Iehova
ki te au tamariki o Iseraela, ko tei
akara ki te au atua ke ra, e tei kaki i
2 te au kapu wina ra. Kua oko atura
au iaia naku, i te au ario okotai ngauru
ma rima ra, e tetai omera kerite, e te
3 afa omera kerite: E kua karanga atura
au kiaia, Ei ko nei koe iaku nei e kia
manganui ua atu te au rā; auraka koe
e akaturi, e auraka taau ei tane ke; e
4 *riro* katoa oki au naau. E noo oki te
au tamariki a Iseraela, e manganui te
rā ma te ariki kore, e ma te kavana
kore, e ma te tusia kore, e ma te tiki
kore, e ma te ephoda kore, e ma te
5 teraphi kore: E muri akera e oki
mai te tamariki a Iseraela, ka kimi ei
i to ratou Atua ia Iehova, e to ratou
ariki ia Davida; e mataku oki ratou ia
Iehova, e te meitaki nona, i te au rā
openga ra.

PENE IV.

Te akaoko a te Atua i te ara a te au tangata, e te kau taunga katoa ra.

1 E AKARONGO mai kotou, e te au
tamariki a Iseraela e, i te tuatua
a Iehova: e māro anga oki ta Iehova i
te au tangata o te enua nei, no te mea,
kare e tuatua-mou, kare e aroa, kare
2 oki e kite i te Atua i te enua nei. I te
tao, e te pikikaa, e te ta tangata, e te
keia, e te akaturi, kua rave viviki ra-

tou, e kua taea tetai toto ki tetai. E 3
teianei, e mii te enua nei, e ka mae
oki te aronga ravarai e noo i reira, e te
au puaka katoa o te enua nei, e te au
manu o te reva; e te au ika katoa o
te tai ra, e ravea keia ïa. Auraka 4
tetai e māro, auraka e ako atu i tetai
ke: kua aite oki toou au tangata i te
aronga e māro ki te taunga ra. E tei- 5
anei, ei te ao koe e inga'i, e inga katoa
oki te peroveta e koe katoa i te po,
e ka tipu ke atu au i to metua vaine
ra.

Kua tipu keia toku iti-tangata i te 6
kite kore: no te mea kua kopae koe i
te kite e kopae katoa au ia koe, auraka
koe ei taunga naku nei: no te mea
kua akangaropoina koe i te ture a to
Atua, e akangaropoina katoa au i to au
tamariki. Mei ia ratou i tupu ki te 7
maata, kua pera katoa ta ratou ara
anga iaku nei: *e teianei* e akariro au i
to ratou kakū ei mea akama. Te kai 8
ra ratou i te au tarangaara a toku ra
au tangata, e te akamou nei ratou i to
ratou ngakau ki to ratou kino. E riro 9
oki mei ta te tangata ra, ka pera rai ta
te taunga: e e tutaki atu au ia ratou i
to ratou au aerenga, e ta ratou i rave
ra e akaoki au ki runga ia ratou. E 10
kai oki ratou kare ra e pangia te kaki:
E akaturi ratou, kare ra e maata, no
to mea kua akapaki ratou i te akono ia
Iehova. Te akaturi, e te wina, e te 11
wina ou, i riro ke ei te ngakau.

Te ui nei toku au tangata ki to ratou 12
au rakau, e na to ratou tokotoko e
akakite mai kia ratou: no te ngakau
akaturi i tatipake ei ratou, e kua riro
ki te akaturi mei raro ake i to ratou
Atua. Te akatusia nei ratou ki runga 13
i te au take maunga ra, e te tutungi
nei i te rakau kakara ki runga i te au
tuaivi, i raro ake i te au aluna, e te au
libene, e te ale, no te mea e marumaru
meitaki to reira: e teianei ka riro ta
kotou au tamaine i te kanga, e ta ko-
tou au vaine i te akaturi. Kare au e 14
tutaki atu i ta kotou au tamaine kia
kanga ratou ra, e ta kotou au vaine
kia akaturi ratou: kua tapae oki ratou
uaorai ki o te au vaine akaturi, e kua
akatusia ratou e te au akaturi katoa
ra: e teianei, e riro te au tangata kite
kore i te inga.

Kia riro ua koe, e Iseraela, ki te 15
akaturi, auraka tika ra Iuda e tati-
pake: auraka kotou e aere ki Gilagala,
auraka oki kotou e aere ki runga ki
Bete-avene, auraka e taputou e, Te ora
rā Iehova. Te kotoe nei a Iseraela ki 16
muri mei te bovi ua e kotoe ki muri
ra: e teianei e akaangai a Iehova ia ra-
tou mei te punua mamoe i te ngai atea
17 ra. Kua piri Epheraima ki te au
18 idolo: e vaoo ua atu iaia. Kia kore
ake ta ratou akakona anga, kanga iora
ratou: kua inangaro tona au kavana
19 i te mea akama, Kua rave viviki te
matangi iaia i tona au peau, kia akama
ratou i ta ratou au tusia.

PENE V.

Ta te Atua ra utunga i te kau taunga e te tangata katoa.

1 E AKARONGO mai kotou i teia,
E te kau taunga e; e e akarongo
mai kotou, e te ngutuare o Iseraela e;
e e ariu mai i to kotou taringa, e te are
o te ariki e; no kotou oki te tuatua-
tau *i akakiteia nei*, no te mea i riro
ana kotou ei erere i Mizepa, e ei ku-
2 penga totoaia ki runga ia Tabora. Te
ta maata rava nei te aronga titima, e
teianei, ko ratou katoa ra taku e aka-
3 mura. Kua kite au ia Epheraima, e
kare oki a Iseraela i ngaro iaku: e tena-
na oki, e Epheraima, te akaturi na koe,
4 *e* kua tanoanoaia Iseraela. Kare ra-
tou e kimi i te ravenga kia oki aka-
ou ki to ratou Atua: e ngakau kanga
oki tei roto ia ratou, e kare ratou i kite
5 ia Iehova. Te akakite nei te nengo-
nengo o Iseraela ki mua i tona mata;
e teianei, e inga Iseraela ma Ephe-
raima i ta raua ara; ko Iuda ma ratou
6 katoa i te inga anga. Ma ta ratou au
anana mamoe e ta ratou au bovi ka
aere ei ratou ka kimi ia Iehova; kare
ra ratou e kite iaia; kua aere ke oki
7 aia ia ratou. Kua pikikaa ratou ia Ie-
hova: e tamariki ke ke anake ta ratou
i anau: e teianei, e pou ratou e ta ra-
tou au tuanga i te marama okotai.
8 Ka akatangi ana i te pu i Gibea, *e* te
pu uipa i Rama: e kapiki nui i Bete-
avene; tei murio aia ia koe, e Beni-
9 amina. E tanea Epheraima i te rū i
akoia atu ei ra: kua akakite au i te ka
tupu tikai i rotopu i te au kopu o Ise-
10 raela. Kua aite te ui ariki o Iuda ki
te aronga e apai ke i te kena kainga:
e riringi atu au i taku riri ki runga ia
11 ratou mei te vai ra. Kua akateiaaia
Epheraima, e kua aatiia i te akava
anga; no te mea kua aru rekareka aia
12 i tei akaueia ra. E teianei e riro au
mei te neu ia Epheraima, e mei te pe
13 i te ngutuare o Iuda. Kite akera Ephe-
raima i tona maki, e Iuda i tona puta;
kua aere iora Epheraima ki Asura, e
kua tono ki te ariki ra kia Iareba:
kare ra i tika iaia i te akaora ia kotou,

e to kotou puta kare i ora iaia. E 14
riro oki au mei te liona ia Epheraima,
e mei te liona ou i te ngutuare o Iuda:
ko au nei, e aeae au, e e aere ke; e
naku e apai ke atu, e kare e akaora.
E aere au, e oki au ki toku ra ngai, 15
e kia aaki mai ratou i ta ratou ara, e
kia kimi mai i toku mata: kia rokoia
ratou e te tumatenga ra, e kimi vave
mai ïa ratou iaku.

PENE VI.

Te akoia nei te tangata kia tataraara.

KA aere mai, tatou ka oki kia Ie- 1
hova ra: nana oki tatou i aeae, e
nana tatou nei e akaora. Kia topa ake 2
nga rā e rua e akaora'i aia ia tatou: e
i te toru o te rā e akatu ei aia ia tatou,
ka ora'i tatou ki mua i tona aroaro.
Ei reira tatou e kite ei, kia aruaru ta- 3
tou kia kite ia Iehova: kua akonoia
tona aerenga mai mei te popongi nei;
e mei te ua aia i te tae anga mai ki
runga ia tatou nei, mei te ua openga, *e*
te ua muatangana i te enua nei.
E Epheraima e, e akapeea atu au ia 4
koe? E Iuda e, e akapeea atu au ia
koe? e tau oki to kotou meitaki mei te
tumurangi popongi, e mei te au e peke
vave ra. I pari ei au *ia ratou* i te au 5
peroveta nei: Kua mate ratou iaku i
te tuatua o taku vaa nei: e kua riro
atu na taau ra tuatua-tau mei te uira
ra. Ko te aroa oki taku i inangaro, 6
auraka te tusia; e te kite i te Atua, e
maata ïa i te au tusia karakaratio.
Kua aite ratou ki te tangata e akaati- 7
kau i te koreromotu: kua pikikaa mai
ratou iaku i reira. E oire no te aro- 8
nga rave ara Gileada, kua akairoia ki
te takai anga toto. E mei te anana 9
keia e tiaki i te tangata ra, te ta nei
tetai pupu taunga i te tangata i te
arataa e tae atu ei ki Sekema: e kino
maata oki ta ratou i rave. E tuatua 10
rikarika tei kitea e au i roto i te ngu-
tuare o Iseraela: tei reira te kanga o
Epheraima, kua viivii Iseraela. E ko 11
koe katoa, e Iuda e, kua akonoia
taau mou.

PENE VII.

Te riri nei te Atua ki te tangata i te ara e te pikikaa.

IAKU i taruri ke i te tuikaa anga o 1
toku ra au tangata, iaku i akaora ia
Iseraela, kitea iora te kino o Ephe-
raima i reira, e te au ravenga kino o
Samaria: kua pikikaa oki ratou; e
keia tei tomo ki roto, e te pou nei i
2 vao i te āru. Kare ratou i manako i
to ratou ngakau e, te akamaara nei au i
to ratou au kino katoa ra: e teianei,
kua akapiniia ratou e ta ratou uaorai
ravenga; te vai ua nei i mua i toku
3 mata. Kua akarekareka ratou i te
ariki i to ratou kino, e te au kavana i
4 ta ratou pikikaa. E aronga akaturi
anake ratou; mei te umu ratou i ta'uia
e te keu-kai ra, ko tei akapaki i te ta'u
anga kia oti te faraoa i te oiia e ia, e
5 kia ope i te akaopue. I te rā o to
tatou ariki, i maki iora te au kavana i
te vera o te wina; kua akatika aia i
tona rima ma te aronga aviri katoa ra.
6 Mei te umu to ratou ngakau *i te maanaana* kia akavaitata atu, te moe ta-
papa ua ra ratou; te moe ua ra ta
ratou keu-kai e ao ua ake te po, kia ao
ra, kua kā ïa mei te ai e mura ra.
7 Mei te umu ta'u ra ratou i te vera-
vera, e kua pou ta ratou au akava ia
ratou; kua ope to ratou au ariki i te
inga: kare ua tetai i roto ia ratou i
8 kapiki mai iaku nei. Ko Epheraima,
kua iropu ua Epheraima i roto i te au
tangata: e areto uri koreia Ephe-
9 raima. Kua pou tona manga maroi-
roi i te tangata ke ke e kare aia i kite,
kua taki tai aere te uru inaina ki
10 runga iaia, e kare aia i kite. Kua
akakite oki te nengonengo o Iseraela
ki mua i tona mata: kare ra ratou i
oki mai ki to ratou Atua ra ia Iehova,
e kare oki i kimi iaia i teianei au mea
katoa.
11 E tau oki Epheraima ki te kukupa
vare ua, kare e ngakau: te kapiki nei
ratou kia Aiphiti, te aere nei ratou ki
12 Asura. Kia aere ratou ra, e totoa au
i taku kupenga ki runga ia ratou;
naku ratou e tuku ki raro mei te manu
o te reva nei; e tairo au ia ratou, mei
tei akarongoia i to ratou uipānga.
13 E ae oki ratou! kua akaruke oki
ratou iaku nei: e mate to ratou! kua
ara oki ratou iaku nei: akaora ua rai
au ia ratou, kua tuatua rai ratou i te
14 tuatua pikikaa iaku nei. Kare oki ratou
i kapiki mai iaku ma te ngakau katoa,
ka aue ua'i ratou ki runga i to ratou
au roi: no te sitona e te wina i uipa ai
ratou; kua meameaau ratou iaku nei.
15 Ako ua rai au ia ratou, *e* e akaketa-
keta i to ratou rima, kua manako kino
16 mairai iaku nei. Kua oki ratou,
kare ra ki Tei Teitei: mei te ana i
vare ei ra ratou: e inga to ratou ui
ariki i te koke i te ketaketa o to ratou
arero: e akakinoia'i ratou i teia i te
enua ra i Aiphiti.

PENE VIII.

Te akakite nei te Atua i te mate i te akamori idolo.

EI to vaa na te pu. *E tae mai aia* 1
mei te aeto e rave i te are o Ie-
hova, no te mea kua akaatikau ratou i
te koreromotu naku nei, e kua ara
ratou i taku nei ture. E riro ratou i 2
te kapiki mai iaku nei, E taku Atua,
kua kite matou nei, ko Iseraela, ia
koe. Kua akaruke Iseraela i te mei- 3
taki: ka arumaki mai te enemi iaia.
Kua akaiki ratou i te au ariki, kare ra 4
iaku nei, kua akataoonga ratou i te au
kavana, kare ra au i kite: kua anga
ratou i ta ratou ario e ta ratou auro ei
idolo, kia akataka keia ratou. E 5
mea rikarika taau kafa, e Samaria e;
kua ka taku riri ia ratou: mei te aa
te roa o to ratou rauka kore anga i te
apa kore? Na Iseraela oki taua mea 6
ra: na te taunga i anga, kare oki te
reira i te Atua: e riro tikai oki te
kafa a Samaria ei mura ai. Kua 7
ruru oki ratou i te matangi, e ka
kokoti ratou i te puaioio: kare ona e
tumu, kare e faraoa e rauka no roto i
te ua, e kia rauka ra, na te tangata ke
ke ïa e apuku i te reira. Kua apu- 8
kuia Iseraela: e teianei e riro ratou i
roto i te au enua nei mei te āriki kare
rava e tauia atu. Kua riro oki ratou 9
ki Asura, mei te asini moamoavao koia
anake uaorai: kua ou Epheraima i
te aronga e inangaro mai. Kua ou 10
aere rai oki ratou i etai aronga i ro-
topu i te au etene, e akaputuputu rai
au ia ratou i teianei, kare oki ratou e
roaia kua mamae i te apinga uipa a te
ariki o te au kavana. No te mea kua 11
akamaata Epheraima i te au atarau e
manganui ei ara, e riro te au atarau ra
ei ara nana. Kua tata au kiaia i te 12
au mea e manganui o taku nei ture,
kua akariroia ra te reira ei mea tu
ke. I te akatusia anga i taku au tusia 13
kua akatusia ratou i te kiko, e kai
iora; kare a Iehova i kite mai ia
ratou; e teianei aia e akamaara'i i to
ratou kino, e tutaki atu ei oki i ta
ratou au ara: e oki ïa ratou ki Ai-
phiti. Kua akangaropoina oki Iseraela 14
i Tei Anga iaia ra, e kua patu i te au
marae; kua akamaata oki a Iuda i
te oire akaketaketaia: e unga atura
au i te ai ki runga i te au oire nona,
e ka oki tona au are nunui i te
reira.

PENE IX.

Te tumatetenga e te pou maata o Iseraela i ta ratou ara.

1 AURAKA, e Iseraela, e rekareka i
te rekareka anga, mei ta te au
tangata ra: kua riro oki koe i te oro
kanga i to Atua ra: kua inangaro koe i
te ou i te au alona sitona katoa ra.
2 Kare ratou e kai i to te alona e to te
āriki *wina*, e kore oki te wina ou i roto
3 i te reira. Kare ratou e noo i te enua
o Iehova; e oki ra Epheraima ki Ai-
phiti, e ei Asura ratou e kai ei i te mea
4 viivii. Kare ratou e riringi i te wina
na Iehova: kare oki ta ratou tusia e
riro ei mea mataora nana: e riro ta
ratou kai mei te kai a te aronga e aue
ra; e te aronga katoa e kai ra, e viivii
ïa: e riro oki ta ratou kai na ratou
uaorai, kare e tae ki roto i te are o
5 Iehova. E akapeea kotou i te rā ui-
pānga tapu, e i te rā oroa na Ie-
6 hova? I na oki, kua aere ke ratou i
taua pou nei: na Aiphiti ratou e aka-
putuputu, na Memephi ratou e tanu;
te *au ngai* anoanoia no ta ratou ario, e
riro ïa na te mauku mangeo: e tu-
puia to ratou au are puakapa i te
7 rakau taratara. Kua tae ki te au rā e
akaokoia atu ei, kua tae ki te au rā e
akautungaia atu ei; e kite Iseraela
i te reira: kua auouoia te peroveta,
kua nenevaia te tangata nona te vae-
rua ra, no te maata o taau ra utunga,
kua maata oki te akaongoongo anga.
8 Te tiaki atura Epheraima i te tau-
turu no ko i taku Atua: e ereere a te
kimi manu ra te peroveta i tona ra au
aerenga, e te mea i makitakita'i i te
9 are o tona Atua. Kua kino rava ra-
tou, mei tei te au rā ia Gibea ra: e
akamaara aia i to ratou kino, e tutaki
10 mai aia i ta ratou ara. Mei te ua
vine i te medebara, ko toku ïa kite
anga ia Iseraela; mei te suke mua-
tangana ki runga i te suke i te para
anga muatangana ra, ko toku ïa akara
anga atu i to kotou ai metua; aere
atura ra ratou ki Baala-peora, e kua
akataka ke ia ratou orai ki taua mea
akama ra; e kua riro ratou ei mea vii-
11 vii, mei ta ratou i inangaro ra. Kareka
Epheraima, e rere ke atu tona mei-
taki, mei te manu ra; kare e anau
anga, kare e nui anga, kare e to anga.
12 E akapakari oti ratou i ta ratou au
tamariki, e akakore rai au ia ratou i
roto i te au tangata ra: e ae oki to
13 ratou, kia aere ke au ia ratou ra! Ko
Epheraima, mei ia Turia taku i kite

nei, tei tanuia ki te ngai meitaki: e
anau maira ta Epheraima au tamariki
na te ta tangata ra. E oronga atu kia 14
ratou, e Iehova, eaa ra taau ka oronga
atu? e oronga atu kia ratou i te kopu
e titiri ua *i te tamariki*, e te u marō ra.
Tei Gilagala to ratou au kino ravarai: 15
i mainaina oki au ia ratou i reira: no
te kino o ta ratou i rave ra i tuaru ke
atu ei au ia ratou i toku nei are; kare
au e aroa inangaro akaou ia ratou: e
ui ariki meameaau anake to ratou.
Kua pakia Epheraima, kua marō to 16
ratou aka, kare ratou e uaia: e kia
ua ratou ra, e taia e au te *tamariki*
akaperepere o to ratou kopu. E aka- 17
ruke taku Atua ia ratou, no te mea
kare ratou i akarongo iaia: e riro ra-
tou ei aronga mānu ka ua i roto i te au
etene.

PENE X.

Te akaapaia nei Iseraela i te paieti kore e te tuatua kino.

EVINE toro ke Iseraela, te uua 1
maira i tona ua: mei te maata o
tona ra ua, kua maata katoa tana ra
au atarau; e mei tona ra enua i mei-
taki ra, i anga ai aia i te au tiki mei-
taki. Kua ekoko rua to ratou ngakau; 2
ei teianei ratou e akautungaia'i: nana
e vava'i i ta ratou au atarau ki raro,
nana e akapou i to ratou au tiki. Te 3
tuatua ra ratou i teianei, Kare o tatou
ariki, no te mea kare tatou i mataku ia
Iehova; e akapeea mai oki te ariki ia
tatou nei? Kua tuatua ratou i te tua- 4
tua puapinga kore, i te taputou pikikaa
anga, i te papau anga i te koreromotu
ra: e te tupu nei te utunga mei te
rase i roto i te arote anga o te kainga
ra. No te au kafa i Bete-avene e ma- 5
taku ei tei noo i Samaria ra: ko tona
orai oki au tangata te ka aue iaia, e
tona kau taunga katoa ra te ka rere
aere ua ra, i te kakā o te reira, no te
mea kua riro ke atu iaia ra. E apaiia 6
oki aia uaorai ki Asura ei apinga na
te ariki ra na Iareba: ko te akama te
ka rauka ia Epheraima, e akama oki
Iseraela i tana orai tuatua. *Kareka* 7
Samaria ra, kua tipu keia tona ariki
mei te uka i runga i te kiriatai ra. Te 8
au ngai teitei oki no Avena, te ara a
Iseraela, e akapouia ïa: e tupu te au
rakau taratara e te tataramoa ki runga
i ta ratou au atarau; ka tuatua oki ra-
tou ki te au maunga, Tapoki mai ia
matou; e ki te au tuaivi, Topa mai ki
runga ia matou. Kua ara koe, E Ise- 9
raela e, mei te au rā o Gibea mai: te
tu¯ua maira ratou i reira: kare ainei
ratou e rokoia e te tamaki i te aronga
10 tuatua-tika kore i Gibea? Kia tairo
atu au ia ratou, ko toku ïa inangaro: e
putuputu mai oki te au tangata ia ra-
tou, kia tapekaia ratou no nga ara e
11 rua na ratou ra. E bovi ua akara-
rataia Epheraima, e mea inangaro
nana kia takatakai *i te sitona;* e aere
ra au na runga i tona kaki manea:
naku Epheraima e akaoro: na Iuda e
arote, *e* na Iakoba e vava'i aere i te
12 vāvānga one. E ruru i ta kotou uao-
rai ma te tuatua-tika, ka kokoti ei ma
te aroa; ka ko aere i to kotou enua
vaoo uaia ra: ko te tuatau oki teia e
kimi ia Iehova, kia tae mai aia e aka-
topa i te tuatua-tika ki runga ia kotou.
13 Kua arote kotou i te kino, e kua kokoti
i te ara; kua kai kotou i te ua piki-
kaa: no te mea kua irinaki koe i toou
aerenga, i te maata o toou au tangata
14 ririnui. E tupu oki te oripu ua i roto
i toou ra au tangata, e toou au pu-
nanga ravarai, e pou ïa, mei Bete-
azebela i pou ia Salamona i te rā
tamaki anga ra: kua tuparuia te me-
tua vaine ki runga i nga tamariki ra.
15 Ka akapera katoa Betela ia kotou no
to kotou kino maata: ei te popongi e
tipu ke ravaia'i te ariki o Iseraela.

PENE XI.

Te mareka kore o Iseraela i te takinga-meitaki o te Atua.

1 ITO Iseraela tamariki anga i ina-
ngaro atu ei au iaia, e kua tiki au i
2 taku tamaiti i Aiphiti. Ia ratou i ka-
piki ra, kua aere ke ratou ia ratou
i reira: kua akatusia ratou ki te au
Baala, e kua tutungi i te rakau kakara
3 na te idolo kotikotiia ra. Naku oki i
apii ia Epheraima i te aere, i te mou
anga i to ratou rima; kare ra ratou i
4 kite e ko au tei akaora ia ratou. Kua
arataki au ia ratou ki te taura a te
tangata nei, i te au ri ra i te aroa: e
kua riro au ia ratou mei tei akamāmā
i te zugo i runga i to ratou kaki, e kua
5 tuku au i te kai kia ratou. Kare
aia e oki ki te enua i Aiphiti e riro
ra to Asura ei ariki no ratou, no te
mea kare i tika ia ratou kia akaokiia
6 mai. E vai tamou rai te koke ki
runga i tona au oire, ka pou oki tona
au rara, e ka apuku ravaia, no ta
7 ratou uaorai tuatua. Inangaro aka-
ruke iaku nei to toku ra iti-tangata:
kapiki oti ratou ia ratou *kia aere mai*
ki Tei Teitei ra, kare rava tetai i aka-
teitei *iaia*.

E akapeea 'au i te tuku anga atu 8
ia koe, e Epheraima e? e te akaruke
anga atu ia koe, e Iseraela e? e aka-
peea au i te akariro anga atu ia koe
mei ia Adama? e e riro ei koe mei
ia Zeboima iaku? kua tu ke toku
ngakau i roto iaku nei, kua tupu oki
toku manako tataraara. Kare au e 9
akatupu i te otooto anga o toku riri, kare
au e ariu atu e akapou rava ia Ephe-
raima: e Atua oki au, kare i te tangata;
i Tei Tapu i rotopu ia koe ra: kare
oki au e aere atu ia koe ma te riri.
E aru ratou ia Iehova: kia ngunguru 10
aia mei te liona ra: e kia ngunguru
aia ra, e rapurapu mai ei te au tama-
riki mei te opunga o te rā maira. E 11
rapurapu mai ratou mei te manu mei
Aiphiti mai, e mei te kukupa mei
te enua maira mei Asura: e naku
ratou e akanoo ki roto i to ratou uao-
rai au are, te tuatua mairā Iehova.
Kua akapini mai Epheraima iaku ki 12
te pikikaa, e te ngutuare o Iseraela ki
te tapikipiki: Te mana nei ra Iuda
i te Atua, e te vai pikikaa kore nei
ïa ki o tona ra aronga tapu.

PENE XII.

Te akoia nei Epheraima, Iuda, ma Iakoba.

TE kai nei Epheraima i te matangi, 1
e te aru aere nei i te maoake: te
akamaata nei aia i te pikikaa e te āru
kare e rā e tukua; e te koreromotu nei
ratou ki to Asura, e te apaiia nei te
manongi ki Aiphiti. E taumāro anga 2
rai oki ta Iehova ia Iuda, e e akau-
tunga atu aia ia Iakoba ki tei tau ki
tona ra au aerenga; e tutaki atu aia
iaia ki tei tau ki tana ra au ravenga.
I roto aia i te kopu i te opu anga i te 3
poo vaevae o tona tuakana; e no tona
ririnui e mana ariki tona i te Atua
ra: Koia ïa, e mana ariki tona i te 4
Angela, tupu atura tana: kua aue aia,
e kua pati akatenga atu iaia ra: i
Betela tona kite anga atu iaia, e i
reira tana tuatua anga mai kia tatou:
Koia te Atua Sabaota ra ko Iehova; 5
ko Iehova tona orai ingoa mou. E teia- 6
nei e ariu koe ki toou ra Atua: e akono
i te aroa e te tuatua-tau, e tapapa
marie koe ki toou ra Atua ma te tuku-
moe kore.
Kareka Kanaana, e aite pikikaa tei 7
tona rima: e mea anoano nana i te
tinai-mate atu. Kua tuatua oki Ephe- 8
raima, kua riro au ei tangata apinga,
kua kitea e au te apinga naku: e i
taku katoa ra au angaanga, kare e rauka
9 ia ratou te kino i ara ai au ra. Ko to
Atua ra au ko Iehova mei te enua
maira mei Aiphiti, e akanoo akaou
rai au ia koe ki roto i te au puakapa,
10 mei tei te au rā oroa tapu ra. Kua
tuatua oki au i te au peroveta, e
kua akamaata rai au i te orama, e te
11 aiteanga i te au peroveta. E ara
tikai tei Gileada, e mea puapinga kore
tikai ratou: te akatusia nei ratou i te
au bovi i Gilagala; e kua riro ta ratou
au atarau, mei te au utua *toka* i te ngai
12 aroteia i te au kainga ra. Ati atura
Iakoba ki te enua ra i Suria; tavini
atura oki Iseraela i te vaine; e no te
vaine rai i tiaki ei aia *i te au anana.*
13 E kua arataki mai a Iehova ia Iseraela
mei Aiphiti mai *i te rima* o te peroveta,
14 e na te peroveta aia i tiaki. Kua aka-
tupu ra Epheraima i te riri maata i vaoo
ei tona Atu i tona toto ki runga iaia, e
ka akaoki maira i tona akakino ki runga
iaia.

PENE XIII.

Te nengonengo o Epheraima, e te idolo, i te akakore angaia.

1 KA tuatua'i Epheraima ma te ru-
rutakina kua teitei aia i Iseraela
i reira; iaia ra i rave i te ara i Baala,
2 mate iora aia. E tenana te akamaata
ua maira ratou i te ara, e kua anga i
tetai aronga tiki akatoia ra, e no to
ratou kite kua anga i te au idolo i ta
ratou ario ra, e angaanga anake ïa na
te aronga taunga: e te tuatua ra ratou
i te reira, Te aronga e akatusia ra, e
3 ongi ïa i te au kafa. E teianei, e riro
ratou mei te tumurangi popongi, e mei
te au popongi, e peke ra, mei te ota e
peke i te puaioio no runga i te alona,
e mei te auai no roto i te rua auai
4 ra. Ko au ra toou Atua, ko Iehova,
mei te enua maira mei Aiphiti, e kare
oki oou Atua i kite mari ra ko au, kare
5 atu oki e Ora mari ra ko au. Kua
kite au ia koe i te medebara, i te enua
6 pukā maata ra. Mei ta ratou one
kai, ko to ratou ïa pangia anga; ki
akera ratou, e teitei atura to ratou nga-
kau; i akangaropoina'i ratou iaku nei.
7 I riro ei au mei te liona ia ratou, mei
te nemera i te arataa i akara'i au ia
8 ratou. Kua aravei atu au ia ratou
mei te daba i ngere *i tana anaunga,* e
kua aeae au i te ekaeka o to ratou
ngakau, ei reira ratou i pou roa atu ei
iaku mei ta te liona ra: na te au terio
moamoavao ratou i aeae.
9 E Iseraela e, kua mate koe ia koė
uaorai, tei iaku nei ra te tauturu ia

koe. Teiea to ariki i tenana? kia 10
akaora oki aia ia koe i toou katoa
ra au oire; e toou ra aronga akava
taau i karanga ra e, o mai tetai ariki
noku e tetai aronga kavana? Kua 11
oronga atu oki au i tetai ariki noou
ma te riri, e kua rave ke atu au iaia
ma te riri rai. Kua ruruia te kino 12
o Epheraima, e kua vaoo marieia tana
utunga i te vairanga. E rokoia aia 13
e te mamae mei to te vaine anau ra:
e tamaiti kite kore aia; i tavarevare
ei aia i te anau anga. E akaora au ia 14
ratou i te mana o te vaarua ra; e oko
akaou atu au ia ratou mei te mate
mai: E te mate e, Teiea toou pou?
E ade e, Teiea toou mate? e ngaro te
tataraara i oku nei mata.
Uua ua rai aia i roto i tona ra au 15
taeake, e tupu mai tetai maoake, e
arara mai te matangi a Iehova mei te
medebara mai, e tana ra vai pupui, e
marō ïa, e tana ra punavai, e tama-
rōia ïa: e kino iaia te apinga ra i te
au āriki inangaro katoaia ra. Ka 16
tanea Samaria; no te mea kua mea-
meaau aia ki tona ra Atua; e inga
ratou i te koke; e akaungaungā titiia
tana ra au kaiu, e ta ratou au vaine
nui ra, e tuakiia ïa.

PENE XIV.

Te akoia nei ratou kia tataraara, e te meitaki a te Atua i akakiteia mai.

E ISERAELA e, e anga mai koe ki 1
to Atua ra ia Iehova; no te mea
2 kua inga koe i toou ra kino. Ka rave
kotou i te tuatua, ka ariu ei kia Ie-
hova: ka tuatua'i kiaia, Ka akakore
mai koe i te au kino katoa, ka āriki
mai ei *ia matou* ma te aroa: ka oro-
nga atu ei matou i te bovi ra o to
3 matou vaa. Kare Asura e akaora ia
matou; kare matou e oro na runga
i te au ipo: kare oki matou e tuatua
akaou ki tei angaia e to matou rima,
Ko kotou to matou Atua: ei ia
koe oki te matiroeroe ra e aroaia
mai ei.
4 Naku e akaora i to ratou kotoe ki
muri, naku e aroa ua atu ia ratou:
kua ruri keia oki taku riri ia ratou.
5 E riro au mei te au ia Iseraela: e pua
tiareia oki aia mei te lili, e toro oki
6 tona aka mei ia Lebanona. E para-
rauare ke atu tona au rara, e riro oki
tona manea mei to te olive, e tona
7 aunga mei ia Lebanona ra. E oki
mai ratou ko tei noo i raro ake i
tona marumaru; e ruperupe ra ratou
mei te sitona, e tutupu ratou mei te
vine, e tona rongo e aite ïa ki te wina i
8 Lebanona ra. *E karanga iora* Ephe-
raima, Eaa taku kia rave akaou i te au
idolo? Kua akarongo au *iaia,* e kua
akara au iaia: mei te berusi ruperupe
ra au: no ko nei atu iaku nei toou ua.
9 Koai tei pakari, ka kite ei i teianei au
mea? e te akono meitaki, ka kite ei
aia i te reira? kua tika oki te au aere-
nga o Iehova, e na te aronga tuatua-
tika e na reira te aere: kareka te
aronga rave ara ra, e inga ïa i reira.

TE BUKA A IOELA.

PENE I.

Te ako nei a Ioela i te tangata kia akono i te akaoko a te Atua ra.

TE tuatua a Iehova i tae mai kia 1
Ioela te tamaiti a Petuela.
Akarongo mai i teia, e te au tangata 2
metua ra, e e anga mai i te taringa,
kotou katoa tei noo i te enua nei. Tei
to kotou au rā ainei teia i te tupu anga,
e kare ra, tei te au rā ainei o to kotou
3 ai metua ra? E akakite ki ta kotou
au tamariki i te reira, e na ta kotou au
tamariki *e akakite* atu ki ta ratou au
tamariki, e na ta ratou au tamariki
4 *e akakite* ki tetai uki atu. Ko tei
akatoeia e te anue ra, kua pou ïa i te
akeride ra; e tei akatoeia e te akeride
ra, kua pou ïa i te akeride uruuru ra, e
tei akatoeia i te akaride uruuru ra,
kua pou ia i te akeride akapou ra.
5 Ka ara, e kotou te aronga akakona, e e
aue; ka evakaku, kotou katoa i inu i

te wina ra, i te wina venevene ra; kua
akangereia oki to kotou vaa i te reira.
Kua kake mai oki te enua tangata ki 6
runga i toku enua ra, e aronga ririnui,
e kare e ope kia tatau ra; e nio liona
to ratou nio, e tei ia ratou te nio ponga
o te liona ua ra. Kua pou taku vine 7
ia ratou, e kua oore te kiri o taku
suke: kua pou rava ia ratou, e kua
akarukeia; kua teatea te au rara ra.

Ka aue mei te paretenia i tatuaia ki 8
te kakau akaevaeva, i te tane o tona ou
anga ra. Te mineka e te neseka, kua 9
akakoreia ïa i te are o Iehova: kua
aue te kau taunga, te au tavini o Ie-
hova. Kua tanea te kainga, kua aue 10
te enua; no te mea kua pou te sitona:
kua marō te wina ou, kua iti te mano-
ngi. Kia akama kotou, e te aronga 11
tatanu ra; ka aue kotou, e te aronga
tope vine, i te sitona e te kerite; no te
mea kua kore te mou o te kainga nei.
Kua marō te vine, e kua mae te suke; 12
te remuna, te tamara katoa, e te kaika,
kua mae te au rakau ravarai o te kai-
nga nei; kua riorio oki te rekareka i
te tamariki a te au tangata nei. Ka 13
tatua ana ia kotou uaorai, e ka aue, e
te kau taunga e: e kakaoa, e te aronga
raverave i te atarau ra: ka aere mai,
ka moe ki roto i te kakau akaevaeva
e ao ua ake, e te au tavini o te Atua
e: kua akakoreia oki te mineka e te
neseka i te are o to kotou Atua.

E akatapu ana i te neseteia anga, e 14
akataka ana i tetai rā tapu, ka akaope
mai i te aronga pakari, ma te aronga
ravarai e noo i te enua nei, ki te are o
to kotou Atua, ko Iehova, ka kapiki
atu ei kia Iehova. Aue i taua rā ra e! 15
te vaitata maira te rā o Iehova, ei
mate ïa oki no ko mai i te Mana-katoa-
toa e tae mai ei. Kare ainei te kai i 16
kokoti keia i mua i to tatou mata, te
rekareka e te pereperekavana i te are o
to tatou Atua? Kua pe te ua rakau i 17
raro ake i to ratou vāvānga one, kua
tanea te au are vairanga apinga, kua
vava'iia te au are kai; kua mae oki te
sitona. Ko te ngunguru o te au puaka 18
e! e te tumatetenga o te au anana bovi,
no te mea kare a ratou kai; koia ïa,
kua pou te au anana mamoe. Ko koe 19
taku e kapiki atu nei, e Iehova e: kua
pou oki te au one kai o te medebara i
te ai, e kua ka te au rakau katoa o te
kainga nei i te mura ai. Te kapiki 20
katoa nei te au puaka o te enua nei ia
koe; no te mea kua marō te au vai
ta'e, e kua pou te au one kai o te
medebara i te ai.

PENE II.

Te akakite nei a Ioela i te rikarika o te akaoko a te Atua ia Ziona.

1 KA akatangi kotou i te pu i Ziona,
ei akateateamamao te akatangi i
toku maunga tapu nei: kia ruketekete
te au tangata katoa o te enua nei: te
aere maira oki te rā o Iehova, te vai-
2 tata maira; E rā poiri, e te poāve, e rā
tumurangi e te poiri tangotango, mei
te *kareureu* popongi i ooraia ki ru-
nga i te au maunga: e aronga maata,
e te ririnui; kare ïa e aiteanga mei
taito mairai, kare oki e aiteanga i
te reira a muri ake, e tae ua atu ki te
3 au mataiti o tera uki tera uki. E pou
ai tei na mua ia ratou: e i muri ake
ia ratou, e ai mura ïa: mei te kainga
ra ko Edena te enua ki mua ia ratou, e
i muri ake ia ratou mei te tanea o te
medebara ïa; e kare rava oki e apinga
4 e toe ia ratou. To ratou ra tu mei te
tu ïa o te au ipo ra; e mei te aronga
5 akaoro ipo ra to ratou oro. Mei te
aruru o te au kariota ki runga i te au
take maunga ra kia rere ratou, mei te
katakatatā o te ai mura e pou ei te
ngangaere ra, mei te au tangata ririnui
6 kia akamouia te tamaki ra. E ma-
mae maata to te tangata i mua ia ra-
tou: e ngaro te muramura i te au
7 mata katoa nei. E oro ratou mei te ta-
ngata ririnui ra; e kake ratou i te patu
mei te au tangata tamaki ra; e aere
oki ratou katoa e pini ua ake na tona
uaorai ara, kare oki e anga ke i to ra-
8 tou tupati anga ra. Kare oki tetai e
tute ua atu ki tetai; e aere rai ïa i
tona uaorai ara e pini ua ake, e kia
inga ratou ki runga i te koke ra, kare
9 ratou e puta. E oro aere ua ratou i
roto i te oire; e oro ratou na runga i te
patu ra, e kake oki ki runga i te au
are; e tomo ratou na roto i te au mā-
10 ramārama mei te keia ra. E ngaueue
te enua ki mua ia ratou; e rurutakina
te au rangi: ka poiri te rā e te ma-
rama, e kare akera te au etu e kakā
11 mai: E na Iehova e akakite i tona reo
na mua i te nuku nana ra: kua maata
ua atu oki tana puakapa: e ririnui oki
tona to tei akatupu i tana tuatua: kua
maata oki te rā o Iehova, e te rika-
rika maata; ka tika iaai kia akakoro-
maki?

12 Ei teianei rai, te tuatua mairā Ie-
hova, e anga mai kotou kiaku nei ma
to kotou ngakau katoa, e ma te nese-
13 teia, e ma te aue, e ma te mii: To
kotou ngakau te aae, e auraka to kotou

kakau, ka ariu ei ki to kotou Atua, kia
Iehova ra: e takinga-meitaki oki tona
e te aroa, kare e rapurapu i te riri,
e te tangi maata, e tataraara aia i te
kino *i akakiteia mai*. Peneiake aia 14
ko te ariu mai, e ko te tataraara, e ko
te vaoo mai i tetai meitaki i muri ake
iaia ra; i tetai mineka, e tetai
neseka, na to kotou Atua na Iehova.
Akatangi ana i te pu i Ziona, ka aka- 15
tapu ana i te neseteia, ka akataka ana
i tetai rā tapu. Akaputuputu i te au 16
tangata, akatapu i te aronga e uipa,
akaputuputu i te aronga pakari, ka
akaope mai i te au tamariki, e tei
ngote i te u ra: kia aere te tane akai-
poipo ouia ki vao i tona pia, e te
vaine akaipoipo ouia ki vao mai i tona
pia ngaro. Kia aue te kau taunga, te 17
au tavini o Iehova, i te va i te tomoanga
e te atarau ra; kia tuatua oki ratou, E
akaperepere i toou iti-tangata, e Ie-
hova, e auraka koe e oronga i to kelero
ei akakinoanga, kia tutara te au
etene ki runga ia ratou: eaa ra
e tika'i kia tuatuaia i roto i te
au tangata ra e, Teiea to ratou
Atua?
Ei reirā Iehova e vareae ei i tona 18
enua, e e tangi aia i tona iti-tangata.
E tuatua oki a Iehova, ka na ko ei ki 19
tona iti-tangata, I na, e akaunga atu au
i te sitona na kotou, te wina, e te ma-
nongi, e pangia oki to kotou kaki i te
reira; kare oki au e akariro akaou ia
kotou ei akakinoanga i roto i te au
etene: E akataka mamao ke atu au i 20
te *nuku* i apatokerau ra ia kotou, e e
îîa atu au iaia ki te enua tanea, e te
papa-marō, e anga tona mata ki te tai i
te itinga o te rā ra, e tona pae i muri
ki te tai i te opunga o te rā ra, e peke
oki tona aunga ki runga, e peke
rai tona aunga kino ki runga, no
te mea e au mea mamaata tana i
rave.
Auraka e mataku, e te enua e, kia 21
rekareka, e kia pereperekavana, e au
mea mamaata oki ta Iehova e rave.
Auraka e mataku, e te au puaka o te 22
enua e: te tupu nei oki te au one kai o
te medebara, kua ua oki te rakau i
tana kai, te suke e te vine te akaope
nei i to raua ririnui. E ko kotou oki, 23
e te au tamariki a Ziona, kia perepere-
kavana, e kia rekareka, i to kotou Atua
ia Iehova: kua oronga mai oki aia i
te ua muatangana ma te tika, e e aka-
topa mai aia i te ua no kotou, te ua
muatangana, e te ua openga, mei tei
muatangana ra. E ki te alona i te 24
sitona, e ki oki e maringi atu te au
25 vairanga i te wina e te manongi. E e
akaoki mai au ia kotou i to te au ma-
taiti i kaingaia e te akeride, te akeride
uruuru, e te anue, e te akeride uru
kore, i taku nuku maata ra taku i tono
26 atu ia kotou na. E kai oki kotou i te
manga ma te maata, e te merengo, ka
akameitaki ei i te ingoa o to kotou
Atua ko Iehova, ko tei tu ke tana ra-
venga ia kotou; kare rava oki toku ra
27 iti-tangata e akama. E kite oki
kotou e, tei roto au ia Iseraela, e
ko to kotou Atua ra au ko Iehova, e
kare atu: e kare rava toku ra iti-ta-
ngata e akama.
28 E riro oki i muri ake i te reira, e
riringi atu au i toku Vaerua ki rungao
i te tangata ravarai; e na ta kotou au
tamariki tamaroa e ta kotou au
tamaine e totou mai; e moemoeaia mai
to kotou au tangata pakari; e kite oki
to kotou au tangata ou ra i te orama.
29 E riringi atu au i taku Vaerua ki
rungao i te au tavini tane e te au ta-
30 vini vaine i te reira au rā ra. E aka-
kite oki au i te piri ki runga i te au
rangi, e ki runga katoa i te enua; i te
31 toto, e te ai, e te au pou auai oki. E
akariroia te rā ei poiri, e te marama ei
toto, e tae ei i taua rā maata e te
32 rikarika o Iehova ra. E riro oki e,
ko tei kapiki i te ingoa o Iehova, e ora
ïa: ei te maunga ra oki ei Ziona, e ei
Ierusalema te ora, mei ta Iehova i
tuatua maira, e i roto oki i te toenga
ta Iehova e kapiki ra.

PENE III.

Te akaoko a te Atua i te au enemi o tona iti-tangata.

1 INA oki, ei te reira ra au rā, e i
taua tuatau ra, kia akaoki mai au i
2 te tuikaa anga o Iuda e Ierusalema, E
akaputuputu katoa mai au i te au enua
katoa, e arataki mai au ia ratou ki raro
i te o o Iehosaphata, ei reira au e
akautunga atu ei ia ratou i toku ra iti-
tangata, e taku ra tuanga ia Iseraela,
ta ratou i akapueurikiriki ke ki te pa
enua ra, e kua tua iora i toku ra
3 enua. Kua tua iora oki ratou i te
kelero i toku ra iti-tangata; e kua oko
atura ratou i te tamaiti okotai i te vaine
akaturi, e kua ou atura i te tamaine
4 okotai i te wina, kia inu ratou. Eaa
oki ta kotou iaku nei, e Turia, e Sido-
na, e to te au kotinga katoa i Palese-
tina e? e akaoko mai ainei kotou iaku
nei? e kia akaoko mai kotou iaku
nei; e akaoki atu au i ta kotou oko ki

runga i to kotou uaorai mimiti, kare e
roaia; No te mea kua rave kotou i 5
taku ario e taku auro, e kua apai kotou
i taku au apinga memeitaki e te ina-
ngaroia ki roto i to kotou au marae;
Te au tamariki a Iuda e te au tamariki 6
a Ierusalema tei okoia e kotou ki te au
tamariki a Iavana, kia taka ke atu
ratou ia kotou i to ratou ra ngai. I na, 7
e akatu au ia ratou i tenana ngai, i tei
okoia ratou e kotou na, e e akaoki atu
au i te tutaki ia kotou ki runga i to
kotou na upoko: E naku e oko atu i 8
ta kotou au tamaroa e ta kotou au ta-
maine ki roto i te rima o te au tama-
riki a Iuda, e na ratou e oko atu ia
ratou ki to Seba, ki to te au tangata
mamao ra, kua pera mai oki a Ie-
hova.

E tutu aere kotou i teia i roto i te 9
au enua; Akateateamamao i te ta-
maki, akaara ana i te au tangata riri-
nui; kia akavaitata mai te au tangata
tamaki ravarai; kia aere mai ratou
ki runga: Ka tupaki ana i ta kotou au 10
auri arote ei koke, e ta kotou au ma-
tipi tope rakau ra ei korare: ka tua-
tua'i tei apikepike ra, kua maroiroi
au. E akaputuputu kotou, e ka aere 11
mai, e te au etene ravarai, e e akaputu-
putu kotou e pini ua ake: ka tuku
maira koe, e Iehova, i toou aronga riri-
nui ki raro i reira. Kia akaaraia mai 12
te au etene, kia aere mai oki ki runga
i te o o Iehosaphata: ei reira au e
noo ei e akava i te au etene katoa e
pini ua ake. Ka tuku ana kotou i te 13
sikele ki roto, kua para oki te mou:
taki aere kotou, ka aere ki raro; kua
ki oki te taomianga, e kua maringi
na runga i te au āriki; kua maata oki
14 ta ratou ara. E manganui, e manga-
nui i te o e akatakaia'i ra: kua vai-
tata oki te rā o Iehova i te o e akata-
15 kaia'i ra. E akapoiriia te rā e te
marama, kare oki te au etu e kakā
mai.
16 E ngunguru mai a Iehova i Ziona,
e e akapuroro mai i tona reo i Ierusa-
lema; e ngueue oki te au rangi e te
enua: e riro rā Iehova ei akapuanga
no tona ra iti-tangata, e ei punanga no
17 te au tamariki a Iseraela. E kite oki
kotou e, ko to kotou Atua ra au, ko
Iehova, e tei Ziona te noo anga, toku
maunga tapu ra; e tapu oki Ierusa-
lema, e kare te tangata ke ke e aere
na roto.
18 E riro oki i taua rā ra, e akatopata
mai ei te au maunga i te wina ou, e
ta'e a vai oki te au tuaivi i te u, e ta'e
oki te vai i te au kauvai katoa i Iuda
ra, e pupui mai oki tetai pungavai i te
are o Iehova, e ka tamauu iora i te o
19 ra o Sitima ki te vai. Ka tanea
Aiphiti, ka riro oki Edoma ei mede-
bara motutaa ua, i to ratou takinga-
kino anga i te tamariki a Iuda, no te
mea kua maringi ia ratou te toto ara
20 kore i to ratou ra enua. E tika ra
Iuda i te noo anga e tuatau ua atu, e
21 Ierusalema i tera uki, i tera uki. E
akaoko atu oki au i to ratou toto kare
i akaokoia ra: e noo oki a Iehova i
Ziona.

TE BUKA A AMOSA.

PENE I.

Te akakite nei a Amosa i to Arama, to te Philiseti, to Turia, to Edoma, e to Amona mate, no ko i te Atua ra.

TE tuatua a Amosa, tei no roto 1
i te au tiaki puaka i Tekoa ra,
tana i kite ia Iseraela, i te au rā o
Uzia ariki no Iuda, e i te au rā o Ie-
roboama te tamaiti a Ioasa ariki
no Iseraela, ka rua akera mataiti
i mua ake i te ngaruerue anga
enua ra.
2 E kua tuatua maira aia, E ngu-
nguru mai a Iehova mei Ziona, e pu-
roro mai tona reo mei Ierusalema; e
aue oki te au one kai o te au tiaki
mamoe ra, e te take o Karamela, e
3 mae ïa. Te na ko mairā Iehova:
No nga ara e toru a Damaseko, e e a
oki, e kore ei au e taruri ke i tana ra
utunga; no te mea, kua pāpā ratou ia

Gileada ki te pāpā auri ra; E akau- 4
nga atura au i te ai ki roto i te are
o Hazaela, e pou te au are ariki o
Bene-adada i te reira. E aati oki au i 5
te au tea i Damaseko, e kokoti ke atu
au i tei noo i te o ra i Avena, e tei
mou oki i te sepeta i Bete-edena, e e
riro te au tangata i Arama ei tui-
kaa ki Kira, te tuatua mairā Ie-
hova.

Te na ko mairā Iehova; No nga 6
ara e toru a Gaza, e e a oki, e kore ei
au e taruri ke i tana ra *utunga;* no te
mea, kua apai tuikaa ratou i te ta-
ngata e kua ope rava, kia tuku atu ia
ratou ki to Edoma. E akaunga atura 7
au i te ai ki roto i te patu o Gaza, e
pou oki te au are ariki i te reira. E 8
kokoti ke atu au i tei noo i Asadoda, e
tei mou i te sepeta i Asekelona; e
akaoki ra au i toku rima ki runga ia
Ekerona: e te toenga o te Philiseti, e
pou ïa, te tuatua maira te Atu ra ko
Iehova.

Te na ko mairā Iehova; No nga 9
ara e toru, a Turia ra, e e a oki, e
kore ei au e taruri ke i tana ra *utunga,*
no te mea, kua apai anake ratou i te
au tuikaa ravarai ki to Edoma, e kare
akera i akamaara i te koreromotu a te
au taeake. E akaunga atura au i 10
te ai ki roto i te patu o Turia
ra, e pou oki te au are ariki i te
reira.

Te na ko mairā Iehova; No nga 11
ara e toru a Edoma, e e a oki, e kore
ei au e taruri ke i tana ra *utunga;* no
te mea kua arumaki aia i tona taeake
ma te koke, e kua akaruke takiri i te
aroa, e kua aeae tamou tona riri, e kua
akamou riri aia e tuatau ua atu. E 12
akaunga atura au i te ai ki roto ia Te-
mana e pou oki te au are ariki o Bo-
zara i te reira.

Te na ko mairā Iehova; No nga ara 13
e toru a te au tamariki a Amona, e e
a oki, e kore ei au e taruri ke i tana
ra *utunga;* no te mea kua tuaki ratou i
te au vaine nui i Gileada, kia akamaata
ratou i to ratou ra kotinga. E tutu- 14
ngi ra au i te ai ki runga i te patu i
Raba, e pou oki te au are ariki i te
reira; ma te maeva i te rā tamaki
anga ra, e ma te uriia i te rā pua-
ioio ra. E riro tuikaa oki to ratou 15
ariki, koia ma te ui ariki katoa i ona
ra, te tuatua mairā Iehova.

PENE II.

Te riri o te Atua ia Moabi, e ia Iuda, e ia Iseraela katoa ra.

1 TE na ko mairā Iehova; No nga
ara a Moabi e toru, e e a oki, e
kore ei au e taruri ke i tana ra *utunga;*
no te mea, kua tau aia i te au ivi o te
2 ariki o Edoma ei ngaika. E akaunga
atura au i te ai ki roto ia Moabi, e
pou oki te au are ariki o Keriota i te
reira; ka mate oki Moabi i te oripu
ua, ma te maeva, e ma te tangi o te
3 pu. E tipu ke atu au i te akava i
rotopu iora, e ta rai oki au i tona ui
ariki ravarai ma ia kátoa ra, te tua-
tua mairā Iehova.

4 Te na ko mairā Iehova; No nga
ara a Iuda e toru, e e a oki, e kore ei
au e taruri ke i tana ra *utunga;* no te
mea, kua akaviivii ratou i te ture a
Iehova, e kare oki i akono i tana ra
au akonoanga; e na to ratou au atua
pikikaa i akatatipake mai ia ratou,
ko tei aru aereia e to ratou ai metua.
5 E akaunga atura au i te ai ki roto ia
Iuda, e pou oki te au are ariki o Ie-
rusalema i te reira.

6 Te na ko mairā Iehova; No nga ara
a Iseraela e toru, e e a oki, e kore ei
au e taruri ke i tana ra *utunga;* no te
mea, i oko ana ratou i te tangata tua-
tua-tika ki te ario, e te tangata riki-
7 riki ki nga tamaka e rua ra. Ko tei
umuumu atu nei ki te manga one-pueu
o te enua nei i runga i te mimiti o te
tangata rikiriki, e te ruri ke nei te
aerenga o te aronga paruparu: e te
aere nei te tangata ma tona uaorai
metua tane ki roto ki te vaine okotai,
ei akaviivii anga i toku ingoa tapu.
8 Te akāvai ra ratou ki raro ki runga
i te kakau tutaki ki vaitatao i te au
atarau katoa; e te wina a tei akau-
tungaia ra, te inu nei ratou ki roto i te
are o to ratou au atua.

9 Kua akapou ra au i te ngati Amori
ki mua ia ratou, ko tei aite tona teitei
ki te teitei o te arezi, e tona pakari
mei te au aluna: kua pou ra tona ua
i runga ra iaku, e tona au aka ki raro
10 ra. Kua arataki katoa oki au ia kotou
mei te enua ra i Aiphiti, e kua na te
medebara au i te arataki ia kotou e a
ngauru i te mataiti, kia rauka ia kotou
11 te enua o te ngati Amori. E kua
akatupu oki au i ta kotou au tamaroa
ei peroveta, e to kotou au tangata
māpu ei Nazira. Kare ainei i pera,
e kotou e te au tamariki a Iseraela?
12 te tuatua mairā Iehova. Kua akainu
ra kotou i te au Nazira ki te wina, e
kua karanga kotou ki te au peroveta,
13 na ko atura, Auraka e totou. I na, e
taotaomi atu au ia kotou ki raro mei
tei taomiia e te porotata i ki i te ruru

sitona ra. Ka ngere tei viviki i te 14
akapuanga, e te tangata ririnui ra,
kare aia e akamaroiroi i tona ririnui,
kare oki tei mana e ora iaia uaorai:
E tei rave i te ana ra, kare ïa e mou 15
mai, kare oki te vaevae viviki e ora;
kare katoa oki tei oro na runga i te
ipo ra e ora iaia uaorai. E ko tei 16
ririnui i roto i te au toa uritumu ra, e
oro taaka ua aia i taua rā ra, te tuatua
mairā Iehova.

PENE III.

Te ravenga a te Atua ia Iseraela, e te akakite angaia taua ravenga ra.

E AKARONGO mai kotou i teianei 1
tuatua, ta Iehova i tuatua ia
kotou, e te au tamariki a Iseraela, e no
te kopu-tangata katoa taku i arataki
mai mei te enua ra i Aiphiti, na ko
maira,

Ko kotou anake ra taku i kite i te 2
au kopu-tangata katoa o te ao nei; e
akautunga atu ei au ia kotou i ta
kotou ra au ara katoa. E aaere ainei 3
e toko rua i te aerenga okotai kia kore
raua e tau? E ngunguru ainei te liona 4
ki roto i te vaorakau, e kare ana e
kai? e aue mai ainei te liona ou i roto
i tona vaarua, e kare tana i rauka? E 5
topa mai ainei te manu ki roto i te
maunu one ua nei, e kare ua e maunu
i tukuia nona? e maiti ua mai ainei
te ereere ki runga e kare ua e pua-
pinga i rauka? E akatangiia ainei te 6
pu ki roto i te oire e auraka te tangata
e ruketekete? e kino ainei tei te oire,
e kare i ta Iehova i akatupu? Kare a 7
te Atu ra a Iehova mea i rave, mari
ra kia akakite i tana tuatua ngaro
ki tona ra au tavini ki te au pero-
veta. Kua ngunguru te liona, koai te 8
ka kore e mataku? kua tuatua te
Atu ra ko Iehova, koai te ka kore e
totou?

Ka akakite pu tikai ki roto i te au 9
are ariki i Asedoda, e ki roto i te au
are ariki i te enua ra i Aiphiti, e ka-
ranga atu: E akaputuputu mai kotou
ki runga i te au maunga i Samaria, ka
akara'i i te oripu maata i roto iaia ra, e
te takinga-kino i rotopu iaia ra. Te 10
tuatua mairā Iehova, Kare ratou i kite
i te rave i te mea tika, tei akaputuputu
i te apinga aō e tei noniia ki roto i to
ratou au are ariki. E teianei, te na 11
ko maira te Atu ra ko Iehova: E
enemi, e ka akapini aia i te enua nei;
e nana e tuku i te ririnui i runga ia
koe ra ki raro, e to au are ariki ra, e
ārua ïa.

12 Te na ko mairā Iehova: Mei te
tiaki mamoe i kiriti mai no roto i te
vaa o te liona, i nga vaevae e rua ra, e
tetai manga taringa, e akaperaia te au
tamariki a Iseraela i te kiriti angaia,
ko tei noo i te pae roi i Samaria ra, e
13 ki runga i te roi iti i Damaseko. E
akarongo mai kotou, ka akakite pu ua
atu ei ki te ngutuare o Iakoba, te tua-
tua maira te Atu ra, ko te Atua Sa-
14 baota ra, ko Iehova; E kia tae ki te
rā e tutaki atu ei au i te au ara a Ise-
raela ki runga iaia ra, e tutaki katoa
atu au i te au atarau i Betela; e tipuia
nga tara o taua atarau ra, e ka topa
15 ïa ki raro i te one. E naku e ta i te
are paroro, e te are akaū katoa ra, e te
au are seni, e pou ïa, e te au are nunui,
e kore ïa, te tuatua mairā Iehova.

PENE IV.

Te akaapa nei ia Iseraela i to ratou takinga-kino, te akamori idolo, e te māro.

1 AKARONGO mai ana kotou i teia-
nei tuatua, e te au bovi i Basana!
i runga i te maunga i Samaria ra; ko
tei takinga-kino i te tangata rikiriki, e
tei taotaomi i te aronga putaua; ko tei
tuatua ki to ratou au atu ra, Ka apai
2 mai ana kia inu matou. Kua tapu-
tou te Atu ra ko Iehova i tona uaorai
tapu, i na, te vaitata maira te au rā ki
runga ia kotou, e ravea keia'i kotou ki
te matau, e to kotou uanga ki te matau
3 ii ika ra. E na te ngai ngaa kotou i te
tomo ki vao, ratou katoa na te ngaa i
mua iaia; e titiriia oki kotou ki vao i
te are ariki ra, te tuatua mairā Ie-
hova.

4 Ka aere mai kotou ki Betela nei
rave ei i te ara; ei Gilagala aka-
maata'i i ta kotou au ara; e apai mai i
ta kotou au tusia i te au popongi katoa
ra, e ta kotou apinga i te toru o te au
5 mataiti katoa ra. E apai i te tusia
akameitaki ma te akaopue; e tutu
aere, e akakite i te au apinga apai ua,
ko ta kotou ïa e anoano, e te au tama-
riki a Iseraela, te tuatua maira te Atu
ra ko Iehova.

6 I oronga ua atu ei oki au i te nio mā
ia kotou i to kotou au oire katoa ra, e
te kai kore i to kotou au ngai katoa ra,
kare ra kotou i oki mai kiaku nei, te
7 tuatua mairā Iehova. I tāpu ei oki
au i te ua ia kotou, te vai ra oki nga
marama e toru e akaū ei; e kua aka-
topa au i te ua ki runga i tetai oire, e
kare au i akatopa i te ua ki runga i
tetai oire; kua topaia tetai pae e te ua,

e te pae kare i topaia e te ua ra, kua
mae ïa. Kua aere oki nga oire e rua e 8
e toru oki ki te oire okotai, e inu i te
vai, kare ra i pangia te kaki, e kare rai
kotou i oki mai kiaku nei, te tuatua
mairā Iehova. Kua pāpā au ia kotou 9
ki te pueka e te veravera, to kotou au
o, to kotou au kainga vine, e ta kotou
au suke, e ta kotou au olive, kua pou
ïa i te akeride; e kare rai kotou i oki
mai kiaku nei, te tuatua mairā Iehova.
Kua akaunga atura au i te maki-mate 10
ki rotopu ia kotou, mei tei Aiphiti ra,
kua taia e au to kotou au tangata ou ki
te koke, ma ta kotou au ipo katoa i
tuikaaia ra; kua akapeke au i te
aunga kino o to kotou au puakapa ki
runga i o kotou rua putaiu; e kare rai
kotou i oki mai kiaku nei, te tuatua
mairā Iehova. Kua uritumuia e au 11
tetai pae o kotou, mei ta te Atua uri-
tumu anga ia Sodoma e Gomora; e
mei te komotu ai kotou i kiritiia mai
no roto i te ai; e kare akerai kotou i
oki mai kiaku nei, te tuatua mairā
Iehova.

E teianei, e akapera au ia koe, e 12
Iseraela, e no te mea, e akapera au ia
koe ra, e akateateamamao koe i te ara-
vei anga i to Atua, e Iseraela e. I na 13
oki, ko tei anga i te au maunga; e tei
anga i te matangi ra; e tei akakite ki
te tangata nei i tona manako; ko tei
akariro i te popongi ei poiri, e tei
aaere na runga i te au ngai teitei o te
enua nei; ko te Atua Sabaota ra, ko
Iehova, tona ingoa.

PENE V.

E aue anga ia Iseraela, e te ako anga oki kia tataraara: e mea riri na te Atua ta ratou ravenga pikikaa.

E AKARONGO mai kotou i teia- 1
nei tuatua, taku e tuatua nei ia
kotou, teianei pee tangi, e te ngutuare
o Iseraela e.

Kua inga te paretenia o Iseraela; 2
kare aia e tu akaou ki runga; kua aka-
tiraaia aia ki runga i tona uaorai enua,
e kare ua *e tangata* i te akatu iaia ki
runga. Te na ko maira oki te Atu ra 3
ko Iehova; Ko te oire i tataki tai
tausani i te aere anga ki vao; okotai
ua ona anere te ka toe; e ko tei taki
tai anere i te aere anga ki vao, okotai
ona ngauru te ka toe, no te ngutuare o
Iseraela.

Te na ko maira oki a Iehova ki te 4
ngutuare o Iseraela, E kimi kotou
iaku, e ora ïa kotou. Auraka ra e 5
kimi ia Betela; auraka oki e aere ki
Gilagala; auraka rai e na roto ka
aere ei ki Bere-seba; e riro oki Gila-
gala ei tuikaa, e riro oki Betela ei mea
6 puapinga kore. E kimi kotou ia Ie-
hova, e e ora ïa kotou, ko te oro viviki
mai aea aia mei te ai ra ki runga i te
ngutuare o Iosepha; e pou iora ïa, e
kare ua e tangata i Betela i te tamate
7 atu. E kotou, e tei akariro i te tua-
tua-tau ei lone, e tei titiri i te tua-
8 tua-tika ki raro i te one, *E kimi* iaia
tei anga ia Matariki e ia Oriona; tei
akariro i te maru-mate ei popongi;
tei akariro i te ao ei poiri mei te po;
ko tei kapiki ki te au ngaru o te
moana, e kua riringi i te reira ki
runga i te enua ra; ko Iehova tona
9 ingoa. Ko tei tuku viviki mai i te
mate ki runga i tei ririnui, tae maira
10 oki te mate ki runga i te punanga. Te
riri nei ratou iaia i tei ako mai i te
ngutupa ra, e te akaviivii nei iaia i tei
tuatua ma te tiratiratu.

11 E tenana, no te mea, te takatakai
na kotou ki runga i te tangata rikiriki,
e te umuumu nei kotou i tana sitona ei
tāunga: patu ua rai kotou i te are i te
toka taraiia ra, kare kotou e noo ki
roto; tanu ua rai kotou i te kainga
vine memeitaki ra, kare rai kotou e
12 inu i to reira wina. Kua kite oki au i
ta kotou au tareva ke anga e kua
manganui, e ta kotou au ara kua
maata: i te akareionga anga i te ta-
ngata tuatua-tika, i te rave anga i te
oko, e te akaoki anga i te tangata riki-
13 riki i te ngutupa ra. I muteki ua'i te
tangata akono i taua tuatau ra; no
14 te mea e tuatau kino te reira. Ka
kimi i te meitaki, auraka te kino, kia
ora kotou; ei vaitata katoao te Atua
Sabaota ra ko Iehova ia kotou i reira,
15 mei ta kotou i karanga ra. Kia rika-
rika i te kino, e kia inangaro i te mei-
taki, e akatinamou i te tuatua-tau i te
ngutupa; peneiake, ko te Atua Sabaota
ra, ko Iehova, ko te aroa mai i te toe-
16 nga o Iosepha. E teianei, te na ko
maira te Atu, te Atua Sabaota ra, ko
Iehova: E aue anga tei te au ngai
atea katoa ra; e tuatua oki ratou i te
au arataa katoa ra, Aue! aue! Ka tiki i
te tangata tanu-kai, ei aue, e te aronga
17 i karape i te eva, ei aue. E aue anga
anake oki tei te au kainga vine katoa
ra, e na roto oki au ia koe te aere, te
tuatua mairā Iehova.

18 E ae oki kotou to tei inangaro i te
rā o Iehova! eaa no kotou taua rā no
Iehova ra? e poiri tei taua rā ra, kare
19 e mārama. Mei te mea e te oro ra te
tangata i te liona, e te aravei maira te

daba iaia; e kua tomo aia ki roto i te
are, e kua irinaki tona rima ki runga i
te ngaika, ooniia maira aia e te ovi.
Kare ainei e poiri te rā o Iehova e 20
kare e mārama; te poiri tangotango
oki, e kare rava e manga kakā i
roto?
E mea riri naku, e mea viivii naku 21
ta kotou aronga pokai; kare rai oki
au e ongi atu i to kotou au rā tapu.
Apai ua mai kotou i te au tusia kara- 22
karatio, e ta kotou au mineka, kare au
e mareka atu; e kare rai au e akono i
te au tusia au i ta kotou au puaka
matu ra. Apai ke atu i taau au pee 23
turitiori; kare oki au e akarongo atu
i te tangi o to au nabala. Kia ta'e ua 24
maira te tuatua-tau mei te vai ra, e te
tuatua-tika mei te vai ta'e viviki.
Kua apai ainei kotou i te au tusia e 25
te apinga naku, i te medebara e a
akera ngauru anga i te mataiti, e te
ngutuare o Iseraela? E kua apai oki 26
kotou i te puakapa o to kotou Moloka,
e ia Kiuna, i to kotou au tiki, te etu o
to kotou atua ra, ta kotou i anga no
kotou uaorai. E teianei, e apai ke atu 27
au ia kotou ei tuikaa e kia topa mai
Damaseko, te tuatua mairā Iehova,
ko te Atua Sabaota ra tona ingoa.

PENE VI.

Te kanga o Iseraela, to ratou rokoia anga e te pou maata; e to ratou māro i te kino.

E MATE to tei noo ponuiaau ua i 1
Ziona, e to tei irinaki ki te mau-
nga i Samaria; ko tei tapaia i te ingoa
o te aronga nunui o te pa enua ra, te
aere nei te ngutuare o Iseraela ki reira.
E aere atu kotou ki Kalane, e akara; 2
e mei reira oki ka aere atu ei ki Ha-
mata maata ra; ka aere katoa oki ki
raro ki Gata o te Philiseti: te meitaki
ra ainei ïa i teianei au basileia? e te
maata ra ainei to ratou kotinga i to ko-
tou ra kotinga? E *ae oki* kotou to tei 3
akamamao ke atu i te rā kino ra, e ko
tei akavaitata mai i te nooanga o te
akareionga ra; Ko tei moe ki runga i 4
te roi seni, e tei akāvai ki runga i te
nooanga roroa ra; ko tei kai i te au
punua mamoe no roto i te anana ra, e
te au kafa no roto i te akaangai anga
ra; Ko tei tioro ki te tangi o te 5
nabala, e mei ia Davida kua kimi i te
au mea akatangiia ra no ratou uaorai;
Ko tei takumete kia inu i te wina ra, 6
e kua akatainu ia ratou uaorai ki te
manongi meitaki ra; kare ra ratou i
aue i te mate o Iosepha. E teianei, 7
ko ratou ana te ka riro ei tuikaa, i te
aronga katoa e riro ei tuikaa, e te aro-
nga maeva kata ko tei akāvai ki raro
ra, e riro ke ïa.
8 Kua taputou te Atu ra ko Iehova
iaia uaorai, te tuatua maira te Atua
Sabaota ra, ko Iehova, Te viivii nei au
i te nengonengo o Iakoba, e e mea riri
naku te au are ariki nona ra: e teianei,
e tuku atu au i taua oire ra, e to roto
9 katoa ra. E riro oki kia toe uaorai
nga tangata tino ngauru ki roto i te
10 are okotai, ka mate rai ratou. E na te
taeake oki, na tei tutungi iaia ki te ai,
e rave iaia, e apai i te au ivi ki vao
mai i te are ra; nana oki e karanga
atu kiaia i tei te pia i roto roa i taua
are ra, E tangata ainei tei ko na ia koe
na? e nana e tuatua mai, Kare ua. Ei
reira aia ka karanga atu ei, Kia mu-
teki na; no te mea kare e tika ia tatou
11 kia taiku i te ingoa o Iehova. I na oki,
kua akaueia e Iehova, e ka ta aia i te
au are nunui kia ngaoro, e te au are
12 rikiriki kia ngaangaa. E oro ainei te
ipo na runga i te mato? e tika ainei
kia arote i te reira ki te bovi? kua aka-
riro ra kotou i te tuatua-tau ei kava-
ngu, e te ua o te tuatua-tika ra ei lone.
13 E kotou tei rekareka i te mea puapi-
nga kore e, ko tei karanga e, Kare ai-
nei matou i opu i te tara no matou
14 uaorai, i to matou uaorai ririnui? I
na ra, e akatupu au i tetai enua ei rave
ia kotou, e te ngutuare o Iseraela, te
tuatua maira te Atua Sabaota ra ko
Iehova; e na ratou e akareionga mai
ia kotou, mei te tomoanga i Hamata
ra e tae rava atu ki te kauvai i te me-
debara ra.

PENE VII.

Te mate i te akeride, e te ai, i kore i te pure a te peroveta ra a Amosa.

1 KUA na ko oki te Atua ra ko Ie-
hova i te akakite anga mai kiaku,
e i na, kua anga aia i te au akeride i te
muatangana o te tupu anga o te nga-
ngaere openga; e i na, ko te ngangaere
openga ïa o ta te ariki ra kokoti anga.
2 E ope takiri akera te ngangaere o te
enua i te keingaia e ratou, kua karanga
atura au: E te Atu ra e Iehova, e
akakore mai *i te ara*, te pati atu nei
au ia koe: koai oki a Iakoba ka
3 mou ei aia? kua iti oki aia. Kua
tataraara iorā Iehova i taua mea ra:
Kare ïa e tupu, te tuatua mairā Ie-
hova.
4 Kua na ko maira te Atu ra ko Ie-
hova i te akakite anga mai kiaku nei,

e i na, kua kapiki te Atu ra ko Iehova
e taumāro ki te ai: e pou iora te moa-
na maata, e kua pou iora tetai moutia.
Kua karanga atura au, Kua oti ana, e 5
te Atu ra e Iehova, te pati atu nei au
ia koe: koai oki a Iakoba ka mou ei
aia? kua iti oki aia. Kua tataraara 6
iorā Iehova i taua mea ra, Kare katoa
te reira e tupu, te tuatua maira te Atu
ra ko Iehova.
Kua na ko aia i te akakite anga mai 7
kiaku: e i na, te tu ua maira te Atu
ki runga i tetai patu tu tikai; ma te
aite akatautau i te rima. Kua tuatua 8
mairā Iehova kiaku, E Amosa, eaa
taau e akara na? Kua karanga atura
au, E aite akatautau. Kua tuatua
maira te Atu, I na, e tuku au i tetai
aite akatautau ki rotopu i toku ra au
tangata ia Iseraela, kare au e aere ta-
paepae akaou na vao ia ratou. E tanea 9
oki te au ngai teitei i o Isaaka, e te au
ngai-tapu o Iseraela, ka pou ïa; e tu
oki au e rave i te ngutuare o Ierobo-
ama ki te koke.
Ei reirā Amazia, te taunga i Betela, 10
i tono ei *i te karere* kia Ieroboama, na
ko atura, Kua kotikoti kupengā Amosa
nei ia koe, i rotopu i te ngutuare o
Iseraela nei; kare oki i tika i te enua
nei kia akakoromaki i tana katoa ra
au tuatua. Te na ko maira oki a 11
Amosa: Ka mate a Ieroboama ki te
koke; e e arataki tuikaaia Iseraela mei
roto atu i tona uaorai enua. Kua 12
tuatua mairā Amazia kia Amosa: E
tera ra Akara e, ka aere, ka rere ke
atu koe ki te enua ra o Iuda, ka kai-
kai ei ki reira, e ei reira ka totou ei.
Auraka ra koe e totou akaou i Betela 13
nei, no te mea ko te ngai-tapu teia
no te ariki, e ko te kainga teia no te
ariki.
Kua karanga aturā Amosa i reira, 14
na ko atura, kia Amazia, Kare au i te
peroveta; kare katoa oki au i te ta-
maiti a te peroveta; e tiaki bovi ra au,
e e akaputuputu sukamino oki: Kua 15
rave mairā Iehova iaku, ka aru aere ei
au i te anana ra, e kua tuatua mairā
Iehova kiaku, Ka aere, ka totou ki
toku au tangata kia Iseraela.
E teianei, e akarongo mai koe i te 16
tuatua a Iehova: Te tuatua ra koe,
Auraka e totou ia Iseraela; e auraka
taau tuatua e topa i te ngutuare o
Isaaka: E teianei, te na ko mairā 17
Iehova; E riro to vaine ei akaturi i
teianei oire, e to au tamaroa ma to
au tamaine, e inga ïa i te koke, e ko-
kotiia to enua ki te tataura, e mate
oki koe i te enua viivii: e riro oki
Iseraela ei tuikaa mei roto atu i tona
enua.

PENE VIII.

To Iseraela openga i te vaitata anga i kitea i te kete kai akaū ra: te akaapaia nei i te takinga-kino: te onge i te tuatua na te Atua.

1 KUA na ko oki te Atu ra ko Iehova
i te akakite anga mai kiaku, e
2 i na, e kete kai para. Kua tuatua
maira aia kiaku, E Amosa, eaa taau e
akara ra? Kua karanga atura au, E
kete kai para. Kua tuatua mairā Ie-
hova kiaku, ko te openga teia kua tae
ki toku ra au tangata ia Iseraela: kare
oki au e aere tapaepae akaou na vao ia
3 ratou. E riro oki te au pee i te are
ariki ra ei kakaoa anga i te reira rā, te
tuatua maira te Atu ra ko Iehova. E
manganui te au turuma, ei te au ngai
katoa ka akaruke aere ua'i, auraka e
koma.
4 E akarongo mai i teia, e te aronga i
apuku ua i tei putaua ra, e tei akakore
i te au tangata rikiriki ki runga i te
5 enua nei, I te tuatua anga e, Aea e
kore ei te marama ou nei, kia oko ta-
tou i te sitona? e te sabati, kia akaaite
tatou i te sitona? e te akaiti anga i te
epha, e te sekela kia maata, e te akata-
reva ke anga i te aite akateiaa i te pi-
6 kikaa; Kia oko tatou i te ao ki te ario,
e tei putaua ki nga tamaka e rua ra; e
7 kia oko i te sitona akarukeia ra. Kua
taputou a Iehova ki te meitaki o Ia-
koba: kare rava atu e ngaro iaku ta
8 ratou katoa ra au ravenga. Kare ainei
te enua nei e ngaruerue i te reira, e e
aue oki te aronga katoa e noo ki ru-
ngao ra? kare ainei e maranga katoatoa
ra ki runga mei te kauvai ra? kare
ainei e taia, e e roroma ki raro mei te
9 kauvai i Aiphiti ra? E kia tae ki te
reira rā, te tuatua maira te Atu ra ko
Iehova, ei te avatea e akaopu ei au i
te rā, e ei te rā rangi marie e akapoiri
10 ei au i te enua. E akariro au i ta kotou
au pokai ei aueanga, e ta kotou au pee
ei evakakuanga, e tuku oki au i te
kakau paoa ki runga i te au taukupu
katoa; e te pakiko ki runga i te au mi-
miti katoa; e akariro oki au i te reira
mei te aue anga i te tamaiti anau tai ra,
e tona openga ei rā kino maata ra.
11 I na, te tuatua maira te Atu ra ko
Iehova, e tae maira te au rā, e unga atu
ei au i te onge ki runga i te enua; kare
ra i te onge kai, e te kaki i te vai, i te
12 akarongo ra i te tuatua na Iehova. E
uoa aere ua te tangata mei tetai tai e
tae rava atu ki tetai tai, e mei te pae

apatokerau e tae rava atu ki te itinga
o te rā, i te oro aere anga na runga na
raro i te kimi anga i te tuatua na Ie-
hova, e kare rava ra e kitea e ratou.
I taua rā ra e rere a mate ua'i te au 13
paretenia purotu ra, e te au tangata ou
katoa ra, i te kaki vai; Tei taputou ki 14
te ara a Samaria, e tei tuatua e, Te ora
ra to atua, e Dana; e, Te ora ra to
aerenga, e Bereseba; ka inga ra oki
ratou, e kare rava atu e tu akaou mai.

PENE IX.

*Te akatu akaou anga i te sekene o Da-
vida ra.*

KITE atura au i te Atu i te tu ua 1
anga ki te pae atarau, e kua tua-
tua maira aia, Ka tupaki ana i te uri
kia ngaueue nga kopa ngutupa: e va-
va'i kia pueurikiriki ki runga i to ra-
tou mimiti ravarai; e to ratou uanga,
e taia ïa e au ki te koke; ko tei oro
i o ratou ra, kare ïa e ora, e tei topa ke
i te oro anga, kare e akaoraia. E ko 2
ua rai ratou ki raro e tae rava atu ki
te po, ei reira taku rima e totō mai ei
ia ratou; kake ua rai ratou ki runga
i te rangi, naku rai e tuku ia ratou
mei reira ki raro. Pipini ua rai ratou 3
ki runga i te take o Karamela, naku
rai ratou e kimi e ka rave mai ia ratou
i reira; e kia pipini ua rai ratou i
toku mata nei ki raro rava i te ta-
kere o te moana ra, ei reira au e akaue
ei i te ovi, e nana e ooni ia ratou.
Riro tuikaa ua rai ratou ki mua i te 4
aroaro o to ratou au enemi, e akaue
atu au i te koke i reira, e na te reira
ratou e ta: e tuku au i taku mata ki
runga ia ratou kia kino, auraka kia
meitaki. Ko te Atu ra oki ko Iehova 5
Sabaota ra, ko tei akatukia i te enua
nei, e kua taravai iora; e te aronga
katoa e noo ki rungao ra, kua aue
anake ïa; kua maranga katoatoa oki
ki runga mei te kauvai ra, e kua ro-
roma oki ki raro mei te kauvai i Ai-
phiti ra. Koia ko tei patu i tona ra au 6
pia ki runga i te rangi, e kua akamou
i tona ra au are ki runga i te enua nei;
ko tei kapiki ki te au ngaru o te mo-
ana, e kua riringi i te reira ki runga i
te enua nei; ko Iehova tona ingoa.
7 Kare ainei kotou mei te au tamariki
Kusa iaku nei, E te au tamariki a
Iseraela e, te tuatua mairā Iehova?
Kare ainei au i arataki mai ia Iseraela
mei te enua maira mei Aiphiti? e te
Philiseti mei Kaphatori mai? e to
Arama mei Kina mai?
8 I na, tei runga te mata o te Atu ra o
Iehova i taua basileia ara nei; e aka-
pou atu au i te reira i runga i te enua
nei: kare ra au e akapou takiri rava i
te ngutuare o Iakoba, te tuatua mairā
9 Iehova. I na oki, naku e akaue, e naku
e ruru i te ngutuare o Iseraela ki roto
i te pa enua katoa, mei te tangata e
ruru i te sitona ki roto i te ruru anga
ra; kare rava ra tetai ua e topa ki
10 raro i te one. E ope rava ra te aronga
ara i toku ra au tangata i te mate i te
koke, ko tei karanga e, Kare taua kino
nei e tae mai kia tatou, kare oki tatou
e rokoia.
11 I taua rā ra e akatu ei au i te pua-
kapa o Davida i topa ra, e naku e pa-
nanaki i te au ngai ngaangaa; e naku
e akatu i te au ngai i pou, e naku e
patu akaou i te reira mei tei te au rā
12 taito ra. Kia rauka ia ratou te toenga
o Edoma, e te au enua katoa te ka ta-
paia i toku nei ingoa, te tuatua mairā
13 Iehova, ko tei rave i te reira. I na, e
tae maira te au rā, te tuatua mairā Ie-
hova, e rokoia'i te kokoti e te arote, e
te takatakai vine e tei ruru i te ua; e
na te au maunga e akatopata mai i te
wina ou, e e akataravaiia te au tuaivi
14 katoa. E naku e ruri ke i te tuikaa
anga o toku ra au tangata ia Iseraela, e
na ratou e patu i te au oire i pou ra, e
na ratou e noo; e na ratou e tanu i te
kainga vine, e e inu i te wina o te reira;
e na ratou e tanu i te kainga, e ka kai
15 oki te ua o te reira. Naku oki ratou e
tanu ki to ratou uaorai enua: e kare
ratou e kiriti akaouia i to ratou uao-
rai enua, taku i oronga atu no ratou,
te tuatua maira to Atua ra ko Iehova.

TE BUKA A OBADIA.

Te pou anga o Edoma i to ratou ra ngakau parau: tona takinga-kino i tona teina ia Iakoba, e to Iakoba autu anga, e te ora anga.

TE orama a Obadia. 1
Te na ko maira te Atu ra ko Iehova ia Edoma: E rongo ta matou i
akarongo akenei no ko ia Iehova ra, e
kua ungaia te karere ki rotopu i te pa
enua ra: Ka tu mai kotou; tatou e tu
ki runga e tamaki atu iaia. I na, kua 2
akaiti au ia koe i rotopu i te au etene;
kua akavaavaa roaia koe. Kua vare 3
koe i te parau o to ngakau na, e tei noo
ki roto i te ngaa mato ra; tei runga
toou ra nooanga; ko tei karanga i roto
i tona ngakau ra e, Naai au e tuku ki
raro i te one? Akateitei ua rai koe ia 4
koe uaorai mei te aeto ra, e tuku ua
rai koe i to koanga ki rotopu i te au
etu ra, e tukuia koe e au ki raro
mei runga i reira, te tuatua mairā
Iehova.

Angairi e keia tei aere mai kia koe, 5
angairi oki e va'i are i te po, (Aue toou
pou anga e,) kare ainei ratou e keia e
kia iu ra, oti ra ua? Angairi e aronga
aaki vine tei aere mai kia koe ra, kare
ainei ratou e akatoe i etai vine? Aue 6
to Esau kimi angaia e! e tona au ngai
ngaro i te tutaka angaia e! Te au ta- 7
ngata katoa i kapiti mai kia koe ra, tei
arumaki ia koe e tae rava atu ki te
kotinga; te aronga i noo au ua mai ia
koe ra, ko tei pikikaa ïa ia koe, e kua
autu ratou ki runga ia koe: e ko tei
kai i taau kai kua akamoe i te erere
ki raro ake ia koe ra; e kare e kite i
roto iaia ra. Kare ainei au i taua rā 8
ra, te tuatua mairā Iehova, e akapou
i te au tangata pakari i Edoma? e te
aronga kite i te maunga ra i Esau? 9
E rokoia to aronga toa, e Temani, e
te tumatetenga, kia ope takiri ratou
i te tipu keia i te maunga ra i
Esau.

No te ta e te rave aroa kore i to 10
taeake ia Iakoba, e tapokiia koe e te
akama, e ka tipu keia koe e tuatau
11 ua atu. I te rā i tu mai ei koe i tetai
pae ra, i te rā i apai keia'i e te tangata
ke ke tona aronga maroiroi ei tuikaa,
ka tomo ei te tangata ke ke i tona au
ngutupa, ka tuku ei ratou i te kelero
ia Ierusalema, mei tetai o ratou ra oki
12 koe i reira. Auraka tika koe e akara
mai i te rā o to taeake, i te rā i riro ei
aia ei tangata ke; e auraka tika koe e
rekareka ki runga i te au tamariki a
Iuda i te rā i pou ei ratou ra: e auraka
tika koe e tuatua akaravati i te rā i
13 pini ei ra. Auraka tika koe e tomo
ki roto i te ngutupa o toku au tangata,
i te rā i tumatetenga'i ratou ra; koia
ïa, auraka tika koe e akara ki runga i
to ratou au mate i te rā i tumate-
tenga'i ratou ra; auraka tika oki koe
e akatika i to rima e noni i ta ratou
apinga i te rā i tumatetenga'i ratou
14 ra. Auraka tika koe e tu ua i te ara
o iti e tipu i te aronga nona i ora ra;
auraka tika oki koe e pa i tona aro-
15 nga i toe ra i te rā i pini ei ra. Te
vaitata maira oki te rā o Iehova ki
runga i te au etene katoa ra: e mei
taau i rave ra, ka pera katoaia koe; e
oki mai taau i rave ra ki runga i toou
16 uaorai mimiti. Mei ta kotou oki i
inu ki runga i toku maunga tapu ra, e
inu katoa te au etene ravarai, e inu
ratou, e apuku oki i roto ra, e riro oki
ratou mei te mea kare ra.

17 E riro ra te aronga i ora mai i runga
i te maunga ra i Ziona, e tapu oki te
reira; e rauka oki te ngutuare o
18 Iakoba i to ratou au nooanga. E riro
te ngutuare o Iakoba ei ai, e te ngu-
tuare o Iosepha ei mura ai, e te ngu-
tuare o Esau ei teita, e na ratou e
tutungi ia ratou ki te ai, e kia pou
ratou; e kare rava e uraura toe i te
ngutuare o Esau; na Iehova oki teia
19 i tuatua mai. To apatonga ra te ka
noo ki te maunga o Esau, e to te ngai
mataataa ra i te Philiseti; e riro katoa
ia ratou te au kainga o Epheraima, e
te au kainga o Samaria; *e riro* oki
20 Gileada ia Beniamina. E te au tui-

kaa o te nuku ra i te tamariki a Iseraela, i rotopu i te ngati Kanaana ra, e tae rava atu ki Zarephata; e te au tuikaa o Ierusalema i Sepharada, ei ia ratou te au oire i apatonga ra. E 21
tae oki te aronga akaora ki runga i te maunga ra i Ziona, ei akava i te maunga o Esau; e riro oki te basileia ia Iehova.

TE BUKA A IONA.

PENE I.

Ko Iona i tonokia ki Nineve, oro ke atura ra aia ki Taresisa: te uriia: to Iona tiria angaia ki raro i te tai, e te apuku angaia e te ika maata.

KUA tae maira te tuatua a Iehova 1
kia Iona te tamaiti a Amitai, na
ko maira,
Ka tu, ka aere ki te oire maata ra 2
ki Nineve, e tutu aere i te reira, no te
mea kua tae rava mai to ratou kino ki
mua i taku aroaro nei.
Tu akerā Iona ki runga e oro ki 3
Taresisa, mei te aroaro atu o Iehova;
aere atura aia ki raro i Iopa ra, e kite
atura i tetai pai te aere atura ki Taresisa, e kua oko atura, e kua tomo atura
ki roto i te reira ra, e aere katoa ma
ratou ki Taresisa mei te aroaro atu o
Iehova. Kua tuku maira rā Iehova i 4
tetai matangi maata ki runga i taua tai
ra, maata atura oki te uriia i taua tai
ra; manakoia iora e ka ngaa taua
pai ra. Mataku iora te aonga pai, 5
kua tautopa iora ratou ravarai ki
tona atua, ki tona atua, e kua titiri
atura ratou i te au apinga i runga i te
pai ki raro i te tai, kia maranga *te
pai* ki runga: karekā Iona kua aere
aia ki raro i te pae ki roto roa i te pai,
kua tiriapuia aia e te moe. Kua aka- 6
vaitata maira te rangatira pai kiaia, e
kua na ko maira kiaia, Eaa koe i moe
tinainai ua'i? Ka tu, ka tautopa ki to
Atua, peneiake ko te manako mai
te Atua ia tatou, kia kore tatou e
mate.
Kua tuatua ratou ravarai ki tetai ki 7
tetai: Ka aere mai, ka tua tatou i te
kelero, kia kite tatou e naai te ara, i
rokoia'i tatou e teia kino nei. Kua tua
kelero iora ratou, e riro atura te kelero
8 ia Iona. Kua karanga atura ratou
kiaia: Ka akakité mai ana koe i
tenana kia matou i te mea i rokoia'i
tatou e teianei kino? Eaa toou na
toroa? e noea roa mai koe? koai
toou na enua? e no teea pae tangata
9 koe? Kua tuatua maira aia kia
ratou: E ngati Ebera au, e te mataku
nei au ia Iehova, i te Atua o te rangi
ra, ko tei anga i te tai e te enua marō
10 nei. Maata rava akera to te au tangata iora mataku, e kua karanga
atura kiaia. No te aa ua akera koe i
akapera'i? Kua kite oki taua au tangata ra e, i oro mai aia mei te aroaro
mai o Iehova, nana uaorai oki i akakite mai kia ratou.
11 Kua karanga atura ratou kiaia, E
akapeea atu matou kia koe, kia marino
te tai ia matou nei? te aere nei oki te
tikitiki anga o te tai ki te maata anga.
12 Kua tuatua maira aia kia ratou, E
rave mai kotou iaku, ka titiri iaku ki
raro i te tai; ei reira e marino ei te
tai ia kotou: kua kite oki au e noku i
rokoia'i kotou e teianei uriia maata.
13 Akamaroiroi iora te au tangata i te oe
e oki akaou ki uta; kare ra i rauka
ia ratou, no te mea te aere ra te tikitiki anga o te tai ki te maata anga ia
14 ratou. E kua kapiki atura ratou kia
Iehova, e kua na ko atura: E tenana,
e Iehova! te pati atu nei matou kia
koe, auraka matou e mate, i te ara a
teianei tangata; auraka ei toto ara
kore kia io mai ki runga ia matou nei,
kua rave oki koe, e Iehova, i taau i
15 inangaro ra. Kua rave iora ratou ia
Iona, e kua titiri atura ki raro i te
tai: kore akera te tikitiki anga o
16 taua tai ra. Maata rava atura te
mataku o taua aronga tangata ia Iehova, e kua apai ratou i tetai tusia kia
Iehova, e kua tia iora ratou.
17 Kua akonoia e Iehova tetai ika

maata ei apuku ia Iona. E i roto oki
a Iona i te kopu o taua ika ra, e toru
po, e toru oki ao.

PENE II.

Te pure a Iona ra, akaoraia akera aia i roto i te kopu o te ika ra: tana tuatua akameitaki.

1 E KUA pure aturā Iona ki tona ra
Atua kia Iehova, i roto i te kopu
2 o te ika ra, e kua na ko atura, I
kapiki atura au i toku tumatetenga
kia Iehova, e kua akarongo mai aia
iaku; i roto i te kopu o ade toku
kapiki anga atu, *e* kua akarongo mai
3 koe i toku reo. Kua titiri koe iaku
ki raro i te moana, i rotopu i te tai
ra; kua akapiniia au e te moana;
kua na runga mai iaku te tuātea e te
4 au ngaru katoa naau ra. Kua tuatua
iora au, Kua titiri keia au i mua i to
aroaro na, e akara akaou ra au ki to
5 nao tapu ra. Kua akapiniia au e te
tai, me mate au; kua pini rava au i
te moana; kua pokaikaiia taku mi-
6 miti e te ngangaere moana. Eke
rava atura au ki raro i te tumu o
te au maunga; ko te enua ma tona au
tea tei tapiri tamou ïa iaku: kua
akaoki maira ra koe i toku ora mei
te mate mai, e taku Atua, e Iehova.
7 Ka ngaevaeva'i toku vaerua i roto
iaku ra, kua maara iora au ia Iehova,
e kua tae taku pure ki roto kia koe, ki
8 roto i to nao tapu ra. Te aronga i
akono i te au mea puapinga kore piki-
kaa ra, kua akaruke ratou i tei taki-
9 nga-meitaki mai ia ratou. Kareka
au nei, e apai au i te tusia naau ma te
reo akameitaki; taku oki i tia ra, ko
taku ïa e apai. Tei ia Iehova te ora.
10 Kua akaue aturā Iehova i taua ika
ra, e kua akapuaki atura aia ia Iona
ki runga i te one marō.

PENE III.

Ko Iona i tono akaouia, e kua ako atura i to Nineve ra.

1 E KUA oki rua maira te tuatua a
Iehova kia Iona, na ko maira,
2 Ka tu, ka aere ki taua oire maata ra ki
Nineve, ka tutu aere ei ki reira i te
tuatua taku i karanga atu kia koe na.
3 Kua tu akerā Iona ki runga, aere
atura ki Nineve, i ta Iehova i tuatua
maira. E oire maata oki Nineve ki
mua i te Atua, po toru te aerenga *e*
4 *pini ei.* Kua akamata aturā Iona i te
aere na roto i taua oire ra, po tai akera
i te aere anga; kua tutu aere aia, na
ko atura, E rua takau rā toe e uritu-
muia'i Nineve.
5 Kua akatika atura te au tangata o
Nineve i ta te Atua; e kua tutu atura
i te neseteiaanga, kua kakau atura i
te kakau paoa, mei tei maata i o ratou
e tae rava atu ki tei mea ngiti i o ratou.
6 Kua tae oki taua tuatua ra ki te ariki
o Nineve, e kua tu akera aia mei ru-
nga i tona terono, kua kopae atura i
tona uaorai kakau, e kua tapoki iora iaia
orai ki te kakau paoa, e kua noo iora
7 ki raro i te reu. E tutuia akera te
tuatua ki Nineve katoatoa ra, i te
akaue a te ariki e tona ra au tangata
nunui, i te na ko anga, Auraka rava te
tangata e te puaka katoa, te anana
bovi e te anana mamoe, e tongi ua ake
i te kai; auraka e kaikai, auraka oki e
8 inu vai. Kia tapokiia te tangata e te
puaka katoa ki te kakau paoa, e ka-
piki nui atu oki ki te Atua, ka ariu ke
mai ei ratou ravarai i tona ra aerenga
kino, e te takinga-kino o to ratou
9 rima. Peneiake ko te ariu te
Atua, e ko te tataraara, ka ariu ke
ei i te otooto anga o tona riri, kia kore
tatou e mate.
10 Kua akara maira te Atua i ta ratou
angaanga, e kua ariu ke ratou i to
ratou aerenga kino, e kua tataraara
iora te Atua i te kino tana i karanga
ra e tuku mai ki runga ia ratou,
e kare akera aia i tuku mai i te
reira.

PENE IV.

To Iona riri anga, e ta Iehova ravenga i te ako mai iaia.

1 KINOKINO roa akerā Iona, e
2 maata atura tona riri. Kua pure
atura aia kia Iehova, na ko atura,
E tenana, e Iehova, Kare ainei teia
taku i karanga ra, iaku i noo ki toku
uaorai enua? i oro ei oki au ki Tare-
sisa i muatangana ra; kua kite ana oki
au e, e Atua aroa ua koe e te tangi, e
te akakoromaki, e te takinga-meitaki
3 maata, e e tataraara koe i te kino. E
teianei, e Iehova, teia taku e pati kia
koe, ka rave mai koe iaku kia mate,
e mea meitaki oki naku te mate,
4 e auraka au e ora. E kua tuatua
mairā Iehova kiaia; Kua maata rava
ainei toou riri?
5 Kua aere oki a Iona ki vao i taua
oire ra, e kua noo iora ki te pae oire ki
te itinga o te rā ra, e kua anga iora aia
i tetai are piritanga nona i reira, e kua
noo iora aia i raro ake i roto i te maru-
maru ra, kia kite aia e ka akapeeaia

taua oire ra. Kua akatupu iora te 6
Atua ra ko Iehova i tetai kikiona, aka-
tupuia iora na runga ia Iona, ei maru-
maru i runga i tona upoko, kia ora aia
i tona tumatetenga; rekareka rava
akerā Iona i taua kikiona ra. Kua 7
akono ra te Atua i tetai anue, i te po-
pongi ake apopo, momotu iora taua
kikiona ra, e mae atura. E kia iti 8
akera te rā ki runga, kua akono iora
te Atua i tetai matangi vera e maoake,
e itiia iora te mimiti o Iona e te rā, e
kua rere a mate iora aia, e kua pati iora
aia e kia mate aia: kua karanga oki
aia, E mea meitaki iaku te mate i te
9 ora. Kua tuatua maira te Atua kia
Iona, Kua riri roa ainei koe i te kiki-
ona nei? Kua karanga atura aia, Kua
10 riri roa au e mate ua atu. Kua tua-
tua mairā Iehova, Kua tangi koe i te
kikiona, tei kore i angaangaia e koe, e
kare oki koe i akatupu; ko tei tupu
mai i te po okotai, e kua mate rai i te
11 po okotai: E auraka ainei au nei e
tangi ia Nineve, i tera ra oire maata,
e ono takau tausani anga i te tangata
kare i kite i to ratou rima katau e to
ratou rima kaui, e te au puaka katoa
oki e manganui?

TE BUKA A MIKA.

PENE I.

Te akakite nei a Mika i te riri o te Atua ia Iakoba i te akamori idolo.

TE tuatua a Iehova i tae mai kia 1
Mika te Morasi, i te au rā o Io-
tama, e ia Ahaza, e ia Hezekia, e
puke ariki no Iuda, ko tana ïa i kite
ia Samaria, e Ierusalema. E akaro- 2
ngo mai, e te au tangata katoa e; e
akono mai, e te enua e, ma tona ki
katoa ra: ei kite oki te Atu ra ko
Iehova ia kotou, te Atu nei i roto i
tona ra nao tapu. I na oki, te aere 3
mai nei a Iehova mei roto i tona ra
ngai; e eke mai oki aia ki raro, e
takatakai i te au ngai teitei o te enua
nei. E ta'e te au maunga i raro ake iaia, 4
e ngaangaa oki te au o e taka ke atura,
mei te tapou ki te pae ai, e mei te vai
i riringiia mai i runga i te ngai teitei.
No te tatipake a Iakoba taua au mea 5
katoa nei, e no te ara a te ngutuare
o Iseraela. Eaa taua tatipake a Ia-
koba ra? kare ainei Samaria? eaa oki
te au ngai teitei o Iuda? kare ainei
Ierusalema? Ka akariro ei au ia 6
Samaria ei ututua i roto i te kainga, ei
au tanumanga kainga vine ra; e uri oki
au i tana au toka ki raro i te tairua, e
kia kitea uaia tona au tango. E pāpāia 7
tona au tiki kotikoti ravarai e ungau-
ngā titi rava, e tana au apinga aka-
turi, e ta'una anakeia ïa ki te ai, e pou
rava iaku tona katoa ra au idolo: no
te mea, no te oko a te akaturi tana
apinga i te akaputuputu anga, e akao-
kiia oki te reira ei oko na te akaturi.
8 E teianei, e aue au, e e kakaoa; ka
aere taaka ua au e ma te kakau kore;
e aue au mei te au teni ra, e e mii
9 au mei te au ione ra. E puta ora
kore oki tona; kua tae tika mai ïa
kia Iuda; e kua tae oki ki te ngu-
tupa o toku ra au tangata, ki Ierusa-
lema rava.
10 Auraka e akakiteia i Gata, auraka
e aue i Ako: ei Bete-aphara ka ta-
kaviri ei ia koe uaorai i raro i te one-
11 pueu. Aere ra koe, e tei noo i Sa-
phira, ma te kakau kore e te akama;
kare tei noo i Zaanana e aere atu;
na te aue o Bete-ezela e ngere ei ko-
12 tou i te tauturu nona. Kua taitaia
ua tei noo i Marota i tona ra apinga,
kua tae mai oki te kino ki raro ki te
ngutupa i Ierusalema, mei ko mai ia
13 Iehova ra. Ka akamou ana i te kariota
ki runga i te puaka oro viviki ra, e tei
noo i Lakisa e: nana i akamata i te
ara i te tamaine a Ziona, i roto oki ia
koe na te au ara i Iseraela i te kitea
14 anga. E teianei, ei apinga kopae taau
e oronga atu kia Moreseta-gata; e riro
te au ngutuare o Akaziba ei pikikaa
15 i te au ariki o Iseraela. E arataki
atura au i tetai tangata kainga kia koe,
e tei noo i Maresa: e tae mai aia ki
16 Adulama, te kakā o Iseraela. Ka

akapakiko ana i to mimiti, ka varu oki
i te reira i to au tamariki akaperepere;
e akamaata i to pakiko mei to te
aeto ra; kua riro tuikaa oki ratou i
mua ia koe.

PENE II.

Te akakore nei te Atua i te au tuatua takinga-kino.

EAE oki te aronga i kimi i te ara 1
e tei rave i te kino i runga i to
ratou au roi; i te mārama anga i te
popongi kua rave ratou i te reira, no
te mea e tika i to ratou rima kia rave.
Kua inangaro oki ratou i te au kainga, 2
e kua āru ua, e te au are, e kua rave
iora: i akapera ratou i te takinga-kino
i te tangata ma tona nguare, te tangata
oki ma tona kainga ipukarea. E teia- 3
nei, te na ko mairā Iehova, I na, te
akakoro nei au i te kino i taua kopu-
tangata ra, kare e tika ia kotou kia
kiriti i to kotou kaki mei roto i te
reira, kare oki kotou e aaere ma te
nengonengo; e riro oki te reira ei
tuatau kino. I taua rā ra ka tumu 4
ei tetai i te amo ia kotou, ka pee oki i
te pee aue maata, i te na ko anga e,
Kua pou takiri tatou: kua kave keia
te tuanga o toku ra au tangata: eaa
ra oki aia i apai ke ei *i te reira* iaku
nei! kua tua aere aia i to tatou au
kainga no tei kotoe ki muri. E teia- 5
nei kare tetai e toe ia koe ra, ko tei
tataki i te tataura kelero, i te uipānga
o Iehova ra. Auraka kotou e totou; na 6
ratou e totou, te ka kore e totou i taua au
mea nei: kare oki e akapaki i te aka-
kino. Eaa ïa tuatua, e te nguture 7
o Iakoba e! kua apikepike ainei te
Vaerua o Iehova? nana ainei teia i
rave? kare ainei e meitaki i rauka i
taku nei tuatua i te tangata aerenga
tiratiratu ra? Kua tu mairai oki mei 8
toku ra au tangata mei te enemi mei
ito mai: te kiriti nei kotou i te kakau
momono, ma te kakau pu katoa, no
runga ia ratou e aere ua ma te ora, no
runga oki ia ratou e oki mai mei te
tamaki anga ra. Te kika nei kotou i 9
te au vaine o toku nei au tangata i to
ratou au are memeitaki ra: e te aka-
ngere nei kotou i ta ratou au tamariki i
toku nei kakā e tuatau ua atu. Ka 10
tu kotou, ka aere; kare oki teia i to
kotou akaangaroianga: no te mea
kua viivii ïa, e riro ïa i te pou; e e riro
te reira pou i te maata ua atu. Kia 11
aere ua tetai tangata ma te manako
pikikaa, ka tuatua pikikaa'i, *i te na ko
anga e*, E totou au ia koe i te wina e
te kava kona, koia te peroveta na teia-
nei au tangata.
12 E akaputuputu katoatoa tika rai au
ia koe, e Iakoba e; e akaputuputu tika
rai au i te toenga o Iseraela; e kave
au ia ratou ki te ngai okotai mei te au
mamoe i Bozara, mei te anana i roto i
ta ratou one kai; e varakau pu ua
13 ratou i te rai o te tangata. Kua aere
atura te vava'i na mua ia ratou, kua
vava'i ratou, e kua na te ngutupa i te
aere, kua na reira i te tomo ki vao:
kua na mua to ratou ariki ia ratou,
koia oki a Iehova, ko to ratou ïa ara-
taki.

PENE III.

Te takinga-kino o te ui ariki ra, e te pikikaa o te au peroveta.

1 KUA karanga atura oki au, Ka
akarongo mai ana kotou, e te
aronga nunui i o Iakoba ra, e ko kotou,
e te au akava i te ngutuare o Iseraela;
kare ainei tei ia kotou te kite i te
2 tuatua-tau? Ko kotou, ko tei riri ki
te meitaki, e tei inangaro ki te kino;
ko tei oore i to ratou kiri no runga
ia ratou, e to ratou kiko no runga i to
3 ratou au ivi. Ko tei kai i te kiko o
toku ra au tangata, e kua oore i te kiri
no runga ia ratou ra: e kua atiati i to
ratou au ivi, e kua tua ia ratou mei
te *manga* i roto i te pani, e mei te
4 puaka i roto i te pani maata. Ei reira
ratou e kapiki atu ei kia Iehova, kare
ra aia e ki mai ia ratou; e puroku
ra aia i tona mata ia ratou i taua tua-
tau ra? no te mea kua kino ia ratou
ta ratou au ravenga.
5 Te na ko mairā Iehova i te au pe-
roveta, i tei akatareva ke i toku ra au
tangata; i tei kakati to ratou nio, ka
karanga'i e, Ei au; e tei kore i tuku
mai *i te kai* ki roto i to ratou vaa,
kua akonokono ratou i te tamaki iaia.
6 E teianei ei po to kotou auraka ei
orama; ei poiri to kotou auraka ei
kesema; e opu oki te rā ki runga i te
au peroveta, e riro oki te ao i te po
7 kerekere ki runga ia ratou. Ei reira
te au akara e akama'i, e e aringaringa
te au kesema; koia ïa, e tapoki anake
ratou i to ratou kumikumi; no te mea,
kare te Atua i ki mai.
8 Kua ki tikai ra au i te maroiroi i te
Vaerua o Iehova, e te tuatua-tau, e
te ririnui; ei akakite kia Iakoba i tona
9 kino, e kia Iseraela i tana ara. Ka
akarongo mai ana kotou i teia, e te
aronga nunui i te ngutuare o Iakoba,
e te ui akava i te ngutuare o Iseraela,

ko tei akaviivii i te tuatua-tau, e tei
taruri ke i te au tuatua-tika ravarai:
I te patu anga ia Ziona ki te toto, e 10
ia Ierusalema ki te kino. Tei te oko 11
e akava'i to reira aronga nunui, e tei
te kura e apii ei tona kau taunga: e
tei te moni e totou ei tona au pero-
veta; irinaki ua'i ratou ki runga ia
Iehova, i te na ko anga e, Kare ainei
a Iehova i rotopu ia tatou nei? kare
tatou e rokoia e te kino. E teianei, 12
no kotou, ka aroteia'i Ziona mei te
kainga ra, e riro Ierusalema ei au
ututua, e te maunga i te are nei ei
vaorakau teitei.

PENE IV.

Te kakā, te au, te basileia, e te upokotu, o te ekalesia.

E RIRO kia tae ki te au rā openga 1
ra, e akatinamouia'i te maunga ra
o te are o Iehova ki runga i te take o te
au maunga ra, e ka akateiteiia ïa ki
rungao i te au tuaivi ra, e ka uipa mai
te au tangata ki reira. E manganui 2
te enua e aere, ma te tuatua e, Aere
mai, ka aere tatou ki runga i te mau-
nga o Iehova, ki te are o te Atua o
Iakoba, e nana e apii mai ia tatou i
tona au aerenga; e ka aere tatou na
tona ra au arataa. I na Ziona atu oki
te ture i te riro anga atu, e te tuatua
a Iehova, i na Ierusalema atu ïa. E 3
nana e akava i rotopu i te tangata e
manganui, e e akataka i te tuatua i te
au enua ririnui i te atea ke ra; e tu-
paki ratou i ta ratou au koke ei auri
arote, e ta ratou au korare ei tipi tope
ïa, kare tetai enua e tamaki mai ki
tetai enua i te koke, kare oki ratou
e apii akaou i te tamaki. E noo ra 4
ratou ravarai ki raro ake i tana uaorai
vine, e ki raro ake i tana uaorai suke,
e kare tetai e akamataku mai; ko te
vaa oki o Iehova Sabaota ra, tei tuatua
mai. Kia aaere ua te tangata ravarai 5
i te ingoa o tona uaorai atua, ka aaere
ra tatou i te ingoa o Iehova, o to tatou
Atua, e tuatatau ua atu. I taua rā 6
ra, te tuatua mairā Iehova, e uipa
mai ei au i tei pirikoki, e tei tuaruia
ki vao, e tei makiia, iaku ra, e aka-
putuputuia mai ïa e au. E akariro 7
oki au i tei pirikoki ra ei toenga, e tei
tuku mamaoia, ei enua ririnui; e ei
ia Iehova oki te au ki runga ia ratou
i te maunga ra i Ziona, i teianei e tua-
tau ua atu. Ko koe oki, e te puna- 8
nga o te anana ra e, e te maunga o te
tamaine a Ziona, e tae mai ïa kia
koe, ko te au muatangana te ka tae
mai, te basileia o te tamaine a Ierusa-
lema ra.
9 E tenana, eaa koe i kapipi nui ei?
kare ainei e ariki i roto ia koe na?
kua mate ainei to au tumu korero?
i rokoia'i koe e te mamae mei te vaine
10 anau ra? Akamamae ana, akaanau
ana, e te tamaine a Ziona! mei te vaine
anau ra; ei tenana oki koe e aere
ei mei roto i te oire, ka noo ei ki
roto i te koro, ka aere oki koe e tae
rava atu ki Babulonia; ei reira koe
e akaoraia'i, ei reira koe e okoia'i e
Iehova i te rima o toou au enemi ra.
11 E teianei kua kuku mai te au enua
e manganui ki runga ia koe, ko tei
tuatua e, Kia viivii atu aia, e kia akara
12 o tatou mata ki runga ia Ziona. Kare
ra ratou i kite i te manako o Iehova,
kare oki ratou i kite i tana i akono
ra; e akaputuputu oki aia ia ratou mei
te au ruru sitona ki runga i te alona.
13 Ka tu, ka pāpā, e te tamaine a Ziona:
e akariro oki au i toou ra tara ei
auri, e akariro au i toou ra maikuku
ei veo: e ungaungā titi te pa enua e
manganui ia koe; e naau e akatapu
atu i tei rauka ia ratou ra na Iehova,
e ta ratou au apinga, na te Atu ïa o te
ao katoa nei.

PENE V.

Te anau anga o te Mesia, tona basileia, e te pou anga o tona au enemi.

1 E AKAPUTUPUTU marie mai
koe, e tera ra tamaine o te au mo-
tuanga toa ra: kua akapiniia *tatou*:
kua taia e ratou te paparinga o te akava
ra o Iseraela ki te rakau.
2 E mea ngiti rai koe, E Betelehema
Epharata, kia kapiti katoa ki roto i te
au tausani i Iuda ra, e tae maira aia
kiaku nei mei roto mai ia koe ra, ko te
ka riro ei kavana i Iseraela nei; mei
ito mairai oki tona aerenga, mei tupua
3 rava mai. E teianei, ka tuku atu aia
ia ratou, e kia tae ki te tuatau e anau
mai ei te ka anau ra, ei reira e oki mai
ei te toenga o tona au taeake ki te au
4 tamariki a Iseraela. E tu ua aia ma
te angai *i tana anana,* ma te ririnui
o Iehova, ma te mekameka o te ingoa
o tona ra Atua ko Iehova, e tika marie
oki ratou i te noo anga; e maata oki
aia i reira e tae rava atu ki te au ope-
5 nga mai o te enua ra. E riro taua *ta-
ngata* nei e, ko te au ïa. Kia kaita-
maki mai to Asura ki to tatou nei
enua, e kia takatakai aia i to tatou au

are ariki, ei reira tatou e akatupu ei ei
patoi iaia i nga tiaki mamoe toko itu,
e nga tangata akatainuia toko varu. E 6
pou oki te enua ra o Asura ia ratou i te
koke, e te enua o Nimeroda i te tomo
anga atu: e akaoraia oki tatou e ia i to
Asura, kia tae mai aia ki to tatou nei
enua, e kia takai aia i to tatou nei au
kotinga. E vai rai te toenga o Iakoba i 7
rotopu i te tangata e manganui, mei te
au no ko ia Iehova ra; mei te ua to-
ungaunga ki runga i te ngangaere ra,
tei kore ïa e tiaki ki te tangata nei,
kare oki e tapapa ki ta te tangata nei
au tamariki. E vai rai oki te toenga 8
o Iakoba ki roto i te au enua ra, ki
roto i te au tangata e manganui, mei te
liona i rotopu i te au puaka o te vao-
rakau ra, e mei te liona ou i rotopu i
te au anana mamoe ra, kia aere ua
aia na roto ra, kua takatakai ïa ki raro,
e kua aeae e ungaunga ua ake, e kare e
akaora e ora'i. E akateiteiia to rima 9
ki runga i to au ekai ra, e ka ope rava
to au enemi i te tipu keia. E i taua 10
rā ra, te tuatua mairā Iehova, e tipu
keia'i e au taau aronga ipo i roto ia
koe na, e e pou to au kariota iaku: E 11
tipu keia e au te au oire o to enua, e
naku e uri i to au punanga ketaketa ra
ki raro: E tipu keia e au te au pure- 12
pure i to rima na, e kare atura oou e
akara tumurangi. E tipu keia e au 13
to au idolo kotikotiia ra, e to au tiki
i rotopu ia koe ra; e kare rava koe e
akamori akaou i tei angaia e to rima
ra. E kiriti tumuia e au to au Aseto- 14
reta i roto ia koe, e e pou to au oire
iaku. E tutaki atu oki au ma te riri 15
e te riri otooto, ki runga i te au enua
kare i akarongo ra.

PENE VI.

To te Atua māro anga atu ki te taki-nga-kino, te kite kore, te tuatua-tika kore, e te akamori idolo.

E AKARONGO mai kotou i te- 1
nana i ta Iehova e tuatua nei: Ka
tu, ka taumāro atu koe ki mua i te
aroaro o te au maunga, e kia akarongo
mai oki te au tuaivi i to reo. E aka- 2
rongo mai kotou, e te au maunga e, i ta
Iehova ra taumāro anga, e kotou e te
au mato, nga tumu o te enua e; no
te mea e taumāro anga ta Iehova ki
tona ra au tangata, e ka māro atu rai
aia ia Iseraela. E taku au tangata e, 3
kua akapeea atu au ia koe? i te aa i
roiroi ei koe iaku? e akakite mai iaku.
Kua arataki mai oki au ia koe mei te 4
enua maira mei Aiphiti; e kua akaora
au ia koe i te ngutuare tavini ra; e
kua tono au ia Mose, ia Aarona, e ia
5 Miriama, na mua ia koe. E taku aro-
nga tangata e, ka akamaara ana i ta te
ariki o Moabi ta Balaka i kimi ra, e ta
Balaama te tamaiti a Beora i tuatua
mai kiaia; *e akamaara i tei raveia ra,*
mei Sitima e tae rava atu ki Gilagala,
kia kite kotou i te tuatua-tika a Ie-
hova.
6 E aere atu au ki mua i te aroaro o
Iehova ma te aa, ka tupou ei iaku uao-
rai ki raro ki mua i te aroaro o te Atua
teitei? e aere ainei au ki mua iaia ma
te tusia karakaratio? ma te kafa ma-
7 taiti okotai ra? E mareka ainei a Ie-
hova i te au rama e kia tausani? e kia
ngauru te tausani i te kauvai mori
ra? e oronga ainei au i taku tama mua
no taku nei ara, te ua o toku kopapa
8 no te ara a toku vaerua? Kua akakite
mai aia kia koe, e te tangata na, i te
mea meitaki: e eaa ta Iehova inangaro
ia koe ra, mari ra ko te rave i te tua-
tua-tau, e kia inangaro i te aroa, e
te aerenga akamako tikai i to Atua
ra?
9 Te kapiki nei te reo o Iehova ki te
oire, e ko tei pakari ra, e kite ïa i toou
ingoa; e akarongo kotou i te pāpā, e
10 tei akono mai i te reira. Te vai ra
ainei ki roto i te are o te aronga kino
te apinga i rauka i te kino ra, e te
11 epha mea ngiti i kataraia ra? E ara
kore ainei taku e tei iaku te au aite
12 kikino ra, e te pute toka pikikaa? Kua
ki oki tona ra au tangata apinga nui i
te rave aroa kore, e kua tuatua tei noo
i reira i te tuatua pikikaa; e arero
13 pikikaa oki tei to ratou vaa. E pāpā
rai oki au ia koe ki te maki ora kore, i
te akatanea anga ia koe no taau au ara.
14 Ka kaikai koe, kare ra e merengo, ka
riro oki te teiaa i roto ia koe; ka apai
ke oki koe, kare ra tetai e ora ia koe, e
tei ora ia koe ra, naku ïa e tuku atu ki
15 te koke. Ka ruru koe, kare ra e ko-
koti; ka takatakai koe i te olive, kare
ra koe e pani i te manongi; e te wina
16 ou, kare ra koe e inu i te wina. Kua
akono tika ïa oki te au akonoanga a
Omeri, e te angaanga katoa a te ngu-
tuare o Ahaba, e te aaere nei kotou i ta
ratou ako; kia akariro atu au ia koe ei
tanea, e to reira au tangata ra ei aka-
vaavaaanga; ka iri mai ei te aka-
kino i toku ra au tangata ki runga ia
kotou.

PENE VII.

Te taitaia nei te ekalesia i te iti o tona au tangata.

AUE oki au nei e! kua riro oki au 1
mei te mea e kua akaputuputu
ratou i te kai mou, mei te mea e kua
koi akaope i te ua vine; kare ua e kaui
toe kia kai, kare e suke para i kakiia e
toku vaerua ra. Kua mate te tangata 2
meitaki i runga i te enua nei, e kare ua
e tangata tiratiratu i rotopu i te ta-
ngata nei; te moetapapa anake ra ra-
tou ki te toto; te arumaki ra te ta-
ngata ravarai i tona uoarai taeake ki
roto i te kupenga. Kua vave tikai to 3
ratou rima kia rave i te kino; kua pati
te ariki, e te akava katoa, i te oko; e
kua tuatua te tangata nui i te inangaro
o tona ngakau, te tavaitai nei ratou i te
taruri ke. Kua aite tei meitaki ia ra- 4
tou ki te rakau taratara, e tei tiratiratu
ra e ngari ake te koro rakau tarata-
ra; te vaitata maira te rā o toou ra
au tiaki, e te tutaki anga ia koe; ei
teianei e tupu ei to ratou tumate-
tenga.
Auraka kotou e akarongo ua atu ki 5
te oa, auraka e irinaki ki te oa tuma-
nava; e tiaki marie i te ngutupa o to
vaa ki tei moe ki roto i to keke ra. E 6
akakino oki te tama i tona metua tane;
e tu mai te tamaine e patoi i tona me-
tua vaine, e te unonga vaine e patoi i
te metua ongoai vaine ra, e to te ta-
ngata nei au enemi, ko te au tangata ïa
o tona uaorai ngutuare. E akara ra au 7
ia Iehova, e tapapa au i te Atua o toku
nei ora; e akarongo mai taku Atua
iaku nei.
Auraka koe e rekareka ki runga iaku, 8
e taku enemi: inga uaorai au, e tu
akaou rai au ki runga, noo uaorai au
ki roto i te poiri, e riro a Iehova ei
mārama noku. E akakoromaki au 9
i te riri o Iehova, no te mea kua ara
au iaia; e kia akatika aia i taku nei
tuatua, e kia rave aia i te tuatua-tau
iaku nei; e arataki aia iaku ki te mā-
rama: e kite au i te tuatua-tika nana
10 ra. Ei reira taku enemi e kite ei, e e
ngaro aia i te akama, ko tei tuatua mai
kiaku e, Teiea to Atua ko Iehova? e
kite taku mata iaia; ei teianei aia e
takatakaiia'i mei te vari i te au arataa
11 ra. I te rā e patuia'i taau ra au koro,
ei taua rā ra e akapararauareia'i tei
12 akonoia nei; I taua rā ra e aere mai ei
ratou kia koe mei Asura mai e Aiphiti
rava, mei tetai tai e tae rava atu ki
tetai tai, e mei tetai maunga e tae rava
13 atu ki tetai maunga. Ka tanea ra te
enua no te aronga i noo i reira, no te ua
o ta ratou au ravenga.
14 E akaangai i to au tangata ki te
rakau naau, i te anana ra i taau ra tua-
nga; tei noo meamea ua ki roto i te
vaorakau ra, i rotopu tikai i Kara-
mela; ei Basana, e ei Gileada, ratou
kaikai ei, mei tei te au rā taito ra.
15 Mei tei te au rā i aere mai ei koe mei
te enua ra mei Aiphiti, ka akakite ei
16 au iaia i te au mea umereia. E akara
te pa enua, e e akama i to ratou ririnui
katoa; e tapoki to ratou vaa ki te
17 rima; e turi oki to ratou taringa. E
mitimiti ratou i te one-pueu mei te
ovi ra; e ruketekete ratou i roto i to
ratou au pipinianga mei te au mea to-
toro o te enua nei; e mataku ratou
i to tatou Atua ra ia Iehova, e e ma-
taku oki ratou ia koe.
18 Koai ïa Atua e tau ia koe ra, i te
akakore anga i te tuatua kino, e te
akaruke anga i te ara, a te toenga o
tana ra tuanga? kare aia e akamou i
tona riri e tuatau ua atu, no te mea, e
19 mea rekareka iaia te aroa. E tangi
akaou mairai aia ia tatou, e akavi
mairai aia i to tatou au kino; ka riro
koe i te titiri i ta ratou au ara ravarai
ki raro roa i te au ngai oonu o te
20 moana. E oronga mai koe i te tuatua-
mou kia Iakoba, te aroa kia Abera-
hama, i taau i taputou mai ki to
matou ai metua mei te au rā taito
mairai.

TE BUKA A NAHUMA.

PENE I.

Te mana o te Atua e tona takinga-meitaki i tona ra au tangata.

TE tuatua ia Nineve ra. 1
Te buka no te orama a Nahuma
te Elekosi ra. E Atua vareae a Iehova 2
e te akaoko; e akaoko ta Iehova, e te
riri otooto; e akaoko a Iehova i tona
ra au ekai; e te vaoo marie ra aia *i*
tona riri no tona ra au enemi. Kare 3
a Iehova e rapurapu i te riri, te maata
ra te mana, kare ravā Iehova e tuatua
ia ratou ei aronga ara kore ra: tei te
puaioio e tei te uriia to Iehova ra ara-
taa, e one-pueu te au tumurangi nei
no tona vaevae. Akamura atura aia i 4
te moana, e kua marō iora, kua ta-
marō oki aia i te au kauvai ravarai:
kua mae Basana, ma Karamela, e kua
mae te tiare o Lebanona. Kua nga- 5
ruerue te au maunga iaia, e kua ta'e te
au tuaivi, e kua marangaranga te enua
ki mua i tona aroaro; te ao, e tei noo
i rungao. Koai te ka mou ki mua i 6
tona mainaina? koai oki te ka mou
mai ki mua i te vera anga o tona riri?
kua maringi tona riri otooto mei te ai
ra, kua uriia e ia te au mato ki raro.
E meitaki to Iehova, e akapuanga 7
ketaketa i te rā tumatetenga ra; kua
kite oki aia i tei irinaki iaia ra. E 8
rave akapou rava ra aia i tona ra
ngai, mei te vai puke e maringi ua
ra; e na te poiri e arumaki i tona ra
au enemi. Eaa ta kotou e manako 9
ana ia Iehova; e rave akapou rava aia,
kare e tu rua mai te mate i te tupu
anga. Piriakita ua ratou mei te ra- 10
kau taratara ra, e kona ua ratou i ta
ratou wina, ka pou rai ratou mei te
teita e marō takiri ra. No roto ia 11
koe tetai i te aere anga mai, ko tei
manako i te kino ia Iehova ra, e tumu
korero kino. Te na ko mairā Iehova, 12
Katoatoa oti ratou, e rai oti, ka tipuia rai
ratou, e ka riro ke atura aia. Mate
ua rai koe iaku ra, kare ra koe e mate
akaou iaku. E i teianei au e aati ei i 13
tana zugo i runga ia koe ra, e e mo-
motu taka ke toou au ruru iaku ra.
14 Kua tuku mai oki a Iehova i te akaue-
nga ia koe, e kare rava tetai o toou
ingoa e ruru akaouia; e tipu ke atu
au i te au tiki kotikotiia, e te au tiki
akatoia, i te are o to au atua ra; e
akariro au i te reira ei tanumanga
noou, no te mea kua tarevakaua
koe.
15 I na, tei runga i te au maunga te
vaevae o tei apai mai i te tuatua mei-
taki, o tei tutu aere i te au: e akono
koe, e Iuda, i taau ra au ravenga
tapu ra, e rave i taau i tia ra: kare
oki te tangata kino e na roto aka-
ou ia koe ra; kua tipu ke ravaia
aia.

PENE II.

E nuku rikarika e te upokotu ta te Atua i te rave anga ia Nineve.

1 KUA tae mai tei akapueurikiriki ra
ki mua ia koe; tapapa i te pu-
nanga, kia matakite i te arataa, e ruru
kia piri te taukupu, e akamaroiroi ia
2 koe uaorai ki te ririnui e kia ope. E
akaoki mai oki a Iehova i te meitaki
o Iakoba, mei te meitaki katoa o
Iseraela: pou ua'i ratou i tei akapou
ra, e kore ua'i ta ratou au rara vine.
3 Kua akakutekuteia te paruru o te
aronga ririnui nona ra; kua kakau
te aronga toa ki te kakau kutekute:
e tei te au kariota te koke ai ra, i te
rā e akonokono ei aia ra; e kua ruru-
4 ia te au berusi. Kua oro a neneva
ua te au kariota i te au arataa, kua
oro pu ua, anatu ana mai, i te au ngai
atea; mei te rama to ratou tu, mei
5 te korapa uira te viviki. Kua aka-
maara aia i tona aronga ririnui; kua
tukiakia aere ratou i to ratou aere-
nga; kua rapurapu ratou ki te pae
patu, e kua akonokonoia te paruru.
6 Kua kiritiia te au ngutupa o te vai
ra, e kua taravai ua te are o te
7 ariki. Kua vai táaka ua aia, kua
riro i te apai ki runga, ma te au

vaine i te aue aere anga mei te aue
kukupa ra, ma te papaki i to ratou
umauma. Tau ua rai Nineve ki te vai 8
puna, mei ito mai, e ati ra ratou.
Te kapiki ra, Ka tu uao na, ka tu
uao na; kare ra tetai e akara mai ki
muri. Ka noni na kotou i te ario, ka 9
noni katoa i te auro: kare e ope anga
te au apinga nui: kua maata ua atu
te au apinga inangaroia. Kua putaua 10
aia, kare ua i toe, e kua pou; kua
tu a vai ua te ngakau, kua pāpā te au
turi; e mamae maata tei te au tau-
kupu ravarai, e kua kerekere aere te
au mata ravarai.

Teiea te ana o te au liona? e te ngai 11
i angaiia'i te au liona ou? te ngai i
aereia e te liona ma te liona ua ra, e
te punua liona, e kare e akamataku
mai? Kua aeae te liona i ta te au 12
punua nana e kua rava, e kua kukumi
i ta tana ra au liona ua ra, e kua akaki
aia i tana au ana ki te kai, e tona au
nooanga ki te apinga āru. I na, te 13
patoi atu nei au ia koe, te tuatua
mairā Iehova Sabaota ra, e ka tona au
kariota iaku e auai atura; e pou
to au liona ou ki te koke, e tipu ke
atu au i taau i noni ra i runga i te enua
nei, e te reo o taau au karere kare e
kitea akaou.

PENE III.

Te akakiteia nei te openga kino rava o Nineve.

AUE to te oire toto e! kua ki takiri 1
ïa i te pikikaa e te āru; kare te
apinga noni i apai keia. Te kokina 2
anga o te taura pāpā, e te aruru o te
kutukututu anga o te au porotata
ra, te oro ua anga o te au ipo, e te
rererere anga o te au kariota; Te kake 3
anga o te au tangata ipo ra, te kakā
anga o te au koke ra, e te kanapanapa
anga o te au korare ra: te manganui
o tei taia ra, e te auau anga o te ta-
ngata mate ra: kare e ope te au ko-
papa mate, kua inga aere ratou na
runga i te au kopapa mate: No te 4
akaturi anga e manganui a te akaturi
ra, a tei tu meitaki ra, te pu vaine o te
aronga purepure, ko tei oko aere i te
pa enua i tana akaturi anga, e te au
kiato i tana purepure anga. I na, 5
kare au e tau ia koe, te tuatua
mairā Iehova Sabaota ra; e tāki au i
to pareu i runga i to mata, e e akakite
au ki te pa enua i toou vai taaka ua
anga, e te au basileia i toou akama. E 6
peî atu au ia koe ki te au mea viivii,
kia viivii atu koe; e akariro atu au ia
7 koe ei matakitakianga. E riro oki
te aronga ravarai e akara ia koe i te
oro ke ia koe, e ka tuatua e, Kua
pou Nineve: naai aia e tangi atu?
ka kimi tika au kiea i te akapumaana
8 ia koe? E meitaki maata ainei toou
i to No-amona, tei roto oki i te au
kauvai tona vairanga, kua akapiniia aia
e te vai; te tai tona paruru, te tai
9 oki tona patu? Na to Kusa, e to
Aiphiti, i akamaroiroi iaia ki te au
nuku kare e pou kia tatau, ko Phuta
10 e ko Lubi, ko toou ïa tauturu. I apai
keia ra aia, riro atura ei tuikaa, i
pāpā ungaungā titiia tana au tamariki
i te openga mai o te au arataa katoa
ra, i tua keleroia e ratou tona aronga
taoiau, e i tapekaia tona au tangata
11 nunui ki te pirianganaoa. E kona
katoa oki koe; ka pipini rai koe;
naau katoa e kimi i te akapuanga i te
12 enemi. *Kua aite* to au punanga keta-
keta ravarai ki te au suke ma te suke
para muatangana ra, kia ruruia e ratou
ra, kua topa mai ïa ki roto i te vaa o te
13 kai ra. I na, kua *tu* a vaine ua toou
ra au tangata i roto ia koe ra, ka kiriti
amama roaia te au ngutupa o to enua
ki to au enemi; e ka oki to au tea ki
14 te ai. Ka utui ana koe i te vai no te
tamakianga, ka akaketaketa ana i te
au punanga: ka aere ki roto i te vari,
ka takatakai i te karakaraea; ka aka-
pakari atu i te umu ta'u karakaraea.
15 Ei reira koe e pou ei i te ai; ka tipu
keia koe e te koke; e keingaia koe e
te reira mei to te akeride uruuru ra;
akamaata ua atu ia koe mei te akeride
uruuru ra; akamaata ua atu ia koe
16 mei te akeride e maata ra. Kua aka-
maata koe i toou au tangata oko e *iti*
te au etu o te rangi ra: te matoa aere
ra te au akeride uruuru, e rere ke
17 atura. Kua aite toou ui ariki ki te au
akeride e maata ra, e toou au kapena
mei te au akeride nunui ra, ko tei pua-
kapa aere na roto i te koro i te rā anu
ra: kia iti maira te rā ra, rere ke
atura, e kare atura e kitea to ratou
18 ngai e noo ra. Kua moe to aronga
tiaki, e te ariki o Asura e: e kua akā-
vai ua to aronga nunui ki raro; kua
pueurikiriki toou au tangata ki runga
i te au maunga, e kare ua e tangata i
19 te akaputuputu mai. Kare e ora
anga i te paruparu noou ra; e puta
kino toou; te aronga i kite i te rongo
ia koe ra, e pokarakara ïa te rima ki
runga ia koe ra, koai oki tei kore i
taea e taua kino tukutuku kore
noou ra?

TE BUKA A HABAKUKA.

PENE I.

Te akaara nei a Habakuka i te tuatua o te enua i te kino.

TE tuatua ta te peroveta ta Haba- 1
kuka i kite ra.
Mei te aa te roa, e Iehova, o toku 2
kapiki anga, e kare koe i akarongo
mai! o toku kapiki nui anga atu
ia koe i te takinga-kino, e kare koe
i akaora! Eaa ra oki koe i aka- 3
kite mai ei iaku nei i te kino,
akara ua'i koe i te mate nei? te vai
nei oki te āru e te rave aroa kore ki
mua iaku nei: e te vai nei oki te aro-
nga e akatupu i te karo e te tauetono.
No reira i parukaua'i te ture, kare oki 4
i matere te tuatua-tau pikikaa kore
ra; no te mea, kua akapini te aronga
kino i te aronga tuatua-tika, i matere
ei te utunga tatipake. Ka akara ana 5
i rotopu i te au etene, ka akara ana
oki, kia itimangamanga rava atu ei;
e angaanga oki taku e rave i to kotou
nei puke rā, akakite ua atura ia kotou,
kare rai kotou e akarongo. I na oki, 6
te akatu nei au i te Kaledea, i te enua
aroa kore e te viviki, ko tei na roto i
te pararauare anga o te enua nei i te
aere, kia rauka ia ratou te au kainga
kare i to ratou ra. E mea rikarika 7
ravaia e te matakuia; nona orai tana
tuatua-tau e tona teitei. E ngakoikoi 8
maata oki to tana au ipo i to te au
nemera ra, e te viviki oki i to te au
luko aiai ra; e oro nengonengo akapa-
rarauare tana au ipo; e mei te ngai
mamao mai tana au ipo ra; e rere oki
ratou mei te aeto e rapurapu ki tana
kai kia pou. E tere akaperepere kore 9
anake tona i aere mai ei; mei te
maoake te tu o to ratou au mata; e mei
te one tana au tuikaa kia akaputuputu
mai. E akavaavaa aia i te au ariki, e 10
riro atura te ui ariki ei kataanga
nana; e mea takatakata ua nana te au
punanga ravarai; e āü oki aia i te one
ka rave ei i te reira. Ei reira e rauka 11
iaia te maroiroi ou, ka aere atu ei aia,
e ka rave i te ara, *i te na ko anga e*,
Ko taua mana ainei teia nona i tona ra
Atua?
12 Kare ainei koe mei tupua roa mai,
e Iehova, e taku Atua, e Tei Tapu ra?
kare matou e mate. E Iehova, kua
akono koe i te reira ei akautunga anga
atu; akataka oki koe i te reira, e te
13 Mato e, ei ako anga atu. E mata ara
kore rava toou, kare e tika kia akara
mai i te kino, kare oki e tika ia koe
kia akara mai i te tuatua-tika kore:
eaa oki koe i akara mai ei i te aronga
āru? e i muteki ua'i koe kia akapou
te tangata kino i tei maata tana tuatua-
14 tika i tana uaorai? E kua akariro i te
au tangata mei te ika o te tai ra, e mei
te au mea totoro aere kare e kavana i
15 runga ia ratou ra? Kua rauka anake
ïa iaia i tana matau, e kua ei ratou ki
roto i tana kupenga, e kua akaputu-
putu ia ratou ki roto i tana kupenga;
16 i rekareka'i aia e i akatietie ei. No
reira aia i akatusia'i ki tana kupenga,
e kua tutungi i te rakau kakara ki
tana orai kupenga, no te mea no reira
i matuia'i tana tuanga, e i matu ei
17 tana kai. No reira ainei i riringi
ia'i tana kupenga? e kare i taporo-
poro i te ta ua atu rai i te pa enua?

PENE II.

Te akakiteia nei a Habakuka, kia tapapa i te tuatua ma te akarongo e tika'i.

1 E TU au ki runga i toku are tiaki
anga, e e noo marie au ki runga i
te punanga, e ka tapapa uaorai au kia
kite i tana e ka tuatua mai kiaku nei,
e taku e ka tuatua i taku māro anga
2 atu. E kua tuatua mairā Iehova iaku,
na ko maira, Ka tata ana i te orama, e
kia kitea uaia ki runga i te au papa,
kia oro ua te tangata kia tatau ra.
3 No te taime i akonoia ra taua orama
nei, ei te openga ra e tuatua mai ei e
kare e pikikaa; roa oti, ka tapapa atu
rai; e tae tika mai ïa, e kare e tavare-
4 vare. I na, ko te nengonengo, kare e

tiratiratu tona ngakau i roto iaia,
ko te tangata tuatua-tika i te akarongo,
ka ora ïa.
E mea pikikaa tikai oki te wina: 5
kare te tangata ngakau parau e mou ki
te ngutuare, te akamaata ra oki aia i
tana i anoano ra mei ia ade; mei te
mate oki aia, e kare rava e iu, te aka-
putuputu ra aia i te pa enua katoa
nona uaorai, e te koi aere ra te tangata
katoa nona anake rai. Kare ainei taua 6
aronga katoa nei e tumu i te amo iaia,
te amo aviri iaia, ka na ko ei e, Aue
tona to tei akamaata *i te apinga* e kare
i tana uaorai! mei te aa te roa? e kua
akateiaa iaia orai ki te kai ou e ma-
nganui. Kare ainei e tu vave mai te 7
aronga e kai ou ei koe ra? kare ainei
te ka akaruketekete ia koe e ora mai?
e riro atura koe ei nonianga na ratou.
No te mea e manganui te enua taau i 8
noni ra, e riro na te toenga ravarai o
te tangata nei e noni mai ia koe ra;
no te toto tangata, e te rave aroa
kore i te enua nei, te oire, e te aronga
katoa e noo i roto ra.
Aue tona to tei rauka ia'a te apinga 9
kino no tona ra ngutuare, kia tuku aia
i tona koanga ki te ngai teitei, ei aka-
ora iaia orai i te mana o te kino ra.
Kua kimi koe i te akama no toou uao- 10
rai ngutuare, i te tipu ke anga atu i te
au tangata e manganui, e kua ara koe
i toou uaorai vaerua. Te kapiki maira 11
oki te toka i roto i te patu ra, e te āē
maira te tea i roto i te au rakau ra:
Aue tona to tei patu i te vila i te toto 12
ra, e tei akatinamou i te oire i te kino
ra. I na, kare ainei teia no ko mai ia 13
Iehova Sabaota ra, kia riro ta te ta-
ngata nei tautā anga no te ai, e kia
akaroiroi te au tangata ia ratou uaorai
no te puapinga kore ra? E akakiia 14
oki te enua nei ki te kite i te kakā
o Iehova, mei te moana i ki i te
tai ra.
Aue tona to tei akainu atu i tona 15
tangata tupu, i te riringi anga i toou
riri, ma te akakona anga atu iaia, kia
kite i to ratou vai taaka ua anga. Kua 16
ki koe i te akama, kare i te kakā; ka
inu katoa koe, ka akakite ei i to peri-
tome kore anga ra; te kapu i te rima
katau o Iehova e tae mai ïa kia koe, e
ngaro atura to kakā i te ruaki akama
ra. E tapokiia koe i te takinga-kino 17
ia Lebanona, mei te au puaka e ma-
taku kia taia ra; no te toto tangata
oki, e no te rave aroa kore i te enua
nei, te oire, a te aronga katoa e noo ki
roto ra. Eaa ta te tiki kotikotiia ra 18
puapinga, i te mea na te taunga i
kotikoti ra, te tiki akatoia ra, e te
apii i te pikikaa? tei irinakiia e te tau-
nga tana uaorai angaanga, i te rapa
19 anga i te au idolo tuatua kore ra. Aue
tona to tei tuatua ki te rakau, Ka ara;
e ki te toka tuatua kore, Ka tu; na te
reira e apii! I na, tera o, kua vaîia
ki te auro e te ario, kare takiri ra e
20 manga a'o o roto ra. Tei roto rā
Iehova i tona ra nao tapu; kia muteki
to te ao katoa nei ki mua iaia.

PENE III.

Te ruketekete nei a Habakuka i te mana o te Atua.

1 E PURE na te peroveta ra na Ha-
bakuka ki runga i te mea tangi
2 akapaapaa ra. I akarongo ana au i te
rongo ia koe, e Iehova, mataku iora
au; e Iehova e, e akatupu akaou koe i
taau angaanga i rotopu i te au mataiti
ra; i rotopu i te au mataiti e akakite
mai koe: i te riri anga ra, e akamaara
3 koe i te aroa. I aere mai te Atua mei
Temana mai; e Tei Tapu ra mei te
maunga ra i Parana. Sela. Kua kapi
te rangi i tona kakā, kua ki oki te
4 enua i te paapaa iaia. Kua tau *tona*
kakā ki to te mārama, puroro maira te
verovero no roto i tona rima: i reira
5 oki tona mana i te uuna angaia. Kua
na mua iaia te maki-mate i te aere; e
te maki vera tei aru i tona takainga
6 vaevae. Kua tu iora aia, e kua aka-
ngaueue atura i te enua; kua akara
aia, e kua akaruketekete atura i te au
etene; e te au maunga taito ke ra,
pueurikiriki iora, e te au tuaivi vaoo-
ngata ra, topa iora ki raro; te au aere-
7 nga taito nona. Kua kite au i te au
puakapa o Kusana i te tumatetenga
anga, e kua ru ua te au paruru o te
8 enua ra o Midiana. I ka ainei to Ie-
hova riri ki te au kauvai? i tupu ainei
to riri ki te au kauvai? i otooto ainei
to riri ki te tai? ka akaoro ei koe na
runga i te au ipo, *ma* to au kariota
9 akaora ra? I vai taka uaia to ana,
kia tataki itu te korare, ko te tuatua
ïa: Sela. Kua vava'i koe i te au kau-
10 vai i te enua nei. Kua akara te au
maunga ia koe, e kua ngaueue; te
maringi anga o te au vai ra, riro ke
atura ïa; kua tuku maira te moana i
tona reo, kua apai i ona rima ki runga
11 roa. Kua noo ua te rū e te marama
ki roto i to raua ngai, i te mārama o to
au kakao i rere ra, i te kakā kanapa-
12 napa o taau korare. Ma te riri akaoko
i aere ei koe na roto i te enua, ma te
riri i takatakai ei koe i te au etene.

Kua aere koe ei ora no toou ra au ta- 13
ngata, ei ora no to aronga akatainuia
ra; kua paru ia koe te pu o te are o te
aronga kino, kua eeu koe i te tumu e
tae rava atu ki te kaki ra. Sela. Kua 14
koia e koe tei maata i o tona ra au
kapena ra ki te rakau nana orai, tei tu
a uriia ra i te aere anga mai ei aka-
pueurikiriki iaku ra, i rekareka ratou
mei te mea e kia pou ngaro ua ia ra-
tou te aronga ao. Kua na raro koe i 15
te tai ma to au ipo ra, na roto i te
auau anga o te moana maata ra. Aka- 16
rongo akera au, ngarepurepu atura
toku manava, i te rongo ua kua ru ua
taku ngutu; kua o maira te pe ki
roto i toku au ivi, kua ruketekete iora
i toku ra ngai: e akaangaroi ra au i
taua rā tumatetenga ra, kia kake mai
te au tangata e tamaki mai ia matou.
17 Kore ua atu rai te pua anga o te su-
ke; kore ua atu te manga i runga i te
au vine, kore ua atu rai te olive i te ua
mai, e kore ua atu e kai ki runga i te
au kainga; pou ua atu rai te au anana
i roto i te au koro ra, e kore ua atu
18 te au bovi i roto i te vairanga ra: E re-
kareka ra au ia Iehova, e rere ua au i
te rekareka i te Atua o toku nei ora.
19 Ko te Atu ra ko Iehova, ko toku ïa
maroiroi; nana e akariro i toku vae-
vae mei to te aili, e ka naere au iaia
na runga i taku au ngai teitei. Na te
tumu imene, ma taku au peu akata-
ngi ra.

TE BUKA A ZEPHANIA.

PENE I.

Ta te Atua tutaki anga atu ia Iuda i tana ra au ara.

TE tuatua a Iehova i tae mai kia 1
Zephania te tamaiti a Kusi, te ta-
maiti a Gedalia, te tamaiti a Amaria,
te tamaiti a Hizikia, i te au rā o Iosia
te tamaiti a Amona, ariki no Iuda. E 2
rave ke takiri ravaia e au te au mea
katoa i runga i te enua nei, te tuatua
mairā Iehova. E rave keia e au te 3
tangata e te puaka, e rave keia e au
te au manu o te reva e te au ika o te
tai; e te au turorianga ma te aronga
kino katoa ra; e tipu keia e au te ta-
ngata i runga i te tua enua nei, te tua-
tua mairā Iehova. E akatika au i taku 4
rima ki runga ia Iuda, e ki runga ka-
toa i to Ierusalema ravarai; e tipu ke
atu oki au i teianei ngai i te toenga o
Baala, i te ingoa o te kau taunga idolo,
ma te kau taunga ke katoa ra; E te 5
aronga i akamori i te au nuku o te ra-
ngi ki runga i te au are ra; e te aro-
nga i akamori e i taputou ia Iehova, e
tei taputou ia Moloka; E te aronga i 6
iki i te tua kia Iehova, e kare i kimi
ia Iehova, kare oki i ui iaia.
Kia muteki ua ki mua i te Atu ra ia 7
Iehova, kua vaitata oki te rā o Iehova;
kua akonokono oki a Iehova i tetai
tusia, kua akataka aia i te aronga i ka-
8 rangaia e ia ra. E i taua rā tusia na
Iehova ra, e akautunga atu ei au i te
ui ariki e te au tamariki a te ariki ra,
e te aronga katoa e kakau i te kakau
9 no tai enua ke. I taua rā rai e akau-
tunga atu ei au i te aronga ravarai e
rere na runga i te turuki ra, ko tei
akaki i te are o to ratou pu ki te rave
10 aroa kore e te pikikaa. E tupu oki i
taua rā ra, te tuatua mairā Iehova, te
reo aue no ko mai i te ngutupa ika ra,
e te eva kaku no ko mai i te rua *o te
oire* ra, e te ngaangaa maata no ko mai
11 i te au tuaivi ra. Ka aue, e tei noo i
Maketesa, kua ope oki te au tangata
oko i te moni; te aronga katoa i teiaa
12 i te moni, kua tipu keia ïa. E i taua
tuatau ra ka kimi matatio ei au ia Ie-
rusalema ma te rama, e e akautunga
atu au i te au tangata i mārokiakia ki
runga i ta ratou ota, tei karanga i to
ratou ngakau e, Kare a Iehova e rave i
te meitaki, kare rai oki aia e rave i te
13 kino. E riro ta ratou au apinga i te
āru, e akataneaia to ratou au are; e
patu oki ratou i te au are, kare ra e
noo ki roto, e ka tanu ratou i te kainga
vine, kare ra e inu i te wina o te

reira. Kua vaitata te rā maata o Ie- 14
hova, kua vaitata, e te rapurapu roa
maira; te aruru o taua rā o Iehova ra;
ei reira e kakaoa rava atura'i te tangata
ririnui. E rā riri otooto taua rā ra, e 15
rā manamanata e te kino, e rā aka-
tanea e te pou, e rā poiri e te po āve,
e rā tumurangi e te poiri tangotango;
E rā akatangi pu e te aoa-tamaki, i 16
te au oire akaketaketaia ra, e te au
punanga teitei. E tuku mai au i te 17
manamanata ki runga i te au tangata
nei, e mei to te matapo ra to ratou
aere: no te mea kua ara ratou ia Ie-
hova, e riringi ravaia to ratou toto
mei te one-pueu ra, e to ratou kiko, e
riro ïa mei te repo ra. Kare e tika i 18
to ratou ario e to ratou auro i te aka-
ora ia ratou i te rā o to Iehova riri
otooto ra; e pou roa ra te enua katoa
i te ai ra o tona vareae: e rave aka-
ope rava oki aia i te aronga ravarai e
noo i te enua nei kare e roaia.

PENE II.

Te ako nei te peroveta i te tangata kia tataraara.

KA akamingi kotou ia kotou uao- 1
rai, e kia akamingiia kotou, e te
enua inangaro koreia ra. Kare tei 2
akakoroia i anau; te peke ke nei te rā
mei te ota ra; kare kotou i rokoia e te
riri viviki o Iehova ra, kare kotou i
rokoia e te rā riri o Iehova. E kimi 3
ia Iehova, e te aronga akaaka ravarai
o te enua nei, ko tei rave i te tuatua-
tau nana ra; e kimi i te tuatua-tika, e
kimi i te akaaka, peneiake kotou ko te
uunaia i te rā e riri ei a Iehova ra. E 4
akarukeia Gaza, e tanea oki Asc-
kelona; e îîa ke atu ratou ia Asedoda
i te avatea ua, e ka kiriti tumuia Eke-
rona. Aue to tei noo i taatai, te enua 5
o te Kereti! te patoi nei te tuatua a
Iehova ia kotou; e Kanaana, te enua
o te Philiseti, e pou koe iaku, e kare
atura e tangataia. E riro a taatai ei 6
nooanga, e ei au punavai na te au tiaki
mamoe, e ei koro no te au anana. E 7
ka riro oki a taatai no te toenga i te
ngutuare o Iuda, ei reira ratou kaikai
ei: ei roto i te au are i Asekelona ra-
tou e moe ei i te aiai, na to ratou Atua
oki na Iehova e ieie mai ia ratou, e ka
ruri ke oki i to ratou tuikaa anga.
Kua rongo au i te akakino a Moabi, 8
e te akavaavaaanga a te au tamariki a
Amona, ko tei akakino mai i toku ra
au tangata, i te akateitei anga ia ratou
uaorai i to ratou ra kotinga. E teianei, 9
te tuatua mairā Iehova Sabaota ra, te
Atua o Iseraela, Te ora nei au, e riro
tikai Moabi mei ia Sodoma, e te au
tamariki a Amona mei ia Gomora; ei
ngai tatupu anga tataramoa e te vaarua
tai, ei ngai tanea e tuatau ua atu; e
noniia ratou e te toenga o toku ra au
tangata, e e nooia ratou e te toenga o
10 toku nei enua. E rokoia mai ratou e
te reira no to ratou ngakau parau, no te
mea kua akakino ratou e kua akateitei
ia ratou uaorai i te au tangata no Ie-
11 hova Sabaota ra. E riro a Iehova i te
matakuia e ratou, e akamate oki aia i
to te enua katoa nei au atua i te pongi;
e akamori te tangata katoa nei iaia, te
tangata i tona ngai, te tangata i tona
ngai, te au enua rikiriki ravarai o te
12 etene ra. E kotou katoa oki, e to
Kusa, ka taia ïa kotou e taku koke.
13 E akatika oki aia i tona rima ki te pae
ki apatokerau, e akapou aia ia Asura;
e akariro oki aia ia Nineve ei ngai
tanea, e te papamarō mei te medebara.
14 E moe oki te au anana ki roto iaia; te
au terio katoa o te pa enua; ka noo
oki te kate ma te kephoda ki roto i te
au uri ngutupa nona ra; e reo te ka
tangi i te au māramārama, e riro te au
turuki i te tanea, no te mea kua vaoo
atea ka uaia te au angaanga arezi.
15 Ko taua oire rekareka teia ko tei noo
ponuiaau ua ra, ko tei tuatua i roto i
tona ngakau e, Ko au, e kare atu mari
ra ko au. Aue aia nei i te tanea e! e
te moe aere anga no te au puaka mo-
moavao e! e riro te au tangata katoa i
na reirao te aere i te aviri e te ruru i
te rima.

PENE III.

Te akaapa nei ia Ierusalema i te au ara e manganui.

1 AUE tona to tei meameaau e te viivii,
2 te oire akateimaa e! Kare aia i
akarongo i te reo; kare aia i āriki i te
ako; kare aia i irinaki kia Iehova;
kare aia i akavaitata atu ki tona Atua.
3 Tona ra ui ariki i roto iaia ra, e liona
ngunguru ïa; tona ra au akava, e luko
aiai ïa; kare ratou e ngau i te au ivi i
4 te popongi. Tona ra au peroveta, e au
tangata tarevakaua ïa e te pikikaa; e
kua akaviivii tona ra au taunga i te
mea tapu, e kua rave kino ratou i te
5 ture. Tei roto iaia a Iehova tuatua-
tika ra, kare aia e rave i te mea tika
kore; te tuku nei aia i tana tuatua-tau
ki te mārama i te au popongi katoa,
kare ua e kore anga i te reira, kare ra
te tangata tuatua-tika kore e kite i te
6 akama. Kua tipu keia e au te pa

enua; kua tanea to ratou au punanga;
kua meamea ua to ratou au arataa
iaku, e kare ua e tangata e na reira
te aere: kua pou to ratou au oire; e
kare ua e tangata, kare ua e tangata
kia noo. Kua tuatua oki au, Kia 7
mataku ua mai koe iaku; kia āriki
mai koe i te ako; kia kore tona noo-
anga e tipu keia, mei te au mea katoa
i akonoia e au nona: kua tu popongi
metua ra ratou, kua akakino ratou i
ta ratou au ravenga ravarai.
E tapapa mai ana ra iaku, te tuatua 8
mairā Iehova, e kia tae ki te rā e tu
ei au ki runga i taku e ka noni ra; teia
oki taku i akakoro ana e akaputuputu i
te pa enua, e uipa mai i te au basileia;
kia riringi atu au i toku mainaina ki
runga ia ratou, i te vera anga o toku
riri kia ope; e pou rava oki te enua
katoa nei i te ai ra i toku nei vareae.
Ei reira oki au e tuku atu ei i te vaa 9
viivii kore ki te au tangata nei, kia tau-
topa katoatoa ratou i te ingoa o Iehova;
kia tavini atu ratou iaia ma te manako
okotai. Mei ko roa mai i te au kau- 10
vai i Kusa ra, te aronga e pure iaku
ra, te tamaine a toku aronga i aka-
pueurikiriki keia ra, i te apai anga
mai i te atinga naku ra. I taua rā ra, 11
kare koe e akama i taau au ravenga
katoa i ara ai koe iaku ra; ei reira oki
au e akataka ke atu ei i rotopu ia koe
i toou aronga akatietie, kare oki koe e
akateitei akaou ia koe uaorai i runga i
toku maunga tapu ra. E vaoo ra au i 12
roto ia koe i te au tangata akaaka e te
ao, e ka irinaki ratou i te ingoa o Ie-
hova. Kare te toenga o Iseraela e 13
rave i te kino; kare oki ratou e tuatua
i te tuatua pikikaa; kare oki e arero
pikikaa e kitea i roto i to ratou vaa;
ka kaikai oki ratou e ka akāvai ki
raro, e kare ua tetai e akamataku
mai.
14 Ka imene, e te tamaine a Ziona; ka
maeva, e Iseraela; kia pereperekа-
vana, e kia rekareka ma te ngakau
15 katoa, e te tamaine a Ierusalema. Kua
apai keia e Iehova taau ra utunga;
kua akapeke aia i toou ra au enemi;
tei roto ia koe ra te ariki o Iseraela, ko
Iehova: kare koe e kite akaou i te
16 kino. I taua rā ra ka tuatuaia'i Ieru-
salema, Auraka e mataku; e Ziona e,
17 Auraka e parukaua to rima. Ko to
Atua ra ko Iehova, tei roto ïa ia koe,
ko tei ririnui ïa, e nana koe e akaora;
e rekareka aia i runga ia koe ma te
pereperekavana, e noo marie aia i roto
i tona aroa; e rekareka aia i runga ia
18 koe ma te imene. E akaputuputu au
i te aronga e aue i te au uipānga tapu
ra, no roto oki ratou ia koe; te aronga
i akakoromaki i te akakino anga iaia.
19 I na, i taua tuatau ra e rave kinoia e
au te aronga katoa i kino ei koe ra: e
akaora oki au i tei pirikoki, e akaputu-
putu mai au i tei tuaruia ki vao, e
naku e akatupu i te paapaa e te rongo-
nui ia ratou i roto i te au enua katoa i
20 taakama mai ia ratou. I taua tuatau
ra e akaoki mai ei au ia kotou, i taua
tuatau rai e akaputuputu ei au ia
kotou: e akatupu oki au i to kotou
ingoa, e te paapaa ia kotou, i roto i te
pa enua katoa o te enua nei, kia ta-
ruri ke au i to kotou tuikaa anga ki
mua i to kotou mate, te tuatua mairā
Iehova.

TE BUKA A HAGAI RA.

PENE I.

Te akaapa nei a Hagai i te tangata i te are o Iehova kare i raveia.

TEI te rua o te mataiti o te ariki ra 1
ko Dariu, tei te ono o te marama,
e te rā tai i taua marama ra, te tae
anga mai o te tuatua a Iehova i te pe-
roveta ra ia Hagai, ia Zerubabela te
tamaiti a Salatiela, i te kavana i Iuda,
e kia Iosua, te tamaiti a Iosedeka, i te
taunga maata ra, na ko maira,
2 Te na ko mairā Iehova Sabaota ra,
tuatua maira, Kua karanga teianei au
tangata, Kare i tae te tuatau, te tuatau
3 e akatuia'i te are o Iehova. Kua tae
maira oki te tuatua a Iehova i te pero-
4 veta ra ia Hagai, na ko maira, E ko-
tou e, ko te tuatau ainei teia kia noo

kotou ki roto i to kotou au are apapaia
ra, e e vaoo tanea ua teianei are? E 5
tenana, te na ko mairā Iehova Sabaota
ra: Ka akamaaraara ana i to kotou na
au aerenga. E maata ta kotou i ruru, 6
e iti ra tei apaiia mai; kua kai kotou,
kare ra i merengo; kua inu kotou,
kare ra kotou i ki i tei inumia ra; kua
kakau kotou i te kakau, kare ra
tetai i maana; e tei rauka iaia te tu-
taki ra, i rauka ïa no te pute motu-
motu ra.
Te na ko mairā Iehova Sabaota ra: 7
Ka akamaaraara ana i to kotou na au
aerenga. E aere ki runga i te maunga, 8
e apai mai i te rakau, ka patu ei i te
are, kia mareka au i te reira, e kia
akakakāia au, te tuatua mairā Iehova.
Ta aruaru na kotou ki te maata, e i na, 9
e mea ngiti ua; e kua apai mai kotou
ki te ngutuare, kua puipui au ki ru-
ngao. No te aa? te tuatua mairā Ie-
hova Sabaota ra. No toku are i vaoo
tanea uaia nei, e te oro ra te tangata
ravarai ki te aere nona uaorai. I tā- 10
puia'i te au o te rangi i runga ia kotou,
e kare te enua nei e pa i tana kai.
Kua kapiki oki au ki te vera ki runga i 11
te enua, e ki runga i te au maunga ra,
ki runga i te sitona, e ki runga i te
wina ou, e ki runga i te inu *olive*, e ki
runga i tei tupu i runga i te enua nei,
ki runga i te tangata, e ki runga i te
puaka, e ki runga i te au angaanga ka-
toa o te rima nei.
Kua akarongo aturā Zerubabela, te 12
tamaiti a Salatiela, e ko Iosua, te tama-
iti a Iosedeka, te taunga maata ra, e te
toenga katoa o te au tangata ra, i te
reo o to ratou Atua ra, ko Iehova, e te
au tuatua a te peroveta ra a Hagai,
mei ta to ratou Atua ra ta Iehova i
tono iaia ra; mataku iora te tangata ki
mua i te aroaro o Iehova. Kua tuatua 13
iora te karere a Iehova, ko Hagai, i te
tuatua a Iehova, ki te au tangata, na
ko maira, Tei ko na au ia kotou, te
tuatua mairā Iehova. Kua akaaraara 14
mairā Iehova i te ngakau o Zerubabela
te tamaiti a Salatiela, e kavana no
Iuda, e te ngakau o Iosua te tamaiti a
Iosedeka, te taunga maata ra, e te nga-
kau o te toenga ravarai o te au tangata
ra, e kua aere mai ratou kua rave i te
angaanga ki roto i te are o Iehova Sa-
baota ra, to ratou ra Atua; I te rā 15
e rua ngauru ma a i te marama ono
ra, i te mataiti rua o te ariki ra ko
Dariu.

PENE II.

Te akamaroiroi nei i te au tangata ki te angaanga, i te kakā maata te ka kitea mai i te rua o te are.

1 I TE itu *o te marama, e te rā* e rua
ngauru ma tai i taua marama ra, i
tae mai ei te tuatua a Iehova i te pero-
2 veta ra ia Hagai, na ko maira, Ka tua-
tua ana kia Zerubabela, te tamaiti a
Salatiela, e kavana no Iuda, e kia
Iosua te tamaiti a Iosedeka, i te taunga
maata ra, e te toenga o te au tangata
ra, e na ko atu,
3 Koai tei toe i rotopu ia kotou na ko
tei kite i teianei are i tona kakā i mua-
tangana ra? e eaa ta kotou e akara ana
i tenana? kare ainei teia mei te mea
puapinga kore i tera, i to kotou na
4 mata? I tenana ra, e akamaroiroi, e
Zerubabela, te tuatua mairā Iehova; e
akamaroiroi, e Iosua, te tamaiti a Ie-
sedeka, te taunga maata ra; e akama-
roiroi katoa kotou, e te au tangata ra-
varai o te enua nei, te tuatua mairā
Iehova, e ka rave i te angaanga: tei ia
kotou katoa ana oki au, te tuatua mairā
5 Iehova Sabaota ra. Te koreromotu taku
i papau ia kotou, ka aere mai ei kotou
mei Aiphiti ra, e taku Vaerua tei ia
kotou rai i te vaoo angaia, auraka e
6 mataku. Te na ko maira oki a Iehova
Sabaota ra, okotai toe, kare e mamia, e
akangaueue ei au i te au rangi, e te
7 enua, e te moana, e te one marō: E
naku e akangaueue i te au enua katoa
ra, e e tae mai tei inangaroia e te au
enua katoa ra: e akaki oki au i teianei
are ki te kakā, te tuatua mairā Iehova
8 Sabaota ra. Naku te ario, e naku rai
te auro, te tuatua mairā Iehova Saba-
9 ota ra. Te kakā o teianei are openga,
e maata ïa i to tei muatangana ra, te
tuatua mairā Iehova Sabaota ra: ei
teianei ngai au e oronga atu ei i te au,
te tuatua mairā Iehova Sabaota ra.
10 I te *rā* e rua ngauru ma a, i te *ma-
rama* iva, i te mataiti rua o Dariu, i
tae mai ei te tuatua a Iehova i te pero-
11 veta ra ia Hagai, na ko maira, Te na
ko mairā Iehova Sabaota ra, Ka ui ana
i te ture ki te kau taunga, e na ko atu,
12 Kia apai te tangata i te kai tapu ki
roto i tona tapa kakau, e kua tukia
akera tona tapa kakau i te areto, e te
kai tunu, e te wina, e te inu, e tetai
kai ke ake, kua tapu ainei ïa? Kua
tuatua maira te kau taunga, na ko
13 maira, Kare. E kua karanga aturā
Hagai, Ko te tangata i viivii i te ta-
ngata mate ra, kia tukia i tetai i taua

au mea ra, e viivii ainei ïa? Kua tua-
tua maira te kau taunga, na ko maira,
E viivii ïa. Kua tuatua mairai a 14
Hagai, na ko maira, Mei te reira katoa
teianei au tangata, mei te reira oki
teianei enua, ki mua iaku nei, te tuatua
mairā Iehova, e mei te reira rai oki te
au angaanga katoa a to ratou rima, e
tei apaiia e ratou ki reira, e mea viivii
ïa. E teianei, teia taku tuatua ia ko- 15
tou, E akamaaraara ana, mei teianei rā
e i muri atu oki, kare i akamouia tetai
toka ki rungao i tetai i te nao o Iehova.
Mei te reira *au rā* mai, ka tae ei te ta- 16
ngata ki te putunga okotai takau aite
ra, okotai ngauru ua *i kitea;* e kia
aere tetai ki te taomianga *wina* ra, e
akato mai i *nga āriki* e rima ngauru
no roto i te taomianga ra, okotai ta-
kau ua i reira. Kua pāpā au ia kotou 17
i te *kai* kopā, e te puekā, e te ua toka,
i te au angaanga katoa a to kotou
rima; kare ra kotou i *ariu mai* kiaku,
te tuatua mairā Iehova. Teia taku 18
tuatua, E akamaaraara ana kotou mei
teianei rā e i muri atu oki, mei te rā e
rua ngauru ma a i te *marama* iva ra,
mei te rā mai i akamouia'i te pange i te
nao o Iehova, Ka akamaaraara ana.
19 Te vai nei rai ainei te ua i roto i te are
vairanga? Kare rai oki te vine, e te
suke, e te remuna, e te olive, i ua mai:
mei teianei rā ra au e akameitaki atu
ei ia kotou.
20 Kua tae akaou maira oki te tuatua
a Iehova kia Hagai, i te *rā* e rua nga-
uru ma a o taua marama ra, na ko
21 maira, Ka tuatua ana ki te kavana o
Iuda, kia Zerubabela, e na ko atu, E
akangaueue au i te au rangi e te enua;
22 E uritumu au i te terono o te au basi-
leia, e te ririnui o te au basileia, i te
au enua ra, e pou ïa iaku; e tatipoki
au i te au kariota, e te aronga i noo ki
roto ra; e te au ipo ma te au akaoro
ra, e inga ïa ki raro, ratou ravarai ki
23 te koke a tona orai taeake. Ei taua
rā ra, te tuatua mairā Iehova Sabaota
ra, e rave ei au ia koe, e taku tavini, e
Zerubabela, te tamaiti a Salatiela, te
tuatua mairā Iehova, e akariro au ia
koe mei te sigilo; ko koe oki tei ako-
noia e au ra, te tuatua mairā Iehova
Sabaota ra.

TE BUKA A ZEKARIA.

PENE I.

Ta Zekaria ako anga i te tangata kia tataraara: te orama i nga ipo ra: te tuatua maru no Ierusalema.

I TE varu o te marama, i te mataiti 1
rua o Dariu, i tae mai ei te tuatua
a Iehova kia Zekaria, te tamaiti a Be-
rekia, te tamaiti a Ido, peroveta ra, na
ko maira,
E riri maata to Iehova ki to kotou 2
na ai metua. E karanga atura koe 3
kia ratou, Te na ko mairā Iehova Sa-
baota ra; E ariu mai kotou kiaku, te
tuatua mairā Iehova Sabaota ra, e
naku e ariu atu kia kotou, te tuatua
mairā Iehova Sabaota ra. Auraka ko- 4
tou e arite ki to kotou ai metua, i tei
karangaia atu e te au peroveta i mua-
tangana, i te na ko anga atu e, Te na
ko mairā Iehova Sabaota ra; E ariu
mai kotou i tenana i to kotou au aere-
nga kino, e ta kotou au ravenga kino:
kare ra ratou i akarongo, e kare i
akono mai iaku, te tuatua mairā Ie-
5 hova. Ko to kotou ai metua, teiea ra-
tou? e te au peroveta, e tika ainei
ratou i te ora anga e tuatau ua atu?
6 Kareka taku au tuatua, e taku au
akonoanga ra, taku i akaue i toku au
tavini i te au peroveta ra, kare ainei i
rokoia to kotou ai metua e te reira? e
kua oki mai ratou ma te karanga e,
Mei ta Iehova Sabaota i manako e rave
ia matou nei, kia tau ki to matou au
aerenga, e ki ta matou au ravenga, kua
akapera mairai aia ia matou.
7 I te rā e rua ngauru ma a i te ma-
rama okotai ngauru ma tai ra, koia te
marama ra ko Sebata, i te mataiti rua
ia Dariu ra, i tae mai ei te tuatua a Ie-
hova kia Zekaria, te tamaiti a Bere-
kia, te tamaiti a Ido, peroveta ra, na ko
8 maira, Akara atura au i te po ra, e i

na, e tangata i te noo anga ki runga i
tetai ipo kutekute, i roto aia i te au
maire i te tu ua anga i te ngai maru-
maru ra, e tei murio iaia ra tetai aro-
nga ipo kutekute, e te keu, e te teatea.
Kua karanga atura au, Eaa teia, e 9
taku Atu? Kua tuatua maira te angela
i tuatua mai iaku ra, E akakite
atu au ia koe i teia. E kua tuatua 10
maira taua tangata i tu ua i roto i te
au maire, na ko maira, Ko te aronga
teia i tonokia e Iehova kia aaere ua na
runga na raro i te enua nei. Kua ka- 11
ranga atura ratou ki te Angela a Ie-
hova i tu mai i roto i te au maire, na
ko atura, I aaere ua ana matou na ru-
nga na raro i te enua nei, e i na, te
noo marie ua nei te enua katoa nei,
kua akaangaroi.
Kua tuatua maira te Angela a Ie- 12
hova, na ko maira, E Iehova Sabaota
ra, Mei te aa ra te roa i kore ei koe
e aroa mai ia Ierusalema, e te au oire
o Iuda, taau i riri ua ana i nga ma-
taiti e itu ngauru anga nei? E kua 13
tuatua mairā Iehova ki te angela i
tuatua mai iaku ra i te tuatua meitaki
e te pumaana. E kua tuatua maira 14
te angela i tuatua mai kiaku ra, Ka
kapiki ana, ka karanga atu, Te na ko
mairā Iehova Sabaota ra, Kua ma-
roiroi roa au ia Ierusalema, e ia Ziona.
E kua riri rava au ki te au etene i noo 15
ponuiaau ua ra; e riri iti oki toku,
e na ratou maira te mate maata. E 16
teianei, te na ko mairā Iehova; Kua
oki au ki Ierusalema ma te aroa; e
patuia toku ra are i reira, te tuatua
mairā Iehova Sabaota ra, e ka akati-
kaia te tataura na runga ia Ierusa-
lema. E kapiki akaou atu, e karanga 17
atu, Te na ko mairā Iehova Sabaota,
Tena ka pararauare atu rai toku au
oire ki te meitaki; e e akapumaana
akaou rai a Iehova ia Ziona, e akono
rai oki aia ia Ierusalema.
Kua nānā akera au i taku mata 18
i reira, e i na, e puke tara e a. E kua 19
karanga atura au ki te angela i tuatua
mai iaku ra, Eaa teia? E kua tuatua
maira aia kiaku, Ko nga tara teia i
pueurikiriki ei Iuda, Iseraela, e Ieru-
salema. Kua akakite mairā Iehova 20
kiaku i nga taunga toko a. Kua ka- 21
ranga atura au, I aere mai ratou nei
e rave i te aa? E kua tuatua maira
aia, na ko maira, Ko nga tara ïa te
reira i pueurikiriki ke ei Iuda, e kare
e tangata e akateitei ake te upoko: i
aere maira ratou nei e akamataku atu,
e ei tuku i te au tara o te pa enua ra
ki raro, i tei akateitei i to ratou tara
ki te enua ra kia Iuda kia pueuriki-
riki ke te reira.

PENE II.

Kua akauiteia Ierusale a i te ta-taura, e to Ziona akaora angaia.

1 KUA nānā atura au i taku mata, e
kua akara, e i na, e tangata ma te
2 taura aite i tona rima. Kua karanga
atura au, E aere koe kiea? e kua
tuatua maira aia kiaku, *Te aere nei*
au e akaaite ia Ierusalema, kia kitea
3 tona pararauare e tona roa. E i na,
aere atura te angela i tuatua mai iaku
ra, e kua aere iora tetai angela kia
4 aravei atu iaia. E kua karanga atura
kiaia, Ka oro, ka karanga atu ki tera
ra tangata ou na, e na ko atu, E nooia
Ierusalema e tae ua atu *ki te* ngai
atea ua, i te rai o te tangata *e te* puaka
5 i roto iaia ra. Te tuatua maira oki a
Iehova, E riro au ei koro ai nona e
pini ua ake, e ko au oki tona kakā i
rotopu iaia ra.
6 E! e! Ka rere mai ana i tenana enua
i apatokerau, te tuatua mairā Iehova,
no te mea, kua rurungaoro oki au ia
kotou i nga matangi e a o te rangi ra,
7 te tuatua mairā Iehova. E akaora
ia koe uaorai, e Ziona e, e tei noo ki o
8 te tamaine a Babulonia. Te na ko
maira oki a Iehova Sabaota ra, Kua
na mua *i te akakite* i te kakā *no kotou*
i tono ei aia iaku ki te pa enua i pou
ei kotou ra: ko tei akatukia atu oki
ia kotou ra, kua akatukia ïa i tona
9 koringo mata nei. I na oki, e ruru
au i toku rima ki runga ia ratou, e
riro ratou ei apinga noni na to ratou
uaorai au tavini: e kite oki kotou
e, na Iehova Sabaota ra au i tono mai.
10 Ka imene, e kia rekareka, e te ta-
maine a Ziona: e i na oki, e aere atu
au, e ei rotopu ia koe ra au e noo atu
11 ei, te tuatua mairā Iehova. E ma-
nganui te enua te ka topiriia kia Ie-
hova i taua rā ra, e riro oki ei tangata
noku: e e noo au i rotopu ia koe, e
kite oki koe e, na Iehova Sabaota ra
12 au i tono mai kia koe ra. E noo oki
a Iehova i Iuda, ko tana ïa tuanga i te
enua tapu ra, e mareka akaou rai aia
13 i Ierusalema. Kia muteki ua te au
tangata katoa ki mua ia Iehova, kua
tu oki aia ki runga i tona ra nooanga
tapu ra.

PENE III.

To Ziona akameitaki akaou angaia i akakiteia mai.

KUA akakite maira aia kiaku i te 1
taunga maata ra ia Iosua, i te tu
anga ki mua i te Angela a Iehova, e
ia Satani i te tu ua anga i tona rima
katau ei patoi atu iaia. Kua karanga 2
aturā Iehova kia Satani, Na Iehova
koe e patoi atu, e Satani e; na Iehova
oki tei iki ia Ierusalema koe e aka-
mura: kare ainei teia e komotu i
kiritiia mai no roto i te ai?
Te kakau rā Iosua ki te kakau viivii, 3
tu ua'i aia ki mua i te aroaro o te
angela. Kua tuatua oki aia e kua ka- 4
ranga atura ki te aronga i tu mai ki
mua iaia, na ko atura; Ka rave atu
te au kakau viivii i runga iaia nei.
E kua karanga atura aia kiaia, Ka
akara ana, kua akataka keia e au taau
ara ia koe ra, e naku e akakakau ia
koe ki te kakau oko maata. Kua ka- 5
ranga atura aia i reira, E tuku mai
ratou i tetai korona meitaki ki runga i
tona mimiti. E kua tuku ratou i te
korona meitaki ki runga i tona mimiti,
e kua akakakau mai iaia ki te kakau.
Kua tu akera te Angela a Iehova ki
runga. E kua akakite pu ua atura te 6
Angela a Iehova kia Iosua, na ko
atura, Te na ko mairā Iehova Sabaota, 7
Kia aere koe na toku ra au arataa,
e kia akono koe i taku ra ikuiku, ei
reira koe e akava'i i toku ra are, e ka
tiaki oki i toku ra au kezere, e e oro-
nga atu au ia koe i tetai aronga ara-
taki no roto ia ratou nei e tu ua maira.
E akarongo mai ana i tenana, e te 8
taunga maata ra, e Iosua, ko koe e toou
au oa e noo ki mua ia koe ra, e au ta-
ngata taipe oki ratou; i na oki, e aka-
tae atu au i toku tavini ra, i te RARA.
I na oki te toka i tukuia e au ki mua 9
ia Iosua, e tei runga oki i te toka oko-
tai nga mata e itu ra: i na, naku e
kokoti i te kotikoti anga i te reira, te
tuatua mairā Iehova Sabaota ra, e
naku e apai ke i te ara a taua enua ra i
te rā okotai. Ei taua rā ra, te tuatua 10
mairā Iehova, e tuatua'i kotou ra-
varai i tona orai tangata tupu ra, i
raro ake i te vine, e i raro ake i te
suke ra.

PENE IV.

Te orama ra o nga lamepa auro e nga rakau olive i akakiteia mai e te angela.

E KUA oki maira taua angela i 1
tuatua mai iaku ra, e kua akaara
maira iaku, mei te tangata i akaaraia
i tana moe. E kua tuatua maira aia 2
kiaku, Eaa taau e akara na? E kua
karanga atura au, I akara na au, e
i na, e menure, e auro anake, ma te
au kapu i rungao, e tona oki puke
lamepa e itu i rungao, e nga akata'e-
anga e itu i aua nga lamepa ra i ru-
3 nga roa iora. E nga olive e rua i te
pae iora, okotai i te pae katau i
taua kapu ra, e tei te pae kaui tetai.
4 E kua oki au kua tuatua atura ki te
angela i tuatua mai iaku ra, na ko
5 atura, Eaa teia, e taku atu? E kua
tuatua maira taua angela i tuatua mai
iaku ra, na ko maira kiaku, Kare koe
i kite i teianei au mea? E kua ka-
6 ranga atura au, Kare, e taku atu. E
kua āē maira aia e kua tuatua mai
kiaku, na ko maira, Teia te tuatua a
Iehova kia Zerubabela, te na ko
maira: Kare i te ririnui, kare rai i te
mana, na taku Vaerua ra, te tuatua
7 mairā Iehova Sabaota ra. Eaa koe, e
tenana maunga maata? ki mua i te
aroaro o Zerubabela, e riro ïa koe ei
ngai marena ua; e nana e apai mai i
te toka tiavā ma te maeva, Ko te
aroa, te aroa, tei te reira.
8 Kua tae maira oki te tuatua a Ie-
9 hova kiaku nei, na ko maira, Ko te
rima o Zerubabela tei akamou i te
pange o teianei are; e na tona rima
rai e akaoti; e kite oki kotou e na
Iehova Sabaota i tono iaku kia kotou
10 na. Koai tei akavaavaa i te rā o te
au mea rikiriki ra? kua rekareka oki
nga mata e itu o Iehova tei oro atu
e oki mai e pini ua ake te enua katoa
nei, kia kite ratou i te toka aite i te
rima o Zerubabela.
11 E kua oki au, kua karanga atura
kiaia, Eaa teianei puke olive e rua i te
pae katau o te menure, e te pae kaui
12 katoa ra? E kua karanga akaou atura
au, na ko atura kiaia, Eaa nga rara
e rua o nga olive ra, ko tei riringi mai
i te *mori* auro na roto i nga akata'e
anga auro e rua ra, no roto ia raua
13 orai? E kua tuatua maira aia kiaku,
na ko maira, Kare koe i kite i teia?
Kua karanga atura au, Kare, e taku
14 atu. Kua tuatua maira aia i reira,
Ko nga tangata toko rua teia i aka-
tainuia ra, ko tei tu ki mua i te aro-
aro o te Atu o te enua katoa nei.

PENE V.

Te orama ra o te pokaikai tuatua rere, e te vaine i roto i te epha, i akakiteia mai.

1 E KUA nānā akaou atura au i taku
mata, e kua akara, e i na, e po-
2 kaikai tuatua, te rere ra. E kua tuatua

maira aia kiaku, Eaa taau e akara na?
E kua karanga atura au, Te akara nei
au i tetai pokaikai tuatua i te rere
anga; okotai takau kubiti i te roa;
okotai ngauru kubiti i te pararauare.
Kua tuatua maira aia kiaku, Ko taua 3
katara ra teia e riro nei na runga i te
tua o te enua katoa nei: ko te aronga
ravarai oki e keia ra, e tipu keia ïa i
teia pae, mei *tei tataia* i reira ra; e
te aronga ravarai oki e tao ra, e tipu
keia ïa i tera pae, mei te reira rai.
Naku te reira e arataki atu, te tuatua 4
mairā Iehova Sabaota ra, e tomo te
reira ki roto i te are o te tangata keia,
e ki roto i te are o te tangata taputou
pikikaa i toku nei ingoa; e ka vai
tamou rai ki rotopu tikai i tona are, e
pou oki te reira, te rakau ma te au
toka katoa.
Kua aere maira i reira te angela i 5
tuatua mai iaku ra, e kua na ko maira
kiaku ra, Ka nānā ana i to mata i
tenana, ka akara, eaa tera ra mea i
aere iora. E kua karanga atura au, 6
Eaa ra ïa? E kua tuatua maira aia,
E epha tera e aere iora. Kua tuatua
mairai oki aia, Ko to ratou tu teia i te
enua katoa nei. E i na, i apaiia 7
akera tetai tapanga tapou punupunu
ra, e te reira tetai vaine te noo ra ki
roto i taua epha ra. E kua tuatua 8
maira aia, Ko te kino teia. E kua uri
atura aia iaia ki raro ki rotopu i taua
epha ra, e kua uri akera aia i taua toka
tapou ra ki runga i te vaa o te reira.
Kua nānā akera au i taku mata ki 9
runga i reira ra, akara atura, e i na, e
puke vaine toko rua te riro atura, e tei
roto te matangi i to raua ra peau, e
peau oki to raua mei te peau o te ka-
sida; e maranga akera ia raua taua
epha ra ki runga i te mareva i te rangi
e te enua. Kua karanga atura au i 10
reira ki te angela i tuatua mai iaku
ra, E apai raua i te epha nei ki ea?
E kua tuatua maira aia kiaku, E 11
akatu i tetai are no te reira ki te enua
ra ki Senara, e akatinamouia oki te
reira, e ka tuku marieia oki te reira
ki tona turanga.

PENE VI.

Te orama ra o nga kariota e a: nga korona o Iosua, e te tuatua o te Rara.

E KUA nānā akaou akera au i taku 1
mata e kua akara, e i na, e puke
kariota e a i te aere anga mai mei ro-
topu i nga maunga e rua, e maunga
2 veo oki aua nga maunga ra; Tei te
kariota mua ra, e au ipo kutekute ïa;
e tei te rua o te kariota ra, e au ipo
3 kerekere ïa; E tei te toru o te ka-
riota ra, e au ipo teatea ïa; e tei te
kariota a ra, e au ipo kotuutuu keu ïa.
4 Kua karanga atura au i reira, na ko
atura, ki te angela i tuatua mai iaku
5 ra, Eaa teia, e taku atu? E kua tua-
tua maira te angela, na ko maira,
kiaku, Ko nga vaerua e a o te rangi ra
teia, ko tei aere mei mua atu i te aro-
6 aro o te Atu o te enua katoa nei. Ko
te reira ma te au ipo kerekere io na, te
aere ra ki te enua ki te pae ki apatoke-
rau ra; e te aere ra nga mea teatea na
muri; e te aere ra nga mea ko-
tuutuu ki te enua ki te pae ki apato-
nga ra.
7 Kua aere iora nga kotuutuu, kua
akatu e aere, e kia aaere ua atu e kia
ooki mai na runga i te enua nei; e
kua tuatua maira aia, Ka aere, ka
aaere atu ka oki mai na runga i
te enua ra; e kua aaere ua atura ratou
e kua oki mai na runga i te enua ra.
8 Kua kapiki maira aia kiaku, e kua
tuatua maira, na ko maira, I na,
te aronga i aere ki te enua ki te pae
i apatokerau ra, kua anga taku riri ia
ratou i te enua i te pae i apatoke-
rau ra.
9 E kua tae maira te tuatua a Ie-
10 hova kiaku nei, na ko maira. Ka
rave i to te aronga tuikaa ra, i to
Heledai, e to Tobiia, e to Iedaia, tei
mei Babulonia mai, ka aere ei koe i
taua rā ra, ka tomo ei i te are o Iosia,
11 te tamaiti a Zephania; Ka rave oki
koe i te ario, e te auro, ka anga ai i
nga korona, ka tuku ei ki runga i te
mimiti o Iosua, te tamaiti a Iosedeka, i
12 te taunga maata ra; Ka karanga atu
ei koe kiaia, ka na ko atu, Te na ko
mairā Iehova Sabaota ra, i te tuatua
anga mai; I na, ko taua tangata ra, ko
te RARA tona ra ingoa, e tupu maira
aia no roto i tona ngai, e nana e patu i
13 te nao o Iehova: Nana rai oki e
patu i te nao o Iehova, e nana orai e
apai i te kakā; e ka noo aia ma te
mana ki runga i tona terono, e ei tau-
nga aia ki runga i tona terono, e riro
oki te tuatua au i rotopu ia raua rava-
14 rai. E ka riro oki nga korona ia He-
lema, e ia Tobiia, e ia Iedaia, e ia
Hena, te tamaiti a Zephania, ei manako-
15 anga i roto i te nao o Iehova. E to te
atea ke ra te ka aere mai e patu i te
nao o Iehova; e kite oki kotou e na
Iehova Sabaota au i tono mai kia ko-
tou nei. Ka tupu rai teia, kia akaro-

ngo tikai kotou i te reo o to kotou Atua
ra ko Iehova.

PENE VII.

Te ui nei te au tuikaa i te neseteia, te akaapa nei a Zekaria ia ratou.

E TAE akera ki te a o te mataiti o 1
te ariki ra ko Dariu, i tae mai ei
te tuatua a Iehova kia Zekaria, i te *rā*
a i te marama iva ia Kisileu ra; Kua 2
oti akerā to Betela i te tono anga ia
Sarezera, e Regeme-meleka ma tona
au tangata, e pure ki mua i te mata o
Iehova. E kia karanga atu ki te kau 3
taunga i roto i te are o Iehova Sabaota
ra, e te au peroveta, kia na ko atu e;
E aue ainei au i te rima o te marama, i
te akataka anga iaku orai, mei taku
rai oki i pera e manganui akenei te
mataiti? Kua tae maira i reira te tua- 4
tua a Iehova Sabaota ra kiaku, na ko
maira, Ka tuatua ana ki te au tangata 5
katoa o te enua, e te kau taunga, ka
na ko atu, Ia kotou i neseteia, e i aue
oki i te rima o te *marama*, e i te itu *o
te marama*, i taua au mataiti e itu
ngauru ra, i neseteia ainei kotou iaku,
iaku tika nei rai? E ia kotou oki i 6
kaikai ra, e ia kotou oki i inu ra, kare
ainei no kotou uaorai i kai ei, e i inu
ei? Kare ainei te reira te tuatua i 7
akakite puia mai e Iehova i te rima o
tei muatangana rai au peroveta, ka noo
ua'i Ierusalema ma te meitaki; e tona
katoa ra au oire e pini ua ake; ka ta-
ngata ia'i oki te pae i apatonga e te
ngai mataatata ra?
E kua tae maira oki te tuatua a 8
Iehova kia Zekaria, na ko maira, Te 9
na ko mairā Iehova Sabaota, tuatua
maira; ka akono ana i te tuatua-tau
tikai, e takinga-meitaki atu ma te
aroa, te tangata katoa ki tona orai
taeake; Auraka oki e takinga-kino 10
i te vaine takaua e te matiroeroe, te
tangata ke ma te ao; auraka oki e
manako kino i roto i to kotou
ngakau, te tangata katoa ki tona orai
taeake.
Kare akera ra i tika ia ratou kia 11
akarongo, kua iki ra te tua ma te
meameaau, e kua popani i to ratou au
taringa kia kore ratou e akarongo. E 12
kua akariro i to ratou ngakau mei te
toka tama, ko te akarongo aea ratou i
te ture, e te au tuatua i tonokia mai e
Iehova Sabaota i te Vaerua nona i te
rima o tei muatangana ra au pero-
veta; no reira i maata mai ei te riri
no ko ia Iehova Sabaota ra. Tupu 13
atura oki e, iaia i kapiki ra e kare
ratou i akarongo mai; kua kapiki mai
oki ratou, e kare au i akarongo, te tua-
tua mairā Iehova Sabaota ra: Aka-
pueurikiriki atura au ia ratou mei
ta te puaioio ra, ki roto i te pa enua
katoa kare ratou i kite ra. Tanea atura
14 te enua i muri ake ia ratou ra, e kare
rava e tangata e na roto, kare oki i oki
mai: kua akariro oki ratou i taua
enua inangaroia ra ei mea tanea.

PENE VIII.

To Ierusalema akatu akaou angaia.

1 E KUA tae mai oki te tuatua a Ie-
hova Sabaota ra *kiaku* nei, na ko
maira, Te na ko mairā Iehova Sabaota
2 ra; E maroiroi toku ia Ziona, e ma-
roiroi maata, e maroiroi toku iaia ma
3 te riri maata rava. Te na ko mairā
Iehova, Kua oki au kia Ziona, e e noo
au ki rotopu ia Ierusalema: e karanga-
ia Ierusalema, Ko te oire tuatua-mou;
e te maunga o Iehova Sabaota ra, Ko
te maunga tapu ïa.
4 Te na ko mairā Iehova Sabaota ra,
Tena ka noo aere te au tane ruaine, e
te au vaine ruaine, i roto i te au ara-
taa i Ierusalema, te tangata katoa
ma te tokotoko i te rima i te rai o te
5 ruaine. Ka ki oki te au arataa o te
oire ki te au tamariki tamaroa e te au
tamaine, i te ori aere ua anga i taua au
arataa ra.
6 Te na ko mairā Iehova Sabaota ra,
Tu ke ua rai teia i te mata o te toenga
o teianei au tangata i taua au rā ra, e
mea tu ke katoaia ainei i toku nei
mata? te tuatua mairā Iehova Sabaota
7 ra. Te na ko maira Iehova Sabaota
ra. I na, e akaora au i toku ra au
tangata i te enua i te itinga, e te enua
8 i te opunga, o te rā ra. E naku ratou
e arataki mai, e ei roto ia Ierusalema
ratou e noo ei, e ei tangata ratou noku,
e ei Atua au no ratou ma te tuatua-
mou e te tuatua-tika.
9 Te na ko mairā Iehova Sabaota ra,
Kia maroiroi to kotou rima, e tei aka-
rongo i teianei au rā i teianei au tua-
tua i te vaa o te au peroveta, i te rā i
akamouia'i te pange o te are no Iehova
10 Sabaota ra, te nao nei kia patuia. I
mua ake oki i te reira au rā, kare a te
tangata nei e tutaki, e kare rai a te
puaka e tutaki; e kare rava e au to tei
aere ki vao e tei aere mai ki roto no
te enemi; e kua tono au i te tangata
katoa e tamaki ki tona orai tangata
11 tupu. Kare ra au e riro i teianei mei
tei te tuatau i muatangana ki te toe-

nga o teianei au tangata, te tuatua
mairā Iehova Sabaota ra. E tupu oki 12
te ua, e ua mai te vine i tona ua, e
tuku mai te enua i tona kai, e tuku
mai oki te rangi i te au; e i te toenga
o teianei au tangata, taku ïa e o atu i
teia katoa nei au mea. E riro oki mei 13
ia kotou i riro ei katara i rotopu i te
au etene ra, e te ngutuare o Iuda, e te
ngutuare o Iseraela: e akaora au ia
kotou, e ka riro kotou ei meitaki: au-
raka e mataku, kia maroiroi ra to
kotou rima. Te na ko maira oki a 14
Iehova Sabaota ra, Mei iaku oki i
manako e akautunga ia kotou, ka aka-
koko mai ei to kotou au metua iaku kia
riri ra, te tuatua mairā Iehova Saba-
ota ra, e kare au i tataraara; Kua 15
manako akaou oki au i teianei au rā,
e takinga-meitaki ia Ierusalema, e te
ngutuare o Iuda: auraka e ma-
taku.
Teia ta kotou au mea e rave; Ei 16
tuatua-mou ta te tangata katoa e tua-
tua ki tona tangata tupu; e akatupu
kotou i te tuatua-tau tikai e te au i to
kotou na au ngutupa. Auraka e ma- 17
nako kino i to kotou ngakau, te ta-
ngata katoa ki tona orai tangata
tupu: e auraka e inangaroia te ta-
putou pikikaa, e mea riri anake oki
te reira naku, te tuatua mairā Iehova.
E kua tae mai te tuatua a Iehova 18
Sabaota ra kiaku nei, na ko maira,
Te na ko mairā Iehova Sabaota ra, Te 19
neseteia i te *marama* a, e te neseteia i
te rima, e te neseteia i te itu ra, e te
neseteia i te ngauru ra, ko te ka riro
no te ngutuare o Iuda ei rekarekaanga
e ei pereperekavanaanga, ei au kai-
ngakai navenave oki; ei tuatua-mou ra
ta kotou e inangaro e te au.
Te na ko mairā Iehova Sabaota ra, 20
E manganui rai te tangata e tae mai,
e te au tangata no te au oire e manga-
nui: Na te au tangata o tetai *oire* e 21
aere ki to tetai ka karanga atu ei, E
aere viviki tatou e pure ki mua i te
mata o Iehova, e e kimi ia Iehova
Sabaota ra; ko au rai tetai e aere. E 22
tae mai oki te au tangata e manganui,
e te au enua ririnui rai e kimi ia Ie-
hova Sabaota ra ki Ierusalema, e e
pure ki mua i te mata o Iehova.
Te na ko mairā Iehova Sabaota ra, 23
Ei taua au rā ra e opu mai ei nga
tangata tino ngauru, no roto i te au
reo katoa o te pa enua ra, i te tapa
kakau o tetai ngati Iuda ta ratou e
opu, ka na ko atu ei, Ka aere katoa
tatou: kite akenei oki matou e tei ia
kotou te Atua.

PENE IX.

Te akaora nei te Atua i tona iti-tangata: te akoia nei Ziona kia rekareka no te mea te aere maira tona Ariki.

1 TE totou ra i te tuatua a Iehova; ei
runga i te enua o Hadaraka, e ei
Damaseko vaoo ei, ka akara atu oki te
mata o te tangata, e to te au kopu
2 katoa o Iseraela, kia Iehova. E ia
Hamata katoa e piri mai ki vaitata
ki te reira; ko Turo, e Sidona, maata
ua'i tona pakari.
3 Patu ua rai Turo i te punanga nona,
e kua akaputuputu i te ario mei te one-
pueu ra, e te auro meitaki mei te vari
4 i te arataa ra; I na, e kikaia aia e te
Atu ki vao, e e ta oki aia i tona mana
i te moana, e pou oki aia orai i te ai.
5 E kite Asekelona i te reira, e e riro i
te mataku; ko Gaza katoa oki, e ka
rokoia e te mamae maata; e ko Eke-
rona, no te mea, kua taakamaia aia e
tona manakoanga; ka mate oki te
ariki i Gaza ra, e kare Asekelona e
6 tangataia. E tangata ke te ka noo i
Asedoda, e e tipu keia e au te nengo-
7 nengo o te Philiseti. E rave keia e
au te toto i tona vaa, e tona ra au mea
viivii i roto i tona ra nio: e e riro rai
aia i te akatoeia no to tatou Atua, e
riro oki aia mei te kavana i Iuda, e
riro oki Ekerona mei te ngati Iebusi
8 ra. E no te nuku e patia'i au i te pua-
kapa i toku are e pini ua ake, kia aere
oki te reira na roto, e kia oki mai oki;
e kare atura ratou e aere akaouia e te
takinga-kino na roto ra, te akara nei
rai oki au i toku mata.
9 Kia rekareka maata koe, e te ta-
maine a Ziona e; ka maeva na, e te
tamaine a Ierusalema e; i na, te aere
maira to ariki kia koe ra; e tuatua-
tika tana, e tei iaia te ora; e akaaka
tona, e te noo anga ki runga i te asini,
e te punua oki, te anaunga a te asini.
10 E e tipu keia e au te kariota i Ephe-
raima, e te ipo i Ierusalema; e tipu ke
katoaia oki te ana tamaki; e nana e
tuatua i te au ki te au etene; e riro
oki tona au mei tetai tai e tae ua atu
ki tetai tai, e mei te kauvai mai e tae
ua atu ki te au openga o te enua ra.
11 Kareka katoa koe, no te toto i te
koreromotu naau ra, i tuku atu ei au i
to aronga i tapekaia ra ki vao i te vaa-
rua, kare e vai o roto ra.
12 E oki mai kotou ki te akapuanga
ketaketa, e te aronga manakonako
i tapekaia ra e, te akakite atu nei au i
teianei rā, e ka paparua taku e apai

atu kia koe ra. Kua akamingi oki au 13
ia Iuda noku uaorai, kua akaki au i te
ana ia Epheraima; e kua akatupu au
i to au tamariki, e Ziona e, ei patoi i
taau ra au tamariki, e Iavana e, e kua
akariro ia koe mei te koke o te tangata
ririnui ra. E ka kitea oki a Iehova 14
no ratou, e peke tana au kakao mei te
uira ra; e na te Atu ra oki na Iehova
e akatangi i te pu, ka aere ei ma te
puaioio i apatonga ra. Na Iehova Sa- 15
baota e akaruru ia ratou; e kai oki
ratou, e e takatakai i te au toka maka
ra; e inu oki ratou, e kapikipiki oki,
mei te mea e no te wina; e akakiia
ratou mei te kumete ra, mei nga poo o
te atarau ra. E na to ratou Atua na 16
Iehova e akaora i tona iti-tangata, *e
akaora* aia ia ratou i taua rā ra mei te
anana ra; e riri oki ratou mei te au
toka korona ra i te akateitei anga ia
ratou uaorai i runga i tona ra enua.
I te maata oki o tona meitaki! e te 17
maata oki o tona manea e! E maroi-
roi te au tangata ou i te sitona, e te au
tamaine i te wina ou.

PENE X.

Ko te Atua te kimi, auraka e kimiia te au idolo.

E PATI kotou kia Iehova i te ua i 1
te tuatau i te ua openga ra: te
anga rā Iehova i te uira, e te oronga
maira i te ua kutukututu no ratou, te
ngangaere na te tangata katoa i roto i
te koro. E tuatua puapinga kore tikai 2
ta te au teraphi, e pikikaa ta te au
tauraatua i akara ra; e moe pikikaa
ta ratou i akakite mai, kua tuatua
ratou i te mea puapinga kore ei aka-
pumaana; i uoa aere ua'i ratou mei te
anana ra; e mate to ratou, no te mea
kare e tiaki. Ka akera toku riri ki te 3
au tiaki, e kua akautunga atura au i te
au puaka-nio toa ra; kua atoro maira
rā Iehova Sabaota ra i tana anana i te
ngutuare o Iuda, e kua akariro ia ra-
tou mei te ipo meitaki nana i te tamaki
ra. No ko mai iaia te toka tiavā, no 4
ko mai iaia te nairo, no ko mai iaia te
ana tamaki, no ko mai iaia te au ka-
vana ravarai i te aerenga. E mei te 5
au toa ririnui ka takatakai ei ratou *i te
enemi* i te tamaki anga ki roto i te vari
i te au arataa ra; e tamaki ratou, ko
Iehova oki tei vaitata mai ia ratou, e
riro oki te aronga akaoro ipo ra i te
taakamaia. E naku e akamaroiroi i te 6
ngutuare o Iuda, e e akaora au i te
ngutuare o Iosepha, e akatinamou au ia
ratou, no te mea kua tangi au ia ratou;
e riro oki ratou mei te mea e kare ra-
tou i akarukeia e au ra, ko au oki to
ratou Atua ko Iehova, e naku ratou e
7 akarongo atu. E riro oki Epheraima
mei te toa ririnui ra, e rekareka to ra-
tou ngakau mei te mea e no te wina;
e kite oki ta ratou au tamariki, e reka-
8 reka iora; e rekareka to ratou ngakau
ia Iehova. Naku e mitimiti ia ratou,
e e akaputuputu ia ratou; kua okoia
9 oki ratou e au, e rai oki ratou mei ia
ratou i rai ana. I akangaoro ana oki
au ia ratou i roto i te au tangata ra, e
akamaara mairai ratou iaku i te au
enua mamao ra; e ora oki ratou ma ta
10 ratou katoa ra au tamariki, ka oki
mai ei. E akaoki mai au ia ratou mei
te enua maira mei Aiphiti, e koi aere
mai au ia ratou mei Asura mai; e ara-
taki mai au ia ratou ki te enua ra ia
11 Gileada, e ia Lebanona, e kare oki
ratou e o i te rai. E na runga aia i
te tai i te aerenga, e vevete oki aia, e
ka ta aia i te au ngaru tai ra, e ka
marō te au ngai oonu ravarai o te kau-
vai ra; e tukuia oki te nengonengo o
Asura ki raro ra, e te sepeta o Aiphiti
12 e riro keia. E naku e akamaroiroi ia
ratou ia Iehova, e aere oki ratou na
runga na raro ma tona ra ingoa, te tua-
tua mairā Iehova.

PENE XI.

To Ierusalema pou anga, e te aronga i ikiia i ora ra.

1 KA kiriti ana i to au pa, E Leba-
nona, kia pou to au arezi i te ai.
2 Ka aue, e te berusi, no te mea kua
inga te arezi: no te mea kua kore te
aronga memeitaki ra; ka aue, e te au
aluna i Basana, no te mea kua tuaia te
3 vaorakau koroia ra. *Te kitea ra* te
reo aue o te au tiaki, no te mea kua
pou to ratou meitaki; te reo ngunguru
o te au liona ou, no te mea kua pou te
nengonengo o Ioridana.
4 Te na ko maira taku Atua ra, ko
Iehova, ka akaangai ana i te anana *i
5 akatakaia* no te mate; Ko tei taia e to
ratou au pu, e kare e manako e kua
ara; e te aronga katoa i oko ia ra-
tou, kua tuatua anake, Kia akamei-
takiiā Iehova, kua apingaia au; e kare
ua to ratou au tiaki i akaperepere ia
6 ratou. Kare oki au e akaperepere
akaou i to te enua nei, te tuatua mairā
Iehova, i na, e tuku au i te au tangata
e pini ua ake ki te rima o tona tangata
tupu, e ki roto i te rima o tona orai
ariki, e e pou te enua nei ia ratou, e
kare au e akaora ia ratou i to ratou
7 rima. E kua akaangai atura au i taua

anana *i akatakaia* no te mate ra, e
te anana uruurungā kino roa e! Kua
rave atura au i nga rakau e rua, tapaia
e au tetai ko Te aroa, e tetai i tapaia
e au ko Ngaruru; akaangai atura au i
taua anana ra. E kua tipu ke atura au 8
i nga tiaki toko toru i te marama okotai,
kua iu rava oki toku vaerua ia
ratou, akaruke mai oki to ratou vaerua
iaku. Kua karanga iora au i reira, 9
Kua oti ana au i te angai ia kotou; ko
te mate ua ra, vaoo atu rai kia mate; e
ko te ka tipu keia ra, vaoo atu kia
tipu keia atu; e kia kai ua atu nga
toe i to ratou uaorai kiko tetai e tetai.
Kua rave atura au i taku rakau ia 10
Aroa, kua kokoti ke atura, ei akaatikau
i te koreromotu i papauia e au ki
te au tangata katoa ra. Akaatikauia 11
akera ïa i taua rā ra, kite akera taua
anana uruurungā i mako mai iaku ra,
e na Iehova taua tuatua ra. E kua 12
karanga atura au kia ratou, Kia meitaki
i to kotou na mata, o mai taku
oko; e kare ra, auraka. Kua aite iora
ratou i te oko iaku i nga moni e toru
ngauru. E kua tuatua mairā Iehova 13
kiaku, Ka titiri atu ki o te potera: e
oko meitaki tena tei okoia mai au e
ratou ra. E kua rave atura au i taua
nga ario e toru ngauru ra, e kua titiri
atura ki roto i te are o Iehova ki te
potera ra. Kua tipu ke atura au i 14
tetai aku rakau i reira, ko Ngaruru,
kia aatiia te ruru taeake ia Iuda raua
ko Iseraela.
Kua tuatua mairā Iehova kiaku, 15
Ka rave rai koe i te au taoonga a te
tiaki neneva ra. I na oki, e akatupu 16
au i tetai tiaki i te enua nei; ko tei
mate aere ra, kare aia e atoro, ko tei
aere ke ra, kare aia e kimi, ko tei paruparu
ra, kare aia e akaora, ko tei tu
ua ra, kare aia e angai; ko te kiko ra
o tei matu ra tana ïa e kai, e atiati
oki aia i to ratou au maikuku. Aue to 17
te tiaki puapinga kore, ko tei akaruke
i te anana, ei runga i tona rima te
koke, e ei runga i tona mata katau;
e marō takiri tona rima, e e akapoiri
ravaia tona mata katau.

PENE XII.

E kapu akakona Ierusalema, e e toka teiaa i te au enemi.

TE totou ra i te tuatua a Iehova ia 1
Iseraela; te tuatua mairā Iehova,
ko tei oora i te au rangi, ko tei akamou
i te au tumu o te enua, e ko tei
anga i te vaerua tangata i roto iaia ra.
I na, e akariro au ia Ierusalema ei 2
kapu akakona i te au tangata katoa
e pini ua ake; e ka pera rai oki Iuda,
3 ka akapiniia'i Ierusalema. E i taua
rā ra e akariro ei au ia Ierusalema ei
toka teiaa na te au tangata katoa ra, e
tipupuia te aronga ravarai e akateiaa
ia ratou uaorai ki te reira: e akaputuputuia
maira te au tangata katoa o te
ao nei e tamaki i te reira.
4 I taua rā ra, te tuatua mairā Iehova,
e ta ai au i te au ipo katoa ki te mataku,
e tei noo i rungao ra ki te neneva;
ei runga ra i te ngutuare o Iuda
e akapuera atu ei au i oku mata, e te
au ipo katoa a te tangata ra e taia e au
5 ki te matapo. E tuatua oki te au kavana
i Iuda ra i roto i to ratou ngakau,
E maroiroi toku i to tei noo i Ierusalema,
i to ratou Atua, ia Iehova Sa-
6 baota ra. I taua rā ra e akariro ei au
i te au kavana i Iuda mei te paakiumu
i roto i te vaie ra, e mei te rama ai i
roto i te ruru sitona; e pou te au tangata
katoa ia ratou e pini ua ake, i
te pae katau e te pae kaui, e tangataia
Ierusalema i tona orai ngai, koia oki
7 i Ierusalema. E ka na mua anū Iehova
i te akaora i te au puakapa o
Iuda, kia kore te kakā o te ngutuare
o Davida e te kakā o to Ierusalema e
8 maata i to Iuda. I taua rā ra e akaruru
ei a Iehova i to Ierusalema, e tei apikepike
i roto ia ratou i taua rā ra, e riro ïa
mei ia Davida, e te ngutuare o Davida,
e riro ïa mei te Atua, mei te Angela
9 a Iehova ki mua ia ratou ra. E i taua
rā ra, e aruaru ei au kia pou te pa enua
katoa, tei aere mai e tamaki ia Ierusalema
ra.
10 E naku e riringi atu ki runga i te
ngutuare o Davida, e ki runga i to
Ierusalema, i te vaerua aroa e te pati;
e ka akara mai ratou kiaku i ta ratou
i ko ra, e ka aue ratou iaia, mei tei
aue i te tamaiti okotai ra, e ka mamae
maata iaia, mei tei mamae i te tama
11 mua ra. E aue maata tei Ierusalema
i taua rā ra, mei te aue i Hadada-
12 rimona i te o ra i Megidona. E aue
taua enua ra, kia taka ke te au kopu
katoa ra; te kopu o te ngutuare o
Davida kia taka ke, e ta ratou au vaine
kia taka ke; te kopu o te ngutuare
o Natana kia taka ke, e ta ratou au
13 vaine kia taka ke; Te kopu o te ngutuare
o Levi kia taka ke, e ta ratou
au vaine kia taka ke; te kopu o Simei
kia taka ke, e ta ratou au vaine
14 kia taka ke; E te au kopu ravarai
i toe ra, kia taka ke te au kopu katoa,
e ta ratou au vaine kia taka ke.

PENE XIII.

Te punavai e eeuia no te ara: e akakoreia te akamori idolo: te tipu ke angaia o te Tiaki, e te pueurikiriki ke angaia o te au mamoe.

ITAUA rā ra e eeuia'i tetai puna- 1
vai, no te nguturare o Davida, e
no tei noo i Ierusalema, no te ara,
e no te viivii. E riro oki i taua rā ra, 2
te tuatua mairā Iehova Sabaota ra,
e tipu keia e au te au ingoa o te au
idolo i runga i te enua nei; kare oki
ratou e maara akaouia: e te au pero-
veta, e te vaerua viivii ra, e akakoreia
e au i runga i te enua nei. E riro oki, 3
kia māro rai te tangata i te totou,
ei reira tona metua tane e tona metua
vaine i anau ei aia ra, e karanga atu
ei kiaia, Kare koe e ora; e pikikaa
taau i tuatua na i te ingoa o Iehova:
e na tona metua tane e tona metua
vaine, i anau ei aia ra, e ko iaia me
totou aia ra. E kia tae i taua rā ra, 4
e akama anake te au peroveta ra te
tangata katoa ki tana orai orama, kia
totou aia ra; kare oki i tika kia ao
ratou i te kakau uruuru ei pikikaa
anga: E tuatua anake ratou e, Kare au 5
i te peroveta, e tangata tanu-kai au;
e unga oki au mei toku ou anga mai-
rai. E na tetai e ui kiaia e, Eaa 6
oki terao au puta i roto i to rima
na? e nana e tuatua mai e, Ko nga *puta*
ïa i puta'i au i te are o taku au oa ra.
Ka ara, e te koke e, i te tiaki ma- 7
moe naku ra, i te tangata i te tokorua
noku ra, te tuatua mairā Iehova Sa-
baota ra: ka ta i te tiaki, e ka pueu-
rikiriki ke atura ïa te au mamoe, e
akaoki maira au i taku rima ki te
aronga mea riki ra. E riro oki i te 8
tupu ki runga i te enua katoa nei, te
tuatua mairā Iehova, e rua papaki
i reira e tipuia e mate atu; kareka te
toru ka vaoo ïa i reira. E arataki 9
mai au i te toru o te tuanga na roto
i te ai, e e tamā au ia ratou mei
te ario i tamāia ra, e e timata au ia
ratou mei te auro i timataia ra;
e kapiki mai ratou i toku nei ingoa,
e naku ratou e akarongo atu: naku
e tuatua e, E tangata ratou noku:
e na ratou e tuatua e, Ko Iehova to
matou Atua.

PENE XIV.

Te aronga i pou ei Ierusalema i te pou katoa anga: te poāre: te vai ora na Ierusalema atu: to te tangata ravarai aere anga ki Ierusalema e akamori.

1 INA te aere maira te rā o Iehova
e e tuaia to apinga pou i rotopu ia
2 koe na. E akaputuputu mai oki au i te
au enua katoa ki runga ia Ierusalema
ei tamaki; e ka rauka ïa te oire, e ka
āruia te au are, e ka kumia te au
vaine; e ka riro tetai pae o te oire ei
tuikaa, ko te toenga o te tangata ra,
kare ïa e tipu keia i taua oire ra.
3 Ei reirā Iehova e aere atu ei, ka
tamaki ei ki taua au enua ra, mei taua
4 rai i tamaki i te rā tamaki ra. E e
tu tona vaevae i taua rā ra ki runga
i te maunga ra i Oliveta, ki mua mai
ia Ierusalema i te pae i te itinga o te
rā ra; e ka ngaa taua maunga ra ko
Oliveta i rotopu ra; ki te pae i te
itinga o te rā, e i te opunga o te rā
ra, e maata rava atura taua o ra, e ka
taka oki tetai pae maunga ki te pae
ki apatokerau, e tetai pae ki te pae ki
5 apatonga. E ka ati kotou ki te o o nga
maunga noku ra, e tae rava atura oki
te o o aua nga maunga ra ki Azala;
koia ïa, ka ati kotou, mei ia kotou i
ati i te ngaruerue enua, i te au rā o
Uzia, ariki no Iuda ra; e tae mai oki
taku Atua ko Iehova, *e* te aronga tapu
ravarai ma koe katoa ra.
6 E riro oki i taua rā ra, e kore te
mārama o te au mea kakā ra, e *poiri*
7 patapatatue ra. Te vai ra oki tetai
rā, kua kitea e Iehova te reira, kare e
aoia, e kare rai e po; e riro ra ei te
aiai e mārama'i.
8 E riro oki i taua rā ra, e ta'e atu ei
te vai ora na Ierusalema atu, tetai pae
ki te tai itinga, e tetai pae ki te tai
opunga, ka pera ua rai i te akaū e te
paroro.
9 Ka riro oki e ko Iehova te ariki ki
runga i te enua katoa nei, e i taua
rā ra, ko Iehova anake ïa, e tona ingoa
10 anake. E ka akatu keia te enua katoa
nei ka tu a ngai marenaua mei Geba
e tae rava atu ki Rimona, i te pae i
apatonga i Ierusalema ra: e akateiteiia
aia, e ka tangataia i tona ra ngai,
mei te ngutupa o Beniamina e tae
rava atu ki te ngai o te ngutupa mua-
tangana ra, e tae rava atu ki te ngu-
tupa o nga poo ra; e mei te punanga
o Hananeela e tae rava atu ki te tao-
11 mianga vine a te ariki ra. Ka noo oki
ratou i reira, e kare atura o reira e
katara, e nooia oki Ierusalema ma
te ora.
12 Teia ra te mate ta Iehova e ta mai
i te au tangata ravarai i tei tamaki ia
Ierusalema ra: E pou ua to ratou
kiko tu ua'i to ratou vaevae ki runga,

e pou-ua oki to ratou mata i roto i te
rua mata tikai ra, e pou ua oki to
ratou ·arero i roto i to ratou vaa. E 13
riro oki i taua rā ra, tetai oripuanga
maata i te tupu i rotopu ia ratou no
ko mai ia Iehova ra, e opu anake oki
ratou ravarai i te rima o tona orai
tangata tupu, e akateitei oki aia i tona
rima e rave i te rima o tona tangata
tupu. E tamaki oki a Iuda i roto i 14
Ierusalema, e akaputuputu katoaia
mai te au apinga o te pa enua katoa e
pini ua ake, te auro, e te ario, e te
kakau, e maata ua atu. E ka riro te 15
mate o te au ipo, te au mule, te au
kamela, e te au asini, e te au puaka
katoa e vai ki roto i taua au puakapa
ra, mei te reira katoa rai ïa mate.
E riro oki, ko te tangata ravarai i 16
toe i roto i te au enua katoa ra, tei aere
e tamaki ia Ierusalema, e aere katoa
ïa i tera mataiti i tera mataiti, e aka-
mori i te Ariki ra, ia Iehova Sabaota,
e akono oki i te oroa patia anga pua-
kapa ra. E riro oki, ko tei kore e tae 17
ki runga ra, to te au kopu katoa o te ao
nei, ki Ierusalema, e akamori i te
Ariki ra, ia Iehova Sabaota ra, kare
18 ratou e topaia e te ua. E te kopu i
Aiphiti ra kia kore e tae, e kare rai i
aere mai, tei kore i topaia *e te ua;* e
iri mai te mate ki runga ia ratou ra,
i ta Iehova ka tuku ki runga i te pa
enua i tei kore i aere mai e akono i te
19 oroa patia anga puakapa ra. Ko ta
Aiphiti ïa utunga, e te utunga rai no te
pa enua, kare i aere mai e akono i te
oroa patia anga puakapa ra.
20 E riro i taua rā ra ki runga i te au
ove o te au ipo ra, EI TAPU NO IE-
HOVA: e riro oki te au pani i roto i te
are o Iehova mei te au kapu i mua i te
21 atarau ra. E te au pani ravarai i
Ierusalema e i Iuda ra, ka tapu ïa
ia Iehova Sabaota ra; ka aere anake
mai oki te aronga ta puaka, ka rave
ei i te reira, ka tunu ei i te kai ki
roto ra: e kare atura e ngati Kanaana
i roto i te are o Iehova Sabaota i taua
rā ra.

TE BUKA A MALAKI.

PENE I.

Te akakite nei a Malaki i to Iseraela takinga-kino, ma ta ratou ara.

TE totou ra i te tuatua a Iehova 1
kia Iseraela ia Malaki ra.
I inangaro'ana au ia kotou, te tuatua 2
mairā Iehova. E te tuatua maira kotou,
Teiea toou inangaro anga mai ia ma-
tou? Te tuatua mairā Iehova, Kare
ainei a Esau i te tuakana o Iakoba?
I inangaro ra au ia Iakoba, Kare ra 3
au i inangaro ia Esau, e kua akariro
au i tona ra au maunga ei ngai pou,
e tana ra tuanga ei au nooanga mede-
bara ua. No te mea, te tuatua nei a 4
Edoma, Kua pou tatou, e patu akaou
ra tatou i te au ngai pou; te na ko
mairā Iehova Sabaota ra, E patu ïa
ratou, e naku e uri ki raro; e e tapaia
ratou, Te kotinga o te kino ra, e, Te
au tangata i riri tamouia e Iehova e
tuatau ua atu. E kite oki o kotou 5
mata, ka tuatua oki kotou e, Kia aka-
maataiā Iehova mei te kotinga o Ise-
raela mai.
6 E akangateitei te tamaiti i te metua
tane, e te tavini i tona atu: e teianei,
e Metua au nei, teiea taua akangateitei
noku ra? e e Atu oki au ra, teiea au i
te mataku angaia, ko ta Iehova ïa
tuatua ia kotou, e te kau taunga, ko tei
akavaavaa i toku nei ingoa; e te tua-
tua nei ra kotou, Teiea matou i te aka-
7 vaavaa'i anga i toou ingoa? Te apai
nei kotou i te kai viivii ki runga i
taku nei atarau; e te tuatua mai na
kotou, Teiea iora matou i te akaviivii
anga ia koe? ko kotou i karanga e, E
mea vaavaa te kaingakai a Iehova.
8 Kia apai kotou i te matapo ei tusia,
kare ainei i te mea kino? e kia apai
kotou i te pirikoki e tei makiia, kare
ainei i te mea kino? e tenana ka apai
atu na to kavana; e mareka ainei aia
ia koe? e kiteia mai ainei koe? te tua-
9 tua mairā Iehova Sabaota ra. E teia-
nei, ka pure kotou ki te Atua i tenana,
kia tangi mai aia ia tatou: na to kotou
rima oki teia: ka kite mai ainei aia ia
kotou? te tuatua mairā Iehova Sa-
10 baota ra. Koai ią kotou te tika kia to-

piri ua i te au pa? kare oki kotou e tu-
tungi puapinga kore ua i te ai ki ru-
nga i taku atarau. Kare au i mareka
ia kotou, te tuatua mairā Iehova Sa-
baota ra, kare oki au e āriki atu i tei
apaiia mai e to kotou rima. E maata 11
oki toku nei ingoa i rotopu i te au
enua ra, mei te itinga mai o te rā e tae
rava atu ki tona opunga; e apaiia
mai te tumiama ki toku nei ingoa i te
au ngai katoa, e te mineka viivii kore
ra; ka maata oki toku nei ingoa i ro-
topu i te au enua ra, te tuatua mairā
Iehova Sabaota ra. Kua viivii ra te 12
reira ia kotou, ko kotou i karanga ra e,
Kua viivii te kaingakai a Iehova, e tei
apaiia ra, koia te kai i rungao ra, e
mea vaavaa ïa. Kua tuatua katoa oki 13
kotou, I na, e mea roiroi teia! e kua
akaviivii kotou i te reira, te tuatua
mairā Iehova Sabaota ra; e kua apai
mai kotou i tei aeaeia ra, e tei piri-
koki, e tei makiia ra; e kua apai mai
oki kotou i te mineka: e āriki atu
ainei au i te reira i to kotou na rima?
te tuatua mairā Iehova. Kia kataraia 14
ra te pikikaa, te vai ra te toa i roto i
tana anana, e kua tia iora, e kua aka-
tusia i te mea viivii na te Atu: e Ariki
maata oki au nei, te tuatua mairā Ie-
hova Sabaota ra, e matakuia oki toku
nei ingoa i roto i te pa enua ra.

PENE II.

Te ako nei te peroveta i te kau taunga, ko ratou i akono kore i te koreromotu, e te au tangata i to ratou akamori idolo, te akaturi, e te akarongo kore.

E TEIANEI, e te kau taunga e, na 1
kotou teianei tuatua. Kia kore 2
kotou e akarongo, e kare e vaoo marie
ki roto i te ngakau, kia akakakā mai
i toku nei ingoa, te tuatua mairā Ie-
hova Sabaota ra; e tono atu au i te ka-
tara ki runga ia kotou, e e katara atu
au i to kotou au meitaki, kua oti takere
oki i te kataraia e au, ko kotou kare i
vaoo marie ki roto i te ngakau. I na, 3
no kotou e akamura'i au i te ua-*rakau*,
e e peî au i to kotou mata ki te repo,
te repo oki no ta kotou oroa tapu ra: e
ka apai keia kotou ma te reira katoa
ra. Ka kite oki kotou, e naku i tono i 4
teianei tuatua kia kotou, kia vai rai
taku nei koreromotu ia Levi ra, te tua-
tua mairā Iehova Sabaota ra. Taku 5
koreromotu no te ora e no te au i vai
ana iaia; i oronga atura oki au i te
reira nona, no te mataku tana i ma-
taku mai iaku ra, e kua mataku akera
6 i toku nei ingoa. Te ture ra i te tua-
tua-mou, tei roto ïa i tona vaa; e kare
oki e kino i kitea i roto i tona ngutu;
i aaere ana aia ma au katoa ma te au e
te tiratiratu, e manganui tana i akaariu
7 mai i te kino ra. Kia tapu oki to te
taunga ra ngutu i te kite, e kia kimi
oki ratou i te ture i tona vaa, ko te karere
8 oki aia na Iehova Sabaota ra. Kua
akaruke ra kotou i te arataa nei; e
manganui tei turori i te ture nei ia ko-
tou; kua kino te koreromotu a Levi ia
kotou, te tuatua mairā Iehova Saba-
ota ra.
9 No reira katoa au i akariro ei ia ko-
tou ei mea vaavaa e te kino ki mua i
te aroaro o te au tangata katoa nei;
ko kotou kare i akono i toku nei au
aerenga, e kua akatu ke ke kotou i te
ture nei.
10 Kare ainei okotai rai metua tane
to tatou katoa nei? kare ainei na te
Atua okotai tatou i anga? eaa ra oki
tatou katoa nei i pikikaa'i i tona uao-
rai taeake, i te akanoa anga i te kore-
11 romotu a to tatou ai metua ra? Kua
pikikaa oki a Iuda, e e mea viivii tei
raveia i Iseraela e i Ierusalema: kua
akanoa oki a Iuda i te mea tapu na Ie-
hova, tana oki i inangaro ra, e kua
akaipoipo i te tamaine a tetai atua ke.
12 Ko te tangata e akapera ra, e tipu keia
ïa e Iehova ra, ko tei tiaki e tei îō mai-
ra i te au puakapa o Iakoba, e tei apai
13 i te mineka kia Iehova Sabaota ra. E
kua oki rua kotou i te akapera nei, i te
akangaro anga i te atarau a Iehova ki
te roi-mata, i te aue anga e te ngu-
nguru anga, e kare rava atura aia i
akono mai i taua mineka ra, kare oki
i āriki meitakiia mai i to kotou na
14 rima. E te karanga nei kotou e, No
te aa ra? no te mea, ko Iehova te
kite ia koe e te vaine a to ou anga
ra, i tei pikikaaia e koe ra; koia oki
toou tokorua, e te vaine tikai naau i
15 koreromotuia ra. Kare ainei okotai
rai tana i anga ra ka vai katoa'i te
toenga vaerua iaia ra, eaa iora i oko-
tai ua'i? kia kimi oki aia i te uanga
16 paieti. E tenana, e akono i to ko-
tou vaerua, e auraka tetai e pikikaa
ua atu i te vaine a tona ou anga ra.
E mea riri oki naku te kopae, te tua-
tua mairā Iehova, te Atua o Iseraela:
e tei tapoki i tona takinga-kino ki te
kakau, te tuatua mairā Iehova Sabaota
ra: e tenana, e akono ki to kotou vae-
rua, e auraka kotou e pikikaa.
17 Kua akaroiroi kotou ia Iehova ki ta
kotou au tuatua. E te karanga na ko-
tou e, I akaroiroi atu matou iaia i te

aa? Ko kotou i karanga e, Te aronga
ravarai i rave i te kino ra, te meitaki
ra ïa i ta Iehova akara anga, e tei ia
ratou aia i te mareka anga; e, Teiea te
Atua tuatua-tau ra?

PENE III.

No te karere, te mana, e te aroa, o te Mesia.

INA, e tono au i taku karere, e nana 1
e akamaka i te ara i mua iaku, e te
Atu ta kotou e kimi na, ko te ka tae
vave mai ïa ki tona ra nao, koia oki te
karere a te koreromotu ta kotou i re-
kareka na: i na, e tae mai aia, te tua-
tua mairā Iehova Sabaota ra.
Ka tika ra iaai ra kia akaruru i te 2
rā e aere mai ei aia ra? e koai te ka
mou kia mama mai aia ra? kua aite
oki aia ki te ai a te tamā *moni* ra, e
mei te pua a te tamā kakau ra. Ka 3
noo mai aia mei te tamā e te akamei-
taki i te ario ra; ka akameitaki aia i
te au tamariki a Levi, e ka tamā aia ia
ratou mei te auro, e mei te ario ra, kia
apai oki ratou i te mineka tuatua-tika
kia Iehova ra. Ei reira e riro ei te mine- 4
ka a Iuda e ta Ierusalema ei mea mareka
na Iehova, mei tei te au rā taito ra,
e mei tei te au mataiti muatangana ra.
E akavaitata atura au ia kotou i te 5
akava anga; e riro ïa au ei kite viviki
ki runga i te aronga purepure, e ki ru-
nga i te aronga akaturi, e ki runga i te
aronga e taputou pikikaa, e ki runga
i te aronga e akangere i tei ouia ra i
tana tutaki, te vaine takaua, e te ma-
tiroeroe, e tei ruri ke atu i te tangata
ke *i tana*, e kare i mataku mai iaku,
te tuatua mairā Iehova Sabaota ra. No 6
te mea, ko Iehova au, kare au e tu ke
ke, no reira kotou, e te au tamariki a
Iakoba, i kore ei i pou.
Mei te au rā mairai oki o to kotou 7
ai metua ra to kotou ariu ke anga i
taku ra au akonoanga, e kare i tāpu i
te reira. E ariu mai kotou kiaku, e
naku e ariu atu kia kotou, te tuatua
mairā Iehova Sabaota ra. Te tuatua
mai nei ra kotou, E oki atu matou ki
te aa? E keia ainei te tangata nei i ta 8
te Atua? Kua keia maira kotou i
taku ra. Te karanga nei ra kotou, I
keia matou i taau i te aa? I te ngauru-
anga o te apinga e te au terume. Kua 9
kataraia kotou ki te katara, no te mea,
kua keia anake kotou, te enua katoa-
toa nei, i taku. Ka apai mai na kotou 10
i te ngauruanga o te au apinga ravarai
ki roto i te are vairanga, kia mangaia
taku are nei, ei timata anga te reira
iaku nei i tenana, te tuatua mairā Ie-
hova Sabaota ra; i te kore anga au i te
kiriti anga i te au māramārama o te
rangi ra, ka riringi atu ei i te apinga
11 maata ua atu ei meitaki no kotou. E
no kotou e akamura atu ei au i te kai
aere, e auraka aia e kai i te manga o
to kotou enua; e kare oki ta kotou
vine i roto i te kainga e akamakaioreia,
12 te tuatua mairā Iehova Sabaota ra. Ka
tuatuaia oki e te pa enua katoa, Ko
kotou tei meitaki, e riro oki kotou ei
enua inangaroia, te tuatua mairā Ie-
hova Sabaota ra.
13 E tuatua mārokiakia ta kotou iaku
nei, te tuatua mairā Iehova Sabaota ra.
E te tuatua maira kotou e, Eaa ra ta
14 matou tuatua ia koe? Kua karanga
kotou e, E mea puapinga kore te
akamori atu i te Atua: e eaa ta
tatou puapinga i te akono anga i tana
au akonoanga, e ko tatou i aaere ma
te aue ki mua i te aroaro o Iehova
15 Sabaota ra. E tenana te karanga ra
tatou i te aronga ngakau parau ra, ko
tei meitaki ïa; e te aronga i rave i te
kino ra, tei akateiteiia ïa; e te aronga
i akakoko i te Atua, kua ora ïa.
16 I reira te aronga i mataku ia Iehova
i te tuatua putuputu anga ki tetai ki
tetai: e kua akarongo mairā Iehova, e
kua kite, e kua tataia iora tetai buka
manakoanga ki mua iaia, no te aronga
e mataku ia Iehova, e tei manako i
17 tona ra ingoa. E ka riro ratou noku,
te tuatua mairā Iehova Sabaota ra, i te
rā i akatakaia e au ra, ei apinga mei-
taki rava ra; e naku e akaperepere ia
ratou mei te tangata e akaperepere i
tana orai tamaiti kia tavini atu kiaia
18 ra. Ei reira kotou e kite akaou ei i
te tu ke anga i te tangata tuatua-tika e
te tangata kino, i te tangata i akamori
te Atua, e i tei kore i akamori iaia.

PENE IV.

Te utunga a te Atua i te aronga kino, e te meitaki no te aronga meitaki.

1 INA oki, te tae maira te rā, te ka tu
a umu i te ka anga; e te aronga
ngakau parau ravarai, e te aronga ka-
toa i rave i te kino ra, e riro ïa ei tei-
ta; e ka oki ratou i taua rā ra kia tae
maira, te tuatua mairā Iehova Sabaota
ra, kare rava e akatoeia te tumu ma
te rara katoa ra.
2 Ia kotou ra, tei mataku mai i toku
nei ingoa, e iti mai ïa te Rā tuatua-
tika ma te ora i raro ake i tona peau;
ka aere oki kotou ki vao ka rererere
3 aere ei mei te au kafa akaangai ra. E

na kotou e takatakai i te aronga kino
ki raro; e riro oki ratou mei te reu i
raro ake i to kotou vaevae, i te rā i
akatakaia e au ra, te tuatua mairā Ie-
hova Sabaota ra.

Akamaara kotou i te ture a taku 4
tavini ra a Mose, taku i ikuiku kiaia i
Horeba ra, na Iseraela katoatoa ra, e
te au akonoanga, ma te au tuatua-tau.

5 I na, e tono ana au i te peroveta ra
ia Elia kia kotou na, ka tae atu ei i
taua rā maata e te mataku o Iehova
6 ra: E nana e akaariu i te ngakau o te
au metua ki te au tamariki, e te nga-
kau o te au tamariki ki te au metua
ra, ko te aere mai aea au e ko te taia
aea e au te enua nei ki te katara.

TE

KOREROMOTU OU,

A

TO TATOU ATU, A TE ORA,

A

IESU MESIA RA.

KIRITIIA

EI REO RAROTONGA.

LONEDONA:

ROROMIIA E WILLIAM M. WATTS,

NA TE SOCIETI BIBILIA I BERITANI E TE AU ENUA KATOA:

I AKATUPUIA I LONEDONA I TE MATAITI 1804.

—

1851.

TE AU BUKA I TE KOREROMOTU OU RA.

TE EVANGELIA A MATAIO.

PENE I.

Te kopu-tangata o Iesu, e tona anau anga.

E TUATUA no te anau anga no Iesu 1
Mesia, e tamaiti na Davida, e ta-
maiti na Aberahama. Anau akera ta 2
Aberahama ko Isaaka; anau akera ta
Isaaka ko Iakoba; anau akera ta Ia-
koba ko Iuda e tona ai taeake; Anau 3
akera ta Iuda ko Phareza e ko Zara
ia Tamara; anau akera ta Phareza ko
Eseroma; anau akera ta Eseroma ko
Rama; Anau akera ta Rama ko 4
Aminadaba; anau akera ta Amina-
daba ko Naasona; anau akera ta Naa-
sona ko Salamona; Anau akera ta 5
Salamona ko Boaza ia Rahaba; anau
akera ta Boaza ko Obeda ia Ruta;
anau akera ta Obeda ko Iese; Anau 6
akera ta Iese ko te ariki ra ko Da-
vida; anau akera ta te ariki ra ta Da-
vida ko Solomona i te vaine a Uria ra;
Anau akera ta Solomona ko Roboama; 7
anau akera ta Roboama ko Abia; anau
akera ta Abia ko Asa; Anau akera ta 8
Asa ko Iosaphata; anau akera ta Io-
saphata ko Iorama; anau akera ta
Iorama ko Ozia; Anau akera ta Ozia 9
ko Iotama; anau akera ta Iotama ko
Ahaza; anau akera ta Ahaza ko He-
zekia; Anau akera ta Hezekia ko 10
Manase; anau akera ta Manase ko
Amona; anau Akera ta Amona ko
Iosia; Anau akera ta Iosia ko Ieko- 11
nia e tona ai taeake, i te tuatau i riro
atu ei ki Babulonia ra: E kia riro 12
atura ratou ki Babulonia, anau akera
ta Iekonia ko Salatiela; anau akera ta
Salatiela ko Zorobabela; Anau akera 13
ta Zorobabela ko Abiuda; anau akera
ta Abiuda ko Eliakima; anau akera ta
Eliakima ko Azora; Anau akera ta 14
Azora ko Sadoka; anau akera ta Sa-
doka ko Akima; anau akera ta Akima
ko Eliuda; Anau akera ta Eliuda ko 15
Eleazara; anau akera ta Eleazara ko Ma-
tana; anau akera ta Matana ko Iakoba;
Anau akera ta Iakoba ko Iosepha te 16
tane a Maria, nana i anau a Iesu ra,
ko tei karangaia, ko te Mesia. E te 17
au uki katoa mei ia Aberahama maira
e tae rava akera ia Davida, raungauru
ïa uki e a ara; mei ia Davida mai oki e
tae akera i te riro anga ki Babulonia ra,
raungauru ïa uki e a ara; mei te riro
anga oki ki Babulonia ra, e tae akera
ki te Mesia nei, raungauru ïa uki e
a ara.
18 Ko te tu oki teia o te anau anga o
Iesu Mesia: Kua akatakaia tona
metua vaine ko Maria na Iosepha, kare
ra raua i moe i nui ei aia i te Vaerua
19 Tapu. E tangata tuatua-tika tana tane
ko Iosepha, kare oki aia i inangaro i
te akakite ua iaia, manako iora e aka-
20 ruke poiri ua iaia. Te maaraara ra
aia i taua mea nei, e i na, kua mama
maira tetai angela a te Atu, kua akai-
rimoe maira iaia, kua na ko maira, E
Iosepha te tamaiti a Davida ra, auraka
koe e mataku i te arataki mai i to
vaine ia Maria ki o ou ra: no te
21 Vaerua Tapu i nui ei aia. E tamaiti
tana e anau, e ko Iesu te ingoa taau e
tapa nona: e akaora oki aia i tona
22 au tangata i ta ratou ara. Tika
tikai atura tei karangaia mai e te
Atu i te peroveta i taua au mea
katoa nei, ka na ko mai ei ra e,
23 "I na, e nui te paretenia, e e tamaiti
tana e anau, e e tapaia tona ingoa ko
Emanuela," koia oki Te Atua ki o tatou
24 nei. Itirere akerā Iosepha i tana moe
ra, akono atura i ta te angela a te Atu
i tuatua mai kiaia ra, e kua arataki
25 maira i tana vaine ki ona ra: Kare
ra i rave atu, e anau ua maira tana
tama mua, e tapa atura aia i tona ingoa
ko IESU.

PENE II.

Te au Magoi: te oro anga ki Aiphiti: te matenga o te au tamariki ia Heroda: te oki anga mai, e te aerenga ki Nazareta.

1 E KIA anau a Iesu i Betelehema i
Iudea ra, i te au rā o te ariki ra
o Heroda, i na, e au Magoi tei aere mai
ki Ierusalema, mei anatole mai, kua na
2 ko maira, Teiea te Ariki anau ou o te
ngati Iuda nei? kite akenei oki matou
i tona etu i anatole, i aere mai nei ma-
tou e araara atu iaia.

Kite akera te ariki ra ko Herodā *i te* 3
reira tuatua, kua taitaia akera aia, ma
to Ierusalema katoa. E akaputuputu 4
maira aia i te kau taunga nunui ka-
toa, e te aronga tata tuatua a te au ta-
ngata, kua ui atura aia ia ratou i te
ngai e anau ei te Mesia. Kua tuatua 5
maira ratou kiaia, Ei Betelehema Iudea
nei *e anau ei;* te pera maira oki te
peroveta i te tata anga mai, " E ko 6
koe, e Betelehema, i te enua o Iuda
nei, kare koe i te mea ngiti rava i roto-
pu i te au *oire* ariki o Iuda; no roto
mai ia koe tetai Kavana, e nana e ara-
taki i toku nei au tangata ia Iseraela."
Kua tiki poiri aturā Herοda i te aro- 7
nga Magoi, kua ui marie atura ia ratou
i te mama anga mai o taua etu ra.
Kua akaunga atura aia ia ratou ki 8
Betelehema, na ko atura, Ka aere ka
kimi marie i taua tamaiti iti ra; e kia
kitea atu ia kotou, *e oki mai*, e akakite
mai kiaku, kia aere katoa atu au e
araara atu iaia. E kite akera ratou i 9
ta te ariki ra, aere atura; e i na, te
etu ta ratou i kite i anatole, kua na
mua atura ia ratou, e tae ua atura ki
rungao i te nooanga o taua tamaiti iti
ra; noo iora. Rai rava akera to ratou 10
rekareka i to ratou kite anga i taua etu
ra. E tae atura ratou ki roto i 11
te are, kite atura ratou i taua tamaiti
iti ra, e tona metua vaine ko Maria,
akatopa iora ratou ki raro, araara atura
iaia; kiriti akera i ta ratou apinga, apai
atura i te taoonga-rima, te auro, te
tusa, e te mura. E i ako akairimoeia 12
mai ratou e te Atua, auraka e oki atu
kia Heroda ra, aere atura ratou ki to
ratou uaorai enua na tetai ara ke.

E riro atura ratou, kua mama maira 13
tetai angela a te Atu, akairimoe maira
ia Iosepha, na ko maira, Ka tu, ka
rave i te tamaiti iti, e tona metua vaine,
e oro ki Aiphiti; e noo i reira, e kia
karangaia atu koe e au; e kimi oki
a Heroda i te tamaiti iti e ta. Kua 14
tu akera aia, rave iora i te tamaiti
iti e te metua vaine, aere atura ki
Aiphiti i te po: Noo atura i reira, e 15
tae akera ki te matenga o Heroda;
tika atura ta te Atu i tuatua mai i te
peroveta, " I tiki naia e au taku ta-
maiti i Aiphiti."

E kite akerā Heroda e, kua tapiki- 16
pikiia aia e te au Magoi ra, makita-
kita rava akera aia, tono atura i te
tangata, e ta atura i te aronga ta-
mariki tamaroa katoa, i Betele-
hema, e te au ngai katoa i reira
uaorai, ko tei tae ki te rua o te ma-
-aiti ra e tei kore, mei te taime mairai
17 tana i ui marie i te au Magoi ra. Tika
atura i reira te tuatua a te peroveta
ra a Ieremia, ka na ko mai ei ra e,
18 " E reo tei kitea i Rama, e aue, e te
tangi, e te mii maata, ko Rahela
i te iriea anga i tana au tama-
riki, e kare rava akera i na, no te mea
kare nei ratou."
19 E kia mate a Heroda, i na, kua
mama maira te angela a te Atu, akai-
rimoe maira ia Iosepha i Aiphiti,
20 Na ko maira, Ka tu, ka rave i te ta-
maiti iti, e te metua vaine, e ka oki ki
te enua o Iseraela: kua mate oki te
aronga i umuumu e ta i te tamaiti iti
21 nei. Kua tu akera aia, kua rave iora
i te tamaiti iti ra e te metua vaine, oki
22 maira ki te enua o Iseraela; Kia kite
ra aia e, tei ia Arekelau te au ei tupau
i tona metua ia Heroda i Iudea ra,
mataku iora aia kia aere ki reira; e i
ako akairimoeia maira aia e te Atua,
23 aere atura aia i te enua i Galilea: E
tae atura aia, kua noo iora ki tetai oire
ko Nazareta te ingoa, tika atura te
tuatua a te au peroveta ra, E kara-
ngaia aia i te Nazarene.

PENE III.

Te tuatua ia Ioane bapetizo, e to Iesu bapetizo angaia i Ioridana.

1 EI te reira tuatau, kua aere mairā
Ioane bapetizo, i te tutu aere
2 anga i te medebara i Iudea ra, I te na
ko anga e, E tataraara kotou; te vai-
tata mai nei oki te basileia o te ao.
3 Koia oki teia, ko tei karangaia mai e
Esaia peroveta ra, ka na ko mai ei ra e,
" E reo no tetai i te tutu aere anga i te
medebara, Ka akameitaki i te arataa o
te Atu, e akatika ua i tona aerenga."
4 E uruuru kamela to Ioane kakau, i
tatuaia tona taukupu ki te kiri puaka;
e akeride e te meli ngangaere tana kai.
5 Aere atura to Ierusalema kiaia ra, e to
Iudea ravarai, e to te enua katoatoa i
6 te pae i Ioridana ra, E bapetizoia iora
e ia i Ioridana, ma te aaki i ta ratou ara.
7 Kia akara atura ra aia i te au Pha-
risea e manganui, e te au Sadukea, i te
aere anga mai kiaia ra, kia bapeti-
zoia, kua karanga atura aia kia ratou,
E te anaunga vipera e, naai kotou i
ako atu e e rere ke kotou i te mate e
8 vaitata mai nei? E tenana ka tuku
mai na i te akonoanga e tau i te ta-
9 taraara: Auraka e manako i roto
ia kotou uaorai e, E metua to ma-
tou ko Aberahama; e karanga atu
oki au kia kotou, Ka tika i te
Atua i te akatupu i te tamariki na

Aberahama no roto i teianei au toka.
Te vai nei rai te tarapa i te tumu ra- 10
kau i teianei; e te rakau katoa kare i
na mai i te ua meitaki ra, ka tipuia ïa, e
titiriia atu ki roto i te ai. Ko au nei, 11
te bapetizo nei ia kotou ki te vai, kia
tataraara kotou; koia ra ko tei ka aere
mai i muri iaku nei, e maata tona mana
i toku, kare au e tau kia apai i tona
tamaka; nana e bapetizo ia kotou ki te
Vaerua Tapu, e te ai: Tei tona rima 12
tana petuo, e tamā marie aia i tana
alona, e akaputuputu aia i te sitona ki
roto i te vairanga sitona; kareka te
ota, ka tutungiia ïa e ia ki te ai mate
kore.

Kua aere mairā Iesu i reira ki Iorida- 13
na mei Galilea mai, kia bapetizoia aia e
Ioane. Akakore atura rā Ioane, na 14
ko atura, Ko au oki taau e bapetizo e
tika'i, e e aere mai oki koe kiaku nei?
Kua tuatua mairā Iesu kiaia, na ko 15
maira, Ka tuku ua mai na: e pera oki
tatou i te akatika i te au tuatua-tika
katoa e tau ei. Kua tuku maira aia i
reira. E oti akerā Iesu i te bapeti- 16
zoia, kake maira aia ki runga mei
raro mai i te vai; e i na, veveteia
akera te rangi iaia, akara akera aia
i te Vaerua o te Atua i te eke anga mai
mei te kukupa, e te to anga mai ki
rungao iaia: E i na, ko te reo maira 17
no te rangi, i te na ko anga mai e,
Taku Tamaiti akaperepere teia, kua
mareka rava au iaia.

PENE IV.

To Iesu neseteia anga, e te timata angaia i te medebara: te iki angaia o Petero ma.

E I aratakiiā Iesu e te Vaerua ki te 1
medebara ra, kia timataia e te
diabolo ra. Kua neseteia iora aia e a 2
ngauru o te po, e a oki ngauru o te ao,
e oti akera, pongi iora aia. Kua aere 3
maira taua Timata ra, na ko maira
kiaia, E Tamaiti koe na te Atua ra, ka
karanga atu koe ki teianei au toka kia
riro ei kai. Kua karanga atura aia, na 4
ko atura, Kua tataia, " Kare o te areto
anake ra te mea e ora'i te tangata nei,
ko te au mea katoa ra no roto mai i te
vaa o te Atua ra." Kua arataki atura 5
te diabolo iaia ki te oire tapu ra, e kua
tuku atura iaia ki rungao i te pore-
tiko o te iero ra, E kua karanga 6
atura kiaia, E Tamaiti koe na te Atua
ra, akatopa atu koe ia koe uaorai ki
raro; kua tataia oki e, " Ka ikuiku
aia i tana au angela ia koe;" " ka mou
oki ratou ia koe i *to ratou* rima, ko te
tukia ua atu aeà to vaevae ki te toka."
7 Kua tuatua mairā Iesu kiaia, Kua tata
katoaia e, " Auraka koe e timata atu i
8 toou Atua ra i te Atu." Kua arataki
akaou atura te diabolo iaia ki runga i
tetai maunga teitei rava, e kua akakite
maira kiaia i te au basileia katoa o te
9 ao nei, e to ratou kakā; Kua tuatua
maira kiaia, E oronga atu au i teianei
au mea katoa kia koe, kia akatopa mai
10 koe ki raro e akamori mai iaku. Kua
karanga aturā Iesu kiaia, E aere ke
atu koe e Satani, kua oti i te tataia,
" Ko toou Atua ra ko te Atu taau e
akamori, e koia anake rai taau e aka-
11 rongo." Akaruke iora te diabolo iaia,
e i na, e aronga angela tei aere mai, e
kua matuapuru maira iaia.
12 E kite akerā Iesu e kua tapekaiā
13 Ioane, kua aere atura ki Galilea; Aka-
ruke iora aia ia Nazareta, aere atura,
e noo atura i Kaperenauma, i te pae
roto ra, i te kotinga i te enua o Zebu-
14 lona e Naphatali; Tika rava atura te
tuatua a Esaia peroveta i reira, i te na
15 ko anga mai, " Te enua o Zebulona, e te
enua o Naphatali, i tera pae Ioridana,
i te pae roto, ko Galilea i o te etene
16 ra, Te aronga i noo i te poiri ra, kua
akara ïa i te mārama maata; e te aro-
nga i noo i te ngai maru-mate ra, kua
itiia ratou e te mārama."
17 I reira to Iesu akamata anga i te
ako, i te na ko anga e, Ka tataraara:
te vaitata mai nei oki te basileia o te ao.
18 E te aere rā Iesu na te pae roto i
Galilea ra, kite atura aia i e toko rua
puke tangata, i te tuakana ia Simona ko
tei karangaia ia Petero ra, e tona taeake
ko Anederea, te tuku ra i te kupenga
i taua roto ra; e puke ravakai oki
19 raua. Kua karanga atura aia kia
raua, Ka aru mai iaku, e akariro au
20 ia korua ei ravakai tangata. Akaruke
iora raua i ta raua puke kupenga i
21 reira, e kua aru maira iaia. E te
aere ua atura aia, kite atura i e toko
rua rai puke tangata, ko Iakobo a Zebe-
daio ra, e tona taeake ko Ioane, tei
runga i te boti e to raua metua ko Ze-
bedaio, te ono ra i ta ratou puke kupe-
nga, kua karanga atura aia ia raua.
22 Akaruke iora raua i te boti i reira, e
to raua metua, aru atura iaia.
23 Aere aturā Iesu na Galilea katoa e
kako rava ake, i te apii anga i roto i to
ratou au sunago ra, e te tuatua anga i
te evangelia o te basileia, e te akaora
anga i te au maki ravarai, e te au mate
24 katoa o te tangata. Tutuki atura
tona rongo e kako rava ake Suria; e

kua apai maira ratou i te aronga maki
katoa kiaia ra, ko tei mate i tera maki i
tera maki, e te mamae, e tei uruia e te
demoni ra, e te neneva, e te akangoru ;
kua akaora atura aia ia ratou. E 25
motuanga tangata maata tei aru mai
iaia no Galilea mai, no Decapoli, no
Ierusalema, no Iudea, e no te pae i Io-
ridana ra.

PENE V.

Te tuatua a Iesu ki runga i te maunga : te akonoanga e te meitaki o te tangata akarongo: te aiteanga tikai o te ture : no te ta tangata, te akaongi, te akaturi, te akaruke vaine, te taputou, te akamoupuku, e te aroa ki tetai ki tetai.

E KITE aturā *Iesu* i te urupu ta- 1
ngata ra, kake atura aia ki runga
i te maunga; noo iora ki raro, e kua
aere maira tana au pipi kiaia. Kua 2
tuatua akera tona vaa, apii atura ia
ratou, na ko atura, E ao to tei akaaka 3
te ngakau : no ratou te basileia o te
ao. E ao to tei aue: e tarekarekaia 4
ratou. E ao to tei maru: e riro ia 5
ratou te enua. E ao to tei pongi, e tei 6
kaki i te tuatua-tika: e akakiia ratou.
E ao to tei aroa *ia etai ke ra:* e aroa 7
katoaia mai ratou. E ao to tei mā te 8
ngakau : e kite oki ratou i te Atua.
E ao to tei akamoeau: e karangaia 9
ratou e tamariki na te Atua. E ao to 10
tei takinga-kinoia i te tuatua-tika ra:
no ratou te basileia o te ao. E ao 11
to kotou, kia akakino mai, e kia taki-
nga-kino mai, e kia tapepe pikikaa ua
mai *te tangata* ia kotou i te au kino
katoa nei, noku nei: E rekareka 12
kotou, e kia rere ua i te rekareka ; e
tutaki maata oki ta kotou i te ao ra : i
pera oki ratou i te takinga-kino i te
aronga peroveta, ko mua ïa ia kotou.
Ko kotou te tai no te enua: kareka 13
kia mangaro te tai ra, eaa atura te
mea e taitai ei? kua riro ïa ei mea
puapinga kore, e akarukeia ïa, e taka-
takaiia e te vaevae tangata. Ko kotou 14
te mārama o te ao nei. Te oire i aka-
tuia ki runga i te maunga ra, kare ïa
e ngaro. Kare oki te tangata e tutu- 15
ngi i te lamepa, ka tuku atu ei ki
raro ake i te aite, ei runga ra i te
vairanga, kia mārama to te are katoa.
Koia katoa to kotou mārama, kia kakā 16
ïa ki mua i te aroaro o te tangata
nei, kia akara ratou i ta kotou anga-
anga meitaki, e kia akameitaki ra-
tou i to kotou Metua i te ao ra.
Auraka e manako e, i aere mai au e 17
akakore i te ture, e ta te au peroveta
ra ; kare au i aere mai e akakore, e
18 akatupu ra. Koia tika taku e karanga
atu kia kotou nei, E kore ake te rangi
e te enua, i tetai iota e tetai va'i
mea ngiti poepoe o te ture nei, kare ïa
19 e kore, e ope takiri ïa i te tupu. E
teianei, ko te akaapa, e te apii ia etai
ke, kia akaapa i tei mea ngiti o te
au akauenga nei, e karangaia aia i te
mea ngiti rava i te basileia o te ao;
kareka te akono, e kua apii *i taua au
tuatua* nei, e karangaia aia i te mea
20 maata i te basileia o te ao ra. E aka-
kite atura au kia kotou, Kia kore kia
maata atu ta kotou tuatua-tika i ta te
aronga tata tuatua, e ta te aronga
Pharisea, kare rava kotou e o ki
21 te basileia o te ao. Kua akarongo
oki kotou e, i tuatuaia mai e te
aronga taito ra e, "Auraka *rava* koe
e ta ua:" e te ta ua ra, e tau iaia
22 te akavaanga: Te karanga atu nei
ra au kia kotou, Ko te tangata e riri
ua ki tona taeake, e tau katoa iaia
te akavaanga: e te karanga atu ki
tona taeake, e Raka ; e tau iaia te
Sunederi ; kareka ko tei karanga atu,
23 e More, e tau iaia te ai i te po. E
teianei, kia apai koe i taau apinga oro-
nga ua ki te atarau, e kua manako
iora koe i reira e, e ara ta to taeake ia
24 koe na: Vaio atu i to apinga i mua i
te atarau, e akamata i te aere e ongi i
to taeake, ka aere ei ka apai i taau
25 apinga. Kia rapurapu koe i te aka-
tika taau tuatua i taau tangata ou, i to
korua aerenga na te ara ; ko te tuku
atu aea te tangata ou ia koe ki te
akava ra, e ko te tuku *aea* te tangata
akava ia koe ki te tangata taoonga ra, e
uriia atura koe ki roto i te are tape-
26 kānga. Tikai taku e karanga atu kia
koe, Kare takiri koe e tukuia mai, e
kia oko na rava ia koe te koderane ope-
27 nga ra. Kua akarongo kotou e, i tua-
tuaia mai e te aronga taito ra e, "Auraka
28 rava koe e akaturi:" Te karanga atu
nei ra au kia kotou, Ko tei akara ua
atu i te vaine ei akatupu i te inangaro,
kua akaturi takere ïa aia i taua vaine
29 ra i tona uaorai ngakau. E te peka-
peka na koe i toou mata katau, e koiti,
e akaruke ke atu ; e meitaki oki koe
me mate tetai oou melo, i to kopapa
30 katoa kia uriia ki roto i te po. E te
pekapeka na koe i toou rima katau, e
tipu, e akaruke ke atu : e meitaki
oki koe me mate tetai oou melo, i
toou kopapa katoa kia uriia ki roto i
31 te po. I tuatuaia oki, Ko tei ina-
ngaro i te kopae i tana vaine, e kave

atu i tetai tuatua kopae kiaia ra; Te 32
karanga atu nei ra au kia kotou, Ko te
kopae i tana vaine, auraka no te
akaturi, kua akariro aia iaia ei aka-
turi; e te akaipoipo i tei kopaeia
ra, kua akaturi katoa ïa. Kua aka- 33
rongo oki kotou e, i tuatuaia mai
e te aronga taito ra e, Auraka koe e
taputou pikikaa ua, e akatupu ra i
taau i taputou ia Iehova ra: Te karanga 34
atu nei ra au kia kotou, Auraka e ta-
putou, auraka rava; auraka i te
rangi; ko te terono ïa no te Atua:
Auraka i te enua; ko tona ïa pange 35
avae: auraka i Ierusalema; ko te oire
ïa o te Ariki maata. Auraka katoa 36
koe e taputou i toou uaorai upoko,
kare e tika ia koe i te akateatea i tetai
io rauru, e te akakerekere *i tetai.*
Kia riro ra ta kotou Koia, ei koia; e 37
ta kotou Kare, ei kare; e te vai atu
rai te tuatua, no roto ïa i te kino.
Kua akarongo kotou e, i tuatuaia 38
maira, E mata ra, ei mata ïa tutaki,
e nio ra, ei nio ïa: Te karanga atu 39
nei ra au kia kotou, Auraka e akaoki
atu i te kino: ko te moto mai i toou
paparinga katau nei, e ariu katoa atu i
tetai. E kia akava mai tetai tangata 40
ia koe i te ture, e rave mai i toou
kakau, o atu katoa i toou pereue. E 41
ko te tuatua mai kia koe e aere i
tetai maile, aere ua atu korua e rua
maile. E oronga atu na tei pati mai 42
ia koe ra; e ko tei ori mai ia koe ra,
auraka e akaoki uaia atu. Kua aka- 43
rongo kotou e, i tuatuaia maira, "E
aroa atu koe i toou tangata tupu," e
makitakita atu i toou enemi: Te ka- 44
ranga atu nei ra au kia kotou, E aroa
atu i to kotou aronga enemi, e akaora
atu i tei tao mai; e takinga-meitaki atu
i te aronga e makitakita mai ia kotou, e
pure oki no te aronga e akakino mai e
tei takinga-kino mai ia kotou; Kia 45
riro kotou ei tamariki na to kotou
Metua i te ao ra: te akaiti nei aia i tona
rā ki rungao i te kino e te meitaki, e
te akatopa mai nei aia i te ua ki runga
i te tangata tuatua-tika e te tangata
tuatua-tika kore. Ko tei aroa mai ia 46
kotou, ko ta kotou e aroa atu, eaa ta
kotou tutaki i reira? kare aina te aro-
nga telona e pera katoa? E to kotou 47
aronga taeake anake ra, ta kotou ïa
e tangi atu, eaa ta kotou ngai maata
atu i reira? kare aina te aronga te-
lona e pera katoa? Kia apa kore oki 48
kotou, mei to kotou Metua i te ao ra,
e apa kore.

PENE VI.

Te oronga anga apinga aroa: te pure e te neseteia, e kia na mua i te kimi i te basileia o te Atua.

1 KIA matakite oki, ko te oronga
aea kotou i ta kotou apinga aroa
ki mua i te aroaro o te tangata, kia
akaraia e ratou: ko te kore aea e
rauka ta kotou tutaki i to kotou Me-
2 tua i te ao ra. Kia oronga ra koe i
taau apinga aroa, auraka e na mua i
te akatangi i te pu, mei ta te aronga
pikikaa, i roto i te au sunago, e i te au
arataa ra, kia akameitakiia ratou e te
tangata. Koia tika taku e karanga atu
kia kotou na, Kua rauka ta ratou
3 tutaki. Kareka kia oronga koe i *taau*
apinga aroa, auraka toou rima kaui e
kite i ta toou rima katau e rave ra:
4 Kia munangaro taau *oronga anga*
apinga aroa, e na to Metua, tei kite
ua mai i te mea ngaro, e o mai aka-
5 kite ua i taau tutaki. E kia pure
koe, auraka mei ta te aronga piki-
kaa ra: ko tei inangaro i te pure tu
ua i roto i te au sunago, e te pae
arataa ra, kia akaraia ratou e te ta-
ngata. Koia tika taku e karanga atu
kia kotou na, Kua rauka ta ratou tutaki.
6 Kareka kia pure koe, e aere ki roto i
toou pia, e topiri marie i te pa, ka pure
ei ki toou Metua, e na to Metua,
tei kite ua mai i te mea ngaro, kore
ua rai aia e kitea, e o mai akakite
7 ua i taau tutaki. E kia pure kotou,
auraka e maata te tuatua rikiriki
puapinga kore, mei ta te au etene ra:
ko tei manako e, tei te rai o te tuatua e
8 kiteia mai ei ratou. Auraka kotou e
aite kia ratou ra; kua kite ana to
kotou Metua i te au mea e tau ia
9 kotou, ou kotou i pati atu ei. Na ko
kotou kia pure: E to matou Metua i
10 te ao ra, Kia tapu toou ingoa. Kia tae
toou basileia. Kia akonoia toou anoano
i te enua nei, mei tei te ao katoa na.
11 O mai te kai e tau ia matou i teianei
12 rā. E akakore mai i ta matou ara,
mei ia matou i akakore i ta tei ara ia
13 matou nei. Auraka e akaruke ia matou
kia timataia mai, e akaora ra ia
matou i te kino. Noou oki te basi-
leia, e te mana, e te kakā, e tuatau
14 ua atu. Amene. Kia akakore oki
kotou i ta etai ke ra ara, e aka-
kore katoa to kotou Metua i te ao
15 ra i ta kotou; Kia kore ra kotou
e akakore i ta etai ke ra ara, kare
katoa oki to kotou Metua i te ao
ra e akakore mai i ta kotou ara.

E kia neseteia kotou, auraka e aka- 16
raumatea te mata, mei ta te aronga
pikikaa ra, ko tei akatu ke i to
ratou mata, kia kitea e te tangata
e, te neseteia ra ratou. Koia tika
taku e karanga atu kia kotou na,
Kua rauka ta ratou tutaki. Kareka 17
kia neseteia koe, e tainu i toou upoko, e
e orei i toou mata; Kia kore taau nese- 18
teia anga e kitea e te tangata, i toou Me-
tua ra; e na to Metua, tei kite ua mai i
te mea ngaro, kore ua rai aia e kitea, e
o mai akakite ua i taau tutaki. Auraka 19
e akaputu i te apinga na kotou i teianei
ao, i te ngai e pou ei i te uu, e te pe, i
te ngai e tomoia, e e keiaia'i e te keia.
Ka akaputu ra i te apinga na kotou ki 20
runga i te rangi, i te ngai e kore ei e pou
i te uu e te pe, kare oki te keia e tomo
i reira ka keia'i: Te ngai oki i vaioia'i 21
to kotou na apinga, ka riro katoa i
reira to kotou ngakau. Ko te mata to 22
te kopapa nei mārama: te meitaki ra
to mata, kua mārama ïa to kopapa
katoa: Kia kino ra toou mata, ka poiri 23
ïa to kopapa katoa. E kia riro te
mārama i roto ia koe ra ei poiri; eaa
ua te aite i te reira poiri i te maata!
Kare e tika i te tangata kia aka- 24
rongo i nga pu e toko rua: ka riro aia i
te riri atu ki tetai, e te anoano atu ki
tetai; e kare ra, ka riro i te tau atu ki
tetai, e te akaviivii atu i tetai. Ko
kotou nei oki, kare e tika kia akarongo
atu i te Atua e te mamona. E teia- 25
nei, e ako atu au ia kotou, auraka e
apiapi i to kotou ora, i ta kotou e kai,
e ta kotou e inu, e te kakau no to
kotou tino. Kare aina e maata te ora
i te kai, e te tino i te kakau? Ka 26
akara na i te au manu o te reva nei:
kare ratou i tanu, kare oki i kokoti,
kare oki o ratou are kai; na to kotou
Metua i te ao ra i angai ia ratou.
Kare aina e meitaki maata to kotou i
to ratou? Koai oki to kotou, e tika kia 27
akaroa atu i tona tu, kia apiapi aia, e
okotai ake kubiti? E eaa kotou e api- 28
api ei i te kakau? Ka maara na i te
au lili o te enua, te peea nei to ratou
tupu; kare ratou i angaanga, kare oki
i iro: E karanga atu au kia kotou, 29
E tae ua atu ki te manea ope o Solo-
mona, kare rai tona manea i arite i
tetai o ratou nei. I pera oki te Atua 30
i te akamanea anga i te rakau rikiriki
o te enua, akonei te vai ra, e apopo
kua uriia ki roto i te umu; ka tanga atu
ei oki ia kotou, e kotou, te aronga aka-
rongo mea ngiti nei! E teianei, auraka 31
kotou e apiapi ua, ka na ko ei ra, Eaa
ua ta matou kia kai? e, Eaa oki ta ma-
tou kia inu? e, Eaa to matou kakau
32 kia kakau? (Te kimi ra oki te au
etene i taua au mea katoa ra:) kua
kite oki to kotou Metua i te ao ra e,
kia rauka taua au mea katoa ra ia kotou
33 e tika'i. E na mua ra kotou i te kimi i te
basileia o te Atua, e te tuatua-tika nana
ra; e kapiti katoaia mai taua au mea
34 katoa ra ia kotou. E teianei, auraka
e apiapi i to apopo ra; na apopo e api-
api i tana uaorai. Ko te rā ko tona
uaorai kino, oti ra ua ïa.

PENE VII.

Te akakino e te manako tau kore i etai ke: te pure; te au peroveta pikikaa: te akonoanga e meitaki ei, e te akonoanga e kino ei, te tangata.

1 AURAKA e akakino atu; kia kore
2 kotou e akakinoia mai. Ko ta
kotou oki e akakino *ia etai ke* ra, e
akakino katoaia kotou i te reira; ko te
aite ta kotou e aite atu, ko ta kotou rai
3 ïa kia akaaiteia mai. E eaa koe i
akara'i i te tanga iti i roto i te mata o
to taeake ra, e kare koe i kite e tei roto
i toou uaorai mata te rakau maata?
4 E eaa oki koe e tika'i kia karanga atu
ki to taeake, O mai, naku e kiriti i te
tanga iti i roto i toou mata, e i na, tei
roto i toou uaorai mata te rakau
5 maata? E tera ra pikikaa e, e timata
ana i te kiriti i te rakau maata i
roto i toou orai mata; ei reira koe
e kite meitaki ei, kia kiriti i te tanga
iti i roto i te mata o to taeake.
6 Auraka te mea tapu e apaiia atu
na te puaka-aoa, auraka katoa ta
kotou poe e titiriia atu na te puaka;
ko te takatakaiia aea e to ratou vae-
vae, ko te ariu mai aea e kakati ia
7 kotou. E pati, e e orongaia mai ta
kotou; e kimi, e kitea ïa ia kotou;
e topāpā atu, e kiritiia mai ïa te
8 pa ia kotou: Ko te aronga katoa oki
i pati ra, kua rauka ïa: e ko tei
kimi ra, kua kitea ïa; e tei topāpā
9 ra, e kiritiia mai ïa te pa iaia. Koai
ïa i roto ia kotou i te tangata nei,
e apai i te toka na tana tamaiti kia
10 pati mai aia i te areto? E kia pati mai
i te ika, ka apai atu ainei i te ovi
11 nana? E te tika na ia kotou, kino ua
rai, kia oronga i te mea meitaki na ta
kotou au tamariki, ka tanga'i oki i to
kotou Metua i te ao ra, i te oronga i te
mea meitaki i te aronga i pati atu iaia
12 ra? E te au mea katoa ta kotou i ano-
ano ia etai ke ra, na reira katoa kotou
ia ratou: ko ta te ture ïa, e ta te au
13 peroveta. E tomo kotou na te ngutupa

o iti; te atea maata nei te ngu-
tupa, e te pararauare nei te ara, e
tae atu ei ki te mate; e manganui
te na reira i te tomo. Te kokota 14
ua nei te ngutupa, e te piri oki o
te ara, e tae atu ei ki te ora, e to-
koia ua ake tei kite atu i te reira.
Kia matakite ra i te peroveta piki- 15
kaa, ko tei aere mai ia kotou ma te
kakau mamoe ra, kareka i roto, e luko
taae ïa. Ka kite kotou ia ratou i to 16
ratou ua. No runga aina te vine i te
tataramoa i te aki anga mai; e te
suke no runga aina i te rakau taratara?
E ua mai te au rakau meitaki katoa i 17
te ua meitaki; e te au rakau kikino ra,
e ua mai ïa i te ua kino. Kare e tika i 18
te rakau meitaki kia ua mai i te ua kino,
kare katoa te rakau kino e ua mai i te
ua meitaki. Te au rakau katoa kare 19
e ua mai i te ua meitaki ra, e tipuia ïa,
e ka titiriia ki roto i te ai. Ka kite 20
kotou ia ratou i ta ratou e ua maira.
Kare te aronga e tuatua mai iaku e, 21
E te Atu, e te Atu, e ope katoatoa i te
tae ki te basileia ra ki te ao; ko tei
akono ra i te anoano o taku Metua i te
ao ra. E manganui te ka tuatua mai 22
kiaku i taua rā ra, E te Atu, e te Atu,
kare aina kua apii matou ma toou
ingoa; e kua tuaru i te au demoni i
toou ingoa; e kua rave i te semeio e
manganui ma toou ingoa? Ko taku ïa 23
e karanga atu, Kare takiri au i kite
ia kotou: ka aere ke atu kotou, te
aronga rave tuatua kino. E teianei, 24
ko tei akarongo mai i taku nei tua-
tua, e akono atura, e arite au iaia
i tetai tangata pakari, ko tei akatu
i tona are ki runga i te papa. E topa 25
iora te ua, e ta'e iora te vai puke, e te
matangi oki i te arara viviki anga mai i
rungao i taua are ra, kare rava i keu, no
te mea e papa te turanga. Kareka tei 26
akarongo ua mai i taku nei tuatua, e
kare i akono, e arite au iaia ki te ne-
neva, ko tei akatu i tona are ki runga i
te one. E topa iora te ua, e ta'e iora te 27
vai puke, e te matangi oki i te arara
viviki anga mai i rungao i taua are ra;
inga ora: e e ngaangaa maata to taua
are ra.
E kia akaoti akerā Iesu i teianei 28
tuatua anga, kua va ua te tangata i
tana tuatua: I apii oki aia ia ratou ma 29
te mana, kare mei ta te au tata tua-
tua ra.

PENE VIII.

Te tangata lepera: te tavini akangoru a te rangatira anere: te metua ongoai vaine o Petero: te uriia: te tuatua no te au puaka i uruia e te au demoni.

1 E IAIA i eke mai mei te mau-
nga maira, ma te motuanga ta-
ngata maata katoa i te aru anga mai
2 iaia ra; I na, kua aere maira tetai
lepera, akateni maira iaia, na ko maira,
E te Atu, kia tika ia koe, e mā au ia
3 koe. Kua akatika mairā Iesu i tona
rima, akatukia atura iaia, na ko atura;
Kua tika ïa iaku, kia mā koe. Mā
4 atura te lepera nona i reira ra. Kua
karanga aturā Iesu kiaia, Auraka takiri
koe e aaki ki te tangata; ka aere ra, e
akakite ia koe uaorai ki te taunga, e apai
atu i te taoonga-rima i akaueia mai e
Mose ra, ei akakite anga atu kia ratou.
5 E tae aturā Iesu i roto i Kaperena-
uma, kua aere maira tetai rangatira
6 anere, tuatua meitaki maira kiaia, Na ko
maira, E te Atu, kua maki taku tavini,
e te vai ua ra i te ngutuare, kua maata
7 rava tona maki, e akangoru. Kua ka-
ranga aturā Iesu, E aere atu au e
8 akaora iaia. Kua tuatua maira te
rangatira anere, na ko maira, E te
Atu, kare au e tau kia tomo mai koe
ki roto i taku are: ko te tuatua anake
taau e tuatua, ka ora ïa taku tavini i
9 reira. Ko au katoa nei oki, ko raro
ake au ia etai ke, e vaeau ra to raro
ake iaku, e kia tuatua au ki tetai, Ka
aere, kua aere ïa; e ki tetai, Ka aere
mai, kua aere mai ïa; e ki taku ta-
10 vini, E na ko, kua na reira ïa aia. E
kite akerā Iesu *i te reira*, va ua iora
aia, e kua karanga atura ki te aronga i
aru mai *iaia* ra, Koia tikai taku e ka-
ranga atu kia kotou nei, Kare rai au i
kite i teia akarongo i te maata i Ise-
11 raela nei. E akakite atura au kia
kotou, Manganui te ka aere mai, mei
te itinga o te rā, e te opunga o te rā, e
ka noo katoa ratou, ko Aberahama, e
ko Isaaka, e ko Iakoba, i te kaingakai i
12 te basileia ra i te ao. Kareka te tama-
riki basileia ra, e uriia ïa i te poiri ki
vao ra: tei reira te aue e te pakati anga
13 nio ra. Kua karanga aturā Iesu ki
taua rangatira anere ra, Ka aere; e
mei taau i akarongo ra, kia peraia koe.
Ora rava atura ïa taua tavini nona i
reira ra.
14 E tae aturā Iesu ki roto i te are o
Petero, akara atura aia i tona metua
ongoai vaine, te akūvai ua ra, kua mate i

te vera. Kua akatukia atura aia i tona 15
rima, peke atura te vera iaia; tu akera
aia ki runga, matuapuru maira ia
ratou.
E aiai iora, kua apai maira ratou i te 16
aronga i uruia e te demoni e manganui
iaia ra; peke ke atura iaia taua au vaerua
ra i te reo ua; e akaora atura i te aronga
katoa i mate i te maki: I te akatika 17
anga i te tuatua a Isaia peroveta ra, ka
na ko mai ei ra, "Nana uaorai i rave i
to tatou apikepike, e kua apai ke i *to
tatou* au mate."
E kia akara akerā Iesu e, kua kako 18
aia i te tangata e manganui, kua akaue
atura e oe ki tetai pae *roto*. Kua aere 19
maira tetai tata tuatua, na ko maira
kiaia, E te Orometua, e aru atu au ia
koe i toou au aerenga katoa. Kua ka- 20
ranga aturā Iesu kiaia, E ana to te
suoli, e toanga to te manu o te reva,
kareka te Tamaiti a te tangata, kare
ona urunga upoko. Kua tuatua maira 21
tetai o te au pipi ana ra, E te Atu, e
tuku ua ake koe iaku kia aere ana au
e tanu i taku metua tane. Kua ka- 22
ranga aturā Iesu kiaia, Ka aru mai
iaku; e vaio atu na tei mate e tanu i to
ratou i mate ra.
Aere atura aia ki runga i te pai, kua 23
aru atura tana au pipi iaia. E i na, 24
kua tupu maira tetai uriia maata i taua
roto ra, ngaromia iora te pai i te kare:
kua moe ra aia. Aere atura tana au 25
pipi e akaara iaia, na ko atura, E te
Atu, e akaora ia matou; kua mate ma-
tou. Kua tuatua maira aia kia ratou, 26
Eaa kotou i mataku ei, e kotou, te aro-
nga akarongo mea ngiti nei? Tu akera
aia ki runga, kauvae atura i te matangi e
te kare, marino rava atura. Va ua iora 27
te au tangata ra, na ko akera, Eaa ua
te tu o teianei tangata, i akarongo ei te
matangi e te kare iaia!
E tae atura aia ki tetai pae i te enua 28
i to Geregese, kua aravei maira iaia e
toko rua puke tangata demoni, mei roto
mai i te au menema ra, e toa maata,
kare ua akerai e tangata e tae na reira.
E i na, kua kapiki ua maira raua ra, 29
na ko maira, Eaa taau ia maua nei, e
Iesu, e te Tamaiti a te Atua ra? I aere
mai koe e akamamae ia maua, auraka
kia tae ki te tuatau tikai? E tei tetai 30
ngai mamao akera ia ratou tetai anana
puaka maata, te kai ra i te kai. Kua 31
kaku maira te au demoni kiaia, na ko
maira, Kia tuaru koe ia matou ki vao,
e tuku ake koe ia matou ki roto i te-
ra ra anana puaka. Kua karanga atura 32
aia, Ka aere; e tae atura ratou ki vao,
tomo atura ratou ki roto i taua anana
puaka ra: e i na, oro viviki ua atura
taua anana katoa ra, na te mato e raro
rava i taua roto ra, mate atura i roto i
33 te vai. Ati iora te aronga tiaki, e aere
atura ki roto i te oire, akakite aere i
te au mea katoa, e te ravenga i nga ta-
34 ngata demoni ra. E i na, kua aere
maira taua oire katoa ra kia aravei ia
Iesu: e kite maira ratou iaia, kua aka-
teni maira, kia aere ke atu aia i to
ratou enua.

PENE IX.

Te tangata akangoru: to Mataio tuatua angaia: kare te au pipi a Iesu e neseteia: te tamaine a Iairo, e te vaine atekeria; nga tangata matapo e te murare: tokoiti ua te rave angaanga.

1 AERE atura aia ki runga i te pai,
akatere atura ki tetai papaki, e
2 tae atura ki tona uaorai oire; E i na,
te apai maira ratou i tetai akangoru
kiaia ra, te vai ua ra i runga i te roi; e
kite aturā Iesu i to ratou akarongo,
kua karanga atura ki taua akangoru ra,
E akamaroiroi, e tama; kua akakoreia
3 taau au ara. E i na, te tuatua ra tetai
au tata tuatua i roto ia ratou uaorai,
Kua akakino Atua teianei tangata.
4 Kua kite rā Iesu i to ratou manako, e
kua na ko atura, Eaa kotou i manako
5 kino ei i roto i to kotou ngakau? Teea
te mea rave ngoie, ko te karanga atu
aina, Kua akakoreia taau ara; e ko te
karanga atu aina, Ka tu ki runga, ka
6 aere? Kia kite ra kotou e, e mana to
te Tamaiti a te tangata i te ao nei kia
akakore i te ara, (kua karanga atura
aia ki taua akangoru ra,) Ka tu, ka
rave i to roi, ka aere i to ngutuare.
7 Tu akera aia ki runga, aere atura ki te
8 ngutuare. E kite akera taua aronga
maata ra, va anake iora ma te akakakā
i te Atua, ko tei oronga mai i te reira
tu mana i te tangata nei.
9 E te aere mairā Iesu mei reira mai,
kite atura aia i tetai tangata, ko Mataio
te ingoa, te noo ra i te are telona; kua
karanga atura kiaia, Ka aru mai iaku.
Tu akera aia ki runga, aru maira iaia.
10 E te noo rā Iesu i te kaingakai i roto
i te are, i na, e manganui te telona e te
aronga ara i aere mai, e noo anake iora
ratou ma ia katoa e tana au pipi ra.
11 E kite akera te au Pharisea, kua kara-
nga atura ki tana au pipi, Eaa i kai
katoa'i ta kotou Orometua e te au te-
12 lona e te aronga ara nei? Kite akerā
Iesu, kua tuatua maira kia ratou, Kare
no te aronga ora te taunga, no te

aronga maki ra. E teianei, ka aere, 13
ka apii i te ariteanga *i te manga tua-
tua ra e*, "Ko te aroa taku i anoano,
auraka te tusia:" kare oki au i aere
mai e tiki i te aronga tuatua-tika, i te
aronga ara ra, kia tataraara.

Kua aere maira te au pipi a Ioane 14
kiaia i reira, kua na ko maira, Te ne-
seteia putuputu ua nei matou e te au
Pharisea, eaa taau nei au pipi i kore ei
i neseteia? Kua na ko aturā Iesu kia 15
ratou, Te aue nei aina te au oa o te tane
ou i te noo katoa anga o taua tane ou
ra ki o ratou ra? te vai atura te tuatau
e apai keia'i te tane ou ra, ei reira
ratou e neseteia'i. Kare e tangata e 16
pananaki i te kakau piro ki te kakau ou;
kia pera, e maata rava te ngaae o taua
kakau *piro* ra i taua pananaki *ou* ra.
Kare e tangata e tuku i te wina ou ki 17
roto i te āriki taito; kia pera, e ngaae
te āriki, maringi atura te wina, e kino
rava atura te āriki. E tuku ra ratou i
te wina ou ki roto i te āriki ou, e ora
kapipiti ïa.

Te karanga atura aia kia ratou i taua 18
au tuatua nei, i na, te aere maira tetai
rangatira, tipapa iora ki mua iaia, na
ko maira, Kua mate takiri taku ta-
maine i teianei; ka aere maira koe,
e tuku i to rima ki runga iaia, ka ora
ïa aia i reira. Kua tu akerā Iesu ki 19
runga, aru atura iaia, e tana au pipi
katoa. E i na, tetai vaine, raungauru 20
ma rua ona mataiti i te mate ua anga
i te atekeria, kua na muri maira iaia,
akatukia maira i tona tapa kakau; I 21
tuatua aia ki roto iaia uaorai e, Kia
akatukia ua atu au i tona kakau, ka
ora ïa au. Kua ariu aturā Iesu, e 22
kite atura iaia, kua karanga atura, E
akamaroiroi, e *taku* tamaine, kua ora
koe i toou akarongo. Ora rava atura ïa
taua vaine i reira ra. E tae aturā Iesu 23
ki roto i te are o taua rangatira ra, e
kite atura i te au akatangi koe ra, e te
tangata i te aue anga, Kua karanga 24
atura aia kia ratou, Kia matea atu;
kare taua tamaine ra i mate, kua moe
ra. Kua taitoito maira ratou iaia: E 25
ope akera taua aronga tangata ra i te
tukuia ki vao, tomo atura aia ki roto,
kua rave atura i tona rima, tu ua maira
taua tamaine ra ki runga. Tutuki 26
atura te rongo o taua mea ra, e kako
rava akera te reira enua.

E te aere aturā Iesu mei reira atu, 27
kua aru maira e toko rua puke tangata
matapo iaia, kua kapiki maira, na ko
maira, E te tamaiti a Davida ra, e aroa
mai koe ia maua. E tae atura aia ki 28
roto i te are, kua aere maira nga tangata
matapo ra kiaia, kua karanga aturā
Iesu kia raua, Te manako na korua
e, e tika tena iaku? Kua tuatua maira
29 raua, A, e te Atu. Kua akatukia
atura aia i to raua mata, na ko atura,
Ta korua i manako na, kia peraia
30 korua. Puera akera to raua mata i
reira ra; kua ako ua aturā Iesu ia
raua, na ko atura, Eiaa rava tetai
31 tangata e kite. Aere atura ra raua,
kave aere atura i tona rongo, e kako
rava akera te reira enua.

32 E riro atura raua, i na, te apaiia
maira tetai tangata murare kiaia, e
33 demoni oki tona. E kia tuaruia taua
demoni ra ki vao, kua tuatua iora taua
murare ra: va ua ora taua aronga
maata ra, na ko akera, Kare akerai
34 teia i kitea i Iseraela nei. Kareka te
au Pharisea, kua na ko akera ïa, Te
tuaru nei aia i te demoni i te mana
o te demoni maata ra.

35 Aere aturā Iesu na roto i te au oire
e te au vila katoa, i te apii anga i roto i
to ratou au sunago, e te ako anga i te
evangelia o te basileia, e te akaora anga
i te au maki ravarai, e te au mate katoa
36 o te tangata. E kia akara akera aia
i te maata o te tangata, aroa atura aia
ia ratou, no te mea kua mate ratou i te
roiroi, e kua pueurikiriki keia, mei
37 te mamoe tiaki kore ra. Kua karanga
atura aia ki tana au pipi, Te maata ua
nei te mou, te iti nei ra te aronga e ko-
38 koti: E teianei, e pure kotou i te Atu
o te mou, kia unga mai aia i tetai
aronga ei rave i taua mou nana ra.

PENE X.

Te iki angaia o te au aposetolo: to ratou ingoa: kua tonokia ki te ngati Iuda ua: to ratou au mate, e to ratou apinga e taoi.

1 KUA karanga atura aia ki tana au
pipi tino ngauru ma rua, e aere
mai kiaia, kua tuku atura i te mana no
ratou, kia tuaru i te au vaerua viivii
ki vao, e kia akaora i te au maki rava-
rai, e te au mate katoa.
2 Teia oki te au ingoa o te au apose-
tolo tino ngauru ma rua ra; Ko Simona
te momua, ko tei karangaia ia Petero
ra, e tona taeake ko Anederea; ko
Iakobo a Zebedaio ra, e tona taeake ko
3 Ioane; Ko Philipa, e ko Baratolomea;
ko Toma, e te telona ra ko Mataio; ko
Iakobo a Alephaia ra, e ko Lebaio, ko
4 tei karangaia ia Tadaio; Ko Simona te
Kanana ra, e ko Iuda Isekariota, ko
tei pikikaa iaia ra.

Ko taua tino ngauru ma rua nei ta 5
Iesu i akaunga, e kua ako atura ia
ratou, na ko atura, Auraka e aere atu
ki te arataa o te etene ra, eiaa katoa
e tomo atu ki te oire o to Samaria ra:
Ka aere tika atura ki te au mamoe i 6
ngaro i te ngutuare o Iseraela. E 7
tutu aere kotou, na ko atu, Te vaitata
mai nei te basileia o te ao. E akaora i 8
te au maki, tamā i te lepera, e akatu
i tei mate, e tuaru i te demoni; e
mea o mai ua to kotou, e oronga ua
atu *oki* kotou. Auraka ei auro, e te 9
ario, e te veo, i roto i to kotou tatua;
Auraka ei pute e apaiia, auraka e taki 10
rua pereue, auraka ei tamaka, auraka
ei rakau: e tau oki i te rave angaanga
tana kai. E te oire e te vila ta kotou e 11
tomo, e ui atu i to reira tangata e tau;
ei reira noo ei kotou, e ka aere atu ei.
E kia tomo atu kotou ki roto i te are, 12
ka akaora atu i to reira. E te tau 13
ra taua ngutuare ra, e vai rai ta
kotou au i reira: kia kore ra e tau,
e oki akaou mai ïa ta kotou au ra
ia kotou uaorai. E te kore e kite 14
mai ia kotou, e kare oki e akono
i ta kotou tuatua; kia aere atu kotou
ki vao i taua are ra, e taua oire ra, ka
ruru atu i te repo i to kotou vaevae.
Koia tikai taku e karanga atu kia 15
kotou nei, Kia tae ki te rā akavaanga,
e ngari ake to te enua ra to Sodoma
e to Gomora, i to te reira oire. I na, 16
te akaunga atu nei au ia kotou, mei te
mamoe i rotopu i te au luko ra: kia
pakari kotou mei te ovi, e te apa kore
mei te kukupa ra. Kia matakite ra 17
ia kotou i te tangata, ka tuku oki ratou
ia kotou ki te sunederi, e pāpā oki ia
kotou i roto i to ratou au sunago; E 18
noku nei e taki naia'i kotou ki mua
i te aroaro o te au kavana, e te ui
ariki, ei kite no ratou, e no te au
etene. Kia tuku ra ratou ia kotou, 19
auraka e taitaia i te tu o ta kotou
ka karanga atu; e akakiteia mai kotou
i te tuatua i reira ra. Kare oki ko 20
kotou tei karanga atu, ko te Vaerua
ra o to kotou Metua tei tuatua i roto
ia kotou na. Ei reira te tuakana e 21
tuku atu ei i te taeake kia mate, e
te metua i te tamaiti; e tu mai oki
te au tamariki ki runga e tamate i
to ratou au metua. E e makitakitaia 22
kotou e te tangata katoatoa i toku nei
ingoa; ko te tāpu marie ra e kia tae
ki te openga, koia te ka ora. E kia 23
takinga-kino ratou ia koton i tetai
oire, e oro ke atu ki tetai: tikai oki
taku e karanga atu kia kotou nei, Kare
e kako te au oire o Iseraela ia kotou,

10

e tae mai ei te Tamaiti a te tangata.
24 Kare te pipi i rai atu i *tana* orometua,
kare oki te tavini i rai atu i tona pu.
25 Kia arite ra te pipi i tana orometua, e
te tavini i tona pu, kua oti ua ïa. Kia
tapa atu ratou i te ingoa o te pu o te
are ra, ko Belezebuba, ka tanga atu
26 ei oki to te ngutuare nona! Auraka
ra kotou e mataku ia ratou, kare rava
e mea tapokiia e toe i te akakiteia;
e kare oki e mea ngaro e toe i te kitea.
27 Taku i karanga atu kia kotou i te poiri
nei, ta kotou ïa e tuatua i te mārama:
e tei koumuumuia i roto i to kotou
taringa, ta kotou ïa e kapiki ua atu
28 ki rungao i te are. Auraka e mataku i
te ta mai i te kopapa nei, kare te vae-
rua e mate ia ratou: e mataku ra kotou
iaia, ko te tika iaia kia tamate takiri i
te tino e te vaerua katoa i te po.
29 Kare aina e taki rua mea manu rikiriki
e okoia i te asario okotai nei? kare oki
tetai o ratou ra e ngaro i to kotou
30 Metua kia topa ki raro i te enua. Te
rauru oki o to kotou na upoko, kua
31 ope ïa i te tatauia. Auraka mari kotou
e mataku, e maata to kotou meitaki
i to te au manu rikiriki e manganui.
32 E teianei, ko te aaki iaku ki mua i te
aroaro o te tangata nei, e aaki katoa
au iaia ki mua i te aroaro o taku Metua
33 i te ao ra. Kareka te uuna iaku ki mua
i te aroaro o te tangata nei, e uuna
katoa au iaia ki mua i te aroaro o
34 taku Metua i te ao ra. Auraka e ma-
nako e, i aere mai ei au e apai mai i te
au i te enua nei; kare au i aere mai e
35 apai mai i te au, e tamaki ra. I aere
mai nei au e akatupu i te tamaki i te
metua tane raua ko te tamaiti, te me-
tua vaine raua ko te tamaine, te metua
ongoai vaine raua ko te unonga vaine.
36 *E kitea* oki to te tangata nei enemi
37 i roto i tona uaorai ngutuare. Ko tei
maata tona inangaro i tona metua tane
e tona metua vaine, e mea ngiti iaku,
kare aia e tau iaku; e tei rai tona ina-
ngaro i te tama e te tamaine, e mea
38 ngiti iaku, kare aia e tau iaku. E tei
kore e rave i tona uaorai satauro, ka
aru mai ei iaku, kare aia e tau iaku.
39 Tei tāpu i tona uaorai ora, ka ngere
ïa i te *ora;* kareka tei tuku ua i tona
40 ora noku nei, ka ora aia. Ko te kite
mai ia kotou, kua kite mai ïa iaku, e te
kite mai iaku nei, kua kite mai ïa i tei
41 tono mai iaku nei. Te kite mai i te
peroveta, no te mea e peroveta, e rauka
iaia ta te peroveta tutaki; e te kite
mai i te tangata tuatua-tika, no te mea
e tangata tuatua-tika, e rauka iaia
42 ta te tangata tuatua-tika ra tutaki. E

ko te ka o mai i tetai kapu *vai* anu na
tetai o teianei aronga tangata rikiriki,
no te mea e pipi aia *naku*, tikai taku e
karanga atu kia kotou, Kare takiri aia
e ngere i te tutaki.

PENE XI.

Nga pipi a Ioane i tonokia kia Iesu: ta Iesu tuatua ia Ioane: nga oire i akaapaia: te Metua i akameitakiia, e te aronga teiaa i akarekarekaia.

EOTI akera ta Iesu akaue anga atu 1
i tana aronga pipi tino ngauru ma
rua ra, aere atura aia e apii, e e ako
aere i roto i to ratou au oire.

E kite akerā Ioane i roto i te are 2
tapekānga ra i te au ravenga a te
Mesia ra, kua akaunga maira aia i e
toko rua puke pipi ana ra, ko tei ui
mai kiaia e, Ko koe aina te tae mai, 3
e ko tetai ke ainei ta tatou e tapapa
atu? Kua karanga aturā Iesu kia 4
raua, na ko atura, Ka aere, ka akakite
atu kia Ioane i te au mea ta korua
e akarongo nei, e ta korua e akara nei:
Te rauka nei te kite i te matapo, kua 5
aere te pirikoki, kua tamāia te lepera,
kua akarongo te taringa turi, kua akatuia
tei mate, e kua tuatuaia atu te
evangelia ki te tangata rikiriki. E ko 6
tei kore e maitu iaku nei, e ao tona.
E kia riro atura raua; kua karanga 7
aturā Iesu ki te tangata tini ra ia Ioane,
I aere kotou ki te medebara e akara
i te aa? I te kakao i takirikiriia e
te matangi? I aere ra kotou e akara i 8
te aa? I te tangata i te kakau anga
i te kakau maru? i na oki, te aronga
e kakau i te *kakau* maru ra, tei te
kainga ïa o te ui ariki. I aere tika ra 9
kotou e akara i te aa? I te peroveta?
koia ïa, e karanga atu au ia kotou, e maata
aia i te peroveta. Koia oki teia, nona 10
te tuatua i tataia ra e, " I na, e akaunga
au i taku karere na mua ia koe, nana
e akameitaki i toou ara i mua ia koe."
E tuatua-mou taku e tuatua kia kotou 11
nei, Ta te vaine i anau nei, kare atu ïa
e maata atu ia Ioane bapetizo nei: ko
te iti rava ra i te basileia o te ao ra,
e maata atu ïa iaia. E mei ia Ioane 12
bapetizo mairai e teia noa'i, te āruia
nei te basileia o te ao ra, e tei riro nei
oki i te aronga i āru i te maroiroi. Kua 13
totou anake ra oki te au peroveta e
te ture e tae roa akenei ia Ioane nei.
E kia tika ia kotou i te āriki mai, ko 14
Elia teia tei karangaia ra e, e tae mai.
E taringa tona ei akarongo anga, e aka- 15
rongo aia. E akaarite au i teianei 16
uki ki te aa? E tau ïa ki te tamariki e
noo i te ngai okoanga ra, i te kapiki
17 anga atu ki to ratou ra, E te na ko
anga e, I akatangi atu na matou i te
koe, e kare kotou i ura mai; i tuporo
atu ana matou i te pee tangi, e kare
18 kotou i tangi mai. I aere mai nei
oki a Ioane ma te kaikai kore, e te inu
kore, e te karanga nei ratou e, E de-
19 moni tona. I aere mai te Tamaiti a
te tangata ma te kaikai e te inu, e
te karanga nei ratou, I na, e tangata
kakai e te inu wina, e tau no
te au telona e te tangata ara. E
akatikaia ra te pakari e tana ra au tamariki.
20 Kua akakino atura aia i te au oire
i raveia'i te rai o tana au semeio, i te
21 mea kare ratou i tataraara: Aue koe, e
Korazina e! aue koe, e Betesaida e!
naringa oki te au semeio, i raveia i roto
ia korua, i raveia i Turia e Sidona,
kua tataraara takere ana ratou ma te
22 kakau akaevaeva e te reu ai. E teianei,
te karanga atu nei au kia korua,
E ngari ake to Turia e to Sidona
kia tae ki te rā akavaanga, i to korua.
23 E ko koe na oki, e Kaperenauma, ko tei
akateiteiia ki runga i te rangi, e oparaia
koe ki raro rava i ade; naringa
i Sodoma te rave angaia te au semeio i
raveia i roto ia koe na, e vai aia i teia-
24 nei rā. E teianei, te karanga atu nei
au kia koe, E ngari ake to Sodoma
kia tae i taua rā akavaanga ra, i toou.
25 Kua karanga aturā Iesu i reira ra,
na ko atura, E akameitaki au ia koe, e
taku Metua, e te Atu no te rangi e te
enua, i te mea ko koe i uuna ke atu
i teianei au mea i te aronga pakari e te
kite, e kua akakite mai ki te tamariki
26 nei. Koia ïa, e *taku* Metua, e mea tika
27 ïa ia koe. Kua ope rava te au mea
katoa i te tukuia mai e taku Metua, tei
iaku: e kare rava tetai i kite i te
Tamaiti, mari ra ko te Metua; e kare
tetai i kite i te Metua, mari ra ko te
Tamaiti, e *te tangata* ta te Tamaiti
28 i inangaro i te akakite atu. E aere mai
kotou kiaku nei, ko te aronga katoa
i roiroi, e te aronga teiaa i te apainga,
29 naku e akaanga i to kotou roi. Ka
rave mai i taku zugo ki rungao ia kotou,
e kia apiiia kotou e au; te maru
nei au, e ngakau akaaka toku, e rauka
oki ia kotou te akaangaroianga i to
30 kotou vaerua. Te maru nei taku zugo,
e te māmā nei taku apainga.

PENE XII.

Te akono anga e tau i te sabati: te tangata rima marō: te tu maru e te takinga-meitaki o te Mesia: te akakino i te Vaerua Tapu: te tuatua ia Iona: te ariki vaine no apatonga: te vaerua kino i oki mai: to Iesu metua vaine, e te au taeake.

IREIRA ra to Iesu aerenga na roto i 1
te au koro sitona i te sabati; kua
pongi iora tana au pipi, e kua uuti iora
i te ua sitona, kai iora. Te akara 2
maira te au Pharisea, kua na ko maira
kiaia, I na, te rave nei taau aronga pipi
i te mea tau kore i te ture kia rave i te
sabati. Kua karanga atura aia kia 3
ratou, Kare aina kotou i tatau i ta
Davida i rave, e tei kapiti katoa iaia,
ka pongi ei ratou ra; E i tomo aia ki 4
roto i te are o te Atua, e kua kai i te au
areto no te aroaro ra, ko tei kore e tau
i te ture kia kai aia, e tei kapiti katoa
iaia, mari ra na te kau taunga anake
ra? E kare kotou i tatau i tei roto 5
i te ture ra, e te akanoa nei te kau
taunga i te sabati i roto i te iero i nga
rā sabati katoa e kare e ara? Te kara- 6
nga atura oki au kia kotou, Tei ko
nei tetai, e maata aia i te iero. Nari- 7
nga kotou i kite i te ariteanga *o te
manga tuatua ra e*, " Ko te aroa taku i
anoano auraka te tusia," kare kotou e
akaapa mai i te aronga ara kore. Ko 8
te Tamaiti oki a te tangata nei, ko
te Atu rai ïa o te sabati.
Akaruke maira aia i taua ngai ra, aere 9
atura ki roto i to ratou sunago; E i na, 10
tei reira tetai tangata, kua marō te rima.
Kua ui maira ratou iaia, na ko maira,
E tika aina kia akaora i te rā sabati?
kia rauka ta ratou tapepe anga mai iaia.
Kua karanga atura aia kia ratou, Koai 11
ïa tangata i roto ia kotou na, okotai ana
mamoe, e kia topa ki roto i te rua i te
rā sabati, kare e rave atu, e kika mai
ki runga? E kare aina e rai to te ta- 12
ngata meitaki i to te mamoe? E tau
mari i te ture kia takinga-meitaki i te
sabati. Kua karanga atura aia ki taua 13
tangata i reira ra, Ka akatika mai na i
to rima. Kua akatika maira aia, ora
takiri akera, mei tetai katoa ra. Aere 14
atura te au Pharisea ki vao, e kimi iora
i ta ratou tuatua iaia, e ta.
Kite akerā Iesu, kua unui atura; e 15
te au motuanga tangata maata i te aru
anga atu iaia, kua akaora atura aia
ia ratou ravarai; Kua ako atura aia ia 16
ratou, auraka ratou e aaki iaia.
Tika rava atura te tuatua a Isaia 17
peroveta ra, i na ko mai ei ra e,

18 "I na! taku tavini, tei ikiia e au ra;
taku akaperepere, kua rekareka rava
toku ngakau iaia: e tuku atu au i toku
Vaerua ki runga iaia, e nana e tuku atu
19 i te tuatua-tau ki te au etene. Kare
aia e taumāro atu, kare e akateitei i te
reo; e kare tona reo e kitea i te au ara-
20 taa ra. Te kakao paruparu ra, kare
aia e aati, e te lamepa matemate ra,
kare aia e tinai, e kia akatupu ravaia e
21 ia te tuatua-tau *nana*. E i tona ingoa
e irinaki ei te au etene ra."
22 I apaiia maira kiaia i reira tetai ta-
ngata demoni, e matapo e te murare:
akaora atura aia iaia, tuatua iora oki e
kite atura taua matapo ra e te murare.
23 Kua tuatua ora te tangata tini katoatoa
ra ma te va ua, Kare ainei teia i te
24 tamaiti a Davida? Kite akera te au
Pharisea *i te reira*, kua na ko akera ra-
tou, Kare teia tangata i tuaru i te
demoni ki vao, mari ra, i te mana o te
25 demoni maata ra o Belezebuba. Kua
kite rā Iesu i to ratou manako, e kua
na ko atura kia ratou, Ko te basileia i
mavete e rave iaia uaorai, e pou ïa; e te
oire oki e te kopu-tangata i mavete ra e
26 rave iaia uaorai, kare ïa e mou. E kia
tuaru a Satani ia Satani ki vao, kua
mavete aia e rave iaia uaorai; eaa iora
27 tona basileia e mou ei? E te tuaru nei
au i te demoni ki vao i te mana o Bele-
zebuba ra, i te mana noai i tuaru ei ta
kotou tamariki? e teianei, ei ia ratou
28 te tuatua ia kotou. Te tuaru nei ra au
i te au demoni ki vao i te Vaerua o te
Atua, kua rokoia io nei kotou e te basi-
29 leia o te Atua. Eaa oki e tika'i kia tomo
i te are o te tangata maroiroi, e aō atu i
tana apinga, kia kore aia e na mua i te
tapeka i taua tangata maroiroi ra? ei
reira e tika'i kia āru atu i tona are.
30 Kare aia i ko nei iaku nei, ko toku
ïa enemi, e te kore e akaputuputu
katoa mai, kua akapueurikiriki ke ïa.
31 E teianei, e karanga atu au kia
kotou, e tika te au ara katoa e te aka-
kino a te tangata nei kia akakore;
kare ra te akakino i te Vaerua *Tapu* e
32 akakoreia. E ko te tuatua kino ki te
Tamaiti a te tangata nei, e tika kia
akakore i tana ara; kareka te tuatua
kino i te Vaerua Tapu, kare tana e
akakoreia i teianei ao, kare oki i te *ao*
33 a muri atu. E akameitaki na i te rakau,
e akameitaki katoa i tona ua; kare ra,
e akakino i te rakau, akakino katoa i
tona ua; te kitea nei oki *te tu o* te ra-
34 kau i *tona* uaorai ua. E te anaunga
vipera nei, eaa e tika'i ia kotou, te aro-
nga kino, kia tuatua mai i te tuatua
meitaki? no te ki oki o te ngakau ra e

tuatua'i te vaa. E tuku mai te tangata 35
meitaki i te mea meitaki, no roto i tona
putunga meitaki i roto i te ngakau; e
tuku mai te tangata kino ra i te mea
kino, no roto i tona putunga kino. Te 36
karanga atu nei au ia kotou e, E akavaia
te tangata i te au tuatua puapinga kore
katoa ta ratou e tuatua ra, kia tae ki te
rā akavaanga ra. E akatikaia koe i 37
taau tuatua, e akaapaia koe i taau tua-
tua.
E tokotai aronga tata tuatua, ma te 38
Pharisea, kua tuatua maira i reira,
na ko maira, E te Orometua, te ina-
ngaro nei matou kia kite matou i tetai
akairo ia koe. Kua karanga atura aia 39
kia ratou, na ko atura, E uki tangata
kikino teia e te akaturi, te kimi nei i
te akairo, kare ra e orongaia atu te
akairo, mari ra te akairo i te peroveta
ra ia Iona. Mei ia Iona oki, e toru ona 40
po, e toru oki ao, i roto i te kopu o te
ika maata ra; ka riro katoa te Tamaiti
a te tangata nei, e toru ona po ki raro i
te enua, e toru oki ao. E tu katoa mai 41
te tangata o Ninive ki runga i te akava-
anga ra, e akaapa mai i teianei uki;
kua tataraara oki ratou i te ako angaia
atu e Iona; e i na, e maata teia ia
Iona. E tu katoa mai te ariki vaine no 42
apatonga ki runga, i te akavaanga ra, e
akaapa mai i teianei uki: i te mea, i
aere mai aia mei te openga mai o te
enua ra, e akarongo i te tuatua pakari
na Solomona; e i na, e maata teia ia
Solomona.
Kia riro te vaerua viivii i roto i te 43
tangata nei ki vao, kua aaere ua iora
na te ngai papa-marō, i te kimi anga i te
akaangaroianga, e kare akera i kitea:
Kua na ko iora, Ka oki au ki taku are, 44
mei reira mai au nei; e kia tae mai aia
ra, kite iora e, kare o roto, kua oti i
te oreiia, e kua akamaneaia. Kua tiki 45
atura aia, e kapiti katoa maira i e
toko itu vaerua kino maata rava, e o
atura ratou katoa ki roto, noo atura i
reira; kino maata ua atu te openga o
taua tangata ra i tei muatangana: Koia
katoa oki teianei uki tangata kikino.
E te tuatua ua ra aia ki te tangata 46
tini, i na, te tu ua maira tona metua
vaine ki vao, e tona aronga taeake, i
inangaro i te tuatua mai kiaia. Kua 47
karanga atura tetai kiaia, I na, te tu ua
maira to metua vaine e to ai taeake ki
vao, te inangaro i te tuatua mai kia koe.
Kua tuatua maira aia ki tei tuatua mai 48
kiaia ra, na ko maira, Koai taku metua
vaine? Koai oki toku ai taeake? Kua 49
tou atura tona rima ki tana aronga
pipi, na ko maira, I na, taku metua
50 vaine, e toku ai taeake! Te akono i te
inangaro o taku Metua i te ao ra, ko
toku ïa taeake, taku tuaine, e taku me-
tua vaine.

PENE XIII.

Te parabole no te ua i ruruia ki te au ngai tu ke ke: te sitona e te zizania: te ua sinapi: te akaopue: te apinga uunaia: te poe: te kupenga: kare te peroveta i akangateiteiia i tona uaorai ngutuare.

1 E I taua rā ra, aere aturā Iesu ki
vao i taua are ra, noo iora ki te
2 pae roto. E urupu tangata maata tei
uipa mai kiaia ra, aere atura aia ki ru-
nga i tetai pai, noo iora ki reira; te tu
3 ua maira oki te tangata tini i taatai. E
manganui tana tuatua i tuatua parabole
mai kia ratou, na ko maira; I na, aere
4 atura te ruru ua e ruru i te ua; E tei
te ruru anga ra, topa iora tetai pae ki
te pae arataa, rere maira te manu, kai
5 iora. Topa iora tetai pae ki te ngai
paikea, kare i rai te one i reira; tutupu
vave ua atura, no te mea kua papaku
6 ua te one: E rāia iora, vera atura; e
no te kore e aka, mae rava atura ïa.
7 Topa iora tetai pae ki roto i te nganga-
ere, tupu akera te ngangaere, pokia
8 atura. Topa iora tetai pae ki te ngai
one meitaki, *tupu akera*, uua iora, taki
tai anere i te *ua* okotai, taki ono ngauru,
9 taki toru ngauru. E taringa tona ei
akarongo anga ra, e akarongo aia.
10 Kua aere maira tana au pipi, na
ko maira kiaia, Eaa koe i tuatua
11 parabole atu ei kia ratou? Kua ka-
ranga atura aia kia ratou, No te mea
kua orongaia mai te kite ia kotou i te
tuatua ngaro o te basileia o te ao ra,
12 kare ra i orongaia ia ratou. E puapi-
nga tana ra, e orongaia atu rai tana, e
kia maata ua atu; kareka te kore e
13 puapingaia ra, e ravea keia tana. I
tuatua parabole atu ei au kia ratou, i te
mea kare ratou i kite i te akara anga;
kare i akarongo i te akarongo anga,
14 kare oki i akono; Kua tupu ia ratou te
totou a Isaia, ko tei na ko e, "E akaro-
ngo rai kotou, kare ra e kite; e akara rai
15 kotou, kare ra e utoa. Kua matorutoru
oki te ngakau o teianei aronga, kua turi
o ratou taringa, e kua topiri ratou i o ra-
tou mata; ko te akara aea *o ratou* mata,
ko te rongo aea *o ratou* taringa, ko te kite
aea *o ratou* ngakau, ko te akaariuia
mai, e ko te akaoraia atu ratou e au."
16 E ao to to kotou mata, te akara nei ïa; e
to kotou taringa, te akarongo nei ïa.
17 Koia tika taku e karanga atu kia kotou

nei, E manganui te peroveta e te tanga-
ta tuatua-tika i inangaro i te akara i te
au mea ta kotou e akara nei, e kare
akenei ratou i akara; i inangaro oki i
te akarongo i *te au tuatua* ta kotou e
akarongo nei, e kare akenei i akarongo.
E teianei, ka akarongo mai na i te 18
parabole o te ruru ua nei: Kia akaro- 19
ngo tetai i te tuatua o te basileia nei, e
kare i kite, te aere maira taua *vaerua*
kino ra, e rave atu i tei ruruia ki roto i
tona ngakau: e tau teia i te ua i topa
ki te pae arataa. Tei topa ki te ngai 20
paikea ra, koia tei āriki i te tuatua ma
te rekareka kia akarongo; Kare ïa i 21
akaia i roto iaia, e tāpu anga poto ua
tana; kia rokoia oki e te tumatetenga,
e kia takinga-kinoia, i taua tuatua ra,
maitu atura ïa aia i reira ra. Ko tei 22
topa ki roto i te ngangaere ra, koia te
tangata i akarongo i te tuatua; pokia
atura te tuatua i te anoano maata i
to teianei ao, e te pikikaa o te apinga,
e kare atura i ua mai. Kareka 23
tei topa ki roto i te ngai one meitaki
ra; koia te tangata e akarongo, e kite
akera, e ua maira tana, taki tai anere,
taki ono ngauru, e taki toru ngauru i te
ua okotai.
Kua tuku atu rai aia i tetai parabole 24
kia ratou ra, na ko atura, E tau te
basileia o te ao ra i tetai kainga i ruruia
e te tangata kainga te ua meitaki ki
roto ra: Kia moe ra te au tangata, kua 25
aere maira tona enemi, kua ruru iora i
te zizania ki roto i te sitona, aere ke
atura. E kao atura taua sitona ra, e 26
ua akera, kitea iora te zizania. Kua 27
aere maira te aronga tavini o taua ta-
ngata kainga ra, kua tuatua maira kiaia,
na ko maira, E te atu, kare ainei e ua
meitaki taau i ruru ki roto i toou kai-
nga? noea ra te zizania? Kua na ko 28
atura aia kia ratou, Na te enemi te reira
i ruru. Kua na ko maira te au tavini
kiaia, E tika aina ia koe kia aere ma-
tou e vaere? Kua na ko atura aia, Au- 29
raka; ko te peke katoa aea te sitona
kia vaere kotou i te zizania. Vaio ua 30
na, kia tupu kapipiti, e kia mou; e kia
tae ki te tuatau mou ra, naku ïa e ka-
ranga atu ki te aronga e kokoti, E na
mua i te akaputuputu i te zizania, e
ruru aere no te ai; akaputu ra i te
sitona ki roto i taku are vairanga ra.
Kua tuku akaou aia i tetai parabole 31
kia ratou, na ko atura, E tau te basileia
o te ao ra i tetai ua sinapi, na tetai ta-
ngata i tanu ki roto i tona kainga: E 32
mea ngiti oki te reira i te ua tini rava-
rai nei; kareka kia tupu ra, e rai atu
ïa i te au rakau rikiriki *katoa* nei, e
riro ei rakau maata, e e to mai oki te
manu o te reva ki rungao i te au ma-
33 ngamanga. Kua karanga atura aia i
tetai parabole kia ratou: E tau te
basileia o te ao ra i te akaopue, na tetai
vaine i iro ki roto i nga āriki faraoa e
toru, opue katoa atura ïa.
34 Ko teia katoa nei au mea ta Iesu i
tuatua parabole atu ki te tangata tini
ra; kare rava e tuatua parabole kore
35 kia tuatua aia kia ratou; I te akatika
anga i te tuatua a te peroveta ra, i te na
ko anga e, "E tuatua toku vaa i te pa-
rabole, e tuatua au i tei kore i kitea
mei te akatumu angaia o te enua nei."
36 Vaio iorā Iesu i taua aronga maata
ra, aere atura ki roto i te are; e kua
aere maira tana au pipi, na ko maira
kiaia, E akakite mai koe ia matou i te
parabole o te zizania ki roto i te kainga
37 ra. Kua karanga atura aia kia ratou,
na ko atura, Ko tei ruru i te ua mei-
taki ra, koia te Tamaiti a te tangata;
38 Te kainga ra, koia teianei ao; te ua
meitaki ra, koia te tamariki o te basi-
leia; e te zizania ra, koia te tamariki a
39 te *vaerua* kino; Ko te enemi i ruru ra,
koiā Satani; te mou ra, koia te openga
o teianei ao; e te aronga e kokoti ra,
40 koia te au angela. E mei te zizania e
akaputuputuia, e e ta'uia i te ai ra, pera
41 katoa te openga o teianei ao. E akau-
nga mai te Tamaiti a te tangata i tana
au angela, e na ratou e akaputuputu i
te aronga ravarai i apa'i ra, e tei rave
i te tuatua kino, i roto i tona basileia;
42 E ka titiri atu ei ki roto i te umu ai,
tei reira te aue e te pakati anga nio.
43 Ei reira oki te aronga tuatua-tika e
kakā mai ei i te basileia o to ratou
Metua mei te rā ra. E taringa tona
44 ei akarongo anga, e akarongo aia. E
arite oki te basileia o te ao ki te apinga
i ngaro ki roto i te kainga; e kitea iora
e tetai tangata, kua uuna rava atura
aia, e no te rekareka i te reira, kua oko
aere aia i te apinga tini ravarai nana
ra, e kua oko atura i taua kainga ra.
45 E tau oki te basileia o te ao ra ki te-
tai tangata oko i kimi poe memeitaki
46 aere ra. E kitea iora e ia tetai poe
meitaki maata roa ra, aere atura aia,
oko atura i te au apinga katoa nana ra,
47 oko atura i taua *poe* ra. E tau oki
te basileia o te ao ra i tetai kupenga i
tukuia ki raro i te tai, e pini akera *te*
48 *ika* e manganui te tu: E ki akera,
kua takitaki maira ratou ki uta, noo
iora; akaputuputu iora i te *ika* me-
meitaki ki roto i te āriki, akaruke atu-
49 ra i te *ika* kikino. Koia katoa oki kia
tae te openga o teianei ao; ko te au

angela te ka aere mai e akataka i te
aronga kino no roto i te aronga tuatua-
tika, E titiri atu ia ratou ki roto i te 50
umu ai ra; tei reira te aue, e te pakati-
anga nio. Kua ui aturā Iesu kia ratou, 51
Kua taka aina ia kotou teia au tuatua
katoa nei? Kua na ko maira ratou kiaia,
A, e te Atu. Kua na ko atura aia kia ra- 52
tou, Te au tata tuatua katoa i apii mei-
takiia, kia tau i te basileia o te ao ra, e
arite ïa ki te tangata kainga, tei apai
mai i te apinga ou e te apinga taito, no
roto i tana putunga.
E oti akera ia Iesu te reira aronga pa- 53
rabole, aere atura aia. E kia tae atura 54
aia ki tona uaorai enua, apii atura aia
i to reira i roto i to ratou sunago, kua
tuatua iora ratou, ma te va ua, Noea te
pakari e te ravenga mana a teianei ta-
ngata? Kare aina teia te tamaiti a te 55
kapeneta ra? e kare oki ko Maria te
ingoa o tona metua vaine? e tona tae-
ake, *kare aina* ratou ko Iakobo, ko Iose,
ko Simona, e ko Iuda. E kare aina te 56
noo nei tona au tuaine ki o tatou
nei? Noea ra oki te au ravenga a teia
tangata? Maitu iora ratou iaia. Kua 57
karanga aturā Iesu kia ratou, Kare te
peroveta e ngere i te akameitaki, mari
ra, i tona uaorai enua, e tona uaorai
ngutuare. Kare akera aia i rave i te 58
semeio maata i reira, no te mea, kare
ratou i akarongo.

PENE XIV.

*Te tainga o Ioane bapetizo: nga ta-
ngata e rima tausani i angaiia: te
aaere anga na runga i te tai: te au
maki i te akaora angaia.*

E KITE akera te teterareka ra ko 1
Heroda i te rongo o Iesu i reira
ra, Kua na ko atura i te au tavini nona 2
ra, Ko Ioane bapetizo teia; kua tu
akaou mai nei, mei te mate mai; i
tika'i te au semeio tana i rave nei.
Na Heroda oki i opu ia Ioane, kua ri 3
iaia, e kua kika atura ki roto i te are
tapekānga ra, no Herodia no te vaine
a tona taeake ko Philipa. I tuatua anā 4
Ioane kiaia, Kare e tau i te ture kia
akaipoipo koe iaia. Kua tika oki iaia 5
e ta takiri iaia, te mataku ra i te ta-
ngata tini, ko tei manako iaia e, e pero-
veta aia. Kia tae ra ki te rā i anau ei 6
a Heroda, kua ura iora te tamaine a
Herodia ki mua *ia ratou*, rekareka
rava akerā Heroda. Kua karanga 7
atura aia ma te taputou, ko tana e
anoano i te pati maira, e orongaia atu
e ia. E no te mea i ako takereia na 8
aia e te metua vaine, kua na ko maira,
E o mai te mimiti o Ioane bapetizo ki
9 roto i tetai kumete. Aue atura te
ariki; no te taputou ra nana ra, e no
te manuiri oki, kua akaue atura aia
10 kia apaiia mai *kiaia* ra. Akaunga atura
aia i te tangata, e tipuia iora te mimiti
o Ioane i roto i te are tepekānga.
11 Apaiia maira tona mimiti i roto i te
kumete, tukuia maira ki taua tamaine
ra: e nana i apai ki tona metua vaine.
12 Kua tiki atura tana au pipi i te tino,
apai atura e tanu, kua aere maira e
13 kua akakite maira kia Iesu. E kite
akerā Iesu *i taua tuatua* ra, aere poiri
atura aia ki runga i tetai pai, riro
atura ki tetai ngai motutaa: e kite
akera te tangata tini, kua aru atura
ratou iaia na uta, no roto i te au oire.
14 E tei te tapae anga atu a Iesu, akara
atura aia i te pouou tangata maata,
tangi atura aia ia ratou, akaora iora i
to ratou aronga maki.
15 E aiai iora, kua aere maira tana au
pipi, na ko maira kiaia, E ngai motu-
taa teia, e kua akaaka oki te rā; e
tuku atu i te pouou tangata nei, kia
aere ratou ki te au vila e oko i te kai na
16 ratou. Kua na ko aturā Iesu kia ratou,
Auraka ratou e aere; na kotou e apai
17 atu i te kai na ratou. Kua na ko
maira ratou kiaia, E rima ua a tatou
18 areto i ko nei, e nga ika e rua. Kua
na ko atura aia, Ka apai mai i ko nei,
19 kiaku nei. Kua karanga atura ki te
tangata tini kia moe ratou ki raro ki
runga i te mātā, kua rave iora i nga
areto e rima ra, e nga ika e rua, nānā
akera ki runga i te rangi, akameitaki
atura, vava'i iora i te areto, apai atu-
ra ki te au pipi ra, e na ratou *i tua*
20 na te tangata tini. Kai anake iora
ratou, e pangia rava akera: akaputu-
putuia iora te toenga kai, e ki akera
21 nga tapora raungauru ma rua. E rima
paa tausani tane i taua aronga i kai ra,
e te vaine oki ma te tamariki.
22 Kua akaue aturā Iesu i tana au pipi
e aere ki runga i tetai pai i reira ra, e
akatere na mua ki tetai pae, ka tuku
23 atu ei aia i te tangata tini. E oti
akera taua aronga maata ra i te tukuia
e ia, aere atura aia, koia anake ra, ki
runga i tetai maunga e pure; e po iora
24 aia i reira, koia anake rai. Tei rotopu
atura te pai i taua roto ra i reira, te
tiria angaia e te kare: te na mua maira
25 oki te matangi. E tae akera ki te a o
te araanga i te po ra, aere aturā Iesu
kia ratou ra, na runga i te kare i te
26 aaere anga. E kite maira te au pipi
iaia i te aaere ua anga na runga i te
kare, tumatetenga atura ratou, tuatua

akera, E turuma teia: kua aue iora
ratou i te mataku. Kua karanga aturā 27
Iesu kia ratou i reira ra, na ko atura,
E akamaroiroi; ko au; auraka e ma-
taku. Kua tuatua mairā Petero kiaia, 28
na ko maira, E te Atu, ko koe tika ra,
e tuatua mai koe kiaku kia aere atu ia
koe na na runga katoa i te kare. Kua 29
karanga atura aia, Ka aere mai. Kua
eke mairā Petero ki raro, akaruke
maira i te pai, aere ua atura kia Iesu na
runga i te kare: Kia kite ra aia i te 30
viviki anga o te matangi, mataku
akera; e te maremoia ra ki raro,
kapiki atura, na ko atura, E te Atu,
kia ora au. Kua akatika mairā 31
Iesu i tona rima i reira ra, opu maira
iaia, na ko maira kiaia, E koe, te aka-
rongo mea ngiti nei, eaa koe i mataku
ei? E tae maira raua ki runga i te pai 32
ra, aki takiri akera te matangi. Kua 33
aere maira i reira to te pai, tipapa
maira ki raro ki mua i tona aroaro, na
ko maira, Ko te Tamaiti tikai koe a te
Atua.
E tae atura ratou ki tetai pae, tapae 34
atura ratou ki te enua ra, ki Gene-
sareta. E kite akera to reira iaia, kua 35
tono aere i te tangata e pini rava akera
te reira enua, e kua apai maira te
aronga maki ravarai kiaia: Ko tei 36
akanauru mai iaia, kia akatukia ua atu
ratou i tona tapa kakau; e tei aka-
tukia ra, kua ora takiri rava ïa.

PENE XV.

Te orei anga rima: te tuatua ikuiku a te aronga taito: te mea e viivii ei te tangata: nga tangata e a tausani i angaiia.

KUA aere maira kia Iesu i reira, 1
tetai aronga tata tuatua, e te au
Pharisea, no Ierusalema, kua na ko
maira, Eaa te aronga pipi aau nei i 2
akaapa'i i te tuatua a te aronga taito
ra? kare oki ratou i orei i to ratou rima
ka kai ei i te kai. Kua karanga atura 3
aia, na ko atura kia ratou, Eaa kotou
uaorai i akaapa'i i te akauenga a te
Atua i ta kotou ikuiku? Te akaue 4
maira te Atua, na ko maira, "E akanga-
teitei atu i to metua tane e to metua
vaine;" e "ko tei katara i te metua
tane e te metua vaine, e tamate
takiri roaia." E te tuatua nei kotou e, 5
Ko tei karanga atu ki te metua tane e
te metua vaine, Kia tapu te au mea
katoa naku nei e puapingaia'i koe na;
Auraka atura aia e akangateitei i tona 6
metua tane e tona metua vaine. Kua
pera oki kotou i te akakore anga i ta
te Atua akauenga i ta kotou uaorai
7 ikuiku. E te au pikikaa e, te tau tikai
nei kotou i ta Isaia i tuatua ia kotou, i
8 te na ko anga e, "Te topiri mai nei teia-
nei aronga iaku i to ratou vaa, e te
akameitaki mai nei *to ratou* ngutu iaku;
tei te atea ke ra to ratou ngakau iaku.
9 E akamori anga puapinga kore ra ta
ratou iaku, ka apii ei i tei tukuia mai
e te tangata anake ra."
10 Kua karanga atura aia ki taua aro-
nga maata ra, na ko atura kia ratou, E
11 akarongo mai, kia kite: Kare te mea
i o ki roto i te vaa te mea e viivii ei te
tangata; te no roto maira i te vaa, e
12 viivii te tangata i te reira. Kua aere
maira tana au pipi, na ko maira kiaia,
Te kite nei koe e, kua riri te aronga
Pharisea i te akarongo anga i taua tua-
13 tua nei? Kua karanga atura aia, na
ko atura, Te au rakau ravarai, tei kore
i tanumia e taku Metua i te ao ra, e
14 kiritiia ïa. E vaoo ua atu; e matapo
arataki matapo ïa. E kia arataki te
matapo i te matapo, e topa kapipiti ïa
15 ki roto i te ruaorovaru. Kua tuatua
mairā Petero kiaia, na ko maira, E
akakite mai koe kia matou i taua pa-
16 rabole nei. Kua na ko aturā Iesu,
17 Kare katoa kotou nei i kite? Kare
rai kotou i kite e, tei o atu i te vaa e
tae ïa ki roto i te kopu, e akarukeia
18 atura ki vao? Kareka ta te vaa e tuku
mai, no roto mai ïa i te ngakau; koia
19 te mea e viivii ei te tangata. No roto
mai oki i te ngakau te manako kikino,
te ta tangata, te akaturi, te poreneia,
te keia, te tapepe pikikaa, *e* te aka-
20 kino Atua: Ko te au mea ïa e viivii
ei te tangata: kareka te kai ua ma te
rima orei koreia ra, kare te tangata e
viivii *i te reira.*
21 Tu akerā Iesu i reira, aere atura ki
22 te kotinga i Turia e Sidona. E i na,
kua aere maira tetai vaine ngati Ka-
naana no reira, kua kapiki maira kiaia,
na ko maira, E te Atu, e te Ta-
maiti a Davida, e aroa mai koe iaku!
kua maata te mate o taku tamaine i
23 tetai demoni. Kare ra aia i ki atu
kiaia. Kua akavaitata maira tana au
pipi, kua tuatua meitaki maira kiaia, na
ko maira, E akaoki atu iaia: te kapiki
24 aere mai nei i muri ia tatou. Kua ka-
ranga atura aia, na ko atura, Kare au
i tonokia mai i ko na, mari ra, ki te
au mamoe i ngaro i te ngutuare o Ise-
25 raela. Kua akavaitata ua maira aia,
tipapa atura ki mua iaia, kua tuatua
26 maira, E te Atu, turu mai koe iaku! Kua
karanga atura aia, na ko atura, Kare e
tika kia rave i te kai a te tamariki, e titiri

atu ei na te kuri. Kua tuatua maira 27
aia, Tika rai, e te Atu: te kai nei ra
te kuri i te ungaungā kai i topa no
runga i te kaingakai a to ratou pu.
Kua karanga aturā Iesu kiaia, na ko 28
atura, E maine, e akarongo maata
toou: ko taau i inangaro ra, kia aka-
peraia koe. Ora takiri akera tana ta-
maine i reira ra.
Akaruke mairā Iesu i taua ngai ra, 29
tae atura i te pae roto i Galilea ra;
kake atura ki runga i tetai maunga,
noo iora ki raro i reira. E manganui 30
te tangata i aere mai kiaia ra, apai ka-
toa maira i te pirikoki, te matapo, te
murare, te paruparu, e te au *maki* ke
katoa e manganui, kua tuku iora ki te
pae vaevae no Iesu; kua akaora atura
aia ia ratou: Umere anake iora taua 31
aronga maata ra, i te kite anga i te
murare i te tuatua anga, te paruparu
i te ora anga, te pirikoki i te aere ua
anga, e te matapo i te akara anga: aka-
kakā atura ratou i te Atua no Iseraela.
Kua karanga aturā Iesu ki tana aro- 32
nga pipi ra, kua na ko atura, Te tangi
atu nei au i teianei aronga maata, i te
mea, ka po toru akenei ratou kiaku
nei, e kare ua e manga kia kai; kare
au e tuku pongi ua ia ratou, ko te paru-
paru aea ratou i te ara. Kua tuatua 33
maira tana au pipi kiaia ra, Eiea te
kai *e rauka'i* ia tatou i te medebara
nei, e rava'i na teianei aronga maata?
Kua karanga aturā Iesu kia ratou, Eia 34
a kotou areto? Kua tuatua maira ra-
tou, E itu, e nga mea ika rikiriki.
Kua akaue atura aia i taua aronga 35
maata ra kia moe ratou ki raro. Kua 36
rave iora aia i nga areto e itu ra, e nga
ika, akameitaki atura, vava'i iora, tuku
atura ki te au pipi, e na te au pipi *i tua*
na te tangata tini. Kai anake iora ra- 37
tou ravarai, e pangia rava akera, aka-
putuia iora te ungaungā kai toe ra, e
ki akera nga tapora e itu. E a tau- 38
sani tane taua aronga i kai ra, e te
vaine oki ma te tamariki. Kua tuku 39
atura aia i taua aronga maata ra, aere
atura aia ki runga i te pai, uru atura i
te pae enua i Magadala.

PENE XVI.

Te akairo tuatau: te akaopue a te au Pharisea: te manako tu ke ke ia Iesu: te taviri o te basileia i tukuia kia Petero, e tana tuatua tau kore: te aronga e aru tikai ia Iesu te ka ora.

KUA aere maira te au Pharisea 1
e te au Sadukea kiaia ra, kua pati
tapepe maira kiaia i tetai akairo i
2 runga i te rangi. Kua karanga atura
aia kia ratou, na ko atura, Kia tae
ki te aiai, te karanga na kotou, Kua
muramura te rangi, ka rangi marie.
3 E i te popongi ra, Ka uriia akonei;
kua muramura oki te rangi e kua
takapakapa. E te au pikikaa e, te
kite nei kotou i te tu o te rangi nei;
kare ra e kite i te akairo o teianei
4 tuatau. Te kimi nei te uki tangata
kikino e te akaturi i te akairo, kare
ra e akairo e orongaia atu, mari ra
te akairo i te peroveta ra ia Iona.
Akaruke atura aia ia ratou, aere
atura.
5 Kua ngaro i te au pipi i te apai
katoa i te areto, ka ano ei ratou ki
6 tetai pae ra. Kua karanga aturā Iesu
kia ratou, E akamaroiroi, e matakite
oki i te akaopue a te au Pharisea e te
7 au Sadukea. Kua akaeatu iora ratou
ratou uaorai, na ko akera, No te mea
8 kare tatou i apai mai i te kai. Kite
akerā Iesu, kua na ko atura kia ra-
tou, E kotou, te aronga akarongo mea
ngiti nei! eaa kotou e akaeatu ei, i te
9 mea kare kotou i taoi mai i te kai? Kare
rai kotou i kite? kare rai i maara i
nga areto e rima ra, e nga tausani e
rima ra, e nga tapora i akakiia e kotou
10 *i te toenga kai ra?* E nga areto oki
e itu ra e nga tausani e a ra, e nga
11 tapora ta kotou i akaki ra? Eaa
kotou i kore ei i kite e, kare no te
kai taku i tuatua kia kotou na e, e
matakite ia kotou i te akaopue a te
12 au Pharisea e te au Sadukea? Kite
atura ratou e, kare to te akaopue
kai tana i tuatua maira, ko te tuatua
ra a te au Pharisea e te au Sa-
dukea.
13 E te aere aturā Iesu ki tetai enua
i Kaisarea Philipi ra, kua ui atura
aia i tana au pipi, na ko atura, Koai
au nei, te Tamaiti a te tangata, i
14 ta te tangata tuatua anga? Kua
tuatua maira ratou, Ko Ioane bapetizo
ta etai, ko Elia ta tetai pae, ko Iere-
mia oki, e ko tetai o te au peroveta
15 *taito* ra, ta etai. Kua karanga atura
aia kia ratou, Koai ra au nei i ta kotou
16 na tuatua anga? Kua tuatua mairā
Simona Petero, na ko maira, Ko
te Mesia koe, ko te Tamaiti a te Atua
17 ora. Kua karanga aturā Iesu kiaia,
na ko atura, E ao toou, e Simona
Bara-iona; kare te tangata i akakite
mai ia koe *i te reira*, na taku Metua
18 i te ao ra. E karanga katoa atu au
kia koe na, Ko Petero koe; e ki runga
i teianei papa e patu ei au i taku

ekalesia; e kare rava ïa e rauka i te
ngutupa o ade. E oronga atu oki au i 19
te au taviri o te basileia o te ao kia koe:
e taau e akamou i raro nei, e akamou
katoaia ïa ki runga i te ao: e taau
e tuku i raro nei, e tuku katoaia ïa
i te ao. Kua ako atura aia i tana 20
au pipi, auraka rava ratou e akakite
atu i te tangata e, ko te Mesia aia ko
Iesu.
I reira to Iesu timata anga atu i te 21
akakite ki tana au pipi e, e aere aia ki
Ierusalema e tika'i, e e rai tona rave
kino angaia e te aronga pakari ra, e
te kau taunga nunui ra, e te au tata
tuatua, e e tamate ravaia oki, e akatu
akaouia ra kia tae ki te po toru. Kua 22
arataki ke aturā Petero iaia, kua ako
atura, na ko atura, Auraka takiri ïa,
e te Atu: eiaa koe e peraia mai.
Kua anga maira aia, tuatua maira 23
kia Petero, Ka aere ke atu koe, e
tenana enemi, ki muri iaku, e maitu
koe naku; kare koe i tau i ta te
Atua ra, ko ta te tangata ra *taau i
tau.*
Kua karanga aturā Iesu ki tana 24
au pipi, Ko tei inangaro i te aru mai
iaku, e akaruke aia iaia uaorai, e rave
i tana satauro, ka aru mai ei iaku.
Ko tei umuumu atu i tona orai ora, 25
ka ngere ïa i *te ora:* ko tei kopae
ra i tona ora iaku nei, e rauka iaia *te
ora.* Eaa ta te tangata puapinga, 26
kia rauka iaia to teianei ao katoatoa,
e riro atura tona vaerua? eaa ta te
tangata nei kia oronga ei oko i tona
vaerua? E tae mai oki te Tamaiti 27
a te tangata ma tana au angela e te
kakā o tona Metua; ei reira aia e
tutaki mai ei i te tangata ravarai kia
tau i tana angaanga. Tikai taku e 28
karanga atu kia kotou nei, Kare tetai
papaki o teianei aronga e tu mai nei,
e rokoia e te mate, e kite ei ratou
i te Tamaiti a te tangata i te aere anga
mai i tona basileia.

PENE XVII.

To Iesu akatu ke angaia: ko Ioane ko Elia ïa: te tamaiti neneva, e te akarongo mea ngiti o te au pipi: te moni no roto i te vaa o te ika.

E PO ono akera, kua arataki aturā 1
Iesu ia Petero, ia Iakobo e tona
taeake ia Ioane, ki runga i tetai
maunga teitei, ko ratou anake ra. E 2
akatu keia aia ki mua ia ratou; kakā
atura tona mata mei te rā ra, teatea
atura tona kakau mei te mārama ra.
E i na, kua mama mairā Mose raua 3

ko Elia ia ratou ra, i te tuatua anga
4 mai kiaia. Kua karanga aturā Pe-
tero kia Iesu, na ko atura, E te
Atu, e mea meitaki kia noo tatou i
ko nei: kia tika ia koe, e akatu matou
i e toru are puakapa i ko nei; noou
tetai, no Mose tetai, no Elia oki
5 tetai. E te tuatua ra aia, i na, tapo-
kiia maira ratou e tetai tiao kakā: e i
na, tetai reo maira no roto i taua tiao
ra, na ko maira, Ko taku Tamaiti
akaperepere teia, kua mareka rava
6 au iaia; e akarongo kotou iaia. E
kite akera te au pipi *i te reira,* kua
tipapa iora ki raro te mata, mataku
7 roa akera. Kua akavaitata mairā
Iesu, kua akatukia maira ia ratou,
tuatua maira, Ka tu, auraka e ma-
8 taku. E kia akara akera to ratou
mata ki runga, kare ua e tangata i
9 kitea, ko Iesu anake ra. E tei to
ratou eke anga mai mei runga mai
i te maunga, kua ako aturā Iesu ia
ratou, na ko atura, Auraka e akakite
atu ki tetai tangata ta kotou i kite
nei, e kia tu akaou te Tamaiti a te
10 tangata nei mei te mate maira. Kua
ui maira tana au pipi kiaia, na ko
maira, Eaa i tuatua mai ei te au tata
tuatua e, ko Elia na te ka aere mai?
11 Kua karanga aturā Iesu kia ratou,
na ko atura, E na mua tikai oki a
Elia i te aere anga mai, e akatika i te
12 au mea katoa. E karanga atura au
kia kotou, Kua riro mai anā Elia, kare
ra ratou i kite iaia, e ta ratou i inangaro
ra, kua pera atura ratou kiaia. E na
reira oki ratou i te rave i te Tamaiti
13 a te tangata. Kite atura te au pipi
ra e, ko Ioane bapetizo tana i tuatua
maira.
14 E tae maira ratou ki taua urupu
tangata ra, kua aere maira tetai ta-
ngata, kua tuturi maira ki mua iaia,
15 kua na ko maira, E te Atu, e aroa
mai koe i taku tamaiti; e neneva oki
aia, e maki maata tona; e manganui
tona inga anga ki roto i te ai, e ki
16 raro oki i te vai. I apai naia e au
ki te au pipi naau nei, e kare aia i ora
17 ia ratou. Kua karanga aturā Iesu,
na ko atura, Aue ïa uki māro, e te
akarongo kore e! mei te aa te roa
o toku noo anga ki o kotou nei? mei
te aa te roa o toku akakoromaki anga
atu ia kotou? e arataki mai iaia kiaku
18 nei. Kua kauvae aturā Iesu i taua
demoni ra; aere atura aia ki vao;
ora tikiri akera taua tamaiti ra i
19 reira ra. Kua aere poiri maira te au
pipi ia Iesu i reira ra, na ko maira,
Eaa i kore ei i tika ia matou nei kia

tuaru atu iaia ki vao? Kua karanga 20
aturā Iesu kia ratou, No to kotou
akarongo kore; tikai taku e karanga
atu kia kotou nei, Angairi e aka-
rongo to kotou mei tetai ua sinapi
nei, ka tika ia kotou kia karanga atu
ki teianei maunga, Ka aere i ko atu;
e nana e aere ua; e kare rava e mea
e kore e tika ia kotou. Kare ra 21
teianei tu *demoni* e tae ua ki vao,
mari ra i te pure ma te neseteia.
E tei Galilea ratou, i karanga atu 22
ei a Iesu kia ratou, E riro te Tamaiti
a te tangata nei i te tukuia atu ki
te rima tangata; E e ta takiri ratou 23
iaia, e akatu akaouia ra aia kia tae
ki te po toru ra. Taitaia rava atura
ratou.
E tae atura ratou i Kaperenauma, 24
kua aere maira te aronga e akaputuputu
i te diderama kia Petero, na ko maira,
Te oronga nei aina to kotou orometua
i te diderama? Kua karanga atura 25
aia, A. E tae atura aia ki roto i te are,
ko Iesu ana te tuatua mai, na ko
maira, Eaa toou manako, e Simona?
ei iaai ra te ui ariki no teianei ao e
umuumu atu ei i te apinga uipa e
te telo? Ei ta ratou uaorai tamariki
aina, e ei te tangata ke aina? Kua 26
karanga aturā Petero kiaia, Ei te ta-
ngata ke. Kua tuatua mairā Iesu kiaia,
Kua tiama mari te tamariki. E aere 27
atura koe ki te pae roto, e titiri atu
ei i tetai matau, ka uuti mai ei i te
ika muatangana i kai ra; e kia aae
koe i te vaa ra, e kitea ia koe tetai
setatera, ko taau ïa e apai atu ia ratou
na taua katoa, ko te kinokino mai
aea ratou ia tatou nei.

PENE XVIII.

Te tu akaaka, e te mea e apa'i: te mamoe i ngaro: te akakore anga i ta tetai ke ara: te ariki e nga tangata kai ou toko rua.

IREIRA to te au pipi aere anga 1
mai kia Iesu, e te ui anga mai
kiaia, Koai te ka maata i te basileia
o te ao? Kua karanga aturā Iesu 2
ki tetai tamaiti iti, e kua tuku atura
iaia ki rotopu ia ratou; Kua na ko 3
atura, Koia mou taku e karanga atu
kia kotou na, Kia kore kotou e akatu
keia, e kia riro mei te tamariki mea
riki ra, kare kotou e o ki te basileia
ra ki te ao. E teianei, ko te taa- 4
kaaka iaia uaorai mei teianei tamaiti
iti, koia te ka maata i te basileia o
te ao ra. E ko te kite mai i tetai 5
tamaiti iti mei teianei, no toku nei
6 ingoa, kua kite mai ïa iaku. Kareka
tei akaapa i tetai o teianei aronga
tangata rikiriki e akarongo mai iaku
nei, e ngari ake aia kia riia tetai
toka mulo ki runga i tona kaki, e
kia akamaremoia ki raro i te moana.
7 E ae oki to te ao i te au mea e
apa'i ra! kare rava e kore te au mea
e apa'i; ko tei akatupu i te mea e
8 apa'i ra, e ae oki aia! E teianei te
apa ra koe i to rima e to vaevae, ka
tipu atu, e akaruke ke atu; e meitaki
koe kia tae pirikoki e te *rima* motu
i te ao ra, i te rima rua e te vae-
vae rua kia titiriia ki roto i te ai
9 mate kore. E te apa ra koe i to
mata, koiti atu, e akaruke ke atu:
e meitaki koe kia tae ma te mata
okotai i te ao ra, i te mata rua kia
10 titiriia atu ki te ai i te po ra. Kia
matakite ko te akavaavaa aea kotou
i tetai o teianei aronga tangata rikiriki,
te karanga atu nei au kia kotou, Ko
to ratou au angela i te rangi, e tika
ïa i te akara anga i te mata o taku
11 Metua i te ao ra. I aere mai nei oki
te Tamaiti a te tangata e akaora i tei
12 ngaro ra. Eaa to kotou manako?
kia anere te mamoe a tetai tangata,
kia aere ke ra tetai, kare aina aia e
vaoo i te iva ngauru e iva ara, ka aere
ei ki runga i te maunga, e kimi i tei
13 aere ke ra? E kitea atura e ia, koia
mou taku e karanga atu kia kotou
na, e rai tona rekareka i te reira, i
te au *mamoe* e iva ngauru e iva ara
14 tei kore i aere ke ra. Koia katoa to
kotou Metua i te ao ra, kare ïa i ina-
ngaro e kia mate tetai o teianei au ta-
15 ngata rikiriki. E kia takinga-kino
to taeake ia koe, e aere e akakite atu
i tana apa korua anake ua; *e* kia
akarongo mai aia ra, kua rauka ïa
16 to taeake ia koe. Kare ra aia i aka-
rongo *ia koe*, arataki atu i tetai e
kia toko rua ake, kia taka tikai te
au tuatua katoa i te vaa o nga kite
17 toko rua e toko toru ra. E kia kore
aia e akarongo ia raua, e akakite atu
ki te ekalesia: e kia kore aia e aka-
rongo i te ekalesia ra, kia riro atu
18 aia mei te etene ra e te telona. Koia
mou taku e karanga atu kia kotou
na, Ta kotou e akamou i raro nei, e
akamou katoaia ïa i runga i te ao;
e ta kotou e tuku i raro nei, e tuku
19 katoaia ïa i te ao. E karanga akaou
atu au kia kotou, Kia akatau e toko
rua o kotou na i raro i te enua nei
i ta raua e pati, e orongaia mai ïa e
20 taku Metua i te ao ra. I te ngai e

putuputu ei e toko rua e toko toru
i toku nei ingoa, tei rotopu katoa au ia
ratou i reira.
Kua aere mairā Petero kiaia ra, 21
kua na ko maira, E te Atu, kia putu-
putu taku taeake i te takinga-kino
anga mai kiaku, kia takiia toku aka-
kore anga i tana ara? kia taki itu
aina? Kua karanga aturā Iesu kiaia, 22
Kare au e karanga atu kia koe e, Kia
taki itu ua, Kia itu ra ngauru i te taki
itu anga. E tau te basileia o te ao 23
ra i tetai ariki, ko tei manako e
akatau i te tuatua i tona aronga ta-
vini. E kia timata aia i te akatau, 24
aratakiia mai tetai iaia ra, raungauru
te tausani i te taleni kare i oko naia.
E no te mea ra, kare takiri ana api- 25
nga e oko na'i, kua akaue atura tona
pu, kia okoia aia, e tana vaine, e tana
au tamariki, e tana katoa apinga, ka
oko mai ei. Kua tipapa iora taua 26
tavini ra ki raro ki mua iaia, kua aka-
teni maira, na ko maira, E *taku* pu,
aua na koe e rapurapu iaku, e naku e
akaoki atu i te oko naau, e ope rava
ake. Kua aroa maira te pu o taua 27
tavini ra iaia, akakore maira i taua ou
ra, tuku atura iaia. Aere atura taua 28
tavini ra ki vao, e kitea atura iaia tetai
taeake tavini kai ou nana, okotai anere
denari; rave atura *tona* rima iaia, opu
atura i te kaki, karanga atura, E oko
mai koe i taku ou ia koe na. Kua 29
tipapa iora taua taeake tavini nona ra
ki tona pae vaevae, kua akateni
maira, na ko maira, Aua na koe e
rapurapu iaku, e naku e akaoki atu
i te oko naau ra, e ope rava ake. Kare 30
akera i tika iaia; tiki atura iaia, kika
atura ki roto i te are tapekānga, e kia
tutaki na *iaia* taua ou ra. Kite akera 31
te aronga taeake tavini nona ra i te
reira, tangi rava atura, aere atura ki
to ratou pu, akakite ua atura i taua au
mea katoa ra. Kua akaue atura tona 32
pu e tiki iaia, kua na ko atura, E teia-
nei tavini kino e, i akakore ana au i
taku ou katoatoa ia koe, ko koe i aue
mai kiaku; E auraka koe e aroa 33
katoa atu i te taeake tavini noou ra,
mei iaku i aroa ia koe ra? Riri akera 34
tona pu *iaia*, e kua tuku atura iaia ki te
aronga akautunga ra, e kia ope takiri
tana ou i te tutaki naia e ia. E aka- 35
pera katoa mai taku Metua i te ao
ra ia kotou katoa, kia kore kotou e
akakore ma te ngakau katoa i te apa
a tona taeake.

PENE XIX.

Ta Iesu tuatua i te kopae vaine: tana āriki anga i te tamariki: te tangata ou apinga nui, e te meu e kino ei taua apinga nui ra: te ui a Petero i te tutaki.

1 E KIA akaoti akerā Iesu i teianei
tuatua anga, akaruke atura aia i
Galilea, aere maira i te pae i Iudea ra, i
2 na tera pae i Ioridana; E motuanga
tangata maata tei aru mai iaia ra ki
reira, akaora iora aia i to ratou au
maki.
3 Kua aere katoa maira te au Pha-
risea kiaia, kua na ko maira, i te
timata anga mai iaia ra, E tau aina i
te ture kia kopae atu te tane i tana
4 vaine i te au apa katoa nei? Kua
karanga atura aia kia ratou, na ko atura,
Kare rai kotou i tatau e, ko tei anga
ia raua i muatangana, i anga ïa i te
5 tane *okotai* e te vaine *okotai*; E kua na
ko akera, "E akaruke ei te tangata i
tona metua tane e tona metua vaine, ka
piri atu ei ki tana vaine; e ka riro oki
6 raua ei tino okotai?" E teianei, kare
atura raua i te toko rua, kua tino oko-
tai ra. E ta te Atua i topiri ra,
auraka te tangata e akataka ke atu.
7 Kua tuatua maira ratou kiaia, Eaa
iorā Mose i akaue mai ei, e kave
atu i tetai tuatua kopae, ka tuku
8 atu ei iaia? Kua na ko atura aia
kia ratou, No te māroketaketa o to
kotou ngakau i tuku ua mai ei a
Mose i te kopae i ta kotou au vaine:
9 kare ra i pera i muatangana. E teia-
nei, te karanga atu nei au kia kotou,
Tei kopae i tana vaine, auraka ra no te
akaturi, ka akaipoipo ei i tetai, kua
akaturi ïa: e ko tei akaipoipo i
taua vaine i kopaeia ra, kua akaturi
10 ïa. Kua tuatua maira tana au pipi
kiaia, Ko ta te tane akono anga i te
vaine, kare e meitaki te akaipoipo.
11 Kua karanga atura aia kia ratou, Kare
te tangata ravarai e tika kia āriki mai
i te reira tuatua, ko te aronga ra i oro-
12 ngaia atu *te tika* ia ratou. E eunuka
tetai aronga mei to ratou anau anga
mai: e i akaeunukaia tetai aronga e te
tangata: i akaeunuka oki tetai aro-
nga ia ratou uaorai no te basileia o te
ao ra. Ko te tika iaia kia āriki *i teia-
nei tuatua*, nona ïa.
13 I apaiia maira te tamariki mea riki
kiaia i reira ra, kia tuku aia i tona
rima ki rungao ia ratou, e kia pure:
kua kauvae atura te au pipi ia ratou.
14 Kua karanga aturā Iesu, Ka tuku
mai ana te tamariki mea riki, kia aere

ua mai kiaku nei, auraka e akakoreia
atu; mei ia ratou nei oki to te basileia
ra to te ao. Kua tuku atura aia i tona 15
rima ki rungao ia ratou, e aere atura.
E i na, kua aere maira tetai tangata 16
iaia, kua tuatua maira, E te orometua
meitaki e, eaa taku ravenga meitaki e
rauka'i iaku te ora mutu kore? Kua 17
karanga atura aia kiaia, Eaa koe i
akameitaki mai ei iaku? ko te Atua
anake ra te meitaki: kia inangaro ra
koe kia rauka te ora, e akono koe i te
au ture. Kua tuatua maira aia 18
kiaia, I teea? Kua karanga aturā Iesu,
"Auraka koe e ta ua, Auraka koe e
akaturi, Auraka koe e keia, Auraka koe
kia riro ei kite pikikaa, E akangatei- 19
tei i to metua tane, e to metua vaine,"
"E aroa atu i to tangata tupu mei *te*
aroa ia koe uaorai." Kua na ko maira 20
taua tangata ou ra, Kua ope te reira i
te akonoia e au, mei toku ou anga mai:
eaa ua te toe iaku? Kua karanga 21
aturā Iesu kiaia, Kia inangaro koe
e kia apa kore, ka aere ka oko i taau
apinga, ka apai atu ei na te ta-
ngata rikiriki; e apinga taau i reira
i te rangi; ka aere mai ei ka aru mai
iaku. Kia akarongo mai taua tanga- 22
ta ou ra i te reira tuatua, aere ke atura
ma te aue: e apinga maata oki tona.
Kua karanga aturā Iesu ki tana au 23
pipi, Koia mou taku e karanga atu kia
kotou nei, E akao ngata te tangata
apinga ki roto i te basileia ra i te ao.
E tuatua akaou rai oki au kia kotou, 24
E akao ngoie ake te kamela na roto i
te puta nira, i te tangata apinga nui
kia akao ki roto i te basileia o te Atua
ra. Kite akera te au pipi *i taua tua-* 25
tua ra, va ua iora ratou, na ko akera,
Koai oki te ka ora? Kua akara aturā 26
Iesu kia ratou, na ko atura, Kare ïa
e tika i te tangata nei; e tika ra te
au mea katoa i te Atua.
Kua tuatua mairā Petero kiaia, na 27
ko maira, I na matou, kua akaruke
matou i te au mea katoa, e kua aru
mai ia koe; eaa te ka rauka ia matou?
Kua karanga aturā Iesu kia ratou, Koia 28
mou taku e karanga atu kia kotou nei,
Kia tae i te anga akaou anga ra, kia noo
te Tamaiti a te tangata ki runga i
tona terono kakā, e noo katoa kotou,
ko tei aru mai iaku, ki runga i te te-
rono raungauru e rua ara, i te akava
anga i te au kopu o Iseraela rau-
ngauru e rua ara. E te tangata 29
katoatoa no toku nei ingoa i akaruke ei
i te are, e te au taeake, e te au tuaine,
e te metua tane, e te metua vaine, e te
vaine, e te tamariki, e te enua, e
anere ua atu tana e ka rauka, e e
30 rauka oki iaia te ora mutu kore. To
mua e manganui ra e riro no muri;
e to muri ra, e riro ïa no mua.

PENE XX.

Te parabole o te kainga vine ra: te matenga e te tuakaouanga o Iesu i akakite akaouia: te tuatua a nga tamariki a Zebedaio: nga matapo i te akaora angaia.

1 E TAU oki te basileia o te ao ra i
tetai tangata kainga, ko tei aere
atu ki vao i te popongi metua, e ou i
2 te rave angaanga i tona kainga vine. E
tika akera tana tuatua i tetai pae rave
angaanga e kia taki tai denari i te rā
okotai, kua tuku atura aia ia ratou ki
3 roto i tona kainga vine. E tae akera
ki te toru o te ora ra, aere atura
aia ki vao, kite atura i tetai aronga ta-
ngata i te tu ua anga i te okoanga
4 apinga: Kua karanga atura aia kia
ratou, Ka aere katoa kotou ki roto i
taku kainga vine ra, e te tika ra, naku
ïa e o atu na kotou. Aere atura ratou.
5 Aere akaou atura aia ki vao i te ora ono,
6 e te iva ra, kua pera *akaou* atura. E
tae akera ki te ngauru ma tai o te ora,
aere atura aia ki vao, kite atura
i tetai aronga i te tu ua anga, karanga
atura aia kia ratou, Eaa kotou i tu
ua'i ma te angaanga kore i ko nei e ope
7 ua atu te rā nei? Kua na ko maira
ratou kiaia, No te mea kare e tangata
i ou mai ia matou. Kua karanga
atura aia kia ratou, Ka aere katoa
kotou ki roto i *taku* kainga vine ra; e
te tika ra, naku ïa e o atu na kotou.
8 E aiai iora, kua karanga atura te ta-
ngata kainga ra ki te akaaere nona,
E karanga atu i te aronga rave anga-
anga, e apai atu i ta ratou tutaki, na
mua te aronga openga ra e tae ua
9 atu ki tei muatangana. E tae maira
tei *ouia* i te ora ngauru ma tai ra,
rauka iora ta ratou, taki tai denari i te
10 tangata okotai. Kia tae maira tei
muatangana ra, manako iora ratou e
maata atu ta ratou e rauka, taki tai
katoa ra a ratou denari i rauka i te ta-
11 ngata okotai. E tei te rave anga ra, kua
urutoe iora ratou i te tangata kainga ra,
12 Na ko maira, Okotai ua a teianei aronga
openga ora i te angaanga anga, e kua
akaarite koe ia ratou kia matou nei, tei
akakoromaki i te roiroi e te veravera o
13 te rā. Kua karanga atura aia ki tetai
o ratou, na ko atura, E tama, kare i
ara taku tuatua ia koe; kare aina taua
i akataka i te tuatua e kia okotai aau

denari? Ka rave i taau, ka aere: ko 14
toku ïa anoano, mei taau katoa na kia
apai atu na te akaopenga nei. Auraka 15
au e akono i toku inangaro i taku
uaorai nei? Te kino na toou mata i
toku nei meitaki? Ka riro rai te aka- 16
openga ei muatangana, e tei muata-
ngana ra ei akaopenga ïa: toko rai oki
tei karangaia, e iti ra tei ikiia.
E te aere aturā Iesu ki Ierusalema, e 17
i te ara, kua arataki atura aia i te au pipi
raungauru ma rua ra ki te pae, na ko
atura ia ratou, I na, te aere nei tatou ki 18
Ierusalema; e e tukuia te Tamaiti a te
tangata nei ki te kau taunga nunui e te
au tata tuatua, e e akaapa mai ratou
iaia kia mate; E tuku oki ratou iaia 19
ki te etene, kia taitoitoia, e kia pāpāia,
e kia akasatauroia oki; e tu akaou
maira aia i te po toru ra.
Kua aere maira te metua vaine o 20
nga tamariki a Zebedaio iaia ra, e ko
ana puke tamariki, kua tipapa iora ki
mua *iaia*, kua pati maira i tona inanga-
ro. Kua karanga atura aia kiaia, Eaa 21
toou inangaro? Kua tuatua maira aia
kiaia, Kia tae i toou basileia, kia noo
aku tamariki nei, tetai ki toou rima
katau, tetai oki ki *toou* rima kaui.
Kua karanga aturā Iesu, na ko atura, 22
Kare kotou i kite i ta kotou i pati mai
nei. Ka tika aina ia korua kia inu i te
kapu taku e vaitata i te inu nei, e kia
bapetizoia korua i te bapetizo e bapeti-
zoia'i au nei? Kua tuatua maira raua,
Ka tika ïa ia maua. Kua karanga atura 23
aia kia raua, E inu tikai korua i taku
kapu, e e bapetizoia oki i te bapetizo e
bapetizoia'i au nei; kareka te noo i
taku rima katau, e i taku rima kaui, kare
ïa e tika iaku kia oronga atu, mari ra no
te aronga i akonoia e taku Metua no ra-
tou ra. E kite akera te tino ngauru ra, 24
ki akera ïa i te riri i aua puke taeake ra.
Kua karanga aturā Iesu kia ratou ra, e 25
kua na ko atura, Kua kite oki kotou e, te
tutara nei te ui mana o te etene ki runga
ia ratou, e te aronga mamaata ra, te
mana ra ïa i runga i to ratou. Kare ra 26
e tika kia akapera ki roto ia kotou; ko
te anoano i te akamaata i o kotou,
kia riro ïa ei tavini no kotou; E ko te 27
inangaro kia maata aia i o kotou na,
ei tavini akaaka aia no kotou: Kare oki 28
te Tamaiti a te tangata i aere mai kia
taviniia tona, ei tavini ra, e kia oronga i
tona ora ei oko no te tangata e manganui.
E i to ratou akaruke anga i Ieriko, e 29
motuanga tangata maata tei aru mai
iaia. E i na, te noo ra e toko rua puke 30
tangata matapo ki te pae arataa, kite
akera raua e te aere rā Iesu na reira
ua o, kua kapiki maira, na ko maira,
E te Atu, e te Tamaiti a Davida, e aroa
31 mai koe ia maua. Kua kauvae atura te
tangata tini ia raua, kia muteki oki
raua; maata ua atura to raua kapiki,
na ko maira, E te Atu, e te Tamaiti
a Davida, e aroa mai koe ia maua nei.
32 Tu ua orā Iesu, kua kapiki atura ia raua,
na ko atura, Akapeea atu au kia korua i
33 to korua anoano? Kua na ko maira raua
kiaia, E te Atu, kia puera o maua mata.
34 Aroa aturā Iesu *ia raua*, akatukia
atura i to raua mata; puera akera to
raua mata i reira ra, e kua aru maira
raua iaia.

PENE XXI.

To Iesu tomo anga ki roto ia Ierusalema: te tamā anga i te iero: te tamariki i te imene anga: te suke i akakinoia: noea ta Ioane bapetizo? nga tamariki i tonokia e te metua ki te angaanga: te aronga unga takinga-kino: te toka tiavā.

1 E VAITATA maira Ierusalema ia
ratou, kia tae atura ki Betephage,
i te maunga ra i Oliveta, kua tono
akerā Iesu i e toko rua puke pipi ana
2 ra, Na ko atura, Ka aere ana korua ki
tera ra vila, e kite korua i tetai asini
i reira, kua erekia, ma *tana* punua i te
pae, e tatara, e taki mai i ko nei kiaku
3 nei. E kia tuatua mai tetai tangata
kia korua, e karanga atu korua, E tau
teia i te Atu; e nana e tuku mai i reira
4 ra. Kia tupu te tuatua a te peroveta
5 ra, i peraia'i, ko tei na ko maira e, "E
karanga atu kotou ki te tamaine a
Siona," "I na, te aere maira to Ariki ia
koe na, ma te akaaka, e ma te noo ki
rungao i te asini, e te punua a te asini."
6 Aere atura nga pipi, akono atura i ta
7 Iesu i akaue mai kia raua ra, Kua taki
maira te asini, e te punua katoa, tuku
iora i to raua kakau ki rungao i nga
8 *asini* ra, akanoo iora *iaia* ki rungao. E
aerenga tangata maata oki tei toatoa
i to ratou kakau i te arataa; tipu atura
oki tetai papaki i te rara rakau, āriki-
9 riki atura i te ara. Te kapiki ua
maira te tangata tini tei aere ana na
mua, e tei aru mai na muri, na ko
maira, Hosana i te Tamaiti a Davida;
Kia ora aia, ko tei aere mai ma te
ingoa o Iehova; Hosana i te *rangi*
10 teitei. E tae atura aia ki roto i Ierusa-
lema, keukeu iora to taua oire katoa ra,
11 i te ui anga e, Koai teia? Kua karanga
atura taua aerenga tangata ra, Ko
Iesu teia, te peroveta no Nazareta i
Galilea ra.

Aere aturā Iesu ki roto i te iero o 12
te Atua, kua tuaru atura ki vao te
aronga i oko atu e i oko mai i roto i te
iero ra, tatipoki atura oki i te au papa o
te aronga oko moni ra, e te au nooanga
o te aronga i oko i te kukupa, Kua 13
karanga atura kia ratou, Kua oti oki i
te tataia, " E karangaia toku are, e are
pure anga;" kua akariroia io nei ra e
kotou ei "ana no te aronga keia." Kua 14
aere maira te matapo, e te pirikoki,
ki roto i te iero ra kiaia; kua akaora
atura aia ia ratou. E kia akara mai te 15
kau taunga nunui e te au tata tuatua
i te au ravenga tu ke tana i rave ra, e
te tamariki i roto i te iero i te kapiki
anga, e te na ko anga e, Hosana i te
tamaiti a Davida; makitakita rava
akera ratou, E kua tuatua maira kiaia, 16
Te kite na koe i ta ratou e tuatua nei?
Kua karanga aturā Iesu, A: kare ko-
tou i tatau ra, " I rauka ia koe te aka-
meitaki no roto i te vaa o te tamariki
mea riki e te kai u?" Vaio atura 17
aia ia ratou, aere atura aia ki vao i taua
oire ra ki Betania; moe atura ki reira.
E popongi akera, i tona oki anga mai 18
ki te oire, kua pongi aia. Akara akera 19
aia i tetai suke tei te pae arataa, aere
atura aia ki taua *suke* ra, kare *e kai*
i kitea o runga, ko te rau anake ra,
kua karanga atura aia, Auraka rava e
kai i runga ia koe na e tuatau ua atu.
Mae takiri akera taua suke ra i reira
ra. E kia akara akera te au pipi ra, va 20
ua atura, na ko atura, Peritaia akenei
kia mae vave teianei suke! Kua karanga 21
aturā Iesu, na ko atura kia ratou, Koia
mou taku e karanga atu kia kotou nei, Ei
akarongo ekoko kore to kotou, kare *tei
raveia* i teianei suke anake ra ta kotou
e rave, kia karanga atura kotou ki
teianei maunga, Kia kiritiia koe, e kia
titiriia koe ki raro i te tai, e tika ïa:
E te au mea katoa, ta kotou e pati atu 22
i te pure, ma te akarongo, ka rauka ïa
ia kotou.
E tae maira aia ki roto i te iero, kua 23
aere maira te kau taunga nunui, e te
tangata pakari, i vaitata iaia i tana apii
anga, na ko maira, Koai te tumu i
rave ei koe i teianei au mea? e naai i
oronga mai i teianei mana ia koe nei?
Kua karanga aturā Iesu, na ko atura, 24
E ui katoa anga taku ia kotou e, kia
akakite mai kotou kiaku, e akakite
katoa atu au kia kotou i te tumu i rave
ei au i taua au mea nei. Noea te bape- 25
tizo a Ioane nei? no te rangi mai aina?
e na te tangata aina? Kua eumiumi
iora ratou ratou orai, na ko akera, Kia
karanga atu tatou, No te rangi mai; e
riro aia i te tuatua mai, Eaa iora kotou
26 i kore ei i akarongo iaia? E kia tua-
tua oki tatou, Na te tangata; te ma-
taku nei tatou i te tangata; te manako
ra te tangata katoa e, e perovetā Ioane.
27 Kua tuatua maira ratou kia Iesu, na
ko maira, Kare matou i kite. Kua
karanga atura aia kia ratou, Kare
katoa au e akakite atu kia kotou i te
tumu i rave ei au i taua au mea nei.
28 Eaa ra to kotou manako? Ko tetai
tangata toko rua ana puke tamariki
tamaroa, kua aere atura aia ki te tama
mua, e kua karanga atura, E tama, ka
aere koe akonei e angaanga ki roto i
29 taku kainga vine. Kua tuatua maira
aia, na ko maira, Kare au e ano: e
muri ake, tataraara iora, aere atura.
30 Aere katoa atura aia ki te teina,
e kua akapera katoa atura. Kua tuatua
maira aia, na ko maira, E *aere* au, e
31 *taku* pu; e kare i tae. Koai to raua
i akono i te inangaro o to raua metua
ra? Kua na ko maira ratou, Ko te tama
mua. Kua karanga aturā Iesu kia ra-
tou, Koia mou taku e karanga atu kia
kotou, Ko te au telona, e te au vaine
akaturi, te ka o ana ki roto i te basi-
32 leia o te Atua ra ia kotou. I aere mai
oki a Ioane ia kotou nei ma te tuatua-
tika, e kare akenei kotou i akarongo
atu iaia; te aronga telona ra, e te au
vaine akaturi, kua akarongo ratou iaia:
kotou ra, kite ua rai *i te reira*, kare ko-
tou i tataraara, ka akarongo atu ei iaia.
33 Ka akarongo mairai i tetai parabole;
Kua tanu tetai tangata kainga i te kai-
nga vine, kua akapini ki te koro, ko
iora i te taomianga vine i roto, akatu
iora i te are tapapa anga, tuku atura ki
te aronga unga, aere atura ki te enua
34 mamao: E vaitata akera te tuatau vine
ra, kua tono maira aia i tona au tavini
ki te aronga unga ra, kia o mai ratou i
35 te kai o te reira ra. Kua opu iora te
aronga unga i te au tavini nona ra, kua
pāpā iora i tetai, kua tamate rava i tetai,
36 kua peî oki tetai ki te toka. Kua
tono akaou maira oki aia i tetai aronga
tavini ke, e rai ïa i tei muatangana; e
37 kua akapera katoaia ratou. E i te
openga iora, kua tono atura aia i tana
uaorai tamaiti, na ko akera, Ka riro
38 ratou i te oo mai i taku tamaiti. Kia
akara maira te aronga unga i te tamaiti,
kua tuatua iora ratou ratou uaorai, Ko
te tangata kainga teia: e aere mai, ka ta
39 tatou iaia, ka tāpu ei i tona kainga. Kua
opu maira ratou iaia, kika atura ki vao
i taua kainga vine ra, tamate rava atura
40 *iaia*. E kia aere maira te pu o taua kai-
nga vine ra, ka akapeea maira aia i taua

aronga unga ra? Kua na ko maira 41
ratou, E tamate rava aia i te reira
aronga tangata kikino i te mate maata
rava, ka tuku atu ei i te kainga vine ki
tetai aronga unga ke, te ka apai mai
iaia i te kai i te tuatau tikai. Kua kara- 42
nga aturā Iesu kia ratou, Kare kotou i
tatau i tei tataia ra e, "Ko te toka i aka-
rukeia e te aronga patu are ra, ko tei
akariroia ei toka tiavā: na te Atu teia i
rave, e te akara atu nei tatou ma te
umere?" E teianei, e karanga atu au 43
kia kotou, E apai keia te basileia o
te Atua nei ia kotou, e tukuia atu ki te
aronga e akaua mai i te ua ra. Ko te 44
inga ki rungao i taua toka ra, e paru-
paru ïa; kareka te topaia e taua *toka*
ra, e ungaungātiti rava ïa. E kia 45
akarongo te kau taunga nunui ra,
e te au Pharisea, i tana au parabole,
kua kite oki ratou e, ko ratou tana i
tuatua ra. Kua inangaro ratou i te 46
opu atu iaia, mataku iora i te tangata
tini, no te mea e peroveta aia i to ratou
manako.

PENE XXII.

Te parabole o te oroa akaipoipoanga: te apinga na Kaisara: te tuakaouanga: tei maata i te ture: e tamaiti naai a Iesu?

TAMOU aturā Iesu i te tuatua 1
anga i te parabole kia ratou, na
ko atura, E tau te basileia o te ao i 2
tetai ariki, tei akatupu i te oroa aka-
ipoipoanga i tana tamaiti, E akaunga 3
atura i tona au tavini, e tiki i te aronga
i karangaia ra, e aere mai ki te oroa: e
kare ratou i keu mai. Kua akaunga 4
akaou atu rai aia i tetai aronga tavini
ke, na ko atura, E karanga atu ki te
aronga i karangaia ra, I na, taku nei
kaingakai kua vave, e taku bovi, e
taku aronga puaka angai, kua koia,
kua vave roa: ka aere mai ki te oroa
akaipoipoanga. Kare ra ratou i akono 5
mai, aere ke atura i to ratou aerenga,
tetai ki tona kainga, tetai ki tona oko
anga: Opu maira tetai papaki i taua 6
aronga tavini ra, kua takinga-kino
maira, e kua tamate rava atura. Kia 7
kite ra taua ariki ra, riri rava akera;
tono atura i te au nuku toa nona, e ta
takiri rava atura i taua aronga ta tanga-
ta ra, e ta'u atura i to ratou oire ki te ai.
Kua karanga atura aia ki te au tavini 8
nona ra, Kua vave rava te oroa akai-
poipoanga nei, kare ra e tau te aronga
i karangaia ra. E teianei, ka aere ko- 9
tou ki te au ara metua, e te aronga
katoa i kitea ia kotou, e karanga atu,
e aere mai ki te oroa akaipoipoanga.
10 Aere atura taua au tavini ra ki te au
ara metua ra, e kua ope katoa maira
tei kitea e ratou, te kino e te meitaki:
ki akera taua oroa akaipoipoanga ra
11 i te manuiri. E kia aere maira taua
ariki ra ki roto, kia akara i te manuiri,
kite iora aia i tetai tangata, kare ona ka-
12 kau akaipoipoanga: Kua karanga
atura aia kiaia, E tama, eaa koe i tae
mai ei i ko nei, e kare e kakau akaipoipo-
13 anga? Kua muteki atura aia. Kua
karanga atura taua ariki ra ki te au
tavini, Ka ri iaia te rima e te vaevae,
ka rave ke atu iaia, opara atu ei ki vao
i te poiri: tei reira te aue e te pakati
14 anga nio. Toko rai oki tei karangaia,
e iti ra tei ikiia.
15 Aere atura te au Pharisea, kimi iora
i te tuatua, kia taii ratou iaia i *tana*
16 tuatua. Kua tono atura ratou i ta ra-
tou aronga pipi iaia ra, e te au Hero-
diani, tei karanga atu e, E te Orome-
tua, kua kite matou, e tuatua-tika
taau, e te apii nei koe i te tuatua na
te Atua ma te tuatua-mou; kare koe
i mataku i te tangata, e kare koe i ako-
17 no i to te tangata nei tu. E teianei,
Ka akakite mai koe kia matou i toou
manako: E tika aina i te ture kia apai
matou i te taūnga na Kaisara, e au-
18 raka aina? Te kite mairā Iesu i ta
ratou pikikaa, e kua na ko maira, Eaa
kotou e timata mai ei iaku, e te aro-
19 nga pikikaa e? Ka akakite mai na i
tetai moni taūnga. Kua akakite maira
20 ratou i tetai denari. Kua ui atura
aia kia ratou, Noai te tu i rungao e te
21 tuatua? Kua tuatua maira ratou, No
Kaisara. Kua na ko atura aia kia ra-
tou, E apai mari i ta Kaisara kia Kai-
sara; e ta te Atua ra, *e apai ïa* ki te
22 Atua. E kite akera ratou *i te reira*,
va ua atura, akaruke iora iaia, aere
atura.
23 E e aronga Sadukea tei aere mai
kiaia i taua rā ra, ko tei tuatua e, kare
e tuakaouanga, kua ui maira kiaia,
24 Na ko maira, E te Orometua e, i tuatua
mai a Mose, "Kia mate tetai tangata
kare e tamariki, e akaipoipo te teina i
tana vaine, e akaanau tama ei tamariki
25 na te tuakana." Toko itu puke tama-
roa i o matou nei i te kopu-tangata oko-
tai; akaipoipo iora te tama mua i te
vaine, e mate atura, kare e tamariki,
26 vaio ora tana vaine na te teina: Koia
katoa, te toko rua, pera katoa oki
te toko toru, e tae ua atura ki te
27 toko itu. E i te openga iora, mate
28 katoa atura te vaine. E teianei, kia
tae ki te tuakaouanga ra, e riro aia ei

vaine naai i taua toko itu ra? kua akai-
poipo oki ratou ravarai iaia. Kua ka- 29
ranga aturā Iesu kia ratou, na ko atura,
Te apa nei kotou i te kite kore i te
tuatua i tataia ra, e te mana o te Atua.
I te tuakaouanga oki, kare ratou e 30
akaipoipo, kare oki e oronga kia akai-
poipoia, e tau ratou i te au angela o te
Atua i te ao ra. I te tuatua ra i te tu- 31
akaouanga o tei mate ra, kare kotou
i tatau i ta te Atua i tuatua mai kia
kotou ra, ka na ko mai ei ra e, " Ko au 32
te Atua no Aberahama, e te Atua no
Isaaka, e te Atua no Iakoba?" Kare
oki te Atua i te Atua no tei mate, no
tei ora ra. E kite akera taua aronga 33
maata ra *i te reira*, va ua iora ratou i
tana tuatua.
E kite akera te au Pharisea e, kua 34
muteki atura te au Sadukea iaia, kua
akaputuputu maira ratou. Kua ui 35
maira tetai apii ture no ratou *iaia*, na
ko maira, i te timata anga mai
iaia, E te Orometua, ko teea te 36
akauenga i maata o te ture? Kua 37
karanga aturā Iesu, " E anoano atu
koe i to Atua ia Iehova ma to nga-
kau katoa, e ma to vaerua katoa, e ma
to manako katoa." Ko te akauenga 38
mua teia e tei maata. E mei te reira 39
katoa ra te rua, " E aroa atu koe i toou
tangata tupu mei *te aroa* ia koe uaorai."
Te ture katoa e te au peroveta ra, tei 40
teianei puke ture e rua nei.
Koi putuputu ua maira te au Phari- 41
sea, kua ui aturā Iesu ia ratou, Na ko 42
atura, Eaa to kotou manako i te Mesia
ra? e tamaiti aia naai? Kua na ko maira
ratou, Na Davida. Kua karanga atura 43
aia kia ratou, Eaa oki a Davida, *ko tei
tuatua* ma te Vaerua i tuatua'i kiaia e, e
Atu, ka na ko ei ra e, " Kua tuatuā 44
Iehova ki taku Atu, Ka noo koe ki taku
rima katau nei, e kia akariro au i to au
enemi ei pange vaevae noou?" E teia- 45
nei, te tuatua rā Davida kiaia e, e Atu,
eaa iora oki aia i riro ei ei tamaiti
nana? Kare atura i tika i tetai kia 46
tuatua mai kiaia *i te reira*, kare atura
tetai i ui mai kiaia, mei te reira rā mai-
rai, i te mataku.

PENE XXIII.

Te nengonengo o te au Pharisea i akakiteia, e ta ratou akatureva ke anga i te ture: te au peroveta ravarai i te matenga i Ierusalema.

KUA karanga aturā Iesu ki taua 1
aronga maata ra, e ki tana au
pipi, Na ko atura, Te noo nei te au 2
tata tuatua e te au Pharisea i te noo-

3 anga o Mose: E teianei, e akono ko-
tou, e e rave i te au mea katoa, ta
ratou e tuatua mai; auraka ra kotou e
aru i ta ratou akonoanga: ko te tuatua
4 ua oki ta ratou, kare ra e akono. Te
ri nei oki ratou i te apainga teiaa, e te
maranga kore, e te tuku nei ki runga i
to tetai ke ua; kare ra tetai rima o ra-
tou e akatukia atu i taua *apainga* ra.
5 E ta ratou e rave ra, e rave anake ïa,
kia akaraia ratou e te tangata: te aka-
pararauare nei i ta ratou philateri, e te
akamaata atu nei i te veruveru o to ra-
6 tou kakau, E te inangaro i te ngai tei-
tei i te au kaingakai, e te nooanga
7 memeitaki i te au sunago ra, E kia
aroaia oki i te ngai okoanga, e kia tua-
8 tuaia e te tangata e, e Rabi, Rabi. Ka-
reka kotou, auraka kia tapaia ia Rabi;
okotai rai oki o kotou Orometua, ko te
Mesia: e taeake anake oki kotou katoa
9 na. Auraka kotou e akametua i tetai
tangata i teianei ao: okotai rai oki o
kotou Metua, ko tei *noo* i te rangi.
10 Auraka kotou kia tapaia i te arataki;
okotai o kotou Arataki, ko te Mesia.
11 E tei rai i roto ia kotou nei, ei tavini
12 ïa no kotou. Te akateitei iaia uaorai,
e akamoraroia ïa; e te akamoraro iaia
uaorai, e akateiteiia ïa.
13 Aue kotou, e te au tata tuatua, e te au
Pharisea e, e aronga pikikaa! te topiri
nei kotou i te basileia o te ao i te ta-
ngata nei: kare kotou uaorai i tomo ki
roto, e te inangaro i te tomo ra, te tāpu
14 nei kotou. Aue kotou, e te au tata tua-
tua, e te Pharisea e, e aronga pikikaa! te
pou nei ia kotou te au ngutuare o te
aronga vaine takaua, e te akaroa na oki
i te pure ei pikikaa anga: e maata ua
15 atu to kotou mate i te reira. Aue ko-
tou, e te au tata tuatua, e te au Phari-
sea e, e aronga pikikaa! te takako nei
kotou i te tai e te enua, kia rauka tetai
peroselito; e kia rauka ra, e maata ua
atura tona tau ia kotou ei tamaiti no te
16 po, i to kotou uaorai. Aue kotou, e
te au arataki matapo e, ko te tuatua e,
Ko te taputou ki te nao ra, kare ïa o
reira; kareka te taputou ki te auro o te
17 nao ra, e kai ou ïa. E te au neneva, e
te matapo e! ko teea tei maata, ko te
auro aina, e ko te nao aina, tei akatapu
18 i taua auro ra? E, Ko te taputou i te
atarau ra, kare ïa o reira; ko te tapu-
tou ra ki te apinga ki rungao, e kai ou
19 ïa. E te au neneva, e te matapo e! ko
teea tei maata, ko te apinga aina, e ko
te atarau aina, te mea e tapu ei taua
20 apinga ra? E teianei ko tei taputou
i te atarau ra, kua taputou ïa i te reira,
21 ma te apinga katoa ki rungao. E ko

tei taputou i te nao ra, kua taputou ïa
i te reira, e iaia oki ko tei noo i roto.
Ko tei taputou i te rangi ra, kua tapu- 22
tou aia i te terono o te Atua, e iaia
oki ko tei noo ki rungao. Aue kotou, 23
e te au tata tuatua, e te au Pharisea e, e
aronga pikikaa! te oronga nei kotou i te
ngauru o te minete e te aneto e te ku-
mino, e te akaruke nei i te au mea
mamaata o te ture, te tuatua-tau, te
aroa, e te akarongo: ko ta kotou ïa e
akono e tika'i, e auraka katoa e aka-
ruke i tera. E te au arataki matapo 24
e, te tamauku nei i te namu, e te
apuku ua nei i te kamela. Aue kotou, 25
e te au tata tuatua, e te au Pharisea e,
e aronga pikikaa! te tamā nei kotou i
to vao i te kapu e te mereki, kareka o
roto, te ki nei ïa i te noinoi apinga, e te
kaki anga kore. E te Pharisea ma- 26
tapo e! e timata na i te tamā i te kapu
e te mereki i roto, e kia mā katoa a
vao. Aue kotou, e te au tata tuatua, e 27
te Pharisea e, e aronga pikikaa! te tau
nei kotou i te menema akateateaia nei,
tei akaieie i vao ake, ko roto ra, kua ki ïa
i te ivi turuma e te au mea viivii katoa.
Koia katoa kotou na, mei te aronga tua- 28
tua-tika kotou i vao ake i ta te tangata
nei akara anga, ko roto ra, te ki nei ïa
i te pikikaa e te kino. Aue kotou, e 29
te au tata tuatua, e te au Pharisea e, e
aronga pikikaa! te patu nei kotou i te
vairanga o te au peroveta, e te akamanea
nei i te au menema o te aronga tuatua-
tika, E te tuatua nei kotou, Naringa 30
ko matou katoa i te tuatau o to matou
ui metua ra, kare matou e akatika i ta
ratou i te tainga i te au peroveta ra.
E tenana, ko kotou uaorai mari te kite 31
e, ko te tamariki kotou a te aronga i ta
i te au peroveta ra. Ka akaki ana 32
kotou i te arite a to kotou au metua ra.
E te au ovi nei, e ta te vipera anaunga! 33
Eaa kotou e ora'i i te mate i te po?
E teianei, i na, te tono atu nei au i te 34
peroveta, e te tangata pakari, e te
tata tuatua, kia kotou: ka ta kotou i te-
tai papaki, e ka akasatauro; e ka pāpā
oki i tetai papaki i roto i to kotou
au sunago, e ka tuaru atu ki tera oire,
ki tera oire. Kia uriia mai ki runga ia 35
kotou te toto ara kore katoa i maringi i
te enua nei, mei te toto mairai o Abela
tuatua-tika, e tae roa ake ki te toto
o Zakaria te tamaiti a Barakia, ta
kotou i ta i rotopu i te atarau e te
nao ra. Koia mou taku e karanga 36
atu kia kotou nei, E uri katoaia mai
taua au mea ra ki runga i teianei uki.
E ae oki koe, e Ierusalema e, e Ieru- 37
salema e, tei ta i te au peroveta, e tei
peî oki ki te toka te aronga i tono-
kia atu ia koe na, manganui toku ina-
ngaro anga i te akaputuputu i to
tamariki, mei te moa e akakoukou
i tana anaunga i raro ake i tona peau,
38 kare ra i tika ia kotou! I na, kua
39 vaio taneaia to kotou nei are. E te ka-
ranga atu nei au kia kotou, Kare kotou
e kite mai iaku, e tae ua atu ki te
rā e tuatua'i kotou e, Kia ora aia, tei
aere mai ma te ingoa o te Atu.

PENE XXIV.

Te pou anga o te iero: te tuatau openga, e to Iesu oki rua anga mai, i akaaiteia ki te tuatau ia Noa: te tavini akono meitaki, e te tavini mako kore.

1 E TEI te aerenga o Iesu ki vao
i te iero ra, kua aere maira tana
au pipi, e kua akakite iaia i te patu
2 o taua iero ra. Kua karanga aturā
Iesu kia ratou, Te kite nei kotou i
teianei au mea katoa? Koia mou taku
e karanga atu kia kotou na, Kare
tetai toka e vaioia ki rungao i tetai,
3 e ope rava i te uriia ki raro. E te
noo ra aia ki runga i te maunga ra i
Oliveta, kua aere poiri ua maira
te au pipi kiaia, na ko maira, E aka-
kite mai koe ia matou i te tupu anga
o taua au mea nei, e te akairo o toou
aerenga mai, e te openga o teianei
4 ao. Kua karanga aturā Iesu kia
ratou, na ko atura, Kia matakite ia
kotou, ko te vare aea kotou i te ta-
5 ngata. E manganui te ka aere mai
ma toku nei ingoa, e te na ko anga
mai e, Ko au te Mesia, e manganui
6 oki te ka vare. E akarongo oki ko-
tou i te *tuatua* tamaki, e te rongo ta-
maki; kia matakite ra, eiaa kotou
e taitaia: e na mua oki *te reira* i te
tupu e tika'i, kare ra e vaitata te
7 openga i reira. E tu mai tetai enua
e tamaki mai ki tetai enua, e tetai
basileia e tamaki mai ki tetai basileia:
e onge oki, e te maki-mate, e nga-
ruerue te enua i tera ngai, i tera ngai.
8 E momua anake teia katoa au mea
9 nei no te mate. Ei reira e tuku ei ia
kotou no te mate, e ka tamate ravaia
kotou; e e makitakitaia mai kotou
e te pa enua ravarai i toku nei ingoa.
10 E manganui te ka maitu i reira, e
pikikaa oki tetai ki tetai, e makitakita
11 oki ratou ratou orai. E tu mai oki ki
runga te peroveta pikikaa e manganui, e
12 manganui te ka vare ia ratou. E
no te mea e maata te kino i te tupu

anga, ka riro te rai o te tangata i te
mea ngiti te anoano. Kareka te tāpu 13
tikai e tae ua atu ki te openga ra, ka
ora ïa. E tutu aereia te evangelia o 14
te basileia nei, e kako rava ake te
ao katoa nei; ei kite no te pa enua
ravarai; ko te openga iora ïa i reira
ra. E teianei, kia akara atu kotou 15
i te mea rikirika e tanea'i ra, tei
tuatuaia mai e Daniela peroveta, i te
tu anga i te ngai-tapu ra, (ko tei tatau
ra ka akono ïa kia kite.) Te aronga 16
e noo i Iudea ra, ka oro ratou ki te
maunga i reira; E te tangata i ru- 17
ngao i te are ra, auraka aia e eke
ki raro e rave i tana apinga i roto i
te are ra: Eiaa tei te kainga ra, e oki 18
mai e tiki i tona kakau. E ae oki 19
to te au vaine apu ra, e te akangote
i te tamariki, i te reira tuatau! E 20
pure oki kotou, kia kore to kotou
oro anga e riro i te paroro, auraka
katoa i te sabati: E mate maata 21
tei te reira tuatau, kare ïa mei mua-
tangana mai i teianei ao, e tae rava
akenei i teianei rā, e kare oki a
muri atu. Naringa oki kare taua 22
au rā i tapotoia, kare rava tetai tangata
e ora; no te aronga i ikiia ra, e riro
ïa au rā i te tapotoia. E kia tuatua 23
mai te tangata kia kotou, I na, teia te
Mesia, e *i na*, tera; auraka e aka-
rongo atu. E au Mesia pikikaa oki te 24
ka tu mai ki runga, e te peroveta
pikikaa, e ka akakite mai i te akairo
e te semeio mamaata; e tae ua atu
te vare i te aronga i ikiia ra, angairi
e tika. I na, kua akakite takere ana 25
au ia kotou. E kia tuatua mai te 26
tangata kia kotou, I na aia, tei te me-
debara; auraka e aere: I na, tei roto i
te pia ngaro; auraka e akarongo atu.
E tau oki te aerenga mai o te Ta- 27
maiti a te tangata nei i te uira, e
kanapa i te itinga o te rā ra, e kakā
ua atu ki te opunga o te rā. Ei te 28
ngai kopapa ra, ei reira te au aeto
e putuputu mai ei. E i muringao i 29
taua tuatau mate ra, kare e roaia, e
akapoiriia te rā, e kare te marama
e kakā mai, e topa mai oki te au etu
o te rangi, e te au mea mana o te
rangi ra e ruruia ïa: Ei reira e kitea'i 30
te akairo o te Tamaiti a te tangata
ki runga i te rangi: e ei reira te
au kopu-tangata ravarai o te ao nei
e aue ei, kia kite ratou i te Tamaiti
a te tangata i te aere anga mai na roto
i te tiao rangi, ma te mana, e te kakā
maata. E nana e akaunga i tana 31
au angela ma te pu tangi maata ra,
e na ratou e akaputuputu i tona aro-
nga ikiia ra, no nga rua matangi e
a katoa, no tetai pae rangi, e tae ua atu
32 ki tetai pae. E teianei kia kite kotou
i tetai parabole i te suke nei; kia tupu
te kao, e kia puera te rau, te kite
ra kotou e, kua vaitata i akaū i reira.
33 Koia katoa kia kite kotou i taua au
mea katoa nei, kua vaitata ïa, tei te
34 pae ngutupa, kia kite oki kotou. Koia
mou taku e karanga atu kia kotou
na, Kare e ope teianei uki, e ope
ei teianei au tuatua ravarai i te tupu.
35 E kore ake te rangi e te enua, kare
36 rava ra taku nei tuatua e kore. Ka-
reka te reira rā e *te reira* ora, kare
rava tetai e kite, kare oki te au
angela o te rangi, ko toku Metua
37 anake ra. E mei te tuatau ia Noa
ra, koia katoa te aerenga mai o te
38 Tamaiti a te tangata nei. Mei tei
te tuatau i muao i te deluvi ra, te
kaikai ra ratou e te inu ra, te aka-
poipo ra, e te orongaia ra kia akaipoi-
poia, e tae rava atu ki te rā i tomo ei a
39 Noa ki roto i te araka, Kare rava
i kite, e rokoia iora ratou e te deluvi,
e ope takiri akera ratou i te mate;
koia katoa te aerenga mai o te Ta-
40 maiti a te tangata nei. Toko rua
puke tangata i roto i te koro, e riro
41 tetai e ora atu tetai. Toko rua
puke vaine i te takaviri anga i te mulo,
42 e riro tetai e ora atu tetai. Kia
matakite oki, kare kotou i kite i te
43 ora e tae mai ei to kotou Atu. Kua
kite ra kotou e, naringa i kite te ta-
ngata kainga i te ora e tae mai ei te
keia, kua tapapa aia, kare i aka-
ruke ua i tona are kia vava'i uaia.
44 E teianei kia vai teateamamao rai
kotou, no te mea, ei te ora manako
koreia e kotou, e tae mai ei te Tamaiti
45 a te tangata. Koai te tavini akono
meitaki e te pakari, i ta tona pu i
akaaere i tona ngutuare, ei tua i te
46 kai na ratou i te ora mou ra? E ao
to te reira tavini, to tei rokoia mai
47 e tona pu, te pera ra. Tikai taku e
karanga atu kia kotou nei, e akariro
aia iaia ei akaaere i te au apinga
48 ravarai nana ra. Kareka te ta-
vini kino e tuatua ua i roto i tona
uaorai ngakau, Kare taku pu e tae
49 vave mai; Kua timata atura i te pāpā
i te aronga taeake tavini *nona* ra, e
kai ora *i te kai*, inu ora *i te kava*,
koia e te aronga katoa e akakona ra;
50 Kia tae ki te rā manako koreia e ia,
e te ora kitea koreia e ia ra, e tae
51 mai ei te pu o taua tavini ra, E aka-
taka ke atu ei iaia, ka tuku atu ei i
tana tuanga i roto i te aronga pikikaa

katoa ra, tei reira te aue e te pakati
anga nio.

PENE XXV.

Te parabole o te au paretenia tino ngauru ra: te au taleni: te tu o te akavaanga.

E TAU oki te basileia o te ao i 1
nga paretenia tino ngauru, ko tei
rave i ta ratou au lamepa, e aere
atura kia aravei i te tane akaipoipo
ou ra. E aronga pakari e toko rima, 2
e neneva oki e toko rima. Ko te 3
aronga neneva ra, kua apai atura i
ta ratou au lamepa, kare ra i apai
katoa i te mori: Kareka te aronga 4
pakari ra, kua apai ratou i ta ratou
au lamepa ma te mori katoa ki roto
i ta ratou kapu. E te roa ra taua 5
tane akaipoipo ou ra, kua varea iora
ratou ravarai e te moe, moe atura.
E tae akera ki te turuaipo, ko te 6
kapiki maira, I na, te aere mai nei
te tane akaipoipo ou nei; ka aere
kotou kia aravei atu iaia. Kua tu 7
akera te aronga paretenia katoa ki
runga, e kua akateateamamao i ta
ratou au lamepa. Kua karanga atura 8
te aronga neneva ki te aronga pakari,
Ka o mai tetai manga i ta kotou
mori; te matemate nei oki ta matou
au lamepa. Kua tuatua maira te 9
aronga pakari ra, na ko maira, *Eiaa;*
ko te kore aea e rava na tatou katoa:
e aere ra kotou ki te aronga e oko,
ka oko ei i ta kotou uaorai. E te 10
aere atura ratou e oko ra, tae maira
taua tane akaipoipo ou ra; e te aronga
i vave ra, kua aere atura ratou ma
ia katoa ki roto i te oroa akaipoipo-
anga ra; topiriia iora te pa. E muri 11
ake, kua aere maira tetai pae pare-
tenia ra, na ko maira, E te Atu, e
te Atu, ka eeu ana ia matou. Kua 12
karanga atura aia, na ko atura,
Koia mou taku e karanga atu kia
kotou nei, kare au i kite ia kotou.
E teianei, kia matakite ia kotou, 13
kare kotou i kite i te rā, e te ora,
e tae mai ei te Tamaiti a te tangata.
E tau oki i tetai tangata e aere ki 14
tetai enua mamao, e kua karanga ki
tona aronga tavini, e kua tuku atura
i tana apinga ia ratou. Tuku atura 15
i ta tetai e rima taleni, e rua ta tetai,
okotai ua ta tetai; i tei tau katoa i
aua nga tangata ra; aere atura aia i
tona aerenga. Aere atura tei rave i 16
nga taleni e rima ra, oko aere atura
i taua nga *taleni* ra, rauka maira nga
taleni ke e rima. Mei te reira katoa 17
tei iaia nga *taleni* e rua ra, rauka
18 maira nga *taleni* ke e rua. Kareka
tei rave i te *taleni* okotai, aere atura
ïa, e ko atura i te one, uuna atura i te
19 moni a tona pu. E roa akera, oki
maira te pu o taua aronga tavini ra,
akatikatika maira i te tuatua ia ratou.
20 Kua aere maira tei rave i nga taleni
e rima ra, kua taoi katoa maira i nga
taleni ke e rima, na ko maira, E te
atu, e rima aau taleni i tuku mai
kiaku, i na, teia ïa, e nga taleni ke
21 e rima i rauka iaku. Kua na ko
atura tona pu kiaia, Kua tika rava,
e teianei tavini meitaki e te pikikaa
kore; ko koe i akono i te reira apinga
mea ngiti ua, e tuku au ia koe ki
rungao i te mea maata; aere koe ki
22 roto i te rekarekaanga o toou pu. Kua
aere katoa maira tei rave i nga taleni
e rua ra, na ko maira, E *taku* pu,
e rua aau taleni i tuku mai kiaku, i
na, teia ïa, e nga taleni ke e rua i
23 rauka iaku nei. Kua na ko atura
tona pu kiaia, Kua tika rava, e teianei
tavini meitaki e te pikikaa kore, kua
akono meitaki koe i tenana apinga
mea ngiti ua, e tuku au ia koe ki ru-
ngao i te mea maata; e aere koe ki
roto i te rekarekaanga o toou pu.
24 Kua aere maira oki tei rave i te taleni
okotai, na ko maira, E *taku* pu, kua
kite takere ana au e, e tangata roto-
riri koe, e kare taau i tanu ra, e
kokotiia e koe, e kare taau i ruru
25 ra, e akaputuputuia e koe: Mata-
ku akera au, uuna io nei au i te ta-
leni naau ki raro i te one: e teianei,
26 akaoki mai nei au i taau uaorai. Kua
karanga atura tona pu kiaia, na ko
atura, Tenana tavini kino nei e te
akatau, kua kite koe e kare taku i
tanu ra, e kokoti rai au, e kare taku
27 i ruru, e akaputuputu rai au; Eiaa
koe e taoi atu i taku moni ki te oko-
anga ra, e kia tae mai au ra, rauka
28 iora taku ma te oko? Ka rave mai
i tana taleni, e taoi atu ei na te ta-
29 ngata raungauru ana taleni ra. E
puapinga tana ra, e orongaia atu rai
tana e kia maata; kare ana ra, e ravea
30 ke ïa tana. E uri atu i taua tavini
puapinga kore nei ki vao i te poiri
ra; tei reira te aue e te pakati anga
nio.
31 E kia tae maira te Tamaiti a te
tangata ma tona kakā, e te aronga
angela tapu ravarai, ei reira aia e noo
32 ei ki rungao i tona terono kakā; E
akaputuputuia to te pa enua ravarai
ki mua i tona aroaro: e nana e
akataka ia ratou, mei te tiaki

mamoe e akataka i te mamoe e te
puaka-nio ra: E tuku aia i te 33
mamoe ki tona rima katau, kareka te
puaka-nio, ei te rima kaui ïa. Ei reira 34
te Ariki e tuatua mai ei kia ratou ki
tona rima katau ra, Ka aere mai kotou,
te aronga i akaoraia e taku Metua, e
noo ki te basileia i akonoia no kotou
mei te maani anga mairai i te enua
nei: I pongi ana au, e kua angai mai 35
kotou iaku: i kaki vai ana au, e kua
akainu mai kotou iaku: i tangata ke
ana au, e na kotou i kite mai iaku: I 36
putaua ana au, e kua akakakau mai
kotou iaku: i maki ana au, e kua
utuutu mai kotou iaku: i tapekaia ana
au, e kua aere ake kotou kiaku. Ei 37
reira te aronga tuatua-tika e karanga
atu ei, e na ko atu ei kiaia ra, E te
Atu, i naea matou i akara'i ia koe i
te pongi anga, e kua angai? e te kaki
anga vai, e kua akainu? I naea matou 38
i kite atu ei ia koe i te tangata ke anga,
e kua kite atu? e te putaua anga, e
kua akakakau atu? I naea oki matou 39
i akara'i ia koe i te maki anga, e i roto i
te are tapekānga, e kua aere atura ia
koe ra? Ei reira te Ariki e tuatua 40
mai ei kia ratou, na ko maira, Koia
mou taku e karanga atu kia kotou nei,
Ko kotou i pera i tetai *taeake* mea
ngiti rava o taku au taeake nei, kua
pera mai ïa iaku. Ei reira aia e tua- 41
tua ake ei ki tei te rima kaui, E aere
ke atu kotou, e te aronga kataraia,
ki roto i te ai mate kore, tei akonoia
no te diabolo e tana au angela. I 42
pongi ana au, e kare akenei kotou i o
mai kai naku: i kaki vai ana au, e
kare akenei kotou i akainu mai iaku:
I tangata ke ana au, e kare kotou i 43
kite mai iaku: i putaua ana au, e kare
kotou i akakakau mai iaku: i maki
ana au, e i tapekaia ana au, e kare
kotou i akono mai iaku. Ei reira 44
ratou e tuatua ake ei kiaia, e na ko ei
ra e, E te Atu, i naea matou i kite atu
ei ia koe i te pongi anga, e te kaki
anga vai, e te tangata ke anga, e te
putaua anga, e te maki anga, e i roto i
te are tapekānga, e kare i takinga-mei-
taki atu ia koe? Ei reira aia e tuatua 45
ake ei kia ratou, e na ko ei ra e, Koia
mou taku e karanga atu kia kotou
na, Kare kotou i akapera ki tei
mea ngiti rava i roto ia ratou nei,
kare katoa ïa i pera mai iaku. Ko 46
te ka aere ke ïa i te mate mutu kore,
kareka te aronga tuatua-tika ra, ei te
ora mutu kore ïa.

PENE XXVI.

To Iesu matenga: te tuatua a te aronga nunui iaia: tona akamainu angaia e tetai vaine: te oko angaia e Iuda: te kaingakai a te Atu: tona mamae i roto i te koro: te opu angaia: te akava anga: ta Petero uuna anga.

1 E KIA akaoti akerā Iesu i teia
katoa nei au tuatuaanga, kua na
2 ko maira ki tana au pipi, Kua kite
kotou e, e rua rā toe i te pasa ra, ei reira
te Tamaiti a te tangata nei e tukuia'i
kia akasatauroia.
3 Kua putuputu maira te kau taunga
nunui, e te au tata tuatua, e te au
tangata pakari ra i reira, ki roto i te
are o te taunga maata ra, ko tei kara-
4 ngaia ko Kaiapha. Kua kimi iora i te
ravenga e rauka'i a Iesu ia ratou i te
5 pikikaa, ka ta atu ei. Kua na ko ra
ratou, Auraka i te rā oroa nei, ko te
oripu aea te tangata.
6 Tei Betaniā Iesu, tei te ngutuare o
7 Simona lepera ra, Kua aere maira
tetai vaine iaia ma tetai pia alabata, e
manongi meitaki maata, e kua riringi
ki rungao i tona mimiti i te kaingakai
8 ra. E kite akera tana au pipi, kua
riri iora, na ko akera, Eaa teianei
9 *manongi* i kaimoumouia'i? E moni
maata te rauka i teia manongi kia oko,
10 ka apai atu ei na te tangata rikiriki. Kite
akerā Iesu ra, kua na ko atura kia
ratou, Eaa kotou e tamanamanata mai
ei i teianei vaine? e ravenga meitaki
11 tana kiaku nei. E noo tamou oki te
tangata rikiriki ki o kotou nei; ko au
12 ra, kare ïa e noo ki o kotou nei. E
teianei manongi tana i riringi ki ru-
ngao i toku nei kopapa, no toku ïa
13 tanumanga tana i rave nei. Koia mou
taku e karanga atu kia kotou nei,
Te au ngai katoa e tuatuaia'i teianei
evangelia i te ao katoa nei, e tuatua
katoaia ta teianei vaine i rave nei, ei
manako anga atu iaia.
14 Aere atura tetai o taua tino ngauru
ma rua i reira ra, ko tei karangaia ra ko
Iuda Isekariota, ki te kau taunga
15 nunui ra, Kua karanga atura, Eaa ta
kotou e o mai naku, e naku e tuku atu
iaia kia kotou ra? Kua akatau maira
ratou e toru ngauru moni ario nana.
16 E mei reira mairai tona kimi anga i
te ngai meitaki e tuku mai iaia *kia
ratou* ra.
17 E tae akera ki te *rā* mua *o te oroa*
i te kai akaopue koreia ra, kua aere

maira nga pipi kia Iesu ra, na ko
maira, Eiea maua e akonokono ei i te
pasa kia kai koe? Kua karanga atura 18
aia, Ka aere atu ki roto i te oire kia
Mea ra, e karanga atu kiaia, Te tuatua
maira te Orometua, Kua vave toku
taime; ei to are e kai ei au i te pasa, e
taku au pipi katoa. Kua pera atura 19
nga pipi ta Iesu i akaue ra; kua akono-
kono iora i te pasa. E aiai iora, kua 20
noo atura aia ki raro e te tino ngauru
ma rua katoa ra. E te kai ra ratou, 21
kua na ko atura aia, Koia mou taku
e karanga atu kia kotou nei, ka piki-
kaa tetai o kotou nei iaku. Kua 22
taitaia rava atura ratou, kua taki tai
maira ratou ravarai i te ui anga mai
kiaia, E te Atu, ko au ainei? Kua 23
karanga atura aia, na ko atura, Ko tei
tuku kapipiti o maua rima ki roto i
te kapu nei, nana e pikikaa iaku. Te 24
aere nei te Tamaiti a te tangata mei
tei tataia nona ra: ko taua tangata ra,
e pikikaa i te Tamaiti a te tangata nei,
e ae oki aia! e ngari ake te reira ta-
ngata naringa kare i anau mai. Kua 25
tuatua katoa mairā Iuda, tei pikikaa
mai iaia ra, na ko maira, E Rabi,
ko au aina? Kua na ko atura aia
kiaia, Koia ïa. E te kaikai ra ratou, 26
kua rave iorā Iesu i te areto, e kua
akameitaki atura, vava'i iora, tuku
atura ki te au pipi, na ko atura, Ka
rave, ka kai; ko toku kopapa teia. Kua 27
rave iora aia i te kapu, akameitaki
atura, tuku atura kia ratou ra, na ko
atura, Ka inu na, kotou ravarai; Ko 28
toku ïa toto teia, no te koreromotu ou
ra, tei akamaringiia no te tangata e
manganui, kia matara te ara. E aka- 29
kite au kia kotou, teia au ka kore e inu
akaou i to roto i te ua vine nei, e tae
ua atu ki te rā e inu ei au i te *wina*
ou, e kotou katoa, i te basileia o taku
Metua.

E oti akera te imene, aere atura 30
ratou ki vao i te maunga ra i Oliveta.
Kua karanga aturā Iesu kia ratou, Ei 31
teianei po e maitu ei kotou katoa iaku
nei: kua oti oki i te tataia, "E pāpā
au i te tiaki, e ka pueurikiriki ke oki te
mamoe." E kia tu akaou mai au ra, e 32
na mua au ia kotou i te aere ki Gali-
lea. Kua tuatua mairā Petero kiaia, 33
na ko maira, Kia maitu te tangata
katoa ia koe, kare takiri au nei e
maitu. Kua na ko mairā Iesu kiaia, 34
Koia mou taku e karanga atu kia koe
nei, Kare e kakaoa te moa akonei, ka
tu toru oou uuna anga iaku. Kua 35
karanga aturā Petero kiaia, Mate
ua atu au ia koe na, kare au e uuna
ia koe. Kua pera rai oki te au pipi
katoa.

36 Aere aturā Iesu ma ratou katoa ki
tetai ngai ko Getesemane te ingoa, kua
na ko maira i te au pipi, E noo kotou
i ko nei, kia aere au ki ko akera e
37 pure. Kua arataki katoa atura ia
Petero, e nga tamariki a Zebedaio ra,
toko rua, kua taitaia iora aia, e teiaa
38 tukituki akera. Kua tuatua maira
aia kia ratou, Kua pini rava toku vae-
rua i te mamae mate maata: e noo i
39 ko nei, e tapapa tatou. Aere atura aia
ki mua itio, tipapa iora ki raro ma te
pure, na ko atura, E taku Metua, kia
tika, kia apai keia teianei kapu iaku
nei: kia tupu ra toou anoano; auraka
40 toku. Kua oki maira aia ki te au pipi,
rokoia maira, te moe ra ratou, kua na
ko maira kia Petero, Eaa oki tena? kare
e tika ia kotou kia tapapa tatou i te
41 ora iti okotai? E tapapa, e e pure oki,
kia kore kotou e rokoia e te timata-
anga: kua tika oki i te vaerua, te paru-
42 kaua nei ra te kopapa. Aere akaou
atura aia, ko te tu rua ïa, kua pure iora,
na ko atura, E taku Metua e, kare
rava e tuku anga iaku, kia inu rai au i
teianei kapu e tika'i, kia tupu toou
43 anoano. E kia oki akaou mai aia,
rokoia maira, te moe rai ratou; kua
44 teimaa oki to ratou mata. Vaio iora
aia ia ratou, aere akaou atura e pure,
45 ko te tu toru ïa, okotai rai pure. Kua
oki maira aia ki tana au pipi i reira,
kua na ko maira kia ratou, Ka moe ra,
e kia anga marie i te roi: i na, kua
vaitata te ora e tukuia'i te Tamaiti a
te tangata nei ki te rima o te aronga
46 ara. Ka tu, e taki aere tatou: i na,
te vaitata mai nei te pikikaa iaku
nei.

47 E kare i oti tana tuatua, i na, ko Iuda
maira, tetai o te tino ngauru ma rua ra,
ma te urupu tangata maata, ma te koke
e te rakau, no ko i te kau taunga nu-
nui e te aronga pakari o te tangata ra.
48 Kua tuku ana oki taua pikikaa ra i
te akairo ia ratou, na ko atura, Ko te
tangata taku e ongi atu, koia ïa; ka opu
49 atu kotou. Kua aere maira aia i reira ra
kia Iesu, na ko maira, Kia ora na koe,
50 e Rabi; e kua ongi maira iaia. Kua
karanga aturā Iesu kiaia, E tama, i
aere mai koe i te aa? Kua akavaitata
maira ratou, kua rave maira i te rima
51 ia Iesu, opu maira iaia. E i na, kua
rave iora tetai ki o Iesu ra i tana koke,
unui akera; ta atura i te tavini o te
taunga maata ra, motu ke atura tona
52 taringa. Kua karanga aturā Iesu
kiaia, Ka momono ana i taau koke ki

roto i te vaî ; ko tei rave i te koke ra,
ka mate ïa i te koke. Kare aina koe 53
i manako e, e tika iaku kia pure ki
taku Metua i teianei; e nana e oronga
mai i te angela raungauru ma rua te
legioni, e kia maata atu rai? Eaa 54
iora ra e tupu ei te tuatua i tataia ra i
reira e, kia pera e tika'i? I reira ra to 55
Iesu tuatua anga i taua aronga maata
ra, E aere mai oki kotou ma te koke
e te rakau e opu iaku mei te mea e, e
keia? I noo ua na oki au i rotopu ia
kotou i te au rā katoa, i te apii anga
i roto i te iero, e kare ua kotou i rave
mai iaku. Kia tika ra te tuatua a te 56
au peroveta i tataia ra, i tupu ei teia
au mea katoa nei. Akaruke iora te au
pipi ravarai iaia i reira ra, oro atura.
E te aronga i opu ia Iesu ra, arataki 57
atura ratou *iaia* ki te taunga maata ra
kia Kaiapha, kua putuputu te au tata
tuatua e te aronga pakari i reira. Kua 58
aru aturā Petero iaia i muri roa, e i te
koro o te taunga maata ra, tomo atura
ki roto, noo iora e te aronga tavini
katoa, kia kite aia i te openga. Te 59
kimi ra te kau taunga nunui ra, e te
aronga pakari, e te Sunederi katoa, i
te kite pikikaa ia Iesu, kia akaapa atu
iaia kia mate. Kare ra i kitea; e 60
manganui oki te kite pikikaa i aere
mai, kare rai i kitea. E te openga
iora, kua aere maira e toko rua puke
kite pikikaa, Na ko maira, I tuatua 61
mai oki teianei tangata, E tika iaku i
te vava'i i te nao o te Atua nei, e kia po
toru, kua tu akaou ïa iaku. Kua tu 62
akera te taunga maata ra ki runga, kua
na ko maira kiaia, Kare koe e tuatua
mai? eaa ta nga tangata nei i tapepe
mai ia koe nei? Te muteki ua rā 63
Iesu. Kua tuatua maira taua tau-
nga maata ra kiaia ra, na ko maira,
Te akataputouia nei koe e au i te
Atua ora ra e, e akakite mai koe
kia matou nei, ko koe aina te Mesia, te
Tamaiti a te Atua? Kua karanga 64
aturā Iesu kiaia, Koia ïa taau i tuatua
mai na; e e akakite atu oki au kia
kotou, Ka kite kotou a muri ake i
te Tamaiti a te tangata i te noo anga i
te rima katau o Tei mana ra, e te aere
anga mai na roto i te tiao rangi. Kua 65
aae iora taua taunga maata ra i tona
kakau, na ko atura, Kua akakino Atua
aia; eaa ua atu rai to tatou kite? I na,
kua kite ua kotou i tana akakino Atua.
Eaa to kotou na manako? Kua na ko 66
maira ratou, E tau iaia te mate. Kua 67
tutua atura ratou i te uavare ki tona
mata, moto atura oki iaia; e tetai
aronga, kua papaki atura i te papa-
68 ringa, Na ko atura, E akakite mai na,
e te Mesia e, i tei papaki ia koe na.
69 Te noo ua rā Petero ki vao, i roto i
te koro, e kua aere maira tetai tavini
vaine kiaia ra, na ko maira, I reira
70 katoa koe ia Iesu i Galilea ra. Kua
uuna iora aia ki mua ia ratou ravarai,
na ko atura, Kare rava au i kite i
71 taau i tuatua mai na. E riro atura
aia ki vao i te tomoanga ra, kua akara
maira tetai *tavini* vaine iaia, kua na ko
atura i te aronga e noo i reira, Ia Iesu
o Nazareta katoa teianei tangata.
72 Kua uuna akaou iora aia ma te tapu-
tou, *na ko atura*, Kare takiri au i kite
73 i tenana tangata. E roa iti akera,
kua aere maira te aronga i tu
ua i vaitatao ra, e kua na ko maira
kia Petero, No ratou tikai koe;
74 te kitea nei i toou reo. Kua tao ua
iora aia ma te taputou, *na ko akera*,
Kare takiri au i kite i teianei tangata.
75 Kakaoa iora te moa i reira ra. Kua
maara iorā Petero i te tuatua a Iesu i
tuatua mai kiaia ra e, Kare e kakaoa te
moa, e e toru katoa oou uuna anga
iaku. Aere atura aia ki vao, maata
ua atura te aue.

PENE XXVII.

Te matenga o Iuda: ko Iesu i uiia i mua i te aroaro o Pilato: tona takinga-kino angaia, e te akasatauro angaia: tona matenga, e nga akairo i tupu: te tanu manga, e te tiaki anga.

1 E POPONGI akera, kua kimi
iora te kau taunga nunui ra, e
te aronga pakari o te enua ra, i te tua-
2 tua ia Iesu e ta iaia; E oti akera aia
i te riia e ratou, kua arataki atura ra-
tou iaia, e kua tuku atura i te kavana
ra ia Ponotio Pilato.
3 E kite akerā Iuda i pikikaa iaia ra
e, kua akaapaiā Iesu, kua tataraara
iora, akaoki atura i nga moni e toru
ngauru ra i te kau taunga nunui e te
4 aronga pakari ra, Na ko atura, Kua
ara au, ko au i pikikaa atu i te tangata
ara kore nei. Kua tuatua maira
ratou, Eaa ua ta matou *i tena*? tei ia
5 koe uaorai ïa. Kua titiri iora aia i te
au moni ki raro i roto i te nao, aere
atura ki vao, akanonoa iora iaia uaorai.
6 Kua rave iora te kau taunga nunui ra i
taua au moni ra, na ko akera, E oko
toto teia, kare e tika i te ture kia tuku
7 ki roto i putunga moni tapu nei. Kua
kimi iora ratou i te tuatua, e kua oko
atura i te kainga no te potera ra, ei
8 tanumanga tangata ke ke. I tapaia'i

te reira kainga, E kainga toto, e tae roa
akenei ki teianei rā. Tika atura tei 9
tuatuaia e Ieremia peroveta ra, tei na
ko maira, " Kua rave iora ratou i nga
moni e toru ngauru ra, ko te oko i
akatauia ei oko iaia ra, ta te tamariki
a Iseraela i akatau; Ko tei taoiia ei 10
oko i te kainga o te potera ra, ta Ie-
hova oki i tuatua mai iaku ra."
Kua tu aturā Iesu ki mua i te 11
aroaro o te kavana ra: e kua ui maira
te kavana iaia, na ko maira, Ko te
ariki ainei koe no te ngati Iuda? Kua
karanga aturā Iesu kiaia, Koia tika
taau i tuatua mai na. Kia tapepeia 12
maira aia e te kau taunga nunui ra, e te
aronga pakari ra, kare aia i ki atu.
Kua tuatua mairā Pilato kiaia, Kare 13
koe i akarongo i te au mea e manga-
nui ta ratou i tapepe mai ia koe nei?
Kare ua ra aia i ki atu i taua tuatua 14
ra; va ua atura te kavana. E peu 15
oki na te kavana e tuku i tetai tangata
tapekaia kia tae ki taua oroa ra, ko te
tangata ta te tangata tini e inangaro
ra. Te vai ra oki tetai tangata rongo- 16
nui, kua tapekaia i reira, ko Baraba te
ingoa. E putuputu maira ratou, kua 17
karanga aturā Pilato kia ratou, Koai
taku e tuku atu ia kotou? ko Baraba
aina? e ko Iesu aina, ko tei kara-
ngaia i te Mesia? Kua kite oki aia 18
e, no te vareae i tuku mai ei ratou iaia.
E te noo ra aia ki rungao i te akava- 19
anga, kua tono maira tana vaine i te
karere, e tuatua mai kiaia e, Auraka
koe e rave atu i tenana tangata ara
kore: e tumatetenga maata toku i te
moemoea iaia i nakonei. Kua ako 20
atura te kau taunga nunui, e te aronga
pakari, i te tangata tini, kia pati ratou
ia Baraba, kia taiā Iesu. Kua tuatua 21
maira te kavana kia ratou, na ko
maira, Ko teea i aua nga tangata toko
rua nei taku e tuku ia kotou na?
Kua karanga atura ratou, Ko Baraba.
Kua tuatua mairā Pilato kia ratou, 22
Akapeea atu au ia Iesu, ko tei kara-
ngaia i te Mesia nei? Kua karanga
atura ratou ravarai kiaia, Kia akasa-
tauroia ïa. Kua na ko maira te ka- 23
vana, Eaa oki tana ara i rave? Kua
maata ua atura to ratou kapiki, na ko
atura, Kia akasatauroia aia. E kite 24
akerā Pilato, kare e tupu tana, i te
mea kua maata ua maira *to ratou*
māro, kua rave iora i te vai, kua orei
iora i tona rima ki muao i taua aronga
maata ra, na ko maira, Kare aku ara
i te toto o teianei tangata tuatua-tika:
ei ia kotou te reira. Kua karanga 25
atura te tangata ravarai, na ko atura,

Ei rungao ia matou tona toto, e ei
26 rungao i ta matou tamariki. Kua
tuku maira aia ia Baraba kia ratou;
pāpāia iorā Iesu, e oti akera, kua tuku
maira kia akasatauroia.
27 Kua arataki atura te au vaeau o te
kavana ra ia Iesu, ki roto i te ngai aka-
vaanga, e kua akaputuputu maira i te
28 pupu *vaeau* katoa iaia. Kua tatara
iora ratou i tona kakau, e kua aka-
kakau maira iaia ki te kakau kutekute.
29 Kua atu ora ratou i te pare rakau
taratara, kua tuku maira ki rungao i
tona mimiti, e tetai kakao i tona rima
katau: tuturi ora ki muao iaia, e kua
aviri ratou iaia, na ko maira, Kia ora
30 na, e te Ariki o te ngati Iuda e! Kua
tutua maira i te uavare ki rungao iaia,
rave maira i taua kakao ra, ta atura i
31 tona mimiti. E oti akera ta ratou
aviri anga mai, kua tatara ora ratou i
taua kakau ra, kua akakau iora iaia ki
tona uaorai kakau, arataki atura iaia
e akasatauro.
32 E te aere atura ratou ki vao ra,
aravei atura ratou i tetai tangata Ku-
rene, ko Simona te ingoa, kua akaue
atura ratou iaia kia apai i te satauro.
33 E tae atura ratou ki te ngai i kara-
ngaia ko Golagota, koia oki e vaira-
34 nga katu tangata, Kua apai atura
ratou i te vinega i irokia ki te au iaia
ra e inu; e kia timata ra aia, kare
35 akera i inu. E oti akera aia i te aka-
satauroia e ratou, kua tua kelero iora
ratou i tona kakau, tupu atura i reira ta
te peroveta i tuatua maira, " Kua tua
iora ratou i toku kakau no ratou, e kua
tua kelero oki ratou i toku pereue."
36 Noo iora ratou ki raro, tiaki iora iaia.
37 Kua tuku atura ratou i te tapepeanga
i tataia ra, ki rungao i tona mi-
miti, Ko IESU TEIA, KO TE ARIKI
38 O TE NGATI IUDA. E ko e toko
rua puke tangata keia tei akasatauro
katoaia, tei te rima katau tetai, tei te
39 rima kaui tetai. E te aronga i aere na
reirao, kua akakino maira, ma te taki-
40 rikiri i to ratou mimiti, Na ko maira,
Ko tei vava'i i te nao e, e kua po toru
anake kua akatu akaou, ka akaora ia
koe uaorai: ko te Tamaiti a te Atua
koe na, ka eke mai koe ki raro nei i
41 tenana satauro. Kua aviri katoa
maira te kau taunga nunui, e te au
tata tuatua, e te aronga pakari ra, na
42 ko maira, Kua akaora aia i etai ke ra;
kare ra e tika kia akaora iaia uaorai.
Ko te Ariki aia no Iseraela, ka eke mai
aia i teianei mei runga i te satauro, e
43 na matou e akarongo atu iaia. I
irinaki ana aia i te Atua; e te kite

maira te Atua iaia, e akaora aia iaia
i teianei: nana uaorai oki i karanga e,
E Tamaiti au na te Atua. Nga ta- 44
ngata keia oki i akasatauro katoaia ra,
kua akapera katoa i te aviri anga mai
iaia ra. Kako rava akera taua enua 45
ra i te poiri, mei te ora ono mairai, e
tae ua atura ki te ora iva. E tae 46
akera ki te ora iva ra, kua kapiki
aturā Iesu ma te reo maata, na ko
atura, "Eli, Eli, lama sabakatani?" teia
oki te arite anga, "E taku Atua, e taku
Atua, eaa koe i akaruke mai ei iaku?"
E kia akarongo tetai aronga i tu ua i 47
reira *i taua tuatua ra,* kua na ko
akera, Te kapiki nei teia tangata ia
Elia. Kua oro atura tetai i reira ra, 48
rave atura i te rimu, akaki atura ki
te vinega, topiri iora ki tetai kakao,
apai atura kia inu aia. Kua na ko 49
akera tetai pae, Eiaa, e akara tatou ia
Elia i te aere anga mai e akaora iaia.
Kua kapiki akaou aturā Iesu ma te 50
reo maata, e kua tuku atura i te vae-
rua. E i na, kua ngae iora te paruru 51
o te iero ra, mei runga mai e raro
rava; kua ngaruerue iora te enua, e
ngaangaa atura oki te au mato: Maeu 52
akera te au vaarua turuma ra; e kua
tu mai ki runga te kopapa o te aronga
tapu i moe ra e manganui, E kua aere 53
maira ratou mei roto mai i te vaa-
rua, i muri ake i tona tuakaouanga,
e aere atura ki roto i te oire tapu,
e kua kitea e te tangata e manga-
nui. E kite akera te rangatira anere, 54
e ratou katoa i tiaki ia Iesu ra,
i te ngaruerue anga o te enua, e te au
mea i raveia ra, rokoia iora ratou e te
mataku maata, kua na ko iora ratou,
Ko te Tamaiti tikai teia a te Atua. E 55
manganui oki te vaine i reira, tei te
atea ke i te akara anga mai, ko tei aru
mai ia Iesu mei Galilea maira, e ko
tei matuapuru mai iaia ra: Tei ia 56
ratou a Maria i Magadala, e ko Maria
te metua vaine o Iakobo raua ko Iose
ra, e te metua vaine oki o nga tamariki
a Zebedaio ra.
E aiai iora, kua aere maira tetai 57
tangata apinga no Arimatea, e pipi
oki aia na Iesu, ko Iosepha te ingoa,
Aere atura aia kia Pilato, kua pati 58
atura aia i te kopapa o Iesu. Kua
akaue aturā Pilato kia tukuia mai te
kopapa *kiaia* ra. Kua rave aturā Io- 59
sepha i te kopapa, opa iora i te kakau
orongā manea ra, Kua tuku atura 60
ki roto i tona uaorai menema ou, i
paoia e ia i roto i te mato; uri atura
i tetai toka maata ki te ngutupa o
taua menema ra, aere atura. I reira 61
oki a Maria i Magadala, e tetai Maria
oki, i te noo anga ki mua i taua me-
nema ra.
62 E popongi akera, i miringao i te
rā akateateamamao anga, kua aka-
putuputu maira te kau taunga nunui
ra, e te au Pharisea, kia Pilato ra,
63 Na ko maira, E te atu, te maara nei
matou e, kua tuatua taua tangata
pikikaa nei, i te ora anga ra e, E tu
64 akaou au ki runga i te po toru. E
teianei e akaue ake koe, kia tapa-
paia te menema, e kia po toru
ake, ko te tiki mai aea tana au pipi
e keia iaia i te po, ka karanga atu
ei ki te tangata tini e, Kua tu akaou
mai aia mei te mate maira: kino
maata atura te reira pikikaa openga
65 i tei muatangana ra. Kua karanga
aturā Pilato kia ratou, E tiaki oki
to kotou; ka aere, e akamou tikai
i taua menema ra i ta kotou e ano-
66 ano ra. Aere atura ratou, aka-
mou rava atura i taua menema ra,
akairo atura i te toka, e tuku atura
i te tiaki.

PENE XXVIII.

Te tuakaouanga o Iesu, e te kite angaia e te aronga vaine: te tutaki anga i te aronga tiaki ko tē aaki aea ratou: te tono angaia o te au Aposctolo ra.

1 E OTI akera te sabati, kia tae ki
te akirata i te *rā* mua o te ebe-
doma ra, kua aere mairā Maria i Ma-
gadala, e tetai Maria oki, e atoro i
2 te menema ra. E i na, e ngaruerue
anga maata to te enua: kua eke mai
oki tetai angela a te Atu ra mei te rangi
mai, e kua uri ke atura i te toka i
te ngutupa ra, noo iora ki rungao.
3 Mei te uira ra oki tona mata, e tona
4 kakau mei te kiona te teatea: Ru-
tetete iora te aronga tiaki ra i te
mataku iaia, riro atura mei te tangata
5 mate ra te tu. Kua tuatua maira te
angela ki nga vaine ra, na ko maira,
Auraka korua e mataku; kua kite oki
au e, te kimi nei korua ia Iesu i
6 akasatauroia nei. Kare aia i ko nei;
kua tu akaou akenei ïa, tana oki i
tuatua ra. Ka aere mai, ka akara
7 i te vairanga o te Atu ra. Ka aere
viviki ana korua, ka akakite atu ki
tana au pipi e, kua tu akaou akenei
aia mei te mate maira; e i na, te
aere atura aia na mua ia kotou ki
Galilea; ei reira kotou e kite atu ei
iaia; i na, kua akakite atu na au

ia korua. Akaruke maira raua i te 8
menema i reira ma te mataku e te
rekareka maata; oro atura e akakite
ki tana au pipi. E te aere atura raua 9
ra e akakite atu ki tana au pipi, i
na, kua aravei mairā Iesu ia raua,
na ko maira, Kia ora na. Kua aka-
vaitata atura raua, tapeka atura i
tona vaevae, akamori atura iaia. Kua 10
na ko mairā Iesu kia raua, Auraka
e mataku: ka aere, ka akakite atu
ki taku aronga taeake, e aere ratou
ki Galilea; ei reira ratou e kite mai
ei iaku.

E kia riro atu raua ra, i na, kua 11
aere maira tetai aronga tiaki ra ki
roto i te oire, kua akakite maira ki te
kau taunga nunui ra i te au mea ka-
toatoa i tupu ra. Kua akaputuputu iora 12
ratou, e te aronga pakari, kua akataka
iora te tuatua, e tuku atura i te moni
maata na te aronga vaeau ra, Na ko 13
atura, E karanga atu kotou e, Na
tana uaorai au pipi i tiki mai e keia
iaia i te po, te moe ra oki matou. E 14
kia tae atu teianei tuatua i te taringa
o te kavana ra, na matou e akamaru
15 atu iaia, kia ora kotou. Kua rave
iora ratou i taua moni ra, akono atura
i tei tuatuaia mai kia ratou ra; e te
tamouia nei te reira tuatua e te ngati
Iuda e teia noa'i.

16 Aere atura te au pipi tino ngauru
ma tai ra ki Galilea, i tetai maunga
17 ta Iesu i tuatua mai kia ratou ra. E
kite akera ratou iaia, kua akamori
atura; kareka tetai papaki, kua ekoko
18 ïa. Kua akavaitata mairā Iesu, na
ko maira kia ratou, Ko te mana katoa
o to te rangi e te ao katoa nei, kua
19 tukuia mai, tei iaku anake. E teia-
nei, ka aere kotou, e akariro i to te
pa enua katoa ei pipi; ka bapetizo
atu ei ia ratou i te ingoa o te Metua,
e no te Tamaiti, e no te Vaerua Tapu;
20 Ma te apii atu ia ratou, kia akono
i te au mea katoa taku i akaue atu
kia kotou: e i na, tei vaitata ua ra au
ia kotou, e tae ua atu ki te openga o
teianei ao. Amene.

TE EVANGELIA A MAREKO.

PENE I.

Ko Ioane bapetizo: to Iesu bapetizo angaia, e tona timata angaia: nga tangata ravakai toko a i te tuatua angaia: tona apii anga i to Kapernauma, e te akaora anga i te tangata demoni: te metua ongoai vaine o Petero, e te lepera.

KO te akamataanga o te evange- 1
lia o te Tamaiti a te Atua, ko
Iesu Mesia: Tei tataia ki roto i ta te 2
au peroveta ra, "I na, e tono au i taku
karere na mua ia koe, e nana e aka-
meitaki i toou ara;" "E reo no tetai 3
i te tutu aere anga i te medebara, Ka
akameitaki i te arataa o te Atu, e
akatika ua i tona aerenga." I perā 4
Ioane i te bapetizo aere anga i te mede-
bara, e te tuatua aere anga i te bapetizo
tataraara, kia matara te ara. Kua 5
akaope maira to te enua ra to Iudea,
e to Ierusalema, iaia ra, e bapetizo ka-
toatoaia iora e ia i te vai i Ioridana,
6 ma te aaki i ta ratou ara. E uruuru
kamela to Ioane kakau, i tatuaia tona
taukupu i te kiri puaka; e akeride e te
7 meli ngangaere tana kai: E tutu aere
atura aia, na ko atura, Te aere mai nei
tetai i muringao iaku, e maata tona
mana i toku, kare oki au e tau kia
tupou ki raro e tatara i te itiki ta-
8 maka nona ra. I bapetizo ana oki
au ia kotou i te vai: kareka aia, e
bapetizo aia ia kotou ki te Vaerua
Tapu.

9 I reira to Iesu aere anga mai mei
Nazareta mai i Galilea ra, e bapetizoia
10 iora e Ioane i Ioridana. E tei te kake
anga mai aia mei raro i te vai; kite
akera aia i te rangi i te vetenga angaia,
e te Vaerua i te eke anga mai ki
11 rungao iaia mei te kukupa ra. E kua
kitea maira oki tetai reo no te rangi
mai, *i te na ko anga mai,* Ko taku
Tamaiti akaperepere koe, kua mareka
12 rava au ia koe. Aratakiia atura aia

i reira ra e te Vaerua i te medebara.
E i reira aia i taua medebara ra, i te 13
timata angaia mai e Satani, e a akera
ngauru anga o te rā; e i rotopu aia
i te au puaka taae; e kua matuapuru
maira oki te au angela iaia.
E kia tapekaia rā Ioane, aere aturā 14
Iesu ki Galilea, i te tuatua aere anga
i te evangelia o te basileia o te Atua
ra, Na ko atura, Kua tae ki te tua- 15
tau, kua vaitata mai nei te basileia o
te Atua; e tataraara kotou, e ka aka-
rongo i te evangelia nei. E te aere 16
ra aia na te pae roto i Galilea ra,
kite atura aia ia Simona e tona taeake
ko Anederea i te tuku anga i te ku-
penga i taua roto ra; (e puke ravakai
oki raua.) Kua karanga aturā Iesu 17
kia raua, Ka aru mai korua iaku, e
akariro au ia korua ei ravakai tangata.
Akaruke iora raua i ta raua puke 18
kupenga i reira, e kua aru maira iaia.
E te aere atura aia i tetai ngai itio, 19
kite atura ia Iakobo a Zebedaio ra, e
tona taeake ko Ioane, tei runga raua i
te boti, te ono ra i ta raua puke kupe-
nga. Kua karanga atura aia ia raua i 20
reira; vaio atura raua i to raua metua
ko Zebedaio ki runga i te boti e nga
tavini ouia ra, aru atura ia *Iesu.*
Aere atura ratou i Kaperenauma; e 21
tae akera ki te sabati, aere atura aia
ki roto i te sunago, apii atura *i te
tangata.* Va ua atura ratou i te tu 22
o tana tuatua; i apii oki aia ma te
mana, kare mei ta te au tata tuatua
ra. Tei roto oki i to ratou sunago te- 23
tai tangata, e vaerua viivii tona; kua
kapiki ua maira, Na ko maira, Aue 24
e Iesu o Nazereta e! Eaa taau ia matou
nei? i aere mai aina koe e tamate
ia matou? Kua kite au ia koe, ko
te Mea Tapu a te Atua ra. Kua kau- 25
vae aturā Iesu kiaia, na ko atura, Ka
muteki, ka aere ki vao, *vaio atu* iaia.
Kua rave nui iora taua vaerua viivii 26
ra iaia, kapiki ua maira te reo, e oti
akera, kua aere maira ki vao. Umere 27
anake iora ratou, e kua eumiumi iora
ratou ratou uaorai, na ko akera, Eaa
ua teia? eaa oki teianei tuatua ou? te
akaue nei aia i te au demoni viivii nei
ma te mana, e te akarongo nei ratou
iaia. E tutuki atura tona rongo, e 28
pini rava akera taua enua ra ko Gali-
lea, kare i roaia.
E tae maira ratou ki vao i taua 29
sunago ra, aere aturā Iakobo raua
ko Ioane, e ko ratou ravarai oki, ki
roto i te are o Simona raua ko Ane-
derea. Te akāvai ua ra te metua ongoai 30
vaine no Simona ra, kua mate i te
vera; kua akakite maira ratou iaia kia
31 *Iesu* i reira ra. Aere atura aia, rave
atura i tona rima, akatu akera iaia
ki runga; peke atura te vera i reira,
kua matuapuru maira aia ia ratou.
32 E aiai atura, kia topa te rā ra,
kua apai maira ratou i te au tangata
maki ravarai kiaia, e te aronga i
33 uruia e te au demoni ra. Kua uipa
katoa maira to te oire ravarai i te
34 ngutupa. Kua akaora iora aia i te
tangata e manganui i tei mate i te
au maki katoa, e kua tuaru i te au
demoni e manganui ki vao; e kare
e tika iaia kia tuatua mai taua au
demoni ra; kua kite oki ratou iaia.
35 E popongi akera, tu akera aia ki
runga i te akirata, aere atura aia ki
tetai ngai motutaa, e kua pure iora
36 aia i reira. Kua aru aturā Simona
37 ma i murio iaia. E kite atura ratou
iaia, na ko atura, Te kimi nei te
38 tangata tini ravarai ia koe. Kua
tuatua maira aia kia ratou, Ka taki
aere tatou i te au oire i vaitata nei,
kia apii katoa atu au i to reira; ko
toku ïa tere i aere mai ei au nei.
39 Kua ako atura aia i roto i to ratou
au sunago ravarai i Galilea ra, e kua
tuaru oki i te au demoni ki vao.
40 Kua aere maira tetai lepera ra iaia,
kua tuturi maira ki muao iaia, kua
tuatua meitaki maira kiaia, na ko
maira, Kia tika ia koe, e mā au ia
41 koe. Aroa akerā Iesu *iaia*, akatika
atura i te rima, e akatukia atura iaia,
na ko atura, Kua tika ïa iaku;
42 kia mā koe. E tei te pera anga atu
aia ra, peke atura te lepera nona i
43 reira ra, mā atura aia. Kua ako ua
atura aia iaia, tuku atura iaia kia
44 aere: Na ko atura kiaia, Aua koe
e tuatua ua ake ki tetai tangata; e
aere ra, e akakite ki te taunga ia koe
orai, e taoi atu no to tamā anga ta
Mose i tuatua maira, ei akakite anga
45 atu kia ratou. Aere atura aia ra, e
akakite aere i taua tuatua ra, e varia
iora, kare atura e tika kia aere aka-
kite ua aia i taua oire ra, noo ua iora
i te au ngai motutaa ra; e kua aere
maira oki ratou kiaia no te au ngai
ravarai.

PENE II.

Te tangata akangoru: ko Levi: to Iesu kaikai unga ma te au telona ra: kare te au pipi a Iesu e neseteia: te sitona i te uuti angaia e ratou i te sabati.

EOPE akera te reira puke rā, oki 1
akaou atura aia i Kaperenauma; e
kitea iora e, tei roto aia i te are; Kua 2
uipa maira te tangata i reira e manganui,
kare oki e o mai, kare rai
oki i vaitatao i te ngutupa: apii atura
aia ia ratou i te tuatua *a te Atua.*
E te apaiia maira tetai akangoru 3
e nga tangata toko a; Kare akera ra- 4
tou i o mai i te rai o te tangata, kua
uaki akera i te tapoki i te ngai tei
reira aia ra, e tuku maira i te akangoru
ma te roi katoa ki raro, na roto i te
ngai i uakiia ra. E kite aturā Iesu 5
i to ratou akarongo, kua na ko atura
ki taua akangoru ra, E tama, kua
akakoreia taau ara. Tetai aronga tata 6
tuatua ra i te noo anga i reira, kua na ko
akera, i te eumiumi anga ki roto i to
ratou ngakau, Eaa teianei tangata i 7
akapera i te akakino Atua? E matara
oki te ara iaai mari ra i te Atua anake
ra? Te kite ua rā Iesu i roto iaia 8
uaorai e, te eumiumi ua ra ratou,
kua na ko atura aia kia ratou, Eaa
kotou i eumiumi ua'i i taua au mea
nei i roto i to kotou ngakau? Teea 9
te mea rave ngoie, ko te tuatua ainei
ki te akangoru nei e, Kua matara
taau ara; e ko te tuatua aina, Ka tu
ki runga, ka rave i to roi, ka aere?
Kia kite ra kotou e, e mana to te Ta- 10
maiti a te tangata i te ao nei kia
akakore i te ara: (kua na ko atura
aia ki taua tangata akangoru ra,) Te 11
karanga atu nei au kia koe, Ka tu,
ka rave i to roi, ka aere ki toou ngutuare.
Tu akera aia ki runga i reira 12
ra, kua rave iora i tona roi, aere atura
ki mua ia ratou ravarai; umere
anake iora ratou ma te akakakā i
te Atua, na ko akera, Teia ua nei
rai i kitea'i e matou teianei ravenga.

Aere akaou atura aia ki te pae o 13
taua roto ra; kua aere maira oki te
tangata tini i reira ra kiaia, kua apii
atura aia ia ratou. E te aere atura 14
aia ra, kite atura aia ia Levi a Alephaia
ra, te noo ra i te are telona;
kua na ko atura aia kiaia, Ka aru
mai iaku. Tu akera aia ki runga,
aru maira iaia. E te noo ra aia i 15
te kaingakai i roto i tona are, kua
noo katoa maira te au telona e te aronga
rave ara e manganui, ma Iesu
katoa e tana au pipi ra; e manganui
oki o taua aronga ra i aru iaia. E 16
kite akera te au tata tuatua e te au
Pharisea iaia, i te kai anga i te kai,
koia ma te au telona e te aronga
rave ara, kua na ko maira ratou ki
tana au pipi, Eaa aia i kai katoa'i,
e i inu ei oki, e te au telona e te
17 aronga rave ara nei? E kite akerā
Iesu, kua karanga atura kia ratou,
Kare no te aronga ora te taunga,
no te aronga maki ra; kare au i
aere mai e tiki i te aronga tuatua-tika
ra, i te aronga ara ra, kia tataraara.

18 Kua aere maira kiaia te au pipi a
Ioane e ta te au Pharisea, ko tei matau
i te neseteia, na ko maira, Te neseteia
nei te au pipi a Ioane e ta te au
Pharisea nei, eaa taau nei au pipi i
19 kore ei i neseteia? Kua na ko aturā
Iesu kia ratou, Te neseteia nei aina te
au oa o te tane ou ra, i te noo katoa
anga o taua tane ou ra ki o ratou? Te
noo ra te tane ou ra i rotopu ia ratou,
20 kare ratou e neseteia i reira. Te vai
atura ra te tuatau e apai keia'i te tane
21 ou ra; ei reira ratou e neseteia'i. Kare
e tangata e pananaki i te kakau ou ra
ki runga i te kakau piro; kia pera, e
maata atu ïa te ngaae to te mea piro i
22 taua pananaki ou ra. Kare oki e tangata
e tuku i te wina ou ki roto i te
āriki taito; kia pera, e ngaae te āriki i
taua wina ou ra, maringi atura ïa, e
kino rava atura te āriki; ei āriki ou
ra to te wina ou e tika'i.

23 E te aere atura aia i tetai sabati na
roto i te koro sitona ra, uuti aere iora
24 tana au pipi i te ua sitona. Kua tuatua
maira te au Pharisea kiaia, I na, eaa
ratou i rave ei i te mea tau kore i te
25 ture i te sabati? Kua karanga atura
aia kia ratou, Kare aina kotou i tatau
i ta Davida i rave, e tei kapiti katoa
iaia, ka apiapi ei ratou, ka pongi ei
26 oki? E i tomo aia ki roto i te are o te
Atua ra i te tuatau i te taunga maata
ra ia Abiatara, e kua kai iora i te areto
o te aroaro ra, e kua apai oki na tei
kapiti katoa iaia ra, ko tei kore e tau i
te ture kia kai, mari ra na te kau taunga
27 nga anake ra? Kua na ko atura oki
aia kia ratou, I akonoia te sabati no te
tangata, kare te tangata *i akonoia* no te
28 sabati: E teianei, ko te Tamaiti a te
tangata nei, ko te Atu katoa ïa o te
sabati.

PENE III.

Te tangata rima marō: te tangata e manganui i te aere anga mai kia Iesu: te au aposetolo tino ngauru ma rua: te ara i te Vaerua Tapu: te metua vaine o Iesu e tona ai taeake.

1 KUA tomo akaou atura aia ki roto
i te sunago; tei reira oki tetai
2 tangata kua marō te rima. Te akara

matariki maira ratou iaia i te akaora
anga i taua tangata ra i te sabati,
kia rauka ta ratou tapepe anga mai
iaia. Kua karanga atura aia ki te 3
tangata rima marō ra, Ka tu ki runga
i rotopu nei. Kua karanga atura oki 4
aia kia ratou, Eaa tei tau i te ture
kia rave i te rā sabati, ko te meitaki
aina, e ko te kino? ko te akaora aina,
e ko te ta? Muteki akera ratou. Kua 5
akarau aere atura tona mata kia ratou
ravarai e pini ua ake ma te riri, te
kinokino ra i te mārokiakiaanga o to
ratou ngakau, kua karanga atura ki
taua tangata ra, Ka akatika mai ana
i to rima; E tei te akatika anga ra,
ora takiri akera tona rima mei tetai
katoa ra. Kua aere atura te au Pha- 6
risea ki vao, ko ratou ma te au Hero-
diani, kua kimi iora i reira i ta ratou
ravenga e ta iaia.

Kua unui aturā Iesu ma tana au 7
pipi, *aere* atura ki te pae roto ra: kua
aru maira iaia te motuanga tangata
maata no Galilea, e no Iudea, E no 8
Ierusalema, e no Idumea, e te pae Iori-
dana ra; to te pae i Turia ra oki e
to Sidona, kua kite oki i te rongo o
te au ravenga mana nana ra, e kua
aere maira iaia, e urupu maata. Kua 9
karanga atura aia ki tana au pipi i
tetai pai mea ngiti nona, kia kore aia
e akaeteeteia mai e te tangata. E 10
manganui oki tana i akaora, i akae-
teete mai ei te aronga maki mamaata
iaia, kia akatukia mai ratou iaia. E 11
te au vaerua viivii katoa, kia akara
mai kiaia ra, kua akatopa maira ki
muao iaia ma te kapiki, i te na ko anga
mai, Ko te Tamaiti koe a te Atua.
Kua ako ua atura aia ia ratou, auraka 12
rava ratou e aaki iaia.

E muri akera, aere atura aia ki 13
runga i tetai maunga, kua karanga
atura oki ki tana i anoano ra, kua aere
maira ratou kiaia ra. Kua akataka 14
atura aia i e tino ngauru ma rua, kia
aru ratou kiaia, kia unga atu oki aia ia
ratou e ako aere; Kua akamana atura 15
oki ia ratou kia akaora i te au maki,
kia tuaru oki i te au demoni. *Teia* 16
oki taua aronga ra, ko Simona tana
i tapa kia Petero; Ko Iakobo a Zebe- 17
daio ra, e ko Ioane te taeake o Iakobo
ra; ko raua tana i tapa kia Boanere,
koia oki, te tamariki a te mangu-
ngu: Ko Anederea oki, e ko Philipa, 18
e ko Baratolomea, e ko Mataio, e ko
Toma, e ko Iakobo a Alephaia ra, e
ko Tadaio, e ko Simona te Kanana ra,
Ko Iuda Isekariota oki, tei pikikaa iaia 19
ra. Aere atura ratou ki roto i tetai are.

20 E kua putuputu akaou maira te
tangata e manganui ua tu, kare akera
e meitaki ia ratou kia kai i te manga.
21 E kite akera tona orai, aere atura
ratou ki vao e tāpu iaia, kua na ko
22 atura, Kua auouoia aia nei. Ko te
au tata tuatua ra i aere mai mei Ieru-
salema maira, kua na ko maira ïa,
Tei iaiā Belezebuba, e i te mana o
taua demoni maata ra i tuaru ei aia
23 i te au demoni ra. Kua kapiki atura
aia kia ratou, e kua tuatua parabole
atura kia ratou, Eaa e tika'i kia tuaru
24 a Satani ia Satani uaorai? E kia ma-
vete tetai basileia e rave iaia uaorai,
25 kare te reira basileia e mou. Te kopu-
tangata oki kia mavete e rave iaia
orai, kare te reira kopu-tangata e
26 mou. E kia tu mai a Satani e rave
iaia uaorai, mavete iora, kare aia e
27 mou, kua vaitata tona openga. Kare
oki e tangata e tomo ua ki roto i te
are o te tangata maroiroi ra, ka aō
ei i tona apinga, e timata na ra i te
tapeka i taua tangata maroiroi ra;
ei reira e tika'i kia āru aia i tona
28 kainga. E tuatua-mou taku e karanga
atu kia kotou ra, Ka tika te au ara
ravarai a te tamariki a te tangata
nei kia akakore, e te akakino Atua
29 katoatoa ta ratou e akakino ra: Ka-
reka ko tei akakino i te Vaerua Tapu,
kare rava tana e akakoreia, e tau
30 iaia te mate mutu kore. Ko ratou i
tuatua e, Tei iaia te vaerua viivii.
31 Kua aere maira oki i reira, tona
au taeake, e tona metua vaine, tu maira
ki vao, e kua tono maira i te tangata
32 e tiki iaia. Kua karanga atura taua
urupu maata i noo takako iaia ra kiaia,
I na, tei vao to metua vaine e to ai
33 taeake, i tiki mai nei ia koe. Kua
tuatua maira aia kia ratou, na ko
maira, Koai toku metua vaine e toku
34 ai taeake? Kua akarau atura tona
mata i te aronga i noo takako iaia, na
ko akera, I na, toku metua vaine e
35 toku ai taeake! Ko te akono katoa i te
anoano o te Atua ra, ko toku ïa
taeake, e toku ïa tuaine, e toku oki
metua vaine.

PENE IV.

Te parabole o te ua i ruruia ki te ngai tu ke ke: te lamepa, e te aite: te ruru anga i te ua, te tupu ngaro anga, e te kokoti anga: te ua sinapi: te uriia i te kauvae angaia e Iesu.

1 E KUA apii akaou atura aia i
te pae roto ra: e urupu tangata

maata oki tei uipa mai kiaia ra,
aere atura aia ki runga i tetai pai,
noo iora i tai, te tu ua maira oki te
tangata tini i uta i te pae roto ra. E 2
tuatua maata tana i apii parabole mai
kia ratou, i na ko maira i te apii anga
mai, Ka akarongo mai ana; I na, 3
aere atura te-ruru ua e ruru i te ua.
E tei te ruru anga ra, topa iora tetai 4
pae i te pae arataa, e kua aere maira
te manu o te reva, kua kai iora. Topa 5
iora tetai pae i te ngai paikea, kare
i rai te one i reira, tutupu vave ua
atura, no te mea kua papaku ua te
one: E rāia iora, vera atura; e no te 6
kore e aka, mae rava atura ïa. Topa 7
iora tetai pae ki roto i te ngangaere,
tupu akera te ngangaere, e pokia iora,
kare akera i ua mai. Topa iora tetai 8
pae ki te ngai one meitaki, tupu
akera, uua ora, taki toru ngauru,
taki ono ngauru, taki tai anere, i
te *ua* okotai. Kua na ko maira oki 9
aia kia ratou, E taringa tona ei
akarongo anga ra, e akarongo aia.
E kia riro mai aia ra, kua ui maira 10
te aronga i vaitatao ma te tino ngauru
ma rua ra kiaia, i taua parabole ra.
Kua karanga atura aia kia ratou, 11
Kua orongaia mai te kite ia kotou i
te tuatua ngaro o te basileia o te Atua
ra, kareka to ratou i vao ra, i tuatua
paraboleia mai taua au mea katoa
nei kia ratou; Kia kore ratou e utoa 12
i ta ratou e akara ra, kia kore oki
e kite i ta ratou e akarongo ra, ko
te akaariuia mai aea ratou, e ko te aka-
koreia ta ratou ara. Kua na ko maira 13
oki aia kia ratou, Kare rai kotou i
kite i taua parabole nei? eaa kotou
e kite ei i te au parabole katoa nei?
Te ruru ua ra, koia te ruru i te 14
tuatua. Te pae arataa ra i topaia 15
e tetai pae ua ra; koia te aronga i te
akarongo anga i te tuatua, kua aere
mairā Satani, e kua rave atura i te
tuatua i ruruia i roto i to ratou nga-
kau ra. Te ngai paikea ra i topa 16
katoaia e tetai pae ua; koia te aronga
i āriki i te tuatua ma te rekareka i
te akarongo anga ra; Kare ra i akaia 17
i roto ia ratou, tāpu anga poto ua
ta ratou: kia rokoia e te tumatetenga,
e kia takinga-kinoia, i taua tuatua
ra, maitu atura ïa ratou i reira. Te 18
ngai ngangaere i topa katoaia e tetai
pae ua; koia te aronga e akarongo
i te tuatua; E ii atura i te akono 19
anga i te peu o teianei ao, i te piki-
kaa o te apinga, e te anoano maata
i tetai au mea ke ra, pokia atura te
tuatua, kare atura i ua mai. Te ngai 20
one meitaki ra i topaia e tetai pae
ua ra; koia te aronga i akarongo
i te tuatua, tāpu piri iora, e ua
akera, taki toru ngauru, taki ono
ngauru, taki tai anere, i te *ua* oko-
21 tai. Kua na ko maira aia kia ratou,
E apaiia mai aina te lamepa kia tapo-
kiia ki raro ake i te aite ra, e ki raro
oki i te roi ra? Auraka kia tukuia
22 ki runga i te vairanga? Kare rava
e mea ngaro, e kore e akakiteia, kare
oki e mea uunaia, e kore e akakite
23 katoatoaia. E taringa tona ei aka-
24 rongo anga ra, e akarongo aia. E kua
na ko maira aia, Kia matakite i ta
kotou e akarongo nei: ko te aite ta
kotou e aite atu, ko ta kotou rai
ïa kia akaaiteia mai; e tamaataia mai
ta kotou ta te aronga i akarongo.
25 Ko tei puapingaia ra, ka orongaia
mai tana; kare ana ra, e apai keia
26 tana. Kua na ko maira oki aia, E tau
te basileia o te Atua i te ua i ruruia
e tetai tangata ki roto i te kainga;
27 E te moe ua ra aia i te po, e te ara
ua ra i te ao, te kao ra e te tupu ua
ra taua ua ra, kare aia i kite i te
28 tupu anga. Na te one uaorai oki
i akatupu ake; ko te kao anga
tei mua, ei reira te kaui anga, e muri
ake ko te sitona pakari i roto i te
29 kaui. E kia pakari te sitona ra,
kua rave aia i te kokoti i reira ra,
no te mea, kua tae ki te kokoti anga
30 ra. Kua na ko maira oki aia, Mei
te aa nei ra te basileia o te Atua
kia arite tatou? E eaa te akatau
31 anga kia akatau tatou? E tau
i tetai ua sinapi, kia tanumia oki
ki raro i te one, e mea ngiti te rei-
ra i te ua tini ravarai i roto i te
32 one ra. Kia tanumia ra, tupu akera,
e maata atura ïa i te au rakau riki-
riki ravarai, toro atura tona au ma-
ngamanga nunui, e to mai oki te manu
o te reva ki reira ki roto i tona
33 maru. I pera oki aia i te apii anga
mai ia ratou i te tuatua parabole e ma-
nganui, i tei tau ia ratou kia akarongo.
34 Kare rava e tuatua parabole kore
kia tuatua aia kia ratou: e kia
riro ke ra, kua akakite aia ki tana
au pipi i te akatauanga o taua au mea
katoa ra.
35 E aiai atura i taua rā ra, kua tua-
tua maira aia kia ratou, E ano tatou
36 ki tera pae. E kia tuku atu ratou
i taua aerenga tangata ra, tei runga
oki aia i te pai, ano atura ratou, e
37 tetai aronga pai rikiriki ra oki. E
kua tupu maira tetai uriia maata, ki
38 maira te pai i te kare. Te moe ra

aia i te kotoe i muri ki runga i tetai
urunga; kua akaara atura ratou iaia,
na ko atura, E te Orometua! kare
aina koe e akono mai i to matou
mate? Tu akera aia ki runga, kau- 39
vae atura i te matangi, e na ko atura
ki te kare, Kua oti ana, kia aki. Torue
atura te matangi, marino rava atura.
Kua tuatua maira aia kia ratou, 40
Eaa kotou i mataku ei? eaa oki kotou
i kore ei i akarongo? Mataku rava 41
atura ratou, kua na ko akera ratou
ratou uaorai, Eaa ua te tu o teianei
tangata, i akarongo ei te matangi e te
kare iaia!

PENE V.

Te aronga demoni i te aere anga ki roto i te anana puaka: e te tamaine a Iairo, e te vaine i mate i te atekeria, i te akaora angaia.

E TAPAE atura ratou ki tetai pae 1
i taua roto ra, i te enua i to
Gadara. E kia akaruke aia i te pai 2
ra, kua aravei maira iaia i reira ra,
tetai tangata i uruia e te vaerua
viivii, no roto mai i te au menema
ra; E noo tamou aia ki roto i taua 3
au menema ra; e kare rava e tangata
e tika kia tapeka iaia, kare rai oki
i te pirianganaoa: I tapeka putu- 4
putuia na oki aia i te auri e te piri-
anganaoa, kua motu te pirianganaoa,
e kua atiati te auri iaia: e kare ua
e tangata e rarata'i. E noo tamou 5
aia i te maunga i te po e te ao, e i roto
i te au menema ra, kapiki aere ua'i
ma te kotikoti iaia uaorai ki te toka.
E kia akara mai aia ia Iesu i te atea 6
ke ra, kua oro maira, e akatopa
maira, kapiki nui maira, na ko maira,
Eaa taau iaku nei, e Iesu, e te 7
Tamaiti a te Atua teitei? Te pati
atu nei au ia koe i *te ingoa o* te Atua,
auraka koe e akamamae iaku. I 8
tuatua na oki aia kiaia, Ka aere koe
ki vao, e tenana vaerua viivii, i te-
nana tangata. Kua ui atura aia kiaia, 9
Koai toou ingoa? Kua tuatua maira
aia, na ko maira, Ko Legioni toku
ingoa, e manganui oki matou. Kua 10
maata ua maira tona kaku iaia, au-
raka aia e tuaru ke atu ia ratou
i te reira enua. E anana puaka maata 11
tei reira, i te kai anga i te kai, i
runga i te maunga. Kua kaku maira 12
te au demoni ravarai iaia, na ko maira,
E tuku koe ia matou kia tomo ki
roto i tera ra anana puaka. Kua tuku 13
aturā Iesu ia ratou i reira. Aere
atura te au vaerua viivii ra ki vao,
tomo atura ki roto i te au puaka:
oro ua atura taua anana, e rua katoa
tausani, na te mato, e raro rava i
taua roto ra; mate takiri atura i roto
14 i te tai. Ati atura te aronga i angai i te
au puaka ra, akakite aere atura i roto
i te oire e te au kainga ra. Kua aere
maira oki *to reira* ki vao e akara i
15 taua mea ra. E tae maira ratou kia
Iesu ra, kite maira iaia i tei uruia e
te demoni ra, tei iaia oki te legioni
ra, i te noo marie anga, kua kakau
oki i te kakau, e ma tona ngakau
16 tikai; mataku akera ratou. E kia
akakite atu te aronga i kite ia ratou
i tei raveia i taua tangata demoni ra,
17 e i te anana puaka ra oki, Kua aka-
teni atura oki ratou iaia i reira ra,
kia aere ke atu aia i to ratou ra ngai.
18 E tei te aerenga mai aia ki runga
i te pai, kua pati ua maira te tangata
i uruia e te demoni ra e, ei vaitata
19 katoao aia iaia. Kare rā Iesu i
akatika atu, kua na ko atura kiaia,
Ka aere i to ngutuare i toou au
taeake, e akakite atu kia ratou i
taua mea maata ta te Atua i rave
20 io nei i te aroa ia koe. Aere atura
aia, akakite aere atura i Dekapoli
katoa ra, i te maata o ta Iesu ra-
venga kiaia; umere anake iora te ta-
ngata ravarai.
21 E kia oki aturā Iesu i tetai pae
na runga i te pai, e tangata maata
tei uipa mai kiaia ra, i te pae rai o
22 taua roto ra. E i na, te aere maira
tetai kavana o te sunago, ko Iairo te
ingoa, e kite maira aia iaia, kua aka-
23 topa iora ki te vaevae o *Iesu* ra, Kua
tuatua meitaki maira kiaia, na ko
maira, Kua vaitata taku tamaine iti i
te mate, ka aere maira koe, e tuku
i to rima ki runga iaia, kia meitaki
24 aia, e ka ora ïa aia. Aere atura aia raua
katoa; e te tangata oki e manganui, te
25 ototitoti maira i muringao iaia. E
tetai vaine, raungauru ma rua akera
ona mataiti, i te mate ua anga i te
26 atekeria. I rapakauia na oki aia e
te aronga rapakau ra e manganui,
kua pou rava tona apinga, kare rava
27 i ora, te maata ua ra tona maki. E
kite akera aia ia Iesu, kua na muri
maira i te aere, na roto i taua aere-
nga tangata ra, kua akatukia atura i
28 tona kakau. Na ko akera, Kia aka-
tukia ua atu au i tona kakau, ka ora
29 ïa au. Mao iora taua atekeria ra i
reira, e kite iora aia iaia orai, kua
30 ora aia i taua maki nona ra. Kite
akerā Iesu e mana tei riro atu no

roto iaia i reira, kua ariu akera i te
aerenga tangata ra, na ko akera, Koai
tei akatukia mai i toku kakau nei?
E kua na ko maira tana au pipi kiaia, 31
Te kite mai nei koe i te tangata tini
nei i te ototi anga atu ia koe, e ka ui
mai oki koe e, Naai i akatukia mai
kiaku? Kua akarau aturā Iesu, 32
kia kite aia iaia i tei pera maira.
Kua aere maira taua vaine ra ma 33
te mataku e te rutetetete, kua kite
iora i te tu ke i akatupuia i roto iaia,
kua tipapa iora ki raro ki mua iaia,
kua aaki ua maira i te tuatua-mou.
E kua karanga atura aia kiaia, E *taku* 34
tamaine, kua ora koe i toou akarongo,
ka aere koe ma te au, e ma te ora
i to maki. Kare i mutu taua tua- 35
tua ra, ko te karere maira no ko
i te kavana o te sunago ra, na ko
maira, Kua mate rava to tamaine;
eaa koe e tamanamanata atu ei i te
Orometua? E kite akerā Iesu i 36
taua tuatua ra, kua na ko atura
i taua kavana ra, Auraka e mataku,
ka akarongo ua mai koe. E kare 37
atura i tika iaia kia aru mai te
tangata, mari ra ko Petero, ko
Iakobo, e te taeake o Iakobo ra
ko Ioane. E tae atura aia ki te 38
are o taua kavana ra, kite atura
aia i te aue, e te tangi maata o te
aronga i ea ra. E kia tomo atura 39
aia ki roto ra, kua na ko atura kia
ratou, Eaa kotou i ea'i, e i maata'i
to kotou aue? Kare te tamaine nei
i mate, kua moe ra. Kua taitoito 40
maira ratou iaia. Kua tuku atura aia
ia ratou ravarai ki vao, arataki atura
i te metua tane e te metua vaine o
taua tamaine ra, e te aronga i aru mai
iaia ra, tomo atura ki roto i te pia,
tei reira taua tamaine ra i te vai ua
anga. Kua rave atura i te rima o 41
taua tamaine ra, na ko atura iaia, Ta-
lita kumi: tera te akatau anga, E
maine, ka tu ki runga, te akaue atu
nei au ia koe. Kua tu maira taua 42
tamaine ra ki runga i reira, aaere iora,
raungauru ma rua oki ona mataiti;
va maata ua iora ratou. Kua ako 43
ua atura aia kia ratou e, auraka rava
e akakite atu ki te tangata: kua
akaue atu oki i te manga na taua ta-
maine ra.

PENE VI.

To Iesu akavaavaa angaia i tona uaorai enua, te apii aere anga, e te tono anga i te au aposetolo: te matenga o Ioane bapetizo: nga tangata e rima tausani i angaiia: te akatere anga, te uriia, e tona aaere anga na runga i te kare: te au maki i akaoraia.

1 AKARUKE iora aia i te reira
ngai, aere atura i tona uaorai
enua; kua aru katoa atura tana
2 au pipi iaia. E tae akera ki te rā
sabati, timata atura i te apii i roto
i te sunago ra: kua na ko akera te
aronga i akarongo iaia e manganui,
ma te va ua, Noea te au ravenga
a teianei tangata? e eaa teia pakari
i orongaia mai ei iaia nei, i tika'i teia-
3 nei au semeio i raveia e ia nei? E
kare ainei teia te kapeneta, te tamaiti
a Maria, te taeake no Iakobo, e no
Iose, e no Iuda, e no Simona? e tona
ai tuaine oki, kare aina te noo ki o
tatou nei? Kua maitu iora ratou
4 iaia. Kua na ko aturā Iesu kia ratou,
Kare te peroveta i akavaavaaia, mari
ra i tona orai enua, e i tona orai kopu-
5 tangata, e i tona orai ngutuare. Kare
atura i tika iaia kia rave i te semeio
i reira, mari ra ko e tokotai puke ta-
ngata maki i akaoraia e ia, i te tuku
anga i tona rima ki rungao ia ratou
6 ra. Kua va ua atura aia i to ratou
akarongo kore.
Aere atura aia na roto i te au vila
7 i reirao i te apii aere anga. Kua ka-
ranga atura aia ki te tino ngauru
ma rua e aere mai kiaia ra, tataki
toko rua atura i te tono anga ia ra-
tou, tuku atura i te mana ia ratou,
8 kia vi te au vaerua viivii ra. Kua
karanga atura oki kia ratou, auraka
ei apinga e apaiia atu i *to ratou* tere;
auraka ei pute, auraka ei areto, au-
raka ei moni i te tatua ra, ko te rakau
9 tokotoko anake ra: Ei tamaka sane-
dalo: e eiaa kia taki rua pereue
10 kia kakau. Kua karanga katoa atura
aia kia ratou, Te ngai e tomo atu ei
kotou ki roto i te are ra, ei reira e noo
11 ei, e ka aere atu ei kotou. E te
kore e kite mai ia kotou ra, e kare
oki e akarongo mai ia kotou, kia aere
atu kotou ra, ka ruru atu i te one o to
kotou vaevae, ei akairo anga atu
ia ratou. Koia tika taku e karanga
atu kia kotou, Kia tae ki te rā aka-
vaanga ra, e ngari ake to Sodo-
ma e to Gomora i te reira oire.
12 Aere atura ratou e ako aere atura
13 i te tangata kia tataraara; E tuaru
atura oki i te demoni e manganui ki
vao, e kua akaora atura i te maki
e manganui, ma te tainu ia ratou i te
manongi.

Kite akera te ariki ra ko Heroda 14
iaia; (kua varia oki tona ingoa;) kua
na ko akera, Kua tu akaou a Ioane ba
petizo, mei te mate mai; i tika'i teia-
nei au semeio tana i rave nei. Na ko 15
akera tetai pae, Ko Elia ïa. Na ko
akera etai, E peroveta ïa, mei tetai o te
au peroveta ra. Kite akera rā He- 16
roda, kua na ko akera aia, Ko Ioane
teia taku i tipu i te mimiti ra; kua
ora akaou mai nei mei te mate mai.
Na Heroda i akaue atu kia opukiā 17
Ioane, e tapekaia iora i roto i te
are tapekānga ra, no Herodia oki, no
te vaine a tona taeake a Philipa, tei
akaipoipoia e ia. I tuatua anā Ioane 18
kia Heroda, Kare ïa e tau i te ture
kia akaipoipo koe i te vaine a to tae-
ake. Riri iorā Herodia iaia, i ina- 19
ngaro oki i te ta takiri iaia; kare akera
i tika. Te mataku rā Heroda ia 20
Ioane, kua kite oki aia e, e tangata
tuatua-tika aia e te tapu, kua akara
oki aia iaia, e kua akono i te au mea
tana i tuatua maira e manganui, kua
akarongo oki iaia ma te rekareka. E 21
tae akera ki te rā e rauka'i tana ra-
venga, i te rā i anau ei a Heroda, e
kaingakai maata tana i akatupu, na
te au mataiapo nunui ki ona ra, e te
ui rangatira vaeau ra, e te aronga taoiau
katoa i Galilea ra. Kua aere maira 22
te tamaine a Herodia ra ki roto, kua
ura maira *ki muao ia ratou,* mareka
rava akerā Heroda e te au manuiri
katoa nana ra; kua karanga atura
te ariki ki taua tamaine ra, Ka pati
ua mai i taau mea i inangaro ra, e
orongaia atu ïa e au. E kua taputou 23
atura aia kiaia, Ko taau e inangaro
iaku nei, ka orongaia atu e au, e tae
ua atu ki te afa i toku nei basileia.
Aere atura aia e ui atura ki tona 24
metua vaine, Eaa taku e pati atu?
Kua tuatua maira aia, Te mimiti o
Ioane bapetizo ra. Kua oki vave ua 25
maira aia ki te ariki ra, kua pati maira,
na ko maira, Teia toku anoano, ka
o mai te mimiti o Ioane bapetizo ki
roto i tetai kumete i teianei. Maata 26
rava atura te aue o te ariki, no te
taputou ra nana ra, e te au ma-
nuiri oki nana, kare atura i akakore
atu. Kua akaue atura aia i tetai 27
vaeau i reira, e tiki i tona mimiti
e apai mai: aere atura aia, tipu
atura i tona mimiti i roto i te are
tapekānga ra; E kua apai maira 28
oki i tona mimiti i roto i tetai kumete,
tuku maira ki taua tamaine ra; apai
atura taua tamaine ra ki te metua
vaine. E kite akera tana au pipi, 29
kua tiki maira ratou i te kopapa,
apai atura ki roto i tetai menema.
30 E uipa maira te au aposetolo kia
Iesu ra, kua akakite anake maira iaia
i ta ratou i rave e ta ratou i apii ra.
31 Kua karanga atura aia kia ratou, Ka
taki aere tatou ko tatou anake orai i
tetai ngai motutaa, e noonoo iti ua na;
kare oki o ratou e manga taime kia
kai i te kai, i te maata o te tangata,
32 ana atura, ana maira. Aere poiri
atura ratou na runga i te pai ki tetai
33 ngai motutaa. Kua kite ra te ta-
ngata ia ratou i te aere anga, e ma-
nganui oki tei kite iaia, kua oro
atura na uta mei roto atu i te au
oire katoa ra, ko ratou ana oki tei
tae, e kua akaputuputu mai kiaia
34 ra. E tei te tapae anga atu a Iesu,
akara atura aia i te pouou tangata
maata, tangi atura ia ratou, no te
mea, mei te mamoe tiaki kore ratou,
e kua apii atura aia ia ratou i te au
35 tuatua e manganui. E parepare akera
te rā, kua aere maira te au pipi kiaia
ra, na ko maira, E ngai motutaa teia, e
36 kua parepare oki te rā. Ka tuku atu
ia ratou nei, kia aere ana ratou i te au
ngai are ra, e te au vila vaitata nei, e
oko i te kai na ratou; kare rava a ra-
37 tou kai kia kai. Kua karanga atura
aia kia ratou, na ko atura, Na kotou
e apai atu i te kai na ratou. Kua na
ko maira ratou kiaia, E apai aina ma-
tou i e rua anere denari, ka oko atu ei
38 i te manga e angai atu ia ratou? Kua
na ko atura aia kia ratou, Eia ake a
kotou areto? ka aere ka atoro. E kite
akera ratou, kua na ko maira, E rima,
39 e nga ika oki e rua. Kua karanga
atura aia kia ratou, E akatakoto pupu
aere ia ratou ravarai ki runga i te
40 mātā. Kua takoto atura ratou, taki
tai anere i tetai pupu, taki rima ngauru
41 oki i tetai. Kua rave iora aia i nga
areto e rima, e nga ika e rua, nānā
akera ki runga i te rangi, akameitaki
atura, vava'i iora i nga areto, apai atura
na te au pipi e tuku atu ki mua i te
aroaro o taua aronga maata ra, e nga
ika oki e rua kua tua katoa atura aia
42 na ratou ravarai. Kai anake iora
43 ratou, e pangia rava akera. Kua aka-
putuputu iora ratou i te totoenga kai
ra ma te ika, e ki akera nga tapora rau-
44 ngauru ma rua. E te aronga i kai i
taua kai ra, e rima paa tausani te
tane.
45 Kua akaue atura aia ki tana au pipi
e aere ki runga i te pai i reira ra, e
akatere na mua ki tetai pae i Bete-
saida, ka tuku atu ei aia i te tangata

tini. E kia tukuia ratou e ia, aere 46
atura aia ki runga i tetai maunga e
pure. E po akera, tei rotopu atura 47
te pai i taua roto ra, koia anake
ua tei uta. Akara atura aia ia ratou, 48
kua roiroi rava i te oe ua anga; te na
mua maira oki te matangi: e tae
akera ki te a o te araanga i te po ra, aere
atura aia kia ratou, na runga i te kare
i te aaere anga, kua akaaere ke atura
na te pae io ia ratou ra. Kia akara 49
mai ratou iaia i te aere ua anga na
runga i te kare, manako akera e tu-
ruma, kua aue iora ratou. (Kua kite 50
oki ratou katoa iaia, ngarangara rava
akera.) Kua tuatua maira aia kia ratou
i reira, Ka akamaroiroi; ko au; auraka
e mataku. Kake maira aia ki runga 51
i te pai ia ratou ra, aki takiri akera te
matangi: va ua ora ratou, e maata ua
atura te umere. Kare oki ratou i 52
manako *i te semeio* i te areto ra, i te
mārokiakia o to ratou ngakau.

E tae atura ratou ki tetai pae, tapae 53
atura i te enua ra ki Genesereta, aere
atura ratou ki uta. E kia akaruke 54
ratou i te pai, kua kite maira ra-
tou iaia, Oro aere ua atura, e pini 55
rava akera taua enua ra, e kua apai
mai i te aronga maki, ma te roi katoa,
i te au ngai katoa ta ratou i kite e, tei
reira aia. E te au oire ravarai, e te 56
au vila, e te ngai are, tana i tomo ra,
kua tuku maira ratou i te aronga maki
ra ki te au arataa, kua akanauru
maira iaia kia akatukia ua ake ratou i
tona tapa kakau; e ko tei akatukia
mai iaia ra, kua ora anake atura
ratou.

PENE VII.

Te orei anga rima, e te ravenga puapinga kore a te au Pharisea: te au mea e viivii ei te tangata: te vaine Phenia Suria: te tangata turi e te murare i akaoraia.

KUA uipa maira te au Pharisea i 1
reira, e tetai aronga tata tuatua,
mei Ierusalema mai, kiaia ra. E kia 2
akara ratou i e tokotai puke pipi ana
ra i te kai anga i te kai ma te rima
viivii, koia oki *te rima* orei koreia ra,
kua akakino maira. E akono rai oki 3
te au Pharisea, e te ngati Iuda katoa, i
te peu i tukua mai e te aronga taito
ra, kare e kai ua *i te manga,* e na mua
ra i te orei marie i te rima. E *kia oki* 4
mai ratou mei te okoanga ra, kia kore
ratou e orei, kare ua e kaikai. E ma-
nganui katoa oki te peu, ta ratou e
akono, i te orei anga i te au kapu, e te
au pani, e te au kapu veo ra, e te au
5 roi oki. Kua ui maira te au Pha-
risea, e te au tata tuatua, kiaia, Eaa
taau au pipi nei i kore ei i akono i tei
tukuia mai e te aronga taito ra, te kai
nei i te kai ma te rima orei koreia ra?
6 Kua karanga atura aia kia ratou, na
ko atura, E te au pikikaa, te tau tikai
nei kotou i ta Esaia i tuatua ia kotou, i
tei tataia ra e, "Ko te vaa o teianei
aronga te akameitaki mai iaku; tei te
7 atea ke ra to ratou ngakau iaku. E
akamori anga puapinga kore ra ta ratou
iaku, ka apii ei i tei tukuia mai e te ta-
8 ngata anake ra." Kua kopae oki kotou
i ta te Atua ra akauenga, e kua mou
piri atura i tei tukuia mai e te tangata
nei, i te orei anga pani e te au kapu
nei; e e manganui oki te ravenga mei
te reira te tu, ta kotou e akono nei:
9 E kua na ko atura aia kia ratou, E
meitaki mari ta kotou akakore anga i
ta te Atua ra akauenga, kia akonoia
10 ta kotou tuatua tukuia maira. I
tuatua mai oki a Mose, "E akangatei-
tei atu i to metua tane e to metua
vaine;" e, "Ko tei katara i te metua
tane e te metua vaine ra, e tamate takiri
11 roaia." Te tuatua nei ra kotou, Te
tangata e karanga atu ki tona metua
tane, e te metua vaine ra, Kia tapu,
koia oki kia akatapuia, taku apinga
12 katoa e puapingaia'i koe nei; Au-
raka e takinga-meitaki atu i tona me-
tua tane, e tona metua vaine, i ta
13 kotou; Te pera nei oki kotou i te
akakore anga i ta te Atua ra tuatua i
ta kotou tuatua tukuia mai, ta kotou e
mou nei; e mei te reira ta kotou e rave
14 nei e manganui. Kua karanga atura
aia ki taua au tangata ravarai ra, na
ko atura kia ratou, Ka akarongo mai
ana iaku nei, ko kotou ravarai, kia
15 kite: Kare rava to vao nei e viivii ei
te tangata kia o ki roto: te au mea
ra no roto maira, ko te mea ïa e
16 viivii ei te tangata. E te tangata e
taringa tona ei akarongo anga ra, e
17 akarongo aia. E kia aere maira aia ki
roto i te are, *kia vaio atu* i te tangata
tini ra, kua ui maira tana au pipi kiaia
18 i taua parabole ra. Kua karanga
atura aia kia ratou, Te vai kite kore
nei rai kotou? Kare kotou i kite, i te
au mea no vao nei, kia o ki roto i te
19 tangata, kare aia e viivii *i te reira:* No
te mea kare ïa i o ki roto i tona nga-
kau, ki roto ra i te kopu, i te ngai e
taka ke ei te kino o te kai, e akaru-
20 keia atura ki vao? Kua na ko atura
aia, To roto mai i te tangata, ko te mea
21 ïa e viivii ei te tangata. No roto mai

oki no roto i te ngakau tangata, te ma-
nako kikino, te akaturi, te poreneia,
te ta tangata, Te keia, te noinoi api- 22
nga, te vareae, te pikikaa, te kanga, te
manava kino, te akakino Atua, te
nengonengo, *e* te auouo: No roto 23
anake te reira au mea kikino, ko te
mea ïa e viivii ei te tangata.

Kua tu akera aia ki runga, aere 24
atura ki te kotinga i Turia e Sidona
ra, tomo atura ki roto i tetai are, i ina-
ngaro aia auraka tetai tangata kia kite,
kare ra aia e ngaro. Tetai vaine oki, 25
i uruia tana tamaine iti i tetai vaerua
viivii, kite akera aia, kua aere maira,
kua akatopa maira ki tona pae vaevae:
(e Eleni oki taua vaine ra, no Phenia 26
Suria,) kua tuatua meitaki maira aia
kiaia, kia tuaru aia i te demoni i roto
i tana tamaine ra. Kua karanga aturā 27
Iesu kiaia. Kia pangia na te tamariki
e tika'i: kare e tika kia apai atu i te
kai a te tamariki, e akaruke atu ei na
te kuri. Kua tuatua maira aia kiaia, 28
na ko maira, E tika rai, e te Atu; e
kai ra te kuri i te ungaungā kai a te
tamariki i raro ake i te kaingakai ra.
Kua na ko atura aia kiaia, Ka aere i te 29
kainga; kua riro te demoni i roto i to
tamaine ra ki vao, ko koe i pera
mai na. Aere atura aia ki te ngutuare 30
i reira, rokoia atu tana tamaine ra, te
takoto ua ra ki runga i te roi, kua riro
te demoni ki vao.

Akaruke atura aia i te kotinga i 31
Turia e Sidona, aere atura i te pae
roto i Galilea ra, na rotopu i te enua
ra i Decapoli. Kua arataki maira 32
ratou i tetai tangata taringa turi *e* te
murare iaia ra; kua tuatua meitaki
maira kiaia, kia tuku atu i tona rima
ki rungao. Kua arataki ke atura aia 33
iaia i taua urupu tangata ra, kua tuku
iora i tona rima ki roto i ona taringa,
tutua akera i te uavare, e kua aka-
tukia atura i tona arero. Kua nānā 34
akera ki runga i te rangi, akaea ora, e
kua na ko atura kiaia, Ephata, koia
oki, Kia puata. Puata iora ona tari- 35
nga, matara akera oki tona arero, mei-
taki maira tana tuatua i reira ra.
Kua ako atura aia ia ratou, Auraka 36
rava e akakite ki te tangata: kia
maata ra aia i te ako anga ia ratou e,
Eiaa, maata rava atura to ratou aka-
kite aere anga: Na ko akera, ma te 37
umere maata, E mea tika rava te au
mea katoa tana e rave nei; te aka-
puata nei aia i te turi, e te tuatua nei
te murare iaia.

PENE VIII.

Nga tangata e a tausani i angaiia: te akairo i patiia kare i o maiia: te akaopue a te au Pharisea: te tangata matapo: te au manako tu ke ke ia Iesu: to Iesu au mate i akakite mamaoia mai, e te au tumatetenga o te aronga e aru iaia.

1 E MANGANUI te tangata i te
reira au rā, e kare e kai kia kai,
kua karanga aturā Iesu ki tana au
2 pipi, na ko atura kia ratou, Te tangi
nei au i teianei aronga maata, i te mea
ka po toru akenei ratou iaku nei, e
3 kare e manga kia kai: E kia tuku au
ia ratou i to ratou ngutuare ma te
pongi, e paruparu ratou i te ara: e
4 ngai mamao oki to tetai papaki. Kua
na ko maira tana au pipi kiaia, Eiea
te kai e rauka'i i te medebara nei e
5 rava'i i teianei aronga maata? Kua ui
atura aia kia ratou, Eia a kotou areto?
6 Kua na ko maira ratou, E itu. Kua
akaue atura aia i te au tangata ra, e
moe ki raro, kua rave ora aia i nga
areto e itu ra, akameitaki atura, vava'i
ora, e tuku atura ki tana au pipi, kia
tuku atu ki mua i te aroaro o te ta-
ngata tini ra; kua tua atura oki ratou.
7 E puke ika rikiriki oki ta ratou; kua
akameitaki katoa atura, e kua akaue
atura, kia tuku katoaia ki mua *ia ratou*
8 ra. Kai ora ratou, e pangia rava akera;
akaputuia iora te ungaungā kai toe ra,
9 e itu tapora. E a paa tausani taua
aronga i kai ra; tuku atura aia ia
ratou kia aere.
10 Aere atura aia e tana au pipi katoa
ki runga i tetai pai i reira ra, tapae
11 atura i te enua ra i Dalemanuta. Kua
aere maira te au Pharisea e ui mai
kiaia, e e pati mai i tetai akairo no ru-
nga i te rangi, ei timata anga mai na
12 ratou iaia. Kua karanga atura aia
ma te aue i roto i tona orai ngakau,
Eaa i pati mai ei teianei uki tangata i
te akairo? e tikai taku e karanga
atu kia kotou na, Kare te akairo e oro-
13 ngaia atu ki teianei uki. Akaruke
atura aia ia ratou, oki akaou atura ki
runga i te pai ra, ano maira ki tetai
pae ra.
14 E kare *te au pipi* i rave mai i te kai,
i ngaropoina, okotai ua a ratou areto i
15 taua pai ra. Kua ako aturā Iesu ia
ratou, na ko atura, E akamaroiroi, e
matakite oki i te akaopue a te au
16 Pharisea, e te akaopue a Heroda. Kua
akaeatu iora ratou ratou uaorai, na
ko akera, No te mea kare a tatou kai.

Te kite aturā Iesu, kua na ko atura aia 17
kia ratou, Eaa kotou e akaeatu ei, i te
mea kare a kotou kai? te vai ua na
to kotou manako kore e te akono kore?
e te vai poiri ua nei rai to kotou nga-
kau? E mata to kotou, kare e tika 18
kia akara? e taringa oki, e kare e tau
kia akarongo? e kare aina o kotou
manako? Iaku i vava'i i nga areto e 19
rima i nga tausani e rima ra, eia a
kotou tapora i akaki i te toenga kai
ra? Kua na ko maira ratou, Okotai
ngauru ma rua. E *nga areto* oki e itu 20
i nga tausani e a ra, eia a kotou tapora
i akaki i te toenga kai ra? Kua na ko
maira ratou, E itu. Kua karanga atura 21
aia kia ratou, Eaa kotou i kore ei
i kite?

E tae maira aia ki Betesaida, te ara- 22
takiia maira tetai tangata matapo kiaia
ra, e kua tuatua meitaki maira, kia
akatukia atu aia kiaia. Kua rave 23
atura aia i te rima o taua tangata
matapo ra, arataki atura ki vao mai i
taua vila ra: e kia tutua atura aia i te
uavare ki runga i tona mata, e kia
tuku i te rima ki rungao iaia, kua ui
atura iaia i tana i kite ra. Kua nānā 24
akera aia ki runga, na ko maira, Te
kite nei au i te tangata, mei te rakau
ra te tu, te aere ua ra. Kua tuku 25
akaou atura aia i te rima ki rungao i
tona mata, e kua karanga atura kia
nānā aia ki runga: kua puera rava
atura, te kite meitaki atura aia i te
tangata ravarai. Kua tuku atura aia 26
iaia i tona ngutuare, na ko atura,
Auraka e tomo ki roto i te vila nei,
auraka oki tetai tangata no taua vila
ra e akakiteia.

Aere ke aturā Iesu, ma tana au pipi, 27
i te au vila i Kaisarea Philipi ra: kua
ui atura aia kia ratou i te ara ra, na ko
atura, Koai au nei i ta te tangata tua-
tua anga? Kua na ko maira ratou, Ko 28
Ioane bapetizo: ko Elia oki, ta tetai
papaki; tetai peroveta ra, ta tetai aro-
nga. Kua karanga atura aia kia ratou, 29
Koai ra au nei i ta kotou na tuatua
anga? Kua tuatua mairā Petero kiaia,
na ko maira, Ko te Mesia rai koe.
Kua ako atura aia kia ratou, auraka 30
rava ratou e akakite ki te tangata *i taua*
tuatua iaia ra. Kua timata atura aia i 31
te akakite ia ratou e, e manganui to te
Tamaiti a te tangata nei mate e tika'i, e
akarukeia aia e te aronga pakari, e te
kau taunga nunui, e te au tata tuatua
ra, e tamate ravaia oki, e e tu akaou kia
tae ki te po toru. E te akakite pu tika 32
ra aia i te reira tuatua, kua arataki ke
aturā Petero iaia, e kua ako atura iaia.

33 Kua ariu maira aia, e kua akara maira
i tana au pipi, kua akamura maira ia
Petero, na ko maira, Ka aere ke atu
koe, e tenana enemi, ki muri iaku: kare
koe i tau i ta te Atua ra, ko ta te ta-
34 ngata ra *taau i tau.* Kua karanga
atura oki aia ki te tangata tini ra, ma
tana uaorai au pipi, kua na ko atura,
Ko tei inangaro i te aru mai iaku
ra, e akaruke aia iaia uaorai, e rave
i tana satauro, ka aru mai ei iaku.
35 Ko tei umuumu atu i tona uaorai
ora, ka ngere aia i te ora: ko tei ko-
pae ra i tona ora iaku, e i te evange-
36 lia nei, e ora ïa tona. E eaa ta te
tangata nei puapinga, kia rauka iaia to
teianei ao katoatoa, e riro atura tona
37 vaerua? E eaa ta te tangata nei kia
38 oronga ei oko i tona vaerua? E teianei,
ko te akama iaku, e taku nei tuatua, i
teianei uki akaturi, e te rave ara, koia
katoa, ta te Tamaiti a te tangata nei e
akama, kia tae mai aia ma te au angela
tapu, e te kakā o tona Metua.

PENE IX.

To Iesu akatu ke angaia: te tuatua ia Elia: te tangata demoni i te akaora angaia: ta Iesu tuatua i tona matenga: to te au pipi akateitei, e te tamaiti varevare: te kino o te au mea e apa'i: te ai, e te tai.

1 KUA karanga atura oki aia kia
ratou, E tikai taku e karanga
atu kia kotou nei, kare tetai papaki o
te aronga e tu mai nei e rokoia e te
mate, e kite ei i te basileia o te Atua, i
te tae anga mai ma te mana.
2 E po ono akera, kua arataki aturā
Iesu ia Petero, e Iakobo e Ioane, ko
ratou anake orai, ki runga i tetai mau-
nga teitei. E kua akatu keia aia ki mua
3 ia ratou. Kakā rava akera tona kakau,
maata ua atura te teatea, mei te kiona
ra; kare rava e tamatangi kakau i te
ao nei e tau i te akaaite i te reira i te
4 teatea. Kua mama maira oki a Elia
raua ko Mose kia ratou, e te tuatua ra
5 raua e ko Iesu katoa oki. Kua tua-
tua mairā Petero kia Iesu, E Rabi, e
mea meitaki kia noo tatou i ko nei: e e
akatu matou i e toru are puakapa;
noou tetai, no Mose tetai, no Elia oki
6 tetai. Kare aia i kite i tana tuatua,
7 e koiriria maata oki to ratou. E
tetai tiao maira i te tapoki anga mai ia
ratou, e tetai reo maira oki, no roto i
taua tiao ra, na ko maira, Taku Tamaiti
akaperepere teia, ka akarongo iaia.
8 Kua nevaneva iora ratou i reira ra,
e kare rava e tangata i kitea, mari ra

ko Iesu, e ko ratou katoa io. E tei to 9
ratou eke anga mai mei runga i taua
maunga ra, kua ako atura aia kia ratou
e, auraka rava e akakite atu ki tetai
tangata i ta ratou i kite ra, e kia tu
mai te Tamaiti a te tangata mei te
mate maira. Kua tamou marie ora 10
ratou i taua tuatua ra, e kua akaeatu
iora ratou uaorai i te akatau anga o
taua tuakaouanga mei te mate maira.
Kua ui maira ratou kiaia, na ko maira, 11
Eaa i tuatua mai ei te au tata tuatua ra
e, ko Elia na te ka aere mai? Kua 12
karanga atura aia kia ratou, na ko
atura, E na mua tikai oki a Elia i te
aere anga mai, e akatika i te au mea
katoa; (e mei tei tataia oki i te Tamaiti
a te tangata nei,) e manganui tona
mate, e e takinga-kinoia. E karanga 13
atura au kia kotou e, Kua riro mai ana
oki a Elia, e mei tei tataia iaia ra, kua
rave ratou i ta ratou i anoano iaia.
E kia oki mai aia ki tetai aronga pipi 14
ana ra, kite maira aia i te urupu ta-
ngata maata i te takako anga ia ratou,
e te au tata tuatua i te taumāro anga
kia ratou. E kite akera te au tangata 15
iaia, poitirere atura ratou, oro atura, e
aroa atu iaia. Kua ui atura aia ki 16
taua au tata tuatua ra, Eaa ta kotou i
taumāro kia ratou nei? Kua tuatua 17
maira tetai i taua urupu maata ra, na
ko atura, E te Orometua e, i arataki
mai nei au i taku tamaiti ia koe nei, e
vaerua murare tona; E te ngai e opu- 18
kia mai ei aia iaia, e aacaia ora aia i
reira ra, ukaia iora te vaa, e pakati oki
te nio, e ikoke roa akera: i tuatua na
oki au i to au pipi e tuaru i *te demoni*,
kare ra i tika ia ratou. Kua karanga 19
atura aia kiaia, na ko atura, Aue ïa
uki akarongo kore e! mei te aa te roa o
toku noo anga ki o kotou nei? mei te
aa te roa o toku akakoromaki anga atu
ia kotou? e arataki mai iaia kiaku nei.
Kua arataki maira ratou iaia: e tei te 20
kite anga aia iaia ra, aeaia maira aia
e taua vaerua ra, topa ora aia ki raro i
te one, takaviri ua atura, ukaia iora te
vaa. Kua ui atura aia ki tona metua 21
tane, Mei naea mai tona rokoia anga i
teianei *maki?* Kua na ko maira aia,
Mei tona mea ngiti anga mai: Kua 22
manganui akenei te uri angaia ki roto i
te ai, e ki raro oki i te vai, kia mate atu
aia; e kia tika ia koe kia rave, e aroa
mai koe ia matou, e e tauturu mai.
Kua karanga aturā Iesu kiaia, Kia tika 23
ia koe kia akarongo ra, e tika te au mea
katoa nei i te tangata akarongo ra. Kua 24
kapiki ua maira te metua tane o taua
tamaiti ra i reira ra, na ko maira, ma te
roi-mata katoa ra, E te Atu, kua aka-
rongo au; ka tauturu mai koe i toku
25 nei akarongo mea ngiti. E kia akara
aturā Iesu i te tangata i te oro ua anga
mai, kua kauvae atura aia i taua vae-
rua viivii ra, na ko atura, E tera ra vae-
rua murare e te turi, e aere koe ki vao,
te akaue atu nei au ia koe, auraka e
26 tomo akaou ki roto iaia. Kua kapiki
ua maira *taua demoni ra*, kua aae nui
maira iaia, e kua aere maira ki vao: tu
tangata mate atura to *taua tamaiti ra;* e
manganui te karanga e, Kua mate rava.
27 Kua rave iorā Iesu i tona rima, akatu
akera iaia; e kua tu ua maira aia ki
28 runga. E tae maira aia ki roto i te
are, kua ui poiri maira tana au pipi
kiaia, Eaa i kore ei i tika ia matou nei
29 kia tuaru atu iaia ki vao? Kua tuatua
maira aia, Kare teianei tu *demoni* e tae
ua ki vao, mari ra i te pure e te nese-
teia.
30 Akaruke iora ratou i taua ngai ra,
aere atura na Galilea: te inangaro ra
oki aia e, auraka rava tetai tangata kia
31 kite. Te apii ra oki aia i tana au
pipi, na ko atura kia ratou, E tukuia te
Tamaiti a te tangata nei i te rima ta-
ngata, e e ta takiri ratou iaia, e kia
oti i te ta, e tu akaou aia ki runga i te
32 po toru. Kare ra ratou i kite i taua
tuatua ra, e mataku oki kia ui atu
iaia.
33 E tae atura aia i Kaperenauma, kua
ui atura aia kia ratou i roto i tetai are, I
tauetono ana kotou i te aa i te arataa
34 ra? Muteki ua iora ratou; i tauetono
ana oki ratou ratou uaorai i te arataa,
35 i te ka maata *ia ratou.* Noo iora aia
ki raro, kua karanga atura ki te tino
ngauru ma rua ra, na ko atura ia ra-
tou, Ko te tangata i anoano e, ei mua
aia, ei akaopenga rava aia e tika'i, e ei
36 tavini no ratou ravarai. Kua rave
atura aia i tetai tamaiti iti, kua tuku
atura i rotopu ia ratou, kua ikiiki ora,
37 na ko atura ia ratou, Ko te kite mai
i tetai tamaiti iti mei teianei, no toku
nei ingoa, kua kite mai aia iaku; e
ko te kite mai iaku ra, kare ïa ko au
anake tana i kite maira, koia ra, ko
38 tei tono mai iaku nei. Kua tuatua
mairā Ioane kiaia, na ko maira, E te
Orometua, i akara atura matou i
tetai tangata i te tuaru anga i te de-
moni i toou na ingoa, e kare i aru mai
ia tatou nei: kua karanga atura matou
kiaia, Auraka, no te mea, kare aia i
39 aru mai ia tatou nei. Kua karanga
aturā Iesu, Auraka te reira e aka-
koreia atu; kare rava e tangata e rave
i te semeio i toku nei ingoa, e akakino

vave mai iaku. Ko tei kore oki e pa- 40
toi maira, no tatou ïa. Ko tei oronga 41
mai oki i tetai kapu vai e inu na
kotou no toku nei ingoa, no te mea, no
te Mesia kotou, koia mou taku e ka-
ranga atu kia kotou na, kare aia e
ngere i tana tutaki. Kareka tei 42
akaapa i tetai o teianei au tangata riki-
riki e akarongo mai iaku nei, e ngari
ake aia, kia riia tetai toka mulo ki
runga i tona kaki, e kia titiriia ki raro
i te tai. E te apa ra koe i to rima ra, 43
ka tipu ke atu: e meitaki koe i te
rima okotai kia tae ki te ao ra, i te rima
rua kia tae ki te po, ki roto i te ai
mate kore: I te ngai e kore e mate to 44
ratou tunga, e to ratou ai oki kare e
tamateia. E te apa ra koe i to vae- 45
vae ra, e tipu ke atu: e meitaki koe
kia tae pirikoki ki te ao, i te vaevae
rua, kia titiriia ki te po, ki roto i te ai
mate kore: I te ngai e kore e mate to 46
ratou tunga, e to ratou ai oki kare e
tamateia. E te apa ra koe i to 47
mata, koiti ke atu: e meitaki koe kia
tae mata okotai ki te basileia o te
Atua, i te mata rua kia titiriia ki te ai
i te po ra: I te ngai e kore e mate to 48
ratou tunga, e to ratou ai oki kare e
tamateia. E ope rava oki i te rapa- 49
kauia i te ai; mei te au tusia ravarai i
rapakauia i te tai. E mea meitaki te 50
tai; kia mangaro ra te tai, eaa ta
kotou kia akataitai? Kia vai mairai
te tai i roto ia kotou, e tamou oki i te
au kotou kotou uaorai.

PENE X.

Te tuatua a Iesu i te kopae vaine ra: te tamariki i akaoraia: te tangata ou apinga nui, e te kino o te apinga nui: ta te au pipi tutaki: te matenga o te Mesia: te ngakau parau o nga tamariki a Zebedaio: ko Baratimeo matapo.

KUA tu akera aia ki runga, aere 1
atura ki te pae i Iudea ra, i
na tera pae i Ioridana; kua uipa
akaou maira te tangata tini kiaia i
reira, kua apii akaou atura aia ia
ratou, tana ïa ravenga tikai. Kua 2
aere maira oki te au Pharisea kiaia
ra, kua ui maira, E tika aina i te
ture kia kopae te tane i *tana* vaine? ei
timata anga mai na ratou iaia. Kua 3
karanga atura aia kia ratou, na ko
atura, Eaa ta Mose i akaue mai ia
kotou? Kua tuatua mai oki ratou, 4
Kua tika ia Mose kia tata matou i te
tuatua kopae, ka tuku atu ei *iaia.*
Kua karanga aturā Iesu kia ratou, na 5
ko atura, No te māroketaketa o to
kotou ngakau i tata ei aia i te reira
6 tuatua: Kareka i muatangana ra, ka
angaia'i te ao nei, ko te tane *okotai* ta
te Atua i anga, e te vaine *okotai.*
7 "E akaruke ei te tangata i tona metua
tane e tona metua vaine, ka topiri atu
8 ei ki tana vaine; E riro oki raua ei tino
okotai:" e teianei, kare atura raua i te
9 toko rua, kua tino okotai ra. E ta te Atua
i topiri ra, auraka te tangata e akataka
10 ke atu. E kua ui akaou maira tana
au pipi iaia i roto i te are i taua *tua-*
11 *tua* ra. Kua karanga atura aia kia
ratou, Ko te kopae atu i tana vaine, ka
akaipoipo ei i tetai, kua akaturi aia
12 iaia. E kia kopae atu te vaine i tana
tane, ka akaipoipo ei i tetai, kua
akaturi aia.
13 Kua apai maira ratou i te tamariki
ou kiaia, kia akatukia mai aia ia
ratou: kua kauvae atura te au pipi
14 i te aronga i apai mai. Kia kite aturā
Iesu, mainaina atura, na ko atura kia
ratou, Ka tuku mai ana te tamariki
mea riki, kia aere ua mai kiaku nei,
auraka e akakoreia atu; mei ia ratou
15 nei oki to te basileia o te Atua. Koia
mou taku e karanga atu kia kotou na,
Te kore e āriki i te basileia o te Atua
mei te tamariki mea riki ra, kare ta-
16 kiri aia e o ki reira. Kua rave atura
aia ia ratou, kua ikiiki ora, kua tuku
atura i tona rima ki rungao ia ratou,
akaora atura ia ratou.
17 E te aere atura aia i te arataa ra, te
oro maira tetai tangata, e kua tuku
iora i te turi ki muao iaia, kua ui mai-
ra kiaia, E te orometua meitaki, e
akapeea au nei e rauka'i iaku te ora
18 mutu kore? Kua karanga aturā Iesu
kiaia, Eaa koe i akameitaki mai ei
iaku? ko te Atua anake ra te meitaki.
19 Te kite na koe i te au ture, "Auraka
e akaturi, Auraka e ta ua, Auraka e
keia, Auraka koe kia riro ei kite
pikikaa, Auraka e takinga-kino, E
akangateitei i to metua tane, e te
20 metua vaine." Kua na ko maira aia,
E te orometua, kua ope te reira i te
akonoia e au, mei toku ou anga mai.
21 Akara aturā Iesu iaia, aroa atura
iaia, na ko atura iaia, Te toe nei
rai tetai mea ia koe; ka aere, ka oko
i taau apinga, ka apai atu ei na
te tangata rikiriki, e apinga taau i te
rangi i reira: e aere mai oki, ka rave i
22 te satauro, ka aru mai ei iaku. Tai-
taia atura aia i te reira tuatua, aere
atura ma te aue, e apinga maata oki
23 tona. Kua akara aturā Iesu e kako
rava ake, kua karanga atura ki tana

au pipi, Te akao ngata e o te aronga
apinga nui, ki te basileia o te Atua!
Poitirere atura te au pipi i te reira 24
tuatua. Kua karanga akaou aturā Iesu
kia ratou, na ko atura, E te au tama-
riki e, te akao ngata e o te aronga i
irinaki i te apinga, ki te basileia o te
Atua! E akao ngoie ake te kamela 25
na roto i te puta nira, i te tangata api-
nga nui kia akao ki roto i te basileia o
te Atua ra. Maata rava akera to 26
ratou manatu, na ko akera ratou ratou
uaorai, Koai oki te ka ora? Akara 27
aturā Iesu ia ratou, na ko atura, Kare
ïa e tika i te tangata nei, i te Atua ra,
kare rava e mea e kore ei e tika i te
Atua. Kua tuatua mairā Petero 28
kiaia, I na matou, kua akaruke i te au
mea katoa, e kua aru mai nei ia koe.
Kua karanga aturā Iesu, na ko atura, 29
Koia mou taku e karanga atu kia
kotou nei, Kare e tangata i akaruke i
te are, e te au taeake, e te au tuaine, e
te metua tane, e te metua vaine, e te
vaine, e te tamariki, e te kainga, noku, e
no te evangelia nei, E kore ei e rauka 30
iaia, e anere ua atu, i teianei ao, te are,
te taeake, e te tuaine, te metua vaine,
e te tamariki, e te kainga oki, ma te ta-
kinga-kinoia; e i te ao a muri nei, ko
te ora mutu kore ïa. To mua e manga- 31
nui ra e riro no muri; e to muri ra, *e
riro* ïa no mua.

E te aere ua ra ratou na te aratаa 32
ki Ierusalema; e na muā Iesu ia ratou
i te aere: va ua ora ratou; e aru atura
iaia ma te mataku. Kua arataki
akaou atura aia i te tino ngauru ma rua
ra ki te pae, e kua timata atura aia i
te akakite kia ratou i te au mea e ro-
koia mai ei aia ra, *Na ko atura*, I na, 33
te aere nei tatou ki Ierusalema; e
e tukuia te Tamaiti a te tangata nei ki
te kau taunga nunui ra, e te au tata
tuatua; e e akaapa mai ratou iaia
kia mate, e tukuia atu oki ki te
etene ra: E e taitoito mai ratou iaia, 34
e e pāpā mai, e tutua mai oki i te
uavare, e tamate rava mai oki; ka tu
akaou ra aia i te po toru ra.

Kua aere maira nga tamariki a Ze- 35
bedaio ra, ko Iakobo e ko Ioane, kiaia
ra, na ko maira, E te Orometua, te
anoano nei maua kia akatika mai koe i
ta maua e pati atu. Kua karanga 36
atura aia kia raua, Eaa to korua anoano
kia akatika atu au? Kua tuatua maira 37
raua kiaia, *Kia rauka ia koe* toou
kakā, e noo tetai o maua i to rima ka-
tau, e tetai oki i to rima kaui. Kua 38
karanga aturā Iesu kia raua, Kare
korua i kite i ta korua i pati mai nei.
E tika aina ia korua kia inu i te kapu
taku e vaitata i te inu nei, e kia bape-
tizoia korua i te bapetizo e bapeti-
39 zoia'i au nei? Kua na ko maira raua,
E tika ïa ia maua. Kua karanga
aturā Iesu kia raua, Ka inu rai korua
i te kapu taku e vaitata i te inu nei, e
bapetizoia oki korua i te bapetizo e
40 bapetizoia'i au nei: Kareka te noo i
taku rima katau, e taku rima kaui,
kare ïa e tika kia oronga atu au, mari
41 ra no te aronga i akonoia'i ra. E kite
akera te tino ngauru ra, riri rava
akera ratou ia Iakobo raua ko Ioane.
42 Kua karanga aturā Iesu kia ratou,
kua na ko atura, Kua kite oki ko-
tou, te tutara nei te ui ariki o te au
etene ki runga ia ratou ra, e te aronga
nunui ra, te mana ra ïa i runga i to
43 ratou. Kare ra i tika kia akapera i
roto ia kotou: ko te anoano i te aka-
maata i o kotou na, kia riro ïa ei ta-
44 vini no kotou; E ko te inangaro kia
maata aia i o kotou ra, ei tavini akaaka
45 aia no kotou ravarai: Kare oki te Ta-
maiti a te tangata i aere mai kia tavi-
niia tona, ei tavini ra, e kia oronga atu
aia i tona ora ei oko no te tangata e
manganui.

46 Kua tae atura ratou ki Ieriko: e
kia akaruke aia i Ieriko, ma tana au
pipi, e te tangata oki e manganui, te
noo ra te tamaiti a Timaio, ko Bara-
timaio matapo ra, i te pae aratаa, te
47 pati ra i te apinga. E kite akera aia
e, ko Iesu i Nazareta, kua kapiki
maira aia, na ko maira, E te Ta-
maiti a Davida, e Iesu e, e aroa
48 mai koe iaku. I akoia atura aia e te
tangata e manganui, kia muteki atu:
kua maata rava atura tona kapiki, E te
Tamaiti a Davida, e aroa mai koe iaku.
49 Kua tu ua iorā Iesu, kua akaue atura
e, e kapiki atu kiaia. Kua kapiki atura
ratou i taua matapo ra, na ko atura iaia,
Auraka e taitaia, ka tu ki runga; te
50 kapikiia maira koe e ia. Kua kopae
atura aia i tona kakau, tu akera ki
runga, e kua aere maira kia Iesu ra.
51 Kua karanga aturā Iesu, na ko atura
kiaia, Akapeea atu au ia koe i toou
anoano? Kua na ko maira taua ma-
tapo ra kiaia, E Raboni, kia puera
52 taku mata. Kua karanga aturā Iesu
kiaia, Ka aere, kua ora koe i toou aka-
rongo. Puera akera tona mata i
reira, e kua aru maira aia ia Iesu i te
aratаa.

PENE XI.

To Iesu tomo anga ki roto ia Ierusalema: te suke ua kore i te akakino angaia: te tamā anga i te iero: no te akarongo, te pure, e te tu maru: no te bapetizo a Ioane.

E VAITATA maira Ierusalema ia 1
ratou, tae atura i Betephage e
Betania, i te maunga ra i Oliveta, kua
tono atura aia i e toko rua puke pipi
ana: Kua na ko atura kia raua, Ka 2
aere na korua ki tera ra vila; e kia
tomo atu korua ki roto, e kite korua i
tetai punua *asini*, kua erekia, kare oki
i nooia e te tangata; ka tatara ake,
e taki mai. E kia tuatua mai tetai ta- 3
ngata kia korua, Eaa korua i rave ei?
e na ko atu korua, E tau teia i te Atu;
e nana e tuku mai i reira ra. Aere 4
atura raua, e kite atura i taua punua ra,
te erekia ra i te pae ngutupa ki vao
ra, i te ngai e tutaki ei nga mataara e
rua katoa, kua tatara iora. Kua na ko 5
maira tetai pae o te aronga i tu ua i
reira, Eaa korua i tatara'i i tenana
punua? Kua karanga atura raua kia 6
ratou i ta Iesu i akaue maira: tuku
maira ratou ia raua *kia rave ua na.*
Kua taki maira raua i taua punua ra 7
kia Iesu, kua tuku atura i to raua
kakau ki rungao; noo iora aia ki
rungao. E manganui oki tei toatoa 8
i to ratou kakau i te arataa; tipu atura
oki tetai pae i te rara rakau, ārikiriki
atura i te ara. Kua kapiki ua maira 9
te aronga i aere na mua ra, e tei aru
mai na muri, na ko maira, Hosana;
Kia ora aia, ko tei aere mai ma te
ingoa o Iehova: Kia meitaki te basi- 10
leia o to tatou metua ra o Davida, ko
tei tae mai ma te ingoa o Iehova:
Hosana i te *rangi* teitei ra. Kua tomo 11
aturā Iesu ki roto i Ierusalema, e ki
roto oki i te iero; e kia ope te au mea
ravarai e pini ua ake i te akaraia e ia,
no te mea kua aiai, aere ke atura aia ki
Betania, koia ma te tino ngauru ma
rua ra.

E ao akera, te oki maira ratou mei 12
Betania maira, pongi iora aia: Akara 13
atura aia i tetai suke i te atea ke, te
rauia ra, aere atura aia e akara *i te kai*
ki rungao; e vaitata atura aia, kare *e*
kai i kitea o runga, ko te rau anake
ra; kare oki i tae ki te tuatau suke ra.
Kua karanga aturā Iesu i taua *suke* ra, 14
na ko atura, Auraka e tangata e kai
akaou atu i te kai no rungao ia koe na
e tuatau ua atu. Te akarongo atura
oki tana au pipi.

15 E tae maira ratou ki Ierusalema:
tomo aturā Iesu ki roto i te iero ra,
kua tuaru atura ki vao te aronga i
oko atura e oko maira i roto i te iero
ra, tatipoki atura i te au papa a te
aronga oko moni ra, e te au nooanga o
16 te aronga i oko i te kukupa ra; E kare
rava i tuku i te tangata, kia apai i te
kapu āriki apinga na roto i te iero ra.
17 Kua apii atura aia ia ratou, na ko
atura, Kare aina kua tataia e, "Toku
nei are, e karangaia ïa e are pure no te
pa enua ravarai?" kua akariroia io nei
ra e kotou "e ana no te aronga keia
18 ra." E kite akera te au tata tuatua e te
kau taunga nunui ra, kua kimi ora i ta
ratou ravenga e ta iaia: te mataku ra
ratou iaia, no te mea te va anake ua ra
te tangata tini ravarai i tana tuatua.
19 E aiai ora, aere atura aia ki vao i
20 taua oire ra. E popongi akera, kia
oki ratou ra, akara atura ratou *i* taua
suke ra, kua mae rava atura ma te
21 tumu katoa. Kua maara akerā Pe-
tero, kua na ko atura kiaia, E te Oro-
metua, i na, te suke taau i akakino ra,
22 kua mae rava. Kua tuatua mairā
Iesu, na ko maira kia ratou, Ei aka-
23 rongo to kotou i te Atua. Koia mou
oki taku e karanga atu kia kotou nei,
Ko te tangata e karanga ua atu i teia-
nei maunga, Kia kiritiia koe, e kia
titiriia ki raro i te tai; ma te ekoko
kore i tona ngakau, e te manako tika
ra e, ko tana e tuatua ra, e tupu ïa;
24 e rauka iaia tana e tuatua ra. E teia-
nei e akakite atu au kia kotou e, Te
au mea katoatoa ta kotou e pati kia
pure ra, kia manako e, e rauka *taua*
au mea ra, kare ïa e kore i te rauka
25 mai. E kia pure kotou, e e ara ta
kotou ia etai ke ra, ka akakore *i taua*
ara ra: kia akakore katoaia ta kotou
26 ara e to kotou Metua i te ao ra. Kia
kore ra kotou e akakore i te ara, kare
katoa to kotou Metua i te ao ra, e aka-
kore mai i ta kotou ara.
27 E tae akaou atura ratou ki Ierusa-
lema: e te aaere ua ra aia i roto i te
iero ra, kua aere maira te kau taunga
nunui ra, e te au tata tuatua, e te
28 aronga pakari, Kua na ko maira
kiaia, Koai te tumu i rave ei koe i
teianei au mea? e naai i oronga mai i
te mana ia koe ei rave i taua au mea
29 nei? Kua karanga aturā Iesu, na ko
atura kia ratou, E ui katoa anga taku
ia kotou e, kia akakite mai kotou kia-
ku, ka akakite katoa atu au kia kotou
i te tumu i rave ei au i taua au mea
30 nei. I te bapetizo a Ioane nei, no te
rangi mai aina? e na te tangata aina?

Ka akakite mai. Kua eumiumi ora 31
ratou ratou uaorai, na ko akera, Kia
tuatua tatou, No te rangi mai; e riro aia
i te tuatua mai e, Eaa iora kotou i
kore ei i akarongo atu iaia? Kia 32
tuatua oki tatou, Na te tangata; kua
mataku oki tatou i te tangata; kua
kite katoatoa oki ratou e, e peroveta
tikai a Ioane. Kua tuatua maira 33
ratou kia Iesu, na ko maira, Kare
matou i kite. Kua karanga aturā
Iesu kia ratou, na ko atura, Kare katoa
au e akakite atu ia kotou i te tumu i
rave ei au i taua au mea nei.

PENE XII.

Te parabole o te aronga unga takinga-kino: te toka i akarukeia: te api-nga a Kaisara: te tuakaouanga: tei mua i te ture: te tamaiti a Davida: te akateitei e te kino o te au tata tuatua: te vaine takaua.

KUA tuatua parabole atura aia 1
kia ratou, na ko atura, Kua tanu
tetai tangata i te kainga vine, kua
akapini ki te koro, e kua ko ora i te
taomianga vine, akatu iora i te are
tapapa anga, tuku atura ki te aronga
unga, aere atura ki te enua mamao.
E tae akera ki te tuatau tikai, kua 2
tono maira aia i tetai tavini ki taua
aronga unga ra, kia o mai ratou i te
kai o taua kainga vine ra. Kua opu 3
atura ratou iaia, pāpā iora, e akaoki
atura ma te puapinga kore. Kua 4
tono akaou maira oki aia i tetai ta-
vini ke; peîia iora te reira i te toka,
paruparu atura oki te mimiti, kua
akaoki atura iaia ma te takinga-kino
maataia. Kua tono akaou maira oki 5
aia i tetai; kua tamate rava atura
ratou iaia; e au tavini ke rai oki e
manganui, kua pāpā ora ratou i tetai
pae, e tamate rava atura oki i tetai
pae. E i te openga ora, te toe ra tana 6
tamaiti okotai, e tumanava nana, kua
tono maira aia iaia kia ratou ra, na ko
akera, Ka riro ratou i te oo mai i taku
tamaiti. Kua tuatua iora taua aro- 7
nga unga ra ratou ratou orai, Ko te
tangata kainga teia: e aere mai, ka
ta tatou iaia, e e riro mai te kainga
ia tatou uaorai. Kua rave atura ra- 8
tou iaia, tamate rava atura; akaruke
atura ki vao i taua kainga vine ra.
Ka akapeea maira te pu o taua kainga 9
vine ra? Ka riro aia i te aere mai e
tamate rava i taua aronga unga ra, ka
apai atu ei i te kainga vine ia etai ke.
Kare kotou i tatau i tei tataia ra e, 10
"Ko te toka i akarukeia e te aronga
patu are ra, ko tei akariroia ei toka
11 tiavū: Na te Atu teia i rave, e te
12 akara atu nei tatou ma te umere?" I
anoano atura ratou i te opu iaia, ma-
taku akera ra i te tangata: kua kite
oki e, no ratou taua parabole tana
i tuatua ra: vaio atura ratou iaia,
aere atura.
13 E kua tono maira ratou i tetai au
Pharisea, e te au Herodiani, iaia, ei
14 taē iaia i *tana* tuatua. E tae maira
ratou, kua na ko maira kiaia, E te
Orometua, kua kite matou, e tuatua-
tika taau, e kare koe i mataku i
te tangata: kare koe i akono i to te
tangata nei tu: ko te tuatua a te
Atua taau e apii nei ma te tuatua-
mou: E tika aina i te ture kia apai
matou i te taūnga na Kaisara, e au-
15 raka aina? Ka apai aina matou, e
auraka aina? Te kite ra aia i ta ra-
tou pikikaa, e kua na ko atura kia
ratou, Eaa kotou e timata mai ei iaku?
ka apai mai na i tetai denari kia
16 kite au. Kua apai maira oki ratou.
Kua ui atura aia kia ratou, Noai teia-
nei tu, e teianei tuatua? Kua na ko
17 maira ratou, No Kaisara. Kua ka-
ranga aturā Iesu, na ko atura kia
ratou, Ka apai mari i ta Kaisara ra
kia Kaisara; e ta te Atua ra, *e apai
ïa* ki te Atua. Kua va ua atura ra-
tou iaia.
18 Kua aere maira te au Sadukea
ra, ko tei tuatua e, kare e tuakaou-
anga; e kua ui maira kiaia, na ko
19 maira, E te Orometua e, i tata mai
a Mose kia matou, "Kia mate te tua-
kana o tetai tangata, te ora ra te
vaine, e kare e tamariki, e akaipoipo
te teina i taua vaine ra, e akaanau tama
20 i te tamariki na te tuakana." Toko
itu puke tamaroa i te kopu-tangata
okotai: kua akaipoipo te tama mua
i te vaine, e mate atura ma te tama-
21 riki kore. Kua akaipoipo iora te
toko rua iaia, mate atura oki aia, ma
te tamariki kore rai: kua pera oki
22 te toko toru. Koia katoa oki ratou
ravarai toko itu, kua akaipoipo anake
iaia; e kare rai e tamariki: e i te
openga iora, mate katoa atura te vaine.
23 E kia tae ki te tuakaouanga, kia
tu akaou mai taua aronga ra, e riro
aia ei vaine maai i taua aronga ra? e
vaine oki aia na ratou ravarai toko
24 itu. Kua karanga aturā Iesu kia
ratou, na ko atura, Kare aina teia
te mea e apa'i kotou, ko to kotou kite
kore i te tuatua i tataia ra, e te mana
25 o te Atua? Kia tu akaou oki ra-
tou mei te mate maira, kare ïa e

akaipoipo, kare oki e oronga kia
akaipoipoia, e tau ratou i te au angela
te ao ra. I te tuatua ra i te tuakaou- 26
anga o tei mate ra, kare aina kotou i
tatau i roto i te buka a Mose ra, e
i tuatua mai te Atua kiaia i roto i
te pu ngangaere ra, na ko maira, "Ko
au te Atua no Aberahama, e te Atua
no Isaaka, e te Atua no Iakoba?"
Kare te Atua i te Atua no tei mate, 27
no tei ora ra: e apa maata to kotou.
Kua aere maira tetai tata tuatua, 28
i akarongo i ta ratou tuatua anga ra,
e kite akera aia i te meitaki o tana
tuatua anga atu kia ratou, kua ui
maira, Ko teea tei maata i te au
akauenga katoa? Kua karanga aturā 29
Iesu kiaia, Teia tei maata o te au
akauenga katoa ra, "E akarongo mai
koe, e Iseraela; Ko to tatou Atua ra ko
Iehova, okotai oki Iehova:" "E ano- 30
ano atu koe i toou Atua ia Iehova ma
to ngakau katoa, e ma to vaerua katoa,
e ma to manako katoa, e ma to ririnui
katoa:" ko te akauenga teia i maata.
Mei te reira katoa oki te rua, "E 31
aroa atu koe i toou tangata tupu, mei
te aroa ia koe uaorai." Kare rava e
akauenga i maata i te reira. Kua 32
tuatua maira taua tata tuatua ra kiaia,
E tuatua-tika tikai taau i tuatua
mai nei, e te Orometua: okotai
rava oki Atua; kare atu, koia anake
rai: E te anoano atu iaia ma te nga- 33
kau katoa, e ma te kite katoa, e ma
te vaerua katoa, e te ririnui katoa,
e te aroa atu i te tangata tupu mei
te aroa iaia uaorai, e maata ïa i te
au tusia karakaratio katoa ra, e te
au tusia oki. E kite akerā Iesu e, 34
e tuatua-tika tana i tuatua maira,
kua na ko atura aia kiaia, Kare
koe i atea ke atu i te basileia o te Atua
ra. E kare rava atura e tangata i ui
akaou mai kiaia, i te mataku. E 35
te apii rā Iesu i roto i te iero ra,
kua karanga atura aia, na ko atura,
Eaa te au tata tuatua i tuatua mai
ei e, ko te Mesia te tamaiti na Da-
vida? Ko Davida orai oki, tei tua- 36
tua ma te Vaerua Tapu ra e, "Kua
karanga aturā Iehova ki taku Atu,
Ka noo koe ki taku rima katau nei,
e kia akariro au i to au enemi
ei pange vaevae noou." E teianei, 37
ko Davida orai oki tei karanga kiaia
e, e Atu, eaa ora oki aia i riro ei
ei tamaiti nana? E te akarongo ra
te tangata rikiriki ra iaia, ma te re-
kareka. Kua karanga atura aia kia 38
ratou i te apii anga atu, Kia mata-
kite i te au tata tuatua, ko te anoano
i te aaere ma te kakau roroa, e kia
39 aroaia oki i te ngai okoanga ra; E te
au nooanga memeitaki i roto i te au
sunago ra, e te au nooanga teitei i
40 te au kaingakai ra: Te pou nei oki
ia ratou te au ngutuare o te au vaine
takaua ra, e te akaroa nei i te pure
ei pikikaa anga: e mate maata rava
oki to ratou.
41 E te noo rā Iesu i vaitatao i te
pia apinga ra, akara atura aia i te
tangata i te tuku anga i te moni i
taua pia apinga ra: e aronga apinga
nui oki e manganui te tuku mai i
42 te *moni* maata ki roto. Kua aere
maira tetai vaine apinga kore, e ta-
kaua oki, e kua tuku maira ki roto
e rua lepeta, koia te koderane okotai.
43 Kua karanga atura aia ki tana au
pipi, na ko atura kia ratou, Koia mou
taku e karanga atu kia kotou na, e
maata ta te vaine takaua apinga kore
nei i tuku ki roto, i ta ratou ravarai
44 i tuku ki roto i te pia apinga: No
roto oki i te toenga i to ratou apinga
maata ta ratou i tuku mai ki roto;
kareka aia nei, kua ope roa tona
apinga rikiriki rava kore, i te tukuia
e ia ki roto.

PENE XIII.

Te pou anga o te iero: te au Mesia pikikaa: te takinga-kino angaia e te tauturu angaia i te au pipi: to Iesu aerenga mai i te openga.

1 E TE aere atura aia ki vao i te
iero ra, kua na ko maira tetai
pipi nana kiaia, E te Orometua, ka
akara na i te tu o teianei au toka e
2 te are i te mamaata. Kua karanga
aturā Iesu kiaia, na ko *atura*, Te
akara nei koe i te au are mamaata
nei? kare rava tetai toka e vaioia ki
rungao i tetai, e ope rava ïa i te uriia
3 ki raro. E te noo ra aia ki runga
i te maunga ra i Oliveta, i runga ake
i te iero ra, kua ui poiri mairā Pe-
tero, e Iakobo, e Ioane, e ko Anede-
4 rea, kiaia, *na ko maira*, Ka akakite
mai koe kia matou i te tupu anga
o te reira au mea; eaa te akairo e kite
5 ei e, te tupu ra? Kua karanga aturā
Iesu kia ratou, na ko atura, Kia ma-
takite oki ia kotou, ko te vare aea
6 i te tangata: E manganui te ka aere
mai ma toku nei ingoa, e te na ko
anga mai e, Ko au *te Mesia*, e ma-
7 nganui oki te ka vare. E kia aka-
rongo kotou i te *tuatua* tamaki, e te
rongo tamaki, auraka e mataku: e
na mua oki *te reira* i te tupu e ti-

ka'i, kare ra e vaitata te openga i
reira. E tu mai tetai enua e ta- 8
maki mai ki tetai enua, e tetai ba-
sileia e tamaki mai ki tetai basileia:
e te ngaruerue o te enua i tera ngai,
i tera ngai, te onge oki, e te tai-
taia maata; ko te momua ïa teia au
mea no te mate. Kia matakite ra 9
ia kotou uaorai, e tuku oki ratou ia
kotou ki mua i te aroaro o te Sunederi;
e ka pāpāia oki i roto i te au sunago
ra; e noku nei e aratakiia atu ei ko-
tou ki mua i te aroaro o te au kavana
ra, e te ui ariki, ei kite no ratou. E 10
na mua ra te evangelia nei i te akaki-
teia atu i to te pa enua ravarai e tika'i.
E kia arataki ratou ia kotou e tuku atu 11
ki te *aronga akara*, auraka e na mua
i te akamaara i te tuatua ei tuatua
anga, auraka oki e kimi mamao i te
manako: ko tei akakiteia mai ia
kotou i reira ra, ko ta kotou ïa e tua-
tua, kare oki kotou uaorai tei tuatua,
ko te Vaerua Tapu ra. E tuku oki 12
te tuakana i *tona* taeake kia mate, e
te metua tane ra i te tamaiti; e te
au tamariki oki e tu mai e rave i *to*
ratou ui metua kia mate. E maki- 13
takitaia mai kotou e te tangata ra-
varai i toku nei ingoa: ko tei tāpu tikai
e tae ua atu ki te openga ra, ka ora ïa.
Kia akara ra kotou i te mea rikarika 14
e tanea'i, tei tuatuaia mai e Daniela
peroveta, i te tu ua anga i te ngai tau
kore ra, (ko tei tatau ra ka akono ïa
kia kite.) te aronga *e noo* i Iudea nei, e
oro ratou ki te maunga i reira: E te 15
tangata i rungao i te are ra, auraka aia
e eke ki roto i te are, eiaa e tomo ki
roto e apai i tetai mea apinga ki vao.
E auraka tei te kainga ra, e oki mai 16
e tiki i tona kakau. E ae oki to te 17
au vaine apu ra, e te akangote *i te*
tamariki, i te reira tuatau. E pure 18
oki kotou, kia kore to kotou oro anga
e riro i te paroro. E mate maata oki 19
tei te reira tuatau, kare ïa i aite
mei muatangana mai o te au mea
katoa ta te Atua i anga, e tae rava
akenei i teianei rā, e kare rai oki
a muri ake. Naringa oki kare i ta- 20
potoia taua au rā ra e te Atu, kare
rava tetai tangata e ora: no te aronga
ra tana i iki ra, e riro ïa au rā i te ta-
potoia e ia. E kia tuatua mai oki tetai 21
tangata kia kotou i reira, I na, teia te
Mesia; e i na, tera; auraka e aka-
rongo atu. E au Mesia pikikaa oki te 22
ka tu mai ki runga, e te peroveta pi-
kikaa, e tuku mai i te akairo e te se-
meio; e tae ua atu te vare i te aronga
i ikiia ra, angairi e tika. E tenana e 23
matakite ia kotou; i na, kua akakite
mamao atu na au ia kotou i teia katoa
24 nei au mea. E kia tae ki taua tuatau
i muri ake i taua mate maata ra, e
akapoiriia'i te rā, e te marama oki,
25 kare ïa e kakā mai; E topa mai
oki te au etu o te rangi ra, e te au
mea mana o te rangi ra, e ruruia ïa.
26 Ei reira ratou e kite ei i te Tamaiti a
te tangata i te aere anga mai na roto i
te tiao rangi, ma te mana maata, e
27 te kakā. Ei reira oki aia e tono atu
ei i tana au angela, e akaputuputu mai
i tona tangata i ikiia ra, no nga rua
matangi e a katoa, *e* no te openga mai
o te enua, e tae ua atu ki te openga
28 o te rangi ra. E teianei kia kite kotou
i tetai parabole i te suke nei; kia tupu
tona kao, e kia puera te rau, te kite
ra kotou e, kua vaitata i akaū i reira.
29 Koia katoa oki, kia kite kotou i teia-
nei au mea i te tupu anga mai, kua vai-
tata ïa, tei te pae ngutupa, kia kite
30 oki kotou. Koia mou taku e karanga
atu kia kotou na, Kare e ope teianei
uki, ka ope ei i te tupu teia katoa
31 nei au tuatua. E kore ake te rangi
e te enua; kare rava ra taku nei tua-
32 tua e kore. Kareka te reira rā e
te *reira* ora, kare rava tetai e kite,
kare oki te au angela o te rangi, kare
katoa oki te Tamaiti, ko te Metua
33 anake *ra*. E matakite oki ia kotou,
e akamaroiroi, e e pure; kare oki taua
34 tuatau ra i kitea e kotou. Mei te
tangata nei oki e aere i te ngai mamao,
vaio atura i tona are, tuku atura te
rangi ki tona au tavini, e te angaanga
i te tangata ravarai, tanao, tanao, e
kua akaue oki i te tiaki pa ra, kia
35 akamaroiroi. Ka akamaroiroi oki ko-
tou; kare oki kotou i kite i te ora
e tae mai ei te atu o te are ra, i te aiai
ra aina? te turuaipo aina? i te kakaoa
36 anga moa, e i te popongi aina? Ko
te aere vave mai aea, e rokoia maira,
37 te moe ra kotou. E taku e karanga
atu kia kotou nei, te karanga atu nei au
ki te tangata ravarai, Ka akamaroiroi.

PENE XIV.

Te tuatua e ta ia Iesu: te akamainu angaia: to Iuda pikikaa anga: te kaingakai openga: te au tuatua totou: te mamae i roto i te koro: te opu anga, te akara anga, e to Petero uuna anga iaia.

1 E rua atura po toe e tae ei te
pasa ra, e te kai akopue koreia ra;
te kimi ra oki te kau taunga nunui,
e te au tata tuatua, i ta ratou ravenga

pikikaa iaia, kia rauka aia ia ratou,
ka tamate atu ei. Kua na ko ra ratou, 2
Auraka i te rā oroa, ko te oripu aea
te tangata.
E tei Betania aia, i te kaingakai, 3
i te are o te lepera ra o Simona, kua
aere maira tetai vaine ma tetai pia
alabata, e manongi narido, e mea api-
nga maata; vava'i ora i te pia, riringi
maira ki rungao i tona mimiti. Riri 4
akera tetai pae i roto ia ratou uaorai,
na ko akera, Eaa teianei manongi i
kaimoumouia'i? Naringa i okoia, 5
e rauka mai e toru anere i te denari,
e e maata atu oki, kia oronga atu
na te tangata rikiriki. Kua koumu-
umu iora ratou iaia. Kua karanga aturā 6
Iesu, Vaio atu iaia, eaa kotou i tama-
namanata atu ei iaia? e ravenga mei-
taki tana i rave mai iaku nei. Te noo 7
tamou nei te tangata rikiriki ki o ko-
tou nei, e kia inangaro ra, e tika ïa
kia takinga-meitaki atu: ko au nei
ra, kare au e noo tikai ki o kotou.
Kua rave aia i te tika iaia nei, kua aere 8
takere mai aia e akamainu i toku
kopapa nei, no toku tanumanga.
Koia mou taku e karanga atu kia 9
kotou nei, Te au ngai katoa e tua-
tuaia'i teianei evangelia i te ao
katoa nei, e tuatua katoaia ta teianei
vaine i rave nei, ei manako anga atu
iaia.
Aere atura tetai o te tino ngauru ma 10
rua ra, ko Iuda Isekariota, i te kau tau-
nga nunui ra, kia tuku aia iaia kia
ratou. E kite akera ratou, rekareka 11
atura, akatau iora e, e o mai te moni
nana. Kua kimi atura aia i tana ra-
venga e tau kia tuku mai aia iaia.
E tae akera i te rā mua o te kai 12
akaopue koreia ra, e ko ei i te pasa ra,
kua na ko maira tana au pipi kiaia, E
aere matou kiea e akonokono ei i te
pasa kia kai koe? Kua tono atura aia 13
i e toko rua puke pipi ana ra, na ko
atura kia raua, Ka aere korua i te oire
ra, e e aravei mai tetai tangata ia ko-
rua, te apai ra i te āriki vai; aru atu
korua iaia. E i te ngai i tomoia atu e ia 14
ra, e karanga atu korua i te pu o te are,
Te ui maira te Orometua, Teica te pia
manuiri, kia kai au i te pasa e taku au
pipi katoa? E nana e akakite mai ia 15
korua i tetai pia maata, tei runga, kua
manea takere: ei reira akonokono ei
na tatou. Aere atura aua nga pipi ana 16
ra ki roto i te oire, e koia tika atura
tana i tuatua mai kia raua ra; kua
akonokono iora raua i te pasa. E aiai 17
atura, kua aere maira aia e te tino
ngauru ma rua ra. Te noo ra ratou, e 18
te kaikai ra, kua karanga aturā Iesu,
Koia mou taku e karanga atu kia ko-
tou nei, ka riro tetai o kotou nei, e kai
katoa i ta tatou *kaingakai* nei, i te pi-
19 kikaa mai iaku. Tupu atura to ratou
taitaia, e kua ui tataki tai maira ratou
katoa kiaia, Ko au ainei? e *kua pera*
20 *rai* tetai, Ko au ainei? Kua karanga
atura aia kia ratou, na ko atura, No te
tino ngauru ma rua nei, ko tei tutou
kapipiti o maua *rima* ki roto i te kapu
21 nei. Te aere nei rai oki te Tamaiti a
te tangata nei mei tei tataia nona ra:
ko taua tangata ra e pikikaa mai i te
Tamaiti a te tangata nei, e ae oki aia!
e ngari ake te reira tangata naringa
kare i anau mai.
22 E te kaikai ra ratou, kua rave iorā
Iesu i te areto, kua akameitaki atura,
vava'i ora, tuku atura kia ratou ra, na
ko atura, Ka rave, ka kai; ko toku ko-
23 papa teia. Kua rave iora aia i te kapu,
e oti akera i te akameitaki, tuku atura
kia ratou ra, kua inu ora ratou ravarai.
24 Kua na ko atura aia kia ratou, Ko
toku toto teia, no te koreromotu ou ra,
tei akamaringiia no te tangata e manga-
25 nui. Koia mou taku e karanga atu kia
kotou nei, Kare rava au e inu akaou i
to roto i te ua vine nei, e tae ua atu ki
te rā e inu ei au i te *wina* ou i te basi-
leia o te Atua ra.
26 E oti akera te imene, aere atura
ratou ki vao i te maunga ra i Oliveta.
27 Kua karanga aturā Iesu kia ratou, Ei
teianei po e maitu ei kotou katoa iaku
nei: kua oti oki i te tataia e, "E pāpā
au i te tiaki, e ka pueurikiriki ke oki te
28 mamoe." E kia tu akaou mai au ra, e
na mua au ia kotou i te aere ki Galilea.
29 Kua tuatua mairā Petero kiaia i reira
ra, Kia maitu te tangata katoa ia koe,
30 kare takiri au nei. Kua na ko aturā
Iesu kiaia, Koia mou taku e karanga
atu kia koe, Akonei tikai, ei teianei po,
kare e tae ki te rua o te kakaoa anga
moa, kua tu toru oou uuna anga iaku.
31 Kua tuatua viviki ua maira aia, Mate
ua atu au ia koe na, kare rava ïa au
e uuna ia koe. Kua pera maira oki
ratou ravarai.
32 E tae atura ratou ki tetai ngai, ko
Getesemane te ingoa, kua tuatua maira
aia ki tana au pipi, E noo kotou i ko
33 nei, kia pure au. Kua arataki katoa
atura aia ia Petero, ia Iakobo, e ia
Ioane, rokoia iora aia e te rikarika, e te
34 te teiaa tukituki. Kua tuatua maira aia
kia ratou, Kua pini rava toku vaerua i
te mamae mate maata: ka noo kotou i
35 ko nei, e tapapa. Aere atura aia ki mua
itio, tipapa ora ki raro i te one, pure

ïora e, kia tika ra, kia akaoraia aia i te
reira ora. Kua na ko atura, E Aba, e 36
taku Metua, e tika te au mea katoa ia
koe; e taoi ke atu i teianei kapu: kia
tupu ra toou anoano; auraka toku. Kua 37
oki maira aia, e rokoia maira, te moe ra
ratou, kua na ko maira kia Petero, E
Simona, te moe na koe? kare e tika
kia tapapa koe i te ora iti okotai? E 38
tapapa, e pure, kia kore kotou e rokoia
e te timataanga: kua tika oki i te vae-
rua, te parukana nei ra te kopapa.
Kua aere akaou atura aia, e pure, 39
okotai rai oki pure. E kia oki akaou 40
mai aia ra, rokoia maira, te moe rai
ratou, (i teimaa oki to ratou mata,)
kare rava a ratou e tuatua kia tua-
tua mai kiaia ra. Kua oki maira oki 41
aia, ko te tu toru ïa, kua na ko maira
kia ratou, Ka moe ra, e kia anga
marie te roi; oti ra ua, kua tae ki te
ora; i na, kua tukuia te Tamaiti a
te tangata nei ki te rima o te aronga
ara. Ka tu, e taki aere tatou: i na, 42
te vaitata mai nei te pikikaa mai iaku
nei

E i reira ra, kare i oti taua tuatua 43
nana ra, ko Iuda, tetai o te tino ngauru
ma rua ra, kua aere maira ma te urupu
tangata maata oki, ma te koke e te
rakau, no ko mai i te kau taunga nu-
nui ra, e te au tata tuatua, e te aronga
pakari ra. Kua tuku ana oki taua pi- 44
kikaa ra i te akairo ia ratou, na ko
atura, Ko te tangata taku e ongi atura,
koia ïa; ka opu atu iaia, ka arataki
marie atu ei. E tei te tae mai anga 45
aia ra, aere atura kiaia, na ko atura,
E Rabi, Rabi; kua ongi atura oki
iaia. Kua rave maira to ratou rima 46
iaia, opu maira. Kua kiriti akera tetai 47
o ratou i tu i vaitatao i te koke, ta-
potu atura i te tavini o te taunga maata
ra, motu ke atura tona taringa. Kua 48
karanga aturā Iesu, na ko atura kia
ratou, I aere mai kotou e opu iaku, ma
te koke e te rakau, mei te mea e e
keia ra? I noo ua na oki au i rotopu 49
ia kotou i te au rā katoa, i te apii anga
i roto i te iero, kare kotou i rave mai
iaku i reira; kia tupu ra te tuatua i
tataia ra e tika'i. Kua akaruke ora 50
ratou katoa iaia, oro atura. Kua aru 51
maira tetai tangata ou iaia, ma te ka-
kau pu ki rungao iaia: kua opu maira
te au vaeau iaia. Akaruke iora aia i 52
tona kakau, oro ua atura ma te kakau
kore.

Kua arataki atura ratou ia Iesu ki 53
te taunga maata ra: kua putuputu oki
te kau taunga nunui katoa, e te aronga
pakari ra, e te au tata tuatua i reira.
54 Kua aru aturā Petero iaia i muri roa,
e tae atura ki te koro o te taunga maata
ra, noo iora e te aronga tavini katoa,
55 e murumuru iaia orai i te ai. Te kimi
ra oki te kau taunga nunui ra, e te Su-
nederi katoa ra, i te kite ia Iesu, kia
akaapa atu iaia kia mate; kare ra i ki-
56 tea. E manganui oki tei tuku mai i te
tuatua pikikaa iaia ra, kare ra ta ratou
57 tuatua i tika. Kua tu akera ki runga
e tokotai, kua tuku maira i te tuatua
58 pikikaa iaia, na ko maira, Kua kite
matou iaia i te tuatua anga e, E vava'i
au i teianei nao i angaia e te rima
tangata nei, e kia po toru anake, kua
akatu akaou au i tetai, tei kore i angaia
59 e te rima. Kare katoa ta ratou tuatua
60 i tika i reira. Kua tu akera te taunga
maata ra i rotopu, e kua ui ia Iesu, na
ko maira, Kare koe e tuatua mai? eaa
ta nga tangata nei i tapepe mai ia koe
61 nei? Te muteki ua ra aia, kare i ki ua
atu. Kua ui akaou maira te taunga
maata, na ko maira kiaia, Ko te Mesia
aina koe, te Tamaiti a te Meitaki ra?
62 Kua karanga aturā Iesu, Ko au ïa;
ka kite oki kotou i te Tamaiti a te ta-
ngata i te noo anga i te rima katau o
Tei mana ra, e te aere anga mai na ru-
63 nga i te tiao rangi. Kua aae atura taua
taunga maata ra i tona kakau, kua na
ko atura, Eaa ua atu rai to tatou kite?
64 Kua kite akenei kotou i te akakino Atua
nei: eaa to kotou na manako? Kua
tuatua akaapa maira ratou ravarai iaia,
65 ka tau iaia te mate. Kua tutua atura
etai pae i te uavare ki rungao iaia, e i
akapuroku maira *etai* i tona mata, moto
atura, na ko atura, Ka akakite mai ana
i tei moto ia koe na: papaki atura oki
te au tavini iaia i *to ratou* kapu-rima.

66 E te noo ua rā Petero ki raro i roto
i te koro, kua aere maira tetai tavini
67 vaine no taua taunga maata ra: E kite
atura aia ia Petero i te murumuru
anga iaia orai, kua tiroi matariki atura
iaia, na ko atura, I reira katoa oki koe
68 ia Iesu i Nazareta ra. Kua uuna iora
aia, na ko maira, Kare au i kite, kare
katoa oki au i kite i taau i tuatua mai na.
Aere atura aia ki vao i te tomoanga ra;
69 e kua kakaoa ora te moa. Kua akara
akaou atura tetai tavini vaine iaia,
kua tuatua akera ki te aronga i tu i
vaitatao ra, No ratou teianei tangata.
70 Kua uuna akaou ora aia. E roa iti
akera, kua tuatua maira te aronga i tu
i vaitata ra ia Petero, Koia tika rai no
ratou koe nei; e tangata Galilea oki
71 koe, te tau ra oki toou reo. Kua tao
iora aia i reira ra, ma te taputou, Kare
takiri au i kite i teianei tangata ta kotou i

tuatua na. Kua kakaoa iora te moa, 72
ko te rua ïa *o te kakaoa anga.* Kua
maara akerā Petero i ta Iesu i tuatua
mai kiaia ra e, Kare e tae i te rua o te
kakaoa anga moa, kua tu toru oou uuna
anga iaku. Manako akera aia *i te reira,*
aue ora.

PENE XV.

Ko Iesu i uiia ki mua i te aroaro o Pilato; i akavaavaaia, e i akasatauroia: te au akairo: te tanu manga.

E POPONGI rava akera, kua kimi 1
ora te kau taunga nunui ra, e te
aronga pakari, te au tata tuatua ra oki,
e te Sunederi katoa ra, i te tuatua, e
kua ri ora ia Iesu, kave atura kia Pi-
lato, tuku atura *kiaia.* Kua ui mairā 2
Pilato kiaia, Ko te ariki aina koe no
te ngati Iuda nei? Kua karanga atura
aia, Koia tika taau i tuatua mai
ana. E manganui ta te kau taunga 3
nunui ra tapepe anga mai iaia. Kua 4
ui akaou mairā Pilato kiaia, na ko
maira, Kare koe e ki atu? i na oki
te au mea e manganui ta ratou i tapepe
ia koe nei. Kare rava aturā Iesu i ki 5
atu, va ua orā Pilato. Kua mātau 6
aia i taua oroa ra i te tuku atu i tetai
tangata tapekaia kia ratou, te tangata
ta ratou i anoano ra. Te vai tapekaia 7
ra oki tetai tangata, ko Baraba te ingoa,
koia e tetai au tangata kaitamaki katoa
ra, e i ta tangata na oki i taua kai-
tamaki anga ra. Kua kapiki ua atura 8
taua urupu tangata ra i te pati anga atu
ia *Pilato* i tana i matau i te tuku atu ia
ratou ra. Kua tuatua mairā Pilato 9
kia ratou, na ko maira, Ko te Ariki
ainei o te ngati Iuda nei taku e tuku
atu ia kotou na? Kua kite oki aia e, no 10
te vareae o te kau taunga nunui ra, i
tuku mai ei ratou iaia. Te akaue ra te 11
kau taunga nunui ra i te tangata tini,
kia pati ratou ia Baraba kia tukuia mai,
aurakā *Iesu.* Kua tuatua akaou mairā 12
Pilato kia ratou, Eaa to kotou anoano
iaku iaia nei, ta kotou e tuatua na e, ko
te Ariki o te ngati Iuda? Kua kapiki 13
akaou atura ratou, E akasatauro atu
iaia. Kua ui mairā Pilato kia ratou, 14
Eaa oki tana ara i rave? Maata rava
atura to ratou kapiki e, E akasatauro
atu iaia. No te mea te inangaro rā 15
Pilato i te tarekareka atu i te au ta-
ngata ra, kua tuku maira ia Baraba
kia ratou, pāpāia orā Iesu, e oti akera,
tuku maira kia akasatauroia. Kua 16
arataki atura te au vaeau iaia ki roto i
te ngai i tuatuaia ra e Peraitorio: aka-
putuputu maira i te pupu *vaeau* katoa
17 i reira. Kua akakakau atura iaia i te
kakau muramura, kua atu ora i tetai
pare rakau taratara, tuku atura ki
18 rungao i tona *mimiti;* Kua na ko atura
kiaia, Kia ora na, e te Ariki o te
19 ngati Iuda e! Kua pāpā atura i tona
mimiti i te kakao, kua tutua atura i
te uavare ki rungao iaia, tuturi atura
20 ki muao iaia, akamori atura. E oti
akera ta ratou aviri anga atu iaia, kua
kiriti akera ratou i taua kakau mura-
mura ra, akakakau atura iaia i tona
uaorai kakau.
Arataki atura ratou iaia e akasatau-
21 ro. E kua akaue atura ratou i tetai
tangata Kurene, i aere na reirao mei
uta mai, ko Simona *te ingoa,* e metua
no Alekanedero e no Rufusa, kia apai
22 i tana satauro. Kua arataki atura ra-
tou iaia ki Golagota, tera oki te aka-
tau anga, E vairanga katu tangata.
23 Kua apai atura ratou kiaia i te wina, e
mea irokia i te mura, kia inu aia: kare
24 ra aia i rave. E oti akera aia i te aka-
saturoia e ratou, tua iora i tona ka-
kau, i tuku kelero oki i ta te tangata
25 katoa e rave. I te toru o te ora ra i
26 kaasatauro ei ratou iaia. E te tuatua i
tana ara kua tataia ki rungao, KO
TE ARIKI O TE NGATI IUDA RA.
27 Kua akasatauro katoaia e toko rua
puke tangata keia; i te rima katau
28 tetai, i te rima kaui oki tetai. Tupu
atura taua tuatua i tataia ra e, "Kua
kapiti katoaia aia ki te aronga ara."
29 Kua akakino maira oki te aronga i aere
na reirao, kua na ko maira, ma te taki-
rikiri i te mimiti, E te vava'i i te nao
e, e kua po toru anake kua akatu
30 *akaou,* Ka akaora na ia koe uaorai, ka
31 eke mai i raro i tenana satauro. Kua
aviri katoa maira te kau taunga nunui
ra, e te au tata tuatua, na ko akera
ratou ratou uaorai, Kua akaora aia i
etai ke; kare ra e tika i te akaora iaia
32 orai. E te Ariki o Iseraela ra, e te
Mesia, ka eke mai koe mei te satauro
mai, kia kite matou e kia akarongo atu.
Ko raua oki tei akasatauro katoaia ra,
33 kua aviri iaia. Kako rava akera taua
enua ra i te poiri, mei te ora ono mai-
34 rai e tae ua atura ki te ora iva ra. E
tae akera ki te ora iva ra, kua kapiki
aturā Iesu ma te reo maata, na ko atura,
"Eloi, Eloi, lama sabakatani?" tera
oki te akatau anga, "E taku Atua, e
taku Atua, eaa koe i akaruke mai ei
35 iaku?" E kite akera tetai papaki o te
aronga i tu ua i vaitata ra, kua na ko
akera, I na, te kapiki nei aia ia Elia.
36 Kua oro atura tetai, kua akaki atura i

tetai rimu ki te vinega, topiri iora ki
tetai kakao, apai atura kia inu aia, na
ko akera, Vaio atu ana, kia kite tatou
ia Elia i te aere anga mai e tuku mai
iaia ki raro. Kua kapiki aturā Iesu 37
ma te reo maata, tuku atura i te vae-
rua. Kua ngae iora te paruru o te iero 38
ra, mei runga mai e raro roa. E kite 39
akera te rangatira anere, tei tu mai ki
muao iaia ra, e i mate aia ma taua reo
maata ra, kua na ko akera, Ko te Ta-
maiti tikai a te Atua teianei tangata.
E tetai aronga vaine tei te atea ke 40
ra i te akara anga mai; e tei ia ra-
tou a Maria i Magadala, e ko Maria
te metua vaine no Iakobo iti ra, no
Iose oki, e ko Salome; (Ko tei aru ïa 41
iaia i Galilea ra, e kua matuapuru
iaia;) e aronga vaine ke oki e manga-
nui tei aru mai iaia ki Ierusalema.
E aiai iora, (no te mea e rā akamanea 42
anga *taua rā* ra, ko te rā i muao i te
sabati ra,) Kua aere mairā Iosepha i 43
Arimatea, e tangata tumu korero e te
mana oki, te tatari katoa ra oki aia i
te basileia o te Atua, aere atura aia kia
Pilato, ma te mataku kore, e pati atura
i te kopapa o Iesu. Kua va ua orā 44
Pilato i te mea koia i mate vave: kua
tiki atura i te rangatira anere ra, e ui
atura kiaia, e kua mate takere aina?
E kite akera aia i taua rangatira anere 45
ra, kua oronga maira aia i te kopapa
kia Iosepha ra. Kua oko atura aia i 46
te kakau orongā meitaki, tuku ora iaia
ki raro, vaî atura i taua kakau ra,
tuku atura ki roto i te menema i paoia
i roto i te mato, e uri atura i tetai
toka ki te ngutupa o taua menema ra.
Te akara mairā Maria i Magadala, e 47
ko Maria *te metua vaine* o Iose ra, i
tona vaio angaia.

PENE XVI.

To Iesu tuakaouanga: te aronga i kite iaia: te au aposetolo i poroakiia e Iesu, e tona riro anga i te rangi.

EOTI akera te sabati, kua oko 1
aturā Maria i Magadala, e ko
Maria te metua vaine no Iakobo, e ko
Salome, i te rakau kakara, kia aka-
mainu iaia. Aere atura ratou ki taua 2
menema ra i te popongi metua, i te *rā*
mua o te ebedoma, i te itinga o te rā
ra. Kua na ko akera ratou ratou uao- 3
rai, Koai to tatou e uri ke atu i te toka
i te ngutupa o te menema nei? Kia 4
akara atura ratou, kite atura e, kua
oti i te uri keia taua toka ra; e
toka maata ua atu oki. Kua tomo 5
atura ratou ki roto i taua me-
nema ra, kite atura ratou i tetai ta-
ngata ou, te noo ra ki te pae katau ma
te kakau roa teatea; koiriria atura
6 ratou. Kua tuatua maira aia kia
ratou, Auraka e ngarangara; te kimi
nei kotou ia Iesu i Nazarene, ko tei
akasatauroia ra: kua tu akenei aia
ki runga; kare aia i ko nei: ka akara
7 i te ngai ta ratou i vaio iaia. E aere
ra kotou, e akakite atu ki tana au
pipi, e kia Petero e, te aere ra aia na
mua ia kotou ki Galilea; ei reira kotou
e kite atu ei iaia, tana oki i tuatua mai
8 kia kotou ra. Aere viviki ua atura
ratou ki vao i taua menema ra, oro
atura; rokoia iora ratou e te mataku,
e te umere: kare ua atu i tuatua ki te
tangata i te mataku.
9 Kua tu oki a Iesu ki runga i te
popongi rava i te *rā* mua o te ebedoma
ra, e kua na mua i te akakite iaia
uaorai kia Maria i Magadala, tana i
tuaru i nga demoni toko itu no roto
10 iaia ra. Aere atura aia, kua akakite
atura ki te aronga i aru iaia ra, te mii
11 ua ra ratou e te aue ra. E kite akera
ratou e kua ora aia, e kua kitea e ia,
12 kare ratou i akarongo. E muri akera,
kua kitea ora aia e toko rua o ratou ma
te tu ke, i to raua aere anga, ka aere ei
13 raua ki uta. Kua ooki maira raua e
kua tuatua maira ki to ratou ra: kare
14 rai i akarongo. E muri akera, kua
akakite maira aia i te tino ngauru ma
tai i ta ratou kaingakai ra; e kua kau-
vae maira oki ia ratou i to ratou akarongo
kore, e te paetaeta o to ratou ngakau,
ko ratou kare i akarongo i te aronga i
kite iaia i muri ake i tona tu anga
15 maira. Kua tuatua maira oki aia kia
ratou, E aere kotou ki te pa enua ra-
varai, e tutu aere i te evangelia nei ki
16 te tangata tini ravarai. Ko te akaro-
ngo e kua bapetizoia ra, e ora ïa; ko
te kore ra e akarongo, ka akaapaia ïa.
17 E te aronga e akarongo ra, ka riro ia
ratou teianei au akairo; Ka peke te
au demoni ia ratou i toku nei ingoa; e
18 tuatua ratou i te reo ou; E rave ua oki
ratou i te au ovi ra; e kia inu ratou
i te mea e kavangia'i ra, kare ratou e
mate; kia tuku oki ratou i te rima
ki rungao i te aronga maki ra, ka ora ïa.
19 E oti akera ta te Atu tuatua anga
mai kia ratou ra, raveia maira aia ki
runga i te rangi, noo atura i te rima
20 katau o te Atua ra. Aere atura oki
ratou, tutu aere atura i te pa enua ra-
varai, ko te Atu katoa oki i te rave
katoa anga i te angaanga, e te akatupu
anga i taua tuatua ra, i te au akairo i
raveia ra. Amene.

TE EVANGELIA A LUKA.

PENE I.

To Gaberiela aere anga mai kia Zakaria, e kia Maria: ko Maria raua ko Elisabeta: to Ioane anau anga: te tuatua totou a Zakaria.

NO te mea e maata akenei tei 1
timata i te akapapa i te tuatua i
akatupu tikaia i roto ia tatou nei, Ta 2
ratou i tuku mai kia tatou nei, ta
tei kite tikai to ratou mata, mei muatangana
mai, e e orometua oki no taua
tuatua ra; Ko au katoa oki, no te 3
mea kua kite puia e au te au tuatua
katoa mei muatangana mai, manako
akenei e, e mea tika kia tata akapapa
atu *i taua tuatua* ra kia koe na, e Teophilo
rongonui, Kia kite rava koe e 4
tuatua-mou tikai te au tuatua i apiiia
atu kia koe na.
I TE tuatau i te ariki no Iudea ra ia 5
Heroda, te noo ra tetai taunga ko Zakaria
te ingoa, no te pupu no Abia: e
tana vaine no te au tamaine ïa na
Aarona, ko Elisabeta te ingoa. E 6
puke tangata tuatua-tika raua i mua i
te aroaro o te Atua, i te akono marie
anga i te au akauenga, e te au akonoanga
katoa a te Atu, ma te apa
kore. E kare a raua tamaiti, no 7
te mea e pā Elisabeta, e kua maata
rava to raua mataiti. E te rave 8
ra aia i te taoonga taunga i mua
i te aroaro o te Atua, i tei tau
i tona ra pupu; E tei iaia atura te 9
akonoanga i te peu a te pupu taunga, i
te aere ki roto i te nao o te Atu, e tutungi
i te rakau kakara. E te pure 10
ra te tangata tini ravarai ki vao i
te ka anga o taua rakau kakara ra.
Kua mama maira tetai angela a te 11
Atu kiaia, te tu ua ra i te pae katau i
te atarau o te rakau kakara. E kite 12
akerā Zakaria, koiriria akera, e kua
rokoia ora aia e te mataku. Kua 13
tuatua maira te angela kiaia, Eiaa e
mataku, e Zakaria; kua akarongoia
oki taau pure; e ka anau taau vaine,
ko Elisabeta, i tetai tamaiti naau, e
naau e tapa i tona ingoa ko Ioane. E 14
rekareka maata toou *iaia*; e manganui

15 te ka rekareka me anau aia ra. E
maata oki aia i mua i te aroaro o te
Atu; e kare e inu i te wina e te kava
kona, ka akakiia ra aia e te Vaerua
Tapu, mei te kopu mai o tona metua
16 vaine. E manganui te tamariki a
Iseraela tana e akaariu ki te Atu ki to
17 ratou Atua. E na mua aia iaia i te aere
ma te vaerua e te mana o Elia, ei akaoki
mai i te ngakau o te aronga metua
ki te tamariki, e te aronga akarongo
kore ki te pakari o te aronga
tuatua-tika ra; ei akonokono i
tetai pae tangata e tau no te Atu.
18 Kua karanga aturā Zakaria ki te angela
ra, Eaa au e kite ei i te reira? e tangata
metua oki au, e kua ruaine ka-
19 toa taku vaine. Kua tuatua maira te
angela kiaia, na ko maira, Ko Gaberiela
au, e tu au i mua i te aroaro o te Atua;
i tonokia mai nei au e tuatua kia koe,
e akakite kia koe i taua tuatua meitaki
20 nei. E i na, ka akamurareia koe, e
kare e tau i te tuatua, e tae ua atu ki
te rā e ope ei teianei tuatua i te tupu,
ko koe kare i akarongo i taku tuatua
nei, ka tupu ïa kia tae ki tona tuatau.
21 E te tapapa ua ra te tangata ia Zakaria,
e te eumiumi ua ra i te mea koia i ta-
22 vare i roto i te nao ra. E kia tae maira
aia ki vao, kare atura i tau iaia kia karanga
atu kia ratou: te kite ra oki ratou
e, e orama te kitea e ia i roto i te
nao ra; nana uaorai oki i tungou mai
kia ratou, e kua murareia atura aia.
23 E ope akera ana puke rā akamori
anga, aere atura aia ki tona uaorai are.
24 E muri akera, kua to iora tana vaine
ko Elisabeta, e noo iora i te ngai ngaro
25 e e rima marama, na ko akera, Ko ta
te Atu teia ravenga, ka kite mai ei aia
iaku, ei apai ke i te akakino a te tangata
nei iaku.
26 E tae akera ki te ono o te marama,
kua tonokia maira e te Atua te angela
ko Gaberiela, ki tetai oire i Galilea, ko
27 Nazareta te ingoa, Ki tetai paretenia
ra, i momokoia na tetai tangata no te
kopu-tangata o Davida, ko Iosepha te
ingoa; ko Maria te ingoa o taua pare-
28 teneia ra. E kia tomo mai te angela ki
roto ra, kua na ko maira aia kiaia, Kia

ora koe, e tei akaperepere ravaia mai e!
tei ia koe te Atu, e tei meitaki i te
au vaine e! E kite atura aia *iaia*, koi- 29
riria iora aia i tana tuatua, e eumiumi
iora tona ngakau i te tu ke o taua aroa
ra. Kua tuatua maira te angela kiaia, 30
Auraka e mataku, e Maria; kua kite
aroaia koe e te Atua. E i na, ka to 31
tetai tamaiti naau, e ka anau taau ta-
maiti, e naau e tapa i te ingoa ia Iesu.
Ka maata aia, e ka tuatuaia i te Ta- 32
maiti na Tei Teitei: e na te Atu ra,
na te Atua e oronga mai i te terono o
tona metua o Davida nona: Ei iaia te 33
au i te kopu-tangata o Iakoba e tuatau
ua atu, kare rava ïa e kore tona basi-
leia. Kua karanga aturā Maria ki 34
taua angela ra, Eaa e tika'i; kare oki
au i kite i te tane? Kua tuatua maira 35
te angela, i te na ko anga mai kiaia,
Ka eke mai te Vaerua Tapu ki rungao
ia koe, e na te mana o Tei Teitei e ta-
maru i rungao ia koe; e tuatuaia'i oki
tenana tamaiti tapu, i te Tamaiti na te
Atua. E i na oki, to tuakana ko Elisa- 36
beta, kua to katoa aia i tana tamaiti i
tona ruaine anga nei: ko te ono oki teia
o tona marama, ko tei tuatuaia ra e, e
pa. Kare rava oki e mea e kore e tika i 37
te Atua. Kua karanga aturā Maria, I 38
na, ei tavini *au* no te Atu; kia peraia
mai au mei taau i tuatua ana. Riro ke
atura te angela.
Kua tu akerā Maria i taua au rā ra, e 39
aere viviki atura ki tetai oire no Iudea, i
te pae enua maunga; Tomo atura ki roto 40
i te are no Zakaria, aroa atura ia Elisa-
beta. Tei te akarongo anga atu a Eli- 41
sabeta i to Maria aroa anga mai, kua
rere iora te tamaiti i roto i tona kopu:
ki akerā Elisabeta i te Vaerua Tapu;
E kua kapiki ua maira te reo, na ko 42
maira, Ko koe tei meitaki i te au vaine
nei, e e meitaki oki te uanga o toou
kopu. No te aa ra oki au i kiteia mai 43
ei, i aere mai ei te metua vaine o taku
Atu kiaku nei? I na oki, tei te o anga 44
mai to reo i te aroa anga mai *iaku* nei
ki roto i toku taringa, kua rere io nei
te tamaiti i roto i toku kopu i te reka-
reka. E ao oki tona to tei akarongo, e 45
akatupuia oki te au mea ta te Atu i
akakite mai kiaia ra.
Kua karanga aturā Maria, Kua aka- 46
maata toku vaerua i te Atu, E kua 47
rekareka toku ngakau i te Atua i toku
Ora. Koia kare i akavaavaa i te aka- 48
aka anga o tona tavini: i na oki,
mei teianei e tuatua te au uki ravarai
iaku e, ko au tei meitaki. E ravenga 49
maata oki ta Tei mana ra iaku nei; e
ingoa tapu tona. E *e vai rai* tona aroa 50

ki te aronga e mataku iaia ra, i tera
51 uki, i tera uki. Kua akakite aia i te
marōrō o tona rima, kua akangaoro
aia i te manako ngakau o te aronga ne-
52 ngonengo. Kua uri aia i te aronga
mana ki raro i *to ratou* nooanga, e kua
53 akateitei i te aronga akaaka. Kua akaki
aia i te aronga i ngere i te meitaki, e te
aronga apinga nui kua akaokiia e ia ma
54 te kore. Kua tauturu aia i tona tavini
ia Iseraela, i te akamaara anga i *tona*
55 aroa; Tana oki i tuatua mai i to tatou ai
tupuna ra, kia Aberahama, e tona uanga
56 e tuatau ua atu. Noo aturā Maria ki o
Elisabeta ra e toru marama, oki maira
ki tona ngutuare.
57 E tae akera ki to Elisabeta ra tua-
tau tikai e anau ei tana, kua anau
58 akera tana e tamaroa. E kite akera tona
kopu-tangata, e te au tangata tupu ra
e, e takinga-meitaki maata to te Atu
kiaia, rekareka akera ratou ma ia ka-
59 toa. E tae akera ki te po varu, kia
aere mai ratou ki te peritome anga i
taua tamaiti ra; *i inangaro* ratou i te
tapa iaia ia Zakaria, i te ingoa o tona
60 metua. Kua tuatua maira tona me-
tua vaine, na ko maira, Eiaa, e tapa
61 ra iaia ia Ioane. Kua karanga atura
ratou kiaia, Kare rava toou kopu-tangata
62 i tapaia i te reira ingoa. Kua tungou
atura ratou ki te metua tane, i tana
63 ingoa i anoano i te tapa iaia. Kua pati
maira aia i tetai tataanga tuatua; e
tata ora ki rungao, na ko akera, Ko
Ioane tona ingoa. Kua umere ua ora
64 ratou ravarai. E putata akera tona reo
i reira, e *matara* akera tona arero, kua
tuatua ora aia ma te akameitaki i te
65 Atua. Kua rokoia to reira uaorai e
pini ua ake, e te mataku; e tuatua ae-
reia ora taua au tuatua ra e pini rava
66 ake i te pae enua maunga ra i Iudea. E
te aronga i kite *i taua au tuatua ra*, aka-
eatu marie ora i roto i to ratou ngakau,
na ko akera, E riro ei aa teianei ta-
maiti? E tei iaia te rima o te Atu.
67 E kua ki akera tona metua ko Zaka-
ria i te Vaerua Tapu, kua totou ora,
68 na ko akera, Kia akameitakiia te Atu,
te Atua no Iseraela; kua akono mai
oki aia, e kua akaora i tona tangata;
69 E kua akatupu i tetai tara akaora no
tatou, i te kopu-tangata o tona tavini ra o
70 Davida; Ko tana oki i tuatua mai i te
vaa o tona au peroveta tapu mei tupua
71 mai: Ei akaora *ia tatou* i to tatou au
enemi, e i te rima o te aronga katoa e riri
72 mai ia tatou nei; I te akono meitaki
anga i to tatou ai tupuna, i te akamaara
73 anga i te koreromotu tapu nana; I te
taputou tana i taputou ki to tatou me-

tua kia Aberahama e, E oronga mai aia 74
i te mataku kore no tatou, i akaoraia i
te rima o to tatou au enemi; kia aka-
mori tatou iaia, Ma te tapu, e te tua- 75
tua-tika, ki mua i tona aroaro, e ope
rava ake to tatou puke rā i te ora anga
nei. E ko koe na, e teianei tamaiti, 76
ka tuatuaia koe e peroveta no Tei Tei-
tei: na mua oki koe i te mata o te Atu
i te aere, ei akameitaki i tona aerenga;
Ei akakite i tona tangata i te ora, i te 77
akakore anga i ta ratou ara, I te aroa 78
maata o to tatou Atua, i taea mai ei
tatou e te mārama no runga mai; Ei 79
akamārama i te aronga e noo i te poiri,
e i te ngai maru-mate, ei arataki oki
i to tatou vaevae na te ara au.
E kua tupu atura taua tamaiti ra, e 80
maroiroi atura te ngakau: e noo oki
i te medebara, e tae ua akera ki te
rā i akakite ua'i aia iaia uaorai ki
to Iseraela.

PENE II.

No te ingoa e tataia, i anau ei a Iesu i Betelehema: te au angela, e te au tiaki mamoe: te peritome angaia o te Tamaiti: ko Simeona, e ko Ana: ko Iesu i rotopu i te au orometua.

EI TAUA tuatau ra, kua tuku mairā 1
Kaisara Auguso i te tuatua e, e aka-
ope taua enua ra i te tataia. Ko te tata 2
anga muatangana teia na Kurenio, *ou* tei
te kavana anga aia i Suria. E ope takiri 3
rava akera te tangata i te aere ki to ratou
uaorai oire kia tataia. Aere katoa aturā 4
Iosepha mei roto atu i te oire i Naza-
reta i Galilea ra, ki te oire no Davida,
ki Iudea, i tuatuaia ra e ko Betelehe-
ma; no te mea, no te uanga aia e no te
kopu-tangata o Davida: Kia tata kato- 5
aia raua ko Maria te vaine i momokoia
nana ra, e kua nui aia. E i to raua noo 6
anga i reira, ope rava akera ona puke rā
e anau ei aia ra. Kua anau ora aia i tana 7
tama mua, vaî atura i te kakau, tuku
atura ki roto i te patene, no te mea kare
akera raua i o ki te are tapae anga.
E aronga tiaki mamoe tei taua enua 8
ra, e tika ki roto i te au koro, i te tiaki
anga i ta ratou anana i te po. E i na, 9
kua tu maira tetai angela a te Atu ki
vaitatao ia ratou, kua kako rava ora
ratou i te mārama, i te kakā o te Atu:
e maata rava akera to ratou mataku.
Kua tuatua maira te angela kia ratou, 10
Eiaa e mataku: i na oki, e tuatua mei-
taki taku e taoi mai kia kotou na, ka
riro ïa ei rekareka maata no te tangata
ravarai. I nakonei oki i anau ei te Ora 11
no kotou i te oire o Davida, koia oki te
Mesia ra ko te Atu. E teia ta kotou 12
akairo; e kite kotou i taua tamaiti ra i
te vai ua anga ki roto i te patene, kua
13 vaîia ki te kakau. E i reira ra, i kapi-
tiia maira taua angela ra e tetai urupu
maata no te rangi, i te akameitaki anga i
14 te Atua, e te na ko anga, Kia akakakāia
te Atua i runga i te *rangi* teitei, e ei
au to to teianei ao, *e* kia kite aroaia
15 mai te tangata nei. E kia oki atura
taua au angela ra ki runga i te rangi ra,
kia vaio atu taua au tiaki mamoe ra,
kua tuatua ora ratou tetai ki tetai, E
taki aere tatou ki Betelehema, e akara
i taua mea ra, i ta te Atua i akakite mai
16 kia tatou nei. Aere viviki atura ratou,
e kite atura ia Maria raua ko Iosepha,
e te tamaiti i te vai ua anga ki roto i
17 te patene. E kite atura ratou, akakite
aere atura i te tuatua no taua tamaiti
18 ra i tuatuaia mai kia ratou ra. E te
aronga i akarongo ra, umere anake
atura i te au mea ta te au tiaki mamoe
19 i akakite atu kia ratou ra. Karekā Ma-
ria, tavaitai ora i taua au tuatua ra, e
akaeatu akera i roto i tona ngakau.
20 Oki atura taua au tiaki mamoe ra, i te
akakakā anga, e te akameitaki anga i
te Atua, i te au mea'ta ratou i akarongo
e ta ratou i kite, tei tuatuaia mai kia
ratou ra.
21 E tae akera ki te po varu i perito-
meia'i taua tamaiti ra, tapa ora ratou
iaia ko Iesu, te ingoa ta te angela i tapa
mai ou tona metua vaine i to ei iaia ra.
22 E ope akera te au rā tamā anga nona,
i akonoia i roto i te ture a Mose ra,
apai atura raua iaia ki Ierusalema, tu-
ku atura iaia ki mua i te aroaro o te
23 Atu ra; (Mei tei tataia oki i te ture a
te Atu ra e, "Ko te au tama mua rava-
24 rai, kua tapu ïa no te Atu;") E e apai
atu oki i te tusia i tuatuaia i te ture a
te Atu, "E rua kukupa, e kare ra, e rua
25 punua rupe." E i na, tei Ierusalema
tetai tangata ko Simeona te ingoa; e
tangata paieti aia e te tuatua-tika, te
tapapa ra i te akapumaana no Ise-
raela: tei runga oki iaia te Vaerua
26 Tapu. Kua akakite takereia ana aia
e te Vaerua Tapu, kare aia e mate
vave, kia kite ra aia i te Mesia a te
27 Atu ra. E i aratakiia aia e te Vaerua
ki roto i te iero: te apai maira nga me-
tua i te tamaiti ra ia Iesu ki roto, e
28 rave i ta te ture iaia ra; Kua rave
akera aia iaia, kua ikiiki ora, e aka-
meitaki atura i te Atua, na ko atura,
29 E taku Atu e, e tuku koe i toou tavini
i teianei ma te au, kua tau oki i taau
30 tuatua; Kua kite akenei oki toku
31 mata i te Ora naau, I akonoia e koe
ki mua i te mata o te tangata katoa nei;

Ei turama, ei akamārama mai i te au 32
etene, e ei kakā oki no toou iti-tangata
no Iseraela. E umere rava aturā Iose- 33
pha raua ko te metua vaine i te au
tuatua nona i tuatuaia ra. Kua akaora 34
aturā Simeona ia raua, na ko atura kia
Maria i tona metua vaine, I na, kua
tukuia teia *tamaiti* nei, ei mea e inga'i,
e e tu akaou ei, to Iseraela e ma-
nganui; e ei akairo, ei tauetono anga;
(E ka puta mama rava katoa oki 35
toou uaorai ngakau *mei te puta*
koke ra,) kia kitea te manako o te
ngakau e manganui. E tetai peroveta 36
vaine ra ko Ana, e tamaine na Pha-
nuela, no te kopu o Asera: kua ruaine
roa aia, e itu ona mataiti i te noo
anga raua ko te tane tana i akaipoipo
i te paretenia anga ra: Kua takaua ra 37
aia, ka varu akera ngauru anga tona
mataiti e a ara, kare rava aia i aka-
ruke i te iero, e tika ra i te akamori
anga *i te Atua*, ma te pure e te nese-
teia, i te po e te ao. E koia i tomo 38
mai ki roto i reira, akameitaki atura i
te Atu, e kua tuatua ora iaia i te aro-
nga katoa i tapapa i te ora i Ierusa-
lema ra. E oti akera ia raua tei 39
tuatuaia mai i roto i te ture a te Atu
ra, oki atura raua ki Galilea, ki to
raua orai oire tikai i Nazareta. Tupu 40
atura taua tamaiti ra, e maroiroi atura
te ngakau, ki atura oki i te pakari: e
tei iaia oki te meitaki o te Atua.

E aere rai nga matua nona ra ki 41
Ierusalema, ki te oroa o te Pasa ra,
kare e mataiti i tukua. E tae akera 42
ki te ngauru ma rua o tona mataiti,
aere atura ratou ki Ierusalema i te
akonoanga o taua oroa ra. E ope akera 43
taua puke rā ra, ooki maira raua, noo
atura te tamaiti ko Iesu i muri i
Ierusalema; kare uā Iosepha ma tona
metua vaine i kite. Aere maira raua 44
e po tai maira i te aerenga, manako
akera raua tei roto aia i te aerenga
tangata ra; kimi atura raua iaia i roto
i to raua uaorai kopu-tangata, e i te
au tangata tupu ra. E kare rava 45
akera aia i kitea, ooki atura raua ki Ie-
rusalema i te kimi anga atu iaia. E po 46
toru akera, kite atura raua iaia ki roto
i te iero, te noo ra i rotopu i te au oro-
metua, te akarongo atura e te ui atura
kia ratou. Umere anake ora te aronga 47
katoa i akarongo iaia ra i tona kite e
tana tuatua. E kite atura raua iaia, poi- 48
tirere atura raua: kua karanga atura
tona metua vaine kiaia, E tama, eaa koe
i pera mai ei kia maua? i na, i kimi ua
ana au ma toou metua tane ia koe ma
te aue. Kua tuatua maira aia kia raua, 49
Eaa korua i kimi ei iaku? kare korua
i kite e, ei roto rai au i te are o
50 taku metua e tau ei? Kare akera raua
i kite i te tuatua tana i tuatua mai kia
51 raua. E oki maira aia e ko raua
katoa ki Nazareta, akarongo atura ia
raua: vaio marie ora tona metua vaine
i taua au mea katoa ra i roto i tona uao-
52 rai ngakau. Tupu aturā Iesu i te ma-
ata anga e te pakari, e te akaperepe-
reia mai e te Atua e te tangata katoa.

PENE III.

Ko Ioane bapetizo i te medebara: ko Heroda: te bapetizo anga, e te kopu-tangata o Iesu.

1 E TAE akera ki te ngauru ma
rima o te mataiti i te au o Kai-
sara Tiberio, ko Ponotio Pilato te
kavana i Iudea, e ko Heroda te tete-
reareka i Galilea, e tona taeake oki ko
Philipa te tetereareka i Iturea, e te
pae i Terakoniti, e ko Lisania te
2 tetereareka i Abilene, Ko Ana e ko
Kaiapha nga taunga nunui, i tae mai
ei te tuatua a te Atua kia Ioane te
tamaiti a Zakaria i te medebara ra.
3 Aere atura aia na te au ngai katoa i
Ioridana ra, i te tutu aere anga i te
bapetizoanga tataraara kia akakoreia
4 te ara; Mei tei tataia ki roto i te buka
a te peroveta ra a Isaia, i te na ko
anga e, "E reo no tetai i te tutu aere
anga i te medebara, Ka akameitaki
i te arataa o te Atu, e akatika ua i tona
5 aerenga. Kia ope te au o i te akakiia,
e kia ope te au maunga e te au tuaivi i
te taakaakaia; kia akatika uaia te ara
mingi, e kia akamania ka uaia te au
6 ngai pukupuku: Kia kite katoatoa
7 te tangata i te ora a te Atua." Kua ka-
ranga atura aia ki taua aronga maata i
aere mai kia bapetizoia e ia ra, E te
anaunga vipera e, naai kotou i ako atu
e e rere ke kotou i te mate e vaitata
8 mai nei? E tenana ka tuku mai na i
te akonoanga tau i te tataraara; e au-
raka kotou e tuatua i roto ia kotou orai
e, E metua to matou ko Aberahama:
e karanga atu oki au kia kotou, Ka tika
i te Atua i te akatupu i te tamariki na
Aberahama no roto i teianei au toka.
9 Te vai nei rai te tarapa i te tumu rakau
i teianei; e te rakau katoa kare i ua
mai i te ua meitaki ra, ka tipuia ïa, e
10 titiriia atu ki roto i te ai. Kua ui mai-
ra taua aronga maata ra kiaia, na ko
11 maira, E akapeea oki matou nei? Kua
karanga atura aia kia ratou, E rua ona
pereue ra, e oronga atu aia i tetai no
tei ngere; e kai tana ra, e pera katoa

aia. Kua aere katoa maira te au 12
telona kia bapetizoia, e kua tuatua
maira kiaia, E te Orometua ra, e aka-
peea matou? Kua karanga atura aia 13
kia ratou, Auraka e umuumu atu i tei
kore i akonoia na kotou ra. Kua ui 14
maira oki te au vaeau kiaia, na ko
maira, E akapeea oki matou? Kua
karanga atura aia kia ratou, Auraka e
takinga-kino i te tangata katoa, eiaa e
tapepe pikikaa atu; kia mareka oki
kotou i ta kotou tutaki. Te tapapa ua 15
ra te tangata, e te akaeatu anake ra te
tangata i roto i to ratou ngakau ia
Ioane, ko te Mesia aina aia me kare
aina? Kua karanga aturā Ioane, na ko 16
atura kia *ratou* ravarai, Ko au nei, te
bapetizo nei ia kotou ki te vai; te aere
mai na ra tetai, e mana maata tona i
toku, kare au e tau kia tatara i te itiki
i tona tamaka: nana e bapetizo ia kotou
ki te Vaerua Tapu, e te ai: Tei tona 17
rima tana petuo, e tamā marie aia i
tana alona, e ka akaputuputu aia i te
sitona ki roto i tana vairanga sitona;
kareka te ota, ka tutungiia ïa e ia ki te
ai mate kore.

E manganui atu rai tana ako anga 18
atu e te akakite anga atu ki te
tangata i te tuatua meitaki. Kareka 19
te teterearcka ra ko Heroda, no te
mea i akoia aia e ia ia Herodia, i te
vaine a tona taeake ra a Philipa,
e te ara katoa i raveia e Heroda,
Kapiti katoa atura i teia, momani 20
atura ia Ioane ki roto i te are tape-
kānga ra.

E iaia i bapetizo i te au tangata 21
katoa ra, i bapetizo katoaiā Iesu, e te
pure ra aia, mavete akera te rangi, E 22
kua eke maira te Vaerua Tapu ki
rungao iaia mei te kukupa ra te tu, e
kua tae maira tetai reo mei runga mai i
te rangi, i te na ko anga mai, Ko taku
tamaiti akaperepere koe; kua mareka
rava au ia koe.

Kua tae paa ki te toru o te ngauru 23
anga o to Iesu mataiti i rave ei aia *i
tana taoonga*, i manakoia ra oki, e ta-
maiti aia na Iosepha, na Eli, Na 24
Matata, na Levi, na Meleki, na Iana,
na Iosepha, Na Matatia, na Amosa, na 25
Nauma, na Esli, na Nagai, Na 26
Maata, na Matatia, na Semei, na Io-
sepha, na Iuda, Na Ioana, na Resa, na 27
Zorobabela, na Salatiela, na Neri, Na 28
Meleki, na Adi, na Kosama, na Elemo-
dama, na Era, Na Iose, na Eliezera, 29
na Ioreima, na Matata, na Levi, Na 30
Simeona, na Iuda, na Iosepha, na Io-
nana, na Eliakeima, Na Melea, na 31
Menana, na Matata, na Natana, na
32 Davida, Na Iese, na Obeda, na Boaza,
33 na Salamona, na Naasona, Na Amina-
daba, na Arama, na Eseroma, na Pha-
34 resa, na Iuda, Na Iakoba, na Isaaka,
na Aberahama, na Tera, na Nahora,
35 Na Seruga, na Ragau, na Phaleka, na
36 Ebera, na Sala, Na Kainana, na Arepa-
kasada, na Sema, na Noa, na Lameka,
37 Na Metusala, na Enoka, na Iareda, na
38 Maleleela, na Kainana, Na Enosa, na
Seta, na Adamu, na te Atua.

PENE IV.

To Iesu timata angaia: te aerenga ki Nazareta, e tona takinga-kino angaia i reira: te tangata demoni viivii, te metua ongoai vaine o Petero, e tetai aronga, i te akaora angaia.

1 KUA oki mairā Iesu mei Ioridana
mai, ma te ki i te Vaerua Tapu, e
aratakiia aia e te Vaerua ki te medebara;
2 E a ngauru akera rā i te timata angaia
e te diabolo. Kare rai aia i kai i te
manga i taua au rā katoa ra: e ope
3 akera, pongi ora aia. E kua tuatua
maira te diabolo kiaia, E Tamaiti koe
na te Atua ra, ka karanga atu koe ki
4 teianei toka kia riro ei kai. Kua ka-
ranga aturā Iesu kiaia, na ko atura,
Kua tataia oki, "Kare o te areto anake
ra te mea e ora'i te tangata nei, ko te
5 au tuatua katoa a te Atua ra." Kua
arataki atura te diabolo iaia ki runga i
tetai maunga teitei, e kua akakite
maira kiaia i te au basileia katoa o te
6 ao nei, i te kamoanga mata nei. Kua
tuatua maira te diabolo kiaia, E oronga
atu au i te au, e te inuinu i teianei *pa
enua*, kia koe na; kua tukuia mai oki
kiaku, e naku e oronga atu na taku
7 tangata e inangaro. E teianei kia tika
ia koe i te akamori mai iaku, noou
8 anake ïa. Kua karanga aturā Iesu
kiaia, na ko atura, E aere ke atu koe,
e Satani; kua tataia oki e, "Ko toou
Atua ra ko te Atu taau e akamori, e
9 koia anake rai taau e akarongo." E kua
arataki atura aia iaia ki Ierusalema, e
kua tuku atura iaia ki rungao i te pore-
tiko o te iero, e kua karanga atura
kiaia, E Tamaiti koe na te Atua ra, aka-
topa atu koe ia koe uaorai ki raro i
10 teianei ngai; Kua oti oki i te tataia e,
"Ka ikuiku aia i tana au angela ia koe
11 ei tiaki ia koe;" "Ka mou oki ratou ia
koe i *to ratou* rima, ko te tukia ua
12 atu aea to vaevae ki te toka." Kua
karanga aturā Iesu kiaia, na ko atura,
Kua tuatuaia mai e, "Auraka koe e ti-
13 mata atu i toou Atua ra i te Atu." E
ope akera ta te diabolo timata anga,

aere ke atura aia, akaruke maira iaia i
tetai taime iti.
Kua oki mairā Iesu ki Galilea ma te 14
mana o te Vaerua: tutuki akera tona
rongo e kako rava akera taua enua ra.
Apii atura aia ki roto i to ratou au su- 15
nago ma te akakakā katoatoaia.
E tae maira aia ki Nazareta i te 16
ngai i pakari ei aia ra; kua tomo
maira aia ki roto i te sunago i te rā
sabati, tana ïa peu tikai, e kua tu akera
ki runga e tatau i te tuatua. Kua 17
tuku maira ratou i te buka a te pero-
veta ra a Isaia ki tona rima, e kia eeu
akera aia i taua buka ra, kite ora aia i
te ngai i tataia ra, "Tei rungao iaku te 18
Vaerua o te Atu, koia i akatainu mai
iaku ei tutu aere i te evangelia i te ta-
ngata rikiriki; kua tono mai iaku e
akanā i te aronga ngakau aue, ei tutu
aere i te ora no te aronga tuikaa, kia
akara akaou te matapo, e e tuku oki i
te aronga i tapekaia ra, Ei tutu aere i 19
te mataiti inangaro a te Atu ra." E 20
kokapi akera aia i taua buka ra, kua
tuku atura aia ki te tavini ra, kua noo
iora ki raro. E kua akara tamou
atura te mata o te tangata ravarai i
roto i te sunago iaia. Kua timata atu- 21
ra aia i te tuatua kia ratou, Teianei
tuatua i tataia nei, ta kotou i akarongo
nei, kua tupu ïa i teianei rā. Kua 22
akatika anake atura ratou iaia, umere
atura i te tuatua meitaki no roto mai i
tona vaa. Kua karanga iora ratou,
Kare aina teia i te tamaiti na Iosepha
ra? Kua karanga atura aia kia ratou, 23
E riro kotou i te akaaite mai iaku i te-
manga tuatua ra e, E te taunga ra, ka
akaora ia koe uaorai: ko te angaanga
taau i rave i Kaperenauma ra, ta matou
i akarongo akenei, e rave katoa koe i
ko nei i toou nei enua. Kua na ko 24
atura aia, Koia tika taku e karanga atu
kia kotou na, Kare ua te peroveta
i kiteia mai i tona uaorai enua tikai.
E tuatua-mou ra teia taku e karanga 25
atu kia kotou na, E manganui te vaine
takaua i Iseraela i te tuatau ia Elia, ka
mamania'i te rangi ra, e toru akera
mataiti e ono oki marama, ka pini
takakoia'i taua enua ra e te onge
maata; Kare rā Elia i tonokia atu kia 26
ratou ra, mari ra ki tetai vaine takaua
i Sarepeta i Sidona. E manganui oki 27
te lepera i Iseraela i te tuatau i te pero-
veta ra ia Elisaia, kare ra tetai o ratou
i akaoraia, mari ra ko Naamana no
Suria. Tei te akarongo anga ratou 28
i taua tuatua nei, riri rava akera to te
sunago katoa. Kua tu akera ratou ki 29
runga, opara atura iaia ki vao i taua
oire ra, arataki atura iaia ki te nia o
taua maunga i akatuia'i to ratou oire
30 ra, e akataka atu iaia ki raro. Aere ke
atura ra aia, na rotopu ua atura ia ra-
tou te aere.
31 E tae atura aia ki Kaperenauma, ki
tetai oire i Galilea, e apii atura ia ratou
32 i te rā sabati. Umere maira oki ratou i
taua apii anga nana ra: te mana ra oki
33 tana tuatua. Tei roto i taua sunago
ra tetai tangata, e vaerua demoni viivii
tona, kua kapiki ua maira aia ma te
34 reo maata, Na ko maira, Aue e Iesu o
Nazareta e! eaa taau ia matou nei? I
aere mai aina koe e ta ia matou? Kua
kite au ia koe, ko te Mea Tapu o
35 te Atua ra. Kua kauvae aturā Iesu
iaia, na ko atura, Ka muteki, ka aere
mai ki vao. Kua titiri ora taua demoni
ra iaia ki raro i rotopu iora, aere atura
36 ki vao, kare aia i paruparu. Umere
iora ratou ravarai, e kua tuatua ora ra-
tou ratou uaorai, na ko akera, Eaa ra
tenana tuatua? te akaue ua nei oki
aia i te vaerua viivii nei ma te ririnui
e te mana, e te aere nei ratou ki vao!
37 E tutuki atura tona rongo, e pini rava
akera taua enua ra.
38 E riro atura aia ki vao i taua sunago
ra, tomo atura aia ki roto i te are o Si-
mona: kua mate te metua ongoai
vaine o Simona i te vera maata; kua
tuatua meitaki maira ratou kiaia, i
39 taua vaine ra. Tu iorā Iesu i rungao
iaia, kua kauvae atura i te vera, e peke
ke atura: kua tu maira aia ki runga i
reira, matuapuru maira ia ratou.
40 E topa atura te rā, e maki tei ko i o
ratou ra, kua apai maira kiaia, e ma-
nganui te tu; kua akairi atura aia i
tona rima ki rungao ia ratou ravarai,
41 akaora atura. E te demoni katoa e
manganui aere maira ki vao, ma te
kapiki ua, i te na ko anga e, Ko te
Mesia koe, te Tamaiti a te Atua.
Kua kauvae atura aia *ia ratou*, auraka
ratou e tuatua mai; no te mea kua kite
ratou e, ko te Mesia aia.
42 E ao akera, riro ke atura aia ki tetai
ngai motutaa: e kua kimi maira taua
aronga maata ra iaia, e kitea maira, kua
pupuru maira iaia, auraka aia e aka-
43 ruke ia ratou. Kua karanga atura aia
kia ratou, E tutu aere rai au i te eva-
ngelia o te basileia o te Atua i te au
oire ke atu e tika'i; i tonokia mai ei
44 oki au. Kua ako atura oki aia i roto i
te au sunago i Galilea.

PENE V.

To Iesu apii anga i roto i te pai; te tuku anga i te kupenga: te lepera: te tangata akangoru: te akakino Atua: ko Levi e te kaingakai ki ona: kare te au pipi a Iesu e neseteia.

E TE tu ua ra aia i tetai rā i te pae 1
roto i Genesareta ra, kua ototitoti
ua maira te tangata katoa e manganui
kiaia, e akarongo i te tuatua a te Atua,
Akara atura aia i e rua puke pai, te 2
tapae ua ra i te pae roto; kareka te
aronga ravakai, tei uta ïa, te taruku ra
i ta ratou kupenga. Aere atura aia ki 3
rungao i tetai pai, i to Simona, kua ka-
ranga atura kiaia e toko aia ki taio kia
atea te one ki uta. Kua noo ora aia
ki raro e kua apii maira i te tangata
tini i runga i taua pai ra. E oti akera 4
tana tuatua, karanga atura aia kia Si-
mona, O atu ki te moana, tuku atu ei
i ta kotou kupenga i tetai aronga ika.
Kua tuatua mairā Simona, na ko 5
maira, E te Atu, i tauta ua na matou
mei te aiai e ao akenei, e kare *e ika* i
rauka; kia tuatua maira koe, ka tuku
rai au i te kupenga ki raro. E kia 6
pera ora ratou, kua pini rava akera ia
ratou te ika e manganui; e motu atura
ta ratou kupenga. Kua kamokamo 7
atura ratou ki to ratou aronga ki runga
i tetai pai, kia aere katoa mai ratou e
rave. Kua aere maira oki ratou, kua
akaki ora i nga pai e rua katoa, e vai-
tata rava ora i te tomo. E kia akara 8
orā Simona Petero *i te reira*, tipapa
ora aia ki raro i te pae turi no Iesu, ma
te karanga atu e, E aere ke koe, e te
Atu, e tangata ara oki au. Poitirere 9
iora aia e ratou katoa i taua aronga ika
i rauka ia ratou ra: E ko Iakobo katoa 10
oki e ko Ioane, nga tamariki a Zebe-
daio, kua kapiti katoa raua kia Simona.
Kua karanga aturā Iesu kia Simona,
Eiaa e mataku; mei teianei atu, e ta-
ngata taau e rauka. E tae maira to 11
raua puke pai ki uta, akaruke anake
ora ratou, e kua aru maira iaia.

E i na, tei tetai oire aia, kua akara 12
maira tetai tangata ia Iesu, kua pini
rava aia i te lepera; tipapa ora aia
ki raro, tuatua meitaki maira kiaia,
na ko maira, E te Atu, kia tika ia
koe ra, e mā au ia koe. Kua aka- 13
tika atura aia i tona rima, akatukia
atura iaia, na ko atura, Kua tika ïa
iaku: kia mā koe. Peke ke atura
tona lepera i reira. E kua iku atura 14
aia iaia, auraka rava e aaki ki te ta-
ngata, E aere ra e akakite ia koe uaorai
ki te taunga ra, e e apai atu i tei ako-
noia e Mose, ei akakite anga atu kia
15 ratou e, kua mā koe. Vavaria rava
atura tona rongo, e e aronga maata
tei uipa katoa mai e akarongo *iaia*, e
kia akaoraia ratou e ia i to ratou au
16 maki. Riro ke akera aia ki te ngai
motutaa e pure.

17 E tae akera ki tetai rā, te apii ra aia,
te noo maira te Pharisea, e te aronga
apii ture, i vaitata, mei Ierusalema
mai, e mei te au vila ravarai i Galilea e
Iudea, e *tei reira* te mana o te Atu i te
18 akaora ia ratou. E i na, te apai maira
te tangata i tetai akangoru ki rungao i
te roi: i inangaro ratou i te apai mai
19 iaia ki roto, e tuku i mua iaia. E
kare akera i tika i te rai o te tangata,
kake akera ratou ki rungao i te are,
kua tuku ora iaia ki raro, na roto i te
tapoki are, ma te roi iti katoa i rotopu i
20 mua ia Iesu. E kite atura aia i *to ratou*
akarongo, kua karanga atura aia kiaia,
21 E tama, kua akakoreia taau ara. Kua
eumiumi ora te au tata tuatua e te au
Pharisea, na ko akera, Koai teia e tua-
tua i te akakino Atua? E matara oki to
22 ara iaai mari ra i te Atua anake ra? Te
kite rā Iesu i to ratou manako, kua kara-
nga atura kia ratou, Eaa ta kotou i eumi-
umi ua na i roto i to kotou ngakau?
23 Teiea te mea rave ngoie, ko te tuatua
aina, Kua matara taau ara; e ko te
tuatua aina, Ka tu ki runga, ka aere?
24 Kia kite ra kotou e, e mana to te Tama-
iti a te tangata i te ao nei kia akakore i
te ara, (kua na ko atura aia ki taua aka-
ngoru ra,) Te karanga atu nei au kia
koe, Ka tu ki runga, ka rave i to roi,
25 ka aere ki toou ngutuare. Kua tu
akera aia i reira i mua i to ratou mata,
rave ora i tona moenga, aere atura ki
tona ngutuare, i te akakakā anga atu
26 i te Atua. Rokoia anake ora ratou e
te umere maata e te mataku, e kua
akakakā atura i te Atua, na ko akera,
E mea tu ke maata ta tatou i kiteo i
teianei rā.

27 E muri akera, aere atura aia ki
vao, e kite atura aia i tetai telona,
ko Levi te ingoa, i te noo anga i te
are telona; kua karanga atura aia
28 kiaia, Ka aru mai iaku. Kua tu
akera aia ki runga, vaoo atura i te
29 apinga tini, e aru atura iaia. Kua
akatupu iorā Levi i tetai kaingakai
maata nana i tona uaorai are; e ma-
nganui te telona e te tangata ke ka-
toa i noo i taua kaingakai ra ko
30 ratou katoa. Kareka te au tata tua-
tua e te au Pharisea, koumuumu
ora, tuatua atura ki tana au pipi ra,

Eaa kotou i kai katoa'i, e i inu ei
oki, e te au telona ma te aronga ara
ra? Kua tuatua mairā Iesu kia ratou, 31
na ko maira, Kare no te aronga ora te
taunga, no te aronga maki ra. Kare 32
au i aere mai e tiki i te aronga tua-
tua-tika, i te aronga ara ra, kia ta-
taraara. Kua ui atura e tokotai puke 33
tangata kiaia, Eaa te mea i neseteia
putuputu ei te au pipi a Ioane, e ta te
au Pharisea, e e pure oki, kareka taau,
te kai ua nei ïa, e te inu ra. Kua tua- 34
tua maira aia kia ratou, Te neseteia
nei aina te au oa o te tane ou ra, i te
noo katoa anga o taua tane ou ra ki o
ratou? Te vai atura ra te tuatau e apai 35
keia'i te tane ou ra, ei reira ratou e
neseteia'i. Kua tuatua maira aia kia 36
ratou i teianei parabole, Kare e ta-
ngata e pananaki i te kakau piro ki
te manga pananaki ou: kia pera, e
motu *te kakau piro ra* i te manga pa-
nanaki ou *i pananakiia* ra, kare rava
oki te mea ou e tau i te mea piro.
Kare oki e tangata e tuku i te wina 37
ou ki roto i te āriki taito ra; kia pera,
e ngaae te āriki i taua wina ou ra,
maringi atura ïa, e kino atura te
āriki. Kia tukuia ra te wina ou ki roto 38
i te āriki ou e tika'i, e e ora kapipiti ïa.
E kare oki te tangata i inu i te *wina* 39
taito ra e kaki vave i te *wina* ou, e
tuatua oki aia e, te wina taito te mea
meitaki.

PENE VI.

Te au pipi i te uuti aere anga i te sitona i te sabati: te rima marō i akaoraia i te sabati: te au aposetolo tino ngauru ma rua i te iki angaia: tana tuatua ki te tangata tini.

E TOPA akera te sabati mua, 1
ei te rua ra, aere atura aia na
roto i te au koro sitona; kua uuti akera
tana au pipi i te ua sitona, kua miri-
miri ora ki te rima, kua kai ora.
Kua tuatua maira e tokotai puke 2
Pharisea kia ratou, Eaa kotou i rave
ei i tei kore i tau i te ture kia rave
i te sabati? Kua karanga aturā Iesu 3
kia ratou, na ko atura, Kare aina
kotou i tatau i teia i ta Davida i rave,
e tei kapiti katoa iaia, ka pongi
ei ratou ra; E i tomo aia ki roto i 4
te are o te Atua, e rave atura e kua
kai i te areto o te aroaro, e kua apai
oki na tei kapiti katoa iaia ra; ko tei
kore e tau i te ture kia kai, mari ra
na te kau taunga anake ra? Kua na 5
ko atura oki aia kia ratou, Ko te Ta-
maiti a te tangata nei, ko te Atu ka-
toa ïa o te sabati.
6 E tae akera ki tetai sabati, tomo
atura aia ki roto i te sunago, apii
atura: tei reira oki tetai tangata, kua
7 marō tona rima katau. Te akara
matariki maira te au tata tuatua e
te au Pharisea iaia, ko te akaora oki
aia *i taua tangata ra* i te rā sabati; kia
rauka ta ratou tapepe anga mai iaia.
8 Kua kite ra aia i to ratou manako, e
kua karanga atura ki te tangata nona
te rima marō ra, Ka tu ki runga i ro-
topu nei tu ei: kua tu akera aia ki ru-
9 nga, tu iora. Kua karanga aturā Iesu
kia ratou, Ka ui atu na au kia kotou
i tetai mea; Eaa te tau i te ture kia
rave i te rā sabati, ko te meitaki aina, e
ko te kino? ko te akaora ainei, e ko te
10 ta? Kua akarau aere atura tona
mata kia ratou ravarai e pini ua ake,
kua karanga atura aia ki taua tangata
ra, Ka akatika mai ana i to rima. Tei
te pera anga ra, ora takiri akera tona
11 rima mei tetai katoa ra. Ki rava akera
ratou i te riri; kua tuatua ora ratou
ratou uaorai i ta ratou ravenga ia Iesu.
12 I te reira puke rā tona aere anga ki
runga i tetai maunga e pure, e ao ua
ora te po iaia i te pure anga ki te
13 Atua. E ao akera kua karanga atura
ki tana au pipi *e aere mai kiaia* ra:
kua iki ora aia tino ngauru ma rua
o ratou, ko tana ïa i tapa i te ingoa e
14 aposetolo: *Tera oki taua aronga ra*,
ko Simona tana i tapa katoa ia Petero,
e ko Anederea tona taeake, ko Iakobo
e ko Ioane, ko Philipa e ko Barato-
15 lomea, Ko Mataio e ko Toma, ko
Iakobo a Alephaia, e ko Simona tei
16 tuatuaia i te Maroiroi, Ko Iuda *te*
taeake no Iakobo, e ko Iuda Iseka-
17 riota, ko tei riro ei pikikaa ra. Kua
eke maira aia ki raro e ratou katoa,
tu ora i te ngai maniania; e *tei reira*
tetai pae pipi ana, e tetai urupu
tangata maata no Iudea katoatoa, e no
Ierusalema ra, e no te pae taatai i
Turia e Sidona, i aere mai e akarongo
iaia, kia akaoraia ratou i to ratou au
18 maki; E te aronga i tamanamanataia
e te vaerua viivii ra: akaoraia ora
19 ratou. Kua umuumu katoa maira
taua aronga maata ra i te akatukia
mai iaia: te pupu atura oki te mana
no roto iaia, e ora rava akera ratou
20 katoatoa. Kua akara atura oki tona
mata i tana au pipi, e kua karanga
atura, E ao *to kotou*, e tei akaaka;
no kotou oki te basileia o te Atua ra.
21 E ao *to kotou*, e tei pongi i teianei: e
akakiia oki kotou. E ao *to kotou*, e

tei aue i teianei; e kata oki kotou.
E ao *to kotou,* kia makitakita mai te 22
tangata ia kotou, e kia akataka ke mai
ratou ia kotou, kia akakino mai, e
kia akaruke akakinoia to kotou ingoa,
no te Tamaiti a te tangata nei. E 23
rekareka kotou i te reira rā, e rere-
rere aere ua i te rekareka: i na oki,
tei te ao ta kotou tutaki maata; i pera
mai oki to ratou ai tupuna ki te au
peroveta ra. E mate to kotou, e te 24
aronga apinga nui! kua rauka to kotou
rekareka anga. E mate to kotou, e tei 25
ki na! e pongi oki kotou. E mate to ko-
tou, e te aronga e kata i teianei! e mii
oki kotou e ka aue. E mate to kotou 26
kia akameitaki mai te tangata ravarai
ia kotou! i pera oki to ratou ai tupuna
i te au peroveta pikikaa ra. Teia ra 27
taku tuatua kia kotou, e akarongo mai
ra, E aroa atu i to kotou au enemi;
e takinga-meitaki atu i te aronga i
makitakita mai ia kotou; E akaora i 28
te aronga i tao mai ia kotou, e pure oki
i te aronga i takinga-kino mai ia
kotou. Tei moto maira i to paparinga 29
na, e ariu katoa atu i tetai; e tei rave
i to kakau pu na, auraka katoa e tāpu
i to pereue. E oronga atu na tei pati 30
mai ia koe na, e ko tei rave i toou
apinga, auraka e pati akaou atu. E 31
ta kotou e inangaro ia etai ke ra, ka
akapera katoa atu kotou kia ratou.
Ko tei aroa mai ia kotou, ko ta kotou 32
rai ïa e aroa atu, eaa te akameitaki
anga ia kotou *i reira?* te aroa katoa
nei oki te aronga rave ara i te aronga
e aroa mai ia ratou. E kia takinga- 33
meitaki atu kotou i te aronga e taki-
nga-meitaki mai ia kotou, eaa te aka-
meitaki anga ia kotou *i reira?* te pera
katoa nei oki te aronga rave ara. E 34
te aronga ta kotou e manako e rauka
ta kotou i reira, ta kotou rai ïa e oro-
nga atu *kia pati*, eaa te akameitaki
anga ia kotou *i reira?* te oronga nei
oki te rave ara ki te aronga rave ara,
kia arite marie ta ratou kia rauka
mai. E aroa ra kotou i to kotou 35
au enemi, e e takinga-meitaki, e oro-
nga atu, auraka ua atu ei manako
okooko; e tutaki maata ta kotou i
reira, e ka riro oki kotou ei tamariki
na Tei Teitei: e takinga-meitaki oki
tona ki te aronga mareka kore e te ta-
ngata kikino. E aroa oki to kotou, mei 36
to kotou Metua e aroa maira. Auraka 37
e akakino atu, e kare kotou e akaki-
noia mai: auraka e akaapa atu, e kare
kotou e akaapaia mai: e akakore atu
i te ara, e ka akakoreia mai ta kotou.
Ka oronga, e ka rauka ta kotou; e 38
ki te aite, e taomiia, e ruruia, e ma-
ringi ua atu, na te tangata e riring
mai ki roto i to kotou kakau. Ko te
aite ta kotou e aite atu, ko ta kotou
39 rai ïa kia akaaiteia mai. Kua karanga
atura aia i te parabole kia ratou, E
tika aina te matapo kia arataki i te ma-
tapo? kare aina e inga kapipiti ki roto
40 i te vaarua? Kare te pipi i maata atu
i tona orometua: te *pipi* ra i karape
i te kite, ka riro i te arite katoa i tona
41 orometua. Eaa oki koe i akara'i i te
tanga iti i roto i te mata o to taeake,
kare oki koe i kite e tei roto i toou
42 uaorai mata te rakau maata? E eaa
koe i tika'i kia tuatua ki to taeake,
E *taku* taeake, o mai naku e kiriti i te
tanga iti i roto i to mata na, kare oki
koe i kite e, e rakau maata tei roto i
toou orai mata? E terara pikikaa e! e
timata ana i te kiriti i te rakau maata
i roto i toou orai mata, ei reira koe
e kite meitaki ei, kia kiriti i te tanga
43 iti i roto i te mata o to taeake. Kare
te rakau meitaki ra tei ua mai i te ua
kino, kare oki te rakau kino ra e
44 ua mai i te ua meitaki. Te kitea
nei te au rakau katoa i tona uaorai
ua tikai: kare oki to runga i te rakau
taratara te suke kia rauka mai; e te
vine oki, kare ïa mei runga i te tata-
45 ramoa. E tuku mai te tangata mei-
taki i te mea meitaki, no roto i te
putunga meitaki i roto i tona nga-
kau; e tuku mai te tangata kino i
te mea kino, no roto i te putunga
kino i roto i tona ngakau: no te
ki oki o te ngakau i tuatua'i te vaa.
46 Eaa kotou i tuatua mai ei kiaku
nei e, E te Atu, e te Atu, e kare
47 kotou i akarongo i taku tuatua? Ko
te aere mai kiaku nei e akarongo
ei i taku au tuatua, e akono tikai ora,
e akakite atu au kia kotou i tona tu:
48 E tau aia ki te tangata i patu i te
are, e ko atura ki raro roa, tamou ora
te pange ki rungao i te papa; e vai
pukeia ora, viviki rava atura taua
vai ra i te ta'e anga mai ki taua are
ra, kare ra te are i keukeu i te reira,
kua tamouia oki ki runga i te papa.
49 Kareka te akarongo ua, e kare i akono,
e tau ïa ki te tangata i patu i te are
ki runga i te one, kare i tamou ki te
pange, e viviki maira te vai puke i
te ta'e anga mai, topa ora, e ngaa-
ngaa maata to taua are ra i te topa
anga.

PENE VII.

Te tavini o te rangatira anere: te tangata mate i Naina: nga karere a Ioane bapetizo: ta Iesu tuatua ia Ioane: to Iesu akamainu angaia e te vaine ara: te parabole o nga tangata kai ou.

E KIA akaoti akera aia i tana tuatua 1
tei akarongoia e te au tangata ra,
tomo atura aia ki roto i Kaperenauma.
Kua mate te tavini tumanava o 2
tetai rangatira anere i te maki, kua
vaitata i te mate. E kite akera aia 3
i te rongo o Iesu, kua unga atura aia
i te aronga pakari o te ngati Iuda, e
tuatua meitaki atu kiaia ra, e aere mai
aia e akaora i tona tavini. E tae atura 4
ratou kia Iesu ra, kua pati akatenga
atura ratou kiaia, na ko atura, E ta-
ngata tau teia kia akaperaia atu; E aroa 5
oki aia i to tatou iti-tangata, e nana i
akatu i to matou sunago. Kua aere 6
mairā Iesu e ko ratou katoa. E avai-
tata ora aia ki taua are ra, kua tono
atura taua rangatira anere ra i te au
oa e karanga atu kiaia ra e, E te Atu,
eiaa koe e pararerare; kare au e tau
kia tomo mai koe ki roto i taku are;
I kore ei i tika iaku kia manako e, 7
e tau au kia aere atu ki mua i to aro-
aro na: e tuatua ua maira koe i te
tuatua, ka ora ïa toku tavini i reira.
Ko au katoa nei oki, ko raro ake au ia 8
etai ke, e vaeau ra to raro ake iaku,
e kia tuatua au ki tetai, Ka aere, kua
aere ïa; e ki tetai, Ka aere mai, kua
aere mai ïa; e ki taku tavini, E na
ko, kua na reira ïa aia. E kite akerā 9
Iesu i taua tuatua ra, va ua iora aia
kiaia; kua ariu atura, e kua karanga
atura ki te tangata tini i aru mai iaia
ra, Te karanga atu nei au kia kotou nei,
Kare rai au i kite i teia akarongo i te
maata i Iseraela nei. Kua oki maira 10
taua aronga i tonokia ra ki te kainga,
rokoia maira, kua ora taua tavini i
maki ra.
E ao akera, aere atura aia ki roto 11
i tetai oire, ko Naina te ingoa; e te
aronga pipi katoa nana e manganui i
te aere anga, e te tangata tini e ma-
nganui. E vaitata atura aia ki te 12
ngutupa o taua oire ra, e i na, te
apaiia maira te tangata mate ra ki vao,
e tamaiti anau tai na tona metua vaine,
e takaua oki aia: e manganui katoa
to taua oire ra i reira. E kia akara 13
atura te Atu i taua vaine ra, aroa atura
iaia, e kua karanga atura, Auraka e
aue. Kua akavaitata atura aia, rave 14
atura i taua paata tupapaku ra; kua
tu ua ora te aronga i apai ra; kua ka-
ranga atura aia, E teianei tangata ou,
ka tu ki runga, te karanga atu nei au
15 kia koe. Kua tu maira taua tangata
mate ra ki runga, e tuatua maira oki
te vaa. Kua tuku atura aia iaia ki
16 tona metua vaine ra. Rokoia katoatoa
ora ratou e te mataku, akakakā atura
i te Atua, na ko akera, E peroveta
maata tei tupu i roto ia tatou nei; kua
kite aroa mai te Atua i tona tangata.
17 E tutuki atura taua rongo nona ra
e pini ua ake Iudea katoa, e te au mo-
tia ravarai i reirao.
18 Kua akakite atura te au pipi a
Ioane kiaia i teianei tuatua katoa.
19 Kua kapiki aturā Ioane i e toko rua
puke pipi ana ra, kua akaunga atura
kia Iesu ra, e ui *kiaia* e, Ko koe aina
te tae mai? e ko tetai ke aina ta tatou
20 e tapapa atu? E tae atura aua nga
tangata ra kiaia, kua karanga atura,
Na Ioane bapetizo i tono mai ia maua,
e ui kia koe e, Ko koe aina te tae
mai? e ko tetai ke aina ta tatou
21 e tapapa atu? Te akaora rā Iesu i
te aronga *maki* e manganui i *to ratou*
maki maata, e te mamae maata, e te
au vaerua kino, i taua ora ra: e te
oronga ra aia i te kite no te matapo e
22 manganui. Kua karanga aturā Iesu
kia raua, na ko atura, Ka aere korua,
e akakite atu kia Ioane i te au mea
ta korua e akarongo nei, e ta korua e
kite nei; e te kite nei te matapo,
te aere nei te pirikoki, kua tamāia
te lepera, kua akarongo te turi, kua
akatuia tei mate, kua tuatuaia atu
te evangelia ki te tangata rikiriki.
23 E te kore e maitu iaku nei, e ao tona.
24 E kia riro nga karere a Ioane ra, kua
karanga atura aia ki te tangata tini
ra ia Ioane, I aere kotou ki te mede-
bara ra, e akara i te aa? i te kakao
25 takirikiriia e te matangi? I aere ra
kotou e akara i te aa? i te tangata i te
kakau anga i te kakau maru? I na
oki te aronga e kakau i te kakau mei-
taki ra, e kai i te kai meitaki ra, tei
26 te are ïa o te ui ariki. I aere ra kotou
e akara i te aa? i te peroveta? Koia
ïa, e karanga atu au kia kotou, e maata
27 roa aia i te peroveta. Koia oki teia,
nona te tuatua i tataia ra e, “I na, e
akaunga au i taku karere na mua ia koe,
nana e akameitaki i toou ara i mua ia
28 koe.” Te karanga atu nei oki au kia ko-
tou, Ko ta te vaine i anau nei, kare atu ïa
e peroveta maata atu ia Ioane bapetizo
nei: ko te iti rava ra i te basileia o te
29 Atua ra, e maata atu ïa iaia. Kua
akatika anake te tangata katoa, e te au

telona katoa, i akarongo ra i te Atua, ko
ratou i bapetizoia e Ioane. Kareka te 30
au Pharisea e te au apii ture, kua ko-
pae ratou i te ako a te Atua ia ratou
orai, ko ratou kare i bapetizoia e ia.
Kua tuatua iora te Atu, E teianei, e 31
akaaite au i teianei uki tangata ki te
aa? e tau ratou kiaai? E tau ratou ki te 32
tamariki e noo i te ngai okoanga ra, i
te kapiki anga ki to ratou orai, i te na
ko anga e, I akatangi atu na matou i te
koe, e kare kotou i ura mai; i tuporo
atu ana matou i te pee tangi, e kare
kotou i aue mai. I aere mai nei oki a 33
Ioane bapetizo, ma te kai kore i te
areto, e te inu kore i te wina, e te kara-
nga nei kotou e, E demoni tona. I 34
aere mai nei te Tamaiti a te tangata
ma te kaikai, e te inu; e te karanga
nei kotou e, I na, e tangata kakai, e te
inu wina, e tau no te au telona, e te
tangata ara! E akatikaia ra te pakari 35
e tana katoa ra au tamariki.

Kua tuatua maira tetai o te au 36
Pharisea ra kiaia, e kai aia i te kai
ki ona. Aere atura aia ki roto i te
are o taua Pharisea ra, noo ua atura
i te kaingakai ra. E i na, tetai vaine 37
ara i taua oire ra, kite akera e, te kai-
kai rā *Iesu* i te are o taua Pharisea
ra, kua taoi maira i tetai pia alabata
mura ra; Tu ua ora i muri mai i tona 38
poo vaevae, ma te aue, e mauu akera
tona poo vaevae i te roi-mata, e orei
ora i tona rauru, ongiongi akera, e
akatainu ora i tona vaevae ki te mura.
Kite akera te Pharisea i tuatua kiaia 39
i taua mea ra, kua na ko akera i roto
iaia uaorai, Naringa teianei tangata
e peroveta, e kite ïa aia i teianei
vaine e rave mai iaia nei, e tona tu:
e rave ara oki aia. Kua karanga aturā 40
Iesu kiaia, na ko atura, E Simona,
e manga tuatua iti taku kia koe na.
Kua tuatua maira aia, E tuatua ua
mai koe, e te Orometua. Toko rua 41
a tetai tangata puke kai ou: e rima
anere denari i ta tetai tangata, e rima
ngauru i ta tetai. No te mea ra, kare 42
rava o raua apinga e tutaki na'i, aka-
kore ua atura aia i to raua katoa ou.
E tenana e akakite mai koe, ko teiea
tei maata i te anoano iaia i taua nga
tangata ra? Kua tuatua mairā Si- 43
mona, na ko maira, Te manako nei au
ko tei akakoreia e ia te ou maata ra.
Kua karanga atura aia kiaia, E ma-
nako tika toou. Kua ariu atura aia 44
ki taua vaine ra, kua karanga atura
kia Simona, Te akara nei koe i teianei
vaine? i tomo mai nei au ki roto i
toou nei are, e kare koe i apai mai
i te vai *ei orei* i toku vaevae: kua orei
ra aia i toku vaevae ki te roi-mata, e
45 kua tamarō ki tona uaorai rauru. Kare
koe i ongi mai iaku: kareka teianei
vaine, kare rava akenei i tivata i te
ongiongi i toku vaevae mei toku tomo
46 anga mairai. Kare koe i akatainu i
toku mimiti ki te manongi: kareka
aia, kua akamainuinu i toku vaevae
47 ki te mura. E teianei, e akakite atu
au kia koe, I tana nei ara maata, kua
akakoreia ïa; i maata'i tona anoano.
Kareka te tangata e ara iti i akako-
48 reia ra, e iti ïa tona anoano. Kua
tuatua akera aia ki taua vaine ra,
49 Kua akakoreia taau ara. Kua tuatua
akera taua aronga i te kaingakai ra
i roto ia ratou uaorai, Koai teia e aka-
50 kore katoa i te ara nei? Kua karanga
atura aia ki taua vaine ra, Kua ora
koe i toou akarongo: kia ora koe i te
aerenga.

PENE VIII.

Te au vaine i matuapuru mai ia Iesu: te parabole o te tangata ruru ua: auraka te lamepa e uunaia: te metua vaine ma te au taeake o Iesu: te uriia: te au demoni e te au puaka: te tamaine a Iairo, e te vaine atekeria, i te akaora angaia.

1 E MURI akera, aere atura aia na
roto i te au oire, e te au vila
katoa, i te tutu aere anga i te tuatua
meitaki i te basileia o te Atua: koia
2 e te tino ngauru ma rua katoa. E te
au vaine oki i akaoraia te vaerua kino
e te maki, ko Maria, i tuatuaia no
Magadala, no roto iaia nga demoni
3 toko itu ra, E ko Ioana te vaine na
Kuza, te akaaere no Heroda, e ko
Susana, e e puke vaine ke oki e ma-
nganui, ko tei matuapuru mai ïa iaia i
4 to ratou apinga. E kia putuputu mai
te tangata tini e manganui, e no roto i
te au oire katoa i te aere anga mai kiaia
ra, kua tuatua parabole atura aia *kia*
5 *ratou*: Aere atura te ruru ua, e ruru
i tana ua; e tei te ruru anga, topa iora
tetai pae i te pae arataa; e taka-
takaiia iora, e kaingaia iora e te manu
6 o te reva. Topa iora tetai pae ki
runga i te ngai paikea; e tei te tupu
anga ra, mae atura, no te mea kare i
7 mauu. Topa iora tetai pae ki roto
i te ngangaere; tupu katoa atura te
8 ngangaere, pokia atura. Topa iora oki
tetai pae ki te ngai one meitaki, tupu
akera, e uua atura, taki tai anere i te
ua okotai. Oti akera taua au mea
nei i te tuatuaia e ia, kua kapiki
atura, E taringa tona ei akarongo anga,

e akarongo aia. Kua ui maira tana 9
au pipi kiaia, na ko maira, Eaa tikai
tenana parabole? Kua karanga atura 10
aia, Kua orongaia mai te kite ia kotou
i te tuatua ngaro o te basileia o te
Atua; kareka i tetai papaki, i te tua-
tua parabole; kia kore ratou e utoa
i te akara anga, e kia kore ratou e kite
i te akarongo anga. Teia taua para- 11
bole nei; Te ua nei, koia te tuatua
a te Atua. To te pae arataa ra, koia 12
te aronga e akarongo ua; e kua aere
maira te diabolo, e kua rave ke atura
i te tuatua i roto i to ratou ngakau
ra, ko te akarongo aea ratou, e ko
te ora aea. To te ngai paikea ra, koia 13
te āriki i te tuatua ma te rekareka
kia akarongo ra; no te mea ra kare i
akaia i roto ia ratou, kare to ratou
akarongo e roa, kia rokoia e te tima-
taanga ra, taka ke atura. To te ngai 14
ngangaere ra, koia te aronga kia oti i
te akarongo ka aere atu ei, pokia
atura *te tuatua* i te peu tini o teianei
ao e te apinga, e te au mea e navenave
ei ra, i kore ei i ua mai i te ua mei-
taki. Kareka to te ngai one meitaki, 15
koia te aronga e akarongo i te tuatua,
tāpu piri tikai ki roto i te ngakau
pikikaa kore e te tau, e e tika i te uua
anga i te ua. Kare rava e tangata e 16
tutungi i te lamepa, ka tapoki ei ki te
kapu, ka momono ei oki ki raro ake i
te roi; kia tukuia ra ki runga i te
vairanga, kia kite te aronga e tomo
mai i te mārama. Kare rava e mea 17
ngaro e kore e akakiteia; kare oki
e mea i uunaia mai, e kore e kitea,
e e vavaria katoa oki. E tenana, e 18
matakite i to kotou akarongo anga:
ko tei puapingaia ra, e orongaia atu
rai tana; e kare ana ra, e rave keia
ïa tana.

Kua aere maira tona metua vaine 19
kiaia e tona ai taeake, e kare akera i
vaitata mai kiaia i te kononinoni o te
tangata. E tuatuaia maira aia, kua na 20
koia maira, Te tu ua maira to metua
vaine, e to ai taeake, ki vao, i inangaro
mai kia kite ia koe. Kua tuatua 21
maira aia kia ratou, na ko maira, Tera
toku metua vaine, e toku ai taeake, ko
tei akarongo e kua akono i te tuatua a
te Atua.

E tae akera ki tetai rā, aere atura aia 22
ma tana au pipi ki runga i tetai pai,
kua karanga atura aia kia ratou, E
akatere tatou ki tera pae roto. Tuku
atura ratou. Te tere atura ratou, kua 23
varea atura aia e te moe: kua tupu
maira tetai matangi uriia i taua roto
ra; kua ki rava te pai *i te tai,* me
24 mate oki ratou. Kua aere atura
ratou, e akaara iaia, na ko atura, E
te Atu, e te Atu, kua mate matou.
Tu akera aia ki runga, kauvae atura i
te matangi e te tikitiki anga o te kare; e
25 kore akera, marino atura. Kua kara-
nga atura aia kia ratou, Teiea ra to
kotou akarongo? Mataku akera ratou,
umere atura, na ko ora ratou ratou
orai, Koai teia? te tuatua ua ra oki
aia ki te matangi nei e te tai, e kua
akarongo mai ïa iaia.
26 E tae atura ratou ki te enua o to
27 Gadara, i anga tika ki Galilea. E tae
atura aia ki uta, kua aravei maira iaia
tetai tangata no taua oire ra, i uru
takereia ana aia e te au demoni, kare
e kakau i te kakau, kare e noo ki roto
i te are, i roto ra i te au menema ra.
28 E kite akera aia ia Iesu, kua kapiki ua
maira, akatopa ora iaia orai ki raro ki
mua iaia, e kua na ko maira ma te reo
maata, Eaa taau iaku nei, e Iesu, e te
Tamaiti a te Atua teitei? Te pati atu
nei au kia koe e, auraka koe e aka-
29 mamae iaku. I tuatua ana oki aia ki
te vaerua viivii i roto i taua tangata ra
e aere mai ki vao. E manganui akera
tona opukinga angaia mai: e kia tape-
kaia aia ki te tapeka, e te auri piria-
nganaoa; atiati takiri rava akera iaia
te ruru, e tuaruia aia e te demoni ki
30 te medebara. Kua ui aturā Iesu
kiaia, na ko atura, Koai toou ingoa?
Kua na ko maira aia, Ko Legioni; no
te mea e manganui oki te demoni i o
31 ki roto iaia. E kua kaku maira ratou
kiaia, auraka aia e akaue ia ratou e
32 aere ki te oonu. E anana puaka ma-
ata tei reira, i te kai anga i te kai,
i runga i te maunga: kua tuatua maira
ratou kiaia, e tuku aia ia ratou kia
tomo ua ana ki roto ia ratou. E kua
33 tuku ua atura aia ia ratou. Aere
atura te au demoni ra ki vao i taua
tangata ra, tomo atura ki roto i te
au puaka: e oro viviki ua atura
taua anana ra na te mato, e raro rava
34 i taua roto ra, mate atura. E kite
akera te aronga angai i taua mea ra,
ati iora, e oro atura, e akakite aere ki
roto i te oire e te au kainga katoa.
35 Tei vao maira to *te oire* e akara i taua
mea ra; e tae maira kia Iesu ra, kite
akera te tangata no roto iaia te au de-
moni ra, i te noo anga i te vaevae o
Iesu, kua kakau i te kakau, e ma tona
ngakau tikai; mataku akera ratou:
36 Kua akakiteia ra ratou e te aronga i
kite i te tu o te akaora angaia o taua
37 tangata demoni ra. Kua tuatua
meitaki maira te tangata tini ravarai

o taua pae enua i Gadara ra kiaia e
aere ke; kua rokoia oki ratou e te ma-
taku maata. Aere akaou maira aia ki
runga i te pai, oki maira. Kua pati 38
ua maira taua tangata no roto iaia te
au demoni ra, ei vaitata katoao aia iaia;
kua akaoki atura rā Iesu iaia, na ko
atura, Ka oki ki toou ngutuare, e aka- 39
kite atu i te maata o ta te Atua ra-
venga kia koe na. Aere atura aia,
akakite atura, e pini ua ake taua
oire ra, i te maata o ta Iesu ravenga
kiaia.

E tapae mairā Iesu ra, oo maira te 40
tangata tini iaia, *ma te rekareka*, te ta-
papa anake ra ratou iaia. E i na, kua 41
aere maira tetai tangata ko Iairo te
ingoa, e kavana no te sunago, e tuturi
maira aia ki raro i mua ia Iesu, tuatua
meitaki maira e aere ki roto i tona
are: E tamaine anau tai oki tana, oko- 42
tai ngauru ma rua ona mataiti, kua
vaitata i te mate rava. Kia aere rā
Iesu, ototitotiia maira aia e te tangata.
Kua aere maira tetai vaine na muri 43
mai *iaia*, raungauru ma rua ona ma-
taiti i te mate ua anga i te atekeria, e
ope rava tona apinga tei te rapakau,
kare rava i ora ia ratou, Kua aka- 44
tukia maira i tona tapa kakau; e mao
iora tona atekeria i reira. Kua tuatua 45
akerā Iesu, Koai ra tei akatukia mai
iaku nei? E uuna anake ora ratou,
kua karanga aturā Petero ma, E te
Orometua, e ui mai oki koe e, Koai tei
akatukia mai iaku? eaa ïa mea i
uiia'i, i teianei urupu anga tangata i
kononinoni mai ia koe nei? Kua tua- 46
tua mairā Iesu, Kua akatukia mai
tetai iaku; kua kite oki au e, e mana tei
riro atu na no ko nei atu iaku nei. E 47
kite akera taua vaine ra e, kare aia i
ngaro, kua aere maira aia ma te rute-
tetete, akatopa ua maira aia ki raro i
mua iaia, akakite ua maira, i mua i te
aroaro o te tangata ravarai, i te mea i
akatukia mai ei aia iaia, e kua ora
rava aia i reira. Kua karanga atura 48
aia kiaia, E akamaroiroi, e maine:
kua ora koe i toou akarongo, kia
ora koe i toou aerenga. E te tuatua 49
ua ra aia, kua aere maira tetai, mei
ko i te kavana o te sunago ra, kua
tuatua maira, Kua mate rava to ta-
maine; auraka e tamanamanata i te
Orometua. Te akarongo atura rā Iesu 50
i taua tuatua ra, kua karanga atura kia
Iairo, na ko atura, Auraka e ngara-
ngara, e akarongo ua mai, ka ora ïa
aia. E tae atura aia ki te ngutuare, 51
kare rava e tangata i tukuia e ia ki
roto, mari ra ko Petero, e ko Iakobo,
e ko Ioane, e te metua tane ma te
52 metua vaine o taua tamaine ra. Te aue
ra ratou ravarai iaia, e te tangi ra; kua
karanga atura aia, Auraka e tangi;
53 kare aia i mate, kua moe ra. Kua tai-
toito maira ratou, kua kite oki ratou
54 e kua mate aia. Kua tuku atura
aia ia ratou ravarai ki vao, kua
rave atura i tona rima, kua kapiki
atura, na ko atura, E maine, ka tu.
55 Kua oki maira tona vaerua, kua tu
maira aia ki runga i reira; kua kara-
nga atura aia i te kai e apai mai nana.
56 Va ua atura nga matua nona ra: kua
ako atura aia ia raua e, auraka rava e
akakite ki te tangata i taua mea ra.

PENE IX.

Te au aposetolo i te tono angaia: te tuatua a Heroda ia Iesu: nga tausani e rima i angaiia: koai te Mesia; e ta te au pipi akono anga: te akatu ke anga: te demoni kare i ora i te au pipi: to ratou taumāro anga, ma te riri: kia tavaitai i te aru ia Iesu.

1 KUA akaputuputu maira aia i te
au pipi tino ngauru ma rua ra,
kua tuku atura i te mana e te rangi
no ratou, ki runga i te au demoni
katoa, e kia akaora i te au maki.
2 Kua tono atura aia ia ratou kia tutu
aere i te basileia no te Atua, e e aka-
3 ora oki i te aronga maki. Kua ka-
ranga atura aia kia ratou, Auraka ei
apinga e apaiia atu i *to kotou* tere, au-
raka ei rakau, auraka ei pute, auraka
ei areto, auraka ei moni; auraka kia
4 taki rua perepe i te tangata okotai. E
te are ta kotou e tomo ra, ei reira noo
5 ei, e ka aere atu ei. E te kore e kite
mai ia kotou, kia aere ra kotou ki vao
i taua oire ra, ka ruru atu i te one o to
kotou vaevae ei akakite atu ia ratou.
6 Aere atura ratou na roto i te au vila, i
te tutu aere anga i te tuatua meitaki, e
te akaora anga i te maki, kare e ngai
toe.
7 Kite akera te tetereareka ko He-
roda i te rongo i te au mea katoa i
raveia e ia ra; tumatetenga rava akera
aia, no te mea te tuatua maira tai pae
e, Kua tu akaou mai nei a Ioane mei
8 te mate mai; E ta tetai pae, Kua
kitea mai a Elia; ta tetai pae, Kua
tu akaou mai tetai peroveta taito ra.
9 Kua na ko akerā Heroda, Kua tipuia
e au te mimiti o Ioane; koai ra teia
nona teianei tuatua taku e akaro-
ngo nei? Anoano atura aia kia kite
iaia.
10 E oki maira te au aposetolo, kua

akakite maira kiaia i te au mea ka-
toa ta ratou i rave ra. Kua rave
akera aia ia ratou, aere poiri atura
ki tetai ngai motutaa, no te oire i
tuatuaia ra e, ko Betesaida. E kite 11
akera te tangata tini, kua aru maira
ratou iaia: e kua kapo atura aia
ia ratou, tuatua maira kia ratou no te
basileia o te Atua, e akaora akera i te
aronga maki. E parepare akera te rā, 12
kua aere maira te tino ngauru ma
rua ra kiaia, na ko maira, E tuku atu
na te pouou tangata nei, kia aere ana
ki te au vila ra, e te au ngai are i
vaitata mai nei, kia rauka ta ratou kai
e te moe anga; e medebara oki teia ta
tatou e noo nei. Kua na ko atura aia 13
kia ratou, Na kotou e apai atu i te kai
na ratou. Kua na ko maira ratou,
E rima ua a tatou areto, e rua oki
ika, oti ra ua; kareka e aere matou
e oko i te kai na teia aronga maata.
E rima paa tausani te tane. Kua ka- 14
ranga atura aia ki tana au pipi, E aka-
takoto pupu aere ia ratou ki raro, kia
taki rima ngauru i te pupu okotai.
Kua pera atura ratou, akatakoto aere 15
atura ia ratou ravarai ki raro. Kua 16
rave iora aia i nga areto e rima ra, e
nga ika e rua, nānā akera ki runga i
te rangi, akameitaki atura, vava'i iora,
apai atura na te au pipi ra e tuku atu
ki mua i te aroaro o taua aronga
maata ra. Kai anake iora ratou e 17
pangia rava akera; akaputuputu iora
te totoenga kai, e ki akera nga tapora
raungauru ma rua.

E tei te pure aia anake uaorai ma 18
tana au pipi; kua ui atura aia kia
ratou, Koai au nei i ta te tangata nei
tuatua anga? Kua tuatua maira 19
ratou, na ko maira, Ko Ioane bape-
tizo: *te tuatua nei* ra tetai pae, Ko
Elia: Kua tu akaou tetai o te au pero-
veta taito ra, ta tetai aronga ra. Kua 20
karanga atura aia kia ratou, Koai ra
au nei i ta kotou na tuatua anga? Kua
tuatua mairā Petero, na ko maira,
Ko te Mesia a te Atua. Kua ako 21
ua atura aia ia ratou, akaue atura,
auraka rava ratou e akakite ua atu ki
te tangata i te reira tuatua; na ko
atura, E manganui to te Tamaiti a te 22
tangata nei mate e tika'i, e e akarukeia
aia e te aronga pakari, e te kau taunga
nunui ra, e te au tata tuatua ra, e e
tamate ravaia oki, e e akatu akaouia
kia tae ki te po toru. Kua karanga 23
atura aia ia ratou ravarai, Kia inangaro
te tangata i te aru mai iaku ra, e aka-
ruke aia iaia uaorai, ka rave ei i tana
satauro i tera rā i tera rā, ka aru mai ei
24 iaku. Ko tei anoano i te tāpu i tona
ora, kua ngere ïa i te *ora*; e ko tei tika
iaia i te tuku i tona ora iaku nei, e
25 ora ïa tona. Eaa oki ta te tangata
nei puapinga, kia rauka iaia to teia-
nei ao katoatoa, kia mate aia uaorai, e
26 kia ngere i te ora? Ko te tangata
oki e akama iaku e taku nei tuatua,
koia ta te Tamaiti a te tangata nei e
akama, kia aere mai aia ma tona orai
kakū e to te Metua, e to te au angela
27 tapu ra. Koia mou taku e akakite atu
kia kotou nei, Kare ua tetai pae i teianei
aronga e tu mai nei e rokoia e te mate,
e kite ei ratou i te basileia o te Atua.
28 E po varu akera, i muri ake i teia-
nei tuatua anga, kua arataki atura aia
ia Petero, e Ioane, e Iakobo, ki runga
29 i te maunga e pure. E te pure ra aia,
tu ke atura tona mata, teatea atura tona
30 kakau *e* te kakū. E i na, te tuatua
maira kiaia e toko rua puke tangata,
31 ko Mose e ko Elia; I mama mai raua
i roto i te kakū, e kua tuatua ora i te
matenga nona ra, te ka tupu iaia i
32 Ierusalema. Kareka ko Petero ma,
kua varea ïa e te moe; e ara akera ra-
tou, kite atura ratou i tona kakū, e
nga tangata ra i tu katoa i vaitata iaia.
33 E tei te riro ke anga raua iaia ra, kua
karanga aturā Petero kia Iesu, E te
Orometua e, e mea meitaki kia noo
tatou i ko nei: e akatu matou i e toru
are puakapa; noou tetai, no Mose
tetai, no Elia oki tetai: kare aia i kite
34 i tana tuatua. Te tuatua ra aia, ko te
tiao maira i te tapoki anga mai ia
ratou; kua mataku akera ratou i to
35 ratou o anga atu ki roto i te tiao. E
tetai reo maira no roto mai i taua tiao
ra, i te na ko anga mai e, Ko taku Ta-
maiti akaperepere teia: ka akarongo
36 iaia. E i muri ake i taua reo ra, ko
Iesu anake ora te toe. Kua muna-
ngaro ora ratou, kare rava i tuatua ua
ake ki te tangata i taua au rā ra i te
au mea katoa ta ratou i kite ra.
37 E ao akera, e urupu maata tei aravei
maira iaia, i to ratou eke anga maira
38 mei runga mai i te tuaivi ra. E i na,
kua kapiki maira tetai tangata o taua
urupu maata ra, na ko maira, E te
Orometua e, te pati atu nei au ia
koe, e aroa mai koe i taku tamaiti
nei: ko taku tamaiti anau tai ïa.
39 E i na, te opukia nei aia e tetai vaerua
ra, e aue ora aia, e aeaia iora aia, ukaia
ora te vaa, e kia maata tona paruparu,
kua akaruke mamate ua mai aia iaia.
40 I tuatua ana oki au ki te au pipi naau
e tuaru i te *demoni*; kare ra i tika ia
41 ratou. Kua karanga aturā Iesu, na ko

atura, Aue ïa uki akarongo kore, e te
māro e! mei te aa te roa o toku noo
anga ki o kotou nei, e te akakoromaki
anga atu kia kotou? Apai mai i to ta-
maiti ki ko nei. E tei te aere anga mai 42
aia, kua titiri takiri atura te demoni iaia
ki raro, kua aae maira iaia. Kua kau-
vae aturā Iesu i taua vaerua viivii ra,
akaora atura i taua tamaiti ra, tuku
atura ki tona metua tane ra. Kua 43
umere anake atura ratou i te mana
maata o te Atua.
E te va anake ra ratou i te au mea
katoa ta Iesu i rave, kua karanga atura
aia ki tana au pipi, Kia tae tikai teia- 44
nei au tuatua ki roto roa i o kotou
pukai taringa: e riro oki te Tamaiti
a te tangata nei i te tukuia atu ki te
rima tangata. Kare ra ratou i kite i 45
taua tuatua ra, kua tapokiia ora ïa, kia
kore ratou e kite: mataku oki ratou
kia ui atu iaia i te reira tuatua.
Kua tupu akera te tauetono ia ratou 46
orai, koai to ratou te ka maata. Kua 47
kite rā Iesu i te manako o to ratou
ngakau, kua rave atura i tetai tamaiti
iti, kua tuku maira ki tona pae. Kua 48
karanga atura aia kia ratou, Te kite
mai i teianei tamaiti iti no toku nei
ingoa, kua kite mai ïa iaku: e te kite
mai iaku, kua kite aia i tei tono mai
iaku nei: e tei mea ngiti rava i roto ia
kotou na, ko te ka maata ïa. Kua 49
tuatua mairā Ioane, na ko maira, E te
Orometua, i akara ana matou i tetai
tangata i te tuaru anga i te demoni i
toou na ingoa; kua karanga atura ma-
tou kiaia, Auraka, no te mea kare aia i
aru mai ia tatou nei. Kua karanga 50
aturā Iesu kiaia, Auraka *te reira* e aka-
koreia atu: ko tei kore i no ko maira,
no tatou ïa.
E vaitata akera te au rā e riro ei aia 51
ki runga, kua akakoro marie ora aia e
aere ki Ierusalema. Kua tono atura i 52
te karere na mua iaia: e aere atura
ratou e tomo atura ki tetai vila o to
Samaria, e akamanea *i tetai tapae anga*
nona. Kare akera ratou i oo mai iaia, 53
no te mea *kua kite ratou e,* te aere atura
aia ki Ierusalema. E kite akera nga 54
pipi nana, ko Iakobo raua ko Ioane, *i te
reira,* kua tuatua maira raua, E te Atu,
e tika aina ia koe kia akaue atu maua i
te ai no runga i te rangi, kia topa mai
kia pou atu ratou, mei ta Elia ra?
Kua ariu atura aia, kua kauvae atura 55
ia raua, na ko atura, Kare korua i kite
i te tu o to korua na ngakau. Kare 56
oki te Tamaiti a te tangata nei i aere
mai e ta i te tangata, ei akaora ra. E
aere atura ratou ki tetai vila ke.
57 E te aere atura ratou na te arataa,
kua karanga atura tetai kiaia, E te Atu,
ka aru atu au ia koe i toou au aerenga
58 ravarai. Kua tuatua mairā Iesu kiaia,
E ana to te suoli; e toanga to te manu
o te reva; kareka te Tamaiti a te ta-
ngata nei, kare ona e urunga upoko.
59 Kua karanga atura aia ki tetai, Ka aru
mai iaku. Kua na ko maira aia, E te
Atu, e tuku ua ake koe iaku kia aere
60 ana au e tanu i taku metua tane. Kua
karanga aturā Iesu kiaia, Vaio atu, na
tei mate e tanu i to ratou i mate ra;
e aere ra koe e tutu aere i te basileia
61 no te Atua. Kua tuatua maira oki
tetai, E te Atu, e aru atu au ia koe; e
tuku ana ra koe iaku, kia aere au e po-
62 roaki ana i toku kopu-tangata. Kua
karanga aturā Iesu kiaia, Kare rava e
tangata i tuku i tona rima ki te arote,
ka akara'i ki muri, e tau i te basileia o
te Atua.

PENE X.

Nga pipi e itu ngauru i te tono angaia, e te oki anga mai ma te rekareka: tei tika kia rave kia rauka te ora: te tangata tupu: te parabole i te tangata Samaria: ko Mareta e Maria.

1 E MURI akera, kua akataka atu rai
te Atu i e itu ngauru, tataki toko
rua atura i te tono anga ia ratou na
mua iaia i te au oire, e te au ngai ra-
varai tana i akakoro e, e aere katoa aia
2 ki reira. Kua karanga atura aia kia
ratou, Te maata ua nei te mou, te iti
nei ra te aronga e kokoti: e teianei, e
pure kotou i te Atu o te mou, kia unga
mai aia i tetai aronga ei rave i taua
3 mou nana ra. E aere kotou; i na, te
tono atu nei au ia kotou mei te arenio i
4 rotopu i te au luko ra. Auraka ei
āriki moni e taoiia, auraka ei pute, au-
raka ei tamaka: auraka e aroa ua atu
5 i te tangata i te arataa ra. E te are
ta kotou e tomo ra, e timata na i te
karanga atu, Ei au to teianei nguturare.
6 E tei reira te tamaiti no te au, e vai
rai ta kotou au ra i rungao iaia: kare
ra, ka oki akaou mai ïa ki rungao ia
7 kotou. E i taua are rai noo ei, e kai
ua rai i te kai, e inu ua rai oki, i ta
ratou e oronga mai: e tau oki te rave
angaanga i tana tutaki. Auraka e aere
8 ki tera are, ki tera are. E te oire ta
kotou e tomo ra, e oo mai ratou ia ko-
tou, ka kai kotou i te kai e tukuia mai
9 i mua i to kotou aroaro. E akaora oki
i to reira maki, e karanga atu kia ra-
tou, Kua vaitata mai nei te basileia o

te Atua kia kotou na. E te oire ta 10
kotou e tomo ra, e kare ratou e oo mai
ia kotou, e aere atu kotou ki vao ki to
reira au arataa, e karanga atu ei, Te 11
one o to kotou oire i piri mai kia matou,
e orei atu nei matou, *ei akakite
anga atu* kia kotou: te vaitata mai nei
ra te basileia o te Atua kia kotou, kia
kite oki kotou. Te karanga atura au 12
kia kotou, Kia tae ki taua rā ra, e
ngari ake to Sodoma e to Gomora, i te
reira oire. Aue koe, e Korazina e! 13
aue koe, e Betesaida e! naringa oki te
au semeio i raveia i roto ia korua, i
raveia i Turia e Sidona, kua tataraara
takere ratou, kua noo i te reu ai ma te
kakau paoa. Kareka ko kotou nei, kia 14
tae ki te rā akava anga ra, e ngari ake
to Turia e to Sidona. E ko koe na oki, 15
e Kaperenauma, i akateiteiia ki te rangi
na, ka oparaia koe ki raro rava i te po.
Ko tei akarongo mai ia kotou na, kua 16
akarongo mai ïa iaku; e ko tei akavaavaa
mai ia kotou na, kua akavaavaa
mai ïa iaku; e ko tei akavaavaa mai
iaku ra, kua akavaavaa ïa iaia i tei
tono mai iaku nei.

Kua oki akaou maira te itu ngauru 17
ra ma te rekareka, kua na ko maira, E
te Atu, kua vi katoa te au demoni ia
matou i to ingoa na. Kua karanga 18
atura aia kia ratou, Kua kite au ia Satani
i te topa anga, mei te uira no
runga i te rangi ra. I na, e aka- 19
mana atu au ia kotou kia takatakai ua
atu ki runga i te ovi e te sekopio, e te
mana katoa o te enemi; e kare rava e
mea e mate ei kotou. Auraka ra ko- 20
tou e rekareka i te mea i vi te au vaerua
kino ia kotou: e rekareka ra i to
kotou ingoa i tataia ki runga i te
ao ra.

Rekareka atura to Iesu vaerua i 21
taua ora ra, kua karanga atura, E
akameitaki au ia koe, e *taku* Metua, te
Atu no te rangi e te enua, i te mea ko
koe i uuna ke atu i teianei au mea i te
aronga pakari e te kite, e kua akakite
mai ki te tamariki nei. Koia ïa, e *taku*
Metua, e mea tika ïa ia koe. Kua ope 22
rava te au mea katoa i te tukuia mai e
taku Metua, tei iaku: kare rava tetai i
kite i te Tamaiti, mari ra ko te Metua;
e *kare tetai i kite* i te Metua, mari ra
ko te Tamaiti, e *te tangata* ta te Tamaiti
e inangaro i te akakite atu.
Kua ariu atura aia, kua tuatua poiri 23
atura ki tana au pipi, E ao to te mata
i akara i te au mea ta kotou e akara
nei: E akakite atu au kia kotou, e 24
manganui te au peroveta, e te ui ariki,
i anoano i te akara i te au mea ta kotou
e akara nei, e kare akenei ratou
i akara; e i te akarongo i te au tuatua
ta kotou e akarongo nei, e kare akenei
ratou i akarongo.
25 E i na, kua tu akera tetai apii ture
ki runga, kua timata maira iaia, na ko
maira, E te Orometua, akapeea au nei
26 e rauka'i iaku te ora mutu kore? Kua
karanga atura aia kiaia, Eaa tei tataia
ki roto i te ture ra? te peea ra koe i te
27 tatau anga? Kua tuatua maira aia, na
ko maira, "E inangaro atu koe i to
Atua ia Iehova ma to ngakau katoa, e
ma to vaerua katoa, e ma to ririnui katoa,
e ma to manako katoa;" "e *e aroa
atu* i to tangata tupu mei *te aroa* ia
28 koe uaorai." Kua karanga atura aia
kiaia, E tika taau i tuatua mai nei: ka
29 ora koe kia pera. Kareka aia no te
inangaro i te akatika iaia uaorai, kua
tuatua maira aia kia Iesu, Koai oki to-
30 ku tangata tupu? Kua karanga aturā
Iesu, na ko atura, Kua aere atura tetai
tangata no Ierusalema ki Ieriko, rokoia
ora aia e te anana keia; i aunaia e ratou
tona kakau, e kua paruparu oki aia,
aere atura ratou akaruke ora iaia, kua
31 vaitata i te mate. Kua aere ua maira
tetai taunga na taua ara ra; e kia
akara atura iaia, tapae atura aia, na
32 tetai pae ara atura i te aere. E tetai
ngati Levi oki i na vaitata maira i taua
ngai ra, kua aere mai ïa kua akara,
33 anga ke atura na tetai pae ara. Tetai
tangata Samaria ra, te aere ua ra i tona
aerenga, e tae atura ki taua ngai ra, e
34 kite atura aia iaia, aroa atura; Aere
atura *kiaia*, kua riringi ora i te inu e
te wina ki roto i tona au puta ra, vaî
atura, e kua akanoo atura iaia ki runga
i tana uaorai puaka, arataki atura aia
ki te ngai tapae anga, e tiaki marie
35 atura iaia. E popongi akera, kia aere
ke aia ra, kua kiriti iora aia i e rua denari
no roto *i tona pute*, e kua o ake ki
te tangata are ra, kua karanga atura
kiaia, E utuutu koe iaia nei, e kia riro
taau moni, naku ïa e tutaki ia koe, kia
36 oki mai au ra. I taua nga tangata toko
toru ra, koai te tangata tupu iaia, i
toou manako anga, i rokoia e te anana
37 keia ra? Kua tuatua maira aia, Ko tei
aroa atu iaia ra. Kua karanga aturā
Iesu iaia, Ka aere koe, e akapera katoa.
38 E te aere ua ra ratou i to ratou
aerenga, kua tomo atura aia ki roto i
tetai vila; kua oo maira tetai vaine iaia
ki roto i tona are, ko Mareta te ingoa.
39 E taeake tona ko Maria te ingoa, ko
tei noo ïa i te pae vaevae o Iesu, i te
40 akarongo anga i tana tuatua. Ko Mareta
ra, kua varenga ora aia i te akono

anga i te peu o te manuiri; kua aere
maira *kiaia* ra, kua tuatua maira, E
te Atu, kare koe e akono mai, ko
au anake teia rave ua'i, kua akaruke
mai nei toku taeake iaku? e karanga
atu koe kiaia e rave katoa mai. Kua 41
karanga aturā Iesu kiaia, na ko atura,
E Mareta e, e Mareta, kua apiapi koe,
e te pekapeka na koe i te au mea katoa
e manganui: Okotai rava ra mea e 42
meitaki ei; e kua inangaro oki a Maria
nei i taua tuanga meitaki nei, kare rava
oki tana e riro ke.

PENE XI.

Te pure a te Atu: te manuia anga o te pati akatenga: to Iesu tapepe angaia e no Belezebuba i rauka'i tana: te uki tangata akono kore: te kaingakai, e te tuatua kino o te au Pharisea ma te au apii ture.

E TE pure ra aia i tetai ngai, e oti 1
akera, kua tuatua maira kiaia tetai
pipi nana, E te Atu, e apii mai ia ma-
tou nei i te pure, mei ia Ioane i apii
katoa atu i tana au pipi. Kua karanga 2
atura aia kia ratou, E na ko kotou kia
pure: E to matou Metua i te ao ra, Kia
tapu toou ingoa. Kia tae toou basileia.
Kia akonoia toou anoano i te enua nei,
mei tei te ao katoa na. O mai te kai 3
e tau ia matou i te au rā katoa nei. E 4
akakore mai i ta matou ara; te aka-
kore nei oki matou i ta tei ara katoa ia
matou nei. Auraka e akaruke ia ma-
tou kia timataia mai, e akaora ra ia
matou i te kino.

Kua karanga atura oki aia kia ra- 5
tou, E oa to tetai i o kotou na, ka aere
atu ei aia kiaia i te turuaipo, ka ka-
ranga atu ei kiaia ra e, E *taku* oa, o
mai ana e toru areto; Kua tapae mai 6
nei tetai oa oku nei i tona aerenga, e
kare aku kia tuku atu i mua i tona
aroaro. E kia tuatua mai aia i roto ra, 7
kia na ko mai, Auraka e akapekapeka
mai iaku: kua tamouia te pa, tei runga
au i te roi e taku au tamariki katoa;
kare e tika iaku kia tu ki runga e o
atu naau. E akakite atu au kia ko- 8
tou, Kore ua aia i tu ki runga e oronga
atu i te mea e oa aia nona; e tu ra aia
i te pati akatenga, ka oronga atu ei i
tana i anoano ra. E karanga atu oki 9
au kia kotou, E pati, e e orongaia mai
ta kotou; e kimi, e kitea ïa ia kotou; e
topāpā atu, e kiritiia mai te pa ia
kotou. Ko te aronga katoa oki i pati 10
ra, kua rauka ïa: e ko tei kimi ra, kua
kitea ïa; e tei topāpā ra, e kiritiia
mai ïa te pa iaia. Koai ïa metua i o 11
kotou nei, e apai atu i te toka na tana
tamaiti, kia pati mai aia i te areto? e
kia pati mai i te ika, e apai atu aina i
12 te ovi nana ei ika? E kia pati aia i te
ua moa, e apai atu aina i te sekopio?
13 E te tika na ia kotou, kino ua rai, kia
oronga i te mea meitaki no ta kotou
tamariki, ka tanga'i oki i *to kotou* Me-
tua i te ao ra, i te oronga i te Vaerua
Tapu i te aronga e pati atu iaia ra.
14 E te tuaru ra aia i tetai demoni mu-
rare ki vao. E kia aere atura taua
demoni ra ki vao, kua tuatua maira
taua murare ra: va ua ora te tangata.
15 Kua na ko akera tetai papaki ra, Te
tuaru nei aia i te demoni i te mana o te
16 demoni maata ra o Belezebuba. Kua
pati maira oki tetai papaki i tetai semeio
iaia i runga i te rangi, i te timata anga
17 mai *iaia* ra. Kua kite ra aia i to ratou
manako, kua na ko atura kia ratou, Ko
te basileia i mavete e rave iaia orai, e
pou ïa; e te kopu-tangata *i mavete* e
18 rave iaia orai, ka kore ïa. E kia ma-
vete a Satani e rave iaia orai, eaa oki
tona basileia e mou ei? ta kotou e tua-
tua na e, te tuaru nei au i te demoni i
19 te mana o Belezebuba. Te tuaru nei
au i te demoni i te mana o Belezebuba,
i te mana noai ra i tuaru ei ta kotou
tamariki? e teianei, ei ia ratou te tua-
20 tua ia kotou. Te tuaru nei ra au i te
demoni i te rima o te Atua, kua rokoia
tika ïa io nei ra kotou e te basileia o te
21 Atua. Kia tiaki te tangata maroiroi
ma te taoonga katoa i tona ngutuare, te
22 vai meitaki ra ïa tona apinga; Kia
raveia maira aia e tetai tangata ririnui
maata ua atu, e mate ora, aöia atura e
ia taua taoonga i maroiroi ei aia, e ope
23 takiri tona apinga i te tuaia. Ko te
kore i ko nei iaku nei, ko toku ïa enemi:
e te kore i akaputuputu katoa mai, kua
24 akapueurikiriki ke ïa. Kia riro te vae-
rua viivii i roto i te tangata nei ki vao,
kimi aere atura aia i te ngai papa-marō,
i te kimi anga i te akaangaroianga; e
kare akera i kitea, kua na ko iora, Ka
oki au ki taku are, mei reira mai au
25 nei; E kia tae mai aia ra, kite iora e,
kua oti i te oreiia, e kua akamaneaia.
26 Kua tiki atura aia, e kapiti katoa maira
i e toko itu vaerua kino maata rava, e o
atura ratou ki roto, noo atura i reira;
kino maata ua atu te openga o taua ta-
27 ngata ra i tei muatangana. Te tuatua
ua ra aia i taua au tuatua ra, kua kapiki
ua maira tetai vaine i rotopu i taua aro-
nga ra, kua na ko maira kiaia, Kua
meitaki te kopu i apai ia koe, e te u
28 taau i ngote ra. Kua karanga atura ra
aia, Ko tei akarongo i te tuatua a te

Atua e kua akono atura, ko ratou tei
meitaki roa.
E kononinoni rava maira te tangata 29
i vaitata iora, kua karanga atura aia,
E uki tangata kikino teia: te kimi nei
ratou i te akairo, e kare e orongaia atu
te akairo, mari ra te akairo i te pero-
veta ra ia Iona. Mei ia Iona oki e 30
akairo na to Ninive, koia katoa te Ta-
maiti a te tangata na teianei uki. E 31
tu katoa mai te ariki vaine no apatonga
ki runga i te akavaanga ra, e akaapa i
teianei uki tangata: i te mea, i aere
mai aia mei te openga mai o te enua
ra, e akarongo i te tuatua pakari na
Solomona; e i na, e maata teia ia Solo-
mona. E tu katoa mai te tangata o 32
Ninive ki runga i te akavaanga ra, e
akaapa mai i teianei uki: kua tata-
raara oki ratou i te ako angaia atu e
Iona; e i na, e maata teia ia Iona.
Kare oki e tangata e tutungi i te 33
lamepa ka tuku atu ei ki te ngai ngaro,
e ki raro ake i te aite ra, ei runga ra
i te vairanga, kia kite te aronga e tomo
mai i te mārama. Ko te mata to te 34
kopapa nei mārama: te meitaki ra to
mata, kua mārama toou kopapa katoa;
kareka kia kino *toou mata*, ka poiri ïa
toou kopapa katoa. E tenana e mata- 35
kite, kia kore e riro te mārama i roto
ia koe na ei poiri. Kua pini katoatoa 36
oki to kopapa i te mārama, kare e ngai
toe, e riro toou na pininga i te mārama,
mei te mārama lamepa mura ra i te
kakā anga.
Te karanga atura aia, kua tuatua 37
maira tetai Pharisea kiaia, e aere e
kaikai i ona ra: aere atura aia, noo
atura ki te kaingakai ra. Va ua ora 38
taua Pharisea ra i te akara anga mai
iaia, koia kare i timata na i te orei ka
kai ei i te manga. Kua karanga atura 39
te Atu kiaia, Kareka kotou, e te au
Pharisea na, te tamā na kotou i te
kapu ma te mereki ki vao ake; kareka
o roto ia kotou orai, te ki nei ïa i te
noinoi apinga e te kino. E te aronga 40
neneva e, kare ainei na tei anga i vao
akera, i anga katoa i roto? Ka oronga 41
ra i ta kotou apinga i rauka, e i na, e
mā anake te au mea katoa ra ia kotou *i*
reira. Aue kotou, e te au Pharisea e! 42
te oronga na kotou i te ngauru o te
minete, e te pegano, e te au rakau riki-
riki ravarai, e te kopae ua nei oki i te
tuatua-tau, e te anoano i te Atua: ko
ta kotou ïa e akono e tika'i, e auraka
katoa e akaruke i tera. Aue kotou, e 43
te au Pharisea e! te inangaro na oki
kotou i te nooanga meitaki i te au
sunago ra, e kia aroaia oki i te ngai oko-
44 anga ra. Aue kotou, e te au tata tua-
tua e, e te au Pharisea, pikikaa! mei
te vaarua turuma kitea kore ra kotou
na, ko tei aere vare uaia e te tangata na
45 rungao e kare i kite. Kua tuatua maira
tetai apii ture kiaia, na ko maira, E te
Orometua, i pera mai koe ra, kua aka-
46 kino katoa mai koe ia matou. Kua
karanga atura aia, Aue katoa oki kotou,
e te au apii ture e! te tuku na oki ko-
tou i te apainga maranga kore i runga
i te tangata, e kare rava oki tetai rima
o kotou na e mirimiri ua atu i taua
47 apainga ra. Aue oki kotou e! te patu
nei kotou i te menema o te au peroveta,
48 ta to kotou ai metua i ta ra. Kua
akakite mou kotou e, kua tika ia
kotou ta to kotou ai metua i rave
ra: na ratou oki i ta ia ratou, e te
49 patu nei kotou i to ratou menema. I
tuatua'i oki te pakari o te Atua e, E
tono au i te peroveta e te apose-
tolo kia ratou ra, ka ta ratou i etai
50 pae, e ka takinga-kino oki; Kia
umuumuia mai te toto o te peroveta
ravarai, i akamaringiia mei muata-
ngana mai o teianei ao, i teianei
51 uki; Mei te toto mai o Abela e tae roa
ake ki te toto o Zakaria, tei taia i roto
i te va o te atarau e te nao ra: tikai
taku e karanga atu kia kotou nei, Ka
52 umuumuia mai i teianei uki. Aue oki
kotou, e te au apii ture e! kua apai ke
oki kotou i te taviri o te kite, kare ko-
tou uaorai i tomo ki roto, e te aronga e
anoano i te tomo ra, kua tāpu kotou.
53 Te tuatua ua ra aia kia ratou i taua
au tuatua nei, kua unuunu tikai te au
tata tuatua e te au Pharisea, e kua aka-
koko iaia i te au tuatua katoa e manga-
54 nui; E te tapapa ra oki iaia kia apao,
e rauka mai ei tetai manga tuatua no
roto iaia, ei tapepe anga mai na ratou
iaia.

PENE XII.

Te akaopue a te au Pharisea: koai tei matakuia: te ara i te Vaerua Tapu: te tuanga i karoia: te parabole o te tangata apinga nui neneva ra: auraka e taitaia i te au mea kopapa: te tavini mako, e te mako kore: te takinga-kino no te tuatua: te akairo tuatau.

1 TE uipa maira te tangata e mano-
mano tini kore, takatakai ua ora i
runga ia ratou orai, kua na mua atura
aia i te tuatua ki tana au pipi, E mata-
kite i te akaopue a te au Pharisea, e
2 pikikaa te reira. Kare oki e mea tapo-
kiia e toe i te akakiteia; kare e mea
3 ngaro e toe i te kitea. Ko tei tuatuaia

e kotou i te poiri ra, e akakiteia ïa i te
mārama; e tei koumuumuia e kotou
ki roto i te taringa i roto i te pia ra, e
kapiki uaia ïa ki rungao i te are. E te 4
karanga atu nei au kia kotou, e taku
au oa, Auraka e mataku i te aronga e
ta mai i te kopapa nei, e oti akera, kare
atu ta ratou e rauka. E akakite atura 5
au kia kotou i ta kotou e mataku: Ko
tei mate *te kopapa* iaia, e muri akera, e
tika iaia kia uri atu ki te po ra, e ma-
taku kotou iaia; koia ïa, ko taku ïa
tuatua kia kotou, Koia ta kotou e ma-
taku. Kare aina taki rima manu riki- 6
riki i okoia i nga asario e rua nei? e
kare rai tetai i ngaro i te Atua. E kua 7
ope oki te rauru o to kotou mimiti na i
te tatauia. Auraka mari kotou e ma-
taku: e maata to kotou meitaki i to te
au manu rikiriki e manganui. Teia 8
rai taku tuatua kia kotou, Ko te aaki
iaku ki mua i te aroaro o te tangata nei,
e aaki katoa te Tamaiti a te tangata iaia
i mua i te aroaro o te au angela no te
Atua. Kareka te uuna iaku i mua i te 9
aroaro o te tangata nei, ko te ka uuna
katoaia i mua i te aroaro o te au angela
o te Atua ra. Ko tei tuatua akakino i 10
te Tamaiti a te tangata nei, e tika kia
akakore i tana ara; kareka tei akakino
i te Vaerua Tapu, kare rava te reira e
akakoreia. E kia aratakiia kotou ki te 11
au sunago e ki mua i te aroaro o te au
akava ra, e te au kavana, auraka e tai-
taia i te tu o ta kotou ei akatika anga
atu, e te tu o ta kotou ka karanga atu:
Na te Vaerua Tapu e apii mai ia kotou 12
i tei tau kia karanga atu i reira.
Kua tuatua maira tetai no taua 13
aronga maata ra kiaia, E te orometua,
e tuatua ake ana koe ki taku tuakana,
e tua aia i to maua apinga. Kua ka- 14
ranga atura aia kiaia, E tama, naai au
i akariro ei akava e ei tua apinga i o
kotou nei? Kua karanga atu rai 15
aia kia ratou, E akono meitaki e e
matakite ia kotou i te morimori api-
nga: e maata ua oki to te tangata nei
apinga, kare oki tei taua apinga nona
ra tona ora. Kua akakite atura aia 16
i teianei parabole, na ko atura, E
kainga ua maata to tetai tangata apinga
nui: Kua na ko ora aia, i te akaeatu 17
anga ki roto iaia uaorai, Eaa ra au,
kare oki aku vairanga e o mai ei toku
apinga? Kua na ko akera aia, E 18
akapera au: e vava'i au i toku au are
kai nei e akatu atu ei ei *are* mamaata;
ei reira akaputuputu ei au i taku
kai ravarai e toku apinga: Ka karanga 19
atu ei ki toku vaerua, E *taku* vaerua
e, e apinga maata toou, kua uipa ïa
ki te vairanga no te au mataiti e
manganui; e akaangaroi marie, e
kaikai, e inu, *e* kia rekareka marie.
20 Kua tuatua maira ra te Atua kiaia,
E tera ra neneva e! ei teianei rai po
e tiki naia mai ei toou vaerua: noai
ora tenana au apinga taau i akaputu
21 na? Ko te tu ïa o te tangata i aka-
putuputu i te apinga nona orai, kare
i maata tona apinga i te Atua ra.
22 Kua karanga atura oki aia ki tana
au pipi, I ako atu ei au kia kotou i
teianei, Auraka e apiapi i to kotou
ora, i ta kotou e kai; e te kakau
23 no to kotou kopapa. E maata te ora
24 i te kai, e te kopapa i te kakau. E
akamaara i te au kotaa; kare ratou
e ruru, kare oki e kokoti; kare ua
e are apinga, kare e are kai; i angaiia
ra ratou e te Atua. Kare aina e mei-
taki maata to kotou i to *te* au manu
25 ra? Koai oki to kotou, e *tika kia*
akaroa atu i tona tu, kia apiapi aia, e
26 okotai ake kubiti? Kare na e tika ia
kotou te mea ngiti ua ake, eaa oki
kotou i eumiumi atu ei i tetai pae?
27 E akamaara i te au lili, te peea nei to
ratou tupu; kare ratou i angaanga,
kare oki i iro; e karanga atura au kia
kotou, E tae ua atu ki te manea ope
o Solomona, kare rai tona manea i arite
28 ki tetai o ratou nei. I pera oki te Atua
i te akamanea anga i te rakau riki-
riki, akonei te vai ra i roto i te koro,
e apopo kua uriia kí roto i te umu;
ka tanga atu ei oki ia kotou, e kotou, te
29 aronga akarongo mea ngiti nei! Au-
raka kotou e ui ua e, i ta kotou e kai,
e ta kotou e inu; auraka oki e noo
30 ma te apiapi. Ko ta te au etene oki
ïa o teianei ao e kimi nei, ko taua
au mea katoa ra; kua kite na to
kotou Metua e, kia rauka taua au
31 mea ra ia kotou e tika'i. E kimi ra
kotou i te basileia o te Atua, e kapiti
katoaia mai taua au mea katoa ra ia
32 kotou. Auraka e mataku, e *taku*
anana iti; e mea anoano na to kotou
Metua, i te oronga mai i te basileia
33 no kotou. E oko i to kotou apinga,
ka oronga atu ei; ei pute piro kore
ta kotou orai, ei apinga kare e pou
ki runga i te rangi, i te ngai e kore
e taea e te keia, e kare e pou i te uu.
34 Te ngai oki i vaioia'i to kotou na
apinga, ka riro katoa i reira to kotou
35 ngakau. Kia tautaia to kotou tau-
kupu, e kia vai kakū ua *ta kotou* mori;
36 E kia tau kotou orai ki te aronga e
tatari i to ratou pu, i te oki anga mai
mei te akaipoipoanga; e kia tae mai
aia e topūpā maira, kia eeu ratou i

te pa kiaia i reira. E ao to te reira 37
au tavini, i te oki mai anga o to ratou
pu, te tapapa ra; tikai taku e karanga
atu kia kotou na, ka tatua aia i tona
taukupu, ka tuku atu ei ia ratou ki
te kaingakai ra, e ka raverave atu ei
i te kai na ratou. E kia tae mai aia 38
i te rua o te araanga, e i te toru o te
araanga, ka rokoia mai ei te pera
ra, e ao to te reira au tavini.
Kua kite oki kotou, naringa i kite 39
ana te tangata are i te ora e tae mai
ei te keia, e ara aia, kare e oronga
ua atu i tona are kia vava'i uaia na.
E teianei kia vai teateamamao rai 40
kotou, no te mea, ei te ora manako
koreia e kotou na, e tae mai ei te
Tamaiti a te tangata. Kua tuatua 41
mairā Petero kiaia, E te Atu, i tua-
tua mai aina koe i tenana parabole
kia matou *anake* nei, e ki te tangata
katoatoa aina? Kua karanga atura 42
te Atu, Koai te akaaere pikikaa kore
e te pakari, i ta te pu e tuku i rungao
i tona katoa au tavini, ei tua *i ta ratou*
tuanga kai i te ora mou ra? E ao to 43
te reira tavini, to tei rokoia mai e
tona pu, te pera ra. Koia mou taku 44
e karanga atu kia kotou nei, e aka-
riroia aia e ia ei tiaki i te apinga tini
ravarai nona. Kareka te tavini e 45
tuatua ua i roto i tona uaorai ngakau
e, Kare taku pu e tae vave mai; kua
timata atura i te pāpā i te au tavini
tane, e te au tavini vaine, e kai ora
i te kai, e inu akakona ora i te kava;
Kia tae ki te rā manako koreia e ia, e 46
te ora kitea koreia e ia ra, e tae
mai ei te pu o taua tavini ra e akataka
ke atu ei iaia, ka tuku atu ei i tana
tuanga i roto i te aronga akarongo
kore katoa ra. E te tavini i kite i te 47
anoano o tona pu, e kare rai i akatea-
teamamao, e kare oki i rave i ta te *pu*
i inangaro ra, e pāpāia ïa, e manga-
nui te *pāpāanga*. Kareka tei kore i 48
kite ra, rave atura ra i te mea e tau
i te pāpā, e pāpā iti ïa tona. Ko te
tukuia atu te mea maata ra, e mea
maata katoa te umuumuia atu; e ta
te tangata oki i tuku atu i te mea
maata ra, e mea maata katoa ïa te
patiia atu iaia ra. I aere mai au e 49
apai mai i te ai i te ao nei; eaa toku
nei inangaro, mari ra kua ka i teianei?
E bapetizoanga ra toku e bapetizoia'i 50
au nei, e kare rai toku mamae, kia
oti! Te manako na aina kotou i aere 51
mai au e akatupu i te au i te enua
nei? te karanga atu nei au ia kotou,
Kare; e tamaki ra: E teianei kua 52
mavete nga tangata toko rima i te
kopu-tangata okotai ra; ko e toko
toru ra e tamaki tika mai ki e toko
rua, ko e toko rua oki e tamaki mai
53 ki e toko toru: E tamaki te metua
tane ki te tamaiti, e te tamaiti ki te
metua tane; e tamaki te metua
vaine ki te tamaine, e te tamaine ki te
metua vaine; e tamaki te metua ongoai
vaine ki te unonga vaine, e te unonga
vaine ki te metua ongoai vaine.
54 Kua karanga katoa atura aia ki te ta-
ngata tini, Kia akara kotou i te tumu-
rangi i te tupu anga i te opunga o te
rā, kua na ko ora kotou, Tena ka ua:
55 e koia tika rai. E kia arara mai te
matangi e marangai, kua tuatua ora
kotou, Ka riro i te pukakā: e riro
56 atura oki i reira. E tera ra aronga
pikikaa e! te kite na kotou i te akara
i te rangi e te enua nei; eaa i kore
57 ei kotou i kite i teianei tuatau? Eaa
oki kotou uaorai na i kore ei i akara i
58 tei tika? Kia aere korua ko taau
tangata ou ki te akava ra, aua koe e
tavare i te akamareka atu i *to korua*
aerenga ra; ko te kave aea aia ia koe
ki te akava ra, ko te tuku atu oki
aea te akava ia koe ki te tangata tao-
onga ra, e ko te uri *aea* te tangata
taoonga ia koe ki roto i te are tapekā-
59 nga. E akakite atu au kia koe, Kare
rava koe e tukuia mai e ope ua atu
i te oko na ia koe, e tae ua atu ki te
lepeta openga ra.

PENE XIII.

To Iesu ako anga kia tataraara: te suke akakapikapi enua ra: te vaine i akaoraia i te sabati: te ua sinapi, e te akaopue: te ngutupa o iti: te tuatua ia Heroda, e te aue anga o Iesu i Ierusalema.

1 TEI reira tetai pae tangata i taua
tuatau rai, i tuatua mai kiaia
i te au tangata i Galilea, tei irokia
e Pilato to ratou toto, e *te toto o* ta
2 ratou au tusia ra. Kua karanga aturā
Iesu kia ratou, na ko atura, Te ma-
nako na kotou e, e aronga ara maata
taua au tangata Galilea ra i te au tanga-
ta katoatoa no Galilea, ko ratou i aka-
3 peraia? E akakite atu au kia kotou,
Kare; kia kore ra kotou e tataraara,
mei te reira katoa ïa to kotou mate.
4 E nga tangata tino ngauru ma varu,
i topaia i te are maata i Siloama ra,
e mate ora, e te manako na kotou
e, e aronga ara maata ratou i to Ieru-
5 salema katoatoa ra? E akakite atu
au kia kotou, Kare; kia kore ra kotou

e tataraara, mei te reira katoa ïa to
kotou mate.
Kua karanga katoa atura aia i 6
teianei parabole: E suke ta tetai ta-
ngata i tanumia i roto i tona kainga
vine; e aere atura aia e akara i te kai i
rungao ra, e kare ua. Kua karanga 7
atura aia ki te unga i taua kainga vine
ra, I na, ko te toru teia o toku ma-
taiti i te aere anga mai e akara i te
kai i rungao i teianei suke, e kare
rava akenei; e kokoti atu; eaa aia e
akakapikapi ei i te kainga? Kua 8
tuatua maira aia, na ko maira kiaia,
E *taku* atu, e vaio ua ake na paa, kia
okotai ake mataiti toe, e kenu ua atu
rai au, e e tuku atu oki i te teita.
Peneiake ko te ua ua ake, e kare ra, 9
naau rai e tipu atu a muri ake.
Te apii ra aia i roto i tetai sunago 10
i te sabati: E i na, *tei reira* tetai vaine 11
i mate i tetai vaerua maki, e okotai
ngauru ma varu akera mataiti, kua
mingi rava ki raro, kare rava e tika
iaia orai kia tu ki runga. E kite aturā 12
Iesu iaia, kua kapiki atura aia kiaia,
e kua na ko atura, E maine, kua ora
koe i toou maki. E kua tuku atura aia 13
i tona rima ki rungao iaia: tika ua
atura aia i reira, e akakakā atura i te
Atua. Kareka te kavana o te sunago 14
ra, riri akera ïa i te mea i akaorā Jesu
i te tangata i te rā sabati, e kua na
ko maira ki te tangata, E ono rā e
tau ei no te angaanga; ei reira kotou
ka aere mai ei kia akaoraia, auraka
i te rā sabati. Kua karanga atura te 15
Atu kiaia, na ko atura, E tera ra pi-
kikaa e! koai to kotou nei e kore e
tatara i tana bovi e tana asini i te
patene ra, ka taki ei ki te vai, i te
sabati? E auraka teianei vaine, te 16
uanga no Aberahama, i tapekaia e Sa-
tani nei, i na, raungauru ma varu ake-
nei te mataiti, auraka e tataraia i teia-
nei tapeka i te rā sabati? Tei te tua- 17
tua anga aia i taua au tuatua nei, akama
anake ora te aronga i māro mai iaia ra;
mareka rava atura te tangata tini ra-
varai, i te au mea meitaki katoa i
raveia e ia ra.
Kua karanga atura aia, Mei te aa 18
tikai te tu o te basileia o te Atua? e
akatau ra au i te reira ki te aa? E 19
tau ki tetai ua sinapi, i apaiia e tetai
tangata, e tanumia atura ki roto i tona
kainga; tupu atura, e riro atura ei
rakau maata; e to maira oki te manu
o te reva i rungao i tona rara. Kua 20
karanga akaou atura aia, E akatau
ra au i te basileia o te Atua ki te aa?
E tau ki te akaopue ra ta tetai vaine 21
i rave e iro atura ki roto i te faraoa,
e toru katoa arite, e opue katoa atura.
22 E aere atura aia ki Ierusalema, na
roto i te au oire e te au vila, i te apii
23 aere anga ra. Kua ui maira tetai
kiaia, E te Atu, e toko iti aina te ka
ora? Kua karanga atura aia kia ra-
24 tou, E uapou ua atu na i te tomo na
te ngutupa o iti: e karanga atu oki
au kia kotou, e manganui te ka ti-
mata i te tomo ki roto, e kare rava
25 e tika, Kia tu anake te tangata ngu-
tuare ki runga e kua topiri aia i te pa,
e te tu ua ra kotou ki vao, e te to-
pāpā anga i te pa, i te na ko anga
mai, E te Atu, e te Atu, ka eeu ake
ana kia matou; e karanga atu aia kia
kotou, na ko atu e, Kare au i kite
26 ia kotou, e noea kotou: Ei reira kotou
e tuatua mai ei, I kaikai ana matou,
e inu ana oki matou, i mua i to aro-
aro, e ko koe oki tei apii i te au ara-
27 taa ki o matou ra. Ka karanga atu
rai aia e, Te karanga atu nei au
kia kotou, kare au i kite ia kotou,
e noea kotou; kia atea ke atu ko-
tou iaku nei, e te aronga rave tua-
28 tua kikino katoa. Tei reira te aue
e te pakati anga nio, kia kite kotou
ia Aberahama, e ia Isaaka, e ia Iakoba,
e te au peroveta katoatoa, tei roto i
te basileia o te Atua, e oparaia kotou
29 orai ki vao. Ka tae mai ratou mei
te itinga o te rā, e te opunga o te rā,
mei apatonga, e apatokerau, ka noo
30 ei i te basileia o te Atua. E i na,
ka riro to muri ra no mua, e riro to
mua ra no muri.
31 Kua aere maira e tokotai puke Pha-
risea i taua rā ra, kua tuatua maira
kiaia, E aere ke atu na koe, e aka-
ruke mai na i teianei ngai, te akakoro
32 ra oki a Heroda e ta ia koe. Kua
karanga atura aia kia ratou, E aere
kotou e karanga atu ki taua suoli
ra e, I na, e tuaru au i te demoni,
e akaora au i te maki, akonei, e apopo,
kia tae ki te *po* toru, kua oti rava
33 taku angaanga. Aere ua ra au ako-
nei, e apopo, e apopo atura; kare e
mate ke atu te peroveta, mari ra ei
34 Ierusalema. Aue koe, e Ierusalema,
e Ierusalema, i ta i te au peroveta
e, e peî oki i te toka i te aronga i tono-
kia atu kia koe na! e manganui toku
anoano i te akaputu mai i to au ta-
mariki, mei te moa *e akakoukou* i
tana anau ki raro ake i tona peau, e
35 kare i tika ia kotou. I na, kua
vaio taneaia to kotou are: koia
mou taku e karanga atu kia kotou
nei, Kare kotou e kite mai iaku, e

tae ua atu ki te rā e tuatua'i kotou,
Kia ora aia ko te aere mai ma te ingoa
o te Atu ra.

PENE XIV.

Te koao i akaoraia i te sabati: te tuatua i te kaingakai: te parabole i te kaingakai i akaviiviiia: auraka te au pipi a Iesu e akateitei: te satauro kia apaiia: no te are e akatu, e te ariki e aere ki te tamaki: te tai mangaro.

E TAE akera ki tetai sabati, aere 1
atura aia ki roto i te are o tetai
Pharisea tangata mana e kai i te kai,
te akara matariki maira ratou iaia.
E i na, tei mua i tona aroaro tetai 2
tangata, kua mate i te koao. Kua 3
karanga aturā Iesu ki te au apii ture
e te au Pharisea, na ko atura, E mea
tika aina i te akaora *i te maki* i te
rā sabati. Kare ra ratou i ki mai. 4
Kua rave atura aia iaia ra, akaora
atura, e tuku atura kia aere ana: E 5
kua karanga atura aia kia ratou, na
ko atura, Koai to kotou e kare e totō
mai i tana asini ki runga, e tana bovi,
kia topa ki roto i te vaarua i te rā
sabati? E kare atura e tika ia ratou 6
kia patoi mai i taua tuatua ra. E kia 7
akara atu aia i taua au manuiri ra
i te rapurapu anga, kia riro ia ratou
te ngai teitei i te kaingakai ra; kua
tuku atura aia i tetai parabole, na
ko atura kia ratou, Kia tuatuaia mai 8
koe e aere ki te oroa akaipoipoanga,
auraka e aere ki te ngai teitei i te
kaingakai: ko te tuatua katoaia atu
aea tetai tangata taoiau maata atu;
Ko te aere atu oki taua tangata i tua- 9
tua ia korua ra, e te karanga atu
kia koe e, Ka tuku mai i tenana ngai
ki teianei tangata; ko te aere akama
ua atu oki koe ki te ngai akaaka.
Kia tuatuaia koe ra, e aere ua atu 10
ki te ngai akaaka; e kia tae mai tei
tuatua kia koe ra, kia na ko mai aia
kia koe e, E tama, e aere atu koe ki
runga atu: e teitei atura koe ki mua
i te aroaro o te aronga e noo katoa
i te kaingakai ra. Ko tei akateitei 11
iaia orai, ka taakaakaia ïa; e tei taa-
kaaka iaia orai, ka akateiteiia ïa. Kua 12
karanga atura aia kiaia i tuatua mai
iaia ra, Kia akatupu koe i te kaingakai
avatea, e te kaingakai aiai, auraka e
tiki atu i toou au oa ra, e toou au tae-
ake, e toou kopu-tangata, e te aronga
tangata tupu apinga nui ra; ko te tiki
katoa mai aea ratou ia koe, ka tutakiia
mai aea koe. Kia akatupu ra koe i te 13
pokai, ko te tangata rikiriki te tiki
atu, ko te *rima* motu ra, ko te piri-
14 koki, ko te matapo: E e ao toou i
reira, kare oki a ratou kia tutaki mai
ia koe: e tutakiia mai oki koe kia
tae ki te tuakaouanga o te aronga
15 tuatua-tika. Kua na ko maira tetai
i taua au manuiri ra, i akarongo mai
i taua tuatua ra, kiaia, E ao tona to te
kai i te manga i te basileia o te Atua
16 ra. Kua karanga atura aia kiaia,
E kaingakai maata ta tetai tangata,
e kua karanga atura aia ki te tangata
17 e manganui. E tae akera ki te ora
e kai ei ra, kua tono atura i tona ta-
vini e tiki i taua aronga i tuatuaia ra,
e karanga atu, E aere mai, kua vave
18 *te kai,* kare e ape toe. Kua kotoe ua
atura ratou ravarai. Na ko maira te-
tai, I oko ana au i tetai kainga, e
aere ana au e atoro e tika'i; kia tu-
19 kuia au e koe. Kua tuatua maira
tetai, I oko ana au i te bovi e rima
zugo, e te aere nei au e timata; kia
20 tukuia au e koe. Kua tuatua maira
tetai, I akaipoipo ana au i te vaine,
21 kare oki au e tika kia aere. E kia
oki maira taua tavini ra, kua akakite
maira ki tona pu i taua au tuatua ra.
Riri akera te pu o te are, kua karanga
atura ki tona tavini, E aere viviki
ki te au arataa, e te au mataara, i te
oire nei, e arataki mai i te tangata
rikiriki, e te *rima* motu, e te pirikoki,
22 e te matapo. Kua tuatua maira taua
tavini ra, E te atu, kua oti akenei
taau i akaue mai nei, e te atea ua nei
23 rai. Kua karanga atura taua pu ra
ki te tavini, E aere koe ki runga i te
au ara tiroa e te au pae koro ra, e
unuunumou tika atu ei *ki te tangata*
24 kia aere mai, kia ki rava toku are. E
akakite atu oki au kia kotou, Kare rava
tetai, i taua aronga i tuatuaia ra, e
kai iti ua ake i taku nei kaingakai.
25 E urupu maata tei aru aere mai
iaia: e kua ariu maira aia, kua tuatua
26 maira kia ratou, Ko te tangata e aere
mai kiaku nei, e kare i akaruke i tona
metua tane, e tona metua vaine, e tana
vaine, e tana au tamariki, e tona au
taeake, e tona au tuaine, e tona katoa
orai ora, kare aia e riro ei pipi naku.
27 E te kore e apai i tona uaorai satauro,
ka aru mai ei iaku, kare aia e riro ei
28 pipi naku. Koai ïa tangata i o kotou
na, kia akakoro i te are e akatu, kare e
timata ana i te noo ki raro, ka tatau
ei i te apinga ei ou e oti ei, i te rava
29 anga tona apinga? Ko te tamou aea
aia i te tango ki raro, e kare akera i oti
iaia, e riro oki te aronga i akara ra

i te aviri mai iaia, Na ko maira, I 30
timata io nei teianei tangata i te akatu
i te are, e kare akenei i oti iaia. E 31
koai oki ïa ariki kia aere aia e ta-
maki atu ki tetai ariki, kare e timata i
te noo ki raro, ka akaeatu marie ei
i te tika anga iaia e *tona* aronga ta-
ngata okotai ngauru i te tausani, kia
aravei ua atu aia i tetai e tiki e ta-
maki iaia ra, ma *tona* au tangata e
rua ngauru i te tausani? E kare 32
ra, e vaio atea tetai, ka tono atu
ei i te karere e pati atu i te au.
Koia katoa oki kotou, ko tei kore i 33
akaruke i te au mea katoa nana ra,
kare aia e riro ei pipi naku. E mea 34
meitaki te tai, kia riro ra te tai ei
mea mangaro, eaa atura te mea e tai-
tai ei? Kare e meitaki i te one, kare 35
oki i te taruta teita; e akaruke ra-
vaia ra. E taringa tona ei akarongo
ra, e akarongo aia.

PENE XV.

Nga parabole o te mamoe ngaro ra, te moni ngaro, e te tamaiti kanga ra.

KUA uipa katoa maira te au te- 1
lona, e te aronga rave ara, e aka-
rongo iaia. Kua koumuumu ora te 2
au Pharisea, e te au tata tuatua, na
ko akera, Te kite nei teianei tangata
i te aronga rave ara, e te kaikai katoa ra
ma ratou. Kua karanga atura aia kia 3
ratou i teianei parabole, na ko atura,
Koai ïa tangata i o kotou nei, okotai 4
anere ana mamoe, kia ngaro ra tetai,
kare ainei aia e vaio i te iva ngauru
ma iva i te medebara ra, e aere, ka
kimi ei i tei ngaro ra, e kia kitea
atu? E kitea atura e ia, tuku ora ki 5
runga i tona pakuivi ma te rekareka.
E tae maira aia ki te ngutuare, kua 6
akaputuputu maira aia i te au taunga
nona, e te aronga tangata tupu ra,
kua na ko atura kia ratou, E reka-
reka katoa tatou; kua kitea oki iaku
taku mamoe i ngaro ra. E akakite 7
atu oki au kia kotou, E rekareka
maata to runga i te rangi i te tangata
ara okotai kia tataraara, i te aronga
tuatua-tika, e kia iva ua atu te ngau-
ru anga ma iva, te kore e tau ia
ratou te tataraara. Koai oki ïa vaine, 8
okotai ngauru ana diderama, kia ngaro
ra tetai, kare ïa e tutungi i te lamepa,
ka purumu ei i te are, ka kimi marie
ei, e kia kitea atu e ia? E kitea atura 9
e ia, kua akaputuputu maira aia i
te au taunga nona e te au vaine riki-
riki tupu ra, ka na ko atu ei, E reka-
reka katoa tatou; kua kitea oki iaku
10 te diderama i ngaro iaku ra. E kara-
nga atu au kia kotou, Mei te reira ka-
toa te tu o to te au angela a te Atua
ra rekareka, kia tataraara te tangata
rave ara okotai ra.
11 Kua karanga atura aia, Toko rua a te-
12 tai tangata tamariki tamaroa: Kua ka-
ranga atura te tama muri ki te metua,
E *taku* metua, o mai ana taku tuanga
i *to tatou* nei apinga. Kua tua atura
13 aia i te apinga na raua ravarai. E
topa akera etai rā kare e rainga, kua
akaputuputu ora te tama openga i
tona apinga katoa, e aere atura i tona
tere ki te enua mamao, kua kaituauau
atura i tona apinga i te akono kore.
14 E ope rava akera tona *apinga*, rokoia
ora taua enua ra e te onge maata; ko
tona kite anga akera ïa i te putaua.
15 Kua topiri atura aia ki tetai tangata
tupu o taua enua ra, ko tei unga atu
iaia ki te au kainga nona e angai i te
16 puaka. E kua kaki atura aia i te
kerati e keingaia e te puaka, kia ki
tona kopu: kare rava e tangata i oro-
17 nga mai *i te kai* nana. E rako ta-
ngata maira aia, kua na ko akera aia,
E manganui to taku metua tavini i
ouia ra, e kai maata ta ratou e te toe
ra tetai pae, e te mate nei au i te pongi!
18 E tu au e aere ki taku metua ra, e
karanga atu au kiaia, E *taku* metua,
kua ara au i *Tei* te rangi ra, e ia koe
19 katoa oki, E kare atura e tau kia tua-
tuaia au e, e tamaiti naau: e akariro
koe iaku mei tetai i te au tavini ou
20 noou nei. Kua tu akera aia, aere
atura ki tona metua. E tei te ngai
mamao rai aia, kua akara maira tona
metua iaia, aroa maira, oro maira,
takave maira i runga i tona kaki, kua
21 ongi maira iaia. Kua karanga atura
taua tamaiti ra kiaia, E *taku* metua,
kua ara au i *Tei* te rangi ra, e ia koe
katoa oki, e kare atura e tau kia tua-
22 tuaia au e, e tamaiti naau. Kua ka-
ranga atura ra te metua ki tona au
tavini ra, Apai mai ana i te kakau pu
meitaki ra, e akakakau mai iaia nei, e
momono tetai tapeka ki roto i tona
rima, e *aao* oki te tamaka ki *tona*
23 vaevae. E tiki oki i te kafa aka-
angai ra e ko; kia kaikai tatou, e kia
24 rekareka oki: Ko taku tamaiti nei
oki, i mate ana, e kua ora mai nei; i
ngaro ana, e kua kitea mai nei.
25 Rekareka atura ratou. Tei te kainga
tana tama mua: e te aere maira ki te
ngutuare, e vaitata maira, akarongo
maira aia i te tangi koe e te ura.
26 Kua kapiki maira aia i tetai tavini,
27 kua ui maira i taua au mea ra. Kua

karanga atura aia kiaia, Teia mai nei
toou teina; e kua ko io nei to metua i
te kafa akaangai nei, no te mea i aere
ora mai nei aia, kare i maki. Riri 28
akera aia, kare akera i tae ki roto; i
aere atu ei te metua tane ki vao, e
akanauru marie atura iaia. Kua na 29
ko maira aia, i te tuatua anga mai, ki
te metua tane, I na, e manganui akenei
oku mataiti i te tavini anga ia koe nei,
e kare rava akenei au i akarongo ngata
i taau tuatua: e kare koe i oronga ua
mai i tetai punua puaka-nio naku, kia
akarekareka au i toku au taunga:
Tei te oki mai anga ra o taau tamaiti 30
na, ko tei kaimoumou i toou apinga
na te au vaine akaturi ra, ko io
nei koe i te kafa akaangai nei nana.
Kua karanga atura aia kiaia, E ta- 31
ma, e tika koe i ko nei iaku nei, e
toku apinga ravarai, noou ïa. E mea 32
tika oki ia tatou kia rekareka e kia
pereperekavana: ko to teina nei
oki i mate ana, e kua ora mai nei; i
ngaro ana, e kua kitea mai nei.

PENE XVI.

Te parabole o te akaaere pikikaa ra: te au Pharisea: te ture akataka vaine: te tangata apinga maata ra raua ko Lazaro.

KUA karanga katoa atura aia ki 1
tana au pipi, E akaaere to tetai
tangata apinga nui; i tapepeia mai aia
e, kua kaimoumou aia i tona apinga.
Kua tiki atura aia iaia, e kua na ko 2
atura, Eaa teia taku i akarongo ia koe
nei? ka akakite mai i te tuatua i taau
na taoonga; oti ra ua koe i te akaaere.
Kua tuatua ua ora taua akaaere ra i 3
roto iaia uaorai, Akapeea ra au? te
apai ke nei taku pu i te taoonga aka-
aere iaku nei: kare e tika iaku kia
tatanu; e akama oki au i te ori aere.
E ka akapera au, kia oo mai ratou 4
iaku ki roto i to ratou are, kia aka-
ngereia au i te taoonga akaaere nei.
Kua tiki atura aia i te au kai ou rava- 5
rai a taua pu nona ra, kua ui atura aia
ki tetai, Eia o toku rangatira apinga
ia koe kare i tutaki na? Kua tuatua 6
maira aia, Okotai anere bato mori.
Kua karanga atura aia kiaia, Ka rave
i te pepa naau, ka noo ki raro i te-
nana, ka tata'i e, e rima ake ngauru.
Kua karanga atura oki aia ki tetai, 7
Eia aau apinga kare i tutaki na? Kua
tuatua maira aia, Okotai anere kora
sitona. Kua karanga atura aia kiaia,
Ka rave i te pepa naau, ka tata'i e, e
varu ake ngauru. Akameitaki atura 8
te rangatira i te ravenga pakari a taua
akaaere tuatua-tika kore ra: e pakari
maata oki to te tamariki o teianei ao, i
ta ratou au peu, i to te tamariki o te
9 mārama. E teianei e karanga atu au
kia kotou, E akataunga atu kotou i te
taunga no kotou io i te taonga pikikaa
nei: e kia tuku keia kotou, kia ooia
mai kotou e ratou ki roto i te are piro
10 kore. Ko te akono meitaki i te mea
ngiti ra, kua akono meitaki katoa i te
mea maata; e ko te pikikaa i te mea
ngiti ra, kare katoa ïa i akono i te mea
11 maata. E teianei kare kotou i akono
i te apinga pikikaa, naai e tuku atu
12 kia kotou te *taonga* mou tikai? E
kare kotou i akono tikai i ta tetai
ke ra taonga, naai e tuku atu i ta
13 kotou orai? Kare e tika i te tavini
kia akarongo atu i nga pu e toko
rua: ka riro aia i te riri atu i tetai, e te
inangaro atu i tetai; e kare ra, e riro
ïa i te tau atu i tetai, e te akaviivii atu
i tetai. Ko kotou nei oki, kare e
tika kia akarongo i te Atua e te ma-
mona.
14 E kite akera te au Pharisea noinoi
apinga ra i taua au tuatua katoa ra,
15 kua aviri maira ratou iaia. Kua ka-
ranga atura aia kia ratou, Ko kotou na
te aronga e akatangata tuatua-tika i
mua i te aroaro o te tangata nei; kua
kite ra te Atua i to kotou ngakau: ko
taua mea i akameitaki uaia e te ta-
ngata ra, e mea viivii ïa i te Atua.
16 *I vai ana* te ture e te au peroveta,
e tae roa akenei ia Ioane nei: mei
reira mai i tutu aereia te basileia o
te Atua, e te aronga *i o* ra, i o ïa i te
17 maroiroi. E kore ake te rangi e te
enua, kare rava ra tetai ngai iti poepoe
18 o te ture nei e kore. Ko tei kopae
atu i *tana* vaine ka akaipoipo ei i tetai,
kua akaturi ïa; e te akaipoipo i
taua vaine i kopaeia e te tane ra, kua
19 akaturi katoa ïa. I noo ana tetai
tangata apinga nui, e kakau mura-
mura tona kia akamanea; e kainga-
kai meitaki maata tana i te au rā
20 katoa. E tetai tangata apinga kore
oki, ko Lazaro te ingoa, i vaioia i tona
ngutupa ra, kua pini rava i te pueu
21 maki: Kua pati atura i te ungaungā
kai i topa mei runga i te kaingakai a
taua tangata apinga ra: e kua aere
maira te au puaka-aoa, kua mitimiti
22 ora i tona au pueu maki ra. E mate
ora taua tangata apinga kore ra,
apaiia atura aia e te au angela ki
runga ravao i te umauma o Abera-
hama ra: e mate katoa atura taua
tangata apinga nui ra, e tanumia ora;

E mate atura i te mamae maata i 23
ade, kua nānā akera tona mata ki
runga, kite atura ia Aberahama i te
ngai mamao, e ia Lazaro ki rungao i
tona umauma. Kua kapiki atura aia, 24
na ko atura, E *taku* metua, e Abera-
hama, e aroa mai iaku, e tono mai ana
koe ia Lazaro, e tutou aia i tona kauru
rima ki te vai, ei akaanu i toku nei
arero; kua mamae maata oki au i
teianei ai mura. Kua tuatua mairā 25
Aberahama, E tama, ka akama-
ara ana, e meitaki oki toou i to ora
anga ra, e e kino oki to Lazaro nei: e
teianei ra, kua akarekarekaia ra aia, e
kua akamamaeia ra koe. E e mareva 26
maata oki tei tukuia i rotopu ia tatou:
kare to ko nei e tae atu ki ko na i to
kotou na ngai kia aere; kare katoa to
ko na e tae mai ki ku nei i to matou nei
ngai. Kua karanga atura aia, Teia 27
mari taku tuatua kia koe, e *taku* me-
tua, e tono koe iaia ki te ngutuare o
taku metua: Toko rima oki oku 28
taeake; e ako atu aia ia ratou, ko te
tae katoa mai aea ratou ki roto i teia-
nei ngai mamae maata. Kua tuatua 29
mairā Aberahama kiaia, Tei ia ratou a
Mose e te au peroveta ra; ka aka-
rongo atu ratou i te reira. Kua ka- 30
ranga atura aia, Eiaa, e *taku* metua,
e Aberahama: kia aere atura tetai
mei te mate atu, e tataraara ïa ratou *i*
reira. Kua tuatua maira aia kiaia, 31
Kia kore ratou e akarongo ia Mose e te
au peroveta ra, tu ua atu rai tetai
tangata mei te mate atu, kare rai
ratou e akarongo i te ako.

PENE XVII.

Kia matakite i te au mea e apa'i: au-
raka e akamou riri: te mana o te
akarongo: e tavini puapinga kore
tatou: te aronga lepera i tamāia;
e te aerenga mai o Iesu.

KUA karanga atura aia ki tana au 1
pipi, Kare rava e kore te au mea
e apa'i ra: ko tei akatupu *i te mea e*
apa'i ra, e ae oki aia! E ngari ake aia 2
kia riia tetai toka mulo ki runga i
tona kaki, e kia titiriia aia ki raro i
te tai, kia akaapa aia i tetai o teianei
au tangata rikiriki. E matakite ia 3
kotou orai: kia takinga-kino mai to
taeake ia koe, e ako atu; e kia tata-
raara aia, e akakore atu i tana ara.
E kia itu ua atu rai ona takinga-kino 4
anga mai ia koe i te rā okotai ra, e e
itu oki ariu anga mai, e te tuatua
anga mai e, Kua tataraara au; e aka-
kore rai koe i tana apa.

5 Kua tuatua maira te au aposetolo ki
te Atu, E akamaata mai i to matou
6 akarongo. Kua karanga atura te Atu,
Naringa e akarongo to kotou mei te ua
sinapi uaorai te maata, e karanga ua
atu ïa kotou ki teianei sukamino, Kia
kiriti tumuia koe, e kia tanumia atu ki
raro i te tai; nana ïa e akarongo mai.
7 Koai to kotou na, e tavini tona, te
arote ra, e te akaangai ra i te mamoe, e
oki maira mei te kainga, e karanga
vave atu kiaia, Ka aere koe, ka takoto
8 i te kaingakai? Kare aina e karanga
atu kiaia e, E akanoonoo i te kaingakai
naku, tatuaia to kakau ka rave mai ei
i te kai, kia kai au, e kia inu oki; e
akonei ake koe ka kai ei, e inu oki?
9 E manako ainei aia, e meitaki to
taua tavini ra iaia, koia i rave i tei
akaueia atu iaia ra? Te manako nei
10 au, kare. Koia katoa kotou, kia ra-
veia e kotou te au mea katoa i akaueia
atu, e na ko atu kotou, E au tavini
puapinga kore matou nei: ko tei tau
tikai ia matou ra, ko ta matou ïa i rave
io nei.
11 E taua aerenga nona ki Ierusalema
ra, i na Samaria aia i te aere, e i na
12 Galilea. E tei te tomo anga atu aia
ki roto i tetai vila, kua aravei akera
iaia tetai aronga lepera tino ngauru ka-
13 toa, tu ua maira i te atea ke: Kapiki ua
maira te reo, na ko maira, E te Orome-
tua, e Iesu e, e aroa mai koe ia matou.
14 E kia akara atura aia ia ratou, kua ka-
ranga atura, Ka aere, ka akakite ki te
kau taunga ia kotou. E tei to ratou
aere anga na te arataa, tamāia ora ra-
15 tou. E kia akara ora tetai o ratou
iaia orai, kua ora, kua oki maira ma
te kapiki ua te reo i te akakakā anga
16 i te Atua: Kua tipapa ora aia ki raro
i te vaevaeo o *Iesu*, kua akameitaki
maira iaia: no Samaria oki taua ta-
17 ngata ra. Kua karanga aturā Iesu,
na ko atura, Kare ainei tino ngauru
katoa i akaoraia nei? teiea io nei ra e
18 toko iva? Kare rava tetai i oki mai
e akakakā i te Atua, mari ra ko teia-
19 nei tangata ke. Kua karanga atura
aia kiaia, Ka tu, ka aere i to tere:
kua ora koe i to akarongo.
20 E i uiia mai aia e te au Pharisea, i
te tupu anga o te basileia o te Atua;
kua karanga atura aia kia ratou, na
ko atura, Kare te basileia o te Atua
21 e tupu akakite ua mai: Kare oki
ratou e tuatua e, I na teia, e i
na tera! i na oki, te basileia o te
22 Atua, tei roto ïa ia kotou nei. Kua
karanga atura aia ki tana au pipi,
Ka tae mai te tuatau e anoano ei

kotou kia kite i tetai i te au rā o te
Tamaiti a te tangata nei, e kare rai
kotou e kite. Kia tuatua maira ratou 23
kia kotou, I na teia, e i na tera; au-
raka kotou e aere atu, eiaa e aru ua
atu. Mei te uira oki e kanapanapa i 24
tetai pae rangi, e kakā ua atura ki
tetai pae rangi; ka pera katoa te Ta-
maiti a te tangata kia tae ki tona tua-
tau. E na mua ra tona au mate e ma- 25
nganui e tika'i, e e kopaeia e teianei uki.
E mei tei te tuatau ia Noa ra, ka pera 26
katoa kia tae ki te tuatau o te Tamaiti
a te tangata nei. Te kaikai ra ratou, 27
te inu ra, te akaipoipo ra ratou, e te oro-
ngaia ra ratou kia akaipoipoia; e tae
rava akera ki te rā i tomo ei a Noa ki
roto i te araka ra; ko te diluvi maira,
ope rava akera ratou i te mate. E mei 28
te tuatau ia Lota ra; te kaikai ra
ratou, te inu ra, te oko atura, *e* te oko
maira, te tanu ra, *e* te akatu ra i te
are: Kia tae ra ki te rā i akaruke atu 29
ei a Lota ia Sodoma, kua topa maira te
ai e te teio no runga i te rangi, ope
atura ratou i te mate: Ka pera katoa 30
kia tae ki te rā e akakiteia mai ei te
Tamaiti a te tangata. Kia tae ki te 31
reira rā, tei rungao i te are te tangata,
e tei roto i te are tona apinga, auraka
aia e eke ki raro *e umuumu* i taua
apinga ra e apai ke: e tei te kainga
aia, auraka e oki mai ki te ngutuare.
E akamaara i te vaine a Lota. 32
Ko tei umuumu atu i tona orai ora, 33
ka ngere ïa i te *ora*: ko tei kopae ra i
tona ora, e ora tona. E akakite atu 34
au kia kotou, Kia tae ki taua po ra, toko
rua puke tangata i te roi okotai ra; e
riro tetai e ora atu tetai. Toko rua 35
puke vaine i te takaviri katoa anga *i te
mulo*, e riro tetai e ora atu tetai.
Toko rua puke tangata i roto i te kero, 36
e riro tetai e ora atu tetai. Kua tuatua 37
maira ratou kiaia, na ko maira, E te
Atu, eiea? Kua karanga atura aia
kia ratou, Ei te ngai kopapa ra, ei
reira te au acto e putuputu mai ei.

PENE XVIII.

Te parabole no te vaine takaua e te akava tuatua-tika kore: te Pharisea e te telona: to Iesu akaora anga i te tamariki varevare: te tangata ou apinga nui: te kino o te apinga: te tutaki o te aru tikai ia Iesu: te matenga e te tuakaouanga o Iesu: te tangata matapo.

KUA akakite katoa atura aia i te 1
parabole, kia tamou mai ie ratou i
te pure, auraka e maromaroa; Na ko 2
atura, E tangata akava tei tetai oire,
kare aia i mataku i te Atua, kare oki
3 i akono mai i te tangata: E vaine ta-
kaua oki tei taua oire ra; aere atura
aia kiaia ra, na ko atura, E akatika
4 mai koe iaku i toku nei enemi. E
kare akera aia i akatika vave mai:
e muri akera, kua na ko ora i roto
iaia uaorai, Kore ua atu rai au i te
mataku i te Atua ra, e te akono i te
5 tangata nei; No te mea ra, te māro
mai nei teianei vaine takaua iaku, e
akatika atu au i tana tuatua, ka mana-
manata aea au iaia i te aere putuputu
6 anga mai. Kua karanga atura te Atu,
Ka akarongo ana i te tuatua a taua
7 akava tuatua-tika kore ra. Kare aina
oki te Atua e akatika mai i tona uao-
rai tangata i ikiia ra, ko tei kapiki atu
iaia i te po e te ao, e tavare ainei
8 aia i ta ratou tuatua? E karanga
atu au kia kotou, Kare rava e ma-
mia, e akatika mai aia ia ratou. Kia
tae maira te Tamaiti a te tangata nei,
e kitea ainei e ia te akarongo i te enua
nei?

9 Kua akakite katoa atura aia i teia-
nei parabole ki tetai pae tangata ra, i
manako ia ratou orai e, e aronga tua-
tua-tika, e i akavaavaa oki ia etai ke.
10 Aere atura e toko rua puke tangata ki
runga i te iero e pure; e Pharisea
11 tetai, e telona tetai. Kua tu ua ora te
Pharisea, koia anake ua, pure atura,
na ko atura, E akameitaki atu au ia
koe, e te Atua, i te mea kare au mei te
tangata katoa nei; i te apari apinga,
te tuatua-tika kore, te akaturi, e mei
12 tera ra telona oki. Taki rua aku nese-
teia anga i te ebedoma okotai, *e* te
oronga nei au i te ngauru o toku
13 apinga tini katoa nei. Kareka te te-
lona, tu ke ua atura ïa i te atea ke,
kare i akara ua atu tona mata ki runga
i te rangi, kua papaki ua ora i tona
umauma, na ko atura, E te Atua, e
aroa mai koe iaku i te tangata ara nei.
14 E akakite atu au kia kotou, Oki maira
taua tangata ra ki te ngutuare ma te
akatikaia mai, kare tetai: ko te aka-
teitei iaia uaorai ra, ka taakaakaia ïa;
e te taakaaka iaia uaorai, ka akatei-
teiia ïa.

15 Kua apai maira ratou i te tamariki
varevare kiaia ra, kia akatukia mai
aia ia ratou: kia akara maira ra te au
16 pipi, kua kauvae maira ia ratou. Kua
karanga aturā Iesu kia ratou ra, na ko
atura, Ka tuku mai ana te tamariki
mea riki, kia aere ua mai kiaku
nei, auraka e akakoreia atu; mei ia
ratou nei oki to te basileia o te Atua.

Koia mou taku e karanga atu kia ko- 17
tou na, Te kore e āriki i te basileia o
te Atua mei te tamariki mea riki ra,
kare takiri aia e o ki reira.
Kua ui maira tetai kavana kiaia, na 18
ko maira, E te orometua meitaki e, e
akapeea au nei e rauka'i iaku te ora
mutu kore? Kua karanga aturā Iesu 19
kiaia, Eaa koe i akameitaki mai ei
iaku? ko te Atua anake ra te meitaki.
Te kite na koe i te ture, "Auraka e 20
akaturi, Auraka e ta ua, Auraka e
keia, Auraka koe kia riro ei kite piki-
kaa, E akangateitei i to metua tane, e
to metua vaine." Kua na ko maira 21
aia, Kua ope te reira i te akonoia e au
mei toku ou anga mai. E kia aka- 22
rongo aturā Iesu i te reira tuatua, kua
karanga atura aia kiaia, Te toe nei
rai tetai mea ia koe: e oko koe i te
apinga tini ravarai noou ra, ka tua'i no
te tangata rikiriki; e apinga taau i te
rangi i reira; ka aere mai ei ka aru
mai iaku. E kite akera aia i te reira 23
tuatua, iriea roa atura aia: e apinga
maata oki tona. Te kite rā Iesu e, te 24
maata ra tona iriea anga, kua na ko
atura, Te akao ngata o te aronga apinga
nui ki roto i te basileia o te Atua e! E 25
akao ngoie ake te kamela na roto i te
puta nira, i te tangata apinga nui kia
akao ki roto i te basileia o te Atua ra.
Kua na ko maira te aronga i akarongo 26
ra, Koai oki te ka ora? Kua kara- 27
nga atura aia, Ko te au mea e kore e
tika i te tangata nei, e tika ïa i te Atua.
Kua tuatua mairā Petero, I na matou, 28
kua akaruke i te au mea katoa, e
kua aru mai nei ia koe. Kua karanga 29
atura aia kia ratou, Koia mou taku e
karanga atu kia kotou nei, Kare e ta-
ngata i akaruke i te are, e te au
metua, e te au taeake, e te vaine, e te
tamariki, no te basileia o te Atua, E 30
kore ei e rauka iaia te mea maata roa
atu i teianei ao, e i te ao a muri nei,
ko te ora mutu kore ïa.
Kua arataki atura aia i te tino 31
ngauru ma rua ra, e na ko atura kia
ratou, I na, te aere nei tatou ki Ieru-
salema; e te au tuatua ravarai no te
Tamaiti a te tangata i tataia e te au
peroveta ra, ka ope rava ïa i te tupu.
Ka tukuia oki aia ki te rima o te 32
etene, e ka taitoitoia, e ka takinga-
kinoia, e ka tutuaia oki ki te uavare:
E ka pāpāia, e tamate ravaia: kia tae 33
ra ki te po toru ra, ka tu akaou rai ki
runga. Kare rava ra ratou i kite i 34
taua au tuatua katoa ra, i uunaia ïa
tuatua ia ratou; kare ratou i kite i te
tau anga i tei tuatuaia maira.
35 E vaitata atura aia ki Ieriko, te noo
ra tetai tangata matapo i te pae ara, te
36 pati ra i te apinga: E kia akarongo
akera aia i te tere anga o taua urupu
37 ra, kua ui akera aia, Eaa tena? Kua
akakite maira ratou kiaia, ko Iesu i
38 Nazareta teia e aere nei. Kua kapiki
atura aia, na ko atura, E Iesu, te Ta-
maiti a Davida ra, e aroa mai koe iaku.
39 E te aronga i na mua ra, kauvae maira
iaia, kia muteki atu aia: maata rava
atura tona kapiki i reira, E te Tamaiti a
40 Davida, e aroa mai koe iaku. Tu ua orā
Iesu, kua akaue atura kia arataki mai
ratou iaia kiaia: e tae maira aia i vaita-
41 tao, kua ui atura aia kiaia, Na ko atura,
Akapeea atu au kia koe i toou anoano?
Kua na ko maira aia, E te Atu, kia pu-
42 era toku mata. Kua karanga aturā Iesu
kiaia, Kia puera to mata, kua ora koe i
43 toou akarongo. Puera akera tona mata i
reira, e kua aru maira iaia ma te aka-
kakā i te Atua: e kite akera te tangata
tini, akameitaki katoa atura i te Atua.

PENE XIX.

Ko Zakaio: te ariki e te au tavini: te aerenga ki Ierusalema na runga i te asini: te riri o te au Pharisea: to Iesu aue anga i taua oire ra: te tamā anga i te iero.

1 E TAE aturā *Iesu* ki Ieriko tomo
atura, na rotopu atura te aere.
2 E i na, *tei reira* tetai tangata ko Za-
kaio te ingoa, e tangata apinga; e ka-
3 vana aia no te telona. I anoano aia i
te akara ia Iesu, kia kite i te tu; e
kare akera aia i kite i te maata o te
4 tangata, e tangata poto oki aia. Oro
atura aia na mua, kake atura ki runga
i tetai rakau sukamino e akara iaia:
te na reira maira oki aia i te aere.
5 E tae mairā Iesu ki taua ngai ra, kua
akara akera aia ki runga ra, e kite
atura iaia, e kua karanga atura, E
Zakaio, ka eke mai i tenana; ei to
6 are ra oki au noo ei akonei. Kua eke
viviki maira aia ki raro, oo maira iaia
7 ma te rekareka. E kite akera ratou
ra, kua koumuumu ora ratou ravarai,
na ko akera, Te aere atura aia ei ma-
8 nuiri na te tangata rave ara. Kua tu
ua mairā Zakaio ki muao i te Atu,
kua tuatua maira, E te Atu, i na, e
oronga au i te afa i toku nei apinga no
te tangata rikiriki; e i takinga-kino
ana au i etai ke i tetai mea ngiti ake,
kia taki a ïa taku e akaoki atu *nona*.
9 Kua karanga aturā Iesu kiaia, Kua
tae mai te ora ki teianei nguare i teia-
nei rā, e tamaiti katoa oki aia na Abe-

rahama. I aere mai nei oki te Tamaiti 10
a te tangata e kimi i tei ngaro ra e
akaora.
E te akarongo maira ratou i taua 11
tuatua ra, kua tuku katoa atura aia i te-
tai parabole, no te mea te vaitata atura
aia ki Ierusalema, e te manako ra ra-
tou e, e kitea mai te basileia o te Atua
i reira ra. No reira aia i na ko atu ei, 12
Kua aere atura tetai tangata mana ki
te enua mamao, kia rauka iaia te taoo-
nga ariki, e ka oki mai ei. Kua kara- 13
nga atura aia ki nga tavini tino ngauru
nona ra, e kua tuku atura i nga mina
okotai ngauru kia ratou, kua na ko
atura kia ratou, E oko ua kotou e kia
oki mai au ra. Te makitakita ra tona 14
matakeinanga iaia, e kua tono atura i
te veka na muri atu, ei na ko atu e,
Auraka tenana tangata ei ariki no ma-
tou. E oki maira aia, ma te taoonga 15
ariki katoa i rungao iaia, kua akaue
atura aia i taua au tavini tana i tuku
i te moni ra, e aere mai kiaia, kia
kite aia i te tu o te apinga i rauka i ta
ratou oko anga. Kua aere maira tetai, 16
kua tuatua maira, E te atu, okotai
ngauru mina i rauka i te mina noou ra.
Kua karanga atura aia kiaia, Kua tika, 17
e tavini meitaki koe: no te mea kua
akono meitaki koe i tenana apinga iti
poepoe, ei kavana koe e kia okotai
ngauru oou oire. Kua aere maira oki 18
te toko rua, na ko maira, E te atu, e
rima mina i rauka i te mina noou ra.
Kua karanga katoa atura aia kiaia, Ei 19
kavana koe kia rima oou oire. Kua 20
aere maira tetai, na ko maira, E te
atu, i na, *tera mai* te mina noou ra, i
vaio marieia e au ki roto i te vaî; I 21
mataku oki au ia koe, no te mea e ta-
ngata rotoriri koe: e rave rai koe i
tei kore i vaioia e koe ra, e kokoti oki
koe i tei kore i ruruia e koe ra. Kua 22
karanga atura aia kiaia, E teianei ta-
vini kino e, e akaapa au ia koe i te
tuatua no roto i toou orai vaa. Kua
kite koe e, e tangata rotoriri au, i te
rave anga i tei kore i vaioia e au ra, e
te kokoti anga i tei kore i ruruia e au;
Eaa ora koe i kore ei i taoi atu i toku 23
moni ki te okoanga ra, e kia tae mai
au ra, rauka ora toku ma te oko?
Kua karanga atura aia ki te aronga i 24
tu ua i vaitata ra, Ka rave atu i tona
mina, ka o atu ei na te tangata okotai
ngauru ona mina ra. (Kua tuatua maira 25
ratou kiaia, E te atu, okotai ngauru
oki ona mina.) E akakite atu oki au 26
kia kotou, E apinga maata tona ra, e
akamaataia atu rai tona; e apinga iti
tona ra, e ravea ke ïa taua iti iaia ra.

27 Kareka taua au enemi noku ra, ko tei
kore i āriki mai iaku ei ariki no ratou,
arataki mai ana ïa i ko nei i mua i
toku nei aroaro, e ta.
28 E oti akera taua tuatua nei, na mua
atura aia i te aere anga atu ki Ierusa-
29 lema. E vaitata atura aia ki Bete-
phage e Betania, i vaitata i te maunga
i karangaia ra ko Oliveta, kua tono
atura aia i e toko rua puke pipi ana ra,
30 Na ko atura, E aere ana korua ki tera
ra vila, e kia tomo atu korua ki roto,
ka kite korua i tetai punua *asini*, kua
erekia, kare oki i nooia e te tangata:
31 ka tatara ake, e taki mai. E kia ui mai
te tangata kia korua, Eaa korua e ta-
tara'i? e na ko atu korua, No te mea e
32 tau teia i te Atu. Aere atura raua tei
tonokia ra, e rokoia atu koia mou tana
33 i karanga atu kia raua. E tei te tatara
anga raua i taua punua ra, kua tuatua
maira te au atu, Eaa korua e tatara'i i
34 tenana punua? Kua karanga atura
35 raua, E tau teia i te Atu. Kua taki
maira raua i taua *asini* ra kia Iesu ra:
kua tuku atura i to raua kakau ki ru-
ngao i taua punua ra, e kua akanoo
36 atura ia Iesu ki rungao. E i tona
aere anga, kua totoa aere ratou i to ra-
37 tou kakau i te arataa. E vaitata atura
aia ki *te oire*, ki te tumu o te maunga
ra i Oliveta, kua rekareka ora taua
aronga pipi maata katoa ra, e kua ka-
piki reo nui atura i te akameitaki anga
i te Atua, i te au semeio katoa ta ratou i
38 kite ra; Na ko akera, Kia ora te Ariki,
ko tei aere mai ma te ingoa o te Atu
ra; ei au to te rangi, e te kakū i te
39 ngai teitei. Kua tuatua maira e toko-
tai puke Pharisea no roto i taua urupu
maata ra kiaia, E te Orometua, e ako
40 ake ana koe i to au pipi nei. Kua kara-
nga atura aia kia ratou, E akakite atu
au kia kotou, Kia muteki ua ratou nei,
kua kapiki ua mai ïa te au toka nei i
41 reira. E vaitata atura aia, kite atura i
42 taua oire ra, aue atura aia, Na ko atura,
Naringa koe i kite ana, ko koe tikai, i
teianei i toou nei tuatau, i te tuatua e
ora'i koe na! i teianei ra, kua ngaro ke
43 ïa tuatua, kare toou mata *e kite*. Te
vaitata maira oki te tuatau, e akapiniia'i
koe e to au enemi i te koro, e takako
ratou ia koe e pini ua ake, ka tāpu ei
44 ia koe i roto: E ka uri oki ia koe ki
raro kia okotai ake tu e te one, e to
tamariki i roto ia koe na; e kare oki
tetai toka i roto ia koe na, e vaioia i
rungao i tetai: ko koe kare i akamaara
i toou na kite angaia mai.
45 Kua tomo atura aia ki roto i te iero,
kua tuaru atura ki vao te aronga i oko

atu e i oko mai i roto ra; Na ko atura 46
kia ratou, Kua oti i te tataia, " E are
pure anga toku nei are," kua akari-
roia io nei ra e kotou ei "ana no te
aronga keia."
E tika aia i roto i te iero i te apii 47
anga i te au rā katoa. Kua umuumu
maira te kau taunga nunui e te au
tata tuatua, e te aronga nunui katoa,
iaia e ta; Kare ra i kite i te ravenga e 48
tika'i: te akarongo marie maira te ta-
ngata katoatoa iaia.

PENE XX.

Te bapetizo a Ioane noea? te parabole o te kainga vine e te aronga unga kino: te toka tiavā: te apinga a Kaisara: te tuakaouanga: te Mesia te tamaiti a Davida: te ngakau parau e te noinoi a te au tata tuatua.

E TAE akera ki tetai rā, te apii ra 1
aia i te tangata, e te tuatua ra i te
evangelia, i roto i te iero, tei runga ua
maira *iaia* te kau taunga nunui ra, e te
au tata tuatua, e te aronga pakari,
Kua tuatua maira kiaia, na ko maira, 2
Ka akakite mai kia matou i te tumu i
rave ei koe i teianei au mea: e naai
i tuku mai i teianei mana kia koe?
Kua karanga atura aia kia ratou, na 3
ko atura, E ui katoa anga taku ia
kotou; e akakite mai kotou kiaku: I 4
te bapetizo a Ioane nei, no te rangi
mai aina? e na te tangata aina? Kua 5
eumiumi ora ratou ratou uaorai, na ko
akera, Kia tuatua tatou, No te rangi
mai; e riro aia i te tuatua mai e, Eaa
ora kotou i kore ei i akarongo atu iaia?
E kia tuatua oki tatou, Na te tangata; 6
ka peiia tatou ki te toka e te tangata
tini, te manako tikai ra ratou e, e
perovetā Ioane. Kua tuatua maira 7
ratou, Kare matou i kite e noea. Kua 8
karanga aturā Iesu kia ratou, Kare
katoa au e akakite atu kia kotou i te
tumu i rave ei au i taua au mea nei.
Kua akakite atura aia ki te tangata 9
i teianei parabole, Kua tanu ora tetai
tangata i te kainga vine, tuku atura ki
te aronga unga, e aere atura ki te
enua mamao, e roa atura *i reira.* E 10
tae akera ki te tuatau tikai ra, kua
tono maira aia i tetai tavini ki taua
aronga unga ra, kia o mai ratou i te
kai o taua kainga vine ra: kua pāpā
ora taua aronga unga ra iaia, e akaoki
atura ma te puapinga kore. Kua tono 11
akaou maira oki aia i tetai tavini ke:
kua pāpā katoa ora oki ratou iaia, rave
kino atura, e akaoki atura ma te pua-
12 pinga kore rai. Kua tono maira aia
i te toko toru; paruparu ora oki aia
i te rave kinoia e ratou, e tuaru atura
13 ki vao. Kua tuatua ora te pu o taua
kainga vine ra, Akapeea ra au? Ka
tono paa au i taku tamaiti akaperepere:
peneïake ko te oo mai ratou iaia kia
14 akara mai. Kia akara maira taua aro-
nga unga ra iaia, kua tuatua ora ratou
ratou uaorai, na ko akera, Ko te tangata
kainga teia: e aere mai, ka ta tatou
iaia, kia riro mai te kainga ia tatou orai.
15 Kika maira ratou iaia ki vao i taua
kainga vine ra, e tamate rava ora. Ka
akapeea maira te pu o taua kainga
16 vine ra ia ratou? Ka riro aia i te aere
mai e tamate rava i taua aronga unga
ra, ka apai atu ei i te kainga vine na
etai ke. E tei te akarongo anga ratou
ra, kua na ko akera, Auraka rava ïa.
17 Kua akara atura aia ia ratou, na ko
akera, Eaa oki teianei tuatua i tataia
ra e, "Te toka i akarukeia e te aronga
patu are ra, ko tei akariroia ei toka
18 tiavā?" Ko te inga ki rungao i taua
toka ra, e paraparu ïa; kareka te topaia
e taua *toka* ra, e ungaungātiti rava ïa.
19 Kua timata atura te kau taunga
nunui, e te au tata tuatua, i te opu
iaia i taua ora ra; kua kite oki ra-
tou e, no ratou taua parabole tana
i tuatua ra; i mataku ra ratou i te ta-
ngata.
20 Kua akara matariki atura ratou *iaia,*
e akaue atura i te tangata ei akara,
kia tapikipiki mai ratou e, e aronga
tuatua-tika ratou, kia rauka ia ratou
tetai manga tuatua ana, kia tuku ra-
tou iaia ki te tangata taoonga ra ki te
21 kavana i te ngai mana ra. Kua ui
atura ratou kiaia, na ko atura, E te
Orometua, kua kite matou e, e tua-
tua-tika taau, kua tika taau e apii nei,
e kare koe i akono i to *te tangata* nei
tu, te apii nei ra koe i te tuatua a te
22 Atua ra ma te tuatua-mou. E tika ainei
i te ture kia apai matou i te taūnga
23 na Kaisara, e auraka ainei? Te kite ra
aia i ta ratou pikikaa, e kua tuatua
maira kia ratou, Eaa kotou e timata
24 mai ei iaku? Ka akakite mai na i
tetai denari. Noai te tu e te tuatua i
rungao? Kua tuatua maira ratou,
25 No Kaisara. Kua karanga atura aia
kia ratou, E apai mari i ta Kaisara kia
Kaisara; e ta te Atua ra, *e apai ïa* ki
26 te Atua. E kare rava akera tetai tua-
tua tana i tuatua ki mua i te aroaro
o te tangata ra i rauka ia ratou: va
ua ora ratou i tana i tuatua maira, e
muteki atura.

Kua aere maira i reira tetai pae o 27
te au Sadukea ra, ko tei tuatua e, kare
e tuakaouanga; e kua ui maira ratou
kiaia, Na ko maira, E te Orometua e, 28
i tata mai a Mose kia matou nei, "Kia
mate te tuakana o tetai tangata, te ora
ra te vaine, e kare e tamariki, e akai-
poipo te teina i taua vaine ra, e aka-
anau tama i te tamariki na te tuakana."
Toko itu puke tamaroa i te kopu- 29
tangata okotai; akaipoipo ora te tama
mua i te vaine, e mate atura, kare
e tamariki. Kua akaipoipo ora te toko 30
rua i taua vaine ra, e mate katoa atura,
kare e tamariki. Kua akaipoipo ora 31
oki te toko toru iaia ra; okotai rai o
ratou tu toko itu katoa: i mate anake
ratou ma te tamariki kore rai. E i te 32
openga iora, mate katoa atura te
vaine. E teianei, kia tae ki te tu- 33
akaouanga ra, e riro aia ei vaine naai
i taua aronga ra? e vaine oki aia na
ratou ravarai toko itu. Kua karanga 34
aturā Iesu kia ratou, na ko atura, Te
akaipoipo nei te tamariki o teianei ao,
e te orongaia nei kia akaipoipoia:
Kareka te aronga i manakoia e, e tau 35
ia ratou tetai ao ra, e te tuakaouanga
mei te mate mai, kare ïa ratou e akai-
poipo, kare oki e oronga kia akai-
poipoia: Kare oki ratou e mate akaou, 36
e tau oki ratou ki te au angela ra; e
tamariki ratou na te Atua ra, e tamariki
oki ratou no te tuakaouanga ra. Ka- 37
reka te tuakaouanga o te aronga i
mate, kua akakite mai oki a Mose, iaia
i karanga atu i te Atu i te pu nga-
ngaere ra, i "te Atua no Aberahama, e
te Atua no Isaaka, e te Atua no Ia-
koba." Kare oki aia i te Atua no tei 38
mate, no tei ora ra; te ora katoatoa ra
iaia. Kua tuatua maira e tokotai puke 39
tata tuatua, na ko maira, E te Oro-
metua e, e tuatua tika tikai taau. E 40
muri akera, kare rava atura ratou i
ui akaou mai kiaia i te mataku.

Kua karanga atura aia kia ratou, 41
Eaa te mea i tuatuaia'i e, ei tamaiti na
Davida te Mesia? Ko Davida orai 42
oki tei na ko mai i roto i te buka Sa-
lamo ra e, "Kua karanga aturā Iehova
ki taku Atu, Ka noo koe ki taku rima
katau nei, E kia akariro au i to au 43
enemi ei pange vaevae noou." E teia- 44
nei, te tuatua rā Davida kiaia e, e
Atu, eaa ora oki aia i riro ei ei ta-
maiti nana?

Kua karanga atura aia ki tana au 45
pipi, te tangata katoatoa i te akarongo
anga mai, Kia matakite i te au tata 46
tuatua, ko te anoano i te aaere ma te
kakau roroa, e kia aroaia i te au oko-
anga ra, e te au nooanga teitei i te au
sunago ra, e te ngai teitei i te au
47 kaingakai ra; Te pou nei oki ia ratou
te ngutuare o te au vaine takaua ra, e
te akaroa nei te pure ei pikikaa anga:
e mate maata rava oki to ratou.

PENE XXI.

Te apinga a te vaine takaua: te pou anga o te iero, te takinga-kino anga i te au Aposetolo, e te oki akaou anga mai o te Mesia, i akakite ateaia mai.

1 NĀNĀ akera aia, kite atura i te
aronga apinga nui i te tuku anga
mai i ta ratou moni ki roto i te pia
2 apinga. E kite katoa atura aia i
tetai vaine takaua apinga kore i te
tuku anga i nga lepeta e rua ki roto.
3 Kua karanga atura aia, E tuatua-mou
teia taku e karanga atu kia kotou na, E
maata ta te vaine takaua apinga kore
nei i tuku ki roto, i ta ratou ravarai:
4 No roto oki i te toenga i to ratou api-
nga maata ta ratou i tuku maira ki
roto i te apinga a te Atua: kareka
aia nei, kua ope rava tona apinga riki-
riki i te tukuia e ia ki roto.
5 Te tuatua ra tetai pae i te iero, i te
manea i te toka memeitaki e te apinga
oronga ua mai, kua karanga atura aia,
6 Teianei au mea ta kotou e akara nei;
te vaitata mai nei te tuatau, kare rava
tetai toka e vaioia ki rungao i tetai, ka
7 ope rava ïa i te uriia ki raro. Kua ui
maira ratou kiaia, na ko maira, E te
Orometua, aea ïa au mea e tupu ei?
e eaa te akairo e kitea'i e, kua vaitata
8 i te tupu? Kua karanga atura aia, Kia
matakite, eiaa kotou e vare. E manga-
nui oki te ka aere mai ma toku nei
ingoa, e te na ko anga mai e, Ko au *te
Mesia;* e teia uaorai taua tuatau ra:
9 auraka ra kotou e aru atu ia ratou. E
kia akarongo kotou i te *rongo* tamaki, e
te ngaueue anga, auraka e mataku; na
mua oki te reira i te tupu e tika'i,
kare ra *e vaitata* te openga i reira.
10 Kua karanga atura aia kia ratou, E tu
mai tetai enua e tamaki mai ki tetai
enua, e tetai basileia e tamaki mai ki
11 tetai basileia: E te ngaruerue maata i
te enua i tera ngai i tera ngai, e te onge,
e te maki-mate, e te mea rikarika, e te
semeio mamaata, i te kitea anga mai
12 i runga i te rangi. Ko kotou na ra
te ka opukia mai ana, e ka takinga-
kinoia, i te tuku anga atu *ia kotou* ki
te au sunago ra, e ki roto i te are
tapekānga, e ka kavea oki ki mua i te
aroaro o te ui ariki e te au kavana, no
13 toku nei ingoa. E riro te reira ei

tuatua-akakite na kotou. E tenana, e 14
akakoro marie kotou, e auraka rava e
na mua te kimi i te tuatua ei tuatua
anga atu. Naku oki e oronga atu i te 15
vaa no kotou e te pakari, kare rava e
tika i to kotou au enemi kia akakore
mai e kia patoi mai. Ka pikikaaia 16
kotou e *to kotou* ai metua, e *to kotou* ai
taeake, e *to kotou* orai kopu-tangata, e
to kotou au taunga orai, e ka mate
tetai pae o kotou na ia ratou. E ka 17
makitakitaia mai kotou e te tangata
ravarai i toku nei ingoa. Kare rava 18
ra tetai io rauru i to kotou na mimiti e
ngaro. E ora ra kotou kia mou ta- 19
mou marie. Kia akara ra kotou ia 20
Ierusalema i te takako angaia e te au
nuku, kua vaitata rava tona pou i
reira, kia kite mai kotou. Te aronga *e* 21
noo i Iudea ra, ka oro ratou ki te mau-
nga i reira; e to roto i te *oire* ra, ka aere
ïa ki vao; e auraka to te au ngai katoa
ra e tomo akaou ki roto i te *oire*. E 22
tuatau akaoko anga oki te reira, e ope
ei te au tuatua i tataia ra i te akatu-
puia. E ae oki to te au vaine apu ra, 23
e te akangote *i te tamariki* i te reira
tuatau! e mate maata oki to te enua
nei i reira, e te riri i rungao i teia-
nei iti-tangata. E inga oki ratou i 24
te mata koke, e arataki tuikaaia ïa ki
te pa enua ravarai: e ka takatakaiia
oki Ierusalema e te au etene, e kia ope
tikai to te etene tuatau. E e akairo 25
to roto i te rā, e to roto i te marama, e
to roto i te au etu; e te mate anga o
te pa enua o te ao nei i te tumatete-
nga; te tai e te kare i te aruru anga;
E te taravai anga o te ngakau tangata 26
i te mataku, e te manako ua anga i
taua au mea ra i te vaitata anga mai i
te ao nei; ka riro oki te au mea mana
o te rangi ra i te ruruia. Ei reira 27
ratou e kite ei i te Tamaiti a te ta-
ngata, i te aere anga mai na roto i te
tiao, ma te mana e te kakā maata. E 28
kua tupu anake teianei au mea, e nānā
to kotou mata ki runga, e akateitei to
kotou mimiti; te vaitata maira oki to
kotou ora. Kua tuatua aia i tetai 29
parabole kia ratou; Ka akara ana i te
suke e te rakau tini; Kia akara 30
kotou i te kao anga, te kite ua ra kotou
e, kua vaitata rava i akaū i reira. Koia 31
katoa teia, kia akara kotou i taua au
mea nei i te tupu anga, kua vaitata ïa
te basileia o te Atua, kia kite oki
kotou. Koia mou taku e karanga atu 32
kia kotou na, Kare e ope teianei uki,
ka ope ei i te tupu taua tuatua nei. E 33
kore ake te rangi e te enua, kare rava
ra taku nei tuatua e kore. E mata- 34
kite ra ia kotou, ko te opue aea to kotou
ngakau i te maata o te kai e te kona, e te
pekapeka o teianei ao, ka rokoia mai
ei kotou e taua rā ra, kare i manakoia
35 atu. E pini oki to te ao nei mei te
36 pini kupenga ra i te reira ra. E te-
nana, e akamaroiroi kotou, e tamou
tikai i te pure, kia tau ia kotou te ora
i teianei au mea katoa e vaitata mai
nei, e kia tu kotou ki mua i te aroaro o
te Tamaiti a te tangata.
37 I perā Iesu i te apii anga i roto i te
iero i te ao; e kia po ra, kua aere
aia ki vao, e noo atura ki te maunga i
38 tuatuaia ra e, ko Oliveta. E i te
popongi rava ra, kua aere mai te
tangata katoa ki te iero e akarongo
iaia.

PENE XXII.

Te akatau anga a te aronga pikikaa ia Iesu: te pasa: te kaingakai a te Atu: to Petero inga anga i akakiteia: te akateitei a te au pipi: kua opukiā Iesu: kua uunaia e Petero: kua tukinga-kinoia e te Sunederi.

1 E TE vaitata maira te oroa i te kai
akaopue koreia ra, ko tei tuatuaia
2 ra e, e pasa. Te kimi ra te kau taunga
nunui e te au tata tuatua ra i te rave-
nga e mate ei aia ia ratou; te mataku
ra oki ratou i te tangata.
3 Kua uru orā Satani ki roto ia Iuda,
ko tei karangaia ra ko Isekariota, no
te tino ngauru ma rua katoa ra oki
4 aia. Aere atura aia, akatau atura i
tana tuatua ki te kau taunga nunui
ra, e te au kapena, i te tuku anga
5 atu aia iaia kia ratou. Mareka rava
akera oki ratou, e kua akatau ora
ratou i te moni e tuku mai nana.
6 Kua akatika atura aia, e kimi iora
aia i te ngai meitaki, kia kore te
tangata, ka tuku atu ei aia iaia kia
ratou.
7 E tae akera te rā akaopue koreia e
8 ko ei i te pasa ra, Kua tono atura aia ia
Petero raua ko Ioane, na ko atura,
Ka aere, ka akonokono i te pasa, kia
9 kai tatou. Kua ui maira raua kiaia,
10 Eiea maua akonokono ei? Kua ka-
ranga atura aia kia raua, I na, kua o
anake korua ki roto i te oire ra, e ara-
vei mai tetai tangata ia korua, te apai
ra i te āriki vai; e aru atu korua iaia
11 ki roto i te are tana e tomo ra. Ka
karanga atu ei korua ki te pu o te are,
Te ui maira te Orometua kia koe,
Teiea to te manuiri pia, kia kai au i te
12 pasa e taku au pipi katoa? E nana e
akakite mai kia korua i tetai pia

maata, tei runga, kua manea: ei reira
akonokono ei. Aere atura raua, e ro- 13
koia atu, koia tika atura tana i kara-
nga atu kia raua ra: e kua akonokono
ora raua i te pasa.
E tae akera ki te ora mou ra, noo 14
atura aia e te au aposetolo katoa, tino
ngauru ma rua. Kua karanga atura 15
aia kia ratou, E anoano maata toku i
te kai i teianei pasa, ko au e ko kotou
katoa, ka mate atu ei au. E akakite 16
atu oki au kia kotou nei, Kare rava au
e kai akaou atu i tetai *pasa*, kia tupu
ua atu i te basileia o te Atua ra. Kua 17
rave ora aia i te kapu, e akameitaki
atura, e na ko atura, Ka rave mai i
teia, ka tua na kotou: E karanga atu 18
oki au kia kotou, Kare au e inu akaou i
to te ua vine, e kia tae ua atu ki te
basileia o te Atua ra. Kua rave ora 19
aia i te areto, akameitaki atura, vava'i
ora, tuku atura kia ratou, na ko atura,
Toku kopapa teia, e orongaia no kotou;
e akapera kotou ei manako anga iaku.
E kua pera katoa ora i te kapu, kia 20
oti ake te kai anga, na ko atura, Teia-
nei kapu, ko te koreromotu ïa i toku
nei toto, e akamaringiia no kotou nei.
I na oki, tei runga katoa te rima o 21
te tangata e pikikaa iaku i teianei
kaingakai. Te aere nei rai oki 22
te Tamaiti a te tangata i tei akonoia
ra, ko te tangata ra, e pikikaa mai iaia
ra, e ae oki aia! Kua ui ua ora ratou 23
ratou uaorai i to ratou e akapera.
E tauetono anga oki tei tupu i roto 24
ia ratou i to ratou e ka maata. Kua 25
karanga atura aia kia ratou, Te aka-
teitei nei te ui ariki o te etene i ru-
ngao ia ratou; e taua aronga i akavi
ia ratou ra, te tapaia nei ïa i te taki-
nga-meitaki. Kareka kotou na, kare ïa 26
e tika kia pera: ko tei maata i roto ia
kotou na, kia arite katoa ïa i tei iti;
e tei mana ra, kia arite katoa ïa i
te tavini. Teiea oki tei maata, ko 27
tei noo i te kaingakai ainei, e ko tei
raverave ainei? kare ainei ko tei noo
i te kaingakai? E tau ra au mei
te tavini ra i roto ia kotou nei. Ko 28
kotou ko te aronga e noo tamou i vai-
tata iaku i toku au timataanga nei:
Mei toku metua i akono i tetai basi- 29
leia noku ra, kua akono katoa au ia
kotou; Kia kai *katoa* kotou e kia inu 30
oki i taku kaingakai i toku basileia
ra, e kia noo ki rungao i te au terono
i te akava anga i nga kopu tino ngauru
ma rua o Iseraela ra. Kua karanga 31
atura oki te Atu, E Simona, e Si-
mona, i na, i pati anā Satani ia ko-
tou, e ruru mei te sitona *e ruruia*

32 ra: I pure ana ra au ia koe, kia kore
e ope toou akarongo: e kia akaariuia
mai koe ra, ka akamaroiroi atu i to au
33 taeake. Kua tuatua maira aia kiaia,
E te Atu, kua tika iaku i te aru atu
ia koe, e kia tapeka katoaia taua e
34 mamate katoa atu. Kua karanga
atura aia, E akakite atu au kia koe,
e Petero, kare te moa e kakaoa ako-
nei, ka toru atura oou uuna anga e,
kare koe e kite mai iaku.
35 Kua karanga atura aia kia ratou,
Iaku i tono ia kotou ma te moni kore
ra, e te pute kore ra, e kare oki e
tamaka *apai* ua, i ngere ainei kotou i
tetai mea ngiti? Kua tuatua maira
36 ratou, Kare rava. Kua karanga atura
aia kia ratou, I teianei ra, e āriki
moni tana ra, e apai ïa, e *tana* katoa
oki pute; e kare ona e koke ra, e oko
37 atu aia i tona kakau i te *koke*. E
akakite atu oki au kia kotou, i te ma-
nga tuatua i tataia ra e, "Kua kapiti
katoaia aia ki te aronga rave ara ra," e
tupu ïa iaku nei; e te au tuatua noku
38 ra, e ope ïa i te tupu. Kua tuatua
maira ratou, E te Atu, i na, e rua eia-
nei puke koke. Kua na ko atura aia
kia raton, Oti ra ua.
39 Tomo atura aia ki vao, aere atura
ki te maunga ra ki Oliveta, i tana i
mātau ra; e kua aru atura te au pipi
40 iaia. E tae atura aia ki reira, kua
karanga atura aia kia ratou, Ka pure,
kia kore kotou e rokoia e te timata-
41 anga. E taka iti ke atura aia ia ratou
mei te ngai e taea e te toka tiora ra
te roa; tuku ora te turi ki raro, e
42 pure ora aia, Na ko atura, E *taku*
Metua, kia tika ia koe ra, e apai ke
atu koe i teianei kapu: kia tupu ra
43 toou anoano, auraka toku. Kua ma-
ma maira kiaia tetai angela no te rangi
44 mai, kua akamaroiroi maira iaia. E
no te mea te maata ua ra tona mamae
aue, viviki rava atura tana pure: e
mei te toto kurukuruatu ra tona ou
45 i te topa anga ki raro i te one. E tu
maira aia ki runga i taua pure anga ra,
e tae maira ki te au pipi ra, rokoia mai
46 te moe anake ra i te aue. Kua ka-
ranga atura aia kia ratou, Eaa ko-
tou i moe ei? ka tu ki runga, ka pure,
ka rokoia aea kotou e te timataanga.
47 E kare i mutu tana tuatua, i na,
tetai urupu maata, e tetai no te tino
ngauru ma rua ra, ko tei tuatuaia ia
Iuda ra, i te aere anga mai na mua ia
ratou, e aere ua maira aia i vaitatao
48 ia Iesu, e ongi iaia. Kua karanga
aturā Iesu kiaia, E Iuda, e pikikaa
mai koe i te Tamaiti a te tangata nei

i te ongi? Te kite ra to vaitatao iaia, i te 49
openga o taua mea ra, e kua ui maira
kiaia, E te Atu, e tapotu aina matou
ki te koke? Kua tapotu atura tetai 50
o ratou i te tavini o te taunga maata
ra, e motu ke atura tona taringa ka-
tau. Kua karanga aturā Iesu, na ko 51
atura, Oti ra ua. Kua akatukia ua
atura aia i tona taringa, ora atura.
Kua karanga aturā Iesu ki te kau tau- 52
nga nunui ra, e te au kapena o te iero ra,
e te aronga pakari, tei aere mai kiaia
ra, I aere mai nei kotou ma te koke
e te rakau, mei te mea e, e keia? Ia 53
tatou oki i noo ua i roto i te iero i
te au rā katoa ra, kare oki kotou i
opu ua mai iaku i reira: ko to kotou
ra teianei ora, e te mana anga o to
te poiri.

Kua opu maira ratou iaia, e arataki 54
atura ki te are o te taunga maata ra.
E kua aru aturā Petero i muri roa.
E ka akera te ai ia ratou i roto i te 55
koro, e noo anake ora ratou ki raro,
noo aturā Petero i roto ia ratou. Kite 56
maira ra tetai tavini vaine iaia i te
noo anga i te pae ai ra, e tiroi mata-
riki maira iaia, kua na ko akera, Iaia
katoa ra oki teianei tangata. Kua 57
uuna ora ra aia iaia, na ko atura, E
maine, kare au i kite iaia. E roa poto 58
akera, kua akara maira tetai iaia, na
ko maira, No ratou katoa koe na. Kua
tuatua mairā Petero, E tama, kare
au. E okotai akera ora i topa, kua 59
manono maira tetai, na ko maira, No-
na tikai teianei tangata: no Galilea oki
aia. Kua karanga aturā Petero, E 60
tama, kare au i kite i taau i tuatua
maira. E tei te tuatua anga atu aia *i
taua tuatua* ra, kakaoa ora te moa.
Kua ariu maira te Atu, kua akara 61
maira kia Petero. Kua maara akerā
Petero i te tuatua a te Atu tana i
tuatua mai kiaia ra e, Kare e kakaoa
te moa, ka toru atura oou uuna anga
iaku. Aere aturā Petero ki vao, maa- 62
ta ua atura te aue.

E te au tangata i tāpu ia Iesu ra, 63
taitoito maira ïa, e tapotu maira iaia.
E oti akera tona mata i te tapokiia 64
e ratou, kua moto maira ratou i tona
mata, e kua ui maira, na ko maira,
E akakite mai ana i tei moto ia koe
na. E manganui rai ta ratou tuatua 65
akakino i tuatua mai kiaia.

E tei te ao anga ra, kua putuputu 66
maira te aronga pakari e te kau taunga
nunui, e te au tata tuatua, kua ara-
taki maira iaia ki roto i taua uruoa-
anga ra na ratou, na ko atura, Ko te 67
Mesia ainei koe? ka akakite mai kia
matou. Kua na ko atura aia, Aka-
kite ua atu rai au kia kotou, kare rai
68 kotou e akarongo: E kia ui katoa atu
au *kia kotou*, kare ïa kotou e tuatua
69 mai, kare oki au e tukua. Teia ra
ka noo taua Tamaiti a te tangata nei
i te rima katau o te mana ra o te
70 Atua. Kua na ko tai maira ratou,
Ko te Tamaiti mari koe a te Atua?
Kua na ko atura aia, Ko ta kotou
i tuatua mai na, ko au tikai oki teia.
71 Kua na ko ora ratou, Eaa atu rai
to tatou kite? tei kite ua akenei tatou
i roto i tona uaorai vaa.

PENE XXIII.

To Iesu tapepe angaia i mua ia Pilato, ma Heroda: kua akaapaia: kua akasatauroia: kua aviriia: tetai keia i tataraara: nga akairo e te matenga: ko Iosepha: te tanu manga.

1 KUA tu anake akera taua aronga
maata katoa ra ki runga, ara-
2 taki atura iaia kia Pilato ra. Kua
tapepe atura ratou iaia, na ko atura,
Kua kite akenei matou i teianei ta-
ngata i te akamingi anga i teianei
enua, e te akakore anga i te tautaūnga
na Kaisara, i te tuatua anga iaia
uaorai e, ko te Ariki ra aia, ko te
3 Mesia. Kua ui mairā Pilato kiaia,
na ko maira, Ko te Ariki ainei koe
o te ngati Iuda? Kua karanga atura
aia, Koia tika taau i tuatua mai ana.
4 Kua karanga aturā Pilato ki te kau
taunga nunui ra, e ki te tangata tini ra,
Kare rava e ara i kitea e au i teianei
5 tangata. Maata rava atura to ratou
māro, e te na ko anga atu, Te taoriori
nei aia i te tangata i te tuatua tana e
apii i Iudea katoa, mei Galilea mai, e tae
6 rava mai nei i teianei ngai. E akarongo
akerā Pilato *ia ratou i te akaiki anga*
i Galilea, kua ui akera aia, No Ga-
7 lilea ainei taua tangata nei? E kite
akera aia e no to Heroda pae enua
aia, kua tono atura aia iaia kia He-
roda ra, tei Ierusalema katoa aia i
8 reira. Mareka rava akerā Heroda
i te kite anga atu ia Iesu: kua roa
oki tona inangaro kia kite iaia, no te
mea e tuatua maata tana i akarongo
iaia, e i manako aia kia kite i tetai
9 semeio i te rave angaia e ia. Kua ui
maira aia e manganui te ui anga; kare
10 rava ra aia i ki atu kiaia. Te tapepe
tamou nui marie maira te kau taunga
nunui ra, e te au tata tuatua, iaia.
11 Kua akavaavaa mairā Heroda e tona
au vaeau iaia, aviri maira, akakakau
maira iaia i te kakau inuinu, e kua

akaoki maira iaia kia Pilato. Ongi orā 12
Pilato raua ma Heroda i taua rā ra, i
noo enemi ua ana raua i muatanganana.
E oti akera te kau taunga nunui, 13
te au akava, e te tangata tini, i te aka-
putuputuia e Pilato, Kua karanga 14
atura aia kia ratou, I arataki mai ana
kotou i teianei tangata kiaku nei, mei
te mea e, i taruri keia te enua e ia:
e i na, i akava io nei oki au iaia i mua
i to kotou aroaro, e kare rava ana
e ara i kitea e au, i te au mea katoa
ta kotou e tapepe iaia nei: E kare 15
katoa oki *i kitea* e Heroda; kua tono
oki au ia kotou kiaia ra; e i na, kare
rava ana ara i rave e tau ei iaia te mate.
E teianei e pāpā au iaia, ka tuku ua 16
atu ei. E tuku oki aia i tetai i taua 17
oroa ra e tika'i. Kua kapiki tai atura 18
ratou ravarai, na ko atura, E akaruke
atu koe i tena, ko Baraba taau e tuku
mai: No te kaitamaki i taua oire ra, e 19
no te ta tangata, i uriia'i aia ki roto i
te are tapekānga. Kua tika ra ia Pi- 20
lato i te tuku ia Iesu, e kua tuatua
akaou maira *kia ratou.* Kua kapiki 21
ua atura ra ratou, na ko atura, E aka-
satauro i tena, e akasatauro. Kua 22
tuatua maira aia kia ratou, ko te
toru ïa *i te tuatua anga mai*, Eaa
oki tana ara i rave? kare oki ana
ara i kitea e au, e tau ei iaia te mate:
e pāpā ua atu au iaia, ka tuku atu ei.
Māro atura ratou ma te varakau, i 23
te pati anga atu kia akasatauroia aia.
Tupu atura taua anoano no ratou ra,
e no te kau taunga nunui ra. Kua 24
akava mairā Pilato *iaia* i ta ratou i
anoano ra. Kua tuku maira aia kia 25
ratou i taua tangata ra, no te kaita-
maki e te ta tangata i tapekaia'i, i
ta ratou i pati ra; kua tuku maira ra
ia Iesu i ta ratou i anoano ra.
E tei te arataki anga atu ratou 26
iaia, kua opu atura ratou i tetai ta-
ngata, te aere maira mei uta mai, no
Kurene, ko Simona *te ingoa;* kua
tuku atura ratou i te satauro i rungao
iaia, nana e apai atu na murio ia Iesu.
E urupu maata tei aru atu iaia, e 27
te au vaine i te aue anga e te iriea anga
iaia. Kua ariu maira rā Iesu kia 28
ratou, kua na ko maira, E te au ta-
maine no Ierusalema nei, auraka e
aue iaku, ka aue ra ia kotou uaorai,
e i ta kotou tamariki. I na oki, te 29
vaitata maira te tuatau, e tuatua'i
ratou e, E ao to te pa, e te kopu kare i
anau, e te u kare i ngoteia. Ei 30
reira ratou e tuatua'i ki te au maunga,
E topa mai ki rungao ia matou; e
ki te au tuaivi ra, E tapoki mai ana
31 ia matou. Ko te ravenga oki teia i
te rakau mata nei, akapeeaia ra te
32 marō? E ko e toko rua oki puke
tangata rave tuatua kino, tei arataki
katoaia ra e ta.
33 E tae atura ratou ki te ngai i tua-
tuaia ra e, ko Kalavaria, akasatauro
ora ratou iaia i reira, e nga tangata
rave tuatua kino ra, i te rima katau
34 tetai, i te rima kaui oki tetai. Kua
karanga aturā Iesu, E *taku* Metua, e
akakore mai koe i ta ratou ara, kare
oki ratou i kite i ta ratou i rave nei.
Kua tua kelero iora ratou i tona ka-
35 kau. Te tu ua ra te tangata tini,
te akara ua atura. Kua aviri katoa
maira te au kavana, e te *tangata* katoa,
iaia, na ko akera, Ko etai ke ra tana i
akaora; ko te Mesia aia, te mea
ikiia e te Atua ra, ka akaora aia
36 iaia uaorai. Kua aviri katoa maira
te au vaeau iaia, aere maira e apai mai
37 i te vinega nana, Na ko maira, Te
ariki koe o te ngati Iuda ra, ka aka-
38 ora ana ia koe uaorai. Kua tataia
ora tetai tuatua i rungao iaia, e leta
Eleni, e te Roma, e te Ebera, KO TE
39 ARIKI TEIA NO TE NGATI IUDA. Kua
akakino akera oki iaia tetai i aua
puke tangata rave tuatua kino ra i
akasatauro katoaia, na ko akera, Ko
te Mesia koe ra, ka akaora ia koe
40 uaorai, e ia maua katoa oki. Kua
kauvae maira ra tetai, na ko maira,
Kare oou mataku i te Atua, te mate
41 katoa oki koe okotai rai tu? Kua tika
oki to taua nei *mate;* ko te tutaki
oki teia i ta taua i rave ra: kareka
teianei tangata, kare rava ana tuatua
42 kino. Kua karanga atura aia kia Iesu,
E te Atu, e akamaara mai koe iaku,
43 kia tae koe ki toou basileia. Kua
tuatua mairā Iesu kiaia, Ei Paradaiso
taua katoa i teianei rai rā, koia mou
44 taku e karanga atu kia koe nei. E
tu ora ono atura, ko te poiri ora ki
runga i taua enua katoa ra, e tae rava
45 akera ki te ora iva. Akapoiriia ora
te rā, e ngaae rava akera a rotopu i te
46 paruru i te nao ra. Kua kapiki aturā
Iesu ma te reo maata, na ko atura,
E *taku* Metua, te tuku atu nei au i
toku vaerua ki to rima na: e oti
akera taua tuatua ra, tuku atura i te vae-
47 rua. E kite akera te rangatira anere
i taua mea ra, akameitaki atura i te
Atua, na ko atura, E tangata tuatua-tika
48 tikai teia. E te tangata tini ravarai
ko tei aere mai e akara ra, kite akera
i te tu tikai i taua mea i raveia ra, oki
anake atura ma te papaki i to ratou
49 umauma. E te au tangata katoa i

kite iaia ra, e te au vaine i aru mai
iaia, mei Galilea maira, tu ua atura
ïa i te atea ke i te akara ua anga mai
i taua au mea ra.
E i na, tetai tangata tumu korero, 50
ko Iosepha te ingoa; e tangata mei-
taki, e te tuatua-tika: Kare aia i aka- 51
tika i te tuatua a tetai pae, e ta ratou i
rave ra: no Arimatea *aia*, e oire no te
ngati Iuda: e te tapapa katoa ra aia i
te basileia o te Atua. Aere atura taua 52
tangata ra kia Pilato, e pati atura i te
kopapa o Iesu. Kua tuku iora ki raro, 53
vaî ora ki te kakau orongā, e tuku
atura ki roto i te menema i paoia ki
roto i te mato ra, kare ua e tangata i
vaioia i reira. Ko te rā akamanea anga 54
te reira, te vaitata maira te sabati.
E taua au vaine ra, tei aru katoa 55
mai iaia mei Galilea maira, aru atura
ia Iosepha, akara atura i taua menema
ra, e te tu o te vaio angaia te kopapa
nona ra. E kia oki maira ratou, aka- 56
putu ora i te rakau kakara, e te mura, e
akaangaroi ora i te sabati i tei akaueia
maira.

PENE XXIV.

Te tuakaouanga: te aerenga ki Emausa: kua ora akaou a Iesu, kua tuatua e kua ako i te au pipi, e kua aere atura ki runga i te rangi.

E TAE akera ki te *rā* mua o te 1
ebedoma ra, aere atura ratou, e
ko e tokotai puke *vaine ke* oki, ki te
menema ra, i te akirata, ma te rakau
kakara ta ratou i tangaakaputu ra. Ro- 2
koia atu e ratou, kua uri keia te
toka i te menema ra. E tei to ratou 3
tomo anga ki roto ra, kare ua te ko-
papa o te Atu ra o Iesu. E te eumi- 4
umi ua ra ratou i taua mea ra, i na, te
tu ua maira e toko rua puke tangata i
vaitata ia ratou ma te kakau kakā.
E te mataku ua ra taua au vaine ra, 5
piko iora to ratou mata ki raro i te one,
kua tuatua maira raua kia ratou, Eaa
kotou i kimi ei i tei ora, i te vairanga
o tei mate? Kare aia i ko nei, kua tu 6
akenei ki runga: e akamaara i tana i
tuatua mai kia kotou ra, iaia i noo i
Galilea ra, Ka na ko mai ei ra e, E 7
tukuia atu te Tamaiti a te tangata nei
ki te rima o te aronga rave ara e tika'i,
e e akasatauroia, e ka tu akaou ki te po
toru ra. Kua manako ora ratou i taua 8
au tuatua nana ra. E oki maira ra- 9
tou mei te menema maira, akakite
maira i taua au tuatua katoa ra ki te
tino ngauru ma tai ra, e tetai pae ta-
ngata katoa oki. Ko Maria i Magadala, 10
e ko Ioana, e ko Maria *te metua vaine*
no Jakobo, e aua puke vaine ke katoa
ra, ko tei akakite mai ïa ki te au apos-
11 tolo i taua au tuatua ra. Kare ra ra-
tou i akarongo mai, mei te tuatua taeke
ua ra te reira tuatua, i to ratou manako
12 anga. Kua tu akerā Petero, e oro
atura ki te menema ra; e piko ora aia
ki raro, kite atura i te kakau i te vai
ua anga; oki maira ma te akaeatu i roto
iaia uaorai i taua mea i tupu ra.
13 E i na, aere atura e toko rua o ratou i
taua rā ra ki tetai vila, ko Emausa te
ingoa, e ono ngauru setadia te roa mei Ie-
14 rusalema. Tuatua ua ora raua i taua au
15 mea katoa i kitea ra. E te tuatua ua
ra raua ma te akaeatu raua raua orai,
kua kapiti ua mairā Iesu i reirao, e
16 aere katoa atura ratou. Kua akakoreia
ra te kite i to raua mata, kare atura
17 raua i kite iaia. Kua tuatua maira aia
kia raua, Eaa tenana tuatua ta korua
e tuatua aere ua ana, ma te iriea?
18 Kua karanga atura tetai, ko Ke-
leopa te ingoa, na ko atura kiaia,
Ko koe anake ana paa te tangata ke i
Ierusalema nei, kare i kite i te au mea
19 i tupu i reira i eianei puke rā? Kua
tuatua maira aia kia raua, Eaa ïa au
mea? Kua karanga atura raua kiaia, Ia
Iesu i Nazareta ra, e peroveta tuatua
mana ïa, e te ravenga, i mua i te aroaro
20 o te Atua e te tangata katoa oki: E to
tatou kau taunga nunui ra, e te au
akava, i te tuku anga atu iaia kia aka-
utungaia kia mate, e kua akasatauro
21 oki iaia. Kareka ko matou nei, i ma-
nako oki matou e, ko te tangata teia e
ora'i Iseraela nei: kare ra te reira
anake ra, ko te toru oki teia o te rā i
22 raveia'i taua mea ra. I poitirere ra
matou i etai puke vaine i o matou nei,
ko tei aere ïa i te akirata ki te menema
23 ra: E akara atura kare ra te kopapa
o te *Atu,* kua oki maira ratou, tua-
tua maira e, e puke angela ta ra-
tou i kite, e na ratou i akakite mai
24 *kia ratou* e, kua ora akenei aia. Aere
atura e tokotai puke tangata no matou
rai ki te menema ra, rokoia atura, koia
tika rai tei tuatuaia mai e te au vaine:
25 kare ra i kite iaia. Kua na ko mai-
ra aia kia raua, Aue ïa puke tangata
manako kore e, e te ngakau akarongo
ngata i te au mea katoa ta te au pero-
26 veta i tuatua maira: Kare aina kia peraia
to te Mesia mate e tika'i, ka aere atu ei
27 aia ki tona basileia? Akakite maira aia
kia raua i te au tuatua katoa nona, i
tataia ra, mei ia Mose e tae rava akera
28 ki te au peroveta katoa. E vaitata
atura ratou ki te vila ta ratou i aere ra,

kua akaaere ke atura aia. Kua unu- 29
unu tika atura raua iaia, na ko atura,
E noo anake tatou ; kua aiai oki, kua
parepare te rā. Tapae atura aia *i te*
are, noo katoa ora ratou. E taua noo 30
anga no ratou ra i te kaingakai, kua
rave akera aia i te areto, akametaki
ora, vava'i ora, e tuku atura kia raua
ra. Akapueraia akera to raua mata, 31
kite atura raua iaia ; e ngaro ke atura
aia ia raua. Kua tuatua ora raua raua 32
orai, Kare aina i maana rava to taua
ngakau, ka tuatua mai ei aia kia taua
i te arataa ra, ka akataka mai ei aia i
te tuatua i tataia ra? Kua tu akera 33
raua ki runga i reira, oki atura ki Ie-
rusalema, rokoia atu te ngauru ma tai
ra, te putuputu ra, e to ratou katoa, E 34
te tuatua anake ra. Kua ora tika rai te
Atu, e kua akakite mai kia Simona.
Akakite katoa atura raua i te tuatua *ta* 35
raua i kite i te arataa ra, e to raua
kite anga iaia i te va'i anga i te are-
to ra.
E te akatika ua ra raua i taua tua- 36
tua ra, ko Iesu katoa ora i rotopu ia
ratou, kua tuatua maira, Kia ora na ko-
tou. Poitirere rikarika atura ratou e 37
maranga atura te ii, maara akera, e vae-
rua tei kitea e ratou. Kua tuatua mai- 38
ra aia kia ratou, Eaa kotou i mataku
ei? eaa tena manako i akatupuia'i i
to kotou ngakau? Ka akara mai ana i 39
toku rima e toku vaevae, ko au uao-
rai oki teia: ka aa ua mai ana, kia
kite kotou ; kare ïa o te vaerua e
ivi, e kare oki e kiko, mei ta kotou i
kite iaku nei. Pera atura aia i te tua- 40
tua anga ra, e kua akakite atura kia
ratou i tona rima e tona vaevae. E 41
kare rai oki ratou i akarongo tikai i te
rekareka ma te umere, kua tuatua
maira aia kia ratou, E manga kai ainei
42 ta kotou e vai nei? Tuku atura ratou
i te manga ika tunu nana, e tetai manga
43 melikerio. Rave iora aia, kai ora i
mua ia ratou ra.
44 Kua tuatua maira aia kia ratou,
Taku teia i karanga atu kia kotou, ka
noo katoa'i tatou ra e, e tupu rai noku
nei te au tuatua i tataia ki roto i te ture
a Mose ra, e te au peroveta ra, e i te
45 Salamo ra. Akamārama atura aia i
to ratou ngakau, kia kite ratou i te
46 tuatua i tataia ra. Kua tuatua maira
aia kia ratou, I peraia te tata anga i
taua tuatua ra, e kia peraia to te Mesia
mate e tika'i, e kia tu akaou mai aia i
47 te po toru ra mei te mate mai: E kia
tutu aereia te tuatua no te tataraara,
e no te akakore anga i te ara, i tona
ingoa, mei Ierusalema atu nei, e kia
48 pini te pa enua ravarai. Ko kotou
49 anake oki te kite i teianei tuatua. E i
na, naku oki e tono mai kia kotou ta
taku Metua i tuatua maira; e noo
ra kotou i te oire i Ierusalema nei, e
kia rauka to kotou maroiroi no runga
mai.
50 Kua arataki atura aia ia ratou ki
vao ra e tae ua atura ki Betania ; apai
akera aia i tona rima ki runga, kua
51 akaora maira ia ratou. Iaia i akaora
mai ia ratou ra, i raveia mai ei aia, e
52 apaiia atura ki runga i te rangi. Aka-
mori atura ratou iaia, oki anake atura
ki Ierusalema, ma te rekareka maata ;
53 E tika anake rai ki roto i te iero ra,
kare e rā e tukua, i te akameitaki
anga, e te akapaapaa anga, i te Atua.
Amene.

TE EVANGELIA A IOANE.

PENE I.

To te Logo riro anga mai ei tangata: te tuatua a Ioane baptizo ia Iesu: te iki anguia o Anederea, Petero, Philipa, e ko Natanaela.

I VAI ana te Logo i muatangana, i 1
te Atua ra oki te Logo, e ko te
2 Atua oki te Logo. I te Atua ra oki aia i
3 muatangana. Nana i anga te au mea
katoatoa ; kare ua tetai mea i angaia, tei
4 kore i angaia e ia. Tei roto iaia te ora ;
e taua ora ra, to te tangata ïa mārama.
5 I kakā mai ana te mārama ki te poiri,
6 kare ra te poiri i āriki atu. I tono-
kia mai tetai tangata mei ko mai i te
7 Atua ra, ko Ioane te ingoa. I aere

mai taua tangata ra ei kite, ei akakite
i taua mārama ra, kia akarongo te ta-
ngata katoatoa iaia. Kare ra aia i 8
taua mārama ra, *i aere* maira ei aka-
kite i taua mārama ra. Koia te mā- 9
rama mou, ko te akamārama mai i te
tangata katoa i tona aere anga mai ki
te ao nei. I te ao nei aia, e nana i 10
anga teianei ao; kare ra to te ao i kite
atu iaia. I aere mai nei aia i ona tikai, 11
kare ra tona iti-tangata tikai i āriki
atu iaia. Te aronga katoa ra i āriki 12
atu iaia, i o maira aia i te tika ia
ratou kia riro ei tamariki na te
Atua, koia te aronga i akarongo i tona
ingoa: Te aronga, kare to te toto i 13
anau ei ra, kare oki to te anoano o te
kopapa, kare oki to te anoano o te
tangata, no te Atua ra. I riro mai nei 14
te Logo ei tangata, e kua puakapa
mai ki o matou nei, (kua kite matou
i tona kakā, te kakā e tau i te Ta-
maiti anau tai a te Metua ra) kua ki i
te aroa ua e te tuatua-mou. Nona ta 15
Ioane i akakite mai, iaia i kapiki ra,
ka na ko mai ei ra e, Koia oki teia taku
i karanga ra, Ko te aere mai i muri-
ngao iaku nei, kua riro ïa i mua iaku;
ko mua oki aia iaku. Kua rauka ia 16
tatou katoa te aroa ua, e tau i tona
aroa ua, no tona ra ki. Na Mose oki i 17
tuku mai te ture, kareka te aroa ua e
te tuatua-mou, na Iesu Mesia ïa. Kare 18
ua e tangata i kite i te Atua; ko te
Tamaiti anau tai, i runga i te umauma
o te Metua ra, koia tei akakite mai
iaia.

Teia ta Ioane tuatua, i te tono anga 19
mai a te ngati Iuda i te kau taunga
ra, e te ngati Levi, no Ierusalema mai,
e ui kiaia e, Koai koe? Kua aaki 20
atura aia, kare rava i nuna, aaki ua
atura, Kare au te Mesia. Kua na ko 21
maira ratou kiaia, Koai oki? Ko Elia
ainei koe? Kua karanga atura aia,
Kare au. Ko taua peroveta ra ainei koe?
Kua karanga atura aia, Kare. Kua 22
tuatua maira ratou kiaia, Koai koe? ei
tuatua anga na matou ki te aronga i
tono mai ia matou: eaa ua taau tuatua
ia koe uaorai? Kua karanga atura aia, 23
Ko te reo au "no tetai e kapiki aere ki
te medebara ra e, Ka akatika ua i te
mataara no te Atu," ko tei karangaia
mai e Isaia peroveta ra. No te au 24
Pharisea taua aronga i tonokia maira.
Kua ui maira ratou kiaia, na ko maira, 25
Eaa oki koe i bapetizo ei, kare koe i
te Mesia, kare oki a Elia, kare oki i
taua peroveta ra? Kua karanga aturā 26
Ioane, na ko atura, I bapetizo au ki te
vai, te tu ua nei ra tetai i rotopu ia
27 kotou, kare kotou i kite iaia. Koia
teia, i miringao aia iaku i te aere
anga mai, kua riro aia i mua iaku;
kare ïa au e tau kia tatara i te itiki i
28 tona tamaka. Tei Betabara i tera pae
Ioridana te tuatua angaia taua tuatua
nei, i te bapetizo anga a Ioane ra.
29 E ao akera, kite aturā Ioane ia Iesu
i te aere anga mai kiaia ra, e kua na
ko akera, Ka akara na i te Arenio a te
Atua, ko tei apai ke atu i te ara a to te
30 ao! Koia teia taku i karanga ra e,
Te aere mai nei tetai tangata i muri-
ngao iaku nei, e kua riro aia i mua
31 iaku: ko mua rai oki aia iaku. Ka-
reka au, kare au i kite iaia: kia kitea
ra aia e to Iseraela, i aere mai ei au e
32 bapetizo ki te vai nei. Kua akakite
atura oki a Ioane, na ko atura, Akara
atura au i te Vaerua i te eke anga mai
mei te rangi mai, mei te kukupa ra te
33 tu, e kua noo ora ki runga iaia. Kare
ra au i kite iaia, auraka tei tono mai
iaku e bapetizo ki te vai nei, i karanga
mai kiaku nei e, Ko taau e akara i te
Vaerua i te eke anga mai, e te noo
anga ki runga iaia, koia ïa, ko te ka
34 bapetizo ïa ki te Vaerua Tapu. Kite
atura oki au, e akakite atura oki au e,
ko te Tamaiti teia na te Atua.
35 E ao akera, te tu ua akerā Ioane ma
36 e toko rua puke pipi ana ra; E kite
akera aia ia Iesu i te aere anga mai *na
reira,* kua na ko akera, Ka akara na i
37 te Arenio a te Atua. E kite akera
aua nga pipi ra i taua tuatua nana ra,
38 kua aru atura raua ia Iesu. Kua
anga mairā Iesu ki miri, kite maira ia
raua i te aru anga, kua tuatua maira
kia raua, Eaa ta korua e kimi nei?
Kua karanga atura raua kiaia, E
Rabi, (koia oki te karangaia nei e, e
te Orometua, kia kiritiia ra,) e noo
39 koe kiea? Kua tuatua maira aia kia
raua, Ka aere mai ka akara. Aere
atura raua e kite atura i tona nooanga,
e noo atura ki ona i taua rā ra: kua
40 tae oki te ngauru o te ora. E tetai o
aua puke tangata toko rua i akarongo
i te tuatua a Ioane ra, ko tei aru atu
ia *Iesu* ra, ko Anederea ïa, te taeake
41 o Simona Petero ra. E aravei atura
aia i mua i tona uaorai tuakana ia Si-
mona, kua karanga atura aia kiaia,
Kua kitea ia maua te Mesia, (koia oki
42 te Akatainuia kia kiritiia ra.) Kua
arataki maira aia iaia kia Iesu ra. E
kia akara akerā Iesu iaia ra, kua na ko
atura, Ko Simona koe, ko te tamaiti a
Iona; ka tapaia koe ia Kepha, koia
oki a Petero.
43 E ao akera, kua manako akerā Iesu,

ka aere ki Galilea, e kua aravei akera
ia Philipa, kua karanga atura kiaia,
Ka aru mai iaku. No Betesaidā Phi- 44
lipa, no te oire o Anederea e Petero.
E aravei akera oki a Philipa ia Nata- 45
naela, kua karanga atura kiaia, Kua
kitea e matou ta Mose i tata ki roto i
te ture ra, e ta te au peroveta ra, ko
Iesu i Nazareta, e tamaiti na Iosepha.
Kua tuatua mairā Natanaela kiaia, E 46
meitaki ainei to Nazareta mai? Kua
karanga aturā Philipa kiaia, Ka aere
mai ka akara. Kua akara aturā Iesu 47
ia Natanaela i te aere anga mai kiaia
ra, kua tuatua ora iaia, Ka akara na i
te ngati Iseraela tikai, kare ua e piki-
kaa o roto iaia. Kua tuatua mairā Nata- 48
naela kiaia, Noea to kite iaku? Kua ka-
ranga aturā Iesu, na ko atura kiaia,
Akara atura au ia koe i raro ake i te
suke, ou Philipa i karanga atu ei kia
koe. Kua tuatua mairā Natanaela 49
kiaia, E Rabi, ko te Tamaiti koe a te
Atua; ko te Ariki koe o Iseraela. Kua 50
karanga aturā Iesu kiaia, na ko atura,
No te mea i karanga atu au kia koe na
e, te akara atura au ia koe i raro ake i
te suke ra, i akarongo ei koe: e mea
ngiti tena i taau ka kite a muri nei.
Kua karanga atura aia kiaia, Amene, 51
amene, e karanga atu au kia kotou,
Teia kotou ka kite i te rangi i te ma-
vete anga, e te au angela a te Atua i
te kake anga atu, e i te eke anga mai,
i runga i te Tamaiti a te tangata nei.

PENE II.

To Iesu akariro anga i te vai ei wina: te uri anga i te aronga oko ra ki vao i te iero: no te nao i te tu akaou anga iaia i te po toru: kare a Iesu e vare i te tangata.

E PO toru akera, e akaipoipoanga 1
tei Kana i Galilea ra, tei reira
katoa te metua vaine no Iesu ra: E 2
karangaia mairā Iesu e te aronga pipi
ana, *ka aere* katoa i taua akaipoipo-
anga ra. E pou akera te wina, kua 3
tuatua maira te metua vaine o Iesu
kiaia, Kare a ratou wina. Kua ka- 4
ranga aturā Iesu kiaia, Eaa taau iaku
nei, e maine? kare i tae ki toku ora.
Kua karanga atura te metua vaine ki 5
te au tavini, Ko tana e akaue mai kia
kotou, ka akapera kotou. Te vai ua 6
ra nga ue vai toka e ono, taki rua bato
te ka o i te ue okotai, e taki toru oki, i
vaioia ki reira no te peu i te tamā
anga a te ngati Iuda. Kua karanga 7
aturā Iesu kia ratou, Ka akaki ana i
te aronga ue ki te vai. Kua akaki ora
8 ratou e tae ua akera ki te nia. Kua
karanga atura aia kia ratou, Ka akata'e
ana, apai atu ei ki te kavana o te oroa
9 nei. Kua apai atura oki ratou. E
kia tongi akera te kavana o te oroa i
taua vai i akaririroia ei wina ra, kare oki
aia i kite i te rauka anga mai; (kareka
te au tavini i akata'e mai i taua vai ra,
kua kite ïa;) kua karanga atura te
10 kavana ki taua tane ou ra, E kua na
ko atura kiaia, Ko te wina meitaki ta
te tangata katoa e tuku mai i mua; e
kia inu maata *te tangata*, e muringao
te mea kino ake: kua vaio ra koe i te
wina meitaki, e i teianei i apai na
11 mai ei. Tei Kana i Galilea te rave
angā Iesu i teianei semeio mua, i te
akakite anga i tona kakā; e kua aka-
12 rongo te au pipi iaia. E muri akera
i te reira, aere atura aia ki Kapere-
nauma, aia ma tona metua vaine, tona
au taeake, e tana au pipi; kare ra i
maata roa to ratou rā i reira.
13 Te vaitata ua ra te pasa a te ngati
Iuda ra, aere aturā Iesu ki Ierusa-
14 lema. E kite atura aia i te aronga i
oko i te bovi, e te mamoe, e te ku-
kupa, e te aronga oko moni i te noo
15 anga i roto i te iero ra: Kua anga
ora aia i te taura rikiriki ei pāpā, e
kua tuaru atura ia ratou katoa ki vao
mai i te iero ra, te mamoe, e te bovi;
e riringi atura i te moni a te aronga
oko moni ra, e akatauri atura i ta
16 ratou au papa; E karanga atura ki te
aronga i oko i te kukupa ra, Apai ke
atu i tena au apinga; eiaa e akariro i
te are o taku Metua ra, ei are oko anga
17 apinga. Kua manako akera te au pipi
i te tuatua i tataia ra, "Kua pou roa
18 au i te maroiroi i toou are." Kua
tuatua maira te ngati Iuda kiaia, na
ko maira, Eaa taau akairo e akakite
19 mai, i akapera mai ei koe? Kua ka-
ranga aturā Iesu kia ratou, na ko
atura, Ka vava'i ua na i teianei nao, e
kia po toru ake, kua tu akaou ïa iaku.
20 Kua tuatua maira te ngati Iuda, E a
ngauru ma ono te mataiti i te akatu
anga i teianei nao; e ka tu akaou ia
21 koe i te po toru? Ko tona kopapa te
22 nao tana i karanga ra. E kia tu akaou
mai aia mei te mate maira, kua mana-
ko akera tana au pipi e, i tuatua na
oki aia i taua tuatua nei; akarongo
akera ratou i te tuatua i tataia ra, e te
tuatua i karangaia e Iesu ra.
23 E iaia i noo i Ierusalema i te oroa i
te pasa ra, manganui te tangata i aka-
rongo iaia ra, no te au semeio i kitea e
24 ratou tana i rave ra. Kare ua rā Iesu
i irinaki atu kia ratou, no te mea, kua

kite aia ia ratou katoatoa. Kare oki 25
aia e akakiteia mai e tetai ke i te tu o
te tangata: kua kite oki aia i to roto i
te tangata.

PENE III.

Ko Nikodemo: no te anau akaou anga: no te ovi i akateiteiia: to te Atua aroa maata: ta Ioane bapetizo tuatua iaia orai, e to Iesu tupu anga i te maata.

TE noo ra tetai tangata, no te au 1
Pharisea, ko Nikodemo te ingoa, e
kavana no te ngati Iuda: Ko tei aere 2
mai i te po kia Iesu ra, e kua tuatua
maira kiaia, E Rabi, kua kite matou
e, e orometua koe mei ko mai i te
Atua ra: kare oki teianei au semeio
taau e rave nei e tika i te tangata, au-
raka te Atua katoa ra. Kua karanga 3
aturā Iesu, na ko atura kiaia, Amene,
amene, e karanga atu au kia koe, Kia
kore te tangata e anau akaou ra, kare
aia e kite i te basileia o te Atua ra.
Kua tuatua mairā Nikodemo kiaia, 4
Eaa ua te tangata metua e anau ei? ka
o akaou ainei ki roto i te kopu o tona
metua vaine, ka anau mai ei? Kua 5
karanga aturā Iesu, Amene, amene, e
karanga atu au kia koe, Kia kore te
tangata e anau ki te vai, e te Vaerua,
kare aia e o i te basileia o te Atua.
Ko ta te kopapa e anau nei, e kopapa 6
ïa; ta te Vaerua e anau ra, e vaerua ïa.
Eiaa koe e poitirere ua, ko au i kara- 7
nga atu kia koe e, Kia anau akaou ko-
tou e tika'i. Te arara ua nei te matangi 8
i tana ngai e anoano ra, te kite ra koe i
tona aruru, kare ra koe i kite i te ngai
no reira mai aia ra, e te ngai e aereia
atu e ia ra: koia tika oki te tangata
katoa ta te Vaerua e anau ra. Kua tua- 9
tua mairā Nikodemo kiaia, na ko maira,
Eaa ua ïa au mea e tika'i? Kua kara- 10
nga aturā Iesu, na ko atura kiaia, Ko
te orometua koe a to Iseraela, e kare
koe i kite i teianei tuatua? Amene, 11
amene, e karanga atu au kia koe, Ko
ta matou i kite ra, ta matou e tuatua
nei, e ta matou i akara ra, ta matou e
akakite nei; kare ra kotou e āriki mai
i ta matou tuatua. I tuatua na au kia 12
kotou i te tuatua no teianei ao, e kare
kotou i akarongo, eaa ua kotou e aka-
rongo ei kia akakite atu au kia kotou
i te tuatua o te rangi? Kare rava e 13
tangata i tae ki runga i te rangi, auraka
ko tei aere mai ki raro mei runga mai
i te rangi ra, ko te Tamaiti a te tangata
i runga i te rangi ra. Mei ia Mose i 14
akateitei i te ovi i te medebara ra,
koia katoa te Tamaiti a te tangata ra,

15 kia akateitei katoaia e tika'i: Kia kore
e mate te akarongo iaia, kia rauka ra te
16 ora mutu kore. I aroa mai te Atua
i to te ao nei, kua tae rava ki te oronga
anga mai i tana Tamaiti anau tai, kia
kore e mate te akarongo iaia, kia rauka
17 ra te ora mutu kore. Kare oki te
Atua i tono mai i tana Tamaiti ki te ao
nei e akaapa mai i to te ao, kia ora
18 ra to te ao iaia. Te akarongo iaia ra,
kare aia e akaapaia: te kore e aka-
rongo ra, kua akaapa takereia na ïa,
i te mea, kare aia i akarongo i te ingoa
o te Tamaiti anau tai a te Atua ra.
19 Teia taua akaapa ra, ko te mārama
kua tae mai ki te ao nei, e i anoano
akenei te tangata i te poiri, kare te mā-
rama, no te mea te kino ua ra ta ratou
20 tuatua. Ko te rave i te kino ra, kua
makitakita anake ïa ki te mārama,
kare oki e aere mai ki te mārama, ko
21 te kitea aea tana tuatua. Ko te akono
i te tuatua-mou ra, ka tae mai ïa ki te
mārama kia kitea meitakiia e, te tau
ra tana tuatua ki te Atua.
22 E muri akera, aere aturā Iesu ma
tana au pipi ki tetai enua i Iudea, noo
atura i reira ma ratou katoa, e bapetizo
23 ora *i te tangata*. Te bapetizo katoa ra
oki a Ioane i Aino, i vaitata ua i Sale-
ma, no te mea e manganui to reira
vai; e kua aere maira *te tangata*, e
24 bapetizoia ora. Kare rā Ioane i uriia
25 ki roto i te are tapekānga. Kua tau-
māro ora te au pipi a Ioane e te ngati
26 Iuda i te tamā anga. Aere atura ra-
tou kia Ioane ra, e kua karanga atura
kiaia, E Rabi, te tangata i noo korua
i te pae i Ioridana ra, ko taau i akakite
ra, i na, te bapetizo ua ra aia, e te aere
27 ua maira te tangata katoatoa kiaia. Kua
tuatua mairā Ioane, na ko maira, Kare o
te tangata mana e rauka, mari ra ko tei
28 orongaia mai no te rangi ra. Ko kotou
uaorai tei kite iaku, e kua tuatua au
e, Kare au i te Mesia, i tonokia mai
29 au e na mua iaia. Ko te tane ou ra,
te tangata nana te vaine; ko te oa ra
o taua tane ou ra, ko te noo ua i te pae
i te akarongo anga kiaia ra, e rekareka
maata tona i te reo o te tane ou ra: e teia-
nei kua tika rava toku rekareka anga.
30 Ka tupu aia i te maata anga, ka oki ra
31 au i te mea ngiti anga. Ko te aere
mai mei runga ra, ko tei maata ïa; ko
to te one ra, no te one ïa, e no te one
oki tana tuatua: ko to runga mai i te
32 rangi ra, ko tei maata ïa. Ko tana i
akara ra, ko tana i akarongo ra, ko
tana rai e tuatua nei; kare ra e ta-
33 ngata e āriki mai i tana tuatua. Ko
tei āriki mai i tana tuatua, kua tuatua

pu ïa e, e tuatua-mou ta te Atua.
Ko ta te Atua i tono maira, ko ta te 34
Atua rai tuatua tana e tuatua ra: kare
oki te Atua i oronga rikiriki ua mai
i te Vaerua *nona*. Te akaperepere nei 35
te Metua i te Tamaiti ra, e kua oronga
ua mai i te au mea katoa ki tona rima.
Ko te akarongo i te Tamaiti ra, e ora 36
mutu kore tona: e te kore e aka-
rongo i te Tamaiti ra, kare aia e kite i
te ora; te vai ra ïa te riri o te Atua ki
runga iaia.

PENE IV.

Te vaine Samaria: te vai ora: te tu o te akamori: te mou i te vaitata anga: te tamaiti a te tangata mana i te akaora angaia.

E KITE akera te Atu e, kua akaki- 1
teia te au Pharisea e, e maata ta
Iesu i akariro ei pipi, e tana i bapetizo
ra, i ta Ioane; (Kare rā Iesu tikai i bape- 2
tizo, na tana au pipi ra:) Akaruke ora 3
aia i Iudea, oki akaou atura ki Galilea.
E e na Samaria aia i te aere e tika'i. 4
E tae atura aia ki tetai oire i Samaria, 5
ko Sikara te ingoa, tei vaitata ra ki te
kotinga kainga ta Iakoba i oronga atu no
tana tamaiti no Iosepha. Tei reira te 6
ruavai a Iakoba ra: E roiroi akerā
Iesu i te aerenga, noo ua ora aia ki
te pae o taua ruavai ra; kua tae ki
te ono o te ora ra. Kua aere maira 7
tetai vaine Samaria e uti i te vai:
kua karanga aturā Iesu kiaia, Ka o
mai ana e inu. Kua topa atura oki 8
tona au pipi ki roto i te oire, e oko i te
kai. Kua tuatua maira taua vaine 9
Samaria ra kiaia, Eaa ua koe, te ngati
Iuda na, i pati mai ei iaku i te vaine
Samaria nei i te vai? kare oki te ngati
Iuda e tau meitaki i to Samaria. Kua 10
karanga aturā Iesu kiaia, na ko atura,
Naringa koe i kite ana i ta te Atua
i oronga maira, e tei karanga atu kia
koe na e, Ka o mai na e inu; kua pati
mai ïa koe iaia, e kua oronga aia i te
vai ora naau. Kua tuatua maira taua 11
vaine ra kiaia, E te atu, kare aau ba-
kete, e rua oonu teia; eiea taau vai ora
e rauka'i? E maata ainei koe ia Iakoba 12
i to matou metua, ko tei oronga mai
na matou i teianei ruavai, e kua inu
aia uaorai, e tana au tamariki, e te au
puaka? Kua karanga aturā Iesu, na 13
ko atura kiaia, Ko te inu i tenana vai,
ka kaki akaou ïa: Kareka te ka inu i 14
te vai e orongaia atu e au nei, kare rava
atura aia e kaki akaou; ka riro ra taua
vai e orongaia atu e au nana ra, ei vai pu-
pui ua i roto iaia, e tika i te pupui anga,
e tae ua atu ki te ora mutu kore ra.
15 Kua tuatua maira taua vaine ra kiaia,
E te atu, ka o mai ana taua vai ra
naku, kia kore au e kaki *akaou*, kia
kore oki e aere mai i ko nei e uti.
16 Kua karanga aturā Iesu kiaia, Ka
aere, ka tiki i to tane, ka oki mai ei.
17 Kua tuatua maira taua vaine ra, na ko
maira, Kare aku tane. Kua karanga
aturā Iesu kiaia, E tika taau i tuatua
18 maira e, Kare aku tane: Ka toko rima
akenei oki aau tane; e tenana taau
e moe ana, kare ïa te tane naau: e tua-
19 tua-mou taau i tuatua mai nei. Kua
tuatua maira taua vaine ra kiaia, E te
atu, e peroveta koe, te kite nei au.
20 I akamori ana to matou ui metua ki
runga i teianei maunga; e te karanga
nei kotou e, tei Ierusalema te ngai
21 e tika'i kia akamori. Kua karanga
aturā Iesu kiaia, Ka akarongo mai ana,
e maine, kua vaitata te ora e, kare ko-
tou e akamori i te Metua i teianei
maunga, e kare rai oki i Ierusalema.
22 Kare kotou i kite i ta kotou e akamori
nei: kua kite matou i ta matou e aka-
mori nei: no te ngati Iuda mai oki te
23 ora. Kua vaitata, e teianei oki taua
ora ra, e akamori ei i te Metua te
aronga akamori tika ra, ma te vaerua e
te tuatua-mou: ko te tu ïa o te tangata
24 akamori ta te Metua e anoano ra. E
Vaerua te Atua, e te aronga e akamori
iaia ra, kia akamori ma te vaerua e te
25 tuatua-mou ra e tika'i. Kua tuatua
maira taua vaine ra kiaia, Kua kite au
e, te aere maira te Mesia, ko te Akata-
inuia ra ïa: kia riro mai aia ra, nana e
akakite mai kia matou i te au mea
26 ravarai. Kua karanga aturā Iesu
kiaia, Ko au ïa e karanga atu kia koe
27 na. I reira te tae anga mai o tana au
pipi, va ua akera ratou, aia i karanga-
ranga atu ki taua vaine ra: kare ua
atura tetai i karanga atu e, Eaa taau e
ui ana? eaa koe i karangaranga atu ei
28 kiaia? Vaio ua ora taua vaine ra i
tana āriki vai, aere atura ki roto i te
oire, e karanga atura ki te tangata,
29 Aere mai ka aere, ka akara i te tangata
i akakite mai kiaku i taku au peu ka-
toa nei; kare ainei tera ake te Mesia?
30 Aere atura ratou kiaia ra, no roto
31 mai i te oire. Kua tuatua na tana
au pipi kiaia, kua na ko ana, E Rabi,
32 ka kai. Kua tuatua maira aia kia
ratou, E kai taku kia kai, kare ua
33 kotou i kite. Kua tuatua ora te aro-
nga pipi ia ratou uaorai, I apai mai
34 ainei te tangata i te kai nana? Kua
tuatua mairā Iesu kia ratou, Teia taku
kai, ko te akono i tona anoano, to tei

tono mai iaku ra, ma te akaoti i tana
angaanga. Kare kotou i karanga e, e a 35
marama toe e mou ei? i na, e karanga
atu au kia kotou, Ka akateitei i to ko-
tou mata, ka akara i te au koro ra;
kua teatea ïa i teianei kua mou. Te 36
tangata e kokoti ra, e tutaki tana, e
kua akaputu i te meitaki no te ora
mutu kore: kia rekareka kapipiti, ko
te ruru e ko te kokoti. Kua tupu o 37
nei te manga tuatua ra e, Na tetai e
ruru, e na tetai ke e kokoti. E tono 38
au ia kotou ei kokoti i tei kore i angaia
e kotou na: na etai ke i angaanga,
e te akao ua atu nei kotou ki roto i ta
ratou angaanga. E manganui maira te 39
tangata no taua oire i Samaria ra i
akarongo kiaia, no te tuatua a taua
vaine i karanga e, Kua akakite mai aia
kiaku i taku au peu katoa ra. E kia 40
riro mai to Samaria kiaia ra, kua tāpu
maira ratou iaia e noo ki o ratou ra:
kua noo iora aia i reira e po rua.
Manganui atura tei akarongo i tana 41
uaorai tuatua; Kua tuatua akera ki 42
taua vaine ra, Kare no te tuatua aau
i tuatua maira i akarongo atu ei ma-
tou: kite ua akenei matou *iaia uao-
rai,* kua kite atura matou e, ko te
ora mou teia o to te ao, ko te Mesia.
E po rua akera, aere ke atura aia ki 43
Galilea. I tuatua anā Iesu orai e, kare 44
te peroveta e rekaia mai e tona uaorai
enua tikai. E tae atura aia ki Galilea, 45
kite meitaki maira to Galilea iaia, i
akara na oki ratou i te ravenga tini
tana i rave i te oroa i Ierusalema ra: i
reira katoa ratou i taua oroa ra. E tae 46
akaou atura oki a Iesu ki Kana i Gali-
lea, i te ngai tana i akariro i te vai ei
wina ra.
Te mate ra te tamaiti a tetai tangata
mana ra i te maki i Kaperenauma.
Kite akera aia e kua tae mai a Iesu ki 47
Galilea mei Iudea mai, aere atura aia
kiaia ra, tuatua meitaki atura kiaia,
kia aere mai aia e akaora i tana ta-
maiti: kua vaitata oki aia i te mate.
Kua tuatua mairā Iesu kiaia, Kia kore 48
kotou e kite i te semeio ma te piri ra,
kare ua kotou e akarongo. Kua ka- 49
ranga atura taua tangata mana ra, E
taku Atu, aere mai ka aere, ka mate
aea taku tamaiti. Kua tuatua mairā 50
Iesu kiaia, Ka aere i toou aerenga;
kua ora to tamaiti. Akarongo ua
atura taua tangata ra i te tuatua a
Iesu i tuatua maira, aere atura i tona
aerenga. E te oki atura aia ra, kua 51
aravei maira tona au tavini iaia, kua
tuatua maira, na ko maira, Kua ora to
tamaiti. Kua ui atura aia ia ratou i te 52
ora i amaru mai ei. Kua tuatua maira
ratou kiaia, I nanai tei te itu o te ora i
53 peke ei te vera. Kite akera te metua
e, ko te ora mou ra ïa i tuatua mai ei a
Iesu e, Kua ora to tamaiti: akarongo
atura aia, e tona kopu-tangata katoa.
54 Ko te rua ïa i ta Iesu semeio, iaia i oki
mai ki Galilea no Iudea mai, i rave ei.

PENE V.

Te vai paî i Beteseda: te tangata maki i akaoraia i te sabati: no te tuakauou-anga: ko Ioane bapetizo, te Atua, e ko Mose, nga akatika ia Iesu: te akarongo ngata o te ngati Iuda.

1 E MURI akera, e oroa ta te ngati
Iuda ra, e aere aturā Iesu ki Ieru-
2 salema. Tei Ierusalema tetai vai paî,
ko Beteseda te ingoa i te tuatua Ebera,
tei te pae uaorai i te *ngutupa* mamoe;
3 e rima are tamaru i taua *vai ra.* E
manganui te makimaki i te moe anga
ki roto, te matapo, te pirikoki, te ngu-
ngu, te tatari ra i te ngarepu anga i
4 taua vai ra. Ka eke mai oki te angela
ki raro i te vai i tona atu ïā, e aka-
ngarepu i taua vai ra: e te tangata i
riro ana ki raro i te vai kia oti te aka-
ngarepu angaia ra, kua ora ïa i tona
5 maki i mate ra. E tei reira tetai ta-
ngata, e toru ngauru ma varu ona ma-
6 taiti i te mate anga i te maki. E kia
akara akerā Iesu iaia i te moe ua anga,
kua kite takere ana aia e, e *mate anga*
roa tona, kua karanga atura kiaia, Te
7 anoano na koe i te ora? Kua tuatua
maira taua tangata makimaki kiaia ra,
E te Atu, kare ua e tangata i te tuku
iaku ki raro i te vai, kia ngarepu te vai
ra: te aere atura au, kua riro atura
8 tetai na mua iaku. Kua karanga aturā
Iesu kiaia, Ka tu, ka rave i toou roi,
9 ka aere. Ora takiri akera taua ta-
ngata ra i reira ra, kua rave akera i
tona roi, aere atura: e sabati oki taua
10 rā ra. Kua tuatua maira te ngati Iuda
i taua tangata i akaoraia ra, E sabati
teia; kare e tau i te ture kia apai koe i
11 to roi. Kua karanga atura aia kia
ratou, Na tei akaora mai iaku, i tuatua
mai kiaku e, Ka rave i toou roi, ka
12 aere. Kua ui maira ratou kiaia, Koai
ïa tangata i tuatua mai kia koe e, Ka
13 rave i toou roi, ka aere? Kare ua ra
taua tangata i akaoraia ra i kite iaia:
ngaro ke aturā Iesu, manganui te ta-
14 ngata tei taua ngai ra. E muri akera,
kite aturā Iesu iaia i roto i te iero, kua
karanga atura kiaia, I na, kua ora koe:
auraka e ara akaou, ka rokoia aea koe
15 e te kino maata ua atu. Aere atura

taua tangata ra, akakite atura ki te
ngati Iuda e, ko Iesu tei akaora iaia.
Kua takinga-kino maira te ngati Iuda 16
ia Iesu, i umuumu maira iaia e ta, koia
rave i te sabati i taua mea ra. Kua 17
karanga aturā Iesu kia ratou, Te anga-
anga ua nei rai toku Metua, ka anga-
anga katoa oki au. Kua maata rava 18
maira to te ngati Iuda umuumu iaia e
ta, koia i akaapa i te sabati, kare ra no
te reira anake ua, koia katoa ra i aka-
aite iaia uaorai ki te Atua, koia i ka-
ranga e, ko te Atua tona Metua tikai.
Kua karanga aturā Iesu kia ratou, na 19
ko atura, Amene, amene, e karanga
atu au kia kotou, Kare e tika ta te
Tamaiti kia rave aia anake uaorai, ko
tana ra i kite i te Metua i te rave anga;
ko te au mea katoa tana e rave ra, koia
katoa ta te Tamaiti e rave. E aka- 20
perepere rai oki te Metua i te Tamaiti,
e akakite mairai oki kiaia i te au mea
katoa tana tikai e rave ra: e mea maata
atu rai tana e akakite mai kiaia i teia,
kia umere kotou. Mei te Metua oki e 21
akaora, e e akatu mai i tei mate ra ki
runga: e akaora katoa oki te Tamaiti i
tana e anoano ra. Kare rava oki a te 22
Metua tangata e akava ra, kua tuku
uaia mai te akava i te Tamaiti: Kia 23
akangateitei te tangata katoatoa i te
Tamaiti, mei ta ratou e akangateitei i
te Metua ra. Ko te kore e akangateitei
i te Tamaiti ra, kare ïa i akangateitei
i te Metua i tei tono mai iaia ra.
Amene, amene, e karanga atu au kia 24
kotou, Ko te kite i taku tuatua, e kua
akarongo iaia i tei tono mai iaku nei,
e ora mutu kore tona, kare aia e aka-
apaia; mei te mate mai aia, e tei te
ora atura. Amene, amene, e karanga 25
atu au kia kotou, Kua vaitata, e teianei
rai, te ora, e akarongo ei tei mate i te
reo o te Tamaiti a te Atua: e tei aka-
rongo ra, ka ora ïa. Mei te Metua ra 26
e ora tona tei roto iaia uaorai, kua
oronga mai oki aia i to te Tamaiti, ei
ora katoa tona i roto iaia orai; E kua 27
orongaia mai oki te mana kiaia kia
akava ra, no te mea e Tamaiti aia na te
tangata. Auraka e poitirere ua i te 28
reira: te vaitata mai nei oki te ora, e
akarongo ei te aronga katoa i roto i te
rua i tona reo, e kua aere mai ki vao.
Tei rave ana i te meitaki ra, ei te 29
tuakaouanga ora ïa ratou; e tei rave
ana i te kino ra, ei te tuakaouanga
akaapa ïa ratou. Kare ua e mea e tika 30
iaku anake ra kia rave: te akatau nei
au i taku e akarongo nei, e tuatua-tika
oki taku ra akatau anga, kare au i kimi
i toku uaorai anoano, ko te anoano ra o
te Metua ko tei tono mai iaku nei.
31 Koau anake ra, akatika ua'i iaku uao-
rai, kare ïa taku akatika anga e tika.
32 Ko tetai ke te akatika mai iaku, kua
kite oki au e, e tika tikai tana aka-
33 tika anga mai iaku ra. Kotou uaorai
oki tei tono i te karere kia Ioane ra, e
kua akakite mai aia i te tuatua-mou.
34 Kare ra au e tika i ta te tangata aka-
tika anga mai; kia ora ra kotou i
35 karanga atu ei au i teianei tuatua. Ko
taua lamepa mura ra aia e te kakā;
rekareka poto ua atura kotou i tona
36 mārama. Akatika maata ua ra taku i
ta Ioane: ko te angaanga tini oki a te
Metua i o mai naku e rave ra, ko taua
angaanga tini taku e rave nei, ko te
akatika mai iaku nei e, na te Metua au
37 i tono mai. Ko te Metua oki i tono
mai iaku nei, kua akatika mai aia uao-
rai iaku nei. Kare rai kotou i rongo
ua ake i tona reo, e kare rai i kite i
38 tona tu. Kare oki tana tuatua i vai
tamou i roto ia kotou, i kore ei kotou i
39 akarongo i tana i tono mai. Te kimi
marie nei kotou i te tuatua i tataia ra;
no te mea te manako ra kotou ka
rauka te ora mutu kore i reira: ko te
akakite ïa iaku taua au *tuatua* ra.
40 Kare ra kotou e aere mai kiaku nei i
41 te ora no kotou. Kare au i anoano i
42 ta te tangata akangateitei. Kua kite
ra au ia kotou e, kare rava o kotou
anoano i te Atua i roto ia kotou na.
43 I aere mai nei au ma te ingoa o toku
Metua, e kare kotou i oo mai iaku nei;
kia aere mai tetai ma tona uaorai ingoa,
44 e kite kotou i te reira. Eaa kotou e
akarongo ei, i tei kimi i ta kotou uao-
rai akangateitei, kare i akono i ta te
45 Atua anake ra akangateitei? Eiaa
kotou e manako e, ko au te tapepe ia
kotou i mua i te aroaro o te Metua: ko
Mose tei tapepe mai ia kotou, ta kotou
46 i irinaki ana. Angairi oki kotou i
akarongo ia Mose, kua akarongo mai
ïa kotou iaku nei: i tata oki aia i te
47 tuatua noku. Kare kotou i akarongo
i tana i tata ra, eaa oki kotou ka aka-
rongo mai ei i taku nei tuatua?

PENE VI.

Nga tangata e rima tausani i angaiia: ko Iesu ka akaarikiia: te uriia e to Iesu aaere anga na runga i te tai: tona tino e tona toto te kai no te rangi mai: manganui tei maitu: te tuatua a Petero ma.

1 E MURI akera, ano aturā Iesu ki
tetai pae i te roto i Galilea, koia

te roto i Tiberia ra. E aerenga maata 2
oki tei aru mai iaia, no te mea kua
kite ratou i te semeio tana i rave i te
aronga makimaki ra. Aere aturā 3
Iesu ki runga i tetai maunga, noo ora
ki raro ma tana au pipi. Kua vaitata 4
te pasa, e oroa na te ngati Iuda ra.
Akara akera te mata o Iesu, e kite 5
atura aia e, e aerenga tangata maata te
aere maira kiaia ra, kua karanga atura
kia Philipa, Eiea tatou ka oko ei i te
kai, ei angai anga i teia aronga? I 6
akapera atura aia i te timata anga iaia;
kua kite oki aia uaorai i tana ravenga.
Kua tuatua mairā Philipa, Kia rua ua 7
atu rai anere i te denari ei oko i te areto,
kare ua e rava kia taki tai ungaungā
kai i te tangata okotai. Kua tuatua 8
maira iaia tetai pipi ana ra, ko Anede-
rea te taeake o Simona Petero, Tera ake 9
tetai tamaiti, e rima ana areto kerite, e
rua oki ika; eaa ra te reira e rava'i i
teianei aronga maata? Kua karanga 10
aturā Iesu, Ka akatakoto aere ana i te
au tangata ki raro. E manganui oki
te mātā i taua ngai ra: kua takoto
aere iora te au tangata ki raro, e rima
paa tausani kia tatau. Kua rave 11
akerā Iesu i nga areto ra; akameitaki
atura, apai atura ki te au pipi, e na
te au pipi *i tua* atu na te aronga i noo
ki raro ra; e *kua tua* katoa atura i
te ika, e kua iu anake ora ratou. E 12
pangia rava akera ratou, kua karanga
atura aia ki tana au pipi, Ka akaputu
ana i te ungaungā kai mea riki i toe
ra, eiaa tetai va'i e akarukeia. Kua 13
akaputuputu ora ratou, e ki akera nga
tapora raungauru ma rua, i te toe-
nga i taua nga areto kerite e rima ra,
ko tei toe i taua aronga i kai ra.

E kite akera taua au tangata ra i te 14
semeio ta Iesu i rave ra, kua na ko
akera, Ko taua peroveta mou rai teia,
ko te ka aere mai ki te ao nei. Te 15
kite rā Iesu i to ratou manako, ka tiki
mai iaia e kave e akaariki, oki akaou
atura aia ki runga i te maunga, koia
anake ra. E aiai akera, aere atura 16
tana au pipi ki taatai. E tae atura ki 17
runga i tetai pai, akatere atura ki Ka-
perenauma. Kua poiri rava, kare akerā
Iesu i tae mai kia ratou. E peke 18
atura taua roto ra i te matangi viviki.
Oe ua atura ratou e rua ngauru ma 19
rima setadia, e e toru oki, kite maira
ratou ia Iesu i te aere ua anga na
runga i te tai, e vaitata ora aia ki te
pae pai: kua mataku akera ratou.
Kua karanga atura aia kia ratou, Ko au 20
teia; auraka e mataku. Rekareka 21
atura ratou iaia i te aere anga ki runga i
te pai: tapae atura ratou i reira ra i
te enua ta ratou e oe ra.
22 E ao akera, ko te au tangata i topa
i te pae roto ra, kua kite ratou e, kare
a Iesu i aere katoa ki runga i te boti i
te aerenga o te au pipi ra, ko ratou
anake ra tei akatere, okotai ua oki mea
23 boti i tae mai i reira: (E puke boti ke
ra no Tiberia mai tei tapae mai i vai-
tata orai i taua ngai ta ratou i kaikai
24 ra, ka akameitaki ei te Atu ra:) E
kia akara akera taua aronga tangata ra
e, kare a Iesu i reira, ma tana au pipi
katoa ra, kake katoa atura ratou ki ru-
nga i te pai, oe atura ki Kaperenauma,
25 i te kimi anga ia Iesu. E kite atura
ratou iaia i tetai pae roto ra, kua
karanga atura ratou kiaia, E Rabi,
26 i naea mai koe i ko nei? Kua tuatua
mairā Iesu kia ratou, Amene, amene,
e karanga atu au kia kotou, Kare i to
te mea i kite kotou i te au semeio ra,
te kimi nei ra kotou iaku, no te mea
kua kai kotou i te manga, e pangia
27 akera. Auraka e angaanga i te kai pe
ua, ko te kai ra te ka tika i te vaira-
nga, e tae ua atu ki te ora mutu
kore ra, ko ta te Tamaiti a te tangata
e oronga mai na kotou ra: koia oki tei
28 akonoia e te Atua Metua ra. Kua ui
atura ratou kiaia, Eaa ta te Atua
angaanga *i anoano* kia rave matou?
29 Kua tuatua mairā Iesu kia ratou, na
ko maira, Teia ta te Atua angaanga *i
anoano*, kia akarongo kotou iaia i tana
30 i tono mai. Kua karanga atura ratou
kiaia, Eaa taau semeio e rave, kia
akara atu matou, ka akarongo atu ei
31 matou ia koe? eaa taau ravenga? I
kaikai ana to matou ai metua i te
māna i te medebara ra; ko tei tataia
ra e, " I o mai ana aia i te areto no te
32 rangi na ratou ei kaikai anga." Kua
tuatua mairā Iesu kia ratou, Amene,
amene, e karanga atu au kia kotou,
Kare a Mose i oronga mai i te areto
no te rangi na kotou; kua oronga
maira taku Metua i te areto tikai o te
33 rangi na kotou. Tera ta te Atua
areto, ko tei eke mai mei te rangi, e
ko tei oronga mai i te ora no to te ao.
34 Kua karanga atura ratou kiaia, E te
Atu, eiaa koe e tivata i te oronga mai i
35 taua areto ra na matou. Kua tuatua
mairā Iesu kia ratou, Ko au te areto
ora; ko te aere mai kiaku nei, kare
rava ïa e pongi; ko te akarongo mai
iaku nei, kare rava ïa e kaki vai.
36 Kua karanga atu na ra oki au kia
kotou, Kua kite kotou iaku, e kare
37 kotou i akarongo. Ko ta *taku* Metua
i oronga mai noku ra, ka tae mai ïa

kiaku nei; e ko te aere mai kiaku
nei, kare rava ïa e kopaeia e au. I 38
eke mai nei oki au mei te rangi mai, e
akono i to tei tono mai iaku nei ano-
ano, auraka i toku uaorai anoano.
Teia oki to te Metua anoano, to tei 39
tono mai iaku nei, kia kore au e ngere
i tetai i tana i oronga mai noku ra,
kia akatu akaouia e au kia tae ki te rā
openga ra. Ko teia oki to tei tono 40
mai iaku nei anoano, ko te kite i te
Tamaiti e te akarongo iaia ra, ei ora
mutu kore tona: e naku aia e akatu
akaou kia tae ki te rā openga ra.
Kua urutoe ora te ngati Iuda iaia, 41
koia i tuatua e, Ko au te areto no te
rangi mai. Kua na ko akera ratou, 42
Kare ainei teia ko Iesu, te Tamaiti a
Iosepha ra, tei kite katoa oki tatou i
tona metua tane, e te metua vaine
ra? eaa akera aia i tuatua mai ei e,
I eke mai nei au mei te rangi mai?
Kua tuatua mairā Iesu kia ratou, na 43
ko maira, Auraka na kotou e urutoe ua.
Kare te tangata e tae mai kiaku nei, 44
mari ra kia akatae mai te Metua ko
tei tono mai iaku nei iaia: e naku aia
e akatu akaou kia tae ki te rā openga
ra. Kua tataia oki i roto i te au 45
peroveta ra e, "Ka ope takiri ratou i te
apiiia e te Atua." E teianei, ko te aka-
rongo e te apiiia e te Metua ra, ko te
ka tae mai ïa kiaku nei. Kare ra e 46
tangata i kite i te Metua, mari ra ko
to ko mai i te Atua ra, kua kite aia i
te Metua ra. Amene, amene, e kara- 47
nga atu au kia kotou, Ko te aka-
rongo mai iaku nei, e ora mutu
kore tona. Ko au te areto e ora'i. 48
I kai ana to kotou ui metua i te māna 49
i te medebara ra, e mate atura. Ko 50
te areto teia no te rangi mai, kia kai-
kai ua te tangata i te reira, e kia
kore rava e mate. Ko au te areto ora, 51
ko tei eke mai mei te rangi: ko te ka
kai i teianei manga, ka tika ïa i te ora
anga e tuatau ua atu: ko taku areto
e oronga atu, ko toku ïa kopapa, ko
taku ïa e oronga atu ei ora no to te ao.
Kua taumāro anake iora te ngati Iuda 52
ratou ratou uaorai, na ko akera, Eaa
e tika'i i teianei tangata kia oronga mai
i tona kopapa ei kai? Kua tuatua 53
mairā Iesu kia ratou, Amene, amene, e
karanga atu au kia kotou, Kia kore
kotou e kai i te kopapa o te Tamaiti a
te tangata nei, e kia kore oki kotou e
inu i tona toto, kare ïa e ora i roto ia
kotou. Ko te kai i toku kopapa, e te 54
inu i toku nei toto, e ora mutu kore
tona; e naku aia e akatu akaou kia
tae ki te rā openga ra. E kai tikai 55
oki toku kopapa, e e *vai* inu tikai
56 toku toto. Ko te kai i toku kopapa, e
te inu i toku toto, ka tika ïa i te noo
anga i roto iaku, e *ka noo* uaorai au i
57 roto iaia. Mei te Metua oki e ora ra,
ko tei tono mai iaku nei, e te ora nei
oki au i te Metua ra: koia katoa te
58 kai iaku nei, ka ora ïa iaku. Ko te
areto teia no te rangi mai: kare ra mei
te māna i kaingaia e to kotou ui metua
ra, mate atura oki ratou: ko te kai i
teianei manga, ka tika ïa i te ora anga
59 e tuatau ua atu. I roto i te sunago te
tuatua anga aia i taua tuatua nei, i te
apii anga i Kaperenauma ra.
60 E manganui tana aronga pipi i aka-
rongo *i taua tuatua nei*, i na ko e, E
tuatua rikarika teia, ka kitea ra iaai?
61 Te kite rā Iesu ki roto iaia ra e, te
koumuumu ra tana au pipi i taua *tua-
tua* ra, kua tuatua maira kia ratou,
62 Te maitu na kotou i te reira? Nari-
nga paa kotou e kite ana i te Tamaiti
a te tangata i te oki akaou anga ki
runga i te ngai tana i noo i muata-
63 ngana? No te vaerua te ora, kare o
te kopapa e puapinga: te tuatua taku e
karanga atu kia kotou, e vaerua ïa, e
64 ora tei *te reira.* Kare ra tetai papaki
o kotou nei i akarongo. Kua kite oki
a Iesu mei muatangana mairai i te
aronga kare i akarongo, e te ta-
65 ngata e pikikaa kiaia ra. Kua karanga
atura aia, I karanga atu ei au kia
kotou e, kare rava te tangata e tae
mai kiaku nei, kia kore e orongaia
mai *te tae* e taku Metua ra.
66 Akaruke maira tetai papaki pipi ana
i reira ra e manganui, kare maira i aru
67 akaou iaia ra. Kua tuatua mairā Iesu
ki te ngauru ma rua ra, Ka aere katoa
68 ainei kotou? Kua karanga aturā Si-
mona Petero kiaia, E te Atu, ka aere
tika matou kiaai ra? tei ia koe te ora
69 mutu kore ra. Kua akarongo akenei
oki matou, e kua kite oki matou e, ko
koe te Mesia, te Tamaiti a te Atua ora
70 ra. Kua tuatua mairā Iesu kia ratou,
Kare aina kua iki au ia kotou tino
ngauru ma rua ra? e e diabolo rai
71 tetai o kotou nei. Ko Iuda Isekariota
a Simona tana i tuatua ra: no te ngauru
ma rua uaorai aia ra, koia rai te tangata
e pikikaa atu iaia ra.

PENE VII.

Te akarongo kore o te au taeake o Iesu: te aerenga ki te oroa patia puakapa: na te Atuā Iesu i tono mai: te vai ora: te tauetono anga ia Iesu: te kotikoti kupenga a to te Sunederi: ta Nikodemo tuatua.

E MURI akera, kare aturā Iesu 1
i aaere i Iudea, aaere ua ora
aia na Galilea; no te mea te tapapa
ra te ngati Iuda iaia e ta.
Te vaitata ra te oroa patia puakapa 2
a te ngati Iuda. Kua tuatua maira 3
tona au taeake kiaia, Ka akaruke mai
koe i teianei enua, ka aere atu koe
ki Iudea, kia kite katoa te au pipi aau
ra i te angaanga tini taau e rave nei.
Te kimi oki i te rongo ra, kare aua 4
e mea rave poiri; te rave nei koe i
taua au mea ra, ka akakite ua atu
koe ia koe uaorai ki te ngai tangata.
(Kare akerai tona au taeake tikai i 5
akarongo iaia.) Kua karanga aturā 6
Iesu kia ratou, Kare rai i tae ki toku
ora mou: ka tau ra te au ora katoa ia
kotou. Kare to te ao i makitakita 7
mai ia kotou; te riri mai nei ra iaku,
i te mea kua akakite ua atu au e, e
tuatua kino ta to reira. Ka aere ko- 8
tou ki taua oroa ra: kare au e aere
vave atu ki taua oroa ra; kare akerai
i tae ki toku ora tikai. E oti akera 9
taua tuatua nei, noo ua ora aia i Ga-
lilea. Kia riro ra tona ai taeake ra, 10
kua aere katoa atura aia ki taua oroa
ra, kare ra i aere akakite, *i aere* poiri
ua. Kua ui aere ora te ngati Iuda 11
iaia i taua oroa ra, na ko akera, Teiea
aia nei? Maata rava akera te koumu- 12
umu anga a taua aronga katoa ra iaia:
i karanga tetai papaki, E tangata mei-
taki aia: i na ko oki tetai papaki,
Kare; te tapikipiki ua nei aia i te
tangata. Kare ra e tangata i tuatua 13
akakite ua kiaia, i te mataku i te ngati
Iuda.
E tae akera i rotopu i taua oroa 14
ra, aere aturā Iesu ki roto i te iero,
apii atura. Kua va ua ora te ngati 15
Iuda, na ko akera, Noea ra te kite
o teianei tangata, kare oki aia i apiiia?
Kua karanga aturā Iesu kia ratou, 16
na ko atura, Kare taku uaorai i taku
e apii nei, nana ra, na tei tono mai
iaku nei. Ko te anoano marie i te 17
akono i tona inangaro, ka kite aia *i*
taku e apii nei, e na te Atua ainei,
e naku uaorai ainei. Ko te tuatua *i* 18
te tuatua nona uaorai, te kimi ra ïa
i tona uaorai kakā: ko te kimi ra i te
kakā no tei tono mai iaia ra, e tuatua-
mou tana, e kare ua e tuatua-tika kore
i roto iaia ra. Kare ainei a Mose i tei 19
tuku mai i te ture na kotou? kare rava
tetai o kotou i akono i taua ture ra.
Eaa kotou e umuumu mai ei iaku e
ta? Kua tuatua maira taua aronga 20
ra, na ko maira, E demoni toou;
koai tei umuumu ia koe e ta? Kua 21
karanga aturā Iesu, na ko atura kia
ratou, Okotai aku angaanga i rave
akenei, e te va ua nei kotou katoa i te
22 reira. I tuku mai a Mose i te peri-
tome kia kotou; (kare ra ta Mose, na
te ui tupuna ra;) e te peritome nei
23 kotou i te tangata i te rā sabati. I
peritomeia te tangata i te rā sabati,
kia kore e akaapaia te ture a Mose;
te makitakita mai ainei kiaku, i te
mea, kua akaora rava au i tetai ta-
24 ngata i te sabati? Auraka e akava ua
i te tu i vao ake, ka akava ra i te
25 tuatua-tau tikai. Kua na ko akera
tetai pae tangata no Ierusalema, Kare
ainei teia te tangata ta ratou i kimi
26 nei e ta? E i na, te tuatua akakite
ua nei aia, e kare ua a ratou tuatua
kiaia. Kua kite pu tikai aina te aro-
nga mamaata e, ko te Mesia mou teia?
27 Kua kite ra tatou i te ngai no reira
mai teianei tangata; kia tae maira te
Mesia, kare e tangata e kite i te ngai
28 no reira mai aia ra. Kua kapiki ua
aturā Iesu i te apii anga i roto i te
iero ra, na ko atura, Te kite na kotou
iaku, e te ngai no reira mai au nei:
kare au i aere ua mai, kareka tei tono
mai iaku nei, e tuatua-mou tana, kare
29 kotou i kite iaia. Kareka au, kua
kite au iaia, mei reira mai oki au nei,
30 e nana oki au i tono mai nei. Kua
kimi atura ratou *i te ravenga* e opu
iaia; kare ra e tangata i rave ua atu te
rima iaia, no te mea kare akera i
31 tae i tona ora. E manganui taua aro-
nga tangata i akarongo iaia ra; kua
na ko akera, Kia tae mai te Mesia,
e maata ainei tana semeio e rave i ta
32 teianei tangata i rave? Kite akera
te au Pharisea ra e, te akapera ra te ta-
ngata i te koumuumu iaia ra; kua tono
atura taua au Pharisea ra, e te kau
taunga nunui, i te aronga taoonga e
33 opu iaia. Kua tuatua mairā Iesu kia
ratou, Koi noonoo ake au ki o kotou
nei, e te aere nei au kiaia i tei tono
34 mai iaku nei. E kimi kotou iaku
nei, kare ra kotou e kite *iaku*; e te ngai
e nooia e au ra, kare kotou e tae *ki*
35 *reira.* Kua tuatua iora te ngati Iuda
ratou ratou uaorai, Ka aere ra aia kiea,
ka kore tatou e kite atu ei iaia? Ka
aere ainei aia ki te aronga i ngaro
ke ki o te Eleni ra, ka apii atu ei i
36 te Eleni? Eaa teianei tuatua tana i
karanga mai nei e, Ka kimi kotou
iaku, e kare kotou e kite *iaku*: e te
ngai e nooia e au ra, kare rava kotou
e tae *ki reira?*
37 E tae akera ki te rā maata openga
i taua oroa ra, kua tu akerā Iesu, kua

kapiki maira, na ko maira, Te tangata
e kaki vai ra, ka aere mai aia kiaku
nei inu ei. Te akarongo mai iaku 38
nei ra, ka ta'e te vai ora no roto iaia,
mei tei akakiteia mai e te tuatua i
tataia ra. No te Vaerua e orongaia 39
mai i te aronga e akarongo iaia ra,
taua *tuatua* tana i tuatua maira: kare
ra oki *i orongaia mai* te Vaerua Tapu
i reira; no te mea, kare akerai a Iesu
i akateiteiia ra. Kua na ko akera 40
tetai pae maata o taua aronga i kite
i taua tuatua ra, Ko taua peroveta
mou rai teia. Kua na ko akera tetai 41
pae, Ko te Mesia teia. Kua na ko
akera tetai papaki, Kare, no Galilea
te Mesia? Kare ainei i na ko te tua- 42
tua i tataia ra e, no te uanga o Da-
vida te Mesia, no Betelehema ra no
te oire no reirā Davida ra? Kua tupu 43
ora te tauetono i taua au tangata ra
iaia. Te anoano ra tetai pae tangata 44
e opu iaia; kare ua ra e tangata e
rave atu te rima iaia.

Kua oki maira taua aronga taoonga 45
ra ki te kau taunga nunui ra e te au
Pharisea; kua karanga atura ratou
kia ratou, Eaa kotou i kore ei i ara-
taki mai iaia? Kua tuatua maira 46
taua aronga taoonga ra, Kare rava e
tangata e tau te tuatua i ta tera ra
tangata. Kua karanga atura te au 47
Pharisea, Kua vavare katoa ainei
kotou? Kua akarongo ainei tetai o te 48
ui rangatira, e o te au Pharisea, iaia?
Kareka teianei au tangata tei kore 49
i kite i te ture nei, kua kataraia ïa.
Kua karanga atura tetai tangata no 50
ratou uaorai, ko Nikodemo *te ingoa*,
(ko tei aere mai ia *Iesu* i te po ra,)
Ka tika aina i ta tatou nei ture kia 51
akaapa atu tatou i te tangata, kare e
timata na i te akarongo atu i tana tua-
tua, e kia kitea? Kua tuatua maira 52
ratou, na ko maira kiaia, No Galilea
katoa aina koe? ka kimi ana, kia
kite koe, kare rava e peroveta i
tupu i Galilea. Aere ua atura te
tangata katoa ki tona kainga, ki tona
kainga.

PENE VIII.

Te vaine akaturi: ta Iesu tuatua iaia orai: e manganui tei akarongo: te tiama tikai: te tamariki a te diabolo: ko te Mesia tei mua ia Aberahama.

AERE aturā Iesu ki runga i te 1
maunga i Oliveta. E i te po- 2
pongi roa ra, kua oki akaou maira aia
ki roto i te iero ra, e kua aere katoatoa
maira te tangata kiaia ra; noo ora aia
3 ki raro, apii atura ia ratou. Kua ara-
taki maira te au tata tuatua e te au
Pharisea kiaia i tetai vaine, i rokoia
atu te raveia ra: kua tuku maira
4 ratou iaia i rotopu; Kua tuatua maira
ratou kiaia, E te Orometua, rokoia atu
5 teianei vaine te rave mouia ra. I
tuatua maira oki a Mose ki roto i te
ture e, ka peî te reira i te toka; eaa
6 taau tuatua? I pera mai ratou i te
tapikipiki anga mai iaia, kia rauka ta
ratou tapepe anga mai iaia. Kua piko
orā Iesu ki raro, kua tata ora tona
7 rima ki runga i te one. Kua tamou
nui maira ratou i te ui anga mai kiaia;
tu akera aia ki runga, kua karanga
atura kia ratou, Na te tangata ara
kore i roto ia kotou na, e peî atu i te
8 toka mua kiaia. Kua piko akaou
ora aia ki raro, tata ora aia ki ru-
9 nga i te one. E kite akera ratou *i
taua tuatua* ra, akaapa oraia e to ratou
uaorai akava-ngakau, kua unui taki
tai ua atura ratou, ko te tangata pa-
kari tei na mua na, e tae ua atura ki
te tangata openga; toe ora ko Iesu
anake ma taua vaine ra, i te tu ua anga
10 i rotopu. Kua tu akerā Iesu ki runga,
e kite atura, kare ua e tangata, mari
ra ko taua vaine anake ra, kua tua-
tua aia kiaia, E maine, teiea te aronga
i tapepe mai ia koe na? kare ua e
tangata i akautunga mai ia koe nei?
11 Kua tuatua maira aia, Kare ua, e te
Atu. Kua karanga aturā Iesu kiaia,
Kare katoa au e akautunga ia koe:
ka aere, auraka ra e ara akaou.

12 Kua karanga akaou aturā Iesu ki
te tangata, na ko atura, Ko au te
mārama o teianei ao: ko te aru mai
kiaku nei, kare aia e aere ua i te
13 poiri, e mārama ora tona. Kua patoi
maira te au Pharisea kiaia, Te tuatua
nei koe ia koe uaorai; kare taau tua-
14 tua e akatikaia. Kua karanga aturā
Iesu, na ko atura kia ratou, Tuatua
ua rai au iaku uaorai, ka tika rai taku
tuatua: kua kite oki au i te ngai no
reira au nei, e te ngai taku e aere nei;
kare kotou i kite i te ngai no reira
mai au nei, e te ngai taku e aere nei.
15 No te kopapa ta kotou akaapa anga,
16 kare au e akaapa ua atu i tetai. E kia
akaapa oki au ra, ka tika taku akaapa
anga: kare oki e ko au anake teia,
ko au ra ma te Metua katoa, ko tei
17 tono mai iaku nei. Kua tata katoaia
ki roto i ta kotou ture ra e, kia aka-
tika mai nga tangata toko rua ra, e
18 tuatua-mou ïa. Ko au oki tetai i aka-
tika iaku uaorai, e te Metua oki, ko
tei tono mai iaku nei, tetai i akatika

katoa mai iaku nei. Kua ui maira 19
ratou kiaia, Teiea ua toou Metua?
Kua karanga aturā Iesu, Kare kotou
i kite iaku, e toku Metua katoa; na-
ringa kotou i kite iaku ra, kua kite
katoa ïa kotou i toku Metua. I te 20
vairanga apinga te tuatua angā Iesu i
teianei au tuatua, i tana apii anga i
roto i te iero ra: e kare rava e tangata
i rave atu iaia, kare akerai i tae ki
tona ora mou.

Kua karanga akaou aturā Iesu kia 21
ratou, Te aere ke nei au, e kimi kotou
iaku, e ka mate kotou ma ta kotou
ara katoa: kare kotou e tae ki te ngai
taku e aere nei. Kua na ko akera 22
te ngati Iuda, Ka ta ainei aia iaia
uaorai, i karanga mai ei e, Kare kotou
e tae ki te ngai taku e aere nei?
Kua karanga atura aia kia ratou, No 23
raro nei kotou; no runga au: no teia-
nei ao kotou; kare au no teianei ao.
I karanga atu ei au kia kotou e, Ka 24
mate kotou ma ta kotou ara katoa:
kia kore kotou e akorongo e, ko au
ra, ka mate rai kotou ma ta kotou ara
katoa. Kua ui maira ratou kiaia, 25
Koai oki koe na? Kua karanga aturā
Iesu, Ko taku oki i karanga atu kia
kotou i muatangana. Te vai nei taku 26
tuatua e taku akatau anga ia kotou
e manganui: ko tei tono mai iaku nei
ra, e tuatau-mou tana; e te tuatua
nei au ki to te ao nei i te au tuatua
taku i akarongo iaia ra. Kare ratou 27
i kite e, ko te Metua tana i tuatua
ra. Kua karanga aturā Iesu kia 28
ratou, Kia akateiteiia e kotou te
Tamaiti a te tangata nei, ei reira
kotou e kite ei e, ko au ïa, e kare
aku peu rave ua; ko ta taku Me-
tua ra i apii mai iaku ra, ko taku
ïa e tuatua nei. Ko tei tono mai iaku 29
nei, tei vaitata uaorai ïa iaku nei;
kare te Metua i akaruke ua iaku nei
ko au anake ra; kare oki au i tuku-
moe i te rave i te mea e mareka mai
ei aia.

Kia akapera atura aia i te tuatua 30
anga i teianei au tuatua, maata ua
maira te tangata i akarongo iaia. Kua 31
karanga aturā Iesu ki te ngati Iuda i
akarongo mai iaia ra, I tāpu tika kotou
i taku tuatua, e pipi tikai kotou naku
i reira: Ka kite ïa kotou i te tuatua- 32
mou, e na te tuatua-mou kotou e aka-
tiama. Kua tuatua maira ratou kiaia, 33
E tamariki matou na Aberahama, kare
ua matou i riro ei tuikaa na etai ke:
eaa koe i tuatua mai ei e, Ka akatia-
maia kotou? Kua karanga aturā Iesu 34
kia ratou, Amene, amene, e karanga
atu au kia kotou, Ko te rave i te kino
35 ra, e tavini ïa no te kino. Kare oki
te tavini e noo tamou i te ngutuare;
kareka ra te Tamaiti, ka noo tamou ïa
36 *i reira.* Na te Tamaiti kotou e aka-
tiama ra, kua tiama tika ïa kotou.
37 Kua kite au e, e tamariki kotou na
Aberahama: te umuumu mai nei ra
kotou iaku e ta, no te mea kare o taku
38 tuatua e vairanga i roto ia kotou na. Te
tuatua nei au i te tuatua taku i kite i
toku Metua; e te akono na oki kotou i
39 ta kotou i kite i to kotou metua. Kua
tuatua maira ratou kiaia, na ko maira,
Ko Aberahama to matou metua. Kua
karanga aturā Iesu kia ratou, Naringa
kotou ei tamariki na Aberahama ra, e
akono ïa kotou i ta Aberahama ra tua-
40 tua. I tenana ra, te umuumu mai nei
kotou iaku e ta, i te *tangata i akakite*
atu kia kotou i te tuatua-mou, *i taku*
i kite i te Atua ra: kare uā Abera-
41 hama i akapera. Te akono na kotou i
te tuatua a to kotou metua. Kua tua-
tua maira ratou kiaia, Kare matou i ta
te akaturi i anau: okotai rai o matou
42 metua, ko te Atua. Kua karanga
aturā Iesu kia ratou, Angairi ko te
Atua to kotou metua ra, kua anoano
mai kotou iaku: no reira oki au nei,
mei reira mai au i te Atua ra; kare oki
au i aere ua mai, nana oki au i tono
43 mai. Eaa kotou i kore ei i kite i taku
tuatua? no te mea, kare e tika ia kotou
44 i te akarongo i taku tuatua. Ko te
diabolo to kotou metua, i akatika'i ko-
tou i te anoano o to kotou metua ra.
E ta tangata aia mei ito mairai, kare
aia i mou i te tuatua-mou, no te mea
kare e tuatua-mou o roto iaia. Kia
tuatua aia i te pikikaa ra, kua tuatua
aia i tei tau iaia uaorai: e pikikaa aia,
45 e e metua oki no te *pikikaa.* No te
mea e tuatua-mou taku i karanga atu
nei, i kore ei kotou i akarongo mai
46 iaku. Koai to kotou e akakite i taku
pikikaa? E e tuatua-mou taku ra, eaa
kotou i kore ei i akarongo mai iaku
47 nei? No te Atua aia ra, ka akono ïa i
ta te Atua tuatua: kare kotou i akono,
no te mea kare kotou i to te Atua.
48 Kua tuatua maira te ngati Iuda kiaia,
na ko maira, Kare ainei te tuatua-tika ta
matou i karanga nei e, no Samaria koe,
49 e e demoni toou? Kua karanga aturā
Iesu, Kare oku e demoni; te akanga-
teitei nei ra au i taku Metua, e te aka-
50 kino nei oki kotou iaku. Kare oki au i
kimi i toku uaorai kakū: te taka atura
tei kimi *i te reira,* nana rai e akono.
51 Amene, amene, e karanga atu au kia
kotou, Ko te tāpu i taku ra tuatua,

kare rava aia e kite i te mate. Kua 52
tuatua maira te ngati Iuda kiaia, Kua
kite atura matou e, e demoni tikai
toou. Kua mate oki a Aberahama, e
te au peroveta katoa oki; e te tuatua
mai na koe e, Ko te tāpu i taku ra tua-
tua, kare rava aia e kite i te mate. E 53
maata ua aina koe ia Aberahama i to
matou metua i mate ra? e te au pero-
veta katoa oki kua mate: koai koe na i
toou maara anga? Kua karanga aturā 54
Iesu, Kia akameitaki au iaku uaorai, e
akameitaki anga marikonga kore taku:
ko toku Metua tei akameitaki mai
iaku; ko ta kotou i tuatua na e, e
Atua no kotou: Kare kotou i kite iaia; 55
kua kite ra au iaia: naringa au i na ko
ana e, Kare au i kite iaia, kua riro au
ei pikikaa mei ia kotou katoa na: kua
kite ra au iaia, e te tāpu nei au i tana
tuatua. I rekareka ana oki to kotou 56
metua ko Aberahama i toku nei tuatau
kia kite aia: e kite atura, e mareka
atura oki. Kua tuatua maira te ngati 57
Iuda, Kare akera i tae i te rima o te
ngauru anga i toou mataiti, e kua kite
oki koe ia Aberahama? Kua karanga 58
aturā Iesu kia ratou, Amene, amene, e
karanga atu au kia kotou, Kare a Abe-
rahama i anau ra, TE NOO NEI AU. Kua 59
rave ora ratou i te toka e peî iaia:
akangaro ua orā Iesu, na rotopu atura
ia ratou te aere, aere atura ki vao mai i
te iero ra, aere atura.

PENE IX.

Te tangata matapo i akaoraia ra: te riri o te au Pharisea: te tuatua e te akarongo o te tangata matapuera: te au Pharisea tei matapo.

E TE aere ua rā *Iesu* ra, kite atura 1
aia i tetai tangata matapo mei te
anau anga mai. Kua ui maira tana au 2
pipi kiaia, na ko maira, E Rabi, naai
te ara, nana uaorai aina e na nga
matua ainei, i anau matapo mai ei aia?
Kua karanga aturā Iesu, Kare to te 3
ara a teianei tangata, e *te ara* a nga
matua ra: no te mea ra, kia kitea te
angaanga a te Atua iaia nei. Ka rave 4
au i te angaanga a tei tono mai iaku
nei, koi vai ake te ao: te vaitata mai
nei oki te po, kare roa e tangata e anga-
anga i reira. Te noo nei au i te ao nei, 5
ko au te mārama o teianei ao. I aka- 6
pera aia i te tuatua anga, kua tutua
ora i te uavare ki raro i te one, kua oi
ora tona uavare e te repo, kua amo
atura te repo ki te mata o taua tangata
matapo ra, Kua karanga atura kiaia, 7
Ka aere, ka orei i te vai paî i Siloama
ra, (koia oki Tonokia.) Aere atura aia,
orei iora, kua aere maira oki ma te
8 kite. Kua tuatua ora to reira ra, e te
aronga i kite iaia i muatangana i te vai
matapo anga, Kare ainei teia te tangata
i noo ua ma te pati i te apinga ra?
9 Kua tuatua maira tetai aronga, Koia
oki teia; *kua na ko maira* tetai papaki,
Mei iaia nei rai te tu; kua tuatua
maira aia uaorai, Ko au oku paa īa.
10 Kua ui atura ratou kiaia, I akapeeaia
11 to mata i puera'i? Kua tuatua maira
aia, na ko maira, I oiia te repo e tetai
tangata ko Iesu te ingoa, e kua amo
maira ki toku mata, kua na ko maira
kiaku, Ka aere ki te vai paî i Siloama
ra, ka orei: aere atura au, orei ora, e
12 kite atura. Kua ui atura ratou kiaia,
Teiea taua tangata ra? Kua tuatua
maira aia, Kare ua au i kite.
13 Kua arataki atura ratou i te tangata
i matapo ana ra ki te au Pharisea ra.
14 E sabati te rā i oi ei a Iesu i te repo, i
15 te akapuera anga i tona mata. Kua ui
akaou maira te au Pharisea ra kiaia i te
puera anga o tona mata. Kua karanga
atura aia kia ratou, I amokia e ia taku
mata i te repo, orei ora au, e te kite
16 nei au. Kua na ko akera tetai papaki
o taua au Pharisea ra, Kare teia ta-
ngata i to te Atua, kare aia i akono i
te sabati. Kua na ko akera tetai pa-
paki, Eaa e tika'i i te tangata ara kia
rave i te semeio mei teianei? Kua
17 mavete ora ratou. Kua ui akaou
maira ratou ki taua tangata matapo ra,
Eaa taau tuatua kiaia, koia i akapuera
i to mata na? Kua karanga atura aia,
18 E peroveta tikai aia. Kare ra te ngati
Iuda i akarongo e, e matapo to taua
tangata ra, e kua akapueraia oki
tona mata, kia tiki ra ratou i nga
matua o taua tangata i akapueraia
19 te mata ra. E kua ui atura ratou
kia raua, na ko atura, Ko ta korua ta-
maiti teia, i tuatua ra e, i anau matapo
mai aia? eaa oki aia i kite ei i teianei?
20 Kua tuatua maira nga matua nona ra,
na ko maira, Kua kite maua, na maua
tikai teianei tamaiti, e matapo tikai aia
21 mei te anau anga mai: Kareka ra te
mea i kite ei aia i teianei, kare ua
maua i kite; me naai i akapuera i
tona mata, kare rai maua i kite: kua
pakari oki aia; ka ui atu kiaia: nana
22 uaorai e tuatua mai. I akapera atura
nga matua nona ra, no te mea te ma-
taku ra raua i te ngati Iuda; kua aka-
tau ana te ngati Iuda i ta ratou tuatua,
i te tangata e na ko e, koia te Mesia,
23 ka tuku iaia ki vao i te sunago ra. I
karanga atu ei nga matua nona ra,

Kua pakari aia; ka ui atu kiaia. Kua 24
karanga akaou atura ratou ki taua ta-
ngata matapo ra, na ko atura kiaia, Ka
akameitaki i te Atua: kua kite oki ma-
tou e, e tangata ara teianei tangata. Kua 25
tuatua maira aia, na ko maira, Kare
au i kite e, e tangata ara aina aia: oko-
tai rava taku tuatua i kite, e matapo toku
i muatangana, e teianei, te kite nei au.
Kua karanga akaou atura ratou kiaia, 26
I aa mai aia ia koe? i akapeea aia i te
akapuera anga i to mata? Kua tuatua 27
maira aia, Kua aaki atu na oki au ia
kotou; kare kotou i akarongo: eaa ra
oki kotou i anoano akaou ei i te aka-
rongo? ei pipi katoa ainei kotou nana?
Kua akakino atura ratou iaia, na ko 28
atura, Ko koe tana pipi; kareka matou,
e pipi matou na Mose. Kua kite ma- 29
tou e, kua tuatua mai te Atua ia Mose:
kareka teianei tangata, kare matou i
kite e noea aia. Kua tuatua maira 30
taua tangata ra kia ratou, na ko maira,
E mea tu ke oki tena, kare kotou i
kite e noea aia, e *i na*, kua akapuera
aia i toku nei mata. Kua kite oki 31
tatou e, kare te Atua e akarongo i te
tangata ara: ko te tangata ra e aka-
mori i te Atua, e ko te akono i tona
anoano, ko tana ïa e akarongo. Kare 32
akerai i kitea te matapo anau nei i te
ora anga i te tangata, mei te akamata
anga mai o te enua nei. Naringa teia- 33
nei tangata kare to te Atua ra, kare
rava tana ravenga e tika. Kua karanga 34
atura ratou, na ko atura kiaia, I anau
rava mai koe ma te ara, e ka apii mai
koe ia matou? Kua tuku atura ratou
iaia ki vao.

E kite akerā Iesu e kua tukuia aia 35
e ratou ki vao; e aravei akera aia iaia,
karanga atura kiaia, Kua akarongo
koe i te Tamaiti a te Atua? Kua tuatua 36
maira aia, na ko maira, E te Atu, koai
aia, kia akarongo atu au iaia? Kua ka- 37
ranga aturā Iesu kiaia, Kua akara oki
koe iaia, e koia oki teia e karangaranga
atu kia koe nei. Kua tuatua maira aia, 38
E te Atu, kua akarongo au: kua tipapa
ora ki raro i mua i tona aroaro. Kua 39
karanga aturā Iesu, I aere mai nei au
ki te ao nei kia *tupu* te tuatua-tau; kia
kite te aronga kite kore nei, e kia riro
te aronga kite ra, ei matapo. Te aka- 40
rongo maira tetai aronga Pharisea i
reira katoa i taua tuatua ra, e kua
tuatua maira kiaia, E matapo katoa
ainei matou nei? Kua karanga aturā 41
Iesu, Naringa kotou e matapo ra, kare
ïa a kotou e ara: te tuatua maira ko-
tou e, Kua kite matou; te vai ra ïa ta
kotou ara.

PENE X.

Ko Iesu te tiaki e te ngutupa o te mamoe: te aronga keia mamoe: te anana okotai: te mavete anga ia Iesu: te peì anga ki te toka: te tupu anga o ta Ioane bapetizo tuatua.

1 AMENE, amene, e karanga atu au
kia kotou, Ko te kore e na te
ngutupa te tomo ki roto i te koro o te
mamoe ra, ko te kake na runga i tetai
2 ara ke ra, e keia ïa, e te noni. Na te
ngutupa rai te tiaki mamoe te tomo.
3 E kiriti mai ïa te tiaki pa ra iaia; e
ka akarongo mai te mamoe i tona reo:
e karanga atu aia ki tana uaorai ma-
moe ma te taiku atu te ingoa; e e
4 arataki aia ia ratou ki vao. E ara-
taki aia i tana uaorai mamoe ki vao
ra, e na mua aia ia ratou te aere; e
ka aru mai te au mamoe iaia, kua kite
5 oki ratou i tona reo. Kare ratou e
aru i te tangata ke, ka oro ke ratou i
reira: kare oki ratou e kite i te reo o
6 te tangata ke. I karanga tika aturā
Iesu kia ratou i taua parabole nei:
kare ua ra ratou i kite i te tuatua tana
7 i karanga atu kia ratou ra. Kua ka-
ranga akaou aturā Iesu kia ratou,
Amene, amene, e karanga atu au kia
kotou, Ko au te ngutupa o te mamoe.
8 Ko to mua ravarai iaku ra, e keia ïa,
e te noni: kare ra te mamoe i aka-
9 rongo ia ratou. Ko au te ngutupa;
ko te na ko nei mai iaku nei te tomo
ra, ka ora ïa, ka aere ua ratou ki roto
10 e ki vao, ka rauka oki te kai. Ko te
keia anake ua ta te keia i aere mai ei,
ko te ta oki, e kia pou takiri: i aere
mai nei ra au kia rauka to ratou ora, e
11 kia maata ua atu te *ora*. Ko au te
tiaki mamoe meitaki ra: ka oronga te
tiaki mamoe meitaki i tona uaorai ora
12 no te mamoe. Ko tei ouia ra, kare
aia i te tiaki mamoe ra, kare oki tona
uaorai te mamoe, kia kite ra aia i te
luko i te aere anga mai, te akaruke ra
i te mamoe, oro ke atura: te motu-
motu ra tetai papaki i te luko, pueuri-
13 kiriki ke atura te anana. I oro ei tei
ouia ra, no te mea e tangata ouia aia,
14 kare aia i akono i te mamoe. Ko au
te tiaki mamoe meitaki ra: kua kite au
i taku uaorai, e kua kitea au e ratou.
15 Mei te Metua i kite iaku nei ra, e ko
au i kite i te Metua: e e oronga oki
16 au i toku ora no te mamoe. E mamoe
ke atu rai taku, kare no teianei koro:
e arataki katoa mai au ia ratou e
tika'i, e akarongo mai oki ratou i
toku nei reo: kia okotai oki anana,

okotai oki tiaki. I akaperepere mai 17
ei taku Metua iaku, ko au i oronga
i toku ora, ka rave akaou atu ei.
Kare e riro e na tetai ke e rave; naku 18
uaorai e oronga ua atu: Ka tika oki
iaku kia oronga, ka tika oki kia rave
akaou. Ko ta toku Metua ïa i akaue
mai iaku nei. Kua mavete akaou 19
ora te ngati Iuda i taua tuatua ra.
Kua tuatua ora tetai pae o ratou, E 20
demoni tona, e kua neneva; eaa kotou
i akarongo atu ei iaia? Kua na ko 21
akera tetai papaki, Kare teia tuatua i
ta te tangata demoni: ka puera ainei
te mata o te matapo i te demoni?

I reira te oroa o te akaou anga i 22
Ierusalema, e paroro taua tuatau ra.
E te aaere ua rā Iesu i roto i te iero 23
i te tomoanga o Solomona ra. Kua 24
akapini akera te ngati Iuda iaia, kua
tuatua maira kiaia, Mei te aa ra te roa
o to matou ekoko anga ia koe? Ko te
Mesia koe ra, ka akakite ua mai koe.
Kua karanga aturā Iesu kia ratou, 25
Kua akakite atu oki au kia kotou,
kare ra kotou i akarongo mai: ko te
angaanga tini taku e rave ma te ingoa
o taku Metua ra, ko te akakite mai ïa
iaku. Kareka kotou, kare ïa e aka- 26
rongo, no te mea kare kotou i taku
mamoe. Ka akarongo mai taku ma- 27
moe i toku reo, taku rai oki i kara-
nga atu na kia kotou, kua kite oki au ia
ratou, e ka aru mai oki ratou iaku: E 28
oronga atu au i te ora mutu kore no
ratou; kare rava ratou e mate, e kare
rava oki ratou i roto i toku nei rima e
riro ia etai ke, me āru mai. Ko taku 29
Metua i oronga mai *ia ratou* noku ra,
ko te maata ua atu ïa; e kare e tika
ia etai kia āru atu *ia ratou* i roto i te
rima o toku Metua ra. Ko au e te 30
Metua ra, okotai ïa. Kua rave akaou 31
ora te ngati Iuda i te toka e peî
iaia. Kua karanga aturā Iesu kia 32
ratou, Manganui oki taku angaanga
meitaki i akakite atu kia kotou na toku
Metua; no teea ra i taua angaanga
tini ra, i peî mai ei kotou iaku i te toka
na? Kua tuatua maira te ngati Iuda 33
kiaia, na ko maira, Kare to te angaa-
nga meitaki i peî atu ei matou ia koe
i te toka, no te akakino Atua; ko koe te
tangata na, i akaatua ia koe uaorai. Kua 34
karanga aturā Iesu, Kare ainei i tataia
i roto i ta kotou ture ra e, I tuatua
na au e, e atua kotou? I karanga aia 35
ki te aronga i tuatuaia atu te tuatua a
te Atua ra e, e atua ratou, e kare oki e
apa te tuatua i tataia ra; I tapepe 36
mai oki kotou i te akakino Atua i ta
te Metua i akataka ei Aposetolo nana i
te ao nei, ko au i karanga ra e, ko te
37 Tamaiti au na te Atua? Kare au i rave
i te angaanga a taku Metua ra, auraka
38 e akarongo mai iaku. Te rave nei ra
au, e kare kotou i akarongo mai iaku
ra, ka akarongo i te au angaanga: kia
kite kotou, kia akarongo kotou e, tei
roto iaku te Metua, e tei roto oki au iaia.
39 Kua timata akaou atura ratou i te opu
iaia; ora atura ra aia i to ratou rima.
40 Aere akaou atura aia e topa maira
Ioridana, i te ngai ta Ioane i bapetizo i
41 muatangana, noo atura i reira. E ma-
nganui tei aere mai kiaia ra, e kua
karanga ora e, Kare uā Ioane e
semeio i rave: kareka te au tuatua
katoa ta Ioane i tuatua i teianei ta-
42 ngata, e tuatua-mou anake ïa. E
manganui oki tei akarongo iaia i
reira.

PENE XI.

To Iesu akatu anga ia Lazaro: te tuatua a te au Pharisea e ta ia Iesu: te tuatua a Kaiapha.

1 TE mate ra tetai tangata i te maki
ko Lazaro *te ingoa*, no Betania
no te oire o Maria e tona tuakana ko
2 Mareta ra. (Ko Maria i akatainu i
te Atu i te rakau kakara ra, e tei orei i
tona vaevae i tona rauru, nona te
tungane i mate i te maki ra ko La-
3 zaro.) Kua tono atura nga tuaine i te
karere e akakite kiaia, na ko atura,
E te Atu, i na, te tangata akaperepere
4 naau ra, kua mate i te maki. E kite
akerā Iesu *i taua tuatua ra*, kua na ko
akera, Kare te reira maki e riro ei
maki mate, kia akakakāia ra te Atua,
e kia akakakāia te Tamaiti a te Atua i
5 te reira. E aroā Iesu ia Mareta, e
6 tona teina, e ia Lazaro oki. E kite
akera e kua mate aia i te maki, noo
7 ora aia i taua ngai ra e po rua. E
muri akera, kua karanga atura aia ki
te au pipi, Ka oki akaou tatou ki
8 Iudea. Kua tuatua mai te au pipi
kiaia, E Rabi, i anoano akenei te ngati
Iuda ia koe e peî ki te toka, e te oki
9 akaou rai koe ki reira? Kua karanga
aturā Iesu, Kare ainei okotai ngauru
ma rua te ora i te ao okotai nei?
Kia aere te tangata i te ao ra, kare e
turori, no te mea kua kite aia i te mā-
10 rama no teianei ao. Kareka kia aere
aia i te po ra, ka turori ïa, no te mea
11 kare e mārama. I akapera atura aia:
e oti akera, kua karanga atura aia kia
ratou, Kua moe to tatou oa ko La-
zaro; e te aere nei au e akaara iaia.
12 Kua tuatua maira tana au pipi, E te

Atu, te moe ra aia, ka ora ïa. No te 13
mate te tuatua a Iesu i karanga atura;
i manako ra ratou e no te akāvai moe
ua nei tana i tuatua maira. Kua aka- 14
kite pu aturā Iesu kia ratou, Kua mate
takiri a Lazaro. No kotou ra i reka- 15
reka'i au, i te mea kare au i reira, kia
akarongo oki kotou; e taki aere tatou
kiaia ra. Kua tuatua akerā Toma, 16
koia oki a Didimo ra, ki tona au taeake
pipi ra, E taki aere tatou, kia mate
katoa atu.

E tae aturā Iesu ra, kite akera aia 17
e, kua po a atura aia ki roto i te vaa-
rua. Te vaitata ua ra Betania ki Ie- 18
rusalema, ka tau i te ngauru ma rima
te setadia ra: Kua aere maira te 19
ngati Iuda e manganui kia Mareta
raua ko Maria ra, e akapumaana ia
raua i to raua tungane ra. Kite 20
akerā Mareta e te aere mai nei a
Iesu, aere atura aia e aravei akera
iaia; karekā Maria, noo ua ora ïa ki
roto i te are. Kua karanga aturā 21
Mareta kia Iesu, E te Atu, naringa koe
i ko nei, kare e mate toku tungane.
Kua kite ra au e, ko taau e pati i te 22
Atua ra, na te Atua ïa e o mai naau i
teianei rai. Kua tuatua mairā Iesu 23
kiaia, Ka tu akaou mai ïa to tungane.
Kua karanga aturā Mareta kiaia, Kua 24
kite au e, ka tu akaou maira aia i te
tuakaouanga i te rā openga ra. Kua 25
tuatua mairā Iesu kiaia, Tei iaku rai
te tuakaouanga, e te ora; ko te aka-
rongo mai iaku ra, mate ua atu rai,
ka ora ra ïa: E te tangata ora katoa 26
nei e akarongo mai iaku ra, kare rava
atu ïa e mate. Kua akarongo ainei 27
koe i te reira? Kua karanga atura aia
kiaia, E te Atu, a; kua akarongo au
e, ko koe te Mesia, te Tamaiti a te
Atua, ko te aere mai ki te ao nei. E 28
oti akera taua tuatua nana ra, oki
maira aia e karanga atura kia Maria ki
tona teina, koumuumu atura e, Tera
ake te Orometua, e te tuatua maira ia
koe. E kite akera aia, tu ua ake- 29
ra aia ki runga i reira ra, aere atura
kiaia ra. Kare akerai a Iesu i tae ki 30
roto i te vila, tei te ngai rai i aravei atu
ei a Mareta iaia ra. E te ngati Iuda 31
i noo katoa i roto i te are, i te akapu-
maana iaia, kite akera ratou ia Maria
i te tu vave anga ki runga, e te aere
anga ki vao, kua aru maira iaia, na ko
akera, Te aere atura aia ki te tanu-
manga e aue ei. E tae aturā Maria 32
ki taua ngai tei reirā Iesu ra, kite
atura iaia, piko ora ki raro i tona pae
vaevae, na ko atura, E te Atu, nari-
nga koe i ko nei kare e mate toku tu-
33 ngane. E kite akerā Iesu iaia i te
aue anga, e te ngati Iuda i aere katoa
maira i te aue anga, ngunguru ora aia
34 i roto iaia, e taitaia atura. E kua na
ko atura, Teiea aia te vaio angaia e
kotou? Kua na ko maira ratou, E te
35 Atu, ka aere mai ka akara. Aue iorā
36 Iesu. Kua tuatua ora te ngati Iuda,
37 Ka akara na i tona aroa iaia! Kua
na ko akera ra tetai pae o ratou, Kare
ainei e tika iaia kia akakore mai i te
mate o teianei tangata, ko tei akaora
38 oki aia i te tangata matapo ra? Kua
ngunguru akaou orā Iesu i roto iaia
ra, e tae atura ki te tanumanga; e
ana, kua momaniia te ngutupa ki te
39 toka. Kua karanga aturā Iesu, Ka
uri ke atu i te toka na. Kua tuatua
mairā Mareta, te tuaine o taua ta-
ngata i mate ra, E te Atu, kua aunga
40 i tenana, ko te po a oki teia. Kua
karanga aturā Iesu kiaia, Kare au i
karanga kia koe e, Kia akarongo koe
ra, ka kite koe i te kakā o te Atua?
41 Kua uri ke atura ratou i te toka i taua
ngai i vaooia'i te tupapaku ra. Akara
atura te mata o Iesu ki runga, kua
karanga atura, E *taku* Metua, e aka-
meitaki au ia koe, ko koe i akarongo
42 mai iaku nei. Kareka au, kua kite
au e, ka akarongo ua mairai koe iaku;
no teianei ra aronga tangata i akapiri
mai *kiaku* nei i karanga atu ei au, kia
akarongo ratou e, naau au i tono mai.
43 E oti akera taua tuatua nana ra, kua
kapiki atura aia ma te reo maata, E
44 Lazaro, ka aere mai ki vao! Kua aere
maira taua tangata i mate ra ki vao,
kua tākaiia nga rima e nga vaevae; i
vaîia oki te mata i te kakau. Kua
karanga aturā Iesu kia ratou, Ka
tatara, e tuku atu iaia kia aere ana.
45 E te ngati Iuda i aere mai kia Maria
ra, ko tei kite i ta Iesu i rave ra, ma-
46 nganui ïa tei akarongo iaia. Aere
atura tetai pae o ratou i te au Pharisea
ra, kua akakite atura kia ratou i ta
Iesu i rave ra.
47 Kua akaputuputu maira te kau tau-
nga nunui ra e te au Pharisea i te Sune-
deri, na ko akera, Te aa ua nei tatou?
maata rava ta teianei tangata semeio e
48 rave nei. I vaio ua atu rai tatou iaia
mei teianei rai, ka ope takiri te tangata
i te akarongo iaia; e ka tae mai oki to
Roma e rave i to tatou nei ngai, e te
49 enua katoa oki. Kua tuatua akera
tetai o ratou uaorai, ko Kaiapha, ko te
taunga maata ïa i te reira mataiti,
50 Kare anake kotou i kite, E kare kotou
i manako e, e mea meitaki ia tatou kia
mate atu te tangata okotai, *kia ora* te

tangata *ravarai* nei, auraka oki e mate
te enua katoa. I akapera atura aia, 51
kare ra tana tikai taua tuatua ra: koia
ra te taunga maata i te reira tuatau,
kua akakite atea maira aia e, e mate
a Iesu no te reira enua; Kare ra no te 52
reira enua anake ra, kia akaputuputu
ra aia ki te ngai okotai i te tamariki a
te Atua i pueurikiriki aere ra. E mei 53
taua rā mairai ratou i te akatau anga i
ta ratou tuatua e ta iaia.
Kare aturā Iesu i aere akakite ki o 54
te ngati Iuda; i aere atura ra aia i
tetai ngai i vaitata i te medebara ra,
i tetai oire ko Epheraima te ingoa, noo
atura i reira e tana au pipi katoa oki.
Kua vaitata te pasa a te ngati Iuda ra; 55
e manganui to uta mai i aere atea ua
na ki Ierusalema, e tamā ia ratou i te
pasa. Kua ui ora ratou ia Iesu, na ko 56
akera ratou ratou uaorai i to ratou tu
anga i roto i te iero ra, Eaa to kotou
manako? kare aina aia e tae mai i teia-
nei oroa? Kua tuku mai ana te kau 57
taunga nunui e te au Pharisea i te tua-
tua e, ko te tangata i kite iaia i te
noo anga, ka aaki aia, kia opukia aia
e ratou.

PENE XII.

To Maria akatainu anga i te vaevae o Iesu: to Lazaro rongonui: te aerenga papanunui o Iesu ki Ierusalema: to te Eleni inangaro kia kite iaia: te ua sitona kia mate e tika'i: te reo no te rangi mai: no te mate o te Mesia: te ngakau mārokiakia o te ngati Iuda: ta Iesu e ta te Atua okotai rai ïa.

EPO ono toe i te pasa ra, kua aere 1
mairā Iesu ki Betania, i te ngai
i nooia e taua tangata i mate ra ko
Lazaro, ko tana i akatu mei te
mate maira. Kua rave ora ratou i 2
tetai kaingakai nana; ko Mareta tei
raverave: ko Lazaro ra tetai i noo
katoa ma ia i taua kaingakai ra. Kua 3
rave akerā Maria i te manongi narido,
okotai paunu, e mea apinga maata, kua
akatainu ora i te vaevae o Iesu, e orei
atura i tona vaevae ki tona rauru: ki
akera te are i te aunga o taua manongi
ra. Kua na ko akera tetai pipi nana, 4
ko Iuda Isekariota a Simona, ko te
pikikaa iaia ra, Eaa teianei manongi i 5
kore ei i okoia'i i te denari kia toru ake
te anere, apai atu ei na te tangata riki-
riki ra? I akapera atura aia, kare ra 6
to te mea, e aroa aia i te tangata riki-
riki ra; no te mea ra, e keia aia, e
nana i mou te pute, e nana rai i apai i
7 nga mea i tukuia ki roto ra. Kua
karanga aturā Iesu, Vaio ua atu ïa:
kua vaoo marie oki aia i teia no te rā
8 tanu manga iaku ra. Ka noo ua rai
oki te tangata rikiriki ki o kotou nei;
ko au ra, kare au e noo tikai ki o
kotou.
9 Kua aere maira te ngati Iuda e ma-
nganui i reira ra, kua kite ana e te
reira aia; kare ra no Iesu anake ra *i
aere mai ei*, kia kite katoa ra ia Lazaro,
10 i tana i akatu mei te mate maira. E
tika rava akera ta te kau taunga nunui
ra tuatua akatau e, ka ta katoa ratou ia
11 Lazaro; No te mea, nona i akaruke ei
te ngati Iuda katoa e manganui *ia ra-
tou*, e akarongo atura ia Iesu.
12 E ao akera, manganui te tangata o
taua aronga i aere mai ki te oroa ra,
kite akera e te aere mairā Iesu ki Ie-
13 rusalema, Kua rave akera i te rara
tamara, aere atura kia aravei atu iaia,
e kua kapiki atura, Osana! Kia ora
na te Ariki no Iseraela, ko tei aere mai
14 ma te ingoa o te Atu! E kite akerā
Iesu i tetai punua asini, noo ora i ru-
15 ngao, koia oki tei tataia ra e, " Auraka
e mataku, e te tamaine a Siona; i na,
te aere maira toou Ariki, te noo ra ki
16 runga i te punua asini." Kare te au
pipi i kite i taua tuatua ra i muata-
ngana; kia akakakāia rā Iesu ra, kua
manako akera ratou e, kua akaperaia
taua tuatua nona nei i te tata, e kua
17 akapera oki ratou iaia. Kua akakite
katoa atura oki te au tangata i vaitata
iaia ra e, nana i kapiki ia Lazaro i tae
mai ei ki vao mei roto mai i te me-
nema ra, e kua akatu mai iaia mei te
18 mate maira. No te rongo o taua se-
meio tana i rave ra, i aravei ua mai
19 ei te tangata iaia ra. Kua tuatua ora
te au Pharisea ratou ratou uaorai, Kare
rai kotou i kite e, kare ua a kotou i
rauka e va'i mea ngiti ake? i na, kua
ope takiri to te ao katoa i te aru iaia.
20 E taua aronga i aere mai e akamori
i te Atua i taua oroa ra, e Eleni ïa tetai
21 pae: Kua aere mai ratou kia Philipa,
no Betesaida i Galilea ra, kua tuatua
maira kiaia, E tama, te anoano nei ma-
22 tou kia kite matou ia Iesu. Kua aere
aturā Philipa akakite atura kia Anede-
rea: kua tuatua maira oki a Anederea
23 raua ma Philipa kia Iesu. Kua kara-
nga aturā Iesu kia ratou, na ko atura,
Kua tae ki te ora e akakakāia'i te Ta-
24 maiti a te tangata nei. Amene, amene, e
karanga atu au kia kotou, Kia tukuia
tetai ua sitona ki raro i te one, kia kore
e mate ra, kua vai tai ua ïa; kia mate
ra, kua maata atura ïa te uua anga.

Ko te anoano ua ki tona ora, ka ngere 25
ïa i *te ora:* ko te kore e anoano i tona
ora i teianei ao, ei ora mutu kore tona
ra. Ko te tangata e anoano ei tavini 26
aia noku ra, ka aru mai ïa iaku; e te
ngai taku e noo ra, ei reira katoa taku
tavini; e kia akatavini tetai tangata *ei*
tavini aia noku ra, na *toku* Metua e
o mai tana tutaki. Kua taitaia rava 27
toku vaerua i teianei; e ka akapeea ra
au? E *taku* Metua, ka akaora mai
koe iaku i teianei ora; i aere mai ei ra
au no teianei rai ora. E *taku* Metua, 28
e akakakā i toou ingoa. Kua kitea
maira tetai reo no runga i te rangi, *i te*
na ko anga mai, Kua akakakā au, e ka
akakakā akaou atu rai au. Kua kite 29
oki te aronga tangata i reira *i te aruru*,
manako akera, E mangungu: kua na
ko akera tetai aronga, E angela tei
tuatua maira kiaia. Kua karanga 30
aturā Iesu, na ko atura, Kare noku
i tae mai ei taua reo nei, no kotou ra.
E teianei e akaapaia'i teianei ao; ei 31
teianei ka eke ei te ariki o teianei ao:
Kareka kia apaiia au ki runga ra, ka 32
tōia mai e au te tangata katoa kiaku
nei. I akapera atura aia i te akakite 33
anga i te tu o tona matenga kia mate
ra. Kua tuatua maira te au tangata 34
ra, I kite akenei matou i te ture ra, ka
tika te Mesia i te ora ua anga; eaa oki
koe i karanga mai ei e, Ka apaiia te
Tamaiti a te tangata ki runga? Koai
oki taua Tamaiti a te tangata ra?
Kua karanga aturā Iesu kia ratou, 35
Koi roao te mārama ki o kotou nei:
ka aere koi vai ake to kotou mārama,
ko te rokoia aea kotou e te poiri; ko
tei aere ua i te poiri ra, kare ïa e kite i
tona aerenga. Ka akarongo kotou i te 36
mārama, koi vai ake to kotou mārama,
kia riro kotou ei tamariki no te mā-
rama.

E oti akera taua tuatua ra, aere poiri
aturā Iesu, akaruke maira ia ratou.
Rave ua atu rai aia i te semeio e ma- 37
nganui ua atu i mua i to ratou aroaro,
kare akerai ratou i akarongo iaia:
Tupu atura te tuatua a Isaia peroveta 38
ra, tana i karanga ra e, E te Atu, "koai
tei akarongo i ta matou tuatua? e koai
tei akakiteia i te rima o te Atu?" I 39
kore ei i tika ia ratou kia akarongo, no
te mea kua tuatua akaou anā Isaia,
"Kua akapo aia i to ratou mata, kua 40
tapakariia to ratou ngakau, ko te akara
aea to ratou mata, ko te kite aea to ra-
tou ngakau, ko te ariu mai aea, e ko te
akaora atu au ia ratou." I pera mai a 41
Isaia, i te kite anga aia i tona kakā, ka
tuatua mai ei aia iaia ra. Kua aka- 42
rongo oki tetai papaki o te au akava
ra iaia e manganui; no *te mataku ra i*
te au Pharisea ra i kore ei i mou aka-
kite ua, ko te tukuia aea ki vao i te
43 sunago: E mea meitaki na ratou te
akameitaki a te tangata i te akamei-
44 taki a te Atua ra. Kua akateitei aturā
Iesu i tona reo, na ko atura, Ko te
akarongo mai iaku ra, kare ïa ko au
tana e akarongo maira, iaia ra i tei
45 tono mai iaku nei. Ko tei akara mai
iaku ra, kua akara aia i tei tono mai
46 iaku nei ra. I aere mai ei au i te ao
nei ei turama, kia kore tei akarongo
mai iaku ra kia noo ua i te poiri.
47 Kia kite ra te tangata i taku ra tuatua,
e kare i akarongo ra, kare ïa ko au te
akaapa iaia: kare au i aere mai e
akaapa mai i to te ao, e akaora ra
48 i to te ao. Ko tei akavaavaa mai
iaku ra, e kare i āriki mai i taku
tuatua, te vai ra ïa te akaapa iaia: na
te tuatua taku i apii ra, e akaapa iaia
49 kia tae ki te rā openga ra. Kare oki
i taku uaorai te tuatua taku i karanga
atu na; na te Metua ra i tono mai
iaku nei, i akaue mai iaku i te tuatua,
50 kia tuatua au e kia apii au. Kua kite
oki au e, ko te ora mutu kore ïa tana i
akaue ra; e teianei ko taku e tuatua
nei, ko ta te Metua ïa i akaue mai
iaku, ko taku e tuatua nei.

PENE XIII.

Te kaingakai openga: te orei anga vae-vae: te ka pikikaa iaia tei mū kore: te ture ou: ko Petero ka riro i te uuna i tona Atu.

1 OU te oroa pasa ra, kua kite anā
Iesu e kua tae ki tona ora, ka
akaruke mai ei i teianei ao, *ka aere atu*
ei ki te Metua ra, i aroa aia i tona
tangata i te ao nei, aroa ua atura aia ia
ratou e tae ua atura ki te openga ra.
2 E te kaikai ra ratou i taua kaingakai i
te po ra, kua tuku mai anā Satani i
te tuatua i te ngakau o Iuda Iseka-
3 riota a Simona ra, e pikikaa iaia; Kua
kite anā Iesu e, kua tuku mai te Metua
i te au mea katoa tei tona rima, e mei
ko mai aia i te Atua ra, e te oki atu
4 rai oki aia ki te Atua ra: Kua tu akera
aia ki runga i taua kaingakai ra, kopae
atura i tona kakau; tatua ora iaia i
5 tetai kakau orei. Kua riringi ora aia i
te vai ki roto i tetai kapu, kua orei atura
i te vaevae o te au pipi ra, e tamarō
atura oki ki te kakau i tatuaia e ia ra.
6 E tae atura aia kia Simona Petero ra:
kua tuatua maira aia kiaia, E te
Atu, ka orei mairai koe i taku vaevae?

Kua karanga aturā Iesu, na ko atura 7
kiaia, Kare koe i kite i taku e rave nei
i tenana; ka kite ra koe a muri atu.
Kua tuatua mairā Petero kiaia, Au- 8
raka rava koe e orei i taku vaevae.
Kua karanga aturā Iesu kiaia, Kia
kore au e orei ia koe ra, kare rava aau
puapinga iaku nei. Kua tuatua mairā 9
Simona Petero kiaia, E te Atu, eiaa
mari taku vaevae anake ua, ko *toku*
rima katoa e *toku* upoko katoa oki.
Kua karanga aturā Iesu kiaia, Ko tei 10
paî ra, oti ra ua ïa, mari ra ko tona vae-
vae anake ra te orei, ko tona *tino* katoa
ra, kua mā ïa: e kua mā oki kotou,
kare ra i ope. Kua kite oki aia i te 11
tangata e pikikaa iaia ra; i karanga atu
ei aia e, Kare kotou i ope i te mā.
E oti akera tona orei anga i to ratou 12
vaevae, e kua kakau ora aia i tona ka-
kau, noo akaou ora aia ki raro, kua ka-
ranga atura kia ratou, Te kite na kotou
i taku i rave nei ia kotou? Te karanga 13
nei oki kotou e, ko au te Orometua, e
te Atu: e tuatua tika oki ta kotou; koia
tikai oki au nei. E kua orei na oki au, 14
ko te Atu e te Orometua, i to kotou vae-
vae, kia orei katoa oki kotou i to kotou
uaorai vaevae e tika'i. Kua tuku atu na 15
oki au i te akaranga na kotou, ko taku
i raveo ia kotou nei, kia akapera katoa
kotou. Amene, amene, e karanga atu 16
au kia kotou, Kare te tavini i maata
atu i tona pu, e te karere, kare ïa i
maata atu i tei tono mai iaia ra. E ao 17
to kotou, te aronga i kite i teianei au
tuatua, kia akono kotou i taua *tuatua*
ra. Kare to kotou katoa taku e tua- 18
tua nei: kua kite au i taku i iki:
kia tupu ra te tuatua i tataia ra e,
"Ko tei kai i taku ra kaingakai, kua
akateitei aia i tona poo vaevae iaku
nei." I akakite atea atu na au kia ko- 19
tou i teianei *tuatua*, kia akarongo ko-
tou kia tupu ra e, ko au ïa. Amene, 20
amene, e karanga atu au kia kotou,
Ko te kite mai i taku e tono ra, kua
kite mai aia iaku ra; e te kite mai
iaku ra, kua kite ïa iaia i tei tono mai
iaku nei.
Tei te tuatua angā Iesu i teianei au 21
tuatua, taitaia atura tona ngakau, kua
akakite atura, na ko atura, Amene,
amene, e karanga atu au kia kotou,
Ka pikikaa tetai o kotou iaku nei.
Kua akara akera te au pipi ratou 22
ratou uaorai, ma te ekoko ua i tana
i tuatua ra. Te irinaki ua ra te pipi 23
akaperepere a Iesu ki runga i to
Iesu umauma. Kua tungou mairā Si- 24
mona Petero kiaia, kia ui atu aia i
tana i karanga ra. Kua karanga atura 25
tei irinaki ki runga i te umauma o Iesu
26 ra kiaia, E te Atu, koai? Kua tuatua
mairā Iesu, Ko taku e apai atu i teia-
nei manga kai kia tutouia e au ra, koia
ïa. E kia tutouia e ia taua manga
kai ra, kua apai atura na Iuda Isekari-
27 ota a Simona ra. E pou akera taua
manga kai ra, kua tomo mairā Satani
ki roto iaia. Kua karanga aturā Iesu
kiaia, Taau e rave, kia vave te rave
28 anga. Kare rava ra tetai i taua kai-
ngakai ra i kite i te mea i karanga atu
29 ei aia kiaia ra i taua tuatua ra. Te
manako ra tetai papaki, no te mea tei
ia Iuda te pute, i karanga atu ei a
Iesu kiaia e, Ka oko i tei tau no taua
oroa ra; e ka apai atu ainei i te apinga
30 na te tangata rikiriki. E tei te pou
anga taua manga kai ra, aere atura aia
ki vao i reira ra; kua po oki.
31 E kia riro atu aia ra, kua karanga
aturā Iesu, Kua akakakāia te Tamaiti
a te tangata i teianei, e kua akakakāia
32 te Atua iaia. Kua akakakāia te Atua
iaia ra, e akakakāia mai aia e te Atua
iaia uaorai, i teianei rai te akakakā
33 anga mai iaia. E *aku* au tamariki e,
e poto ua toku noo ki o kotou nei. E
kimi kotou iaku: e taku i karanga atu
ki te ngati Iuda ra e, Te ngai taku e
aere nei, kare kotou e tae ake ki reira;
ko taku ïa tuatua kia kotou i teianei.
34 E tuku atu au i te akauenga ou kia
kotou, E aroa kotou ia kotou uaorai:
mei iaku i aroa ia kotou na, e aroa ka-
35 toa oki kotou ia kotou uaorai. Ko te
mea teia e kite ei te tangata katoa e e
pipi kotou naku, kia aroa kotou ia ko-
36 tou uaorai. Kua tuatua mairā Simona
Petero kiaia, E te Atu, ka aere koe
kiea? Kua karanga aturā Iesu kiaia,
I te ngai taku e aere nei, kare e tika ia
koe kia aru mai iaku i teianei; ka aru
37 maira koe iaku a muri atu. Kua tua-
tua mairā Petero kiaia, E te Atu, eaa
e kore ei e tika iaku kia aru atu ia koe
i teianei? e oronga oki au i toku ora
38 noou. Kua karanga aturā Iesu kiaia,
Ka oronga koe i toou ora noku e?
Amene, amene, e karanga atu au kia
koe, Kare e kakaoa te moa, ka tu toru
atura oou uuna anga iaku.

PENE XIV.

Te au nooanga i te rangi: te ara e tae ei ki te Metua: Iesu e te Metua: te Akapumaana: to Iesu ma te Metua noo anga ki o te aronga akarongo: ta Iesu au.

1 AURAKA e taitaia to kotou ngakau:
ka akarongo i te Atua, ka akaro-

ngo katoa mai iaku. Manganui te noo- 2
anga tikai i te are o taku Metua ra: na-
ringa kare ra, kua karanga atu au kia
kotou. Te aere nei au e akamanea i tetai
ngai no kotou. E kua oti anake i te aka- 3
maneaia e au ra, ka oki mai au, e arataki
ia kotou ki oku ra; ei reira katoa ko-
tou, i te ngai e nooia e au ra. Kua kite 4
kotou i te ngai taku e aere nei, kua kite
oki kotou i te mataara. Kua tuatua 5
mairā Toma kiaia, E te Atu, kare matou
i kite i tenana ngai taau e aere na; eaa
oki matou e kite ei i te mataara? Kua 6
karanga aturā Iesu kiaia, Ko au te
mataara, e te tuatua-mou, e te ora;
kare ua e tangata e tae ki te Metua ra,
mari ra ei iaku. Angairi kotou i kite 7
iaku ra, kua kite katoa kotou i taku
Metua: e teianei kua kite kotou iaia,
e kua akara oki kotou iaia. Kua tua- 8
tua mairā Philipa kiaia, E te Atu, ka
akakite mai ia matou i te Metua, ei
reira matou e reka'i. Kua karanga 9
aturā Iesu kiaia, Ko toku nei oki noo
anga roa ki o kotou nei e, e kare akerai
koe i kite iaku, e Philipa? ko te akara
mai iaku nei, kua akara ïa i te Me-
tua; eaa oki koe i tuatua mai ei e, Ka
akakite mai ia matou i te Metua?
Kare koe i akarongo e tei roto au i te 10
Metua, e tei roto te Metua iaku? te
tuatua taku e karanga atu kia kotou
nei, kare ïa i taku uaorai: e te angaa-
nga tini nei, na te Metua i noo ki roto
iaku nei i rave. Ka akarongo mai e 11
tei roto au i te Metua, e tei roto te
Metua iaku nei: kare ïa, ka akarongo
mai iaku i te au angaanga nei. Amene, 12
amene, e karanga atu au kia kotou, Ko
te akarongo mai iaku ra, ka rave katoa
aia i teianei au angaanga taku e rave
nei: e maata ua atu rai tana e rave i
teia; no te mea te aere nei au ki taku
Metua ra. Ko ta kotou e pati ma toku 13
ingoa, naku ïa e rave, kia akakakāia te
Metua i te Tamaiti. Ko ta kotou e 14
pati ma toku ingoa, ka tika ïa iaku.
Kua anoano kotou iaku ra, ka akono i 15
taku ra au akauenga. Naku oki e pati 16
atu i te Metua ra, e nana e oronga mai
i tetai Akapumaana ia kotou, kia noo
tikai ki o kotou nei e tuatau ua atu;
Ko te Vaerua tuatua-mou ra, ko tei 17
kore e ārikiia mai e to te ao nei, no te
mea kare i akara iaia, kare oki i kite
iaia: ka kite ra kotou iaia, e noo tikai
oki aia ki o kotou nei, e ei roto oki ia
kotou. Kare au e vaio metua kore ua 18
ia kotou. Ka oki mairai au ia kotou
nei. E kia roaroa ake, kare ua to te 19
ao e kite akaou mai iaku; ka akara
maira kotou iaku: no te mea, e ora au,
20 ka ora katoa oki kotou. Kia tae ki te
reira rā e kite ei kotou e, tei roto au i
taku Metua, e tei roto oki kotou iaku
21 ra, e tei roto oki au ia kotou. Tei iaia
taku au akauenga, e kua akono aia i te
reira ra, koia tei anoano mai iaku; e
tei anoano mai iaku ra, ka akapere-
pereia mai aia e taku Metua ra; e ka
akaperepere oki au iaia, e ka akakite
22 oki au kiaia iaku uaorai. Kua tuatua
mairā Iuda kiaia, (kare a *Iuda* Isekari-
ota,) E te Atu, eaa koe e akakite mai
ei ia matou ia koe ra, e kare i to te ao?
23 Kua karanga aturā Iesu kiaia, na ko
atura, Kia anoano mai te tangata iaku
ra, ka akono ïa i taku tuatua: e ka
akaperepere mai oki taku Metua iaia,
e aere atu oki maua kiaia ra, ka noo
24 tikai ki ona ra. Ko tei kore i anoano
mai iaku ra, kare ïa i akono i taku
tuatua: kare ra i taku *teianei tuatua*
ta kotou i akarongo nei, na te *Metua*
ra i tono mai iaku nei.
25 I akakite au kia kotou i teianei au
tuatua, i toku noo anga ki o kotou nei.
26 Na te Akapumaana ra, na te Vaerua
Tapu, ko ta te Metua e tono mai ma
toku ingoa, nana e apii mai ia kotou
i te au mea katoa, ka akakite akaou
mai oki kia kotou i te au tuatua katoa,
27 taku i karanga atu kia kotou na. E
au taku e vaio ia kotou nei, ko taku
nei au taku e o atu no kotou: kare
mei ta to te ao oronga, taku oronga ia
kotou. Eiaa e taitaia to kotou ngakau,
28 auraka oki e mataku. Kua kite kotou
i taku i karanga atura e, Te aere ke
nei au, e ka oki *akaou* mai au kia ko-
tou nei. Angairi kotou i anoano mai
iaku, kua rekareka kotou, ko au i ka-
ranga e ka aere ki te Metua ra: e maa-
29 ta oki toku Metua iaku. Kua akakite
atea ua atu na au kia kotou i teianei i
taua tuatua nei, kia akarongo kotou
30 kia tupu ra. Teia au ka kore e karanga-
ranga maata atu kia kotou: i teianei,
te aere mai nei te ariki o teianei ao,
31 kare ra ana i roto iaku nei. Kia kite ra
to te ao e, te anoano nei au i te Metua;
e te akono nei au i ta te Metua i akaue
mai iaku ra. Ka tu, ka aere ke tatou.

PENE XV.

Te vine e te au rara ra: to Iesu aroa maata: tona au taunga; e ririia ratou e to te ao nei: te Akapumaana.

1 KO au te vine mou, e ko taku
2 Metua te tanu-kai. E te au rara
ua kore katoa i roto iaku nei, nana ïa
e tipu ke atu; e te au *rara* ua katoa,
nana ïa e tope, kia maata ua atu te ua.

Kua mā ra kotou i tenana, i te tuatua 3
taku i apii atu ia kotou. Ka topiri 4
mai kiaku, e naku *e topiri atu* kia ko-
tou. Mei te rara kare e ua koia anake
ra, kia kore e piri ki te vine ra; kare
katoa kotou, kia kore e piri mai kiaku
ra. Ko au te vine, kotou te au rara: 5
ko te topiri kiaku ra, e ko *te topiri atu*
au kiaia ra, koia te ua maata: i taka
ke kotou iaku ra, kare rava e mea e
tika ia kotou. Ko te tangata kare e 6
topiri mai iaku ra, e akarukeia mei te
rara ra, marō atura ïa; ko te akaputuia
ra, tiria atura ïa ki roto i te ai, pou
atura ïa i te ka. I topiri mai kotou 7
kiaku ra, e kia noo marie taku tuatua
ki roto ia kotou na, e pati ua kotou i
ta kotou e anoano ra, e e orongaia mai
ïa kia kotou. Ko te mea ïa e akaka- 8
kāia'i taku Metua, kia maata to kotou
ua anga; e riro kotou ei pipi naku i
reira. Mei taku Metua i akaperepere 9
mai iaku nei, kua akaperepere katoa
atu oki au ia kotou: kia noo kotou
ma te akaperepereia atu e au. I 10
akono kotou i taku au akauenga, e vai
akaperepereia atu kotou e au; mei
iaku i akono i te au akauenga a taku
Metua ra, e e vai akaperepereia mai
au e ia. I karanga atu au kia kotou i 11
teianei au tuatua, kia vai rai toku
mareka ia kotou, e kia ki tikai oki ko-
tou na i te rekareka. Teia taku 12
akauenga, kia aroa kotou ia kotou
orai, mei iaku i aroa ia kotou. Kia 13
oronga te tangata i tona uaorai ora no
tona au taunga, kare rava e tangata
aroa maata atu i te reira. Ko kotou 14
toku taunga, kia akono kotou i te au
tuatua katoa taku i akaue atu ia kotou
na. Kare atura au e karanga kia ko- 15
tou e, e tavini; kare oki te tavini i kite
i ta tona pu e rave ra: kua karanga ra
au kia kotou e, e taunga; kua akakite
oki au kia kotou i te au tuatua ravarai
taku i kite i taku Metua ra. Kare oki 16
kotou tei iki mai iaku; ko au ra tei
iki ia kotou, e kua akono ia kotou, kia
aere kotou e kia uua te ua, ei ua kai
roa: kia oronga mai te Metua kia ko-
tou i ta kotou e pati atu ma toku nei
ingoa. Teia taku akaue kia kotou, kia 17
aroa kotou ia kotou uaorai.

Kia riri mai to te ao ia kotou ra, kua 18
kite kotou e, ko au ta ratou i mainaina
mai ana, ou *to ratou riri* ia kotou.
Naringa kotou no teianei ao, e ina- 19
ngaro mai to teianei ao i tona tikai:
no te mea ra, kare kotou i to teianei ao,
ko au i iki ia kotou no roto i teianei
ao, i riri mai ei teianei ao ia kotou.
Ka akamanako i taku i karanga atu 20
kia kotou na, Kare te tavini i maata
i tona pu. I takinga-kino ana ratou
iaku ra, e takinga-kino katoa ïa ratou
ia kotou; i akono ana ratou i taku
tuatua, e akono katoa ïa ratou i ta ko-
21 tou. No toku nei ingoa ra e pera mai
ei ratou kia kotou, no te mea kare
ratou i kite iaia i tei tono mai iaku nei.
22 Naringa au kare i aere mai e karanga
atu ia ratou, kare ïa a ratou ara: i teia-
nei kare o ratou kotoeanga i ta ratou
23 ara. Ko te riri mai iaku ra, kua riri
24 katoa ïa i taku Metua ra. Naringa au
kare i rave i rotopu ia ratou, i te
angaanga rave koreia e te tangata ka-
toa, kare ïa a ratou ara: i teianei ra,
kua kite ïa ratou, e kua riri mairai
25 iaku e taku Metua katoa oki. Tika
atura te tuatua i tataia ki roto i ta
ratou ture ra e, "I riri ua mai ratou
26 iaku kare e ara." Kia tae maira te
Akapumaana, no ko mai i te Metua ra,
naku e tono mai, ko te Vaerua tuatua-
mou, no ko aia i te Metua ra, nana au
27 e akakite: E e akakite katoa oki ko-
tou, no te mea tei toku ra pae kotou
mei mutangana maira.

PENE XVI.

Te takinga-kino i akakite mamaoia: te angaanga a te Akapumaana: te aue i te riro anga ei rekareka: kia pure ma te ingoa o Iesu e tika'i: te pueu-rikiriki anga o te au pipi i akakiteia.

1 I AKAKITE atu ei au kia kotou i
teianei au tuatua, kia kore kotou e
2 maitu. E tuku ratou ia kotou ki vao
i to ratou au sunago ra: e kua vaitata
oki te ora, e manako ei te tangata e ta
ia kotou na e, kua akamori i te Atua.
3 E pera mai ratou ia kotou, no te mea
kare ratou i kite i te Metua, e iaku
4 oki. Te akakite atu nei au kia kotou
i teia au tuatua, kia tae ki taua ora ra,
kia manako kotou e, kua akakite atu
au kia kotou *i taua tuatua* ra. Kare
oki au i akakite atu kia kotou i taua au
mea ra i muatangana, no te mea tei
5 vaitata ra au ia kotou. E teianei te
aere tika nei au kiaia i tei tono mai
iaku nei ra; e kare akerai tetai o kotou
6 i ui mai e, Ka aere koe kiea? No te
mea i akakite ateaia atu e au kia ko-
tou teianei au tuatua, te ki ra to
7 kotou ngakau i te aue. E tuatua-mou
ra taku e karanga atu kia kotou nei,
E meitaki ei kotou ko au e aere ke nei:
angairi au kare e aere ke, kare e riro
mai te Akapumaana kia kotou nei: kia
aere ke ra au, naku ïa e tono mai iaia
8 kia kotou nei. Kia riro maira aia,

nana ïa e akakite mai ki to te ao i te
ara, e te tuatua-tika, e te akaapa: Ko 9
te ara ra, ko ratou kare i akarongo mai
iaku ra; Ko te tuatua-tika ra, ko au e 10
aere ki taku Metua ra, kare atura ko-
tou e kite mai iaku; Ko te akaapa ra, 11
ko te ariki o teianei ao i akaapaia ra.
E manganui ra taku tuatua e akakite 12
atu kia kotou, kare ra e tika ia kotou
i teianei. Kia riro maira aia, ko te 13
Vaerua tuatua-mou ra, nana ïa e ara-
taki ia kotou ki te tuatua-mou ka-
toatoa: kare oki tana tuatua e riro
nana uaorai; ko tana ra e akarongo ra,
ko tana ïa e tuatua mai: e nana oki
e akakite mai kia kotou i te au mea
e tupu a muri akera. E akakakā aia 14
iaku: e rave oki aia i taku ra, ka
akakite atu ei kia kotou. Ko te au 15
mea katoa o te Metua ra, naku ïa; i
karanga atu ei au e, e rave aia i taku
ra, ka akakite atu ei kia kotou. Kia 16
roaroa iti ake, kare atura kotou e
akara mai iaku; e roaroa iti akera oki,
kua akara mai kotou iaku: no te mea
te aere tika nei au ki te Metua ra.
Kua karangaranga ora e tokotai puke 17
pipi ia ratou uaorai e, Eaa teia tana
i tuatua mai kia tatou nei e, Kia roa-
roa iti ake, kare atura kotou e kite
iaku: e roaroa iti akera oki, kua akara
mai kotou iaku: e no te mea te aere
tika nei au ki te Metua ra? I tuatua'i 18
oki ratou e, Eaa ra taua roaroa iti
akera tana i tuatua nei? Kare tatou i
kite i tana tuatua. Te kite aturā Iesu 19
e, te inangaro ra ratou e ui mai kiaia,
kua karanga atura aia kia ratou, Te ui
ua na kotou uaorai i te tuatua taku i
karanga atu na e, Kia roaroa iti ake,
kare atura kotou e akara mai iaku: e
e roaroa iti akera oki, kua akara mai
kotou iaku? Amene, amene, e kara- 20
nga atu au kia kotou, E aue kotou, e e
mii oki, ko to te ao ra, e kata ïa: e mii
kotou, kareka ra to kotou mii, ka aka-
riroia ïa ei rekareka. E aue te vaine 21
kia rokoia e te anau ra, no te mea kua
tae ki tona ora: kia anau ra te tamaiti,
kare atura aia i manako i te mamae i
te rekareka, i te mea e tangata tei
anau mai ki te ao nei. Koia oki kotou 22
ka aue i teianei: e kite akaou maira
au ia kotou, e e mareka to kotou nga-
kau, e kare rava to kotou rekareka e
riro ia etai ke. E kia tae ki taua rā 23
ra, kare kotou e ui mai kiaku. Amene,
amene, e karanga atu au kia kotou, Ta
kotou e pati atu i te Metua ma toku
ingoa, nana ïa e o mai kia kotou na.
Kare rai a kotou apinga i pati ma 24
toku nei ingoa: ka pati, e rauka ïa ia
kotou, kia ki tikai oki kotou i te reka-
reka.
25 I apii paraboleia atu kotou e au i
teianei au tuatua: te vaitata mai nei
ra te ora, e kore ei au e apii parabole
akaou atu ei kia kotou, e akakite ua
atura kia kotou *i te tuatua* a te Metua
26 ra. Ei reira kotou e pati ake ei ma
toku nei ingoa: e kare oki au e tuatua
kia kotou e, naku e pure atu ki te Me-
27 tua ia kotou. Te anoano maira oki te
Metua ia kotou, ko kotou i anoano mai
iaku nei, e kua akarongo e, mei ko
28 mai au i te Atua ra. I aere mai nei
au ki te ao nei, mei mua mai i te aro-
aro o te Metua ra: te akaruke nei au
i teianei ao, e te oki nei au ki te Me-
29 tua ra. Kua tuatua maira tana au
pipi kiaia, I na, kua tuatua pu ua mai
koe i tenana, kare e tuatua parabole.
30 Kua kite atura matou i teianei e, kua
ope rava te au mea katoa i te *kitea* ia
koe, auraka atu rai tetai tangata e ui
atu ia koe: ko te mea teia i akarongo
ei matou e mei ko mai koe i te Atua
31 ra. Kua karanga aturā Iesu kia ratou,
32 Kua akarongo ainei kotou i tenana? I
na, te vaitata mai nei te ora, e teianei
rai oki, e pueurikiriki ke atu ei kotou,
ko te tangata ko tona kainga, akaruke
maira iaku ko au anake ua: kare ra
ko au anake ua, te vaitata katoa ra oki
33 te Metua iaku. I akakite atura au kia
kotou i teianei au tuatua, kia rauka to
kotou au iaku nei. E mate to kotou i
teianei ao: ka akamaroiroi ra, kua riro
te re o teianei ao iaku.

PENE XVII.

Te pure a Iesu nona uaorai, e no te au aposetolo, e no tona au tangata katoatoa.

1 EKIA akaoti akerā Iesu i teianei
tuatua anga, kua nānā akera ona
mata ki runga i te rangi, na ko atura,
E *taku* Metua, kua tae ki te ora; ka
akakakā i taau Tamaiti, kia akakakā
2 katoa oki taau Tamaiti ia koe. Kua
oronga mai oki koe i te mana nona ki
te tangata katoa nei, kia oronga atu
aia i te ora mutu kore i te aronga ka-
3 toa taau i oronga mai nona ra. Teia
oki te ora mutu kore, kia kite ratou ia
koe i te Atua mou ra, e ia Iesu i te
4 Mesia, i taau i tono maira. Kua aka-
kakā au ia koe i te ao nei: kua oti iaku
te angaanga taau i o mai naku e rave
5 ra. E teianei, e *taku* Metua, ka aka-
kakā mai koe iaku i mua i toou aroaro
na, i te kakā noku ia koe ou ua teia-
6 nei ao. Kua akakite atu au i toou

ingoa i te au tangata o teianei ao taau i
o mai noku ra: noou ana oki ratou, e
naau oki ratou i o mai noku; e kua
akono ratou i taau tuatua. Ko te au 7
mea katoa taau i o mai kiaku, kua kite
ïa ratou i teianei e, no ko mai ana ia-
koe na. E naau i tuku mai iaku te 8
tuatua taku i tuku ake kia ratou nei;
e kua āriki ratou *i taua tuatua ra*, e
kua kite tikai oki e, mei ko mai au ia
koe ra; e kua akarongo oki ratou e,
naau au i tono mai. Ko ratou taku e 9
pure nei: kare au e pure i to teianei
ao, ko te aronga ra taau i o mai noku
ra, noou oki ratou. E toku katoa ra, 10
noou ïa, e toou ra, noku ïa; e kua aka-
kakāia oki au ia ratou. Kua kore au 11
e noo i te ao nei, ka noo tikai ra ratou
i te ao nei, e te aere atu nei au kia koe
na. E *taku* Metua tapu ra e, ka tiaki
koe ia ratou i taau i o mai noku i toou
ingoa, kia okotai ake ratou, mei ia taua
katoa nei rai. I toku noo anga i te ao 12
nei ma ratou katoa ra, naku ïa ratou
i tiaki i toou ingoa na: i taau i o mai
noku ra, kua tiakiia ïa e au, e kare
rava tetai i ngaro, mari ra ko te tamaiti
o te mate ra; kia tupu te tuatua i ta-
taia ra. I teianei ra, te aere atu nei 13
au kia koe ra, e te tuatua nei au i teia-
nei tuatua i te ao nei, kia tika rava to
ratou rekareka anga iaku. Kua tuku 14
atu au i taau tuatua kia ratou; e te
riri nei to te ao nei ia ratou, no te mea
kare ratou no teianei ao, mei iaku nei
rai oki kare i to teianei ao. Kare au i 15
pure ia koe e, ka apai ke atu koe ia ra-
tou i teianei ao, kia tiaki maira koe ia
ratou, auraka ei kino. Kare ratou i to 16
teianei ao, mei iaku nei rai oki, kare
i to teianei ao. Ka akatapu koe ia ra- 17
tou i te tuatua-mou naau; ko te tuatua
aau na te tuatua-mou. Mei ia koe i 18
tono iaku i teianei ao, kua tono katoa
oki au ia ratou i teianei ao. E kua 19
akatapu au iaku uaorai no ratou, e kia
akatapu katoaia ratou e te tuatua-mou.
Kare oki au i pure ia ratou anake 20
ua, i te aronga katoa ra te ka akaro-
ngo mai iaku i ta ratou apii anga;
Kia riro ratou katoa ei okotai; mei ia 21
koe, e *taku* Metua, i roto iaku nei, e
mei iaku oki i roto ia koe na, kia oko-
tai katoa ratou ki roto ia taua: kia
akarongo to te ao nei e naau au i tono
mai. E kua oronga au i te kakā no 22
ratou i taau i o mai noku ra; kia riro
ratou ei okotai, mai ia taua, okotai
nei: Ei roto au ia ratou, e ei roto koe 23
iaku, kia tika to ratou kapiti anga; e
kia kite to te ao nei e naau au i tono
mai nei, e kua akaperepere mai koe ia
ratou, mei ia koe e akaperepere mai
24 iaku nei ra. E *taku* Metua e, kua
anoano au i te aronga taau i o mai
noku ra, ei vaitata katoao oki iaku, i
te ngai taku e noo ra, kia akara mai
ratou i toku kakā, i taau i o mai noku
ra: kua akaperepere mai ana oki koe
25 iaku ou te enua i angaia'i. E *taku*
Metua tuatua-tika e, kare rai oki to te
ao i kite ia koe, kua kite ra au ia koe,
e kua kite oki ratou e naau au i tono
26 mai. E kua akakite atu oki au kia
ratou, e e akakite atu rai au, i toou
ingoa: e ei roto ia ratou te akapere-
pere taau i akaperepere mai iaku ra, e
ei roto au ia ratou.

PENE XVIII.

*To Iuda pikikaa anga ia Iesu: te ma-
taku o te au vaeau, e te motu anga i
te taringa o Malako: to Iesu opu
angaia, e te taki angaia ki te tau-
nga nui: te inga anga o Petero: te
tuatua a Pilato: ko Baraba.*

1 EOTI akera teianei tuatua i te tua-
tuaia e Iesu ra, aere atura aia e
tana au pipi katoa na runga i te kau-
vai ra i Kiderona, e koro tei reira,
tomo atura aia ki roto, e tana au pipi
2 katoa. Kua kite katoā Iuda, i piki-
kaa iaia ra, i taua ngai ra: kua mātau
uā Iesu i te aere i reira e tana au pipi
3 katoa. E tikiia atura e Iuda te pupu
vaeau, e te ui taoonga, i te kau taunga
nunui ra e te au Pharisea ra, kua aere
maira ma te mori, e te rama, e te
4 taoonga-tamaki katoa ki reira. Karekā
Iesu, kua kite ïa i te au mea katoatoa
e rokoia mai ei aia ra, aere atura, e
karanga atura kia ratou, Koai ta ko-
5 tou e kimi na? Kua tuatua maira
ratou kiaia, Ko Iesu i Nazareta ra.
Karanga aturā Iesu, Ko au nei ïa.
Tei ia ratou katoa rā Iuda i pikikaa
6 iaia ra. E tei te tuatua anga aia ia
ratou ra e, Ko au nei ïa, kotoe atura
ratou ki muri, inga tiraa ua atura ki
7 raro i te one. Kua ui akaou atura aia
kia ratou, Koai ta kotou e kimi na?
Kua tuatua maira ratou, Ko Iesu i
8 Nazareta ra. Kua karanga aturā
Iesu, Kua akakite atu au kia kotou e,
ko au nei ïa: te kimi nei kotou
iaku ra, ka tuku atu ia ratou nei kia
9 aere ana: Kia tika te tuatua tana i
tuatua ra e, Ko taau i o mai noku ra,
kare rava tetai no ratou i ngaro iaku
10 ra. E koke ta Simona Petero, e kua
kiriti akera, ta atura i te tavini o te
taunga maata, e motu takiri atura tona
taringa katau. Ko Malako te ingoa

o taua tavini ra. Kua karanga aturā 11
Iesu kia Petero, Ka momono ana i taau
koke ki roto i te vaî: auraka au e inu i
te kapu ta taku Metua i o mai naku ra?
Kua opu maira te pupu vaeau ra, e 12
te kapena, e te ui rangatira o te ngati
Iuda, ia Iesu, kua tākai ora iaia. E kua 13
arataki atu ana ratou iaia kia Ana ra;
no te mea e metua ongoai aia no Kaia-
pha, ko te taunga maata ïa i te reira
mataiti. Ko Kaiapha tei ako atu i te 14
ngati Iuda ra e, Kia mate atu tetai
tangata e tika'i, eiaa te tangata *katoa-
toa*. Kua aru aturā Simona Petero, 15
e tetai pipi katoa, ia Iesu: kua kite
oki te taunga maata i taua pipi ra, e
kua tomo atura ki roto i te koro
o te taunga maata ra ma Iesu katoa
oki. Karekā Petero, tu ua maira 16
ïa ki vao i te ngutupa ra. Kua aere
atura taua pipi, i kiteia e te taunga
maata ra, ki vao, karanga atura ki te
tamaine tiaki ngutupa ra, e kua tuku
maira ia Petero ki roto. Kua tuatua 17
maira taua tamaine tiaki ngutupa ra
kia Petero, Kare aina koe tetai pipi a
teianei tangata? Kua karanga atura
aia, Kare au. Te tu ua ra te au tavini, 18
e te aronga taoonga, i te pae ai ta
ratou i ta'u ra, no te anu; e te muru-
muru ra ratou: e te tu katoa rā Pe-
tero i roto ia ratou i te murumuru
anga iaia uaorai. Kua ui maira te 19
taunga maata ra ia Iesu i tana au
pipi, e i tana tuatua i apii ra. Kua 20
karanga aturā Iesu kiaia, I tuatua aka-
kite ua au ki to te ao nei; i roto ua
rai au i te au sunago ra, e i roto i te
iero ra, i te apii anga, i te ngai e aka-
putu ei te ngati Iuda; kare rava au i
tuatua ki te ngai ngaro. Eaa koe 21
i ui mai ei kiaku? ka ui atu i te aronga
i akarongo mai i taku i karanga atu
kia ratou ra: i na, kua kite ratou
i taku i tuatua ra. E kia akapera 22
atura aia ra, kua moto maira tetai o te
aronga taoonga, i tu ua i vaitatao ra, ia
Iesu, kua na ko maira, E akapera koe i
te tuatua ki te taunga maata? Kua 23
karanga aturā Iesu kiaia, Te apa ra
taku i tuatua akenei, ka akakite mai
ana i te apa: e tuatua-tika ra, eaa ua
koe i moto mai ei iaku? E tukua 24
tākaiia atura aia e Ana ia Kaiapha i te
taunga maata ra. Te tu ua rā Simona 25
Petero i te murumuru anga iaia orai ra.
Kua ui maira ratou kiaia, Ko koe ka-
toa ainei tetai pipi nana nei? Kua
uuna atura aia, na ko atura, Kare
au. Kua tuatua maira tetai tavini no 26
te taunga maata, no te kopu o te ta-
ngata nona te taringa i tipuia e Petero
ra; Kare aina au i kite ia koe i roto i
27 te koro ma ia katoa ra? Kua uuna
akaou orā Petero: kakaoa ora te moa
i reira ra.
28 E kua arataki atura ratou ia Iesu
i te are akavaanga, mei i o Kaiapha
maira: kua popongi; kare te *ngati
Iuda* i tomo ki roto i te are akava-
anga, ko te viivii aea ratou, ko te kore
29 oki ratou e kai i te pasa ra. Kua aere
mairā Pilato ki vao kia ratou ra, kua
tuatua maira, I akaapa ana kotou i
30 teianei tangata i te aa? Kua karanga
atura ratou, na ko atura kiaia, Na-
ringa aia kare te tangata ara ra, kare
matou e tuku atu iaia kia koe na.
31 Kua tuatua mairā Pilato kia ratou,
Ka rave mari kotou, ka akava atu iaia,
i ta kotou ture. Kua karanga atura
te ngati Iuda, Kare e tau i te ture kia
32 ta matou i te tangata. Tupu atura ta
Iesu i tuatua ra, ko tana i akakite i te
33 tu o tona mate, ka mate ei ra. Oki
aturā Pilato ki roto i te are akavaanga,
kua karanga atura kia Iesu, na ko
atura kiaia, Ko te ariki ainei koe o te
34 ngati Iuda? Kua tuatua mairā Iesu
kiaia, Naau uaorai aina tenana tua-
tua, e na tetai ke ainei koe i akapera
35 mai iaku. Kua karanga aturā Pi-
lato, E ngati Iuda ainei au? Na toou
uaorai enua, e na te kau taunga nunui
ra, i tuku mai koe kiaku nei: i aa
36 na koe? Kua tuatua mairā Iesu,
Kare to teianei ao taku basileia: anga-
iri no teianei ao taku basileia, kua
akamaroiroi ïa toku au tavini, kia kore
au e tukuia ki te ngati Iuda; kare
37 ra toku basileia i to ko nei. Kua kara-
nga aturā Pilato, Ko te ariki mari koe?
Kua tuatua mairā Iesu, Te tuatua mai
na koe e e ariki au. I anau mai ei au
nei, i aere mai ei au ki te ao nei, e aka-
kite i te tuatua-mou. No te tuatua-
mou aia ra, ka akarongo mai ïa i toku
38 reo. Kua karanga aturā Pilato kiaia,
Eaa te tuatua-mou? E kia akapera
aia ra, kua aere akaou maira aia ki vao
ki te ngati Iuda ra, kua tuatua maira
kia ratou, Kare ua to taua tangata
39 akera kino i kitea e au. Ko te peu ra,
ka tuku au i tetai tangata kia kotou
i te pasa ra; ka tika ainei ia kotou kia
tuku atu au kia kotou i te ariki o te
40 ngati Iuda? Kua kapiki akaou atura
ratou ravarai, na ko atura, Auraka tei-
anei tangata, ko Baraba ra. E keia
oki a Baraba.

PENE XIX.

To Iesu akaei angaia, e te pāpā angaia, e te akasatauro angaia: te akairo i tataia i rungao i te satauro: te tua anga i te kakau: te metua vaine ma Ioane: te matenga: te ko anga i te kaokao: te tanu anga.

RAVE akerā Pilato ia Iesu i reira, 1
e kua pāpā atura *iaia*. Kua akaei 2
atura te au vaeau iaia i te rakau tara-
tara, ta ratou i atu ra, e kua akakakau
atura oki iaia i te kakau muramura, E 3
kua karanga atura, Kia ora na, e te ariki
o te ngati Iuda! e kua moto atura oki
i tona mata. Kua aere akaou maira 4
oki a Pilato ki vao, kua tuatua maira
kia ratou, I na, i arataki mai nei au
iaia kia kotou nei, kia kite kotou e,
kare ua ona e kino i kitea e au. Kua 5
aere maira oki a Iesu ki vao, ma te ei
rakau taratara i te ei anga, e te kakau
muramura *i te kakau anga.* E kua
tuatua mairā *Pilato* kia ratou, Ka
akara mai ana i taua tangata nei! E 6
kia akara atura te kau taunga nunui
ma te aronga taoonga ra iaia, kua ka-
piki atura ratou, na ko atura, Ka aka-
satauro atu, ka akasatauro atu. Kua
tuatua mairā Pilato kia ratou, Na ko-
tou uaorai e rave, e akasatauro atu iaia:
kareka au, kare oki au i kite i tona
kino. Kua karanga atura te ngati 7
Iuda kiaia, E ture ta matou, e ka mate
tika aia i taua ture ra, koia i karanga e,
e Tamaiti aia na te Atua. E kite akerā 8
Pilato i taua tuatua ra, maata ua atura
tona mataku. Oki akaou atura aia ki 9
roto i te are akavaanga, kua karanga
atura kia Iesu, Noea a koe na? Kare
rā Iesu i tuatua mai kiaia. Kua kara- 10
nga aturā Pilato kiaia, Kare koe e tua-
tua mai kiaku? kare koe i kite e, tei
iaku te akasatauro ia koe, e tei iaku
oki te tuku ia koe? Kua tuatua mairā 11
Iesu, Kare rava oou e mana kia rave
mai iaku, naringa kare i orongaia mai
toou *mana* no runga maira: e teianei,
ko tei tuku atu iaku ia koe na, ko tana
te ara maata. Kua kimi tamou ua 12
mairā Pilato kia tukuia aia; kua ka-
piki atura ra te ngati Iuda, na ko atura,
Kia tuku koe i tenana tangata, kare
koe i to Kaisara: ko tei tuatua e koia
uaorai te ariki ra, kua akakino ia Kai-
sara. E kite akerā Pilato i taua tua- 13
tua ra, kua arataki maira aia ia Iesu
ki vao, e noo ora ki runga i te nooanga
akava, i te ngai e karangaia ra e e
Patu, e Gabata i te tuatua Ebera ra.
14 Ko te rā akamanea anga ïa o te pasa ra,
tei te ono paa o te ora ra: kua karanga
atura aia ki te ngati Iuda ra, Ka akara
15 mai ana i to kotou ariki. Kua kapiki
maira oki ratou, Ka akaruke atu, ka
akaruke atu, ka akasatauro atu iaia.
Kua karanga aturā Pilato kia ratou, Ka
akasatauro atu ainei au i to kotou ari-
ki? Kua tuatua maira te kau taunga
nunui, Kare o matou ariki, mari ra ko
16 Kaisara anake ra. Kua tuku atura aia
iaia kia ratou ra kia akasatauroia.
Kua rave akera ratou ia Iesu, ara-
17 taki atura. Aere atura aia, ma tana
satauro i te apai anga, ki te ngai e ka-
rangaia ra e, e *Vairanga* katu tangata,
i te tuatua Ebera ra, ko Golagota ïa:
18 I reira to ratou akasatauro anga iaia, e
ko e toko rua puke tangata ke ra,
okotai i tetai pae, tetai oki i tetai
19 pae, i rotopu a Iesu. Kua tataia ora
e Pilato tetai akairo, kua tuku atura
ki runga i te satauro. Teia taua tua-
tua ra, Ko IESU I NAZARETA TE
20 ARIKI O TE NGATI IUDA RA. Kua
tatau ora te ngati Iuda e manganui
i taua akairo ra; ko te ngai i aka-
satauroia'i a Iesu ra, tei vaitata ïa i
taua oire ra: i tataia taua *akairo* ra i
te tuatua Ebera, te Eleni, *e* te Roma.
21 Kua karanga atura te kau taunga nu-
nui o te ngati Iuda ra kia Pilato, Eiaa
e tataia e, Ko te ariki o te ngati Iuda;
e *na ko* ra e, Kua karanga aia e, Ko au
22 te ariki o te ngati Iuda. Kua tuatua
mairā Pilato, Ko tei tataia e au ra,
kua tataia rai.
23 E kia akasatauroiā Iesu e te au
vaeau ra, kua rave ora i ona kakau ra,
kua tua ora e a tuanga, okotai vaeau
okotai tuanga; e te pereue katoa ra:
kare e tui anga to taua pereue ra, i
24 raranga tapiui ravaia. Kua tuatua ora
ratou ratou uaorai, Auraka tatou e
aeae, ka akakelero ra, kia kitea te atu:
tupu atura te tuatua i tataia ra i reira,
ko tei na ko ra e, " Kua tua ora ratou i
toku au kakau no ratou, e kua akatopa
kelero oki ratou i toku pereue." I aka-
25 pera atura te au vaeau ra. E te tu ua ra
oki tona metua vaine, e tona tuacke,
ko Maria *te vaine* a Keleopa ra, e ko
Maria i Magadala ra, i vaitata uaorai i
26 te satauro o Iesu ra. E kia akara orā
Iesu i tona metua vaine, e te pipi aka-
perepere nana ra, i te tu ua anga i reira
ra, kua karanga ora aia i tona metua
vaine, E maine, ka akara na i to
27 tamaiti! Kua tuatua ora aia ki taua
pipi ra, Ka akara na i to metua
vaine. E i reira ra aia te arataki

angaia atu e taua pipi ra i tona uaorai
ngutuare. E muri akera, kua kite oki 28
a Iesu e, kua ope te au mea katoatoa i
te tupu, kua na ko akera, Kua kaki
vai au; kia tupu te tuatua i tataia ra.
E te vai ra tetai āriki vinega i reira 29
kua ki, kua akaki iora ratou i tetai
rimu, koia ora i te rara isopa, topiriia
atura ki tona vaa. E kia inu akerā 30
Iesu i taua vinega ra, kua tuatua
maira, Kua oti: kua takupe ora tona
upoko ki raro, tuku atura i tona vae-
rua.

Kua karanga atura te ngati Iuda kia 31
Pilato, kia aatiia to ratou vaevae, e kia
apai keia to ratou tino, kia kore e
vaioia ki runga i te satauro i te sabati
ra, no te mea e rā akamanea anga, e
sabati maata oki taua sabati ra. Kua 32
aere maira te au vaeau, kua aati ora i
te vaevae o tetai, e to tetai oki, ko tei
akasatauro katoaia ra. Kia tae ra ra- 33
tou kia Iesu ra, kite akera e kua mate
aia, kare akera ratou i aati i tona vae-
vae. Ko atura tetai vaeau i tona ka- 34
kao i te korare, ta'e ua maira te toto e
te vai. Kua kite tikai te mata o te 35
tangata e tuatua *i teianei au tuatua*,
e tuatua-mou oki tana i tuatua ra, kia
akarongo kotou; kua kite oki aia e
tuatua-mou tana e tuatua nei. I tupu 36
ei oki teianei au peu, kia tika te tua-
tua i tataia ra e, "Auraka roa tetai ivi
ona kia aatiia." E te na ko maira oki 37
tetai manga tuatua i tataia ra e, "E
akara ratou i ta ratou i ko ra."

E muri akera i taua au tuatua nei, 38
kua karanga aturā Iosepha no Arimatea
ra kia Pilato, e rave aia i te tino o Iesu
e apai ke atu, e pipi oki aia na Iesu,
i mou poiri ua ra i te mataku i te ngati
Iuda ra: e tika akera ia Pilato. Aere
atura aia, apai ke atura i te kopapa
o Iesu. E ko Nikodemo oki, ko tei 39
aere mai kia Iesu i te po i muatangana,
i aere mai aia ma te rakau i te apai
anga mai, te mura, e te aloe, e mea iroia,
okotai anere te pauna. Kua rave atura 40
ratou i te kopapa o Iesu, vaî atura i te
kakau orongā, ma te rakau kakara
katoa ra, ko ta te ngati Iuda ïa ravenga
kia tanu ra. E koro tei taua ngai i 41
akasatauroia'i aia ra; e tei roto i taua
koro ra tetai menema ou, kare ua ra e
tangata i vaioia ki roto. Kua tuku 42
atura ratou ia Iesu i reira, no te
mea e rā akamanea anga no te ngati
Iuda ra; tei vaitata ua ra taua mene-
ma ra.

PENE XX.

Te tuakaouanga: ko Maria, Petero, e Ioane: e puke angela: Iesu e Maria: te kite anga o te au pipi ia Iesu: to Toma akarongo ngata.

1 ETAE akera ki te *rā* mua o te
ebedoma ra, kua aere aturā Maria
i Magadala ra i te akirata i te menema,
te vai mareureu ua ra, e kite akera
kua uri keia te toka i te menema ra.
2 Oro ua maira aia kia Simona Petero
ra, e te pipi akaperepere a Iesu ra, kua
tuatua maira kia raua, Kua apai keia
e ratou te Atu i te menema ra ki vao,
e kare ua matou i kite i te ngai i vaio-
3 ia aia e ratou ra. Aere aturā Petero
i reira ra ki vao, e taua pipi katoa ra, e
4 aere tika raua i te menema ra. Kua
ooro raua ravarai; e emo orā Petero
i taua pipi ra, ko tei tae atu na ïa ki te
5 menema ra. E piko ora aia ki raro,
akara atura i te kakau vaî i te vai ua
6 anga; kare ra aia i tomo ki roto. Kua
aere mairā Simona Petero i muringao
iaia ra, tomo atura ki roto i te menema
ra, akara ora i te kakau vaî i te vai ua
7 anga, E te kakau i te vaî i tona upoko
ra, kare ïa i vaioia i te vairanga o te
kakau vaî ra, i kokopiia e vaio keia ki
8 te vairanga ke. Kua tomo katoa atura
tetai pipi, ko tei tae atu na ki te me-
nema ra, ki roto; kite atura aia, e aka-
9 rongo atura. Kare akerai ratou i kite
i te tuatua i tataia ra e, kia tu akaou
maira aia mei te mate maira e tika'i.
10 Oki akaou atura nga pipi i to ratou ra.
11 Karekā Maria, te tu ua ra ïa i te pae i
vaitatao i te menema ra, te aue ua ra;
piko ora aia ki raro ma te aue, *e akara*
12 atura ki roto i te menema ra, Kite
atura aia i e toko rua puke angela ma
te *kakau* teatea, i te noo anga ki te ngai
i vaioia te kopapa o Iesu ra, i te upoko
13 tetai, e i te vaevae tetai. Kua tuatua
maira raua kiaia, Eaa koe i aue ei, e
maine? Kua karanga atura aia, No
toku Atu i apai keia e ratou nei, e kare
au i kite i te vaio angaia e ratou ra.
14 E kia akapera atura aia, e oti akera,
kua anga atura aia ki muri, e kite atu-
ra aia ia Iesu i te tu ua anga, kare aia
15 i kite e, ko Iesu. Kua tuatua mairā
Iesu kiaia, E maine, eaa koe i aue ei?
koai taau e kimi na? Maara akera aia
e ko te tangata tanu-kai ra, kua na ko
atura, E tama, naau aia i apai ke ra,
ka akakite mai koe i te vaio angaia e
koe na, e naku aia e tiki e apai ke.
16 Kua tuatua mairā Iesu kiaia, E Maria.
Kua ariu atura aia, karanga atura, E

Raboni, ko tei tuatuaia ra e, E te Oro-
metua. Kua tuatua mairā Iesu kiaia, 17
Auraka koe e tāpu mai iaku; kare rai
au i tae ki runga i toku Metua ra: e
aere ra koe ki toku au taeake ra, e ka-
ranga atu kia ratou e, Te aere nei au
ki toku Metua ra, e ki to kotou Metua
ra; ki toku Atua, e ki to kotou Atua
ra. Aere aturā Maria i Magadala ra, 18
e kua akakite atura ki te au pipi ra e,
kua kite aia i te Atu, e nana aia i tua-
tua mai i taua tuatua ra.

E i te aiai o taua rā mua o te ebe- 19
doma ra, kua putuputu maira te au
pipi, kua topiriia nga pa i te mataku
i te ngati Iuda ra, kua aere mairā Iesu
i reira ra, tu ua ora i rotopu, kua tua-
tua maira kia ratou, Kia ora na kotou.
I akapera mai aia e kua akakite maira 20
kia ratou i ona rima e tona kaokao.
Mareka rava akera te au pipi i te kite
anga i to ratou Atu ra. Kua tuatua 21
akaou mairā Iesu kia ratou, Kia ora na
kotou: mei te Metua oki i tono mai
iaku nei, e tono katoa oki au ia kotou.
I akapera aia, e kua akapuangi maira 22
i te a'o ki runga ia ratou, e kua tuatua
maira, Ka āriki mai na i te Vaerua
Tapu. Na kotou e akakore i ta ratou 23
ara ra, kua akakoreia ïa; na kotou
oki e vaio i ta ratou ara ra, kua vai-
oia ïa.

E tetai no te ngauru ma rua ra, ko 24
Toma, ko te karangaia ia Didimo ra,
kare aia i reira ka tae mai ei a Iesu ra.
Kua karanga atura te au pipi ra kiaia, 25
Kua kite akenei matou i te Atu. Kua
tuatua maira aia kia ratou, I kore au e
kite i te tu auri i ona rima ra, e kia
kore au e tuku i toku maikao-rima i
taua tu auri ra, e kia kore oki au e
tuku i toku rima ki roto i tona kao-
kao ra, kare au e akarongo. E po 26
varu akera, tei roto akaou akera te au
pipi i te are, e ko Toma katoa oki:
kua aere mairā Iesu, kua topiriia na
nga pa, kua tu ua maira ki rotopu,
kua tuatua maira, Kia ora na kotou.
Kua tuatua maira aia kia Toma i reira, 27
Ka akatika mai ana i toou maikao-
rima, e ka akara mai ana i oku rima;
e ka akatika mai ana i toou rima, ka
tuku ei ki roto i toku kaokao: au-
raka e akarongo ngata, ka akarongo
ra. Kua karanga aturā Toma kiaia, 28
na ko atura, E taku Atu, e taku Atua.
Kua tuatua mairā Iesu, No te mea 29
te akara mai nei koe iaku nei, e
Toma, i akarongo ei koe: e ao to
te aronga kare i kite *iaku*, ka aka-
rongo mai ei.

E manganui atu rai te semeio ta 30
Iesu i rave i mua i te aroaro o te
au pipi ra, kare i tataia ki teianei
31 buka. Ko teia ra tei tataia, kia aka-
rongo kotou e, ko Iesu te Mesia, te
Tamaiti a te Atua; e kia rauka oki
to kotou ora i tona ingoa i te akarongo
anga.

PENE XXI.

Te semeio i te ika ra: te ikuiku anga ia Petero e angai i te au mamoe, e tona matenga i akakiteia: te tuatua ia Ioane.

1 EMURI akera, kua akakite akaou
mairā Iesu iaia uaorai ki te au
pipi i te roto i Tiberia ra, na ko aia i te
2 akakite anga mai. Te putuputu katoa
rā Simona Petero, ma Toma, ko te
karangaia ia Didimo ra, e ko Nata-
naela i Kana i Galilea ra, e nga *tama-
riki* a Zebedaio ra, e ko e toko rua oki
3 puke pipi a *Iesu* ra. Kua karanga
aturā Simona Petero kia ratou, Te
aere nei au e tautai. Kua tuatua
maira ratou, Aere katoa tatou. Aere
atura ratou i reira ra ki runga i te pai;
kare ua a ratou mea *ika* i rauka i te
4 reira po. E popongi akera, te tu ua
rā Iesu i te pae roto ra: kare ra te au
5 pipi i kite e ko Iesu. Kua tuatua
mairā Iesu kia ratou, E te au tamariki
ra, e manga ta kotou? Kua karanga
6 atura ratou, Kare ua. Kua tuatua
maira aia kia ratou, Ka tuku te kupe-
nga ki te pae katau i te pai na, ka
rauka ïa ta kotou. Kua tuku atura
ratou, e kare ua atura e maranga ia
ratou kia kika i te maata o te ika.
7 Kua karanga atura taua pipi akapere-
pereia e Iesu ra kia Petero, Ko te
Atu. Akarongo akerā Petero e, ko te
Atu tera, kakau ora i tona kakau i
runga, ko tei vaio keia e ia ra, e rere
8 atura ki raro i te tai. Na runga
maira tetai pae pipi i te boti, ma te
kupenga e te ika i te kika anga mai,
(kare i mamao ua ki uta, ka tau i te rua
9 anere i te kubiti.) E tae maira ratou
ki uta, akara atura i te ai te ka ra, e te
10 ika ki runga, e te areto oki. Karanga
aturā Iesu kia ratou, Ka rave mai na
tetai aronga i ta kotou ika i rauka ra.
11 Aere aturā Simona Petero ki runga *i
te boti*, kika maira i te kupenga ki uta,
kua ki i te ika mamaata, okotai anere
e rima ngauru ma toru; kare ua ra
i motu te kupenga i taua aronga *ika*
12 mamaata ra. Kua karanga aturā
Iesu kia ratou, Ka aere mai ka kai.
Kare ua ra tetai pipi i ui atu kiaia,
Koai koe? i te mataku; kua kite oki

ratou e, ko te Atu ïa. Kua aere aturā 13
Iesu, rave ora i te areto, kua tuku
atura kia ratou ra, e te ika katoa
oki. Ko te tu toru teia o to Iesu aka- 14
kite anga mai iaia ki te au pipi ra, i
muri ake i tona tu akaou anga mai, mei
te mate mai.

E pangia akera ratou, kua karanga atu- 15
rā Iesu kia Simona Petero, E Simona a
Iona e, te maata na toou anoano kiaku i
teia? Kua tuatua maira aia, A, e te Atu;
kua kite koe e, te anoano atu nei au ia
koe. Kua karanga atura aia, Ka
angai i taku au arenio. Kua karanga 16
akaou atura aia kiaia, ko te tu rua ïa,
E Simona a Iona e, te anoano na koe
iaku? Kua tuatua maira aia kiaia, A,
e te Atu, kua kite koe e, te anoano atu
nei au ia koe. Kua karanga atura
aia, Ka tiaki i taku au mamoe. Kua 17
karanga atura aia kiaia, ko te tu toru
ïa, E Simona a Iona e, te anoano na
koe iaku? Kua aue orā Petero i te mea
ka tu toru akera ona ui anga mai kiaia,
Te anoano na koe iaku? E kua tuatua
maira, E te Atu, kare ua e mea toe i te
kitea e koe; kua kite koe e, te anoano
atu nei au ia koe. Kua karanga aturā
Iesu, Ka angai i taku au mamoe.
Amene, amene, e karanga atu au kia 18
koe, I toou ou anga, kua tatua koe ia koe
uaorai, e kua aaere ora koe ki taau ngai
i anoano ra: e kia ruaine koe, ka aka-
tika koe i o rima, e na tetai ke koe e
tākai, e apai atu ei *ia koe* i te ngai
19 anoano koreia e koe ra. Akapera
atura aia i te akakite anga kiaia, i te
tu o tona mate e akakakāia'i te Atua
iaia. E oti akera taua tuatua ra, kua
karanga atura aia kiaia ra, Ka aru mai
20 iaku. Kua ariu mairā Petero ki muri,
kite maira i taua pipi akaperepere na
Iesu i te aru anga mai, (ko tei irinaki
ki runga i tona umauma i te kaingakai
ra, ko tei tuatua ra, E te Atu, koai te
21 tangata e pikikaa ia koe?) Kua akara
mairā Petero iaia, kua karanga atura
kia Iesu, E te Atu, ka aaia teianei ta-
22 ngata? Kua tuatua mairā Iesu kiaia,
Kia anoano au i te vaio iaia e kia riro
mai au ra, eaa taau i reira? Ka aru
23 mai koe iaku. Riro atura taua tuatua
ra i te au taeake ra e, kare taua pipi
ra e mate: kare rā Iesu i karanga e,
kare e mate: *i na ko* ra e, Kia anoano
au i te vaio iaia e kia riro mai au ra,
eaa taau i reira?

24 Teia taua pipi ra e karanga atu i
teianei au tuatua, e kua tata oki taua
au tuatua nei: e kua kite oki matou e,
25 e tuatua-mou tana i akakite ra. E
manganui atu rai ta Iesu peu i rave,
naringa i ope katoa i te tataia, te
maara nei au, kare e tika i to te ao ka-
toa nei kia āriki mai i taua au buka ra,
naringa i tataia. Amene.

TE ANGAANGA A TE AU APOSETOLO.

PENE I.

Ta Iesu tuatua porokiroki, e te aerenga ki runga i te rangi: te au aposetolo: ta Petero tuatua ia Iuda: to Matatia iki angaia.

I TATA ana oki au i tei muatangana 1
papa tuatua, e Teophilo, no te au
mea katoa ta Iesu i rave ra, e tana i
apii ra, E tae rava akenei i te rā i 2
raveia atu ei aia ki runga ra, kia oti
tana ikuiku anga, ma te Vaerua Tapu,
i te au aposetolo i ikiia e ia ra; Ko 3
tana katoa ïa i akakite iaia uaorai i te
ora anga, i muri ake i tona mate anga,
ma te akairo ara kore e manganui; e
a ngauru anga ona po i te akara angaia
e ratou, e te tuatua anga atu i te tua-
4 tua no te basileia o te Atua: E putu-
putu akera aia ma *ratou,* kua ako
atura aia ia ratou, Auraka e akaruke i
Ierusalema, e tatari ra i ta te Metua i
tuatua maira, kua kite ana oki kotou
5 iaku: Kua bapetizo rai oki a Ioane
ki te vai, e bapetizoia ra kotou ki te
6 Vaerua Tapu i eianei puke rā. E
putuputu akera ratou, kua ui maira
ratou kiaia, na ko maira, E te Atu, ei
teianei aina koe e akaoki mai ei i te au
7 kia Iseraela? Kua karanga atura aia
kia ratou, Kare ïa i akonoia kia kite
kotou i te taime e te tuatau, ta te
8 Metua i vaio iaia uaorai: Ka ranka ra

to kotou mana i te Vaerua Tapu, kia
aere mai aia i rungao ia kotou; e ei
kite oki kotou noku i Ierusalema nei,
e Iudea katoa oki e pini ua ake, e Sa-
maria katoa oki, e tae ua atu ki te
openga o te enua ra. E te tuatua ua 9
ra aia i taua au tuatua nei, e te akara
ua maira ratou, kua raveia atura aia ki
runga: e i vaiia maira aia e te tiao
ngaro atura i to ratou mata. E tei to 10
ratou akara matariki anga atu ki ru-
nga i te rangi, iaia i aere atu ki runga
ra, i na, te tu ua maira e toko rua
puke tangata i vaitata ia ratou ma te
kakau teatea; Ko tei tuatua mai ïa 11
kia ratou e, E te au tangata Galilea
nei, eaa kotou i tu ua'i, e i akara tamou
ei ki runga i te rangi ra? Ko Iesu nei
rai tei raveia akenei i roto ia kotou ki
runga i te rangi, ka oki mai ïa mei te
reira katoa, mei ta kotou i kite atu
iaia i te aere anga atu ki runga i te
rangi ra.
Oki maira ratou ki Ierusalema, mei 12
te maunga mai i tuatuaia ra e, ko Oli-
veta, tei vaitata i Ierusalema, mei te
ngai aereia i te sabati nei *te tu.* E tae 13
atura ratou ki roto *i te oire,* kake
atura ki runga. *tomo atura* ki roto i te
pia e nooia e Petero ma ra, e Iakobo,
e Ioane, e Anederea, ko Philipa, e
Toma, ko Baratolomea, e Mataio, ko
Iakobo a Alephaia ra, e Simona te Ma-
roiroi, e ko Iuda oki *te taeake* o Iakobo
ra. E tamou marie atura ratou katoa i te 14
pure anga, e te pati anga, ma te ngakau
okotai, e te au vaine katoa, e ko Maria
oki te metua vaine no Iesu, e tona
katoa kopu-tangata.
E i te reira au rā, kua tu akerā Pe- 15
tero ki runga i rotopu i te au pipi ra,
kua na ko maira, (okotai anere e rua
ngauru anga paa tangata i putuputu
mai,) E tāma, e te au taeake nei, kia 16
tupu te tuatua i tataia ra e tika'i, ta te
Vaerua Tapu i tuatua mai na roto i te
vaa o Davida i muatangana ia Iuda, ko
tei riro ei arataki i te aronga i opu ia
Iesu ra. I kapiti katoaia oki aia i roto 17
ia tatou nei, e kua rauka katoa oki
teianei taoonga iaia. E kua oko atura 18
taua tangata ra i tetai kainga ki te tu-
taki i te ara; e topa atura aia ki raro
te mata, ngaa atura i rotopu iaia,
pururū atura tona ngakau katoa ki vao.
E kua kite oki to Ierusalema ravarai: 19
e tapaia ora taua kainga ra i ta ratou
orai tuatua, e Akeledama, koia oki Te
kainga toto. Kua tataia oki ki roto i te 20
buka Salamo ra, "Kia riro tona kainga i
te tanea, e auraka rava ei tangata e noo
i reira," e "Kia riro oki taua taoonga
21 ki tetai ke." E teianei, i te au tangata
i kapiti katoa mai kia tatou, ka noo
katoa'i te Atu ra ko Iesu i rotopu ia
22 tatou nei, Mei *tona* bapetizo angaia
mairai e Ioane, e tae rava mai nei ki
te rā i raveia atu ei aia ki runga ra,
mei ko nei ia tatou nei, kia akatakaia
tetai o ratou e tika'i, ei akakite e ko
tatou katoa oki, i tona tuakaouanga
23 nei. Kua akairo atura ratou i e
toko rua, ko Iosepha Barasaba, ko
tei tapaia ia Iuseto ra, e ko Ma-
24 tatia oki. Kua pure ora ratou, na
ko atura, E te Atu, ko tei kite i te
ngakau o te tangata ravarai, ka akakite
mai koe i taau i iki i eianei puke ta-
25 ngata, Kia rave katoa mai aia i teia-
nei taoonga i te aposetolo i topa ia
Iuda no te ara, kia tae atu aia ki tona
26 ngai tikai. Kua tuku atura ratou i te
kelero, riro atura te kelero kia Ma-
tatia, kua kapiti katoaia maira aia
e te au aposetolo tino ngauru ma
tai ra.

PENE II.

To te au aposetolo akaki angaia i te Vaerua Tapu: te au reo ke ke: te tuatua a Petero, e te au tangata e toru tausani i te akarongo anga.

1 E TAE rava atura ki te rā Pene-
tekose, kua taki ruru marie akera
ratou katoa i te ngai okotai ma te ina-
2 ngaro okotai. E kare akera i mamia,
ko te aruru maira no runga mai i te
rangi, mei te matangi uriia maata ra;
kua ki rava akera te are i nooia e ratou
3 ra. E kua mama maira te arero ma-
nga kia ratou, mei te ai ra te tu, e to
4 ora ki rungao ia ratou katoa ra. E ki
akera ratou ravarai i te Vaerua Tapu,
kua tuatua ora i te tuatua ke, i ta te
Vaerua i oronga mai i te tuatua kia
5 ratou ra. E te noo ra oki te tangata
ngati Iuda paieti i Ierusalema, no te
pa enua ravarai i raro ake i teianei
6 rangi. E tutuki atura taua rongo ra,
kua uipa maira te tangata ravarai, e
va ua iora, no te mea i akarongo atura
taua au tangata katoa ra, i ta ratou
orai tuatua tikai i te tuatua angaia mai.
7 Poitirere rava atura ratou katoa, ma te
umere, na ko ora ratou ratou orai, I
na, kare aina ratou e tuatua nei i to
8 Galilea anake? Eaa ra oki teia i
akarongo ei tatou ravarai nei i te reo,
9 tonao tonao, i anau ei ra? I to Paretia,
e to Madai, e to Elama, e te aronga e
noo i Mesopatamia, e i Iudea, e to
10 Kapadokia, to Ponoto, e to Asia, To
Pherigia, e to Pamephulia, to Aiphiti,

e to Libia, i te pae e topiri tika mai ki
Kurene, e te tangata ke oki no Roma,
ko te ngati Iuda oki e te peroselito, To 11
Kereta, e to Arabia, i te akarongo anga
atu tatou ia ratou i te tuatua anga mai
i te peu taka ke a te Atua i to tatou
orai nei au reo tikai. Kua va ua ora 12
ratou katoa, e kua ekoko iora, na ko
akera ki tetai ki tetai, Eaa ra teia? Ka- 13
reka tetai pae ra, na ko maira ïa i te
aviri anga, Kua ki teianei au tangata
i te wina venevene.

Kua tu akera rā Petero ki runga, e 14
te ngauru ma tai katoa ra, kua akatei-
tei ua atura tona reo, karanga atura
kia ratou, E te au tangata o Iudea nei,
e te aronga katoa e noo i Ierusalema
nei, kia kite mai kotou i teia, e ka aka-
rongo mai ana i taku nei tuatua. Kare 15
oki teianei au tangata i kona i ta kotou
e manako na, ko te toru rai oki teia o
te ora i teianei rā. Ko tei tuatuaia 16
maira teia e Ioela peroveta ra e, "Kia 17
tae ki te au rā openga ra, (te tuatua
maira te Atua,) e riringi atu ei au i
taku Vaerua ki rungao i te tangata ra-
varai; e na ta kotou au tamariki ta-
maroa, e te au tamaine, e totou mai, e
ka kite oki to kotou au tangata ou ra i
te orama, e to kotou au tangata ruaine
oki e moemoeaia ïa: E riringi atu au 18
i taku Vaerua ki rungao i toku au ta-
vini, e toku au tavini vaine, i te reira
au rā, e ka totou mai ratou; E akakite 19
oki au i te piri ki runga i te rangi, e te
akairo ki raro i te enua: te toto, e te
ai, e te kou auai oki: Ka riro te rā ei 20
poiri, e te marama ei toto, e tae ei ki
taua rā mataku maata o te Atu ra: E 21
riro oki e, ko te kapiki i te ingoa o te
Atu ra, e ora ïa." E te au tangata o 22
Iseraela nei, e akarongo mai kotou i
teianei tuatua, ia Iesu no Nazareta, ko
te tangata no ko mai i te Atua i aka-
kiteia mai kia kotou nei i te au anga-
anga mana, e te semeio, e te au akairo,
ta te Atua i rave iaia i rotopu ia kotou
nei, kua kite katoa oki kotou orai.
Koia ra i tukuia mai *ia kotou* i te aka- 23
koro mou, e te akono mamao anga a te
Atua, i rauka'i ia kotou, akasatauro
ora, e tamate takiri atura i te rima o te
akono kore ra: Koia oki ta te Atua i 24
akatu mai nei, kua matara oki iaia te
tapeka o te mate, no te mea kare rava
oki aia e mou i te reira. Te na ko 25
maira oki a Davida iaia, "Kua tuku
au ia Iehova ei mua ua rai iaku,
tei toku rima katau oki aia, kia kore
au e ngaueue: I mareka'i toku ngakau, 26
e te rekareka nei toku arero; ka moe
katoa oki toku kopapa nei ma te tiaki:
27 Kare oki koe e vaoo i toku vaerua i
ade; kare oki koe e tuku i to Mea Tapu
28 ra, kia kite i te pe. Kua akakite mai
koe iaku i te ara ora; ka akaki mai
29 koe iaku i te rekareka i to mata." E
tāma, e te au taeake, e tuatua ua atu na
au kia kotou i te pateriarika ia Davida,
kua mate oki aia, e kua tanumia, e te
vai ua nei rai tona menema i o tatou
nei, e tae rava akenei ki teianei rā.
30 No te mea ra e peroveta, kua kite oki
aia, kua tuatua mai te Atua kiaia ma
te taputou e, e akatu aia i te Mesia i
tona uanga i te akono anga i te kopapa
31 ra, ei noo ki runga i tona terono; Koia
ra i kite takere ana *i te reira*, i tuatua'i
i te tuakaouanga o te Mesia, kare tona
vaerua e vaooia i ade, e kare tona ko-
32 papa i tuku uaia kia kite i te pe. Ko
taua Iesu nei rai ta te Atua i akatu
akenei ki runga, ko matou katoa nei oki
33 te kite. E teianei, kua akateiteiia *aia* i
te rima katau o te Atua, e kua rauka
maira i te Metua te Vaerua Tapu i tua-
tuaia maira, kua riringi mai aia i teia,
i ta kotou e akara nei, e ta kotou e aka-
34 rongo nei. Kare oki a Davida i tae ki
runga i te rangi, te na ko maira oki aia
uaorai, "Kua tuatuā Iehova ki taku
Atu, Ka noo koe ki taku rima katau
35 nei, E kia akariro au i to au enemi ei
36 pange vaevae noou." E teianei, kia
kite tikai te kopu-tangata ravarai o
Iseraela e, kua akariro mouia aia e te
Atua ei Atu e ei Mesia, ko taua Iesu
nei rai ta kotou i akasatauro nei.
37 E kite akera ratou *i taua tuatua ra*,
puta atura to ratou ngakau, e kua tua-
tua maira kia Petero ma te au apose-
tolo katoa, E tāma, e te au taeake nei,
38 e akapeea matou nei? Kua karanga
aturā Petero kia ratou, E tataraara, e
kia bapetizoia, kotou ravarai, i roto i te
ingoa o Iesu Mesia, kia matara te ara;
e ka orongaia mai ïa te Vaerua Tapu
39 kia kotou. No kotou oki te tuatua i
tuatuaia maira, e no ta kotou tamariki,
e no te aronga katoa oki i te atea ke ra,
ko ta te Atu ta to tatou Atua e karanga
40 atu. E manganui rai tana tuatua i
karanga atu, e ako atura, na ko atura,
41 Kia ora kotou i teianei uki māro. E
te aronga katoa i ūriki marie i tana
tuatua, bapetizoia ora ïa; e kapiti ka-
toaia maira *kia ratou* e toru katoa paa
42 tausani i taua rā ra. Kua mou piri
tikai atura ratou i ta te au aposetolo i
apii ra, e te kapiti katoa anga atu, e te
vava'i anga i te areto, e te pure anga oki.
43 E rokoia ora ratou ravarai e te ma-
taku, e manganui te semeio e te akairo
44 i raveia e te au aposetolo ra. Uipa

akera taua aronga katoa ra i te ngai
okotai, e kapiti ua akera oki to ratou
apinga. E kua oko atura oki ratou i 45
to ratou kainga e te apinga, e tua ora
oki na ratou ravarai, e tau katoatoa
akera. E noo tamou ora ratou ra ki 46
roto i te iero ra, i te au rā katoa, ma
te inangaro okotai, e te vava'i anga i te
areto, i tera are, i tera are, kai ora oki
ratou i te kai ma te rekareka, e ma
te tavaitai ua te ngakau; I te aka- 47
meitaki anga i te Atua, e ma te kiteia
mai e te tangata ravarai. E te aronga
i akaoraia ra, kua kapitiia ïa e te Atu i
te ekalesia ra, kare e rā i tukua.

PENE III.

Te tangata pirikoki i te akaora angaia, e ta Petero tuatua ki te aronga e umere ua ra kia tataraara ka akarongo ei ia Iesu.

AERE atura oki a Petero raua ko 1
Ioane ki runga i te iero ra i te
pure anga i te ora iva. E tetai tangata 2
pirikoki mei te kopu mai o tona metua
vaine, kare e rā e tivata i te apaiia e
ratou, e tukuia ki te ngutupa o te iero
e tuatuaia ra e, e Manea, e pati i te
apinga i te aronga e tomo ki roto i te
iero ra; E kite akera aia ia Petero 3
raua ko Ioane i te tomo anga ki roto i
te iero ra, kua pati maira i te apinga.
Kua tiroi matariki aturā Petero e Ioane 4
katoa kiaia, kua na ko atura, Ka akara
mai ana ia maua. Kua akara maira 5
aia ia raua, maara akera e, e rauka
tona apinga ia raua. Kua karanga 6
aturā Petero, Kare aku ario e te auro;
ko taku ra e vai nei, ko taku ïa e
oronga atu naau: Ka tu koe ki runga,
ka aere, i te ingoa o Iesu Mesia no
Nazareta ra. Kua opu atura aia i tona 7
rima katau, akatu akera ki runga;
ketaketa atura tona vaevae ma te puku
vaevae katoa i reira. Rere ua maira 8
aia ki runga, tu ora, e aaere ua ora;
kua tomo atura ma ratou katoa ki roto
i te iero ra, rere aere ua atura aia, ma
te akameitaki i te Atua. Kua akara 9
atura te tangata ravarai iaia i te aere
anga e te akameitaki anga i te Atua.
Kua kite oki ratou e, koia tei noo i te 10
ngutupa Manea i te iero, *ko tei pati ua*
i te apinga ra; poitirere atura ratou, va
ua ora i te mea i tupu i taua ta-
ngata ra.
Te tāpu ua ra oki te tangata piri- 11
koki i akaoraia ra ia Petero e Ioane,
kua ati maira te tangata tini ravarai
kia ratou ki roto i te tomoanga e tua-
uaia ra e, no Solomona, ma te umere
12 maata. E kite akerā Petero, kua ka-
ranga atura aia ki te tangata tini, E te
au tangata no Iseraela nei, eaa kotou i
umere ei i teia? eaa kotou i tiroi ma-
tariki mai ei ia maua, mei te mea e, no
maua te mana e te meitaki i aere ei
13 teianei tangata? Na te Atua o Abera-
hama, e no Isaaka, e no Iakoba, na te
Atua o to tatou ui tupuna ra, i akatei-
tei i tana Tamaiti ia Iesu; ko ta kotou
i tuku nei, e kua akaruke i mua i te
aroaro o Pilato, iaia i māro ra e, e
14 tuku. Akaruke io nei kotou i te Ta-
ngata Tapu, e te Tuatua-tika, e pati
atura oki i tetai ta tangata kia tukuia
15 mai kia kotou na; I ta io nei oki i te
Tumu o te ora, i ta te Atua i akatu mei
te mate maira; ko matou nei rai oki te
16 kite. Na tona ingoa oki i akamaroiroi
i teianei tangata i te akarongo anga i
tona ingoa i ta kotou e akara nei, e ta
kotou oki i kite nei: koia ïa, na te aka-
rongo oki iaia i rauka'i iaia teianei ora
maata tikai i mua ia kotou katoa nei.
17 E teianei, e te au taeake nei, kua kite
au e, no te kite kore i pera'i kotou, e
18 to kotou ui rangatira katoa oki. Ko te
au tuatua ra ta te Atua i akakite mai i
muatangana i te vaa o tana au pero-
veta katoa ra e, e mate te Mesia, ko
19 tana ïa i akatupu io nei. E teianei, e
tataraara kotou, e e ariu mai, kia tapa-
raia ta kotou ara; kia kitea mai te tua-
tau rekareka no mua mai i te aroaro o
20 te Atua ra; E kia tono mai aia ia Iesu
Mesia, ko tei tuatuaia i muatangana no
21 kotou. Ei te rangi rai oki aia noo ei
e tika'i, e tae ua atu ki te tuatau e tupu
ei te au mea katoa nei, ta te Atua i
tuatua maira i te vaa o te au peroveta
tapu katoa nona, mei te muatangana
22 mai o teianei ao. Kua tuatua oki a
Mose ki te aronga tupuna ra e, "E
akatupu to kotou Atua ko Iehova i tetai
peroveta no kotou ei roto i to kotou ai
taeake na, mei iaku nei rai te tu; koia
ta kotou e akarongo atu i te au tuatua
ravarai kia tuatua mai kia kotou na.
23 E te tangata ravarai e kore e akarongo
i taua peroveta ra, e pou rava ïa i
24 rotopu i te tangata katoa." E te au
peroveta ravarai i tuatua mai mei ia
Samuela mai, kua akakite mamao ka-
25 toa mai ana ïa i teianei tuatau. Ko
kotou oki te tamariki a te au peroveta
ra, e te koreromotu ta te Atua i papau
atu i to tatou ai tupuna, i te na ko
anga mai kia Aberahama ra e, "Ka
meitaki te pa enua katoa o te ao nei i
26 toou ra uanga." Kia kotou ana oki ta te
Atua i tono mai i tana Tamaiti ia Iesu,
i tana i akatupu nei, kia ora kotou, kia

akaruke kotou katoa e ope rava ake i
ta kotou tuatua kino.

PENE IV.

To Petero raua o Ioane uri angaia ki roto i te are tapekānga, e te akamataku angaia e te ui kavana: te pure a te au aposetolo: te uipānga taraitai o te au pipi: ta Banaba apinga i oronga uaia mai.

E TE tuatua ua ra raua ki te ta- 1
ngata tini ra, tei runga ua maira
ia raua te kau taunga, e te kapena o
te iero ra, e te au Sadukea katoa ra. I 2
mainaina ratou, i te mea i apii atu raua
i te tangata, e i tuatua oki i te tua-
kaouanga o tei mate ra ia Iesu. Kua 3
opu maira to ratou rima ia raua, tuku
atura ki roto i te are tapekānga ra e
kia ao; kua aiai oki i reira. E manga- 4
nui ra tei akarongo i taua aronga i
akarongo i te tuatua ra, ka rima atura
paa tausani i te tangata kia tatau.
E ao akera, kua ruru akera to ratou 5
ui kavana, e te aronga pakari, e te au
tata tuatua, i Ierusalema, E te taunga 6
maata ra ko Ana, e ko Kaiapha, e ko
Ioane, e ko Alekanedera, e te kopu-
tangata katoa o te taunga maata ra.
Tukuia iora e ratou *nga aposetolo ra* i 7
rotopu, kua ui atura ratou e, Noai te
mana, e te ingoa, i tika'i teianei i ta
korua i rave nei? Ki akerā Petero i 8
te Vaerua Tapu, e kua tuatua maira
kia ratou, *E tāma*, e te ui rangatira o
te tangata tini nei, e te aronga pakari
o Iseraela nei, Koia oki teia, te aka- 9
vaia nei maua i teianei rā, i te meitaki
i tukuia atu ki te tangata parukaua i
te mea i ora'i aia nei; Kia kite kotou 10
ravarai, e te tangata katoatoa o Iseraela
nei e, no te ingoa o Iesu Mesia no Na-
zareta, ta kotou i akasatauro io nei, ko
tei akatuia mai e te Atua mei te mate
maira, nona i tu atu ei teianei tangata
i mua i to kotou aroaro ma te maki
kore nei. "Ko te toka teia i akaru- 11
keia e kotou, e te aronga patu are, e kua
akariroia io nei ïa ei toka tiavā." Kare 12
rava oki e ora i tetai ke: kare atu oki
e ingoa i akakiteia mai ki te tangata i
raro ake i teianei rangi, e ora'i tatou
nei. E kia akara atura ratou kia Pe- 13
tero raua ko Ioane i te mataku kore, e
kite akera e, e puke tangata apii koreia
raua e te kite kore oki, umere atura
ratou, e kite atura oki e, ia Iesu katoa
ra oki raua. E kia akara atura oki i 14
te tangata i akaoraia ra i te tu katoa
anga ratou, kare atura a ratou tuatua
ei patoi anga atu. Kua karanga atura 15
ra kia raua e aere ki vao i taua uruoa-
anga ra, kua eumiumi ua ora ratou
16 ratou orai *i te tuatua*, Na ko akera,
Akapeea atu tatou i eianei puke ta-
ngata? e semeio maata tei raveia e
raua nei, kua kitea ravaia e to Ierusa-
lema katoatoa nei, kare oki e tika ia
17 tatou kia uuna. Kia kore ra e riro te
rongo ki te tangata, e akamataku ua
atu tatou ia raua, kia kore raua e tua-
tua akaou atu ki te tangata ma teianei
18 ingoa. Kua tiki atura ia raua e aere
mai ki roto, e kua ako atura ia raua,
auraka rava e apii, e auraka rava oki e
19 tuatua ma te ingoa o Iesu. Kua tua-
tua mairā Petero e Ioane, na ko maira
kia ratou, E mea tika i te Atua kia
akarongo atu ia kotou auraka te Atua,
20 ka akamaara io ïa kotou. Kare oki
matou e tika kia kore e tuatua i ta
matou i akara akenei, e ta matou i
21 akarongo akenei. Kua akamataku atu
rai oki ratou ia raua, e tuku atura,
kare rava i kitea e ratou te mea e tika'i
kia ta ia raua, no te tangata: te aka-
meitaki anake ra i te Atua i taua mea
22 i raveia ra. Kua topa te a o te nga-
uru anga i te mataiti o taua tangata i
akaora semeioia ra.
23 E kia tukuia atura raua ra, aere
atura ki to raua orai au tangata, aka-
kite atura i te au tuatua ravarai ta te
kau taunga nunui ra, e te aronga pa-
24 kari, i tuatua mai kia raua ra. E kite
akera ratou, akateitei anake atura to
ratou reo i te Atua, i te na ko tai anga
atu, E te Atu, ko koe te Atua i anga i
te rangi e te enua, e te tai, e te apinga
25 tini ravarai i roto ia ratou ra; Ko tei
tuatua mai na roto i te vaa o to tavini
ra o Davida e, "Eaa te au etene i oripu
ua'i, e te au tangata nei i manako ei i te
26 mea puapinga kore? Te tu ra te ui ariki
o te enua nei ki runga, e te kapiti ka-
toa ra te ui rangatira, e māro ia Iehova
27 e tana i akatainu ra." Kua uipa tika
rai ratou, ko Heroda e Ponotio Pilato,
e te au etene katoa e te tangata oki no
Iseraela, *e rave* ia Iesu i to Tamaiti
28 tapu taau i akatainu ra, E akatupu i
ta to rima e ta to anoano i akono i
29 muatangana e akatupu ra. E teianei,
e akara mai koe, e te Atu, i ta ratou
nei akamataku anga mai, e akamaroi-
roi mai i to au tavini kia tuatua ua i
30 taau tuatua ma te mataku kore, I te
akatikaanga mai i to rima ei akaora;
kia tika te akairo e te semeio kia ra-
veia i te ingoa o taau Tamaiti tapu o
31 Iesu. E te pure ra ratou, ngaueue
ora te ngai i uipaia'i ratou; e akakiia
maira ratou ravarai i te Vaerua Tapu,

kua tuatua ua ora i te tuatua a te Atua
ma te mataku kore.
E okotai atura ngakau, e *okotai* oki 32
vaerua, to taua aronga maata ravarai
i akarongo ra: kare rava tetai i tuatua
i tona apinga e nona anake orai, kua
kapiti uaia na ratou ravarai. Kua 33
viviki rava atura to te au aposetolo
akakite anga atu i te tuakaouanga o
te Atu ra o Iesu; e aroa maata oki tei
runga ia ratou ravarai. Kare rava te- 34
tai o ratou i ngere; e te aronga katoa
oki e kainga to ratou e te are, oko
atura ïa, e taoi maira te oko i taua au
mea i okoia ra, Tuku ora ki raro i te 35
pae vaevae o te au aposetolo ra; e
tuaia ora na ratou ravarai, e tau marie
akera. E ko Iose oki, ko tei tuatuaia 36
e te au aposetolo ra e, ko Banaba, (koia
Te tamaiti a te ako kia akatauia ra,) e
ngati Levi no Kupero, E kainga tona 37
e oko atura, e taoi mairai te moni,
tuku ora ki te pae vaevae o te au apo-
setolo ra.

PENE V.

Te ara a Anania raua ko Saphira, e to raua matenga: te au semeio i raveia e te au aposetolo: to ratou tapeka angaia, e te akaora angaia e te angela: to ratou akaoki angaia ki te akavaanga, e te tuku angaia i te tuatua a Gamaliela.

KO tetai tangata ra ko Anania te 1
ingoa, e tana vaine ko Saphira,
ooko atura i te kainga, E uuna ora i 2
tetai pae i taua oko ra, kua kite katoa
tana vaine, e taoi maira oki i tetai pae,
e tuku ora ki te pae vaevae o te au
aposetolo ra. Kua karanga aturā Pe- 3
tero, E Anania, eaa toou ngakau i aka-
kiia mai ei e Satani, i pikikaa'i koe i
te Vaerua Tapu, i uuna'i i tetai pae
oko i te kainga na? I te vai ua anga 4
ra, kare aina toou orai na? kia oko na
ra oki, *kare aina* tei ia koe rai? eaa
oki koe i akatupu ei ki roto i to nga-
kau i tenana tuatua? ko te Atua taau
i pikikaa ana, kare te tangata. E tei 5
te akarongo anga mai a Anania i taua
tuatua ra, topa ora ki raro, unui rava
akera: mataku rava atura te aronga
katoa i kite i taua mea ra. Kua tu 6
akera te au tangata ou ra, opa ora iaia,
e apai atura ki vao, tanu atura. E e 7
toru paa ora i topa, kua aere maira
tana vaine ki roto, kare i kite i taua
mea ra. Kua karanga aturā Petero 8
kiaia, Ka akakite mai koe kiaku, ko te
oko tikai aina teia i ta korua i oko i te
kainga na? Kua tuatua maira aia, A,
9 koia tika tena. Kua karanga aturā
Petero kiaia, Eaa korua i akaarite ei i
ta korua *tuatua* e tapikipiki atu i te
Vaerua o te Atu? i na, tei te ngutupa
mai nei te vaevae o te aronga i tanu
i to tane na, e na ratou katoa koe e
10 apai ki vao. Kua topa ora aia i reira
ki raro i tona pae vaevae ra, mate rava
akera: e kia tomo mai te au tangata
ou ra ki roto, rokoia maira, kua mate
rava aia, apai atura ki vao, tanu atura
11 ki te pae o tana tane ra. Rokoia taua
ekalesia katoa ra e te mataku, e te
aronga katoa i kite i taua au mea ra.
12 E manganui te akairo e te semeio i
raveia e te rima o te au aposetolo ki
rotopu i te tangata katoa ra; (kua pu-
tuputu oki ratou katoa ma te anoano
okotai ki roto i te tomoanga o Solo-
13 mona ra. Kareka tetai pae ra, kare
rava ïa tetai i kapiti tika mai kia ra-
tou i te mataku; kua akapaapaaia ra
14 ratou e te tangata:) Te aronga ra i
akarongo i te Atu, e manganui rava
atura ïa tei kapiti mai *kia ratou* ra,
15 te tane ma te vaine katoa oki. I apai
maira oki ratou i te aronga maki ki
vao i te aratea ra, tuku atura ki runga
i te roi, e te roi rikiriki apaapai ra, pe-
neiake ko te tapokiia ratou e te ata no
16 Petero kia aere na reirao ra. E ma-
nganui oki to te au oire ra i aere mai,
e pini ua ake, i te apai anga mai i te
aronga maki, e te aronga e tamana-
taia e te vaerua viivii ra, ki Ierusa-
lema; kare rava ïa ratou i toe i te aka-
oraia.
17 Kua tu akera te taunga maata ra
e te aronga katoa i vaitata iaia ra,
(koia oki te pupu Sadukea ra.) kua ki
18 rava i te riri. Kua opu maira to ra-
tou rima i te au aposetolo, tuku atura
ia ratou ki roto i te are tapekānga
19 tangata kikino ra. Na tetai angela
ra a te Atu i eeu i te au pa i taua are
tapekānga ra i te po, e kua arataki
maira ia ratou ki vao, na ko atura,
20 Ka aere ki roto i te iero ra tu ei, ka
akakite atu ei ki te tangata i te au tuatua
21 ravarai o teianei ora. E kite akera ra-
tou *i te reira*, aere atura ki roto i te iero
ra i te popongi akirata, apii atura. Kia
tae maira te taunga maata ra e te aro-
nga i kapiti kiaia, kua akaputuputu mai-
ra i to te Sunederi ravarai, e te aronga
pakari katoa i te tamariki na Iseraela
ra, e kua tono atura i te karere ki te
are tapekānga ra, e arataki mai ia
22 ratou. E tae atura taua aronga ta-
oonga ra, rokoia atura, kare ua ratou i
roto i te are tapekānga ra; kua oki
23 maira ratou e akakite, Na ko maira,

Rokoia atura e matou, te mou mei-
taki ra te pa o te are tapekānga ra, e,
te aronga tiaki oki i te tu ua anga ki
vao i te ngutupa ra: kia eeu ra matou
i te pa, kare rava e tangata o roto. E 24
kite akera te taunga *maata*, e te ka-
pena o te iero ra, e *te* kau taunga
nunui katoa ra, i te reira tuatua, eu-
miumi ora ratou i taua tuatua ra e,
eaa ra a muri ake. Kua aere maira 25
tetai tangata, kua tuatua maira kia
ratou, na ko maira, I na, te au tangata
ta kotou i tuku ki roto i te are tape-
kānga ra, tera ake, e tu ua ake ki roto
i te iero nei, te apii akera i te tangata.
Kua tiki atura taua kapena ra, ma te 26
aronga taoonga katoa, e arataki mai ia
ratou, kare ra i rave viviki atu; kua
mataku ratou i te tangata, ko te peiia
mai aea ratou ki te toka. E kia ara- 27
takiia maira ratou ra, tuku atura ra-
tou ki mua i te aroaro o te Sunederi
ra: kua ui maira te taunga maata ra
kia ratou, na ko maira, Kare aina ma- 28
tou i akaue tika atu kia kotou, auraka
kotou e apii ma teianei ingoa? e i na,
kua ki rava Ierusalema ia kotou i ta
kotou tuatua, e te inangaro na kotou
kia io mai te toto o teianei tangata ki
runga ia matou nei. Kua karanga 29
aturā Petero e te au aposetolo katoa
ra, na ko atura, Ko te Atua ta matou
e akarongo e tika'i auraka te tangata.
Kua akatu io nei te Atua o to tatou ai 30
tupuna ra ia Iesu, ta kotou i ta nei i
te patiti anga ki runga i te rakau:
Koia ta te Atua i akateitei akenei i 31
tona rima katau ei Ariki e ei Ora, ei
oronga mai oki i te tataraara no Ise-
raela, e te akakore anga i te ara. Ko 32
matou oki tona au kite i taua tuatua
nei, e te Vaerua Tapu katoa, ta te
Atua i oronga mai ki te aronga e aka-
rongo iaia ra. E kite akera ratou *i te* 33
reira, motu atura to ratou ngakau *i te*
riri, e akaeatu ua ora i te ravenga e
mate ei ia ratou. Kua tu akera tetai 34
Pharisea ki runga i taua Sunederi ra,
ko Gamaliela te ingoa, e apii ture, e
tangata akameitakiia e te tangata ra-
varai, kua akaue atura e arataki atu i
te au aposetolo ra ki vao, e kia roa
poto ake. E kua karanga atura aia 35
kia ratou, E te au tangata no Iseraela
nei, e matakite ia kotou i ta kotou
rave anga atu i tenana aronga tangata.
Tupu akenei a Teuda i muatangana 36
akenei i te akatietie anga iaia uaorai e
tangata maata aia; kapiti katoa atura
te tangata iaia e a katoa paa anere; e
taia atura aia; e te aronga katoa i aka-
rongo iaia, pueurikiriki ke atura ïa,
37 pou atura. Kua tupu akenei oki i
muri ake iaia, ko Iuda no Galilea, i te
tuatau i tataia'i te ingoa ra, e kapiti
atura aia i te tangata e manganui i te
aru anga atu iaia: e mate katoa atura
aia; e te aronga katoa i aru iaia ra,
38 akangaoro rava atura ïa. E teianei,
teia taku tuatua kia kotou, E akataka
ke atu kotou i tenana au tangata, e
vaio ua atu: na te tangata teianei
angaanga e teianei tuatua, ka ngaro ua
39 ïa: Na te Atua ra, kare rava e kore ia
kotou; ko te riro aea oki kotou ei
40 aronga tamaki atu ki te Atua. Kua
akatika maira ratou iaia: e akaokiia
maira e ratou te au aposetolo ra ki
roto, pāpā atura, e oti akera, kua
akaue atura ia ratou, auraka rava e
tuatua ma te ingoa o Iesu, e kua tuku
41 atura ia ratou. Aere atura ratou mei
te aroaro atu o te Sunederi, ma te
rekareka, i te mea, no tona ingoa i
manakoia'i ratou e tau ia ratou taua
42 takinga-kino ra. E kare e rā i tukua
ia ratou, i te apii anga atu e te tuatua
anga atu ia Iesu Mesia, ki roto i te
iero ra, e i tera are i tera are.

PENE VI.

Toko itu puke tangata i ikiia ei Dia-kono, e to Setephano tapepe angaia ra.

1 EI taua tuatau ra, kia maata te au
pipi ra, kua tupu ora te urutoe a te
Eleni ki te Ebera, no te mea kare to ra-
tou vaine takana i akonoia i te tuanga
2 apinga i te au rā katoa ra. E kua aka-
putuputu maira te ngauru ma rua ra i te
au pipi katoa e manganui, kua na ko
atura, Kare oki te mea tau ia matou
kia kopae i te tuatua a te Atua, ka ra-
3 verave ei i te kaingakai na. E tenana,
e te au taeake nei, e kimi io na kotou
i e toko itu puke tangata rongo mei-
taki, *e* te ki i te Vaerua Tapu, e te
karape, i roto ia kotou na, ko ta matou
4 ïa e akono no te reira angaanga. Ka-
reka matou, ei te pure matou auraka
e tukumoe, e ei te apii oki i te tuatua.
5 Mareka rava atura taua aronga maata
ravarai i te reira tuatua; e kua iki
ora ratou ia Setephano, e tangata ki
i te Vaerua Tapu e te akarongo, e Phi-
lipa, e Porokoro, e Nikanora, e Timo-
na, e Paremena, e Nikolao, e peroselito
6 aia no Anetioka; Ko ta ratou ïa i tuku
atu ki mua i te aroaro o te au apose-
tolo ra; e oti akera te pure, kua
tuku maira to ratou rima ki rungao ia
ratou ra.
7 Tupu atura te tuatua a te Atua; e

maata rava atura oki te au pipi i Ieru-
salema; e manganui oki to te kau taunga
i akarongo i te tuatua. E ko Setephano 8
ra, ki akera ïa i te akarongo e te
mana, rave atura aia i te semeio maata
e te piri i rotopu i te tangata. Kua 9
tu maira tetai pae o te sunago i tua-
tuaia ra e, no te Liberitino, e to Ku-
rene, e to Alekanederea, e to Kili-
kia, e to Asia, i te taumāro anga mai
ia Setephano. E kare atura i tika ia 10
ratou kia patoi mai i te pakari e te
vaerua i tuatua'i aia ra. Kua tiki 11
atura ratou i te tangata ei tuatua e,
Kua akarongo matou iaia i te tuatua
anga i te tuatua akakino ia Mose e te
Atua. E kua taori atura ratou i te 12
tangata, e te aronga pakari, e te au tata
tuatua ra; e tei runga rava maira
ratou iaia, kua opu maira, kave atura
ki te Sunederi ra. E kua tuku atura 13
oki i nga kite pikikaa, ko tei karanga
e, Kare teianei tangata i tukumoe
i te tuatua mai i te tuatua akakino i
teianei ngai-tapu e te ture nei: Kua 14
kite oki matou iaia i te tuatua anga
e, ka pou teianei ngai ia Iesu no Naza-
reta nei, e ka kore oki iaia te peu
tini ta Mose i tuku mai kia tatou nei
ra. Te tiroi matariki maira taua 15
Sunederi katoa e noo ra kiaia, e akara
atura i tona mata mei te mata o te
angela ra.

PENE VII.

*Ta Setephano akatika anga iaia na-
orai ki mua i te aroaro o te Su-
nederi, e te peî angaia ki te toka.*

KUA tuatua maira te taunga ma- 1
ata ra, Koia tika ainei te reira?
Kua karanga atura aia, E tāma, e 2
te au taeake, e te aronga metua nei,
ka akarongo mai ana; Kua akakite
mai te Atua kakā kia Aberahama ki
to tatou metua ka noo ei aia i Meso-
patamia ra, ou aia i noo ei i Harana,
Kua na ko maira kiaia, "E aere ke 3
mai koe i to enua e toou kopu-ta-
ngata, e aere mai koe ki te enua taku
e akakite atu kia koe." Kua aere 4
maira aia mei te enua mai o Kale-
dea, e noo ora i Harana: e mate atura
tona metua, mei reira oki, kua arataki
maira *te Atua* iaia ki teianei enua e
nooia e kotou nei; Kare ra aia i 5
oronga ua atu i tetai pae kainga nona i
taua *enua* nei, e mei tana ngai e takai
ra *te maata:* kua tuatua maira aia
e oronga mai nona, e no tona uanga
a muri ake, kare rai ana tamaiti i
reira. Kua na ko maira te Atua *kiaia* 6
e, e purutia tona uanga i te enua ke;
e ka ope i te akaaoia e ratou, e ka
takinga-kino mai oki ia ratou, e ka
7 a anere anga mataiti. E kua tuatua
mai te Atua, "I taua enua i ao ei ratou
ra e, naku ïa e akava atu: ei reira
ratou e aere mai ei" ki ko nei e aka-
8 mori ei iaku. E kua tuku maira aia
kiaia i te koreromotu ra i te peritome.
E anau akera tana ko Isaaka, peri-
tome ora iaia i te po varu ra; e
anau akera ta Isaaka ko Iakoba; e
anau akera ta Iakoba ko te au pate-
9 riarika tino ngauru ma rua ra. E
vareae ora te au pateriarika ra, oko
atura ia Iosepha ki Aiphiti: tei iaia
10 ra te Atua; E kua akaora iaia i tona
katoa au mate, e kua oronga mai i
te pakari e te meitaki nona i mua i
te aroaro o Pharao i te ariki no Ai-
phiti ra; e nana aia i akariro atu ei
kavana i Aiphiti e tona katoa kopu-
11 tangata. E rokoia iora Aiphiti e
Kanaana e te onge e te mate maata,
e pini rava akera te enua; e kare rava
12 a to tatou ai metua kai i rauka. Kia
kite rā Iakoba e, e kai tei Aiphiti,
kua tono atura aia i to tatou ai me-
13 tua i te *tono anga* muatangana. E
tae akera ki te rua, akakite mairā
Iosepha ki tona ai tuakana; e i akaki-
teia oki te kopu-tangata o Iosepha kia
14 Pharao. Kua unga aturā Iosepha i te
tangata e tiki i tona metua ia Iakoba,
e tona kopu-tangata katoa, e itu ngauru
15 anga ma rima. Aere aturā Iakoba ki
Aiphiti, e mate atura *ki reira,* e to ta-
16 tou ai metua katoa ra. E apaiia atura
ki Sikema, tukuia atura ki te tanu-
manga i okoia e Aberahama ki te
moni i te au tamariki a Hemora *i te*
17 *metua* no Sikema ra. Kia vaitata ra
te tuatau ta te Atua i tuatua mai kia
Aberahama ma te taputou ra, te rai
ra oki taua au tangata ra i Aiphiti;
18 E tupu akera oki tetai ariki ke, kare i
19 kite ia Iosepha. Kimi ora aia i te
ravenga pakari i to tatou, e takinga-
kino iora i to tatou ai metua, i te aka-
ruke anga i ta ratou tamariki kia mate
20 ratou. I te reira tuatau to Mose
anau anga, e purotu maata oki aia,
angaiia iora aia i roto i te are o tona
21 metua, e e toru marama: E kia aka-
rukeia aia, kua rave maira te tamaine
na Pharao iaia, utuutu atura ei ta-
22 maiti nana orai. E apiiia iorā Mose
i te au tuatua pakari a to Aiphiti; e
mana atura aia i *tana* tuatua e tana
23 ravenga. E tae akera ki te a tikai o
te ngauru anga i tona mataiti, maara
akera tona ngakau e aere e akara i

tona au taeake i te tamariki na Iseraela.
E kite atura aia i tetai *o ratou* i te 24
takinga-kino angaia, akatika atura aia,
e ta ora i te tangata Aiphiti ei tutaki
no tei takinga-kinoia ra. Maara akera 25
aia e kite tona ai taeake e, e ora oki
ratou iaia i te Atua: kare ra ratou i
kite. E ao akera kua akakite *akaou* 26
atura aia kia ratou ra, e te kukumi
ra oki *e toko rua o* ratou, kua vavao
atura aia ia raua kia ongi, e na ko
atura, E tāma, e taeake korua; eaa
korua i takinga-kino ei ia korua orai?
Ko te tangata ra i takinga-kino atu 27
i tona taeake ra, kua opara maira iaia,
na ko maira, "Naai koe i akariro
ei kavana e ei akava ia matou
nei? Ka ta mai koe iaku, mei taau 28
i ta i te Aiphiti i nanai ra?" Oro 29
ke aturā Mose ki Midiana i taua
tuatua ra; purutia atura i te reira
enua, anau akera ana puke tamariki
tamaroa i reira toko rua. E ka a 30
akera ngauru anga o te mataiti i ope,
kua mama maira te Angela a te Atu
kiaia i roto i te ai i tetai pu ngangaere
i te medebara i te maunga ra i Sinai. E 31
kia akara aturā Mose, umere atura aia
i taua mea ra: e kia akavaitata atura
aia ki te pae e akara, kua topa maira te
reo o te Atu kiaia ra, *Na ko maira,* 32
"Ko au te Atua o to ai metua ra, ko
te Atua o Aberahama, e te Atua o
Isaaka, e te Atua o Iakoba." Rute-
tetete orā Mose, kare akera aia e
akara atu i te mataku. Kua tuatua 33
maira te Atu kiaia, "Ka kiriti to ta-
maka i to vaevae; ko te ngai oki
taau e tu mai ana, e one tapu ïa." "Kua 34
akara tikai au i te mate o toku iti-
tangata i Aiphiti; e kua akarongo au i
to ratou ngunguru anga: i aere mai nei
au ki raro nei e akaora ia ratou. E
aere mai koe i tenana, ka tono au ia
koe ki Aiphiti." Ko taua Mose ra ta 35
ratou i opara ra, i te na ko anga mai-
ra e, "Naai koe i akariro ei kavana e
ei akava?" koia tei tonokia atu e te
Atua i te te rima o te Angela i mama
mai kiaia i roto i te pu ngangaere ra
ei kavana e ei akaora. Nana ratou 36
i arataki mai, e rave atura oki i te
akairo e te semeio i taua enua ra i
Aiphiti, e i te tai muramura, e i te
medebara oki, ka a ngauru anga te
mataiti. Ko taua Mose ra oki tei 37
karanga atu ki te tamariki na Iseraela
e, "E akatupu to kotou Atua ko Ie-
hova i tetai peroveta no kotou ei roto
i to kotou ai taeake na, mei iaku katoa
nei rai te tu; koia ta kotou e akaro-
ngo." Koia katoa oki tei roto i te 38
ekalesia i te medebara ra, koia katoa
oki e te angela i tuatua mai kiaia i te
maunga i Sinai ra, koia katoa oki e
to tatou ai metua: ko te rave atu i te
tuatua ora e apai mai na tatou ra:
39 Koia tei kore i akarongoia e to tatou
ai metua ra, e opara ke atura ratou
iaia, e oki akaou atura oki to ratou
40 ngakau ki Aiphiti, Ka na ko atu ei
kia Aarona ra e, "Ka rapa koe i tetai
atua ei na mua ia tatou: kareka taua
Mose nei i arataki mai ia tatou mei
te enua maira mei Aiphiti, kare tatou
41 i kite i tona aerenga." Kua anga ora
ratou i te kafa i taua au rā ra, e apai
atura oki te tusia ki taua idolo ra, e
rekareka atura i ta to ratou orai rima
42 i anga ra. Ariu ke atura te Atua,
akaruke mai nei ia ratou kia akamori
ua na i to te rangi; koia tei tataia ki
roto i te buka a te au peroveta ra e,
"E te ngutuare o Iseraela e, i apai mai
kotou i te puaka taia naku, e te tusia i
te medebara ra, ka a ngauru anga te
43 mataiti ra? Kua apai oki kotou i te
puakapa o Moloka, e te etu o to kotou
atua ko Rephana, te au tu ta kotou
i anga ei akamori anga ra: *e teianei*
ka apai ke atu au ia kotou ki ko atu i
44 Babulonia." E Are kite oki to to tatou
ai metua i te medebara, i akakoroia
e ia, ka tuatua mai ei kia Mose ra e,
Ka anga koe mei te tu taau i kite ra.
45 Ko ta to tatou ai metua i rave ra, e
kua apai maira ratou katoa ko Iosua
ki te enua o te etene ta te Atua i tuaru
atu i mua i te aroaro o to tatou ai
metua ra, e tae rava akenei ki te tua-
46 tau ia Davida nei; Ko tei akapere-
pereia mai ki mua i te aroaro o te Atua
ra, inangaro akera kia rauka iaia tetai
47 puakapa no te Atua o Iakoba. Na Solo-
mona ra i akatu i tetai are nona. Kare
48 ra Tei Teitei e noo i te are i angaia e te
rima, ta te peroveta i tuatua maira e,
49 "Te na ko mairā Iehova, Ko te rangi
toku terono, e ko te enua toku takainga
vaevae: eaa te tu o ta kotou are kia
akatu noku, e teiea taua ngai akaanga-
50 roianga noku ra? Kare ainei na toku ri-
51 ma i anga te apinga tini ravarai nei?" E
te aronga paketaketa nei, e te ngakau
e te taringa peritome koreia nei, e
patoi ua rai kotou i te Vaerua Tapu;
mei to kotou ai metua, koia katoa
52 kotou. Koai to te au peroveta i kore
i takinga-kinoia e to kotou ai metua
ra? E kua ta ratou i te aronga i aka-
kite mamao mai i te aerenga mai o
taua Tangata Tuatua-tika Okotai ra; e
kua riro io nei kotou ei pikikaa atu iaia,
53 e ei tamate rava oki: Kua tukuia mai

oki te ture kia kotou na roto i te tupati
angela ra, e kare akenei kotou i akono
i te reira.
E tei te akarongo anga atu ratou i 54
taua au tuatua ra, motu atura to ratou
ngakau *i te riri;* pakati atura to ratou
nio iaia. Kua ki akera aia i te Vaerua 55
Tapu, akara tamou tikai atura ki ru-
nga i te rangi, e kite atura i te kakā o
te Atua, e ia Iesu i te tu anga i te rima
katau o te Atua ra; Kua na ko akera 56
aia, I na, te kite atura au i te rangi i te
vetea angaia, e te Tamaiti na te ta-
ngata i te tu anga i te rima katau o te
Atua ra. Kua tuoa maira to ratou reo, 57
momani ora i to ratou taringa, oro
viviki ua atura ratou ravarai ki ru-
nga iaia, Turaki atura *iaia* ki vao i 58
taua oire ra, peî ora *iaia* ki te toka:
e nga tangata kite ra, tuku maira to
ratou kakau ki te pae vaevae o tetai
tangata ou ra, ko Saula te ingoa. Kua 59
peí ora ratou ia Setephano ki te toka,
te pure ua ra aia, te na ko ra, E te
Atu, e Iesu e, ka rave mai koe i toku
vaerua. Tuturi ora aia, kua kapiki 60
ua atura ma te reo maata, E te Atu
e, auraka teianei ara e io mai kia
ratou nei! E tei te akapera anga
ra, moe atura aia.

PENE VIII.

Te ekalesia i te takinga-kino angaia e Saula: ta Philipa angaanga i Samaria: ko Simona purepure e Petero: ko Philipa e te eunuka Etiopia.

MAREKA rava aturā Saula koia 1
i taia.
Tupu ora te takinga-kino maata i
taua tuatau ra i te ekalesia i Ierusa-
lema ra; pueurikiriki ke atura ratou
katoa, e pini rava akera Iudea e
Samaria ra, mari ra ko te au aposetolo
ra. Kua apai atura te au tangata 2
paieti ia Setephano *ki te menema ra,*
aue rava atura ratou iaia. Karekā 3
Saula, pou atura te ekalesia iaia, i te
tomo anga atu ki roto i te au are, e te
kika anga i te tane ma te vaine, e te
tuku anga atu ki roto i te are tapekā-
nga ra.
Ko taua aronga ra i pueurikiriki ke 4
ra, aere atura e akakite aere i te tuatua
e pini rava ake *te enua katoa.* Aere 5
aturā Philipa ki tetai oire i Samaria,
akakite atura kia ratou i te Mesia.
E kia akarongo maira ratou, e kite 6
akera oki i te au semeio tana i rave ra,
kua rotai marie maira te ngakau o te
tangata i te akono anga mai i te tuatua
7 i karangaia atu e Philipa ra. Kua
kapiki ua maira oki te au vaerua kino
ma te reo maata, e kua aere maira ki vao
i te aronga i uruia e manganui ra: e ma-
nganui oki te akangoru e te pirikoki i
8 ora. Mareka rava akera to taua oire ra.
9 Ko tetai tangata ra i noo i taua oire
ra, ko Simona te ingoa, i purepure ana
i muatangana, e te na ko anga atu e,
e tangata maata rava atu aia, e va atura
10 te tangata o Samaria iaia. Akono
atura ratou katoa iaia, te tangata riki-
riki e tae ua atura ki te tangata ma-
maata, na ko akera, Ko te mana maata
11 o te Atua teianei tangata. Akono
atura ratou iaia, no te mea kua roa
akera to ratou vavaranga iaia i tana
12 peu purepure. Kia akarongo ra ratou
ia Philipa i te tuatua anga i te tuatua
meitaki o te basileia o te Atua, e te
ingoa oki o Iesu Mesia, bapetizoia ora
ratou, te tane ma te vaine katoa oki.
13 E akarongo katoa maira oki a Simona;
e kia bapetizoia aia ra, kua piri maira
aia kia Philipa; e umere maira aia i te
akara anga mai i te au akairo e te au
14 semeio maata, i raveia ra. E kite
akera te au aposetolo *e noo* i Ierusa-
lema ra e, kua mou to Samaria i te
tuatua a te Atua, kua tono atura ia
Petero raua ko Ioane kia ratou ra:
15 E tatae atura raua ki raro, kua pure
ora kia orongaia mai te Vaerua Tapu
16 kia ratou: Kare rai oki aia i to mai ki
rungao ia ratou katoa; ko te bapetizo
anake ra to ratou ma te ingoa o te Atu
17 ra o Iesu. Kua tuku atura raua i to
raua rima ki rungao ia ratou, rauka
18 ora te Vaerua Tapu ia ratou. E kia
akara akerā Simona kia tukuia te rima
o aua nga aposetolo ra ki rungao i
orongaia mai ei te Vaerua Tapu ra,
kua akakite maira aia kia raua i te
19 moni, Na ko maira, E o mai katoa mai
tenana mana noku, kia tuku au i toku
rima ki rungao i te tangata ra, kia
20 rauka mai te Vaerua Tapu iaia. Kua
karanga aturā Petero kiaia, Kia riro
katoa atu taau moni ki te mate e ko
koe katoa, ko koe i manako e, e oko
na ta te Atua i oronga ua maira ki te
21 moni. Kare rava naau tuanga e te pua-
pinga i teianei tuatua; kare rava i tika
toou ngakau ki mua i te aroaro o te Atua
22 ra. E teianei, ka tataraaara koe i taua ara
naau nei; e ka pure i te Atua, penei-
ake kia matara taua ara manako nga-
23 kau naau na. Te kite nei oki au e,
tei roto rai koe i te au kavangu ra,
24 e te tapeka o te kino ra. Kua tuatua
mairā Simona, na ko maira, E pure

korua i te Atua noku, kia kore au e
rokoia i ta korua i tuatua na.
Kua akakite atura oki raua i ta raua 25
tuatua, e kua ako atura i te tuatua a te
Atu, e oti akera, oki tika maira ki Ie-
rusalema, i te tuatua aere anga i te eva-
ngelia i te au vila katoa o to Samaria
e manganui ra.
Kua tuatua maira tetai angela a te 26
Atu kia Philipa, na ko maira, Ka tu, e
aere tika atu koe ki te pae i apatoke-
rau ra, ki te arataa e aere tika atu ei ki
Gaza na Ierusalema mai i te ngai me-
debara. Tu akera aia ki runga, aere 27
atura: e i na, e eunuka, no Etiopia, e
tangata mana ki o Kanedake i te ariki
vaine no Etiopia ra, koia te tiaki i te
apinga tini nona ra, i aere maira aia ki
Ierusalema e akamori *i te Atua;* E te 28
noo ra ki rungao i tana kariota, te oki
ra, e te tatau ra oki i ta Isaia peroveta
ra. Kua na ko maira te Vaerua kia 29
Philipa, Ka aere koe e akapiri atu ki
te pae i tera ra kariota. Oro aturā 30
Philipa i reira, e akarongo atura iaia i
te tatau anga i ta te peroveta ra i ta
Isaia, e na ko atura, Te kite na koe i
taau e tatau na? Kua tuatua maira 31
aia, Eaa au e kite ei, naringa e tangata
te akakite mai kiaku? E kua tuatua
maira aia kia Philipa e kake ki runga
noo ei raua katoa. Teia taua takiato 32
tuatua i tataia i tatauia e ia ra, "I
aratakiia aia mei te mamoe ki te tainga
ra, e mei te arenio e muteki ua ki mua i
te aroaro o tei pakoti i tona uruuru ra,
kare katoa oki tona vaa i tuatua mai: I 33
akakoreia tana tuatua-tau i tona akaaka
anga ra, e naai tona uki e akakite? i
tipu keia tona ora i te ao nei." Kua 34
tuatua maira te eunuka kia Philipa,
na ko maira, Ka akakite mai ana koe,
noai ta te peroveta nei tuatua? nona
uaorai ainei? e no tetai tangata ke ai-
nei? Kua tuatua marie atura to Phi- 35
lipa vaa na taua takiato tuatua i tataia
ra, e akakite atura i te tuatua no Iesu
kiaia. E te aaere ra raua na te arataa, 36
tae atura raua ki tetai vai; kua tuatua
maira te eunuka, I na e vai *teia,* eaa
au nei e kore ei e bapetizoia? Kua 37
karanga aturā Philipa, Kua akarongo
koe ma to ngakau katoa, e tika ïa.
Kua tuatua maira aia, na ko maira,
Kua akarongo au e, ko Iesu Mesia, ko
te Tamaiti na te Atua ïa. Kua akaue 38
atura aia ki taua kariota ra kia noo;
eeke atura raua ki raro i te vai, ko
Philipa e te eunuka katoa ra; e bape-
tizo atura aia iaia. E tae maira raua 39
ki runga mei raro mai i taua vai ra,
kua rave maira te Vaerua o te Atu ia
Philipa, kare atura te eunuka i kite
akaou atu iaia: e aere atura aia i tona
40 aerenga ma te rekareka. E kitea
aturā Philipa i Azoto: aere atura aia
na roto i te au oire katoa i te ako aere
anga, e tae rava atura aia ki Kaisarea.

PENE IX.

To Saula akaariu angaia i te reo no te rangi mai, e tona bapetizo angaia e Anania i Damaseko: koia ka taia e te ngati Iuda i oro ei ki Ierusalema, e i muringao ki Tareso: to Ainea ora anga ia Petero i Luda, e to Tabita akaora angaia mei te mate maira i Iopa.

1 KAREKĀ Saula, te maata ua ra ïa
tana tuatua akamataku e te ta i
te au pipi a te Atu ra, e aere atura aia
2 ki te taunga maata ra, Kua pati atura
iaia i te leta *e kave* ki te au sunago i
Damaseko, e kia kitea atu e ia te aro-
nga i mou i taua tuatua ra, kia arataki
mai aia ia ratou ma te tapeka *auri* ka-
toa ki Ierusalema, te tane e te vaine
3 katoa oki. E aere atura aia i tona
tere, e vaitata atura aia ki Damaseko
ra; kua pini rava akera aia i reira i te
mārama no te rangi i te kakā anga mai;
4 Topa ora aia ki raro i te one, e akarongo
atura aia i tetai reo i te tuatua anga mai
kiaia, E Saula, e Saula, eaa koe i ta-
5 kinga-kino mai ei iaku? Kua karanga
atura aia, E te Atu, koai koe? Kua
tuatua maira te Atu, Ko au ko Iesu
taau i takinga-kino mai nei; e mea ra-
vengata naau kia takatakai i te ko.
6 Kua karanga atura aia ma te rutetetete
e te tumatetenga, E te Atu, akapeea
au, eaa toou anoano? *Kua tuatua
maira* te Atu kiaia, Ka tu ki runga,
e aere koe ki roto i te oire, ei reira koe
7 e akakiteia mai ei i taau ravenga. E
te au tangata i aere ma ia katoa, tu ua
ora ïa ma te muteki, kua kite katoa
oki i te reo ra, kare ra e tangata i kitea.
8 Kua tu akerā Saula ki runga mei raro
mai i te one; te puera ua ra tona mata,
kare rava ra aia i kite i te tangata: i
aratakiia atura aia e ratou ki te rima, e
9 tae atura aia ki Damaseko. E po toru
akera aia ma te kite kore; e kare rai
oki i kaikai e te inu oki.
10 Tei Damaseko tetai pipi ko Anania
te ingoa, kua tuatua maira te Atu i te
orama kiaia, E Anania. Kua karanga
11 atura aia, E te Atu, teia au. *Kua tua-
tua maira* te Atu kiaia, Ka tu, ka aere
ki te arataa i tuatuaia ra, ko Tika ua,
e te ngutuare rava o Iuda ra ka ui atu
ei i tetai tangata no Tareso, ko Saula te

ingoa: i na oki, te pure ra aia, E kua 12
kite akenei oki aia i te orama i tetai
tangata, ko Anania te ingoa, i te tomo
anga atu ki roto, e te tuku anga i te
rima ki rungao iaia, kia kite akaou aia.
Kua karanga aturā Anania, E te Atu, 13
e manganui akenei toku kite i te reira
tangata, i tona takinga-kino maata i
to aronga tapu i Ierusalema ra: E 14
mana oki tona i ko nei no te kau tau-
nga nunui ra, kia tapeka aia i te au
tangata katoa e akaiki i to ingoa na.
Kua tuatua maira te Atu kiaia, E aere 15
koe; e āriki ikiia oki aia naku, ei apai
i toku ingoa ki mua i te aroaro o te au
etene, e te ui ariki ra, e te tamariki
na Iseraela ra: E akakite oki au kiaia 16
i te maata o te mate e tika'i iaia kia
akakoromaki no toku nei ingoa. Aere 17
aturā Anania, e tomo atura ki roto i te
are; kua tuku atura i tona rima ki
rungao iaia, na ko atura, E *taku* taeake
e Saula, na te Atu na Iesu taau i kite i
te arataa, ia koe i aere mai nei, i tono
mai iaku kia puera toou mata, e kia
akakiia koe ki te Vaerua Tapu. Kua 18
topa ora i reira tetai mea no runga i
tona mata, mei te poa ika te tu; e kite
akaou atura aia i reira, tu akera ki
runga, e bapetizoia ora oki. E kia kai 19
aia i te manga, maroiroi akera aia.
Noo orā Saula i etai puke rā ki o te
au pipi i Damaseko ra. Kua akakite 20
atura aia i reira i te Mesia i roto i te
au sunago ra e, ko te Tamaiti aia na te
Atua. Va anake ora te au tangata ka- 21
toa i akarongo ra, na ko akera, Kare
ainei teia te tangata i ta i te aronga i
akaiki i teianei ingoa i Ierusalema ra?
e ko tei aere mai oki i ko nei, e arataki
tapeka ia ratou ki te kau taunga nunui?
Maroiroi rava aturā Saula, e muteki 22
atura iaia te ngati Iuda, e noo i Dama-
seko ra, tupu marie atura e ko te Me-
sia teia. E manganui akera te rā i 23
topa, kua akaaiteite ora te ngati Iuda i
te tuatua e ta iaia. I akakiteia mai- 24
rā Saula i to ratou moetapapa anga.
Kua tiaki atura ratou i te au ngutupa
ra i te po e te ao e ta iaia. Kua rave 25
ora te au pipi iaia, tuku atura ki raro
na te pae koro i te po i roto i tetai
tapora.
E tae aturā Saula ki Ierusalema, 26
kua timata atura aia i te kapiti atu ki
te au pipi ra: mataku anake ora ratou
iaia, kare i akarongo e, e pipi aia.
Kua rave akerā Banaba iaia, arataki 27
atura ki te au aposetolo ra, kua aka-
kite atura kia ratou i tona kite anga i te
Atu i te arataa ra, e tana tuatua anga
mai kiaia ra, e tana ako anga i Damaseko
ma te ingoa o Iesu, kare rava i mataku
28 ra. Kapiti atura aia kia ratou i te aere
anga atu ki vao, e te oki anga mai ki
29 roto, i Ierusalema ra: E ako atura aia
i te ingoa o te Atu ra o Iesu ma te
mataku kore; e taumāro atura aia i te
au Eleni ra: te umuumu maira oki ra-
30 tou iaia e ta. E kite akera te au
taeake ra, arataki atura iaia ki Kai-
sarea, e kua tono atura oki iaia ki
Tareso.
31 E au atura to te au ekalesia ra i
reira, e pini rava ake Iudea katoa e
Galilea, e Samaria oki, e kua maroiroi
atura; mataku atura oki i te Atu i to
ratou aerenga, e ma te akapumaana
oki a te Vaerua Tapu, maata atura
32 ratou. Te tapini aere ra oki a Petero
na taua au ngai katoa ra, e aere atura
33 aia ki te aronga i noo i Luda ra. E
kitea atura e ia tetai tangata i reira,
ko Ainea te ingoa, kua mate i te aka-
ngoru, ka varu akera mataiti i te
34 akāvai ua anga ki runga i te roi. Kua
karanga aturā Petero kiaia, E Ainea,
te akaoraia mai na koe e Iesu e te
Mesia; ka tu, ka toatoa i to roi. Tu
35 akera aia i reira. Kua akara maira
to Luda e to Sarona iaia, e kua ariu
atura ki te Atu.
36 E te noo ra tetai pipi vaine i Iopa, ko
Tabita te ingoa, (koia oki a Doreka kia
akatauia:) kua ki oki taua vaine ra i te
tuatua meitaki tana i rave ra, e te oro-
37 nga oki i te apinga. E makiia ora aia
i taua puke rā ra, e mate rava atura:
e oti akera aia i te oreiia, vaio atura
ratou iaia ki roto i te pia i runga ra.
38 No te mea ra te vaitata ua ra Luda ki
Iopa, e kite akera te au pipi e tei reirā
Petero, kua tono maira ratou i e toko
rua puke tangata e tuatua kiaia, e aere
39 ki reira, eiaa e tavare. Kua tu akerā
Petero, aere atura ratou katoa. E tae
atura aia, kua arataki ratou iaia ki roto
i taua pia i runga ra: kua tu ua maira
te au vaine takaua i tona pae ma te
aue, e te akakite anga mai i te au
pona, e te kakau pu, i roiia e Doreka,
40 iaia i noo katoa ki o ratou ra. Kua
tuku aturā Petero ia ratou ki vao, kua
tuturi ora, pure atura: kua ariu atura
ki taua kopapa ra, na ko atura, E
Tabita, ka tu. Puera akera tona mata,
e kite akera ia Petero, kua nootu ua
41 maira aia ki runga. Kua rave atura
aia i tona rima, akatu rava akera
ki runga: kua kapiki atura i te aro-
nga tapu ra, e te au vaine takaua ra,
kua tuku atura iaia *kia ratou* ra, kua
42 ora rava akera. Kitea puia akera i
Iopa katoa ra; e manganui tei aka-

rongo i te Atu. Noo ua ora aia i Iopa 43
e manganui te rā ki o tetai tangata ko
Simona te ingoa, e tangata rapakau
kiri.

PENE X.

To Korenelio tuatua angaia mai e tetai angela: te orama a Petero: e te tuku angaia mai o te Vaerua Tapu ki runga i te etene.

E TEI Kaisarea tetai tangata ko 1
Korenelio te ingoa, e rangatira
anere no te pupu vaeau e tuatuaia ra e,
no Itale, E tangata paieti, e mataku 2
oki aia i te Atua, e tona katoa ngu-
tuare, e e oronga oki i te apinga e
manganui no te tangata, e kare oki i
tukumoe i te pure i te Atua. E kite pu 3
atura aia i tetai angela a te Atua i te
orama, i te aere anga mai kiaia, i te ao,
i te ora iva ra, e te tuatua anga mai
kiaia e, E Korenelio e. Kua akara mata- 4
riki atura aia kiaia, mataku rava akera
aia, e kua na ko akera, E te Atu, eaa
teia? Kua tuatua maira aia kiaia, No
taau pure, e toou oronga anga apinga,
kua tae rava ki runga ki mua i te aro-
aro o te Atua ra, ei akamaara anga *ia
koe*. E teianei, e tono koe i te tangata 5
ki Iopa e tiki ia Simona, ko te tuatuaia
e ko Petero ra: E noo aia ki o Simona 6
rapakau kiri ra, tei taatai tona are:
nana e akakite mai kia koe i taau
akono anga. E riro atura te angela i 7
tuatua mai kia Korenelio ra, kua ka-
piki atura aia i e toko rua puke tavini
nona uaorai; e tetai vaeau paieti no te
aronga e noo i tona pae; E ope akera 8
taua au tuatua ra i te akakiteia atu e ia
kia ratou ra, kua tono atura ia ratou
ki Iopa.
E popongi akera, te aere ua ra ratou 9
i to ratou tere, e vaitata atura ratou ki
taua oire ra, aere aturā Petero ki
rungao i te are e pure, tei te ono paa o
te ora: Pongi rava ora aia, e kaki 10
atura i te manga e kai; te rave ra oki
to ratou i te kai, tareuia iora aia; E 11
kite atura aia i te rangi i te vetea
angaia, e tetai āriki mei te kakau
pu ra i te topa anga mai, i itikiia
nga kautuai e a katoa i te tuku angaia
mai ki raro i te one; E te au mea 12
katoa taki a vaevae o te enua nei, e te
au mea taae, e te au mea totoro aere,
e te manu oki o te reva ra, i roto. E 13
kua tae maira oki tetai reo kiaia, Ka
tu, e Petero; ka ta, ka kai. Kua 14
karanga aturā Petero, Auraka rava ïa,
e te Atu; kare rai oki au i kai ana i
te kai noa, e te mea viivii, e teia noa'i.
15 Kua oki maira taua reo ra, ko te rua ïa,
Ko ta te Atua i tamā ra, auraka koe e
16 tuatua e, e mea noa ïa. E toru akera
akapera anga mai: rave akaouia atura
17 taua āriki ra ki runga i te rangi. E
te eumiumi ua rā Petero ki roto iaia
uaorai i te akatau anga i taua mea i ki-
tea e ia ra, i na, i ui ana te au tangata i
tonokia atu e Korenelio ra i te are o
Simona, tu anake atura oki ki te ngu-
18 tupa, Kua karanga atura, e ui atura,
E noo ainei a Simona i ko nei, ko te
19 tuatuaia e ko Petero. E te maara ua
rā Petero i taua orama ra, kua tuatua
maira te Vaerua kiaia, I na, te uiia
maira koe e toko toru puke tangata:
20 E teianei, ka tu koe, e aere ki raro,
ka aere katoa atu ei, auraka rava e
ekoko: naku oki ratou i tono mai.
21 Kua eke mairā Petero ki raro ki nga
tangata i tonokia atu kiaia e Kore-
nelio ra; kua tautua maira, I na, ko
au ta kotou i kimi nei: eaa to kotou
22 tere i aere mai ei i ko nei? Kua ka-
ranga atura ratou, Ko Korenelio, e
rangatira anere ra, e tangata tuatua-
tika e te mataku oki i te Atua, e rongo
meitaki oki tona i te ngati Iuda katoa
ra; i akoia mai aia e tetai angela tapu
e tiki mai ia koe, e aere ki tona ngu-
tuare, kia kite aia i taau na tuatua.
23 Kua akatomo maira aia ia ratou ki
roto, akaangai atura.
E popongi akera, aere aturā Petero
e ratou katoa, e tokotai puke taeake i
24 Iopa i te aru katoa anga atu. E ao
akera oki, tae atura ratou ki Kaisarea.
Te tapapa mairā Korenelio ia ratou,
kua oti oki i te akaputuputuia mai tona
kopu-tangata e te au oa tikai nona ra.
25 E tei te tomo anga atu a Petero ki
roto, kua aravei mairā Korenelio iaia,
akatopa ora ki raro i tona pae vaevae,
26 akamori maira *iaia*. Kua akatu
atura rā Petero iaia, na ko atura, Ka
27 tu; e tangata katoa oki au nei. Kua
karangaranga ora raua, e aere atura ki
roto, rokoia atura, kua putuputu te
28 tangata e manganui. Kua karanga
atura aia kia ratou, Kua kite oki kotou
e, kare e tau i te tangata ngati Iuda kia
kapiti atu, e kare oki e tomo i *te are o*
te tangata o te enua ke ra; kua akakite
maira te Atua kiaku e, auraka au e
tuatua i te tangata e, e mea noa e te
29 viivii oki. I aere mai ei au i te tiki
angaia akenei, kare au i toekitu: e teia-
nei, e ui atu au, No te aa i tiki ake ei
30 kotou iaku nei? Kua tuatua mairā
Korenelio, Ka po a akenei, te neseteia
ra au e tae akera ki teianei ora; e i te

iva o te ora i pure ei au i roto i toku
are; e i na, kua tu ua maira tetai ta-
ngata i mua iaku ma te kakau kakā,
E kua na ko maira, E Korenelio e, 31
kua akarongoia taau pure, e kua ma-
nakoia taau *oronga anga* apinga aroa i
mua i te aroaro o te Atua ra; E teia- 32
nei, ka unga koe i te tangata ki Iopa, e
tiki atu ia Simona kia aere mai i ku nei,
ko te tuatuaia e ko Petero; e noo aia i
taatai, i te are o Simona rapakau kiri: e
kia tae mai aia, nana ïa e tuatua mai
kia koe. I reira rai toku tono anga atu 33
i te karere kia koe; e meitaki rava atura
ko koe i aere mai nei. E teianei, teia
anake matou tei mua i te aroaro o te
Atua, kia kite matou i te au tuatua
katoa ta te Atua i poroaki io kia koe ra.
Kua karanga atura te vaa o Petero, 34
Kua kite mou atura au e, kare te
Atua e akono i te tu o te tangata:
Ko te mataku ra iaia, e ko te rave i te 35
tuatua-tika, i te pa enua ravarai, ko tei
kiteia mai ïa e ia. Kua kite oki kotou 36
i te tuatua tana i akau ki te tamariki
na Iseraela ra, i te tuatua aere anga i
te au ia Iesu Mesia: (koia te Atu o te
au mea katoa ra:) Ko te tuatua i 37
tuatuaia na Galilea maira e pini rava
ake Iudea katoa ra, i muri ake i te
bapetizoanga i tuatua aereia e Ioane
ra; Ia Iesu no Nazareta, ko tei aka- 38
tainuia mai e te Atua ki te Vaerua
Tapu e te mana ra: ko tei takinga-
meitaki aere ra, e te akaora anga i
te aronga ravarai i teiaa i *te rave kino
a* te diabolo; tei iaia oki te Atua. Ko 39
matou nei oki te kite i te peu tini tana
i rave i Ierusalema ra, e te enua katoa
oki o te ngati Iuda ra; na ratou oki
aia i ta, i te akauta anga ki runga i te
rakau: Koia oki ta te Atua i akatu 40
ki runga i te po toru ra, e kua akakite
iaia ki te ngai atea ra; Auraka ra te ta- 41
ngata tini ravarai, ko te aronga ra i ako-
noia e te Atua ei kite ra, koia oki matou
nei, ko tei kai katoa i te manga e kua inu
ma ia katoa i muri ake i tona tu anga
mai mei te mate maira. E kua ikuiku 42
maira aia ia matou e tuatua aere
matou ki te tangata, e akakite ua atu
oki e, koia tei akonoia e te Atua ei
Akava i tei ora e i tei mate ra oki.
Koia oki ta te au peroveta katoa i 43
akakite maira e, ko te akarongo iaia ra
e akakoreia ta ratou ara i tona ingoa.

E te karanga aturā Petero i taua au 44
tuatua nei, kua topa maira te Vaerua
Tapu ki rungao i taua aronga katoa i
akarongo mai i taua tuatua ra. E te 45
aronga katoa o te peritome i akarongo
ra, ko tei aere katoa mai ratou ko Pe-
tero ra, va atura ratou, i te mea i riri-
ngiia mai te meitaki ra, te Vaerua Tapu,
46 ki runga katoa i te etene ra. I akarongo
atura oki ratou ia ratou i te tuatua anga
i te tuatua ke, e te akameitaki anga i te
47 Atua. Kua tuatua iorā Petero, E tika
aina i te tangata kia akakore i te vai
kia kore e bapetizoia teianei aronga, ko
tei rauka oki ia ratou te Vaerua Tapu
48 mei ia tatou katoa nei? Kua akaue
atura aia ia ratou, e bapetizo ma te
ingoa o te Atu ra. Kua tāpu maira
ratou iaia, kia noo aia *ki o ratou ra* i
etai puke rā.

PENE XI.

To Petero akaapa angaia i te mea aia i aere i te etene: tona akatika anga iaia uaorai i te akakite anga i te orama ra: ko Banaba i Anetioka, e tona aerenga ki Tarso e kimi ia Saula: i Anetioka to te au pipi tapa angaia e Keresitiano: te totou a Agabo.

1 E KITE atura te au aposetolo e te
au taeake i Iudea ra e, kua mou
katoa te etene i te tuatua a te Atua.
2 E tae aturā Petero ki Ierusalema, kua
taumāro maira to te peritome iaia,
3 Na ko maira, I tomo ana koe ki o te
peritome koreia ra, e i kaikai ana koe
4 e ratou katoa oki. Kua akapapa
marie aturā Petero *i taua tuatua ra*, i
te akakite anga atu kia ratou mei
5 muatangana mai, na ko atura, Te pure
ra au i te oire i Iopa; tareuia ora au
e kite atura au i te orama, i tetai
āriki mei te kakau pu ra i te topa
anga mai no runga i te rangi, i na
nga kautuai e a ra te tuku ki raro, e
6 tae rava maira i vaitata kiaku: E
tiroi matariki atura toku mata ki taua
mea ra, kite atura au i te au mea vae-
vae a o te enua nei, e te puaka taae, e
te au mea totoro aere, e te manu o
7 te reva ra. E akarongo atura au i te-
tai reo i te tuatua anga mai kiaku, Ka
8 tu, e Petero; ka ta, ka kai. Kua
karanga atura au, Auraka rava ïa, e te
Atu; kare rava akenei te kai noa e te
mea viivii i o ki roto i toku vaa, e teia
9 noa'i. Kua tuatua akaou maira taua
reo ra no runga i te rangi mai kiaku,
Ta te Atua i tamā ra, auraka koe e
10 tuatua e, e mea noa ïa. E toru akera
oki akapera anga mai: uti akaouia
atura taua au mea ravarai ra ki runga
11 i te rangi. E i na, e toko toru puke
tangata mei Kaisarea mai, i tonokia
mai kiaku, tei roto maira i te are
12 taku i noo i reira ra. Kua akaue

maira te Vaerua iaku e aere e ratou
katoa, auraka rava e ekoko. E ko teia
katoa nei oki au taeake toko ono nei i
te aere katoa anga matou, e tomo atura
matou ki roto i te are o taua tangata
ra: E kua tuatua maira aia kia 13
matou, kua kite aia i tetai angela i te
tu anga ki roto i tona are, e te tuatua
anga mai kiaia e, Ka tono i te tangata
ki Iopa e tiki ia Simona ko Petero
tetai ingoa ona; Nana e tuatua mai 14
kia koe i te tuatua e ora'i koe, ma to
kopu-tangata katoa oki. E tei te 15
tuatua anga atu au ra, kua topa maira
te Vaerua Tapu ki rungao ia ratou,
mei tei ia tatou i muatangana ra.
Kua manako ora au i te tuatua a te 16
Atu tana i tuatua maira e, I bapetizo
rai oki a Ioane ki te vai; ka bapetizoia
ra kotou ki te Vaerua Tapu. E aite 17
akera oki ta te Atua i oronga mai kia
tatou nei i tei akarongo i te Atu ia
Iesu Mesia, i tana i oronga atu kia
ratou ra; koai oki au ka tika iaku
kia māro atu i te Atua? E kite 18
akera ratou i taua au tuatua ra, kua
tuku marie maira ratou, e akakakā
atura i te Atua, na ko akera, Kua oro-
nga katoa mari te Atua i te tataraara
ora ki te etene.
Ko te aronga oki i pueurikiriki ke 19
i te takinga-kino i tupu ia Setephano
ra, aere rava atura ki Phenia, e ki
Kupero, e Anetioka, i te tuatua
anga i te tuatua ki te ngati Iuda
anake ra. E tetai papaki tangata o 20
ratou, no Kupero ïa, e no Kurene, ko
tei tuatua atu ïa ki te Eleni i to ratou
tae anga atu ki Anetioka, i te tuatua
anga i te Atu ia Iesu. E tei ia ratou 21
oki te rima o te Atu; e aronga
maata oki tei akarongo, e kua ariu
ki te Atu ra. E kua tae rava atura 22
te rongo ki te taringa o te ekalesia
i Ierusalema, e kua tono oki ratou
ia Banaba e aere aia ki Anetioka.
E tae atura aia e kite atura i te 23
aroa ua o te Atua, mareka rava atura,
e ako atura ia ratou ravarai, kia topiri
atu ki te Atu ma te ngakau katoa. E 24
tangata meitaki oki aia, e kua ki i te
Vaerua Tapu ma te akarongo: e aro-
nga maata oki tei kapitiia ki te Atu
ra. E aere aturā Banaba ki Tareso e 25
kimi ia Saula; E kite atura aia iaia, 26
kua arataki maira iaia ki Anetioka. E
okotai katoa o raua mataiti i reira i te
kapiti anga ki taua ekalesia ra, e apii
atura i te tangata e manganui. E i
Anetioka ana te tapa angaia te ingoa o
te au pipi e Keresitiano.
E puke peroveta tei aere mai ki 27
Anetioka i taua au rā ra, mei Ierusa-
28 lema mai. Kua tu akera tetai o ratou
ki runga, ko Agabo te ingoa, kua aka-
kite maira i ta te Vaerua e, te vaitata
maira te onge maata i te pa enua rava-
rai nei: ko tei tupu ïa i te au ia Ka-
29 laudio Kaisara ra. Kua akakoro ora
te au pipi e akau *i te apinga*, tona atu
rai, tona atu rai, e tau iaia uaorai, ei
turu atu i te au taeake i noo i Iudea
30 ra: I pera atura oki ratou, akau atura
ki te au peresibutero, i te rima o Ba-
naba raua ko Saula.

PENE XII.

o Iakobo matenga: to Petero uri angaia ki roto i te are tapekānga, e te akaora angaia e tetai angela: to Heroda matenga rikarika.

1 I TAUA tuatau ra, kua akatika maira
te ariki ra ko Heroda i tona rima e
takinga-kino mai i tetai pae o te eka-
2 lesia ra. E kua ta ora ia Iakobo i te
3 taeake o Ioane ki te koke. E kite
akera aia e, te meitaki ra te ngati Iuda
i te reira, kua umuumu atura aia e opu
katoa ia Petero. (Ko te au rā manga
4 akaopue koreia ra te reira.) E rauka
ora aia iaia, tuku atura aia *iaia* ki roto
i te are tapekānga ra, e tuku atura *iaia*
ki te au vaeau tino ngauru ma ono ra
ei tiaki iaia: i manako aia e, kia oti te
pasa arataki mai ei iaia ki vao i te ta-
5 ngata. Tiakiia orā Petero i roto i te
are tapekānga ra: kua pure atura te
ekalesia i te Atua iaia kare i tukumoe.
6 E vaitata akerā Heroda i te arataki
mai iaia ki vao, te moe ua rā Petero i
taua po ra i rotopu i nga vaeau toko
rua, i tapekaia ki te auri pirianganaoa
e rua; e tei te ngutupa nga vaeau i te
tapapa anga i taua are tapekānga ra.
7 E i na, kua mama maira tetai angela
a te Atu ra, e kua kakā maira te mā-
rama ki roto i taua are tapekānga ra;
kua papaki maira aia i te kaokao o
Petero, akaara maira iaia, na ko maira,
Ka tu viviki. Topa atura nga auri
8 pirianganaoa i *tona* rima. Kua tuatua
maira te angela kiaia, Ka tatua na ia
koe, e tākai ana i to tamaka i to vae-
vae. E kua pera atura aia. Kua tua-
tua maira aia kiaia, Ka kakau ana koe
9 i to kakau, ka aru mai ei iaku. Kua
aru atura aia iaia i te aere anga atu ki
vao: kare aia i kite e, e mea tika ta
taua angela ra; maara akera e, e
10 orama tana i kite ra. E topa maira ia
raua tei mua tiaki ra e te rua oki, tae
atura raua ki te pa auri e tae atu ei ki
roto i te oire ra; kua amama ua

maira taua *pa* ra kia raua: tomo atura
raua ki vao, aere atura e topa maira
tetai arataa; akaruke maira te angela
iaia i reira. E rako tangata mairā 11
Petero, kua na ko akera aia, Kua kite
pu tikai au e, kua tono mai te Atu i
tana angela, e kua akaora iaku i te
rima o Heroda, e te manako o te ngati
Iuda. Akamaara ora aia *i taua mea* 12
ra, e oti akera, aere atura aia ki te are
o Maria te metua vaine no Ioane, ko
Mareko tetai ingoa; manganui oki
tei putuputu i reira, te pure ra. E te 13
topāpā aturā Petero ki te pa i te tomo-
anga ra, kua aere maira tetai vaine ko
Roda te ingoa e ui e, Koai tena? E 14
kite akera aia i te reo o Petero, kare
akera aia i eeu i te pa i te rekareka,
oro atura ki roto akakite atura e, te tu
ua mairā Petero i te ngutupa akera.
Kua tuatua maira ratou kiaia, Kua 15
nenevaia koe. Kua manono atura aia
e, Koia tikai. Kua tuatua maira
ratou, Ko tana angela ïa. Kua tamou 16
marie aturā Petero i te topāpā anga
atu, e kiriti akera ratou *i te pa*, e kite
maira iaia, itirere atura. Kua kamo- 17
kamo atura aia ki tona rima kia mu-
teki atu ratou, kua akakite atura aia
kia ratou i ta te Atu arataki anga mai
iaia ki vao i taua are tapekānga ra.
Kua karanga atura oki aia, E akakite
atu kia Iakobo e te au taeake i teia-
nei au tuatua. Riro atura aia, aere
atura ki tetai ngai ke atu.

E ao akera, kare e keu mea ngiti to 18
taua aronga vaeau ra ia Petero. Kua 19
kimi aturā Heroda iaia, e kare akera
aia i kitea, kua ui marie atura aia ki
te au tiaki, e akaue atura e ara-
taki atu ia ratou *e ta*. Aere atura
aia ki Kaisarea, mei Iudea atu, noo
atura *i reira*. Te riri rā Heroda i to 20
Turia e to Sidona: kua aere katoa
maira ratou ki mua i tona aroaro, kua
oti akera oki a Belaseto te tiaki i te
pia roi o te ariki ra i te akataungaia e
ratou, kua pati atura ratou i te au; no
te mea, no *te enua* o te ariki ra te kai i
to ratou enua. E tae akera ki te rā i 21
akonoia ra, kua noo mairā Heroda ki
runga i te terono, ma te kakau ariki i
te kakau anga, e kua korero maira kia
ratou. Kua kapiki atura te tangata, 22
E reo ïa no te Atua, kare ïa i to te
tangata. Kua ta maira tetai angela o te 23
Atu iaia i reira, no te mea kare aia i
oronga atu i te kakā ki te Atua ra:
pou atura aia i te kaiia e te iro, e mate
atura.

Tupu atura oki te tuatua a te Atua, 24
e pararauare rava atura. Kua oki 25
mairā Banaba e Saula mei Ierusalema
mai, kia oti to raua tere, arataki katoa
maira raua ia Ioane, ko Mareko tetai
ingoa ra.

PENE XIII.

To Paulo raua o Banaba tonokia angaia ki o te etene: ko Elima purepure, e te kavana ra ko Serio Paulo: te ako a Paulo i roto i te sunago i Anetioka i Pisidia: to Paulo ma Banaba tuaru angaia.

1 E PUKE peroveta oki e te orometua
tei taua ekalesia i Anetioka ra;
ko Banaba, e ko Simeona, ko tei tua-
tuaia e, ko Nigere ra, e ko Lukio no
Kurene, e ko Manaena, okotai rai o
raua apii katoa angaia e te tetereareka
2 ko Heroda ra, e ko Saula. E te aka-
mori ra ratou i te Atu ma te neseteia,
kua tuatua maira te Vaerua Tapu, Ka
akataka mai ana ia Banaba raua ko
Saula noku, no te angaanga i akonoia
3 e au na raua ra. Kua neseteia ora
ratou e pure atura, kua tuku akera to
ratou rima ki rungao ia raua, e oti
4 akera, tono atura ratou *ia raua*. E ko
raua oki i tonokia e te Vaerua Tapu ra,
aere tika atura ïa ki Seleukia; e mei
reira oki, ano atura raua ki Kupero.
5 E tae atura ki Salami, kua ako atura
raua i te tuatua a te Atua ki roto i te
au sunago o te ngati Iuda ra: e tei ia
raua katoa ra oki a Ioane i te tauturu
6 anga. E aere ua atura raua i taua
enua ra e tae atura ki Papho, kite
atura raua i tetai peroveta pikikaa, e
purepure, e ngati Iuda, ko Bara-iesu
7 te ingoa: Tei i o te kavana ra aia ko
Serio Paulo, e tangata pakari; ko tei
tiki mai ïa ia Banaba raua ko Saula, i
inangaro aia i te akarongo i te tuatua a
8 te Atua. Kareka taua purepure ra,
ko Elima, (ko te ariteanga ïa o tona
ingoa kia kiritiia,) kua tauetono maira
ïa ia raua, i inangaro aia i te akaariu
ke atu i te kavana kia kore e akarongo.
9 Ko Saula ra, (ko tei *tuatua* katoaia ia
Paulo,) ki akera ïa i te Vaerua Tapu,
kua tiroi matariki atura tona mata
10 kiaia, Kua na ko atura, Aue koe i ki
i te pikikaa e te kino e, e te anaunga a
te diabolo e, e enemi koe no te au tua-
tua-tika katoa nei, kare koe e tuku-
moe i te akamingi i te tuatua tika ua a
11 te Atu nei? E i na, tei runga mai nei
te rima o te Atu ia koe, e ka matapoia
koe, kare koe e kite vave i te rā.
Rokoia ora aia e te mareureu e te poiri
i reira; aa aere atura aia i te kimi
anga i te tangata ei arataki *iaia* i te
12 rima. Kite akera te kavana i taua

mea ra, akarongo atura, va rava atura
oki i te tuatua a te Atu.
Ano aturā Paulo e te aronga i kapiti 13
katoa kiaia ra mei Papho atu, e tae
atura ratou ki Perege i Pamephulia;
karekā Ioane, akaruke atura ia ratou,
oki maira ki Ierusalema. E mei 14
Perege oki, riro atura ratou e tae
atura ki Anetioka i Pisidia, tomo atura
ki roto i te sunago i te rā sabati, noo
ora ki raro. E oti akera te tatau 15
anga i te ture ma te au peroveta ra,
kua tono akera te au kavana o te
sunago ra i te veka kia ratou, na ko
atura, E tāma, e te au taeake nei, te
inangaro na kotou i te ako mai i te
tangata nei, ka tuatua mai. Kua tu 16
mairā Paulo ki runga, kua kamokamo
maira te rima, na ko maira, E te au
tangata no Iseraela nei, e te aronga e
mataku i te Atua ra, ka akarongo mai
ana. Na te Atua o teianei au tangata no 17
Iseraela nei i iki i to tatou ai tupuna,
e kua akateitei aia i taua iti-tangata ra,
ia ratou i noo ua i Aiphiti ra, e kua
arataki mai aia ia ratou ki vao, ma
te rima marōrō. E kua akakoro- 18
maki aia i ta ratou tuatua i te mede-
bara ra, e a akera ngauru anga te
mataiti. E pou oki iaia nga vaka 19
tangata e itu i taua enua i Kanaana ra,
kua tua kelero ora aia i to ratou enua
no ratou orai. E oti akera te reira, ka 20
a atura anere e rima ngauru anga te
mataiti, ka tuku mai ei i te aronga
akava, e tae akera ki te peroveta
ra kia Samuela. Mei reira oki, kua 21
inangaro akera ratou i tetai ariki; kua
oronga maira te Atua ia Saula kia
ratou, te tamaiti na Kisa, no te kopu
o Beniamina taua tangata ra, e a akera
ngauru anga te mataiti. E tuku keia 22
akera aia e ia, kua akatupu akera aia
ia Davida ei ariki no ratou; tana oki i
tuatua maira, i te na ko anga mai e,
"Kua kitea e au a Davida, te tamaiti
na Iese, e tangata e tau i toku ngakau,
e nana e akatupu i toku au anoano
katoa." Kua akatupu io nei te Atua 23
i te Ora no Iseraela ia Iesu, no te
uanga o teianei tangata, ko tei tua-
tuaia maira: I tuatua aere anā Ioane 24
i te bapetizoanga tataraara ki te ta-
ngata ravarai o Iseraela, i aere mai ei
aia. Te akatupu rā Ioane i tona tere, 25
kua na ko akera aia, Koai au nei i to
kotou manako anga? Kare au *te
Mesia.* I na ra, te aere maira tetai i
muringao iaku, kare au e tau i te
tatara ua atu i te tamaka i tona vae-
vae. E tāma, e te au taeake nei, e te 26
tamariki o te kopu-tangata o Abera-
hama, e te aronga e mataku i te
Atua i roto ia kotou na, i tonokia
mai teianei tuatua ora kia kotou
27 nei. Te aronga oki i noo i Ierusalema,
e to ratou ui rangatira katoa, no te
mea kare ratou i kite iaia, e te tuatua
a te au peroveta i tatauia i te au rā
sabati katoa ra, kua akatupu io nei ra-
tou *i taua tuatua ra* i te akaapa anga atu
28 *iaia* ra. Kare rai oki ana ara i kitea
e ratou e mate ei, kua pati atura ratou
29 ia Pilato kia taia aia. E ope akera i
te akatupuia e ratou te au tuatua katoa
nona i tataia ra, kua tuku maira ratou
iaia ki raro mei runga mai i taua
rakau ra, e vaio atura ïa ki roto i te
30 menema ra. Kua akatu maira te Atua
31 iaia mei te mate maira: I kitea mai
oki aia e manganui te rā i te aronga i
aere katoa mai ma ia katoa ki Ierusa-
lema mei Galilea maira; ko ratou tona
32 kite ki te tangata ra. E tuatua mei-
taki ta matou e akakite mai kia kotou
nei, te tuatua i tuatuaia mai ki to
33 tatou ai tupuna ra. Kua akatupu io
nei te Atua i taua *tuatua* ra kia tatou
nei ki ta ratou tamariki, koia i akatu
ia Iesu ki runga; koia oki tei tataia
ki roto i te Salamo rua ra, "Ko taku
Tamaiti koe, i nakonei koe i akaana-
34 uia'i e au." I akatu mai aia iaia ki
runga mei te mate maira, auraka aia e
oki akaou ki te vaarua, koia i na ko
mai e, "E akatupu tika au i te au ta-
kinga-meitaki ia Davida ra, i te mea
35 pikikaa kore." I tuatua mai ei oki
aia i roto i tetai *Salamo* ra, "Kare koe
e tuku i to Mea Tapu kia kite i te pe."
36 Karekā Davida, ope atura tona uki i
te akono anga i to te Atua ra inangaro,
moe atura aia, e kapitiia atura aia ki
tona ai metua, e kite atura i te pe:
37 Kareka aia, ko ta te Atua i akatu ki
38 runga ra, kare ïa i kite i te pe. E
teianei, kia kite kotou, e tāma, e te au
taeake nei, no teianei tangata i aka-
kiteia atu ei kia kotou na e, e matara
39 te ara: E te au mea katoa kare kotou
e akatikaia mai e te ture a Mose ra, e
akatikaia mai ïa e ia te aronga ravarai
40 i akarongo ra. E teianei, e matakite,
ko te rokoia mai aea kotou e tei tua-
41 tuaia mai e te au peroveta ra; "Akara
ana kotou, e te aronga e akavaavaa, ka
va atu e ka mate atu: e rave oki au i
tetai angaanga i to kotou na tuatau, e
angaanga ra, tuatua ua atu te tangata kia
kotou na, kare rava kotou e akarongo."
42 E tei te aere anga te ngati Iuda ki
vao i taua sunago ra, kua pati atura te
etene kia tuatuaia mai taua au tuatua
43 ra kia ratou, kia tae ki te sabati. E aka-

ngaoro atura taua uipānga ra, kua aru
maira to te ngati Iuda e te au peroselito
paieti e manganui ia Paulo raua ko
Banaba: ko tei karanga atu ïa kia ra-
tou, e ako atura, kia mou piri tikai i te
aroa ua o te Atua. E tae akera ki te 44
sabati, kua uipa maira to taua oire ka-
toa ra e akarongo i te tuatua a te Atua,
kare e maata i toe. Kia akara maira 45
te ngati Iuda i taua urupu maata ra,
ki akera ratou i te vareae, e kua tau-
māro maira i taua au tuatua i ka-
rangaia e Paulo ra, ma te akakore e te
akakino oki. Maroiroi aturā Paulo 46
raua ko Banaba, e na ko atura, E
timata kia kotou i te akakite atu i te
tuatua a te Atua e tika'i; ko kotou ra i
tute ke atu i taua *tuatua* nei, e te tua-
tua na kotou kare kotou e tau i te ora
mutu kore, i na, te ariu nei matou ki
te etene; Ko ta te Atu oki ïa i ikuiku 47
mai kia matou nei, " Kua akonoia koe
e au ei turama no te etene, kia riro
koe ei ora e tae ua atu ki te ope-
nga o te enua ra." E kia akarongo 48
maira te etene ra, mareka rava atura
ratou, e akameitaki atura oki i te tua-
tua a te Atu: e te aronga i ako-
noia no te ora mutu kore ra, kua aka-
rongo anake ïa. Tutu aereia atura te 49
tuatua a te Atu e pini rava ake taua
enua ra. Kua taoriori ora te ngati 50
Iuda i te au vaine taoiau paieti e te
aronga akava i taua oire ra, akatupu
atura oki i te takinga-kino ia Paulo e
Banaba, tuaru atura ratou ia raua e
topa maira to ratou pae. Ruru atura 51
ra raua i te one i to raua vaevae ia ra-
tou, e tae atura oki ki Ikonio. Ki 52
akera te au pipi i te rekareka e i te
Vaerua Tapu.

PENE XIV.

To Paulo raua ko Banaba takinga-kino angaia i Ikonio ra: to raua akamori angaia, e to Paulo peî angaia ki te toka i Lusetera: te aerenga i Asia, e te oki akaou anga i Anetioka i Suria.

AERE katoa atura raua ki roto i te 1
sunago o te ngati Iuda i Ikonio, e
no ta raua tuatua i akarongo ei to te
ngati Iuda e te Eleni katoa e manganui
ua atu. To te ngati Iuda ra, kare i 2
akarongo ra, taoriori atura ratou i te
au etene, e akaki atura oki i to ratou
ngakau ki te riri i te au taeake ra. E 3
noo anga roa to raua i reira i te tuatua
anga i *te tuatua a* te Atu ma te ma-
taku kore, e kua akatika maira aia i te
tuatua aroa ua nana ra, e kua tuku
maira i te akairo e te semeio na to raua
4 rima e rave ra. Kua vee ora taua aro-
nga maata o te oire ra; no te ngati
Iuda tetai pae, no nga aposetolo tetai
5 pae. Kia timata ra te au etene, e te
ngati Iuda katoa, e to ratou ui kavana,
i te takinga-kino mai, e te peî mai ia
6 raua ki te toka, Kite akera raua, rere
atura ki Lusetera e ki Derebe, i nga
oire i Lukaonia ra, e ki te pa enua ka-
7 toa i reirao: E kua akakite atura raua
i te evangelia i reira.
8 Te noo maira tetai tangata i Luse-
tera ra, e vaevae parukaua tona, e piri-
koki mei te kopu mai o tona metua
9 vaine, kare rai aia i aere ana: Te aka-
rongo maira taua tangata ra ia Paulo i
te tuatua anga mai: kua tiroi matariki
aturā *Paulo* iaia, kite akera aia e, e
akarongo tona ka tika kia akaora atu,
10 Kua na ko atura ma te reo maata, Ka
tu ua mai to vaevae ki runga. Kua
rere ua maira aia ki runga, aaere ora.
11 Kite akera taua urupu maata ra i ta
Paulo i rave ra, kua akateitei akera to
ratou reo i te tuatua Lukaonia, na ko
akera, Kua eke mai te au atua ki raro
i o tatou nei mei te tangata ra te tu.
12 E tapa akera ratou kia Banaba ia Dia;
e ko Paulo ra ko Ereme ïa, no te mea
13 koia te tangata e tuatua. E ua putotō
maira te taunga a Dia, tei muao i to
ratou oire *tona marae*, i te bovi ma te
ei katoa i te ngutupa *oire*, inangaro
akera e e akatusia, koia e te tangata
14 katoa. Kite akera nga aposetolo ra ko
Banaba e Paulo, aae atura raua i to
raua kakau, ooro atura ki roto i taua
15 aronga tangata ra, kapiki atura, Na ko
atura, E tāma e, eaa kotou i pera mai
ei? e tangata katoa oki maua, mei ia
kotou katoa na te tu, e te ako atu nei
oki i te evangelia ia kotou, kia ariu ke
atu kotou i taua au mea puapinga kore
nei ki te Atua ora ra, ko tei anga i te
rangi, e te enua, e te tai, e te apinga
16 tini i roto ra: Ko tei vao ua te pa enua
ravarai i muatangana, kia akono ua
17 ana ratou i ta ratou orai tuatua. Kare
ra aia i ngere i te akakite iaia uaorai,
koia i takinga-meitaki mai, i te oronga
anga mai i te ua no runga i te rangi, e
te tuatau mou, e te akaki anga mai i
to tatou ngakau ki te kai ma te reka-
18 reka. E kare rai i tuku vave mai ia
raua taua aronga maata ra i taua
tuatua ra, i te apai mai i te tusia kia
raua ra.
19 Kua aere maira te ngati Iuda mei
Anetioka mai e Ikonio, akanauru atura
i taua aronga ra, peiia orā Paulo ki
te toka, e kika atura ratou *iaia* ki vao
i taua oire ra, tuatua akera, kua mate

takiri rava. Kia putuputu maira te au 20
pipi i tona pae, kua tu ua maira aia ki
runga, e kua aere maira ki roto i te oire:
e ao akera, ririro atura raua ko Banaba
ki Derebe. E kia tuatua raua i te 21
evangelia i te reira oire, e manganui
oki tei apiiia, ooki akaou maira raua ki
Lusetera, e Ikonio, e ki Anetioka, I te 22
akamaroiroi anga i te ngakau o te au
pipi, *e* te ako anga atu ia ratou, kia
mou piri tikai ratou i te akarongo, e kia
na roto tatou i te mate maata e tika'i
ka o atu ei ki te basileia o te Atua ra.
E kia akonoia e raua te peresibutero 23
no ratou i te au ekalesia katoa ma te
pure e te neseteia, kua tuku atura raua
ia ratou ki te Atu, i ta ratou i akaro-
ngo ra. E topa maira Pisidia ia raua, 24
tae atura raua ki Pamephulia. E kia 25
tuatua raua i te tuatua i Perege, aere
atura raua ki Atalia: E mei reira oki, 26
ano maira raua ki Anetioka, i te ngai i
tukuia'i raua ki te aroa ua o te Atua,
i te angaanga i oti ia raua ra. E tae 27
maira raua, kua akaputu maira raua i
te ekalesia, e kua akakite atura i ta te
Atua i rave ia raua ra, e kua kiriti aia i
te ngutupa akarongo anga no te etene.
E roa kitu to raua noo anga i reira e 28
te au pipi katoa ra.

PENE XV.

Te taumāro anga no te peritome: to Paulo tonokia anga ki Ierusalema: te uipānga: ta Petero e ta Iakobo tuatua: te tuatua i akonoia no te etene: te tere o Paulo e Banaba ki o te etene: ta raua taumāro anga ia Mareko.

KUA aere maira e tokotai puke ta- 1
ngata mei Iudea mai, kua apii
maira i te au taeake, *na ko maira,*
Kia kore kotou e peritomeia mei te
peu a Mose, kare kotou e ora. E no 2
te mea, kare e iti to Paulo ma Banaba
māro anga atu e te tauetono anga atu
ia ratou, kua akono atura ratou ia
Paulo raua ko Banaba, e ko e tokotai
puke tangata no ratou orai; e aere ki
Ierusalema ki te au aposetolo ra, e te
au peresibutero, i taua tuatua ra. E 3
aratakiia atura e te ekalesia i taua
aerenga ra, aere atura ratou na Phenia,
e Samaria, i te akakite anga atu i to te
etene ariu anga: maata rava atura to
te au taeake rekareka ia ratou. E tae 4
atura ratou ki Ierusalema, kiteia maira
ratou e te ekalesia, e te au aposetolo, e
te au peresibutero, kua akakite atura
kia ratou i ta te Atua i rave ia raua
5 ra. Kua tu maira ra e tokotai puke
tangata no te pupu Pharisea tei aka-
rongo ra, na ko maira, E peritome ia
ratou e tika'i, e e ako atu e akono i te
ture na Mose ra.
6 Kua uipa ora te au aposetolo e te au
peresibutero ra, e akaeatu i taua tua-
7 tua ra. E maata rava akera te tau-
etono anga, kua tu aturā Petero, ka-
ranga atura kia ratou, E tāma, e te au
taeake nei, kua kite kotou e kua iki
te Atua i roto ia tatou nei *iaku* i mua-
tangana, kia kite te etene i te evangelia
8 i toku nei vaa kia akarongo. E ko te
Atua oki, tei kite i te ngakau ra, tei
akatika mai ïa ia ratou, i te oronga
anga mai i te Vaerua Tapu kia ratou
mei *tana i oronga mai* kia tatou nei.
9 Kare oki i akatu ke atu ia ratou e ia
tatou nei, i te tamā anga i to ratou
10 ngakau i te akarongo. E teianei, eaa
kotou i timata atu ei i te Atua i te
tuku anga i te zugo ki runga i te kaki
o te au pipi, kare i maranga i to tatou
ai tupuna ra e ia tatou katoa nei oki?
11 Kua kite ra tatou e, ka ora tatou i te
aroa ua o to tatou Atu o Iesu Mesia,
12 mei ia ratou katoa ra. Kua muteki
ora taua aronga maata katoa ra, kua
akarongo maira ia Banaba raua ko
Paulo, i te akakite anga atu i te au
akairo, e te au semeio, ta te Atua i rave
13 ia raua ki o te etene ra. E kia akaoti
akera ta raua tuatua anga, kua karanga
aturā Iakobo, na ko atura, E tāma, e
te au taeake, ka akarongo mai ana
14 kiaku: Te tuatua mai nei a Simeona
e, kua akara aroa mai te Atua i te
etene i muatangana, e rave i tetai pa-
paki tangata i roto ia ratou ra no tona
15 ingoa. Te tau nei oki te tuatua a te
au peroveta ra i te reira, koia oki tei
16 tataia ra e, "Muri akera e oki atu au,
e patu akaou i te puakapa o Davida i
topa ki raro ra; e te ungaunga o taua
puakapa ra ka patu akaouia ïa e au, e
17 ka tu ki runga; Kia kimi te toenga o
te tangata i te Atu, e te au etene katoa
i tapaia i toku ingoa: te tuatua maira
te Atu, ko tei akatupu i teia katoa nei
18 au mea." Kua kite te Atua i tana anga-
anga tini ravarai mei muatangana mai.
19 E teianei, teia taku tuatua, auraka ta-
tou e akamanamanata atu i te aronga
e ariu ki te Atua no roto i te etene ra;
20 E tata atura tatou i te tuatua kia ra-
tou ra, auraka ratou e rave i te au mea
viivii a te au idolo, auraka e akaturi,
auraka *e kai* i te mea kukumi uaia, e
21 te toto. Te vai nei oki te aronga i tua-
tua ia Mose i te au oire ravarai mei
tupua mai, te tatauia mai nei oki aia i

roto i te au sunago i te au sabati katoa
nei.
Kua manako ora te au aposetolo, e 22
te au peresibutero, e te ekalesia katoa,
e tono i etai puke tangata ikiia i
roto ia ratou orai ra ki Anetioka, ko
Iuda, ko Barasaba tetai ingoa, e ko
Sila, e puke tangata nunui ïa i roto i
te au taeake ra, ko Paulo oki e Ba-
naba: E kua tata atura oki i te leta 23
na to ratou rima *i taoi,* na ko atura,
Ko te au aposetolo e te au peresi-
butero, e te au taeake nei, te akau atu
nei matou i to matou aroa *kia kotou* ki
te au taeake i roto i te etene i Aneti-
oka, e i Suria, e i Kilikia ra. Kite 24
akenei matou e, kua repua to kotou
ngakau i te tuatua a e tokotai puke
tangata no ko nei atu i o matou nei, i
te na ko anga atu e, E peritomeia ko-
tou, e e akono i te ture *e tika'i*: kare
oki matou i akaue ua atu ia ratou:
Akaputuputu akenei oki matou rava- 25
rai, ma te ngakau okotai, manako ake-
nei e mea meitaki kia tono katoa atu i
etai puke tangata ikiia kia kotou na, e
to matou puke *taeake* akaperepere nei,
ko Banaba e Paulo, E puke tangata 26
akaruru ïa i to raua mate no te ingoa
o to tatou Atu o Iesu Mesia ra. E 27
teianei, tono atu na oki matou ia Iuda
raua ko Sila, e na raua e tuatua vaa
ua atu i taua tuatua ra. E mea 28
meitaki i te Vaerua Tapu e ia ma-
tou katoa nei oki, auraka rava ei tei-
maa ke e tukuia atu ki rungao ia
kotou, mari ra ko teianei au mea tika;
Auraka kotou e kai i te manga i apaiia 29
na te au idolo ra, e te toto, e te mea
kukumi uaia ra, auraka oki e aka-
turi: kia akaruke kotou i te reira, e
meitaki ïa kotou. Kia ora na kotou.
E tukuia atura ratou, tae atura ra- 30
tou ki Anetioka, kia akaputuputuia
maira te tangata katoa, kua tuku
atura i te leta: E oti akera i te ta- 31
tauia e ratou, mareka rava atura
ma te maru. E ako ua aturā Iuda 32
raua ko Sila i te au taeake, e aka-
maroiroi atura, e peroveta katoa oki
raua. E kia noo raua *i reira* e roa 33
poto akera, tuku meitakiia atura raua
e te au taeake ki te au aposetolo ra.
Ko Sila ra, manako akera aia e, e noo 34
rai i reira.
Ko Paulo oki e Banaba, noo atura 35
raua i Anetioka, e manganui rai oki
te tangata, i te ako anga e te apii anga
i te tuatua a te Atu. E topa akera 36
etai puke rā, kua karanga aturā Paulo
kia Banaba, Ka oki taua ki te au
taeake ra, i te au oire ravarai i tua-
tuaia e taua te tuatua a te Atu ra,
kia kite taua i to ratou mou ranga.
37 Kua tuatua akerā Banaba e arataki
katoa ia Ioane, ko Mareko tetai ingoa.
38 Kare rā Paulo i manako e, e tangata
tau aia kia arataki katoa iaia i to ratou
tere, ko tei akaruke mai ia ratou i
Pamephulia ra, kare i aere katoa i
39 taua angaanga ra. Tupu atura oki
te taumāro maata ia raua orai, e taka
ke atura raua: rave aturā Banaba ia
Mareko, ano atura ki Kupero.
40 Ko Paulo ra kapiti atura ïa kia
Sila, e riro atura, kua oti akera i te
tukuia e te au taeake ki te aroa ua o te
41 Atua. Aere atura aia na Suria, e na
Kilikia, i te akamaroiroi anga i te au
ekalesia.

PENE XVI.

To Timoteo peritome angaia: no to Paulo tuatua orama angaia kua akakoro e aere ki Makedonia: ko Ludia e te tamaine purepure: to Paulo raua ko Sila pāpā angaia, e te tapeka angaia i Philipi: te maeu angaia o te au pa, e te akarongo anga o te tiaki: to raua tuku angaia.

1 TAE atura oki aia ki Derebe e La-
setera; e i na, tei reira tetai pipi,
ko Timoteo te ingoa, (e tamaiti na
tetai vaine ngati Iuda akarongo, kareka
2 tona metua tane, e Eleni ïa:) E ta-
ngata rongo meitaki oki aia i te au
3 taeake i Lusetera e Ikonio. Inangaro
aturā Paulo iaia e aere katoa raua;
e kua rave atura iaia, peritome ora, no
te ngati Iuda i noo i reirao: kua kite
katoa oki ratou i tona metua tane, e
Eleni ïa.
4 Te aere atura ratou na roto i te au
oire ra, kua tuku atura ratou i tei aka-
tauia e te au aposetolo e te au pere-
sibutero i Ierusalema, ei akono anga na
ratou.
5 Maroiroi atura te au ekalesia i te
akarongo anga i te tuatua, tupu atura
6 i te maata anga, kare e rā i tivata. E
kia pini akera ia ratou Pherigia, e te
enua ra o Galatia, tāpuia ora e te Vae-
rua Tapu, auraka e tuatua aere i te
7 tuatua i Asia, E tae atura ratou ki
Musia, timata atura ratou i te aere
ki Bitunia: kare ra ratou i tukuia
8 e te Vaerua. Na Musia atura ra-
tou i te aere, e tae atura ki raro ki
9 Teroa. Kitea maira tetai orama e
Paulo i te po; kua tu maira tetai ta-
ngata no Makedonia, kua tuatua maira
kiaia, na ko maira, Ka ano mai ki

Makedonia nei, e tupae mai ia matou.
Kite akera aia i taua orama ra, kua 10
akonokono ora matou e ano ki Ma-
kedonia; i manako tikai oki matou
e, te tuatua maira te Atu kia matou
e aere e ako atu i te evangelia kia
ratou.
Tuku atura matou mei Teroa atu, 11
ano tika atura ki Samoterakia, e ao
akera, riro atura ki Neapoli; Mei reira 12
oki, riro atura ki Philipi; ko te oire
maata ïa i tei reira pae i Makedonia,
e kolone *oki*: noo atura matou i etai
puke rā i taua oire ra. E tae akera 13
ki te rā sabati, aere atura matou ki
vao i taua oire ra i te pae vai, tei
reira tetai ngai akonoia ei pure anga;
noo ora matou ki raro, kua ako atura
i te au vaine i putuputu mai *i reira.*
E te akarongo maira tetai vaine aka- 14
mori Atua ko Ludia te ingoa, e oko
kakau muramura, no te oire ra o Tua-
tira: e akamaoraoraia ora tona ngakau
e te Atu, kia akono aia i te tuatua i
tuatuaia e Paulo ra. E oti akera aia 15
i te bapetizoia, e tona kopu-tangata
katoa, kua tauoaoa maira *ia matou*, na
ko maira, Te tuatua na kotou e, e
tuatua-mou taku i te Atu, ka aere
mai ki roto i toku are nei noo ei.
Riro atura matou iaia.
E te aere atura matou ki te pure 16
anga, kua aravei maira ia matou tetai
vaine demoni purepure, e apinga ma-
ata ta tona au pu i rauka iaia i te pure-
pure: Ko tei aru aere mai ïa ia 17
Paulo, e ia matou katoa, kapiki ua'i e,
E tavini anake teianei au tangata no
te Atua Teitei, ko tei akakite mai ïa
kia kotou i te ara ora. I pera aia e 18
manganui te rā. E ongoongo rava
akerā Paulo, kua ariu atura, na ko
atura ki taua vaerua ra, Te akaue atu
nei au ia koe e aere koe ki vao i te-
nana vaine i te ingoa o Iesu Mesia ra.
Aere atura aia ki vao i taua ora ra.
Kite akera ra tona au pu e, kare 19
atura o ratou manakoanga e rauka'i
te apinga, opu atura ratou ia Paulo
e ia Sila, kika atura ki te ui akava
i te okoanga ra. E kia kaveia raua 20
ki te aronga akava ra, kua tuatua
atura ratou, Ko nga tangata teia i tao-
riori kino i to tatou nei oire, e ngati
iuda oki raua; E te apii nei i te tuatua 21
kare e tau i te ture kia āriki tatou,
e kia akono, no Roma oki tatou. Kua 22
tu katoatoa akera taua aronga maata
ra e rave ia raua, kua aeae atura te
aronga akava i to raua kakau, kua
akaue atura e pāpā ia raua ki te rakau.
E manganui akera to raua pāpā angaia 23
e ratou, kua uri atura ratou ia raua
ki roto i te are tapekānga ra, poroaki
atura i te tiaki e tāpu meitaki ia
24 raua: No te mea i peraia mai aia i te
poroaki anga, kua opara atura ia raua
ki roto rava i te are tapekānga ra, e
tamou atura i to raua vaevae ki roto
25 i te patiti. E turuaipo akera, kua
pure orā Paulo raua ko Sila, imene
atura ma te akameitaki i te Atua: te
akarongo maira te au tangata i tape-
26 kaia ra ia raua. E kare akera i ma-
mia e ngaueue maata ora to te enua,
i keu katoa atura te tango o taua are
tapekānga ra: amama ua ora te au
pa katoa i reira, matara akera te auri
pirianganaoa o te tangata katoa ra.
27 Itirere akera te moe a te tiaki i te
are tapekānga ra, e akara akera i te
au pa o te are tapekānga kua ope i te
kiritiia, unui akera aia i tana koke
e ko iaia orai, tuatua akera, kua ora
28 te au tangata i tapekaia ra. Kua ka-
piki mairā Paulo, akateitei maira te
reo, Auraka e toetoea ia koe uaorai:
29 teia anake oki matou. Kua karanga
atura aia i tetai turama, oro viviki ua
atura ki roto, akatopa ora ki raro ki
mua ia Paulo raua ko Sila, ma te rute-
30 tetete; Kua arataki maira ia raua ki
vao, kua na ko atura, E tāma e, eaa
31 au e ora'i au? Kua tuatua maira raua,
E akarongo i te Atu ia Iesu Mesia,
ka ora ïa koe e to kopu-tangata katoa.
32 Kua tuatua maira raua kiaia, e te
aronga katoa i roto i tona are, i te
33 tuatua a te Atu. Kua rave akera aia
ia raua i taua ora i te po ra, kua orei
atura i *to raua* karavarava *pāpāia ra:*
e bapetizoia ora aia e tona katoa ra i
34 reira. E aratakiia atura raua e ia ki
roto i tona are, akanoonoo akera aia i
te kaingakai i mua i *to raua* aroaro,
rekareka rava atura aia, e tona ngu-
tuare katoa, ma te akarongo i te Atua.
35 E ao akera, kua tono maira te au
akava i te aronga pāpā, na ko maira,
36 Tuku atu nga tangata ra. Kua tua-
tua maira te tiaki i taua are tapekā-
nga ra kia Paulo i taua tuatua ra e,
Kua tono mai te aronga akava i te
veka e tuku ia korua; e teianei ka
37 aere, kia ora korua i te aerenga. Kua
karanga atura rā Paulo kia ratou, Kua
pāpā akakite ua ratou ia maua i te
tangata no Roma nei, kare oki i aka-
apaia, e kua opara ia maua ki roto
i te are tapekānga; e tenana te turaki
poiri ua nei ratou ia maua ki vao?
Auraka rava ïa; na ratou uaorai e tiki
38 mai ia maua e tuku ki vao. Kua
akakite atura te aronga pāpā i taua

tuatua ra ki te au akava ra: e kite
akera ratou e, no Roma raua, mataku
ora ratou. Kua aere maira ratou, kua 39
tuatua meitaki maira kia raua, ara-
taki atura ki vao, tuatua maira *kia*
raua e aere ki vao i taua oire ra. Kua 40
akaruke maira raua i taua are tape-
kānga ra, tomo atura ki roto i *te are*
o Ludia; e kite akera raua i te au
taeake, ako atura raua ia ratou, e riro
atura.

PENE XVII.

To Paulo aerenga i Tesalonia, e Berea, e te aerenga oki i Atene: tana tuatua i roto i te Areopago: kua akarongo a Dionusio, e Damari, e tetai aronga ke.

AERE atura raua na Amephipoli 1
e Apolonia, e tae atura raua ki
Tesalonia, e sunago te reira no te ngati
Iuda: Kua tomo aturā Paulo ki roto 2
kia ratou, ko tana ïa peu, ka toru akera
sabati, i te māro 'anga atu kia ratou
i te tuatua i tataia ra; I te akamao- 3
raora anga *i taua tuatua ra*, e te aka-
kite pu anga atu e, e mate rai te Me-
sia, e e tu akaou mei te mate maira, e
tika'i; e teia oki te Mesia, ko Iesu
nei rai taku e akakite atu kia kotou
na. Kua akarongo maira tetai pa- 4
paki, e kua kapiti katoa maira kia
Paulo raua ko Sila; e to te Eleni
akamori e manganui ua atu, e te au
vaine taoiau kare e tokoiti. Kareka 5
te ngati Iuda akarongo kore, ki akera
ïa i te vareae, kua akaputuputu maira
ratou i te tangata kikino kanga ra, e
uipa akera, kua akakeu ora i taua oire
ra, tapini atura i te are o Iasona, umu-
umu atura ia raua e taki mai ki vao
ki te ngai tangata. E kare akera raua 6
i kitea, kua kika maira ratou ia Ia-
sona ma e tokotai puke taeake oki ki
te aronga akava i taua oire ra, kapiki
atura, Ko te au tangata kaitamaki teia
i te pa enua ravarai e teia mai nei
rai oki; E i ooia mai raua e Iasona; 7
e kare anake e tau ta ratou tuatua i
ta Kaisara ra, i te na ko anga e, Te
vai ke atura tetai ariki, ko Iesu. Tu- 8
matetenga atura te tangata e te aronga
akava o taua oire ra ia ratou, i te
akarongo anga i taua tuatua ra. E 9
papa ora ratou ia Iasona ma, kua tuku
atura ratou ia ratou.
Kua tuku atura te au taeake ia 10
Paulo raua ko Sila i reira ki Berea i te
po: e tae atura raua *ki reira*, kua tomo
atura ki roto i te sunago o te ngati
Iuda. E maata rava to ratou meitaki 11
i to Tesalonia, kua āriki ua oki ratou
i te tuatua ma te ngakau maora, e te
kimi anga i te tuatua i tataia ra, i te
tau anga oki i taua tuatua ra, kare e rā
12 i tukua. E aronga maata maira to
ratou i akarongo; e te au vaine Eleni
taoiau ra, ma te tane katoa, kare e
13 tokoiti. Kite akera ra te ngati Iuda i
Tesalonia ra e, te tuatuaia ra e Paulo
te tuatua a te Atua i Berea, kua aere
katoa maira ratou ki reira, kua ta-
14 oriori ora i te tangata. Kua tuku atura
te au taeake ia Paulo i reira, kia aere
tika atu aia ki tai; karekā Sila raua
15 ko Timoteo, noo ora i reira. E te aro-
nga i arataki ia Paulo, kave atura
ratou iaia ki Atene; poroakiia maira
ratou ia Sila raua ko Timoteo e aere
viviki mai kiaia, riro mai nei ratou.
16 To Paulo ra oki tapapa anga mai
ia raua i Atene, tangi rava atura tona
vaerua i roto iaia uaorai, i te akara
anga atu aia i taua oire ra kua ki rava
17 i te au idolo. Kua māro atura aia ki
te ngati Iuda i roto i te sunago ra, e te
aronga akamori Atua, i reira, e i tana
oki i aravei atu i te okoanga ra, kare
18 e rā i vata. Kua taumāro maira kiaia
ko e tokotai puke tangata pakari Epi-
kuro, e te Setoiko. Kua na ko akera
oki e tokotai, E akapeea maira teianei
tangata tuatua tarevakaua kia tuatua
mai? *kua na ko akera* tetai pae, E mea
tu demoni ke tana e tuatua aere nei;
no te mea i akakite atu aia kia ratou
19 ia Iesu, e te tuakaouanga. Kua opu
akera ratou iaia, arataki atura ki te
Areopago, kua na ko maira, Ka aka-
kite mai ana kia matou i tenana tuatua
20 ou, taau e apii na. E tuatua tu ke
oki taau e apai mai ki to matou nei
taringa; te inangaro nei matou kia
21 kite i taua au tuatua na i te tu. Kare
rai oki a to Atene ravarai e te tangata
ke e noo ki o ratou ra angaanga ke,
mari ra ko te akakite e te akarongo
22 atu i te tuatua rikiriki ou. Kua tu
akerā Paulo ki runga i rotopu i te
Areopago, na ko atura, E te au tangata
Atene nei, e maata ua to kotou mātau
i te akamori i te demoni, kua kite io
23 nei au. Iaku oki i aaere ua io nei
e te tutaka ua anga atu i ta kotou e
akamori nei, kite atura au i tetai ata-
rau e te tuatua i tataia ki rungao, NA
TE ATUA KITEA KORE. Ko ta kotou
oki e akamori ua nei ma te kite kore
iaia, koia taku e akakite atu kia kotou
24 nei. Ko te Atua i anga i teianei ao,
e te apinga tini ravarai i roto, te Atu
o te rangi ma te enua nei, kare ïa i noo
i roto i te nao i angaia e te rima ta-

ngata nei; Kare ana puapinga i rauka 25
i te rima tangata mei te mea e, i toe
tetai mea ngiti iaia, koia orai oki tei
oronga mai i te ora, e te a'o, e te au
mea katoa, ki te au mea ravarai; E 26
nana i anga i te tangata i te pa enua
katoa nei i te toto okotai ra, ei noo i te
pa enua katoatoa nei, e kua akono i te
tuatau i akono takereia atu, e te ko-
tinga o to ratou kainga; Kia kimi 27
ratou i te Atu, peneiake ko te aa atu
ratou iaia, e kitea atu, kare ra aia i
atea ke atu ia tatou katoa nei; Nona 28
oki to tatou ora, e i aaere ei, e i noo ei
oki;; mei ta e tokotai puke atu pe'e no
kotou i tuatua maira e, "E tamariki
katoa tatou nana." E teianei, e tama- 29
riki tatou na te Atua ra, kare e tika
kia manako tatou e, e aite te Atua i te
auro, e te ario, e te toka, i taraiia e te
karape e te kimi anga o te tangata nei.
Kare atura te Atua i akono i taua au 30
tuatau kite kore ra; e teianei ra, te
akaue mai nei aia i te tangata ravarai
e tataraara, auraka ei ngai toe: No te 31
mea kua akonoia e ia te rā e akava
mai ei aia i to te ao katoa nei ma te
tuatua-tika, na te tangata i akonoia e
ia ra; ko tana i akakite ua mai ki te
tangata katoatoa nei, koia i akatu akaou
mai iaia mei te mate maira. Kite 32
akera ra ratou i te tuatua i te tua-
kaouanga i tei mate ra, kua taitoito
maira tetai pae; na ko maira oki tetai
pae, E akarongo akaou atu matou ia
koe i tenana tuatua. Aere aturā Paulo 33
mei rotopu atu ia ratou. Kua aka- 34
rongo maira tetai pae tangata, e kua
kapiti maira kiaia; ko Dionusio no te
Areopago tetai, e tetai vaine ko Da-
mari te ingoa, ma e tokotai puke ta-
ngata orai oki.

PENE XVIII.

Ko Paulo i Korinetia: ko Akuila raua ko Peresila: ko Iuseto e ko Kerisipo: ko te kavana ra ko Galio, e ko Sositene: te tere o Paulo: ko Apolo i Ephesia.

E MURI akera i te reira, akaruke 1
orā Paulo i Atene; e tae atura
ki Korinetia: Kite atura aia i tetai ta- 2
ngata ngati Iuda, no Ponoto, ko Aku-
ila te ingoa, e tana vaine ko Peresila,
mea aere ou mai aia mei Itale mai;
(no te mea kua akaue a Kalaudio i te
ngati Iuda ravarai e akaruke mai i
Roma;) aere atura aia kia raua ra; No 3
te mea oki okotai rai taoonga, noo atura
aia ki o raua, rave ora i te angaanga:
(e anga are kakau to ratou taoonga.)
4 Kua tuatua oki aia i te au sabati rava-
rai i roto i te sunago, e ako atura i te
ngati Iuda ma te Eleni.
5 E kia tae mai a Sila raua ko Timo-
teo mei Makedonia mai, riro rava atura
te vaerua o Paulo, kua akakite ua atura
ki te ngati Iuda e, ko Iesu te Mesia.
6 Kia taumāro maira ra ratou, e kia
akakino mai, kua ruru atura aia i tona
kakau, kua tuatua atura kia ratou,
To kotou na toto, ei rungao ïa i to
kotou orai mimiti; kua mā au; teia
7 au ka aere ki te etene. Aere atura aia
e tomo atura ki roto i te are o tetai ta-
ngata akamori Atua, ko Iuseto te
ingoa, tei vaitata tona are ki te sunago.
8 Kua akarongo ra te kavana o te su-
nago, ko Kerisipo *te ingoa,* e tona
nguare katoa, i te Atu; e manganui
katoa to Korinetia i kite, kua akarongo,
9 e bapetizoia ora. Kua tuatua maira
te Atu kia Paulo i te orama i te po,
Auraka e mataku, ka tuatua rai, au-
10 raka koe e muteki ua: Tei vaitata
katoa oki au ia koe, kare rava e tangata
e rave kino mai ia koe; e manganui
11 oki toku tangata i teianei oire. Kua noo
atura aia *i reira,* okotai mataiti e e ono
marama, i te apii anga i te tuatua a te
12 Atua ki o ratou ra. Ia Galio i kavana
i Akaia ra, kua tu katoatoa akera te
ngati Iuda ma te anoano okotai, e opu
ia Paulo e kua kave atura iaia ki te
13 akavaanga, Na ko akera, Te ako nei
teianei tangata i te au tangata nei, e
akamori i te Atua ma te akono kore
14 i te ture. E te akonokono rā Paulo
e tuatua, kua tuatua mairā Galio
i te ngati Iuda, Naringa teianei e
tuatua takinga-kino, e te kanga, e
te au ngati Iuda, e tika ïa kia aka-
15 rongo marie atu au ia kotou: E tau-
māro anga tuatua tena, e te ingoa, e
ta kotou orai ture, na kotou ïa e akara
i te reira; kare au e akava i te reira
16 tuatua. Turaki ke atura aia ia ratou
17 i taua akavaanga ra. Kua opu akera
te au Eleni katoa ia Sositene i te ka-
vana maata i te sunago ra, kua pāpā
atura ki mua i te akavaanga ra. Kare
ravā Galio i akono i te reira au mea.
18 Kua noo orā Paulo i reira e roa
akera, poroaki maira i te au taeake,
ano atura ki Suria, e ko Peresila katoa
raua ko Akuila; i pakoti ana aia i
tona mimiti i Kenekerea, i tia ana oki
19 aia. E tae atura ki Ephesia, vaio
akera ia raua i reira: kareka aia uao-
rai, tomo atura ïa ki roto i te sunago,
20 kua tuatua atura ki te ngati Iuda. E
kia tāpu mai ratou *iaia* e noo rai aia
ki o ratou ra e kia roa, kare akera i

tika iaia; Kua poroaki atura aia ia 21
ratou, na ko atura, E akono rai au i te
oroa i vaitata i Ierusalema ra e tika'i:
ka oki maira au ki ku nei kia kotou
nei, kia tika i te Atua. Ano atura
aia mei Ephesia atu. E tapae atura 22
aia ki Kaisarea, aere atura ki runga, e
aroa atura i te ekalesia, e oti akera,
riro atura ki Anetioka. E roa akera 23
aia *i reira*, riro atura, aere atura e na
Galatia e Pherigia e pini rava akera
tei reira enua, i te akamaroiroi anga
atu i te au pipi katoa.

Kua aere maira ki Ephesia tetai 24
ngati Iuda, ko Apolo te ingoa, i Aleka-
nederea te anau anga, e tangata vaa tu-
katau, e te maroiroi oki i te tuatua
i tataia ra. I apiiia aia i te tuatua a te 25
Atu, e no te maroiroi o tona ngakau,
kua tuatua iora, e apii marie atura i te
tuatua a te Atu, ko te bapetizoanga a
Ioane anake ra tana i kite. Timata 26
atura oki aia i te tuatua i roto i te su-
nago ma te mataku kore: e kia aka-
rongo aturā Akuila ma Peresila iaia,
kua arataki maira iaia ki *to raua orai
nguare*, e kua akakite tikai atura kiaia
i te tuatua a te Atua. E inangaro 27
akera aia i te ano ki Akaia, kua tata
ora te au taeake i te tuatua, i te ako
anga atu i te au pipi, kia kite meitaki
mai ratou iaia: e tae atura aia ki reira,
e turu maata tona i te aronga i akaro-
ngo, te aronga no te aroa ua o te Atua
i akarongo ei ra. Māro marie atura 28
aia i te ngati Iuda i te ngai tangata,
akakite pu tikai atura e, ko Iesu te
Mesia, i te tuatua i tataia ra.

PENE XIX.

Ko Paulo i Ephesia: te au pipi a Ioane bapetizo: te are apii anga o Turano: te au semeio: nga tamariki tuaru vaerua kino a Sekeva: te au buka i tungiia: to Demeterio akakeu anga i te oire ia Paulo.

TE noo rā Apolo i Korinetia, tae 1
mairā Paulo ki Ephesia, kua pini
akera iaia te pa enua i runga: e kite
akera aia i e tokotai puke pipi, Kua ka- 2
ranga atura aia kia ratou, Kua rauka
aina ia kotou te Vaerua Tapu, mei to
kotou akarongo anga mai? Kua tua-
tua maira ratou kiaia, Kare matou
i kite e, *i orongaia* mai te Vaerua
Tapu. Kua ui atura aia kia ratou, I 3
bapetizoia oki kotou i te aa? Kua
tuatua maira ratou, I te bapetizo anga
a Ioane ra. Kua karanga aturā Paulo, 4
I bapetizo rai oki a Ioane ki te bape-
tizoanga tataraara, ma te karanga atu
ki te tangata e, e akarongo ratou iaia ko te
aere mai na muri mai iaia ra, koia oki a
5 Iesu Mesia ra. E kia akarongo ratou *i
te reira*, bapetizoia ora ratou i roto i te
6 ingoa o te Atu ra o Iesu. Kua tuku
aturā Paulo i tona rima ki rungao ia
ratou ra, e kua aere maira te Vaerua
Tapu ki rungao ia ratou; e kua tua-
tua ora ratou i te tuatua ke, e kua
7 totou iora i te tuatua. Tino ngauru
ma rua paa taua aronga tangata i te
katoatoa anga ra.
8 Aere atura aia ki roto i te sunago ra,
tuatua atura ma te mataku kore, e
toru marama, i te taumāro anga atu, e
te akakite ua anga atu i te tuatua o te
9 basileia o te Atua ra. E paetaeta
maira tetai pae kare i akarongo ra, e te
akakino mai oki i te tuatua ki mua
i te aroaro o te tangata tini ra, vaio
ora aia ia ratou, aere ke atura, akataka
ke maira i te au pipi, kua tuatua ora
ki roto i te are apii anga no Turano ra,
10 kare e rā i tukua. I pera aia e rua
akera mataiti; kite akera to Asia ra-
varai, te ngati Iuda, e te Eleni, i te
tuatua a te Atu a Iesu.
11 E semeio maata oki tei oti i te rima
12 o Paulo i te Atua. E i apaiia te kakau
orei ou e te pareu no runga i tona ko-
papa ki te aronga maki, e peke atura
to ratou maki, e te au vaerua kikino
13 katoa, kua aere maira ïa ki vao. Kua
timata atura tetai pae ngati Iuda
tuaru vaerua kino koka aere ua, i te
akaiki i te ingoa o te Atu ra o Iesu i
te aronga vaerua kino ra, i te na ko
anga atu e, Te akaue atu nei matou ia
kotou ma te ingoa o Iesu i ta Paulo e
14 tuatua aere nei. Ko nga tamariki
toko itu a tetai taunga maata ngati
15 Iuda, ko Sekeva, tei akapera. Kua
tuatua maira te vaerua kino, na ko
maira, Kua kite au ia Iesu, kua kite
oki au ia Paulo; koai ra kotou na?
16 Kua rere maira taua tangata tei roto
iaia te vaerua kino ki rungao ia ratou
ra, e rauka iora ratou, mate ora ratou,
oro taaka ua atura ratou ki vao i taua
17 are ra ma te paruparu. E kitea ora
taua mea ra e te ngati Iuda, e te Eleni
katoa, i noo i Ephesia ra; rokoia ora
ratou ravarai e te mataku, akamei-
takiia ora te ingoa o te Atu ra o Iesu.
18 E manganui oki to taua aronga i aka-
rongo ra, i aere mai e aaki i ta ratou
19 peu, e akakite ua maira. E manganui
oki te aronga peu tu ke i apai mai i ta
ratou au buka, kua tutungi ora i te
ai ki mua i te aroaro o te tangata ra-
varai: kua tatau ora i te moni i te oko

i taua au buka ra, e kitea ora, e rima
ngauru anga te tausani i te *moni* ario.
I te maata oki i te tupu anga e te 20
autu anga te tuatua a te Atu ra.
E oti akera te reira, maara akera to 21
Paulo ngakau e aere ki Ierusalema,
e na Makedonia, e na Akaia, na ko
akera, Kia tae atu au ki reira, kia kite
katoa atu au ia Roma e tika'i. Kua 22
tono atura aia i e toko rua i te aronga i
tauturu mai iaia ki Makedonia, ko Ti-
moteo, e ko Eraseto; kareka aia uao-
rai, noo ora ïa i Asia e roa iti akera.
Kua tupu akera i reira te keu i 23
teianei tuatua e kare te mea ngiti.
Ko tetai tangata oki ko Demeterio te 24
ingoa, e taunga ario, ko tei anga i te
marae ario no Diana, e apinga maata
ta te aronga taoonga i rauka iaia; Kua 25
akaputu ora aia ia ratou e te aronga
i rave katoa i taua angaanga ra, kua
karanga atura, E tāma, kua kite kotou
e, no teianei angaanga i rauka'i to ta-
tou nei apinga. Te akara nei oki ko- 26
tou, kua kite oki kotou e, e manganui
te tangata ta teianei tangata ta Paulo i
ako, kare i Ephesia anake nei, kua tu
pini oki Asia katoa, e kua akamingi
oki ia ratou, i te tuatua anga atu e,
kare te Atua tei angaia e te rima ta-
ngata nei: E e riro ta tatou angaanga 27
nei i te akakinoia, e kare oki ko te
reira anake ra; e riro katoa oki te
marae o te atua maata nei o Diana i te
akavaavaaia, e e kore tona inuinu, ko
tei akamoriia e to Asia ravarai, e to te
ao katoatoa nei oki. E kia akarongo 28
akera ratou *i te reira tuatua*, ki akera
ratou i te riri, kua kapiki atura
ratou, na ko atura, E maata to Diana i
Ephesia. Kua keu atura taua oire 29
ravarai: e opukia iorā Gaio e Ariseta-
reko, e puke tangata Makedonia, ko tei
kapiti katoa kia Paulo i tona tere, oro
katoatoa atura ki roto i te are tuatua
anga, ma te ngakau okotai. E kia ina- 30
ngaro akerā Paulo i te aere ki roto ki
taua aronga tangata ra, kare ïa i tukuia
e te au pipi. Kua unga maira e toko- 31
tai puke tangata taoiau no Asia i tau
mai iaia i te karere, i te ako anga mai
iaia e, auraka aia e tomo ua atu ki
roto i taua are tuatua anga ra. Te 32
kapiki ua ra ratou, e tuatua ke ta
tetai pae, e mea ke ta tetai pae: te keu
ua ra taua aronga maata ra; e kare
oki te maata *o te tangata* i kite i te
mea i putuputu mai ei ratou ra. Kua 33
arataki maira ratou ia Alekanedero no
roto i taua aronga maata ra, na te ngati
Iuda aia i opara mai. Kua kamokamo
aturā Alekanedero i tona rima, i ano-
ano aia i te akatika iaia orai ki taua
34 aronga tangata ra. Kite akera ratou
e, e ngati Iuda aia, kua kapiki maira
ratou ravarai okotai rai kapiki anga,
e rua akera ora, E maata to Diana
35 i Ephesia. E papa ora taua aro-
nga tangata ra i te tata tuatua, kua
karanga atura aia, E te au tangata no
Ephesia nei, koai ïa tangata kare i kite
e te akamori nei teianei oire o Ephesia
nei i te atua maata ia Diana, e te *tu*
i topa mai ki raro nei no runga mai
36 ia Dia ra? E teianei, kare e māroia
mai taua tuatua nei, e noo ua kotou
e tika'i, e auraka ei rave rapurapu ua.
37 I kika mai nei oki kotou i teianei aro-
nga tangata, e kare oki ratou te keia
iero, e te akakino oki i to kotou atua.
38 E teianei, e ara tikai ta Demeterio e te
aronga taoonga ki ona i tetai tangata
atu, te vai nei ïa te akava anga, te vai
nei oki te kavana; e tapepe ratou ia
39 ratou orai. E māro anga ta kotou i
tetai au tuatua ke, i te tuatua anga
tikai e tau i te ture e akatikaia'i te
40 reira. E riro oki tatou i te akavaia
mai i teianei keu maata i teianei rā,
kare oki e mea e tika'i kia akatika
tatou i teianei repua maata ua *i te ta-*
41 *ngata.* E oti akera taua tuatua nana
ra, kua tuku atura aia i taua aronga ra.

PENE XX.

To Paulo aerenga i Makedonia: to Eutiko topa anga ki raro: to te au peresibutero aravei anga ia Paulo i Mileto, e tana ako meitaki ia ratou.

1 E PAPA akera taua keu maata ra,
kua akaputuputu mairā Paulo i
te au pipi kiaia, aroa atura, e riro
2 atura, aere atura ki Makedonia. E oti
akera taua pa enua ra i te aereia e
ia ra, e manganui akera te ako anga
atu ia ratou, tae atura aia ki Eleni.
3 Noo iora aia *i reira*, e toru akera ma-
rama, e kia vaitata akera aia i te ano
ki Suria, kua moetapapa ora te ngati
Iuda iaia, kua manako akera aia e, e
4 na Makedonia te oki. Kua kapiti
mairā Sopatero i Berea i tona tere ki
Asia; to Tesalonia ra, ko Arisetareko
ïa ma Sekuno; to Derebe ra, ko Gaio
ïa ma Timoteo oki; to Asia ra, ko
5 Tukiko ïa e ko Terophimo; Na mua
atura ratou e Teroa, tapapa maira ia
6 matou. E ope akera te au rā manga
akaopue koreia ra, ano atura matou
mei Philipi atu, e po rima akera, tae
atura matou ki Teroa kia ratou; noo
atura matou i reira e po itu.
7 E tae akera ki te *rā* muatangana o

te ebedoma ra, kia akaputuputu mai te
au pipi e vava'i i te areto ra, kua ako
aturā Paulo ia ratou, kia popongi ake
aia e riro ei; tamou marie atura tana
ako anga atu e turuaipo akera. E ma- 8
nganui te lamepa i roto i taua pia i ru-
nga ra ka putuputu ei ratou. Te noo 9
ua ra tetai tangata ou ko Eutiko te
ingoa i te ngutupa māramārama, varea
ora aia e te moe maata: no te mea kua
roa ta Paulo tuatua anga, tinainai rava
maira tana moe, topa ora aia ki raro i
te toru o te tupati pia *te topa anga*, e
tei te rave angaia atu aia ra, kua mate
takiri rava; Kua eke aturā Paulo ki 10
raro, tipapa ora ki rungao iaia, takave
atura, na ko akera, Auraka ana kotou
e aue; te vai nei te a'o i roto iaia. E 11
tae akaou maira aia ki runga, vava'i
ora i te areto, e kai ora, e oti akera,
tuatua ora oki e tuatua anga roa, e
tataiata ora, riro atura aia. Kua apai 12
maira ratou i taua tangata ou ra, kua
ora rava, mareka rava akera ratou.

Aere atura matou na mua ki runga 13
i te pai, ano atura ki Aso, ei reira
akauta mai ei ia Paulo: nana orai oki
i akatau, i maara oki aia e, na uta te
aere *ki reira*. E aravei akera aia ia 14
matou i Aso, akauta akera matou
iaia, e tae atura matou ki Mitulene.
Mei reira oki ano atura matou, e *ao* 15
akera e tutaki ora matou ki Kio; e *ao*
akera oki tae atura matou ki Samo,
noo ora i Terogulio; e *ao* akera oki
tae atura matou ki Mileto. Kua aka- 16
koro ana oki a Paulo eiaa e na Ephesia
kia ano, kia kore aia e tavare i Asia; te
rapurapu ra oki aia kia rokoia atu e ia
te rā penetekose i Ierusalema ra.

Kua unga atura aia i te karere ki 17
Ephesia mei Mileto atu, e tiki i te au
peresibutero i te ekalesia ra. E tae 18
maira ratou kiaia ra, kua karanga
atura aia kia ratou, Kua kite kotou
i te tu o toku noo anga i o kotou
nei, i te au tuatau katoa, mei te rā
muatangana mai ka tae mai ei au
ki Asia nei, I te akamori anga i te Atu 19
ma te ngakau akaaka roa, e ma te
roi-mata maata, e te timataanga ka
rokoia mai ei au i te moetapapa angaia
e te ngati Iuda: *E* kare rava akenei e 20
mea e meitaki ei kotou na i vaioia e au,
kare akenei au i tivata i te ako atu ia
kotou e te apii ia kotou i te ngai ta-
ngata, e i tera are i tera are, I te tua- 21
tua marie anga atu ki te ngati Iuda
ma te Eleni i te tataraara i te Atua, e
te akarongo i to tatou Atu ia Iesu
Mesia. E teianei te aere nei au ma te 22
aratakiia e te Vaerua ki Ierusalema,
kare oki i kitea te mea e rokoia mai ei
23 au i reira: Mari ra ko ta te Vaerua
Tapu i akakite mai *kiaku* i te au oire
katoa nei, i te tuatua anga mai e, te
24 vai ra te tapeka noku e te mate. Kare
ra au e akono ua atu i taua au mea
katoa ra, kare oki au i anoano ua i taku
ora, mei te mea e, e mea apinga iaku
orai, kia akaoti ra au i toku oro anga
ma te rekareka, e te taoonga i rauka
iaku i te Atu ra ia Iesu, kia akakite
ua atu au i te evangelia o te aroa ua o
25 te Atua. E teianei, i na, kare rava
kotou katoa nei, ko taku i tuatua aere i
te basileia o te Atua i roto ia kotou na,
e kite akaou mai i toku mata, kua kite
26 au. E teianei e akakite ua atu na au
kia kotou i teianei rā, kare rava oku
viivii i te toto o te tangata katoa nei.
27 Kare rava akenei au i uuna, kua aka-
kite ua atu oki au kia kotou i te ano-
28 ano katoa o te Atua. E teianei, e ma-
takite ia kotou uaorai, e te anana
katoa i akariroia'i kotou e te Vaerua
Tapu ei episekopo i rungao ra, kia
akaangai oki kotou i te ekalesia o te
Atua, ko tana i oko i tona uaorai toto.
29 Kua kite oki au kia riro ke atu au, ka
o mai ei te luko taae ki roto ia kotou
30 na, kare e akaperepere i te anana. E
ka tu mai oki te tangata mei roto ia
kotou orai, e tuatua mai i te tuatua
31 mingi, kia aruia ratou e te pipi. E
matakite oki, e akamaara, ka toru
akenei oku mataiti, kare au i tivata i
te ako atu i te tangata ravarai e pini
ua ake, ma te roi-mata, i te po e te ao.
32 E teianei, e te au taeake, teia taku
tuatua, ei te Atua rai kotou, e te tuatua
no tona aroa ua, ko tei tika iaia kia
patu *ia kotou*, e kia oronga mai i te
tuanga na kotou e te aronga katoa i
33 akatapuia ra. Kare rava akenei au
i noinoi i te ario a te tangata katoa nei,
34 e te auro, e te kakau. Kua kite oki
kotou e na teianei rima i rave i te
angaanga i rauka'i taku, e ta te aronga
35 katoa i kapiti mai kiaku nei. Kare e
mea toe iaku i te akakite atu kia kotou
na, kia pera katoa kotou i te rave i te
angaanga, e e turu atu oki kotou i te
aronga apikepike, e tika'i, e kia maara
oki i te tuatua a te Atu ra a Iesu, ko
tana oki i tuatua maira e, "E mea
meitaki i te oronga atu i te rave mai."
36 E oti akera teianei tuatua i te kara-
ngaia atu, kua tuturi ora aia ki raro,
37 kua pure ora e ratou katoa. Aue anake
ora ratou ravarai, takave maira ki ru-
nga i te kaki o Paulo, kua ongi maira
iaia: no te tuatua tana i tuatua ra e,
kare rava ratou e kite akaou mai i

tona mata, i maata rava'i to ratou
aue. Kua kave atura ratou iaia ki te
pai.

PENE XXI.

To Paulo māro anga e aere rai ki Ierusalema: ko Philipa e tana au tamaine: ta Agabo tuatua aurakā Paulo e aere: te aerenga ki Ierusalema, e te rave kino angaia i reira: tona opu angaia e te au vaeau e kave ki roto i te punanga.

E TAKA ke mai nei matou ia ratou, 1
kua tuku atura matou, ano tika
ua atura matou ki Koso, e *ao* akera ki
Roda, e mei reira oki ki Patara:
Kite atura matou i tetai pai, te ano 2
atura ki Phenia, aere atura matou ki
rungao, e ano atura. E kite atura 3
matou ia Kupero, akarukeia atura e
matou i te pae kaui, tere tika atura
matou ki Suria, e tapae atura ki Turia:
ei reira oki te apinga i taua pai ra e
tariia'i ki vao. Noo atura matou i 4
reira e itu akera po, e aronga pipi oki
tei kitea e matou *i reira;* ko tei tuatua
mai ïa kia Paulo no te Vaerua *i tuatua'i,* auraka aia e aere ki Ierusalema.
E ope akera te reira puke rā ia matou, 5
aere atura matou i to matou tere, e
kua aere katoa maira ratou katoa ma
te vaine e te tamariki ki vao i taua
oire ra: kua tuku ora to matou turi
ki raro i taatai, pure ora matou.
Kua aroa ora matou matou orai, e oti 6
akera, aere atura matou ki, runga
i te pai; oki maira ratou ki to ratou
ngutuare.
E ope akera to matou akatere anga 7
na tai, tapae atura matou ki Petolemai
mei Turia atu: aroa atura matou i te
au taeake, e noo atura ki o ratou ra e
okotai akera rā. E *ao* akera riro aturā 8
Paulo ma, e tae atura matou ki Kaisarea: tomo atura matou ki roto i te
are o Philipa apii evangelia, no nga
tangata toko itu ra aia; noo atura
matou ki ona. Toko a ana puke ta- 9
maine paretenia, e peroveta vaine ratou. No te mea e manganui to matou 10
rā *i reira,* kua aere maira tetai peroveta, mei Iudea mai, ko Agabo te
ingoa. E tae maira aia kia matou, 11
kua rave maira aia i te tatua o Paulo,
kua ruru ora i tona uaorai rima ma te
vaevae, kua tuatua maira, Te na ko
maira te Vaerua Tapu, Mei teianei ta
te ngati Iuda i Ierusalema ra e ruru i
te tangata nona teianei tatua, e ka
tuku oki *iaia* ki te rima o te etene ra.
E kia akarongo atura matou i taua 12
tuatua ra, kua tāpu atura matou, e to
reira katoa, iaia, eiaa aia e aere ki Ie-
13 rusalema. Kua tuatua mairā Paulo,
Eaa kotou i tangi mai ei e i akaparukaua mai ei i toku ngakau? kua
tika oki iaku kia ruruia au, auraka oki
te reira anake ra, kia mate katoa atu i
Ierusalema, i te ingoa o te Atu ra o
14 Iesu. E kare rava akera aia i tuku
mai, kua akapaki ora matou, na ko
atura, Kia tupu to te Atu ra anoano.
15 E ope akera taua au rā ra, kua rave
ora matou i to matou apainga, aere
16 atura ki Ierusalema. E ko e *tokotai*
puke pipi oki no Kaisarea i te aere
katoa anga atu e matou katoa, arataki
atura *ia matou* ki o tetai tangata no
Kupero, ko Nasona te ingoa, e pipi
taito, ei ona matou noo ei.
17 E tae atura matou ki Ierusalema,
kite maira te au taeake ia matou ma te
18 rekareka. E *ao* akera, aere katoa atura
matou ko Paulo ma kia Iakobo ra; tei
reira katoa te au peresibutero ravarai
19 ra. E oti akera tona aroa anga atu ia
ratou ra, akakite marie atura aia i te
au mea ravarai ta te Atua i rave ki o
20 te au etene i tana apii anga. E kia
akarongo maira ratou *i te reira,* akameitaki atura i te Atu; e kua tuatua
maira ratou kiaia, Kua kite koe, e
to matou taeake, i te ngati Iuda akarongo nei e manganui te tausani: e te
21 māro anake nei oki ratou i te ture: E
kua akakiteia mai koe ia ratou e, te
apii ra koe i te ngati Iuda ravarai *e
noo* ki o te etene ra e, e akaruke ia
Mose, i te na ko anga atu oki e, auraka
ratou e peritome i te tamariki, e au-
22 raka oki e akono i te au peu ra. E
teianei, eaa te ravenga? kare oki e kore
te akaputuputu mai taua aronga katoa
ra; ka kite oki ratou e, teia mai nei
23 koe. E na ko koe i ta matou e karanga
atu nei: toko a i o matou nei puke
24 tangata, e tia ta ratou; E kapiti katoa
mai koe kia ratou, e kia tamā katoaia
koe e ratou katoa, e kia aiteite katoa
toou apinga e to ratou kia varu ratou i
to ratou mimiti: kite akera te tangata
ravarai e, e tuatua taeke ua tei tuatuaia
mai koe ia ratou; e te tika katoa ra
toou aerenga, e te akono katoa ra koe
25 i te ture. Kareka te au etene i akarongo ra, kua taka ïa tuatua ia tatou, e
kua tata akenei oki tatou eiaa ratou e
akono i te reira au peu, auraka ra ratou e *kai* i tei apaiia atu i te idolo ra, e
te toto, e te mea kukumi uaia ra, e
26 eiaa oki e akaturi. Kua kapiti akerā
Paulo ki taua au tangata ra, e ao akera
tamāia ora aia e ratou katoa, tomo atura

ki roto i te iero ra, e akakite atu i
te openga o te au rā tamā anga ra,
kia apaiia te terume na ratou rava-
rai.
Kare akera e ope tika taua nga rā 27
e itu ra, kite akera te ngati Iuda no
Asia ra iaia i roto i te iero, akakeu
ora i te tangata ravarai, e kua opu
atura to ratou rima iaia; Kua kapiki 28
atura, E te au tangata Iseraela nei, e
rave katoa mai; ko te tangata teia i
apii i te tangata katoa nei, kare e ngai
toe, i te mea tau kore i te tangata
nei, e te ture, e teianei ngai; e kua taoi
katoa mai oki i te Eleni ki roto i te
iero nei, e kua viivii teianei ngai tapu
iaia. (Kua akara ana oki ratou ia 29
Terophimo i Ephesia ra i te kapiti
anga kiaia ki roto i te oire ra, ko ta
ratou ïa i manako e, kua taoiia e Paulo
ki roto i te iero ra.) Keu atura taua 30
oire katoa ra, e kua oro maira te ta-
ngata tini ravarai; kua opu maira ia
Paulo, kua kika atura iaia ki vao mai
i te iero ra: e topiriia akera te au pa i
reira. E te rave ra oki ratou iaia e 31
ta, kua tae atura te tuatua ki te ka-
pena maata o te pupu vaeau e, te keu
ua nei Ierusalema katoatoa nei. Kua 32
arataki atura aia i te vaeau e te au ra-
ngatira anere, oro atura kia ratou: e
kia akara maira ratou i te kapena
maata e te au vaeau, kare akera ratou
i ta ia Paulo. Kua aere atura te ka- 33
pena maata i vaitata, kua opu atura
iaia, kua akaue atura i te tangata e
tapeka iaia i nga pirianganaoa e rua;
e kua ui atura *kia ratou* iaia, e tana
ara. Kua kapiki maira etai no roto 34
i taua aronga ra, e tuatua ke ïa, e
tuatua ke oki ta etai; e kare ua
akera i kitea meitakiia i te vaa o te
tangata, kua akaue atura aia e kave
iaia ki roto i te punanga. E tae 35
atura aia ki te kakenga ki runga, kua
maranga ua akera ki runga i te au
vaeau ra, no te mea te kononinoni
maira te tangata. Te aru maira oki te 36
tangata tini i muringao, i te kapiki
anga mai e, E akaruke atu tena. E 37
vaitata akerā Paulo i te kaveia ki roto
i taua punanga ra, kua karanga atura
aia ki te kapena maata, E tika ainei ia
koe kia tuatua au? Kua tuatua maira
aia, Kua kite koe i te tuatua Eleni?
Kare ainei koe i te tangata Aiphiti i 38
kaitamaki i muatangana, e ko tei ara-
taki oki i te tangata ta tangata, e a
katoa te tausani ki te medebara ra?
Kua karanga aturā Paulo, E ngati Iuda 39
tikai au no Tareso i Kilikia ra, e kare
au to te oire akaaka: teia taku tuatua
kia koe, e akatika mai koe e tuatua
40 ake ana au i te au tangata nei. E tika
maira iaia, kua kamokamo aturā
Paulo i tona rima ki taua aronga ta-
ngata ra, tu ua'i aia i te kakenga ki
runga, e muteki takiri rava ora; kua
karanga atura aia *kia ratou* i te tuatua
Ebera, na ko atura,

PENE XXII.

To Paulo akakite anga atu i tona aka-ariu angaia, e tona akariro angaia ei aposetolo na te etene: te ngati Iuda i te riri anga iaia: kare e pāpā uaia te tangata no Roma: to Paulo tuku angaia ki mua i te Sunederi.

1 E TĀMA, e te au taeake, e te ai
metua nei, ka akarongo mai ana
kotou i taku tuatua kia kotou iaku
2 uaorai nei. (E kia akarongo atura
ratou iaia, i te tuatua Ebera anga mai
kia ratou, maata atura to ratou mu-
3 teki; kua karanga atura aia,) E ngati
Iuda tikai au, i Tareso i Kilikia toku
anau anga, i teianei rai oire toku apii
angaia i te vaevaeo o Gamaliela, i apii
uaia oki au i te ture a to tatou ai
metua ra, maroiroi oki au i ta te Atua,
mei ia kotou ravarai na i teianei rā.
4 I takinga-kino oki au i teianei tuatua,
i te ruru anga i te tane ma te vaine, e
te tuku anga atu ki roto i te are tape-
5 kānga, e kia mate rava atu. Kua
kite katoa oki te taunga maata nei
iaku, e te aronga pakari katoa ra; na
ratou taku au leta i te au taeake i te
rauka anga mai, aere atura au ki Da-
maseko e taki mai i to reira ma te
pirianganaoa ki Ierusalema nei, kia
6 akautungaia. Iaku ra i aere ua i
taua tere noku ra, e vaitata atura au
ki Damaseko, kare akera i mamia, kua
pini ora au i te mārama maata i te
kakā anga mai no runga i te rangi i te
7 avatea. Inga ora au ki raro i te one,
akarongo atura au i tetai reo i te tua-
tua anga mai kiaku e, E Saula, e
Saula, eaa koe i takinga-kino mai ei
8 iaku? Kua karanga atura au, E te
Atu, koai koe? Kua tuatua maira aia
kiaku, Ko au, ko Iesu i Nazareta ra,
9 taau i takinga-kino mai nei. Kua kite
oki ratou, ko tei aere katoa ra, i taua
mārama ra, e mataku ora; kare ratou
i kite i tona reo, to tei tuatua mai
10 kiaku ra. Kua karanga atura au, E
te Atu, e akapeea au? Kua tuatua
maira te Atu kiaku, Ka tu, ka aere ki
Damaseko; ei reira koe e akakiteia mai
ei i te au angaanga katoa i akonoia

naau e rave ra. E kare akera i tika 11
iaku kia akara i te kakā o taua mā-
rama ra, i aratakiia au ki te rima e te
aronga i aere katoa ra, e tae atura au ki
Damaseko. E tetai tangata ra ko 12
Anania, e tangata paieti i te akono-
anga i te ture ra, e rongo meitaki oki
tona i te ngati Iuda ravarai i noo *i
reira,* Aere maira, e tu maira i vai- 13
tata iaku, na ko maira, E *taku* taeake
e Saula, ka akara mai ana. Akara
atura au iaia i taua ora ra. E kua 14
tuatua maira aia, Kua akonoia na koe e
te Atua o to tatou ai metua, kia kite
koe i tona anoano, e kia akara koe i
taua Tangata Tuatua-tika ra, e kia
akarongo oki koe i te reo i tona vaa.
Ei kite oki koe nona ki te tangata ra- 15
varai, i taau i akara, e taau i akarongo
ana. E teianei, eaa koe i tavare ei? 16
ka tu, kia bapetizoia koe, e orei ke atu
i taau au ara, i te kapiki anga atu i te
ingoa o te Atu. E oki akaou maira au 17
ki Ierusalema nei, iaku ra oki i pure
ki roto i te iero ra, tareuia maira au;
Kite atura au iaia i te tuatua anga mai 18
kiaku e, E ngakoikoi, e aere ke atu
koe i tenana, akaruke mai i Ierusalema
nei: kare oki ratou e akarongo i taau
tuatua iaku. Kua karanga atura au, 19
E te Atu, kua kite oki ratou e, i ta-
peka ana au, e i pāpā ana oki au, i te
aronga i akarongo ia koe i te au su-
nago katoa ra: Ka maringi ei oki te 20
toto o te kite noou ra, ko Setephano,
te tu katoa ra au i vaitata i te akatika
ua anga i tona mate, e naku oki i ta-
papa i te kakau o te aronga i ta iaia
ra. Kua tuatua maira aia kiaku, Ka 21
aere ra, ka tono ke atu oki au ia koe
ki te etene ra. Kua akarongo oki ra- 22
tou iaia e tae akera ki te reira reo,
kua akateitei atura to ratou reo, na ko
atura, E akaruke ke atu i tenana ta-
ngata, *eiaa e vaioia* i teianei ao: kare e
tau iaia te ora. Te kapiki ua ra ratou 23
ma te kiriti i to ratou kakau, e ma te
āū i te one ki runga; Kua akaue atura 24
oki te kapena maata e kave iaia ki
roto i te punanga, karanga atura oki
e, e ui atu kiaia ma te pāpā; kia kite
aia i te ara i kapiki ua mai ei ratou
iaia. E te tākai ra ratou iaia ki te 25
taura, kua karanga aturā Paulo ki te
rangatira anere i tu i vaitata ra, E tau
aina i te ture kia pāpā kotou i te ta-
ngata no Roma, kare i akaapaia ra?
Kite akera te rangatira anere, aere 26
atura aia, karanga atura ki te kapena
maata, na ko atura, E matakite i taau
e rave nei: no Roma oki teianei ta-
ngata. Kua aere maira te kapena 27
maata, kua tuatua maira kiaia, E aka-
kite mai koe kiaku, no Roma tikai
28 koe? Kua karanga atura aia, A. Kua
tuatua maira te kapena maata, E
moni maata oki taku i riro ei au ei ta-
ngata no reira. Kua karanga aturā
29 Paulo, E tangata anau tikai au. E
te aronga i vaitata i te ui atu kiaia ra,
aere ke atura ïa i reira: mataku
katoa ora oki te kapena maata i tona
kite anga e, no Roma aia, e koia oki i
30 ruru iaia. E ao akera, kua tatara
akera aia i tona tapeka, akaue atura
aia i te kau taunga nunui, e te Sune-
deri katoa ra, e akaputuputu mai,
kia kite tikai aia i te ara i tapepeia mai
ei aia e te ngati Iuda ra, kua ara-
taki maira ia Paulo ki raro, kua
tuku atura *iaia* ki mua i to ratou
aroaro.

PENE XXIII.

Ta Paulo tuatua ki te taunga maata: te taumāro anga o te au Pharisea ma te au Sadukea: kua akamaroiroiiā Paulo i te orama: to te ngati Iuda moetapapa anga iaia, e te apai angaia ia Feliki ra.

1 KUA tiroi matariki aturā Paulo i
te Sunederi, na ko atura, E tāma,
e te aronga taeake nei, i noo ua ana
oki au ma te akava-ngakau meitaki i
mua i te aroaro o te Atua, e tae rava
2 akenei i teianei rā. Kua tuatua
maira te taunga maata ra ko Anania
ki te aronga i tu i vaitata kiaia, e
3 moto atu i te vaa. Kua karanga
aturā Paulo kiaia, Kua vaitata te Atua
i te moto mai ia koe, e tenana patu
akateateaia: noo mai ana oki koe e
akava mai iaku i te ture, e akaue oki
koe kia motokia au i te mea e kore e
4 tau i te ture ra? Kua tuatua maira te
aronga i tu ua i vaitata ra, E akakino
aina koe i te taunga maata a te Atua?
5 Kua karanga aturā Paulo, Kare akera
au i kite, e *taku* au taeake, e koia te
taunga maata: kua tataia oki e, "Au-
raka koe e tuatua kino i te kavana i
6 runga i to iti-tangata na." Kia akara
akera rā Paulo e, e Sadukea tetai pae,
e Pharisea oki tetai pae, kua kapiki
atura aia ki roto i taua Sunederi ra, E
tāma, e te au taeake, e Pharisea au,
e tamaiti oki na te Pharisea: no te
tapapa i te tuakaouanga o tei mate ra
7 i akavaia mai ei au nei. Tei te tuatua
anga atu aia i taua tuatua ra, tupu
atura te taumāro i te Pharisea ma te
Sadukea: mavete atura taua aronga
8 maata ra. I karanga oki te Sadukea

e, kare ua e tuakaouanga, kare oki e
angela, kare oki e vaerua: kareka te
Pharisea, e tuatua-mou katoa ïa *ia*
ratou. E maata rava ua atura te 9
vaa; kua tu akera te au tata tuatua
no te papaki o te Pharisea, kua māro
ketaketa atura, na ko atura, Kare rava
akera i kitea ia matou te kino o teianei
tangata: e vaerua tei tuatua mai kiaia
ra, e te angela, auraka tatou e māro
atu i te Atua. E maata rava ua 10
atura te karo, mataku ora te kapena
maata, ko te aeae uaia aeā Paulo e
ratou; kua akaue atura i te aronga
vaeau e aere ki raro e opu mai iaia i
rotopu ia ratou ra, e taki mai ki
roto i te punanga. E po akera, kua 11
tu maira te Atu i vaitata iaia, kua
tuatua maira, E akamaroiroi, e Paulo:
mei taau i akakite i te tuatua noku i
Ierusalema nei, e akakite katoa oki
koe i Roma e tika'i.

E ao akera, kua kapiti marie akera 12
etai pae ngati Iuda, kua akatau ora i te
tuatua taumaa ia ratou uaorai, i te na
ko anga e, kare ratou e kaikai, e kare
oki e inu, kia mate rā Paulo ia ratou.
E a ngauru anga ma ara taua aronga i 13
kapiti ra. Aere atura ratou ki te 14
kau taunga nunui, e te aronga pakari
ra, kua karanga atura, Kua akatau
matou i te tuatua taumaa ia matou
uaorai e, kare matou e kaikai e kia
mate ua atu a Paulo ia matou. E 15
teianei, ka akakite atu kotou e te Sune-
deri katoa i te kapena maata, e arataki
mai aia iaia ki raro ki o kotou nei
apopo, mei te mea e, te inangaro ra
kotou i te ui meitaki atu rai i te au
mea katoa nona ra: e kare aia i vai-
tata mai *ia kotou* nei, kua mate ïa ia
matou. Kite akera ra te tamaiti a te 16
tuaine no Paulo i taua moetapapa ra,
aere atura, tomo atura ki roto i te
punanga, akakite atura kia Paulo.
Kua karanga aturā Paulo ki tetai o te au 17
rangatira anere ra, na ko atura, Ka ara-
taki atu koe i teianei tamaiti ki te kapena
maata ra: e manga tuatua oki tana e
akakite atu kiaia. Kua rave akera aia 18
iaia, arataki atura ki te kapena
maata, kua karanga atura, I tuatua
mai a Paulo tapekaia nei kiaku, e kua
pati maira iaku kia arataki mai au i
teianei tamaiti kia koe nei, e manga
tuatua oki tana e akakite atu kia koe.
Kua rave akera te kapena maata i 19
tona rima, arataki atura *iaia* ki te ngai
poiri, kua ui atura, Eaa taau tuatua e
akakite mai kiaku? Kua tuatua 20
maira aia, I akatau ana te ngati Iuda
i ta ratou tuatua e pati atu ia koe ia
Paulo, kia taki atu koe *iaia* ki raro
apopo, ki roto i te Sunederi, mei te
mea e, i inangaro ratou i te ui mei-
taki atu i te au tuatua katoa nona.
21 Auraka ra koe e akatika atu i ta ratou;
te moetapapa maira to ratou iaia, e a
katoa ngauru anga ma ara i te tangata,
kua akatau oki ratou i te tuatua tau-
maa ia ratou uaorai e, kare ratou e
kaikai, e kare oki e inu, e kia mate
rava atu aia ia ratou; e kua araara
mamao oki ratou i teianei, te tapapa
maira ia koe i te akatika anga atu.
22 Kua tuku maira te kapena maata i
taua tamaiti ra, ako maira iaia, Au-
raka rava koe e akakite ki te tangata
e, kua aaki mai koe kiaku i teianei au
23 tuatua. Kua kapiki atura aia i e
toko rua puke rangatira anere, kua
karanga atura, Ka akonokono i te
vaeau kia rua ake anere e aere ki
Kaisarea, e te au tangata ipo ra, kia itu
ngauru anga, e te aronga kotao ra, kia
rua ïa anere, ei te toru o te ora i teia-
24 nei po; E tiki oki etai puaka ei noo-
anga no Paulo, e arataki meitaki atu
ei *iaia* ki te kavana ra kia Feliki ra.
25 Kua tata atura aia i te leta na ko
26 atura: Kalaudio Lusia ki te kavana
27 teitei ra ia Feliki, kia ora na: I opu-
kia tenana tangata e te ngati Iuda, e
me mate aia ia ratou; e rokoia ora
ratou e au ma te pupu vaeau katoa,
opu atura au iaia, kite akera au e, no
28 Roma aia. E inangaro akera au kia
kite au i te ara i tapepe mai ei ratou
iaia, arataki atura au iaia ki roto i te
29 Sunederi no ratou: E kite akera au e,
i tapepeia aia i te tuatua māroia i roto
i ta ratou orai ture, kare aia i tapepeia
i te ara e tau ei iaia te mate, e te
30 tapeka katoa oki. E kia aakiia mai
au e, te moetapapa ra te ngati Iuda i
taua tangata nei, akaue akenei au *i te*
tangata e arataki atu kia koe na, kua
karanga oki au ki te aronga i tapepe
mai *iaia* ra, e akakite atu kia koe
i *ta ratou* tuatua iaia. Kia ora na.
31 Kua rave akera taua au vaeau ra ia
Paulo, arataki atura ki Anetipateri
32 i te po, i tei akaueia maira. E ao
akera, vaioia ora te aronga tangata ipo
ei arataki iaia, oki maira ratou ki te
33 punanga. E tae atura ratou ki Kaisa-
rea, kua apai atura te leta ki te ka-
vana, e kua tuku atura ia Paulo ki
34 mua i tona aroaro. E kia tatau te
kavana *i taua leta ra*, kua ui maira aia
e, no teea enua aia: kite akera aia
35 e, no Kilikia aia; Kua na ko maira
aia, Kia tae katoa mai te aronga e
tapepe ia koe na, ka akarongo atu ei

au ia koe. Kua karanga atura aia e
tapeka iaia ki roto i te ngai akava-
anga a Heroda ra.

PENE XXIV.

To Paulo akaapa angaia e Teretulo, e te akatika anga iaia uaorai: to Feliki mataku anga i te ako angaia e Paulo.

EPO rima akera, aere atura te 1
taunga maata, ko Anania, e te
aronga pakari katoa, e tetai tumu ko-
rero, ko Teretulo, ki raro, ko tei aka-
kite atu ïa ki te kavana ia Paulo. E 2
tikiia atura aia, kua timata aturā
Teretulo i te tapepe *iaia*, na ko atura,
E au maata to matou ia koe, e e peu
meitaki oki taau i rave i toou akono
meitaki i teianei enua, Te rekareka 3
nei matou ma te akameitaki kare e
ngai toe, kare oki i tivata, e Feliki tei-
tei. Auraka ana ra au e tamanata 4
atu ia koe, teia taku tuatua kia
koe, e akarongo iti ua mai ana
koe ia matou, i te āriki meitaki naau
ra. Kua kite matou i teianei tangata, 5
e tangata pekapeka, e te taoriori i te
ngati Iuda ravarai e pini ua ake te
enua katoatoa, e e arataki oki i te pupu
Nazarene ra: E timata io nei aia i te 6
akanoa i te iero: opu atura matou
iaia, i maara oki matou e akava *iaia* i
ta matou orai ture. Kua aere maira 7
ra te kapena maata ko Lusia, kua opu
nui ua maira *iaia* i roto i to matou
rima, Kua akaue atura i te aronga i 8
tapepe iaia e aere mai kia koe nei; kia
kite katoa oki koe uaorai kia akava ra,
i te au mea ravarai ta matou i tapepe
atu iaia nei. Kua akatika katoa atura 9
oki te ngati Iuda, na ko atura, Koia
tika te reira. E kia tungou mai te 10
kavana kia Paulo e tuatua aia, kua na
ko atura, I te au mataiti roa akenei
oki ko koe rai te akava i teianei enua,
kua kite au, i meitaki ei au i te aka-
tika anga iaku orai nei: Kia kitea 11
uaia e koe e, okotai rava akenei nga-
uru anga te po e rua ara i aere ei au ki
Ierusalema e akamori *i te Atua.*
Kare oki ratou i kite iaku i te taumāro 12
anga ki tetai tangata i roto i te iero, e
te taori anga i te tangata, kare oki i
roto i te au sunago, kare katoa oki i te
oire: Kare oki e tika ia ratou kia 13
tuku mai i te kite i te au mea ta ratou
i tapepe mai iaku nei. E aaki atura au 14
kia koe i teia, ta ratou e tuatua nei e, e
airesi, te akapera nei au i te akamori i
te Atua o toku ai tupuna, ma te aka-
rongo i te au tuatua ravarai i tataia i
roto i te ture, e te au peroveta ra:
15 Te irinaki nei au ki te Atua, ko ta
ratou katoa oki ïa e tiaki nei, e e
tuakaouanga to tei mate, te aronga
tuatua-tika e te aronga tuatua-tika
16 kore. I akamaroiroi ei oki au nei,
eiaa ei ara i taku akava-ngakau i te
Atua, e te tangata nei, kare i tuku-
17 moe. Manganui akenei oku mataiti i
topa i aere mai ei au e apai mai i te
apinga i toku enua, e te terume *a te*
18 *Atua.* I reira toku kitea anga e toko-
tai puke ngati Iuda no Asia i roto i te
iero, kua tamāia, kare ra i maata te
19 tangata, kare oki i koma. E aere
katoa mai to ratou i ko nei e tika'i, i
mua i toou aroaro nei ka tapepe mai
ei *iaku*, peneiake e tuatua ta ratou
20 iaku: Auraka atu rai ïa, ka tuatua
mai ratou nei i te kitea anga e ratou
taku ara, iaku i tu i mua i te aroaro o
21 te Sunederi, E ko teia ua nei reo oko-
tai taku i kapiki ua, ka tu ua'i au i
rotopu ia ratou ra e, No te tuakaou-
anga o tei mate nei i akavaia'i au e
22 kotou i teianei rā. E kia akarongo
mairā Feliki i taua au tuatua ra, kua
akaoti maira aia i ta ratou *tuatua*, na
ko maira, Kia kite meitaki ake ana au i
tenana tuatua, kia tae mai te kapena
maata ko Lusia ki raro nei, *ei reira* au
e akarongo atu ei i ta kotou tuatua e
23 ope rava ake. Kua karanga atura aia
ki tetai rangatira anere e tapapa mei-
taki ia Paulo, auraka e tapeka uaia, e
kia aere mai tona au oa e akara iaia, e e
matuapuru mai *iaia*, aua e akakoreia
atu.
24 E topa akera etai puke rā, tae
mairā Feliki e tana vaine ngati Iuda
ko Derusila, unga atura aia i te karere
e tiki ia Paulo, e akarongo atura iaia i
te tuatua no te akarongo i te Mesia ra.
25 E te akatika maira aia i te tuatua no te
tuatua-tika, e te akono meitaki, e te
akavaanga a muri ake, rutetetete orā
Feliki, na ko atura, E aere ke atu
ana ra koe, e ka tiki atu rai au ia koe
26 i tona atu rā. I manako oki aia e, e
oronga mai a Paulo i te moni nana,
kia tukuia atu aia e ia; i tiki putu-
putu atu ei aia kiaia e karangaranga
27 rai raua. E ope akera nga mataiti
e rua, tupauia akerā Feliki ia Pokio
Fesito; vaio aturā Feliki ia Paulo kia
tapeka uaia ana, ei akarekareka anga
atu i te ngati Iuda.

PENE XXV.

Ko Paulo i mua ia Fesito: to Fesito akakite anga kia Ageripa ia Paulo, e tana tuatua iaia.

E TAE mairā Fesito ki taua enua 1
ra, e po toru akera, aere atura aia
ki Ierusalema mei Kaisarea atu. Kua 2
akakite maira te taunga maata e te
aronga ngati Iuda mana ra kiaia ia
Paulo, e akateni maira iaia, Tuatua 3
maira ei takinga-meitaki mai tana *ia*
ratou, e tiki aia e akaoki mai iaia ki
Ierusalema; te moetapapa ra oki
ratou iaia i te ara e ta. Kua karanga 4
atura rā Fesito, kua vaooiā Paulo i
Kaisarea, e kua vaitata katoa oki aia
orai i te aere *ki reira*. E kua na ko 5
atura aia, Te aronga e tika kia aere i o
kotou nei, ko te aere katoa ïa ki raro,
e e ara ta taua tangata ra, ka tapepe atu
ei ratou iaia. E kia noo aia ki o ratou, 6
e po ngauru ma ara akera, aere atura
aia ki raro ki Kaisarea; e ao akera,
noo ora aia ki rungao i te akavaanga,
kua akaue atura e arataki mai ia
Paulo. E kia tae mai aia ra, kua 7
tapini maira te ngati Iuda mei Ierusa-
lema maira *iaia*, e kua tapepe maira ia
Paulo i te ara mamaata e manganui, e
kare rava akera i kitea ia ratou taua au
ara ra. Kua karanga atura aia i te 8
akatika anga iaia uaorai, Kare rava
aku ara i te ture a te ngati Iuda nei, e
i te iero, e ia Kaisara oki. Ko Fesito 9
ra, inangaro aia i te akarekareka atu i
te ngati Iuda, kua tuatua maira kia
Paulo, na ko maira, E tae aina koe ki
Ierusalema, e ei reira koe akavaia'i i
teianei au tuatua i mua i toku nei
aroaro? Kua karanga aturā Paulo, 10
Te tu nei au i mua i te akavaanga a
Kaisara, e tau ïa iaku kia akavaia au i
reira: kare rava aku ara i te ngati
Iuda, kua kite ua oki koe. E e ara 11
tikai taku i rave, e kua rave au i te
mea e tau ei iaku te mate, kua tika
iaku te mate: e kare rava e marikonga
i te au mea ta ratou i tapepe mai iaku
nei, kare rava e tangata e tika'i kia
tuku atu iaku kia ratou. Ei ia Kaisara
au. Kua karangaranga orā Fesito e te 12
aronga akava ra, e oti akera, kua tua-
tua maira aia, Kua karanga koe, Ei ia
Kaisara au? ka riro koe kia Kaisara.
E topa akera etai puke rā, kua 13
aere maira te ariki ra ko Ageripa e ko
Berenike ki Kaisarea, e aroa ia Fesito.
E manganui akera to raua puke rā i 14
reira, kua akakite aturā Fesito ki te
ariki i te tuatua ia Paulo, na ko atura,
Tei ko nei tetai tangata tapekaia i
vaioia e Feliki: Nona te tuatua i 15
akakiteia *kiaku* e te kau taunga nunui,
e te aronga ngati Iuda pakari, iaku i
Ierusalema ra, e kua pati maira i te
tuatua-tau iaia. Kua karanga atura ra 16
au kia ratou, Kare ïa peu i to Roma,
te oronga ua atu i te tangata kia mate,
kia tae maira te aronga e tapepe i mua
i te aroaro o te tangata i tapepeia ra,
kia tika tana tuatua i te akatika anga
iaia uaorai i taua ara i tapepeia'i aia ra.
17 E tae maira ratou ki ku nei, noo ora
au ki runga i te akavaanga kia ao ake,
kare i tavare, kua akaue atura au e
18 taki mai i taua tangata ra. E tu maira
te aronga i tapepe mai iaia ra, kare ua
ratou i akakite mai i te au ara taku i
19 maara ra: E māro anga ra ta ratou
kiaia i ta ratou uaorai akamori anga, e
i tetai tangata kua mate ko Iesu, ko ta
20 Paulo ïa i manono ra e, te ora ra. No
te mea ra, i ekoko ua au i taua tuatua
ra iaia, kua ui atura au *kiaia*, Ka tae
aina koe ki Ierusalema, e ei reira koe
21 akavaia'i i taua au tuatua nei? Kua
tuatua maira rā Paulo, E vaio au kia
akarongo a Auguso iaku: kua akaue
atura au e tapeka iaia, e kia kave atu
22 au iaia kia Kaisara ra. Kua tuatua
mairā Ageripa kia Fesito, Te inangaro
katoa nei au i te akarongo i taua ta-
ngata nei. Kua karanga atura aia,
Apopo koe e akarongo ei iaia.
23 E ao akera, kia tae mairā Ageripa e
ko Berenike ma te tietie maata, e tomo
maira ki roto i te ngai akarongo anga,
e te au kapena mamaata katoa, e te
aronga taoiau i taua oire ra, kia akaue
aturā Fesito i aratakiia mai ei a Paulo.
24 Kua karanga aturā Fesito, E te ariki
e Ageripa, e ko kotou katoa nei, e
tāma, te kite nei kotou i teianei tangata,
nona te tuatua a te ngati Iuda ravarai
i tuatua raurau mai kiaku nei i Ieru-
salema, e i ko nei katoa oki, i te kapiki
anga mai e, Kare aia e tika kia vaio ora
25 ua mairai. Kite akera au e kare ana
ara e tau ei te mate, aia uaorai oki i ka-
ranga e, Ei ia Auguso au, manako rava
26 akera au e kave iaia *i reira*. Kare
oki aku tuatua i kitea puia kia tata atu
ki taku ariki ra i teianei tangata: i
arataki mai ei au iaia ki mua i toou
aroaro, e te ariki e Ageripa, e ki mua
katoa oki ia kotou, kia rauka taku tua-
tua ei tata anga atu, kia oti i te uiia ra.
27 E mea tika kore oki iaku kia kave i te
tangata tapekaia ra, e kare katoa e aka-
kite atu i te au ara i tapepeia mai ei
aia ra.

PENE XXVI.

Ta Paulo tuatua i mua i te aroaro o Ageripa: Fesito i te karanga anga ia Paulo e kua nenevaia: kua vaitatā Ageripa i te riro e Kerisitiano.

1 KUA tuatua mairā Ageripa kia
Paulo, E tuatua ua mai koe i te

tuatua ia koe uaorai. Kua akatika ua
aturā Paulo i tona rima, kua na ko
atura i te tuatua iaia uaorai: E te 2
ariki e Ageripa, kua meitaki rava au,
ko au e tuatua iaku orai i teianei rā ki
mua i toou aroaro nei, i te au mea ka-
toa i tapepeia mai ei au e te ngati Iuda
nei: No te mea, kua kite koe i te au 3
peu ravarai, e te au tuatua katoa, a te
ngati Iuda: e teianei, teia taku tuatua
kia koe, ka akarongo marie mai koe
kiaku. I te tu ra o toku noo anga i te 4
ao nei, mei *toku* ou anga mairai, i
rotopu i to matou uaorai i Ierusalema
ra, kua kite te ngati Iuda katoatoa;
Ko tei kite mai iaku mei muatangana 5
mai, (naringa ratou e tuatua,) e i noo
Pharisea ua ana au, ko te pupu ako-
no tu ke rava ïa i ta tatou tuatua. E 6
teianei no te tapapa i ta te Atua i tua-
tua mai i to tatou ui tupuna ra, i tu
ei au nei ma te akavaia mai: Ta to 7
matou ïa au kopu tino ngauru ma rua
i inangaro kia rauka, i akamori ua'i *i*
te Atua i te po e te ao: no taua tapapa
ra, e te ariki e Ageripa, i tapepeia mai
ei au e te ngati Iuda nei. Eaa! te 8
maara na kotou e, e mea tika kore kia
akarongo e, e akatu akaou te Atua i tei
mate? E manako tika oki toku i roto 9
iaku uaorai *i muatangana* e, kia maata
toku patoi atu i te ingoa o Iesu no
Nazareta e tika'i. Kua pera oki au i 10
Ierusalema: e manganui to te aronga
tapu i topiriia e au ki roto i te are
tapekānga, rauka ora toku rangi i te
kau taunga nunui ra; e kia taia ratou,
kua akatika katoa atu oki toku reo *i te*
reira. E manganui toku tainga ia ra- 11
tou i te au sunago katoa, e naku i aka-
mataku atu kia akakino ratou; e no te
maata o toku riri ia ratou, takinga-kino
atura au *ia ratou* e tae ua atura ki te
oire ke ra. Ko te tere ïa iaku i aere 12
ki Damaseko ra, ma te tuatua e te
rangi o te kau taunga nunui ra, E ava- 13
tea akera, e *taku* ariki, kite atura au i
te mārama no te rangi mai i te mataara,
iti ora to te rā kakā i te kakā anga mai,
e pini rava akera au e te aronga katoa
e aere ra. E inga anake ora matou 14
ravarai ki raro i te one, akarongo atura
au i tetai reo i te tuatua anga mai kiaku,
i te na ko anga mai, i te tuatua Ebera,
E Saula, e Saula, eaa koe i takinga-
kino mai ei iaku? e mea ravengata
naau kia takatakai i te ko. Kua ka- 15
ranga atura au, E te Atu, koai koe?
Kua na ko maira aia, Ko au ko Iesu
taau i takinga-kino mai nei: Ka tu 16
ra, ka tu ua mai to vaevae ki runga,
i akakite ua atu ei oki au kia koe, e
akono ia koe ei taunga e ei kite i te au
mea katoa taau i kite akenei, e te au
mea taku e akakite atu rai kia koe;
17 I te akaora anga ia koe i te au tangata
nei, e i te au etene, taku e tono atu ia
18 koe i teianei, Ei akapuera i to ratou
mata, *e* ei akaariu mai *ia ratou* ki te
mārama mei te poiri mai, e mei te au
oki o Satani ki te Atua, kia rauka
oki ia ratou te akakore anga ara, e
tetai tuanga ki roto i te aronga i aka-
19 tapuia, i te akarongo anga iaku. Kare
ua akera au, e te ariki e Ageripa,
i akarongo ngata i taua orama o te
20 rangi ra: Kua akakite atura ra au i to
Damaseko i muatangana, e to Ierusa-
lema, e pini ua ake oki Iudea katoa, e
i te etene oki e, e tataraara ratou, e e
ariu mai oki ki te Atua, ma te akono i
21 te tuatua e tau ei i te tataraara ra. No
taua tuatua ra i opu mai ei te ngati
Iuda iaku i roto i te iero, e te rave
22 maira oki e tamate rava *iaku*. I turuia
maira au e te Atua, e tae rava akenei i
teianei rā, i te akakite anga atu ki te
aronga mamaata e te tangata rikiriki, e
te tuatua anga atu i taua au tuatua
anake ra i ta te peroveta tini e ta Mose
23 i tuatua maira e, ka tupu; E ka mate
rai te Mesia, *e* koia te ka tu mai ana i
te aronga i mate ra, e ka akakite aia ki
te tangata, e te au etene, i te mārama.
24 Te pera atura aia i te akatika anga iaia
uaorai, kua kapiki ua maira te reo o
Fesito, E Paulo, kua auouoia koe;
kua nenevaia koe i te kimi anga i te
25 tuatua. Kua karanga atura ra aia,
Kare ua au i nenevaia, e Fesito tei-
tei; ko te tuatua-mou ra taku e ka-
26 ranga nei e te auouo kore. Kua kite
ua oki te ariki i taku i tuatua ua atu
nei i mua i tona aroaro i teianei au tua-
tua: kare rava teianei au tuatua i ngaro
iaia, kua kite au; kare ua oki teia te
27 mea i raveia i te ngai poiri. E te
ariki e Ageripa, kua akarongo koe i te
au peroveta? Kua akarongo koe, kua
28 kite au. Kua tuatua mairā Ageripa
kia Paulo, Kua vaitata au i te riro ei
29 Keresitiano ia koe. Kua karanga aturā
Paulo, Toku ïa anoano i te Atua, au-
raka ko koe anake ra, ko te aronga
ravarai ra e akarongo mai iaku i teia-
nei rā, kia vaitata, e kia aite rava mai
kiaku nei, auraka ra teianei tapeka.
30 Tei te pera anga atu aia, kua tu akera
te ariki ki runga, e te kavana, e Bere-
nike, e te aronga i noo katoa ratou ra:
31 E kia akaatea atura ratou, kua ka-
rangaranga ora ratou orai, na ko akera,
Kare rava a teianei tangata mea i rave
e tau ei iaia te mate, e te tapeka oki.

Kua karanga ua aturā Ageripa kia 32
Fesito, E tuku uaia teianei tangata,
naringa kare aia i karanga e, Ei ia Kai-
sara au.

PENE XXVII.

Paulo i runga i te pai i te aerenga i Roma: te uriia mauta: te maroiroi o Paulo: te ngaa anga o te pai, e to ratou ora anga ki uta.

TIKA marie akera e, e ano matou 1
ki Itale, kua tuku atura ratou ia
Paulo, e ko e tokotai puke tangata ke i
tapekaia ra, ki tetai rangatira anere
no te pupu o Auguso, ko Iulio te ingoa.
Aere atura matou ki runga i tetai pai 2
Aderamitio, kua tuku atura, i maara
matou e na te pae enua i Asia ra te
akatere; ko matou katoa ko Arise-
tareko i Tesalonia i Makedonia ra. E 3
ao akera, tae atura matou ki Sidona.
Kua takinga-meitaki mairā Iulio ia
Paulo, kua tuku ua atura iaia kia
aere ua ana i tona au oa, kia akapu-
maana mai ratou iaia. E mei reira 4
oki, tuku atura matou, ano atura na te
pae i Kupero, no te mea e matangi ke.
Kua tere atura matou na te tua i Kili- 5
kia e Pamephulia, e tae atura matou
ki Mura i Lukia ra. Kite atura te 6
rangatira anere i tetai pai no Alekane-
derea i reira, te ano atura ki Itale; kua
tuku akera aia ia matou ki rungao i taua
pai ra. Tere rikiriki marie ua atura 7
matou e manganui te rā, kare ra matou
i aite ki Kenido i te matangi kino, tere
atura matou na te pae i Kereta i vaitata
ki Salimone; Me kore rava e topa ia 8
matou taua *ārō* ra, tae atura matou ki
tetai ngai, ko te Tutauanga Meitaki te
ingoa; tei vaitata te oire ra ko Lasea.
No te mea kua roa akera *matou*, ma- 9
takutaku akera matou kia akatere,
kua oti akera oki te neseteiaanga,
kua ako aturā Paulo, Na ko atura kia 10
ratou, E tāma, ka kino to teianei tere,
e te pou maata o te apinga ma te
pai, kare ra te reira anake ra, ka vai-
tata katoa ra tatou i te mate, kua kite
au. Maata atura ta te rangatira anere 11
akono i ta te atu pai e ta te pailati, i
ta Paulo i tuatua maira. E no te mea 12
kare e meitaki te reira tutauanga kia
noo i te paroro, kua karanga ora te
maata e ano, peneiake ko te tae ua atu
ki Phenika, ki tetai tutauanga i Kereta,
i ariu tika ki apatonga e ki apatokerau,
ei reira noo ei i taua paroro ra. E kia 13
angiangi maira te matangi ra e ma-
rangai, karanga akera ratou e, kua
rauka to ratou inangaro, kua tuku
atura, tere atura na te pae i Ke-
14 reta ra. Kare akera i roa rava, kua
tupu maira tetai matangi uriia, Euro-
15 kalido te ingoa. E mānu ke atura te
pai i te viviki *o taua matangi ra,* kare
atura e tika kia akatika ra ki runga i
te pu matangi, tuku ua atura matou
16 kia mānu ua ana. E tere atura matou
i vaitata i tetai enua, ko Kalauda te
ingoa, *e* me kore i rauka te boti ia
17 matou: E oti akera te reira i te utiia
e ratou ki runga, kimi atura ratou i te
ravenga, apai atura i te taura na raro
ake i te takere o te pai; tuku ora i te
rā, i mataku ratou ko te tiria aea ki
18 runga i te one, mānu ua ora. E *ao*
akera, uri atura ratou i te apinga ki
raro *i te tai*, no te mea kua maata to
matou takauriuri anga i taua uriia ra:
19 E tae akera ki te *po* toru, na to matou
uaorai rima i uri ki raro *i te tai* te
20 apinga tikai o te pai. E manganui
akera te rā, kare i kitea te rā e te etu,
te maata ua maira oki te uriia, kare
rava atura o matou manako ora toe.
21 E roa akera, kare matou i kai i te
kai, kua tu akerā Paulo i rotopu ia
ratou, kua karanga atura, E akarongo
tika mai kotou iaku, e tāma, eiaa
tika e tuku mai, *kua oti i* Kereta *ra,* i
rauka'i teianei kino e teianei pou.
22 Teia ra taku tuatua kia kotou, e aka-
maroiroi i teianei: kare rava tetai o
kotou nei e mate, mari ra ko te pai.
23 Inapo oki i tu mai ei i vaitata kiaku
tetai angela a te Atua, nona au nei, e
24 taku e akamori nei, I te na ko anga
mai e, Eiaa e mataku, e Paulo; e tu
koe i mua i te aroaro o Kaisara: e i na
oki, kua oronga mai te Atua i te aro-
25 nga e ano katoa i te tere nei noou. E
teianei, e tāma, e akamaroiroi: e aka-
rongo oki au i te Atua e, koia tika rai
26 tana i tuatua mai kiaku nei. Kia tiria
ra tatou ki runga i tetai enua e tika'i.
27 E tae akera ki te ngauru ma a o
te po, te takanimonimo aere uaia ra
matou i Aderia, kua maara akera te
aonga pai te vaitata maira tetai enua ia
28 ratou i te turuaipo; Kua akatongā
ora, kite atura e, e rua ngauru anga to
roa: tere atura e vaitata iti atu, kua
akatongā akaou ora, raungauru ïa roa
29 e rima ara. E mataku akera ratou ko
te kake aea ki runga i te kaoa, kua
tuku atura ratou i te tutau e a katoa
ki te kotoe, te inangaro ra ratou kia
30 ao. Te araara mamao ra te aonga pai
e aere e akaruke mai i taua pai ra,
tukuia ora te boti ki raro i te tai, mei
te mea e, e apai ratou i te tutau ki
31 mua; Kua karanga aturā Paulo ki te

rangatira anere e te au vaeau, Kia
kore teianei aronga e noo i runga i te
pai nei, kare kotou e ora. Kua kokoti 32
ua akera te au vaeau i te taura o te
boti, kua tuku atura kia mānu ua ana.
E te tapapa ua ra ratou i te tatauata, 33
kua ako aturā Paulo ia ratou ravarai e
kai i te kai, na ko atura, Ko te ngauru
ma a teia o to kotou rā i te noo ua anga
kare ua i kaikai. E teianei, teia taku 34
tuatua kia kotou, e kai i te manga:
e ora'i oki kotou: kare rava oki tetai
io rauru o to kotou na mimiti e topa.
E kia pera atura aia i te tuatua anga 35
atu, kua rave akera aia i te areto, kua
akameitaki atura i te Atua i mua ia
ratou ravarai: kua va'i ora, e kai ora.
Mareka rava akera ratou katoa, e kai 36
katoa ora i te manga. E rua anere 37
e itu ngauru anga e ono ara matou ki
runga i taua pai ra. E kai ora ratou, 38
e merengo akera, kua uri atura ratou i
te sitona ki raro i te tai kia māmā
te pai. E ao akera, kare ratou i kite i 39
taua enua ra, akara atura ra ratou i
tetai ava ma te one, manako ora ratou
e, e o te pai kia na reira i te akauru
atu. E uti akera ratou i nga tutau e 40
maranga akera ki runga, kua tatara
ora i te taura tapeka oe, kua tuku
ua atura; uti akera te rā maata *kia
ki* i te matangi, tere tika atura ki uta.
E tae atura ki te ngai ripainga, akaneke 41
atura ratou i te pai ki runga i te pa-
paku; mou piriakita'atura te putaiu,
kare rava i ngaueue, kareka te kotoe,
ngaa atura ïa i te rutunga i te ngaru.
Kua tuatua ora te au vaeau e ta i te au 42
tangata i tapekaia ra; ko te kau aea
atu tetai aronga, ka ora aea. Kua 43
tāpu atura ra te rangatira anere ia
ratou, i inangaro aia i te akaora ia
Paulo; kua akaue atura i te aronga
e kite i te kau ra, e rere ana ratou ki
raro *i te tai* ka kau atu ei ki uta:
E te aronga i toe ra, i na runga tetai 44
pae i te tapaanga rakau, e tetai pae na
runga i te vavānga pai. E ora anake
atura ratou ki uta kare i toe.

PENE XXVIII.

To Paulo ma takinga-meitaki angaia e te au tangata maori: te vipera i tona rima: te au maki i akaoraia: te tere ki Roma: e rua ona mataiti i te noo anga i reira.

E ORA anake atura ratou, kite 1
akera ratou e, ko Melita te ingoa
o taua enua ra. Kua takinga-meitaki 2
maira te au tangata maori ra ia ma-
tou; kua ta'u ora i te ai, e arataki
atura ia matou ravarai ki reira, no te
ua e topa ua maira, e no te anu oki.
3 E koikoi aere orā Paulo i tetai ruru
vaie, e tuku atura ki runga i te ai, kua
rere maira tetai vipera no roto i te ai,
piri maira ki runga i tona rima.
4 E kia akara maira taua au tangata
maori ra i taua mea taae ra i te piri
anga mai ki runga i tona rima, kua
karanga ora ratou orai, E riro tikai
teianei tangata i te ta tangata, ora ua
mairai aia i te moana, kare aia i aka-
5 oraia i te akaoko. Kua ruru atura
aia i taua taae ra ki roto i te ai, kare
6 rava aia i mamae. Te tapapa ra ratou
i te ee anga, e te inga anga aia ki raro,
ka mate rava atu ei i reira; kia ta-
papa ra ratou e roa akera, kare atura
ona maki kia akara mai ratou, ma-
nako ke atura to ratou ngakau, kua na
7 ko akera iaia, e atua ïa. Tei reirao
te au kainga o te tangata rangatira
o taua enua ra, ko Popilio te ingoa; ko
tei kite meitaki maira ia matou, e
angai maira ia matou i roto i tona are
8 e po toru. Te mate ra te metua o
Popilio i te vera e te ta'e toto, te akā-
vai ua ra: aere aturā Paulo ki roto
kiaia ra, kua pure ora, e tuku atura i
tona rima ki rungao iaia, akaora atura.
9 E oti akera te reira, kua aere maira te
aronga maki ke katoa o taua enua ra, e
10 akaoraia ora: E kua takinga-meitaki
maata maira ratou ia matou; e kia
vaitata matou i te aere, kua akateiaa
ratou *i te pai* ki nga mea e tau.
11 E ka toru akera marama i topa,
ano atura matou na runga i tetai
pai no Alekanederea, ko Diosekouroe
tona akairo, i taua enua ra te vai-
12 ranga i taua paroro ra. E tae atura
matou ki Sirakusa, po toru matou i te
13 noo anga *i reira.* Mei reira oki kua
tapini atura matou e tae atura ki
Regio; e po tai akera, arara maira te
matangi e marangai, e po rua akera oki,
14 tae atura matou ki Puteoli: E e aro-
nga taeake tei kitea ïa e matou i reira,
ko tei tuatua mai ïa kia matou e
noo ki o ratou ra, e kia po itu ake;
e aere tika atura oki matou ki Roma.
15 E kite akera te au taeake i reira ia
matou, kua aere maira ratou ki Apio
Foro, e te Tabereno Toru ra, aravei
maira ia matou; kite akerā Paulo ia
ratou, akameitaki atura i te Atua, e
maroiroi atura.
16 E tae atura matou ki Roma, kua
tuku atura te rangatira anere i te au
tangata i tapekaia ra ki te kapena o
te pupu vaeau ra: karekā Paulo kua
tuku ua atura aia *iaia*, kia noo ua aia

anake ra, e tetai vaeau ei tapapa
iaia.
E po toru akera kua karanga aturā 17
Paulo ki te aronga nunui ngati Iuda ra:
e putuputu maira ratou, kua karanga
atura aia kia ratou, E tāma, e te au
taeake nei, i tuku tapeka uaia au i
Ierusalema ki te rima o to Roma, kare
ra aku ara i to tatou, e te peu a to tatou
ai tupuna ra: E oti akera au i te akava 18
uaia, e tukuia ra au e ratou, no te mea
kare rava aku ara e tau ei iaku te
mate. Kia māro maira te ngati Iuda, 19
kua karanga atura au e, Ei ia Kaisara
au; kare ra aku ara kia tapepe atu au
i toku enua. I karanga atu ei au kia 20
kotou, kia kite au *ia kotou*, e kia tua-
tua atu au *kia kotou:* no ta Iseraela e
tapapa nei oki i tapekaia'i au i teianei
pirianganaoa. Kua tuatua maira ra- 21
tou kiaia, Kare a matou leta i rauka
no Iudea mai ia koe, kare rava oki te
au taeake i tae mai i ko nei i tuatua
kino mai ia koe. Te inangaro atu nei 22
ra matou kia kite matou ia koe i toou
manako; i tenana pupu, kua aka-
kinoia ïa e kare e ngai toe, kua kite
matou. E kia akonoia e ratou tetai 23
rā, kua aere maira ratou e manganui
ki tona are; kua apii atura aia ia ra-
tou, e akakite atura i te basilea o te
Atua, e ako atura ia ratou i te au tua-
tua no Iesu i roto i te ture a Mose, e
te au peroveta ra, mei te popongi mai
24 e aiai ua atura. Kua akarongo maira
tetai pae i taua au tuatua i karangaia
25 ra, e kare tetai pae i akarongo. E kare
i tau ta ratou io tuatua, aere atura ra-
tou, kia oti ake ia Paulo teianei reo
okotai i te karangaia, E tuatua tika ta
te Vaerua Tapu ia Isaia peroveta i to
26 tatou ai tupuna ra, Ka na ko mai ei ra
e, "Ka aere atu ki taua aronga ra, ka
karanga atu ei e, E akarongo kotou
i te akarongo anga, e kare ra e kite;
e akara kotou i te akara anga, e kare ra
27 e utoa: Kua patapatatue oki te nga-
kau o taua aronga ra, kua akarongo
ngata to ratou taringa, kua topiri ra-
tou i to ratou mata; ko te akara aea
to ratou mata, ko te akarongo aea *to
ratou* taringa, ko te kite aea *to ratou*
ngakau, ko te ariu mai aea, e ko te
28 akaoraia aea ratou e au." E teianei
kua akauia te ora a te Atua nei ki te
etene, e ka akarongo mai ïa ratou, kia
29 kite oki kotou. E oti akera teianei
tuatua i te karangaia e ia, aere atura
te ngati Iuda, ma te tauetono maata
ratou ratou orai.
30 Noo aturā Paulo e rua akera ma-
taiti ki roto i tona orai are ouia, e
āriki maira i te tangata ravarai e aere
31 atu kiaia ra, Tuatua maira i te basi-
lea o te Atua, e apii maira i te au
tuatua o te Atu ra o Iesu Mesia ma
te mataku kore, e kare [illegible] e tangata
i akakore atu.

TE EPISETOLE A TE APOSETOLO RA A PAULO

I TO ROMA.

PENE I.

Te akakite nei a Paulo i tona iki angaia: te meitaki maata o te evangelia: te au ara i raveia e te etene.

KO Paulo e tavini no Iesu Mesia, 1
i akariroia ïa ei aposetolo, i aka-
takaia no te evangelia a te Atua, (Ko 2
tei akakiteia mai i muatangana, e tana
au peroveta i roto i te tuatua tapu i
tataia ra,) No tana Tamaiti no to tatou 3
Atu ra no Iesu Mesia, ko tei anau i te
uanga o Davida, i te akonoanga i te
4 kopapa nei; I akakite akairoia maira
ma te mana e, ko te Tamaiti aia a te
Atua, i ta te Vaerua Tapu, i te tua-
5 kaouanga mei te mate maira: Nona
oki i rauka'i ia matou te aroa ua, e te
taoonga aposetolo i te au etene katoa
no tona ingoa, *kia rauka ia ratou* te
6 akono akarongo ra: No ratou katoa
oki kotou, ko tei akonoia e Iesu Mesia:
7 I te aronga katoa, i akaperepereia mai e
te Atua, i Roma na, i akonoia ei aro-

nga tapu: Ei ia kotou te aroa ua, e te
au, no ko mai i te Atua i to tatou Me-
tua ra, e te Atu oki ia Iesu Mesia ra.
E akameitaki ana au i taku Atua, 8
no Iesu Mesia ra, ia kotou ravarai, no
te mea kua tuatuaia to kotou akaro-
ngo e kako roa ake te enua katoa
nei. Ko te Atua oki taku e akamori 9
ma taku vaerua katoa i te evange-
lia o tana Tamaiti, ko toku ïa kite e,
kare ua au i vata i te taiku ia kotou;
I te pati anga i taku nei pure ma te 10
tivata kore, kia meitaki taku tere i te
openga nei, kia tika i te Atua, kia tae
atu au kia kotou na. E anoano maata 11
toku kia kite atu ia kotou, kia tuku au
i ta te Vaerua ia kotou, kia maroiroi
kotou: Kia pumaana oki au e kotou 12
katoa i to tatou akarongo, i to kotou e
i toku katoa oki. Kare au i anoano, 13
e *aku* au taeake, e kia kore kotou e
kite, e manganui toku akakoro anga e
aere atu kia kotou na, (e i tāpuia na
ra au,) kia puapingaia taku ia kotou,
mei tetai papaki etene katoa ra. E 14
kai ou oki au na te Eleni, e na te ta-
ngata ke ke; na te aronga pakari, e na
te kite kore. E teianei, kua tika roa 15
iaku i te akakite atu i te evangelia ia
kotou katoa i Roma na, e pou ua ake
toku nei maroiroi. Kare ua au i aka- 16
ma i te evangelia a te Mesia ra: no te
mea, ko te mana ïa o te Atua, kia ora
te tangata ravarai e akarongo ra; ko te
ngati Iuda ana, e te Eleni katoa oki.
Tei reira oki te tuatua-tika a te Atua i 17
te akarongo, i te akakite angaia mai ei
akarongo anga, mei tei tataia ra e, "Ko
te tangata tuatua-tika i te akarongo ra,
ka ora ïa."
Kua akakiteia mai oki te riri o te 18
Atua mei te rangi mai, i te au akono
kore katoa i te Atua, e i te tuatua-tika
kore a te tangata nei, ko tei tāpu i
te tuatua-mou ma te tika kore: No 19
te mea ko te au mea ravarai o te
Atua e kitea ra, te vai ua nei ïa ia
ratou; kua akakite oki te Atua kia
ratou. Te au mea oki nona tei kore e 20
tau kia akara ra, tei kitea puia nei ïa, i
te au mea *katoa* i angaia nei, mei te
maani anga mai i teianei ao; koia oki,
tona ra mana mutu kore anga, e te
Atua anga; kare ua atura o ratou
kotoe anga. No te mea e, kite ua rai 21
ratou e, e Atua, kare ratou i akakakā
iaia i tei tau i te Atua ra, kare oki i
akameitaki atu; riro atura ta ratou eu-
miumianga ei mea makonga kore, e
to ratou ngakau manako kore, poiri
atura ïa: I akatangata pakari oki ra- 22
tou, e riro atura ei neneva; Ruri ke 23
atura te meitaki o te Atua mate kore
ra, ei mea angaia mei te tangata e
mate ua nei te tu, e mei te manu, e
mei te au mea vaevae a ra, e te au
24 mea totoro aere nei. I akaruke ei te
Atua ia ratou, *kia rave ua* i te ra-
venga viivii i te anoano i to ratou uao-
rai ngakau, kia akakino i to ratou uao-
25 rai tino, ratou ratou uaorai; Ko tei ruri
ke i te tuatua-mou no te Atua ra ei
pikikaa, e kua pure, e kua akamori i
tei angaia ra, kare i Tei anga ra, nona
te akameitaki mutu kore ra. Amene.
26 No reira te Atua i tuku ua'i ia ratou
ki te anoano viivii ra; na ta ratou au
vaine oki i ruri ke i te mea tika ra i te
27 mea tika kore: E te au tane katoa oki,
akaruke atura i te mea tika ra i te
vaine; tupu atura i to ratou anoano
ratou ratou uaorai; e tane e e tane, i te
rave anga i te mea akama ra, e te rau-
ka anga te tutaki i roto ia ratou io i tei
28 tau i ta ratou ra ara. E ko ratou kare
i anoano i te tāpu i te Atua ma te kite
atu, kua tuku ua atura te Atua ia ra-
tou ki *to ratou* ngakau kino, kia rave
ua na ratou i te au mea tika kore;
29 Kua ki i te tuatua-tika kore ravarai,
te akaturi, te kanga, te noinoi apinga,
te manava kino: kua ki i te vareae, te
ta tangata, te tamaki, te pikikaa, te aka-
30 moupuku: e aronga urutoe, E aronga
oonitua, e anoano kore i te Atua, e ta-
kinga-kino, e nengonengo, e akatietie,
e kimi mea kino ra, e akarongo kore i
31 te metua ra, E akono kore, e akaatikau
koreromotu, kare e aroa mou, e riri
32 anga kore, e aroa kore; Kite ua rai
taua aronga ra i te ture a te Atua e, ko
tei rave i taua au mea ra, e tau ia ra-
tou te mate, e rave rai i taua au
mea ra, kare oki i te reira anake
ra, te taurekareka ra oki i te aronga
i rave ra.

PENE II.

Te vai nei te akaapa tika a te Atua: e nengonengo puapinga kore ua to te ngati Iuda i te ture e te peritome.

1 E TEIANEI kare koe e akatikaia,
e tera ra tangata, e te tangata ka-
toa e akaapa atu: i taua mea oki taau e
akaapa i tetai ke ra, te akaapa katoa
ra ia koe uaorai; ko koe oki e akaapa
na, te rave katoa na koe i taua au mea
2 ra. Kua kite ra tatou e, e tau ta te
Atua akaapa, i te aronga i rave i taua
3 au mea ra, i te tuatua-mou. E te ma-
nako ra koe, e tera ra tangata, e aka-
apa i te aronga i rave i taua au mea

ra e, e ora koe i te akaapa a te Atua,
tei rave katoa oki koe i taua au mea
ra? E te ruri ke nei ainei koe i 4
tona takinga-meitaki maata e te aka-
mouriri kore, e te akakoromaki roa,
kare rai i kite e, ei akatupu taua mei-
taki a te Atua ra, i toou tataraara?
No te māro ra, e te tataraara kore o 5
toou ngakau, te akaputu ra koe i te
riri ia koe uaorai, i taua rā riri ra, e te
akakite anga mai i te akaapa tika a te
Atua ra; Ko te akautunga mai i te 6
tangata katoa, i tei tau i tana au anga-
anga: I te aronga i kimi i te kakā, e 7
te meitaki, e te mate kore, i te tamou
marie anga i te tuatua meitaki, ko te
ora mutu kore ïa: I te aronga ra i 8
taumāro, e kare i akono i te tuatua-
mou, i akono ra i te tuatua-tika kore,
ko te makitakita ïa, e te otooto anga
riri; Te mate oki, e te tumatetenga, i 9
te au vaerua tangata katoa i rave i te
kino ra, to te ngati Iuda ana, e to te
Eleni katoa; Ko te kakā ra, e te nga- 10
teitei, e te au, i te tangata katoa i rave
i te meitaki ra, to te ngati Iuda ana, e
to te Eleni katoa: I te akono oki i te 11
tu o te tangata nei, kare ïa i te Atua.
Ko te aronga katoa i rave i te ara ma 12
te ture kore, ka mate ïa ma te ture
kore: e te aronga katoa i rave i te ara
ma te ture, ka akavaia ïa i te ture;
(Kare oki tei akarongo ua i te ture ra 13
te aronga tuatua-tika i te aroaro o te
Atua, ko tei akono ra i te ture ra, te
ka akatikaia ïa. Te etene oki kare a 14
ratou ture ra, kia rave ua ratou i ta te
ture ra, kore ua atu rai ta ratou ture,
ko ratou uaorai ta ratou ture: Kua 15
akakite ua oki ratou i ta te ture i ta-
taia i roto i to ratou ngakau, te aka-
kite ra oki to ratou akava-ngakau, e to
ratou manako, te akaapa ra, e te aka-
tika ra, ratou ratou uaorai;) Kia tae 16
ki te rā e akava'i te Atua i te au mea
ngaro a te tangata nei ia Iesu Mesia
ra, i te evangelia naku nei.
I na, e ingoa ngati Iuda toou, e te 17
irinaki na koe i te ture, te akatietie ra
oki koe i te Atua, Kua kite oki koe i 18
tona anoano, e te kite na koe i te mea
meitaki, kua apiiia oki koe e te ture;
Te karanga na koe ia koe rai e, e ara- 19
taki na te matapo, e turama no te aro-
nga *e noo* i te poiri ra, E apii i te kite 20
kore, e orometua na te tamariki, tei ia
koe oki te tu o te kite, e te tuatua-
mou i roto i te ture ra. Ko koe 21
oki ko tei apii atu i tetai ke ra, kare
koe e apii ia koe uaorai? ko koe oki
tei ako ua e, auraka e keia, te keia na
oki koe? Ko koe oki ko tei karanga 22
e, auraka e akaturi, te akaturi na oki
koe? ko koe oki ko tei akaviivii i te
idolo ra, te keia na oki koe i te iero?
23 Ko koe oki ko tei nengonengo i te ture
ra, te akakino ra koe i te Atua i te
24 akaapa anga i taua ture ra? Kua aka-
kinoia oki te ingoa o te Atua ki o te
25 etene ia kotou; mei tei tataia ra. E
puapinga oki to te peritome, kia akono
koe i te ture: e akaapa ture koe ra,
kua riro ïa toou peritome ei peritome
26 kore. E kia akono te peritome kore i
te tuatua-tika a te ture ra, kare ainei
tona peritome kore e karangaia e, e
27 peritome? Ko te peritome kore
anau nei, kia akono aia i te ture, e aka-
apa aia ia koe i te akaapa ture na, tei
ia koe te tuatua tataia e te peritome.
28 Ko te *ngati Iuda* vao ra, kare ïa aia te
ngati Iuda; e te *peritome* vao i te tino
29 ra, kare ïa i te peritome: Ko te *ngati
Iuda* roto ra, te ngati Iuda; e te peri-
tome ngakau ra, *te peritome*, eiaa to
vao ra, ko to te vaerua ra; ko tei
kore i akameitakiia e te tangata, e te
Atua ra.

PENE III.

Te meitaki maata i o maiia i te ngati Iuda, kare ra ratou e ora i te reira, ei te akarongo anake, e tika'i: kare te akarongo e akakore i te ture.

1 EAA oki ta te ngati Iuda ngai i maa-
ta? e eaa te puapinga o te peri-
2 tome? E maata ïa i nga mea ravarai, ko
te tuatua ra a te Atua i tukuia mai ia
3 ratou ra, te mea maata. Kare tetai
papaki i akarongo ra, eaa to reira? na
to ratou akarongo kore ainei e akakore
4 i te tuatua-mou a te Atua? Kare rava
ïa: kia riro atu te tangata ravarai ei
pikikaa, e tuatua-mou rai ta te Atua;
koia oki tei tataia ra e, "Kia tika taau
me tuatua koe, e kia apa kore taau me
5 akavaia koe." Kia akameitaki ra ta ta-
tou tuatua-tika kore i te tuatua tika a
te Atua ra, akapeea tatou? kare aina i
ē te Atua ra ko tei tuku mai i te mate
nei? (mei ta te tangata taku e tuatua
6 nei.) Kare rava ïa; eaa oki te Atua e
tika'i kia akava i to te ao nei i reira?
7 Kua maata oki te meitaki o te Atua i
te tuatua-mou nana i taku nei pikikaa;
eaa iora au i akaapaia mai ei ei tangata
8 ara? Eaa oki i kore ei i tika kia ka-
ranga atu e, Ka rave tatou i te tuatua
kino kia tupu te meitaki? (ko tei tapi-
kipiki aereia matou nei, e ta tetai pae i
karanga nei e, te akapera nei matou,)
kua tika te akaapa ia ratou.
9 Te aa nei oki i teianei? te maata nei

to tatou meitaki? Kare rava ïa: kua
taka oki ia tatou e, te vai ara ua nei te
ngati Iuda e te Eleni katoa oki: Koia 10
oki tei tataia ra e, kare rava e ta-
ngata tuatua-tika, e okotai iti ake:
Kare ua tetai i kite, kare rava tetai i 11
kimi i te Atua: "Kua ope rava i te 12
aere ke, e kua riro oki ratou ei mea
puapinga kore: kare rava tetai i rave i
te meitaki, e okotai iti ake." "E 13
vaarua turuma i tuera ua ra to ratou
karaponga; na to ratou arero e piki-
kaa mai;" "te kavangia asepi tei roto
i to ratou ngutu:" "Kua ki to ratou 14
vaa i te tao e te akakino oki:" "E viviki 15
to ratou vaevae i te akamaringi toto:
Ko te mate e te mamae maata tei 16
to ratou aerenga: Kare ratou i kite i 17
te mataara au:" "Kare rava e mataku i 18
te Atua i mua i to ratou mata." Kua 19
kite oki tatou e, te tuatua ravarai a te
ture i tuatua maira, i tuatua mai ïa i
te aronga i raro ake i te ture ra: kia
piri te au vaa ravarai, e kia araia to te
ao katoa nei i mua i te aroaro o te
Atua. E teianei, kare rava e tangata 20
e akatikaia i mua i aroaro o *te Atua*
i te angaanga a te ture ra: no te ture
mai oki te kite i te ara.

I teianei ra, kua kitea mai nei te 21
tuatua-tika a te Atua i te ture kore,
i akakiteia mai ïa i te ture e te au
peroveta ra: Koia oki te tuatua-tika 22
a te Atua i te akarongo anga ia Iesu
Mesia, i te tangata katoatoa, e ki runga
i te aronga ravarai e akarongo; kare
ua e tu ke ke: Kua rave katoatoa oki 23
i te ara, e kua ngere i te akameitaki
a te Atua; I akatika uaia mai e tona 24
aroa ua, i te ora e vai i te Mesia ra
ia Iesu; Ko ta te Atua i tuku mai ei 25
akaongi, kia irinaki i tona toto, ei aka-
kite anga mai i tana tuatua-tika i te
akakore anga i te au ara i raveia i
muatangana, i te akakoromaki anga o te
Atua; Ei akakite anga mai oki i tana 26
tuatua-tika i teianei: kia tika tana
tuatua, ka akatika mei ei aia i te ta-
ngata i akarongo ia Iesu ra.

Eiea ora te nengonengo? Kua aka- 27
koreia ïa. Na teea ture? na te *ture*
angaanga aina? Kare: na te ture aka-
rongo ra. E teianei, teia ta matou 28
tuatua, i akatikaia te tangata i te aka-
rongo, auraka i te angaanga a te ture.
E Atua aina aia no te ngati Iuda anake 29
ra? kare aina no te etene katoa? No
te etene katoa ïa: Okotai oki Atua 30
e akatika mai i te peritome i te aka-
rongo, e no te akarongo katoa oki
e tika mai ei te peritome kore. Te 31
akakore nei aina matou i te ture
i te akarongo nei? Kare rava ïa:
te akatinamou nei rai matou i te
ture.

PENE IV.

I akatikaiā Aberahama uaorai i te akarongo: te aroa o te Atua ia Aberahama i tona vai peritome kore anga.

1 EAA ta tatou tuatua i ta to tatou
tupuna i ta Aberahama i rauka i
2 te tino ra? I akatikaia oki a Abera-
hama i te angaanga ra, e nengonengo
anga tona i reira; eiaa ra i mua i te
3 aroaro o te Atua. Te akapeea maira
oki te tuatua i tataia ra? "Kua aka-
rongo a Aberahama i te Atua, e ako-
noia atura ïa ei tuatua-tika nana."
4 Ko te tangata oki i rave i te angaanga
ra, kare te tutaki e karangaia e, e mea
5 aroa ua, e oko ra. Ko te tangata ra,
kare e angaanga, i akarongo ra iaia
ko tei akatika mai i te paieti kore, e
akonoia oki tona akarongo ei tuatua-
6 tika *nana*: Mei ia Davida oki i tua-
tua mai i te meitaki o te tangata ta te
Atua i uri mai i te tuatua-tika kare
7 e angaanga ra, *I te na ko anga mai*
e, "E ao to ratou, to tei akakoreia ta
ratou ara, to tei tapokiia to ratou kino.
8 E ao to te tangata, kare i tapepeia e
9 Iehova i te ara." No te peritome
anake ra aina taua meitaki nei, e no te
peritome kore katoa aina? te karanga
nei oki tatou e, kua akonoia te aka-
rongo ei tuatua-tika na Aberahama.
10 Kiea oki te akono angaia? kia peri-
tomeia aina, e i te vai peritome kore
anga aina? Kare i te peritome anga, i
te *vai* peritome kore anga ra *i ako-*
11 *noia'i*. I tukuia maira kiaia te aka-
iro ra e peritome, ei akairo no te tua-
tua-tika i te akarongo *iaia* i te *vai*
peritome kore anga; kia riro aia ei
metua no te peritome kore ravarai i
akarongo ra, kia akono katoaia te
12 tuatua-tika no ratou katoa ra; Ei
metua oki no te peritome, no te aro-
nga kare to te peritome anake ua, ko
tei aere katoa ra na te ruatapuae o te
akarongo o to tatou tupuna ra o Abe-
rahama, i tona peritome kore angaia.
13 Kare oki i to te ture tei karangaia mai
kia Aberahama e tona uanga e, ka riro
aia ei atu no te enua, no te tuatua-tika
14 ra i te akarongo. Naringa oki ko ra-
tou ko to runga i te ture ra te atu,
kua ngere ïa te akarongo, e kua riro
tei karangaia maira ei mea puapinga
15 kore. E mate oki to te ture ra; kare
16 ra e ture ra, kare katoa ïa e ara. E

teianei tei te akarongo, kia *riro* ei mea
aroa ua; kia rauka tikai tei tuatuaia
maira i *tona* uanga katoatoa; eiaa to
runga i te ture anake, to runga katoa
ra i te akarongo o Aberahama; ko to
tatou katoa ïa metua; (Koia oki tei 17
tataia ra e, "Kua akonoia koe e au
ei metua no te pa enua e manganui;")
i mua i te aroaro o te Atua ko tana i
akarongo ra, ko tei akaora i tei mate
ra, e ko tei karanga i te au mea
kare ra, mei te mea e, te vai nei.
Ko tei kore oki i akara e kare e tatari- 18
anga, akarongo atura ïa ma te tatari
e, ka riro aia ei metua no te pa enua e
manganui, mei tei karangaia maira
e, "Koia katoa toou na uanga." E 19
no te mea kare tona te akarongo paru-
kaua, kare aia i akara kua mate tona
tino, e kua vaitata oki tona mataiti
i te anere, e te mate oki o te kopu o
Sara: Kare ua oki aia i turori ua i te 20
akarongo kore i tei tuatuaia mai e te
Atua ra; i maroiroi ra aia i te aka-
rongo, ma te akakakā i te Atua: Kua 21
kite tikai oki aia e, ko tana i tuatua
maira, ka tika iaia kia akatupu. I 22
akonoia'i oki te reira ei tuatua-tika
nana. Kare ra nona anake ua i ta- 23
taia'i e, kua akonoia nana; No tatou 24
katoa ra, no te aronga e akono katoaia
te akarongo ei tuatua-tika kia akarongo
tatou iaia i tei akatu akaou i to tatou
Atu ra ia Iesu ki runga mei te mate
maira. Ko tei tukuia mai no ta tatou 25
ara, e kua akatu akaouia kia akatikaia
tatou nei.

PENE V.

Te meitaki e rauka i te akarongo: no Adamu mai te ara e te mate: no Iesu mai te tuatua-tika e te ora.

E TEIANEI kua akatikaia tatou 1
i te akarongo, e au to tatou i te
Atua ra, i to tatou Atu ia Iesu Mesia:
Nona oki tatou i o ei ki roto i te aka- 2
rongo i teianei aroa ua i nooia e tatou
nei; e te rekareka ua nei i te tatari
anga i te kakā o te Atua. Kare oki 3
te reira anake ua, te rekareka katoa
nei ra tatou i te mate; kua kite oki
tatou e, na te mate e akatupu i te aka-
koromaki; E na te akakoromaki *e* 4
akatupu i te kite; e na te kite *e aka-*
tupu i te tatari: Kare oki te tatari 5
e taakama mai, no te mea kua riringiia
mai te anoano o te Atua ki roto i to
tatou ngakau e te Vaerua Tapu i oro-
ngaia mai kia tatou nei. I to tatou 6
oki vai paruparu anga i mate ei te Me-
sia i te tuatau tika ra, no te aronga
7 paieti kore ra. Kare paa e tika i tetai
kia mate no tetai tangata tuatua-tika, e
akakoromaki ra paa tetai tangata atu i
8 te mate no te tangata meitaki. Kua
akamaata ua maira te Atua i tona aroa
ia tatou nei, i te mea te vai tangata
ara ua nei rai tatou, i mate ei te Me-
9 sia no tatou nei. E teianei kua aka-
tikaia tatou i tona toto, e maata ua atu
10 to tatou ora iaia i te riri otooto. I
akaongiia oki tatou i te Atua, i to tatou
vai enemi anga, i te mate o tana Ta-
maiti; e maata ua atu ïa to tatou ora i te
11 au anga nei i tona ra ora anga. Kare
ra oki te reira anake ra, te rekareka
nei ra tatou i te Atua, i to tatou Atu
ia Iesu Mesia ra, nona i rauka'i ia
tatou taua au anga nei.
12 E teianei no te tangata okotai ra i o
mai ei te kino i te ao nei, e no te kino
oki te mate; e kua taea katoaia oki
te tangata ravarai e te mate, no te mea
13 kua ara katoatoa; I vai ana oki te ara
i te ao nei e tae rava akenei i te ture
nei: kare ra te ara i akonoia i te ture
14 kore anga. I mana na oki te mate mei
ia Adamu mairai e tae roa akenei ia
Mose, e te aronga katoa kare i rave i
te ara mei te ara a Adamu ra; e tutu
15 aia no te ka tae mai. Kare ra tei
oronga uaia mai e tau i taua ara ra:
e manganui oki tei mate i te ara a te
tangata okotai ra, e maata ua atura
oki te aroa ua o te Atua, e tei orongaia
mai e taua aroa ra, i te tae i te tangata
e manganui, ia Iesu Mesia i te tangata
16 okotai ra. Kare oki mei ta te tangata
okotai i rave i te ara ra tei orongaia
mai; no te *ara* okotai oki te utunga
akaapa, kareka tei oronga uaia maira,
kia akatikaia maira ïa i te ara katoa e
17 manganui. No te ara oki a te tangata
okotai ra i mana'i te mate i taua ta-
ngata okotai ra; ko te aronga ra i
rauka ia ratou te aroa maata, e te
tuatua-tika i orongaia maira, e maata
ua atu ïa to ratou mana i te ora i te
18 tangata okotai ra, ia Iesu Mesia. E
teianei mei te tangata ravarai i taea
i te utunga akaapa i te ara a te tangata
okotai ra, kua taea katoaia te tangata
ravarai i te tika kia ora, i te tuatua-
19 tika a te tangata okotai ra. Mei te tanga-
ta katoa e manganui i akariroia ei ta-
ngata ara i te akono kore o te tangata
okotai ra, manganui oki tei akariroia ei
tangata tuatua-tika i te akono a te
20 tangata okotai ra. Akao maira oki te
ture kia maata te ara. I te ngai ra i
maata'i te ara ra, kua maata rava atura

te aroa ua *i reira.* Mei ta te ara i 21
tupu akenei e kua mate, kia tupu ka-
toa oki ta te aroa ua i te tuatua-tika, e
tae ua atu ki te ora mutu kore, i to
tatou Atu ra ia Iesu Mesia.

PENE VI.

Tei rauka te ora ia Iesu kare e rave tamou i te ara: kare oki tatou i raro ake i te ture, tei raro akera i te aroa ua: eiaa ei tavini no te kino, no te tuatua-tika ra.

EAKAPEEA oki tatou nei? ka 1
tamou rai tatou i te rave i te ara,
kia maata mai te aroa? Auraka rava 2
ïa. Ko tatou oki ko tei mate i te ara,
eaa oki tatou e ora ua'i i te reira?
Kare rai kotou i kite ko tatou katoa 3
tei bapetizoia ki roto i te Mesia ra ia
Iesu, kua bapetizoia i roto i tona
mate? E teianei kua tanumia tatou 4
ma ia katoa, i te bapetizoanga i roto i
tona mate; mei te Mesia i akatuia
e te mana o te Metua mei te mate
maira, kia pera katoa tatou i te aaere
anga i te ora ou. I kapiti katoaia oki 5
tatou *iaia* i te tu o tona mate, e kapiti
katoaia ïa tatou i te *tu o tona* tua-
kaouanga. Kua kite oki e, kua aka- 6
satauroia to tatou tangata taito ma
ia katoa oki, kia paruparu te tino o te
kino, kia kore tatou e tavini akaou i te
kino nei. Ko te tangata oki i mate 7
ra, kua matara ïa aia i te kino nei. I 8
mate ana oki tatou e te Mesia katoa,
kua manako oki tatou e, ka ora tatou
ma ia katoa. Kua kite oki tatou e, 9
ko te Mesia i akatuia mei te mate
maira, kare ïa e mate akaou, kare oki
e mana akaou te mate iaia. Koia oki 10
i mate ra, i mate ïa i te ara, okotai ua
ra: koia ra i ora ra, i ora ïa i te Atua.
E manako katoa oki kotou ia kotou 11
uaorai e, kua mate mou i te kino ra,
kua ora ra i te Atua, i to tatou Atu ia
Iesu Mesia. E teianei, auraka e vai au- 12
tu te kino ki roto i to kotou tino mate ua
nei, ka akarongo ei oki kotou i te *tino* i
tona anoano. Auraka e orongaia to ko- 13
tou kopapa ei taoonga tamaki na te
kino i te tuatua-tika kore ra; ka oro-
nga ra ia kotou uaorai i te Atua, e to
kotou kopapa ei taoonga-tamaki na
te Atua i te tuatua-tika ra, mei te
aronga i mate ana, e kua ora. Kare 14
oki te kino e autu ki runga ia kotou,
kare oki kotou i raro ake i te ture, tei
raro akera kotou i te aroa ua.
Ka akaapeea ra? ka rave tatou i 15
te ara no te mea tei raro ake tatou i te
aroa ua, kare i raro ake i te ture ra?
16 Auraka rava ïa. Kare kotou i kite e,
ko ta kotou e oronga ia kotou io ei
tavini ei akarongo atu iaia, e tavini ïa
kotou nona no ta kotou e akarongo ra;
no te kino ra e mate atu, no te reira
ïa, e no te akono *e rauka atu* ei te
17 tuatua-tika ra, no te reira ïa? Kia
akameitakiia ra te Atua, i te mea, ko
kotou te tavini no te kino na, e kua
akarongo ma te ngakau katoa i te tutu
18 tuatua i tukuia atu kia kotou na. E
kua akatiamaia kotou i te kino, kua
riro io nei ra kotou ei tavini no te tua-
19 tua-tika. Te tuatua nei oki au i ta te
tangata nei, no te paruparu oki o to
kotou tino: mei ia kotou i oronga ua i
to kotou tino ei tavini no te mea viivii
ra, e te kino ei rave i te kino ra; ka
oronga kotou i to kotou tino ei tavini
no te tuatua-tika ei rave i te meitaki.
20 I to kotou tavini anga i te kino ra,
kare a kotou e tuatua-tika i reira.
21 Eaa oki ta kotou puapinga i rauka i
taua au mea ra ta kotou e akama i tei-
anei? e mate oki te openga o taua au
22 mea ra. I teianei ra, kua akatiamaia
kotou i te kino, e kua riro ei tavini no
te Atua, ko te tapu ta kotou e aka-
tupu, e e ora mutu kore oki te openga.
23 E utunga te mate no te ara; kareka
te ora mutu kore ra, e mea oronga uaia
mai e te Atua i roto i to tatou Atu ia
Iesu Mesia.

PENE VII.

Kare te aronga akarongo i raro ake i te ture, i raro akera ia Iesu: e mea tapu ra te ture, e te meitaki, e te tika: e aue oki te tangata akarongo kia akaapa i te ture.

1 KARE kotou i kite, e *aku* au
taeake, (te karanga atu nei
oki au i te aronga i kite i te ture
nei,) e te vai mana ra te ture ra
ki runga i te tangata i tona ora
2 anga nei? Te vaine noo tane ra, te
ora ra *te tane* ka piri atu aia ki tana
tane, ko ta te ture ïa; kia mate ra te
tane ra, kua matara aia i te ture i tana
3 tane. Kia riro ke aia i tetai tangata
ke te ora ra te tane, e karangaia aia i
te akaturi: kia mate ra te tane ra, kua
matara aia i taua ture ra; kare aia i te
akaturi kia akaipoipo i tetai tangata
4 ke. Koia katoa kotou, e aku au taeake,
kua mate katoa kotou i te tino o te
Mesia i te akonoanga i te ture ra, kia
riro kotou no tetai ke, no tei akatuia
mei te mate maira, kia akaua tatou i
5 te ua i te Atua. Tei runga tatou i ta
te tino ra, te maroiroi ra te anoano

kikino i raro ake i te ture ra ki
roto i to tatou tino, i te akaua anga
i te ua e mate ei ra. I teianei ra, kua 6
tataraia tatou i te ture, kua mate oki
te mea i mou ei tatou ra; kia akamori
tatou ma te ngakau ou, eiaa ma te
tuatua taito ra.

Ka akapeea oki tatou i teianei? te 7
kino ra aina te ture? Kare rava ïa.
Auraka te ture ra, kare oki au e kite
i te kino; kare oki au e kite e, *e ara*
te morimori, auraka te ture i tuatua
mai e, "Auraka rava koe e morimori."
Rauka iora ra ta te kino ravenga i te 8
ture, e kua akatupu aia i te noinoi e
manganui ki roto iaku. I te kore
anga oki o te ture ra, e mea mate te kino
i reira. I ora na oki au i muatangana 9
i te ture kore ra: kia tae maira te ture
ra, ora akera te kino, mate iora au.
E te akauenga ra oki *i akonoia* ei ora 10
ra, riro ua atura ïa ei mate noku.
Rauka iora oki ta te kino ravenga i te 11
akauenga, e pikikaa maira kiaku, mate
iora au iaia i te *akauenga*. E teianei 12
e mea tapu te ture, e mea tapu oki
te akauenga, e te apa kore, e te mei-
taki. I riro mai aina taua mea mei- 13
taki ra ei mate noku? Kare rava ïa:
ko te kino ra, kia kitea i taua mea mei-
taki ra e, e kino, ko tei riro ïa ei mate
noku, kia riro te kino ra ei mea kino
maata ua atu i te akauenga. Kua 14
kite oki tatou e, no te vaerua te ture:
no te tino ra au, kua okoia i raro ake i
te kino. Ko taku oki e rave nei, kare 15
oki au e akatika: e ko taku e anoano
ra, kare au e rave; ko taku ra mea
makitakita ra, ko taku ïa e rave nei.
E kia rave au i te au mea anoano ko- 16
reia e au ra, te akatika nei au i te ture
ra e, e mea meitaki ïa. E teianei, 17
kare ïa au tei rave ra, ko te kino ra e
vai i roto iaku nei. Kua kite oki au 18
e kare ua e mea meitaki e vai i roto
iaku, (i roto i toku tino nei:) ko te
anoano ra, te vaitata ua nei ïa kiaku;
kareka te rave i te mea meitaki ra,
kare ïa i kitea iaku. Ko te meitaki 19
oki taku e anoano ra, kare ïa au e
rave; kareka te kino anoano koreia e
au ra, ko taku ïa e rave nei. Te rave 20
nei au i te mea anoano koreia e au ra,
kare ïa au tei rave, ko te kino ra e vai
i roto iaku nei. Te kite nei au i tetai 21
ture, e kia anoano au i te rave i te
mea meitaki ra, te vaitata ua nei te
kino iaku i reira. Te rekareka nei oki 22
au i te ture a te Atua i te akonoanga
i te tangata i roto ra; Te kite nei 23
ra au i tetai ture i roto i toku tino
nei, i te māro mai anga i te ture i roto
i toku ngakau, e te akariro anga iaku
ei akiree na te ture kino i roto i toku
24 nei tino. Aue oki au ko te tangata
mate maata e! naai au e akaora i teia-
25 nei tino mate? E akameitaki au i
te Atua *i te mea e ora* i to tatou Atu
ra ia Iesu Mesia. E teianei, te akono
nei toku vaerua i te ture a te Atua:
kareka toku nei kopapa, ko te ture ïa o
te kino.

PENE VIII.

Ta te kopapa e ta te Vaerua akono anga: e meitaki te au mea katoa na te au tamariki a te Atua: te ngunguru anga o te au mea katoa: te tauturu a te Vaerua: kare e tika kia akataka ke i to te Atua au tangata i tona aroa.

1 KARE rava atura e akaapa i teia-
nei i te aronga i roto ia Iesu
Mesia, ko tei aru i ta te Vaerua ra,
2 kare i ta te tino. Kua akatiama mai
oki te ture a te Vaerua ora i roto i te
Mesia ra ia Iesu iaku, i te ture ra o te
3 kino e te mate. Te mea kare rava i
tika i te ture ra no te mea e apikepike
to te *ture* i te tangata nei, *kua tika*
rava akenei ïa i te Atua i te tono anga
mai i tana Tamaiti mei te tangata kino
nei te tu, e ei tarangaara oki, kua aka-
mate aia i te kino i roto i te tangata
4 nei: Kia tika te tuatua-tika a te ture i
roto ia tatou nei, ko tei kore i aru i ta
5 te kopapa, i ta te Vaerua ra. Te aro-
nga oki i tau i ta te kopapa nei, te
akono ra i ta te kopapa; kareka te
aronga i tau i ta te Vaerua ra, *te akono*
6 *ra ïa* i ta te Vaerua. Ko te akono oki
i ta te kopapa nei, ko te mate ïa;
kareka ko te akono i ta te Vaerua ra,
7 ko te ora ïa e te au. No te mea, ko
taua anoano o te kopapa nei, kare ïa i
tau i te Atua; kare oki te reira e kau-
raro i te ture a te Atua, kare oki e tika
8 kia pera. E teianei, te aronga i tau
i ta te tino ra, kare rava te Atua e
9 mareka mai ia ratou. Kare ra kotou
i tau i ta te tino ra, te tau nei ra i ta te
Vaerua, no te mea te noo ra te Vaerua
o te Atua i roto ia kotou. Te ngere ra
tetai tangata i te Vaerua o te Mesia
10 ra, kare ïa aia *i te tangata* nona. E
tei roto te Mesia ia kotou ra, te ora nei
ïa te vaerua i te tuatua-tika, kua mate
11 tikai ra te tino i te ara. Te noo ra
tona Vaerua i roto ia kotou to tei akatu
ia Iesu mei te mate maira, ko tei akatu
i te Mesia mei te mate maira, nana
katoa ïa e akaora i to kotou au tino

mate ra i tona Vaerua i noo i roto ia
kotou na.
E teianei, e te au taeake ra, e kai ou 12
tatou, kare ra i ta te tino, ka akono
atu ei tatou i ta te tino ra. Kia akono 13
oki kotou i ta te tino ra, ka mate ïa ko-
tou: kia tamate ra kotou i ta te tino ra
i tė Vaerua, ka ora ïa kotou. Ko te 14
aronga katoa oki i aratakiia e te Vae-
rua o te Atua ra, e tamariki anake ïa
ratou na te Atua. Kare oki te vaerua 15
akiree tei rauka ia kotou kia mataku
akaou; ko te Vaerua akatamariki ra
tei rauka ia kotou, i karanga'i oki tatou
e, E Aba, e *taku* Metua. Ko te Vae- 16
rua uaorai oki, e to tatou katoa nei oki
vaerua, tei akakite ïa e, e tamariki
tatou na te Atua: E e tamariki ra, e 17
aronga tuanga ïa; e aronga tuanga i te
Atua ra, e aronga tuanga tatou e te
Mesia; te mate kapipiti nei oki tatou
ma *ia* katoa, kia akakakā kapipitiia ma
ia katoa oki.
Te karanga nei oki au e, kare teia- 18
nei au mate ravarai e tau kia arite atu
i te kakā e akakiteia mai ia tatou nei.
Te anoano maata o te tangata nei ma 19
te arōrō, te tatari nei ïa i te akakite
angaia mai i te tamariki a te Atua:
(Kua akariroia oki te tangata nei ei 20
mea mate ua, kare ra te mea anoano,
nana ra na tei akariro i te tangata *ei
mea mate ua:*) Ma te anoano e kia 21
akaoraia te tangata nei i te tapeka o te
mate, kia rauka te tiama meitaki o te
tamariki a te Atua ra. Kua kite oki 22
tatou e, te ngunguru anake nei te ta-
ngata katoatoa mei te mamae anau ra
e tae rava akenei i teianei rā. Kare 23
oki e *ko ratou* anake ra, ko tatou katoa
nei, ko tei rauka te ua mua o te Vae-
rua ra, ko tatou uaorai tei ngunguru ki
roto ia tatou uaorai, i te tatari anga i
te akatamariki anga mai, koia oki te
akaora anga i to tatou nei tino. Ka 24
ora oki tatou i te tatari: ko te tatari i
akaraia ra, kare ïa i te tatari: ko ta te
tangata oki i kite ra, eaa ua e tau ei
kia tatari atu *i te reira?* I tatari ra 25
tatou i tei kore i kitea e tatou, te ma-
nako nei oki tatou *i te reira* ma te
manatu kore.
Te tauturu katoa mai nei oki te 26
Vaerua i to tatou apikepike: kare oki
tatou i kite meitaki i te mea e tau kia
pure tatou: na te Vaerua uaorai e pati
i ta tatou ma te ngunguru e kore e
tika kia tuatua ra. Kua kite ra aia, ko 27
tei kimi matatio i te ngakau ra, i to te
Vaerua anoano, ko tei pati i ta te aro-
nga tapu ra, i tei tau i to te Atua ra
anoano. Kua kite oki tatou e te aka- 28
tupu nei te au mea ravarai i te meitaki
no te aronga i anoano i te Atua, no
te aronga i karangaia mai i te akakoro-
29 anga *nana* ra. Ko tana i kite i muata-
ngana, ko tana katoa ïa i akono mamao
ua, kia akatauia mei tana Tamaiti ra te
tu, kia riro aia ei tama mua i te au tae-
30 ake ra e manganui ra: Ko tana oki i
akono atea ua ra, ko tana katoa ïa i tua-
tua maira: ko tana oki i tuatua maira,
ko tana katoa ïa i akatika: ko tana oki
i akatika ra, ko tana katoa ïa i akakakā.
31 Ka akapeea oki tatou i teia au tua-
tua? No tatou te Atua ra, *ka tika* iaai
32 kia māro mai? Ko tei kore oki i aka-
perepere i tana uaorai Tamaiti, ko tei
tuku ua mai iaia no tatou katoa nei,
eaa oki aia e kore ei e oronga katoa
mai i te au mea ravarai no tatou?
33 Naai e tuku mai i te tapepeanga i
tei ikiia e te Atua ra? Na te Atua
34 aina, na te akatika mai? Naai e aka-
apa mai? Na te Mesia aina na tei
mate ra; e kua tu akaou akenei ki
runga, e tei te rima katau o te Atua
35 ra, te pati ra i ta tatou? Na te aa
tatou e akataka ke atu i te aroa o te
Mesia ra? Na te maki aina? e na te
tumatetenga aina? e na te takinga-kino
aina? e na te pongi aina? e na te apinga
kore aina? e na te pini aina? e na te
36 koke aina? (Mei tei tataia ra e, "Noou
ra matou i taia'i i te au rā katoa ra;
kua akonoia mei te mamoe no te mate
37 ra.") Kare, ka riro ra te re i taua au
mea katoa nei ia tatou i tei aroa mai ia
38 tatou nei. Kua kite tikai oki au e,
kare te mate, kare oki te ora, kare oki
te au angela, kare oki te ui ariki, kare
oki te au mea mana, kare oki te au
mea e vai nei, kare oki te au mea e ka
39 tupu a muri atu, Kare oki te teitei,
kare oki te akaaka, e kare katoa te au
mea i angaia nei, e tika kia akataka
ke ia tatou i te aroa o te Atua i roto i
to tatou Atu ia Iesu Mesia ra.

PENE IX.

To Paulo aue i to Iseraela: kare e poka tei tuatuaia mai e te Atua: te uanga tikai o Aberahama: te aroa ua o te Atua: Pharao: te potera: e au tuatua totou no tei ikiia e te Atua, e no Iseraela e te etene.

1 E TUATUA-MOU oki taku i te
Mesia ra, kare ua au i pikikaa, te
akakite kapipiti mai nei te Vaerua
2 Tapu e taku akava-ngakau iaku, E e
aue maata toku, e te mamae tukutuku
3 kore i roto i toku ngakau. E tika oki
iaku kia anatemaia au i te Mesia ra, i

taku au taeake i te akonoanga i te
tino nei: I te ngati Iseraela ra; no 4
ratou oki te akatamarikianga, e te
kakā, e te koreromotu ra, e te ture i
orongaia ra, e te akamori anga, e tei
karangaia maira; No ratou oki te aro- 5
nga tupuna, e no ratou oki te Mesia i
te akonoanga i te tino, ko te Atua ïa i
runga i te au mea katoatoa, nona te
akameitaki mutu kore ra. Amene.
Kare rava oki e tika kia manako e 6
kua kore te tuatua a te Atua. Kare
oki te Iseraela katoatoa i ta Iseraela.
Kare oki ratou ravarai i te tamariki i 7
te mea e uanga ratou no Aberahama;
"E karangaia ra toou uanga e no Isa-
aka." Teia taua tuatua ra, Te tamariki 8
a te tino nei, kare ratou te tamariki na
te Atua: ko te tamariki ra no te tua-
tua i karangaia maira, ko tei akonoia
ei uanga. Teia oki taua tuatua i kara- 9
ngaia maira, "Kia tae ki te tuatau
tikai ra, e tae mei ei au, e e tamaitiia
ta Sara." Kare oki e *ko te reira* anake 10
ra, ka nui katoa'i oki a Rebeka i tetai
tangata i to tatou metua ra ia Isaaka;
Kare oki te tamariki i anau, kare oki i 11
rave i te meitaki e te kino, kia tupu
tei akonoia e te Atua i te iki anga ra,
(eiaa *e riro* no te angaanga, nona ra no
tei tuatua maira,) I karangaia atu 12
ei aia e, "E tatomo te tuakana ki te
teina:" Mei tei tataia ra e, "I inangaro 13
ra au ia Iakoba, kare ra au i inangaro
ia Esau."
E teianei, eaa ua ta tatou tuatua? 14
E tuatua-tika kore aina ta te Atua? Au-
raka rava ïa. Kua karanga oki aia kia 15
Mose e, "Te aroa nei oki au i taku e
anoano i te aroa, e te takinga-meitaki nei
au i taku e anoano i te takinga-meitaki."
E teianei, kare to te anoano, kare oki 16
to te oro, no te Atua ra i aroa maira.
Te karanga ra oki te tuatua i tataia ra 17
ia Pharao e, "No reira tika rai oki au
i vaoo ei ia koe, ei akakite anga atu ia
koe i toku nei mana, e kia akakiteia
toku ingoa e pini ua ake te ao katoa
nei." E te aroa nei aia ki tana i ina- 18
ngaro i te aroa, e tana i anoano *i te
akamāro ra*, te akamāro nei ïa. E 19
tuatua mai aina koe kiaku e, Eaa oki
aia i akakino mai ei? Koai oki tei
akakore i tona inangaro? Aua na ra, 20
e tera ra tangata, koai koe e māro atu
ki te Atua? E karanga atu aina te
mea angaia ra ki tei anga mai *iaia* ra e,
Eaa koe i pera'i i te anga iaku nei?
Kare aina e tau i te potera kia anga i 21
tetai āriki no te mea meitaki, e tetai
no te mea kino, i te putunga karakaraea
okotai nei? Eaa oki te Atua, kia ano- 22
ano i te akakite i tona riri, e kia kitea
tona mana, i te akakoromaki anga roa
i te au āriki no te riri i akatauia no te
23 mate ra; E kia *anoano* oki aia i te
akakite i te maata anga o tona meitaki,
i te au āriki o te aroa i akatau takereia
24 e ia no te ao; Koia oki tatou nei, ko
tei tuatuaia mai e ia, auraka ko to te
ngati Iuda anake ra, ko te etene katoa
25 nei ra? Ko tana katoa oki i ka-
ranga ia Hosea ra e, "Ko te aronga
kare te tangata noku ra, e karangaia
ïa e au e, e tangata noku; e tei kore
i akaperepereia ra, *e karangaia* ïa i
26 te akaperepereia." "E riro oki ei
te ngai i karangaia atu ei ratou ra e,
Kare kotou i te tangata noku, ka riro
ïa ratou i te karangaia i reira e, E ta-
27 mariki na te Atua ora ra." Te kapiki
ua ra oki a Isaia kia Iseraela e, "Arite
ua rai te tamariki a Iseraela ki te one i
taatai kia tatau ra, e toenga ua te ka
28 ora: Te akaoti nei oki aia e te kokoti
poto ua nei i *tana* angaanga ma te tua-
tua-tika: e angaanga poto ua oki ta
29 Iehova e rave i te enua nei." Mei
ta Isaia oki i karanga i muatangana
ra e, "Aurakā Iehova Sabaota ra i
vaio i te uanga no tatou, kua riro
tatou mei ia Sodoma, e kua arite tatou
ia Gomora ra."
30 E teianei, eaa ta tatou tuatua? teia,
Kua rauka te tuatua-tika i te etene,
ko tei kore i umuumu atu i te tuatua-
tika ra, ko te tuatua-tika *i rauka* i te
31 akarongo ra. Ko Iseraela ra, ko tei
umuumu atu i te tuatua-tika'a te ture
ra, kare ïa i taea ia ratou te tuatua-tika a
32 te ture ra. No te aa ra? No te mea kare
i na te akarongo *i te kimi*, na te anga-
anga ra a te ture. Kua turori oki ratou
33 i taua toka turorianga ra; Mei tei tataia
ra e, "I na, e tuku au i te toka turori-
anga i Ziona, e te papa ei maituanga;
e ko te akarongo katoa kiaia ra, e
kore ïa e akama."

PENE X.

*Te pure a Paulo i to Iseraela: te tua-
tua-tika i rauka i te ture, e tei rauka
i te akarongo: tei te akarongo mou
te ora: e au tuatua totou no te ngati
Iuda e te etene.*

1 E *AKU* au taeake e, teia oki te
anoano tikai i taku ngakau, e
taku nei pure ki te Atua ia Iseraela,
2 kia ora ratou. Ko au te kite ia ratou,
e maroiroi to ratou i ta te Atua, kare
3 ra te *maroiroi* kite. No to ratou kite
kore i te tuatua-tika a te Atua, e kua
umuumu oki kia tupu ta ratou uaorai

tuatua-tika, kare akenei ratou i kau-
raro tikai i te tuatua-tika a te Atua ra.
4 Ko te Mesia oki te akaope i te ture ei
tuatua-tika na te aronga ravarai e aka-
5 rongo ra. Kua akakite mai oki a
Mose i ta te ture ra tuatua-tika, "Kia
akono oki te tangata i te reira ra, ka
6 ora aia i reira." Kareka ra te tuatua-
tika i te akarongo ra, te na ko maira
ïa, "Eiaa koe e karanga ki roto i to
ngakau e, Naai e kake ki runga i te ra-
ngi," ei arataki mai i te Mesia ki raro
7 nei? "E naai e ruku ki raro i te mo-
ana," ei arataki akaou mai i te Mesia
8 mei roto mai i te mate? E te akapeea
maira oki aia? "Tei vaitata roao ra te
tuatua ia koe, tei to vaa, e tei to nga-
kau;" koia oki te tuatua o te aka-
9 rongo, ta matou e akakite nei e, Kia
aaki oki to vaa i te Atu ra ia Iesu, e
kia akarongo to ngakau e kua akatu te
Atua iaia mei te mate maira, ka ora ïa
10 koe. Ko te ngakau oki to te tangata
nei e akarongo, e *kia rauka* atu te tua-
tua-tika; ko te vaa oki tei aaki te tua-
11 tua e *kia rauka* atu te ora. Te tuatua
maira oki te tuatua i tataia ra e, "Ko
tei akarongo iaia ra, kare anake ïa e
12 akama." Kare rava oki e tu ke te
ngati Iuda e te Eleni; e takinga-mei-
taki maata oki to te Atu o te au mea
katoatoa nei, i te tangata ravarai e
13 kapiki atu kiaia ra. "Ko te kapiki
i te ingoa o te Atu ra, e ora ïa."
14 Eaa ua ra te tangata e tika'i kia
kapiki atu kiaia i tei kore i akaro-
ngoia e ratou ra? e eaa oki ratou e
tika'i kia akarongo iaia i tei kore i
kitea e ratou ra? e eaa oki ratou e kite
15 ei i te akakite kore? Eaa oki te ta-
ngata nei e tika'i kia akakite kia kore
ratou e ungaia? koia oki tei tataia ra
e, "Ko te manea o te vaevae o te aro-
nga i apai mai i te tuatua reka o te au,
ko te apai mai i te evangelia o te mei-
taki ra e!"
16 Kare ra ratou katoatoa i akarongo i
te evangelia: te na ko ra oki a Isaia,
"E te Atu, koai tei akarongo i ta ma-
17 tou tuatua?" Na te kite mari e rauka'i
te akarongo, e na te tuatua a te Atua *i
18 tuatuaia maira* te kite. Teia ra taku
tuatua, Kare rai ratou i kite? Kua
kite ïa; "Kua tae ra to ratou reo ki te
pa enua katoa, e ta ratou tuatua ki te
19 kotinga o teianei ao." Teia oki taku
tuatua, Kare rai Iseraela i kite? Ko
Mose oki tei karanga na e, "E aka-
koko oki au ia kotou ki te aronga kare
ua e puapinga, e akariri au ia kotou ki
20 te iti-tangata kite kore." Te na ko
maira rā Isaia ma te mataku kore,
"Kua kitea au e te aronga kare i kimi
iaku ra; kua akakiteia au i te aronga
21 kare i ui iaku." Kareka ia Iseraela ra,
te na ko maira aia, "I akatika ua ana
au i taku rima ki te aronga akarongo
kore e te māro, e ope rava akenei
te rā."

PENE XI.

Kare te ngati Iuda i ope i te akarukeia: tetai pae kua ikiia, tetai kua vaoo uaia: no to ratou akarongo kore i tae ei te ora ki te etene: eiaa te etene e akatietie: e ora rai Iseraela: e mea kitea kore ïa ta te Atua.

1 E TEIANEI, teia taku tuatua,
Kua akaruke aina te Atua i tona
tangata? Kare rava ïa. E ngati Ise-
raela katoa oki au, no te uanga o Abe-
rahama, no te kopu o Beniamina.
2 Kare rai te Atua i akaruke i tona
tangata tana i kite mamao ana. Kare
kotou i kite i ta te tuatua i tataia ra i
tuatua mai kia Elia? ka karanga'i aia
ki te Atua ia Iseraela ra, ka na ko atu
3 ei ra e, "E Iehova, kua ta akenei
ratou i te au peroveta naau ra, kua uri
i taau au atarau ki raro; e ko au anake
nei tei toe, e te kimi mai nei ratou iaku
4 nei kia mate." Te peea maira ra ta te
Atua tuatua anga mai kiaia? "E vaoo
iora au i e itu tausani tangata noku
uaorai, ko tei kore i tuku i te turi ki
5 raro kia Baala." Koia katoa oki i teia-
nei, te vai ua nei tetai toenga no te iki
6 anga a te aroa ua ra. E no te aroa ua
ra, kare atura ïa i to te angaanga: no
reira ra, kare atura te aroa ua i te aroa
ua i reira. E no te angaanga ra, kare
atura ïa i to te aroa ua: no reira ra, kare
atura te angaanga i te angaanga i reira.
7 Eaa oki *taua tuatua* nei? Kare rai
i rauka ia Iseraela tana i kimi ra: kua
rauka ra i tei ikiia ra, e kua akamata-
8 poia tetai papaki, (Koia oki tei tataia
ra e, "Kua tuku mai te Atua i te vae-
rua moe maata kia ratou, te mata
akara kore, e te taringa akarongo
kore;") e tae rava akenei i teianei rā.
9 Kua karanga oki a Davida, "Kia riro
ta ratou kaingakai ra ei maunu, e ei ku-
penga," ei turorianga, e ei utunga oki na
10 ratou. "Kia avarevare to ratou mata,
kia kore e tika kia akara, kia piko oki
to ratou tua ki raro eiaa e tukumoe."
11 E ui ana ra au, Kua turori inga takiri
rava aina ratou? Auraka rava ïa: *kua
tae* ra te ora ki te etene i taua turori
no ratou ra, ei akakoko anga atu ia
12 ratou kia vareae. E teianei, ko taua
turori no ratou ra ta to te ao nei ïa
puapinga, e to ratou ngere anga to te

etene puapinga, ka tanga'i oki i to ra-
tou maata anga! Ko kotou ko te etene 13
taku e karanga atu nei, te akameitaki
nei au i taku taoonga, no te mea ko au
te aposetolo a te etene; Peneiake ko 14
te akakoko au i toku ra papaki tangata,
kia taemoemo ratou, e kia ora tetai
papaki iaku. To ratou akaruke angaia 15
ra, ko te ongi ïa o to te ao, ka
tanga'i oki i te āriki akaou anga
ia ratou, kare aina *e riro mei* te ora
no te mate mai? Te tapu ra te popo 16
ra, koia katoa te maata: e te tapu ra
te tumu ra, koia katoa te au rara. E i
aati keia tetai papaki i taua au rara ra, 17
e ko koe oki ko te *rara* olive ngangaere
ra, ko tei pa'uia ïa ki roto ia ratou ra, e
tei ia koe katoa oki te meitaki e te inu
o taua olive ra; Auraka koe e akatietie 18
ki runga i te au rara ra: kia akatietie
oki koe ra, *e akamaara*, kare koe tei
mou i te tumu, ko te tumu ra *tei mou*
ia koe. E tuatua mai aina koe e, I aati 19
keia te au rara kia pa'uia au ki roto.
Kua tika ïa: no te akarongo kore i aati 20
keia'i ratou, e e mou akarongo oki toou.
Auraka ei ngakau teitei, ei mataku ra:
Kare te Atua i akaperepere i te au rara 21
tikai, *kia matakite*, ko te kore katoa
aea aia e akaperepere ia koe. E teia- 22
nei, ka akara na i te takinga-meitaki e
te akaperepere kore a te Atua: te aka-
perepere kore i te aronga i inga ra;
kareka ia koe na, ko te takinga-mei-
taki ïa, kia akono tamou koe i *tona*
takinga-meitaki; kare ra, ka kokoti
ke katoaia koe. E ko ratou katoa oki, 23
kia kore ratou e tamou māro i te aka-
rongo kore ra, ka pa'uia mai ïa ki
roto: ka tika oki i te Atua kia pa'u
akaou ia ratou ki roto. I kokoti keia 24
mai koe no runga i te olive ngangaere
ra, e i pa'u keia mai koe ki roto i te
olive meitaki; ka tanga'i oki ia ratou i
te *rara* tikai, e pa'uia mai ïa ki roto i
to ratou uaorai olive! Kare au i ano- 25
ano, e *aku* au taeake, e kia kore kotou
e kite i teianei tuatua ngaro, (ko te
pakari aea kotou i to kotou uaorai ma-
nako anga,) e kua rokoia Iseraela i te
matapo pae tai, e kia o katoa mai te
maata katoa o te etene ra. E ora ka- 26
toatoa atura Iseraela: koia oki tei
tataia ra, "Ka tae mai te Akaora mei
roto mai ia Ziona, e ka akakore aia i te
paieti kore ia Iakoba." E ko "teia 27
taku koreromotu ia ratou, kia apai ke
atu au i ta ratou ra ara." I te akono- 28
anga i te evangelia nei, *kua riro ïa ra-*
tou ei enemi ia kotou: kareka i te iki-
anga ra, te akaperepereia nei ïa ratou,
no *to ratou* aronga metua ra. Ko ta 29
te Atua oki i oronga ua e tana nomino
30 anga ra, kare ïa e akakore anga. Mei
ia kotou oki kare i akarongo i te Atua
i muatangana, e teianei ra, kua aroaia
mai kotou i to ratou akarongo kore ra:
31 Koia katoa oki ratou, kua kore akenei
e akarongo i teianei, ko kotou i aroaia
32 mai, kia aroa katoaia mai ratou. E
akarongo kore anake oki ratou ravarai
i ta te Atua tuatua anga, kia aroa mai
33 aia ia ratou katoa. Aue te oonu o te
apinga nui o te pakari e te kite i te
Atua e! e te kimi anga taea kore o
tana akatauanga e, tona au aerenga i
34 te kitea kore kia kimi e! "Koai oki
tei kite i te ngakau o te Atu? e naai
35 aia i ako atu?" Koai oki tei oronga
atu *i tetai apinga* nana, ka o maiia ïa
36 te tutaki kiaia? Nona mai oki, e
nana, e nona te au mea katoatoa nei:
ei iaia te kakā mutu kore. Amene.

PENE XII.

Te meitaki o te akono anga e tika'i, e te ravenga e meitaki ei te au taoonga: te aroa e te paieti tei tau; auraka e akaoko.

1 E TEIANEI, e *aku* au taeake, te
ako atu nei au ia kotou, i te aroa
o te Atua, kia tuku atu kotou i to kotou
au tino ei tusia ora, *e* te tapu, *e* tau
oki i te Atua, ko te akamori e tau ïa ia
2 kotou. E eiaa e akatau atu i teianei
ao: ei tu ke ra to kotou i te akaou
anga o to kotou ngakau, kia taka tikai
ia kotou i to te Atua ra anoano, tei
meitaki, e te tau, e te apa kore oki.
3 Teia taku tuatua kia kotou katoatoa
e ope rava ake, i te meitaki i orongaia
mai kiaku nei, eiaa e maata te manako
iaia uaorai, i tei tau iaia kia manako
ra; ka akono tikai ra te manako kia
aite i te tu o te akarongo i tuaia e te
4 Atua i te tangata katoatoa. Mei ia
tatou oki e manganui te melo i te tino
okotai nei, kare ra e okotai rai taoo-
5 nga to taua au melo katoa nei: Koia
katoa oki tatou, i maata ua rai *tatou*,
okotai ïa tino i te Mesia, e e melo
oki tatou no tatou uaorai e ope rava
6 ake. E e taoonga ke ke anake to ta-
tou, e tau i te meitaki i orongaia mai
kia tatou nei, e totou ra, *ka totou ta-*
tou i tei tau i te tu o te akarongo ra;
7 E taoonga diakono ra, *ka rave* i te
taoonga diakono; e ko tei apii ra, ei te
8 apii ïa; E ko tei akamaroiroi ra, ei te
akamaroiroi ïa; ko tei tua apinga ra, *ka*
rave aia ma te meitaki; ko tei aka-
kite ra, *kia akakite ïa* ma te akono
meitaki; ko tei takinga-meitaki aere
ra, *kia pera* ma te ngakau tae.

Ei aroa pikikaa kore rai. Kia rika- 9
rika i te kino; kia kapiti atu ki te
meitaki. Ei kapiti anga aroa mou to 10
kotou ia kotou uaorai, i te aroa taeake
ra; i te akangateitei anga tetai ki
tetai. Eiaa e akatau i te angaanga; 11
kia maroiroi oki te ngakau, i te tavini
anga i te Atu; E rekareka i te ma- 12
nakonako anga; e akakoromaki i te
mate; tamou marie tikai i te pure. Ka 13
oronga atu *i te apinga* i te aronga tapu
i to ratou ra ngere anga; ka akamā-
tau rai i te takinga-meitaki i te tangata
ke ra. Ka akaora atu i te tangata e 14
takinga-kino mai ia kotou; ka akaora
atu, auraka e tao. Kia rekareka kotou 15
i te aronga e rekareka ra, ka aue
katoa oki i te aronga e aue ra. Kia 16
okotai ngakau to tetai e tetai: auraka
e umuumu atu i te mea teitei, e arite
katoa atu oki i te aronga akaaka. Au-
raka oki e pakari i to kotou uaorai
manako anga. Auraka te kino e tuta- 17
kiia atu ki te kino i te tangata ravarai
nei. Ka akonokono ana i te mea tika
tikai i te aroaro o te tangata katoa
nei. Peneiake ko te tika, ko ta kotou 18
ïa *e aruaru* e, kia noo au ua kotou i
roto i te tangata katoa nei. E *taku* au 19
akaperepere e, auraka e akaoko, tuku
ua atura te riri; kua tataia oki e, "Te
tuatua maira te Atu, ei iaku te
akaoko, e naku e tutaki atu." E teia- 20
nei, "te pongi ra to enemi, ka akaangai
atu; e te kaki vai ra, ka akainu atu: te
akaputu ra koe i te ai ngarau ki runga i
tona upoko i reira." Auraka e mate i 21
te kino, kia mate ra te kino ia koe i te
meitaki.

PENE XIII.

Te angaanga a te aronga mana: to te tangata akono anga i taua aronga mana ra: te akamaroiroi.

KIA kauraro marie te tangata katoa- 1
toa i te aronga mana *taoonga* ra,
Kare rava oki e mana mari ra no ko mai
i te Atua ra; te aronga mana e noo nei,
kua akonoia ïa e te Atua. E teianei 2
ko tei māro atu ki te taoonga ra, kua
māro aia i tei akonoia e te Atua ra:
e te aronga i māro ra, ka rauka ïa
te akaapa ia ratou uaorai. Kare oki 3
te aronga akava ra te matakuanga no
te tuatua meitaki, no te tuatua kino ra.
Kare ainei oki koe e mataku i taua tao-
onga ra? ka rave i te tuatua meitaki, e
ka akameitakiia koe i taua *taoonga* na:
E tavini oki aia no te Atua kia meitaki 4
koe. Kia rave ra koe i te tuatua kino
ra, ka mataku; kare oki aia e mou
puapinga kore ua i te koke: e tavini
oki aia no te Atua ei tutaki, *ei tuku* i
te mate i te tangata i rave i te kino
5 ra. No reira i tika'i e kia kauraro
kotou; kare ra oki no te mate anake
ra; no te akava-ngakau katoa oki.
6 No reira oki kotou ka oronga atu ei i
te taūnga nei; e tavini oki ratou no te
Atua, i te rave tamou marie anga i
7 taua mea nei. E teianei, e tuku atu
i te mea tau i te tangata katoatoa ra, e
taūnga tana ra, ei tautaūnga atu rai;
e telo tana ra, ei telo ïa; ko tei mata-
kuia ra, ka mataku atu ïa; ko tei aka-
8 teiteiia ra, ka akateitei atu ïa. Au-
raka kotou ei kai ou na te tangata
ravarai, kareka kia aroa atu tetai ki
tetai: ko tei aroa atu oki i tetai ke
9 ra, kua akono ïa i te ture. Ko te *au
ture* nei oki e, "Auraka koe e akaturi,
Auraka koe e ta ua, Auraka koe e keia,
Auraka koe kia riro ei kite pikikaa,
Auraka koe e morimori;" e *te vai nei*
tetai ture ke, kua ope takiri i roto i
teianei tuatua e, "E aroa atu koe i to
tangata tupu mei *te aroa* ia koe uao-
10 rai." Kare rava te aroa e takinga-
kino i te tangata tupu: ko te aroa
11 mari te akatika anga i te ture. E
tenana oki, no te mea kua kite tatou
e kua tae ki te ora ara anga i to tatou
moe: kua vaitata roa oki to tatou ora
i teianei i tei to tatou akarongo anga.
12 Oi ka ope te po, kua vaitata te ao:
e teianei e kopae atu tatou i te au
angaanga o te poiri, e kakau tatou i te
13 kakau o te ao. Ei aerenga manea to
tatou mei te *aerenga* ao ra; auraka ma
te akatietie e te kona, auraka ma te tua-
tua viivii e te kanga ra, auraka ma te
14 māro e te vareae. E tuku ra kotou i
ta te Atu i ta Iesu Mesia ki runga ia
kotou, e auraka e akamaroiroi i ta te
tino, kia *tupu to te tino* nei anoano.

PENE XIV.

Te akonoanga i te au kai tu ke ke e te rā: eiaa e akaapa i tei apike-pike i te akarongo: auraka te akono anga kia riro ei turoriaunga no tetai: kia rave te au mea katoa ma te akarongo e tika'i.

1 TE tangata oki kare i maroiroi i te
akarongo nei, ka āriki atu kotou,
auraka ra e māro i te tuatua kare i
2 kitea tikaia ra. Te manako ra oki
tetai e, ka tika iaia kia kai i te manga
tini katoatoa nei: e ko tetai oki ko
tei kore i maroiroi ra, ko te kai tanu
3 anake ua tana e ka kai. Auraka tei
kai ra, e akavaavaa atu i tei kore i kai-
ra; e auraka katoa oki tei kore e kai

ra e akaapa atu i tei kai ra: kua āri-
kiia mai oki aia e te Atua. Koai oki 4
koe na, ka akaapa atu ei i to tetai ke
ra tavini? tei tona uaorai pu tona
mou e tona inga: ka akamouia ra aia,
e tika oki i te Atua i te akamou iaia.
Te manako nei tetai e, e tu ke to tetai 5
rā i tetai rā; te manako nei oki tetai
okotai rai tu to nga rā katoatoa: kia
papu ra te tangata ravarai i tona uao-
rai ngakau. Ko tei akono i tetai rā 6
ra, no te Atu ïa i akono ei; e ko tei
kore i akono i te rā ra, no te Atu ïa i
kore ei i akono. Ko tei kai ra, no
te Atu ïa i kai ei, e kua akameitaki
oki aia i te Atua; e ko tei kore i kai
ra, no te Atu ïa i kore ei i kai, e kua
akameitaki oki i te Atua. Kare rava 7
oki tetai o tatou e ora nei ei *akatupu*
i tana uaorai, e kare oki tetai e mate
nei ei *akatupu* i tana uaorai. Te ora 8
nei tatou, i ora ïa tatou ei *akatupu* i
ta te Atu; e te mate nei tatou, i mate
ïa tatou ei *akatupu* i ta te Atu: e
teianei, te ora nei tatou, e te mate nei
oki, no te Atu rai tatou. No reira oki 9
te Mesia i mate ei, e i tu akaou ei, e i
ora'i, kia riro aia ei Atu no tei mate,
e no tei ora oki. Eaa ra oki koe i aka- 10
apa'i i to taeake? e eaa oki koe i aka-
vaavaa atu ei i to taeake? ka tu ka-
toatoa tatou ki mua i te akavaanga a te
Mesia ra. Kua tataia oki e, Te na ko 11
maira te Atu, " Te ora nei au, e tuturi
te au turi katoa ki raro ki mua iaku,
e ka ope te au vaa ravarai i te aaki
i te Atua ra." E teianei, ka ope ta- 12
kiri rava tatou i te aaki i te tuatua iaia
uaorai i te Atua ra.

E teianei, oti ra ua tatou i te aka- 13
apa ia tatou uaorai: teia ra ta tatou e
akono e, auraka ei turorianga e tukuia
mai ki mua i tetai taeake, e te mea e
maitu ei ra. Kua kite au, e kua aka- 14
kiteia mai au e te Atu ra e Iesu, e kare
rava e mea viivii tikai, ko te tangata
ra e manako e, e mea viivii taua mea
ra, e mea viivii ra ïa iaia. Kia kino- 15
kino ra to taeake i *taau* na kai, kare
atura toou aerenga i tau i te aroa.
Eiaa e mate te tangata i mate ei te
Mesia ra, i taau na kai. Auraka oki 16
to kotou meitaki e akakinoia: Kare 17
oki te basileia o te Atua ra te kai, e te
mea e inu, ko te tuatua-tika ra, e te
au, e te reka i te Vaerua Tapu ra. Ko 18
tei akono oki i teianei au tuatua i tona
tavini anga i te Mesia ra, te tau ra aia
i te Atua, e ka akatikaia e te tangata
katoa nei. E teianei, ka umuumu 19
tatou i te tuatua au, e te tuatua e mei-
taki kapipiti ei ra. Eiaa e akakoreia 20
te angaanga a te Atua nei i te kai. E
mea viivii kore oki te au mea katoa
nei, e mea kino ra i te tangata i kai
21 ma te turori. E mea meitaki oki kia
kore e kai i te puaka, e kia kore e inu
i te wina, e kia kore *e rave* i te au
mea ravarai e turori ei to taeake ra,
e e maitu ei, e e apikepike ei ra oki.
22 E akarongo toou ra? Ka tāpu tikai
noou uaorai i mua i te aroaro o te
Atua. E ao to te tangata kare i aka-
apa iaia uaorai i tana ra mea tika.
23 Ko tei akatu ke ra *i te kai nei*, kua
akaapaia aia kia kai ra, no te mea kare
tana te kai akarongo: ko te au mea
katoatoa oki kare to te akarongo ra, e
ara ïa.

PENE XV.

Kia tau tikai te au taeake ratou ratou uaorai e meitaki ei: na Romā Paulo i te aere ki Hispania: te apinga uipa tana i apai ki Ierusalema.

1 E TEIANEI, ko tatou ko tei ma-
roiroi nei, ka akakoromaki i te
apikepike o te maroiroi kore e tika'i,
2 eiaa e akatika i ta tatou uaorai. E
akarekareka tatou katoa nei i tetai ke,
3 kia meitaki aia, kia maroiroi. Kare
katoa oki te Mesia i akarekareka iaia
uaorai, i tei tataia ra e, "Te akakino
a te aronga i akakino ia koe ra, kua
4 iri mai ïa ki runga iaku." Te au tua-
tua ravarai oki i tataia i muatangana, i
tataia ïa kia kite tatou; kia rauka to
tatou tatari anga, i te akakoromaki e
5 te pumaana o te tuatua i tataia ra. E
teianei, kia akaarite mai te Atua nona
te akakoromaki e te pumaana, i to
kotou ngakau, kotou kotou uaorai,
kia tau i *te anoano o* te Mesia ra o
6 Iesu: Kia akameitaki kotou i te Atua,
i te Metua o to tatou Atu ra o Iesu
Mesia, ma te ngakau okotai, *e* te
7 vaa okotai. E teianei ka āriki kotou
ia kotou uaorai, mei te Mesia i āriki
mai ia tatou nei, kia kakā te Atua.
8 Teia taku tuatua e diakono a Iesu
Mesia no te peritome *kia kitea* te tua-
tua-mou a te Atua, kia tupu te tua-
tua i tuatuaia mai i te aronga tupuna
9 ra; E kia akameitaki te etene i te
Atua i *tona* aroa; koia oki tei tataia
ra, " E teianei e akameitaki au ia koe
i rotopu i te au etene ra, e imene aka-
10 paapaa rai au i toou ingoa." Te na
ko ra oki, " Ka rekareka, e te au
11 etene, e tona katoa au tangata." E *te
na ko* akaou ra oki, " E akameitaki ia
Iehova, e te au etene katoa e, e aka-
paapaa iaia, e te au tangata katoa na."

Te na ko maira oki a Isaia, " E kitea 12
mai tetai aka o Iese, ko te ka tupu ei
ariki no te etene, ei iaia e irinaki ei
te etene." Kia akakiia mai kotou i te 13
rekareka ravarai e te au i te akarongo
anga, e te Atua e rauka'i te irinaki-
anga; kia maata to kotou irinaki i te
mana o te Vaerua Tapu ra. Ko au 14
uaorai oki tei kite ia kotou, e aku au
taeake, e kua ki katoa kotou i te mei-
taki, kua akakiia kotou i te kite, e ka
tika oki kia apii ia kotou uaorai.
Tera tetai mea i tata atu ei au i te 15
tuatua kia kotou, e te au taeake, ma te
mataku kore, kia tupu to kotou ma-
nako, no te aroa ua o te Atua i oro-
ngaia mai kiaku nei; Kia riro au ei 16
tavini no Iesu Mesia i te etene, i te
tuku anga i te evangelia o te Atua,
kia akatikaia te terume etene i aka-
tapuia e te Vaerua Tapu. E teianei e 17
rekareka anga toku ia Iesu Mesia ra i
te au mea a te Atua ra. Kare ra au 18
e tika kia tuatua i te au mea katoa
kare i raveia e te Mesia iaku nei; *i te
au mea ra tana i rave*, i te aka-
mako anga atu i te etene, i te tuatua
e te rima: Ma te semeio maata e te 19
akairo, i te mana o te Vaerua o te
Atua; e kua akakite pu ua oki au i
te evangelia o te Mesia, na Ierusalema
atu i te akapini aere anga e tae rava
akenei i Iliriko. Koia ïa, i umuumu 20
marie na oki au kia akakite atu au i te
evangelia i te au ngai kare i kite i te
ingoa o te Mesia ra, ko te patu aea oki
au ki runga i ta tetai ke ra pange:
Mei tei tataia ra e, "Te aronga kare 21
aia i akakiteia atu, ka akara ratou: e
te aronga kare rai i akarongo ra, ka
kite ïa ratou." No reira oki au i roa'i 22
i kore ei au i tae atu kia kotou na. I 23
teianei ra, kare oku roa i teianei pa
enua, e no te anoano maata toku e ma-
nganui akenei te mataiti i te aere atu
kia kotou na; Kia aere ra au ki Hise- 24
pania ra, e aere atu ei au kia kotou
na: te anoano nei au kia kite au ia
kotou i taua tere noku ra, e kia ara-
takiia au e kotou i toku aerenga ki
reira, kia reka ana ra au i te kapiti
anga ia kotou. Te aere nei ra au ki 25
Ierusalema, e tauturu i te aronga tapu
ra. Kua uipa oki to Makedonia e to 26
Akaia i te *moni* no to ratou uaorai ano-
ano, na te aronga tapu tangata rikiriki i
Ierusalema ra. Kua inangaro rai oki 27
ratou, e e kai ou rai oki ratou na ratou.
Kua rave katoa oki te etene i ta ratou
apinga no te vaerua ra, e apai atu oki
ratou i ta te tino ra na ratou e tika'i. E 28
teianei, kia oti iaku taua angaanga nei,
e kia tuku tikaia atu e au teianei mei-
taki ia ratou ra, na ko na atu au ia
kotou na te aere, ka aere tika atu ei ki
29 Hisepania ra. Kua kite tikai oki au
e, kia aere atu au kia kotou na, ka
aere atu ïa au ma te ki katoa i te mei-
30 taki o te evangelia o te Mesia ra. E
ako atu ra au ia kotou, e te au taeake,
i te Atu ra ia Iesu Mesia, e te aroa o te
Vaerua ra, kia akamaroiroi tatou rava-
31 rai i te pure i te Atua iaku; Kia ora
au i te aronga akarongo kore i Iudea ra;
e taku e rave nei na to Ierusalema ra,
kia āriki meitakiia mai e te aronga
32 tapu ra; Kia tae atu au kia kotou ma
te rekareka i te tika a te Atua ra, e kia
33 pumaana tatou katoa nei. E teianei,
ei ia kotou ravarai na te Atua au.
Amene.

PENE XVI.

To Phebe akameitaki angaia: te taeake e manganui tei aroaia atu e Paulo: kia matakite i te aronga akataka ke.

1 TE tuku atu nei au i to tatou tuaine
ia Phebe kia kotou na ma te aka-
meitaki, e diakono aia no te ekalesia i
2 Kenekerea ra: Kia āriki meitaki kotou
iaia i te Atu nei, i tei tau i te aronga
tapu, e kia tauturu mai kotou iaia i te
au mea katoa e tau iaia ra; i tauturu
na oki aia i te tangata e manganui e
iaku katoa oki.
3 E aroa atu ia Peresila raua ko Akuila,
e puke oa rave angaanga noku i te
4 Mesia nei ia Iesu: Ko tei tuku katoa
i to raua kaki ki raro kia ora au: te
akameitaki nei au ia raua, kare ra e
ko au anake ra, ko te au ekalesia etene
5 katoa ra. E *aroa* katoa atu i te eka-
lesia ki roto i to raua are. E aroa atu
i taku akaperepere ra ia Epaineto, ko te
ua anga momua ïa o te Mesia i Akaia
6 ra. E aroa atu ia Maria, e angaanga
7 maata tana i rave ia matou nei. E
aroa atu ia Anederoniko, e ia Iunia, i
nga taeake noku, e puke oa noku i ta-
peka katoaia matou, e puke tangata
kitea e te au aposetolo ra, ko raua ana
8 oki tei roto i te Mesia iaku nei. E
aroa atu i taku akaperepere i te Atu
9 nei ia Amepelia. E aroa atu ia Uro-
bana, i to matou oa rave angaanga i te
Mesia nei, e i taku akaperepere oki ia
10 Setaku ra. E aroa atu ia Apele, e ta-
ngata akatikaia ïa i te Mesia nei. E
aroa atu oki i to *te ngutuare o* Ariseto-
11 bulo ra. E aroa atu ïa i taku taeake
ia Erodiona. E aroa atu i to *te ngu-
tuare o* Narekiso, i roto i te Atu ra.

E aroa atu ia Teruphaina, e ia Teru- 12
phosa, ko tei rave i te angaanga a te
Atu nei. E aroa atu ia Peresi aka-
perepereia ra, ko tei rave papu i te
angaanga a te Atu nei. E aroa atu ia 13
Rufo i ikiia ki roto i te Atu nei, e i
tona metua vaine katoa e toku metua
vaine. E aroa atu ia Asunekirito, ia 14
Phelegona, ia Erema, ia Pateroba, ia
Erema e te au taeake ki o ratou
ra. E aroa atu ia Philologo, e ia 15
Julia, ia Nerea, e tona tuaine, e ia
Olumepa, e te aronga tapu katoa ki o
ratou ra. E aroa oki kotou ia kotou 16
uaorai ma te ongi tapu ra. Te aroa atu
nei te au ekalesia o te Mesia ia
kotou.

E teianei, e ako atu au ia kotou, e 17
te au taeake, ka akara meitaki io na
kotou i te aronga i akataka ke, e te
akatupu i te mea e turori ei ra, *e* te
tau kore i te tuatua i apiiia kotou na;
ka ariu ke atu kotou ia ratou. Kare 18
oki te reira te tavini no to tatou Atu
no Iesu Mesia, no to ratou uaorai kopu
ra; e kua tapikipiki i te ngakau o te
aronga pakari kore ra, i te tuatua pa-
teka e te tarekareka. Kua tutuki te 19
rongo o to kotou akarongo i te tangata
ravarai: i reka'i oki au ia kotou: te
anoano nei ra au, kia pakari kotou i te
meitaki, e kia kamakura kotou i te
20 kino. E teianei, na te Atua au e akapa-
ruparu ia Satani ki raro ake i to kotou
vaevae kare ïa e roaia.

Ei ia kotou te aroa ua o to tatou
Atu ra o Iesu Mesia. Amene.

21 Ko taku oa rave angaanga nei ko
Timoteo, e taku au taeake nei ko
Lukio, e ko Iasona, e ko Sosipatera, te
22 aroa atu nei ïa ia kotou. Ko au nei
oki ko Teretio ko tei tata atu i *teianei*
episetole, te aroa atu nei au ia kotou i
23 te Atu nei. Te aroa atu nei a Gaio, e
angai iaku nei, e te ekalesia katoa, ia
kotou. Te aroa nei oki te rangatira
oire ra, ko Eraseto, ia kotou, e tetai
taeake nei oki ko Kuareto.

24 Ei ia kotou katoa na te aroa ua o to
tatou Atu ra o Iesu Mesia. Amene.

25 E teianei, ei iaia tei tika iaia i te
akamaroiroi mai ia kotou, i tei tau i
te evangelia naku nei, e i te tuatua ia
Iesu Mesia ra, kia tau i te ceu anga
mai o te tuatua ngaro i uunaia i te au
26 uki katoatoa mei ito mai; Kua aka-
kiteia maira i teianei, e no te akaue a
te Atua mate kore ra, i akakiteia'i ki
te etene katoa, i te tuatua a te au pero-
veta i tataia ra, kia *rauka ia ratou* te
27 akono akarongo ra: Ei te Atua pa-
kari anake ra te kakā, ia Iesu Mesia
nei, e tuatau ua atu. Amene.

TE EPISETOLE MUA A TE APOSETOLO RA A PAULO

I TO KORINETIA RA.

PENE I.

To Paulo aroa anga e te akamaroiroi anga i te ekalesia: e mea kino te pae ke: ta te Atua ravenga e rauka'i to te ao nei kite iaia: tokoiti o te aronga nunui i ikiia; ko tei akaaka e te puapinga kore ra, kia kore ua o te tangata nei akatietie anga.

KO Paulo, i akonoia e te inangaro 1
o te Atua ei aposetolo na Iesu
Mesia, e *to tatou* taeake nei ko Sosi-
tene, I te ekalesia o te Atua i Kori- 2
netia na, tei akatapuia i roto i te
Mesia ra ia Iesu, i akonoia ei aronga
tapu, e te aronga katoa e tautopa atu i
te ingoa o to tatou Atu ra o Iesu
Mesia i te au ngai katoa ra, to ratou e
3 to tatou katoa oki: Ei ia kotou te aroa
ua, e te au, no ko mai i te Atua i to
tatou Metua ra, e te Atu oki ia Iesu
4 Mesia nei. Te akameitaki atu nei au
i taku Atua ia kotou kare i tivata, i
te aroa ua a te Atua i orongaia mai e
5 te Mesia ra e Iesu ia kotou na; Kua
rai oki ta kotou iaia, i te au mea rava-
rai nei, i te au tuatua katoa, e te au
6 kite katoa; E kua akakite puia te tua-

tua o te Mesia ki roto ia kotou na.
7 Kare akenei kotou i topa ki muri i te
au meitaki ravarai nei; i te tatari
anga i to tatou Atu ia Iesu Mesia i te
8 mama anga mai: Nana e akatinamou
ia kotou e tae ua atu ki te openga,
auraka ei akakinoanga i te rā o to tatou
9 Atu ra o Iesu Mesia. E tuatua-mou
ta te Atua, i akonoia'i kotou no te
kapitianga a tana Tamaiti a to tatou
Atu a Iesu Mesia.
10 E teianei, e te au taeake, te ako atu
nei au ia kotou i te ingoa o to tatou
Atu ra o Iesu Mesia, e ei tuatua oko-
tai ta kotou ravarai, e auraka ei pae ke i
roto ia kotou na; kia kapiti marie ra
kotou ma te ngakau okotai e te ma-
11 nako okotai. Kua akakiteia mai au
ia kotou, e aku au taeake, e to *te ngu-
tuare o* Keloe, e e taumāro anga tei
12 rotopu ia kotou na. Teia taku tua-
tua, te karanga na kotou e, No Paulo
au; e no Apolo au; e no Kepha au;
13 e no te Mesia au. Kua mavete
aina te Mesia? e ko Paulo aina tei
akasatauroia no kotou? e i bapetizoia
aina kotou ki roto i te ingoa o Paulo?
14 Te akameitaki nei au i te Atua i te
mea kare au i bapetizo i tetai o kotou
na, mari ra ko Kerisepo e ko Gaio:
15 Ko te karanga aea tetai e, kua bape-
tizo au *iaia* ki roto i toku nei ingoa.
16 E kua bapetizo katoa au i te kopu-
tangata o Setephana: kare atu aku
tangata i kite i te bapetizo angaia e
17 au. Kare oki te Mesia i tono iaku e
bapetizo, e tutu aere ra i te evangelia:
ciaa ra ma te pakari tuatua, ko te riro
aea oki te satauro o te Mesia ei mea
18 puapinga kore. Ko te tuatua oki i te
satauro nei, e tuatua neneva ïa i te
aronga e mate, kareka ia tatou i akao-
raia nei, ko te mana ïa o te Atua.
19 Kua tataia oki e, "E akakore au i te
pakari o te aronga pakari, e e akariro
au i te kite o te aronga i kite ra, ei
20 mea puapinga kore." Teiea te ta-
ngata pakari? teiea te tata tuatua?
teiea te tangata taumāro i teianei ao?
kare aina kua akariro te Atua i te pa-
21 kari o teianei ao ei neneva? Kare
akera to te ao i kite i te Atua i to ratou
naorai pakari, i te ravenga pakari a te
Atua ra, inangaro akera te Atua i te
akaora i te aronga akarongo i te mea
22 neneva ra i te ako. Te pati ra oki te
ngati Iuda i te semeio, e te umuumu
23 ra te Eleni i te pakari; Te tuatua nei
ra matou i te Mesia akasatauroia ra, ei
turorianga no te ngati Iuda, e e mea
24 neneva i te Eleni; Kareka i te aro-
nga i akonoia ra, te ngati Iuda e te
Eleni katoa, ko te mana ïa o te Atua e
25 te pakari o te Atua, te Mesia nei. E
pakari maata to te mea neneva a te
Atua nei i *to* te tangata nei *pakari;*
e maroiroi maata to te apikepike o
te Atua i *to* te tangata nei *ma-
roiroi.*
26 Te kite na oki kotou, e *aku* au tae-
ake, i to kotou nomino angaia e, kare e
rai te tangata pakari i te akonoanga i te
tino nei, kare e rai te tangata mana,
kare e rai te tangata ngateitei anau *i
27 nominoia:* Kua iki ra te Atua i te au
mea neneva o te ao nei, ei taakama atu
i te aronga pakari; e kua iki oki te
Atua i te mea parukaua o teianei ao,
ei taakama atu i te aronga maroiroi;
28 E te au mea akaaka o te ao nei, e te au
mea akavaavaaia ra, e te au mea kare
ra, ko tei ikiia ïa e te Atua, ei akakore
29 i te au mea e vai nei; Kia kore rava te
30 tangata kia akatietie ki mua iaia. E
teianei nona *kotou i karangaia'i* e, tei
roto kotou i te Mesia ra ia Iesu, ko tei
akariroia e te Atua ei pakari, ei tua-
tua-tika, ei tapu, e ei ora, no tatou:
31 Kia tau i tei tataia ra e, "Ko tei akatie-
tie ra, kia akatietie aia i te Atu."

PENE II.

Te tuatua i te satauro o te Mesia, kare i te pakari o te tangata nei, i te mana ra o te Atua, kare i kitea e tei ta te kopapa ua, e tei apiiia ra e te Vaerua.

1 IAKU oki i aere atu ia kotou na, e te
au taeake, kare au i aere atu ma te
tuatua akamanea e te pakari, i te tua-
tua anga atu kia kotou i te tuatua-aka-
2 kite a te Atua. Kua akakoro marie
oki au e, kare rava aku e tuatua e aka-
kite atu ki o kotou na, mari ra ko Iesu
3 Mesia, ko tei akasatauroia ra. E
paruparu oki toku, e te mataku, e te
4 rutetetete maata, ki o kotou na. Kare
oki taku tuatua e taku ako anga i te
tuatua tarekareka no te pakari o te
tangata nei, i te akakite pu tikai ra a te
5 Vaerua e te mana; Kia kore to kotou
akarongo e akatumuia i te pakari o te
tangata nei, i te mana ra o te Atua.
6 E tuatua pakari ra ta matou i te
aronga karape: kare ra te tuatua pa-
kari o teianei ao, e no te ui kavana o
7 teianei ao, te ka tukuia ki raro ra: Te
tuatua nei ra matou i te tuatua pakari
a te Atua i te tuatua ngaro ra, ko tei
uunaia ra, i akono takereia ra e te Atua
8 ou teianei ao, kia meitaki tatou: Ko
tei kore rava i kitea e te ui kavana o
teianei ao: (naringa oki ratou i kite ra,

kare ratou e akasatauro i te Atu o te
kakā.) Ko tei tataia ra e, "Ko te au 9
mea kare i akaraia e te mata ra, kare
i akarongoia e te taringa, kare oki i
o ki roto i te ngakau o te tangata ra,
ko ta te Atua ïa i vaio no te aronga i
inangaro iaia ra." Kua akakite maira 10
te Atua ia tatou *i taua au mea ra* i
tona Vaerua: e kimi oki te Vaerua i te
au mea katoa nei, e te au mea oonu
rai o te Atua ra. Koai oki te kite i te 11
au mea a te tangata nei, mari ra ko te
vaerua tangata i roto iaia ra? koia ka-
toa te au mea a te Atua, kare rava
tetai i kite, mari ra ko te Vaerua o te
Atua. E teianei te Vaerua i rauka ia 12
tatou nei, kare ïa to teianei ao, ko te
Vaerua ra no ko mai i te Atua ra: kia
kite tatou i te au mea i oronga uaia
mai e te Atua no tatou nei. Ko te au 13
mea ïa ta matou e tuatua nei, kare ra
ma te tuatua apiiia mai e te pakari ta-
ngata nei, ko ta te Vaerua Tapu ra i apii
mai; i te akaarite anga i ta te vaerua i
ta te Vaerua ra. Kare ra te tangata e 14
akono i ta te kopapa nei e āriki mai i ta
te Vaerua o te Atua ra: e mea neneva
ïa iaia: kare oki aia e kite *i te reira*, no
te mea, i kimiia te reira e te vaerua.
Kareka ko tei akono i ta te Vaerua ra, 15
te kite ra aia i te au mea katoa, kare ra
aia uaorai i kiteia e te tangata ravarai
nei. "Koai oki tei kite i te ngakau o te 16
Atu ra? e naai e apii atu iaia?" Tei ia
matou ra te ngakau o te Mesia.

PENE III.

Te akono anga apikepike o to Korinetia, ko ratou i pae ke aere: ko te Mesia te pange okotai: ko te nao o te Atua te aronga akarongo: te tu o te pakari o teianei ao.

E TEIANEI, kare akera i tika iaku, 1
e *aku* au taeake, kia karanga atu
ia kotou mei te aronga e akono i ta te
Vaerua, mei te aronga ra e akono i ta
te tino, e mei te tamariki mea riki ra
i roto i te Mesia nei. Kua angai 2
oki au ia kotou i te u, kare i te kai
pakari; kare oki i tika ia kotou i
reira; kare katoa e tika ia kotou i teia-
nei. Tei ta te tino rai oki kotou i 3
teianei; *te vai ra* oki te vareae, e
te taumāro, e te pae ke, i roto ia ko-
tou na, kare aina tei ta te kopapa rai
kotou, e mei to te tangata nei rai to
kotou aerenga? Te karanga na oki 4
tetai, No Paulo au; e tetai, No Apolo
au; kare aina tei ta te kopapa rai
kotou? Koai a Paulo, e koai oki a 5
Apolo, mari ra e orometua i akarongo
ei kotou, ko ta te Atu ïa i oronga mai
6 ia maua katoa nei? Naku oki i tanu,
na Apolo i tamauu ki te vai; na te
7 Atua ra i akatupu. E teianei, kare a
te tanu, kare oki a te tamauu ki te vai;
8 ko te Atua ra ko tei akatupu. Te
tanu, e te tamauu vai ra, okotai ra ïa:
e rave tetai e tetai i tana uaorai tutaki
9 e tau i tana uaorai angaanga. E oa
rave angaanga oki matou no te Atua: e
koro kotou na te Atua; e are kotou
no te Atua.
10 No te meitaki a te Atua i orongaia
mai iaku nei, kua akamou au i te
pange mei te taunga pakari i te akatu
are ra, e te patu ra tetai ki rungao.
E akono meitaki te tangata ravarai i
11 te tu o tana e patu ki rungao ra. Kare
atu oki e pange ke e tika i te tangata
ravarai kia akamou, mari ra ko tei
akamouia ra, koia oki te Mesia ra ko
12 Iesu. E teianei, kia patu tetai tangata
i te auro, te ario, te toka memei-
taki, te rakau, te ngangaere, *e* te
13 teita, ki rungao i taua pange ra; E
akakiteia ta te tangata ravarai ra anga-
anga: na taua rā ra oki e akakite, e
akatakaia ïa oki e te ai; e na te ai e
timata i te tu o ta te tangata ravarai
14 ra angaanga. Kia toe ra ta tetai ra
angaanga, tana i patu ki rungao *i taua*
15 *pange* ra, e rauka iaia te tutaki. Kia
ka ra ta tetai tangata angaanga, e ngere
tona: koia uaorai ra te ka akaoraia ïa;
mei te mea ra e, i na roto i te ai.
16 Kare kotou i kite e, ko te nao kotou
o te Atua, e te noo ra te Vaerua o te
17 Atua ki roto ia kotou na? E kia aka-
viivii tetai tangata i te nao o te Atua
ra, e mate aia i te Atua; e tapu oki te
nao o te Atua, e taua *nao* ra, ko kotou
18 ïa. Auraka rava e tangata e tapikipiki
iaia uaorai: te manako ra tetai ta-
ngata i roto ia kotou na e, e tangata pa-
kari aia i teianei ao, kia riro aia ei ne-
19 neva, kia pakari aia. Te pakari oki o
teianei ao, e mea neneva ïa i te Atua;
kua oti oki i te tataia e, "Te taii nei
aia i te aronga pakari i to ratou uaorai
20 pakari." Tera oki tetai, "Kua kite a
Iehova i te au manako o te aronga pa-
21 kari e, e mea puapinga kore ïa." E
teianei, auraka rava tetai e akatietie i te
tangata: no kotou oki te au mea ravarai
22 nei. Ko Paulo, e ko Apolo, e ko Ke-
pha, e teianei ao, e te ora, e te mate, e
te au mea e vai nei, e te au mea a
23 muri atu; no kotou anake rai; E no
te Mesia kotou e no te Atua oki te
Mesia.

PENE IV.

Te au tavini o te Mesia: Paulo e te aronga i akarongo i tana apii anga i Korinetia: ko Timoteo te ka na mua ia Paulo.

E TEIANEI, kia manako te tangata 1
ia matou nei e, e tavini anake no
te Mesia, e e akaaere no te tuatua
ngaro a te Atua ra. E mea umuumu- 2
ia oki i te akaaere nei, ei tangata ako-
no tikai aia. E mea ngiti poepoe rava 3
iaku ta kotou eumiumi anga iaku nei, e
i te eumiumi katoa o te tangata nei; e
kare katoa au i eumiumi iaku uaorai.
Kare oki au nei i kite i taku nei *ara;* 4
kare ra au e tika i te reira: ko te
akara matatio mai iaku nei, ko te Atu
ïa. E teianei, auraka e akaapa atea 5
ua; kia tae maira te Atu, nana e
tuku i te atea te au mea poiri uunaia
nei, e e akakite oki i te au eumiumi-
anga o te ngakau nei; rauka iora i
te tangata ravarai te akameitaki no ko
mai i te Atua ra i reira.

I akaarite na au, e te au taeake, i 6
taua au tuatua nei kiaku uaorai, e kia
Apolo, no kotou; kia kite kotou ia
maua, e auraka kia rai to kotou ma-
nako *i te tangata* nei i tei tataia ra, kia
kore rava tetai o kotou e akatietie iaia
uaorai ki tetai, kia mea ngiti atu tetai.
Naai oki koe e akatu ke? e eaa taau 7
kare te mea i rauka *ia etai ke ra?* e i
rauka taau *ia etai ke ra,* eaa koe i aka-
tietie ei, mei te mea e, kare taau te
mea rauka mai *na etai ke?* Kua ki 8
kotou i tenana; te maata na to kotou
meitaki i tenana; e au akenei to kotou
mei te ui ariki ra, kare ra matou: te
inangaro nei rai au, ei au rai to kotou,
e ei au katoa to matou ma kotou na.
Te manako nei au kua akataka te Atua 9
ia matou i te au aposetolo nei ei ope-
nga, mei te aronga i akonoia no te mate
ra: kua akariroia oki matou ei akara-
anga na to te ao, na te au angela, e na
te tangata. *Kua riro* matou ei neneva 10
no te Mesia nei, e aronga pakari ra ko-
tou i te Mesia; te paruparu nei matou,
te maroiroi na ra kotou; te teitei na
kotou, te akaviiviiia nei ra matou. Te 11
pongi nei matou, e te kaki vai, e te
putaua, e te pāpāia nei, e kare rava
e nooanga mou, e tae rava akenei ki
teianei ora. Te rave angaanga nei 12
matou, na to matou uaorai rima i rave:
kia akakinoia mai, kua akaora atu ma-
tou; kia takinga-kinoia mai, kua aka-
koromaki matou; Kia akakinoia ra, 13
kua ako atu matou; kua akariroia ma-
tou mei te teita o te ao nei, mei te
para o te au mea ravarai nei, e tae roa
akenei ki teianei rā.
14 Kare au i tata i teianei au tuatua
kia akama kotou, te ako atu nei ra au
ia kotou i taku au tamariki akapere-
15 pere. Raungauru ua atu rai i te tau-
sani anga o to kotou orometua i te
Mesia nei, kare e rainga to kotou me-
tua: naku oki kotou i anau *ei pipi* na
te Mesia ra na Iesu, i te evangelia nei.
16 E teianei te ako aroa atu nei au ia
17 kotou e, ei aru mai kotou iaku nei. I
tono atu ei au i taku tamaiti akapere-
pere e te pikikaa kore i te Atu nei, ia
Timoteo, kia kotou na, nana e akakite
atu ia kotou i toku au aerenga i te
Mesia nei, taku apii anga i te au ngai
18 katoa, i te au ekalesia katoa. Te aka-
tietie na tetai papaki mei te mea e,
19 kare au e tae atu ia kotou na. E aere
atura au kia kotou kare e roa, kia tika
i te Atu, e e akara au i te mana o taua
aronga akatietie ra, eiaa i te tuatua.
20 Kare oki tei te tuatua te basileia o te
21 Atua, tei te mana ra. Eaa ra to kotou
na inangaro? e aere atu ainei au ia ko-
tou ma te pāpā, e ma te aroa aina, e
ma te ngakau maru?

PENE V.

E kanga maata kare e tau i te tangata katoa kia rave: te au kino e kore e tau i te ekalesia kia kapiti atu: e ta te ekalesia ravenga i te tangata kanga.

1 I KARANGAIA oki e kanga tei o
kotou na, e kanga oki kare rava i
kitea ki o te etene katoa ra, tei tetai
tangata te vaine a tona uaorai metua
2 tane. E te akanengonengo ua na ko-
tou? kare aina e tau te aue; e kia
tuku keia taua tangata i rotopu ia ko-
3 tou i rave i taua mea ra? Ko au nei
ra, taka ke ua mai taku kopapa nei,
tei vaitata ua rai toku vaerua, kua aka-
apa takere ana au i taua tangata i rave
i taua mea ra, mei te mea e tei reira
4 tikai au; Kia putuputu kotou ma taku
vaerua katoa, ma te mana o to tatou
5 Atu ra o Iesu Mesia, Ka tuku atu kia
Satani taua tangata ra, i te ingoa o to
tatou Atu ra o Iesu Mesia, kia mate
te tino, kia ora te vaerua i te rā o te
Atu ra o Iesu.
6 Kare to kotou akatietie i te mea
meitaki. Kare kotou i kite e, e opue
te putunga katoa i te akaopue mea
7 ngiti ra? E teianei, ka tamā ana i te
akaopue taito, kia riro kotou ei putu-

nga ou, kia kore te akaopue ia kotou
na: ko te Mesia oki ta tatou pasa i
taiaia na tatou. E teianei, e akono ta- 8
tou i taua oroa ra, eiaa ma te akaopue
taito, eiaa katoa ma te akaopue aka-
moupuku e te kino, ma te kai aka-
opue koreia ra, ko te pikikaa kore e te
tuatua-mou.
Te tata atu nei au i *teianei* episetole 9
ia kotou na e, auraka kotou e kapiti atu
ki te kanga: Auraka ra te au kanga ra- 10
varai, e te noinoi apinga, e te āru, e te
akamori idolo, o teianei ao ra; naringa
oki te reira, e akaruke mai kotou i teia-
nei ao e tika'i. Te tata nei ra au ia 11
kotou e, auraka kotou e kapiti atu i te
tangata e karangaia e taeake kia riro ei
tangata kanga, e te noinoi apinga, e te
akamori idolo, e te akakino, e te konā
kava, e te āru; auraka katoa e kai atu
i te manga i reira. Eaa taku puapinga 12
kia akaapa atu ki to vao ra? Kare
ainei kotou e akaapa atu i to roto
na? Kareka to vao ra, na te Atua 13
ïa e akaapa. E tenana e akataka ke atu
kotou i taua tangata tuatua kino i roto
ia kotou na.

PENE VI.

Auraka te ekalesia e rapurapu ua i te akava, e akatau ta ratou tuatua i roto ia ratou uaorai: kare anake te kino e o ki te basileia o te Atua: e mea tapu katoa te au kopapa o te aronga akarongo.

TEI roto aina tetai ia kotou, e ta- 1
pepe anga tana i tetai ke, kare e
mataku kia akavaia ki mua i te aroaro
o te aronga tuatua-tika kore ra, e au-
raka ki mua i te aroaro o te aronga
tapu? Kare kotou i kite e, na te aro- 2
nga tapu e akava i to teianei ao? e e
akavaia to teianei ao e kotou, kare aina
e tau ia kotou kia akava i te tuatua
mea riki poepoe rava nei? Kare ko- 3
tou i kite e na tatou e akava i te au
angela? ka tanga'i oki i te au mea
no teianei ora anga? E teianei, e tau- 4
māro anga ta kotou i te au mea no teia-
nei ora anga, te tuku atura kotou *i te
akava anga* ki te aronga kare rava i
akonoia i te ekalesia nei? Kia akama 5
kotou i karanga atu ei au kia kotou na.
Koia ïa, kare rava e tangata kite i roto
ia kotou e okotai iti ake, e tika iaia
kia akataka i te tuatua a tona taeake?
Te akava na oki tetai taeake ki tetai, 6
e ki mua katoa oki i te aroaro o te
aronga akarongo kore ra. E teianei, e 7
ara tikai tei roto ia kotou na, i te mea
te akava na kotou ia kotou uaorai.

Eaa kotou i kore ei i akakoromaki i
te kino? eaa kotou i kore ei i akako-
8 romaki kia akangereia? Kua takinga-
kino ra kotou, e kua akangere, i to ko-
tou uaorai au taeake.
9 Kare ainei kotou i kite e, kare te
aronga tuatua-tika kore e noo i basileia
o te Atua? Auraka e vavare: kare te
kanga, e te akamori idolo, e te akaturi,
10 e te akavaine, e te aronga sodoma, E
te keia, e te noinoi apinga, e te konā
kava, e te akakino, e te āru, kare
anake ïa e noo i te basileia o te Atua.
11 Mei te reira oki tetai papaki o kotou
na: kua oreiia ra kotou, kua akatapuia
ra kotou, kua akatikaia ra kotou, i te
ingoa o te Atu ra o Iesu, e te Vaerua o
to tatou Atua.
12 E tika iaku te au mea ravarai nei,
kare ra te au mea katoa e tau; e tika
iaku te au mea katoatoa nei, kare ra
13 au e vi i te au mea ravarai nei. No te
kopu te kai, e no te kai oki te kopu: e
akakore ra te Atua i te *kopu* e te *kai*
katoa. Kare ra te kopapa no te kanga,
no te Atu ra; e no te kopapa oki te
14 Atu. Kua akatu oki te Atua i te Atu,
e e akatu katoa aia ia tatou i tona
15 uaorai mana. Kare kotou i kite e e
au melo no te Mesia to kotou au tino?
e rave aina au i te au melo o te Mesia
ra, ka akariro atu ei no te akaturi?
16 Auraka rava ïa. Eaa? kare kotou i
kite e ko tei tapiri atu ki te akaturi,
okotai ra ïa kopapa? kua karanga oki
17 aia e, "e riro raua ei tino okotai." Ko
te tangata ra i tapiri atu ki te Atu ra,
18 okotai rai ïa vaerua. E rere ke atu i
te akaturi. Te au ara ravarai e raveia
e te tangata nei, i taka ke i te tino; ko
te tangata ra i akaturi ra, kua takinga-
19 kino ïa i tona uaorai tino. Eaa? kare
kotou i kite e, e nao to kotou tino no te
Vaerua Tapu i roto ia kotou na, tei
rauka ia kotou i te Atua ra, kare oki
20 kotou i to kotou uaorai? Kua okoia
kotou i te oko: e teianei, e akamei-
taki i te Atua i to kotou tino, e to
kotou vaerua, no te Atua ïa.

PENE VII.

No te akaipoipo; te akaipoipo kore; te takaua; te tane akarongo kore, e te vaine akarongo kore: no te peritome: te paretenia: te mea e tika'i kia akaipoipo e te kore.

1 ITE au tuatua ta kotou i tata mai
iaku nei, e mea meitaki ïa i te ta-
ngata nei eiaa e akaipoipo i te vaine.
2 Mari ra *ei akakore* i te kanga, ei vaine

mou ta te tane, e ei tane mou ta te
vaine. E o atu te tane i te mea taki- 3
nga-meitaki ki te vaine e tika'i: e pera
katoa te vaine ki te tane. Kare oki 4
tei te vaine te tuatua i tona uaorai ko-
papa, tei te tane ra; mei te reira to te
tane, kare tei iaia te tuatua i tona uao-
rai kopapa, tei te vaine ra. Eiaa 5
korua e akataka ia korua uaorai, mari
ra ei ngai poto ake, kia tika ia korua;
kia rauka ta korua neseteia anga e te
pure: ka kapipiti akaou ei korua, kia
kore a Satani e tapikipiki mai ia ko-
rua no tei kore e tika ia korua kia
akakoromaki. E ako ra teia naku, 6
taku e tuatua nei, kare te mea i aka-
ueia mai. Te inangaro nei au e mei 7
iaku nei te tu o te tangata ravarai. Ko
ta te Atua ra i oronga mai ki te ta-
ngata katoa ra, ko tana ïa: e tu ke to
tetai, e tu ke oki to tetai.

Teia taku tuatua ki te aronga takaua, 8
te tane e te vaine: E mea meitaki ia
ratou kia noo ua mei iaku katoa nei.
Kia kore ra e tika ia ratou ra, ka akai- 9
poipo ratou: e mea meitaki te akai-
poipo i te ka ua. E i te aronga i akai- 10
poipoia ra, teia taku tuatua, kare ra
taku, na te Atu ra, Eiaa te vaine e
akataka ke i *tana* tane. (Kia akataka 11
ke ra aia, e noo ua aia auraka e akai-
poipo, e kia akaongiia aia e tana tane:)
e eiaa te tane e tuku ke atu i *tana*
vaine.

Kareka tetai papaki, ko au teia e 12
tuatua nei, kare te Atu: E vaine aka-
rongo kore ta tetai taeake, e i tika i
taua vaine ra kia noo rai kiaia, auraka
aia e tuku ke atu iaia. E e tane aka- 13
rongo kore ta tetai vaine ra, e i tika i
taua tane ra kia noo rai kiaia, eiaa aia
e tuku ke atu iaia. Kua tapu oki 14
taua tane akarongo kore ra i te vaine, e
kua tapu te vaine akarongo kore i te
tane: naringa kare ra, kua noa ta ko-
tou tamariki; i teianei ra, kua tapu ïa.
Kia aere ke ra tei kore i akarongo ra, 15
aere ua atu ïa: kare te taeake e te
tuaine e ii i te reira. Kua akonoia ra
tatou e te Atua, ei au ta tatou. Eaa 16
oki koe e kite ei, e maine e, kare taau
tane e ora ia koe? e eaa oki koe e kite
ei, e tama e, kare taau vaine e ora ia
koe? Ko ta te Atua ra i oronga ki te 17
tangata ravarai, *e* to te tangata ravarai
tu i te nomino angaia e te Atu ra, e
pera aia. Ko taku ïa tuatua i te au
ekalesia katoa ra.

I nominoia aina tetai tangata peri- 18
tomeia ra? auraka aia e riro ei peri-
tome kore. I nominoia aina tetai ta-
ngata peritome koreia? auraka aia e
19 peritomeia. Kare o te peritome, kare
oki o te peritome kore, tei te akono ra
20 i te au akauenga a te Atua. Kia noo
rai te tangata ravarai ma te taoonga i
21 nominoia'i aia ra. E tavini aina koe i
nominoia ra? auraka e akono i te reira:
kia rauka ra ia koe te tiama ra, ko te
22 reira ra ïa. Ko te tavini oki i nominoia
e te Atu ra, ko to te Atu ïa tangata
tiama: koia katoa te tangata tiama i
nominoia ra, ko te tavini ïa no te Me-
23 sia. Kua okoia kotou i te oko; auraka
24 kotou e riro ei tavini no te tangata. E
te au taeake, kia vai rai te tangata ka-
toa ki mua i te aroaro o te Atua, ma
tona tu i nominoia'i aia ra.

25 E teianei, to te paretenia ra kare
aku tuatua no ko i te Atu ra: e tuku
ra au i *toku* manako, i te tangata i
rauka te aroa i te Atu ra kia akono i te
26 tuatua-mou. Te manako nei au ko
teia te mea meitaki i teianei tuatau tu-
matetenga; te tangata *paretenia ra*,
27 kua oti ua atura aia i reira. Kua topi-
riia koe ki te vaine? eiaa e kimi i te
matara: kua matara koe i te vaine?
28 eiaa e kimi i te vaine. Kare ra koe e
ara kia akaipoipo; e kia akaipoipo oki
te paretenia ra, kare ana e ara. E pe-
kapeka ra to te reira i te tino nei; e
29 akaperepere ra au ia kotou. Teia ra
taku tuatua, e te au taeake, te poto nei
te taime. E tau i te aronga e vaine ta
ratou ra, kia riro mei te mea e kare;
30 E te aronga i aue ra, mei te mea kare
i aue; e te aronga i rekareka ra, mei
te mea e kare i rekareka; e te aronga
i oko ra, mei te mea e kare a ratou;
31 E te aronga i rave i to teianei ao ra,
mei te mea e kare i rave; te ngaro ke
32 nei oki te tu o teianei ao. Te inangaro
nei ra au e, eiaa to kotou ei pekapeka
anga. Te tangata kare i akaipoipoia
ra, te akono ra ïa i ta te Atu, i te mea
33 e mareka'i te Atu: Kareka tei akaipoi-
poia ra, te akono ra ïa i te au mea o
teianei ao, i te mea e mareka'i tana
34 vaine. E tu ke katoa to te vaine noo
tane e te paretenia. Te vaine akai-
poipo koreia ra, te akono ra ïa i ta te
Atu, kia meitaki aia i te tino e te vae-
rua katoa: kareka te vaine i akaipoi-
poia ra, te akono ra ïa i te au mea o
teianei ao, i te mea e mareka'i tana
35 tane. Kia meitaki kotou i karanga atu
ei au i teianei tuatua; kare ra mei te
mea te titiri atu nei au i te nati ki ru-
ngao ia kotou, no te mea ra e tuatua
tau, e kia akono kotou i ta te Atu ma
36 te iroirongata kore. Te manako ra
tetai tangata e te apa ra tana tuatua i
tana *tamaine* paretenia, kia pakari aia,

e *e akaipoipo* e tika'i, ka rave'aia i tona
anoano, kare aia e ara; ka akaipoipo ïa.
Te tangata ra i maroiroi tona ngakau, e 37
e tau iaia te kore, te tika ra iaia i te
tāpu i tona inangaro, e kua manako
marie ki roto i tona ngakau e, e tāpu
aia i tana *tamaine* paretenia, e mea tika
ïa. E teianei, ko tei oronga kia akai- 38
poipoia, e tuatua meitaki tana; ko tei
kore ra i oronga kia akaipoipoia, e tua-
tua meitaki roa tana.

Kua tāpuia te vaine e te ture i te ora 39
anga o te tane ra; kia mate ra tana
tane, kua matara aia kia akaipoipo ki
tana i anoano ra, kia tau ra i te Atu.
E meitaki maata ra tona i toku nei 40
manako kia noo ua aia: e te manako
nei au e tei iaku rai te Vaerua o te
Atua.

PENE VIII.

Auraka tatou e rave i te mea e maitu ei te taeake.

TE tuatua oki no te au mea akatu- 1
siaia na te idolo ra, kua kite tatou,
tei ia tatou ravarai te kite. E akapa-
rau anga tei te kite, kareka te aroa, e
tamaata ïa i te meitaki. Te manako 2
ra tetai tangata e, kua kite aia ra;
kare rava aia i kite, i te kite tau iaia
ra. Te inangaro ra ra tetai tangata i 3
te Atua, koia tei kiteia mai e ia. E 4
teianei, te tuatua i te kai i te au mea i
akatusiaia na te idolo ra, kua kite ta-
tou e, e mea puapinga kore te idolo i
te ao nei, okotai rava oki Atua kare
atu. Vai ua rai oki te au mea e kara- 5
ngaia e e atua, tei te rangi ra, *tei reira*
ïa; tei te enua nei, *tei reira ïa*; (e ma-
nganui oki te atua, e manganui oki te
atu, mei te reira te tu,) Kareka ia ta- 6
tou nei, okotai rava ïa Atua, ko te Me-
tua, no reira mai te au mea katoa nei,
e nona oki tatou; okotai oki Atu ko
Iesu Mesia, nana te au mea katoa nei,
e nana katoa oki tatou. Kare ra teia 7
kite i roto i te tangata ravarai: te kai
nei tetai papaki i te au mea i akatusiaia
na te idolo, ma te manako i te idolo *e*
e mea tika rai i teianei; e kua viivii
to ratou akava-ngakau no te matutu
kore. Kare oki tatou e kiteia mai e te 8
Atua i te kai: kare oki e maata to ta-
tou meitaki kia kai; kare katoa to
tatou kino e maata kia kore e kai. E 9
matakite ra i teianei mea tika ua ia ko-
tou, ko te riro aea ei tururianga no tei
apikepike ra. Kia akara mai oki tetai 10
tangata ia koe i tei kite na, i te kainga-
kai ki roto i te iero o te idolo, kare
ainei e riro te akava-ngakau o tei api-
kepike i te kai mataku kore ua i te
11 tusia a te idolo ra? Kia mate aina
taua taeake apikepike i mate ei te
12 Mesia ra, i toou kite? Kia ara ra ko-
tou i te au taeake mei te reira, e ma-
mae iora to ratou akava-ngakau paru-
13 paru, kua ara ïa kotou i te Mesia. E
teianei, kia maitu taku taeake i te kai
ra, kare rava au e kai i te puaka e tua-
tau ua atu, ko te maitu aea taku taeake
iaku.

PENE IX.

E aposetolo tikai a Paulo: kia rauka to te au orometua meitaki i te evangelia e tika'i: no te Mesia i akaaite ei a Paulo iaia orai ki te tangata katoa: te taemoemo anga meitaki.

1 KARE aina au i te aposetolo? kare
aina au i te tangata tiama? kare
aina au i kite i to tatou Atu ia Iesu
Mesia? kare aina kotou te angaanga
2 naku i te Atu nei? Kare au i te
aposetolo i etai ke ra, *e aposetolo* tikai
au ia kotou: ko kotou oki te akairo i
toku nei taoonga aposetolo i te Atu nei.
3 Teia taku tuatua ki te aronga e akaapa
4 mai iaku nei, Kare aina e tika ia ma-
5 tou kia kai e kia inu oki? Kare aina
e tika ia matou kia arataki aere i te
tuaine vaine mou ra, mei tetai papaki
aposetolo katoa ra, e *mei* te au taeake
6 oki o te Atu ra, e *mei* ia Kepha? E
ko au anake aina e ko Banaba tei kore
e tika kia kore e rave i te angaanga?
7 Koai ïa tangata e aere ki te tamaki, e
tei iaia uaorai te kimi i tana? Koai
ïa tangata e tanu i te kainga vine, e
kare aia i kai i to taua *kainga vine* ra?
koai oki ïa tangata i angai i te anana,
e kare i kai i te u o taua anana ra?
8 Ko ta te tangata aina teia taku e tua-
tua nei? kare aina te ture i pera katoa
9 mai? Kua tataia oki ki roto i te ture
a Mose ra e, "Auraka koe e topiri i te
vaa o te bovi e takatakai i te sitona ra."
Ko te bovi *anake ra* aina ta te Atua e
10 akono? E no tatou tika aina i pera
mai ei aia? No tatou tika ïa i tataia'i
taua tuatua ra: kia arote te tangata e
arote ra ma te tapapa e tika'i; e te ta-
ngata e pāpā ra *kia pera* ma te tapapa
e tika'i, *e* kia rave aia i tana i tapapa
11 ra. I ruru ana matou i ta te vaerua ia
kotou na, e mea maata aina kia kokoti
matou i ta kotou au mea no te kopapa
12 nei? Te rave na tetai papaki i taua
mea tika ra ia kotou na, kare aina e
tika maata rava ia matou? Kare ake-
nei ra matou i rave i taua mea tika
nei: te akakoromaki ua nei matou i te

au mea katoa nei, kia kore te eva-
ngelia a te Mesia kia akateiaaia e
matou nei.
Kare kotou i kite e ko te aronga i 13
rave i te taoonga tapu ra, ko tei kai ïa
i te manga o te iero ra? *e* ko te aronga
i raverave i te atarau ra, ko tei kai i to
te atarau? Koia katoa te aronga i 14
tutu i te evangelia nei, kua akonoia e
te Atu kia ora ratou i te evangelia.
Kare akenei ra au i rave i taua au mea 15
ra: kare oki au i tata i teianei au
tuatua, kia peraia mai au: e mea mei-
taki maata iaku te mate, kia akariro
tetai tangata i taku nei paapaa anga ei
mea puapinga kore. Tuatua ua rai au 16
i te evangelia, kare oku e akatietie
anga: kare oki au e tika kia kore: e
ae oki toku kia kore au e tutu i te eva-
ngelia! Te rave nei au i taua mea nei 17
ma te ngakau tae, e tutaki ïa taku:
i tukuia maira iaku te taoonga i *te
evangelia nei*, kare i tae toku ngakau,
kare aku tutaki. Eaa ra oki taku tu- 18
taki? *teia ïa*, kia tuatua au i te eva-
ngelia a te Mesia nei, auraka ei oko,
auraka au e rave i taua mea tika iaku i
te evangelia nei.
E tangata tiama ua rai oki au i te ta- 19
ngata ravarai nei, kua akariro au iaku
uaorai ei tavini no te tangata katoa,
kia maata taku kia rauka. I te ngati 20
Iuda ra, kua akangati Iuda katoa au,
kia rauka iaku te ngati Iuda; i te aro-
nga i raro ake i te ture ra, mei te mea
e tei raro katoa ake au i te ture, kia
rauka iaku taua aronga i raro ake i
te ture ra; I te aronga ture kore ra, 21
mei te mea e kare aku ture, (kare ra
mei te mea kare aku e ture i te Atua,
tei raro ake ra au i te ture i te Mesia,)
kia rauka iaku te aronga ture kore ra.
I te aronga apikepike ra, kua riro ka- 22
toa au ei apikepike, kia rauka iaku
te aronga apikepike: kua akaarite au
iaku uaorai i te au mea katoa i te ta-
ngata ravarai nei, kia ora iaku tetai
papaki i taua au ravenga katoa nei.
No te evangelia i pera'i au, kia rauka 23
katoa iaku i ta te *evangelia* ra. Kare 24
ra kotou i kite e ko te aronga e oro i
te tapuati anga ra, e oro katoatoa ïa,
okotai ua ra e rave i te korona? E
akaarite i to kotou tapuati anga, kia
rauka te *korona*. E te tangata ravarai 25
e manono kia riro iaia te re ra, e akono
ïa i tei tau i te au mea katoa nei. Kia
rauka te korona pe ua *i pera'i* ratou;
kareka tatou *kia rauka ïa* te *korona*
pe kore. E teianei te oro nei au, kare 26
ra mei te mea kare i kitea; te moto
nei au, kare ra mei te mea e, e moto
27 ki te matangi: Te moto nei ra au i
taku kopapa kia vi: ko te riro ua aea
oki au, ko tei ako ia etai ke ra, ei ta-
ngata kite koreia mai.

PENE X.

Kua akariroia Iseraela ei akaraanga, e ei ako mai ia tatou: auraka e kapiti i ta te Atua ki ta te au demoni: no te kai i akatusiaia na te au idolo.

1 KARE oki au i inangaro, e te au
taeake e, kia kore kotou e kite e,
i raro ake to tatou ui metua ravarai i
te tumurangi, e kua aere katoatoa na
2 raro i te tai; E i bapetizo anakeia ia
Mose ki roto i te tumurangi, e roto
3 oki i te tai; E kua kai katoatoa i te
4 manga vaerua ra; E kua inu katoatoa
i te vai vaerua ra: (kua inu oki ratou *i
te vai* i aru ia ratou no roto i taua mato
vaerua ra; e taua mato ra, ko te Mesia
5 ïa.) Kare ra te Atua i mareka i te rai
o ratou: mate iora ratou i te medebara.
6 Kua riro oki taua au mea ra ei akara-
anga na tatou, kia kore tatou e noinoi
i te au mea kikino ra, mei ia ratou i
7 noinoi ra. Auraka katoa kotou ei ara-
ara idolo, mei tetai papaki o ratou ra;
koia oki tei tataia ra e, "Kua noo te
au tangata ki raro e kai e e inu oki, e
8 kua tu akera ki runga e ura." Auraka
katoa tatou e akaturi, mei tetai papaki
o ratou i akaturi ra, e mate iora e rua
ngauru e toru ara i te tausani i te rā
9 okotai ra. Auraka katoa tatou e ti-
mata atu i te Mesia, mei tetai papaki
o ratou i timata ra, e mate iora i te
10 ovi. Auraka katoa kotou e urutoe,
mei tetai papaki o ratou i urutoe ra, e
11 pou iora ratou i te akapou ra. Rokoia
iora ratou e taua au mea katoa ra, ei
akaraanga: e ei ako mai oki ia tatou,
i te aronga i rokoia mai i te openga o
12 te au tuatau nei, i tataia'i. E teianei,
ko te manako ra e te tu ra aia, kia ma-
13 takite aia ko te inga aea. Kare kotou
i rokoia e te timataanga, mari ra mei
ta te tangata nei rai: e tuatua-mou ra
ta te Atua, e kare aia e vaio ia kotou
kia timataia, mari ra ko te tika ia kotou
kia akakoromaki ra; e akatupu katoa
aia i te akapuanga i taua timata-
anga ra, kia tika ia kotou kia akakoro-
maki.
14 E teianei, e aku au akaperepere e,
15 e rere ke atu i te araara idolo. Te ka-
ranga atu nei au ki te tangata pakari: e
akamaara ana kotou i taku nei tuatua.
16 Te kapu no te meitaki ta tatou e aka-
meitaki nei, kare aina i te kapiti katoa

anga i te toto o te Mesia nei? Te areto
ta tatou e atiati nei, kare aina i te ka-
piti anga i te tino o te Mesia nei? No te 17
mea okotai rai areto, ko tatou ravarai e
manganui, okotai rai ïa kopapa: te kai
katoatoa nei oki tatou i taua areto oko-
tai ra. I na oki Iseraela i te akono- 18
anga i te kopapa nei: kare aina te aro-
nga i kai i te tusia, i te aronga i rave
katoa i to te atarau ra? E teianei, te 19
karanga nei aina au e, e mea tika te
idolo? e e mea mou te tusia a te idolo
ra? *Kare, teia ra taku tuatua*, ta te 20
etene i akatusia ra, i akatusia ïa na te
au demoni, kare ta te Atua: kare oki
au i inangaro e kia kapiti katoa kotou
i te *akamori* demoni. Kare e tika ia 21
kotou kia inu i te kapu a te Atu, e te
kapu a te au demoni: kare e tika ia
kotou kia kai i te kaingakai a te Atu
ra, e te kaingakai a te au demoni. Te 22
akakoko nei tatou i te Atu kia riri? e
maata aina to tatou maroiroi i tona?

E tika te au mea katoa iaku, kare ra 23
e tau katoatoa *kia rave:* e tika te au
mea katoa iaku, kare ra te au mea
katoa e tamaata i te meitaki. Auraka 24
rava e tangata e kimi i tona uaorai
meitaki, e kimi ra te tangata ravarai i
to etai ke ra. Ko tei okoia i te oko- 25
anga ra, e kai ïa, auraka e uiui i te
akava-ngakau ra: "No Iehova oki te 26
enua, e tona ki katoa ra." E kia tua- 27
tua mai tetai o te aronga akarongo
kore kia kotou, e inangaro kotou i te
aere; e kai i tei tukuia mai ki mua i
to kotou aroaro ra, eiaa e uiui i te
akava-ngakau ra. I tuatua maira tetai 28
tangata kia kotou e, E tusia apai teia
na te idolo; eiaa e kai, i taua tangata
oki i akakite maira, e i te akava-
ngakau oki: "no Iehova oki te enua,
e tona ki katoa ra:" Kare toou akava- 29
ngakau taku e karanga nei, to tetai ke
ra: eaa te mea i tika iaku nei kia
akaapaia'i e to etai ke ra akava-
ngakau? No te aroa ua i kai ei au 30
ra, eaa oki au i akakinoia'i i te mea
taku i akameitaki *i te Atua* nei? E 31
teianei, te kai ra e te inu ra oki, e te
au mea ravarai ta kotou e rave na, e
rave anake ïa ma te akakakā i te Atua.
Auraka kotou ei turorianga, i te ngati 32
Iuda, e te Eleni, e te ekalesia katoa a
te Atua: Mei iaku katoa e akare- 33
kareka i te tangata ravarai i te au mea
katoa nei, kare au i kimi i te mei-
taki noku uaorai, no te tangata katoa
ra e manganui, kia ora ratou.

PENE XI.

Ei upoko vaoo uaia to te tane kia pure, kia tapokiia ra to te vaine: te kaingakai a te Atu, e te akono anga e tika'i.

1 EARU mai kotou iaku mei iaku
2 katoa *i aru* i te Mesia nei. E
teianei, te akameitaki nei au ia kotou,
e te au taeake, kotou i maara mai iaku
i te au mea katoa nei, e te tāpu na
kotou i te porokiroki, taku i tuku atu
3 ia kotou na. Teia ra toku inangaro,
kia kite kotou e, ko te Mesia te upoko
o te tangata ravarai nei; e to te vaine
ra upoko, ko te tane ïa; e to te Mesia
4 upoko, ko te Atua ïa. E te tangata
ravarai e pure, e e ako oki, ma te upoko
tapokiia ra, kua taakaaka aia i tona
5 upoko. Ko te vaine katoa ra e pure,
e e ako oki, ma te upoko tapoki koreia
ra, kua taakaaka ïa i tona upoko: oko-
tai rai tu te reira e te *upoko* varuia ra.
6 Kia kore ra te vaine e tapokiia, kia
pakoti uaia mari tona *upoko:* e e mea
akama kia pakoti uaia te vaine, e kia
7 varuia, kia tapokiia aia e tika'i. Kare
oki e tika i te tane kia tapoki i te
upoko, ko te tu oki aia e te kakā o te
Atua; kareka te vaine, ko te kakā ïa o
8 te tane. Kare oki te tane no te vaine;
9 no te tane ra te vaine. Kare oki te
tane i angaia no te vaine, ko te vaine
10 ra no te tane. E teianei, ei tapoki to
te upoko o te vaine e tika'i, no te au
11 angela. Kare ra te tane i taka ke i te
vaine, kare katoa te vaine i taka ke i te
12 tane, i te Atu nei. Mei te vaine oki
no roto i te tane ra, na te vaine katoa
te tane; na te Atua ra te au mea rava-
13 rai nei. E akamaara ana kotou uaorai,
e mea tau aina kia pure te vaine ki te
14 Atua ma te tapoki kore? Kare aina e
kitea uaia ia kotou uaorai e, e rauru
roroa to te tane ra, e mea akama ïa
15 iaia; Ko te vaine ra, kia roroa te
rauru, e mea manea ïa iaia? no te
mea i orongaia mai *tona* rauru ei tapoki.
16 Kia inangaro ra tetai tangata i te
taumāro, kare ïa peu ia matou nei,
kare katoa i te au ekalesia a te Atua ra.
17 Kare ra au e akameitaki *ia kotou*
i teia i taku e karanga atu nei, ko
kotou kia akaputuputu ra, kare *i tupu*
18 te meitaki, ko te kino ra. Teia ra
taku i kite akenei e, kia putuputu
kotou i te ekalesia na, e pae ke tei roto
ia kotou na, e te akarongo iti nei au i
19 taua tuatua nei. Mari rai kia tupu te
pae ke i roto ia kotou, kia kitea te aro-
nga i kiteia mai i roto ia kotou na.

Kia akaputuputu kotou i te ngai oko- 20
tai, kare ïa kia kai i te kaingakai a te
Atu ra. Kia kai oki kotou ra, te na 21
mua ra te tangata katoa i te rave i tana
uaorai kai: e te pongi ra tetai, e kua
kona tetai. Eaa! kare o kotou ngu- 22
tuare tikai kia kai e kia inu oki? e te
akavaavaa na aina kotou i te ekalesia
a te Atua, e kia akama te aronga kare
a ratou ra? E peea atu au kia kotou?
e akameitaki atu aina au ia kotou i te
reira? Kare au e akameitaki.

I rauka oki iaku i te Atu taku i 23
tuku katoa atu kia kotou na e, kua
rave te Atu ra ko Iesu i te areto i te po
i pikikaaia mai ei aia ra: E oti akera 24
iaia te akameitaki, vava'i iora, na ko
atura, Ka rave mai, ka kai, ko taku
tino teia, i atiatiia no kotou nei: e
pera kotou ei manako anga iaku. E 25
kua pera katoa oki i te kapu, kia oti
ake tana kai anga, na ko atura, Teia-
nei kapu, ko te koreromotu ou ïa i
toku nei toto, e pera katoa kotou kia
inu ei manako anga iaku. Kua kai 26
anake kotou i teianei areto, e kua inu
i teianei kapu, kua akakite ïa kotou i
te matenga o te Atu, e tae ua mai aia
ra. E teianei, ko te kai i teianei 27
areto, e ko te inu i te kapu a te Atu,
ma te tau kore ra, e ara ïa i te tino e
te toto o te Atu. E kimi matatio ra te 28
tangata iaia uaorai, ka kai ei aia i taua
areto ra, ka inu ei oki i taua kapu ra.
Ko tei kai oki e ko tei inu oki ma te 29
tau kore, kua kai ïa e kua inu i te
akaapa nona uaorai, koia kare i akara
i te tino o te Atu ra. No reira i 30
maata'i te mate i te maki e te apike-
pike i roto ia kotou, e i moe ei oki
tetai papaki e manganui. Naringa oki 31
tatou e akaapa ia tatou uaorai, kare
tatou e akaapaia mai. Kia akaapaia 32
maira tatou, kua akoia mai tatou e te
Atu, kia kore tatou e akava katoaia
ma to te ao katoa nei. E teianei, e 33
aku au taeake, kia akaputuputu kotou
e kai, e tatari marie tetai ki tetai. E 34
kia pongi tetai tangata ra, e kaikai ïa i
te ngutuare tikai; kia kore to kotou
akaputuputu anga ra kia riro ei mate
no kotou. E ko te au mea toe ra,
naku ïa e akatika kia tae atu au.

PENE XII.

E tu ke ke te au mea i orongaia mai e te Vaerua okotai: e tau te ekalesia ki te au melo e manganui i te tino okotai.

E TEIANEI, kare au i inangaro, e 1
te au taeake, kia kore kotou e
2 kite i te au mea a te Vaerua ra. Kua
kite oki kotou e, e etene kotou, i taki
na aereia i te au idolo murare ra, taki
3 na aere uaia'i kotou ra. E teianei, e
akakite atu au kia kotou, kare rava e
tangata na te Vaerua o te Atua tana
tuatua, e karanga ia Iesu e, kua anate-
maia; e kare rava e tangata e tika kia
karanga e, ko Iesu te Atu, mari ra i ta
te Vaerua Tapu ra.
4 E manganui te tu o te au mea i oro-
5 ngaia mai, okotai ra Vaerua. E ma-
nganui rai oki te taoonga, okotai ra
6 Atu. Manganui rai oki te angaanga,
okotai ra Atua e anga i te au mea
7 katoa ki roto i te tangata katoa. Kua
orongaia ta te Vaerua akakite anga i te
tangata ravarai, kia meitaki *katoatoa.*
8 I orongaia mai te tuatua pakari e te
Vaerua, ki tetai tangata; e *i orongaia
mai* e taua Vaerua rai te tuatua e
9 *rauka'i* te kite, i tetai; Ta tetai ra, ko
te akarongo ïa, na taua Vaerua rai; ta
tetai ra, ko te kite ïa i te akaora maki,
10 na taua Vaerua rai; Ta tetai ra, ko te
rave semeio ïa; ta tetai ra, ko te totou
ïa; ta tetai ra, ko te kite vaerua ïa; ta
tetai ra, ko te tuatua ke ke ïa; ta tetai
11 ra, ko te akakite tuatua ke ke ïa: Na
taua Vaerua okotai rai i anga i taua au
mea katoa nei, i te tua marie anga i ta
te tangata ravarai i tana i anoano ra.
12 Mei te tino oki e okotai nei, e manga-
nui tona melo, e te au melo katoa no
taua tino okotai ra, maata ua rai ratou,
okotai rai tino: koia katoa te Mesia.
13 I bapetizoia oki tatou e te Vae-
rua okotai ki roto i te tino okotai
ra, te ngati Iuda, e te Eleni, te tavini,
e te tiama; e kua akainumia tatou i
14 ta te Vaerua okotai rai. Kare oki te
tino nei i te melo okotai, e manganui
15 ra. Kia karanga oki te vaevae e, Kare
au i to te tino, no te mea kare au te
rima; kare tika aina aia i to te tino i
16 reira? Kia tuatua oki te taringa e,
Kare au i to te tino, no te mea kare au
te mata; kare tika aina aia i to te tino
17 i reira? Naringa e mata anake te tino
katoa nei, eaa iora te akarongo anga?
Naringa oki e akarongo anga anake,
18 eaa iora te ongi anga? I teianei ra, kua
akamouia e te Atua te au melo katoatoa
o te tino nei, ki tana ngai i inangaro ra.
19 Naringa oki ratou katoa e melo okotai
20 ra, teiea iora te tino i reira? I teianei
ra, manganui te melo, okotai ra tino.
21 Kare oki te mata e tika kia karanga ki
te rima e, Kare ua atu rai koe iaku
nei: e te upoko *kia karanga* ki te vae-
vae e, Kare ua atu rai korua iaku nei,
22 Eiaa atu oki ïa, ko te au melo tu

apikepike o te tino nei, kare ua e tika
kia kore. E te au *melo* o te tino ta 23
tatou e manako nei e e iti te meitaki
ra, te akapini nei tatou i te reira i te
meitaki maata; e to tatou au *ngai*
manea kore, te tu ke nei *te reira* i te
manea. To tatou au *ngai* manea ra 24
oki, kore ua atu ïa; kua topiri marie
ra te Atua i te tino katoa, e kua tuku i
te meitaki maata ki *te ngai* i ngere ra,
Kia kore rava te tau kore i te tino nei; 25
kia arite katoa ra to te au melo akono
ia ratou uaorai. Kia mamae tetai melo 26
ra, e mamae katoa te au melo ravarai;
e kia akateiteiia tetai melo ra, e reka-
reka ïa te au melo ravarai. E teianei, 27
ko te tino kotou no te Mesia, e e melo
anake *kotou e ope ua ake.* E kua 28
tuku te Atua i te au aposetolo ki roto i
te ekalesia, ko mua ïa; te rua ra, e
peroveta ïa; te toru ra, e apii ïa; e
muri akera, ko te rave semeio ïa: ei
reira te akaora maki; *e* te tauturu, *e*
te akakite, *e* te tuatua ke ke. E apo- 29
setolo anake aina? e peroveta anake
aina? e apii anake aina? e rave semeio
anake aina? Kua kite katoatoa aina 30
i te akaora maki? e tuatua katoatoa
aina i te tuatua ke? e akakite katoa-
toa aina *i te tuatua ke ke?* Te ina- 31
ngaro maata ua na kotou i te au taoo-
nga nunui ra; e akakite atura au ia
kotou i te mataara meitaki maata
rava ra.

PENE XIII.

Ko te aroa te apinga e meitaki ei, e maata te aroa i te akarongo e te manakonako.

TUATUA ua rai au i te au tuatua 1
ravarai a te tangata nei, e ta te au
angela katoa ra, e kare oku aroa, kua
riro ïa au mei te veo tangi ra, e mei te
sumebalo turituri ra. Tei iaku ua 2
rai te totou, e te kite i te au tuatua
ngaro katoa ra, e te au kite katoa; e
tei iaku te au akarongo *semeio* katoa, e
tika'i iaku kia apai ke i te maunga, e
kare oku aroa, kare ua aku e puapinga.
E kia oronga au i taku au apinga 3
ravarai ei angai *i te tangata rikiriki,* e
kia tuku ua au i taku kopapa kia ta'u
naia ki te ai, e kare oku aroa, kare
ua atu aku e puapinga. E akako- 4
romaki anga roa to te aroa, *e* te taki-
nga-meitaki; kare te aroa e vareae,
kare te aroa e akamaata, kare oki e
akatietie, Kare e rave i te mea tau 5
kore, kare e kimi i te *meitaki* nona
uaorai, kare e riri vave, kare e manako
kino *ia etai ke;* Kare e rekareka i te 6
tuatua-tika kore, e rekareka ra i te
7 tuatua-mou; E tapoki i te au mea ka-
toa, e akarongo i te au mea katoa, e
manakonako i te au mea katoa, e aka-
koromaki i te au mea katoa.
8 Kare ua te aroa e kore; kareka te
au totou ra, e kore ïa; kareka te tuatua
ke ke ra, e kore ïa; kareka te kite ra, e
9 akakoreia te reira. Te kite papaki tai
ua nei tatou, e te totou papaki tai nei.
10 Kia tae ra ki te mea tika tikai ra, ei
reira te mea papaki tai ua ra, e aka-
11 koreia'i. I taku tamariki anga ra,
mei ta te tamariki katoa taku tuatua,
mei to te tamariki toku kite, mei to
te tamariki toku manako; kia riro ra
au ei tangata pakari, tuku ke atura
12 au i te peu a te tamariki. Teianei
oki te kite makiri ua nei tatou, *mei
te mea e* i na roto i te io; kareka i
reira, e mata ïa, e e mata; i teianei
te kite papaki tai nei au; kareka i
reira, e kite pu tikai au, mei iaku
13 katoa oki i kite tikaia nei. E teianei,
te vai nei te akarongo, te manakonako,
e te aroa, e toru ra; ko tei maata ra
i taua *toru* nei, ko te aroa ïa.

PENE XIV.

No te tuatua ke ke e te totou, e te akono anga e tika'i kia akaputuputu: auraka te vaine e tuatua i roto i te ekalesia.

1 EARUARU i te aroa, e noinoi atu
i ta te vaerua ra, ko *te ako* ra ïa,
2 kia ako kotou. Ko tei tuatua oki i
te tuatua ke ra, kare aia i tuatua ki
te tangata, ki te Atua ra: kare oki
e tangata i kite *i tana tuatua;* kua
tuatua ra aia i te tuatua ngaro i te
3 vaerua. Kareka tei ako, kua tuatua
ïa ki te tangata, kia tupu te meitaki, e
ei akamatutuanga, e ei rekarekaanga.
4 Ko tei tuatua i te tuatua ke ra, kua
akamaata ïa i tona uaorai meitaki;
kareka tei ako ra, kua akamaata ïa i te
5 meitaki o te ekalesia. Te inangaro
nei au kia tuatua katoa kotou i te tua
tua ke ke, e maata atura kia ako
kotou: e maata oki tei ako i tei tua-
tua i te tuatua ke ke, kia kore tetai
e akakite, kia tupu te meitaki i te
6 ekalesia. Kia aere atu au ia kotou, e te
au taeake, ma te tuatua ke ke i te tua-
tua anga atu, eaa ta kotou puapinga e
rauka iaku *i reira,* kia kore au e tua-
tua atu i te tuatua i akakite uaia mai
e *te tuatua* no te kite ra, e te totou
7 e te tuatua apiiia ra? Koia katoa t
au mea ora kore e tangi nei, mei t
koe e te kitara ra, kia kore ra e tak

te tangi ra, eaa iora e kitea'i te tangi
koe e te kitara? Kia kore oki e taka 8
te tangi o te pu ra, naai e akateatea-
mamao iaia uaorai *e aere* ki te tamaki?
Koia katoa kotou, kia kore to kotou 9
vaa e tuatua i te tuatua kitea uaia ra,
eaa iora e kitea'i te tuatua i karangaia
ra? e riro kotou i te tuatua ua ki
roto i te reva ua. Manganui ua atu 10
rai te tu o te reo i te ao nei, kare ua
ra tetai reo taka kore. Kia kore ra 11
au e kite i taua reo ra, e riro au ei ta-
ngata ke i taua tangata i tuatua maira,
e e riro oki taua tangata i tuatua maira
ei tangata ke iaku. Koia katoa oki 12
kotou, te noinoi ua na kotou i ta te
vaerua ra, e aruaru marie na kia ki
rava kotou *i te reira,* kia tupu te meitaki
i te ekalesia ra. E teianei, ko tei tuatua 13
i te tuatua ke ra, e pure aia kia tika
katoa iaia kia akakite. Kia pure oki 14
au ma te tuatua ke ra, ko taku vaerua
tei pure, kare ra e puapinga i tupu
i toku kite. E teianei e akapeea? E 15
pure au ma te vaerua; e pure oki au
ma te kiteia mai; e imene au ma te
vaerua, e e imene oki au ma te kiteia
mai. Kare ra, kia akameitaki koe 16
i te Atua ma te vaerua, eaa te tangata
e noo ua mai ki te ngai o te kite kore
e tika'i kia karanga e, Amene, i taau
akameitaki anga, kare oki aia i kite
i taau tuatua? Te meitaki ua ra oki 17
taau akameitaki anga, kare ra i tupu
te meitaki ki tetai. Te akameitaki 18
nei au i taku Atua, e maata taku nei
tuatua ke ke i ta kotou ravarai: I 19
roto ra i te ekalesia ra, kia rima ua rai
aku tuatua kia tuatua ma te kiteia
mai, e kia piki tetai aronga iaku, e
mea meitaki ïa iaku, i te tuatua *ki-
tea kore* e kia ngauru ua atu i te
tausani.

E te au taeake, auraka kotou ei ta- 20
mariki i te kite: kareka i te kino ra, ei
tamariki ïa kotou, i te kite ra, ei ta-
ngata pakari ïa kotou. Kua tataia 21
ki roto i te ture: te tuatua mairā Ie-
hova, "Ei vaa ke ke e te reo ke ke ka
tuatua'i au ki teianei iti-tangata, e
kare rai ratou e akarongo mai iaku."
E teianei, e akairo te tuatua ke ke 22
nei, kare ra no te aronga i akarongo
ra, no te aronga akarongo kore ra:
kareka te ako ra, kare ïa *te akairo* no
te aronga akarongo kore, no te aronga
akarongo ra. Kia putuputu oki te 23
ekalesia katoa i te ngai okotai ra, e te
tuatua katoatoa ra i te tuatua ke ke, kia
tomo maira te aronga kite kore, e te
akarongo kore, kare aina ratou e ka-
ranga e, kua neneva kotou? Kareka 24
kia ako katoatoa, ka tomo mai ei tetai
tangata akarongo kore, e te kite kore,
kua akakite katoatoaia aia, kua akava
25 katoatoaia aia e ratou: Kitea iora te
tuatua ngaro i roto i tona ngakau, ti-
papa iora aia ki raro, araara atura i te
Atua, ma te tuatua e, tei rotopu tikai
te Atua ia kotou.

26 Akapeea akera, e te au taeake? kia
putuputu kotou ra, e salamo ta tetai, e
tuatua apii ta tetai, e tuatua ke ta tetai,
e tuatua eeuia mai ta tetai, e akaarite
anga ta tetai. E rave i te au mea katoa
27 kia tupu te meitaki. Kia tuatua mai te-
tai tangata i te tuatua ke, kia toko rua,
e kia toko toru ua, *kia tuatua,* e ta-
taki tai marie *ratou;* e na tetai e aka-
28 kite. E kare e akakite ra, kia muteki
ua aia i roto i te ekalesia; e tuatua ua
ra aia kiaia uaorai e ki te Atua oki.
29 Kia toko rua peroveta, e kia toko toru
oki, kia tuatua, e na te tangata ravarai
30 e kimi matatio. E *e tuatua* tei aka-
kiteia mai ki tetai e noo i vaitatao ra,
kia muteki tei muatangana ra *ka tua-*
31 *tua'i.* E tika katoa ia kotou kia ta-
taki tai i te totou; kia piki ravarai,
32 e kia rekareka katoatoa. Te vaerua
oki o te au peroveta ra, tei te au pero-
33 veta uaorai ïa; (Kare oki te Atua *i te
tumu* o te kononinoni pu ua, no te
au ra,) mei tei te au ekalesia katoa ra
o te aronga tapu.

34 Kia muteki ua ta kotou au vaine
i te au ekalesia: kare oki ratou e tika
kia tuatua; kia kauraro marie ra, mei
35 ta te ture katoa i tuatua maira. E kia
inangaro ratou i te apii ra, e ui ratou i
ta ratou au tane i te ngutuare ra: e
mea tau kore oki i te vaine kia tuatua
36 i roto i te ekalesia ra. Eaa? no ko
na mai ia kotou na te tuatua a te
Atua? e ko kotou anake aina tei taea
atu e taua tuatua ra?

37 Te manako ra tetai tangata e e pero-
veta aia, e tei iaia te vaerua ra; e kara-
nga aia i te au tuatua taku e tata atu ia
38 kotou na e, e tuatua ïa na te Atu. E te
vai kite kore ua ra tetai tangata, kia
39 vai kite kore atu rai aia. E teianei,
e te au taeake, kia maata to kotou
inangaro i te ako, auraka ra e akakore
40 kia tuatua i te tuatua ke ke. E
rave ra te au mea ravarai ma te tika e
ta manea.

PENE XV.

Ko te tuakaouanga o te Mesia te tumu o to tatou akarongo: ko te mate te enemi openga: te bapetizoanga ei tuā no tei mate: te tuakaouanga o te kopapa: te tu o te tino rangi:

kare e ope i te moe, ka ope ra i te akatu keia.

EAKAKITE atura au ia kotou, e 1
te au taeake, i te evangelia taku
i ako atu kia kotou na, ta kotou i āriki
maira, e i mou ei oki kotou na; E e ora'i 2
oki kotou, kia tāpu marie rai kotou
i taku i ako atu kia kotou na, kia kore
ra, e riro to kotou akarongo ei pua-
pinga kore. Kua tuku atu oki au ia 3
kotou i muatangana, i tei rauka mai
na iaku ra e, i mate te Mesia i ta tatou
nei ara, mei tei te tuatua i tataia ra:
E i tanumia oki aia, e tu akaou maira i 4
te po toru, mei tei te tuatua i tataia
ra: E i kitea aia ia Kepha, *e* i te ngau- 5
ru ma tai i muri ake: E muri akera 6
oki, i kitea aia e te au taeake e rima
katoa anere e e ara, okotai rai *kite
anga;* te ora ua nei rai te maata o
taua aronga ra, kua moe ra tetai pa-
paki. E muri akera oki, kitea iora 7
aia e Iakobo; e i te au aposetolo ra-
varai i muri ake. E te openga iora, 8
kitea katoa iora iaku, mei te mea e e
maemo au. E iti oki au i te au apose- 9
tolo ravarai, kare oki au e tau kia
karangaia e, e aposetolo, no te mea
kua takinga-kino au i te ekalesia a te
Atua. Toku nei ra tu e vai nei, no te 10
aroa ua ïa o te Atua; e taua aroa
ua nona ra iaku nei, kare ïa i riro
ei mea puapinga kore, e angaanga
maata ra taku i rave i ta ratou ra-
varai: kare ra au, ko te aroa ua ra o
te Atua iaku nei ra. E teianei ko au 11
ra, *ko au ïa,* ko ratou ra, *ko ratou ïa,*
ko ta matou ra ïa i ako, e ko ta kotou
ra ïa i akarongo.

Te tuatua aereia nei te Mesia e, kua 12
tu akaou aia mei te mate maira, eaa i
tuatua'i tetai aronga o kotou e, Kare
e tuakaouanga to tei mate ra? Kare 13
e tuakaouanga to tei mate ra, kare
katoa te Mesia i tu ki runga: E kare 14
te Mesia i tu ki runga ra, e puapinga
kore ta matou e ako nei, e e puapinga
kore katoa to kotou akarongo. Kua 15
riro oki matou ei kite pikikaa na te
Atua; no te mea kua karanga matou
i te Atua e, kua akatu aia i te Mesia:
kare tikai e akatuia tei mate ra, kare
ïa aia i akatu iaia. Kare oki e aka- 16
tuia tei mate ra, kare ïa te Mesia i
akatuia: E kare oki te Mesia i aka- 17
tuia ra, e mea puapinga kore to kotou
akarongo; te vai ua na kotou ma ta
kotou ara katoa: E te aronga katoa i 18
topa to ratou moe ki roto i te Mesia
ra, kua kore ïa i reira. Tei teianei ao 19
anake ra ta tatou e tiaki i te Mesia
nei, e kino maata to tatou i to te ta-
ngata ravarai nei.

20 Kua tu akaou tikai ra te Mesia mei
te mate maira, kua riro ïa ei momua
21 no te aronga i topa te moe ra. Mei te
mate oki *i rauka* i te tangata ra, no te
tangata katoa *i rauka'i* te tuakaouanga
22 i te aronga i mate ra. Mei te tangata
i ope i te mate ia Adamu, e ope katoa i
23 te akaoraia e te Mesia. *E akonoia* ra
te tangata ravarai i tona uaorai pupu;
ko te Mesia te momua; e i muri ake,
ko to te Mesia ïa, kia mama mai aia
24 ra. Ko te openga iora ïa, ka tuku
atu ei aia i te basileia ki te Atua, ki te
Metua ra; kia ope rava te aronga au,
e te mana, e te maroiroi, i te akakoreia
25 e ia. Ei iaia oki te au, e kia ope rava
te au enemi katoa i te tukuia e ia ki
26 raro ake i ona vaevae. E taua enemi
openga ra, ko te mate, e akakoreia ïa.
27 Kua tuku oki aia "i te au mea katoa
ki raro ake i ona vaevae." Ko tana ra
i tuatua maira e, Kua tukuia te au
mea katoa ki raro ake *iaia* ra, kua
kitea uaia e, te toe ra aia uaorai, ko
tei tuku i te au mea katoa ki raro ake
28 iaia ra. E kia tuku tikaia te au mea
ravarai ki raro ake iaia ra, ei reira *e
kitea puia'i* e, i raro katoa ake te Ta-
maiti uaorai iaia, i tei tuku i te au
mea katoa i raro ake iaia ra; kia riro
ko te Atua *i rungao* i te au mea katoa i
te au ngai ravarai.

29 Kare ra, eaa iora tetai aronga i ba-
petizoia'i ei tuā i te aronga i mate ra,
kia kore takiri te aronga i mate ra e
tu akaou? eaa iora ratou i bapetizoia'i
30 ei tuā i tei mate ra? Eaa oki matou
i noo ua'i ki roto i te mate i te au ora
31 katoa nei? E taputou au i toku nei
rekareka ia kotou, i rauka iaku i to
tatou Atu ia Iesu Mesia ra, te mate
32 nei au i te au rā katoa nei. I kukumi
na au i te au terio i Ephesia ra i te
peu a te tangata nei, eaa taku puapinga
i rauka, kia kore e tu akaou tei mate
ra? "e kai tatou, e e inu oki; apo-
33 po oki tatou e mate ei." Auraka e
vavare; e kino te tuatua meitaki i te
34 kapiti anga kikino ra. Kia ara e tika'i,
auraka e rave i te ara; kare oki tetai
papaki i kite i te Atua: kia akama
kotou i pera atu ei au.

35 Ka riro tetai papaki i te tuatua
mai e, E akapeea kia akatu i tei
mate ra? e eaa te tu o to ratou tino
36 kia tu mai? E tera ra tangata manako
kore e! taau e ruru ra, kare ïa e ora,
37 kia kore e mate. E taau oki e ruru
ra, kare koe e ruru i te rakau e tupu i
muri ake, ko te ua anake ïa: mei te

sitona ra, e tetai *ua* ke atu oki: Na te 38
Atua ra i o mai i tona tu, tana i ina-
ngaro ra, e taua aronga ua katoa ra, *te*
ua ïa ko tona uaorai tu tikai. Kare 39
oki okotai rai *tu* tino te au tino ravarai
nei; e tino ke to te tangata, e tino ke
to te puaka, e tino ke to te ika, e tino
ke to te manu. E au tino rangi tetai, 40
e e au tino enua tetai: e kakā ke ra
to te au *tino* rangi, *e kakā* ke oki to te
au *tino* enua nei. E kakā ke to te 41
rā, e kakā ke to te marama, e kakā ke
to te au etu: e tu ke oki to tetai etu i
to tetai i te kakā. Koia katoa te tua- 42
kaouanga o tei mate ra: i ruruia ei
mea pe ua, i akatuia ei mea pe kore:
I ruruia ma te akaaka, i akatuia ma 43
te kakā: i ruruia ma te paruparu, i
akatuia ma te maroiroi: I ruruia ei 44
tino tangata, i akatuia ei tino vaerua.
Te vai ra te tino tangata, e te vai ra te
tino vaerua. Kua oti oki i te tataia 45
e, I angaia te tangata mua ko Adamu
ei tangata ora; kareka te Adamu ope-
nga, e Vaerua ora ïa. Kare ra i na 46
mua te *tino* vaerua ra, ko te *tino* ta-
ngata ra; e muri akera ko te *tino* vae-
rua ïa. E one te tangata momua, no te 47
enua: kareka te rua o te tangata, ko te
Atu ïa no te rangi mai. Ko to te 48
one nei, mei to te one katoa ra ratou;
ko to te rangi ra, mei to te rangi katoa
ratou. E mei te tu o to te one i vai 49
ki runga ia tatou nei, e riro katoa ki
runga ia tatou te tu o to te rangi.

Teia ra taku tuatua, e te au taeake, 50
kare te *tino* toto nei e te kiko e noo ki
te basileia o te Atua; kare oki te mea
pe ua ra e noo ki te ngai pe kore. I 51
na, e akakite atu au kia kotou i te
tuatua ngaro; Kare tatou e ope i te
moe, e ope ra tatou i te akatu keia,
Kare e mamia, mei te kamo anga 52
mata nei, kia tae ki te pu openga
ra: e tangi tikai oki te pu, e e aka-
tuia tei mate ma te pe kore, e e aka-
tu keia tatou. E teianei *tino* pe 53
ua, kia riro ei *tino* pe kore e tika'i, e
teianei *tino* mate ua, kia riro ei *tino*
mate kore *e tika'i*. E kua riro anake 54
teianei *tino* pe ua ei *tino* pe kore, e
teianei *tino* mate ua ei *tino* mate kore,
kua tupu ïa te tuatua tataia ra i reira,
"Kua apukuia te mate i te re *i riro ra*."
"E te mate e, teiea toou tara? E ade 55
e, teiea toou re?" To te mate nei tara, 56
ko te ara ïa; e to te ara nei ririnui,
ko te ture ïa. E teianei kia akamei- 57
takiia te Atua, ko tei oronga mai te re
no tatou, no to tatou Atu ra, no Iesu
Mesia. E teianei, e aku au taeake 58
akaperepere e, kia maroiroi kotou,
auraka e ngaueue, kia maata nei te
rave anga i te angaanga a te Atu, au-
raka e tivata, kua kite oki kotou e,
kare te mea puapinga kore te anga-
anga a te Atu, ta kotou e rave na.

PENE XVI.

No te apinga uipa: te tuatua ia Timoteo, Apolo, e te ngutuare o Setephana: te tuatua arou.

1 E TEIANEI, i te tuatua i te
apinga uipa na te aronga tapu
ra, ko taku rai oki i poroaki i te
au ekalesia i Galatia ra, e pera
2 katoa kotou. Kia tae ki te *rā* mua
o te ebedoma ra, e vaio ake kotou
ravarai i tetai papaki *moni* ki roto i
te vairanga ra, kia tau i ta *te Atua*
akamanuia anga mai iaia ra; e kia tae
atu au ra, eiaa ei akaputu anga *apinga*
3 i reira. E kia tae atu au ra, ko tei
tau ia kotou, ko taku ïa e tono ma te
leta ei apai i ta kotou apinga oronga
4 ua ki Ierusalema. E ko au katoa te
aere e tika'i, e aere katoa ïa au ma
5 ratou katoa. E aere atu oki au ia
kotou na, kia kako ana iaku Make-
donia: (te aere nei oki au na Make-
6 donia.) E e riro paa au i te noo ki o
kotou, e kia topa atu te paroro ra, e kia
tae au ia kotou ki taku ngai e ka aere
7 ra. Kare oki au e kite tapae ua ia
kotou i teianei, te inangaro nei oki au
kia roa ake toku noo anga ki o kotou
8 na, kia tika i te Atu ra. E noo ra
au i Ephesia e kia tae ki te Penete-
9 kose ra. E ngutupa maata e te mei-
taki tei kiritia iaku nei: manganui ra
te enemi.
10 Kia tae atu a Timoteo, e akono ma-
rie kotou kia noo aia ki rotopu ia ko-
tou ma te mataku kore; te rave ra
oki aia i te angaanga a te Atu, mei
11 iaku katoa nei. Eiaa rava tetai ta-
ngata e kite kino atu iaia: e arataki
maira iaia i tona aerenga ma te au, kia
tae mai aia kiaku nei: te tatari nei
oki au iaia e te au taeake katoa ra.
12 Kareka *taku* taeake nei ko Apolo,
kua tuatua marie atu au iaia, kia aere
atu aia e te au taeake katoa kia kotou
na: kare ra aia i inangaro i te aere atu
i teianei, e tae atura aia kia tae ki te
rā e tau ei ra.
13 Kia matakite; kia mou piri tikai
te akarongo; e akatangata pakari ko-
14 tou; e akamaroiroi. Kia raveia te au
mea ravarai i roto ia kotou na, ma te
aroa.
15 Te ako atu nei au ia kotou, e *aku* au
taeake: (kua kite atu kotou i te kopu-

tangata o Setephana ra, ko te ua momua ïa ratou i Akaia na, e kua akamātau i te matuapuru i te aronga tapu :)
Kia kauraro marie kotou i te reira, 16
e te aronga katoa i tau mai, tei rave
katoa i te angaanga ra. Te reka nei 17
au ia Setephana i tae mai, e ia Foratunato, e ia Akaiko: no te mea kua
tika tei toe ia kotou na ia ratou. E 18
kua akapumaana mai ratou i toku ngakau e to kotou katoa oki: e teianei, e kite meitaki atu kotou i te tangata mei te reira te tu.
Te aroa atu nei te au ekalesia i 19
Asia nei ia kotou. Te rai nei to Akuila raua ko Perisila aroa ia kotou i te Atu nei, e to te ekalesia i roto i to
20 raua are. Te aroa atu nei te au taeake
katoa ia kotou. E aroa *katoa* kotou ia kotou uaorai ma te ongi tapu ra.
21 Ko toku oki teia aroa to Paulo, na
22 toku uaorai rima *i tata.* Te tangata
kare i inangaro i te Atu ra ia Iesu Mesia, kia riro aia ei Anatema Ma-
23 rana-ata. *Kia vai* te aroa ua o te
Atu ra o Iesu Mesia ia kotou na.
24 *Kia vai rai* toku aroa ia kotou katoa i
roto i te Mesia ra ia Iesu. Amene.

TE EPISETOLE RUA A TE APOSETOLO RA A PAULO

I TO KORINETIA RA.

PENE I.

Kua akariroia to Paulo au mate ei meitaki no te ekalesia: kua akakoro aia e aere akaou ki Korinetia.

PAULO, e aposetolo na Iesu Mesia 1
i te anoano o te Atua ra, e *taku* taeake nei ko Timoteo, i te ekalesia o te Atua i Korinetia na, e te aronga tapu katoa i Akaia e pini ua akera:
Ei ia kotou te aroa ua, e te au, no ko 2
mai i te Atua i to tatou Metua ra, e no te Atu oki no Iesu Mesia.
Kia akameitakiia te Atua, te Metua 3
o to tatou Atu ra o Iesu Mesia, te tumu o te aroa, e ko te Atua nona anake te pumaana; Ko tei akapu- 4
maana mai ia matou i to matou au mate katoa nei, kia tika ia matou kia akapumaana i te aronga i rokoia e te mate ra, i te pumaana a te Atuai pumaana'i matou uaorai nei. Mei to 5
matou mate i te Mesia e maata nei, te maata katoa nei to matou pumaana i te Mesia. E kia mate matou nei, ei 6
pumaana ïa e ei ora no kotou, ko tei tupu i te akakoromaki marie anga i taua au mate, i mate katoa'i matou nei; e kia akapumaanaia mai matou, ei pumaana ïa e ei ora no kotou. E te 7
tinamou nei to matou manako ia kotou, kua kite matou *e rave* katoa *kotou* i te pumaana, ko kotou i rave katoa i te mate nei.
8 Kare oki matou i inangaro, e te au
taeake, e kia kore kotou e kite i to matou mate ka rokoia mai ei matou i Asia ra, e i romia uaia matou, kare atura e maroiroi, e kare rava matou i ma-
9 nako e e ora: E manako mate to
matou i roto ia matou uaorai, kia kore matou e irinaki kia matou uaorai, ki te
10 Atua ra, i tei akatu i tei mate ra: Ko
tei akaora ia matou i taua mate maata ra, e te akaora ua nei rai oki; ko ta matou oki e irinaki nei e nana rai e
11 akaora *ia matou.* Ko kotou oki i te
angaanga katoa anga i te pure ia matou, kia akameitaki te tangata ravarai e manganui *i te Atua* ia matou, i te meitaki i rauka ia matou i te tangata
12 katoa e manganui ra. Teia oki to
matou rekareka anga, te kite o to matou uaorai akava-ngakau e, mei te tavaitai o te ngakau e te pikikaa kore i te Atua, (kare to te pakari o te tino, no te aroa ua ra o te Atua,) ta matou akono anga i teianei ao, e e maata atu
13 rai ia kotou. Kare a matou e tuatua
ke ke kia tata atu kia kotou na, ko ta kotou rai oki e tatau ana, e ta kotou i akatika na; e te manako nei au e akatika ïa kotou e tae ua atu i te ope-
14 nga ra: Kua akatika etai pae o kotou
ia matou nei e, ko matou oki to kotou rekarekaanga, mei ia kotou katoa oki *e riro ei rekarekaanga* no matou, kia tae ki te rā o te Atu ra ko Iesu.

E no taua kite nei i anoano ei au i te 15
aere atu kia kotou na i muatangana,
kia papa rua atu to kotou meitaki ; E 16
kia na ko na atu au kia kotou i te aere
ki Makedonia, e mei Makedonia, kia
oki mairai kia kotou na, e kia arata-
kiia e kotou i taku tere ki Iudea ra.
E taua akakoroanga oki naku ra, e 17
tuatua māmā aina taku? e te au mea
taku i akakoro nei, i akakoro aina au
i tei tau i te tino ra, ka riro ei taku ei
koia, koia, e kare, kare? E tuatua- 18
mou ra ta te Atua ra, e kare ïa ta ma-
tou tuatua i karanga atu kia kotou na
i te koia e te kare. Kare oki te Ta- 19
maiti a te Atua ra, ko Iesu Mesia, i
tuatua aereia e matou, ko au e Siluano
e Timoteo, ki o kotou na, i te koia e te
kare, tei iaia ra te koia. Te au mea 20
katoa a te Atua i tuatua mai, e koia
anake ïa i roto iaia, e Amene oki i roto
iaia, kia kakā te Atua ia matou nei.
Ko te Atua oki tei akatinamou ia ma- 21
tou e ia kotou katoa i roto i te Mesia
ra, e ko tei akamainu oki ia tatou nei:
Koia oki tei akairo mai ia tatou, e kua 22
oronga mai i te ou ra i te Vaerua i
roto i to tatou ngakau.
E teianei, e karanga atu au ki te 23
Atua ei kite i taku vaerua nei e, i
akaperepere au ia kotou i kore ei au
i tae vave atu ki Korinetia na. Kare 24
ra mei te mea e ko matou te atu o to
kotou akarongo, ei tauturu ra matou i
to kotou rekareka: e mou akarongo
oki to kotou.

PENE II.

Te mea i kore ei a Paulo i tae vave atu ki Korinetia: to ratou akono anga i te tangata i rave i te ara: to Paulo tere anga e te manuia anga.

I MANAKO ana ra au iaku uaorai e, 1
auraka au e aere akaou atu kia kotou
ma te aue. Kia akaaue atu oki au ia 2
kotou na, naai oki e akamareka mai
iaku, kia kore tei akaaueia atu e au ra?
No reira au i tata atu ei i te tuatua ia 3
kotou, e kia tae atu au ra, kia kore au
e aue i te aronga e tau ia ratou kia
akarekareka mai iaku ra; kua kite oki
au ia kotou na e, ko taku e rekareka
ra, ko ta kotou katoa ïa *e rekareka.*
I tata ana oki au i te tuatua kia kotou 4
ma te mate maata ra, e te mamae nga-
kau, ma te roi-mata maata oki; kare
ra ei akaaue anga atu ia kotou, kia
kite ra kotou i te maata o toku nei
aroa ia kotou na.
E kua akatupu tetai tangata i te aue 5
ra, kare ko au anake tana i akaaue ra,
ko tetai pae *katoa o kotou na;* eiaa
oki au e tapepe katoatoa ia kotou.
6 Kua oti ua na taua mate *i tukuia* atu
e te tangata e manganui i taua tangata
7 ra. E teianei e akakore atu kotou i
tana ara, e e akapumaana atu *e tika'i,*
ko te apuku uaia aea taua tangata ra i
8 te aue maata. E teianei, teia taku tua-
tua kia kotou, e akakite pu tikai kotou
9 i *to kotou* aroa iaia. I tata atu ei oki
au i te tuatua *kia kotou,* kia kite au i
to kotou akarongo i te au tuatua katoa
10 nei. Ko ta kotou e akakore i te ara
ra, *e akakore* katoa oki au; e i aka-
kore ana au i te ara ra, e ko taku i
akakore ra, no kotou na *i akakore ei au*
11 i mua i te aroaro o te Mesia nei: Ko
te rauka mai aea ta Satani ngai ia
tatou: kare oki tatou i te kite kore i
tana au ravenga.
12 Iaku oki i aere i Teroa *e apii* i te
evangelia o te Mesia ra, ka kiriti ei te
13 Atu i te pa iaku ra, Kare rava toku
manava i papa, no te mea kare taku
taeake ko Tito i kitea atu e au: poro-
aki ora au ia ratou, riro atura au ki
Makedonia.
14 Kia akameitakiia ra te Atua, ko tei
akaupokotu mai ia matou i te Mesia
kare e tivata, ko tei akakite aere oki i
te aunga i te kite iaia ia matou nei,
15 e kare e ngai toe. Kua riro oki matou
i te Atua ei aunga kakara no te Mesia,
i te aronga akaoraia e te aronga e mate:
16 I tetai pae ra, e aunga mate matou
e tae ua atu ki te mate; kareka i tetai
pae, e aunga ora ïa matou e tae ua atu ki
te ora; e koai oki tei tau i teianei
17 tuatua? Kare oki matou mei tetai
pae e iro i te tuatua a te Atua: te
tuatua nei ra matou *i te tuatua* a te
Mesia, no ko mai i te Atua ra, ma te
pikikaa kore, *e* ki mua oki i te aroaro
o te Atua.

PENE III.

Te akameitaki angā Paulo iaia uaorai ki to Korinetia: te kopapa tuatua e te vaerua: te arai-mata o Mose i kore i te Mesia nei.

1 E OKI ainei e akameitaki akaou
matou ia matou uaorai? e ei epise-
tole akameitaki aina ta matou *ia matou*
uaorai ia kotou na, mei ta tetai papaki
ra, e tau ei, e te *episetole* akameitaki
ia matou no ko na mai ia kotou na?
2 Ko kotou oki ta matou episetole, i
tataia i roto i to matou ngakau, kua
kitea e kua tatauia e te tangata katoa.
3 Kua akakite puia oki kotou e, ko te

episetole ïa a te Mesia i angaia e ma-
tou, kare ra i tataia i te inika, na te
Vaerua ra o te Atua ora ra; kare ra i
runga i te papa toka, i runga ra i te
papa tangata ra i te ngakau. Ko te tu 4
ïa o to matou manako i te Atua i
rauka i te Mesia ra. Kare ra mei te 5
mea e, e tau ia matou uaorai kia ma-
nako e, e tika tetai mea ngiti ia matou
anake uaorai; no ko maira i te Atua
ra to matou tika; Ko tei akatau katoa 6
ia matou ei taunga i te koreromotu ou
nei; eiaa i te kopapa tuatua, i te vae-
rua ra: e mate oki tei te kopapa tua-
tua, e ora ra tei te vaerua. E kakā 7
oki to te tuku anga i te tuatua mate i
kokotiia i runga i te toka ra, e kare
atura i tika i te tamariki a Iseraela kia
akara tamou atu i te mata o Mose, i te
kakā o tona mata; e akakoreia ra *taua
kakā* ra: Kare aina e maata ua atu te 8
kakā i te tuku anga mai i te tuatua a
te vaerua? E kakā oki to te tuku 9
anga mai i te tuatua akaapa ra, e kakā
maata atu ïa to te tuku anga mai i te
tuatua-tika ra. E taua mea kakā ra 10
oki, kare atura ïa i kakā kia ariteia ra,
no taua kakā maata i maata ua ra. E 11
kakā oki to taua mea e akakoreia ra, e
maata atu ïa te kakā i to te vai rai.
E teianei, no te mea, tei ia matou te 12
manakomakoanga mei te reira te tu,
te tuatua pu ua atu nei matou: Kare 13
oki mei ia Mose, ko tei arai i tona mata,
kia kore te tamariki a Iseraela kia
akara tikai i te openga o taua mea e
akakoreia ra: Kua akapoiriia ra to 14
ratou ngakau: te vai ua nei rai taua
arai ra e tae rava akenei i teianei rā i
te tatau anga i te koreromotu taito,
kare i kitea e kua akakoreia te reira i
te Mesia nei. Te vai nei rai te arai i 15
to ratou ngakau, kia tatauiā Mose ra,
e tae rava akenei i teianei rā. Kia 16
ariu ra *te tangata* i te Atu ra, e kiriti
keia ïa taua arai ra. E teianei ko te 17
Atu taua vaerua ra, e tei iaia te Vae-
rua o te Atu ra, tei reira te tiama. Te 18
akara katoa nei tatou i te kakā o te
Atu ma te mata arai kore ra, mei te
mea e tei roto i te io ra, te akatu keia
nei tatou ei tutu okotai, mei te kakā
oki e tae ua atu ki te kakā, i te Vae-
rua o te Atu ra.

PENE IV.

Te akakite nei a Paulo i tona pikikaa kore, e te maroiroi, i te apii anga i te evangelia ra.

E TEIANEI tei ia matou mai nei 1
teianei taoonga, e ko matou oki i
aroaia mai, kare atura matou i roiroi.
2 Kua akaruke ra matou i te au peu
munangaro akama ra, e kare oki to
matou i te aerenga pakari, kare oki
i pikikaa i te rave anga i te tuatua a te
Atua, te akameitaki nei ra matou ia
matou uaorai i te akava-ngakau o te
tangata ravarai, i te akakite anga atu i
te tuatua-mou i mua i te aroaro o te
3 Atua. E teianei te arai katoaia nei ta
matou evangelia, i araiia ïa i te aronga
4 e ta ia ratou uaorai: Koia te aronga i
akapoiriia to ratou ngakau akarongo
kore e te atua o teianei ao ra, kia kore
te mārama o te evangelia kakā o te
Mesia, ko te tutu o te Atua ra, kia kakā
5 mai i roto ia ratou. Kare oki matou i
tuatua aere ia matou uaorai, i te Mesia
ra ia Iesu i te Atu; e ko matou uaorai
6 nei, ei tavini ïa no kotou ia Iesu ra. Ko
te Atua oki, ko tei akaue i te mārama kia
kakā mai no roto i te poiri ra, ko tei kakā
mai ïa i roto i to tatou ngakau, *kia rauka*
te mārama ra o te kite i te kakā o te
Atua i te mata o Iesu Mesia ra.
7 Te āriki nei ra matou i taua apinga
nei i te āriki one nei, kia riro te mana
maata meitaki nei ki te Atua, auraka ia
8 matou. Kua kako matou i te mate, kare
ra i apiapi: kua pekapeka matou, kare ra
9 i ope te manakoanga: Kua takinga-ki-
noia, kare ra i akarukeia: kua uriia ki
10 raro, kare ra i mate rava: I te apai aere
anga i te mate o te Atu ra o Iesu i to ma-
tou nei tino, kare e tivata, kia kitea ka-
toaia te ora anga o Iesu i to matou nei
11 tino. E no Iesu nei oki, te tuku uaia nei
rai matou e ora nei no te mate, kare e
tivata, kia kitea to Iesu ra ora anga i to
12 matou nei au tino mate ua. E teianei
ko te mate tei tupu ia matou nei, ko te
13 ora ra *tei tupu* ia kotou na. No te
mea ra tei ia matou katoa taua ngakau
akarongo ra, mei tei tataia ra e, " Kua
akarongo au, no reira au i tuatua'i;"
kua akarongo katoa matou, i tuatua'i
14 matou nei: Kua kite oki matou e, na
tei akatu i te Atu ra ia Iesu, e akatu
katoa mai ia matou i te rima o Iesu,
ka tuku atu ei *ia matou* e ia kotou ka-
15 toa. No kotou oki te au mea katoa
nei, kia kakā te Atua i taua aroa
maata maringi ua ra, i te akameitaki a
te tangata e manganui ra.
16 I kore ei matou i roiroi; mate ua rai
oki te tangata i vao nei, te akaouia nei
17 te tangata i roto, i tera rā i tera rā. To
tatou oki mate mea ngiti poto māmā i
teianei, te akatupu nei ïa i te kakā
maata rava teimaa mutu kore no ta-
18 tou. Tatou oki e akono nei, eiaa i to
au mea i akaraia ra, i te au mea akara

koreia ra: ko te au mea e akaraia nei
oki, no teia na nei ïa tuatau; kareka te
au mea akara koreia ra, e tika ïa i te
vai ranga.

PENE V.

Te are one nei e te are rangi: te mana nako nui ki te ora mutu kore: te mataraanga ara e te akaongianga.

KUA kite oki tatou e kia tukuia to 1
tatou are one puakapa nei ki
raro; e are to tatou i te Atua ra, e are
anga koreia e te rima, *e* te vai ranga
mutu kore i te rangi ra. Te ngunguru 2
nei oki tatou i teia, ma te anoano maata
kia akakakauia tatou i to tatou are
rangi ra. E kia akakakauia ra, kare 3
tatou e putaua i te rokoia anga mai.
Tatou ra e noo i roto i teianei puakapa, 4
te ngunguru nei ïa i te teiaa, kare ra
no te mea te anoano nei tatou kia noo
taaka ua, kia akakakauia ra, kia apuku
uaia te mea mate ua nei e te ora. Ko 5
tei akatau ia tatou i taua mea nei, ko
te Atua ïa, ko tei oronga katoa mai ia
tatou nei i te akairo ra ko te Vaerua.
Maroiroi ei matou nei kare i tukumoe, 6
kua kite oki matou e, te noo nei matou
i roto i te tino, te taka ke nei ïa matou
i te Atu. (E aerenga akarongo oki to 7
matou, kare te *aerenga* kite mata.)
Te maroiroi nei matou, e kua tika ia 8
matou kia taka ke atu i te tino nei, e
kia noo i vaitatao i te Atu. E teianei 9
te umuumu marie nei matou, e ei ko
nei ra, *ei reira ïa*, e kia taka ke atu, *ei
reira ïa*, kia kiteia mairai matou e ia.
E mama katoatoa atu oki tatou ki mua 10
i te akavaanga a te Mesia e tika'i; kia
rave te tangata ravarai i tei tau i te au
mea i raveia e ia i roto i te kopapa nei,
te meitaki e te kino.
E no te mea kua kite matou i te 11
mea mataku ra i te Atu, i ako atu ei
matou nei i te tangata; kua kiteia ra
matou e te Atua; e te manako nei au
kua kitea katoaia e to kotou uaorai
akava-ngakau. Kare ra matou e aka- 12
meitaki akaou ia matou uaorai ia kotou
na, kia rauka ra to kotou rekareka
anga ia matou nei, ei *tuatua anga* atu
na kotou i te aronga akaparau i te tu i
vao ake kare i te ngakau ra. Te tu ke 13
nei matou, no te Atua ïa; e te akono
nei matou, no kotou ïa. Te riro nei 14
oki matou i te aroa o te Mesia ra, no
te mea te karanga nei matou e, i mate
te tangata okotai no te tangata ravarai,
e mate to te tangata katoa nei i reira;
E i mate oki aia no te tangata ravarai, 15
kia kore te aronga e ora ra e akono
akaou ia ratou uaorai i te ora anga nei,
kia akono ra iaia i tei mate e tei tu
16 akaou no ratou ra. E teianei kare
atura matou e akono ua atu i te ta-
ngata i te akonoanga o te tino nei: e
kua akono matou i te Mesia i te akono-
anga o te tino ra, teianei ra kare ma-
17 tou e akono akaou *iaia* i reira. Tei
roto anake te tangata i te Mesia ra,
kua riro ïa ei tangata ou: kua kore te
au mea taito ra; i na, kua riro te au
18 mea ravarai ei mea ou. Na te Atua
ra taua au mea katoa ra, ko tei aka-
ongi ia tatou iaia uaorai ia Iesu Mesia
nei, e kua tuku mai oki ia matou te
19 taoonga akaongi nei. Teia oki *taua
tuatua nei*, ei roto te Atua i te Mesia i
te akaongi anga i to teianei ao iaia uao-
rai, i te uri kore anga atu i ta ratou
ara ia ratou; e kua tuku mai oki te
20 tuatua akaongi ra ia matou nei. E
teianei e karere matou na te Mesia,
mei te mea e te ako nei te Atua *i te
tangata* ia matou nei; ei tuā matou
no te Mesia, i te ako anga atu *i te
tangata* e, e akaongi kotou i te Atua.
21 Kua akariro oki aia i tei kore i kite i
te ara ra, ei tarangaara na tatou: kia
akariroia tatou ei *aronga* tuatua-tika i
te Atua iaia ra.

PENE VI.

Te akakite rā Paulo i tona maroiroi, e te ako ra ia ratou eiaa e kapiti i te akamori idolo.

1 E TEIANEI, te ako katoa atu nei
matou te rave angaanga kapiti
nei, *ia kotou*, e auraka kotou e āriki
puapinga kore ua i te aroa ua o te Atua
2 ra: (Te karanga ra oki aia e, "Kua
akarongo au ia koe i te tuatau tau ra, e
kua tauturu atu au ia koe i te rā e ora'i
ra:" i na, teia taua tuatau tau ra, teia
3 taua rā e ora'i ra.) Kare rava i tuku i
te turorianga ki te tangata ravarai,
kia kore e akakinoia te taoonga nei:
4 Te akakite ua nei ra matou ia matou
uaorai e e rave angaanga na te Atua i
te au mea katoa nei, i te akakoromaki
maata, i te mate, i te apiapi, i te tuma-
5 tetenga, I te pāpā, i te tapeka, i te
aue, i te angaanga, i te tapapa, i te ne-
6 seteia, I te viivii kore, i te kite, i te
akakoromakianga roa, i te takinga-
meitaki, i te Vaerua Tapu, i te aroa
7 pikikaa kore, I te tuatua-mou, i te
mana o te Atua, i te taoonga ra, ko te
tuatua-tika, i te rima katau e te rima
8 kaui, I te teitei, e te akaaka, i te
rongo kino, e te rongo meitaki: mei te
aronga pikikaa ra, e aronga tuatua-
9 mou ra; Mei te mea kare i kitea, kua

kitea tikaia ra; mei te mea te mate
nei, e i na, te ora ua nei rai matou;
kua akoia mai, kare ra i taia mate ra-
vaia: Mei te mea te aue nei, kare ra i 10
tivata te rekareka; mei te mea e pu-
taua, te akariro nei ra te tangata e
manganui ei tangata apinga; mei te
mea kare rava e puapinga, tei ia matou
ra te au mea katoa nei.

E to Korinetia e! te karanga ua atu 11
nei to matou vaa ia kotou, kua maora
ua to matou ngakau. Kare kotou i 12
apiapi ia matou, kua apiapi ra kotou i
roto i to kotou uaorai ngakau. E kia 13
pera katoa mai *kotou ia matou*, (te
karanga atu nei au mei te mea e e
tamariki *kotou naku*,) kia maora katoa
oki kotou.

Auraka kotou e kapitiia ma te tau 14
kore i te aronga akarongo kore ra: eaa
to te tuatua tika tau anga i te tuatua-
tika kore? e eaa to te mārama tau
anga i te poiri? Eaa to te Mesia tau 15
anga ia Beliala? e eaa to te tangata
akarongo ra puapinga i te tangata aka-
rongo kore? E eaa to te nao o te Atua 16
ra aite anga atu i te idolo? ko te nao
oki kotou o te Atua ora ra; ta te Atua
i tuatua maira e, "E noo tikai au i
roto ia ratou, e aaere au i roto *ia ratou;*
e ei Atua au no ratou, e ei tangata oki
ratou noku." E teianei, te na ko 17
mairā Iehova, "E aere mai kotou ki
vao mei roto mai ia ratou ra, kia taka
ke kotou, e auraka e rave ua atu i te
mea viivii ra;" "e naku e āriki atu ia
kotou, E ei Metua au no kotou, e ei 18
tamariki tamaroa kotou naku, e ei ta-
mariki tamaine," te tuatua mairā Ie-
hova mana katoatoa ra.

PENE VII.

Te ako rā Paulo ia ratou kia akaruke i te au tuatua kikino katoa ra, e tona rekareka i tana i kite no ratou ia Tito ra.

E TEIANEI, e *aku* au akaperepere 1
e, tei ia tatou taua au meitaki i
tuatuaia maira, e tamā ua tatou ia
tatou uaorai i te au viivii katoa o te
tino e te vaerua, ma te akaope marie
i te akonoanga tapu i te mataku anga
atu i te Atua.

E āriki mai ia matou; kare rava a 2
matou tangata i takinga-kino, kare rava
a matou tangata i akakino, kare rava
a matou tangata i pikikaa. Kare 3
ra e ei akaapa i karanga atu ei au *ia
kotou i teianei tuatua;* kua karanga
atu oki au i muatangana, e tei roto ko-
tou i to matou ngakau i te mate katoa
4 anga e te ora katoa anga atu. Te mataku
kore ua nei taku tuatua ia kotou, e paa-
paa maata taku ia kotou: kua maata
toku pumaana, kua maata rava toku re-
kareka i to matou au mate katoa nei.
5 Ia matou oki i tae ki Makedonia ra,
kare rava e akaangaaroi anga o to ma-
tou tino, kua kako matou i te mate; e
tamaki anga to vao, e mataku oki to
6 roto. Na te Atua ra, ko te akapu-
maana i te aronga akaaka ra, i aka-
pumaana mai ia matou i te aere anga
7 mai o Tito ra; Kare oki no tona
aere anga mai anake ra, i te pumaana ra
i pumaana'i aia ia kotou, ka akakite
mai ei aia ia matou i te rai o to kotou
anoano, to kotou aue, *e* te inangaro
maata o to kotou ngakau ia'ku nei; i
8 maata'i toku rekareka. I akaaue ana
au ia kotou i *taku* leta na, kare au i
tataraara *i teianei*, i tataraara ana ra au
i muatangana; te kite nei oki au e, e
tuatau poto ua to kotou aue anga i
9 taua leta ra. Te mareka nei au,
kare ra no te mea i akatupu au i to
kotou aue, no te mea ra i aue kotou
ma te tataraara: i tau oki to kotou
aue i te Atua, kia kore rava kotou e
10 kino ia matou. Ko te aue oki e tau
i te Atua ra, e akatupu ïa i te tataraara
e tae ua atu ki te ora, kare ïa e tata-
raaraia; kareka te aue o teianei ao, e
11 akatupu ïa i te mate. Ka akara na
oki i taua mea nei rai, i te mea i tau to
kotou aue i te Atua ra, ko te akono
meitaki oki ta te reira i akatupu i roto
ia kotou na, e te akatika ia kotou uao-
rai, e te kinokino, e te mataku, e te
anoano maata tikai, e te maroiroi, e te
tutaki! Kua akakite ua mai kotou e
12 kare o kotou viivii i taua mea nei. E
teianei i tata ua au i te tuatua ia kotou,
kare ua to taua tangata i rave i te kino
ra *i pera'i au*, kare katoa to tei takinga-
kinoia ra, ei akakite anga atura *ia ko-
tou* i to matou akono meitaki anga atu
ia kotou i mua i te aroaro o te Atua ra.
13 I pumaana'i oki matou i to kotou na
pumaana: e maata rava atura oki to
matou rekareka i te rekareka o Tito ra,
no te mea kua mareka tona ngakau ia
14 kotou katoa. Kua akapaatu oki au ia
kotou iaia ra, kare au i akama; mei ia
matou rai oki i karanga atu kia kotou i
te au tuatua katoa ma te tuatua-mou,
koia katoa ta matou akapaatu anga i te
aroaro o Tito ra, kua riro ïa ei tuatua-
15 mou. E te maata rava nei tona tangi
ngakau ia kotou, i te manako anga aia
i to kotou katoa na akarongo, e to ko-
tou oki kite anga mai iaia ma te ma-
16 taku e te rutetetete. E teianei te

mareka nei au, i te mea e tika kia
manako meitaki atu au ia kotou i te au
mea katoa nei.

PENE VIII.

E uipa ratou i te apinga ei tauturu i te tangata no te Atua e tika'i, e ko te au ekalesia i Makedonia to ratou akaruanga i taua mea ra.

E TEIANEI, e *aku* au taeake, e aka- 1
kite atu matou ia kotou i te aroa ua
o te Atua i orongaia mai i te au ekale-
sia i Makedonia nei: E kua maringi ua 2
to ratou rekareka, maata ua rai to ratou
putaua, e te mate maata, i te maata o
to ratou oronga. Ko au oki te kite e, 3
ko ratou uaorai tei inangaro *i te oronga*
i tei tika *ia ratou* ra, e e maata atu
rai: E te tuatua raurau anga mai ia 4
matou e rave i taua apinga ra, e *ei ia
matou katoa* te tuku atu i taua apinga
ra i te aronga tapu ra. Kare ra mei 5
ta matou i manako ra, kua na mua ra
ratou i te oronga ia ratou uaorai i te
Atu ra, e ia matou katoa oki *ei akono* i
te inangaro o te Atua ra. I ako atu ei 6
oki matou ia Tito e, mei tana i timata
i muatangana, kia rave akaoti ua aia i
taua mea aroa nei i roto ia kotou na.
E teianei, te vai maata ra te au mea 7
katoa nei ia kotou na, i te akarongo
ra, i te tuatua ra, i te kite ra, e te ma-
roiroi katoa, e to kotou aroa ia matou
nei, kia maata katoa teianei mea aroa i
roto ia kotou. Kare ra taku te tuatua 8
akaue, no te maroiroi ra o tetai pae, e
ei timata anga atu i te pikikaa kore o
to kotou inangaro. Kua kite oki ko- 9
tou i te aroa ua o to tatou Atu ra o
Iesu Mesia, e e apinga maata tona, no
kotou ra, riro mai nei aia ei apinga
kore, kia maata to kotou apinga i taua
apinga kore nona ra. Teia oki toku 10
manako i taua mea nei: teia te mea
tika ia kotou, i te aronga i akamata i
muatangana i te rave, kare oki te reira
anake ra, kua rapurapu ua ra kotou
mei tetai mataiti mairai. E teianei e 11
akaope ua i te rave *i taua mea ra;* mei
te akakoroanga i tika ra, kia *tupu* ka-
toa te rave tikai, no roto i ta kotou
apinga i rauka na. Te vai ra oki te 12
tika i te ngakau, e ārikiia ïa ta te ta-
ngata i rauka ra, kare i tei kore i
rauka iaia ra. Eiaa oki kia māmā 13
tetai papaki, e kia teimaa kotou: Kia 14
arite ra, kia riro ta kotou apinga maata
ei tauturu atu i to ratou ngere i teia-
nei, e kia tauturu mai ratou i to kotou
ngere i ta ratou apinga maata *i tona
atu rā,* kia arite: Mei tei tataia ra e, 15
"Kia kore e akamaataia ta tei *koi* i te
mea maata, e kia kore oki e akaitiia ta
tei *koi* i te mea iti ra."
16 E teianei kia akameitakiia te Atua,
ko tei tuku katoa i taua maroiroi nei i
roto i te ngakau o Tito ia kotou na.
17 Kua āriki rai oki aia i *taku nei* ako;
no te maata ra o tona uaorai maroiroi,
18 riro ua atu na ia kotou na. E kua
unga katoa atu matou i taua taeake, i
paapaaia i te evangelia nei, e kako
19 rava ake te au ekalesia katoa ra; Kare
oki *ko te reira* anake ra, ko tei akono
katoaia ra e te au ekalesia, kia aere aia
e ko matou katoa ma taua mea aroa ra
i tukuia e matou nei, kia akakakāia te
Atu ra, e ei *akakite* i te tika o to kotou
20 ngakau. Te matakite nei oki matou i
teia, kia kore rava tetai e akakino mai
ia matou i taua apinga maata i tukuia
21 atu e matou nei: I te akono atea marie
anga i te mea tika, eiaa i mua i te aro-
aro o te Atu anake ra, i mua katoa ra
22 i te aroaro o te tangata. E kua tono
katoa atu matou i to matou taeake ma
ratou, e manganui to matou kite anga i
tona maroiroi i te au mea e manganui,
e maata atura te maroiroi i teianei, i
tona manako meitaki maata ia kotou.
23 Ia Tito ra, ko toku ïa oa e te tauturu
iaku ia kotou na: ko to matou au tae-
ake ra, e karere ïa na te au ekalesia, *e*
24 te kakā o te Mesia ra. E teianei e
akakite mai i to kotou aroa, e *te tika
anga* o ta matou akapaatu anga ia ko-
tou, i mua i to ratou aroaro, e i mua i
te aroaro o te au ekalesia ra.

PENE IX.

Kia akono meitakiia te uipānga apinga: te tutaki no te oronga tikai.

1 I TE tuatua i te uipa i te apinga na
te aronga tapu ra, auraka atu au e
tata atu i te tuatua kia kotou *i te*
2 *reira;* Kua kite oki au i te tika o to
kotou ngakau, i akapaatu ei au ia ko-
tou i to Makedonia ra, e kua teateama-
mao to Akaia mei tetai mataiti mairai;
e manganui tei maroiroi katoa i taua
3 maroiroi no kotou na. Kua unga
atura au i te au taeake, ko te riro aea
ta matou akapaatu anga ia kotou i taua
mea nei, ei mea puapinga kore; kia
teateamamao rai kotou mei taku oki i
4 tuatua akenei: Ko te aere katoa atu
to Makedonia nei kia aere atu au ra,
ko te rokoia atu e kare kotou i vave,
ko te akama aea oki matou (eiaa atu ko-
tou) i taua akapaatu anga tikai nei.
5 I manako ei oki au e mea tika kia ako
atu i te au taeake, e ei na mua rai ra-

tou i te aere ia kotou, e akatika mamao
ua i taua apinga oronga ua na kotou, i
karangaia i muatangana, kia taka marie
taua mea ra, ei mea oronga ua, au-
raka mei te mea umuumuia atu.
Teia ra *taku tuatua,* Ko te ruru ma 6
te akaperepere ra, e kokoti ïa ma te
mea ngiti; e ko te ruru ma te aka-
perepere kore ra, e kokoti ïa ma te
maata. E *oronga* te tangata ravarai 7
i tana i akakoro i roto i tona ngakau;
eiaa ma te noinoi, e mei te mea e no te
umuumu: ko te tangata oronga ua oki
ta te Atua e inangaro. E tika oki i te 8
Atua kia akamaata rava atu i te au
mea aroa katoa na kotou; kia kore
kotou e tivata i te rave i te au anga-
anga memeitaki katoa ra, i te mea
te rai ra te au mea katoa ra ia kotou:
(Mei tei tataia ra e, " Kua tua marie 9
aia *i tana apinga,* kua oronga aia ki te
aronga ao; e tika tana tuatua-tika i te
vai marie anga." E teianei, ko tei 10
tuku mai i te ua na te ruru ra, e te
manga ei kai, kia tuku mai ïa e kia
akamaata oki i ta kotou ua i ruruia ra,
e kia akamaata oki i te uua anga o ta
kotou tuatua-tika ra.) Kia rai te au 11
mea katoa nei ia kotou, no te au oro-
ngaanga katoa, ko tei akatupu ïa i te
akameitaki i te Atua ia matou nei.
Kua akakiia oki te ngai toe i te aronga 12
tapu, i te rave anga i taua angaanga
uipa nei, kare ra ko te reira anake ra,
kua maringi ua ra i te rai i te aka-
meitakí i te Atua; Te akameitaki ra 13
ratou i te Atua, i to kotou kauraro
marie anga i te evangelia o te Mesia i
mouria e kotou na, e to kotou oronga
ia ratou, e te tangata katoa oki, teianei
angaanga uipa *to kotou* kite; Ma te 14
pure oki ratou ia kotou, e te anoano
maata ia kotou no te rai o te aroa ua o
te Atua i roto ia kotou na. E teianei, 15
kia akameitakiia te Atua i tona oronga
kare e tika kia tuatua ra.

PENE X.

To akatika nei a Paulo iaia uaorai, i
te aronga i akakino mai.

E TEIANEI, ko au teia ko Paulo, 1
e ako atu kia kotou, i te maru e
te aroa o te Mesia, e tu akaaka toku i
vao ake i roto ia kotou na, te maroiroi
nei ra au ia kotou iaku i taka ke nei:
Teia ra taku tuatua, eiaa au e maroi- 2
roi kia tae atu au i vaitatao *ia kotou,* i
te maroiroi taku e manako nei i tetai
papaki na, ko tei manako ia matou e
te tau nei to matou aerenga i ta te tino
ra. Tei roto rai oki to matou aerenga 3
i te tino, kare ra matou i tamaki mei
4 ta te tino ra: Kare oki ta matou taoo-
nga tamaki i ta te tino, e mea mana
ra i te Atua, i te uri anga i te au puna-
5 nga ketaketa ki raro: I te uri anga
atu i te au eumiumianga ra ki raro, e
te au mea teitei katoa ko tei akateitei
kia kore *e rauka* te kite i te Atua, e te
akatuikaa anga atu i te au manako ra-
6 varai i te akarongo i te Mesia ra; Te
vave nei matou i te tutaki atu i te au
akarongo kore katoa, kia tika rava to
kotou akarongo.
7 Te akara na kotou i te tu i vao ake?
te manako ra tetai tangata i roto iaia
uaorai e no te Mesia aia, e maara ka-
toa aia i roto iaia uaorai e, mei iaia no
te Mesia ra, no te Mesia katoa matou.
8 Kia maata ua atu rai toku akapaatu i
to matou mana i orongaia mai e te Atu
kia meitaki kotou, kare ra kia mate
9 kotou, kare rai au e akama. *Auraka ra*
au e na reira, ko te riro aea au mei te
mea e anoano akamataku toku ia kotou
10 i *taku nei* au episetole. Te karanga na
oki ratou e, e mea teimaa *tana* episetole
e te maroiroi, kareka te tu o *tona* kopa-
pa, e mea apikepike, e te reo tareva-
11 kaua. E akamanako ra tei pera ra e,
to matou tu i te tuatua i te episetole
kia taka ke matou ra, ko to matou ka-
12 toa ïa tu tikai kia tae i vaitatao. Kare
oki matou e tika kia akaarite, e kia
akatau katoa ia matou uaorai i te aro-
nga i akameitaki ia ratou uaorai: ko
ratou ra i te akaaite anga ratou ia ra-
tou uaorai, e te akatau anga ratou ia
13 ratou uaorai, kare ïa i kite. Kare ra
matou e akapaatu i to vao mai i *ta*
matou akairo; ko tei tau ra i te aite i
akairoia e te Atua no matou nei, e kia
14 tae rava atu ïa aite ia kotou na. Kare
matou i akaneke atu i vao *i te akairo*
mei te mea kare i tae atu ia kotou na,
kua tae katoa atura matou ia kotou *i*
te tuatua anga i te evangelia o te Me-
15 sia. Kare oki matou i akatietie i to
vao mai i *ta matou* akairo, koia oki ta
etai ke ra angaanga; te tiaki nei ra
matou e kia rai to kotou akarongo, e
kia akamaataia mai ïa matou e kotou i
reira i ta matou akairo, e kia maata
16 atu rai, Kia tuatua aere rai i te eva-
ngelia i te pa *enua* i ko rava atu ia ko-
tou na, eiaa e akatietie i ta tetai ta-
ngata ke ra akairo, i tei manea takere
17 ana. "Ko tei akatietie ra, kia akatie-
18 tie aia i te Atu." Kare oki ko tei aka-
meitaki iaia uaorai tei kiteia mai, ko ta
te Atu ra i akameitaki.

PENE XI.

Te akakite rā Paulo i tana angaanga, e tona au mate i tana rave anga i te tuatua na te Atua ra.

NARINGA kotou e akakoromaki 1
iti ua mai na iaku nei i taku nei
akatietie neneva nei; koia tikai e aka-
koromaki mairai kotou iaku. Te 2
manakonako nei au ia kotou i te mana-
konako Atua: kua akonoia kotou e au
i te tane okotai, kia tuku atu au *ia
kotou* ei paretenia viivii kore i te Mesia
ra. Te mataku nei ra au, ko te aka- 3
kinoia aea to kotou ngakau kia kore atu
te tavaitai ua e tau i te Mesia nei, mei
ta te ovi i pikikaa atu ia Eva i tona pa-
kari. Te tuatua ra taua tangata i 4
aere maira i tetai Iesu ke, ko tei kore
i tuatuaia e matou ra, e te āriki na
kotou i tetai vaerua ke, ko tei kore i
ārikiia e kotou ra, e tetai evangelia
kare i mouria e kotou, akakoromaki
tika kotou *iaia*. Te manako nei oki 5
au e kare rava au i iti i te au aposetolo
mamaata katoa ra. Te kamakura ra 6
au i te tuatua, kare ra au *e kamakura* i
te kite; kua kitea puia ra matou i ro-
topu ia kotou i taua au mea katoa nei.
Kua apa aina au i te taakaaka anga 7
iaku uaorai, kia teitei kotou; ko au i
tuatua ua atu i te evangelia o te Atua
ia kotou na? Kua pou oki etai au 8
ekalesia iaku i te rave anga i te tutaki,
kia tika iaku kia rave i ta kotou anga-
anga. Iaku oki i noo ki o kotou na ka 9
ngere ei au ra, kare rava tetai tangata
i teiaa iaku: na te au taeake ra no
Makedonia mai i turu mai *iaku* i taua
ngere noku ra: kua matakite marie
ei au iaku uaorai kare i tivata, kia
kore kotou e teiaa iaku, e ka matakite
rai au iaku uaorai. Tei roto iaku nei 10
te tuatua-mou a te Mesia ra, kare rava
e kore teianei akatietie iaku nei, i te
pa enua i Akaia nei. No te aa ra? 11
no te mea kare au i aroa ia kotou?
kare, kua kite oki te Atua. Ko taku 12
ra e rave nei, e rave rai au, ei akakore
atu i te ravenga a te aronga i kimi i
te ravenga, kia riro ratou mei ia matou
katoa nei i taua mea ta ratou e akatie-
tie ra. E aposetolo pikikaa oki te 13
reira, e rave angaanga pikikaa ïa, i te
akatutu aposetolo anga na te Mesia ia
ratou uaorai. Kare oki e vavaria; ko 14
Satani oki tei akatutu angela katoa
iaia uaorai no te mūrama. Kare oki 15
te mea *ra* maata, kia akatutu tavini
tona au tavini no te tuatua-tika; e
akatauia to ratou openga i ta ratou
angaanga.
16 Teia rai taku tuatua, auraka rava
tetai tangata e manako iaku e e neneva;
te manako ra *e e neneva*, e akakoromaki
mai iaku i te neneva nei, kia akatietie
17 iti ua na au. Taku oki e tuatua nei,
kare oki au e tuatua mei te mea e tau
i te Atu ra, mei te mea ra e tuatua
neneva ua, i te tuatua akatietie nei.
18 E e manganui tei paapaa i te tino nei,
19 e paapaa katoa oki au. I akakoromaki
tika kotou i te neneva, te pakari oki
20 kotou uaorai. Te akakoromaki ra oki
kotou kia taao mai tetai ia kotou, kia
pou kotou i tetai, kia āru mai oki
tetai, kia akateitei tetai iaia uaorai,
kia moto mai oki tetai i to kotou mata.
21 No taua akakino ra, e te apikepike nei
matou, taku ïa e tuatua nei. Te mea
ra i maroiroi ei tetai tangata atu, (te
tuatua neneva ua nei au,) e maroiroi
22 katoa au. E Ebera aina ratou? koia
katoa au. E ngati Iseraela aina
ratou? koia katoa au. E uanga aina
ratou no Aberahama? koia katoa au.
23 E orometua aina ratou na te Mesia?
(te tuatua neneva ua nei au) e maata
atu au; e rai taku angaanga i rave, e
rai oki te pāpā angaia, e rai oki *te tae*
i roto i te are tapekānga, e manganui
24 oki te mate. Ka rima akenei oku
pāpā angaia e te ngati Iuda, taki toru
ngauru taki iva ara *i te pāpāanga* oko-
25 tai. Ka toru oku pāpā angaia i te
rakau, okotai peî angaia i te toka, e
toru oku pou anga i te pai ngaa, oko-
tai oku po, okotai oki ao, i raro i te
26 moana: E manganui te aerenga, te
mate i te vai, e te mate i te anana keia,
te mate i te tangata *i toku uaorai* enua,
te mate i te etene, te mate i roto i te
oire, te mate i te medebara, te mate i
te tai, te mate i rotopu i te au taeake
27 pikikaa ra; Te roiroi e te mamae, te
tapapa anga e manganui, te pongi e te
kaki vai, te neseteia anga e manganui,
28 te anu e te putaua: Kare oki ko te au
mea anake i vao ra, ko te pekapeka ra
i rokoia ua mai ei au i te au rā katoa
nei, i te akamaroiroi anga i te au eka-
29 lesia katoa ra. Koai tei paruparu e
kare au i paruparu? koai tei turori e
30 kare au i ka? E akatietie rai au e
tika'i, e akatietie ïa au i toku nei au
31 paruparu. Ko te Atua te Metua o to
tatou Atu ra o Iesu Mesia, tei iaia te
meitaki mutu kore ra, ko tei kite ïa e
32 kare au i pikikaa. Na te kavana a
Areta ariki ra i tuku i Damaseko i te
tiaki i te oire a to Damaseko ra, ina-
33 ngaro i te opu iaku: E i tukuia au ki

raro na roto i te mārамārama na te pae
koro i roto i te tapora, ora atura au i
tona rima.

PENE XII.

Te orama a Paulo: te tara i tona tino: tona rekareka i te mate: tona inangaro e kia oki vave atu aia kia kite akaou ia ratou.

KARE rava oki e tika iaku kia 1
akatietie. Ei te orama ra au e
i te tuatua i akakiteia mai e te Atu ra.
Kua kite au i tetai tangata i roto i te 2
Mesia, okotai akenei ngauru mataiti e
a ara: (kare au i kite e, i roto i te
tino, kare oki au i kite e, kare i roto i
te tino: ko te Atua tei kite;) i apai
ravaia taua tangata ra ki runga rava i
te rangi tua toru ra. Kua kite au i 3
taua tangata ra, (kare au i kite e, i roto
i te tino, me kare i roto i te tino; ko
te Atua tei kite;) E i apai naia aia ki 4
runga i paradaiso, e kua akarongo i te
tuatua, kare e tau kia tuatua, kare oki
e tika i te tangata nei kia tuatua. Mei 5
te reira te tu e akatietie ïa au *iaia;*
kareka iaku uaorai, kare ïa au e aka-
tietie, mari ra i toku nei paruparu.
Naringa ra au i inangaro i te akatietie, 6
kare au e riro ei neneva; ko te tua-
tua-mou oki taku e tuatua: te akako-
romaki nei ra au, ko te teitei ua aea oki
to tetai tangata manako iaku i tana i
kite iaku nei, e tana oki i akarongo
iaku nei ra. E kia kore au e teitei 7
rava i te maata o tei akakiteia mai
iaku ra, i tukuia mai tetai tara i roto i
taku tino nei, e karere na Satani ei
pāpā mai iaku, kia kore au e teitei
maata roa. E e toru oki aku pati 8
anga atu i te Atu i taua mea ra, kia
akataka keia iaku. Kua tuatua maira 9
ra aia, Toku nei aroa ua, oti ra ua ïa
taau: ei te apikepike e taka meitaki
rava'i toku maroiroi. E teianei, e mea
rekareka ïa iaku kia paapaa i toku nei
paruparu, kia vai marie te maroiroi o
te Mesia i runga iaku nei. E teianei 10
e mea rekareka iaku te paruparu, te
akakino, te pini, te takinga-kino, *e*
te tumatetenga i te Mesia nei: kia
paruparu oki au ra, te maroiroi ra au
i reira.
Kua riro aina au ei neneva i *teianei* 11
akatietie anga? no kotou ïa, ko kotou
oki te akameitaki mai iaku e tika'i:
kare rava oki au i topa ki muri i te au
aposetolo mamaata ra, puapinga kore
ua'i au nei. I rave tikaia oki te akairo 12
aposetolo i roto ia kotou na, ma te
akakoromaki maata, e te semeio, e te
peu tu ke, e te angaanga maroiròi.
13 Eaa oki te mea i toe ia kotou i tetai au
ekalesia ra, mari ra ko au kare i aka-
teimaa ia kotou? e akakore mai i taua
14 apa na!.u ra. I na, ko te toru teia o
toku vave anga e aere atu ia kotou
na; e kare rai au e akateiaa ia kotou:
kare oki au i umuumu atu i ta kotou,
ko kotou ra *taku i umuumu.* Kare oki
te tamariki e akaputu i te apinga na te
metua, ko te metua ra *te akaputu* na
15 te tamariki. E kua tika rava iaku i
te akaope i *toku nei* ririnui e kia ope
rava no to kotou vaerua; iti ua rai
toku aroaia mai i te rai o toku aroa ia
kotou.
16 Pera ua atu, kare au i akateiaa ia
kotou: *te tuatua na ra ratou,* no te
pakari ra toku, rauka iora kotou iaku
17 i te pikikaa. E apinga aina taku i
rauka ia kotou i tetai i te aronga taku
18 i unga atu ia kotou? Kua akaue au ia
Tito e kua unga katoa atu au i tetai
taeake: e apinga aina ta Tito i rauka
ia kotou na? kare aina okotai rai nga-
kau i to matou aaere anga? kare aina
okotai rai o matou ruatapuae?
19 Te manako na kotou e te akatika
akaou nei matou ia matou uaorai
ia kotou na? te tuatua nei ma-
tou i ta te Mesia i mua i te aroaro o
te Atua: *te rave nei ra matou* i te au
mea katoa nei, e *aku* au akaperepere,
20 kia meitaki kotou. Te mataku nei ra
au, ko te rokoia atu kotou e au, kia aere
atu au ra, ko te kore aea e tau i taku
e inangaro nei, e ko te riro oki au mei
tei kore i inangaroia e kotou na:
peneiake *te vai na* te tauetono, te va-
reae, te makitakita, te karo, te urutoe,
te tuatua koumuumu, te akamaata, te
21 vavanunui: Ko te taakaaka aea taku
Atua iaku, kia tae akaou atu au i roto
ia kotou na, ko te aue oki au i te aro-
nga i araia na e manganui, e kare i
tataraara i te tuatua viivii, e te aka-
turi, e te kanga, i raveia e ra-
tou ra.

PENE XIII.

Te ako aturā Paulo i te aronga i māro i te tuatua kino, e te akapumauna ra i te au taeake.

1 KO te toru teia i toku aere anga atu
ia kotou na. "Tei te vaa o nga
kite toko rua e toko toru ra e riro ei
te au tuatua katoa na ei tuatua-mou."
2 I karanga na au *ia kotou* i muatangana,
e te tuatua akaou atu nei au, ko te rua
ïa, mei te mea tei ko nai au; taka ke
na rai nei, te tata nei au i te tuatua i

te aronga i ara na, e tetai pae katoa
ra, e i tae akaou atu au, kare ua au e
akaperepere: Ko kotou oki i umuumu 3
mai i te kite e, te tuatua nei te Mesia
iaku nei, kare oki aia i paruparu i
roto ia kotou na, te maroiroi ra i roto
ia kotou na. I akasatauroia oka aia no 4
te paruparu, te ora ra aia i te mana o
te Atua. Te paruparu katoa nei oki
matou i roto iaia, e ora ra matou ma
ia katoa i te mana o te Atua i roto ia
kotou na. E kimi matatio ia kotou 5
uaorai i to kotou akarongo; e akara
matariki ia kotou uaorai. Kare kotou
uaorai i kite e, kare kotou te aronga
tika koreia mai, tei roto ïā Iesu Mesia
ia kotou? Te maara nei ra au e, e 6
kite kotou e kare matou te aronga tika
koreia mai. E teianei te pure nei au 7
ki te Atua kia kore rava kotou e rave
i te kino; kare ra kia kitea e kua aka-
tikaia matou, kia rave ra kotou i te
tuatua meitaki ra, kia riro ua atu rai
matou mei te mea tika koreia mai.
Kare rava e mea e tika ia matou ei 8
akakore i te tuatua-mou, kareka ei
9 akatika i te tuatua-mou. Kia paru-
paru oki matou e kia maroiroi kotou,
te rekareka nei matou i reira: e te
anoano katoa nei oki matou, kia tika
10 rava kotou. I tata atu ei oki au i
teianei au tuatua i te atea ke nei, kia
kore au e rave viviki atu kia tae atu au
i vaitatao, i te mana oki a te Atu i oro-
nga mai iaku nei kia meitaki, kare oki
kia mate.
11 E te openga *o taku nei tuatua*, e
aku au taeake, kia ora na. Kia tika
rava, kia pumaana rava, kia okotai
rai ngakau, kia noo ma te au; e e
noo ïa te Atua nona te aroa e te au i
12 rotopu ia kotou. E aroa kotou ia
13 kotou uaorai i te ongi tapu ra. Te
aroa nei te aronga tapu ravarai ia
kotou.
14 Ei ia kotou katoa na te aroa ua o
te Atu ra o Iesu Mesia, e te inangaro
o te Atua, e te tau a te Vaerua Tapu
ra. Amene.

TE EPISETOLE A TE APOSETOLO RA A PAULO

I TO GALATIA.

PENE I.

Ta Paulo tuatua akaaroa: tana ako i to Galatia ko ratou i ariu ke i te evangelia: e mate maata to tei akatarevake i te evangelia: to Paulo akono angu i tona nomino angaia.

PAULO e aposetolo, (kare ra i ta 1
te tangata, kare oki i ta te ta-
ngata akonoanga, i ta Iesu Mesia ra,
e te Atua Metua, ko tei akatu mai
iaia mei te mate maira;) E te au 2
taeake ravarai iaku nei, ki te au eka-
lesia i Galatia na: Ei ia kotou te aroa 3
ua, e te au, no ko mai i te Atua Me-
tua, e to tatou Atu oki ko Iesu Mesia,
Ko tei oronga mai iaia uaorai i ta 4
tatou ara, kia ora tatou iaia i teianei
ao kino, ko tei tau i ta te Atua, i ta to
tatou Metua, i inangaro: Ei iaia te 5
kakā e tuatatau ua atu. Amene.
Te va ua nei au ko kotou i taka ke 6
vave ua iaia i tei akamou ia kotou i te
aroa ua o te Mesia, *e kua āriki* i te
7 evangelia ke: Kare ra oki te *evangelia*
ke; te vai na ra te aronga i akapeka-
peka ia kotou, ko tei anoano i te ruri
8 ke i te evangelia a te Mesia. Ko matou
uaorai oki, e tetai angela no te rangi
mai, kia ako atu ia kotou i te eva-
ngelia ke, mari ra i tei akoia atu e
matou kia kotou na, kia anatemaia
9 aia. Mei ta matou oki i tuatua i mua-
tangana, te tuatua akaou atu nei au,
Kia ako atu tetai i te evangelia ke ia
kotou na, mari ra i tei ārikiia e kotou,
10 kia anatemaia atu aia. Te akataunga
atu nei au i te tangata i teianei, e i te
Atua aina? e te akono nei au i te mea
e mareka'i te tangata? naringa oki ko
te tangata taku i akarekareka, kare ïa
au i te tavini o te Mesia i reira.
11 E te akakite atu nei au kia kotou,
e te au taeake, i te evangelia i akoia
12 e au, kare ïa i ta te tangata nei. Kare
ïa i te mea tukuia mai e te tangata
kiaku nei, kare oki au i apiiia, e mea

akakiteia maira e Iesu Mesia. I aka- 13
rongo ana oki kotou i te rongo o taku
akono anga i muatangana i te tuatua a
te ngati Iuda, e e takinga-kino arite
kore toku i te ekalesia o te Atua, e
pou akera ïa iaku. Ko au oki tei mua 14
i te tuatua a te ngati Iuda ra i te
tangata e manganui i toku uki i toku
uaorai enua, e maroiroi maata rava toku
i te au peu i tukuia mai e toku ui
tupuna. I te tuatau ra i anoano ei 15
te Atua, (ko tei akataka iaku mei te
kopu mairai o taku metua vaine, e no-
mino iora *iaku* i tona aroa ua,) I te 16
akakite mai iaku i tana Tamaiti, kia
tuatua aere au iaia ki o te etene ra:
i reira rai, kare au i uiui ki te ta-
ngata: Kare oki au i aere ki runga i 17
Ierusalema i te aronga i riro ana ei
aposetolo; aere ke atura ra au ki Ara-
bia, e oki maira oki ki Damaseko.
E ope akera nga mataiti e toru ra, 18
aere atura au ki runga ki Ierusalema
kia kite au ia Petero, e noo iora au ki
ona ra, raungauru ma rima akera po.
Kare atura e apostelo i kitea e au, 19
mari ra te taeake o te Atu ra ko Ia-
kobo. E teianei au tuatua taku e tata 20
atu kia kotou na, i na, ki mua i
te aroaro o te Atua, kare ua au i
pikikaa. E muri akera, aere atura au 21
ki te pae i Suria e Kilikia; Kare ua 22
te au ekalesia i Iudea ra ko tei *aka-
rongo i* te Mesia ra i kite i taku mata:
Ko te akarongo anake ua ta ratou i te 23
rongo e, Ko te tangata i takinga-kino
mai ia tatou i muatangana, te ako nei
ïa i te tuatua tana i akakino i muata-
ngana. Akakakā atura ratou i te Atua 24
iaku.

PENE II.

Te rua o to Paulo aerenga i Ierusalema: tana patoi anga ia Petero i Anetioka: te tuatua no te ture e no te akarongo.

E RAUNGAURU ma a akera 1
mataiti i topa, aere atura au ki
runga ki Ierusalema, maua katoa ko
Banaba, e arataki katoa atura au ia
Tito. E tae akakiteia mai toku ki 2
runga, kua tuku atura au kia ratou
taua evangelia rai taku i ako aere i te
au etene; *i akakite* poiri ra au i te
aronga mamaata, ko te riro oki toku
oro anga ei mea puapinga kore, e ko
te oro *puapinga kore* aea au. Ko Tito 3
oki, ko tei aru iaku ra, e Eleni ua rai
aia, kare aia i tōia kia peritomeia: No 4
te mea e aronga taeake pikikaa tei
akatomo poiriia mai, ko tei aere piori
mai e akara matariki i to matou tiama
i te Mesia nei ia Iesu, kia tapeka aka-
5 ouia matou: Kare ra matou i tuku
ua atu kia ratou i te kauraro anga
atu, e okotai ua ake ora iti; kia vai
rai te tuatua-mou o te evangelia ia
6 kotou na. E taua aronga i manakoia
e e tu ke, e to ratou tu i muatangana,
kare au i akono i te reira: kare oki
te Atua i akono i to te tangata nei
tu: kare rava aku puapinga i rauka i
taua aronga i tu ke ra i te tuatua anga;
7 Kare oki ïa, kia kite ra ratou e, kua
tukuia mai te evangelia o te peritome
kore kiaku nei, mei *te evangelia* o te
peritome *i tukuia mai* kia Petero ra;
8 (Ko tei akatupu tikai oki i te angaanga
ia Petero i te taoonga aposetolo i te
peritome ra, ko tei angaanga ririnui
9 katoa rai ïa iaku ki o te etene:) E
kite akerā Iakobo, ma Kepha, e ko
Ioane, (ko tei manakoia ra e, e au pou,)
kite akera i te aroa ua i orongaia
mai kiaku nei, kua o mai ratou
i te rima katau aroa kia maua ko
Banaba; kia *aere atu* maua ki o te
10 etene, e ei ia ratou te peritome. I
inangaro ra ratou kia akono maua i te
au tangata rikiriki ra; ko taku
katoa i rapurapu i te rave i taua
mea ra.
11 Kia tae rā Petero ki Anetioka,
patoi ua atura au iaia ki mua i *tona*
aroaro, no te mea e apa tika tana.
12 Tetai aronga tangata ki o Iakobo ra
kare ratou i tae, te kai ra aia ma te au
etene katoa: kia riro maira ratou,
kotoe ke akera aia, akataka atura iaia
uaorai, i te mataku i to te peritome.
13 Koia katoa tetai aronga ngati Iuda
kua tapikipiki ratou ma ia katoa: e
riro katoa atura oki a Banaba i taua
14 pikikaa na ratou ra. E kite akera
au i to ratou aerenga tika kore i te
tuatua-mou o te evangelia nei, kara-
nga atura au kia Petero ki mua ia
ratou ravarai, Te akono na koe te
ngati Iuda i ta te etene, kare i ta te
ngati Iuda, eaa oki koe i māro atu ei
15 ki te etene e akangati Iuda? Ko
tatou ko te ngati Iuda anau nei, kare
16 te tangata ara no te etene, Kua kite
oki tatou e, kare ua te tangata e tika i
te angaanga a te ture, i te akarongo ra
ia Iesu Mesia, i akarongo katoa'i tatou
ia Iesu Mesia, kia akatikaia i te aka-
rongo i te Mesia, auraka i te angaanga a
te ture; kare rava e tangata e tika i te
17 angaanga a te ture. Te kimi nei tatou
kia akatikaia mai e te Mesia ra, e te
noo rave ara ua nei rāi tatou, *ka riro*
aina te Mesia ei tavini no te ara i

reira? Auraka rava ïa. E kia akatu 18
akaou au i taku i akatopa ra, kua
akariro au iaku uaorai ei tangata
ara. Ko au ra, no *toku kite i* te ture, 19
kua mate ïa au i te ture, kia ora au i
te Atua. Kua akasatauroia au maua 20
ko te Mesia: te ora ua nei ra au;
kare ra au, te ora nei te Mesia i roto
iaku nei: e toku nei ora anga i roto i
te kopapa nei, te ora nei au i te akarongo i te Tamaiti a te Atua, ko tei
aroa mai iaku, e kua oronga mai iaia
uaorai noku. Kare au i akangere i te 21
aroa ua o te Atua; no te ture te tuatua-tika *i akatikaia mai ei* ra, e
matenga puapinga kore to te Mesia i
reira.

PENE III.

Te ui rā Paulo i to ratou anoano i te ture, te akakite ra e ei te akarongo e akatikaia'i.

KO kotou, e to Galatia i te manako 1
kore e, naai kotou i pikikaa io na,
i kore ei kotou i akono i te tuatua-mou,
tei akakite uaiā Iesu Mesia, mei te
mea i akasatauroia ki mua i to kotou
mata, i rotopu ia kotou? Ko teia taku 2
e ui atu kia kotou na, I rauka aina te
Vaerua ia kotou i te angaanga a te
ture, e i te akono akarongo aina? Ko 3
te tu aina ïa o to kotou manako kore?
ko tei akamata i te Vaerua, ei ta te
tino aina e meitaki rava'i i tenana?
E mea puapinga kore ainei to kotou 4
au mate e manganui? kare paa ei mea
puapinga kore. Ko te tangata oki 5
nona i rauka'i te Vaerua ia kotou, ko
tei rave i te au semeio i rotopu ia
kotou na, no te akono anga aina o te
ture, e no te akono akarongo aina?
Mei ia Aberahama ra, i akarongo na 6
aia i te Atua, e akonoia atura te reira
ei tuatua-tika nana. Ko te tangata 7
ravarai e akarongo ra, e tamariki ïa na
Aberahama, kia kite mai kotou. Kua 8
akakite atea mai ana te tuatua i tataia
ra e, e akatikaia te au etene e te Atua i
te akarongo, i akakite ei i te evangelia
kia Aberahama i muatangana, *ka na ko ei ra* e, "Ei ia koe na e meitaki ei
te pa enua ravarai." Koia tikai ïa, ko 9
te aronga e akarongo nei, kua meitaki
ïa ratou e Aberahama katoa i akarongo
ra. Ko te tangata ravarai tei runga i 10
te angaanga a te ture ra, kua kataraia
ïa: kua tataia oki e, "Kia kataraia
te aronga ravarai te kore e tamou i te
rave i te au mea katoa i tataia i roto i
te buka o te ture." *I te tuatua* ra e, 11
kare rava e tangata tuatua-tika ki
mua i te aroaro o te Atua i te ture,
kua kitea tikaia ïa: no te mea, "Ko te
tangata tuatua-tika i te akarongo ra, e
12 ora ïa." Kare oki to te akarongo i ta te
ture ra: "Ko te tangata ra e rave i
taua au mea ra, ka ora ïa i te reira."
13 Kua oti oki tatou i te oko ravaia e te
Mesia, kia ora tatou i te katara a te
ture, i te mea kua riro aia uaorai ei
katara no tatou: (Kua tataia oki,
"Ko tei riia ki runga i te rakau ra,
14 kua katara anakeia ra:" Kia riro te
meitaki a Aberahama ki runga i te pa
enua etene ia Iesu Mesia ra; kia
rauka ia tatou te Vaerua i tuatuaia
maira i te akarongo.
15 E te au taeake ra, te tuatua nei au i
ta te tangata nei akonoanga; ko te
koreromotu katoa a te tangata nei, kia
tinamouia *ma te kite ra,* kare ua e
tangata e akakore, kare oki e pa'u atu
16 *i tetai ngai.* E teianei ko Aberahama
e tona uanga tei tuatuaia mai *i taua meitaki ra.* Kare aia i na ko e, I te
au uanga, mei te mea e e manganui; *i na ko* ra e, I toou uanga, mei te mea e
17 okotai ua, koia oki te Mesia. Teia oki
taku tuatua, ko taua koreromotu i tinamouia e te Atua i te Mesia i muatangana ra, kare e tika i te ture, ka a
akera anere e toru ara mataiti i tukuia
mai ei, kia akakore, ka riro ei tei tuatuaia maira ei mea puapinga kore.
18 Naringa oki no te ture i rauka'i te
tuanga, kare atura ïa i to tei tuatuaia
maira: kareka ta Aberahama *tuanga*, i
oronga uaia mai ïa e te Atua no tei
19 tuatuaia maira. No te aa oki taua
ture nei? No te maata ua o te ara i
pa'uia mai ei, e kia tae mai te uanga
nona taua tuatua i tuatuaia maira; i
tukuia maira *te ture* na roto i te tupati
20 angela i te rima o te arai ra. E teianei, kare te arai i to te pae okotai,
21 okotai ra te Atua. *Riro atura* aina te
ture ei mea tau kore i tei tuatuaia mai
e te Atua ra? Auraka rava ïa: naringa ei ture e rauka'i te ora tei tukuia
maira, e riro rai no te ture te tuatua-
22 tika i reira. Kua mopani ravaia ra te
tangata ravarai e te tuatua i tataia nei
ki roto i te ara, kia orongaia mai i te
aronga akarongo tei tuatuaia mai e, tei
23 te akarongo ia Iesu Mesia. Kareka i
muatangana, ou te akarongo i tae mai
ei, i tapekaia ana tatou, i mopaniia ki
roto i te ture, e kia tae ki te akarongo
24 e akakiteia mai a muri atu. I riro ei
oki te ture ra ei arataki ia tatou ki te
Mesia, kia akatikaia tatou i te akarongo.
25 Kia riro maira te akarongo
nei, kare atura tatou i vaioia ki raro

ake i te arataki. E tamariki anake oki 26
kotou na te Atua i te akarongo ia Iesu
Mesia. Ko kotou ravarai oki i bape- 27
tizoia i roto i te Mesia ra, kua tuku ïa
i ta te Mesia i runga ia kotou. Kare e 28
ngati Iuda, kare e Eleni, kare e doula,
kare e tiama, kare e tane, kare e vaine;
okotai rai oki kotou katoa i roto i te
Mesia ra ia Iesu. E no te Mesia oki 29
kotou ra, e uanga ïa kotou no Aberahama,
e e tangata kainga ïa i tei tuatuaia maira.

PENE IV.

Ko te Mesia i tae mai, kare atura tatou i raro ake i te ture, nga koreromotu e rua ra.

E TEIANEI te karanga atu nei au, 1
Ko te tangata kainga, i te tama-
riki anga ra, e atu ua rai aia i te apinga
tini ravarai, kare ona e tu ke i to te
tavini i reira; Tei raro ake aia i te 2
orometua e te tiaki, e kia tae ki te tua-
tau i akonoia e te metua ra. Koia 3
katoa oki tatou, i te tamariki anga ra,
te vai tavini ua ra tatou i raro ake i te
a o teianei ao: Kia tae rava akenei ra 4
ki te tuatau tikai, kua tono maira te
Atua i tana Tamaiti, na te vaine i anau,
i anau mai oki i raro ake i te ture, Kia 5
okoia e ia te aronga i raro ake i te ture,
kia akariroia tatou ei tamariki rave
nana. E no te mea e tamariki kotou 6
na, i tuku mai ei te Atua i te Vaerua
o tana Tamaiti ki roto i to kotou nga-
kau, i te kapiki anga e, E Aba, e *taku*
Metua. E teianei kare oki koe i te 7
tavini, e tamaiti ra: e e tamaiti ra, e
tangata kainga ïa na te Atua i te
Mesia nei.

Kareka i to kotou kite kore anga i te 8
Atua, te akamori ra kotou i reira i te
au mea kare i te atua mou ra. I teia- 9
nei ra, kua kite kotou i te Atua, kare
ua ra ïa, kia kiteia maira e te Atua,
eaa kotou i oki akaou atu ei ki taua
aronga a rikiriki tika kore, i ta kotou
e anoano ra e kia tavini akaou rai ko-
tou i reira? Te akono na kotou i te 10
rā, e te marama, e te tuatau, e te
mataiti. Te mataku nei au ia kotou, 11
ko te riro aea taku i angaanga ki o
kotou na ei mea puapinga kore.

E te au taeake ra e, te karanga atu 12
nei au kia kotou, e akariro kotou mei
iaku nei, mei ia kotou na oki *i mua-
tangana*, ko au nei ïa: kare kotou i
takinga-kino mai iaku. Kua kite tikai 13
oki kotou e, ma te paruparu o te ko-
papa nei i akakite atu ei au kia kotou
i te evangelia i muatangana. E taua 14
timataanga noku ra i toku nei kopapa,
kare kotou i akavaavaa mai i te reira,
kare oki i akaruke mai *iaku;* kua āriki
maira kotou iaku mei te mea e e angela
na te Atua, e mei te mea ko te Mesia
15 ra ia Iesu. Teianei, teiea io nei taua
meitaki no kotou ra? Ko au oki te
kite ia kotou e, naringa i tika ra, kua
koiti ïa kotou i to kotou uaorai mata, e
16 kua oronga mai iaku nei. E teianei,
kua riro ainei au ei enemi no kotou,
ko au e akakite atu kia kotou i te tua-
17 tua-mou nei? Te tarekareka ua mai na
ratou ia kotou, kare ra te mea mei-
taki; te inangaro ra ratou i te akataka
ia kotou, e kia tarekareka mai kotou
18 ia ratou. E mea meitaki te tarekareka
i te mea meitaki, eiaa e tivata, auraka
ei toku noo anga anake i rótopu ia
19 kotou na. E aku au tamariki mea riki
e, taku e mamae akaou nei mei te ma-
mae anau ra, e kia akatupuia te tu o te
20 Mesia ki roto ia kotou na, I anoano
oki au e ei vaitata au ia kotou i teianei,
é ei reo ke toku; te ekoko ua nei au ia
kotou.

21 Ka akakite mai ana, kotou ko tei
inangaro i ta te ture ra, kare kotou i
22 kite i te ture? Kua oti i te tataia e,
toko rua a Aberahama tamariki tama-
roa, na te vaine tavini tetai, na te
23 vaine tiama tetai. Ko ta te vaine ta-
vini ra, i anau mai ïa i ta te kopapa
nei akonoanga; kareka ta te vaine
24 tiama ra, no tei tuatuaia maira ïa. E
aiteiteanga oki eianei puke mea: ko
nga koreromotu ïa e rua ra; no te
maunga ra tetai no Sinai, ko te anau
mai tana ei tamariki tavini, koia oki
25 a Agara. E taua Agara nei oki, ko te
maunga ra ïa ko Sinai i Arabia ra, e
tau oki ia Ierusalema e vai nei, te vai
tavini ua nei oki aia ma tana katoa ra
26 tamariki. Kareka Ierusalema i runga
ra, ko te vaine tiama ra ïa, ko to tatou
27 ravarai ïa metua vaine. Kua oti i te
tataia, "Ka maeva, e tei pa, kare i
anau e; kia puroro ua te reo maeva, e
kapiki nui, e tei kore i mamae i te
tamariki e; kua maata oki ta te takaua
28 ra tamariki i ta te noo tane ra." E
teianei, e te au taeake ra, e tamariki
tatou no tei tuatuaia maira, mei ia
29 Isaaka katoa ra te tu. E mei iaia oki
ko tei anau mai i ta te tino nei akono-
anga, i takinga-kino atu iaia *i tei anau
mai* i ta te Vaerua ra, koia katoa i
30 teianei. Te peea ra te tuatua i tataia ra?
" E tuaru ke atu i teianei vaine tavini
e tana tamaiti: kare oki te tamaiti a tei-
anei vaine tavini e riro ei tangata tua-
nga katoa, raua ko te tamaiti a te vaine

tiama." Koia tikai oki, e te au taeake 31
ra, kare tatou te tamariki na te vaine
tavini, na te vaine tiama ra.

PENE V.

Te ako rā Paulo ia ratou e tamou i te tiama a te Mesia, eiaa ta te akangati Iuda: ta te tino e ta te Vaerua i akakiteia.

E TENANA, e tamou tikai kotou i 1
te tiama ta te Mesia i akatiama
mai ia tatou nei, e auraka e ii akaou i
te zugo tavini ra.
I na, ko au teia ko Paulo, te karanga 2
atu nei au, Kia peritomeia kotou, kare
rava a kotou puapinga e rauka i te
Mesia. E te akakite akaou atu nei 3
au ki te tangata ravarai i peritomeia, e
kai ou aia e kia ope rava te ture i te
raveia. Kotou ravarai ko tei akatikaia 4
i te ture, kua taka ke ia kotou i te
Mesia; kua akaruke ïa kotou i te aroa
ua. No te Vaerua oki i tatari atu ei 5
matou i te tuatua-tika i manakoia nei
kia rauka i te akarongo. Ia Iesu 6
Mesia nei oki, kare te meitaki e rauka
i te peritome, kare oki i te peritome
kore; i te akarongo ra e akatupu i te
anoano ra.
I oro meitaki ana oki kotou; naai 7
kotou i arai io nei, i kore ei kotou i
akono i te tuatua-mou? Kare oki tona 8
te reira manako to tei akamou ia kotou.
Ka opue te putunga katoa ra i te 9
akaopue mea ngiti ua ra. E te kite 10
nei au i te Atu ia kotou e, kare to kotou
e riro ei manako ke: kareka aia i
akapekapeka mai ia kotou, ei iaia uaorai
tana utunga, kare e akonoia tona
tu. Ko au nei oki, e te au taeake, te 11
apii nei rai au i te peritome, eaa au i
takinga-kinoia mai ei? Kua kore oki
te maitu o te satauro i reira. E mea 12
meitaki oki iaku kia akataka keia taua
aronga i akapekapeka ia kotou ra.
I karangaia oki kotou, e te au tae- 13
ake, kia rauka te tiama; auraka ra
taua tiama ra ei akatupu i ta te kopapa
nei, ei kauraro aroa ra to kotou ia kotou
uaorai. Kua tika rava oki te ture i te 14
reo okotai nei, ko teia; "E aroa atu
koe i to tangata tupu mei *te aroa*
ia koe uaorai." Kareka ra kia aae ra 15
e kia akapou ia kotou uaorai, e matakite,
ko te pou takiri oki kotou ia kotou
uaorai.
Teia oki taku tuatua, E akono i 16
ta te Vaerua ra, e auraka e akatupu i
to te kopapa ra inangaro. Te inangaro 17
o te kopapa nei, kare ïa e tau i to te
Vaerua; e to te Vaerua, kare ïa e tau i
to te kopapa nei; kare rava i tau: i
kore ei i tika ia kotou kia rave i ta
18 kotou i anoano ra. Te aratakiia ra
kotou e te Vaerua ra, kare ïa kotou i
19 raro ake i te ture. E teianei, te au angaanga
o te kopapa, kua kitea meitakiia
ïa; koia oki te akaturi, te akaturi, te
20 tuatua viivii ra, e te kanga, Te akamori
idolo, te purepure, te makitakita,
te tamaki, te akarere, te riri, te
21 karo, te pae ke, te airesi, Te vareae,
te ta tangata, te konā kava, te kariei,
e mei te reira te tu; te akakite atea
atu nei au kia kotou i teianei, taku rai
oki i akakite i muatangana ra, ko te aronga
e rave i te reira au peu, kare ratou
22 e noo i te basileia o te Atua. Kareka
ta te Vaerua e akatupu, ko te inangaro
ïa, te rekareka, te au, te akakoromaki,
te takinga-meitaki, te meitaki, te piki-
23 kaa kore, Te maru, te akono meitaki:
kare ua e ture e akakore i te reira.
24 Ko ratou oki ko to te Mesia ra, kua aka-
satauro ïa i te kopapa ma tona manako
25 e te inangaro tika kore katoa ra. E te
ora nei tatou i te Vaerua ra, e aru tatou
26 i ta te Vaerua ra. Eiaa tatou e aka-
teitei puapinga kore ua, i te akaongo-
ongo anga tetai ki tetai, *e* te vareae
anga tetai ki tetai.

PENE VI.

Te ako rā Paulo ei ravenga maru i te taeake i rokoia e te kino; ei takinga-meitaki ki te orometua; te paupaa ra aia i te satauro o te Mesia.

1 E TE au taeake ra, kia rokoia tetai e
te apa ra, ka akaora kotou ko tei
akono i ta te Vaerua ra i te reira, ma
te ngakau maru; ma te manako ia koe
uaorai, ko te timata katoaia aea koe.
2 Kotou kotou uaorai ka rave atu i ta
tetai apainga, kia pera kotou i te aka-
3 tika i te ture a te Mesia. Kia manako
tetai iaia uaorai e, e tangata maata aia,
e kare ua ana e puapinga, kua vavare
4 aia iaia uaorai. Ka timata te tangata
ravarai i tana uaorai angaanga, ei reira
aia e rekareka'i iaia uaorai, eiaa i tetai
5 ke. Ei runga iaia uaorai ta te tangata
ravarai apainga.
6 E te tangata i apiiia i te tuatua
ra, ka oronga aia i te au mea mei-
7 taki ravarai na tei apii mai. Auraka e
vavare; kare ua te Atua e vare: ko
ta te tangata e ruru ra, ko tana ra ïa e
8 kokoti. Ko tei ruru i ta tona uaorai
kopapa, ka rauka iaia te kino i taua
kopapa ra; kareka te ruru i ta te Vaerua,
ko te ora mutu kore tana e rauka
9 i te Vaerua ra. Auraka tatou e roiroi

i te takinga-meitaki, ei te tuatau tikai
oki tatou e kokoti ei, kia kore tatou e
akaparuparu. E kia rauka ta tatou ra- 10
venga, e takinga-meitaki tatou i te ta-
ngata ravarai, kia maata atura ki to te
ngutuare o te akarongo ra.
Te kite na kotou i te maata anga o te 11
leta taku i tata ia kotou i toku uaorai
rima. Te aronga katoa i inangaro i te 12
akamania ka ua i te akonoanga o te
kopapa nei, te manono ra ratou ia ko-
tou kia peritomeia; ko te takinga-
kinoia aea ratou i te satauro o te Me-
sia, no reira anake oki. Kare oki 13
ratou uaorai ko tei peritomeia i akono
i te ture; i inangaro ra ratou kia peri-
tomeia kotou, kia akatietie ratou i to
14 kotou kopapa. Auraka rava ra toku
ei akatietie anga ke, mari ra i te sa-
tauro a to tatou Atu a Iesu Mesia, i
riro ei teianei ao ei mea akasatauroia
15 iaku, e ko au oki i teianei ao. Ia Iesu
Mesia nei oki, kare o te peritome, kare
o te peritome kore, tei te tangata ou
16 ra. E te tangata ravarai e aere i teia-
nei aerenga, ei au to ratou, e te aroa, e
ei runga katoa i te Iseraela o te Atua.
17 E teianei, eiaa rava ei tangata e aka-
pekapeka mai iaku, e a muri ua atu: te
apai nei au i te akairo a te Atu ra a
Iesu ki runga i toku nei kopapa.
18 E te au taeake ra e, ei to kotou vae-
rua te aroa ua o to tatou Atu ra o Iesu
Mesia. Amene.

TE EPISETOLE A TE APOSETOLO RA A PAULO

I TO EPHESIA.

PENE I.

Te akakite rā Paulo e ko te aroa te tumu o to te tangata nei ora; e te pure ra kia kite ratou.

PAULO, e aposetolo na Iesu Mesia 1
i te anoano o te Atua, i te aronga
tapu i akarongo i te Mesia ia Iesu i
Ephesia na: Ei ia kotou te aroa ua e 2
te au, no ko mai i te Atua i to tatou
Metua ra, e te Atu oki ia Iesu Mesia.
Kia akameitakiia te Atua te Metua 3
o to tatou Atu ra o Iesu Mesia, ko tei
akameitaki mai ia tatou nei i te au
meitaki ravarai o te vaerua i te ao ra i
te Mesia nei: Koia i iki mai ia tatou i 4
roto iaia nei, ou te tumu o teianei ao,
kia riro tatou ei aronga tapu, e te apa
kore, i mua iaia, ma te anoano: E kua 5
akono takere ia tatou, kia riro ei tama-
riki rave nana uaorai ia Iesu Mesia ra,
mei tei tau i te anoano takinga-mei-
taki o tona orai ngakau, Kia akamei- 6
takiia te kakā o tona aroa ua, i riro ei
tatou iaia ei aronga kiteia mai i roto i
tei Akaperepereia: Nona i rauka'i 7
te ora ia tatou i tona toto, i te akakore
anga i te ara nei, no te maata o tona
aroa ua; Ko tei akamaata ravaia e ia 8
ia tatou nei, ma te pakari katoatoa oki
e te akono meitaki; E kua akakite mai 9
ia tatou i te tuatua ngaro o tona ano-
ano, i tona uaorai inangaro takinga-
meitaki i akakoroia e ia i roto iaia
10 uaorai: E kia tae ki te akaaerenga i te
openga tikai o te au tuatau ra, kia ta-
vaitai aia i te au mea katoatoa i te
Mesia ra, to te rangi, o to te ao katoa
11 nei: ei iaia rai, E e tuanga oki ta ma-
tou i rauka iaia, ko matou ko tei akono
takereia i te akakoro nana, na tei rave
i te au mea katoa kia tau i te akakoro
12 a tona anoano; Kia riro matou nei ei
akameitaki anga i tona kakā, ko ma-
tou ko tei irinaki i te Mesia i muata-
13 ngana. Ko ta kotou katoa oki i *irinaki*,
i to kotou akarongo anga i te tuatua-
mou ra, i te evangelia o to kotou ora;
e kotou katoa i akarongo, i akairoia'i
kotou e ia, i te Vaerua Tapu i tuatuaia
14 maira, Ko te akakite ïa o ta tatou tua-
nga e tae ua atu ki te ora mou o te
aronga i okoia ra, kia akameitakiia
tona kakā.
15 No reira katoa au nei, i kite katoa
akenei au i to kotou akarongo i te Atu
ra ia Iesu, e te aroa i te aronga tapu
16 katoa ra, I kore ei i tivata i te akamei-
taki *i te Atua* ia kotou, i te taiku anga
17 ia kotou i roto i taku nei pure; Kia
oronga mai te Atua o to tatou Atu ra
ia Iesu Mesia, te Metua nona te kakā,

i te Vaerua nona te pakari, e te tuatua
akakiteia, kia kotou, kia kite kotou
iaia: Kia mārama te mata o to kotou 18
ngakau; kia kite kotou i te manako-
nakoanga o tana tuatua anga mai, e te
maata anga o te kakā o te tuanga nona,
i akonoia na te aronga tapu ra, E te 19
maata anga oki o tona mana kia tatou i
tei akarongo, i te maroiroi maata o tana
ravenga mana, Tana i rave i te Mesia 20
ra, ka akatu mai ei iaia i te matenga
ra, e akanoo iora oki *iaia* i tona uaorai
rima katau i te ao ra, Ki runga rava 21
atu i te au ariki ravarai, e te aronga
mana, e te marōrō, e te maata, e te au
ingoa katoa i akaikiia nei, eiaa i teianei
ao anake, i te ao katoa ra a muri atu:
E kua tuku oki i te au mea ravarai ki 22
raro ake i tona vaevae, e kua akono oki
iaia ei upoko i rungao i te au mea ka-
toa i te ekalesia, Ko tona ïa kopapa, ko 23
te ki ïa nona no te akaki i te au *melo*
katoa i te au mea ravarai.

PENE II.

To tatou tu i te anau anga, e to tatou tu kia anau akaou: to te ngati Iuda e te etene kapiti anga i te Mesia, e te riro anga ei kopu-tangata okotai.

E KOTOU oki *tei akaoraia e ia*, ko 1
tei mate i te ara e te kino; Ko to 2
kotou ïa aerenga i muatangana ra ta to
teianei ao ra, ta te ariki mana o te
reva ua nei, te vaerua e angaanga riri-
nui nei i roto i te aronga akarongo
kore: Ko tatou katoa oki te kapiti ka- 3
toa anga i roto ia ratou i muatangana i
te anoano o te kopapa nei, i te akatupu
anga i ta te kopapa e ta te ngakau i ina-
ngaro ra; e mei te tangata ravarai nei
oki, i anau mai ei tamariki ririia.
Kareka te Atua, no te aroa maata tona, 4
e no te anoano maata tana i anoano
mai ia tatou nei, Mate uaorai tatou i te 5
ara, akaora akenei aia ia tatou ma te
Mesia katoa, (i ora kotou i te aroa
ua;) E kua akatu oki *ia tatou* ma 6
ia katoa ki runga, e kua akanoo oki *ia
tatou* katoa i te ao i te Mesia ra ia
Iesu: Ei akakite anga nana i te au uki 7
a muri atu i te maata ua anga o tona
aroa ua, i *tona* takinga-meitaki anga
mai ia tatou nei ia Iesu Mesia ra. I 8
ora oki kotou i te aroa ua i te akaro-
ngo; e kare oki taua *akarongo* ra i to
kotou uaorai: e mea orongaia mai ïa e
te Atua: Kare oki to te angaanga, ko 9
te akatietie aea tetai. Ko tatou oki 10
tana angaanga, i angaia e Iesu Mesia
ra ei rave i te tuatua meitaki, i tei aka-
tau takereia e te Atua ei akonoanga
na tatou.
11 E tenana e akamaara kotou e, e etene
kotou i muatangana i te kopapa, i
tapaia i te peritome kore e te aronga i
tuatuaia ra i te peritome tino i raveia e
12 te rima nei: E te taka ke ra kotou i te
Mesia i reira, e te tangata ke ke oki i
te kapitianga a Iseraela, e te piritanga
kore i te au koreromotu i tuatuaia
maira, e manakoanga kore, e te Atua
13 kore i te ao nei: I teianei ra, ia Iesu
Mesia nei, ko kotou ko te aronga i
atea ke i muatangana ra, kua akavai-
tataia mai ïa i te toto o te Mesia nei.
14 Koia oki to tatou au, ko tei akariro ia
tatou ei okotai, ko tei uri ki raro i te
15 patu akataka ke i rotopu. Kua aka-
kore oki i te mea i enemi ei ra i tona
kopapa, koia te ture akauenga no te au
oroa ra; kia riro taua rua ra ei tangata
16 ou okotai iaia uaorai, ka au atu ei; E
ei akaongi ia raua ravarai i te kapiti-
anga okotai i te Atua i te satauro ra, i
17 mate ei oki te mea i enemi ei ra; E
kua aere maira oki e kua tutu maira i
te tuatua meitaki o te au kia kotou to
te atea ke, e kia ratou i tei vaitata.
18 Nona oki tatou ravarai nei i tae atu ei
19 ki te Metua ra i te Vaerua okotai. E
teianei kare atura kotou i te tangata ke
e te purutia, okotai rai o kotou oire e
te aronga tapu ra, no te ngutuare oki
20 o te Atua; Kua patuia oki ki runga
i te tango o te au aposetolo e te au pe-
roveta ra, ko Iesu Mesia uaorai te *toka*
21 tiavā; Nona oki te are katoa i te piri
meitaki anga iaia ra, i riro ei oki ei nao
22 tapu no te Atu ra: E kua patu katoaia
kotou e ia *kia riro* ei nooanga no te
Atua i te Vaerua.

PENE III.

Te tuatua ngaro o to te etene ora anga i te evangelia: ko Paulo tei ikiia ei orometua no ratou: tona anoano ia ratou.

1 NO reira oki au nei ko Paulo, te
tangata o Iesu Mesia, i tapekaia
nei, *tapekaia* ia kotou i te etene na.
2 Kua kite oki kotou i te akaaerenga i
te aroa ua o te Atua i tukuia mai
3 kiaku nei no kotou na: E nana i aka-
kite ua mai iaku i te tuatua ngaro ra;
4 (i taku i tata poto atu *ia kotou* na, E
kite ei oki kotou i toku kite i te tuatua
ngaro a te Mesia nei, kia tatau ra;)
5 Ko tei kore i akakiteia mai ki te ta-
ngata i te au uki i muatangana ra, mei
tei akakiteia mai e te Vaerua i teianei
ki tana au aposetolo tapu ra e te au

peroveta *nana* ra; E ei aronga tuanga 6
katoa te au etene, ei kapitianga okotai
rai, e kia rauka katoa tei tuatuaia
mai e ia i te Mesia i te evangelia nei:
I akariroia'i oki au nei ei orometua, 7
no te meitaki i orongaia mai kiaku nei
i te aroa ua o te Atua i te ravenga riri-
nui a tona mana. Ko au nei rai, ko te 8
iti rava i te iti i te aronga tapu ravarai,
tei orongaia mai taua aroa ua nei,
kia tutu aere au ki rotopu i te etene i te
meitaki maata ope kore o te Mesia kia
kimi ra; E ei akakite ki te au tangata 9
ravarai i te kapitianga o te tuatua
ngaro, i uunaia mei muatangana mai o
teianei ao i roto i te Atua, ko tei anga
i te apinga tini ravarai i te Mesia ra ia
Iesu: Kia akakite i te ekalesia i teia- 10
nei te pakari tumatatini o te Atua i te
ui ariki e te aronga mana i te ao ra, I 11
te akakoroanga *nana* mei muatangana
mai tana i akakoro i to tatou Atu ia
Iesu Mesia: Nona tatou e tuatua ua'i, 12
e te o oki ma te mataku kore i te aka-
rongo iaia.

E teianei, teia toku anoano, eiaa ko- 13
tou e taitaia i toku nei mate ia kotou,
ko to kotou oki ïa kakā. No reira oki 14
au i akamingi atu ei i taku turi ki raro
i te aroaro o te Metua o to tatou Atu
ra o Iesu Mesia, Nona oki te ingoa i 15
tapaia i te kopu-tangata ravarai, to
runga i te rangi, e to te ao katoa nei,
Kia tika iaia i te maata o tona kakū, 16
kia akaetaetaia mai te tangata i roto
ra e tona Vaerua; Kia noo te Mesia 17
i roto i to kotou ngakau i te akarongo;
kia akaia kotou, e kia akatumuia i te
inangaro, Kia kite kotou e te aronga 18
tapu katoa ra, i te tipoto, e te tiroa, e
te oonu, e te teitei, Kia kite kotou 19
i te aroa o te Mesia, ko te kore e taea
e te kite *tangata* nei, kia akakiia ko-
tou e kia tae ki te ki katoa a te
Atua ra.

E teianei ei iaia, ei te maata ua atu 20
tana kia rave i te au mea katoa ta ta-
tou e pati nei, e ta tatou e manako nei,
i te mana i ririnui i roto ia tatou nei,
Ei iaia te kakā i te ekalesia ia Iesu 21
Mesia, e ope ua atu te au uki ravarai,
e tuatatau ua atu. Amene.

PENE IV.

Te taoonga ke ke i o maiia kia meitaki te ekalesia: te tangata taito i tuku keia.

E TEIANEI te ako atu nei au, te 1
tangata i tapekaia nei i te Atu, kia
kotou, kia tau to kotou aerenga i te
nominoanga i nominoia mai ei kotou
2 na, Ma te ngakau akaaka roa, e te ma-
ru, ma te akakoromaki, i te tauturu
3 anga atu tetai i tetai ma te aroa; Ma
te matakite tikai oki kia vai rai te tao-
kotaianga a te Vaerua ra i te ruru o
4 te au. Okotai rai kopapa, okotai oki
Vaerua, mei ia kotou i nominoia i te
tapapaanga okotai o to kotou nomino-
5 anga ra; Okotai Atu, okotai akarongo,
6 okotai bapetizo, Okotai Atua, ko te
Metua ïa no te tangata katoatoa, tei
rungao i te tangata ravarai, e tei vai-
tata i te tangata katoatoa, e tei roto oki
7 ia kotou ravarai. Kua orongaia mai
te meitaki kia tatou katoa nei i ta te
8 Mesia i tau i te oronga mai. Koia i
tuatuaia'i e, "Iaia i kake ki runga, e
aronga tuikaa e manganui tana i ara-
taki, e kua oronga ua maira te mei-
9 taki i te tangata nei." (E koia oki i
kake ki runga ra, kare aina no te mea
i eke mai ana aia ki raro ki te au ngai
10 akaaka i teianei ao? E ko tei eke mai
ki raro nei, ko tei kake ïa ki runga
rava atu i te au rangi ravarai nei, kia
ope te au mea katoa i te akakiia e ia.)
11 E kua akono oki aia i tetai pae, ei apo-
setolo, tetai pae, ei peroveta, tetai pae,
ei apii evangelia; e tetai pae, ei tiaki,
12 e ei orometua; Ei akatau i te aronga
tapu, no te angaanga orometua, kia
meitaki oki te kopapa o te Mesia ra:
13 Kia riro tatou ravarai ei tangata pa-
kari, i te akarongo okotai, e te kite i te
Tamaiti a te Atua ra, kia taea te aite
14 ra i te ki o te Mesia i te maata: Kia
kore tatou e tauriuriia, e akapeke ae-
reia e te matangi ra, i tera tuatua i
tera tuatua, mei te tamariki ra, i te
ravenga a te tangata nei, *e* te pakari i
15 te ravenga tini o te pikikaa ra; Kia
akatika ra tatou i te tuatua-mou ma te
aroa, kia tupu te tau iaia, i te upoko, i
16 te Mesia, i te au mea katoa nei: Nona
oki te tau meitaki o te kopapa katoa e i
piri ei oki, no te meitaki o te au piri-
anga katoa i te pakari mou o te au
ngai katoa kia tau, tupu akera te ko-
papa i te maata anga o tona uaorai
meitaki ma te aroa.
17 E teianei, teia taku tuatua, ta te
Atu oki taku e akakite atu nei, oti ra
ua kotou i te aere i ta tetai papaki
etene aerenga, i te akonoanga neneva o
18 to ratou uaorai ngakau, Ma te manako
akapoiriia, e te taka ke i te ora a te
Atua ra no te kite kore i roto ia ratou
ra, e te paetaeta oki o to ratou ngakau;
19 E no te kite kore i te akama, kua oro-
nga ia ratou uaorai i te peu kanga ra,
ei rave i te au mea viivii katoa ra, ma
20 te anoano maata. Kare ra mei te reira

ta kotou i apii i te Mesia; Kua aka- 21
rongo oki kotou i tana, e kua apiiia
kotou e ia, tei ia Iesu oki te tuatua-
mou: Kia kopae kotou i ta kotou 22
tuatua i muatangana ra, i te tangata
taito, i tei kino i te anoano pikikaa; E 23
kia akaouia oki kotou i to kotou vae-
rua ra i te ngakau: E kia akatangata 24
ou oki, ko tei angaia kia tau i te Atua
ra, i te tuatua-tika e te tapu mou.
E teianei kia kopae ua atu i te pikikaa, 25
"ei tuatua-mou ta te tangata ravarai
kia tuatua atu ki tetai:" E melo anake
oki tatou no tatou orai. Kia riri ko- 26
tou ra, auraka kia araia: "auraka e topa
te rā i to kotou riri anga:" Auraka e 27
tuku i ta te diabolo ngai kia o mai. Te 28
tangata i keia na, auraka aia e keia
akaou: e rave ra i te angaanga, kia
rauka iaia te mea meitaki i tona uaorai
rima, kia puapingaia tana kia oronga
atu na te tangata i ngere. Auraka ei 29
tuatua viivii e mama mai no roto i to
kotou vaa, ei tuatua meitaki ra e tupu
ei te meitaki tika ra, e meitaki ei te
aronga e akarongo ra. E auraka e 30
akariri atu i te Vaerua Tapu o te Atua,
i akairoia'i kotou e tae ua atu ki te rā
e rauka'i te ora ra. Kia kopae ravaia 31
oki te maru kore, e te rotoriri, e te ma-
kitakita, e te taumāro ra, e te tuatua
akakino, e te vareae, auraka takiri ïa:
Kia takinga-meitaki kotou ia kotou 32
uaorai, ma te ngakau maru aroa ua ra,
ma te akakore oki i te ara tetai e tetai,
mei ta te Atua i akakore mai i ta ko-
tou i te Mesia ra.

PENE V.

E kopae atu i te au mea viivii ra e tika'i: ta te tane e ta te vaine akono anga.

E TEIANEI ei aru kotou i te Atua, 1
mei te tamariki akaperepere ra;
Ei aerenga aroa to kotou mei te Mesia 2
i aroa mai ia tatou ra, e kua oronga
mai iaia uaorai ei terume, e ei tusia
kakara, i te Atua ra, na tatou.
Kareka te akaturi, e te au tuatua 3
viivii ravarai, e te noinoi apinga, au-
raka rava e akaikiia ki o kotou na, ko
tei tau ïa i te aronga tapu; Auraka 4
oki te tuatua kanga ra, e te tuatua
rikiriki neneva ra, e te takatakata kino
ra, kare ïa e tau; kareka te akamei-
taki, *e tau ïa.* Kia kite oki kotou e, 5
kare o te akaturi, e te tangata viivii ra,
kare o te noinoi apinga ra, e akamori
idolo ïa, kare anake a ratou tuanga i te
basileia o te Mesia ra e te Atua. Au- 6
raka rava ei tangata e pikikaa mai ia
kotou i te tuatua puapinga kore ra;
no te reira au mea oki i tae mai ei te
riri o te Atua ki rungao i te tamariki
7 akarongo kore. Auraka ra kotou ei
8 rave katoa i ta ratou ra. I poiri ana
oki kotou i muatangana ra, i teianei ra,
kua mārama kotou i te Atu: kia tau
oki to kotou aerenga e te tamariki o te
9 mārama; (Ta te Vaerua e akatupu ra,
koia te au mea meitaki ravarai, e te
10 tuatua-tika, e te tuatua-mou;) Kia
kitea ia kotou te mea mareka na te
11 Atu. E auraka e kapiti ki te aronga
tuatua puapinga kore o te poiri, e ako
12 atura. E mea akama oki kia tuatua i
13 te au mea i rave poiriia e ratou ra. E
te au mea kikino ravarai i kitea ra, i
kitea ïa i te mārama: ko te mārama
oki te akakite mai i te au mea katoa.
14 I tuatua mai ei te *Vaerua*, "E ara mai
na, e tera ra tangata moe, ka tu mai ki
runga i tenana mate, e na te Mesia e
oronga mai i te mārama ia koe."
15 E tenana, kia matakite i to kotou
aerenga, eiaa mei ta te kite kore, mei
16 ta te aronga pakari ra. Ma te taporo-
poro marie i te taime, no te mea e tua-
17 tau kino teia. E auraka kotou ei
manako kore, kia kite ra kotou i to te
18 Atu ra anoano. E auraka e kona i te
wina, e tupu ei te kanga maata; kia ki
19 ra kotou i te Vaerua; Ma te karangara-
nga oki kotou kotou orai i te salamo e
te imene e te pe'e a te Vaerua, e imene
20 oki ma te tau o te ngakau i te Atu; I
te akameitaki anga i te Metua ra i te
Atua, i te au mea katoa ma te tivata
kore, i te ingoa o to tatou Atu nei o
21 Iesu Mesia; Ma te tatomo marie kotou
ia kotou orai ma te mataku i te Atua.
22 E te au vaine noo tane ra, e kauraro
kotou ki ta kotou uaorai au tane, mei
23 *ta kotou e kauraro* i te Atu ra. Ko te
tane oki te upoko o te vaine, mei te
Mesia katoa ra te upoko ïa i te ekale-
sia; ko te ora oki aia no taua kopapa
24 *nona* nei. E teianei mei te ekalesia e
kauraro i te Mesia nei, koia katoa oki
te au vaine ki ta ratou uaorai au tane i
25 te au mea katoa nei. E te au tane ra,
e aroa atu kotou i ta kotou au vaine,
mei te Mesia katoa i aroa i te ekalesia,
26 e kua oronga iaia uaorai ei oko; Kia
akatapu aia i te *ekalesia*, e kia orei i te
orei anga vai, i te tuatua *i akoia* ra;
27 Kia tuku aia iaia i mua i tona aroaro
ei ekalesia kakā, e te topata kore, e te
korokoromingo kore, e te au mea katoa
mei te reira te tu; kia tapu ra e te apa
28 kore. E aroa katoa te au tane i ta ra-
tou uaorai au vaine e tika'i, mei to ra-
tou uaorai kopapa; ko tei aroa i tana

uaorai vaine, kua aroa aia iaia uaorai.
Kare ua e tangata e makitakita i tona 29
uaorai kopapa e teia noa'i oki; kareka
e angai e te akaperepere marie; mei
ta te Atu i te ekalesia nei: E melo 30
oki tatou no tona tino, no tona kiko, e
tona ivi. No reira oki "e akaruke ei 31
te tangata nei i tona metua tane e tona
metua vaine, ka piri atu ei ki tana
vaine, e ka riro oki raua ei tino oko-
tai." E tuatua ngaro maata oki teia: 32
no te Mesia ra taku e tuatua nei e no
te ekalesia. E aroa ra te tangata katoa 33
i tana uaorai vaine mei *te aroa* iaia
uaorai; e te vaine oki e kauraro aia i
tana tane.

PENE VI.

Ta te tamariki e ta te au metua akono anga: ta te pu e ta te tavini akono anga: te rakei a te tangata akarongo.

E TE au tamariki ra, e akarongo 1
atu i to kotou au metua *i te tau* i
te Atu ra; e tuatua-tika oki te reira.
"E akangateitei i to metua tane e *to* 2
metua vaine;" (to te akauenga mua-
tangana ïa i pauia *i te meitaki* i aka-
kiteia mai;) "Kia meitaki koe, e kia 3
akaroaia toou puke rā i te enua nei."
Ko kotou oki te aronga metua, auraka 4
e akariri atu i ta kotou au tamariki ra:
e apii ra ia ratou kia pakari ma te ako
a te Atu ra.
E te au tavini ra, e akarongo atu 5
i *to kotou* au pu i te tino nei, ma te
mataku e te kauraro oki, ma te nga-
kau pikikaa kore, mei ta kotou *e akono*
i te Mesia ra; Auraka ei akarougo 6
mata, mei te tarekareka tangata; mei
te tavini ra o te Mesia, i te akono anga
i to te Atua ra inangaro ma te tae o te
ngakau; I te rave anga i te angaanga 7
tavini ma te anoano, mei te mea e na te
Atu, e kare i ta te tangata: Kua kitea 8
e e angaanga meitaki ta tetai tangata i
rave, e tutakiia mai ïa e te Atu, ta te
tavini e ta te tiama. E ko kotou oki e 9
te au pu ra, e pera katoa ia ratou,
auraka ei tuatua akamataku: kua kite
oki kotou e e pu katoa to kotou tei te
ao ra; e kare aia e akono mai i te tu o
te tangata nei.
10 E tenana, e aku au taeake, kia ma-
roiroi kotou i te Atu, e i te ririnui o
11 tona mana. E kakau i te rakei katoa
a te Atua ra, kia tika ia kotou kia patoi
i te ravenga pakari a te diabolo ra.
12 Kare oki te tangata anake ta tatou e
kukumi nei, ko te au ariki katoa ra, e
te aronga mana, e te au kavana o teia-
nei ao poiri, e te au vaerua kikino i te
13 reva nei. Ka rave ana oki kotou
i te rakei katoa a te Atua ra, kia tika
ia kotou kia patoi atu *i te enemi* i te rā
kino ra, e kia ope rava te au ravenga
14 ra, kia tu rai. Ka tu, ma te tatuaia to
kotou taukupu i te tuatua-mou, e ma
te tapoki-umauma ra ko te tuatua tika
15 i te kakau anga; E kia akatamakaia to
kotou vaevae i te teateamamao o te
16 evangelia o te au ra; E rave oki i te
paruru ra i te akarongo, ei runga ravao
ïa, ko te mea e mate ei te au tao ai
17 ravarai a te *vaerua* kino ra. Ka rave
katoa i te pare ra i te ora, e te koke a
te Vaerua ra, koia te tuatua a te Atua:
18 Ma te pure tukumoe kore, i te au pure
ravarai, i te pati a te Vaerua, ma te
akamaroiroi e te tamou i te reira, e te
pati anga oki no te aronga tapu katoa
19 ra; E noku oki, kia orongaia mai te
tuatua iaku, e kia tuatua atu toku vaa
ma te mataku kore, kia akakite ua atu
au i te tuatua ngaro ra i te evangelia,
20 I riro ei oki au nei ei karere tapekaia;
kia tuatua atu oki au ma te mataku
kore, ko tei tau oki iaku kia tua-
tua ra.
21 Kia kite ra kotou i te au tuatua
noku nei, *e* taku e rave nei, na te
taeake akaperepere na Tukiko, e te
orometua pikiikaa kore i te Atu nei, e
akakite atu kia kotou i te au tuatua
22 katoa. I unga atu ei au iaia kia kotou,
kia kite kotou i te au tuatua no matou
nei, e kia akapumaana aia i to kotou
ngakau.
23 Ei au to te au taeake, e te aroa ma
te akarongo, no ko mai i te Atua Me-
tua ra, e te Atu oki ia Iesu Mesia.
24 Kia *vai rai* te aroa ua i te aronga katoa
i inangaro i to tatou Atu ia Iesu Mesia
ma te pikikaa kore. Amene.

TE EPISETOLE A TE APOSETOLO RA A PAULO

I TO PHILIPI.

PENE I.

To Paulo ma aroa ki to Philipi: te meitaki i tupu iaia i tapekaia: no te ekalesia i inangaro ei aia kia roa tona a'o: tana ako ia ratou.

PAULO e ko Timoteo, e puke tavini 1
no Iesu Mesia, i te aronga tapu
ravarai i roto i te Mesia ia Iesu, e nga
episekopo e te au diakono, i Philipi
na: Ei ia kotou te aroa ua, e te au, no 2
ko mai i te Atua i to tatou Metua, e
te Atu oki ia Iesu Mesia.

Te akameitaki nei au i taku Atua 3
kia maara ua atu au ia kotou kare e
tivata, I te au pure katoa naku nei ia 4
kotou ravarai, e pure atu rai au ma te
rekareka kare e tivata, I to kotou tau 5
meitaki anga i te evangelia nei mei
muatangana mairai e tae rava akenei i
teianei; Kua kite tikai oki au i taua 6
tuatua nei e, ko tei akamata i te anga-
anga meitaki i roto ia kotou na, nana
rai e rave e tae ua atu ki te rā o Iesu
Mesia: E mea tika oki kia akapera au 7
i te manako ia kotou ravarai, te vai nei
oki kotou i roto i toku nei ngakau; i
toku nei tapeka angaia, e taku nei aka-
tika anga *iaku uaorai*, e te akamaroi-
roi anga i te evangelia nei, tei ia kotou
katoa na ïa te meitaki i orongaia mai
iaku ra. Ko te Atua oki te kite iaku, 8
e anoano maata rava toku ia kotou
ravarai ma te aroa ngakau o Iesu
Mesia. E te pure nei au, kia tupu 9
marie rai to kotou inangaro e kia
maata atu rai i te kite, e te utoa *o te*
ngakau; Kia tau oki kotou i te au 10
mea e maata ua atu te meitaki; kia
riro kotou ei aronga tuatua-mou, e te
apa kore, e tae ua atu ki te rā o te
Mesia ra; E kia akakiia oki i ta te 11
tuatua-tika i tei tupu ia Iesu Mesia ra,
kia akakakāia te Atua e kia akamei-
takiia.

Te inangaro nei ra au, e te au 12
taeake, kia kite kotou e, kua riro te
au mea i rokoia mai ei au nei ei aka-
tupu i te evangelia nei; E kua kitea 13
oki toku nei tapeka angaia i te Me-
sia nei e kako rava ake te Perai-
14 torio, e te *au ngai* katoa nei; E ma-
nganui to te au taeake i te Atu nei,
tupu akenei to ratou kite, ko au i
tapekaia nei, kua maata atura to ratou
maroiroi kia apii i te tuatua ma te
15 mataku kore. E vareae to tetai pae e
te māro, i tuatua'i i ta te Mesia nei; e
16 tetai pae oki, no te anoano mou ïa: Ta
tetai pae, te tuatua nei i te Mesia ra
ei tauetonoanga, kare ma te manako
tika, i anoano ratou i te akamaata i
toku mate i toku tapeka angaia nei:
17 Ta tetai pae ra, no te aroa ïa, kua kite
oki e, i akonoia au ei akatika i te
18 evangelia nei. Eaa oki *to reira?* i
taua au mea katoa nei, te mea mou,
e te pikikaa, ko te Mesia te tuatuaia
nei; te rekareka nei au i te reira, e e
19 rekareka rai oki au. Kua kite oki au
e, ka riro te reira ei ora noku i ta ko-
tou pure, e te tauturu a te Vaerua o
20 Iesu Mesia ra, Ko taku ïa e anoano
maata nei e *taku* oki e tiaki, ma te ma-
nako e auraka rava au e akama, kia
tuatua atu ra au ma te mataku kore,
mei tei muatangana ra, koia katoa i
teianei, kia akameitakiia te Mesia i
toku nei tino, i te ora e te mate.
21 Taku uaorai nei, kia ora au ra, *ei mei-*
taki ïa no te Mesia, e kia mate ra *kia*
22 *riro* ei meitaki *noku.* E kia ora au i
roto i te kopapa nei, ko te openga ra ïa
o taku angaanga: kare ra au i kite i
23 tei tika kia anoano au. Te ekoko rua
nei au: anoano toku kia aere atu i
te Mesia ra noo ei; ko te meitaki
24 maata ua atu oki te reira: Ko te mea
tika ra ia kotou, kia noo rai au i roto
25 i te kopapa nei. E no te mea kua kite
au i te reira, kua kite oki au e, ka ora
rai au e e noo ia kotou katoa na, kia
tupu to kotou akarongo e te rekareka.
26 Kia maata atu rai to kotou rekareka
ia Iesu Mesia, ko au i aere akaou atu
kia kotou na.

27 Kia tau ua ra ta kotou akonoanga i
te evangelia a te Mesia ra: e kia aere
atu au e akara ia kotou na, e kare ïa,

kia akarongo ra au i te tuatua ia kotou
e, te tāpu meitaki ra kotou ma te vae-
rua okotai, e te ngakau okotai, i te
uapou anga kotou ravarai i te aka-
rongo i te evangelia nei: E auraka 28
rava e vi i to kotou au enemi: e
akairo vai ua ïa te reira no to ra-
tou mate, kareka ia kotou, e *akairo*
ora, ïa te *ora* no ko mai i te Atua
ra. E mea orongaia mai oki ia kotou 29
ia Iesu Mesia nei, to kotou mate iaia
ra, auraka te akarongo anake ua ra:
E tei ia kotou oki taua mate ta kotou 30
i kite iaku ra, ta kotou i akarongo ra e
te vai nei oki iaku nei.

PENE II.

Kia riro te Mesia ei akaraanga; to te Mesia taakaaka angaia, e tona akateitei angaia: to Paulo inangaro maata kia meitaki te ekalesia: kua akameitaki aia ia Timoteo e Epaperodito.

E TEIANEI e manga maanaana 1
tei te Mesia ra, e manga rekareka
tei te aroa, e manga tauanga to te Vae-
rua, e manga aroa ngakau e te taki-
nga-meitaki, Ka akarava mai kotou 2
i toku nei rekareka, i te tavaitai anga i
to kotou manako, ma te inangaro oko-
tai, ma te kapitianga o *to kotou* nga-
kau, i te akono anga i te *tuatua* okotai
rai. Auraka takiri e mea *e raveia* ma 3
te taumāro, e te akanengonengo pua-
pinga kore; ei ngakau akaaka ra, i te
manako akameitaki atu tetai ki tetai,
auraka iaia uaorai. Auraka te tangata 4
e akono i tona anake uaorai au mea, *e*
akono katoa ra i to etai ke ra au mea.
Kia okotai rai o kotou tu ngakau e to 5
te Mesia ra to Iesu: Ko te tu ïa aia 6
no te Atua, e kare aia i karanga e ūru
taoonga kia aite katoa aia i te Atua ra:
Kua tuku ke atura ra aia i tona uaorai 7
tu, e kua rave i to te tavini, i te riro
anga mai mei te tangata nei te tu: E 8
koia i kitea mei te tangata nei te tu,
kua taakaaka iaia uaorai i te akono-
anga e tae ua atu ki te mate, koia oki
te satauro ra. I akateitei rava atu ei 9
te Atua iaia, e kua oronga mai i te
ingoa i maata ua atu i te teitei i te au
ingoa ravarai nei nona: Kia tuku te au 10
turi katoa ki raro, to te rangi, to runga
i te enua, e to raro ake i te enua, i te
ingoa o Iesu; E kia aaki te au vaa ra- 11
varai e, ko Iesu Mesia te Atu, kia
kakā te Atua Metua ra.
E tenana, e aku au akaperepere e, 12
kare akenei kotou i tivata i te akono,
kare ra iaku anake i noo ki o kotou
na, kua maata ra iaku i taka ke io
nei, e rave akaoti ua i to kotou uaorai
ora ma te mataku e te rutetetete.
13 Ko te Atua oki tei angaanga ki roto
ia kotou, i te inangaro e te rave, i te
14 meitaki tana i anoano ra. E rave
i te au mea ravarai ma te urutoe kore,
15 e te taumāro kore: Kia riro kotou ei
aronga apa kore, e te kino kore, ei
tamariki na te Atua, kare e akakino-
anga, i rotopu i te uki piko e te māro:
kia kakā kotou i rotopu ia ratou mei
16 te rama i teianei ao, I te tāpu aka-
kite anga i te tuatua ora; ei rekareka-
anga naku i te rā o te Mesia ra, ko au
kare i oro puapinga kore ua, kare oki
17 i angaanga puapinga kore ua. E kia
maringi atu toku *toto* ki rungao i te
tusia apai akakiteia ra o to kotou aka-
rongo, e rekareka ïa au, ko tatou katoa
18 te ka rekareka i reira. E na reira
kotou i te rekareka, kotou e ko au
katoa i te rekareka anga.
19 Te irinaki nei au i te Atu ra ia Iesu,
e kia roa poto ake, e tono atu ei au
ia Timoteo kia kotou na, kia mareka
au kia kite au i te au tuatua ia kotou
20 na. Kare oki oku e tangata mei *iaia*
nei te tu i te ngakau, i te akono tikai
21 i ta kotou na; Te kimi nei oki te ta-
ngata ravarai i ta ratou uaorai, kare
22 i ta Iesu Mesia. Kua kite ra kotou
iaia, e mei ta te tamaiti akono anga i te
metua ra, ko tana ïa akono anga iaku
23 i te angaanga i te evangelia nei. Koia
taku e manako nei e, e unga atu iaia
kia kotou na, kia roa poto ake, kia
kite ake ana ra au i te tuatua iaku uao-
24 rai. Te irinaki nei au i te Atu ra,
e ko au orai te ka aere katoa atu, kare
e roaia.
25 I manako ra au e, e mea tika kia
tono i taku taeake nei ia Epaperodito
kia kotou, e oa rave angaanga noku,
e e taeake toa oki; e karere ra na
kotou, i tei matuapuru mai *iaku* nei i
26 toku nei ngere anga. Anoano maata
tona ia kotou, e te aue maata oki, i te
mea i tuatuaia ki o kotou na e, kua
27 mate aia i te maki. I mate tika rai
oki aia i te maki, me mate takiri rava;
i aroa maira te Atua iaia; kare ra
iaia anake, iaku katoa nei, kia kore e
28 papatini toku aue. I tono vave atu
ei au iaia, kia rekareka kotou, i te
kite akaou anga mai iaia, e kia iti oki
29 toku aue. E tenana, ka oo mai ko-
tou iaia i te Atu nei ma te rekareka
maata; e mei iaia ra te tu kia manako
30 meitakiia e kotou. No te mea i vai-
tata aia i te mate i te angaanga a te
Mesia nei, kare oki i akono i tona

uaorai ora, kia akarava aia i to kotou
takinga-meitaki iaku nei.

PENE III.

Te ako rā Paulo kia matakite i te au orometua pikikaa ra: tona akaruke anga i te au mea katoa, e te rekareka tavaitai anga i te Mesia.

E TEIANEI, e aku au taeake e, 1
kia rekareka kotou i te Atu. Kare
e mea manamanata naku kia tata
akaou atu au i taua tuatua rai ia ko-
tou na, e e tuatua ora rai oki ia kotou
na. E matakite oki i te au kuri ra, 2
e matakite i te rave angaanga kikino
ra, e matakite i te katatome. Ko 3
tatou te peritome, ko tei akamori i te
Atua ma te Vaerua ra, ko tei rekareka
i te Mesia ra ia Iesu, e kare rava e
irinakianga i te kopapa nei. E tika 4
oki iaku kia irinaki i ta te kopapa,
naringa e puapinga. E te manako
ra tetai tangata e irinakianga tona i ta
te kopapa nei, e maata atu rai taku:
I peritomeia au i te po varu, e ngati 5
Iseraela, i te kopu o Beniamina, e
Ebera na te Ebera; i te akonoanga
ture ra, e Pharisea ïa; I te akono- 6
anga o te maroiroi ra, kua takinga-
kino au i te ekalesia ra; i te tuatua-
tika a te ture ra, kare aku e apa *i te
reira.* Ko taua au mea apinga naku 7
ra, ko taku ïa i akariro akenei ei mea
puapinga kore i te Mesia nei. Koia 8
tikai, e mea puapinga kore te au
mea ravarai nei iaku i te meitaki
maata ra i te kite i taku Atu ra ia
Iesu Mesia: i akaruke ei au i te au mea
katoa ra, e kua riro ïa ei teita iaku,
kia rauka iaku te Mesia, E kia kitea 9
au i roto iaia, auraka ra ma te tuatua-
tika naku uaorai i te ture ra, ko te
rauka maira i te akarongo i te Mesia
ra, ko te tuatua-tika no ko mai i te
Atua ra i te akarongo: Kia kite oki 10
au iaia, e te marōrō o tona tuakaou-
anga, e te kapiti anga atu i tona au
mamae, i te akaarite anga atu i tona
mate: Kia rauka iaku te tuakaou- 11
anga mei te mate maira.
Kare au *i karanga* e kua rauka iaku, 12
e kua meitaki rava au i teianei: te
umuumu atu nei ra au, peneiake ko te
rauka iaku te mea i rokoia mai ei au
nei e te Mesia ra e Iesu. E *aku* au 13
taeake e, kare au i manako iaku uao-
rai nei e kua rauka: okotai *aku* mea
e rave nei; i te akangaro anga i te au
mea i muri ra, e te uapou anga atu
i tei mua ra, Te aruaru atu nei au 14
na te akairo, kia rauka iaku te bera-
beio i ta te Atua ra nomino anga no
15 runga maira i te Mesia nei ia Iesu. E
teianei, e na reira to tatou manako, to
te aronga katoa i karape ra: e e ma-
nako ke ra to kotou i tetai mea atu,
na te Atua e akakite mai ia kotou i te
16 reira. Ko ta tatou ngai i rauka maira,
na reira tatou i te aere na taua aka-
iro rai, kia akono oki tatou i te mea
okotai.
17 E *aku* au taeake, ei aru kotou katoa
iaku nei, e akara meitaki i te aronga
e na reira katoa, ko matou oki to
18 kotou akaraanga. (To tetai papaki
aerenga *e mea ke* ïa, i taku i akakite
putuputu, e te akakite atu nei rai ia
kotou i teianei, ma te roi-mata, e
enemi ratou no te satauro a te Mesia:
19 Ko te mate oki to ratou openga; te
kopu oki to ratou atua, e ta ratou tua-
tua akama, *to ratou* ïa akaparauanga,
to teianei ao *anake* ra ta ratou e
20 akono.) Kareka ta matou tuatua,
no te ao ïa; e te tapapa atu nei i te
Ora no reira mai, i te Atu ia Iesu Me-
21 sia: E nana e akatu ke i to tatou
kopapa viivii nei, kia okotai rai tu e
tona kopapa kakā, i te ravenga *mana*
nana ra e tika'i iaia kia rave i te au mea
ravarai, e e vi katoa'i te au mea katoa
i raro ake iaia uaorai.

PENE IV.

Te ako rā Paulo kia maata i te pure: te akameitaki ra aia i to Philipi, ko ratou i tauturu mai iaia i te apinga: te akau ra i tona aroa.

1 E TEIANEI, e aku au taeake aka-
perepere maataia ra, *taku* reka-
rekaanga, e taku korona, ei turanga
turori kore to kotou i te Atu, e *aku*
au akaperepere e.
2 Te ako atu nei au ia Euodia, e ia
Sunetuke, kia okotai rai o raua nga-
3 kau i te Atu nei. E tuatua katoa
taku ia koe, e *taku* oa mou, e turu atu
koe i nga vaine i rave katoa i te angaa-
nga a te evangelia nei, ko Kalemeno,
e tetai papaki oa rave angaanga noku
ra, ko tei tataia to ratou ingoa ki roto i
te buka ora ra.
4 E rekareka i te Atu ra, aua e tivata,
e te tuatua akaou atu nei au, Kia re-
5 kareka rai kotou. Kia kitea meita-
kiia oki to kotou maru i te tangata
6 katoa. Te vaitata nei te Atu. Au-
raka rava kotou e apiapi i te au mea
katoa nei; e akakite ua ra ki te Atua
to kotou anoano i te au mea katoa
ra i te pure, e te pati anga atu ma te
7 akameitaki. E na te au o te Atua,

ko tei maata ua atu i to kite *tangata*,
e akamaroiroi mai i to kotou ngakau
e to kotou manako i te Mesia nei ia
Iesu.
E teianei, e *aku* au taeake, ko te au 8
mea mou ra, te au mea tau meitaki
ra, te au mea tika ra, te au mea viivii
kore ra, te au mea rekarekaia ra, te
au mea rongo meitaki ra, *te vai ra* te-
tai meitaki, *te vai ra* tetai mea paapaaia
ra, e akamaara i taua au mea ra. I te 9
au mea oki ta kotou i kite ra, ta kotou
i āriki, ta kotou i akarongo, e ta kotou
i kite mai iaku ra, ka rave ïa: e e noo
te Atua au ra ki o kotou.
Rekareka maata toku i te Atu, i 10
te mea i tupu akaou io nei to kotou
manako mai iaku nei; ko ta kotou
rai i akono mai ana, kare ra e rave-
nga i rauka. Kare no te ngere i tua- 11
tua atu ei au nei: kua kite au i te
akakoromaki i te au mea ravarai i
rokoia mai ei au nei. E tika iaku te aka- 12
aka, e e tika oki iaku te apinga maata:
i te au ngai katoa e te au mea katoa,
kua piki ïa au i te merengo e te pongi,
te taonga nui e te ngere. E tika iaku 13
te au mea ravarai nei i te Mesia, ko tei
akamaroiroi mai iaku nei. E mea tika 14
ra oki ta kotou i rave, i te o mai anga
i ta kotou *apinga ei tauturu iaka* i
toku nei mate. E teianei, kia kite 15
mai kotou, e to Philipi na, i te aka-
mataanga *i te apii* i te evangelia ka
akaruke ei au i Makedonia ra, kare
rava tetai ekalesia i topiri mai iaku
nei i te peu i te oronga mai e te oro-
nga atu, mari ra ko kotou anake.
16 Iaku oki i Tesalonia ra i akau ake kotou
i te *apinga* naku, e e rua oki *akau anga*
17 ei tauturu iaku i toku nei ngere. Kare
ra mei te mea, e inangaro apinga toku:
i anoano ra au kia puapingaia ta kotou
tuatua, kia riro ei meitaki no kotou.
18 Kare ra e mea toe iaku i teianei, kua
maata mai nei; kua rava roa oki taku;
tei iaku mai nei oki ta kotou i akau
mai ia Epaperodito nei, e ruru ka-
kara ïa, e tusia mareka, e te kiteia e
19 te Atua. Na taku Atua ra e o mai
i te au mea ravarai e tau ia kotou na,
i tona apinga maata i te ao i te Mesia
20 ra ia Iesu. E teianei, ei te Atua ra,
ei to tatou Metua, te kakū e tuatau
ua atu. Amene.
21 E aroa atu kotou i te aronga tapu
ravarai i roto i te Mesia ra ia Iesu.
Te aroa atu nei oki te au taeake i
22 oku nei ia kotou. Te aroa atu nei te
aronga tapu ravarai ia kotou, e maata
atura to te ngutuare o Kaisara nei.
23 Ei ia kotou katoa te aroa ua o to
tatou Atu ra o Iesu Mesia. Amene.

TE EPISETOLE A TE APOSETOLO RA A PAULO

I TO KOLOSA.

PENE I.

Te akameitaki rā Paulo i te Atua i to ratou akarongo, e te pure ra kia maata rai to ratou meitaki.

PAULO, e aposetolo na Iesu Mesia, 1
i to te Atua inangaro, e *taku*
taeake nei ko Timoteo, Ki te aronga 2
tapu, i te au taeake akarongo i te
Mesia, i Kolosa na; Ei ia kotou te
aroa ua, e te au, no ko mai i te Atua i
to tatou Metua ra, e te Atu oki ia Iesu
Mesia.
Te akameitaki nei oki matou i te 3
Atua i te Metua o to tatou Atu ra o
Iesu Mesia, e kare e tivata i te pure
4 ia kotou, Mei to matou kite anga mai-
rai i to kotou akarongo i te Mesia ra ia
Iesu, e to kotou aroa i te aronga tapu
5 katoa ra; I te irinakianga i vaioia no
kotou i te ao, ta kotou i kite i muata-
ngana i te tuatua-mou i te evangelia
6 nei; Ko tei kitea mai i roto ia kotou
na, e i te ao katoa nei, e te akatupu
nei i te meitaki mei tei i o kotou ka-
toa na, mei te rā mairai i akarongo ei
kotou, e i kite tika'i i te aroa ua o te
7 Atua ra: Ko ta kotou rai oki i kite
akenei ia Epaphera, i to matou taeake
tavini akaperepere nei, e e orometua
tuatua-mou na te Mesia ia kotou;

Ko tei akakite katoa mai ïa kia matou 8
i to kotou aroa ngakau *ia matou* ra. I 9
kore katoa' i matou i tivata i te pure
ia kotou, mei te rā mairai i kite ei
matou, e te pati akatenga anga atu kia
akakiia mai kotou i te kite i tona ano-
ano, i te pakari i te au mea ravarai e
te kite i te vaerua; Kia tau to kotou 10
aerenga i te Atu i te au mea katoa e
mareka mai ei ra, e kia tupu te au
angaanga meitaki katoa ia kotou, e
kia maata oki to kotou kite i te Atua;
Ma te akamaroiroiia mai i te au ma- 11
roiroi katoa, kia tau i tona mana kakā,
kia maata atu te akakoromaki, e te
maru anga kia roa, ma te rekareka;
Te akameitaki nei matou i te Metua, i 12
tei akatau mai ia tatou i tetai tuanga
i te kainga o te aronga tapu i te ao ra:
Ko tei akaora ia tatou i te mana o te 13
poiri, e kua akaumu *ia tatou* ei roto i
te basileia o tana Tamaiti akapere-
pere; Nona i rauka'i to tatou ora, ko 14
te ara i akakoreia, i tona toto; Ko te 15
tu tikai aia o te Atua akara koreia, ko
te Tama mua aia o te au mea ravarai i
angaia ra: E nana oki i anga i te 16
apinga tini ravarai nei, ko to te rangi,
e to te enua nei, ko tei akaraia nei e te
kore e akaraia, te au terono, e te aro-
nga kavana, te ui ariki, e te aronga
mana, nana ïa i anga, e nona anake:
Ko mua rai aia i te au mea ravarai 17
nei, koia oki tei mou i te au mea katoa
nei. Koia te upoko o te kopapa, te 18
ekalesia nei, ko te momua aia, te tama
mua o te aronga i mate ra; kia maata
ua atu rai aia i te au mea katoa nei.
E mea meitaki oki *i te Metua e*, ei 19
roto iaia te ki o te au mea katoa nei e
vai atu ei; E kia ongi oki iaia te au 20
mea katoa i roto iaia uaorai i te au i
rauka i te toto o tona satauro; ko to
te rangi, e to te enua nei oki, kia ongi
rai iaia. Ko kotou oki, ko tei taka 21
ke i muatangana, e te ngakau enemi, i
te tuatua kikino ra, kua akaongi ka-
toaia e ia i teianei, I *tona* matenga i 22
te kopapa tangata nona ra, kia tuku
aia ia kotou ma te tapu, e te apa kore,
e te tapepeanga kore, ki mua i tona
aroaro: Kotou oki i noo tamou tikai 23
i te akarongo, kua akatumu e kua
tinamou tikai, kare i ngaueue i te aki-
nanga i te evangelia nei, ta kotou i
akarongo akenei, e tei akakiteia ake-
nei ki te tangata ravarai i raro ake i
teianei rangi, i akariroia'i au nei ko
Paulo ei orometua.

E te rekareka nei au i toku nei mate 24
ia kotou i teianei, e te akatika nei au
i te mate o te Mesia i toe *iaku* i toku
nei kopapa, no tona tino, koia oki te
25 ekalesia nei: Tei akariroia au nei ei
orometua, i te akaaerenga a te Atua i
oronga mai kiaku nei no kotou, kia
akaope ua atu au *i te akakite* i te tua-
26 tua a te Atua: I te tuatua ngaro
kitea kore i te au tuatau e te au uki
taito ra, kua akakiteia mai i teianei
27 ki te aronga tapu nona ra: Ko ta te
Atua i anoano i te akakite mai i te
meitaki maata kakā o taua tuatua
ngaro nei i rotopu i te au etene ra;
koia oki te Mesia i roto ia kotou ei
28 manakoanga i taua kakā ra: Ko ta
matou ïa e akakite aere nei, i te ako
anga atu i te tangata ravarai, e te apii
anga i te tangata katoa ma te akono
meitaki; kia tuku matou i te au ta-
ngata ravarai ma te apa kore i te
29 Mesia ra ia Iesu: I rave ei oki au i
te angaanga, i te uapou marie anga ma
te maroiroi nona; ko tana i rave
io nei i roto iaku nei ma te ririnui
maata.

PENE II.

Te ako ra aia kia tamou marie i te tuatua: kia matakite i te apii anga pikikua.

1 TE inangaro nei oki au kia kite
kotou, e e taitaia maata toku ia
kotou, e i to Laodikea, e te aronga
katoa kare i kite i toku mata i te
2 kopapa nei; Kia pumaana to ratou
ngakau, i te tau okotai anga i te aroa,
kia rauka te apinga maata katoa ra, te
kite pu tikai, kia āriki i te tuatua
ngaro a te Atua Metua e ta te Mesia
3 ra oki; Tei vaio katoatoaia te apinga
ra o te pakari e te kite i roto iaia ra.
4 Ko te pikikaa mai aea tetai tangata
atu ia kotou i te tuatua tarekareka, i
5 na reira atu ei au. Taka ke ua mairai
taku kopapa, tei i o kotou rai toku
vaerua, i te rekareka anga, e te akara
anga atu i to kotou akono meitaki, e
te tinamou o to kotou akarongo i te
6 Mesia ra. E tenana, kua āriki kotou
i te Atu ra i te Mesia ia Iesu, kia
7 akono kotou i tana: Kia akaia *ki roto
iaia*, e kia patuia ki rungao iaia, e kia
akatinamouia kotou i te akarongo,
mei tei apiiia atu ia kotou na, kia
maata atu te reira ma te akameitaki.
8 E matakite ko te pou aea kotou i te
tuatua pakari e te pikikaa puapinga
kore a tetai tangata atu, i te tuatua
ikuiku a te tangata nei, tei tau i te a
9 o teianei ao, kare i ta te Mesia. Tei
roto oki iaia te ki katoa o te Atua te
10 noo marie anga. E kua meitaki rava
kotou iaia, te upoko ïa i te aronga

mana e te aronga au katoa ra: Kua 11
peritomeia oki kotou i roto iaia i te
peritome rave koreia e te rima ra, ko
te kopapa o te kino i kopaeia i te peri-
tome a te Mesia ra; I tanumia kotou 12
ma ia katoa i te bapetizoanga ra, e kua
akatu katoaia i reira i te akarongo i te
ravenga a te Atua ra, ko tei akatu iaia
mei te mate maira. Ko kotou oki, ko 13
tei mate i ta kotou ara, e te peritome
kore i to kotou kopapa, tei akaora ka-
toaia e ia, kua oti i te akakoreia ta
kotou ara tini ravarai; Kua taparaia 14
oki te ture i tataia no tatou ra, e tona
katoa au oroa, tau kore ia tatou ra, e
kua apai keia, koia i patiti i te reira ki
rungao i tona satauro; Kua pou iaia 15
te aronga au e te aronga mana ra, kua
akariro atura ia ratou ei matakitaki-
anga i te ngai atea, ma te autu i
rungao ia ratou i *tona satauro.*

E tenana, auraka ei tangata e akaapa 16
ua atu ia kotou i te kai, e i tei inumia
oki, e te rā tapu ra, e te marama ou,
e te Sabati: E akairo anake ïa no te 17
ka tupu a muri atu: kareka te mea
tika ra, *ko te evangelia ïa* a te Mesia.
Auraka kotou e ngere i to kotou 18
tutaki i tetai tangata atu i te inangaro
anga i te taakaaka e te akamori i te au
angela, e i te akao ua anga i te mea
kitea koreia e ia, i te akanengonengo
puapinga kore a tona uaorai ngakau *i
te tau* i ta te kopapa ra, Kare i mou 19
piri tikai i te upoko, nona te kopapa
katoa ra i te au topirianga, e te au
paunga anga, i tupu ei i te tupu a te
Atua ra. E teianei kua mate ko- 20
tou i te Mesia ra i te au a o teia-
nei ao, eaa oki kotou e akono ei
i te au peu ra, mei te mea e te ora
ua nei rai i teianei ao, (*Ma te tua-* 21
tua e, Auraka e arapaki, auraka e tongi;
auraka e akatukia; I tei pou ua oki 22
taua au mea nei kia raveia ra;) i ta te
tangata i akaue mai e tana i apii mai
oki? E au mea tu meitaki oki taua 23
au mea ra i te akamori a te tangata nei,
te taakaaka ra, e te akaperepere kore i te
kopapa nei; kare ra e akameitakiia, e
mea tarekareka tangata nei.

PENE III.

Kia kimi rai i te au mea i runga, ma te kopae i te au mea kino: te akonoanga e tau i te vaine ma te tane, te tamariki ma te metua, te tavini ma te pu.

E TENANA kua akatuia akenei 1
kotou ki runga e te Mesia katoa ra,
ka kimi i te au mea ki runga, i te ngai
i nooia e te Mesia i te rima katau o te
2 Atua ra. E akamou to kotou ngakau
i te au mea ki runga ra, auraka i to
3 teianei ao. Kua mate oki kotou, e
tei ko i te Mesia ra to kotou ora i te
4 uuna angaia, tei te Atua. E kia mama
mai te Mesia, *tei iaia* to kotou ora
te vai ranga, ei reira katoa kotou e
kitea katoaia ma ia katoa i te ao ra.

5 E tenana ka kukumi i to kotou au
melo i te au mea o teianei ao: te aka-
turi, te tuatua viivii, te anoano viivii
ra, te inangaro tika kore, e te noinoi
apinga, e akamori idolo oki te reira:
6 No taua au mea ra i rokoia mai ei te
tamariki akarongo kore i te riri o te
7 Atua: Ko ta kotou ïa au mea i akono
i muatangana, i to kotou noo anga i
8 roto ia ratou ra. I teianei ra, e kopae
atu kotou i taua au mea katoa nei, te
riri, te makitakita, te vareae, te aka-
kino, te tuatua viivii ra, i to kotou vaa.
9 Auraka e pikikaa tetai ki tetai, kua
kopae oki kotou i te tangata taito ra e
10 tana katoa au ravenga; E kua akata-
ngata ou, ko tei akaouia i te kite mei
11 te tu katoa o Tei anga iaia ra: Kare
oki e Eleni e te ngati Iuda, *kare* e pe-
ritome e te peritome kore, *kare* e ta-
ngata maori, e te Sekuti, *kare* e doula *e*
te tiama; tei te Mesia anake ra, e tei
roto aia i te aronga katoa *e akaro-
ngo* ra.

12 E tenana, ka akangakau aroa ua *e* te
takinga-meitaki, te akaaka, te maru,
te akakoromaki maata, mei te aronga
tapu e te akaperepereia, *e* te ikiia e te
13 Atua ra: E tauturu atu tetai ki tetai,
e akakore tetai i ta tetai ara, e tapepe-
anga ta tetai ki tetai ra; mei te Mesia
i akakore i ta kotou na, e akapera ka-
14 toa kotou. E ei runga ravao i taua au
mea katoa nei *e kakau* na i te aroa,
15 ko taua tatua apa kore ua ra ïa. E
te au o te Atua, ei kavana ïa i roto i
to kotou ngakau, i nominoia'i oki ko-
tou i te kopapa okotai; e kia mareka
16 oki kotou. Kia noo tika rai te tuatua
a te Mesia i roto ia kotou e kia maata,
ma te pakari, te apii anga, e te ako anga
tetai ki tetai ma te salamo e te imene e
te pe'e o te Vaerua, i te imene anga ma
te aroa ua i roto i to kotou ngakau i te
17 Atu. E te au mea katoa ta kotou e
rave ra i te angaanga e te tuatua, *ka
rave* anake ïa ma te ingoa o te Atu ra
o Iesu, ma te akameitaki i te Atua
Metua iaia ra.
18 E te au vaine ra, e moraro marie ko-
tou i ta kotou uaorai au tane, mei tei
19 tau ïa i te Atu nei. E te au tane ra, e
aroa kotou i ta kotou au vaine ra, au-

raka e rotoriri atu ia ratou. E te au 20
tamariki e, e akarongo i to kotou au
metua i te au mea katoa nei, e mea
mareka te reira na te Atu. E te au 21
metua ra, auraka e akariri atu i ta ko-
tou tamariki, ko te taitaia aea ratou.
E te au tavini ra, e akamako atu i *to* 22
kotou au pu i te kopapa nei i te au mea
ravarai; auraka ei akarongo mata mei
te tarekareka tangata ra; ma te nga-
kau tika ra, i te mataku anga i te
Atua ra: E ta kotou au mea e rave 23
ra, e rave ïa ma te ngakau katoa,
mei te mea e na te Atu, eiaa e na te ta-
ngata; Kua kitea oki e, e rauka mai 24
ta kotou tutaki i te tuanga i te Atu;
te tavini nei oki kotou i te Atu ra i
te Mesia: Ko tei rave i te tuatua-tika 25
kore ra, e tutakiia mai ïa no taua tua-
tua-tika kore tana i rave ra; kare oki
te tu o te tangata e akonoia.

PENE IV.

Kia maata tikai te pure: kia meitaki te aerenga kia riro mai to vao ra: te akau ra i te aroa.

E TE au atu ra, ka o atu te mea 1
tika e te mea tau meitaki i to ko-
tou au tavini; kua kite oki kotou e, e
Atu katoa to kotou i te rangi. 2
E tamou marie i te pure, e akamaroi-
roi oki i te reira, ma te akameitaki oki; 3
Ma te pure katoa ia matou, kia kiritiia
e te Atua te pa tuatua anga na matou,
kia akakite atu matou i te tuatua
ngaro a te Mesia ra, i tapekaia'i au
nei: Kia akakite atu au i taua tuatua 4
ra, mei te tau iaku kia tuatua ra. Ei 5
aerenga akono meitaki to kotou i te
aronga ki vao ra, ma te taporoporo oki
i te taime. Ei tuatua aroa ua anake 6
ta kotou, kia rapakauia i te tai, i te
kite anga i te mea tika kia tuatua atu
ki te tangata katoa ra.
Na Tukiko e akakite atu ia kotou 7
na i te au tuatua katoa noku nei, e tae-
ake akaperepere ïa, e te orometua tua-
tua-mou, e taeake tavini oki i te Atu
8 nei: I unga atu ei au iaia kia kotou,
kia kite aia i te tuatua ia kotou, e kia
akapumaana aia i to kotou na ngakau;
9 Raua katoa ko Onesimo, e taeake aka-
perepere e te tuatua-mou, no ko ia ko-
tou na. Na raua e akakite i to ko nei
au tuatua katoa.
10 Te aroa atu nei a Arisetareko i tapeka
katoaia maua nei ia kotou, e te tama-
iti a te tuaine o Banaba ra, ko Mareko,
(tei poroakiia atu ia kotou na: e kia
tae atu aia kia kotou na, e kite mei-
11 taki mai kotou iaia:) Ko Iesu oki, ko
tei karangaia ia Iuseto ra, no te peri-
tome ratou: Ko ratou anake tei rave
katoa mai i te angaanga i te basileia o
te Atua ra, ko ratou tei akapumaana
12 mai iaku nei. Ko Epaphera, e tavini
no te Mesia, no ko na mai ia kotou na,
te aroa atu nei ia kotou, e te tauta
marie anga i te pure ia kotou kare e
tivata, kia mou apa kore rai kotou ma
te ki *i te kite* i te au anoano katoa o te
13 Atua ra. Ei kite oki au nona, e e ma-
roiroi maata tona ia kotou, e to Laodi-
14 kea, e to Ierapoli. Te aroa atu nei a
Luka rapakau maki akaperepereia nei,
15 e ko Dema, ia kotou. E aroa atu kotou
i te au taeake i Laodikea ra, e ia Nu-
mepa oki, e te ekalesia i tona ngutuare.
16 E kia oti teianei episetole i te tatauia i
rotopu ia kotou na, e akaue atu oki
kotou kia tatau katoaia i te ekalesia i
Laodikea ra, e kia tatau katoa kotou i
17 to Laodikea maira. E ka karanga atu
kia Arekipo, Kia matakite i te taoonga
i rauka ia koe i te Atu, kia tika mei-
taki ia koe.
18 Ko toku teia aroa to Paulo, na toku
uaorai rima *i tata*: Ka akamaara mai
te pirianganaoa i runga iaku nei. Ei
ia kotou te aroa ua. Amene.

TE EPISETOLE MUA A TE APOSETOLO RA A PAULO

I TO TESALONIA.

PENE I.

Te akakite rā Paulo i tona manako meitaki ia ratou.

PAULO, e ko Siluano, e ko Timo- 1
teo, i te ekalesia i roto i te Atua
Metua, e te Atu ra ia Iesu Mesia, i
Tesalonia na: Ei ia kotou te aroa ua, e
te au, no ko mai i te Atua i to tatou
Metua ra, e te Atu oki ia Iesu Mesia.
2 Te akameitaki nei matou i te Atua
ia kotou ravarai, kare e tivata, i te aka-

iki anga ia kotou i ta matou nei pure ;
Kare oki e tivata i te manako i te rave- 3
nga o to kotou akarongo, i te angaanga
o *to kotou* inangaro, e te akakoromaki
o *to kotou* irinaki i to tatou Atu ia
Iesu Mesia, i te aroaro o te Atua o to
tatou Metua ; Te kite nei oki matou, e 4
te au taeake akaperepere ra, i to kotou
iki angaia e te Atua. I te mea kare ta 5
matou evangelia i tae tuatua *vaa* ua
atu ia kotou na, ma te maroiroi katoa
ra, e ma te Vaerua Tapu, e ma te kite
pu tikai ; kua kite oki kotou i to ma-
tou tu i rotopu ia kotou, kia *meitaki*
kotou. E i riro mai nei oki kotou ei 6
aru ia matou, e i te Atu oki, kua āriki
oki kotou i te tuatua ma te mate maata,
ma te rekareka a te Vaerua Tapu : E 7
kua riro oki kotou ei akaraanga na te
aronga katoa i akarongo i Makedonia
na e i Akaia nei. No ko na oki ia ko- 8
tou na te tuatua a te Atu i te aruru
anga, eiaa i Makedonia e Akaia anake
nei, kua varia ra to kotou akarongo i
te Atua i te au ngai ravarai ; auraka
ua matou e tuatua atu i te reira. Ko 9
ratou uaorai tei akakite ia matou i te tu
o to matou o anga atu i roto ia kotou,
e to kotou ariu anga mai ki te Atua,
mei te au idolo maira, e akamori i te
Atua ora e te *Atua* mou : E kia tiaki 10
oki i tana Tamaiti no te rangi mai,
tana i akatu mei te mate maira, *koia
oki* ko Iesu, ko tei akaora ia tatou i te
riri a muri nei.

PENE II.

Te tu o to te evangelia apai angaia mai ia ratou, e te tu oki o to ratou āriki anga ra.

KUA kite oki kotou uaorai, e te 1
au taeake e, kare to matou o
anga atu ki roto ia kotou na i te mea
puapinga kore : Kua kite oki kotou e 2
mate ua matou i muatangana, e te taki-
nga-kino maataia mai, i Philipi ra, i
maroiroi ra matou i to matou Atua i
te tuatua anga atu ia kotou i te eva-
ngelia a te Atua i roto rai i te taumāro
maata. E kare oki ta matou ako anga 3
atu *ia kotou* i te tuatua apa, kare oki i
to te kino, kare oki i te pikikaa :
Ko matou ra i akatikaia e te Atua 4
kia tuku mai i te evangelia ia matou
nei, koia oki matou i tuatua'i ; auraka
ei akarekareka i te tangata, i te Atua ra,
ko tei akara matariki i to matou nga-
kau. Kare ua oki a matou e tuatua 5
taparu, kua kite oki kotou, kare oki e
uuna i te noinoi apinga ; ko te Atua te
kite : Kare oki i umuumu i ta te ta- 6
ngata akameitaki, kare i ta kotou, kare
oki i ta tetai ke, e tika ua ra ia matou
7 i te Aposetolo a te Mesia nei. I maru
ua ra matou i rotopu ia kotou : mei te
metua i matuapuru i tana tamariki ;
8 Koia katoa *matou*, no te maata o to
matou aroa ia kotou, kua tika rava ia
matou i te oronga atu i te evangelia a
te Atua ia kotou na, e auraka oki i te
reira anake, ko matou katoa uaorai oki,
no te mea kua riro kotou ei akapere-
9 pere na matou. Kare oki i ngaro ia
kotou, e te au taeake, i ta matou anga-
anga e te roiroi : i te rave anga i te
angaanga i te po e te ao, kia kore oki
kotou kia teimaa ia matou, i te tuatua
anga atu ia kotou i te evangelia a te
10 Atua. Ko kotou oki te kite e te Atua
katoa, i te meitaki anga, e te tika anga,
e te ara kore anga, o ta matou tuatua i
rotopu ia kotou i te aronga akarongo :
11 Kua kite oki kotou i ta matou ako
anga atu e te akapumaana anga atu e te
akaue anga atu ia kotou ravarai, mei te
12 metua i tana tamariki, Kia tau to ko-
tou aerenga i te Atua ra, i tei nomino
ia kotou no tona basileia e no te ao.
13 E te akameitaki katoa nei matou i
te Atua kare e tivata, i te mea, ka āriki
mai ei kotou i te tuatua a te Atua ta
kotou i kite ia matou nei, kare kotou i
āriki ei tuatua na te tangata, ei tuatua
ra na te Atua, e koia tika rai oki, ko
tei angaanga maroiroi i roto ia kotou
14 i tei akarongo ra : Riro atura oki ko-
tou, e te au taeake, ei aru i te au eka-
lesia a te Atua i roto i te Mesia ra ia
Iesu i Iudea ra ; okotai rai tu to ko-
tou takinga-kino angaia mai e to kotou
15 uaorai, e to ratou i te ngati Iuda ; I tei
ta i te Atu ra ia Iesu, e ta ratou uao-
rai au peroveta, e kua takinga-kino
mai ia matou nei ; kare rava te Atua i
mareka ia ratou, e e enemi oki ratou
16 no te tangata ravarai ; I te akakore
anga mai i ta matou ako anga atu i te
etene kia ora ratou, i te akaki ua anga
i te arite i ta ratou ara, te vaitata
maira ra te riri *o te Atua* ia ratou e tae
ua atu ki te *mate* maata roa ra.
17 Ko matou nei ra, e te au taeake, i
akataka keia akenei matou ia kotou
i te ora iti okotai nei, i te akonoanga i
te kopapa, kare ra i te ngakau, umu-
umu ua akenei ma te inangaro maata
18 kia kite to kotou mata. I anoano ei
oki matou e aere atu ia kotou na ka tu
tai, e ka tu rua oki, ko au nei rai ko
19 Paulo ; na Satani ra i akakore. Eaa
oki to matou irinakianga, e te reka-
rekaanga, e te korona rekarekaanga?
Kare aina ko kotou i mua i te aroaro o

to tatou Atu ra, ko Iesu Mesia kia tae
mai aia ra? Koia ïa, ko kotou to ma- 20
tou kakā e *to matou* rekareka.

PENE III.

Te akakite rū Paulo i tona aroa i te unga anga atu ia Timoteo, ei ako e ei akapumaana ia ratou.

E KARE akera i tika ia matou kia 1
akakoromaki, tika atura ia ma-
tou kia noo ua i Atene, ko *matou*
anake; Unga akenei i to matou taeake 2
ia Timoteo, e tavini no te Atua, e
oa rave angaanga no matou i te eva-
ngelia o te Mesia, ei akatinamou
ia kotou, e ei akapumaana ia ko-
tou, i to kotou akarongo: Kia kore 3
rava tetai tangata kia ngaueue i teia-
nei au mate: kua kite oki kotou ua-
orai e kua akonoia matou no te reira.
Ia matou oki i noo ia kotou na, kua aka- 4
kite atea ua matou ia kotou, e e rokoia
matou e te tumatetenga; e tupu
atura, kua kite oki kotou. No reira 5
oki au, kare akera i tika iaku kia
akakoromaki atu rai, i tono atu ei *ia*
Timoteo, kia kite au i to kotou aka-
rongo, ko te tapikipikiia aea kotou e
taua pikikaa ra, ko te riro ua oki ta
matou angaanga ei mea puapinga kore.
I teianei ra, kua oki mai a Timoteo 6
mei ko na mai ia kotou na, e kua apai
mai i te tuatua meitaki ra, ko to kotou
akarongo e te aroa, e te vai marie anga
o to kotou manako meitaki ia matou,
kare e tivata, ma te anoano maata kia
kite kotou ia matou, mei ia matou
katoa nei oki *kia kite atu* ia kotou
na: No reira i pumaana'i matou ia 7
kotou, e te au taeake, i to matou nei
au mate katoa e te tumatetenga, no to
kotou akarongo; Te mou marie ra oki 8
kotou i te Atu, te ora nei matou i
reira. Eaa ra oki te tu o ta matou 9
akameitaki i te Atua ia kotou, i te
rekareka maata ta matou e rekareka
nei ia kotou i te aroaro o to matou
Atua; Ma te pure tamou tikai i te 10
po e te ao, kia kite matou i to kotou
na mata, e kia akarava oki i tei toe i
to kotou akarongo?
E teianei kia arataki te Atua uaorai, 11
i to tatou ra Metua, e to tatou Atu ia
Iesu Mesia, ia matou ia kotou na. E 12
kia akaki mai te Atu ia kotou i te
aroa, e kia maringi ua ia kotou uaorai,
e te tangata katoa, mei ia matou *e*
aroa ia kotou na: Kia tinamou tikai 13
to kotou ngakau iaia i te tapu, ma te
apa kore, i mua i te aroaro o te Atua,
to tatou Metua ra, kia mama mai to
tatou Atu ra ko Iesu Mesia, ma te
aronga tapu ravarai nona ra.

PENE IV.

Te ako ra kia tamou i te akono meitaki, auraka e maata ua te aue i tei mate ma te akarongo ra.

1 TE tuatua meitaki atu nei rai ma-
tou kia kotou, e te au taeakė, e
te ako atu nei ia kotou i te Atu ra ia
Iesu e, mei ta kotou i kite akenei ia
matou i te tu o to kotou aerenga e tau
ei i te Atua, kia maata atu rai to kotou
2 akapera anga. Kua kite oki kotou
i te au akauenga ta matou i tuku atu
3 ia kotou na te Atu ra na Iesu. Teia
oki to te Atua inangaro, kia akatapuia
4 kotou, e kia kore kotou e akaturi: Kia
kite kotou ravarai e pini ua ake i te
vaio i tona uaorai āriki ma te tapu e te
5 ngateitei; Auraka i te inangaro tika
kore, mei te etene tei kore i kite i te
6 Atua ra: Kia kore rava tetai e rave
i te ara, e te mea tika kore, i tona
taeake i taua mea nei; no te mea na
te Atu e tutaki mai i te reira, ko ta
matou ïa i karanga atu, e kua akakite
7 ua atu ia kotou i muatangana. Kare
oki te Atua i nomino ia tatou no te
8 tuatua viivii, kia tapu ra. E teianei
ko tei patoi mai, kare ïa i te tangata
taná i patoi maira, ko te Atua ra, ko
tei oronga mai i tona Vaerua Tapu
ia matou nei.
9 I te tuatua i te aroa taeake nei,
auraka ua rai au e tata atu i te tuatua
ia kotou: kua apiiia kotou uaorai e
10 te Atua i te aroa ia kotou uaorai. E
te pera tika nei oki kotou ki te au
taeake ravarai i Makedonia katoa ra:
te ako atu nei ra matou kia kotou, e
te au taeake, kia maata ua atu rai;
11 E kia kimi marie oki kotou i te au,
kia akono i ta kotou uaorai au taoonga,
kia rave oki to kotou rima i te angaa-
nga, mei ta matou rai oki i akaue atu
12 kia kotou na; Kia manea to kotou
aerenga i te aronga i vao akera, kia
kore tetai mea e toe ia kotou.
13 E teianei, e te au taeake, kare au
i inangaro e kia kore kotou e kite i te
tuatua i te aronga i topa i te moe nei,
kia kore oki kotou kia taitaia, mei
tetai papaki kare o ratou tiakianga ra.
14 Kua akarongo oki tatou e i mate a
Iesu e i tu akaou akera ki runga, koia
katoa te aronga e moe ki roto ia Iesu
nei, na te Atua ïa e akaoki mai ma
15 ia katoa. Teia ta matou e karanga
atu kia kotou, i ta te Atu ra tuatua,
ko tatou ko te aronga e ora ko te toe

i te ao, ka rokoia mai ei e te Atu, kare
e na mua i te aronga e moe nei. Ko 16
te Atu uaorai oki te ka eke mai mei te
rangi mai ma te maeva, ma te reo o te
angela maata, e ma te pu a te Atua,
e te aronga i mate i roto i te Mesia
ra, te ka tu mai ana ïa ki runga: E 17
muri ake, ko tatou ko te aronga ora e
toe ra, e rave katoaia mai e ratou
katoa i reira, *ka apaiia'i* ki runga ki
roto i te tiao, kia aravei atu i te Atu
ki roto i te reva nei, ka noo mou atu ei
tatou i vaitata uao i te Atu e tuatau ua
atu. E tenana, e akapumaana kotou 18
ia kotou uaorai i teianei au tuatua.

PENE V.

Te aerenga mai o Iesu i te akava anga ra: ta Paulo tuatua ako, kia kite meitaki atu ratou i te au orometua, e kia akono meitaki ratou ia ratou uaorai.

KAREKA i te taime e te tuatau, 1
e *aku* au taeake, auraka ua atu au
a ta atu i te tuatua ia kotou *i te reira.*
Kua kite pu oki kotou uaorai e, te 2
aere maira taua rā o te Atu ra mei
te keia i te po ra. E tuatua oki te 3
tangata e, e au, e kare e kino; ei reira
ratou e rokoia uaia mai ei e te mate
viviki, mei te vaine nui kia rokoia e
te mamae ra; e kare rava ratou e ora.
Kareka kotou, e te au taeake, kare ïa 4
i roto i te poiri, ka rokoia mai ei kotou
e taua rā ra mei te keia. E tamariki 5
anake kotou no te mārama, e tamariki
no te ao; kare tatou i to te po, e to
te poiri. E teianei, auraka tatou e 6
moe, mei tetai papaki ra, kia ara ra, e
e akono meitaki. Ko tei moe ra oki, i 7
moe ïa i te po; e te akakona ra, e
akakona ïa i te po. Ko tatou ra, ko 8
to te ao ra, ei akono meitaki to tatou,
ma te tapoki-umauma ra, ko te aka-
rongo e te inangaro, i te kakau anga;
e ma te manako ora ei pare. Kare 9
oki tatou i akonoia e te Atua no te riri,
kia rauka ra te ora i to tatou Atu ra
ia Iesu Mesia, Ko tei mate no tatou, 10
e te ara ra tatou, *ko te reira ïa*, e te
moe ra tatou, *ko te reira ïa*, kia ora
11 tatou, ei vaitata ua rai iaia. E tenana,
e akapumaana kotou ia kotou uaorai,
e akatupu i te meitaki tetai ki tetai,
mei ta kotou rai oki e rave nei.
12 Te ako atu nei matou ia kotou, e te
au taeake, e kite atu kotou i te aronga i
rave i te angaanga *a te Atu* ki roto
ia kotou na, ko te akakite ki rungao
ia kotou i te Atu nei, e te ako atu oki
13 ia kotou; E kia maata rava i te aka-
ngateitei ia ratou ma te aroa no ta
ratou angaanga. *E* ei au oki to roto
14 ia kotou uaorai. E te karanga atu
nei rai matou kia kotou, e te au taeake,
e ako atu kotou i te akono kore, e aka-
pumaana atu i te ngakau taitaia, e
tauturu atu i tei apikepike, kia roa te
akakoromaki anga i te tangata ravarai.
15 Kia matakite, kia kore rava tetai e
tutaki i te kino ki te kino i te tangata
ravarai; e kimi marie ra i te meitaki,
auraka e tivata, i roto ia kotou uaorai
16 e te tangata katoa ra oki. Auraka e
17 tukutuku i te rekareka. Auraka e
18 tukutuku i te pure. E akameitaki
i te Atua i te au mea katoa ra; ko to
te Atua ïa anoano i te Mesia nei ia Iesu
19 ia kotou na. Auraka e tinai i te Vaerua
20 ra. Auraka e akono kino atu i te
21 totou anga ra. E akara matariki ma-
rie i te au mea katoa ra; e te meitaki
22 ra e tāpu marie. E kopae atu i te au
23 mea tu kino ra. Kia akatapu rava
mai te Atua au uaorai ia kotou; e kia
tiakiia mai te tangata katoa ra, to ko-
tou vaerua, to kotou ngakau, e te ko-
papa katoa, ma te ara kore, e tae ua
atu i te aere anga mai o to tatou Atu
24 ra o Iesu Mesia. E tuatua-mou tana, ta
tei nomino mai ia kotou, e nana e rave.
25 E *aku* au taeake ra, e pure ia matou.
26 E aroa atu i te au taeake ravarai i
27 te ongi tapu. Te akataputou atu nei
au ia kotou i te Atu ra, kia tatauia
teianei episetole i te au taeake tapu
katoa ra.
28 Ei ia kotou te aroa ua o to tatou
Atu ra o Iesu Mesia. Amene.

TE EPISETOLE RUA A TE APOSETOLO RA A PAULO

I TO TESALONIA.

PENE I.

Te akakite rā Paulo i tona manako meitaki ia ratou, ei akapumaana ia ratou i to ratou takinga-kino angaia: e mate to te aronga kino kia tae ki te rā o te Atu.

PAULO, e ko Siluano, e ko Timo- 1
teo, i te ekalesia i roto i te Atua
ra i to tatou Metua, e te Atu oki ia
Iesu Mesia, i Tesalonia: Ei ia kotou 2
te aroa ua, e te au, no ko mai i te
Atua i to tatou Metua, e te Atu ra oki
ia Iesu Mesia.
E mea tika ia matou kia akamei- 3
taki i te Atua ia kotou, e te au taeake,
eiaa e tivata, e tau ïa, no te mea te
tupu maata ra to kotou akarongo, e to
kotou aroa ia kotou uaorai e pini ua
ake, kua maata rava ïa; Ko matou 4
uaorai oki te paapaa ia kotou i te au
ekalesia o te Atua, i to kotou aka-
tupua ua, e te akarongo, i to kotou ta-
kinga-kino angaia mai, e te au mate
oki ta kotou i akakoromaki na: Ei 5
akakite anga i te tuatua-tau tikai a te
Atua, e kia karangaia kotou e aronga
tau i te basileia o te Atua, no reira
kotou i mate ei: E mea tika ïa i te 6
Atua kia tutaki i te aronga i mate ei
kotou na i te mate: Kareka ia kotou i 7
tei takinga-kinoia ra, ko te ora ïa *tana
e tuku mai* no tatou katoa nei, kia mama
mai te Atu ra ko Iesu mei te rangi
mai, ma tana au angela mana katoa
ra, Ma te ai mura ra, i te tuku anga 8
mai i te mate i te aronga kare i kite
i te Atua, e tei kore i akarongo i te
evangelia o to tatou Atu o Iesu Mesia:
Ko te ka akautungaia mai ïa i te mate 9
mutu kore mei te aroaro atu o te Atu
ra, e te kakā o tona mana; Kia tae 10
ki te rā e tae mai ei aia ra, kia aka-
kakāia aia i tona aronga tapu, e kia
umereia i te aronga katoa i akaro-
ngo ra, i taua rā ra, (no te mea kua
akarongoia ta matou tuatua i roto ia
kotou na.) I pure ei oki matou kia 11
kotou, kare e tivata, kia akatau to
tatou Atua ia kotou i taua nomino-
anga nei, e kia akatupu ua aia i te
takinga-meitaki o *tona* ra meitaki, e
te angaanga ra ko te akarongo ma te
12 maroiroi; Kia akakakāia te ingoa
o to tatou Atu ra o Iesu Mesia ia
kotou, e ko kotou oki *kia akakakāia*
iaia, i te aroa ua o to tatou Atua o te
Atu ra o Iesu Mesia.

PENE II.

Ko te kino ana te ka tupu ka tae mai ei te Mesia: e tuatua ako kia mou marie te aronga akarongo.

1 TE anoano nei ra matou, e te au
taeake, i te tuatua i te tae anga
mai o to tatou Atu o Iesu Mesia ra, e
to tatou putuputu anga i vaitata iaia
2 ra, Kia kore to kotou ngakau e nga-
ueue vave, kia kore e poitirere, i tetai
vaerua atu, e te tuatua, e te leta, mei
te mea e no ko nei atu ia matou nei, *i te
na ko anga atu e,* kua vaitata rava te
3 rā o te Mesia ra. Auraka rava kotou
e vavare i te tangata katoa; ko te aka-
ruke anga ana te ka tupu na mua, *e
tae ei ki taua rā ra,* e e akakiteia mai
oki taua tangata ara ra, ko te tamaiti
4 o te mate; Ko tei māro mai e te aka-
teitei rava iaia uaorai i te au mea
katoa e karangaia e, e Atua, i tei aka-
moriia ra; e kua noo Atua ua mai aia
i roto i te nao o te Atua, i te akakite
ua anga mai iaia uaorai e, ko te Atua
5 aia. Kua ngaro aina ia kotou e, iaku
rai i noo i o kotou na, kua akakite atu
6 au ia kotou i teianei au tuatua? E
teianei, kua kite kotou i te tāpu, kia
tae ki tona uaorai tuatau tikai e aka-
7 kiteia'i. Te angaanga ua nei rai taua
kino ngaro ra i teianei; ko tei tāpu ra i
teianei, *ka tāpu mairai,* e kia apai keia
8 atu aia. Ei reira taua Kino ra e aka-
kiteia'i, ko ta te Atu ïa e rave e pou
takiri atu i te a'o o tona vaa, e e aka-
kore takiri atu i te kakā o tona tae
9 anga mai: *Ko taua Kino* ra e tau tona
aerenga mai i te ravenga ririnui a Sa-
tani ra, ma te mana e te akairo, e te
10 semeio pikikaa ra, E ma te tuatua-
tika kore pikikaa katoa ra, i rotopu i

te aronga e mate ra; no te mea kare
ratou i āriki i te tuatua-mou ma te
inangaro, kia ora ratou. No reira oki 11
te Atua e tuku mai ei i te ririnui o te
pikikaa ki runga ia ratou, e e aka-
rongo atu rai ratou i taua pikikaa ra:
E e ope takiri ratou i te akaapaia, i tei 12
kore i akarongo i te tuatua-mou, i tei
navenave i te tuatua-tika kore ra.
Kia akameitaki ra matou i te Atua 13
ia kotou auraka e tivata e tika'i, e te
au taeake akaperepereia e te Atu ra, no
te mea kua ikiia kotou e te Atua mei
muatangana mairai, kia ora i te aka-
tapu a te Vaerua e te akarongo i te
tuatua-mou: I nominoia'i oki kotou e 14
ia i ta matou nei evangelia, kia rauka
te kakā o to tatou Atu ra o Iesu Mesia.
Ka tu marie rai, e te au taeake, e mou 15
piri tikai oki i te au mea i tukuia atu *kia
kotou na*, ta kotou i apii ra, i te tuatua
o te vaa ra, e i ta matou ra oki epise-
tole. E teianei, na to tatou Atu ko 16
Iesu Mesia uaorai, e te Atua, ko to
tatou Metua ra, ko tei aroa mai ia
tatou nei, e kua oronga mai oki te
rekareka mutu kore, e te irinakianga
meitaki i *tona* aroa ua, E akapumaana 17
mai i to kotou ngakau, e e akatinamou
oki ia kotou i te au angaanga e te au
tuatua memeitaki katoa ra.

PENE III.

Te karanga ra e kia pure ratou kia oro ua te tuatua meitaki: te akono anga e tau ia ratou i te tangata aerenga tau kore.

E TEIANEI, e te au taeake, e pure 1
ia matou, kia oro ua te tuatua a
te Atu e kia akakakāia, mei tei i o ko-
tou na; E kia akaoraia matou i te 2
tangata kikino e te akono kore; kare
oki i ope katoatoa te tangata i te aka-
rongo. E tuatua-mou ra ta te Atu, 3
nana kotou e akatinamou, e e akaora
oki *ia kotou* i te kino. E te irinaki nei 4
matou i te Atu ia kotou, e te rave na
kotou, e ka rave rai kotou, i ta matou
e akaue atu ia kotou na. E kia akatae 5
oki te Atu i to kotou ngakau i te aroa
o te Atua, e i te akakoromaki o te
Mesia ra.
6 Te ako atu nei oki matou ia kotou, e
te au taeake, i te ingoa o to tatou Atu
o Iesu Mesia, e akataka ke mai kotou
i te taeake aerenga tika kore ra, kare i
tau i te tuatua tana i kite ia matou
7 nei. Kua kite oki kotou uaorai e, kia
aru mai kotou ia matou e tika'i: kare
to matou i te aerenga tika kore i roto
8 ia kotou na: Kare matou i kai ua i ta
etai ke ra kai; kua rave ra matou i te
angaanga ma te roiroi i te po e te ao,
kia kore rava tetai o kotou e teiaa ia
9 matou nei: Kare ra mei te mea e, kare
e tau ia matou; kia riro ra matou ei
akaraanga na kotou, kia aru mai ko-
10 tou ia matou nei. E kua akaue atu
oki matou ia kotou ia matou rai i ko na
ia kotou na e, ko te tangata kare e rave
i te angaanga, auraka katoa aia e kai-
11 kai. Te akarongo nei oki matou e,
e aerenga tika kore to tetai papaki o
kotou na, kare e rave i te angaanga, e
akara matariki ra i ta tetai ke ra akono
12 anga. Ko te aronga ra e pera ra, te
akaue atu nei matou, e te ako atu nei
i *te ingoa o* to tatou Atu o Iesu Mesia
e, e rave marie ratou i ta ratou uaorai
angaanga, ka kai ei i ta ratou uaorai kai.
13 Kareka kotou, e te au taeake, auraka
e akaroiroi i te rave anga i te mei-
14 taki. E te tangata kare i akarongo
i ta matou tuatua i teianei episetole,
akairo atu i te reira tangata, e eiaa e
15 kapiti atu iaia, kia akama aia. Auraka
ra e tuatua e enemi, e ako atura ei
16 taeake. E teianei, kia oronga mai te
Atu, nona uaorai te au, i te au no ko-
tou i te au mea katoa nei auraka kia
mutu. Ei vaitata uaorai te Atu ia ko-
tou katoa na.
17 Ko toku teia aroa anga atu *ia kotou*,
to Paulo, na toku uaorai rima *i tata*,
ko te akairo ïa i te au episetole katoa;
18 e na reira au kia tata: Ei ia kotou
katoa te aroa ua o to tatou Atu o Iesu
Mesia. Amene.

TE EPISETOLE MUA A TE APOSETOLO RA A PAULO

IA TIMOTEO.

PENE I.

Te akakiteia nei a Timoteo kia akono meitaki i te taoonga i tukuia atu iaia ra.

PAULO, e aposetolo na Iesu Mesia, 1
i te akaue a te Atua to tatou ora,
e te Atu ko Iesu Mesia, to tatou iri-
nakianga; Kia Timoteo, *taku* tamaiti 2
tikai i te akarongo: *Ei ia koe* te aroa
ua, te takinga-meitaki, *e* te au, no ko
mai i te Atua i to tatou Metua ra, e no
te Mesia ra no Iesu to tatou Atu nei.
I porokiroki marie atura au ia koe, 3
iaku i aere i Makedonia ra, e noo rai
koe i Ephesia ra, kia ako atu koe i tetai
pae, auraka ratou e apii i te tuatua ke.
Auraka e akono i te fabula, e te tui 4
tangata openga kore, e tupu ei te māro
ra, kare te maroiroi a te Atua i te aka-
rongo ra. E te openga o taua akaue- 5
nga nei, ko te aroa ïa no roto i te
ngakau mā, e te akava-ngakau mei-
taki, e te akarongo pikikaa kore; Ko 6
tei kore i akonoia e tetai papaki ra, e
kua tatipake akenei i te tuatua neneva
ra; I inangaro e ei apii ture ratou; 7
kare ra i kite i ta ratou uaorai i tuatua
ra, e te au mea e māroia e ratou ra.
Kua kite ra tatou e, e mea meitaki te 8
ture, kia tau ta te tangata ravenga i
taua ture ra; Kua kite oki e, kare te 9
ture i akonoia no te tangata tuatua-
tika, no te akaapa ture ra e te ako-
ngata, no te paieti kore, e te rave ara,
no te viivii e te akono kore, no te ta
metua tane, e te ta metua vaine, e te
ta tangata oki, E te akaturi, no te 10
sodoma, no te keia tangata, no te
pikikaa, no te taputou pikikaa ra,
e te au mea katoa kare e tau i te
tuatua ora nei; I te evangelia kakā o 11
te Atua kakā i tukuia mai iaku nei.
E te akameitaki nei au i to tatou Atu i 12
te Mesia ra ia Iesu, i te akamaroiroi
mai iaku nei, koia i tuatua iaku i te
pikikaa kore, e kua akataoonga orome-
tua mai *iaku* nei; I tei akakino oki i 13
muatangana, e te takinga-kino, e te
rave kino atu. I aroaia maira au, no
te mea kua pera kite kore ua au no te
14 akarongo kore, I maata roa ra te aroa
ua o to tatou Atu ma te akarongo e te
15 anoano i te Mesia ra ia Iesu. E tua-
tua-mou teia, e te tau oki kia ārikiia e
te tangata ravarai, e i aere mai te
Mesia ra ko Iesu i te ao nei, e akaora
i te aronga ara: ko au oki to ratou i
16 maata. Teia ra te mea i aroaia mai ei
au, kia kitea te akakoromaki maata
rava o Iesu Mesia iaku, *i tei maata i
te ara nei*, ei akaraanga na te aronga e
akarongo iaia a muri atu, e rauka atu
17 te ora mutu kore. E teianei, ei te
Ariki au mutu kore, te mate kore, e
te kitea kore kia akara ra, ei te Atua
pakari okotai kare atu, ei iaia te teitei,
e te kakā, e tuatatau ua atu. Amene.
18 Te tuku atu nei au i teianei poroki
ia koe, e *taku* tamaiti e Timoteo, e mei
tei te au tuatua i akakite ateaia mai ia
koe i muatangana ra, kia ta koe i te
19 tamaki meitaki i taua *tuatua* ra; I te
tamou marie anga i te akarongo, e te
akava-ngakau meitaki; i tei kopaeia e
tetai papaki, e kua akangaa pai oki i te
20 akarongo. No ratou Humenaio ra
raua ko Alesanedero; ko tei tukuia ïa
e au kia Satani, kia kite raua e, auraka
e akakino.

PENE II.

E pure no te tangata ravarai e tika'i: okotai Atua, okotai Arai: to te vaine akono anga.

1 ETAMATA ana au i te ako atu *ia
koe* e, ei te akaora, te pure, te pati,
e te akameitaki *i te Atua*, i te tangata ka-
2 toa nei; I te ui ariki, e te aronga mana
katoa ra, kia noo kanga koreia mai
tatou, ma te au, ma te paieti, e te
3 akono meitaki. E mea meitaki oki te
reira, e te tau ki mua i te aroaro o to
4 tatou Ora ra o te Atua; Ko tei ina-
ngaro i te tangata katoatoa kia ora, e
kia rauka te kite i te tuatua-mou.
5 Okotai oki Atua, okotai oki Arai i
rotopu i te Atua e te tangata, ko te

tangata ra ko Iesu Mesia; Ko tei oro- 6
nga iaia uaorai ei oko i te tangata ka-
toa: kia akakiteia i te tuatau tika ra.
I akonoia'i au nei ei ako, e ei aposetolo, 7
(e tuatua-mou taku i te Mesia nei, kare
au i pikikaa,) ei apii i te etene i te
akarongo e te tuatua-mou.

E teianei ko toku ïa anoano i te au 8
tane ra, kia pure i te au ngai katoa ra,
ma te apai i te rima viivii kore ki ru-
nga, ma te riri kore, e te māro kore:
E te au vaine ra oki, kia akamanea ia 9
ratou uaorai i te kakau e tau ra, ma
te akatietie kore, e te akono meitaki;
auraka ma te rauru iri, e te auro, e te
poe, e te kakau oko maata ra; Ma te 10
tuatua meitaki ra, ko tei tau i te au
vaine i mou i te paieti ra. E apii te 11
vaine ma te muteki ua e te kauraro
marie. Kare ra e tika iaku kia apii te 12
vaine, e kia akateitei ki runga i te tane
ra, kia muteki ua ra. Ko Adamu oki 13
tei angaia na, i muri ake a Eva. Kare 14
oki a Adamu tei vavare ana, ko te
vaine ra tei vavare, ko tei araia na ïa.
E ora ra aia i te anau anga i te tama- 15
riki kia noo ratou ma te akarongo, e te
aroa, e te tapu, ma te akono meitaki.

PENE III.

Te tu e tau ei i te episekopo, e te diakono, e ta ratou au vaine: te tuatua ngaro o te paieti.

E TUATUA-MOU teia, kia ina- 1
ngaro tetai tangata i te taoonga
episekopo ra, kua inangaro aia i te
angaanga meitaki. Ei tangata apa kore 2
ra te episekopo e tika'i, ei tangata vaine
okotai, *e* te maroiroi, *e* te akono meitaki,
e te noo marie, *e* te kite i te tangata
ke ke, *e* te tau kia apii; Eiaa e ta- 3
ngata inu ua i te wina, eiaa ei tangata
momoto, eiaa e morimori apinga i te
mea tika kore ra; ei tangata maru ra,
eiaa ei tangata tauetono, eiaa ei noinoi
moni; Ei arataki meitaki i tona uaorai 4
ngutuare ra ma te maru, e tana au
tamariki i te kauraro marie anga iaia:
(Ko te tangata oki kare i kite i te ara- 5
taki i tona uaorai ngutuare, eaa e tika'i
iaia kia tiaki i te ekalesia a te Atua?)
Auraka ei tangata akarongo ou ua mai, 6
ko te akateiteiia aea aia e te nengone-
ngo, e rokoia iora aia i te akaapa *i aka-
apaia'i* te diabolo ra. Ei rongo mei- 7
taki oki tona i te aronga ki vao ra e
tika'i; ko te rokoia aea aia i te aka-
kino, e te pikikaa a te diabolo. Koia 8
katoa oki te au diakono, kia mamaru
katoa ïa, eiaa ei vaa rua, eiaa ei inu ua
i te wina, eiaa ei morimori apinga i te
9 mea tika kore ra; Ei tangata tāpu
marie i te tuatua ngaro i akarongoia
nei ma te akava-ngakau viivii kore.
10 Kia na mua rai oki i te timata marie
ia ratou, e kare e tapepeanga, ka rave
11 ei ratou i te taoonga diakono ra. Mei
te reira katoa te au vaine i te maru *e
tika'i*, eiaa ei tapepe ua, ei maroiroi ra,
e te pikikaa kore, i te au mea katoa ra.
12 Ei tangata vaine okotai anake te au
diakono, i te arataki meitaki anga oki
i ta ratou tamariki e to ratou uaorai
13 ngutuare. Ko te aronga oki i rave
meitaki ana i te taoonga diakono ra,
e ngai meitakì tei rauka ia ratou, e te
maroiroi maata i te akarongo i te Mesia
ra ia Iesu.
14 Te tata nei au i teianei au tuatua ia
koe, te manako nei ra, kua vaitata au i
15 te tae atu i ko na ia koe na: Kia roa
ra au, kia kite koe i taau akono anga
tika i roto i te are o te Atua ra, ko te
ekalesia o te Atua ora ra, ko te pou e
te rangorango o te tuatua-mou ra.
16 Kua tika katoatoa oki e, e tuatua
ngaro maata to te paieti nei, *koia oki
te tuatua ra e*, i kitea mai te Atua i
roto i te tangata nei, i akatikaia mai e
te Vaerua, i akaraia e te au angela, i
tuatua aereia ki o te etene, i akaro-
ngoia i te ao nei, *e* raveia atura ki ru-
nga i *tona uaorai* ao.

PENE IV.

Te akakite mamao mai nei a Paulo i te tuatua pikikaa te ka tupu i te au tuatau a muri atu: te tuatua i akoia atu kia Timoteo.

1 TE tuatua pu ua maira te Vaerua,
e kia tae ki te au tuatau a muri
atu e akaruke ei tetai papaki i tei aka-
rongoia nei, i te akono anga atu i te au
vaerua pikikaa, e te tuatua o te au
2 demoni ra; No te pikikaa oki o te
aronga tuatua pikikaa ra; ko te aro-
nga i tungia to ratou akava-ngakau ki
3 te auri vera; I te akakore anga i te
akaipoipo, e auraka e kai i tetai papaki
kai, i ta te Atua i anga kia kaingaia ma
te akameitaki e te aronga i akarongo,
4 e tei kite i te tuatua-mou ra. E mea
meitaki anake oki ta te Atua i anga,
kare e akarukeia, kia kaingaia ra ma
5 te akameitaki *i te Atua*: E tapu ïa oki
i te tuatua a te Atua e te pure.
6 Kia akakite atu koe i te au taeake i
teianei au tuatua, ka riro koe ei tavini
meitaki no Iesu Mesia, i angaiia i te
tuatua i akarongoia nei, i taua tuatua
7 meitaki taau i kite tikai na. Kareka
te fabula paieti kore a te aronga vaine

tangata metua ra, e akaruke atu ïa, e
akamātau ua ra koe i te paieti. Ko 8
te akamātau i te tino nei, e puapinga
mea ngiti ua to reira: kareka te paieti
ra, e puapinga to te reira i te au mea
katoa nei, e meitaki tei akakiteia mai
to te reira i teianei ao, e te ao a muri
atu. Ko te tuatua-mou oki teia, e te 9
tau oki kia āriki katoatoaia. No reira 10
oki tatou nei i roiroi ei, e i akakoro-
maki ei i te akakino, no te mea te iri-
naki nei tatou i te Atua ora ra, i te
Ora o te tangata katoa nei, e maata
atura i te aronga i akarongo.

E akaue ua atu, e e apii ua atu, i 11
teianei au tuatua. Auraka rava e ta- 12
ngata e akavaavaa mai i toou ou anga
ra, ei akaraanga ra koe na tei akarongo
ra, i te tuatua, i te aerenga, i te aroa, i te
tu o te ngakau ra, i te akarongo ra, i te
viivii kore. E akamaroiroi rai i te ta- 13
tau i te tuatua, *e* te ako, *e* te apii, e tae
ua atu au ra. Auraka e vaio uaia tei 14
orongaia mai e *te Vaerua* i roto ia koe
na; i orongaia mai ia koe ma te totou ra,
e te tuku katoa anga i te rima o te au
peresibutero ki rungao *ia koe.* Ka 15
akamanako tikai i teianei au tuatua;
ko taau ïa e rave auraka e tivata; kia
kite te tangata katoa i te tupu anga o
toou kite. Kia matakite ia koe, e 16
taau e apii ra; e tamou tika rai i te
reira: tei te akapera oki e ora'i koe,
e te aronga katoa e akarongo mai ia
koe ra.

PENE V.

Te akono anga kia ako; e te akono anga oki i te vaine takaua ra.

EIAA e kauvae atu i te tangata pa- 1
kari, e ako atura, mei te mea e
metua, *e* te au tangata ou ra, ei taeake
ïa; E te au vaine pakari ra, mei te 2
metua vaine, *e* te au vaine ou ra, ei
tuaine ïa, ma te akono meitaki. E 3
kite meitaki atu i te au vaine takaua
ra, i te takaua tikai ra. Ko te vaine 4
takaua ra, e tamariki tana e te moko-
puna, e rave ana ratou i te paieti i te
angai anga i to ratou uaorai ngutuare,
ka tutaki atu ei i to ratou au metua ra:
e mea meitaki te reira e te tau oki i te
aroaro o te Atua. E teianei, ko te 5
vaine takaua tikai, e kare e uraura toe,
te irinaki ra ïa i te Atua, ma te tamou
oki i te pure, e te pati anga atu, i te po
e te ao. Kareka ko tei akatika ua i ta 6
te kopapa nei, kua mate ïa ka ora
ua'i. E tuku atu koe i teianei au tua- 7
tua *ia ratou*, kia kore ratou kia ē. Ko 8
te tangata oki kare i takinga-meitaki i
tona uaorai, e maata ua atu rai i tona
uaorai ngutuare, kua akaruke ïa aia i
te akarongo, e e maata atu ïa tona
kino i to te tangata akarongo kore ra.
9 Auraka ei vaine takaua tei kore i tae
ki te ono i te ngauru o tona mataiti e
10 ikiia ra, ei vaine na te tane okotai, *E*
te rongo meitaki i te tuatua meitaki ra,
i apii ana i tana tamariki, i kite mei-
taki ana i te tangata ke ke, i orei ana i
te vaevae o te aronga tapu, i tauturu
ana i te aronga maki, i rave maroiroi
ana i te au angaanga memeitaki katoa
11 ra. Eiaa ra te au vaine ou i takaua
ra; kua iu anake ratou i ta te Mesia
12 ra, kua akaipoipo ïa; E akaapaanga
tei ia ratou, no te mea kua kopae ratou
13 i to ratou akarongo muatangana ra. E
no te akatau, kua akamātau ratou i te
koka aere ua i tera are i tera are; kare
ra i te akatau anake, e apai tuatua oki
ratou, e te akara matariki i ta tetai ke
ra akonoanga, i te tuatua anga oki i
14 te au mea tika kore ra. E teianei, teia
taku tuatua i te au vaine ou ra, ka akai-
poipo ratou, kia anau tama, e akono
meitaki i te ngutuare, eiaa to te enemi
15 ei akakinoanga. Kua tatipake takere
ana oki tetai aronga i te aru anga atu
16 ia Satani. E vaine takaua to *te ngu-
tuare o* tetai tangata akarongo, e to
tetai vaine akarongo ra, e tauturu aia i
taua *takaua* ra, e eiaa te ekalesia e aka-
teiaaia, kia tika i te reira kia tauturu i
te au takaua tikai.
17 Ko te au peresibutero i arataki mei-
taki ra, kia maata atu ïa i te akateitei
atu, kia maata atura i tei angaanga i te
18 ako e te apii ra. Te na ko maira oki
te tuatua i tataia ra e, "Auraka koe e
topiri i te vaa o te bovi e takatakai i te
sitona ra." E "E tau te rave angaanga
19 i tana tutaki." Eiaa e akono atu i te
tapepe anga i te peresibutero, mari ra
kia toko rua, e kia toko toru ake kite.
20 Ko tei rave i te ara ra, e ako atu ki
mua i te aroaro o te tangata katoa ra,
kia mataku katoa tetai aronga.
21 Te ako ua atu nei au *ia koe* i mua i
te aroaro o te Atua, e te Atu ra ko
Iesu Mesia, e te au angela i ikiia ra e,
e akono koe i teianei au tuatua, eiaa e
akaapa mamao ua ana, eiaa oki te
22 akatika pae tai ua. Eiaa e rapurapu
i te tuku i te rima ki runga i te ta-
ngata, auraka e kapiti katoa atu i ta
etai ke ra ara: kia vai apa kore rai
23 koe. Oti ra ua i te inu ua i te vai, ei
manga wina iti ra taau, no to kopu oki,
24 e no te maki putuputu noou ra. Te
vai ua nei te ara a tetai papaki tangata,
te na mua ra ïa, e taka ua atura; ka-

reka ta tetai papaki, na muri ïa *te*
kitea. Koia katoa te tuatua meitaki *a* 25
tetai papaki, te kitea uaia nei ïa na
mua: e te kore i kitea ra, kare rai e
ngaro me uuna.

PENE VI.

Te akono anga o te tavini: te apii anga tika kore: te meitaki maata o te paieti: te kino o te anoano moni: te akono anga e tau i te aronga apinga maata.

KO te au tavini katoa i roto i te 1
zugo ra, kia akangateitei rava
atu ratou i to ratou uaorai au pu; kia
kore te ingoa o te Atua e tana tuatua
e akakinoia. E te au *tavini* e pu aka- 2
rongo to ratou ra, eiaa ratou e akavaa-
vaa atu, no te mea e e taeake; kia
maata atura to ratou akarongo *i reira*,
no te mea e aronga akarongo e te aka-
perepereia, tei rauka katoa taua mei-
taki ra.

Ko teianei au tuatua taau e apii atu,
e e ako atu oki. E e tuatua ke ta 3
tetai tangata e apii ra, kare i tau i te
tuatua ora a to tatou Atu a Iesu
Mesia, i te tuatua e tau i te paieti ra;
E nengonengo ïa, e te kite kore, kua 4
auouo ua i te ui e te māro anga tuatua,
e tupu ei te vareae, te tamaki, te tua-
tua akakino, te manako kino, Te māro 5
anga tika kore oki a te aronga ngakau
kino ra, e kare ua e tuatua-mou ra,
ko tei manako ko te mea e rauka'i te
apinga ra, ko te paieti ïa; e akataka
ke atu koe i te reira. Kareka te paieti 6
e te mareka ua ra, ko te apinga maata
ïa. Kare ua oki a tatou apinga i apai 7
mai ki *teianei* ao; *e* kua kitea tikaia
e kare takiri e apinga e tika kia apai
katoa kia aere ke tatou nei. E teia- 8
nei, e kai ta tatou, e te kakau, kia
mareka tatou i te reira. Kareka te 9
aronga e māro e kia maata te apinga, e
rokoia ïa e te timataanga, e te ereere, e
te anoano neneva e manganui, e kino
ei ra, e tomo takiri atu ei te tangata ki
roto i te ngai e pou ei e te mate. Ko 10
te anoano maata oki i te moni te tumu
o te au kino katoa nei; kua taka ke
rava oki tetai aronga i te akarongo nei,
i te umuumu anga i te reira, e kua ko
mama rava ia ratou uaorai i te iriea e
manganui.
11 Kareka koe, e te tangata o te Atua
na, ka rere ke koe i te reira: e aruaru
atu i te tuatua-tika, te paieti, te aka-
rongo, te anoano, te akakoromaki, *e* te
12 maru. Kukumi ua ïa i te kukumi-
anga meitaki ra i te akarongo; e opu
atu i te ora mutu kore, i nominoia'i
koe, e kua aaki oki i te aakianga tuatua
meitaki ki mua i te aroaro o te kite e
manganui ra.
13 Te akaue atu nei au ia koe ki mua i
te aroaro o te Atua, ko te akaora i te
au mea katoa nei, e to te Mesia ra to
Iesu, ko tei aaki i te aakianga tuatua
meitaki ki mua i te aroaro o Ponotio
14 Pilato ra; E e tamou tikai koe i taua
akauenga nei, eiaa ei ngai kino, eiaa
ei apa, e tae ua atu i te mama anga
15 mai o to tatou Atu o Iesu Mesia: Ko
tana e akakite mai kia tae ki tona tua-
tau, ta Tei meitaki, e Tei iaia anake
ra te mana ra, ko te Ariki o te
au ariki, e te Atu o te aronga atu ra;
16 Tei iaia anake ra te mate kore, e te
noo ra oki ki roto i te mārama kare e
taea e te tangata katoa; ko tei kore
rava oki i akaraia e te tangata katoa,
e kare takiri oki e tika kia akara: ei
iaia te akangateitei, e te mana, e tuatau
ua atu. Amene.
17 E ako atu i te aronga apinga maata i
teianei ao, eiaa ei ngakau teitei, eiaa
oki e irinaki i te apinga maata kitea
kore, ei te Atua ora ra, ko tei oronga ua
mai i te au mea katoa nei ei rave anga
18 na tatou; Kia takinga-meitaki ratou,
e kia apingaia ra i te angaanga meitaki
ra, kia maata atu ïa ia ratou kia oro-
19 nga aere, kia tau i te uipa; I te aka-
putu marie anga i te meitaki tumu no
ratou uaorai a muri atu, kia rave ratou
i te ora mutu kore.
20 E Timoteo e, e akono meitaki i tei
tukuia atu ia koe na, e ariu ke koe
i te tuatua rikiriki paieti kore kare
e puapinga ra, e te tuatua taumā-
21 roia ra i tapikipikiia e e kite: Ko tei
tāpuia e tetai pae ra, e tatipake rava
akenei i te akarongo.

Ei ia koe te aroa ua. Amene.

TE EPISETOLE RUA A TE APOSETOLO RA A PAULO

IA TIMOTEO.

PENE I.

To Paulo arou ia Timoteo, e tona akarongo pikikaa kore: ko Onesiphoro.

PAULO, e aposetolo na Iesu 1
Mesia, i te anoano o te Atua ra,
no te ora i te Mesia ra ia Iesu i tua-
tuaia maira, I *taku* tamaiti akapere- 2
pere, ia Timoteo: *ei ia koe* te aroa ua,
te tangi, *e* te au, no ko mai i te Atua
Metua ra, e to tatou Atu ra ko Iesu
Mesia.
Te akameitaki nei au i te Atua, 3
(taku e akamori nei ma te akava-nga-
kau viivii kore mei *taku* ui tupuna ka-
toa ra,) i te mea e tika iaku kia ma-
nako ia koe i taku nei pure i te po e te
ao, auraka e tivata; Te manako nei au 4
i taua aue noou ra, e anoano maata
toku kia kite atu au ia koe, kia aka-
kiia mai au i te rekareka; Te ma- 5
nako nei oki au i te akarongo pikikaa
kore i roto ia koe na, ko tei vai marie
i roto i to tupuna vaine ia Loi i mua-
tangana ra, e i roto katoa i to metua
vaine ia Eunike; e te manako nei au
e, tei roto katoa ia koe na. E teianei, 6
e tuatua atu ei au ia koe, kia maara
koe e, e akaaraara koe i tei roto ia koe
i oronga uaia mai e te Atua i te tuku
anga i taku rima ki rungao *ia koe* na.
Kare oki i te ngakau kopē ta te Atua 7
i oronga mai no tatou; te *ngakau* ma-
roiroi ra, e te aroa, e te ngakau akono
meitaki. Eiaa koe e akama i te tua- 8
tua-akakite a to tatou Atu, e eiaa
katoa *e akama* iaku i tona tangata
tapekaia nei, e āriki katoa ra koe i te
mate o te evangelia nei i te maroiroi o
te Atua ra; Ko tei akaora ia tatou nei, 9
e kua nomino ia tatou i te nominoanga
tapu ra, eiaa no ta tatou angaanga, no
tona uaorai ra anoano e te aroa ua i
orongaia mai i te Mesia ra ia Iesu no
tatou, ou te akamatanga i teianei ao:
Kua akakite uaia maira i teianei i te 10
mama anga mai o to tatou Ora ia Iesu
Mesia, ko tei akakore i te mate nei, e
kua akakite pu mai i te ora mutu kore
11 i te evangelia nei: I akonoia'i au nei
ei ako, e ei aposetolo, e ei orometua, na
12 te etene ra. I rokoia mai ei au i taua
au kino nei: kare ra au i akama:
kua kite akenei au i taku i aka-
rongo akenei, e kua kite au e,
e tika iaia kia tiaki i taku i tuku
atu iaia ra e tae ua atu ki taua
13 rā ra. E tāpu meitaki i te akonoanga
tuatua tikai taau i kite iaku nei ra, ma
te akarongo e te anoano i te Mesia ra ia
14 Iesu. Taua tuatua meitaki i tukuia
atu ia koe ra, e mou meitaki ïa, i te
Vaerua Tapu e noo ki roto ia tatou
nei ra.
15 Kua kite oki koe *i te tuatua nei* e,
kua akaruke anake to Asia ra iaku, no
ratou oki a Phugelo e Heremogene.
16 Kia aroa mai te Atu i te kopu-tangata
o Onesiphoro; kua matuapuru putu-
putu mai aia iaku, e kare i akama i taku
17 nei pirianganaoa; Kua kimi marie
ra aia iaku iaia i Roma nei, e kitea
18 ora au. Kia aroaia mai oki aia e te
Atu kia tae ki taua rā ra: e te maata
oki o tona takinga-meitaki anga iaku i
Ephesia ra, kua kite ua oki koe *i te
reira.*

PENE II.

No te toa ki o Iesu Mesia: te tuatua neneva puapinga kore: kia matakite ia Humenaio e tetai aronga e apii i te tuatua e kino ei.

1 E TENANA, e taku tamaiti, kia
maroiroi koe i te aroa ua e vai
2 ki roto i te Mesia ra ia Iesu. E te au
tuatua taau i akarongo iaku nei i te
aroaro o te au kite katoa e manganui
ra, ko taau ïa e tuku ki te aronga tua-
tua-mou, ko te tau kia apii atu ia etai
3 ke ra. E akakoromaki marie koe i te
kino, mei te toa meitaki ki o Iesu
4 Mesia ra. Kare rava te tangata e aere

ki te tamaki ra e taii iaia uaorai i te
peu rikiriki no teianei ao, kia akare-
kareka i tei iki iaia ei toa ra. E te 5
tangata oki kia kukumi ra, kia kore
aia e kukumi ma te akono i te ture ra,
kare ïa e akakoronaia. E akamata na 6
te tangata tanu-kai i te rave i te
angaanga e tika'i, ka kai ei aia i tei
tupu ra. E akamaara i taku e tuatua 7
nei; e kia oronga mai oki te Atu i te
kite i te au mea katoa nei ia koe. E 8
akamanako ia Iesu Mesia, no te uanga
o Davida, ko tei akatuia mai mei te
mate maira, mei tei te evangelia naku
nei. I mate ei au nei i teianei kino, 9
e kua tae rava ki te pirianganaoa nei,
mei te mea e e tangata rave tuatua
kino ra; kare ra te tuatua a te Atua i
tapekaia ra. I akakoromaki marie ei 10
au nei i te au mea katoa no te aronga
i ikiia ra, kia rauka katoa ia ratou te
ora i te Mesia ra ia Iesu, ma te kakā
mutu kore ra. E tuatua-mou te 11
manga tuatua e, Kia mate tatou ma
ia katoa ra, e ora katoa tatou ma *ia*
katoa oki: Kia akakoromaki katoa 12
tatou *i te kino* ra, e basileia katoa to
tatou ki *ona* ra: kia uuna tatou *iaia*
ra, e uuna katoa aia ia tatou: Kia 13
kore tatou e akono i te tuatua-mou, e
tuatua-mou rai tana, kare e tika
iaia kia uuna i tana uaorai.

E akakite atu *i te tangata* i teianei 14
au tuatua, ma te ako atu *ia ratou* ki
mua i te aroaro o te Atu ra e, auraka
ratou e tauetono i te tuatua rikiriki
puapinga kore ra, e tatipake ei te aro-
nga akarongo ra. E akamaroiroi kia 15
vai meitaki rai koe ki mua i te aroaro
o te Atua, ei rave angaanga kare e
akama anga, *e* te tika oki i te tua i te
tuatua-mou ra. Kareka te tuatua 16
rikiriki puapinga kore ra, e patoi atu
ïa; ko te tuatua kino oki te tupu i te
reira, e e maata atu oki. E te kakai 17
oki ta ratou tuatua mei te maki kakai
ra; no ratou oki a Humenaio e ko Phi-
leto; Ko tei ariu ke akenei i te tua- 18
tua-mou, i te māro anga e, kua oti te
tuakaouanga; e kua akatatipoki i te
akarongo o tetai papaki ra. Kareka 19
te tumu o te Atua ra, te vai keukeu
kore nei ïa, e ma teianei akairo *ki
rungao*, Kua kite te Atu i tona uaorai,
e, Ko te tangata ravarai e taiku i te
ingoa o te Atu ra, e akaruke anake
ratou i te tuatua kino. Kare ra to te 20
are maata nei *au āriki* i te āriki auro
anake, e te ario, e mea rakau tetai e
te one, e no te meitaki oki tetai papaki,
e no te kino tetai. E teianei, kia 21
tamā marie te tangata iaia uaorai i
teianei au tuatua, e riro aia ei āriki no
te meitaki, e akatapuia ïa, e te tau
oki i to te Atu ra anoano, e te manea
oki kia rave i te au angaanga memei-
22 taki katoa ra. E rere ke koe i te au
anoano o *to* mea ou anga ra: e aruaru
ra i te tuatua-tika, te akarongo, te
aroa, te au, *ko koe* e te aronga katoa
e akamori i te Atu ma te ngakau mā
23 ra. Kareka te ui neneva puapinga
kore ra, auraka takiri ïa, ko te mea ïa
24 e tupu ei te māro. Kare oki te tavini
o te Atu nei e tika kia māro; kia
maru ra aia i te tangata katoa nei, e
te tau oki kia apii *ia etai ke*, e te aka-
25 koromaki marie, Ma te apii maru
marie atu i te aronga i patoi maira;
peneiake ko te oronga mai te Atua i
te tataraara kia āriki i te tuatua-mou
26 ra; Kia ora ratou i te ereere a te
diabolo ra, i tei riro ei tuikaa nana ra
i tona ra anoano.

PENE III.

*Te tu o te tangata te ka tupu i te tua-
tau openga: te tuatua ia Paulo e
tana ako ia Timoteo: e mea akau-
ruia mai te au tuatua tapu i ta-
taia.*

1 KA tupu te kino maata i taua tua-
tau openga ra, kia kite mai koe.
2 E riro te tangata nei ei manava kino,
ei noinoi, ei akatietie, ei nengonengo,
ei akakino, e akarongo kore ki te me-
3 tua, e mareka kore, e viivii, E aroa
kore, e akaatikau koreromotu ra, e ta-
pepe pikikaa, e akono kore, e rotoriri,
e akavaavaa i te tangata memeitaki ra,
4 E pikikaa, e māro, e ngakau akateitei,
e anoano i te au mea e navenave ei ra,
5 kare i anoano i te Atua; E tutu paieti
to ratou, kareka te mana ra, kua aka-
kore ratou i te reira: e ariu ke koe i
6 taua aronga ra. Koia te aronga i akao ua
ki roto i te au are, e riro atura ia ratou
te aronga vaine kite kore ra, i kako i
te ara ra, kika keia e te anoano tika kore
7 ra, Te tamou ua ra oki i te apii, kare
rava ra i rauka te kite i te tuatua-mou.
8 Mei ta Iane raua ko Iamebera i patoi
ia Mose ra, e pera katoa ratou i te pa-
toi anga i te tuatua-mou: e aronga
ngakau kino, e te tau koreia mai i te
9 akonoanga i te tuatua nei. Kare ra
ratou e roa: e kitea katoatoaia to ratou
manako kore, mei to raua katoa i kitea
10 ra. Kua kite ua ra koe i taku i apii
ra, *taku* aerenga, *taku* e umumu, te
akarongo tikai, te maru, te aroa, te aka-
11 koromaki, Te au takinga-kino angaia

mai, *e* te au mate, ka rokoia mai ei au
i Anetioka, i Iconio, *e* i Lusetera; i te
tu o taua au takinga-kino i akakoro-
makiia e au ra: i akaoraia ra au e te
Atu i taua au *mate* ravarai ra. E te 12
aronga katoa e maara tikai e akono i te
paieti, ei roto rai i te Mesia ra ia Iesu,
e takinga-kino katoaia ïa. Ko te au 13
tangata kikino e te aronga pikikaa ra,
e tupu rai to ratou kino, e e maata atu,
i te pikikaa ua anga atu, e te pikikaa
angaia mai. Kia mou marie ra koe i 14
taau i apii ra, i tei tukuia atu ia koe
ra, kua kite oki koe i toou kite i kite
ei koe ra; E mei to tamariki anga mai- 15
rai toou kite i te tuatua tapu i tataia
ra, ko te *tuatua* ïa i pakari ei koe e
tae ua atu ki te ora i te akarongo i te
Mesia ra ia Iesu. Te au tuatua *tapu* ka- 16
toa i tataia ra, e mea akauruia mai e te
Atua, e e mea meitaki ei apiianga, ei
akoanga, ei akakiteanga apa, *e* ei aka-
kite mai i te tuatua-tika ra. Kia apa 17
kore te tangata o te Atua, ma te tau
tikai i te au angaanga memeitaki ka-
toa ra.

PENE IV.

Te ako ra ia Timoteo kia akamaroiroi, kua vaitata oki to Paulo matenga: te akaaroa.

E TEIANEI te ako ua atu nei au 1
ia koe ki mua i te aroaro o te
Atua, e to te Atu ra ia Iesu Mesia, ko
te akava i te ora ra, e i tei mate, kia
mama mai aia kia tae ki tona basileia;
E akakite ua koe i te tuatua; kia ta- 2
mou marie rai, i te ati anga tau, *e* te
ati anga tau kore; e akakite ua i te
apa, e ako atu, e akamaroiroi atu, ma
te akakoromaki maata e te apii marie
anga atu. Te vai atura oki te tuatau 3
e kore ei ratou e āriki i te tuatua-mou;
no te navenave o to ratou taringa e
akaputu ei ratou i te orometua e tau
i to ratou uaorai inangaro; E ariu ke 4
oki *to ratou* taringa i te tuatua-mou, e
anga atu ei ki te fabula. E akamaroi- 5
roi ra koe i te au mea katoa ra, e aka-
koromaki rai i te kino, e rave i te
angaanga a te apii evangelia, e rave
akaope takiri i to taoonga na. Teia 6
oki toku *toto* ka ta'e, teia oki au ka
7 riro ke. I kukumi ana au i te ku-
kumianga meitaki, kua oti *toku* oro
anga, i mou marie na au i te akarongo:
8 E teianei te vaioia nei te korona o te
tuatua-tika noku, ta te Atu, ta te akava
tuatua-tika ra, e oronga mai noku kia
tae ki taua rā ra; e kare ra oki ko toku
anake ra, ko to te aronga katoa ra i ina-
ngaro i taua mama anga mai nona ra.
9 Kia rapurapu koe, kia tae vave mai
10 kiaku nei: Kua akaruke mai oki a
Dema iaku, kua anoano maata ki teia-
nei ao, e kua riro ki Tesalonia; *kua
riro* a Kereseke ki Galatia, *e* ko Tito oki
11 tei Dalamatia ïa. Ko Luka anake ra
tei iaku nei. Arataki katoa mai koe
ia Mareko; e meitaki oki au iaia i te
12 angaanga i te taoonga nei. Kua tono
13 atu au ia Tukiko i Ephesia na. Te
kakau pu taku i vaio i Teroa ia Ka-
repo ra, apai katoa mai kia aere mai
koe ra, e te au buka, kia maata atura
14 te au pepa kiri ra. E takinga-kino
maata to Alesanedero tupaki veo iaku:
na te Atu ïa e akautunga mai iaia i tei
15 tau i tana angaanga: E matakite ka-
toa koe iaia; e patoi maata tona ki ta
16 tatou tuatua. I taua akatika anga
naku iaku uaorai i muatangana ra, kare
takiri e tangata i tauturu mai iaku nei,
akaruke anake atura ïa, eiaa ra te reira
kia uriia atu ia ratou ra ei ara. Kua
17 tauturu maira te Atu iaku, kua aka-
maroiroi maira; kia kitea ravaia te
tuatua kia ako aereia nei iaku, e kia
akarongo te au etene katoa; akaoraia
18 ora au i te vaa o taua liona ra. E na
te Atu rai e akaora iaku i te au kino
katoa ra, e tiaki mai iaku e tae ua atu
ki tona basileia i te ao ra: ei iaia te
kakā e tuatatau ua atu. Amene.
19 E aroa atu ia Periseka, raua ko
Akuila, e te ngutuare o Onesiphoro ra.
20 Kua noo a Eraseto i Korinetia, ka-
reka ko Terophimo kua vaioia e au i
21 Mileto, kua mate i te maki. Kia ra-
purapu mai oki koe, ko te rokoia i te
paroro. Te aroa atu nei Eubulo ia
koe, e ko Pude, e ko Lino, e Kalaudia,
e te au taeake katoa nei oki.
22 Ei vaitata katoa te Atu ra ko Iesu
Mesia i to vaerua ra. Ei ia kotou *ka-
toa* na te aroa ua. Amene.

TE EPISETOLE A TE APOSETOLO RA A PAULO

IA TITO.

PENE I.

Te tuatua a Paulo kia Tito: te mea i vaioia'ia Tito i Kereta: te tu o te tangata e tau ei episekopo: e aronga pikikaa to Kereta: e mea viivii kore te au mea katoa i te aronga viivii kore.

1 PAULO, e tavini no te Atua, e e
aposetolo oki na Iesu Mesia, i te
tuatua i akarongoia e te aronga i ikiia
e te Atua ra, e āriki i te tuatua-mou e
2 tau i te paieti ra; *Kia rauka* te iri-
naki i te ora mutu kore, i ta te Atua,
ta te kore e tika kia pikikaa, i tuatua
3 oronga mai ou teianei ao; I akakite ua
maira tana tuatua i te tuatau tika nei i
te ako, i tukuia mai iaku nei i te akaue
4 a te Atua, a to tatou Ora ra; Kia
Tito, i *taku* tamaiti tikai i te akarongo
nei: *Ei ia koe* te aroa ua, te tangi,
e te au, no ko mai i te Atua Metua
ra, e te Atu ra ia Iesu Mesia i to tatou
Ora.
5 Teia te mea i vaio ei au ia koe i Ke-
reta na, kia akameitaki koe i tei toe ra,
kia akataoonga i te peresibutero i te au
oire katoa ra, mei taku i ikuiku ia koe
6 na: Ko te tangata apa kore, vaine oko-
tai ra, e te tamariki akarongo, kare i
tapepeia i te kaimoumou, e te akongata.
7 Ei tangata apa kore te episekopo e tika'i,
mei te akaaere a te Atua ra; auraka ei
tangata māro i tona uaorai inangaro,
auraka e riri ua, auraka te inu maata i
te wina, auraka ei tangata momoto,
auraka ei morimori apinga i te mea
8 tika kore; Ei tangata oo meitaki i te
tangata, *e* te tau atu i te tangata mei-
taki, te akono meitaki, te tuatua-tika,
9 te tapu, *e* te noo marie; E te tūpu
piri tikai i te tuatua-mou, i apiiia atu
iaia ra, kia tika iaia kia apii i te
tuatua ora, kia akakite atu i te ara a te
10 aronga i patoi maira. Manganui oki
te tangata akono kore e te tuatua pua-
pinga kore e te pikikaa, e maata ua
11 atura i to te peritome: Kia akamu-
tekiia atu ïa aronga e tika'i; e kopu-
tangata katoatoa oki ta ratou e akatati-
pake nei, i te apii anga i te tuatua-tika
kore, kia rauka te apinga i te mea tika
12 kore ra. Tetai oki o ratou, e pero-
veta no ratou uaorai, tei tuatua e, "E
pikikaa ua rai to Kereta kare e tivata,
e terio kino, e karaponga maata aka-
tau ïa." E kite tuatua-mou taua mea
13 nei. E tenana e ako viviki ua atu koe
ia ratou, kia tika to ratou akarongo i te
14 tuatua nei; Auraka e akono i te au
fabula ngati Iuda ra, e te akauenga a
te tangata i akaruke i te tuatua-mou.
15 E mea viivii kore te au mea katoa nei
i te aronga viivii kore: kareka i te aro-
nga viivii e te akarongo kore ra, kare
rava ïa e mea viivii kore; kua viivii
oki to ratou manako e te akava-nga-
16 kau katoa. Te karanga nei ratou e
kua kite i te Atua; kareka i ta ratou
angaanga te uuna nei ratou *iaia*, e aro-
nga viivii, e te akarongo kore, ko te au
angaanga memeitaki ra, kare rava ïa i
tau i te reira.

PENE II.

Te tuatua e tau no te tangata pakari, te vaine pakari, e te au tangata ou: te aroa ua e ora'i.

1 E AKO atura koe i te tuatua e tau
2 i te tuatua ora ra: Ko te au ta-
ngata pakari ra kia maroiroi ïa, e te
maru, e te akono meitaki, ei akarongo
tikai te akarongo, *e* te aroa, *e* te akako-
3 romaki. Koia katoa te au vaine pa-
kari, kia tau ta ratou tuatua i te aro-
nga tapu, auraka ei tapepe pikikaa, au-
raka ei inu maata i te wina, ei aronga
4 apii atura i te tuatua memeitaki; Kia
ako marie ratou i te au vaine ou ra kia
aroa i ta ratou au tane, kia aroa oki
5 i ta ratou au tamariki, Kia maru ua,
kia meitaki, kia noo i te ngutuare, kia
takinga-meitaki, kia kauraro marie i
ta ratou uaorai au tane, kia kore e

akakinoia te tuatua a te Atua. E ako 6
katoa atu i te au tangata ou, ei nga-
kau auouo kore to ratou. Kia riro oki 7
koe ei akaraanga i te au angaanga me-
meitaki katoa ra: kia apii ra ei tuatua
iro kore rai, ei maru *e* te pikikaa kore,
Ei tuatua mou, kare e tika kia akaapa; 8
kia akama tei patoi mai, no te akakino
anga kore ia kotou na. *E ako* atu i te 9
au tavini e e akarongo i to ratou au pu,
e akamareka atu i te au mea katoa ra;
auraka e taitoito; Auraka e rave poiri 10
ua *i te apinga*, ei akono meitaki rava
ra; kia manea te tuatua a te Atua a to
tatou Ora ra ia ratou i te au mea ka-
toa ra.

Ko te aroa ua o te Atua e ora'i *te* 11
tangata, kua kitea mai nei ïa i te ta-
ngata ravarai, I te akakite anga mai ia 12
tatou e, e kopae tatou i te paieti kore,
e te anoano o teianei ao, kia noo tatou
ma te akono meitaki, te tuatua-tika,
e te paieti, i teianei ao; I te akara 13
anga atu i taua meitaki e tiakiia nei,
koia te mama anga kakū mai o te Atua
maata ra, ko to tatou Ora ko Iesu
Mesia; Ko tei oronga iaia uaorai no 14
tatou, kia ora tatou iaia i te au tuatua
kikino ravarai, e kia tamā aia *ia tatou*
ei tangata tikai nona uaorai, *e* te ma-
roiroi i te au angaanga memeitaki ra.

Ka tuatua koe i taua au tuatua nei, 15
e ako ua atu, e akakite ua atu, ei tua-
tua tumu ïa. Eiaa to te tangata ra-
varai ei akavaavaa anga ia koe.

PENE III.

Te akakite nei rai a Paulo ia Tito i tana e apii e tana e kopae.

E AKAKITE atu ia ratou e e kau- 1
raro marie i te ui ariki e te aronga
mana, e akarongo i te aronga akava
ra, e akatika i te au angaanga memei-
taki ravarai, Auraka rava e akakino 2
atu i te tangata ravarai, eiaa ei taue-
tono, kia maru ra, *e* te akono i te mea
maru i te tangata katoa ra. E tu ne- 3
neva rai oki to tatou i muatangana, i
te akarongo kore, e vare ua, e tavini
no te au inangaro tika kore e te nave-
nave e manganui ra, *e* te noo ma te
akamoupuku e te vareae, ma te maki-
takitaia mai e te makitakita atu tatou
4 tatou uaorai. Kia kitea mai nei ra te
takinga-meitaki e te aroa o to tatou
5 Ora ra o te Atua i te tangata nei, Kua
akaora aia ia tatou, eiaa no te tuatua-
tika i raveia e tatou nei, no tona ra
aroa i te orei anga i te anau anga ou
ra, e te akaou anga a te Vaerua Tapu
6 ra; Ko tana i riringi maata mai ki
runga ia tatou, no to tatou Ora no Iesu
7 Mesia ra; Kia riro tatou ko tei akati-
kaia mai e tona aroa ua, ei aronga tua-
nga i tei tiakiia ra no te ora mutu
8 kore. E tuatua-mou teia, e ko taku
teia i anoano kia akakite ua koe au-
raka e tivata, kia akamaroiroi te
aronga i akarongo i te Atua, kia
rave tamou i te au angaanga memei-
taki ra. Ko te mea meitaki oki te
reira e meitaki ei oki te tangata nei.
9 Kareka te ui neneva ra, e te tuatua
anau anga ra, e te māro, e te tamaki
i te ture ra, eiaa takiri ïa; e mea
puapinga kore ïa e te tumu kore oki.
10 Ko te tangata i akatupu i te airesi ra,
kuâ oti i te akoia atu, okotai atura
ako anga e e rua oki, akataka ke atu
11 ïa. Kua kitea oki e kua piko ke te
reira, kua ara ïa, kua akaapaia ïa e ia
uaorai.
12 Kia tono atu au ia Aretema kia koe
ra, e kare aia, ko Tukiko, e rapurapu
mai koe i Nikopoli iaku nei; te aka-
koro nei oki au e ei reira au i teianei
13 paroro. E akamaroiroi i te arataki
mai ia Zena apii ture, e ia Apolo, eiaa
raua e ngere i tetai mea apinga mea
14 ngiti i to raua aerenga. E apii katoa
to tatou i te rave i te au angaanga me-
meitaki, no te au mea e tau ei ra; kia
kore oki ratou e riro *mei te rakau* ua
kore ra.
15 Te aroa atu nei to vaitata iaku nei
ia koe. E aroa atu i tei aroa mai ia
tatou i te akarongo nei.

Ei ia kotou ravarai te aroa ua. Amene.

TE EPISETOLE A TE APOSETOLO RA A PAULO

IA PHILEMONA.

To Paulo rekareka i te kite anga i te akarongo e te aroa o Philemona, kia akakore aia i te ara a tona tavini a Onesimo ra.

PAULO, e tangata no Iesu Mesia i 1
tapekaia nei, e *to tatou* taeake nei
ko Timoteo, ki to matou oa rave anga-
anga i akaperepereia ra, kia Phile-
mona, E kia Apephia akaperepereia 2
ra oki, e to matou taeake toa katoa oki
ko Arekipo ra, e te ekalesia i roto i
toou are: Ei ia kotou te aroa ua, e te 3
au, no ko mai i to tatou Metua ra i te
Atua, e te Atu ra ia Iesu Mesia.
Te akameitaki nei au i taku Atua, 4
ma te akaiki katoa ia koe i taku nei
pure kare i tivata, (Kite akenei au i 5
toou akarongo i te Atu ra ia Iesu, e
toou aroa i te aronga tapu katoa ra;)
Kia tupu rava te angaanga o toou 6
akarongo, i te kitea anga i te au mea
meitaki katoa ki roto ia tatou, ia Iesu
Mesia nei. E rekareka maata oki to 7
matou e te pumaana i toou aroa, no te
mea kua mareka te ngakau o te aronga
tapu ia koe na, e *to matou* taeake. E 8
teianei, tika ua rai iaku i te Mesia nei
kia akaue atu ia koe i te mea tau, No 9
te aroa ra toku i tuatua meitaki ua atu
ei au *ia koe*, ko Paulo tangata pakari
oki au, e tangata no Iesu Mesia i tape-
kaia oki i teianei. Te tuatua meitaki 10
ua atu nei au kia koe i taku tamaiti ia
Onesimo ra, i taku i anau i toku ta-
peka angaia nei: I te *tavini* puapinga 11
kore noou i muatangana, i teianei ra, e
puapinga ïa taau iaia e taku katoa nei
oki: Ko taku ïa e akaoki atu kia koe 12
na: e tenana e āriki mai koe iaia, ko
taku ïa ngakau tikai: I inangaro oki 13
au i te tāpu iaia ki ko nei iaku nei,
kia tupauia koe iaia i te matuapuru
anga mai iaku i *toku* nei tapeka
14 angaia i te evangelia nei: Kare ra au e
rave ua i tei kore i tika ia koe ra; kia
riro toou takinga-meitaki no te ina-
ngaro mou, auraka no tetai mea ke.
15 Peneiake oki i taka ke iti poto ua mai
ei aia, kia āriki mai koe iaia, kia noo
16 tamou ua atu ia koe na: Auraka ra ei
tavini, kia maata atura ïa i te tavini, ei
taeake akaperepere ra iaku nei, ka
tanga atu ei ia koe ra, i te Atu nei, e
17 te kopapa katoa oki. E tenana te
karanga na koe iaku nei e e oa, e āriki
mai koe iaia mei te mea ko au uaorai.
18 E i takinga-kino aia ia koe, e e kai ou
aia *naau*, e tuku mai koe i te reira ki
19 runga iaku nei; Ko au teia ko Paulo,
na toku uaorai rima i tata i *teianei*
tuatua, Naku ïa e oko atu: auraka ua
atura au e karanga atu ia koe e, e kai
20 ou koe naku, ia koe uaorai na. Koia
ïa, e *taku* taeake, ei rekareka toku ia
koe i te Atu nei, e akapumaana mai
koe i toku ngakau i te Atu nei.
21 Te irinaki nei au i toou akatika anga
mai i tata atu ei au i *teianei* tuatua ia
koe, kua kite oki au e e maata atu rai
22 taau i taku e pati nei. E akamanea
ra koe i tetai nooanga noku; te ma-
nako nei oki au e e riro au i te oro-
ngaia ia kotou i ta kotou pure.
23 Te aroa atu nei a Epaphera, taku oa
tapeka katoaia i te Mesia nei ia Iesu, ia
24 koe: E taku au oa rave angaanga nei,
ko Mareko, ko Arisetareko, ko Dema,
e ko Luka *oki*.
25 Ei to kotou na au vaerua te aroa
ua o to tatou Atu ra o Iesu Mesia.
Amene.

TE EPISETOLE A TE APOSETOLO RA A PAULO

I TE AU EBERA.

PENE I.

Ko te Tamaiti a te Atua tei teitei: kare te au angela e tau kia aite iaia.

KO te Atua, ko tei tuatua rikiriki 1
mai i muatangana, e manganui
te tu o te tuatua anga mai, ki te ui tu-
puna i te au peroveta; Ko tei tuatua 2
mai ïa kia tatou i teianei tuatau ope-
nga i *tana* Tamaiti, ko tei akariroia e
ia ei Atu no te au mea ravarai, e kua
anga oki i nga ao *katoa* nei iaia; Ko te 3
kakā oki aia o *tona* tapunui, e ko te tutu
tikai nona uaorai, e te mou ra aia i te
au mea katoa nei i tana tuatua mana,
kia oti ta tatou ara i te tamāia e ia *i te
akatusia anga* iaia uaorai, noo iora ki
raro i te rima katau o te Mana i te
ngai teitei. E meitaki maata oki tona 4
i to te au angela ra, mei te ingoa ta-
ngata tuanga i rauka iaia, i maata ua
atu i te meitaki i to ratou ra. Koai 5
oki to taua au angela ra *ta te Atua* i
karanga atu mei muatangana mairai e,
"Ko taku Tamaiti koe; i nakonei koe i
akaanauia'i e au?" E *tana* oki *i
na ko* ra e, "Ei metua au nona, e
ei Tamaiti aia naku?" E iaia oki 6
i tuku mai i te tama mua i te ao nei,
na ko akera aia, "Kia akamori te au
angela katoa a te Atua iaia." I te au 7
angela ra, te na ko ra aia, "I te aka-
riro anga i te au angela nana ra *mei* te
matangi, e te au tavini nona *mei* te ai
mura." Kareka i te Tamaiti ra, *te na* 8
ko ra ïa, "To terono, e te Atua e, e vai
rai e tuatau ua atu, e sepeta tuatua-
tika ïa te sepeta o toou basileia. I 9
inangaro koe i te tuatua-tika, e te rika-
rika ra koe i te kino; i akatainu ei te
Atua to Atua ra, ia koe i te manongi
ra o te rekareka, e maata rava atura i
toou au oa ra." E, "Naau, e Iehova, i 10
akamou i te enua i taito roa ra; te au
rangi oki, na toou ïa rima i anga; Ka 11
riro ra te reira i te pou, e toe ra koe; e
ka piro ratou ravarai mei te kakau ra;
12 E ka atuatuia ratou e koe mei te ka-
kau ra, kopae ua rai ratou; ko koe rai
koe, e kare rava toou ra mataiti e ope."
13 E koai to taua au angela ra tana i tua-
tua ua atu, mei taito mairai e, "Ka
noo ki taku rima katau nei, e kia aka-
riroia e au to au enemi ei pange vae-
14 vae noou?" Kare aina ratou ravarai i te
tavini vaerua anake, i tonokia ei matua-
puru i te aronga tuanga i te ora ra?

PENE II.

Kia akono tatou ia Iesu e tika'i, koia i mate no tatou.

1 E TEIANEI, e tau ia tatou kia
akamaata tikai i te akono i te au
tuatua ta tatou i akarongo akenei, ko
2 te topa ua aea ia tatou a muri ake. E
tuatua tinamou tikai tei tuatuaia mai
e te au angela ra, e i tutaki naia te au
ara e te akono kore katoa i te tutaki
3 tika ra; Eaa oki tatou e ora'i, kia
kore tatou e akono i te ora maata mei
teianei; i tei tuatua mai anaia e te
Atu i muatangana, *e* i akatumuia mai
ia tatou nei e te aronga i akarongo
4 *iaia;* Ko te Atua katoa oki i te aka-
tika katoa anga mai i te semeio, e te
piri, e te ravenga mana e manganui te
tu, e ta te Vaerua Tapu i oro-
nga maira i tana uaorai i ina-
ngaro ra?
5 Kare oki aia i tuku i taua ao a muri
nei, ta matou e tuatua nei, i raro ake i
6 te au angela. Kua akakite maira rā
Davida i tetai irava, na ko maira,
"Eaa te tangata nei, i manako mai ei
koe iaia, e ta te tangata nei tamaiti i
7 akono mai ei koe kiaia? I raro iti
ake aia i te au angela i te anga angaia
e koe; kua akakorona koe iaia i te
kakā e te mana, e kua akariro koe iaia
ei kavana i te au angaanga a to rima
8 na: Kua tukuia e koe te au mea
katoa nei i raro ake i ona vaevae." E
teianei, koia i tuku i te au mea katoa
i raro ake iaia ra, kare rava ïa e mea i

toe iaia i te tukuia ki raro ake iaia ra.
Kare nei ra i te kitea anga ia tatou i
teianei e, kua tukuia te au mea katoa
ki raro ake iaia. Te kite nei ra tatou 9
ia Iesu, ko tei taakaakaia i raro iti
ake i te au angela, kia mate aia ei oko
i te tangata katoa, no te aroa ua o te
Atua ra, i te akakorona angaia i te
kakā e te mana, koia i akakoromaki i
taua mate ra. E mea tau oki iaia, 10
nona te au mea katoa nei, e nana te au
mea katoa nei *i anga*, i te arataki
anga i te tamariki e manganui i te ao
ra, kia akariro aia i te tumu o to ratou
ora ei *ora* manea mou i *tona uaorai*
mate. Ko te *Mesia* oki ko tei aka- 11
tapu mai e te aronga i akatapuia ra,
okotai rai o ratou *Metua;* i kore ei aia
i akama kia tuatua mai ia ratou e, e
taeake, I te na ko anga e, " E akakite 12
au i to ingoa i toku ra au taeake, e aka-
paapaa au ia koe i roto i te ekalesia
ra." E te na ko anga oki, " E irinaki 13
au i runga iaia." E kua na ko rai
oki, " I na, ko au, e te au tamariki
ta te Atua i oronga mai naku ra." E 14
teianei, no te mea e kiko to te tama-
riki e te toto, kua rave katoa oki
aia uaorai i te reira; kia na te
mate aia i te akangere atu iaia nona te
mate ra, koia oki te diabolo; E kia 15
akaora oki aia i te aronga i tuikaa i te
mataku i te mate, e ope ua ake to ra-
tou ora anga nei. Kare rava aia i 16
tāpu atu i te au angela; kua tāpu ra i
te uanga o Aberahama. I tika'i iaia 17
kia akariroia mei tona au taeake te tu
i te au mea katoa ra, kia riro aia ei
taunga maata tuatua-mou e te aroa ua,
i te au mea a te Atua ra, kia tatara aia
i te ara a te tangata nei. E koia uao- 18
rai oki i mate i te mea i rokoia e te
timataanga ra, e tika oki iaia kia
tauturu mai i te aronga i tima-
taia ra.

PENE III.

E maata te Mesia ia Mose, e tei ore e akarongo iaia, e rai to ratou mate i to Iseraela.

E TEIANEI, e te au taeake tapu, 1
ko tei rauka katoa te nomino-
anga no te rangi maira, e akamanako
meitaki i te Aposetolo ra i te Taunga
Maata o ta tatou nei tuatua, i te Mesia
ra ia Iesu; Ko tei akono meitaki 2
atu iaia i tei akataka mai iaia ra,
mei ia Mose katoa *i akono mei-
taki* i te are katoa o te *Atua* ra. Kua 3
akonoia oki teianei tangata e, ei mei-
taki maata tona i to Mose e tau ei,
mei te tangata e akatu i te are ra e
4 meitaki maata tona i to te are. E
akatu oki to te au are ravarai nei; ko
tei akatu ra i te au mea katoa, ko te
5 Atua ïa. E akono meitaki mou rai
oki to Mose, ei tavini, i te ngutuare
katoa o te *Atua* ra, ei akakite anga i
te au mea e tuatuaia mai a muri atu;
6 Kareka te Mesia ra, ei tamaiti ïa i
tona uaorai ngutuare: ko tatou oki
taua ngutuare nona ra, kia mou piri
tika rai tatou i to tatou irinakianga, e
te tiakianga rekareka ra, ma te
maroiroi, e tae ua atu ki te ope-
nga ra.
7 E teianei, mei ta te Vaerua Tapu i
tuatua maira, " Kia tika ia kotou i teia-
8 nei rā i te akarongo i tona reo, Au-
raka e akamārokiakia i to kotou nga-
kau, mei tei te akakoko anga ra, mei tei
te rā timata anga, i te medebara ra:
9 I ta to kotou ai metua timata anga
mai iaku ra, kua akakoko mai iaku,
kite ua'i ratou i taku ra au angaanga,
10 e a katoa ngauru i te mataiti. Ongo-
ongo rava akera au i taua uki ra, e kua
tuatua akera au, E aronga ngakau apa
ratou, e kare ratou i kite i toku ra au
11 aerenga i taku tuatua. Ko tei tapu-
touia e au i toku riri anga ra e, Auraka
roa ratou kia o i toku ra akaangaroi-
12 anga." Kia matakite, e te au taeake,
ko te vai aea te ngakau kino akarongo
kore katoa ki roto i tetai o kotou, i te
13 akaruke anga i te Atua ora. E ako
marie ra tetai ki tetai auraka ei rā e
tukua, koi vai ake te ao; ko te aka-
mārokiakiaia aea tetai o kotou na i te
14 pikikaa o te ara. E puapinga oki ta
tatou i te Mesia ra, kia tamou marie
rai tatou i to tatou irinaki mua ra ma
te maroiroi, e tae ua atu ki te openga
15 ra; Koi vai ake te tuatua e, " Kia tika
ia kotou i teianei rā i te akarongo i
tona reo, auraka e akamārokiakia i to
kotou ngakau, mei tei te akakoko anga
16 ra." Ko tetai pae oki, kite ua rai
ratou, kua akakoko; kare ra i ope
rava taua aronga katoa mei Aiphiti
17 maira ta Mose i arataki ra. I maki-
takita ra aia iaai, e a katoa ngauru
anga o te mataiti? Kare aina i te
aronga i rave i te ara, i tei topa to
18 ratou kopapa i te medebara ra? E
koai oki tana i taputou ra e, auraka
ratou kia o i tona ra akaangaroianga,
mari ra ko te aronga kare i akarongo
19 ra? E teianei te kite ua nei tatou
e, no te akarongo kore i kore ei ratou i
o ki roto.

PENE IV.

Te akaangaroianga i rauka i te akarongo: te mana o te tuatua a te Atua: ko Iesu te taunga maata meitaki.

E TEIANEI, kia mataku tatou e 1
tika'i, ko te tuatua oki i vaioia e
ka o ki roto i te akaangaroianga o *te
Atua* ra, ko te topa ua atu aea etai o
kotou na ki muri. Te tuatuaia nei 2
oki taua evangelia ra kia tatou nei, i
tei tuatuaia kia ratou ra; kare ra ratou
i puapingaia i taua tuatua i tuatuaia atu
kia ratou ra, no te mea kare i ārikiia i
te akarongo e te aronga i kite ra. Ko 3
tatou oki e akarongo nei, ka o ïa ki
roto i te akaangaroianga, ko tana oki i
tuatua ra e, "Ko tei taputouia e au i
toku riri anga ra e, Auraka roa ratou
kia o i toku ra akaangaroianga;"
oti ua'i te au angaanga mei mua-
tangana mairai o teianei ao. Te 4
na ko maira oki aia i tetai ngai i
te tuatua i te *rā* itu ra e, "I te rā
itu oki to te Atua noo ua anga i tana
katoa ra angaanga." E i teianei rai 5
oki *salamo*, "Auraka roa ratou kia o
i toku ra akaangaroianga." E teianei 6
kia o rai tetai aronga ki roto e tika'i;
e kare taua aronga i tuatuaia atu i te
evangelia i muatangana ra i o i te
akarongo kore: Kua akono rai *te* 7
Atua i tetai rā, i te na ko anga mai ia
Davida ra e, "I teianei rā," roa ua'i te
taime i topa; mei tei karangaia ra e,
"Kia tika ia kotou i teianei rā i te
akarongo i tona reo, auraka e akamā-
rokiakia i to kotou ngakau." Nari- 8
nga oki a Iosua i oronga i te akaanga-
roianga no ratou, kare oki *te Atua* e
na muri i te akakite mai i tetai. E 9
teianei te vai ra mari te akaangaroia-
nga no te tangata o te Atua. Ko tei 10
o oki i tona akaangaroianga ra, e aka-
angaroi ïa aia i tana uaorai angaanga,
mei te Atua oki i tana.

E teianei e akamaroiroi tatou i te 11
akao i taua akaangaroianga ra, ko te
topa atu aea tetai, mei ia ratou *i topa*
i te akarongo kore. E mea ora oki te 12
tuatua a te Atua, e te ririnui, e kokoi
maata oki *to te reira* i to te koke ma-
tarua ra, e te koputa mama takiri
anga oki e taka ke ua atu te vaerua e
te ngakau, e te paunga e te uo ivi ra;
e te akara matariki oki i te manako e
te vananga o te ngakau ra. Kare 13
rava e mea ngaro iaia: te vai ua nei
ra te au mea katoa ma te maeu rava ki
mua i tona mata, tei iaia te tuatua ia
tatou nei.

14 E teianei, e taunga maata teitei to
tatou, i riro akenei ki runga i te ra-
ngi, ko te Tamaiti a te Atua ra ko
Iesu, e tāpu marie rai tatou i ta tatou
15 tuatua. Kare oki to tatou i te taunga
maata e kore e tika kia aroa mai *ia ta-
tou* i to tatou au paruparu nei; i ro-
koia katoa oki aia i te au timataanga
katoa, mei *ia tatou* katoa nei rai, kare
16 rava ra e ara. E teianei e akavaitāta ua
atu tatou i te terono o te aroa ua ma
te mataku kore, kia aroaia mai tatou
nei, e kia rauka te meitaki ei tau-
turu mai *ia tatou* i te tuatau e tau
ei ra.

PENE V.

Ko te Mesia te taunga maata e tuatau ua atu, mei ia Melekizadeka te tu: kua akoia te au Ebera i to ratou kite kore.

1 KO te kau taunga mamaata katoa i
ikiia no roto i te tangata nei, kua
akonoia ïa na te tangata, *ei rave* i te au
mea o te Atua ra, ei apai i te terume
2 e te tusia tarangaara ra: E tika oki iaia
kia aroa i te kite kore, e te aronga i
tatipake; no te mea kua kako katoa
3 aia uaorai i te kino. E no reira oki i
tuku katoa'i aia i te tarangaara i tana
uaorai ara, mei ta te tangata katoa ra,
4 e tika'i. E kare rava e tangata e rave
ua i teianei *taoonga* teitei nona uaorai,
mari ra ko tei nominoia e te Atua, mei
5 ia Aarona ra. Koia katoa oki te Me-
sia, kare tona i te akateitei iaia uaorai
koia i riro ei taunga maata, na te *Atua*
ra, na tei karanga mai iaia e, "Ko
taku Tamaiti koe, i nakonei koe i aka-
6 anauia'i e au." Mei tana katoa oki i
tuatua i roto i tetai *salamo* ra e, "E
taunga koe e tuatau ua atu mei ia Me-
7 lekizedeka te tu." Kua tuku oki *te
Mesia* i te pure, i tona ora anga, i te
pati anga atu kiaia, ma te aue maata e
te roi-mata, i tei tika kia akaora iaia
mei te mate maira, e i akarongoia aia i
8 tana i mataku ra: E Tamaiti ua rai
oki aia, i kite aia i te akamoraro i
9 tona au mate; E no te mea kua aka-
tapu ravaia aia ra, riro atura ïa ei
tumu no te ora mutu kore no te aro-
10 nga katoa e akarongo iaia ra; I tua-
tuaia mai e te Atua e, e taunga maata
mei ia Melekizedeka te tu.
11 E tuatua maata oki ta matou iaia, e
te kimi ngata oki te ariteanga, no to
12 kotou ra kamakura. Naringa oki mei
teianei kua riro kotou ei orometua,
kua tika ïa i te roa; e *tenana* kia apii
akaouia rai kotou i te a o te tuatua

a te Atua e tika'i; e kua riro io nei
kotou mei te aronga e tau ia ratou te u,
eiaa te kai pakari. Ko tei kai katoa 13
oki i te u anake ra, kare ïa i pakari
i te tuatua-tika ra: e kaiu rai aia.
Kareka te kai pakari ra, na te tangata 14
pakari ïa, na te aronga no te mātau
i kite ei to ratou ngakau i te meitaki e
te kino.

PENE VI.

Te ako marie ra, eiaa e akaruke i te akarongo, e irinaki ra i te tuatua a te Atua.

E TEIANEI e vaio atu ana te tuatua 1
mua o te Mesia; e aere rai tatou
ki mua i te pakari mou ra; eiaa ma
te akamou akaou i te tumu ra i te
tataraara i te angaanga mate ra, e te
akarongo i te Atua ra, *E* te tuatua 2
o te au bapetizoanga, e te tuku anga
rima ra, e te tuakaouanga o tei mate
ra, e te akavaanga mutu kore ra. E 3
e na reira oki tatou kia tika i te Atua
ra. Ko te aronga oki i akamāramaia 4
ra, e kua kite i te oronga o te rangi
ra, e kua rauka te Vaerua Tapu, E 5
kua timata i te tuatua meitaki a te
Atua ra, e *kua akara* oki i te semeio
o te tuatau a muri atu, E akaruke 6
atu rai, kare rava e tika kia akatupu
akaou i te tataraara ia ratou, ka
akasatauro akaou ei ratou i te Ta-
maiti a te Atua, e ka akariro aka-
kite ua iaia ei akakinoanga. Ko te 7
enua oki e inu i te ua e topa putu-
putu ki rungao ra, e kua akatupu mai
i te kai meitaki na te aronga i tanu
ra, kua akameitakiia ïa e te Atua:
Kareka tei akatupu mai i te tatara- 8
moa e te au rakau taratara ra, kua aka-
kinoia ïa, e kua vaitata i te kataraia;
ko te ai oki tona openga.
Kareka kotou, e *aku* au akaperepere, 9
te manako nei matou e meitaki to
kotou i to te reira; *te meitaki* i kapiti
katoaia i te ora ra, tuatua ua atu ei
matou i taua tuatua nei. Kare te 10
Atua, *i te Atua* tuatua-tika kore, ka
akangaro atu ei aia i ta kotou anga-
anga i rave, e to kotou anoano, i tona
ingoa i akakite puia e kotou na, ko
kotou i matuapuru i te aronga tapu,
e te matuapuru ua ra oki kotou. E 11
te inangaro nei matou kia akakite ta-
mou marie rai kotou katoa i taua ma-
roiroi ra, kia rauka te tiaki kite pu
tikai e tae ua atu ki te openga: Kia kore 12
e akatau, ei aru ra i te aronga i rauka
tei tuatuaia maira i te akarongo e te
akakoromaki. Ka tuatua mai ei oki 13
te Atua i tana tuatua kia Aberahama
ra, no te mea kare atu e mea mana
atu kia taputou aia, kua taputou iora
14 iaia uaorai, I te na ko anga e, " E aka-
meitaki roa au ia koe na, e akamaata
15 rava au ia koe." E roa akera tona
akakoromaki marie anga, rauka iora
16 iaia tei tuatuaia maira. E taputou
oki te tangata nei i tei maata ra,
e te akaoti anga i te au tauetonoanga
katoa ra, koia te taputou akatina-
17 mou nei. Koia oki te Atua, inangaro
akera aia i te akakite pu mai i te
aronga tuanga i tei tuatuaia maira, i te
tu ke kore o tana akakoroanga, akatina-
18 mou atura i te taputou. Kia maata to
tatou rekareka i taua nga tuatua tu ke
kore e rua ra, ko tei kore e tika i te Atua
kia pikikaa ra, ko tatou, ko tei oro i te
irinakianga i tukuia mai ki mua *ia*
19 *tatou*, kia rauka ei akapuanga. Ko
ta tatou ïa tutau no to vaerua, e mea
mauti kore e te mou meitaki, no te
mea kua akamouia i te ngai i roto
20 mai i te paruru ra; I te ngai i tomo-
kia e to tatou momua, e Iesu, ko tei
akariroia ei taunga maata e tuatau ua
atu, mei ia Melekizedeka ra.

PENE VII.

Ko Melekizedeka tei maata ia Aberahama e te ngati Levi: ko te Mesia ra te taunga maata roa e tuatau ua atu.

1 E TAUA Melekizedeka ariki no Sa-
lema ra, e taunga na te Atua
teitei, ko tei aravei atu ia Aberahama
i te oki anga mai, mei te tainga anga i
te au ariki ra, e kua akaora atura iaia;
2 Ko ta Aberahama i oronga mai i te
ngauru o te tuanga i te au apinga katoa
o taua pou ra; ko te Ariki o te tua-
tua-tika tetai akatauanga o tona ingoa,
e muri ake, ko te Ariki o te au, koia
3 oki te ariki o Salema ra; Kare e metua
tane, kare oki e metua vaine, kare e
tui tangata *i te taoonga taunga ra*, kare
e rā mua, kare oki e openga o tona
ora anga; i akariroia aia mei te Ta-
maiti a te Atua ra, ko te noo rai ei
taunga e tuatau ua atu.
4 E tenana, ka maara na i taua tangata
ra i te maata, i tei tae i te pateriarika
ra ia Aberahama i te oronga i te ngau-
5 ru o te au apinga no te pou ra. To
te tamariki a Levi ra tei rauka ia
ratou te taoonga taunga ra, kua aka-
ueia mai ratou e, e rave i te ngauru
o ta te tangata ra apinga, i tei tau i
te ture ra, koia oki ta to ratou uaorai

au taeake, uanga ua rai ratou no Aberahama: Kareka aia ko tei kore to 6
reira i anau ra, e ngauruanga tana
i rauka ia Aberahama, e kua akaora i
te tangata tei iaia te tuatua i tuatuaia
maira Kua kitea puia oki e, ko tei iti 7
kua akaoraia e tei maata. I teia i *roto* 8
i te ture nei, ko te tangata e mate nei
tei rave i te ngauruanga; kareka i tera,
koia tei rave, ko tei karangaia ra e
te ora ra. E tika ua kia karanga e, ko 9
Levi katoa ko tei rave i te ngauruanga
ra, kua oronga aia i te ngauruanga
ia Aberahama. Tei roto oki aia i 10
tona metua, ka aravei ei a Melekizedeka iaia ra.

E teianei naringa e meitaki rava 11
to te taoonga taunga o te ngati Levi
ra, (i reira oki te ture i te rauka katoa anga i te tangata,) eaa iora i akonoia'i e, ei taunga ke te tupu mai mei
ia Melekizedeka te tu, e eiaa mei te tu
o Aarona? Kua akakoreia oki te 12
kopu taunga ra, kua akakore katoaia ïa
te ture, kare ïa e kore. Ko te tangata 13
oki nona taua tuatua i tuatuaia nei,
no tetai kopu ke ïa, kare rava to te
reira *kopu*'i raverave i te peu o te atarau ra. Kua kitea meitakiia oki e 14
no te *kopu* o Iuda to tatou Atu, ko
te kopu kare rava i tuatuaia e Mose i
te taoonga taunga ra. Maata rava 15
atura ra te kitea, i te mea e taunga ke
tei tupu mai, mei ia Melekizedeka te
tu, Kare ra i riro ei *taunga* i te ture 16
tuatua tino ra, i te mana ra o te ora
mutu kore ra. Kua akakite ua mai 17
te Atua e, "E taunga koe e tuatau ua
atu, mei Melekizedeka te tu."

Kua akakore roaia tei muatangana 18
ture no tona paruparu e te puapinga
kore. Kare takiri oki e *tangata* i 19
meitaki rava i te ture, *riro atura* ra
ei akao mai i te irinakianga meitaki,
i akavaitata'i tatou ki te Atua ra. Mei 20
ia *Iesu* oki, kare *i akariroia ei taunga*
ma te taputou kore; I akariroia ratou 21
ei taunga ma te taputou kore; kareka
aia ma te taputou katoa ïa, nana na
tei tuatua mai iaia e, "Kua taputou a
Iehova, kare e tataraara, E taunga koe
e tuatau ua atu mei ia Melekizedeka
te tu:" Mei te reira katoa to Iesu 22
maata ei Arai i te koreromotu meitaki ra. Manganui oki to ratou i riro 23
ei taunga, no te mea kare ratou e ora
tamou i te mate: Kareka aia ra, no 24
te mea e tika i te noo anga e tuatau
ua atu, e kare tona taoonga taunga e
riro ia etai ke. E teianei e tika mei- 25
taki rava atu iaia kia akaora i te aronga
e na reira atu iaia ra i te aere ki te
Atua ra, e tika oki aia i te ora anga e
tuatau ua atu ei pati i ta ratou.
26 Ko te tu ïa o te taunga maata e tau
ia tatou nei, ko tei tapu, *e* te rave
kore i te kino, *e* te viivii kore, *e* te
taka ke oki i te aronga rave ara
ra, e kia akateiteiia i rungao i to te
27 rangi ra: Kare oki e tau iaia, kia
na mua i te tuku i te tusia i tana
uaorai ara, *ka taku* ei i ta te tangata
katoa, mei ta taua kau taunga nunui
ra, i te au rā katoa ra; okotai rava
ana tuku anga *i ta te tangata ravarai*,
28 iaia i tuku iaia uaorai. Ko te tangata
paruparu nei oki ta te ture e akariro ei taunga mamaata, kareka te tuatua ra ko te taputou, i muri ake i
taua ture ra; ko te Tamaiti ïa *ta te
reira i akataunga*, ko tei akatapuia e
tuatau ua atu.

PENE VIII.

Tei te rangi to tatou Taunga maata: te koreromotu ou i papauia mai ei akakore i te mea taito.

1 E TEIANEI, teia taua tuatua i
karangaia nei: E taunga maata
to tatou, te noo ra i te pae katau i te
terono o Tei Maata i runga i te rangi;
2 E taunga no te ngai-tapu, i roto i te
puakapa mou, ta te Atu i patia, kare
3 ta te tangata. I akatakaia oki te kau
taunga nunui katoa ra, e apai i te mineka e te tusia; ei apinga katoa oki
ta teianei *taunga*, kia apai e tika'i.
4 Naringa tei teianei ao aia, kare aia e
riro ei taunga no te mea te vai nei te
aronga taunga ko tei apai i te mineka
5 e tau i te ture ra: Ko tei rave i te
taoonga *i roto i te ngai-tapu* ra, ko
te tutu ïa e te ata o te au mea o te
rangi ra, i tei apiiia mai e te Atua
ia Mose ra, ka vaitata'i aia i te anga
i te Are ra, kua na ko maira oki
aia, Ka akono meitaki na, e anga koe
i te au mea katoa kia tau tikai i te tu i
akakiteia atu ia koe i runga i te mau-
6 nga ra. Kareka i teianei e taoonga
meitaki rava tei rauka *i to tatou taunga maata*, mei iaia katoa i riro ei
Arai i te koreromotu meitaki maata
ra, ko tei tinamouia i te *tuatua* mei-
7 taki maata i tuatuaia maira. Naringa
oki kare ua e mea toe i taua *koreromotu* mua ra, kare e akaoia mai te
8 rua ra. Kua na ko oki aia i te akaapa
anga ia ratou ra, "I na, e tae maira
te au rā, te tuatua mairā Iehova, e
papau ei au, i te ngutuare o Iseraela
e te ngutuare o Iuda, i tetai korero-

motu ou: Auraka ra mei te korero- 9
motu taku i papau i to ratou ra au me-
tua, i te rā i rave ei au i to ratou rima, e
arataki mai ia ratou mei te enua maira
mei Aiphiti; no te mea kare ratou i
mou meitaki i taua koreromotu naku
ra, e kare atura au i kite atu ia ratou
ra, te tuatua mairā Iehova. Teia te 10
koreromotu, taku e papau i te ngutuare
o Iseraela, i muri ake i te reira au rā, te
tuatua mairā Iehova, E tuku au i taku
au ture ki roto ia ratou, e e tataia e au
ki runga i to ratou ngakau; e e riro
au ei Atua no ratou, e e riro oki ratou
ei tangata noku: E kore oki ratou e 11
apii, ko te tangata ko tona tangata tupu
e ko te tangata ko tona taeake, i te na
ko anga atu e, Kia kite ia Iehova: e
ope akea ïa i te kite iaku, mei tei iti, e
tae ua atu ki tei maata ra. E aroa oki 12
au *ia ratou* i ta ratou tuatua-tika kore,
e to ratou kino e ta ratou au ara kare
rava au e maara akaou atu." E teianei 13
koia i tuatua e, E *koreromotu* ou, kua
akariro aia i tei muatangana ra ei
mea taito. Ko tei riro oki ei mea
taito e kua piro ra, kua vaitata ïa i te
ngaro ke.

PENE IX.

E meitaki maata to te toto o te Mesia, i te toto tusia i raro ake i te ture ra.

E TEIANEI e ture katoa to te 1
Are muatangana no te akamori
anga, e e ngai-tapu no teianei ao.
I akatuia oki tei muatangana pae o te 2
Are, ko tei karangaia e, e ngai-tapu,
ma te lamepa, e te kaingakai, e te
areto o te aroaro, i roto ra; E i roto 3
mai i te rua o te paruru ra, ko te pae
Are ïa i karangaia i te ngai-tapu
rava ra; Ma te kapu auro ra i roto, e 4
te aruna koreromotu i vaî takako ra-
vaia i te auro ra, i reira oki te kapu
auro i akakiia i te mana, e te rakau a
Aarona i pua ra, e nga papa korero-
motu ra; E ko runga ake i te reira, ko 5
nga kerubi kakā ïa i te tamaru anga i
te nooanga o te aroa ra; kare ra e mei-
taki kia tuatua ua atu i taua au mea
ra i teianei. E tika rava akera taua 6
au mea ra, aere atura te kau taunga i
roto i tei muatangana pae Are ra i
te au rā katoa, i te rave anga i te
taoonga ra. Kareka te rua ra, ko te 7
taunga maata anake ra *tei tomo*, okotai
mataiti okotai *tomo anga;* eiaa ra ma
te toto kore ra, ko tana ïa i apai no
tana uaorai ara, e ta te tangata katoa
ra. Ei akakite anga mai na te Vaerua 8
Tapu e, te vai ra te Are mua ra,
kare rai i atea te arataa e o atu ei ki
9 roto i te ngai-tapu roa ra: E akatau-
anga te reira no teianei tuatau, e
mineka e te tusia tei apaiia i roto;
kare ra i meitaki roa te tangata i aka-
mori ra i te reira, i te akonoanga o te
10 akava-ngakau ra. E kai anake nei ïa,
e te au mea e inumia ra, e te au orei-
anga oki, e te au peu i akonoia no te
kopapa ra i tukuia mai *ia ratou*, e kia
tae ki te tuatau e akameitaki ra-
vaia'i ra.
11 Ko te Mesia ra i tae maira ei tau-
nga maata no te au mea memeitaki a
muri nei, i roto i te Are maata e te
meitaki ravà, kare i angaia e te rima
12 ra, kare te mea no teianei ao, Kare oki
ma te toto puaka-nio e te *toto* kafa, ma
tona uaorai ra toto, i te tomo anga oko-
tai i roto i te ngai-tapu ra, ma te ora
13 mutu kore te rauka anga *no tatou*. I
tapu atura *te tangata* e mā atura te
tino i te toto bovi e te *toto* puaka-nio, e
te reu bovi ua i pîpîia ki runga i te
14 aronga i viivii ra: Ka tanga'i oki i te
toto o te Mesia ra, ko tei tuku iaia
uaorai ma te kino kore i te Atua, i te
tauturu o te Vaerua mate kore ra, e
maata atu ïa te mā o to kotou akava-
ngakau i te angaanga mate, kia aka-
mori i te Atua ora ra!
15 I riro ei oki aia ei arai i te korero-
motu ou nei, kia rauka te ao mutu
kore i tuatuaia maira, i te aronga i
nominoia ra, i tona mate, ei oko i te
16 ara i te koreromotu mua ra. E kore-
romotu ra, kia mate tikai te mea e
17 tinamou ei ra e tika'i. E *tusia* tei
mate e tinamou ei te koreromotu kia
akatau: kare ra e mana i te ora anga
18 o te mea e tinamou ei ra. I kore ei oki
te *koreromotu* mua ra i akatinamouia
19 ma te toto kore. Oti akera oki te au
tuatua ravarai i roto i te ture i te tua-
tuaia e Mose i te tangata katoa ra, kua
rave iora aia i te toto kafa, e te puaka-
nio, e te vai, e te uruuru kutekute, e
te isopa, kua pîpî atura aia i te buka
20 e te tangata ravarai, Na ko atura,
"Ko te toto teia o te koreromotu ta te
21 Atua i akatau ia kotou na." Kua pera
katoa aia i te pîpî i te Are i te toto,
e te au kapu katoa no te akamori
22 anga. E kare e rainga te mea i toe i
te tamāia i te toto i ta te ture ra; e
kare e toto i akata'eia ra, kare rava e
23 matara anga o te ara. E mea tika oki
te au akairo o te au mea o te rangi kia
tamāia i taua au *tusia* ra; kareka taua
au mea tikai o te rangi ra, ei tusia mei-
24 taki maata ua atu i te reira. Kare
akenei te Mesia i tomo ki roto i nga

ngai-tapu i angaia e te rima ra, i te
akairo no te *ngai-tapu* tikai; tei te
rangi mou ra, kia akakite aia iaia uao-
rai ki mua i te aroaro o te Atua no
tatou i teianei rai: Kare ra kia apai 25
putuputu aia iaia uaorai *ei tusia*, mei
te taunga maata e tomo ki roto i te
ngai-tapu i te au mataiti katoa ma te
toto ke ra; Naringa oki i pera na 26
mei muatangana mairai o teianei ao,
kua manganui rai tona matenga; oko-
tai rava ra ona akakite angaia mai i
teianei, i te openga o te au tuatau nei,
kia akakore aia i te ara i te akatusia
anga iaia uaorai. E mei te tangata nei 27
oki, kua akonoia kia okotai ake ma-
tenga, e muri ake, ko te akavaaanga ïa;
Koia katoa te Mesia, ka tai akenei ona 28
apai angaia *ei tusia* kia apai ke aia i te
ara a te tangata e manganui, e ka
mama mairai aia, ko te tu rua ïa o te
mama anga mai, eiaa ei tarangaara, kia
ora ra te aronga i tiaki atu iaia.

PENE X.

Te mana kore o te au tusia ra: to te Mesia matenga okotai ra.

E TEIANEI, e ata anake te ture 1
no te au mea memeitaki a muri
atu, kare ra i taua au mea mou ra, i
kore ei i meitaki rava te aronga i aere
atu i te reira, i taua au tusia i apaiia i
te au mataiti katoa kare i tivata ra.
Naringa oki *i meitaki* ra, kare ïa te 2
reira e apai akaouia, no te mea kua
mā anake te aronga i akamori ra, kare
ïa e manakonako akaou i te ara. Ka- 3
reka i te reira *au tusia, kua akatupu
akaouia* ïa te manako i te ara i te au
mataiti ravarai. Kare rava e tika i te 4
toto bovi e te puaka-nio kia akakore i
te ara. No reira *te Mesia* i na ko ei, 5
iaia i aere mai ki te ao nei, "Kare koe i
inangaro i te tusia e te mineka ra, e
kopapa ra taau ïa i akono noku: Te 6
tusia karakaratio, e te tarangaara ra,
kare akenei koe i mareka *i te reira.*"
"Kua karanga atura au i reira, I na, e 7
taku Atua, te aere nei au e akatika i toou
anoano, (kua tataia te tuatua noku ra
i roto i te pokaikai tuatua ra.)" Tana 8
oki i tuatua ra e, "Kare koe i ina-
ngaro i te tusia e te mineka ra; te
tusia karakaratio e te tarangaara ra,
kare koe i mareka *i te reira;*" i ta te
ture ra i apai; Kua na ko akera aia i 9
reira, "I na, e *taku* Atua, te aere nei
au e akatika i toou anoano." Kua
akakore aia i tei muatangana ra, kia
akatika aia i te rua. No taua ina- 10
ngaro e tapu ei tatou nei i te apai anga
okotai i te kopapa o Iesu Mesia.
11 E tika rai oki te au taunga ravarai
i te tu ua anga i te au rā katoa i te
akamori anga, e te apai putuputu anga
i te au tusia okotai rai tu, ko te kore
12 rava e tika kia matara te ara ra: Ka-
reka te *Mesia*, oti akera tana tusia
okotai i te apai ei tarangaara, noo rava
atura i te rima katau o te Atua ra:
13 E teianei te tatari ra e kia akariroia
tona au enemi ei takainga vaevae
14 nona. Kua meitaki rava oki e tuatau
ua atu te aronga i akatapuia iaia, i te
15 terume okotai ra. Ko ta te Vaerua
Tapu katoa i akakite mai kia tatou
nei: oti akera oki tana i tuatua i mua-
16 tangana ra e, Te na ko maira te Atu,
"Teia te koreromotu taku e papau
ia ratou i muri ake i taua tuatau ra, E
tuku au i taku au ture ki roto i to
ratou ngakau, e e tataia e au ki roto
i to ratou manako;" *kua na ko maira*
17 *oki*, "E to ratou kino e ta ratou au
ara, kare rava au e maara akaou atu."
18 Kua akakore anakeia oki te reira, kare
atu rai e apai anga tarangaara toe.
19 E teianei, e te au taeake, kua rauka
te tomo anga mataku kore ki roto i te
ngai-tapu rava no te toto o Iesu ra,
20 Taua ara ou nei ïa e te ora, i aka-
tapuia e ia no tatou, na roto i te paruru
21 ra, koia oki tona tino; E e taunga
maata oki to tatou i roto i te are o te
22 Atua ra: E akavaitata tatou ma te
ngakau pikikaa kore, ma te akarongo
mou tikai, ma te akava-ngakau i pîpîia,
kia kore te manako kino, e ma te tino
23 oreiia i te vai mā. Kia piri tikai to
tatou mou ranga i ta tatou tuatua ma
te ngaueue kore; (e tuatua-mou oki
24 tana ta tei tuatua maira;) E akono
marie rai tatou tetai ki tetai, ka aka-
maroiroi atu ei kia maata te aroa, e
25 i te angaanga memeitaki ra: Auraka
e akaruke i to tatou akaputuputu
anga mei ta tetai aronga, ka aka-
maroiroi ra, e kia maata atu rai *te ma-
roiroi*, no te mea te akara na kotou i
taua rā ra i te vaitata anga mai.
26 Kua rauka na ia tatou te kite i te
tuatua-mou ka rave inangaro mou atu
ei i te ara, kare ua atu e tarangaara toe,
27 Kareka e ngarangara anga rikarika i te
tutaki, i te riri viviki maata rava mei
te ai ra, e pou takiri atu ei te au enemi
28 ra. Ko tei kore i akono i te ture a
Mose ra, mate atura ïa i nga kite toko
rua, e toko toru, kare i aroaia atu:
29 Mei te aa atu oki te maata o te mate,
i to kotou manako anga, e tau ei iaia,
ko tei takatakai i te Tamaiti a te Atua

ki raro ake i tona vaevae, ko tei ka-
ranga i te toto o te koreromotu i tapu
ei aia ra e, e mea noa ïa, e kua aka-
vaavaa i te Vaerua nona te aroa ua ra?
Kua kite oki tatou i tei karanga e, "Tei 30
iaku te akaoko, e naku e tutaki atu, te
tuatua mairā Iehova." E te na ko mai-
rai oki, "Na te Atu e akava i tona
uaorai tangata." E mea mataku ma- 31
ata kia rokoia i te rima o te Atua
ora ra.

Ka akamanako ana ra i tei mua- 32
tangana ra tuatau, ka akamāramaia'i
kotou na, i akakoromaki ei i te au
tamaki mamae maata ra; Ka aka- 33
riroia'i tetai aronga ei akaraanga *i te
ngai tangata* ra, ma te akakinoia e te
au mate; e kapiti atu ei kotou
na i te aronga i akaperaia maira.
Kua aroa mai oki kotou *iaku* i 34
toku tapeka angaia ra, e kua āriki
ua kotou i te noni anga i to kotou
apinga ma te rekareka, kua kite
oki kotou e apinga meitaki maata ua
atu ta kotou e tika i te vai marie anga
tei te ao. E teianei, auraka e akaruke 35
i to kotou maroiroi, e tutaki maata oki
te oko i te reira. Ko te akakoromaki 36
ra te tau ia kotou e, kia oti ia kotou
te rave i ta te Atua i anoano ra, kia
rauka ia kotou te tutaki i tuatuaia
maira. Kia roa poto ake oki, e tae 37
mai ei te ka tae mai, e kare rava e
tavare. E teianei, te aronga tuatua- 38
tika i te akarongo ra, e ora ïa: kareka
ko te unui tika ki muri ra, kare rava
taku ngakau e mareka iaia. Kare ra 39
tatou i to te aronga i unui ki muri e
mate atu; no te aronga ra i rauka te
akarongo e ora atu ei te vaerua.

PENE XI.

Te tu o te akarongo ra; te angaanga mamaata i oti i te akarongo o te ui metua ra.

E TEIANEI ko te akarongo nei, ko 1
te manako tikai ïa i te au mea i
tatariia nei, e te kite ïa i te au mea
kare i akaraia nei. No te reira oki i 2
rauka'i te rongo meitaki i te aronga
taito ra. No te akarongo i kite ei 3
tatou e no te tuatua a te Atua nga ao
nei; kare oki te au mea i akaraia nei i
angaia i tetai au mea i kitea ra. No te 4
akarongo i meitaki rava'i ta Abela tusia
i apai i te Atua i ta Kaina, i tuatuaia
mai ei aia e e tangata tuatua-tika aia,
ko te Atua i akatika mai i taua apinga
oronga nana ra; e *teianei,* mate ua rai
aia, te tuatua ua mai nei rai, i taua
akarongo ra. No te akarongo i akau- 5
muia'i a Enoka kia kore aia e kite i te
mate; e "kare atura aia i kitea, no te
mea kua akaumuia aia e te Atua:" ou
oki aia i akaumuia'i i kite ei aia e, kua
6 pereperekavana te Atua iaia. Kare ra
e akarongo ra kare rava aia e mareka:
ko te akamori i te Atua ra, kia aka-
rongo aia e, e *Atua* e tika'i, e ko koia
tei tutaki mai i te aronga i kimi tikai
7 iaia. No te akarongo oki to Noa, ka
akakiteia mai ei aia e te Atua i te
au mea kare rai i kitea maira, *e* rokoia
iora e te mataku, i tarai ei i te pai, kia
ora tona ngutuare; akaapa iora i to te
ao, e riro atura oki aia ei atu i te tua-
8 tua-tika e rauka i te akarongo ra. No
te akarongo i akono ei Aberahama, ka
tuatuaia mai ei aia e, e aere ki tetai
enua e rauka mai iaia a muri atu ei
tuanga; e aere atura aia ma te kite
9 kore i taua *enua* i aereia e ia ra. No
te akarongo i purutia'i aia i taua enua i
tuatuaia maira, mei te mea e, e enua
ke ra, i te noo ua anga i roto i te pua-
kapa, ratou katoa ko Isaaka e Iakoba,
ko nga tangata tuanga ïa ma *ia* katoa
10 i tei tuatuaia maira: Te maara ra aia
e e rauka te oire tumu mou, ko te
akatu e te kavana o taua *oire* ra, ko te
11 Atua ïa. No te akarongo i rauka'i ia
Sara te maroiroi i to ei ra, e anau
maira *tana* tamaiti, ope ua'i tona
tuatau tikai, no te mea i manako
aia e, e tuatua-mou tana ta tei tuatua
12 maira. I anau mai ei ta te tangata
okotai ra, e mei te tangata mate ra
aia te tu, mei te etu o te rangi ra te
maata, e mei te one taatai kare e ope
kia tatau.
13 I mate anake atura taua aronga ra
ma te akarongo, kare rai i rauka tei
tuatuaia maira, kua akara ra i taua au
mea ra i te atea ke, e kua akarongo
tikai, e kua āriki marie, kua aaki ua
e, e tangata ke ke ratou e te tuita-
14 rere ua i teianei ao. Ko te aronga oki
i pera maira, kua akakite ua e, te
kimi ra ratou i te enua *o to ratou* me-
15 tua. Naringa ratou i anoano maata i
taua enua no reira mai ratou ra, e tika
16 ua ia ratou kia oki. Kua anoano ra
ratou i te *enua* meitaki rava ra, koia
oki te ao ra: i kore ei te Atua i akama
ia ratou kia karangaia aia e e Atua no
ratou; kua akono oki aia i tetai oire no
ratou.
17 No te akarongo i apai ei a Aberahama
ia Isaaka, ka timataia'i aia ra; ko te
tangata i rauka iaia te tuatua i tua-
tuaia maira, kua apai ïa i tana *tamaiti*
18 anau tai, Nona te tuatua i karangaia
ra e, "E karangaia ra toou tuanga e no

Isaaka:" I karanga oki aia e, e tika i 19
te Atua kia akatu mai *iaia* mei te mate
maira: e kua rauka *akaou* maira iaia
mei reira mai ei aiteanga. No te 20
akarongo i akaora'i a Isaaka ia Iakoba
raua ko Esau i te au mea e tupu a
muri atu. No te akarongo i akaora'i 21
a Iakoba i nga tamariki a Iosepha ka
mate ei aia ra, *piko* iora ki raro i
rungao i te tokotoko nona ra ma te
akamori *i te Atua.* No te akarongo i 22
akakite ei a Iosepha i te riro anga o te
tamariki a Iseraela mei *Aiphiti atu,*
ka mate ei aia ra; e ikuiku maira
oki i te tuatua i tona ivi.

No te akarongo i uunaia'i a Mose e 23
nga metua nona, ka anau mai ei ra e,
e toru akera marama, no te mea i
akara iora raua e e tamaiti purotu; e
kare raua i mataku i te akaue a te
ariki ra. No te akarongo i kore ei i 24
tika ia Mose, ka pakari ei aia ra, kia
tapaia i te tamaiti a te tamaine a Pha-
rao ra; E mea meitaki iaia te rave 25
katoa i te mate i te kapiti anga i te au
tangata o te Atua, i te rave i te nave-
nave poto ua o te tuatua kino ra; E 26
apinga maata oki iaia te akakino i te
Mesia nei, i te au taonga katoa o Ai-
phiti ra: te akono marie ra oki aia i te
tutaki ra ei oko. No te akarongo i 27
akaruke ei aia ia Aiphiti, kare i mataku
i te riri o te ariki ra: i maroiroi rava
atura aia i te akara anga atu iaia, i tei
kore e kitea kia akara ra. No te aka- 28
rongo i akono ei aia i te pasa, e te pìpì
anga toto ra, kia kore tei ta i te tama
mua ra kia rave katoa mai ia ratou ra.
No te akarongo i tae ei ratou na raro i 29
te Tai kutekute mei te mea e e enua
marō: e kia timata to Aiphiti ra i te
aru, maremo atura ïa. No te akarongo 30
i inga'i te patu i Ieriko ra ki raro, kia
oti te akapini angaia i nga rā e itu ra.
No te akarongo i kore ei i mate te 31
vaine akaturi ra ko Rahaba, *ka mate
ei* te aronga akarongo kore ra, koia i
āriki meitaki i nga tutaka ra.

E eaa tu rai taku tuatua? e roa ua 32
oki kia tuatua au ia Gideona, ia Ba-
raka, ia Samasona, ia Iepheta; ia
Davida oki, ia Samuela, e te au pero-
veta ra: Ko tei pou ia ratou te au ba- 33
sileia i te akarongo, kua rave i te tua-
tua-tika ra, kua rauka tei tuatuaia
maira, kua mopani i te vaa o te au
liona, Kua tamate i te ririnui o te ai, 34
kua ora i te mata koke ra, kua akama-
roiroiia i te paruparu anga ra, toa rava
atura oki i te tamaki, ati atura oki ia
ratou te au nuku o te enua ke ra. I 35
rauka akaou oki ta te au vaine *tamariki*
i mate ra i akaora akaouia ïa: e tetai
papaki i akamamaeia ïa, kare i rave i
te ora; kia rauka ia ratou te tuakaou-
36 anga i te mea meitaki rava: E e mate
maata to tetai pae i te akavaavaa, e te
pāpā, e te ruru, e te tapeka i roto i te
37 are tapekānga: I peiia ratou i te toka,
i kekeia rotopu ïa ratou e taka ke
atura, i timataia, i tamate takiriia i te
koke; i koka aere ua ratou ma te
kakau kiri mamoe e te kiri puaka-nio,
ma te puapinga kore, te tairoia, *e* te
38 takinga-kinoia ra; (Kare oki teianei
ao i tau i taua aronga ra:) i koka aere
ua oki ratou i te medebara, e ki runga
i te maunga, e *te pipini anga* ki roto i
te au ana, e te au vaarua o te enua
39 nei. E rongo meitaki tei rauka ia ratou
ravarai nei i te akarongo, kare ra i
40 rauka tei tuatuaia maira: No te mea
kua vaioia e te Atua te mea meitaki
rava atu no tatou, kia kore e rauka te
meitaki roa ia ratou anake auraka ta-
tou katoa ra.

PENE XII.

*Kia tamou rai te akarongo, te akako-
romaki, e te paieti: e meitaki maata
to te koreromotu ou i to te mea taito.*

1 E TEIANEI, kua akapiniia tatou e
taua urupu maata i kite nei, e ko-
pae atu tatou i te au mea teiaa ravarai,
e te ara e rokoia ngoie ei tatou nei, e
oro tamou marie ei i teianei oroanga i
2 tukuia mai ki mua ia tatou nei, Ma te
akara tamou kia Iesu i te tumu e te
akaoti i *to tatou* akarongo; ko tei aka-
koromaki i te satauro, kare i akono i te
akama, i te meitaki i tukuia mai ki
mua i tona aroaro, e te noo ra i teianei
i te pae katau i te terono o te Atua ra.
3 Akamaara marie oki iaia, ko tei aka-
koromaki i te reira tu akakino a te
aronga rave ara iaia orai, kia kore ko-
tou e akaroiroi, kia kore oki e taitaia
to kotou ngakau.
4 Kare akerai to kotou māro anga i tae
i te *maringi anga* toto, i te kukumi anga
5 i te kino ra. E kua ngaro aina ia kotou
te ako i akoia mai ia kotou mei te mea e
tamariki ra, "Auraka koe e akavaavaa,
e taku tamaiti, i te ako a Iehova, au-
raka oki e noongata i tana pāpā anga
6 mai: Ko ta te Atu e akaperepere ra,
ko tana ïa e ako mai, e e pāpā rai aia i
te au tamariki katoa tana i kite maira?"
7 Te akoia mai ana kotou mei *te rave a
te metua* i te tamariki ra, ta te Atua i
rave ia kotou; koai oki ïa tamaiti kare
8 i akoia e te metua ra? Kare kotou i
akoia i te ako *i te tamariki* ravarai nei,

e puti kotou, kare i te tamariki mou.
E e metua oki to tatou i to tatou tino 9
nei, ko tei ako mai *ia tatou*, e kua aka-
meangiti oki tatou; auraka kia maata
atu to tatou kauraro i te Metua o *to
tatou* au vaerua nei, e kia ora atu? I 10
ako mai oki ratou *ia tatou* i te reira
puke rā kare i rainga, no to ratou uao-
rai anoano; kareka aia, kia meitaki
tatou, kia rauka katoa ia tatou tona
tapu. Kare rava oki e ako e riro ei 11
mea rekareka i reira ra, e mea aue ra:
kareka i muri ake, ko te meitaki ra ïa,
ko te tuatua-tika te tupu *i taua ako ra*,
i te aronga i akamātauia i te reira.
E tenana "e apai te rima i tautau 12
ana ki raro ra i runga, e e akapakari i te
turi paruparu;" "E akatika ua oki i te 13
ara o to kotou vaevae," kia kore e tuno-
ngi ke te pirikoki, kia akaoraia ra.
E umuumu i te au i te tangata katoa 14
nei e te tapu, kare oki e *tapu* ra, kare
ua e tangata e kite i te Atu. E akara 15
marie rai, ko te ngere aea tetai i te
aroa ua o te Atua ra; ko te tupu aea
oki tetai tumu maamaa, pekapeka iora
kotou, e viivii atura te tangata katoa e
manganui; Ko te *tupu* ua ake tetai 16
akaturi, e te tangata paieti kore, mei
ia Esau ra, ko tei oko i tana tuanga
tama mua i te kai anga kai okotai ra.
Kua kite oki kotou e, kia anoano aia i 17
taua meitaki ra i muri ake ei tuanga
nana, kare aia i kiteia mai; kare rava e
ngai tataraara anga i kitea e ia, umu-
umu ua atu ei aia i taua *meitaki* ra ma
te roi-mata.
Kare oki ko te maunga e tika kia aa 18
ta kotou e aere mai ana, e te ai i mura
ra, e kare oki i te *tumurangi* kerekere,
e te poiri, e te uriia ra, E te tangi pu 19
ra, e te aruru o te tuatua ra; i ta te
aronga i akarongo ra i karanga e, au-
raka rava ïa tuatua e tuatua akaouia
mai kia ratou ra: (Kare atura oki i 20
tika ia ratou kia akakoromaki i tei
akaueia maira, "E kia akatukia ua atu
tetai puaka i taua maunga ra, ka peî
tikaia ra aia ki te toka, e kare ra, ka
ko ki te tao e mama roaia." E no te 21
mataku maata i tei akakiteia maira,
kua tuatua iorā Mose, Kua mataku
rava au e te koriria:) Ko te maunga 22
ra ko Ziona ta kotou i aere mai nei, e
te oire o te Atua ora ra, ko Ierusalema
i te ao ra, e te pupu angela katoa kare
e ope kia tatau ra; Ki te uipānga 23
maata ra e te Ekalesia aronga tama
mua ra, i tei tataia te ingoa i te ao ra,
e te Atua oki i te akava i te tangata
ravarai ra, e te au vaerua o te aronga
tuatua-tika i akameitaki ravaia ra, E 24
kia Iesu oki i te arai o te koreromotu
ou ra, e te toto pîpî anga ra, e tuatua
meitaki maata to reira i to *te toto o*
25 Abela ra. E matakite kia kore kotou
e patoi atu iaia e tuatua maira. Kare
oki i ora te aronga i patoi i tei tuatua
mai i runga i te enua nei, ka tanga'i
oki ia tatou kia ariu ke tatou iaia *i*
26 *tuatua nei* no te rangi mai: I tei nga-
ueue te enua i tona reo i reira: i teia-
nei ra kua tuatua mai ïa aia, kua na ko
maira, "Okotai aku akangaueue anga
toe, kare oki te enua anake ra, ko te
27 rangi katoa ra." E ko taua tuatua
nei, "Okotai *akangaueue anga* toe," no
te akakore anga ïa i te au mea e nga-
ueue ua ra, mei te au mea i angaia ra,
kia vai rai te au mea ngaueue kore ra.
28 E teianei kua rauka ia tatou te basileia
ngaueue kore, e tāpu marie rai tatou i
taua aroa ua ra, kia akamori tatou i te
Atua ma te kiteia mai, ma te akaaka
29 e te paieti: E ai kakai oki to tatou
Atua.

PENE XIII.

Ei takinga-meitaki e tika'i, ei akono oki i te orometua ko tei inangaro i te vaerua o te tangata.

1 KIA vai marie mairai te aroa
2 taeake. Auraka e akakore i te
kite atu i te tangata ke ke ra: e angela
oki tei kiteia atu e tetai aronga, kare
3 oki i kite *e angela*. E akamanako i
te aronga i tapekaia ra, mei te mea e,
kua tapeka katoaia kotou; *e* te aronga
i takinga-kinoia ra, no te mea tei roto
4 katoa kotou uaorai i te tino nei. Kia
akameitakiia te akaipoipo i te tangata
ravarai, e te viivii kore oki te roi: e
akava oki te Atua i te porenceia e te
5 akaturi ra. Ei noo anga noinoi api-
nga kore to kotou; kia mareka i ta
kotou i rauka ra: ko te *Atua* oki tei
tuatua mai e, "Kare rava au e aka-
ruke atu ia koe, kare oki au e taka ke
6 ia koe, kare, kare rava atu." I tika'i
ia tatou kia akamaroiroi, e kia kara-
nga e, "Ko Iehova toku tauturu, kare
au e mataku; eaa ta te tangata kia
rave mai iaku?"
7 E akamanako i to kotou au arataki,
ko tei tuatua mai kia kotou i te tuatua
a te Atua: e aru atu i to ratou akaro-
ngo, ma te manako i te openga *o ta*
8 *ratou* tuatua. Okotai rai o Iesu
Mesia tu i nanai, i teianei rā, e tuatau
9 atu. Auraka e turori ua atu i te tua-
tua rikiriki ke ke tau kore ra. E mea
meitaki kia maroiroi te ngakau i te
aroa ua ra; auraka i te kai, kare oki a

te aronga i rave ra e puapinga i rauka
i te reira.
E atarau ta tatou, ko tei kore rava e 10
tau i te aronga e akamori ki roto i te
puakapa ra kia kai. Te tino oki o te 11
au mea, no reira te toto i apaiia e te
taunga maata i roto i te ngai-tapu ei
tarangaara ra, i tutungiia ki vao mai i
te puakapa ra. Koia katoā Iesu, i 12
mate aia ki vao mai i te ngutupa ra,
kia akatapu aia i te tangata i tona uao-
rai toto. E teianei e aere tatou kiaia 13
ra ki vao mai i te puakapa ra, ma te
akakoromaki i taua akakino iaia ra.
Kare oki o tatou e oire e mou i ko 14
nei, te umuumu nei ra tatou i taua
oire ra no a muri atu. E teianei e na 15
ko tatou iaia ra i te apai i te tusia ra,
i te akameitaki, i te Atua, eiaa e tivata,
koia oki ta te vaa nei, i te akapaatu
anga i tona ingoa. Kareka te takinga- 16
meitaki e te oronga, eiaa rava ïa e aka-
topaia: te pereperekavana ra oki te
Atua i te reira tusia.
E akarongo i to kotou au arataki, e 17
kauraro atu kotou: te akamaroiroi ra
ratou i to kotou au vaerua, e akaki-
teia oki ta ratou tuatua *ia kotou i te
Atua* ra; kia akakite ra ratou ma te
rekareka, eiaa ma te aue; kare
oki e puapingaia ta kotou i te reira.

18 E pure ia matou: kia kite tikai oki
matou e, te tika nei to matou akava-
ngakau i te akakoro anga e, ei akono
meitaki ta matou i te au mea katoa nei.
19 Kia akaoki vaveia ra au ia kotou na,
i maata ua'i taku tuatua ia kotou e, e
akapera.
20 E teianei kia akatau mai te Atua au,
ko tei akaoki mai i to tatou Atu ra ia
Iesu, i te tiaki mamoe maata, mei te
mate maira, no te toto o te koreromotu
21 mutu kore ra, Kia akameitaki rava
mai ia kotou i te au angaanga memei-
taki katoa ra, kia rave kotou i tona
anoano, i te akatupu anga i roto ia
kotou i te mea tau i mua i tona aroaro,
ia Iesu Mesia ra; ei iaia te kakā e tua-
tau ua atu. Amene.
22 Teia ra taku tuatua kia kotou, e
aku au taeake, e āriki meitaki mai ana
i teianei ako, i tata poto io nei oki au i
23 teianei tuatua kia kotou na. Kua
tukuia *to tatou* taeake ko Timoteo, kia
kite oki kotou; e kia oki vave mai aia
ra, e kite katoa atu maua ia kotou na.
24 E aroa atu i to kotou au arataki, e te
aronga tapu katoa ra. Te aroa atu nei
to Itale ia kotou na.
25 Ei ia kotou ravarai te aroa ua.
Amene.

TE EPISETOLE A TE APOSETOLO RA
A IAKOBO.

PENE I.

Kia rekareka kia rokoia e te timu-taanga ra: ei paieti mou eiaa te tutu anake.

IAKOBO, e tavini no te Atua, e no 1
te Atu ra no Iesu Mesia, i te au
kopu tino ngauru ma rua i pueuriki-
riki ke ra, Kia ora na.
E aku au taeake ra, kia rokoia 2
kotou e te au timataanga e manganui
te tu ra, ka tuatua e, e mea rekareka
anake ïa; Kua kite oki kotou e, na 3
taua timata anga i to kotou akarongo
ra e akatupu i te akakoromaki. E 4
tuku atu i ta te akakoromaki ra anga-
anga kia tika rava, kia meitaki rava
kotou, ma te apa kore, auraka e ape
5 toe. Kia ngere ra tetai tangata i te
pakari, ka pati aia ki te Atua ra, ko tei
oronga ua mai i ta te tangata ravarai
ma te patoi kore; e e orongaia mai
6 tana. E pati ra aia ma te akarongo,
e te ekoko kore: ko tei ekoko ra, e
tau ïa i te ngaru tai e puia e te mata-
7 ngi, e tikitiki akera. Auraka oki te
reira tangata e maara e, ka rauka tana
8 i te Atu ei ngai mea ngiti ake: E
tangata ngakau rua ïa, e te tinamou
9 kore, i tona katoa ra au aerenga. Kia
rekareka te taeake akaaka i te mea aia
10 i akateiteiia: E te *taeake* apinga maata
ra, i te mea aia i taakaakaia: e ngaro
atu oki aia mei te tiare o te ngangaere
11 ra. Kua teitei anake oki te rā ma te
veravera maata ra, kua mae te nga-
ngaere, topa iora tona tiare, kare atura

taua tu manea nona ra; mei te reira
katoa to te tangata apinga ra kore anga
i tona aerenga.
E ao to te tangata e akakoromaki i 12
te timataanga: kua akatika anakeia
mai aia ra, e rauka ïa iaia te korona
ora, ta te Atu i tuatua mai e no te
aronga i anoano iaia ra. Eiaa rava e 13
tangata pikikaaia e karanga e, Kua
pikikaaia au e te Atua: kare rava te
Atua e vavare i te kino, kare rava oki
aia e pikikaa i te tangata: Kia akata- 14
tipakeia tetai, e kia riro ua atu *i te
kino,* kua pikikaaia te reira tangata i
tona uaorai anoano tika kore. E kua 15
to ta te anoano tika kore ra, anau
maira tana ko te ara; e kia rave
akaopeia te ara ra, anau maira tana ko
te mate.
Auraka e vavare, e aku au taeake 16
akaperepere e. Te au mea memeitaki 17
i o maiia ra, e te au mea tika ravarai,
no runga ïa, no runga mai i te Metua
o te mārama ra, kare rava e tu ke ke
iaia ra, kare oki e tu ke anga e ngai
mea ngiti ua ake. Nana tatou i anau 18
i te tuatua-mou ra, no tona uaorai
anoano, kia riro tatou mei te popo
muatangana o te au mea i angaia e
ia ra.
E teianei, e aku au taeake akapere- 19
pere e, kia rapurapu ua te tangata
ravarai i te akarongo, kia tavarevare i
te tuatua, kia tavarevare oki i te riri:
Kare oki te riri o te tangata e akatupu 20
i te tuatua-tika a te Atua. E tenana 21
e tuku ke atu i te au mea viivii ra, e te
au mea kino maata ravarai, ka āriki
marie ei ma te maru i te tuatua tanu-
mia mai ki roto ra, e ora'i oki to kotou
vaerua. Ei aronga rave oki kotou i te 22
tuatua nei, auraka ei aronga akarongo
ua, i te pikikaa ua anga ia kotou uao-
rai. Ko te tangata oki e akarongo ua 23
i te tuatua, e kare aia i rave, e tau aia
i te tangata e akara ua i tona uaorai
mata ki roto i te io ra: Te akara ra 24
aia iaia uaorai, e aere atura, ngaropoina
ua ora tona tu iaia uaorai i reira ra.
Ko te akara ra ki roto i te ture tika 25
rava o te tiama ra, ma te tamou tikai,
no te mea kare aia i te tangata akanga-
ropoina ua *i te tuatua* kia akarongo, e
tangata rave ra aia i i taua angaanga
ra, e akameitakiia ïa aia i te rave anga.
Te manako ra tetai tangata ia kotou e, 26
e paieti tona, e kare i tapeka i tona
arero, te pikikaa ra i tona uaorai nga-
kau; e paieti pikikaa tona. Ko te 27
paieti mou e te kino kore i mua i te
aroaro o te Atua, o *to tatou* Metua ra,
ko teia ïa: Ko te takinga-meitaki i te
tamariki metua kore e te au vaine
takaua i to ratou mate anga, *e* te
tiaki iaia uaorai auraka ei viivii i teia-
nei ao.

PENE II.

*Eiaa te taeake apinga kore e akavaa-
vaaia: te akarongo demoni: to Abe-
rahama, e to Rahaba.*

1 EAKU au taeake ra, auraka kotou
e mou i te tuatua a to tatou Atu
ra a Iesu Mesia, *i te Atu* o te kakā ra,
2 ma te akono i te tu o te tangata. Kia
aere mai oki tetai tangata ki roto i to
kotou sunago ma te tapeka auro i te
rima, ma te kakau manea ra, e kia
tomo katoa mai tetai tangata apinga
3 kore ma te kakau kino ra; Kite atura
kotou i te kakau i te kakau manea ra,
e kua karanga atura kiaia, E noo koe
i ko nei ki te ngai meitaki; ka karanga
atu ei ki te tangata apinga kore ra, Ka
tu atu koe ki ko atu, e kare ïa, e noo
koe i ko nei i taku tiroaroaanga vae-
4 vae nei: Kare aina kua akatu ke
kotou, e kua riro ei eumiumi manako
kino ra?
5 Ka akarongo mai ana, e aku au tae-
ake akaperepere e: Kare aina ko to
aronga apinga kore o teianei ao ta te
Atua i iki, ei aronga apinga maata i te
akarongo ra, e ei aronga tuanga i te
basileia tana i karanga e oronga mai i
6 te aronga i anoano iaia ra? Kua aka-
vaavaa ra kotou i te aronga apinga kore.
Kare aina te aronga apinga maata i
takinga-kino mai ia kotou, e i kika ia
7 kotou i te akavaanga? Kare aina ratou
i akakino i taua ingoa meitaki i tapaia
8 ki runga ia kotou na? Te akono na
kotou i te ture i maata ua atu i te tua-
tua i tataia ra e, " E aroa atu koe i to
tangata tupu mei *to aroa* ia koe uaorai
9 na," e mea tika ïa ta kotou: Te akono
ana ra kotou i te tu o te tangata ra, te
rave ra kotou i te ara, e kua akaapaia
10 kotou e te ture ei aronga ara. Ko te
tangata oki kia akono ua atu i te ture
katoa ra, kia apa ra iaia *te ture* mea
ngiti okotai ra, kua apa ïa *te ture* katoa
11 iaia. Ko tei tuatua mai oki e, " Au-
raka rava koe e akaturi," koia rai oki
tei tuatua mai e, " Auraka rava koe e ta
ua." E tenana kore ua rai koe i te
akaturi, kia ta ua ra koe, kua riro ïa
12 koe ei tangata ara i te ture. Kia
tau ta kotou e tuatua, e ta kotou e
rave, i ta te aronga e akavaia i te ture
13 tiama ra. Ko te akaapa anake tana e
rauka, kare te aroa, ta tei kore rava i

aroa ra, e vi ra te akaapa i te aroa, *i te tangata e aroa ra.*
Eaa te puapinga, e aku au taeake, 14
kia tuatua mai tetai e e akarongo tona,
e kare ana e angaanga? e ora aina aia
i taua akarongo ra? Kia mate oki tetai 15
taeake e tetai tuaine i te putaua, e kare
e kai i te au rā katoa ra, Kia karanga 16
atura tetai o kotou ia raua ra, Kia ora
na i te aerenga, kia maanaana oki korua,
e kia merengo; kare ra i oronga
atu i te mea e meitaki ei te tino ra;
eaa ua ïa puapinga? Koia katoa te 17
akarongo, kare e angaanga, e mea mate
ïa, i te mea te vai okotai ua ra. E tika 18
ua oki tetai tangata kia tuatua mai iaia
e, E akarongo toou, e angaanga oki
taku; ka akakite mai ana i toou akarongo
kare e angaanga ra, ka akakite
atu ei au ia koe i toku nei akarongo i
taku nei angaanga. Kua akarongo koe 19
i te tuatua ra e, Okotai ua Atua; kua
tika te reira: kua akarongo katoa oki
te au demoni *i te reira*, e kua rurutakina.
Kia kite maira koe, e tera ra 20
tangata manako kore e, ko te akarongo
kare e angaanga ra, e *akarongo* mate
ïa? Kare aina to tatou metua ra ko 21
Aberahama i akatikaia mai i te angaanga,
ka apai ei aia i tana tamaiti ra ia
Isaaka ki runga i te atarau ra? Te 22
kite ra oki koe e na te akarongo i akatupu
i tana angaanga, e no te angaanga
i tika rava'i te akarongo? Tika 23
tikai atura taua tuatua i tataia ra, ko
tei na ko ra e, " Kua akarongo a Aberahama
i te Atua, e i akonoia atura ïa ei
tuatua-tika nana:" e i karangaia maira
oki aia e, "E oa no te Atua." Kua 24
kite atura kotou e i akatikaia te tangata
i te angaanga, kare i te akarongo anake
ua. Koia katoa oki te vaine akaturi 25
ra ko Rahaba, kare aina aia i akatikaia
i te angaanga, ka āriki ei aia i
nga tutaka ra, e tuku atura oki na
tetai mataara ke? Mei te kopapa oki 26
kia kore te vaerua, e mea mate ïa, koia
katoa te akarongo kare e angaanga ra,
e mea mate katoa ïa.

PENE III.

E tapeka te arero e tika'i: e kino maata, e te meitaki maata oki, te ka tupu iaia.

EAKU au taeake e, auraka kia 1
maata ua i te akaorometua ia kotou
io, kua kitea oki e ko tatou te ka
akaapa maataia. Te apa anake nei tatou 2
i te au mea katoa e manganui. E kia
kore tetai tangata e apa i te tuatua ra, e
tangata meitaki rava aia, e tika iaia kia
3 tapeka i te tino katoa ra. I na, te tavaa
nei tatou i te ipo, kia akarongo
mai ratou ia tatou; e te tioi nei tatou
4 i to ratou tino katoa. I na oki te au
pai, mamaata ua rai ratou, e puia ua
rai i te matangi viviki ra, te tioi aereia
nei i te oe mea ngiti poepoe, i te au
ngai katoa ta te akatere e anoano ra.
5 Koia katoa te arero nei e melo mea
ngiti, e akatietie maata ra tana. Ka
akara na i te maata o te vaie e ka i te
6 ai mea ngiti ra! E ai katoa te arero
nei, e putunga no te au kino ravarai
nei: e viivii te tino katoa nei i te arero,
ko te tu ïa o tona vai ranga i roto i te
au melo nei; i tutungiia aia i te ai o te
po, e te ka nei te au aerenga ravarai *o*
7 *te tangata* i te ora anga nei iaia. E
vi anake te au puaka taae, e te manu,
e te ovi, e te au mea o te tai ra, e kua
ope takere ana i te akaviia e te tangata
8 nei: Kareka te arero nei, kare ua e
tangata e vi ei *te reira;* e kino mate
9 kore ïa, kua ki ïa i te kavangia. Te
akameitaki nei tatou i te Atua ra i *to
tatou* Metua i te *arero;* e te akakino
nei tatou i te tangata, i tei angaia i to
10 te Atua ra tu, i taua *arero* nei rai. Te
puroro nei no roto i taua vaa okotai
nei, te akameitaki e te akakino. Auraka
rava te tika te reira, e aku au
11 taeake. Te pupui nei aina te *vai* mangaro
e te *vai* taitai no roto i te vaarua
12 okotai ra? E tika aina, e aku au taeake,
i te suke kia akaua mai i te olive?
e te vine oki *kia akaua mai* i te suke?
e kore katoa e rauka te *vai* mangaro i
te vaarua vai taitai.
13 Koai te tangata pakari e te kite i
roto ia kotou na? kia na te akono
meitaki aia i te akakite mai i tana angaanga
ma te maru e te pakari tikai.
14 Te vai na te vareae maata e te mūro i
roto i to kotou ngakau, auraka e akatietie,
auraka e *tapepe* pikikaa ua i te
15 tuatua-mou. Kare oki te reira pakari
i to runga mai, no teianei ao ïa, no te
16 tangata nei, *e* no te au demeni. *Te
vai* ra oki te vareae, e te tauetono, tei
reira katoa te oripu ua e te au tuatua
17 kikino katoa ra. Kareka te pakari no
runga maira, e mea iro koreia ïa, e
mea au ïa, *e* te maru, *e* te akarongo
ngoie, kua ki ïa i te aroa, e te takingameitaki,
kare oki e akatu ke i te ta-
18 ngata, kare oki e pikikaa. E ruruia
oki te tuatua-tika ma te au na te aronga
e akatupu i te tuatua au ra.

PENE IV.

Auraka ei noinoi apinga, e te akaparau, e te akakino ia etai ke.

NOEA te tamaki e te tauetono 1
maata i roto ia kotou na? kare
aina no ko na no to kotou anoano tika
kore ra, ko tei tamaki ua ki roto i to
kotou au melo na? Te maata ua ra te 2
anoano, e kare rai i rauka: te ta ua na
kotou, e te umuumu ua na, e kare rai
i rauka: te tamaki na, te karo ua na, e
kare akerai, no te mea kare kotou i
pati. Te pati ra oki kotou, e kare a 3
kotou i rauka, no te mea te apa na ta
kotou pati anga, kia pou i te kaimoumouia
e kotou i to kotou anoano tika
kore ra. E te au akaturi tane, e te au 4
akaturi vaine, kare kotou i kite e ko
te anoano i teianei ao, e taunga tau kore
ïa i te Atua ra? E teianei ko te anoano
e ei taunga aia no teianei ao, e
enemi ïa tangata no te Atua. Te 5
manako na kotou e, e pikikaa ta te
tuatua i tataia ra? e akatupu aina te
Vaerua i noo ki roto ia tatou nei i te
vareae? *Kare,* e oronga maira aia i 6
te aroa ua e kia maata mairai. I karanga
mai ei aia e, " E patoi mai te Atua
i te aronga nengonengo, e oronga maira
i te aroa ua i te aronga akaaka." E te- 7
nana e kauraro atu kotou i te Atua. E
patoi atu i te diabolo, e nana e rere ke
atu. E akavaitata atu ki te Atua, e 8
nana e akavaitata mai kia kotou na. E
orei na i *to kotou* rima, e te aronga
rave ara ra; e tamā na i *to kotou* ngakau,
e te aronga ngakau rua na. Ka 9
aue na kotou, ka mii, e kia maringi to
kotou roi-mata: kia riro oki to kotou
kata ei aue, e *to kotou* rekareka ei taitaia.
Ka taakaaka na kotou ki mua i 10
te aroaro o te Atu, e nana kotou e
akateitei.
Auraka na kotou, e *aku* au taeake, e 11
tuatua kino tetai ki tetai. Ko tei tuatua
kino i *tona* taeake, e kua akaapa i
tona taeake, kua tuatua kino i te ture,
e kua akaapa i te ture: kia akaapa ra
koe i te ture ra, kare ïa koe i te akono
ture, e akaapa ra. Okotai oki tumu 12
o te ture, e tika iaia kia akaora e tika
oki kia tamate rava: koai oki koe ka
akaapa'i koe ia etai ke?
E teianei, ko kotou ko tei karanga 13
e, E aere tatou akonei e apopo ki roto
i te oire ra ko mea, ka oko ei e kia okotai
ake mataiti i te oko anga, e kia
rauka mai te apinga: Kotou oki ko tei 14
kore i kite i te ka tupu apopo: eaa
oki to kotou ora anga nei? e auai ïa,
no vaivai ake, e roa poto akera, ngaro
15 atura ïa. E na ko ra kotou e tika'i,
Kia tika i te Atu ra, e kia roa to tatou
16 a'o, e rave ïa tatou i teia, e i tera. I
tenana ra, te rekareka na kotou i ta kotou
tuatua akatietie: e mea kino anake
17 ïa taua rekareka na. E teianei ko te
tangata i kite i te rave i te mea meitaki,
e kare i rave, kua riro ïa ei ara
nana.

PENE V.

Kia mataku te aronga apinga maata i te riri o te Atua: kia aru tatou i te au tangata meitaki i muatangana ra.

1 ETENANA, e te aronga apinga
mamaata na, ka tangi, ka aue i to
kotou au mate maata e vaitata mai ia
2 kotou na. Kua piro ta kotou apinga
maata, e kua pou to kotou kakau i te
3 neu. Kua pe ta kotou auro e te ario;
e e riro to reira moneneu ei akaapa ia
kotou, e e pou to kotou tino i te reira
mei te pou ai ra. Kua akaputu kotou i
4 te apinga maata i te au rā openga nei. I
na oki, te tutaki a te aronga rave angaanga
ko tei kokoti i te au koro na kotou,
tei tāpu tika koreia e kotou, te
kapiki ra ïa *ki te Atua ia kotou*: e te
akateni a te aronga i kokoti ra, kua
puta rava ïa ki roto i te taringa o te
5 Atu Sabaota ra. Kua noo kotou i te
ao nei, ma te navenave, e te kanga;
kua akapori kotou ia kotou uaorai, mei
te au puaka i angaiia no te rā tainga
6 anga. Kua akaapa kotou *e* kua tamate
rava kotou i te tangata tuatua-tika ra;
kare oki aia i tutaki mai ia kotou.
7 E teianei e akakoromaki, e *aku* au
taeake, e kia tae mai te Atu ra. I na
oki te tanu-kai ra, te tatari marie ua ra
aia i te kai meitaki o te enua nei, te
akakoromaki marie ra oki i te reira, e
kia rauka mai te ua momua e te ua
8 openga ra. E akakoromaki katoa oki
kotou; e akatinamou tikai i to kotou
ngakau: kua vaitata rava taua aere-
9 nga mai o te Atu ra. Auraka e akavareae
tetai ki tetai, e *aku* au taeake,
ko te akaapaia mai aea kotou: i na, te
tu ua maira te Akava i te ngutupa ra.
10 E rave, e aku au taeake, i te au peroveta
ko tei tuatua mai ma te ingoa o
te Atu ra, ei akaraanga i te akaruru
11 anga i te kino e te akakoromaki. I na
oki, te karanga nei tatou e, kua meitaki
te aronga i tamou marie i te akakoromaki.
Kua kite kotou i te akakoromaki
o Iobu ra, e kua kite oki
kotou i ta te Atu *i rave* i te openga ra;

e kua ki te Atu i te aroa e te takinga-
meitaki maata.
Kareka te taputou ua, e aku au 12
taeake, auraka rava ïa; auraka i te
rangi, auraka katoa i te enua, e te au
taputou ravarai oki: kia riro ra ta kotou
koia, ei koia; e *ta kotou* kare, ei kare;
ko te rokoia aea kotou e te aka-
apa.
Kua tairoia aina tetai o kotou na? 13
ka pure aia. Te rekareka na tetai? ka
imene aia i te imene. Te mate ra 14
aina tetai o kotou i te maki? e tiki aia
i te au peresibutero o te ekalesia ra;
e na ratou e pure iaia ma te akatainu
iaia i te manongi i te ingoa o te Atu
ra: E e ora taua maki ra i te pure 15
akarongo, e na te Atu aia e akatu ki
runga; e i rave na aia i te ara ra, e
akakoreia tana ara. E aaki ta kotou 16
au apa tetai ki tetai, e pure oki tetai i
tetai, kia akaoraia kotou. Te pure a
te tangata tuatua-tika i akatupu mouia
ki roto ra, e mea manuia maata ïa.
17 E tangata oki a Elia mei ia tatou katoa
te tu e mate ua, e i pure viviki atura
aia e, auraka ei ua: kare atura e ua i
topa mai ki runga i te enua e e toru
akera mataiti e e ono akera oki ma-
18 rama. Pure akaou atura oki aia,
e kua oronga maira te rangi i te ua,
kua tupu akera te kai o te enua nei.
19 E *aku* au taeake ra, kia tatipake
tetai o kotou i te tuatua-mou nei, e na
20 tetai aia i akaoki mai; Kia kite mai
oki taua tangata ra e, ko tei akaoki mai
i te tangata ara i taua apa nana ra, e
vaerua tei ora iaia i te mate, e e ma-
nganui te ara te ngaro iaia.

TE EPISETOLE MUA A TE APOSETOLO RA

A PETERO.

PENE I.

*Ko te Mesia te tumu o to tatou mei-
taki: e meitaki te akarongo kia tima-
taia: ta te tuatua ora angaunga.*

PETERO, e aposetolo na Iesu Me- 1
sia, i te au purutia i pueuriki-
riki i Ponoto, i Galatia, i Kapadokia,
i Asia, e i Bitunia, I ikiia i te aka- 2
koro atea anga a te Atua Metua ra, i
te akatapu a te Vaerua i te akarongo,
e te pîpî anga i te toto o Iesu Mesia
ra: Ei ia kotou te aroa ua, e te au,
kia maata atu rai.
Kia akameitakiia te Atua te Me- 3
tua o to tatou Atu ra o Iesu Mesia,
ko te akaanau akaou ia tatou no te
maata o tona aroa, *kia rauka* te ma-
nako ora, i te tuakaouanga o Iesu Me-
sia mei te mate maira, *Kia rauka* te 4
tuanga kino kore, e te viivii kore, e
te mae kore, ko tei vaioia ki runga i
te rangi na kotou, Ko tei tiakiia ïa e 5
te mana o te Atua i te akarongo *kia
rauka* te ora, i vave i te akakiteia mai
kia tae ki te tuatau openga ra: Kia 6
maata to kotou rekareka i te reira,
taitaia poto ua rai kotou i teianei (no
te mea tika ïa) i te au timataanga tu
7 ke ke ra: Kia riro te timata anga o
to kotou akarongo, ko tei maata rava
i te meitaki i to te auro ngaro ua nei,
timata ua'i i te ai, ei akameitaki, ei
teitei, e ei meitaki, i te mama anga
8 mai o Iesu Mesia: Ko ta kotou i ano-
ano na, kore ua atu rai te kite iaia;
ko ta kotou e rekareka ra i te rekareka
e kore e tika kia tuatua ra, e te ki oki
i te kakā, i te akarongo anga atu, kore
ua rai kotou te akara atu *iaia* i teianei:
9 Ma te rauka oki te openga o to kotou
akarongo, *koia* te ora o to kotou au
10 vaerua. Ko te ora ïa ta te au pero-
veta i uiui, e kua kimi pu tikai, ko tei
totou i te aroa ua *e riro mai* ia kotou
11 na; I te kimi marie anga, e ei teea
iti-tangata, e ei teea tuatau, ta te Vae-
rua o te Mesia i roto ia ratou ra i
tuatua mai, ka akakite mamao mai ei
aia i te au mate katoa o te Mesia ra,
12 e te kakā e tupu i muringao. E kua
akakiteia mai oki ratou e, kare to ratou
orai, no tatou ra, ta ratou i tuku mai-
ra, i te au mea i tuatuaia mai ia
kotou, e te aronga i ako mai ia kotou i

te evangelia, ma te Vaerua Tapu i
tonokia mai mei te rangi maira; ko
te au mea ta te au angela e arōrō mai
e akara.
E teianei, ka tatua na i te taukupu 13
o to kotou ngakau, kia marōrō, ka
tatari ua atu ei i te aroa ua te ka
apaiia mai no kotou i te mama anga
mai o Iesu Mesia ra: Mei te tamariki 14
akarongo ra, auraka e akaarite ia
kotou orai i to kotou inangaro i mua-
tangana i to kotou kamakura anga
ra; Mei iaia i nomino mai ia kotou 15
e tapu ra, kia tapu katoa kotou i *ta*
kotou tuatua ravarai ra; Kua oti 16
oki i te tataia e, "Kia tapu kotou;
te tapu nei oki au." E te pure na 17
kotou i te Metua, ko tei eumiumi i
tei tau i ta te tangata katoa ra angaa-
nga, ma te akara kore i te tu o te
tangata, ka noo i to kotou purutia
anga i ku nei ma te mataku: Kua kite 18
oki kotou e, kare kotou i okoia i te
mea kino ua ra, mei te ario, e te auro,
i ta kotou tuatua marikonga kore i
tukuia mai e to kotou ai metua ra;
I te toto apinga maata ra o te Mesia 19
ra, mei to te arenio kino kore e te maki
kore: Ko tei tou na takereia na, ou 20
ua te tumu o teianei ao, i teianei ra au
tuatau openga i akakiteia mai ei no
kotou; Ko tei akarongo i te Atua iaia, 21
ko tei akatu iaia mei te mate maira,
e kua oronga i te kakā nona; kia riro
to kotou akarongo, e te irinaki, ki te
Atua.
E tenana kua tamā i to kotou au 22
vaerua i te akarongo anga i te tuatua-
mou i te Vaerua ra, e kua tae i te aroa
taeake pikikaa kore ra, kia aroa maata
kotou ia kotou uaorai ma te ngakau
kinokino kore: No te mea kua akaa- 23
nau akaouia, eiaa no te ua pe ua nei,
no te *ua* pe kore ra, i te tuatua ora
a te Atua, ko te ka tika i te vai ranga,
kare rava e mutu ra. "Mei te nga- 24
ngaere oki te tangata katoa nei, e to
te tangata nei manea, mei te tiare ïa
o taua ngangaere ra. E marō te nga-
ngaere, e topa oki te tiare ki raro: Ka- 25
reka te tuatua a Iehova ra, e tu ïa
e rimua:" teia oki taua tuatua ra
ko te evangelia i akoia atu ia ko-
tou na.

PENE II.

Te akakino rā Petero i te aroa kore e te vareae: te au toka ora: e kauraro atu i te aronga mana: e aru ia Iesu i te akakoromaki anga i te kino.

1 E TENANA, e kopae rava atu i te
akamoupuku, e te au pikikaa ra-
varai, e te tapikipiki, e te vareae, e te
2 au tuatua kikino katoa ra, Kia kaki
tikai kotou mei te tamariki anau ou,
i te u iro koreia ra, i te tuatua, kia
3 pakari kotou i te reira; Kua kite oki
kotou e, e takinga-meitaki to te Atu.
4 *Ko kotou oki*, i te aere anga mai kiaia
i te toka ora ra, i kopae mouia ra oki
e te tangata, i akonoia ra e te Atua, *e*
5 te meitaki maata, Kua patu katoaia
kotou, i te toka ora ra, ei are vaerua,
ei kau taunga tapu, ei apai i te tusia
vaerua, e tau i te Atua ia Iesu Mesia.
6 Tei roto oki i te tuatua i tataia ra e,
"I na, te akamou nei au i tetai toka
tiavā i Ziona, *e toka* akonoia, e te mei-
taki maata; e ko te irinaki i te reira,
7 kare rava ïa e akama." E teianei, ia ko-
tou i te aronga i akarongo ra, e meitaki
maata ïa *tona;* kareka i te aronga aka-
rongo kore ra, "ko te toka i akarukeia
e te aronga patu are ra, ko tei akari-
8 roia ei toka tiavā;" E "ei toka tukiaa-
nga, e ei mato turorianga," i te aronga
i turori i te tuatua no te akarongo
kore; i akonoia oki ratou no te reira.
9 E uki ikiia ra kotou, e kau taunga
ariki, e iti-tangata tapu, e aronga okoia;
kia akakite ua kotou i tona meitaki,
to tei nomino ia kotou i to roto i te
poiri, kia tae ki tona mārama umereia
10 ra: Ko kotou, kare te tangata *no te*
Atua i muatangana, i teianei ra e ta-
ngata ïa no te Atua; ko tei kore i
aroaia mai i muatangana, i teianei ra
kua aroaia mai ïa.
11 E *aku* au akaperepere e, te ako atu
nei au *ia kotou*, i te tangata ke, e te
tuitarere, auraka e akatika i to te tino
nei au anoano, ko tei tamaki mai ïa i
12 te vaerua; Kia meitaki ta kotou tua-
tua i rotopu i te au etene: ta ratou
oki i akakino mai ia kotou, mei te mea
e aronga rave tuatua kino, kia akara
ra ratou i ta kotou tuatua meitaki, kia
akameitaki ratou i te Atua i te rā e
rokoia mai ei ra.
13 E kauraro i te tangata katoa i te
Atu nei, i te ariki ra ei runga rava atu
14 ïa; E te au kavana ra, ei aronga
ungaia mai e ia ei tutaki atu i te aro-
nga i rave i te kino ra, e ei akameitaki
15 i te aronga i rave i te meitaki ra. Ko
to te Atua ïa anoano, kia mopani
kotou i *te vaa o* te kite kore o te ta-
ngata neneva ra i ta kotou tuatua mei-
16 taki. Ei aronga tiama kotou, auraka
ra taua tiama ra e akariroia ei tapoki
tuatua kino, ei tavini ra kotou no te
17 Atua. E akangateitei atu i te tangata

Ka mataku i te Atua. Ka akateitei
i te ariki. E te au tavini ra, e kauraro 18
marie i to kotou aronga pu tikai ra ma
te mataku, eiaa i te *pu* meitaki anake
ra e te maru, i te aronga maru kore
katoa ra. Ko te mea tau oki te reira, 19
kia akakoromaki te tangata i te aue
no te mate tika kore, no te akava-nga-
kau i te Atua. Kia pāpāia ra kotou 20
i ta kotou uaorai ara, ka akakoromaki
ei kotou, eaa ua to reira akameitaki-
anga? kia mate ra kotou ma te akono
meitaki, ka akakoromaki ei kotou, e
mea meitaki ïa i te Atua. I nominoia'i 21
oki kotou; i mate katoa oki te Mesia
uaorai no kotou; e kua vaio oki i te
akaraanga na kotou, kia aru kotou i
tona takainga vaevae: " I tei kore roa 22
i rave i te ara, kare ua e pikikaa i
kitea i tona vaa:" Ko tei kore i akakino 23
atu, kia akakinoia mai aia ra; *e* kia
mate aia ra, kare aia i tuatua tutaki
atu; kua tuku ra iaia orai kiaia nona
te manako tika ra: Ko tei maranga 24
iaia orai ta tatou ara i tona uaorai ko-
papa ki runga i te satauro, kia akono
tatou, ko tei matara mai i te ara ra, i te
tuatua-tika: "no tona oki karavarava
i ora'i" kotou. Mei te mamoe i aere ke 25
ra oki kotou, kua oki maira i teianei ki
te Tiaki, ki te Episekopo, o to kotou au
vaerua.

PENE III.

Te aerenga e tau i te tane e te vaine ra: e mea meitaki te aroa, te akono meitaki, e te akakoromaki: to te Mesia mate, e tona akateitei angaia.

KO kotou oki, e te vaine tini e, e 1
kauraro marie i ta kotou au tane
ra; kare tetai pae e akarongo i te tua-
tua ra, kia rauka mai ratou i te akono
meitaki o ta ratou au vaine, auraka atu
rai te tuatua; I te akara anga mai 2
ratou i to kotou aerenga viivii kore *i*
kapiti katoaia i te mataku. E to ko- 3
tou akamanea, eiaa ko *te manea* ki vao
ua ra, i te rauru iri ra, e te tatua
anga i te auro ra, e te kakau anga i te
kakau ra; Ko te tangata ngaro ra ko 4
te ngakau *te akamanea*, i te *manea*
piro kore ra, ko te ngakau maru e te
muteki ua, ko te mea apinga maata ïa
ki mua i te aroaro o te Atua. I aka- 5
pera oki te au vaine tapu i irinaki i
te Atua i te akamanea ia ratou uaorai
i taito ra, ma te kauraro marie i ta
ratou uaorai au tane: Mei ia Sara i 6
akarongo ia Aberahama, i te tuatua anga
atu kiaia, E atu: ei tamaine oki kotou

7 i poiterere ua i te mataku. Koia ka-
toa oki kotou, e te au tane, e noo *ia*
ratou ra ma te kite, i te akamaata
anga i te vaine, i te āriki paruparu ra,
e ei atu katoa oki i te aroa ua ra i te
ora; kia kore ta kotou pure e topa.
8 E teianei, ei ngakau tai to kotou
ravarai, i te aroa katoa anga, ei aroa
taeake ra, ei ñgakau maru, ei ngakau
9 taunga. Auraka e tutaki atu te kino
i te kino, e te akakino i te akakino: ei
mea ke ra, ei akameitaki ta kotou;
kua kitea oki e, ko te mea ïa i nomi-
noia'i kotou, kia rauka ia kotou te
10 meitaki. " Ko te anoano oki i te ora
ra, e kia meitaki *ona* puke rā, e tāpu
aia i tona arero i te kino, e tona vaa
auraka e tuatua i te tuatua pikikaa;
11 E kopae i te kino, e rave i te meitaki;
12 e kimi i te au, e aruaru atu. Tei te
aronga tuatua-tika ra to Iehova mata,
e tei ta ratou kapiki tona taringa;
e mata ke ra to Iehova i te aronga i
rave i te kino ra."
13 E naai kotou e takinga-kino mai,
14 kia aru kotou i te mea meitaki? E
kia mate rai kotou i te tuatua-tika ra,
e ao rai *to kotou;* "auraka e mataku i
ta ratou i akamataku mai, auraka oki
15 e tumatetenga; Ka akatapu ra kotou
i te Atua ra ia Iehova" i to kotou nga-
kau; e kia tika ua rai ia kotou kia
akakite atu ki te tangata katoa e ui
mai ia kotou i te tiaki i roto ia kotou
na, ma te maru e te kauraro marie
16 atu: Ei akava-ngakau meitaki to ko-
tou; e ta ratou i akakino mai ia kotou
na, mei te mea e, e aronga rave tuatua
kino ra, kia akama ratou ko tei tapepe
pikikaa ua mai i ta kotou tuatua mei-
17 taki i te Mesia ra. E mea meitaki
oki, kia tika i te Atua, kia mate kotou i
te tuatua meitaki, eiaa i te tuatua kino.
18 I mate na oki te Mesia orai i te *matenga*
okotai no te ara, te tangata tuatua-tika
no te aronga tuatua-tika kore, kia tae
tatou iaia i te Atua ra; i tamate ravaia
aia i te tino ra, i akaoraia ra e te Vaerua:
19 Ko tana ïa i ako atu i te au vaerua e vai
20 i roto i te tapekaanga *i teianei;* Ko tei
kore i akarongo i muatangana, i te
akakoromaki anga roa o te Atua, ka
tatari ei aia i te tuatau ia Noa ra, i te
tarai anga i te araka ra, i ora'i e toko-
tai puke tangata i te vai, koia oki nga
21 tangata toko varu ra. Ko tei tau i te
reira ra, ko te bapetizo ïa e ora katoa'i
tatou i teianei, (eiaa i te kopae anga i
te viivii o te tino nei, i te tuatua ra i
te akava-ngakau meitaki ra i te Atua,)
22 i te tuakaouanga o Iesu Mesia ra; Ko

tei riro akenei ki runga i te rangi, e
tei te rima katau o te Atua ra; e kua
tukuia te au angela, e te aronga mana,
e te aronga au, ki raro ake iaia.

PENE IV.

*Te ako rā Petero, ka akaruke i te tua-
tua kino e ka aru i te Mesia ra: e
tuatua akapumauna i te aronga i
takinga-kinoia.*

E TEIANEI i mate ana te Mesia i te 1
mate tino nei no tatou, ka akatara
ia kotou uaorai i taua manako ra: ko
tei mate tika i te tino ra kua kore ïa e
rave i te ara: Kia kore aia e noo i te 2
toenga o tona manga taime i te tino nei
ma *te akono* i te anoano o te tangata,
ma *te akono* ra i te inangaro o te Atua.
To tatou oki manga taime i topa ake i 3
to tatou ora anga nei, oti ra ua ïa i te
rave anga i to te etene inangaro, ka
rave ei oki i te peu kanga ra, te ina-
ngaro tika kore, te inu nui i te wina
ra, te kapiti anga kanga ra, te akakonā
kava ra, e te au ravenga viivii a te
idolo ra: E te va ua ra ratou i te mea 4
kare kotou i kapiti katoa *ia ratou* i
taua peu kanga maata ra, ma te aka-
kino oki *ia kotou.* Ka aaki ratou i te 5
tuatua kiaia, i tei teateamamao i te
akava i te ora e i tei mate. I ako 6
katoaia atu ei te evangelia i te aronga
i-mate ra, akaapa ua rai te tangata ia
ratou i te tino nei, te ora ra ratou i te
Atua i te Vaerua ra.

Kua vaitata ra te openga o te au 7
mea ravarai nei: e teianei, e akono
meitaki kotou, matakite, ma te pure.
Ko te aroa rai, kia maata tikai ïa ia 8
kotou uaorai: ka ngaro oki te apa e
manganui i te aroa. Ei oronga to ko- 9
tou ia kotou rai ma te karapi kore.
Ka oronga te tangata katoa i te meitaki 10
no tetai, mei tei rauka mai iaia ra, mei
te tiaki meitaki i te aroa ua tumatatini
a te Atua ra. Kia tuatua tetai tangata 11
ra, kia tau ïa i te tuatua a te Atua:
kia rave tetai tangata i te taoonga dia-
kono ra, kia tau i ta te Atua i oro-
nga maira: kia akakakāia te Atua
ia Iesu Mesia ra i te au mea katoa ra:
ei iaia te akameitaki e te mana e tuata-
tau ua atu. Amene.

E *aku* au akaperepere e, auraka 12
e poitirere i te takinga-kino maata i
roto ia kotou ei timata anga ia kotou,
mei te mea e kua rokoia kotou i tetai
mea ke: E rekareka ra, i te mea te 13
rave katoa ra kotou i te au mate o te
Mesia: e kia akakiteia mai tona kakā,
kia rekareka katoa kotou i te perepere-
14 kavana maata. Kia akakinoia kotou i
te ingoa o te Mesia ra, e ao *to kotou;*
no te mea te noo ra te Vaerua kakā, *te
Vaerua* o te Atua, ki runga ia kotou:
kua akakinoia aia e ratou, kua akamei-
15 takiia ra e kotou. Auraka rava ra to
kotou mate i te mate ta tangata, e te keia,
e te rave tuatua kino, e te akamana-
16 manata ia etai ke ra. *E mate* Kerise-
tiano *tona* ra, auraka aia e akama: ka
akameitaki ra aia i te Atua i te reira.
17 *Kua tae* oki ki te tuatau e tupu ei te
mate i te ngutuare o te Atua nei: e na
ko nei atu ia tatou nei *te mate* i te
tupu, eaa ra oki te openga o te aronga
kare i akarongo i te evangelia o te
18 Atua ra? E " i akaora ngataia te aro-
nga tuatua-tika ra, eiea te akono kore
i te Atua, e te rave ara, e arōrō mai
19 ei?" E teianei, ko te aronga i mate i te
inangaro o te Atua ra, ka tuku i to ra-
tou au vaerua *kiaia* i te Atu mou, ma
te rave i te tuatua meitaki.

PENE V.

*E ako te aronga peresibutero e angai i
te anana a te Atua, i tukuia mai
e na ratou e tiaki ra: e patoi i te
diabolo.*

1 TE ako atu nei au i te aronga pere-
sibutero i roto ia kotou na, e tae-
ake peresibutero katoa oki au, e kite oki
i te au mate o te Mesia ra, e e rave ka-
toa i te kakā e akakiteia mai a miri
2 ake: Ka angai i te anana a te Atua i
roto ia kotou na, ka rave i te taoonga
episekopo, auraka ra no te akaueue,
no te anoano ra; auraka no te apinga
tika kore ra *kia rauka,* no te tae tikai
3 ra o te ngakau; Auraka ma te akaueue
ua ki runga i te tuanga a *te Atua ra,* ei
4 kaveinga ra *kotou* no te anana. E kia
mama mai te Tiaki maata ra, ka rauka
ïa ia kotou te korona kakā ko te kore
rava e maeaea ra.
5 Ko kotou oki, e te aronga ou ra, ka
kauraro kotou i te aronga pakari, e ko-
tou ravarai oki ka kauraro ia kotou
orai, e kia kakauia kotou i te akaaka;
"e patoi te Atua i tei nengonengo, e
oronga mai i te meitaki no tei akaaka."
6 E tenana, ka akamoraro ia kotou orai
i raro ake i te rima mana o te Atua,
kia akateitei aia ia kotou i te tuatau
7 tikai. E uri to kotou tumatetenga ka-
toa ki runga iaia; koia oki te tiaki
mai ia kotou.
8 E akono meitaki, e akamaroiroi, te
aaere nei oki to kotou enemi ko te dia-
bolo, mei te liona ngunguru ra, i te kimi
9 anga i te tangata e pou iaia: Ko tei

kore, kua kite oki kotou e, tei to kotou
au taeake katoa i te ao nei taua au
10 mate ra. Ko te Atua ra nona te aroa
ua katoa nei, ko tei nomino ia tatou
no tona ra kakā mutu kore ia Iesu Me-
sia nei, kia roa iti ake to kotou mate,
kia akameitaki rava aia ia kotou, kia
tauturu mai, kia akamaroiroi mai, *e*
11 kia akatinamou *ia kotou.* Ei iaia te
akameitaki, e te au, e tuatatau ua atu.
Amene.

ia kotou ia Siluano, ko taku ia e
manako nei e, e taeake tuatua-mou,
i te ako anga atu, e te tuatua ua anga
atu e, ko te aroa ua tikai teia o te
13 Atua ta kotou e tāpu ana. Te aroa
atu nei to Babulonia i iki katoaia
nei ia kotou; e ko taku tamaiti nei
14 oki ko Mareko. E aroa kotou tetai ki
tetai i te ongi aroa ra.

Ei au to kotou ravarai i roto i te
Mesia ra ia Iesu. Amene.

TE EPISETOLE RUA A TE APOSETOLO RA

A PETERO.

PENE I.

Te ako rā Petero i te tangata i te meitaki i orongaia mai ia ratou ra: oi ka mate a Petero: nga kite i to Iesu akatu ke angaia: te au tuatua totou.

1 SIMONA Petero, e tavini, e e
aposetolo oki, na Iesu Mesia, i te
aronga i rauka katoa ia ratou taua aka-
rongo meitaki ia matou nei, i te tuatua-
tika a te Atua a to tatou Ora ko Iesu
2 Mesia ra: Kia akamaataia mai te aroa
ua e te au ia kotou i te kite i te Atua,
e to tatou Atu ia Iesu ra.

3 Na te mana Atua nona i oronga mai
i te au mea katoa ia tatou, i te tau, i te
ora, e te paieti, no te kite iaia ko tei
nomino mai ia tatou no te kakā e te
4 maroiroi: Ko tei oronga mai i te mei-
taki maata rava i tuatuaia maira, kia
rauka ia kotou te tu Atua i te reira, i
te rere ke anga atu i te kino e vai i
teianei ao no te anoano tika kore ra.
5 E kia tupu te reira, ka akamaroiroi ua
i te kapiti katoa to kotou akarongo ki
te mataku kore; e te mataku kore
6 oki, ki te kite; Te kite oki, ki te noo
marie; te noo marie, ki te akakoro-
maki; te akakoromaki oki, ki te
7 paieti; Te paieti oki, ki te aroa taeake;
te aroa taeake oki, ki te aroa *i te ta-*
8 *ngata katoa.* E tei ia kotou te reira
au mea, e te maata ra, na te reira e
akakite e, kare kotou i te apikepike e
te uua kore i te kite i to tatou Atu ia
9 Iesu Mesia ra. Ko te tangata ra kare
iaia teianei au mea, e matapo ïa, kua
topiri aia i tona mata, e kua ngaro iaia
e, kua tamāia aia i muatangana i tana
10 ara. E teianei, e *aku* au taeake, ka
akamaroiroi, kia kitea tikaia to kotou
nomino anga e te iki angaia; kia pera
11 oki kotou, kare ua ïa e inga: Ka oro-
nga uaia mai oki te o no kotou ki roto
i te basileia mutu kore o to ta-
tou Atu o Iesu Mesia, *to tatou*
Ora ra.

12 E teianei kare na au e vata i te
akakite ia kotou i teianei au tuatua,
kite ua rai kotou, e tinamou ua rai
13 kotou i taua tuatua-mou nei. Te
manako nei oki au e mea tika, i toku
noo anga i teianei puakapa, kia akama-
tutu atu ia kotou, i te akakite akaou
14 anga atu rai; Kua kite oki au e kua
vaitata au i te kopae i teianei puakapa,
ta to tatou Atu ta Iesu Mesia i akakite
15 mai iaku ra. E akamaroiroi oki au
kia vai marie ua mairai teianei au
tuatua i roto i to kotou manako kia
16 riro ke au ra. Kare oki ta matou i te
fabula i akatupuia e te pakari ra, ka
akakite atu ei matou ia kotou i te
mana e te aerenga mai o to tatou Atu
ra o Iesu Mesia, kua kite tikai ra to
17 matou mata i tona tapunui. I rauka
oki iaia i te Atua Metua ra te akanga-
teitei e te kakā, ka tae mai ei iaia taua
reo no roto mai i te kakā maata ra e,
" Takū tamaiti akaperepere teia, kua

mareka rava au iaia. Kua akarongo 18
matou i taua reo no te rangi maira, ia
matou ma ia katoa ki runga i te
maunga tapu ra. Tei ia tatou katoa 19
te tuatua o te au peroveta tika maata
rava atura i teianei; ko te mea meitaki
ïa ia kotou kia akono i te reira, mei te
lamepa e kakā ua i te ngai poiri ra, e
kia makirata, e kake ei te etu popongi
i roto i to kotou ngakau. Kua kitea 20
ana oki e, te au totou ravarai i roto i
te tuatua i tataia ra, kare ïa te mea
kimiia e te tangata uaorai. Kare oki 21
to te inangaro o te tangata i tae mai ei
te totou i taito ra; ko te au tangata
tapu ra o te Atua tei tuatua i ta te
Vaerua Tapu i tuku mai *ia ratou ra.*

PENE II.

Te akakite mamao nei a Petero i te tupu anga o te apii pikikaa, e to ratou mate.

E PEROVETA pikikaa oki to roto 1
i te tangata *i muatangana*, e ka
riro katoa oki i te orometua pikikaaia
to roto ia kotou na, ko te ka akatupu
poiri ua i te airesi mate ra, e te aka-
ruke anga i te Atu tei oko ia ratou
ra, i te apai anga mai i te mate viviki
ki runga ia ratou uaorai. E e ma- 2
nganui te ka aru i ta ratou tuatua
mate; e no ratou e akakinoia'i te
arataa tuatua-mou ra. E no te noinoi 3
apinga ra, e apingaia ta ratou ia
kotou, i *ta ratou* tuatua pikikaa; kare
ra ta ratou utunga i akakiteia i taito
ra i tavare, e to ratou mate, kare ïa i
varea e te moe. Kare te Atua i aka- 4
perepere i te au angela i rave i te ara
ra, tapeka atura ra *ia ratou* i te piri-
anganaoa ra o te poiri i te po, kia
vaioia e kia tae ki te akava anga; E 5
kare i akaperepere i to te ao nei i taito
ra, akaora iora ra ia Noa i te tangata
i ako i te tuatua-tika ra, ko te toko-
varu ïa *i te aronga i akaoraia* ra, ka
apai mai ei aia i te deluvi ki teianei ao
paieti kore ra; E akariro atura i 6
nga 'oire ra ko Sodoma e Gomora, ei
reu ai, uripu takiri atura *ia ratou* i te
akaapa anga atu, akariro atura oki ei
akaraanga na te aronga e tāpu i te
paieti kore a muri ake; E akaora 7
atura ia Lota tuatua-tika ra, ko tei
mamae i te tuatua viivii a te aronga
kino ra: (Mamae atura oki te ngakau 8
o taua tangata tuatua-tika ra, i te noo
anga i roto ia ratou, i te akara anga,
e te akarongo anga atu, i tera rā, e
tera rā, i *ta ratou* tuatua-tika kore;)
9 Kua kite mari te Atu i te akaora i te
aronga paieti i roto i te timataanga ra,
e te tāpu i te aronga tuatua-tika kore
e, kia tae ki te rā akava anga, kia
10 mate: E e maata atu rai i tei akono
ua i ta te tino ra, i te anoano viivii ra,
ko tei akavaavaa i te aronga i au ra;
e mataku kore, e te māro i to ratou
uaorai anoano, kare i mataku kia aka-
11 kino mai i te aronga teitei ra. Ka-
reka te au angela, ko tei maata ua atu
to ratou mana e te maroiroi, kare
rava ïa i tapepe akakino ia ratou ki
12 mua i te aroaro o te Atu ra. Kareka
teianei aronga, mei te au apinga ma-
nako kore, i angaia no te āru, e no te
mate, i te akakino anga i te au mea
kitea kore ia ratou ra, ka ope takiri ïa
i te mate i to ratou uaorai
13 kino, I te rauka anga i te utu-
nga o te tuatua-tika kore ra, i te aro-
nga e manako e mea meitaki kia kanga
i te ao ra. E topata ïa, e kino ïa, te
noo ra ma te kanga i ta ratou pikikaa,
ka kaikai ua'i ratou ma kotou katoa
14 ra; Kua ki to ratou mata i te akaturi,
kare oki e tivata i te rave i te ara, e i te
taē anga i te aronga tinamou kore; e
ngakau mātau ua to ratou i te noinoi
15 apinga; e tamariki kataraia: Kua aka-
ruke ratou i te ara mou, tatipake atura,
i te aru anga i te arataa o Balaama a
Bosora, ko tei anoano i te tutaki o te
16 tuatua-tika kore ra; I akoia maira aia
i tana ra ara, na te asini tuatua kore i
tuatua tangata mai, kua akakore i te
17 *aerenga* neneva o taua peroveta ra. E
rua vai kore ïa ratou; mei te tumurangi
peke aere ua i te uriia ra: no ratou te
poiri kerekere i vaooia'i e tuatau ua atu.
18 Kia tuatua oki ratou i te tuatua maata
marikonga kore e te akatietie ra, te
vare ra ia ratou, no te maata o te ka-
nga e te anoano o te tino ra, i tei ora
takiri mai ana no roto i te aronga e
19 noo i roto i te apa ra. Te tuatua aka-
tiama ra ia ratou, e e tuikaa oki ratou
uaorai na te kino; ko ta te tangata oki
20 i vi ra, kua tuikaa aia kiaia. Kua ora
oki ratou i te viivii o teianei ao, i te
kite i te Atu ra, i te óra ia Iesu Mesia,
ka ii akaou atu ei, e kua vi rai ratou
i te reira, e kino maata ua atu tei to
21 ratou openga i tei muatangana. E
meitaki ake ia ratou naringa kare rava
i kite i te arataa tuatua-tika ra, eiaa e
kite ra ka ariu ke atu ei i te tuatua
22 tapu i tukuia mai ia ratou ra. Kua
tupu o nei ra ia ratou te potonga tua-
tua-tika ra e, " Kua oki te kuri ki tona
uaorai ruaki, e te tinana i mā i tona
takaviri anga i te vari."

PENE III.

No te oki anga mai o te Mesia i te akava anga, e te pou anga o te enua nei i te ai: te enua ou e te rangi ou: no te au episetole a Paulo.

EAKU au akaperepere e, te tata 1
atu nei au i te rua o te episetole ia
kotou i teianei; ei akaaraara atu i to
kotou ngakau pikikaa kore kia manako:
Kia manako oki kotou i te tuatua i 2
tuatuaia mai e te au peroveta tapu i
muatangana, e te apiiia atu e matou e
te au aposetolo a te Atu ra a te Ora:
Kia kite ra kotou i teia e, kia tae ki te 3
au rā openga ra, e kitea mai ei te aro-
nga taitoito, i te akono anga i ta ratou
orai anoano, E te tuatua anga mai e, 4
Teiea ua te aerenga mai nona i kara-
ngaia ra? te vai ua nei rai oki te au
mea katoa nei mei te moe anga mairai
o te ai metua ra, mei te maani anga
mairai o te enua ra. Kua inangaro 5
oki ratou i te akangaro i teia e, na te
tuatua a te Atua tei anga i te rangi i
taito ra, e te enua i vai ki raro i te tai
e tei aranga ki runga i te tai: I mate 6
ei te reira enua i te tapoki angaia e te
tai: Kareka te rangi e te enua e vai 7
nei, te tāpuia nei ïa e taua tuatua ra
no te ai, kia tae ki te rā akavaanga, e te
mate o te aronga paieti kore ra. Au- 8
raka na ra e ngaro ia kotou i teianei
potonga tuatua, e *aku* au akaperepere,
okotai rai tu i te Atu te rā tai e te ma-
taiti okotai tausani; e te mataiti oko-
tai tausani ra, okotai rai tu e te rā
okotai nei. Kare ua te Atu i akaroa- 9
roa i tana i tuatua maira, mei ta tetai
pae e karanga ra e, e akaroaroa; e
akakoromaki maata ra tona ia tatou,
kare rava i anoano e kia mate atu
tetai, kia rauka katoatoa ra te tata-
raara.
10 E tae maira te rā o te Atu mei te
keia i te po ra: ka peke ke atu oki
teianei rangi ma te paku maata, e
ngaro oki te rudimena i te veravera
maata, e te enua oki e te angaanga tini
11 ravarai ki runga, ka pou ïa i te ai. E
teianei ka pou anake taua au mea ka-
toa nei, mei te aa ra to kotou tu e
12 tika'i i te tuatua tapu e te paieti; I te
tatari anga, e te rapurapu anga atu, kia
tae mai taua rā o te Atua ra, te *rā* e
ngaro ei te rangi i te tutungiia i te ai,
e e taravai ei te au rudimena i te vera-
13 vera maata? Te tatari nei ra tatou i
te rangi ou e te enua ou tana i tuatua
maira, i te vai tika anga o te tuatua-
tika ra.
14 E teianei, e *aku* au akaperepere e,
ko te reira au mea ta kotou e tatari
ana, ka akamaroiroi, kia rokoia mai
kotou e ia ma te au, ma te topata kore,
15 e te apa kore. E e karanga kotou i te
akakoromaki maata o to tatou Atu ra,
ko te ora ïa; mei ta to tatou taeake
akaperepere ra mei ta Paulo i tata mai
ia kotou na, i te pakari i orongaia mai
16 kiaia ra: E tei roto katoa i *tana* ra au
episetole katoa i te tuatua anga mai i
teianei au mea: e e mea kimingata oki
tai papaki, ta te aronga apii koreia ra,
e te tinamou kore, i ruri ke, mei ta ra-
tou i *ruri ke* i te au tuatua i tataia ra,
e riro atura oki ei mate no ratou uao-
17 rai. E tenana, e *aku* au akaperepere
e, kua kite ana kotou *i teianei au mea,*
kia matakite ia kotou, kia kore kotou
e riro i te pikikaa a te tangata kikino
ra, e inga iora kotou i to kotou ma-
18 roiroi anga na. Kia tupu ra te aroa
ua ia kotou, e te kite i to tatou Atu ra,
i te ora, ia Iesu Mesia. Ei iaia te
kakā i teianei e tuatau ua atu. Amene.

TE EPISETOLE MUA A IOANE RA.

PENE I.

Ko Iesu te Logo ora, kua akakiteia mai; e mārama te Atua: ei te toto o Iesu e matara'i te ara.

KO te Logo ra, ko te Ora, i vai 1
ana i muatangana ra, ko ta ma-
tou i akarongo akenei, ko ta matou i
kite akenei i to matou mata, e ko ta
2 matou i aa i to matou rima; (Kua aka-
kiteia mai oki taua Ora ra, e kua
akara matou, e te akakite atu nei ma-
tou, e te tuatua ua atu nei matou kia
kotou i taua Ora mutu kore, i vai i te

Metua ra, e i akakiteia mai kia matou
nei;) Ta matou i akara, e ta matou 3
i akarongo ra, ko ta matou ïa e akakite
atu kia kotou na, kia tau katoa mai
kotou kia matou nei, e tei te Metua
mou ra to matou tau anga, e tei tana
Tamaiti, tei ia Iesu Mesia ra. E i tata 4
oki matou i teia tuatua kia kotou, kia
rava tikai to kotou rekareka.
E teianei, teia ta matou tuatua i 5
akarongo iaia ra, e te akakite atu nei
kia kotou, e māmara te Atua, e kare
rava e poiri o roto iaia. Kia karanga 6
tatou e, te tau nei tatou iaia, aere
ua'i tatou na te poiri, kua pikikaa ta-
tou, e kare i akono i te tuatua-mou:
Kia aere ra tatou na te mārama, mei 7
iaia i roto i te mārama ra, te tau nei
tatou ia tatou uaorai, e te mā nei tatou
i ta tatou au ara ravarai i te toto o tana
Tamaiti o Iesu Mesia. Kia karanga 8
tatou e kare a tatou ara, te pikikaa nei
tatou ia tatou uaorai, e kare te tuatua-
mou i roto ia tatou nei. Kia aaki 9
tatou i ta tatou ara, e tuatua-mou tana
e te tika i te akakore anga mai i ta
tatou ara, e te tamā anga ia tatou i te
au tuatua-tika kore ravarai. Kia ka- 10
ranga tatou e kare ua a tatou ara i rave,
kua akariro tatou iaia ei pikikaa, e kare
tana tuatua i roto ia tatou nei.

PENE II.

Ko Iesu to tatou Tika: e aroa tetai ki tetai e tika'i: te anoano i teianei ao: te akakakore Mesia: te tu o te aronga pikikaa, e te akatainu mou.

E AKU au tamariki ra, te tata nei 1
au i teianei au tuatua kia kotou,
kia kore kotou e rave i te ara. Kia
rokoia atura tetai tangata i te ara,
e Tika to tatou tei ko i te Metua ra,
ko Iesu Mesia tuatua-tika ra: Koia 2
oki te tarangaara i ta tatou nei ara;
kare oki i ta tatou anake ra, i ta to
te ao katoa nei ra. Teia te mea e kite 3
ei tatou e kua kite tatou iaia, kia akono
tatou i tana au akauenga. Ko tei 4
karanga e, kua kite au iaia, e kare aia i
akono i tana au akauenga, e pikikaa
aia, kare te tuatua-mou i roto iaia.
Ko tei akono ra i tana ra tuatua, kua 5
meitaki tikai te anoano i te Atua i
roto iaia: ko te mea i kite ei tatou
e, tei roto tatou iaia ra. Ko tei ka- 6
ranga e te piri ra aia kiaia, e akaarite
i tona uaorai aerenga mei tona katoa
ra aerenga e tika'i.
E *aku* au akaperepere e, kare i te 7
akauenga ou taku e tata atu kia kotou
na, ko te akauenga taito ra, ta kotou
i kite mei muatangana mairai. Ko
te tuatua ta kotou i akarongo mei
muatangana maira, ko te akauenga
8 taito ïa. Te tata atu nei oki au i te
akauenga ou kia kotou, e e tuatua-mou
taua *tuatua* nei iaia e ia kotou katoa
oki: no te mea kua peke ke te poiri,
e te kakā maira te mārama mou i
9 teianei. Ko tei karanga e tei roto
aia i te mārama, e kare i aroa i tona
taeake, tei roto rai aia i te poiri i teia-
10 nei rai. Ko tei aroa i tona taeake, te
noo ra ïa i roto i te mārama, e kare
11 e tuorianga i roto iaia. Ko te kore
e aroa i tona taeake, tei roto ïa, tei te
poiri, e te aere ua ra na roto i te poiri,
e kare aia i kite i taua ngai tana e
aere ra, no te mea kua akapoia tona
mata i te poiri.
12 Te tata atu nei au i te tuatua kia
kotou, e te au tamariki ra, no te mea
kua akakoreia ta kotou au ara i tona
13 ingoa. E te au metua ra, te tata atu
nei au i te tuatua kia kotou, no te mea
kua kite kotou iaia mei muatangana
mairai. E te au tangata ou ra, te
tata atu nei au i te tuatua kia kotou,
no te mea kua vi taua vaerua kino ra
ia kotou. E te au tamariki ra, te
tata atu nei au i te tuatua kia kotou,
no te mea kua kite kotou i te Metua
14 ra. I tata atu na au i te tuatua kia
kotou, e te au metua ra, no te mea
kua kite kotou iaia mei muatangana
mai. I tata atu na au kia kotou, e
te au tangata ou ra, no te mea te ma-
roiroi na kotou, e te vai ra te tuatua
a te Atua i roto ia kotou na, e kua
15 vi taua vaerua kino ra ia kotou. Au-
raka e anoano i teianei ao, e te au mea
ravarai o teianei ao. Ko te tangata
i anoano i teianei ao ra, kare te anoano
16 o te Metua i roto iaia ra. Ko te au
mea ravarai o teianei ao, ko te anoano
tika kore o te tino nei, e te anoano
tika kore o te mata nei, e te akatietie
o te ora anga nei, kare ïa i to ko mai
i te Metua ra, no teianei ao anake
17 ïa. Te ngaro ke nei teianei ao, ma
ta to te ao katoa e anoano nei:
ko tei akono ra i to te Atua ra anoano,
e tika ïa i te ora anga e tuatau ua atu.
18 E *aku* au tamariki ra, ko te tuatau
openga ra teia: e ta kotou i akaro-
ngo ra e, te aere maira taua akaka-
kore Mesia ra, koia katoa i teianei,
e manganui te akakakore Mesia e
vai nei; i kite ei tatou e, ko taua
19 tuatau openga ra teia. Aere atu-
ra ratou mei roto atu ia tatou nei,
kare ra ratou i to tatou; naringa
oki ratou no tatou ra, kua noo ra ia

ki o tatou nei: aere atura ra ratou,
ka kitea meitakiia ratou e, kare ratou
katoa i to tatou. Kareka ko kotou, 20
e akatainuanga tei rauka ia kotou,
no ko mai i te Vaerua Tapu; e kua
kite kotou i te au mea katoa ra. Kare 21
i to te mea kare kotou i kite i te
tuatua-mou i tata atu ei au i teianei
tuatua kia kotou, no te mea ra kua
kite, kare te tuatua pikikaa to roto
i te tuatua-mou. Koai te pikikaa mari 22
ra ko tei karanga e kare a Iesu i te Me-
sia? Koia taua akakakore Mesia
ra, ko tei uuna ïa i te Metua e te
Tamaiti katoa oki. Ko tei uuna i te 23
Tamaiti ra, kua ngere katoa ïa i te
Metua: E tenana, kia vai marie rai 24
ta kotou i akarongo i muatangana ra
i roto ia kotou. Kia vai marie rai
ta kotou i akarongo i muatangana i
roto ia kotou na, e tika katoa oki to
kotou kapiti anga atu i te Tamaiti e
te Metua katoa oki. E teia oki taua 25
meitaki tana i tuatua mai no tatou ra,
ko te ora mutu kore.
No te aronga e pikikaa mai ia kotou 26
na teianei taku e tata atu kia kotou
na. Kareka kotou, ko taua akatainu 27
i rauka ia kotou iaia ra, te vai ra
ïa ki roto ia kotou, eiaa atu kotou e
apiiia mai e etai ke: mei ta taua aka-
tainu ra e apii mai ia kotou i te au
mea ravarai, e e mea mou oki te reira,
kare i te pikikaa, mei te reira i apii
mai ia kotou na, ka topiri atu rai ko-
tou iaia.
E teianei, e *aku* au tamariki ra, ka 28
topiri atu rai kotou iaia; kia maroiroi
tatou kia mama mai aia ra, kia kore
tatou e rokoia e te akama ki mua i
tona aroaro kia tae mai aia ra. Te kite 29
ra kotou e, e tuatua-tika tana, kua
kite katoa oki kotou e, ko te aronga
katoa i rave i te tuatua-tika ra, e mea
anau anake ïa nana.

PENE III.

Te meitaki o tei akariroia ei tamariki na te Atua: ei aroa taeake rai: e maata te Atua i to tatou ngakau.

KA akara na i te tu o to te Metua 1
aroa ia tatou nei, ko tatou i ta-
paia mai e e tamariki na te Atua: i
kore ei to teianei ao i kite ia tatou, no
te mea kare katoa i kite iaia.
E *aku* au akaperepere e, e tamariki 2
tatou na te Atua i teianei, kare ra i
kitea i to tatou tu a muri atu: kua
kite ra tatou e kia mama mai aia ra, e
riro tatou mei iaia katoa te tu; e kite
oki tatou iaia i tona tu tikai. E te ta- 3
ngata ravarai tei roto iaia taua mana-
konako nei, te akameitaki ra ïa iaia
uaorai, mei iaia katoa e meitaki ra.
4 Ko tei rave i te ara ra, kua akaapa ïa i
te ture: ko te akaapa oki i te ture ra,
5 ko te ara ïa. E kua kite oki kotou e,
i akakiteia mai aia ei akakore i ta tatou
ara; e kare rava oki e ara o roto iaia.
6 Ko tei piri atu iaia ra, kare ïa i rave i
te ara; ko tei rave i te ara, kare ïa i
akara iaia, kare oki i kite iaia.
7 E *aku* au tamariki e, auraka rava e
vavare i te tangata: ko tei rave i te
tuatua-tika ra, e tangata tuatua-tika
ïa, mei te *Mesia tangata* tuatua-tika
8 ra. Ko tei rave i te ara ra, no te
diabolo ïa; i rave ana te diabolo i te
ara mei muatangana mairai. No reira
i akakiteia mai ei te Tamaiti a te Atua
ra, kia akakore aia i te angaanga a te
9 diabolo ra. Ko ta te Atua i anau ra,
kare ïa e rave i te ara; te vai ra oki
tana ua i roto iaia: e kare e tika iaia
kia rave i te ara, no te mea kua akaa-
10 nauia mai aia e te Atua. Ko te mea
teia e kitea'i te tamariki a te Atua, e
te tamariki a te diabolo; ko tei kore e
rave i te tuatua-tika ra, kare ïa i to te
Atua, kare katoa tei kore e aroa i tona
11 taeake. Teia oki te tuatua ta kotou i
akarongo mei muatangana mai, kia aroa
12 tatou ia tatou uaorai. Auraka mei ia
Kaina, no taua *vaerua* kino ra aia, e
tamate rava atura i tona teina. E
eaa aia i ta atu ei iaia? No te mea e
tuatua kikino tana uaorai, e e tuatua-
tika ta tona teina.
13 Auraka kotou e va ua, e aku au
taeake, kia riri mai to teianei ao ia ko-
14 tou. Kua kite tatou e mei te mate
mai tatou, e tei te ora mai nei, no te
mea te aroa nei tatou i te au taeake.
Ko tei kore e aroa i *tona* taeake, te vai
15 ra ïa i roto i te mate. Ko te riri i tona
taeake, e ta tangata ïa: kua kite oki
kotou e, kare o te ta tangata ra e ora
16 mutu kore e vai i roto iaia. Ko te
mea teia i kite ei tatou i te aroa, ko *te
Mesia* i oronga i tona uaorai ora no ta-
tou: e kia oronga katoa tatou i to tatou
17 ora no te au taeake e tika'i. Te ta-
ngata ra tei iaia te apinga o teianei ao, e
kite atura aia i tona taeake i te ngere
anga, e karapi atura tona ngakau iaia,
teiea te anoano i te Atua i te noo anga
i roto iaia?
18 E aku au tamariki ra, auraka to
tatou i te aroa vaa ua, e te *aroa* arero;
19 ei *aroa* rave ra, ei mea mou. Ko te
mea teia e kite ei tatou e, no te tuatua-
mou tatou, e e kore ei to tatou ngakau
20 e mataku i mua iaia. Kia akaapa mai

oki to tatou ngakau ia tatou, e maata
te Atua i to tatou ngakau, e kua kite
aia i te au mea katoa nei.
E *aku* au akaperepere e, kia kore to 21
tatou ngakau e akaapa ia tatou, kare o
tatou e taitaiaanga i reira i te Atua
ra. E ta tatou e pati atu *iaia* ra, e 22
rauka ïa ia tatou, no te mea te akono
nei tatou i tana au akauenga, e te rave
nei i te au mea e mareka'i aia ra.
Teia oki tana akauenga, kia akarongo 23
tatou i te ingoa o tana Tamaiti o Iesu
Mesia, e e aroa tatou ia tatou uao-
rai, mei tana oki i akaue maira. Te 24
akono ra i tana ra au akauenga, te noo
ra ïa aia i roto iaia, e *te noo maira* aia
i roto i taua tangata ra: teia te mea i
kite ei tatou e te noo maira aia i roto
ia tatou nei, ko te Vaerua tana i oro-
nga mai kia tatou nei.

PENE IV.

Auraka e vavare i te au vaerua: kare e tataka ke te anoano i te Atua e te aroa taeake.

E *AKU* au akaperepere e, auraka e 1
akarongo atu i te au vaerua rava-
rai, e timata ra i taua au vaerua ra, kia
kitea e, no ko mai aina i te Atua ra:
no te mea e manganui te peroveta piki-
kaa i aere atu na na te ao nei. Teia 2
te mea e kite ei tatou i te Vaerua o te
Atua ra; Ko te au vaerua e tuatua e,
kua aere a tangata mai nei a Iesu Mesia,
no ko mai ïa i te Atua ra: E te au 3
vaerua kare e tuatua e kua aere a ta-
ngata mai a Iesu Mesia i te ao nei,
kare ïa i to ko mai i te Atua ra: ko
taua vaerua akakakore Mesia ra te
reira, ta kotou i akarongo ra e, te aere
maira; tei te ao mai nei oki aia i teia-
nei rai.
No te Atua kotou, e *aku* au tama- 4
riki ra, e kua vi ratou ia kotou: no te
mea e maata aia ko tei roto ia kotou,
i tei roto i to te ao nei. No teianei ao 5
ratou; i tuatua'i ratou i *te tuatua* o
teianei ao, e e akarongo to teianei ao ia
ratou. No te Atua tatou: ko tei kite 6
i te Atua ra, e akarongo mai ïa ia ta-
tou nei; e kare aia i to te Atua ra,
kare ïa e akarongo mai ia tatou. Ko
te mea teia e kite ei tatou i te vaerua
tuatua-mou, e te vaerua tuatua apa.
E *aku* au akaperepere e, e aroa tatou 7
ia tatou uaorai, no ko mai oki te aroa
i te Atua ra; e ko tei aroa ra, kua aka-
anau anakeia ïa e te Atua, e kua kite
oki aia i te Atua. Ko tei kore e aroa 8
ra, kare ïa i kite i te Atua; ko te Atua
te aroa. Kua kitea to te Atua aroa ia 9
tatou nei, koia i tono mai i tana Ta-
maiti anau tai ki te ao nei, kia ora
10 tatou iaia. Ko te aroa *mou* teia, kare
ïa na tatou i aroa atu i te Atua, koia
ra tei aroa mai ia tatou nei, e kua
tono mai i tana Tamaiti ei tarangaara
i ta tatou nei ara.
11 E *aku* au akaperepere e, i pera te
Atua i te aroa anga mai ia tatou nei,
kia aroa katoa tatou ia tatou uaorai e
12 tika'i. Kare akerai e tangata i akara
atu i te Atua e teia noa'i oki. Te aroa
nei tatou ia tatou uaorai, te noo nei te
Atua i roto ia tatou nei, e kua meitaki
13 rava tona aroa ia tatou nei. Ko te
mea teia i kite ei tatou e, te noo nei ta-
tou i roto iaia, e *te noo nei* aia i roto ia
tatou nei, no te mea kua oronga mai
14 aia i ta tona Vaerua ia tatou nei. Kua
akara akenei matou, e te akakite ua nei
matou e, kua unga mai te Metua i te
15 Tamaiti ei Ora no to te ao. Ko te
aaki ua e ko Iesu te Tamaiti a te Atua,
te noo ra te Atua i roto iaia, e te noo
16 ra aia i roto i te Atua. Kua kite oki
tatou e, kua akarongo tatou i to te Atua
aroa ia tatou nei. Ko te Atua te aroa;
e ko te noo i roto i te aroa ra, te noo
ra ïa i roto i te Atua, e *te noo ra* te
Atua i roto iaia ra.
17 Ko te mea teia e meitaki rava'i to
tatou aroa, kia rauka oki ia tatou te
mataku kore kia tae ki te rā akava
anga ra; no te mea mei tona katoa to
18 tatou tu i teianei ao. Kare o te aroa
ra e mataku; e peke te mataku i te
aroa meitaki rava: e mamae oki tei te
mataku. Ko tei mataku ra, kare ïa i
19 meitaki rava i te aroa. Te anoano nei
tatou iaia, no te mea koia ana tei ano-
20 ano mai ia tatou nei. Kia karanga
tetai tangata e, Te anoano nei au i te
Atua, e kare i aroa i tona taeake, e
pikikaa aia; ko tei kore e aroa i tona
taeake tei akaraia e ia ra, eaa e tika'i
iaia kia anoano i te Atua tei kore i
21 akaraia e ia ra? Teia oki ta tatou
akauenga i rauka mai iaia ra e, Ko tei
anoano i te Atua ra, kia aroa aia i tona
taeake.

PENE V.

Ko tei anoano i te Atua ra, kia aroa i tana tamariki e tika'i: nga akatika i te enua nei, e nga akatika i runga i te rangi: e akarongoia te pure: te ara mate kore: ko Iesu Mesia te tuatua-mou.

1 KO tei akarongo e ko Iesu te Me-
sia *mou*, kua akaanauia aia e te
Atua: e ko tei anoano i tei akaanau ra,
te anoano katoa ra ïa i tei akaanauia e

ia ra. Teia te mea i kite ei tatou e te 2
aroa nei tatou i te tamariki a te Atua:
kia inangaro tatou i te Atua, e kia
akono i tana au akauenga. Teia oki te 3
inangaro i te Atua, ko te akono i tana
au akauenga; kare oki tana au akaue-
nga i te mea teiaa. Ko ta te Atua oki 4
i anau ra, te vi nei teianei ao iaia: teia
te mea i vi ei teianei ao ia tatou, ko to
tatou akarongo. Koai te tangata i vi 5
ei teianei ao iaia, mari ra ko tei
akarongo e, ko Iesu te Tamaiti a te
Atua?
Ko tei aere mai ma te vai e te toto, 6
ko te Mesia ra ko Iesu: eiaa mà te vai
anake ra, ma te vai ra e te toto; e ko
te Vaerua tei akatika mai, e e tuatua-
mou oki ta te Vaerua. Toko toru oki 7
akatika ki runga i te rangi, ko te Me-
tua, ko te Logo, e ko te Vaerua Tapu:
e ko taua toko toru ra oki, okotai ra ïa.
E toru oki e akatika i te enua nei, ko 8
te Vaerua, ko te vai, e ko te toto: ko
taua toru nei oki, te tau nei i te *tuatua*
okotai. Te āriki nei tatou i ta te ta- 9
ngata nei akatika, e maata atu ïa te
akatika a te Atua: teia oki taua aka-
tika a te Atua ra, ko *te tuatua o* tana
Tamaiti tana i akakite maira. Ko tei 10
akarongo i te Tamaiti a te Atua ra, tei
roto iaia uaorai te kite: ko tei kore i
akarongo i te Atua ra, kua akariro ïa
iaia ei pikikaa; koia kare i akarongo i
te tuatua a tana Tamaiti ta te Atua i
akakite maira. Teia oki taua tuatua 11
ra, kua oronga mai te Atua i te ora
mutu kore no tatou, e tei tana Tamaiti
oki taua ora nei. Tei iaia te Tamaiti 12
ra, tei iaia katoa taua ora nei; *e* kare
iaia te Tamaiti a te Atua ra, kare ka-
toa ona e ora.
13 I tata au i teianei tuatua ia kotou i
te aronga i akarongo i te ingoa o te Ta-
maiti a te Atua ra; kia kite kotou e e
ora mutu kore to kotou, e kia akarongo
rai kotou i te ingoa o te Tamaiti a te
14 Atua. Teia taua taitaia kore no tatou
i rauka iaia ra, kia pati ua atu tatou i
te au mea ravarai i tau iaia ra, te aka-
15 rongo maira aia ia tatou: E te kite nei
tatou e te akarongo maira aia ia tatou i
te au mea ta tatou i pati atu, kua kite
tatou e e rauka ia tatou i ta tatou i pati
16 atu iaia ra. Kia kite tetai tangata i
tona taeake i te rave anga i te ara mate
kore ra, e pure aia e na *te Atua* e oro-
nga mai i te ora nona no tei rave i te
ara mate kore ra. Te vai ra te ara
mate rava: kare au i karanga e e pure
17 te tangata i te reira. E ara anake rai
te au tuatua-tika kore katoa nei: e te
vai nei oki te ara mate kore.
18 Kua kite oki tatou e ko ta te Atua i
anau, kare ïa e rave i te ara; ko ta te
Atua ra i anau ra, te tiaki ra ïa iaia
uaorai, e kare taua *vaerua* kino ra e
19 rave mai iaia. Kua kite oki tatou e
no te Atua tatou, e te vai ua nei rai to
te ao ravarai i raro ake i taua *vaerua*
20 kino ra. Kua kite ra tatou e, kua tae
mai te Tamaiti a te Atua, e kua oronga
mai i te kite no tatou, kia kite tatou
iaia i te *Atua* mou ra, e tei roto tatou
iaia i te tuatua-mou ra, tei roto i tana
Tamaiti ra ia Iesu Mesia. Koia te
Atua mou, e te ora mutu kore.
21 E *aku* au tamariki ra, e matakite ïa
kotou i te au idolo ra. Amene.

TE EPISETOLE RUA A IOANE.

Te ako ra aia kia tamou tikai te aroa e te akarongo: kia matakite i tei apai mai i te tuatua ke.

TE peresibutero ra *ko Ioane* i te 1
vaine i ikiia ra, e tana katoa au
tamariki, ko taku e aroa i te tuatua-
mou nei: kare ra ko au anake, ko te
aronga katoa ra i kite i te tuatua-mou
ra; No te tuatua mou e vai i roto ia 2
tatou nei, e e vai rai i roto ia tatou e
3 tuatau ua atu. Ei ia kotou te aroa ua,
te takinga-meitaki, *e* te au, no ko mai
i te Atua Metua ra, e no te Atu ra oki
no Iesu Mesia, i te Tamaiti a te Me-
tua ra, i te tuatua-mou e te aroa.
4 E rekareka maata toku i toku kite
anga atu i tetai aronga i taau tamariki
i te akono anga i te tuatua mou, mei te
akauenga i rauka ia tatou no ko mai i
5 te Metua ra. E teianei, teia taku tua-

tua, e maine, kare mei te mea e te tata
atu nei au i te akauenga ou ia koe na,
ko tei rauka maira ia tatou mei mua-
tangana mairai e, e aroa tatou ia
6 tatou uaorai. Teia oki taua aroa nei,
kia akono tatou i tana au akauenga.
Teia taua akauenga ra, mei ta kotou i
akarongo mei muatanga maira, kia
7 pera kotou i te aere. Manganui oki
te pikikaa i riro atura na te ao nei, ko
tei kore e tuatua e, kua aere a tangata
mai a Iesu Mesia *i te ao nei.* Ko taua
pikikaa ra oki te reira, e akakakore
8 Mesia ïa. E matakite ia kotou uao-
rai, kia kore tatou e ngere i tei raveia
e tatou ra, kia rauka ra ia tatou te
9 tutaki mou. Ko tei rave i te ara ra, e
kare i tāpu tamou tikai i te tuatua a
te Mesia ra, kare iaia te Atua. Ko
tei tāpu tamou tikai te tuatua a te Me-
sia ra, tei iaia te Metua e te Tamaiti
10 katoa oki. Kia aere ua mai tetai ta-
ngata ia kotou na, e kare teia tana
tuatua i apai mai, auraka e akatomo
mai iaia ki roto i to kotou au are, au-
raka e karanga atu iaia e, Kia ora na i
11 te aerenga: Ko tei karanga atu oki
iaia e, Kia ora na i te aerenga, kua ka-
piti atu ïa iaia i tana au tuatua ki-
kino.
12 E manganui taku tuatua kia tata
atu kia kotou na, kare ra au i anoano
i te tata i te inika ki runga i te mea
pepa; te manako nei ra au e aere ua
atu kia kotou na, kia aravei ua ka tua-
tua'i, e kia tika rava to tatou rekareka
13 anga. Te aroa nei te au tamariki a to
taeake ikiia nei ia koe na. Amene.

TE EPISETOLE TORU A IOANE RA.

*Te akameitaki nei ia Gaio, e ia Deme-
terio, te akakino nei oki te akateitei o
Dioterepe ra.*

1 TE peresibutero ra *ko Ioane* ia Gaio
i akaperepereia ra, ko taku oki e
aroa nei i te tuatua-mou.
2 E *taku* akaperepere e, te inangaro
nei au kia meitaki koe i te au mea
ravarai, e kia ora to tino ma to vaerua
3 e ora na. E rekareka maata toku i te
aere anga mai o te au taeake ra, ko tei
akakite mai i te tuatua-mou ia koe na,
mei taau rai oki e akono i te tuatua-
4 mou. Kia kite au e, te aere ra taku
au tamariki na te tuatua-mou, kare
oku e rekareka anga maata atu.
5 E *taku* akaperepere e, e mea tika
taau i rave i te au taeake ra, e te
6 tangata ke ke katoa oki; Kua akakite
mai ratou i taua takinga-meitaki noou
i mua i te aroaro o te ekalesia nei; e
mea meitaki ïa ia koe kia tauturu koe
ia ratou i to ratou tere, i tei tau *i te ta-
7 vini* o te Atua: No te mea no tona
ingoa i aere ei ratou, kare i rave i ta te
8 etene ra. Kia āriki oki tatou mei te
reira te tu e tika'i, kia riro tatou ei
aronga rave angaanga katoa i te tuatua-
9 mou nei. I tata na au i te tuatua i te
ekalesia na: ko Dioterepe ra, ko tei
akateitei iaia uaorai ki rungao ia ratou
10 ra, kare aia e āriki mai ia matou. E
teianei, kia tae atu au ra, kare e ngaro
iaku tana e rave ra, i te tuatua aere
anga ia matou i te tuatua akakino ra;
kare oki e mareka i te reira anake ra,
kare katoa aia uaorai e kite mai i te au
taeake, e te aronga oki i kite maira,
kua akakore aia, e kua tuku *i te reira*
ki vao i te ekalesia.
11 E *taku* akaperepere e, auraka e aru
atu i te tuatua kino, i te tuatua mei-
taki ra. Ko tei rave i te meitaki ra,
no te Atua aia; ko tei rave i te kino
12 ra, kare ïa i kite i te Atua. Te aka-
tikaia nei a Demeterio e te tangata
ravarai, e te tuatua-mou katoa oki: e
te akatika katoa nei matou; e kua kite
oki kotou e e tuatua-mou *ta* matou
akatika nei.
13 E manganui taku tuatua kia tata
atu, kare ra au e tata atu i te tuatua
14 ia koe i te peni e te inika: Te manako
nei ra au, e kite atu au ia koe kia roa
poto ake, e aravei ua to taua mata ka
tuatua'i. Ei au toou. Te aroa atu
nei te au oa nei ia koe. E aroa atu
koe i te au oa na ma te akaiki atu i te
ingoa.

TE EPISETOLE A TE APOSETOLO RA A

IUDA.

Te ako rā Iuda e kia tamou i te akarongo: te aronga pikikaa i akao poiri ua mai ki roto i te ekalesia: te utunga o te ngati Iuda paieti kore, te au angela, e to Sodoma ma: ko Mikaela e Satani: te tuatua a Enoka, e ta te au aposetolo: e aruaru kia ora te tangata i te kino.

KO Iuda, e tavini no Iesu Mesia, 1
e e taeake oki no Iakobo, i te
aronga i akatapuia e te Atua Metua
ra, tei tiakiia i roto ia Iesu Mesia, i te
aronga i nominoia ra: Kia maata mai- 2
rai te aroa, e te au, e te inangaro, ia
kotou.
E *aku* au akaperepere e, te rapu- 3
rapu atu nei au i te tata anga atu ia
kotou i te tuatua i te ora no te tangata
ravarai nei, i manako akenei au e tata
atu i te tuatua ia kotou na e tika'i, ei
ako anga atu ia kotou kia taumāro
tikai kotou i te akarongo i tukuia mai
i te aronga tapu ra i muatangana. Kua 4
akao poiri ua mai oki tetai papaki
tangata ki roto, ko tei akairo takereia
na no taua mate nei: e aronga paieti
kore, ko tei ruri ke i te aroa ua o te
Atua ei kangaanga, e te akaruke anga i
te Atu okotai ra i te Atua, i to tatou
Atu ia Iesu Mesia ra.
E akakite atu rai au ia kotou i teia- 5
nei tuatua, kua kite ra kotou i mua-
tangana, e akaora ua rai te Atu i te
tangata i te enua ra i Aiphiti, rave
mate takiri rava atura aia i te aronga
akarongo kore i muri ake. E te au 6
angela katoa ko tei kore i akono i ta
ratou orai taoonga ra, akaruke iora ra
i to ratou nooanga tikai, ko tei tape-
kaia ïa e ia i te pirianganaoa matara
kore ki raro ake i te poiri, e tae ua atu
ki te akavaanga i te rā maata ra. Mei 7
ia Sodoma oki e Gomora, e te au oire
katoa i vaitata ra, ko tei tuku ua ia ra-
tou uaorai i te ravenga kanga ra, e te
anoano tika kore mei ia raua katoa ra,
ko tei akonoia ei akaraanga, i te rave
anga i te mate i te ai mate kore ra.
8 Mei te reira katoa teianei aronga i
varea e te moe maata, te akaviivii nei
i te tino, te akavaavaa nei i te au ka-
vana, e te akakino nei i te aronga tao-
9 onga. Kare ra te angela maata ra ko
Mikaela, ka taumāro ei raua ko te
diabolo i te tino o Mose ra, i tapepe
atu iaia ma te akakino atu iaia, na ko
atu ra e, "Na Iehova e patoi atu ia
10 koe." Kareka teianei aronga, te aka-
kino nei ïa i te au mea kitea koreia e
ratou; e te au mea ta ratou i kite aere
ua mei te au mea manako kore *e kite*
ra, te akatupu nei ratou i to ratou
11 mate i te reira. E mate to ratou!
kua aere oki ratou na te ara tiroa o
Kaina ra, kua aru viviki ua oki i te
apa a Balaama ra no te tutaki, e kua
mate oki i te taumāro anga a Kora ra.
12 E topata ïa ratou i ta kotou au kainga-
kai aroa ra; kia kai ratou ma kotou
katoa ra, te kai ra ïa ma te mataku
kore: e tumurangi vai kore ra ratou,
e peke aere ua i te matangi ra; e
rakau marō ra, kare e uua anga, taki
13 rua te mate, kua kiriti tumuia: Mei
te ngaru tai viviki ra i te akaruaki
anga mai i to ratou uaorai kino; mei
te etu kokaua ra, no ratou te poiri
kerekere i vaioia ra e tuatau ua atu.
14 Ko Enoka oki, te tokoitu mei ia
Adamu maira, ko tei totou ïa i teia-
nei aronga, i te na ko anga mai e, "I
na, te aere maina te Atu ma te ngauru
katoa o te tausani o tana aronga tapu
15 ra, E akautunga mai i te tangata
katoa, e e akakite oki i te au paieti
kore katoa i roto ia ratou i ta ratou
au tuatua paieti kore katoa i raveia e
ratou ra, e te au *tuatua* māro katoa a
te aronga ara paieti kore i karanga iaia
16 ra." E aronga urutoe ratou, e mareka
kore, i te aru anga i to ratou uaorai au
inangaro kikino ra; e te karanga anga
oki to ratou vaa i te *tuatua* mamaata
akatietie ra, *e* te akarekareka anga i te
tangata kia rauka te apinga.

Ka akamaara ra kotou, e *aku* au 17
akaperepereia e, i te tuatua i tuatuaia
mai i muatangana e te au aposetolo a
to tatou Atu ra a Iesu Mesia; Ta ra- 18
tou i tuatua maira e, Ka kitea mai te
aronga taitoito kia tae ki te tuatau
openga ra, i te akono anga i to ratou
uaorai au anoano paieti kore ra. Ko 19
te aronga ïa i akataka ke ia ratou uao-
rai, tei ta te tino, ko tei kore i rauka ia
ratou te Vaerua ra. Kareka kotou, e 20
aku au akaperepere e, i te patu anga ia
kotou uaorai, i to kotou akarongo tapu
maata ra, i te pure anga ma te Vaerua
Tapu. Tamou tikai kotou i to kotou 21
uaorai inangaro i te Atua, i te tatari
anga i te aroa o to tatou Atu o Iesu
Mesia, e tae ua atu ki te ora mutu
22 kore ra. Ka aroa atu i tetai pae, ei
23 akonoanga ke ïa, E ka akaora oki i
tetai pae ma te mataku, i te aō anga *ia*
ratou no roto i te ai; i te rikarika
anga atu i te kakau i viivii i te
kino ra.
24 E teianei, ei iaia, ei te tika iaia i te
tiaki ia kotou kia kore e inga, e te
tuku atu *ia kotou* ma te apa kore ki
mua i te aroaro o tona kakā ma te
25 rekareka maata, Ei te Atua pakari
anake, i to tatou Ora ra, te kakā,
te tapunui, te au, e te maroiroi, i teianei
oki, e tuatau ua atu. Amene.

TE APOKALUPO A IOANE.

PENE I.

Te tata nei a Ioane i te tuatua i nga ekalesia e itu ra: te teitei e te mana o te Mesia: tei te enua tei Patamo tona riro anga i te Vaerua: te orama i te Tamaiti a te tangata, nga etu e itu, e nga lamepa e itu.

TE apokalupo a Iesu Mesia, ta te 1
Atua i tuku mai iaia ra, kia aka-
kite atu aia i tona au tavini i te au
mea e vaitata i te tupu ra; e kua unga
maira aia i tana au angela e kua aka-
kite maira ki tona nei tavini ia Ioane:
Ko tei akakite i te tuatua a te Atua, e 2
te tuatua a Iesu Mesia ra, e te au mea
ravarai tana i kite ra. E ao tona to 3
tei tatau, e to te aronga e akarongo i
teianei tuatua totou, e tei akono i tei
tataia ki roto ra: kua vaitata oki te
tuatau.
Ko Ioane i te au ekalesia katoa e itu 4
i Asia ra: Ei ia kotou te aroa ua, e te
au, no ko mai iaia no te ora i teianei,
tei ora ana oki, e te ka ora e tuatau ua
atu; e no ko mai oki i te au Vaerua
toko itu i mua i tona terono; E no ko 5
mai oki ia Iesu Mesia, i te kite tuatua-
mou ra, te tama mua mei te mate
maira, e te ariki o te au ariki o te ao
nei. Ei iaia, ei tei aroa mai ia tatou
nei, e kua tamā ia tatou i ta tatou ara i
tona uaorai toto, E kua akariro ia ta- 6
tou ei ariki anake, e ei taunga na te
Atua i tona Metua; ei iaia te kakā, e
te au, e tuatau ua atu. Amene.
7 I na, te aere mai na aia i roto i te
tiao rangi; e akara te au mata katoa
iaia, e te aronga i ko atu iaia ra: e ka
aue te au kopu ravarai o te ao nei iaia.
8 Koia ia. Amene. Te na ko maira te
Atu ra, Ko au te Alepha e te Omega,
te muatangana e te akaopenga, ko te
ora i teianei, ko tei ora na, e ko te ka
ora e tuatau ua atu, te Mana katoa-
toa ra.
9 Ko au nei ko Ioane, ko to kotou
taeake, e te oa oki, i te tumatetenga, i
te basileia e te akakoromaki o Iesu
Mesia ra, i te enua au i karangaia ra e
ko Patamo, no te tuatua a te Atua ra, e
no *toku* akakite anga ia Iesu Mesia ra.
10 I riro au i te Vaerua i te rā o te Atu
ra, e akarongo akera au i tetai reo
maata i muri ake iaku, mei te tangi
11 pu ra, I te na ko anga mai e, Ko au
te Alepha e te Omega, te muatangana
e te akaopenga: e taau e kite nei, e
tata ki roto i tetai buka, e akau atu ei
ki nga ekalesia e itu i Asia ra; i tei
Ephesia ra, e Semurina, e Peregamo,
e Tuatira, e Saradi, e Philadelaphia, e
12 Laodikea ra. Kua ariu akera au e
akara i taua reo i tuatua mai iaku ra:
e tei taua ariu anga noku ra, kite
13 atura au i e itu lamepa auro; E tetai
mei te Tamaiti a te tangata tei tu i

rotopu i taua nga lamepa e itu ra, kua
kakau i te kakau e raro rava i te vae-
vae, kua tatuaia te umauma i te tatua
auro ra. E tona upoko ma te rauru 14
ra, mei te vavai ra ïa te teatea, mei te
kiona te teatea; e mei te mura ai ra
ona mata; E mei te veo meitaki i 15
tungia i te ai ra ona vaevae: e tona reo
mei te aruru ïa o te tai maata ra. Te 16
mou ra tona rima katau e itu etu: e te
riro atura tetai koke kokoi matarua
mei roto atu i tona vaa: e tona mata,
mei te rā ra ïa kia kakā mai i te avatea
ra. E i toku akara anga atu iaia ra, 17
inga iora au ki raro i tona pae vaevae
mei te tangata mate ra te tu. Kua
tuku maira aia i tona rima katau ki
rungao iaku, e kua na ko maira iaku,
Auraka e mataku; ko au te mua-
tangana e te akaopenga: Ko au teia e 18
ora nei, i mate ana rai oki; e i na, e
ora atu rai au e tuatau ua atu, amene;
e tei iaku te taviri o te mate e to ade.
E tenana, e tata koe i te au mea taau i 19
kite io nei, e te au mea e vai nei, e te
au mea te ka tupu a muri nei; Te arite 20
anga o nga etu e itu taau i akara mai i
taku rima katau nei, e nga lamepa
auro e itu nei, *ko teia ïa*, Nga etu e itu
nei, koia nga angela a te au ekalesia e
itu ra; e nga lamepa e itu taau e
akara nei, koia nga ekalesia e itu ra.

PENE II.

Te tuatua i tataia i te au angela a te au ekalesia i Ephesia, Semurina, Peregamo, e Tuatira: e akautungaia ratou kia kore e tataraara.

KA tata koe i te tuatua ki te angela 1
a te ekalesia i Ephesia ra; Te na
ko maira aia ko tei mou i nga etu e
itu i tona rima katau ra, ko te aere
na roto i te au lamepa auro e itu ra;
Kua kite au i taau angaanga, e toou 2
roiroi, e toou akakoromaki, e kare koe
e tau i te aronga kikino ra: e kua ti-
mata koe i te aronga o tuatua ra e,
e aposetolo ratou, e kare, e kua kite
koe e pikikaa ratou: E kua akatupua ua 3
koe, e kua akakoromaki marie, no toku
nei ingoa, e kua tauta marie, e kare i
potopoto to a'o. Te vai nei ra taku 4
akaapa anga ia koe, i te mea kua vaio
koe i to inangaro mua ra. E tenana, 5
ka maara i toou inga anga, e tataraara,
e rave i te angaanga mua ra; kia kore
ra, e aere vave atu au ia koe na, e e
apai keia e au taau lamepa i tona vai-
ranga, kia kore koe e tataraara. Teia 6
ra taau *manga meitaki* e tāpu na, te
akaviivii na koe i te tuatua a te au
pipi a Nikola, ko taku katoa e viivii
7 nei. E taringa tona ra, ka akarongo
aia i ta te Vaerua e tuatua ki te au
ekalesia ra; Te upokotu ra, e angai au
iaia i te rakau ra i te ora, e tu i rotopu
i te paradaiso a te Atua ra.
8 E e tata koe i te tuatua ki te angela
a te ekalesia i Semurina; Te na ko
maira te muatangana, e te akaopenga,
9 ko tei mate, e te ora nei; Kua kite au
i taau angaanga, e toou tumatetenga,
e toou ngere, (e apinga maata ra toou,)
e *kua kite oki au* i te akakino a te aro-
nga e karanga e, e ngati Iuda ratou, e
kare, ko te sunago ra ratou no Satani.
10 Auraka koe e mataku i te au mea ra-
varai e rokoia mai ei koe: i na, e uri
te diabolo i tetai pae o kotou ki roto i
te are tapekānga, ei timata anga ia
kotou; po ngauru kotou i te mate
anga; kia mou marie ra koe e tae ua
atu ki te openga, e naku e oronga atu
11 i te korona ora noou. E taringa tona
ra, ka akarongo aia i ta te Vaerua e
tuatua ki te au ekalesia ra; Ko te
riro iaia te re ra, kare rava aia e kino
i te rua o te mate.
12 E tata koe i te tuatua ki te angela
a te ekalesia i Peregamo ra; Te na ko
maira aia ko tei mou i te koke kokoi
13 matarua ra; Kua kite au i taau anga-
anga, e toou noo anga, i te ngai o to
Satani terono; e te mou marie ua na
koe i toku nei ingoa, e kare koe i aka-
ruke i taku tuatua, i te au rā i riro ei
a Anitipa ei kite mou noku ra, ko tei
taia i rotopu ia kotou, i te noo anga o
14 Satani ra. Te vai nei ra taku aka-
apa anga ia koe, i te mea tei ko na
ia koe na te aronga i mou i te tuatua a
Baalama ra, ko tei apii ia Balaka i te
tuku i te tukiaanga ki mua i te tama-
riki a Iseraela, e te kai i te mea i aka-
tusiaia na te au idolo, e te akaturi.
15 Tei ko na katoa te aronga i mou i te
tuatua a te au pipi a Nikola, taku e
16 viivii nei. Ka tataraara; kia kore
ra, e aere vave atu au ia koe na, e e
tamaki atu au ia ratou i te koke nei i
17 taku vaa. E taringa tona ra, ka aka-
rongo aia i ta te Vaerua e tuatua ki
te au ekalesia ra; Te riro iaia te re ra,
e angai ïa au iaia i te mana uunaia ra,
e e oronga oki au i tetai toka teatea
nana; e te ingoa ou *i tataia* ki rungao
i taua toka ra, ko tei kore rava i kitea
e tetai tangata ake, mari ra ko tei
rave ra.
18 E tata koe i te tuatua ki te angela a
te ekalesia i Tuatira ra; Te na ko
maira te Tamaiti a te Atua, ko tei tau
tona mata i te mura ai ra, e tona vae-

vae ra mei te veo meitaki ra; Kua 19
kite au i taau angaanga, e toou aroa,
e toou takinga-meitaki, e te akarongo,
e te akakoromaki, e taau au angaanga;
ko tei maata ïa i tei muatangana ra.
Te vai nei ra taku akaapa anga ia koe, 20
ko koe i vaio i tenana vaine ko Iezebela na, ko tei karanga iaia uaorai e e
peroveta, kia apii ua na, e kia tapikipiki, i taku au tavini kia akaturi, e
kia kai oki i te au mea i akatusiaia na
te au idolo ra. E kua oronga au i te 21
taime nona kia tataraara, e kare aia e
tataraara i tana akaturi. I na, e uri 22
au iaia ki runga i te roi, e te aronga
katoa e akaturi iaia ra, e tumatetenga
maata to ratou, kia kore ratou e tataraara i ta ratou ravenga. E e ope ta- 23
kiri tana au tamariki iaku i te mate;
e e kite te au ekalesia ravarai e, ko au
tei akara matariki i te manako e te
ngakau: e naku e o atu ia kotou ravarai i te tau i ta kotou angaanga. Teia 24
ra taku tuatua kia kotou, i tetai aronga i Tuatira na, i te aronga katoa
kare i kite i taua tuatua nei, e kare
oki i kite i te tuatua oonu a Satani, ta ratou e tuatua na, Kare atu
aku teiaa ke e tuku ki runga ia kotou.
Ko ta kotou ra i rauka na, e mou piri 25
tikai e kia tae atu au. E te riro iaia 26
te re ra, e te tāpu i taku tuatua e tae
ua atu ki te openga ra, e oronga atu
au i te mana nona ki rungao i te pa
enua: E e mana aia i rungao ia ratou 27
ma te sepeta auri ra; e e ungaunga
rava ratou mei te kapu a te potera ra:
mei tei tukuia mai e taku Metua iaku
nei. E e oronga au i te etu popongi 28
nona. E taringa tona ra, e akarongo 29
aia i ta te Vaerua e tuatua ki te au
ekalesia ra.

PENE III.

Te ekalesia i Saradi i akoia kia tataraara: to Philadelaphia i akameitakiia: te pumaanu o to Laodikea i akakinoia.

E TATA koe i te tuatua ki te angela 1
a te ekalesia i Saradi ra; Te na
ko maira aia tei iaia nga Vaerua o te
Atua toko itu ra, e nga etu e itu ra;
Kua kite au i taau angaanga, e e ingoa
toou e te ora ra koe, kua mate ra. E 2
matakite, e akapakari i te au mea i
toe, i vaitata i te mate ra: kare oki i
kitea iaku taau angaanga i te meitaki
rava anga i mua i te aroaro o te Atua.
E tenana, ka akamanako na i te tu o 3
toou āriki anga ra, e te akarongo anga,
e e tāpu tikai *i taua tuatua* ra, e e tataraara. Kia kore koe e matakite ra,
e rokoia atu koe e au mei *tei rokoia e*
te keia ra, e kare rava koe e kite i te
4 ora e rokoia'i koe e au ra. Te vai na
ra tetai aronga tangata ki oou i Saradi
na, ko tei kore akenei i akaviivii i to
ratou kakau, e aaere ïa ratou e ko au
katoa ma te kakau teatea; e tau oki
5 ratou. Ko te riro iaia te re ra, e akakakauia i te kakau pu teatea ra; e
kare rava au e tapara i tona ingoa i
roto i te buka ora, e aaki ua ra au i
tona ingoa ki mua i te aroaro o taku
Metua, e ki mua oki i tana au angela.
6 E taringa tona ra, ka akarongo aia i
ta te Vaerua e tuatua ki te au ekalesia ra.
7 E tata koe i te tuatua ki te angela a
te ekalesia i Philadelaphia ra; Ko te
au mea teia e tuatuaia mai e tei tapu
ra, nana te tuatua-mou ra, ko tei mou
i te taviri a Davida ra, ko tei kiriti, e
kare rava e tangata i papani; ko tei
papani oki, e kare rava e tangata i
8 kiriti; Kua kite au i taau angaanga: i
na, kua tuku atu na au i te ngutupa
matea ki mua ia koe na, e kare rava e
tangata e tika'i kia papani; no te mea
e manga maroiroi mea ngiti toou, e
kua tāpu tamou rai koe i taku tuatua,
e kare akenei i uuna i toku nei ingoa.
9 I na, e riro to te sunago o Satani, ko
tei karanga e e ngati Iuda ratou, e
kare, kua pikikaa ra; i na, e riro ratou i te aere mai e taakaaka ki raro i
to vaevae, e e kite ratou e kua ina-
10 ngaro au ia koe. No te mea kua mou
marie koe i te tuatua akakoromaki
naku ra, e mou katoa au ia koe *kia
ora* i taua tuatau timataanga ra, te
ka tupu i rungao i te tangata ravarai,
ei timata anga i te aronga katoa e noo
11 i te enua nei. I na, te aere vave atu
nei au, e mou tikai tei rauka ia koe
na, auraka taau korona e riro ia etai
12 ke. Ko te riro iaia te re ra, e akariro
au iaia ei pou i roto i te nao o taku
Atua, e kare aia e aere akaou atu ki
vao: e e tata au i te ingoa o taku Atua
ki rungao iaia, e te ingoa o te oire o
taku Atua, o Ierusalema ou, ko te tae
mai ki raro no runga mai i te rangi, no
ko mai i taku Atua ra, e toku uaorai
13 oki ingoa ou. E taringa tona ra, ka
akarongo aia i ta te Vaerua e tuatua ki
te au ekalesia ra.
14 E tata koe i te tuatua ki te angela a
te ekalesia i Laodikea ra; Ko te au
mea teia e tuatuaia mai e te Amene, te
kite mou e te tuatua-mou, te tumu o
te au mea ravarai a te Atua i angaia
15 ra; Kua kite au i taau angaanga e

kare koe i anu, kare oki i maana: nari-
nga koe i anu, e kare ïa, kia maana, ko
taku ïa e tika. E tenana no te mea te 16
pumaana ua na koe, kare i anu, kare oki
i maana, e akapuaki atu au ia koe ki vao
i taku vaa. No te mea te karanga na koe, 17
E apinga maata taku, e kua akamaata
au i taku taonga, e kare ua e mea toe
iaku, e kare koe i kite e, e mate maata
toou, e *mei te mea* e aroaia ra, e te
puapinga kore, e te matapo, e te pu-
taua: Te ako atu nei au ia koe e, e 18
oko mai iaku nei i te auro tamāia ki
te ai ra, kia apingaia taau; e te kakau
teatea, kia akakakauia koe, kia kore
te akama o to putaua kia kitea, e e
amo oki i oou mata i te rakau mata,
kia kite koe. Ko taku katoa e aka- 19
perepere ra, ko taku ïa e ako e e pāpā
oki: e tenana e akamaroiroi, e e tata-
raara. I na, te tu ua nei au ki te ngu- 20
tupa, e te topāpā atu nei: kia akaro-
ngo mai tetai tangata i toku reo, e kua
kiriti i te pa ra, e aere atu au ki roto
iaia ra, e kai atu i te manga ki ona
ra, e e *kai katoa* aia ki ku nei iaku
nei. Ko te riro iaia te re ra, e akanoo 21
au iaia iaku nei ki runga i toku te-
rono, mei tei riro katoa mai te re iaku
ra, e te noo nei au e taku Metua ka-
toa ki rungao i tona terono. E tari- 22
nga tona, e akarongo aia i ta te Vaerua
e tuatua ki te au ekalesia ra.

PENE IV.

Tetai pa i te kiriti angaia i runga i te rangi: te terono o te Atua, e to nga peresibutero e rua ngauru ma a: nga mea ora e a.

E I muri ake i taua au mea nei; 1
akara atura au, e i na, kiritiia
akera tetai pa i runga i te rangi, e te
reo mua taku i akarongo ra, mei te pu
ra ïa, i te tuatua anga mai iaku, i te
na ko anga mai e, Ka aere mai na ki
runga nei, e naku e akakite atu kia
koe i te au mea e tika'i kia tupu a
muri nei. Riro takiri atura au i te 2
Vaerua i reira ra: e i na, e terono tei
akatuia ki runga i te rangi, e te noo ra
tetai ki rungao i taua terono ra. E 3
ko tei noo i rungao *i taua terono ra*,
mei te iasepera ra, e te toka sarido ra,
te tu: e i takakoia taua terono ra i te
anuanua, mei te emeradino ra te tu.
E au terono ke ke oki e rua ngauru 4
ma a i te takako anga i taua terono ra;
e kite atura au i nga peresibutero e
rua ngauru ma a i te noo anga ki ru-
ngao i taua au terono ra, ma te kakau
teatea i te kakau anga, e ma te korona

5 auro ki runga i to ratou upoko. Kua
korapa maira te uira no roto i taua
terono ra, e te mangungu, e te reo
oki: e te mura ra e itu lamepa kakā
i mua i taua terono ra, koia oki nga
6 Vaerua toko itu o te Atua ra. E tei
mua i taua terono ra tetai tai io mei te
kerusitalo te tu: e tei rotopu i taua
terono ra, e tei te pae e kako rava ake
taua terono ra, ko nga mea ora e a,
kua pini rava i te mata ko mua e ko
7 muri. Tetai mea ora ra, mei te liona
ra ïa, e te rua o te mea ora ra, mei te
kafa ïa, e te toru o te mea ora ra, mei
to te tangata tona mata te tu, e te a
o te mea ora ra, mei te aeto e rere ra
8 ïa. E ko aua nga mea ora e a ra,
taki ono anake o ratou peau e kako
rava ake, e kua ki takiri i te mata ko
vao e ko roto: e kare ratou i tivata i
te po e te ao, i te na ko anga e, E tapu,
e tapu, e tapu, to te Atu ra, to te Atua
mana katoatoa ra, ko tei ora na, e te
9 ora i teianei, e ko te ka tae mai. E kia
akakakā aua nga mea ora ra, kia aka-
teitei, e kia akameitaki, iaia i tei noo
ki rungao i te terono ra, ko te ora e
10 tuatau ua atu, E tipapa te au peresi-
butero e rua ngauru ma a ki raro i
mua iaia i tei noo ki runga i te terono,
ka akamori ei iaia, ko te ka ora e
tuatau ua atu, e tuku oki i to ratou au
korona ki mua i te terono ra, ka na ko
11 atu ei, E tau te kakā ia koe, e te Atu,
e te akaangateitei, e te mana: naau
oki i anga i te au mea ravarai nei, e no
toou inangaro i mou ei e i angaia'i
ratou.

PENE V.

Te buka akairoia ra e itu katoa oki akairo: te vava'i angaia e te Arenio ra.

1 E AKARA atura au i tetai buka i
roto i te rima katau o tei noo ki
rungao i taua terono ra, kua tataia ki
roto e ki vao, e kua topiriia i nga
2 akairo e itu ra. E kite atura au i te-
tai angela maroiroi i te kapiki ua anga
te reo e, Koai tei tau kia eeu i teianei
3 buka, e kia vava'i i nga akairo? Kare
rava e tangata i runga i te rangi, kare
katoa o te enua, kare katoa o raro ake
i te enua, e tika'i kia eeu i taua buka
4 nei, ka akara atu ei ki roto. Aue
rava akera au, no te mea kare rava e
tangata i kitea e tau ei kia eeu i taua
5 buka ra, e kia akara atu ki roto. Kua
tuatua maira tetai o te au peresibu-
tero ra iaku, Auraka e aue, i na, tei te
Liona o te kopu o Iuda, tei te Tumu

o Davida, kua riro iaia te eeu i taua
buka ra, e te vava'i i nga akairo e
itu ra.
Akara atura au, e i na, tei rotopu i 6
te mareva i te terono e nga mea ora e
a ra, i rotopu i te au peresibutero ra,
tetai Arenio te tu anga mei te mea e
kua tamateia na, e itu ona tara e itu
oki mata, koia oki nga Vaerua o te
Atua toko itu, i tono aereia na te ao
katoa nei. Kua aere maira aia e kua 7
rave maira i taua buka ra i roto i te
rima katau o tei noo i runga i te terono
ra. E kia ravea e ia taua buka ra, 8
kua tipapa ora nga mea ora e a ra, e
te au peresibutero e rua ngauru ma a
ra, ki raro, i mua i te Arenio, e kitara
anake ta ratou ravarai, e te kapu
auro kua ki i te tumiama, koia te
pure a te aronga tapu ra. Kua imene 9
ora ratou i te imene ou, i te na ko
anga e, E tau koe kia rave i te buka e
kia vava'i i te au akairo ra: i taia na
oki koe, e kua oko koe ia matou *ei
tangata* no te Atua i toou uaorai toto,
no roto i te au kopu ravarai, e te au
reo katoa, e te au iti-tangata katoa, e
te pa enua katoa; E kua akariro koe 10
ia matou ei ui ariki e ei kau taunga na
to matou Atua: e e riro ia matou te
au i teianei ao. Akara atura au, e 11
akarongo atura i te reo o te au angela
e manganui e kako rava ake taua
terono ra, e te au mea ora ra, e te au
peresibutero, e to ratou maata anga kia
tatau, kua mano tini i te mano anga, e
kua tausani i te tausani anga; I te 12
kapiki ua anga ma te reo maata, E tau
te Arenio taia ra e, ei iaia te mana,
e te apinga maata, e te pakari, e te
ririnui, e te akangateitei, e te kakā,
e te akameitaki. E akarongo atura au 13
i to runga katoa i te rangi ra, e to te
enua nei, e to raro i te enua, e to te
moana, e to roto ia ratou ravarai, i te
na ko anga e, Ko te akameitaki, e te
akangateitei, e te kakā, e te mana, ei
iaia ïa, ei tei noo ki runga i te terono
ra, e ei te Arenio e tuatau ua atu.
Amene. Kua karanga iora nga mea 14
ora e a ra, Amene. Kua tipapa iora
te au peresibutero e rua ngauru ma a
ra ki raro, e kua akamori iaia, ko te
tika i te ora anga e tuatau ua atu.

PENE VI.

Te vava'i angaia o nga akairo ra, e te tuatua i tupu i muri ake.

AKARA atura au i te Arenio i te 1
vava'i anga i te okotai o taua
nga akairo ra, e akarongo atura au i
te aruru, mei te mangungu ra te tu, *e
reo* no tetai o taua nga mea ora ra, i te
tuatua anga mai e, Ka aere mai ka
2 akara. Kua akara atura au, e i na, e
ipo teatea: e e ana ta tei noo ki ru-
ngao; e e korona tei orongaia mai
nona: aere atura aia ma te upokotu atu
e kia upokotu atu rai.
3 E kia vava'iia e ia te rua o te akairo
ra, akarongo atura au i te rua o nga
mea ora, i te na ko anga e, Ka aere
4 mai ka akara. Kua aere atura tetai
ipo kutekute: e *e mana* tei orongaia
mai no tei noo i rungao ra, kia apai ke
te au i te ao nei, e kia ta te tangata ia
ratou uaorai: e e koke maata tei oro-
ngaia mai nana.
5 E kia vava'iia e ia te toru o te
akairo ra, akarongo atura au i te toru
o nga mea ora, i te na ko anga mai e,
Ka aere mai ka akara. Kua akara
atura au, e i na, e ipo kerekere; e e
arite tei te rima o tei noo ki rungao.
6 E akarongo atura au i tetai reo i ro-
topu i nga mea ora e a ra, i te na ko
anga e, Okotai arite sitona okotai de-
nari, e e toru arite kerite okotai de-
nari; auraka ra koe e rave kino atu
i te olive e te wina.
7 E kia vava'iia e ia te a o te akairo
ra, akarongo atura au i te a o nga mea
ora ra, i te na ko anga e, Ka aere mai
8 ka akara. Akara atura au, e i na, e
ipo teatea: e tona ingoa to tei noo ki
rungao, ko Mate ïa, e ko ade tei aru i
muri ake iaia ra. E e mana tei oro-
ngaia mai nona kia ta aia i te a o te
tuanga o to te ao nei i te koke, e te
onge, e te mate, e te terio taae o te
enua nei.
9 E kia vava'iia e ia te rima o te
akairo ra, akara atura au i raro ake i
te atarau i te au vaerua o te aronga i
taia no te tuatua a te Atua, e no te
10 tuatua ta ratou i akakite ra: Kua
kapiki atura ratou ma te reo maata,
kua na ko atu, Mei te aa te roa, e te
Atu tapu e te tuatua-mou, e kore ei
koe e akava, e e tutaki mai i to matou
11 toto, i te aronga i noo i te ao nei? E
e kakau teatea tei orongaia mai no
ratou ravarai e pini rava ake; e kua
tuatuaia mai ratou e, e tatari rai
ratou e kia ope ake tetai manga taime,
e kia ope *i te mate* to ratou au taeake
tavini, to ratou au taeake, e kia pou
i te taiaia mei ia ratou te tu.
12 Akara atura au e vava'iia akera e ia
te ono o te akairo ra, e i na, e ngaueue
maata to te enua; kerekere atura te
rā mei te kakau pakaku uruuru ra, e
riro atura te marama mei te toto ra;

E kua topa maira te au etu o te rangi 13
ki raro i te enua nei, mei te suke ka-
kaiore e topa, kia ruruia e te matangi
maata ra. Ngaro ke atura te rangi 14
mei te tuatua kia pokaikaiia ra; e
taka ke atura te au maunga katoa, e
te pa enua katoa, i to ratou vairanga.
E te au ariki o te ao nei, e te au ta- 15
ngata mamaata ra, e te au tangata
apinga ra, e te au kapena mamaata, e
te au tangata mana, e te au tuikaa, e
te au tiama ra, pipini anake atura ïa
ki roto i te au ana, e ki roto i te au
mato, o te maunga; E kua karanga 16
atura ki te au maunga e te au mato,
Ka topa mai ki rungao ia matou, e
uuna ia matou, kia ngaro ke atu, i te
mata o tei noo ki rungao i te terono
ra, e te riri o te Arenio: Kua tae oki 17
te rā maata no tona riri; e koai oki te
tangata e mou?

PENE VII.

Te aronga tavini o te Atua i te akairo angaia e te angela ra: to Iseraela, e to te pa enua katoa ora anga i te toto o te Mesia.

E I muri ake i teianei au tuatua, 1
kite atura au i e toko a puke
angela i te tu anga i nga tuanga e a o
te enua nei, i te tāpu anga i nga ma-
tangi e a o te ao nei, kia kore te ma-
tangi e arara ki runga i te enua nei, e
te tai, e te au rakau katoa nei. E kite 2
atura au i tetai angela ke i te kake
anga i te itinga o te rā ra, e tei iaia te
akairo a te Atua ora ra: Kua kapiki
ua maira tona reo i nga angela toko a
ra, tei orongaia mai te mana no ratou
kia rave kino i te enua e te tai, Na ko 3
maira, Auraka na e rave kino atu i te
enua, e te tai, e te au rakau ravarai,
kia ope ra te au tavini o to tatou
Atua i te akairoia e matou to ratou
rae. Kua akarongo atura au i te 4
maata anga o te aronga i akairoia
ra: okotai anere e a ngauru ma
a i te tausani i akairoia ra, no te
au kopu ravarai o te tamariki a Ise-
raela ra. To te kopu o Iuda ra, oko- 5
tai ngauru ma rua tausani i akairoia.
To te kopu o Reubena ra, okotai
ngauru ma rua tausani i akairoia. To
te kopu o Gada ra, okotai ngauru ma
rua tausani i akairoia. To te kopu o 6
Asera ra, okotai ngauru ma rua tau-
sani i akairoia. To te kopu o Napha-
tali ra, okotai ngauru ma rua tausani i
akairoia. To te kopu o Manase ra,
okotai ngauru ma rua tausani i akai-
7 roia. To te kopu o Simeona ra, oko-
tai ngauru ma rua tausani i akairoia.
To te kopu o Levi ra, okotai ngauru
ma rua tausani i akairoia. To te
kopu o Isakara ra, okotai ngauru ma
8 rua tausani i akairoia. To te kopu
o Zebuluna ra, okotai ngauru ma rua
tausani i akairoia. To te kopu o Iose-
pha ra, okotai ngauru ma rua tausani i
akairoia. To te kopu o Beniamina ra,
okotai ngauru ma rua tausani i akairoia.
9 E i muri ake i te reira, akara atura
au, e i na, e aronga maata rava, kare
takiri e pou kia tatau, no te pa enua
ravarai, e te au kopu ravarai, e te au
iti-tangata ravarai, e te au reo katoa
oki, i te tu ua anga ki mua i te terono,
e ki mua i te Arenio, ma te kakau
teatea i te kakau anga, e ma te rara ta-
10 mara i to ratou rima; E ma te kapiki
nui to ratou reo, i te na ko anga e, No
to tatou Atua te ora, tei noo ki rungao
11 i te terono, e no te Arenio. Te tu anake
maira te au angela e kako rava ake
taua terono ra, e taua au peresibutero
ra, e nga mea ora e a ra, e kua tipapa
anake iora ki raro to ratou mata ki
mua i te terono ra, akamori atura i te
12 Atua, Na ko atura, Amene: Ko te
akapaatu, e te kakā, e te pakari, e
te akameitaki, e te ngateitei, e te mana,
e te maroiroi, ei to tatou Atua ïa, e
13 tuatau e tuatau ua atu. Amene. Kua
tuatua maira tetai o te au peresibu-
tero ra iaku, na ko maira, Koai teia-
nei aronga e kakau i te kakau teatea
14 nei? e noea mai oki ratou? Kua
karanga atura au iaia, Kua kite koe,
e taku rangatira. Kua tuatua maira
aia iaku, Ko te aronga teia i aere mai
mei roto i te mate maata, e kua orei i
to ratou kakau, e kua akateatea i te
15 toto o te Arenio ra. I noo ei ratou
ki mua i te terono o te Atua ra, e i
akamori ei ratou iaia i te po e te ao
i tona nao: e na tei noo ki runga i te
terono ra e noo ki rotopu ia ratou.
16 Kare ratou e pongi akaou, kare oki
e kaki vai akaou; kare oki ratou e iti
17 akaouia e te rā, e te veravera. Na
te Arenio oki ko tei noo i rotopu i te
terono ra e angai ia ratou, e e arataki
oki ia ratou ki te au pupui anga o te
vai ora, e na te Atua e orei i to ratou
roi-mata katoa i to ratou mata.

PENE VIII.

Te akairo itu i te vava'i angaia; nga angela ma nga pu e itu ra.

1 E KIA vava'iia e ia te itu o te akairo
ra, e muteki anga tei runga i te

rangi e mei te ora vaenga te roa. E 2
kua akara atura au i nga angela toko
itu i tei tu ki mua i te aroaro o te
Atua ra; e e puke pu e itu tei apaiia
mai kia ratou ra. Kua aere maira 3
tetai angela, tu iora ki mua i te ata-
rau ma te kapu auro i te mou ranga,
e e tumiama maata tei apaiia mai
iaia ra, kia apai aia ma te pure a te
aronga tapu katoa ki runga i te atarau
auro i mua i te terono ra. Peke ka- 4
pipiti ora te au o te tumiama i te rima
o taua angela ra, e te pure a te aronga
tapu, ki runga ki mua i te aroaro o te
Atua ra. Kua rave iora te angela i 5
taua kapu ra, akaki ora i te ai no
runga i te atarau ra, kua titiri maira
ki runga i te enua; ko te aruru iora,
e te mangungu, e te uira, e te ngaueue
o te enua.

Kua akateateamamao ora nga angela 6
toko itu, i mou i nga pu e itu ra, e
akatangi. Kua akatangi tetai angela 7
i tana, ko te ua toka maira i muringao,
e te ai i irokia i te toto, e tiria maira
ki raro ki runga i te enua nei; pou
iora te toru o te tuanga o te rakau ra
i te pakapaka, pou iora oki te au
ngangaere mata katoatoa i te pakapaka.

Kua akatangi maira te tokorua o 8
te angela *i tana*, e mei te mea kua
tiria tetai maunga maata e ka i te ai
ra ki raro i te tai: e riro atura te toru
o te tuanga o te tai ra ei toto; Mate 9
atura te toru o te tuanga o te au mea
ora ki raro i te tai ra; e te toru o te
tuanga o te au pai ra, pou ora ïa.

Kua akatangi te tokotoru o te angela 10
i tana, kua topa maira tetai etu maa-
ta mei te rama mura ra no runga
mai i te rangi, topa maira ki runga
i te toru o te tuanga o te au vai ra,
e ki rungao i te au vai pupui ra; E 11
te ingoa o taua etu ra i tapaia, ko Ma-
ramara ïa; maramara atura te toru
o te tuanga o te au vai ra; e manga-
nui te tangata i mate i te vai, no te
mea kua maramara.

Kua akatangi ora te tokoa o te angela 12
i tana, pāpāia ora te toru o te tua-
nga o te rā, e te toru o te tuanga o te
marama, e te toru o te tuanga o te au
etu, poiri ora te toru o te tuanga ia
ratou ra, kare atura te toru o te tua-
nga *o te mārama* o te ao nei i te kakā
anga mai, e to te po katoa oki. Kua 13
akara atura au i tetai angela i te rere
anga na rotopu i te mareva nei, e te
kapiki ua nga ma te reo maata, E
mate, e mate, e mate, to te aronga e noo
i te ao nei i te tangi oki o te pu o nga
angela toko toru e vaitata i te tangi nei!

PENE IX.

Te etu i te topa anga: te taviri o te abuso ra; e te tuatua i te akeride ra.

1 KUA akatangi iora te tokorima o te
angela i tana, kite atura au i tetai
etu no runga mai i te rangi i te topa
anga mai ki runga i te enua nei: e i oro-
ngaia mai te taviri o te abuso ra kiaia.
2 Kua kiriti akera aia i te vaarua i taua
abuso ra; kua peke akera te auai
ki runga no roto i taua vaarua ra, mei
te auai o tetai umu maata ra; poiri
atura te rā e te rangi i te auai o taua
3 vaarua ra. Kua aere maira te ake-
ride ki rungao i te enua nei no roto i
taua auai ra; e e mana tei orongaia
mai no ratou, mei te mana o te au
4 pata o te enua nei. E i akoia mai
ratou e, auraka e rave kino atu i te
ngangaere o te enua nei, e te au rakau
rikiriki e tupu ra, e te au rakau ma-
maata katoa oki; ko te au tangata ra
kare te akairo a te Atua ki runga i to
5 ratou rae, ko ratou anake ua ra. E
i akoia mai ratou e, auraka ratou e
rave mate rava i taua aronga ra, kia
akamamaeia ra ratou e kia rima ake
marama: e to ratou mamae, mei te
mamae o te pata ïa, kia ta mai i te
6 tangata. E kia tae ki te reira tuatau
e kimi ua atu te tangata i te mate, e
kare ra e rauka; e e anoano ua atu
oki kia mate, e rere ke ra te mate ia
7 ratou. E te tu o taua au akeride ra,
mei te ipo ïa i akamaneaia no te tama-
ki ra; e to runga i to ratou au mimiti
ra, mei te korona auro te tu, e to ratou
mata, mei te mata tangata nei ïa.
8 E rauru oki to ratou, mei te rauru
vaine ïa, e to ratou nio, mei te nio
9 liona ïa. E e paruru umauma to ra-
tou, mei te paruru umauma auri te
tu, e te aruru o to ratou peau, mei te
aruru kariota, e te ipo, e manganui kia
10 oro ki te tamaki ra. E iku to ratou
mei to te pata ra, e e tara tei roto i to
ratou au iku: e e mana to ratou kia
rave kino i te tangata e kia rima ake
11 marama. E ariki oki to ratou, ko te
angela ïa o taua abuso ra, ko Aba-
dona tona ingoa i te reo Hebera, i te
12 reo Eleni ra, ko Apoliona ïa. Kua
opo atura tetai mate; e i na, e rua
rai mate toe, e te aere maira.
13 Kua akatangi maira te tokoono o te
angela *i tana*, e akarongo atura au i
tetai reo no ko mai i nga tara e a o
te atarau auro i mua i te aroaro o te
14 Atua ra, I te tuatua anga i te tokoono

o te angela i mou i te pu ra, ka tatara
i nga angela i tapekaia i te vai maata
ra ia Eupharate. Tataraia iora taua 15
nga angela toko a ra, kua akateatea-
mamaoia ratou e kia okotai ake ora,
e kia okotai oki rā, kia okotai oki
marama, e kia okotai mataiti, kia ta
mate rava i te toru o te tuanga o te
tangata nei. E te rai o taua aronga 16
akaoro ipo ra, e rua ïa muriadi anga o
te muriadi: kua akarongo oki au i
to ratou tu i te rai. Ko te tu ïa o 17
toku kite anga i te au ipo i taua orama
ra, e te aronga i noo ki rungao, e pa-
ruru umauma ai to ratou, e te uakini,
e te teio: e te mimiti o taua aronga
ipo, mei te mimiti o te liona ra; e
kua puroro maira te ai, e te auai, e te
teio, no roto i to ratou vaa. Ko taua 18
au mea e toru ra i mate ei te toru
o te tuanga o te tangata nei, ko te ai,
e te auai, e te teio, i puroro mai no
roto i to ratou vaa. Tei te vaa te ma- 19
roiroi o taua aronga ra, e tei te iku:
mei te ovi oki to ratou iku, e mimiti
anake, ko ta ratou ïa mea e mate ei
te tangata. E te toenga o te tangata 20
ra ko tei kore i mate i teianei au mate,
kare ïa i tataraara i ta ratou angaanga
i rave ra, e eiaa ratou e akamori i te
demoni, e te idolo auro ra, e te ario,
e te veo, e te toka, e te rakau: ko tei
kore e tika kia akara, e kia akarongo,
e kia aere: Kare katoa oki ratou i 21
tataraara i ta ratou ta tangata anga,
e ta ratou purepure anga, e ta ra-
tou akaturi anga, e ta ratou keia
anga.

PENE X.

Te angela ma te buka iti ra; kua ka-rangaia mai a Ioane kia kai i taua buka iti ra.

KITE atura au i tetai angela ma- 1
roiroi maata, i te eke anga mai
mei runga mai i te rangi, kua kakau
i te tiao rangi: e anuanua tei runga i
tona upoko, e tona mata mei te rā ra
ïa, e mei te pou ai ra ona vaevae: E 2
buka mea ngiti poepoe tana tei te rima
kua maeu: kua titoko iora tona vae-
vae katau i rungao i te tai, e te vaevae
kaui i rungao i te enua nei. Kua 3
kapiki ua maira tona reo mei te liona
kia ngunguru ra: e oti akera kua
kokina maira te reo o nga mangungu
e itu ra. E oti akera te kokina o te 4
reo o nga mangungu e itu ra, te
mea ra au e tata; kite atura au
i tetai reo no te rangi mai, i te
na ko anga mai iaku e, Ka topiri
ana i te au mea a te au mangungu e
itu i karanga io nei, auraka e tataia.
5 E te angela taku i kite i te tu anga
ki rungao i te tai e ki rungao i te enua
nei, akateitei akera ïa i tona rima ki
6 runga i te rangi, Kua taputou iora
iaia i te ora e tuatau, e tuatau ua atu,
ko tei anga i te rangi, e te au mea
katoa i roto ra, e te enua, e te apinga
tini ravarai i roto ra, e te tai, e te au
mea i roto ra e, e kore e tae vave ki
7 taua tuatau ra; Kia tae ra ki te tuatau
akatangi anga a te tokoitu o te angela
ra, kia akatangi aia i tana pu, kia
tupu akaoti rava te tuatua ngaro a te
Atua, i tana i akakite mai i tona au
8 tavini i te au peroveta ra. E te reo
no runga i te rangi taku i akarongo ra,
kua tuatua akaou maira ïa iaku, na ko
maira, Ka aere ka rave i te buka *iti*
i maeu i roto i te rima o te angela, e
tu ki rungao i te tai, e ki rungao i te
9 enua na. Aere atura au ki taua angela
ra, kua karanga atura au kiaia, O mai
na te buka iti na, Kua tuatua maira
aia iaku, Ka rave mai, ka kai kia
pou; e maramara to kopu, kareka i
roto i to vaa, e venereka ïa mei te meli
10 ra. Kua rave atura au i taua buka
iti i roto i te rima o te angela ra, kai
iora au e pou akera; mei te meli rai
te vene i roto i taku vaa: kia pou ra
i te kaingaia e au, maramara atura
11 taku kopu. Kua tuatua maira aia
iaku, E totou akaou atu rai koe ki
mua i te aroaro o te au iti-tangata e
manganui, e te pa enua, e te au reo ke
ke, e te au ariki oki.

PENE XI.

Te tuatua totou o nga kite ra: to raua matenga e te tu akaou anga mai oki.

1 E E kakao tei o maiia kiaku mei te
arite ra te tu: e te tu ua maira te
angela, e kua na ko maira, Ka tu, e arite
i te nao o te Atua, e te atarau, e e tatau
oki i te aronga e akamori i roto ra.
2 Kareka te paepae ki vao ake i te nao
ra, e vaioia ïa, auraka e arite i te rei-
ra; kua orongaia oki te reira ki te
etene: e e takatakai ratou i te oire tapu
nei e kia a ngauru e rua ara i te mara-
3 ma. E naku e poroki i nga kite toko
rua naku ra, kia totou raua ma te ka-
kau paoa, e kia okotai ake tausani, kia
rua anere, e kia ono oki ngauru, i te rā.
4 Ko nga olive e rua teia, e nga lamepa
oki e rua, i tukuia ki mua i te aroaro
5 o te Atua o te ao nei. E kia rave kino
mai tetai ia raua, te puroro atura te

ai no roto i to raua vaa, e pou atura to
raua enemi: e kia rave kino maira te-
tai ia raua e akaperaia aia e mate
takiri atu. E mana to raua kia mo- 6
pani i te rangi e, auraka te ua e topa
mai i to raua au rā totou anga ra: e e
mana oki to raua i te au vai ra kia
akariro ei toto, e kia pāpā putuputu te
enua i te au mate ravarai nei, kia ina-
ngaro raua ra. E kia oti ta raua aka- 7
kite anga i ta raua tuatua, e tamaki
mai ei te terio no roto i te abuso ra ia
raua, e e re raua iaia, e e mate takiri
rava raua iaia. E *e vaioia* to raua 8
kopapa mate i te arataa o te oire maata,
i karangaia e ko Sodoma e ko Aiphiti, i
te akonoanga o te vaerua, i te ngai i
akasatauroia'i to tatou Atu ra. E e 9
akara to te au iti-tangata, e to te au
kopu, e te au reo ke ke, e to te pa
enua, i to raua kopapa mate e e toru
ake rā e te *rā* vaenga okotai, e kare e
tuku i o raua kopapa kia tanumia. E 10
te aronga e noo i te enua nei e reka-
reka ïa ia raua, e e pereperekavana, e e
apai ratou i te apinga tetai ki tetai; e
mea mamae taua puke peroveta ra na te
aronga e noo i te ao nei. E ope akera 11
nga rā e toru ra e te *rā* vaenga oki,
kua uru maira te Vaerua ora, no ko
mai i te Atua ra, ki roto ia raua, kua
tu ua maira raua ki runga; rokoia ora
te aronga ravarai i kite ia raua e te
mataku maata. E akarongo atura 12
raua i tetai reo maata no runga mai i
te rangi, i te na ko anga mai kia raua,
Ka aere mai ki runga nei. Riro atura
raua ki runga i te rangi na roto i te
tumurangi; te akara atura to raua au
enemi ia raua. E ngaruerue anga 13
maata to te enua i taua ora ra, inga
ora te ngauru o te tuanga o taua oire
ra ki raro, mate ora nga tangata e itu
tausani i taua ngaruerue anga ra: ma-
taku rava akera oki te aronga i toe, e
kua akangateitei atura i te Atua o te
rangi. Kua ope akenei te rua o te 14
mate; e i na, te aere viviki maira te
toru o te mate.

Kua akatangi maira te tokoitu o te 15
angela i tana; e e au reo mamaata
atura tei runga i te rangi, i te na ko
anga e, Ko te au basileia o teianei ao,
kua riro ïa ei *au basileia* no to tatou
Atu e no tana Mesia; e e vai rai te au
iaia e tuatau ua atu. E te au peresi- 16
butero e rua ngauru ma a, e noo i ru-
nga i to ratou au terono ki mua i te
aroaro o te Atua, tipapa iora i raro to
ratou mata, e kua akamori atura i te
Atua, Na ko atura, E akameitaki 17
matou ia koe, e te Atu, e te Atua
mana maata, ko te ora nei, ko tei ora
na, e ko te ka ora e tuatau ua atu; no
te mea kua akatupu koe i toou mana
18 maata e kua riro ia koe te au. I riri
ana te pa enua, e kua kitea mai toou
riri, e te taime o te aronga i mate, e
akavaia'i ratou, e e orongaia'i oki e koe
te tutaki na to au tavini ra na te au pero-
veta, e na te aronga tapu, e na te aronga
i mataku ia koe, ko tei rai e tei iti; ko
te taime e mate ei ia koe te aronga i
19 mate ei to te ao ra. E kiritia akera te
nao o te Atua ki runga i te rangi, e
kua kitea ora te aruna koreromotu
nana ra: i roto i tona nao: ko te uira
ora, e e au reo oki, e te mangungu, e
te ngaruerue anga enua, e te ua toka, e
mea maata.

PENE XII.

Te vaine i kakau i te rā: te teni kutekute ra; e te tamaki a Mikaela e taua teni ra.

1 E AKAIRO maata oki tei kitea i
runga i te rangi i reira; e vaine
kua kakau i te rā, e tei raro ake te
marama i tona vaevae, e tei runga tona
upoko tetai korona etu raungauru ma
2 rua: E kua nui aia, e kua aue iora i
te mamae, aue atura oki kia anau
3 vave. E kua kitea maira oki tetai
akairo i runga i te rangi; e i na, e
teni maata muramura, e itu mimiti,
raungauru oki tara, e itu oki korona
4 tei runga i taua au mimiti nona ra. E
tōia maira te toru o te tuanga o te au
etu o te rangi e te iku *o taua teni*
ra, e tiria maira ki raro i te enua nei:
kua tu ora taua teni ra ki mua i te
aroaro o te vaine i vaitata i te anau ra,
kia pou te tamaiti iaia kia anau ra.
5 Kua anau maira tana e tamaroa, ko te
ka riro iaia te kavana i te pa enua ka-
toa ma te sepeta auri ra; e opukia
maira tana tamaiti e apaiia atura ki
6 runga i te Atua ra, i tona terono. Oro
atura taua vaine ra ki te medebara, i
te ngai i akonoia e te Atua nona, kia
utuutuia aia i reira, e kia okotai tau-
sani, e rua anere, e ono ngauru i te rā.
7 E e tamaki tei runga i te rangi: ko
Mikaela e tana au angela, tamaki atu-
ra i te teni; e kua tamaki maira te
8 teni e tana au angela, Kare ra i
riro te re ia ratou; e kare rava atura o
ratou e nooanga i runga i te rangi.
9 Uriia atura oki te teni maata ki
vao, ko taua ovi taito ra ïa, ko tei ka-
rangaia i te diabolo ra, e ko Satani oki,
ko tei pikikaa i to te ao katoatoa nei, i
uriia aia ki vao ki runga i te enua nei,

* S

e tana au angela katoa, kua uri katoaia
ki vao. E akarongo atura au i tetai 10
reo maata i runga i te rangi, i te na ko
anga e, Teia mai nei te ora, e te ma-
roiroi, e te basileia, o to tatou Atua, e
te mana o tana Mesia: kua uriia oki
te akaapa i to tatou au taeake ki raro,
ko tei akaapa ia ratou ki mua i te aro-
aro o to tatou Atua i te po e te ao.
Mate atura ra aia ia ratou i te toto o 11
te Arenio, e i te tuatua ta ratou i aka-
kite ra; kare oki ratou i inangaro i to
ratou uaorai ora, *kua akakoromaki* ra e
tae ua atu ki te mate. E teianei, kia 12
rekareka, e te au rangi e, e ko kotou
katoa oki ko tei noo i reira. E mate
ra oki to te enua e to te tai! tei raro
atu na oki te diabolo ia kotou na, e
riri maata oki tona, no te mea kua
kite aia e e manga taime poto tona e
toe nei.
E kite akera te teni e, kua uriia 13
aia ki raro i te enua nei, arumaki atura
aia i te vaine i anau te tamaiti ra. E 14
e puke peau e rua no tetai aeto maata
tei o maiia no taua vaine ra, kia rere
aia ki te medebara, i tona ngai e
angaiia'i aia, e kia ope tetai tuatau, e
kia ope oki i e rua atu tuatau, e te
vaenga o tetai tuatau, kia ngaro atu te
mata o te ovi ra. Kua akapuaki atura 15
te ovi i te vai no roto i tona vaa, mei
te vai puke ra, na murio i taua vaine
ra, kia mānu ke aia i taua vai puke
ra. Kua tauturu ra te enua nei i taua 16
vaine ra, kua akaamama akera te enua
i tona vaa, e kua inu pou rava i taua
vai puke ra ta te teni i akapuaki
atu no roto i tona vaa. Riri rava akera 17
te teni i taua vaine ra, aere atura e
tamaki atu i te toenga a tona uanga, ko
tei akono i te au akauenga a te Atua
ra, i tei mou marie i te tuatua-akakite
a Iesu Mesia ra.

PENE XIII.

Te terio mimiti itu ra i te aere anga mai mei raro mai i te tai ra; e te akairo angaia o te aronga i akamori ra.

TU ora au ki runga i te one taatai. 1
E akara atura au i tetai terio i
te kake anga ki runga mei raro i te
moana, e itu ona mimiti, raungauru
oki tara, raungauru korona i rungao
i taua aronga tara nona ra, e e ingoa
akakino Atua anake tei rungao i tona
au mimiti. E taua terio taku i kite ra 2
mei te nemera te tu, e mei to te daba
tona vaevae, e tona vaa, mei te vaa ïa
o te liona: e kua oronga maira te
teni i tona uaorai maroiroi, e tona
uaorai terono, e te mana maata nonā.
3 Kite atura au i tetai mimiti nona i te
paruparu anga mei te mea *e paruparu*
mate; akaoraia akera taua paruparu
mate nona ra: va ua ora to te ao ka-
4 toa, *e* kua aru atura i taua terio ra. E
kua akamori ratou i te teni ra, koia
i oronga i te mana no te terio ra: e
kua akamori ratou i te terio ra, i te na
ko anga e, Koai tei tau i te terio nei?
5 e tika iaai kia tamaki mai iaia ra? E
e vaa tei orongaia mai i taua *terio* ra i
te tuatua anga i te tuatua akatietie e
te akakino Atua; e e mana tei o maiia
nona kia a ake ngauru i te marama e
6 rua ara. Kua tuatua ora tona vaa i te
akakino i te Atua, e te akakino i tona
ingoa, e tona puakapa, e te aronga i
7 noo ki runga i te rangi. E i tukuia
atu iaia te tamaki mai *i te* aronga
tapu, e kia pou ratou iaia: e e mana
tei orongaia mai nona i te au kopu ka-
8 toa, e te au reo, e i te pa enua. E i
akamori to te ao katoa nei iaia, ko tei
kore i tataia to ratou ingoa mei mua-
tangana mairai o teianei ao, i roto i te
9 buka ora a te Arenio i taiaia ra. E
10 taringa tona ra, ka akarongo aia. Ko
te arataki tuikaa *ia ratou* ra, e arataki
tuikaa katoaia aia: ko te ta *ia ratou* i
te koke ra, kia taia katoaia aia i te koke
e tika'i. Ko te akakoromaki teia,
e ko te akarongo teia, o te aronga
tapu.
11 E kite atura au i tetai terio i te aere
anga mai mei raro mai i te enua nei;
e rua ona tara mei to te Arenio ra,
12 mei to te teni ra tona reo. E tei
iaia katoa te mana o tei muatangana
terio kia rave aia ki mua i tona aroaro,
e nona to te ao katoa nei, e te aronga i
noo i te enua nei, i akamori ei i te terio
mua ra, ko tei akaoraia tona paruparu
13 mate ra. E e semeio maata tana e
rave, e e topa mai te ai no runga i te
rangi ki raro i te enua nei iaia ki mua
14 i te aroaro o te tangata nei, E te tapiki-
piki nei aia i to te ao nei i te au semeio
i orongaia mai nana e rave ki mua i te
aroaro o te terio ra; e te tuatua anga
oki ki te aronga e noo ki te ao nei, e
anga i te tutu o te terio *e tika'i*, ko tei
15 tu i te koke, e ora akera. E e tika
oki iaia kia oronga i te a'o no taua tu o
te terio ra, e kia tuatua ua mai oki taua
tutu o te terio ra, e kia mate oki iaia
te aronga katoa e kore e akamori i taua
16 tu o te terio ra. E e māro aia kia akairo
atu i te tangata ravarai, te aronga ma-
maata, e te tangata rikiriki, te aronga
apinga, e te aronga apinga kore, te tia-
ma, e te tavini, ki roto i to ratou rima

katau, e kare ïa, ei runga i to ratou
rae. E auraka rava tetai tangata e oko 17
atu i te apinga e kia oko mai oki, mari
ra ko te tangata tei iaia taua akairo ra,
e te ingoa o te terio ra, e te tatau o
taua ingoa nona ra. Tei ko nei te pa- 18
kari. E kite tona ra ka tatau aia i te
numero i taua terio nei: tei te tangata
te ariteanga o teianei numero; teia
oki tona numero, e ono anere e ono
ngauru e ono ara.

PENE XIV.

Te Arenio e tona au tavini, te evangelia i te tutu angaia e te angela: to Babulonia inga anga, e te mou o te enua i te kokoti angaia.

AKARA atura au, e i na, te tu ua 1
ra te Arenio ki runga i te mau-
nga ra i Siona, ma te tangata katoa i
vaitata iaia okotai anere e a ngauru
ma a i te tausani, ma te ingoa o tona
Metua i te tata angaia ki rungao i to
ratou rae. Akarongo atura au i tetai 2
reo no te rangi mai, mei te aruru o te
tai maata ra, e mei te kokina o te ma-
ngungu maata ra; e akarongo atura au
i te reo o te akatangi kitara i te aka-
tangi anga i ta ratou au kitara. Kua 3
imene ora ratou mei te imene ou ra
te tu ki mua i te terono, e ki mua i
nga mea ora e a ra, e te au peresibu-
tero ra: e kare rava e tangata e kite
i taua imene ra kia apii, mari ra ko
taua aronga ra okotai anere e a ngauru
e a ara i te tausani, i okoia no roto i
teianei ao. Ko te aronga teia kare i 4
viivii i te vaine ra; e paretenia oki
ratou. Ko te aronga teia i aru i te
Arenio i tona au aerenga ravarai. I
okoia ïa aronga no roto i te tangata
nei, ei popo mua na te Atua e na te
Arenio ra. Kare rava e pikikaa i 5
kitea i roto i to ratou vaa: kare oki
a ratou e apa ki mua i te terono o te
Atua ra.
Akara atura au i tetai angela i te 6
rere anga na rotopu i te mareva nei,
ma te evangelia mutu kore, e tutu ki
te aronga e noo i te ao nei, ki te pa
enua katoa, e te au kopu, e te au reo,
e te au iti-tangata, I te na ko anga ma 7
te reo maata, Ka mataku i te Atua, e
akakakā iaia; kua tae oki ki te ora
akautunga anga nana; e akamori
kotou iaia i tei anga i te rangi, e te
enua, e te tai, e te au vai pupui ra.
Kua aru maira tetai angela i muri- 8
ngao, i te na ko anga e, Kua inga, kua
inga taua oire maata ra, ko Babulonia,
no te mea kua akainu aia i te pa enua
ravarai i te wina ra i te riri o tana
9 akaturi. Kua aru maira te tokotoru
o te angela ia raua, ma te kapiki ua atu
te reo, Ko te akamori i te terio e tona
tutu, e te āriki i te akairo ki tona rae,
10 e kare ïa, ki te rima, Ka inu aia i te
wina o te riri o te Atua ra, ko tei riri-
ngiia ma te iro kore ki roto i te kapu
riri nana ra; e e akamamaeia aia i te
ai e te teio ki mua i te aroaro o te au
angela tapu ra, e ki mua oki i te aroaro
11 o te Arenio ra. E te auai i mamae ei
ratou ra, e tika ïa i te peke anga ki runga
e tuatau ua atu: e kare rava o ratou
akaeaanga i te po e te ao, to tei akamori
i te terio e tona tutu, e te āriki i te akairo
12 ra o tona ingoa. Teia te akakoromaki
o te aronga tapu, ko tei tāpu i te au
akauenga a te Atua, e te akarongo ia
13 Iesu. E akarongo atura au i tetai
reo no runga i te rangi, i te na ko
anga mai iaku e, Ka tata na, E ao to
te aronga e mate, ei roto i te Atu ratou
ka mate ei, i teianei e a muri ua atu:
koia ïa, Te tuatua maira te Vaerua,
kia akaea ratou i te rave i ta ratou
angaanga, e e aru oki ta ratou angaanga
ia ratou.
14 Kua akara atura au, e i na, e tiao
teatea, e te noo ra tetai ki runga i taua
tiao ra mei te Tamaiti a te tangata te
tu, ma te korona auro ki runga i tona
upoko, e ma te matipi sitona kokoi i te
15 rima. Kua aere maira oki tetai angela
mei roto mai i te nao ra, ma te kapiki
ua anga atu te reo i tei noo ki runga i
te tiao ra, Ka vero ana te matipi
sitona naau, e ka kokoti; kua tae oki
ki te tuatau kokoti anga naau ra, kua
16 mou pakari rava oki te enua nei. Kua
vero maira tei noo ki runga i te tiao
ra i tana matipi sitona ra; pou ora te
17 enua nei i te kokotiia. Kua aere
maira tetai angela mei roto mai i
te nao i runga i te rangi, e matipi
18 sitona kokoi katoa tana. Kua aere
mairai tetai angela ke mei te atarau
mairai e mana tona i te ai nei; kua
kapiki ua atura aia i tei mou i te ma-
tipi sitona kokoi ra, na ko atura, Ka
vero ana te matipi sitona kokoi naau
na, ka kokoti i te au kaui vine o te ao
19 nei; kua para rava oki te vine. Kua
vero maira te angela i tana matipi si-
tona ki roto i te au vine o te enua nei,
kokoti ora i te au vine o te ao nei, e
kua uri atura ki roto i te taomianga
maata vine ra, ko te riri o te Atua ra.
20 Takatakaiia ora te taomianga vine ki
vao mai i te oire ra, kua tae maira te
toto no roto mai i taua taomianga vine
ra, e taea rava akera te tavaa o te au

ipo ra, e okotai tausani e ono anere
setadia.

PENE XV.

Nga angela toko itu ma nga mate ope-nga e itu ra, e te au kapu i ki i te riri o te Atua ra.

KITE atu rai au i tetai semeio 1
maata, e te tu ke, ki runga i
te rangi, e puke angela toko itu, e tei
ia ratou nga mate openga e itu ra; e
ope oki te riri o te Atua i te tupu i te
reira. E kite atura au mei te mea e 2
e tai io i irokia i te ai; e te aronga i
riro ia ratou te re i taua terio ra, e
tona tutu, e tana akairo, e te numero o
tona ingoa, i te tu ua anga ki runga i
taua tai io ra, te mou ra te au kitara a
te Atua. Te imene ra ratou i te 3
imene a te tavini o te Atua ra a Mose,
e te imene a te Arenio ra, i te na ko
anga e, E angaanga maata e te taka ke
taau, e te Atu ra, e te Atua mana
katoatoa; e aerenga tika e te tuatua-
mou taau, e te Ariki o te aronga tapu
e. Koai oki te ka kore e mataku ia 4
koe, e te Atu, e te akakakā i toou
ingoa? ko koe anake oki Tei Tapu; e
ope katoa te pa enua i te aere mai ki
mua i toou aroaro e akamori ei;
kua akakite uaia taau ra au tutaki
anga tika.
E muri ake i te reira, akara atura 5
au, e i na, kiritiia akera te nao o te
Are kite ra i runga i te rangi. E kua 6
aere maira nga angela toko itu, ko tei
mou i nga mate e itu ra, mei roto mai
i te nao ra, ma te kakau viivii kore e
te teatea i te kakau anga, e ma te ta-
tuaia te umauma i te tatua auro ra.
E kua tuku maira tetai o nga mea ora 7
e a ra i e itu kapu auro i nga angela
toko itu ra, kua ki anake i te riri o te
Atua, ko te ora ua rai e tuatau ua atu.
Kua ki te nao i te auai no te kakā o te 8
Atua, e no tona mana; e kare rava e
tika i tetai kia tomo atu ki roto i taua
nao ra, e kia ope ua atu nga mate
e itu o nga angela toko itu i te aka-
tupuia.

PENE XVI.

Te riringi angaia o taua au kapu ra: to te Mesia aere anga mai mei te keia ra.

KUA akarongo atura au i tetai reo 1
maata no roto mai i te nao ra i
te tuatua anga mai i nga angela toko
itu ra, Ka aere mai ka riringi i nga
kapu *i ki* i te riri o te Atua ki rungao
2 i te enua nei. Kua aere maira te
angela mua ra, kua riringi maira i
tana kapu ki rungao i te enua; tupuia
ora te tangata ravarai i *akairoia* i te
akairo a te terio ra, e te aronga katoa
i akamori i tona tu, i te ee viivii e te
mamae.
3 Kua riringi maira te tokorua o te
angela i tana kapu ki roto i te tai;
riro atura te tai ei toto mei te toto o
te tangata mate ra, ope rava akera te
au mea ora katoa i roto i te tai i te
mate.
4 Kua riringi maira te tokotoru o te
angela i tana kapu ki raro i te au vai
ta'e ra, e te au punavai ra; riro atura
5 te reira ei toto. Kua akarongo atura
au i te angela o te au vai i te karanga
anga e; E tuatua-tika taau, e te Atu
e, ko te ora nei, ko tei ora na, e ko te
ka ora rai, ko koe i pera i te tutaki.
6 Kua akamaringi oki ratou i te toto o
te aronga tapu e te au peroveta ra, e
kua apai mai koe i te toto na ratou e
7 inu; e tau ïa ia ratou. Kua akarongo
atura oki au i tetai tei te atarau ra i
te tuatua anga mai, Koia ïa, e te Atu
e, e te Atua mana katoatoa, e
mea mou e te tika taau akautunga
anga.
8 Kua riringi maira te tokoa o te
angela i tana kapu ki runga i te rā: e
kua orongaia mai te tika iaia kia aka-
9 pakapaka i te tangata ki te ai. Paka-
paka anake iora te tangata i te vera-
vera maata, e kua akakino atura i te
ingoa o te Atua, tei iaia te tua-
tua i taua au mate ra: e kare ratou
i tataraara ka akameitaki atu ei
iaia.
10 Kua riringi maira te tokorima o te
angela i tana kapu ki rungao i te te-
rono o te terio ra; kako rava akera
tona basileia i te poiri; e kua ngangau
ora ratou i to ratou arero i te mamae.
11 E kua akakino atura i te Atua o
te rangi i to ratou mamae e to ra-
tou ee, kare rai i tataraara i ta ratou
ravenga.
12 Kua riringi maira te tokoono o te
angela i tana kapu ki raro i te vai
maata ra ia Eupharate; marō takiri
akera taua vai ra, kia meitaki te ara
o te ui ariki o te itinga o te rā ra.
13 Akara atura oki au i e toko toru vae-
rua viivii mei te rana ra i te aere anga
mai mei roto i te vaa o te teni, e
mei roto mai i te vaa o te terio, e mei
roto i te vaa o te peroveta pikikaa ra.
14 E vaerua demoni ratou, ko tei aere ki
te ui ariki o te ao katoa nei, ma te
rave i te semeio ra, e akaputuputu ia

ratou i te tamaki i taua rā maata o te
Atua mana katoatoa ra. I na, te aere 15
atu nei au mei te keia ra. E ao to te
tapapa, e te tiaki marie i tona kakau,
kia kore aia e aere taaka ua, e kua
kite atura te tangata i tona akama.
Kua akaputuputu ora ratou i tetai 16
ngai, ko Aramagido te ingoa i te tuatua
Ebera.

Kua riringi maira te tokoitu o te 17
angela i tana kapu ki roto i te mareva;
ko tetai reo maata maira, no roto mai i
te nao i te rangi, no ko mai i te terono
o te Atua ra, i te na ko anga mai e,
Kua oti. E e aronga reo maira oki, e 18
te mangungu, e te uira: e te ngaruerue
anga maata o te enua, kare akerai e
aite mei te tangata angaia o te enua nei
i te maata, e te viviki o taua ngarue-
rue anga ra. Kokotiia ora te oire 19
maata ra e toru kotinga, e inga ora te
au oire o te pa enua ra ki raro: e kua
tupu akera to te Atua manako ia Ba-
bulonia maata ra, e e tuku i te kapu
wina ra, ko tona riri viviki ra, kiaia.
Peke ke atura te pa enua katoa, e 20
kare katoa te au maunga i kitea atu.
Kua topa maira te ua maata toka ra no 21
runga mai i te rangi ki rungao i te ta-
ngata nei, e tau te *toka okotai* i te
taleni i te teiaa; e kua akakino atura
te tangata i te Atua i taua mate i te
ua toka ra; e mate maata rava oki
taua *mate* ra.

PENE XVII.

Te vaine akaturi ko Babulonia i te noo anga ki runga i te terio mimiti itu ra, tona mate e te upokotu anga o te Arenio.

KUA aere maira tetai o taua nga 1
angela toko itu i mou i nga kapu
e itu ra, kua tuatua maira kiaku, na
ko maira, Ka aere mai na i ko nei;
e akakite atu au ia koe i te utunga o
te vaine akaturi maata, ko tei noo ki
rungao i te vai e manganui: Ko tei 2
akaturiia e te au ariki o te ao nei, e
ko tei akakona i to te ao nei, i te wina
ra i tana akaturi anga. Kua arataki 3
atura aia i taku vaerua ki te medebara
ra; kite atura au i tetai vaine i te
noo anga ki rungao i tetai terio kute-
kute, kua pini rava i te ingoa akakino
Atua, e itu ona mimiti, raungauru oki
tara. Te kakau ra taua vaine ra i te 4
kakau purapura e te muramura, kua
akamaneaia aia i te auro e te toka
memeitaki e te poe, e kapu auro tei
tona rima kua ki i te mea viivii e te
kino no tana akaturi anga. E e ingoa 5
tei tataia ki rungao i tona rae, E
MEA NGARO, KO BABULONIA MAA-
TA, KO TE METUA VAINE O TE ARO-
NGA AKATURI, E NO TE AU MEA
6 VIIVII O TE AO NEI. E kua kite au
i taua vaine ra i te kona anga i te toto
o te aronga tapu ra, e te toto o te
aronga kite o Iesu ra; va ua atura
au i taua kite anga noku iaia ra, e va
7 maata ua atu. Kua tuatua maira taua
angela ra kiaku, Eaa koe i va ua'i?
naku e akakite atu kia koe i te tuatua
ngaro o teianei vaine, e no te terio e
apai iaia ra, nona nga mimiti e itu
8 nei, e nga tara raungauru nei. Taua
terio taau i akara ra, i vai ana, e kare
nei, e kua vaitata i te kake ki runga
mei raro mai i te abuso ra, ka aere
atu ei ki te mate, e te aronga e noo
ki te ao nei, (ko tei kore i tataia to
ratou ingoa i te buka ora mei mua-
tangana mairai o teianei ao,) e vavaria
ïa kia akara ratou i taua terio i vai
ana e kare nei, e e kitea akaou mairai.
9 Ei ko nei te ngakau pakari. Nga mi-
miti e itu ra, e itu ïa maunga, e nooia
10 e taua vaine ra. Ko nga ariki toko itu
ra oki ratou: kua mate akenei e toko
rima, te vai nei tetai, *e* kare rai tetai
i tae mai; e kia tae mai oki aia ra,
11 e noo anga poto rai tona e tika'i. E
taua terio i vai ana, e kare nei, ko te
tokovaru ïa, e no nga toko itu ra aia,
12 e ka aere atu rai ki te mate. E nga
tara raungauru taau i akara ra, e ariki
ïa tino ngauru, kare ra i rauka to ratou
basileia, e rauka ra to ratou mana
ariki, okotai rauka anga e to te terio
13 ra. E riro okotai rai o ratou ngakau,
e e oronga ratou i to ratou mana e te
14 maroiroi ki te terio ra. E e tamaki
mai ratou ki te Arenio ra, e e pou
ratou i te Arenio: ko te Atu oki aia
o te au atu ra, e te Ariki o te au ariki
ra: e te tangata katoa nona ra, e aro-
nga nominoia ïa, e te ikiia, e te tuatua-
15 mou. Kua tuatua maira aia kiaku,
Ko te au vai taau i akara ra, e nooia
e taua vaine akaturi ra, e au iti-ta-
ngata ïa, e au urupu tangata maata ïa,
16 e au enua ïa, e au reo ke ke ïa. E
nga tara okotai ngauru taau i akara ra,
e te terio ra, e akaviivii ïa i taua
vaine akaturi ra, e e pou oki aia ia
ratou i te āru, e e noo apinga kore ua
aia, e e kai i tona tino, e e tutungi
17 iaia ki te ai. Kua tuku oki te Atua *i*
te manako ki roto i to ratou ngakau
kia rave ratou i tona anoano, e kia tau
ratou, kia oronga i to ratou mana ariki
ki te terio ra, e kia ope te tuatua a
18 te Atua i te tupu. E te vaine taau i

akara ra, ko taua oire maata ra ïa, ko
tei maata i te mana ki rungao i te au
ariki o te ao nei.

PENE XVIII.

Kua inga Babulonia, te aue anga o te ui ariki, te au kapena, e te au oko apinga iaia.

E I muri ake i te reira, kite atura 1
au i tetai angela ke i te eke anga
mai mei te rangi mai, e mana maata
tona; e kua mārama te ao nei i tona
kakā. Kua kapiki nui ua maira aia 2
ma te reo maata, na ko maira, Kua
inga Babulonia maata e, kua inga, e
kua riro ei nooanga demoni, e ei vai-
ranga no te au vaerua kikino ravarai,
e ei koanga no te au manu viivii katoa
e te kino. Kua inu oki te pa enua i 3
te wina ra i te riri maata no tana
akaturi anga, e kua akaturi te au
ariki o te ao nei iaia, e kua apinga maa-
taia te aronga oko o te ao nei i te
maata o tana peu akateitei. E aka- 4
rongo atu rai au i tetai reo no te rangi
mai, i te na ko anga mai e, Ka aere
ke mai ana kotou ki vao, e aku au
tangata, kia kore kotou e riro ei rave
katoa i tana ra au ara, kia kore kotou
e mate katoa i tona ra au mate. Kua 5
taea oki te rangi i tana au ara, e kua
manako te Atua i tana au tuatua-tika
kore. Ka o atu ïa tana kia arite katoa 6
i tana i o mai ra, ka tutaki atu iaia e
kia takirua atu tana utunga, kia tau
ki tana au angaanga: e taua kapu tana
i arite mai kia kotou na, ko te arite
katoa ïa i tana e kia takirua atu rai.
E mei iaia i akateitei iaia uaorai, e 7
kua noo ma te akatietie maata, ei ma-
mae maata e te aue te ka tuku atu
iaia: te karanga ra oki aia i roto i
tona ngakau e, Te noo ariki vaine nei
au, kare au i te takaua, e kare au e kite i
te aue. E teianei ka rā tai uaia tona 8
au mate, ko te mate, e te aue, e te
onge; e e pou rava aia i te ai, e ma-
roiroi oki to te Atu to te Atua ko te
akautunga mai iaia ra.

E te au ariki o te ao nei ko tei akaturi 9
iaia ra, e kua kapiti katoa iaia i te aka-
tietie katoa anga, e aue ratou iaia, e e
ea oki ratou iaia, kia akara ratou
i te auai no tona ka anga, I te tu 10
ua anga i te atea ke i te mataku
i tona mate, e te na ko anga e, Aue,
aue te oire maata nei ko Babulonia e,
aue koe i te oire pakari nei e! ora tai
uaia io nei oki toou mate e! E aue te 11
aronga oko o te ao nei iaia, e e tangi
oki; kare rava e tangata kia oko akaou

12 mai i ta ratou apinga: Te oko anga
auro ra, e te ario, e te toka memeitaki,
e te poe, e te kakau meitaki, e te
purapura, e te silika, e te *kakau* mu-
ramura, e te au rakau kakara katoa
ra, e te au kapu sene tu ke ke katoa
ra, e te au kapu rakau memeitaki tu
ke ke katoa ra, e te veo, e te auri, e te
13 toka inuinu, E te kinamo, e te tumia-
ma, e te mura, e te libano, e te wina, e
te manongi, e te faraoa meitaki, e te sito-
na, e te puaka, e te mamoe, e te ipo, e te
kariota, e te tino, e te vaerua, o te tangata
14 nei. E te au mea kaki maataia e koe
ra, kua taka ke ïa ia koe, e te au mea
memeitaki e te au mea akaieie, kua
taka ke anake ïa ia koe, e kare rava e
15 rauka akaou ia koe. E te aronga oko
i teianei au mea, ko tei rauka ta ratou
apinga iaia ra, ei te atea ke ïa e tu mai
ei i te mataku i tona mate, ma te ea e te
16 kakau aue, E te na ko anga e, Aue, aue
te oire maata nei e, ko tei kakau i te ka-
kau meitaki, e te purapura, e te kute-
kute, ko tei akamaneaia oki i te auro, e
17 te toka memeitaki, e te poe e! Ko teia-
nei apinga maata oki i te pou anga i te
ora okotai nei e! E te au pailoti ka-
toa, e te aronga katoa i akatere ki
reira, e te aronga teretere ra, e tei
angaanga aere i te moana, tu anake
18 iora ïa i te mamao ke. Kapiki ua
atura i to ratou kite anga i te auai o
tona pakapaka anga, na ko atura, Eaa
te oire e arite ki teianei oire i te ma-
19 ata! E kua āū ratou i te one ki ru-
nga i to ratou mimiti, ma te kapiki
ua, ma te ea, e te aue, e te na ko anga
e, Aue, aue te oire maata nei e, i
rauka'i te apinga maata a te aronga
e pai to ratou i te moana ra, no te rai
o tana apinga! ora tai uaia io nei oki
20 tona pou. Kia rekareka i runga iaia,
e to te rangi e, e *ko kotou* oki, e te aro-
nga tapu, e te au aposetolo, e te au pero-
veta, kua tutaki te Atua iaia ia kotou.

21 Kua rave ora tetai angela maroiroi
i tetai toka maata mei te toka mulo te
tu, e kua titiri atura ki raro i te tai,
na ko akera, Mei te reira katoa te oire
maata ra ko Babulonia i te uri takiri
angaia ki raro, e e kore rava e kitea
22 akaouia atu. E te tangi kitara ra, e
te tangi koe ra, e te au mea i akata-
ngiia ra, e te tangi pu ra, kare rava ïa
e kitea akaouia i roto ia koe na, e te
aronga taunga i te au taoonga ravarai
nei, kare rava e kitea akaouia i roto
ia koe na, e te aruru toka mulo, kare
rava e akarongo akaouia i roto ia koe
23 na; E kare rava te kakā lamepa e
kitea akaouia i roto ia koe na; e te

reo o te tane e te vaine i akaipoipo ouia
ra, kare rava e akarongo akaouia i
roto ia koe na; ko te aronga oko ki
oou na oki, ko to te ao nei ïa aronga
mamaata, e kua vavare to te pa enua
ravarai i taau ravenga toto ra. E tei 24
roto iaia te toto o te au peroveta, e to
te aronga tapu i te kitea angaia, e
to te aronga katoatoa i taia i teia-
nei ao.

PENE XIX.

Te imene rangi: te akaipoipo anga o te Arenio: te akakore anga a te angela eiaā Ioane e akamori iaia: ta te Atua kaingakai maata nā te au manu.

E I muri ake i taua au mea nei, 1
akarongo atura au i te reo maata
mei te reo o tetai aronga maata ki ru-
nga i te rangi, i te na ko anga e, Ale-
luia; ko te ora, e te tapu, e te nga-
teitei, e te mana, ei te Atu, ei to tatou
Atua ïa. E mea mou oki e te tika 2
tana tuku anga utunga: kua akau-
tunga io nei oki aia i taua vaine aka-
turi maata ra, ko tei akaviivii i to te
ao nei i tana akaturi anga, e kua aka-
oko aia i te toto o tona au tavini ta
tona rima *i akamaringi*. Kua na ko 3
akaou akera oki ratou, Aleluia, E e
tika tona auai i te peke anga ki runga
e tuatau ua atu. Kua tipapa ora te 4
au peresibutero e rua ngauru ma a,
e nga mea ora e a ra, ki raro, akamori
atura i te Atua i tei noo ki rungao
i te terono ra, na ko atura, Amene;
Aleluia. Ko tetai reo maira no roto 5
i taua terono ra; i te na ko anga e,
E akameitaki i to tatou Atua, ko kotou
katoa tona au tavini, e ko kotou oki
ko tei mataku iaia ra, ko te tangata
riririki e te aronga mamaata. Kua 6
akarongo atura au i te aruru mei te
reo o tetai aronga maata, e mei te aruru
o te tai maata ra, e mei te kokina ma-
ngungu maata ra, i te na ko anga e,
Aleluia : tei te Atu ra, tei te Atua
mana katoatoa ra te au. Kia perepere- 7
kavana tatou, e kia maata atu rai te
rekareka, e e akameitaki oki iaia: kua
tae oki ki te akaipoipo anga a te Are-
nio, e kua akamanea tana vaine iaia
uaorai. E kua tukuia iaia te kakau 8
i te kakau meitaki, e mea viivii kore,
e te teatea; e taua kakau meitaki ra,
ko te tuatua-tika ïa a te aronga tapu
ra. Kua tuatua maira aia kiaku, Ka 9
tata na, E ao to tei tuatuaia e aere mai
ki te kaingakai po akaipoipoanga a te
Arenio ra. E kua na ko maira aia
kiaku, Ko te tuatua-mou teia na te
10 Atua ra. Kua tipapa iora oki au ki
raro e akamori iaia. Kua tuatua
maira aia kiaku, Auraka koe e aka-
pera: e taeake tavini oki au noou, e
no to au taeake e akakite i te tuatua
a Iesu ra; e akamori i te Atua: ko te
akakite oki ia Iesu ra, ko te vaerua ïa
o te totou.
11 Kite atura oki au i te rangi i te ve-
vete angaia, e i na, e ipo teatea; e ko
tei noo ki rungao ra, kua karangaia aia,
i te Pikikaa kore, e te Tuatua-mou, e
akava aia, e e tamaki i te tamaki, ma te
12 tuatua-tika. Mei te mura ai ra ona
mata, e manganui te korona ki rungao i
tona upoko; e e ingoa oki tona kua tata-
ia, kare rava e tangata i kite, mari ra aia
13 orai. E te kakau ra aia i te kakau i
tutouia i te toto ra: e tona ingoa kia
tuatua ra, Ko te Logo ïa a te Atua ra.
14 E kua aru maira te au nuku o te
rangi ra iaia, ki rungao i te ipo teatea,
ma te kakau meitaki, *e* te teatea, e te
15 viivii kore, i te kakau anga. E koke
kokoi tei peke mai no roto i tona vaa,
ei tainga anga nana i te pa enua: e e
mana aia ki rungao ia ratou ma te
sepeta auri ra: e nana e takatakai i te
taomianga vine ra, ko te ua anga maata
o te riri o te Atua mana katoatoa ra.
16 E e ingoa tona kua tataia ki rungao i
tona kakau e tona ūā. KO TE ARIKI
O TE AU ARIKI, E TE ATU O TE AU
ATU RA.
17 Kua akara atura au i tetai angela i
te tu anga ki roto i te rā; kua kapiki
maira ma te reo maata ki te au manu ra-
varai e rere i roto i te mareva nei, na ko
maira, Ka aere mai e akaputuputu kotou
i te kaingākai aiai a te Atua maata ra;
18 Kia kai kotou i te tino o te au ariki ra,
e te tino o te au kapena ra, e te tino o
te aronga mana ra, e te ipo, e to tei
noo ki rungao ra, e te tino o te au ta-
ngata ravarai, to te tiama e to te ta-
vini, to te tangata rikiriki e to te aro-
19 nga mamaata. E kua akara atura au
i taua terio ra, e te au ariki o te ao nei,
e to ratou au nuku tamaki, kua putu-
putu e tamaki iaia i tei noo ki runga i
20 te ipo ra, e i tona nuku. Riro ivi
atura taua terio ra, e te peroveta piki-
kaa katoa ko tei rave i te semeio ki
mua iaia, i vare ei iaia te aronga i
āriki i te akairo a te terio ra, e tei aka-
mori i tona tutu. I uri oraoraia atura
raua ravarai ki roto i te roto ai e te teio
21 e ka ua ra. Ko tetai papaki ra, kua taia
ïa i te koke i peke mai no roto i te vaa
o tei noo ki rungao i te ipo ra: e iu
rava akera te au manu ravarai i to
ratou au tino.

PENE XX.

To Satani tapeka angaia okotai tausani mataiti: tetuakaou anga momuara: Goga e ko Magoga: te akavaanga openga.

KITE atura au i tetai angela i te 1
eke anga mai mei te rangi mai, e
tei iaia te taviri o te abuso ra, e piria-
nganaoa maata auri tei tona rima.
Kua opu iora aia i te teni, i taua ovi 2
taito ra, koia oki te diabolo ra, ko Sa-
tani, kua tapeka iaia kia okotai tausani
i te mataiti, Kua uri atura iaia ki raro 3
i te abuso ra, e popani atura iaia i
reira, tuku iora i te akairo ki rungao,
kia kore aia e pikikaa akaou i te pa
enua, e kia ope rava taua nga mataiti
okotai tausani ra: e i muri ake i te
reira, kia tukuia mai aia i tetai manga
taime iti e tika'i.

E kua kite au i etai au terono, e te 4
aronga i noo ki rungao, e kua orongaia
te mana akava kia ratou: e kua akara
atura au i te aronga i tipuia to ratou
mimiti no to ratou akakite anga i te
tuatua ia Iesu, e no te tuatua a te Atua
ra, ko tei kore ïa i akamori i te terio,
e tona tutu, e kare oki i āriki i *tana*
akairo ki runga i to ratou rae, e ki roto
i to ratou rima; noo iora ratou ki o te
Mesia ra ma te au katoa, e okotai
akera tausani i te mataiti. Kareka 5
tetai papaki o te aronga i mate ra, kia
ope taua nga mataiti okotai tausani i
ora akaou ei. Ko te tuakaouanga mo-
mua oki te reira. E ao tona e te tapu 6
to tei rauka iaia te tuakaouanga mua:
kare rava te rua o te mate e mana ki
rungao i taua aronga ra, e riro ra ratou
ei taunga na te Atua, e na te Mesia, e
au to ratou iaia e kia okotai tausani i
te mataiti.

E kia ope taua nga mataiti okotai 7
tausani ra, e tukuiā Satani i reira i
tana tapeka anga ra. E e aere aia e 8
pikikaa aere i te tangata i nga kotinga
e a o te enua nei, ia Goga e ia Magoga,
e akaputuputu mai ia ratou ki te ta-
maki: e e riro ratou mei te one taatai
i te maata kia tatau. Aere atura ratou 9
na te pararauare katoa o te enua nei,
takako atura i te puakapa o te aronga
tapu, e te oire i akaperepereia ra:
kua topa maira te ai no ko mai i te
Atua no runga i te rangi, pou rava
akera ratou. E i uriia atura te dia- 10
bolo, i pikikaa ia ratou ra, ki roto i te
roto ai e te teio ra, i te vairanga o te
terio e te peroveta pikikaa ra, e e aka-
mamaeia ratou i te po e te ao e tuatau
ua atu.

11 Kite atura oki au i tetai terono
maata teatea, e tei noo ki rungao ra,
peke ke atura te enua e te rangi i tona
mata, kare atura o raua e vairanga i
12 kitea. E kite atura oki au i tei mate
ra, ko te tangata rikiriki e te aronga
mamaata, i te tu anga ki mua i te
Atua, e eeuia ora nga buka ra, e eeuia
ora oki tetai buka ke, koia te *buka* ora
ra: e akavaia ora taua aronga i mate
ra i te au tuatua i tataia ki roto i taua
nga buka ra, i ta ratou au angaanga.
13 E kua tuku maira te tai i te aronga i
mate i roto iaia ra; e kua tuku maira
te vaarua e ko ade i te aronga i mate
i roto ia raua ra: e akavaia ora ratou
14 ravarai i ta ratou au angaanga. E
uriia atura te mate e ko ade ki roto i
te roto ai. Ko te rua teia o te mate.
15 E te tangata ravarai kare i kitea *tona
ingoa* i te tata angaia ki roto i te buka
ora ra, kua uriia ïa ki roto i te roto
ai ra.

PENE XXI.

Te rangi ou e te enua ou: te tu o Ierusalema ou: ko te Atua to reira mārama.

1 E KITE atura au i te rangi ou e te
enua ou, kua kore oki tei muata-
ngana rangi e tei muatangana enua;
2 e kare rava atura e tai. E kite atura
oki au nei ko Ioane i te oire tapu ra,
ko Ierusalema ou, i te eke anga mai
mei ko mai i te Atua i runga i te rangi,
kua akamaneaia mei te vaine i akama-
neaia no te akaipoipo anga ki tana tane
3 ra, Kua akarongo atura au i tetai reo
maata no te rangi maira, i te na ko
anga mai e, I na, tei ko te tangata ra
te puakapa o te Atua, e e noo aia ki
rotopu ia ratou, e riro ratou ei tangata
nona, e e noo te Atua ki rotopu ia ra-
4 tou, ei Atua no ratou. E nana e orei
i to ratou roi-maata katoatoa; e e kore
rava te mate, e te aue, e te mii; e te
mamae oki, e kore katoa ïa; no te
5 mea kua kore te au mea taito. Kua
tuatua maira tei noo ki runga i te te-
rono ra, I na, te akariro nei au i te au
mea ravarai ei mea ou. E kua tuatua
maira aia kiaku, Ka tata ana: e tuatua-
mou oki teianei au tuatua e te pikikaa
6 kore. Kua na ko maira oki aia iaku,
Kua oti. Ko au te Alepha e te Omega,
te momua e te okaopenga. I te ta-
ngata e kaki ra e oronga ïa au i te vai
7 ora pupui ua nana, kia inu ua aia. Ko
te riro iaia te re ra, nona te au mea
ravarai; e e riro au ei Atua nona, e ei
8 tamaiti aia naku. Kareka tei mataku

ua ra, e te akarongo kore, e te aronga
viivii ra, e te ta tangata, e te akaturi,
e te purepure, e te akamori idolo, e te
aronga pikikaa katoatoa ra, e tuanga ta
ratou tei te roto ai e te teio e ka ua ra:
koia te rua o te mate.
Kua aere maira tetai o te au angela 9
toko itu i mou i nga kapu e itu i ki i te
au mate openga e itu ra, kua tuatua
maira iaku, na ko maira, Ka aere mai
na i ko nei, e akakite atu au ia koe i
te vaine akaipoipo ra, i te vaine a te
Arenio ra. Kua arataki atura aia i 10
taku vaerua ki runga i tetai maunga
maata e te teitei, kua akakite maira
iaku i taua oire maata ra, ia Ierusa-
lema tapu, i te eke anga mai mei te
rangi mai mei ko mai i te Atua ra, Ma 11
te kakā no ko mai i te Atua ra: e tona
mārama mei to te toka meitaki rava
ra, mei te toka iasepe, areare rara mei
te kerusitalo ra; E kua kako i te koro 12
maata e te teitei, okotai ngauru e rua
ara ngutupa, e tei taua nga ngutupa ra
tino ngauru ma rua angela, e e ingoa
anake oki tei tataia ki rungao, no te au
kopu o te au tamariki a Iseraela tino
ngauru e rua ara; Tei te pae i te itinga 13
o te rā ra, e toru ïa ngutupa; tei te
pae i apatonga ra, e toru ïa ngutupa;
tei te pae i apatokerau, e toru ïa ngu-
tupa; e tei te pae i te opunga o te rā
ra, e toru ïa ngutupa. Raungauru ma 14
rua tumu to te koro o taua oire ra, ma
te ingoa o te au Aposetolo a te Arenio
tino ngauru ma rua ki rungao. E e 15
arite auro tona to tei tuatua mai kiaku
ei arite i taua oire ra, e te au ngutupa
ra, e te koro. E a aro to taua oire ra, 16
kua arite te tipoto e te tiroa: kua arite
iora aia i taua oire ra ki te arite, oko-
tai ngauru ma rua tausani i te setadia.
Ko te tipoto e te tiroa e te teitei, oko-
tai rai ïa tu. E ariteia iora te koro, 17
okotai anere e a ngauru ma a kubiti,
i te arite a te tangata nei, koia ta te
angela. E taua koro ra, e iasepera ïa, 18
e te oire ra, e auro tamāia ïa mei te io
mārama ra. E kua akamaneaia te au 19
tumu o te koro i taua oire ra i te au
toka memeitaki katoa ra. Ko te tumu
mua ra, e iasepera ïa; te rua ra, e sa-
phiro ïa; te toru ra, e kalekedoni ïa;
te a ra, e semarado ïa; Te rima ra, e 20
saridonu ïa; te ono ra, e saradio ïa; te
itu ra, e kerusalito ïa; te varu ra, e
berulo ïa; te iva ra, e topazi ïa; te
ngauru ra, e kerusopara ïa; te ngauru
ma tai ra, e uakini ïa; te ngauru ma
rua ra, e ametusito ïa; E nga pa rau- 21
ngauru ma rua, e poe anake ïa raunga-
uru ma rua ïa, taki tai rava poe i te
pa okotai, e ope rava ake taua au pa
ra; e te arataa o taua oire ra, e auro
22 tamāia ïa, mei te io mārama ra. E
kare rava e nao i kitea e au i roto: ko
te Atu ra oki ko te Atua mana katoa-
toa ra, ko te Arenio, ko tona ïa nao.
23 E kare oki o te reira oire e rā, e te
marama, ei akamārama i roto; na te
kakā no ko i te Atua ra i akamārama i
te reira, ko te Arenio oki to reira mā-
24 rama. E e aaere te pa enua i akaoraia
ra i roto i tona mārama: e e apai mai
te ui ariki o te ao nei i to ratou kakā e
25 te ngateitei ki roto. E kore oki to
reira ngutupa e popaniia i te ao: kare
26 rava oki o reira po. E e apai mai te
tangata i te kakā e te ngateitei o te pa
27 enua nei ki roto. E kare rava e mea
viivii e o ki roto, e tei rave i te tuatua
viivii ra, e te pikikaa: ko tei tataia ra i
roto i te buka ora a te Arenio ra, ratou
anake ua ra.

PENE XXII.

*Te vai e te rakau ora: eiaa e tupau-
ia mai, eiaa oki e rave keia, tetai
ngai i teianei tuatua.*

1 KUA akakite maira te angela iaku
i tetai vai ora, e vai ta'e oki, mei
te kerusitalo te areare, no roto mai i te
terono o te Atua e to te Arenio ra.
2 E tei rotopu i te arataa i taua *oire* ra, e
tei tetai pae vai e tetai pae, ko te rakau
ora *te tu anga*, okotai ngauru ma rua
tu o te ua, okotai marama okotai ua
anga, e ope rava ake te au marama
katoa ra: e te rau o taua rakau ra, ko
3 te rapakau ïa i to te pa enua. E kare
rava oki te anatema i reira: ei reira ra
te terono o te Atua e to te Arenio; e e
4 akamori tona au tavini iaia. E kite
ratou i tona mata; e ei runga tona ing-
5 oa i to ratou rae. Kare oki o reira
po; kare oki e tau te lamepa i reira, e
te mārama rā; no te mea ko te Atu
ra, ko te Atua, to ratou mārama: e e
6 au rai to ratou e tuatau ua atu. Kua
tuatua maira aia kiaku, E tuatua-
mou teianei au tuatua e te pikikaa
kore; kua tono mai oki te Atu ra ko
te Atua o te au peroveta tapu i tana
au angela, e akakite ki tona au tavini i
7 te au mea i vaitata i te tupu. I na, te
aere vave atu nei au: e ao to te akono
i te au tuatua totou i roto i teianei
buka.
8 Ko au oki ko Ioane, ko au tei kite, e
tei akarongo, i teianei au tuatua. E
kite akera oki e akarongo akera au,
kua tipapa iora oki au ki raro ki te pae
vaevae o te angela, e akamori iaia, i tei

akakite mai kiaku i teianei au tuatua.
Kua tuatua maira aia kiaku, Auraka 9
koe e akapera, e taeake tavini oki au
noou, e no te au taeake i te au pero-
veta ra, e no te aronga i akono i te
tuatua i roto i teianei buka: ko te
Atua te akamori. E kua tuatua maira 10
aia kiaku, Auraka e topiriia te tuatua
totou i roto i teianei buka: kua vaitata
rava oki te taime. Te tangata tuatua- 11
tika kore ra, e vaio atu kia vai tika
kore ua na: e te viivii ra, e vaio atu
kia vai viivii ua na: e te tangata tua-
tua-tika ra, e vaio atu kia vai tuatua-
tika ua na: e tei tapu ra, e vaio atu
kia vai tapu ua na.
E i na, te aere vave atu nei au; e 12
tei iaku nei taku tutaki, kia apai atu
na te tangata ravarai i tei tau i tana
angaanga. Ko au te Alepha e te 13
Omega, te momua e te akaopenga, ko
to mua e ko to muri. E ao to te aro- 14
nga e akono i tana ra au akauenga,
kia tau ia ratou *kia kai* i to runga i te
rakau ora, e kia na te au ngutupa ratou
i te tomo ki roto i te oire ra. Kareka 15
to vao ra, e kuri ïa, e te purepure, e te
akaturi, e te ta tangata, e te akamori
idolo, e te aronga katoa e anoano e kua
16 tuatua i te tuatua pikikaa. Ko au ko
Iesu, kua tono au i taku angela e aka-
kite ia kotou i roto i te au ekalesia i
teianei au tuatua. Ko au te tumu e te
uanga o Davida, e te etu popongi kakā
17 ra. E te tuatua nei te Vaerua ma te
vaine akaipoipoia ra, E aere mai. E
ko tei akarongo ra, ka tuatua katoa aia
e, E aere mai. E ko tei kaki ra, ka
aere mai. E tei anoano ua ra, ka rave
ua mai aia i te vai ora.
18 Te akakite pu nei oki au ki te ta-
ngata ravarai i kite i te tuatua totou i
roto i teianei buka, Kia tupau mai tetai
tangāta i tetai tuatua ke ki teianei au
tuatua, na te Atua e topiri mai kiaia
te au mate i tataia ki roto i teianei
19 buka: E kia kiriti ua tetai tangata i
tetai *tuatua* i te au tuatua totou ki
roto i teianei buka, na te Atua e kiriti
ke atu i tana tuanga i roto i te buka ora,
e i roto i te oire tapu, i tataia ki roto i
teianei buka.
20 Te na ko maira tei akakite i teianei
au tuatua, Tikai, te aere vave atu nei
au. Amene. Koia ïa, ka aere mai, e
te Atu, e Iesu e.
21 Ei ia kotou ravarai te aroa ua o to
tatou Atu ra o Iesu Mesia. Amene.

TE OPENGA.

LONDON: W. M. WATTS, CROWN COURT, TEMPLE BAR.

